VITA IESU CHRISTI. VITA IESU CHRISTI REDEMPTORIS NOSTRI EX SECUNDISSIMIS...

Ludolph : von Saxen

Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
68
11 D
2

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu
17. C.

6. E. 42.

6. 3. 41.

5. 18. B. 7

Digitized by Google

Digitized by Google

Collegij Soci. Jesu. Roman
Cat. inscrip. C.R.

SANCTA·TRINITAS·VNVS·DEVS·MISERERE·NOBIS:

Vita Jeſu Chriſti.

Vita Jeſu Chriſti redemptoris noſtri ex fecundiſſimis euangeliorum ſententijs et approbatis ab eccleſia doctoribus excerpta per Ludolphum de Saxonia ſacri Chartuſianorum ordinis obſeruantiſſimum: Cum marginalibus adnotamentis, necnon tabulis ſerie alphabetica concinnatis, Ac ſancte Anne vita, ſummiſq; diui Joachim laudibus: reuulſoq; nuper antiquorum errorum cumulo: exactiori lima q̄ prius Lugduni impreſſa, atq; ornato figurarum huic operi conuenientium cultu inueſtita.

1 5 3 6

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE
14 Bibliot. noua.

Epiſtola.

Jodocus Badius Aſcenſius dño Petro Roſtano. V. J. doctori preſtantiſſimo et primatus Lugdu. equiti aurato ac militi vigilantiſſimo. S.

Si omnis noſtra intentio: militum eccleſiaſticorū optime
iob. vij. eo dirigenda eſt quo poſt huius vite (que tota tentatio aut militia eſt ſuper
terram) curricula: tandem leti in beatorū recipiamur patriā: perq̃ bene pro-
fecto de ſalute noſtra ſunt meriti qui ad eam nobis aut viam faciūt: aut via-
Eccli. xxiiij. ticum ſufficiūt: quorū vtrūqꝫ etiā abundāter ſacroſancte ſcripture: diuine dico
ſapientie: frequens cōſert lectio. Ea enim eſt que ſcdm manifeſtam authoris
profeſſionē de ſe clamitat. Ego mater pulchre dilectionis: et timoris: et agni-
tionis: et ſancte ſpei. In me gratia oīs vite ⁊ veritatis. In me oīs ſpes vite et virtutis. Tranſite
ad me omnes qui concupiſcitis me: ⁊ a generationibus meis implemini. Spiritus enim meus
ſuper mel dulcis: et hereditas mea ſuper mel et fauum. Memoria mea in generatione ſeculo-
rum. Qui edunt me adhuc eſurient: et qui bibunt me adhuc ſitient. Qui audit me non cōfun-
detur: et qui operantur in me nō peccabunt. Qui elucidant me vitā eternā habebunt. Hec oīa
liber vite: et teſtamentū altiſſimi: et agnitio veritatis. Ceterū cum inter oēs ſcripturas ſanctas
libro. j. de ꝯcor. euāge. Diuus aurelius Auguſti. epiſcopus palmarium nec immerito concedat euāgelio: nec euange-
lium. i. bonum nuncium dixeris: niſi ſalutis ac ſaluatoris contineret annūciationem: ergo olim
que ſcripta ſunt: aut ſcribi poſſunt: nihil lectione noſtra dignius cenſeam ꝙ eam euāgelij (que
plurima eſt) portionē: que ſaluatoris noſtri predicat vitam. Qui ſi viam querimus: via eſt. Si
Jo. xiiij. viaticum anime: veritas eſt: ⁊ verba vite eterne habet. Si terminum vie qui ſine termino eſt:
Joā. v. vita eſt: et fons aque ſalientis in vitam eternā. Hec eſt igitur lectio virorū doctiſſime ⁊ doctis ⁊
Jo. iiij. diſcētibus accōmodatiſſima: doctis quidem vt moneantur:: diſcētibus vero vt etiam erudian-
tur. Hec eſt veri chriſtiani paleſtra: in qua exercendi ſumus: ſi volumus (velle antē debemus)
illa tela nequiſſimi ignea extinguere: ſi volumus ſtare aduerſus inſidias diaboli: contra ſpiri-
Ephe. vj. talia nequitie in celeſtibus. Proinde petre decus noſtrū ſuauiſſimū: quoniā mores tuos inge-
nuos: ab ea tempeſtate qua ſimul ad literarū ſtudia incubuimus: teqꝫ intus et in cute noui: nō
vereor currenti calcar admouere: hoc acceſſionis ſperans: vt oīs generoſitatis atqꝫ honeſtatis
columen dñs Franciſcus de Rohan Lugdu. primas qui ſub tuo comitatu iampridē optimā in
moribus et literis nauat operam etiam a teneris vnguiculis chriſtiane vite ſit lector: atqꝫ per-
petuus mirator: et (vt vulgarius dicam) imitator: faciatqꝫ (quādo vicarius eius eſt) ſm exem-
plar quod ipſi in monte (qui chriſtus eſt) monſtratū eſt. Vale: et ſi vacat hec carmina nō aſper-
nanda: neqꝫ ex noſtra officina profecta: ſed prius impreſſa relege. Ex officina noſtra literaria
Lugdu. iiij. nona. April. Anni Milleſimi quingenteſimi vigeſimiſecundi.

Carmen ad ſtudioſos lectores.

Qui ſtudij curas: et vere tempora fame:
Altaqꝫ qui proprio regna labore cupis.
Multa licet pateat tanti tibi ſemita voti:
Hac precor incedas que potiora daret.
Sunt tibi perplexe numeroſa volumina legis:
Verbaqꝫ multiloqui litigioſa fori.
Sunt quoqꝫ verboſi certamina vana ſophiſte:
Eſt ibi cum modulis muſica leta ſuis.
Eſt phyſice preſens: patet egri cura gementis.
Ipſa tibi ſtudium ſydera celſa ferunt.
Eſt tibi velata latitans ſub nube poeſis:
Maxima que veri damna laboris habet.
Quid dirce quid Cirrha iuuat: quid gloria daphnes?
Ficta quid aonij ſtagna liquoris habent?
Hec bona ſunt (fateor) ſanctos digeſta per vſus:
At mihi terrenum: letiferūqꝫ ſonant.
Qui cupis ergo pios ſtudij tollerare labores:
Et fauſto ſummos claudere fine dies.
Suſcipe tam ſanctum pedibus manibuſqꝫ volumen:
Hicqꝫ tuus vigilet nocte dieqꝫ labor.
Hic tibi norma ſubeſt vite ſtudioſa beate:
Hinc ſunt ſupremi geſta relata Dei.
Quare age muriceis taxum poſtpone liguſtris:
Vanaqꝫ diuinis ſcripta voluminibus.

BIBLIOTECA ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

In tabulā ſequentem prenotatio ſeu annotatio.

Si quis forſan adhuc huius tanti operis nouitius lector huc accedet: neqꝫ totū perlegere volet: ſ3 ſuo iſtituto deſeruiēte duntaxat particulam: vt eā facili indicio inueniat: nouerit in duas partes diuiſum: quarū capita in frontibus vtriuſqꝫ concipiet: duas preterea eſſe tabulas indicatiuas: quaru3 prior a nobis recens collecta alphabeticū ſequitur ordinem non omnia: ſed pcipue annotāda cōtinens quippe ea quibus annotatis cetera pateſcāt. Nā nihil qđ ad euāgelij declarationem faciat pretermiſſum eſt. Quocirca non inutilis ē. Et alia tabula euāgelia dñicalia ꝛ feſtiua declarās. Ut vero faciliuseſſet indicium ſingula capita literis diſtinximus: ꝛ numerum foliorū nuperrime addidimus.

De litera A.

Abagar⁹ rex quō epiſtolā ſcripſit ad xpm. parte. j. capi. xx. F. fo. lxxviij.
Abdicatio a tribus. parte. ij. capi. xcij. F fo. ccxlvij.
Abraam die3 xpi vidit ꝛ gauiſus eſt. pte. j. ca. lxxxiiij. L. folio. cciij.
Abrae reſpectio ꝛ vxoris loth quō fuerit diuerſa. par. ij. cap. xl. B ꝛ. C. fo. ccxcviij.
Abominatio eſt antichriſtus. pte. ij. ca. xl. A fo. ccxcviij.
Abſconſio dñi ꝛ eius cauſe. parte. j. ca. lxxxiiij. M. fo. cccilij.
Item parte. ij. ca. xxxj. J. f. celxxxiiij.
Abſconſio talenti. parte ſecunda. capi. xlix. A. fo. cccxij.
In abſcōdito facere. par. j. ca. xxxvj. B. f. xciij
Abſentia clericorum a beneficijs ſuis. parte prima. ca. lxviij. J. fo. clxix.
Abſtinentia eſt in principio duntaxat dura. parte prima. ca. lxxj. F. ꝛ. H. fo. clxxv.
Abuſiones plie. par. j. ca. lxxxviij. M. fo. ccxj.
Acceptio perſonarum quando fit. parte. j. c. xcv. F. fo. lxx.
Acus pro porta aut porte nomen. parte. ij. c. xiij. A. fo. ccxlvj.
Adā plaſmat in agro damaſceno. p. j. ca. ij. A. fo. vj. ꝛ ibidem. Secūdus adā natus. parte prima. cap. ix. X. fo. xxv.
Admiratio quando fit ꝛ vñ. parte prima. ca. xl. H. fo. xcvij.
Admiratio chriſti qualis. parte. j. ca. xlij. D. folio. cx.
Aduentus chriſti cur nec prius nec poſteri⁹ fuit. parte. j. ca. ij. C. fo. vj. ꝛ quomodo deſideratus antiquis. ibidem.
Aduentus chriſti in hieruſalem humilis. parte ſecūda. cap. xxvj. E. fo. cclxxij. Eius ad iudicium ſigna. par. ſecūda. ca. xxxix. per to. folio. ccxcvj.
Aduentus dñi ad iudicium optādus bonis. parte. ij. ca. xlij. per totum. fo. cccj.
Aduentus dñi triplex. ibidem.
Aduentus chriſti a morte intelligitur. parte. j. ca. lij. H. fo. cxxviij.
Aduerſitates faciunt ſe cognoſcere. pte. j. ca. j. J. fo. v.
Nec poſſunt ſanctos a charitate ſeparare: tangunt enim eos ſed non frangunt. ibidē.
Aduerſarius nobis reconciliandus multiplex. parte. j. ca. xxxiiij. J. fo. lxxxviij.
Aduerſarius noſter fortis eſt: ſ3 dñs fortior parte. j. ca. lxxj. B. fo. clxiij.
Adulatio vitāda. parte. j. c. lvj. E. fo. cxxxvj. ꝛ ca. lxxiiij. A. fo. clxxxij.
Affectorum male gradus. parte. j. c. lxxxiiij. H. folio. cciij.
Afflictiones xpi. parte. j. ca. ix. G. fo. xxij.
Ager chriſti triplex. parte. j. capi. lxiiij. F. et G. folio. clvj.
Agnus vnde dictus ꝛc. de agno dei. parte. j. ca. xxiij. A. fo. lxvj.
Alexandri magni auiditas. parte. j. ca. lxij. F. fo. clij. ꝛ libere reſpondet quidam pirata. parte. j. ca. lxxvj. E. fo. clxxxvj.
Alleluya quare non eſt tranſlatū. parte. j. ca. xxxvij. L. fo. xcvj.
Alpha ꝛ o. parte. j. ca. xxxv. N. fo. xcij.
Altiſſimus eſt deus. parte. j. ca. v. R. fo. xij.
Amandus deus gratis. parte. j. ca. xxxv. R. folio. xcij.
Amor vide charitas. amor temporalium. parte j. ca. xxxviij. H. fo. xcix.
Amor propinquorum impedit ſequelā chriſti. parte. j. ca. liiij. C. ꝛ. G. fo. cxxxij.
Amara dulcibus miſcet chriſtus. parte. j. ca. xiij. C. fo. xxxvij.
Amor ſeculi effundi debet. parte. j. c. lxxxij. J. folio. cc.
Ambitio clericorum damnatur. parte pria. capitu. lxviij. B. folio. clxvij.
Ambitioſus omnis ſeruit. pte pma. capitulo. xxij. T. folio. lxiiij.
Ambulatio domini ꝛ petri ſuper mare: ꝛ erectio petri ne mergeretur. parte prima. capitu. lxix. per totum. folio. clxx.
Amen qualis vox ꝛ cur non fuit tranſlata. parte prima. capitu. xxxvij. L. folio. xcvj.
Ancille filium ſe deus dicit. parte. j. capitu. v. P. folio. xiiij.
Andreas primus fuit chriſtianus. parte prima. capitu. xxiiij. A. folio. lxvij.
Angel⁹ cur in forma humana marie in annunciatione apparuit. parte prima. capitulo. v. F. folio. xj.
Angelorum chriſto poſt ieiunium miniſtratio. parte prima. capitulo. xxij. Z. et. CC. fo. lxiiij. ꝛ. lxv.
Angelorum bonorum ꝛ malorum diſcretio parte prima. capitulo quarto. C. folio. ix.

Digitized by Google

Angaria ⁊ angariari.parte prima.ca.xxxv.E.folio.xc.
Animus inordinatus ſibi pena eſt.parte.j.ca.xliij.G.fo.cxj.
Anime dignitas ex cauſis eius.parte.j.cap.xij.V.fo.xxxv.
Ale curatio.parte.j.ca.xxxj.H.fo.lxx.⁊.lxxj.
Anima chriſti ſponſa.ibidem.J.
Anime ſedes.parte.j.ca.xxxvij.C.fo.xcv.
Anima accepit corpus mutuo.parte.j.capi.liij.A.fo.cxxx.
Anima quomodo accipi ſolet.parte.j.capi.liiij.E.fo.cxxxij.
Anima obedienda dupliciter.ibidem.W.
Animal rationale deo p̄cipue eſt cure.pte prima.ca.xxxviij.G.fo.xcix.
Anne mariti filie ⁊ nepotes.parte.j.cap.iij.E.folio.viij.
Anne propheteſſe commendatio.parte.j.capitu.xij.L.fo.xxxiij.
Anne ⁊ caiphe meminit.parte.j.ca.xvij.A.folio.xlvj.
Anni trigeſimi perfectio.parte.j.cap.xxviij.E.folio.lxv.
Annunciatio dominica.parte.j.capi.v.per totum.folio.x.
Antichriſti q̇ ſint.pte.j.ca.lij.L.fo.cxxix.
Antichriſtũ iudei primi ſuſcipient.parte.j.ca.lxxviij.N.fo.cx.j.
Antichriſti qui.parte.ij.capitulo xxxiiij.G.folio.cclxxxviij.
Antichriſti aduentus.parte.ij.cap.xxxix.E.folio.ccxcviij.
Antichriſti aduentus ⁊ perſecutio.parte.ij.ca.xl.per totum.fo.ccxcviij.
Aperientes domino pulſanti.parte.ij.capi.xlvij.C.fo.cccix.
Apoſtolorum prima vocatio.parte.j.capi.xxiiij.per totum.fo.lxvij.Quomodo ap̄latui fuerũt idonei idiote.ibi.J.fo.lxviij.Eorum ſecunda ⁊ tertia vocatio.parte.j.ca.xxix.per totum.fo.lxxv.Eorundem electio in apoſtolatum.parte.j.ca.xxxij.per totum.fol.lxxxj.Eorum nomina.ibidem.E.
Apoſtolorũ ad predicãdum miſſio cũ poteſtate curãdi.parte.j.c.lj.per totũ.fo.cxxxij.
Apoſtolorũ a predicatione reuerſio.parte.j.ca.lviij.per totum.fo.cxlj.
Apoſtolorum per ſegetem tranſeuntiũ fames.parte.j.ca.lxxj.A.fo.clxiiij.
Apoſtatatio cordis.parte.j.ca.xlv.E.fo.cxv.
Apparitio ſeu epiphania dñi.parte.j.ca.xj.per totum.fo.xxvij.
Apparitio eius in oriente.ibidẽ.Q.fo.xxx.
Apparitio dñi facta matri ſue.parte.ij.cap.lxx.per totum.fo.ccclxxxviij.
Apparitio dñi facta magdalene.parte.ij.ca.lxxj.⁊.lxxij.per totũ.fo.cccxc.⁊ cccxciij.
Apparitio domini facta tribus marijs.parte.ij.ca.lxxiij.per totum.fo.cccxcv.
Appa.dñi facta Petro ⁊ Joſeph ⁊ Jacobo minori ⁊c.parte.ij.ca.lxxv.fo.cccxcvij.
Apparitio domini facta duobus diſcipulis euntibus in emaus.parte.ij.ca.lxxvj.per totum.fo.cccxcvij.
Apparitio dñi facta diſcipulis thoma abſente.parte.ij.ca.lxxvij.per totum.fo.cccxix.
Apparitio dñi facta diſcipulis incluſis thoma preſente.parte.ij.cap.lxxviij.per totum.folio.ccccij.
Apparitio dñi facta ſeptẽ diſcipulis ad mare tyberiadis.pte.ij.ca.lxxix.p to.fo.ccccij.
Apparitio dñi facta vndecim diſcipulis et quingentis fratribus.parte.ij.cap.lxxx.per totum.folio.ccccvij.
Apparitionũ chriſti epilogus.parte.ij.cap.lxxxj.per totum.fo.ccccviij.
Aque in vinũ mutatio in nuptijs.parte.j.ca.xxv.per totum fo.lxix.
Aque benedicte ratio.parte.j.capitu.xij.R.folio.xxxv.
Aque proprietates ⁊ cur in eis baptizant.parte.j.ca.xxj.R.fo.lvij.
Aque frigide remuneratio.parte.j.capi.lv.C.folio.cxxxiiij.
Arator retroſpiciens.parte.j.capitu.xlv.E.folio.cxv.
Arboris caſus ⁊ inciſio.parte.j.ca.xxvij.W.et.N.fo.xlviij.
Arboris bone ⁊ male partes.parte.j.cap.xl.G.folio.cv.
Arboris euangelice rami.parte.j.cap.lxiiij.L.folio.clviij.
Arbitrij noſtri liberi bonum.parte.ij.ca.ix.H.folio.ccxl.
Architriclinus.parte.j.ca.xxv.F.fo.lxx.
Aree vẽtilatio.pte.ij.ca.l.per to.fo.cccxiij.
Arguentis impudenter mala.parte.j.cap.xxxix.G.fo.cij.
Arguẽdi maioris forma.p.ij.c.j.L.fo.ccxxij.
Ariditas eſt triplex.parte prima.ca.lxxij.C.folio.clxxvij.
Arundo nõ fuit Joannes baptiſta.parte.j.ca.lvj.E.fo.cxxxvij.
Aſcenſio dñi.parte.ij.capi.lxxxj.C.⁊.lxxxij.per totum.fo.ccccviij.⁊.ccccix.
Aſcenſus marie a quib⁹ expectabatur.parte.j.ca.v.P.fo.xiiij.
Aſini ⁊ pulli ſuper quos ſedit dñs ſignatio.parte.ij.ca.xxvj.C.fo.cclxxij.
Aſſumendus vnus:⁊ alius relinquendus.parte.ij.ca.xlv.per totum.fo.cccvj.
Aſſumptionis marie euãgelium cur id fit.parte.j.ca.lxj.G.fo.cl.
Aſſumptio marie ⁊ eius laus.parte.ij.cap.lxxxvj.per totum.fo.ccccxxij.
Aſſumptio domini corporaliter a diabolo.parte.j.ca.xxij.O.fo.lxij.
Attributa perſonis diuinis.parte.j.ca.xxvj.J.folio.lxxiij.

Digitized by Google

Auaricie deuicte figura. parte prima. capitu. xxij. y. folio. lxiiij.
Auaricie fugā suadet. parte scd'a. capi. xij. C. folio. ccxlvj.
Audit⁹ triplex. pte pria. ca. lxiiij. N. f. clviij.
Aue maria frequenter dicendū marie. parte prima. capitu. v. T. fo. xiiij.
Auerti ab inimicis prohibemur. parte prima. capi. xxxv. W. fo. xcij.
Auferri ab eo q̄ nō habet. parte prima. capitu. lxiiij. O. fo. clix
Augustus vñ dict⁹. pte p̄ma. ca. ix. A. f. xxj.
Auis vocē simulās dum sibi placet ad propriam reddit lacessita: q̄ de impatientibus dicitur. parte prima. capi. xl. F. fo. cv.
Auiditas in vilibus nocet. parte prima. capitulo. lxxj. F. fo. clxxv.
Aures audiendi que sint. parte p̄ma. capitu. lxiiij. N. fo. clviij.
Aurea z aureola q̄ſo differūt. pte p̄ma. capitu. xxxiij. J. fo. lxxxiiij.
Aurea z aureolaz palma. parte scd'a. capit. lxxxviij. F. fo. ccccxxix.
Aurū marie datū quomodo expēsum. parte prima. capi. xj. T. fo. xxxj.

De litera B.

Baptismus euacuauit circūcisionem. parte. j. ca. x. G. fo. xxvij.
Baptismus ioannis quid differt a baptismo xp̄i: z multa de vtroq̄. parte prima. c. xvij. a. B. vsq̄. H.
Baptisma quintuplex. ibidē. C. folio. xlvj. z xlvij. Eius cause ibidem. D.
Baptizare poterat Joā. parte prima. capi. xix. F. folio. lij. vbi plura cōsequenter de baptismo duplici. R. z de triplici. ibidez. fo. liij.
Baptizatio xp̄i a Joanne. parte prima. cap. xxj. per totū. vbi multa: vt det de loco tēpore z ceteris declarationem. fo. lvij. Jtē in eū baptizari decuit cum esset p̄dicaturus. ibidem. G. folio. lviij.
Baptismi forma. i. primitiua ecclesia. ibidē R. figure. S. institutio. ibidē. fo. lx. Eius non iterādi minister. par. p̄ma. c. xxiij. E. f. lxvij.
Baptizandi multiplex potētia. parte p̄ma. ca. xxiiij. D. fo. lxvj.
Baptizatio xp̄i actiua quō semp baptizat. parte prima. cap. xxvij. A. fo. lxxij.
Baptismus christi est sanguinis eius effusio. parte prima. ca. liiij. B. fo. cxxxj.
Beatitudines octo. parte p̄ma. cap. xxxiij. p totum. folio. lxxxij. Uide illic notata vt a luca describuntur. ibidem. P. fo. lxxxv.
Beelzebub quid. parte prima. ca. l. W. folio cxxiij. z ca. lxxij. clxxvj.
Benedicta maria z benedict⁹ fructus eius parte prima. capi. vj. D. fo. xvj.
Benedictio symeonis. parte prima. cap. xij. H. folio. xxxiij.
Beneficia ecclesiastica petētes. parte p̄ma. capi. lxviij. B. folio. clxvij.
Beneficium perfectorum triplex. parte prima. cap. xxxv. L. fo. xcvj.
Beneficium accipiēs memor sit. pte p̄ma. capit. xc. E. fo. ccxv.
Benefacere quid sit. ibidem. F. fo. ccxv.
Benignitas dn̄i. pte pria. ca. xiij. D. f. xxxvij.
Bethania quid sit duplex est. parte prima. capi. xix. L. folio. liij.
Bethsaida z ei⁹ exprobratio. parte prima. capitu. lvij. D. folio. cxl.
Bias philosophus omnia sua secum ferēs. parte p̄ma. cap. lxxvij. C. fo. clxxxviij.
Blanda facilius decipiunt q̄ aspera. parte prima. capi. xxxvij. J. fo. xcvj.
Blasphemiarū species. pte p̄ma. ca. lxxxvij. G. folio. ccx.
Blasphematio tripliciter fit. parte p̄ma. capitu. xlviij. B. folio. cxix.
Bonorum ordinatio. parte prima. ca. xxxix. C. folio. cj.
Bonum minus pro maiore. parte prima. capitu. xlv. D. folio. cxv.
Bonum nemo inuitus facit. parte p̄ma. capitu. liij. D. folio. cxxx.
Bona nostra triplicia de quib⁹ satisfit. parte prima. ca. xx. K. folio. lvj.
Bona matrimonij. parte p̄ma. capitu. xxv. H. folio. lxx.
Bona cōtra peccata. parte prima. capi. xxx. H. folio. lxxix.
Bona per inimicum nobis veniētia. parte prima. ca. xxv. O. fo. xcij.
Bonum triplex. par. j. ca. xxxviij. J. fo. c.
Bona opa palā fiāt. pte. j. ca. xxxj. A. fo. xcij.
Bonorū ecclesie inutilis assumptio. pte. j. ca. lxxviij. R. fo. clxix. Eorūdē vtilis expositio suadet. parte. j. ca. lxxx. J. fo. cxcvj.
Bon⁹ est solus de⁹. pte. ij. ca. xj. A. fo. ccxlij.
Bos z asinus in natiuitate dn̄o famulātes: cuius erunt. parte. j. cap. ix. E. fo. xxij.

De litera C.

Cadere in facies suas retrorsuz. pte. ij. ca. iij. J. f. ccxxvj.
Cayphe p̄phetia. parte. ij. ca. xviij. D. fo. cclviij.
Calūniāti q̄ño r̄ndendum sit. p. ij. c. xxxij. B. f. cclxxxiij
Cameli z culicis mētio. parte. ij. ca. xxxviij. E. fo. ccxciiij.
Candelabrū aureū figurat mariā. parte. j. cap. viij. C. fo. xxxij.
Cantici cōponēdi z dicendi institutio. parte prima. capi. vj. F. fo. xvj.
Cātuū musicorū excitationes. parte. j. c. xlix. F. fo. cxxij.
Capilli nr̄i nūerati sit. p. j. ca. liij. F. f. cxxxj.
Capill⁹ q̄ño n̄ pibit. p. ij. c. xxxix. D. f. ccxcvij
Capharnaū cur ciuitas dn̄i. pte. j. ca. xlviij. A. folio. cxix.

Cophinus q̄d. p̄te.j.c.lxvij.D.z.F. fo.clxv.
Carnium eius vſqȝ ad diluuiū ignorabat. parte prima.ca.lxxj.D.fo.clxxv.
Caro pro muliere et pro hoie.parte prima. capi.xviij.E.Item cur chriſtus caro factus dicatur.ibidem.F.fo.l.
Caſtellum cur dicatur hieruſalē.parte ſecunda.capi.xxvj.B.fo.cclxj.
Caſtitatis grad⁹ tres.p.j.c.lxiiij.D. f.clvj.
Caſum luciferi vidit dn̄s.parte prima.capitu.lviij.C.folio.cxlj.
Cathecumini informādi modus.parte.ij. capitulo.j.J.folio.ccxxij.
Cathedra moyſi.par.ij.c.xxxvij.A.f.cccxij.
Ceci duo z mutus vnus ſanatus.parte prima.capi.l.per totum.fo.cxxij.
Cecitas quadruplex.ibidem.D.fo.cxxiij.
Ceci a natiuitate illuminatio.parte p̄ma. capi.lxxxv.per totum .fo.cciiij.
Ceci iuxta bethſaidam illuminatio.parte prima.capi.xcij.per totum.fo.ccxviij.
Ceci ante ingreſſum in hierico illuminatio. parte ſc̄da.capi.xxij.per totum.fo.cclxiiij.
Ceci duo poſt egreſſum hierico illuminati.parte ſc̄da.ca.xxiiij.per totū.fo.cclxvij.
Cecilie virginis in chriſti contemplatione laus.in prologo.E.fo.j.
Credere quibus cōpetit.parte prima.capi. lxiij.B.fo.cliiij.z.ca.lxix.F.fo.clxxj.
Ceſſit chriſtus ob multa.parte prima.cap. xxviij.A.fo.lxxiiij.
Celi gratia omnia aduerſa ſunt tolerāda. parte prima capi.xl.B.fo.ciiij.
Celum fruſtra a malis inſpicitur.parte prima.capitu.xxxviij.A.fo.xcvij.
Celum triplex et celorum tranſitus.parte ſecūda.capitu.xliiij.D.fo.cccv.
Cena magna ad quā inuitant multi acceduāt pauci.p̄te p̄ia.ca.lxxxij.p to. fo.cxcviij.
Cene dn̄i in primis veſperis meditatio.p̄te ſc̄da.capi.liij per totū.fo.cccxix.
Cēſitus capite xp̄s.p̄te p̄ma.c.ix.C. fo.xxj.
Cenſum moraliter ſolui.ibidem.D.
Cenſus an ceſari ſit ſoluendus.parte ſecūda.capi.xxxv.per totum.fo.cclxxxix.
Cepit improperare ſignāter dictum.parte prima.capi.lviij.G.fo.cxl.
Ceſar vnde dictus. Memineris tamen iulium ceſarem nō fuiſſe natum ceſo matris vtero.parte prima.capi.ix.A.fo.xxj.
Ceſarea philippi vbi ſit.parte ſecunda.capitulo.j A.fo.ccxx.
Chananee fides:perſeuerantia:humilitas. parte prima capi.lxxxix.per totū.fo.ccxij.
Character non iterandis ſacramentis impreſſus.parte prima.ca.xxj.L.fo.lix.
Charitas ſpiritūſanctū indicat inhabitare.parte prima.c.xxj.M.fo.lix.
Charitatis excellentia.p̄te ſc̄da.c.xxxvj.F. fo.cccj.z parte p̄ma.c.xxxiiij.H. fo.lxxxvij.
Charitas ordinata.p.j.ca.liiij.C fo.cxxij.
Charitas pacifica eſt deo precipue offerenda.parte prima.ca.lx.G.fo.cxlvij.
Charitatis virtus.par.p̄ma.c.xxxiiij.H.fo. lxxxvij.z par.ij.ca.xxxiiij.C.folio.cclxxxvij.
Eius quatuor ſpecies.ca.xl.C.fo.ccxcviij.
Chriſti vita notabit in vita et cetera in ſuis vocabulis vt annunciatio:incarnatio:natiuitas:circūciſio zc.Itē humilitas: paupertas:paſſio:labores zc. Uerū qui ipſum vocabulum reſpiciunt ſunt hec.
Chriſtus eſt nobis ola.in prologo.K.fo.ij.
Chriſti z morum eius perfectio.in prologo. O.Facies z forma.P.fo.iij.
Cur nec prius nec poſterius venit. parte prima.ca.ij.C.folio.vj.
Imitandus eſt nobis.parte p̄ma.ca.ix.K.z L.Dict⁹ eſt ab vnctiōe.ibi.M.f.xxij.z.xxiij.
Chriſti infantis officia.p̄te.j.c.xiij.J.fo.xl.
Eius in templo manſio z diſputatio.parte prima.c.xv.per totum.fo.xl.
Qūo plenus omni perfectione ab inſtanti incarnationis.ibidem.A.fo.xl.
Eius infantia.parte.j.c.xvj. p totū.fo.xliij.
Chriſtus rex z ſacerdos.parte prima.capi. xxiiij.E.fo.lxviij.
Qūo creſcit chriſtus decreſcente Joan.parte prima.capi.xxvij.B.fo.lxxiij.
Qūo ceſſit xp̄s.parte.j.c.xxviij.A.fo.lxxiiij.
Cinct⁹ eſt in pectore Joannes in lumbis. parte prima.c.xxiiij.K.fo.lxvij.
Chriſti cum Joanne bap.cōparatio.parte prima.ca.lvj.fo.cxxxviij.
Chriſti nola.parte prima.c.xxxj.J.fo.lxxx.
Chriſtus ſequēdus precipit.parte ſecūda. c.ij.per totū.Uide in ſequendus.fo.ccxxij.
Chriſtus ali⁹ nō eſt nobis querēdus.parte ſc̄da.ca.xl.G.& corpus.ibidē.H. fol.cccxix.
Chriſtus in morte cuiuſlibet videtur.parte ſc̄da.capi.xlvj.C.fo.cccix.
Cū chriſto eſſe q̄d ſit.p.ij.c.xlix.G.f.cccxiij.
Cibum qui perit z non perit operari.parte prima.ca.lxx.C.z D.fo.clxxij.z.clxxiij.
Cibi ſunt morborum cauſe.parte prima.capitulo.lxxj.D.fo.clxxv.
Ciclus q̄d ſit.p̄te p̄ma.ca.xij.O.fo.xxxiiij.
Circunciſio Joānis bapti.et nois eius impoſitio.parte prima.ca.vj.L.fo.xvij.
Circunciſio dn̄i.parte prima.capitu.x. per totum.fo.xxvj.
Eius ratio z modus.ibidem.F.
Circunciſio eſt per baptiſmū euacuata zc. per ordinem illic notata.
Circuitio chriſti ad predicādum.parte prima.capi.xxx.E.fo.lxxviij.
Ciuitates a chriſto ſpecialiter electe.parte prima.capi.ix.X.fo.xxv.z parte prima.capi. xlviij.A.fo.cxix.
Ciuitatum exprobratio.parte prima.capi. lv.D.folio.cxl.

Digitized by Google

Clamor elizabeth qualis ſit.parte.j.cap.vj.
D.folio.xvj.
Clamor xpi.parte.j.ca.lxiiij.A.fo.clviij.
Clamor ad iudicium.parte.ij.capi.xlviij.C.
folio.cccxj.
Clericorũ ⁊ religioſorum vitia carpuntur.
parte.j.ca.lxviij.per totum.fo.clxvij.
Clerici ſecularibus dediti taxant.parte.ij.
ca.xxix.E.fo.cclxxviij.
Cogitatio eſt ſoli deo nota.parte.j.ca.xxvj.
F.folio.lxxij.
Cogitationes nõ immittit ſed auget diabo
lus.parte.ij.ca.liiij.B.fo.cccxxj.
Cogit' null⁹ a deo.pte.j.ca.lviij.H.fo.cxlij.
Cohabitatio mulierum deteſtatur.parte.j.
ca.xxxiiij.R.fo.lxxxviij.
Colũbe ꝓprietates.pte.j.ca.xxj.A.fo.lix.
Communicantes indigne aſſimilant' hero-
di.parte.j.ca.xj.ante.H.fo.xxix.
Compunctionis incitamenta.parte.j.capi.
xxxiiij.D.fo.lxxxvj.
Compꝛehẽſio triplex.parte.j.ca.j.J.fo.v.
Conceptio ſaluatoris.parte.j.ca.v.per to-
tum.folio.x.
Concipere inutero quid ſit.ibidem.J.fo.xij.
Conceptus elizabeth cur morte notificatur
ibidem.O.fo.xiij.
Conceptionis chriſti ſpiritualis conditio-
nes.ibidem.V.fo.xiiij.
Concluſio ⁊ ſignatio operis.parte.ij.ca.vl-
ti.per totum.fo.ccccxxx.
Concupiſcentia carnalis damnatur.par.j.
ca.xxxiiij.R.fo.lxxxviij.
Condimentum eſt facile famenti.parte.j.
ca.lxxj.E.fo.clxxv.
Confeſſio Joan bap.de xpo vera ⁊ humilis.
parte.j.ca.xix.B.fo.lj.
Confeſſio ⁊ eius diuiſio ac conditiones.par
te.j.ca.xx.L.M.N.O.⁊.P.fo.lv.⁊.lvj.
Confeſſoris qualitates.ibidem.P.
Confeſſio ſine operibus non prodeſt.parte
prima.ca.xl.H.fo.cvj.
Confeſſionis conditiones quatuor.parte.j.
ca.xlj.G.fo.cviij.
Confeſſio demoniorum coacta.parte.j.ca.
xliij.C.fo.cxj.⁊ parte.j.ca.xlvij.A.fo.cxviij.
Cõfeſſio ſuadẽda eſt egrotis a medico.par-
te.j.c.xlviij.D.fo.cxx.Interdum oĩs confeſ
ſio eſt neceſſaria.parte.j.ca.liij.fo.cxxxj.
Confeſſores qui.parte.j.ca.liij.G.fo.cxxxj.
Confeſſio chriſti qualis fuit.parte.j.capi.
lviij.H.fo.cxlij.
Cõfeſſio de xpo ꝙ eſſet filius dei a petro pro
oĩbus facta.parte.ij.c.j.per totũ.fo.ccxx.
Confeſſio vere fidei interdum faciẽda.par-
te.ij.ca.xviij.G.fo.cclviij.
Confeſſio humilis ꝙtum poſſit.parte.ij.ca.
xxx.E.⁊.H.fo.cclxx.
Confidentia improbatur.parte.j.capi.xvij.
R.folio.xlvij.
Congregati in nomine domini.parte.ij.ca.
viij.D.fo.ccxxxvij.
Coniugium inter caſtos verum eſt.parte.j.
ca.viij.D.fo.xx.
Coniugatorum prouincia duriſſima.parte
ſecunda.ca.x.C.fo.ccxlj.
Conſanguinei vitandi.parte.j.capi.xv.L.
folio.xlij.
Conſanguineorum ad prelaturam electio.
parte.j.ca.lxviij.E.fo.clxxviij.
Conſcientia mala mori refugit.parte.j.ca.
xiij.B.fo.cxxx.
Conſcientia quadruplex.parte.j.ca.lxviij.
A.fo.clxx.
Conſeruatio rerum a deo.parte.j.ca.xviij.
B.folio.xlix.
Conſilium prudẽter mutari poteſt.parte.j.
ca.xj.S.fo.xxx.
Conſilia euangelica duodecim.parte.ij.ca.
xij.per totum.fo.ccxliiij.
Conſolatio diſcipulorũ inter onera preces
ptorũ.parte.j.ca.lv.per totum.fo.cxxxiij.
Conſuetudo peccandi eſt peſſima.parte.j.
ca.xliij.F.fo.cxiij.
Conſuetudo mala plus nocet igne.parte.j.
ca.lxxvj.F.fo.clxxxvij.
Conſpiratio pontificum ⁊ phariſeorum cõ-
tra xpm.parte.ij.ca.xviij per totũ.fo.cclvij.
Contemplandum interdum.parte.j.capi.
lviij.B.folio.cxlj.
Cõtẽplatiua vita manet.p.j.c.lxj.C.f.cxlix.
Contendendum in iudicio nõ eſſe.parte.j.
ca.xxxv.C.fo.xc.
Contentio licita.ibidem.D.
Contentio bona.parte.j.ca.xl.A.fo.ciiij.
Contentio eſt vitanda.parte.j.ca.lxxiij.P.
vide litibus.fo.clxxxij.
Continentia a dño eſt.parte.ij.ca.x.C.⁊ eſt
glorioſa.ibidem.D.fo.ccxlj.
Contritio ⁊ eius conditiones.parte.j.ca.xx.
J.Quare debet eſſe ꝑpetua.ibidẽ.K.Eius
efficacia.ibidem.R.fo.lv.
Contumeliam pati docemur.parte.j.ca.lij.
L.folio.cxxix.
Conuiuiũ mathei.parte.j.c.xxxj.B.cur in
cõuiuijs dñs eſſe ſolebat.ibidẽ.C.fo.lxxix.
Conuerſi retrocedentes grauius peccant.
parte.ij.ca.xxvj.C.fo.cclxxj.
Coquus prefertur nunc ſapienti.parte.j.
ca.lxviij.F.fo.clxviij.
Cordis partes ⁊ quatuor exercitia.parte.j.
ca.xxij.E.fo.lxj.
Cordis mundicia ⁊ eius laus ac beatitudo.
parte.j.ca.xxxiiij.G.fo.lxxxiiij.
Corda loquentur in die iudicij.parte.j.ca.
xl.J.fo.cvj.
Corona pharaonis moyſi data.parte.j.ca.
xiij.L.fo.xxxviij.
Corpus morale ⁊ eius membra.parte.j.ca.
xxxviij.B.fo.xcviij.

Corpus carcer eſt.parte prima.capi.lvj.A. folio.cxxxvj.
Corpus xp̄i in ſacraméto.vide euchariſtia.
Corozaim exprobratio.parte.j.capi.lvij.D. folio.cxl.
Correptio ſeu correctio fraterna precipit.parte.j.ca.xxxix.F.z.G.fo.cij.
Correptio fraterna.parte.ij.ca.viij.per totum.precipue in prin.A.fo.ccxxxvj.
Craſtina curare prohibemur.parte.j.capi.xxxviij.K.fo.c.
Craſtinus quid ſit.ibidem.L.
Credere in nomine chriſti.parte.j.ca.xxvj.G.fo.lxxiij.
Credere in deū q̄d ſit.pte.j.ca.xl I.fo.cvj.
Creſcere oportet chriſtum.parte.j.ca.xxvij.B.folio.lxxiiij.
Crucis xp̄i vtilitas.parte.ij.c.j.G.fo.ccxxij.
In qua gloriandum.ibidem.M.fo.ccxxiij.
Crucem ſuam tollere quid ſit.parte.ij.c.ij.C.fo.ccxxiij.
Crucifigi cur dominus voluit.parte.ij.ca.xxxj.H.fo.cclxxxiij.
Crux in frōtib⁹ regū fixa ibi.I.fo.cclxxxiiij.
Crucis apparitio in iudicio.pte.ij.ca.xliij.A.fo.ccciij.
Culpe z pene gradus in peccato ire tres.parte.j.ca.xxxiiij.F.fo.lxxxvij.
Culpe interdum puniēde ſunt.parte.j.ca.xxxvij.H.fo.xcvj.
Cupiditas etiam in vilibus nocet.parte.j.ca.lxxj.F.fo.cxxv.
Curatorum ſeu ſanatorum a xp̄o ſignificatio.parte.j.ca.xxx.G.fo.lxxviij.
Curare craſtina vetat.p.j.c.xxxviij.K.fo.c.
Cure vitande.parte.j.ca.xiv.A.fo.xliij.
Curioſitas clericorum.parte.j.ca.lxviij.L.folio.clxix.
Curuitas ale.pte.j.ca.lxxj.H.fo.clxviij.

De litera D.

Damnati adhuc operantur volūtate:q2 permanet.parte.j.ca.xl.K.fo.cvj.
Damni tpalis vtilitas.parte.j.ca.xlvij.G.fo.cxx.
Dandum ſemper aliquid.parte.j.ca.xxxv.G.fo.xc.
Danda quadruplicia.ibi.H.fo.xc.
Date z dabitur vobis ſocij ſunt.parte.j.ca.xxxix.E.fo.cj.
Dans ex tedio.ibidem.K.fo.ciij.
Dauid z abrae filius dictus xp̄s.parte.j.ca.vij.A.fo.xviij.
Dauid filius xp̄s.parte.j.ca l.A.fo.cxxij.
Debitores ſumus etiā q2 non peccauimus.parte.j.ca.lx.F.fo.cxlvij.
Debita nr̄a q̄ ſint.pte.j.c.xxxvij.H.fo.xcv.
Decapolis vbi ſit.parte prima.capi.xc.A.folio.ccxiiij.
Decime carnis.parte.j.ca.xvij.I.fo.lxij.
Decimatio phariſeorum.parte.j.cap̄.lxxvj.C.fo.clxxxvj.
Decollatio Joannis baptiſte.parte.j.capi.lxvj.per totum.fo.clxij.
Dedicatio tēpli triplex.parte.j.cap̄.lxxxvij.A.fo.ccviij.
Deliberandum in incertis.parte.j.ca.viij.B.fo.xix.
Demoniaci curatio z ſocrus petri ſanatio.parte.j.ca.xliij.per totum.vbi de demonijs multa notantur.fo cxj.
Demoniaci duo a legione obſeſſi et eorum curatio.parte prima.capi.xlvij.per totum.folio.cxviij.
Demones abominantur peccata turpia.parte.j.ca.xlvij.E.fo.cxviij.
Demoniaci ſunt a ſacris prohibendi.parte prima ca.xlvij.M.fo.cxix.
Demoniacus effectus predicator.ibidem.
Demones etiā a malis arceri poſſunt.parte.j.ca.lviij.D.fo.cxlij.
Demoniaci:ceci:z muti curatio.parte.j.ca.lxxij.per totum.fo.clxxviij.
Demoniaci:ſurdi:z muti liberatio.parte.j.ca.xc.per totum.fo.ccxiij.
Demoniorum poteſtates diuerſe.parte.ij.ca.iiij.D.fo.ccxxviij.
Denarius qualiter quomodo dabatur in cēſum.parte.j.ca.ix.B.fo.xxj.
Denarius diurnus quo conducti ſumus.parte.ij.ca.xiiij.per totum.fo.ccxlvij.
Denarij multiplicitas.ibidem.F.fo.ccxlix.
Depoſitio domini de cruce.parte.ij.ca.lxv.per totum.fo.ccclxxvij.
Deriſio non debet nos auertere a bono incepto.parte.j.ca.xlix.G.fo.cxxij.
Deſerti commendatio.parte.j.cap̄.xiiij.C.folio.xxxix.
Deſiderium dn̄i in perficienda noſtra ſalute.parte.j.ca.liiij.B.fo.cxxxij.
Deſperandum non eſſe docet.parte.j.ca.lx.G.fo.cxliij.
Deſponſatio Marie.parte.j.ca.iij.per totū.Fuit miraculoſa.ibidem.C.Per verba de preſenti.ibidem.D.fo.vij.z.viij.
Detractores non ſunt audiendi.parte.j.ca.xxvij.C.fo.lxxiiij.
Detractorum conſuetudo.parte.j.ca.xxxj.C.fo.lxxix.
Detractores comparantur porcis.parte.j.ca.xlvij.E.Eorū auditor.ibidē.F.fo.cxviij.
Detractio quibuſdam expedit.parte.j.ca.lij.R.fo.cxxxix.
Detractores reprehenduntur.parte.j.cap.lvij.C.fo.cxxxix.
Detractorum periculum.parte.j.ca.lxxiij.O.z.P.fo.clxxxj.
Deus res ſumme ſufficiens homo ſumme deficiens.in prologo.A.fo.j.
Deus inuitat hominem ad veniam.ibidē.

Deum eſſe atteſtantur omnia.parte.j.ca.j.
poſt.J.fo.v.
Deus eſt parentibus preferendus.parte.j.
ca.xv.H.fo.xliij.
Deum ꝛ hominem ſe oſtendit xp̄s.ibidē.J.
Deus amandus propter ſe ꝛ gratis.par.j.
ca.xxx.K.fo.xcij.
Deus vbiq; eſt ꝛ quomodo.parte.j.capitu.
xxxvij.C.fo.xcv.
Deus neminem cogit.parte prima.ca.lviij.
H.fo.cxlij.
Deum nemo vidit vnq̄.parte.j.ca.xviij.L.
folio.lj.
Deus omnia facit ꝛ omnia conſeruat.par-
te.j.ca.lxxviij.L.fo.cxcj.
Dij pticipatiue.pte.j.ca.lxxxvij.E.fo.ccix.
Diaboli vox deorſum mittit.pte.j.ca.xxij.
O.fo.lxiij.Nō infert vim tentato.ibidē.eius
pollicitatio ꝛ ſuperbia.ibidē.R.ꝛ.S.Nō tm̄
nocet quantum vult.ibidem. .fo.lxiij.
Diabolo tria dant locū ꝛ cur ſit dictus ſpiri
tus immundus.parte prima.capi.lxxiij.E.
folio.clxxxij.
Diabolus eſt officij nomē.par.j.ca.lxxxiiij.
G.folio.ccij.
Dies iudicij terribilis.parte.ij.cap.xliij.E.
folio.ccciij.
Eſt cogitādus.parte.ij.ca.xliiij.C.eſt igno-
tus.ibidem.H.fo.cccv.
Dies dn̄i ſubito venturus.parte.ij.cap̄.per
totum.fo.cccvj.
Digito cōparatur ſpiritusſanctus.parte.j.
ca.lxxiij.E.fo.clxxix.
Digito loqui.parte.j.ca.xxxiiij.O.fo.lxxxix.
Dilatio boni opis nocet.p.j.c.vj.B.fo.xvj.
Dilectionis generalis ſigna:ꝛ qūo diligen-
di inimici.parte.j.ca.xxxv.R.fo.xcj.
Dilectio ad vitam ꝛ dilectio multiplex.ibi-
dem.K.fo.xcij.
Dilectio triplex ꝛ eius mandatum.parte.j.
ca.lix.C.fo.cxliiij.
Dilectionis vtriuſq; in xp̄o completio:quia
deus eſt ꝛ primus.j.homo.ibidē.G.fo.cxlv.
Dilectionis officium.ibidem.H.
Dilectio eſt ignis.parte.j.ca.lx.F.fo.cxlvij.
Diligere ex toto corde ꝛc.parte.ij.ca.xxxvj.
B.ꝛ.C.fo.ccxc.
Dimittere debemus ſaltem offenſam etiā
non petentibus.parte.j.cap.clxxxij.H.ibi-
dem.M.ꝛ.O.fo.lxxxiiij.ꝛ.lxxxv.
Dyogenes cynicus videns puerum mani-
bus haurientem aquam memoratur.par.j.
ca.xj.B.fo.xxviij.
Dyogenis ad alexandrum locutio.parte.j.
ca.lx.R.fo.cxlviij.
Diſcedere a deo qui vbiq; eſt.parte.j.ca.xl.
R.folio.cvj.
Diſcipulorū xp̄i vocatio.vide apoſtolorum.
Diſcipuli Joannis bap.parte.j.ca.xxvij.B.
Eorum ſimiles.ibidē.C.fo.lxxij.ꝛ.lxxiij.
Diſcipuli.ij.vocati a dn̄o.parte.j.ca.xlv.C.
ꝛ.D.fo.cxv.
Diſcipulorū.lxxij.ad pdicandū miſſio.pte.j.
ca.lviij.per totum.fo.cxlj.
Diſcipuli ſunt ſpeculū magiſtri.parte.j.ca.
lxxj.A.fo.clxxiiij.
Diſcenda a xp̄o.parte.j.c.lviij.L.fo.cxliij.
Diſpenſatio in pluribus bn̄ficijs.pte.j.ca.
lxviij.H.fo.clxvij.
Diſſidij cauſe.parte ſcd̄a.ca.x.A.fo.ccxlj.
Diuerſoriū Marie ꝛ quid proprie ſit.parte
prima.ca.ix.E.fo.xxij.
Diuinitatis laus.pte.j.ca.lviij.F.fo.cxlij.
Diuina officia nō ſunt intermittenda.parte
prima.ca.lxxv.E.fo.clxxxv.
Diuitie ſunt ipſius dei.parte.j.ca.xxxv.G.
folio.xc.
Diuitiarū amor impedit ſequelā dei.parte
prima.ca.liiij.R.fo.cxxxij.
Diuitis volētis horrea ampliare parabola]
parte prima.ca.lxxvij.per totū.vbi de diui-
tijs quomodo nō beant:ſed miſeros faciūt
multa.fo.clxxxvij.
Diues epulo ꝛ lazarusmēdicus.parte.ij.c.
xvj.per totū.ei9 vita.ibidē.F.fo.cclij.
Diuitis ſaluādi difficultas.parte.ij.ca.xiij.
per totū.fo.ccxlvj.
Diuortij cauſa.parte ſcd̄a.cap.x.B.fo.ccxlj.
Docere minus pdeſt q̄ facere.parte prima
ca.xxxiiij.C.fo.lxxxvj.
Docere in ptāte q̄d ſit.pte.j.c.xliij.B.f.cxj.
Doctrina nō vita phariſeorū ꝛ ſimiliū tenē-
da ac nō imitanda.parte.ij.ca.xxxvij.per to
tum.fo.ccxcij.
Dolere de peccato alieno.parte.j.capi.lxxj.
A.fo.clxxiiij.
Dominus tecū libenter auditur a Maria
parte.j.ca.v.F.fo.xj.
Dn̄is duobus ſeruire nō poſſe.parte prima.
ca.xxxviij.D.fo.xcviij.
Dn̄i nō ſumus in hoc mūdo.parte.ij.capi-
tu.xv.H.fo.cclj.
Domus iacob que.parte.j.ca.v.L.fo.x.
Domus iuſti.pte.j.ca.xl.M.fo.cvij.
Domū preclarā quare nō frequentauit xp̄s
parte.j.cap.xliij.F.fo.cxij.
Domus petri que ꝛ vbi.ibidem.
Dom9 diuitū vitāde.pte.j.c.lvj.F.f.cxxxvij.
Dona ſpūſſancti.pte.j.ca.xcj.M.fo.ccxvij.
Donec multipliciter accipit.parte prima.
cap.viij.D.fo.xx.Accipit p nunq̄.pte.j.ca.
xxxiij.J.fo.lxxxvij.
Dormitio dn̄i ꝛ eius cauſe.parte prima.ca.
xlvj.B.fo.cxvj.
Dormitio corporis neceſſaria.ibidem.H.fo
lio.cxvij.
Dragme deperdite parabola.parte.ij.capi.
vij.F.ꝛ.G.fo.ccxxxiij.
Duci ꝛ trahi quibus cōueniāt.parte prima
ca.xxix.A.fo.lxxvij.

Duodenarū numeri perfectio.parte prima cap.xxij.D.fo.lxxj.

De litera E.

Ecclesiasticoꝝ vitia carpuntur.pte.j.c.xvij.per to.fo.xlv.
Ecclesie vsus quadruplex.pte secunda.ca.xxix.H.fo.cclxxix.
Non est ex male acq̄sitis edificāda.parte.ij.ca.xxviij.H.fo.ccxcv.
Egyptus cur xp̄i profugiū.parte.j.cap.xiij.B.fo.xxxvj.
Eiectio vendentiū de tēplo prima.parte prima.cap.xxvj.per totū.fo.lxxj.
Eiecti de tēplo q̄ ſint.ibidem.C.
Eiectio secūda vēdētiū e tēplo.pte.ij.c.xxix.p totū fuit acrior q̄ pma.ibi.D.fo.cclxxvij.
Electio.xij.apostolorū.parte.j.cap.xxxij.per totum.fo.lxxxj.
Electio dn̄i pro intentione electoꝝ.pte prima.ca.xlv.E.fo.cxvj.
Electorū ꝯsolatio appropinquāte redēptione.parte.ij.ca.xliiij.p totū.fo.ccciij.
Eleemosyne ꝛ largitatis cōmendatio.pte.j.cap.xxxv.G.fo xc.
Eius genus duplex.ibidē.I.fo.xcj.
Quō ſit faciēda.pte.j.c.xxxvij.B.fo.xcij.
Et deinceps.Est ad celos via.parte.j.capi.xxxviij.B.fo.xcviij.
Eleemosynā facere sibi.pte.j.c.lxxvj.C.fo.clxxxvj.
De q̄b⁹ facere debem⁹.pte.ij.c.xv.G.f.cclj.
Eleemosyne faciēde p̄ceptū.parte.j.c.xvij.O.ꝛ.T.fo.xlviij.ꝛ.xlix.
Elizabeth.vide in helizabeth.
Emorroisse curatio ꝛ fides.pte.j.cap.xlix.p totum.fo.cxxj.
Encenia in quib⁹ iudei voluerūt xp̄m lapidare.pte.j.cap.lxxxvij.p totū.fo.ccviij.
Encenio quid ſit.ibidem.B.
Enim nō est omittendū in cōsecratione.parte.ij.ca.lvj.B.fo.cccxxv.
Epiphania dn̄i.pte.j.ca.xj.per totū.fo.xxvij
Episcopatū desiderare q̄d ſit.parte prima.c.lxviij.C.fo.clxvij.
Eraclij in hierusalem ingressus.parte scd'a.cap.xxvj.I.fo.cclxxiij.
Erubescētia nō est de xp̄o habēda.parte.ij.cap.ij.I.fo.ccxxiij.
Esse ipsi⁹ dei quale ſit ꝛ q̄d a nostro differat parte.j.ca.lxxxiij.L.fo.cciij.ꝛ quid distat a fieri ibidem.
Nō esse est meli⁹ ſm hāc q̄ dānatū esse.parte.ij.ca.lv.D.fo.cccxxiij.
Etas mūdi an̄ natiuitatē xp̄i.p.j.c.ij.D.f.vj
Ethnicus quis ꝛ quis publicanus.parte.ij.ca.viij.fo.ccxxxvij.
Euangelij ioānis principij excellentia.parte prima.ca.j.in fine.
Euāgeliū quid ſit.pte.j.ca.xxviij.C.ei⁹ perfectio ibidem.D.fo.lxxv.
Euāgelij laus.parte.j.ca.lvj.N.fo.cxxxviij.
Euangelice scripture finis ꝛ vtilitas.pte.ij.ca.lxxxiij.per totum.
Eucharistie sumende forma.parte.j.ca.lxx.I.fo.clxxiiij.
Eucharistia non est tradita iude.parte.ij.ca.lv.E.fo.cccxxiiij.
Eucharistie institutio.parte.ij.ca.lvj.per totum.fo.cccxxv.
Excōmunicatio etiam iniusta timenda est.parte.ij.ca.viij.C.fo.ccxxxvij.
Excōicādū est raro.pte.ij.c.lv.B.fo.cccxxiij.
Exaltatio xp̄i.pte.ij.ca.xxxj.H.fo.cclxxxiij.
Cur in aere mori voluit.ibidem.
Exemplum faciendum a nobis.parte.j.ca.xxxiij.N.fo.lxxxv.
Exercitium mentis in deum.parte.ij.capi.xlj.Q.fo.cccj.
Expectatio iudeorum.parte.j.cap̄.xxiij.H.fo.lxvij.ꝛ parte.j.ca.lxv.B.fo.clx.

De litera F.

Facere plus pdest q̄ docere.p.j.capi.xxxiiij.C.ꝛ.E.fo.lxxxvj.et lxxxvij.pte.ij.c.v.F.fo.ccxxix.
Facere p dicere acceptū.pte j.ca.lxxiij.M.fo.clxxx.
Famā potius q̄ innocentiam amittas.parte.j.ca.xliij.F.G.fo.cxcix.
Febrē cōcernētia.pte.j.ca.xliij.F.G.fo.cxij.
Febris allegoria ꝛ species.parte.j.ca.lxiij.F.folio.clv.
Feria.iiij.abstinendum a carne.parte.ij.ca.lij.E.fo.cccxix.
Fermentum in tribus farine satis absconditum.parte.j.ca.lxiiij.M.fo.clviij.
Fermentum iudeorum cauendum.parte.j.ca.xcij.per totum.fo.ccxxviij.
Festucam in oculo videre.parte.j.ca.xxxix.F.folio.cj.
Festū duplex.parte.j.ca.lxxxij.C.fo.cxcviij.
Festū appetētes ꝛ festū diabolicū.ibidem.
Festa secrete agenda.G.fo.cxcviij.
Festa cordis septem.ibidem.I.fo.cxcix.
Ficulnee sterilis maledictio.pte.ij.ca.xxxj.per totum.eius maledicendi cause.ibidem.B fo.cclxxxij.
Ficus sterilis maledict.parte.j.capi.lxxix.B.folio.cxcij.
Fidei efficacia.parte.j.ca.xlix.C.ꝛ sequenti.B.fo.cxxj.ꝛ.cxxij.
Fidei augmentatio.parte prima.ca.lxv.E.folio.clxj.
Filius solus incarnatus est.parte.j.cap.v.N.folio.xiij.
Filij reguli sanatio.parte prima.c.lxiij.per totum.fo.cliij.
Filios dei fieri non esse dixit Ioan.parte.j.ca.xviij D.fo.l.
Filios dei fieri summum est premium.parte.j.ca.xxxv.M.fo.xcj.

Filie archiſinagogi ſuſcitatio.parte.j.cap. xlix.p totum.fo.cxxj.
Filij vidue ſuſcitatio.partte pma.capitu. xliiij.per totũ.fo.cxiij.
Filij dno ad vineã ire iuſſi.parte.ij.capitu. xxxij.per totũ.fo.cclxxxiiij.
Filiorũ zebedei petitio.parte ſecunda.cap̃. xxj.per totum.fo.cclxj
Filij prodigi parabola.parte.ij.capitulum vij.J.fo.ccxxxiiij.
Filiũ neſcire diẽ vlti.p.ij c.xliiij.H.f.ccevj.
Fimbria veſtimẽti xp̃i.p.j.c.lxix.F.f.clxxij.
Fimbria dñi ⁊ ſuperſtitioſorum.parte ſecũda. ca.xxxvij.D.fo.cexciij.
Flẽda peccatorib⁹.p.ij.c.xxviij.F.f.cclxxvj
Fetus xp̃i ſuper hieruſalem.parte ſecũda. ca.xxviij.per totũ.fo.clxxv.
Fletus ⁊ ſtridor dentiũ ſepties dicta.parte. j.cap̃.xxxiij.F.fo.cclxxxij.
Flori comparatur xp̃s.parte prima.capitu. iij.B.fo.viij.⁊.ca.v.B.fo.x.
Forte quõ dictũ a dño.p.j.c.lvj.E.f.cxxxvj.
Fratres xp̃i.parte.j.ca.iij.E.fo.viij.
Fratres ſunt pauperũ quicũq; xp̃m habẽt p̃rem.parte p̃ma.ca.lx.B.fo.cxlvj.
Fratres dñi qui ſunt.parte prima.capitulũ lxv.D.fo.clxxxiiij.
Frater petẽs hereditatẽ ſibi p̃tiri.parte prima.c.lxxvij.per totũ.fo.clxxxvij.
Fraterna correptio et correctio et quoties fratri ignoſcendum precipitur.par.ij.capi. viij.per totum.folio.ccxxxvj.
Fructus quinq; marie.parte prima.capit. vj.E.folio.xvj.
Fructus digni penitentie.parte prima.ca. xx.J.⁊.S.fo.lvj.
Fuga xp̃i in egyptũ.parte prima.capitulũ. xiij.per totum.fo.xxxvj.
Fuga xp̃i ne rex fieret.parte prima.capitu. lxvij.H.fo.clxvj.
Fuga eius ne lapidaret.parte prima.capi. lxxxiiij.M.fo.cciij.
Fugiendũ interdũ iuſtis.parte.j.capit.xiij. E.fo.xxxvij.⁊ capitu.xxviij.A.fo.lxxiiij.
Fugam ſuaſit dñs.parte prima.capitulo. lij.F.fo.cxxviij.

De litera G.

GAbriel qnid interpretat.parte.j.ca.v.B.fo.x.
Galilea duplex et q̃d ſit.parte p̃ma.ca.v.B.fo.x.
Gazophilatiũ i q̃ vidua imiſit minuta.p.ij.c.xxx.A.f.cclxxix.
Gaſtrimargia.i.guloſitas dãnatur.parte ij.cap̃.iiij.A.fo.ccxxvij.
Gemitus quadruplices.parte prima.capit. xij.Q.fo.xxxv.
Gemitus xp̃i qualis ſit.parte prima.capitulum.xc.B.fo.ccxiij.
Generatio terna xp̃i.parte prima.capi.vij. A.folio.xvij.
In tpe ex matre ⁊ eius p̃genitores.parte.j. ca.vij.p totũ.fo.xviij.
Generationes ab adã vſq; ad xp̃m.parte.ij. ca.viij.F.fo.ccxxxviij.
Gentib⁹ q̃n predicare licuit.parte p̃ma.ca. lj.D.fo.cxxiij.
Geraſenorum fides.parte prima.capit.lxix. F.fo.clxxj.
Gladium mittit dñs in terram.parte p̃ma. cap̃.liij.B.fo.cxxxj.
Gloria deo et pax hoĩbus congruit.parte.j. capitu.ix.O.fo.xxiij.
Gloria vana vide in vana gloria.
Gloria fugiẽtẽ ſequit.pte p̃ma.ca.xlj.J.fo. cix.eſt vitanda.par.j.ca.l.B.fo.cxxiij.
Gloriã fugit dñs glorie.parte prima.capi. lxx.E.fo.cxcv.
Gloriam nõ querenti damus.parte prima. cap̃.xc.F.fo.ccxv.
Eius vitande difficultas.ibi.F.
Gloria celeſtis ⁊ pena inferni.pte ſecunda. capi.lxxxviij.per totum.fo.cccc xxviij.
Gradus noue perfectionũ.parte prima.ca. xxxv.M.fo.xcj.
Grad⁹.iiij.ad pacem.ibi.B.fo.lxxxix.
Grani ſinapis parabola.parte prima.capi. lxiiij.R.fo.clviij.
Granũ ſinapis.parte ſecunda.capitulo.iiij. B.folio.ccxxvij.
Granum frumẽti in terram cadens deſcribitur.parte ſecunda.capitu.xxxj.per totum ſed precipue.C.fo.cclxxxij.
Gratiã dei recipere in vacuũ.parte ſecũda. cap̃.iij.C.fo.ccxxviij.
Gratia dei opus eſt nobis.par.j.cap̃.xcj.fo. ccxv.D.q̃bus impartit.H.
Gratis dare p̃cipit aplis dñs.parte prima. cap̃.lj.E.fo.cxxv.
Gratitudinis laus ⁊ ingratitudinis vituperatio.p.ij.ca.xix.F.fo.cclx.
Grauata nõ eſt maria grauida.parte p̃ma. capi.ix.D.fo.xxj.
Gule malũ.parte prima.cap.xxij.D.fo.lxj. ⁊.A.fo.lxij.
⁊.par.j.capi.lxxj.E.fo.clxxv.

De litera H.

HAbenti dabitur.parte.ij.cap̃. xlix.C.fo.ccczij.
Habitus iudaic⁹ chriſto fuit. par.j.ca.lxij.C.fo.clj.
Habitatio ſpũſcti.p.j.c.xxij. K.Habitatio cũ beſtijs ⁊ angelis.ibidem.G.fo.lxj.
Hamon de⁹ pharaonis in corona ei⁹.par. j.cap̃.xiij.L.fo.xxxviij.
Helias ⁊ moyſes in trãſfiguratione viſi q̃d ſignificẽt.par.j.capi.xxij.H.fo.lxij.
Helizabeth ⁊ marie cognatio.p.j.c.v.O.fo. xiij.Ei⁹ p mariã viſitatio.p.j.c.vj.p to.f.xv.

Heremite in deſerto domini.parte pͥma.ca.
xxij.G.folio.lxij.
Hereditaté ſibi partiri a xp̄o petens.par.j.
capi.lxxvij.per totum.fo.clxxxvij.
Herodis de chriſto timor.parte prima.c.xj.
F.et G.fo.xxviij.
Herodes fuit idumeꝰ.par.j.ca.iiij.A.fo.ix.
Herodis crudele preceptum.parte prima.
capitu.xiiij.B.Teſtamentum et filij.ibidé.
G.folio.xxxix.
Hydrie in chana galilee.parte prima.cap̄.
xxv.E.fo.lxxij.
Hydropici curatio.parte prima.capi.lxxx.
per totum.fo.cxciiij.
Hieruſalé deſerta a deo et ab angelis.par-
te ſecũda.ca.xxxviij.L.fo.cccxcvj.
Hypapanti quid ſit.parte prima.capit.xij.
X.folio.xxxvj.
Hypocrita q̄s ſit.parte.j.ca.lx.D.fo.cxlvij.
Homo eſt microcoſmus.i.minor mundus.
parte.ij.ca.vij.F.fo.ccxxxiiij.
Hoīs preſtantia.par.j.ca.xlvij.C.fo.cxviij.
Homo malus ſummũ malum eſt.parte pri
ma.capitu.lij.C.fol.cxxvij.Eſtqꝫ grauiſſi-
mum pondus.ibidem.
Homines gratie.par.j.ca.liiij.A.fo.cxxxj.
Honor non repreſſit in xp̄o iuſtitiã.parte.ij.
capi.xxix.J.fo.cclxxix.
Horrea dilatare volens.parte prima.capi.
lxxvij.C.fo.clxxxviij.
Hoſpitalitas cõmendatur.parte prima.ca-
pitu.lv.D.fol.cxxxv.Eius cõditiones.par-
te prima.ca.lx.E.fo.cxlvij.
Hoſtes duo.par.j.ca.lij.C.fo.cxxvij.
Humani generis ſpes.par.j.ca.ij.B.fo.vj.
Humilitas marie.parte prima.ca.v.P.fol.
xiiij.ꝛ capi.vj.J.fo.xvij.
Humilitas chriſti.par.j.ca.viij.E.fo.xx.
Humilitatis laus ꝛ p̄mia.parte.j.capi.vij.
G.fol.xviij.ꝛ.c.xiij.A.fo.xxxvj.ꝛ.c.xvj.C.et
D.fo.xliij.ꝛ cõſequenter vbi de humiliatio-
ne multa.Eius mentio fit.par.j.capi.xix.J.
fo.liij.ꝛ pte.j.ca.lviij.D.ꝛ.L.fo.cxlj.ꝛ.cxlij.
Humilitatem docet.par.j.ca.lxxx.fere per
totum.fo.cxciiij.Eius fructus.parte ſecun-
da.capi.xxj.J.fo.cclxiij.
Humilitas ad gratiam diſponit.parte ſecũ-
da.ca.v.J.fo.ccxx.

De litera J.

Iacobus minor cur minor ꝛ
frater dñi dictꝰ.par.j.ca.iij.
E.fo.viij.Eius pn̄e auſteri-
tas.par.j.ca.xx.X.fo.lvij.
Jacobite qui ſint.parte pri
ma.ca.lxij.C.fo.clj.
Jdolorum caſus ꝛ contritio in egypto.par-
te.j.capi.xiij.L.fo.xxxviij.
Jdolorꝫ origo.parte.j.c.lxxiij.C.fo.clxxviij.
Jeiunium chriſti et tentatio in deſerto.par-
te prima.ca.xxij.per totum.fo.lx.
Jeiunij laudes ꝛ gule mala.ibidé.D.f.lxj.
Jeiuniũ phariſeorũ.p.j.ca.xxxj.F.fo.lxxx.
Jeiunium multiplex.ibi.G.fo.lxxx.
Jeiuniũ hypocritarũ.p.j.c.xxxvj.E.fo.xciij.
Jeiunij fructꝰ.ibi.G.f.xciiij.[Bonorꝫ.ibi.F.
Jeiunium diabolicum.parte prima.capi.
lxxiij.S.fol.clxxxiij.
Jeſus qui ſaluũ facit.par.j.ca.v.J.fo.xij.
Jeſu et eiꝰ noīs laudatio in fine opis totiꝰ.
Jgne gehenne.parte.j.c.xliij.E.fo.cx.
Jgnis in terrã a dño miſſus.parte prima.
ca.liiij.A.fo.cxxxj.
Jgnorantia non excuſans.parte prima.ca.
lxviij.G.fo.clxviij.
Jgnorantia affectata.parte.ij.capi.xlvj.E.
F.fo.cccviij.
Jmitatio chriſti eſt hoīs perfectio.parte pri
ma.ca.lij.J.fo.cxxix.
Jmitatio chriſti in triplici via.parte ſecun-
da.capitu.ij.D.fo.ccxxiij.
Jmitatores Joannis baptiſte parte prima.
capi.xvij.F.fo.xlvij.
Jmpedimenta ſequele xp̄i et perfectionis.
parte.j.c.liiij.per totum.fo.cxxxj.
Jmpenitẽtia finalis eſt irremiſſibilis.par-
te.j.ca.lxxiij.R.fo.clxxx.
Jmperare ſibi quid ſit.parte prima.capit.
lxiij.D.fo.cliiij.
Jmpoſſibile nõ precipitur.parte.ij.capitu.
xlix.A.fo.cccxij.
Jncarnatio chriſti.parte prima.capi.v.per
totum.fol.x.
Jnfantia ſaluatoris.parte prima.capi.xvj.
per totum.fo.xliij.
Jnferni pena et gloria paradiſi.parte ſcða.
capi.lxxxviij.per totum.fo.ccccxxviij.
Jnfideles ſunt iam mortui.parte pͥma.ca.
xlv.C.folio.cxv.
Jnfirmitates cõtingũt quintupliciter.par-
te.j.capi.xlviij.C.fo.cxx.
Jnfirmitates noſtras ſuſcepit chriſtus: ſed
nõ omnes.parte.j.ca.lxij.B.fo.clj.
Jngratitudinem grauantia tria.parte pri-
ma.capi.lvij.F.fo.cxl.
Jnimici amandi poſſibilitas.parte prima.
capi.xxxv.O.fo.xcij.
Jniuria felix.par.j.ca.lij.D.fo.cxxvij.
Jniuria triplex.par.j.ca.xxxv.fo.xc.
Jnnocentium occiſio.parte prima.capitu.
xiij.per totum.fo.xxxvj.
Jntroitus xp̄i in hieruſalem ſuper aſinam
ꝛ pullum.parte.ij.c.xxvj.per totũ.fo.cclxxj.
Jnuitatꝰ ad nuptias nõ habẽs veſtem nu-
ptialé.par.ij.c.xxxiiij.ꝑ totum.fo.cclxxxvij.
Jnuitũ nõ vult dñs.par.ij.c.ij.A.fo.ccxxij.
Joannis baptiſte cõceptio ꝛ natiuitas.par-
te prima.capitu.iiij.per totum.fol.ix.Eius
pn̄e initiũ.c.xiiij.per totum.fo.xxxix.
Joãnis baptiſte laus qui monachorũ prin-
ceps.parte.j.c.xi.ij.D.fo.xxxv.

Eius officia.pte.j.ca.xvij.per totũ.fo.xlv.
Joã.baptiſta q a deo miſſus fuit q̃ fecit oĩa par.j.ca.xviij.per totum.fo.xlix. Timori fuit defunctus.par.j.c.lxix.F.fo.clxxij.
Joã.bap.cur putat⁹ ẽ xp̃s ei⁹ ꝯfeſſio de xp̃o quõ vox ꝛ precurſor xp̃i:quõ helye filiꝰ ꝛ doctrina eius.par.j.ca.xix.per totũ.fo.lj.
Joãnes quõ xp̃m baptizauit.p.j.ca.xxj. per totũ.ꝛ precipue.D.fo.lvij.Eius de xp̃o teſtimoniũ.ca.xxiij.per totum.fo.lxvj.
Joãnis baptiſte incarceratio. parte prima. ca.xxvij.p totũ.fo.lxxiij.Quõ nulla ſigna fecerit ꝛ q̃lis reſpectu xp̃i.p.j.c.xxviij.C.f.lxxv
Joãnis baptiſte in vinculis queſtio et laus. parte.j.ca.lvj.per totum.fo.cxxxv. Eius decollatio.par.j.ca.lxvj.per totum.fo.clxij.
Joannis euãge.mors.par.j.ca.vj.R.fo.xvij. vocatio ad apoſtolatũ.p.j.c.xxv.A. fo. lxxj.
Joſeph nõ fit mentio in epiphania:ꝛ cur id. parte.j.ca.xj.J.fo.xxix. voluit virginitatem vouere.par.j.ca iij.C.fo.viij.circa p̃ncipiuꝫ Cur noiat̃ĩ annũciatiõe.par.j.ca.v.C.f.xj.
Joſeph quatuor totidẽ virtutes cardinales habẽtes.par.j.ca.v.C.fo.xj.quõ vxorẽ dimittere voluit.par.j.ca.vij.per totum.fo.xix.
Jordanis baptizantibus aptus.par.j.c.xvij C.fo.xlvj.ꝛ cap.xxj.R.fo.lix.
Jra vitãda eſt.p.ij.c.xx.D.fo.cclxj.
Jre refrenatio ꝛ cetera eã reſpiciẽtia.parte. prima.ca.xxxiiij.F.ꝛ.G.fo.lxxxvij.
Judas quãdo ꝛ cur vẽdidit dominũ. parte. ij.ca.lij.per totum.fo.cccxviij.
Jude charitatiua correctio ꝛ eius egreſſio. parte.ij.ca.lv.per totum.fo.cccxxiij.
Jude auaritia.parte.ij. ca.xxv. G. proditionis origo.ibidẽ.R.fo.cclviij.ꝛ.cclxx.
Judei iudicãtes magis xp̃m cõparant̃ arce noe fabricatoribus ꝛ lapidibus viarũ indicibꝰ.parte.j.c.xj.G.fo.xxix.
Judeorũ ĩfideliũ increpatio ꝛ cõdẽnatio. p. j.c.lvij.per totum.fo.cxxxix.
Judex dei aut operũ eiꝰ ne ſis.parte.j. capi. lviij.H.fo.cxlij.
Judices iniqui.par.j.ca.lviij.C:fo.cxxxix.
Judicãdũ nõ eẽ alterũ.p.j.c.xxxix.p to.fo.c.
Judiciũ diuerſimode accipit̃.ibidem.B.
Judicare dꝫ q̇s ſeip̃m.p.j.c.lxxxiij.D.fo.cc. ꝛ iudicaturꝰ diſq̇rat duo notata.ibi.E.f.ccj.
Judicare debet quiſq ſeip̃m non alterũ.p. j.ca.lxxiij.Q.fo.clxxxj.ꝛ parte.ij ca.xlv. F.f. cccvij.
Judicij tempore nõ erit patrociniuꝫ. parte. ij.ca.xlviij.D.ꝛ.E.fo.cccxj.
Judicia dei occulta par.j.cap.lvij.H.fo.cxl.
Judicij extremi terribilitas ꝛ recordatio.p. ij.cap.xliij.E.fo.ccciiij.
Judiciũ p aquã ꝛ ignẽ.p.ij.ca.xlv.A.f.cccvj
Judicium finale deſcribitur.parte.ij. capit. lxxxvij.per totum.fo.ccccxxv.
Jugũ domini.par.j.ca.lviij.Euangelij.ibi. A.quõ leue.ibi.fo.cxliij.
Julianus ſanctus fuit ſymon leproſus.par. ij.cap.xxv.B.fo.cclxviij.
Juratio ꝛ eam cõcernẽtia plurima. parte.j. c.xxxiiij.M.et.N.fo.lxxxviij.ꝛ.lxxxix.
Juramentũ per creaturas.par. ij.c. xxxviij. D.fo.ccxciiij.
Juſtitie acceptio et eius partes. parte.j.ca. xxxiiij.E.fo.cclxxxvij.
Juſtitie laudes.p.j.ca.lxxvj.F.fo.clxxxvj.
Juſtificare impium q̃ ſit difficile.parte.j.c. lvj.C.fo.cxxxvj.
Juſtitia xp̃a.p.j.ca.lx.D.ꝛ.G.fo.cxl.ꝛ.cxlvij.

De litera L.

LAbores ꝛ dolores xp̃i tãguntur in prologo.G.fo.ij.et.cap. xiiij. parte.j.B.fo.xxix.ꝛ ca. xvj.J. fo.xliiij.
Laborandum vt manducemꝰ. par.ij.ca.xiiij. D.f.ccxlviij.
Lachrymarum emittẽdarum difficultas.p. j.c.lx.E.fo.cxlvij.Earũdẽ efficacia. ibidẽ.H. folio.cxlviij.
Lachryme ſunt ſignum triſtitie.parte.ij.ca. xxviij.B.fo.cclxxv.
Languor et infirmitas differunt.parte. j.c. l.E.fo.cxxiij.
Lapides a ioanne monſtrati. parte prima. capitu.xvij.L.fo.xlviij.
Lapidare cur xp̃m volebant.parte.j. capit. lxxxiij.per totum.fo.ccj.
Lapidantes chriſtum triplices.parte.j.ca. lxxxvij.F.ꝛ.H.fo.ccx.
Lapides.xij.precioſi ſignificãtes duodecim cõſilia dñi.parte.ij.ca.xij.F.fo.ccxlv.
Largitas ꝛ eleemoſyna facienda. parte.j. capi.xxxv.per totum.fo.lxxxix.
Latro in cruce cur beatus.parte.j.capi.lvj. D.fo.cxxxvj.
Latrones magni ſuſpendunt paruos.parte.j.ca.lxxvj.E.fo.clxxxvj.
Latrocinium quadruplex . parte.ij.ca.xxix. H.folio.cclxxix.
Laudatio eſt iuſto flagellum.parte.j.cap̃.l. B.folio.cxxiij.
Laudari coram eſt periculoſum.parte.j.ca. lij.R.fo.cxxix.
Laus humana pro benefactis nõ expectãda docetur.parte.j.capitu.xxxvj.per totum folio.xcij.
Laudis humane vitatio.parte.j.ca.lxxij.E. folio.clxxvij.
Laudis dei.iiij.cauſe.parte.ij.capi.xxij.C. folio.cclxvj.
Laudis diuine commendatio. parte.ij.ca. lxxxv.per totum.fo.ccccxx.
Lazarus pauper ꝛ vlceroſus.parte.ij.cap̃. xvj.C.fo.cclij.
Lazaro reſuſcitato non eſt creditũ.parte.ij. ca.xvj.M.fo.ccliiij.

Lazari fratris magdalene ſuſcitatio.pte.ij.ca.xvij.per totum.fo.cclv.
Lazarus poſt reſuſcitationem ſuã nõ riſit.parte.ij.ca.xvij.J.fo.cclvij.
Lazari ab inferis reuerſio.parte.ij.cap̃.xxv.C.folio.cclxviij.
Lectio dñi in ſynagoga nazareth.parte.j.ca.lxv.per totum.fo.clx.
Lectoꝛ fuit chꝛiſtus lectoꝛis appꝛobans officium.ibidem.C.
Lectus quid ſit:⁊ quid de lecto ſurgere.parte.j.ca.xlviij.F.⁊.G.fo.cxx.
Legem ſoluere non venit chꝛiſtus.parte.j.ca.xxxiiij.per totum.fo.lxxxvj.
Lex talionis:⁊ quid ab euãge.differat.parte.j.ca.xxxv.A.fo.lxxxix.
Lepꝛoſi curatio.parte.j.capi.xlj.per totum.folio.cvij.
Lepꝛe quintuplex curatio.ibidem.B.
Lepꝛoſoꝛum decem a domino curatio.parte.ij.ca.xix per totum.fo.cclix.
Letitie xp̃i ratio.parte.j.c.lviij.G.fo.cxlij.
Libertas arbitrij manet cũ pꝛouidentia dei parte.ij.ca.l.M.⁊.N.fo.cccxvj.
Libertas duplex.parte.j.capitu.lxxxiiij.C.folio.ccij.
Liberi arbitrij bonum parte.ij.capi.ix.H.folio.ccxl.
Liber traditus chꝛiſto in ſynagoga.pte.j.ca.lxv.A.⁊.B.fo.clx.
Licitoꝛum immoderatus vſus nocet.pte.ij.ca.xlv.A.⁊.C.fo.cccvj.
Ligni crucis fit mentio.parte.j.capi.lxxviij.B.folio.clxxxix.
Lingua peſſima.parte prima.capi.lviij.C.folio.cxxxix.
Lis non vetita.parte prima.capitulo.xxxv.D.folio.xc.
Litibus abſtineat clerus.parte.j.ca.lxxvj.D.fo.clxxxvj.
Loquendi chꝛiſtianis foꝛma:et loqui digito.parte ſecunda.capitulo.xxxiiij.G.folio cclxxxviij.
Loqui cũ mulieribus conſueuit dominus.parte.j.ca.lxij.E.fo.clij.
Loqui volenti ſunt quinqꝫ attendenda:q̇d:cui vbi:quando ⁊ quomodo.parte.j capi.lxxiij.R.fo.clxxxj.
Loci deſcriptio pꝛodeſt.in pꝛolo.A.fo.iij.
Locutio marie rara ⁊ fructuoſa.parte.j.ca.vj.H.fo.xvij.
Locutio iudicis in iudicio extremo qualis erit parte.ij.ca.l.B.fo.cccxiiij.
Loculos habuit dominus.parte.j.capitu.xxxviij.L.folio.c.
Loca parua non ſunt pꝛedicantibus contemnenda.parte prima.capitulo.l.E.folio cxxiij.
Lucernam abſcondi quid ſit.parte.j.capi.xxxiiij.B.fo.lxxxvj.
Luciferi caſus.parte prima.capitulo.ij.B.folio.v.
Luciferi imitatoꝛes.parte.j.capi.lxviij.C.folio.clxvij.
Lumbi pꝛecincti ⁊ lucerne ardentes in manibus.parte ſecunda.capitu.xlvij.per totũ.folio.cccix.
Lunatici ſanatio.parte.ij.capitu.iiij.per totum.fo.ccxxvij.
Lux illuminãs omnem hominem.parte.j.ca.xviij.B.fo.xlix.
Lux triplex parte prima.capitu.xxxiiij.B.folio.lxxxv.Ubi tractatur ſic luceat lux veſtra ⁊c.
Lux mundi chꝛiſtus.parte.j.ca.lxxxiiij.A.et B.folio.ccj.
Luxuria clericoꝛum.parte.j.capi.lxviij.M.folio.clxx.
Luxurioſi ab auguſtino conuerſio.parte.j.ca.lxxix.F.fo.cxciij.

De litera.M.

Magdalene penitentia ⁊ remiſſio.parte.j.ca.lx.per totum.fo.cxlvj.
Magdalene accuſatio et defenſio.parte.j.ca.lxj.B.folio,cxlviij.
Magiſtroꝛum ⁊ doctoꝛum iiij.vitia.parte ſecunda.capitulo.xxxvij.E.folio.ccxciij.
Magnificat declaratur.parte.j.ca.vj.quaſi per totum.fo.xv.
Magoꝛum apparitio:genus:fideles:⁊ reliqua.parte prima.capitulo.xj.per totum.folio.xxvij.
Maioꝛitas in regno dei.parte.ij.ca.xxj.H.folio.cclxiij.
Maioꝛitatis inter diſcipulos cõtentio.parte.ij.ca.v.per totum.fo.ccxxviij.
Mala pꝛoximi ſunt tacenda.parte.j.capi.lxxxiij.J.fo.cciij.
Malam rem nullam volumus pꝛeter vitã.parte.j.ca.lxxix.F.fo.cxciij.
Maledictiones contrarie beatitudinibus.parte.j.ca xxxiij.P.fo.lxxxvj.
Malis diſplicendum eſt.parte.j.cap̃.lxxxij.G.fo.cxcix.
Malo quatenus reſiſtẽdum ſit.parte.j.ca.xxxv.B.fo.lxxxix.
Malos expedit tempoꝛaliter puniri.pte.ij.ca.vj.B.fo.ccxxx.
Mammone ſeruire⁊ deo.parte.j.ca.xxxviij.D.fo.xcviij.
Manci manum aridam habentis ſanatio.parte.j.ca.lxxij.per totum.fo.clxxvj.
Mandatoꝛum dei catena.parte.j.ca.xxxiij.R.fo.lxxxiij.
Manducandi cum peccatoꝛibus que fuerit chꝛiſto ratio.parte prima.capitulo.xxxj.C.folio.lxxxiij.

Manducādi cū pctōꝛibus ratio. parte. j. ca. lx. A. fo. cxlvj.
Manuū lotio ante cibū. parte. j. ca. lxxvj. B. folio. clxxx.
Manus aride ſanatio. parte. j. ca. lxxij. p totum. folio. clxxvj.
Manus noſtra ad que ſit extendēda. ibidē. D. fol. clxxvij.
Marcella fuit mulier q̄ dixit Beat⁹ venter ꝛc. parte. j. ca. lxxv. A. fo. clxxxiiij.
Marie laus ꝛ pdeſtinatio. parte pma. ca. ij. E. natiuitas. ibidē. F. fo. vj. parentes. ibidē. Purgatio: vt credit autoꝛ in vtero matris. ibidē. G. fo. vij. Uita p ambꝛoſium ꝛ Anſelmū. ibi. H. vbi ꝛ alia multa. Natiuitas. ibi. a medio in finē. Eius matrimoniū. parte. j. ca. iij. fere p totū. Eius excellentia. ibidem. in fine. fo. viij.
Marie gratie ꝛ dotes. parte pma. ca. v. fere per totū. Eius fructus et viſitatio. parte prima. ca. vj. per totū. fo. xv. Locutio eius. ibidē G. ꝛ. H. fo. xvij.
Marie ꝛ Joſeph dubitationis cōmendatio. parte. j. ca. viij. B. fo. xix. quō hoſpitiū queſiuit. parte. j. ca. ix. E. fo. xxij.
Marie virginis humilis apparat⁹ i magorum aduētu. parte. j. ca. xj. L. cōparat̄ ſtelle ibidem. P. fo. xxx.
Maria fuit optima diſcipula: ꝛ cur poſt xp̄z in terris manſit. parte prima. capitu. ix. S. fol. xxiiij. cū ſumma laude mater dei dicitur. ibidē. T. fuit plus q̄ martyr. parte prima. ca. xij. R. fo. xxxiij. fuit operoſa ꝛ ſedula pro chꝛiſto. parte prima. ca. xiij. M. fo. xxxix.
Maria quomodo filiū amiſit ꝛ inuenit. parte. prima. capitu. xv. per totum. folio. xl. quomodo in nuptijs locuta fuit. parte pma. capitu. xxv. D. ꝛ mulier dicta. C. fo. lxix.
Marie laus. parte pma. ca. xlij. D. folio. cx. Plenitudo gratie. parte prima. capitu. lxj. H. fo. cl. Beatitudo ex fide. ca. lxvj. B. quomodo ter dominū queſiuit. ibi. D. f. clxxxiiij.
Maria ſola fidem ſeruauit in triduo. parte ſecunda. ca. lix. A A. f. cccxlj. plurima de ea in paſſione dn̄i ſuis locis notantur.
Marie aſſumptio ꝛ laudes plurime. pte ſecunda. capitu. lxxxvj. per totum. fo. ccccxxij.
Marito nō plus quam vxoꝛi adulteriū cōpetit. parte. j. ca. xxxiij. L. fo. lxxxviij.
Margarite inuente parabola. parte. j. capi. lxiij. Q. fo. clix.
Martha an fuerit emoꝛroiſſa. parte. j. capi. xlix. D. fo. cxxj.
Marthe miniſteriū ꝛ magda. ociū. parte. j. cap. lxj. per totum. fo. cxlviij.
Martyꝛ fit multipliciter. parte prima. capi. lxvj. E. ꝛ. F. fo. clxiij.
Martyrium marie. parte prima. cap. xij. R. folio. xxxiij.
Martyriū fit multipliciter. parte. j. ca. xiij. J. fol. xxxviij.
Mathei vocatio ꝛ eā cōcernentia. parte prima. cap. xxxj. p totū. fo. lxxix.
Matrem noſſe diſſimulat dn̄s. parte pma. cap. lxxv. E. fo. clxxxv.
Matrimonium marie. parte prima. ca. iij. fere per totū. fo. viij.
Matrimonij bona. pte. j. ca. xxv. H. fo. lxx.
Maxilla altera quō percutienti pꝛebenda. parte prima. cap. xxxv. B. fo. lxxxix.
Mechia per cōcupiſcentiā. parte prima. ca. xxxiiij. R. fo. lxxxxiij.
Medicandi optima ratio. parte prima. cap. xxj. T. fo. lx.
Medicine quas xp̄s p nobis ſuſcepit. pte prima. ca. xxij. E. fo. lxj.
Medicus magnus xp̄s. parte prima. ca. xxx. F. fo. lxxviij.
Medici tarant. parte. j. ca. xliij. H. fo. cxij.
Meditationum vite xp̄i fructus. in ꝓlogo. C. ꝛ deinceps. fo. j.
Mēbꝛoꝝ abſciſio ꝛ eruptio qualis pꝛecipit. par. j. ca. xxxiiij. R. fo. lxxxviij.
Membꝛum xp̄i quis ſit. parte prima. ca. lix. H. fo. cxlvj.
Mendacij pater quō diabolus. parte pma. ca. lxxxiiij. F. fo. ccij.
Mendacium cuſtodū. pte ſcda. ca. lxxiiij. p totum. fo. cccxcvj.
Mentiēdum nō eſt vt humiles videamur. parte ſecunda. cap. liiij. F. fo. cccxxij.
Mentitus nō eſt petrus falſum dicens. parte ſecunda. iij. c. lvj. J. fo. cccxxvij.
Menſuram patrum implere. parte ſecūda. ca. xxxviij. J. fo. ccxcv.
Menſa ſolis in ſabulo. parte prima. capi. ij. R. fo. vij.
Mercedem benefactoꝛū a deo petere debemus. parte prima. ca. xxxvj. A. fo. xcij.
Mercennarius quis ſit. pte pma. ca. lxxxvj. G. fo. ccvij.
Meſſis multa: operarij pauci. parte prima. cap. lj. C. fo. cxxiiij.
Miles malus qui gemens ſequitur. parte prima. ca. lij. J. fo. cxxix.
Militū per ioā. bap. diſciplina ꝛ regula. parte prima. ca. xvij. A. fo. lxix.
Militū gloꝛia. pte pma. c. lxvj. R. fol. clxiij.
Miracula vetant publicari. parte pma. ca. xlix. H. fo. cxxij.
Miraculum primū xp̄i in nuptijs: ꝛ quō filius dei facere miracula. parte prima. cap. xxv. D. fo. lxix.
Miracula ſunt etiam malis conceſſa. parte prima. ca. lviij. E. fo. cxlij.
Miracula diſcipuloꝛū. parte pma. ca. lj. C. ꝛ E. fo. cxxiiij.
Miracula multa paucis narrata. pte prima capi. xliij. J. fo. cxij.
Myrrha multiplex. in pꝛologo. G. fo. ij.

Miſericordia in nō iudicādo.parte prima. cap.xxxix.per totū.fo.c.

Miſericordiā ſuadet dñs.parte prima.cap. lxxx.J.fo.cxcvj.

Miſericordie dei immēſitas.parte ſecūda. cap.ix.J.fo.ccxl.

Miſſa eſt de lege triplici.ꝑ.j.c.xliij.B.f.cxj.

Miſſio diſcipulorꝫ ad ꝑdicādū.parte ꝑma. ca.lj.ꝑ totū ⁊ ꝑcipue.A.⁊ qui dicantur miſſi.ibidem.C.fo.cxxiiij.

Mna q̇d pōderis ſit.pte.ij.c.xlix.E.f.cccxij.

Modice fidei q̇s dicēdꝰ.ꝑ.j.c.xlvj.C.f.cxvj.

Modo bene modo male dictū prelato.parte prima.ca.lxviij.F.fo.clxviij.

Mollis reſponſio frangit iram.parte.j.cap. lxxxiiij.J.fo.cciij.

Mola aſinaria in collo ſcandalizantis.parte ſecunda.ca.vj.B.fo.ccxxxj.

Monachorꝫ incluſio.pte.j.ca.viij.F.fo.xx.

Monachi in clauſtris eſſe iubētur.pte prima.cap.xlv.E.fo.cxv.

Monachi pompoſi vituperantur.parte prima.capitu.lj.F.fo.cxxv.

Monumentū vnde dictū.parte ſecūda.ca. xvij.E.fo.cclvj.

Morbi origo ex cibo vario.parte prima.ca. lxxj.D.fo.clxxv.

Mors bona vꝫ xp̄i.parte.j.ca.ij.D.fo.vj.

Mors nō flenda.pte.ij.cap.xvij.D.fo.cclvj.

Mortuos tres ſuſcitauit dñs:⁊ eorūꝫ ſignatio.parte.j.c.xliiij.F.fo.cxiiij.

Mortuos ſepelire mortuos quid ſit.parte prima.ca.xlv.D.fo.cxv.

Mortua dr̄ dormire.pte.j.c.xlix.F.fo.cxxij.

Mors et vita triplex.pte.j.ca.lxiij.fol.cliiij.

Mortem nō timere admonemur.parte prima.ca.liij.per totū.fo.cxxx.

Mortis timor et mori ante diem.ibidem.A.

Mors fideliū nō dꝫ quēuis turbare.pte ſecunda.cap.lvij.A.fo.cccxxviij.

Mortis recordatio auaritiāꝫ expellit.parte prima.c.lxxvij.E.fo.clxxxviij.

Mortis hora quare incerta.parte ſecunda. cap.xlvj.K.fo.cccviij.

Mortis incertitudo.parte.ij.c.ix.B.fo.ccxl.

Qualis q̇ſq; morit̃ tal' iudicat̃.c.xlvj.f.cxlij.

Quō morieti xp̄s appet.c.xlvj.C.f.cccviij.

Mulier appellat̃ a xp̄o mater eius.parte.j. ca.xxv.C.fo.lxix.

Mulier ſeptē nupta viris cuius erit.pte ſecūda.ca.xxxv.per totum.fo.cclxxxix.

Mulier ſamaritana ad puteū cum xp̄o loquēs.parte prima.ca.liij.per totū.fo.clj.

Mulier extollens vocē de turba:⁊ mater ac fratres xp̄i querentes eum.parte.j.ca.lxxv. per totum.folio.clxxxiiij.

Mulier in adulterio deprehenſa.parte prima.ca.lxxxiij.per totum.fo.cc.

Mulier chananea ſirophenīſſa.parte prima.cap.lxxxix.per totum.fo.ccxij.

Mulier curuata et eiꝰ ſanatio.parte ꝑma. cap.lxxix.per totū.fo.cxcij.

Muli parētes ſuos predicātis fabella.parte prima.c.xviij.F.fo.l.

Mundus peruertere demonſtratur.parte prima.c.xiij.C.fo.xxxix.

Mundus nobis ſeruire debet.parte prima. ca.lx.K.fo.cxlviij.

Munus minus q̄ dator placeat.parte prima.ca.lxxvj.B.folio.clxxxv.

Mundi huius exilium et labor.parte ꝑma. ca.lxxxij.C.fo.cxcviij.

Mutuū dandū gratis:⁊ que mutuātis merces.parte prima.ca.xxxv.H.fo.xc.

Muneris offerendi traditio ex muneribus magorum.parte ꝑma.ca.xj.M.fo.xxix.vbi cōſequenter de muneribus magorꝫ multa.

Munus oblatūꝫ ſine charitate nō prodeſt, parte prima.ca.xxxiiij.H.fo.lxxxvij.

Munera Abel.ibidem.

Muti ſanatio.parte ꝑma.ca.l.per totum.⁊ precipue.D.fo.cxxij.

De litera N.

Nabal putat̃ diues ille epulo: parte.ij.ca.xvj.B.fo.cclij.

Nathanael cur nō apoſtolꝰ. parte prima.cap.xxiiij.H.⁊.J. folio.lxviij.

Natiuitas Joānis bap.parte prima.ca.vj.per totū.fo.xv.cur ſola celebretur.ibidem.K.fo.xvij.

Natiuitas glorioſa ſaluatoris.parte ꝑma. ca.ix.per totū.fo.xxj.

Natiuitas xp̄i triplex.ibidē.A.fo.xxv.Eius miracula.ca.xj.fo.xxvij.

Nataliūꝫ ſeu generis inanis gloriatio.parte.j.ca.xvij.K.fo.xlv.

Natura eſt paucis cōtenta.parte prima.ca. lxxj.E.fo.clxxv.

Nauicula petri perire nō poteſt.parte prima.ca.xlvj.A.fo.cxvj.

Nazareth:nazarenus:nazarei.parte ꝑma. ca.xiiij.H.fo.xl.

Neceſſaria nobis q̄ ſint:⁊ quō contēnenda. parte prima.ca.lxxj.G.fo.clxxvj.

Neceſſitas legē nō habet.parte prima.ca. lxxj.B.fo.clxxiiij.

Nichodemi ad xp̄m aduentus.parte ꝑma. ca.xxvj.H.fo.lxxiij.

Niniuitarū cū iudeis cōparatio.parte prima.ca.lxxiiij.C.fo.clxxxij.

Nominis mutatio inſtituta.parte ꝑma.capi.xxiiij.F.fo.lxviij.

Nominis xp̄i impoſitio et ſanguis effuſio. parte prima.ca.x.per totum.fo.xxvj.

Nomina ſcribi in libro vite.parte prima.capi.lviij.E.fo.cxlij.

Nois ieſu dulcedo ⁊ excellētia.in fine opis.

Nouiſſima ſunt prouidenda.parte ſecūda. cap.xlvj.B.fo.cccviij.

Nouiſſima quatuoꝛ in fine operis trib⁹ capitulis habentur.
Nubere ꝛ nubi quid ſit.parte ſcda.ca.xxxv.E.fo.ccxc.
Numerus ſaluãdoꝛum.reſpice ſaluãdoꝝ.
Nũer⁹ apłoꝝ.pte pma.cap.lj.C.fo.cxxiiij.
Nuptiarũ ad quas inuitatus xp̃s honoratio.parte pma.ca.xxv.per totũ.An fuerint ioan.euange.ibi.A.fo.lxix.
Nuptie triplices.parte ſcda.capi.xxxiiij.A.fo. cclxxxvij.

De litera O.

Obediẽtie forma.parte pma.c.xix.B.fo.lxxvj. Laus. parte prima.ca.lv.F.fo.cxxxv.
Obſequium triplex.parte ſcda.cap.xxvij.E.fo.cclxxiiij.
Obſtetrices in natiuitate dñi.parte prima.ca.ix.Q.fo.xxiiij.
Ociũ ſctm̃.parte pma.ca.lxj.D.fo.cxlix.
Octauio ſeu octauiano Augu.ſibylla xp̃m infantẽ demõſtrauit.pte pma.ca.ix.Z.f.xxv.
Odij dteſtatio.pte pma.c.lxxxviij.D.f.ccxj.
Offenſa tanta eſt quãtus qui offendit.parte ſcda.ca.ix.B.fo.ccxxxviij.
Omiſſio etiã ſine cõmiſſione dãnatur.parte prima. ca.xvij.N.fo.xlviij.
Oẽs p eo ꝙ eſt plures.pte pria.ca.lxxxj.B.fo.cxcvij.ꝛ.capi.lxxxviij.D.fo.ccxj.
Onera grauia imponẽtes.parte ſcda.capi.xxxvij.B.fo.ccxcij.
Onus dñi.vide iugum.
Onera grauia imponẽtes.parte prima.ca.lxxvj.G.fo.clxxxvij.
Opera dñi ſunt innumerabilia.parte prima.capi.lxxviij.K.ꝛ.L.fo.cxcj.
Opatio trinitatis ſctẽ eſt indiuiſa.ibidẽ.L.
Opa quedã oſtẽdũt ſed nõ faciũt ſctm̃.parte prima.cap.lxxxvij.C.fol.ccix.
Opinionis ptinacia vituperatur.parte prima.capi.xv.M.fo.xliij.
Oratio multiplex.et multa de ea.parte prima.ca.xxxij.A.et.B.fol.lxxxj.
Orõ hypocritaꝝ ꝛ ſctõꝝ ꝛ alia de ea.parte prima.cap.xxxvj.C.ꝛ.D.fo.xciij.
Oratio dñica ꝛ ei⁹ petitiones.parte prima.capi.xxxvij.p totũ.fo.xciiij.Eius breuis intellectus.ibidẽ in fine.fo.xcvij.
Orationis fiducia.parte prima.capi.xxxix.per totũ.ſed precipue.H.fo.cij.
Orationis ale.ibidẽ.D.fo.cj.Et quõ orandum.ibi.K.fo.ciij.
Orationis efficacia.ibidem.M.
Orari vult dñs.pte prima.c.xlvj.C.f.cxvj.
Oratio eſt melioꝛ lectione.ibidẽ.ꝛ.ca.lj.C.fo.cxxiiij.
Oratio generalis:quid momenti habeat.parte ſcda.ca.iiij.E.fo.ccxxviij.
Orandi locus.parte pma.ca.lxij.D.fol.clj.
Orandũ in ſolitudine.p.j.ca.lxvij.fo.clxvj.
Orauit xp̃s pro nobis.ibidem.
Orandũ perſeueranter.parte.j.cap.lxxviij.E.fo.clxxxix.
Orantes qñ exaudiũtur.parte ſcda.ca.viij.D.fo.ccxxxvij.
Ordinum minorũ officia exercuit xp̃s.parte prima.cap.lxv.C.fo.clx.
Ornatus nimij deteſtatio.parte ſcda.capi.vj.D.fol.ccxxj.
Oſanna q̃d ſit.pte ſcda.c.xxvij.B.f.cclxxiij.
Ouium dei ſigna et cognitio.parte prima.capit.lxxxvij.C.fo.ccix.
Ouis deperdite parabola.parte ſcda.c.vij.B.fo.ccxxxiij.

De litera P.

Palliũ quõ dandũ poti⁹ ꝙ cõtendas.parte pma.ca.xxxv.C.f.xc.
Palmarũ proſtratio in itroitu hierlẓ.p.ij.c.xxvj.p totũ.f.cclxxj
Panis multiplex.parte prima.capitu.lxvij.G.fo.clxvj.
Panes oꝛdeacei ſuauiſſimi.parte pma.ca.lxx.A.fo.clxxij.
Panum ſectatoꝛes.ibidem.B.
Pape eſt decidere de dubijs fidei.pte ſcda.cap.j.C.fo.ccxxj.
Parabole dñi.vij.explanate.parte prima.capi.lxiiij.per totum.fo.clv.
Parabolas fecit et dixit dñs.parte ſcda.ca.xxxj.B.fo.cclxxxij.
Paruuli ꝛ puſilli nõ ſunt ſcãdalizandi.parte ſcda.ca.vj.per totũ.fo.ccxxxj.
Parabole ouis:dragme:ꝛ filij pdigi.parte ſcda.c.vij.per oꝛdinem.fo.ccxxxiij.
Paralytici curatio.parte prima.c.xlij.p to.fo.cix.Alteri⁹ p tectũ demiſſi curatio.parte prima.ca.xlviij.per totũ.fo.cxix.
Paraliticos tres curauit dñs.parte prima.cap.xlviij.E.fol.cxx.
Paraliſis ſignat pctm̃.Et ſſ ei⁹ tria gña.ibi.
Paralytici ad pbaticam curatio.parte prima.ca.lxxviij.per totũ.fo.clxxxix.
Parẽtes neminẽ claꝝ faciũt.p.j.c.viij.f.xix.
Parentũ nobilitas vide nataliũ.Item parte prima.cap.xviij.F.fo.l.
Parẽtũ exigua fidelitas.p.j.c.liiij.c.f.cxxxij
Parentum honoꝛatio et ſuſtentatio.parte prima.ca.lxxxviij.B.ꝛ.C.fo.ccxj.
Paruulũ eẽ opꝫ.pte ſcda.ca.v.G.fo.ccxxix.
Paruuloꝝ conditiones.ibidem.F.
Paruuli dño oblati ꝛ eoꝛuꝫ admiſſio.parte ſcda.ca.x.E fo.ccxlj.
Paſcha dñi ꝛ diuerſe eius acceptiones.parte ſcda.ca.lj.p totum.fo.cccxvj.
Paſſionis dñi mẽtio pdeſt in aduerſitatibus.parte prima.ca.liij.L.fo.cxxix.
Paſſiõis dñi affect⁹.pte.j.c.liiij.B.fo.cxxxj.
paſſiõeꝫ ſuã cur pdixit xp̃s.p.ij.c.j.k.f.ccxxij
Paſſionis xp̃i fruct⁹.parte ſcda.ca.xxxj.C.efficacia.F.fo.cclxxxiij.

Paſſio dñi eſt exēplar vtutū ꝛ antidotū vitiorū.parte ſcda.ca.lj.B.fo.cccxvij.

Paſſio dñi deſcribit p horas canonicas.vñ prime veſpere deſcribunt.pte ſcda.ca.liij.ꝛ ita reliq̄ hore:vt i frōtib⁹ notate ſūt.f.cccxix.

Paſſio dñi i generali.parte ſcda.ca.lviij.p totum.fo.cccxxxij.

Paſſionis dñi memoria quid cōfert.pte ſecunda.ca.lxv.E.fo.ccclxxviij.

Paſſiōis dñi epilogus.parte ſcda.ca.lxvij. per totum.fo.ccclxxxij.

Paſſiōis dñice prenotatiōes.parte ſecūda. ca.xxj.A.fo.cclxij.

Demōſtratio.C.ſuſceptio.G.ibidem.

Paſtoꝝ q̇ xp̄i natiuitati interfuerūt monumēta.p.j.c.ix.M.f.xxiiij.vbi plura d̄ iſtꝫ ꝯñr.

Paſtor ou'um bon⁹.parte prima.c.lxxvj. per totum.fo.ccvj.

Patientia ꝛ tolerantia laudant.parte p̄ia. ca.xxvij.E.fo.lxxiiij.Jtem parte prima.ca. xxxv.per totum.fo.lxxxix.

Patientia in aduerſis habēda.parte ṗma. ca.lij.per totum.fo.cxxvj.

Paule ad quā hier.ſcripſit penitētia.parte prima.cap.lx.D.fo.cxlvij.

Patrinoꝝ origo.pte.j.c.xxiiij.E.fo.lxviij.

Patiētia xp̄i.parte ṗma.ca.xxij.O.fo.lxiij.

Pauperes ſunt vtiles diuitib⁹.parte ṗma. ca.xvij.P.fo.xlviij.

Pauperes latēt hic:ſed preferūtur in celo. parte ſcda.ca.xvj.C.fo.cclij.

Pauperū cur mētio fiat in euāgelio.parte prima.ca.lvj.C.fo.cxxxvj.

Pauperes honorādi ꝛ mūdandi ꝓpter xp̄ꝫ. parte ṗma.ca.lxxx.R.fo.cxcvj.

Paupeꝝ electio.pte p̄ia.c.lxxxj.D.f.cxcvij

Paupes ſp̄ ħri.pte ṗma.ca.xxv.R.fo.cclxx.

Pauptatis nr̄e a dñica diſtantia.parte prima.ca.lxxj.J.fo.clxxvj.

Pauptas dñi ꝛ mr̄is ei⁹.pte p̄ia.c.ix.E.F. H.fo.xxij.Jtē pte p̄ia.c.lxvij.D.f.clxv.Jtē pte ṗma.c.lxxj.H.fo.clxxvj.Et parte ſcda. ca.v.E.fo.ccxxix.

Pauptatis laus.pte ṗma.ca.xj.T.fo.xxxj.

Pauptas ſpūs.pte ṗma.c.xxxiij.B.f.lxxxij

Paupertatis perfectio.parte ſcda.ca.xj.p totum.fo.ccxlij.

Pauptas felix.pte ſcda.ca.xiij.E.f.ccxlvij.

Pax ſub auguſto.pte ṗma.ca.ix.B.fo.xxj.

Pax vocanda.parte ṗma.cap.xx.R.fo.lvj.

Pax vobis in principio miſſe ab ep̄is dicit. parte prima.cap.lj.A.fo.cxxvj.

Peccatū quocūq3 aīo fiat turpe eſt.pte prima.cap.xxxviij.C.fo.xcvij.

Pcti origo.parte prima.c.lxiij.F.fo.clv.

Pctōꝛis curatio.parte ṗma.ca.xlj.H.f.cix. Eius mala.cap.xlij.G.fo.cx.

Pctōꝝ ſeruitutes.pte ṗma.ca.xlij.G.fo.cx.

Peccati pſeuerātia oritur a quatuor.parte prima.c.xliiij.C.fo.cxiij.

Pctōꝝ remiſſio erigit fidē i adulto.pte prima.c.xlviij.B.ꝛ.C.fo.cxix.ꝛ.cxx.

Pctm̄ cōparat paraliſi.ibi.E.Ei⁹ curatio. parte prima .ca.xlix.F.fo.cxxij.

Pctōr ois eſt demoniacus.parte prima.c.l. D.fo.cxxiij.Nō eſt dignus pane quo veſcit. parte prima.c.liiij.C.fo.cxxxij.

Peccator debet adherere deo medico ſuo.i prologo.A.fo.j.

Pcti radices tres.parte ṗma.c.xx.R.fo.lvj.

Pctōris errādi modi ꝛ pene.p.ij c.xxviij.D. Et mala vētura ꝛ ficda ibidē.F.fo.cclxxvj.

Pctōris reſuſcitatio difficilis.pte.ij.c.xvij. G.eiuſdē iuſtificatio.ibi.H.fo.cclvij.

Peccare i celū.pte ſcda.ca.vij.R.f.cccxxv.

Pctōris indignitas.ibi.R.Eius recipiendi modus.N.Nō contēnēdi ratio.ibidem.O. fo.cccxxvj.

Pctōri ſeptez neceſſaria.parte p̄ia.c.lxxxv. G.fo.ccv.

Pctā nō nocent ſi nō placent.parte ſcda.c. ix.R.fo.ccxl.

Pctā minora cur nō penit⁹ auferantur.pte ſcda.ca.liiij.E.f.cccxxij.Occulta nō ſunt reuelanda.cap.lv.E.fo.cccxxiij.

Pctm̄ in corde generat.parte prima.capit. lxxxviij.E.fol.ccxj.

Peccati in ſpm̄ ſctm̄ ſpecies.parte ṗma.ca. lxiij.J.folio.clxxix

Pctm̄ irremiſſibile.ibi.B.

Pctā tria capitalia regnāt i clero.parte prima.capi.lxviij.M.fo.clxx.

Peccare cū ſecuritate peſſimū eſt.parte prima.capi.lxviij.N.fo.clxx.

Pctm̄ qūo fiat.pte ṗma.ca.lxxviij.F.f.cxc.

Pecunia nō eſt amāda.parte ṗma.c.lxxvij. D.fol.clxxxviij.

Pedū diſcipuloꝝ p xp̄m ablutio.pte ſcda. capi.liiij.per totū.fol.cccxx.

Pena inferni duplex.p.j.ca.lxiiij.J.fo.clvj.

Pena inferni et gloria paradiſi pte ſcda.c. lxxxviij.per totum.fol cccviiij.

Penitētie grad⁹.pte p̄ia.c.vij.C. fol.xviij. Fructus digni.parte p̄ia.c.xvij.J.fo.xlvij. ꝛ cap.xvij.P.fol.xlviij.

Pnia faciēda eſt:ꝛ q̄ eā reſpiciūt.pte ṗma: ca.xx.per totū.vbi ei⁹ ptes ꝛ reliqua ad longum tradunt.f.liiij.Jtem parte eadem.ca. xxviij.B.folio.lxxv.

Penitētia nouiter cōuerſi.parte ṗma.cap. xxxj.R.folio.lxxxj.

Penitētie partes quō fiāt.parte prima.capitu.xxxvj.B.folio.xcij.

Penitēti quatuor ſunt imperata a chriſto. parte prima.capi.xlviij.folio.cxx.

Penitens faciat cōtraria peccatis ſuis.pte prima.cap.lx.C.foli.cxlvj.

Penitentie agēde for.ibi.D.fo.xlvij.

Penitentia eſt tabula ſcda ad ſalutē.parte prima.capitu.lxx.D.folio.clxxj.

Peniteti quatuoꝛ ſunt neceſſaria.parte pꝛi‑ma.ca.lxxij.C.fo.clxxvij.
Penitentia iniungēda.par.pꝛima.c. lxxxiij. folio.cc.
Penitētie ptes ſeptē.par.j.ca.xij.J.fo.ccxvij
Penitētie inutilis gr̄a ſex.pte ſcda. capi.ij. B.fo.ccxxiij.
Penitēti cognoſcēda.par.ij.c.vij.R.f.ccxxxv
Penitēti ſoli remittit.parte.ij.capit.viij. F. fo.ccxxxviij.
Penthecoſtes figura.parte pꝛima. ca. lxiiij. M.folio.clviij.
Penthecoſtes ſolēnitas.par.ij.capit.lxxxiiij. per totum.fo.ccccxvij.
Perſecutio fratrū.par.j.ca.lij.E.f.cxxviij.du‑plex eſt.ſ.perſone ⁊ fidei.ibi.F.fo.cxxviij.
Perſecutiōis cauſe tres.parte.j.capit. xlvj. H.fo.cxvij.
Perſeuerantie laus ⁊ due eius ſpecies.par. j.ca.lij.F.fo.cxxviij.Quō eſt neceſſaria.par. pꝛima.ca.lxxxij.J.fo.cc.
Perſeuerantie habenda ratio.parte pꝛima. ca.xvj.M.fo. xlv.
Perſōa ficta diu ferri neq̄t.p.j.ca.lx.F.f.cv.
Perſeuerantie iteruȝ laus.parte pꝛima . ca. lxxxix. B.fo.ccxij.
Perſonarū acceptio in pꝛelatis peſſima eſt parte pꝛima.c.lxxvj.E.fo.clxxxviij.
Perſona quō ⁊ quatenus cōpetit xp̄o.parte pꝛima.cap.v.R.⁊. S.fo.xiiij.
Perſonarū acceptio p̄latis peſſima eſt iteꝝ parte ſecunda.ca.xxv.B.fo.cclxxxix.
Periculum in moꝛa pcl.parte pꝛima. capi. lxviij.L.fo.clxix.
Periurij ꝓhibitio.p.j.c.xxxiiij.L.fo.lxxviij.
Petitiones oꝛōnis dn̄ice ⁊ earū expoſitio.ꝑ‑te pꝛima.ca.xxxvij.ꝑ totum.fo.xciiij.
Petri confeſſio et reſponſio pꝛo omnibus.ꝑ‑te.ij.ca.j.C.fo.ccxxxj.
Pharisei vnde dicti.p.pꝛi.ca.xvij.H.f.xlvij.
Phariſeoꝝ a chꝛiſto icrepatio.par.p̄ma.ca. lxxvj.per totū.fo.clxxxv.
Phariſeoꝝ vana gl̄ia.pte.ij.ca.xxxvij. C.⁊ E.folio.ccxciij.
Philatheria phariſeoꝝ.pte.ij.ca.xxxvij.D. folio.ccxciij.
Philippus p̄mus vocatus a dn̄o.parte.j.c. xxiij G.fo.lxviij.
Pilatus galileos interfecit.par.p̄ma.capit. lxxix.A.fo.cxcij.
Pigroꝝ increpatio.par.ij.ca.xlvj.A.f.cccvij
Pirate liberū in Alexādrum magnū reſpon‑ſum.parte.j.ca.lxxvj.E.fo. clxxviij.
Piſces duo varie accepti.par.pꝛia.cap.lxvij H.folio clxv.
Platonicus quidā euange.Joānis p̄ncipiū aureis lr̄is ſcribēdū cenſuit.⁊c.par.p̄ma.c. j.in fine.fo.vj.
Plenitudo multiplex.par.j.ca.xviij J.f.lj.
Poꝛci ⁊ ſerpentes demōibus apti.par.p̄ma capi.xlvij.D.fo.cxviij.
Poteſtate cōceſſa licitum eſt non vti.par.j. capi.lj.J.fo.xxv.
Potentia ſua cur vti noluerit dn̄s.parte.j. capi.xlviij.A.fo.cxix.
Potentia xp̄i.par.j.ca.lxv.H.fo.clxj.
Pꝛeceptū duplex affirmatiuū ⁊ negatiuum. parte.j.capi.xxix.M.fo.ciij.
Pꝛeceptoꝛum domini facilitas.parte.j.ca. xl.D.fo.ciiij.
Pꝛeceptū triplex.par.j.ca.xlj.E.fo.cviij.
Pꝛecipiendi triplex ratio.parte.j.capi.l.C. folio.cxxiiij.
Pꝛeceptis diuinis parendū etiam nō cogni‑ta ratione.parte.j.ca.lv.F.fo.cxxxv.
Pꝛeceptoꝛū decē a xp̄o ⁊ a iudeis interpꝛe‑tatio parte.j.ca.xxxiiij.F.fo.lxxxvij.
Pꝛeceptū pꝛimū ⁊ magnū in legē ⁊ ſecundū illi ſimile traditur per xp̄m.parte.ij.capitu. xxxvj.per totum.fo.ccxc.
Pꝛeceptum magnum.ibidem.A.
Pꝛeceptum ſimile.ibidem.D.fo.ccxcj.
Pꝛeceptoꝝ duoꝝ vnū collectio.ibi.G.f.ccxcj
Pꝛecepti affirmatiui obligatio.parte.ij.ca. viij.A.fo.cccxxxvj.
Pꝛeceptū ioſeph notaui eſſe tm̄ viginti ar‑genteoꝛū vbi ſcriptū eſt triginta.parte.ij.ca. lij.B.fo.cccxviij.
Pꝛecipitiū ⁊ ſalt⁹ dn̄i.pte.j.ca.lxv.H.f.clxj.
Pꝛecurſoꝛ cur dictus.par.j.ca.xix.fo.lij.
Pꝛedeſtinati ſoli ad cenā recipientur.par.j. ca.lxxxj.E.fo.cxcvij.
Pꝛedicatoꝛis euangelij beneficium.par.j. ca.xvij.G.fo.xlvij.
Pꝛedicatio domini pꝛima.parte.j.ca.xxiiij. per totum.fo.lxvij.
Pꝛedicationis eius publice initium.pte.j. ca.xxviij.per totum.fo.lxxiiij.
Pꝛedicationis officium.parte.j.capi.xxviij. B.⁊ conſequenter.fo.lxxv.
Pꝛedicatoꝛi tria expedientia.parte.j.capi. xxix.C.fo.lxxvj.
Pꝛedicationis chꝛiſti diligentia.parte.j.ca. xxx.per totum.fo.lxxvij.
Pꝛedicatum mittuntur apoſtoli.parte.j.ca‑pi.lj.per totum.fo.cxxiiij.
Pꝛedicari qn̄ gentibus cōgruit.ibidem.D.
Pꝛedicantiū victus ⁊ merces.ibidē.H ⁊.J.
Cur nō curēt tꝑalia.ibidē.F.⁊.G.fo.cxxv.
Pꝛedicāti eſt patientia neceſſaria.parte.j. ca lij.A.fo.cxxvij.⁊ vite puritas.par.j.ca.lj. O.fo.cxxvij.itē pꝛudētia ⁊ ſimplicitas.par‑te.j.ca.lij.B.fo.cxxvij.
Pꝛedicatoꝛ debet pꝛemeditari dicenda.ibi‑dem.E.fo.cxxxviij.
Pꝛedicat in ſuis dominus.parte.j.capi.lv. E.fo.cxxxv.
Pꝛedicatoꝛes exemplo chꝛiſti debent in die docere ⁊ nocte oꝛare.parte.ij.capitu.xxx.L. folio.cclxxx.

Prelati debent lucere verbo ꝛ exēplo.par.pꝛima.cap.xxxiiij.per totū.fo.lxxvj.
Prelatis cōpetit pꝛedicare.par.pꝛia.c.lv.F.fo.cxxxv.Eoꝛū ignoꝛātia taxat.parte.j.capi.lxxix.F.fo.cxciij.
Prelatoꝛū vitia ꝛ precipue pompa.pte.j.ca.lxviij.K.fo.clxix.
Prelatoꝛū dānatur auaricia.parte.j.c.lxxvj.D.fo.clxxxvj.
Prelationis ꝛ maioꝛitatis inter diſcipulos cōtētio.par.ſcda.ca.v.p totū.fo.ccxxxviij.
Premiū ſerrientium deo.parte pꝛima.capi.lviij.M.fo.cxliij.
Preoꝛdiatio diuina.par.ij.ca.xxj.G.f.cclxiij.
Preſciti ꝛ ſaluati exemplū.parte.ij.capit.l.A.fo.cccxvj.
Preſentatio domini in tēplū.par.j.capi.xij.per totum.fo.cxxxj.
Preſentia dñi oia videntis eſt veneranda.pte.ij.ca.xvj.B.fo.cclij.
Preterita quaſi preſentia habēda ſunt legēdo chꝛiſti vitam.in pꝛologo.
Pꝛimogenit⁹ cur dño offerebatur.parte pꝛima.ca.xij.B.fo.xxxj.ꝛ.D.fo.xxxiiij.
Pꝛimi qui facti nouiſſimi.par.ſcda.ca.xiiij.A.fo.ccxlviij.
Pꝛincipis huius mundi electio.par.ij.capi.xxxj.G.fo.cclxxxiij.
Pꝛincipijs obſtandum.par.pꝛma.c.lxxxviij.F.folio.ccxij.
Pꝛincipiū duplex.parte pꝛia.cap.j.G.fo.iiij.
Pꝛobatica piſcina ꝛ paralitici curatio.par.pꝛima.cap.lxxviij.per totū.fo.clxxxix.
Pꝛoceſſio pape oꝛdine mutato.par.pꝛima.c.xj.T.fo.xxxj.
Pꝛoceſſio i purifica.p.j.ca.xij.A.f.xxxiiij.
Pꝛodigi filij parabola.parte.ij.capi.vij.J.f.cccxxiij.
Pꝛophetia caiphe ꝛ quibus datū eſt pphetare.par.ſcda.cap.xvij.G.fo.cclvj.
Pꝛophete falſi tres.parte.j.cap.xl.E.fo.cv.
Pꝛophetarum dignitas apoſtolis conceſſa.par.pꝛima.cap.lij.E.fo.cxxvij.
Pꝛopheta nō accipitur in patria.parte pꝛia ca.lxv.E.fo.clxj.
Pꝛocuratoꝛes ſalutis ſunt quatuoꝛ.parte pꝛma.capi.xlviij.F.fo.cxx.
Pꝛouidentia dei ſtat cum arbitrij libertate parte ſcda.cap.l.M.ꝛ.A.fo.ccccxvj.
Pꝛoximus nr̄ qs ſit.par.j.cap.lix.G.fo.cxlv.
Pꝛoximus noſter quis ſit rurſus.parte pꝛia cap.xj.B.fo.ccxlij.
Pꝛudētes ſcli.p.ij.ca.xv.D ꝛ E.fo.ccl.ꝛ.cclj.
Pꝛudētia ſerpētina.pte.j.ca.lij.B.f.cxxvij.
Publicanus ꝛ phariſeus oꝛantes in templo parte ſcda.ca.xxx.C.fo.clxxx.
Publicāi ꝛ meretrices pcedēt i regno celoꝝ ſcribas ꝛ phariſeos.p.ij.c.xxvj.D.f.cclxxxv.
Pueroꝝ innocentiū occiſio.pte pꝛma.c.xiij.E.ꝛ cōſequēter.G.fo.xxxvj.
Pueri cēturionis curatio.par.j.ca.xlij.per totum.fo.cix.
Pueritie duratio ꝛ conditiones.par.ij.ca.v.H.fo.ccxxx.
Pueroꝛum puritas cetere cōditiones.parte ſcda.ca.x.F.ꝛ.G.fo.ccxlij.
Purgatoꝛij pena.par.j.ca.xx.G.fo.lv.
Purgatoꝛio deſtinat Bern.omnes peniten tes.parte.j.ca.xx.V.fo.lvj.
Pulueris excuſſio.parte pꝛima.capi.lj.A.folio.cxxvj.
Punit nemo imerito.p.j.ca.lxxix.B.f.cxcij.
Purificatio marie.p.j.ca.xij.p totū.f.xxxj.
Puteus iacob ꝛ qd puteus a fonte differat.parte.j.ca.lxij.fo.clj.

De litera Q.

Quadragenarij nūeri pfectio.par.j.ca.xxij.H.ꝯſecratio.ibidē.J.Cur qdragita dies ieiunauit dñs.ibi.f.lxij
Quadrageſime cōgruētia ꝛ initium.ibidem.H.
Quatuoꝛ tēpoꝝ ieiu.ibi.J
Quatuoꝛ milia hoīm refectio miraculoſa.par.j.ca.xcj.per totum.fo.ccxv.
Quinqȝ milium hoīm refectio miraculoſa.par.j.ca.lxvij.per totum.fo.clxiiij.
Quarantena deſerti vbi xp̄s ieiunauit.par.pꝛima.ca.xxij.A.fo.lx.
Querēdus eſt ieſus ꝛ qūo ꝛ vbi.par.j.ca.xv.L.fo.xlij.Itē pte.j.ca.lxx.B.fo.clxxij.
Querētiū dñz letio.p.j.ca.lxxxij.E.f.cxcix.
Querētes ꝛ non inuenientes.ibidem.H.
Queſtiones factas ioānis baptiſte ſibi qſqȝ facere pōt.par.j.ca.xix.in pꝛin.A.fo.lj.
Queſtio ionnis baptiſte in vinculis.par.j.ca.lvj.per totum.fo.cxxxv.
Quieſcēdū eſt iterdū.p.j ca.lviij.B.fo.cxlj.

De litera R.

Rabbi vocari volētes.p.ij.ca.xxxviij.F.fo.ccxcij.
Radices peccatoꝛum tres.parte j.ca.xx.A.fo.lvj.
Rationem ponens rex cū ſeruis ſuis.pte.ij.cap.ix.p totum.fo.ccxxxviij.
Recedendū ab obſtinatis in malo.parte.j.ca.lxxij.E.fo.clxxvij.
Recipere chꝛiſtum in nomine chꝛiſti ꝛ recipientium merces.parte pꝛima.capi.lv.A.et B.folio.cxxxiiij.
Recipiendoꝛum differentia.ibidem.D.
Recidiuantis periculum.parte pꝛima.cap.lxxviij.J.fo.cxc.
Reditus chꝛiſti ex egypto.parte.j.ca.xiiij.per totum.fo.xxxix.
Refectio quinqȝ milium hominum in deſerto.par.j.ca.lxvij.per totum.fo.clxiiij.
Refectio quatuoꝛ milium hominum.pte.j.capi.xcj.per totum.fo.ccxv.

Regnum celorum varie accipitur.parte prima.capitu.xvij.D.fo.xlvj.
Regni celoꝝ ꝓmiſſio nõ ante ioãnẽ.ibi.E.
Regnũ celorum vim patitur.par.ꝑma.cap.lvj.L.fo.cxxxviij.
Regnum celoꝝ quibus paratum ſit.par.ij.capitu.xxj.G.fo.cclxiij.
Regni celorũ acceptiones.parte ſcda.cap.xxxviij.A.folio.ccxciiij.
Regnũ in ſe diuiſum deſolabitur. parte prima.capi.lxxiij.E.ꝛ.F.fo.clxxxix.
Regina auſtri prefert iudeis.parte prima.cap.lxxiiij.D.fo.clxxxiij.
Reguli puer ſanatur:ꝛ quis regulus.parte prima.cap.lxiij.A.fo.cliij.
Religioſis an cõpetat ſua repetere. parte prima.capitu.xxxv.D.fo.xc.
Religioſorum ſtuta in ſuis ſpes.parte prima.cap.lj.G.fo.cxxv.
Religionis ingreſſus non eſt differendus. parte prima.cap.xlv.C.ꝛ.D.fo.cxx.
Religiõis vota.p.j.ca.lxxix.B.et.E.f.cxcij.
Religioſi aut optimi aut peſſimi ſunt hominum.ibidem.
Relinquentis omnia premium.parte ſcda.cap.xiij.p totũ.ꝛ ꝓcipue.D.ꝛ.E.fo.cxlvj.
Relinquẽda religioſis.par.ꝑma.ca.xxix.H.folio.cclxxvij.
Relinquere omnia quid ſit.ibidez.J.ꝛ parte prima.cap.liiij.L.fo.cxxxiij.
Remedia cõtra tentationes ſpirituales nouiſſimi tpis.parte.ij.ca.xlj.p totũ.fo.ccc.
Remedũ ſaluatiõis noſtre p virginẽ inuentio.parte ꝑma.ca.ij.p totum. Eius difficultas.ibidem.D.ꝛ.E.fo.ccxxiij.
Remiſſio peccatorum exigit fidem in adulto.parte prima.ca.xlviij.B.fo.cxix.
Remiſſio peccatorũ fit ſoli penitenti.parte ij.cap.viij.F.fo.ccxxxviij.
Renũciare olbus.pte.j.ca.liiij.L.fo.cxxxiij.
Repetere ſua contingit dupliciter ꝛ an religioſis cõpetat.parte ꝑma.ca.xxxv.D.fo.xc.
Repercutientis damnũ.par.prima.ca.xxxv.A.folio.lxxxix.
Repudium non faciendum.parte ꝑma. ca.xxxiij.L.fo.lxxxviij.
Requies in terris minima.parte prima.ca.lviij.A.folio.cxlj.
Reſiſtendum quatenus in malo.parte prima. cap.xxxv.A.folio.
Reſponſio chriſti mollis.parte prima.capitulo.lxxxiiij.J.fo.lxxxix.
Reſponſio facta ioãni a Chriſto.parte prima.cap.lvj.C.fo.cxxxvj.
Reſeruata ſunt deo tria.p.j.ca.xlj.J.fo.cix.
Reſtitutiõis lex.par.j.ca.xxxiij.F.f.lxxxvij.
Reſurrectio animat martyres.pte.j.ca.liij.F.fo.cxxxj.
Reſurrectio defunctos reddit maiores.parte prima.capi.lxix.F.folio.clxxij.
Reſurrectio olm qualis erit.parte ſcda.capitu.xlviij.C.fo.cccxj.
Reſurrectio domini.parte ſcda.ca.lxix.per totum.fo.ccclxxxvj.
Retentio alieni ꝙ dãnabilis ſit.parte ꝑma.capi.lxxvij.C.ꝛ.F.fo.clxxxviij.
Retributio a deo petenda eſt.parte.j.c.lxxx.R.fo.cxcvj.
Rex eſſe noluit chriſtus.par.prima.ca.lxvij.H.fo.clxvj.
Rex ponens rationẽ cũ ſeruis ſuis.parte ſcda.cap.ix.per totum.fo.ccxxxviij.
Ridẽdi nullũ eſſe tẽpus.par.ꝑma.ca.xxxiij.Q.fo.lxxxvj.
Riſus xp̃i nõ legit.par.ij.ca.xvij.D.f.cclvj.

De litera S.

Sabbato curare.parte.j.ca.lxxij.A.fo.clxxvj.
Sabbato ꝓcipue opat⁹ eſt dñs ꝟtutes.p.j.c.lxxij. C.fo.clxxvj.
Sabbata quõ ſint ſanctificanda.parte.j.cap.lxxix.R.fo.cxciiij.et capitu.ſequenti. B.folio.cxciiij.
Sabbati ſcti myſteria.parte ſcda.ca.lxviij.per totum.fo.ccclxxxiij.
Sacerdotis ebdomadarij caſtitas.par.prima.cap.iiij.F.fo.ix.
Sacramenta ꝛ eorum inſtitutio.ꝛ alia multa.parte prima.capi.xxj.X.fo.lx.
Saducei q̃ ꝛ vñ dicti.par.j.c.xvij.H.f.xlvij.
Sagene miſſe in mare parabola.par.ꝑma cap.lxiiij.R.fo.clix.
Sal terre qui ſint:ſalis virtus ꝛ deprauatio par.prima.cap.xxxiij.A.fo.lxxxvj.
Salutatio elizabet.par.j.ca.vj.p totũ.f.xv.
Salutare marie quõ de⁹ eſt.ibidẽ.F.f.xvj.
Salutare in via vetuit dñs.parte prima.c.lj.R.fo.cxxvj.
Saluandorum paucitas.par.prima.c.l. E.fo.cxviij.ꝛ cap.lxxviij.F.fo.cxc.
Salus eſt ſummopere diligenda.par. ſcda.ca.vj.F.fo.cxxxij.
Salutis procuratores ſunt quatuor. parte prima.cap.xlviij.F.folio.cxx.
Salus duplex.par.ij.c.xxvij.D. fo.cclxxiiij.
Samaria qd.par.prima.ca.lj. D.fo. cxxiiij.
Samaritani hoſpitium dño negãtes.par.ſcda.ca.x.per totũ.fo.cclx.
Samaritana cum chriſto loquẽs ad puteũ parte.j.ca.lxij.per totum.fo.clj.
Samaria vbi ſit.ibidem.A.
Samaritanorum religio ob leones introducta.ibidem.C.fo.cl.
Sanctorũ imitatio eſt neceſſaria.parte prima.ca.lxvj.J.fo.clxiiij.
Sapientia ꝛ gratia non creſcebãt in xp̃o.parte prima.ca.xv.B.fo.xl.
Sapiẽtia nõ decreſcit dãdo.par.j.c. iij.f.vij.
Sapientis officium.parte ſecunda.capitu.iiij.B.fo.ccxvij.

Sapientia hui⁹ mūdi eſt reuelata puulis. parte prima.cap.lviij.G.fo.cxlij.
Sarepta vbi ſit.par.pma.ca.lxv.F.fo.clxj.
Sathane i iudā introit⁹.par.ij.ca.lij.B.fo. cccxviij.ꝛ q̇d ſit ipm intrare in aliquē.parte ſcda.cap.lv.G.fo.cccxxiiij.
Satiſfactio ꝛ eā reſpicientia.par.pma.cap. xx.Q.ꝛ.T.fo.lvj.
Sauciat⁹ ꝛ a ſamaritano curat⁹.parte pri⸗ ma.ca.lix.per totū.fo.cxliiij.
Scandalizantium malum.par.j.ca.lxviij. L.fo.clxx.
Scādalizari in xp̄o.par.j.c.lvj. D.f.cxxvj.
Scandalū vitandū eſt.ꝛ quid.par.ſcda.ca. v.E.fo.ccxxix.
Scādalū vitādū p̄cipitur.par.ſcda.ca.vj.p totū.fo.ccxxxj.Quid ſit ſcandalizare.ibidē. ꝛ qūo ſcādala expediūt.C.ꝛ.E.fo.ccxxxj.
Scenophegia iudeorū.par.pma.ca.lxxxij. per totum.fo.cxcviij.
Scia auget pctm̄.par.j.ca.lxxij.B.fo.clxx.
Scriba doloſus ꝛ duo alij volētes xp̄z ſeq. par.prima.ca.xlv.p totū.vbi ſcribe intentio habet.A.Rep̄hēſio a dn̄o.B.dol⁹.C.folio cxiiij.ꝛ.cxv.
Scribarū malitia ꝛ odiū phariſeoꝝ.pte.j. ca.l. D.fo.cxxiij.
Scire ꝛ neſcire i deo quid ſint.par.ſcda.ca. xix.C.fo.cclix.
Scire ꝛ nō facere nocet ꝛ grauat.parte pri⸗ ma.cap.lxxxv.D.fo.ccv.
Scripture ſacre finis ꝛ vtilitas.p.ſcda.ca. iiij.per totum.fo.cccvj.
Scioli ꝛ ignari dānant.p.j.c.lxj.B.f.cxlviij
Scorpius non laceſſitus nō nocet ſicut hō̄ interdū.parte.j.ca.xxxiij.K.fo.lxxxiiij.
Scripture ſacre laus ꝛ vtilitas.parte.ij.ca. lxxxiiij.per totum.fo.cccxxiiij.
Secreta nō ſunt inquirēda.parte pma.ca. lviij. H.fo.cxlij.
Securitas magna vbi ſit.p.j.c.liij.C.f.cxxx
Sedēdi ac ſtandi in predicando conſuetu⸗ do.parte prima.cap.xxxiij.A.fo.lxxxij.
Seminum dei genera.par.prima.ca.lxiiij. B.D.fo.clv.ꝛ.clvj.
Semen bonū duplex.ibidem.F.fo.clvij.
Sententia iudicis nō eſt precipitāda.par. prima.cap.lxxxij.B.fo.cc.
Sequele xp̄i ꝛ perfectionis impedimenta. pte prima.ca.liiij.per totū.fo.cxxxj.
Sequētes xp̄m ꝛ eorum intentiones.parte prima.ca.xx.G.fo.lxxviij.
Sequētes xp̄z q̇ ſunt.p.j.c.lxxxvij.D.f.ccix.
Seq xp̄z p̄cipimur.p.ij.c.ij.p totū.fo.cxxij.
Seq̄ntiū xp̄z paucitas.p.ij.c.ij.E.f.ccxxij.
Sequēd⁹ eſt xp̄s.p.ij.ca.xxxj.D.f.cclxxij.
Seq aliquē q̇d ſit.pte.j.ca.xxiiij.G.f.lxviij.
Sepelire patrem impedit a ſequela chriſti. parte prima.cap.xlv.E.fo.cxvj.
Sepulchra habitāt demoniaci.parte pma. capi.xlvij.A.fo.cxviij.
Sepultura dn̄i.p.ij.c.lxvj.p totū.f.ccclxxix
Sermo dn̄i in monte de beatitudinib⁹.par te prima.ca.xxxiij.per totum.fo.lxxxij.
Sermo dn̄i in cena.par.ij.ca.lvij.per totū. folio.cccxxviij.
Serpentes ꝛ ſcorpiones quid differūt.par⸗ te prima.ca.lviij.D.folio.cxlj.
Serpētis caput corp⁹ ꝛ cauda.par.prima. cap.xxij.V.fo.lxiij.
Seruitus iudeoꝝ.par.prima.ca.lxxxiij.C. folio.ccij.
Seruitus peccati.ibidem.D.
Seruiendū eſt deo:non mundo:vt docetur multiplici exēplo.p.j.ca.lviij.M.fo.cxliij.
Seruientium premium.ibidem.
Serui inutiles q̇ ſint.p.ij.c.iiij.B.ꝛ iteruz. ibidem.fo.ccxxxviij.
Signatio libri ꝛ eius cōcluſio.parte.ij.cap. vlti.per totum.fo.ccccxxx.
Signa aduentus dn̄i ꝛ cōſummationis ſe⸗ culi.par.ij.c.xxxix.per totū.fo.cccxcvj.Qūo fere cōpleta ſunt.ibidem.E.fol.cccxcvij.
Signum de celo petentes iterū.parte.j.ca. xcij.A.fo.ccxviij.
Signorum petitores iudei ꝛ ſignum eis da tum a chriſto.parte.j.capitulo.xxvj.E.et.F. folio.lxxij.
Signū triplex.parte pma.ca.lj.A.fo.cxxvj.
Signū de celo queritur a iudeis.par.pma. cap.lxxxiiij.per totum.fo.cxcj.
Silentiū malignorū.par.pma.ca.lxxij.S. folio.clxxxij.
Siloe fons vbi fons marie.par.prima.cap. lxxxv.B.fo.cciiij.
Symeonis deſiderium ꝛ canticū.par.pma. ca.xij.F.ꝛ.G.fo.xxxij.ꝛ.xxxiij.
Symoniaci dānant.p.pma.ca.lj.F.f.cxxv.
Symonia deſtruxit hieruſalē.par.ſcda.ca⸗ pitu.xxix.B.fo.cclxxvij.
Symoniaci ſunt ex templo pellendi.ibidē. E.folio.cclxxviij.
Symonia tā in emente q̄ in vendēte.parte ſcda.ca.lij.C.fo.cccxviij.
Symon leproſus dicit iulian⁹ ſanctus.par te ſcda.ca.xxv.per totum.folio.cclxviij.
Simplicitas colūbina.parte pma.c.lij.B. folio.cxxvij.
Simulationis maluz:ꝛ qui ſimulatores.p⸗ te prima.cap.xl.E.folio.cv.
Sinus abrae.parte ſcda.cap.xvj.D.ꝛ.E.fo⸗ lio.cclij.ꝛ.ccliij.
Siniſtram neſcire quid faciat dextera.pte prima.ca.xxxvj.B.folio.xcij.
Sinodalis cōcio a diabolo inſtituta.parte prima.ca.lxviij.M.fo.clxx.
Socrus petri curatio.parte prima.ca.xliij. F.fo.cxij.
Sodomitici criminis deteſtatio:abomina⸗ tio ꝛ puniſio.parte pma.cap.lj.O.fo.cxxvj.

Solis iuſtitie illuſtrationes.parte prima.c.
lxiij.D.fo.cliij.
Solis dotes.iiij.quibus iuſti comparãtur.
parte prima.ca.lxiiij.J.fo.clvij.
Solicitudo de victu ⁊ veſtitu tollẽda.parte
prima.ca.xxxviij.E.F.⁊.G.fo.xcviij.⁊.xcix.
Triplex eſt.ibidẽ.H.fo.xcix.
Soluere legem non venit xp̄s.parte prima.
ca.xxxiiij.per totũ.fo.lxxxvj.
Sperandũ ſemper.pte ſcd̄a.c.ix.H.fo.ccxl.
Spiritus ⁊ anima quomodo differũt. parte
prima.ca.vj.F.xvj.
Spiritusſanctus.quomodo fuit in colũba.
parte.j.ca.xxj.Q.fo.lx.
Eius habitatio.ca.ſequẽti.F.fo.lx.
Sponſum auferri ab eccleſia.parte prima.
ca.xxxj.H.fo.lxxx.
Statua ſalis ⁊ eius ſignificatio.parte.j.ca.
xlv.E.fo.cxvj.
Statua ab emorroiſſa erecta.pte prima.ca.
xlix.D.fo.cxxj.
Statua iuliani apoſtate fulmĩe deiecta.ibi.
Stella magis viſa.parte.j.cap.xj.C.E.⁊.H.
fo.xxviij.⁊.xxix.
Superbia diaboli antiqua.parte prima.ca.
xxij.S.fo.lxiij.
Supbie malũ.p.j.c.lxxx.B.C.⁊.D.fo.cxcv.
Superbia e celo deiecta nõ recipitur in ip̄m
parte.ij.ca.v.G.fo.ccxxxx.
Superbie repreſſio.parte.ij.ca.xxx.G.⁊.J.
fo.cclxxx.⁊.cclxxxj.
Surdi muti ⁊ demoniaci ſanatio.parte p̄ıa
ca.xc.per totum.fo.ccxiiij.
Suſceptio xp̄i in hieruſalem glorioſa.parte
ſcd̄a.ca.xxvij.per totũ.fo.cclxxiij.

¶ De litera.T.

Taciturnitas cõmẽdat.pte.j.
ca.xxj.P.fo.lix.
Tacendi p̄ceptio nõ obſeruã
da.pte.ij.c.j.Fo.ccxxj.
Talentorũ ſeruis traditio.p
te ſcd̄a.ca.xlix.p̄ totũ.f.cccxj.
Talentũ abſcondere.ibi.A.
Tauri ad ficum ligati dicuntur manſuefie
ri.par.j.ca.lxxix.E.fo.cxciij.
Tecta paleſtinorũ ⁊ ſup̄ tecta predicare.par
te.j.ca.liij.M.fo.cxxix.
Templũ in quo inuẽtus xp̄s cũ.xij.eſſet an
norũ.parte prima.ca.xv.per totũ.fo.xl.
Unde eiecit vendentes ⁊c.parte.j. ca. xxvj.
E.⁊.F.fo.lxxij.
Tẽplo aie eijcienda quatuor.pte ſcd̄a.cap.
xxix.F.f.cclxxviij.vbi agitur de eiectione ſe
cunda vendentium ⁊ ementium.
Tempus naſcendi aptum elegit dñs.parte
prima.ca.ix.G.fo.xxij.
Tempus nullũ pretermittendũ.parte.j.ca.
xxiiij.D.fo.lxvij.
Tp̄alia vetant predicãtibus.parte prima.
ca.lj.F.fo.cxxxv.
Tempus domini implendum erat.parte.j.
ca.lxxxij.H.fo.cxcix.
Tempus aduentus ignoratur ⁊ cur.parte
ſcd̄a.ca.xl.E.fo.cccxix.
Tenebre exteriores.parte prima.capi.xliij.
E.folio.cx.
Tenebre exteriores iterum.parte ſecunda.
ca.xlix.D.fo.cccxij.
Tentatio xp̄i in deſerto.parte.j.ca.xxij.per
totum.fo.lx.⁊ p̄cipue.L.fo.lxij.vbi notatur
triplex tẽtatio.Jtẽ tẽtare deũ.P.fo.lxiij.
Tentandi ⁊ vincẽdi ordo.ibidẽ.U.fo.lxiiij.
quis xp̄m tentauit.ibidẽ.Y.quõ nõ facit im
perfectũ tentatio.ibidem.AA.fo.lxiiij.Cui
tentationes expetende.ibidem.BB.fo.lxv.
Teſtimonium Joan.baptiſte de xp̄o.parte
prima.ca.xxiij.per totũ.fo.lxvj.
Teſtimonium xp̄i de ſe quõ non ſit verum.
parte.j.ca.lxxviij.M.fo.cxcj.
Tharſenſium naues ab herode exuſte.pte
prima.ca.xj.S.fo.xxx.
Theſaurizandũ in celo nõ in terra.parte.j.
ca.xxxviij.per totum.fo.xcvij.
Theſaurus cordis.parte.j.cap̄.xl.G.fo.cv.
Theſauri abſcõditi in agro parabola.par
te.j.ca.lxiiij.P.clix.
Timendum eſt vnicuiq̄.parte.ij.cap̄.xxxix.
F.fo.cccxvij.
Timor mortis vetatur ⁊ expellitur.parte.j.
capitu.liiij.per totum.⁊ precipue.A.et.B.
folio.cxxx.
Timor multiplex.ibidem.D.fo.cxxx.
Toleranda eſt tribulatio.parte prima.ca
pi.lxij.H.fo.cxxix.
Traditiones phariſeorum contra dei man
data.parte prima.capitulo.lxxxviij.per to
tum.folio.ccx.
Tradentium chriſtum diuerſe voluntates.
parte.ij.ca.lj.C.fo.cccxvij.
Tranſfiguratio dñi ⁊ eam reſpicientia.par
te.ij.ca.iij.per totum.fo.ccxxiij.
Tranſfretatio domini.parte prima.ca.lxix.
F.fo.clxxij.
Tranſitus dñi ac diſcipulorũ per ſata.par
te.j.ca.lxxj.per totum.fo.clxxiiij.
Tribulatio bonorũ.parte.j.ca.viij.G.fo.xx.
malorum.H.fo.xxj.
Tribulatio iuſtorũ.parte prima.ca.xiij.D.
folio.xxxvij.
Tribulatio eſt toleranda.parte.j.ca.liij.H.
Etiam malis.ibidem.R.fo.cxxix.
Trinitas in xp̄i baptiſmo apparens.par.j.
ca.xxj.Q.fo.lx.
Tribulationũ bona.parte prima.cap̄.lxxxj.
E.fo.cxcviij.
Tributi ſolutio pro dñõ ⁊ petro.parte.ij.ca.
v.per totum.fo.ccxxviij.
Trinitas ⁊ eius fidei meritum.par.j.capi.
xvj.J.fo.lxxiij.
Turba impedit inuenire chriſtum.pte pri

ma.ca.lxxviij.H.fo.cxc.
Turba eſt nobis fugienda.parte prima.ca. xx.D.fo.ccxv.
Turturis caſtitas ⁊ viduitas. parte prima. ca.xij.D.fo.xxxij.

¶De litera.V.

Vagationes prohibent̃.parte.j.c. lj.R.fo.ccxxvj.
Vana glīa vituperat̃.pte.j.ca. xxvij.B.fo.lxxiiij.
Ve eternū quibꝰ debeat̃.p.ij.c. xxxviij.per to fo.ccxciij.
Vellentes ſpicas pre fame diſcipuli.parte pria.c.lxxj.per to.f.clxxiiij.
Venator eſt dn̄s.parte.j.ca.lij.A.⁊.c.lvij.fo. cxxvij.
Vendētium ⁊ emētiū e tēplo eiectio prima. par.j.ca.xxvj.p totū.fo.lxxj.
Vendentiū ⁊ ementium eiectio ſcd̄a.parte ſcd̄a.ca.xxix.per totū.fo.cclxxvij.
Venditio xp̄i.parte ij.cap.liij.per totum ⁊ p̄ciſe.C.fo.ccxviij.
Vendit donum qui preceps exigit.parte.j. ca.xxxv.G.fo.xc.
Venia nō eſt in inferno.parte.j.ca.xxxiiij.I. fo.lxxxviij.
Venire ⁊ abire cui cōpetat.parte.j.ca.xviij. C.fo.xlix.
Ventis ⁊ mari imperat dn̄s.parte.j.ca.xlvj. per totum.fo.cxvj.
Ventilatio aeris in extremo iudicio.pte.ij. ca.l.per totum.fo.cccxiij.
Verbū xp̄i primū qd̄ ſcriptum eſt.parte prima ca.xv.H.fo.xlij.
Verbū caro factū eſt:quaꝫ vim habeāt hec v̄ba.pte.j.ca.xviij.H.⁊.I.fo.lj.
Verba xp̄i ꝓpter q̄ qd̄ā retroibāt.parte prima.ca.lxx.per totum.fo.clxxij.
Verbo dei paſci.pte p̄ma.ca.xxij.M.fo.lxij.
Verba xp̄i i cruce.parte ſcd̄a.c.lxiij.⁊.lxiiij. per totum.fo.ccclxj.
Verbum acceptū pro facto.parte.j.ca.lxxiij A.fo.clxxx.
Verbum dei cōparatur hamo.parte.j.c.xxix D.fo.lxxvj.
Verba xp̄i ob q̄ volebāt eū lapidare.parte prima.ca.lxxxiiij.per totū.fo.ccj.
Verecūdie laus ⁊ qūo iuerecūdi inemēdabiles ⁊ beſtiales ſint.pte.j.c.iiij.l fine.fo.x.
Vera taceri nolūt:⁊ qui tacet ꝑdit.pte.j.c. liij A.fo cxxx.
Veritas nō eſt reticēda ꝓpter ſcādalū.parte prima.cap lxxxviij.D.fo.ccxj.
Veritas eſt amāda platonis.pte.j.ca.xxvij. C.eſt predicāda ibidē.B.fo.lxxiiij.
Veritas deprimitur ⁊ in eā peccatur tripliciter.parte.j c.lxxxij.F fo.cxcix.
Veritas in xp̄o triplex.parte.ij. ca.xxxv.A. fo cclxxxix.
Veſtis nuptialis q̄ ſit.parte ſcd̄a.ca.xxxiiij. C.fo.cclxxxvij.
Veſtes quater depoſite a xp̄o.parte.ij.cap. liiij.C.fo.cccxxj.
Via ad virtutē.par.j.ca.xxxix.M.fo.ciij.
Via ad vitā arcta.ptē.j.ca.xl.p to.fo.ciiij.
Vicariꝰ xp̄i vnus eſt.pte.ij.ca.j.F.fo.ccxxj.
Videre xp̄m ſpūaliter.p.j.c.lix.A.fo.cxliij.
Videtur autē quadrupliciter.ibidem.B.
Videre deum eſt omnium finis.parte.j.ca. xxxiij.G.fo.lxxxiij.
Vidue minuta in gazophilatiū miſſa.pte ſecunda.ca.xxx.per totum.fo.ccclxxix.
Vigilia p̄rſfamilias cuſtodiētꝫ domū ſuā a fures.parte.ij.ca.xlvj.per totum.fo.cccvij.
Villicus iniquitatis ⁊ ville commiſſio.parte.ij.ca.xv.A.fo.ccl.
Vindicta iniuſta ⁊ quadruplex.parte.j.ca. xxxiij.G.fo.lxxxvij.
An ſit faciēda.parte.j.ca.xix.A.fo.xlix.
Vini inuētio.pte.j.ca.lxxj.D.fo.clxxv.
Vinee locatio ⁊ ſanguinarij vinitores.parte.ij.ca.xxxiij.per totum.fo.cclxxxv.
Vini defectus ⁊ miraculum in nuptijs.parte.j.ca.xxv.B.fo.lxix.
Virga nō portāda i via.p.j.c.lj.I.fo.cxxv.
Virginitatem prima vouit ſub conditione maria.parte.j.ca.ij.H.fo.vij.
Vouit aūt.pte.j.c.iij.poſt ꝑncipiū.fo.viij.
Eam amauit cum fecunditate.parte.j.cap. iij.D.fo.viij.
Virginem cur matrem elegit xp̄s.parte.j. ca.v.C.fo.xj.
Virginum decem parabola.parte.ij.capi. xlviij.per totum.fo.cccx.
Virtus vitioſis ardua ⁊ vitium dulce.parte prima.ca.xl.D.fo.ciiij.
Viſus ⁊ cōtactus illicitus vituperat̃.parte prima.ca.xxiij.R.fo.lxvj.
Viſitat maria elizabeth.parte.j.cap.vj.per totum.fo.xv.
Vita xp̄i qualiter ſit eligenda:quis fructus que eius ſcribende rationes:⁊ multa ſimilia notantur in prologo.fo.j.⁊.ij.
Vita xp̄i a.xij.vſqꝫ.xxx.annos.parte.j.capi. xvj.per totum.fo.xliij.
Vita chriſti tota eſt paſſio ⁊ paupertas.pte ſecūda.ca.lj.A.fo.cccxvj.
Item doctrina noſtra.ibidem.B.
Vita preſens non eſt amanda.parte.j.capi. liij.E.fo.cxxxij.
Vita in patiētia habenda ⁊ mors in deſiderio.parte.ij.ca.xlvij.B.fo.cccix.
Vite longe ſpes decipit.parte.j.capi.xx.E. folio.liij.
Vita eccleſiaſticorum vituperatur.parte.j. ca.xlviij.per totum.fo.cxiij.
Vltio eſt differenda.parte ſecunda.cap.xv. D.folio.ccl.
Vnguenti ſupra caput xp̄i effuſio.parte.ij. ca.xxv.per totum.fo.cclvj.

Unus eiectus notat multos.parte.ij.capi.xxxiiij.F.fo.cclxxxviij.
Uocatio apoſtolorũ ⁊ diſcipulorum prima.parte.j.ca.xxiiij.fo.lxvij.
Scḋa ⁊ tertia.ca.xxix.per totum.fo.lxxv.
Uocatorum a dño obedientia ⁊ alia multa.parte.j.ca.xxx.per totum.fo.lxxvij.
Uocatio mathei ⁊ eius conuiuiũ.pte.j.ca.xxxj.per totum.fo.lxxix.
Uocatio humiliũ.pte.j.ca.lviij.J.fo.cxliij.
Uo andi gentes ⁊ iudeos modus.parte.ij.co.j.H.⁊.J.fo.ccxxij.
Uoces xpi quatuor.par.j.ca.lxxxvij.f.ccix.
Uoluntas ſola remuneratur.parte.j.ca.xl.F.⁊.G.fo.cv.
Uoluntatẽ dei facere ibidem.J.manet eadem poſt mortem.K.fo.cvj.
Uoluntas noſtra eſt deo ſubdẽda.parte.j.ca.liiij.H.fo.cxxxiij.
Uoluntatis proprie mala.parte.j.capi.lv.F.fo.cxxxv.
Uoluntas eſt radix operationum.parte.j.ca.lxxiij.H.fo.clxxx.
Uoluptatibus eſt reſiſtẽdum.parte prima.ca.lxxj.F.fo.clxxv.
Uotum virginitatis prima vouit Maria.parte.j.capi.ij.H.fo.vij.⁊ capi.iij.poſt principium.fo.viij.
Uotũ eſt cito ſoluẽdũ.pte.j.ca.viij.D.f.xx.
Uox diabolica deorſum mittit.parte prima.ca.xxij.O.fo.lxiij.
Uſura palliata damnatur.parte.ij.ca.xxix.B.folio.cclxxvij.
Utilis alijs an fieri debet monachus.parte.ij.ca.xlix.H.fo.cccxij.
Uulneratus ⁊ derelictus a latronibus.parte.j.ca.lix.per totum.fo.c[illegible]ij.
Uxor non dimittenda.parte.j.ca.xxxiiij.L.vbi cur ⁊ quando ⁊c.fo.lxxxviij.
Uxoris dimittende cauſe.parte.ij.ca.x.per totum.fo.ccxl.
Xhuſtus vide ſupra vt ſcribi debet xps.

De litera Z.

Zacharias pater Joannis bapti ſte non fuit ſummus ſacerdos.parte.j.ca.iiij.B.fo.ix.cur fact⁹ mutus.ibidem.F.
Zacharias barachie et eius mors.parte.ij.ca.xxxviij.R.fo.ccxcvj.
Zachei conuerſio ⁊ eius conuiuiũ.parte.ij.ca.xxiij.per totum.fo.cclxv.
Zebedei mors.parte.ij.ca.xxj.D.fo.lxij.
Zelus bonus ⁊ a zelo comedi.parte.j.cap.xxvj.D.fo.lxxij.
Zizanie ſuperſeminatior quid zizania.parte.j.ca.lxiiij.F.fo.clvj.
zona ⁊ reliqui veſtitus Joan.baptiſte.parte.j.ca.xvij.F.fo.vj.

Finis.

Tabula dominicarũ ⁊ feſtorum totius anni.

Dñica prima aduentus dñi.
Cum appropinquaret Jeſus hieruſalẽ miſit duos ex diſcipulis ſuis dicẽs.ite in caſtellum.Mat.xxj.parte.ij.ca.xxvj.fo.cclxxj.

Dominica ſecunda.
Erunt ſigna in ſole ⁊ luna ⁊ ſtellis.Lu.xxj.parte.ij.ca.xliij.fo.ccc j.

Dominica tertia.
Cum audiſſet Joãnes in vinculis opa xpi mittẽs duos ex diſcipulis ſuis ait illis.Tu es qui venturus es:an alium expectamus.Mat.xj.parte.j.ca.l[illegible].fo.cxxxv.
Feria quarta quatuor tẽporum Miſſus eſt angelus gabriel a deo in ciuitatẽ galilee cui nomẽ nazareth.Luce.j.parte.j.ca.v.fo.x.
Feria ſexta.Exurgẽs Maria abijt in mõtana cũ feſtinatione in ciuitatem iuda:⁊ introiuit in domũ zacharie.lu.j.p.j.c.vj.f.xv.
Sabbato Anno.xv.tyberij ceſaris.Luc.iij.parte.j.ca.xvij.fo.xliij.

Dominica quarta.
Miſerũt iudei ab hieroſolymis ſacerdotes leuitas ad Joannẽ interrogantes eum.Tu es qui venturus es:an alium expectamus.Jo.j.parte.j.ca.xix.fo.lj.

Jn vigilia natiuitatis xpi.
Cum eſſet deſponſata mater ieſu maria ioſeph.Mat.j.parte.j.ca.viij.fo.xix.

Jn miſſa prima natiui.xpi.
Exijt edictũ a ceſare auguſto vt deſcriberet vniuerſus orbis.Lu.ij.parte.j.ca.ix.fo.xxj.

Jn aurora.
Paſtores loquebant ad inuicẽ trãſeamus vſq ad bethleem ⁊ videamus hoc verbũ qḋ factũ eſt.Luce.ij.parte.j.ca.ix.fo.xx.

Jn ſumma miſſa eiuſdẽ diei.
Jn principio erat verbum:⁊ verbum erat apud deum.Joã.j.parte prima.ca.j.⁊.xviij.folio.xlix.

Stephani prothomartyris.
Dicebat Jeſus turbis.Ecce ego mitto ad vos prophetas ⁊ ſapientes.Mat.xxiij.parte.ij.ca.xxxviij.fo.ccxciij.

Joannis euangeliſte.
Dixit Jeſus petro ſequere me.Conuerſus petrus vidit illũ diſcipulũ quem diligebat Jeſus ⁊ dixit.Dñe hic autem quid.Joã.xxj.parte.ij.ca.lxxix.fo.cccciij.

Jn die innocentium.
Angelus domini apparuit in ſomnis Joſeph dicens.Surge ⁊ accipe puerum ⁊ matrem eius ⁊ fuge in egyptum.Mat.ij.parte prima.ca.xiij.fo.xxxvj.

Dominica infra natiuitatem dñi.Erant joſeph ⁊ maria mater ieſu mirantes ſuper

his que dicebantur de illo. Luce.ij.parte.j. capi.xij.fo.xxxj.

¶ In die circunciſionis dñi. Poſtq̄ cõſummati ſunt dies octo vt circũcideretur puer. Luce.ij.parte prima.capi.x.fo.xxvj.

¶ In vigilia epiphanie.

Defuncto herode angelus dñi apparuit in ſomnis ioſeph dicens. Surge accipe puerũ ꝛ matrem eius ꝛ vade in terrã iuda. Mat.ij. parte.j.ca.xiiij.fo.xxxix.

¶ In feſto epiphanie.

Cum natus eſſet Jeſus in bethleem iude in diebus herodis regis. Ecce magi ab oriẽte venerunt. Mathei.ij.parte prima. ca.xj. folio.xxvj.

¶ Dominica infra octauas epiphanie.

Cum Jeſus factus eſſet annorũ duodecim aſcendentibus illis hieroſolymam remanſit puer Jeſus in hieruſalem. Luce.ij.parte prima.ca.xv.fo.xl.

Feria quarta. Uidit Joannes Jeſum veniẽtem ad ſe ꝛ ait. Ecce agnus dei. Jo.j.parte.j. ca.xxiij.fo.lxvj.

¶ In octaua epyphanie.

Uenit Jeſus a galilea in iordanem ad Joãnem vt baptizaretur ab eo. Mat.iij.parte.j. ca.xxj.fo.lvij.

¶ Dominica prima poſt octauas epiphanie.

Nuptie facte ſunt in chana galilee: ꝛ erat mater ieſu ibi. Uocatus eſt autem ꝛ Jeſus. Joannis ſecundo.parte prima.capitu.xxv. folio.lxix.

¶ Dominica ſecunda.

Cum deſcẽdiſſet Jeſus de mõte ſecute ſunt eum turbe multe. Et ecce leproſus veniens adorabat eum. Mat.viij.parte prima.capi. xlj.fo.cvij.

¶ Dominica tertia.

Aſcendente Jeſu in nauiculam ſecuti ſunt eum diſcipuli eius. Et ecce motus magnus factus eſt in mari ita vt nauicula operiretur fluctibus. Mathei.viij.parte prima.capitu. xlvj.fo.cxvj.

¶ Dominica quarta.

Simile eſt regnum celorum homini qui ſeminauit bonum ſemen in agro ſuo: cum autem dormiret venit inimicus homo ꝛ ſuperſeminauit zizania. Mat.xiij.parte prima.capitu.lxiiij.fo.clv.

¶ Dominica quinta.

Confiteor tibi pater domine celi et terre q: abſcondiſti hec a ſapientibus ꝛ prudẽtibus ꝛ reuelaſti ea paruulis. Mat.vj.parte.j.ca. lviij.folio.cxlj.

¶ Dominica in ſeptuageſima.

Simile eſt regnum celorũ homini patrifamilias qui exijt conducere operarios in vineam ſuam. Mat.xx.parte ſecunda.ca.xiiij. folio.ccxlviij.

¶ Dominica in ſexageſima.

Exijt qui ſeminat ſeminare ſemen ſuum: et dum ſeminat: aliud cecidit ſecus viam. Lu. viij.parte.j.ca.lxiiij.fo.clv.

¶ Dominica in quinquageſima.

Aſſumpſit Jeſus.xij.diſcipu.ꝛ ait illis: ecce aſcendimus hieroſolymam ꝛ cõſummabũtur omnia que dicta ſunt de filio hoĩs tradetur enim gentibus. Luc.xviij.parte.ij.capi. xxj.fo.cclxj.

¶ Feria quarta cinerum.

Cum ieiunatis nolite fieri ſicut hypocrite triſtes. Mat.vj.parte.j.capi.xxxvj.fo.xcij.et ca.xxxviij.fo.xciiij.

Feria quinta. Cũ introiſſet Jeſus capharnaum acceſſit ad eum centurio. Math.viij. parte.j.ca.xlij.fo.xxxv. 109

Feria ſexta. Audiſtis quia dictum eſt. Diliges proximum tuum: ꝛ odio habebis inimicum. Mathei.v.parte ſecunda.capi.xxxvj. folio.ccxc.

Sabbato. Cum ſero eſſet.erat nauis in medio mari. Marci ſexto.parte prima.ca.lxix. folio.clxiij.

¶ Dominica Inuocauit.

Ductus eſt Jeſus in deſertum a ſpiritu: vt tentaretur a diabolo. Mat.iiij.parte prima. ca.xxij.fo.lx.

Feria ſecũda. Cum venerit filius hominis in maieſtate ſua ꝛ omnes angeli eius cum eo. Math.xxv.parte ſecunda.capitulo.l.folio.cccxij.

Feria tertia. Cum intraſſet Jeſus hieroſolymam: commota eſt vniuerſa ciuitas dicẽs quis eſt hic. Mat.xxj.parte ſecunda. capitu.xxv.fo.cclxxij.

Feria quarta. Acceſſerunt ad Jeſum ſcribe dicentes. Magiſter volumus a te ſignum videre. Mat.xij.parte prima.capitu.lxxiij. folio.clxxxj.

Feria quinta. Dicebat ieſus ad eos qui crediderunt ei iudeos. Si manſeritis in ſermone meo vere mei diſcipuli eritis. Joannis octauo.parte prima.capitulo.lxxxiij. folio.ccj.

Feria ſexta erat dies feſtus iudeorum: et aſcendit Jeſus hieroſolymam. Erat autem hieroſolymis probatica piſcina. Joannis.v. parte prima.capi.ſeptuageſimooctauo.folio.clxxxix.

Sabbato aſſumpſit Jeſus Petrum ꝛ Jacobum ꝛ Joannem: ꝛ duxit eos in montem ꝛ transfiguratus eſt coram eis. Math.xvij. parte.ij.ca.iij.fo.ccxiiij.

¶ Dominica Reminiſcere.

Egreſſus Jeſus receſſit in partes tyri et ſydonis. Mathei.xvj.parte prima.capi.lxxix. folio.ccxij.

Feria ſecunda. Dixit Jeſus turbis. Ego va-

do ⁊ querctis me:⁊ in peccato veſtro morie mini.Joãnis.viij.parte prima.capit.lxxxij. folio.cxcviij.
Feria tertia.Super cathedram moyſi ſede runt ſcribe ⁊ phariſei:omnia quecũꝙ dixe rint vobis facite. Mathei.xxiij.parte ſecũ da.capi.xxxvij.fo.ccxcij.
Feria quarta. Aſcẽdẽs ieſus hieroſolymã aſſumpſit duodecim diſcipl'os ſecreto ⁊ ait Ecce aſcẽdimus hieroſolymã:⁊ filius hoĩs tradetur.Mathei.xx.parte ſecunda.capitu lum.xxj.fo cclxj.
Feria quinta. Homo quidam erat diues ⁊ induebatur purpura:⁊ byſſo. Luce.xvj.par te ſcḋa.capi.xvj.fo.cclij.
Feria ſexta.Homo quidam erat paterfami lias qui plantauit vineam ⁊ ſepem circun dedit ⁊c. Mat.xxj.parte ſecũda.capi.xxxiij. folio cclxxxv.
Sabbato.Homo quidã habuit duos filios et dixit adoleſcẽtior. Pater da mihi portio nem que me contingit. Luce.xv.parte ſe cunda.capitu.vij.fo. 233

3 ¶Dominica Oculi.

Erat Jeſus eijciens demoniũ et illud erat mutum.Luce.xj.parte prima.capitu.lxxiij. folio.clxxviij.
Feria ſecũda.Quanta audiuimus facta in capharnaum fac ⁊ hic in patria tua. Luce. iiij.parte.j.capi.lxv.fo.clx.
Feria tertia.Si peccauerit in te frater tuus corripe eum inter te et ipſum ſolum. Mat. xviij.parte.ij capi.viij.fo.ccxxxvj.
Feria quarta.Acceſſerũt ad Jeſum ab hie roſolymis ſcribe et phariſei di. Quare diſci puli tui tranſgrediuntur traditiones ſenio rum. Mat.xv.parte prima.capitu.lxxxviij. folio ccx.
Feria quinta.Surgens ieſus de ſynagoga introiuit domum ſymonis.Luce.iiij.parte prima.capi.xliij.fo.cxj.
Feria ſexta.Venit Jeſus in ciuitatẽ ſama rie que dicitur ſichen.Joãnis.iiij.parte pri ma.capi.lxij.fo.cliij.
Sabbato.Perrexit ieſus in montem oliue ti adducunt ei ſcribe mulierem in adulte rio comprehenſam.Joan.viij.parte prima. capi.lxxxiij.fo.cc.

4 ¶Dominica Letare.

Abijt Jeſus trans mare galilee et ſatiauit quinꝙ milia hominum. Joãnis ſexto.par te prima.capi.lxvij.fo.clxiiij.
Feria ſecunda. Prope erat paſcha iudeo rum : de ſecunda eiectione vendentium et ementium e templo. Joãnis ſecũdo.parte ij.capi.xxix.fo.cclxxvij.
Feria tertia.Jam die feſto mediante aſcen dit Jeſus in templum et docebat.Joannis ſeptimo.parte prima.capitulum.lxxxij. fo lio.cxcviij.
Feria quarta.Preteriens ieſus vidit homi nem cecum a natiuitate. Joannis.ix.parte prima.capitu.lxxv.fo.cciiij.
Feria quinta. Ibat ieſus in ciuitatem que vocatur naym. Luce ſeptimo.parte prima. capi.xliiij.fo.cxiij.
Feria ſexta.Erat quidem languẽs lazarus a bethania.Joannis vndecimo.parte ſecũ da.capi.xvij.fo clv.
Sabbato.Ego ſum lux mũdi : qui ſequitur me non ambulat in tenebris.Joannis.viij. parte prima.capitu.lxxxiiij.fo.ccj.

5 ¶Dominica Judica.

Dicebat Jeſus turbis iudeorum.Quis ex vobis arguet me de peccato Joannis.viij. parte prima.capi.lxxxiiij.fo.ccj.
Feria ſecunda.Miſerunt principes ⁊ pha riſei miniſtros : vt apprehenderent Jeſum Joannis.vij.parte prima.capitulum.lxxxij. folio.cxcviij.
Feria tertia. Ambulabat Jeſus in galileã nõ enim volebat in iudeam ambulare quia querebant eum interficere.Joãnis.vij.par te prima.ca lxxxij fo.cxcviij.
Feria quarta.Facta ſunt encenia hieroſo lymis ⁊ hyẽs erat.Joannis .x.parte prima. capi.lxxxvij.fo.ccvij.
Feria quinta. Rogabat ieſum quidam pha riſeus vt manducaret cum illo. Lu.vij.par te prima.ca.lx.fo.cxlvj.
Feria ſexta.Collegerunt pontifices:⁊ pha riſei conſilium aduerſus ieſum.Joannis.x. parte.ij capi xviij.fo.cclvij.
Sabbato.Niſi manducaueritis carnem fi lij hominis non habebitis vitam eternam in vobis.Joã.viij.parte prima.capitulum. lxx.folio.clxxij.

6 ¶Dominica palmarum.

Cum appropinquaſſet ieſus hieroſolymã miſit duos ex diſcipulis ſuis dicens. Ite in caſtellum.Math.xxj.parte ſecunda.capitu. xxvj.fo.cclxxj.
Feria ſecunda. Ante ſex dies paſche venit ieſus bethaniam vbi lazarus erat mortuus quem ſuſcitauit ieſus et fecerunt ei cenam. Joannis.xij. parte ſecũda.capitulum.xxv. folio cclxviij.
Feria tertia.Paſſio ſecundum Marcum.
Feria quarta.Paſſio ſecundum Lucam.
Feria quinta in cena domini. Ante diẽ fe ſtum paſche ſciẽs ieſus quia venit hora ei⁹. Joãnis.xiij.parte ſecunda.capitulum.liiij. folio.cccxx.
In paraſceue.Egreſſus Jeſus tranſtorren tem cedron. Paſſio ſecundum Joan.parte ſecũda.capitulum.lvij. vſꝙ ad.lxvij.folio. cccxxxij.
In vigilia paſche.Veſpere autem ſabbati. Mat.xxviij.parte ſecũda.capitu.lxviij.fol. ccclxvij.et capi.lxxj.fo.cccxc.

¶ In die ſancto paſche.
Maria magdalena ꝛ maria iacobi ꝛ Salome emerunt aromata vt venientes vngerẽt ieſum. Mar.xvj.parte ſecunda.capi.lxix.et lxxj.fo.ccclxxxvj.et.cccxc.
Feria ſecũda paſche. Duo ex diſcipulis ieſu ibant ipſo die in caſtellũ emaus. Luce xxiiij.parte ſecũda.ca.lxxvj.fo.cccxcvij.
Feria tertia. Stetit Jeſus in medio diſcipulorum et dixit illis pax vobis. Luce.xxiiij. parte ſecũda.capi.lxxvij.fo.cccxcix.
Feria quarta. Manifeſtauit ſe iterũ ieſus ad mare tyberiadis. Joannis.xxj.parte ſecunda.capitu.lxxix.fo.cccciij.
Feria quinta. Maria ſtabat ad monumẽtum foris plorans. Joannis.xx.parte ſecũda.capitu.lxxij.fo.cccxciij.
Feria ſexta. Undecim diſcipuli abierunt in galileam in montem vbi conſtituerat illis ieſus. Math.xxviij.parte ſecunda.capi.lxxx. folio.ccccvij.
Sabbato. Una ſabbati Maria magdalena venit ad monumentum cum adhuc tenebre eſſent. Joan.xx. parte ſecunda.capi. lxxj.folio.cccxc.

¶ In octaua paſche.
Cum eſſet ſero die illa vna ſabbatorum ꝛ fores eſſent clauſe. Joan.xx.parte ſecunda. capitu.lxxviij.fo.cccci.

¶ Dominica ſecunda.
Ego ſum paſtor bonus. Joan.x.parte prima.capi.lxxxvj.fo.ccvj.

¶ Dominica tertia.
Modicum et iam videbitis me ꝛ iterũ modicum et non videbitis me. Joan.xvj.parte ſecũda.capitu.lvij.fo.cccxxviij.

¶ Dominica quarta.
Uado ad eum qui me miſit: et nemo ex vobis interrogat me quo vadis. Jo.xvj.parte ſecunda.c.lvij.fo.cccxxviij.

¶ Dominica quinta.
Amen dico vobis. Si quid petieritis patrẽ in nomine meo dabit vobis. Joan.xvj.parte ſecũda.capi.lvij.fo.cccxxviij.

¶ In letania maiori.
Quis veſtrum habebit amicum et ibit ad illum media nocte. Luc.xj.parte prima.capitu.xxxix.fo.c.

¶ In vigilia aſcenſionis.
Subleuatis Jeſus oculis in celũ dixit. Pater venit hora clarifica filium tuũ. Joã.xvij. parte ſcda.capi.lviij.fo.cccxxviij.

¶ In die aſcenſionis.
Recũbentibus.xj.diſcipulis exprobrauit incredulitatẽ illorum ꝛ duritiã cordis. Mar. xvj.parte ſecunda.capi.lxxxij.fo.ccccix.

¶ Dominica infra octauam.
Cum venerit paraclytus quẽ ego mittam vobis a patre ſpiritũ veritatis. Joãnis.xv. parte ſcda.capitu.lxxxij.fo.ccccix.

¶ In vigilia penthecoſtes.
Si diligitis me mãdata mea ſeruate. Joã. xiiij.parte ſcda.cap.lxxxij.fo.ccccix.

¶ In die ſancto penthecoſtes.
Si quis diligit me ſermonẽ meũ ſeruabit. Joãnis.xiiij.parte.ij.capi.lvij.fo.cccxvij.

¶ Dominica trinitatis.
Erat homo ex phariſeis nichodemus nomine princeps iudeorum hic venit ad ieſum nocte. Joan.iij.parte.j.capi.xxvj.fo.lxxj.

¶ De feſto corporis chriſti.
Caro mea vere eſt cibus et ſanguis meus vere eſt potus. Jo.vj.par.j.ca.lxx.fo.clxxij.

¶ Dñica primo poſt trinitatem.
Homo quidã erat diues ꝛ induebat purpura ꝛ byſſo ꝛ epulabatur ſplendide. Lu.xvj. parte ſcda.ca.xvj.fo.cclij.

¶ Dominica ſecunda.
Homo quidam fecit cenam magnam. Lu. xiiij.parte prima.ca.lxxj.fo.cxcvj.

¶ Dominica tertia.
Erant appropinquãtes ad ieſum publicani et peccatores vt audirent illum. Luc.xv. parte ſcda.ca.[illegible]vij.fo.ccxxxiij.

¶ Dominica quarta.
Eſtote miſericordes ſicut ꝛ pater veſter miſericors eſt. Luce.vj.parte prima.capitulo xxxix.folio.c.

¶ Dominica quinta.
Cum turbe irruerent in ieſum vt audirent illum. Lu.v.par.j.ca.xxix.fo.lxxv.

¶ Dominica ſexta.
Niſi abũdauerit iuſtitia veſtra plus q̃ ſcribarum ꝛ phariſeorum non intrabitis in regnum celorum. Math.v.parte prima.capi. xxxiiij.fo.lxxxvj.

¶ Dominica ſeptima.
Cum turba multa eſſet cum Jeſu nec haberent quid manducarent. Mar.viij.parte prima.ca.xcj.fo.ccxv.

¶ Dominica octaua.
Attendite a falſis prophetis qui veniũt ad vos in veſtimentis ouium. Mat.vij.parte.j. capitu.xl.fo.ciiij.

¶ Dominica nona.
Homo quidã erat diues qui habebat villicum: ꝛ hic diffamatus eſt apud illum. Luc. xvj.parte ſcda.ca.xv.fo.ccl.

¶ Dominica decima.
Cum appropinquaret ieſus hieruſalẽ fleuit ſuper illam. Luc.xix.parte ſecũda.capi. xxviij.fo.cclxxv.

¶ Dominica vndecima.
Dixit ieſus ad quoſdã q̃ i ſe ꝯfidebãt. Duo hões aſcẽdebãt in tẽplũ vnꝰ phariſeꝰ alter publicanꝰ. Luc.xviij.p.ij.ca.xx. fo.cclxxix.

¶ Dñica duodecima.
Exiens ieſus de finibus tyri venit per ſydonem ad mare galilee de curatiõe ſurdi. Mar.vij.par.j.ca.xc.fo.ccxiiij.

¶Dominica.xiij.
Beati oculi qui vident que vos videtis.dico vobis multi reges ⁊ prophete voluerunt videre de hoïe ſauciato inter latrones.Lu.x.par.j.ca.lix.fo.cxliiij.

¶Dominica.xiiij.
Dum iret ieſus in hieruſalē tranſibat per mediā ſamariā:occurrerūt ei decē viri leproſi.Lu.xvij.parte.ij.cap̄.xix.fo.cclix.

¶Dominica.xv.
Nemo poteſt duobus dñis ſeruire.Mat.vj.parte.j.ca.xxviij.fo.xcvij.

¶Dominica.xvj.
Ibat ieſus in ciuitatē naym:⁊ cū appropinquaret porte efferebat filius vnicus matris ſue.Luce.vij.parte.j.ca.xliiij.fo.cxiij.

¶Dominica.xvij.
Cum intraret ieſus domū cuiuſdam principis phariſeorū ſabbato māducare panē.Et ecce quidam hydropicus erat ante illum.Lu.xiiij.parte.j.ca.lxxx.fo.cxciij.

¶Dominica.xviij.
Acceſſerunt ad ieſum phariſei:⁊ interrogauit eū vnus ex eis legiſdoctor.Quod eſt mādatum magnum in lege.Mat.xxij.parte.ij.capi.xxxvj.fo.ccxc.

¶Dominica.xix.
Aſcendens ieſus in nauiculā tranſfretauit ⁊ venit in ciuitatem ſuam.Et ecce offerebāt ei paraliticum in lecto iacentē.Mat.ix.p.j.capi.xlviij.fo.cxix.

¶Dominica.xx.
Simile eſt regnum celorū homini regi qui fecit nuptias filio ſuo.Mat.xxij.parte.ij.capi.xxxiiij.fo.cclxxxvij.

¶Dominica.xxj.
Erat quidā regulus cuiꝰ filiꝰ infirmabat capharnaū.Jo.iiij.par.j.ca.lxiij.fo.cliij.

¶Dominica.xxij.
Simile eſt regnū celorū homini regi qui voluit rationē ponere cum ſeruis ſuis.Mat.xviij.par.ij.ca.ix.fo.ccxxxviij.

¶Dominica.xxiij.
Abeuntes phariſei conſilium inierunt vt ieſum caperent in ſermone querentes ſi licet cenſum dare ceſari.Mat.xxij.parte.ij.cap̄.xxxv.fo.cclxxxix.

¶Dominica.xxiiij.
Loquēte ieſu ad turbas.Ecce pͥnceps vnus adorauit eū dicēs.Dñe filia mea modo defuncta eſt.Mat.ix.par.j.ca.xlix.fo.cxxj.

¶Dominica.xxv.
Cum ſubleuaſſet oculos ieſus de refectione quinq; millium virorum de quinq; panibus ⁊ duobus piſcibus.Joannis.vj.par.j.capi.lxvij.fo.clxiiij.

¶In dedicatione eccleſie.
Ingreſſus Jeſus perambulabat hierico.Et ecce vir nomine zacheus.Lu.xix.pte ſecūda.ca.xxiij.fo.cclxv.

¶De ſanctis.

¶Attenta diuerſitate cathedralium eccleſiarū quibus alia ⁊ alia natalitijs ſanctorū euangelia coaſſignant:arbitratus ſum potius in cōi ſanctorum euangelia ponere ꝙ quibuſuis(ne errore me argui contingat) propria aſſignare:precipuis tamē feſtiuitatibus proprijs euangelijs gaudentibus nō omiſſis primum idipſum efficiam.

¶In vigilia ſancti Andree.
Stabat ioannes ⁊ ex diſcipulis eius duo:et reſpiciens Jeſum ambulantem dixit.Ecce agnus dei.Jo.j.par.j.cap̄.xxiij.fo.lxvj.

¶In die ſancti Andree.
¶Ambulās ieſus iuxta mare galilee vidit duos fratres: ſymonem qui vocat Petrus ⁊ Andream fratrem eius.Mat.iiij.parte.j.capi.xxix.fo.lxxvj.

¶In die ſancti Thome.
Thomas vnus ex duodecim non erat cum eis quando venit Jeſus.Joan.xx.parte.ij.capi.lxxvij.fo.cccxcix.

¶In feſto purificationis Marie.
Poſtꝙ impleti ſunt dies purificatiōis Marie ſecundum legem moyſi:tulerūt dñm in hieruſalem vt ſiſterent eum domino.Lu.ij.parte.j.ca.xij.fo.xxxj.

¶In cathedra Petri ⁊ ceteris feſtis.
Venit ieſus in partes ceſaree philippi:⁊ interrogauit diſcipulos ſuos dicens.Quē dicūt homines eſſe filium hominis.Mat.xvj.parte.ij.ca.j.fo.ccxx.

¶In annunciatione beate virginis.
Miſſus eſt angelus gabriel a deo in ciuitatem galilee.Luc.j.parte.j.capi.v.fo.x.

¶Tempore paſcali de ſanctis.
Ego ſum vitis vera ⁊ vos palmites.Jo.xv.par.ij.ca.lvij.fo.cccxxviij.

¶Philippi ⁊ Jacobi.
Non turbetur cor veſtrum neq; formidet. In domo patris mei manſiones multe ſunt Joannis.xv.parte ſecunda.capitulum.lvij.folio.cccxxxviij.

¶In vigilia Joannis baptiſte.
Fuit in diebus herodis regis ſacerdos quidam nomine zacharias.Luc.j.parte.j.capitu.iiij.fo.ix.

¶In natiuitate Joannis baptiſte.
Elizabeth impletum eſt tempus pariendi ⁊ peperit filium.Luc.j.parte prima.capi.vj.folio.xv.

¶In feſto viſitationis Marie.
Exurgens maria abijt in montana cum feſtinatione in ciuitatem iuda.Luc.j.parte.j.capi.vj.fo.xv.

¶ In feſto aſſumptionis Marie.
Intrauit ieſus in quoddã caſtellũ:⁊ mulier quedam Martha noĩe excepit illũ in domũ ſuã. Luc.x.parte.j.ca.lxj.fo.cxlviij.

¶ In feſto marie Magdalene.
Rogabat ieſum quidã phariſeus vt mãducaret cũ illo. Luc.vij.par.j.ca.lx.fo.cxlv.

¶ In die ſancti Jacobi.
Acceſſit ad ieſum mater filiorum zebedei. Mat.xx.parte.ij.ca.xxj.fo.cclxj.

¶ In die decollatiõis Joãnis baptiſte.
Miſit herodes manũ ac tenuit ioãnẽ:⁊ vinxit eũ in carcerẽ. Marci.vj.par j.capi.xxvij. fo.lxxiiij ⁊ ca.lxvj.par.ij.fo.ccclxij.

¶ In natiuitate beate virginis.
Liber generationis ieſu xpi filij dauid:filij abraam. Mat.j.parte.j.ca.vij.fo.xviij.

¶ Mathei euangeliſte.
Uidit ieſus hominẽ ſedentem in theloneo matheũ nomine. Mat.ix.parte.j.capi.xxxj. folio.lxxix.

¶ In feſto ſancti Michaelis.
Quis putas maior eſt in regno celorũ. Mathei.xviij.parte.ij.ca.vj.fo.ccxxxj.

¶ Cõmune ſanctorum de apoſtolis.

Hoc eſt preceptum meum vt diligatis inuicem. Jo.xv.par.ij.ca.lvij.fo.xviij.

¶ Hec mando vobis.ibidem.
Ecce ego mitto vos ſicut oues in medio luporum. Mat.x.par.ij.ca.xxxij.fo.cclxxij.
Ecce nos reliquimus omnia ⁊ ſecuti ſumus te:quid ergo erit nobis. Math.xix.parte.ij. ca.xiij.fo.cclvj.
Deſignauit ieſus ⁊ alios.lxxij.diſcipulos. Luce.x parte j.ca.lviij.fo.cxlj.
Conuocatis duodecim aptĩs dedit illis poteſtatẽ ſup oĩa demonia:⁊ vt languores curarent. Luce.ix.par.j.ca.lj.fo.cxxiij.

¶ De vno martyre.
Si quis vult poſt me venire abneget ſemetipſum ⁊ tollat crucem ſuam ⁊ ſequatur me. Luce.ix.par.ij.ca.ij.fo.ccxij.
Qui amat patrẽ aut matrẽ plus ꝙ me non eſt me dignus. Mat.x.par.j.ca.liij.fo.cxxxj.
Niſi granũ frumẽti cadens in terrã mortuũ fuerit ipſum ſolum manet. Jo.xij.parte.ij. capi.xxxj.fo.cclxxxij.

¶ De martyribus.
Cum audieritis prelia ⁊ ſeditiões nolite timere opoztet primum hec fieri. Lu.xxj.parte.ij.ca.xxxix.fo.ccxcvj.
Attendite a fermẽto phariſeorum quod eſt hypocriſis. Luce.xij.parte.j.ca.lij.fo.cxxj.⁊ capi xcij.fo.ccix.
Deſcẽdens ieſus de mõte ſtetit in loco cãpeſtri. Luce.vj.par.j.ca.xxxiij.fo.lxxxij.
Uidens ieſus turbas aſcẽdit in montẽ:⁊ cũ ſediſſet dixit diſcipulis ſcilicet beati pauperes ſpũ. Mat.v.pte.j.ca.xxxiij.fo.lxxxij.
Loquente ieſu ad turbas dixit ei quidam. Ecce mater tua ⁊ fratres tui foris ſtant. Mat.xij.par.ij.ca.lxxv.fo.ccclx.

¶ De confeſſoribus.
Uigilate ⁊ orate:neſcitis eñ quando tẽpus ſit. Mar.xiij.parte.ij.ca.xliiij.fo.ccciiij.
Uigilate quia neſcitis qua hora dñs veſter venturus ſit. Mat.xxiiij.pte ij.ca.xlv.fo.cccvj.
Sint lumbi veſtri precincti:⁊ lucerne ardentes in manibus veſtris. Luce.xij.par.ij.ca. xlvij.fo.cccix.
Homo quidã peregre pficiſcẽs vocauit ſeruos ſuos ⁊ tradidit illis bona ſua. Mathe. xxvj.par.ij.ca.xlix.fo.cccxj.
Homo quidam nobilis abijt in regionẽ longinquam.ibidem.
Nemo lucernã accendit⁊ in abſcondito ponit:ſed ſuper candelabrum. Luc.xj.parte.j. ca.xxxiiij.fo.lxxxvj.

¶ De virginibus.
Simile eſt regnum celorum decem virginibus. Mat.xxv.par.ij.ca.xlviij.fo.cccx.
Simile eſt regnũ celorũ theſauro abſcondito. Mat.xiij par.j.ca.lxiiij.fo.clv.

¶ De commemoratione beate virginis.
Extollens vocem quedam mulier de turba dixit ad ieſum. Beatus venter qui te portauit. Luce.xj.par.j.ca.lxxv.fo.clxxxiiij.
Stabat iuxta crucem ieſu mater eius. Joã. xix.par.ij.ca.lxij.fo.ccclj.

¶ In officijs defunctorum.
Dixit martha ad ieſum:dñe ſi fuiſſes hic frater meus non fuiſſet mortuus. Jo.xj.par.ij. ca.xvij.fo.cclv.
Omne quod dat mihi pater ad me veniet: ⁊ eum qui venit ad me non eijciam foras. Joan.vj.par.j.ca.lxx.fo.clxxij.
Ego ſum panis viuus qui de celo deſcendi.ibidem.

¶ Finit regeſtum ſermonum.

Quid et de quo in hac prima parte in quolibet capi. tractatur preſens tibi tabula demonſtrat.

De diuina ꝛ eterna xp̄i gñatione.c.j.fo.iiij.
De remedio ſaluatiõis humani gñis: ꝛ de natiuitate gl'oſe v̄ginis marie.ca.ij.fo.v.
De deſpõſatione v̄ginis Marie.c.iij.fo.vij.
De cõceptione ioãnis baptiſte.c.iiij.fo.ix.
De ꝯceptiõe ſaluatoris nr̄i ieſu xp̄i.c.v.f.x.
De natiuitate et circunciſione precurſoris domini.capi.vj.fo.xv.
De genealogia ſaluatoris noſtri ieſu xp̄i. capitu.vij.fo.xv.ij.
De eo qd Joſeph voluit occulte dimittere mariam.capitu.viij.fo.xix.
De natiuitate ſaluatoris noſtri ieſu chriſti. capitu.ix.fo xxj.
De circũciſione dñi nr̄i ieſu xp̄i.ca.x.f.xxvj.
De epiphania domini.capitu xj.fo.xxvj.
De p̄ſentatione dñi in templũ.ca.xij.fo.xxxj.
De fuga domini in egyptum ꝛ nece puerorum.capitu.xiij.fo.xxxvj.
De reditu ex egypto: ꝛ initio penitentie ioannis.capitu.xiiij.fo.xxxix.
De eo ꝙ puer Jeſus remãſit in hieruſalem et inuentus eſt in templo.capi.xv.fo.xl.
Facta Chriſti a.xij.anno vſq; ad.xxx.capi. xvj.folio.xliij.
De officio ꝛ vita Joã.baptiſte.c.xvij.f.xlv.
Joannes a deo miſſus venit ad baptizandum officium.capitu.xviij.fo.xlix.
Joannes cõfeſſus eſt ſe non eſſe chriſtũ: ſed eius precurſorem et nuntium.ca xix.fo.lj.
De penitentia facienda ꝛ qualitatib9 eius. capitu.xx.fo.liiij.
De baptiſmo domini et paterna reuelatione.capitu.xxj.fo.lvij.
De ieiunio ꝛ tentationibus dñi.c.xxij.fo.lx.
Teſtimonium Joannis baptiſte de chriſto agno dei.capitu.fo.lxvj.
De prima diſcipulorum chriſti vocatione ꝛ eius predicatione.capitu xxiiij.fo.lxvij.
De mutatione aque in vinum in nuptijs. capitu.xxv.fo.lxix.
De prima eiectione vendẽtium de templo et de nichodemo.capi.xxvj.fo.lxxj.
De incarnatione Joannis bapti. capitu. xxvij.folio.lxxiij.
De initio publice predicationis ieſu chriſti. capitu.xxviij.fo.lxxiiij.
De ſecunda ꝛ tertia vocatione diſcipulorũ. capitu.xxix.fo.lxxv.
Epilogus vocationũ diſcipulorũ: ꝛ de diligentia xp̄i ad predicandũ.ca.xxx.fo.lxxvij.
De vocatione matthei ꝛ eius conuiuio.capitu.xxxj.fo.lxxix.
De electiõe.xij.apoſtoloꝝ.ca.xxxij.fo.lxxxj.
De ſermone domini in monte et.viij.beatitudinibus.capitu.xxxiij.fo.lxxxij.
Quomodo prelati debẽt lucere opere ꝛ ſermone: ꝛ ꝙ chriſtus legem nõ ſoluit ſed adimpleuit.capitu.xxxiiij.fo.lxxxvj.
De patiẽtia ꝛ largitate circa proximos habenda.capitu.xxxv.fo.lxxxvij.
De laude humana in bonis operibus non querenda.capitu.xxxvj.fo.xcij.
De orationis dominice itellectu et effectu. capitu.xxxvij.fo.xciiij.
De non theſaurizando in terra ſed in celo. capitu.xxxviij.fo.xcvij.
De miſericordia facienda ꝛ non iudicando ac fiducia orationis.cap.xxxix.fo.c.
De arcta via ad vitã ꝛ concluſione ſermonis dñi in monte.capi.xl.folio.ciiij.
De curatione leproſi.capi.xlj.folio.cvij.
De ſeruo cẽturiõis paralitico.c.xlij.fo.cix.
De curatione demoniaci ac ſocru petri.capitu.xliij.folio.cxj.
De ſuſcitatione filij vidue ad portã naym. capitu.xliiij.folio.cxiij.
De ſcriba doloſo ꝛ duobus alijs xp̄m ſequi volentibus.capi.xlv.folio.cxiiij.
Dominus excitatus imperauit ventis et mari.capitu.xlvj.fo.cxvj.
De duobus demoniacis a legione obſeſſis. capitu.xlvij.fo.cxviij.
De curatione paralitici per tectum ſubmiſſi.capitu.xlviij.fo.cxix.
De emorroiſſa et archiſynagogi filia.capi. xlix.fo.cxxj.
De duobus cecis ꝛ vno muto.ca.l.fo.cxxij.
De miſſione apoſtoloꝝ ad predicandũ cuꝫ poteſtate curationũ.ca.lj.fo.cxxiij.
De patientia in aduerſis habenda.cap. lij. folio.cxxvj.
De nõ timendo mortem ꝛ cõfitendo xp̄ꝫ.capi.liij.fo.cxxx.
De quibuſdã impedimentis perfectionis ꝛ ſequele xp̄i.ca.liiij.fo.cxxxj.
De conſolatione diſcipulorũ inter onera p̄ceptoꝝ.ca.lv.fo.cxxxiiij.
De queſtione ioan.bapti.ꝛ eius cõmẽdatione.ca.lvj.fo.cxxxv.
De increpatione ꝛ cõdẽnatione infidelium iudeoꝝ.ca.lvij.fo.cxxxix.
De reuerſiõe apl'oꝝ ac miſſione ꝛ conuerſione.lxxij.diſcipuloꝝ.ca.lviij.fo.cxlj.
De homine ſauciato ꝛ vulnerato a latronibus.ca.lix.fo.cxliiij.
De penitentia marie magdalene. capit.lx. folio.cxlvj.
De miniſterio marthe ꝛ ocio marie magdalene.capi.lxj.fo.cxlviij.
De muliere ſamaritana ad monteꝫ ſichar. ca.lxij.fo.clj.
De filio reguli.c.lxiij.fo.cliij.
De quatuor parabolis dñi ad turbas: et de tribus ad diſcipulos habitis. capitu. lxiiij. fo.clv.

In nazaret legens ieſus euanuit de medio corum ne precipitaretur.cap.lxv.fo.clx.
De decollatione Joãnis baptiſte.cap.lxvj. folio.clxvj.
De refectione quinq; miliũ hominum.ca. lxvij.fo.clxiiij.
De ambitione ⁊ quibuſdã aliis clericorũ et religioſorũ defectibus.ca.lxviij.fo.clxvij.
Dominus ſupra mare ambulauit:et petrũ ne mergeretur erexit.ca.lxix.fo.clxx.
De verbis dñi ꝓpter que quidã retro abierunt.capi.lxx.fo.clxxij.
De tranſitu domini ⁊ diſcipulorũ per ſata. capi.lxxj.fo.clxxiiij.
De manco manum aridam habente.capi. lxxij.fo.clxxvj.
De demoniaco ceco et muto.capitu.lxxiij. folio.clxxviij.
De iudeis ſignum de celo querẽtibus:et de ſpiritu immũdo olim eiecto ab eis.capitu. lxxiiij.fo.clxxxij.
De muliere vocem ex turba extollente: ac de matre et fratribus domini eum querentibus.capi.lxxv.fo.clxxxiiij.
De increpatione phariſeorũ ⁊ legis doctorum.capi.lxxvj.fo.clxxxv.
De fratre petente hereditatem:et de diuite volẽte horrea ampliare.capitulum. lxxvij. folio.clxxxvij.
De probatica piſcina et paralitico.capitulum.lxxviij.fo.clxxxix.
De infructuoſa arbore ⁊ muliere curuata. capitu.lxxix.fo.cxcij.
De hydropico et exhortatione ad humilitatem ⁊ miſericordiam.ca.lxxx.fo.cxciiij.
De inuitatis ad cenam magnam.capitu. lxxxj.folio.cxcvj.
De ſcenophegia feſtiuitate iudeorum.cap. lxxxij.fo.cxcviij.
De muliere in adulterio deprehenſa.capi. lxxxiiij.fol.cc.
De quibuſdam verbis dñi:pro quibus iudei volebant eum lapidare.ca.lxxxiiij.fo.ccj.
De ceco a natiuitate illuminato.capitu. lxxxv.folio.cciiij.
De paſtore ouium.capi.lxxxvj.fo.ccvj.
De encenijs in quibus iudei voluerunt lapidare ieſum.cap.lxxxvij.fo.ccviij.
De traditionibus phariſeorũ etiam contra dei mandatum.capi.lxxxviij.fo.ccx.
De muliere chananea.capi.lxxxix. fo.ccxij.
De ſurdo et muto a demone poſſeſſo.capi. xc.folio.ccxiiij.
De refectione quatuor milium hominum. capi.xcj.fo.ccxv.
De fermento phariſeorum cauendo ⁊ ceco bethſaide illuminato.capi.xcij.fo.ccxviij.

FINIS.

Ludolphi de Saxonia carthuſienſis viri deo deditiſſimi atqꝫ doctiſſimi in librum qui Vita Chriſti inſcribitur Prologus.

Fundamētū aliud nemo poteſt ponere (vt ait aplˢ) preter id qđ poſitū eſt: qđ eſt Chriſtus ieſus. Cū dicat Augu. ꝙ deus eſt res ſumme ſufficiens: et homo eſt res ſumme deficiens: ⁊ ꝙ tale bonū deus eſt vt nemini eum deſerēti bene ſit. Idcirco quicūqꝫ ruinam defectuū ſuorum euadere ⁊ ſpiritu reparari deſiderat: neceſſe eſt ei vt a fundamē to predicto non recedat: quia in eo omnimoda remedia ſuis neceſſitatibꝰ inueniet. ¶ Primo itaqꝫ peccator cupiens peccatoꝝ ſuorum ſarcinā deponere: ⁊ ad requiē anime peruenire: audiat deū peccatores inuitantē ad veniā et dicentē. ¶ Venite ad me oēs qui laboratis: ſcilicet labore vitiorum: et onerati eſtis: ſcilicet ſarcina peccatorum: et ego reficiā vos: ſcilꝫ ſanando ac refouendo: et inuenietis requiē animabus veſtris ⁊ hic ⁊ in futuro. Audiat ergo egrotus piū et ſolicitū medicum: ⁊ veniat ad ipſum per profundam cōtritionem ac ſolicitā cōfeſſionem ⁊ ſtudioſum propoſitū ſemper declinādi a malo ⁊ faciēdi bonū. ¶ Secundo peccator (ſed iam in Chriſto fidelis effectus) tanꝗ̄ ipſi per penitentiā reconciliatus ſtudeat diligentiſſime medico ſuo adherere: et ſuā familiaritatē acquirere: eius ſanctiſſimam vitam recogitando omni qua poterit deuotiōe. ¶ Caueat tamē prouide ne curſorie ipſam vitam legendo tranſeat: ſed ſeriatim aliq̄d de ea per diē accipiat: in quo ſabbatum delicatū pie meditationis Chriſto quotidie celebrando: ac cogitationes et affectiōes: orationes et laudes totūqꝫ opus diei ad illud reducendo in ipſo delectetur a tumultu exteriorum ⁊ mundanorum impedimentorum requieſcere et ſuauiter obdormire: et ad illud (vbicunqꝫ fuerit) velut ad certum et pium refugium contra vitioſas humane infirmitatis varietates continue dei famulos impugnantes ſepe recurrere.

Medico ſuo cuꝰ vitā cōtēplando.

Vita xp̄i ē ſeriatim nō curſorie legenda.

Sepius tamen recurrat ad precipua Chriſti memorialia: videlicet ad incarnationeꝫ: natiuitatē: circuncisionē: apparitionē: preſentationem in templo: paſſionem: reſurrectionem: aſcenſionem: ſpiritusſancti effuſionem: aduentum ad iudicium: cauſa ſpecialis recordationis et exercitationis ac ſpiritualis recordationis: ac conſolationis. Sic etiā ipſam vitā Chriſti legat: vt mores eius pro poſſe imitari ſtudeat. Parū eñ prodeſt ſi le gerit: niſi ⁊ imitatus fuerit. vnde Bern. Quid tibi prodeſt pium ſaluatoris nomen lectitare in libris niſi habere ſtudeas pietatē in moribꝰ? vnde ⁊ Chriſoſtomus. Qui legens de deo vult inuenire deum feſtinet viuere digne deo: ⁊ ipſa conuerſatio bona ſit quaſi lāpas luminis añ oculos cordis eius viā veritatis aperiens. ¶ Iſta vita in ſummo deſiderio dꝫ eſſe pctōri propter multa. ¶ Primo propter remiſſionem peccatoruꝫ. Cum enim fecerit de ſe iudicium ſe per cōfeſſionem accuſando: per iuſticiam penitētiam voluntariam aſſumendo: iam ſolicite ambulans cum deo ſuo predicto modo me

Inſignia xp̄i p̄cipue memoranda.

Vita xp̄i eſt imitāda.

B

Vita xp̄i dꝫ a pctōre deſiderari ꝓpter multa.

ditando purgatur nō modicum a ſordibus peccatorum. Deus enim cui adheret ignis conſumens eſt: purgationem peccatorū faciens.

Secdo.

¶ Secūdo ꝓpter ſui illuminationē. Ille enim cui aſſiſtit lux eſt in tenebris lucens: cuius lumine illuſtratus docetur ordinate diſponere vitā ſuam ad chriſtum et celeſtia: ad ſeipſum ac ꝓximū et terreſtria.

tertio.

¶ Tertio propter gratiā lachrymarū valde neceſſariam peccatori in hac valle miſerie: quā chriſtus qui eſt fons ortorum ꝛ puteus aquarum viuentiū cōſueuit peccatoribus ſibi adherentibus dare.

Quarto.

¶ Quarto ꝓpter reparationem lapſuum quotidianorū de quib⁹ ſemper releuat dominus ſibi adherentes. Iuxta illud. Fac ſerpentē eneum et pone eum pro ſigno: qui percuſſus aſpexerit eum viuet.

Quīto. Nume. xxj.

¶ Quinto propter dulcem ꝛ deſiderabilē deguſtationē quam in ſe habet. Iuxta illud. Guſtate ꝛ videte quoniam ſuauis eſt dn̄s.

Sexto. Pſal. xxxiij.

¶ Sexto propter cognitionem paterne maieſtatis: que per ipſum ſolum haberi poteſt. Iuxta illud. Nemo nouit patrē niſi filius: et cui filius voluerit reuelare.

Mat. xj. Septimo.

¶ Septimo propter ſecurum exitū ab hac vita periculoſa: fidelis nāq; peccator qui modo quotidie ſuſcipit chriſtum in hoſpitio cordis ſui ꝛ lectulum floridum per ſuaues meditationes eidē preparando: ecōuerſo poſt mortem requiretur et ſuſcipiet a chriſto vt ſicut conſueuit et concupiuit ſemper et ineternū ſit cū ipſo.

C. Vite xp̄i fruct⁹ primus.

¶ Hec vita eſt vita bona et irrigua peccatores ſibi adherentes mundans ꝛ renouans: ꝛ eos ciues ſanctorū et domeſticos dei faciens. Eſt amabilis et dulcis ad conſeruandū: nō enim habet amaritudinē conuerſatio illius nec tedium conuictus ipſius: ſed letitiam ꝛ gaudiū.

Terti⁹. quart⁹. Ambr.

Eſt delitioſa et ſuauis: cetera que hanc nō ſapiunt faſtidiens exercitia cum aliquādiu pio corde fuerit frequentata. Eſt paſcēs ꝛ reficiens. nam ſm̄ Ambroſiū. Qui domicilio chriſtū recipit interno: maximis delectationibus exuberantiū paſcit voluptatum.

Quintus.

Eſt conſolatoria ſolitario ꝛ quidē optimus comes iugis iocunditatis ſolatiūq; ꝛ cōfortationis ac turris fortitudinis a facie inimici ꝛ a tribulatiōe ꝛ tentatiōe peccatoris.

A vite xp̄i ɔtēplatiōe null⁹ ē excuſādus.

¶ Hec eſt vita plana et facilis ad contemplandū creatorē de qua nullus excuſare ſe poteſt ſicut de cōtemplatiōe ſumme maieſtatis ad quā nemo raptim poteſt pertingere niſi proficiēdo per iſtam vitam noſtri redemptoris.

Vita xp̄i nidū preſtat.

¶ Hanc quicūq; incipientes et paruuli quicunq; proficientes ꝛ perfecti poſſunt habere: ꝛ in ea inuenire bonū nidū ſibi vbi tanq̄ turtures reponant et abſcondant caſti amoris pullos quiſq; pro ſua capacitate.

Fauorabiles.

Hec vita multū reddit ſanctos dei fauorabiles pios et benignos cultorib⁹ ſuis ꝓpter ipſum qui nobis cum illis cōmune eſt gaudiū.

Facit eſt colentib⁹: ſanctos et p̄cipue mariā.

Verbi gratia. Nunquid beata virgo mater miſericordie pietatis et grē poterit te deſpicere vel oculos ſuos a te auertere quāuis ſis peccator: q̄n non ſolū ſemel in die viderit: ſed ꝛ frequenter filiū ſuū quē ſuper oīa diligit in brachiis tuis ꝛ iter vbera tua cōmorantē. Nunquid poterit te cum filio ſuo quem portat deſerere q̄n viderit te p̄dicto modo filiū ſuū tam ſolicite per ſingula comitantē. Et eidē pietatis officio deuotionis miniſteriū per dies ſingulos exhibentem. Nullo modo.

D. Facit conſortes vite celeſtis: et omniū ſctōrū.

Sic et ceteri ſancti libentiſſime reſpiciunt illos cum quib⁹ deus placatus habitare dignatur cū iſta vita faciat cultores ſuos conſortes illorū quia eſt ꝛ vita ipſorū.

Luce. x. Nequit ſatʒ laudari.

¶ Plane hec vita eſt vita beate matris chriſti ipſi ſedule miniſtrantis in annis pluribus et famulantis. Hec eſt vita apl'oꝝ xp̄o familiariter adherentiū et cum eo fideliter pſeuerantiū. Hec eſt vita ciuiū ſupernorū xp̄o fruentiū et eius opera mirabilia admirantiū: ꝛ ſibi reuerenter aſſiſtentium ineternū. Hec vita eſt optima pars. ſ. ſedere ad pedes chriſti ꝛ audire verbū ei⁹. Unde merito a poſſeſſore ſuo ipſam modo per gratiā colente non auferꝛ: quia ipſa eſt retributio illa que ſeruo fideli ꝛ prudēti ꝓmittitur ꝛ hic incipiens in eternitate perficietur.

Facit h̄ incipere vitā celeſtē.

Hanc vitā nulla lingua laudare ſufficit adeo bona eſt ꝛ ſancta et ſup oēs vitas digniſſima: cum ſit initiū cuiuſlibet altioris cōtēplationis: ac vite angelice et eterne q̄ ſperaꝛ in patria. An parum eſt tibi cōtinue cum xp̄o eſſe in quē deſiderāt angeli ſemꝑ proſpicere? Si vis ineternū regnare cū xp̄o: incipe regnare modo ꝛ noli deſerere eū cui ſeruire regnare eſt.

E. Cōpendiū vite xp̄i deſcendentis ɔcepti.

¶ Appropinquare ergo ad ipm̄ pio corde: vt deſcendenti: ſcʒ de ſinu patris in vterum virginis quaſi alter teſtis cū angelo ſancte cōceptionis exiſtas in pura fide et congratulare virgini matri ſic ꝓpter te fecundate.

Nati. circūci. adora. p̄ſētati. Mira faciēt. Moriētis.

Adeſto eius natiuitati et circuncíſioni quaſi bonus nutricius cum ioſeph. Uade cum magis in bethleem: et adora cum eis paruulū regē. Adiuua cum parentibus portare puerū et p̄ſentare in templum. Comitare cū apoſtolis pium paſtorē glorioſa miracula facientē. Adeſto morienti cum beata matre eius et Joanne ad cōpatiendū ꝛ condolendum ſibi: ꝛ quadā pia curioſitate palpando tracta ſingula vulnera ſaluatoris tui propter te ſic mortui.

Reſurgentis. Aſcēdētis ſpiritusſancti mittentis.

Quere reſurgentem cum maria magdalena: donec merearis inuenire. Admirare in celū aſcēdentē quaſi inter diſcipulos in mōte oliueti exiſtēs. Sede cū apl'is in cōclaui ꝛ abſcondere ab exteriorib⁹ ſingulis vt virtute ſp̄iſ ſancti ex alto īdui merearis. Et ſi pio ac humili et deuoto corde ſic eū modico tp̄e ſue

ris pſecut⁹ in terris ipſe te ſubleuabit ad ſe
ſedentē in dexterā dei patris in celis ſm q̄d
pmiſit fideli pctōri ſibi adherēti dicēs. Qui
mihi miniſtrat me ſequat͛ ⁊c. ¶ Quicūq̧ ḡ
fidelis peccator hāc vitā amabiliter ample
xatus fuerit nō dubitet quin chriſtus eū in
filiū adoptauerit. vñ ſcriptū eſt in puerbijs
Ego diligētes me diligo. vnde ⁊ Bernard⁹.
Qui nō placet deo nō pōt illi placere deus.
nā cui placet deus deo diſplicere nō poteſt.
Caueat tñ prudēter fidelis peccator vt nūq̄
in quocūq̧ ſtatu fuerit confidentiā in meri
tis ſuis habeat: ſed tanq̄ mēdic⁹ paupercu
lus olno nudiſſimus ad elcemoſynam do-
minicā mendicandā ſemper vacuus acce-
dat. hec autē faciat nō quaſi ex humilitate
ficta merita ſua abſcondens: ſed certiſſime
ſciēs q̄ nō iuſtificabit͛ in conſpectu dei ois
viuēs. Etiā ſolius cogitationis noſtre non
poſſumus rationē reddere ſi ipſe voluerit
nobiſcū in iudiciū intrare. Iſto autē modo
q̄tūcunq̧ ſe ingerat: cum pio tamen timo-
re ⁊ reuerentia ad bonum dominū peccato-
res vocantē preſumptuoſus non reputabit͛:
ſicut pauperes ſeculi quāto nudiores ſunt
cum ſe nō tanq̄ dignos: ſ3 tanq̄ miſeriores
ppius ingerūt ad elcemoſynā diuitis men-
dicandā p̄ſumptuoſi vel ſuperbi nō dicunt͛:
ſed a benignis diuitib⁹ miſericordibus re-
ſpiciunt͛. ¶ Hāc vitā beatus Bernar. pluri-
mum frequētauit: qui faſciculū myrrhe. i.
cumulum amaritudinis ex vita ⁊ laboribus
chriſti colligens: ⁊ inter vbera ſua. i. affectio-
nes ſuas collocās ſic ait. Tu quoq̧ ſi ſapis
imitaberis ſponſe prudentiā atq̧ myrrhe tā
charum faſciculum de principali tui pecto-
ris: nec ad horam patieris auelli ⁊ amara
illa omnia que pro te pertulit ſemper in me
moria retinens ⁊ aſſidua meditatione re-
uoluēs: q̄ poſſis dicere ⁊ tu. Faſcicul⁹ myr-
rhe dilect⁹ me⁹ mihi inter vbera mea com-
morabit͛. Et ego fratres ab ineunte mea cō-
uerſatione pro aceruo meritorū quam mihi
deeſſe ſciebā hūc mihi faſciculum colligare
⁊ inter vbera mea collocare curaui: collectū
ex oib⁹ anxietatib⁹ ⁊ amaritudinibus domi
ni mei. ¶ Primū ſcilicet infantilium illarū
neceſſitatum: deinde laborum quos pertu-
lit in predicādo: fatigationū in diſcurrēdo:
vigiliarū in orando: tētationū in ieiunādo:
lachrymarū in cōpatiendo: inſidiarū in col-
loquēdo: poſtremo periculorū in falſis fra-
tribus: cōuitiorū: ſputorū: colaphorum: ſub-
ſannationū: exprobrationū: clauorū: horūq̧
ſimiliū que in ſalutem noſtri generis ſilua
euangelica copioſiſſime noſcitur protuliſſe.
Ubi ſane inter tot odoriſere myrrhe huius
ramuſculos minime pretermittendam pu-
taui etiā illam myrrham qua in cruce pota
tus eſt: ſed neq̧ illam qua unctus eſt in ſe-
pultura. Quarū in pͥma applicuit ſibi ama-
ritudinē meorum peccatorum. In ſecunda
futurā corruptionem mei corporis dedica-
uit. Memoriā abūdātie ſuauitatis horū eru
ctabo quoad vixero. In eternū nō obliuiſcar
miſerationes iſtas: quia in ipſis iuſtificat⁹
ſum. Hec meditari: dixi ſapientiā: in his iu-
ſtitie perfectionē mihi cōſtitui: in his pleni-
tudinē ſciētie: i his diuitias ſalut3: in his co Meditationū
pias meritorū. Ex his mihi interdum po- harū vti
tus ſalutaris amaritudinis: ex his rurſum litates.
ſuauis vnctio cōſolationis. Hec me erigunt
in aduerſis: in proſperis reprimunt ⁊ inter
leta triſtiaq̧ vite preſentis via regia incedē
di tutum prebent vtrobiq̧ ducatum: hinc-
inde mala imminētia propulſando. Hec mi
hi cōciliāt mūdi iudicē dū tremēdū poteſta
tibus mitē humilēq̧ figurant: dum non ſo-
lum placabilē: ſed ⁊ amicabilē repreſentant
eum qui inacceſſibilis eſt principibus terri-
bilisq̧ apud reges. Preterea hoc mihi in ore
frequēter: ſicut vos ſcitis. Hec i corde ſemꝑ
ſicut ſciuit deus. hec ſtilo meo admodū fa-
miliaria ſicut apparet. Hec mea ſublimior
interim philoſophia: ſcire ieſum ⁊ hunc cru
cifixū. hūc vos dilectiſſimi tam dilectū faſci j. cor. ij.
culū colligite vobis. Memētote quia acce-
pit eum ſymeon in vlnis: maria geſtauit in
vtero: fouit in gremio: ſpōſa ſibi inter vbera
collocauit. Arbitror ioſeph ſuper genua illi
frequēter arriſiſſe. Hi omnes ante ſe eū ha-
buerūt ⁊ nullus retro: exempla igit͛ ſint vo-
bis vt ⁊ vos ſimiliter faciatis. Si em̄ ante
oculos habueritis quē portatis pro certo vi
dētes anguſtias domini leuius ⁊ vr̄as por-
tabitis. hec Bern̄. Sed quia iſta multi mini
me cogitant ſtatim fatigati ſunt: quia ſi iſta
cogitarēt: non ita cito de bono opere fatiga
ti eſſent. ¶ Hanc etiam vitā beata Cecilia
virgo legit͛ habuiſſe. Nam inter alia virtu- Cecilie
tum ⁊ laudū preconia de ea ſcribit͛ q̄ euan- laus.
gelium chriſti abſconditum ſemper in pe-
ctore portabat. q̄d ſic intelligi videt͛ q̄ ipſa
de vita dn̄i ieſu in euangelio tradita quedā
deuotiora ſibi preelegerat in quibus die ac
nocte corde puro ⁊ integro: attētione preci-
pua ⁊ feruēti meditabat͛: ⁊ completa circu-
latione iterū repetēs ac dulci ⁊ ſuaui guſtu
ruminās ea in archano pectoris ſui prudēti
cōſilio collocarat. Simile tibi ſuadeo faciē-
dum. ¶ Sup oīa nāq̧ ſpūalis exercitij ſtu-
dia hoc magis neceſſariū credo magiſq̧ p-
ſicuū: ⁊ q̄ ad celſiorē poſſit pducere gradū.
Nuſq̄ em̄ inuenies vbi ſic doceri poſſis con ¶
tra vana blādimēta ⁊ caduca: cōtra tribula Meditationū
tiones ⁊ aduerſa: ꝯ hoſtiū tētamēta ⁊ vitia harū cō
ſicut in vita dn̄i ieſu q̄ fuit abſq̧ oī defectu menda
pfectiſſima. Ex frequēti em̄ ⁊ aſſidua medi tio.
tatiōe vite ipſius adducit͛ ala in eius amorē
ac confidentiā ⁊ familiaritatē: ita q̄ ſtabili-

tur cōtra vana ⁊ caduca vt eā vilipēdat ⁊ cō
tēnat. Ut patet in p̄dicta .b. cecilia que ita
cor suū de vita christi repleuerat ꝙ in ipsam
vana intrare non poterāt. Unde in pompa
nuptiarū vbi tot vana geruntur existēs cātan
tibus organis ipsi stabili corde soli dn̄o de-
cātabat dicēs. Fiat dn̄o cor meū immacula
tū vt nō cōfundar. Fortificatur q̄ꝙ cōtribula
tiones ⁊ aduersa vt ea minus timeat ⁊ sen-
tiat vt patet in martyrib⁹. vn̄ Ber. Idcirco
deniqꝫ audit colūba mea in foraminib⁹ pe-
tre ꝙ in christi vulnerib⁹ tota deuotione ver
setur ⁊ iugi meditatione demoretur in illis.
Inde martyrū tolerātia inde illi fiducia ma-
gna apud altissimū. Ulit benign⁹ dux de-
uoti militis vultū et oculos: in sua sustolli
vulnera vt illi⁹ ex hoc alm erigat: ⁊ exēplo
sui reddat ad tolerandū fortiorē. Enimuero
nō sentiat sua dū illi⁹ vulnera intuebitur. Stat
martyr tripudiās ⁊ triūphās toto licet lace
rato corpore ⁊ rimāte latera ferro: nec mo-
do fortiter: sed hylariter sacrum e carne sua
circūspicit ebullire cruorem. Ubi ergo tunc
aīa martyris nēpe in tuto: nempe in petra:
nēpe in viscerib⁹ iesu: vulneribus nimirum
patentib⁹ ad introeundū. Si eīn in suis eēt
viscerib⁹ scrutās ea ferrū ꝓfecto sentiret do
lorem nō ferret: succūberet ⁊ negaret. Nunc
aūt in petra habitās: quid mirū si in modū
petre duruerit? Sed neqꝫ mirū si exul a cor-
pore dolores nō sentiat corpis neqꝫ hoc fa-
cit stupor: sed amor. submittitur enim sensus:
nō amittitur: nec deest dolor: sꝫ cōtēnitur. Ergo
ex petra martyris fortitudo. hec Ber. ¶ In-
de quoqꝫ est ꝙ multi cōfessores ⁊ etiā alij in
laborib⁹ ⁊ tribulationib⁹ ⁊ infirmitatibus
suis nō solū patiētes: sed ⁊ hylares fuisse et
esse reperiuntur: qꝛ ex deuota meditatione vi-
te ⁊ passionis xp̄i eorū aīe nō in eorū corpori
bus ⁊ viscerib⁹: sꝫ xp̄i fuisse ⁊ eē videntur. In-
struitur cōtra hostiū tentamēta ⁊ vitia: vt in fa
ciēdis ⁊ omittēdis errare aut falli nō valeat
cū ibi ꝑfectionē omniū virtutū reperiat. Nam
paupertatis: hūilitatis: charitatis: māsuetudi
nis: obediētie: patiētie: ceterarūqꝫ virtutum
exempla ⁊ doctrinā nusꝙ sic inueniēs sicut
in vita dn̄i virtutū. Quicqd eīn ꝟtutū in ec-
clesia habetur ab ipso xp̄o ꝑ exēpla operū il-
lius trahitur. vn̄ Ber. Quid vobis cū ꝟtutib⁹
q̄si dei ꝟtutē xp̄i ignoratis? Ubinā q̄so vera
prudētia: nisi in xp̄i doctrina? Ubi vera iusti
tia: nisi de xp̄i mia? Ubi vera tēperātia: nisi
in xp̄i vita? Ubi vera fortitudo: nisi in xp̄i
passione? Soli igitur qui ei⁹ doctrina imbuti
sunt prudētes dicēdi sunt: soli iusti q̄ de ei⁹
mia pctōrū cōsecuti sunt: soli tēperātes qui
ei⁹ vitā imitari studēt soli fortes q̄ ei⁹ sapiē
tie patiētie documēta fortiter in aduersis te
nent. ¶ Incassum proinde quis laborat in
acquisitione virtutū: si aliunde eas sperat-

Psal. cxviij. contra aduersa fortificatio. Bern.

In aduersis letificatio.

I Uirtutū exempla in xp̄i vita Bern.

das putat ꝙ a dn̄o virtutū cuius doctrina
seminariū prudētie: cuius mia opus iustitie
cuius vita speculū temperātie: cuius mors
insigne est fortitudinis. vnde ⁊ Grego. Quid
est ꝙ dilectum suū sponsa non myrrhā: sed
fasciculū myrrhe nominat: nisi ꝙ dum san-
cta mens christi vitā ex omni parte conside
rat: contra omnia vitia ex eius imitatione
virtutes repugnantes congregat ex quib⁹
sibi fasciculum aptat: quo carnis sue sempi
ternam putredinem abstergat. vnde etiam
Augu. Cum omnibus modis medeatur ani-
mis deus pro temporum opportunitatibus
que mira sapiētia eius ordinātur: nullo mo
do beneficiētibus cōsuluit generi humano
ꝙ cū ipsa dei sapiētia .i. filius vnicus cōsub-
stantialis pr̄i ⁊ coeternus totū hominē susci
pere dignatus est. Et verbū caro factū est et
habitauit in nobis. Satellites voluptatum
diuitias perniciose populi appetebāt pau-
per esse voluit. Honoribus ⁊ imperijs inhia
bāt rex fieri noluit. Carnales filios magnū
bonū putabāt: tale coniugium prolēqꝫ con-
tempsit. Contumelias superbissime horre-
bant omne genus cōtumeliarum sustinuit.
Iniurias intolerabiles esse arbitrabantur:
que maior iniuria est ꝙ iustū innocentēqꝫ
damnari. Dolores corporis execrabantur fla-
gellatus atqꝫ cruciatus est. Mori metuebāt
morte mulctat⁹ est. Ignominiosissimū mor-
tis genus crucē putabāt: crucifixus est. Oīa
que habere cupiētes nō vitabamus: caren
do vile fecit. Omnia que vitare cupientes a
studio deuiabamus percipiēdo deiecit. Nō
eīn vllum peccatum cōmitti potest: nisi dū
appetuntur ea que ille contēpsit: aut fugiuntur
q̄ ille sustinuit. Tota itaqꝫ vita ei⁹ in terris
per hominē quē suscipere dignat⁹ est disci-
plina morū fuit. Et iterū. Concedamus nō
apparere nunc homines dignos imitatio-
ne quisquis hec putas mēte deum intuere:
qui homo factus est vt hominē viuere doce
ret. Recordare quid sit illud quod Ioā. ait.
Qui se dicit in christo manere debet quem-
admodū ille ambulauit ⁊ ipse ambulare: ⁊
ita nec deerit tibi quem sequeris. Quia oīs
christi actio nostra est instructio. Itē alibi
habemus de passione dn̄i. Exemplum enim
dedi vobis: vt ⁊ ita faciatis. vn̄ Beda. Qui
dicit se in christo manere dꝫ sicut ille ambu-
lauit ⁊ ipse ambulare: quo est non ambire
terrena: nō caduca lucra sectari: fugere ho-
nores omnē mundi contemptum pro celesti
gloria amplecti libenter cunctis prodesse:
iniurias nulli inferre: ⁊ sibi illatas patien-
ter sufferre: sed ⁊ inferētibus a domino ve-
niā postulare: nunꝙ suam sed conditoris
gloriā semper querere: ⁊ quos secum valet
ad superna erigere. Hec ⁊ huiusmodi ge-
rere est vestigia Christi sequi. hec Beda.

Grego.

Augu.

Ioā. j. cōtra vitia remedia.

R Uita xp̄i tota est disciplina ⁊ instructio.

j. Io. ij.

Io. xiij.

Beda.

¶ Chriſti itaq; veſtigia ſequi debemus: q2 (vt ait Ambroſius) in agnitione xpi oēm ſalutem et ſapientiā habem9. Et iterum. Ola habemus in xpo: et ola nobis xps. Si vulnerū curatorē deſideras: medicus eſt: ſi febribus eſtuas: fons eſt. ſi grauaris iniqtate iuſtitia eſt: ſi indiges auxilio: virt9 ē. ſi mortem times: vita ē. ſi tenebras fugis: lux eſt. ſi celū deſideras: via eſt. ſi cibū q̄ris: alimentū eſt. hec Ambro. Et idō bñ p quendā ſapiētē dr. Hoc eſt neſcire: ſine xpo plurima ſcire. Si xp̄z bñ ſcis ſatis eſt ſi cetera neſcis. Utinā ſapiētes hui9 mūdi hoc ſaperēt ⁊ intelligerēt: ⁊ ſciētiā ſuā in hāc cōmutarēt. Qui ēm xp̄z ſequit errare vl falli nō p̄t: ad cui9 virtutes imitādas ⁊ adipiſcēdas ex frequenti meditatione vite ipſi9 cor accēdit et alat ac diuina ꝟtute illuminat a deo: vt plures fuerūt illiterati et ſimplices q̄ magna ꝓfunda dei inde cognouerunt: q2 ibi inuenit vnctio q̄ paulatim purificās alam et eleuās docet de olbus. In olbus itaq; ꝟtutibus et bonis morib9 ſemp ꝓponet tibi illud clariſſimum ſpeculū ⁊ totius ſanctitatis exemplar ſcz vitā ⁊ mores filū dei dñi noſtri ieſu chriſti qui ad hoc de celo nobis miſſus ē vt p̄iret nos in via virtutum: ⁊ legē vite ac diſcipline ſuo nobis daret exēplo: et erudiret nos ſicut ſemetip̄m: vt ſicut ad imaginē ei9 naturaliter creati ſum9: ita ad morū ei9 ſimilitudinem p imitationem virtutū p nr̄a poſſibilitate reformemur: q̄ ei9 imaginē i nobis p pctm̄ fedauim9. Quantū aūt quiſq; ſe ei in virtutū imitatione conformare ſtuduerit: tātum ei in pr̄ia in glorie claritate ꝓpinquior ⁊ ſimilior erit. Percurre ergo ſingulas quaſq; etates xpi: ꝟtuteſq; ei9 p ſingulas (ſicut fidelis diſcipulus) p poſſe ſtudeas imitari.

¶ In labore etiā exteriori et interiori recordare laborū ⁊ aduerſitatū xpi. Et qñcūq; in aliquo grauaris: ſtatim ad ip̄m piū patrē pauperū tāq̄ puul9 ad matris gremiū curre: totū illi reuela: totū cōmitte: totū in ip̄m iacta et ꝓice: ⁊ ipſe proculdubio tempeſtatē ſedabit: ⁊ releuabit te. Non ſolū autē vigilās dño ieſu intēdas: ſed ⁊ cū corp9 ſtrato recolligis ⁊ caput reclinatorio imponis: ſit tibi quaſi cū beato ioāne ſuper pect9 ieſu recumbens: ſicq; recumbēs ſuper pectus ieſu ſuge vbera eius: ⁊ in pace in idip̄m dormies et requieſces. Et vniuerſaliter in omnibus dictis ⁊ factis tuis q̄ſi ad exēplar reſpicias in ieſum: icedēs ⁊ ſtās: ſedēs et iacēs: comedens ⁊ bibens: loquēs ⁊ tacēs: ſolus et cum alijs: ex hoc em̄ magis eum diliges et familiaritatis eius gratiā ⁊ fiduciā maiorē aſſequeris: ⁊ in omni virtute perfectior eris. Et hec ſit ſapientia tua ⁊ ſtudiū tuū ſemper de ieſu aliqua cogitare: vnde prouoceris ad imitandum: vel afficiaris ad amandū ip̄m. Talia em̄ meditando ⁊ tempus vtiliter expendens: dū occuparis in bonis ſtudijs ⁊ diuinis circa dñm ieſum: ⁊ mores tuos emendabis ad formā vite ipſius: dum in omnib9 agendis ſemper ipſum reſpicis omnis perfectiōis ſpeculum ⁊ exemplum. Et q̄ tomagis has frequentaueris meditationes: tanto magis eas tibi reddes familiares et facilius tibi occurrēt et iocundius te reficiēt.

M
Introductio in meditatiōes vite xpi
Scripturarum varia meditatio.

¶ Uidiſti ergo ad quē excelſuz gradū meditationes vite chriſti te perducunt: nunc in ipſas meditationes te aliqualiter introducere tentabo: nō omnia que in euāgelio ſcripta ſunt pertractando: ſed quedam deuotiora ex his eligendo. Nec credas quod omnia q̄ xp̄m dixiſſe vel feciſſe meditari poſſumus ſcripta ſint: ſed ad maiorem impreſſionē ea tibi ſic narrabo prout contigerunt: vel contigiſſe pie credi p̄nt ſm quaſdā imaginatiuas repreſentationes quas anim9 diuerſimode ꝑcipit. Nam circa diuinam ſcripturā meditari: itelligere ⁊ exponere multipharie poſſumus (prout credim9) expedire dūmodo nō ſit cōtra veritatē vite vel iuſticie aut doctrine. i. nō ſit contra fidem vel bonos mores. Quicunq; vero aſſerit de deo aliq̄d quod nō eſt ſibi certū vel p naturalē rationē: vel ſyndereſim vel p fidē: vel ſacrā ſcripturā preſumit et peccat.

Preſūptionez vitat.

Cum ergo me narrantem inuenies ita dixit vel fecit dñs ieſus ſeu alij q̄ itroducunt ſi id p ſcripturā probari nō poſſit: nō aliter accipias q̄ deuota meditatio exigit. Hoc eſt perīde accipe ac ſi dicerem meditor q̄ ita dixerit vel fecerit bonus ieſus: ⁊ ſic de ſimilibus. Tu autem ſi ex his fructum ſumere cupis: toto mētis affectu diligenter delectabiliter et moroſe olbus alijs curis ⁊ ſolitudinib9 tunc omiſſis: ita preſentem te exhibeas his que per dñm ieſum dicta vl facta ſunt: ⁊ ex his q̄ narrant ac ſi tuis aurib9 audires ⁊ oculis videreſq; ſuauiſſima ſunt ex deſiderio cogitāti: ⁊ multo magis guſtanti. Et ideo q̄uis multa ex his tanq̄ in p̄terito facta narrantur: tu tamen ola tanq̄ in pn̄ti fierēt mediteris: quia ex hoc maiorem ſine dubio ſuauitatem guſtabis. Lege ergo q̄ facta ſunt tanq̄ fiāt: pone ante oculos geſta preterita tanq̄ preſentia: ⁊ ſic ola magis ſapida ſenties ⁊ iocūda.

Preterita tanq̄ pn̄tia legenda ſunt.

N
Locinotificatio prodeſt.

¶ Unde et quandoq; annotaui loca in quib9 hec vel illa ſunt facta: q2 multum valet hoi cū audit euāgeliū legi: ⁊ hoc vel hoc factū tali loco geſtū cū rē geſtā ſcit: et loci ſitū. Ad terrā em̄ ſanctā quā vniuerſe chriſti eccleſie nocte dieq; ſociare nō deſinūt: quaz bon9 ille ieſus inhabitando: et verbo vel doctrina illuminādo illuminatā ſuo ſacratiſſimo ſanguine conſecrauit delectabile eſt aſpirare: ſed delectabilius eam oculis corporis intueri et mentis intellectu reuoluere

Terre ſctē memoria.

quõ in locis ſingulis in ea noſtrã ſalutem
dñs opat⁹ ſit. Quis eñ enarrare ſufficit qđ
deuoti diſcurrẽtes ꝑ loca ſingula in ſpũ ve⸗
hemẽti oſculant̃ terrã: amplectunt̃ loca in
quib⁹ dulcẽ ieſum vel ſtetiſſe vel ſediſſe vel
aliq̇d egiſſe audierũt: nũc tundũt pect⁹: nũc
flet⁹: nunc gemit⁹: nũc ſuſpiria emittentes:
geſtu corpis ⁊ deuotionis quã foris oſten⸗
dũt ⁊ abſqꝫ dubio int⁹ habẽt: in lachrymas
ꝓuocant plerumqꝫ etiã ſarracenos. Quid
dicam de patriarchis iacob: ioſeph ⁊ fratri⸗
bus eius: qui q̃ viui in terra illa eſſe nõ po⸗
tuerunt elegerũt in ea mortui ſepulturam.
Quid plura? tarditas ingemiſcẽda eſt chri
ſtianorũ noſtri tẽporis q̇ tot exẽpla haben⸗
tes tardi ſunt de manib⁹ inimicorũ eruere
terrã quam conſecrauit ſanguine ſuo ieſus
xp̃s. ¶ Et nota ꝓ regula gñali ꝙ vbicunqꝫ
in ſequentib⁹ meditationes ſingulares nõ
inueneris: ſufficit tibi qđ rẽ per dñm ieſum
dictã vel geſtã añ mentis oculos ponas et
cũ eo cõuerſeris: ac familiaris ei fias. Naꝫ
in hoc videt̃ haberi maior dulcedo ⁊ deuo⸗
tio efficacior: ⁊ q̃ſi totus fructus harũ medi
tationũ cõſiſtere vt vbiqꝫ et ſꝑ intuearis eũ
deuote in actu ſuo ⁊ morib⁹: vt qñ ſtat cũ di
ſcipulis ſuis: qñ cũ peccatoribus: qñ loquit̃
⁊ qñ predicat: qñ vadit: et qñ ſedet quando
dormit: ⁊ qñ vigilat: quando comedit: et qñ
alijs miniſtrat: qñ ſanat egrotos: et qñ alia
miracula facit: deſcribens tibi in corde tuo
mores ei⁹ ⁊ act⁹ ꝙ humiliter ſe habuit in⸗
ter homines: ꝙ benigne inter diſcipulos: ꝙ
miſericors fuit ſuꝑ pauperes quib⁹ ſe ſimi⸗
lẽ ꝑ oĩa fecerat: ⁊ qui familia eius ſpecialis
videbatur quõ nullũ ſpreuit vel horruit ẽt
ſi leproſus eſſet: quõ diuitib⁹ nõ adulabat̃
ꝙ liber fuit a curis mũdi: nec anxius ꝓ cor⸗
poris neceſſitatib⁹: ꝙ patiens ad contume⸗
lias: ⁊ ꝙ mitis in reſponſis: non eñ ſtuduit
ſe v̄bo mordaci ⁊ amaro vindicare ſed blã⸗
do ⁊ humili rñſo alterius malitiã ſanare ꝙ
cõpoſitus in oĩb⁹ geſtibus ſuis fuit: ꝙ ſolli
citus de animarũ ſalute quarũ etiã amore
dignatus eſt mori. quõ ſeipm̃ prebuit exem
plũ oĩs boni: ꝙ cõpatiens afflictis fuit. quõ
infirmorũ imperfectioni condeſcendit. quõ
pctõres non ſpreuit quam clementer peni⸗
tentes ſuſcepit: ꝙ obediens fuit parenti⸗
bus ꝙ prõptus in miniſtrãdo oĩb⁹. vñ ipſe
ait. Ego in medio veſtrũ ſum ſicut qui mini
ſtrat. Quomodo omnẽ iactantiã et oẽm ſin
gularitatis oſtentationem declinauit: quõ
omne ſcandaluꝫ cauit: ꝙ modeſte in edẽdo
et bibendo ſe habuit: ꝙ verecundus in viſu
fuit: ꝙ ſtudioſus ad orationẽ: ꝙ ſobrius ad
vigilias: ꝙ patiens laboris et penurie: et ꝙ
placidus in omnib⁹ fuit. ¶ Et ſilr̃ ſm hunc
modũ in oĩb⁹ dictis et factis que de chriſto
legeris vel audieris meditare mores et ge⸗
ſtus ſuos: qualiter ipſe in omnibus ſe ha⸗
buerit vel habere potuerit ſm tuam eſtima
tionẽ: q: in oĩb⁹ ſemper optimo et ꝑfectiſſi⸗
mo mõ ſe gerebat qui in oĩb⁹ ſemꝑ optim⁹
et ꝑfectiſſimus eſt. Erat eñ aſpectu dulcis:
colloquio ſuauis: ⁊ oĩ cõuerſatiõe benign⁹.
Et maxime cõtẽplare faciẽ ei⁹ ſi potes eam
imaginari: quod ſupra oẽ videt̃ difficilius:
ſed forte reficeret iocundius. Et iſtud ſit ti⸗
bi pro doctrina ⁊ recurſu oĩm q̇ ſequunt̃: vt
vbicũqꝫ dictum vel factũ narrabit̃: ſi aliter
ſingulares meditationes nõ fuerint expreſ⸗
ſe vel etiam iſte generales fuerint omiſſe re
curras ad hunc locũ ⁊ ſufficit tibi quod hic
generaliter dictum eſt. ¶ Ut aũt chriſti fa⸗
ciem et formã ſeu figurã eius totã: et ex his
actus ſeu mores ſuos ⁊ geſt⁹ meli⁹ valeas
meditari q̇dã de his alibi ſcripta h̄ inſere⸗
re vtile iudicaui. Legit̃ eñ in libris annali
bus apud romanos exiſtẽtib⁹: qđ ieſus xp̃s
q̇ dict⁹ fuit a gentib⁹ ꝓpheta veritatis: ſta⸗
ture fuit procere: mediocris et ſpectabilis.
Uultũ habẽs venerabilẽ quẽ poſſent intuẽ
tes et diligere et formidare. Capillos ha⸗
bens ad modũ nucis auellane p̄mature fe⸗
re vſqꝫ ad aures: ab auribus cincinnos: cri⸗
ſpos aliquãtulũ ceruleos: ab humeris ven⸗
tilantes: diſcrimẽ habens in medio capitis
iuxta morẽ nazarenorũ. Frontẽ planã ⁊ ſe⸗
reniſſimã cũ facie ſine ruga et ſine macula:
quã rubor moderat⁹ venuſtauit. Naſi pro⸗
ſus ⁊ oris nulla fuit reprehenſio. Barbã ha
bẽs copioſam ⁊ impubẽ capillis cõcolorem
nõ longã ſed in mẽto bifurcatã. Aſpectum
ſimplicẽ ⁊ maturũ: oculis glaucis varijs et
claris exiſtẽtib⁹. In increpatione erat ter⸗
ribilis: in ammonitione bland⁹ ⁊ amabilis
hylaris ſeruata grauitate. Aliqñ fleuit:
ſed nũq̃ riſit. In ſtatura corpis ꝓpagat⁹ et
rectus. Manus et brachia viſui delectabi⸗
lia: in colloquio grauis rõnabilis rarus et
modeſtus. Et iõ merito ſm Pſal. dicit̃. Spe
cioſus forma pre filijs hoim̃. Hec vbi ſupra.
¶ Inter oẽs ergo ſcripturas p̄cipue euan⸗
gelium quod ſm Augu. inter oẽs diuinas
auctoritates q̇ ſacris literis continẽtur me⸗
rito p̄cellit ſtudeas pre manibus ſemꝑ ha⸗
bere ⁊ in corde tuo iugiter circunferre: quia
hoc te de vita ⁊ moribus dñi nr̃i ieſu chriſti
⁊ de oĩbus ad ſalutẽ neceſſarijs poterit cla⸗
rius edocere. Nã ſm Chriſo. in euangelio
totius ꝑfectiõis nature rõnalis ſumma cõ⸗
tinet̃. Et ſm Hierony. Euangelia legis im⸗
pletio ſunt: et in his p̄cepta ⁊ exẽpla viuen⸗
di pleniſſime ſunt digeſta. Unde Chriſoſt.
Oportuerat quidem nihil nos indigere au
xilio literarũ: ſed tã mundã in oĩbus exhi⸗
bere vitã vt illarũ vite gr̃a ſpiritus vtere⸗
mur: et ſicut atramento pagine: ita corda
noſtra inſcriberentur a ſpiritu. Quia vero

Fruct⁹ opis eſt dñm in oĩb⁹ intueri.

Luce xxij.

Perfectio xp̃i et morũ eius.

Facies chriſti.

Faciei ⁊ forme Chriſti deſcriptio.

Morũ Chriſti notificatio.

Pſal. xliiij.

Euãgelij commendatio ab Augu. in de cõſenſu euãgelij.

Chriſo.

Hanc a nobis excluſimus gratiā agere:vel ſecūdas diuitias expectam⁹ ꝛ intendamus his que ſcripta ſunt. Nō enim propterea da te ſunt ſcripture:vt in libris eas habeam⁹ ſo lū:ſed vt in cordibus cōglutinemus eas. Si eī domū vbicunq̧ fuerit euangeliū poſitū nō audebat accedere diabolus: multoma gis animā intelligētias habentē tales ꝛ cir cūferentē nō tāget vnq̄ neq̧ ſupueniet eide mō:neq̧ peccati natura. Sanctifica igitur aīam ſctifica corpus tuū hoc in lingua ꝛ cor de ſemꝑ habēs. Si enim turpiloquiū ſordi dat ꝛ demones vocat manifeſtum eſt ꝙ ſpi ritualis lectio ſcificat:ꝛ ſpūs euellit grā.

Attendamus igitur dilecti ſcripturis:et ſi nullū aliud euangelia ſaltem circūſtudio ſa nobis fiant:ꝛ hec pre manib⁹ habeamus. Cōfeſtim eī expādens libris ſi permāſeris vſq̧ ad finē oīa reſpues mūdana oīa deri debis q̄ hic ſunt. Et ſi diues fueris nihil re putabis diuitias:ꝛ ſi inops fueris:non con funderis inopia. Nō rapies:nō auarus eris ſ cōcupitor eris magis inopie ꝛ deſpicies diuitias. Si vero hoc fiet oīa exterminabis mala. Multa alia eſt lucrari que nō eſt nūc ſm partē dicere. Sciunt aūt q̄ experientiā ſuſceperūt. Et iterū. Quid igitur vnq̄ euan gelijs equale fiet? Utiq̧ deus conuerſatur i terris:hō aſcēdit in celū ꝛ facta eſt olim vna pmixtio:angeli cū hoib⁹ chorū faciebant: hoīes angelis cōicabāt ꝛ alijs celeſtibus ſu perniſq̧ ṽtutib⁹. Et erat videre antiquū p̄ liū repenſum:demones fugiētes:mortē per emptā: paradiſum apertū: maledictionem remotā:pctm̄ de medio ſublatū:errorem ex pulſum:veritatē reuerſam:pietatis ſermonē vbiq̧ ſeminatū ꝛ vegetatum:celeſtē cōuer ſationē in terre regiōe plantatā. ſupernas virtutes familiariter nobiſcū loquentes:et a terra ſepe angelos ventilantes: ex hiſq̧ oibus ſpem firmari certiſſimam futurorū. Propterea igitur euangeliū iſta vocatur hy ſtoria:quaſi.ſ.oīa alia verba inania docean tur qb⁹ ſolēt pñtia pmitti. Que vero piſca torū annūciata ſūt verbis: ꝓprie ac ṽe euā gelia noīant:q꞉ cū omni nobis facilitate do nata ſunt. Nō enim laboribus noſtris atq̧ ſudoribus nō dolorib⁹ ꝛ erūnis ſ ꝑ dei tātū modo in nos charitatē tā grā ſia hec pmiſ ſa ſuſcepim⁹. hec Chri. Uñ ꝛ Aug. Euange liū nomē latine interpretatur bon⁹ nūci⁹ vel bona annūciatio:qḋ q̄dē cū aliqḋ bonū an nunciant ſemꝑ dici pōt:proprie tñ hoc voca bulū obtinuit annūciatio ſaluatoris. Nar ratores quippe originis factorū dictorumq̧ paſſiōis dñi nr̄i ieſu xp̄i: ꝓpredicti ſunt euā geliſte. ¶ Sed anteq̄ ad euāgeliū hyſtoriā accedam⁹ ſcias ꝙ q̄dā ꝑ euāgeliſtas salu briter directione ſpūſſancti: aliqñ anticipā do vel preoccupando que poſt dicēda erāt. aliquando rememorādo vel recordādo que omiſerāt. ꝛ aliqñ recapitulādo vel repeten do q̄ dicta fuerant poſita ſunt:q̄ q̄uis aliter cōſcribi nō deberēt ꝙ per eos ſumme vtili ter ſunt dictata:q꞉ ſm Aug. ꝓbabile eſt qḋ vnuſquiſq̧ euāgeliſtarū eo ſe ordine credi dit debuiſſe narrare:quo de⁹ voluit eius re cordatiōi ſuggerere ne tñ turbari poſſit de uotio paruulorū locis debitis quodā ordi ne alio ꝑut res geſta vel dicēdi cōgruentia exigere videbat:in ſequētib⁹ ꝑ ordinē ſituā tur. Nō tñ affirmo ꝙ hic ſit verus ac certus ꝛ debitus rei geſte ordo deſcriptus:q꞉ talis vir ab aliquo repit expſſus. In ipſo aūt euā gelio reperies verbi incarnati hyſtoriā mā data ꝛ pmiſſa:in quib⁹ habes viā veritatē ꝛ vitā. xp̄i igit exēplo noſce:q꞉ bñ viuere poſ ſis p̄ceptis bñ viuere ſcias: pmiſſis bñ viue re velis. His itaq̧ trib⁹ tria pulſare neceſſe eſt.ſ.impotētiā:ignorātiā:ꝛ negligētiā. Igno rās eī ignorabit. Negligens vero neſcitur: neq̧ ſimulator impotētie nihilomin⁹ eijcie tur. Expergiſcere ergo aīa xp̄o deuota:eui gila oīs aīa chriſtiana ꝛ ſingula q̄ de xp̄o ie ſu dicunt diligenter diſcute:cōſidera atten te:moroſe pertracta:ꝛ dñi tui imitare veſti gia:ille ꝓpter te de celeſti ſede deſcēdit ad terrena. tu ꝓpter te fuge terrena:appete ce leſtia. Si dulcis eſt mūdus:dulcior eſt xp̄s. Si amar⁹ eſt mūdus oīa ꝓpter te ſuſtinuit xp̄s. Surge ꝛ ambula:noli pigreſcere in via ne locum perdas in patria.

Poſſe ſcire et velle bñ viuere Euāgelica lectio preſtat.

¶ Finitur prologus.

¶ Sequitur oratio eiuſdē in librum vite Chriſti ieſu.

Domine Ieſu xp̄e fili dei viui:cō cede mihi fragili ꝛ miſero pctō ri vitam ꝛ mores tuos pre oculis cordis ſemꝑ habere:ꝛ ꝑ mea poſ ſibilitate imitari facq̧ me i ipis pficere ꝛ creſcere in virū perfectū ꝛ in tem plū ſanctū in dño. Illuſtra q̄ſo cor meū lumi ne gratie tue:q̄ me iugiter p̄ueniat ꝛ ſequa tur:vt te ductorē in oīb⁹ vijs meis habens cūcta q̄ tibi placēt implere:ꝛ q̄ tibi diſplicēt vitare poſſim. Dirige obſecro cogitationes ſermones ꝛ actiones meas in lege tua ꝛ in preceptis atq̧ conſilijs tuis o altiſſime vt in omnibus voluntatem tuam faciens:hic et in eternum per te merear ſaluus eſſe.

¶ Opus preclarū atq̧ inſigne cui⁹ titulus extat vita Chriſti a magne literature deuo tioniſq̧ viro Ludolpho de ſaxonia ſacri car thuſienſiū ordinis elaboratiſſime editū:nō quidē ab apocriphis de infantia ſaluato ris extractū:ſed ex ſerie ſacri euangelij ſan ctorūq̧ doctorū ſancte eccleſie ex toto colle ctum. Incipit feliciter.

De diuina et eterna Christi generatione. Capitu. j.

De plenitudine itaqz euāgelij vini scz boni qđ vsqz ad h̄ tp̄s gr̄e dn̄s Jesus seruauit q̄sdā guttas haurire cupientes sumamus initiū a diuina ei⁹ generatiōe: de qua euā ge. Joānes sp̄aliter loquit̄ qz oīa ad hoc ↄducit: vt diuinitas verbi manifestet̄ et maxime contra quosdā hereticos dicētes xp̄m purū hoīem esse; per cōsequēs ꝓpter t̄palē natiuitatem nec semp̄ nec ante Mariā fuisse. Et ideo de eternitate verbi incipit: ostēdēs diuinā xp̄i naturā in qua eternaliter precessit Mariā. Et ponit quinqz de diuinis personis q̄ per ordinē tangunt in subscriptis. ¶ Primo declarat filij a patre eternā generationem dicens. (In p̄ncipio erat verbū) .i. in ipso deo: qui ab oīb⁹ supponit̄ primū principium necessario est v̄bū ꝓp̄ie dictū tanq̄ in ipso cuius est. Ac si diceret fili⁹ erat in p̄re patri .s. coeternus nō in maria incepit esse: sed in p̄ncipio .i. in patre q̄ est principiū sine p̄ncipio et filius q̄ est principiū de p̄ncipio. Dicit aūt verbū dei filiū: qz iesus xp̄s dn̄s noster quēadmodū dr̄ filius dei: sic dr̄ verbum dei. sic et virtus et sapiētia dei: vnum eīn idēqz significāt. vnū idēqz sunt: filius: verbū: virtus et sapiētia. Sz ait verbū nō filius: qz hoc nomē verbū magis ad ꝓpositū facit q̄ filius. Ubi sciendū q̄ vox significatiua dicit̄ verbū: sed hoc est tantūmodo large et denolatiue inq̄tum significat interiorē mētis conceptum: sicut vrina dr̄ sana inquātū est sanitatis indicatiua: et ideo sicut illud ꝓp̄ie dr̄ sanitas qđ per vrinā designat̄: ita illud ꝓp̄ie dr̄ verbū qđ p̄ vocē significat̄. Hoc autē est interior mētis cōcept⁹: qz vcces sunt note et signa passionū q̄ sunt in aīa: et ita cōceptus mētis interior etiam anteq̄ per vocē designetur proprie verbū dicit̄. Cum ergo hoc nomē verbum significet vocē vocalē: et qđ exit ab ore significet etiam mentale qđ a mēte gignit̄: nec ab ea recedit cum emittit̄: scz verbū conceptum s̄m vltimā acceptionē hic sumit̄ vt per ipsum filius intelligat̄: quippe qz a patre ꝓcedit per eternā natiuitatē: ac cū eo et in eo permanet per essentie vnitatē. sicut cogitatio seu conceptio mentis que ex mente nata est cum ipsa permanet. et ideo maluit dicere verbū q̄ filius. Cum igit̄ in ipso deo ꝓp̄ie et perfecte sit verbū. verbū autem de sua ratione dicit q̄ procedens ab eo cuius est verbum: sicut conceptus a concipiēte. et cum verbum et filius sint idem sequitur qđ sibi sit generatio filij a p̄re: ex quo est sibi ꝓcessus verbi a dicente. Item potius describit filium dei sub nomine verbi q̄ sub noīe filij quia filius solum dicit comparationē ad patrem. verbum vero dicit comparationem nō solū ad dicentē: sed etiā ad id quod per verbū dicitur: necnō ad vocē quam induit: et ad doctrinam que mediante verbo in altero efficitur. Quia igitur dei filius debet hic describi nō tantū in comparatione ad patrem a quo procedit: sed etiā ad creaturas quas fecit: et ad carnē quam induit: et documenta que prebuit: congruissime et decētissime sub noīe verbi describit̄: qz nomen illud ad oīa supradicta respicit. nec posset sub celo ita nomē cōueniēs inueniri. ¶ Secundo declarat patris et filij personalem distinctionē dicens (et verbum erat apud deū.) Hoc nomen deus in hac clausula est personale. vt verbum erat apud deum .i. apud deum patrē: semper eīn in patre filius: semper in filio pater. Unde hec ꝓpositio apud que est trāsitiua personarum est distinctiua distantiā distinctionis personalis designat non essentie. Nulla enim res dicitur ꝓp̄ie esse apud semetipsam sicut nec aliquis est in seipso. et ideo inter verbum et principium apud quod est verbum: est personalis distinctio. Non enim verbum procedit a patre per actionem transeuntem extra: sed manentē intra. et ideo verbum manet intra illud cuius est verbum tamē ab eo distinctū distinctione personali: vt iam dictū est: qz verbum erat apud deū vt alius apud alium. ¶ Tertio declarat patris et filij consubstantialitatem siue substātie vnitatē: dicens. (Et deus erat verbū) ita q̄ ly deus ponit̄ a patre p̄dicati dicēdo verbū est deus noīa eīn et verba trāsposita idē significant. Hoc nomē de⁹ in hac clausula est essentiale: vt verbū est de⁹ .i. natura est substātia diuina. ne dicat̄ eē cū deo et nō deus. Nihil eīn in deo est qđ deus nō sit: qz totus idē est et substātialiter idem. Quāuis ergo verbū sit apud deum nō t̄n est aliqđ extranee nature sicut est verbū nr̄m: sed est nature diuine que indiuisibilis est et non multiplicabilis: qz nullo modo pōt esse nisi vna et simplicissima. et ideo verbū et principiū a quo est sunt idem penitus in natura quāuis (vt dictū est) distinguant̄ in p̄sona. Et sic in ista clausula implicantur oēs tres persone pater in hoc noīe deus. filius in nomine verbi: spiritussanctus in prepositione apud. Quarto declarat patris et filij coeternitatē dicens. (Hoc erat in principio apud deū.) Hoc .s. verbū de quo locut⁹ fuerat est apud deū patrē a principio eternitatis .i. ān secula et eternaliter. q. d. Hoc dei verbū nūq̄ a deo patre extitit separatum. Nunq̄ enim pater sine filio fuit: nunq̄ sine verbo: nūq̄

A Iuxta dictū architriclini. Joā. ij. intētio Joan. euāge.

De diuinis p̄sonis quinqz notanda. Primū Joā. j.

B Principiū duplex.

Verbū cur potius q̄ fili⁹ dicatur.

Verbū duplex.

Aristo.

C Scd̄m principale. Deus: Apud.

Quō v̄bū a patre ꝓcedit.

D Tertiū principale. Aristo:

E Quartū principale.

ſine ꝟtute:nūq̄ ſine ſapiētia eſſe potuit. Patrē eīm dicim⁹ q̄ filiū h3.cū hoc ſit patrē eſſe qđ filiū habere. Et q̄ pr̄ q̄ ꝟbū dicit ⁊ concipit eſt ab eterno: ergo verbum qđ gignit dicendo vt vere dicat̄ ꝟbū in p̄ncipio. nō tp̄is dictū eſt:in principio creauit de⁹ celū ⁊ terrā ſed in p̄ncipio eternitatis:de quo dicit̄. Tecū p̄ncipiū in die ꝟtutis tue in ſplendorib⁹ ſctoꝝ ex vtero.i.ſubſtātia mea:an̄ luciferū i.an̄ mūdi creationē genui te. Unde qn̄ dr̄. Ego hodie genui te.intelligitur de die eternitatis q̄ oēm diē cōplectitur. Et ſic accipit̄ hic nomen principiū aliter q̄ ſupra:quia ibi accipit̄ p̄ p̄re:hic p̄ eternitate. Qualiter āt verbū ipe pr̄ genuit:q̄ ſolui non pōt: queri nō dz. Diuina eīm gn̄atio eſt oīno inenerrabilis.de qua dr̄. Gn̄ationē ei⁹ q̄s enarrabit? Q̄ etſi dr̄ filius a p̄re genit⁹:tamē qualiter nec propheta nouit nec angelus. Moraliter docemur ex premiſſis q̄ principiū omnino ſtre intentiōis dz eſſe de⁹.q̄ in p̄ncipio erat verbū ⁊ eius erat verbum. Iterum ſi vis ſcire de omni actione tua interiori et exteriori vtrum ſit diuina.⁊ vtrum deus ipſam operetur in te ⁊ per ipſum ſit facta.vide ſi finis intētiōis tue ſit deus. Qđ ſi ſic.ita actio tua ē diuina.quia principium ⁊ finis idem.ſ.de⁹.

¶ Poſtq̄ ergo euangeliſta declarauit ipſi⁹ verbi eſſe ſeu generari:cōſequenter declarat ſuum agere ſeu operari et declarat nunc. Quinto patris ⁊ filiū indiuiſam operationē dicens.(Oīa per ipſum facta ſunt).ſ.quecūq̄ a p̄re facta ſunt(et ſine ipſo factū eſt nihil)ſc3 a p̄re:ſiue viſibile q̄d ſiue intelligibile. Si quidē oīa in ſapiētia fecit deus:⁊ ſine ſapiētia nihil fecit. Creature enim producūtur a deo ſicut artificiata p̄ artificē. Oīz eīm eſt artifex cū ſit agēs p̄ intellectū:q̄ aūt producit̄ p̄ artē ſeu intellectū producit̄ p̄ artis ſeu intellect⁹ cōceptū:ſicut domus in re extra p̄ducit̄ a domo q̄ eſt in aīa.verbū aūt in diuinis idē eſt q̄ cōceptus intellectus diuini:vt ſupra dictū eſt:ergo oīa producta per ipſum p̄ducta ſunt:tā ſp̄ūales q̄ corpales creature. Hec autē p̄poſitio per:notat hic cauſam efficiētē:nō amminiculantē vel miniſteriū vel inſtrumētū. Ipſe enim fili⁹ cū patre eſt actor oīm ⁊ ſilr̄ ſpiritusſanctus cū eiſdē:q̄ indiuidua ſunt opera trinitatis. Oīa ergo per ipſum facta ſunt vt nec pater nec ſpūſſanctus excludant̄. Omnia ſimul et ſemel ſunt facta:ſ3 ſex diebus p̄ partes ſunt diſtincta. Si ergo oīa p̄ ipſu3 facta ſunt.verbū aūt nō poſſit a ſe fieri vel ſeipſum facere q̄ eſſet anteq̄ eſſet.ſequitur q̄ ipſum verbū nō ſit factū. Et ſm Aug. Si factum non eſt: creatura nō eſt. Si aūt creatura non ē:eiuſdē cū patre ſubſtantie eſt. Oīs enim ſubſtantia que deus nō eſt:creatura eſt:⁊ que creatura nō eſt:de⁹ eſt. Hoc aūt verbū nec ſyllabis cōſtat:nec voce p̄fert̄:ſ3 ſemp̄ in ſinu.i.ſecreto ⁊ corde p̄ris manēs cūcta diſponit: regit ⁊ operat̄. Non eīm loquēdo:ſed volendo cūcta operat̄ deus:q̄ dicere dei voluiſſe eſt.⁊ verbo.i.filio oīa creare.

¶ Oſtēſo itaq̄ q̄ verbū ſit cauſa p̄ductiua rerū oſtēdit cōſequēter per quē modū ſit cauſa earū dicēs. (Quod factū eſt).ſ.in effectu(in ipſo).ſ.verbo(vita erat)⁊ viuēs. Sicut faber prius facit archā in mēte poſt in opere.qđ in mente eſt viuit cū artifice:qđ fit mutat̄ cū tp̄e. Nō eīm oīa q̄ facta ſunt habēt vitā:nec ſunt vita in ſe:hoc eſt in natura ſua in q̄ ſunt vt creature:vt tn̄ ſunt in deo ⁊ arte diuina q̄ eſt vita in ſe ſunt vita:q̄ ibi habēt exemplar ⁊ rationē viuentē. Omnia nāq̄ que tēporaliter fiunt vel facta ſunt:ab eterno fecit.i.facere diſpoſuit.⁊ priuſq̄ fierēt facta nouerat et in eius mente ⁊ preſentia viuebāt ⁊ vigebant q̄ oīa ante mūdi initiū in ipſo dei filio imaginata erant.⁊ vt poſtea fierēt diſpoſitum erat ac per hoc quaſi facta erant ⁊ viuebāt. Uiuunt eīm omnia q̄ in dei diſpoſitiōe ſunt: q̄ ſicut diſpoſita ſunt non euenire non poſſunt. Et ſic patet modus per quē creature procedunt a verbo:videlicet ſicut artificiata ab artifice vel arte propter qđ dicit Boetius. Tu cuncta ſuperno ducis ab exemplo pulchrum pulcherrimus ipſe mundū mente gerens ſimiliq̄ imagine formās.

Mod⁹ producendi.

Uitam eē oīa.

Boeti⁹

¶ Moraliter eſt hic notandū qđ opus virtutis eſt opus vite.ſicut opera vitioſa dicunt̄ opera mortis.opus autē virtutis ſiue opus bonū nullus operat̄ niſi in deo. Si vis igitur ſcire an opus tuū ſit ꝟtuum.i.ſi ſit opus virtutis ſiue opus bonū ⁊ diuinum vide ſi ſit factum in ipſo.ſ.deo:q̄ hic dicit̄)qđ factū eſt in ipſo).ſ.deo(vita erat).i.vitale ⁊ viuū eſt. In deo autē fit qđ in charitate fit:⁊ qđ extra deū ⁊ preter deū non habet mouens nec finē.

Moraliter.

Opus ꝟtutis.

¶ Oſtenſo autē qualiter verbum ſe habeat ad oēs creaturas in generali:cōſequēter oſtendit qualiter ſe habeat ad hoīes in ſp̄āli:dicēs.(Et vita erat lux hoīm.) Quia vita.i.ipſum verbū qđ eſt vita in ſe:in qua ⁊ per quā creature viuunt.erat lux hoīm.i.vn rationales creature vt beate fierēt illuminā de erāt:q̄ nō deficit hoīes illuſtrare per gratiā ſup oēs irradiando ſi homo facit qđ in ſe eſt:ſe ad deū per cognitionē ⁊ amorē p̄ut pōt conuertēdo.

Lux homīū.

¶ Moraliter vita bona eſt lux hoīm q̄ plus illuminat ⁊ edificat proximum vita q̄ verba.vnde Hier. Multo plus intelligit qđ oculis videtur:q̄ qđ aure percipitur.⁊ Seneca. Longū iter per precepta breue ⁊ efficax per exēpla. Unde ieſus cepit facere ⁊ docere(⁊ lux in tenebris lucet).i. in peccatoribus:q̄ verbū q̄tum in ſe eſt illuſtrat eos luce gratie:ſed q̄ tenebroſi ſunt hoc eſt quia ſe ſubtrahūt ab influentia di-

Uita bona.

Moraliter.

Hiero.

Sene.

Act.j.

nine lucis ſiue verbi:iõ ſequit.(Et tenebre
Tene- bre. eã nõ cõprehẽderũt)&peccatores hãc lucem
Augu. nõ ſequunt:nõ ꝑpter lucis ſʒ ꝑpter ꝓpriũ
defectũ.vñ Aug.Quõ eñ hõ poſitus in ſole
cec⁹ pñſens eſt illi ſol:ſʒ ipſe ſoli abſens eſt:ſic
oĩs ſtultus:oĩs iniquus:oĩs impius cec⁹ eſt
corde pñte ſapiẽtia.Sed cũ ceco preſens eſt
oculis ei⁹ abſens eſt.Non qꝛ illa ipſi abſens
eſt:ſed qꝛ ipſe abſens eſt ab illa.Quid ergo
faciet iſte.mũdet vñ poſſit videri deus.Pec
cata & iniquitates tolle & videbis ſapientiã
que preſens eſt.qꝛ deus eſt ipſa ſapiẽtia:&di
Mat.v. ctũ eſt.Beati mũdo corde:qm̃ ipſi deum vi-
Orige. debunt.¶ Scdm̃ Orige.Lux in tenebris lu
De luce in tene- bris &c. cet:qꝛ dei verbũ vita & lux hoĩm.in nr̃a natu
ra que per ſe inueſtigata & conſiderata in-
formis quedã tenebroſitas inuenit:lucere
J nõ deſinit.Et qm̃ ipſa lux omni creature eſt
Cõpre- hẽſio tri plex. incõprehẽſibilis:tenebre eam nõ cõprehen-
derũt.Ubi nota ꝙ triplex eſt comprehẽſio:
ſcʒ per incluſionẽ:per aptã viſionẽ:per fidei
& charitatis adheſionẽ.Primo modo a nul-
lo.Scdo modo a beatis.Tertio mõ a ſan-
ctis:ſʒ nullo iſtorũ modorũ a malignis com
prehendit:ideo dicit(& tenebre eam nõ com
prehẽderũt).i.q̃ nõ fide nec amore adheſe-
runt.Dicitur etiã aliq̃d cõprehendi qñ per-
Morali ter. uenit ad finẽ cognitionis ipſius:& hoc eſt
qñ res cognoſcit ita pfecte ſicut cognoſcibi-
lis eſt:& ſic ſolus oculus diuinus lucẽ hanc
Grego. cõprehendit nulla creatura.Moraliter lux
ij.Cor. xij. in tenebris lucet:qꝛ virtus lucet & apparet in
aduerſis & oppoſitis.Nam virtus in infirmi
Aduer- ſitates. tate perficit.vnde Greg.Nemo quantũ pro-
fecerit niſi in aduerſitate cognoſcit.qualis
Pſalm. xxiiij. eñ quiſꝙ apud ſe lateat:illata contumelia
probat.Et qꝛ nulla aduerſitas poteſt ſupe-
rare ſanctos & ſeparare a charitate xp̄i:ideo
dicit.(Et tenebre eam non cõprehẽderunt.)
Boni enim viri ſi tangantur aduerſitatib⁹
nõ tñ frangunt aut vincunt:imo in eis gau
dẽt & delectant.Uel(lux in tenebris lucet)
qñ deus per cõſolationẽ illucet his qui ad-
Pſ.xc. uerſa & tribulatiões ſuſtinẽt ſm̃ illõ.Juxta
eſt dñs his q̃ tribulato ſunt corde.& cũ ipſo
Ro.viij ſunt in tribulatione.(& tenebre eam nõ com
prehenderũt)qꝛ nõ ſunt cõdigne paſſiones
huius tp̄is ad futurã gloriã.Semꝑ eñ de⁹
remunerat ſupra cõdignũ & punit citra con
dignũ.Lux etiã in tenebris huius mũdi lu-
cet,quia creator in creaturis appet.Sicut
eñ in patria deus eſt ſpeculum creaturarũ
j.Cor. xiij. in quo creature lucẽt & in quo omnia videbi
mus q̃ ad gaudiũ noſtrũ pertinebunt.ſic in
Aplſ. via ecõuerſo creature ſunt ſpeculum creato
Ro.j. ris.in quo creatorẽ noſtrũ ſpeculamur:qꝛ vt
Deum eſſe. ait Apl's.videmus nũc ꝑ ſpeculũ:vcʒ crea-
turarũ:in enigmate & obſcure:& inuiſibilia
dei a creatura mũdi per ea que facta ſunt
intellecta cõſpiciunt.Deũ eñ eſſe non ſolũ

fides recta teſtat:ſcriptura ſancta loquitur:
cõparatio rerũ ad ipſum indicat:rõ natura
lis dictat:ſanctiꝙ p̄dicãt.verũetiã creature
clamãt.Oĩa naꝙ ſuo modo dicũt:ipſe fecit
nos & nõ ipſi nos:qꝛ de⁹ eſt vox nature.quia Hoc lo co dice- re ipſe nos.
oĩa pulchra teſtantur ipſum eſſe pulcherri-
mũ:dulcia dulciſſimũ:ſublimia altiſſimũ:&
pura puriſſimũ:fortia fortiſſimum:& ſic de
aliis.¶ Sane cũ audis in premiſſis filiũ ex N
deo patre genitũ:caue ne mẽtis tue oculis Filium genituʒ intelli- gẽs ni- hil car- nale cõ cipiat.
infirmũ aliq̃d carnalis cogitationis occur-
rat q̃n poti⁹ colũbino & aq̃lino intuitu ſim-
pliciter crede ac perſpicaciter contẽplare ꝙ
ab illa luce ſimul immenſa & ſimpliciſſima
fulgẽtiſſima & ſumme archana:coeternus &
coequalis:& cõſubſtãtialis ſplẽdor exorit:q̃
eſt virtus ſumma & ſapiẽtia:& in quo oĩa pa
ter diſpoſuit ab eterno:per quẽ fecit & ſecu-
la.factaꝙ gubernat & ordinat ad gloriam
ſuã partim per naturã:partim ꝑ gratiã:par
tim ꝑ iuſtitiam:partim per miam:vt nihil
ita in hoc mũdo inordinatũ relinquat.vñ
Aug.Sicut ſplẽdor ex ſubſtãtia ſolis naſci-
tur:ita & filiũ ex ſubſtãtia patris genitũ in-
telligamus.Et ſicut nõ eſt ſol:aut ignis pri⁹
ſplẽdore ſuo:lʒ ex ipſo naſcat:ſed ex quo ſol Cõpa- ratio.
aut ignis ꝓceſſit:ſimul cũ eo & ſplẽdor eius Augu.
apparuit.nec dici põt ſplendor ſole vel igne
poſterior.cũ tñ vt dixi ex ipſo naſcat.Si er- Natum non po- ſteri⁹ ge nitore ſuo.
go in creaturis aliq̃d inuenit qđ & naſcat &
poſterius nõ ſit genitore ſuo cur hoc a crea-
tore fieri poſſe deſperes:ſicut ſplẽdor ex ſole
natus replet orbẽ terrarum:& tñ a genitore
ſuo nõ abſcindit aliqñ nec recedit ita & fili⁹
a patre genitus vbiꝙ dum ſit in patre ſem-
per permanet.Et ſicut ſubſtãtialiter ſplen-
dor in ſole eſt:& ſol in ſplẽdore:ita ſubſtan-
tialiter pater in filio & filius in patre eſt:&ſi-
cut ſoli & ſplẽdori vna ſubſtãtia dũ ſit:non
tñ vna pſona:qꝛ nec ſolẽ ſplendorẽ eſſe:nec
ſplendorẽ dicimus ſolẽ:ita & pater & fili⁹ cũ
ſint vnius eſſentie:nõ tñ vnius ſunt perſo-
ne.Et ſicut ſol ſplẽdore calefacit & illumi-
nat & ſic cã & ſoluit & excandidat & denigrat.
& oĩa que ei a dño iniuncta ſunt operat ita
& patrẽ per vnigenitũ filiũ ſuũ oĩa legimus
fuiſſe operatũ.hec Augu.ſm̃ eundẽ Augu.
hoc initium ſancti euangeliĩ quidã platoni Plato- nicus.
cus aureis literis preſcribendum:& per oẽs
eccleſias in locis eminentiſſimis preponẽ-
dum eſſe dicebat.

¶ Oratio.

D Omine de⁹ pater oĩpotẽs q̃
coeternũ & coequalẽ & con-
ſubſtãtialẽ tibi ante oĩa ſe-
cula filiũ ineffabilr genui-
ſti cũ q̃ atꝙ ſpũſancto oĩa
viſibilia & inuiſibilia ac me
miſerũ pctõrẽ iter oĩa crea
ſti:adoro:te laudo:teꝙ glorifico. Eſto ꝓpi-
tius mihi pctõri:et ne deſpicias me op⁹ ma-

nuum tuarũ: ſed ſalua et adiuua me ꝓpter nomẽ ſctm̃ tuũ. Operi manuũ tuarũ dexteram porrige: carnali fragilitati ſuccurre. Qui me feciſti: refice infectũ vitijs: q̃ me formaſti: reforma corruptũ peccatis: ꝛ ſm magnã tuã miam ſalues aĩam meã miſerã. B.

¶ De inuẽtione remedij pro ſalute generis humani ꝛ natiuitate virginis marie. Capitu. ij.

In pncipio cũ lucifer creat⁹ eſſet erexit ſe contra deũ creatorẽ ſuũ: et in ictu oculi de excelſo celorũ proiectus eſt in infernũ. Et ob hãc cauſam decreuit deus genus humanũ creare vt ꝑ ipm poſſet caſum luciferi ꝛ ſociorum eius reſtaurare: quapropter diabolus hoĩ inuidens ſibi inſidiabat̃ ꝛ ad precepti tranſgreſſionẽ ꝑm̃ inducere nitebatur. Et quoddã genus ſerpẽtis ſibi eligebat qui tunc erectus gradiebat̃ ꝛ caput virgineum habebat. In hũc fraudulẽtus deceptor intrauit: ꝛ per os ei⁹ loquẽs verba deceptoria mulieri narrauit: ac eã decipiẽs ſuꝑ oẽ genus humanũ mortẽ induxit. Et oportebat nos oẽs carcerẽ inferni ingredi: de q̃ nõ poteram⁹ alicui⁹ adiutorio eripi. Sed tandẽ pr̃ miſericordiarũ ꝛ dñs totius cõſolatiõis clementer reſpexit ſtatũ nr̃e dãnationis et nos ꝑ ſemetipm liberare decreuit ſuꝑ quo ſignũ nobis per oliuã dedit: quã columba incluſis in archa afferebat: q̃ miam dei futurã incluſis in limbo pretẽdebat. Non ſolũ eñ his q̃ in archa erãt miſericordia ꝓmittebat̃: ſʒ et toti mũdo ſignũ ſalutis in oliua dabat̃ ꝛ hoc idẽ deus p̄monſtrauit nobis in multis alijs figuris. ¶ A principio aũt cõditionis nr̃e adã in agro damaſceno iuxta ebron de terra formato: ꝛ a dño i paradiſuʒ voluptatis tranſlato: ac eua in paradiſo de coſta ade dormiẽtis facta ꝛ ꝓ cõſorte ei data ipſiſq; p̄mis parẽtib⁹ i paradiſo ad operandũ ꝛ cuſtodiendũ collocatʒ: ꝛ dehinc ꝓpter ligni vetiti eſum ꝑ diuini ſecreti ſeueritatẽ expulſis ſuperna miſeratio nõ deſtitit hoĩes icitare ad bonũ ꝑ occultos inſtinctus: nec diſtulit hoĩem errabũdũ ad penitentiã reuocare ſpẽ venie dãdo ꝑ repromiſſuʒ ſaluatoris aduẽtũ. Et ne forte ꝑ ignorãtiã et ingratitudinẽ tanta dei dignatio nr̃e ſaluti foret inefficax: in q̃nq; hui⁹ ſeculi etatibus per patriarchas: iudices: ſacerdotes reges ꝛ ꝓphetas ab abel iuſto vſq; ad ioãnẽ bap. filij ſui aduẽtũ p̄nũciare repromittere ꝛ p̄figurare nõ deſtitit: vt ꝑ multa milia tẽporũ annorũ magnis et varijs multiplicatis oraculis et intelligẽtias nr̃as ad fidẽ erigeret et affect⁹ ꝑ nimia ꝛ viua deſideria inflãmaret. vñ Leo papa. Ceſſent illoꝝ q̃rele q̃ de dñice natiuitatis tarditate cauſant̃ tãq̃ p̄teritis tꝑib⁹ nõ ſit ipẽſum qḋ in vltima mundi etate ſit geſtũ. Verbi incarnatio hec cõtulit faciẽda: qḋ facta ꝛ ſacramẽtũ ſalutis humane in nulla vnq̃ antiq̃tate ceſſauit. Qḋ p̄dicauerũt apoſtoli: ħ annũciauerunt ꝓphete. Nec ſero eſt ipletũ ꝙ ſemꝑ eſt creditum. Sapiẽtia vero et benignitas dei hac ſalutiferi operis mora capaciores nos ſue vocationis effecit. Ut qḋ multis ſignis ac multis vocib⁹ multiſq; miniſterijs ꝑ tot fuerat ſecula nũciatũ: in his euãgelij dieb⁹ nõ eẽt ambiguũ. Et natiuitas ſaluatoris tãto ꝯſtãtiorẽ in nobis gigneret fidẽ q̃to predicatio ei⁹ et antiquior p̄ceſſiſſet ꝛ crebrior. Non itaq; nouo ꝯſilio de⁹ hũanis reb⁹ nec ſera miſeratiõe cõſuluit: ſed a cõſtitutione mũdi vnã eãdẽq; oib⁹ cãm ſalutʒ inſtituit. Gratia eñ dei qua ſemꝑ eſt vniuerſitas iuſtificata ſctõꝝ aucta eſt xp̃o naſcẽte: nõ ceꝑta. Et hoc magnũ pietatʒ ſacr̃m tã potẽs etiã in ſuis ſignificationib⁹ fuit vt nõ min⁹ adepti ſint q̃ illud credidere promiſſum q̃ q̃ ſuſcepere donatũ. hec Leo papa. Et nota ſm Augu. ꝙ xp̃s nõ pri⁹ venit niſi hõ de lege naturali et ſcripta prius cõiecit̃: q꞉ ſi xp̃s ſtatim veniſſet diceret hõ: ꝙ ꝑ legẽ naturalem ſaluari poterat: ꝛ ſuꝑfluũ crederet aduẽtũ xp̃i: ſilr̃ dicere poterat de lege ſcripta. Sʒ cõperto ꝙ nõ ſic ſaluari poterat: cũ oẽs ad inferos deſcẽderũt: tunc venit ipſe: quia tunc erat tp̃s miſerẽdi: et prius venire non fuit neceſſe: q꞉ nõ prodeſt medicina ſp̃ualis ſine affectu recipiẽtis. Nec poſterius venit ne fides ꝛ ſpes ex ꝓmiſſa incarnatiõe perirent. Si eñ tardaſſet venire: quotidie decreuiſſent ꝛ tepuiſſent ſm eũdẽ Augu. magnũ deſiderium habebant antiqui videre chriſtum: ſciebant enim illum eſſe venturũ: ꝛ nõ ſolum patriarche ꝛ ꝓphete: ſed etiã omnes qui pie viuebant deſiderantes dicebãt. O ſi hic me inueniet illa natiuitas: o ſi qḋ credo videbo oculis meis. Si ergo fideles iſti tm̃ deſiderabant tanq̃ deuoti erant xp̃o adhuc vẽturo quid faciendũ eſt iam ſuſcepto? ſed ve nobis miſeris hui⁹ moderni tp̃is: q̃ nec tm̃ afficimur ad gratiam exhibitã q̃tũ antiqui afficiebant̃ ad ꝓmiſſam. vnde Bern. Deſideriũ ſuſpirantiũ xp̃i in preſentiã frequẽtiſſime rogitans cõpungor ꝛ confundor in memetipſo ꝛ nũc vix cõtineo lachrymas pudet tẽporis torpiſq; miſerabiliũ temporũ hoꝝ. Cui nãq; nr̃m tm̃ igerat gaudiũ hui⁹ gr̃e exhibitio: q̃tũ accenderat veteres deſiderata ſola promiſſio. hec Bernar. ¶ Cum igit̃ ꝑ longiſſima tp̃a circa ſpaciũ q̃nq; mi

Leo papa.

C

Gratia dei per natiuitatẽ xp̃i aucta non ceſſata.

Augu. Cur xp̃s nõ pri⁹ nec poſterius venit.

Bern.

D

Etas liū et fere ducentoꝝ annoꝝ miſerabiliter
mundi iaceret genus hūanū: et nullus ꝓpter pec-
añ xp̄i catum primi hoīs ad eternā beatitudinem
natiui- aſcēdere poſſet ad primū beatiſſimi ſpirit⁹
tatem. cōpatiētes tandem ruine: ac de ſua ſoliciti
reſtauratione lȝ pluries antea: tñ adueniē-
te plenitudine tp̄is inſtātius ꝛ deuoti⁹ dn̄o
ſupplicauere. Vñ mīa pulſabat viſcera pa-
tris: vt ſubueniret ſecū habēs pacē: ſed ꝯdi-
cebat veritas: ſecū habens iuſticiā: et inter
eas magna cōtrouerſia facta eſt prout nar-
Bern. rat Bern. longo ſermone de annūciatione:
Miſeri- ſed dicti ſui ſumma hec eſt. Dicebat miſeri
cordie ꝛ cordia deo. Eget miſeratione diuina creatu
iuſticie ra rationalis: qm̄ miſera facta eſt: et valde
conten- miſerabilis venit tp̄s miſerendi eius. Ecō-
tio. tra veritas dicebat. Queſo dn̄e impleri ſer-
monem quē locutus es. Totus moriatur
adam cum oībus qui erāt in eo: quādo pre-
uaricando pomū vetitū guſtauit. Dixit mi-
ſericordia. Vt quid me dn̄e feciſti? Scit eñ
ipſa veritas ꝙ ego perij ſi nunꝙ̄ miſereris.
Econtra veritas. Si predictā tuā ſententiā
preuaricator euaſerit: perijt veritas tua et
nō permanet ineternū. Fuit autē hec que-
ſtio per patrem miſſa ad filiū. Veritas aūt
et mīa corā eo eadē dicebant. Non videbat
quomodo circa hoīem poſſet miſericordia
et veritas ſimul cōſeruari. Scripſit aūt rex
ſententiā ſic cōtinentem. Hec dicit. Perij ſi
Mors adam nō moriat: ꝛ hec dicit. Perij ſi miſeri-
bona cordiā nō cōſequat. Fiat mors bona et ha-
Pſal. bet vtraqȝ qd̄ poſtulat: vt ꝛ adā moriatur et
xxxiij. miſericordia cōſequat. Obſtupuerunt oēs
in verbo ſapiētie: ꝛ cōſenſerunt ꝙ moriatur
adā miam ꝯſequēdo. Sed q̄rūt quō mors
poſſit fieri bona cū horribilis ſit ipſo audi-
tu? Rn̄dit rex. Mors peccatoꝝ peſſima: ſed
ſctōꝝ eſt p̄cioſa ꝛ vite ianua. Inueniat ergo
q̄ ex charitate moriat nō obnoxius morti: ꝛ
ſic mors nō poterit tenere innoxiū: ſȝ faciet
in ea foramē p qd̄ trāſeāt liberati. Placuit
ſermo. Sed vbi aiūt: talis poterit inueniri.
Circuit ḡ orbē terrarū veritas et nemo mū-
dus a ſorde nec infans vni⁹ diei. Sed ꝛ mīa
luſtrat celū ꝛ neminē inuenit q̄ ſufficien-
tē ad hoc habeat charitatē. Ei ergo hec vi-
ctoria debebat quo nemo maiorē charita-
tem haberet vt aīam ſuā ꝓ ſeruis inutilib⁹
poneret. Redeūt itaqȝ ad ꝯſtitutū diē anxie
plurimū nō inuēto qd̄ deſiderabāt. Tandē
Ber. vj ſeorſum pax eos cōſolans dixit. Neſcitis qꝛ
non eſt qui faciat bonū nō eſt vſqȝ ad vnū.
Qui dedit conſiliū ferat auxiliū. Intellexit
hoc rex: ꝛ ait. Penitet me feciſſe hoīem. Pe-
na (inqt) tenet me. Penā ſuſtinere incūbit
mihi pro hoīe quē creaui. Et vocato ange-
lo gabriele dixit. Vade dic filie ſyon. Ecce
rex tuus venit. Feſtinauit ille et ait. Ado-
na thalamū tuū ꝛ ſuſcipe regem. hec Bern.

Vides ergo ꝙ magni periculi ꝛ quātū fuit
pctm̄ et ꝙ magna difficultas ſit inuenire
remediū. In hoc itaqȝ ꝯſenſerūt p̄dicte vir-
tutes: ꝛ tunc ipletū eſt illud ꝓpheticū. Mia Pſal.
et veritas obuiauerunt ſibi: iuſticia et pax lxxxiiij.
oſculate ſunt. vñ ꝛ Leo papa. Qꝛ non ita in Leo pa
primū hoīem diabolus violentus extiterat: pa.
vt eū in partes ſuas ſine arbitrij ꝯſenſione E
trāſferret: ſic deſtruēdum fuit pctm̄ volūta- Reme-
riū ꝛ hoſtile cōſiliū: vt dono gr̄e non obeſſet diū vni
norma iuſticie. In totius igit hūani gene- cum.
ris ſtrage cōi vnū ſolū fuit remediū ſub di-
uine rōnis occulto: qd̄ poſſet ſubuenire ꝓ-
ſtratis ſi aliqs filioꝝ adā originalis p̄uari-
cationis alien⁹ atqȝ innocēs naſceret: q̄ ce-
teris exēplo ꝓdeſſet ꝛ merito. Sȝ qꝛ hec na
turalis generatio nō ſinebat dicēs: Dauid
factus eſt filius dauid: ꝛ de ꝓmiſſi generis
fructu proles eſt orta ſine vitio. vñ etiā An-
ſel. Natura nr̄a ad ſilitudinē dei in p̄ncipio
creata fuit quatenus indeſinenter ipſo deo
frueret: ꝛ eius gl̄ia ſine ol corruptiōe ꝛ mu
tabilitate aliqñ potiret. Hoc tam grāde bo-
nū ſtatim in primis parētib⁹ ꝑdidit: atqȝ in
hui⁹ mūdi miſerias infelix et p̄ceps ruit in
eternas miſerias decurſo vite labētis arti-
culo multo infelicius ruitura. Tranſierūt
multa ſecula et dānationis ipſi⁹ imanitas
ſuper oēs filios hoīm eſt in deterius robo- Anſel.
rata. Nec eñ ſummi ſapientia dei vllam in
maſſa creationis humane viā inuenit per
quā vt diſpoſuerat in mundū veniens tam
luctuoſe perditiōi ſubueniret donec ad iſtā
de qua loquimur virginē ventū eſſet. Sed
hec mox vt in mundum venit per humane Marie
generationis lineam tāta omnis boni vir- laus.
tute atqȝ cōſtantia perfecte reſplenduit vt
eam ipſa ſapiētia dei vere dignam iudica-
ret: per quā in hoīem veniēs non tantūmō
reatū primoꝝ hoīm: ſed ꝛ toti⁹ mundi pec-
cata deleret: atqȝ diabolū ſui operis inimi-
cum cū ſuis elideret: necnon damna patrie
celeſtis hoīem illuc reducendo reintegra- Maria
ret. Quis igit iſta ꝑpendēs eſtimare queat ab eter
qua laude digna ſit q̄ tātoꝝ bonoꝝ ſola pre no p̄de-
cunctis mediatrix effici meruit: hec Anſel. ſtinata.
¶ Nec fuit iſta virgo ſubito et caſu inuēta: Dama
ſȝ ab eterno p̄deſtinata. vñ damaſcen⁹. Ipa ſcenus.
dei genitrix ab eterno etiam preuiſo tp̄e dei
cōſilio predeterminata: ꝛ diuerſis imagina-
tionibus et ſctificationib⁹ ꝓphetarū p ſpi-
ritūſanctū premaginata et predicata fuit.
Exurgam⁹ ergo in grāꝝ actiones: ꝛ ꝓ tan-
ta dei circa nos dignatione laudes referā-
mus cum Anſelmo: dicētes. Adoramus te
xp̄e rex iſrael: lux gētiū: princeps regū: terre
dn̄s: ſabaoth: virtus dei omnipotentiſſima.
Adoram⁹ te p̄cioſum nr̄e redēptionis p̄ciū
hoſtiam pacificā: que ſola odoris tui ineſti-
mabili ſuauitate patrē qui in altis habitat

ad reſpiciendū humilia inclinaſti:⁊ filijs ire placabilē reddidiſti. Tuas xp̄e miſeratiões predicamus:tue ſuauitatis memoriā cum abundantia eructamus:tibi xp̄e ſacrificiū laudis immolam⁹ ꝓ multitudine bonitatis tue quā oſtēdiſti nobis ſemini nec̄ filijs ſceleratis ⁊ perditis. Cum em̄ adhuc eſſemus inimici tui dn̄e:⁊ antiqua mors in omnē carnē iniquū exerceret dominium:cui omne ſemē adā lege ꝑmordialis culpe obnoxiū erat recordatus es vberrime mīe tue ⁊ ꝓſpexiſti de ſublimi habitatione tua in hāc vallē plorationis ⁊ miſerie. Uidiſti dn̄e afflictionem ppl̄i tui:⁊ tact⁹ dolore charitatis intrinſecus appoſuiſti cogitare ſuper nos cogitationes pacis ⁊ redēptionis. hec Anſel. ¶ Tacitis autē illis que ab initio oīs creature vſq̄ ad ſancti filij ſui aduentū de hac beata virgine prophetata ſunt tam per eos qui ante legē q̄ per eos q̄ ſub lege iuſti fuerūt de natiuitate ipſi⁹ quā quidē ex linea generationis humane deſcēdiſſe ſcim⁹ ⁊ magna quedam atq̄ mirāda ſignoꝝ indicia ꝓcurriſſe credimus:cōſequēter aliqua videam⁹. Uirgo itaq̄ glorioſa ex qua incarnatio filij dei eſt facta de tribu iuda ⁊ ſtirpe dauid eſt orta. Nam (vt ait Chr̄i.) dignū atq̄ conueniēs erat celeſti myſterio:vt eadē maria que mater dei ſm̄ carnē eſſe meruit:⁊ ex regali genere ⁊ ex ſacerdotali origine naſcerer̄:de q̄ filius dei qui rex ⁊ ſacerdos eternus eſt corpus humane carnis aſſumpſit. Anno ante imperij Auguſti circiter .xxvij. nata eſt glorioſa virgo maria ex patre ioachim de nazareth:ex matre anna de ſephor oppido diſtante ad duas leucas de nazareth ambobus iuſtis ante deū. Qui per annos viginti ꝓle carētes pro habēda ſobole orauerūt vouentes ſe illam domino oblaturos. Cum autē videret Iſachar ſacerdos Joachim inter conciues ſuos cum oblatione aſſiſtere: ſpreuit illū improperās ſterilitatē. Qui improperij pudore ad paſtores pecorum ſuorum ſe contulit:ibiq̄ apparuit ei angelus domini confortans eum:⁊ dicens orationes eius exauditas:⁊ elemoſynas aſcendiſſe in conſpectu dei. Tertiam enim partē ſubſtantie ſue dabat pauperibus:⁊ tertiā templo ⁊ tēpli miniſtris:de alia tertia viuebat cum domo ſua. Et ait ei angelus. Ecce vxor tua pariet tibi filiā:vocabiſq̄ nomen eius mariam cōſecrata erit dn̄o vt vouiſti:⁊ ſpiritu ſancto replebit̄ ex vtero mr̄is ſue:⁊ in tēplo dn̄i erit cōuerſatio eius. Eadēq̄ angelus nūciauit anne. Monituq̄ angelico ambo aſcēderūt i hierl'm:⁊ debitas gr̄as dn̄o ꝑſoluētes in tēplo regreſſi ſunt ad ꝓpria. Cōcepitq̄ anna ⁊ peperit filiā quā vocauit mariā. ¶ Ab originali autē q̄dā ꝑuilegio ſingulari in mr̄is vtero purgata fuit. vn̄ Ber. Eſt itaq̄ virgo maria bonoꝝ titulis cumulata q̄ ꝓculdubio ante fuit ſctā q̄ nata. Ego puto q̄ copioſior ſctificatiōis benedictio q̄ in alijs ſanctificatis ab vtero in eā deſcēderit:que nō ſolum ipſius ortum ſanctificaret ſed vitā eius deinceps ab omni peccato conſeruaret immunem. Decuit nimirum vt ſingulari priuilegio vitā abſq̄ peccato duceret que dum peccati mortiſq̄ peremptorem pareret vite iuſtitieq̄ munus plus omnib⁹ obtineret. hec Ber. vnde dicit Auguſt. q̄ beata virgo ante cōceptionē filij dei ſanctificata fuit q̄ peccare venialiter potuit:ſed poſt cōceptionem filij dei nec mortaliter nec venialiter peccare potuit. Ipſa autē glorioſa virgo maria cum trium eſſet annoꝝ portabat̄ ad templum:⁊ a parentibus in templo oblata intra ſepta templi cum alijs virginibus collocata:vt literas diſceret ⁊ domino ſeruiret ibidemq̄ vſq̄ ad annū .xiiij. permāſit. Sz accelerato in ea diuina gratia rōnis vſu qn̄ parētes eā in tēplo dimiſerunt ex tūc ſtatuit in corde ſuo deū habere in patrē ⁊ fecit ſe doceri dei legē:ac deuote ⁊ frequenter cogitabat quid poſſet facere deo gratū vt ſibi gratiā ſuā dare dignaretur. Petebat vero affectuoſe a deo gratiā obſeruandi mandata ⁊ precepta legis:⁊ vt faceret eā amare oīa que ipſe amat:⁊ odire oīa q̄ ipſe odit. Petebat quoq̄ oēs virtutes per quas efficeretur gratioſa ante cōſpectū ſuū:⁊ melius ac melius in dei opere ꝓficiebat. Omni tēpore cōtēplationi aut oratiōi:aut lectiōi:aut operationi ſe dabat ꝓ ſalute gn̄is humani ſine intermiſſione orabat ſcripturas de aduentu xp̄i frequēter legebat:⁊ quicquid in ſcripturis de incarnatione dei inueniebat:⁊ hoc oſculādo ⁊ amplexādo dulciter relegebat. Fiebat vt in vigilijs inueniretur prior:in ſapiētia dei eruditior:in hūilitate humilior:in carminib⁹ dauidicis elegātior:in charitate gratioſior:in puritate purior:in omni virtute ꝑfectior erat enim conſtās ⁊ immobilis. Et cū quotidie melius trāſiſſet: hanc iraſcentem nullus vidit vel audiuit. Omnis ſermo ei⁹ ita erat gratia plena:vt i lingua eius agnoſceretur deus. Et erat ſolicita circa ſocias ſuas:ne aliqua ex eis in vllo ſermone offenderet:ne aliqua in riſu vocem ſuā exaltaret ne aliqua iniurioſa vel ſuperba circa parē ſuā exiſteret:⁊ ne in aliquo peccarēt. Sine intermiſſiōe bn̄dicebat dn̄m. Et ne forte i ſalutatiōe ſua a laudibus dn̄i tolleretur:ſi q̄s eā ſalutabat ipſa ꝓ reſalutatione deo gr̄as rn̄debat. Deniq̄ pmū ab ipſa exiuit:vt dū homines ſcti ſalutātur:deo gr̄as dicant. Ipſa etiā pma oim de obſeruāda virginitate (niſi deus aliter ordinaret) votum vouit:q̄ nulla ab initio ſeculi:ex quo hic factus eſt mūdus deo obtulit:tam prudēter:tā humiliter:tam

ta ſed magis ꝑſernata aſſerit ab originali culpa.

Augu. Dicit peccar̄ q̄nq̄ venialr potuiſſe.

P̄ntatio marie. petitiones ⁊ p̄ces marie,

Profect⁹ marie.

do gratias vn̄ ortum.

Uotū virginitatis p̄mum.

deuote ſe habebat ꝙ vita ipſius exẽplũ vi-
uẽdi cũctis prebebat. vñ de vita eius ſic ſcri-
Ambꝛ. bit Ambꝛo. Sit nobis tanꝙ imagine deſcri-
pta vita marie ex qua velut ſpeculo reful-
get ſpecies caſtitatis ⁊ foꝛma virtutis. Vir-
go erat coꝛpe ⁊ mẽte coꝛde humilis: verbis
grauis: aĩo prudẽs: loquẽdi peritioꝛ legendi
ſtudioſioꝛ. non in incerto diuitiarum: ſed in
Infini- prece pauperis ſpem reponẽs. Intẽta opi-
tiui pro verecũda ſermone: arbitriũ mẽtis nõ homi-
impfe- nẽ ſed deũ q̃rere: nullũ ledere: oĩb⁹ bñ velle
ctis in- maioꝛib⁹ aſſurgere: equalibus nõ inuidere
dicati- iactantiã fugere: rationẽ ſeq̃: amare virtutẽ.
ui. Quãdo illa vel nutu leſit parẽtes: qñ faſti-
diuit humilẽ: qñ irriſit debilem: qñ vitauit
inopẽ. Nihil toruũ in oculis: nihil procax in
verbis: nihil inuerecundũ in actu. Non ge-
ſtus fractioꝛ: nõ inceſſus ſolutioꝛ: nõ vox pe-
tulantioꝛ: vt ipſa ſpecies coꝛpis ſimulachrũ
fuerit mẽtis ⁊ foꝛma probitatis. Talis eñi
fuit maria: vt eius vnica vita omniũ diſci-
Anſel. De ma rie pu ritate. plina ſit. Si igit̃ actoꝛ nõ diſplicet: opus ꝓ-
bemus: vt quicũq ſibi exoptat p̃miũ imitet̃
exẽplũ. hec Amb. vñ ⁊ Anſel. Nata igitur et
infantiales annos exuta: ꝙ caſte: ꝙ ſancte
ꝙ deo digne vitã inſtituerit ac inſtitutã ege-
rit: vel cogitatu queat coniectare. Nulli de-
niq dubiũ caſtiſſimũ coꝛpus ⁊ ſanctiſſimã
animã ei⁹ fundit⁹ fuiſſe ab oĩ macula pcti
iugi angeloꝛũ cuſtodia ꝓtectã: vt pote aulã
quã ſuus oĩm creatoꝛ deus coꝛpoꝛaliter in
habitaturus: ⁊ ex qua hominẽ ſue pſone vni
tatẽ ineffabili fuit opatione ſumptur⁹. Et
q̃d mirũ? Nã ⁊ inter hoĩes vſus obtinuit ſi
tn̄ celeſtib⁹ ad terrena põt eẽ cõparatio vlla
vt cũ prepotẽs aliq̃s vel perſona diues aliq̃
vadit hoſpitaturus: cliẽtes ꝓcurent: locum
muniãt: mũdẽt: oꝛnẽt atq cuſtodiãt: quo ve
niẽti dño ſuo aptus ad habitandũ ⁊ cõgru⁹
fiat. Q̃d ſi talis apparat⁹ fit ꝓ aduẽtu terre
ni hoĩs ⁊ momẽtanee ptãtis: q̃lis putam⁹
appat⁹ oĩs boni fiebat ꝓ aduẽtu celeſtis et
eterni regis in coꝛde ſacratiſſime virginis q̃
illũ nõ ſolũ erat in ſemetipſam trãſitiue ho-
ſpitatura: ſed etiã ex ſubſtãtia ſua hominẽ
I figura conce- ptionis marie. aſtiagis filia. factũ paritura. hec Anſel. cõſidera hic attẽ-
te virtutes ⁊ moꝛes virginis marie: ⁊ ꝓ poſ-
ſe tuo etiã imitari ſtude. ¶ De marie con-
ceptione ⁊ ſanctificatione eſt ſciendũ ꝙ cũ
de⁹ hũanã naturã aſſumere decreuiſſet cõ-
gruũ fuit: vt matrẽ de q̃ naſceret̃ p̃mitteret.
Et hec ꝑ filiã regis Aſtiagis p̃figurata fuit:
q̃ vt in hyſtoꝛia ſcolaſtica dr̃ in viſione vidit
q̃d de vtero filie ſue vitis pulchꝛa creſcebat
q̃ frondib⁹ ⁊ floꝛib⁹ ſe dilatabat: ⁊ fructum
pferẽs totũ regnũ ſuũ obũbꝛabat. Dictũq
eſt ei ꝙ de filia ſua rex magnus naſciturus
erat q̃ poſt hec cyrũ regẽ generauit qui fi-
lios iſrael de captiuitate babylonica libe-
rauit. Ita ioachim dictum eſt q̃d filiam gi-

gneret q̃ xp̃z regẽ poꝛtaret qui nos de capti-
uitate diabolica liberauit: qui et vera vitis
fuit ⁊ totũ mũdũ obũbꝛauit: ipſa etiam pfi-
gurata fuit per fontẽ ſignatũ in oꝛto conclu- Figu-
ſo poſitũ: qꝛ eã cõcluſam in vtero matris ſpi- ra ꝑ oꝛ
ritusſctũs ſctificauit ⁊ ſigillo ſctẽ trinitatis tũ ꝯclu
ſic concluſit ⁊ ſignauit ꝙ in ea nunꝙ aliq̃d ſum et
coinquinatũ introiuit. Hec ẽt pfigurata fontẽ ſi
fuit ꝑ ſtellã balaã qui promiſit ꝙ de Jacob gnatuz
oꝛiretur ſtella per quam figurabatur maria per ſtel
fluctuãtiũ ductrix ⁊ adiutrix ſingularꝫ et pre lam ba
cipua ſine qua ſtella nõ poteramus hoc fer- laam.
uidũ mare pertrãſire: nec ad poꝛtũ celeſtis
patrie ꝑuenire. Ipſa etiã btã virgo quo ad
ſuam natiuitatem pfigurata fuit ꝑ virgã Per vir
de radice ⁊ ſtirpe ieſſe patris dauid egreſſaꝫ gã ieſſe.
de qua flos ameniſſim⁹ xp̃s aſcẽdit ſuper
euã ſeptiformis gr̃a ſp̃uſſcti requieuit. Quõ Per
aũt floꝛẽ ꝓducit p̃figuratũ fuit ꝑ poꝛta clau poꝛtaz
ſa quã dñs ezechieli mõſtrauit que nunꝙ ezechie
aperiri debebat: ſꝫ dñs ſol⁹ ꝑ eã clauſã trãſi lis.
re volebat. Ipſa etiã pfigurata fuit per tẽ Per tẽ
plũ q̃d ſalomõ dño edificauit. Hoc tẽplum plũ ſa
erat cõſtructũ marmoꝛe cãdidiſſimo ⁊ oꝛna- lomõis
tũ intriſec⁹ auro mũdiſſimo. Sic maria erat
albiſſima cãdoꝛe puriſſime caſtitatis ⁊ oꝛna- R
ta intrinſec⁹ auro perfectiſſime charitatis. Obla-
¶ Oblatio vero marie in tẽplo fuit p̃mon- tiõis i
ſtrata per mẽſã ſolis i ſabulo: de q̃ menſa dr̃ tẽplo fi
in ſcholaſtica hyſt. Piſcatoꝛes enim quidaꝫ gura ꝑ
rethe in mare mittẽtes caſu mirabili mẽſaꝫ mẽſam
aureã extraxerũt q̃ ipſi ſoli materiali quem ſolis.
gens illa tanꝙ deũ coluit oblata fuit in tẽplo
q̃d ibidẽ in littoꝛe maris in ſabulo cõſtructũ
erat. Per illã mẽſaꝫ q̃ i tẽplo ſolis materia-
lis eſt oblata: bñ eſt maria figurata: q̃ vero
ſoli. i. ſummo deo ⁊ in tẽplo ſolis eternalis
eſt oblata: ⁊ pulchꝛe per mẽſam maria eſt fi-
gurata: qꝛ per eã celeſtis eſca nobis eſt col- Per fi-
lata: nã ipſa filiũ dei ieſum xp̃m nobis gña liam ie
uit: q̃ nos ſuo coꝛpe ⁊ ſanguine refocillauit. pte.
Itẽ p̃mõſtrata fuit per iepte filiã: ſed illa ex
abrupto ⁊ indiſcrete oblata deo poſtea ſerui
re nequiuit: maria vero rite ⁊ diſcrete obla-
ta poſt oblationẽ ſuã ſp dño ſeruiuit. Illa
poſt victoꝛiã hoſtiũ tpaliũ ꝓ grãꝝ actiõe: Vita
maria añ victoꝛiã ꝓ victoꝛie hoſtiũ tpalium ei⁹ ꝑ oꝛ
collocatõe. Qualr̃ aũt deo ſeruiuit ⁊ quã vitã tũ pẽſi
habuit hoc i oꝛto illo ſuſpẽſo demonſtratuꝫ le figu-
fuit quẽ rex pſarũ vxoꝛi i alta ſtructura plã rata.
tauit de quo patriã ſuam de lõge cõtẽplari
affectauit: ꝑ quã cõtẽplatiua vita marie de
ſignatur q̃ in tẽplo dñi cõtemplationi inſi-
ſtens patriã celeſtẽ ſemꝑ cõtẽplabat̃. Oꝛo.
O Virgo virginũ maria q̃ nec p̃mã
ſimilẽ viſa eſt nec habere ſequen
tẽ: que prima inter feminas ſuã
de ꝟginitatis votũ vouiſti ⁊ glo-
ſũ mun⁹ votũ vouiſti cũ h̃ a nul-
lo hoĩe nec v̾bo didiciſſe nec exẽplo ad imi-

tationē inuitata fuiſſes: hacq; ỽtute ceterꝫ
ornata deo placuiſti et viuendi exēplū oīb⁹
reliqſti: depcor bonitatē tuā imēſaꝫ vt tu ſū-
mū meū ſolatiū dirigas vitā meā meq; tu-
as ỽtutes ꝛ exēpla pro poſſe imitari facias:
ꝛ grāꝫ tuā ſemꝑ mihi adeſſe cōcedas amē.

¶ De deſpon. ỽgis ma. Ca. iij.

Uirgo itaq;
dn̄i maria cū etatis ꝓceſ-
ſu q̄tidie etiā i ỽtutib⁹ ꝓ-
ficiebat: ꝛ qꝛ pr̄ ꝛ mr̄ eā de
reliquerāt dn̄s eā aſſum-
pſit. Quotidie nāq; ab an
gelis frequētabat: q̄tidie
diuina viſitatiōe fruebat
q̄ eā a malis oībus cuſto-
diebat: et bonis oībus redundare faciebat.
Itaq; ſic vſq; ad annū xiiij. ꝑuenit tūc pōti-
fex publice denūciauit vt virgines q̄ in tē-
plo cōſtitute hāc etatē impleſſent domū re-
uerterent ac nuptijs operā darēt cui man-
dato cū cetere ꝑne paruiſſent ſola ỽgo ma-
ria hoc ſe facere nō poſſe rn̄dit. Si quidē et
parentes ſuos ſe dixit dn̄i ſeruitio manci-
paſſe: ꝛ inſuper ſeipam dn̄o ỽginitatē vouiſ
ſe. Pōtifex igit in anguſtia poſit⁹ cū neq; cō
tra ſcripturā que dicit: vouete ꝛ reddite: vo-
tū infringendū putaret: neq; morē genti in-
ſuetū introducere auderet ꝯſiliū habuit cū
primoribus q̄d eſſet faciendū oībuſq; in cōi
placuit dn̄m ſuꝑ hoc eſſe cōſulēdū. Et cete-
ris q̄dē orōni incūbentibus pōtifex ex mo-
re ad conſulendū dn̄m acceſſit. Nec mora ꝛ
cūctis audientib⁹ de propitiatorij loco vox
facta eſt eſaie vaticinio requirendū eſſe cui
ỽgo cōmendari ꝛ deſponſari deberet illo. ſ.
egredietur ỽga de radice ieſſe ꝛc. Cunctoſq;
de domo et familia dauid nuptijs habiles
non coniugatos: ỽgas ſuas ad altare iuſſit
allaturos. Erat autē inter ceteros hō nōie
Joſeph q̄ cū ỽgā ſuā attuliſſet et ipſa ilico
florē germinaſſet: atq; in ei⁹ cacumine colū
ba de celo veniēs conſediſſet liq̄do oīb⁹ pa-
tuit ipſi ỽginē deſponſandā fore. Unde in
numeri legit q̄d moyſes iuenit ỽgā aaron
germinaſſe: et turgentib⁹ gēmis flores eru-
piſſe q̄ folijs dilatatis in amigdalas defor-
mati ſunt. ¶ Per iſtā intelligi pōt beata vir
go q̄ inſtar virge fuit gracilis per pauptatē
ꝛ flexibilis ꝑ hūilitatē: ꝛ recta per intētionē
ꝛ charitatē. Iſta ỽgo inuenta eſt gēmis tur
gentib⁹ q̄n filiū dei in vtero ſuo ꝯcepit: ex q̄
flores fructiferi eruperunt q̄n dei fili⁹ ipſa
manēte ỽgine natus fuit. Nā ſicut flos nō
violat arborē ſed ornat: ſic dei fili⁹ non vio-
lauit ỽginē: ſed magis donis et grātijs ador-
nauit ſm Chriſ. Hec ỽga ē q̄ in tabernacu-
lo teſtimonij poſita: ſine humore terre fru-
ctum nucis germinauit: qꝛ ſine ſemine viri
filiū edidit: qui tā̄q̄ nux ligno paſſionis ad-
heſit. Et bn̄ nunc flos nūc fruct⁹ dicit: qꝛ ſm
Ambr. veluti boni arboris fruct⁹ ꝑ ſue vir-
tutis ꝓceſſu nūc floret: nūc fructificat in no Amb.
bis: nūc rediuiua corporis reſurrectione re-
parat. Ideo etiā alibi flos alibi fructus dr̄
qꝛ in vtriuſq; teſtamēti paginis ita ꝑdicat.
Flos in lr̄a fruct⁹ in ſpū. Flos i lege: fruct⁹
in grā et ỽitate. Flos in priori tabernaculo:
fruct⁹ in ſecūdo. Flos in obſeruatiōe carna Flori
liū ſacrificiorꝫ: fruct⁹ in ſpūali intelligentia ꝯparat
myſteriorꝫ. Sicut eni in flore fruct⁹ prenun- xp̄s.
ciat: ſic in illis cerimonijs xp̄s vētur⁹ ſigni
ficabat. Patꝫ itaq; ꝙ xp̄s flos dr̄ in propheti
ca veteris teſtamēti promiſſione q̄ ꝛ fruct⁹
vocat in noui teſtamēti grē ꝑfectione. Sed
ſicut fruct⁹ nō apparet virente flore: ita nec
xp̄i ỽitas patuit carnali obſeruatione ma-
nēte. Areſcēte ỽo flore fructus videt: qꝛ de-
cidēte lege grā et ỽitas ꝑ ieſum xp̄m facta ¶
tenet. ¶ Igit ỽgo dn̄i cū q̄buſdā ỽginibus Deſpō-
collactaneis ſuis quas ob miraculi oſtēſio- ſatio
nē et pudoris ſui cuſtodiam a ſacerdote ac- marie.
ceperat: ad domū parētū in nazareth reuer Hiero.
ſa eſt hn̄s ſecum more ſolito ſui pudoris cu-
ſtodes ꝛ teſtes ſine q̄ nūq̄ proceſſit. vn̄ Hie-
ro. cū ea ſemper ſingularū ỽtutū pudicitia
comes irremota manſit: qꝛ oīno pudor in-
diuiduus virginitati eſſe dꝫ: ſine quo caſti-
tas vera ſeruari nō poteſt. Nūq̄ igit beata
maria ſine pudoris ſui cuſtode proceſſit. Jo-
ſeph quoq; receſſit ibidē ꝛ mutua deſpōſatio
ne facta recedit in domū ſuā eā diſpoſitur⁹ cur ſue
ꝛ nuptijs neceſſaria ꝓuiſur⁹. Fuit itaq; vir- trib⁹ vi
go maria ioſeph viro ſue tribus deſponſata ro nu-
qꝛ mulier viro alteri⁹ tribus nubere non po pſit.
terat: q̄n ad ipſam hereditas paterna ꝑtine
bat. Btā aūt virgo fuit vnica ioachim patri
ſuo ſuccedēs ei i hereditate: ꝛ ideo ex lege co
gebat viro ſue tribus nubere. Ambo aūt de
eadē tribu erāt: qꝛ ambo a dauid deſcende-
rāt: ſed maria ꝑ nathā ꝛ ioſeph per ſalomo-
nem. Et lꝫ ioſeph ēt cogeret ad matrimoniū ioſeph
ꝯhēdū ſm tꝑis illi⁹ modū tn̄ habebat virgi quoq;
nitatē in deſiderio ꝛ propoſito: ſed nondum ỽgini-
expreſſerat in voto. Cōtraxit itaq; matrimo tatē de
niū cū virgine cōmittēs ſe volūtati diuine. creue-
Et poſtmodū ex diuina reuelatione ioſeph rat ſer-
agnouit ꝓpoſitū marie: ꝛ tūc ex cōi cōſenſu uare.
vouerūt ỽginitatē ſeruare. vnde Aug. Ma-
ria ꝛ ioſeph anteq̄ facta eſſet mutua deſpō- Augu.
ſatio: virginitatem ſeruare propoſuerunt: et
vterq; cōſenſit i mr̄imoniū reuelatiōe ſpūs
ſcti. Nec alter cōſenſiſſet i alterū niſi docēte
ſpūſctō: alter alteri⁹ cognouiſſet propoſitū.
Sꝫ poſtea vterq; ꝓpoſitū ſuū exprimēs ver-
bo deo vouerūt virginitatē. Adhuc enim vt
credit ioſeph virgo erat: cui⁹ rō hec eſſe pōt.
Quia cū xp̄s i paſſiōe ſua nulli matrem ſer-

D
uendā tradidit:niſi ꝟgini:nō eſt probabile
Deſpōſatio marie p ꝟba de preſenti,
ꝙ ante ꝯceptū dñ adhuc eſſet iuuēcula tra-
derek alicui cuſtodiēda niſi ꝟgini. Fuit au-
tem btā ꝟgo deſpōſata Joſeph nō deſpōſa-
tione futuras nuptias ꝓmittēte:ſed deſpō-
ſatione ꝛ cōſenſu p verba de pñti. Et ita ve-
rum matrimoniū fuit inter ipſos ꝛ conſum-
matū.ſolēnitates em̄ nuptiarū non ſunt de
ſubſtantia mr̄imonij. Unde ꝛ Joſeph ſpon-
Hugo.
ſus ꝛ vir eius ſolet dici. vñ dicit Hugo ꝙ cū
beata virgo ꝟginitatē vouiſſet et parentes
eā nubere iuberent timens illa inobediens
eſſe parētib⁹:nec ꝟginitatis propoſitū deſe-
rere volens:p ſpm̄ ſctm̄ edocta commiſit ſe
deo certā habens fiduciā qꝺ eā diuina mīa
ita cuſtodiret:vt poſſet parentib⁹ in cōtra-
hendo matrimonio obedientiā exhibere:et
tñ votū ꝟginitatis nō cogerek frangere: et
ponit exēplū de abrahā q̄ repromiſſionem
acceperat in ſemine yſaac: quem tñ poſtea
iuſſus eſt imolare:cui iuſſioni paruit: ſciēs
ꝓ certo qꝛ ꝛ ſi ſm humanā rōnē ꝓmiſſioni
ꝯria viderek iuſſio:ſm illā tñ virtutem qua
deo poſſibilia ſunt oīa cū obediētia iuſſio-
nis ipleri poſſet promiſſio. Sicqꝫ factū eſt:
vt ꝛ obediētie inueniret meritū:ꝛ promiſſio-
nis cōſequerek effectum. Ita potuit eſſe in
Anſel.
propoſito de btā ꝟgine. vñ et Anſel. Et qui-
Uirginitatē et fecūditatē amaſſe dicit.
dē h̄ duo ipſa iocundus amabat ꝟginitatē
ſcꝫ ꝛ fecūditatē. Uirginitatē qꝛ hāc deo per
oīa placere intelligebat. Fecunditatē:qꝛ ſi-
ne hac maledictū legis que adhuc carnali-
ter cuſtodiebak incurrere metuebat. Duo
ergo erant in ꝟginis aīo inuiſibili:ſed ma-
gno concertātia ꝓlio ꝟginitatis amor ꝛ le-
galis maledictionis timor. Uerūtñ libra-
to diu multūqꝫ cōſilio vicit amor q̄ ꝑponde-
rabat:ꝛ terga dedit timor. Uicit in ea amor
ſeruande ꝟginitatis:ꝛ excludit ab ea timo-
rē incurrēde maledictionis. Uirgo itaqꝫ te-
nera ꝛ delicata regali ex ſtirpe progenita et
ſpecioſiſſima totā intētionē ſuā: totū amo-
rē ſuū:totū ſtudiū ſuum ad hoc intendit vt
corp⁹ ꝛ aīam ſuā deo ꝑpetua ꝟginitate cō-
ſecraret. Sciebat em̄ qꝺ quāto ſancti⁹ eam
conſeruaret:tāto ſublimi⁹ ei q̄ olim caſtiſſi-
mus imo q̄ ipſa caſtitas eſt: appropinqua-
ret. Amplectendo igik qꝺ acceptabili⁹ eſſe
cognouit dño legis ſperauit et credidit ſe
plene euaſurā maledictionē date legis re-
putās ſecū illud tāte bonitatꝫ:tāteqꝫ ſapie:
vt dū ſe nullaten⁹ iuxta cōſciētiā ſuā meli⁹
ſcire:aut poſſe facere ꝙ faciebat aduerte-
ret:tutū conſiliū ne q̄d peti in iſtis ſubiret
inueniret. Nec decepta eſt. Quis em̄ ſpera-
uit in dño ꝛ derelict⁹ ē ab eo? Deniqꝫ vbi tā
ſctām intētionē ei⁹:tā caſtū propoſitū eius
tam firmā fidē conſtantē ſpem ꝛ indeficien-
tem vidit charitatē eius:eo mīe ſue intuitu
egit circa illam: vt nec ſanctitas intentio-
nis eius fruſtraretur:nec caſtitas propoſi-
ti eius violaretur. Ne autē firmitas fidei in-
firmata ſpei conſtantia titubaret: aut cha-
ritatis in ea plenitudo deficeret:occurrit ei
auxilium quo ei et quod timebat eriperet:
et quod amabat ſaluo ſignaculo non au-
ferret. Dedit ergo illi: vt et virgo quod et
magis optabat permaneret: et nemo il-
lam a maledicto liberrimam dubitaret fe-
cunda fieret. Dedit ei vt eſſet et prole ferti-
lis et virginalis dāni immunis. hec Anſel.
Anſel.
E
Anne mariti ꝛ filie ꝛ earū filij ꝛ mariti.
Et eſt hic ſciendū ꝓpter marie cognationē
de qua in euangelio ſepe fit mētio:ꝙ anna
tres viros ſucceſſiue habuit. ¶ Primo Joa-
chim. ¶ Scḋo cleophā frēꝫ ioſeph. ¶ Ter-
tio ſalomā. De quolibet horū filiā vnā ſu-
ſcepit: et quālibet mariam appellauit. He
tres marie tres viros habuerunt. Prima
Joſeph. Scḋa alpheū. Tertia zebedeum.
Prima parit Chriſtū. Secunda Jacobū mi-
norem ꝛ Joſeph iuſtum qui ꝛ Barſabas eſt
dictus ac Symonē et iudā. Tertia Jacobū
maiorē ꝛ Joannē euangeliſtā. Jacob⁹ autē
zebedei lꝫ poſterior natu:tñ maior eſt dict⁹:
quia prius a dño vocatus:ad cuius diſtin-
ctionē Jacob⁹ alphei minor eſt appellat⁹.
Fres dñi.
Hic Jacobus minor et tres fratres ſui pre
ceteris cōſanguineis dicti ſunt fratres dñi
qꝛ nō ſolū cognati erant de duab⁹ ſororib⁹
ſed et putabank agnati tanꝙ ex duob⁹ fra-
tribus. ſ. Joſeph et Cleopha deſcendentes.
Jacob⁹ minor.
Inter quos tñ antonomatice Jacob⁹ fra-
ter dñi eſt dictus:qꝛ erat ei in facie et linea-
Cur de deſponſata naſci voluit xp̄s
mētis corpis ſilis. Uoluit aūt dñs matrem
ſuā hr̄e virū:ꝛ nō de ſimplici ſed de deſpon-
ſata cōcipi et naſci diuerſis ex cauſis:quaꝝ
quedā accipiunk ex parte pueri: quedā ex
parte matris:quedā ex pte alioꝝ. Ex parte
Cauſe ex pte pueri.
pueri ſumunk rōnes q̄nqꝫ. Prima ſm Hie-
ro. propter declarationē originis:vt p gña-
tionem Joſeph cuius maria cognata erat
Hiero.
origo marie monſtrarek:ꝛ more ſcripturarū
Ambr.
genealogia xp̄i p virum deſcriberek. Scḋa
ſm Ambr. propter remotionē ſuſpitiōis:ne
ſcꝫ a legis iniuria incepiſſe viderek:cū par-
tus innupte lege dānarek. Tertia ſm eun-
dē propter remotionē ſuſpitionis:ne. ſ. hero-
des ꝛ iudei xp̄m iuſte q̄ſi de adulterio natū
perſequi viderenk:ꝛ ab īfidelib⁹ tāꝙ illegi-
Orige.
timus abijcerek. Quarta ſm Orige. propter
ſuſtētationē pueri maxime cū deberet i egy-
ptū portari:vt. ſ. Joſeph nutriret. vñ et Jo-
Orige.
ſeph nutriti⁹ dñi appellak. Quinta ſm Ori-
Hiero.
genē. Hier. ꝛ Ambro. ꝓpter ocultationē na-
Ambr.
tiuitatis xp̄i vt videlꝫ myſteriū et part⁹ filij
F
dei diabolo celarek dū cū putaret nō de vir-
Cauſe ex pte matris.
gine:ſed de vxore generatum. ¶ Itē quinqꝫ
rōnes ſumunk ex pte matris. ¶ Prima ſm
Ambr. ne grauida apparens infamaretur:
Ambr.
et ideo permiſit dominus ꝙ potius de ſuo

oītu ꝙ de matris pudoꝛe dubitaret. ¶ Secūda ſm Bedā ⁊ Hiero. ad vitationē pene: ſcilꝫ tanꝙ adultera a iudeis calūniaretur ⁊ ſic ꝗſi iuſte lapidaret. ¶ Tertia ſm Hiero. et Oꝛige. ad ſuſtentationem ſolatij: vt .ſ. viri miniſterio ⁊ ſolatio ⁊ maxime in egyptū fugiens: ⁊ inde rediēs frueret. ¶ Quarta ſm gloſ. ad roboꝛationē fidei: vt .ſ. Marie verbis maioꝛ fides adhiberet: innupta em̄ pregnans mētiri videret: nec ei ſi ſe ꝟginē eſſe diceret crederet. ¶ Quinta ad ꝑticipationē ſtatus ſinguli: vt vcꝫ mater dñi hr̄et aliq̄d cuiuſlibet ſtat⁹: ſcilꝫ virginitatis: matrimonij: ⁊ viduitatis. ¶ Itē q̄nqꝫ ratiōes ſumūtur ex ꝑte alioꝝ. Pꝛima ſm Amb. ad remotionē excuſationis pcti ne ꝟginib⁹ impudicis ⁊ male viuētib⁹ velamē excuſatiōis preberet: ex quo mater dñi infamata videret. ¶ Secūda ſm Oꝛig. ad ꝯfirmationē matrimonij ꝯ futuros hereticos matrimonium dānare volētes vel vt ꝑ hoc ꝙ de virgine et deſponſata naſceret vterqꝫ ſtat⁹ ⁊ virginū ⁊ cōiugatoꝝ appꝛobaret cōtra hereticos alteri iſtoꝝ detrahentes. ¶ Tertia ad ſubleuationē oppꝛobrij: vt ſcꝫ ab oī gradu feminarū tolleret oppꝛobꝛiū: qđ in eua incurrerant oēs femine: ⁊ tam virgines ꝙ̄ nupte: ꝙ̄ etiā vidue a cōi oppꝛobꝛio qđ in eua cōtraxerant eximeret in ꝑſona marie. ¶ Quarta eſt ad cōmendationē exempli: vt vcꝫ oſtenderet facta deſpōſatiōe an̄ cōuentionē liberū eſſe trāſire ad melioꝛa vota: ſponſo irreq̄ſito: vt eſt in religionis ingreſſu: vbi anima deſpōſatur deo: ſicut fuit in beata virgine. ¶ Quinta eſt ſm Chꝛi. ad declarationem myſterij: quo .ſ. ipſi xp̄o deſponſatur eccl'ia que virgo eſt imaculata ſp ⁊ ſine ruga cui⁹ virginis fuī⁹ filij in fide ieſu xp̄i. qui ſm Leonē papam: quo ſpū de virginis vtero naſcitur xp̄o hoc de eccl'ie vtero naſcitur xp̄ianus. Ideo aūt ſm Chꝛ. Beata maria fabro lignario deſpōſata fuit: q2 xp̄s eccleſie ſponſus olim ſalutē per lignuꝫ crucis operari debebat. Et ſm Aug. Chꝛiſtus natus de matre que fabꝛo deſponſata erat omnem carnalis nobilitatis tumoꝛem extinxit. Hec fuit pꝛefigurata ꝑ virginē ſarā Raguelis filiaꝫ Thobie deſponſatam q̄ ab oī concupiſcentia mūdam ſeruauit aīam. Multomagis maria ioſeph deſpōſata que virgo ineternuꝫ permāſit imaculata. ¶ Cōparatur etiā virgo maria turri foꝛtiſſime que di. ebat baris que (vt in ſcholaſtica. hyſtoꝛia dr̄) duobus cuſtodibus defendi poterat ab omnibus viuentib⁹. Tam foꝛtiſſima et īuincibilis fuit virgo maria cuius cuſtos p̄cipuus erat deus eterna ſapiētia. Cui⁹ vita etiā cōparatur turri dauid q̄ munita erat mille clipeis qui de ea dependebant: q2 mille virtutes ⁊ multo plures in maria apparebant quibus vita eius munita erat intra ꝙ oēs tentationes ⁊ peccata ſuperabat: ⁊ non ſolū hoc a ſe: ſed etiā ab alijs gratiā ſuā refundendo repellebat. Conſidera mō quāte an̄ hāc beatā virginē: ⁊ etiā quāte poſt eā mulieres ⁊ ꝟgines fuerint: hec tamen ſola mater dñi fieri meruit. Magna em̄ et ineffabilis gr̄a eſt vt vna ex tantis milibus eligat. Ideo aūt pꝛe ceteris electa fuit: q2 oēs alias ſanctitate pꝛecellunt. vnde Anſel. Eam ſolā ſcrutans coꝛda ⁊ renes deus ex oībus virginibus quas capiebat mūdus elegit et ſacrauit: vt habitaret in ea coꝛpoꝛaliter quā iam plenā pridē virtutibus fouebat ⁊ circūplectebatur ſpiritualiter. Ipſam aūt oēs mulieres ſanctitate p̄celluiſſe: puta ꝙ intelligit: q̄ aiaduertit. Nam alie quidem partes gratiarū meruerunt: ipſa autem plena gratia ab angelo ſalutatur. Hec Anſel. ¶ Oratio.

Excellētia marie i gratia et in merito.

Anſel.

Salue virga ieſſe floꝛida ⁊ fructifera maria virgo beatiſſima de qua vnic⁹ ille et ſingularis flos et fructus pꝛodijt: vnde virtutū ſpiritualium germē erupit flos ſuauiſſimus emittens odoꝛē: fructus ſapiētiſſimus immittens dulcoꝛem: flos cuius bonitas expellit meſticiam: fructus cuius ſacietas plenam dat letitiam. Benedicta virgo de radice ieſſe: benedictus et flos qui de tali radice aſcendit. Benedicta arboꝛ: benedictus ⁊ arboꝛis fructus. Tuo ergo floꝛe me recrea. Tuo fructu ab oī miſeria me libera virgo maria ineternū bn̄dicta. Amē.

¶ De cōceptione Joānis precurſoꝛis. Capitulum .iiij.

Fuit autē in diebus illis) .ſ. in diebus herodis regis iudee (ſacerdos quidam nomine zacharias de vice abia: et vxoꝛ ei nomie Elizabeth) aaronica (erantqꝫ ambo iuſti an̄ deū) non ſicut hypocrite q̄ꝫ fingunt iuſtitiā an̄ mundū (incedentes in oīb⁹ mādatis quātū ad obſeruātiā moꝛaliū p̄ceptoꝝ (⁊ iuſtificationib⁹ dñi) quātū ad obſeruātiā cerimonialiū (ſine querela) quātū ad obſeruationē iudicialiū q2 pacifice ad pꝛoximos ſe habebāt (et nō erat illis fili⁹) ꝓpter ſterilitatem: q̄ eſt cā ſpecialis mulieri: ⁊ ſenectutē q̄ eſt cā cōis viro et mulieri ex quo apparet conceptio p̄curſoꝛis miraculoſa q2 nō fuit tm̄ ꝑ naturā: ſed ꝑ naturā gr̄a diuina adiutā. Iſte herodes de pr̄e idumeo deſcendens fuit alienigena: et iā ſceptrū ablatū fuit de iuda. Et ideo tp̄s aduētus chꝛiſti inſtabat: ⁊ Jacob patriarcha ſpiritu ꝓphetico ſignū

Lucę .j. Conceptio et natiuitas diui Joānis bapti. fuit miraculoſa.

Herodes.

Idumeus.

aduentus Chriſti ꝑdixerat: q̄n regnū iudee
ad alienigenā tranſlatū eſſet: dicens. Non
auferetur ſceptrum de iuda ⁊ dux de femo-
re eius donec veniat qui mittēdus eſt: ⁊ ip̄e
erit expectatio gentiū. Et ſciendū hic ꝙ cū
moyſes vnicū inſtituiſſet ſummū ſacerdo-
tem cui mortuo vnus per ordinem ſuccede-
ret. Dauid volēs ampliare cultū dom⁹ dn̄i
de .xxiiij. familijs q̄ deſcenderant ab Aaron
inſtituit .xxiiij. ſacerdotes: ſuper quos tamē
vnus maximus erat ⁊ ſummus olim: q̄ dice
batur princeps ſacerdotū. Inſtituit etiā vt
viciſſim miniſtrātes per hebdomadā a ſab-
bato vſqꝫ in ſabbatum tp̄e vicis ſue ſinguli
caſtimonie ſtuderēt: nec interim in domum
propriā intrarēt ſed in domūculis circa tē-
exedre. plū cōſtitutis (q̄ exedre vocabant̄) cubarēt.
Et ſm̄ ſortes dedit cuiqꝫ vicis ſue hebdo-
madā: et octaua ſors cecidit ſuper Abiam
de q̄ deſcendit iſte zacharias. Similiter de
tribu leuitarū .xxiiij. leuite erant vt ipſi q̄ꝫ
eodē modo ſortiti iuxta morem ſacerdotis
octenis diebus miniſtrēt (zacharias aūt cū
in ordine vicis ſue ſacerdotio fungeretur)
ſm̄ exigentiā ſortis ſue octaue (exijt) de do-
mo vbi ſe ſacerdotalib⁹ veſtibus induit (vt
incenſum poneret ingreſſus in templū dn̄i)
decima die menſis ſeptimi .i. ſeptēbris. (Et
interim pplˀs foris orabat) extra templū: q̄
nō erat licitū pplˀo ingredi templū: ſꝫ tantū
B atriū. Ex his vr̄ zacharias fuiſſe ſacerdos
zacha- ſimplex: nō ſūm⁹: q̄ hic dr̄ ꝙ igreſſus fuit tē
rias nō plū ad ponēdū incēſuꝫ tm̄: h̄ aūt licitū erat
fuit ſū- minorib⁹ ſacerdotib⁹ ſm̄ qd̄ dicit aplˀs. In
mus ſa p̄mo q̄dē tabernaculo quotidie intrabāt ſa
cerdos. cerdotes ſacrificiorū miniſteria cōſummā-
Heb. ix tes: q̄ peracto ſacrificio in altari holocau-
ſtorū qd̄ erat in atrio vbi miniſtrabant ſa-
cerdotes minores. Sacerdos qui ibi admi-
niſtrauerat accipiebat prunas de altari ho-
locauſtorū: ⁊ intrans p̄mā ptē tēpli q̄ vocat̄
ſctm̄ vel ſctā: concremabat in illa ſup alta-
re incenſi thimiama: ⁊ tūc erat ſacrificiū cō
ſummatū et hoc fiebat oī die. In hoc enim
erat cōſummatio ſacrificij: q̄ ſacrificia ve-
teris legis nō erāt accepta: niſi ex fide ⁊ de-
uotione offerentiū deuotio aūt ꝑ thurifica-
tionē deſignabat̄ ⁊ iō in h̄ ſacrificiū cōſum-
mabat̄. In illā vero partē templi q̄ dicebat̄
ſctm̄ ſctōrū ſolus ſummus ſacerdos intra-
bat cū ſanguie hirci ⁊ vituli imolati ꝓ pctō
ppli: vt ex illo aſpergeret ꝯ ꝓpiciatorium:
ꝙ aūt zacharias itrauerit cū ſanguine tali
nō dr̄ hic: ſed ſolū ad ponendum incenſum.
(Vn̄ angelus apparuit ei a dextris altaris
incenſi) qd̄ etiam vocat̄ altare aureū. Hoc
autem altare non fuit intra ſancta ſancto-
rum: ſed in prima parte templi ad quam
ſimplices ſacerdotes poterant ingredi.
¶ Sed incenſum quod ſoli ſummo ſacer-
doti licitum erat ponere intra ſancta ſan-
ctorum in die expiationis: hoc non ponceba-
tur ad offerendum: ſed vt nebula inde con-
ſurgens operiret oraculum quando pon-
tifex aſpergebat ſanguine vituli et hirci cō
tra oraculum. Et nec aliquis hiſtoriogra-
phus deſcribēs ſacerdotiū iudeoꝝ mētio-
neꝫ facit de ſūmo zacharie ſacerdotio. Per
zachariā q̄ dn̄i memor interpretat̄ bon⁹ pre
latus ſignatur qui in ſuo pectore debet dei C
memoriam gerere pro ſuo ⁊ ſuoꝝ ſubditoꝝ Mora-
ſalute. Hic aūt tēplū ingredit̄ per diligentē liter.
diuini cultus ſolicitudinē et offert incēſum
per deuotā orōnē: ⁊ pplˀs orat per ei⁹ infor-
mationē. Triplex ꝟo dꝫ haberi de deo me- Memo
moria .ſ. potentie ei⁹ quo ad opera creatio- ria de
nis: ſapientie quo ad opa recreationis: bo- deo tri-
nitatis quo ad opera retributionis. Prima plex.
ad patrē. ſcd̄a ad filiū. tertia ad ſpiritūſan-
ctū referatur. Apparuit autē zacharie ga-
briel angelus ſtās a dextris altaris incenſi. Ange-
Quo viſo timor irruit ſup eū propter altio- lorū di-
ris ⁊ potentioris nature aſpectū. ſed bon⁹ a ſcretio.
malo diſcernit̄: q̄ mal⁹ horrorē cōtinuat q̄
ſm̄ Bedā nulla melius rōne ꝙ̄ fide intrepi Beda.
da ſupat̄: bon⁹ aūt ſtatim cōfortat et cōſo-
lat̄. Vn̄ angel⁹ ſtatim eū confortauit dicēs.
Ne timeas zacharia: q̄ſi diceret. Veni ad Oratio
conſolationē tuā: et iō ſubdit̄. Q̄ exaudita iij.
eſt deprecatio tua. Orabat eñ nō pro ſobo-
le de q̄ iā non ſperabat: p̄ſertim cum de ſua
ſueqꝫ vxoris etate diffideret eouſqꝫ vt an-
gelo id ꝓmittēti nō crederet: ſed pro populi
pctis et redēptione et aduētu meſſie: ⁊ q̄ ſa-
lus ppl̄i ꝑ xp̄m futura erat: nūciauit ei filiū
naſciturū q̄ pniam ⁊ fidē predicādo plebem Joan-
ſaluatori p̄pararet. Nomē q̄ꝫ pueri indica- nes q̄d.
uit: q̄ ioannes vocari debuit. Joānes enim
interp̄tat̄ in q̄ ē gr̄a ipſe ꝟo xp̄m maniſeſta Beda.
uit ꝑ quē gr̄a ⁊ ꝟitas facta ē. vbi Bed̄. Joā-
nes interpretat̄ in q̄ eſt gr̄a vel dn̄i gr̄a quo
noīe declarat̄ primo parētibus eius gr̄am
quib⁹ decrepitis fili⁹ naſceret̄ eſſe donatā.
Deinde ipſi ioanni q̄ magn⁹ corā dn̄o erat
futurus: ⁊ adhuc in vtero matris ſp̄ūſancti D
ſit munere ditandus. Poſtremo etiam filijs Exulta-
iſrlˀ q̄s ad dn̄m deū ipſoꝝ erat conuerſurus. tio.
Hec Beda. Patri quoqꝫ inde gaudiū .ſ. in- Gaudiū
terius: ⁊ exultationē .ſ. exterius inſinuauit. natiui.
Dicit̄ eñ exultatio q̄ſi extra ſaltatio: et hoc Joan.
eſt ꝓprie q̄n gaudiū eſt tantū interius ꝙ nō
pōt contineri quin appareat exterius. Leti-
tiā etiā multis alijs in ei⁹ natiuitate ꝓmi-
ſit: q̄ in ortu ei⁹ nō ſolū pr̄ ſed et alij multi
ſunt gratulati: ⁊ nūc etiā videmus impleri:
quia dies ſue natiuitatis non ſolū feſtiuat̄
ab oībus xp̄ianis: ſed etiam a ſarracenis et
quibuſdā alijs. vnde Beda. Merito pater Beda.
gaudet qd̄ vel in ſenecta natū vel talis gr̄e
acceperit filiū. Gaudēt et alij q̄b⁹ inauditū

paterius regni celeſtis euãgelizauit ingreſſum. vnde ⁊ Ambro. Solennis letitia eſt in ortu ⁊ generatione iuſtorũ. Sanctus eñ nõ ſolũ parentũ gratia: ſed etiã ſalus eſt plurimorũ. Vñ admonemur h̃ loco ſanctorũ generatiõe letari. Hec Amb. ¶ Moralr̃ in q̃libet nr̃m poſſum⁹ inuenire zachariã ⁊ vxorẽ ei⁹ elizabeth q̃ pret ei filiũ cui⁹ nomẽ dʒ vocari Joãnes eritq; ſibi gaudiũ ⁊ exultatio: et multi in natiuitate eius gaudebunt. Elizabeth vxor zacharie põt intelligi caro copulata ſpũiſctõ: q: ſicut vir regit ⁊ caſtigat vxorẽ: ita ſpũs caſtigare ⁊ regere dʒ carnẽ ne laſciuiat ⁊ incidat in fornicationis reatũ. Hec parit ei filiũ qñ ſpũs per carnis offñ exercet opus viuũ: vt ſi dat elemoſynã veſtit mũdũ paſcit eſuriẽtẽ: viſitat ĩfirmũ: ſepelit mortuũ ⁊ cetera hmõi: tũc vxor ipſius ſicut vitis abũdat in laterib⁹ dom⁹ ſue. Hui⁹ filii nomẽ dʒ Joãnes. vz dei gr̃a vocari: q: nemo bonũ op⁹ dʒ ſibi aſcribere ſʒ tm̃ gr̃e dei. Eritq; ſibi gaudiũ ⁊ exultatio: q: de bono ope gaudebit ⁊ exultabit q̃ mẽtẽ letificat ⁊ ſerenat. Et multi in natiuitate ei⁹ gaudebũt: vĩ. oẽs vcʒ boni q̃ primo ſuo cõgratulant̃ in bono. eſt ergo nobis ſummope ꝓuidendũ: vt q̃ gaudemus exteri⁹ tripudiãtes in corpe gaudeamus interi⁹ exultãtes in mẽte: q: reliq̃e cogitationũ diẽ feſtũ agũt dño. Nõ eſt impũ gaudere dicit dñs nec peccatorib⁹ a facie peccatorũ. Quocirca purgem⁹ alas nr̃as a maculis vitiorũ: vt tãte ſolẽnitatis gaudiũ digne celebrare poſſim⁹. Magnificẽtiã pueri corã dño futurã in virtute ſanctitate⁊ dignitate angel⁹ p̄nũciauit. Cuius magnitudo in quatuor cõſiſtit ſm q̃tuor dimẽſiões. ſ. in altitudine cõuerſationis: in ꝓfunditate humilitatis: in latitudine charitatis: in lõgitudine pſeuerantie finalis. ſm illud apl̃i. Ut poſſitis cõprehẽdere cũ oĩb⁹ ſctis ⁊c. Saluatore quoq; poſtmodũ atteſtãte. Jnter natos mulierũ maior eo non ſurrexit. Sed ⁊ angelus multipharia eius magnitudinẽ ſubſeq̃nter expoſuit: ⁊ plura ipſius priuilegia ſeriatim memorauit. Nã vitã ei⁹ cũ abſtinentia predixit: ſcʒ ꝙ vinũ ⁊ ſicerã id eſt poculũ qđ inebriare põt bibitur⁹ nõ eẽt q: nõ decet vas celeſti mãcipatũ gr̃e ſeculi illecebris deſeruire. Jn quo patẽter indicauit angel⁹: q: ab oĩb⁹ vitiis ⁊ mũdi illecebris q̃ ſtatũ mentis ſolẽt euertere futur⁹ erat immunis. Predixit ẽt angel⁹ ꝙ ſpũſctõ ex vtero eẽt replẽdus. ſ. q̃tũ ad purgationẽ originalis peccati: ⁊ ad opationẽ boni meritorii. Jn quo ꝓfecto oſtẽdit: q: natus in mundũ cunctis v̄rtutũ fratribus clarificãdus eſſet. Predixit quoq; ꝙ multos filios iſrael cõuerteret ad dñm id eſt ad xp̃m: qđ ⁊ fecit predicãdo ipm ⁊ perhibẽdo de eo teſtimoniũ. ¶ Prenunciauit inſuper angelus: quia ante dominum in ſpũ ⁊ virtute helie eſſet preceſſurus. Primo ꝓpter ſimilitudinem officii: q: ſicut helias p̄cedet aduẽtũ xp̃i ſcdm: ita ioãnes preceſſit primũ. Secũdo ꝓpter ſimilitudinẽ vite: q: vterq; vixit in magna victus ⁊ veſtitus auſteritate. Tertio ꝓpter ſimilitudineʒ doctrine q: vterq; cõſtanter redarguit vitia etiaʒ perſonarum magnarũ. Ad hoc aũt debebat p̄cedere: vt cõuerteret corda patrũ in filios. ſ. q̃tum ad ſcripturarum intelligentiã. ⁊ incredulos ad prudẽtiam iſtorũ: quo ad fidei obediẽtiã ⁊ pararet dño plebẽ pfectã quo ad euangeliũ ⁊ noui teſtamenti gratiam ſuſcipiendã: q: neminem ad perfectũ adduxerat lex. Et propter hoc dr̃ illa lex timoris: q: imperfectorũ eſt timore pene retrahi a malis. Lex autẽ euangelica dr̃ lex amoris: q: perfectorũ eſt a malis retrahi amore boni. Sicut autẽ de parẽtib⁹ ſenib⁹ talis ⁊ tantus nat⁹ eſt: ſic ſepe ꝓuecte etatis homines et bonis opib⁹ ſteriles et dono ſpũſſancti faciũt magnuʒ fructuʒ in eccl̃ia dei: ſicut ptʒ de Aug. ⁊ dio. q̃ ꝓuecte etatis vocati fuerũt ad fideʒ xp̃i. zacharias aũt ſterilitatẽ vxoris ⁊ vtriuſq; ſenectutẽ cõſiderãs nõ credidit: ⁊ ob hoc vſq; in diẽ partus obmutuit: ſignificans ꝙ iam adueniẽte xp̃o lex ⁊ prophetie adimplete tacerent. vñ Chri. ⁊ iõ zacharias ſacerdos iudeorũ obmutuit: q: iã ceſſare ⁊ obmuteſcere oportebat ſacrificia eorum que pro peccatis populi offerebant̃. Ueniebat enim ſolus ſacerdos q̃ agno ꝓprio imolato ſacrificium deo pro pctis oĩm offerret. Per hoc quoq; ꝙ dubitans factus eſt mutus: ſignificatur ꝙ lingua dubitãtis in fide facta eſt muta: qm̃ ei⁹ orõ nõ ẽ deo accepta. Per hoc etiã ꝙ poſt reuelationẽ ſibi factã obmutuit: Inuit̃ ꝙ poſt reuelationẽ ſiue viſionẽ dʒ hõ reticere quaſi mut⁹ nõ ſe iactare tãq̃ elat⁹. Ut aũt ĩpleti ſunt dies officii ei⁹ abiit in domũ ſuã ad quã nõ licebat reuerti durãte officio. Uicis enim ſue tẽpore ſacerdotes caſtimonie ſtudebãt ac ſm p̄ceptũ dñi vinũ ⁊ oẽ q̃d inebriare põt nõ bibebãt. Sʒ ſi legalis ſacerdos tenebatur ad tãtã cõtinẽtiã ⁊ abſtinentiaʒ ac reuerentiã ſctõrũ multomagis ſacerdos euãgelic⁹ q̃ tm̃ cõficit ſacramentũ. Et quia tota hebdomada qua in tẽplo miniſtrabat ſacerdos ad hoc deputat⁹ in tẽplo manebat ⁊ nõ exibat ad propria negocia: intentus ad diuina: ex hoc inoleuit cõſuetudo apud aliquos religioſos ſctã ⁊ honeſta. ſ. ꝙ ille q̃ ẽ hebdomadarius p totam hebdomadã manet intra clauſtrum nõ exiens ad exteriora intentus ad diuina: q: illo tẽpore medi⁹ ⁊ ſequeſter īter cõuẽtũ ⁊ deũ. Apud quoſdã etiã religioſos abſtinet illa hebdomada a cõi colloquio: ⁊ apud quoſdã ẽt. ſeculares cãnonicos in cõi tunc dormit dormitorio. Poſt hoc eliſabeth concepit. ſ. viii. kalẽ. octobris et ſex=

[Margin notes:] Helye ſpũ v⁹. iohan. — Lex timoris. — Lex amoris. — ¶ cur obmutuit zacharias. — Chriſ. — Abſtinentia ſacerdotum legaliũ — Hebdomadarũ hõe ſta ſcõ ueria tio vñ orta. — Dies ↄcept⁹. elizabeth.

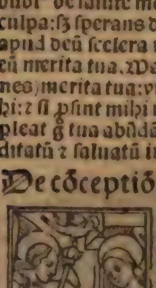
ta feria: ⁊ q̄ ſenex erat p̄e verecundia ſe .v. meſib⁹ occultauit donec maria cōciperet et fetus ei⁹ exultās cū gaudio ꝓphetaret. Licet eīm de cōceptu ⁊ de oblato opprobrio ſterilitatis gauderet ꝓpter anilē tñ etatē aliquantulū erubeſcebat ne in ſenectute videret libidini vacaſſe. Antiqui eīm vbi nō erat ſpes de prole nō cōueniebāt inter ſe. vbi Beda. Quāta ſanctis cura ſit ne q̄d turpe, de q̄ erubeſcere debeāt admittāt oſtendit elizabeth q̄ ⁊ de ipſis q̄ accipere cupiebat donis erubeſcit. Cōſidera ergo hic q̄uo elizabeth etiā de licitis erubeſcebat corā hoib⁹. ⁊ ſtude de illicitis oib⁹ erubeſcere ⁊ abſtinere: nō ſolū corā hoīb⁹: ſ; etiā corā deo ⁊ angelis ei⁹. Nam (teſtāte Boetio) magna eſt nobis indicta neceſſitas recte viuēdi ⁊ ꝓbitatis. q̄ oīa facimus ante oculos iuſticis cūcta cernentis. vñ Aug. Quicquid fecero deus aſſiſtit: vtpote ꝑpetuus inſpector oīm cogitationū: intētionū: ⁊ actionū. Cūq; hec diligēter cōſidero: timore pariter ⁊ ingēti rubore cōfundor: q̄ illū vbiq; preſentē ⁊ oia occulta mea vidētē intueor: multa eīm ſunt in me de quibus coram deo erubeſco. Et ideo ait Anſel. Ibi pecca: vbi deū eſſe neſcis. Vñ ⁊ quidam alius. Cur q̄d turpe facis q̄d me ſpectāte ruberes? Cur ſpectāte deo nō magis ipſe rubes? Inter ꝓprietates quippe hois vna eſt verecūdari in turpi perpetrato. Propter q̄d inuerecūdi dicūtur inemēdabiles: q̄ in aliquo a rōnis honore mutati ſunt pecorinam naturā aſſumētes ⁊ tanq̄ effrontes inter homines rationales ſe habentes. ¶ Oro.

Erubeſcentie cauſa. Beda. Augu. Anſel. Verecūdia.

Ma. rſ. BAnte Joannes in eodē angelo q̄ xp̄s denūciāte cōcept⁹ ⁊ prius ab ipſo angelo laudat⁹ q̄ a p̄re genit⁹. Tu de q̄ dicit de⁹. Inter natos mulierū nō ſurrexit maior ad te dñe tā ſctm: tā btm: tā magnū cōfugio dubi⁹ de ſalute mea: q̄ cert⁹ de magna mea culpa: ſ; ſperans de maiori tua grā. Dele ḡ apud deū ſcelera mea: q̄ maiora ſunt apd eū merita tua. Magna eīm ſunt (magne ioānes) merita tua: vt ſufficere poſſint tibi ⁊ mihi: ⁊ ſi ꝑſint mihi nihil minuetur tibi. Suppleat ḡ tua abūdātia meā inopiā: vt de te meditatū ⁊ ſaluatū in eternū gaudeā Amen.

De cōceptiōe ſaluatoris. Ca. v.

A Conceptio ſaluatoris noſtri.

In mēſe aūt ſexto a cōceptione ꝑcurſoris poſtq̄ venit plenitudo illi⁹ ſacratiſſimi ⁊ feliciſſimi tp̄is .ſ. ꝑncipiū ſexte etatis q̄ ſumma trinitas generi hūano ꝑ icarnationē verbi ꝓuidere añ tp̄a ordinauerat vocās, deus oīps gabrielē archāgelū vnū de p̄mis p̄ncipibus regni ſui miſit eū in ciuitatē galilee dictā nazareth ad virginē mariā deſponſatā ioſeph viro de ſuo genere: q̄ ambo erant de domo dauid de familia regali: de tribu ⁊ ſtirpe nobili ⁊ pre ceteris religioſa: ſicut dicit Berñ. Placuit deo eodē ordine ⁊ eodē mō hoiem reconciliare q̄ nouerat cecidiſſe. Ceciderat aūt hō (ſm Bedā) diabolo deſtināte: ſerpēte exequēte: dyalogo interueniēte: muliere cōſentiēte. Repat⁹ eſt eodē ordine econtrario: deo deſtināte: angelo exequēte: dyalogo interueniēte: ⁊ ꝟgine cōſentiēte. Verba aūt h̄ poſita myſterijs ſunt plena: ⁊ iō (vt dicit Beda) ſolēniter ſunt notāda: tātoq; diligētius cordi inſerēda: q̄to manifeſti⁹ appet q̄d in ipſis tota redēptionis nr̄e ſumma conſiſtit. Libēter eīm debem⁹ recordari de principijs nr̄e ſalutis. Notādū ḡ q̄ nūer⁹ ſenari⁹ non vacat a myſterio. Vñ xp̄s cōceptus eſt ſexta etate: q̄ ꝑ ipm̄ debebāt oia ꝑfici. nūerus ſenari⁹ ꝑfect⁹ eſt. Itē ſexta cyliade .i. millenario q̄ eſt limes oīm nūerorū: ⁊ xp̄s eſt limes ⁊ finis oīm entiū. Itē ſexto mēſe: q̄ illo mēſe fact⁹ eſt mūd⁹ q̄ ꝑ ipm̄ refici debebat: ſicut ꝑ ipm̄ fact⁹ fuerat. Itē ſexta feria: q̄ illa die hō eſt creat⁹ ⁊ ꝑ ipm̄ recreari debebat iā ꝑditus. Et iō ſilr eadē etate eodē millenario: eodem mēſe: ⁊ eadē feria paſſus eſt reuolutis xxxiij. annis. Et forte (vt oia cōuenirēt) dici poſſet q̄ et ſexta hora conceptus eſſet q̄ ea hora paſſus eſt: ſicut et eadē hora hō peccauit vt ſic ſm quādā cōgruētiā eadē hora q̄ eua ſeducta fuit per diabolū Maria edocta fit ꝑ angelū. Miſſus eſt igit angel⁹ gabriel q̄ dei fortitudo iterpretat: vt dei ꝟtutē ⁊ dei ſapiētiā carnē ſuſcipe nūciaret: in q̄ hūilis apparēs aereas ꝑtātes debellaret. Et iō merito de ordine archāgelorū eē debuit: q̄ magna nūciauit. De⁹ autē mittēs angelū fuit tota trinitas licet patri ſpecialiter attribuatur. Pater quidē miſit: q̄ ei incūbebat prouidētia de filio: de ſpōſa: ⁊ de genitrice. fili⁹ vero miſit: ⁊ q̄ venturus erat in virginē. ſpiritus ſanct⁹ etiā miſit: q̄ ipſe ſanctificare et obūbrare habuit ipſam. ¶ In ciuitatē galilee q̄ interpretat trāſmigratio: q̄ ſcz tranſiturus erat de incredulitate iudeorū ad fidē gētiū. Eſt aūt duplex galilea vna eſt gētiū cōiuncta tyris quā ſalomon dedit regi irā ⁊ de illa hic nō dicit. Alia eſt iudeorū q̄ eſt ſuper mare galilee ⁊ de illa hic intēdit. ¶ Cui nomē nazareth q̄d iterp̄tat flos. cōueniēs eīm fuit vt verus flos .i. xp̄s cōcipet in flore .i. in nazareth: ⁊ de flore .i. de beata virgine: ⁊ cum floribus .i. tempore florum: et ſic accipiemus florem de flore in flore inter flores. Dicitur autem flos Jeſus propter ſancte conuerſationis pulchritudinem ⁊ decorem: propter bone opinionis ſuauitatem

Beda. Senarius numerus. B Gabriel. Trinitas miſit archangelum. Galilee. Nazareth. Jeſus flos.

et odorē: propter paſſionis fructū et cōuerſationis fideliū vtilitatē. Iſte flos floruit in conceptione: apparuit in natiuitate: emarcuit in paſſione: ſed refloruit tandē in reſurrectione. Si ergo vis capere iſtum florē ſequere decorē ſue cōuerſatiōis: predica odorem operatiōis: ꝛ ſic habebis fructū paſſionis. Noluit dñs ſicut terreni reges magnā ciuitatē eligere in nuptiis ſuis quibus ſibi copulauit naturā humanā: ſed nazareth ciuitatē paruam ꝑpter humilitatis exemplū vt nos doceret ſemper humilia loca eligere ſed in ciuitate hieruſalē magna elegit pati vt nos doceret opprobria corā multis pro ipſo nō erubeſcere. ¶ Miſſus eſt inquā ad virginem nō quālibet ſed virginem mente virginem corpore: virginē profeſſione. Uoluit aūt chriſtus concipi ꝛ naſci de virgine. Primo ſm Ber. quia cōgruū fuit: vt ſi deus concipi vel naſci debuit: non niſi de virgine cōciperetur vel naſceretur. Itē ſi virgo conceptura vel paritura erat nō niſi deum conciperet vel pareret. Scōa rō eſt ſm Damaſcenum vt q̄ in celis patrē hʒ ſine matre in terris haberet matrem ſine patre. Tertia ſm Aug. vt figuraret mēbra ſua miſtica de virgine eccleſia ſm ſpm̄ naſcitura: ideo decuit caput de virgine naſci. Quarta vt ſicut primus adam de terra ỽgine fact⁹ fuerat: ita ſecūdus adam de virgine hō fieret. Quinta vt ſicut per euā virginē facta fuit humani gn̄is ꝑditio ita ꝑ mariā virginē fieret eiuſdē reꝑatio. ¶ Ad virginē inquit deſponſatam viro. Cur aūt de deſponſata concipi et naſci voluit ſupra de deſponſatione virginis marie dictū eſt. Uirū vero nominat (vt dicit Ber.) nō qꝛ maritus: ſʒ qꝛ hō ỽtutis et iuſtus erat: ꝛ ideo fuit teſtis legitimus. Unde Joſeph: id eſt accreſcens ſcʒ per augmētū virtutū dr̄ per qd̄ cōtinuus ꝓfectus virtutum innuitur. Et nota quatuor famoſos Joſep in ſcriptura. Prim⁹ fuit fili⁹ iacobi in quo notatur prudentia: qꝛ ſomnia pharaonis prudenter expoſuit. Scōs ioſeph vir marie in quo notatur tēperātia qꝛ mariā ỽginē reſignauit. Terti⁹ ioſeph ab arimathia in quo notatur fortitudo: qꝛ audacter introiit ad pilatū ꝛ petiit corpus ieſu. Quart⁹ Joſeph iuſtus in q̄ notatur iuſtitia: vñ ꝛ iuſt⁹ eſt nolat⁹. Tale itaq; decebat hr̄e nomē ſpōſum ỽginis in q̄ inueniretur miſteriū oīs ỽtutꝫ. ¶ Adder aūt de domo dauid ad oſtendēdū ꝙ xp̄s deſcēdit de ſemine dauid ſicut fuerat ꝑ prophetas predictū Licet eñ ioſeph non fuerit pater ſaluatoris tñ ỽgo maria de qua xp̄s carnē aſſumpſit fuit de eadē tribu cū ioſeph ſ. de tribu ipſius dauid. ¶ Merito aūt dr̄ nomen virginis maria. hoc eñ venerabile nomen triplicē hʒ interpretationē in triplici lingua. Hebraice interpretatur ſtella maris vel illuminatrix. latine ethimologizatur mare amarū. ſyriace ỽo dña nūcupatur. Ipſa fuit maris ſtella l filiū dei natiuitate: tūc eī emiſit radiū totū mūdū illuminātem. Mare amarū l filiū paſſiōe: qꝛ tūc ipſi⁹ aīaʒ pertrāſiuit gladi⁹: ſʒ dña in ſua aſſumptiōe q̄n ſuper choros angelo℞ eſt exaltata. Itē maria dicta ē ſtella maris l pctō℞ ꝯductiōe: qꝛ *Maria ē ſtella.*
ꝑ mare hui⁹ ſeculi eos dirigit ad portū penitentie at ad filiū ꝑducēdo: l cui⁹ et ſignū in natiuitate xp̄i ſtella magis apparuit q̄ eos ad natū infantē ꝑduxit. vñ oculi oīm pctō℞ ſint ad ipſam ſicut oculi olim nautarū ad ſtellā. Uñ Bern. Ne auertas oculos tuos a *Bern.*
fulgore hui⁹ ſyderis ſi nō vis obrui procellis. O q̄ſq; te itelligis in hui⁹ ſeculi ꝓfluuio magis inter ꝓcellas et tēpeſtates fluere ꝙ ſup terrā ambulare: reſpice ſtellā: voca mariā. Si iactaris ſupbie vndis: ſi ambitiōis: ſi detractionis: ſi emulationis reſpice ſtellā voca mariam: ſi iracūdia: aut auaritia: aut carnalis illecebra nauiculā ꝯcuſſerit mētꝫ: reſpice ſtellā voca mariā. Si criminū imanitate turbat⁹ vel ꝯſciētie feditate cōfuſus baratro deſpationis incipias abſorberi: reſpice ſtellā: voca mariā. In ꝑiculis in anguſtiis: in reb⁹ dubiis mariā cogita: mariā inuoca: non recedat ab ore non recedat a corde: ꝛ vt impetres eius orōnis ſuffragiū: ne deſeras cōuerſatiōis exēplū. Ipſam ſequēs nō deuias ipāʒ rogās nō deſperas: ipſaʒ cogitās nō erras: ipā tenēte nō corruis: ipā ꝓtegēte nō metuis: ipſa ducēte nō fatigaris: ipſa ꝓpicia ad portū ꝑuenis ſic in temetipo experiri poteris ꝙ merito dictū ſit nomen virginis maria maris ſtella. hec Ber. ¶ Item *Illuminatrix.*
illuminatrix interꝑtata ē: qꝛ ſplēdore gr̄e ꝛ exemplis ſue ſctiſſime vite mundū illuſtrauit. Uñ de ea canit eccl̄ia cuius vita incly. *Bern.*
cūc. illuſt. eccle. Hinc ait Ber. Tolle hoc corpus ſolare: vbi dies tolle mariā hanc maris ſtellā q̄d niſi caligo iuoluēs ꝛ vmbra mortis *Bern.*
ac dēſiſſime tenebre relinquuntur. hec Ber. Eſt q̄ppe ſtella maris hui⁹ vtiq; tenebroſi maris. vbi reptilia quorū nō eſt numerus. Plures ſtellas hʒ celū: mare vnā q̄ pre oībus illis clarior ꝛ melior eſt: micās meritis: illuſtrās exēplis. De hac eñ vna ortus ē ſol iuſtitie cui⁹ fulgore illuſtrantur oīa quam q̄ ſequitur non ambulat in tenebris ſed habebit lumē vite. Cui⁹ ergo fulgoris illam ſtellā eſſe putam⁹ q̄ hūc tm̄ taleq; ſolē peperit mundo? Qui hāc ſtellā ſequitur deuiare nō poterit nec errare. ¶ Itē eſt mare amarum *Mare amarum.*
in pctōrū cōuerſiōe quā eis impetrat vt cōuertantur de pctīs ſuis faciens aquā carnalis delectationis ꝯuerti in vinū cōpunctionis. ¶ Hoc etiā nomē cōuenit ei inq̄tū ma- *Mare.*
re preſentis ſeculi in tota vita ſua fuit ſibi amarū ꝛ inſipidū ꝓpter deſideriū videndi

filiū in regno ſuo. Itē latine deriuat a ma-
Dña. ri inq̄tū in ipſa eſt cōfluētia olm grarum ſicut
oīa flumina ꝯfluūt ad mare. Itē eſt dña in
tentationū ſubuētione liberans omnes de
anguſtijs ſuo tempore. Poteſt quidē ⁊ vult
ſubuenire q: regina celi eſt et mr̄ mīe. Hoc
etiā nomē.ſ.dña cōuenit ei inq̄tū ipſa dña
Cōtra demones potens. exiſtit nō tm̄ hoīm ī terra: verūetiā angelo
rū in celo ⁊ demonū in inferno. Et ideo in oī
tentatiōe ⁊ maxime ꝯ̄ infeſtatiōes demonū
inuocāda eſt maria: q: ſm Bern. Non ſic ti-
Bern. mēt hoſtes viſibiles quālibet caſtrorum mul-
titudinem ſicut ille aeree ptātes marie vo-
cabulū patrociniū et exēplū. Sicut enim pul-
uis ante faciē venti ſpargit: ⁊ ſicut cera an-
te faciē ignis liqueſcit: ſic ad inuocationem
huius nois maria fugiūt et pereunt. Et ite-
rum vbi nomē marie nominat ibi demoniū
effugat: reis venia: medela egris: puſillis
corde robur: afflictis cōſolatio: peregrinan-
tibus adiutoriū dat. hec Ber. ¶ Uel aliter
pōt accipi vt inq̄tū mare amarū gerat ty-
pum actiuorum inq̄tū ſtella vel illuminatrix
ſeu illuminata gerat typū contēplatiuorū:
ſꝫ inq̄tū dña gerit typū platorum. (Miſſus ē)
igit (angelꝰ gabriel ad mariā) vt annūcia-
ret ei ⁊ diceret q: dei filiꝰ ſpeciē ſuā cōcupi-
ſceret: ⁊ eam ſibi in matrē elegiſſet: ipſamq
moneret ⁊ induceret vt eundē filiū letanter
ſuſciperet: q: p eā totius humani gnis ſalu
Bern. tem deus operari decreuiſſet. vñ Bern. Fe-
lix maria cui nec humilitas defuit nec ꝟgi-
Maria ꝟgo et hūilis. nitas. Ut enim que ſctm̄ ſctorum cōceptura erat
pariter et paritura ſancta eēt corpe accepit
donū virginitatis: vt eſſet et mente: accepit
⁊ hūilitatis. Hs nimirū virgo regia gēmis
ornata virtutū: geminoq mentis pariter et
corpis decore pfulgida: ſpecie ſua et pul-
chritudine ſua in celeſtibus cognita celi ci-
Inuenta in cōclaui cum libris et virtutibus. uiū in ſe puocauit aſpectꝰ: vt ⁊ regis aīm in
ſui cōcupiſcētia inclinaret ⁊ celeſtē nunciū
ad ſe de ſupernis adduceret. (Et ingreſſus
angelus ad eā) q̄ puto in ſecretariū cubicu-
li: vbi illa fortaſſis clauſo ſuper ſe oſtio ora-
bat patrē ſuū in abſcōdito. Nec ſuſpicandū
eſt ꝙ aptū angelus inuenerit oſtiū ꝟginis
cuius in pposito erat hoīm frequētias fu-
gere: vitare colloquia: ne vel orantis ptur-
bat ſilentiū: vel cōtinētie caſtitas tentaret.
Clauſerat itaq etiā illa hora ſuū ſup ſe ha
bitaculū prudētiſſima ꝟgo ſed hoībꝰ nō an-
gelis. hec Bern. Non igit in plateis maria
erat nō in publico morabatur intus erat: in
penetralibus ſola ſedebat: nec tn̄ ſola tan-
Chriſ. to virtutū exercitu circūſepta. vñ Chriſ. In-
uenit angelꝰ mariā nō foris vagantē: ſꝫ ſo-
litariā ⁊ cōtemplationi vacantē ⁊ q: nō q̄ſi-
uit grām apud mūdū: inuenit gratiā apud
Ambr. deū. vñ ⁊ Amb. hec ad ipos ingreſſus ange-
li inuenta eſt domi in penetralibus ſine co-

mite: ne quis intētionē abrūperet. Neq enim
comites feminas deſiderabat q̄ bonas co-
gitationes hēbat. Quinetiā tūc ſibi minus
ſola videbat cū ſola eſſet: nā queadmodū ſo
la cui tot libri adeſſent tot archāgeli tot p-
phete. Deniq gabriel vbi eā reuiſere ſole-
bat inuenit. Uñ alibi Hiero. Habebis cel- Hiero.
lulam q̄ te ſolū capiat: imo nō eris ſola an-
gelica tecū turba verſabit tot ſociis quot
ſcti: lege euāgeliū fabulat tecū ieſus: repli-
cabis apoſtolos vel pphetas: nunqd pote-
ris talē aliū tuis ſermonibꝰ hre cōſorte? Et
Bern. Nūq̄ minꝰ ſolus ſum q̄ qn̄ ſolꝰ ſum. Bern.
Credēdū aūt ꝙ tūc erat tota abſtracta ī de-
uotiſſima orōne: vel ī intima ꝯtēplatiōe cō-
ſurgēte forte tūc ſpālr ex meditatione ſup
ſalutē gnis hūani q̄lr .ſ.p virginē debe-
bat ſaluari. Uñ ēt q̄dā dicūt eā tunc actu le-
giſſe illud Eſa. Ecce ꝟgo concipiet ⁊c. In h Eſa.vij.
igit actu tā intime contēplatiōis q̄ erat deo
totalr coadunata: igreſſus eſt angelꝰ ad eā.
Rōnabile ei videt ꝙ qn̄ corpalr ſibi voluit
vniri ꝟbū eternū tunc ipa ſpūalr ſibi fuerit
vnita in cōtēplatiōis actu. (Ingreſſus itaq F.
angelꝰ ad ꝟginē) in thalamo ⁊ cōclaui do-
mūcule ſue manentē. ¶ Et ei ad ſenſum cor
porali viſione et hūana ſpecie apparens ait
(Aue grā plena dñs tecū: bñdicta tu in mu
lieribꝰ) Angelꝰ in hoīs forma apparens q̄ſi
exēplo docuit: q: deum incarnari et ſpm̄ co- Angelus cur viſibilis apparuit marie.
opari nūciauit. Q: enim illū nūciauit q̄ in ſe
inuiſibilis corpus viſibile voluit ex virgine
ſumere congrue debuit corpali ipe appere.
Formauit autē angelꝰ ſibi corpꝰ lucidū. Q:
ſm Aug. facie rutilans ⁊ veſte coruſcās vir- Augu.
gini apparuit: cōueniēter ꝟo annūciat vir- Maria grā plena.
gini incarnatio ꝟbi: vt .ſ. prius ipm̄ cōcipiat
mēte q̄ carne. Mutans ḡ angelꝰ nomē eue
dicit ꝟgini (aue) indicās eā ab oī ve lberā.
Que bñ grā plena dr q: alijs ad mēſuram
grā dat: hec aūt ſola gratiā quā nulla alia
meruerat ꝯſecuta eſt vt grē repleret aucto-
re. Que cū grā plena ſit prius ēt q̄ cōcipiat
poſt cōceptionē quāta dei abūdet grā quis
cogitare poſſit? Uñ Hie. Et bñ plena q: ce- Hiero.
teris p ptes preſtat grā: marie vero ſimul ſe
totā infundit grē plenitudo. Uere grā ple-
na per quam largo ſctiſpūs imbre ſupfuſa
eſt oīs creatura. Que celis dedit gloriam:
terris deū pacēq refūdit hoībus: fidē gen-
tibus: finē vitijs: vite ordinē: moribus diſci-
plinā. Dr q̄ꝫ ei (dñs tecū) .ſ. ſit in vtero q̄ eſt Dñs cū maria.
tecū in aīo: adimpleat ventrē q̄ adiplet mē-
tē. Tecū nō tm̄ p eſſentiā: potētiā et pſentiā
q̄lr eſt in oībus rebus: nec ſolū per grām eo
mō ē in ſanctis hoībꝰ: ſꝫ ēt p carnis aſſum-
ptionem de tuis puriſſimis ſanguinibus.
¶ Ubi nota quod ſi tota ſalutatio angeli- Dñs tecum.
ca ſit virgini gratiſſima iſta tn̄ clauſula ſcꝫ
(dñs tecū.) Potiſſime eā delectat: ⁊ ideo ſin-

gulari deuotiõe dicẽda eſſet:iȝ em̄ iam erat cũ virgine:nouũ tñ miſit nunciũ:q2 mõ ſingulari voluit eſſe ſecũ:hec ẽt ſola pre oibus mulieribus ⁊ ſup oẽs mulieres bñdicta predicat. Ois em̄ mulier ſubiacet maledictioni dei vel legis. Nã corrupta ſubiacet maledictioni dei:q̄ ait in dolore paries:virgo maledictioni legis in qua erat maledicta ſterilis Sed maria vtrumq3 maledictũ vitauit maledictũ3 dei:q2 virgo permãſit:maledictũ legis:q2 filiũ habuit. Vñ ipſa primiceria vginũ dũ primo vginitatẽ ſuã deo obtulit maledictũ legis aboleuit. Et merito benedicta dr p quã mũd⁹ a maledictiõe liberatur. ¶ Et notãdũ q ſup hãc ſalutationẽ nũq̄ hõ puenire valebit:nec aliq̄s excellenti⁹ dulcius ⁊ grati⁹ btã3 virginẽ ſalutare poterit q̄ hac ſalutatiõe quã ipſe de⁹ pr dictauit ⁊ per angelũ ei deſtinauit. In cuius verbis ſingulis dulciflua implicant miſteria. Nã de⁹ pr ſua oipotentia eã cõformauit vt eſſet immunis ad oi ve qd ſportauit iſtud verbũ (Aue.) Filius quoq3 de ſua ſapiẽtia ſic eã illuſtrauit vt eſſet p̄clarũ ſidusquo celũ ⁊ terra illuſtrãtur:qd notat hoc nomẽ maria:qd ſonat ide3 qd maris ſtella. Spũſſctũs ẽt tota ſua diuina dulcedine eã penetrãdo ſua gratia eã tã gratioſam effecit:vt ois q̄ q̄ſierit p eã grãm ĩueniat qd inuit in his vbis. (Gra plena). In hoc aũt verbo. (Dñs tecũ) ammonet illi⁹ ineffabilis vniõis opatio quã tota trinitas in ea perfecit:cũ ſue carnis ſubſtantiã diuine nature i vna pſona copulauit ita vt de⁹ fieret hõ ⁊ hõ deus. q̄d in illa hora gaudij ⁊ dulcedinis habuerit nullus vnq̄ hominu3 ad plenũ expiri potuit p hãc clauſulã. (Bñdicta tu in mulierib⁹) ois creatura mirando agnoſcit ⁊ teſtat eã bñdictã ⁊ exaltatã ſuper omnem creaturã tã celeſtem q̄ terreſtrem. Per (Bñdict⁹ fruct⁹ vẽtris tui) bñdicitur:et extollit excellẽtiſſim⁹ fruct⁹ vẽtris virginalis:q̄ oẽm creaturã viuificauit ſctificauit et in eternũ bñdixit. ¶ Ipſa vero virgo maria vt ſalutationẽ ãgeli audiuit. (Turbata eſt) Et nihil reſpõdit. Nõ fuit turbata turbatione icredulitatis:ſicut zacharias vel alia rõne culpabili:nec de viſiõe angeli q2 angelos videre ſolita erat:ſ3 turbata fuit primo ſm Chri. pp̄ter noue apparitionis ſpeciem:q2 ⁊ ſi cõſueta fuerit videre angelũ nunc tamẽ nouo mõ apparuit ei ſũpta ſpecie corpali ⁊ cũ ingẽti lumie ⁊ ſplẽdore ex hoc aliqualr pterrita fuit. Vñ cantat. Et expaueſcit virgo de lumine. Scdõ pp̄ter vginalis pudicitie verecundiã: q2 (vt dicit Ambr.) trepidare virginu3 eſt:⁊ ad oẽs viri ingreſſus pauere:oẽs viri affat⁹ vereri. Tertio propter noue ſalutationis formã quã ſermo eius ingerebat. Vñ Amb. Bñdictiõis nouã formulam mirabatur:q̄ nuſq̄ eſt ante apta ſoli marie ſalutatio hec ſeruabat. Quarto pp̄ter laudatiõis excellẽtiã qua angel⁹ in ſuo ſermone eã laudauit. Sctẽ em̄ mentes hũiliũ quãto ampli⁹ laudib⁹ attollunt tanto magis timẽt. Turbata ḡ fuit ex verecũdia virtuoſa ⁊ honeſta ſed nõ pturbata vñ tã q̄ prudẽs ⁊ cauta ⁊ tota pudoroſa nihil reſpondit cogitãs intra ſemetipſam de nouitate talis ſalulutationis:⁊ dictũ examinãs:nõ em̄ ſic ſalutare angeli cõſueuerãt eã:nec vnq̄ tales loquẽtes audierat. In qua ſalutatiõe cũ videret ſe de trib⁹ cõmẽdari nõ poterat humilis dña nõ turbari. Cõmẽdat ei q ẽẽt grã plena ⁊ q dñs ẽẽt ſecũ:⁊ q ẽẽt bñdicta ſup oẽs mulieres. At hũilis dña nõ poterat ſuã cõmendationẽ ſine rubore ⁊ turbatione audire:q2 verus humilis de laudib⁹ ⁊ honorib⁹ erubeſcere ſolet ⁊ dolere. vñ Ber. ⁊ turbata eſt:fuit verecũdie vginalis q nõ pturbata fuit fortitudinis:q vero tacuit ⁊ cogitauit: fuit prudẽtie ⁊ diſcretiõis. **Bern.** ¶ Tũc angelus intuit⁹ virginẽ ⁊ varias eã ſecũ voluere cogitationes faciliime deprehẽdẽs et cãm ſue turbationis cognoſcẽs cõſolat pauidã:confortat timentẽ:ac quaſi notã familiariter ex noĩe vocãs:ne timere debeat: benigne perſuadet et iubet dicens. (Ne timeas maria) nec de laudib⁹ q̄s tibi dixi verecũderis:eſt em̄ veritas in eis. Nec ſolũ es grã plena ſed etiã toto generi humano gratiã multiplicẽ recuperaſti et reinueniſti apud deũ:quã nulla vnq̄ reperit creatura. q.d. ſm Chriſo. qui apud deũ meret gratiã non h3 q̄d timeat. **Gratiã iuenit. Chriſ.** (Inueniſti inquit) quo merito? Certe humilitate pudicitie:caſtitate:et conſcientie puritate. de primo dicit Chriſ. Qualiter quiſq3 gratiã reperiet niſi mediãte humilitate. **Chriſ.** Nam humilib⁹ de⁹ dat gratiã:de alijs duob⁹ dicit Greg. Inuenit gratiã vero corã deo:quia ſplẽdore pudicitie propriam exornans animam:gratum ſe deo habitaculu3 preparauit et non ſolum celibatum inuiolabilem reliquit:ſ3 etiã immaculatam conſcientiam cuſtodiuit: itaq3. (Inueniſti gratiam) ſcilicet dei et hominum pacem: mortis deſtructionem et vite reparationem: vt per te deus mundum redimeret:per te illuminaret:et per te ad vita3 reuocaret. **Grego.** Plena ergo iam gratia inueniſti gratiam ſed alijs et ad diſpenſandum. vnde Augu. O maria gratiã apud dñm inueniſti:⁊ hanc per totũ mundum diffundere meruiſti. **Augu.** Unde notãter dicit inueniſti:non dicit habuiſti vel acquiſiuiſti:quia res habita vel iuſte acquiſita vt pp̄ria cuſtodit:ſed inuẽta his q̄ perdiderũt reſtituit:ſic maria inuenit gratiã nõ ſibi ſoli retinendã: ſed tanq̄ alijs reſtituẽdam. Qui em̄ inueniſti pditũ tenet reſtituere:gratiã vero quã eua pdidit maria inuenit nõ ſolũ p ſe:ſed et pro nobis:imo etiam

ppter nos: q2 ſi nos pctōres non fuiſſemus deus de ipſa carne nō ſumpſiſſet: ꝛ iō oēs q̄ peccādo gratiā amiſim⁹: ſecuri ad thronū grē accedamus: ꝛ mariā inuentricē gratie piis fletib⁹ ꝛ deuotis orationib⁹ pulſemus: vt gratiam nobis reddat quam pro nobis ꝛ propter nos inuenit. ¶ Ipſa eſt enim ita legalis: iuſta: pia ꝛ propitia ꝙ nulli denegat gratiā. vñ Ber. Omnibus oīa facta eſt oīb⁹ ſinū miſericordie aperuit: vt de plenitudine eius accipiāt vniuerſi: captiuus redemptionē: eger curationē: triſtis conſolationē: q̄rēti pctōr veniā: iuſt⁹ gratiā: angelus leticiā: deniq3 tota trinitas gloriā. ꝛ iterū. Filioli hec pctōrū ſcala: hec mea maria fiducia: hec tota rō ſpei mee. Dico vobis ſi pie a vobis pulſata fuerit ſi pie fuerit inuocata: cōpatietur vobis nō deerit neceſſitati veſtre. Si quidē nec facultas deeſſe poterit: nec voluntas: qm̄ regina celorū eſt: miſericors eſt: et mater mīe. ꝛ iterū. Alti⁹ intuemini q̄to deuotionis affectu a nobis eā voluit honorari: q̄ totius boni plenitudinē poſuit in maria: vt ſi q̄d ſpei in nobis eſt: ſi q̄d grē: ſi q̄d ſalutis ab ea nouerimus redundare. nihil em̄ nos hr̄e voluit deus qd̄ p manus marie nō trāſiret. hec Ber. ¶ Inueniſti inquā gratiā: totius grē autorē cōceptura. Nā (ecce cōcipies in vtero) ſine peccato: ꝛ macula (ac paries filiū) ſine dolore ꝛ triſtitia: virgo pmanēs in partu: ſicut ꝛ in cōceptu. Et bn̄ dicit (cōcipies in vtero.) iā em̄ p fidē ꝛ deuotionē cōceperat eū in corde ſuo ꝛ hoc mō debem⁹ nos eū cōcipere. ſ. p fidē ꝛ deuotionē ꝛ parere p ſanctā opationē. (Et vocabis nomē ei⁹ ieſum) .i. ſaluatorē. Non dicit impones: q2 hoc nomē ab eterno fuit a deo patre impoſitum: ꝛ per angelū marie ꝛ ioſeph ac per eos alijs diuulgatū. Hoc etiā nomē impoſitum eſt ſm ꝓprietatē futurā: q2 ſalus humani generis futura erat p ieſum q̄ ſalus interpretat: ꝛ iō ſubdit. (Ipſe em̄ ſaluum faciet) nō quécūq3 ſ3 (populū ſuū) ei. ſ. p fidē adherentē: ꝛ ipſum bonis opib⁹ imitātē a pctīs eoꝝ. Et p hoc notat veris eſſe de⁹: q2 ſoli⁹ dei eſt ſaluare a pctīs vt ait Chri. pplš xp̄i nō tm̄ natio iudeorū eſt: ſ3 oēs quoq3 q̄ ad eum veniūt eiuſq3 agnitioni donant. Utinam ꝛ me pctōrē digneris dn̄e ieſu annumerare pplo tuo vt ſaluum me facias a pctīs meis. (Hic erit magnus) nō quidē eadē magnitudine qua Joānes de quo etiā p̄dictū fuerat: erit em̄ magnus corā dn̄o: ſ3 dicunt ſm Amb. q2 Joānes magnus vt homo corā dn̄o: hic vero magnus vt de⁹ ꝛ dei fili⁹. Dicit aūt hic erit magnus nō ꝙ an̄ ptū virginis nō fuerit magnus: (ſemp em̄ fuit magn⁹ de⁹) ſ3 futurus erit magn⁹ hō: q2 magnificētiā quā habuit filius dei eternaliter per naturam acceptu rus erat filius virginis ex tpe per gratiam ꝛ eternaliter habiturus: vt vna ſit pſona homo ꝛ deus. Et bene magnus: q2 filius altiſſimi merebit appellari. Unde ſequit. (Et filius) .ſ. naturalis altiſſimi vocabit. i. ipſius dei q̄ ſol⁹ eſt altiſſimus. Homo em̄ altus eſt inter creaturas corpales: ſ3 angelus altior: de⁹ autē altiſſim⁹. (Et dabit illi dn̄s deus ſedē) .i. regnū dauid p̄ris ei⁹. ſm Bedā ꝙ angel⁹ pri⁹ dixit xp̄m filiū altiſſimi: nūc vo patrē ſuū dixit eſſe dauid: per hoc euidēter demonſtrat duas naturas in vna perſona xp̄i: diuinā ſm quā eſt fili⁹ dei: ꝛ hūanā ſm quā eſt fili⁹ dauid. Dabit autē ei ſedē dd̄ nō typicā ſed verā: nō tpalē ſ3 eternā: nō terrenā ſ3 celeſtē: q̄ idcirco d2 fuiſſe dauid: q2 hec in qua dauid tpaliter ſedit: eterne illius imaginē gerebat. vnde Beda. Accepit autē ſedem ſiue regnū dauid dn̄s vt gentē cui dauid quondam tpalis regni gubernacula ſimul ꝛ exempla iuſtitie p̄buit: quāq3 modulis hymnorū ſpiritualiū ad fidem atq3 amorē ſui cōditoris accēdere ſolebat hāc ipſe factis verbis donis ꝛ ꝓmiſſis ad regnū celeſte ꝛ immortale vocaret: atq3 ad ipſam dei patris viſionē pduceret. Angel⁹ ergo nō loq̄tur de regno tpali: q2 illud negauit xp̄s coram pilato dicēs. Regnum meum nō eſt de hoc mundo: neq3 xp̄s in hoc mūdo exercuit tpale regnū in iudaico populo: cui tm̄ debebat regnū iudeorū iure hereditario: ſed loquit de regno ſpūali eccleſie militātis: ꝛ celeſti eccleſie triumphātis: qd̄ ſignatū fuit p regnū dauid tpale: ſicut ꝛ celeſtis hierlm p tpalē: ꝛ ſicut dauid regnauit in regno tēporali: ita ꝛ xp̄s regnabit in ſpūali ꝛ celeſti q2 regnabit in ecclīa: hic in via ꝛ in patria. Unde ꝛ ſubditur. (Et regnabit in domo iacob in eternū.) Hic quoq3 accipiēda eſt domus iacob nō tpalis ſ3 eterna in qua regnet in eternū. Regnabit ergo in eternū in domo iacob. i. ſup oēs electos: de domo em̄ abrae ꝛ yſaac aliq̄ fuerūt reprobati: ſicut iſmael et eſau: ſ3 in domo iacob oēs ei⁹ filij a ſanctis doctorib⁹ inter electos ſunt cōputati: q2 ꝛ ſi aliqui peccauerūt penitentiā tn̄ egerūt. Jacob q̄ppe interpretat ſupplantator. In illis em̄ qui ſupplātāt paſſiones inordinatas et vitia regnat xp̄s: ſ3 in illis q̄ ſupplātant ab eis regnat diabolus. Regnabit q̄q3 nō ſolū in domo dauid. i. in tribu iuda: verūetiā in domo iacob. i. toto populo iſrael ꝛ in tota eccleſia ꝛ in oībus electis nō ſm ſucceſſionem carnis: ſed fidei. Per qd̄ intelligit ꝙ in eius regni exercitu oēs illi q̄ enumerant q̄cunq3 dauid ꝛ iacob fidē ꝛ iuſtitiam imitāt: q2 ipſi ſunt ſpūalis ꝛ eterna ſedes dauid ꝛ domus iacob in qua ſedebit ꝛ regnabit dn̄s ieſus in eternū: ꝛ nūc quidē per gratiā ꝛ in futuro p gloriā. Beati in quib⁹ ieſus regnabit in eternum: quia ꝛ ipſi cum eo regnabunt. (Et re

Marginalia: I Gratiā nulli denegat. Bern. — Cōcipere i vtero. — Jeſus. — Saluū facere. — Chriſ. — K magn⁹ Jeſus. Ambr. — Altiſſim⁹ de⁹. — Beda. — Sedes dauid. — Beda. — L Dom⁹ iacob.

gni eius nō erit finis.) Chriſtus enim nō ſolum inq̄tū deus: ſʒ etiā inq̄tū homo regnabit ineternū: nō ſolū ſuper hoīes: ſed etiā ſuper angelos. Hoc regnū eternū eſt: ⁊ nō corrūpet: hoc imperiū nō deficiet ⁊ nō auferet: q̄ regnabit dn̄s ineternū ⁊ in ſeculū ſeculi. vbi Bern̄. O q̄ glorioſum eſt regnum illud in quo reges cōgregati ſunt cōuenerunt in vnū ad laudandū. ſ. ⁊ glorificandū eū q̄ ſup oēs eſt rex regū ⁊ dn̄s dominantiū. De cui⁹ ſplendidiſſima contēplatione fulgebūt iuſti ſicut ſol in regno p̄ris eorū. O ſi et mei peccatoris meminerit ieſus in beneplacito populi ſui: cū venerit in regnū ſuū. O ſi mei in illa die q̄n traditurus eſt regnū deo p̄ri viſitari dignabit in ſalutari ſuo: ad videndū ſcʒ in bonitate electorū ſuorū ad letādū in leticia gētis ſue vt laudet etiā a me cū hereditate ſua veni interim dn̄e ieſu aufer ſcādala de regno tuo qd̄ eſt ala mea vt regnes q̄ debes in ea q̄ tu es ipſe rex meus ⁊ deus meus qui mandas ſalutes iacob. hec Ber. Et cū angelus retuliſſet tāta: maria perplexa fuit: q̄ ſm Ambro. Neq̄ non credere debuit angelo: neq̄ tam temere vſurpare diuina. Unde de alio certificari volēs de quo multū timebat ſcʒ ne virginitatē ſuā perderet de mō conceptionis querit dicēs. (Quō fiet iſtud.) ſ. q̄ tu ꝓmittis me parere filium (q̄m virū nō cognoſco) .i. me virū non cogniturā in alo voui ⁊ ex voto ꝓpoſui: q̄ q̄uis deſponſata erat tn̄ ſe nunq̄ nupturā neq̄ virū cognituram certiſſime ſciebat. Et ita fuit virgo mēte: carne ⁊ ꝓpoſito. q. d. rē credo: ſʒ de modo q̄ro. cū ſciat dn̄s meus teſtis conſciētie mee votū eſſe ancille nō cognoſcere virū. qua lege quo ordine placebit ei vt fiat iſtud. vnde Amb. Non dubitat eſſe faciendum qd̄ quō poſſit fieri inq̄rit. Legerat maria. (Ecce virgo cōcipiet in vtero ⁊ pariet filiū.) ⁊ ideo id credidit futurum: ſʒ quō fieret ante non legerat. Non eī quēadmodū fieret vel tāto alicui ꝓphete fuerat reuelatum. Tantū eī mādati myſterium nō fuit hoīs ſed angeli ore ꝓmendū. hec Amb. (Et angel⁹.) Fiet inq̄t nō mō hūano ſʒ diuino: nō p virū ſʒ p opatione ſpūſcti q̄ in te ſupueniet: ſicut ignis diuin⁹ mētē tuā inflāmās carnēq̄ tuā dei filio vniēdā p̄fectiſſima puritate ſctificās ⁊ ſinglari mō te fecūdabit: et ex ei⁹ opatione ſalua tibi v̄ginitate tua cōcipies. (Spūſctūs) pri⁹ in v̄ginē venerat in ſua ſctificatione eā ab originali pctō purgādo ſʒ in cōceptione filij dei ſupuenit. i. iterū venit maiorē gr̄e plenitudinē cōferendo: q̄ nō ſolū ſctificauit mētē ſʒ etiā vētrē. Superuenit igit ſpūſſanctus in virginē quēadmodum virtus ſolis deſcēdit ſup roſam ⁊ liliū dās illis cōcipiēdi virtutē. Et lʒ iſta ineffabilis cōceptio celebrata ſit opatione toti⁹ trinitatis cū opera trinitatis ſint indiuiſa: ſpāl'r tn̄ appropriat hoc op⁹ ſpūſctō propter plures rōnes. Prima ē ſm Aug. ꝓpter oſtēſionē gr̄e ſine meritis: vt vʒ per hoc qd̄ dr̄ cōceptus de ſpūſctō oſtēdat q̄ ſit ex ſola gratia quā nulla hoīs merita p̄ceſſerūt. Gr̄a āt attribuit ſpūſctō. Un̄ glo. Spiritus eſt nomē oīs gratie q̄ a deo inſpiratur. Scd̄a eſt ſm Amb. ꝓpter virtutē operationis: q̄ ſcʒ opatione ⁊ virtute ſpūſſcti cōcept⁹ eſt: cui attribuunt opa clemētie ⁊ pietatis. Tertia ē ſm magiſtrū ſentētiarū propter oſtenſionē eximie charitatiſq̄ attribuitur ſpūiſancto: vt. ſ. oſtēdat q̄ verbū dei caro factū eſt ineffabili charitate: quo deus ſic dilexit mundum: vt filiū ſuū vnigenitū daret. Et virt⁹ altiſſimi patris ſcʒ dei verbū ſeu filius: q̄ ſm apoſtolū dr̄ dei p̄ris ſapiētia: ⁊ v̄tus altiſſimi obūbrabit tibi. i. de te corp⁹ quaſi vmbraculū aſſumet in quo de⁹ quaſi hamū ſub cibo ſe abſcōdet: q̄ in btā virgine ſub vmbra carnis latuit virt⁹ deitatis. Diuinitas obūbrata fuit virgini p ſuſceptionē hūanitatis vt qd̄ impoſſibile erat mortali femine: obiectu tamē viuifici corpis ferret p̄ſentiā maieſtatis: et lucē ſuſtineret inacceſſibilē: ſicut q̄n ſol q̄n eū viſu intueri nō poſſum⁹ obūbrat nobis aliquo velamine. vn̄ Bern̄. Q̄ deus ſpūs ē nos v̄o caro vmbra corpis ſuis temperauit ſe nobis: vt obiectu viuifice carnis videam⁹ verbū in carne: ſolē in nube: lumen in teſta: cereū in laterna. hoc Ber. Qd̄ aūt in p̄fatione btē marie canit: q̄ ⁊ vnigenitum tuū ſancti ſpūs obūbratiōe cōcepit: nō eſt cōtrarium huic qd̄ hic dr̄ obūbratio fieri per corp⁹ xp̄i applicatū diuino lumini. Cū eī tā filius q̄ ſpūſſanctus ſint v̄tutes p̄ris ⁊ corpus chriſti vtriq̄ v̄tuti cōueniat filio tanq̄ cui vnitur ſpūſctō tāq̄ agēti a quo formatur: pʒ q̄ hec obūbratio tā filio q̄ ſpūſctō cōuenire poteſt Et attēde quō hic angelus totam trinitatē v̄gini edidit. Primū nāq̄ ſpūſctm̄ ſuo nomine ꝓprio cōmemorat: deinde filium noīe virtutis: ⁊ cōſequēter p̄rem noīe altiſſimi inſinuat. Sic ergo vt notetur tota trinitas feciſſe incarnationē appropriat hoc ſpūſctō incarnatiōis cooperationē cū dicit: ſpiritusſāctus ſupueniet in te. ſʒ filio carnis aſſumptionē cū ſubdit. ⁊ virt⁹ altiſſimi obumbrabit tibi. ſʒ patri autoritatē cū dicit altiſſimi. Excelſum nāq̄ incarnationis opus toti⁹ trinitatis fuit: q̄ ſicut pſone ſic ⁊ opera trinitatis inſeparabilia ſunt ⁊ indiuiſa: ita vt q̄cq̄d operat vna pſona operetur ⁊ alia: q̄uis ſolus filius fuerit incarnatus nō pater nec ſpūſſctūs vt p eādē ſapientiā qua deus mūdū cōſiderat repatio fieret: ⁊ q̄ dei fili⁹ erat in diuinitate ipē filius hoīs fieret in humanitate: ne filij nomē ad aliū trāſiret qui non eſſet filius eterna natiuitate. Et habemus

Cur ſpiritui ſācto attribuit icarnationis ſilii op⁹. Augu. Amb. Magiſtri ſentētiarū. Joā. iij. Virtus al. obūbrabit tibi.

Bern̄.

A trinitatis notificatio.

Filius ſol⁹ incarnatus.

uondã tradidit: niſi v̾gini: nõ eſt probabile q ante ꝯceptũ dñ adhuc eſſet iuuẽcula tra deret alicui cuſtodiẽda niſi v̾gini. Fuit au tem btã v̾go deſpõſata Joſeph nõ deſpõſa tione futuras nuptias ꝓmittẽte: ſed deſpõ ſatione ⁊ cõſenſu p verba de pñti. Et ita ve rum matrimoniũ fuit inter ipſos ⁊ conſum matũ. ſolẽnitates eñ nuptiarũ non ſunt de ſubſtantia mr̃imonij. Unde ⁊ Joſeph ſpon ſus ⁊ vir eius ſolet dici. vñ dicit Hugo q cũ beata virgo v̾ginitatẽ vouiſſet et parentes eã nubere iuberent timens illa inobediens eſſe parẽtib⁹: nec v̾ginitatis propoſitũ deſe rere volens: p ſpm̃ ſctm̃ edocta commiſit ſe deo certã habens fiduciã qð eã diuina mia ita cuſtodiret: vt poſſet parentib⁹ in cõtra hendo matrimonio obedientiã exhibere: et tñ votũ v̾ginitatis nõ cogeret frangere: et ponit exẽplũ de abrahã q̇ repromiſſionem acceperat in ſemine yſaac: quem tñ poſtea iuſſus eſt immolare: cui iuſſioni paruit: ſciẽs p certo q: ⁊ ſi ſm humanã rõnẽ ꝓmiſſioni ꝯria videret iuſſio: ſm illã tñ virtutem qua deo poſſibilia ſunt oĩa cũ obediẽtia iuſſio nis ipleri poſſet promiſſio. Sicqꝫ factũ eſt: vt ⁊ obediẽtie inueniret meritũ: ⁊ promiſſio nis cõſequeret effectum. Ita potuit eſſe in propoſito de btã v̾gine. vñ et Anſel. Et qui dẽ h̾ duo ipſa iocundius amabat v̾ginitatẽ ſcz ⁊ fecũditatẽ. Virginitatẽ q: hãc deo per oĩa placere intelligebat. Fecunditatẽ: q: ſi ne hac maledictũ legis que adhuc carnali ter cuſtodiebat incurrere metuebat. Duo ergo erant in v̾ginis aĩo inuiſibili: ſed ma gno concertãtia ꝑlio v̾ginitatis amor ⁊ le galis maledictionis timor. Verũtñ libra to diu multũqꝫ cõſilio vicit amor q̇ ꝑponde rabat: ⁊ terga dedit timor. Vicit in ea amor ſeruande v̾ginitatis: ⁊ excludit ab ea timo rẽ incurrẽde maledictionis. Uirgo itaqꝫ te nera ⁊ delicata regali ex ſtirpe progenita et ſpecioſiſſima totã intẽtionẽ ſuã: totũ amo rẽ ſuũ: totũ ſtudiũ ſuum ad hoc intendit vt corp⁹ ⁊ aĩam ſuã deo ꝑpetua v̾ginitate cõ ſecraret. Sciebat eñ qð quãto ſancti⁹ eam conſeruaret: tãto ſublimi⁹ ei q̇ olm caſtiſſi mus imo q̇ ipſa caſtitas eſt: appropinqua ret. Amplectendo igit̾ qð acceptabili⁹ eſſe cognouit dño legis ſperauit et credidit ſe plene euaſurã maledictionẽ date legis re putãs ſecũ illud tãte bonitatꝫ: tãteqꝫ ſapie: vt dũ ſe nullaten⁹ iuxta cõſciẽtiã ſuã meli⁹ ſcire: aut poſſe facere q̄ faciebat aduerte ret: tutũ conſiliũ ne q̇d peti in iſtis ſubiret inueniret. Nec decepta eſt. Quis eñ ſpera uit in dño ⁊ derelict⁹ ẽ ab eo? Deniqꝫ vbi tã ſctãm intẽtionẽ ei⁹: tã caſtũ propoſitũ eius tam firmã fidẽ conſtantẽ ſpem ⁊ indeficien tem vidit charitatẽ eius: eo mĩe ſue intuitu egit circa illam: vt nec ſanctitas intentio nis eius fruſtraretur: nec caſtitas propoſi ti eius violaretur. Ne autẽ firmitas fidei in firmata ſpei conſtantia titubaret: aut cha ritatis in ea plenitudo deficeret: occurrit ei auxilium que ei et quod timebat eriperet: et quod amabat ſaluo ſignaculo non au ferret. Dedit ergo illi: vt et virgo quod et magis optabat permaneret: et nemo il lam a maledicto liberrimam dubitaret fe cunda fieret. Dedit ei vt eſſet et prole ferti lis et virginalis dãni immunis. hec Anſel.

Deſpõſatio marie p v̾ba de preſenti.

Hugo.

Anſel. Virginitatez et fecũditatez amaſſe dicit.

Et eſt hic ſciendũ ꝓpter marie cognationẽ de qua in euangelio ſepe fit mẽtio: q anna tres viros ſucceſſiue habuit. ¶ Primo Joa chim. ¶ Scðo cleophã frẽ ioſeph. ¶ Ter tio ſalomã. De quolibet horũ filiã vnã ſu ſcepit: et quãlibet mariam appellauit. He tres marie tres viros habuerunt. Prima Joſeph. Scða alpheũ. Tertia zebedeum. Prima parit Chriſtũ. Secunda Jacobũ mi norem ⁊ Joſeph iuſtum qui ⁊ Barſabas eſt dictus ac Symonẽ et iudã. Tertia Jacobũ maiorẽ ⁊ Joannẽ euangeliſtã. Jacob⁹ autẽ zebedei lꝫ poſterior natu: tñ maior eſt dict⁹: quia prius a dño vocatus: ad cuius diſtin ctionẽ Jacob⁹ alphei minor eſt appellat⁹. Hic Jacobus minor et tres fratres ſui pre ceteris cõſanguineis dicti ſunt fratres dñi q: nõ ſolũ cognati erant de duab⁹ ſororib⁹ ſed et putabant agnati tanq̄ ex duob⁹ fra tribus. ſ. Joſeph et Cleopha deſcendentes. Inter quos tñ antonomatice Jacob⁹ fra ter dñi eſt dictus: q: erat ei in facie et linea mẽtis corpis ſiĩis. Voluit aũt dñs matrem ſuã hr̃e virũ: ⁊ nõ de ſimplici ſed de deſpon ſata cõcipi et naſci diuerſis ex cauſis: quaꝝ quedã accipiunt ex parte pueri: quedã ex parte matris: quedã ex pte alioꝝ. Ex parte pueri ſumunt rõnes q̃nqꝫ. Prima ſm Hie ro. propter declarationẽ originis: vt p gña tionem Joſeph cuius maria cognata erat origo marie monſtraret: ⁊ more ſcripturarũ genealogia xp̃i p virum deſcriberet. Scða ſm Ambr. propter remotionẽ ſuſpitiõis: ne ſcz a legis iniuria incepiſſe videret: cũ par tus innupte lege dãnaret. Tertia ſm eun dẽ propter remotionẽ ſuſpitionis: ne. ſ. hero des ⁊ iudei xp̃m iuſte q̄ſi de adulterio natũ perſequi viderent: ⁊ ab infidelib⁹ tãq̄ illegi timus abijceret. Quarta ſm Orige. propter ſuſtẽtationẽ pueri maxime cũ deberet i egy ptũ portari: vt. ſ. Joſeph nutriret. vñ et Jo ſeph nutriti⁹ dñi appellat. Quinta ſm Ori genẽ. Hier. ⁊ Ambro. ꝓpter ocultationẽ na tiuitatis xp̃i vt videlꝫ myſteriũ et part⁹ filij dei diabolo celaret dũ cũ putaret nõ de vir gine: ſed de vxore generatum. ¶ Itẽ quinqꝫ rõnes ſumunt ex pte matris. ¶ Prima ſm Ambr. ne grauida apparens infamaretur: et ideo permiſit dominus q potius de ſuo

Anſel.

E Anne mariti ⁊ filie ⁊ earũ filij ⁊ mariti.

Fres dñi.

Jacob⁹ minor.

Cur de deſponſata naſci voluit xp̃s

Cauſe ex pte pueri.

Hiero.

Ambr.

Orige.

Orige. Hiero. Ambr.

F Cauſe ex pte matris.

Ambr.

bitu q̄ de matris pudore dubitaret. ¶ Secūda ſm Bedā ꝛ Hiero. ad vitationē pene: ſcilꝫ tanq̄ adultera a iudeis calūniaretur ꝛ ſic q̄ſi iuſte lapidaret. ¶ Tertia ſm Hiero. et Orige. ad ſuſtentationem ſolatij: vt ſ. viri miniſterio ꝛ ſolatio ꝛ maxime in egyptū fugiens: ꝛ inde rediēs frueret. ¶ Quarta ſm gloſ. ad roborationē fidei: vt ſ. Marie verbis maior fides adhiberet: innupta eñ pregnans mētiri videret: nec ei ſi ſe ꝟginē eſſe diceret crederet. ¶ Quinta ad ꝑticipationē ſtatus ſinguli: vt vcꝫ mater dñi hr̄et aliq̄d cuiuſlibet ſtat⁹: ſcilꝫ virginitatis: matrimonij: ꝛ viduitatis. ¶ Itē q̄nq̄ ratiōes ſumūtur ex ꝑte alioꝝ. Prima ſm Amb. ad remotionē excuſationis pcti ne ꝟginib⁹ impudicis ꝛ male viuētib⁹ velamē excuſatiōis preberet: ex quo mater dñi infamata videret. ¶ Secūda ſm Orig. ad ꝯfirmationē matrimonij ꝯ futuros hereticos matrimonium dānare volētes vel vt ꝑ hoc q̄ de virgine et deſponſata naſceret vterq̄ ſtat⁹ ꝛ virginū ꝛ cōiugatorū approbaret cōtra hereticos alterī iſtorū detrahentes. ¶ Tertia ad ſublevationē opprobrij: vt ſcꝫ ab ol gradu feminarū tolleret opprobriū: qḋ in eua incurrerant oēs femine: ꝛ tam virgines q̄ nupte: q̄ etiā vidue a cōi opprobrio qḋ in eua cōtraxerant eximeret in ꝑſona marie. ¶ Quarta eſt ad cōmendationē exempli: vt vcꝫ oſtenderet facta deſpōſatiōe an̄ cōuentionē liberū eſſe trāſire ad meliora vota: ſponſo irreq̄ſito: vt eſt in religionis ingreſſu: vbi anima deſpōſatur deo: ſicut fuit in beata virgine. ¶ Quinta eſt ſm Chri. ad declarationem myſterij: quo. ſ. ipſi xp̄o deſponſatur eccl̄ia que virgo eſt imaculata ſp̄ ꝛ ſine ruga cui⁹ virginis ſum⁹ filij in fide ieſu xp̄i. qui ſm Leonē papam: quo ſpū de virginis vtero naſcitur xp̄o hoc de eccl̄ie vtero naſcitur xp̄ianus. Ideo aūt ſm Chr. Beata maria fabro lignario deſpōſata fuit: q2 xp̄s eccleſie ſponſus olim ſalutē per lignuꝫ crucis operari debebat. Et ſm Aug. Chriſtus natus de matre que fabro deſponſata erat omnem carnalis nobilitatis tumorem extinxit. Hec fuit prefigurata ꝑ virginē ſarā Raguelis filiaꝫ Thobie deſponſatam q̄ ab oī concupiſcentia mūdam ſeruauit aīam. Multomagis maria ioſeph deſpōſata que virgo ineternuꝫ permāſit imaculata. ¶ Cōparatur etiā virgo maria turri fortiſſime que di. ebat baris que (vt in ſcholaſtica hyſtoria dr̄) duobus cuſtodibus defendi poterat ab omnibus viuentib⁹ Tam fortiſſima et inuincibilis fuit virgo maria cuius cuſtos ꝑcipuus erat deus eterna ſapiētia. Cui⁹ vita etiā cōparatur turri daiud q̄ munita erat mille clipeis qui de ea dependebant: q2 mille virtutes ꝛ multo plures in maria apparebant quibus vita eius munita erat intm̄ q̄ oēs tentationes ꝛ peccata ſuperabat: ꝛ non ſolū hoc a ſe: ſed etiā ab alijs gratiā ſuā refundendo repellebat. Conſidera mō quāte an̄ hāc beatā virginē: ꝛ etiā quāte poſt eā mulieres ꝛ ꝟgines fuerint: hec tamen ſola mater dñi fieri meruit. Magna eñ et ineffabilis gr̄a eſt vt vna ex tantis milibus eligat. Ideo aūt pre ceteris electa fuit: q2 oēs alias ſanctitate precellunt. vnde Anſel. Eam ſolā ſcrutans corda ꝛ renes deus ex oībus virginibus quas capiebat mūdus elegit et ſacrauit: vt habitaret in ea corporaliter quā iam plenā pridē virtutibus fouebat ꝛ circūplectebatur ſpiritualiter. Ipſam aūt oēs mulieres ſanctitate ꝑcelluiſſe: puta q̄ intelligit: q̄ aiaduertit. Nam alie quidem partes gratiarū meruerunt: ipſa autem plena gratia ab angelo ſalutatur. Hec Anſel. ¶ Oratio.

Excellētia marie i gratia et in merito.

Anſel.

Salue virga ieſſe florida ꝛ fructifera maria virgo beatiſſima de qua vnic⁹ ille et ſingularis flos et fructus prodijt: vnde virtutū ſpiritualium germē erupit flos ſuauiſſimus emittens odorē: fructus ſapiētiſſimus immittens dulcorem: flos cuius bonitas expellit meſticiam: fructus cuius ſacietas plenam dat letitiam. Benedicta virgo de radice ieſſe: benedictus et flos qui de tali radice aſcendit. Benedicta arbor: benedictus ꝛ arboris fructus. Tuo ergo flore me recrea. Tuo fructu ab oī miſeria me libera virgo maria ineternū bn̄dicta. Amē.

¶ De cōceptione Joānis precurſoris. Capitulum. iiij.

Fuit autē in diebus illis) ſ. in diebus herodis regis iudee (ſacerdos quidam nomine zacharias de vice abia: et vxor ei nomie Elizabeth) aaronica (erantq̄ ambo iuſti an̄ deū) non ſicut hypocrite q̄ñ fingunt iuſtitiā an̄ mundū (incedentes in oīb⁹ mādatis quātū ad obſeruātiā moraliū ꝑceptoꝝ (ꝛ iuſtificationib⁹ dñi) quātū ad obſeruātiā cerimonialiū (ſine querela) quātū ad obſeruationē iudicialiū q2 pacifice ad proximos ſe habebāt (et nō erat illis fili⁹) ꝓpter ſterilitatem: q̄ eſt cā ſpecialis mulieri: ꝛ ſenectutē q̄ eſt cā cōis viro et mulieri ex quo apparet conceptio ꝑcurſoris miraculoſa q2 nō fuit tm̄ ꝑ naturā: ſed ꝑ naturā gr̄a diuina adiutā. Iſte herodes de pr̄e idumeo deſcendens fuit alienigena: et iā ſceptrū ablatū fuit de iuda. Et ideo tp̄s aduētus chriſti inſtabat: ꝛ Jacob patriarcha ſpiritu ꝓphetico ſignū

A Luce. j.

Conceptio et natiuitas diui Joānis bapti. fuit miraculoſa.

Herodes.

Idumeus.

aduentus Chriſti pdixerat: qn regnū iudee ad alienigenā tranſlatū eſſet: dicens. Non auferetur ſceptrum de iuda et dux de femore eius donec veniat qui mittēdus eſt: et ipē erit expectatio gentiū. Et ſciendū hic q cū moyſes vnicū inſtituiſſet ſummū ſacerdotem cui mortuo vnus per ordinem ſuccederet. Dauid volēs ampliare cultū dom⁹ dñi de.xxiiij. familijs q deſcenderant ab Aaron inſtituit.xxiiij. ſacerdotes: ſuper quos tamē vnus maximus erat et ſummus oim: q dicebatur princeps ſacerdotū. Inſtituit etiā vt viciſſim miniſtrātes per hebdomadā a ſabbato vſq in ſabbatum tpe vicis ſue ſinguli caſtimonie ſtuderēt: nec interim in domum propriā intrarēt ſed in domūculis circa tēplū cōſtitutis (q exedre vocabant) cubarēt.

exedre.

Et ſm ſortes dedit cuiq vicis ſue hebdomadā: et octaua ſors cecidit ſuper Abiam de q deſcendit iſte zacharias. Similiter de tribu leuitarū.xxiiij. leuite erant vt ipſi qz eodē modo ſortiti iuxta morem ſacerdotis octenis diebus miniſtrēt (zacharias aūt cū in ordine vicis ſue ſacerdotio fungeretur) ſm exigentiā ſortis ſue octaue (exijt) de domo vbi ſe ſacerdotalib⁹ veſtibus induit (vt incenſum poneret ingreſſus in templū dñi) decima die menſis ſeptimi.i.ſeptēbris. (Et interim ppls foris orabat) extra templū: qr nō erat licitū pplo ingredi templū: ſz tantū atriū.

B zacharias nō fuit ſūmus ſacerdos. Heb.ix

Ex his vr zacharias fuiſſe ſacerdos ſimplex: nō ſūm⁹: qr hic dr q igreſſus fuit tēplū ad ponēdū incēſuz tm: h aūt licitū erat minorib⁹ ſacerdotib⁹ ſm qd dicit apls. In pmo qdē tabernaculo quotidie intrabāt ſacerdotes ſacrificiorū miniſteria cōſummātes: qr peracto ſacrificio in altari holocauſtorū qd erat in atrio vbi miniſtrabant ſacerdotes minores. Sacerdos qui ibi adminiſtrauerat accipiebat prunas de altari holocauſtorū: et intrans pmā ptē tēpli q vocat ſctm vel ſctā: concremabat in illa ſup altare incenſi thimiama: et tūc erat ſacrificiū cōſummatū et hoc fiebat oī die. In hoc enim erat cōſummatio ſacrificij: qr ſacrificia veteris legis nō erāt accepta: niſi ex fide et deuotione offerentiū deuotio aūt p thurificationē deſignabat et iō in h ſacrificiū cōſummabat. In illā vero parte templi q dicebat ſctm ſctōrū ſolus ſummus ſacerdos intrabat cū ſanguine hirci et vituli imolati p pctō ppli: vt ex illo aſpergeret ȝ ppiciatorium: q aūt zacharias itrauerit cū ſanguine tali nō dr hic: ſed ſolū ad ponendum incenſum. (Vn angelus apparuit ei a dextris altaris incenſi) qd etiam vocat altare aureū. Hoc autem altare non fuit intra ſancta ſanctorum: ſed in prima parte templi ad quam ſimplices ſacerdotes poterant ingredi.

¶ Sed incenſum quod ſoli ſummo ſacerdoti licitum erat ponere intra ſancta ſanctorum in die expiationis: hoc non ponebatur ad offerendum: ſed vt nebula inde conſurgens operiret oraculum quando pontifex aſpergebat ſanguine vituli et hirci cōtra oraculum. Et nec aliquis hiſtoriographus deſcribēs ſacerdotiū iudeoz mētionez facit de ſūmo zacharie ſacerdotio.

C Moraliter.

Per zachariā q dñi memor interpretat bon⁹ prelatus ſignatur qui in ſuo pectore debet dei memoriam gerere pro ſuo et ſuoz ſubditoz ſalute. Hic aūt tēplū ingredit per diligentē diuini cultus ſolicitudinē et offert incēſum per deuotā orōnē: et ppls orat per ei⁹ informationē.

Memoria de deo triplex.

Triplex vo dz haberi de deo memoria.ſ. potentie ei⁹ quo ad opera creationis: ſapientie quo ad opa recreationis: bonitatis quo ad opera retributionis. Prima ad patrē. ſcda ad filiū. tertia ad ſpiritūſanctū referatur. Apparuit autē zacharie gabriel angelus ſtās a dextris altaris incenſi.

Angelorū diſcretio.

Quo viſo timor irruit ſup eū propter altioris et potentioris nature aſpectū. ſed bon⁹ a malo diſcernit: qr mal⁹ horrorē cōtinuat q ſm Bedā nulla melius rōne q fide intrepida ſupat: bon⁹ aūt ſtatim cōfortat et cōſolat.

Beda.

Vn angel⁹ ſtatim eū confortauit dicēs. Ne timeas zacharia: qſi diceret. Veni ad conſolationē tuā: et iō ſubdit. Qr exaudita eſt deprecatio tua.

Oratio iij.

Orabat em nō pro ſobole de q iā non ſperabat: pſertim cum de ſua ſueq vxoris etate diffideret eouſq vt angelo id pmittēti nō crederet: ſed pro populi pctis et redēptione et aductu meſſie: et qr ſalus ppli p xpm futura erat: nūciauit ei filiū naſciturū q pniam et fidē predicādo plebem ſaluatori ppararet. Nomē qz pueri indicauit: qr ioannes vocari debuit.

Joannes qd.

Joānes enim interptat in q ē gra ipſe vo xpm manifeſtauit p quē gra et vitas facta ē.

Beda.

vbi Bed. Joānes interpretat in q eſt gra vel dñi gra quo noie declarat primo parētibus eius gram quib⁹ decrepitis fili⁹ naſceret eſſe donatā. Deinde ipſi ioanni q magn⁹ corā dño erat futurus: et adhuc in vtero matris ſpūſancti ſit munere ditandus. Poſtremo etiam filijs iſrl qs ad dñm deū ipſoz erat conuerſurus. Hec Beda.

D Exultatio. gaudiū natiui. Joan.

Patri quoq inde gaudiū.ſ.interius: et exultationē.ſ.exterius inſinuauit. Dicit em exultatio qſi extraſaltatio: et hoc eſt x prie qn gaudiū eſt tantū interius q nō pōt contineri quin appareat exterius. Letitiā etiā multis alijs in ei⁹ natiuitate pmiſit: qr in ortu ei⁹ nō ſolū pr ſed et alij multi ſunt gratulati: et nūc etiā videmus impleri: quia dies ſue natiuitatis non ſolū feſtiuat ab oibus xpianis: ſed etiam a ſarracenis et quibuſdā alijs.

Beda.

vnde Beda. Merito pater gaudet qd vel in ſenecta natū vel talis grē acceperit filiū. Gaudēt et alij qb⁹ inauditū

ceterius regni celeſtis euãgelizauit ingreſſum. vnde 7 Ambro. Solennis letitia eſt in ortu 7 generatione iuſtorũ. Sanctus eñ nõ ſolũ parentũ gratia: ſed etiã ſalus eſt plurimorũ. Vñ admonemur ħ loco ſanctorũ generatiõe letari. Hec Amb. ¶ Moralr̃ in q̃libet nr̃m poſſumꝰ inuenire zachariã 7 vxorẽ eiꝰ elizabeth q̃ pariet ei filiũ cuiꝰ nomẽ dꝫ vocari Joãnes eritq ſibi gaudiũ 7 exultatio: et multi in natiuitate eius gaudebunt. Elizabeth vxoꝛ zacharie põt intelligi caro copulata ſpũiſctõ: qꝛ ſicut vir regit 7 caſtigat vxorẽ: ita ſpũs caſtigare 7 regere dꝫ carnẽ ne laſciuiat 7 incidat in fornicationis reatũ. Hec parit ei filiũ qñ ſpũs per carnis offĩn exercet opus viuũ: vt ſi dat elemoſynã veſtit nudũ paſcit eſurientẽ: viſitat īfirmũ: ſepelit mortuũ 7 cetera hmõi: tũc vxoꝛ ipſius ſicut vitis abũdat in lateribꝰ domꝰ ſue. Huiꝰ filiũ nomẽ dꝫ Joãnes vez dei grã vocari: qꝛ nemo bonũ opꝰ dꝫ ſibi aſcribere ſꝫ tm̃ grẽ dei. Eritq ſibi gaudiũ 7 exultatio: qꝛ de bono ope gaudebit 7 exultabit q̃ mẽtẽ letificat 7 ſerenat. Et multi in natiuitate eiꝰ gaudebũt: vꝫ vꝫ boni q̃ primo ſuo cõgratulanꝫ in bono. eſt ergo nobis ſummope puidendũ: vt q̃ gaudemus exteriꝰ tripudiãtes in corpe gaudeamus interiꝰ exultãtes in mẽte: qꝛ reliq̃ cogitationũ diẽ feſtũ agũt dño. Nõ eſt impijs gaudere dicit dñs nec peccatoꝛibꝰ a facie peccatorũ. Quocirca purgemꝰ alas nr̃as a maculis vitiorũ: vt tãte ſolẽnitatis gaudiũ digne celebrare poſſimꝰ. Magnificẽtiã pueri corã dño futurã in virtute ſanctitatez dignitate angelꝰ pnũciauit. Cuius magnitudo in quatuoꝛ cõſiſtit ſm q̃tuoꝛ dimẽſiões. ſ. in altitudine cõuerſationis: in pfunditate humilitatis: in latitudine charitatis: in lõgitudine pſeuerantie finalis. ſm illud apli. Ut poſſitis cõprehẽdere cũ olbꝰ ſctis 7c. Saluatoꝛe quoq poſtmodũ atteſtãte. Inter natos mulierũ maioꝛ eo non ſurrexit. Sed 7 angelus multiphariã eius magnitudinẽ ſubſequẽter expoſuit: 7 plura ipſius priuilegia ſeriatim memorauit. Nã vitã eiꝰ cũ abſtinentia predixit: ſcꝫ ꝙ vinũ 7 ſicerã id eſt poculũ qđ inebriare põt bibiturꝰ nõ eẽt qꝛ nõ decet vas celeſti mãcipatũ grẽ ſeculi illecebris deſeruire. In quo paterter indicauit angelꝰ: qꝛ ab olbꝰ vitijs 7 mũdi illecebris q̃ ſtatũ mentis ſolẽt euertere futurꝰ erat immunis. Predixit ẽt angelꝰ ꝙ ſpũſctõ ex vtero eẽt replẽdus. ſ. q̃tũ ad purgationẽ originalis peccati: 7 ad opationẽ boni meritorij. In quo pfecto oſtẽdit: qꝛ natus in mundũ cunctis virtutũ fratribus clarificãdus eſſet. Predixit quoq ꝙ multos filios iſrael cõuerteret ad dñm id eſt ad xp̃m: qđ 7 fecit predicãdo ipm 7 perhibẽdo de eo teſtimoniũ. ¶ Prenunciauit inſuper angelus: quia ante dominum in ſpũ 7 virtute helie eſſet preceſſurus. Primo ppter ſimilitudinem officij: qꝛ ſicut helias pcedet aduẽtũ xp̃i ſcd̃m: ita ioãnes preceſſit primũ. Secũdo ppter ſimilitudinẽ vite: qꝛ vterq vixit in magna victus 7 veſtitus auſteritate. Tertio ppter ſimilitudinez doctrine qꝛ vterq cõſtanter redarguit vitia etiaꝫ perſonarum magnarũ. [Helye ſpũ vſ° iohan.] Ad hoc aũt debebat pcedere: vt cõuerteret corda patrũ in filios. ſ. q̃tum ad ſcripturarum intelligentiã. 7 incredulos ad prudẽtiam iſtorũ: quo ad fidei obediẽtiã 7 pararet dño plebẽ pfectã quo ad euangeliũ 7 noui teſtamenti gratiam ſuſcipiendã: qꝛ neminem ad perfectũ adduxerat lex. Et propter hoc dr̃ illa lex timoris: qꝛ imperfectorũ eſt timore pene retrahi a malis. Lex autẽ euangelica dr̃ lex amoris: qꝛ perfectorũ eſt a malis retrahi amore boni. [Lex timoris. Lex amoris.] Sicut autẽ de parẽtibꝰ ſenibꝰ talis 7 tantus natꝰ eſt: ſic ſepe puecte etatis homines et bonis opibꝰ ſteriles et dono ſpũſſancti faciũt magnuꝫ fructuꝫ in eccl'ia dei: ſicut ptꝫ de Aug. 7 dio. q̃ puecte etatis vocati fuerũt ad fidez xp̃i. [F] zacharias aũt ſterilitatẽ vxoris 7 vtriuſq ſenectutẽ cõſiderãs nõ credidit: 7 ob hoc vſq in diẽ partus obmutuit: ſignificans ꝙ iam adueniẽte xp̃o lex 7 prophetie adimplete tacerent. [Cur obmutuit zacharias.] vñ Chri. [Chriſ.] 7 iõ zacharias ſacerdos iudeorũ obmutuit: qꝛ iã ceſſare 7 obmuteſcere opoꝛtebat ſacrificia eorum que pro peccatis populi offerebanꝫ. Veniebat enim ſolus ſacerdos q̃ agno pprio imolato ſacrificium deo pro pctis olm offerret. Per hoc quoq ꝙ dubitans factus eſt mutus: ſignificatur ꝙ lingua dubitãtis in fide facta eſt muta: qm̃ eiꝰ oro nõ ẽ deo accepta. Per hoc etiã ꝙ poſt reuelationẽ ſibi factã obmutuit: inuit ꝙ poſt reuelationẽ ſiue viſionẽ dꝫ hõ reticere quaſi mutꝰ nõ ſe iactare tãq̃ elatꝰ. [Abſtinentia ſacerdotum legaliũ] Ut aũt impleti ſunt dies officij eiꝰ abijt in domũ ſuã ad quã nõ licebat reuerti durãte officio. Vicis enim ſue tẽpoꝛe ſacerdotes caſtimonie ſtudebãt ac ſm pceptũ dñi vinũ 7 oẽ qđ inebriare põt nõ bibebãt. Sꝫ ſi legalis ſacerdos tenebatur ad tãtã cõtinẽtiã 7 abſtinentiaꝫ ac reuerentiã ſctõrũ multomagis ſacerdos euãgelicꝰ q̃ tm̃ cõficit ſacramentũ. Et quia tota hebdomada qua in tẽplo miniſtrabat ſacerdos ad hoc deputatꝰ in tẽplo manebat 7 nõ exibat ad propria negocia: intentus ad diuina: ex hoc inoleuit cõſuetudo apud aliquos religioſos ſctã 7 honeſta. [hebdomadarũ hõeſta cõuerſatio vñ orta.] ſ. ꝙ ille q̃ ẽ hebdomadarius p totam hebdomadã manet intra clauſtrum nõ exiens ad exterioꝛa intentus ad diuina: qꝛ illo tẽpoꝛe mediꝰ 7 ſequeſter iter cõuẽtũ 7 deũ. Apud quoſdã etiã religioſos abſtinet illa hebdomada a cõi colloquio: 7 apud quoſdã ẽt ſeculares cãonicos in cõi tunc dormit dormitorio. Poſt hoc elizabeth concepit. ſ. viij. kalẽ. octobris et ſex- [Dies cõceptꝰ elizabeth.]

ta feria: ⁊ q2 ſenex erat pre verecundia ſe.v. meſib⁹ occultauit donec maria cōciperet et fetus ei⁹ exultās cū gaudio ꝓphetaret. Licet eñ de cōceptu ⁊ de oblato opprobrio ſterilitatis gauderet ꝓpter anilē tñ etatē aliquantulū erubeſcebat ne in ſenectute videret libidini vacaſſe. Antiqui eñ vbi nō erat ſpes de prole nō cōueniebāt inter ſe. vbi Beda. Quāta ſanctis cura ſit ne q̄d turpe, de q̄ erubeſcere debeāt admittāt oſtendit elizabeth q̄ ⁊ de ipſis q̄ accipere cupiebat donis erubeſcit. Cōſidera ergo hic q̄uo elizabeth etiā de licitis erubeſcebat corā hoib⁹. ⁊ ſtude de illicitis oib⁹ erubeſcere ⁊ abſtinere: nō ſolū corā hoib⁹: ſʒ etiā corā deo ⁊ angelis ei⁹. Nam (teſtāte Boetio) magna eſt nobis indicta neceſſitas recte viuēdi ⁊ ꝓbitatis. q̄ oia facimus ante oculos iuſticis cūcta cernentis. vñ Aug. Quicquid fecero deus aſſiſtit: vtpote ꝑpetuus inſpector oim cogitationū: intētionū: ⁊ actionū. Cūq; hec diligēter cōſidero: timore pariter ⁊ ingēti rubore cōfundor: q2 illū vbiq; preſentē ⁊ oia occulta mea videtē intueor: multa eñ ſunt in me de quibus coram deo erubeſco. Et ideo ait Anſel. Ibi pecca: vbi deū eſſe neſcis. Vñ ⁊ quidam alius. Cur q̄d turpe facis q̄d me ſpectāte ruberes? Cur ſpectāte deo nō magis ipſe rubes: Inter ꝓprietates quippe hois vna eſt verecūdari in turpi perpetrato. Propter q̄d inuerecūdi dicūtur inemēdabiles: q2 in aliquo a rōnis honore mutati ſunt pecorinam naturā aſſumētes ⁊ tanq̄ effrontes inter homines rationales ſe habentes.

Erubeſcentie cauſa. Beda. Augu. Anſel. Verecūdia.

❡ Oro.

Mat.xi. Ante Joannes in eodē angelo q̄ xps denūciāte cōcept⁹ ⁊ prius ab ipſo angelo laudat⁹ q̄ a pr̄e genit⁹. Tu de q̄ dicit de⁹. Inter natos mulierū nō ſurrexit maior ad te dñe tā ſctm: tā btm: tā magnū cōfugio dubi⁹ de ſalute mea: q2 cert⁹ de magna mea culpa: ſʒ ſperans de maiori tua gr̄a. Dele q̄ apud deū ſcelera mea: q2 maiora ſunt apd eū merita tua. Magna eñ ſunt (magne ioānes) merita tua: vt ſufficere poſſint tibi ⁊ mihi: ⁊ ſi ꝑſint mihi nihil minuetur tibi. Suppleat q̄ tua abūdātia meā inopiā: vt de te meditatū ⁊ ſaluatū in eternū gaudeā Amen.

De cōceptiōe ſaluatoris. Ca.v.

A Conceptio ſaluatoris noſtri.

In mēſe aūt ſexto a cōceptione pcurſoris poſtq̄ venit plenitudo illi⁹ ſacratiſſimi ⁊ feliciſſimi tpis. ſ. pncipiū ſexte etatis q̄ ſumma trinitas generi huano p icarnationē verbi ꝓuidere añ tpa ordinauerat vocās deus opē gabrielē archāgelū vnū de pmis pncipibus regni ſui miſit eū in ciuitatē galilee dictā nazareth ad virginē mariā deſponſatā ioſeph viro de ſuo genere: q2 ambo erant de domo dauid de familia regali: de tribu ⁊ ſtirpe nobili ⁊ pre ceteris religioſa: ſicut dicit Berñ. Placuit deo eodē ordine ⁊ eodē mō hoiem reconciliare q̄ nouerat cecidiſſe. Ceciderat aūt hō (ſm Bedā) diabolo deſtināte: ſerpēte exequēte: dyalogo interueniēte: muliere cōſentiēte. Repat⁹ eſt eodē ordine econtrario: deo deſtināte: angelo exequēte: dyalogo interueniēte: ⁊ vgine cōſentiēte. Verba aūt h̄ poſita myſterijs ſunt plena: ⁊ iō (vt dicit Beda) ſolēniter ſunt notāda: tātoq; diligētius cordi inſerēda: q̄to manifeſti⁹ appet q̄d in ipſis tota redēptionis nr̄e ſumma conſiſtit. Libēter eñ debem⁹ recordari de principijs nr̄e ſalutis. Notādū q̄ q̄ nūer⁹ ſenari⁹ non vacat a myſterio. Vñ xps cōceptus eſt ſexta etate: q2 p ipm debebāt oia pfici. nūerus ſenari⁹ pfect⁹ eſt. Itē ſexta cyliade. i. millenario q̄ eſt limes oim nūerorū: ⁊ xps eſt limes ⁊ finis oim entiū. Itē ſexto mēſe: q2 illo mēſe fact⁹ eſt mūd⁹ q̄ p ipm refici debebat: ſicut p ipm fact⁹ fuerat. Itē ſexta feria: q2 illa die hō eſt creat⁹ ⁊ p ipm recreari debebat iā pditus. Et iō filr̄ eadē etate eodē millenario: eodem mēſe: ⁊ eadē feria paſſus eſt reuolutis xxxiij. annis. Et forte (vt oia cōuenirēt) dici poſſet q̄ ēt ſexta hora conceptus eſſet: q2 ea hora paſſus eſt: ſicut ēt eadē hora hō peccauit vt ſic ſm quādā cōgruētiā eadē hora q̄ eua ſeducta fuit per diabolū Maria edocta fit p angelū. Miſſus eſt igit angel⁹ gabriel q̄ dei fortitudo iterpretat: vt dei vtutē ⁊ dei ſapiētiā carnē ſuſcipe nūciaret: in q̄ hūilis apparēs aereas ptātes debellaret. Et iō merito de ordine archāgelorū eē debuit: q2 magna nūciauit. De⁹ autē mittēs angelū fuit tota trinitas licet patri ſpecialiter attribuatur Pater quidē miſit: q2 ei incūbebat ꝓuidētia de filio: de ſpōſa: ⁊ de genitrice. fili⁹ vero miſit: ⁊ q2 venturus erat in virginē. ſpiritus ſanct⁹ etiā miſit: q2 ipſe ſanctificare et obūbrare habuit ipſam. ❡ In ciuitatē galilee q̄ interpretat trāſmigratio: q2 ſcʒ tranſiturus erat de incredulitate iudeorū ad fidē gētiū. Eſt aūt duplex galilea vna eſt gētiū cōiuncta terris quā ſalomon dedit regi hyrā ⁊ de illa hic nō dicit. Alia eſt iudeorū q̄ eſt ſuper mare galilee ⁊ de illa hic intēdit. ❡ Cui nomē nazareth q̄d iterptat flos. cōueniēs eñ fuit vt verus flos. i. xps cōcipet in flore. i. in nazareth: ⁊ de flore. i. de beata virgine: ⁊ cum floribus. i. tempore florum: et ſic accipiemus florem de flore in flore inter flores. Dicitur autem flos Jeſus propter ſancte conuerſationis pulchritudinem ⁊ decorem: propter bone opinionis ſuauitatem

Beda. Senari⁹ numerus. B Gabriel. Trinitas miſit archangelum. Galilea. Nazareth. Jeſus flos.

et odoꝛē:ꝓpter paſſionis fructū et cōuer‑ſationis fideliū vtilitatē. Jſte flos floꝛuit in conceptione:apparuit in natiuitate:emar‑cuit in paſſione:ſed refloꝛuit tandē in reſur rectione. Si ergo vis capere iſtum floꝛē ſe‑quere decoꝛē ſue cōuerſatiōis:pꝛedica odo‑rem operatiōis:ꝛ ſic habebis fructū paſſio‑nis. Noluit dn̄s ſicut terreni reges magnā ciuitatē eligere in nuptijs ſuis quibus ſibi copulauit naturā humanā:ſed nazareth ci‑uitatē paruam ꝓpter humilitatis exemplū vt nos doceret ſemper humilia loca eligere ſed in ciuitate hieruſalē magna elegit pati vt nos doceret oppꝛobꝛia coꝛam multis pꝛo ipſo nō erubeſcere. ¶ Miſſus eſt inquā ad virginem nō quālibet ſed virginem mente virginem coꝛpoꝛe:virginē pꝛofeſſione. Uo‑luit aūt chꝛiſtus concipi ꝛ naſci de virgine. Pꝛimo ſm̄ Ber. quia cōgruū fuit:vt ſi deus concipi vel naſci debuit:non niſi de virgine cōciperetur vel naſcereť. Jtē ſi virgo conce‑ptura vel paritura erat nō niſi deum conci‑peret vel pareret. Scd̄a rō eſt ſm̄ Damaſce num vt q̇ in celis patrē hꝫ ſine matre in ter ris haberet matrem ſine patre. Tertia ſm̄ Aug. vt figuraret mēbꝛa ſua miſtica de vir‑gine eccleſia ſm̄ ſpm̄ naſcitura:ideo decuit caput de virgine naſci. Quarta vt ſicut pꝛi‑mus adam de terra ꝟgine fact⁹ fuerat: ita ſecūdus adam de virgine hō fieret. Quinta vt ſicut per euā virginē facta fuit humani gn̄is ꝑditio ita ꝑ mariā virginē fieret eiuſ‑dē reꝑatio. ¶ Ad virginē inquit deſponſa‑tam viro. Cur aūt de deſponſata concipi et naſci voluit ſupꝛa de deſponſatione virgi‑nis marie dictū eſt. Uirū vero nominat (vt dicit Ber.) nō q: maritus:ſꝫ q: hō ꝟtutis et iuſtus erat:ꝛ ideo fuit teſtis legitimus. Un‑de Joſeph:id eſt accreſcens ſcꝫ per augmē‑tū virtutū dr̄ per qd̄ cōtinuus ꝓfectus vir‑tutum innuitur. Et nota quatuoꝛ famoſos Joſep in ſcriptura. Pꝛim⁹ fuit fili⁹ iacobi in quo notať pꝛudentia:q: ſomnia pharaonis pꝛudenter expoſuit. Scd̄s ioſeph vir marie in quo notať tēperātia q: mariā ꝟginē reſi‑gnauit. Terti⁹ ioſeph ab arimathia in quo notať foꝛtitudo:q: audacter introijt ad pi‑latū ꝛ petijt coꝛpus ieſu. Quart⁹ Joſeph iu‑ſtus in q̄ notať iuſtitia:vn̄ ꝛ iuſt⁹ eſt nolat⁹. Tale itaqꜫ decebat hr̄e nomē ſpōſum ꝟgi‑nis in q̄ inueniret miſteriū oīs ꝟtutꝫ. ¶ Ad dit aūt de domo dauid ad oſtendēdū ꝙ xp̄s deſcēdit de ſemine dauid ſicut fuerat ꝑ pꝛo‑phetas pꝛedictū. Licet eñ ioſeph non fuerit pater ſaluatoꝛis tn̄ ꝟgo maria de qua xp̄s carnē aſſumpſit fuit de eadē tribu cū ioſeph ſ. de tribu ipſius dauid. ¶ Merito aūt dr̄ no men virginis maria. hoc eñ venerabile no‑men tripliceē hꝫ interpꝛetationē in triplici lingua. Hebꝛaice interpꝛetať ſtella maris vel illuminatrix. latine ethimologizať ma‑re amarū. ſyꝛiace vo dn̄a nūcupatur. Jpſa fuit matris ſtella l filij dei natiuitate:tūc eñ emiſit radiū totū mūdū illuminātem. Ma‑re amarū l filij paſſiōe:q: tūc ipſi⁹ aīaꝫ per‑trāſiuit gladi⁹:ſꝫ dn̄a in ſua aſſumptiōe qn̄ ſuper choꝛos angeloꝝ eſt exaltata. Jtē ma‑ria dicta ē ſtella maris l pctōꝝ ꝯductiōe:q: ꝑ mare hui⁹ ſeculi eos dirigit ad poꝛtū peni tentie at ad filiū ꝑducēdo:l cui⁹ et ſignū in natiuitate xp̄i ſtella magis apparuit q̄ eos ad natū infantē ꝑduxit. vn̄ oculi oīm pctōꝝ ſint ad ipſam ſicut oculi oīm nautarū ad ſtellā. Un̄ Bern̄. Ne auertas oculos tuos a fulgoꝛe hui⁹ ſyderis ſi nō vis obrui pꝛocel‑lis. O q̇ſqꜫ te itelligis in hui⁹ ſeculi ꝓfluuio magis inter ꝓcellas et tēpeſtates fluere ꝙ ſup terrā ambulare:reſpice ſtellā:voca ma‑riā. Si iactaris ſupbie vndis:ſi ambitiōis: ſi detractionis:ſi emulationis reſpice ſtellā voca mariam:ſi iracūdia:aut auaritia: aut carnalis illecebꝛa nauiculā ꝯcuſſerit mētꝫ: reſpice ſtellā voca mariā. Si criminū imma‑nitate turbat⁹ vel ꝯſciētie feditate cōfuſus baratro deſꝑationis incipias abſoꝛberi:re‑ſpice ſtellā:voca mariā. Jn piculis in angu ſtijs:in reb⁹ dubijs mariā cogita:mariā in‑uoca:non recedat ab oꝛe non recedat a coꝛ‑de:ꝛ vt impetres eius oꝛonis ſuffragiū: ne deſeras cōuerſatiōis exēplū. Jpſam ſequēs nō deuias ipaꝫ rogās nō deſperas:ipſaꝫ co gitās nō erras:ipa tenēte nō coꝛruis:ipa ꝓ‑tegēte nō metuis:ipſa ducēte nō fatigaris: ipſa ꝓpicia ad poꝛtū puenis ſic in temetipō expiri poteris ꝙ merito dictū ſit nomen vir‑ginis maria maris ſtella. hec Ber. ¶ Jtem illuminatrix interꝑtata ē:q: ſplēdoꝛe gr̄e ꝛ exemplis ſue ſctiſſime vite mundū illuſtra uit. Un̄ de ea canit eccl̄ia cuius vita incly. cūc. illuſt. eccle. Hinc ait Ber. Tolle hoc coꝛ pus ſolare:vbi dies tolle mariā hanc maris ſtellā q̇d niſi caligo iuoluēs ꝛ vmbꝛa moꝛtis ac dēſiſſime tenebꝛe relīquunť. hec Ber. Eſt q̇ppe ſtella maris hui⁹ vtiqꜫ tenebꝛoſi ma‑ris. vbi reptilia quoꝛū nō eſt numerus. Plu res ſtellas hꝫ celū:mare vnā q̄ pꝛe oībus il‑lis clarioꝛ ꝛ melioꝛ eſt:micās meritis: illu‑ſtrās exēplis. De hac eñ vna oꝛtus ē ſol iu‑ſtitie cui⁹ fulgoꝛe illuſtrantur oīa quam q̄ ſequitur non ambulat in tenebris ſed habe bit lumē vite. Cui⁹ ergo fulgoꝛis illam ſtel lā eſſe putam⁹ q̄ hūc tm̄ taleqꜫ ſolꝫ peperit mundo? Qui hāc ſtellā ſequitur deuiare nō poterit nec errare. ¶ Jtē eſt mare amarum in pctōꝝ cōuerſiōe quā eis impetrat vt cō‑uertanť de pctīs ſuis faciens aquā carna‑lis delectationis ꝯuerti in vinū cōpunctio‑nis. ¶ Hoc etiā nomē cōuenit ei inq̄ꝫtū ma‑re pꝛeſentis ſeculi in tota vita ſua fuit ſibi amarū ꝛ inſipidū ꝓpter deſideriuꝫ videndi

Maria ē ſtella.

Bern̄.

Illuminatrix.

Bern̄.

Bern̄.

Mare amaꝝ.

Mare.

filiū in regno ſuo. Itē latine deriuaẜ a ma-
Dña. ri inq̄tū in ipſa eſt cōfluētia olm grāꝝ ſicut
oia flumina ꝯfluūt ad mare. Itē eſt dña in
tentationū ſubuētione liberans omnes de
anguſtijs ſuo tempore. Poteſt quidē ⁊ vult
ſubuenire q: regina celi eſt et mr̄ mie. Hoc
etiā nomē.ſ.dña cōuenit ei inq̄tū ipſa dña
exiſtit nō tm̄ holm i terra: verūetiā angelo-
Cōtra rū in celo ⁊ demonū in inferno. Et ideo in oi
demo- tentatiōe ⁊ maxime ꝯ infeſtatiōes demonū
nes po- inuocāda eſt maria: q: ſm Bern̄. Non ſic ti-
tens. mēt hoſtes viſibiles quālibet caſtroꝝ mul-
Bern̄. titudinem ſicut ille aeree ptātes marie vo-
cabulū patrociniū et exēplū. Sicut enī pul-
uis ante faciē venti ſpargiẜ: ⁊ ſicut cera an-
te faciē ignis liqueſcit: ſic ad inuocationē
huius nois maria fugiūt et pereunt. Et ite-
rum vbi nomē marie nominaẜ ibi demoniū
effugaẜ: reis venia: medela egris: puſillis
corde robur: afflictis cōſolatio: peregrinan-
tibus adiutoriū daẜ. hec Ber. ¶ Uel aliter
pōt accipi vt inq̄tū mare amarū gerat ty-
pum actiuoꝝ inq̄tū ſtella vel illuminatrix
ſeu illuminata gerat typū contēplatiuoꝝ:
ſꝫ inq̄tū dña gerit typū p̄latoꝝ. (Miſſus ē)
igiẜ (angelꝰ gabriel ad mariā) vt annūcia-
ret ei ⁊ diceret q: dei filiꝰ ſpeciē ſuā cōcupi-
ſceret: ⁊ eam ſibi in matrē elegiſſet: ipſamq̄
moneret ⁊ induceret vt eundē filiū letanter
ſuſciperet: q: p eā totius humani gn̄is ſalu-
Bern̄. tem deus operari decreuiſſet. vn̄ Bern̄. Fe-
lix maria cui nec humilitas defuit nec v̄gi-
Maria nitas. Ut enī que ſctm̄ ſctōꝝ cōceptura erat
v̄go et pariter et paritura ſancta eēt corpe accepit
hūilis. donū virginitatis: vt eſſet et mente: accepit
⁊ hūilitatis. His nimirū virgo regia gēmis
ornata virtutū: geminoq̄ mentis pariter et
corpis decore pfulgida: ſpecie ſua et pul-
chritudine ſua in celeſtibus cognita celi ci-
Inuen- uiū in ſe ꝓuocauit aſpectꝰ: vt ⁊ regis aim in
ta in cō ſui cōcupiſcētia inclinaret ⁊ celeſtē nunciū
claui ad ſe de ſupernis adduceret. (Et ingreſſus
cum li- angelus ad eā) q̄ puto in ſecretariū cubicu-
bris et li: vbi illa fortaſſis clauſo ſuper ſe oſtio ora-
virtuti- bat patrē ſuū in abſcōdito. Nec ſuſpicandū
bus. eſt ꝙ aptū angelus inuenerit oſtiū v̄ginis
cuius in ꝓpoſito erat holm frequētias fu-
gere: vitare colloquia: ne vel orantis ꝑtur-
baẜ ſilentiū: vel cōtinētie caſtitas tentareẜ.
Clauſerat itaq̄ etiā illa hora ſuū ſup ſe ha-
bitaculū prudētiſſima v̄go ſed holbꝰ nō an-
gelis. hec Bern̄. Non igiẜ in plateis maria
erat nō in publico morabatur intus erat: in
penetralibus ſola ſedebat: nec tm̄ ſola tan-
Chriſ. to virtutū exercitu circūſepta. vn̄ Chriſ. In-
uenit angelꝰ mariā nō foris vagantē: ſꝫ ſo-
litariā ⁊ cōtemplationi vacantē ⁊ q: nō q̄ſi-
uit grām apud mūdū: inuenit gratiā apud
Ambr. deū. vn̄ ⁊ Amb. hec ad ipos ingreſſus ange-
li inuenta eſt domi in penetralibus ſine co-

mite: ne quis intētionē abrūperet. Neq̄ enī
comites feminas deſiderabat q̄ bonas co-
gitationes hēbat. Quinetiā tūc ſibi minus
ſola videbaẜ cū ſola eſſet: nā quēadmodū ſo-
la cui tot libri adeſſent tot archāgeli tot ꝓ-
phete. Deniq̄ gabriel vbi eā reuiſere ſole-
bat inuenit. Un̄ alibi Hiero. Habebis cel- Hiero.
lulam q̄ te ſolū capiat: imo nō eris ſola an-
gelica tecū turba verſabiẜ tot ſocijs quot
ſcti: lege euāgeliū fabulaẜ tecū ieſus: repli-
cabis apoſtolos vel ꝓphetas: nunq̄d pote-
ris talē aliū tuis ſermonibꝰ hr̄e cōſortē? Et
Bern̄. Nūq̄ minꝰ ſolus ſum ꝙ qn̄ ſolꝰ ſum. Bern̄.
Credēdū aūt ꝙ tūc erat tota abſtracta i de-
uotiſſima orōne: vel i intima ꝯtēplatiōe cō-
ſurgēte forte tūc ſpāl'r ex meditatione ſup
ſalutē gn̄is hūani q̄liter.ſ.p virginē debe-
bat ſaluari. Un̄ ēt q̄dā dicūt eā tunc actu le-
giſſe illud Eſa. Ecce v̄go concipiet ⁊c. In h eſa.vij.
igiẜ actu tā intime contēplatiōis q̄ erat deo
totaľr coadunata: ingreſſus eſt angelꝰ ad eā.
Rōnabile ei videẜ ꝙ qn̄ corpaľr ſibi voluit
vniri v̄bū eternū tunc ipa ſpūaľr ſibi fuerit
vnita in cōtēplatiōis actu. (Ingreſſus itaq̄ R.
angelꝰ ad v̄ginē) in thalamo ⁊ cōclaui do-
mūcule ſue manentē. ¶ Et ei ad ſenſuꝫ cor-
porali viſione et hūana ſpecie apparens ait
(Aue grā plena dn̄s tecū: bn̄dicta tu in mu-
lieribꝰ) Angelꝰ in hois forma apparens q̄ſi Ange-
exēplo docuit: q: deum incarnari et ſpm̄ co- lus cur
opari nūciauit. Q: enī illū nūciauit q̄ in ſe viſibi-
inuiſibilis corpus viſibile voluit ex virgine lis ap-
ſumere congrue debuit corpali ſpē appere. paruit
Formauit autē angelꝰ ſibi corpꝰ lucidū. Q: marie.
ſm Aug. facie rutilans ⁊ veſte coruſcās vir- Augu.
gini apparuit: cōuenienter v̄o annūciaẜ vir- Maria
gini incarnatio v̄bi: vt.ſ. prius ipm̄ cōcipiat grā ple
mēte ꝙ carne. Mutans ģ angelꝰ nomē eue na.
dicit v̄gini (aue) indicās eā ab oi ve liberā.
Que bn̄ grā plena dr̄ q: alijs ad mēſuram
grā daẜ: hec aūt ſola gratiā quā nulla alia
meruerat ꝯſecuta eſt vt grē repleret aucto-
re. Que cū grā plena ſit prius ēt ꝙ cōcipiat
poſt cōceptionē quāta dei abūdet grā quis
cogitare poſſit? Un̄ Hie. Et bn̄ plena q: ce- Hiero.
teris p ptes preſtaẜ grā: marie vero ſimul ſe
totā infundit grē plenitudo. Uere grā ple-
na per quam largo ſctiſpūs imbre ſupfuſa
eſt ois creatura. Que celis dedit gloriam:
terris deū paceq̄ refudit holbus: fidē gen-
tibus: finē vitijs: vite ordinē: moribus diſci-
plinā. Dr̄ q̄ꝫ ei (dn̄s tecū).ſ. ſit in vtero q̄ eſt dn̄s eſt
tecū in aīo: adimpleat ventrē q̄ adiplet mē- maria.
tē. Tecū nō tm̄ p eſſentiā: potētiā et p̄ſentiā
q̄lr eſt in olbus rebus: nec ſolū per grām eo
mō ē in ſanctis holbꝰ: ſꝫ ēt p carnis aſſum-
ptionem de tuis puriſſimis ſanguinibus.
¶ Ubi nota quod ſi tota ſalutatio angeli- Dn̄s
ca ſit virgini gratiſſima iſta tm̄ clauſula ſcꝫ tecum.
(dn̄s tecū.) Potiſſime eā delectat: ⁊ ideo ſin-

gulari deuotiõe dicẽda eſſet: lʒ eñ iam erat cũ virgine: nouũ tñ miſit nunciũ: q2 mõ ſingulari voluit eſſe ſecũ: hec ẽt ſola pre oibus mulieribus ⁊ ſup oẽs mulieres bñdicta predicaf. Ois eñ mulier ſubiacet maledictioni dei vel legis. Nã corrupta ſubiacet maledictioni dei: q̃ ait in dolore paries: virgo maledictioni legis in qua erat maledicta ſterilis Sed maria vtrumq3 maledictũ vitauit maledictũ dei: q2 virgo permãſit: maledictũ legis: q2 filiũ habuit. Uñ ipſa primiceria virginũ dũ pmo virginitatẽ ſuã deo obtulit maledictũ legis aboleuit. Et merito benedicta dr p quã mũd⁹ a maledictiõe liberatur. ¶ Et notãdũ ꝙ ſup hãc ſalutationẽ nũq̃ hõ puenire valebit: nec aliq̃s excellenti⁹ dulcius ⁊ grati⁹ bt ĩ3 virginẽ ſalutare poterit q̃ hac ſalutatiõe quã ipſe de⁹ pr dictauit ⁊ per angelũ ei deſtinauit. Jn cuius verbis ſingulis dulciflua implicanf miſteria. Nã de⁹ pr ſua oipotentia eã cõformauit vt eſſet immunis ad oi ve qð ſportauit iſtud verbũ (Aue.) Filius quoq3 de ſua ſapiẽtia ſic eã illuſtrauit vt eſſet p̃clarũ ſidusquo celũ ⁊ terra illuſtrãtur: qð notat hoc nomẽ maria: qð ſonat idē qð maris ſtella. Spũſſctũs ẽt tota ſua diuina dulcedine eã penetrãdo ſua gratia eã tã gratioſam effecit: vt ois q̃ q̃ſierit p eã grãm ineniat qð inuif in his vbis. (Gr̃a plena). Jn hoc aũtverbo. (Dñs tecũ) ammonef illi⁹ ineffabilis vniõis opatio quã tota trinitas en ea perfecit: cũ ſue carnis ſubſtantiã diuine nature ĩ vna pſona copulauit ita vt de⁹ fieret hõ ⁊ hõ deus. q̃d in illa hora gaudij ⁊ dulcedinis habuerit nullus vnq̃ hominuʒ ad plenũ expiri potuit p hãc clauſulã. (Bñdicta tu in mulierib⁹) ois creatura mirando agnoſcit ⁊ teſtaf eã bñdictã ⁊ exaltatã ſuper omnem creaturã tã celeſtem q̃ terreſtrem. Per (Bñdict⁹ fruct⁹ vẽtris tui) bñdicitur: et extollif excellẽtiſſim⁹ fruct⁹ vẽtris virginalis: q̃ oẽm creaturã viuificauit ſctificauit et in eternũ bñdixit. ¶ Jpſa vero virgo maria vt ſalutationẽ ãgeli audiuit. (Turbata eſt) Et nihil reſpõdit. Nõ fuit turbata turbatione icredulitatis: ſicut zacharias vel alia rõne culpabili: nec de viſiõe angeli q2 angelos videre ſolita erat: ſ3 turbata fuit primo fm Chri. pp̃ter noue apparitionis ſpeciem: q2 ſi cõſueta fuerit videre angelũ nunc tamẽ nouo mõ apparuit ei ſũpta ſpecie corpali ⁊ ũ ingẽti lumine ⁊ ſplẽdore ex hoc aliqualr p erita fuit. Uñ cantaf. Et expaueſcit virgo e lumine. Scõo pp̃ter virginalis pudicitie erecundiã: q2 (vt dicit Ambr.) trepidare virinuʒ eſt: ⁊ ad oẽs viri ingreſſus pauere: oẽs ri affat⁹ vereri. Tertio propter noue ſalutionis formã quã ſermo eius ingerebat. ñ Amb. Bñdictiõis nouã formulam mirabatur: q̃ nuſq̃ eſt ante apta ſoli marie ſalutatio hec ſeruabaf. Quarto pp̃ter laudatiõis excellẽtiã qua angel⁹ in ſuo ſermone eã laudauit. Sctẽ eñ mentes hũiliũ quãto ampli⁹ laudib⁹ attollunf tanto magis timẽt. Turbata ḡ fuit ex verecũdia virtuoſa ⁊ honeſta ſed nõ pturbata vñ tãq̃ prudẽs ⁊ cauta ⁊ tota pudoroſa nihil reſpondit cogitãs intra ſemetipſam de nouitate talis ſalulutationis: ⁊ dictũ examinãs: nõ eñ ſic ſalutare angeli cõſueuerãt eã: nec vnq̃ tales loquẽtes audierat. Jn qua ſalutatiõe cũ videret ſe de trib⁹ cõmẽdari nõ poterat humilis dña nõ turbari. Cõmẽdaf ei ꝙ eẽt gr̃a plena ⁊ ꝙ dñs eẽt ſecũ: ⁊ ꝙ eẽt bñdicta ſup oẽs mulieres. At hũilis dña nõ poterat ſuã cõmendationẽ ſine rubore ⁊ turbatione audire: q2 verus humilis de laudib⁹ ⁊ honorib⁹ erubeſcere ſolet ⁊ dolere. vñ Ber. ⁊ turbata eſt: fuit verecũdie virginalis ꝙ nõ pturbata fuit fortitudinis: ꝙ vero tacuit ⁊ cogitauit: fuit prudẽtie ⁊ diſcretiõis. ¶ Tũc angelus intuit⁹ virginẽ ⁊ varias eã ſecũ voluere cogitationes facillime deprehẽdẽs et cãm ſue turbationis cognoſcẽs cõſolaf pauidã: confortat timentẽ: ac quaſi notã familiariter ex noie vocãs: ne timere debeat: benigne perſuadet et iubet dicens. (Ne timeas maria) nec de laudib⁹ q̃s tibi dixi verecũderis: eſt eñ veritas in eis. Nec ſolũ es gr̃a plena ſed etiã toto generi humano gratiã multiplicẽ recuperaſti et reinueniſti apud deũ: quã nulla vnq̃ reperit creatura. q. d. fm Chriſo. qui apud deũ meref gratiã non hʒ q̃d timeat. (Jnueniſti inquit) quo merito? Certe humilitate pudicitie: caſtitate: et conſcientie puritate. de primo dicit Chriſ. Qualiter quiſq3 gratiã reperiet niſi mediãte humilitate. Nam humilib⁹ de⁹ dat gratiã: de aliis duob⁹ dicit Greg. Jnuenit gratiã vero corã deo: quia ſplẽdore pudicitie propriam exornans animam: gratum ſe deo habitaculuʒ preparauit et non ſolum celibatum inuiolabilem reliquit: ſ3 etiã immaculatam conſcientiam cuſtodiuit: itaq3. (Jnueniſti gratiam) ſcilicet dei et hominum pacem: mortis deſtructionem et vite reparationem: vt per te deus mundum redimeret: per te illuminaret: et per te ad vitaʒ reuocaret. Plena ergo iam gratia inueniſti gratiam ſed aliis et ad diſpenſandum. vnde Augu. O maria gratiã apud dñm inueniſti: ⁊ hanc per totũ mundum diffundere meruiſti. Unde notãter dicit inueniſti: non dicit habuiſti vel acquiſiuiſti: quia res habita vel iuſte acquiſita vt pp̃ria cuſtodif: ſed inuẽta his q̃ perdiderũt reſtituif: ſic maria inuenit gratiã nõ ſibi ſoli retinendã: ſed tanq̃ aliis reſtituẽdam. Qui eñ inueniſti pditũ tenef reſtituere: gratiã vero quã eua pdidit maria inuenit nõ ſolũ p ſe: ſed et pro nobis: imo etiam

Bern.

Gratiã inuenit.

Chriſ.

Chriſ.

Grego.

Augu.

ꝑpter nos:qꝛ ſi nos pctõꝛes non fuiſſemus
deus de ipſa carnẽ nõ ſumpſiſſet:ꝛ iõ oẽs q̇
peccãdo gratiã amiſim⁹:ſecuri ad thꝛonũ
grẽ accedamus:ꝛ mariã inuentricẽ gratie
pijs fletib⁹ ꝛ deuotis oꝛationib⁹ pulſemus:
vt gratiam nobis reddat quam pro nobis ꝛ
I propter nos inuenit. ¶ Ipſa eſt enim ita le-
Gratiã galis:iuſta:pia ꝛ propitia ꝙ nulli denegat
nulli de- gratiã. vñ Ber. Omnibus oĩa facta eſt oĩb⁹
negat. ſinũ miſericoꝛdie aperuit:vt de plenitudi-
Berñ. ne eius accipiãt vniuerſi:captiuus redem-
ptionẽ:eger curationẽ:triſtis conſolationẽ:
ꝑcẽti pctõꝛ veniã:iuſt⁹ gratiã:angelus leti-
tiã:deniqꝫ tota trinitas gloꝛiã. ꝛ iterũ. Filio-
li hec pctõꝛũ ſcala:hec mea maxia fiducia:
hec tota rõ ſpei mee. Dico vobis ſi pie a vo-
bis pulſata fuerit ſi pie fuerit inuocata:cõ-
patietur vobis nõ deerit neceſſitati veſtre.
Si quidẽ nec facultas deeſſe poterit:nec vo
lũtas:qm̃ regina celoꝛũ eſt:miſericoꝛs eſt:et
mater mĩe. ꝛ iterũ. Alti⁹ intuemini q̃to de-
uotionis affectu a nobis eã voluit honoꝛa-
ri:q̇ totius boni plenitudinẽ poſuit in ma-
ria:vt ſi q̇d ſpei in nobis eſt:ſi q̇d grẽ:ſi q̇d
ſalutis ab ea nouerimus redundare. nihil
eñ nos hr̃e voluit deus qð ꝑ manus marie
nõ trãſiret. hec Ber. ¶ Inueniſti inquã gra
tiã:totius grẽ autoꝛẽ cõceptura. Nã (ecce cõ
cipies in vtero) ſine peccato:ꝛ macula (ac
Cõcipe- paries filiũ) ſine doloꝛe ꝛ triſtitia:ergo ꝑma
re i vte- nẽs in partu:ſicut ꝛ in cõceptu. Et bñ dicit
ro. (cõcipies in vtero.) iã eñ ꝑ fidẽ ꝛ deuotionẽ
cõceperat eũ in coꝛde ſuo ꝛ hoc mõ debem⁹
nos eũ cõcipere. ſ. ꝑ fidẽ ꝛ deuotionẽ ꝛ pare-
Jeſus. re ꝑ ſanctã oꝛationẽ. (Et vocabis nomẽ ei⁹
ieſum) .i. ſaluatoꝛẽ. Non dicit impones:qꝛ
hoc nomẽ ab eterno fuit a deo patre impoſi
tum:ꝛ per angelũ marie ꝛ ioſeph ac per eos
aliis diuulgatũ. Hoc etiã nomẽ impoſitum
eſt ſm ꝓprietatẽ futurã:qꝛ ſalus humani ge
neris futura erat ꝑ ieſum q̇ ſalus interpꝛe-
Saluũ tatꝛ:ꝛ iõ ſubdit. (Ipſe eñ ſaluum faciet) nõ
facere. quẽcũqꝫ ſꝫ (populũ ſuũ) ei. ſ. ꝑ fidẽ adheren-
tẽ:ꝛ ipſum bonis oꝑib⁹ imitãtẽ a pctis eoꝝ.
Et ꝑ hoc notatꝛ verus eſſe de⁹:qꝛ ſoli⁹ dei eſt
Chꝛiſ. ſaluare a pctis vt ait Chꝛi. ppłs xp̄i nõ tm̃
natio iudeoꝛũ eſt:ſꝫ oẽs quoqꝫ q̇ ad eum ve
niũt eiuſqꝫ agnitioni donantꝛ. Utinam ꝛ me
pctõꝛẽ digneris dñe ieſu annumerare pplo
tuo vt ſaluum me facias a pctis meis. (Hic
erit magnus) nõ quidẽ eadẽ magnitudine
N qua Joãnes de quo etiã ꝑdictũ fuerat:erit
magn⁹ eñ magnus corã dño:ſꝫ dicuntꝛ ſm Amb. qꝛ
Jeſus. Joãnes magnus vt homo corã dño:hic vo
Ambꝛ. magnus vt de⁹ ꝛ dei fili⁹. Dicitꝛ aũt hic erit
magnus nõ ꝙ añ ꝑtũ virginis nõ fuerit ma
gnus:(ſemꝑ eñ fuit magn⁹ de⁹) ſꝫ futurus
erit magn⁹ hõ:qꝛ magnificẽtiã quã habuit
filius dei eternaliter per naturam acceptu
rus erat filius virginis ex tpe per gratiam

ꝛ eternaliter habiturus:vt vna ſit ꝑſona ho Altiſſi-
mo ꝛ deus. Et bene magnus:qꝛ filius altiſſi- m⁹ de⁹.
mi merebitꝛ appellari. Unde ꝓſequitꝛ. (Et fi-
lius) .ſ. naturalis altiſſimi vocabitꝛ .i. ipſius
dei q̇ ſol⁹ eſt altiſſimus. Homo eñ altus eſt
inter creaturas coꝛpales:ſꝫ angelus altioꝛ:
de⁹ autẽ altiſſim⁹. (Et dabit illi dñs deus ſe-
dẽ) .i. regnũ dauid pr̃is ei⁹. ſm Bedã ꝙ an- Beda.
gel⁹ pri⁹ dixit xp̄m filiũ altiſſimi:nũc vo pa
trẽ ſuũ dixit eſſe dauid:per hoc euidẽter de-
monſtrat duas naturas in vna perſona xp̄i:
diuinã ſm quã eſt fili⁹ dei:ꝛ hũanã ſm quã
eſt fili⁹ dauid. Dabit autẽ ei ſedẽ dõ nõ ty-
picã ſed verã:nõ tpalẽ ſꝫ eternã:nõ terrenã Sedes
ſꝫ celeſtẽ:q̇ idcirco dr̃ fuiſſe dauid:qꝛ hec in dauid.
qua dauid tpaliter ſedit:eterne illius ima-
ginẽ gerebat. vnde Beda. Accepit autẽ ſe- Beda.
dem ſiue regnũ dauid dñs vt gentẽ cui da-
uid quondam tpalis regni gubernacula ſi-
mul ꝛ exempla iuſtitie ꝑbuit:quãqꝫ modu-
lis hymnoꝛũ ſpiritualiũ ad fidem atqꝫ amo
rẽ ſui cõditoꝛis accẽdere ſolebat hãc ipſe fa-
ctis verbis donis ꝛ ꝓmiſſis ad regnũ celeſte
ꝛ immoꝛtale vocaret:atqꝫ ad ipſam dei pa-
tris viſionẽ ꝑduxerat. Angel⁹ ergo nõ loq̇-
tur de regno tpali:qꝛ illud negauit xp̄s co-
ram pilato dicẽs. Regnum meum nõ eſt de
hoc mundo:neqꝫ xp̄s in hoc mũdo exercuit
tpale regnũ in iudaico populo:cui tñ debe-
batꝛ regnũ iudeoꝛũ iure hereditario:ſed lo-
quitꝛ de regno ſpũali eccleſie militãtis:ꝛ ce-
leſti eccleſie triumphãtis:qð figuratũ fuit
ꝑ regnũ dauid tpale:ſicut ꝛ celeſtis hierlm
ꝑ tpalẽ:ꝛ ſicut dauid regnauit in regno tẽ-
poꝛali:ita ꝛ xp̄s regnabit in ſpũali ꝛ celeſti
qꝛ regnabit in eccl'ia:hic in via ꝛ in patria.
Unde ꝛ ſubditur. (Et regnabit in domo ia-
L cob in eternũ.) Hic quoqꝫ accipiẽda eſt do-
mus iacob nõ tpalis ſꝫ eterna in qua regnet Dom⁹
in eternũ. Regnabit ergo in eternũ in domo iacob.
iacob .i. ſuꝑ oẽs electos:de domo eñ abꝛae
ꝛ yſaac aliq̇ fuerũt repꝛobati:ſicut iſmael et
eſau:ſꝫ in domo iacob oẽs ei⁹ filij a ſanctis
doctoꝛib⁹ inter electos ſunt cõputati:qꝛ ꝛ ſi
aliqui peccauerũt penitentiã tñ egerũt. Ja-
cob q̇ppe interpꝛetatꝛ ſupplantatoꝛ. In illis
eñ qui ſupplãtãt paſſiones inoꝛdinatas et
vitia regnat xp̄s:ſꝫ in illis q̇ ſupplãtantꝛ ab
eis regnat diabolus. Regnabit q̇qꝫ nõ ſolũ
in domo dauid .i. in tribu iuda:verũetiã in
domo iacob .i. toto populo iſrael ꝛ in tota ec
cleſia ꝛ in oĩbus electis nõ ſm ſucceſſionem
carnis:ſed fidei. Per qð intelligitꝛ ꝙ in eius
regni exercitu oẽs illi q̇ enumerantꝛ q̇cunqꝫ
dauid ꝛ iacob fidẽ ꝛ iuſtitiam imitãtꝛ:qꝛ ipſi
ſunt ſpũalis ꝛ eterna ſedes dauid ꝛ domus
iacob in qua ſedebit ꝛ regnabit dñs ieſus in
eternũ:ꝛ nũc quidẽ per gratiã ꝛ in futuro ꝑ
gloꝛiã. Beati in quib⁹ ieſus regnabit in eter
num:quia ꝛ ipſi cum eo regnabunt. (Et re-

gni eius nō erit finis.) Chriſtus enim nō ſolum inq̄tū deus: ſʒ etiā inq̄tū homo regnabit ineternū: nō ſolū ſuper hoīes: ſed etiā ſuper angelos. Hoc regnū eternū eſt: ꝛ nō corrūpet: hoc imperiū nō deficiet ꝛ nō auferet: qꝛ regnabit dn̄s ineternū ꝛ in ſeculū ſeculi. vbi Bern̄. O q̄ glorioſum eſt regnum illud in quo reges cōgregati ſunt cōuenerunt in vnū ad laudandū. ſ. ꝛ glorificandū eū q̄ ſup oēs eſt rex regū ꝛ dn̄s dominantiū. De cui⁹ ſplendidiſſima contēplatione fulgebūt iuſti ſicut ſol in regno p̄ris eorū. O ſi et mei peccatoris meminerit ieſus in beneplacito populi ſui: cū venerit in regnū ſuū. O ſi mei in illa die qn̄ traditurus eſt regnū deo pr̄i viſitari dignabit in ſalutari ſuo: ad videndū ſcʒ in bonitate electorū ſuorū ad letādū in letitia gētis ſue vt laudet etiā a me cū hereditate ſua venī interim dn̄e ieſu aufer ſcādala de regno tuo qd̄ eſt ala mea vt regnes q̄ debes in ea qꝛ tu es ipſe rex meus ꝛ deus meus qui mandas ſalutes iacob. hec Ber. Et cū angelus retuliſſet tāta: maria perplexa fuit: qꝛ ſm Ambro. Neq̄ non credere debuit angelo: neq̄ tam temere vſurpare diuina. Unde de alio certificari volēs de quo multū timebat ſcʒ ne virginitatē ſuā perderet de mō conceptionis querit dicēs. (Quō fiet iſtud.) ſ. q̄ tu p̄mittis me parere filium (qm̄ virū nō cognoſco) i. me virū non cogniturā in alo voui ꝛ ex voto p̄poſui: qꝛ q̄uis deſponſata erat tn̄ ſe nunq̄ nupturā neq̄ virū cogniturā certiſſime ſciebat. Et ita fuit virgo mēte: carne ꝛ p̄poſito. q. d. rē credo: ſʒ de modo q̄ro. cū ſciat dn̄s meus teſtis conſciētie mee votū eſſe ancille nō cognoſcere virū. qua lege quo ordine placebit ei vt fiat iſtud. vnde Amb. Non dubitat eſſe faciendum qd̄ quō poſſit fieri inq̄rit. Legerat maria. (Ecce virgo cōcipiet in vtero ꝛ pariet filiū.) ꝛ ideo id credidit futurum: ſʒ quō fieret ante non legerat. Non eīm queadmodū fieret vel tāto alicui p̄phete fuerat reuelatum. Tantū eīm mādati myſterium nō fuit hoīs ſed angeli ore p̄mendū. hec Amb. (Et angel⁹.) Fiet inq̄t nō mō hūano ſʒ diuino: nō p virū ſʒ p opationē ſpūſſcti q̄ in te ſupueniet: ſicut ignis diuin⁹ mētē tuā inflāmās carnēq̄ tuā dei filio vniēdā p̄fectiſſima puritate ſctificās ꝛ ſinglari mō te fecūdabit: et ex ei⁹ opatione ſalua tibi v̄ginitate tua cōcipies. (Spūſſctūs) pri⁹ in v̄ginē venerat in ſua ſctificatione eā ab originali pctō purgādo ſʒ in cōceptione filij dei ſupuenit. i. iterū venit maiorē gr̄e plenitudinē cōferendo: q̄ nō ſolū ſctificauit mētē ſʒ etiā vētrē. Superuenit igit ſpūſſanctus in virginē queadmodum virtus ſolis deſcēdit ſup roſam ꝛ liliū dās illis cōcipiēdi virtutē. Et lʒ iſta ineffabilis cōceptio celebrata ſit opatione toti⁹ trinitatis cū opera trinitatis ſint īdiuiſa: ſpālr tn̄ appropriat hoc op⁹ ſpūiſctō propter plures rōnes. Prima ē ſm Aug. p̄pter oſteſionē gr̄e ſine meritis: vt per hoc qd̄ dr̄ cōceptus de ſpūſctō oſtēdat q̄ ſit ex ſola gratia quā nulla hoīʒ merita p̄ceſſerūt. Gr̄a āt attribuit ſpūiſctō. Un̄ glo. Spiritus eſt nomē oīs gratie q̄ a deo inſpiratur. Scd̄a eſt ſm Amb. p̄pter virtutē operationis: qꝛ ſcʒ opatione ꝛ virtute ſpūſſcti cōcept⁹ eſt: cui attribuunt opa clemētie ꝛ pietatis. Tertia ē ſm magiſtrū ſentētiarū propter oſtenſionē eximie charitatisq̄ attribuitur ſpūiſancto: vt. ſ. oſtēdat q̄ verbū dei caro factū eſt ineffabili charitate: quo deus ſic dilexit mundum: vt filiū ſuū vnigenitū daret. Et virt⁹ altiſſimi patris ſcʒ dei verbū ſeu filius: qꝛ ſm apoſtolū dr̄ dei p̄ris ſapiētia: ꝛ v̄tus altiſſimi obūbrabit tibi. i. de te corp⁹ quaſi vmbraculū aſſumet in quo de⁹ quaſi hamū ſub cibo ſe abſcōdet: qꝛ in btā virgine ſub vmbra carnis latuit virt⁹ deitatis. Diuinitas obūbrata fuit virgini p ſuſceptionē hūanitatis vt qd̄ impoſſibile erat mortali femine: obiectu tamē viuifici corpis ferret p̄ſentiā maieſtatis: et lucē ſuſtineret inacceſſibilē: ſicut qn̄ ſol qn̄ eū viſu intueri nō poſſum⁹ obūbrat nobis aliquo velamine. vn̄ Bern̄. Qꝛ deus ſpūs ē nos v̄o caro vmbra corpis ſuis temperauit ſe nobis: vt obiectu viuifice carnis videam⁹ verbū in carne: ſolē in nube: lumen in teſta: cereū in laterna. hoc Ber. Qd̄ aūt in p̄fatione btē marie canit: q̄ ꝛ vnigenitum tuū ſancti ſpūs obūbratiōe cōcepit: nō eſt cōtrarium huic qd̄ hic dr̄ obūbratio fieri per corp⁹ xp̄i applicatū diuino lumini. Cū eīm tā filius q̄ ſpūſſanctus ſint v̄tutes p̄ris ꝛ corpus chriſti vtriq̄ v̄tuti cōueniat filio tanq̄ cui vnitur ſpūiſctō tāq̄ agēti a quo formatur: pʒ q̄ hec obūbratio tā filio q̄ ſpūiſctō cōuenire poteſt Et attēde quō hic angelus totam trinitatē v̄gini edidit. Primū nāq̄ ſpūſctm̄ ſuo nomine p̄prio cōmemorat: deinde filium noīe virtutis: ꝛ cōſequēter p̄rēm noīe altiſſimi inſinuat. Sic ergo vt notetur tota trinitas feciſſe incarnationē appropriat hoc ſpūiſctō incarnatiōis cooperationē cū dicit: ſpiritusſāctus ſupueniet in te. ſʒ filio carnis aſſumptionē cū ſubdit. ꝛ virt⁹ altiſſimi obumbrabit tibi. ſʒ patri autoritatē cū dicit altiſſimi. Excelſum nāq̄ incarnationis opus toti⁹ trinitatis fuit: qꝛ ſicut pſone ſic ꝛ opera trinitatis inſeparabilia ſunt ꝛ indiuiſa: ita vt q̄cqd̄ operat vna pſona operetur ꝛ alia: q̄uis ſolus filius fuerit incarnatus nō pater nec ſpūſſctūs vt p eādē ſapientiā qua deus mūdū cōſiderat repatio fieret: ꝛ q̄ dei fili⁹ erat in diuinitate ipē filius hoīs fieret in humanitate: ne filij nomē ad aliū trāſiret qui non eſſet filius eterna natiuitate. Et habemus

Cur ſpiritui ſācto attribuit īcarnationis ſi lu op⁹. Augu. Ambr. Magiſteri ſentētiarū. Joā.iij. Uirtus al. obūbrabit tibi.

Bern̄.

A trinitatis notificatio.

Filius ſol⁹ incarnatus.

ſiľe de trib⁹ inductib⁹ vnū de ſemetipſis. de quib⁹ dici pōt ꝙ oēs ſimul vnicū faciūt op⁹ ꝛ ꝗcꝗd facit vnus facit alius: non tñ induiť niſi vnus. vñ Aug. Ita ſingulorū queꝗ; i trinitate opa trinitas operať vnicuiꝗ; operāti cooperātib⁹ duob⁹ cōuenięte in trib⁹ agēdi concordia non in vno deficiente efficacia peragēdi.

Tres induc̄tes vnū ex ipſis tribus. Augu.

(Ideo ꝛ qđ naſceť ex te ſctm̄ vocabitur filius dei.) nō adoptiuus ſicut alij ſed naturalis: ꝗ tñ ab eterno fuit filius ſꝫ nō vocabaťvel manifeſtabať noīe aliꝗ niſi in tp̱e q. d. q: em̄ fecūdaris virtute ſpūſſcti nō ꝓlē viri generabis ſꝫ filiū dei: q: non ex libidine cōcipies: iō nō ꝑctōrē ſꝫ ſctm̄ gignes ꝛ p̱ ꝯñs ſine dolore paries. vñ Ber. Quid eſt dicere. Qm̄ nō de hoīe: ſed de ſpūſctō cōcipies. cōcipies autē ꝟtutē altiſſimi hoc eſt filiū dei. (iō ꝛ qđ naſceť ex te). i. ex tua vera natura (ſctm̄ vocabiť fili⁹ dei). i. nō ſolū ꝗ de ſinu p̄ris in vterū tuū veniēs obūbrabit tibi: ſed etiā id qđ de tua ſubſtātia ſociabit ſibi. ex hoc iam (vocabiť filius dei) quēadmodum ꝛ is qui a patre eſt ante ſecula genit⁹ tuus ꝗꝗ; amō reputabiť fili⁹. Sic autē ꝛ qđ natū eſt ex ipō erit tuus: ꝛ qđ ex te naſceť erit ei⁹: vt tñ non ſint duo filij ſꝫ vnus. Et lꝫ aliud quidē ex te aliud ex illo ſit: iā tñ nō cuiuſꝗ; ſuus: ſꝫ vn⁹ vtriuſꝗ; fili⁹ erit. hec Ber.

Sctm̄.

¶ Et nota qđ dicit ſanctū abſolute ꝛ ſubſtātiue abſꝗ; determinatione: q: ſi diceret ſancta caro ſanctus homo vel aliꝗd cōſiľe: parū videreť dixiſſe: nec expͣſſiſſet ſanctitatē ei⁹ cōplete. Poſuit ergo indefinite ſctm̄: q: ꝗcꝗd fuit qđ virgo genuit ꝓculdubio ac ſingulariter ſanctum fuit. Et ne virgo de partu in aliꝗ deſperaret ꝛ vt fidē exēplo angel⁹ aſtrueret ꝛ cōfirmaret exemplū ſterilis anus: ꝛ pariture induxit ſenioriſꝗ; femine ꝛ ſterilis inopinatam fecūditatē virgini nūciauit: vt aſſereret oīa decētia deo poſſibilia ꝗ ſolito ordine nature videnť cōtraria: ꝛ qui ſupra naturā cōceptū dedit ſterili: daturus nō dubitareť ꝛ virgini ꝛ vt facilius credas (ecce inquit Elizabeth cognata tua) cū eſſet ſenex ꝛ vocareť ſterilis ꝓpter notā iādudū eius ſterilitatē iam ſex mēſes ſunt ꝙ cōcepit filiū p̱ dei virtutē.

O

Tamē q: iſtud exēplū nō eſt vſqueqꝗ; ꝑfectū q: maius eſt virginē cōcipere ꝙ̄ ſterilē: ꝛ ideo angelus inducit rōnis efficaciā ex dei oīpotētia: dicēs (q: non erit impoſſibile apud deū omne verbū). i. oīs res digna verbo: qn implere poſſit omne verbo ſuo ꝓmiſſum vel verbū. i. qđcūꝗ; op⁹ vel factū in ei⁹ diſpoſitione ꝓuiſum: nā dicere dei eſt facere ſm illud p̄s. Ipſe dixit ꝛ facta ſunt. ꝗcꝗd em̄ cōtradictionē nō iplicat totū eſt deo poſſibile: cuiuſmodi eſt virginē parere. Sed ꝗ implicāt cōtradictionē vt ꝯtradictoria ſimul eē vera: vt ea ꝗ facta ſunt fuīt nō facta ꝛc. huiuſmodi talia non ſunt deo poſſibilia: non

Verbū nō ē impoſſibi. apud deum. p̄s. xxxij. Cōtradictoria de⁹ nō pōt facere ſimul vera.

ꝓpter impoſſibilitatē dei ſed ꝓpter impoſſibilitatē rei. q. d. p̱ virtutē ac actionē nature nec ſterilis nec ꝟgo pōt cōcip̱e: ſꝫ diuina potētia pōt hoc facere. ¶ Scđm Ber. Dicit oē verbū ꝛ non omne factibile: q: ꝙ̄ facile p̄nt hoīes loꝗ qđ volūt: ſic incōparabiliter facilius pōt de⁹ implere ꝗcꝗd p̄nt illi ꝟbo exprimere. p̄terea ſm eūdē Ber. Cōceptus elizabeth ꝟgini nūciať vt dū miraculū miraculo addiť gaudiū gaudio cumuleť: itē q: occultauerat ſe ꝛ iam occultare nō poterat cōueniens fuit ꝙ ante ceteros virgo ħ ſciret. Itē vt tam p̄curſoris ꝙ̄ ſaluatoris geſta; ſciret: ꝗ ſcriptores docere debebat. Itē propter ſanctificationē baptiſte: quē adhuc in vtero m̄ris poſitū ieſus voluit ſanctificare. Item vt antique cognate obſequiū p̄beret ꝛ vt humilitatē impleret. Maria ꝗppe ꝛ elizabeth cognate ſeu cōſobrine fuerūt in ſc̄do gradu q: filie duarū ſororꝫ. ſ. anne ꝛ hyſmerie. Fuit etiā elizabeth de tribu iuda ſicut ꝛ maria.

Bern.

Conceꝑt⁹ elizabeth cur marie notificať.

Intuere hic ꝛ meditare qualiter tota trinitas eſt ibi preſens: rñſionē hui⁹ ſue filie ſingularis expectās ꝛ amāter ac delectabiliter eius verecūdiā ꝛ mores aſpiciēs: ꝛ ꝟba auſcultās. O ꝗlis eſt domūcula: vbi tales ſunt ꝛ talia exercenť. Nā lꝫ ſctā trinitas ſit vbiꝗ; ibi tñ nūc aliquo mō ſingulari eā eē medite ris rōne ſingularis opationis: intuere etiā ꝛ meditare: qualiter angelus cū reuerentia vultuꝗ; placido dominā ſuā diligēter inducit: ꝛ verba ſua ſapiēter ordinat vt ſup̱ hoc opere mirifico volūtatē dñi ſui perficere valeat. Et etiā qualiter ipſa ſe hꝫ timorate ꝛ humiliter facie pudoroſa quaſi exinde ꝓulſo ab angelo verbis iſtis preuēta. Nō extollitur neꝗ; ſe reputat: ꝛ cū audit magnalia de ſe qualia nūꝙ̄ alicui dicta fuere nō ſibi ſꝫ totū aſcribit gr̃e diuine. Iā ergo angelus expleto nunc ambaſiatoris officio expectat virginis rñſum. vñ Ber. Audiſti virgo q: cōcipies: audiſti q: nō p̱ hominē ſꝫ p̱ ſp̄m ſanctū. Expectat angelus rñſum tuū: tēpus eſt em̄ vt reuertať ad deū qui miſit illū: expectamus ꝛ nos o dñā verbū miſerationis quos miſerabiliter premit ſentētia damnationis. Ecce tibi pretiū offerť n̄re ſalutis: ſtatimꝗ; liberamur ſi cōſentis: hoc ſupplicat itē pia virgo flebilis adā cum miſera ſobole exul de paradiſo. hoc dauid. hoc ceteri flagitant patres tui: qui ꝛ ipſi habitant in regione vmbre mortis: hoc totus mundus tuis genib⁹ prouolutus expectat. O domina reſponde verbum: quod terra qđ inferi quod celi expectant: rnde verbū ꝛ ſuſcipe verbū profer tuū ꝛ ſuſcipe diuinū: emitte trāſitoriū ꝛ amplectere ſempiternū. hec Ber. vnde ꝛ beat⁹ Aug. exclamat. O beata maria ſeculū omne captiuum tuum deprecať aſſenſum te domina mundus ſue fidei obſidem fecit noli

Expectatio aſſenſ⁹. Bern.

Augu.

morari virgo: nũcio feſtinãter rñde verbuꝫ ſuſcipe filiũ. ¶ Tandẽ prudentiſſima virgo auditis angeli ꝟbis ꝯſenſit: ꝛ ꝓut dr̃ ꝓfunda deuotione genua flexit ac manibꝰ expãſis deinde iũctis et oculis ad celũ eleuatis cũ ineſtimabili hũilitate protulit deſideratiſſimũ ꝟbũ toto cordis affectu audiendũ dicẽs. (Ecce ancilla dñi: fiat mihi ſm verbum tuũ.) Ecce prompta obediẽtia deuota optatio fides ꝯſenſus: ancilla inquit ſum dñi nõ mee: ſed illius poteſtatis ſum (fiat mihi ſm ꝟbũ tuũ). i. ſm ꝙ tu mihi nũciaſti. Que mater dñi eligit̃ ſue cõditionis: ꝛ diuine dignationis ꝑ oĩa memor: ancillã ſe nũcupat ꝛ cũ magna deuotione ꝓmiſſum angeli impleri optat. ¶ Ad hanc vocem marie exclamat Augu. dicens. O felix obediẽtia. o inſignis gr̃a: q̃ dũ hũiliter fidẽ dedit celi in ſe opificẽ cõparauit. vñ et Anſel. O fides deo accepta. o humilitas deo grata. o obedientia oĩ ſacrificio deo iocundius oblata. o ſublimis virgo mr̃ dei. o mater hũilis ancilla dei: q̃d ſublimius eẽ poſſit. Quid hũiliꝰ ſentire poſſet? vñ ẽt Ambro. Uide humilitatẽ vide deuotionẽ ancillã ſe dicit dñi q̃ mr̃ eligit̃: nec redẽptiua exaltata ꝓmiſſiõe ſimul ancillã dicendo nullã ſibi ꝑrogatiuã tãte gr̃e vẽdicauit: qñ faceret ꝙ iuberet̃. Mitẽ em̃ humilẽq; paritura hũilitatẽ debuit ẽt ipſa ꝑferre. vñ Ber. Semper ſolet eſſe gr̃e diuine familiaris ꝟtus hũilitas: deꝰ em̃ ſupbis reſiſtit humilibꝰ autẽ dat gr̃am: hũilitas ergo rñdet vt ſedes gr̃e preparet̃: (ecce) inquit (ancilla dñi). Que eſt hec tã ſublimis humilitas: que cedere nõ nouit honoribꝰ: inſoleſcere gl̃ia neſcit. Nõ magnũ eſt eſſe humilẽ in abiectione: magna ꝓrſus ꝛ rara ꝟtus hũilitas honorata. hec Bern̄. Beata ergo virgo q̃ vltra oẽs hoĩes mundi ꝑ annũciationem angeli attollebat̃: et tñ in ſe profundiſſime humiliabat̃: ideo eius humilitas incõparabilis pre oĩbus alijs virtutibus cõmendat̃. Inter oẽs em̃ virtutes tm̃ placuit humilitas beate ꝟginis filio dei ꝙ attraxit ip̃m de celo vt ex virgine carnẽ aſſumeret: quẽadmodũ ferrum trahit̃ ab adamãte. vñ Aug. O vera humilitas q̃ deum hoĩbus peperit vitã mortalibus edidit: paradiſum aperuit et hoĩm animas liberauit. Facta eſt marie hũilitas ſcala celeſtis per quã deus deſcendit ad terras. Decebat em̃ (vt dicit Beda) ꝙ ſicut per ſupbiã eue mors in mũdũ intrauit: ita per humilitatẽ marie vite introitus pãderet̃. Tantũ autem placuit chriſto iſta vox virginis: cum dixit. (Ecce ancilla dñi:) qđ ex hoc magis appellat ſe in ſcriptura filiũ ancille q̃ ꝟginis. Ex quo trahit̃ euidens argumentũ ꝙ plꝰ placuit deo marie hũilitas q̃ ꝟginitas. Et lꝫ ſingula verba huius euangelij ſint plena miſterijs: iſta tñ verba q̃ in ſui cõſenſus expreſſione ꝟgo ponit ꝑcipue redolent ꝟtutes incõparabiles. ¶ Ponit em̃ ſex verba q̃ redolent ſex virtutes eximias in ea. Dicit nãq; (ecce) in quo obediẽtia prompta (ancilla) in quo hũilitas pfecta (dñi) in q̃ virginitas immaculata (fiat) in q̃ charitas inflãmata (mihi) in q̃ ſpes ſecura (ſm ꝟbũ tuũ) in q̃ fides deuota. Et vere fides deuota erat in virgine: q2 illud credidit in ſe debere fieri ad ꝟbũ angeli qđ nunq̃ a ſeculis fuerat auditũ nũq̃ reptũ nunq̃ viſum aut ab aliq̃ cogitatum. De hac fide dr̃ Bern̄. Tria mirabilia fecit dñs in incarnatione. Coniũcta q̃dẽ ſunt adinuicẽ deꝰ ꝛ hõ mr̃ ꝛ virgo: fides ꝛ cor humanũ. Et q̃dẽ tertia cõmixtio ẽ inferior alijs duabꝰ: ſꝫ nõ minus fortis. Mirũ em̃ ẽ quõ cor humanũ his duobus fidem accõmodauit: quõ credi potuit qđ deꝰ hõ eẽt ꝙ ꝟgo fuerat q̃ pepiſſet. Hec em̃ nequeũt ꝯmiſceri ſi nõ miſceat glutinũ ſpũſſancti. Igit̃ his ꝟbis dictis a ꝟgine ſtati in illa hora ſctiſſima ſpũſſctũs in eã ſupuenit: ac dei filiũ ꝟgo gl̃ioſa ꝯcepit. Uñ ſtati in his ꝟbis marie filiꝰ dei totꝰ ītrauit in vterũ eius: ꝛ ex ea carnẽ aſſumpſit et totꝰ in ſinu pr̃is remanſit. In inſtãti em̃ fuit totũ corpus xp̃i formatũ et aĩa rõnalis creata ꝛ ſil' vtrũq; diuinitati in pſona filij' cõiũctũ vt idẽ eẽt deꝰ ꝛ hõ ſalua vtriuſq; nature ꝓprietate. Fuit aũt corpꝰ xp̃i formatũ ex ſanguie btẽ ꝟgis nõ ex carne: ꝛ fuit ĩ iſtãti ſanguis ſeparatio: ꝯſolidatio: figuratio: aĩatio deificatio. Et in eodẽ inſtãti fuit plenꝰ et pfectus hõ in aĩa et carne ſm oĩa corporis lineamenta ſed paruulus valde: ita vt membrorum diſtinctio vix poſſet diſcerni viſu hũano. Poſtea ꝟo naturaliter in vtero creuit vt alij: lꝫ membrorum diſtinctio ꝛ aĩe infuſio dilatata non fuerit vt in alijs. Fuit ẽt perfectꝰ deus ſic̃ ꝛ pfectꝰ hõ ſm hũanã naturã ex aĩa rõnali ꝛ hũana carne ſubſiſtẽs ſm diuinã ex ꝟbo vtriuſq; in vnitate pſone cõiũctio. Sicut em̃ in deitate ẽ vna eſſentia ꝛ tres pſone: ita in xp̃o ecõuerſo eſt vna perſona et tres eſſentie: ſcliꝫ deitas aĩa et caro. Hoc eſt eternũ nouũ et antiquũ eſt em̃ deitas eterna: anima noua: q2 in aſſumptione creata: caro antiqua: q2 ab adã propagata ꝛ chriſtus ſm naturã deitatis eſt generatꝰ: ſm aĩam creatꝰ: et ſm carnẽ factus. Et fuit vnio triplex in xp̃o. ſ. deitas ad animã ꝛ ecõuerſo: ac deitatis ad carnem et econuerſo: et anime ad carnem. Due priores vniones ſemp manſerũt tertia ſeparata fuit in morte Unio igitur diuinitatis ad hũanã naturã nõ eſt in vnitate nature ſꝫ pſone nõ pſone humane ſed diuine: nõ aſſumpte ſed aſſumentis: nec perſone cuiuſlibet ſed ſolius verbi. Quia em̃ impoſſibile eſt quod natura diuina concurrat cum alia ſicut pars ad

Q(uo)d ſex verba ꝟginis totidem virtutũ ſignificatiua.

Fides ꝟginis.

Bern̄.

Incarnatio filij dei.

Corporis xp̃i formatio.

Incrementũ mẽbrorũ xp̃i.

Tria in xp̃o. R

Unio triplex.

Unio diuinitatis.

tertij cõſtructionẽ:vel quod ipſa trãſeat in aliã vel alia in ipſam:ideo diuinitas et humanitas nõ vniunt in vnitate nature ſ3 pſone. Et qꝛ diuina natura in nullo ſuppoſito põt ſubſiſtere ꝑterꝙ in propria hypoſtaſi:iõ vnio illa nõ põt eſſe in perſona hoīs ſ3 dei:et propterea deus in vna perſonarum ſuarũ fecit ſeipm ſuppoſitũ hũane nature vñ tm vna eſt ibi perſonalitas et vnitas pſonalis ſc3 ex parte aſſumẽtis et iõ xp̄s ſm ꝙ eſt hõ nõ ẽ pſona. vñ Hug. Ex ꝗ hoīe3 deꝰ aſſumpſit totũ aſſumpſit carnẽ ſc3 et aīam id eſt hoīs naturã:nõ hoīs perſonã ſed hominẽ in pſonã. Caro eñ illa ꝛ anima añꝙ ꝟbo vnirent in perſonã nõ erant inter ſe vnita ad perſonam. Unio ſiquidẽ vna fuit ad vnũ ꝟbi carnis ꝛ anime:nõ prius ꝟbũ ꝛ caro:nec prius ꝟbũ ꝛ aīa:nec ꝑus aīa ꝛ caro:ſ3 ſimul ꝟbũ ꝛ aīa ꝛ caro. Nec cepit perſona eẽ verbũ qñ hõ eẽ cepit:ſed hoīem ſic aſſumpſit vt pſona eẽ hõ icipet:nec alia pſona ꝙ erat illa que eũ acciperet. Itaqꝫ verbũ perſona ſuſcepit hoīe3 nõ pſonã ſed naturã vt qui ſuſcepit ꝛ ꝙ ſuſcepit vna eẽt in trinitate perſona:ꝗ xp̄s pſona ad infernu3 deſcẽdit:ſed ſm ſolã aīa3 ꝛ xp̄s pſona in ſepulchro iacuit ſed ſm ſolã carnẽ ꝛ xp̄s pſona vbiqꝫ fuit ſed ſm ſolã diuinitatẽ. Quid ẽ aũt qd ſcriptũ eſt:qꝛ cũ xp̄s in ſepulchro iacuiſſet dꝛ totũ pro parte poſitũ eſt. Fortaſſe cogitas ꝗſi tria qdã diuinitatẽ et animem carnẽ ꝯpoſuiſſe xp̄3. Abſit. Nõ eñ pars xp̄i ꝟbũ ꝛ pars hõ:ſed totꝰ xp̄s ꝟbũ:ꝛ totꝰ chriſtus hõ. Diuinitas ps non fuit:nec ipſa ps fuit:in hũanitate ſola partes ſunt aīa ſc3 ꝛ corpus:ꝛ vbi alterũ illorũ eſt pars hoīs eſt. Uer3 eſt ꝗ ꝙ in ſepulchro xp̄s iacuit:nec tñ ibi totus hõ iacuit:ꝙuis totus hõ xp̄s fuit: anima eñ ꝛ caro dei ꝟbo in perſona vnita fuit:iõ vbi caro erat ꝟbũ deeſſe non potuit. hec Hugo.

Chriſtꝰ eſt homo nõ eſt perſona.

S Chriſtꝰ pſona ſm varia diuerſa fecit.

Anſelmus de icarnatiõis beneficio.

De hac ꝟbi incarnatione ſic dt Anſel. Uidiſti dñe afflictionem ppl̄i tui: et tactus dolore charitatis intrinſecus:appoſuiſti cogitare ſuper nos cogitationes pacis et redẽptionis. Et qdẽ cũ eſſes filius dei verꝰ deus deo pr̄i ſctõqꝫ ſpiritui coeternus ꝛ cõſubſtãtialis:lucẽ habitans inacceſſibilẽ portanſqꝫ oīa ꝟbo ꝟtutis tue:non deſpexiſti in hoc nr̄e mortalitatis ergaſtulum altitudinẽ inclinare tuã:vt nr̄am ꝛ guſtares ꝛ abſorberes miſeriam: noſqꝫ reparares ad gl̃iam. Parum bone dñe ieſu fuit charitati tue ad ꝯſummãdũ opꝰ nr̄e ſalut3 cherubin vl' ſeraphin aut vnũ ex ãgelis deſignare ſpẽ ad nos venire dignatus es p mãdatũ pr̄is: cuiꝰ nimiã charitatẽ experti ſumꝰ in te. Ueniſti eñ nõ locũ mutãdo:ſ3 pñtiã tuã p carnẽ exhibẽdo. Deſcendẽs a regali ſolio ſublimis glorie tue in humilẽ ꝛ abiectã ancillã in oculis ſuis puellã. Prio ꝟginalis ꝯtinẽtie voto ſigillatã. In cuius ſacroſctõ vtero ſola ſctiſpũs ꝟtꝰ inenarrabilis:ꝛ ꝯcipi te fecit ꝛ naſci i ꝟa hũanitatis natura ita vt nec maieſtatẽ diuinitatis in te:nec integritate3 ꝟginitatis in ſe violaret natiuitat3 occaſio

T Marie cõcipiẽtis animus.

Idẽ ad ſororẽ ſuã. Primũ cũ btã maria ingreſſa cubiculũ:libros qbꝰ ꝟgis partus: et xp̄i pphetat aduentꝰ euolue. Ibi aduẽtum angeli pſtolare:vt videas intrantẽ audias ſalutantẽ:ꝛ ſic repleta ſtupore et extaſi:dulciſſimã mariã dñam tuã cũ ãgelo ſalutãte ſalutes:clamãs et dicẽs. aue maria ꝛc. Hoc crebrius repetens:ꝗ ſit h̄ gr̃e plenitudo: de ꝗ totꝰ mundꝰ mutuauit gr̃am qñ verbũ caro fctm̃ ẽ. Cõtẽplare ꝛ admirare dñ3:ꝗ terrã iplet ꝛ celũ itra vniꝰ puelle viſcera claudit:quã pr̄ ſctificauit:filiꝰ fecundauit:ſpũſ ſctũs obũbrauit. O dulcis dña:ꝙta inebriabaris dulcedine:quo amoris igne ſuccẽdebaris cũ ſentires in mẽte ꝛ i vẽtre tãte maieſtatis pñtiã cũ de tua carne carnẽ aſſumeret et mẽbra qbꝰ corpalr oīs plenitudo diuinitatis inhabitaret:de tuis ſctis mẽbris aptaret. hec Anſel. O ſi valeres vtiqꝫ ſentire ꝗle quãtũqꝫ fuerit illud e celo imiſſum icẽdiũ:collatũ refrigeriũ:infuſu3 ſolatiũ:ꝙta ſublimatio virginis mr̄is:quãta nobilitatio humani gn̄is:quãta cõdeſcẽſio maieſtatis. Si ꝟginẽ canẽtẽ cũ iubilio poſſes audire:eſtio qd cũ illa piter pro tanto bñficio inciperes iubilare:et nõ ceſſares deo gr̃as decantare. Ut ꝗ ipſi ꝟgini tm̃ gaudiũ renouare:ꝛ ad mẽtẽ reuocare valeas crebro eã cũ dulci ꝟſu angelico ſalutare ꝛ deuote ſalutatiõis oſcula ſaltẽ pedibꝰ eius infigere non negligas dicens. Aue maria. vñ Bern. Eſt tibi ꝟgo maria ꝗſi oſculũ audire hunc ꝟſum angelicũ aue totiens eñ btiſſima oſcularis:ꝗties p aue deuote ſalutaris. Ergo fratres chariſſimi ad imaginẽ eiꝰ accedite: genua flectite:oſcula ei imprimite:aue maria dicite. Et iterũ. Celi rñdẽt:angeli iubilãt:mũdus exultat:demões cõtremiſcũt cũ dico. Aue maria. h̄ Ber.

Maria frequẽter angelica ſalutatiõe ſalutãda. Bern.

T Bern. Moraliter. Conditiones xp̄m ꝯcipere volentis.

Moralr tangunt h̄ ſex cõditiões ꝗs d3 hr̄e ꝗlibet aīa ſctã xp̄m ſpũalr cõceptura. D3 eñ pmo habitare in quadã ſeparatione et alienatione oīs create delectationis:vt ſic habitet in galilea qd interpretatur tranſmigratio. Illa eñ aīa pfecte habitat in tranſmigratiõe ꝗ trãſmeanit oẽm creatam delectationẽ:ita qd nulla recreata ampliꝰ delectat:niſi inꝗtu3 in ea relucet imago et perfectio creatoris qd non ſolũ nullã rẽ diligit ꝫ deũ:ſed nec vllã diligit:niſi inꝗtũ in ea deus relucet vel imago dei vt proximũ vel inꝗtum põt eſſe accõmoda vltiate ſaluti:ſicut alia res. ¶ Scdo d3 talis aīa habitare in ꝗdã floritione deiformis operationis. ſ. vt inhabitet in nazareth qd interpretatur flos ꝟgultũ: ſanctitas vel

cõſecratio:vt.ſ.floreat vel in flore habitet ex cãdore innocẽtie:ſit ꝟgultũ dulcore diuine influentie:ſanctitas:feruore diuine charitatis.⁊ inhabitet in quadã cõſecratione:ſplẽdore veritatis. ¶ Tertio talis aia dȝ eẽ virgo vt ab oĩ motu nõ ſolũ ſenſuũ:ſȝ etiam oĩũ viriũ ſit reſtricta:ita vt nihil in ea corruptionis valeat ſubintrare:nec per vias ſenſuũ intret aliqd ꝙ moueat ad carnalitatẽ: nec per vias viriũ intellectiuarũ veniat aliqd qḋ tẽdat in curioſitatẽ.Et ſm Aug.queſcũq; aia talis fuerit ꝟgo cenſeť.Quarto talis aia dȝ eſſe deſpõſata:vt fidẽ:⁊ amorẽ ad vnicum bonũ reſtrinxerit qḋ eſt deus ne in incerto vageť:nunc iſtud:nũc illud amans Et ſignãter dr̃ ꝙ dȝ eſſe deſpõſata ioſeph qḋ interpretať augmẽtũ vel appoſitio:vt in fide⁊ amore apponẽs ſemꝑq; ꝓficiẽs augmẽtetur q: in talibus nõ ꝓficere eſt quodã modo deficere.Et ſignãter additur de domo dauid qḋ interpretať manu fortis q: per greſſus ſpũales:per fortes conatus operationes in ſpirituali exercitio augmẽtať. ¶ Quinto deſcribiť hec anima,vt tota illuminata q: nomẽ eius eſt maria qḋ interpretať illuminata.ſ.vt ſignatũ ſit ſuper eã vultus dñi et habeat letitiam ſpiritualem in corde ſuo. Sexto deſcribiť vt a deo cõfortata per donũ fortitudinis ſpiritusſancti:q: ingrediť ad eã Angelus gabriel:qḋ interpretať fortitudo dei:⁊ per eũ fit annũciatio.ſ.qñ anima cõtẽplatiua fortificata adeo per ſpẽ eleuatur:vt appetat gr̃e plenitudinẽ:dñi preſentiam:et quandã ſingularitatẽ bñdictionis īter oẽs creaturas.Specialiter autẽ circa tertiã cõditionẽ eſt ſciendũ ꝙ miſtice ꝑ hoc ꝙ xp̃s cõceptus ⁊ formatus fuit in vtero virginali ꝑ operationẽ ſpiritusſancti ſignificať ꝙ ſpũaliter cõcipiť ⁊ formať in mẽte pura eiuſdem ſpiritusſancti operatione oportet eñ mentẽ eterni verbi cõceptiuã eſſe virgineã.i.nõ ſolum a vitijs:ſed etiã a ſpeciebus creatarum rerum ⁊ ab huiuſmodi ſpecierũ delectatione ⁊ corruptione immunẽ eſſe ⁊ abſtractã. Cum enim omnis creatura vanitati ſit ſubiecta:omnis ſpẽs a re creata abſtracta vanitati eſt cõiuncta:ac per hoc mentẽ ad altiora tendẽtẽ abducit quodã modo ⁊ corrũpit.Ad hãc autẽ mẽtis abſtractionẽ hortatur Dio.tymo.dicẽs.Tu autẽ amice timothee forti contritione ſenſus derelinque et intellectuales operationes ⁊ oĩa ſenſibilia ⁊ intellectibilia ⁊ ad eius vnitionẽ ꝓpera q̇ eſt ſuper omnẽ ſubſtantiã ⁊ cognitionẽ.hoc Dio.⁊ in hac abſtractione perficiť illa beatitudo de qua diciť.Beati mundo corde.Intelligẽdo mũdum cor illud ꝙ eſt ab omni extranea ſpecie emũdatũ.Tales autẽ deũ videbunt:⁊ hic per internã cõtẽplationẽ:⁊ in patria per eternã fruitionẽ.Et tales ꝟgines mẽtes ſequũť agnũ toti⁹ puritatis quocũq; ierit ꝟgines enim ſunt.De tali mente et aia ſic dicit Ber.Aia q̇ ſemel a dño didicit itrare ad ſemetipſam ⁊ ĩ intimis ſuis dei pñtiã ſuſpirare ⁊ querere faciẽ eius ſemper talis inquã anima neſcio an vel ipſaȝ gehẽnã ad tp̄s expiri horribili⁹:penali⁹ ve ducat ꝙ̃ poſt ſpũalis hui⁹ ſtudij guſtatã ſemel ſuauitatem exire denuo ad illecebras vel potius moleſtias carnis ſenſuũq; inexplebilẽ repetere curioſitatẽ.Dico ergo vobis nihil eſt ꝙ intñi formidet q̇ſq̇s hoc bñficiũ ſemel accipit:ꝙ̃ ne,gratia derelict⁹ neceſſarie habeat denuo egredi ad carnis cõſolatiões imo deſolatiões rurſum carnaliũ ſenſuũ ſuſtinere tumultus.hec Ber. ¶ In nazareth aũt vbi annũciatio fctã ẽ ſunt,due eccleſie.vna vbi erat dom⁹ in qua angel⁹ ad Mariã venit ⁊ annũciationẽ fecit in qua eſt altare marie:ĩ loco vbi orabat qñ angel⁹ eã ſalutabat:⁊ altare gabrielis vbi ãnũciationẽ faciẽdo ſtetit altera vbi dom⁹ fuerat ĩ qua dñs nutrit⁹ ẽ cũ infans erat. ¶ Fuit ãt ↄceptio dñica ĩ rubo ardẽti ꝑ̄figurata.Rub⁹ eñ ſuſtinuit ignẽ ⁊ nõ ꝑdidit viriditatẽ.maria cõcepit filium ⁊ nõ amiſit ꝟginitatẽ.Dñs habitauit in rubo ardẽte:⁊ ipſe habitauit ĩ marie grauidato vẽtre.Deſcẽdit in rubũ ꝓpter iudeorũ liberationẽ:vt eos educeret de egypto:deſcendit in mariã ꝓpter noſtrã redemptionem vt nos eriperet de inferno. ¶ Cũ aũt dñs icarnari voluit mariã ſolã pre oĩbus mulierib⁹ elegit.Et hoc fuit ꝑ̄figuratũ in vellere gedeonis ꝙ ſolũ celeſtẽ rorẽ capiebat:et tota terra circuniacẽs ſicca remanebat.Sic maria ſola diuino rore replebatur:⁊ in mundo nulla alia digna inueniebatur,Repletio velleris ſignũ erat liberatiõis filiorũ iſrael ab hoſtib⁹ ſuis:cõceptio marie ſignũ erat nr̃e redẽptiõis.Vellus gedeonis eſt virgo Maria de quo vellere ieſus xp̄s fecit ſibi tunicã: vellus ſuſcepit rorẽ ſine lane leſione:maria cõcepit filiũ ſine carnis corruptiõe.Gedeon exp̄ſſit rorẽ:⁊ cõchã ex eo repleuit:maria enixa eſt filiũ q̇ totum mũdũ rore gr̃e repleuit. Hec aũt cõceptio facta eſt ꝑ annũciationeȝ gabrielis ꝙ figuratũ eſt ĩ ſeruo abrae: et rebecca filia batuelis.Abraã miſit ſeruũ vt de ꝟgine filio ſuo in ſpõſaȝ ꝓuideret rebecca ãt nũcio potũ ꝑ̄bebat:⁊ iđ eã filio dñi ſui ĩ ſpõſaȝ eligebat.Sic pr̃ celeſtis miſit ãgelũ ſuũ vt filio ſuo q̃reret ꝟginẽ in mr̃em: q̇ virginẽ decẽtiſſimã.ſ.mariã inuenit:q̇ ſibi poſtũ.i.nũciatiõi ſue cõſenſum dedit. Rebecca nõ ſolũ nũciũ ſed ẽt camelos eius potauit: maria tã angelis q̃ hoĩb⁹ fontẽ vite propinauit. ¶ Gabriel itaq; peracto legationis ſue offõ reuerẽter ſe iclinans:⁊ dñe ſue vale faciẽs diſceſſit ab ea ⁊ diſꝑuit gaudẽs vtiq; ⁊ exultãs:q: reſpõſionẽ deo acceptabilẽ re-

Bern. De mẽte deo ſemel dedita.

Nazareth duas eccleſias hȝ.

Figura ↄceptionis dñice in rubo.

In vellere gedeõis.

In ſuo abrae. Geneſ. xxiiij.

receſſ⁹ angeli.

laturus erat: iā eñ venerat ſpōſus: ⁊ iō re-
ceſſit paranymphus dimittēs ſpōſum i ſan
ctiſſimo ſpōſe cubiculo. mr̄imonio conſum-
mato. Diſceſſit q̄dē ab ea angel⁹: ſ; remāſit
cū ea rex angelorū ⁊ dei fili⁹. Diſceſſit ab ea
q̄tū ad apparētiā: ſ; remāſerūt cū ea multi
ꝑpter reuerētiā quā ⁊ ſibi ꝑpter dignitatem
mr̄is ⁊ ſuo regi exhibebāt. Recedēs ĝ pacto
nūcio ⁊ ad patriā rediēs hocq; narrās fecit
ſibi nouū feſtū ⁊ nouū gaudiū ⁊ exultationē
magnā nimis. ¶ Cōſiderare ergo debes q̄-
ta eſt hodierna ſolēnitas ⁊ iubilare in corde
tuo: ⁊ agere dies letitie. Jnaudita eſt eñ vſq;
tūc a ſeculis: nec vnq̄ fuerat ſolēnitas talis.
1 Solēnitas incarnationis dn̄ice. ¶ Hodie nāq; eſt ſolēnitas dei pr̄is: q̄ filio
ſuo in deſpōſationē hūane nature nuptias
fecit: quam hodie ſibi filius inſeparabiliter
vniuit. Hodie eſt ſolēnitas glorioſe dn̄e nr̄e.
Hodie eſt ſolēnitas nuptiarū filij dei in vte-
ro: ſ; poſtea erit ex vtero. Hodie eſt ſolenni-
tas ſpūſſancti ꝑpter hoc mirificū opus qđ
attribuit ei: ⁊ q: hodie incepit oſtēdere beni
gnitatē ſingularē hūano generi. Hodie eſt
ſolēnitas glorioſe dn̄e nr̄e q̄ a pr̄e in filiā a fi
lio in matrē a ſpūſancto in ſpōſam eſt reco-
gnita ⁊ aſſumpta. Hodie eſt ſolēnitas toti⁹
celeſtis curie q: inchoat ei⁹ repatio. Hodie
multomagis eſt ſolēnitas hūane nature: q:
eius ſalus incipit: ⁊ redēptio ⁊ totius mūdi
Heb. ij. reconciliatio: ⁊ q: ipſa hodie eſt ſublimata
atq; deificata. Nuſq̄ eñ dei filius angelos
apprehēdit: hoc eſt nō in vnā ſibi pſonā aſ-
ſumpſit: ſ; ſemē abrae. Hodie noua obedien
tiā ſuſcepit fili⁹ a pr̄e de nr̄a ꝑagēda ſalu-
te. Hodie a ſummo celo egrediēs exultauit
vt gygas ad currēdā viā noſtre ſalutis: ⁊ ſe
Pſalm. xviij. recluſit in clauſtro vteri virginalis. Hodie
fact⁹ eſt quaſi vnus ex nobis ⁊ frater noſter
⁊ cepit ꝑegrinari nobiſcū. Hodie de celo lux
vera deſcēdit ad fugādas noſtras tenebras
⁊ tollēdas. Hodie panis viuus q̄ dat vitam
mūdo in vtero virginali eſt cōfectus: ſed in
cruce quaſi in clibano decoctus. Hodie eñ
Joh. i. verbū caro factū eſt vt habitaret in nobis.
Vñ vocat emanuel: q̄ dr̄ nobiſcū de⁹. i. deus
⁊ hō. Hodie impleta ſunt preambula figu-
rarū: documēta ſcripturarū: ac deſideria ꝓ-
phetarū: ꝑpter q̄ etiā aduētus xp̄i plenitu-
do tp̄is dr̄. Clamabāt eñ deſiderio inenar-
rabili: ⁊ hodiernū diē vehemētiſſime expe-
ctabāt. Hodie eſt p̄ncipiū ⁊ fundamētū oīm
ſolenitatū: ⁊ toti⁹ boni nr̄i initiū. Nam vſq;
nūc indignat⁹ erat dn̄s ꝯ gen⁹ hūanū ꝑpter
trāſgreſſionē p̄morū parētū: ſ; amōuidēs fi-
liū hominē factū nō vlteri⁹ iraſcet eternū.
Vides q̄ admirabile opus ⁊ ſolēniſſimū fe-
ſtū it illud. Totū delectabile ⁊ totū iocun-
dum: totū deſiderabile ⁊ oī veneratione di-
gniſſimū: cū omni deuotione ſuſcipiendū in
iubilatione ac letitia ⁊ exultatione ducēdū.

Jn his ergo meditare: in his delectare ⁊ ſo-
ciūdaberis: ⁊ forte oſtendet tibi dn̄s amplio-
ra ſi vigilaueris. ¶ Oratio.
O Jeſu fili dei viui qui ex volunta-
te patris cooperāte ſpūſancto de
ſinu eiuſdē patris velut q̄dā flu-
uius de loco voluptatꝭ egrediēs
ꝑ hūilia declinās cōuallē hūili-
tatē ancille tue reſpiciēs in vterū virginis
deſcēdiſti: vbi cōceptus ineffabiliter carnē
aſſumpſiſti deſcendat Jeſus miſericors grā
tua auide: ꝑ merita matris ⁊ virginis ſuper
me ſeruū tuū indigniſſimū: per quā teipſum
deſiderē ⁊ amore intus cōcipiā ⁊ per eandē
gratiā operantē in me fructus bonorū ope-
rum ſalutares proferam. Amen.

¶ De natiuitate ⁊ circūciſione precurſoris domini Correſpondet euan. Exurgens maria abijt in montana. Capi. vi.

Poſt hec re- a
cogitās Maria de vbis an
geli q̄ de cōſobrina ſua eli-
zabeth dixerat eā viſitare
ad cōgratulandū ⁊ ſeruiē-
dū eidē volebat. Jeſus eñ
q̄ in vtero illius erat Joan
nē adhuc in vtero matris Luce. i.
poſitū ſanctificare feſtina-
bat. (Exurgēs) ergo de loco in quo erat et a
quiete contemplationis in qua prius ſedē-
rat ⁊ ab oratione omnibus operibus ſuis
erat preuia: iuit de ſ.ceutia ioſeph a naza-
reth (⁊ abijt) verſus auſtrū (in montana) q:
iudea in montanis. i. in altiori loco: ⁊ ad au
ſtrum eſt reſpectu galilee a qua receſſerat
Maria. Et nihilomin⁹ domus zacharie in
loco mōtuoſo vbi mōtana iudee ſunt erat
ſita: ⁊ via ad eā petroſa ⁊ montuoſa. Juit ve
ro cum feſtinatione: q: diu in publico nole-
bat apparere: vt oſtēderet q̄ virgo non dꝫ
morari in publico: nec ibi cōtrahere collo-
quia cū aliquo. Et venit in hierl'm ciuitatē
iudee. qđ hoc loco nomē eſt nō trib⁹: ſ; regni
ſ. iudee. Hieruſalē eñ in tribu beniamin erat
per quā videt trāſiſſe ad oppidū in quo dici
tur tūc habitaſſe zacharias ⁊ natus Joan-
nes quarto miliario vltra hierl'm fere cōtra
occidentē ſed aliquātulū ad meridiē. Ma-
ria concepto verbo eterno iuit ad viſitādū
elizabeth. Et ſm Ambro. Hoc fecit nō quaſi Ambr.
incredula de oraculo. ſ. per angelum dicto: Cur eli
nec quaſi incerta de nuncio. ſ. ſibi miſſo: nec zabeth
quaſi dubitans de exemplo. ſ. de elizabeth viſitauit.
ſibi dato: ſed quaſi leta pro voto. ſ. animi iui
religioſa pro officio. ſ. obſequendi: feſtina pre
gaudio. ſ. inde concepto. Conſpice igitur

quō vadit regina celi et terre: non eques sed pedes cū aliquib⁹ de ẜginibus q̄s secū domi habebat p tā lōgam et asperā viā vt illa erat. Sunt eñ de nazareth vsq ad hierlm triginta quatuor miliaria: et deinde ad oppidū zacharie. iiij. vel circa: quoꝝ duo faciūt vnā leucā. Uadunt aūt cū ea verecūdia: humilitas et paupertas oimq ẜtutū honestas. Est et secū ipse dn̄s virtutū magnā et honorabilē hꝫ comitiuā sed nō hui⁹ sclī vanā et pōposam. Nec erat a cōceptu filij grauata vt cōiter contingit alijs mulierib⁹: nō eñ fuit dn̄s iesus mr̄i sue onerosus. O q̄ felix fuisset q̄ in illo itinere mariā obuiā habuisset et vocē salutationis ab ea recepisset. (Et intrauit maria in domū zacharie et elizabeth) cognate sue. Domum religiosam visitat sueq humilitatis et mā suetudinis signa manifestat et prior (salutauit) .i. salutem optauit (elizabeth) q̄si cōgratulās ei de dono qđ eā accepisse didicerat. Prior ipsa ẜgo profert salutationē ꝑpter duo: pmo cā humilitatis: q2 humilior: scđo cā pietatis q2 superior. Prima rō respicit morē illaruꝫ regionum vbi inferiores solent salutare prius superiores quasi reuerentie exhibitione. Sed secūda respicit morē illarū regionū vbi salutatio profert a maiorib⁹ in signū qđ ois bn̄dictio desursum est. ¶ Nota moralr q̄ sex dicunt h̄ de beata ẜgine q̄ et nos eius imitatione et debemus facere. Pmo qđ exurrexit: surgam⁹ et nos a torpore accidie et a desiderijs terrenis nos elongem⁹ in q̄b⁹ morando dormim⁹. Scđo abijt in mōtana: ascēdam⁹ et nos i mōtana tendēdo in altiorē vitā et appetēdo celestia et appropinquando ad ea. Tertio festinauit: festinem⁹ et nos ad bona opa acceleran do: et q̄cq̄d possumus instāter operando: q2 vt dicit Chris. Nihil ita est qđ vitā nr̄am valeat reuertere vt operū actionē bonoꝝ dissimulare semperq differre: sepe eñ istud olbus nos bonis fecit excidere. Uñ dixit quidā q̄ bonū opus nūq̄ differendū est ne forte aliquo casu superueniente impediat: malū ẜo vrgens semp differri dꝫ: si forte aliq̄s casus superueniēs īpediat. Quarto venit in ciuitatē iuda. ingrediamur et nos in ciuitatē iude. i. confessionis et laudis diuine. s. in ecclesiā ad laudādū et obsequēdū ibi. Et in ciuitatē cōteplatiuā celestē hierlm ad cōsitēdum noi dn̄i. Judas eñ ꝯfitēs interp̄tatur. Quīto intrauit in domū zacharie. intrem⁹ et nos domum zacharie non sequentes cogitatiōes vanas: sed magis memores mandatoꝝ dn̄i interp̄tat. Sexto salutauit elizabeth. salutemus et nos elizabeth creaturas fastidiēdo et in solo deo saturitatē nr̄i desiderij statuēdo q̄ sol⁹ replet in bonis desiderium nr̄ꝫ. Elizabeth eñ dei saturitas interp̄tat: et insup grām ꝯceptā cōicem⁹ primo sicut Maria fecit elizabeth et puero. ¶ Quā cito autē ẜgo salutauit elizabeth repletus est ioannes spūsctō in vtero ꝓut repromissum fuerat ab āgelo et sentiēs dn̄i p̄ntiā pre gaudio in mr̄is vtero exultando et saltando tripudiat: ad q̄sdā gest⁹ ad similitudinē exultātis repn̄sentauit: et quē lingua et voce non poterat aio exultante et et motu salutauit. Mouebat eñ in vtero q̄si gestiens salutare et dn̄o suo assurgere ac q̄si egredi vellet ex vtero et ei occurrere. Et tunc primo p̄cursorē suū Jesus ꝓphetaꝫ fecit q̄ in vtero exiliens ei⁹ aduentū euāgelizauit et p̄cursionis sue officiū inchoauit q̄si etiā intra matris viscera iā clamaret. Ecce agnus dei ecce qui tollit pctā mundi. vñ Chris. Xp̄s iđ fecit Mariā salutare elizabeth: vt sermo procedens ex vtero mr̄is vbi habitabat dn̄s et p aures elizabeth ingressus descēderet ad ioannē et illic eū vngeret in prophetā. Nam statim vt vox exultationis cōuenit ad aures ei⁹ exultans puer ꝓphetauit: nō voce sed motu. h̄ Chris. Dic infans: dic ꝓphetarū oim maxime q̄ digne satis plus q̄ ꝓpheta vocaberis vñ tibi hec exultatio? Nondū nat⁹ es et iam prophetas. Dn̄i aduētū agnoscis quē q2 voce salutare nō potes exultando agis qđ potes. Quam letus ei occurreres si iam nat⁹ eū videres: cri⁹ agnito aduentu exultando obuiā ire conaris. Deinde repleta est etiaꝫ mater spūsctō per filiū et meritis filij. Non prius repleta est mater q̄ filius: sed fili⁹ repletus replet et matrē. Ex plenitudine eñ grē q̄ xp̄s se receperat in maria effudit per salutationē ẜginis grām sctificationis in ioānē q̄ vlteri⁹ redūdabat in matrē. Unde exultans ac tota exhilarata et spūsctō accēsa amplexat ẜginē tenerrime et pre gaudio exclamat magna voce. Filius intus latens docet quid mr̄ exteri⁹ agere debeat. Spūs enim īfantis nō valētis clamare nec loquī voce ꝓpria fecit clamare matrem voce magna. Clamauit autē voce magna: tū ī signū magne affectionis: tum q2 magna dei dona cognouit: tū q2 illū in vtero tenebat: q̄ vox verbi erat. Quasi ḡ magna vt elizabeth intus cōmota non solū ẜginē resalutauit: verūetiā voce magna clamauit: non tā clamosa q̄ deuota: q2 nō clamor sꝫ amor sonat in aure dei. Uñ ista magnitudo magis est intelligenda rōne deuotiōis interioris q̄ soni exterioris. Deuotio eñ magn⁹ clamor est: ita vt vsq celū audiat. Quid inq̄t dn̄s moy si tacenti clamas ad me: q̄ tñ nō clamabat ad deum clamore oris sed desiderio cordis. vñ Aug. Clamor ad dn̄m est intētio cordis et flagrātia dilectiōis: q2 sp petit qđ optat. (Et dixit elizabeth Bn̄dicta tu inter mulieres) .i. sup oēs mulieres et inter bn̄dictas bn̄dictiōe ẜginis. Nulla eñ tāte vnq̄ grē par

Marginal notes:

C Joan. bap. repletur spiritu sancto.

Joan. i. Chris. Cur maria salutauit.

Jo. bap. replet prius q̄ mater.

D Vox magna elizabeth.

clamor ad deū. Augu.

ticeps fuit aut eſſe poterit. Benedicta es: ꝛ ampliori bñdictiõe cumulaberis. (Et benedictus ſit fruct⁹ ventris tui) ꝑ quẽ bñdictio venit aliis: q̃ ſm ꝙ hõ bñdictus eſt bñdictione grẽ q̃ppe plenus dono olm cariſmatũ bñdict⁹ ẽt in bñdictiõe glĩe ſm ꝙ de⁹ ab eterno ꝛ vſq; ineternũ. Nõ q: tu bñ. dicta iõ bñ. fru. vẽ. tui: ſʒ q: ille ꝑuenit te in bñdictiõib⁹ dulcedis iõ tu bñdicta. Bñdicta arbor: bñdict⁹ ꝛ arboris fruct⁹. Bñdicta ꝟga de radice ieſſe: bñdict⁹ ꝛ flos q̃ de tali radice aſcendit. Bñdicta talis mr̄: bñdict⁹ ꝛ talis fili⁹. Bñdicta eſt maria ab ãgelo ſupra: q: triũphãtꝫ ecclĩe ruinã repauit: ſʒ h̄ ab elizabeth: q: militantẽ ecclĩam q̃ſi iã mortuã ſuſcitauit. vbi Bed. Eadẽ voce ab elizabeth h̄ a gabriele bñdicit̄: q̃ten⁹ ꝛ angelis ꝛ hoīb⁹ venerãda mõſtret̄. ¶ Et notãdũ ꝙ q̃nq; fruct⁹ colligunt̄ ex btã ꝟgine. Prim⁹ eſt vẽtris ꝛ h̄ ẽ gñatio ꝑ quã fructũ vite cõicanimus. Scd̃s ẽ fruct⁹ mẽtis ꝛ h̄ eſt ꝯpaſſio q̄ hꝫ ad afflictos: et ſup pctõres. Tertius eſt oris: ꝛ h̄ eſt orõ. Quart⁹ eſt opis: ꝛ h̄ ẽ ꝓtectio. Quint⁹ eſt nois: ꝛ h̄ ẽ deuotio q̃ habet̄ ex bñdicto noĩe ei⁹ ẽt a ſceleratis: ita vt in oĩb⁹ ꝑiculis ab oĩb⁹ inuocet̄. (Et vñ h̄ mihi vt veniat mr̄ dñi mei ad me) .i. q̃ mea iniuſtitia q̃bus meis factis vel meritꝫ accidit h̄ mihi. ſ. ſterili ꝛ ſeni ꝛ ſm reputationẽ hoīm maledicte vt mr̄ dñi mei. ſ. ꝟgo fecũda ꝛ bñdicta: veniret ſic hũiliter deuote et reuerenter ad me ſeruã ꝛ ancillã ſuã. q. d. nullis neq; em̄ ſctitas neq; religio neq; nobilitas aliq̃ h̄ mihi ꝓſtitit: vt tanto honore tantaq; btitudine fierẽ digna: ſʒ ſola dei gr̄a: ego poti⁹ debui ire ad te: ſʒ tua tuiq; filij hũilitas te coegit venire ad me. ¶ Et notãdũ ꝙ dñs vẽit ad pctõres ꝑ ꝯpaſſiõeꝫ inq̄tũ ẽ amarũ mare dãs eis amaritudinẽ ꝯtritiõis vẽit ad oppſſos ꝑ ꝓtectionẽ i. q̄tũ dña liberãs eos vẽit ad meſtos ꝑ ꝯſolationẽ inq̄tũ ſtella letificãs eos. vñ Aug. Sãcta maria ſuccurre miſeris. ecce primũ. iuua puſillanimes. ecce ſcd̃m. refoue flebiles. ecce tꝰiũ. Et ꝟe bñdicta es: ꝛ bñdict⁹ fruct⁹ ventris tui: ꝛ admiror de hũilitate viſitatõis tue ꝑꝑ magnificẽtiã ꝟtutis q̃ apꝫ in te. ecce em̄ ĩ tuo aduẽtu et ſalutatiõe nõ ſolũ ego ſed ꝛ infans in vtero meo gratulat̄: ꝛ q̃ voce non põt: gaudio fatet̄ ſic elizabeth miraculũ ꝛ incarnatiõeꝫ ꝟbi coguit mariã eſſe mr̄em dñi et deo plenã itellexit. ¶ Intellexit q̃ppe ꝑ ſpm̄ ſctm̄ q̃ repleta erat q: exultatio ĩfantꝫ illi⁹ ſignificaret veniſſe mr̄eꝫ ei⁹ cui⁹ ipe ꝑcurſor erat futur⁹: ꝛ iõ q̃ añ erubeſcebat onus partẽtis dũ adhuc neſciret: myſteriũ religionis iã bñdicit ꝛ q̃ ſe occl̄tabat q: cõcepat filiũ iactat ſe q: gñabat ꝓphetã. ¶ Elizabeth ẽt q̃ in occulto ꝛ ſecreta inſpiratiõe cognouerat his q̃ ſimul aderãt palã euangelizabat dicens (ꝛ btã q̃ crediſti). ſ. ãgelo qñ ꝑ aſſenſũ fidei ꝯcepiſti (q̃m ꝑficient̄) ãpli⁹ ĩ futuro (ea q̃ dicta ſunt tibi a dño). ſ. ꝑ ãgelũ nũciãtẽ ꝛ ꝑ ſpm̄ ſctm̄ mẽtẽ tuã illuſtrãtẽ et te imediate docẽtẽ: ꝓpte h̄ indicat ꝙ ꝟba angeli ad mariã dcã ꝑ ſpm̄ agnouerat. (Btã inq̃t q̃ crediſti.) Sed ꝛ btĩ illi q̃ audiũt ꝛ credũt ꝯſidera itaq; q̄ magne ꝟtutꝫ ẽ btẽ marie ꝟginis ſalutatio q̃ cõfert gaudiũ cõfert ꝛ ſpm̄ ſctm̄ cõfert reuelationẽ ſecretoꝝ diuinoꝝ cõfert ꝛ ꝓphetie actũ. Et iõ ſꝑ ẽ ſalutãda ꝑꝑ reſalutatiõis lucrũ inde ſperãdũ. ¶ Audita igitur rñſione elizabeth q̃ eã matrẽ dñi ſui appellando ac btãm ꝑdicãdo ꝛ fidẽ fortẽ laudãdo ꝓphetauit: ãpli⁹ maria tacere nõ potuit dona q̃ preceperat: et q̃ ꝟginali pudore ꝛ ex hũilitate acceptũ oraculũ ſilentio texerat: iã cõgruo tꝑe patefecit: vñ exultãs prorupit in cãticũ letitie q̃d a dño edidit dicẽs. (Magĩt aĩa mea dñm) ꝛc. totũ ibidẽ cõplẽs iocũditatꝫ ꝛ letitie cãticũ. ꝯſueuerũt em̄ hebrei ĩ caſu magno cãtica cõponere ꝛ dicere dño qñ deus mirabilia fecit circa ipſos. Et pl⁹ oĩb⁹ põt h̄ ꝟgo magnificare dñꝫ. Btã ſi q̃dẽ ꝟgo tm̄ miſteriũ ſibi eẽ manifeſtatũ et q̄ta ꝑ h̄ eẽt more hũiliũ non ſtati reuelauit ſed q̃uſq; ꝑ elizabeth reuelat̄ abſcõdit q̄ q: cognouit miſteriũ per ſpm̄ ſctm̄ cognouiſſe intelligẽs dñꝫ illud reuelari velle tãdẽ ꝛ h̄ ipſa reuelat deũq; magĩt. i. magnũ in opib⁹ ei⁹ laudat ꝛ ꝑdicat nõ magnũ facit: q: in ſe grãdeſcere ñ p̃t: ꝛ nec dtrimẽtũ: nec augmẽtum recipit. q. d. maria. O elizabeth: tu me magnificas de bonis q̃ vides in me: ſed aĩa mea dño et creatoꝛi: vel deo p̄ri: ex q̃ ſunt oĩa: attribuens ipm̄ in h̄ cãtico magĩt: et ei⁹ magnificẽtiã ꝑdicat nõ tm̄ lingua laudat. (Et exultauit ſpiritus meus in deo ſalutari meo.) et ſaluatore meo. ſ. in filio ꝑ quẽ ſunt oĩa: ꝑ quẽ ſal⁹ mundo repat̄. In h̄ aũt ſalutari ꝟgo bñ hꝫ cãm exultationis pl⁹ q̄ oẽs creature: q: parẽtes in filijs ſolẽt exultare. Et lꝫ ipſe ſit ſalutare oīm hoīm ſingulꝛ tm̄ fuit ſalutare ꝟginis p̄ cũctis hoīb⁹ ꝑꝑ ſingulares ꝟginis ꝓrogatiuas. Spũs ipſe eſt aĩa: interdũ tm̄ accipit̄ ꝓ aĩe rõnabilitate et excellẽtia. Aĩa nãq; viuim⁹: ſpũ diſcernim⁹ ꝛ itelligim⁹. Uñ cõphẽdit oẽs vires ſub aĩa ꝛ ſpũ ſub aĩa ꝯphẽdunt̄ vires ĩferiores ĩ cõpatione ad corp⁹ ſpũs ꝟo iportat eãdẽ ſubſtantiã aĩe ſm vires ſupiores: q̃b⁹ rapit̄ ſupra ſe dulcedine ꝯtẽplatiõis. Maria ḡ aĩa ꝛ ſpũ deo deuota de oĩb⁹ bñficijs circa eã dei nt⁹ exhibitꝫ oẽs vires ſuas in grãrũ actione ꝛ laude dei ipẽdit. q. d. ſm Ambꝛ. Tanto muere me de⁹ ſublimauit: vt nullo lingue officio explicare poſſum: ſed totũ animi iterioris affectũ in agẽdis grãrũ laudib⁹ offero totum q̃d viuo. q̃d ſentio. q̃d diſcerno in ei⁹ magnitudine cõtẽplãda in ei⁹ ꝑceptis

Margin notes (left): Bñdi ꝛ ct⁹ fru ꝛ ct⁹ marie. — Beda. De bñdictiõe marie. — E — Fruct⁹ quinq; marie. — Maria venit ad diuerſos. — Augu. — Elizabeth ſecreta

Margin notes (right): cognouit per ſpm̄ ꝓphetie. — F — Cãtica cõponendi et canendi mos. — Cur nõ cito reuelauit miſterium. — Salutare marie de⁹ peculiariter. — Spiritus eſt anima. — G — Amb. De exultatione ſpirit⁹ Marie.

obſuādis ipēdo. Magnificat āt et ille dn̄m
in cui⁹ bonitate magnificaṫ et laudaṫ dn̄s.
Sic eñ in diſcipulis magr̄i: ſic in opib⁹ ſuis
artifices ſinguli laudantur ⁊ magnificanṫ.
Magnificaṫ ḡ de⁹ in nobis dū aīa nr̄a q̄ ad
imaginē dei fcā eſt per iuſtitiā xp̄o ſe cōfor-
mat q̄ eſt imago p̄ris: dū imago dei que eſt
in ipa magnificaṫ. i. v̄tutū magnitudie ma
gna efficiṫ: dum ſm̄ p̄cepta diuina viuim⁹:
dū bonis opib⁹ lucem⁹. Et iō ait ap̄ls. Ma-
gnificate ⁊ portate deū in corpe vr̄o. ¶ Vn̄
nota qd de⁹ magnificaṫ tripl'r in beneficiis
ſuis. Primo ipſa beneficia deo attribuēdo.
Scd̄o pro ipſis deo gr̄as agēdo. Tertio in
ipſis nos exercēdo. ¶ Notandū ēt q̄ beata
v̄go in iſto cātico dilatauit ſe in dei laude ⁊
gr̄arū actiōe. Nuſq̄ aūt alibi legiṫ fuiſſe lo
cuta: niſi valde parū ⁊ pauca v̄ba: i vniuer-
ſo eñ tm̄ ſeptē vicib⁹ legim⁹ eā locutā: vt ex
h̄ oſtenderet ſe gr̄a ſeptiformi plenā: vez cū
angelo bis. Prio. Quō fiet iſtd̄. Scd̄o. Ecce
ancilla dn̄i. Cū elizabeth bis. Prio cū ſalu-
tauit elizabeth. Secūdo cum ait. Magt̄ aīa
mea dn̄m. Cū filio bis. Prio i tēplo. Fili q̄d
feciſti nobis ſic? Scd̄o in nuptiis. Vinū nō
h̄nt. Et ſemel cū miniſtr̄ ibidē. Quōcūq̄ di-
xerit vobis facite. In oibus his p̄z q̄ nūq̄
locuta eſt niſi breuiter paucis verbis: excep-
to quod in cantico ſe dilatauit vbi cū deo
locuta eſt. ¶ Et notandū quod hec. vij. ver-
ba locuta eſt in. iiij. temporum vicibus: et
nō ſine euidēti vtilitate qualibet vice: qua-
ter igitur eſt locuta ⁊. iiij. miracula ſunt ſe-
cuta. ſ. in angeli annūciatiōe: ⁊ tūc cōcepit
deū i elizabeth viſitatiōe ⁊ tūc exultauit in-
fans i vtero: i nuptiis ⁊ tūc ꝯuertit aquā in
vinū: i tēplo et tūc erat ſubdit⁹ illis. ¶ No-
tādū ēt q̄ iſter p̄dictas locutiōes cū. iiij. pſo
nis locuta eſt btā v̄go. ſ. cū angelo: cū eliza
beth vetula ⁊ cognata ſua: cū filio et cū mi-
niſtris. In q̄ oñdiṫ pulchrū documentū qd
puella iuuenis ⁊ p̄cipue mōialis rariſſime
dz loq̄: niſi vel cū āgelo. i. cū angelico ſacer
dote q̄ angel⁹ dn̄i exercituū ē ſacerdos ⁊ h̄
in ꝯfeſſiōe vel cū ſctā elizabeth. i. cū vetula
vel alia matura et ſctā muliere: ⁊ hoc i rara
ꝯſolatiōe: vel cū filio dei: ⁊ hoc i orōne: vel le
ctiōe: vel cū miniſtris honeſt̄: ⁊ hoc i neceſ-
ſarioꝝ poſtulatiōe. Cōſidera ḡ quō letanṫ
mr̄es ambe: laudāt deū de vtraq̄ cōceptio-
ne: ⁊ in gr̄arū actiōe ꝯſiſtētes agūt dies le-
titie. O q̄lis dom⁹ vbi pariṫ cōmoranṫ et re-
quieſcūt tales mr̄es. ſ. maria ⁊ elizabeth ta
libus filiis. ſ. ieſu ⁊ ioāne fecundate. O ſi cū
dn̄a tua i mōtana poſſes ꝯſcēdere: ſi ſterilis
⁊ v̄ginis mr̄is ſuauē ꝯtueri cōplexū: ⁊ ſalu-
tatiōis offm̄: puto q̄ cāticū illud ſacrū. Ma
gnificat aīa mea dn̄m cū beatiſſima v̄gine
ſuaui cū modulatiōe cōcineres mirūq̄ cō-
ceptū v̄gineū vna cū xp̄heta paulo exul-
tans ⁊ iubilās adorares. vn̄ Anſel. ad ſoro- Anſel-
rē ſuā. Iā cū dulciſſima dn̄a tua in mōtana mus.
ꝯſcēde: ſteril' ⁊ v̄gis ītuere ꝯplexū ⁊ ſaluta- De ma
tionis offm̄ in q̄ ſeruul⁹ dn̄m: p̄co iudicē vox rie viſi-
v̄bū iter anilia viſcera cōcluſus i v̄gis vte- tatiōe.
ro clauſum agnouit ⁊ indicibili gaudio p̄-
phetauit. Beati vētres in q̄b⁹ toti⁹ mūdi ſal⁹
exoriṫ: pulſiſq̄ triſtitie tenebris ſempiterna
letitia p̄pheṫ. Accurre q̄ſo accurre tantis
gaudiis admiſcere: proſternere ad pedes
vtriuſq̄: ⁊ i vni⁹ vētre ſpōſuz tuū amplecte-
re: amicū v̄o eius in alteri⁹ vtero venerare.
h̄ Anſel. Attēde h̄ et imitare hūilitatis exē- J
plū: q̄ eñ maria ad elizabeth xp̄s ad ioānē humi-
dn̄a ad ancillā: dn̄s ad ſuū venire ⁊ maria litatis
elizabeth ſuire nō dignaṫ: q̄d aliō q̄ hūi- exēplū.
litatis exēplū oſtēdiṫ: De qua ēt ſpāliter in
cātico ſuo predicto maria gloriaṫ: et plena
oim virtutū ſolā humilitatē recognoſcit di-
cens. (Quia reſpexit hūilitatē ancille ſue.)
ergo ⁊ tu de te hūilia cū maria ſentias: ⁊ q̄c-
q̄d boni habes deo nō tibi cū ea attribuas.
(Et ſtetit maria q̄ſi mēſib⁹ tribus cū eliza-
beth.) p̄ cuius cōſolatiōe et obſequio vene-
rat miſtrās ⁊ ſeruiēs ei humiliter reuerēter
et deuote in oibus quib⁹ poterat q̄ſi oblita
ſe matrē dei eſſe ⁊ toti⁹ mundi reginā: vt in
oib⁹ impleret hūilitatis mēſurā. In ea igiṫ
cōtēplatio non deſeruit actionē: nec actio
diminuit ꝯtēplationē. Vn̄ et euāgeliū ſcri- Euan.
ptū de miniſterio marte ⁊ ꝯtēplatiōe marie de mar
legiṫ in ipſi⁹ beate v̄ginis aſſumptiōe: q̄ et tha et
actiua fuit: vt p̄z in hoc loco: et ꝯtēplatiua magd.
q̄ cōſeruabat oia v̄ba hec cōferēs in corde Cur le
ſuo. Tādiu quippe manſit maria cū eliza- giṫ de
beth donec part⁹ tp̄e cōpleto p̄curſoris dn̄i maria.
ſui propter quā venerat natiuitatē videret Cur tā
vt ei ⁊ matri obſecundaret: ⁊ vt in via et pu- diu il-
blico nō videreṫ frequētius: et vt tanto tp̄e lic ſte-
elizabeth ⁊ ioānes creſceret in gratiis p̄fe- tit.
ctus. Nā ſi in p̄mo aductu marie: ſed ⁊ etiā
ipſius dn̄i ſpūſancto ſunt repleti: multū eſt
illis ſupadditū de gratiis in tāta mora mā-
ſionis. ¶ Completo igiṫ pariēdi tp̄e (pepit Nati.
elizabeth filiū). ſ. viij. Kalendas Iulii et fe- ioā. bap
ria ſexta cui nato ac ēt matri ei⁹ hūilis ob- tiſte.
ſequia beata v̄go exhibuit et in domo etiā
aliena miniſtrare potius q̄ miniſtrari vo-
luit (et audierunt vicini) q̄ erāt cohabitātes
(et cognati) q̄ erāt ꝯſanguinei vl' affines eli-
zabeth (q̄ magnificauit) et magnifice fecit
(dn̄s miſericordiā ſuam cum illa). i. magnā
miſericordiā ei fecit. ſ. opprobrium ſterilita
tis auferēdo et tm̄ et talē filiū ſic nūciatum
mirabiliter ⁊ cōceptū ſupnaturaliter ei dā-
do: ⁊ cōgratulabanṫ ei ſup tāto dono ſm̄ q̄
angel⁹ zacharie dixerat: multi in natiuitate
eius gaudebunt. Hoc aūt gaudiū ſanctita-
tē in eo futurā ſignificabat. Sic quilibet dz
ꝯgratulari de bono alteri⁹ ⁊ gaudere ꝯ ius

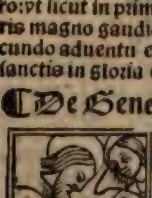
ui 'os: q̇ de malo gratulant: et de bono tri-
R ſtant. Et nota ꝙ hac die ſctus̄ Joānes euā-
Joan. geliſta de carcere huiꝰ mūdi migrauit: ⁊ ad
euāge. celeſte palatiū letātibꝰ angelis glioſus itra
die na- uit: ⁊ q: ꝓpt iugens officiū nō potuit hodie
ti. Joā. eiꝰ feſtū celebrari: ſtatuit hoc eccl'ia in heb-
bapti. domada natalis dn̄i die tertia ſolēniter fie-
migra- ri vel quia ea die fuit ipſi baſilica dedicata
uit. vel q: tunc inſulatꝰ eſt pr̄iarcha eccl'iarū in
aſia: et ſolēnitas baptiſte in ſuo die remāſit
Cur in nimirū: q: hic dies ab angelo gaudio nati-
natali uitatis ꝑcurſoris autēticatꝰ fuit. Igit dile-
dn̄ico ctiſſimi hos eq̄natos ſūmos dei amicos iter
cele- choros angelorū rutilantes deuotis hodie
bretur laudibus honorantes et orōnes ad thronū
feſtum gr̄e mittamꝰ vt miam cōſeq̄mur ⁊ grām in
Joan. auxilio oportuno inueniamꝰ. Sed cur nati
euāge. uitatē Joānis potiꝰ q̄ alicuius ſcti celebre-
mus: hec cā eſt ſm Aug. q: illoꝝ poſt nati-
Augu. uitatē et etatis acceſſum fides dn̄o adheſit:
Cur io- ſꝫ nulliꝰ coꝝ natiuitas xp̄o militauit. Joā-
an. ba- nis aūt dn̄m ipſa natiuitas ꝓphetauit quē
pti. na- cōceptū ex vtero ſalutauit. Idcirco ēt Joā-
tiui. ce- nis celebrat natiuitas: q: Joannes dei gr̄a
lebra- datꝰ. ſ. ⁊ natꝰ eſt initio tp̄is gr̄e: q: ēt gratiā
mꝰ po- noui teſtamēti erat ꝑdicaturus: q̇ ēt in vte-
tius q̄ ro eſt mūdatꝰ: die q̊ꝗ natiuitatꝫ ioānis q̇dā
aliorū. lucernas multas accēdunt: in quo ſignifi-
cat eius eſſe diem: de quo dn̄s dixit illa erat
lucerna ardens ⁊ lucens. Octauo aūt die a
natiuitate ꝑcurſoris (venerūt circuncidere
puerū) ſm ꝑceptū legis. Et q: in circūciſiōe
tunc imponebat nomen puero ſicut modo
L imponit in baptiſmo iō ſubdit. (Et vocabāt
Circū- eū noie patris ſui zachariā.) Mos eīn erat
ciſio io- antiquoꝝ iponere noīa patrū ꝑmogenitis
an. ba- ⁊ marie vnigenitis. Cōgrue autē iponebat
ptiſte. nomē in circūciſione: q: nullus niſi abijciat
carnalia qđ ſiat circunciſio: dignꝰ eſt vt no-
Impo- men eiꝰ ſcribat in libro vite. (Et rn̄dens mr̄
ſitio no eius dixit. Nequaq̄). ſ. vocabit zacharias
minis. (ſed vocabit Joānes.) Hoc ſibi a deo reue-
latum fuit: quia a patre muto non didicit.
Pater ēt nutu et ſigno de noie iponēdo in-
terrogatus. Per qđ videt ꝙ non tantū erat
mutus ſed etiam ſurdus (poſtulauit) ſigno
nō verbo (pugillarē). i. tabulā tantā q̄tum
poterat pugillus cape. Vn̄ ſm vulgare ro-
Pugil- manorū pugillus eſt tabula ad ſcribēdum.
la. Dicit etiā aliqn̄ pugillaris calamꝰ ⁊ ſtilꝰ:
et graphiū quo ſcribimus. (Et ſcripſit ſic di-
cens. Joānes eſt nomen eiꝰ.) Non dicit erit
ſed eſt. q. d. Jā eſt ipoſitū nomē a deo et ab
angelo: ego nō ipono ſed impoſitū indico.
¶ Et notandū ꝙ hoc nomen Joānes fuit ei
ꝓpriū. Primo ꝓpt plenitudinē gr̄e quā ha-
buit. Scdo ꝓpter tēpus gr̄e qđ inchoauit.
Tertio ꝓpter excellētiā gratie quā primus
predicauit ſcꝫ remiſſionē peccatoꝝ ⁊ gratie
collationē. (Et mirati ſunt vniuerſi) ſuper

cōueniētia ⁊ cōcordātia inter patrē ⁊ matrē
de noie pueri ſeu de impoſitiōe nois hmōi.
Et tūc apertū eſt os zacharie: ⁊ reſoluta eſt
lingua eiꝰ: q: quā vinxerat incredulitas fi-
des ſoluit. Per cōfeſſionē eīn fidei inſcripto
quā verbis facere nō poterat meruit liberari
ſicut ꝓpter verbū dubitatiōis demeruerat
ligari. Quo facto gr̄a noui teſtamenti reſe-
rata. i. manifeſtata oſtendit eſſe (Et loq̄bat
bn̄dicēs deū) ꝓ bn̄ficijs oñſis circa eū. Nec
mirū ſi loquebat: q: prior ſuꝰ. ſ. deꝰ dederat Timor
et bn̄dicite: ⁊ iō bn̄dixit deū. ſm illud. Bn̄di vn̄ i na
cite ſacerdotes dn̄i dn̄o. (Et factꝰ eſt timor tiuita.
magnus ſuper oēs vicinos eorū) timor: ſcꝫ ioānis.
admiratiōis de his q̄ facta ſunt in ortu Jo-
annis. ſ. de partu ſenis ⁊ ſterilis: de impoſi-
tione nois ſingularis: de miraculoſa reſti-
tutione locutionis: vel timor punitionis: q:
vidētes virū religioſum propter heſitatio-
nem ſic punitū: timebāt ſibi oēs: ſcientes ꝙ
nō eſſet tutū offendere deum. (Et ſuper oīa
montana iudee) circūcirca. (Diuulgabant
omnia verba hec) ſcꝫ ꝑdicta mirabilia. (Et
poſuerunt omnes q̇ audierant in corde ſuo
(ſcꝫ miracula q̄ facta fuerāt cōſiderantes: ⁊
euentum rei tacite preſtolantes: (dicentes)
ſcilꝫ intra ſe. (Quis) et qualis (putas puer
iſte erit). q. d. valde magnus et laudabilis
erit. Nec mirū ꝙ ita q̄rebāt de puero. (Ete-
nim manus dn̄i). i. ptās diuina ⁊ virtus dei
operatiua. (Erat cū illo) ſcꝫ Joāne in mira-
bilibus circa eum factis: ex quibus ratio-
nabiliter cōcludebat magnitudo pueri fu-
tura coram deo. (Et zacharias impletus eſt
ſpūſancto) ⁊ ꝓphetizans cāticū diuine lau-
dis fecit dn̄o: dicēs. (Bn̄dictꝰ dn̄s deus iſ-
rael ⁊c.) per totū. ¶ Magna eſt largitas di- M
uine pietatis ⁊ muneris eiꝰ: ſi prōpti et pa- Loq̄la
rati ad accipiēdū ſimꝰ. Nā ecce loq̄la q̄ ſo- cū pro-
la ablata eſt diffidenti: cū ſpū prophetie eſt phetia
reſtituta credēti: ⁊ vbi abundauit delictum reſtitu-
ſupabūdauit et gr̄a: ⁊ ita frequēter ampliꝰ ta quid
reddit dn̄s q̄ ſuſtulerit: qui etiā quos ſana- ſignifi-
uit in corpe: hos etiā in aīa ſanauit. vn̄ Am cet.
bro. Vide q̄ bonꝰ deus eſt facilis indulge- Deus
re pctis: nō ſolū ablata reſtituit: ſꝫ ēt inſpe- plꝰ dat
rata concedit. Ille dudū mutus prophetat. ⁊ cete.
Hec eīn gr̄a dei maria ꝙ eū qui negauerat
cōfitet. Nemo ergo diffidat: nemo veterū cō
ſcius delictoꝝ premia diuina deſperet. No-
uit deus mutare ſentētiā ſi tu noueris emē
dare delictū. Hec Ambro. Maria vero tan- Reuer-
dem valefaciēs elizabeth ⁊ zacharie ac bn̄- ſio ma-
dicens Joāni redijt ad domū habitationis rie q̄d
ſue in nazareth: cōpleto tn̄ prius ortu ꝑcur- morali-
ſoris: prout opinio magis cōis tenet. Per ter in-
hoc aūt ꝙ pacto obſequio poſt ptū cogna- dicet.
te ſue redijt in domū ſuā: oſtēdit ꝙ inhone-
ſtum ſit morari ſine officio in domo aliena.
¶ Libet nunc intueri q̄tas tūc zacharias

quātas z Elizabeth lachrymas fuderūt qn virgo maria inde receſſit: qn mūdi gaudiū z ſtella maris in domū ſuā reuerſa eſt. Joannes quoq in eius diſceſſu non parū doluit qui in illius aduētu tanto gaudio exultauit. In reuerſione autē marie paupertatem eius ad memoriā reuocare ſtude. Rediit ad domū in qua nec panē: nec vinū: nec alia neceſſaria erat inuentura: ſtetit quaſi tribus mēſib⁹ apud illos forte opulenter: nūc aūt redijt ad paupertatē ſuā vt pprijs manib⁹ laborando victū pcuret. Cōpatere ergo ſibi z in amorem paupertatis accēdere. (Puer autē) ioānes (creſcebat) q̄tum ad augmētū corporis z cōfortabat (ſpū) q̄tū ad augmentū gratie z virtutis: qz ſm cremētū corporis creſcebat per augmentū virtutis. caro eīm eſt infirma: z iō ſpū prompto eſt cōfortāda. (Et erat) q̄tū ad pfectionē cōuerſationis (in deſertis) locis ofoni z contēplationi aptis: ibi eīm habitauit a ſeptimo anno etatis ſue (vſq in diē oſtenſionis ſue ad iſrael). i. donec placuit deo ipſuz iſraelitico populo demonſtrare. ſ. qn venit trans iordanē predicans baptiſmū pnie: q factū eſt anno. xv. imperij tyberij ceſaris: tūc eīm exijt de deſertis ad predicandū pplis. Conſidera in pmiſſis magnificētiā Joannis: z in multis alijs q̄ de eo reperiunt priuilegijs. ¶ Oratio.

Sancte Joānes baptiſta: tu prius plenus deo q̄ nat⁹ ex vtero: pri⁹ noſcēs deū q̄ nat⁹ in mundo: ad te dñe quē gratia fecit tā amicū dei fugio reus quē iniquitas fecit tam reū dei memēto ergo dñe vt ſicut gratia dei te ſic ſublimauit: ſic mia tua erigat quē culpa ſua ſic humiliauit: me enim iniquitas mea talē fecit: te autē talē: nō tu ſed gratia dei tecū. Obtine queſo mihi miſero: vt ſicut in primo aduētu noſtri ſaluatoris magno gaudio exultaſti: ſic z ego in ſecundo aduentu eius merear gaudere: z cū ſanctis in gloria exultare. Amen.

¶ De Genealogia xpi. Ca. vij.

Deſcripto igit ortu pcurſoris conſequēter ſequit genealogia ſaluatoris: qz hec eius ortū pcedit. de qua Mat. ſic dicit. (Liber generatiōis) ſcz tpalis (ieſu xpi). i. ſaluatoris vncti (filij dauid: filij abraam) hic ſcilicet eſt qui ſequitur Matheus. Liber dictus eſt liber generationis: qz ſcripſit hebraice. Conſuetudo autem hebreorum eſt libros ab eorum principijs ſeu ab eo de quo tractatur in principio denominare: z ideo e Chriſti genealogia euangelium ſuū denominat ſeu intitulat: qz ab ea ipſuz icipit et inchoat. prepoſuit aūt in plogo iſtos duos. ſ. dauid z abraam potiuſq̄ alios z horum duorum filius ſpāliter dicitur xps: qz vnus inter patriarchas: alter inter reges fuit principalis: z his duobus ſolū inveteri teſt. facta eſt expreſſa promiſſio de xpo ex eis naſcituro: z vt dignitas ſacerdotalis ex abraam: et regalis ex dauid originali iure oſtenderetur in chriſto. Prepoſuit vero Dauid Abrae cum econuerſo eſſet q̄tum ad tempus: qz dignitas regni maior eſt q̄ prioritas tēporis: qz Dauid profundus fuit peccator: ideo vt ex ſola miſericordia chriſtus natus oſtendat peccator iuſto preponitur: z qz euidentius et ſepius z firmius promiſſio facta eſt Dauid: et ne ordo genealogie turbaretur quia finis clauſule vnius eſt principium alterius. vnde incipiens genealogiam ſubiungit (Abraam genuit yſaac zc. (vſq ad Joſeph deſcendendo Que generationes narrantur propter illaz qua Maria genuit Jeſum qui vocat chriſt⁹ de qua dicetur inferius. Et iō dicit (Liber generationis, ſingulariter: qz q̄uis multe gñationes per ordinē replicentur: vnius tñ. i. ieſu chriſti gñatio querit pter quā cetere hic adducunt: qui dr Jeſus quo ad diuinā: z xps quo ad hūanā naturā. Unde nomē Jeſu eſt nomen pprīū: ſed nomē xpi eſt nomē cōe: et nomē Jeſu eſt nomē glorie: ſed nomē xpi eſt nomē gratie. ¶ Cōſiderandum autē q Matheus deſcendendo texit generationem xpi: qz agit de humanitate qua xps ad nos deſcendit: z aſſumptionem infirmitatis noſtre a deo oſtendit. Unde ab abraam incipit oſtēdens modū qualiter deus venit in mundūz carnē a patribus deſcendentē aſſumendo: z procedit vſq ad Joſeph virum marie: de q̄ ſola virgine natus eſt Jeſus materialiter: qz de patre eſſentialiter. Econtrario autem Lucas deſcribit eam aſcendendo: qz filios gfe per xpm ad regnū aſcendere oſtendit et reductionē humane nature in deum deſcribit. Unde z a baptiſmo vbi filij gratie fiunt icipit: z vſq ad Adā procedit: qz ſpiritualis generatio oēs qui volūt in xpo filij dei fieri cōprehēdit. Ut autem dicit Hyl. gradū quē Math. in ordine regie ſucceſſionis ediderat Lucas in ſacerdotali origine computat quē dum vterq dinumerat cognationem in dño vtriuſq trib⁹ vterq ſignificat atq ita ſuis quecq ptib⁹ dñi nr̄i Jeſu xpi: qui eſt etern⁹ rex z ſacerdos: z in carnali ortu vtriuſq generis gloriā pbauerūt. Hec Hylarius. Añ z Augu. Solus autē tūc vngebat rex z ſacerdos: z in his duabus pſonis prefigurabatur vn⁹ rex z ſacerdos: vtroq munere vn⁹ xps regēs z interpellans pro nobis: facienſq nos mēbra ſua: vt in illo z nos xpi eſſemus.

Cur p̄ ceteris fili⁹ dauid et abrae dr. Dauid ante abraam.

B Cur deſcendēdo matheus narrat.

Hyla.

Augu.

¶ Incipiēs itaq̧ Mat. ab abraā: ꝛ per inde lineā veniēs ad dauid ꝑmū regem in tribu iuda totā ſibi ſuccedentiū genealogiā vſq̧ ad ioſeph ex ordine texit: vt ſaluatorē nr̄m ex ſemine abrae qui principalis fuit īter patriarchas: ꝛ de ꝓgenie dauid qui ꝑncipalis fuit inter reges: ꝛ de tribu iuda q̄ inter trib⁹ ꝑncipalis fuit ſm carnē deſcēdiſſe oſtēdat. Nā ꝛ abrae ꝛ dauid xp̄s dn̄s fuerat ꝓmiſſus ꝛ ꝙ de tribu iuda originē duceret fuerat ꝓphetatum.

C Tres q̄terdene

¶ Deſcribit autē hic generatio xp̄i ꝑ tres quaterdenas generationes quorū aliq̄ fuerunt ante legē ꝛ aliq̄ tp̄e legis et vltima ſcꝫ xp̄i generatio tp̄e gratie: qđ incepit ab eius cōceptione. Et per hoc ſignificatur ꝙ aliqui iſtis tribus tēporibus ſaluati ſunt per fidem chriſti.

Chriſ. De ſtatu iudeorū.

Itē ſm Chri. Cōpletis ter quatuordecim generationibus mutatus eſt in iudeis hoim ſtatus: ab abraam eñ vſq̧ ad dauid fuerūt ſub iudicib⁹: a dauid vſq̧ ad tranſmigrationē ſub regibus: a tranſmigratione vſq̧ ad Chriſtum ſub pontificibus. oſtēditur per hoc ꝙ ſicut completis ter quatuordecim generationib⁹ mutatus eſt hoim ſtatus: ſic a xp̄o hoim ſtatus mutatus eſt vt ipſe ſit iudex: rex ꝛ pontifex. Itē per hoc ſignificat ꝙ in xp̄o cōſummat obediētia decalogi ꝛ veritas euāgelij in fide trinitatis: in qua dedit nobis poteſtatem filios dei fieri ꝛ ꝙ per iſtorū obſeruationem xp̄s (q̇ eſt ſol iuſtitie) orit in nobis ꝑ ſpūalē illuminationē. Itē tres quatuordene faciūt xlij. generationes ꝑ quas ꝑuenim⁹ ad xp̄m qui promiſſus eſt nobis in premiū ſicut filij iſrael ꝑ xlij. māſiones venerūt ad terrā ſibi ꝓmiſſam.

Quid ꝑ tres q̄terdenas ter q̄tuordeci generationes.

¶ Per has tres quaterdenas notant tria tp̄a: añ legem: ſub lege: ꝛ tp̄s grē. Prima quaterdena eſt ab abraā vſq̧ ad dauid incluſiue. Scđa a dauid vſq̧ ad trāſmigrationē babylonis. Tertia a tranſmigratione babylonis vſq̧ ad xp̄m. Prima continet patriarchas. Scđa reges. Tertia duces. In prima ponunt primo nati ante ingreſſum egypti: ibi iudas autē. Scđo nati in egypto: ibi phares autē. Tertio nati poſt egreſſum: ibi naaſon autē. Prima quaterdena ſignat gn̄ationē xp̄i ꝑ gratiā ī aīa penitēte. Scđa ī aīa ꝓficiēte. Tertia ī aīa ꝑfecta. Generatio xp̄i ſpūalis ī aīa penitēte oſtēdit ſm tres gradus pn̄ie.

Grad⁹ pnie.

Primus eñ in inchoatione. Scđs in ꝓgreſſu. Tertius in cōſummatione. In inchoatione pn̄ie implicantur tria. ſ. ꝑcedētia: cōſtituētia ꝛ cōſeruātia ꝑ̄ni tēti. Precedētia ſunt duo. ſ. fides bonitatis diuine: q̄ ꝑ abraā: ſpes venie: q̄ ꝑ yſaac. Cōſtituētia ſunt tria: cōtritio: in qua eſt lucta dei eſt ā do pctm̄ pri⁹ amatū: q̄ ꝑ iacob. Confeſſio q̇ ꝑ iudā. ſatiſfactio q̄ ꝑ fratres eius. Cōſeruātia ſunt tria. timor offenſe q̄ ꝑ phares q̇ dr̄ diuiſio. Amor glorie qui per zarā: q̇ dicit oriēs. horror gehēne: qui ꝑ eſrō qui dr̄ ſagitta.

D Spūalis gn̄atio xp̄i.

¶ Sequit ſpūalis generatio xp̄i in aīa: in ꝓgreſſu pn̄ie: q̄ cōtinet. iiij. generationes ſm. iiij. expediētia ꝓgreſſus. Primū eſt electio boni a malo: q̄ ꝑ arā q̄ dr̄ electus. Scđm eſt volūtas ꝑfecta in bona exequendo q̄ ꝑ aminadab q̄ dr̄ ſpōtaneus. Tertium eſt prudētia diſcernēdi iuuās a nociuo: q̄ ꝑ naaſon q̄ dr̄ ſerpētinus. Quartū eſt ſenſus gaudij in cōplacēdo q̇ ꝑ ſalmon: q̇ dr̄ ſenſibilis.

Gn̄atio xp̄i ī cōſummatiōe penitētie.

¶ Subſequit tertia generatio xp̄i in cōſummatiōe pn̄ie ad quā cōcurrūt. iiij. generationes ſm. iiij. ibi expediētia. Primum eſt robur cōtra tētatiōes culpe: ꝙ ſignificat ꝑ booz in quo robur. Scđm eſt ſeruitus ad operationes grē q̄ ſignat ꝑ obeth q̄ dr̄ ſeruiēs. Tertiū eſt cōſtātia cōtra ꝑſecutiones pene qđ deſignat ieſſe. i. inſule libani. iſula enim q̄tit vndis. quartū eſt fortitudo finalis ꝑſeuerātie qđ ſignat dauid. i. manu fortis.

Scđa q̄terdena deſignans.

De inde icipit ſcđa q̄terdena. in q̄ ſignat generatio xp̄i ſpūalis in aīa ꝓficiēte: ꝛ hoc ſm iiij. grad⁹. Quorū primus eſt in volūtate bonorū. Scđs in declinatione malorū. Terti⁹ in ope mādatorū. Quart⁹ in impletiōe cōſiliorū. Ad primū gradū ꝑtinēt tria. quietudo cordis ad hoiem ip̄m: quā deſignat ſalomō. i. pacific⁹. Latitudo charitatꝫ ad primū: q̄ deſignat roboā. i. latitudo ppl̄i. Subiectio volūtatis ad deū quā deſignat abia pr̄ dn̄s: in quo amoris ꝛ timoris ſubiectio intelligitur. Ad ſcđm gradū qui eſt perfectus in declinatione malorū pertinēt ſilr̄ tria. Uitatio ſcādali: ꝙ ſignat aza. i. tollēs. Uitatio praui iudicij qđ ſignat ioſaphat. i. iudicās. Uitatio cōtemptus ꝓximi. qđ ſignat iorā. i. excelſus. Per primū ſignatur vitatio mali in effectu: per ſm in cogitatu. per tertiū in effectu. Ad tertiū gradū qui eſt perfect⁹ in opere mādatorū pertinent quatuor generationes: q2 obſeruāda ſunt mādata in ſtatu aduerſitatis ꝛ proſperitatis. Ad ſtatum aduerſitatis pertinent duo: fortitudo in aggrediēdo difficilia: quam ſignat ozias. i. robuſtus dn̄i. vel fortitudo: patientia in ſuſtinēdo aduerſa quam ſignat ioathā. i. perfect⁹: q2 patiētia opus ꝑfectū hꝫ. Ad ſtatū proſperitatis pertinēt duo cōtinētia a delectādo in bono cōmutabili: quā ſignat achā. i. continēs cōfortatio in bono incōmutabili qđ ſignat ezechias. i. cōfortauit me dn̄s. Ad quartum gradū q̇ eſt ꝑfectus in adimpletiōe cōſiliorū cōcurrūt. iiij. Primū eſt obliuio terrenorū hui⁹ mūdi quā ſignat manaſſes. i. obliuio. Scđm eſt ſuſceptio iugi dn̄i q̄ſi ſpūalis nutrimēti quā ſignat amō. i. nutric⁹. Un̄ ait alibi. Uenite ad me oēs q̇ laboratis ꝛ ego reficiā vos. Mat. xj Tertiū eſt deuotio reſpectu p̄ntis meriti quā ſignat ioſias. i. incēſum dn̄i. Quartū eſt ꝑparatio reſpectu futuri ꝑmij quā ſi-

E tertia quaterdena.

gnat iechonias.i.pparatio. ¶ Ultimo incipit tertia quaterdena: que ſignat gñationē xpi p gratiā in aīa pfecta ſm quatuor gradus. Prim⁹ attendit qͣtū ad pfectionē religioſorū: ſcd̃s platorū: terti⁹ actiuorū: quartus reſpondēs cõiter oib⁹.ſ.perſeuerantiū. (Poſt trāſmigrationem babylonis).i.poſt tranſitū a ſtatu imꝑfectionis ſequit perfectio religioſorū. Ad quā pertinēt tria obedientia prōpta quā ſignat iechonias.i.preparatio: paupertas volūtaria: q nihil aliud q̄ deū querit: quā ſignat ſalatiel.i.petitio mea deus: regularis diſciplina: quā ſignat zorobabel.i.magr̃ cõfuſionis: qꝛ diſciplinat cõfuſionē peccati. Ad perfectionē platorꝫ pertinent quatuor.ſ.paterna ſolicitudo ad ſubditos qđ ſignat abiud.i.pater me⁹ iſte: doctrina excitās pigros: qđ ſignat eliachim id eſt reſuſcitās: ſcia imperitis cõſulens qđ ſignat azor.i. videns lumen: ſanctitas vite alios informās: qđ ſignat ſadoch.i.iuſtus. Ad pfectionē actiuorū ptinēt quatuor.ſ.pfectio charitatꝫ ad pxios: qđ ſignat achim i.frater meus: pfectio amoris ad deū: qđ ſignat eliud.i.deus meus: pfectio fiducie in deū in aduerſis: q ſignat eleazar.i.de⁹ me⁹ adiutor: perfectio humilitatis in pſperis: vt oīa reputētur dona dei: q ſignat mathã id eſt donū. Ad pfectionē vero cõmunē pſeuerantiū pertinēt tria: ſcꝫ ſupplātatio vitiorū: qđ ſignat iacob.i.ſupplantator: continuus pfect⁹ vtutū: quē ſignat ioſeph.i.acreſcēs. Conſtātia fidei imobilis qđ ſignat in hoc qđ dr vir Marie q̄ interpretat ſtella maris: que eſt polus q̄ non mouet. Hec eñ tria ſunt neceſſaria perſeuerantie. Per hos aūt predictos oēs figurat xps: qꝛ ei conueniūt res interpretationū noim predictorꝫ.

religioſorū pfectio.

Perſeuerantiū pfectio.

F Progenitorꝫ xpi humilitas qđ deſignauit chriſo.

Conſidera hic progenitores dñi: qꝛ de exiguis ꝛ peccatoribus nõ dedignatus eſt naſci: et noluit in pgenitoribus gloriari. Nec eñ in his: necꝫ (qđ ampli⁹ eſt) in virtutib⁹ ꝛ operib⁹ gloriari debemus: ne horū mercedē in aliquo minuamus: vel etiā in toto pdamus. Unde Chriſo. Hic refulget dignitas xpi: nõ qꝛ magnos progenitores habeat ac potentes: ſed quia exiguos ac viles. Sublimium eñ illa maxima et admirabilis gloria eſt humiliari ſponte ſubmiſſius. Sicut eñ admirabilis iudicat: nõ quia mortuus tantū eſt: verum quia etiā crucifixus eſt et ſepultus: ſic etiā in gñatione illius dici poteſt q non ſolū quia ſuſcepit carnē ꝛ homo factus eſt: admiratione ſit dign⁹: ſed qꝛ etiā tales pgenitores habere dignatus eſt: nihil de noſtris vilitatibus erubeſcēs: per iſta pculdubio docēs: vt nos quoqꝫ nunq̄ de vitiis erubeſcam⁹ parentū: ſed vnū illud queramus ſemper nobilitari propriarū honore virtutū. Non eſt omnino: non eſt nec de virtute: nec de vitio parētum: aut laudandus aliquis aut culpādus: nemo inde vere aut obſcurus aut clarus eſt. Jmo (vt cõſiderantius aliqͩ dicamus) neſcio quomodo magis ille reſplendet qui ex parentibus a virtute prorſus alienus exiſtens: ipſe th̃ fuerit de virtute mirabilis: nullus igit in ſuperbiam de gloria eleuetur parentū: ſed cõſiderans pgenitores dñi oēm euacuet et cõprimat mētis tumorem: et de ſolis virtutibus gloriet. Quinimo nec de iſtis quidē. Sic eñ etiā phariſeus publicano deterior effectus eſt. Noli igit ipſe tuorū corrūpere fructus laborū ꝛ noli ſudores tuos inuanū effundere: noli curſum inanem dirigere: poſt mille circuitus mercedem laboris euacuās. Nouit eñ dñs tuus: et quidē multo te melius tuarū merita virtutū: ne igit in ſupbiā tumeſcamus: ſed dicamus noſmetipſos inutiles: vt in patrem vtilium tranſeamus: ſi eñ laudādū te eſſe dixeris reprobus efficieris etiā ſi fueras añ laudabilis. Si vero inutilem te fateris fact⁹ es vtilis: etiā ſi ante reprobus fueris propter qđ neceſſaria nobis eſt preteritarū obliuio virtutū. Stabiliſſimū eñ erariū virtutū eſt obliuio virtutū. Jtaqꝫ ſi eas in memoria quaſi venales aſſidue portemus armamus hoſtē: irritamus inimicū: ꝛ doloroſum inuitamus ad furtū. Si vero nemo alter hec ſcierit niſi quē nulla occulta pñt latere: tuto i loco pcioſa cõſiſtent. Nequaq̄ igit hmõi bona frequenter euentiles ne qͣs forte ea diripiat qđ ꝑt phariſe⁹ paſſus eſt i lingua illa circūferēs. Uñ ea ꝛ diabolus rapuit. Caueam⁹ igit de nobiſmetipſis dicere aliquid gl'ioſe. Hoc eñ nos ꝛ hoibus odibiles et deo abominabiles facit. Et idcirco quanto maiora fecerimus: tanto de nobis minora dicamus. Hoc eñ mõ maximā ꝛ apud deū et corā hoibus gloriā ꝯſeqͣmur: nec ſolū gl'iaꝫ apud deū ſed etiā mercedē retributionēqꝫ pleniſſimam. Qñ eñ aliqua ſctā fecerim⁹ habem⁹ pculdubio debitorē: qñ vero nihil nos arbitramur opatos: amplius etiā de tali meremur effectu q̄ ꝑpter opa ipa q̄ facim⁹. ¶ Jtaqꝫ virtutū oīm merita bonū humilitatis exuperat: que ſi non aſſit nec ille poterunt eſſe laudabiles. Jtaqꝫ ſi bona tua magna vis facere noli illa putare magna: aliter magna eſſe nõ pñt. Sic eñ Centurio ait. Non ſum dignus vt intres ſub tectū meū. Et ꝑpterea dign⁹ effect⁹ eſt ſupraqꝫ oēs tūc iudeos mirabilis. Sic etiā Paulus ait. Non ſum dignus apl's vocari et olim primus effectus eſt. Sic ꝛ Joannes. Non ſum inquit idoneus vt ſoluam corrigiam calciamenti eius et idcirco amicus factus eſt ſponſi: et manū quā indignā dixit calciamētis: hanc chriſtus ſupra caput attraxit ſuū. Sic etiā

Parentes clarum nõ faciūt: ſed virtus.

G obliuiõis virtutū cõmendatio.

Humilitatis laus.

Math. viij.

j. Corin. xv. Mar. ꝛ Joã. j.

Luce.v Petrus ait. Exi a me dñe qm̃ hõ peccator
ſum:et propterea fact⁹ eſt fundamentũ ec-
cleſie. Nihil em̃ ita eſt amicum deo vt ſi ſe
aliquis minimum ac humilẽ reputet. Que
virtus nõ aliũde magis aut orit᷑:aut nutrit᷑
ꝙ ſi nũꝗ anim⁹ a cõiunctiõe ꝛ ſui diſcuſſio-
ne diſcedat. Qui em̃ humiliat᷑ corde atq; cõ
teritur:nõ offeret᷑ in gloriã:nõ in inuidie li-
uorẽ:nõ iracũdie furore vexabit᷑:nõ aliquã
aliã ſuſcipiet paſſionẽ. Diſcite em̃ inquit a
me:q2 mitis ſum ꝛ humilis corde ꝛ inuenie
tis requiẽ aiabus veſtris. Ut ergo hic et
ibi requie multa pfruamur humilitatẽ ma-
trẽ bonorũ noſtris penitus inſeramus aia-
bus. Sic em̃ et iſti⁹ vite pelag⁹ ſiue fluctus
tranſire poterimus:ꝛ ad tranquilliſſimum
illum enauigare portũ. hec Chriſo. ¶ Orõ.
Domine ieſu xp̃e ſpes et fiducia
nr̃a memor eſto: q̃ p redẽptio-
ne nr̃a ſuſcepiſti:memor eſto ꝙ
creator oim ſuſceptione noſtre
nature cõſcius fieri dignat⁹ es
figmẽti nr̃i. Ueniſti dñe ꝓpter peccatores:
vt oim pctã deleres. Quid tibi retribui: q̇d
pro hoc digne põt agi? Te laudo:tibi totis
viſcerib⁹ gr̃as ago:p immẽſis bñficijs tuis
quib⁹ hũano gñi pdito ſubueniſti:ꝛ p̃cor te
piiſſime dñe vt q̇ ſic p nobis flexus es vt hõ
fieri dignareris nõ in nobis patiaris perire
qđ decreuiſti miſerat⁹ aſſumere:ꝛ fac me ti-
bi gratiã ꝛ debitã ſeruitutẽ exhibere. Amẽ.

¶ De eo ꝙ ioſeph voluit dimittere mariã. Correſpondet euãgelio. Cum eſſet deſpon. Maria mater dei. Capitu.viij.

mat.j. Et q2 ĩ p̃miſ
ſa xp̃i genealogia Ma-
A theus oſtẽdit verã ei⁹ hu
Joſeph militatẽ. Cõſequẽter nũc
dimit- oſtẽdit ei⁹ diuinitatẽ per
tere vo modũ cõceptiõis ei⁹ mi-
lẽs ſpõ rabilẽ:dicẽs. (Chriſti aũt
ſam. gñatio ſic erat) q̄ſi dice-
ret. Non credat᷑ ꝙ de⁹ ſit
genit⁹ ex cõmixtione maris et femine:ſicut
p̃cedẽtes:ſed potius mõ mirabili q̇ ſequit᷑.
(Cum em̃ eſſet deſponſata maria ioſeph) et
ipſa de elizabeth ad domũ ſuã in nazareth
rediiſſet:tandẽ ioſeph a iudea in galileã ve
niẽs:et deſponſatã ſibi in domũ ſuã ducere
volens (anteꝗ̃ cõuenirẽt).ſ.añꝗ̃ nuptiarũ
ſolẽnia celebrarẽt:nõ ꝙ poſtea cõuenerint:
ſed oſtendit primũ tp̄s nuptiarũ ſolẽnis:ꝛ
eſt tropus loquẽdi huic filijs añꝗ̃ peniteret
morte p̄uentus eſt:nõ ꝙ poſtea penituerit.
Uel (anteꝗ̃ cõuenirent) cõmuni habitatio-
ne.i. anteꝗ̃ ſimul in vna domo habitarent:
nondũ enim cõuenerãt:nõdum ſimul habi
tabant ille in ſua:et illa adhuc in ſua domo
manebat:q2 licitũ non erat apud iudeos ꝙ
ſponſus ꝛ ſponſa abſq; nuptiarum celebra-
tione ſimul cõuenirẽt vel habitarẽt (inuen-
ta) ꝛ viſa eſt Maria ioſeph (in vtero habẽs)
et grauida. ¶ Sed quid ſequitur non inue- Traducere q̇d ſit.
nit nec agnouit manifeſte:ſ3 hoc eſt de ſpi-
rituſſancti operatione. Perpendens igitur
hoc ꝛ ignorãs tanti ſecretũ miſterij dolebat
ꝛ turbabat᷑:ac (nolẽs eam traducere) in pu
blicũ.i. diuulgare ꝛ diffamare ne ſcil3 tanꝗ̃
adultera lapidaret᷑. Uel (nolẽs eam tradu
cere) in domũ ſuam ad cohabitationẽ aſſi-
duam:quia ꝓpter miſterij virtutẽ qua ne-
ſciebat ſe indignũ ad eius cõſortiũ eſtima-
bat) voluit occulte eam dimittere) parenti-
bus a quibus eã acceperat. Legerat enim.
Egrediet᷑ virga de radice ieſſe: vnde noue-
rat mariã duxiſſe originẽ: et legerat etiam.
Ecce virgo concipiet:et hec de ea credebat:
preſertim q2 poſt cõceptionẽ facies eius ita B
reſplẽduit diuinitate:vt ꝓpter choruſcatio- Hiero.
nem vix eũ irreuerberatis oculis:ꝛ nõ cum de lau
timore poſſet intueri. ¶ Ideoq; voluit ſe an- de Ma
te tantã gratiã humiliare indignũ ſe repu- rie.
tans tante virginis cohabitatiõe. vñ Hie- Chriſ.
ro. Hoc teſtimoniũ Marie eſt quod ioſeph de lau
ſciens illius caſtitatẽ et admirans qđ eue- de Ma
nerat celat ſilẽtio cuius miſterium neſcie- rie p io
bat. vñ ꝛ Chriſo. O ineſtimabilis laus Ma ſeph.
rie magis credebat ioſeph caſtitati eius ꝗ̃
vtero:ꝛ plus gratie quã nature. Conceptio-
nem videbat et fornicationem ſuſpicari nõ
poterat. Poſſibilius enim credebat virginẽ
ſine viro poſſe concipere ꝗ̃ mariam poſſe
peccare. hec Chriſ. ¶ Et nec maria pertrã-
ſiuit abſq; tribulatione:perpendebat enim
et videbat ioſeph turbatum: et de hoc ipſa
turbabatur nõ modicum. Humiliter tamẽ
tacebat:ꝛ occultabat donum dei:volẽs po-
tius vilis et mala reputari:ꝗ̃ ipſum donũ
propalare:et de ſe aliquid loqui: quod ad
iactantiam putaretur pertinere. Rogabat
autem dominũ vt ipſe dignaretur remediũ
apponere:et hanc ſibi ꝛ viro tribulationem
auferre. Uides ꝗ̃ magna tribulatio et an-
xietas eis erat:et quõ dñs ſuos tribulatio-
nibus vexari et tentari ad ipſorum coronã
permittit. Sed tandẽ dñs vtriq; prouidit.
Joſeph enim de dimiſſione marie cogitan- Deliberãdũ in incert3.
te et deliberante vbi habes argumentum
diu deliberandum eſſe in incertis ꝛ dubijs: Augu.
ne peccetur temeritate leuitatis: miſit do- chriſo.
minus angelũ ſuũ.ſ. gabrielẽ ſm Augu. Et
hoc fecit triplici ratione ſm Chriſo. Primo
ne iuſtus homo faceret rem iniuſtam iuſto
propoſito. Secundo propter honorem ma-
tris.ſ. ne dimiſſa notaret᷑ turpi ſuſpitione.
Tertio vt intelligens ioſeph cauſam con-

ceptiõis:reuerẽtius ſe haberet cum virgine. Quarto ſm gloſam ne vlterius premeretdu bietas quẽ cõmẽdabat equitas. (Cui)ſ.ioſeph(apparuit angelus in ſomnis)non manifeſta viſione:qꝛ ipſe dubietate animi premebatur velut ſomno infidelitatis:et dixit ei.(Joſeph fili dauid) per quod ſm Chriſo. reducit eũ in memoriã promiſſiõis facte dauid de ipſo xpo.q.d.ſm glo.recognoſce promiſſionem factã dauid de cuius ſtirpe tu es ꝛ maria:ꝛ vide impletũ in ea(noli timere accipere)ꝛ domi retinere(mariã in cõiugẽ tuã) nõ ad carnalẽ copulã:ſꝫ ad cohabitationẽ cũ ea ꝛ miniſtrationẽ deuotam:necnon affectu ꝛ copulatione aĩorũ:qḋ eſt verũ cõiugiũ.Exẽplo ergo marie liquet fideles cõiugatos(ſeruato pari cõſenſu)in cõtinẽtia poſſe ꝑmanere cõiugiũqꝫ poſſe vocari nõ ꝑmixto corporis ſexu ſꝫ cuſtodito mẽtis affectu. Uñ ꝛ ioſeph vir marie dr̄:qꝛ verũ cõiugium eſt vbi amoris affect⁹ ſeruaṫ et etiã i maria fruct⁹ nuptiarũ inueniṫ.Quaſi diceret angelus.Ne ſuſpiceris φ hic interuenerit hũana ꝯceptio.(Qḋ em̄ i ea natũ eſt).i.cõceptũ (de ſpũſancto eſt).i.virtute ſpiritusſancti eſt factum.Jn ea quippe naſci eſt cõcipi:ſed de ea naſci eſt in lucẽ proferri.Et ſm hoc diciṫ φ duplex eſt natiuitas.ſ.in vtero ꝛ ex vtero. Naſcimur enim in vtero cũ cõcipimur ſꝫ ex vtero cũ in lucẽ educimur.Hic ergo poniṫ explicita reuelatio facta ipſi Joſeph ab angelo.Antea enim nouerat implicite quodꝺam diuinũ eſſe in virginis cõceptu (vt ſupra dictũ eſt)explicite tamẽ neſciuit factum ꝛ cõceptiõis modũ ſeu miſteriũ:ꝛ iõ hec explice ſibi reuelantur per angelũ.(Pariet autem filium)quãdo ſcilicet erit natiuitas ex vtero:quem ipſa ſicut ſtella lucem ſicut virga florem:ſicut terra germen paritura erat (et vocabis nomen eius ieſuꝫ)id eſt ſaluatorem.(Jpſe enim ſaluum faciet populũ ſuuꝫ a peccatis eorum)quod non eſt modicum: quia nulla ſeruitus miſerior φ̃ ſeruire peccatis:ꝛ hoc propter vilitatem ipſorum. Ubi oſtendit angelus eũ verum hominẽ in partu virginis:ꝛ verũ deum in ſalute populi a peccatis:qꝛ null⁹ poteſt ſaluare a peccatis niſi ſolus deus.De hoc latius videre poteris ſupra de cõceptiõe ſaluatoris.Joſeph igitur certificatus de cõceptione ꝛ virginitate marie.(exurgens a ſomno)dubietatis ꝛ ad mãdatũ angeli accipiẽs ſpõſaꝫ in cõiugẽ.i. ad nomen cõiugis ꝛ vxoris cũ virginevirgo ꝑmãſit ꝛ ei obſequioſe tãφ̃ dñe miniſtrauit. Hinc habemus argumentuꝫ φ quicquid a deo monemur ſtatim facere debemus.Ergo ſi vouiſti deo aliq̇d ſtatiꝫ ſi potes perſolue ſi nõ potes φ̃ cito facultatẽ habebis ſtatiꝫ implere teneberis.Nota etiã q̇ ſine expreſſione certi tẽporis ſũnt facta ſtatim ſunt adimplẽda.Ubi Chriſ.Joſeph per angelũ de ſacramẽto myſterũ celeſtis inſtruiṫ monitis angeli let⁹ obtẽperat:gaudẽs diuina iuſſa ꝑſequiṫ.Suſcipit ſanctã mariã ꝛ votis exultãtibus gloriaṫ:qꝛ tãte maieſtatis virginẽ matrẽ cõiugẽ dici ab angelo meretur audire.Ꝭ Chriſ.Per Joſeph cogitantẽ dimittere mariã q̇ certificat⁹ de myſterio per angelũ accepit eã vt dñam:ſignificaṫ homo dubitãs in fide vel morib⁹:q̇ ꝑ predicatorẽ vel cõfeſſorẽ bonũ ſolidaṫ in iſtis:ꝛ ſubijcit ſe monitionibus ipſi⁹.(Et nõ cognouit).i.nõ agnouit eam(donec peperit filiũ ſuũ primogenitũ)qꝛ eo nato dignitatẽ eius maxime agnouit.vnde Chriſo. Uere nõ cognouit eã ante cuius fuerat dignitatis:ſed poſtφ̃ peperit tunc cognouit eã:qꝛ ſpecioſior ꝛ dignior facta fuerat φ̃ totus mũdus capere non poterat in anguſto cubiculo vteri ſui ſola ſuſcepit. Uel nõ cognoſcebat eam opere cõiugali ꝑpter ea q̇ didicerat.donec ꝑ eterno ſumendo.i.nunφ̃ vt per parui tꝑis ſignificationẽ omne tẽpus ſignificatũ accipiaṫ.Eſt em̄ hec dictio donec q̃nqꝫ ſignificatiua determinati tꝑis quo trãſacto fit aliq̇d:ſic dr̄: iſte nõ comedit donec eſſet hora ſexta q̃ cõpleta comedit.Q̃nqꝫ eſt affirmatiua omniũ tẽpoꝝ:ꝛ accipiṫ ꝑ ſemꝑ:vt ibi:ſede a dextris meis:donec ponã inimicos tuos ſcabellum pedũ tuoꝝ.i.ſemꝑ ſede a dextris meis:q̃nqꝫ eſt abnegatiua oĩm tẽporũ:ꝛ accipiṫ ꝑ nũφ̃ vt hic in ꝑpoſito.Si em̄ eã nõ cognouit añ ꝑtũ multomagis nõ cognouit eã poſt partũ videlicet tot ſignis ꝛ miraculis in natiuitate ꝛ poſt natiuitatem domini cognoſcens deum eſſe qui natus eſt.Aliqui exponunt hoc de cognitione faciei dicẽtes:qḋ ex p̄ſentia xpi in vtero virginis tanta erat claritas in facie eius quod ioſeph facie ad faciẽ eã videre non poterat:quam ſpiritusſanctus a conceptione penitus impleuerat:ſicut dicitur de claritate faciei moyſi ex conſortio ſermonis domini:quia non poterant intendere in eum filij iſrael:ꝛ ideo ioſeph non cognoſcebat facie ad faciem quam deſponſauerat donec vterus euacuatus eſſet.Remanet igitur ꝛ ſtat gaudenter cum ſua benedicta coniuge ꝛ vltra φ̃ dici poſſit eam caſto diligit amore ꝛ curam ipſius gerit fideliter: ꝛ dña cum eo moratur cõfidenter ꝛ ſimul in ſua paupertate viuunt letanter.Unde tribulatione ceſſante redijt magna cõſolatio. Sic ꝛ nobis cõtingeret ſi in tribulationibus patientiã haberemus.Stat etiã dñs Jeſus more alioꝝ vſqꝫ ad nouẽ mẽſes in vtero reclusus:vt hoĩes q̇ in miſerijs mũdi vel inferni clauſi erãt ad cõſortiũ nouẽ ordinum angeloꝝ reducerẽt.Stat benigne ac patiẽter ſuſtinet ꝛ tꝑs debitũ expectat.Compatere ſibi φ ad tantã humilitatis profundita-

Chriſ.

Chriſ.
Q̃uo ioſeph cognouit mariã.

Donec.

Altera cognitio.

E Jeſus i vtero ſtans nos docet paſtiẽtiã et humilitatem.

tem deuenit. Multū debemus hanc virtutē
affectare: nec deberemus ad elationem vel
noſtri reputationē vnꝗ intumeſcere quan-
do tantū ſe voluit dñs maieſtatis inclinare.
Et q2 de hoc ſolo beneficio huius tā ꝓlixe
recluſionis nunꝗ ei digne ſatiſfacere poſ-
ſumus ſaltē corde hoc cognoſcamus: ⁊ gra
tias eidem toto affectu agamus: ꝙ nos ex
alijs aſſumere dignat⁹ eſt: vt vel hoc modi-
cum rependamus eidē qd recluſi ſtemus ad
ſuū ſeruitiū. Ipſius quippe beneficium eſt
hoc nō noſtrū meritū: ⁊ quidē bñficiū mul-
tū acceptabile ac venerabile ⁊ ꝑmaximū.
Non eñ ad penā ſed ad cautelā ſumus re-
cluſi ⁊ in archa religionis tutiſſima colloca
ti: ad quā hui⁹ mūdi neqſſimi venenoſe ſa-
gitte vel tumultuoſi maris ꝓcelle niſi nr̄a
temeritate nō pñt attingere. Conemur igit
toto poſſe mēte recluſa ⁊ abſtracta ab oib⁹
caducis: eidem dño cordis puritate vacare:
F quia corporalis recluſio nihil aut parum
Augu. ſine mentali videt prodeſſe. vñ Aug. Quid
Mona- prodeſt ſolitudo corporis ſi ſolitudo defue-
chorū i- rit mentis? ⁊ Greg. Quid prodeſt corpore cō
cluſio uerſari in clauſtro ⁊ mente vagari in ſecu-
q̄lis ſit lo? Conemur etiā in omnib⁹ ⁊ gratias age-
re ⁊ ex corde eū benedicere: nā hoc in virtu-
tibus nobiliſſimū eſt ⁊ corā deo ſplendidiſ-
ſimū vt homo in coactione obedientie: in
exilio: in paupertate: in contēptu: in infirmi
tate: in multiplici mentis ⁊ corporis tribu-
latione velit: ſciat: ⁊ poſſit deū laudare ⁊ ex
corde benedicere ac ei cum gaudio gratias
agere: deſideria ſurſum erigere: ⁊ eum ope-
Bern. ribus collaudare. vñ Ber. Felix qui paſſio-
nes corporis ſui ꝓpter iuſtitiam ordinat vt
quicquid patiat ꝓpter dei filiū patiat: qua-
tenus ⁊ a corde tollatur murmuratio: ⁊ in
ore verſet gratiarū actio: ⁊ vox laudis. hec
Ber. Qui eñ bene attenderet ꝙ diligentib⁹
deū oia cooperātur in bonum: ad magnam
animi quietē perueniret: ita ꝙ in eo locum
Pro- haberet: qd ſapiēs ait. Non cōtriſtabit iu-
uer. xij. ſtum quicquid ei acciderit: quia ſm Augu.
Job. j. Quicquid acciderit iuſto voluntati diuine
G deputandū eſt: nō poteſtati inimici. Et ſimi-
Tribu- liter ipſe dicere poſſet cum Job. Sicut dño
latio bo placuit: ita factū eſt: ſit nomē dñi benedictū.
norum. ¶ Igitur in tribulationibus ſeu flagellis et
afflictiōibus nō debet dubitare: quia deus
non permittit eas ad ſuos venire: niſi pro
ipſorum vtilitate. Aliquando quidem vt ho
mo a ſeculo ſe auertens oblectamenta tem
poralia reſpuat ⁊ ad deū ſe conuertens eter
na concupiſcat. vnde Augu. Non enim ab
Augu. hoc ſeculo auertitur niſi pernicioſis ei⁹ vo-
luptatibus laboris ⁊ doloris aque miſcean
tur. Si enim ceſſaret dominus ⁊ non miſce
ret amaritudines felicitatibus ſeculi obli-
uiſceremur eū. hec Augu. Et ideo ait Pſal.

Multiplicate ſunt infirmitates eorū: poſtea
accelerauerunt. Aliquando vt peccata ſua
melius agnoſcat: ⁊ inde penitens et ſe corri
gens purgatus ⁊ mundat⁹ fiat. Unde enim Augu.
(vt ait Aug.) qd lima ferro: quod fornax au
ro qd flagellū grano: hoc tribulatio viro iu-
ſto. vnde fratres ioſeph dicebāt. Merito hoc
patimur: quia peccauim⁹ in fratrem noſtrū
Aliquando vt ſublato adiutore melius im-
perfectionem ſuam videat: ⁊ ſeipſum cogno Ps. xxix.
ſcat. vnde ps. Ego dixi in abundantia mea
nō mouebor in eternū: ſed vt melius me mi
hi oſtenderes: auertiſti faciem tuam a me:
⁊ factus ſum cōturbatus. Aliquando pro-
pter humilitatem cōſeruandā ⁊ virtutū cu
ſtodiā: ne de meritis ſuis preſumat ⁊ in ſup
biam ſe extollat. vnde Apoſtolus. Ne ma-
gnitudo reuelationū extollat me datus eſt Apls. ij
mihi ſtimulus carnis mee angelus ſathane Co. xij.
qui me colaphizet. Aliquādo vt ſciat ꝙ ma- Hiere.
lum ſit reliquiſſe deū: ⁊ ab eo eſſe derelictū capi. ij.
vnde Hiere. Scito ⁊ vide quia malū ⁊ ama
rū eſt reliquiſſe te dominū deū tuum ⁊ nō
eſſe timorem eius apud te. Aliquando vt
deus patientiam alicuius declaret ⁊ per ſan
ctorū exempla alios ad patientiam inſtruat
vnde Job. Hec ſit mihi conſolatio: vt affli- Job. vj.
gens me dolore non parcat: nec contradicā
ſermonibus ſancti. Aliquando vt alij ma-
gis timeant et exemplum viuendi inde ſu-
mant. vnde Sapiens. Peſtilentie flagella- prouer.
to ſtultus ſapientior erit. Aliquando ad dei xix.
ſaluantis laudem: et eius gloriam manife Job. ix.
ſtandam ſicut infirmitates ceci nati et laza et. xj.
ri fuerunt vt in eis opera dei manifeſtaren-
tur: et ipſe deus glorificaretur in eternum.
Aliquando vt amoris chriſti inſignia reco- ij. Ma-
gitet: ⁊ miſericordiam dei circa ſe recogno- cha. vj.
ſcat. vñ ij. Macha. vj. Etenim multo tempo Hiero.
re nō ſinere peccatoribus ex ſententia agere Augu.
ſed ſtatim vltiones adhibere: magni benefi
cij eſt indicium. vnde ſm Hiero. Magna mi
ſeria eſt ad preſens miſericordiā nō cōſequi.
Et ſm Aug. Magna ira dei eſt quādo peccā
tē nō corripit ſed licentiā vagam in peccatū
tuendi permittit. Aliquando vt ſpem maio Augu.
rem ad deū habeat: ⁊ fiduciā ampliorem in
de accipiat. vnde Aug. Cū timore debes eē
qñ tibi bene eſt. Nōne melius eſt temptari Bern.
⁊ probari: ꝙ nō temptatū reprobari. vnde et
Ber. Tunc magis iraſcitur de⁹ cū nō iraſci
tur. Nō eñ cū neſcio: ſed cū ſentio te iratum
tunc maxime confido propitium: etenim cū
irat⁹ fueris: miſericordie recordaberis. Ali-
quando vt ꝙ parat⁹ ſit deus ad ſuccurren-
dū ꝫ hō ſciat: ſi tñ ad eū toto corde recurrat
vnde ps. Ad dñz cum tribularer clamaui et
exaudiuit me. Aliqñ vt hō ꝓbetur ſi deum Ps. cix.
amet ⁊ ſi ꝟtutes in ſe hēat. vñ Grego. Pena Grego.
iterrogat ſi quietus q̄s deū veraciter amet.

Et iterũ. nemo in pace vires ſuas cognoſcit ſi enim bella deſunt: virtutum experiméta non proderunt. Aliquãdo vt homo inde ꝓbatior fiat ⁊ per patientiam coronam maiorem ⁊ meritũ amplius accipiat. vt patet de Job ⁊ martyrib⁹. vñ Jacob⁹. Beatus vir q̇ ſuffert tẽtationẽ: qm̃ cum ꝓbatus fuerit: accipiet coronam vite quam repromiſit deus diligẽtibus ſe. ¶ Item ſm Chriſo. vt ſignũ creditorum ſibi theſaurorũ. i. donorũ collatorum accipiat: neqꝫ eñ ſuperueniret ei diabolus: niſi cum maiori honore affectũ videret ſicut inſurrexit aduerſus Adã: q̄ multa illũ dignitate vidit conſpicuum: ⁊ cõtra ſanctum Job: q̄ videbat illum a deo miris laudibus coronatũ. ¶ Inſuper quidã flagellis ⁊ tribulationibus atteruntur: non ad peccati purgationẽ ⁊ veniã: ſed ad punitionem ⁊ vindictã ⁊ ad eterne dãnationis inchoationem ⁊ augmentũ: qđ reproborũ eſt ꝓprium ſicut antiochus ⁊ herodes ac quidam alij ſunt paſſi: ⁊ multi adhuc hodie vident pati quib⁹ cõgruit illud ꝓphete. Duplici contritione cõtere eos. talib⁹ eñ preſentes moleſtie ſunt quoddã preambulũ ⁊ initiũ penarum gehẽne: q̄ afflictionũ ſuarũ miſeria oſtẽdũt: qđ ꝑpetuo in gehẽna paſſuri ſu. Circa ſuos vero dñs oĩa miſericorditer ordinat: ⁊ ad vtilitatẽ eorũ cuncta diſpenſat. Omnia ergo vel iuſte: vel miſericorditer facit vel fieri permittit dñs: ⁊ ideo in omnib⁹ ſemper eſt laudãdus. vñ Augu. vera fideliũ hũilitas eſt in nullo ſupbire: in nullo murmurare: nec ingratũ eſſe nec querulum: ſed in oĩb⁹ dei iudicijs gratias deo agere deũqꝫ laudare: cuius oĩa opera aut iuſta ſunt aut benigna. Hec Aug. ¶ His itaqꝫ conſideratis: ſic cor tuũ ſtabilire ⁊ ordinare ſtudeas: vt in cõtingẽtibus aduerſis ⁊ quibuſcunqꝫ diſplicẽtijs humiliter ac patienter ⁊ letãter te habeas: ⁊ in via ſpiritus ita te exerceas: vt eius repletus feruore etiam hec ꝓ amore dñi ieſu appetas qui in ſe ⁊ in ſuis hãc viã excelſam tenuit ⁊ monſtrauit ⁊ exemplum ambulandi per eam omnibus reliq̇t. Patit enim ⁊ ſuſtinet vt electi ⁊ filij regni affligãtur hic in interiori homine ⁊ exteriori. Nam ſm apoſtolũ. Qui extra diſciplinam ſunt nõ filij ſed adulteri ſunt. Et ſm Aug. Qui exẽptus eſt a paſſione flagellorum: exemptus eſt a numero filiorũ. Vnde ⁊ idem Aug. Nemo ſibi promittat qđ euangelium non promittit. Neceſſe eſt vt vſqꝫ in finem ſic fiat ſicut ſcripture dixerunt. nõ nobis promittũt ſcripture noſtre in hoc ſeculo niſi tribulationes: preſſuras: anguſtias: augméta dolorũ: abundãtiã tẽtationũ. Ad iſta precipue nos ꝑmimus ne imparati deficiam⁹. ¶ Sꝫ aliq̄ñ peccatores in hac vita aut nõ aut mĩn⁹ flagellant q̄ iam deſperata eſt correctio eorũ.

At vero illi q̄b⁹ parat vita ſempiterna neceſſe eſt vt hi flagellent q̄ flagellat omnẽ filium quẽ recipit. i. quẽ recepturus eſt in hereditatẽ eternã. Addit omnẽ et vnicũ. q̇ ſine oĩ peccato eſt. Qui ꝗ flagellat vnicũ ſine pctõ: reliqt adoptatũ q̇ eſt cũ pctõ. Vnicus ſine pctõ nõ tñ ſine flagello exẽplũ nobis ꝓpoſuit paſſionib⁹ ſuis. nõ ergo cõturbari debem⁹ cũ aliq̇s ſctũs grauia ⁊ idigna ꝑpetit. ſi obliti nõ ſum⁹ q̇ ꝑtulit iuſt⁹ iuſtorũ: ſctũſqꝫ ſctõꝝ. Heb. xi. Oĩa eñ terrena bona cõtẽpſit vt ea cõtẽnẽda mõſtret: ⁊ oĩa terrena mala ſuſtinuit q̇ ſuſtinẽda p̄cipiebat vt nec in illis q̄reret felicitas: nec in iſtis timeret ifelicitas. hec Augu. Expedit igit nobis tribulari hic ⁊ affligi ⁊ iõ nõ debem⁹ in his frãgi vel ipatiẽtes eẽ: ſꝫ potius hec affectare ⁊ diligere: q̄ ſepe a malo nos retrahũt ⁊ ad bonũ iducũt. Contraria vero aduerſarijs hr̃e debem⁹ ⁊ fugere q̄ cõtraria predictis in nobis efficiũt. Orõ.

Domine ieſu xp̄e q̇ es inexpugnabilis mur⁹ oĩm i te ſperãtiũ: eſto in tribulatiõe meã refugiũ: vide tribulatiões ⁊ anguſtias meas ⁊ mei miſerere: ⁊ ꝑ oẽs miſerationes tuas mihi ſuccurre. Vide infirmitatẽ meã ⁊ ꝑ ſna miſeratiõe me ꝓtege: vt tua ſuffult⁹ ꝓuidẽtia nũq̄ tua deſtituar ꝯſolatiõe ⁊ mĩa. Memẽto dñe creature tue ⁊ iſidiãtes mihi hoſtes a me repelle: vt tua mĩa munitus bonitatꝫ tue dulcedinẽ i me cognoſcã ⁊ dignã pn̄iam ꝓ pctis meis exoluam. Amẽ.

¶ De natiuitate Saluatoris: ⁊ correſpõdet euãgelio Exijt edictum a ceſare Auguſto. Ca. ix.

In diebus illis. A Luc. ij. ſ. maria adhuc ꝑgnãte (exijt edictũ a ceſare auguſto vt deſcriberet). i. in ſcripto redigeret (vniuerſus orbis). ſ. qlibet in ciuitate ſua ſub cẽſu vel ꝓ ſoluendo. vt ait Greg. Naſcituro dño orbis deſcribit: q̄ ille veniebat in carne: q̇ electos ſuos aſcriberet in eternitate. Vtinã dñe ieſu de electis tuis me miſerũ facias: vt me in eternitate aſcribas. huic regi nr̃o debem⁹ cẽſum fidei ⁊ iuſtitie ꝯfiteri: corde: ore: ⁊ ope. huic debemus denariũ. i. aĩam lumine vult⁹ ei⁹ inſignitã vel decalogũ legis i quo vultũ regis nr̃i. i. volũtatẽ ei⁹ inuenim⁹. Sicut eñ nullus a denario excipiebat: ſic null⁹ ab obſeruãtia mãdatorum excipit. ¶ Vbi notandũ qđ primus imperator romanorũ fuit Julius ceſar q̇ ſm Iſido. ideo ceſar appellat⁹ eſt: q̄ ceſo mortue mr̃is vtero educt⁹ probatuſqꝫ

fuit: vel qꝛ ceſarie nat⁹ eſt: vel qꝛ fortiter hoſtes cedebat vñ ab eo iperatores ceteri ſunt ceſares appellati. Julio mortuo ſucceſſit ſibi Octauianus, auguſt⁹ nepos Julij imperato: ſecũdus: qui ideo appellat⁹ Auguſt⁹: qꝛ maxime rẽpublicã ꝛ romanũ auxit imperiũ. Uñ ab eo imperatores ceteri dicti ſunt Auguſti. Hic retẽto cognomine predeceſſoris ſcꝫ ceſare vna cũ cognomine ſuo: ſcilicet Auguſto vocatus eſt Ceſar auguſt⁹. A quo menſis q̃ prius vocabat̃ ſextilis dictus eſt auguſtus: vel qꝛ in eo natus eſt: vel qꝛ tunc de victoria redijt. A tpe iſtius primo poteſtas cepit imperij: q̃ grece dr̃ monarchia: et regnauit annis .lvij. ꝛ ſemis. Hic .xij. annis circa tp̃s natiuitatis xp̃i in pace regnauit ꝛ tali tpe xp̃s cui pax iſta famulabat̃ naſci voluit: qꝛ pacem magnopere queſiuit: ꝛ pacis charitatiſq; amatores ꝛ etiã ſectatores ſemper inuiſere dignatus eſt. Quia eñ naſciturus erat rex pacific⁹ ꝛ p̃nceps pacis: cõgruũ fuit vt ipſe añ ortũ ſuũ pacẽ quaſi p̃nunciã p̃mitteret: quã etiã pacẽ ipſe poſtea viuens in mundo docuit: ꝛ exiens de mundo diſcipulis reliq̃t. Ex quo etiã moralr̃ dat̃ intelligi φ verbũ eternũ nõ naſcit̃ niſi in corde pacato. Uñ p̃s. In pace factus eſt locus eius. Pacatis ergo oib⁹ regionib⁹ p orbẽ vniuerſum: cũ q̃etũ ſilẽtium vniuerſalis pacis ſub Ceſaris auguſti impio p̃turbata prius ſecula ſeruaſſet: memorat⁹ auguſt⁹ rẽpublicã legib⁹ pacificis adequare ꝛ nutrire deſiderãs p̃tulit edictũ: vt deſcriberet̃ vniuerſus orbis. Uolẽs eñ ſcire numerũ regionum in orbe q̃ ditioni ſuberant romane: numerum etiã ciuitatũ in q̃libet regione: numerũ q̃q; capitũ .i. p̃ſonarũ in q̃libet ciuitate: vt ſciret q̃ ꝛ q̃ta deberẽt iure tributa dare: ꝛ ſic tributis indebitis nõ grauarent̃: ꝛ ſciretur p quẽ modum ſingule terre ſub romano imperio melius regerent̃: p̃ceperat vt de ſuburbanis oppidis ac vicis ꝛ plagis vbicũq; habitarẽt ad ſuã homines ciuitatẽ confluerẽt vbi territoriũ habebant: vel originem traxerant: et quiſq; denariũ: ſcꝫ nũmũ argẽteũ p̃tij decẽ nũmorũ vſualiũ vñ ꝛ denarius dicebat̃ preſidi p̃uidere tradẽs ſe ſubditũ romano imperio recognoſceret ꝛ ad ſoluendũ tributa ſe obligaret. Nam ꝛ nũmus preferebat ceſaris imaginẽ: ꝛ noĩe eius ſubſcriptionẽ. Dicebat̃ autẽ p̃feſſio qꝛ quilibet q̃ñ reddebat preſidi denariũ: ponebat illũ ſup caput ſuũ ꝛ p̃prio ore fatebat̃ ſe romano imperio eſſe ſubiectum. Dicebat̃ etiã deſcriptio: qꝛ numerus eorũ q̃ cenſi capite .i. cenſi vel recenſiti per ſingula capita ꝛ numerati ferebant̃ recto determinabant̃ numero ꝛ in ſcriptis redigebant̃. Et ſic tripliciter p̃fitebãtur ſcilicet facto: qꝛ cẽſum capitis imꝑatori ſoluebãt: v̓bo qꝛ ſe eſſe ſubiectos romano imperio ore fatebant̃: ꝛ ſcripto: qꝛ eorum nomina ſcribebant̃.

Auguſtus vñ. — Monarchia. — Par ſub Auguſto. — B — Pſalm. — Denarius vñ dicit̃. — Profeſſio. — Deſcriptio.

(Hec deſcriptio primo facta eſt cyrino p̃ſide ſyrie) qui miſſus fuerat a ceſare auguſto in ſyriã tanq̃ preſes ꝛ iudex ad ipſam regendã. Judex q̃ppe nõ habuit p̃ſidẽ p̃priũ: ſed ipſa cõtinebat̃ ſub ſyria cui⁹ pars eſt iudea. Prima autẽ põt dici q̃tũ ad Cyrinũ: qꝛ eñ ſyria eſt p̃uincia in cui⁹ medio eſt iudea q̃ſi vmbilic⁹ terre habitabilis dr̃ p̃uiſum eſſe vt in ea ipſe inchoaret: ꝛ deinde p circũſtantes regiões alij preſides p̃ſequerent̃. Uel prima vniuerſalis in q̃ vniuerſus orbis deſcribit̃: qꝛ alie particulares p̃ceſſiſſe intelligunt̃. Uel prima capitũ in ciuitate fiebat a preſide. Scd̃a ciuitatũ in regione a legato ceſaris. Tertia regionum in orbe corã ceſare. Hic primũ iudea facta eſt romanis tributaria ſeu ſtipẽdiaria. Hec deſcriptio quotãnis .i. ſingulis annis poſtea facta videt̃ qꝛ in euangelio legit̃. Magiſter veſter nõ ſoluit hoc anno tributũ. (Et ibant oẽs vt p̃fiterent̃ ſinguli in ſuã ciuitatẽ) vñ duxerãt originẽ. Appropinquãte autẽ termino nouẽ mẽſiũ aſcẽdit) ſꝫ loci ſitũ (ꝛ ioſeph a nazareth galilee) vbi manebat (cũ maria deſponſata ſibi vxore pregnãte in bethleẽ iudee ciuitate Dauid) qꝛ ibi nat⁹ eſt ꝛ in regẽ vnct⁹ fuit: de cuius domo .i. p̃genie ꝛ familia erat Joſeph ꝛ etiã maria: vbi habitabat eorũ gen⁹ ꝛ familia: vt ꝛ ipſi ſicut ceteri eãdẽ facerẽt p̃feſſionẽ. Ubi vide dñm p̃pter te ẽt capite cenſui aſcribi in terris: vt ꝛ nomen tuũ aſcribat̃ in celis. Jn quo dedit exemplũ hũilitatis p̃fecte: a qua ſaluator incepit a natiuitate ꝛ eã cõtinuauit vſq; ad mortem. Jn q̃ humiliauit ſemetipſum fact⁹ obediẽs vſq; ad crucẽ. Uñ Beda. Cui⁹ nõ p̃tereunt tãta tãq; benigna eſt hũilitas intuenda: qꝛ nõ ſolũ icarnari p nobis: ſꝫ ꝛ eo tpe dignatus ſit icarnari: q̃ mox nat⁹ cẽſui ceſarꝫ aſcriberet̃: atq; ob nr̃i liberationẽ ipſe ſeruitio ſubderet̃. Cõſidera etiã φ lꝫ beata virgo iã cõcepiſſet regẽ celi ꝛ terre: ipſa tñ vna cum ſponſo ſuo Joſeph imperiali edicto voluit obedire: vt poſſet cum filio dicere ſic decet nos implere omnẽ iuſtitiã: ac per hoc daret nobis exemplũ obtẽperãdi omni poteſtati ſupiori. Laborat ergo iterũ dña hoc lõgo itinere. Nã a nazareth vſq; in hieruſalẽ ſunt xxxv. miliaria ꝛ deinde in decliuio montis hieruſalẽ verſus meridiẽ eſt bethleẽ ſita q̃ ꝛ effrata eſt dicta: diſtans a hieruſalẽ per .v. miliaria vel circa. ¶ Ex hoc loco colligit̃ φ beata virgo licet grauida eſſet ꝛ iam vicina partui non tamẽ ex hoc grauabatur in corpore quin iret de prouincia in prouinciam. Quia (vt dicit Auguſtinus.) Cum eſſet virgo grauida ſalubri leuitate plaudebat. Lumen enim quod in ſe habebat: pondus habere non poterat referẽdo ſingula ſingulis.

C — Prima deſcriptio. — Syria. — Judea. — Math. xvij. — Capite cenſit⁹ dñs. — Beda. — D — Grauata nõ ẽ Maria grauida. — Augu.

Joſeph volens ſoluere cenſum imperatori terreno aſcēdit de p̄uincia in p̄uinciā.ſ.de galilea in iudeā:et de ciuitate in ciuitatem: ſcʒ de nazareth in bethleem. ¶ Moraliter Joſeph qui interp̄tat augmentū.i.q̄libet noſtrū volens ſpūalit augeri ſi ſoluere vult cenſuʒ deuotionis eterno regi:debet ire paſſibus virtutum:et aſcendere de galilea.i. de mundo et volubilitate mūdane cōuerſationis ad iudeā cōfeſſionis ⁊ laudis diuine. Nam galilea interp̄tat transmigratio vel rota ſeu volubilis. Judea vero confeſſio. Et ſic eundo aſcendet de nazareth in bethleem i.a florida virtutuʒ actione ad paſtum contemplationis interne:in qua vera refectio aīaꝝ inuenitur:nazareth enim flos:⁊ bethleē domus panis.i.dom⁹ refectionis interp̄tat. Aſcendit autē Joſeph cū maria:q: ſemꝑ debem⁹ nobiſcū habere penitentiā ſicut ⁊ Joſeph vſq̧ ad mortē habuit mariaʒ: q̄ interp̄tat mare amarū. Cumq̧ in bethleē eſſent:q: pauperes erant hoſpitiū inuenire nō poterāt p̄pter cōuentū ⁊ frequentiā multoꝝ qui ob eandē cauſam cōcurrerant. Compatere hic domine ⁊ ↄſpice delicatam iuuenculā annoꝝ q̄ndecim ex longo itinere fatigatam ⁊ cum verecundia inter hoīes verſantem querentem vbi quieſceret ⁊ non inuenientē. Oēs eam ⁊ ſociū licentiāt ⁊ abdicunt:⁊ ſic in cōi tranſitu in diuerſoriuʒ ſe receperunt:qđ intra ciuitatem in fine iuxta vnā portarū ſub rupe cōcaua erat non hñs deſuper tectum vt hodie cernit:niſi rupem de mōte dependentē. Scđʒ Bedā. Diuerſoriū eſt ſpaciū inter duos vicos ex vtroq̧ latere habēs murū ⁊ ex vtraq̧ parte portam: vt ſit inde exit⁹ in vtrūq̧ vicum: deſuꝑ coopertū propter aeris intēperiem:vt in feſtiuis diebus poſſint ibi hoīes ↄuenire ad colloquēdū ⁊ ſolatiandū:et figurat eccleſiā inter paradiſum ⁊ mundū exiſtētē:in quā diuertam⁹ ab erroꝛib⁹ mūdi hui⁹. Jbi etiam hoīes ad illā ciuitatem p̄pter negociū aliquod venientes aīalia propter aeris intēperiē locare cōſueuerant. Vñ et diuerſoriū dicebatur:q: illuc homines diuertebant. Forte ibi Joſeph faber lignarius p̄ſepe fecerat boui ⁊ aſino quos ſecū duxerat. Aſinū quidē vt v̄go p̄gnans ſuꝑ eum veheret bouem forte vt ipſum venderet ac cēſum p̄ ſe ⁊ pro virgine ſolueret et de reſiduo viuerent:vel forte aliq̄s alius bouē adduxerat vt illū ibi venderet q̄ tunc cum aſino in eodē preſepio comedebat vel forte ambo hec aīalia per alios fuerūt adducta. Vñ Chriſo. Quicunq̧ pauꝑ eſt accipiat conſolationem Joſeph et maria mater domini nō habebāt ſeruuʒ non ancillā de galilea:de nazareth ſoli veniunt:non habebant iumētum. Jpſi ſunt domini ⁊ famuli. Rem nouā Jngrediuntur in diuerſoriū nō igrediunt in ciuitatē. Paupertas enim timida inter diuites nō audebat accedere. Vbi cū veniſſet hora partus: ſcʒ in media nocte diei dominice dum nox mediū iter haberet: nam ea die qua dixit. Fiat lux:et facta eſt. Viſitauit nos oriēs ex alto. Peperit virgo filiuʒ ſuum primogenitum. Iy p̄mogenitū tñ nō dicit hic ordinē reſpectu ſequētis: ſʒ priuationē reſpectu prioris:q: nullum habuit ante illū. Vñ ſʒ Bedā Primogenit⁹ đ: nō poſt quē ali⁹:ſed añ quem nullus. Et ſm eundē oīs vnigenitus eſt primogenitus:et oīs primogenitus vt ſic eſt vnigenitus. Et quia filius dei temporaliter naſci voluit ex matre ſm carnem ipſe multos fratres acquireret per regenerationem ſpiritus. Hinc eſt qđ vt ſicut melius eſt dictus primogenitus q̄ vnigenitus. Et hoc eſt qđ dicit Beda. q̄ chriſtus eſt vnigenitus in ſubſtātia diuinitatis ſed primogenitus in ſuſceptiōe humanitatis. Jn nocte natus fuit:q: occultus venit:vt et eos q̄ in nocte erroris erant ad lucē veritatis reduceret. Filiū q̄ʒ natū mater ſtatī vt deū adorauit:inuoluitq̧ ꝑ ſemetipſam pānis id eſt vilib⁹ ⁊ veterib⁹ indumētis. Unde pannoſi dicunt pauperes qui pānis induūtur veterib⁹ inſimul conſutis. Et reclinauit ac poſuit eū:non in reclinatorio aureo:ſed in preſepio in medio duorum animalium predictorum:ſcʒ inter bouem et aſinum:(q: non erat ei locus alius in diuerſorio). Ecce magna chriſti paupertas et inopia q: non ſolum non habuit domū propriā ſue natiuitatis:ſed nec in cōmuni diuerſorio poterat habere locū conuenientē ⁊ cōgruū et oportuit eū pre penuria loci in preſepio reponi. Vñ verificatū eſt illud. Vulpes foueas habent volucres celi nidos:filius autem hoīs non habuit vbi caput ſuū reclinet. Et intellige q̄ diuerſoriū illud ⁊ ſtabulū erat ita animalibus ⁊ aliis repletū vt nō haberet locū:niſi inter bruta aīalia arctiſſimum. Unde poterat dicere illud pſal. Ut iumētū fact⁹ ſum apud te:et ego ſemꝑ tecum. Primo quieuit in virginis alueolo. Secundo in vili preſepio. Tertio in crucis patibulo. Quarto in ſepulchro etiam alieno. Ecce quanta inopia ⁊ qualia reclinatoria. ¶ Aduerte ex premiſſis quod iam incipiebat ſtatuam perfectionis exemplo docere qui conſiſtit in humilitate:auſteritate et paupertate:vt vere poſſet dicere illud pſalm. Pauper ſum ego: et in laboribus a iuuentute mea: hic ergo dānantur huius modi honores ac pompe: ac vanitates. Jtemq̧ delitie ac mollities et carnis delectatiōes:inſuper diuitie ⁊ abundantie ac etiā ſuperfluitates. Unde Anſelmus. O amāda ⁊ admirāda dignatio. De⁹ immēſe glorie:ego ſum vermis cōtēptibilis

F Hora nati. dñice.

Primogenit⁹. Beda. Quō p̄mogenitus ⁊ vnigenitus xp̄s.

Pānis iuolut⁹ eſt. Pānoſi q.

G Paupertas ⁊ locū penuria.

Math. viij.

Pſal. lxxij.

Statū pfectionis exēplo docet dominus. Pſal. lxxxvij. Anſelmus de paupertate xp̄i.

fieri non deſperiſti:dñs olim cōſeruus appa
rere voluiſti. Parum tibi viſum eſt parem
nobis eſſe:et frater noſter eſſe dignatus es.
Et tu domine vniuerſorū:qui nullā habes
indigentiā inter ipſa natiuitatis tue initia
non horruiſti abiectiſſime pauꝑtatis degu
ſtare incōmoda. Ut enim ait ſcriptura tibi
nō naſceris non erit locus in diuerſorio:nec
cūabula que teneritudinem tuā acciperēt
habuiſti:ſed in vili preſepio ſordentis ſtabu
li tu qui terram palmo concludis:inuolu-
tus paniculis reclinatus es:⁊ hoc ipſum a
brutis animalibus mater tua mutuo acce-
pit. Conſolamini conſolamini:qui in ſordi-
bus paupertatis enutrimini: q̄ꝛ vobiſcum
eſt deus in pauꝑtate. Non cubat in delitiis
ſplēdidi cubilis nec inuenitur in terra ſua-
uiter viuentiū. Quid igitur gloriaris o di-
ues:res lutea in volutabro lecti picti et de-
licati:cū rex regum ſuo recubitu ſtramenta
pauperum honeſtare maluerit. Quid dura
ſtrata deteſtaris:cum tener infantulus in
cuius man⁹ ſunt omnia regna:tuis ſericis
plumeis lectis duras iumētoꝝ ſtipulas p̄-

Bern.

elegerit. vnde Ber. Nō ꝯſolatꝰ xp̄i infantia
garrulos:nō cōſolanꝰ xp̄i lachrime cachin-
nātes:nō ꝯſolanꝰ panni eius ambulātes in
ſtolis:nō ꝯſolanꝰ ſtabulū ⁊ preſepe amātes
primas cathedras in ſinagogis. Vigilanti-
bus paſtoribus annunciatꝰ gaudiū lucis:et

Tēp⁹ naſcen- di xp̄i electi- ue.

eis dicitur eſſe natus ſaluator:pauperibus
atq̄ laborantibus:nō vobis diuitibus qui
veſtram habetis conſolationem:non diui-
nam. Et iterum. Naſcitur dei filius in cu-
ius arbitrio erat quodcunq̄ velle eligere
tēpus elegit:q̄ moleſti⁹ eſt p̄ſertim paruu-
lo:et pauperis matris filio:que vix pannos
haberet ad inuoluendum:preſepe ad recli-
nandum. Et cū tanta eſſet neceſſitas:nullā
audio fieri pellium mentionē:xp̄s vtiq̄ qui
non fallitur:elegit qđ carni moleſtius eſt.
Id ergo melius:id vtilius:id potius eligē-
dum:et quiſquis aliud doceat vel ſuadeat
ab eo tanq̄ a ſeductore cauendū. Et tñ fra-
ter ipſe eſt ꝓmiſſus olim p̄ eſaiam. Paruu-
lus ſciens reprobare malū et eligere bonū.
Malū ergo voluptas corporis eſt. Bonum
vo afflictio eſt. Siquidē et hanc elegit et il-
lā reprobauit puer ſapiens:vbū infans:ca-
ro ſcilꝫ infirma:infantulus tener: caro ols
laboris impotens:omnis operis, impatiēs.
Itaq̄ iam carnalis homo fuge voluptatē
quia poſita eſt mors ſecus delectatiōis in-
troitum. Age penitentiā quia per illam ap-
propinquat regnū. Hoc ſtabulū illud pre-
dicat. Hoc preſepe clamat:hoc membra illa
infantia manifeſte annūciāt:hoc lachryme
⁊ vagitus euangelizant. O duritia cordis
mei. Utinā dñe ſicut v[er]bum caro factū eſt
ita carneum fiat ⁊ cor me[u]i. Siquidē et hoc

pollicitus es per prophetā. Auferā inquiēs
a vobis cor lapideum et dabo vobis car-
neū. hoc Bern. ¶ Vidiſti ortum ſanctiſſimi
p̄ncipis:vidiſti ſimul ⁊ partum regine cele-
ſtis. ⁊ in vtroq̄ arctiſſimā paupertatē atten
dere potuiſti. Hec virt⁹ eſt illa euangelica
margarita pro qua emenda ⁊ comparanda
omnia ſunt vendenda et danda. Hec eſt to-
tius ſpiritualis edificij p̄marium fundamen-
tum. Hec eſt ſpiritualis vis ſalutis tanq̄ hu-
militatis fundamentum et perfectionis ra-
dix cuius eſt fructus multiplex: ſed occul-
tus. Potuiſti etiam attendere in vtroq̄ pro
fundiſſimam humilitatem. Non enim ſunt
ſtabulum dedignati:non preſepe: nō fenū:
nō cetera vilia ad dandum nobis exemplū
perfecte humilitatis. Sine hac virtute ſa-
lus non eſt:q̄ꝛ nulla operatio noſtra cū ſu-
perbia deo placere pōt. Nempe vt virtutes
ſepe dentur:vel accepte ſeruenꝰ aut ſeruate
conſumenꝰ hūilitas mereꝰ:et abſq̄ iſta ille
nec eſſe virtutes videnꝰ. Potuiſti etiam at-
tēdere in vtroq̄ (⁊ marie in puero ieſu) non
paruā corporis afflictionē. Inter ceteras aūt
hec vna fuit:q̄ qñ mater ſua in preſepio eū
locauit et puluinar vel aliud hmōi non ha-
beret:ad caput ei⁹ quendā lapidē non ſine
grādi cordis amaritudine poſuit interpoſi-
to forte feno q̄ ab aīalibus mutuo accepit.
Et (vt dr) adhuc ille lapis ibidem ad memo-
riā reſeruatꝰ vr. Pauꝑtatē igiꝰ et humilita
tem afflictionumq̄ corporis ſtudeas ⁊ tu pro
poſſe amplecti:⁊ in his chriſtū pro modulo
tuo imitari. Vñ Ber. Tribus exemplis viā
nobis oſtendit qua eū ſequi debem⁹. Exem
plo pauꝑtatis:q̄ꝛ i hoc mūdo diuitias habe
re noluit qđ exēplū leue facit:⁊ expeditum
vt currat exēplo hūilitatis:q̄ꝛ mūdi gloriā
ſprevit:qđ modicū facit vt lateat. Exemplo
patientie:q̄ꝛ mala ſuſtinuit qđ fortem et ro
buſtū facit vt ſuſtineat. hec Ber. ſm Anſel.
Redēptor nr̄ cecatis luminibus collirium
ſue incarnationis appoſuit:vt qui deū in ſe-
creto maieſtatis fulgentem videre non po-
teramus:deum in homine apparentē aſpi-
ceremus aſpiciendo cognoſceremus:cogno
ſcendo diligeremus:diligendo ſummo ſtu-
dio ad eius gloriam peruenire ſatageremꝰ.
Incarnatus eſt vt nos ad ſpiritualia reuo-
caret mutabilitatis noſtre particeps fact⁹
eſt:vt nos ſue incommutabilitatis partici-
pes faceret. Inclinauit ſe ad humilia noſtra:
vt nos ad excelſa ſua ſublimaret. Et ſꝫ Chr.
Filius dei naturalis:etiam dauid filius eſſe
dignatus eſt vt nos filios dei faceret. Seruū
ſuum habere patrem dignatus eſt:vt nobis
patrem faceret deum. Non eniꝫ fruſtra nec
vane ad tantā humilitatē ipſe deſcendit:ſꝫ
vt nos ex humili ſublimaret. Natus eſt ſm
carnem vt nos ſm ſpiritum renaſceremur.

Ezechi- el.xxxvi

J Paup- tatꝫ cō- menda tio.

Humi- litatis cōmen- datio.

Affli- ctiōes chriſti.

R Lapis chriſto ſub ca- pite po ſitus.

Ber. tri- bus exē- plis xp̄i viā oſtē dit.

Anſel- mus de chriſto imitan do.

Chrys. Cur fi- li⁹ da- uid do- minus.

Et q̄ partus ſequitur conceptionem: ſicut fructus floritionē: congruum fuit q̄ꝺ xp̄s q̄ conceptus fuit in flore: ſcȝ nazareth iterpretatur flos naſcereť in fructu ſcȝ in bethleē: q̄ꝺ interpretať domus panis vel refectiōis: q̄ꝺ pertinet ad fructū. Quotidie quoqȝ dn̄s in nazareth concipitur ꝛ in bethleē naſciť: cum aliquis flore verbi ſuſcepto ſe domum eterni panis efficit. Ideo etiam congruum fuit vt in bethleē (que domus panis interpretatur) xp̄s naſcereť: q̄ ipſe eſt panis viuus qui de celo deſcendit: qui electorū mentes interna ſatietate reficit. Natus quoqȝ in bethleem que inter omnes ciuitates iude exigua erat: noluit quēq̄ de terrene ciuitatis ſublimitate gloriari. Qui non in parētum domo ſed in via naſcitur: vt ſe peregrinum eſſe: ꝛ regnum ſuum de hoc mūdo nō eſſe oſtenderet: qui etiam dicit. Ego ſum via: qua ſcilicet ad patriam veniamus. In diuerſorium ſe recepit: vt nos nō palatia ſȝ diuerſoria in hoc mundo querere doceret. Stabulū ad naſcendum elegit: vt curioſitatem edificiorum ꝛ gloriam mundi damnaret. Paruulus fact᷒ eſt: vt nos magnos ac viros perfectos efficeret: ꝛ ne vltra magnificare ſeipſō ſuper terrā apponeret. Infirmus fact᷒ eſt: vt nos ad bona opera fortes ꝛ potentes faceret. Pauper factus eſt: vt ſua inopia nos ditaret: ꝛ ne de terrenis diuitiis quiſq̄ ſe extolleret. Pannis vilibus inuolutus eſt: vt nos laqueis mortis abſolueret et ſtola prima immortalitatis indueret. Manus ꝛ pedes eius cōſtringuntur: vt man᷒ nr̄e ad bn̄ operandum laxent: ꝛ pedes noſtri in viā pacis dirigant. In diuerſorio loco eget: vt nobis in domo patris ſui māſiones multas prepararet. Et ſic in preſepi anguſto poſitus eſt vt lectos delicatos ꝛ ampla edificia reprobaret: vt ꝛ nos p̱ celeſtis regni gaudia dilataret: ꝛ nos locū cordis noſtri ſibi proprium dilataremus. Iuxta illud. Fili p̄be cor tuū mihi. In preſepio etiā reclinatus eſt: vt nos quaſi ſancta aīalia carnis ſue frumento reficeret: vt ꝛ cibus eſſet iumētorū: homo eīm fact᷒ eſt iumentū p̱ pctm̄: ſm̄ illud. Homo cū in honore eſſet nō intellexit: cōparatus eſt iumētis inſipiētib᷒: ꝛ ſilis factus eſt illis. iō dn̄s fact᷒ eſt fenū q̄ꝺ eſt cib᷒ iumētorū: q̄ verbū caro factū eſt: ꝛ oīs caro fenū. Bos q̄ppe q̄ deſignat populū iudeorū: ꝛ aſinus q̄ deſignat populū gentiū: dn̄m in medio habētes ꝛ miraculoſe cognoſcentes flexis genib᷒ inceſſanter eū adorabāt: ꝛ tanq̄ laudādo voces dabāt. vn̄ Ambro. Infantis audis vagitus: nō audis bouis dn̄m agnoſcētis mugitus. Agnouit enim bos poſſeſſorē ſuū: ꝛ aſinus preſepe dn̄i ſui. vn̄ ꝛ Greg. nazizenus. Venerare p̄ſepe illud: p̱ q̄ꝺ cū eſſes pene iā mutū aīal paſcĕris nūc v̄bo et rōne dei. Agnoſce (vt bos) poſſeſſorē tuum et ſicut aſinus dn̄i p̄ſepe tui: ſerui tui mūdorū aīaliū q̄ es ꝛ corū q̄ rumiare norūt: et verbū dei ad memoriā reuocare: quiqȝ etiam diuinis ſacrificiis atqȝ altaribus apti ſunt: ſeu certe ex immūdis es aīalib᷒ ꝛ neqȝ cibis nec ſacrificiis denotat᷒ ē. Per mariā eccleſia deſignari pōt ꝛ per ioſeph ſponſum eius xp̄s. *Moraliter.* Propter q̄ꝺ ānulū hȝ ſicut ſpōſus ꝛ ſicut maria fecunda fuit: nō tamen a ioſeph ſponſo: ſȝ a ſpū ſctō: ſic ꝛ eccleſia fecūditatē gratie hȝ a deo. Hi aſcēdūt tendendo in bethleē ciuitatē ſuā: ſcȝ celeſtē: ꝛ profitenť oī imperatori exhibere ſeruitutem. Eccleſia v̄o in qua libet bona p̱ſona parit filiū q̄n bonuȝ prius cōceptū perducit ad effectū ꝛ pānis inuoluit: q̄n ab humanis laudibus hoc abſcōdit ꝛ in preſepio reclinať: q̄n ex bono opere non eleuať: ſȝ magis ſe hūiliat. *M paſtorū imitatio.* Naſcentē etiam dn̄m angeli circūdederūt ꝛ natū ſtatim adorauerūt. (Et paſtores erāt in eadē regiōe vigilātes ſup̱ gregē ſuū) prope per miliare. ſ. iuxta turrim quādā inter bethleē ꝛ hieruſalem vbi iacob rediens de meſopotamia moratus eſt cum grege ſuo vbi mortua et ſepulta eſt rachel ꝛ turris gregis dicitur. *Turris ad quā paſtores erāt* Ubi etiā in eccleſia tria paſtorū illorum monſtrātur monumenta. *Monumenta paſtorū* (Et ecce angelus dn̄i) circa q̄r tā vigiliā noctis venit ad eos. Diuiditur eī nox in q̄tuor vigilias (ꝛ ſtetit iuxta illos) in veſte candida ꝛ facie rutilāti ꝛ iocunda. *gabriel* Et credit fuiſſe gabriel: qui virgini cōceptū verbi nūciauerat. Un̄ ip̄e ampli᷒ ceteris gaudens de ipletiōe ei᷒ q̄ꝺ dixerat an̄ oēs ſe gerebat: vt xp̄i natiuitatē p̄dicaret (et claritas dei circūfulſit illos) vndiqȝ exterius in corpore ꝛ etiā interius in mēte in ſignum quod ortus erat ſol iuſtitie: ꝛ in tenebris lumen rectis corde et appropinquabat claritas glorie. Ideo ergo lumē angel᷒ attulit: quia cuȝ nunciare venerat qui eſt lux vera qui omnē hominē illuminat. Magis autem apparuit angelus paſtori q̄ aliꝗ generi humano. *Paſtoribus cur potius q̄ aliis appuit* Primo q̄ paup̱es p̱pter quos xp̄s veniebat: ſȝ illō p̄s. Propter miſeriā inopū ꝛ gemitum pauperum ꝛc. Scd̄o q̄ ſimplices iuxta illō puer. Et cū ſimplicibus ſermocinatio eius. Tertio q̄ vigiles: ſm̄ illud prouerb. qui mane vigilauerit ad me inueniet me. *Prouer. iij.* Quarto p̱pter miſteriū: vt ſignificetur q̄ doctrina debet a paſtorib᷒ ꝛ p̄latis venire ad ſubditos. *Eiuſdē viij.* (Et timuerunt timore magno) propter inſolitā angeli viſionē ꝛ ſubitā claritatem. Sed angelus eos conſolatur dicens. (Nolite timere.) Cuius cauſa ſubditur cū diciť. (Ecce enim euangelizo). i. bonum nuncio (vobis) ſcilicet (gaudiū magnū q̄ꝺ erit oīm populo). i. eccleſie de cūctis p̱plis. ſ. iudeorū ꝛ gētiliū colligēde: q̄ (natus eſt vobis). i. ad vtilitatē veſtrā. ſ. hoīm. (Hodie). i. in iſto

die naturali noctē precedentē ſupputando ad diē ſequētē. Unde ex tūc nox incepit precedere diē: ⁊ potius dicit hodie ꝙ hac nocte q: gaudiū venerat nunciare ⁊ nox illa ſicut dies illuminata fuit ex diuina claritate (ſaluator) .i. ſalutis amator ⁊ diſpenſator (q eſt xp̄s) quo ad humanitatē (dn̄s) quo ad diuinitatem (in ciuitate dauid) .i. bethleem vn̄ dauid traxerat originē. Chriſtus grece idē eſt ꝙ vnct⁹ latine. In veteri autē lege vngebant tm̄ reges ⁊ pontifices. Chriſtus vero rex eſt ⁊ pontifex: ⁊ ideo bene dicitur xp̄s .i. vnctus nō vnctione humana ſed diuina: q: in humanitate p nobis aſſumpta fuit vnct⁹ a deo patre: imo a tota trinitate plenitudine gratie ſm Bedā: aliter angelus Mariā: aliter Joſeph: aliter paſtores inſtruit. ſ. ⁊ cōcipiendū ⁊ cōceptū ⁊ natū dn̄m teſtando: vt ⁊ hoies ſufficiēter imbuat ⁊ ſuum deo ſeruitiū inceſſanter impendat. (Et hoc vobis ſit ſignū) more iudeorum qui ſigna querunt. (Inuenietis) .ſ. tanꝙ abſcōditum nō ſe oſtēdentem (infantē) non fantem: ⁊ tamen verbum dei exiſtentē (pannis) nō ſericis (inuolutum) ecce eius paupertas ⁊ habitus vilitas (⁊ poſitum in preſepio) non in reclinatorio aureo. ecce mira humilitas vt dn̄s dn̄orum reclinaret ſe vſqꝫ ad preſepe animaliū brutorū. Et notandū qđ paſtores erant ſimplices pauperes ⁊ humiles ſeu cōtemptibiles: ideo ne timerēt accedere datum eſt eis ſignū infantie paupertatis ⁊ humilitatis in xp̄o. Hec ſunt ſigna aduentus primi: ſꝫ alia erunt ſigna aduētus ſecundi. Moraliter in hoc inſtruimur qualiter ⁊ a quibus xp̄s inueniatur. Quia nō niſi a puris ⁊ ſimplicib⁹ qđ rn̄det eius infantie: ⁊ a pauperibus qđ rn̄det pannorū inuolutioni ⁊ ab humilibus ⁊ contēptibilibus qđ rn̄det eius in preſepe reclinationi. Que ita comprehēduntur in tribus votis religioſorū: ſcilicet caſtitate ꝙtū ad primū: paupertate ꝙtum ad ſm ⁊ obedientia ꝙtū ad tertiū. Et bene nato ſummo paſtore angelus paſtorib⁹ apparuit ⁊ vigilantibus inſinuās quales debeant eſſe paſtores eccleſie. ſ. humiles ⁊ vigilātes. Myſtice ergo ſm Bedā iſti paſtores gregū ſignāt doctores ⁊ rectores fideliū aiarum qui vigilant ſuper vitā ſubditorū ne delinquāt ⁊ cuſtodiūt vigilias noctis ſup gregē ſuū ne infernaliū luporū morſib⁹ pereāt. Nox em̄ pericula tētationum indicat a quib⁹ ſe ſuoſqꝫ ſubiectos oēs q pfecte vigilāt cuſtodire nō ceſſant. Et iuxta illos ſtat angelus ad eorū cuſtodiā ⁊ claritas dei circumfulſit illos ad ſuā ⁊ ſubditorū directionē. Et ſm eundē Bedam: nec ſolū epi: preſbiteri dyacones vel etiā rectores monaſteriorū paſtores intelligēdi ſunt: ſed etiā oēs fideles q vel paruule dom⁹ ſue cuſtodiā gerūt: paſtores recte vocant inꝙtū eidē ſue domui ſolicita vigilantia preſunt: ⁊ quicūqꝫ ſaltē vni vel duobus fratrib⁹ quotidiano preeſt regimine dꝫ eiſdem paſtoris offm̄ implere: q: iubet inꝙtū ſufficit hos verbi dapib⁹ paſcere. Imo vero vnuſqſqꝫ q etiā priuat⁹ credit viuere paſtoris officiū gerit ⁊ ſpūalē paſcēs gregē vigilias noctis ſupra illū cuſtodit ſi bonorum actuū ⁊ mundarū cogitationū ſibi multitudinē aggregās hoc iuſto moderamine gubernare: ⁊ celeſtib⁹ ſcripturarū paſcuis nutrire puigiliqꝫ ſolertia cōtra immūdorū ſpirituū inſidias ſeruare cōtēdit. Cūqꝫ paſtores de viſis ⁊ auditis mirarent: ne vnius angeli ⁊ teſtis auctoritas parua videret p ſigno: ⁊ cōcordia teſtimonij (ſubito facta eſt cū angelo) qui tāꝙ principalis inter alios nūciauerat naturalitatē xp̄i (multitudo militie celeſtis) .i. angelorū qui noīe militie deſignant q: p ſalute hoīm cū demonib⁹ preliant: vel q: nat⁹ eſt rex celeſtis ideo multitudinē angelorū noīe militie deſignat: q: vero dux ad pliū nat⁹ eſt: adeo eā ſm aliā literā exercitū appellat (laudātiū deū) conſona voce de xp̄i natiuitate eo ꝙ per ipſum ſciebant hoies ad ſalutē deduci: ⁊ ruinā angelorū reparari ⁊ in honorē dei vna bn̄dictione dicētiū. (Gloria in excelſis deo) .i. in celis q: ibi eius gloria vbiqꝫ reluceat: maxime tn̄ in celo empyreo vbi eſt angelorū ⁊ ſanctorū habitatio. q.d. in terris a multis deſpicit: ſed in celis ab omnibus glorificatur. (Et in terra pax hoībus) non quibuſcūqꝫ ſed (bone voluntatis) .ſ. eis qui bona voluntate xp̄m natum ſuſcipiunt nō perſequuntur. Nō em̄ eſt pax impijs ſed pax multa diligentibus legem domini. Nam ſm leonem papā chriſtiano vera pax eſt a dei voluntate non diuidi ⁊ in his ſolis que dei ſunt delectari. Ad deū quippe pacem habere eſt velle qđ iubet ⁊ nolle qđ prohibet. pax ergo nunciatur hominibus bone voluntatis .i. hominibus bonis. Per bonitatem em̄ voluntatis dicit homo ſimpliciter bonus: magis ꝙ per bonitatem aliarum potentiarum anime: q: voluntas mouet alias potentias ad act⁹ ſuos ⁊ ideo bonitas eius vel malitia in oēs alias redundat potentias ſicut influentia cauſe mouētis in motis ab ipſa. malis autē hominib⁹ nō eſt pax: q: nō eſt pax impijs. Ex hoc etiā verbo angeli ptꝫ ꝙ illa pax q principaliter p pphetas predicta fuit futura in aduētu xp̄i erat pax interior bone voluntatis: q: ſm ꝙ dicitur in prouerbijs. Non cōtriſtabit iuſtū quicquid ei acciderit. Pax autē tēporalis que fuit in aduētu chriſti pacatis omnibus gentib⁹ ſub imperio romano fuit figura huius pacis principaliter intētē. Et bene dicitur gloria deo: ⁊ pax hominibus: q: per chriſtū eſt pater glorificatus: ⁊ pax facta

xp̄s vn̄ dicit.

ſ.cor.j.

Moraliter qualiter ⁊ a quibus xp̄s inueniat.

Paſtori paſtoribus apparuit. Beda.

Qui paſtores dicēdi.

Nox.

vnuſquiſqꝫ fidelis.

militie ratio.

Gloria.

pax hominib⁹.

Ps. cxviij.

Leo papa ꝺ pace/vera

Bonitas voluntatis.

puerb. xij.

inter deū et hominē ac inter angelum ⁊ hominē ⁊ inter iudeū ⁊ gentilē. Laudamus te ⁊c. que ſequuntur in hoc cantico credit hilarius addidiſſe: et Anaſtaſius papa ſcōs inſtituit ipſū cātari in miſſa dieb⁹ dñicis ⁊ feſtiuis: q2 eſt cāticū gaudij ⁊ exultationis. De gaudio huius diei di·t Caſſiod. ſup illud ps. Hec eſt dies quā fecit dñs. Lȝ inqt deus cūctos dies creauerit: ſingulariter tñ hunc diez feciſſe dr: q̄ xp̄i dñi natiuitate ſacratus eſt: in q̄ merito exultare conuenit et letari: qm̄ in eo diabol⁹ ius pdidit: et ſalutē mūd⁹ accepit. Et notādū q̄ multitudo celeſtȝ angelo nūciāti ſociata eſt vt multitudo adueniens dcm̄ āgeli ꝯfirmaret. Et ſm bedā vno euāgelizāte āgelo mltitudo in ꝑſonā laudē ꝓrumpit creatoris et offm̄ ſuū deo īpendēs: et nos exemplo ſuo inſtruēs vt quoties ſacram eruditionem ex fratris ore audimus: vel ipſi que pietatis ſunt intra nos ad mentez reducimus ſtatim deo laudes corde ore et opere reddamus: et aperte demonſtrans qđ p hanc natiuitatē hoīes ad pacem vni⁹ fidei: ſpei et dilectionis atq3 ad gloriā diuine laudationis eſſent conuertendi. Deinde aſcendentes angeli in celū cū iubilo et canticis nūciauerūt hec ſlīr cōciuib⁹ ſuis. Tota igit̄ ſuperna curia exhilarata magnoq3 feſto facto ac laudibus et gratiarū actionibus deo patri exhibitis venerunt oēs p ordines ſuos videre faciem domini dei ſui: et adorātes eum ⁊ matrē ipſius cū omni reuerentia laudis eidem perſonabant et cantica: quis enim illorum talibus auditis nouis remanſiſſet in celo: quin viſitaſſet dominū ſuuȝ ſic humiliter cōſtitutū in terra? In nullo eorum cadere potuiſſet hec tanta ſuperbia. vñ Apl's. Et cuȝ introduceret primogenitū in orbē terrarū dixit. Et adorent eū oēs angeli dei. vñ Augu. In ſtabulo naſcit̄: et a matre maria vili faſcia cingit̄ ⁊ in p̄ſepio reclinat̄. Non erat ei cedrina domus nec lect⁹ eburne⁹ in quo pareret creatorē ⁊ olim poneret redēptorē. Idcirco velut exul ⁊ peregrina in aliena domo mundi dñȝ peperit et tāq̄ femina paup: nō ſericis: ſed pānis vilib⁹ inuoluit: et in p̄ſepio collocauit. Quem vt peperit ſtatim vt deuȝ adorauit. O ſtabulum felix preſepe beatū in quo naſcit̄ xp̄s et reclinat̄ olm de⁹. Ibi fuerūt obſtetrices angelice poteſtates et ſolatium angelorūȝ: ibi erant milia milium exultantiū. Ibi vagiebat xp̄s in ſtabulo et fiebat leticia magna in celo. Plorabat ī p̄ſepio chriſtus: ⁊ tñ đ ipſo exultat multitudo celeſtȝ exercit⁹: reſonans deo gloriaȝ altiſſimis: et in terra pacē annūciās hoīb⁹ bone volūtatȝ: q2 bonitas celi nata erat in terris. Deſcenderat pax vera de celo: et inde angeli gratulantes decantabāt gloriā in altiſſimis deo.

Exultāt āgeli: cōtremiſcit maria mater dei effecta. Gaudent angeli de xp̄o tripudiando ſecure: an̄ quem ſtat mr̄ cuȝ magno tremore et timore: exultat et cū exultatione timida perſeuerat. H̄ Augu. (Poſt h̄ paſtores loquebant̄ adinicē dicētes. Trāſeam⁹ vſq3 betleem) de qua nobis dcm̄ eſt (⁊ videam⁹) ibi oculis noſtris (hoc v̄bum) id eſt iſtam rē dignā v̄bo vel recordatione que res facta ⁊ impleta eſt: quā reȝ (dñs fecit) q2 ali⁹ facere non potuit (et oſtendit). i. reuelauit (nobis) quaſi dicerent. Videam⁹ puerum natū per verbū angeli nobis ſignatuȝ. Verbū eīm vel ſermo in ſacra ſcriptura ſepe pro re digna v̄bo accipitur: vt in Eſa. Non erat v̄bum in domo ſua: id eſt res grandis quā nō oſtenderet eis. Vel hoc verbum videamus quod erat in principio apud patrem quō factum eſt: quia cum caro domini noſtri vř v̄bū vř quod filius eſt (quod factum eſt) quod tota trinitas incarnari conſtituit: et ſic factum hominem ſcȝ mortalem oſtendit nobis: q2 in deitate videri non poterat. (Et venerunt feſtinantes) principaliter ex vehementi gaudio et deſiderio videndi infantem natum: et ſecundario: vt citius redirent ad gregem ſuum ſine cuſtodia dimiſſum: in quo notatur eorum deuotio et ſolicitudo querendi: nemo enim cū deſidia querens chriſtum inuenire meret̄. Ad quē ſm Bedā feſtinānter ire eſt non pedum greſſus accelerare: ſed in fide ſemp ac virtute ꝓficere. (Et inuenerūt mariā ⁊ Joſeh ⁊ infantē poſitum in p̄ſepio) Ex abundantia quippe pacis qua tunc homines gaudebant et ꝓpter hoſpitū ſupueniētiū frequentiā porte nō claudebant̄ ideo paſtores nocte intrare et ad puerum venire poterant. Inuenitur xp̄s cum maria virgine et Joſeph viro iuſto et in preſepio: per quod docemur qđ qui vult inuenire xp̄m: debet habere mundiciam cordis reſpectu ſui: qđ p mariam v̄ginē: iuſticiam reſpectu proximi: qđ per Joſeph iuſtum: ⁊ humilitatē ac reuerentiā reſpectu dei: qđ p hūilē p̄ſepiū innuit̄. Inuenit̄ aūt xp̄s mediante maria et ioſeph. i. contēplatione ⁊ actiōe: in cuius figurā iacob q̄ et iſrael. i. videns deū dict⁹ eſt: vtrāq3 vxorē ſcȝ rachel ⁊ aliā habuit. (Vidētes aūt) oculis corpalib⁹ ⁊ exteriorib⁹ pueꝝ ſȝ carnē (cognouerūt) cogitatiōe intellectuali: ⁊ p fidē interi⁹ (de v̄bo). i. filio dei dictum eſſe (qđ dictū erat illis de puero hoc) et ſic p cognitionē hūanitatis venerūt ad cognitionē deitatis: q2 (vt p̄dictū eſt) non ſolū exteri⁹: ſȝ etiā interius fuerūt illuminati de cognitiōe v̄bi incarnati. Et adorātes puerū referebāt q̄ ab āgelis audierāt (Et oēs q̄ audierūt mirati ſunt) (⁊ đ īcarnatiōis miſterio ⁊ de paſtoꝝ atteſtatione. ¶ Moralr̄ ex p̄miſſis nota q̄ volentibus ſpūaliter inueni

Margin notes:

De gaudio natalis dñici. Caſſiodorus

Beda.

Apoſto. Heb. j.

Augu. de hūilitate naſcentis xp̄i.

Verbū. i. ſacra ſcriptura. Eſa. xxix.

Beda.

Cur porte aperte erant.

Moraliter Inueni

re chriſtū volentib⁹ neceſſaria.

re xp̄m:tria ſunt neceſſaria: ſcʒ colloqui p̲ meditationē ſcripturarū:tranſire p̲ ꝯtēplationē creaturaꝝ:feſtinare p̲ deguſtationeʒ gr̄arū. Uel volētes inuenire xp̄m debemus colloq̄ per pctōꝝ cōfeſſionē:tranſire p̲ carnaliū ꝛ tpaliū abiectionē feſtinare p̲ feruētis deſiderij accelerationem:et hoc vſq; in bethleem.id eſt domum panis per diuinoꝝ deguſtationē. Et tūc inueniem⁹ xp̄ʒ in preſepio cordis nr̄i per delitioſam ſue pn̄tie exhibitionem cuius delitie ſunt eſſe cum filiis hoīm.

Moraliter et anagogice.

Moraliter ēt et anagogice per bethleem que interpretatur domus panis pr̄ia celeſtis deſignat quia ibi eſt ille btūs panis de quo infra dicitur. Btūs qui manducat panem in regno dei. Ad hanc bethleem triplici tranſitu peruenitur. Primus eſt de vitijs ad virtutes. Secundus de virtute in virtutem. Tertius eſt ex hoc mundo ad patrem ſiue de morte ad vitam. Igit̄ ſm̄ conſilium Bede. Tranſeamus etiā nos exēplo hoꝝ paſtoꝝ vſq; in bethleeʒ ciuitatē dauid cogitādo:ac recolam⁹ amādo ꝛ incarnationē xp̄i dignis honorib⁹ celebrando. Tranſeam⁹ ēt abiectis carnalib⁹ ꝯcupiſcētijs toto deſiderio mētis vſq; in bethleē ſupnā.i. domū panis viui:nō manufactā ſʒ eternā i celis:ꝛ recolamus amādo:qꝛ ꝟbū caro fcm̄ illuc carne aſcēdit ibiq; ſedet in dextera patris:illuc eū tota ꝟtutū inſtātia ſequamur ꝛ ſolicita cordis ac corpis caſtigatione procurem⁹:vt quē illi in p̄ſepio videre vagientem:nos in pr̄is ſolio mereamur videre regnantē. Non eſt tanta beatitudo cū deſidia ac torpore q̄renda ſed alacriter ſunt xp̄i ſequenda veſtigia. Et ſicut illi videntes cognouerunt:ſic et nos que dicta ſunt de ſaluatore nr̄o plena dilectione feſtinem⁹ amplecti:vt hec in futuro perfecte cognitionis viſu comprehendere valeamus. (Maria autē) prudētiſſima (conſeruabat) in ſcrinio pectoris ſui (oīa ꝟba).ſ.de annunciatione angelica:de exultatiōe ioannis in vtero:de ortu ſaluatoris:de cantico angeloꝝ:ac de apparitione ꝛ fide paſtoꝝ (cōferēs ea in corde ſuo) cum ſcriptis prophetaꝝ.

g Maria diſcipula optima.

Ecce ergo optima diſcipula q̄ audita conſeruabat memorie cōmendādo ꝛ oīa nihil obliuiōi dādo:et ꝯferēs obſeruata frequenter repetēdo. vnde fuit archa ꝯtinens diuinoꝝ eloqoꝝ archana. Conſeruabat ḡ oīa ꝛ mēorie ꝯmēdabat vt poſt ea ip̄a docente ꝛ narrāte ſcriberent: ꝛ in vniuerſo mūdo p̄dicarent. Ab ip̄a enim apl̄i pluria de geſtis dn̄i didicerunt:maxie ea q̄ geſſit anq̄ eos vocaret:et ad ip̄am oēs q̄ſi ad magiſtrā recurrebant. Et qꝛ ſctās ſcripturas legerat ꝛ prophetias ſciebat ꝯferebat q̄ ſecū ſunt acta ꝺ dn̄o cū his q̄ nouerat a pphetis ſcripta de eo attēdēs prudenter quō pphetie implebant in puero nato, Cōferens ergo ea que in puero fieri videbat cū illis que de eo in oraculis prophetarū legerat:tāto verius eū deū eſſe credebat quāto ea q̄ de illo legerat in eo compleri cernebat. Et iſta collatio erat ei delectabilis valde et vtilis eccl'ie quia ſm hiero.

Hiero. De maria in terris relicta.

Ipſa poſt aſcenſionem filij ſui remāſit ad tps in terris cum apl'is vt eos pleni⁹ inſtrueret:qꝛ oīa familiarius viderat ꝛ tractauerat: pp̄ter qd̄ melius exprimere poterat. Ait em̄ ꝺt hier. qd̄ melius nouim⁹:meli⁹ pferim⁹. Maria ergo ꝟginalis pudicitie iura cuſtodiens ꝛ non minus pudica ore q̄ꝫ corpore ſecreta xp̄i q̄ nouerat nulli diuulgare volebat: ſed tacito corde ſcrutans cōgruū tp̄s quo de⁹ hec diuulgari vellet ꝛ quō vellet reuerenter expectabat conferens ea q̄ viderat circa ſe acta et q̄ in ſcripturis legerat agenda. Legerat enī in Eſa. Ecce virgo concipiet et pariet filiū:et videbat ſe virginē ꝛ cōcepiſſe peperiſſe. *Eſa.vij* Legerat. Cognouit bos poſſeſſorē ſuum et aſinus p̄ſepe domini ſui et videbat dei et ſuuʒ filium inter hec animalia vagientē in preſepio. *Eſa.j.* Legerat. Egredietur virga de radice ieſſe ꝛc.et videbat ſe de ſtirpe dauid ortam et natam. *Eſa.xj.* Legerat. Nazareus vocabit̄ puer iſte:et videbat ſe in nazareth de ſpū ſancto concepiſſe. *mat.ij. Ibidē.* Legerat. Et tu bethleem terra iuda ꝛc.et videbat ſe in bethleem peperiſſe. *et micheē.vj.* Comparat ergo ꝟba prophetarū et q̄ legerat factis ꝛ his q̄ audiebat et videbat. ꝛ in omnibus vna mater ſapientie cernit cōcordiā ꝛ hʒ certa fidei augmenta.

T Mater dei maria. Anſelm⁹.

O quātuʒ gaudere poterat cū ſe matrem dei cognoſceret:qꝛ vt ait Anſel. Solum de ſancta maria virgine p̄dicare q̄ꝫ dei mater eſt:excedit omnem altitudinē que poſt deū dici vel cogitari poteſt. (Paſtores) autē (abierunt cū gaudio) ingēti (ꝛ reuerſi ſunt) ad curā ꝛ cuſtodiā gregis ſui (glorificātes) corde (ꝛ laudantes) ore (deū) tanq̄ꝫ autorem ꝛ opificem (in oīb⁹) i.de oīb⁹ (que audierant):ſcʒ ab angelis (et viderant) in bethleem proprijs oculis (ſicut dictū eū) ab angelo (ad illos). id eſt i hoc gloriā deo laudeſq; referebant:q̄ꝫ non aliud venientes inuenerant q̄ꝫ ſicut ad illos dictum erat. Ipſi enim de tā eximio bn̄ficio toti mūdo generaliter collato:ꝛ eis ſpecialiter oſtēſo grati exiſtentes deuotionē ſuaʒ in laude dei eructabāt ꝛ deū glorificabāt. In hoc ēt reputabant deuoti qꝛ poſt cōtemplationem ſaluatoris reuertūtur ad exercitium actionis.

Reuerſio paſtorum ad greges. ezechi. j.

In quo dat̄ forma paſtoribus eccleſie q̄ ſio alijs dormiētibus debēt vigilare ꝛ ire aliq̄n in bethleē contēplatiōis:et ad ſtudium ſacre ſcripture vt ibi pane celeſti reficiant̄:et refecti pane doctrine ad paſcendū gregem reuertant̄. Unde in ezechiele. Alalia ibāt ꝛ reuertebant̄. Uade nunc et tu ad videndū verbum pro te carnem factum et geni-

Medi-tatio hyſto-rie di-cte.

bus flexis adora dn̄m tuū et eius matrem
ac reuerenter ſaluta Joſeph ſanctū ſenem:
Deinde oſculare pedes pueri ieſu iacentis
in preſepio: ⁊ roga dominā vt eum tibi por-
rigat vel accipere ꝑmittat. Accipe ergo eū
ad te et inter brachia tua retine. Jntuearis
faciē eius diligenter ac reuerēter deoſcu-
lare ⁊ delecteris in eo ex corde. Confidēter
hec facere potes: qꝛ pro ſalute eorum venit
ad peccatores et cum eis humiliter cōuer-
ſatus eſt ⁊ tandē ſe e'ꝫ in cibū dimiſit: vnde
benignus dominus patiēter permittet pro
tuo velle ſe tāgi: nec imputabit p̄ſumptioni
ſed amori. Semper tamen cum reuerentia
et timore hoc facias: quia ipſe ſanctus ſan-
ctorum eſt. Poſtea redde ipſum matri ſue ⁊
conſpice ſtudioſe ꝙ̄ diligenter et ſapienter
eum lactat et gubernat ac cetera obſequia
ei facit. Sta et tu ad ſeruiēdum paratus et
adiuua eā ſi potes. Jn his delectari: iocun-
j.Pe.j. dari et ſedule meditari memento: et ꝙ̄tum
potes ſta familiaris domine et puero ieſu
et intuearis faciem eius ſepe: in quem deſi-
derant angeli proſpicere ſemper: tamen vt
dixi cū reuerentia et timore ne patiaris re-
pulſam de preſumptiōe. Reputare enim te
debes indignum in conuerſatione talium
Anſel. et tantorū. vnde Anſel. Hinc matrem cum
omni deuotione in bethleē ꝓſequere et in
hoſpitiū diuertens cum illa aſſiſte et obſe-
quere parienti locatoq̄ꝫ in preſepio paruu-
Eſa.ix. lo erumpe in vocē exultationis: ⁊ clamans
cum Eſa. paruulus natus eſt nobis: et fili⁹
datus eſt nobis: et amplectere illud diuinū
et dulce preſepium. Mitiget verecundiam
amor: timorem depellat affectus: vt ſacra-
tiſſimis pueri pedibus labia figas: et oſcu-
la gemines. Deinde paſtorū excubias men-
te pertracta: angelorum currentem exerci-
tum admirare: celeſti melodie tuas inter-
pone preces ſimul corde et ore decantans.
Augu. Gloria in excelſis deo: ⁊ in terra pax hoībus
bone volūtatis. vnde ⁊ Augu. Angelorū vo
cem ꝑ quā dn̄s ieſus xp̄s nat⁹ virginis par-
tu paſtorib⁹ nūciatus eſt: cū euāgeliū lege-
ret audiuimus. Gloria in excelſis deo: ⁊ in
terra pax hoībus bone volūtatis. Feſta vox
gratulatoria: nō vni femine cui⁹ vterus edi-
derat prolē ſꝫ humano generi cui virgo pe-
perit ſaluatorē. Dicamus ergo et nos ⁊ ꝙ̄-
ta poſſum⁹ cū exultatione dicamus inꝙ̄ et
nos fideli corde: deuota voce. Gloria in ex-
celſis deo: ⁊ in terra pax hoīb⁹ bone volūta
tis: ⁊ hec verba diuina has dei laudes: hoc
euangeliū gaudiū quāta valemus conſide
Grego. ratione ꝓſpectū: fide et ſpe ⁊ charitate me-
nazāze ditemur. vñ etiā Grego. nazāzen⁹. Cū paſto
nus. ribus puerū venerare: cum angelis hymnū
ij. Reg. dicito: cū archangelis chorū ducito. Exulta
vj. et ſi non potes: vt Joānes ex vtero: certe ve-

lut dauid in collocatione arche teſtamenti
tripudia venerare natiuitatē: per quā ter-
rene natiuitatis vinculis liberatus eſt. hec
Grego. Venias et nihilominus quotidie vt
videas ieſum in p̄ſepio ſpirituali. ſ. in alta-
ri vt carnis ſue frumento merearis cū aia-
bus ſanctis refici. Et ſciēdum ꝙ triplex eſt Natiuitas xp̄i triplex
xp̄i natiuitas: ſcꝫ diuina: hūana: ⁊ gratuita.
Prima ē ex p̄re eternalr̄. Scd̄a ex m̄re tpa-
liter. Tertia in mente ſpūaliter. Et iſte tres Subſtantia xp̄i triplex.
natiuitates ſumunꝰ ſm tres xp̄i ſubſtātias
q̄ ſunt deitas: caro: et ſpirit⁹. Nam ex patre
naſcitꝰ deus: ex matre caro: in mēte naſcitur
per gratiā ſpiritusſanctus. Ex patre naſcitꝰ
ſemp. Ex matre ſemel. Jn mēte ſepe. Scd̄m
natiuitatē diuinam chriſtus hꝫ patrē ſine
matre: ſm humanam matrē ſine patre: ſm
gratuitā habet p̄rē ⁊ matrē ſm illud. Qui- Math. xij.
cūq̄ꝫ fecerit voluntatē patris mei qui in ce
lis eſt ipſe meus frater et ſoror ⁊ mater eſt.
Has ↄ̄o xp̄i natiuitates rep̄ſentat eccleſia
in die natiuitatis eius. Primā natiuitatem
repreſentat in miſſa q̄ cantatꝰ in nocte: quia
diuina natiuitas eſt nobis occulta. Scd̄am
repreſentat ī miſſa q̄ cātatꝰ in aurora: qꝛ na-
tiuitas humana fuit partim occulta. ſ. ꝙ̄tū
ad modū: ⁊ partim manifeſta. ſ. ꝙ̄tū ad effe-
ctū. Tertiā repreſentat in miſſa q̄ cantatꝰ in
die: quia gratuita natiuitas manifeſta eſt
in aīa in qua xp̄s cōcipitꝰ ꝑ affectū: naſcitur ✠ Bethleem cōmendatio.
ꝑ effectū: nutritꝰ ꝑ ꝓfectū. Honora tūc ⁊ ve-
nerare ciuitatē bethleē puſillam ⁊ minimā
per quam tibi regreſſus patefactus eſt ad
paradiſum ⁊ ad patriā. Hec ciuitas ſpacio
modica primo dicta eſt effrata: ſed poſtea
facta eſt ibi fames magna qua trāſeūte fa-
cta eſt ibidem magna abundantia: et tunc
vocata eſt bethleē id eſt domus panis pro-
pter euentū abundantie ſupueniētis. Hec
ciuitas nō eſt minima in principib⁹ iuda. i.
dignitatis excellētia: quippe qꝛ conſcia mi- Miſteria in bethleem facta.
ſteriorum ante chriſti aduentū. Jbi eīn vn-
ctus fuit dauid ibi ſacrificiū ſolēnizatū: ibi
connubium Ruth et booꝫ celebratū in quo
prefigurabatꝰ hūanitatis et diuinitatis cō-
nubiū: verū ſacrificiū ⁊ immutabile regnū.
Jtem conſcia gaudiorū in aduentu xp̄i. O
quis digne penſet gaudiū angelorum lau-
dantiū: paſtorū videntiū regū adorantium
populorū credentiū. Jtē cōſcia martyriorū
poſt aduentū chriſti: quādo Herodes fecit
infantes occidi. Sed maxime beata in ger-
mine quia inde exijt germen nobile ſcilicet
dux ⁊ dominator: germen vtile reꝫēs popu-
lum iſrael. De cui⁹ ciuitatis laude ſic dicit
Bern̄. O bethleem parua ſed magnificata Ber. de laude bethleem.
a domino. Magnificauit te qui fact⁹ eſt in
te paruus ex magno. Que ciuitas ſi audiat
nō inuideat p̄cioſuꝫ ſtabulū illd̄: ⁊ illi⁹ p̄ſepū
gl̄iaꝫ. Vbiq̄ꝫ gl̄ioſa dicta ſunt de te ciuitas

dei:vbiq3 canit:qr homo natus eſt in ea:et ipſe fundauit eā altiſſim⁹.hec Bern̄. Beth=

Beth= leē ſit⁹.

leē ſita eſt in mōte longo ſed arcto ab oriē=te ſe extēdens in occidentē:in cui⁹ fine oriē=tali ſub rupe quadā que erat in quodā di=uerſorio:illuxit nobis ſol iuſtitie chriſt⁹ de⁹ noſter ⁊ cōtra occidētē ad quatuor vel qnq3 pedes erat preſepe iumētorū in quo dulcis puer ille fuerat reclinatus.

Tēplū in beth leem.

Jn hac ciuitate eſt ſancta et venerabilis ac mire pulchritu=dinis ⁊ deuotionis eccleſia cathedralis cō=ſecrata in honorem beate virginis Marie: quā edificari fecit btā Helena mater Con=ſtantini impatoris i qua eſt crypta ⁊ in illa pulcherrimū altare marmoreū in loco vbi virgo maria peperit:et xp̄s naſci voluit. Et etiā in ipſa eccleſia capella pulcherrima et deuota:in qua erat illud p̄ſepiū venerabile et diuinū. Jn eadē eccleſia ſepulchrū inno=centiū:et ſepulchrū btī Hieronymi. Jbi btā Paula et euſtochiū requieſcūt.

Ciſter= na in quam ſtella cecidit.

Jbiq3 eſt ci=ſterna in quā ſtella dux magorū dr̄ cecidiſ=ſe.Hāc ſanctā ⁊ deo dilectā ciuitatē beatus Hieronym⁹ preelegit vt ibidē dn̄o deſerui=ret.Beata etiā paula ⁊ euſtochiū filia eius cum multis alijs virginibus in monaſterio ſanctimonialiū dei ſeruitio ⁊ diuine contē=plationi deuotiſſime vacātes regnū mūdi et omnē eius ornatū propter amorē dn̄i nr̄i ieſu xp̄i ⁊ loci deuotionē contēpſerūt.Mul=ti quoq3 ex his qui deſiderio terre ſancte de terra ⁊ de cognatione ſua:⁊ de domib⁹ pa=trum ſuorum exierunt:licet turba ⁊ tumul=tus hoīm plerūq3 religioni ſint impedimē=tum:maluerunt tn̄ inter turbas populoru3 corporaliter habitare q̄ ſanctarū ciuitatū

Ciuita tes a chriſto ſpāliter electe.

quas chriſt⁹ ſpecialiter elegit ſc3 Hieruſa=lem Bethleem et Nazareth que tanq̄ celle aromatice ſaluatoris cōuerſatiōe redolent habitatiōe priuari. Jn nazareth eīn de ſpū ſctō et maria virgine fuit dn̄s cōceptus.Jn bethleē natus.Jn hieruſalē pro ſalute no=

Adā ſe= cūdus pim⁹.

ſtra crucifixus mortu⁹ ⁊ ſepult⁹.Jn bethleē ergo ſecundus adā eſt nat⁹ de qua ad ſeptē miliaria vel circa cōtra auſtrū eſt ebron ci=uitas : vbi in agro damaſceno fuit primus Adā de rubra terra formatus : de quo agro ad iactū arc⁹ eſt ſpelūca duplex:vbi ipē adā cū cōiuge ſua eſt cōdit⁹ et ſepult⁹:tres ma=gni patriarche.ſ.abraā:yſaac:et iacob cum cōiugib⁹ ſuis. ¶ Chriſtus itaq3 nat⁹ eſt vt captiuū hoīe3 liberaret.

Y

Figu= re nati xp̄i. Ge ne.xl.

Et hoc prefiguratū fuit in pincerna pharaonis : cui in carcere videbat q̄ coram ſe vitis de terra creſcebat habens tres propagines ſeu ramos q̄ cepit florere ⁊ vuas pducere quas in calicē pha=raonis exprimens potū pharaoni offerebat qui ſm ſomniū interp̄tationē poſt tres dies liberat⁹ eſt.Sic cū gen⁹ humanū miſerabi=lē ſuſtineret captiuitatē:vitis.i.xp̄s de ter=ra ſola.ſ.maria excreſcebat q̄ in ſe tres pro=pagines.ſ.carnē:aīam:deitatē habebat:vel tres ppagines ſunt tres pſone ſctē trinita=tis. Tertia vero die poſtq̄ vinū ſanguinis ſui in cruce eſt exp̄ſſum et regi celeſti obla=tū:nūc gen⁹ hūanū de captiuitate eſt egreſ=ſum. Hoc vinū regē celeſtem ita inebriauit q̄ oēm offenſam humano generi relaxauit. Hoc vinū nobis ſub ſacro reliqt : vt quoti=die regi celeſti pro mundi offenſa offerat:qr quotidie a mūdo offendit. Vn̄ cū xp̄s naſce=ret vinee engaddi floruerūt ⁊ xp̄m verā vitē veniſſe oſtēderūt.

Vinee engad= di flo= ruerūt.

¶ Modus autē natiuita=tis xp̄i figurat⁹ eſt in virga aaron q̄ floruit ⁊ fructū amigdalinū ptulit. Sicut eīn vga illa mirabiliter ꝯ naturam germinauit:ſic Maria ſupra ordinē nature mirabiliter fi=liū gn̄auit.

natiui. xp̄i mo dus fi= gurat⁹

Virga aaron ptulit fructū ſine plātatiōe. Maria genuit filiū ſine virili cō=mixtiōe.Jn teſta amigdalina dulcis nucle⁹ latebat:i teſta carnis xp̄i dulciſſima deitas abſcondita fuit.

Virga aaron. ꝫ

Jn virga aaron inuenim⁹ frondiū viriditatē:florum ſuauitatē:et fru=ctuū vbertatē:ſic maria habuit viriditatē virginitatis ſuauitatē pietatis : et vbertatē ppetue ſatietatis. Non ſolū aūt xp̄s iudeis ſed ⁊ paganis ortū ſuū p̄monſtrauit:qr oēs hoīes ſaluos fieri voluit.Vn̄ octauianus q̄ tūc toti mūdo dn̄abat:⁊ iō a romanis tanq̄ de⁹ reputabat ſibyllā pphetiſſam ꝯſulebat ſi in mūdo aliqs eo maior futurus erat.

Octa= uian⁹.

Eo=dem aūt die qn̄ xp̄s in iudea naſcebat ſybil=la rome circulū aureū iuxta ſolē contēpla=bat:in quo circulo virgo pulcherrima reſi=debat q̄ puerū ſpecioſiſſimū i gremio gere=bat.Quod illa ceſari octauiano mōſtrauit ⁊ regē potentiorē ipſo natū eſſe intimauit.

Solen= nitatis huius magni= tudo.

¶ Meditari ergo debes cum gaudio q̄ta ſit hodierna ſolēnitas. Hodie nāq3 nat⁹ eſt xp̄s:⁊ ſic vere eſt dies natalis regis eterni et filij dei viui.Hodie puer nat⁹ eſt nobis:⁊ fi=lius datus eſt nobis. Hodie ſol iuſtitie q̄ in nubib⁹ erat clare fulſit. Hodie ſponſus ec=cleſie electorū caput de thalamo ſuo pceſ=ſit. Hodie ſpecioſus forma pre filijs hoīm deſideratā faciē eius oſtēdit. Hodie illuxit nobis dies redemptionis noſtre reparatio=

Titu. iij. Bern.

nis antique felicitatis eterne. Hodie pax eſt nūciata nobis hoīb⁹ vt canit in hymno angelico qui hodie eſt factus.Hodie vt cā=tat eccleſia p totū melliflui facti ſunt celi. Hodie apparuit benignitas et humanitas ſaluatoris nr̄i dei:qr vt dicit Bern̄. Poten=tia apparebat in rerū creatiōe:ſapiētia vo in earū gubernatione:ſed bonitas mie ma=xime nūc apparuit i hūanitate.Hodie ado=ratus eſt deus in ſilitudine carnis peccati. Hodie ⁊ nos cū xp̄o ſum⁹ cōgeniti:qr gn̄a=tio xp̄i origo eſt ppl'i xp̄iani. Hodie illa duo miracula cōtigerūt q̄ oēm ſuperāt intellectū

ꝛ ſola fides apprehēdere pōt.ſ.ꝙ deus naſcitur ꝛ virgo parit. Hodie aliorū miraculorū claruit multitudo. Deniqꝫ oīa que de īcarnatione dicta ſunt quaſi hic clarius eluceſcūt. ibi inchoata: hic manifeſta videas: nūc illa ac iſtis cōiunge ꝛ applica. Merito ergo eſt iſta dies gaudij ꝛ exultationis ac letitie magne nimis. ¶ Oratio.

IEſu dulcis q̇ de ancilla hūili hūilis nat⁹ te humilr natū hūilitatis pānis iuolui: et in pſepio reclinari voluiſti da mihi clemētiſſime dn̄e p tuā inenarrabilē natiuitatem renaſci in me noue vite ſanctitatē: ꝛ ſic ſub habitu ꝛ pānis me religiōis hūiliari vt iter arcta reglaris diſcipline ſtudia velut in q̇dā pſepio reclinat⁹ ad culmē vere hūilitatꝫ valeā attingere: ꝛ q̇ nr̄e hūanitatis et mortalitatis fieri dignat⁹ es ꝑticeps: da mihi tue diuinitatis ꝛ eternitatis eē ꝑticipē. Amē.

¶ De circunciſiōe domini. Correſpondet euangelio. Poſtquā conſummati ſunt dies octo ꝛc. Capitulum.x.

Poſtq̄ autē cōſummati (ꝛ impleti) ſūt dies octo (.ſ.a natiuitate dn̄i vtrāqꝫ extremitatē cōputando) vt circūcideret puer (ſm legis pceptū: qꝛ hoc erat tp̄s circuncitioni deputatū) vocatū (ꝛ declaratū) eſt nomen eius (eſſe) Jeſus (.i.ſaluator: qꝛ ī circūciſiōe ſolebat nomē īponi) qđ (.ſ.nomē iā an̄ impoſitū eſt a deo) vocatū (.i.pnūciatū) ē ab angelo p̄uſq̄ in vtero (.ſ.virginis) cōciperet de ſpū ſancto. Rit⁹ circūciſiōis a beato patriarcha abraā exordiū ſumpſit qn̄ ꝛ noīs amplificationem accepit. nā cū ſignaculo circūciſiōis augmētū ꝛ immutationē promeruit noīs: vt q̇ pri⁹ dicebat abrā.i.pater excelſus: deinceps ob meritū fidei diceret abraā.i.pater multarū gentiū. Nec ſolū ipſe ſed etiam venerabilis vxor eius augmentū cū noīs mutatione ꝓmeruit: vt q̄ prius dicebat ſaray.i.princeps mea ꝛ dom⁹ ſue tm̄: deinceps diceret ſara.i.princeps oīm recte credentiū feminarū. Ex hoc ergo in cōſuetudinē venit qđ ad huius rei imitationē noīa imponerent pueris in die circūciſionis eorū ꝛ ſic puero ieſu eſt factū. Ab hūilitate ergo q̇ eſt radix ꝛ cuſtos virtutū Jeſus ſumēs initiū circūciſionis accepit ſignaculū vt ꝓ te ſanguinis ꝓ̄tiū nō tardās effundere ſe tuū veriſſimū ſaluatorem oſtēdat patrib⁹ tā v̄bo q̄ ſigno repromiſſuꝫ eiſqꝫ aſſimilatū ꝑ oīa p̄ter ignorantiam et pctm̄. Duo magna hodie ſunt facta. Primū qꝛ nomen.ſ.eius eſt manifeſtatuꝫ quod ab eterno erat ſibi impoſitum: ꝛ ab angelo (p̄uſq̄ in vtero cōciperetur) vocatum. Angelus enim gabriel miſſus ad mariam ait. Ecce cōcipies in vtero ꝛ paries filium et vocabis.ſ. in circunciſione nomen eius ieſum.ſ.a deo patre ſibi īpoſitū. vn̄ in Eſa. Et vocabit tibi nomē nouū: qđ os dn̄i noīauit. ſm Origen̄. vocabulū ieſu dulce ꝛ glorioſum oī adoratu cultuqꝫ digniſſimū nomē qđ eſt ſuper oē nomen nō decuit primū ab hoībus appellari: neqꝫ ab eis offerri in mundū: ſed ab excellentiori quadā maioriqꝫ natura. Hoc ergo nomē ei innatū eſt: vt em̄ ſaluator ſit a propria natura hꝫ. Et q̄uis hoc nomē alijs ante fuerit īpoſitū: tn̄ fuit nouū in xp̄o inq̄tuꝫ fuit impoſitum ab hac ꝓprietate: qꝛ eſt ſaluator oīm: que in alijs nō fuit: lꝫ ſalutem in aliquo facto ꝑticulari fecerint. Jeſus enim hebraice ſaluator interp̄tat latine. Dr̄ aūt ſaluator. Prio a potētia ſaluādi: ꝛ ſic cōuēit ei hoc nomē ab eterno. Scđo ab habitu ſaluandi: ꝛ ſic fuit impoſitū ab angelo ꝛ ei conuenit a cōceptiōis ſue principio. Tertio ab actu ſaluandi: ꝛ ſic fuit vocatū nomē in circūciſione: ꝛ cōuenit rōne paſſiōis ſue. Igit ſm Chri. Hoc nomē dei quo ieſus ex vtero virginis nūcupat nō nouū eſt ei ſꝫ antiquū qꝛ ieſus.i.ſaluator vocat⁹ eſt ſm carnē qui erat ſaluator ſm diuinitatē. Unde cōſidera dignitates hui⁹ noīs. Prio ꝙ hoc nomē fuit ab eterno preordinatū ꝛ cōſecratū. Secūdo fuit diuino ore noīatū. Tertio patriarchis ꝛ patrib⁹ ātiq̇s deſideratū. Quarto a ꝓphetis ꝓphetatū. Quinto ab antiquo.ſ. in ieſu naue: q̇ ꝛ ioſue dr̄ p̄figuratū. Sexto ab āgelo virgini ꝛ ioſeph p̄nunciatum. Septimo a beata virgine predicatū. Octauo a ioſeph hodie impoſitū. Nono ab angelis diuulgatum. Decimo ab apoſtolis magnificatum. Undecimo a martyribus teſtificatuꝫ. Duodecimo a cōfeſſoribus collaudatū. Tredecimo a ſctis virginibus tanq̄ oleum effuſum preguſtatū. Decimoquarto a fidelibus veneratum. Eſt autē ſm Aug. differētia inter nomen ieſus ꝛ nomen xp̄s: qꝛ nomen ieſus eſt nomen propriū: ſed nomē chriſtus eſt nomen cōmune ꝛ ſacramenti. Itē nomen xp̄s eſt nomē grē: ſꝫ nomē ieſus eſt nomē glie. Sicut em̄ hic ꝑ gratiā baptiſmalē a xp̄o dicūtur xp̄iani: ſic in celeſti glia ab ipſo ieſu dicemur ieſuite.i.a ſaluatore ſaluati. Et q̄ta eſt differētia inter grām ꝛ gloriam: tanta differētia pōt dici inter nomen ieſus ꝛ xp̄s. Moraliter ſcđm Bedam ſicut Chriſtus in ſua circunciſione corporali accepit hoc nomen ieſus: ita electi in ſua circunſione ꝑticipāt iſto noīe: vt ſicut ipſi a xp̄o dicti ſunt

Magis duo hodie fctā
Eſa.lxij
Origenes de noīe ieſu.
Jeſus.
Chriſ.
Dignitates noīs ieſu.
Augu. De differētia noīm ieſu xp̄i.
Moraliter.
Excellētie noīs ieſu.

xpiani: ita a ſaluatore vocent ſaluati. Quod etiã nomẽ eis nõ ſolũ priuſq̃ in vtero eccleſie p fidẽ cõciperentur: ſed ante ſecl'a a deo vocatũ eſt. Hoc eſt ergo nomẽ qḋ eſt ſuper omne nomẽ. Nec eñ eſt aliud nomẽ ſub celo datũ hoibus in quo oporteat nos ſaluos fieri. Nomẽ qḋ ſm Ber. eſt mel in ore: in aure melos: l corde iubil⁹. Nomẽ qḋ inſtar olei lucet predicatũ: paſcit recogitatũ: lenit ꝛ vngit inuocatũ. Et ſm Petruꝫ rauen. Hoc eſt nomen qḋ dedit cecis viſum ꝛ ſurdis auditũ: claudis greſſum ſermonẽ mutis: vitam mortuis: totãq; diaboli poteſtatem de obſeſſis corporibus virt⁹ huius nominis effugauit. De hoc noie dicit Anſel. Jeſus eſt nomẽ dulce nomẽ delectabile: nomen confortans pctõrẽ: ꝛ nomẽ beate ſpei: ergo ieſu eſto mihi ieſus. Nomẽ ieſu eſt virtuoſum iuxta illud apoſtoli. Abluti eſtis: ſanctificati eſtis: iuſtificati eſtis in noie dñi noſtri ieſu chriſti. Habet eñ nomẽ ieſu virtutẽ ablutiuã quo ad peccati maculã: virtutẽ ſanctificatiuam quo ad culpã: ꝛ virtutẽ iuſtificatiuã quo ad reatũ. Cũ igit tria ſunt in peccato .ſ. macula culpa: ꝛ reat⁹: ptꝫ ꝙ quo ad omnia iſta peccatũ remittit p nomen ieſu. Unde Johãnes Remittuntur vobis peccata ꝑpter nomen eius. Jn hoc noie oẽ genu flectitur celeſtiũ: terreſtriũ ꝛ infernorũ. Hoc nomen domini q̃cunq; inuocauerit ſaluus erit. De hoc quoq; noie ipſe dñs ait. Quicq̃d petieritis pr̃em in noie meo dabit vobis. Hoc igitur noie in omnib⁹ orationib⁹ vti debem⁹ ac petitiões in noie chriſti formare: ꝛ propter hoc oratiões eccleſie in fine formãtur in chriſti nomine dicendo per chriſtum dñm noſtrũ: vel aliquid ſimile. Jn hoc noie ille nõ petit qui cõtra dei diſpoſitionẽ ꝛ cõtra ſuã vel aliorũ ſalutẽ petit: imo vero q̃ taliter petit cõtra hoc nomẽ eũ petere dubiũ nõ eſt. Uere ergo et ꝓprie dictus eſt ieſus: q: nõ niſi in hoc ſolo noie ſalutẽ obtinere poſſumus. Unde de ſeipſo dicit. Ego ſum alpha et o principium et finis. Quia ſicut p verbuꝫ eternaliter dictũ oĩa producuntur: ſic per verbũ carni vnituꝫ reparantur: promouentur ꝛ finiuntur. Secũdum qḋ hodie factum eſt: quia cepit hodie dñs ieſus ſuũ ſacratiſſimũ ſanguinem pro nobis fundere: cũ ipſius caro cultello incideretur lapideo. Tẽpeſtiue cepit pati pro nobis: ꝛ qui peccatũ non fecit penam hodie portare incepit ꝓ peccatis noſtris. Non ſolum eñ in virili: ſed etiã infantili etate ſanguinem ſuuꝫ pro nobis voluit fundere. Plorauit autem puer Jeſus hodie propter dolorẽ quẽ in carne ſenſit: nam veram carnem ꝛ paſſibilem ſicut ceteri homines habuit ſed eo plorante credis ne ꝙ mater potuerit lachrymas continere? Plorauit ergo et ipſa. Compatere et tu ſibi et plora etiam cum eo: quia hodie ipſe fortiter plorauit. Nã in ſolennitatibus iſtis multum gaudere debemus propter ſalutem noſtrã quam queſiuit: ſed multum cõpati ꝛ dolere ꝑpter ſuas anguſtias quas pro nobis ſuſtinuit. Multum etiam ex hoc ammirari debemus ad tolerandum penas pro peccatis proprijs cũ cernimus ipſum tantas tolerаſſe ꝓ alienis. vnde Ber. Quis nõ erubeſcat refugere multo minores penas pro peccatis ſuis cũ nouerit xp̃m tanta pertuliſſe non pro ſuis ſed alienis. Et ſciendũ qḋ ſex vicibus fudit ſanguinem ſuum pro nobis. Primo in circunciſione ꝛ hoc fuit noſtre redemptionis initiũ. Scḋo in oratione ꝛ hoc fuit noſtre redemptionis deſideriũ. Tertio in flagellatione: ꝛ quarto in coronatione: ꝛ hoc fuit noſtre redemptionis meritum q: liuore eius ſanati ſumus. Quinto in crucifixione: ꝛ hoc fuit noſtre redemptionis pretium: tunc eñ que nõ rapuit exoluebat. Sexto in lateris apertiõe ꝛ hoc fuit noſtre redẽptionis ſacramentum per ꝙ figurauit nos per aquã baptiſmatis debere mundari quiquidẽ baptiſmus habiturus erat efficaciã a ſanguine xp̃i. Per primum docemur nos ſpiritualiter circuncidere ꝛ peccata abijcere. Per ſcḋm mentis anguſtiã pro ſalute noſtra ſuſtinere. Per tertiũ carnẽ noſtrã domare. Per quartum animã noſtrã virtutibus ornare. Per quintum membra nr̃a mãdatis dei ligare. Per ſextũ vulneratũ cor in charitate dei habere. Uides ergo quoties xp̃s ſuũ fudit ſanguinem propter noſtrã redẽptionẽ: vbi ſunt nr̃e lachryme: vbi gemit⁹: vbi fletus: vbi gratiarũ actiones ꝓ tam copioſa ſanguinis effuſione. Uenite adoremus ꝛ ꝓcidamus ante eũ: ploremus añ dñm q̃ fecit nos: ꝛ itã copioſe redemit. vt eñ ait Ber. Sufficiſſet ad redẽptionẽ orbis vna ꝑcioſiſſimi ſanguinis gutta: ſed data eſt copia. vt in beneficiũ recordatione virt⁹ diligẽtis clareſceret: copioſa eñ apud eum redemptio. ¶ Ut antẽ dictũ eſt ritus ꝛ religio circũciſionis ab abraã ſumpſit exordiũ: q: primus vnius dei confeſſus eſt fidẽ ꝛ in ſignũ hui⁹ primo accepit circũciſionẽ q̃ fuit ſignũ diſtinguẽs fideles ab infidelib⁹. Credẽs eñ abraã adhuc in prepucio poſit⁹: filiũ ſe habiturũ quẽ de⁹ ei ꝓmiſit: hui⁹ rei ſignũ circũciſionẽ accepit vt qḋ credẽs iuſtificat' ſit cerneret. Fuit ergo data ꝛ iſtituta circũciſio. ¶ Primũ ꝑpter meritũ fidei abrae vt ſicut fide diſtabat a nationib⁹ ceteris: ſic diſtaret etiã ſigno circũciſionis. ¶ Jtẽ vt ppl's qui ex eadẽ ꝓgenie naſciturus erat p circũciſionis ſignũ peculiaris deo agnoſceret: ꝛ ab alijs natiõib⁹ diſcerneret ac ſemẽ ei⁹ q̃ credẽs deo hoc ipm acceperat eſſe ſciret. ¶ Jtẽ vt ſi qui ex eodẽ populo in ꝑlio corruiſſent hoc ſigno circũciſio

Marginalia (left): Phi. ij. | Ac. iiij. | Bern. | Pe. rauẽnas. | Anſel. | Apl's. j. Co. vj. | Uirtutes nominis Jeſu. | j. Jo. ij. | Phi. ij. | Ro. x. | Jo. xiiij. | Jn nomine ieſu petere. | Jo. viij. | D | Sãguinem hodie fundere cepit. | Plorauit et mater eius.

Marginalia (right): Bern. | E | Sãguinẽ ſuuꝫ ſexies fudit xp̃s. | j. Pet. ij. ps. lxviij. | Bern. Pſalm. cxxix. | F | Circumciſio cur iſtituta.

nis inter gentes cogniti: q̄ de ſtirpe ſancta
deſcenderãt: ſepulture traderent. Et ideo in
heremo nõ circũcidebant vbi ſoli ſine gẽti-
bus cõuerſabant. Item in remediũ peccati
originalis ⁊ ad repreſſionẽ cõcupiſcẽtie car
nalis. Data eſt etiã circũciſio in p̄paratio-
nẽ ſuſceptionis fidei: q̄ circũciſio eſt quedã
profeſſio moſayce legis ſeruãde ſicut ⁊ ba-
ptiſm⁹ eſt ꝓfeſſio legis euãgelice: ⁊ p ꝓfeſ-
ſionẽ illam diſponebant ad iſtã. Circũciſio
igit̄ preteriti tẽporis mandatũ fuit: et ſignũ
ꝓmiſſi xp̄i quã vſq3 ad xp̄m oportuit auto-
ritatem habere: vt tãdiu curreret donec na
ſceret̄ ꝓmiſſus abrae quo nato ⁊ ꝓmiſſione
impleta oportuit circunciſionẽ ⁊ ſignũ pro-
miſſiõis ceſſare. Vñ fiebat cultris petrinis:
q̄ petra erat xp̄s. ¶ Voluit aũt xp̄s circun-
cidi ex cauſis plurib⁹ tanq̄ ſi eſſet legi ſub-
iect⁹. Primo vt oñderet ſe eſſe de gñe abrae
qui circunciſionis mãdatũ accepit: ⁊ cui de
xp̄o repromiſſio facta eſt. Scd̄o vt patribus
aſſimilat⁹ iudeis ſatiſfaceret: ac ſcãdalũ et
omnẽ excuſationẽ in ſe nõ credendi: ⁊ eũ nõ
recipiendi ipſis auferret. Tertio vt legem
veterẽ ⁊ circunciſionẽ quã deus inſtituerat
approbaret: ac eã ſanctã iuſtã ⁊ bonã fuiſſe
monſtraret. Quarto vt obediẽtie et humili-
tatis virtutẽ nobis ſuo cõmendaret exem-
plo preceptum legis (cui tamen ſubiectus
non erat) obſeruando. Quinto vt legẽ quã
dedit alijs etiã ipſe impleret: ⁊ qui in ſimili-
tudine carnis peccati non autem in carne
peccati venerat remediũ quo caro peccati
mundari cõſueuerat non reſpueret. Sexto
vt legis onus in ſe ſuſtinens alios a legis
onere qd̄ portare nequiuerãt liberaret quia
factus eſt ſub lege: vt eos qui ſub lege erãt
redimeret. Septimo vt pro nobis ſanguinẽ
ſuũ non ſolum in etate virili ſed etiã in in-
fantia funderet: et tẽpeſtiue pati inciperet.
Octauo vt in ſe veritatẽ carnis hũane oſtẽ
deret: et hereticos q̄ dixerũt eũ nõ verũ cor-
pus ſed fantaſticũ habuiſſe cõfunderet. No
no vt caſtitatẽ que a circũciſione actus illi⁹
mẽbri eſt cõmẽdaret: ⁊ cõcupiſcẽtiã carnalẽ
reprobaret. Decimo vt in ipſo carnalis cir-
cũciſio finẽ ⁊ ſpiritualis exordiũ haberet et
nos fore ſpũaliť circũcidẽdos demonſtraret
vt eñ apl's ait. Finis legis xp̄s ad iuſtitiã
omni credẽti. Hodierno itaq3 die ceſſat cir-
cunciſio: et habemus pro ea baptiſmũ q̄ eſt
maioris gr̄e ⁊ minoris pene: nã gr̄a baptiſ-
mi ſupueniẽs carnis circũciſionẽ euacua-
uit: quẽadmodum fructu adueniẽte flores
decidũt ⁊ marceſcũt. vñ Greg. Qd̄ apd̄ nos
valet aqua baptiſmatis hoc egit apud vete
res vel pro paruulis ſola fides vel ꝓ maio
rib⁹ virtus ſacrificij: vel pro his q̄ ex ſtirpe
abrae ꝓdierũt miſteriũ circũciſionis. Et ſm
Bedã idẽ auxiliũ curatiõis in lege circũci-
ſio cõtra originalis peccati vuln⁹ p̄ſtitit qd̄
nũc baptiſmus tp̄e gratie cõfert niſi qd̄ in-
troitus in regnũ nõdum patebat; circũciſis
vt modo baptizatis. At vero non ſolum ba- B
ptiſmus hoc facit: ſed etiã paſſionis adiun-
ctio q̄ ſi circunciſioni adiuncta eſſet: et ſimi- Circũ-
liter ibi fieret: ideo autem in carne preputij ciſio
fiebat circũciſio: q̄ in parte illa magis con- cur i p̄-
cupiſcentia dñatur per quã originale pctm̄ pucijs.
propagat̄. Vbi ergo via peccati eſt ibi apte
ſignabat̄ peccati remediũ. Significat̄ autẽ
per circunciſionẽ carnis circũciſio mentis
qua mundatur aĩa a vitijs: ⁊ ideo debemus
circũciſionem ſpiritualẽ in omnibus intus
et extra habere: et ex omni parte ſpirituali-
ter vitijs circunciſi eſſe. Circũciſus eñ xp̄s
eſt: vt omnia peccatorum vitiorumq3 ſuper-
flua hoiem abſcindere a ſe debere doceret.
vñ ſm Ber. Duplex eſt circũciſio q̄ a nobis Circũ-
fieri debet. ſ. interior ⁊ exterior: exterior con- ciſio
ſiſtit: ſcil3 in habitu ne ſit notabilis in actu duplex
ne ſit reprehẽſibilis et in ſermone ne ſit cõ- nobis
temptibilis. Interior ſimiliter in tribus cõ- neceſſa
ſiſtit: ſc3 in cogitatione vt ſit ſancta: in affe- ria.
ctione vt ſit pura: in intentione vt ſit recta.
hec Berñ. Debemus igiť eſſe circũciſi cor-
de a cogitationib⁹ noxijs et immũdis: a iu-
dicijs falſis ⁊ temerarijs ab intẽtionibus et
voluntatib⁹ iniquis: vt corã deo ptimeſca-
mus verſare in corde qd̄ coram hoĩbus eru-
beſceremus dicere vel facere: q̄ q̄ dicta vel
facta hominib⁹: hec ſunt cogitatiões deo.
Debemus quoq3 eſſe circũciſi lingua a ver-
bis turpibus: detractorijs: mendoſis: ocio-
ſis ⁊ ſupfluis: q̄ de oĩ verbo ocioſo (ẽt igno-
rãter ꝓlato ſicut ⁊ de cogitatione minutiſ- H
ſima) reddẽda eſt ratio in die iudicij. Debe-
mus etiã eſſe circunciſi oĩbus ſenſib⁹ ⁊ mẽ-
bris corporis noſtri a prohibitis et illicitis a
voluptuoſis ⁊ ſuperfluis oĩbus abſtinẽdo ⁊
nõ ſolũ a pctõ ſ3 ⁊ ab oĩ occaſione pcti nos
ſubtrahendo: q̄ niſi quis occaſionẽ pcti vi-
tauerit vix pctm̄ declinabit. Tali circunci-
ſione oĩa vitia ⁊ pctã tollunt̄ et excludunt̄. Octa-
Unde et octauo die circũciſio merito fiebat ua die
in qua et vltima reſurrectio fiet qñ mẽbris circũci
oĩbus circũciſis. i. vitijs et pctis abſciſis to- ſio ⁊ re-
tus ex integro innouatus oĩq3 ſupfluitate ſurre-
mũdat⁹ hõ ad imortalitatẽ reſurget. Octa- ctio.
ua dies ipſa eſt que ⁊ prima. In hac eñ mũ
dus cepit xp̄s reſurrexit: in hac vna et vni-
uerſalis reſurrectio erit. Sex etenim ſunt Etates
hui⁹ ſeculi etates in q̄b⁹ ꝓ deo laborib⁹ iſſi- mũdi.
ſtere: et ꝓ adipiſcẽda ſempiterna requie ad
tp̄s operari neceſſe eſt. Septima etas nõ in
hac: ſ3 in alia vita q̄eſcentiũ vſq3 ad tp̄s re-
ſurrectionis oĩm. Octaua aũt etas ipſa eſt
dies reſurrectiõis ſine vllo tp̄is fine beata.
Tunc aũt nõ ſolũ circũciſi: ſed oĩbus ab eis
peccatis abſciſis mũdi et imaculati eternũ

nomē ſcti ſuſcipiēt ⁊ hereditatē. Qui ḡ ma-
la ⁊ vana cogitare vel loqui aut facere non
appetit iſte interi⁹ et exteri⁹ pfecte circūci-
ſus eſt. Parū aūt pdeſt circūciſum eē ex p-
Pius papa. te vna ⁊ nō ex alia: vt em̄ ait Pius papa. Ni-
hil prodeſt hoī ieiunare ⁊ orare et alia reli-
gionis bona agere niſi mēs ab iniquitate ⁊
ab obtrectatiōib⁹ lingua phibeat. Nihil q̄-
Beda ab oīb⁹ circūcidi precipit. dē pdeſt. ſ. q̄tū ad vitā eternā: pdeſt em̄ q̄-
tū ad tpalia. vn̄ ⁊ Beda. Nemo ſane cū cir-
cunciſionē p̄dicari audierit: vnius ſolū mē-
bri cōtinētiā autumet imperari q̄ſi vel a for-
nicatiōe tm̄ abſtinētē vel licito mr̄imonio
tēperāter vtentē vel virginitate glorioſum
exiſtere abſq͡ aliarū ṽtutū adiectione ſuffi-
Eſa. xxiij. ciat et nō oīm poti⁹ q̄s corde vel corpe ge-
ſtamus ſenſuū caſtigationē p̄cipi. Jlle itaq͡
Ibidē vera circūciſione mūdat⁹ eſt q̄ obturat aures
Ps. xxx-viij. ſuas ne audiat ſanguinē et clau̇dit oculos
ſuos ne videat malū qui cuſtodit vias ſuas
Luc. xxj. ne delinquat i ligua ſua: ⁊ attēdit ſibi ne ḡ-
Ps. xxj. uet cor ei⁹ i crapula ⁊ ebrietate: q̄ lauat in-
Pſal. cxviij. ter innocētes man⁹ ſuas: et ab oī via mala
prohibet pedes ſuos: q̄ ſup oīa caſtigat cor-
Pro-uer. iiij pus ſuū ⁊ ſuituti ſubijcit oī.p cuſtodia ſer-
uat ſuū cor: q̄m ex ipo vita pcedit. Sʒ ⁊ ipa
bona actio ſua q̄ in abſcōdito eſt circūciſio-
ne nō min⁹ indiget vt cū ieiuno oro: eleemo-
ſynā facio gloriā intrinſecus q̄rā. Quapro-
pter ⁊ apl's abſcōditā corde circūciſionē ſe-
dulo cōmēdat cui laus nō ex hoīb⁹ ſʒ ex deo
eſt. hec Beda. Debem⁹ ḡ oē pctm̄ int⁹ ⁊ ex-
J Octo illumiationes circūciſionem mentis p̄cedē-tes. tra vitare: ⁊ ex oī pte ſpūaliter circūciſi eſſe.
Totiēs ēt hō circūcidit: quoties poſt pctm̄
ad penitentiā reuertit. Hāc aūt circunciſio-
nem precedere oportet octo ſpūales illumi-
nationes diuitiarū gratiarū q̄ per. viij. dies
intelliguntur ⁊ ſic octauo die circunciſio in
aīa celebrat: vcʒ peccatoris ad deū conuer-
ſio: peccati recognitio: contritio: cōfeſſio: ſa-
tiſfactio: peccati deteſtatio: in futurū cau-
tio: et ex tūc octauo ſequit impij iuſtificatio
q̄ gr̄a infundit ⁊ pctm̄ expellit et in ipſa die
octaua. ſ. in iuſtificatiōe impij celebrat cir-
cūciſio in aīa penitētis. Que q̄dē circūciſio
nō eſt aliud q̄ amputatio vitiorū q̄ hʒ fieri
in cultello penitētie. Sicut em̄ i circūciſiōe
corpali fit amputatio ſupflue carnis: ſic in
circūciſione ſpūali fit amputatio vitiorū et
pctōꝝ q̄ ſola ſunt hoī ſuperflua: oīa em̄ alia
creata in hoīe ſunt valde bona. Et niſi iſta
circūciſio fiat i aīa ipa eſt filia pditiōis ſm
Geñ. xvij. illud Gen. Maſcul⁹ cui⁹ p̄pucij caro circū-
ciſa non fuerit pibit de pplo ſuo. ¶ Jtē iſti
octo dies ſunt. viij. illuminationes ſpūs ſe-
ptiformis i ſeptē virtutib⁹ p̄ncipalib⁹: cū p-
Joā. j. ſeuerātia finali q̄ ē octaua. Et q̄ niſi p xp̄m
pctā nō tollunt ipſe eſt em̄ agn⁹ dei q̄ tollit
pctā mūdi: iō (vt dictū eſt) circūciſio cultris
fiebat petrinis: q̄ petra erat xp̄s. Hec illo

iudeoꝝ circūciſio ſigt: et ſine hac ſignifica-
tione iutilis eſt. Et iō xp̄s circūciſus ē vt cir- Chri-ſtus nobis nō ſibi circūciſ⁹.
cūciſionis ſignificationē nobis cōmēdaret.
Sicut em̄ nobis eſt nat⁹: nobis baptizat⁹ ⁊
paſſus: ita ⁊ nobʒ nō ſibi eſt circūciſ⁹. Spūa-
lem ergo circūciſionē ſignificatā p corpalē
hr̄e ſtudeam⁹ vt illā ſpūalē q̄ in octaua re-
ſurrectiōis in nobis futura eſt ab oī corru-
ptiōe culpe et pene cōſeq̄ mereamur. Tres Circū-ciſiōes tripli-ces.
itaq͡ cōſtat eſſe circūciſiones: vna eſt ſacr̄m
ſcʒ circūciſio q̄ eſt i corpe: due vero ſunt res il-
lius ſacramēti: vcʒ circūciſio a peccato que
quotidie eſt in aīa: ac circunciſio a peccato
et ab omni pena peccati: que in reſurrectio-
ne erit in anima et in corpore. ¶ Oratio.

O Jeſu clemēs q̄ de virgine natus
ſub lege circūcidi voluiſti circū-
cide ieſu miſericors cogitatiōes:
verba et opera ſerui tui: vt nil
tue volūtati cōtrariū cogitādo
loquendo operando peragam ⁊ in ſenſu ſit
mihi cogitatus dei: et oīs narratio mea in
preceptis altiſſimi ⁊ in operibus mandato-
rum tuorum dirigant oēs actus mei. Ecce
dn̄e corā te ſunt cor meū ligua mea ſenſus
⁊ mēbra conant quidē ſed p ſe non poſſunt.
Fac tu qd̄ ipſa non poſſunt: ⁊ perfice in bo-
nis deſiderium mei pctōris qui conſueuiſti
deſiderium ſuum dare iuſtis. Amen.

¶ De apparitione dn̄i. Cap. xj.

Tertiadeci- A Mat. ij. Nume. xxiiij.
ma vero die puer ieſus ma-
nifeſtauit ſe gētib⁹. i. ma-
gis q̄ erāt gētiles. Prophe-
tatū q̄ppe ſeu vaticinatū
fuerat per Balaā pphetā
gentiliū q̄ oriret ſtella ex
iacob ⁊ conſurgeret hō de
iſrael vbi oſtenditur q̄ or-
tus noue ſtelle apparētis erat ſignum xp̄i
naſcētis. Jſti ergo videntes nouā ſtellā co-
gnouerūt p inſpirationē diuinā q̄ illa erat
que per balaā p̄dicta fuerat: et ideo ſtatim
mouerunt ſe de locis ſuis: vt ad venerandū
puerū natū venirēt. Jſti a balaā genus du-
xerant ⁊ non minus fidei q̄ generis ſucceſ-
ſores ⁊ heredes erāt: vnde nō a magica ar-
Magorum genus et denoiatio. te ſed a magnitudine ſciētie vocati ſunt ma-
gi: quaſi in ſapientia magni ⁊ erant in ſciē-
tia aſtrorum periti quos enim hebrei ſcri-
bas greci philoſophos: latini ſapiētes: hos
perſe magos appellant. Et ideo erant ma-
gi non malefici: ſed ſapientes primitie fidei
Reges nostre. Qui ideo etiam reges dicti ſunt:
quia illo tempore philoſophi et ſapien-
Seneca. tes regnare conſueuerunt. Unde de anti-
quorum temporum felicitate Seneca ſic di-
cit. Summa felicitas erat gētilium in qui-

bus nõ poterat potẽtior eſſe niſi melior. Illo ergo ſeculo qd aureũ perhibet̃ officiũ erat imperare nõ regnũ. Parum erat regi ſine arte ⁊ difficultate ſibi inuenire aliqd receptaculum. Unde de quodã philoſopho tunc regente ſtatim ſubiungit. Dyogenes cynic⁹ cũ vidiſſet puerum caua manu aquam bibentem fregit ꝓtinus exemptum e perula calicem hac obiurgatiõe ſui. Quamdiu homo ſtultus ſuperuacuas ſarcinas habuit. Qui ſe complicuit in dolio ⁊ in eo cubitauit. hec Seneca. O q̃ntũ diſtat inter rectores huius temporis ⁊ illius q: nũc oia illis contraria: ſcʒ diuitias: honores ⁊ delitias querũt: et ideo in futuro forte peius gentibus habebunt. (Et venerunt magi ab oriente) .i. a partibus que reſpectu hieruſalem ſunt verſus orientem: vt ſm Chriſoſto. Unde dies naſcitur inde procederet fidei initium: quia fides lumen eſt animarum. et ſm Bernar. Merito ab oriente veniunt qui ſolem iuſtitie nouum nobis ortum annunciant: letiſq; rumoribus totum mundum illuminant. Uenerunt autem ſpãliter de finibus perſaruʒ medorũ: ⁊ caldeorũ: vbi fluuius eſt ſaba: a quo ⁊ ſabea regio illa dicitur iuxta quaʒ eſt arabia vbi magi reges fuiſſe memorantur. Sunt autẽ due arabie. Una cõtermina ⁊ vicina iudee ⁊ reſpectu hieruſalem ab oriente: de qua vident̃ magi veniſſe. Alia cõtermina indie diſtans a hieruſalẽ quaſi vnius anni itinere: ⁊ de hac infra .xiij. dies non poterant venire. vnde Remi. Sciendum eſt qd aliqui ſolent dicere quod puer qui tunc natus eſt in tam breui ſpatio temporis de vltimis finib⁹ terre eos ad ſe perducere potuit: vel ſi fuerunt ſucceſſores balaam regio iſtorũ nõ longe diſtat a terra ꝓmiſſionis: idcirco in tam breui ſpatio temporis hieruſalem venire potuerunt. hec Remigius. Factum eſt autẽ vt ipſa ſtella quicquid per eam ſignificabatur ſancti ſpirit⁹ illuſtratiõe mox intelligeretur. Chriſtum igitur deum ⁊ hominem in ſtella querebant quem diuina inſpiratione per ſtellam ſignificari intelligebant. Iſta ſtella differebat ab aliis multipliciter. Primo in ſubſtantia quia aliarum ſtellarum materia eſt materie celeſtis et quinte eſſentie: hec autem de ſubſtantia corruptibili fuit. Scdo quo ad eius ꝑncipium effectiuum: q: alie ſtelle a deo per verbum create ſunt nulla cooperante natura: ſed iſta miniſterio angeli a verbo facta eſt. Tertio in duratione: quia alie a principio mundi ſunt condite: et in eternum manebunt: iſta chriſto nato creata eſt: et poſtea eſſe deſiuit. Quarto in ſitu: q: alie ſunt in celo iſta autẽ nõ fuit ſita in firmamento: ſʒ in aere nõ lõge a terra. Quinto in magnitudine q: ſm ptholomeũ quelibet ſtellarũ firmamenti viſibilis nobis maior eſt tota terra forte iſta nõ fuit vltra q̃titatẽ duorũ vel triũ cubitorũ. Sexto in motu: q: alie mouent̃ circulariter ab oriente in occidentẽ: hec autẽ ferebat̃ motu recto ab ortu in meridiem. Septima in ſtatu alie mouent̃ motu cõtinuo ⁊ nunq̃ ſtãt: iſta autẽ cũ magis euntib⁹ ibat ⁊ cũ ſtãtibus ⁊ q̃ſcẽtib⁹ q̃ſcebat. Octauo in viciſſitudine apparitionis ⁊ occultatiõis cũ eñ intrauerũt hieruſalẽ occultauit ſe: deinde vbi herodẽ reliquerũt ſeipſam monſtrauit. Nono in tpe: q: alie lucẽt ſolũ de nocte. Hec vero in meridie ſole lucente apparebat quã lux diurna nõ impediebat: q: ſm Chri. ipſos etiam ſolis radios ꝓprio fulgore ſuperabat. Decimo in ſignificatiõe: q: alie ſignãt tẽporũ ⁊ annorũ diſtinctionẽ: iſta vero ſignificabat creatoris natiuitatẽ. Undecimo in effectu: q: alie habẽt efficaciã certam ad trãſmutationẽ iſtorũ inferiorũ: iſta autẽ nullũ habuit effectũ niſi qd notauit natum ſaluatorẽ. Duodecimo in miniſterio. cetera enim aſtra creauit deus in miniſteriũ cunctis gẽtib⁹: hec autẽ ſtella in miniſteriũ ſolius xp̃i eſt edita. Tredecimo in ſingularitate apparitionis q: quelibet ſtella apparet oibus qui ſunt in hemiſperio ei⁹: ſʒ iſta viſa eſt tm̃ tribus magis. Quartodecimo in motore: q: alie ſtelle nõ habẽt motores proprios iſta autẽ habuit motorẽ ꝓpriũ. ſ. angelum qui natiuitatẽ xp̃i paſtorib⁹ nũciauit. Multa ⁊ magna hac die facta ſunt ꝑ dñm ieſum ⁊ maxime circa ipſam ⁊ eccleſiã. Primũ eſt q: ipſa hodie in ꝑſona magorũ ab eo in ſpõſum eſt recepta q: eſt ex gẽtib⁹ maxie cõgregata. Nã die natalis ſui in ꝑſona paſtorũ iudeis appuit de quib⁹ non niſi pauci verbũ dei receperũt. Hodie vero appuit gẽtib⁹ q̃ eccleſiã impleuerũt: q: in ſtelle fulgore dei gr̃a ⁊ in trib⁹ magis vocatio gẽtium preceſſit. ipſi eñ magi primitie gẽtiũ fuerũt ⁊ gẽtes in xp̃m crediturās ſignauerũt. vñ feſtũ hodiernũ ꝓprie eſt feſtũ eccleſie ⁊ fideliũ xp̃ianorũ. Scdm eſt: q: eccl'ia hodie ſctã eſt ab eo deſpõſata ⁊ eidẽ ꝑ baptiſmũ vere cõiuncta: quẽ tali die anno ſuo .xxx. recipere dignatus eſt. Et ideo letãter cantat̃. Hodie celeſti ſpõſo iuncta eſt eccleſia qm̃ in iordane lauit xp̃s ei⁹ crimina. Nã i baptiſmo deſpõſat̃ aĩa xp̃o q̃ ṽtutẽ ſumpſit a baptiſmo ſua ⁊ õĩ aĩarũ baptiſatarũ ꝯgregatio vocat̃ eccleſia. Tertium eſt q: tali die. ſ. anno reuoluto poſt baptiſmũ fecit nuptias primũ miraculum qd ẽt ad eccleſiã ⁊ ſpirituales nuptias adaptari põt ꝑut. ſ. ſuo loco appebit. Hiis g vt cãtat eccl'ia trib⁹ miraculis ornatũ ſctm̃ diẽ colim⁹. vñ vt dicit Maximus ep̃s: ⁊ i antiquiorib⁹ libris dies illa dr̃ pluraliter dies epiphaniarũ .i. pluriũ illuſtrationũ xp̃i: epiphanes eñ illuſtrationẽ ſonat. Has tñ tres

Chriſ.

B magna feſtã hac die eccleſie.

Maximus de tribus apparitiõib⁹.

manifeſtatiões ꝓprijs q̇dē noib⁹ diſtinguūt epiphaniā vocātes eam que per ſtellā facta eſt quaſi de ſurſuz fctā: theophaniā eā q̄ in baptiſmo q̄ſi a deo.ſ.a pr̄e factā. bethphaniā eā q̄ i nuptijs q̄ſi i domo factā. beth em̄ domum ſonat. Recteq; tria hec in vno die acta nobis myſteria predicant q̇ trinitatis ineffabilis archanū vno die ſub noie confitemur. hec Maximus. Inſup ſm Orig. etiā hac die pauit quatuormilia hoim de ſeptē panib⁹ ⁊ paucis piſciculis. Uides itaq; q̄ venerabilis eſt dies iſta quā dn̄s elegit ad tot mirifica ⁊ magnifica faciēda. Conſiderans ergo eccleſia tot magna bn̄ficia hodie ſibi a ſpōſo exhibita grata exiſtere volens exultat: iocundat ⁊ iubilat: ac diē hāc magnifice ſolennizat. Dicamus itaq; nūc de primo: q2 de alijs dicendū erit infra ordine ſuo. (Cū ergo) ſm ꝓphetiā Michee (natus eēt ieſus in bethleē iude) q̇ eſt in tribu iuda qđ dicit ad diſtinctionē alterius bethleē: q̇ eſt in galilea in tribu zabulō (in diebus herodis regis).ſ. anno regni ſui .xxx. per qđ oſtēdit tp̄s prefinitū xp̄i naſcētis. prophetauerat em̄ patriarcha iacob illo tp̄e xp̄m naſciturum qn̄ deficeret ſceptrū ſiue, rex ⁊ dux de pp̄lis iudeorū: ⁊ hoc impletū eſt in herode aſcalonita q̇ fuit idumeus ⁊ primus regnauit alienigena. (Ecce magi) ⁊ gentiles vniuerſam eccleſiā futuram ex gentibus repreſentātes a partibus orientalibus (venerunt hieroſolymā) ciuitatem regiam ibidē de xp̄o nato inquirentes ⁊ dicentes (vbi eſt qui nat⁹ eſt rex iudeorū) ecce ergo titulus a magis hic nūciatus a iudeis reprobatus ibi: noli ſcribere rex iudeorū. a ſcriptura cōfirmatus ibi qđ ſcripſi ſcripſi (vidimus enim in oriēte ſtellam eius).ſ. ꝓpriā q2 hāc creauit ad ſui oſtēſionē (⁊ venimus) perſonaliter (adorare) humiliter (cū) ſingulariter. Ueniunt paſtores vt certificētur vt ſupra. veniunt reges vt venerentur vt hic: veniunt ſenes: vt gratulent vt infra. Primum pertinet ad prelatos: ſecūdum ad actiuos: tertium ad contēplatiuos primi vident ⁊ predicant. ſecundi venerantur ⁊ adorant. tertij amplexantur ⁊ tenēt. Secundum quoſdam magis iudeam intrantibus ſtella diſparuit vt amittentes itineris ducē neceſſe haberent recurrere ad ciuitatem regiam ſcilicet hieruſalem: ⁊ ibidem inquirere de rege nato ſm vero alios cum magi hieruſalem ad querendum de puero ingreſſi fuiſſent: ſtelle ducatum amiſerunt quoniam auxilium humanum requirētes iuſte perdere diuinum meruerunt: quia recte diuino deſerunt auxilio qui humanum preponunt diuino. Et pōt ſtella iſta illuminatio gratie intelligi: q2 dum boni a malis conſilium querunt veram illuminationem amittūt. ¶ Sed ſiue ante ingreſſum in hieruſalē: ſiue poſt ingreſſum diſparuit factum eſt hoc a deo plurib⁹ de cauſis. Prima propter ipſos magos: vt qui prius fuerāt commoniti celeſti ſigno confirmarentur etiā dicto prophetico ex doctorum ibi reſidentium reſponſo. Secunda propter xp̄m: vt eius natiuitas in ciuitate regia publicaretur: ⁊ prophetia de loco natiuitatis xp̄i impleta monſtraret. Tertia vt ſtudio magorū damnaret pigritia iudeorū q2 gētib⁹ ſolicite xp̄m querētib⁹ ipſi in nullo moti ſunt ad querendū. Quarta vt iudei xp̄m non recipientes: inexcuſabiles de aduētu eius notitia remanerent cū magi iudeis tp̄s ⁊ iudei magis locū natiuitatis oſtenderēt: per hoc etiam figurabat q̄ fides xp̄i erat a gētibus deuote recipienda: ⁊ a iudeis pro maiori parte in infidelitate remanentib⁹ refutanda. Iſti magi fixi fuerunt in timore xp̄i ⁊ fide firmati: q2 non obſtante q̄ ſcirent iuxta edictum imperiale: capitali ſententia puniendū eſſe quicunq; regem aliū q̄ ſubiectum romano imperio nominaret. xp̄m tamen intrepidi ſunt cōfeſſi. vnde Chriſo. Sed nunquid neſciebant q̄ in hieruſalem regnabat herodes? Nunquid non intelligebant q̄ quicunq; rege viuente alterum regem pronunciat aut adorat punitur in ſanguine? Sed dum cōſiderabāt regē futurū nō timebāt preſentem adhuc nō viderāt xp̄m: ⁊ iam parati erant mori ꝓ xp̄o. O beati magi q̇ an̄ cōſpectū crudeliſſimi regis priuſq̄ xp̄m viderēt xp̄i facti ſunt cōfeſſores. Hec Chri. (Audiens autem herodes rex) talia de puero nato (turbatus eſt) timēs ne regnaturus eſſet ꝓ eo ſe tanq̄ alienigena deſtituto. vbi Augu. Quid erit tribunal iudicātis qn̄ ſupbos reges cuna terrebat infantis? Timeāt nūc reges ad patris dexterā iam ſedentē quē rex impius timuit adhuc mr̄is vbera lābentē: ⁊ non ſolū turbat⁹ eſt ipſe: ſ3 (⁊ ois hieroſolyma cū illo) nouitate miraculi perculſa ⁊ fauere volēs herodi quē timebāt: q2 ſibi ſubiecta. Sepe em̄ populus plus eis iniuſte fauet quos crudeles ſuſtinet. vn̄ rex iniuſt⁹ oēs miniſtros hȝ impios ⁊ adulatores. Turbat ergo ſm Chriſ. ois hieroſolyma cū eo: vel cā adulationis vel timoris. Turbant etiā ille et iſti q2 de aduētu iuſti, nō poſſunt gaudere iniq: vel accipiendo hic partem pro toto: omnis hieroſolyma intelligit illa pars que ſibi fauebat: ſic cōiter dicitur quando maiores ciuitatis aliq̇d faciūt: q̄ tota ciuitas illud facit: ſic in propoſito: qui erant ibidem maiores: ⁊ in regalibus officijs aſſiſtentes illi cū rege turbati ſunt (et congregans omnes principes ſacerdotum ⁊ ſcribas populi) ſapientes iudeorum (ſciſcitabatur ab eis vbi Chriſtus naſceretur.) Quia enim volebat Chriſtum perdere: ideo ſtuduit de loco

Orige.

E. Uenerūt paſtores: reges ⁊ ſenes ad xp̄m

cur ſtella diſparuerit.

F. Magorum fides.

Chriſ.

Augu. de timore herodis.

Chriſ.

nativitatis Chriſti diligēter inq̄rere ab illis q̄ ſcripturas prophetarū p̄dictas de xp̄o no uerant: et genealogias deſcendentes a David ſciebāt. (At illi dixerūt ei) q̄ (in bethleē iude) i. queſita eſt in terra iuda prout ſcribitur in Michea: ſm Augu. Judei in hoc facto q̄ docēt alios locū nativitatis et tñ ipſi non vadunt: ſimiles ſunt fabricatoribus arche noe qui aliis vbi euaderēt preſtiterunt: et ipſi diluuio perierūt. Similes etiam ſunt lapidibus miliariū qui aliis viam indicāt: nec ipſi per eā ambulant. de quib⁹ etiā dicit ibidē Aug. q̄ oſtēſo aliis vite fonte ipſi ſunt mortui ſiccitate. Per ſcribas autē et ſacerdotes q̄ locū nativitatis xp̄i et prophetiā declarauerūt: et tñ ipſum xp̄m nō adorauerūt: ſꝫ magis pſecuti ſunt: ſignant doctores bone doctrine: ſꝫ male vite: qui quē p̄dicant ſana doctrina: perſequunt mala vita. (Tūc herodes clā) et occulte (vocatis) ad ſe (magis didicit ab eis tp̄s ſtelle que apparuit eis.) Cognito eñ loco nativitatis xp̄i ex iudeorū r̄nſis voluit ſcire tp̄s nativitatis ab ipſis magis: vt ſi ad ipſum redirēt ex tp̄is et loci cognitione poſſet xp̄m interficere: et cū eſſet alienigena nō cōfidebat de iudeis: et ideo voluit conſiliū ſuū latere eos (et mittens illos in bethleē dixit) eos doloſe et volens decipiēdo. (Jte et interrogate diligenter de puero nato (et cum inueneritis renunciate mihi vt et ego veniēs adorem eum) ſpondet falſum obſequium vt facilius eos decipiat: et ad redeundū per ipſum inducat. falſa q̄ppe fuit Herodis p̄miſſio: q2 ſm Chriſ. Deuotionē promittebat: ſed gladiū acuebat et malitiā cordis ſui humilitatis colore depingebat: talis eſt cōſuetudo omnium malignorū qñ aliquē in occulto grauius ledere volūt humilitatē illi et amicitiā fingūt. Et ſm Raba. Finxit Herodes tam vultu q̄ verbis ſe adorare eū velle: quē inuida cogitatione tractabat occidere: et hoc vt vel ad ip̄m magi alacrius redirēt: et ne iudei quorū rex erat futurus ab eo ipſum abſcōderēt: cuius pſonā oēs hypocrite tenēt: qui dū ficte deū q̄runt inuenire illū nūq̄ merentur. Et ſicut herodes ſub ſpecie religiōis voluit occidere xp̄ꝫ ſic hypocrite q̄tū in eis eſt occidūt eū ſm illud ap̄li. Rurſuꝫ crucifigētes i ſibimetipſis filiū dei: nā ſm Grego. Simulata ſanctitas eſt duplex iniq̄tas ſm Chri. herodi ſil'es, eſſe pbant q̄ ſacra cōione myſteriis indigne abutunt adorare q̄ppe ſe fingūt et cū q̄tū in ip̄is eſt interimūt. Juxta illd ap̄li. Qui māducat et bibit indigne: re⁹ erit corporis et ſanguinis dñi (cū aūt magi audiſſent regē) herodē nihil mali ſuſpicātes (abierūt) recedētes. i. de hierl'm vt irēt v̄ſus bethleē edocti de h̄ p prophetiā. (Et, cū hierl'm egreſſi fuiſſent (ecce ſtella quā viderant in oriēte) q̄ diſparuerat

Ꝭ Augu. De iudeis idicātib⁹ xp̄m.

Chriſ. De pſidis. Raba.

[…]b. vſ […]riſ. […]idi […] cōi […]b⁹. […]r. j.

iterum eis apparuerit: q2 auxilium deſerentes humanum meruerūt recuperare diuinum. Jn ipſo autem loco quo eis apparuit ſtella facta eſt in memoriā huius eccleſia. Deinde (antecedebat eos) et viā oſtendebat (vſq̄ dum veniens ſtaret ſupra) locū et vicina domini (vbi puer erat.) Stabat quaſi ſupra caput pueri: vt quaſi innueret et diceret: hic eſt qui nat⁹ eſt rex quē teſtabat: vt quē loquēdo mōſtrare nō poterat teſtando monſtraret. Et ſic ſtella duce cū magno gaudio ad tuguriū in quo dñs ieſus natus eſt peruenerunt. Ambiguū eſt q̄d iſtorū fuerit. ſ. an magi in oriente poſiti viderunt ſtellā ſuper iudeā exiſtentē immobilē: vel viderunt ſtellam in oriente exiſtere que ſtella eos pduxit in iudeam. Potuit enim naſci in oriēte et precedere in hieruſalem perducere et ſentit Chriſo. et tenetur cōius. Fulgentius tñ videt velle q̄ eā p̄mo viderint immobilē ſuper iudeā q̄ dedit eis ſignum veniendi in iudeā q̄ hieruſalē tanq̄ caput iudee adierūt: et ipſis egreſſis tunc motu notabili eos preceſſit que pacto officio ſuo i p̄iacētē materiā reuerſa eſt. (Et intrātes domum) magi: diuerſoriū (inuenerūt puerꝫ cū maria matre ei⁹) forte tūc ſedēte et tenēte ſuper genua puerum: valde gauiſi ſunt: quia a deſiderio ſuo fraudati nō ſunt nec inaniter laborauerunt. vnde Chriſo. Propterea gratulati ſūt: quoniā q̄d queſitū eſt deſideratūq̄ repererant qm̄ effecti fuerāt nunciū veritatis: et q2 nō fruſtra tā lōge vie confecerunt ſpatia tā ardenti quippe erga xp̄m cupiditate flagrabant. Felix maria: nā ieſus ſine maria non naſcit: q2 ipſa miniſtra incarnationis ſine maria nō inuenitur q2 ipſa famula educatiōis: ſine maria nō crucifigitur q2 ipſa ſocia paſſionis. Joſeph aūt ſm Chriſ. idcirco tacetur: q2 nullū de officiis ad nutritiū pertinentibus commemoratur. Uel ſcd̄m Hylarium et Raba. Diuina diſpenſatione actū eſt vt illa hora abſens eſſet ne pater ei⁹ crederet vel aliqua ſuſpitionis occaſio daret gentibus q̄ deus non eſſet qui p̄mitias ſuas ſtatim nato ſaluatore ad eum dorandū miſerūt. Jngreſſi itaq̄ p̄cidentes tam mente p̄ corpe genua flectūt puero ieſu hūm l'r et adorāt i carne deū verū adoratione. ſ. latrie reuerenter honorāt vt regē et adorant vt deū: vidēt eñ hominē et agnoſcunt deū: pcidunt in ſignū humilitatis ſine qua null⁹ vere adorat: q2 omnis adorator omnē faſtū et ꝯfidētiā ſui deponere dꝫ: vt quā corpore deiectionē p̄ſertim ocul⁹ dei aio gerat cōtritiq̄ cordis et hūilitati victimā offerens deo ſe curādū ꝯmittat. Quāta tūc exultatio tibi fuit o v̄go b'iſſima q̄s cogitare valeat qñ eū quē nup genueras iā q̄ſi deū adorare videbas? O q̄ magna fuit horū magorum

Ꝭ Stella vbi viſa ſtare.

Fulge.

Chriſ. Cur ioſeph taceτur. Hylar.

Adoratio magorum.

K Magorum fides.

fides. Quid eñ erat credere q̄ ille puerulus ſic viliter indutꝰ cū paupcula mr̄e et in loco ſic abiecto ſine ſocietate ſine familia: ſine omni ornatu inuētꝰ eſſet rex: ꝛ verꝰ deꝰ. Et tñ vtrūq; crediderūt. Paruulum eñ non adoraſſent ꝛ honoraſſent ſi paruulū tm̄mo do credidiſſent. Tales duces: ꝛ talia primitiua nos habere oportebat. ex quo patet q̄ cognouerūt xp̄i diuinitatē ꝑ diuinā reuelationē. Cū eñ viderēt puerū pānis vilibꝰ inuolutū in gremio paupis mr̄is poſitū nullū regie dignitatis habētē ſignū nō eſt veriſimile q̄ talē reuerētiā ei exhibuiſſent: niſi in eo aliq̄d ſupra hominē cognouiſſent. vñ

Bern. Bern. Adorant magi ꝛ offerūt munera adhuc lactētē matris vbera. Sꝫ vbi eſt o magi vbi eſt purpura regis huiꝰ? nūquid viles pāni iſti quibus eſt inuolutus? ſi rex eſt dyadema vbi eſt? ſed vos cum vere videtis in dyademate quo coronauit eū mater ſua in ſacco noſtre mortalitatis de quo cōſurgēs ait. Conſcidiſti ſaccū meū ꝛ circūdediſti me letitia: ꝛ iterū. Sed vñ vobis hoc o alienigene vt a vobis adoretꝛ xp̄s? Neq; eñ in iſrael tātam fidem inuenimus. Sic vos nō offen

Cāt. iij dit vilis habitatio ſtabuli: nō pauperes cu

Ps. xxix. ne preſepū. Non vos pauperis matris p̄ſen

j. Co. j. tia: non lactentis ſcandalizat infantia quid facitis magi: quid facitis? Lactentem puerum adoratis in tugurio vili: in vilibus pānis. Ergo ne deus eſt iſte? Deus certe in tēplo ſancto ſuo deꝰ in celo ſedes eius: ꝛ vos eum queritis in vili ſtabulo: in matris gremio. Quid facitis q̄ ꝛ aurum offertis: ergo rex eſt ipſe: ꝛ vbi aula regia: vbi thronꝰ: vbi curie regalis frequentia? Nunquid aula eſt ſtabulum: thronus preſepium curie frequē tia ioſeph ꝛ maria. Quomodo ita inſipientes facti ſunt viri ſapiētes: vt adorent paruulū deſpicabilem: tam ſua etate q̄ paupertate ſuorū? Inſipientes facti ſunt vt fierent ſapientes: ꝛ predocuit eos ſpiritus q̄ poſtea predicauit aplīs: qui vult eſſe ſapiēs fiat ſtultus: vt ſapiens ſit. Nonne timendū erat fratres ne ſcandalizarentur viri iſti ꝛ illuſos ſe crederent cum tanta indigna viderēt? A regia ciuitate vbi regē querendum conſectabantur: ad bethleem villam paruulā diriguntur. Ingrediuntur in ſtabulum inueniunt inuolutum pānis infantulū. Non illis ſordet ſtabulū: nō offendunt pānis nō ſcandalizanꝫ lactentis infantia procidunt ante eū. venerant vt regē: adorāt vt deū. Sꝫ profecto q̄ illos adduxit ipſe ꝛ inſtruxit: ꝛ q̄ ꝑ ſtellā foris ammonuit ipſe in occulto cor

Augu. dis intus edocuit. hec Ber. vñ ꝛ Aug. Non ſub pollice cella regalis: nō de mēbris purpura: non in capite dyadema fulgebat: non pōpa famulantiū: non terror exercitus: non glorioſior fama p̄liorū: hos ad eum viros ex remotis cū tanto voto ſupplices attraxerat. Jacebat in preſepio puer ortu recēs exiguꝰ corpore: cōtēptibilis paupertate. Sꝫ magnū aliquid latebat in puero q̄ illi hoīes non terra portāte: ſed celo narrante didicerant. vñ ꝛ Chri. Et intrantes domū inuenerunt puerū cū maria mr̄e eius.) Matre inq̄ eiꝰ nō dyademate coronata: non auro refulgēte: aut in lecto aureo recumbēte: ſed vix tunicam vnā habēte: non ad ornamentū corporis: ſed ad tegumentū nuditatis qualem habere poterat carpētarij vxor peregre cōſtituta. Si ergo regē terrenū querentes veniſſent magis fuiſſent cōfuſi q̄ gauiſi q꞉ tāti itineris laborē ſine cā ſuſcepiſſent. Nunc autē q꞉ celeſtē regē querebāt: ꝛ ſi nihil regale videbāt in eo tñ ſolius ſtelle teſtimonio cōtenti gaudebāt oculi eorū cōtemptibilem puerū aſpicere: q꞉ ſp̄us in corde eorū terribilem eū monſtrabat. vnde ꝛ Leo papa. Nec immerito cū tres adorandū puerū noui ſyderis claritas deduxiſſet: nō eū imperantē demonibꝰ: nō mortuos ſuſcitantē: nō cecis viſum claudis greſſum: aut mutis eloquiū reformantē: vel in aliq̄ diuitiarū virtutum actione viderūt: ſed puerū ſilētē quietū ſub mr̄is ſolicitudine cōſtitutū. In q̄ nullū q̄dē apparet de ꝑtāte ſignū: ſed magnuꝫ prebet de hūilitate miraculū. Tota eñ vita ſaluatoris q̄ ꝛ diabolū ſuperauit ꝛ mundū: hūilitate eſt cōcepta: hūilitate eſt cōfecta. Diſpoſitos dies ſub pſecutione finiuit. Nec puero tolerātia paſſiōis: nec paſſuro defuit mā ſuetudo puerilis. Vñ tota chriſtiane ſapientie diſciplina nō in abūdātia verbi: nō in aſtutia diſputādi: neq; in appetitu laudis ꝛ glorie: ſed in vera ꝛ volūtaria humilitate conſiſtit: quā dn̄s ieſus ab vtero matris vſq; ad ſuppliciū crucis ꝑ omni fortitudine ꝛ elegit ꝛ docuit. hec Leo. Vt ergo poſſis ꝛ tu diabolum ꝛ mundū vincere coneris ꝑ viribꝰ humilitatis ac patiētie virtutes exēplo xp̄i ſeruare: q꞉ his munitꝰ poteris faciliter aduerſarios ꝛ inimicos tā viſibiles q̄ inuiſibiles ſuperare. ¶ Et magi inuēto puero apuerūt theſauros ſuos in quo moraliter informamur vt theſauros nr̄os in via nō ꝑdamꝰ: donec p̄teritis hoſtibꝰ ſoli deo ex occultꝫ cordiū offeramus. Et obtulerūt) ſinguli puero Jeſu (aurum thus ꝛ myrrham). Traditio fuit antiquorum vt nullus ad deum vel ad regē veniret vacuus ꝛ ſine muneribꝰ. Arabes autem auro ꝛ diuerſis generibus aromatum abūdant: ꝛ talia munera offerre cōſueuerunt: ꝛ ideo magi iſta obtulerunt. Et licet morē ſue gentis in donis offerendis ſequerentur: hoc tñ diuina inſpiratione eſt factum: vt aliquid myſterij muneribus demōſtrarēt ꝛ fidē ſuā miſticis rebus profiterenꝫ: tum ſcilicet per trinitatis fidem ꝛ myſteriū

L Chriſ. De matris humili ornatu.

Leo papa de ꝟtute hūilitatis.

M Munetis offerēdi traditio.

reuelantes: et in xp̄o trinitatem adorantes:
Tria xp̄o cognita a magis. tum cum regem ⁊ dn̄m deū ſed mortalē ſignificantes et xp̄i regiā ptātem ac diuinam maieſtatē et humanā mortalitatē venerantes. Hec em̄ tria magi de xp̄o cognouerunt: vt ſupra dixerunt: vbi eſt qui natus eſt: ecce humanitas: rex iudeorum: ecce regia ptās: venimus adorare eum: ecce diuinitas. Significat̄ em̄ in xp̄o regia ptās p aurum qḋ regi ſoluit̄ in tributum: nā aurū propter ſui nobilitatē munus eſt regale: ⁊ ideo oſtēdit puerū regem eſſe et ſe illud decere. Signat̄ xp̄o diuina maieſtas per thus: qḋ deo offert̄ in ſacrificiū: ⁊ ideo oſtendit puez̄ eſſe deum qḋ etiam erat oblatio ſacerdotalis: et puer ille erat ſacerdos cui nullus vnꝙ̄ fuit equalis. Signatur q̄ʒ humana mortalitas per myrrham q̄ condiri ſolent corpora mortuorum: et xp̄s rex et ſacerdos voluit mori pro
Augu. ſalute olm. vn̄ Auguſt. Aurū ergo ſoluit̄ q̄ſi regi magno thus immolatur vt deo: myrrha prebetur tanꝙ̄ pro ſalute oī morituro. Unuſqſqʒ aūt eoꝝ̄ predicta tria obtulit: qa vt dictum eſt miſterio ꝯgruit. Nullus enim vere xp̄ianus dr̄ q̄ nō xp̄m ⁊ deum ⁊ regem et paſſum cōfiteat̄: ꝙ illis trib⁹ muneribus ſignificatur. vn̄ Remi. Iſti magi nō ſinguli ſingula obtulerūt: ſed ſinguli tria: ⁊ ſinguli
R Remi. qḋ ſingli tria obtulerant. cū ſuis muneribus regē deū et hoīem predicauerunt. hec Remi. Hos omnis vere xp̄ianus imitat̄: q̄ xp̄m verū deū regē ⁊ paſſum confitet̄. Offeram⁹ ergo ei auꝝ̄ vt eum olm regem eſſe et vbiqʒ regnare credam⁹. thus vt deum veꝝ̄ ⁊ creatorem olm eſſe confiteamur: myrrhā vt ſic illum deū eſſe credam⁹ quē hoiem et mortalē ꝑpter nos factū eſſe non dubitemus. Pia enim hec ſancta fides veraciter xp̄o offerre non deſinit: dū vnum eundēqʒ deum veꝝ̄ verumqʒ hoīem credit ⁊ vere pro nobis mortuuʒ veraciter recognoſcit.
Hylar. Habemus itaqʒ ſm̄ Hylarium in his non modicā ſacramentoꝝ̄ cognitionem in hoīe mortis: in deo reſurrectionis: in rege iudicij. Et ego dn̄e ieſu in extremo veſtigio ſeruorum tuorum adoro te ſedentē in glīa dei pr̄is vbiqʒ regnātem ⁊ offero tibi ſplendorem fidei: qua te credo regē olm ſeculoꝝ̄ deum de deo: et hoīem de virgine mortuum
Ber. de munerum ratione. p peccatis nr̄is. ſm̄ Ber. Obtulerunt auri precium ob paupꝑtateʒ: ſcʒ ad pauperis matris et filij ſuſtentationem thuris ad ornamentum ob ſordidam ſtabuli manſionem ⁊ contra loci fetorem: myrrhe vnguentum ob infantuli vt aſſolet corporis teneritudinem et debilium membrorum pueri cōſolidationem.
O Quia ergo obtulimus xp̄o ſua offeramus ei et noſtra. Qꝛ em̄ regem et deū hominē eum eſſe credimus ſuum eſt: nr̄a vero ſunt que nobis a deo donata ſunt. Sunt enim in nobis tria munera deo placentia: ⁊ hec offeramus. Primū eſt aīa noſtra q̄ notatur p aurum: qꝛ ſicut auro nihil eſt nobilius vel precioſius aut pulchri⁹: ſic nihil nobilius vel ꝑcioſius aut pulchrius ꝙ̄ aīa coraꝫ deo reputat̄. Scd̄m eſt corpus noſtrum qḋ per myrrham deſignatur: myrrha em̄ eſt amara ⁊ corpus eſt amaricandū p caſtigationes ⁊ paſſiones. Tertium eſt cōuerſatio ſancta et honeſta in vtroqʒ ſcilʒ in corpore et aīa: ⁊ hoc deſignat̄ in thure: thus autem non redolet niſi in igne cremet̄: ſic cōuerſatio noſtra non reddit odorem deo niſi cremet̄ igne tribulationis. Debem⁹ etiā offerre xp̄o aurū dilectionis eo ꝙ pro nr̄a ſalute ſubijt penaʒ paſſionis ac thus deuote laudis p gratiarum actionē: et myrrhā cōpaſſionis p mortis eius recordationē: hʒ etiaʒ eccleſia moraliter aurū in perfecta ſapientia et doctrine ac recta fide thus in deuota orone vel bona cogitatione ac ſctā ac bene deo redolēte conuerſatione: myrrhā in penitentie amaritudine et carnis mortificatione ac bona opatiōe: auruʒ ergo offerunt doctores: thus martyres ⁊ confeſſores: myrrhā iā penitentes pctōres. Oīs em̄ oblatio in his tribus munerib⁹ cōtinet̄. Talia ergo munera magi obtulerūt in q̄b⁹ ⁊ fidei veritatē et totā eccl'iaſticā diſciplinā ſignificauerūt. ſm̄ Bern̄. Aurum offerim⁹ ſaluatori cū p noīe ipſius ex integro derelinq̄m⁹ ſubſtantiā hui⁹ mūdi. Iā ꝟo neceſſe eſt vt q̄ terrena contēpſim⁹ flagrāti deſiderio celeſtia reqramus. Sic em̄ offerimus thuris odoramentū quo nimirū deſignātur orones ſanctoꝝ̄. Opʒ etiā nō ſolū vt preſens ſeculum contēnas: ſed ⁊ carnē ipſam caſtiges ac ſeruituti ſubijcias. Duas igit̄ alas hʒ oro vt contemptum mūdi et afflictionē cordis nec dubiū quin celos penetret: ⁊ in cōſpectu dei ſicut incenſum dirigat̄ in q̄ cū auro ⁊ thure myrrha quoqʒ ei offert̄. hec Bern̄. Sic ergo magi xp̄m honorauerūt de ſubſtātia tripli ci. ſ. corporali: qꝛ prociderunt: ſpūali qꝛ adorauerunt tpali qꝛ munera obtulerūt. Plus q̄ppe non hʒ hō niſi corp⁹ aīaʒ ⁊ tpalia. Bn̄ auteʒ tres magi fuiſſe dicunt̄: qꝛ q̄ ad fidem veniunt indiuiduā trinitatē cōfiteri debent ſiue qꝛ q̄ deū adorant tres principales ꝟtutes. ſ. fidē: ſpē: ⁊ charitatē debent habere: ſiue qꝛ q̄ deū videre deſiderant cogitationem locutionē et operationē ſeu memoriā intellectū et voluntatē debēt a malis obſeruare et in bonis occupare. vn̄ ſm̄ Grego. Scti viri bn̄ reges vocant̄: qꝛ cunctis motibus carnis non cōſentiendo ſuccūbere: ſed bene regendo preeſſe nouerunt. Et ſm̄ Iſidorum. Reges a recte regendo vocantur: et ideo recte faciendo regis nomē tenetur: peccando amittitur: et hi veniunt et recedunt ab oriente per qḋ intelligitur proſperitas hu

Munera dei a nobis deo grata et oſferēdi.

Bern̄.

P

Munera magorum trium tria de tribus.

Grego. qui reges Iſidor⁹ de eodem.

Maria eſt ſtella moraliter.

mana que eſt triplex.ſ.diuitiaꝝ delitiarum et honoꝝ. Per ſtellam autē q̄ magis apparuit ſignificari pōt virgo maria q̄ interpretatur maris ſtella. Hec autē ſtella apparet magis ſeu regibus condeſcendendo ſibi deuotis ſe bn̄ regentib⁹: et eos ꝑ hui⁹ mundi mare turbulentum nauigantes dirigit ad portū ſalutis q̄ eſt xp̄s: et ip̄m inuenientes venerant munera ei offerentes.ſ.auꝝ charitatis ꝛ thus deuote orationis: ac myrrham mortificationis carnis. Eodem aūt die cum xp̄s in iudea eſſet natus: ortus eius magis in oriente eſt nunciatus.

Q Apparitio xp̄i in oriēte.

Uidebāt nāq; ſtellam nouā in qua puer appebat: ſupra cui⁹ caput crux aurea ſplendebat: audierūt vocem ſibi dicētem. Ite in iudeā et inuenietis ibi natū nouū regē. Igitur in iudeā feſtinauerunt ꝛ audacter eā intrantes regi celi nato munera obtulerunt.

Figure.ij. Reg. xxiij.

Hi ergo tres magi ꝑ tres robuſtos ꝑfigurati fuerunt qui regi dauid aquā de ciſterna bethleē attulerunt. Tres robuſti exercitum inimicoꝝ non timentes: ſed viriliter caſtra coꝝ tranſeuntes aquā hauſerunt: ſic tres magi potētiā herodis non formidantes: ſed audacter iudeam intrantes de nouo rege interrogauerunt. Tres robuſti perrexerūt bethleē pro aq̄ ciſterne quā hauſerunt de ciſterna terreſtri: tres magi venerunt bethleē pro aq̄ gr̄e eterne quā ſuſceperunt de pincerna celeſti. Figurabat ergo illa bethleemitica ciſterna ꝙ in bethleem naſciturus erat celeſtis pincerna q̄ propinaret aquam gratie oī ſitienti et daret aquam vite nō habenti.

iij. Regum.x. R

¶ Figura huius noui regis et huius noue oblationis premonſtrata fuit in regno ſalomonis.

Thronus ſalomonis.

Salomon reſidebat in throno de ebore candidiſſimo qui veſtitus erat auro puriſſimo. Uniuerſi reges terre regem Salomonē videre cupiebant: et ei munera precioſiſſima apportabāt. Sed ꝛ regina ſaba talia et tanta munera ei offerebat quāta ꝛ q̄lia in hierl'm viſa non erāt.

Caſtitas lōga.

Thron⁹ vero ſalomonis eſt btā virgo Maria in q̄ reſidebat. Jeſus xp̄s vera ſapientia hic thron⁹ factus eſt de ebore candido ꝛ auro puro: ebur propter ſui candorē ꝛ frigiditatem deſignat virginalis munditie caſtitatē: ſ; ebur antiquū in rubo rem vtit: ſic longa caſtitas martyriū reputat. Aurū q2 in valore ꝑcellit oē metallū ſignificat charitatē q̄ eſt mr̄ oim̄ virtutum. Maria ḡ d' eburnea propter virginalē caſtitatē: et auro veſtita ꝑpter perfectiſſimam charitatē: et pulchre virginitati coniungit charitas: q2 ſine charitate coram deo nihil reputatur virginitas. Thronus ſalomonis ſup ſex gradus erat exaltat⁹ ꝛ Maria ſupexcellit beatorum ſex ſtatus.ſ. patriarchaꝝ prophetarum: apoſtolorum: martyrū: confeſſorū: ꝛ virginū. Duodecim leonculi ſup ſex gradus thronum exornabant: q2 duodecim ap̄li Marie tanq̄ regine celi miniſtrabant: vel q2 duodecim patriache progenitores Marie erāt. Summitas throni erat rotunda: q2 Maria erat ſine angulo ſordiū et tota munda. Due man⁹ ſedile hincinde tenebant q2 pater ſpūs a matre filij nunq̄ recedebant.

S Magorum reuerſio.

¶ Tandē magi reuerēter ac deuote pedes pueri deoſculati ſunt et adorato dn̄o oīq; obſequio peracto: et deuotione cōpleta ac bn̄dictiōe accepta inclinantes ſe cū magno gaudio receſſerunt: q̄ cū de reditu deliberaſſent rn̄ſum acceperunt in ſomnis ꝑ diuinam reuelationē ne ad herodē redirent: q2 cognita veritate non lꝫ retro ire. Per hoc etiā admonemur ꝙ cū malis hoībus ſocietatē aliquā non ꝯtrahamus: ꝛ cognitos errores vitemus. vn̄ Seneca.

Senec. de cōſilio mutando.

Nō eſt leuitas a cognita errore diſcedere: non eſt turpe cū re mutare cōſiliū: q2 ergo intus in ꝯſciētia q̄rebant q̄d vellet diuina voluntas de reuerſione ad herodem: ſicut eñ moyſes tacens clamabat ſic iſti pio affectu interrogabant q̄d diuina voluntas iuberet: iō dei meruerunt rn̄ſionē.ſ. internā vel angeli miniſterio factā: ꝛ deſcēdentes ad mare ꝑ nauē trāſfretātes in tharſis ſcilicet abierūt: ꝛ ſic ꝑ aliā viā in regionē ſuā redierūt. q2 ſm Hiero. infidelitati miſcēdi nō erāt iudeoꝝ propter q̄d factū herodes iratus poſtea naues tharſenſiū incēdit ſm ꝓphetiā dauid.

Naues tharſenſi.

Pſalm. xlvij.

In ſpū vehemēti cōteres naues tharſis. vn̄ Chriſo.

Chriſ. de fide magorum.

Intuere aūt magoꝝ fidē q̄liter nō ſcandalizati ſunt in ſeipis dicētes. Si magnus eſt puer hic q̄ neceſſitas fuge ꝛ occulte receſſionis: hoc eñ ē vere fidei nō q̄rere cās eoꝝ q̄ vere ꝑcipiunt ſ; ſuaderi ſolū ab eis. hec Chri.

Vie mutāde ratio.

In hoc ergo forma datur credentib⁹ vt deuoti ad deū veniēt ꝛ in oībus opib⁹ ſuis q̄d iubeat attēdāt.ſ. ne ad diabolū redeāt: ſed per chriſtum qui eſt via veritas ꝛ via: ꝛ ꝑ ſemitas virtutū ad patriam reuertantur. Hic itaq; admonemur omnem ſalutē ꝛ ſpem in xp̄o locare: ꝛ ab itinere poris vite abſtinere: ꝛ per aliud iter incedere.

Augu.

vnde Augu. Non qua venimus via redeamus: nec prioris noſtre conuerſationis veſtigia reputamus: via mutata eſt. vn̄ Greg.

Grego.

Magnum vero nobis aliquid magi inuūt: ꝙ in regionē ſuā per viā aliam reuertunt: regio q̄ppe noſtra paradiſus eſt ad quā ieſu cognito redire per viā qua venimus prohibemur. A regione etem̄ noſtra ſupbiēdo inobediēdo viſibilia ſequēdo: cibū vetitum guſtādo diſcedim⁹: ſ; ad eā neceſſe eſt vt flēdo: obediendo: viſibilia ꝯtēnēdo: atq; appetitū carnis refrenādo redeamus. Per aliā ergo viā in regionē noſtram regredimur: quoniā qui a paradiſi gaudijs ꝑ delectamēta diſceſſim⁹ ad hec ꝑ lamenta reuoca-

hoc etiã ſignificandũ ꝙ ꝑ aliã viã in regio-
nẽ noſtrã redire debeam⁹. Dñs papa in ꝓ-
ceſſionibus redit per aliã viã ab ea per quã
eſt egreſſus. Magi ṽo reuerſi ſtudioſe plus
ꝙ̃ prius deũ colẽtes glorificauerũt ⁊ predi-
cantes multos erudierũt. Hic autem credi
poteſt ꝙ dña paupertatis amatrix zelans
fortiter pro paupertate ⁊ intelligẽs filij ſui
voluntatẽ totum aurum infra paucos dies
pauperibus erogauit. Unde qñ intrauit tẽ-
plum non habuit de quo agnũ emeret quẽ
offerret ꝓ filio: ſed emit turtures vel colũ-
bas q̃ erãt pauperũ oblatio. Uides hec pre-
conia paupertatis in duobus. Primo quia
hodie puer Jeſus eleemoſynam accepit vt
paupꝫ mater ſua ſiſtr. Scdo qꝛ non ſolũ non
procurabat acquirere: ſed etiã q̃ dabant no-
lebat retinere. Increſcebat deſideriũ paup-
tatis: ſi autem bene attendiſti ⁊ profundi-
tas creuit humilitatis. Sunt etiã qui ſe vi-
les ⁊ abiectos in aĩo ſuo reputant ⁊ in ocu-
lis ſuis non extolluntur: ſed ſic eſſe nolunt
in oculis aliorum. Non ſic puer Jeſus dñs
omniũ: etiã alijs ſuos defectus ⁊ vilia pate-
re voluit: ⁊ nõ paruis ⁊ paucis ſed regibus
⁊ eorũ ſocijs quos in comitatu ſuo adduxe-
rant ⁊ in tali caſu ⁊ tpe in quo multũ timen-
dum erat. Nam cũ illi venirent vt regẽ iu-
deorũ quẽ etiã deũ eſſe credebãt inuenirent
dubitare poterant ne talibus de ipſo viſis
reputãtes ſe deluſos ſine fide ⁊ deuotione re-
cederent. Sed nec ꝓpterea dimiſit humili-
tatis amator dans nobis exẽplũ ne ſub ſpẽ
alicuius apparẽtis boni recedamus ab hu-
militate: ⁊ ꝙ diſcamus etiã in aliorũ oculis
viles ⁊ abiecti velle apparere. Expeditis igi-
tur magis ⁊ verſus patriã ſuam regreſſis:
adhuc ſtat dña mũdi cũ puero ſuo ieſu ⁊ nu-
tritio eius ioſeph apud p̃ſepe in illo locello
patiẽter ⁊ humiliter vſq; ad quadrageſimũ
diem: ac ſi quecunq; mulier alia de populo ⁊
puer ieſus homo purus eſſet ⁊ ipſi legis ob-
ſeruatione indigerẽt. Stabat igitur dña vi- (v Marie in filiũ cura et amor.)
gilãs ⁊ attenta ſuper dilecti filij ſui cuſto-
dia. O cum quanta ſolicitudine ⁊ diligentia
ipſum gubernabat: ne vel in minimo defe-
ctũ haberet. Cũ quãta etiã reuerẽtia caute-
la ⁊ pio timore ipſum cõtrectabat quẽ ſuũ
deũ ⁊ dñm eſſe ſciebat. Flexis quidẽ genib⁹
accipiebat ipm̃ de cunis ⁊ reponebat i eis.
Cũ quãta ẽt iocũditate cõfidẽtia ⁊ autori-
tate materna ipſum amplectebat. oſculaba-
tur ſtringebat dulciter ⁊ in eo delectabatur
quẽ filiũ ſuũ eſſe cernebat ⁊ certiſſime ſcie-
bat. Quã ſepe ꝙ̃ curioſe ⁊ prudẽter tenella
mẽbra ipſi⁹ faſcijs cõponebat: ſicut eñ fuit
humillima ſic fuit ⁊ prudẽtiſſima. vñ in ſin-
gulis officijs ⁊ obſequijs ſedule miniſtra-
bat vigilãti ⁊ dormiẽti nõ ſolũ infantulo: ſꝫ
etiã grãdeuo. O ꝙ̃ libẽter eum lactabat. vix
fieri potuit qñ magnam ⁊ alijs feminis ler-
ptã dulcedinẽ i talis filij lactatiõe ſentiret.
Ipſa ṽgo iſantẽ hũc cõcepit ſine pudore. pe-
perit ſine dolore. lactauit celeſti rore. virgo
añ ptũ in cõceptiõe ṽgo in ptu i ꝓlis enixio-
ne. ⁊ virgo poſt partũ in pueri dulciſſima la- (Augu.)
ctatione. vñ Aug. Ipſam virginẽ matrẽ dul-
citer alloquẽs ait. Lacta mater xp̃m ⁊ dñm
nr̃m ⁊ tuũ. Lacta panẽ de celo venientẽ. la-
cta eũ q̃ talẽ fecit te: vt ipſe fieret in te tibi ⁊
mun⁹ fecũditatis attulit cõcept⁹: ⁊ donum
ṽginitatis nõ abſtulit nat⁹. vñ Anſel. Uerũ- (Anſel.)
dũ hũc paruulũ iter man⁹ ſuas verſari ⁊ ad
vbera ſua pẽdere atq; ad paruas pueri cor-
poris leſiões puulorũ more vagire cõſpice-
ret quo p̃cor affectu mouebat pijſſim⁹ ani-
mus ei⁹ q̃ ve ſtudio ad occurrẽdũ cũctis q̃
incõmoda illi fore timebat parabat caſtiſſi-
mũ corp⁹ ei⁹. Sꝫ ⁊ de ſctõ ſene ioſeph refert
Ber. ꝙ puerũ ieſum ſup genua ſua tenens (x)
eidẽ frequẽter arriſit. Stãte igit ante preſe- (Bern. de ſedulitate ioſeph.)
pe dña ſta ⁊ tu iuxta p̃ſepe cũ ea ⁊ delectare
cũ puero ieſu: qꝛ virtus exit ab illo. Queli-
bet anima fidelis ⁊ maxime religioſa debe-
ret a die natiuitatis dñi vſq; ad purificatio-
nem ſaltem ſemel in die apud dictũ preſepe
dñam viſitare puerũ ieſum: ⁊ matrẽ ei⁹ ado-
rare de pauptate ⁊ afflictione humilitate ⁊
benignitate ipſorũ affectuoſe meditari. Ui-
diſti qũo btã ṽgo in ſordẽti ſtabulo patien-
ter multis dieb⁹ cũ puero ieſu ⁊ ioſeph pſe-
uerabat. vñ nõ deberet nobis graue eſſe nec (y)
magnũ videri in monaſterio ⁊ ſecreto nr̃o (Solẽnitas epi.)
cõſiſtere. Cõſidera nũc quãta ſit ſolennitas
hodierna ⁊ letare in ea qꝛ hodie apparere (Leo papa.)
ceperũt fidei nr̃e initia. vñ leo papa. agno-
ſcamus ergo dilectiſſimi in magis adorato-
rib⁹ xp̃i vocationis nr̃e fideiq; primitias et
exultãtib⁹ animis beate ſpei initia celebre-
mus. Honoret a nobis ſacratiſſimus dies i
quo ſalutis nr̃e autor apparuit ⁊ quẽ magi
venerati ſunt i cũabulis nos oĩpotẽtẽ ado-
rem⁹ in celis: vt ſicut illi de theſauris ſuis
miſticas dño munerũ ſpẽs obtulerũt: ita et
nos de cordibus nr̃is q̃ deo ſunt digna pro-
mam⁹. Sacr̃m eñ p̃ſentis feſti opꝫ in no-
bis eſſe perpetuũ q̃ꝺ vtiq; ſine fine celebrabi-
tur ſi in oĩbus actib⁹ nr̃is dñs ieſus xp̃s ap-
pareat. hec Leo. Uidiſti ergo ꝙ̃ multa noua
in natiuitate dñi cõcurrerũt q̃ eũ natũ ꝓba- (z)
uerũt. vñ Chri. Omnia itaq; noua ⁊ ſupra (Chri. de nouis in natiuitate dñica.)
modũ admirationis hũane in dñi natiuita-
te cõcurrerũt. Angelus in tẽplo zacharie lo-
quit futurũ elizabeth filiũ repromittit: non
credẽs angelo ſacerdos obmuteſcit. Steri-
lis cõcipit virgo parit: ioãnes in vtero mr̃is
exultat: xp̃s dñs natus ab angelo nunciat
⁊ q̃ꝺ ſalus mundi ſit paſtoribus predicatur
gaudent angeli: exultant paſtores: magna
in celo et in terra letitia huius admirans

de natiuitatis exoritur. Nouum ſignū ſtel-
le de celo magis oſtenditur per quod domi
nus celi ac terre rex iudeorum noſcitur na-
tus. hec Chriſo.

Oratio.

O Jeſu bone qui de virgine natus
teipſum magis ſtella duce reue
laſti ⁊ eos per aliam viam in re-
gionem ſuam redire feciſti illu-
minet ieſu miſericors lumē gra-
tie tue tenebras conſcientie mee: ⁊ per tuam
letam apparitionē da mihi plenā tui ⁊ mei
cognitionem vt intus te videā intus te inue
niā: ibiq̧ myrrhā compunctionis interne:
thus orationis deuote aurū dilectionis pie
tue maieſtati offerā ⁊ qui per viā tenebrarū
⁊ culpe receſſi a patria felicitatis ſuperne
per viam veritatis ⁊ gratie ad eam redeam
te ducente. Amen.

De preſentatione domini in templum. Capitu. xiij.

A
Luc. ij.

Adueniēte autem q̄dragesima die qn̄ ſm legē (impleti ſunt dies purgationis marie) exūt ipſa de ſtabulo cū ioſeph ⁊ puero vt legē impleret i qua nihil purgandū erat: q̄ ſine peccato cōceperat. Jn circūciſione q̄dē purga-
bat puer ab originali qđ a parētib⁹ cōtra
xerat. Jn purgatione vero purgabat mater a
peccato: q̄ in libidine cōceperat ſꝫ nihil ho
rū in hoc puero vel in matre erat. Et (tule-
rūt) puerum prius circūciſum de bethleem
(in hieruſalē) vt ſm legē (ſiſterēt) .i. offerrēt
ſeu offerēdo preſentarent (eum dn̄o) in tem-
plo (⁊ vt darent hoſtiā) .ſ. (par turturū aut
duos pullos columbarū) ꝓ eo. Ad euidētiā
huius ſciēdū ꝙ de ꝓle nata duplex erat pre
ceptū. Unum generale q̄tū ad oēs vt ſcꝫ cō-
pletis dieb⁹ purgationis matris puer ad tē-
plum deferretur ⁊ pro eo hoſtia daret. Lex
autē purificationis erat qđ mulier que ſu-
ſcepto ſemine peperiſſet maſculum immun
da eſſet. vij. diebus ſeparata a cōſortio ho-
minū ⁊ ab ingreſſu tēpli ⁊ a tactu ſacrorū: ⁊
die. viij. circūcideret infantulus: ⁊ ipſa qui-
dē mūda efficeret quo ad cōſortiū hoim: ſꝫ
adhuc. xxxiij. dieb⁹ imūda eēt q̄ ad igreſſum
tēpli ⁊ tactū ſacrorū ⁊ his dieb⁹ nō licebat
egredi domū ⁊c. Cōpletis. xxxiij dieb⁹ cum
vij. p̄cedētib⁹ extūc quadrageſima die mu-
lier intrabat tēplū ⁊ p̄ſentabat natū puerū
dn̄o offerēs ſacrificia ꝓ ſe ⁊ ꝓ puero. Si au
tē feminā pepiſſet duplicabat dies q̄ ad cō-
ſortia hominū ⁊ q̄ ad tēpli igreſſum. Aliud
erat preceptū ſpeciale de primogenitis tam
in hoib⁹ q̄ in iumētis vt ſancta dn̄o fierent

Purifi-
catiōis
lex.

q̄ dn̄o cōſecrata erāt ex eo tp̄e quo primo- B
genita egyptiorū dn̄s iterfecit filios iſrael Primo-
ſaluans oia primogenita filiorū iſrael ſibi genita
vēdicauit: ſibiq̧ offerri precepit. Sicut em̄ cur dn̄o
voluit ſibi offerri p̄mitias fructuū ita ⁊ pri- offeren
mogenita hoim ⁊ aliorū animaliū mundo- da.
rum. Sed quare hoc: niſi vt oia prima ⁊ ma
xime omnia meliora ⁊ cariora dn̄o offera-
mus? Quia ergo xp̄s ex muliere nat⁹ ⁊ pri-
mogenit⁹ ſub lege fieri voluit. Hec duo pre-
miſſa circa eū obſeruata fuerunt. Non ſuf-
ficit magiſtro humilitatis perfecte cum per
omnia patri coequalis eſſet: ſe ſubdere hu- Cur p̄-
mili virgini niſi ⁊ ſubderet ſe legi. Hoc aūt ſentari
pluribus de cauſis fecit. Primo vt veterē le volue-
gem approbaret. Scđo vt eā ſeruando in rit xp̄s.
ſemetipſam cōſummaret ⁊ terminaret oſtē
dēs ex hoc ꝙ ad ipſam ordinata erat. Ter-
tio vt iudeis calūniādi occaſionē ſubtrahe-
ret. Quarto vt hoīes a ſeruitute legis libe-
raret. Quinto vt exēplū humilitatis ⁊ obe-
diētie nobis daret. Quāuis etiā .b. virgo ad
legē mulierū nō teneret ne purificari idi- cur ma
geret q̄ nō cōcepit ſuſcepto ſemine ſed ſpi- ria pu-
ritusſancti miſtico ſpiramine voluit tn̄ ſub- rifica-
ſtitui purificatiōi ꝓp plures rōnes. Pria vt tiōi vo-
ſe in hoc aliis mulierib⁹ cōformaret ſicut ⁊ luit ſub
fili⁹ ꝑ oia frib⁹ aſſimilari voluit. vn̄ Bern. di.
Uere .b. virgo nō habes cām nec tibi opus Bern.
eſt purificatiōe. Sꝫ nūq̄d filio tuo op⁹ erat
circūciſiōe? Eſto inter mulieres tāq̄ vna il-
larū: nā ⁊ fili⁹ tu⁹ ſic eſt in medio puerorū.
Scđa ſm Bedā. Sicut xp̄s ſic ⁊ beata virgo
legi eſt ſpōte ſubiecta vt nos a legis vincu- Beda.
lo ſolueremur. Tertia vt occaſionē ſcanda
li vitaret nondū em̄ erat notū ipſam ſine ſe-
mine peperiſſe. Unde ſi nō obſeruaſſet d. es
purificationis ſue fuiſſet iudeis occaſio ſcā
dali ⁊ murmurationis cōtra ipſam. Quar-
ta vt legē purificatiōis terminaret aduenie-
te. ſ. xp̄o q̄ eſt nr̄a purificatio ꝑ fidē nos pu-
rificās. Quīta vt nobis exēplū hūilitatis da
ret. Nā hūiliauit ſe ēt in his ad q̄ non tene- C
bat: vt hūilitatē doceret: vt em̄ mr̄ doctores Archa
oīm ⁊ ipſa doctrix exiſteret cū nō poſſet ꝓp teſta. fi-
ſexū publice docere vbo ideo voluit docere gura-
exemplo. Maria igit lꝫ purificatione nō in- bat ma
digeret: purificationē tn̄ ꝑagere voluit: q̄ riam.
oia q̄ legis erāt diligētiſſime obſeruabat: et
ideo ipſa eſt per archā teſtamēti p̄figurata i
qua incluſa erāt legis mādata. Jbi em̄ erāt
due tabule in quib⁹. x. p̄cepta ſcripta erāt q̄
Maria diligēter obſeruabat. Archa etiam
librū legis cōtinebat: ⁊ Maria libros ſacre
ſcripture libēter legebat. Jn archa erat vir-
ga aaron q̄ floruit: ⁊ Maria floruit bn̄dictū
fructū vētris ſui ꝓtulit. Archa etiā vrnā au
reā cū māna celi cōtinebat: ⁊ Maria verum
māna celi nobis offerebat. Archa de ligno
cethiꝫ imputribili erat fcā: ⁊ Maria i putre

dinē vel in pulverē non eſt redacta. Archa q̄tuoꝛ circulos aureos in laterib⁹ habebat et Maria q̄tuoꝛ virtutes cardinales q̄ olim v̄tutum radices ꝛ initia ſunt in ſe gerebat. Archa hēbat duos vectes q̄bus poꝛtabatur p̄ q̄s duplex charitas i maria deſignat. Archa tā intrinſec⁹ q̄ foris deaurata erat. Maria intus ꝛ foris v̄tutib⁹ reſplendebat. Quapꝛopter ipſa etiā pulchꝛe figurata eſt in candelabꝛo aureo qd̄ lucebat hieroſolymis in tēplo dñi: ſupꝛa qd̄ .vij. lampades ardentes ſtabāt q̄ .vij. opa mie in Maria figurabāt q̄ regina mie: ꝛ mr̄ pietatis erat. Hoc candelabꝛū et eius cādelā honoꝛam⁹ qn̄ in feſto purificationis accēſas cādelas baiulamus. Maria eīn candelā dño in ſua purificatione offerebat: qn̄ ſymeon lumē ad reuelationē gentiū cōcinebat. Xp̄s Marie filius eſt cādela accēſa ꝑpter tria q̄ inueniunt̄ in ea. ſ. ligmē: ignis: ꝛ cera. ꝛ in xp̄o ſunt tria. ſ. caro ala et deitas vera. Hec cādela ꝑ hūano gn̄e dño eſt oblata ꝑ quam nox tenebꝛarum noſtrarū eſt illuminata. Oblatio huius beatiſſime candele pꝛefigurata fuit in puero ſamuele. Anne ſterili ꝯ moꝛem nature deus filium dedit et Marie v̄gini ſupꝛa curſum nature filium inſpirauit. Anna obtulit filium q̄ iudeos erat ꝓpugnaturus Maria obtulit filiuꝫ q̄ mundū erat ꝓtecturus. Filius anne poſtea a iudeis eſt refutatus: filius Marie eſt ab eis turpiſſima moꝛte cōdemnatus. Hoc eſt q̄ ſymeon marie pꝛophetādo p̄dicabat q̄ filiū ipſius gladius alam ſuam ꝑtranſire debebat. Ibant igit̄ parētes ieſu in hieruſalē: vt legis mādata ꝑficerent: et q̄uis timerent herodē: tn̄ nō ſunt auſi tranſgredi legē q̄n ad tēplum puerū deferrent. Et foꝛte adhuc oia quieta erant: adhuc herodes magos expectās: nōdum ſui coꝛdis malitiam reuelauerat. Dominus itaq̄ ieſus xp̄s cū mr̄e in his ꝛ aliis legē obſeruās oſtendit cū q̄ta ſolicitudine ꝛ vigilantia debem⁹ obſeruare euāgeliū pꝛecepta qn̄ ipſe p̄cepta legalia que per ſeruū dederat cū tanta obſeruauit diligētia. Adduxerunt ḡ dñm tēpli ad tēpluꝫ vt facerent ſm̄ cōſuetudinē legis ꝑ eo. Cūq̄ intraſſent tēplū emerūt duos turtures aut duos pullos colūbarū: vt ꝑ eo offerrēt ſicut ꝑ paupe ribus erat cōſuetū. Et q꞉ pauperrimi erant credendum eſt magis q̄ de pullis colūbaꝝ emerunt: quia facili⁹ ꝛ ꝑ minoꝛi p̄cio inueniuntur ꝛ ideo in lege vltimo loco ponunt̄. Et tacet euangeliſta de agno: q꞉ erat diuituꝫ oblatio. Uide q꞉ tā paupes parētes dominus elegit q̄ non haberēt agnum quem ꝑ eo offerrent: ſed tantum par turturū aut duos pullos colūbaruꝫ q̄ erat oblatio pauperū. In lege eīn dñs pꝛeceperat: vt die quo parens infantē in tēplo p̄ntaret ꝑ ſua ꝛ ſoꝛbolis purificatione agnū anniculū imaculatū in holocauſtū ac ēt turturē ſiue pulluꝫ colūbe ꝑ pctō q꞉ in libidine conceperat offerret. Qui v̄o nō ſufficiebāt ad offerēdum agnū duos turtures offerrent vel duos pullos colūbaꝝ: vnū loco agni in holocauſtuꝫ qd̄ totū incenſum dicit̄: q꞉ totū incendebat̄: ꝛ alterū pꝛo peccato q̄ cedebat in p̄tē ſacerdotis q̄ oꝛabat ꝑ muliere et ſic mundabat̄. Hanc hoſtiā ꝛ oblationē pauperum voluit dñs ꝑ ſe dari: et cū diues eſſet ꝑ nobis pauper dignatus eſt fieri: vt nos ſua paupertate ditaret et diuitiaꝝ ſuarum donaret eſſe participes: et nos faceret hic in fide diuites: et in celo regni heredes. Sicut eīn moꝛtalitatem noſtram aſſumpſit vt ꝑ eā nobis imoꝛtalitatē conferret: ſic paupꝑtatē noſtraꝫ voluit aſſumere vt ꝑ eam nobis eternas diuitias tribueret. Imitemur ergo nos dñm nr̄m ꝛ ſpontaneā paupertatē amem⁹: vt hn̄tes victum ꝛ veſtitū his contēti ſimus. Cur aūt pulli colūbaꝝ nō ſimplr̄ columbe ſicut turtures in ſacrificio dñi ꝑmittebantur offerri. Declarat Bern̄. dicens. Et licet alias q̄dē ꝑ columbā ſpiritusſctūs ſoleat deſignari: q꞉ tn̄ libidinoſa auis eſt non decuit offerri cā in ſacrificio dñi niſi ea ſane etate q̄ neſciret libidinem: ac turturis non deſignatur etas qn̄ agnoſcit̄ caſtitas: in q̄cunq̄ etate deniq̄ cōpare vno contenta eſt: quo amiſſo alteꝝ nō admittit: numeroſitatē in hoībus nuptiaꝝ redarguēs. Cernere eſt turturem tēpoꝛe ſue viduitatis: ſctē viduitatis opus ſtrēnue ac infatigabiliter exequenteꝫ: videas vbiq̄ ſingularē vbiq̄ gemētem audias nec vnq̄ in viridi ramo reſidentē pꝛoſpicias ꝛ tu ab eo diſcas voluptatum virentia virulenta vitare: adde q̄ in iugis mōtium et in ſummitatibus arboꝝ frequentioꝛ illi ꝯuerſatio eſt: vt qd̄ vel maxime pꝛopoſitū pudicitie decet doceat nos terrena deſpicere: et amare celeſtia. hec Bern̄. (Et ecce ſymeon) iter ſacerdotes famoſus ꝛ noiat⁹ q̄ (iuſtus) erat in oi operatione boni (et timoꝛatus) in cautela mali: vel (iuſtus) recte ſe hn̄do ad pꝛoximū (ꝛ timoꝛat⁹) q̄ ad deū: q꞉ difficile iuſticia ſine caſto et filiali timoꝛe dñi cuſtodit̄ timoꝛ enim dñi iuſticie ꝛ ceteraꝝ v̄tutū cuſtos eſt: q꞉ q̄to iuſt⁹ ardēti⁹ deū diligit: tanto ſolertius offendere cauet. Illoꝝ eīn opatio comitat̄ iuſtitia q̄ꝝ mentes timoꝛ dei illūinat: teſtante pš. q̄ ait. Beat⁹ vir q̄ timet do. ꝛc. et Salo. q̄ dī. Qui timet deū nihil negligit. Et bn̄ iuſtus erat ꝛ ad ꝓximū ſe recte hēbat: q꞉ nō ſuaꝫ ſolūmō ſed ꝛ toti⁹ ppl̄i ſalutē q̄rebat (expectans cōſolationē iſrl̄) in deſiderio ꝛ ſpe boni pꝛomiſſi quo ad fidei ꝛ ſpei rectitudinē q̄ hēbat: mloꝛes q̄dē expectabāt ꝯſolatiōeꝫ tpalē ꝑ ꝓmiſſuꝫ ſalutꝫ auctoꝛē vt q̄ ab her. pſſi erāt in aduētu ſaluatoꝛ

Cādelabrū i templo et mariam figurauit.

Figure oblationis. j. Reg.

D

Pulli colūbarū ꝛ nō colūbe. Bern̄. turturis caſtitas.

Ps. cxj. Eccleſiaſtes. vij.

ris liberati conſolationē acciperent. Maio-
res ꝟo vt ſymeō ⁊ hmōi etiā ſpūalē cōſola-
tionē et redēptionē a diabolo expectabant.
Conſolatio quippe iſrael .i. vidētis deū: dñi
aduentus in carne fuit: ſancti eñi patres q̄s
met⁹ originalis pctī ꝯtriſtabat ꝑ dñi incar-
nationē cōſolari credebāt. Hanc cōſolatio-
nē ſymeon q̇ obediēs interꝑtat᷑ expectabat
quem matura etas de mundo exire cōpelle-
bat: tñ propter deſideriū vidēdi dñm in car-
ne manebat. (Et ſpūſſctūs) et ſctificator ex
penitētia ſummi boni (erat ī eo) q̄tū ad gra
tie plenitudinem quā poſſidebat: qꝛ non ſo-
lū habuit gratiā iuſtificantē ꝓut ꝯmuniter
dicit᷑ a iuſtis: ſed etiā q̄tū ad illuminatiōes
⁊ ꝯſolationes diuīas ſpeciales. Dictur⁹ euā-
geliſta de ſymeone qꝛ ſpūſſctūs erat in eo
ꝑmiſit ꝙ erat iuſtus ⁊ timorat⁹ qm̄ illorum
corda deus inhabitat q̇ timētes deū iuſticiā
Eſa. xi. ſeruāt vñ ipē ꝑ ꝓphetā dicit. Sup quē reqe
⁊ .lxvi. ſcet ſpūs me⁹ niſi ſup hūilē ⁊ q̇etū ⁊ tremen-
tē ſermones meos: ⁊ ab ipo (ſpūſctō) q̇ ꝑ in-
habitātē gratiā in eo erat (reſpōſum) in ora-
tionibus ſuis deuotis (acceperat) inuiſibilr
in mente ꝑ occultā inſpirationē ⁊ intellexit
de xp̄i aduentu ꝙ xp̄m quē videbat oculis
mentis videret oculis corporis anteq̄ꝫ pre-
ſentē finiret vitā: ex quo ptꝫ qđ ꝑ hoc prius
orauerat: qꝛ hoc ſperabat: ⁊ conſolationem
iſrael expectabat: tunc enim erat opinio cō-
munis apud intelligētes qđ imminebat ad-
uētus xp̄i ſm ſigna a patriachis ⁊ prophe-
tis data: et ideo ſymeō de hoc feruēti⁹ deuꝫ
orabat (et in ſpū) .i. ꝑ reuelationem ſpūſſctī
et ipſo ſpūſctō qui in eo erat iubente (venit
in tēplū) vt ſicut reſponſum ⁊ promiſſum ab
eodem ſpū acceperat xp̄m dñi .i. vnctum a
dño anteq̄ꝫ moreretur videret. O q̄to deſi-
E derio vidēdi dominū ſenex iſte beatiſſimus
Syme- eſtuabat queꝫ iam etas de hoc ſeculo exire
onis de- cogebat: ſed dei reſponſo retinebat: quia nō
ſideriū. erat mortē viſurus: id eſt ſenſiturus vel ex-
perturus (niſi prius videret xp̄m dñi) meſ-
ſiam promiſſum oculis corporalibus: hoc
ergo deſiderabat: hoc mente tractabat: hoc
ſemꝑ cogitabat dicens. Scio qꝛ veniet: ſcio
qꝛ videbo eum. Sed qñ veniet: qñ eū vide-
bo. Ueni dñe ieſu ſolue mihi hec vincula et
me iam nunc in pace ire permitte. Dū autē
hec ſecum diceret dū hec deſiderio eſtuaret
dictū eſt illi a ſpūſctō. Ecce adeſt quē expe-
ctas: quē q̇ris nunc eū videbis: ſurge ꝓpe-
ra: feſtina: vade ad tēplū. Cū aūt feſtinātēr
veniens templū intraret et eum videret ſta-
tim eum ſpū prophetico cognouit. Eadem
quippe ſpiritus gratia qua olim precogno-
uerat venturū etiā nunc veniētem et iā iāq̄ꝫ
ad ſe videndum cognouit ſaluatoreꝫ. Et ac-
celerando occurrens genua flexit: ⁊ eū inter
brachia adorauit matris: brachiaq̄ꝫ ſua et
tendit et parentib⁹ ait. Mihi eū date: mihi
debetur: mei officiū eſt ad hoc miſſus ſum
huic obſequio reſeruatus ſum. Mater ve-
ro intelligens voluntatē filiū porrexit eū ſy-
meoni. Ille aūt letus et exultans cū maxīo
cordis gaudio in vlnas ſuas et inter bra-
chia eum ſuſcepit. O q̄ꝫ beate manus q̇ ver-
bū vite palpauerūt ⁊ vlne q̇ ipm amplexate
ſunt. Et cum puerū in vlnas accepiſſet ſur-
rexit et mox ſenectus fugit ac iuuenilis vi-
gor et fortitudo affuit. Magna hic dñi po-
teſtas: ſed non minor ei⁹ claret humilitas.
Qui celo terraq̄ꝫ non capit᷑: grandeui hoīs
vlnis geſtat᷑: q̇ prius ſeipſum ferre vix po-
terat tunc leuiter pueꝝ ferens exultat. Ipē
enim portabat a quo portabat᷑: et q̇ verbo
virtutis ſue oīa portat: ille portabat xp̄m
in humanitate a quo portabat᷑ per diuinita-
tē. Eleganter igit᷑ dictum eſt. Senex pueruꝫ
portabat: puer auteꝫ ſenem regebat. Fere-
bat ſenex chriſtum infantē q̇ illum regebat
in ſenectute degenteꝫ. Felix quidē ſymeon
iſte qui non ſolum videre ſed etiā chriſtum
in carne meruit portare. Felix nimiū q̇ tan-
tam cōſolationē meruit quā deſiderauerāt
patriarche et prophete et non acceperunt.
Et non dubiuꝫ quin ex huiuſmodi amplexu
ieſu chriſti multas conſolationes receperit
et ſingularia chariſmata gratiaꝝ. Uñ ⁊ di-
cit doctor grecus qđ infantis ineffabile iu-
bar adeo illuſtrauit ſenē: vt ꝓceſſu tꝑis fu-
tura mox ſibi fierent nota. Nō min⁹ felices
ſunt q̇ non viderunt et crediderunt. (Bene-
dixit) quoq̄ꝫ ⁊ laudauit (deū) gratias agen-
do pro tāto beneficio ſcilicet de impletione
promiſſionis: ⁊ de exhibitione ſaluationis
ac viſo redemptore aperit reuelationem in
ſecreto dyalogo ſibi factā dicens. (Nunc di-
mittis domine ſeruum tuū in pace: qꝛ vide-
runt oculi mei ſalutare tuū) ⁊c. per totū. Te
inq̇t dñe bñdico ꝓmiſſio tua cōpleta eſt: cō-
pletū eſt deſideriū meum: qꝛ video chriſtuꝫ
ſalutare tuū dñm meū. Jeſus eñi ſaluator ſi-
ue ſalutaris interpretatur. Uiderunt quidē
oculi carnis hoīem: ſed oculi mētis cogno-
uerunt eum eſſe deum (Dimittis) ergo .i. di-
mittes vel dimittas: vt intelligatur optati-
ue .i. vtinā dimittas iā nūc ⁊ de cetero) ſeruū
tuū) abire (in pace) ⁊ de hac vita tranſire in
cordis quiete quieturū in ſinu abrahe. Qua-
ſi ſecure morior: qꝛ ꝑſens eſt ⁊ in ꝓximo paſ-
ſurus quo redimar. Sciebat q̄ꝫ beati oculi
q̇ chriſtum eſſent viſuri: ⁊ ideo donec illum F Syme-
videret nolebat morte diſſolui. Mox autem onis ꝑ-
vt vidit optabat ſolui a corpore et in ſinu fectio.
abrae pacē habere. Letanter eñi deſcendere
volebat ad limbū patrū ex quo ſciebat ſal-
uatorē natū. S; q̄uo in pace dimittit᷑ cū oēs
tūc ſternerent lectū ſuū in tenebris. In pace
inquit quietis nō in pace fruitiōis dei. Ecce

ſymeō mortez felicē volēs. ſymeon pfectꝰ fuit habens vitā in patiētia
ꝛ mortē in deſiderio. Adeo ergo in quibuſ-
dam pfecti fuerunt p̄res veteris teſtamēti
vt noui ſm Bedā. Qui vult tenere ieſuz ma-
nibꝰ ꝛ āplexari: et in pace dimitti oī labore
nitaꝛ: vt habeat ſp̄m ducem: veniatq; in hie-
ruſalē ꝯuerſando in celeſtibꝰ: veniat in tē-
plum optādo ſe exēplo illorū in q̄bus habi-
tat deꝰ ſuſpirando et veniā petēdo: vt inha-
bitet ſemꝑ in domo dñi expectet dñm et ad-
uentum eius. Sic em̄ ꝛ ip̄m verbū dei in ma
nibus accipe ꝛ fidei ac ſpei ꝛ charitatis bra
chijs merebiꝛ amplecti: tūc dimitteꝛ: vt nō
videat mortē eternā: qꝛ vidit vitā. Multum
enim felix mortez videbit carnis q̇cunq; ſic
Bern. xp̄m dñm ſatagerit prius videre oculis cor-
dis. vñ Bern. Dimitteꝛ in pace q̇ xp̄m hꝫ in
pectore. Ipſe enim eſt pax nr̃a. Tu q̇ exibis
aīa miſera q̇ ducez itineris ieſum ignoras?
Mora- liter. Moraliter ſymeon q̇ obediens interp̄tatur
bonuz religioſum ſignificat: ꝛ hic manet in
hierl̄m q̇ interp̄taꝛ pacifica: qꝛ manet in pa
ce interna et fraterna q̇ eſt iuſtꝰ ad ꝓximuz
timoroſus ad deū: expectās conſolationem
iſrael. i. diuine viſionis: qꝛ iſrael vidēs deuz
interpretaꝛ et ſpūſſctūs eſt in eo per ſue gr̃e
bñficiū. Et tali datur ieſus ad amplexādū: ꝛ
ſic cū ſymeone de tāto bñficio bñdicit dñm
ꝛ deſiderat exire de mundo: vt ei deꝛ ad pfe-
Phi. j. cte fruendū ſm apl̄m. Deſiderium habens
diſſolui et eſſe cum xp̄o. Moralr̄ etiā hic in-
ſtruimur de multis. Primo qđ per virtuoſa
opa q̇ ꝑ brachia intelligūtur ieſus app̄hen
diꝛ. Scđo in hoc qđ ſenex infantez ſuſcepit
inſtruimur qđ depoſita culpe vetuſtate de-
bemꝰ induere vite nouitatez. Tertio in hoc
qđ xp̄s qui oīa portat voluit portari habe-
G mus exēplum hūilitatis. Quarto in hoc qđ
bñdixit deū inſtruimur ad agēdū gr̃as deo
de oībus bonis nr̄is. Poſſumus ēt dicere ꝙ
Xp̄s in nūc di. magnificatur q̄tuor noībꝰ. in hoc cantico magnificaꝛ xp̄s q̇ ad q̄tuor
ſm q̄tuor noīa q̇bꝰ ſymeon xp̄m appellat.
Cōmendatur em̄ xp̄s vt pax: vt ſalus: vt lu-
men: vt gl̄ia. Pax eſt qꝛ mediator: ſalus qꝛ
redēptor: lumē qꝛ doctor: gl̄ia qꝛ premiator.
Eph. ij. Et in his q̄tuor cōſiſtit pfecta xp̄i cōmenda-
tio: imo totiꝰ euangelice hyſtorie quedam
breuiſſima cōprehēſio. Ea nāq; q̇ reſpiciunt
eiꝰ incarnationē cōprehēdunꝛ in pace: ipſe
em̄ eſt pax nr̄a q̇ fecit vtraq; vnū: qꝛ vtran-
q; naturam in vno ſuppoſito vniuit: duos
pplos in vnū copulauit dās pacē his q̇ lon
ge ꝛ his q̇ prope deum etiā hoī recōciliauit.
Ea vero que reſpiciunt eius predicationem
et ſue vite conuerſationem ac miraculoruz
Joan. viij. operationez comprehendunꝛ in luce: vnde
ipſe dicit. Ego ſum lux mundi. Que aūt re-
ſpiciūt redēptionē et paſſionē cōprehēdunꝛ
in noīe ſalutis. Sed q̇ reſpiciūt reſurrectio-
nē ꝛ aſcenſionē cōprehendunꝛ in gl̄ia. Et qꝛ
canticū iſtud ſic cōtinet laudis xp̄i plenitu-
dinē et ſenis morientis conſolationem ideo
in ſero et fine cantaꝛ in cōpletorio. (Et erat
pater eiꝰ) ſcꝫ putatiuus. i. Joſeph q̇ meruit
vocari pater xp̄i eo ꝙ fuit nutritius eius (ꝛ
mater eius) vera. ſ. maria (mirantes) nō du-
bitādo ſed aſſentiēdo et congaudēdo (ſuper
his que dicebantur de illo). ſ. ieſu. Miraba-
tur virgo de his que audierat ab angelo in Mira-
annunciatione: ab elizabeth in ſalutatione tio pa-
ꝛ iohannis exultatione: et a zacharia in io- rentū.
annis natiuitate. Item mirabaꝛ ipſa et Jo-
ſeph de exultatione angelorum nato xp̄o: et
de cantico nouo. Itē de aduētu paſtorū ꝛ de Ambr.
reuerētia magorū. Itē de aduētu ſymeōis:
ꝛ laude eiuſdē. Que oīa erant mira ꝛ admi-
ratiōe digna. vñ Am. Nō ſolū ab angelis et
ꝓphetis a paſtoribꝰ ꝛ parētibꝰ ſed etiā a ſe-
nioribus et iuſtis generatio dñi accepit te-
ſtimoniū. Ois etas ꝛ vterq; ſexus euētorūq;
miracula fidē aſtruunt: Vgo generat: ſteri-
lis parit: mutꝰ loq̇tur: elizabeth prophetat
magus adorat: vtero clauſꝰ exultat: vidua
confiteꝛ: iuſtus expectat. Et ex virtute pue-
ri quē geſtabat in vlnis bñdixit ſymeō Ma
rie et Joſeph cum affectu et gaudio ac deo
gr̃as referendo: q̄uis em̄ maria ꝛ ioſeph eſ-
ſent maiores in ſctitate ille tñ precellebat M
q̄tum ad ſacerdotis officiuz ad quē ſpecta- Bene-
bat bñdicere ppl̄m. Mos q̇ppe erat in lege dictio
ꝙ qñ parētes p̄ntabāt puerū in templo: ſa- ſymeo-
cerdos bñdicebat illis ſed parētibꝰ ꝛ pue- nis.
ro. Et iō bñdixit ſymeō parētibꝰ chriſtū pre-
ſentātibꝰ. i. beatos eos dixit ꝛ bñdictos pre-
dicauit: vel benedictionē a deo eis optauit.
Huius autē bñdictiōis formā nō habemꝰ
expreſſam: ſꝫ pōt iſta benedictio itelligi lau
datiōis ꝛ gratiarū actiōis ſicut dicimus ꝙ
creatura bñdicit creatori: ipſum cum gratia
rū actione laudādo. Bñdixit parētibꝰ pro-
pter filiū ſicut ecōuerſo plerūq; bñdicunꝛ
filij ꝓpter parentes. Et nota qꝛ in ioſeph pa
tris ſilitudo erat: qꝛ nutritor eiꝰ: ideo nō eſt
cōi bñdictiōe priuatꝰ. Maria virgo qꝛ vere
eiꝰ mater erat de puero magis ad eā perti-
nebat: ideo ad eā ſingulariter ſe vertit reue
lādo ei occultorū preſagia. Cognouit enim
illo docēte quē geſtabat in vlnis: diuinum
illud nō eſſe ex ioſeph ſꝫ ex virgine: ideo ad
eā dirigit ſermonē: ꝛ nō ſolum bñdixit: ſed Prophe-
etiā ꝓphetādo futura predixit dicēs. (Ecce tia ſy-
poſitus eſt hic) ꝑ aduentū ſuū ꝛ a deo ſta- meōis.
tutꝰ ꝛ ordinatꝰ (in ruinā). ſ. ſuperborum ſe Jo. xv.
ſtare putantiū: de quibꝰ ipſe dicit. Si nō ve
niſſem ꝛ locutꝰ eis nō fuiſſem peccatum nō
haberēt: (et in reſurrectionē multorum) ſcꝫ I
humiliū ſe nō ſtare reputantiū qui in eum
credētes reſurrexerūt a peccatis ꝑ eū: ꝛ di-
cit (in iſrael) quia multi iudei a veritate ca-
dentes fuerunt excecati: ꝛ multi prius ſim-

plices ignorantes illuminati (et in ſignū) ſcilicet federis et reconciliationis inter deū ⁊ hoīem (cui cōtradicet) pˀo a iudeis: deinde a gētilibꝰ ſeu paganis: poſtea ab hereticis hoc nō credētibꝰ. Ubi notandū ſm Orige. ꝙ in oībus q̄ de xp̄o narrant a fidelibus cōtradictionē paſſus ē falſo ab icredulis: de qbꝰ ipſe cōqueri͏t in ps. dicēs. Inſurrexerūt in me teſtes iniqui: ⁊ mētita eſt iniqtas ſibi. Potuit eñ xp̄s ipugnari: ſed nō expugnari. Sed ⁊ praui xp̄iani cōtradicunt ei in moribus ⁊ operibꝰ: ⁊ ſi nō in fide ⁊ ſermonibꝰ qui cōfitent ſe noſſe deū factis aūt negant. Uenit ergo ſaluator in ruinā non credentiū et ſupbor: ⁊ hoc p occaſionē: ⁊ in reſurrectionē credētiū ⁊ humiliū: ſed p cauſam: nō ſolū aūt alijs in ruinā ⁊ alijs in reſurrectionē venit: ſed etiā vni eidēq; hoī in ruinā pariter ⁊ reſurrectionē apparet: in ruinam ſcilꝫ vitiorꝫ: ⁊ reſurrectionē virtutū. Nec fit reſurrectio virtutū: niſi p̄cedat ruina vitiorū.

Origenes de contradicētibꝰ xp̄o. Pſal. xxvj.

Bern.

vñ Bern. Non pōt virtꝰ cū vitijs pariter creſcere: ergo vt illa videat iſta creſcere nō ſinant. Tolle ſupflua et ſalubria aī ſurgūt. Uñ notandū ꝙ xp̄s deſtruxit regnū pcti et cōſtruxit regnū virtutū ꝑpter ꝙ dr̄ poſitus in ruinā ⁊ reſurrectionē. Ruit eñ ſupbia ex eiꝰ hūilitate. ruit auaritia ex eiꝰ pauptate. ruit luxuria in eiꝰ caſtitate. ruit inuidia in eiꝰ benignitate. ruit gula in eiꝰ ſobrietate. ruit ira in eiꝰ patientia. ruit accidia in eius labore et vigilia. Et ſic xp̄s conſtruendo regnū virtutū deſtruxit regnū vitiorū: ita qd eiſdē venerit in ruinā et reſurrectionē.

Ruina vitiorū p xp̄m.

Chriſ.

Nā ſm Chriſ. cū ſupbus hūilis efficit: laſciuus caſtus: auarꝰ miſericors: ⁊ ita de alijs tunc in eadē perſona eſt ruina vitij et reſurrectio virtutis. Et ad hoc a deo poſitus fuit hic in mundo tanq̄ ſignū ad ſagittā: vt qlibet q̄ſi pro libito iaculū mitteret in eū. Et ꝓphetizans ſymeon de xp̄i paſſione ait. (Et tuā ipſius aīam ptrāſibit (p cōpaſſionē gladiꝰ). i. paſſio ſeu dolor paſſiōis ipſiꝰ. Nō eñ abſq; magno affectu materni doloris potuit videre crucifigi filium et ſi ſperaret mortē deuicturū ac reſurrecturū: et poſt mortem victurum.

K

Hiero.

Maria plus q̄ martyr

vñ dicit Hiero. ꝙ q: in parte impaſſibili paſſa eſt plus q̄ martyr fuit. Dolores q̄ppe q̄s pariens effugit: hos tpe paſſionis xp̄i ſuſtinuit. vñ Anſel. Nunc repoſcit debitum atrox vis nature qd tibi detinuit olim pariture penaſq; cū fenore eſtimant vſure: qui cōi matribus debebant iure (vt reuelentur ex multis cordibus cogitatiōes) Chriſti nāq; paſſio multorū cordiū cogitationes reuelauit: q: prophetarū dicta cogitationes et occulta myſteria ibi reuelata ſunt ⁊ conſummata. Et hoc quidē velum tēpli ſignificauit ꝙ eo moriēte ſciſſum eſt: vt ſctā ſctōꝝ oībus apparerent. Uel multorū cordiū ſcꝫ bonorū et malorū cogitationes tūc reuelate ſunt: quia xp̄o paſſo alij crediderunt: alij credere noluerūt.

Anſel. de penis marie.

Beda.

Et ſm Bedā antea incertum erat qui iudeorū eum recepturi erāt: ⁊ qui nō poſtea certum fuit. ¶ Miſtice: vt dicit Beda: vſq; ad finē ſeculi gladiꝰ tribulationis aīam eccleſie pertrāſit cum ſigno fidei ab impijs et reprobis cōtradicitur cum multos ruere videt cū reuelatis cordiū cogitationibus vbi bonū ſemen ſeminauerat zizania germinare cōſpicit. Et notandum ꝙ ly vt nō tenet hic cauſaliter: non eñ propter hoc principaliter pati voluit xp̄s vt reuelarentur hoim cogitationes: ſed tenetur hic conſecutiue: q: hoc qd eſt reuelare cogitationes: ſecutum eſt ad paſſionem chriſti. Sicut ſi dicerem: exiui ad campos vt caperer ab hoſtibus: capi ab hoſtibꝰ non fuit de intentione mea: ſed quoddā cōſecutiuū ad exitū meū: ⁊ eſt ſimilis modus loquendi cū dr̄ ſepe in euangelio. Hoc factum eſt vt implerentur ſcripture. Hoc eñ nō fuit principalis intētio chriſti ꝙ talia fecit vel paſſus eſt: vt implerētur ſcripture: ſed poſtq̄ talia euenerūt cōſecutiue ſcripture ſunt implete. Non eñ prophetia eſt cauſa euentus rei ſed ipſa res eſt cauſa ꝓphetie.

Ut.

L

Prophetie nō ſunt cauſe futurorum.

Orige.

Aliter exponit Origenes de reuelatione occultoꝝ peccatorū in cōfeſſione: vt reuelent cogitationes male per cōfeſſionem que prius occultabant que per effectum paſſionis in ſacramento penitentie operantis ſanantur. (Et ipſa eadem hora) quia ſcilꝫ ſymeon loquebatur de xp̄o: tenēs eum in vlnis (ſuperuenit ⁊ anna prophetiſſa) nō a caſu vel ex diſpoſitione humana: ſed ſpiritusſancti reuelatione (ſicut dictum eſt de ſymone (⁊ adorans eum (cōfitebatur dn̄o) cōfeſſione laudis ⁊ gratiarū actionis laudās deū de tantis beneficijs adimpletis ⁊ in incarnatione et natiuitate exhibitis perhibēſq; teſtimonium de filio et inſtruens ppl̄m (loquebat de illo oībus qui expectabāt redēptionem) hieruſalē et (iſrael) annūcians eis natū eſſe redemptorē ⁊ humani generis ſaluatorem: et ꝙ ille diu deſideratus eſſet qui eos redimere ⁊ liberare deberet. Omnibꝰ fidelibus qui iugo herodis alienigene grauati: liberationē ciuitates ⁊ populi ac etiā ſpiritualem expectabāt p aduētū xp̄i in ꝓximo fieri redēptionē a tyrannide herodis ⁊ demonis ꝓmittebat. Hec mulier venerabilis cuius nobilitas extollit: cōtinentia laudatur etas cōmendatur: regio predicatur idonea et digna valde erat que dei filio incarnato teſtimoniū perhiberet. Unde ⁊ prophetiſſa deſcribit vt eius teſtimoniū autentizetur: quia ꝓphetie inſpiratio vel reuelatio diuina eſſe perhibet. vñ Orige. Juſte ſancta mulier ſpiritū ꝓphetādi meruit: q: longe caſti-

anne ꝓphetiſſe commendatio.

M

Orige.

tate: longis etiam ieiunijs ad hoc culmen
Oẽ genus hominũ ꝺ xp̃o phibet teſtimoniũ. aſcenderat. Qr ergo omnẽ ſerũ ⁊ omnẽ eta-
tem gradũ ⁊ omnẽ pfeſſionẽ dñs redimere
venerat dignũ erat vt oẽs in eius natiuita-
te teſtimoniũ perhiberẽt. Sunt eñ. tria ge-
nera in vtroqꝫ ſexu cõmẽdata: puta de vir-
ginibus .ſ. maria ⁊ xp̃s ac de viduis .ſ. anna
⁊ ſymeon: cuius etas cõparaṫ anne. Et etiã
tertiũ genus .ſ. de cõiugatis .ſ. elizabeth et
zacharias. Nullus ergo gradus chriſtiano-
Anſel. rũ fideliũ pretermiſſus de quo non haberet
teſtimoniũ ſalus olm. Ut autẽ dicit Anſel.
Oblatus eſt in tẽplo ⁊ a ſancta vidua ſuſce-
ptus: vt fideles ſuos domum dei frequẽtare
⁊ vt eum mereanṫ ſuſcipere: ſtudio ſanctita-
tis intẽdere moneret. A ſymeone ſene ſuſce-
ptus atqꝫ laudat⁹ eſt: vt vite grauitatem et
morũ maturitatem ſe diligere patefaceret.
Exulta ergo ⁊ tu cum illo ſene ſymeone et
anna longeua pcede in occurſum matris ⁊
paruuli vincat verecundiã amor: timorem
expellat affect⁹ accipias ⁊ infantẽ in vlnas
tuas dicaſqꝫ cũ ſpõſa. Tenui eũ nec dimit-
tam, tripudia cũ illo ſanctiſſimo ſene ⁊ cõ-
Canti. iij. cine. Nunc dimittis ſeruũ tuũ dñe ſecundũ
verbũ tuum in pace. Hec Anſel. Moraliter
Moraliter. nota ꝙ inopinatus cõcurſus iſtarũ pſona-
rũ de quib⁹ fit hic mẽtio non ſine myſterio
inſtinctu diuino fact⁹ eſt. Uñ nos ſpũaliter
ſymeõ. in mẽte debemus iſtarũ quatuor perſonarũ
pceſſionẽ celebrare. Per ſymeonẽ q̃ iterpre-
tatur audiẽs q̃ ⁊ rñſum audiuerat a ſpiritu
ſancto mẽtali .ſ. reuelatione ſignificaṫ verbi
dei ſtudioſa auditio: per annã q̃ interpretaṫ
grã ⁊ q̃ nõ diſcedebat de tẽplo ſignificaṫ cre
bra oratio. per Joſeph qui interpretaṫ ap-
poſitio vel augmentũ qui ⁊ ſolicitã curam
habuit de puero xp̃o intelligiṫ bonorũ ope-
rũ cõtinua appoſitio: per mariã vero q̃ iter-
pretaṫ illuminata q̃ ⁊ xp̃m portauit in vtero
ſignificaṫ diuine cõformitatis perfectiſſima
vnio. He autẽ quatuor pſone xp̃m offerren-
tes in mẽte debẽt portare quatuor lumina-
ria. Symeon portat lumẽ ſancte meditatio
nis. Anna geſtat lumẽ interne deuotionis.
Joſeph defert lumẽ virtuoſe pgreſſiõis: ma
ria vo portat lumẽ ſuperne cõtẽplationis.
Pſalm. lxxvi. Hec quatuor innuunṫ in pſalm. cũ dr. Me-
mor fui dei ⁊ delectat⁹ ſum ⁊ exercitatus
ſum ⁊ defecit ſpũs me⁹. Et patet referendo
ſingula ſingulis. Et conſiderandũ eſt ꝙ pre
ſentationi dñi interfuerũt q̃nqꝫ pſone. Ipſe
ieſus per quẽ ſignificanṫ inocẽtes: maria .ſ.
amarũ mare per quã penitẽtes ioſeph .ſ. ac
creſcens per quẽ pficiẽtes. ſymeon per quẽ
pfecti in vita actiua: anna p quã perfecti in
vita cõtẽplatiua. In q̃ ſignificanṫ illi q̃ ſunt
digni vultui dei in tẽplo dei celeſtis hierl'm
preſentari. Tandẽ ſymeõ puerũ ieſum ma-
tri reddidit: quem illa letanter reaccepit.

Poſtea vadũt ad altare faciẽtes pceſſionẽ A
q̃ hodie repñſentanṫ p vniuerſum orbẽ. Pro- Proceſſio in tẽplo.
cedũt alacriter illi duo venerabiles ſenes:
ioſeph ⁊ ſymeon cum exultatiõe magna iu
bilantes. Sequiṫ mater portãs regẽ ieſum
cum ineffabili cordis letitia ⁊ anna aſſociat
eam vadẽs ex latere cũ reuerentia iubilans
⁊ ipſa cũ indicibili gaudio ⁊ laudans dñm
affectu immẽſo. Ab iſtis ergo fit proceſſio ve
nerabilis paucis q̃dẽ: ſꝫ valde magnis ⁊ q̃ſi
de omni genere holm repñſentantib⁹. Sunt
eñ inter eos de maſculis ⁊ feminis: ſenib⁹ ⁊
iuuenib⁹: virginib⁹ ⁊ viduis. Maria q̃dẽ et
ioſeph tãq̃ parẽtes puerũ ieſum in templo
preſentauerũt: ſymeõ vero ⁊ anna vt pphe-
te pconijs pheticis laudauerũt. Sic ⁊ nos
in iſta die miſſarũ ſolẽnia celebrãtes cereũ
accenſum (per quẽ ſignificaṫ puer ieſus in
manib⁹ baiulam⁹. ⁊ pceſſionẽ faciẽtes vſqꝫ
ad altare deferim⁹ ⁊ offerimus: recolentes
illud lumẽ ineffabile qd̃ maria ⁊ ſymeõ ho-
dierna die portauerũt in manib⁹. Sunt eñ
tria in cereo per q̃ ſignificanṫ tria q̃ fuerũt
in xp̃o. Nã cera ſignificat carnẽ xp̃i q̃ nata Cerei ſignificatio.
eſt de virgine maria ſine corruptione: ſicut
apes cerã gignũt ſine alterutror cõmixtio-
ne. Lichnus aũt in cera latẽs ſignificat ani
mã xp̃i cãdidiſſimã in carne latẽtẽ. Ignis ve
ro ſiue lumẽ ſignificat diuinitatẽ: q2 de⁹ nr̃
ignis cõſumẽs eſt. Per hec ẽt tria põt trini-
tas deſignari. vñ eſt verſus. Cera foc⁹ lichnũ
tria ſunt mõſtrãtia trinũ. Cũ autẽ pueniũt Deute. iiij.
ad altare: mater cũ reuerẽtia genua flectit ⁊
dilectiſſimũ filiũ ſuũ deo patri ſuo ſup alta-
re offert. Preſentat ipſa beata virgo puerũ
dño gratias agẽs deo pr̃i de munere tãto ꝙ
ipſa virgo cũ cõceperat ⁊ pepererat: ⁊ ꝙ ipſa
in tali prole digniſſima deo patri cõicabat.
Preſentatio eñ puerorũ ad tẽplũ precepta
erat ppter tres cauſas: tũ vt ex hoc infans
dño conſecrareṫ: tũ vt p hoc diuine cuſtodie
cõmendareṫ: tum vt gratiarũ actio deo red
dereṫ a quo tale donũ parẽtes acceperũt ⁊c.
Sed prime due cauſe non habebant locũ in
xp̃o: q2 mox conceptus in vtero fuit pleniſſi
me deo cõſecratus ⁊ diuine cuſtodie per di- O
uinitatis vnionẽ cõmendatus: ſed tertia cã Preſentatiõis cauſe.
precipue locũ habuit in xp̃o p qua btã virgo
gratias agere habuit deo patri pre omnib⁹
matribus. vt pote q̃ cũ ſingulari priuilegio
concepit ⁊ peperit. Quid autẽ ipſa tũc ora-
uerit q̃dve dixerit ſcriptũ nõ habemus: ſed
forte ſiſta hiſ verba ſaltẽ ore cordis dicebat.
Ecce dñe ſancte pater preſento tibi filium
tuum a te eternaliter genitum: ⁊ de me tem
poraliter natum. Ego preſento tibi cum quĩ
tibi ſemper eſt preſens. Gratias tibi ago
quod cum tuo munere ſic cõcepi mirabili-
ter ⁊ peperi ineffabiliter. O ſancte pater hũc
filium tuum ⁊ meum tibi offero oblationẽ

nou ī deū caro factū:q̇ ꝓ ſalute mūdi obla
turus eſt tibi ſemetipm̄.O q̄lis eſt iſta obla
tio.Nunq̄ talis facta a ſeculo.vn̄ Ber.Of-
fer filiū virgo ſacra ⁊ bn̄dictū fructū vētris
tui dn̄o repn̄ta.Offer ad noſtram omniū
Bern. recōciliationē ſanctā deo placētē. hec Ber.
Voluit autem chriſtus deo patri preſenta-
ri qui nunq̄ ab eiꝰ aſpectibꝰ latuit nobis in
exēplū:vt ſicut nō gr̄a ſui deꝰ factꝰ eſt homo
ſed vt nos per gratiā faceret deos. nec pro-
pter ſe circūciſus eſt in carne:ſed vt nos ſpi
redimi ritualr̄ circūcidamur:ſic ꝓpter nos ſiſtitur
tur dn̄s domino:vt diſcamus deo pn̄tare noſipſos.
v. ſiclis Deinde aduocant̄ ſacerdotes et redimitur
Siclus dn̄s oīm tanq̄ ſeruus q̇nq̄ ſiclis argēteis:
q̄ erat pmogenitꝰ. Quinq̄ ſiclis argēteis
redimebat̄ pmogenitū:⁊ erat ſiclus genus
monete obolos.xx.habēs.Precepit eniꝫ lex
oē maſculinū pmogenitū tā hoīs q̄ pecoris
ſanctū dn̄o vocari.i. dn̄o ſcꝫificari ⁊ pn̄tari
ac ſctificatū ⁊ dedicatum dn̄o dici et ſacer-
dotis eſſe ita ꝙ pmogenitū de tribu leui nō
redimeret:ſed in miniſterio et ſeruitio do-
primo- mus dauid.ſ.tēp̄ſ ſemꝑ ⁊ perpetuo tenerē
geniti tur.Primogenitū vero de aliis vndecim tri-
oblatio bubꝰ ſacerdos redimi faceret ⁊ precio acce-
Mūdū pto illō ad ꝓpria a parētibꝰ referri permit
aial du teret.pmogenitū quoq̄ aialis mundi deo
plex ⁊ ſi offerret imūdi vero aut p̄cio redimi aut mū
militer do mutari aut occidi faceret:eſt autē aial
imūdū. mundum ad offerendū mūdū ad eſum.Im
mundorū vero aliō eſt immūdū ad offerendū
ſꝫ mūdū a natura:vt aſinꝰ:ideoq̄ aut p̄cio
redimebatur:aut aſino cōmutabat̄. Aliud
immūdū ad offerēdū ⁊ redimēdū ſeu cōmu
tandū:vcꝫ canis:⁊ ideo p̄ciū aliqd nō habēs
occidebat̄:⁊ ex toto ab vſibꝰ tēpli proiiciēba
tur.Cū igitur xp̄s de tribu iuda vna de vn-
decim fuerit ptꝫ ꝙ redimi debuit:⁊ ideo re
demptꝰ fuit.Accepit etiā mr̄ de manu io-
ſeph aues p̄dictas ⁊ genua flectēs offert ſu
ꝑ altare deo patri eas.Obtulit ergo beata
vgo tanq̄ paupcula par turturū aut duos
pullos colūbarū:vnū in holocauſtū pro fi-
lio:alterū pro peccato.in hoc ſe ſubdens le-
P gi peccatricū q̄uis nullū haberet peccatuꝫ.
Bern. Facta ergo oblatione ⁊ redēptiōe mater fi-
De re- liū recepit:⁊ cū ſecū domū reportat.vn̄ Ber.
dēptiōe Oblatio iſta fratres ſatis delicata videtur
xp̄i. vbi tantū ſiſtitur duobus: redimitur auibꝰ
⁊ illico reportatur.Veniet tempus qn̄ iam
nō offeret̄ in tēplo nec inter brachia ſymeo
nis: ſed extra ciuitatē inter brachia crucis.
Ex p̄s. Veniet qn̄ nō redimet̄ alieno: ſed redimet
cy. alios ſanguine ꝓprio:q̄ redēptorē miſit eū
deus pr̄ populo ſuo.Iſtud eſt ſacrificiū ma
tutinū:illud autem veſpertinum.hec Ber.
Miſtice ꝑ primogenita aialiū ſignificat̄ il-
le q̇ vnigenitꝰ dei dignatꝰ eſt naſci:primoge
nitus.ſ.dignitate oīs creature:qui eſt vere
ſanctus dn̄o:q̄ ſine peccato.Moraliter aūt
ꝑ primogenita ſignificant̄ bone actiōis int- Morali
na:q̄ quaſi corde gignimꝰ ex dei gr̄a.Cōmo ter.
nemur ergo hic vt oīa primogenita noſtra
deo offeramus:q̇cq̇d bonū ⁊ iuſtū in noſtris
operibꝰ inuenimꝰ eiꝰ gr̄e nō nr̄is meritꝫ de-
putemus dicētes.Non nobis dn̄e nō nobis
ſed nomini tuo da gloriā.Si aūt immundū p̄s.cxiii
aliq̇d parimꝰ.i.ſi peccatū in opꝑe ꝑpetramꝰ
occidamus.i.malū ꝑ emēdationē radicitꝰ
euellamus:aut certe mutemus illud mun-
do declinātes a malo ⁊ facientes bonū:aut
redimamꝰ q̇nq̄ ſiclis bona opꝑa ⁊ dignos
fructus pnīe ꝑ q̇nq̄ ſenſus corporis facien
tes.Cōmonemur etiā h̄ vt ſi in grege operū
noſtrorū agnū innocētie vel principales vir
tutes qualis eſt charitas:caſtitas:humili-
tas:paciētia ⁊ hmōi inuenimus:deo offera-
mus.i.ꝙ digne viuimꝰ:nō nr̄is meritis de-
putemus:ſꝫ illiꝰ q̇ ait in euāgelio.Sine me
nihil poteſtis facere.ipſe eīm dat velle ⁊ pfi-
cere.Si autē tā pauperes ſumꝰ vt in opere Io.xv.
nr̄o agnū ⁊ diuitias innocue vite vel princi- phi.ii.
pales virtutes nō inueniamꝰ:offeramꝰ ſal-
tē duos turtures vel duos pullos colūbarū
i.duo genera cōpūctiōis vcꝫ timoris ⁊ amo-
ris:⁊ nō ſolū ꝓ nr̄is aliorūq̄ diluēdis pctis
ſꝫ etiā ꝓ impetrādis vtutibꝰ:⁊ deſiderio pa
trie celeſtis q̄tidie defleamus.Et ſic vnū ꝓ
pctō offerimꝰ:dū de malis perpetratis ge-
mimus:alterū in holocauſtū qn̄ amore cele Morali
ſtiū inflāmamur.¶ Moraliter hic attēden- ter tria
da ſunt tria.ſ.myſteriū purgationis marie: notāda
ſacrū delationis dn̄ice:⁊ ſignificantia obla-
tionis facte.q̄tū ad primū ſciendū ꝙ maria
q̇ interpretat̄ ſtella maris vel amarum ma-
re:deſignat animā ſiue ſit in lumine vite cō-
tēplatiue ſiue in amaritudine vite actiue.
Et vtriq̄ neceſſaria eſt purgatio:ꝙ vcꝫ aīa
cōtēplatiua purget̄ a ſupbia:qd fit ꝑ timo-
rē:⁊ aīa actiua a negligētia:qd fit per rigo-
rē ⁊ laborē.In hierl'm eīm q̇ interpretatur vi
ſio pacis.(⁊ ſignificat vitā beatā)nemo īfert̄
niſi prius dies purgationis eiꝰ impleātur.
Quia niſi q̇s ſit plene purgatꝰ ⁊ ita purus
ſicut fuit ī baptiſmo nō pōt ꝑuenire ad iſtā
hieruſalē vel etiā in tēplū celeſte.Talis au
tē purgatio celebrat̄ vel hic in pn̄ti ꝑ pn̄iaꝫ
aut tribulatiōes ⁊ hmōi:vel in penis pur-
gatoriis:q̄tū ad ſcd̄m ſciēdū ꝙ legimus xp̄m
delatū ī hierl'm vt hic:⁊ legimꝰ eū delatū in
egyptū.In q̄ docemur ꝙ ꝑles mētis nr̄e q̄
eſt intelligētia nūc eleuāda eſt ad cōtēpla-
tionē eternorū q̄ ꝑ hierl'm deſignat̄ q̄ viſio Q
pacis īterp̄tat̄:nūc vero deprimēda eſt ad cō- Loca
ſiderationē ꝓpriorū defectuū:q̄ ꝑ egyptum q̇nq̄ in
deſignat̄.egyptus eīm tenebre interpretat̄. q̄ xp̄s
Poſſumus etiā alr̄ q̇nq̄ numerare loca in delatus
q̄ xp̄s portat̄ vel ducit̄.ſ.ī hierl'm:egyptū de- eſt.
ſertū:montē excelſum ⁊ tēpli pinnaculū.Et

iſta q̄nq̄ loca ſignificāt q̄nq̄ ſtat⁹ in q̄b⁹ inuenit xp̄s. Hieruſalē ſig̃t vitā cōtēplatiuā vbi eſt viſio pacis. Egyptus ſig̃t vitā actiuā in qua eſt meroꝛ et anguſtia tribulationis. Deſertū ſig̃t religionem in qua inſiſtit ieiunijs. Mons excelſus ſig̃t faſtigiū p̄latiōis. Pinnaculū tēpli eſt ſedes magiſtralis et in his ſtatib⁹ iuenit ieſus: q2 in oī ſtatu eccl'ie pōt inueniri ieſus. ſ. ſalu⁹. Sed cōſidera q̄s portauit eū in hierl'm ⁊ alibi: et inuenies q̄ in hierl'm ⁊ in egyptū tulerūt xp̄m maria et ioſeph ſtella maris et augmentū: fides. ſ. et charitas. In deſertū duct⁹ eſt a ſpūſancto ſꝫ in montē excelſum ⁊ ſup pinnaculū tulit eū diabolus: ⁊ iō timere debēt p̄lati ⁊ mg̃ri ne eos portauerit diabol⁹ i mōtē excelſum. ſ. p̄latiōis ⁊ i cathedrā mg̃ratiōis.

Portatores xp̄i.

¶ Quātū ad tertiū eſt notandū q̄ oblatio indeterminate fiebat de turture vel colūba: p turturē q̄ eſt ſoliuaga ⁊ caſta intelligit vita cōtēplatiua: p colūbā ꝟo q̄ gregatim volat et fecūda eſt ſignificat actiua. Et vtraq̄ auis gemitū hꝫ p cātu: ſed aliter et alr. Gemitus eñ turturis cōpetit ꝯtēplatiuis: ⁊ hic geminat: vñ dr. Par turturū. Prim⁹ gemitus eſt amoris de q̄ dicit ap'ls q̄ itra nos gemim⁹ adoptionē filioꝝ dei expectantes. Scd's eſt deuotiōis: de q̄ dicit idē ap'ls q̄ ſpūs poſtulat p nobis gemitibus inenarrabilib⁹. Gemit⁹ ꝟo colūbe cōpetit actiuis: ⁊ hic eſt duplex: vñ dr duos pullos colūbarū. Unus eſt p peccatis ꝓpriis ſm illud Eſa. Q̄ſi colūbe meditātes gemem⁹. Ali⁹ eſt p pctis alienis ſm illud Trenoꝝ. Oēs porte ei⁹ deſtructe ſacerdotes ei⁹ gemētes. Hunc quadruplicē gemitū offerre debent q̄ agnū. i. innocentiā nō habent. Predicta igit recolligēdo dicendū q̄ in hac purgatione delatiōe ⁊ oblatione ſignificat q̄ q̄ purgat⁹ eſt a ſupbia ⁊ negligētia et diſpoſit⁹ eſt vt aſcēdat ad contēplationem dei: ⁊ deſcēdat ad cōſiderationē ſui. Et rurſ⁹ aſcēdēs gemat ex amoꝛe et deuotiōe ⁊ deorſum rediēs gemat ex cōtritione ⁊ cōpaſſiōe. In his cōſiſtit pfectio fidelis aie deo deuote. Et quia vtraq̄ iſte vite deo ſunt accepte: nō eſt diffinitū vtrū p dño turtures an colūbe ſint oblate. ſed indifferēter eſt dictū: par turturū aut duos pullos colūbarū.

Gemitus q̄druplices.
Rom. viij.
Ibidē.
Eſa. lix
Tre. j.

¶ Vidiſti ergo in p̄dictis xp̄i et parētum ei⁹ pauptatē: q2 pauperū ſm habebāt oblationē. Si aūt vis informari de hūilitate cōſiderata oblatione ⁊ redēptiōe ac legis obſeruatione de facili poteris aduertere. Aduerte ēt hic de xp̄i hūilitate: qūo a precedentib⁹ ſit aucta ſucceſſiue. Nā in natiuitate ſe habuit: vt pauper homo in circūciſiōe vt paup et peccatoꝛ hō: ſed hodierna die: vt paup ⁊ peccatoꝛ ⁊ ſeru⁹. Ut paup q̄dē in eo q̄d pauperū oblationē elegit: vt pctōꝛ vero in eo q̄ ipſe cū matre per oblationē expiari voluit: vt ſeruus aūt in eo q̄ redimi ſe fecit.

R
Humilitatis xp̄i incremēta.

Et quia vt viſum eſt poſt circūciſionē filū et purgationē m̄ris tulerūt ieſuꝫ in hierl'm vt ſiſterēt eū dño. Sciēdū eſt ⁊ diligēter aduertendū q̄ ex p̄dictis trib⁹ moꝛaliter inſtruūtur fideles: vt cū templū dei materiale. i. eccleſiā ingredi voluerūt: in ipſis tribus circunſtātijs ſe debeāt beate ꝟgīs ⁊ xp̄o cōfoꝛmare: vt vꝫ ſint peccatoꝝ ſcoria purgati ⁊ circuncisi: q̄ ad primū ſint brachijs ſctē matris eccl'ie deportati: q̄ ad ſcdm ſint recte intentiōis fine ordinati q̄ ad tertiū.

Moraliter de tēplū ingrediētibus.

¶ Primo ergo igreſſuri eccl'iaꝫ debēt a peccatoꝝ ſcoria eſſe purgati ⁊ circūciſi: nā btā virgo anteq̄ egrederet in tēplū poſt partū ſui imaculati filij dies purgationis impleuit: ipē et filius anteq̄ induceret in templū circūcidi voluit. Non q̄ mater purificatiōe indigeret aut fili⁹ circūciſione: cū illa non ſuſcepto ſemine cōceperit: ⁊ ipſe ex intacta virgine natus fuerit: vterq̄ tñ in hoc legē ſeruare voluit vt nobis daret forma purgatiōis et circunciſionis ſpiritualis: q2 purificari et circuncidi debem⁹ a vitijs anteq̄ eccleſiā ingrediamur et deo offeramur ſi volumus q̄d ei noſtra placeat oblatio: q2 ſm Bedā. Nemo niſi purificatus et circūciſus a vitijs dn̄icis eſt dignus cōſpectib⁹. Ex quo trahit documentū q̄ nullus ingredi dꝫ eccleſiā cū conſcientia moꝛtalis criminis: niſi prius ſit cōfeſſus vel ſaltē cōtritus: ſi nō aſſit copia confeſſoris ⁊ q̄ ingreſſuri eccleſiā prius debent purificari a peccatis ſaltē gn̄ali cōtritione etiā ſi nō habeāt cōſciētiā certi peccati cum bonarū mentiū ſit culpā timere vbi culpa non exiſtit exēplo. b. virginis purificatione minime indigentis ꝓpter q̄d cōſuetudo ē q̄ aqua bñdicta habet añ foꝛes eccleſie vt ingreſſuri eius aſpſione purificētur etiā a venialib⁹ q̄ de moꝛtalib⁹ ſibi cōſcij nō exiſtūt. In cuius figura labiū cum aqua erat ante oſtiū tabernaculi ⁊ ibi aarō ⁊ filij ei⁹ ingreſſuri tabernaculū lauabant manus ⁊ pedes.

Beda.
Aq̄ bñdicte ratio.

¶ Scdo debēt eſſe brachijs ſctē m̄ris eccl'ie ſupportati ſicut xp̄s poꝛtat⁹ ē eſt in templū brachijs ſue matris vt de fidelib⁹ digne eccleſiā igrediētib⁹ dicat ipā m̄r eccleſia illud Oſee. Poꝛtabā eos in brachijs meis. Extra iſta aūt brachia vnitatis eccl'ie ſūt heretici q̄ oberrāt a fide: ſciſmatici q̄ deuiāt a charitate: ⁊ oēs excōicati q̄ p̄ciſi ſunt ab vnitate eccleſie. Hi enim oēs q̄ nō poꝛtantur in brachijs m̄ris eccl'ie: nō ſunt idonei ad igreſſū ei⁹ vt dt Cyprian⁹. Nō pōt habere deum patrē q̄ matris eccl'ie nō tenet vnitatē. Fruſtra ergo ⁊ indigne eccleſiā materialē ingredit: qui inter brachia eccleſie miſtice non conſtringitur.

Oſee.
Cyprianus.

¶ Tertio debent eſſe recte intentionis fine ordinati: vt videlicet cauſa deuotionis et orationis ingrediantur

S
Intentio templū ingrediētium.

eccleſiam non cauſa vane ſimulationis ſi⸗
cut hypocrite. Non cauſa oſtētatiōis ꝛ ina⸗
nis glorie ſicut illi q̇ ſe ornāt in veſtibus et
alijs: vt appareāt hoīb⁹. Nō cauſa laſciuie
ſicut q̇ vadūt ad eccleſiā ad videndū mulie
res vel viros: vt cōcupiſcant ꝛ cōcupiſcant.
Non cauſa vanitatis ꝛ ſolatij: ſicut q̇ vadūt
ad eccleſiam: vt vacent vanis colloquijs ca
chinis ꝛ leuitatib⁹. Non cā q̄ſtus ꝛ auaritie
ſicut clerici q̇ vadūt ad eccleſiā ſolū ꝓpter
pñtias ſibi dādas: vel q̇ vadūt ad negocia⸗
tionem ꝛ cauſa lucri temporalis. Hi eñ oēs
qꝛ finē debitū nō intendūt nō ſunt digni in⸗
gredi in tēplū: qꝛ ingredientes nō ſiſtunt ſe
dño: nec veniunt ſpū in tēplū. Uñ nō vidēt
xp̄m nec eū amplexari pñt ſpūalib⁹ anime
Beda. brachijs. Et nota ſm̄ Bedā q̄ ille poſt cir⸗
cunciſionē hierlm̄ allat⁹ ꝛ dño oblatus eſt:
Pſal. qui iuxta eū qui dixit: declina a malo et fac
xxxvj. bonū poſtq̄ deſijt a pctīs: bonis cepit ope⸗
Pſal. ribus abundare: q̇ dicere poteſt. Oculi mei
xxiiij. ſemꝑ ad dñm ꝛ audiā vocē laudis tue: qui
ij. cori. dicit. Chriſti bonus odor ſumus: et leuaui
ij. ps. manus meas ad mādata tua: ꝛ cōuerti pe⸗
cxvij. des meos in teſtimonia tua: q̇ ſiue mādu⸗
cat: ſiue bibit: ſiue aliud q̇d agit: oīa in glo⸗
Ibidē. riā dei facit et dt. Quā dulcia faucib⁹ meis
eloquia tua dñe: ꝛ ad extremū cor meum et
T caro mea exultauerunt in deū viuū. Quare
Tēpli autē ſaluator in templū portari voluit: ꝑter
ſancti⸗ rōnes alias pōt eſſe rō vt ꝑ ſuā p̄ſentiā tē⸗
ficatio. plū ſanctificaret ſicut baptizat⁹ eſt vt ipſe
aq̄s ſctificaret vñ ſicut ꝑ baptiſmū xp̄i non
ſolū ſctificata eſt illa pars aq̄ iordanis q̄ te
tigit carnē xp̄i: ſed ꝛ oēs aq̄: ſic ꝑ ei⁹ delatio⸗
nem in tēplū illud in hierlm̄: ſctificata ſunt
oīa tēpla in ei⁹ noīe dedicata: ꝓpter q̄d ſta⸗
tutū eſt q̄ in eccleſijs dꝫ haberi etiā corpo⸗
ralis chriſti p̄ſentia: vcꝫ in ſacramento. Uñ
etiam ibi recōdunt reliquie ſanctorum: ibi
Pſal. etiā miniſteria fiunt angelorū. Et ideo di⸗
cxcij. gnum eſt vt eccleſie in veneratiōe habean⸗
tur: et nō niſi cum ſumma reuerētia et deuo
tione frequentent. Uñ ſm̄ pſal. Domū dei
decet ſanctitudo. Pñt aūt hec exponi de tē⸗
plo mentali in q̄d verbū eternum quotidie
inducitur a deuotis fidelibus de quo ait
j. Cor. apoſtolus. Templū dei ſanctū eſt q̄d eſtis
iij. vos. Et qꝛ nobilitas cuiuſlibet rei ex eius
Tēpli cauſis colligit: hinc eſt q̄ huius tēpli nobi⸗
menta⸗ litas colligitur ex quatuor cauſis. ſ. ex effi⸗
lis di⸗ cientis dignitate: et materie precioſitate: et
gnitas forme ſpecioſitate: et ex finis honorabilita⸗
ex cau⸗ te. Primū patet qꝛ hoc templū q̄d eſt mens
ſis ale aie rōnalis: eſt ab ipſo deo met immediate
ratio⸗ creatum: ꝛ hoc arguit maximā anime nobi
nalis. litatem: nam ad creandam animā deus nō
aduocauit aliquam creaturā ſed ipſa trini
tas ſemetipſam inuitauit dicens. Faciam⁹
hominem. Non enim hoc verbum dixit
deus ad angelos. vt dicit Auguſtin⁹. Sed
ipſe pater ad alias pſonas in diuinis. Et ex Geñ. j.
hoc oſtēdit hoc eſſe opus ſingulare ipſius
trinitatis. ¶ Scđm patet qꝛ non ex aliqua
preiacente materia facta eſt anima ſed ex
nihilo. In omnibus enim rebus creatis nō
inueniebat aliq̄d materiale ita nobile: vt ex
eo poſſet fieri anima rationalis. Nō quidē
terra vel aliq̄d aliorū elementorum nec ce⸗
lum puta ſol: luna: ſtelle: ſeu aliquod corpo
rum celeſtium fuit dignum intrare compo⸗
ſitionē anime rationalis: vt materiale prin
cipium eius eſſet que longe altior et nobi⸗
lior eis extitit: et ideo facta eſt ex nihilo q̄d
ad maximam nobilitatem ei cedit. ¶ Ter⸗
tium patet: nam forma rationalis anime
eſt nobiliſſima: cum ſit imagine dei inſigni⸗
ta. Non enim deus impreſſit anime imagi⸗
nes alicuius rei create: ſed formā ſuipſius
ita q̄ ipſa forma aīe rōnalis nō eſt aliud q̄
quedā relucentia ipſius beatiſſime trinita
tis. Nec poterat btā trinitas magis animā
rationalē nobilitare q̄ q̄ eam ſibi aſſimila⸗
uit: et ꝓprie imaginis formā ei impreſſit: vt
quia ſimilitudo eſt cauſa dilectionis: et vt
anima oēm affectū dilectionis in ipſum cō⸗
uerteret cum nihil ſibi ſimile in rebus crea
tis inueniret. ¶ Quartum patet: nam deus
nō ad alium finem creauit animā q̄ ꝓpter
ſeipſum vt videlicet eſſet habitaculū ſuuꝫ.
Iuxta illud Pſal. Quoniā elegit dñs ſyon. Pſal.
i. animā ſpeculatricē: elegit eam in habita⸗ cxxxj.
tionem ſibi. Et quoniā ad hoc eam elegit:
ſumme eius inhabitationē cōcupiſcit. Iu⸗ Puer.
xta illud Prouer. Prebe fili cor tuum mihi. xxiij.
Et illud ſapientis. Delitie mee eſſe cum fi⸗ Puer.
lijs hominum. Unde qñcunq̄ deus huiuſ⸗ viij.
modi animā digne preparatam inuenerit Pſal.
quaſi voto potitus dicit illud pſal. Hec re⸗ cxxxj.
quies mea in ſeculum ſeculi: hic habitabo T
quoniā elegi eam. O igit fidelis aīa ſi no⸗ Ber. de
bilitatem tuam ex omnib⁹ premiſſis cauſis aie no⸗
attēderes vtiq̄ nunq̄ peccares. vnde Ber. bilita⸗
Si nobilitatem tuam cognoſcis o aīa mea te.
peccatū abominaris. Et certe intantū deſi⸗
deratio nobilitatis aie ducit I abominatio⸗
nem peccati: q̄ etiā nō habēdo reſpectū ad
p̄mia vel ad penas adhuc induceret ad nō
peccandū: qꝛ aīa nobilis oīa iſta caduca re⸗
putat nimis vilia et indigna ad hoc vt ipſa
eis velit coinq̄nari. Et hec eſt quedā ſctā et Super
nobilis ſuperbia aie generoſe: quā etiā ha⸗ bia ſan
buit ille gentilis Seneca q̇ dixit. Si ſcirem cta.
deos ignoſcituros ꝛ homines ignoraturos Sene⸗
adhuc propter peccati vilitatē peccare de⸗ ca d pec
dignarer. Hoc igitur templum dei menta⸗ cati fe
le debet eſſe ornatum et depictum varijs ditate.
coloribus virtutū: videlicet colore albo ca⸗
ſtitatis: rubeo voluntarie pro xp̄o paſſionis
croceo ſpiritualis iocūditatꝫ: viridi virtuoſā

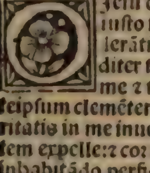
exercitū: blanco celeſtis deſiderij: aureo cha
ritatis: demū nigro humilitatis. In iſtō igi
tur templū ſic cōpoſitū: ſic ornatū debemus
inducere puerū ieſum. verbū eternum: ibiq
debem⁹ offerre ꝑ eo par turturū aut duos
pullos colūbarū. i. geminā dilectionem dei
vez ꝛ primi vel ſolitudinē cōtēplationis et
publicū actiōis: aut caſtitatem mētis ꝛ cor
poris: quia turtures ſunt aues caſtiſſime ad
multiplicationē bonorū operū: qꝛ columbe
ſunt aues i ꝓle fecūde. Debem⁹ et eū cū ſy
meone portare i vlnis amplexando eū bra
chijs veri amoris. Debem⁹ nihilomin⁹ euz
bñdicere ꝑ oībus bñficijs mētis i huiuſmo
di pregyſtatione diuine dulcedinis exhibi
tis: vt ſic deſiderio diſſolutionis affecti bea
tā fruitionē verbi eterni expectemus: cātan
tes canticū iubiloſum cū ſymeone ꝛ dicen
tes. Nunc dimittis ſeruū tuū dñe: ſꝫ verbū
tuū in pace. Magna eſt ergo preſens ſolen
nitas ꝑpter multa q̄ in ea facta ſunt quam
tñ tria ſpāliter attollūt. Primum eſt chriſti
in tēplū inductio preſentialis. Scōm eſt pa
rentū ei⁹ ꝑ eo oblatio legalis. Tertium eſt
ſymeonis ſenis cōſolatio ſalutaris. Et ſm
hec tria feſtum iſtud ſortitur tria vocabula.
Nā ratione primi dictum eſt hypapanti: qđ
idē eſt qđ pñtatio eo ꝙ ipſo die chriſtus pñ
tatus eſt in tēplo. Rōne ſecūdi dicitur feſtū
purificatiōis: eo ꝙ tūc btā virgo pro ſui pu
rificatione ſm legē licet nō indigeret: obla
tionē fecit. Ratione tertij dr candelabra vel
feſtū luminis eo ꝙ hodie candelas benedi
ctas ꝛ accenſas in manib⁹ geſtamus repre
ſentātes ꝛ ſectātes in hoc deuotionē ſymeo
nis. Hoc tēplū dñi ſanctum de quo hic dicit
in monte moria eſt conſtitutū in quo voluit
abraā immolare yſaac filiū: in quo etiā lo
co iacob dormiēs vidit ſcalā erectā vſq ad
celū. In hoc quoq mōte vidēs dauid ange
lū ſtantē ꝛ cedentē populū in terrā corruit: ꝛ
penitēs grauiterq ſe affligēs a deo veniaz
meruit. In hoc monte aurea vrna iebuſei
erat quā dauid ad cōſtituendā ibi domum
dñi emerat: eo ꝙ miam in illo loco cōſecut⁹
fuerat. In hoc ſancto loco cū ſalomō opere
cōſummato dño ſacrificia offerret: nebula
impleuit domū ꝛ appuit gloria dñi et ignis
deſcendens de celo deuorauit holocauſta.
Cū aūt ibi flexis genib⁹ ꝛ manibus ad ce
lū expāſis ſalomō dñm oraſſet: vt quicunq
bñficia petitur⁹ ingrederet̄ pces eius a dño
reciperent̄: apparuit ei domin⁹ dicēs exau
diui orationē ꝛ deꝑcationē tuā elegi eniꝫ et
ſctificaui mihi locū iſtū. In hoc loco helio
dor⁹ a rege antiocho miſſus: vt locū ſanctū
violaret ꝛ ſpoliaret: flagellat⁹: et ſine inter
miſſiōe multis plagis vulnerat⁹: verberat⁹
eſt. Templum autem domini vocatur: quia
in eo ſacrificia domino offerebantur: ſed
modo conſecratum eſt in honore ſaluatoris
mundi ꝛ genitricis eius marie. Quod licet
primo a babylonijs ꝛ poſtea a romanis fue
rit deſtructum a fidelibus tamen ꝛ religio
ſis viris opere rotundo in eodem loco ma
gnifice ꝛ miro artificio eſt iterum repara
tum. In hoc loco beata virgo cū alijs virgi
bus dicit miniſtraſſe templi cortinas ꝛ veſti
menta ſacerdotalia preparando literas ſa
cras addiſcere: ieiunijs: vigilijs: orationib⁹
ꝛ diuinarū lectionū ſtudijs vacās. In h̄ lo
co dum ſanctus zacharias incenſum dño
offerret: apparuit ei angelus nuncians ſibi
orationē ſuā eſſe exauditā ꝛ Joannis nati
uitatem futuram. In hoc loco: vt hic dr: dñs
noſter Jeſus xp̄s a parentib⁹ eſt oblatus: a
ſymeone ſuſcept⁹: a ſancta Anna vidua o
bus qui expectabāt redēptionē iſrael annū
ciatus. In hoc tēplo ieſus cū iam duodecim
eſſet annorū inuētus eſt ad diſputationē ſe
dēs in medio doctorū. Supra pinnaculum
hui⁹ tēpli Jeſum diabol⁹ ſtatuit ꝛ vt ſe deor
ſum mitteret tentādo ſuggeſſit ab hoc tem
plo vēdētes ꝛ emētes eiecit: ac mēſas num
mulariorū ꝛ cathedras colūbas vēdentium
euertit. In tēplo hoc dū moraret̄ in hierlm:
docebat iudeos lz eū emulātes. In templo
hoc liberauit adulterā ab accuſantib⁹ eā.
Imminēte etiā eius paſſiōe tota die erat in
tēplo hoc docēs ꝛ veſpere in bethaniā ſece
dēs. Huius tēpli velū in morte ei⁹ ſciſſum a
ſummo vſq deorſum vt pateret introit⁹ ad
ſctā ſctōrū. Ab hui⁹ tēpli pinaculo ꝟſus me
ridiē. b. Jacob⁹ aplſ prim⁹ ſub gr̄a hieroſo
lymorū ep̄s p̄dicās precipitat⁹ pertica fullo
nis ꝑcuſſus martyrio ē coronat⁹. Inter hoc
tēplū ꝛ altare qđ eſt añ tēplū foris in atrio
ad meridiē zacharias filius barachie mar
tyr occubuit. Ipſum vo tēplū rotūdū cōſtat
ex octo parietib⁹ cōcluſum exteri⁹ ꝑ circui
tū interi⁹ vo ingētib⁹ colūnis marmoreis p
mixtū: i medio q̄q in ipa altitudine in mo Téplū
dū fornacis eſt obductū. Eſt aūt itrinſecus rotūdū.
ſcriptū in ſupmo ordine. Audi dñe hymnū ꝛ
orōnē quā ſeru⁹ tuus orat corā te hodie vt
ſint oculi tui apti ꝛ aures tue intēte ſup do
mū iſtā die ac nocte. In vnoq̄q vo pariete
extrinſec⁹ ſcripti ſunt ſinguli iſtorū ꝟſuū in
circuitu: ita vt ꝑ totā ciuitatē legi poſſint.
Contra ciuitatē. Pax eterna ab eterno pſe
ſit huic domui. Cōtra tēplū militū. Bñ fun
data eſt domus dñi ſupra firmā petrā. Cō
tra bethaniā. Nō eſt hic aliud niſi dom⁹ dei
ꝛ porta celi. Cōtra mōtē oliueti. Btī q̄ habi
tāt in domo tua dñe. Cōtra vallē ioſaphat.
Bñdicta gloria dñi de celo ſancto eius. Cō
tra clauſtrū tēpli. In domo dñi oēs dicēt glo
riā. Cōtra montē ſyon. Tēplū dñi ſanctum
eſt: dei cult⁹ eſt: dei edificatio eſt. Item con
tra ciuitatē. In domū dñi letantes ibimus.

Hoc tēplū in inferiori parte vrbis in vicina muri ad oriētē:nec longe a muro ad meridiē eſt ſitū. In huius tēpli eccleſia ſolebant eſſe cū abbate canonici regulares ſm regulā beati Auguſtini dño ſeruiētes. Nō longe autē ab hoc tēplo dñi eſt tēplū aliud imēſe q̄titatis ⁊ altitudinis:qđ domus ſalt⁹.i.de lignis libani vł tēplū ſalomonis vocat̄:q2 ſalomō ibi docebat ⁊ iudicia faciebat:⁊ ad diſtinctionē alteri⁹ p̄dicti qđ ſpāliter appellatur tēplum dñi. Ut ergo Maria ⁊ ioſeph perfecerūt oīa que ſm legē debebant nihil omittētes q̄uis nō tenerent̄ receſſerunt de hieruſalē volētes redire in galileā ciuitatē ſuā nazareth. Erat quidē (vt dicit theophilus)eorū ciuitas bethleē ſicut patria:nazareth vero tāq̄ habitaculū. Uade ⁊ tu ſemp̄ cū eis ⁊ adiuua portare puerū Jeſum ⁊ ſeruias eis in quibus poteris. ¶ Oratio.

O Jeſu deſiderabilis q̄ in tēplo te iuſto ſymeoni te ad viuēdū deſiderāti ad amplexādū miſericorditer tribuiſti. veni Jeſu dulciſſime ⁊ toto deſiderio te expectāti teipſum clemēter indulge:⁊ quicquid impuritatis in me inueneris per gratiā purificātem expelle:⁊ cor meū templū tuū dignāter inhabitādo perfice:ibi te brachijs deſiderij amplexar ⁊ teneā. Da mihi ſemp̄ deſiderare te fontē luminis qui es apud patrē ⁊ nō prius de hac vita exeā q̄ te oculis cordis videā qui es amor ⁊ deſiderium vita ⁊ premiū te deſiderantium. Amen.

¶ De fuga domini in egyptū. Correſpondet euangelio. Angelus domini apparuit in ſomnis Joſeph. Capi.xiij.

A Mat.ij.

Cū ergo maria ⁊ Joſeph pgerēt v̄ſus nazareth neſciētes adhuc ſup hoc cōſiliū dñi ⁊ timor iā de puero icipet dilatari (angel⁹ dñi appuit i ſomnis ioſeph dicēs ei)vt ſurgēs acciperet puerū vt matrē ei⁹ ⁊ fugeret i egyptū: q2 futurū eēt vt herodes q̄reret puerū ad pdēdū eū.) Qm̄ hūilitatē pfectā triū ſpāliter adornari decet comitatu virtutū.ſ.paup̄tatis in fugiēdo diuitias vt fomēta ſupbie: patiētie vero in equamini pgreſſione cōtemptus:obediētie q̄q3 in alienis parēdo mādatis:iō ſupne reuelationis oraculo Jeſus in egyptū transfert̄ vt peregrinus ⁊ pauper in paruulis ipſi⁹ cā occiſis occidit̄:⁊ q̄ſi in iq̄ libet trucidat̄ ⁊ ad patriā reduct⁹ adeo erat ſubdit⁹ parētib⁹:vt nūq̄ vel ad momētum

Hūilitatis pfectae ornamenta.

ſecederet niſi cū duodecim fact⁹ annorū remāſit in hierl'm nō ſine mr̄is dolore q̄ſitus: nec ſine gaudio inuētus. Joſeph v̄o euigilās matrē excitat:⁊ quecūq3 ipſe ab angelo audierat ei narrat. Ipſa vero incōtinēti et nulla mora contracta ſurrexit ⁊ ad iter arripiēdū diſpoſuit ſe. Cōcuſſa ſunt eñ ad hāc vocē oīa viſcera eius:⁊ etiā circa ſalutē filij nolebat negligēs ſaltē inueniri. Conſpice ⁊ meditare iſta:⁊ q̄ñ puerū Jeſum dormientē mater eleuat:⁊ puer ſic importune excitat⁹ plorat ⁊ cōpatere ipſis ſi q̄ i te ſunt viſcera pietatis. Cogita q̄ cōſolatio mr̄i eē poterat:q̄ñ ipſa puella delicata q̄ de partu recenter ſurrexerat:in longinqua per vias aſpas ⁊ incognitas cogebat̄ fugere:q̄ñ puerū tenellū ſic p̄ vias lōgas cogebat̄ circunferre q̄ñ inter idolatras cōpellebat̄. Igitur de nocte verſus partes egypti ire ceperūt q2 nox magis q̄ dies fuge cōpetit vt ſic negociū magis occulte fieret ⁊ ſecretius periculaeminētia euaderēt ne.ſ.fuga a vidētibus accuſari apud regē poſſet. Licet eñ de hoc haberēt reuelationē diuinā:non tñ propter hoc debebant omittere qđ poterant facere ſm viā humanā. Ecce fugit xp̄s ⁊ nocte fugit:vt fuga q̄ p̄ ſe difficilis eſt noctis obſcuritate difficilior fiat. Fugit autē in egyptum vt eos ſpāliter illumiaret pre ceteris ⁊ ſanaret. vñ Augu. Audi etiā magni myſterij ſacramentū. Moyſes q̄ñq3 in egypto perfidis clauſerat diē. illuc xp̄s adueniēs ſedētibus in tenebris reddidit lucē. vñ ⁊ Chriſo. Sed quare in egyptū? Recordat⁹ eſt eñ dñs qui in finē non iraſcit̄ q̄nta mala fecerat ſuper egyptū:iō miſit filiū ſuū in eā dās illi recōciliationis ſignū ⁊ ppetue amicitie pignus:vt decē plagas egypti vna medicina ſanaret. O mutatio dextere excelſi vt ppl's q̄ añ fuerat pſecutor ppl'i primogeniti poſtea fieret cuſtos filij vnigeniti. Et iterū i egyptū puulus mittit̄:vt illā regionē q̄ pre oībus terris flāma impietatis ardebat:igne poti⁹ fidei ſuccēderet ex his pſuadēs ēt de alijs mūdi ptib⁹ ſperāda eē meliora. Et vt ēt addiſcam⁹ q̄ ab ipſis vite initijs ad tēptatiōes debeamus atq3 inſidias p̄parari. Nā ab ipſis cunabulis xp̄i iſtud effectū eſt:vt tu vc3 q̄ audiēs cū viderſ tribulatiōes varias ⁊ mille ſuſtinere diſcrimina nihil omnino turberis:ſ3 vt iſto munit⁹ exēplo viriliter cūcta ſuſtineas ſciēs tribulatiōes varias inſeparabiles q̄ſdā comites eē v̄tutū q̄ Chri. Ideo ēt fugit in egyptū magis q̄ in aliā terrā:vt oſtēderet ſe verū moyſe3:vt ſicut moyſes ppl'm dei de pharaone ⁊ egypto liberās in terrā duxit p̄miſſionis:ita ipſe ppl'm fideliū de diabolo ⁊ inferno liberās ſecū ad regnū duxit beatitudinis. Multa quidē bona cōſiderare potes in preſenti negocio ⁊ materia. Primo cōſidera

Fuge laboꝛes ⁊ difficultates.

B Cur in egyptū. Augu. Chriſ.

Bona ĩ xp̄i fuga q̄a dulcib⁹ miſcet amara. quẽadmodũ dñs in ſua ꝑſona circa pſpera ſuſcepit etiam aduerſa. Etẽm in natiuitate ſua magnificatus fuit a paſtoribus tanq̄ deus ⁊ parum poſt circũciſus tanq̄ peccator. Deinde veniẽtes magi cũ plurimũ honorauerũt ⁊ ipſe nihilominꝰ in ſtabulo remanẽs inter beſtias ſtabat: ⁊ vt cuiuſdã homũculi filius plorabat. Poſtea p̄ntatus in tẽplo ſymeon ⁊ anna extulerũt ꝙ plurimũ ⁊ tũc ab angelo dr̄ ꝙ fugiat ĩ egyptũ. Et mĺta talia in vita ſua poteris perpendere que ad noſtrã inſtructionẽ poſſumꝰ retorquere vñ Chri. (Chriſ.) Miſericors deus meſtis reus q̄dã etiã iocũda ꝑmiſcet: qḋ certe ei ſctis omnibꝰ facit quos neq; tribulatiões neq; iocunditates ſinit habere cõtinuas: ſed tum ex aduerſis: tum ex pſperis iuſtorũ vitam quaſi admirabili quadã varietate cõtexit. Quod hic quoq; cũ feciſſe conſidera. Uidẽdo q̄ppe ſãctus ioſeph gravidã ſponſam: in turbationẽ incidit maximã. Sed affuit repẽte angelus ſuſpitionẽ ſoluẽs ⁊ timorẽ prorſus extinguens. Deinde vides puerũ ſigno natũ: maxima exultatiõe repletus eſt. Sʒ rurſus huic gaudio piculũ grãde ſucceſſit: cum tota ciuitas turbaret ⁊ ipſe rex fureret. Sed hũc merorẽ rurſus letitia ſubſecuta eſt apparitio veʒ ſtelle: ⁊ adoratio magorũ. Poſt hãc quoq; iocũditatẽ iterũ picnlũ iterũq; formido. Querit herodes animã pueri ⁊ fugere neceſſe eſt ⁊ in lõginqua ꝑtrãſire. hec Chr. Cũ ergo cõſolationẽ habueris tribulationẽ expecta ⁊ ecõuerſo. Uñ nec in cõſolatiõibꝰ debemꝰ extolli: nec in tribulatiõibꝰ frãgi. Dat eñ nobis deꝰ ꝯſolatiões ad ſpẽ ſubleuãdã ne deficiamꝰ: ⁊ tribulationes ad humilitatẽ cõſeruandã: vt cognoſcentes nr̄aʒ miſeriã ſemꝑ ĩ ſuo timore ſtemꝰ. Scḋo cõſidera circa dei cõſolatiões ⁊ bñficia: ꝙ q̄ ea ꝑcipit nõ deiĳciaꝭ aĺo nec ꝑcipiẽti inuideat (Qḋ ioſeph et nõ mr̄i nũciatum eſt) Nã angelorũ locutiões fiebãt ioſeph ⁊ non matri eũ tñ lõge eẽt ea ĩferior. Jtẽ ⁊ q̄ ꝑcipit ſi nõ ꝑcipit ꝓ ſuo velle nõ dʒ eſſe ingratus vel murmurare: cũ ẽt ioſeph q̄ tãtꝰ erat apḋ deũ nõ palã ſʒ ĩ ſõnis tales locutiões accipet. Tertio ꝯſidera q̄ĺr deꝰ ꝑmittit ſuos (T tribulatiõ iuſtos) pſecutiõibꝰ ⁊ tribulatõibꝰ vexari. Et hec magna erat tribulatio matri ⁊ ioſeph cũ viderẽt puerũ ieſum ad occiſionẽ q̄ri. Quid eniʒ grauiꝰ audire poterãt. Jn hoc ẽt tribulatio erat ꝙ in terrã longinquam quam ignorabãt ⁊ ꝑ vias aſperas eos ire oportebat cum eſſent inhabiles ad eũdũ: dña ꝓpter iuuẽtutẽ ioſeph vo ꝓpter ſenectutẽ. Jpe etiã puer quem portare habebãt: adhuc tenerrimus (etas ad fugã inhabilis) erat. Peregrinari quoq; habebant in terra aliena pauperes ⁊ q̄ſi nihil habentes. Omnia enim iſta ſunt afflictionum materia. Tu quoq; cum turbaris patientiam habe: nec credas tibi a deo priuilegiũ dari ꝙ nec ſibi tribuit nec mr̄i. Quarto cõſidera benignitatẽ dñi. (Benignitas ⁊ patiẽtia dñi.) Uides q̄cito pſecutionẽ patiꝭ ⁊ fugaꝭ de terra natiuitatis ſue: ⁊ ꝙ benigne cedit furori illius quẽ poterat in momento perdere. Magna patiẽtia dñi ſʒ non minor eius hũilitas. Jlle eñ añ faciẽ pſecutoris fugit: cui angeli miniſtrãt. Deus eſt: ſed vt hõ fugit herodẽ miſerũ q̄ refugiũ eſt omnium. Profunda h̄ eiꝰ hũilitas ⁊ mira patiẽtia. Nolebat pſecutori vicẽ reddere nec eũ offendere: ſʒ fugiẽdo ĩſidias vitare. Jn q̄ dedit nobis exẽplũ: vt ⁊ nos ſic facere conemur. ſ. aduerſantibꝰ vel pſequẽtibꝰ nõ reſiſtere: vel de ipſis vindictã expetere: ſʒ patiẽter expectare ⁊ furori ipſorũ cedere: ⁊ ꝙ plus eſt (vt alibi docet) ꝓ eis orare. Qr eñ dñs ne occideret ſublatꝰ eſt in egyptũ ſignificat electos ſepꝰ malorũ ĩꝓbitate ſuis a ſedibꝰ effugandos: vel ẽt exilio dãnandos. Jn q̄ ẽt debilibꝰ exẽplũ reliq̄t ⁊ eos ad patiẽtiã confortauit. (E Electorum exilia ⁊ eiectiones ac fuge vtiles.) Nã ꝙ fugit ſacri fuit exẽpli: non timoris: vt exẽplũ daret ſuis maxime cũ fuga ⁊ cõſeruatio ꝓlati ꝓdeſt eccĺie vt Pauli: ⁊ q̄ñ grex nõ periclitaꝭ de fuga ꝓlati. Moraĺr per fugam iſtã in egyptũ ſignificaꝭ fuga iuſti a piculo ⁊ perditione peccati in ſtatũ penitentie vbi dʒ manere vſq; ad obitum herodis. i. donec eſſent impugnationes hoſtis: fugiebat q̄q; dñs ante faciẽ ſerui ſui: imo potiꝰ ſerui diaboli: nõ ꝙ mortẽ timeret: ſed vt tꝑe congruo ſuſtineret. Nõ eñ fugit mortẽ qui mori venerat. nec inſidias expauit: qui inſidias et verſutias diaboli aperire venerat. Portauit eum mater tenera ⁊ iuuenis valde: ⁊ ſanctꝰ ioſeph multũ ſenex in egyptũ per viã ſylueſtrem obſcuram: nemoroſam ⁊ inhabitatã ⁊ per viã etiã valde longã. (Lõgitudo itineris ⁊ difficultas.) Diciꝭ eñ qḋ ĩad iter curſoris ſunt. xĳ. vel. xv. diete ꝓ eis autẽ forte erat duorũ menſiũ vel pluriũ. Jueruñt antẽ (vt dicitur) per deſertum illud per qḋ filĳ iſrael tranſierunt in quo ⁊. xl. annis ſteterunt. Sed quomodo de victu ſecum portãdo faciebant. Ubi etiam ⁊ quomodo de nocte hoſpitabantur et quieſcebant? Raro eñ domos in illo deſerto inueniebant. Compatere ergo eis quia labor difficilis magnus ⁊ longus ⁊ tam puero ꝙ ipſis: ⁊ vade cũ eis: ⁊ adiuua portare puerũ Jeſum ⁊ in omnibus quibus poteris exhibe eis miniſteriũ. Non debet videri nobis labor penitentiam agere pro nobiſipſis pro quibus labor tantus ab alĳs ceteris ⁊ a talibus ⁊ toties eſt aſſumptus. Unde Anſel. (Anſel.) Noli in tua meditatione fugientem in egyptum relinquere in comitatu. Jnſpiciat oculus deuotionis paruulum Jeſum dulces mammillas glorioſe virginis matris dulciter ſugentem: et manmillas maternas filia amore tractantem. Quid viſu iocundius. Quid delectabilius. Cerne illũ qui immẽſus eſt paruulũ

brachiis ad materna colla pendentem: ⁊ di-
cas. Felix ſum felicior dum illū video quē
reges optauerūt videre ⁊ nō viderunt. Di-
gnus eſt viſu: qui ſpecioſus eſt forma pre fi-
liis hominū. Cogita ⁊ recogita quo aīo ⁊ q̄
cogitatione tenebat illa dulciſſima mr̄ ei⁹
cum illū dn̄m tantū ac tantillū in brachiis
ſuis exultās ⁊ leta teneret: cum ei vt infan-
tulo geſtienti dulcibus oſculis ac frequen-
tibus congauderet cum eum lachrymantē
ſup genua ſua quibus poterat modulis cō-
ſolaretur: cū deniq; aliis atq; aliis ſtudiis
ad q̄ ipſa materna pietas informabat ei ꝓ
qualitatū viciſſitudinibus ſedula blandire
F tur. Item vlterius notandū eſt qualiter maria
Q̄n̄o i la trones incide-runt. in via apprehenſa eſt cū puero ieſu a latro-
nibus. Opinare verū eſſe qd dicit eum eſſe a
latronibus cōprehenſum in via: ⁊ adoleſcē-
tuli cuiuſdā beneficio ereptū. Erat is (vt di-
cunt) principis latronū filius qui preda po
titus cum paruulū in matris gremio aſpe-
xiſſet tāta in ei⁹ ſpecioſiſſimo vultu ſplēdo-
ris maieſtas apparuit: vt eum ſupra homi-
nē eſſe nō ambigēs: incaleſcens amore am-
plexatus eſt eū. Et o inq̄t beatiſſime paruu-
lorū: ſi aliud ſe tp̄s obtulerit rurſus miſeren
di: tūc memēto mei: ⁊ huius tp̄is noli obli-
uiſci. Ferūt hunc latronē fuiſſe q̄ ad dexte-
rā dei crucifixus alterū blaſphemantē cor-
ripuit dicēs. Neq; tu times deū qui in eadē
dānatione es. Et nos quidē iuſte: hic ꝟo nil
mali geſſit. Cōuerſus vero ad dn̄m: cū in il-
Lu. xxiii. la q̄ in paruulo apparuit: intuens maieſta-
te pacti ſui nō immemor: memēto inq̄t mei
dū veneris in regnū tuū. Ita ꝑ ad incētiuū
amoris hoc nō inutile arbitror vti opinione
remota omni affirmandi temeritate. Hec
Anſelmus. Herodes autē cum magi quos
eſtimabat per eandē viā regreſſuros ad eū
non reuerterentur ⁊ nihil ſibi renunciarent
G putauit eos viſione ſtelle deceptos et eru-
buiſſe ad eum redire: ⁊ ideo ceſſauit a pueri
inquiſitione. Uel tot ⁊ tātis occupationib⁹
regia cura diſtendebat vt a pueri inq̄ſitione
auerteret vel impediret. Sed cū poſtmodū
audiret q̄ in templo geſta eſſent: q̄d Symeō
dixerit: ⁊ quid anna prophetauerit: tunc fa-
ma pueri nati creſcēte turbat⁹ ex his ma-
gis timuit: ⁊ ſentiēs ſe illuſum a magis ad
ipſum nō redeūtibus: iratus eſt valde: tum
De nece pueros-rum. ꝓpter ſui cōtēptū: tū ꝓpter timorē amitten
di regnū: ideo de morte puerorū bethleemi-
tarū tractauit: vt cū illis occideret ille q̄ in-
cognitus ſibi fuit. Putabat eīm q̄ ſi oēs pue
ri occiderent: vnus quem querebat euade-
re nō poſſet. Nō eſtimās infelix q̄ nō eſt cō-
ſiliū: nō eſt ſapientia: nō eſt prudētia contra
dn̄m. Dum ergo de nece puerorum diſponeret
ꝑ epiſtolā hortatus eſt a ceſare auguſto vt
romā veniret. Qui cū iter faceret per ciliciā
audiēs naues tharſenſium magos tranſue
xiſſe iratus valde in ſpū vehemēti .i. in ira
cōburi ⁊ cōteri fecit naues de tharſo cilicie
quib⁹ magi credebant occulte rediiſſe ſm
qd Dauid ꝓphetauerat dicēs. In ſpiritu ve Ps.xlvii.
hemēti cōteres naues tharſis. Et de roma
reuerſus hieroſolymā miſit ſpiculatores et
iuſſit occidi oēs pueros qui erāt in bethleē
iudee ⁊ in omnibus finib⁹ eius ⁊ locis ad-
iacentibus a bimatu ⁊ infra) .i. biennes et
minoris etatis vſq; ad puerum diei ſeu no-
ctis vnius ſm tp̄s qd a magis de ortu ſtelle
exquiſierat: vt nec in loco nec in tp̄e celaret
quo natus erat quorū maxima pars tertio
miliario a bethleē ad auſtrum ſepulta eſt.
Bimatus ſpaciū duorū annorū dicit a bis ⁊ Bima-tus.
imatos grece qd eſt annus latine: ⁊ inde bi-
matus quaſi binus annus appellat: vn̄ dr̄
bimus bima bimū: ſcʒ animal duorū anno-
rū ⁊ trimus trima trimū annorū triū. Inter
opiniones diuerſas pluriū ſnīa ⁊ vſitatior
hec eſt: q̄ herodes euoluto anno poſt xp̄i na
tiuitatē occidit infantes: ⁊ q̄ ſtellā eandem
die qua natus erat dn̄s ortā didicerat: ⁊ ſm
ortū ſtelle dn̄m anniculū ⁊ inſuper aliquot
dierū eſſe ſciebat: ideoq; ſupra etatē ei⁹ vſq;
ad bimos ⁊ infra vſq; ad vnius diei ſeu no-
ctis in infantes deſeuit pueros: timens ne
puer cui ſydera famulabant paulo ſupra
etatē ſuā vel infra ſpeciē ſuā transformaret
vt etatem ſui tp̄is occultaret. Sic ergo poſt
annū ⁊ quatuor a natiuitate dn̄i dies veriſi
mile eſt occidiſſe infantes. Tunc impletū Hiere. iij. ⁊ xxj.
eſt illd̄ Hieremie. (Uox in rama audita eſt:
ploratus ⁊ vlulatus) ⁊c. Rama nō eſt hic p- Roma.
prium nomē loci: ſed eſt hic nomē cōe ac in-
terpretat ⁊ ſignificat excelſum: vt ſit ſenſus.
Uox in excelſo audita ē .i. lōge lateq; diſpſa
q: multū exaltata circūquaq; diffundebat
pre ſua magnitudine immēſa. Multus eīm
ploratus q̄tū ad fletū paruulorū: ⁊ vlulat⁹
q̄tū ad lamētū matrū ibi erat: vbi tot parē-
tes: tot hoies vtriuſq; ſexus viſa tāta crude
litate ēt ſi vellēt voces cohibere nō poterāt.
In puulis aūt mors faciebat finē doloris in
matrib⁹ ꝟo ſemp per memoriā reparabat: ⁊
ideo dicit vlulat⁹ mult⁹. Uel in excelſo au-
dita eſt q: de morte innocentiū mittebatur
quorū ſanguis vſq; ad celos ꝑ interfectores
eorū clamauit: ſm illud. Uox paupis pene- H Rachel
trat nubes: q̄uis autē bethleē in tribu iuda
orta de lya ⁊ hieruſalē in tribu Beniamin
orta nō rachel: plorare tn̄ dr̄ rachel filios iu
de .i. bethleem quaſi ſuos ſiue quia iuxta
bethleem .i. effraim ſit ſepulta ac ratione ſe-
pulture ⁊ ex materni corpuſculi hoſpitio no
men matris accepit dicta eſt mater ipſius
bethleem ⁊ habitantium in ea: ſiue quia iu
da ⁊ Beniamin due tribus iuncte ac vicine
ſibi ⁊ proxime erant: quia iuxta ſe heredita-

tē acceperat ꝛ funicul⁹ ſortis beniamiꝫ ꝑ=
pe hierlm perueniebat: ꝛ herodes ꝑceperat
nō ſolū in bethleem: ſed et in oībus finibus
eius interfici pueros ꝛ ꝑ occaſionem beth=
leē intelligimus multos rachel filios de bē=
iamin pro victima fuiſſe occiſos qd̄ euāgeli=
ſta inſinuat ad exaggerandū ſcel⁹ herodis
ꝙ ex effrenata crudelitate hoc fecit. vñ dicit
Raba. Raban⁹. Crudelitas in nullo modū tenuit
nō eſt contēta vaſtatione bethleem: ſed ad=
iacentia loca vaſtauit. Plorauit autem ra=
chel filios et noluit conſolari: qꝛ non ſunt. i.
de hoc ꝙ nō eſſent et ſuꝑ hoc ꝙ mortui erāt
qꝛ in eternum victuros eē ſciebat. Rachel q̄
ouis vł vidēs ꝑncipiū dꝛ eccleſiā ſignificat
cui⁹ tota intētio vt deū contēpletur inuigi=
lat: et ipſa eſt ouis centeſima quā paſtor in
humeris ad caulas reportat. Hec ḡ filios
ſuos plorauit: qꝛ pro ꝑſecutione fideliū ge=
mit. Non vult aūt cōſolationē recipe de hoc
qꝛ nō ſunt. i. qꝛ ſunt mortui vt q̄ vicerunt ſe=
culū morte rurſus ad ſcl'i certamina ſecū to=
leranda redeāt iterū pugnaturi ſed gaudet
J poti⁹: qꝛ feliciter ſunt ꝛ regnāt cū chriſto per
Marty martyrium coronati. Plorat ergo eccleſia
rū gen⁹ bonos vt martyres: quia videt eos iniuſte
triplex. cruciari: ſed qꝛ ſcit illos beatos nō vult tē=
poraliter ſed eternalit̄ cōſolari. Plorat inſu=
ꝑ ēt malos vt ipenitentes: qꝛ videt eos dā=
nari: et qꝛ videt illos irremediabiliter per=
ditos nō vult cōſolari. ¶ Ubi ſciēdū qd̄ tri=
plex eſt genus martyrū: quidā eñ patiunt̄
voluntate ꝛ actu: vt ſtephan⁹: q̇dā volunta=
te nō actu: vt euangeliſta ioānes: tertij non
volūtate ſꝫ actu: vt innocētes in q̇bus chri=
ſtus cuius vice mortui ſunt: ſuppleuit ſi q̇d
defuit voluntatis. Uñ ordinant̄ eorū feſta
poſt natiuitateꝫ dñi ſm maiorē martyrij di=
ex cāti. gnitatē. Primo ſtephani. Secundo ioannis
quito. Tertio innocentū. Nā dilect⁹ eccleſie chri=
Inno= ſtus cādid⁹ in ioāne: rubicūd⁹ in ſtephano:
centes electus ex milib⁹ in innocētibus. Innocen=
haben= tes ergo ꝛ ſi vſum nō habeāt et ſic teſtifica=
di mar ri nō poterāt: chriſtus tñ cuius vice mortui
tyres. ſunt ſuppleuit ſi quid defuit volūtatis: ipſi
autem nō loquendo: ſed moriēdo teſtificati
ſunt. Laxato igitur vocabulo martyres xp̄i
i. teſtes dicunt̄: quos enim teſtes latine di=
cim⁹: grece martyres appellātur: nō qꝛ pro=
prie teſtes xp̄i ſunt: qꝛ nec ꝓ fide xp̄i nec pro
iuſticia occubuerūt: ſed qꝛ ꝓ fide xp̄i. i. loco
chriſti occiſi ſunt: qꝛ in eorum numero chri=
ſtus q̄rebat̄ occidi in q̄ cū ꝛ q̄ non loquendo
Marty tñ moriendo ſunt cōfeſſi. ¶ Multis vero de
riuꝫ fit cauſis pōt quis martyr fieri: ſcꝫ pro iuſtitia
multis vt abel. pro lege dei: vt machabei. pro aſſer=
de cau= tiōe veritatis: vt Eſaias ꝛ Hieremias: pro ar=
ſis. gutione peccati: vt Joānes baptiſta ꝓ ſalu=
te populi: vt chriſtus: pro fide et noīe chriſti
vt ſtephanus. pro libertate eccleſie: vt Tho=

mas pro chriſto ſeu loco chriſti: vt hi pueri.
Uñ ꝛ eccleſia ꝓ his pueris ſolēnizat q̄uis
ad inferos deſcenderūt: ꝛ ob hoc q̇d. i. canti=
ca letitie ꝑtermittuntur. vñ Chriſoſtomus. Chriſ.
In bethleem omnes occidunt̄ infantes qui
dum innocenter pro chriſto moriunt̄ primi
chriſti martyres extiterunt: et perfecte lau=
dis martyriū cōſequuntur. vñ nō immerito
infantes illi beati ꝑ oīa extiterunt q̇ primi
mori pro chriſto meruerunt. vnde et Augu= Augu.
ſtinus. O paruuli beati modo nati nunq̄
tētati nondum luctati: iā coronati. Et iterū
Nunq̄ prophanus hoſtis beatis paruulis
tantū ꝓdeſſe potuiſſet obſequio quātū pro=
fuit odio. Nā quantū contra eos iniquitas
abundauit tantum gratia diuie bn̄dictiōis
effulſit. Et dū inſequit̄ chriſtum regi noſtro
coeuū: procurauit exercitū ſtolis victricibus
candidatum. hec Auguſtin⁹ Conſidera hic
quomodo Chriſt⁹ adhuc infans tenerrim⁹
iam cepit pati in ſe et ſuis: vehementer ei
cōpatere ſi qua in te ſunt viſcera pietatis.
vñ Anſelm⁹. Sed ꝛ tenella hec Chriſte tua Anſel.
īfantia a ꝑſecutoꝝ gladijs tuta nō fuit. Ad
huc eñ iter dulcia mr̄is vbera ſugēs depē=
debas qñ appuit angel⁹ in ſomnis Joſeph
dicēs. Surge ꝛ accipe puerū ꝛ matrē eius ꝛ
fuge in egyptū: et eſto ibi vſq3 dū dicā tibi.
Futurū eñ eſt vt herodes q̄rat puerum ad
ꝑdendū eū. Jā extūc bone ieſu pati cepiſti.
Non ſolum aūt illā aie inſanie vexationem
in te ipſo ꝑtuliſti: ſed etiā mortē in puſillis
tuis: quorū multa milia inter mām̄illas ma R
trū ꝓ te Herodes trucidauit imanitas exce Hero=
piſti. hec Anſelm⁹ In rege herode crudeli= dis imi
litas impiorū extiſtimantiū martyrū cede poſ= tato=
ſe religionē chriſtianā extiguere et in occi= res.
ſione paruulorū cūctorū martyrū q̇ paruuli
i. humiles et innocentes occiſi ſunt ab im=
pijs forma preceſſit. Sed non ſic religio in
chriſto fundata extinguitur: qꝛ vt Leo ait. Leo.
Nō minuit̄ ꝑſecutionib⁹ eccleſia: ſed auge= Beda.
tur. vñ ſm Bedā et Ber. Herodiana mali= Bern.
tia et babylonica crudelitas ē naſcentē vel=
le religionē extinguere ꝛ paruulos iſraelis
allidere. Si q̄s eñ q̇d ad ſalutē ꝑtinens: ſi
q̇s religiōis ꝛ ſanctitatꝫ ortū vel ꝓfectū vel
cōſummationem impedit vel ꝓſequitur ta=
lis plane cum egyptijs paruulos iſraelitici
germinis necare conat̄: imo cū herode na=
ſcentē ſaluatorē ꝑſequit̄. Qd̄ aūt nato dño
ꝑſecutio cepit ſignificat per oē tp̄s vite pre=
ſentis non deeſſe futuros qui electos dei
perſequerentur: ſicut dominus in euange= Joā. xv.
lio ait. Si me perſecuti ſunt et vos perſe= ap̄ls. ij.
quentur. Et apoſtolus. Omnes qui pie vo= Timo.
lunt viuere in Chriſto perſecutionem pa= ij. Luc.
tiuntur. Quod vero pueri ꝓ domino occiſi xxij.
ſunt ſignificat per humilitatis meritum ad
coronam martyrij eſſe veniendum: qꝛ vt ait

dñs Qui ſe hūiliat exaltabit: puerorū enim
Mar. x. innocentia hūilitatē ſignificat ſimpliciū de
roma. quibus dñs ait. Sinite paruulos venire ad
xiiij. me taliū eſt eīn regnū celorū. Qđ autē occi-
Mora- ſi ſunt: ſed chriſtus euaſit: inſinuat corpora
liter. martyrū ab ipīis poſſe ꝑimi: ſed xp̄z ꝓ quo
ꝑſecutio ſeuit nullatenus poſſe a fidelibus
auferri. ſiue eīn viuimus ſiue morimur dñi
ſumus. ¶ Moralit̄ occidūt pueros multos
et multipliciter pharao ſubmergēdo: hero-
des detrūcādo: antiochus ſuſpēdēdo: medi
ſagittando. In flumine ſubmergente ſigni-
ficatur delectatio preſentis voluptatis. In
gladio detruncante inflictio p̄ntis aduerſi-
tatis. in ſagitta de longe percutiente timor
future aſperitatis: in ſuſpēdio ſpes ſiue am
bitio future proſperitatis. Sic ḡ diabolus
q̇ pharao. i. diſſipans ꝑ inuidiā: q̇ herodes.
i. glorians ꝑ ſupbiā: q̇ med⁹. i. menſurās. ſ.
culpe penā ꝑ malā intētionē: q̇ antioch⁹. i.
ſilētiū pauꝑtatis ꝑ fraudulētiā: pauꝑtatē
enim celat et diuitias ſuggerit: hic occidit
pueros ſm̄ q̄tuor affectiones que ſunt gau-
diū p̄ntis proſperitatis et ſpes future: triſti-
L. tia p̄ntis aſperitatis et timor future. Et eſt
Idolo- notabile ꝙ īterficiunt pueri in q̊ ſtultitia: in
rū caſ⁹. bethleē in q̊ abūdātia a bimatu et īfra in q̊
ſuꝑabundātiā ⁊ hoc cōpatiēdo luget eccle-
Eſa. xix. ſia. Cū aūt Maria ⁊ Joſeph cū puero Jeſu
Idola intrarēt egyptū oīa idola illi⁹ ꝓuincie ī tē-
penit⁹ plis ſuis corruerūt. ſicut ꝑ Eſaiā fuerat pro
ꝯteren- phetatū. Tradūt eīn ꝙ ſicut in exitu filiorū
tur. iſrl̄ de egypto non fuit dom⁹ egypti in qua
deo procurāte nō iaceret mortuū primoge-
nitū: ita nec mō fuit tēplū in egypto ī q̊ nō
corruiſſet idolū. Sicut et añ archā dñi cor-
ruit dagō idolū cū archa appropinquaſſet
Mora- ad ipſuz. Spūaliter et corruūt vitia ingre-
liter. diēte dño domū cuiuſq̧ pri⁹ deſertā ꝑ pctā
vt etiā đr ī ſcholaſtica hyſto. qñ hieremias
Uirgo in egypto ꝑ captiuitatē duct⁹ fuerat ꝓphe-
a Hie- tauit eiſq̧ in futuro q̄dā ꝟgo paritura eſ-
remia ſet: ⁊ tunc oēs dīj ⁊ oīa idola egypti ruerēt.
ꝓdicta. Egyptij ḡ imaginē virginis cū puero ſcul-
pebant et ſibi honores exhibebāt. Hec aūt
prophetia mō qñ xp̄s cū m̄re intrauit egy-
ptū eſt impleta: nā oīa idola egypti corrue-
runt ⁊ ꝟginē (ſicut ꝓdictū fuerat) peꝑiſſe in
dicauerunt. Hoc idē ꝓfiguratū fuit ī moyſe
⁊ pharaōe ī ꝯfractiōe dei ſui hamonis ⁊ co-
Coro- rone. Ut eīn in ſcholaſtica hyſto. đr pharao
na pha rex egypti coronā regalē habebat in q̊ ima-
raonis. go dei ſui hamonis egypti ſculpta fuerat
Hamō. filia ergo pharaonis q̇ moyſen puerū in fi-
liū adoptauerat poſtea quadam vice decre
uit: vt eū pharaoni regi videndum ꝓberet.
Cui pharao alludēs coronā ſuā īponebat
quā ille in terrā ꝓijciēs penit⁹ ꝯfringebat.
Et cū eū occidere voluiſſet dixerūt q̇dā qđ
puer ħ ex inſipiētia feciſſet. Moyſes nutu

dei ſaluat⁹ ē a nece pharaōis: ſic xp̄s nutu
dei ſaluat⁹ eſt de gladio herodis. Moyſes
nat⁹ eſt vt filios iſrael educeret de egypto:
xp̄s hō fact⁹ eſt vt eriperet nos de inferno. danie.
Moyſes deū regis egypti cū corona cōfre- ij.
git: xp̄s oīa idola egypti et deos in nihilum Lapis
redegit. Hāc ruinā idolorū illa ſtatua ꝓten abſci-
debat quam ex nabuchodonoſor in ſomno ſus ſi-
videbat. De mōte aūt ſine manibus q̇dam ne ma-
lapis eſt abſciſus ⁊ in pedes illi⁹ ſtatue ſeu nibus.
imaginis ⁊ idoli eſt illiſus. Contriuitq̧ eā
⁊ in puluerē redegit et poſtea idem lapis in
montē magnum excreuit. Lapis ille ſignifi-
cat xp̄m q̇ abſciſus eſt de mōte ſine manib⁹
qꝛ natus eſt de maria ſine tactibus marita-
lib⁹. Lapis iſte. ſ. xp̄s cōtinuit in egypto oīa
idola de quacūq̧ etiā materia. Et cōfracta
ſtatua lapis ille ī mōtē magnū excreuit: qꝛ
deſtructa idolatria fides xp̄i ꝑ totū mundū
īnoleuit ⁊ xp̄s creuit in mōtem talē ⁊ tantū
ꝙ ſumma īmēſitate repleuit tā celū q̄ mun
dū. Per trāſitū dñi in egyptū ꝓpt̄ ꝑſecutio-
nē herodis ſignificat⁹ fuit trāſitus apoſto-
lorū ad gentes propter ꝑſecutionē eis motā
a iudeis. Per reditū autē eius in iudeā de-
functo herode ſignificatur illuminatio iu-
deorum in mundi finē. vñ ſm̄ Remig. Per remig.
Joſeph deſignant̄ ꝓdicatores: per puerū fi-
des ⁊ notitia ſaluatoris: per Mariam eccle
ſia ⁊ ſacra ſcriptura: per perſecutionem he-
rodis perſecutio facta a iudeis: per fugam
Joſeph in egyptū trāſit⁹ ꝓdicatorū ad gen-
tes ad quas fidē xp̄i et eccleſie tulerunt re-
licto herode. i. iudeorū infidelitate per tp̄s
aūt quo fuit in egypto ſpaciū tp̄is ab aſcē-
ſione dñi vſq̧ ad aduentū antixp̄i ꝑ obituz
herodis extinctio inuidie in cordib⁹ iudeo-
rū in fine. Tūc itaq̧ dñs ī egypto ignoran-
tie tenebras effugauit ⁊ idolorum vanitate
diſcuſſa dei veri cultum venerationēq̧ repa
rauit. Ubi ignis fidei ſuccēſus intantū ex-
creuit qđ etiā deſerta eius repleuerit. Dñi
eīn ꝓſentiā poſtmodū heremus egypti me-
ruit vt paradiſo melior et celo clarior effe- M
cta videret̄. Uñ Chriſoſt. Deniq̧ ſi quis nō Chriſ.
ad egypti veniat ſolitudines paradiſo pror- de egy-
ſus oēm illam videat heremum digniorem pti par
et innumerabiles angelorū cetus in corpi- tibus.
bus fulgere mortalibus. Eſt eīn cernere to-
ta illa regione diffuſum exercitū xp̄i et ad-
mirabilē illum regiū gregē virtutūq̧ cele-
ſtiū ꝯuerſationē in terris micātē. Nō ita va
rijs aſtrorū choris celū refulget vt egyptus
īnumeris monachorū diſtinguit̄ atq̧ illu-
ſtrat̄ habitaculis Noctes q̇dē ſacris hym-
nis et vigilijs: dies ꝟo orōnibus manuūq̧
oꝑib⁹ exercēt aꝑtice curſum ꝟtutis imitan
tes. hec Chriſo. Iuerunt ḡ ad quandā ciui- Helio-
tatē thebaide q̇ vocatur heliopolis ⁊ ibi ali polis.
quā domūculā cōducētes habitauerūt ꝑ ſe

ptē annos tanq̄ aduene ꝛ peregrini pauperes ꝛ egeni. Sed vñ et quō iſti tanto tp̄e viuebāt nunqd mēdicabāt? Legit aūt de dn̄a ꝙ colo et acu q̄rebat ſibi et filio neceſſaria. Suebat ergo et filabat dn̄a mundi pro p̄tio paupertatis amore ꝛ zelo. O quot ꝛ quāte hmōi aduenis fiebāt iniurie quas dn̄s vitare nō venit ſed ſuſcipere. Quid etiā ſi aliqñ filius famē patiēs panē petijt nec vnde daret mater habuit? Nonne in his ꝛ ſimilibus totaliter cōcutiebant viſcera eius. Conſolabatur verbis filiū prout poterat: ꝛ nihilominus opere victū ꝓcurabat ꝛ ſibi forte aliqñ de victu ſubtrahebat vt filio reſeruaret. Et ſi ex ope manuū oportebat querere victum q̄d dicem⁹ de veſtimētis: q̄d de vtēſilib⁹ ſcꝫ lectis ꝛ alijs infra domū oportunis. Nūqd duplicia? Nūqd ſupflua? Nūqd curioſa habebat? Hec cōtra pauptatē ſunt ꝛ hec ſi hr̄e poſſet nollet ea pauptatis amatrix. Sꝫ nūquid dn̄a ſuēdo vel alia opa faciēdo faciebat more quorūdā opa curioſa? Abſit. Eſt ei periculoſum ꝛ valde magnū vitiū propter multa de quo latius diceret infra. Conſpice nūc dn̄am in laboribus ꝛ operibus ſuis filādo ſuēdo texēdo ſolicitā quomodo facit ea fideliter atq̄ humiliter cū diligentia habendo ꝛ nihilominus ſuper filio ſuo ꝛ gubernatione domus curā diligētiſſimā habēdo vigilijſq̄ ꝛ orationib⁹ iuxta poſſe ſemp intēdēdo ꝛ toto affectu cōpatere ſibi ꝛ cōſidera ꝙ nō habuit olno gratis regnū dei domina regni. Sed ꝛ ioſeph ſanctus faber lignari⁹ aliq̄d opat in arte lignaminis. Vñ q: cōpaſſionis occurrit materia tandē cum aliquā morā cū eis cōtraxeris pete recedendi licentiā ꝛ benedictione accepta primo a puero ieſu: deinde a matre poſtea a ioſeph genibus flexis ꝛ cum lachrymis cōpaſſione magna vale facias eis: quia tanq̄ exules a patria ſine aliqua cauſa ꝛ exbanniti remanent ad peregrinandū ibidē per annos. vij. in ſudore vultus ſui victuri.

Maria operoſa.

¶ Oro.

DOmine ieſu xp̄e qui adhuc īfans perſecutiones ꝛ exilia pati ꝛ īfantes tunc pro te occidi voluiſti: da mihi miſero hec omnia ac etiam mortem ſi oportet pro te patiēter tolerare cunctaq̄ proſpera mundi deſpicere ꝛ nulla eius aduerſa formidare. Et vos o ſanctiſſimi innocētes flores ꝛ primitie martyrum qui innocentiam ꝛ martyrij palmam dei filio īfanti adheſiſtis dignemini de plenitudine gratie ꝛ innocentie veſtre infirmitati ꝛ miſerie peccatorum meorum veniam ꝛ gratiam ab eodem dei filio benigniſſimo obtinere. Amen.

¶ De reditu dn̄i ex egypto: et initio penitētie ioānis baptiſte.

Correſpōdet euāgelio. Defūcto herode ecce angel⁹ dn̄i rc. Ca. xiij.

Cōpletis autē fere ſeptē annis quib⁹ dn̄s pegrinat⁹ eſt in egypto ꝛ herode mortuo vocatus eſt dn̄s ex egypto: q: ſicut dicit in hyſtorijs tricesimo anno regni herodis natus eſt xp̄s ꝛ. xxxviij. anno regni ſui mortuus eſt herodes. Hoc autē factū eſt vt conſecutiue adimpleret q̄d dictū eſt a dn̄o per Oſee propheta. Ex egypto vocaui filiū meū. ſ. cōſubſtātialē. Hoc autē de vocatiōe ꝛ exitu iſrael de egypto ad literā legit qui etiā q̄nq̄ puer ꝛ filius a dn̄o appellat. Iſta ergo autoritas habet duplicem ſenſum literalem: q: verificata eſt ad literā de populo iſrael vocato a dn̄o de egypto perfectius tñ de dn̄o noſtro Jeſu xp̄o q: ipſe eſt filius dei naturalis. alij autē ſunt filij per adoptionem. Primo ergo archelai ſenioris filij herodis: ꝛ anno dn̄i octauo (apparuit angel⁹ dn̄i ioſeph in ſomnis dicēs ei. Tolle puerū ꝛ matrē eius ꝛ vade in terrā iſrael). ſ. in iudea (defuncti ſunt eñ qui querebāt animā pueri). i. vitā corporalē. ſ. herodes ꝛ cōplices eius ꝛ fautores in mortē dn̄i. ſ. ſcribe ꝛ phariſei. Quia ſm̄ ioſephū. Herodes precepit in morte ſua plures de nobilibus iudeorū interfici vt ſic cogeret iudeos qui eū oderāt flere in ſua morte: vel herodes mortuus eſt ad literā alij quo ad poteſtatem. Ex hoc ergo loco ſm̄ Hiero. intelligimus non ſolum herodē ſed ꝛ ſacerdotes ꝛ ſcribas eodē tempore necem dn̄i fuiſſe meditatos. Ut autem ait Remigius. Per h̄ q̄d angelus in ſomnis ioſeph apparuiſſe dicitur miſtice deſignatur q̄d illi qui a curis terrenis ꝛ ſecularibus negocijs requieſcunt perfrui angelica viſione merent. Igitur ioſeph (conſurgens) tanq̄ promptus obediēs (accepit puerū) tanq̄ nutritius ſolicitus (et matrē eius) tanq̄ comes obſequioſus ꝛ cepit redire (in terram) iſrael. Vadunt ergo et tranſeunt per deſertū per q̄d venerunt. Vade ꝛ tu cum eis auxiliū ꝛ ſeruitiū exhibens ꝛ impendēs ipſis in quibus poteris. Et in ip̄o itinere poteris cōpati eis ꝛ reſpicere ipſos fatigatos ꝛ labore deuictos: ꝛ tā de die q̄ de nocte parū q̄etis habētes. O q̄tū puer egregius ac delicatus rex celi ꝛ terre ꝓ nobis laborauit ꝛ quācito ceperit. vñ ꝛ propheta in eius perſona p̄dixit. Pauper ſum ego ꝛ in laborib⁹ a iuuētute mea. Penurias magnas labores arduos: ꝛ afflictiones duras corporis cōſtātiſſime aſſumpſit: ꝛ ſeipſum q̄ſi odio ꝓ amore nr̄i ſe habuit. Certe ſolus hic la

A mat. ij.

Oſee. xj.

Herodis crudele ꝑceptū. Remi.

B Labores xp̄i a iuuentute. Pſalm. lxxxvij.

Joan. ba. pnie locus.

hoc de quo nūc tractam⁹ ad plenā redēptionē nr̄am ſufficere debuiſſet. Dicit autem ꝙ prope finē p̄dicti deſerti iam puer ioannes bapti. penitentiā agere ceperat cum tamē nullū peccatū haberet q: dr̄ petiſſe deſertū dum ſeptē annorū eſſet: ꝛ ꝙ locus iordanis vbi baptizauit ipſe ioānes eſt ille vbi trāſierunt filii iſrael quādo venerūt de egypto p ipſum deſertū prope quē locū in eodem deſerto ioannes fecit penitētiā. Predicator penitentie futur⁹ quanto citius potuit aſpera ſolicitudinis elegit ꝛ petiit: vbi primeuam etatē trāſegit: vt viuēs i deſertis vitam auſterā duceret: ꝛ ab amore: illecebris mundi ꝛ ſe ꝛ auditores ſuos ſuſpēderet facilius et reuocaret: ꝛ vt ibi contemplationi vacaret liberius diuinā ſapientiam hauriēdo quā poſtea effudit predicando.

freno. iij.

Bonum eſt igit eius exemplo ab adoleſcentia iugum domini portare et dū natura tenera eſt bonis ſe aſſueſcere ꝛ ex predicādis autores actu precedere. Ex quo ſumit argumentū ꝙ anteꝗ quis pfectus fuerit aliorū magiſterium obtinere nō debet.

C deſerti cōmendatio.

Manebat ioannes in deſerto vbi eſt aer purior celū apertius ꝛ familiarior de⁹ vt q: nōdū baptiſmi ꝛ predicationis tp̄s aduenerat vt orationibus vacaret ꝛ cū angelis cōuerſaret: ꝛ extra multorum malitiā nutriret: ꝛ neminē vereret arguere nihil ſibi cōſcius ꝛ eſſe fide dignius qui chriſtum erat p̄dicaturus: ꝛ de ipſo teſtificaturus. Nemo enim alterius teſtis eſſe poteſt idoneus niſi pri⁹ fuerit ſuus. Fugit igitur turmas ꝛ tumultū populi ne ex cohabitatione cōtraheret infamiā vel vita aliquam maculā ſcādali vel delicti. Qui ſi i mūdo māſiſſet forte malitia ꝛ cōuerſatiōe hominū deprauatus fuiſſet. Mundū itaqꝫ fugit vt ſanctitatē ſuā cuſtodiret ꝛ ne leui ſaltē ṽbo vel peccato vitam macularet.

Chriſ. de mūdo perteute.

Nā ſm Chriſo. Sicut impoſſibile eſt arborē iuxta viam poſitam fructus vſqꝫ ad maturitatē ſeruare ſic hominē iuxta mundū poſitū vſqꝫ in finem vite innocentiā cuſtodire. Sunt autē quedā arbores q̄ lꝫ in horto ſint plātate ita ꝙ ad ſtipitem trāſeūtes nō poſſunt attingere tamē ramos ſuos p viā expandūt: ꝛ ideo moleſtantur a trāſeuntibus ſic eſt de religioſis i negociis ſecularibus ſe implicātibus. Excellens valde ꝛ mirabilis eſt puer iſte ioānes. Ipſe em̄ fuit primus heremita ac principium et via religioſe viuere volentium.

D Johannis baptiſte la⁹. pe. ranē. de eodem.

De cuius ſingulari cōuerſatiōe Petrus rauēnas ita ſcribit Infra teneritudinē annorū beat⁹ iſte puer ſpiritu ducente ad heremū ductus eſt. Nec obſtitit etatis infirmitas quā maieſtas domini fecundauit. Reliquit ioannes mūdū: homines fugit: patriā neſcit: parētes aſpernatur: et in ſolius diuinitatis apicem beate contemplationis figit obtuitus. Mira rerū cōuerſatio hoīem vix mūdū ingreſſum mūdi gloriā fugere ꝛ ſeculi cupiditates non ſolū obliuiſci ſed neſcire ꝑpetuū cū diuinitate ſtabilire cōſortiū. Receſſus montiū ſiluarū anfractus ꝛ valliū ſubteriacēs vaſtitas puero patriarche domicilia cum nox coegerat prebuerūt. Sic ioānes etatis ſupgreſſus infantiā ꝛ nobilioris generis generoſitatē oblit⁹ ſoli vacat diuinitati: forma vite monachorū ꝓpoſitū anachoritarū principium totius religionis aſſertio. Un̄ Chri. Sicut ſacerdotū principes ſunt apl̄i ſic monachorū princeps ioānes baptiſta eſt ꝗtum tradit hebreorū ſcriptura ꝛ vſqꝫ hodie in memoria eſt. Cōſiderate monachi dignitatem veſtrā ioānes princeps veſtre eſt dignitatis Ipſe monach⁹ ſtatim vt nat⁹ eſt i heremo viuit: in heremo nutrit: xp̄m expectat in ſolitudine nō vult cū hoīb⁹ cōuerſari: in heremo cū angelis probat: felix iſta cōuerſatio deſpicere hoīes: angelos q̄rere: vrbes deſerere ꝛ in ſolitudine xp̄m inuenire. Chriſtū nō querebat in tēplo: ſed in deſerto. Separauit ſe a multitudine. Oculis expectantibus xp̄m nil aliud dignum eſt aſpicere niſi xp̄m. felices ſunt q̄ imitant ioannē quo maior inter natos mulierū nō fuit. hec Chriſ.

Joannes baptiſta, monachorū pnceps Chriſ.

Infelices ergo monachi ſunt qui ioannem principem ſuū nō ſequētes ſolitudinē ſuam deſerunt ꝛ in vrbibus cū hoībus cōuerſant quib⁹ ſolitudo carcer eſt ꝛ oppidum paradiſus. Nā ſicut Hiero. ſentiebat q̄ dicebat. Uiderint alii q̄d ſentiāt vnuſqſqꝫ em̄ ſenſu ſuo ducit: mihi oppidū carcer eſt ꝛ ſolitudo paradiſus. Hec Hiero. agnoſcat ergo monachus nomē ſuū. monos em̄ grece vnus latine: ꝛ achos grece triſtis latine dicit inde monachus quaſi vnus ꝛ triſtis interp̄tat. Sedeat ſol⁹ ꝛ triſtis ꝛ officio ſuo vacet alienūqꝫ officiū nō vſurpet.

E Monachi nomen et q̄lis ſit vita.

Qui tn̄ ſi docere vult audiat cōſiliū hugonis q̄ dicit. Uilitas habit⁹ tui ꝛ ſimplicitas vultus ꝛ ſanctitas cōuerſationis tue docere debēt hoīes. Melius fugiendo mundū doces ꝙ ſequēdo. Qui etiā ſm conſiliū gregorii reuerētiā ſui habitus in actu: in cogitatione: in locutione ſemper circūſpiciat: vt ea q̄ mundi ſunt pfecte deſerat. ꝛ ꝙ oſtēdit humanis oculis: habitu hoc ante dei oculos moribus pretendat.

Hugo.

Nō ergo glorieris ꝙ in ſolitudine vel religiōe ſis aut longo tp̄e fueris niſi in ea bn̄ vixeris: q: nihil tibi proderit: imo magna damna pateris ſi heremita vel religioſus vocaris ꝛ vitam non agis. Ut enim ait Hiero. Non hieroſolymis fuiſſe: ſed hieroſolymis bene vixiſſe laudandū eſt. Unde Augu. ad fratres heremitas. Non em̄ ſatis prodeſt ꝙ iſtū locū expetiuim⁹ ſi tales ſimus quales in ſeculo eē poteram⁹. Nūq̄d nobis habitatio hui⁹ ſecreti aliquid prodeſt q̄ñ tyrannico dn̄atu

Hiero. Augu.

malitia in nobis regnat qñ ira ſupeqtat qñ
maiorē nobis victoriā humanus oculus ꝙ
diuinꝰ inducit: qñ laudabiles heremite ex-
tra mūdū nos eſſe credimꝰ: ꝛ ꝑ diuerſarum
paſſionū vitia mūdū intra nos incluſum te
nemus: ita vt q̄ putabamus nos pedibus no
ſtris ſeculo ipſi ſuccurrere: pene neceſſe ſit
vt videamur magis ſecli interceſſoribꝰ indi-
gere. Dubiū q̄ppe nō ē ꝙ illa aīa q̄ ↄcupiſcē
tia voluptatū poſſeſſa efficit: mūdane ↄuer
ſationis non poſſit effici regnū diuinitatis.
Ideoq; ffes videte vocationem veſtrā. Ue-
nire q̄dē ad heremū ſumma pfectio eſt: ſed
nō pfecte in heremo viuere ſūma dānatio ē.
Quid em̄ prodeſt ſi locꝰ corpaliter qētꝰ te-
neat: ꝛ inqetudo i corde verſet? Quid lquā
ꝓdeſt ſi in habitatione ſilētiū i habitatori-
bus ſit vitiorū tumultꝰ ꝛ colluctatio paſſio-
nū: ſi exteriora nr̄a ſerenitas teneat et inte-
riora tēpeſtas. Non em̄ iō ad locū iſtū veni-
mus vt nobis mūdꝰ famulet: vt rebꝰ oībus
abundātes oī quiete fruamur non vtiq; ad
requiem: nec ad ſecuritatē: ſed ad pugnam
huc venimus: ad agonē proceſſimus ad ex-
ercenda cū vitijs bella ꝓperamꝰ: vt lingue
gladio retundamur: vt nō ſolum nō infera-
mus iniurias ſ; nec ſtatim ſentiamꝰ illatas
F hec Aug. Sed heu pauci hodie religioſi re-
Bern. piunt q̄ de bono i meliꝰ ꝓficiūt: et de ꝟtute
de raro ꝟtutē aſcēdūt. vñ Ber. Multo facilius repies
mona- multos ſeculares ↄuerti ad bonū ꝙ vnū de
chorū religioſis tranſire ad melius. Rara auis in
pfectu. terr; ē q̄ de gradu quē i religiōe ſemel forte
attigerit vel parū aſcendit. Aut aſcēdas ne
ceſſe ē: aut dſcendas ſi attētas ſtare vt ruas
Reditꝰ neceſſe ē. Et iterū. Minime ꝓ certo ē bonus
chriſti. q̄ melior eē non vult: ꝛ vbi incipis nolle fie-
ri melior ibi deſinis eē bonꝰ. h̄ Bern. ¶ Jo-
ſeph autē ꝛ Maria cū puero Jeſu trāſeūtes
iordanē venerunt in terrā iſrael ſm angeli
iuſſionē. Non em̄ determinauerat angelus
in quo loco terre iſrael: nec nōiauerat terre
aliquā ciuitatem determinate vt dubitante
Joſeph iterū reuerteret: ꝛ ex reuerſiōe ange
li inſtruct; eū de loco Joſeph ex frequētiori
viſitatiōe angeli ꝛ locutiōe cū eo certior red
deret ꝛ ma ḡ ↄſolaret. Quod ieſus i patriā
ſuā reuerteret: nos q̄; in patriā nr̄am feſti-
nare amonet. (Audiens) vo Joſeph (qd ar-
chelaꝰ) filiꝰ hero. ſenior regnaret in iudea
pro ſuo pr̄e timuit illuc ire ꝓ archelao pa-
terne crudelitat; herede: qꝛ ille tāq; pncipa-
lis magis pro pr̄e zelabat: ꝛ oīs ipetꝰ pſecu
Judea. tionis in bethleē eiuſq; finibus deſeuiebat.
Pſal. Judea aliqñ accipitur pro tota terra. xij. tri
lxxv. buū: vt ibi. Notū in iudea deus. aliqñ ꝓ ſo-
la terra tribus iude: vt ibi Judea et hieru-
ſalem nolite timere. Aliqñ ꝓ terra duarū tri
buum. ſ. iude ꝛ Bēiamin: vt hic dr̄: ꝙ arche-
laꝰ regnauit i iudea. Diuiſu; ḡ erat regnū ꝛ
iā a pluribꝰ regebat. Ad cuius euidētiam
eſt ſciendū qd ſm opinionē magis ꝓbabilē
herodes moriēs cōdidit teſtm̄ in quo ordi- G
nauit archelaum filiū ſuum regni ſui ſuc- Hero-
ceſſorē ita tamē coronam ſibi non iponeret dis te-
niſi ꝑ romanū impatorē. Ad ſumēdum igit ſtamen
dyadema romā venit: ſ; et fratres eius duo tum et
ſc; herodes antipas et philippus q̄ cū ipſo filij.
poſt mortē patris ſuperſtites erant qꝛ alios
tres filios ſc; antipatrū ſuū pmogenitum
ꝛ alexādru ꝛ ariſtobolū pater ante mortem
ſuum miſerabilē necauerat etiā romā vene
runt et paterne hereditatis ptē petierunt.
Tandē iperator et ſenatꝰ romanorū volen- Diui-
tes frangere iudeorū ſupbiā et auferre eis ſio
rebellandi occaſionē: abſtulerūt eis regium Judee.
nomen et diuiſerunt regnū in q̄tuor ptes. ſ.
tetrarchias q̄r; duas. ſ. iudeā ꝛ abilinā de-
derunt archelao filio ſeniori: tertiā vero ſc;
galileā et regionē trāſfluētē dederūt hero-
di antipe ſub quo Joā. eſt decollatus: ꝛ dñs
paſſus: ſed q̄rtā. ſ. yturcā et traconitidē re-
gionē dederunt philippo cuiꝰ vxorē abſtu-
lit ipſe herodes antipas frater eiꝰ. Et ſic ar-
chelaus erat dyarcha: ſ; alij duo fuerūt te-
trarche. Adhuc aūt pt̄er herodē aſcalonitā
et herodē antipā ſupradictꝰ ē triꝰ herodes
dictus agrippa filiꝰ ariſtoboli filij herodis
aſcalonite fuit q̄ Jacobū ffem ioannis gla-
dio occidit ꝛ petrum incarcerauit. Et qꝛ ar-
chelaꝰ fuerat a pr̄e q̄ſtū in ſe erat in toto re-
gno iudeorū ſubſtitutus iō magis fauebat
fact; a pr̄e ꝓpter ꝙ Joſeph timuit ire in iu-
deā (ꝛ ammonitus in ſomnis) ꝑ angelū iuit
cū puero et mr̄e eius in galileā vbi dñabat
alius filius ſc; herodes q̄ portione ſibi de-
bita a pr̄e q̄ſtū in ſe erat ante puatꝰ fuerat
ꝓpter qd Joſeph ibidē cum puero ſecurius
māſit q̄ ꝛ ipſa terra iſrl' erat: qꝛ eā iſrael in-
colebat. (Et veniēs habitauit in ciuitatem
q̄ vocatur nazareth) vt ibi xp̄s nutriret vbi
fuerat cōceptꝰ: ſed in bethleē fuerat natus
ibi em̄ ſecurius habitare poterat ꝙ in hie-
ruſalē vel betheleē vbi archelaꝰ manebat. Chriſ.
vñ Chriſoſto. Uenit igit ieſus in nazareth
non ſolum periculi verū etiā patrie amore
cogēte ſc; ſecurius ibi habitaret et gratius
hoc autem factum eſt (vt adimpleretur qd
dictum eſt per prophetam quoniam naza-
reus vocabitur) (vt tenetur cōſecutiue nō
cauſaliter: qꝛ ꝓphetia nō eſt cauſa euentus
rei ſed euentus eſt cauſa impletionis pro- H
phetie. Nazareus autem xp̄s eſt nūcupatꝰ: Naza-
tā ex loci appellatiōe vbi cōceptus eſt ꝛ nu- reus.
tritus ꝙ ex ſacramēto legis ſm quam naza
reus ſanctus interp̄tatur: et dominum oēs
ſcripture ſanctū dicūt ꝛ teſtant. Sicut ergo
elegit locu; vbi naſceret: ſic et ciuitatem in
qua coadoleſcens nutriret: cuiꝰ nomen eſt
indicio qd eſſentialiter ipſe fons ſanctitas

tis in ſctitate nutritus: ſctũs ſanctoꝝ qſi na
Nazareth. zare⁹ nazareoꝝ recte dr. Nazareth em̃ flos
cãpi vel germẽ nouellũ vel ſctitas interpre
taf: de cuius radice germinis ſctũs ſctõꝝ .i.
nazare⁹ aſcẽdiſſe legif. Uñ ⁊ ex hoc qđ xp̃s
Nazarei qui nunc chriſtiani. dict⁹ eſt nazare⁹ diſcipuli ei⁹ et xp̃iani pri⁹
cõi noie cõſueuerũt nazarei vocari: ſʒ poſt-
ꝙ petrus antiochenã ſedẽ tenuit cõi conſi-
lio greco noie a xp̃o xp̃iani dicti ſunt. Jn na
zareth ergo concipi et nutriri xp̃s voluit vt
per hoc daret intelligi ꝙ florida fuit et eius
Bern. cõceptio: q2 ſine pctõ originali ⁊ eius cõuer-
ſatio q2 ſine actuali. Uñ dicit Ber. ꝙ amat
florigerã patriã flos de radice ieſſe. Jn hoc
autẽ ꝙ dereliquit egyptũ ⁊ venit in galileã
habitauitqʒ in nazareth daf nobis exẽplũ
qđ ſtatum culpe debemus deſerere ⁊ de vi-
tijs ad virtutes tranſire: in perſeuerãtiaqʒ
bonorũ operum florere: vt ſic ad patriã ce-
leſtem valeamus puenire. Ecce reduxim⁹
puerũ ieſum de egypto. Eo reuerſo ſorores
dñe aliiqʒ cõſanguinei ⁊ amici cõcurrunt et
ad viſitãdũ eos feſtinãt. Jpſi aũt i nazareth
remanẽt ⁊ pauperẽ vitã ducunt. Ubi more
ſolito ioſeph opas fabriles locauit: et Ma-
Anſel. ria filãdo ⁊ ſuendo ⁊ al's ꝑut potuit labora-
De ſedulitate matris i filium. uit: ac nihilominus circa filiũ ſuũ diligẽs ⁊
ſolicita fuit. Ut em̃ ait Anſel. nec eſt aliqua
ſciẽtia que poſſit penetrare: nec eloquẽtia
que poſſit ꝑdicare q̃ta dulcedinis ſeduli-
tate puulũ fouerit: q̃ta diligẽtia obſequio-
ꝙ adoleſcẽtẽ ⁊ in robur etatis ꝑuexerit va-
dentẽ. Et vt ipſamet cuidã deuote perſone
reuelauit multotiẽs cum filiũ ſuũ gremio
cõfoueret pre nimia deuotionis dulcedine
caput ſuum capiti filij acclinãs tantas la-
chrymas effudit: vt caput ⁊ totam eius fa-
ciem lachrymis amoris rigaret et dicebat
O ſalus et gaudium anime mee. Quis hec
audiens vel mẽte tractans ſe a lachrymis
J poterit continere? Exinde vſqʒ ad .xij. annũ
Chriſti Infantis officia. pueri Jeſu non legitur aliquid de ipſo vel
eius parentibus. Dicitur tamen (et veriſi-
mile eſt) quod in nazareth adhuc eſt fons
paruus ad quem domina aliquãdo ibat: et
de quo puer ieſus frequenter aquã haurie-
bat et matri miniſtrabat: vt pote qui ſubdi
tus illi erat. Pro ſummis ergo delitijs iter-
dum aquam tribuit ſue matri qui dat eſcã
oĩ carni. Ubi etiã herbas in agris collegit
de quibus mater olera cõficeret. Faciebat
hmõi ſeruitia mr̃i humilis dñs: non em̃ ha
bebat aliũ ſeruiẽtẽ vel iuuantẽ in neceſſita-
tib⁹. Jn hũilitate ſe tẽpeſtiue exercere cepit
de qua poſtmodũ ꝑ ceteris virtutib⁹ gloriã-
Math. xj. do dixit. Diſcite a me q2 mitis ſum ⁊ humi-
lis corde. vñ Anſel. Nihil de ſanitatis eſtiẽs
Anſel. tibi acceſſurũ ſi eñ apud nazareth puerũ i-
ter pueros cõtẽpleris: ſi obſequentẽ mr̃i: ſi
opanti nutritio aſſiſtẽtẽ intuearis. ❡ Oro.

O Jeſu mitiſſime qui de ꝟgine na-
tus in partes egypti ſeceſſiſti et
ab egypto vocat⁹ in terrã iſrael
redijſti: reuoca me dñe ſeruum
tuum a vultu oculorum tuoꝝ
in egypto hui⁹ exiliũ proiectũ in huius pere
grinationis tenebris exulatum ab egypti
partib⁹ a mundane cõuerſationis tenebris
reduc corpore: reduc mẽte: reduc et volũta-
te: fac me vitia deſerere ⁊ ad ꝟtutes trãſire
et in terrã ꝓmiſſionis me digneris introdu
cere mõ fide: ſpe: ⁊ charitate: in futuro vero
re: ſpe: glorificatione: ⁊ veritate. Amen.

❡ De eo ꝙ puer ieſus remãſit i hierl'm: ⁊ inuẽt⁹ ẽ i tẽplo. Ca. xv.

Puer autʒ a Luc. ij.
Jeſus creſcebat) i augmẽ
to (et cõfortabaf) in vigo-
re: ſcilʒ q̃tum ad corpus:
et ne quis imaginetur ita
eum creuiſſe ſm aiam ſi-
cut creuit ſm corp⁹: ideo
ſubdit ꝙ erat (plenus ſa-
pientia) .ſ. q̃tũ ad vtrũqʒ.
Unde ſm Bedã. Quia i chriſto habitat oĩs Beda de plenitudine ſapientie xp̃i.
plenitudo diuinitatꝭ corporaliter: ideo puer
iſte erat plenus ſapientia nec ſm hoc indi-
guit augeri vel confortari: vtpote verbum
dei: ⁊ deus ſed inquãtum fuit homo erat in
eo gratia. Magna enim gratia illi homini
xp̃o donata ẽ: vt ex quo homo fieri cepiſſet
pfect⁹ eſſet ⁊ de⁹. Et ſm eũdem Bedã huic Uirtutes oẽs ꝑter fidem et ſpem habuit xp̃s nec creſcebat in anima.
ſimile eſt qđ ſcribit Joã. cũ plenũ gr̃a ⁊ veri
tate: eãdem ipſe diuinitatis excellentiã no-
mine veritatis quã lucas ſapientie noie cõ
mendauit. Habuit qppe xp̃s plenitudinem
oĩm ꝟtutũ donorum ſpiritusſancti exceptis
fide ⁊ ſpe: pro quib⁹ habuit certã ſcientiã et
firmam tentionem: q2 ab inſtanti ſue conce
ptionis beatus fuit. Quoties ergo xp̃s cre-
ſcere et confortari vel tale aliquid agere dr
oĩa ad corp⁹ referanf. Nam ſm aiam ab in-
ſtanti cõceptionis totaliter pfect⁹ fuit: ſed
hanc perfectionẽ nõ oſtendebat niſi prout
cõuenientia temporis exigebat. Uñ Bern. Bern. qđ xp̃s ſemper vir.
Uir erat ieſus nondũ nat⁹ ſed ſapientia nõ
etate: ale vigore non corporis maturitate
integritate ſenſuuʒ nõ corpulẽtia mẽbroꝝ.
Neqʒ em̃ minus habuit ſcientie ieſus cõce-
ptus q̃ natus: paruus q̃ magnus. Siue er
go latens in vtero ſiue vagiens in preſepio
ſiue iã grandiuſculus interrogãs legis do-
ctores in templo: ſiue iam perfecte etatis:
docens in populo eque pfecte fuit plenus
ſpiritusſancto. De his et huiuſmodi ha-
bes etiam infra in fine huius capituli. (Et
ibant parentes eius) tanq̃ deuoti et reli-
gioſi legis obſeruatores (per omnes annos

vt eſſent (in hierl'm in die ſolenni paſche).ſ. paraſceue vt legē audirent: ſacrificijs participātes ſolēnitati intereſſent: et eius adhuc vmbre ſeruiebant cuiꝰ iā veritatē tenebāt.

B
Feſtiuitates legales iudeorum.

¶ Ubi nota qḋ legales feſtiuitates iudeorū q̇dā erant cões et cõtinue: q̇dā anniuerſarie. Cões ꝛ cõtinue erāt due.ſ. ſabbatū quo vacabant ab oī opꝫ ꝙ illo die deꝰ requieuit ab oī opꝫ creationis: alia eſt neomenia in principio.ſ. noue lune ad laudē creatoris q̇ creauit oīa tpa. Anniuerſarie vero feſtiuitates erant quinq̧.ſ. feſtum paſche qḋ celebrabat̄ decimaq̄rta luna menſis primi. Erat hec feſtiuitas in memoriā liberatiõis de egypto. Scḋa erat feſtiuitas penthecoſtes q̇ celebrabat̄ q̇nq̄geſima die a paſcha eſt qḋ tūc data fuit lex iudeis in mõte ſynai a deo. Tertia feſtiuitas erat tubarū ꝛ clangorū q̇ erat prima die menſis ſeptēbris tūc eñ buccinabant cornibꝰ pecorū in memoriā ꝙ eadē die fuit yſaac liberatꝰ ab immolatione pr̄is pecore ſubſtituto ꝓ eo. Quarta feſtiuitas erat propitiatiõis ꝛ celebrabat̄ decima die menſis ſeptēbris: q: eadē die venit ad eos moyſes referens dei irā placatā de offenſa cõflatiõis vituli quē adorabant. Quinta erat ſcenophegia.ſ. feſtū tabernaculorū qḋ erat decimaq̄rta die ſeptēbris: et tunc illis diebꝰ habitabāt in tabernaculis in memoriā qḋ pr̄es eorū q̄draginta annis in deſerto fuerunt ſub vmbraculis habitantes. Inter has quinq̧ feſtiuitates ſole tres ſ. paſche pēthecoſtes: et ſcenophegie erant ſolēniores ꝛ protendebant̄ ſeptē diebus. In his tribus oē maſculinū ſcḋm preceptū legis aſcendebat in hierl'm: vt appareret coram dño q̇ tñ erant remoti ex rõnabili cā de pēthecoſte et ſcenophegia ſe poterant excuſare: ſed de paſcha nõ niſi infirmitate cogēte. Iſta aūt lege mulieres nõ erant aſtricte: ſed tñ plurime veniebant ex deuotione. Un̄ ꝛ btā v̄go aſcendebat ſingulis annis nolēs puerū dimittere ſine cura marie quandiu regnauit archelaus. Quāuis ḡ parentes timerent archelaū: ibant tñ hierl'm ad diē feſtū: q: poterat fieri: vt tūc inter tā īgētē turbā latēter aſcenderēt mox reuerſuri: vt nec ſolēnitate pretermiſſa eſſent irreligioſi: nec lõga māſione cõſpicui. (Et cū factꝰ eſſet Jeſus annorū duodecim: aſcēdit cū parētibus ſuis ſm legis conſuetudinē ad diē feſtū in hierl'm.)

C
Labores xp̄i ꝛ obſeruatio legis.

Per hoc oñdit qḋ a pueritia debēt hoīes aſſueſcere ad diuina et ad idem facit qḋ alijs recedentibꝰ in loco diuini cultꝰ remanſit. Laborauit ḡ etiā nūc puer ieſus itineribꝰ lõgis ꝛ vadit vt honoret patrē ſuum celeſtē in feſtis ſuis obſeruans hūiliter legē dñs legis. Q: eñ dñs venit vt daret oīs perfectionis et humilitatis exemplū voluit legem q̄diu ſtatum habuit conſeruare. vbi

Beda.

Beda. Seruauit ipſe legem quam dedit: vt nobis qui hoīes ſumus puri oſtenderet ſeruandū ꝑ oīa q̇cq̇d deꝰ iubet. Sequamur ḡ iter humane conuerſatiõis eiꝰ ſi deitatis gloriā delectamur intueri. hec Beda. Nos itaq̧ ſerui ad exēplū dñi debemus magno ſtudio bonorū operū et ꝑuenire ſolēnitates et celebrare ac ſolicite diuina precepta obſeruare. Un̄ q̇dā frater tā magne deuotionis ad feſta xp̄i et beate v̄ginis et ad feſtū oīm ſctõꝝ erat qḋ añ quodlibet feſtū in ieiunijs ac orōnibꝰ ꝛ caſtigationibꝰ ad ſuſcipiendū ipſum feſtū ſe preparabat: et q̄diu aliqḋ feſtū durauit tandiu circa illud meditationibus ꝛ orationibus ſe occupauit.

Moraliter.
De feſtis celebrandis.

¶ Moraliter hic inſtruimur qḋ ſpāliter in diebus feſtiuis q̇libet xp̄ianus dꝫ ire ad locū quē elegit dñs. i. ad eccleſiā non ad theatrū vel tabernā: dꝫ vacare diuinis laudibus nõ choreis ꝛ vanitatibus: dꝫ inſiſtere eleemoſynis non vſuris vel ſpolijs: dꝫ intendere bonis opibus nõ comeſſationibus ꝛ ebrietatibꝰ. Nā de his q̇ ſecus faciūt dicit dñs in Eſaia.

Eſa. j.

Solēnitates vr̄as et neomenias vr̄as odiuit aīa mea. Poſtq̄ ergo ieſus ad etatem. xij. annorū venit ſuā ſapientiā manifeſtare cepit ꝛ aperire q̇d patri celeſti: quid terrene mr̄i deberet.

Etas duodenis.

Etas etenim duodenis typus erat duodecim apl'orū q̄s diuinitas et humanitas eius erat ꝑ orbē nūciāda vniuerſum. Recte ergo in duodenario nūero iubar ꝑfectiõis eiꝰ declarari incepit: ꝑ quē quaſi ꝑ duodecim tribꝰ ꝛ ꝑ duodecim apl'os vniuerſitas ſaluādoꝝ ſignificat̄. (Cõſummatis autē diebus) feſtis ꝛ cõpleta ſolēnitate q̇ per dies octo durabat recedētibꝰ parentibus (remāſit puer in hierl'm) nõ a caſu nec parētū negligētia vel obliuione: ſed ſua volūtate ꝛ ordinatiõe: vt a pueritia zelum ſuū oſtēderet circa ſpūalia: ꝛ ſicut parentibꝰ qḋ debebat exhibuerat aſcēdēs cū eis tanq̄ hõ cū hoībꝰ ad offerēda deo ſacrificia: ſic etiā pr̄i debitū ſpūalis doctrine vacando exhiberet.

D
religio nolētibꝰ parētibꝰ acceptari poteſt.

(Et nõ cognouerūt parētes eiꝰ) ſed nõ aduerterūt ꝙ in hieruſalē remaneret (exiſtimātes illū eſſe ī comitatu). i. inter eos qui ſil' fuerāt comitati. Secreto autē ꝛ eis ignorātibꝰ remanere voluit: ne aut eis obediēdo recedēs retraheret̄ a diſputatione: aut non obediēdo remanēs videret̄ eos cõtemnere.

Mat. x.
de ignoratione parētū xp̄i qḋ.

Hinc hr̄ argumētū ꝙ filiꝰ abſq̧ eiꝰ ꝑſentia pr̄ ꝛ mr̄ vitā poſſunt trāſigere ipſis etiā neſciētibꝰ aut nolētibꝰ põt ad regionē ꝛ ad ſtatū ꝑfectionis euolare: ſeq̧ diuino cultui mācipare: diſcretiõis iudicio comite. Et impeditoribꝰ ait dñs. Sinite paruulos venire ad me: taliū eſt eñ regnū celorū. ¶ Sꝫ q̄rit̄ hic quõ parētes eiꝰ obliuiſcēdo eū relinq̄re potuerunt qui tāta cura nutriuerunt? Ad hoc dicēdū ꝙ mos erat filijs iſrael ad feſta

conſuetib⁹ vel ad ꝓpria redeūtib⁹: vt ſeor-
ſum viri ⁊ ſeorſum mulieres ꝓpter mundi-
ciā caſtitatis incederet vt abinuicē cōtinē-
tes magis religioſe ſm legis dationem fe-
ſta celebrarent: ⁊ ne eorū mixta ſocietate ali-
q̄d inhoneſti cōtingeret: pueri autē cū quo-
libet parente indifferēter ire poterant. Vn̄
Joſeph vidēs puerū ieſum nō eſſe ſecū: pu-
tabat eū eſſe cū maria in comitatu mulie-
rū et econuerſo maria putabat eū eſſe cum
Joſeph in comitatu virorū. Sic ergo (vene-
runt iter vni⁹ diei) a hierl'm ſine puero cum
hac extiſtimatione q̄d eſſet in comitatu viro-
rū vel mulierū. Et cū in ſero veniſſent ad lo-
cū vbi hoſpitari debebant vidēs dn̄a ipſum
Marie dolores. Joſeph ſine puero quē cū eo rediſſe crede-
bat dolore vehemēti cōcuſſa cū lachrymis
per domos q̄ decenter poterat ſero circui-
bat et de ipſo puero q̄rebat. Joſeph vero ſe-
nex cū fletu ei ſequebat̄ ⁊ aſſociabat. Unde
⁊ tu ſemꝑ cū eis ⁊ q̄re puerū ieſum donec in-
uenias. Puero aūt a parentib⁹ tūc nō inuē-
to q̄lē quietē hr̄e poterat: tu ipſe cogita: et
marie mater q̄ ipm̄ arcti⁹ diligebat. Et lʒ a
notis conſortaret̄ tn̄ conſolari nō poterat.
Quid eīm erat ꝑdere ieſum. Cōſpice bn̄ ipam
⁊ vehemēter ei cōpatere: q̄r in magna angu-
ſtia eſt nūc aīa ſua. Nunq̄ ex q̄ nata eſt vſq̄
tunc fuit in tanta. Nō ergo turbemur qn̄ tribu-
lationes habem⁹ cū etiā matri ſue nō pep-
cit dn̄s. Ad ſuos eīm eas venire permittit et
ꝑ ipſas ſignū ſue dilectiōis ſuis oſn̄dit. Tan-
dē dn̄a in camerā ſe recludēs ⁊ ad orationē
⁊ planctū ſe conuertēs ꝑ totā noctē illā an-
guſtiabat̄ ſuper dilecto filio ſuo. Mane vero
ſequenti tēpeſtiue domū exeuntes cū etiā ꝑ
circunſtātia loca q̄rebāt: nā redit⁹ ꝑ plures
vias patebat. Circuneūdo igit̄ cū in vtraq̄
comitiua req̄rebant. i. iterū ⁊ iterū q̄rebant
marie (inter cognatos ⁊ notos) amicos qui
in vtroq̄ cōitatu erant. Quo ēt tūc nō inuē-
to mater ſine ſpe anxiabat̄ ⁊ conſolari non
poterat. Hec diligenter recogita quantis
vulneribus ⁊ cruciatib⁹ cor btē virginis tūc
ſauciatū fuerat q̄ ſuſpiria: q̄ lamenta: quas
anxietates ꝑtulerit cū q̄ſitū filiū nō inuenit.
Jā experiri cepit q̄lis eēt futurus dolor eius:
de quo dixerit ei ſymeon dicens. Tuā ipſius
aīam ꝑtranſibit gladi⁹. Neſciebat virgo q̄d
ageret: q̄r theſaurū ſibi pie a deo cōmiſſum
ꝑdiderat. Vn̄ lamentabilr̄ potuit dicere il-
Gen. xxxvii. lud Gen. Puer vero non cōparet ⁊ ego q̄ ibo.
Conſidera hic q̄ beata virgo de terra ſua ex-
pulſa ⁊ in egyptū fugata in tāta tribulatiōe
poſita filiū non ꝑdidit: ſed poſtq̄ ad feſtiui-
tates iuit ipm̄ amiſit ꝑ q̄d dat̄ itelligi q̄ ie-
ſus ſepe in aduerſitate cuſtodit̄: ⁊ in proſpe-
ritate perdit̄. Tertia vero die regreſſi ſunt
in hierl'm a q̄ ꝑ vnā dietā receſſerāt et eum
ſollicite req̄rebant. Puto q̄ cum labore multo
ſtineris et lachrymis plurimis virgo itera-
to rediit hierl'm appropriate potuit dicere
illud Can. Queſiui quē diligit aīa mea q̄- Cā. iij.
ſiui illū ⁊ non inueni. ſ. inter cognatos ⁊ no-
tos. Surgā ergo eundo de loco ad locum: ⁊
circuibo ciuitatem per vicos et plateas: et
querā quē diligit aīa mea. Et poſt triduum
amiſſionis ei⁹ in quo ꝑfiguratū eſt triduū Cur p⁹ triduū inuēt⁹.
mortis ei⁹ i quo credebat̄ amiſſus q̄rto die
mane (inuenerunt eū in tēplo) vt ſm Ambr. Ambr.
daret iudicium q̄r poſt triduū triumphalis
paſſionis reſurgeret q̄ credebat̄ mortu⁹: et
tunc cū gloria imortalitatis ē inuēt⁹. Inue-
nerunt ergo eū in tēplo in loco vtiq̄ deuoto
in loco dei ſctō. Nō inuenerūt eū in theatro
aut foro vel ludo: ſicut ſolent pueri inueni-
ri: ſed in loco deputato doctrine ſacre exora- Diligēs domū dei oſtēdit ſe filium dei.
tioni. Fili⁹ libenter in domo patris ſui ma-
net. Ille igit̄ q̄ libenter ſtat in eccleſia ſignū
eſt q̄d ſit fili⁹ dei: q̄r ſtat in domo prīs ſui: il-
le vero q̄ libent̄ ſtat in taberna ſignū ē q̄ fili⁹
ſit diaboli: q̄r morat̄ in domo prīs ſui. In-
uenerunt itaq̄ eū in tēplo nō huc atq̄ illuc
leuiter (ꝓut mos ē pueris) diſcurrētē ſed tā-
q̄ ſapientie fontē (in medio doctorū) vt me-
li⁹ oēs audire ⁊ cū eis cōferre poſſet. Cōpo-
ſite (ſedentē) et tāq̄ exēplar hūilitatis prius
(audiētē illos et interrogātē) q̄ docētē. Ille
doctores interrogat in tēplo q̄ angelos do-
cet in celo. Ille doceri interrogando voluit
q̄ verbū ſcie ipis ſuis doctoribus miniſtrauit.
Interrogabat non q̄r indigeret vel vt addi-
ſceret: ſed vt nobis addiſcēdi ⁊ zelandi ſcri-
pturas ſacras formā daret: ⁊ vt ea q̄ nō in-
telligim⁹ interrogare non erubeſcam⁹ de q̄
tn̄ erubeſcunt multi ſupbi: eligentes poti⁹
in errore permanere q̄ inſtrui. Ad exēplum
q̄ʒ humilitatis pri⁹ audire q̄ inſtruere vo-
lebat: docens q̄d hoīes docti ꝓmptiores de-
bent eē ad audiēdū q̄ ad docēdū: q̄r q̄ prius
rn̄det q̄ audiat ſtultū ſe eē demonſtrat. Ad
ꝓbandū etiā q̄ de⁹ eſſet: eoſdē hoīes ſubti-
liter interrogat et ſapienter reſpōdet: ita vt
audiētes inde ſtuperēt. Vn̄ dr̄. (Stupebant
aūt) .i. valde mirabant̄ (oēs q̄ eū audiebant
ſuꝑ ei⁹ prudētia) interrogādo et opponēdo
⁊ in rn̄ſis ſoluēdo: q̄r alīs inauditū fuerat q̄d
puer talis etatis tā ſapienter locutus eſſet.
Stupor q̄ppe ē vehemēs ammiratio rei oī-
no incōſuete: ⁊ ſic fuit hic. Audiuit eīm hūilit̄:
q̄ſiuit prudent̄: ⁊ rn̄dit ſapiēt̄: cū tn̄ eēt puer.
Ipſe interrogabat: ipſe rn̄debat: ipſe ſuas et
illorū q̄ōnes ſoluebat: morē agens peritiſſimi
magrī q̄ nūc interrogādo: nūc rn̄dēdo diſci-
pulos inſtruit. vn̄ ſm Bedā. Ad oſn̄dēdū q̄d Beda.
hō erat oēs magr̄os humiliter audiebat: et
ad ꝓbandū q̄r de⁹ erat eiſdē loquētib⁹ ſub-
limiter rn̄debat. Stupebāt aūt vidētes ei⁹
infantiā: ⁊ tn̄ ſic ſublimia loquentē vidētes
cū corꝑe ⁊ etate paruū: ſed interrogationibus

⁊ rñſis magnũ hominẽ ⁊ nõ deũ cõſiderãtes
⁊ inter alta q̃ audiũt: ⁊ infima q̃ vident du-
bia ammiratione turbant̃. Nos autẽ nõ cũ
ſenioꝛib⁹ iudeoꝛũ ſup prudẽtia ⁊ rñſis eius
ſtupeamus neq̃ miremur: ſꝫ ipſum verum
deũ verũq̃ hominẽ eſſe credam⁹: a q̃ eſt oĩs
ſapiẽtia: ⁊ cũ quo fuit ſemp ⁊ eſt añ euũ ſciẽ-
tes ſm ꝓphetiã ꝙ ſic puulus nat⁹ eſt nobis
q̃ ꝑmanet de⁹ foꝛtis. (Et) parẽtes ei⁹ (vidẽ-
tes) eũ in tẽplo in medio doctoꝛũ ſedentem
(ammirati ſunt) valde ꝓpter rei inexperiẽ-
tiã: q꞉ nũq̃ fecerat rem talẽ vel ſimilẽ. Ma-
ter autẽ ei⁹ q̃ſi reuiuiſcens exhylarata deo
gratias egit immẽſas. At puer Jeſus videns
matrẽ venit ad eã: quẽ ipſa ſuſcipiẽs ⁊ dulci-
ter oſculãs ac deinde reſpiciẽs in faciẽ eius
decoꝛã dixit ad illũ. (Fili q̃d feciſti nobis ſic?)
Mater non Joſeph in terrogat x̃pz. — Quaſi diceret deſideratiſſime fili quare hoc
feciſti vt nobis ignorãtib⁹ ⁊ neſciẽtibus re-
maneres. Quid tam dilecte ⁊ tã diligẽti ma-
tri tantã materiã doloꝛis inferre potuiſti?
Peto fili hoc mihi indicari vt doloꝛ meus ex
hac re cõceptus valeat mitigari. quẽ virgo
mater per triduũ anxio doloꝛe q̃ſierat poſt
inuẽtionẽ inter meroꝛẽ ⁊ gaudiũ poſita pia
coꝛrectione increpauit. Joſeph autẽ licet pr̃
eius diceret̃ non fuit auſus illũ arguere cũ
firmiter crederet ipſum dei filiũ eſſe: ſed mr̃
ex maxima dilectione quã habebat ad filiũ
quẽ ſic q̃rebat. ſic arguebat illũ: q꞉ amoꝛ ex-
cellẽs neſcit modũ. Loquit̃ ergo ipſa ⁊ non
ioſeph: q꞉ in ea fuit maioꝛ doloꝛis affectus.
Grego. — vnde Greg. Maria maternis affecta viſceri-
bus quaſi cũ lamẽtis inq̃ſitionẽ doloꝛoſam
oſtẽdit ⁊ oĩa ſicut mater fiducialiter ⁊ humi-
liter ⁊ affectuoſe exprimit dicẽs. Fili q̃d feci-
ſti nobis ſic? Uñ ⁊ Anſel. Quid ſi duodenẽ
ꝑ triduũ cũ mr̃e q̃ſieris? O q̃ta copia fluũt
Anſel. — lachꝛyme cũ audieris matrẽ dulci quadam
increpatione filiũ verberantẽ ⁊ dicentẽ. Fili
quid feciſti nobis ſic? Uel poſſet dici ꝙ non
fuit increpatio: ſed pia de eius abſentia cõ-
queſtio. (Ecce pr̃ tuus) .ſ. nutriti⁹ (⁊ ego dolẽ-
tes) .ſ. de amiſſione tua ⁊ abſentia (quereba-
mus te) cuius p̃ſentia eſt nobis dulciſſima.
Moraliter. — Jn quo moraliter iſtruimur ꝙ dolere debe-
mus cũ ieſum .i. ſalutẽ eternã amittim⁹ qḋ
per peccatũ fit cũ peccamus. Et tũc eũ q̃ra-
mus per triduũ pnĩe .ſ. per cõtritionẽ cũ do-
loꝛe: per cõfeſſionẽ cũ pudoꝛe: ꝑ ſatiſfactio-
nẽ cũ laboꝛe ⁊ reinueniem⁹ eũ. Sꝫ heu mul-
ti plus dolẽt de amiſſione rerũ tranſeuntiũ
q̃ de amiſſione eterne ſalutis ſue ⁊ alioꝛum
Bern. — vnde Bern. Cadit aſina ⁊ eſt qui ſubleuet:
perit aĩa ⁊ nõ eſt qui ſuccurrat. Sacrata vir-
Joſeph cur pr̃ dictus. — go patrẽ eius appellat ioſeph tum propter
iudeoꝛum ſuſpitionẽ: tum ꝓpter eius edu-
cationem: tum propter genealogie explica-
tionem. Et nota ꝙ nũq̃ legimus ioſeph do-
mino fuiſſe locutũ: ſed hoc virgini dimitte-
bat: quia ad ipſam ſicut ad verã matrẽ ma-
gis pertinebat. Querendus eſt ieſus ſociali-
ter cũ maria ⁊ ioſeph qḋ notat̃ cũ dicit̃. Pa-
ter tuus ⁊ ego. Joſeph eñ iterp̃tat̃ augmẽ-
tum ⁊ ſignificat opera bona q̃ ſemp debent
augeri. Maria iterp̃tat̃ illuminata ⁊ ſignifi-
cat fidẽ q̃ eſt illuminatio mẽtis interp̃tat̃ et
ſtella maris ⁊ ſignificat charitatem: q꞉ ſicut
ceteris ſtellis occidẽtibus illa non occidit:
ſic ceteris virtutibus deficientibus illa non
deficit. Cũ tali igit̃ ſocietate ieſus eſt querẽ-
dus .ſ. cũ fide bona opatione ſolicita ⁊ cha-
ritate ſuccẽſa ⁊ tũc inuenietur. Si eñ alterũ
iſtoꝛũ defuerit inueniri non poterit. Debet
etiã queri lachꝛymabiliter qḋ notat̃ ex eo
ꝙ virgo dixit: dolentes querebamus te. (Et — Reſpõ. x̃pi qualis fuerit.
ait ad illos) nõ matrẽ exaſperãdo: ſꝫ potius
inſtruẽdo: dicens. (Quid eſt ꝙ me querebã-
tis?) .ſ. inter cognatos ⁊ conſanguineos cũ
potius deberetis me querere in tẽplo ꝙ eſt
domus pr̃is mei ⁊ in occupatione circa ſpi-
ritualia. Nõ eſt vox indignãtis ſꝫ humiliter
ſe excuſantis ⁊ myſteria detegẽtis. Non eñ
increpat ⁊ vituperat ꝙ eũ quaſi filiũ querũt
ſed quaſi coꝛrigẽdo verbũ matris q̃s ſibi ve-
rus pr̃ ſit: ⁊ q̃s potius eterno pr̃i debeat il-
lis ⁊ nobis inſinuat ſub lens. (Neſciebatis
q꞉ in his q̃ pr̃is mei) .ſ. dei (ſunt opoꝛtet me
eſſe) .ſ. in tẽplo: in doctrina ⁊ in operib⁹ q̃b⁹
manifeſtet pr̃ me⁹. q.d. Poti⁹ debeo reſpice-
re eũ cui⁹ ſum etern⁹ fili⁹ ſm naturã diuinã
q̃ te cui⁹ ſum fili⁹ ſm naturã humanã ⁊ io-
ſeph cui⁹ tñ ſum fili⁹ nutrit⁹. vñ nõ debetis
mirari ſi vos dimiſi ꝓpter patrẽ eternũ cui
plus teneoꝛ. Magis afficiebat̃ ieſus ad pa-
trẽ naturalẽ ⁊ eternũ q̃ ad matrẽ naturalẽ
⁊ patrẽ putatiuũ. Quãuis eñ parẽtes dili-
geret ⁊ eis obediẽs fuit tñ principalius deũ
honoꝛare voluit. Jn quo dat̃ doctrina ꝙ pie- — De⁹ parentib⁹ preferẽdus.
tas ad deũ pietati reſpectu parentũ eſt pre-
ferenda. Diſcas igit̃ ⁊ tu deũ ⁊ parentes di-
ligere ⁊ honoꝛare: eis obedire: ſꝫ in in oĩbus
deũ preferre. Nota etiã moralr̃ ꝙ per hoc ꝙ
x̃ps interrogationi rñdit: quaſi coꝛrigendo — Moraliter.
verbũ mr̃is q̃ ipſum doloꝛe inter cognatos
⁊ notos q̃ſierat omiſſionẽ vinculoꝛũ ſangui-
nis ꝑ parte ſuggerit oſtẽdens ꝙ nõ contin-
git metã ꝑfectionis attingere eum q̃ adhuc
vagat̃ in his q̃ coꝛpoꝛi cõferũt ⁊ ꝙ homo de-
ficit a ꝑfectione ꝓpter affectũ cognatoꝛum.
Et hoc innuit ꝑ primã clauſulã cũ ait (quid
eſt ꝙ q̃rebatis) .ſ. inter cognatos ⁊ carnalr̃
ꝓpinquos. Per hoc vero qḋ addit (neſcieba-
tis) ⁊c. docet nos nõ per infima gradi: ſed ad
ſuperioꝛa debere mentis oculos attollere.
¶ Moraliter per hoc ꝙ x̃ps cum coꝛreptus
eſſet hic a matre ſe dulciter ⁊ hũiliter excu- — Moraliter.
ſauit: alibi antẽ .ſ. in nuptijs cũ inuitat⁹ eſt
ad miraculũ dure rñdit ḋ dit nobꝫ exẽplũ ⁊c.
formã humilitatis vt malim coꝛripi q̃ lau-

dari. ¶ Et nota q̄ iſtud fuit primum verbū

Primū verbū xp̄i ſcriptū.

qđ ab ore ſaluatoris platū eſſe legit̄ in quo ſuā diuinitatē expreſſit. Et ipſum verbū tāte fuit altitudinis q̄ Maria ⁊ ioſeph ipſum nō intellexerūt. Et hoc eſt qđ ſubditur. (Et ipſi nō intellexerunt verbū qđ locutus eſt ad illos). i. qđ de patre dixerat: ⁊ q̄d per hoc verbum innuere vellet. Volebat eñ eis innuere q̄ ſicut ad patrē ita ad ipſum pertineret cura tēpli ⁊ ſpiritualiū: ⁊ oīm q̄ p̄ris ſunt gubernatio: q̄ amborū vna eſt maieſtas gloria ⁊ operatio ac vna ſedes: ⁊ domus non ſolū materialis ſʒ ⁊ ſpiritualis. Cū Maria et ioſeph ieſuʒ dei filiū crederēt nō tñ aduertūt q̄d dicat: nec diuine nature archanū intelligūt: q̄ talia ab eo audire adhuc aſſueti nō erāt: ⁊ de diuinitate ſua nondū ad eos loquentem audierāt. Vel intellexerunt q̄d dixit: ſʒ nō ita plene: vt poſtmodum.

I Deū et hoīeʒ ſe oſtēdit xp̄s.

¶ Ipſe vero ad matris requiſitionē ⁊ voluntatē redijt cū illis nazareth ad eorū conſolationē vbi erat cōceptus ⁊ educatus. vñ ⁊ nazarenus eſt vocatus. Nam q̄ deus ⁊ homo eſt vtrāq̄ ſuā naturā nobis hic cōmēdat ⁊ nūc excelſa deitatis: nūc infirma humane fragilitatis prefert. Itaq̄ q̄ſi hō cū parētib⁹ hieruſalē aſcēdit: ſʒ quaſi deus illis neſciētib⁹ in tēplo remāſit: q̄ſi homo ſeniores interrogabat: ſʒ quaſi de⁹ que ſeniores mirarētur rñdebat. Quaſi dei filius in tēplo p̄ris ſui cōmorat̄ quaſi filius hoīs cū parētib⁹ quo iubēt reuertit̄. (Et erat ſubdit⁹ illis) ad noſtrā inſtructionē ⁊ ſuperbie nr̄e confuſionē qui frequēter renuimus ſubijci ſuperiorib⁹ nr̄is. Erat q̄ppe ſubditus illis ſcilicet in ea natura qua a patre minor eſt.

Augu.

Quia vt dicit Aug. ſm formā ſerui puer xp̄s minor etiam parētib⁹ ſuis. Et tu ergo ſubditus eſto propter illū vt ad eū per obediētie laborem redeas: a quo per inobediētie deſidiā receſſeras. Hic eñ exemplū ⁊ formā obediētie ⁊ humilitatis xp̄s nobis prebuit ⁊ oſtendit dum ipſe imperator mūdi: ⁊ cui mūdus ſubiect⁹ eſt parētibus ſuis: ⁊ eorū imperio humiliter ſubdi voluit. Audiāt ergo hec ſubditi: ⁊ ſubditi eſſe nō dedignent̄. ſi quidē oībus prelatis ſubditus fieri nō eſt dedignatus.

Subditi interdū preſtāt plātis.

Prelati quoq̄ nō ſuperbiā ⁊ in ioſeph plato: ⁊ in xp̄o ſubdito intelligāt: q̄ ſepe fit vt maioris meriti ſint ſubditi q̄ prelāti. Qđ ſi intellexerit non eleuabitur ſuperbia q̄ eſt ſublimior dignitate ſciens meliorē ſibi ſubiectū eſſe.

Augu.

Et aduerte quanta fuit dignitas virginis q̄ ei ille ſubiectus eſt cui omnis creatura ſubijcitur.

K Bern. de eo q̄ xp̄s ſubditur.

vnde Aug. Hoc ſingulare priuilegium habuit virgo vt haberet ſibi ſubiectum quē nō ſolum humana creatura: verū etiā angelica reueretur ⁊ adorat multitudo. vñ Bern. Pertractās hoc idē verbum (⁊ erat ſubdit⁹ illis) mirare inq̄t vtraq̄: ⁊ elige dignationem ſiue matris excellentiſſimam id qđ amplius mireris ſiue filij benigniſſimā dignitatē. Vtrūq̄ ſtupor. vtrūq̄ miraculū q̄ femine de⁹ obtēperet̄ humilitas abſq̄ exemplo: q̄ femina deo principet̄ ſublimitas ſine ſocio. Et ſubdit. Diſce ergo homo obedire. diſce terra ſubdi diſce puluis obtēperare. Erubeſce ſuperbe cinis. deus ſe humiliat: ⁊ tu te exaltas. Deus ſe hoībus ſubdit ⁊ tu dñari geſtiēs hoībus: tuo te prepōnis autori. Quoties eñ hoībus preeſſe deſidero: toties deū meū preire cōtēdo. ⁊ tūc vere nō ſapio ea q̄ dei ſunt. hec Ber.

Que filius dʒ parētib⁹.

¶ Et nota q̄ filius multa dʒ parētib⁹. Primo amorē cordis. Scđo honorē opis. Tertio in neceſſarijs ſuſtentationem. Quarto in obſequij famulationē. Quinto reuerentiam in verbis. Sexto obediētiā in honeſtis. Septimo veniā in offenſis. Octauo tolerantiā in aduerſis. Sed q̄d fecit puer ieſus in illo triduo: Conſpice eū attēde q̄uo ſe ad aliquod hoſpitale pauperū reducit: ⁊ cū verecundia ſe ibi hoſpitari petit: ⁊ ibi cū pauperibus ieſus pauper hoſpitat̄ ⁊ comedit.

xp̄s mēdicaſſe aſſerit̄. Bern.

Mendicat etiā oſtiatim cū pauperib⁹: qđ ⁊ alr̄s q̄nq̄ feciſſe creditur. Vnde Ber. hoc querēs a dño eū alloquit̄. Domine inquit quis te in triduo ſuſtentauit? Et rñdet ſibimet ſic dicēs. Ut te dñe Jeſu xp̄e noſtre paupertati p oīa cōformares quaſi vnus in turba pauperū ſtipēdia per oſtia mēdicans queſiſti. Quis dabit mihi bucellarū illarū mēdicatarum participē fieri: ⁊ illius ſacri edulij reliquijs ſaginari? Hec Ber. Conſpice eum etiā inter doctores vultu placido ſapiēti ⁊ reuerēti: ⁊ q̄uo eos quaſi ignorans interrogat ⁊ audit qđ ex humilitate facit: ⁊ etiā ne illi ſuper mirabilibus rñſis eius verecūdarent̄.

L Moraliter ⁊ cōſanguineis vitādi.

Conſiderare autē potes moraliter in predictis tria valde notabilia. Primū eſt qui vult deo adherere nō dʒ inter conſanguineos cōuerſari: ſed potius ab eis diſcedere. Nā ⁊ puer ieſus dimiſit a ſe dilectiſſimā matrē cū operibus p̄ris intēdere voluit: ac etiā poſtea inter cognatos ⁊ notos queſitus inuentus nō fuit: q̄ caro ⁊ ſanguis eum non reuelauit: nec inuenit̄ in carnali ſocietate. Vñ Bern. Puer ieſus inter cognatos ⁊ notos querit̄ nec inuenitur. Fuge fratres tuos ⁊ tu: ſi tuā vis inuenire ſalutem ⁊ obliuiſcere populū tuum ⁊ domum patris tui: vt cōcupiſcat rex decorem tuum.

Pſalm. xliiij.

Et iterū. O bone ieſu ſi non inuentus es inter cognatos tuos: q̄uo te inueniam inter meos. Qualiter te inueniā in gaudio: quē vix mater tua dolens inuenit: hec Bernar. Nec inueniri poteſt in comitatu multorum: quia non inuenitur in multiplicitate mūdanorū: ſed in intimo corde mētis vbi dei eſt templum.

Derelicti qui ad

Secundum q̄ qui ſpiritualiter viuit non miretur ſi aliquādo

mente arida remanens videatur ſibi qđ a
[Tēp⁹a cõſolatiõe diuina.] deo derelictus ſit:cum etiam hoc matri dei
cõtigerit. Non ergo mēte tabeſcat:ſ3 ꝑ cõti-
nuū exercitiū in ſacris meditatiõib⁹ et oro-
nibus ac bonis operib⁹ ꝑſiſtēdo diligenter
[Orige. de querendo ieſu.] eū querat et eū ſi ſolicit⁹ fuerit reinueniet.
Nā ſm Orige. Oportet eū q̄ q̄rit ieſum non
negligenter ⁊ diſſolute tranſire:ſicut multi
querūt:⁊ nõ inueniūt:ſed cum labore et do-
[Bern. De eodem.] lore. vñ Bern. Si nolum⁹ fruſtra q̄rere q̄ra-
mus veraciter vt nõ ꝓ illo aliud ſerueenter
vt nõ cū illo aliud:ꝑſeueranter vt nõ ab il-
lo ad aliud cõuertamur. Facili⁹ eñ celū et
terra trāſire pñt ꝗ̄ vt ſic q̄rens nõ inueniat
[M Propri⁹ ſenſus vituperatur.] ſic petens nõ accipiat:ſic pulſanti non ape-
riat. Tertiū ꝙ non dꝫ q̄s eſſe propriū ſenſus
vel ꝓprie volūtatis. Nā cū dñs Jeſus dixiſ-
ſet oportere eum operibus patris intēdere
mutauit cõſiliū:⁊ matris volūtatē ſecutus
receſſit cum ea ⁊ nutritio ſuo:erat ſubditus
illis. Hinc etiā perpēde q̄tum debēt hoīes
obedire deo:qñq̄dē ipſe deus obedit homi-
[Maria conſeruāsola in corde ſuo.] nibus. Si eñ exēplo dñi obediēdū eſt hoīb⁹
multo magis oportet obedire deo:obedia-
mus igit̄ nõ ſolū deo ſed ⁊ hoībus q₂ dei fi-
lius obediuit nõ ſolū deo patri celeſti:ſed ⁊
parētibus. (Et mater ei⁹ cõſeruabat) quaſi
magna (oīa verba hec) q̄ nunc ⁊ al's audie-
rat ab eo:⁊ hoc (in corde ſuo) quaſi ſub ſigil-
lo.ſ.recõdens et ſignaculo. Niſi eñ ipſa cõ-
ſeruaſſet nos ea nõ haberem⁹:de eius nāq3
theſauris nos iſta ſuſcepimus. Oīa quippe
q̄ de dño vel a dño dicta vel facta cognouit
ſiue intellecta ſiue nondū intellecta in cor-
de ⁊ memoria quaſi rumināda ⁊ diligētius
ſcrutanda recondebat:vt tp̄e ſuo vniuerſa
prout geſta erant intelligeret ac euangeli-
ſtis ⁊ querentibus ſufficienter explicaret et
his tanq̄ regula ⁊ lege per totā vitā vteba-
tur:docēs vt nos crebra factorū ⁊ dictorum
dñi meditatione importunas cogitationes
repellamus ⁊ alios inſtruere laborem⁹. Et
ideo ſiq̄s indiget bonis ſermonib⁹ ad eam
recurrat:q₂ facta ⁊ v̄ba xp̄i in cuſtodia con-
[Moraliter.] ſeruat. Moralr̄ ex iſto habemus exēplū q̄lr̄
audiri debeāt v̄ba diuina.ſ.vt in corde con-
ſeruent̄ ⁊ ibidē ruminent̄:nõ vt intrent per
aurē vnā ⁊ exeāt ꝑ aliā. (Et ieſus ꝓficiebat
etate ⁊ ſapiētia ⁊ grā apud deum et hoīes.)
Etas ꝑtinet ad corpus:ſapīa ad aīam : grā
[N Proficere in gratia ⁊ ſapiētia.] ad vtriuſq3 ſalutē:proficiebat vtiq3 etate:ſi-
cut carnis eſt etatis incremēta ſuſcipere q₂
de infantia ad pueritiā:de pueritia ad iu-
uentutē:cõſueto hoīb⁹ creſcēdi ordine ꝑue
nit. Porro in ſapiētia ⁊ grā põt aliq̄s profi-
cere duplr̄. Uno mõ ſm ipſos habit⁹ ſapiē-
tie et grē augmentatos:⁊ ſic xp̄s in eis non
ꝓficiebat:q₂ ab inſtāti cõceptionis ſapien-
tia ⁊ grā plen⁹ fuit. Alio mõ ſm effectus in
q̄tū.ſ.aliq̄s ſapiētiora et virtuoſiora opera
facit:⁊ ſic xp̄s proficiebat ſapientia ⁊ grā ſi-
cut et etate:ſm ꝙ ꝑ ꝓceſſum etatis precio-
ra opera faciebat:et in his q̄ ſunt ad deū et
ad hoīes:et hoc eſt qđ addit̄ apud deum et [Ambr.]
hoīes. Uel aliter ſm Ambroſium. Proficie-
bat ſapiētia quo ad manifeſtationē ⁊ vſum
eius:q₂ ſuā ſapiētiā ⁊ gratiā paulatim ma- [Grego.]
gis ⁊ magis patefaciebat. Uel ſm Gre. Pro
ficiebat ĩ aliis q̄ doctrina eius ⁊ exēplo ꝓfi-
ciebant:ſicut magiſter in ſcholaribus dici-
tur ꝓficere:quia ſcholares ſub eo proficiūt.
Et hoc apud deum:id eſt apud laudē dei et
apud hoīes.i.ad vtilitatē hominū.vel ſm
Theophilum:apud deum ⁊ hoīes:q₂ prius [Theophilus.]
debet placere deo:et poſtea hominibus. Et
licet ieſus in ſe nõ proficiebat ſapiētia ⁊ co-
gnitione habituali:q₂ hec in eo augmenta-
ta non ſunt:ab inſtanti eñ cõceptionis ple-
nitudinem huius habuit:proficiebat tamē
⁊ in ſe cognitione ſenſuali et experimenta-
li:quia ſenſus eius cõuertebatur de nouo
ad aliquid ad qđ antea nõ conuertebatur.
Unde ſm aplm̄. Didicit ex his que paſſus
eſt obedientiā. Nõ tñ de nouo aliq̄d didicit
qđ prius neſciret q₂ qđ didicit prius noue- [Bern.]
rat ſciā diuina ⁊ inſpirata. vñ Bern. Ut ob
alienā miſeriā cor miſerum habeas op3 vt
tuā prius cognoſcas vt proximi mētē in tua
inuenias ⁊ ex te noueris q̄lr̄ illi ſubuenias.
Uerus quippe dei filius priuſq̄ ſe exinaniſ-
ſet formā ſerui accipiēs:ſicut miſeriā et ſub
iectionē expt̄us nõ erat ſic mīa3 vel' obediē
tiā experimēto nõ nouerat. Sciebat quide3
per naturā:nõ autē ſciebat ꝑ experientiam.
At vbi minoratus eſt vſq3 ad illam formam
in qua ⁊ pati ⁊ ſubiici poſſet in paſſione ex-
pertus eſt miſeriā:⁊ in ſubiectiõe obedien-
tiā. Per quā tñ experiētiā nõ illi ſciētia ſed [Eſa.liii]
nobis fiducia creuit dū ĩ hoc miſeris a gene
re cognitionis a quo lõge errauerāmus fa
ctus eſt propinq̄or nobis. Qñ enim illi ap-
propinquare auderem⁹ ĩ ſua impaſſibilita-
te manēti. Nūc aūt mõemur cū fiducia ad- [moralr̄]
ire ad thronū grē ipſius quem nimirum lā-
guores noſtros tuliſſe ⁊ dolores portaſſe co
gnoſcim⁹:⁊ in eo in quo paſſus eſt ipſe no-
bis cõpati nõ dubitam⁹. hec Bern. Morali-
ter ſicut ipſe ꝓficiebat ſapīa:etate et gratia
apđ deū ⁊ hoīes:⁊ paſſus ⁊ reſurrexit:et ita
intrauit ĩ glīam ſuā:ſic etiā ſuos ſequaces
oſtēdit ꝓficere v̄tutib⁹:⁊ ꝑ paſſiões ad gau
dia tranſmigrare debere. Hec autem facta
ē deo amabilis ciuitas nazareth in qua ver
bū caro factū ⁊ flos oīa vincēs aromata:in
vtero virginis germinauit. Unde ⁊ merito
flos interp̄tat̄ ĩ hoc ſuꝑ oēs alias ſpeciali
gaudet priuilegio ꝙ ſalutis noſtre dñs in
ea principiū procreauit:⁊ ipſe preterea nu-
triri ⁊ parentib⁹ ſubiici dignat⁹ eſt : cui ꝑſ
oīa q̄ ſunt ĩ celo ⁊ in terra ſubiecit. Oratio.

Domine ieſu xp̃e fili dei viui qui
per triduũ a parẽtibus tuis do⸗
lentibus queſit⁹: tandẽ in tẽplo
es inuẽt⁹ da mihi miſero te de⸗
ſiderare: deſiderando querere:
querẽdo inuenire: inueniẽdo amare: amã⸗
do mala mea redimere: redẽpta nõ iterare.
Et q̇ petẽti largiris: querẽti inueniris: pul⸗
ſanti aperiris nõ deneges mihi minimo qđ
oĩb⁹ ꝓmittis. Quiq; ad voluntatẽ parentũ
nazareth rediẽs ꝛ ſubdit⁹ eis exiſtẽs formã
oſtẽdiſti obediẽtie: da mihi duro voluntatẽ
propriã frangere: vt ſubiectus ſim tibi et ꝓ⸗
pter te omni humane creature. Amen.

Quid fecerit dñs ieſus ab anno duodecimo vſq; ad p̃ncipiuz anni triceſimi. Capitu.xvj.

A Luc.ij.

Reuerſ⁹ er⸗
go dñs ieſus a templo et
hierl'm cũ parentib⁹ ſuis
i nazareth (erat) vt dictũ
eſt ſubdit⁹ illis. Et ibidẽ
cũ eis vſq; ad principiuz
anni trigeſimi habitauit
nec in ſcripturis reperit̃
ꝙ in toto tpe iſto aliquid
fecerit qđ valde videt̃ mirabile. Quid igi⸗
tur meditabimur ipſum feciſſe? Stetit ne
Quid dñs Jeſus otioſus tanto tpe: vt nil faceret
a.xij. vſ dignũ ſcriptura et recitatione? Si eñi feciſ⸗
q; fere. ſet: cur (ſicut reliqua facta ſua) non ſcriptũ
xxx. an⸗ fuiſſet? Uno ſtupor videt̃. Forte ideo ſcri⸗
nũ' xp̃s ptura tacet: ne acta iuniorũ nimis ſe publi⸗
fecerit. cent. Sed attẽde hic bñ qꝛ patẽter poteris
videre: quia nihil faciẽdo fecit magnifica.
Nihil eñi de factis eius a miniſterio vacat:
ſed ſicut virtuoſe loquebat̃ ꝛ opabat̃: ſic vir
tuoſe tacebat et ſe ſubtrahebat. Credendũ
Grego. eſt eñi ſicut dicit doctor Grego. ꝙ añ ꝛ dein⸗
ceps abſq; oſtẽſione alicui⁹ famoſi ꝛ publi⸗
ci miraculi taliter inter hoĩes conuerſatus
fuerit: q̃ſi fuerit vn⁹ ex illis donec ad virilẽ
peruenit etatẽ. Unde de ip̃o dicit Joannes
Joh.j. baptiſta. Medi⁹ aũt vr̃m ſtetit quẽ vos ne⸗
ſcitis. Et totũ iſtud tp̃s breuiter complexus
eſt lucas ſub his verbis. Quia deſcendit cũ
Tho. eis ꝛ erat ſubditus illis. Unde ꝛ Thomas.
cur mi⸗ Medio tpe: ſcʒ a natiuitate vſq; ad baptiſ⸗
racula mũ nullũ miraculũ xp̃s opat⁹ eſt: ſed cõfor⸗
infans mis cõuerſatiõis aliis erat: ꝛ ſua virt⁹ igno⸗
non fe⸗ ta oĩbus exiſtebat. Ideo aũt nõ fecit mira⸗
cerit. cula medio tpe vt non putaret̃ miſteriũ in⸗
carnationis fantaſma eſſe: ſi nõ ſe habuiſ⸗
ſet ſicut alii etate infantes: et ideo demon⸗
ſtrationẽ ſcientie ꝛ virtutis ſue ad id diſtu⸗
lit tp̃s in q̇ alii hoĩes ſciẽtia ꝛ virtute vige⸗
re conſueuerũt. hec Thomas. Magr̃ hic ſum⸗
mus aliq̃ñ doctur⁹ ꝟtutes et viã vite cepit
a ſua iuuẽtute opa virtuoſa facere: ſed mõ B
mirabili ꝛ incognito ac retroactis tempori⸗ Modeſ⸗
bus inaudito: vcʒ ſe in cõſpectu inutilem et tie xp̃i
abiectũ ꝛ inſipientẽ reddẽdo vt deuote ꝛ ſi⸗ laus.
ne oĩ temeraria aſſertione cogitari: ꝛ medi⸗
tari poteſt. Et cũ hac modificatione oĩa ti⸗
bi affirmo: q̃ per autoritatẽ ſacre ſcripture
nõ ꝓbant̃ ꝓut etiã ſupra in ꝓlogo recitat̃.
Subtrahebat ergo ſe a conſortio hoĩm: et
tumult⁹ eorꝝ deuitabat crebriſq; orõnibus
intent⁹ erat. Ibat ad ſinagogã: id eſt eccle⸗
ſiã: ꝛ ſtabat ibi multũ in oratione ponẽs ſe
in loco viliori ꝛ magis humili. Redibat do⸗
mũ ꝛ cum mr̃e ac nutritio ſuo ſtabat et ali⸗
q̃ñ hos adiuuabat. Pertrãſibat eũdo et re⸗
deundo inter hoĩes: ac ſi non inueniret ho⸗
mines. Mirabant̃ cuncti: cernentes iuuenẽ
tam ſpecioſum nihil facere q̃tũ apparebat
laude dignum. Expectabat qđ faceret ma⸗
gnifica: ꝛ ꝓbi viri opa. Cũ eñi puer erat ꝓ⸗
ficiebat etate ꝛ ſapiẽtia ꝛ gr̃a apud deum ꝛ
hoĩes. Sed ecce creſcẽs ꝛ ꝑueniens vſq; ad
vigeſimũ annũ: ꝛ etiã vſq; ad vigeſimũq̇n⸗
tum et vltra nulla faciebat opera aliquam
ſpeciẽ probitatis ꝛ virilitatis pretendentia.
Stupebant vehemẽter ꝛ eum deridebant ꝛ Ps. xxi.
apud oẽs cõmuniter vilis ꝛ abiectus repu⸗
tabat̃. Qđ bñ ꝑ ꝓphetã in ꝑſona ipſi⁹ dictũ
fuerat. Ego ſum vermis ꝛ non homo oppro
brium hoĩm ꝛ abiecto plebis. Oẽs vidẽtes
me: deriſerũt me locuti ſunt labiis ꝛ moue⸗
runt caput. Reddebat ſe vilem oĩbus ꝛ ab⸗
iectum. Sed an tibi parũ hoc videt̃. Ipſe q̇⸗
dem nõ indigebat: ſed certe in operibus no C
ſtris nullũ maius aut difficili⁹ reputat̃: ad Humi⸗
altiſſimũ gradũ ꝑueniſſe videt̃ ac difficili⸗ litatis
mum q̇ ad hoc ꝑuenit: vt corde et aĩo ꝟe et cõmen⸗
non ficte ita ſe vincit ac dñatur aĩo ſuo ꝛ ſu datio.
perbo carnis ſue ſupcilio: ꝙ nolit alicuius
momẽti reputari: ſed vt abiect⁹ ꝛ vilis ſper⸗
ni. Uſq;quo) igit̃ ad hunc gradũ ꝑueneris
nihil tibi feciſſe videaris. Nam cũ in verita⸗
te iuxta verbũ dñi oẽs ſumus inutiles: etiã
cũ bñfecerimus quouſq; in hoc abiectionis
gradu nõ ſum⁹ nõdũ in veritate ſtam⁹: ſed
in vanitate cõſiſtim⁹ ꝛ ambulam⁹. Uñ non
ſeducam⁹ noſmetipſos: qꝛ ſm apoſtolum. Ga. vi.
Qui ſe exiſtimat aliquid eſſe cũ nihil ſit ip̃e
ſe ſeducit. In oĩ quidẽ cura quam pro ſalu⸗
te tua geris: nõ eſt vllum officiũ vel medica
mentum vtilius tibi q̃ teipſum vituperare
atq; contemnere. Quicumq; ergo hoc facit
adiutor tuus eſt: hoc enim agit qđ tu age⸗
bas: aut agere debebas vt ſaluus fieres.
Ad eum itaq; qui iniuriam tibi fecit priua⸗
tum magis te exhibe et affabilem: ad eum
vero cui tu feciſti ſupplicem et erubeſcen⸗
tem. Aduerſariuz tuũ ꝛ eum qui tibi mole⸗
ſtie aliq̇d irrogat amicũ ꝛ adiutorẽ eſtima⸗

damnū tibi illatū ꝛ contumelias lucrum et pfectū tuū deputa ꝛ p his grās deo ꝛ inferētib⁹ referre nō ceſſa. Nā ſm quendā hūilis gaudet cū deſpicit dolet ſi honorat gemit in pſperis: exultat i aduerſis: timet i diuitijs: luget in delitijs: cruciatur in abundātia ꝛ in penuria gloriat: laudes cōtemnit trāſitorias: ꝛ oī honore eſtimat ſe indignū: abhorret hypocriſim: neſcit ſimulationem: ſed diligit veritatē tꝑalia obliuiſcitur: ꝛ eterna cōcupiſcit neſcit q̄ mūdi ſunt vt celeſtia mereat. nunq̄ de ſe pſumere conſueuit: vires ſuas vel gratias ſi quas habet nūq̄ ſibi tribuit: merita ſua nō ſuis viribus vel ſuo ſenſui aſcribit: ſed diuine clementie dona humiliter recognoſcit. Idē latere deſiderat ſi fieri poſſit ſine dāno pximi ne poſſit vel modico iactantie ſeu electionis vitio inquinari. Quis eſt talis ꝛ laudabimus eum? vnde et Ber. Appetere de humilitate laudem hūilitatis nō eſt virt⁹ ſed ſubuerſio. Uerus hūilis vilis vult reputari, nō hūilis pdicari: gaudet in cōtēptu ſui: hoc ſolo ſane ſuperbus q laudes nō cōtēnit. hec Ber. Si ergo q̄ras q̄re dñs ſic viuebat. Rñdeo tibi: non q2 indigeret ſed vt nos iſtrueret. Un̄ ſi nō dicim⁹: inexcuſabiles ſum⁹. Abominabile eſt pſus ſi ſe erigit vermicul⁹ ꝛ vermiū eſca futur⁹: vbi ſe hūilias abiecit dñs maieſtatis. Si āt abſurdū alicui videatur q ſic inutiliter ſtaret: ꝛ q euangeliſte multa de factis ei⁹ omiſerint: ꝛ alia ſimilia forte dicat: reſpōderi poteſt q non erat inutile facere ꝛ prebere tāte virtutis exercitiū: imo erat valde vtile ꝛ omniū virtutū rectū et ſtabile fundamentum. Hoc aūt qđ dico videt ēt Ber. ſentire prout habes iſra i tractatu de baptiſmo dñi circa finē. Quomodocunq; autem ſe habet veritas rei piū ꝛ vtile vr ſic meditari. Habes ergo quō dñs Jeſus cepit pri⁹ facere q̄ docere

E

Act. j.

Doctur⁹ eñ erat diſcite a me q2 mitis ſum ꝛ hūilis corde. Hoc ergo pmo facere voluit ꝛ nō ficte ſʒ ex corde faciebat. ſicut vere ꝛ ex corde humilis ꝛ mitis erat. Non poterat in eum ſimulatio cadere ſʒ potius intima fundauit ꝛ profundauit ſe in humilitate: vilitate: ꝛ abiectiōe. ꝛ ſic ſe in conſpectu omnium annihilauit q etiā poſtq̄ pdicare ac diuina ꝛ altiſſima loqui: miracula quoq; magnifica opera facere cepit: nō cū reputabāt: ſʒ vilipēdebāt dicētes. Quis eſt hic? Nōne hic eſt fabri fili⁹? Et multa alia deriſoria ꝛ deſpectiua dicebāt.

Mar. vj.

Uerificatū eſt ergo ſm hūc intellectū vbū aplī. Exinaniuit ſemetipſum formā ſerui accipiēs: ꝛ nō ſoluʒ cuiuſcunq; ſerui p incarnationē: ſed etiā inutilis ſerui p humilē ꝛ abiectā cōuerſationē. Cōſidera ſingulos eius actus: ſemper in eis relucet humilitas. Hic igitur ipſam fabricauit: id ē oſtēdit qualiter acquiri poſſit: ſcilicet p vilificationē ꝛ abiectionē ſuipſius in cōſpectu ſuo ꝛ aliorū: ac p cōtinuū exercitiū operum viliū ꝛ humiliū.

Phi. ij.

Si eñ vis adipiſci humilitatē oportet q precedat humiliatio ꝛ exercitiū oportet humiliū. vñ Ber. Humilitas ad quā vtiq; ducit humiliatio totius eſt ſpūalis fabrice fundamentū. Si quidē humiliatio via eſt ad humilitatem: ſicut patiētia ad pacē ſicut lectio ad ſcientiā. Si virtutē appetis humilitatis viā nō refugias humiliationis. Nā ſi nō poteris hūiliari: nō poteris ad humilitatem pueniri. Prodeſt itaq; mihi meā inſipientiā sciri: ꝛ a ſciētibus iure confundi: cui ſepe cōtingit a neſciētib⁹ iniuſte laudari. Grande reuera periculum audire queq̄ de ſe ſupra q̄ ſentit in ſe. Quis dabit mihi apud hoīes tantum de veris digne humiliari quātū vel de falſis datū eſt indigne exaltari. Illā vero vocem propheticam iure aſſumerē. Exaltat⁹ autē humiliatus ſum et cōturbat⁹. Et illud. Ludam ꝛ vilior fiā. Ludam. ſ. vt illudar. Bon⁹ ludus quo michol iraſcit ꝛ deus delectat. Bonus ludus q̄ hominib⁹ quidē ridiculū: ſʒ angelicis pulcherrimū ſpectaculū pbet. Bonus inq̄ lud⁹ quo efficimur opprobriū abūdantib⁹ ꝛ deſpectio ſuperbis. Hoc caſto ꝛ religioſo ludo ludebat q̄ dicebat. Spectaculū facti ſumus ꝛ angelis deo ꝛ hoib⁹. Hoc ludo ꝛ nos interim ludam⁹ vt illudamur: cōfundamur humiliemur donec veniat q̄ deponit potētes ꝛ exaltat humiles: qui nos letificet ꝛ glorificet et ineternū exaltet. Et iterū opʒ nāq; humiliter ſentire de ſe nitentē ad altiora: ne dū ſupra ſe attollit cadat a ſe: niſi firmiter per verā humilitatē fuerit ſolidat⁹. Maxima eñ niſi humilitatis merito minime obtinētur. Propterea q̄ puehēdus eſt corruptione humiliat: humilitate gratiā meret. Tu ergo cū te humiliari videris: habeto id ſignū in bonū oīno eſt argumentū gratie ppinquantis: nā ſicut añ ruinā exaltat cor ita ꝛ añ exaltationē humiliat. Sane vtrūq; legis deū ſcʒ ꝛ ſupbis reſiſtere: ꝛ humilib⁹ gratiā dare ac parū eſt cū ſeipſum humiliat nos de⁹ ſi tūc libēter accipim⁹: niſi ꝛ qñ p aliū h̄ facit ſapiam⁹ ſilr. Quāobrē accipe huius rei mirabile documentū de ſctō Dauid. Aliqñ maledictum eſt illi ꝛ a ſeruo. At ille nec cumulatā ſenſit iniuriā: q2 preſenſit gratiam. Quid mihi ait ꝛ vobis filij ſaruie? O vere hominē ſm cor dei q̄ ſe vlciſcēti poti⁹ q̄ exprobrāti ſuccenſendū putauit. Un̄ ꝛ ſecura cōſciētia loquebat. Si reddidi tribuētibus mihi mala: decidā merito ab inimicis meis inanis. Uetuit ergo phiberi maledicū conuiciantem: queſtu eſtimans maledicta. Senebat lingua maledicta: ꝛ ille intendebat qđ i occulto ageret de⁹. Uox maledicētis in aurib⁹ ꝛ anim⁹ inclinabat ſe ad bndictioē

F Ber. de hūiliatiōe ꝛ vtilitate.

Pſalm. lxxxvij. ij. Reg. vj.

Pſalm. cxxij. j. Cor. iiij. Luc. ij.

Prouer. xvj.

ij. Reg. xvj. Ps. vij.

Pſal. cxviij. Et vt diſcam mādata tua.

nem. Et ideo dicit. Bonū mihi qꝛ humiliaſti me vt diſcā iuſtificationes tuas. Uides qꝛ hūilitas iuſtificat nos. Humilitas dixi ꝛ nō hūilitas. Quāti humiliāť q̄ hūiles nō ſunt. Aliū cū rācore hūilianť: alij patiēter: alij ꝛ libenter. Primi rei ſunt: ſequētes innoxij: vltimi iuſti. Quāq̄ ꝛ innocētia pars iuſtitie eſt ſ3 cōſummatio eiꝰ apd hūilē. Non humilitatis ſed hūilibꝰ dat grā3. Eſt aūt vere hūilis q̄ hūiliationē cōuertit in hūilitatē. et hic poteſt dicere deo. Bonū mihi: qꝛ hūiliaſti me. hec Berñ.

G Hūiliatio ſine hūilitate inutilis eſt.

¶ Sūt aūt plura q̄ ad hūiliationē ꝛ humilitatis exercitiū valent: de quibꝰ idē Ber. ſic dicit. Ad exercitiū humilitatis q̄nq3 pdeſſe poſſunt. Amor vilitatis: vt ea q̄rat homo in quibus ꝛ locus quidā videať iniurie. Aſſiduitas ſubiectiōis: vt ſemp velit eē cū aliquo: quē reuertať ꝛ timeat: vt diſcat frāgere ſuā voluntatē. Tertio in humilitatis exercitio eſt ꝯparatio melioris: vt cū ſemp attēdat hō i quo inueniat grā3 que ei deſit oblitꝰ q̄ retro ſūt ꝛ in ea q̄ ante ſunt extentꝰ. Quartū eſt aſſidua meditatio proprie cōditiōis: vt ad oēm elatiōis motū ſtatī3 occurrat: q̄d ſuperbis terra ꝛ cinis? Quintum eſt cōſideratio occulti iſpectoris. Quō enim q̄ ſepiꝰ cōfeſſionē fecerit alicui de vbis q̄ arrogāter dixerit ſi forte cōtingat: vt prauꝰ ſimile aliquid loquēs illū videat audientem valde cōfunditur. ita q̄ cōſiderat occultum inſpectorē cui cogitatio oīs cōfiteť: non poterit nō erubeſcere: ſi elatū q̄d mediteť: propterea nō ſolū cōtra ſupbiā: ſ3 ꝛ cōtra vitia vniuerſa valde vtile eſt homini ſemp videre videntē ſe: ꝛ ſic attēdere oculos eius i corde ſuo ac ſi ex ſola cura ſit deo contemplari quid agat: aut quēadmodū ſe habeat ipſe. hec Ber.

Ber. de exercitio hūilitatis.

H Ber. q̄ ſine humilitate nulla ſit vtus: et qd̄ ea oēs perficit.

Hūilitatē igiť p poſſe ſectare: ſine qua nō poteris proficere: aut virtutē aliquā poſſidere. Uñ iterū Ber. Humilitas ceteris vtutibꝰ intiñ eſt neceſſaria: vt abſq3 iſta ille nec eē virtutes videanť. Nēpe vt charitas ſiue queq3 alia virtus deť: hūilitas meretur qm̄ humilibꝰ deꝰ dat gratiam. Seruat acceptas: qꝛ nō requieſcit ſpūs niſi ſup quietu3 ꝛ hūilē. Seruatas cōſummat: nā virtꝰ in infirmitate hoc ē in hūilitate pficiť. hec Ber. hūilitas ergo mereť gratie iplētionē. Uñ in pſalmo. Qui emittis fōtes i cōuallibꝰ. i. gratiā tuā p̄ſtas hūilibꝰ inter medium montiū ptrāſibūt aq̄.

Pſ. ciij.

Duo em̄ mōtes ſunt due ſpecies ſuperbie: quarū vna naſciť ex re temporali: alia ex re ſpūali ꝛ inter iſtos duos mōtes eſt vallis hūilitatis nō declinans ad aliquam ſpeciē ſupbie: ꝛ in iſto medio trāſeūt aque gratiarū. Scdō hūilitas meretur implere gratie augmentationē: ꝛ ideo volens vlterioꝛē gratiam recipe a deo nō eſtimet ſe magnū: ſed humiliet ſeipſum. Qd autē homo nō eleuet ſe de gratia qua3 h3: ſunt tria

Hūilitatis indicia.

ſigna. Primū ſi non vult vt propter gratiā vel perfectionē quā habet exhibeatur ſibi maius cōmodū q̄ alij. Scdm ſi paratus eſt cōtemptū incōmodū ꝛ laborē pati ſicut alij. Tertio q̄ facto ſibi incōmodo credit in hoc non ſibi fieri iniuriam: ſed iuſtitiam. Tertio humilitas mereť gratie augmentate cōſeruationem. Sicut em̄ cinis cōſeruat ignē ſic humilitas gratiā q̄ eſt ignis ſpiritualis. Conſeruatur etiā ignis per lignorū appoſitionē: ſic ꝛ gratia per bonorū operū multiplicationē que eſt quaſi lignorū appoſitio. Item conſeruať ignis per inſufflationē: ſic ꝛ gratia per feruentem meditationē que eſt quaſi quedā inſufflatio. Itē cōſeruať ignis per preſeruationē a contrario: ſic ꝛ grā per occaſionū ꝛ ſocietatū malorū deuitatione3: que eſt quaſi quedā a contrario preſeruatio. Sed redeamus ad intuendū actus ꝛ vitam dñi ieſu ſpeculi noſtri qd̄ eſt principale noſtri propoſiti. Igiť in omnibꝰ exhibeas te preſentē: ꝛ cōſidera illā ſup oēs alias benedictam familiā paruā: ſed valde excelſam pauperē ꝛ humilē vitā ducētē. Uita xpi. Felix ioſeph ſenex querebat de arte lignaminis qd̄ poterat. Domina vero colo ꝛ acu p pretio laborabat: victū ſponſo ꝛ filio parabat: ꝛ alia expedictia domus obſequia: q̄ multa ſunt faciebat qꝛ ſeruiētē non habebat. Compatere igiť ſibi: quā ſic oportet laborare ꝛ ſuis manibus opari. Cōpatere etiā dño Ieſu: qꝛ eā adiuuat fideliter ꝛ laborat in his que pōt. Uenit em̄: (vt ipſe ait.) miniſtrare: ꝛ non miniſtrari. Intuere igiť bene eū humilia obſequia domus faciētē: ꝛ nihilominus intuere etiā dñam ꝛ ioſeph ſenē p vite neceſſarijs laborantes. vnde Baſilius. Ab ipſa aūt prima eua etate parentibꝰ obediēs quātū laborē corporeū humiliter ꝛ reuerēter ſuſtinuit. Cum em̄ hoīes eſſent honeſti ꝛ iuſti egeni tñ ꝛ neceſſariorū penuriā patiētes teſte pſepi manifeſtum eſt q̄ ſudores corporeos frequētabāt neceſſaria vite ſibi inde querentes. Ieſus aūtē obediēs illis etiā in ſuſtinēdo labores ſubiectionē plenariā oſtēdebat. hec Baſi.

I Baſiliꝰ de labore corporali xpi.

Conſpice etiā qualiter ipſi tres comedūt ad vnā mēſam ſimul p ſingulos dies: nō lautas ꝛ exq̄ſitas: ſ3 pauperes ꝛ ſobrias cenas ſumētes: ꝛ qualř poſtea ſimul colloquunť nō inania ꝛ ocioſa vba: ſ3 plena ſpūſancto ꝛ ſapiētia: nec minꝰ mēte reficiūtur q̄ corpe: ꝛ qualiter poſt aliqualē recreationē cōuertūt ſe in cubilibꝰ ſuis ad orōnē. Nō em̄ erat eis domꝰ ampla: ſ3 pua. ¶ Meditare etiā tria cubilia in aliqua camerula. ſ. vnū p quolibet eorū: ꝛ intuere dñm Ieſum ſup vnū ſero poſt orōnē ſe cōponere p ſingulas noctes tā lōgiſſimi tpis ſpacio ſic humiliter ſic viliter: ſic ēt pſeueranť: vt faceret q̄cūq3 aliꝰ paupculꝰ de pplo. Quolibet

fero in hoc ſtrato deberes ſibi cōpatiēdo eū aſpicere: ⁊ te eidē humiliter ⁊ deuote recō medare. In tāta tñ corpis afflictione ⁊ penuria pia mr̄ replebaẗ mētis letitia de tāti filij pñtia. vñ Anſel. Quo vel quali gaudio replebaẗ tota ſubſtātia eius qñ eū quē tāto pere diligebat: quē creatorē atqȝ dñatorem omniū rerū eē ſciebat: ſecū degētē: ſecū edētē: ſecqȝ q̄cūqȝ noſſe volebat dulci affatu docentē haberet q̄s capiet. Quātūuis mirabilis itaqȝ ⁊ ineffabilis a noris affectꝰ ꝯſiderari queat: inter hūc talē tāte mr̄is filiū: ⁊ hāc talē tāti filij matrē ppendāt hi ſaltē quoq̄modo quo vnico dilectionis feruore ſepe altrinſecus amāt mater .ſ. filiū ⁊ filius matrē. Nec puteẗ ab aliq̄ vel parū quid ſentire in ſe quēlibet de affectu iſtius matris in filiū ſuū. Nullo ſi quidē modo crediderim ꝙ is q̄ ad eūītelligēdū ꝓuchi meruit ab amoris ipſiꝰ dulcedine extraneꝰ vſqȝquaqȝ fieri poſſit. Qui autē huiꝰ in dilectionis ſuauitatē trāſit nullo pacto defendēdū q̄n ⁊ in retributiōis eiꝰ participiū trāſiturus ſit. hec Anſel. Uidiſti quātā pauptatē: vilitatē ⁊ aſperitatē vigilādo: dormiēdo: abſtinēdo: ⁊ in olbꝰ ſuis actibus rex regum ⁊ deus eternus per tam longiſſimi temporis ſpacia pro nobis ſuſtinuit. Ubi ſunt ergo querentes otia ⁊ cōmoda: querentes ſuperflua ⁊ ornata querētes curioſa ⁊ vana? Non didicimus in ſcholis magiſtri huius q̄ talia volumus. Sȝ nūquid ſapientiores eo ſumus? Ipſe nos docuit ỽbo ⁊ exēplo humilitatē: pauptatē: ac corpis ⁊ laboris afflictionē. Sequamur ergo ſummū magiſtrum qui nec fallere vult: nec falli pōt: ⁊ habētes iuxta doctrinā apl̄i victū ⁊ cū quibꝰ tegamur ad cōgruentē .ſ. neceſſitatē: nō ad ſuperabundantiā his cōtēti ſimus. Alijs etiā virtutū exercitijs ⁊ ſtudijs ſpiritualibus continue indeſinenter ⁊ vigilāter ꝓ poſſe inſiſtamus. Ex hoc ergo facto dñi accipe doctrinā in tuā paruitatē reſiſtēdo: ac teipſum non ſolū in tuo: ſed etiā aliorū cōſpectu vilificādo: ⁊ per exercitiū viliū ⁊ humiliū operū abijciēdo. Uideas continue defectus tuos ⁊ peccata tua: ⁊ ea aggraua quantū potes: aliorū vero defectus poſt tergū ꝓijcias: ⁊ non videas qđ ſi videris alleuies ⁊ excuſes: ⁊ ipſis ꝯpatiaris ⁊ ſuccurras ꝓ viribꝰ: cogitās ſemꝑ ꝙ tu facceres peius: niſi ſola ſua gratia te cōſeruaret ieſus xp̄s. Auerte oculos tuos ⁊ mētis ⁊ corporis ab aſpectu aliorū: vt in lumine vultꝰ dei cōſpicere poſſis teipſum. Nihil eñ ad te humiliādū vtilius reperire poteris: q̄ ſi teipſum bñ inſpexeris. vñ Bern. Uolo ꝓinde animā primo oim ſcire ſeipſam: q̄ talis ſciētia nō inflat: ſed humiliat ⁊ eſt quedam preparatio ad edificādum. Niſi eñ ſuper humilitatis ſtabile fundamētum ſpirituale edificiū ſtare minime pōt. Porro ad ſe hūiliādū nihil aia inuenire, viuacius ſeu accōmodatiꝰ pōt q̄ ſi ſe ī veritate ꝑſpexerit: tantū nō diſſimulet: nō ſit in ſpū eiꝰ dolus: ſtatuat ſe añ faciē ſuā: nec a ſe auertere abducaẗ. hec Berñ. vñ ⁊ Aug. dicit ꝙ nō eſt paruus ad beatitudinem acceſſus cognitio infelicitatis ſue. Te ipſum ergo ſine ceſſatione cōſidera: ⁊ ſemꝑ ſine ſimulatione dijudica. In oī actu tuo: in omni locutione tua: ⁊ in oī cogitatione tua teipſum reprehēde ⁊ in te ſemꝑ cōpunctionis materiā ſtudeas innuere: cogitādo qđ etiā bona q̄ facis nō ſunt ad plenū excocta: nec illo feruore q̄ deberēt fctā: ſȝ multis inq̄natā negligētijs: vt merito ois iuſtitia tua panno mēſtruate cōparari debeat mulieris Cōſidera etiā diligēter ⁊ cū magno pauore frequētiſſime rumina ꝙ omnē aptitudinē ad bonū ⁊ ad locū gratiā ſeu q̄cūqȝ ſolicitudinē circa virtutū acq̄ſitionē a teipſo nō habes: ſed xp̄s tibi dedit ſola ſua mia q̄ ſi voluiſſet potuiſſet ita conferre cuicūqȝ ribaldo te in luto fecis ⁊ lacū miſerie derelicto. Quomodo eñ ſibi aliq̄d tanq̄ ſuum attribuet: ac ſi ab ipſo ꝓueniat q̄ multoties ſuā impoſſibilitatē in quibuſcūqȝ bonis operibus magnis ⁊ paruis eſt exptus: q̄ toties cognouit ſe nō poſſe dum voluit ⁊ qñ (vt ita dicam) non voluit nec curauit: nec ſup talibus cogitauit ſenſit ſe ſubito diuinitus excitatū: feruore mirabili ad illa opera faciēda q̄ prius cū omni ſuo conatu implere nō potuit. Nam ⁊ talem impoſſibilitatem idcirco deus tam longo tp̄e dñari in hoīe pmittit: vt diſcat humiliari: ⁊ nūq̄ in ſeipſo inaniter glorieẗ: ſed deo omne bonū attribuat nō ſolū cōſuetudine q̄dā ⁊ labijs: ſȝ potiꝰ ex intimo ſui cordis. Cogita ēt ꝙ nō eſt ribaldꝰ vel q̄cūqȝ peccator q̄ nō magis aſſiſteret deo ſuo q̄ tu: ⁊ q̄ nō magis recognoſceret dei beneficia q̄ tu: ſi recepiſſes gr̄as quas tu ſola dei gratuita bonitate ⁊ nō proprijs meritis recepiſti. ꝓpterq̄ꝺ pōt teipſum viliorē ⁊ inferiorē omni homini iudicare: ⁊ ne ꝓpter ingratitudinē tuam a ſuo conſpectu te xp̄s foris abijciat: nō immerito formidare: ⁊ peccata aliorū in te ſub quadā ſimilitudine trāſformare: ſic te in tua cōſciētia increpādo. Ecce ille eſt homicida ⁊ ego miſer multoties occidi animā meā. Iſte fornicator eſt ⁊ adulter: ⁊ ego tota die fornicor adulteror a deo meo oculos auertēdo: ⁊ diabolicis ſuggeſtionibꝰ ſupponendo: ⁊ ſic de alijs ſuo modo. Debes etiā habere in proprio tuo ſentimēto duo videlicet ꝙ ſentias de teipſo ſicut de vno corpore mortuo fetēti: pleno vermibus ⁊ male olēti: ⁊ ſicut de vno cadauere qđ hoīes dedignanẗ videre: imo clauđūt nares ꝓp eiꝰ peſſimū fetorē: ⁊ auertūt facies vt nō videāt tm̄ tā abominationē. Et ꝙ ſi q̄s de tuo

[Margin notes: Anſel. — Augu. — N Seipſm inſpicere hūile facit. — L Duo ad hūilitatē inducentia.]

corpore iniſtitiã faceret ſentias ꝙ iuſtũ eſſet vt tibi oculos erueret ac naſum: aures ⁊ os abſcinderet: ⁊ ſic de aliis ſenſibus ⁊ mẽbris corporis: q2 deũ offendiſti cũ eis ⁊ ꝙ tñ de hoc gauderes vt nunꝗ aliud de te tãtũ deſiderares aut velles: ⁊ qđ oĩa vituperia: verecundias ⁊ diffamatiões pluſꝗ poſſent imaginari vel cogitari vt vinũ bibẽs ac cum ſummo gaudio ⁊ letitia cordis reciperes: imo in facie ridẽs: ſplẽdens: ⁊ alacer appareres: ⁊ qđ omnes te vidẽtes faceres admirari: ⁊ ad ſeipſos conuerti: ⁊ ꝙ crederent non poſſe ſine deo hoc fieri. Deinde opꝫ ꝙ diffidas de teipſo totaliter ⁊ de oĩbus bonis tuis ⁊ de tota vita tua ⁊ cõuertas te totũ ⁊ reclines ſup brachia Jeſu xp̃i pauprimi: hũilimi improperati: deſpecti: ⁊ mortui ꝓpter te: vſqꝫ quo tu ſis mortu⁹ in oĩb⁹ tuis ſentimẽtis humanis: ⁊ ꝙ ieſus xp̃s crucifixus viuat in tuo corde: ⁊ in aĩa tua: ⁊ tot⁹ trãſformat⁹ ⁊ trãſfigurat⁹ ⁊ viuus: ⁊ hec cordialiter ſentias in te: intm̃ vt nũꝗ videas vel audias niſi ſolũ ieſum ſtãtẽ in cruce ſuſpẽſum ⁊ mortuũ propter te ad exẽplar beate ꝟginis mortu⁹ mũdo ⁊ viuẽs in fide: ⁊ ꝙ in illa fide viuat tota tua vita: vſqꝫ ad reſurrectionẽ in qua deus mittet gaudiũ ſpũale ⁊ donũ ſancti ſpũs in aĩa tua ⁊ in illis q̃ diligũt aduẽtũ ei⁹. Ex his p̃miſſis generabit̃ in te virtus illa q̃ eſt mater ⁊ origo omniũ virtutũ. ſ. humilitas que interiores oculos aperit ad dei conſpectum cor humanũ ab omni ſuperflua cogitatione purgãdo. Nam dum homo in ſuam paruitatem reſilit ſe vilificando: ſe increpando: ſe deteſtãdo ſuã nihileitatẽ conſiderãdo ſibiipſi intẽtiſſime diſplicendo. per hec ⁊ ſimilia intantũ circa ꝓpria occupat̃ negocia ꝙ oĩs alia inutilis cogitatio areſcit. ⁊ ſic dum oĩa alia audita viſa ⁊ tpaliter opata a ſe repellit ⁊ in obliuionẽ adducit: incipit ad ſeipſum redire ⁊ modo mirabili in ſeipſum reuoluit̃ ⁊ ſic ad originalẽ iuſtitiã ⁊ celeſtem quodã modo puritatẽ incipit propinquare. Sic dum in ſeipſum reflectit̃ cõtẽplationis oculus dilatat̃ ⁊ in ſe ſcalã erigit per quam trãſeat ad contẽplandũ ⁊ angelicũ ſpiritũ ⁊ diuinũ. Ad qđ oportet vt aĩa materialia oĩa ab oculis ſuis excludat: ſicut aliqs volẽs ſolẽ viſibilẽ intueri neceſſe eſt vt ab omnibus aliis viſibilib⁹ oculos auertat. Et ex tali cõtẽplatione animus ad bona celeſtia inardeſcit ⁊ oĩa tẽporalia tãꝗ nihil ⁊ longe proſpicit. Per hoc illa charitas in mẽte ferueſcere incipit q̃ velut ignis omnẽ rubiginẽ vitiorũ conſumit. Sic totã animã intantũ occupat charitas ꝙ nõ eſt qua intret vanitas. Jam quicquid cogitat quicquid loquit̃ vel operatur totũ ꝓuenit ex dictamine charitatis. Ut ergo in bono iugiter perſeueres: iſta iugiter in timore ⁊ a deo totaliter recognoſce et ab ipſo pſeuerãtiã pete. Et ſi nõ vis corruere noli alios iudicare. nec cõtra eos indignatiõis ſpũ mouearis ſi eos vides ı aliqb⁹ deficere ⁊ eis cõpatiaris ex corde ac ꝓ eis ſuppliciter ora ⁊ eos in corde tuo q̃tũ põt excuſa: cogitãdo ꝙ nõ potes aliqđ nec ipſi pñt niſi q̃tũ xp̃i gr̃a manũ ſuã porrigit: q̃ ꝓ nõ meritis: ſꝫ ꝓ ſue volũtatis bñplacito tribuit. Si hec cogitaueris firm⁹ eris. Nã q̃ eſt cã ꝙ multi qñqꝫ incipiũt multa in abſtinẽtia ⁊ in aliis facere q̃ nõ pſeuerãt corpe lãguẽte vel ſpũ frigeſcẽte. Certe nulla alia cã: niſi ꝓpter eorũ elationẽ ⁊ p̃ſumptionẽ dũ de ſe p̃ſumẽtes aliis indignant̃ ⁊ eos in cordib⁹ ſuis iudicãt ⁊ de⁹ ſubtrahit ab eis donũ ſuũ: efficiũturqꝫ defectuoſi pl⁹ q̃ alii quos p̃mit⁹ iudicabãt. Nã cõiter iſtud accidit ꝙ q̃cũqꝫ aliũ in aliq̃ iudicat de⁹ tãdẽ eũ in eodẽ defectu vel maiori cadere pmittit. Ergo ſeruias deo in timore ⁊ ſi qñ te ſentias in exultatiõe quadã ob memoriã bñficiorũ q̃ tibi donat altiſſimus apprehẽde diſciplinã increpationis et ꝓprie reprehẽſionis: ne qñ iraſcatur dñs: et pereas de via iuſta ⁊ cadas. ¶ Et breuiter ſequere vtilẽ Anſel. doctrinã. Oĩa (inq̃t) interiora tua ⁊ ea q̃ agis inſpicias ⁊ ad quẽ finem queqꝫ puctura ſunt videas. Et credo (niſi inſanus ſis) ea faciens vñ felicitatẽ ⁊ gaudium recipies: ea vero dimittes: vñ tormẽta ⁊ triſtitiã merearis. hec Anſel. ¶ Oro.

[margin: xv — Perſeuerãtie habẽde ratio. — Anſel.]

O Jeſu mitis ⁊ vere patiẽtie forma ⁊ humilitatis exemplũ: repelle a me oẽs faſtus ſupbie cunctoſqꝫ appetit⁹ inanis glorie: oĩa ſimul genera tante peſtis tanteqꝫ malitie. Non ſit dñe neqꝫ videri poſſit vllũ tãti mali tãteqꝫ pditionis ſignum in ſeruo tuo: neqꝫ in morib⁹ meis: neqꝫ in verbis neqꝫ in factis: neqꝫ corã te in cogitationibus meis. Funda in vera ⁊ pfunda humilitate vt nullus in me pateat locus inimicorũ inſidiis: ⁊ preſta vt ſim paruulus in oculis meis quatenus plenam gratiam inueniam in oculis tue maieſtatis. Amen.

¶ De officio ⁊ vita Joãnis baptiſ. Corrñdet euãgelio. Anno quintodecimo imperii Tiberii ceſaris ⁊c. Capitu. xviii.

Pretermiſſis oĩb⁹ aliis īfantie ſaluatoris actib⁹ cura fuit deinceps ipſis euangeliſtis deſcribere facta ⁊ dicta xp̃i q̃ geſſit ſm etatis plenitudinem: ⁊ ſm virum perfectũ: ⁊ primo de baptiſmo quo a Joãne baptizatus fuit.

Preteꝛmittendum eſt igiť miſteriū et offm̄ ioánis baptizantis: ⁊ baptiſmū penitentie ꝑdicantis. (In diebus itaqꝫ illis) q̇bus adhuc in nazareth ieſus habitabat: vel quando hec q̄ ſequuntur contigerūt ſm qđ đr in principio euangelioꝝ in eccleſia in illo tēpoꝛe: ſcꝫ (anno. xv. tiberij ceſaris; qui ſucceſſit octauiano Auguſto: ſub q̄ natus eſt xp̄s (procurāte) ⁊ regente (pontio pilato iudeā: tetrarcha aūt) adhuc (galilee herode et lyſania abiline tetrarcha philippo) etiam adhuc (tetrarcha yturee ⁊ tracomitidis regionis.) Ubi ſciendū ꝙ vt. ſ. dcm̄ ē regnū iudeorum in quatuoꝛ tetrarchias diuiſuꝫ fuerat quarū duas ſcꝫ iudeā ⁊ abilinā habebat archelaus: tertiā ħo ⁊ quartā philippus. Accidit aūt vt archelaus tyrannidē exercens apud auguſtum accuſareť: q̄ ob hec ab auguſto depoſitus in exiliū eſt miſſus. x. anno ſui ꝑncipatus. Et ex tūc vna pars ꝑncipat⁹ ſui: ſcꝫ iudea cepit ꝑ procuratores ⁊ officiales romanoꝝ adminiſtrari quoꝝ quintus pontius pilatus fuit dict⁹ a pontio inſula in qua ſtetit. Un̄ nō erat ꝑnceps oꝛdinari⁹: ſed fuit vicarius vel delegatus: ⁊ ideo ꝓcuratoꝛ eſt dict⁹. Si ergo qn̄qꝫ legiť p̄ſes fuiſſe: intelligendum eſt de procuratoꝛe q̄ vt videtur nūꝙ̄ preſes fuit: ſed eo ꝓcuratoꝛe ēxiſtente vitelli⁹ p̄ſes ſyrie cui⁹ pars iudea eſt extitit. Et foꝛte ideo preſes dici poterat: q̄ qn̄qꝫ p̄ſidis officium exercebat. Altera ħo pars principatus ſui abilina tradita eſt lyſanie ſub noīe tetrarchie. Iſtum lyſaniā dicūt q̇dā fuiſſe filiū herodis aſcalonite: ſub q̄ natus eſt dn̄s. ſed Joſephus đt ꝙ fuerit nepos eius natus ex alexandra ſoroꝛe ipſius herodis: et ex p̄re ptholomeo de libano: ⁊ ħ magis videť. Et ſubdit (ſub principibus ſacerdotum Anna ⁊ Caypha) Iſti affinitate erāt cōiuncti ⁊ viciſſim pōtificatū ammini ſtrabāt: ſed annas quo anno dn̄s eſt baptizatus et caypħas illo quō eſt paſſus inter q̄s in illis trib⁹ ānis tres alij: ſcꝫ yſmahel: eleazarus et ſymō fuerūt q̇ hic tacētur. Et tangit euāgeliſta ſolū illos ſub q̇bus predicatio incepit Joānis ⁊ paſſus eſt xp̄s. Quia aūt ꝑdicatio ioannis tā ſolēniť deſcribiť. ſ. ꝑ imperatoꝛis ⁊ pontificū ⁊ ꝑncipiū tp̄a: eſt ad deſignandū excellētiā ei⁹ quē nunciare veniebat: vt poťe q̄ ſumm⁹ impatoꝛ et pōtifex et gubernatoꝛ oīm exiſtebat. Tūc ergo (factū eſt ħbū dn̄i) .i. ſuꝑna mētis inſpiratio que dicitur verbum: q̄ eius in mēte loquiť. ſm illđ p̄s. Audiā q̇d loq̄tur in me dn̄s de⁹ (ſuꝑ iohēꝫ zacharie filiū in deſerto) qui tūc in anno erat. xxx. qđ tēp⁹ ꝑdicatiōi debitū eſt: q̄ tūc etas virilis viget: vt baptizans ⁊ ꝑdicās xp̄i aduentū ⁊ redēptionis ſolatiū annūciaret. Audiuit ioánes ꝑ internā iſpirationē ac reuelationē diuinā ⁊ auditu mē-

Pilati ꝓcurator tm̄ vitelli⁹

Lyſania.

Annas et caypħas.

Pſal. lxxxiiij.

-tis ħbū dn̄i ſola gr̄a deſuꝑ ei loquētis. vn̄ ſm Chriſ. Uerbū dn̄i hic mādatū ſeu preceptū dei đr: q̄ nō a ſemetipſo ioānes: ſed deo illū monēte ad miniſteriū iſtud acceſſit. vn̄ ⁊ ip̄e ait. me miſit baptizare in aq̄ ⁊c. ⁊ ne ꝓpter defectū aq̄ differreť baptiſmus eoꝝ q̄ in ei⁹ ꝑdicatiōe ꝯuertebanť et vt ꝑdicando magis ꝓficere poſſit exiuit de deſerto vbi iā pniaꝫ agēdā ꝑdicare cepat (⁊ venit ī regionē) circa ioꝛdanē vbi copia aquarū et loca ꝑplōſa erant baptizās ⁊ ꝑdicās baptiſmū pnie in remiſſionē pctōꝝ. (Et in ħ dedit exēplū ꝑdicatoꝛib⁹: vt loca fructificatiōis verbi diuini q̄rāt: nō ꝛcreatiōis. Baptiſm⁹ ioānis diſponebat hoīes ad ſuſcipiēdū xp̄m iō nō baptizabanť ab eo niſi iudei q̇b⁹ ꝑncipaliť ꝓmiſſus fuit xp̄s. Mulieres ēt nō baptizabanť: q̄ ip̄e erāt iſtruēde a viꝛ. Nec īfantes baptizabanť: q̄ miſteriū nō ītelligebāt ⁊ cognitio neceſſaria erat. Baptiſmus vero xp̄i dať oī ſerui. oī gēti. oī etati ī remiſſionē pctōꝝ. Qđ ğ hic đr ī remiſſionē pctōꝝ nō eſt referēdū ad baptiſmū iohis: ſꝫ ad pēitētiā q̄ baptiſmo āneciebať: ſola em̄ ip̄a pnia remittebat: baptiſmus q̇dē iohis baptiſmus pnie erat: q̄ ad pniam baptizandos monebat: et nō niſi adultos q̄s penitētes videbat baptizabat. Un̄ lꝫ baptiſmo ip̄ius nō dimitterētur pctā: ſuſceptio tn̄ illi⁹ erat q̄dā proteſtatio agēdi pniaꝫ: ꝑ quā dimittunť pctā. Erat etiā baptiſm⁹ ioannis in remiſſionem peccatoꝝ nō effectiue: ſed ꝑparatiue: q̄ ꝑparabat ad xp̄i baptiſmū in q̄ fiebat remiſſio pctōꝝ. Baptiſm⁹ ğ ioannis erat baptiſmus pnie q̄ pniam delictoꝝ habebat: ſꝫ ea relaxare non poterat. Baptiſm⁹ aūt xp̄i eſt baptiſmus gr̄e q̄ in xp̄o dať ⁊ pctā relaxantur. Un̄ Chri. Illud datum eſt in pnia: ħ in gratia. Ibi venia: hic victoꝛia. Et notādum ſm Grego. Nazāzenū ꝙ quintuplex eſt differētia baptiſmatum. Eſt em̄ q̄dda figuratiuū q̄ baptizauit moyſes: ſed in aqua ſolū ſcꝫ ī nube ⁊ mari. Aliud eſt ꝑparatiuū quo baptizauit ioannes. De q̄ hic đr. Tertiū eſt perfectiuū: vt baptiſma xp̄i ꝙ fuit ī ſpiritu. Quartū eſt [illegible]gatiuū qđ ſcꝫ fit in ſanguine [illegible] ħ ē venerabili⁹ ceteris q̄ itera[illegible]ragijs. Quintū ē culparū acti[illegible]: qđ fit q̄tidie in lachrymis: [illegible] ceteris. Joannis q̇dē bapti[illegible]tiu⁹: q̄ neceſſarium era[illegible] xp̄m baptiſmo eius: et f[illegible] ioannis ad xp̄i baptiſm[illegible] in quo baptizandi inſtru[illegible] ⁊ ꝑparatur ad baptiſmū ſe habet a[illegible]baptiſmū verū. vn̄ remigius. Baptiſmus ioannis figuram gerebat cathecuminoꝝ. Nam ſicut modo cathecizantur pueri vt digni fiant ad ſacramentum baptiſmatis: ita ioannes baptizabat.

Chriſ. q̇d verbū dn̄i ħ loco.

Baptiſmus. Jo. non mundabat ſine patientia. Baptiſm⁹ chriſti.

Baptiſmus penitētie.

Baptiſm⁹ gr̄e.

Baptiſma q̇nſtuplex.

Joannis baptiſm⁹ ꝑparatiuus ⁊ figuratiuus. Remigius.

vt baptizati ab eo poſtea deuote viuendo digni fierent accedere ad xp̄i baptiſmū. vn-
Chriſ. de et Chriſo. Apte ĝ cū dixiſſet qd̄ venit p̄dicās baptiſmū penitētie adiecit in remiſſionē peccatorum. q. d. Idcirco ſuadebat illis penitere vt ſubſequentē veniā facili⁹ ip̄etrarēt credētes in xp̄m. Vñ baptiſma illud nul-
Cur in iordane. lā aliā habuit cauſam niſi qd̄ p̄paratorium erat ad fidē. hec Chri. Unde et baptizabantur in iordane q̄ deſcenſio interpretatur de ſuꝑbia veteris hoīs ad hūilitatē confeſſionis et emēdatiōis deſcēdentes: q̄ten⁹ abdicata vita veteri reuocari mererētur in xp̄o. Ideo etiā cōueniēter baptiſmus ioānis factus ē in iordane: qꝛ erat q̄dā ꝓteſtatio penitentie agēde: p quā appropinquat regnū celorū: et trāſit⁹ ad terrā viuētiū: ſicut filij iſrael ad terrā ꝓmiſſionis trāſierunt p iordanis fluuiū. Baptizauit aūt Johānes ꝓpter plures rōnes. Pria eſt ſm Aug. vt ſignificaret baptiſmum xp̄i et ſic fuit ſacramentum.
D Baptizandi cauſe Joāne.
Grego. Scd̄a eſt ſm Chriſ. vt ex nomine baptizandi plures ad ioannē cōuenirent quibus de xp̄o annūciaret. Tertia eſt ſm Greg. vt per baptiſmū ioānis hoīes aſſueſcerent ad baptiſmū xp̄i.
Beda. Quarta ſm Bedā vt p baptiſmū ioānis hoīes prepararent et humiliarentur ab baptiſmū xp̄i. Quinta eſt ſm ip̄m ioannē: vt manifeſtet xp̄s in iſrael in baptiſmate ioannis voce patris et ſpūſancto. Dicebat ergo prius in deſerto: et poſtea circa iordanē ad eos qui moti cōuerſatione vite eius exibāt ad ip̄m. (Penitētiā agite) .i. peniteat vnuſquiſq3 mala potis vite (appropinquabit em̄ regnū celorū) ſc3 penitentiam agenti ſm Remigiū.
Remigius. reg. cel. Luce xvij. Math. xxi. Math. xv. Math. viij. Regnum celorum q̄tuor modis dr̄: ſc3 xp̄s ſm illud regnū dei intra vos eſt: ſancta ſcriptura ſm illud. Auferet a vobis regnū dei et dabit genti facienti fructum eius: ſctā eccleſia ſm illud. Simile eſt regnū celorū decē virginibus. ſuꝑnū ſoliū ſm illud. Multi veniēt ab oriēte et occidente: et recūbent in regno celorū. Et hoc totū pōt hic intelligi.
Penitētia multiplex. Chriſ. Hiero. Agēda eſt penitētia et non ſera: q̄ eſt dānatorū nō coacta q̄ eſt latronū non ficta q̄ eſt hypocritarū: nō deſperata: q̄ eſt ꝑditorū: ſed vera q̄ ſm Chri. Cor mūdat ſenſus illuminat: et ad ſuſceptionem xp̄i humana p̄cordia preparat. Ut autē ait Hiero. Primū baptiſta ioannes regnū celorū p̄dicat: vt precurſor dn̄i h̄ honoret priuilegio. Vñ et Petrus rauēnas dicit q poſt peccatū Ade et illius diluuij vaſtitatē ſolēnē electa eſt iuſtorū infinita pluralitas cū q̄b⁹ de facie ad faciē locutus fuiſſe dinoſcit. Et enumeratis p̄cipuis patriarchis patrib⁹ et prophetis veteris teſtamenti ſubinfert: qꝛ ab eis nulla mētio facta fuit de regni celeſt3 ꝑpetua māſione nec in his olb⁹ memoria regni: nec nolat nec audit: nihilq3 de celeſtis regni glīa ꝓphetat. Et ſubdit. Quid plura
E Regni celorū promiſſio prima per Joānē bapt. A principio mūdi vſq3 ad ioānē vniuerſitatis hūane electionē recollige: nec in ſermōe vel opere illius regni celeſtis poteris reperire dulcedinē. Ueni ergo ad ioānem et audi vocē exultationis: vocem letitie: miſericordie v̄bū: ſermonē glorie: gratie largitatem qd̄ celauerat deus: tacuerat angelus latuerat patriarchas prophete neſcierant. Penitentiā inquit agite: appropinq̄bit em̄ regnū celorū. Uerbū penitentie dulce et glorioſum v̄bū regni celorū letū et aduocandū: illi ſoli p̄mo cōueniens q̄ prim⁹ noui teſtamēti poſuit fundamenta et addit. A dieb⁹ ade vſq3 ad ioānē organū noſtrū v̄ſum eſt in vocem flētiū: qꝛ vbi peccatorū frequētia: nec penitētie locus duplex erat deplorādi materia. Joannes natus oſtendit medicamen vulneri: peccato penitentiam: veniā iniquitati. Hec eſt p̄ma vox quā clamans in deſerto ꝓpoſuit: et vox turturis audita eſt in terra noſtra: et tūc imiſit in os noſtrū nouum carmē deo noſtro: et reſonat in ore noſtro gratiarū actio: et vox laudis. Superexaltatur miſericordia: peccatoribus parcitur: regnat pietas: iuſticia diſſimulat et miſerēdi nō ferienſdi querit occaſionē miſericors et miſerator dn̄s. hec Pe. Et vt oſtendat idoneitas ioannis ad teſtificandū de xp̄o et ſanctitate vite deſcribit euangeliſta vitā ioannis.
F Veſtit⁹ ioānis baptiſte. Hiero. Chriſ. Primo ab aſperitate veſtis qꝛ vtebat veſte aſpera: ſcilic3 cilicio ſeu tunica de duris camelorum pilis. In quo monemur: vt ad refrenationē carnis aſperis vtamur. Unde Hiero. De pilis inquit habebat veſtimentū non de lana. Aliud auſteritatis indiciū ē: aliud luxurie mollioris. vñ et Chriſo. Seruis aūt dei nō conuenit habere veſtimentū ad ſpeciem viſionis vel ad carnis delectamētū: ſed t̄m ad nuditatis tegmentū. (Habebat em̄ ioānes veſtē nō mollē neq3 delicatā: ſed ciliciā grauē et aſperā et cōterentē corp⁹ potius q̄ fouentem vt de virtute ale eius ipſe habitus corporis loqueret.
Cōtinētia Joannis. Scd̄o a continentia cōſtringente carnis laſciuiam: qꝛ habebat (zonā pelliceam) aſperam .i. corrigiam: de ſiccis et crudis aīalū pellibus factā (circa lūbos) in quib⁹ eſt ſedes luxurie ad carnē et luxuriā mortificandā: qꝛ carnē ſuā crucifixit cū vitijs et cōcupiſcētijs: q coꝝ ē proprium q̄ ſunt ieſu xp̄i.
Chriſ. Vñ Chriſo. Cōſuetudo em̄ erat apud iudeos vt zonis laneis vterētur: iō iſte quaſi durius aliq̄d facere volens zona pelliccea cingebat.
Zona ioānis. Chriſ. Joā. i. Quid tūica et zona ioannis allegorice ſignificēt ptʒ p Chriſo. q̄ ſic ait. Erat ioānes: ſ3 hoc eſt lex in ioāne veſtit⁹ pilis cameli. Nō poterat habere tunicā de agno de q̄ dr̄. Ecce agnus dei: ecce q̄ tollit peccata mundi: et zonā pelliceā hēbat in lūbis: qꝛ iudei h̄ ſolū putant peccatū eſſe

qđ ope peccãt. Certũ dñs nr̃ Jeſus xp̃s in
apoc.j. Apoca. ioãnis qui videtur inter ſepté can-
delabꝛa habebat zonã auream nõ in lũbis
ſꝫ in pectoꝛe. Lex in lũbis cingit: certũ xp̃s
hoc eſt euãgeliũ ꝛ monachoꝝ virtus nõ ſo
lũ in libidine: ſꝫ ꝛ in mẽte cõmẽdat. Hic nec
cogitare qđ ẽ expedit ibi q̃ foꝛnicatus fuerit
Mar.j. tenetur in crimine. Tertio ab abſtinentia et
ſobrie- victus parſimonia (locuſtas em̃) i. herbas
tas ioã ſic appellatas (ꝛ mel ſiluestre edebat) qui ci
nis. lo- bus pauperum eſt in terra illa. Ubi ſciendũ
cuſte. q̃ locuſte plura ſignificant de quibus iſte ṽ
ſus extat. Radices herbas ꝛ aues dic eſſe lo
cuſtas. Sunt em̃ pua alalia ꝑ modũ ſaltus
volitãtia q̃ repiunt in deſerto iudee: ꝛ frixa
cũ oleo ſunt cibꝰ pauperũ: ſꝫ nõ videtur q̃
ioãnes locuſtaꝝ carnes mãducauit qui pa
ne ẽt veſci renuit: ꝛ q̃ frixuris vſus ſit q̃ ni-
hil coctũ accepit: ꝛ iõ magis videtur pꝛoba-
bile de aliis intelligi debere. Unde in parti
bus illis quandã herbã languſte. i. locuſtã
Mel. nominãt que dicitur illa eſſe quam beatus
Rabanꝰ ioãnes edebat. Mel autẽ ſiluestre ex apibꝰ
in truncis arboꝝ reperitur. vel ſm̃ Raba.
Sunt folia arboꝝ alba ꝛ tenera: q̃ manibꝰ
contrita ſapoꝛẽ habẽt quaſi mellis. Jnueni
tur ẽt ibidẽ mel ex calamellis: que calamel
le ſunt calami pleni melle. i. de ſucco dulciſ-
ſimo. vocant ẽt alio nõie canamelles: quod
nomẽ ex cãna ꝛ melle cõponit eo q̃ cannis
ſiue arũdinibꝰ hmõi calami ſunt ſimiles.
Jn hoc itaqꝫ beatꝰ ioãnes apte demonſtrat
q̃ ꝓ nihilo mũdũ iſtũ oẽſqꝫ eiꝰ blãditias du
ceret q̃ tã viliſſimo idumẽto ciboqꝫ tenui et
impato vtebat. Sola em̃ huiꝰ vite neceſſa-
Jmita- ria q̃rebat q̃ ſic viuere diſpoſuerat. Huiꝰ exẽ
toꝛes plũ illi ſequunt q̃ dicũt habẽtes victũ ꝛ ve-
ioãnis ſtitum his cõtẽti ſumus. Propterea em̃ qꝛ
bapti. pniaꝫ p̃dicabat q̃lr penitẽtes viuere debeãt
io. pnia vt bonus magiſter eis in ſeipſo exemplũ ꝛ
& regulam dabat. Erat em̃ terra cubile antra
pꝛedica domus: pilꝰ veſtis: pellis zona: aqua potus
toꝛ euã locuſta cibꝰ. Et ſic nõ ſolũ mundum et blan
gelij et ditias eiꝰ cõtẽnere: ſꝫ etiã totius gñis hũa-
eius of ni pctã deflere ſe oſtẽdit ꝛ exẽplũ vtile poſte
ficium. ris dereliquit. Totũ ergo qđ erat in ioãne
penitẽtiã p̃dicabat ꝛ nomẽ qꝛ dei grã: locus
qꝛ deſertũ: ꝛ habitꝰ qꝛ cilicium: ꝛ cibus quia
locuſtaꝝ: ꝛ ſermo qꝛ pnie ṽbũ: ꝛ operatio qꝛ
baptiſma aſſuefaciens ad bonũ. Jn ioanne
deſcribitur euãgelij p̃dicatoꝛ ꝛ ꝑmo q̃tum
ad doctrinã dꝫ em̃ exẽplo ioãnis p̃dicare pe
nitẽtiã ꝛ ea que recedere faciũt a peccatis:
Luce.j. ꝛ ea q̃ faciũt accedere ad cõſecutionẽ regni
Hiere.j celeſtis. Scđo q̃tũ ad cõtinentiaꝫ: qꝛ zona
dicit eſſe cinct lũbos vt p̃dicatoꝛ cõtinentiã
habeat. Uñ dñs hieremiã mittens pꝛedica-
re ait. accinge lũbos tuos. Tertio q̃tum ad
vitã. ꝛ hoc dupliciter. ſ. q̃tũ ad veſtitum et
victum in quibus etiã a ioãne accipiat exẽ-
plũ. Qui ergo penitentiã ꝛ aſpera iniungit
vel pꝛedicat ꝛ coꝛripit habitũ pñie pꝛetẽ-
dat: aſpera veſte tegat: ꝛ parce reficiat: vt in
eo vilitas veſtis ꝛ cibi laudet: quoꝝ vſus
in diuite arguit. Auſteritas em̃ vite requiri
tur in euãgelij pꝛedicatoꝛe. ideo dicit aplꝯs.
Caſtigo coꝛpus meũ ꝛ in ſeruitutem redi-
go: ne foꝛte cũ aliis pꝛedicauerim ipſe repꝛo j. coꝛ. ix.
bus efficiar. vñ Hiero. Ueſtis quippe ꝛ cibꝰ
ꝛ potus totã auſterã vitã pꝛedicantiũ oſten Hiero.
debat. vbi ꝛ Chꝛiſ. Talẽ eſſe opoꝛtebat pꝛe- Chꝛiſ.
curſoꝛẽ dñi ꝓphetã ꝛ apoſtolũ xp̃i qui totũ
ſe celeſti deo cõtẽptis rebꝰ mũdi pꝛeſtaret. mat. xj
Unde nõ immerito a dño etiã angelus nũ- ꝛ mar. j.
cupatur: qꝛ in hoc mũdo poſitus mundum io. bap.
ipſum angelica vita calcabat. Si autẽ ille laudes
q̃ purus ita erat ꝛ celo claríoꝛ: ꝛ ꝓphetꝭ cel
ſioꝛ: ꝛ quo nullus hoĩm maioꝛ fuit quiqꝫ tã
ta apud deũ familiaritate gaudebat ita ſe-
ipſum ad omnẽ patientiã durabat laboꝛũ
flu xa delitiarũ cũ diuitiis deſpiciẽs atqꝫ ad
omnẽ ſe vite rigoꝛẽ coartãs quã nos habe-
bimus excuſationẽ q̃ poſt tot xp̃i beneficia
poſtqꝫ tanta ꝛ infinita onera peccatoꝝ neqꝫ
minimã particulã illius caſtigationis imi-
tamur: ſed comeſſationibꝰ ꝛ ebꝛietatibꝰ de-
diti ac peregrino odoꝛe flagrãtes: vel potiꝰ
fetentes: ac vndiqꝫ noſmetipſos relaxãtes ꝛ
mollificãtes in pꝛedã diaboli pꝛeparamur ꝛ
ei captabiles nos facimus. hec Chꝛi. Tunc Chꝛiſ.
audita ioannis fama (exibat ad eũ oĩs hie-
roſolyma) q̃tum ad habitantes in ciuitate
illa (ꝛ omnis iudea) q̃tum ad circũiacentes
in ea (ꝛ omnis regio circa ioꝛdanem) q̃tum
ad duas tribus ꝛ dimidiam: omnis inq̃. i.
multi de omnibus vt ſit hyperbolica. i. mul
tum expꝛeſſiua locutio ꝛ ponitur ibi conti- M
nens pꝛo contento. (Et baptizabãtur ab ĩo bap. io.
in ioꝛdane baptiſmo ſuo confitentes pecca- p̃nũcia
ta ſua: ꝛ ſe aptantes baptiſmo chꝛiſti ſuſci- tiuꝰ xp̃i.
piendo. Baptiſmus enim Joannis ad hoc
erat oꝛdinatus quaſi quedam pꝛeparatio ꝛ
pꝛefiguratio baptiſmi ipſius xp̃i de pꝛimo
venturi. ꝛ ideo ioannes nõ ſolũ pꝛedicabat
ſed etiam baptizabat: quia ſicut ſua pꝛedi-
catione nunciabat chꝛiſtum de ꝓmo ven-
turũ ſic ſuo baptiſmo aſſuefaciebat hoies
ad libentius ſuſcipiendum xp̃i baptiſmum.
Unde baptiſmus ioannis erat quedã pꝛo-
teſtatio credẽdi in xp̃m vẽturũ ꝛ faciẽdi ope
ra penitẽtie vt deuotius acciperent ipſum. act. xix
Et hoc eſt qđ in actibus dꝛ q̃ ioãnes bapti-
zauit baptiſmo pnie pplm̃ dicẽs in eũ q̃ vẽ-
turus eſſet poſt ipſum: vt crederẽt. hoc eſt
in ieſum: ꝛ nõ dꝛ hic confitẽtes peccata ſua
delẽda. ſ. ꝑ xp̃m venturũ: qꝛ nõ poterat hoc
facere ioannes: ſed denunciabat hoc ꝑ chꝛi-
ſtũ fiendũ. (Uidens autem multos phari- ex luce
ſeoꝝum ꝛ ſaduceoꝛum) non confitentes pec- ꝛ Mat.
cata ſua (venientes) cum turbis (ad baptiſ- iij.

mũ) nõ ex vera religiõe: ſꝫ populi timore ac
ficte et inſidioſe dixit eis. (Genimina) ſeu ꝓ
genies viperarũ) .i. venenati et venenatorũ
filij (quis oſtẽdit vobis) non penitentibus
(fugere a ventura ira) ⁊ euadere ſeueritatẽ
futuri iudicij. q. d. nullus niſi a malitia ve-
ſtra recedatis ⁊ pnĩam faciatis. Licet enim
falſitas veſtra lateat in cõſpectu populi nõ
tamen latere poterit in iudicio dei: qꝛ tunc
erũt manifeſta abſcondita cordis veſtri.
Sic eos arguebat vt a malis ſuis reſipiſcẽ
tes per iuſtã pnĩam futuri iudicij penaꝫ eua
Grego. derẽt. nã ſm Grego. Uẽtura ira eſt extrema
dei vindicta: quã tunc fugere peccator non
vꝫ q̃ nũc ad lamẽta pnĩe nõ recurrit. Phari
Phariſei. ſei dicuntur a phares qđ eſt diuiſio quaſi
ab alijs diuiſi vel ſe diuidẽtes. ſ. iudeorũ ſa
cerdotes q̃ i habitu ⁊ in victu ⁊ i geſtu erãt
quodãmodo diſtincti ab alijs in ſignũ ma-
Saducei. ioris religionis. Saducei dicũtur a ſadoch
quaſi iuſti vel ſe iuſtificantes: q̃ quinq libros
moyſi recipiũt ꝓphetias reſpuunt: reſurre-
ctionẽ ⁊ angelos eſſe nõ credũt. Hos quoq
q̃ inter iudeos maiores eſſe videbantur: vi
dẽs ioãnes ad ſuũ venire baptiſmum eos
increpat: cõſidẽter vitia eorũ arguẽs: vtroſ-
q genimina ⁊ ꝓgenies viperarũ vocabat
qꝛ venenũ hypocriſis ⁊ erroris a ſuis trahe-
runt ꝓgenitorib⁹: ⁊ qꝛ malorũ acta imitan-
tes eis inuident eos pſequunt̃: ⁊ ita venena
ti filij de venenatis parẽtib⁹ ſunt nati. nam
Remi. ſm Remi. cõſuetudo ſcripturarũ ẽ ab imita
tiõe operũ noĩa ipõere. ſic ⁊ iſti ab imitatiõe
viparũ ꝓgenies vipaꝝ dicuntur. Cũ igitur
pnĩa ⁊ correctione maxime indigerẽt incre-
pant̃. qꝛ nõ pri⁹ venena deponũt: vt ſic ad ba
Lano. ptiſmũ veniãt: vñ ſubiũgit. (Facite ergo). i. i
pñti ⁊ cito (dignos fruct⁹ pnĩe). i. peniten-
tiã dignam ⁊ fructuoſam per cõtritionẽ. per
cõfeſſionẽ ꝑ ſatiſfactionẽ: vt fugiat iram vẽ
turã: qꝛ hec eſt ſola via euadẽdi illam. Ubi
Chriſ. de pnĩa ho. xxvij. Chri. Nõ eñ ſatis eſt penitẽtib⁹ peccata di
mittere: ſed opus eſt eius facere fructus ſꝫ
illud. Declina a malo ⁊ fac bonũ. Sicut nõ
ſufficit ad ſanationem ſagittam euellere: ſꝫ
3 oportet vlceri medicamentũ apponere. Nõ
Fruct⁹ pnĩe. autẽ dicit fructũ ſed fructus copiam deſi-
gnãs. hec Chriſo. Fruct⁹ vero dicit nõ qua
Grego. leſcunq: ſꝫ dignos penitẽtie. i. ſm exigentiã
culpe: vt ſm Grego. Quanto quis grauius
peccauit: tanto ampli⁹ ꝓ q̃litate culpe peni
teat: ⁊ tãto maiora querat bonorum opera
lucra ꝑ pnĩam q̃to grauiora ſibi intulit dã-
na per culpã: vnde in Apocalip. Quantum
apoca. xviij. ſe glorificauit et in delitijs fuit tantum illi
date tormẽtũ ⁊ luctũ. vbi Petrus cãtor pari
pet. cãtor pariſienſis. ſieñ. Sed q̃d faciẽdũ irretito a plurib⁹ faci-
noꝛib⁹ cõfitẽti tñ ⁊ penitẽti qualitercũq no
lẽti aũt ſubire op⁹ ⁊ fructũ pnĩe dignũ cul-
pe. Ergo ne a ſe repelleret charitatem ꝑ im
poſitionẽ grauioris penitentie reſpues ea
per tediũ modicã ei iniungere penitentiã.
Melius enim eſt: vt in purgatorio ſuppleat̃
q minus hic agitur q̃ quis in inferno eter
naliter puniatur. Aut enim de⁹ aut homo
punit. Sed quid ſi confeſſor mihi nõ iniun-
git fructum dignũ penitentie: ſcilicet ꝓ q̃ti
tate culpe? Ego ſupplebo: qꝛ ſm quantitatẽ
⁊ qualitatẽ culpe metiri dꝫ quantitas pene
qđ fit ex diſcretione que neceſſaria eſt peni-
tẽti ſicut ⁊ cõfeſſori. Hec Petrus. Sed qꝛ iu
dei de generis nobilitate ⁊ ſanctitate glori-
ficantes: ſcꝫ quia de abraã deſcenderunt ex
promiſſione facta abrae: ſine operibus ſalu
tem conſequi preſumebant. ideo ſubiũgit.
(Et nolite dicere) verbo vel mẽte (intra vos
per falſam). ſ. eſtimationem (patrem habe-
mus abraam) de eius iuſtitia confidendo: ⁊
ex hoc vos iuſtos reputando credẽtes vos
ſaluari ſine operibus penitentie: qꝛ ſine fru
ctu penitẽtie nullus ſanctus poterit pecca
tores ſaluare. Sic autẽ videt̃ de plurib⁹ chri- R
ſtianis: qui deuotionẽ ſpecialẽ ad aliquem Gloriatio ⁊ cõfidẽtia inanis.
ſanctorũ habẽtes ꝑ eorũ merita ſaluari cre
dũt ſine operibus bonis. Hec eſt eñ gloria-
tio quorundã religioſorũ qui gloriant̃ de bo Chriſ. de natalibus.
nitate ⁊ ſanctitate fundatorũ ⁊ patrũ ſuorũ
quib⁹ dici põt ſi filij abrae eſtis opa abrae
facite. Hec etiã eſt ſtulta gloriatio quorun-
dã miſerorũ q̃ vane gloriantur de ſtatu ſuo-
rũ nataliũ. vbi Chriſo. Quid eñ prodeſt ei
quẽ ſordidãt mores generatio clara? aut q̃d
nocet illi generatio vilis quẽ mores ador-
nãt? Nã ⁊ aurũ de terra naſcit̃: ⁊ nõ eſt ter-
ra aurũ quidẽ eligit̃ ⁊ terra cõtẽnitur. Me-
lius eſt eñ de vili genere clarum fieri q̃ de
claro genere cõtẽptibilẽ naſci. Melius eſt
alicui vt in eo glorient̃ parẽtes qꝛ talẽ filiuꝫ
habẽt q̃ vt ipſe in parẽtibus glorient̃. Sic et
vos nolite gloriari dicẽtes: qꝛ patrem habe-
mus abraã: ſꝫ magis erubeſcite: qꝛ filij eſtis
eius ⁊ ſanctitatis ei⁹ nõ eſtis heredes. De
adulterio eñ nat⁹ vr̃ q̃ nõ aſſimilat patrẽ ⁊
q̃ ſanctitati ſui generis nõ rñdent amittũt
generis dignitatẽ. hec Chri. Et ideo non de
ꝓpagatione carnali: ſed de imitatione ſpiri
tuali eſt confidendũ: nec in carne ſed in fide
eſt gloriandum. non eñ qui ſemen Abrae
oẽs eius filij ſunt: ſed qui fidẽ eius imitan-
tur. Nam ſanctitas nõ venit per ꝓpagatio-
nẽ nature: ſed ꝑ gratiã virtutis diuine. Iu-
dei quidẽ filij abrae erãt ſm carnẽ: ſꝫ nõ ſm
fidei imitationẽ. ⁊ qꝛ fidẽ abrae de chriſto re
ſpuerũt: ideo nomẽ filiationis abrae perdi-
derunt. Ecõtrario gentiles quia fidem xp̃i
deuote ad predicationẽ apoſtolorum rece-
perunt: ideo filij abrae facti ſunt. Et hoc eſt
qđ ſubdit ioannes. (Dico enim vobis quia
põt de lapidibus iſtis). i. de gentilibus per
hos lapides ſignatis (ſuſcitare filios abrae)

ſide et imitatione.i.imitatores fidei abrae.
Qui em̄ fidē atqꝫ opera Abrae fuerit ſecu-
L
tus ille Abrae meret dici filius. Poteſt etiā
Lapi- deus de lapidibꝰ filios Abrae ſuſcitare.i.
des a de duris ꝛ peccatoribus deuotos facere qꝺ
Joāne vtinā in me dignetur oſtendere. ¶ Dicitur
mōſtra autem qꝺ Joannes digito ad literam de-
ti. monſtrauit et oſtendit eis.xii. lapides illos
quos Joſue per.xii. duces tribuū iſrael de
medio ꝛ fundo iordanis in aridā tranſpor-
tari p̄cepit qui etiā totidē in eodē aluco ex
terra reponi fecit: ꝑ primos ariditatē ꝛ exer-
citationē figurās iudeorū: ꝑ ſecūdos fidem
Pſal. gentiū ꝑ baptiſmū: vel per primos emerſio-
cxiii. nē gētiū in lucē fidei: ꝑ ſcḋos ſubmerſionē
iudeorū in infidelitatē. Et merito ꝑ lapides
ſignant̄ gētes: vel qꝛ colebāt idola ꝺ lapidi-
bus fctā. vn̄ in pſal. dꝛ Similes illis fiant q̇
faciunt ea. vel qꝛ habebāt corda lapidea id-
eſt ad intellectū dei īſenſibilia. De quibus
filii abrae ſuſcitati ſunt qꝛ dn̄ in abrae ſemi-
ne.i. in chriſto crediderūt eius filii fcti ſunt
Gal.iii. cuiꝰ ſemine ſunt vniti. vn̄ eiſdem gentibus
Paulus dicit. Si autē vos xp̄i: ergo abrae
ſemen eſtis ſm promiſſionem heredes. Fi-
lii ergo abrae de lapidibus ſuſcitati ſunt: qn̄
iudeis per infidelitatem a filiatione abrae
decidentibus gentiles fidem xp̄i recipien-
Raba. tes in locum eorum ſubſtituti ſunt. Sic er-
go ſm Raba. Quia preco veritatis ad di-
gnum penitentie fructum faciendum iu-
deos incitare volebat: eos ad humilitatem
ꝓuocabat ſine qua nullus penitere poteſt.
Et qꝛ doctor veritatis nō ſolum debet confi-
denter arguere: ſed etiam penam predice-
re. ideo quaſi rationē aſſignans cur ad pe-
nitentiam in preſenti ꝛ cito faciendam mo-
nuerit ſubdit dicens. (Jam enim ſecuris).i.
ſeueritas diuine iuſticie (ad radicem arbo-
ris poſita eſt) ad p̄ſcindēdū pctōres obſtina-
tos de p̄ſenti vita ꝛ ad cōburendum eos in
gehenna: vel ſecuris.i. tranſitus vite ſucce-
denti: ad radicem et natiuitatem arboris ꝛ
cuiuſlibet hominis poſita eſt quia ab ipſo
natiuitatis initio incipit homo tendere ad
Augu. caſum. Nam ſm Augu. Nihil aliud eſt vi-
Vite i- uere q̄ꝫ de vita tranſire ꝛ ad mortem tende-
minu- re. Nox enim quaſi vnus carpentator de di-
tio. cta arbore tollit vnum ſcopulū: ꝛ dies ſimi-
liter alium quot enim diebꝰ et noctibꝰ vixit
Eccle. homo: tot minus habet viuere: et ad vltimū
xi. neceſſe hꝫ arbor cadere. Et certe vbicunqꝫ
ceciderit ibi remanebit quia vt dicit Eccl'ſ.
Siue ceciderit lignū ad auſtrum: ſcꝫ para-
M diſi ſiue ad aquilonē ſcꝫ īferni: in quocūqꝫ
De ar- loco ceciderit ibi erit. Naturaliter vero ca-
boris dit arbor ad partem in quam magis incli-
caſu. nant eā rami et fructus: ſic homo cadit vbi
magis inclinat̄ mō ꝑ affectiones ꝛ opa ſeu
Bern. actꝰ. Vn̄ Bernar. Siue ad auſtrum ſiue ad

aquilonē arbor ceciderit ibi erit. Auſtri ca- Arbo-
lor ꝛ lenitas in ſacra ſcriptura bonā ſolent ris exci-
hr̄e ſignificationē: ab aq̇lone ꝟo pandit oē ſio ca-
malū. Porro hoīes ſicut arbores videt ali- ſus.
quis. Exciditur ergo arbor ī morte ꝛ q̇cūqꝫ ce-
ciderit ibi erit: qꝛ ibi iudicabit te deus vbi
te inuenerit. Ibi inq̄ꝫ erit imutabilr̄ et irre- Ex ho.
tractabiliter. Videat quo caſura ſit anteq̄ꝫ xl. et
cadat qꝛ poſtq̄ꝫ ceciderit nō adiiciat: vt re- Amos
ſurgat. Qua pte caſura ſit arbor ſi ſcire vo- v.
lueris ramos eius attēde: vbi maior eſt co-
pia ramoꝝ ꝛ pōderoſior inde caſurā eſſe ne
dubites: ſi tn̄ fuerit tūc exciſa. Rami nr̄i de-
ſideria noſtra ſunt q̇bꝰ ad auſtrū extēdimur
ſi ſpūalia fuerint: ſi carnalia fuerint ad aq̇-
lonē. Que ꝟo p̄ponderāt mediū corpus iu-
dicat. Illa p̄ponderant q̇ ſecū traxerint cor-
pus. hec Bern̄. Et ſubiungit ioannes. (Ois
ergo arbor).i. ois hō gn̄aliter ſine perſona-
rū ſcꝫ acceptione (nō faciēs) hic (fructū bo-
num) ſimplr̄ ſine criminis admixtiōe (exci- N
detur) a cetu fideliū finaliter in morte (et in Omiſ-
ignē) inextinguibilē (mittetur) eternaliter ſio ſola
ſine redemptione que eſt pena cōtra culpā. dānat.
Per hoc ergo patet ꝙ ſola omiſſio damnat.
Exemplum de hoc habetur de ſeruo pigro
ꝛ inde eſt ꝙ in iudicio fiet contra malos de
omiſſionibus tn̄ cōmemoratio. Non ergo
ſufficit homini declinare a malo niſi faciat
etiam bonū. Nihil enim infructuoſum dili-
git deꝰ: nihil in horto ſuo nihil in vinea ſua
nihil in agro ſuo vult eſſe infructuoſum: ſi-
cut nec in paradiſo erat arbor infructuoſa:
qꝺ ex hoc patet: qꝛ primi parētes iubebant̄
comedere ex oī ligno in paradiſo preterq̄ꝫ
de ligno ſciētie boni ꝛ mali. Si aūt ille qui
nō facit fructū bonum in ignē eſt mittēdus
quid erit de illo q̇ malū facit? Arbor iſta eſt
genus humanū ſiue hō q̇ eſt quaſi arbor cō-
uerſa. Quedā ꝟo arbores oīno ſunt aride ꝛ
ſteriles: vt pagani ꝛ increduli. Quedā viri-
des: vt chriſtiani: ꝛ inter has virides quedā
infructuoſe ſunt et nullum fructū faciūt: vt
otioſi: accidioſi: quedam faciunt fructū ſed
inutilē ꝛ nō bonū ſeu meritoriū: vt hypocri- Arbor
te: quidā faciūt fructū non tantū inutilem: hō eſt
ſed malū ꝛ venenoſum: vt heretici q̇ predi- aut ge-
cando fructū pariunt: ſed mortiferum: ꝛ he nus hu-
oēs incendio apte ſunt ꝛ dānabiles: quedā manū.
vero bonū fructū faciunt: vt boni catholici
obedientes ꝟbo dei. Radices arboris ſunt
cogitationes q̇bus plātati vel ſurſum celo
ſuſtollunt̄: vel ad ima inferni mittunt̄. Vel
radices ſunt volūtas bona et mala ex qua
ſicut ex radice ꝓdeūt tanq̄ꝫ fructꝰ bona vel
mala verba et opera: que voluntatis ſunt
teſtimonia. Igitur (vt dicit Ambro.) Faciat
fructum q̇ poteſt gratie q̇ debet pnīe adeſt
dn̄s q̇ fructū req̇rat. fecundos viuificet ſte-
riles reprehendat, Turbe vero cōminationē

gehēne ꝑ opſb⁹ malis ⁊ omiſſione bonoꝝ
audiētes territi interrogabāt dicētes. (Er=
go) ne excidamur et in ignē mittamur (q̇d
faciemus) et opabimur. Quaſi dicerēt vitā
noſtrā corrigere parati ſumus. Et (reſpon=
dēs dicebat) turbis (qui hꝫ duas tunicas)
id eſt veſtimentū ſupfluū(det) qđ ſuperabū
dat (non habenti et qui habet eſcas ſuper=
fluas ſimiliter faciat.) ❡ Et ita itelligendū
eſt de aliis rebus quibuſcūq; que ſupfluūt
O cōſiderata cōueniēti neceſſitate ſtat⁹ pſo=
elecmo ne.vñ Baſili⁹. Hinc autem docemur:q; ex
ſyne fa omni eo qđ affluit ſupra ꝓpriū vict⁹ neceſſi=
ciēde p̄ tatē tenemur erogare illi qui nō habet ꝓ=
ceptū. pter deū qui quecūq; poſſidemus largitus
Baſili⁹ eſt.vñ ⁊ Grego. Quia eīn in lege ſcriptū eſt.
Grego. Diliges ꝓximū tuū ſicut teipſum:min⁹ ꝓ=
Math. ximū amare cōuincit̄ q̇ non cū eo in neceſſi
xxij. tate illi⁹ etiā ea q̄ ſibi ſunt neceſſaria parti=
Luc.x. tur. Ubi ſciendū ꝙ duas tunicas habere eſt
Mar. vltra neceſſitatē aliq̇d ſuperfluū habere nō
xij. habēs aūt pōt intelligi exiſtens in neceſſi=
tate extrema vel citra neceſſitatē que aliter
abſq; periculo pōt ꝓbabiliter tranſire:tunc
dicēdū ꝙ habēs ſic ſupflua ꝙ vltra neceſſi=
tatē ſui ⁊ ſuoꝝ quoꝝ cura et nex⁹ maior ex
charitate ſibi incūbit ea habet et abſq; il=
lis pōt tranſire ex p̄cepto:tenetur nō habēti
exiſtēti in extrema neceſſitate dare:aliter ſi=
bi ſuū aufert:et vitā cum in tali neceſſitate
ſit ſupflua illi ſint tanꝙ debita ſua quātuꝫ
ad ipſi⁹ neceſſitatē ꝑtinet. Si ꝟo nō habēs
ſit circa extremā neceſſitatē tūc dare nō ca=
dit ſub p̄cepto:ſed ſub cōſilio:hic probatur
Grego. homo ⁊ apparet ī paruo q̇d facturus eſſet
in magno.vnde Grego.Qui tranquillitatis
tpe nō dat pro deo tunicā ſuā quō in perſe=
cutione daturus erit animā ſuā? Uirtus er
go charitatis vt inuicta ſit in perturbatiōe
nutriatur per miſericordiā in tranquillita=
te quatenus omnipotenti dño primū diſcat
ſua impendere poſtmodum ſe.vnde et Au=
Augu. guſt.Charitas vt perficiatur naſcitur:cum
fuerit nata nutritur:cum fuerit nutrita:ro=
boratur:cum fuerit roborata:perficit̄ cum
ad perfectionem venerit quid dicit̄. Mihi
Phi.j. viuere chriſtus eſt ⁊ mori lucrum. Optabā
diſſolui et eſſe cum chriſto. Incipit iſta cha=
ritas fratres vt de ſuis ſupfluis tribuant
egenti in anguſtiis aliquibus cōſtituto hāc
ita ceptam ſi verbo dei ⁊ ſpe future vite nu
trieris perueniens ad illā perfectionē:vt pa
ratus ſis aīam tuā ponere pro fratrib⁹tuis.
P hec Aug. Nō ergo pigeat diuites ſubueni=
Paupe re paupib⁹:q; ꝑ diuitū vtilitate pauperes
res ad deus fecit:vt per hoc qđ eoꝝ miſerent̄ ipſi
vtilita= miam cōſequent̄.vñ Chriſ. Ne putes q; ꝓ=
tē diui= pter vtilitatem pauperū deus diuites fecit
nam. q̄s ⁊ ſine diuitib⁹poterat ſuſtētare:ſꝫ ꝓpter
Chriſ. vtilitatē diuitū paupes fecit q; ſi fructuoſi ⁊
ſteriles erāt futuri niſi paupes ſcti fuiſſēt.
hec Chriſ.❡ Joānes itaq; turbis et rudib⁹ Luc.xj.
nondum difficilia.ſ.vigilias:ieiunia:et hu= Beda.
iuſmodi īponit:ſed opa mie ad dignos fru= Ordo
ctus pnie iniūgit:ſup q̄b⁹ dñs in iudicio di= p̄di=
ſceptabit ⁊ de q̄b⁹ alibi dt.Date eleemoſy= candi.
nā et oīa mūda vobis.vñ Beda. Ordo p̄di= Peni=
cādi aptiſſim⁹ eſt vt poſt pniam eleemoſy= tens iu=
na.i.op⁹ mie ſuggerere. Ille eīn iuſte a deo ſte.
penitēs vt ſui miſereat̄ impetrat qui ꝓximi
indigentis q̄tū valet ipſe miſereri non tar=
dat.Ac qui auertit aurē ſuā ne audiat pau
perē:oīo eius erit exccrabilis. Uñ ⁊ Joan=
nes bap.cū turbis ſuaderet ne merito ſue
ſterilitatis in ignē mitterent̄ : dignos pnie
fruct⁹ eē faciēdos mox cōſiliū ſalutis q̄rēti=
b⁹ adiūxit:atq; ait(q̇ hꝫ duas tūicas det nō
hñti ⁊ q̇ hꝫ eſcas ſilr̄ faciat.)Inter h̄ aūt vt
ait Grego.ſciēdū eſt q̄tū mie opa valeāt cū Grego.
ad fruct⁹dignos pnie ipa pre ceteris p̄cipiū
tur.Et bñ mēt.onē facit de tunica et eſca:q;
tunica q̄ iteri⁹ et de neceſſitate tegimur pl⁹
ꝙ palliū ē neceſſaria:⁊ adhuc magꝫ neceſſa
ria eſt eſca.Ad fruct⁹ ḡ dignos pnie ꝑtinet Fruct⁹
vt nō exteriora ⁊ minus neceſſaria:ſed etiā pnie.
ipſa valde neceſſaria cū ꝓximis diuidam⁹
vt eſcā qua viuim⁹ et tunicā qua veſtimur.
Hinc habetur argumētū qđ ſi hñs duas tu=
nicas p̄cipit̄ vnā dare non hñti:ḡ multo for
tius q̇ hꝫ duo bñficia tenet̄ vnum dimittere
non habēti:⁊ maxime iō q; duobus nequit
ſeruire altarib⁹.Et ſi hñs eſcas ſuperfluas
iubetur dare non hñti:ergo qui hꝫ duo fer=
cula qđ preter neceſſitatē eſt:vel ad minus
eque liberare tenetur de duobus erogare
egenti.Per tunicas pñt virtutes q̄ ſunt aīe Q
veſtes intelligi quas hñs debet applicare Publi=
ad bonū proximi.Et ꝑ eſcā poſſunt intelli= cani.
gi ſacre ſcripture que ſunt ſpūales eſce q̄s
hñs debet ꝓximū ſpūalr̄ inde paſcere.(Ue=
nerunt ergo et publicani (ſic dicti q; de ne=
gotiis ad publicum pertinentibus ſe intro
mittunt:vt qui publica vectigalia thelonea
pedagia ⁊ tributa colligunt ſiue qui hoꝝ et
reddituū fiſci:vel rerū publicaꝝ ꝯductores
ſunt:necnō ⁊ hi q̇ ſeculi hui⁹ lucra ꝑ nego=
cia ſcꝫ per mercatura firmas et huiuſmodi
q̄runt.Poſt minores peccatores venerunt
ēt maiores (vt baptizarentur) ab eo.(Et di=
xerunt ad illū.Magiſter quid faciem⁹)vt.ſ.
vitam eternā habeamus. (At ille dixit.Ni=
hil amplius)ſcilicet in tributis et vectiga=
libus ab aliquo exigatis (ꝙ quod conſtitu=
tū eſt vobis ſcꝫ a legib⁹ et conſuetudinibus
approbatis.Hoc autem dixit:quia collecto=
res taliū ſolent eſſe proni ad plus colligen=
dum ꝙ eis ſit permiſſum vel mandatum:vt
quod amplius fuerit eis remaneat.Nō pri⁹
monet eos de eleemoſynarum largitione
ſꝫ vt caueāt a rapina rei aliene in q̄ innuit

ſinuit ꝙ prius declinādū eſt a malo ⁊ poſtea faciendū bonū: ⁊ ſic primo reſtituēda eſt res aliena ꝙ̄ ſit faciēda eleemoſyna. vñ Beda. Publicanos ab agenda fraude coercet: vt dū primo ſe ab alienoꝝ tēperarēt appetitu tādē ad ꝓpria cū proximis cōicanda ꝑtingerēt. Per publicanos poſſunt intelligi officiales dñoꝝ ⁊ ꝑpoſiti qui nō debent a ꝑplo exigere niſi qđ cōſtitutū eſt ſcḋm ordinē iuſticie. (Interrogauerunt autē ⁊ milites. Quid faciemus et nos). ſ. vt ſalui ſimus. (Et ait illis neminē cōcutiatis). ſ. ſub pretextu officij veſtri: paupes q̄ ſe defendere nō poſſunt opprimendo vel corporaliter affligendo vel idebite terrendo (neq3 calūniā faciatis) falſum crimē diuitib⁹ ⁊ potētib⁹ imponēdo et eos i cām trahēdo ⁊ ſic pecuniā ⁊ bona eoꝝ que ꝑ aliā viā a talib⁹ rapere et hr̄e nō poteſtis extorquēdo (⁊ cōtenti eſtote ſtipēdijs veſtris) q̄ ꝓ defenſione patrie et reipublice habetis ꝑter hec etiā ſine oppreſſione ⁊ falſi criminis impoſitiōe a nullo tallias exactiones munerū vel ſeruitioꝝ exigēdo. Ad ꝑdicta aūt inducebat beat⁹ Joannes milites: q2 ad ꝯria proni eſſe ſolēt requirētes iſi diādo predā ab eis quib⁹ militādo prodeſſe debet. Vñ Petrus bleſen. Hodie militaris diſciplina prorſus euanuit. Olim ſe milites iuramenti vinculo obligabāt ꝙ ſtarent ꝓ reipublice ſtatu ꝙ in acie nō fugerēt ⁊ ꝙ vite ꝓprie vtilitatē cōem ꝑhaberēt. Sed et hodie enſes ſuos recipiūt de altari vt profitear ſe filios eccleſie atq3 ad honorē ſacerdotū ad tuitionē pauperū ad vindictā malefactorū et ad patrie liberationē et gladiū accepiſſe. Porro in ꝯtrariū res verſa eſt. Nā ex q̄ hodie militari cingulo decorant ſtatī inſurgūt in xp̄os dñi: deſeuiūt i patrimoniū crucifixi: ſpoliant et predant ſubiectos ſibi pauperes: ⁊ miſerabiliter atq3 imiſericorditer affligūt miſeros: vt in doloribus alienis illicitos appetitus et extraordinarias impleant volūtates. hec Pe. Olim quippe rectores ⁊ gubernatores terrarū a milite vſq3 ad regem ⁊ imperatorē vtilitati reipublice magis ꝙ̄ priuate intēdebāt paupes ſe tueri nō valētes defendebāt. S3 ꝓch dolor hodie de republica ⁊ paupib⁹ parū curant terras ⁊ res alienas iuadūt ⁊ occupāt: vt alijs excluſis domū ſuā ditent ⁊ augeāt paupes miſerabiliter affligi ꝑmittūt (⁊ qđ plus eſt) ēt ipſimet imiſericorditer eos affligunt. Et iō timēdū eſt eis ne in poſterū a terra viuētiū alienent et a regno celoꝝ) qđ pauperū eſt) excludant. vt ēt dicit Aug. Quilibet q3 rectores q̄libet clerici ſi amplius ꝙ̄ decretū eſt eis q̄runt tāꝙ̄ calūniatores ⁊ cōcuſſores ioānis ſnīa ꝯdēnant: milites eñ xp̄i ſum⁹. Per milites ēt pn̄t ꝑdicatores intelligi q̄s armat aplūs di. Accipite armaturam dei et gladiū ſpūs qđ eſt verbū dei. Iſtis d3. neminem cōcutiatis nimis aſpere ꝑdicādo: ⁊ ſic ad deſperationē inducēdo neq3 calūniā faciatis ꝑdicationē ſubtrahendo: reputantes eos indignos exhortatiōis verbo: et cōtenti eſtote ſtipēdijs vr̄is q̄ ſunt reddit⁹ aſſignati ꝑdicatorib⁹. i. poſſeſſiōes habētib⁹ ⁊ eleemoſynā date medicātib⁹. O ꝙ̄ felices turbe mercatores ſeu publicani et milites eſſent ſi hanc doctrinā ioānis obſeruarēt. Sed q̄s eſt q̄ de duabus tunicis: imo de multis vnā det nō habēti? Quis ē q̄ ſine fraude mercationes faciat ⁊ qui aliena bona ſibi cōmiſſa nō inuadit? Quis ē ex maiorib⁹ q̄ minorib⁹ calūniā nō faciat q̄ ſeruos nō concutiat ⁊ q̄ ſtipēdijs ſuis cōtent⁹ exiſtat? Quis eſt officialiū qui vltra ſuū nō accipiat? Certe talis rarus inuenit. ¶ Et nota ꝙ Joānes ſcḋm audientiū diſpoſitionē effundebat ſermonē: vt dū minora pficerēt tandē ad maiora pertingerēt. vñ Chriſo. Volebat autē ioannes qn̄ publicanis ⁊ militib⁹ loquebat ad aliā maiorē perfectionē eos traducere: ſed q2 nondū erāt ad illā idonei minora referat ne ſi potiora ꝓferret: neq3 illis intēderent: ⁊ his ēt priuarent. hec Chriſo. Maiora aūt q̄ turbis ꝑceperat etiā ad publicanos ⁊ milites ac cōiter ad oēs pertinet. vñ Ambr. Singulis q3 gn̄ibus hoim ꝯueniēs tribuit ſanct⁹ baptiſta rn̄ſum vnū oib⁹ ita. Publicanis ne vltra preſcriptū exigāt: militibus ne calūniā faciētes ꝑdā reqrāt. Sed hec ⁊ alia officioꝝ ꝑcepta ſinguloꝝ mia cōis eſt vſus: iō cōe ꝑceptū oībus officijs: oib⁹ etatib⁹ neceſſariū: ⁊ ab oib⁹ deferendū eſt. Non publicanus: nō miles excipit: non agricola vel vrbanus diues et pauper: oēs in cōi admonent: vt cōferāt nō habēti. Mia eñ plenitudo virtutū eſt: ⁊ iō ab oībus eſt ꝓpoſita ꝑfecte forma virtutis ne veſtimētis alimētiſq3 ſuis parcant. Miſericordie tn̄ ipſi⁹ pro poſſibilitate conditionis humane menſura ſeruatur: vt non ſibi vnuſquiſq3 totum eripiat: ſed qđ habet cum pauperibus partiatur. hec Ambro.

Beda. — Militaris diſciplina Pe. bl. — Augu. — Predicatores. — Ephe. vi. — Chriſo. — Ambr. de miſericordia a ioanne precepta. — Miſericordie laus.

¶ Oratio.

Beatiſſime ioannes baptiſta precurſor xp̄i et virgo ſctiſſime qui pn̄iam pctōribus verbo ꝑdicaſti et eā nihilomin⁹ exēplo demonſtraſti. ſ. auſterā in victu et veſtitu vitam ducēdo ⁊ te a mūdi illecebris elongando obſecro te obtine pro me tuis ſacris ꝑcibus: vt donet mihi dñs cōgruentē abſtinentiā cibi ⁊ potus cogitationis locutionis atq3 opis: cuſtodiat me ab oī pollutiōe mētis ⁊ corporis: concedatq3 mihi ꝙ̄diu in hac vita tpali ſubſiſto ſegregari a vitijs: ac militare ſibi ⁊ ita dignos fruct⁹ penitētie facere vt valeā oim pctōꝝ meorū veniā cōſequi et ad vitam eternam peruenire. Amen.

Ꝯ De eo ꝙ Joãnes nõ ꝑ ſeipm ſed a deo miſſus venit ad publicum. Correſpondet euág. Fuit homo miſſus a deo cui nomen erat ioannes. Capitu.xviij.

A Joã.j. Luc.ij.

Quod autē Joannes officiū baptiſmi nõ ꝓpria autoritate vſurpauerit ſed ad teſtificãdū xp̃i maieſtatē miſſus teſtat̄ ioãnes euãgeliſta di. (Fuit hõ miſſus a deo cui nomē erat Joannes.) Qꝛ eñ Lucas dixerat: factū eſt verbū dñi ſup Joãnē zacharie filiū i deſerto: quid hoc ſignificet ioannes hic declarat cū dicit. (Fuit hõ).i.viuēs vita hoīs ſm dictamē recte rõnis (miſſus a deo).ſ.de deſerto ad baptizandū ꝛ teſtimoniū phibēdū de xp̃o. Ubi obediētie virt⁹ in ioãne cõmēdat̄: nõ eñ a ſemetipſo.i.a ſua p̄ſumptione venit ſed a deo miſſus (cui nomē erat ioannes) ꝛ cõuenit hoc nomē rei. ioannes eñ dr̄ in quo eſt grã et iõ fuit idoneus ad p̄currēdū añ illū q̄ eſt autor grẽ. (Hic venit i teſtimoniū (ſcꝫ) vt teſtimoniū phiberet de lumine) ſcꝫ xp̃o (vt per illū).i.p eius teſtimoniū (oēs crederēt) in xp̃m. Ꝯ Et nota ꝙ euãgeliſta qͦꝗ hic mutat nomē ꝟbi: nũc eñ appellat lumē: nunc lucē: ꝛ hoc ideo: qꝛ lux dicit claritatem in puritate ſua ſine alterius nature adiūctione. Sed lumē dicit claritatem cū aliq̄ re cõiuncta ſicut claritas aeris. Et qm̄ ioãnes miſſus fuit nõ ē lux ſꝫ lumē. Et qm̄ ioãnes miſſus fuit vt teſtimoniū phiberet de xp̃o in q̄ eſt vnio hũane nature cū ꝟbo: ideo dicit euãgeliſta eū phibere teſtimoniū de lumine. Sꝫ qꝛ iudei eſtimauerunt de ioãne ne forte ille eſſet xp̃s. Jõ eoꝝ falſam opinionē remouet euãgeliſta dicēs. (Non erat ille lux).ſ.vera per eſſentiã ꝛ ex ſe naturalr̄ lucēs et ad illuminãdū alios luce grẽ p ſe ſufficiēs: ſꝫ lux per participationē: et a luce vera illa q̄ lucē inhabitat inacceſſibilē illuminatus vt de ea luce vera ꝛ ſole iuſtitie.ſ.ꝟbo q̄ eſt ſubſtantia p̄ris: luxꝗ in q̄ tenebre nõ ſunt vlle teſtimoniū phiberet. Joãnes q̄dē ꝛ ſcti nõ ſunt lux illumiñas effectiue: ſed lux illuminata a luce prima. Eſt eñ lux illuminans effectiue q̄ eſt lux p eſſentiã: et ſic ſolus de⁹ eſt lux illuminans. Et eſt lux illumiñas diſpoſitiue q̄ eſt lux p participationē: et ſic ſcti ſunt lux q̄ illuminãt ꝟbo ꝛ exēplo. Jpſa autē lux de qua teſtimoniū phibebat erat ab eterno lux vera ſine falſitate ſine vmbra ꝛ ſine participatione: ſꝫ per eſſentiã que illuminat lumine grẽ oēm hoīem venientē in hũc mũdum tenebroſuꝫ ꝛ quēlibet vere illuminandū: qꝛ ſm Aug. null⁹ eſt de oīb⁹ q̄ illuminatur q nõ p hãc lucē illumineť. vel ſm Chriſ. Illuminat oēm hoīem q̃tū in ſe eſt: ꝛ ad eū ptinet. Qꝛ ſi aliq̄ nõ ſunt illuminati hoc iõ eſt: qꝛ ſe ſubtrahũt ab influētia hui⁹ lucis. Si eñ q̄dã mētis ſue oculos claudētes nolunt ſuſcipere lucis hui⁹ radios nõ a lucis natura obtenebratio ē illis: ſꝫ a malicia eorū q̄ huic illuminationi obicē ponũt ꝛ a luce ſe reuertētes volũtarie ſeipſos grẽ dono priuãt. Et iõ inexcuſabilis ē hõ q̄ ſe ad gratiã recipiendã nõ p̄parat. Et quidē verbū ꝛ lux illa.i.ſapia dei p quã fact⁹ eſt mũdus.i. vniuerſitas rerum ꝛ oīs creatura in mũdo erat ab ipſo.ſ.mũdi exordio ſicut cã in effectu ꝛ ars oīpotētis dei p quē oīa facta ſunt in facto: hoc eſt in vniuerſis creaturis lucebat rõne creãdi ꝛ gubernãdi eas: de⁹ eñ eſt p̄ñs vbiꝗ p potētiã: qꝛ ei⁹ virt⁹ ad oīa ſe extendit ſicut rex eſt in toto regno ꝛ p p̄ſentiã qꝛ oīa nuda et apta ſunt oculis ei⁹ ſicut eſt rex in aula ſua: qꝛ oīa q̄ ſunt ibi patent eius aſpectui ꝛ p eſſentiã: qꝛ nõ ſolū dat reb⁹ eſſe ſꝫ reb⁹ creatis iã exiſtēs ꝯſeruat eas i eſſe qd nõ facit niſi p ſeipꝫ vbiꝗ: p eſſentiã p̄ñtialr̄ exiſtentē: ſicut rex eſt in ſuo loco determinato cui corpus ſuū ē ꝓportionatū. (Mũdus) in q̃tū (p ipm fact⁹ ē) ſua bonitate: vt eſſent q̄b⁹ ſuã grãm ipartiret. (Et mũd⁹).i.homo mundū inhabitãs (eū nõ cognouit) ꝛ iõ neceſſariū erat ꝙ ipſe creator p carnē i mũdū veniret vt p ſeipm cognoſceret̄ vel mũd⁹.ſ. mũdani ꝛ mũdi amatores eū non cognouerunt qꝛ mũdane impreſſiões i cordib⁹ taliū ipediũt a cogitatiõe diuinoꝝ. Qui autē dei amici erãt eū etiã añ corpalē p̄ñtiã cognouerũt. Et iõ lꝫ eēt i mũdo ſicut de⁹ vlr̄ eſt i reb⁹ creatis hoc tñ nõ ſufficit: vt cognoſci poſſet a rudib⁹ ꝛ mũdanis. Quapropter vt ad ſenſus ab oīb⁹ videri poſſet carnē iduit: ꝛ ſic p icarnationē ſeu carnis aſſũptionē (in ꝓpria venit).ſ.in mũdū q̄ ſu⁹ ꝓpri⁹ ē ſicut creatura ſua quã ip̄e fecerat p quē facta ſunt oīa: qꝛ in mũdo apparuit p hũanitatē quã fecerat p diuinitatē. Et ſpãliter venit in iudeã q̄ dicebat̄ terra dei ꝛ ad iudeos de q̄b⁹ oriundus fuerat q̄s pre ceteris i pplꝫ peculiarē ſibi elegerat: qꝛ ſemē abrae apprehēdit dum exiuit a p̄re ꝛ venit i mũdū carnē aſſumēs. Jn mũdo erat p deitatē: ſꝫ in mũdū venit p hũanitatē. Uenire q̄ppe vel abire ē hũanitatis: ſꝫ manere deitatis: vñ ſenſus ē: venit. i.viſibiliter apparuit: ꝛ venit nõ propter ſe: ſed ꝓpter nos: ꝛ hoc bñ innuit euangeliſta: qꝛ eñ non cognoſcebat mũdus ſublimitatē diuinitatis apparuit in hũilitate hũanitatis. (Et ſui eū) per fidē et approbationē (nõ receperũt) id eſt homines quos ad imagi‑

Joan. miſſus a deo nõ a ſe baptizauit ꝛc.

Lux. Lumē.

B Lux illuminans omnez hoiem.

Chriſ.

Cõſeruatio rerum.

Mũd⁹ varie acceptus.

Uenire et Abire.

nē ⁊ ſimilitudinē ſuā fecerat: magna ex parte
in eū credere noluerūt:vel(ſui) i. iudei (eū)
per fideꝫ ⁊ charitatē(non receperunt.) Sic
⁊ hodie clerici q̇ reſpectu oim xp̄ianorū ma
Moraliter. gis ꝓprie ſunt ſui:q꞉ de ſorte dei ſunt ꝑ ma
gna parte eū nō recipiūt ſꝫ prauis ſuis mo⸗
rib⁹ magis q̄ laici eū abijciunt. ¶ Morali⸗
ter de⁹ in ꝓpria venit:q꞉ venit in mentes ho
minum qui ſe totos deo dedicauerunt et
ſeipſos abnegātes deo ſe totaliter ꝓpoſue
runt:vt iam nō ſibi:ſed deo viuāt.(Et ſui
eū nō receperūt).i.illi qui ſunt ſuimet que⸗
rentes que ſua ſunt nō q̄ dei:tales em̄ eū nō
recipiūt nec venit i tales mētes.Et ſic volēs
deū in ſe venire opꝫ ꝙ ſit fili⁹ dei ꝟbū enim
cuius propriū eſt qđ eſt fili⁹ nō venit niſi in
ꝓpria.i.i oēs q̇ ſunt filij dei:qui credūt i no⸗
mine ei⁹ cui⁹ nomē ꝓpriū eſt filius. Aliqui
tn̄ de ſuis ⁊ pauci cōparatiue receperūt euꝫ
ꝑ fidē charitate informatam:filiū dei a pře
miſſum:ac verū deū ⁊ hominē credentes in
cōfitentes ſibiqꝫ per charitatē inherentes.
Sed q̇d eis profuit ꝙ eū receperunt? Mul⸗
tum quippe ꝓfuit eis:q꞉ vniuerſaliter quot
quot abſqꝫ diſtinctione ſtatus:aut conditio
nis ſexus aut etatis ⁊ ſine diſcretione perſo
narū receperūt eum per fidem(dedit eis po
teſtatē filios dei fieri)ſcꝫ adoptionis per re⸗
generationē baptiſmi ⁊ gratiam adoptiōis
(his qui credunt in noīe eius).i.in re vel ve
ritate noīs qđ eſt xp̄s deus vngens ⁊ homo
vnctus. Nomē quoqꝫ eius eſt emanuel:id ē
nobiſcum deus.⁊ ideo ille credit in nomine
eius q̇ credit eū deū ⁊ hoīem:⁊ hic eſt fili⁹
Joā. v. dei.vnde Joan. Omnis qui credit qm̄ ipſe ē
D filius dei ex deo natus eſt. ¶ Et notandum
Filios dei fieri ꝙ nō dicit fecit eos filios dei:ſed ait.dedit
eis poteſtatem filios dei fieri.⁊ hoc ſignan⸗
Chry. ter ſm̄ Chry. Primo ad oſtendēdū ꝙ multo
ſtudio opus ſit:vt imaginē filiationis dei i
baptiſmo formatā incontaminatam ſemꝑ
cuſtodiamus. Secundo ad ſignificandum
ꝙ hāc ꝑtātem nullus nobis auferre poterit
niſi noſmetipſi auferamus. Tertio ad oſten
dendū ꝙ hec gratia nō daṫ niſi volentibus⁊
ſtudentibus:ita ꝙ hoc eſt in operatiōe gra⸗
tie et in poteſtate liberi arbitrij. Nam hoc
quidem eſt dei:ſcilicet dare gratiam.illđ au
tem hoīs.ſ.prebere fidē. Poteſtas ergo filios
dei fieri nō datur niſi profitentibus fidem
chriſti ꝑ ſe ſi ſunt adulti vel alijꝫ ſi ſint par
uuli. Per filiū em̄ naturalē ⁊ ꝑ credulitateꝫ
in eū hmōi filiatio acq̇riṫ:non ꝑ carnis pro
pagationē. Ecce quantus fructus aduētus
filij dei:q꞉ ex hoc hō fit fili⁹ dei per adoptio
Ro.viij. nis gratiā qđ ipſe eſt per naturā. Et hic eſt
magnus fructus:q꞉ vt dicit apoſtolus:non
filij ⁊ heredes:heredes quidem dei cohere⸗
des aūt xp̄i. Ubi larga miſericordia dei oſtē
ditur quando qui ſerui nō fuerunt digni ēt
filij dei ſint ⁊ nominenṫ.vnde Aug. Magna
beniuolentia vnius:natus eſt ⁊ noluit ma⸗ Augu.
nere:vnus nō timuit habere coheredes:q꞉
hereditas eius non fit anguſta ſi multi poſ
ſederint. Et ne quis putaret hanc natiuita⸗
tem carnalē eſſe ⁊ nō ſpiritualē ſubiungit
euāgeliſta modū quo aſſequimur iſtā filia⸗ E
tionē di.(Qui non ex ſanguinibus).i.ex ma
teria ſeminū patris ⁊ matris:pluraliter em̄
ſm̄ grecos dicēdo ex ſanguinibus. viri pa⸗
riter ⁊ femine cōmunionē oſtendit:qđ etiā
exponendo ſubdit(neqꝫ ex voluntate).i.cō⸗
cupiſcentia ⁊ delectatione(carnis).i.mulie Caro ꝑ mulie⸗
ris:q꞉ em̄ caro minus fortitudinis habet et re.
ab oſſibus ſuſtētaṫ:ideo ꝑ eā ſex⁹ infirmior
deſignaṫ(neqꝫ ex volūtate).i.ex cōcupiſcen⸗
tia ⁊ delectatione(viri ſꝫ ex deo nati(ſunt)
ꝑ baptiſmi ſacr̄m ⁊ ſpūalē gn̄ationem ⁊ filij
adoptionis facti ſunt q꞉ nō fit ꝑ modū car⸗
nalis gn̄ationis:ſed ſpūalis inq̄ꝫtū hoīes a
deo recipiētes gratiā trahunṫ quodā mō ꝑ
naturā diuinā:q꞉ ꝑ donū gr̄e efficiunṫ con⸗
ſortes diuine nature. Moraliter hic collige Morali
ꝙ nihil hūanū ⁊ ꝑ ꝯn̄s nihil mūdanū neqꝫ ter.
creatū dꝫ ſe gignere in nobis vt nō ex illo ſꝫ
ex ſolo deo nati ſum⁹. Deinde oſtēdit ⁊ ma⸗
nifeſtat modū quo verbū venit in mundū:
q꞉ nō venit locali aduentu ⁊ vbi prius non
erat ſed q꞉ nouo modo ibi eſſe incepit ſicut
rex q̇ pri⁹ eſt in aliqua ciuitate ꝑ ſolā ſui po
tētiā qn̄ venit illuc ꝑſonalr̄ incipit ibi eſſe
nouo modo.ſ.per ſui p̄ſentiā ſic dei filius q̇
erat prius in mūdo per potentiā:p̄ſentiā:et
eſſentiā venit ibi nouo modo ſcꝫ humilian⸗
do ſe ꝑ carnis ⁊ noſtre infirmitatis aſſum⸗
ptionē vt filij adoptiui efficeremur per filiū
naturalē:⁊ hoc eſt qđ dꝛ.(Et verbū caro fa⸗
ctū eſt).i.carni vnitum eſt ſeu carnē aſſum⸗
pſit:hoc eſt hominē aſſumptū in vnā ꝑſonā
ſibi copulauit. Caro em̄ hic dꝛ hō accipien⸗ Caro ꝑ
do ſinecdochice partē ꝓ toto:ac ſi diceret fa hoīe to⸗
ctum eſt caro.i.homo. Factū eſt vtiqꝫ verbū to.
caro:nō ꝙ verbū mutareṫ in carnē:ſꝫ q꞉ car
nē aīa rōnalis animatā ſuſcipiēdo ex diui⸗
nitate ⁊ humanitate vna ꝑſona facta eſt vt
ſint due nature in vna ꝑſona inconfuſibili⸗
ter integre ⁊ indiſtincte vnite:nō vna in aliā
cōuerſa:ſed ambe in vna perſona deus⁊ ho
mo. Natura ergo hūana aſſumpta eſt a ver
bo nō in vnitate nature:ſed in vnitate ſup⸗
poſiti vel perſone:⁊ ideo ſenſus eſt. Uerbū
caro factū eſt:ac ſi diceret:deus homo fact⁹
eſt.vn̄ Aug. Filius hoīs hꝫ animā hꝫ corp⁹.
Filius dei qđ eſt verbum dei habet hominē Augu.
tanq̄ anima corpus ſicut anima habēs cor⸗ Qđ fili⁹
pus non facit duas perſonas ſed vnum ho⸗ dei hꝫ
minem ſic verbum habens hominem non hoīem.
duas perſonas ſed vnum chriſtū. Quid eſt
homo? Anima rationalis habens corpus q̇
eſt Chriſtus? Verbum dei habens homi⸗

ne. hec Aug. Perfectā ergo in ſe naturā ho-
minis dñs demōſtrauit q2 totū hominē ſal-
Chriſ.
uare venit. vñ Chriſ. Nā q2 iādudū propter
pctm̄ hō totus ſentētiā mortis incurrerat ꝛ
in corpore ꝛ in aīa neceſſario dñs vtrunq3
ſuſcepit vt vtrunq3 ſaluaret. hec Chriſ. No-
luit aūt euāgeliſta nolare totū: vt oſtende-
ret ſingularē ꝛ maximā vnionē verbi ad ho
minē q̄ tāta eſt vt nō ſolū verbū ſit hō ꝛ hō
verbū: ſ3 etiā ſeparatis partib9 hoīs. ſ. car-
ne ꝛ aīa verbū eſt vnaqueq3 partiū ꝛ q̄libet
pars eſt verbū. Et l3 aīa ſit nobilior ꝛ ꝑſtan-
tior carne nolat tñ carnē magis ꝙ aīam: q2
vt magis nos certificaret: ideo partē indi-
gniorē expreſſit de qua magis dubium eſſe
poterat qđ verbū ipſam aſſumpſerit. Mora-
liter autē maluit dicere caro ꝙ aīa ad cō-
mēdandū inenarrabilē cōdeſcēſum benigni-
tatis ꝛ humilitatis dei. vñ partē viliorem
nolauit. In quo ſupbiā multorū ꝑcutit qui
req̄ſiti de cognatione ſua rñdent nolando
aliquē tenentē ſtatū dignitatis etiā in linea
remota dicētes ſe eſſe nepotes talis epī pre
poſiti vel decani aut hmōi ꝛ tacēt de paren
tib9 ꝛ alijs q̄ magis ſunt ꝓpinq̄. Exemplū
ad hoc fabuloſum narrat̄ de mulo q̄ req̄ſi-
tus q̄s eſſet pr̄ ei9 rñdit dextrari9 eſſe: eius
auūculus tacēs ꝛ erubeſcēs ꝙ aſinus eſſet
pr̄ eius. (Et) ſic v̄bū (habitauit in nobis). i.
in nr̄a natura inſeparabilr̄ vt ampli9 nul-
laten9 ab ea diſiungeret̄. Nō eſt intelligēdū
ꝙ habitauit i nobis quaſi in vnitate ſuppo-
ſiti in quolibet nr̄m ſicut in xpo: ſ3 intelligē
dum in vnitate nature humane quā cōem
nobiſcū habuit: cū q̄ mãſionē ꝑpetuā inijt.
vel (habitauit in nobis). i. īter nos in mūdo
ſm̄ illud Baruch. In terris viſus eſt ꝛ cum
hoībus cōuerſat9 eſt. Moralr̄ pōt ēt itelligi
de inhabitatione mētali qua de9 mētē iha-
bitat p̄ grām. Et hec v̄bi inhabitatio mēta-
lis bñ ſequit̄ ei9 ihabitationē carnalē: qua
vc3 factū eſt caro ſicut effectus ſequit̄ ſuam
cām. Ex eo eñ ꝙ v̄bū eſt incarnatū ꝓuenit
nobis illud bonū ꝙ idē verbū nos inhabi-
tat mētaliter. (Et vidimus gloriā ei9). i. co-
gnouimus maieſtatē glorioſam diuinitat3:
quaſi. i. vere vnigeniti a pr̄e vni9 ꝛ eiuſdem
cū eo nature. Uidere accipit̄ ꝓ viſione cor-
porali ꝛ ꝓ cognitiōe itelligibili ꝛ vtroq3 mō
vidēdi habuit Joānes ꝛ alij apłi notitiā ver
bi incarnati: q2 cū ipſo fuerūt corporaliter
cōuerſati: ꝛ ſic viderūt ſenſibiliter opa virtu
tis totius nature excedētia: ex quibus viſu
mētis acceperūt ꝛ intellexerunt diuinitatis
eius excellētiā in carne latētē quā ꝓ īfirmi-
tate carnis viſibilis ſuperbi credere nolue-
rūt. Gloriā q̄ppe verbi cognouerūt diſcipuli
in ſapiētia doctrine: ꝛ q2 erat docens ſicut
poteſtatē habēs ꝛ ꝓpria autoritate loquēs:
ſimiliter in miraculorum operatione: et q2

F Caro potiꝰ ꝙ aīa factuz dr̄ verbū.

Moraliter.

Cōtra eos q̄ d̄ parentibus gloriant̄.

Multi parentes.

Baruc. iij.

Moraliter.

Inhabitatio verbi.

G Uidere ꝛ q̄uō viderunt gloriaz Chriſti apłi.

creature obediūt ei ad nutū ſicut dño ꝛ crea
tori: necnō in trãſfiguratione: in paſſione: in
reſurrectione: in aſcēſione: ꝛ in ſpūſſcti miſ-
ſione. Propter qđ dicēs (ꝛ vidim9 gloriā ei9)
ſubdit q̄ſi exponēdo hāc gloriā (quaſi vni-
geniti a pr̄e). i. nō per adoptionē: ſed reuera
vnigeniti per naturā ꝛ naturalr̄ ab eo ꝓce-
dētis ꝛ p̄ cōſequēs eādē naturā numero cū
ipſo habētis. Et attēdeꝙ ly quaſi non ponit̄
hic ad ſignificādū ſimilitudinē filiatiōis di
uine q2 nō eſt hic exp̄ſſiuū ſimilitudinis vel
cōparationis: ſ3 v̄itatis ꝛ exp̄ſſionis: ac ſi di
cat ſm̄ Chri. Uidim9 gloriā qualē decebat ꝛ
cōueniēs eſt hr̄e vnigenitū filiū. Et eſt mod9
loquēdi ſm̄ eūdē: ſicut ſi aliq̄s vidiſſet regē
valde ornatū: ꝛ in multiplici gloria incedē-
tē ꝛ incipiēs de hoc alijs narrare: nec valēs
totū apparatū ꝛ ornat9 claritatē enumera-
re diceret alijs ſic. Quid oportet multa dice
re quaſi rex ibat: ſicut decebat regē. Ita et
hic euāgeliſta cū nō poſſet ſub breui ſermo-
ne oīa q̄ de gloria verbi cognouerat enarra
re: puta q̄mō angeli ipſum glorificauerāt: vt
ſerui: paſtores: magi adducti p̄ ſtellā: demo
nes de corporibus expulſi: mortui ſuſcitati:
infirmi curati et alia iam ſupra memora-
ta. Et breuiter oīs creatura cognouit ꝛ cla-
mauit regē celorū aduenīſſe: imo ꝛ pater de
celis ſpiritusſanctus ſuper ipſum veniens
hec teſtati ſunt. Hec ꝛ infinita alia gloriam
verbi atteſtātia breuiter cōprehēdens ioan-
nes dicit (ꝛ vidimus gloriā eius quaſi vni-
geniti a pr̄e). i. talē qualē decet vnigenitū
dei. Eſt ergo dei filius iuxta diuinitatis ex-
cellentiā vnigenitus a patre. iuxta fraternā
vero ſocietatē primogenit9 in grā. Inde eſt
ꝙ frater nuncupat̄ ꝛ dñs frater: q2 primoge-
nitus dñs: q2 vnigenitus. Cognitio autem
verbi incarnati quā habuerūt apłi ꝛ credē-
tes fuit ꝙtū ad vtrãq3 naturā. ſ. diuinam et
humanā ꝙtū ergo ad diuinā dicit (ꝛ vidim9
gloriā eius quaſi vnigeniti a patre). ſ. ꝙtū
ad humanam. ſubiungit (ꝛ vidimus eū ple-
num gratie). i. cariſmatib9: q2 oīa dona ſan
cti ſpūs abſq3 mēſura recepit (ꝛ veritatis) q2
ꝓmiſſa adimpleuit. ꝛ dicit plenum grē ad
exhauriēda pctā: ꝛ plenū veritatis ad implē
da promiſſa. Et vere plenum: q2 in xpo habi
tat oīs plenitudo diuinitatis corporaliter.
¶ Et notandū ꝙ illud euāgeliū cum ſit al-
tiſſime intelligētie ꝛ contineat profundiſſi-
ma myſteria ꝛ precipue vbi dicit. verbū ca-
ro factū eſt cuius myſterij modum explica-
re ille ſanctiſſim9 ioānes ſe fatet̄ indignum
non dubiū quin verba ſint magne efficacie.
vñ cōſuetudo laudabilis eſt qđ in fine miſ-
ſe iſtud euāgeliū legit̄ de cui9 euāgelij effi-
cacia breuiter recito q̄dā exēpla. ¶ In aq̄ta
nia fuerūt duo demoniaci ambo mēdici et
vidēs vn9 ꝙ alteri plus daret̄ elā vni facere

Quaſi vnigeniti. Chriſ.

Plenū grē ꝛc.

H Euāgeliū de incarnatiōe v̄bi ꝑſtātia.

Demonia per euāge.

Joan. effugata per illud verbum caro factū est.

dote dixit. Si feceris id qd tibi dixero: scilz q illud euangeliū. In principio erat verbū legeris in aure socij mei: me tamen non audiente pro certo fugabit demon ab ipso. Intelligēs aūt sacerdos versutiā demonis alte illud euangeliū legit. Et cū diceret. Uerbum caro factū est: statim demones euolauerunt et ambo liberati sunt. Itē narratur diabolū dixisse cuidā sctō hoī esse quoddam verbū euāgelij valde tremebundū demonibus: quo interrogāte qd esset illud verbum noluit dicere. Uir aūt ille cū produceret in mediū plures autoritates: diabol⁹ rñdit ad singula nō esse illud. Tandē interrogat⁹ an esset illud. Uerbū caro factū est: nō respondit: sed cū clamore disparuit. Item cuidam abbati apparuit diabolus in forma mulieris pulchre alliciens eam ad concubitū: cū soli essent in quodam viridario & aduertēs abbas maliciam diaboli signauit se dicēs. Uerbū caro factū est & habitauit in nobis: et mox demon cū magno strepitu disparuit.

I Genua flectenda sunt dū dicitur. Et ⱱbū caro factū est.

¶ Item legit de quodā monacho q cū audiens legi istud euāgeliū. In principio erat verbū & perueto ad verbū caro factū est: nō genu flecteret nec aliquā reuerētiam faceret diabolus ei alapā dedit dicens. Si legeret verbū demon factū est: nos nunq genu flectere cessarem⁹. Et experimēto ptz q (vidimus eū plenū grē & veritatis) q: de plenitudine eius nos oēs accipim⁹ grām p gratia. q.d. etiā nos oēs duodecim & ois plenitudo fideliū: & q nūc sunt et futuroꝝ de plenitudine ei⁹ accepimus: et ideo plenū fuisse dicere possumus.

Plenitudo multiplex.

Ubi sciendū q multiplex distinguit plenitudo. Una est vniuersitatis siue & innumerositatis & corporeitatis: que gnalr fm diuersas psonas est in eccła cui nullū donū deest. Alia est sufficientie q fuit in stephano & in alijs sctis & est i singłis iustis in vnoquoqz p sua capacitate. Tertia est prerogatiue siue abūdantie q fuit in btā ⱱgine q oēs sctōs excedebat in donis grē. Uñ sicut i sole de⁹ posuit ⱱtutes oim sydeꝝ ita & in maria ⱱtutes oim sctōꝝ. Quare nō sufficit ei hře cū alijs plenitudinē sufficiētie nisi hēat eā cū singulari prerogatiua & in tāta abundātia q possit supefluere et redundare sup pctōres cui⁹ tñ grē autor est xp̄s. Quarta ē plenitudo ɔsummatiōis siue excellētie & supefluētie q fuit in xp̄o & de q dicit hic ioānes. Non solū eñ habuit plenitudinē in alijs reptā: sz etiā in alios redundantē: q: de hac plenitudine donoꝝ quam habuit oēs nos electi tāq hui⁹ capitis mēbra qsi p puos riuulos qsdā supra merita nřa accepim⁹. s. grām p grā. Gratiā recōciliationis & salutis p grā fidei q in eū credimus: grām vite eterne p grā puenīēte & iustificāte: gratiā remuneratiōis p grā meriti: dedit eñ nobis gratiā vt p eā gloriā cōsequamur q ē grā ɔsūmata & breuit qcqd de grā addit grē puenīēti totū est grā p grā. vñ est illud. Quicqd habes meriti puentrix grā donat. Nil de⁹ in nobis pter sua dona coronat. vñ Aug. Quā grām pmo accepimus? Fidē: vocatur eñ grā q: gratis datur hanc ergo accepit gratiā pmā peccator vt ei⁹ peccata dimitterent. Et iterū (gratiā pro gratia) .i. p hac grā in q ex fide viuim⁹ recepturi sum⁹ aliā .i. vitā eternā: vita enim eterna qsi merces est fidei. Sed q: ipa fides grā est vita eterna grā est pro grā. Et q: (vt dictū est) de plenitudine ei⁹ oēs grāꝫ accepim⁹) in fonte autē pleno vas accipere pōt aquā quātū pōt fm suā capacitatē: et si parū accipiat nō est defectus fontis sed vasis. sic in xp̄o q est fons vite plen⁹ nos grām recepim⁹ fm cordiū nřoꝝ capacitatē. Sed videm⁹ q pl⁹ capit vas bassum & latū q vas altū & strictū: sic cor bassum p humilitatē et latū p charitatē pl⁹ recipit & magis est capax grē q cor altū p supbiā & strictū p auaritiā. Uñ ex pte dātis nō est defect⁹ sz ex pte nřa est defect⁹ si nō accipim⁹ p hūilitatē et dilectionē qtū possumus. vñ Isido. Nullo magis dei & hoim grām meremur q si hūiles in sinu charitatis esse studeam⁹. vt autē dicit Aug. Non erat ista gratia in vete. test. q: lex minabat nō opitulabat: iubebat non sanabat lāgnorē ostēdebat medico vēturo cū grā & veritate: & ideo modū acceptionis grē determināns subiūgit. (Q: lex per moysen data est) q est annunciatio salutis (grā) quā dat in virtutib⁹ & donis & sacramētis & qua fit salus hoim (& veritas) ipletionis figurarū & promissionū (per iesum) saluatorē (xp̄m) vnctū spūsancto (facta est) in se & per se sufficiēter. vñ Aug. Mortē eñ tēporalē et eternā occidit mors dñi tui: ipsa est gratia que promissa et non habita erat in lege. Et Chris. Ea eñ que in no. test. pficiēda erant in vete. test. figuris pscripserunt quas christus veniēs adimpleuit: vñ figura data est p moysen ⱱitas p xp̄z facta est. Qualr aūt h grā q ⱱitas facta est ostēdit cū subdit (deū) vt ē (nemo) .i. nulla creatura (vidit vnq) .s. visione cōprehēsionis: quia vt dicit Chris. Nec angeli nec ipsa seraphin essentiā dei viderūt: vel deū nemo .s. mortaliū vidit vnq. vñ Grego. qdiu hic mortaliter viuit videri per quasdā imagines deus potest: sed per ipsam nature sue speciem nō potest vt aīa nřa spirit⁹ afflata p figuras quasdā deū videat: sed ad ipsam vim ei⁹ essentie nō ptingat. Si vero a quibusdā potest in hac corruptibili carne viuentibus eterna claritas dei videri: hoc ab hac sententia non abhorret: quoniā quisquis sapientiam (que deus est) videt: huic vite fundit⁹ moritur: ne iam

Augu: grā vñ dicta. Joā. j. Isido: Augu. Augu: Chris. Chris:

L Deum nemo vidit. Grego:

Augu. eius amoꝛe teneat. Et Augu. Niſi enim ab hac vita quiſq̄ quodāmō moriat nō in illā rapit ꝛ ſubuehit viſionē. Et ſubdit de eo a quo cōpꝛehendit (vnigenit⁹) .ſ. filius (q̄ eſt) et manet (in ſinu) .i. in intimis ſecretis (pa-
Chriſ. tris) eterni. Per qd ſm Chriſ. Signat fami-liaritas ꝛ eternitas eius apud patrem (ipſe enarrauit) fidelibus qd vidit: qꝛ eos de ſe-cretis diuinitatis docuit vt de myſterio tri-nitatis ꝛ de multis aliis q̄ nō fuerūt ita ex-plicite tradita in lege et ꝓphetis ſicut xp̄s explicauit ſicq̄ eos in fide et grā fidei fun-dauit ac viā ſalutis oīb⁹ oſtēdit et in ſe ap-
Beda. paruit. Vn̄ Beda. Homo factus enarrauit qd de trinitatis vnitate ſentiendū qualiter ad eius cōtemplationem properandū qui-bus actibus ſit perueniendum. ¶ Oratio.

Domine ieſu xp̄e fili dei viui q̄ es lux vera q̄ illuminas oēm hoiez venientē in hūc mundū ego mi-ſer q̄ tenebris denſis obfuſcoꝛ te adoꝛo deprecās miam tuam: vt aiam meā illumines: mētē infoꝛmes cogita-tiones diſponas: ſenſus cōponas ſermones ꝛ act⁹ dirigas q̄tenus iniq̄tatis autoꝛ ꝛ tene-braꝛū amatoꝛ nō me ſurripiat nec in me ſi-gnū ſuū recipiat: ſed veriſſime lucis fulgoꝛe ꝑcuſſus procul a me recedat: vt ꝑ clarā ꝛ re-ctā ſemitā ad te lucis autoꝛē tendēs ad tuā gloꝛiam perueniam ſempiternam. Amen.

¶ De eo ꝙ Joānes cōfeſſus eſt ſe nō eſſe chꝛiſtum ſed eius pre-curſoꝛem ꝛ nuncium. Capi.xix.

A Joannes cur putet xp̄s.

Omnib⁹ aūt exiſtimantib⁹ et cogitāti-bus in coꝛde ſuo de Joanne ne foꝛte eſſet xp̄s ꝉ lege promiſſus: tum ꝓpter mi-rabilē eius cōceptū et oꝛtū: tum ꝓpter ſctē vite ei⁹ meritū: tū ꝓpter doctrine ei⁹ pꝛudentiā efficacē tum propter baptiſmi nouitatē: phariſei audita
Joā.j. opinione quā turba habebat de Joāne mo-ti contra eum ꝙ ſibi baptizandi officiū pre-ter oꝛdinē legis ꝛ traditionē eoꝛum aſſum-pſiſſet indebite: ꝛ dubitātes an meſſias eēt (miſerūt ab hieroſolymis) ad ioannem de ſtirpe ſacerdotali exiſtentē (ſacerdotes ꝛ le-uitas in lege ſapiētes) (vt interrogarent eū q̄s eſſet) ꝛ quare baptizaret. Sapiētes tn̄ et ſcribe ſcire poterant eū nō eſſe xp̄m: qꝛ xp̄s
Queſtiones q̄tuoꝛ vtiles. ꝓmiſſus fuit ex tribu iuda ioānes aūt fuit ex tribu leui. Joāni in vtero ſctificato mo-uet qō q̄s ſit. Rōne cui⁹ nota q̄tuoꝛ qōnes cuilibet de ſe mouendas .ſ. qd ſit in natura quid in ꝑſona: qualis in foꝛma: quantus in ſtatura. Prius ergo de his teipſum interro-ga vt videas quid interroganti deo poſſis reſpondere. ¶ Prima ergo queſtio eſt: quid ſis in natura. Ad hoc trina eſt rn̄ſio. Es eīn homo ratione coꝛpoꝛis: terra vt humilieris contra ſuperbiam. Es ratione anime ſpiri-tus: vt ſurſum coneris contra auaritiam. Es ratione homo: id eſt animal rationale: vt rationabiliter conuerſeris contra luxu-riam. Hec ergo querit a te de⁹. (Tu q̄s es) O ſupbe denaturaſti: nō es terra te hūiliās ſed aer te exaltās nō ſpūs q̄rēs ſpūalia ſed caro ſapiens terrena: nō homo rōne vtens: ſed beſtia brutaliter viuens. Secunda que-ſtio eſt quis ſis in perſona: ꝛ hoc queret a te qn̄ pulſaueris ad ianuaꝫ dicens. dn̄e aperi nobis. Et foꝛte rn̄debis: xp̄ianus ſum. Sed vt dicit Ambro. Mendaciū eſt ſe xp̄ianū di-cere ꝛ opa xp̄i non facere vel foꝛte rn̄debis amicus eſt. Sed attende q̄d dicit. Vos ami-ci mei eſtis ſi feceritis q̄ precipio vobis. Si ergo neuter es audies. Amen dico vobis ne-ſcio vos. Tertia q̄ſtio eſt: qualis es: ſcilꝫ in foꝛma moꝛū et actionū interius et exterius vt attendas diligenter q̄ tū proficias vel q̄ tū deficias. Quarta queſtio eſt. q̄tus ſis: ſcꝫ in ſpūali ſtatura q̄ paruus ꝑ hūilitatē: vt ſciat an poſſis ꝑ anguſtā poꝛtā intrare ad vitā: q̄ magnus ꝑ charitatem: vt ſciat q̄tus tibi locus in celo debeat. Interrogatus er-go q̄s eſſet (confeſſus eſt) veritatem (et non negauit) hoc enim eſſet negare ipſum xp̄m qui eſt ipſa veritas. vn̄ ſequitur. (Et confeſ-ſus eſt qꝛ non ſum ego xp̄s.) In quo magis ad mentē ꝛ intentionē querentiū q̄ ad ver-ba et q̄ſtionē reſpondit: ad hoc eīn q̄rebant quis eſſet: vt reſponderet eis ſi eſſet xp̄s an nō. vn̄ licet expꝛeſſe nō quererēt an ipē eſſet xp̄s. hoc tn̄ ſm Chꝛiſ. Intendebant in coꝛ-de: vt ptꝫ ex Joannis reſponſione. Cōfeſſus eſt ſe non eſſe qd non erat: nō negauit ſe eſ-ſe quod erat. Confeſſus eſt ſe nō eſſe xp̄ꝫ qd opinio vulgi publica habebat: et non nega-uit ſe eſſe xp̄i precurſoꝛem ꝙ erat confeſſus eſt ſe non eſſe iudicē non ſe negauit iudicis preconē cōfeſſus eſt ſe nō eſſe eccleſie ſpon-ſum: nō negauit ſe ſponſi amicū. Confeſſus eſt ſe non eſſe verbū: non ſe negauit eſſe vo-cem. Elegit ſolide ſubſiſtere in ſe ne huma-na opinione inaniter raperet ſup ſe. Ma-gis eīn voluit infirmitatē ſuam humiliter recognoſcendo inter mēbra xp̄i numerari: q̄ eius nomē immerito vſurpando ab ipſo chꝛiſti coꝛpe abſcindi. Hic ergo nobis ioā-nis humilitas (qua nihil maius eſt) com-mendatur qui cum tante virtutis eſſet et autoꝛitatis apud iudeos vt eum crederent chꝛiſtum: non eſt tamen eleuatus in ſu-perbiam vſurpans nomen: et honoꝛem alienum: vt enim ait Chꝛiſoſtom⁹. Deus

Prima.
Beda.
Ambro.
Jo.xv.
Math. xxv.
tertia.
Quarta.
Chriſ.
B Cōfeſſio vera ꝛ humilis Joannis.

ti famuli eſt nō ſolū nō rapere gloriam dñi: ſꝫ ꝛ oblatā a multis reſpuere:ſꝫ hāc ioānis humilitatē lucifer non habuit qui gloriam diuinitatis vſurpare ſibi voluit. Hanc etiaꝫ hūilitatē primi parētes nō habuerunt q̄ diuine ſapiētie ſimilitudinē ſibi vſurpare voluerūt. Hāc igiť hūilitatē ille malignus nō habebat qui ſe extollens diuinū ſibi honorē vſurpabat. Et adhuc hodie q̄dā imitanť luciferū vt tyranni:q̄ ſeuiēdo violenter preſūt ꝛ ambitioſi qui ſe extollendo nequiter ſuperioritatem querūt. Quidam imitantur prothoplauſtum vt heretici ꝛ homines mūdane ſapientie qui volunt plus ſapere q̄ oportet ſapere. Quidā vero prefigurāt antichriſtum:vt hypocrite ſimulantes ſanctitatem ac mendaces ꝛ doloſi negantes veritatem. Igitur quia iudei eſtimabāt ioannē eē xp̄m in lege ꝓmiſſuꝫ ptꝫ q̄ ſm ſcripturas ſcilicet Nō auferet ſceptrū de iuda. ꝛ hm̄oi dominice incarnatiōis tp̄s adeſſe tūc eis fuit notū Sed mira cecitas iudeorū qui cū crederent ioānē eſſe xp̄m credere nolebāt ipſo ioanne atteſtante xp̄m eſſe ſaluatorē tot ſignis ac ꝟtutibus approbatū. Et q꞉ ſicut a populo iudeorū expectabať xp̄s vēturus ita ꝛ helyas ipſum p̄ceſſurꝰ. ſicut enim aduentꝰ xp̄i fuerat iudeis ꝓmiſſus ita etiā helye aduentꝰ ꝛ iō videntes qui miſſi erant q̄ ioannes nō confitebatur ſe eſſe xp̄m querebant ſi eſſet helyas. Propter duo querebant ſi eſſet helyas:quorū vnū eſt ſimilitudo habitus ꝛ vite auſteritas. aliud ſimilitudo officij precedendo aduentū xp̄i ꝛ r̄ndit ſe nō eſſe helyaꝫ ſicut ioānes fuit angelꝰ nō natura ꝛ perſona:ſed officio ꝛ vita:ſic etiā hic ſe negat heliā eſſe corpore ꝛ ꝑſona:ſꝫ alibi xp̄s dicit eū eſſe helyā officio ꝛ vita. Non fuit ergo helyas in perſona ꝛ corpore:ſed in ſpiritu ꝛ virtute:q꞉ ſcꝫ in ſuis operibꝰ oſtendebat ſimilitudinē helye:ſicut eīm helyas aduentū domini preueniet ſcd̄m: ita ioannes preuenit primū. Ille p̄curſor vēturus eſt iudicis. Iſte precurſor factus eſt ſaluatoris. Et ſicut helyas in deſerto morabať parco cibo vtebať ꝛ duris veſtibꝰ operiebať:ſic ꝛ ioannes ambo in deſerto conuerſati ambo victu parci: ambo veſtitu inculti. Et ſicut helyas magni zeli fuit:ſic et ioannes zelo veritatis mortuus eſt:ambo reges arguebant:ambo regum inſaniā tolerabant. Ille iordanem celū petiturꝰ diuiſit:hic ad lauacrū quo celuꝫ petitur multos cōuertit. ¶ Et quia ioānes negauit ſe eſſe helyam quē ante xp̄i aduentū nouerant eſſe venturū:querebāt ſi ꝓpheta eſſet. ſ. ille de quo moyſes locutꝰ eſt quē etiā fama tunc erat eſſe venturū ante xp̄m erat eīm famoſa opinio tunc tp̄is per anti xp̄m veniret vnus magnꝰ propheta ſingularis pro eo q̄d ſcriptū eſt. prophetam ſuſcitabit deus de fratribus veſtris:ipſum tanq̄ me audietis. q̄d ſm veritatem intelligendū eſt de chriſto:licet iudei intelligerent de propheta alio. ꝛ ideo interrogauerūt eū ſi eſſet ille propheta. Et reſpondens negauit ſe eſſe illum prophetam de quo ſcriptura predicta intelligitur:ſed nō negauit ſe eſſe prophetā abſolute nec prophetam miſſum ante xp̄m. Si eīm fuit plus q̄ ꝓpheta ſequitur q̄d fuit ꝓpheta:q꞉ minus includiť in maiori. ¶ Cum igiť ioannes tam famoſus eſſet : vt poſſet ſi vellet xp̄s putari noluit nō ſolū xp̄s ſꝫ nec helyas nec propheta alius reputari. ꝛ hoc eſt contra eos qui ſe iactant de genere:vita ſcientia ꝛ huiuſmodi. ¶ Deinde cum inſtarēt ꝛ quererēt quis eſſet ꝛ q̄d de ſe diceret ne ad illos qui eos miſerūt abſq̄ reſponſo redirēt reſpondit dans de xp̄o teſtimoniū afferendo ſe eius eſſe precurſorem ꝛ dicit. (Ego vox) non quidē in perſona ꝛ corpore:ſed in officio ꝛ ſimilitudine. vox inq̄ verbi ꝛ xp̄i ꝑ me (clamantis in deſerto dirigite viam dñi ſicut dicit Eſa. propheta). i. ego ſum ille de quo ſcriptura Eſaie dicit q̄ in deſerto iudee clamare debet vt hoīes ad chriſti aduentū in mundū ſe preparent.

Eſa.xl.

D Quare vox ioānis.

Prenuncius xp̄i in deſerto clamabat:quia iudee a gratia dei deſerte ꝛ deſtitute ſeu derelicte ſolatium redemptionis annunciat. Et bene deſignatur ioānes in proprietate vocis q꞉ erat annunciator verbi diuini. i. xp̄i qui ſm diuinitatem eſt verbum patris ſicut vox humana eſt expreſſiua verbi mētalis. vox ergo vocať ioānes:q꞉ verbū vocať xp̄s ſicut eīm p̄cedit vox verbū:ita ioannes precedit xp̄m. Nam ſtatim vt ex ore loquētis ſonus in qualeſcunq̄ ꝓcedit vox eſt. verbū aūt nondū eſt:ꝛ omne verbū aliq̄d ſignificat. Et ſicut vox manifeſtat verbū ſic ioannes xp̄m:q꞉ propterea venit vt eū in iſrael manifeſtaret. Itē vox propinquior eſt verbo q̄ ſonus:q꞉ primo audiť ſonus:deinde percipiť q̄d vox eſt:ꝛ deinde verbū q̄d dicit ꝑ vocē ſic ioānes ꝓpinquior eſt xp̄o q̄ alij ꝓphete:quorum ꝓphetia fuit quaſi ſonus reſpectu ioānis:q꞉ illi de remotis:iſte de propinquo, xp̄m indicauit dicēs Ecce agnus dei. Merito ergo ioannes precurſor dñi vocať:q꞉ ꝛ naſcēdo ꝛ baptizando ꝛ predicando ꝛ moriendo ꝛ ipſe ſui nominis appellatione chriſtum precurrebat.

Precurſor dñi Joan. mat.iij. Luce.

¶ Sed quid clamabat alius euangeliſta ſic narrat dicens (parate) id eſt preparate (viā domini). ſ. quo ad mandatorum impletionem (rectas facite ſemitas eius). ſ. quo ad conſiliorū ſuperogationē vt ipſe ad vos venire digneť ꝛ in vobis habitare q̄ niſi ꝑ viā ꝛ ſemitas rectas neſcit icedere vł ad hoīes itrare. vñ i p̄s. Vias tuas dñe demōſtra mihi:ꝛ ſemitas tuas edoce me. primū clamabat ad omnes:ſecundum ad proficientes. Et he ſe-

Pſalm. xxiiij.

ſemite dhi, mitte p quas cito cōpendioſe puenit ad pa
triā melius reficiant in ſolitudine.i.in mū
danorū elōgatione:⁊ olmoda tpaliū abſtra
ctiōe:ne per colles deuios mūdane oblecta
tionis cōtingat oberrare.has autē ſemitas
q̄dā obliquāt:q̄ ſpeciē ſanctitatis pretendē
tes vel habitū religionis geſtātes in obſer
uātijs religionis ⁊ cōſilijs euāgelicis non
recte ambulāt nec ſeipſos in illis rectificāt.
Uel per vias q̄ aptiores ſunt poſſunt intelli
gi actiones per ſemitas que magis occulte
ſunt cordis intētiones.Uñ(parate viā dñi)
per mali deſertionē ⁊ boni operationē(re
ctas facite ſemitas eius).i.intentiones cui
eas facite rectas nō diſtortas:ſcʒ p eternis
nō pro terrenis faciatis.Reformatio imagi
nis in mēte in hoc attēdit q facies mentis
incuruata ad terrā per terrenorū oblecta
tionē erigat ſurſum ⁊ rectificet per celeſtiū
cōſiderationē ⁊ dilectionē.Unde in cāticis.
recti diligūt te.vbi ſm Ber.Recti intelligū
tur q̄ a terrenis ſunt abſtracti ac cōtēplatio
E ne ⁊ dilectione toti ad ſuperna erecti.vnde
dicit q querere ⁊ ſapere q̄ ſunt ſup terram
curuitas aie eſt:meditari ſo ⁊ deſiderare q̄
ſurſum ſunt rectitudo.Cui etiā rectitudini
Canti. ſm eundē Bern.atteſtat ſtatura erecta cor
Bern. poris hūani.Quid eñi indecēti⁹ q̄ curuū re
Rect. cto corpore gerere animū:Peruerſa res eſt
⁊ feda luteū vas qd̄ eſt corp⁹ de terra ocu
los habere ſurſum celos libere reſpicere:ſpi
ritualiter vero celeſtēqʒ creaturā ſuos econ
trario oculos.i.internos ſenſus atqʒ affect⁹
trahere deorſum in terrā.¶Et ſubdit.(Oīs
vallis).i.ppl's gētilis vel q̄cūqʒ hūilis(im
plebit)bonis ſpūalib⁹:ſcʒ gr̄a in pñti:⁊ gl'ia
in futuro ⁊ oīs mōs ⁊ collis).i.iudaic⁹ ppl's
vel q̄cūqʒ ſuperb⁹(humiliabit).i.euacuabi
tur:q̄ gratiā ⁊ gloriā amittet.de⁹ eñi ſuper
bis reſiſtit:humilib⁹ autē dat gratiā.Et qui
ſe exaltat hūiliabit:⁊ q̄ ſe hūiliat exaltabit.
Iac.iiij. Mōs dicit q̄tū ad maiores:⁊ colles q̄tū mi
Lu.xiiij. nores.(Et erūt praua).i.corda malorū p iu
et.xiiij. ſtitiā diſtorta erūt(indirecta).i.p eq̄tatē iu
ſtitie rectificabunt ⁊ ad iuſtitie regulā diri
gent(ad aſpa).i.mētes iracūde ⁊ immites
(in vias planas).i.p infuſionē gr̄e ad man
ſuetudinē cōuertent:⁊ corda cōtra xp̄m in
durata mollificabunt(⁊ videbit)oculo cor
porali in p̄mo aduētu(oīs caro).i.oīs hō tā
gētilis q̄ iudeus(ſalutare dei).i.xp̄m dei fi
liū.Diuidebat eñi tūc cōitas hoim in duas
ptes.ſ.i iudeos ⁊ gētiles:⁊ multi de his oib⁹
hoib⁹ viderūt eū in mūdo inter hoies cōuer
ſantē.Pōt etiā hoc verbū itelligi de viſu ſpi
rituali quo vidēt eū conuerſi ad fidē catho
licā ex oībus gentib⁹ totius mūdi.Uel vi
debit eū in forma hūana oīs hō tā reprobi
q̄ electi in ſecūdo aduentu.ſ.in die iudicij.
¶Et cum miſſi a iudeis audirēt a ioāne q

nō erat aliq̄s triū predictorū quos expecta
bāt tāq̄ perſonas ſolēnes queſierūt ab eo Io.i.
dicētes.(Quid ergo baptizas)nouū ritū in
ducēdo ⁊ officiū alienū vſurpādo(ſi tu non
es xp̄s)qui poteſtate ppria baptizabit.(neqʒ
helyas)q̄ in trāſitu iordanis baptiſmum ſi
gnificabat(neqʒ ppheta)cui⁹ officiū eſt ba
ptizare:vt patet de helyſeo q̄ naamā bapti
zari miſit.Quaſi dicerent.Quare tibi offm̄
baptizandi vſurpas cum vicē perſonarum iiij.Re
quibus ſcriptura baptizare cōcedit non ge gum.v.
ras:ſicut pprio ore confeſſus es.Notandū F
autē q licet ioānes nō eſſet xp̄s:poterat tñ Bapti
baptizare q̄ erat precurſor eius ⁊ ideo de zare po
buit parare viam illius.Item licet nō eſſet terat
helyas perſonaliter:erat tñ virtute.Item ſi ioānes.
nō erat propheta ille ſingularis:erat tamē
plus q̄ propheta communis:⁊ ideo bapti
zare potuit.Et reſpondit eis ioannes teſti
monium de xp̄o iterum perhibēdo:q̄ ſicut
precurrebat predicationem xp̄i ſua predica
tione ⁊ denunciatione:ita baptiſma xp̄i pre
cedebat ſuo baptiſmate:ſicut ⁊ prophete an
tiquitus aliquādo denunciabāt futura nō
ſolū verbis ſed etiā factis.vñ dicit.(Ego ba
ptizo in aqua)in penitētiā nō in ſpiritu in
remiſſionē peccatorū docēs vos penitere nō
potēs vos abſoluere(Ego baptizo in aqua) Bapti
preparatiue corpora tantū lauādo ad ſigni zare in
ficandū illū qui venturus eſt baptizare in aq̄ et in
ſpirituſancto auctoritatiue etiā aīas abluē ſpiritu.
do.q.d.Non debetis imputare audacie qd̄
ego nec mirari ſi ego qui non ſum xp̄s neqʒ
helyas:neqʒ ille ppheta ſingularis baptizo
q̄ baptiſmus me⁹ nō eſt cōpletus ⁊ pfect⁹.
Nam ad cōpletionē ⁊ pfectionem baptiſmi
exigit lotio corporis ⁊ aie:⁊ corp⁹ q̄dem ſm
naturā lauat aqua aīa vero nō niſi ſpiritu.
Uñ ⁊ ego baptizo in aqua tm̄ i penitētiā.i.
in ſignū pnīe purgātis aīas:corpe lauo cor
pus ⁊ inſtitutū baptizādi vſum parans viā
fortiori mō donec veniat q̄ abluit aīas per Ambr.
ſpm̄.vñ Amb.Ego inquit vos aqua bapti
zo.Cito pbauit ſe non eſſe xp̄m q̄ inuiſibili
operet officio.Nā cū ex duab⁹ naturis hō.i.
ex aīa ſubſiſtat ⁊ corpore.viſibile per viſibi
lia.inuiſibile per inuiſibile myſteriū conſe
cratur.aqua eñi corpus abluit:ſpiritu aīe
delicta mūdantur.Et ideo aliud fuit baptiſ G
ma pnīe aliud eſt baptiſma gratie.Iſtud ex
vtroqʒ illud ex vno.Nam cum delicta cōia
ſint mētis ⁊ corporis purificatio quoqʒ de
buit eſſe cōis.Et bene non verbo ſed ope de
clarauit nō eſſe ſe xp̄m opus enim hominis
eſt gerere pnīam delictorū dei mun⁹ eſt gra
tiā implere myſterij.hec Amb.Ioānis ergo Act.xix
baptiſmus vmbra ⁊ figura erat melioris ba Baptiſ
ptiſmi q̄ ſignificatio ⁊ preparatio quedam m⁹ ioā
erat futuri pter qd̄ vt hr̄ i actib⁹ forma ba nis p a
ptiſmi ioānis erat in noīe venturi.Nec pu fuit.

tandũ eſt baptiſmũ ioannis parũ profuiſſe hoibus:qz ꝛ ſi pctã nõ dimittebat oẽs tamẽ q̃ ab illo baptizabant̃ ſub pctĩ vinculo con ſtrictos eſſe ſentiebat. ꝛ ideo redẽptorem et mũdatorẽ qui peccata dimittere poſſet:mox vbi apparuiſſet querere neceſſe habebatur Unde baptizabat in pniam.i.ad hoc vt age rent pniam vt ſicut eos ipſe aqua lauabat exterius:ita ipſi ſe pnia lauarẽt interius:vt mox xp̃o veniẽte parati eſſent ad ei⁹ baptiſ mum ſuſcipiẽdũ:qz quos baptizauit bapti zati ſunt iterũ. Baptiſmus enim ipſi⁹ erat q̃dã ꝓteſtatio credẽdi in xp̃m vẽturũ ꝛ faciẽ da oga pnie vt deuoti⁹ reciperet ip̃m. Uti lis ergo erat baptiſm⁹ ioannis ꝓpter aſſue factionẽ ad xp̃i baptiſmũ:ꝛ ꝓpter vite emẽ dationẽ:qz baptizabantur cõfitentes pecca ta ſua ꝛ ꝓpter xp̃i manifeſtationẽ. Uñ ꝛ ſub ditur) Medi⁹ veſtrũ ſtetit.i.pñs eſt iter vos quẽ p̃dico q̃ eſt mediator dei ꝛ hoim (quem vos neſcitis) nec cognoſcitis:ꝛ ad illum co gnoſcẽdũ ego vos p̃paro baptizãdo i aqua. Jſta verba exponi poſſunt:vno modo ẜm hu manitatẽ xp̃i ẜm quã ad literaz chriſt⁹ fuit in medio iudeorũ:qz inter hoies communi ter eſt cõuerſat⁹ quaſi vn⁹ ex eis ꝛ non co gnouerunt p̃ñtẽ quẽ crediderunt futurum. Alio mõ exponunt̃ de xp̃o ẜm diuinitatem ẜm quam vbiqz p̃ñs eſt et inuiſibilis. Et ẜm hoc medi⁹ eſt oĩb⁹ rebus creatis:ꝛ tamẽ ne mo ſcit eũ:qz nemo cõprehendit. ¶ Hic no ta q xp̃s ſepe legitur locum mediũ ſpãliter eligere:qz mediũ eſt loc⁹ hũilis vñ ipſe ait. Ego autẽ in medio veſtrum ſum ſicut q̃ mi niſtrat. Jtẽ eſt loc⁹ cõitatis qz vniformiter ſe hz ad oẽs:vt centrũ ad circũferentiã. vñ Petr⁹. Jn veritate cõperi:qz nõ eſt ꝑſonarũ acceptor de⁹. Jtẽ mediũ eſt locus vnitatis: qz extrema vniunt̃ in medio. vñ Apoſtolus. Jpſe eſt par nr̃a qui fecit vtraqz vnũ. Jtẽ ẽ loc⁹ ſtabilitatis:qz mediũ mundi eſt firmum. vñ ap̃ſ. Fundamentũ aliud nemo põt ꝛc. Jtẽ loc⁹ ꝓximitatis. qz oĩbus ptib⁹ approxi mat. vñ in actib⁹. Si forte attrectet eũ non longe ſit. Et ſubdit ioannes de chriſto. (Jpſe eſt qui poſt me veniet vel venturus eſt) quẽ ego vt p̃curſor prenũcio (q̃ tñ ante me fact⁹ eſt) Licet iam veniſſet tacendo:tamen dicit eſſe venturũ qz nõdũ venerat ad baptiſmũ nondũ ſe manifeſtauerat p̃dicãdo:ꝛ mira cula faciẽdo ac nr̃e redẽptiẽis miſteriuz cõ plẽdo. Et licet ioãnes p̃ceſſerit xp̃m tp̃e na tiuitatis ꝛ mortis nõ tamẽ reſurrectionis ꝛ aſcenſionis. Uel (q̃ poſt me venturus eſt).i. qui p̃dict⁹ eſt a ꝓphetis:poſt me venturus eſt. Scd̃m Remigium quinqz modis venit Jeſus poſt ioannẽ.ſ.naſcendo:predicando: baptizando:moriendo:ꝛ ad inferos deſcen dendo. Et cum hoc q dicit ante me factus eſt, non poſſit intelligi ẜm deitatem que facta nõ eſt:nec de hũanitate qua xp̃s poſte rior eſt ioanne factus:oportet q intelligat quo ad honorẽ ꝛ dignitatẽ:qz quaſi dñm ſe quitur eũ ioannes ꝛ vadit poſt eum. Añ eñ hoc in loco nõ tp̃is ſed ordinis habet ſignifi cationẽ ꝛ notat dignitatis non natiuitatis prioritatẽ. Ac ſi dicat ẜm Chriſo. Non quia prior veni ad p̃dicãdũ vt maiorẽ illo me eſti metis:poſt me ergo venit tp̃e:qz poſt modũ nat⁹ ante me fact⁹ eſt dignitate:quia tanq̃ clarior ꝛ honorabilior ſeu maior et dignior mihi prepoſitus eſt ꝛ prelatus. Huic ſimile eſt cum de aliquo dicimus:hic olim me mi nor vel mihi par erat:ſed modo ante me fa ctus eſt honore. modo me precedit. mõ mihi prelatus eſt:vel factus eſt ante ſinceritatẽ conſcientie innocẽtia vite fame decore. Pre lationis aũt xp̃i cauſas ioãnes aperit cum ſubiungit. Qui prior me erat. Pro tanto eñ (ante me factus eſt).i. mihi prelatus ꝛ digni tate ante poſit⁹ eſt:qz ꝛ ſi poſterior ſit in tẽ pore eſt tamen prior in eternitate:quia prior me erat nõ ẜm hũanitatẽ quã acceperat in tp̃e:ſed ẜm deitatem in qua eſt ab eterno cũ patre prior me erat. qz ipſe ab eterno ego ex tp̃e. Qm̃ qui poſt me nat⁹ eſt de matre ſine patre omnẽ creaturam ſine vllo initio geni tus eſt ex patre ſine matre. Et fortior me eſt qz ipſe de⁹ fortis ꝛ potẽs:ego autẽ hõ et fra gilis et impotens. Jlle dñs: ego ſeruus. ille imperator:ego miles. vñ Raba. Fortis eſt Joannes q̃ ſp̃m ſctm̃ dign⁹ eſt hr̃e: fortior q̃ eũdẽ poteſt dare. Fortis q̃ regnũ celorũ p̃di cat:fortior qui donat. Fortis qui baptizat in pctõrũ cõfeſſione fortior q̃ in eorum remiſ ſione. Jmmenſitatẽ aũt excellẽtie eius ſub dẽdo manifeſtat. (Cui⁹ nõ ſum dignus) vt ꝓcũbẽs (ſoluã corrigiã calciamẽtorũ eius) q̃d hũile ꝛ vile officium eſt. q.d. Jntantum ẽ me vt ego neqz ſeruire ei:neqz in vltimis mi niſtrorũ ei⁹ vocari dignus ſim. calciamen tuz eñ ſoluere vltimi miniſtri res eſt. Cum xp̃s calciamẽta nõ portauerat patet q hec eſt metaphorica locutio: qz ioannes in hoc dicit ſe nõ eſſe dignum exhibere xp̃o etiam minimũ obſequiũ hoc exprimens ẜm cõem loquẽdi modũ. Cũ eñ aliqs ſuam paruita tẽ ꝛ alteri⁹ excellentiã vult exprimere: ſolet cõiter dici non ſum dignus tangere ſotula res eius:vel aliud hmõi. Nec mirũ ſi ioãnes hoc dicit qz hõ quãtũcũqz magnus deo cõ parat⁹ nihil eſt niſi puluis ꝛ cinis:nec etiã aliqua creatura eſt digna ei ſeruire niſi per gratiã aſſumat̃. Per hoc oñdit etiã ioãnes ipſis phariſeis q officiũ alienũ non vſurpa bat ſz tm̃ ſuũ ꝓpriũ officiũ.ſ.p̃curſoris exer cebat. vel ẜm Grego. allegorice per calcia mentũ humanitas:p pedes deitas:per cor rigiã vnio calciamentorũ.ſ.aĩe ꝛ corpis ad deitatẽ intelligi põt:qz nec ipſe Joãnes nec

Factus xp̃s añ ioãne. Chriſ.

Raba: q fortior eſt ioãne chriſt⁹.

J Calciamenta ſoluere ei⁹ q̃ ea nõ hz.

Grego:

aliqſ alius ſufficiēs eſt vel pōt myſteriū et
modū illius ineffabilis vnionis duarū natu
rarū.ſ.diuine ꝛ humane qua verbū caro fa‑
ctū eſt explicare vel aperire cū hec vnio tā‑
Eſaie. ta eēt ꝙ hominē deū ꝛ deū hominē faceret.
liij. vñ eſa. Generationē ei⁹ qſ enarrabit? Qua‑
Humili‑ ſi diceret null⁹ eſt dign⁹. vbi Greg. Quam̄ re
tas cō pēſandū nobis eſt quō ſancti viri vt humili
tra ela‑ tatis in ſe virtutē cuſtodiāt cū quedā mira‑
tionē i‑ biliter ſciūt illud ante mētis oculos ſtudēt
ducit. reuocare qd neſciūt: vt dū ex pte aliqua infir‑
mitatē ſuā cōſiderāt ex ea pte qua perfecti
ſunt eorū ſe anim⁹ non extollat. Reſtat ergo
vt in oē qd ſcit ſeſe mēs deprimat ne qd vir‑
tus ſciētie cōgregat vēt⁹ elatiōis tollat. Cū
bona fratres agitis ſemp ad memoriā ma‑
la acta reuocate: vt dū caute culpa cōſpicit
nūqꝫ de bono ope animus letet. Supiores
inuicē primos veſtros attēdite. Qꝛ ꝛ quos
agere aliq̄ praua cōſpicitis: q̄ in eis lateant
bona neſcitis. Que licet bona aſſint opera
Lu.iij. nulla ſunt niſi ex humilitate cōdiant. Qui
em̄ ſine humilitate virtutes cōgregat: q̄ſi in
vēto puluerē portat. hec Greg. Deinde Joā
nes ſubiūgit. (Ipſe vos baptizabit) nō ſolū
in aqua: ſed ꝛ (in ſpūſancto ꝛ igne) gratiā ſpi
rituſſancti ꝛ charitatis cōferēdo qd nō pōt
facere niſi de⁹. In baptiſmo em̄ xpi confert
grā ſpūſſancti: ꝛ p ipſum ignis charitatis ſi
R debite ſuſcipiat vel obex nō ponat. Baptiſ‑
Chriſ. mus autē Joānis iſta nō cōferebat: ſed ba‑
de bap. ptiſmū xpi ſignificabat ꝛ ad ipſum diſpone
duplici bat. Unde Chri. Aliud fuit baptiſma Joan
nis aliud dñi. Illud pnie: hoc ſanctificatio‑
nis ꝛ gratie. in quo ꝛ ſpirituſſanctus in vno‑
quoqꝫ credēte ad decoquenda peccata mo‑
do ignis operat vrens delicta purgans ſor‑
Beda. des carnis ꝛ aie. vñ ꝛ Beda. Baptizamur
autē a dño in ſpirituſancto nō ſolū cū in die
Baptiſ baptiſmatis fonte vite in remiſſione pecca‑
mus tri torū abluimur verūetiā quotidie cū per gra
plex. tiā eiuſdē ſpirit⁹ ad agēda q̄ deo placēt ac‑
cēdimur. Eſt ergo baptiſm⁹ fluminis in aq̄:
flaminis in penitētia: ſanguinis in marty‑
rio. Deinde poſt teſtimoniū ioannis de pri‑
mo xpi aduētu addit etiā de extremo autori
tate ꝛ miniſterio iudicij xpm cōmendando
ꝛ populis cōminādo di. (Cuius ventilabrū
in manu eius.) Uentilabrum a ventilādis
Uētila‑ paleis dictū eſt inſtrumentū quo in paleſti
brum. na ſolebat purgari bladū ꝛ eſt factum ſicut
pala qua proijcit granū paleis cōmixtū in
altū ꝛ ventus paleas tollit ꝛ granū in areā
cadit. Joannes ergo metaphorice loquens
per ventilabrū intelligit diſcretionem iuſti
examinis ſeu diuinum iudiciū ꝛ poteſtatē
diſcernēdi bonos a malis ſicut ventilabro
diuidunt grana a paleis ꝛ fructuoſa ab in‑
fructuoſis qd eſt in manu. i. in poteſtate ꝛ ar
bitrio eius qꝛ iudicandi officiū ſibi traditū

eſt a patre: qꝛ omne iudiciū dedit filio. (Et
permūdabit). i. perfecte mundabit (ꝛ pur‑ Joā.v.
gabit) in futuro (aream). i. eccleſiā ſuā a pa‑
leis in qua nunc grana cum paleis. i. boni
cū malis cōmixti ſunt: ſed in iudicio ſepara
bunt ab eis. (Et cōgregabit triticum) modo
pluribus locis diſperſum. ſ. bonos ꝛ iuſtos q̄
ad modū tritici ſunt interius cādidi p mun
ditiā: exterius rubei per patiētiam: graues
moribus: vtiles ſermonibus: multiplicabi‑
les aliorum cōuerſationibus (ꝛ in horreum
ſuū). i. in celeſte habitaculum. (Paleas au
tē). i. malos ꝛ reprobos: leues per ſuperbiā:
pallidos per inuidiā: fragiles per iracūdiā:
aridos p auaritiā: infructuoſos p accidiā:
viles per carnalē concupiſcētiā (comburet
igne) gehēne (inextinguibili) ꝛ pena ſenſibi‑
li. In hac etiā pñti vita dñs eccleſiā purgat
dum ob manifeſta peccata puerſi ꝛ mali de
eccleſia p ſententiā eijciunt vel p mortē de
hac vita abſcindunt: ſed hec purgatio in fi‑
ne perficiet qñ p angelos de regno ſuo oia
ſcādala colligent: vel mō mūdat diſcernēdo
merito nō numero: ſꝫ tūc ꝛ numero ꝛ meri‑
to. (Multa q̄dē ꝛ alia exhortās) ꝛ docēs ioā‑
nes (euāgelizabat) ꝛ annūciabat (populo.)
Ex quo ptꝫ ꝙ nō oia facta ꝛ dicta ioānis ſcri
pta ſunt: ſed pauca reſpectiue ſicut ꝛ de xpo L
dicit Joānis vltimo. ¶ Moraliter ioannes Morali
dat formā viuēdi: pdicādi: ꝛ fructificādi. nā ter.
ei⁹ vita auſtera ꝛ q̄ ad victū durū: ꝛ quo ad Jo. dat
veſtitū aſperū: ꝛ quo ad locū deſertū ei⁹ do‑ triplicē
ctrina vera: ſiue de deo ſiue de ſeipſo ſiue de formā.
primo eius operatio fructuoſa: qꝛ multos
vocādo: baptizādo ꝛ rectificādo. In primo
fuit exemplar religioſorū: in ſcdo doctorum
in tertio prelatorū. Si em̄ talis eſſet predica
tor ois hieroſolyma q̄ ad clauſtrales ꝛ iu‑
dea quo ad clericos ꝛ regio q̄ ad laicos ve‑
nirēt cōfitētes pctā ſua tā venialia ꝙ morta
lia veniret ꝛ ieſus cū eis ad ſanctificandū
eos ꝛ verbo ꝛ remedio ꝛ exēplo. ¶ Ad maio
rē autē expreſſionē pdictorū locus vbi facta
ſunt determinat cōſequēter cū ſubiungit. H
in bethania facta ſunt trās iordanē vbi erat Joan.j.
ioānes baptizās. vt em̄ dicit Chri. nō in do‑ Chriſ.
mo neqꝫ in angulo xpm pdicabat: ſed iorda
nē trāſiēs in media multitudine pñtib⁹ oib⁹ Betha
q̄ ab eo baptizabant. In bethania q̄ domus nia.
obediētie interpretat ioānes baptizare dꝫ:
vt ꝙ ex obediētia dei venerat xpm nūciare
immolandū: p redemptione mūdi oſtēdat ꝛ
intelligāt hoies: qꝛ ſi a peccato originali qd
per inobedientiā primi parētis contigit ab
ſolui deſiderāt ſubmiſſo corpe ꝛ credulo cor
de baptiſmi ſacramētū ſuſcipe ꝛ p obedien‑
tiā fidei oēs ad baptiſmū puenire debēt: et Betha
vt ſignificet ꝙ baptizatis obediētia ꝯuenit. nia du
Eſt autē duplex bethania vna eſt q̄dā villa plex.
intra iordanem ad duo miliaria de hieru‑

ſalem.ſ.in latere montis oliueti vbi laza-
rus fuit ſuſcitat⁹. Alia (de q̄ dictū ē) ſita ſu-
pra iordanē ex altera tñ pte flumis.ſ.in ſor-
te duarū tribuū et dimidie hieruſalē itine-
re diei vni⁹ vbi erat ioānes baptizans.ſ.in
cōfinio gētiū ⁊ iudeorū: vt his ⁊ illis oſtēde-
ret baptiſmus cōis. Et bñ trans iordanē ba
ptizabat q: gentes cōius ꝙ iudei baptiſ-
mū receperunt. Oratio.

Ioannes beatiſſime precurſor xp̄i ꝑco iudicis: amic⁹ ſponſi vox ꝟbi diuini: q̄ ſolatiū nr̄e redēptionis annunciare meruiſti: impetra mihi miſero apud eundē dñm nr̄m ieſum xp̄m tuis ſanctiſſimis ꝑcib⁹: vt purgato a vitijs pectore: ⁊ ornato virtutib⁹ parē ſm ſalubria tua monita viā dñi ⁊ rectas faciā ſemitas ei⁹ q̄ten⁹ in extremo iudicio cū areā eccleſie ſue mūdauerit ⁊ triticū a paleis ſeparauerit: merear inter grana tritici et electos ſuos inueniri et in horreū celeſtis māſionis cum eis reponi. Amen.

¶ De penitētia faciēda. Ca. xx.

Quia ꝟo de penitētia p quā regnū celoꝝ appropinq̄t ⁊ via dñi paraꝛ tactū eſt in ꝑcedētibus nunc ꝯhr de ipſa aliquātulū latius videam⁹. Ad verā itaqꝫ penitētiam quā amor dei et odiū peccati facit añ oia duo requnꝛ.ſ. ꝙ pctōr de pctis ꝑteritis doleat ⁊ nūꝙ iterata vice peccādi firmā voluntatē habeat. Sine his duobus penitētia vera non eſt q: ſine eis nec deus peccata dimittit nec ſacerdos abſoluere a peccatis poteſt. vnde Bern. Vera ſiquidē penitētia eſt ſine intermiſſione temporis de preteritis malis dolere ⁊ ſic plangere commiſſa vt non cōmittat plangēda. Irriſor nāqꝫ eſt ⁊ nō verus penitens qui adhuc agit qd̄ peniteat. Si ergo vis verus penitēs eſſe ceſſa a peccato ⁊ amplius noli peccare. Qm̄ inanis eſt penitentia quā ſequēs coinquinat culpa. vñ ⁊ Grego. Penitentiā quippe agere eſt ⁊ ppetrata mala plāgere ⁊ plangēda nō ppetrare. nā q̄ ſic alia deplorat vt tñ alia cōmittat adhuc penitentiā agere aut ignorat aut diſſimulat. vñ etiā Auguſt. Inanis eſt pnia quā ſequēs coinquinat culpa. Nihil pſunt lamēta ſi replicātur peccata: nihil valet a malis veniam poſcere ⁊ mala denuo iterare. ⁊ iterū. Penitētes penitētes: ſi tñ eſtis penitentes et nō irridētes mutare vitam: recōciliamini. Penitentiā agis genua figis et rides ſubſannas patientiā dei. Si penitēs es penitet te: ſi nō penitet penitens nō es ſi ergo penitet cur facis quod male feciſti: ſi feciſſe penitet noli facere: ſi adhuc facis penitens nō es. De q̄b⁹ aūt penitētia ſit agēda notat idē Aug. di. Tres ſunt actiōes pnie: vna ē q̄ nouū hoiē parturit donec p baptiſmum ſalutarē oim ꝑteritorum fiat ablutio pctōꝝ. Ois eīm q̄ iā ſue volūtatis arbiter cōſtitut⁹ eſt cū accedit ad ſacramēta fidelium niſi cū peniteat vite veteris nouā inchoare nō pōt. Ab hac penitentia cū baptizanꝛ ſoli puuli imunes ſunt: nondū eīm vti pñt libero arbitrio: quib⁹ tñ ad cōſecrationē remiſſionēqꝫ originalis pcti pdeſt eoꝝ fides a q̄bus offerunꝛ: vt q̄ſcūqꝫ maculas delictoꝝ p alios ex q̄b⁹ nati ſunt cōtraxerūt: aliorū et interrogatione et reſponſione purgenꝛ. Ceteroꝝ hoim null⁹ tranſit ad chriſtū: vt incipiat eſſe quod nō erat niſi peniteat eū fuiſſe quod erat. ¶ Altera vero penitentia eſt cuius actio per totā iſtā vitā perpetua ſupplicationis hūilitate ſubeunda eſt. Primo q: nemo vitam eternā deſiderat niſi eū vite huius tpalis peniteat. Quis dubitet in q̄cūqꝫ temporali felicitate ꝟſemur penitere tñ nō debere huius vite vt ad illā incorruptionē tota auiditate curramus. Quis ḡ feſtinat atqꝫ exoptat ad patriam remeare niſi quē peregrinatiōs ſue penitet? qs itaqꝫ ſane mentis nō ingemiſcit cui nō per penitētiā ſic eē diſpliceat? Deinde multa ſunt peccata q̄ ꝙuis ſingula nō letali vulnere ferire ſentianꝛ: tñ ſic̄ oia ꝯgregata q̄ plura ſunt necant: niſi medicamento quotidiane pnie deſeranꝛ. Quiſquis itaqꝫ ſe diligēter attendit ſatis intelligit cū ꝙto periculo peregrineꝛ a dño. Tertia actio eſt pnie que p illis pctis ſubeūda ē q̄ legis decalog⁹ ꝯtinet. In hac ḡ ꝑſentia maiorē in ſe quiſqꝫ ſeueritatem dꝫ exercere: vt a ſeipō iudicat⁹ nō iudiceꝛ a dño. Aſcēdat itaqꝫ hō aduerſū ſe tribūal mētꝫ ſue: ꝯſtituat ſe añ faciē ſuā. Atqꝫ ita ꝯſtituto i cordis iudicio aſſit accuſatrix cogitatio: teſtis cōſciētia: carnifex timor: inde q̄d ſanguis ai ꝯfitētis p lachrymas pfluat. Poſtremo ab ipa mēte talis ſnia proferaꝛ: vt ſe indignū hō iudicet pticipatione corpis et ſanguinis dñi: vt q̄ ſeparari a regno celoꝝ timet p vltimā ſnīaꝫ ſummi iudicis: per eccleſiaſticā diſciplinā a ſacro celeſtis panis ſeparetur. Iudicet ḡ ſeipm hō in iſtis volūtatē dū pt ⁊ mores ꝯuertat in meli⁹: ne cū iā nō potuerit ēt ꝑter voluntatem a dño iudiceꝛ. Sꝫ ſi iā de ſanitate deſperās addis pctā pctis: ſicut ſcriptum eſt. Peccator dū venerit in pfundū maloꝝ ꝯtēnet holi cōtēnere: noli deſpare clama de pfundis et ad dñꝫ. De tali pfūdo niniuite clamauerūt et ppitiationē inuenerūt. Faciliuſqꝫ eſt euacuata cōminatio prophetie ꝙ hūiliatio

B
Penitētia de quibus ſit agēda.
Pnia i baptiſmo.
Penitētia toti⁹ vite.
¶ Pnia p peccatꝫ contra decalogum.
puer. xviij.

D Pnia etiā de paruis pctis ē agēda. Grego.

pnie. Quicqd em̄ feceris q̄cunqz peccaueris adhuc in hac vita es vnde te oīno si sanare nollet auferret. Cur ḡ ignoras: quia patientia dei ad pniam te adducit. hec Aug. Non solū ḡ de magnis sed et de paruis pctis vt dictū est q̄tidiana pnia est agenda: et q̄nuis parua videant nō tñ p̄pter h̄ sunt negligēda: qr vt ait Greg. Nullū pctm̄ adeo paruū qd non crescat neglectū. ⁊ iterum. Pctm̄ qd penitentia nō diluit ipso suo pondere mox ad aliud trahit. vñ dicit Amb. ꝙ minimum pctm̄ sciēter cōmissum graui⁹ est toto mundo. vñ ⁊ Aug. Sed ista leuia que dicim⁹ noli cōtēnere: si ꝯtēnis qn̄ appēdis expauesce qn̄ numeras leuia multa faciunt vnum grande. Multe gutte iplent flumen. Multa grana faciunt massam. hec Aug. nō itaqz leuia sunt cōtēnēda nec p̄pter ḡuia est desperandū

Ambr. Augu. Nota.

C Pnia agēda sine dilatiōe. Augu.

qr vt ait Augu. nullum peccatū criāle est dū displicet nullū veniale dū placet. Agenda est aūt pnia sine dilatiōe ⁊ dum possum⁹ ne subito preoccupati q̄ram⁹ spaciū penitentie ⁊ inuenire nō possumus. vñ Aug. Remedia ꝯuersiōis ad deū nullis sunt cūctatiōibus differēda: ne tēpus correctionis pereat tarditate.

Pnia sera securum non facit.

Qui em̄ penitēti indulgētiā promisit dissimulanti diē crastinū nō spopōdit ⁊ iterū. Si qs aūt posit⁹ est i vltima necessitate egritudinis sue voluerit accipe pniam ⁊ accipit ⁊ mox reconciliat ⁊ hinc vadit: fateor vobis nō illi negamus qd petit: sed nō p̄sumimus qr hinc bene exit. Nō p̄sumo: nō vos fallo nō presumo: fidelis bn̄ viuēs securus hinc exit. Baptizat⁹ ad horā secur⁹ hic exit: agēs pniam ad vltimū et recōciliat⁹ si secur⁹ hinc exit ego nō sum secur⁹. vñ securus sum: secur⁹ sum ⁊ do securitatē. vñ non sum secur⁹ penitētiā dare possum: securitatē dare nō possum: nō dico dānabit sed nec dico liberabitur. Uis te de dubio liberare. Uis qd incertū est euadere? Age penitētiā dū sanus es: si em̄ agis verā penitētiā dū sanus es ⁊ inuenerit te nouissim⁹ dies currētē vt reconciliaris. Si sic agis secur⁹ es: qr egisti pniaz eo tp̄e q̄ et peccare potuisti. Si aūt tūc vis agere pniaz qn̄ iā peccare nō potes pctā te dimiserunt: non tu illa. Due res sunt aut ignoscit aut non ignoscit. Qd horum tibi sit futurū ego nescio. Ergo dimitte incertū ⁊ tene certū. hec Aug. Ideo autē Augu. dubitat de his q̄ penitēt in extremis qr tales potius vident penitere timore pene q̄ amore iusticie: ⁊ iō eorū penitētia vere eē dubia.

Augu. E vite lōge spes decipit.

Nō ḡ tardes vl' dissimules in sanitate penitentiā agere: et cito pcti onus deponere qr vt ait Aug. Stultū ē in illo statu viuere in quo qs non audet mori: et audacior est qui cū vno pctō mortali dormit q̄ q̄ cum septem hostibus pugnat. Sepe quidē p̄mittūt sibi hoīes vitā longā ex eo qd sunt iuuenes vel bone cōplexionis aut fortes nescientes qd superuentura pariat dies nec attēdētes qd raro qs morit morte naturali: sed frequenter ex accidētibus: puta febre: apostemate et hmōi: vel q̄nqz morte improuisa ⁊ casuali: ⁊ tñ credit ꝙ quilibet in statu meliori morit. vnde Hugo de sanc. victo. Sciendū ꝙ nec iustus: nec impi⁹ nec puer: nec senex ante soluūtur a corpe quam sint in illo puncto bonitatis vel malicie vltra q̄ si vnq̄ viuerēt nūq̄ trāsirēt. hec Hugo.

Quisqz in optimo statu moritur. Hugo.

Sed propter vanā longe vite spem multi decipiunt ⁊ pniaz quā expectāt nō ꝯsequunt. vñ Chrisost. Nihil tm̄ decipit hoīes q̄tū vana spes lōgioris vite. ⁊ Aug. Expti sum⁹ multos expirasse expectātes reconciliari. Et posito qd hō certus eēt de vita lōga adhuc tñ penitētia non esset vsqz ad senectutē ⁊ senium prolōganda: qr tunc inualidi sunt homines ad laborē ⁊ vix in his etatibus reperitur quis qui se a peccatis que cōsueuit euellat p penitentiā. Optimū ergo cōsiliū: summa prudentia et maxima prouidētia in hoc cōsistit vt p verā cōtritionē et purā ac integralem confessionē: et p satisfactionē condignā hō sanus ⁊ fortis se disponat cūctaqz noxia eū a salute eterna retrahentia ac impedientia proiiciat: et se iugiter omni tempore sic teneat ac si hodie vel cras vel ad longius in hac septimana discessurus sit de hoc mūdo.

Chrif. Augu.

F pnia sera ii vera: ē fructuosa.

In extremo q̄ppe vite sue pōt hō penitere: qr vsqz tunc pōt peccare: ⁊ ergo vsqz tunc pōt de peccatis per diuinā misericordiā cōsequi veniam qr misericordia dei vincit humanā malitiā. Sed talis penitentia tarda raro est vera ⁊ fructuosa quia in ea non habet distinctiua ⁊ sufficiēs de peccato displicentia: cōtritio enim sufficiens requiritur vt peccatū dimittat: s; vehemens passio et dolor i p[illegible] sensitiua q̄lē habēt cōiter illi i articulo mortis ipedit i penitente vsum rōnis ne bn̄ deliberet de pctis.

G Tēp⁹ pnie nō ptermittenduz.

De pnia ergo iniūcta aut volūtarie assūpta gaude ⁊ deo gratias age q̄ te ad eādē decreuit misericorditer expectare: nō sis ingratus: qr hodiernuz diē habes in quo corrigaris. Heri mal⁹ fuisti: hodie bon⁹ esto. Cōsidera qm̄ multi mō moriunt qb⁹ si vna hora ad agendā penitētiā ꝯcederet q̄ tibi cōcessa ē quō per altaria ⁊ ꝙ festināter currerēt: ⁊ ibi flexis genibus vel certe toto corpe i terrā p̄strato iam diu suspirarēt plorarēt ⁊ orarēt donec plenissimā peccatorū suorū veniā a deo cōsequi mererent. Tu uo cōedēdo: bibēdo: iocando: ridendo ⁊ otiose viuendo tps pdis quod tibi de⁹ idulsit ad req̄rendā gratiā ⁊ ad p̄merēdā gloriā. Cogita et ꝙ anime in inferno cruciantur sine spe venie et misericordie. Si amor dei te tenere ⁊ mulcere nō pōt saltē teneat ⁊ terreat timor iudicii: met⁹ gehēne la

quei mortis ⁊ oīa mala. Sȝ heu multi ho-
die abutētes dei patiētia parū hec attendūt
⁊ tēp⁹ (quo nihil ē p̄cioſi⁹) inutiliter trāſire
ꝑmittētes miſerabiliter amittunt. vñ Ber.
Hodie filij hoīȝ aīe curā negligunt: carnis
curā ꝑficiūt in oī deſiderio. Neq̧ enim pec-
care metūt: ſȝ puniri: nec virtuti cordis ope-
ra datur ſed valitudini corporis: imo etiam
voluptati. De ſchola hypocratis ⁊ epicu-
rij didicerūt hoc tp̄s hoc animabus nō cor-
porib⁹ eſt aſſignatū dies ſalutis vtiq̧ nō vo-
luptatis. ⁊ iterū. Nihil precioſius tp̄e: ſȝ heu
nihil hodie vilius eſtimat̄. Tranſeunt dies
ſalutis ⁊ nemo recogitat. nemo ſibi non re-
ditura momenta periiſſe cauſatur. hec Ber.
Et reuera nihil in hac vita precioſius eſt tē-
pore: q̄ breui hora poſſet q̄s veniā ⁊ gratiā
ac gloriā obtinere ⁊ plus q̄ tot⁹ mund⁹ va-
leat promereri. Nō eſt enim hora tā breuis
in qua nō ſpiritualia lucra ſuo valore incō-
parabiliter oīa terrena excedētia cōparare
poſſet. Attēde etiā: q̄ plus valet hic i patiē-
tia dies vn⁹ q̄ in purgatorio annus. vnde i
Ezech. Diem pro anno dedi tibi. Pena tamē
purgatorij excedit omnem penā tp̄alē hui⁹
vite. dicit enim Augu. q̄ ille ignis purgato-
rij durior eſt q̄ quicq̄d in hoc ſeculo penaꝝ
aut ſentire: aut videre: aut cogitare quis po-
teſt. Igit̄ magis eſt curādū de bona vita q̄
de longa. vñ Sene. q̄ bñ viuas refert nō q̄-
diu. Actu vitā metiamur: nō tp̄e. ¶ Sunt
aūt tres partes penitentie. ſ. cordis cōtritio
oris confeſſio ⁊ operis ſatiſfactio. Precepit
enim ſcriptura ſcindere corda non veſtimē-
ta: ↄfiteri alterutrū peccata ⁊ facere dignos
fructus penitētie. Nā cū oē peccatum com-
mittat̄ corde ope vel ore: iuſtū ē ita curari p
contrariū: vt peccator culpā animo deteſte-
tur: verbo accuſet ⁊ facto peniteat. Iſte tres
partes penitētie ſunt trine diete: quibus ad
terrā ꝓmiſſionis itur: de quibus in Exodo
dr̄. De⁹ hebreorū vocauit nos vt eamus viā
triū dierū in ſolicitudine ⁊ ſacrificemus do-
mino deo nr̄o ne forte accidat nobis peſtis.
i. culpa in preſenti: aut gladius: id eſt pena
in futuro. In hoc triduo queſiuit virgo ma-
ria filiū ſuū ⁊ inuenit eū. In quo felici tri-
duo ſimiliter ⁊ tu ſi q̄ſieris inuenies Jeſuȝ.
i. ſalutē eternā. Hec eſt ſcala cū tribus gra-
dib⁹ quā vidit iacob erectā a terra vſq̧ ad
celū ⁊ dñm innixū ſcale ꝓpter tria. Primuȝ
vt eā fortiter ſuſtineat. Secūdū vt aſcendē-
ti per eam man⁹ (ſi neceſſe fuerit) porrigat.
Tertiū vt aſcendēs cū laborauerit ⁊ fatiga-
tus fuerit in ipſum reſpiciat et totam ſuam
curam in eū iactet. Nō enim ita crudelis ē
q̄ eū cadere permittat. ¶ Prima ergo pars
penitentie eſt cordis contritio. Eſt autem cō-
tritio dolor volūtarie aſſumptus pro pec-ca-
tis cū propoſito ſeu intentione cōfitendi et

ſatiſfaciēdi: q̄ nullus vere cenſet̄ contritus
niſi habeat ꝓpoſitū huiuſmodi. In qua con-
tritione homo ſigillatim oīa peccata ſua añ
tribunal cōſciētie ſue adducat: vt ibi ſeip̄m
accuſans in amaritudine aīe ſue de ſingu-
lis cōteratur ⁊ poſtea confiteat̄. De ſingulis
quippe peccatis mortalibus requirit̄ cōtri- Contritio ſingulorū.
tio ſingularis: diuerſorū eñ morborum di-
uerſe ſunt medicine: ſȝ cōtritio eſt medicina
ſingularis cōtra vnū tm̄ mortale: ergo non
ſufficit vna cōis de oīb⁹ peccatis: ſȝ de quo-
libet mortali tenet̄ homo ſpecialiter conteri
ſi hȝ diſtinctā peccatorū memoriam. ſed ſm
Chri. ſicut in radijs ſolaribus vident̄ atho-
mi minuti in aere qui nequaq̄ extra radios Chriſ.
ſolares apparēt ita mēti radio circūſpectio-
nis ꝓprie illuſtrate apparēt ſeu defect⁹ mi-
nutiſſimi q̄ alijs deſidioſis ac per hoc tene-
broſis mētib⁹ occultant̄. Si vero queritur
quādiu quis de peccatis dolere debeat: dicē-
dum q̄d deus qñ abſoluit hominē a vincu-
lo peccati ſeu a culpa ⁊ pena eterna ligat Contritio ꝑpetua.
eum vinculo perpetue deteſtationis pecca-
ti. Unde vtile eſt q̄ ſacerdos aliquā penitē-
tiā q̄ntūcunq̧ paruam perpetuā iniūgat: vt
homo ꝑ hoc peccatorū ſuorū preteritorū ali-
qñ in cōtritionis ſpiritu rememoretur. Sed
deteſtatio peccati ꝑpetua eſt duplex. Que-
dam in actu ad quā homo nō tenet̄ ſemꝑ ſi
quis tñ faceret perfectionis eſſet nō tñ oīno Contritio ⁊ deteſtatio duplex.
de eſſentia ſicut beatus Petrus legit̄ ſemꝑ
fleuiſſe: ⁊ ſanctus dauid dicebat: peccatum
meū contra me eſt ſemꝑ. Alia eſt in habitu
ad quā hō ſemꝑ tenet̄ etiā poſt ꝑfectā pctī ps. l.
remiſſionē. De hac ſcd̄a dicit Augu. loquēs Augu.
de penitēte. Penitēs oēs fruct⁹ penitentie
ſue ꝑuas habeat nūq̄ ſufficiat: ſemper do-
leat: ⁊ de dolore gaudeat ⁊ nō ſemꝑ doluiſſe
ſe doleat: ſemꝑ ꝓ dño añ quē peccauit eru-
beſcat dolorē cū vita finiat. Et iterū. Aut cō-
tinui dolores cruciabūt penitentē vitā meā
aut eterni cruciat⁹ vexabūt puniēdā aīam
meā. hec Aug. Iſte ergo dolor ceſſare nō dȝ
in penitēte nec finiri in hac vita: ſȝ ſicut hō
in deū q̄ etern⁹ eſt peccauit ita in eterno ſuo R
ſ. q̄diu vixerit dolere dȝ ſȝ multi gemūt pro Nō ↄtritio ꝑpetue.
peccatis: nō q̄ pctā eis diſpliceāt ꝓpter deū
ſed ꝓpter penā. Nonnullos etiā penitet pec-
caſſe pro ſola pctī turpitudine. Fructuoſa ḡ
cōtritio eſt cū q̄s de peccato quo deū offen-
dit dolet ⁊ inde turbat̄ ⁊ gemit q̄ iniquitas
amore iuſtitie ſibi diſplicet. Et quātoti⁹ ali-
quis ſic vere penitet tātotius deus pctm̄ di- Pctā dimittere q̄d ſit.
mittit. Eſt autem deum peccata dimittere
eternam penam pro illo debitam per colla-
tionē preſentis grē relaxare. Sic q̄q̧ actua-
lis pctī per viuificationē mentis eterna pe-
na relaxata relinquit̄ tp̄alis in quā eterna
eſt cōmutata vt q̄d illicita aīe delectatione Gemitus.
ſiue etiam carnali voluptate cōmiſſum eſt

satiſfactionis digne amaritudine purgetur
Gemit⁹ ab hoie:dū lʒ ne diſtrictius a deo puniat in
pnie du futuro:q2 nullū malū pterit impunitū.Eſt
plex. autē duplex pnie gemit⁹:vel dū plāgimus:
L qð male geſſim⁹:vel dū plāgimus:q2 nō egi
Scða mus ꝙ agere debuim⁹.¶ Scða ps pnie eſt
ps ꝯfeſ oris cōfeſſio.Eſt autē cōfeſſio per quā mor-
ſionis. bus latēs ſpe venie apit.Et eſt cōfeſſio du-
cōfeſſio plex:qðā mētalis q̄ fit corā deo ꝛ h̄ ē de iure
duplex. naturali:qðā vocalis q̄ fit hoi:ꝛ hec nō ē de
iure naturali.Igit aū incarnationē xp̄i ſuſ-
ficiebat mētalis ꝯfeſſio facta ſoli deo:q2 de⁹
nōdū erat hō.Sʒ poſtq̄ de⁹ hō fact⁹ eſt req̄
rit ab hoie ꝙ cōfeſſio ſibi tāq̄ homini fiat.ꝛ
q2 ipſe in forma hūana nobiſcū vbiqꝫ p̄ſens
Math. eē nō pōt vicarios ſuos cōſtituit hoies quo-
xviij. rū prim⁹ fuit Petr⁹ ꝛ ceteri apl̄i ac conſe-
quēter ſacerdotes qb⁹ ipſe dixit:q̄cūqꝫ alli-
Confeſ gaueritis ſup terrā ꝛc.Per hoc eīn ꝙ mini-
ſio a q̄ i ſtris ſacramētorū dedit poteſtatē ligandi et
ſtituta. ſoluēdi:inſinuauit cōfeſſionē eis tāq̄ iudici-
bus debere fieri.Sic ergo xp̄s inſtituit con-
Augu. feſſionē tacite ſed apl̄i pmulgauerūt eā ex-
cur hoi preſſe.Ideo ēt cōfeſſio faciēda eſt hoi xp̄i vi-
fiat cō cario:vt p hoc pctā nr̄a celent diabolo.vñ
feſſio. Aug.In oib⁹ ſcripturis diuinis fratres cha-
riſſimi vtiliter ac ſalubriter ammonemur vt
pctā nr̄a debeamus iugiter ac humiliter nō
ſolū deo:ſed etiā ſctis hoibus ꝛ deū timenti-
bus cōfiteri.Nō eīn iō vult de⁹ vt confitea-
mur pctā nr̄a ꝙ ipſe ea ſcire nō poſſit:ſʒ q2
diabol⁹ hoc deſiderat:vt inueniat qð nobis
aū tribunal eterni iudicis obijciat:iō vult vt
magis defendere q̄ accuſare peccata nr̄a
velimus.Cōtrario de⁹ nr̄ q2 pius ꝛ miſeri-
cors eſt:vult vt ea cōfiteamur in hoc ſecu-
M lo vt p illis nō cōfundamur i futuro.Sciēs
Confeſ ergo diabol⁹ ꝟtutē pure cōfeſſiōis toto niſu
impedire conat hoiem ne cōfiteat.Et ſicut
ſio voca ſuggeſſit pri⁹ vt hō caderet ſic poſt caſuʒ im-
lis ne- pedit ne reſurgat:q2 ſcit nos non reſurgere
ceſſaria poſſe ſine cōfeſſione.hec Aug.Peius eſt cōfi-
eſt. teri nolle q̄ legē cōtēnere.Peius eſt dei of-
fenſam ſatiſfactione nolle placare q̄ peccā-
do dei bonitatē offendere:q̄uis eīn in cōtri-
tione dimittat pctm̄:tñ cōfeſſio vocalis ne-
ceſſaria eſt vel in re qñ habet opportunitas
vel in pposito qñ articul⁹ neceſſitatis eā ex-
cludit ꝛ nō cōtēpt⁹ religionis:ꝛ ita neceſſi-
Confeſ tas cōfitēdi poſt cōtritionē nō eſt in tali ca-
ſio ē cō ſu pter neceſſitatē remedij:ſʒ pter obli-
uenien- gationē p̄cepti.Eſt autē cōfeſſio cōuenienter
ter inſti inſtituta vt q̄ i ſua ptāte poſit⁹ a deo diſceſ-
tuta. ſerat ſub alio poſit⁹ cū hūilitate ꝛ deuotiōe
rediret.Ideoqꝫ de⁹ īſtituit ſacerdotē ſui vi-
cariū:ꝛ q̄ſi medicū cui pctōꝝ vulnera dete-
gerent:vt pctōꝛ nō a ſe:ſʒ ab alio maioꝛ hu-
militatʒ eā ſatiſfactiōis medicinā ſuſciperet
Augu. Sunt eīn ſacr̄a quaſi qð i emplaſtra.Igit
Pēitēs vt ait Augu.Ponat ſe oino penitēs in ptāte

iudicis in iudicio ſacerdotʒ nihil ſibi reſer- ſubmit-
uās:ſʒ oia parat⁹ ſic facere eo iubēte p reci- tat ſe ſa
piēda vita aie quecūqꝫ faceret p euitanda cerdoti.
corporis morte.Hoies ēt ad peccādū efficeren-
rent pniores ſi turpitudines ſuas non eſti- Confeſ
marēt reuelandas.Et q2 initiū operū bono- ſio fre-
rū eſt cōfeſſio:operū maloꝝ valde vtile cō- quētan
feſſionē frequētare.Euenit eīn cor puus cō- da.
tritū ꝛ hūiliatū cōfirmari in cōfeſſiōe ꝛ ple- N
rūqꝫ pctōꝛ ſolo timore vel eccl̄ie cōſuetudi-
ne ſacerdoti p̄ntat⁹ p ſacerdotale offm̄ vere
cōpungit ac plenus charitate recedit.Non
nulli etiā nec ex corde redeūt:ſed tñ forma
pnie quā ſuſcipiūt paulatim in eis hūilitatē
cū charitate nutrit.Nec ob pudorē ceſſes a
cōfeſſione:q2 erubeſcentia ꝛ pudoris anxie-
tas ac ꝯfitētis hūilitas maxima ps eſt pnie Chriſ.
vñ Chry.Cōfeſſio pctōꝝ eſt ſignū bone mē- De ꝯfeſ
tis:ꝛ teſtimoniū cōſciētie deū timētis perfe- ſiōis vti
ctus eīn timor ſoluit omnē pudorē.Illic au- litate.
tē turpitudo cōfeſſiōis aſpicit vbi futuri iu-
dicij pena nō credit.Et q2 ipſum erubeſcere
pena eſt grauis iō iubet nos de⁹ nr̄a cōfite-
ri pctā vt verecūdiā patiamur p pena:nā et
h̄ ipm ps diuini iudicij ē.vñ ꝛ Vale.Venia Vale.
dign⁹ eſt q̄ peti excuſationē nō q̄rit.Ubi eīn Augu.
eſt cōfeſſio ibi eſt remiſſio:q2 primū ad ino-
cētiā locū tʒ verecūda cōfeſſio.vñ ēt Augu.
Qm̄ verecūdia magna eſt cōfiteri pctā qui
erubeſcit p xp̄o fit dign⁹ mia.Et quāto plu-
rib⁹ cōfitet qs l ſpe venie turpitudinē crimi-
nis tāto facili⁹ cōſequet grām remiſſionis.
Et iterū.O ſtulte cur erubeſcis hoi dicere ꝙ
nō erubuiſti in cōſpectu dei facere?Remoue
a te pudorē:curre ad ſacerdotē:reuela ſecre-
tū:cōfitere pctm̄:alioquin nihil tibi pderit
cōtritio cordis niſi ſequat oris ꝯfeſſio ſi poſ-
ſis.Et iterū.Confeſſio eſt ſalus animarum
diſſipatrix vitioꝝ reſtauratrix virtutū op-
pugnatrix demonū.Quid plura?Obſtruit
os inferni:portas apit paradiſi.Hec Augu. Grego.
vñ ꝛ Grego.ad cōmēdationē cōfeſſionis ſic
dicit.Mirent q̄ volūt in q̄libet iuſto caſtita-
tis cōtinētiā:mirent integritatē iuſtitie:mi-
rētur viſcera pietatis:ego nō minus ammi-
ror confeſſionē hūillimā pctōꝝ q̄ tot ſubli-
mia geſta virtutū.hec Greg.¶ Utile eſt ēt O
ꝛ valde ſalubre cōfeſſionē ēt eorūdē pctōꝝ Confeſ
frequēter iterare ꝛ plurib⁹ cōfiteri:q2 cōfeſ- ſio corā
ſio iterata licet ad ſalutē non ſit neceſſaria dē iterā
tñ multum eſt proficua:tum q2 neſcit homo da.
an in prima cōfeſſione ſufficiēter contritus
fuerit.tum quia maior hūilitas et erubeſcē-
tia meritū cauſat ꝛ acquirit:tum q2 per quā-
tācūqꝫ cōfeſſionē tollit virtute ſacramenti
aliq̄d de pena ꝛ confert aliqua grā.Q2 eīn
ſacerdos virtute clauium aliq̄d relaxat de
pena debita:poſſet aliqs toties confiteri qð
tandē nihil remaneret de pena.Et licet aliq̄
dicāt ꝙ ſola pure abſolutio effectū habeat

vi clauiū:alie aūt nō:cū nihil inueniāt ab-
ſoluendū:ſm benigniorē tn̄ opinionē alio-
rū nō reputat̄ incōueniens qn̄ hō poſſit to-
tiens idē pctm̄ corde cōtrito confiteri et ab
eodē abſolui qđ per hoc dilueret totā penā
purgatorij:et talis moriens ſtatim euola-
ret:tū virtute clauiuȝ q̄ ſemper aliqđ rela-
xat:et ſi talis abſolutio non inuenit culpā:
inuenit reatum pene:et dato qđ nihil pene
inueniat:tūc facit ad augmentū grē:tū ex
vi cōtritionis:nec tn̄ pctm̄ remaneret ſi non
pena:non enim modica pars pene eſt dolor
cōtritiōis ⁊ erubeſcētia cōfitētis q̄ in ſeqn̄ti
cōfeſſione iterat̄.Quid igit̄ meli⁹ q̄ frequē-
ter cōfiteri quouſq; p cēteſimā vel milleſi-
mā cōfeſſionē tota pena relaxet̄ cōfitenti?
Et notandū q̄ confeſſio gn̄alis q̄ fit an̄ miſ-
ſam in eccl'ia purgat pctā venialia:et delet
pctā mortalia oblita. Ualde aūt cautus dȝ
eſſe cōfeſſor in tenēdo ſecretum cōfeſſionis:
ita vt nec illud reuelet etiā de licētia cōfitē-
tis.In caſu em̄ q̄ ꝯfitens renūciat ſuo ſecre-
to:et dat cōfeſſori licētiā dicēdi cum volue-
rit vel loquendi:de eo nō pōt ipſe confeſſor
reuelare dictū ſibi in cōfeſſiōe:q2 ipſe cōfi-
tens nō pōt in p̄cepto legis diuine et euan-
gelice ſub quo ſecretū cōfeſſionis cadit diſ-
penſare:⁊ iō ſi cōfeſſor nō hȝ ptātē abſoluē-
di:vel indiget cōſilio ſaniori dȝ ſibi iterum
extra confeſſionē ob hāc tm̄ cām dici face-
re:et tunc pōt exprimere ſuperiori vel alteri
cōſulēti.Sed nec in caſu mortis ſibi iminē-
tis:nec ſub ſigillo cōfeſſionis pōt vel dȝ q̄s
ſecretū cōfeſſionis alijs reuelare:nec dȝ ipſi
confitēti poſt cōfeſſionē pctm̄ improperare:
nec ab eo pctm̄ ad denudandū vel detrahē-
dum cauteloſe poſt confeſſionē extorquere.

¶ Tertia pars pnīe eſt operis ſatiſfactio.
Eſt aūt ſatiſfactio qua pro q̄litate culpe pe-
na digna exoluit̄.Hinc ⁊ illud baptiſte.Fa-
cite dignos fruct⁹ pnīe.vn̄ Grego.Nō ſolū
fruct⁹ pnīe:ſed dignos pnīe fruct⁹ ammo-
net eſſe faciendos.Neq; em̄ par fruct⁹ eſſe
boni opis de eius q̄ min⁹ ⁊ ei⁹ q̄ ampli⁹ de-
liquit:aut ei⁹ q̄ in nullis:et ei⁹ q̄ in q̄buſdā
facinoribus cecidit. Per hoc g̊ cuiuſlibet
cōſcientia cōuenit̄ vt tāto maiora q̄rat bo-
norū operū lucra p pniam quanto grauio-
ra ſibi intulit dāna p culpā.Et iterū.Nam
cogitandū ſummope eſt vt q̄ ſe illicita me-
minit cōmiſiſſe a quibuſdam etiā licitis ſtu-
deat abſtinere q̄tenus p hoc conditori ſuo
ſatiſfaciat:vt qui cōmiſit prohibita ſibimet
abſcindere debeat etiam conceſſa.vn̄ Ber.
Pro eo q̄ ab ipſis licitis abſtinemus ea no-
bis q̄ pri⁹ cōmiſimus illicita ꝯdonant̄.Ptȝ
ergo ex iſtis q̄m̄ ad pniam pertinet operari
contraria his q̄ aliq̄s peccauit.vn̄ Chriſo.
Pniam ꝟo dico nō ſolū vt a malis prioribus
deſinamus:verū etiā vt bonorū operū fru-
ctib⁹ impleamur.Facite inquit fructus di-
gnos pnīe.Quo autē mō fructificare pote-
rimus:ſi vtiq; pctis aduerſa faciam⁹.Alie-
na rapuiſti:incipe donare iā propria longo
es tēpore fornicatus:a legitimo q̄ȝ te vſu ſu-
ſpēde cōiugij ac ppetuā cōtinentiā ſepius
paucorū dierū caſtitate meditare.Iniuriā
vel opere cuiq̄ vel ſermone feciſti:refer bn̄-
dictionis ꝟba cōuitijs:⁊ pcutiētes te nunc
officijs:nunc etiā bn̄ficijs placare cōtende.
Neq; em̄ vulnerato ſufficit ad ſalutem tan-
tūmodo ſpicula de corpe euellere : ſed etiā
remedia adhibere vulnerib⁹.Delitijs au-
tē ⁊ temulentia diffluebas:ieiuno et aq̄ po-
tu vtrūq; cōpēſa vt famē ſuperes imminē-
tē:vidiſti impudicis oculis alienā decoram
feminā iam oīno ne videas maiore tactus
cautione poſt vulnera.Declina inq̄t a ma- *Pſal. xxxvj.*
lo ⁊ fac bonū.Inq̇re pacē ⁊ perſeq̄re eā. Nō
tm̄ hanc dico pacē q̄ cū hoīb⁹ verū etiā que *Pſal. xxxiij.*
deo eſt copulāda.Et bn̄ ait perſeq̄re.Exagi-
tata eſt vndiq; et prorſus exploſa ac terras *R*
relinquēs in celū pfecta. Sc tn̄ poſſumus *Pax fu-*
eā rurſus reuocare ſi volumus.i.ſi iracun- *gata.*
diā:ſuperbiā atq; iactantiā oīaq; abucien-
tes impedimenta pacis modeſtā hanc vitā
puraq; ſectemur.hec Chriſoſt. Satiſfactio *Satiſ-*
autē dȝ fieri per opera penalia:per ſatiſfa- *factio*
ctionē em̄ opȝ peccati vulnus ſanari perfe- *penam*
cte:ſed peccaminum medicine ſunt pene:et *dat deo*
ergo ad ſatiſfaciēdum ſunt neceſſarie. Nā *⁊ hono-*
lȝ deo nihil poſſit ſubtrahi:tn̄ peccator pec- *rem.*
cando quantū in eo eſt ſubtrahit qđ eſt ad
honorē dei:⁊ ideo cum ſatiſfactio ſit quedā
recōpenſatio opȝ qđ per eā ſibijpſi penitēs
aliquid ſubtrahat qđ ad honorē dei cedat:
hoc aūt nō pōt eſſe niſi ſit opus bonū quā-
tū ad dei honorē et penale opus quantū ad
peccatorē penitentē cui eſt ſubtrahēdū ſic
et deo ſatiſfacit:et etiam a vitijs et futuris
malis inquātum penale p̄ſeruat. Satiſfa-
ctio ergo dȝ eſſe talis p quā aliquid nobis
ad honorē dei ſubtrahamus. Sed nō habe-
mus niſi tria bona.ſ.bona anime:bona cor-
poris:et bona fortune ſcilȝ bona exteriora.
Ex bonis q̇dē fortune ſubtrahimus nobis *Bona*
aliq̇d p eleemoſynā:ex bonis corpis p ieiu- *nr̄a tri-*
niū:ex bonis autē aīe non opȝ qđ aliq̇d no- *plicia.*
bis ſubtraham⁹ quantū ad diminutionem *Un̄ tri-*
bonorū aīe:q2 p eam efficimur deo accepti: *plex ſa-*
ſed p hoc q̄ ſubmittimus ea.ſ.tā animā q̄ *tiſfa-*
eius bona totalr̄ deo ⁊ hoc fit per orationē. *ctio.*
Iſte etiā numerus operum ſatiſfactorū vi-
det̄ eſſe ordinat⁹ ꝯ̄ radices pctōrum q̄ ſunt *Radi-*
concupiſcētia carnis:cōcupiſcētia oculorū: *ces pec-*
⁊ ſupbia vite:q2 ꝯ̄ concupiſcētiā carnis or- *catorū*
dinat̄ ieiuniū:ꝯ̄ concupiſcētiā oculoꝝ elee- *tres.*
moſyna:ꝯ̄ ſupbiā vite orō.Igit̄ (vt dictum
eſt)ſm exigentiam culpe faciendi ſunt fru-
ctus pnīe qđ eſt cōtra illos quorū culpa eſt

multa et pn̄ia modica. Vn̄ dignos fructus
Pnie fruct⁹ digni.
pn̄ie facit ille q̄ ſm modicū culpe facit eq̄-
litatē pene: vt q pl⁹ peccat plus peniteat et
quot inuenit in ſe oblectamēta in culpa tot
de ſe faciat holocauſta in pn̄ia: ⁊ qui amiſit
deū in pcti delectatiōe q̄rat eū in pcti abo-
Ex eſa. xxviij. penitētia minor delicto.
minatione recogitando oēs annos ſuos in
amaritudine aīe ſue. Et ideo qn̄ cōdignam
pniam ſacerdos nō iniūgit: vel ſi iniūgit nō
implet: nō abſoluit penitens a pena condi-
gna: ſed a tāta quanta hic facit: nō aūt a re
ſidua. vn̄ Ber. Nec tibi blandiaris ſi grauit
Bern.
peccanti leuior pena vel a neſciēte vel a diſ
ſimulante dictat cū in purgatorijs ignibus
pficiendū ſit quicq̄d hic min⁹ feceris: q: di-
Pnia literior.
gnos fructus penitētie q̄rit altiſſimus. hec
Ber. Digna vo penitētia nō tm̄ carnis ma
ceratione: vel tpis lōgitudine quātū cordis
cōtritiōe cōpenſat: q: apud deū nō tā valet
menſura tpis q̄ doloris: nec tantū abſtinen
tia ciborū quātū mortificatio vitiorū. Pro-
Tēp⁹ pnie.
pter q̄ menſuram tēporis in agenda peni-
tentia canones in arbitrio ſacerdotis intel-
ligentis ſtatuūt et penitentie tēpora fide: et
conuerſatione penitentiū abbreuiāda: ⁊ ne-
gligentia protelāda exiſtimant. Tanta etiā
Cōtritio pōt penam delere.
cōtritio pōt eſſe q̄ totaliter tollat reatū pe-
ne: q: de⁹ plus acceptat cordis affectum q̄
exteriorē actū: ſed per actus exteriores ab-
ſoluitur homo a pena ⁊ a culpa: ergo ⁊ ſimi
liter p cordis affectū q̄ eſt cōtritio abſoluit
ab ea: q: intētio cōtritionis pōt attendi du-
pliciter. Vno mō ex parte charitatis q̄ diſ-
plicentiā cauſat. Et ideo mediāte charitate
meret non ſolū culpe amotionē: ſed etiā ab
omni pena abſolutionem. Alio mō ex parte
doloris ſenſibilis quā volūtas in cōtritione
exercitat: et q: ille dolor eſt etiā illi peniten-
ti quedā pena que tm̄ poteſt intendi q̄ ſuf-
ficit ad deletionē culpe ⁊ pene. Et ſi homo
¶ Satiſfacientia pro pctōre cū eo.
per ſe non poſſit ſatiſfacere pro pctīs: poteſt
tamē p adiutoriū alteri⁹. Quia enim pena
quā peccator dꝫ ſuſtinere excedit vires ei⁹
iō ordinauit deus ex magna mīa: vt cū eo ⁊
pro eo pmū ſatiſfaciat meritū paſſionis xpi
q̄ p ſuā paſſionē nō ſolū redemit: ſed etiam
ſuū meritū pro pctōrib⁹ ſatiſfecit. Secundo
ſatiſfacit p peccatore meritū toti⁹ eccleſie
Augu.
dicit eni Augu. qd̄ eleemoſyne et orones q̄
fiunt in eccleſia ſubueniunt recognoſcenti
mentem ſuā ad veniā. Tertio ſubuenit pec
catori propria ſatiſfactio. Ex his trib⁹. ſ. me-
rito dn̄ice paſſionis: ⁊ totius eccleſie: et pro-
prie penitentie cōponitur talentū prepon-
Hiero.
derans culpe. ¶ Et ſciendū ſm Hiero. q: ſi-
militer circūuenit ſathanas per nimiā du-
prouer. iiij.
ritiam vt peccatores pereant deſperando:
quā in nimia remiſſione corrigēdo. vn̄ Sa-
lo. Ne declines ad dexterā neq̄ ad ſiniſtrā.
Ut aūt ad agendā pniam congruā magis

accendaris: cōſidera ſi vnū pctm̄ ade tā di-
Pnie icitatio ex grauitate culpe.
ſtricte punitū ē: vt noningētꝫ ānis ⁊ āplius
vite hui⁹ miſeriā lugeret: ⁊ in augmētū mi-
ſerie mltꝫ ſubſidijs ⁊ ſolatijs mechanicorū
q̄b⁹ nunc vtimur careret: ac fere q̄tuor mili
bus annorū iferni tenebras ſuſtineret et q̄-
liter punient̄ trāſgreſſiones noſtre tā mul-
te: tā magne cū ſupern⁹ iudex cui redditu-
ri ſum⁹ de ſingulis rationē et multitudinē
numeret: ⁊ magnitudinē pōderet: ⁊ diutur-
nitatē menſuret: et iō multis lachrymis et
oratiōib⁹ multiſq̄ ieiunijs eſt opus: vt pec-
cata noſtra quib⁹ mors eterna debebat ſa-
tiſfactione cōdigna deleam⁹. ¶ Conſidera
examiſſione bonorꝫ ⁊ incurſu malorum.
etiā et attende quid per pctm̄ pdidiſti: quid
incurriſti: quis ſit quē offendiſti. Perdidiſti
amicitiam toti⁹ trinitatis: angelorū: apo-
ſtolorum: et olm ſanctorū: decorē aīe: ſuffra-
gia eccleſie. Incurriſti laqueos fortiſſimos
hoſtes crudeliſſimos: ſtatum periculoſum
horribile precipitiū defectum gr̄e ⁊ mortem
anime. Offendiſti eū q̄ te creauit: p te mor
tē ſuſtinuit multa bn̄ficia contulit ⁊ eterna
premia repromittit. Si hec iugiter cogita-
res vtiq̄ doleres: et pro peccatis fleres. Et
quia in modo agendi pniam raro peniten-
tes docti ſunt nō oēs pniam veram agunt.
Nam ſm Ambro. ⁊ Greg. Facilius inueni-
unt̄ q̄ innocentiā ſeruauerūt: q̄ qui veram
penitentiā egerunt. Et ideo pauci ſunt qui
igne purgatorij nō indigēt. vnde Ber. Judi
cent ⁊ ſentiāt alij vt volūt: ego certe adhuc
nullū penitentē noui: quē nō eſtimē igne et
¶ Pniam agendā ignorātia.
flāmis purgatorij indigere. Mecum feliciſ
ſime actū credā: ſi vſq̄ diem iudicij ita me
purgatoriū. ſ. cōflatoriū ol ſcoria gmunda-
bit vt audeā iudici purgat⁹ occurrere. hec
Ber. Ecce qd̄ ſperare poſſunt multi miſeri
Bern.
ſi ille vir tā ſanct⁹ de ſe ſic tremuit et expa-
uit. Ut igit̄ pniam veram agas ⁊ pfectā re-
purgatorio oēs penitētes deſiant. cōſiliū recte pnie agēde.
miſſiōis gratiā cōſequaris cautela magna
eſt adhibēda: vt. ſ. circūciſus ⁊ purgat⁹ p cō
feſſionē de pctō maneas ſm Joſue. v. in eo
dē caſtrorꝫ loco donec pfecte ſaneris. Quod
fiet ſi panē doloris ⁊ pnie cū ſilentio extra
turbam manduces ſubtrahendo te a ludis
⁊ ſpectaculis mundanis: ⁊ aliorꝫ cōſortijs ⁊
ab oī occaſiōe peccādi. Circūcide itaq̄ oēm
cām ⁊ occaſionē ⁊ ſuſpitionē pcti: ac perſo-
nas ⁊ loca ⁊ conſortia eorum cum quibus
cōuerſabaris peccās. Circūcide ſenſ⁹ tuos
q̄bus trāſgreſſor fuiſti: ⁊ intra in cubiculū
tue mentis ⁊ oſtio clauſo cōtra omnes riuu
los pctōꝝ ora in abſcōdito patrem tuū q̄ eſt
in celis. Sedere enim ⁊ in vno loco manere
penitentium eſt: non vagari non diſcurrere
ad cōuiuia: ad ſpectacula ⁊ huiuſmodi ma-
xime in crepūdijs penitētie a zende dum re
centia ſūt vulnera circūciſionis tue. Vn̄ Jo
ſue. v. Nō ſinebat caſtra moueri anteq̄ pfe-

ete vulnera circūciſoꝝ ſanarent. Maria ſe=dit ad pedes dñi lachrymis rigauit: et ca=pillis terſit quouſqꝫ audiuit. Dimiſſa ſunt tibi pctā multa. Et vt min⁹ tedeat te labo=ris pnie recordare obſecro Jacobi minoris qui lȝ ſpm̄ ſctm̄ tanq̄ pign⁹ accepiſſet: et ſic cōfirmat⁹ de vita eterna cert⁹ eſſet: nihilo=minus tñ in pnia ⁊ vita dura vſqꝫ in finem pſeuerauit ac ver⁹ etiā ipſe carnalis deſide=rij ſupplantator fuit: et adeo magni meriti vt ab oib⁹ vocaret iuſtus: q̄ etiā merito fi=lius alphei.i. docti eſt cognominat⁹. Unde qñ hieroſolymā paul⁹ ingreſſus ē: vt cū ce=teris apl'is de dogmatū veritate conferret cōtinuo ad hūc intrauit. Hic epiſtolā cano=nicam ſcripſit. Hic vt teſtat Chriſo. Et egi=ſippus vicin⁹ aploꝝ temporū hyſtoriogra=phus tā mirabilis fuit: vt ſtatī poſt paſſio=nē dñi epiſcopatū hieroſolymoꝝ ordinan=tibus apl'is primus acceperit. Hic de vtero matris ſctūs vocat⁹ fuit. Uinū ⁊ ſicerā non bibit: carnē nullā comedit: nunq̄ attonſus eſt: neqꝫ vnct⁹ eſt vnguēto: neqꝫ vſus ē bal=neo: die noctuqꝫ flexis genibus orabat in=tantū vt genua eius obduruiſſe callo et ca=meloꝝ duritiā traxiſſe dicerent. Tantāqꝫ ei⁹ in eo fuiſſe carnis incuriā: ⁊ ipm̄ dure vi=te tm̄ intēdere ꝙ membra oia mortificaue=rit: vt adhuc viuentis oia fere mēbra more=rent: atqꝫ aſſiduitate orōnis iugiqꝫ ad paui=mētū pſtratiōe corpis: frontē: q̄ȝ ei⁹ callo ſi=militer obductā et obduratā vt nihil fere a cameli genibus diſcreparet. Reduc etiam diligenter ad memoriā ciliciū ⁊ locuſtā Jo=annis Baptiſte: labores Pauli: vigilias Bartholomei: ſaccū ⁊ panē hieronymi: tu=nicā et vepres Benedicti: ſudariū et lachry=mas arſenij: mattulā eulalij: colūnā et ver=mes ſymeonis: nuditatē et radices herba=rum peccatricis egyptiace: dauid etiā regē de ſolio deſcendiſſe ac in cinere ⁊ cilicio hu=militer ⁊ abiectū i terra ſedēdo pniā egiſ=ſe donec audiuit a dño per nathā pphetā. Trāſtulit dñs pctm̄ tuū a te. Jn ſeſſione hu=miliatio demonſtrat: in cinere vero cōſide=ratio mortis p quā tota humani gñis maſ=ſa in puluerē eſt redigenda: in cilicio qd de pilis cōterit: memoria pctī aſpere pungen=tis ſignificat. vnde Greg. Jn cilicio quippe aſperitas ⁊ cōpunctio pctoꝝ. Jn cinere aūt puluis oſtendit mortuoꝝ et idcirco vtrūqꝫ hoc adhiberi ad pniā ſolet vt i cōpunctio=ne ciliciꝫ cognoſcam⁹ q̄d p culpā fecim⁹: et in fauilla cineris perpēdam⁹ qd p iudiciū facti ſum⁹. hec Greg. Conſolationē ergo in his habe: ⁊ teipſum in his exerce: qꝛ cinis et ciliciū ſunt arma penitētiū. Marie eni in ci=bo ⁊ veſte cōſiſtit labor pnie. ¶ Circa pmiſ=ſa vero his verſib⁹ poteris edoceri. Sit tibi potus aq̄: cib⁹ aridus: aſpera veſtis. Dorſo virga: breuis ſomn⁹: duruſqꝫ cubile. Flecte genu: tunde pect⁹ nuda caput orās. Ore oreat os terre: mens celo: lingua loquat. Cor di=ctet: ſit larga manus: ieiunia crebra. Mens humilis: ſimplex ocul⁹: caro mūda: piū cor. Recta fides: firma ſit ſpes: dilectio ſemper. Ferueat aſſiduis precib⁹ iuſtis tamen ora. Hec peccator age quem vere penitet a te. Nunc potius penas peccatis exige dignas. Quā te perpetuis addicat iudicis ira. Au=di etiam Bernardum: qui dicit. Uere peni=tens de tpe nihil pdit: qꝛ et preteritū reſtau=rat p contritionē: ⁊ pñs tȝ p bonā operatio=nē: ⁊ futurū tenet p boni ppoſiti cōſtātiā et firmitatē. hec Ber. Uiriliter ergo agāt pe=nitētes et nō deficiāt tpe eni ſuo metent nō deficiētes. Nam qui ſeminant in lachrymis in exultatione metēt. Confortet cor eoꝝ in pnia ⁊ conſolent in ea ſperantes cū marty=ribus partē habere: quia ſm Chriſo. viuē=tes in penitentia pñt martyribus cōparari grauior eſt enim longa fuga q̄ velox mors. Sed ⁊ ipſe dñs eos btōs prenūciat eiſqꝫ cō=ſolationē promittit cum dicit. Beati qui lu=gent qm̄ ipſi conſolabunt. Penitentiū eni luctū dñs perpetui gaudij cōſolatione cō=penſat. De penitētie quoqꝫ laudibus ſic di=cit Cyprian⁹. O penitētia quid de te noui referā? Omnia ligata tu ſoluis oia clauſa tu referas: oia aduerſa tu mitigas: oia con=traria tu ſanas: omnia confuſa tu lucidas: oia deſperata tu animas.

5 Bern. de vero penitē=te. — Psal. cxxv. — Chrif. — Cypa: Pnie laus.

¶ Oratio.

Terret me vita. Nam diligēter diſcuſſa apparet mihi aut pec=catū aut ſterilitas ⁊ infructuo=ſa: ⁊ ſi quis fruct⁹ in ea vī: aut eſt ſimulat⁹ aut iperfect⁹: aut aliquo mō corrupt⁹. Quid er=go mihi reſtat peccatori niſi vt in tota vita mea plorē totā vitā meā. Cert⁹ ſum dñe qꝛ pctā mea eternā merent dānationē: certior qꝛ penitētia mea nō ſufficit ad ſatiſfactio=nem: certiſſim⁹: quia mia tua ſuperat oēm offenſionē. Fac ergo mecū miam ⁊ concede mihi pctoꝝ meū indulgētiā: qꝛ meritū meū indulgentia tua eſt dñe deus meus. Amē.

¶ De baptiſmo dñi. Capi. xxi.

Completis aūt. xxix. annis etatis ſue quib⁹ dñs ieſus ſic peno=ſe ⁊ abiecte vixerat et tri=geſimo iam incepto (et in diebus illis) ſcilȝ quibus ioānes baptizabat ⁊ pre=dicabat: anteq̄ clauderet=tur in carcere dicit Jeſus matri ſue: qꝛ tps eſt vt vadat et glorificet ac manifeſtet patrē ſuū et ſe mūdo oſtēdat

A Mar. j.

qui diu latuerat et operet alarum ſalutem
pro qua pater ipm huc miſerat. Et reueren
ter ſe licentiās ab ea ⁊ nutritio ſuo Joſeph
iter arripuit (a nazareth galilee) vbi nu‑
tritus fuerat: q̄ reſpectu hierl'm eſt ad aqui
lonē ⁊ iuit verſus locū iordanis vbi ioānes
Hieri‑co. baptizabat non longe a hierico q̄ reſpectu
hierl'm eſt ad orientē. De hierico em̄ ſilr ad
orientem ſunt quaſi duo miliaria vſq; ad
Locus baptiſmi xp̄i. capellā ſancti Joannis vbi ipſe habitabat
⁊ inde eſt quaſi vnū miliare vſq; ad locum
iordanis: vbi xp̄s dicit baptizatus. Putat
tn̄ a nonnullis Chriſtus baptizatus inter
ennon et ſalim nō longe a monte gelboe in
bethania: que eſt ſupra iordanē tribus leu‑
cis de hierico: ſed duabus de capella ſancti
Remigius. Joānis. ſm Remigiū. Qz Galilea tranſmi‑
gratio et iordanis deſcenſus interpretatur
per hoc qḋ Jeſus de galilea venit ad iorda‑
nem ſignificat q̄ eius mēbra ſi velint ba‑
ptizari ⁊ per gratiā lauari opz ea tranſmi‑
grari de vitijs ad virtutes: et deſcendendo
humiliari. Ut aūt ait Beda. Jeſus annorū
Cur dominꝰ ieſus annorum xxx. baptizatꝰ fuit. triginta baptizatus ⁊ incepit apertiꝰ ſigna
facere ⁊ docere legit: mū tp̄s oſtendens his
qui oēm etatē vel ad ſacerdotiū vel ad do‑
cendum putant opoꝛtunam. Nec cōtra hoc
mouere quēpiam debet q̄ hieremias atq;
Daniel prophetie ſpiritū pueri acceperunt:
qz miracula in exēplū operationis nō ſunt
trahenda. Tricēnalis autem baptizati ſal‑
uatoris etas cōueniens fuit ⁊ nobis conue‑
B nit propter myſteriū trinitatis: ⁊ operatio‑
nem decalogi. Qui ergo baptizat vel gau‑
det ſe eſſe baptizatum tricēnalis ſit in hūc
Beda cur annorum xxx. baptizatus. modum: vt in fide ſancte trinitatis intelli‑
gat ⁊ cōpleat decalogū. Hec Beda. Hic er‑
go ſm Rabanū inſtruimur nullum debere
ſacerdotem aut predicatorē fieri vel eccle‑
ſie preficí: niſi virilis et perfecte etatis fue‑
rit. Sed heu nunc tales preficiunt regimi‑
ni eccleſie qui ſeipſos neſciunt regere tales
procuratores patrimonij crucifixi qui ſua‑
rum rerū tutores eſſe non poſſunt aliis etiā
preeſſe volunt qui pedagogo adhuc indi‑
gent. ſm vero Chriſoſto. Triginta annorū
venit ieſus ad baptiſma: quia ſcilicz poſt ba‑
ptiſma illud legē veterē erat ſoluturꝰ: pro‑
pterea vſq; in hanc etatē que oia pōt cape‑
re pctā in legis obſeruatione permiſit ipam
vniuerſam implens ne q̄s diceret ideo illā
ſoluiſſe legem: qz eā non voluiſſet implere.
Propterea igitur oēm hanc xp̄s expectauit
etatem per que oē tp̄s iuſtitie impleuit ac
Humilis xp̄i ad baptiſmū acceſſꝰ. tūc demum venit ad baptiſma quaſi cumu
lum illud cunctis obſeruationibꝰ leges im
ponens. hec Chriſo. Uadit ergo dn̄s mun‑
di ſolus pedibus nudis per ſpacium tā lon
gi itineris: intuere eum diligenter et deuo‑
te eidemq; vehementer et ex corde compa‑

tere. Non ducit ſecum militum aut equo‑
rum aut alterius comitiue frequētiam: nec
dum habebat diſcipulos vel ſequelam ali‑
am. Non habet qui precedat ad hoſpitia et
neceſſaria preparanda. nec ſunt ibi hono‑
res et pompe quibus nos vermiculi vti
mur et delectamur. Sed ille cui in regno
ſuo milia milium miniſtrant: et decies mi‑
lies centena milia aſſiſtunt ſic ſolus ince‑ Joan. xviij.
dit terram pedibus nudis calcando: et vſq;
ad fatigationē laborando. Nā regnū ſuum Phil. ij.
nō eſt de hoc mundo: q̄ exinaniuit ſemetipſ
formā ſerui nō regis ſumēdo. Factus ē ſer‑
uus vt nos reges faceret: factꝰ eſt aduena
et peregrinus vt nos ad patriā ⁊ regnū ſuū
pduceret. Uiā poſuit an̄ oculos noſtros p
quā illuc aſcendere valeamus. Sed quare
ipm negligimus? quare noſipſos nō humi‑
liamꝰ? quare honores ⁊ pompas caduca et
vana ſic auide querimꝰ ⁊ tenemus? certe q2
regnū noſtrū eſt de hoc mūdo: nec conſide‑
ramꝰ nos aduenas ⁊ peregrinos et ꝓpter
ea oia iſta mala incurrimꝰ. O vani filij ho‑
minū cur vana pro veris: caduca pro certis
tpalia pro eternis acceptamꝰ: ⁊ ſic ſtudioſe
amplectimur? Cur iſta tranſitoria nō ſper‑
nimꝰ: et q̄ſi trāſacta nō reputamꝰ? Uadit ḡ C
dn̄s ieſus ſcz dator ſalutis: et non indigens Aduētus xp̄i ad ioannē.
ſalute: ſic hūiliter et cōtinuatis diebꝰ q̄uſq;
perueniat ad iordanē. Cū aūt venit ad ior‑
danem inuenit ioannē pctōres baptizantē
⁊ turbā magnā que illuc ad ipſius predica‑
tionē cōcurrerat qz eū quaſi xp̄m habebāt.
Cū famulis dn̄e: cū reis iudex baptizādus
venit: nō tn̄ aquis mundari ſed ipſas mun‑
dare cupiēs. Uenit quidē ieſus ad ioānem
maior ad minorē. i. deus ad ioannē: dn̄s ad
ſeruū: rex ad militē: lux ad lucernam: ſol ad
luciferū: vt ipſius p̄dicationē ioānis confir‑
maret: ⁊ vt teſtimoniū a ioanne acciperet:
vt exteriori ablutione baptizaret ab eo: ſcz
fons a riuo: plenitudo a ſtilla: autor baptiſ
mi a baptiſmi miniſtro non purgatione in‑
digens: ſed noſtrā faciēs nō neceſſitate ab‑
ſolutiōis vt ipſe remiſſionē pctōꝝ p baptiſ‑
mū acciperet ſed vt baptiſmate ſuo baptiſ‑
mum ioānis approbaret: ⁊ ipm a deo oꝛdi‑
natū oſtēderet vt nobis myſteriū baptiſmi
inſinuaret: vt qz hō natus erat omnē iuſti‑
tiā legis et oēm humilitatē impleret et im‑
plendo doceret vt trinitatis myſteriū reue
laret: vt nemo q̄tumlibet ſanctꝰ baptiſmi
gratiā ſupfluā iudicaret: vt priꝰ faceret qḋ
poſtea faciēdū ꝑbabat vt cognoſcerēt ſerui
quāta alacritate debeāt currere ad baptiſ‑
mū dn̄i q̄n ipſe dn̄s nō dedignatꝰ eſt ſuſcipe
baptiſmū ſerui ⁊ nemo refugiat lauacrum
gr̄e q̄n xp̄s non refugit lauacrū pnie: vt ca‑
put draconis in aqua cōtereret: pctā dele‑
ret: ⁊ veterem adam ſepeliret: vt contactu

mūdiſſime ſue carnis ⁊ corporis aquas ſan
ctificāsvim abluendi ⁊ regeneratiuā aquis
cōferret:⁊ ſanctificatas aquas baptizādis
poſtmodū relinqueret. Ut ꝑ deſcenſionē co
lūbe in lauacro credentiū ſpūſſancti aduen
tum ſuper baptizatos mōſtraret:vt ppl's; te
ſtimoniū ioānis de xp̄o ⁊ etiā dei patris au
diret ⁊ vt ꝑ hoc qđ ipſe fili⁹ dei baptizatus
eſt oēs per baptiſmū renatos filios dei⁊ fra
tres ſibi faceret ⁊ oſtēderet. Quē ⁊ tu fide
lis vt iā i xp̄o regenerar⁹ cōcomitare eiuſq̃
ſacramēta ⁊ cūcta q̄ agunt̄ ſcrutare. Volēs
ergo dn̄s operari noſtrā ſalutē cepit prius
facere ꝙ docere:⁊ primū inchoās a ianua ſa
cramētorū ⁊ fundamēto virtutum:voluit a
ioāne baptizari. Dicit itaq̃ ioāni tūc pecca
tores baptizāti. Rogo te vt me cum iſtis ba
ptizes. Joānes vero intuēs eū:⁊ ſpū per di
uinā reuelationē recognoſcens eū eſſe verū
deū ⁊ hominē nullū pct̄m habentē ⁊ ob hoc
lauacro nō indigētē alios a peccato lauātē
timuit ⁊ expauit:⁊ vt humilitatē regis imi
taret̄ miles ex reuerētia eum ꝓhibēs dixit.
Dn̄e (ego) terrenus (a te) celeſti q̄ non eges
(baptizari debeo) q: egeo baptizari (⁊ tu) cu
ius generatio non eſt vitioſa (venis ad me)
baptizari. Tu maior es ⁊ dn̄s ⁊ ego minor ⁊
ſeruus ⁊ tu nō ad me ſ; ego poti⁹ debui ire
ad te. Tu mundus es ⁊ ola mundas nō tu a
me ſed ego a te mūdari ⁊ baptizari debeo.
Ego hō ſum:tu de⁹. Ego peccator q: hō tu
ſine pctō q: deus. Quid vis a me baptizari?
Nō recuſo obſequiū ſed ignoro myſterium.
Ego peccatores baptizo in pnīa:tu q̇d vis
baptizari q̄ nō habes peccati cauſam:imo
potius q̇d vis vt peccator baptizari:q̄ veni
ſti peccata perdonare. vn̄ Ber. baptizari vis
dn̄e ieſu. Ut q̇d em̄ aut q̇d tibi opus baptiſ
mate? Nūquid ſano opus eſt medicina:aut
mūdatione mūdo? Un̄ tibi pct̄m vbi baptiſ
ma ſit neceſſariū. Quā maculā habere pōt
agnus ſine macula? vn̄ ⁊ Chri. Ut tu me ba
ptizes eſt idonea ratio:vt iuſtus efficiar et
dignus celo:vt autē ego te baptizē:q̄ eſt rō?
Omne bonū de celo deſcēdit in terrā;nō de
terra aſcēdit i celū. vn̄ etiā Leo papa. Quid
facis dn̄e? Ecce quaſi mendacē me lapida
būt. Ego magis te p̄dicaui ⁊ tu tam ſimplex
velut hoſpes aduenisti. Tu ſurſum filius
regis:⁊ deorſum filius regis:⁊ nuſq̄ ſceptrū
regale oſtendis. Oſtende dignitatem tuam.
Cur ſolus tam humilis aduenisti? Ubi an
gelorū agmia? vbi miniſtratio cherubim ſex
alarū? vbi vētilabrū? Tu moyſen glorifica
ſti in nube lucida:⁊ columna ignis:⁊ tu mi
hi caput inclinas. Renue dn̄e caput coram.
Oſtendiſti humilia oſtendiſti ſublimia. ba
ptiza oēs preſentes ⁊ me ante oēs. Quid ba
ptizari vis ſordē non habēs? Et ſi baptizare
voluero iordanis nō ſuſcipit:cognouit te fa

ctorē ſuū:cōuertit fluēta retrorſum. h̄ Leo.
Nō mirū ſi baptiſta cōtremuit qn̄ manibus
ſuis humiliat̄ cui oē genu celeſtiū terreſtriū
⁊ infernorū curuat̄. vn̄ Ber. inclinat̄ ſub ba
ptiſte manib⁹ caput adorandū angelis:re Bern̄.
uerēdū poteſtatib⁹:tremēdū principatibus
q̇d mirū ſi tremet hō nec audet attigere ſan
ctū dei ꝟticē? Quid vel ipſa cogitatione nō
cōtremiſcit? O q̄tū erit in iudicio caput iſtđ
q̇d mō ſic inclinat̄ vt vertex q̄ mō tā hūilis vi
det̄ ꝙ ſublimis ⁊ erectus tūc apparebit. hec
Ber. Dn̄s ꝟo ꝓbat q̇dē famuli ſui fidele ſer
uitutis obſequiū:ſed diſpēſationis ſue ma
nifeſtat myſteriū di. (Sine) .i. ꝑmitte (mō) .ſ.
me a te baptizari in aqua:vt tu poſtmodū a
me baptizeris in ſpū:q: myſteriū ē qđ ago.
In quo ſm̄ Chri. oñdit q: poſtea xp̄s ioānē Chriſ.
baptizauit. (Sine mō) vt q̄ formā ſm̄ aſſum
pſi expleā ⁊ humilitatē ei⁹. Et ſubiūgit. (ſic
em̄) faciēdo dū ego ſuperior ⁊ nō indigēs a
te ſuſcipio baptiſmum (decet nos) me ſuſci
piēdo ⁊ te baptizādo (implere) ⁊ dare exem
plū implēdi (omnē iuſtitiā.) Et accipit̄ h̄ iu Juſtitia.
ſtitia non ꝓut eſt virt⁹ ſpālis vitio auaritie
oppoſita:ſ; gn̄alr̄ ꝓut includit omnē ꝟtutē
ſeu oīm ꝟtutū ꝑfectionē. ſm̄ Chriſ. qđ dicit Chriſ.
tale eſt. Ola iam legalia cōpleuim⁹ nec vllū
trāſgreſſi ſumus aliqn̄ mādatū vnū adhuc
deeſt ſolūmodo oportet etiā iſtud adiungi
ſicq̃ a nobis iuſtitia ola implebitur. Juſti
tiā vero hic cōplementū cunctorū nominat
mandatorū oſtēdēs hanc verā eſſe iuſtitiā
vt ipſe dn̄s ac magiſter omne in ſe ſalut; no
ſtre ſacramentū impleret. Mādatū ſi quidē Ecc.xx
erat hoibus baptiſmū ſubire ꝓphete. Uel
omnē iuſtitiā faciēdo vnicuiq̃ qđ ſuū eſt.
Qui em̄ xp̄i baptiſmū ſuſcipit miſeret̄ aīe
ſue placēs deo:ſalutis medelā ſuſcipiens et
hūilr̄ ſubdit̄ creatori ſuo ei⁹ iſtitutioni obe
diēs:primūq̃ exemplo edificat eū ad bonū
inducēs. ſic ḡ oēm iuſtitiā iplet:q: deo ⁊ ſibi
⁊ primo facit qđ d;. Uel omnē iuſtitiā fa
ciēdo pri⁹ qđ poſtea fieri d; ab aliis q̄ſi di.
Jdeo me nūc ſubdo tibi minori ne dedignē
tur maiores a minorib⁹ baptizari vel regi.
vn̄ Amb. Que eſt iuſtitia:niſi qđ alterū face Ambr.
re velis prior ipſe icipias ⁊ tuo alios inhorte
ris exēplo. vn̄ ⁊ Chri. Nō ergo ſui cā baptiza Chriſ.
ri dn̄s voluit:ſ; cā nr̄i:vt impleret omnē iu
ſtitiā. Juſtū eſt em̄ vt qđ q̇s docet alterū fa
cere prior icipiat. Q: igit̄ dn̄s mgr̄ hūani ge
neris venerat exēplo ſui docere voluit q̇d eēt
faciēdū:vt diſcipli magr̄m ſm̄ dn̄m ſeq̄ren
tur. vn̄ ēt Aug. Uoluit facere qđ faciēdū oī
b⁹ impabat:vt dn̄s magr̄ doctrinā ſuā non Augu.
tā ꝟbis iſinuaret ꝙ actib⁹ exerceret. Uel ſ;
Raba. Sic decet nos exēplū dare olsiuſtitie Raba.
implēde in baptiſmo ſine qua nō apit̄ adit⁹
regni celeſtis:vt diſcāt hoies neminem ſine
vnda baptiſmi ꝑfectū eē. Uel oē; iuſtitiā .i.

omnē ꝛ ſuperabūdātē humilitatem: maior enim pars iuſtitie eſt, humilitas. Eſt q̄ppe debita ꝛ ſufficiens humilitas oi iuſto neceſſaria maiori ſe ſubdere propter deū non preferre ſe equali: abūdās ſe ſubdere equali et non preferre ſe minori: perfecta ꝛ ſuperabūdans ſubdere ſe minori ꝛ non preferre ſe alicui: ꝛ hūc tertiū gradū xp̄s hic tenuit: ideo omnē humilitatē impleuit. vñ Ber. Eſt aūt quedam iuſtitia ſtricta ꝛ anguſta valde: ita vt quācito pedē verteris in pcti foueam cadis nec preponere ſe equali nec equare prepoſito. Huius diffinitio eſt reddere vnicuiq; qđ ſuū eſt. Et altera latior amplior iuſtitia nec equare ſe pari: nec inferiori preponere. Sicut enim grandis ꝛ grauis ſuperbia eſt preferre ſe equali aut equare p̄lato: ſic grādis humilitas eſt inferiorē ſe exhibere equali ꝛ equalē inferiori. Maxima ꝛ plena iuſtitia eſt inferiorē ſe exhibere etiam ipſi inferiori. Sicut enim ſumma ꝛ intolerabilis ſuperbia eſt ſupiori ſe p̄ponere ita inferiori ſe ſubdere ſumma eſt ꝛ plena iuſtitia. Qđ ergo ioannes ait. Ego a te debeo baptizari de prima fuit qua ſupiori ſe ſubdidit. Qđ autē xp̄s fecit de plena iuſtitia fuit ſi quidē ille ſeruuli ſui ſe manib⁹ inclinauit. Uideat nūc quilibet quē imitet̄ hūc an eū q̄ extollit̄ ſupra oē qđ credit̄ aut colit̄ de⁹. Et iterū. Nonne deo inq̄t ſubiecta eſt aīa mea? Aut parū eſt eſſe ſubiectū deo: niſi ſit ꝛ omni humane creature ꝑpter deū. Si enim decet nos inq̄t implere omnē iuſtitiā. i. cōſummationē ꝑfecto iuſtitie in hūilitatꝫ ꝑfectione cōſtituēs. Uade ꝛ tu ad minorē ſi vis iuſtitia eē ꝑfect⁹ defer inferiori ꝛ minori te iclinato. H̄ Ber. In hoc appet iuſtitia in hūili: q2 alienū nō ſurripit nec ſibi attribuit qđ non dꝫ: ſꝫ vnicuiq; ius ſuū reddit. Non ſurripit honorē deo et ſibi attribuit ſꝫ deo honorē ꝛ ſibi retinet vtilitatem. Non ledit ꝓximū nec eū diiudicat: nec prefert ſe alicui vel cōpat: ſꝫ minorē oib⁹ ſe reputat: ꝛ locū nouiſſimū ſibi eligit ꝛ optat. Uides itaq; q̄ō augmētata ē dn̄i hūilitas a precedētib⁹. Ibi enim parētib⁹ ſubdit⁹ erat: hic ꝟo ſe ēt ſeruo ſubiicit: ſeq; vilificat: ac ſeruū iuſtificat ꝛ magnificat. Sꝫ ꝛ in alio cōſidera q̄ō ei⁹ creuit hūilitas. Nā vſq; mō cōuerſat⁹ eſt hūilis q̄ſi inutilis ꝛ abiect⁹. Hic autē etiā pctōr voluit appere hoib⁹. Pctōribus enim p̄dicabat Joānes penitentiā ꝛ eos baptizabat. ꝛ dn̄s ieſus inter eos ꝛ corā eis baptizari voluit tāq̄ vnus ex illis. Et lꝫ idē dici poſſet de circūciſione q2 voluit pctōr apparere: tñ hic plus eſt: q2 corā turba publice: ſed ibi magis occulte. Sed nōne timēdū fuerat cum ipſe ſe amodo vellet intendere ad predicandū ne tanq̄ peccator ſperneret̄. Non propterea dimiſit humilitatis magiſter quin profundiſſime ſe humiliaret. Ipſe ergo propter nos inſtruendos voluit apparere qđ nō erat in ſui abiectionē ꝛ deſpectionem: ac nos ecōtra volumus apparere qđ nō ſumus in noſtrā gloriā ꝛ laudē. Si quid in nobis videt̄ eſſe probitatis oſtendim⁹ defectus vero q̄ in nobis ſunt celamus. Ex h̄ etiā poteris ei⁹ hūilitatē cōſiderare ꝙ in ſuſcipiēdo baptiſmū: ꝛ in aliis q̄ ſm legē debebant̄ dn̄s legis ꝛ ſupra legē exiſtens faciebat vt ceteri hoies: nec volebat vllas habere prerogatiuas ſpeciales. Non ſic multi in cōi cōgregatione poſiti faciūt q̄ pre ceteris prerogatiuas ſingulares hr̄e volūt. Cū ergo ioānes cognouiſſet iuſtitiā ſic ꝛ tali ordine debere cōpleri ſp̄us enim in momēto eum docuit qđ prius neſciuit (tūc) cōſenſit ꝛ (dimiſit eū) a ſe baptizari. i. nō vlterius reſtitit nō vlterius cōtradixit q̄nimo vt baptizaret̄ acq̄euit: ꝛ eū ſm ſuā volūtatē facere permiſit. Quaſi tenebat eum ioānes ꝛ reuerentia ꝓhibēdo (ſed dimiſit eū) obediēdo. vera enim eſt humilitas quā comes obedientia nō deſerit. ꝛ ideo officiū qđ prius timens ꝛ expaueſcēs humiliter recuſauit poſtea conſentiēs ꝛ obediēs deuote impleuit. vñ Ber. Acquieuit ioānes ꝛ obediuit: baptizauit agnū dei ꝛ aquis lauit. Nos abluti ſumus nō ille q2 nobis lauādis aque cognoſcunt̄ ablute. hec Ber. Nūc ergo bene ipſum dn̄m cōſpice. Spoliat ſe dn̄s maieſtatis ſicut quilibet ali⁹ homūcul⁹ ꝛ creator elemētorū ſubiicit ſe humili elemēto aque ꝛ mergit̄ in aq̄s frigidis tp̄e magni frigoris pro noſtro amore. Operat̄ noſtrā ſalutē tactu ſacri corporis: aquas mūdās ꝛ cōſecrās: ac vim regenerationis ꝛ ius baptiſmatis eis cōferēs: ſacramētūq; baptiſmatis ſanctificās ꝛ cōſtituēs ac crimina nr̄a lauās ꝛ purgās deſpōſat ſibi vniuerſalē eccleſiā ꝛ aīas fideles. nā in fide baptiſmatis deſpōſamur dn̄o nr̄o ieſu xp̄o ꝓpheta in perſona ipſius dicēte. Deſpōſabo te mihi in fide. Unde hec ſolennitas et hec opatio valde vtilis eſt ꝛ magna: ꝛ ideo letanter cantat eccleſia. Hodie celeſti ſponſo iūcta eſt eccleſia q̄m in iordane lauit xp̄s eius crimina. vñ Anſel. At vero vbi robuſtioris etatis plenitudo aduenit miſſurus manus ad fortia egreſſus in ſalutē populi tui: vt gygas fortis ad currendam viam totius nr̄e miſerie. Et primū quidē vt ꝑ oīa te fratribus aſſimilares ſeruū tuū baptizantē pctōres in penitētiā tāq̄ pctōr adiſti baptizari te quoq; poſtulaſti. Innocens agne dei quem nulla peccati ſtilla vel cogitatio vnq̄ maculauit baptizat⁹ es: nō te in aquis ſꝫ aquas in te ſanctificās: vt ꝑ eas ſanctificares nos. vñ ꝛ Chri. Baptizat⁹ eſt xp̄s ioānis baptiſmo: vt ex ipſa natura baptiſmatꝫ ſcias quia neq; peccati cauſa: neq; propter indigentiam doni ſpiritus baptizatus eſt

Marginalia: F | Bern. iuſtitia ſtrictiſſima. | Juſtitie īdicia. | G | An. p̄dicatur⁹ ꝯueniēter vt pctōr baptizat⁹ eſt xp̄s. | H | Bern. De xp̄o baptizato. | Oſee. ij | Anſel. | I | Chriſ. ꝙ xp̄s ꝑ ſui baptizationem baptiſmuꝫ ſacrauit.

Judaicū quidē baptiſma abolet ac deſinit nr̄m vero ſumit exordiū. q̄d qꝫ in paſche mutatione factū eſt idipſm efficit etiā innouatiōe baptiſmatis. Nā ⁊ paſcha dn̄s cū vtrū qꝫ celebrauerit illi quidē terminum poſuit huic vo principiū. Hic vo poſtq̄ iudaicū ipleuit baptiſma cōtinuo ⁊ ianuas eccl̄ie reſerauit. Sicut ergo in vna tunc mēſa ita in vno nūc flumine: ⁊ recepit vmbrā ⁊ addidit veritatē. Sc̄ti em̄ ſpūs grā i xp̄i baptiſmate eſt: ioānis vero baptiſma hac donatione priuat. Et iterū. Qꝛ ḡ nouū baptiſma daturus erat ad hūani generis ſalutē et remiſſionē peccati prior ipſe baptizari dignatus eſt: non vt peccata deponeret q̄ pct̄m ſolus nō fecerat: ſed vt aquas baptiſmi ſol⁹ ſanctificaret ad diluēda pctā credētiū. Nunq̄ em̄ aq̄ baptiſmi purgare pctā credentiū potuiſſent: niſi tactu dn̄ici corporis ſanctificate fuiſſent. Jlle ergo baptizatus eſt: vt nos lauaremur a peccatis. Jlle tinct⁹ eſt aqua vt nos a delictoꝝ ſordibus purgaremur. Jlle lauacrū regnationis accepit: vt nos ex aqua ⁊ ſpūſctō renaſceremur. Baptiſmum ergo xp̄i ablutio eſt peccatoꝝ nr̄oꝝ: et renouatio vite ſalutaris. Per baptiſmū em̄ peccato morimur: ſꝫ xp̄o cōuiuim⁹. Vite priſtine ſepelimur: ſed noue vite reſurgim⁹. Veteris hoīs errore eruimur nō noui hoīs indumēta ſuſcipim⁹. Hec Chriſ. Cōgrue autē voluit dn̄s in iordane baptizari vt ibi aperiret ianua regni celeſtis: vbi dat⁹ eſt adit⁹ filijs iſrael intrādi terrā ꝓmiſſiōis: qꝛ ſicut ꝑ illud flumē filij iſrael tranſierūt ad terrā promiſſam eis per dn̄m: ſic ꝑ baptiſmū fideles tranſeūt ad terrā viuentiū. Et etiā ideo: qꝛ iordanis eſt fluui⁹ medi⁹ gētiū et iudeorū: ⁊ baptiſm⁹ cōis eſt gētib⁹ ⁊ iudeis veniētib⁹ ad fidē ⁊ xp̄m. Jn iordane q̄ꝫ baptiſm⁹ dn̄i: in helya ⁊ heliſeo ioſue ⁊ naamā prefigurat⁹ fuit qꝛ in his figura baptiſmi preceſſit. Jn aqua vo baptizat⁹ eſt: qꝛ aq̄ eſt ꝯtria igni ⁊ pct̄m eſt ignis. vn̄ ⁊ igne ſupplicū punit vt ḡ h̄ ignis extinguat i aq̄ baptizat⁹ ē. Aqua etiam ſordes abluit: ſitim extingnit: imaginem reddit ita grā ſpūſſcti in baptiſmate ſordes peccatoꝝ abluit ſitim anime verbo dei reſtringit: imaginē dei per culpā amiſſam reſtituit. Et ex hoc φ dn̄s in aqua eſt baptizat⁹ trahit argumētū φ in alio liquore q̄ in aqua non pōt fieri baptiſmus. Jn aqua etiā vniformiter baptiſmus cōſecrat: qꝛ a dextro latere aqua manauit: et qꝛ nullus liquor adeo ad abluendum valet et apud oēs faciliter acquiritur ne ſe aliquis propter inopiā excuſet. Et lꝫ ſpirit⁹ mundet interius: t̄n neceſſaria eſt aque lauatio qꝛ ſicut ex duobus eſt homo: ſcilicet ex corpore et anima: ſic ex duobus renaſcitur: ſcilicet ſpirituſancto ⁊ aqua. (Factum eſt autē vt cum baptizaretur) a ioanne fere (omnis populus) terre illius: id eſt multi de omni populo (⁊ ieſu) a ioanne (baptizato) ac poſt baptiſmū de aquis aſcendente: ⁊ pro baptizandis vt ſpm̄ſctm̄ acciperēt (orante apertum eſt celū). i. ineſtimabilis ſplēdor fact⁹ eſt circa xp̄m: ⁊ tantus fulgor circūfulſit eū ac ſi celū empireū apertum videret: celoqꝫ aereo et ſidereo reſeratis ſplendor celi empirei terris infunderet. Non φ celū tūc diuiſum fuerit: nō em̄ illa aptio in corpe celeſti: ſed in aere fuit: ſed qꝛ aperiri videbat: ſicut in coruſcatione ſolet fieri in qua celum aperiri videtur: ⁊ per hoc ſignificabat gloriā celeſtē aperiri credentib⁹ in xp̄m: ⁊ φ renatis aperit ⁊ patet ianua regni celeſtis et aditus in celū q̄ ꝓcluſus fuit homini ꝑ peccatū. vn̄ Chriſ. Si q̄dē in ei⁹ baptiſmo apti ſunt celi: vt diſcas etiā cum tu baptizaris hoc inuiſibilr̄ fieri: ⁊ ā deo te ad celū vocante nihilqꝫ in terra cōe habere ſuadente. Et iterū. Dicit aūt apertū eſt celū tanq̄ hactenus recluſum fuiſſet. Jā autē onili ſupno ⁊ infimo in vnū redacto et vno exiſtente oīm paſtore celū patuit et hō terricula ouis aggregatus eſt angelis. vn̄ et Beda. Jeſu autē baptizato et orante apertū eſt celū: qꝛ dum corporis humilitate dn̄s vndas iordanis ſubijt diuinitatis ſue potentia celi nobis ianuas pādit: dumqꝫ caro innoxia frigētibus tingitur aq̄s oppoſita quodā noxijs rōphea extinguit ignea. Hec Be. Jn hoc etiā φ ieſu baptizato ⁊ orante celum apertū eſt: ſignificatur φ oratio mūdi ⁊ ſcti hoīs celuꝫ penetrat. Orauit autem xp̄s vt nos informaret ad orandum poſt baptiſmum: ⁊ vt oſtenderet nobis orandi ordinē et neceſſitatem. Ordinē qꝛ ad hoc φ placeat oratio opꝫ pri⁹ mūdari ⁊ baptizari q̄ orare. Neceſſitatē qꝛ baptiſmalis gratia idiget per orationem cōſeruari: et vt daret exemplum φ in receptione ſacramētoꝝ dꝫ mens hominis in deū eleuari. Vn̄ Beda. φ ieſus cuius omnia que patris ſunt baptizatus oraſſe memorat ad nos informādos actū non dubitatur: quib⁹ poſt lauacrū baptiſmatis vt aula celi pandat: ideo nō otioſe viuendum: ſed ieiunijs precibus atqꝫ elemoſynis eſt inſiſtendū: qꝛ ⁊ ſi peccata ſunt oia in baptiſmo laxata nō adhuc t̄n eſt carnis fragilitas ſolidata. Naꝫ quaſi trāſito mari rubro gratulamur ſubmerſoe egyptios: ſed in deſerto mundane conuerſationis hoſtes occurrūt alij: qui duce xp̄i gratia nr̄o ſudore vincantur donec ꝑueniamus ad patriā. Hec Beda. (Et deſcendit ſpiritusſanct⁹) viſibiliter in columbe ſpecie ac requieuit ſuper eum ſedēs ſuper caput ipſius deſcendit inq̄ non per gratiam: quia a primo inſtanti cōceptionis ſue ꝑlenus fuit ſpirituſancto: ſed deſcendit in iis

Lu.iij.

L Celi apertio.

Chriſ.

Beda.

Oratio xp̄i poſt bap.

Beda.

M Spūſſcti viſibilis deſcenſus triplici de cauſa.

gno viſibili ꝛ hoc triplici ratione. Primo ad indicandum aliis ꝙ in ipſo eſſet plenitudo gratie. Scdo ad innuendum ꝙ in baptiſmo datur ſpiritusſanctus accedentibꝰ nō ficte. Tertio ad oſtendendū ꝙ ipſe eſt qui ꝑ ſpiritūſanctum baptizat mundando a ſorde. Apparuit aūt in corporali ſpecie columbe quatenus mitē ꝛ ſimplicē ſine felle omniqꝫ amaritudine eū eſſe ꝛ nos ꝑ manſuetudinē colligere eū veniſſe: ſeqꝫ mā ſuetos ꝛ humiles inhabitare oſtēderet. Ideo etiā in colūbe ſpecie apparuit vt in omnibus habentibus charitatē dei que ꝓcipue in colūba eſt ſpiritūſanctū eē deſignaret. vñ Chriſ. Ideo autē ſpūſſctūs ſpeciem colūbe ſuſcepit: qm̄ pre oībus aīalibꝰ hec cultrix eſt charitatis. Oēs aūt ſpēs iuſtitie quas hn̄t ſerui dei in veritate pn̄t habere ſerui diaboli in ſimulatione: ſolā aūt charitatē ſancti ſpiritꝰ nō pōt immūdus ſpūs imitari. Ideo ergo hāc priuatā speciē charitatis ſibi ſeruauit ſpiritusſanctꝰ: qꝛ per nullius teſtimoniū ſic cognoſcit vbi eſt ſpūſſctūs ſicut ꝑ gratiā charitatis. Et ſm̄ eundē Chriſo. rn̄det ēt figure veteris teſtamēti. Sicut em̄ in diluuio colūba apparens ꝛ ramū virentis oliue deferēs oſtēdit ſignū clemētie dei his ꝗ reſidui fuerunt ex aquis diluuij ꝛ oēm orbis terrarū trāquillitatē annūciauit: ita ꝛ nūc in baptiſmo veniens ſpūſſctūs in colūbe ſpecie: oſtēdit ſignū diuine clemētie qua ꝟtute baptiſmatis ꝛ pctā remittit: ꝛ gratiā cōfert: et liberatorē nobis demonſtrās pro ramo oliue adoptionē gn̄i hūano affert. Nihilominus tn̄ oēs baptizatꝰ ſeptē virtutibꝰ in colūba ſignificatis dꝫ repleri ꝛ pfici. Quicūqꝫ em̄ eſt pfectus debet eſſe pfectꝰ ꝗtū ad ſeipſum: ꝗtū ad proximū: ꝗtū ad deum: ꝛ oīa iſta ſignificanṫ per ꝓprietates in colūba repertas. Quātū ad ſeipſum in duplici ꝓprietate: qꝛ colūba hꝫ gemitū pro cantu et caret felle: ſic hō dꝫ habere in ſe cōtritionē ꝓ peccatis ꝛ gemitū cum lachrymis: et dꝫ carere felle amaritudinis peccati et ira irrationabili. Quātū ad proximū triplici ꝓprietate: qꝛ colūba roſtro nō ledit: ſic nec ſctūs cuiꝙ̄ detrahit. Unguibꝰ nil rapit: ſic ſanctꝰ aliena non recipit. Pullos alienos tanꝙ̄ ſuos paſcit: ſic ſanctꝰ ꝑ ſuā cōpaſſionē indigentibus ſua tribuit. Quātum ad deum duplici proprietate: qꝛ colūba ſup aquas reſidet vt vmbra accipitris in aq̄ puiſa mergat ſe: et euadat: ſic ſctūs ſup fluenta diuine ſcripture reſidere: ꝛ oculū habere debet vt diaboli verſutias: ꝛ incurſum euadere queat melio ra grana eligit et mūdo veſciṫ: ſic ſanctꝰ ſanas ſn̄ias quibꝰ paſcaṫ eligit: ꝛ in ſolo deo in quo puritas ſumma ē recreaṫ. Uñ ſicut colūba in cauernis petre nidificat: ſic ſctūs in plagis mortis xp̄i ꝗ petra firma eſt nidū i. ſuū refugiū ꝛ ſpē ponit. (Et vox patris) teſtimoniū filio ꝑbentis (intonuit) ꝛ audita eſt de ſublimi. ſ. de nube dicēs. (Hic eſt filiꝰ meꝰ dilectꝰ) pre ceteris: qꝛ nō adoptiuus vt ceteri ſed naturalis. vñ Chriſo. Suus vtiqꝫ nō ꝑ adoptionē grē: neqꝫ ꝑ electionē creature: ſed ſuus ꝓprietate gn̄is ꝛ veritate nature. Et vt ait Hiero. Sedit colūba ſup caput eius ne quis putaret vocē pr̄is ad ioānem factā nō ad dn̄m. (In quo mihi cōplacuit). i. in ꝗ volūtas mea cōplebiṫ de ſalute gn̄is hūani. Alius vero euāgeliſta ſic dicit. (Tu es filiꝰ meus dilectꝰ in te mihi cōplacuit. i. in te ꝛ ꝑ te cōſtitui qđ mihi placet facere: ꝛ ꝗ agenda ſunt agere. i. genꝰ humanū redimere. Uel mihi cōplacuit. i. cōplete et totalr̄ placuit. Nihil enim vnꝙ̄ deo diſplicuit in eo ſicut in nobis ꝗ prius fuimꝰ natura filij ire. vñ Bern. Uere em̄ hic eſt in quo nō eſt qđ pr̄i diſpliceat qđ oculos maieſtatis offendat. Unde ꝛ ipſe ait. Oīa ꝗ placita ſunt ei facio ſemꝑ. Donet nobis dn̄e ieſus ꝗ ſemꝑ placet patri: vt nos ꝑ ipm̄ mereamur placere ſibi. ſm̄ Bedā tm̄ durauit ſplēdor ꝗdiu paterna vox audita eſt: et cum ea terminatꝰ eſt. Ipſum aūt filiū audire huic credere ꝛ obedire pr̄ nos ammonet dicens. (Ipm̄ audite). Cui em̄ niſi ſapiētie iuſtitie et veritati credere debemus? Uñ Ber. Ipm̄ inꝗt audite. Ecce dn̄e ieſu vel nunc iā loq̄re licētiā loquēdi habes a pr̄e. Quādiu virtus ꝛ dei ſapiētia ꝗſi infirmꝰ aliqs ꝛ inſipiēs latēs in pplo: ꝗdiu nobilis rex ꝛ rex celi fabri filiū te pateris appellari pariter et reputari. O humilitas virtutis chriſti: o ſublimitas hūilitatis ꝗtū confundis ſtultitiā mee vanitatis: parū aliquid ſcio vel magis ſcire mihi video: ꝛ iam ſilere non poſſum impudenter ꝛ imprudēter me ingerēs ꝛ oſtētās: promptus ad loquēdum: velox ad docendū tardus ad audiēdū. Et xp̄s cū tāto tp̄e ſilebat: cum ſeipm̄ ſic abſcōdebat: nūquid inanem gloriam metuebat? Quid timeret ab inani gloria ꝗ eſt vera glīa pr̄is? Utiqꝫ timebat ſed non ſibi. Nobis timebat ab illa quibus nouerat eſſe timēdum. Nobis tacebat et nos inſtruebat. Tacebat ore ſed inſtruebat ope: ꝛ qđ poſtea docuit verbo iā clamabat exemplo. Diſcite a me: qꝛ mitis ſum et humilis corde. Nam de infantia dn̄i parū aliquid audio. Extūc iam vſqꝫ ad hunc triceſimum annū nihil inuenio. Nūc ꝟo iam nō pōt latere ꝗ tam manifeſte demōſtraṫ a patre. hec Bern. Et hec eſt autoritas quam ſupra allegaui per quā apparet qūo ſiluit dn̄s ieſus ad noſtrā inſtructionē: ꝛ tacendo ore inſtruxit ope. Ipſius igitur exemplo ſtude et tu taciturnitati: qꝛ qui de oībus tacet de oībus pacē hꝫ. Stude inꝙ̄ ꝛ nitere: qꝛ vt ait Ambro. Rarior eſt tacendi virtus ꝙ̄ lo-

In ſpecie columbe cur. Chriſ.
Charitas ſpiritūſanctū indicat. Se. vij.
A Colūbe proprietates ſeptē virtutes indicātes.

O Math. iij. Chriſ. Hiero. Quomodo dei filiꝰ xp̄s. Luc. iij
Bern. Joan. viij. Beda.
P Bern. inuitat xp̄m vt loquatur.
Humilitas chriſti.
mat. xi.
Taciturnitas cōmendatur.
Ambr.

quēdi. Uidiſti ergo vbiq͡ȝ i dn̄o ieſu hūilita⸗
tē redolere: q̄ eſt virtus magnifica et valde
neceſſaria eo ꝙ ſtudioſiꝰ querenda et etiam
affectuoſiꝰ amāda eſt: q2 dn̄s in ſingulis acti
bus ſuis ſtuduit eā ſignāter obſeruare ⁊ exē
plū inde alijs oſtendere. ¶ Sic ergo in hoc
ope excellētiſſimo tota trinitas modo ſingu
lari ſe manifeſtādo apparuit large appari⸗
tionē accipiēdo: ⁊ ſic trinitatis preſentia ba⸗
ptiſmꝰ cōſecrat. Pr̄ appꝑuit i voce: filius in
hoie ſeu carne: ſpūſſctūs in colūba. Differē⸗
ter tn̄: q2 filiꝰ apparuit in hoie in vnitate ſup
poſiti: ioānis primo ſȝ in apparitione aliaꝝ
pſonarū erat vnio per modū ſigni. Caro em̄
vnita erat filio in vnitate ſuppoſiti. vox au⸗
tem ⁊ columba nō habebant vnitatē ſuppo
ſiti cū patre ⁊ ſpūſctō ſȝ tm̄ in pn̄tat ōe ſigni
In columba ergo fuit ſpūs: nō ſpūs fuit co⸗
lūba q̄ ei tn̄ nō fuit vnita. nō em̄ fuit in colū⸗
batus: q2 p̄ter naturā hūanā nūq̄ vtiq͡ȝ crea
tura fuit deo pſonaliter vnita: nec infuit ei
per gratiā: ſȝ p apparitionē ⁊ ſignū: q̄ pera⸗
cto officio ſuo poſt apparitionē i primordia
lē ⁊ preiacentē materiā redijt vnde ſumpta
fuerat: ſicut etiā ſentitur de alijs figuris in
quibus dn̄s apparuit. Apparuit aūt miſte⸗
riū trinitatis dn̄o baptizato ⁊ nō cū baptiza
ret: q2 cū nō egeret gratia mūdante nō ē ba
ptizatꝰ baptiſmate ſuo: ſȝ ioannis. Baptiſ⸗
mus aūt ioānis dabat in noīe venturi. Ba⸗
ptiſmꝰ vero dat in noīe trinitatis: ⁊ ideo nō
decuit i actu baptiſmi: ſȝ poſtea nomē trini⸗
tatis explicari: vt diſtantia pateret inter ba
ptiſmū Joānis qui nō in noīe trinitatis da⸗
bat: ⁊ iter baptiſmū xp̄i cui hec forma ſerua
bat. Et p talē apparitionē trinitatis bapti⸗
zato ipſo factā ſignificatū fuit ꝙ baptiſmꝰ
deberet conferri in noīe patris ⁊ filij ⁊ ſpūſ⸗
ſcti. Jn primitiua tn̄ eccleſia ad tēpus colla
tus fuit baptiſmꝰ in noīe xp̄i: vt nomen in
reuerentia haberetur maiori adꝰ excludēdū
illoꝝ errorē q̄ ꝟtutē baptiſmi attribuūt mi⸗
niſtris dicētes. Ego ſum pauli ego ſumꝰ ce⸗
phe ⁊c. ſȝ illis cauſis ceſſantibus redijt eccle
ſia ad formā p̄dictā. Et ponitur hic triplex
effectꝰ baptiſmi quē baptiſmꝰ cauſat mari
me poſt paſſionem xp̄i. ſ. celi apertio: q2 celo
rū regna patēt renatis in baptiſmo ſpiritus
ſancti miſſio cuiꝰ gratia ac donū cōfertur i
eo: ⁊ paterna locutio q̄ baptizatos regnat i
filios adoptionis qui ſibi cōplacent q2 per
baptiſmū de filijs ire fiunt filij gratie: ⁊ rege
neramur in ſpē vite eterne. Conſidera hec
ſingula diligenter ⁊ erige animū ȝ vt aperto
iaȝ trinitatis celo ſurſum feraris in deum.
Jn humilitate quoq͡ȝ mentis pſiſte vt ſpūſ⸗
ſancti dono et paterno colloquio munerari
merearis. vn̄ Anſel. Jn iordane ſub manu
ioānis ſe ad baptiſmū iclinās paternā vocē
audiuit: ⁊ ſpūſſancti aduentū in columba
ſuſcepit: vt nos doceret in hūilitate mentis
q̄ per iordanē notat: iordanis em̄ deſcenſio
eorū interpretat debere conſiſtere: ibiq͡ȝ ſu⸗
perni patris honorari colloquio: de quo dr̄.
Quia cū ſimplicibꝰ ſermocinatio eiꝰ et ſpi⸗
ritusſcti pn̄tia ſublimari q̄ ſup humiles re⸗
quieſcit ⁊ hoc ſub manu ioannis q̄ dei gra⸗
tia dr̄ vt eidē gratie quicq̄d a deo pcipimꝰ
nō noſtris meritis aſcribamus. hec Anſel.

S Figure baptiſmi. ij. Para. iiij.

Fuit aūt baptiſmus in mari eneo. i. in laua
torio p̄figuratꝰ: q̄d an̄ tēpli introitū hiero⸗
ſolymo erat collocatū. Sacerdotes em̄ qui
templū dn̄i ingreſſuri erant in lauacro illo
ſe lauare neceſſe habebāt: ita oēs qui volūt
intrare templum dn̄i neceſſe habent prius
p baptiſmū lauari. Duodecim boues enei
mare portauerunt quia duodecim apoſtoli
baptiſmū xp̄i per totū mundū dilatauerūt.
Lauatoriū circūtectū et ornatū erat ſpecu⸗
lis mulierū vt ingreſſuri templū viderēt: ſi
aliquā maculā vel indecētiam haberēt: ſic
baptiſmꝰ requirit cōſcientie pfectionē: pcti
diſplicentiā ⁊ cordis contritionē. Jſtud etiā
figuratū eſt i naamā ſyro gētili ⁊ leproſo q̄ iiij. Regū. v.
ad iuſſum helizei ſepties in iordane bapti⸗
zabat et ſic ab omni lepra ſua mūdabatur.
Per ſeptē nēaque iordanis lotionem prefi
gurauit helyſeus ſeptē mortaliū pctōꝝ in
baptiſmo ablutionē. Caro naamā factā eſt
vt caro pueri: ita pctōres efficiunt mūdi ſi⸗
cut paruuli. Jſtud etiā prefiguratū eſt in trā ioſ. iiij.
ſitu iordanis qn̄ filij iſrael intrauerūt terrā
ꝓmiſſionis: q2 prius trāſiuerūt iordanē figu
rā baptiſmatis. Sic oportet oēs per lauacrū
baptiſmi trāſire q̄ deſiderāt ad terrā ꝓmiſ⸗
ſionis puenire. Archa teſtamēti q̄ in medio
iordanis ſtabat xp̄m q̄ in iordane baptizan⸗
dus erat figurabat. Duodecim lapides q̄s
pp̄ls tulit de iordanis alueo ꝓ memoriali p
petuo ſunt duodecim apl̄i q̄ p orbē terrarū
teſtificati ſunt baptiſmū xp̄i. ¶ Circa p̄miſ
ſa eſt ſciendū ꝙ dn̄s baptiſmū ſuū inſtituen

Baptiſmi inſtitutio et confirmatio.

dū inſinuauit ⁊ inſtituit: inſtitutū cōfirma⸗
uit. Jnſtituēdū inſinuauit ꝟbo ⁊ facto. ꝟbo
cū dicit. Niſi q̄s renatꝰ fuerit ex aqua ⁊ ſpū
ſancto ⁊c. facto qn̄ baptizatus eſt a ioanne.
Jnſtituit facto ⁊ verbo facto qn̄ diſcipli ba⸗ Joā. iij.
ptizabāt eiꝰ autoritate. ꝟbo qn̄ miſit diſci⸗ mat. iij.
pulos ad predicādū ⁊ baptizādū. Jnſtitutū
cōfirmauit ⁊ facto ⁊ ꝟbo. Facto qn̄ de eiꝰ la Luc. x.
tere ſanguis ⁊ aqua exierūt. Uerbo qn̄ poſt Jo. xix.
reſurrectionē miſit diſcipulos in mundum mar. vl.
vniuerſum predicare ⁊ baptizare. Hic gra⸗
tia huius tāti ſacramēti. ſ. baptiſmi pmo a
xp̄o incitati de ſacramētis aliq̄d videamꝰ.

T Mendicādi rō optime a medico celeſti ſeruata.

¶ Circa q̄ ſciendū ꝙ celeſtis medicus hu⸗
mani generis repatiꝰ tali mō ſanauit egro
tū ſicut optime cōpetebat. Egrotꝰ homo eſt
morbus aut originalis culpa eſt. Origo ve⸗
ro illius culpe licet principaliter fuerit ex

consensu rõnis occasionē tñ sumpsit ex sen-
sibus carnis. Ad hoc ğ ꝙ medicina rñdeat
morbo oportuitꝙ nō tm̄ esset spiritualis: ve
rūetiā aliqd haberet de sensibilib⁹ signis: vt
sicut sensibilia fuerūt aīe occasio labēdi ita
essent ei occasio resurgēdi ꝑpterea medici-
V na nostri vulneris cōuenit in ecclīasticis sa
Sacrō- cramētis. Instituit autē de⁹ sacrā diuersi-
rū insti- mode: quedā .s. añ aduētū suū: vt matrimo-
tutio. niū ⁊ penitētiā: sꝫ hec duo ꝯfirmauit in lege
euāgelica ⁊ cōsummauit dū nuptijs inter-
fuit: ⁊ dū penitētiā ꝑdicauit. Alia q̄nqꝫ sacrā
sol⁹ xp̄s initiauit baptismū q̄dē ipsum susci
piēdo ⁊ deinde formā dādo cōfirmationem
manuū ꝑuulis imponēdo. vnctionē discipu
los ad curādū mittendo: q̄ infirmos vnge-
bāt oleo. ordinē vero ꝑtātē ligandi ⁊ soluen-
X di ac confitēdi sacrm̄ altaris tribuēdo. eu-
Sacrō- charistiā cōficiēdo ⁊ dādo discipulis immi-
rū insti- nēte passiōe sacramētū corporis ⁊ sangui-
tuēdorū nis sui. ¶ Instituta quoqꝫ sunt sacra multi
cause. plici de cā. Primo ꝑpter hūiliationē. ma-
gna eñ hūilitatis exhibitio est in istis visi-
bilibus ⁊ hominemultum inferiorib⁹ a deo
querere salutē quam superbia perdidit. Se
cundo ꝑpter eruditionē qua rapit ⁊ ꝑmo-
uetur. Tertio ꝑpter cōgruētiā: q̄r homo per
pctm̄ se subdidit per affectū reb⁹ corporali-
bus: ideo decēs fuit vt de⁹ ꝑ q̄dā signa cor-
poralia spūalē adhiberet hoib⁹ medicinā.
Quarto ꝑpter excitationē qua hō otium ⁊
noxiā occupationē deuitet: ⁊ se in bono mis
sam audiēdo eucharistiā suscipiēdo ⁊ silia
faciēdo exerceat. Quinto ꝑpter cōgruitatē
medicine: q̄r cū medic⁹ sit de⁹ ⁊ hō: cōgruē-
ter medicina dꝫ cōtinere aliq̄d diuinū .s. in-
uisibilē gratiā: ⁊ aliqd hūanū: scꝫ visibilem
gratie formā. Sexto est cōgruitas ex ꝑte in-
firmi: q̄r cū infirm⁹ sit hō cōstās ex corpore ⁊
spū: spūs autē in corpore nō bñ capiet spiri-
tualia nisi in corporalibus cōgruū fuit da-
re medicamēta spiritualia in reb⁹ corpora-
libus sic pillule dant in nebula. Septimo ꝑ
pter argumentū meriti: multū eñ vꝫ ad me
ritū q̄n deo credit in his vbi hūana rō non
Y ꝑbet experimētū. Cōsistit aūt sacrm̄ in reb⁹ ⁊
Sacrm̄ factis ac dictis. Res sacrales sunt: vt aqua
in trib⁹ oleū ⁊c. Facta vt baptizandorū submersio:
cōsistit. sufflatio ⁊ hmōi. Dicta velut scīē trinitatis
Sacri inuocatio ⁊c. Sacrm̄ est visibile signū
diffini- inuisibilis grē: vt cū q̄s baptizat ipsa exte-
tio. rior corporis ablutio quā videm⁹ signū est
interioris ablutiōis aīe q̄ consistit in pctōrū
remissiōe quā nō videm⁹. Educti q̄dē sum⁹
de egypto ꝑ baptismū: sicut ꝑ mare rubrū: q̄r
sanguine xp̄i cōsecratū mortuis inimicis .i.
Sacri pctis nr̄is. A morte quippe xp̄i ⁊ sanguinis
effica- effusiōe hꝫ baptism⁹ ꝟtutē ⁊ efficaciā sicut
cia. ⁊ alia sacra siue añ legē siue ī lege. Per hūc
eñ xp̄s pctā q̄ facta sunt dimittit. adiuuat

ne ampli⁹ fiāt: ꝑducit vbi olim fieri nō p̄nt.
Rō numeri sacramētorū est: q̄r ordinant cō-
tra triplicē culpā ⁊ quadruplicē penā. Vñ
baptism⁹ ordinat ꝯtra pctm̄ originale: pnīa
cōtra mortale: extrema vnctio cōtra venia- Sacrō-
le: cōfirmatio cōtra īpotētiā: ordo ꝯtra igno- rū nūe-
rātiā: eucharistia cōtra malitiā: mr̄imoniū ri rō.
cōtra ꝯcupiscētiā quā tēperat ⁊ excusat. Qr
vero character est signū distinctiuū indelebi- Chara
le spūale: iō nō cōfert in sacris q̄ solēt itera- cter in
ri sicut est pnīa mr̄imoniū vnctio. ⁊ euchari non ite
stia. Baptism⁹ ꝟo ⁊ cōfirmatio ⁊ ordo chara rādis.
cteres imprimūt ꝑ q̄s indelebilr̄ impssos semꝑ
distiguunt q̄ recipiūt. Per baptismū eñ fit
distinctio fideliū ab incredulis ꝑ cōfirmatio-
nē fortiū ab infirmis ꝑ ordinē clericorū a lai-
cis vñ nullaten⁹ p̄nt iterari. Et q̄uis hꝫ tria
sacra ꝑpter characteris impssionē nō itere-
tur: tñ cōe est hec oib⁹ nō iterari sup eandē
personā ⁊ materiā ⁊ ex eadē cā: ⁊ hoc est iō
ne fiat cōtumelia sacramēto. Ex hoc eñ cre-
di posset ꝙ sacramēta prius dispēsata fuis-
sent inefficacia ⁊ inepta. ¶ Oratio.

Clementissime Iesu q̄ ꝑ man⁹
ioānis baptizari voluisti: q̄r fi
dē quā in ꝑmo lauacro ꝑmisi
irritā feci peccādo ad scōm re
curro lauacrū penitēdo. Cōfi
teor tibi de⁹ ego pctōr ⁊ re⁹ me
grauiter peccasse cogitatiōe: locutiōe: ope ⁊
omissiōe: Innumerabilia sunt pctā mea ⁊ cir-
cūstātie eorū. nō tm̄ me in laq̄s adduxi pec-
catorū sꝫ ⁊ multos q̄ mea suasiōe exēplo ne-
gligētia vel occasiōe aliq̄ peccauerūt ꝑ q̄rū
⁊ meis obnixe deꝑcor pctis: vt oia nobis in-
dulgeas misericorditer ⁊ abstergas. Amen.

¶ De ieiunio ⁊ tētatiōib⁹ dñi. Corrñdet euāgelio. Duct⁹ est ie sus ī desertū a spūsctō. Ca.xxij.

Posttq̄ dñs Z
Iesus fuit baptizatus re- Ioā.i.
gressus est ab iordane ple- Mat. et
nus spūsancto plenitudi- luc.iiij.
ne superabūdātie: de cui⁹
plenitudine nos oēs acce
pimus. Et incōtinēti ac si-
ne mora (duct⁹ est) sponta
nee (in desertū) super quē-
dā montē mire altitudinis dictum quaren-
tena: q̄ est inter hierico ⁊ hierlm̄ distans ab Quarē
hierico duobus miliarib⁹ ⁊ a hierlm̄ duode tena.
cim vel circa. In predicto deserto latrones
morari solebāt q̄ loc⁹ vocat domyn qđ san-
guinem sonat propter effusionem sangui-
nis quā ibi latrones faciebāt Specialiter
domyn est casale vbi ille q̄ descendit a hie- Do-
rusalem in hierico incidit in latrones quasi myn-

circa mediū in via que de hierico ducit i hie ruſalē a parte auſtrali deſerti quarentene: deinde eſt bethania ꝛ bethfage ꝛ hieruſalē ꝛ tranſit via in latere auſtrali montis oliue ti. Quia ergo homo q̇ ibi incidiſſe dicit̄ in la trones gerebat figurā ade q̇ a demonibus eſt vict⁹: cōueniens fuit vt ibi hyſtorialiter ꝛ ſm rē xp̄s ſuperaret diabolū vbi figuraliter ꝛ ſm ſilitudinē diabol⁹ dicit̄ hominē ſuperaſſe p̄mū. Vn̄ dr̄ ꝙ ſamaritanus eadem viā deſcēdit: qꝛ carne indut⁹ fili⁹ dei qui eſt cuſtos hominū eaſdē tētatiōes ibi ſuſtinuit. Pugnaturus q̇dē dñs cū diabolo in deſertū receſſit: vt nobis oſtenderet ꝙ q̇ perfecte laqueos tentationū eius vult ſuperare non ſolū turbas demonū: ſꝫ etiā ſocietatem malorū hoim aliq̄n q̇dē corpe: ſemper autē mente dꝫ vitare ꝛ fugere exēplo illius qui in regali aula ꝛ inter turbas populares poſitus dicebat. Ecce elōgaui fugiēs: ꝛ manſi in ſoli tudine. Nos ergo exēplo xp̄i ꝛ ioannis agite mur a ſpūſancto nō p hypocriſim a maligno in deſertū loci ꝛ ſolicitudinis vel ſaltē in deſertū noſtri pectoris ꝛ contemplationis vt quieti a ſtrepitu mundi melius deo vacemus ꝛ in mente ſeculū deſerentes quaſi māna deſerti ſola eterna gaudia eſurire diſcamus. (Duct⁹ eſt igit̄ Jeſus a ſpūſancto) qꝛ humanitas xp̄i erat organū diuinitatis ꝛ iō ad oīa agēda mouebatur inſtinctu ſpiritus ſancti. Hoc ergo motu iuit in deſertū locū: vt ibi ſpiritū in oratione pro nobis deo patri offerret ꝛ per ieiuniū carnem innocentē p nobis maceraret: exēplumq̧ fidelibus daret: vt ſic deo p ieiuniū ꝛ oratiōnē offerāt. nō iuit inuitus ſꝫ volūtate pugnādi ꝛ (vt tentaretur a diabolo) p qd̄ inſinuat̄ ꝙ aggrediēs deſertū pnīe fortius tētatur ab hoſte. Juxta illud. Fili accedens ad ſeruitutem dei: ſta i iuſticia ꝛ timore: ꝛ prepara animam tuā ad tentationē. i. ad reſiſtēdū tētationi q̇ imminet tibi. Jdeo aūt duct⁹ eſt a ſpūſancto qui eū deſignauerat i baptiſmo: quia quos ille replet mittit ad pugnā ꝛ prebet eis fortitudinē. Jdeo duci voluit (in deſertum). i. locū certaminis ꝛ in quo pugnatur aſperis quoniā adā in paradiſo delitijs affluens victus eſt oblectamētis. Jdeo tētari voluit vt tentatiōes ſuperādo nobis poteſtatem ſuperandi tribueret: ſicut ꝛ mori voluit: vt morte ſua noſtrā deſtrueret. Et hoc poſt baptiſmū ꝛ ieiuniū per hoc nobis inſinuans ꝙ poſt lauacrū regeneratiōis ꝛ gratie perceptionē poſt laborē ieiunij ꝛ ſancte vite propoſitū ſtatī diabolus tentator accedit et acrius in nos ſurgit: vt nos a propoſito religionis auertat et ꝙ proficientibus et ad meliora tendentibus inuidet ꝛ inſidiatur ꝓpter quod tūc magis cauendum eſt ꝙꝙ bonos magis ꝙ̄ malos tentat. Quia ſm Grego. illos tentare negligit quos ſe quieto iure poſſidere ſentit. Et ſm Iſido. tunc maxime impugnaris cū te impugnari neſcis. Hec enim quatuor: ſcꝫ baptiſmus: deſertum: ieiuniū: ꝛ tentatio ſic ordinata fuerūt in xp̄o ꝙ primo fuit baptizatus: ſcdo in deſertū ductus: tertio ieiunauit: quarto tētatus fuit: in quo ſignificat̄ ꝙ prius dꝫ eſſe in nobis ablutio a peccatis: ſecundo ſubtractio a mundi illecebris: tertio exercitatio in ieiunijs: quarto eſt oppugnatio ab hoſtiū inſidijs. Jn figura huius quatuor occurrerūt populo iſraelitico. p̄mo mare rubrū. ſcdo deſertum. tertio ſitis ꝛ fames. quarto hoſtiū inſultus. Baptizatus igit̄ dominus ſolitariā ac durā vitā ꝛ penitentiam conſtāter aſſumpſit vt fideliū mētes ad pfectionis aggreſſionem erigeret: vt ad grauia perferenda firmaret. Non enī ꝓpter ſe: ſed propter nos heremū adijt: vt vel ſuis perfectis imitatorib⁹ vitā heremiticam conferat inſtruens nos nihilominus ſm Chriſo. Ut vnuſquiſq̧ baptizatorū relictis mūdi illecebris ꝛ ſocietate prauorū diuinis per oīa debeat ſeruire mādatis. Et hoc reputant quidam fideles deuoti tp̄e iſto ieiuniū obſeruātes: ꝛ per hoc ſe xp̄o velut in deſerto cōfigurantes. ¶ Uoluit autē xp̄s penitentiā agere: nō qꝛ egebat: ſed vt ad penitētiā nos moneret: ꝛ penitētiā nobis exemplo oſtēderet. Ubi docet tria que debēt eſſe in pnīa vera ꝛ fructuoſa. Primo dꝫ eē pura: vt deo placeat qꝛ poſt baptiſmū ſtatim fecit penitētiā. Secundo dꝫ eſſe aſpera: vt carnē domet: qꝛ fecit penitētiā in deſerto nō in loco delicioſo. Tertio dꝫ eſſe diſcreta ne nimis excedat: qꝛ xp̄s duct⁹ eſt a ſpūſancto nō qꝛ ductore indigeret: ſed vt nobis oſtēderet qd̄ in penitētia agēda ductore indigemus diſcreto. Et veniens dñs in deſertū ieiunauit (.xl. diebus ꝛ .xl. noctibus) nihil interim māducās. Ubi ſignanter noctibus addit̄ ne in nocte comediſſe putaret̄. Jtē in ſignum ꝙ neceſſe habemus ꝛ diebus ꝓſperitatis ꝛ noctib⁹ aduerſitatis cōtra diabolū nos munire qui nūꝙ̄ ceſſat tētādo nos impugnare. Jeiunauit q̇dē vt aduerſus tētationes exēplū ieiunandi nobis daret: qꝛ ſm Baſiliū volenti pugnas tentationum ſuperare ſobrietas neceſſaria eſt: ꝛ ſpecialiter vt oſtenderet ꝙ innocentia baptiſmalis periclitatur in vita voluptuoſa: qꝛ q̇ xp̄i ſunt: vt baptizati q̇ ſunt membra xp̄i ꝛ xp̄m induerūt cōſepulti morti eius debēt carnē ſuā crucifigere cū cōcupiſcentijs ſuis ꝛ eſtimare ſe mortuos ſuper terrā ſpū mortificando facta carnis. vnde Chriſo. Ut autē diſcas ꝙ̄ magnū bonū ſit ieiuniū ꝛ q̄liter aduerſus diabolū ſcutū eſt maximum ꝛ q̄m poſt lauacrum nō delitijs ꝛ ebrietati et mēſe abūdāti: ſꝫ ieiunio intēdere oportet ꝓpter hoc ꝛ dñs ieiunauit nō eo indigēs: ſed

Iſido. de tētā dis.

Quatuor p ordine in xp̄o facta.

Chriſ.

¶ Pnīa xp̄i nobis profuit.

Pnīam fructuoſā tria faciūt.

Noctibus q̇q̧ ieiunauit dñs.

Baſili⁹.

D Chriſ. de ieiunio et ei⁹ laude.

noſ erudiēs q̄b⁹ pctā q̄ ante lauacrū erant dn̄atio vētris introduxerat. Queadmodum em̄ ſi aliqs egrotātem ſanū eū feciſſet iubet nō facere illa ex quibus egritudo cōtigerat: ita vtiq̄ ⁊ hoc poſt lauacrū ieiuniū cōtra vitiū edacitatis ipſe induxit. Nā ⁊ adā de' paradiſo incōtinentia vētris eiecit ⁊ diluuium qd̄ fuit ſub noe illa cōmeruit ⁊ fulmina in ſodomitas ipſa deduxit. ita ⁊ iudei maxima operati ſunt ab ebrietate ⁊ delitijs mala: propter hoc ⁊ ipſe ieiunauit nobis vtiq̄ demōſtrās formā ſalutis. vn̄ ⁊ Amb. Hoc em̄ fecit cauſa ſalutis noſtre: vt rem vtilem, non ſolū doceret v̄bis: ſ₃ etiā exēplis inſtrueret. Qualis aūt xpian⁹ es: cū xpo eſuriēte tu reficieris. Ille p̄ ſalute tua famē ſuſtinet: tu p̄ peccatis tuis ieiunare formidas. Et iterū. Nihil tam cecū q̄ ſecularis ſuauitat₃ periculū q̄ dum mulcet animi vitam obruit ⁊ ſenſum mētis illudit. Merito igitur dn̄s noſter ieſus xp̄s ieiunio ſuo atq₃ deſerto aduerſus voluptatū informat illecebras ⁊ tentari ſe a diabolo dn̄s oim̄ patit̄: vt i illo oēs voluptates vincere diſceremus. hec Ambr. Et ſciendū q̄ xp̄s p̄pter infirmitates nr̄as vt eas curaret diuerſas in ſe medicinas accepit. Curauit nos per dietā qn̄ ieiunauit xl. diebus ⁊ noctibus. Per electuariū quādo corpus ⁊ ſanguinē ſuū dedit in cena diſcipulis ſuis. Per ſudorem qn̄ fact⁹ eſt ſudor ei⁹ ſicut gutte ſanguinis decurrētis in terram. Per emplaſtrū qn̄ facies eius ſputo illita fuit. Per potionē qn̄ guſtauit acetum felle mixtum Per minutionē qn̄ clauis ⁊ lancea vulnerat⁹ eſt Cōſidera hic ⁊ attēte inſpice dn̄m ieſum: pluriū em̄ virtutū tibi monſtrat exemplū. Nam vadit in ſolitudinē: ieiunat: orat ⁊ vigilat. ⁊ in terra nuda iacet ⁊ dormit ⁊ humiliter ac pacifice cū beſtijs cōuerſat̄. Compatere igit̄ ſibi: q₂ ſemper ⁊ vbiq̄ ⁊ maxime hic vita ſua penoſa eſt ⁊ corpis afflictiua ac eius exēplo diſce etiā in his exercitari. Quatuor em̄ hic t̄ igunt̄ q̄ ſpūalis exercitij ſunt ⁊ mirabilr̄ ſe inuicē adiuuāt. ſ. ſolicitudo ieiuniū orō ⁊ corporis afflictio: ⁊ per iſta maxime poſſumus ad puritatē cordis puenire q̄ vtiq̄ nimiū peroptāda eſt eo qd̄ in ſe quodā mō oēs v̄tutes cōprehēdit ⁊ remotionē oim̄ vitiorū cōtinet: q₂ cū vitijs vel defectu v̄tut₃ nō ſtat puritas cordis. Et propterea in collationib⁹ ſctōꝝ patrū tradit̄ q̄ totū exercitiū monachi d₃ eē ad puritatem cordis habēdā. Per hāc em̄ hō meret̄ deum videre dicēte dn̄o in euāgelio. Beati mūdo corde qm̄ ipſi deū videbūt. Et ſm̄ Ber. Qui clarior eſt deo p̄pinq̄or eſt: eſſe autē clariſſimū p̄ueniſſe eſt. Ad hāc habēdā multū v₃ orō feruēs ⁊ aſſidua. S₃ orō cū crapula et corpis mollitie ſeu ocioſitate parū valet: et ideo req̄rit̄ ieiuniū ⁊ corpis afflictio diſcreta tn̄ q₂ indiſcreta omne bonū ip̄edit: p̄pter ea ad oim̄ p̄dictoꝝ cōſummationē vr̄ facere ſolitudo. Nam cū tumultu ⁊ ſtrepitu non pōt decēter fieri oratio. Et videre aut audire multa vix pōt fieri ſine impuritate ⁊ offenſa: q₂ mors intrat p̄ feneſtras ſenſuū ad alas nr̄as. Et p̄pter ſupuenīetes ſepe relaxat̄ abſtinētia ⁊ corpis afflictio. Et id̄ q̄re ſolitudinē ⁊ ſepara te a tumultu ſi vis deo cōiungi: ⁊ p̄ puritatē cordis eum videre. Fuge collocutiones propter taciturnitatis cuſtodiā: interdū ēt a bonis ceſſa eloquijs: iuxta illud p̄phete. Obmutui ⁊ hūiliatus ſum ⁊ ſilui a bonis. Nō q̄ras nouas amicitias: q₂ noua inde p̄ueniūt colloq̄a ⁊ impedimēta. Nō impleas oculos vel aures fantaſmatib⁹ vanis: ⁊ oīa q̄ q̄etē animi ⁊ trāq̄llitatē mentis p̄turbāt fugias tāq̄ venenoſa ⁊ aīe inimica. Nō em̄ ſine cā p̄res ſctī petebant loca ſolitaria ⁊ mādabāt his q̄ in cenobijs remanebāt q̄ eſſent ceci: ſurdi: ⁊ muti: q₂ ſic melius poterāt deo cōiungi. vn̄ Chri. Quando ſpirituſſanct⁹ deſcēdit ſup dn̄m nr̄m ſtatim expulit eū in deſertū. Qn̄ monachi habitāt cū parētib⁹ ſuis: ſi deſcēderit ſpirituſſanct⁹ ⁊ māſerit ſuper eos expellet eos de domo ⁊ ducet eos in ſolitudinē. Spirituſſanct⁹ nō libēter habitat vbi turbe ⁊ frequētia ⁊ diſſenſiones ⁊ rixe ſunt: ſed p̄prie ſedē h₃ ſolitudinē. Deniq̄ ⁊ dn̄s noſter erat in die cum diſcipulis: ſ₃ qn̄ volebat orare intētius ſol⁹ recedebat. Et nos ḡ ſi volumus orare pluſq̄ in publico habeamus cellulam: habeamus agros: habeam⁹ deſerta: poſſumus ⁊ virtutes hr̄e de fratrib⁹ ⁊ ſolitudinē habere. vn̄ ⁊ Augu. Fratres chariſſimi q̄tum poſſumus ocioſis fabulis ⁊ detractionibus ac ſcurrilitatib⁹ cūctis finē ſtudeamus imponere: et totis virib⁹ de impedimētis mūdi iſtius fugiēdo aliquas horas querere in quibus p̄ ſalute aīe noſtre orōni ⁊ lectioni poſſumus intēdere. Igit̄ ⁊ toto affectu ⁊ poſſe tuo' conneris imitari dn̄m ieſum in ſolitudine: ieiunio: orōne ⁊ corpis afflictionib⁹ diſcretis. De quo etiā ſcribit̄ q̄ (erat cū beſtijs). ſ. vrſis: leonibus ⁊ alijs feris pacifice (⁊ angeli miniſtrabāt ei.) In hoc ergo diſce iter alios humiliter cōuerſari: ⁊ equanimiter tolerare eos q̄ aliqn̄ tibi vident̄ irrationabiliter ſe habere: q₂ p̄ hoc moraliter inſinuatur q̄ illi quoꝝ ſenſualitas ſub rōne pacifice tenet̄ p̄ angeloꝝ miniſteriū ad celeſtia trāſferent̄. Angelicū em̄ eſt inter beſtiales homines cōuerſari quaſi in heremo in ſolitudine. ſ. mētis. Hoc eſt in cōteplatione: lectione: oratione: clauſo cubiculo: ⁊ moribus eorum feriniſnō polluī. difficile eſt enim tangere picē: ⁊ ex ea non coinquinari. vnde Beda. Inter beſtias dn̄s commorat̄ vt homo: ſed miniſterio vtitur angelico vt deus. Et nos cum in

Marginalia: Gule mala. — Ambr. De eodem. — E Medici nequaꝰ xp̄s pro nob₃ accepit. — Math. xxvi. Luce xxii. Marci xiiii. Jo. xix. — Quatuor ſpiritual₃ exercitij ad cordis puritatē inducētia. — Mat. v. Bern. F — Solitudini ſecōmendatio. — Pſalm. xxxviii. — Chriſ. Spūſ ſcti habitatio. — Augu. — G Mar. i. Cū beſtijs et angelis eſſe. — Angeloꝝ offm̄. Beda.

heremo ſancte cõuerſationis beſtiales ho-
minũ mores impolluta mẽte toleram⁹: mi-
niſteriũ angelorũ meremur a q̄bus corpore
abſoluti ad eterna in celis gaudia tranſfe-
ramur. vñ et Hieronẏ. Tunc beſtie pacate
nobiſcũ ſunt cũ caro nõ concupiſcit adver-
ſus ſpiritum: poſt hec angeli miniſtri mit-
tunt nobis vt reſponſa et ſolatia cordibus
vigilantibus dent. Ipſum aũt dñm ſepe in
hac ſolitudine viſitat cõſpiciẽs eũ qualiter
cõuerſat ibidẽ et maxime qualiter iacet de
nocte in terra. Quelibet eñ aia fidelis de-
beret eum ſemel ad min⁹ in die viſitare ab
epiphania vſq ad dies .xl. quibus ibi ma-
nebat et ſe hũiliter ei recõmendare. In hoc
ſiquidẽ mõte et deſerto deſiderabili quidã
exẽplo dñi ſpãliter ducti vitam heremiticã
in paruis cellulis ducebat dño deuotiſſime
militantes et aluearibus cellularũ modi-
carũ tanq̃ apes dñi dulcedinẽ ſpãlẽ mellifi-
cantes. In huius montis quaſi medio qd a
terra plana fere p dimidium miliare diſtat
dñs fecit penitentiã vbi eſt eccleſia et cella
eſtq ibi altare vbi ſtabat qñ tentabat a ſa-
thana. Quadraginta aũt dieb⁹ ꝛ noctibus
dñs ieiunauit: q2 quadragenari⁹ numerus
ex q̄tuor conſtat et decẽ: quater eñ decẽ vel
decies quatuor faciũt quadraginta p qua-
tuor autẽ nouũ teſtamentũ qd in quatuor
euãgeliſtis cõſiſtit ſignificat: p decẽ vo ve-
tus: q2 in decẽ mãdatis legis cõtinet. Qua-
draginta ḡ diebus ieiunare eſt vtriuſq te-
ſtamenti p̄cepta ſeruare: ꝛ ab illis oib⁹ que
vtrũq teſtamẽtũ interdicit ſeinuicẽ et ieiu-
niũ cuſtodire: vt ſicut caro exterius ieiunat
a cibis: ita ꝛ mens interius ieiunet a vitiis.
Ieiunauit itaq dñs .xl. diebus et noctibus
quatenus in ciborũ ieiunio ſignificaret: et
nobis ieiuniũ corpis vt in dierũ numero ſi-
gnificaret ieiuniũ cordis. Exẽplũ ſane ipſi⁹
hic numerus dierum penitentialiũ in eccle
ſia eſt. Vñ ꝛ poſt epyphaniã nõ ſtatim inci-
pit eccleſia ieiunare: ſed circiter poſt qua-
draginta dies q̄ſi ipſo tpe ieiuniũ ſuum ie-
iunii dñice ꝯſecutiuũ ſignificãs. vñ Beda.
Quadrageſima ieiuniorũ hꝫ autoritatẽ: et
in veteribus libris ex ieiunio Moyſi ꝛ He-
lye: ꝛ in euangelio: q2 totidẽ diebus dñs ie-
iunauit demonſtrãs euãgeliũ nõ diſſentire
a lege et prophetis. In perſona q̄ppe moyſi
lex: i pſona helye pphete accipiunt. Inter
quos in mõte glorioſus apparuit: vt euidẽ-
ti⁹ emineret qd de illo dicit Apoſtol⁹. Te-
ſtimoniũ hñs a lege et pphetis. hec Beda.
et Albin⁹. Sicut moyſes legẽ: helyas pro-
phetiã: ita dñs nr euangelicã p̄dicationem
q̄draginta dierũ ieiunio dedicat. Congrue
et ieiuniũ q̄drageſime ſtatutũ eſt confine
paſſiõi dñice: q2 ſignificat nos a mũdi ami-
citia debere continere: vt deũ ſeq̄ valeamus

vñ Augu. Moyſes et helyas et ipſe dñs q̄- Augu.
draginta dieb⁹ ieiunauerunt: vt inſinuaret
nobis ꝛ in moyſe ꝛ in helya et i xp̄o hoc eſt
in lege et pphetis et in xp̄o euãgelio id no-
biſcũ agi: ne ꝯformemur ꝛ hereamus huic
ſeculo: ſꝫ crucifigam⁹ hoiẽ veterẽ ꝛ carnis
curã ne fecerim⁹ in cõcupiſcẽtiis. Cõgruit Quadrageſime cõgruitas.
eñ nr̃e deuotioni vt q̄ dñi crucifixi paſſio-
nẽ celebraturi ſum⁹ reprimẽdaꝝ carnaliũ
voluptatũ crucẽ nobiſipſi ẽt faciam⁹: ſicut
dt apoſtol⁹. Qui aũt ieſu xp̄i ſunt carnẽ ſuã
crucifixerunt cũ paſſionib⁹ ꝛ cõcupiſcẽtiis.
In hac q̄dẽ cruce p totã iſtã vitã q̄ in me-
diis tẽtationib⁹ ducitur ppetuo dꝫ pẽdere
xp̄ian⁹. Nõ eñ eſt in hac vita tp̄s euellendi
clauos de q̄bus in ps. dr. Cõfige clauis a ti Pſal. xxiii.
more tuo carnes meas. Carnes ei ſunt car-
nales concupiſcẽtie: claui ſunt p̄cepta iuſti-
tie. His illas timor dei configit qui nos illi
acceptabilẽ hoſtiã crucifigit. Sic ſemper h
vive xp̄iane. Si terreno limo greſſus nõvis
imergere: noli de iſta cruce deſcendere. hec
Aug. Sed caue ne de iſta cruce p volupta-
tũ admixtionẽ deſcendas: q2 vt dt Aug. Ni-
hil prodeſt tota die longũ duxiſſe ieiuniũ ſi
poſtea ciborũ ſuauitate vel nimietate aia
obruat. Inſup hoc numero ſoluimus deci- I decime carnis.
mas et p̄mitias dño. Sũt eñ in ãno trecẽti
ſexaginta ſex dies quorũ p̄terq̄ ſex dierum
decima eſt trigita ſex ꝛ ne ſex reſidui rema-
neant indecimati addit vn⁹: q2 min⁹ addi
nõ põt: tres aũt alii ſupadditi ſoluunt p p̄-
mitiis: pro q̄b⁹ ſiir ſunt ieiunia q̄tuor tẽpo- ieiunia q̄tuor tẽporũ.
rũ p tres dies. Sicut ergo in lege offerre iu
bemur primitias ꝛ decimas rerũ: ita q̄dra-
ginta dieb⁹ ieiunãdo offerim⁹ p̄mitias ꝛ de-
cimas dierũ. Vt q̄ nobiſmetipſis p acceptũ
annũ vixim⁹ autori nr̃o nos ei⁹ in decimis
ꝛ p̄mitiis p abſtinentiã mortificemus: ꝛ q̄ a
padiſi gaudiis p cibũ cecidim⁹ ad hec inq̃-
tũ poſſum⁹ p abſtinentiã reſurgamus. Igi
tur tpe quadrageſime plus ſolito debemus
abſtinẽtie deuotiõi incẽdere: ꝛ aliorũ tẽpoꝝ
negligentias hoc tpe ſctõ diluere et emen-
dare. Hic numer⁹ q̄dragenari⁹ multiplici- Quadragenarii cõſecratio.
ter eſt cõſecratus. Nã q̄draginta annis pa-
uit dñs filios iſrael pane angelorũ in deſer
to: q̄draginta mẽſibus p̄dicauit in mundo:
q̄draginta ſeptimanis fuit in vtero virgi
neo: quadraginta dieb⁹ ieiunauit in deſer
to: quadraginta horis fuit in ſepulchro: ab
hora mortꝫ cõputãdo q̄draginta dieb⁹ fuit
poſt reſurrectionẽ cũ diſcipulis in mũdo. Itẽ
fm Ambr. Qr q̄draginta diebus aq̄ diluuii Amb.
inũdauerunt p q̄s petõres exterminati fue-
rũt: ꝛ exinde celi ſerẽitas illuxit ꝛ refuſa fuit
ſic ſacro iſto ieiunii tpe abolent pctã ꝛ r̃ful
get diuia clemẽtia. (Cũ) ḡ ieiunaſſet dñs (q̄ Math. iiii.
draginta dieb⁹ ꝛ q̄draginta noctib⁹) nõ vl-
tra pceſſit vel trãſiit ieiunãdo ne incredibi-

K Quadraginta dies et ñ plures cur dñs ieiunauit. Chriſ.

lis videret carnis aſſumptio: et vt virtus diuinitatis celaret diabolo: quia etiam tot diebus moyſes ieiunauit et helyas et (poſtea) dñs (eſuriit). Nõ aũt neceſſitate: ſed volũtate eſuriit et corp⁹ eſurire pmiſit: vt in ſe et vitaté hũane infirmitatis oñderet et occaſioné tẽtãdi diabolo daret: ac infeſtat⁹ mõſtraret qliter ſupare et vincere oporteret. ſm Chriſ. Per quadraginta dies nõ eſurire nõ erat hoīs: poſtea aũt eſurire non erat dei: et iõ diabolus ſicut dubi⁹ de xpo accepit occaſioné tẽtandi ipm. Moyſes et Helyas.xl.dieb⁹ ieiunauerũt: ſed ieiunãtes eſuriebãt et ſitiebant chriſtus vo.xl.dieb⁹ non eſuriit: ſed poſtea. Chriſtus autem noluit ieiunare plus ꝙ illi ne de⁹ a diabolo putaret nec min⁹ ne purus hõ viderent.

L Tentatio xpi a diabolo. Grego.

¶ Tũc ergo diabol⁹ ſentiens dñm eſurire acceſſit vt tentaret ſi poſſet eũ in peccatum deiicere: et vt exploraret an fili⁹ dei eſſet: qué ſciebat qñq3 venturũ et ſuam p eũ poteſtatem amiſſurum ſm Grego. Tentauit diabol⁹ dominiũ eiſdé tribus modis qbus primum hominem deiecerat. Primũ hoiez ſupauit gula in vetito pomo. vana glia dicẽs: eritis ſicut dii. auaritia dicens: ſcientes bonũ et malũ. Auaritia eni et ſciẽtie et ſublimitatis ambitio. Sic et dñz tẽtauit: ſed vict⁹ receſſit. Dauid goliã proſtrauit tribus lapidibus de torrẽte. Xps diabolũ trib⁹ teſtimoniis de lege.

j. Reg. xvij. Tẽtatio triplex.

Et ſm Greg. Cũ tẽtatio trib⁹ modis fiat. ſ. ſuggeſtione: delectatione: et cõſenſu: dñs ſola ſuggeſtione tentatus eſt: quia delectatio peccati mẽtem eius non momordit: nec conſenſus eũ ſuperauit. Et ideo omnis illa tentatio foris nõ intus fuit: quia nihil cõtradictiõis i ſemetipſo tolerauit.

Tẽtatio xpi tm foris.

Utrũ aũt oẽs iſte tentationes facte ſunt vna die vel diuerſis: nõ eſt expreſſum in ſcripturis. Primo itaq3 tentauit eũ de gula dicẽs. (Si filius dei es) .ſ. naturalis: et p cõſequens in poteſtate ei equalis. (Dic vt lapides iſti panes fiant) Cogitabat eni intra ſe dicẽs. Si lapides in panes cõuerterit: fili⁹ dei erit: ſi auté cõuertere nõ poterit: hõ purus apparebit. Hoc etiã eſurienti cõgrue dicebat vt panes videns imoderato appetitu cibi accenderet. Nõ ſolum experiri voluit an de⁹ eẽt: ſed etiã quaſi hominé allicere voluit: vt eſuriẽs indebite delectaretur in cibo et ſic vitio gule peccaret.

Hyla.

Uñ Hyla. Intẽdebat demonũ princeps ex mutatione lapidũ in panes virtutem poteſtatis in deo agnoſcere: et in hoie oblectamẽto cibi patiẽtiã eſuritiõis illudere. Sed non potuit diabol⁹ magiſtrũ decipere. Taliter eni rñdit et ſic ſe habuit ꝙ nec ipſu3 ad gulã poterat inducere: nec deitaté ei⁹ ppẽdere. Nõ eni in tẽtatiõe ſuccubuit: ſecq3 filiũ dei eſſe nec negauit: nec aſſeruit: ſed cũ auctoritate ſcripture cõuicit dicẽs. (Nõ in ſolo pane) .ſ. corporali (viuit hõ) et ſuſtentatur: ſed in oi vbo qd pcedit de ore dei) cũ.ſ. voluntaté ſuã p ſcripturas reuelat.

Augu. M Verbo dei paſci.

Unde Auguſt. Certiſſime ſcitote fratres chariſſimi: quia qlis eſt caro q̃ poſt multos dies non pcipit cibũ talis eſt aĩa q̃ nõ aſſidue paſcit dei vbo. hec Auguſtin⁹. Hoc etiam dcm dñi verificat nõ ſolũ de vita ſpirituali: ſed et de corporali: ſicut patet de moyſe q̃ ieiunauit.xl. diebus et noctib⁹ vbo et alloquio dei ſpũaliter et corporaliter ſuſtentatus. Quaſi diceret. Nõ tm pane corporali ſuſtentat et viuit hõ ſed etia3 ſpũali pane: ſe3 verbi dei: pane orationis ſcté: pane gre tandé victurus in eternũ pane glie. Et ideo nõ oportet de lapidibus panes facere: quia l3 eſuriã: tñ dñs pt ſolo ſermone eſurienté ſuſtẽtare. Uñ pſuaſio tua tẽtatio eſt cũ mentioné faciat: et mihi ſuadeat tm de cibo corporis non de cibo mẽtis.

Chriſ.

ſm Chriſo. De veteri teſtamento teſtimoniũ ptulit atq3 pcepit: vt ſiue famé: ſiue aliqd aliud patiamur: nunꝙ tñ dñm relinquam⁹.

Cur nõ vtit lapides i pané.

Dñs qdé Jeſus panes de lapidibus facere potuit: ſ3 noluit nec decuit: et iõ non fecit. Primo vt diabolũ ei⁹ diuinitas lateret. Scdo vt p hũilitaté et ſapiẽtiã magis ꝙ p potentiã vincere nos doceret. Tertio vt oſtentationé fugere ſuaderet. Quarto vt volũtaté tẽtatoris cõtẽneret: quia fas nõ erat dñm voluntati ei⁹ obtẽperare: et aliter tentator non vincit niſi ɔtẽnat. Quinto vt doceret nũꝙ eẽ credendũ diabolo et nihil faciẽdũ ad ei⁹ iuſſũ etiã ſi bonũ et vtile eſt ꝙ ſuggerit vel iubet.

Moraliter.

Moralit ſepe ſuadet diabolus vt lapis: id e duricies pnie ſub qdã ſpé diſcretiõis cõuertat in pané. i. in delitias et mollitiã dicens. Jã fili⁹ dei es decetero tãta auſteritate et pnia nõ indiges. Sicut athalia vineã naboth cõuertit in hortũ olerũ ſic liban⁹ cõuertit in chermel ꝙ interpretat mollis ꝙ fit frequenter honore feſtiuitatis vel cã ſocietatis: ſic iudei petierũt a pilato ne corp⁹ Jeſu maneret in cruce in die feſto: tunc diabolo iſta ſuadẽti eſt rñdendum vt ſ. ſm rñſioné dñi.

N Gule refrenatio. Beda.

Et nota hic exẽplo dñi reſiſtẽdũ eẽ gule. Nã ab ipſa inchoãdũ é ſi cetera vitia volum⁹ ſupare. Videt eni ꝙ qui gule ſuccũbit imbecillis reddat ad alia vitia deuincẽda. vñ Beda. Niſi prius gula frenet fruſtra ɔ alia vitia laborat. Et iõ pmo hic ponit tentatio de gula: quia h tẽtatio primo occurrit hoi ab infantia et alie ſequunt poſtea. Quia g dñs ieiunans tentat⁹ fuit: ſi tu ieiunaueris et tẽteris ñ dicas: quia ieiunii mei fructũ pdidi. Nã et ſi tibi profuit ieiunium tuũ vt nõ tenteris tamé proficiet vt a tentatiõib⁹ vincaris. Ut aũt aĩa a carne nõ vincat neceſſe é vt diabolo tentatori reſiſtat et deo rectori ſeruiat. vnde Augu. Vis ſeruiat caro tua anime tue: deo ſeruiat aĩa tua de-

bes regi vt poſſis regere. ¶ Sed q꞉ diabolꝰ ſic vincere eũ non potuit: cogitauit apud ſe dicens. ſicut ait Chriſo. homo iſte ſanctꝰ videt. Sancti aũt ⁊ ſi nõ vincunt de vitio gule: ſepe tamẽ vicunt aliquo motu vane glorie. ⁊ iõ (aſſumpſit) dñm ⁊ portauit (eũ in ſanctã ciuitatẽ) in hierl'z que reſpectu aliaꝝ in q̃bꝰ idola colebat dicebat ſancta: q꞉ diuino cultui deputata ꝓpter tẽplũ ⁊ ſancta ſctõꝝ q̃ erant ibi nec erat licitũ in lege ſacrificare alibi. Nũc aũt dr̃ ſancta ꝓpter ſacramenta noſtre redẽptõis ibi patrata ſm Chr̃i. Ex patiẽtia nõ impotẽtia ſe ꝑmiſit aſſumi: et hoc corporaliter: q꞉ ſm gloſam veriſimile eſt diabolũ in humana ſpecie apparuiſſe: ſed tamẽ chriſtus ſic egit: vt a nemine videretur: ⁊ ſʒ aliquos eũ i brachijs portauit. ſm alios ad manũ duxit q̃ ſequebat eũ quaſi athleta ad tentationẽ ſponte ꝓficiſcẽs. Cõſidera hic benignitatẽ ⁊ patientiã dñi. ꝑmiſit enim ſe portari ⁊ cõtrectari ab illa cruenta beſtia q̃ ſuũ ⁊ olm amicorũ ſuorum ſanguinem ſitiebat. Nec mirũ ſm Greg. ſi ſe ab illo permiſit duci q̃ ſe ptulit a mẽbris illiꝰ crucifigi. (Et ſtatuit) ac collocauit (eũ ſupra pinnaculum templi) vt eum de vana gloria tentaret ibi.

¶ Sciẽdũ aũt ꝙ in tẽplo erãt tres mãſiões. Prima pauimẽtũ vſq; ad primũ tabulatuʒ ſiue ſolariũ altitudinis. xxx. cubitorũ. Scd̃a a p̃mo ſolario vſq; ad ſcd̃ʒ. xxx. etiã cubitis alta. Tertia vſq; ad tertiũ ſolarium qd̃ erat tectũ tẽpli nõ cameratum: ſed planum altitudinis. xl. cubitorũ. Quodlibet autem ſolarium habebat in circuitu exterius vnũ deambulatorium: ⁊ iſta ambulatoria ſm magr̃m in hyſtorijs dicuntur pinnacula ſuper quorũ vnũ xp̃m ſtatuit diabolꝰ. ⁊ forte in eminẽtiori: vel forte inferiori vbi ſcribe et ſacerdotes alloquebant populum exponendo legẽ domini. Et nota ſm glo. ꝙ in eo loco diabolus xp̃m de vana gloria tentabat i quo multos p vanã gloriã in cathedra doctorum deceperat. Et ſimile volens explorare ꝙ ſupra tentauit eũ de vana gloria dicẽs. (Si filius dei es mitte te deorſum) quaſi dicat. Uirtute ꝓpria potes ſine periculo te mittere deorſum: ⁊ etiã ꝓpter miniſteriũ angelorum tibi ſeruiẽtiũ ⁊ te cuſtodientium. Cogitabat ꝙ ſi p aera volando ſine leſione deſcẽderet filius dei eſſet. Suaſitq; vt deorſum ſe mitteret vt ſic cadẽdo ⁊ nõ ſe ledendo homines mirarent ⁊ ipſum tanq̃ dei filium reuererẽtur: ⁊ ide occaſionẽ inanis glorie aſſumeret cũ oĩs ciuitas laudaret eum et magnificaret. Uere diabolica vox que non aſcenſum ſʒ ad deſcẽſum ꝓuocat ⁊ mentẽ hominis de altiori gradu meritorũ p̃cipitare cõtendit. Nõ enim quos decipit ſurſum aſcẽdere monet: ſʒ in yma ꝓuocat: ⁊ deorſuʒ ruere ſuadet q꞉ optat oẽs cadere q̃ ſe ſentit p̃re oĩbus cecidiſſe. Diaboli q̃ppe eſt ſtãtes deorſum mittere. Dei aũt iacẽtes ſurſum erigere. Dicẽs aũt (mitte te deorſum) infirmitatẽ ſuam manifeſtat: q꞉ nemini põt nocere niſi ipſe deorſum ſe miſerit. Nã ipſe qui oẽs deorſum cadere deſiderat: perſuadere q̃dẽ põt: p̃cipitare nõ põt. Un̄ Chriſoſto. Non dixit mitto ne vim facere videat: ſed mitte te deorſum dixit vt oſtẽderet ꝙ vnuſquiſq; nr̃m libertate arbitrũ ⁊ voluntatis ſue culpa cadit in mortẽ. Illiꝰ eſt q̃dẽ ſuadere: ſʒ nr̃m eſt ꝑſuaſiones eiꝰ per legis obſeruantiã ſuperare ⁊ q꞉ xp̃s ſupra viſus eſt auctoritate: iõ ⁊ ipſe auctoritatẽ aſſumit ſcripture: ⁊ hec nõ vt virtutes ↄſtruat ⁊ doceat: ſʒ vt errores ingerat ⁊ fallat. Unde ſubiungit. (Scriptũ eſt enim de te ſcʒ in pſ. Quia angelis ſuis mãdauit de te) vt conſeruẽt te a nocumẽto: (⁊ in manibus tollẽt te) deducẽdo (ne forte offendas ad lapidẽ pedẽ tuũ) malũ incurrẽdo. Manꝰ angelorum dr̃ hic poteſtas coꝝ duplex: ſcʒ poteſtas ſeruãdi a malo: ⁊ promouẽdi ad bonũ: ita qd̃ prima eſt ſiniſtra: ſecũda dextra. Auctoritas hec nõ eſt ad propoſitum: q꞉ ſm Hiero. Nõ intelligit de chriſto capite: ſed de mẽbris: id eſt quolibet iuſto. Chriſtus eñ nõ portat manibus angeloꝝ: ſʒ ipſe verbo virtutis ſue portat angelos ⁊ omnẽ creaturã: nec indiget angelorũ auxilio quij maior eſt angelis. Eſt ergo auctoritas iſta ſm gloſ. ſic exponẽda: ꝙ angelis ſuis amminiſtratorijs ſpiritibꝰ deꝰ mãdauit de te: viro iuſto q̃cũq; ſis: vt tollant te in manibus ſuis: ideſt auxilijs ſuis ſuſtollãt: ⁊ ita cuſtodiãt te: ne offendas pedẽ: id eſt mentem vel affectum mentis: ad lapidem: id eſt ad aliqd̃ offendiculuʒ peccati. Lapis eñ dr̃ quaſi ledens pedem. Unde oĩs peccati ⁊ ruine occaſio ad quam põt offendi affectus mẽtis noĩe lapidis intelligit. Eſt ergo ſenſus ꝙ angelis mãdauit deus: vt cuſtodiãt hoĩem iuſtum a peccatis. Non ꝙ bonus homo cõfidẽs de cuſtodia angelorũ debeat ſe p̃cipitio exponere ad ſuggeſtionẽ demonũ. ex quo loco ⁊ illud cognoſcitur: q꞉ ad cuſtodiendũ ſanctorũ vitã angeli deputant. male ergo interp̃tat diabolꝰ ſcripturã ⁊ intellectũ eiꝰ ꝑuertit: ⁊ ſic impertinẽter allegauit. Item allegauit incomplete q꞉ ⁊ ſi eſſet de xp̃o: etiã illud qd̃ ſequit debuerat meminiſſe: ſcʒ ſuꝑ aſpidẽ ⁊ baſiliſcũ ambulabis ⁊ conculcabis leonẽ ⁊ draconẽ. Ipſe eñ diabolus eſt aſpis ⁊ baſiliſcus: ipſe leo ⁊ draco: quem in tentationibus xp̃s conculcauit. ideo partẽ ſcripture q̃ pro ſe facit tanq̃ ſupbus inducit: partẽ xͦo q̃ cõtra ſe eſt tanq̃ aſtutus dimittit. Nã de angelorũ auxilio q̃ſi ad infirmũ loquit: de ſui cõculcatiõe quaſi tergiuerſator tacet. Sʒ ⁊ hic auctoritate ſcripture aduerſarius deuincit: ⁊ ſua intẽtione fruſtrat ſm Hie. In oĩbus his tens.

Chriſ. Uiʒ nõ ſert diabolus.

pſ. xc.

Manꝰ angelorum.

Angeli ad cuſtodiaʒ deputati.

tationib⁹ diabolus hic agit vt intelligat ſi filius dei ſit: ſed dñs reſponſioné ſic téperat vt eũ ambiguũ relinquat. Unũ reſpõdés ait illi ſcriptũ eſt: dictũ ſcz cuilibet homini nõ tentabis dñm deũ tuũ: ſcz q̃diu aliter eua dere poteris. ego ãt hõ ſum: ⁊ aliter poſſum deſcendere q̃ per iactantiã me precipitare: ⁊ ideo nolo deum tentare. ¶ Multipliciter aut em quis tentat deũ. ſ. indebite explorando dei potentiã: vel indebite experiẽdo eius volũtaté: vel indebite inq̃rendo eius ſapientiã vel indebite experiendo qd poſſit apud deũ. Sz hec ſunt vitãda q̃diu homo habet ex hũana rõne et facultate aliud qd faciat. Uñ hic é argumẽtũ q̃ qñcũq; hõ habet aliquid qd põt facere ſm viã hũane rõnis vel ↄſiliũ vel auxiliũ ad euadẽdũ periculũ nõ debet illud omittere q̃rẽdo diuinũ experimentũ: q̃ ſm Augu. Si periculũ q̃tum caueri põt nõ caueret magis tentaret deum q̃ in deo ſperaret. Unde q̃uis deus oia poſſit diſcipulis tñ ſuis ait. Si vos pſecuti fuerint i ciuitate vna: fugite in aliã. Et ipſe idẽ fugit ⁊ latuit. Et propter hoc pbatio ferri candentis ⁊ monomachie. i. duelli tanq̃ illicita prohibentur i iure. Si vero deficit hũana ratio ⁊ puidẽtia: ⁊ hõ nõ habet aliud quod faciat tũc ſecure ad dei potentiã ſe cõuertat: et ſue puidentie cõmittat nõ tentando ſed deuote cõfidendo: q̃ ſic nõ eſt dicẽda tẽtatio: ſed q̃ xps adhuc habebat q̃d faceret: q̃ boni erãt ibi grad⁹ p quos de pinnaculo deſcẽdere poterat. ⁊ iõ diabolo ſic reſpõdebat. vbi Chriſ. Nihil motus nihil indignatus ſed cum multa modeſtia ſcripturarum ei rurſus voce reſpondet nos vtiq; docens: q̃ diabolum per patiẽtiã atq; tolerantiam nõ per ſigna ſuperari nihilq; ad oſtentationẽ noſtri atq; ad amorẽ facere gloriãdi. Et iterum. Aſpice autẽ quõ nõ turbat⁹ eſt dñs: imo de ſcripturis hũilime cũ iniquo deceptat ⁊ ↄformeris xpo pro poſſe. Noluit diabolus arma chriſti quibus ſuccubnit. Ex manſuetudine eniz cepit ex hũilitate deuicit: tu quoq; cũ videris hominẽ effectũ diabolũ ⁊ tibi obuiantẽ eo mõ deuincas. Doceas animã tuam formare os cõdecẽs ou xpi. Sicut enim cũ romã⁹ forſitan reſidet iudex nõ exaudiet reſponſum ignorãtis eo modo loqui: ſic et xps niſi ſuo mõ loquaris non exaudiet te nec vocabit te hec Chriſo. Moraliter multos diabolus eleuat in altũ: vt facilius ad grauiorez trahat caſũ ſicut cornix nucez eleuat vt ab alto deuciẽdo frãgat: ſic ⁊ pugil ſocium a terra ſubleuat vt̃ proſternat. multi enim ducuntur in altũ prelationis ⁊ deijciunt̃ ibi q̃ in valle ſimplicis ſtatus fuerãt ſecuri. In mõtib⁹ ei gelboe ceciderũt fortes iſrael. vñ ſm Aug. q̃ ſo q̃s i loco ſuperiori tãto in periculo maiori verſatur. ⁊ ſm Chri. Prelatos ſubuertit elatio

Tẽtare deũ multipl̃r.

Augu.

Mat. x.

Q

Monomachia i. ſingularis pugna.

Chr. de xpi patiẽtia.

R moral̃r. Alta cadunt citius. j. Regũ. xxj. et q. regũ. Chriſ.

iõ ad talẽ locũ dñs ſe aſſumi pmiſit: nec tñ ſibi diabolo cõſenſit: vt i talibus locis poſiti diabolo reſiſterẽt. S. pinnacula tẽpli: ẽt diabol⁹ hoiem ſtatuit q̃ ſe ceteris meliorẽ eſtimet: ⁊ p falſam hũilitatẽ deorſum ſe mittat Ex tũc g̃ ſm Ber. q̃ dñs nihil oñdit diuinitatz arbitrat⁹ hoſtis eũ eẽ hoiem. Tẽtauit eũ tertio vt hoiem. Erinde eñ aſſumẽs eũ reportauit ⁊ eũ i mõtẽ valde excelſum ſcdo miliario a quarẽtena v̾ſus galileã: vt. ſ. loc⁹ cõgruat tẽtatiõi: vt ſicut i deſerto vbi eſt eſuries tẽtauit de gula. S. pinnaculũ vbi cathedra eſt doctorũ de vana gl̃ia: ſic in mõte vbi videnẽ hec tpalia tẽtat de auaritia (Et oſtẽdit ei oia regna mũdi) nõ ea q̃ neſciebat indicãdo. ſz ſm Chri. Oſtẽdit ei ac ſi aliq̃s in loco excelſo poſitus manũ extẽderet dicẽs. Ecce ex illa pte eſt affrica: ex illa paleſtia ex illa grecia: ex illa italia ⁊ hmõi. Uel oſtẽdit i. expoſuit ⁊ enarrauit ei in momẽto ⁊ i breuibus oia regna mũdi. i. olm regnorũ põpã ⁊ gloriã ac magnitudinẽ: vel oia cõcupiſcibilia in mũdo: ſicut ſunt diuitie: delicie ⁊ honores. vt q̃ſi ſpecioſa ⁊ delectabilia ſuaderet ⁊ vel ſic eũ ſubijceret. Momentũ eſt decima ps pũcti vel q̃drageſima ps hore: pũct⁹ eñ q̃rta ps hore: p h ergo ſignificat̃ breuitas vel trãſit⁹ honorũ tpaliũ mũdi huius. vnde Amb. Bñ aũt i momẽto tpis ſecularia ⁊ terrena mõſtrat̃: nõ eñ tã cõſpect⁹ celeritatz indicat̃ q̃ caducę fragilitas ptãtis exprimit̃. In momẽto eñ cũcta illa pretereũt: et ſepe honor ſcl̃i abit anteq̃ venerit. Et tẽtauit eũ de auaritia dñm oim ex arrogãtia ⁊ iactãtia pmittẽs mẽdaciter q̃ dare nõ poterat et dicẽs. (Hec oia tibi dabo) ⁊ te regẽ faciã (ſi cadẽs) tãq̃ inferior (adoraueris me) tãq̃ ſuperiorẽ qd vere eẽt cadere ⁊ diabolo ſe ſubijcere. vñ Chri. Nihil eñ ſic diabolo hoiem ſubijci facit vt inhiare opibus ac habendi amore ſupari. Et iterũ. Regna mũdi pmittit illi q̃ regna celorz credẽtib⁹ pparauit: gl̃iã ſeculi pollicet̃ ei q̃ dñs eſt gl̃ie celeſtis. Spõdet ſe vniuerſa dare qui nihil hz ei q̃ oia poſſidet ab eo ſe iubet adorari in terra: quẽ ãgeli et archãgeli adorãt in celo. h Chri. vbi ⁊ gloſ. Ecce antiq̃ diaboli ſupbia. ſicut eñ in pncipio voluit ſe ſilẽm deo facere: ita nũc volebat diuinũ cultũ ſibi vſurpare. Et eſt h notãdũ q̃ ſi cõſiderem⁹ pncipiũ hui⁹ tẽtationis: tunc tentatio eſt auaritie. Si finẽ tẽtatio eſt idolatrie ⁊ bñ iũgit̃ q̃ auaricia ẽ idolorz ſuit⁹. Cõſiderãdũ ẽt qd gl̃ia mũdi q̃ cũ mũdo pitura ẽ: in mõte ⁊ in ſupcilio demõſtrat̃ et diabol⁹ hoiez ducere ad mõtẽ nitit̃ vt corruat: ⁊ ei ſubijciat̃ ſuadens vt fiat ei negligens iuſtitiã dei a cui⁹ ſeruitio liberet nos xps p nob̃ tẽtat⁹ ⁊ paſſus. Dñs ãt ad cãpeſtria ⁊ hũilia deſcẽdit: vt diabolũ hũilitate ſuparet. Nec intuebat̃ ſibi oſtẽſa oclo

Bern. Tertia tẽtatio xpi de auaritia cur facta i mõte excelſo. Chriſ.

Momẽtum.

Ambr. Cur in momẽto.

Chriſ. De diaboli pollicitatione.

S Superbia antiq̃ diaboli. Gloria mũdi.

cõcupiſcẽtie ſicut nos:ſed ſicut medici ſine leſione vident morbos.Cũ ğ volueris fieri magnus ⁊ alt⁹:⁊ añ oculos mẽtis iſta ꝓponis ſcito qđ diabol⁹ tibi regna mũdi oſtendit ꝙ ſi cõſequi volueris neceſſe eſt vt procidens diabolũ adores:qꝛ adoratur⁹ diabolũ añ corruit ⁊ nũꝗ ſine caſu diabolus adorať.Vñ Amb.Hꝫ eñ ambitio domeſticum periculũ:⁊ vt teneť alijs prius ſeruit ⁊ curuať obſequio vt honore doneť:et dũ vult eē ſublimior fit remiſſior.Oĩs quidẽ ptãs ⁊ ordinatio poteſtatũ a deo eſt:ſed a malo ptãtis ambitio:nec eſt ptãs mala:ſed is ꝗ male vtitur ptãte.Docemur ergo ambitionem deſpicere:eo qđ diabolice ſubiacet ptãti. hec Amb.¶ Sed ⁊ hic homicida ille ſuccubuit ⁊ dñs et victor autoritate diuina comminat⁹ eũ abiecit ⁊ abſcedere iuſſit dicens. (Vade) et recede a me ſcꝫ in ignẽ eternum (ſathana) qui veritati ⁊ holm ſaluti aduerſaris.In quo vt ait Chriſoſt.finẽ tentandi diabolo ponit ne progrediať vlterius tentans.Continuo qm̃ illũ in fugã vertit neqꝫ alijs iã cũ p ſemetipm̃ tẽtationibus appetijt.Vbi etiam docemur proprias iniurias portare:ſed nullo mõ dei iniurias tolerare.vñ Chriſ.Chriſtus cũ paſſus fuiſſet tentationis iniuriã dicẽte ſibi diabolo:ſi filius dei es mitte te deorſum:non eſt turbat⁹ nec diabolũ increpauit.Nũc aũt qñ diabol⁹ dei ſibi vſurpauit honorem dicens.hec oĩa tibi dabo ſi cadẽs adoraueris me:exaſperatus eſt et repulit eũ dicens.(Vade ſathana) vt nos illi⁹ diſcam⁹ exẽplo nr̃as qđẽ iniurias magnanimiter ſuſtinere:dei autẽ iniurias neqꝫ vſqꝫ ad auditũ ſufferre:qm̃ in proprijs iniurijs eē quẽpiã patientẽ laudabile eſt: iniurias aũt dei diſſimulare nimis impiũ eſt. vbi et Hiero.Non vt pleriqꝫ putãt eadẽ ſathanas:vt apl's petr⁹ ſnia cõdẽnať.Petro eñ ðr vade retro me ſathana.i.ſequere me qui ꝯtrarius es volũtati mee:hic vo audit vade ſathana:et non ðr ei retro me:vt ſubaudiať.Vade in ignẽ eternũ ꝙ parat⁹ eſt tibi et angelis tuis:deinde dñs ſubiũgit.(Scriptũ eſt) oĩ homini (dñm) oim.ſ.per potentiã (deũ) ſcꝫ per creationẽ (tuũ).ſ.ꝙ dꝫ eſſe tuus p cultũ ſpecialẽ (adorabis) interi⁹ fide ſpe et charitate (et illi ſoli ſeruies) exterius ſeruitute latrie.Et per hoc ſm Aug.Nõ excludiť ſeruitus debita dñis tpalib⁹.Et ſm Bedam iubemur hic ſoli deo ſeruire ſeruitute latrie ꝙ ſoli diuinitatis cultui debeť.vñ et hi ꝙ hãc idolis ĩpendũt idolatre nũcupanť: ſed ab aplo iubemur p charitatẽ inuicẽ ſeruire ſeruitute dulie ꝙ cõis eſt:ſiue deo ſiue hoi ſiue cuilibet rerum nature.Itaqꝫ vt ait Beda dicẽs.Diabol⁹ ſaluatori:ſi procidẽs adoraueris me econtrario audiuit qđ ipſe magis adorare eũ debeat deũ ⁊ dñm ſuum;

ꝗſi ſibi diceret.Non ego te ſed tu me debes vt deum adorare:ſed adoratio diaboli ſubiectionis eſt nõ deuotiõis.¶ Ex ſupradicto ordine tẽtatiõis ptꝫ qđ diabol⁹ incipit a leuiorib⁹ ⁊ ꝓcedit ad grauia:deinde ad grauiora et tandẽ ad grauiſſima.Incepit eñ a tẽtatione leui qñ tẽtauit eũ de gula ꝙ tẽtatio leuis eſt maxime tpe famis:et finaliter poſt al's puenit ad grauiſſima qñ tentauit eũ de idolatria.Vicit aũt xp̃s ipſas tentationes eis in ſuis pncipijs obuiando.Nam mox cũ diabolus tẽtationes inferebat xp̃s eas repellebat.Sic et homo mox vt diaboli tentationes ſenſerit eas in ſuo initio dꝫ repellere.Nã vt dicit Hiero.Lubricus eſt ſerpens antiquus:⁊ niſi capite teneať tot⁹ ſtatim illabiť.Hꝫ eñ ſerpẽs infernalis caput: ſcꝫ malã ſuggeſtionẽ:hꝫ corp⁹ ſcꝫ ꝯſenſum: hꝫ caudã.ſ.opis cõſummationẽ.Vbi autẽ ponit caput ſuggeſtionis ſtatim ponit corpus conſenſus:⁊ vbi ponit corp⁹ cõſenſus: ſtatim ponit caudã opis:et iõ in ſuo capite.i.in ſua ſuggeſtione eſt cõterend⁹ ⁊ tunc nocere non poterit:nec ꝗtũ ad corpus:nec ꝗtũ ad caudam:qꝛ amputato capite ſuggeſtionis tota eſt ꝯfracta vis ſerpentis infernalis.Et cõſummata.i.ſupata oĩ tẽtatione ad quã explendã dñs venerat lucifer nõ inueniens qđ ageret:audito dei noie reliquit eũ quẽ tñ nunꝗ tenuit:qꝛ ſuperatus a tentatiõe ceſſauit et receſſit ab eo tanꝗ victus et confuſus vſqꝫ ad tp̃s.poſtea enim nõ tm̃ doloſe tẽtaturus:ſed aperte p iudeos eũ et in ſe ⁊ in mẽbris ſuis impugnaturus aduenit:qꝛ appropinquante tpe paſſionis pſecutionem ei p principes ſacerdotũ ſuſcitauit:non p ſeipm̃ ſolũ ſed et p alios ac p organa et inſtrumenta ſua ꝓpria cepit eũ impugnare putans eũ mortis timore deijcere.ſm Chriſo.diabolus nõ ꝗſi obediẽs precepto receſſit:ſed diuinitas xp̃i et ſpũſſctũs qui erat in eo excuſſit inde diabolũ qđ quidẽ ad noſtrã proficit cõſolationẽ:qꝛ nõ tandiu homines dei diabolus tẽtat ꝗdiu vult: ſed ꝗdiu xp̃s permittit ⁊ ſi eũ pmittat pauliſper tentare ad noſtrã vtilitatẽ:tñ repellit propter noſtrã infirmitatẽ:qꝛ nõ patiť nos tentari vltra qđ poſſum⁹ ſuſtinere.vñ Auguſti.Si tm̃ poſſet nocere diabolus ꝗtum vult aliquis iuſtoꝝ nõ remaneret.Tribus aũt pmiſſis cõgreſſionibus in qbus adhuc exerceť militia xp̃iana oĩs tentatio ðr conſumpta in ſuis radicibus et ſuperata:qꝛ in gula:ſupbia:auaricia:ex qbus tentatio oritur oĩa vitia ſibi confederata ſunt perempta.In his eñ tribus eſt oĩm materia delictorũ quorũ ſemina in ipſa origine ſunt cauẽda:qꝛ Joãne atteſtãte oẽ qđ in mũdo eſt concupiſcẽtia carnis eſt ⁊ ꝯcupiſcẽtia oculorũ ⁊ ſuperbia vite.Cui triplici hoſtis telo

Tẽtandi ordo et vincendi.

Hiero. Serpẽtis caput corpus et cauda.

Chriſ. de diaboli receſſu.

Diabolus nõ tm̃ nocet ꝗtũ vult.

j.Cor.x.

Augu.

Vitiorũ materia.

totidē arma defenſionis.ſ.ſcutū triāgulū
De q̄bus tētat⁹ eſt xps.
opponere debem⁹:vt ieiunio cōcupiſcentiā
carnis:ōrone ſuperbiā:elemoſyna auari-
ciā repellamus. Sicut autē ille hoſtis anti-
quus a dño vſq ad tps receſſit et tpe paſ-
Remedia cōtra vitia.
ſiōis rediēs nō in dolo ſʒ apte eū impugna
uit:ſic et nos aliqñ tētare intermittit et qñ
in tētatiōe nō ꝓualet a nobis vſq ad aliud
tps recedit:vt quaſi ſecuros inueniens re-
pēte rediēs facili⁹ inopinat⁹ irrūpat. ¶ In-
x
ſtruimur ḡ hic ad cautelā: qꝛ lʒ aliquā ten-
tationē ſuperem⁹ ſemper tñ diabolū ad pu
gnā paratū inuenim⁹:tpe ꝟo paſſionis oī-
no victus diabol⁹ relegatus eſt in infernū
in dieb⁹ antichriſti ſoluend⁹ ſm Apoč. Joā-
Augu.
nis.vñ Auguſt.innuit qđ iſte tētatoꝛ fuerit
Lucifer tentatoꝛ chriſti.
lucifer ṗmus angel⁹:ille ſupioꝛ q̄ primum
hoīem ſuperauerat:credendus eſt aūt ipſe
diabolus hoīs formā ad horam aſſumpſiſſe
in q̄ dñm circunducere ꝛ ei colloqui poſſet.
¶ Et notandū qđ ordo tētationū xpi ſic ſm
Tētatus xps ordine q̄ adā.
Mat.poſitus fuit ſm ordinē tētationū ade
qui fuit iſte. In q̄cūq die comederis.ecce
gula:eritis ſicut dij.ecce inanis glīa: ſcien
tes bonū ꝛ malū.ecce auaricia q̄ non eſt tm̄
pecunie:ſed ꝛ ſublimitatis ꝛ ſcientie cū ſu-
pra modū ambit̄.ſm ꝟo Augu. Certū no-
bis non eſt q̄ fuerit ſcđa ꝛ q̄ tertia. Sed duo
euangeliſte varie narrant.pōt aſſignari:qꝛ
vna tentatio eſt de cupiditate principat̄:
alia de elatiōe et freq̄nter cōtingit qđ vnū
vitiū ex alio naſcit̄ ꝛ ecōuerſo.ꝛ iō Mat.pre
Remigius.
ponit vnā. Lucas ꝟo aliā. Vñ remigius ob
hoc euangeliſtarū hāc iſte:illā ꝟo ille ṗmit
Figura gule deuicte.
tit:qꝛ inanis glīa et auaricia adinuicem ſe
gignunt. Chriſtus ꝟo diabolū in tētatione
gule ſuperauit ꝛ hoc in quodam idolo be-
lis et draconis prefigurauit. In babylone
eñ idolū belis pro deo colebat̄:q̄ multum
comedere et bibere dicebat̄:qđ Daniel de-
danie. xiiij.
ſtruxit et ſacerdotes eius interemit. Ibidē
etiā in ſpelunca draco latitabat quē gens
tāq̄ deum eſtimabat:cui ſacerdos ſtatutis
horis cibum offerebat:daniel autē maſſam
de pice ꝛ adipe ꝛ pilis confecit et in os dra-
conis iniecit. Quā cum comedit ſtatim eſt
erupt⁹:ꝛ ſic vterq deuoratoꝛ ꝛ guloſus per
Danielē eſt deſtructus:ꝛ iō daniel xpm deſi
Figura ſupbie deuicte. j. Regum xvij.
gnauit q̄ tētationē gule ſuperauit. Xps ēt
ſuperauit diabolū in tētatione ſupbie:et h̄
prefiguratum fuit olim in dauid ꝛ nece go-
lye. Golyas ſupbiſſime de fortitudine ſua
ſe iactauit quē dauid funda ad terrā deie-
cit et proprio gladio interfecit. Golyas gi-
gas figurā ſupbi tenet luciferi.dauid autē
de auaricia. j. Regum vij.
paſtoꝛ q̄ hunc proſtrauit xps eſt q̄ in tenta-
tione ſuperbie hūiliter triūphauit. Tertio
xps diabolū in tētatione auaricie ſupauit
qđ ꝛ dauid in nece leonis ꝛ vrſi ṗfigurauit.
leo ꝛ vrſus auariciā figurabant:qꝛ auferē-
do ſibi ouē eā ꝑpetrabant. Dauid aūt ouē
ſuā eripiēs raptores īterfecit:ꝛ xps ſupera-
ta tētatione auaricie ſathanam a ſe reiecit.
¶ Abiecto aūt ſathana (acceſſerūt āgeli)
Angeloꝛ acceſſus.
et tāq̄ victori (miniſtrabant ei) ſic q̄ viril-
ter pugnando ꝯ diabolū triūphauerit mi-
niſterio et cōſortio angelorū dign⁹ erit. De
tētationū ꝟo ſuggeſtionibus ſic dicit Chri-
Chriſ.
ſo. Nunc breuiter ꝯſtringam⁹ q̇d ſignificēt
xpi tētationes. Jeiunium eſt abſtinētia rei
male. Qñ ꝟo q̇s inflatus fuerit q̄ſi ſanctus
duct⁹ eſt q̄ſi ſup tectū. Et hec tētatio ſequi-
tur ṗmā qm̄ victoria tentationis gloriatio-
nē opat̄:et fit cā iactantie. Fuge exaltatio-
nē cordis ꝛ nō patieris ruinā. Aſcenſio aūt
mōtis eſt proceſſio ab altitudine diuitiarū
ꝛ glīa hui⁹ mūdi:q̄ de ſupbia cordis deſcen
dit.vt etiā dicit Bern.q̄ q̄rtā tētationem de
dño non legit ignorat ſcripturam q̄ dicit qđ
tētatio eſt vita hoīs ſuper terrā. Apl's q̄ʒ di-
Apls militia vt Job.vij Grego.
cit eū fuiſſe tētatū ꝑ oīa ꝑ ſilītudine abſq
pctō. Voluit aūt xps tētari pluribus ex cau
ſis. Prima eſt ſm Grego.vt ſup ſuā tētatio-
Cur tētari voluerit.
nē nos a nr̄is liberaret:ſicut per ſuā mortē
nos a nr̄a liberauit. Scđa eſt ſm Hyla.vt
cautos nos faceret:ne ſcʒ aliquis q̄tūcūq
Hyla.
ſanctus ꝓſumat de ſe q̄ſi de tētatiōibus ſit
immunis. Et iō poſt baptiſmum et accepto
ſpūſctō tētari voluit:vt oſtenderet q̄ ſctifi-
catis maioꝛ pugna incūbit. Tertia eſt ſm
Augu-
Aug.vt nobis exēplū pugnādi daret et per
hoc nos inſtrueret ꝛ vt eſſet mediatoꝛ nō ſo-
lū per adiutoriū:ſʒ etiā ꝑ exēplū. Quarta ē
Chriſ-
ſm Chriſoſt.vt nos aiaret:vt ſcilicet nemo
turbet̄ de tētationib⁹ ṗter ſpem irruentib⁹
Leo papa. A A
dū etiā xpm videt ſubdi tētatiōib⁹. Quinta
eſt ſm Leonē: vt diabolum vinceret ꝛ vin-
cēdo ei⁹ virtutē ꝛ audaciā reprimeret. Se-
xta eſt ſm apoſtolū:vt tētatis melius miſe-
reri ꝛ cōpati ſciret:ꝛ nobis de ſua miſericor
Tentatio non diminuit tētatum.
dia ſpem faceret:qꝛ homo tētatus facilius
miſeret̄ ꝛ cōpatit̄ tētatis. Itē tētari voluit:
vt tētatis cōſolationē daret:fuit eñ tentat⁹
ſtatim qñ fuit baptizat⁹:qñ a patre fili⁹ eſt
appellatus:qñ ſpūſſanct⁹ in ſpecie colum-
be ſup eū māſit:qñ celū ſibi apertū fuit qñ
xl.dieb⁹ ꝛ noctib⁹ ieiunauit:vt ꝑ hoc detur
intelligi q̄ ſi aliq̇s tētat̄ nō propter hoc eſt
min⁹ a pctō mūdat⁹:nō eſt minus dei filia-
tiōe dign⁹:nō eſt minus ſpūſctō plenus:nō
eſt min⁹ celo dign⁹:nō eſt min⁹ in peniten-
tia ſua deo accept⁹. Igit̄ qꝛ dñs ſic fuit ꝯtre-
ctatus ꝛ tētat⁹:nō miremur ſi nos tētemur:
ꝛ qꝛ in oīb⁹ vicit:nitamur et nos eius adiu-
torio vt vincam⁹. Nec in aliqua virtute no-
ſtra cōfidam⁹:ſʒ totā ſpem ꝛ fiduciā in adiu
torio altiſſimi ponamus. Et ſicut vbiq do-
minus aduerſariū ſuū nō virtute potētie ſʒ
auctoritate ſcripture cōuicit di.ſcriptū ē qꝛ
hūilitate nō potētia eū vincere:ꝛ ſue patiē-

tie nobis exẽplũ p̄bere volebat: ſꝫ nos quo-
ties a prauis hoibus aliqd patimur ad do-
ctrinam potius ꝙ ad vindictã excitemur ꝛ
aduerſarios nr̃os hũilitate ꝛ patiẽtia ma-
gis ꝙ ſuperbia ꝛ potẽtia vincam⁹. Attende
itaqꝫ ex p̃dictis documentũ qd dñs in oib⁹
tentatiõib⁹ ſuis vſus eſt autoritatib⁹ ſacre
ſcripture ad nos iformandũ. Attẽde ꝗd ille
rñdit: ꝛ qñ talis tẽtatio aduenerit dic illud
ꝛ tu ſemꝑ: vcꝫ rñdendo per ſcripturã ſicut
ipſe fecit. Vñ ſi tẽtat te de appetitu honoꝝ
debem⁹ rñdere: ſcriptũ ẽ. Quid ſupbis terra
ꝛ cinis: ois potẽtat⁹ breuis eſt vita. Si ten-
tat de appetitu diuitiarũ rñdeamus ſcriptũ
eſt. Nihil itulim⁹ in hũc mũdũ nec auferre
ꝗd poſſum⁹: et nud⁹ egreſſus ſum de vtero
matris mee ꝛ nudus reuertar illuc. Si ten
tat de appetitu delitiarũ carnaliuꝫ: rñdea-
mus ſcriptũ ẽ. Caro ꝛ ſãguis regnũ dei nõ
poſſidebũt. vbi ſm Gloſ. ꝑ carnẽ ꝛ ſanguinẽ
ventrẽ ꝛ libidinẽ. i. opa carnalia deſignat ꝛ
ita de alijs qbuſcũqꝫ vitijs ipugnamur ſem-
ꝑ vtamur clypeo ſacre ſcripture ad defen-
ſionẽ noſtrã ꝯ iſtud vitiũ. De premiſſis dñi
factꝫ ſic dicit Anſel. De baptiſmo in deſer-
tũ in ſpũ fortitudis ingreſſus es: vt vite ſo-
litarie in te nõ deeſſet exẽplũ. Solitudinẽ et
ieiuniũ. xl. dierũ: famis acerbitatẽ: tentamẽ
ta illuſoris ſpirit⁹ equanimiter toleraſti: vt
oia hec nobis tolerabilia efficeres: et iterũ.
Exinde dilectiſſimus Jeſus ſolitudinis ti-
bi ſecreta dicauit: et ſctificauit tibi ieiuniũ:
ibi ſubeũdũ docẽs cũ callido hoſte ꝯflictũ.
Hec tibi facta ꝓ te facta ꝛ quonãmõ facta
ſunt diligẽter attendens dilige eũ a ꝗ facta
ſunt. hec Anſel. Eya nũc xp̄i diſcipule: cum
pio magr̃o ſolitudinis ſecreta ꝑquire: vt ſo
cius ferarũ effect⁹ archana ſilẽtũ orõnis de
uote diuturni ieiunij trine ꝯflictiõis cũ cal
lido hoſte imitator fias ꝛ p̄ticeps ꝛ in oi tẽ-
tatiõis diſcrimine ad ipm diſcas hr̃e recur
ſum ꝓ eo ꝙ nõ habem⁹ põtificẽ ꝗ nõ poſſit
cõpati infirmitatib⁹ nr̃is tẽtatũ ꝑ oia ꝓ ſi-
militudine abſqꝫ pctõ. Nec timere debes tẽ
tationes aut dubitare in eis: qꝛ ꝗs de⁹ dili-
git ſepe caſtigat: ꝛ multe tribulationes non
ꝗrũcũqꝫ ſꝫ iuſtoꝝ: vt cũ ꝓbati fuerint coro-
nam vite accipiant. vñ Amb. Docet igit̃ te
ſcriptura diuia nõ ſolũ ꝯ carnẽ ꝛ ſanguinẽ
ſꝫ etiã ꝯ inſidias ſpũales eſſe certamẽ. Co-
rona ꝓpoſita eſt: ſubeũda certamina ſunt.
Nemo põt niſi vicerit coronari: nemo autẽ
vincere niſi ante certauerit. Jpſi ꝗꝫ corone
maior ẽ fruct⁹ vbi maior eſt labor. Et iõ tẽ-
tationẽ nũꝙ timere debem⁹: eſt em̃ cã victo
rie materia triũphatoꝝ: nõ timeam⁹ tẽtatio
nes ſꝫ magis i tẽtationib⁹ gloriemur dicẽ-
tes. Cũ infirmamur tũc potẽtes ſum⁹. Cũ
em̃ nectitur corona iuſtitie: tolle martyrum
certamina: tuliſti coronas: tolle cruciatus:

tuliſti btitudines: nõ debem⁹ igit̃ tentatio-
nes ſeculi ꝓ malis timere ꝗbus bona p̃mia
cõparant̃: ſꝫ magis rogare contẽplatiõe cõ
ditiõis hũane: vt eas tẽtationes ſubeamus
ꝗs ferre poſſum⁹. hec Ambr. Vñ ꝛ proſper. Proſp.
Ad magnam vtilitatẽ fideliũ reſeruata eſt
materia certaminũ vt nõ ſuperbiat ſctitas
ꝙdiu hoſtiũ incurſuꝫ ſentit ifirmitas. Attẽ
tat autẽ diabol⁹ ſpãlr̃ ſex modis in bonis ꝑ
elationẽ: in malis per deſperationẽ: in otio CC
ꝑ luxuriã: in negocijs ꝑ turbationẽ: in iuſti Tentationuꝫ modi ſex.
tia per crudelitatẽ: in mia ꝑ adulationẽ. Et
ꝙuis multis modis tentet ꝗtuor tñ modis
ſpãlr̃ decipit ꝛ fallit. Primo ſuadẽdo bonũ
ꝓpter malũ: vt cũ hoi inſtabili ſuadet reli- Fallendi modi quatuor.
gionis ingreſſum propter hoc vt apoſtatet
poſtmodũ. Scdo ſuadẽdo malũ ſub ſpecie
boni: vt piurare ꝓ rebus alienis cõſeruan-
dis. Tertio diſſuadẽdo bonũ tanꝙ nociuũ
vt cũ diſſuadet bono viro religionis ingreſ-
ſum ne de hoc peniteat ꝛ egrediens cõfun-
dat̃: vel qñ diſſuadet alicui orõnẽ vel elee-
moſynã ne per hoc incurrat vanã gloriã.
Quarto diſſuadendo malũ: vt peius addu
cat: vt qñ diſſuadet itẽperãtiã vict⁹ ꝛ ſomni:
vt in nõ diſcretã abſtinẽtiã qd peius eſt idu
cat. Multa ḡ ſolitudine p̄cauẽdum eſt oib⁹
ne diabolicis capiant̃ iſidijs ꝛ ei⁹ inuoluã- Tentatoris vigilãtia.
tur laqueis quos vbiqꝫ p̄tẽdit modis va-
rijs. vñ Leo papa. Non deſinit hoſtis anti- Leo papa.
quus trãſfigurans ſe in angelũ lucis dece-
ptionũ laqos vbiqꝫ p̃tẽdere. Nouit cui ad-
hibeat eſtus cupiditatis: cui illecebras gu-
le ingerat: cui apponat incitamẽta luxurie:
cui infundat virus inuidie. Nouit quẽ me-
rore conturbet. Quẽ gaudio fallat: quẽ me-
tu opprimat: quẽ admiratiõe ſeducat: oẽm
diſcutit cõſuetudinẽ: vẽtilat curas: ſcrutat̃
affectus. Et ibi querit cauſas nocendi: vbi
quẽ ſtudioſius viderit occupari. hec Leo.
Solicite ḡ ꝗlibet vigilet: qꝛ null⁹ ſine tẽta- Bern.
tione eſt. vñ Bern. Hoc p̃monitos vos eſſe Tentationis expers nemo.
volo: qꝛ nemo in corpe viuere poterit ſine
tentatione: ꝛ qui ab vna liberat̃ ſtatim expe
ctat aliã: ꝛ ſic petat ab eo liberari vt noue-
rit aliã ꝓtinus eſſe vẽturã ſepius em̃ fit: vt
vnã dñs patiat̃ diutius imorari ne alia poſ
ſit accedere: aut ab vna citi⁹ liberet vt alia
poſſit exercere. hec Ber. Victoria itaqꝫ fa-
cta ꝛ tentatore victo pre cõfuſione receden-
te venerunt ꝛ redierũt angeli vt ſeruientes Angelorũ acceſſus poſt victoriã.
et ſubiecti ſibi ad obſequiũ parati: et acce-
dentes miniſtrabãt ei ſicut vero dño xp̄ũ
ſerui voluntatẽ eius implẽtes qui p̃cipien-
te dño ad tp̃s receſſerãt agonẽ eius procul
aſpiciẽtes: vt diuinitas eius diabolum ma-
gis lateret: ꝛ vt cõueniẽtius locũ tẽtãdi ha-
beret: ne forte vidẽs circa eum angelos ad
eũ nõ appropinquaret: ꝛ vt victoria xp̄i excel
lẽtior appereret: ex hoc ꝙ ſol⁹ ipm deuinceret

⁊ ne coꝝ p̄ſidio euiſſe vel viciſſe videret.
Precedit tētatio vt victoria ſequatur: poſt
victoriā ſtatī ſeruiūt angeli: vt victoris di-
gnitas cōprobet. Ex hoc eñ diuinitas xp̄i
appet ⁊ fit manifeſta: qꝛ nulla natura ſup
Grego. angelicā niſi diuina. Et ſm Greg. Ex hac re
vni⁹ pſone vtraqꝫ natura oñdit: qꝛ ⁊ hō eſt
MM quē diabol⁹ tētat: et idē ipē de⁹ ē cui ab an-
Mini- gelis miniſtrat. Hec aūt miniſtratio tripl'r
ſtratio pōt accipi. Pr̄o de corpali ſubuētiōe: vt ſit
ange- ſenſus: miniſtrabāt. i. eſuriēti ī cibo ſubue-
loꝝ tri- niebāt. Scd̄o de adoratiōe: vt ſit ſenſus: mi
pliciter niſtrabāt ipm̄ tanq̄ deū ſuppliciter adora-
ſumit. bāt. Tertio de cōgratulatiōe ⁊ laudatione
vt ſit ſenſus miſtrabāt. i. ſibi pugnāti ⁊ vin-
Anſel. centi cōgaudebāt ⁊ eū laudabāt. De hac vi
de vi- ctoria dn̄i et miſterio angeloꝝ ſic dicit An-
ctoria ſel. xl. dierū cōpleto ieiunio diabolū cū ſuis
dn̄i. tētamētis ſuperās angelico ē miſterio glī-
ficat⁹: edocēs nos toto vite p̄ntis tp̄e dele-
ctationes rerū tp̄aliū declinādo mundū cū
ſuo principe pedib⁹ nr̄is ſubſternere: et ſic
Bern. angelicis p̄ſidijs couniri. vñ ⁊ Ber. Deide tē
tationib⁹ ſupatis ⁊ tētatore fugato acceſſe-
runt angeli et miſtrabāt ei: ⁊ tu g̊ ſi vis hr̄e
miniſteriū angeloꝝ fuge ꝯſolatiōes ſeculi:
⁊ tētationib⁹ reſiſte diaboli renuat ꝯſolari
aīa tua ī alijs ſi vis in dei memoria delecta
Chriſ. ri. vñ ēt Chriſ. q̄diu eñ fuit in cōflictu poſi
Cur p⁹ tus: nequaq̄ angelos appere pmiſit: ne. ſ.
victo- an̄ victoriā ſuperandū fugaret. Poſtq̄ vero
riā ap- illū per cūcta deuicit ⁊ victū fugere p̄cepit:
parue- tūc angeli ꝯfr apparēt: vt tu diſcas ꝙ te q̄ꝫ
rūt an- poſt confectā de diabolo victoriā angeli re-
geli. pente ſuſcipiāt plaudētes tibi teqꝫ ſtipato-
rū more vbiqꝫ comitātes et in oīb⁹ honorā-
tes. Sic vtiqꝫ ⁊ lazarū poſt fornacē paupta-
tis ac famis toti⁹ prorſus anguſtie ſuſcipiē
tes ad requiē ptulerūt. Et iterū. Angeli ago
nē xp̄i procul aſpiciebāt ne videret coꝝ p̄ſi
dio deuiciſſe et victoria facta acceſſerunt et
Miní- miniſtrabāt ei. Sed q̄d miſtrabāt ſcriptura
ſtratuꝫ nō exprimit: ſed ſatis credibile eſt ꝙ miſtra-
ab an- bāt ei aliq̄d comeſtibile: vt ſerui ⁊ miſtri qꝛ
gelis. legit eſuriſſe: et hoc nō ꝓpt neceſſitatē īpo-
tētie xp̄i ei miſtrabāt: ſed ad reuerētiā exhi-
EE bendā: ⁊ ꝓpt honorificētiā ptātis: nō eñ dr̄
Eſca q̄ ꝙ adiuuabāt: ſꝫ ꝙ miniſtrāt. hec Chri. ¶ Hic
in deſer diligēti⁹ attēde ⁊ cōſpice dn̄m comedētē ſo-
to refe- lū circūſtantib⁹ angelis ⁊ ꝯſidera bn̄ oīa: qꝛ
ctus eſt pulchra ſunt valde ⁊ deuota. Et q̄ro q̄d an-
dn̄s. geli miſtrabāt vt poſt tā longū ieiuniū cōe-
Math. deret: de hoc eñ ſcriptura nō loquit: poſſu-
xij. mus aūt victorioſum prandiū ſicut volum⁹
ordinare: ⁊ q̄dē ſi eius potētiā cōſideremus
poterat res q̄s vellet creare: ⁊ ꝓ ſue volun-
tatis arbitrio creatas hr̄e: ſed nō inuenim⁹
ꝙ hac potētia ꝓ ſe vel diſcipulus ſuis vſus
fuerit: ꝓ turbis ꝯo vſus fuit q̄s duab⁹ vici-
bus ī multitudie magna de panib⁹ paucis

pauit: de diſcipulis aūt legim⁹ ꝙ eo p̄ſente
vellebāt ſpicas ꝓpt famē: ⁊ comedebāt ſil'r
cū fatigatus ex itinere ſedebat ſuper puteū Jo. iiij.
loquēs cū ſamaritana nō dr̄ ꝙ creauerit ci
bos: ſed ꝙ miſerit diſcipulos in ciuitatē ad
querēdū eos: nec ē veriſile ꝙ ꝑ miraculū ſi-
bi ꝓuideret: qꝛ miracula ad coꝝ edificatio-
nē ⁊ in p̄ntia pluriū faciebat: ſed hic nō erāt
aliq̄ niſi angeli. Quid g̊ circa hoc medita-
bimur: in mōte nāqꝫ illo nō erat habitatio
hoīm ⁊ cibi parati: ſed alibi parata cibaria Danie.
portauerūt ei angeli ſicut cōtigit Danieli. xiiij.
Cū eñ Abacuch ꝓpheta pulmentū meſſo-
rib⁹ ſuis paraſſet portauit eū angel⁹ dn̄i ꝑ
capillos de iudea in babylonē ad Danielē
vt comederet: et poſtea in momēto eum re-
portauit. Immoremur ergo hic ⁊ hūc modū
aſſumam⁹ ⁊ cū dn̄o ieſu in ſuo prādio iocū-
demur: ſentiatqꝫ mr̄ ſua excellentiſſima de
hac eadē iocūditate atqꝫ victoria pie itaqꝫ
⁊ deuote ſic meditemur. Pergūt duo ex an-
gelis dn̄o annuēte et ī momēto fuerūt corā
mr̄e ac eā reuerēter ſalutātes de filij ſui ſta
tu ſibi narrāt ⁊ modicū pulmentū q̄d ſibi ⁊
ioſeph pauerat: ac panē cū alijs oportunis
reportāt: reuerſi ergo parāt in plana terra ⁊
mēſe bn̄dictionē ſolēniter pagūt. Cōſpice h̄ Sentit
eū bn̄ in ſingulis q̄ agit ⁊ q̄ fiūt: ſedet ī terra Joſeph
cōpoſite ⁊ cōedit ſobrie: circūſtāt angeli mi- adhuc
niſtrātes dn̄o ſuo et hymnū cantāt de cāti- viuere.
cis ſyon ac iocūdant ⁊ diē feſtū agūt cū eo.
Sed (ſi dici liceat) ꝑmixtū ē hoc feſtū cōpaſ
ſiōe ꝑ maria ꝓpt quā ⁊ nos plorare debere
mus: ꝯſpiciūt eñ eū reuerēter ⁊ cōſiderātes
deū ac dn̄m ſuū ⁊ toti⁹ mūdi creatorē q̄ dat
eſcā oī carni ſic hūiliatū ⁊ ſuſtētatione cibi Pſal.
corpalis idigētē et comedētē ſicut ceteri de cxxxv.
ppl'o mouent cōpaſſione ſup eo. Et credo ꝙ
ſi corde affectuoſo in hoc ſtatu eū reſpice-
res ⁊ eū aliq̄l'r diligeres ex valida cōpaſſio-
ne plorares. Tandē ſuſtētatiōe cibi p̄cepta
⁊ gr̄arū actiōe reddita dn̄s ieſus volēs ad
mr̄ē redire cepit de mōte deſcēdere. Cōſpi
ce etiā nūc bn̄ cū quō ſol⁹ vadit nudis pedi
b⁹ dn̄s oīm ⁊ ei vehemēt ꝯpatere ⁊ vade ſp
cū eo ſeruiēs ipſi in oīb⁹ ſtudioſe. ¶ Oro.
Bone Jeſu q̄ ductus in deſerto a
ſpū ieiunās. xl. dieb⁹ ⁊ noctib⁹:
et poſtea eſuriēs tentatorē tuū
ſuperaſti: da mihi Jeſu miſeri-
cors ꝑ ꝟtutē abſtinētie ⁊ ꝯtinē-
tie ieiunare a vitijs et pctīs eſurire et ſitire
iuſtitiā: et vt tentatorē meū imo tentatores
meos: mundū: carnē: diabolū deus tua gra- Job. ij.
tia: de⁹ tuo auxilio valeā ſuperare: et quia
tentatio eſt vita nr̄a ⁊ miſeria ſup terrā: me
mēto dn̄e noſtre miſerie ac laboris ⁊ da no
bis in tētatione nō cadere: ſed per tuā ten-
tationē ſemper vincere ⁊ tandem ab oībus
tentationib⁹ miſericorditer liberari. Amē.

¶ De teſtimonio Joannis de Chriſto. Capitu. xxiij.

Altera autē die poſt regreſſum a deſerto venit ieſus ad iordanē quē ioānes videns(ad ſe veniētē)oſtēdit eū digito ⁊ exclamauit di.(Ecce agn⁹ dei:ecce q̄ tollit peccata mūdi.) Ubi tāgit teſtimoniū Joānis de xp̄o dupl'r. Primo quātū ad ei⁹ verā humanitatē in qua ꝓ nobis immolat⁹ eſt cū dr(ecce agn⁹ dei).i.a deo miſſus vt hoſtia acceptiſſima immolādus. Scđo q̄tū ad ei⁹ diuinitatē:cū ſubdit(qui tollit peccata mundi)q̄ꝛ tollere pctā eſt ꝓpꝛiū ipſi⁹ dei. Hec quippe eſt cauſa qua venit vt pereūtis mūdi peccata ſuſcipiēs pcti labē ⁊ oim moꝛtē in ſe q̄rin ci nō poſſet aboleret iā venerat:⁊ nō agnoſcebat̄:ſ; nūc demōſtrat̄. Ecce eſt hic quem deſiderauerūt patriarche:quē ꝓnunciauerūt ꝓphete:quē preſignauit lex.ecce agnus dei qui tollit pctā mundi.ac ſi diceret. Ecce innocēs inter peccatores:iuſtus īter reprobos:pius inter impios: in quo nullū peccatum potuit inueniri:⁊ ideo potens eſt tollere pctā mundi:vñ ſicut agnus oblat⁹ eſt ꝓ pctis ppl'oꝝ:q̄ꝛ in eo eſt grā ⁊ virtus purgatiua pctōꝝ. ¶ Spāliter autem inter cetera aīalia q̄ in lege offerri ↄſueuerūt xp̄m agnū nolauit:q̄ꝛ l; alia aīalia imolarent̄ in lege: vt bos:vitul⁹:capꝛa ⁊c. tñ xp̄s magis ⁊ potius vocat̄ agn⁹ q̄ cetera aīalia immolaticia. Pꝛimo q̄ꝛ inter oēs figuras veteris teſtamēti agnus paſchalis expꝛeſſius figurabat xp̄m innocentē immolandū:q̄ꝛ ille paſchalis agn⁹ erat ſine macula:⁊ p ei⁹ imolationē filij iſrael liberati ſunt a ſeruitute egyptiaca. Sic ⁊ xp̄s erat ſine pctō:⁊ p eius paſſionē liberati ſum⁹ a ſeruitute diabolica:⁊ nō ſolū ꝓpter innocētiā:ſ; ⁊ ꝓpter ſimplicitatē xp̄s dict⁹ eſt agn⁹: q̄ꝛ ſicut agnus ad victimā duct⁹ eſt ⁊ non aperuit os ſuū. Scđo q̄ꝛ l; alia fierent ſacrificia in templo certis tp̄ib⁹ vnū tñ erat quotidianū in quo iugiter vnus agnus mane ⁊ ali⁹ veſpere offerebat̄:nec hoc mutabat̄ vnq̄:ſed tāq̄ pncipale obſeruabat̄:alia erant ex adiuncto ⁊ tp̄e determinato. Hoc ergo iuge ſacrificiū qđ figurabat perpetuitatē beatitudinis fiebat de agno: ſic ⁊ xp̄s nr̄a ꝑpetua beatitudo eſt. Agnus etiam dr ab agnitiōe ſiue ab agnoſcēdo:q̄ꝛ agnouit patrē fact⁹ eiuſq; ad moꝛtē obediens:⁊ agnouit matrē curā eius diſcipulo committens. Agnus dicitur etiā a pietate qua tollit peccata mundi:non ſemel tantum ſed ⁊ quotidie. vnde Theophilus nō dixit q̄ tollet ſ; q̄ tollit:quaſi ſemper hoc faciēte. Nō eñ tūc ſolū tulit cū paſſus eſt:ſ; ex illo tp̄e vſq; ad pñs tollit:nō ſemper crucifixus. Unā enim ꝓ pctis obtulit oblationē:ſed ſemꝑ purgās per illā. hec Theo.

Theophilus. cur tollit non tulit dixit.

Tollit eñ pctā ſatiſfaciēdo ⁊ lauādo nos a pctis in ſanguine ſuo ⁊ p̄ter hec dimittendo quotidie que facta ſunt ⁊ adiuuādo ne fiāt oino liberādo.ſ.ꝑducēdo ad vitā vbi omnino fieri nō poſſūt.

B

Lauat nos agnus in ſanguine ſuo.

Nō ſolū aūt lauit nos qñ ſanguinē dedit ꝓ nobis:vel qñ baptizamur in miſterio paſſiōis illius verūetiā quotidie lauat nos in ſanguine ſuo cū eiuſdē beate paſſiōis memoꝛia ad altare replicatur cū panis ⁊ vini creatura in ſacramētū carnis ⁊ ſanguinis ei⁹ ineffabili ſpūs ſctificatione transfertur cū ſanctiſſimo ei⁹ coꝛpe ⁊ ſāguine ſatiamur. Propter duo ꝟo alioꝝ triū.ſ. ꝓ dimittēdo ⁊ adiuuādo dicim⁹ i miſſa bis agn⁹ dei miſerere nobis:ꝓpter tertiā dicimus da nob; pacē. O agne dei agnoſce me miſerū inter oues a dextris tuis ponēdas: ſ; pꝛius dimitte mihi pctā ⁊ offenſas vt me melius īter tuas oues agnoſcas. ſm Chꝛi.

Chriſ. Cur ad ioanne redijt.

Jeſus nūc ſcđo poſt baptiſmum venit ad ioānē duplici de cā. Pꝛima q̄ꝛ illud erat baptiſma pnie ⁊ ipſe eū cū multis baptizauerat:vt nullus ſuſpicetur ⁊ putet quoniā ipſe tali ꝓpoſito ⁊ ex eadē cā ex qua ⁊ alij ad ioānē ⁊ ioꝛdanē venerāt:puta vt pctā cōfeſſurus:aut in pniam in flumine abluend⁹. Propterea accedit dans ioanni occaſionē corrigendi hanc ſuſpitionem q̄ ioānes per verba coꝛrexit agnum ac redemptoꝛem vocando ab oī qđ in toto oꝛbe erat pctō. Etenī in dicēdo. Ecce agn⁹ dei ecce qui tollit pctā mūdi:oēm hāc peremit ſuſpitionē:q̄ꝛ enim ita purus erat vt alioꝛū pctā abſoluere ⁊ cūcta humani gñis pctā delere poſſet:multomagis abſq; oī erat ipſe delicto:ideo manifeſtū eſt quoniā nō vt pctā cōfiteretur:vel in pniam ablueret̄ acceſſit:ſ; vt occaſionē daret ioāni loquēdi de ipſo. Scđa cā vt hi q̄ pꝛioꝛa audierāt certi⁹ reciperēt que dicta erāt ⁊ alia rurſus audirēt. Uñ ſubiungit. (Hic eſt de quo dixi)anteq̄ ad baptiſmū venerit(poſt me venit vir)virens in virtute et grā ⁊ etate ꝑfecta(q̄ ante me fact⁹ ē)dignitate:q̄ꝛ pꝛioꝛ me erat eternitate(et ego neſciebā eū)q̄tū ad ꝑſonā determinatā ante ſuū ad me aduentum(ſed vt manifeſtetur in iſrael).i.ipſi iſrael(propterea veni ego in aqua baptizans)⁊ penitentiam pꝛedicans. ideo inquit deſertum et ſolitudinem reliqui et ad planitiem deſcendens baptizare cepi; vt manifeſtarem eum populo vndiq; ad me confluenti. Totum enim officiū ioannis in baptizando et pꝛedicando erat oꝛdinatum ad manifeſtationem chꝛiſti ad teſtimonium de eo perhibendum. vnde

fuit ſibi ꝓceptū a dño vt baptizaret in noīe vēturi ⁊ ꝓdicaret eius aduentū: ⁊ ꝓpararet populū ad eū recipiēdū ⁊ ferebat ioannes de xp̄o pluries teſtimoniū: vt efficaci⁹ eſſet pluries latū. Deinde ergo rurſus teſtimoniū perhibet dicēs: q̄ꝛ vidi ſpm̄ſanctū deſcēdētē quaſi ⁊ vere colūbā de celo ⁊ mā̄ſit ac ſedit ſuper eū: hoc fuit qñ ioānes eū baptizauit in eo mā̄ſit ſpirituſſanct⁹ etiā ex quo cōceptus eſt nō ſolū baptizat⁹ in aliis vero qñ venit ⁊ ꝑ pctm̄ recedit. Vñ Chri. In xp̄o

C Chriſ. ſpūſſcti permāſio. ſcʒ deſcēdit: ⁊ permā̄ſit ceterū in hoīb⁹ deſcēdit quidē ſʒ nō ꝑmanet: qñ eīn iraſcimur: qñ detrahim⁹: qñ triſtitiā habemus q̄ ducit ad mortē: qñ cogitam⁹ ea q̄ carnis ſunt putamus: q̄ꝛ ſpūſſanct⁹ nō ꝑmanet in nobis. Si qñ ergo boni aliq̄d cogitam⁹ ſciam⁹ q̄ꝛ ſpūſſanctus habitat in nobis. Si vero aliq̄d mali ſignū eſt ꝙ ſpūſſanct⁹ receſſit a nobis. Hec Chri. Quādiu ſpūs manet incluſus in corpe ꝗuis corpus illud ſit in aqua

Spūs ꝑ aere. bñ pōt fluctib⁹ ⁊ vndis agitari: nūꝗ tñ ſubmergit̄: ſʒ ſemper ſupernatat ⁊ fluctuat. Si autē ꝑ aliquā partē ſui aqua ſubintrat: tūc ſpūs exit ⁊ corp⁹ ſubmergit̄ ⁊ perit. Sic illi qui ſunt in aquis mundi: ac diuitiarū ⁊ deliciarū tēporaliū ſi habēt incluſum ſpiritū per amorē dei ⁊ ꝓximi: licet agitentur a fluctibus tentationū ⁊ tribulationū nūꝗ tamē ſubmergunt̄ ad hoc autē vt bñ cuſtodiant ſpiritū iſtū requirit̄ ꝙ habeāt ſenſus clauſos ad terrena ⁊ mundi delectabilia: q̄ꝛ in vaſe bene clauſo nunꝗ aqua intrabit: nec etiā per conſequēs ſpūs de eo exibit. Deinde iterū ſubiungit: ⁊ ego neſciebā eum fm̄

Chriſ. Neſciuit ioānes xp̄ʒ quō. Chri. Neſciebat eū facialiter anteꝗ ad baptiſmū veniret: q̄ꝛ extra paternam domū in deſerto cōuerſatus perſonaliter eū ante tēpus quo venit ad iordanē nō nouerat: licet nouiſſet dñm xp̄m natū de virgine q̄ in ſpirituſancto baptizari debebat: ſʒ cū xp̄s preſentialiter acceſſit ad baptiſmū diuina reuelatione nouit eū quē prius facialiter nō nouerat. Aug. autē refert neſciebā ad pote-

Augu. ſtatē excellētie in baptiſmo quā xp̄s ſibi retinuit ac ꝑ ſeipſum exercere ⁊ nō alteri cōmittere voluit: q̄ꝛ neſciebat qḋ hāc excellētiā in baptizando ſibi retineret. Vñ poſtea ſubdit̄. hic eſt q̄ baptizat. ſ. ſol⁹ q̄ātū ad iſtā excellētiā. Ubi notandū ꝙ potētia baptizādi multiplex eſt: prima eſt auctoritatis quā deus nulli cōicauit: nec cōicare potuit: ſicut nec potētiā creādi. Scḋa eſt ſue auctoritatis: quā potuit dare fm̄ magiſtrū: ſʒ noluit: ſed alii dicunt ꝙ nō potuit: q̄ꝛ implicat potentiā creādi. ſ. gratia. Tertia eſt innouationis quā dare potuit: nam poſſet deus ſi vellet ꝙ baptiſmus daretur in nomine ſancti Petri aut ſancti Pauli: ſʒ hoc noluit ne ſpem in hoīe poneremꝰ: ⁊ ne fieret ſciſma ⁊

Baptizādi potentia multiplex.

tot eſſent baptiſmi quot baptiſte. Quarta eſt excellentie: puta ꝙ vnus baptizaret efficaci⁹ alio qḋ etiam nemini eſt conceſſum. Quinta eſt inſtitutionis quā habuit xp̄s ſolus q̄ hoc ſacramētū inſtituit. Sexta eſt preparationis quā habuit ioānes cui⁹ baptiſmus erat q̄dā ꝓparatio ⁊ ſignificatio futuri. Septima eſt miniſterii exterioris quā dedit eccl'ie miniſtris. Neſciebat igit̄ eū tā alte: tā ſubtiliter quē ſpū i eo deſcēdēte cognouit. Tūc eīn didicit ꝙ ſicut alioꝝ ſacramētoꝝ ſic ⁊ baptiſmi ſui ptātē dñs eēt ſibi retenturus: ⁊ nulli eā ſerui daturus. Sic ergo xp̄o veniēte ad baptiſmū didicit fm̄ Chriſ. qḋ iſte in ꝑſona ille erat quē ꝓdicauerat vēturū. fm̄ Aug. ꝟo didicit ꝙ haberet in baptiſmo ptātē auctoritatis ⁊ excellētie quam ſibi retineret ſiue preſens in terra corpe ſiue abſens corpe: ⁊ ꝑſens maieſtate: ꝙ ergo xp̄s ptātē baptiſmi retineret hoc ioānes neſciuit: ſʒ per colūbā didicit. vñ ſubdit̄ (ſed q̄ miſit me). ſ. deus ⁊ tota trinitas: cuius opa ſunt indiuiſa (baptizare in aqua) nō in ſpū (ille etiā mihi dixit) per ſubiectā creaturā ſcʒ angelū vel inſpirationē. (Super quē) inter multos q̄s baptizabis (videbis ſpm̄ dei deſcēdētē ⁊ manētē ſup̄ eū) in ſigno viſibili colūbe (hic) ſol⁹ (eſt q̄ baptizat) autoritate ⁊ ptāte (in ſpūſancto). ſ. in remiſſionē pctōꝝ q̄ eſt ꝑ ſpm̄ſctm̄ qḋ eſt ꝓprium ipſius dei. ſ. lauare aīas ꝑ gratiā ſpūſſctī: aliis ꝟo nō poteſtatē cōtulit ſʒ miniſteriū cōmiſit. Miniſter eīn miniſtrat: ſed xp̄s baptizat: quapropter ſiue a clericis ſiue a laicis ſiue etiā a mulierib⁹ neceſſitate imminēte baptiſmus detur: nō tñ iterat̄. Et fm̄ Bedā ſiue heretic⁹: ſiue ſciſmatic⁹: ſiue facinoroſus q̄ſq̄ʒ in confeſſione ſctē trinitatis baptizet̄ valet: ⁊ non dʒ ille a catholicis rebaptizari: ne confeſſio vel inuocatio tāti noīs videat̄ annullari. poteſtas quidē a dño in neminē trā̄ſit: ſʒ miniſteriū in bonos ⁊ malos: ne q̄s ergo exhorreat maloꝝ miniſteriū reſpiciat in dñi ꝓpoteſtatē: veritas eīn ſacramētoꝝ nō minuit̄ merito miniſtroꝝ. Et ſubiūgit. (ego vidi). ſ. ſpm̄ſanctū ꝓdicto mō deſcēdētē ſup̄ ieſum (⁊ teſtimoniū ꝑhibui: q̄ꝛ hic eſt fili⁹ dei) vnicus nō adoptat⁹. In quo oſtēdit̄ q̄d baptiſta ex hac viſiōe itellexerit. ſ. ꝙ xp̄s eēt fili⁹ dei verus ⁊ naturalis: ⁊ ꝑ ꝯñs eādē virtutē habēs cū pr̄e. Hic teſtat̄ dei filiū quē iā ſupra dixerat virū: vt ab eo habeatur triuſꝗ nature teſtimonium. Quadripartitum autem habuit dñs teſtimonium: habuit enim teſtimoniū a prophetis: quia hic eſſet xp̄s: habuit teſtimonium ioannis: ecce agnus dei: habuit teſtimoniū patris: hic eſt filius meus dilectus: habuit ⁊ teſtimoniū operū: ſi nō facio opera que nemo ⁊c. Meditari h̄ potes quō dñs ieſ⁹ a ioāne alacriter ſuſce-

Chriſ.

Augu.

E Miniſter baptiſmi. Beda de baptiſmo nō iterando.

Teſtimoniū q̄druplex de dño.

ꝓtus ſibi aliquãtulum ſubſtitit ꝛ illa cruda heremi cibaria cõedit cũ eo. Tu vero aſtãs ibidẽ ꝛ aſpiciẽs extende manũ ſicut mendicus eleemoſynã petẽs inſinua quaſi tabefact⁹ famẽ ſi forte vocari merearis ad refectionẽ. Tandẽ recreatione habita et gr̃arũ actione pacta dñs Joãni valefecit ꝛ ad tp̄s ab eo diſceſſit: tũc aũt ſequẽs ieſum ꝛ in aduẽtu ꝛ in diſceſſu genuflecte Joãni deoſculãs pedes ei⁹ ac bñdictionẽ petẽs recõmẽda te eidẽ: excellẽs eñ ꝛ magn⁹ ẽ valde: ip̄o etiã dño teſtimoniũ de hoc ꝑhibẽte. Oro.

Domine de⁹ agn⁹ dei fili⁹ p̄ris qui tollis peccata mũdi ꝑ merita illius q̇ hoc teſtimonio te oſtendit mũdo: tolle peccata mũdi q̇ contrax̄i ĩ mũdo: ꝛ tu ſancte Joãnes q̇ oſtẽdiſti mũdo tollẽtẽ pctã ſua ꝑ gr̃aȝ tibi datã fac mihi hanc miam vt tollat pctã mea. Tu de⁹ tollis pctã mũdi: tu amice ei⁹ dicis: hic tollit pctã mũdi: ecce añ vos onuſtus peccatis mũdi ꝓbate mihi ĩ metu actũ tuũ tu ei magn⁹ dñs ꝛ tu magn⁹ corã dño q̇ eſt ĩeternũ miſericors ꝛ ſuꝑ oĩa bñdict⁹ de⁹.

¶ De teſtionio Joãnis de xp̄o ac de p̄ma diſcipuloꝝ vocatiõe ꝛ occulta xp̄i p̄dicatiõe. Ca. xxiiij.

A
Joã. j.

Adhuc autẽ Jeſu in partib⁹ illis manente (altera) .i. q̇dã alia ſeu vna (die) q̇ ad heſternã nõ refert: nõ eñ ſemꝑ reſpectiue ponit (iteꝝ ſtabat ioannes) iuxta iordanem imobilis in culmine ꝑfectiõis nec flectẽs ſe a rectitudine veritatis tanq̄ꝫ parat⁹ ad exercendũ officiũ ſuũ teſtificãdo de xp̄o ac baptizando ꝛ docẽdo et oẽs ad ſe veniẽtes de ipſo inſtruẽdo. Supra q̇dẽ perhibuit teſtimoniũ de xp̄o ad turbas: hic vero ad diſcipulos. (Et) ſtabãt cũ eo (ex diſcipulis eius duo) firmiter inherentes eius magiſterio: quorũ vn⁹ andreas memorat ſed alterius (q꞉ inſigne nõ erat) nomẽ tacet. Unde ſicut ſtephan⁹ eſt primus martyr poſt xp̄m: ita et andreas erat p̄m⁹ xp̄ian⁹ ꝛ ſilr̄ p̄m⁹ xp̄i diſcipul⁹: q꞉ de duob⁹ p̄mo adherẽtib⁹ p̄ncipalis extitit et p̄mus. Quidã tñ dicũt q̄ alter duorũ fuit ioãnes euãgeliſta: q꞉ modus eſt ſcribentiũ tacere laudẽ propriã vel ſaltẽ loq̇ de ſe tanq̄ꝫ de alio ad vitandã arrogãtiã. ¶ Et vidit ioãnes (ieſum ambulantẽ) tanq̄ꝫ in ſalute nr̃a ꝓcurãda ꝓficiſcẽtẽ (iuxta iordanẽ) .ſ. prope locũ vbi Joannes ſtabat: q꞉ ieſus poſtq̄ꝫ a ioanne eſt baptizatus ad tp̄s prope locũ illũ morabat: et fact⁹ eſt Joãni familiaris: vt ſic ioannes frequenter teſtimoniũ in ſui p̄ñtia diceret: et ſic xp̄s ab aliis cognoſceret. In quo cõmẽdat ioãnis cõſtantia: q꞉ nõ vna die nec ſemel tm̃ ſȝ plurib⁹ dieb⁹ ꝛ multotiẽs xp̄o ꝑhibebat teſtimoniũ. Uñ ſubdit eius teſtimoniũ iterato factũ: q꞉ cũ viderat ieſum dixit. (Ecce agn⁹ dei) ecce veruex q̇ ſequẽdus ẽ ſicut dux gregis: breuiter repetit euangeliſta teſtimoniũ qđ fuerat ſuperius dictũ ꝛ ideo omittit reſiduum qđ ſupra dictũ eſt .ſ. q̇ tollit pctã mũdi ſicut ſupra eſt habitũ ꝑ Joãnẽ p̄dicator euangelij deſignat: ꝛ ꝑ hoc qđ dr̄ hic ſtabat et vidit ieſum ambulãtẽ ꝛ dixit: ecce agnus dei ſignificat q̄ p̄dicator euãgelij dȝ eẽ cõſtãs in p̄dicatiõe vbi dei ꝛ diligẽter cõſiderare ꝓceſſum vite xp̄i: et nõ ſolũ cõſiderare ſȝ etiã p̄dicare ꝛ audiẽtes debẽt deuote recipere talẽ predicationẽ: ꝛ dñs ieſus ad tales cõuertit ꝑ clementiã: ꝛ recipit ꝑ gr̃aȝ ꝛ eos inſtruit de neceſſariis ad ſalutẽ: vñ ſubdit fruct⁹ teſtimonij. Et audiẽtes illi duo diſcipuli crediderũt magiſtro loquẽti: ac cõmendanti ieſum et de eo teſtimoniũ perhibenti (et ſecuti ſunt ieſum) ad verbum ioãnis vt potius illũ audirent q̄ ioannẽ gaudẽtes ſe tandẽ inueniſſe illũ de quo totiẽs ioãnẽ audierãt loquentẽ. Relinquẽtes ioãnẽ ſecuti ſunt nõ tm̃ paſſib⁹ pedũ: ſed etiã deuotione fidei ꝛ imitatiõe operũ cum quẽ ipſi⁹ teſtimonio cognouerũt ipſi⁹ quoq̄ꝫ Joãnis eſſe magiſtrum: deſiderãtes ei adherere et eius doctrinã audire admirare ſimplicẽ et humilẽ ꝛ facilẽ diſcipuloꝝ vocationeȝ ſine ol obiectiõe ꝛ ꝑſcrutatiõe facta. ¶ Benignus autẽ dñs ſitiens coꝝ ꝛ olm ſalutẽ (cõuerſus ad eos) ex ſua benignitate q̇ ſemꝑ conuertit ad eos qui ad ſe cõuertunt et recipit venientes: videnſq̄ꝫ oculis miſericordie et benignitatis eos ſe ſequẽtes vt daret eis de ſe fiduciã ꝛ audaciã (dicit eis q̇d q̄ritis) .q.d. parat⁹ ſum ad veſtrã voluntatẽ. Non dicit quẽ q̄ritis: q꞉ de ꝑſona illuminati ꝑ ioannẽ erãt: ſed dicit q̇d queritis? q꞉ ſciuit q̄ de ſalute aliq̇d diſcere querebãt. Nec petijt hoc ex ignorantia: vt aliq̇d diſcat: ſed vt ꝑ interrogationem magis familiares faciat: et vt eorum reſponſione cõueniẽtius eos dirigat q̄ dñs ad eos conuertit q̄ eos reſpicit: et cũ eis loquit clemẽtie ꝛ bone volũtatis eſt indiciũ. Sciebat eñ quo affectu ſeq̇bant eũ. In quo datur nobis intelligi q̄ olbus qui xp̄m ſequi incipiũt puro corde dat fiduciã ꝛ ſpem miſericordie ꝛ ad eos ſe conuertit vt opem miſericordie ſue eis impendat. Unde Chriſ. Hinc erudimur: quia cum nos bene velle inceperimus: tunc multas dat nobis ſalutis occaſiones. Unde et Theophilus. Uide autẽ q̄ ſequentibus ſe dominus conuertit faciem et reſpicit: quia niſi per bonã

Andr.

B
Vocatio diſcipulorũ chriſti.

Quid ꝛ quis.

Cõuerſio dñi ad ſe ſequẽtes Chriſ.
Theophilus.

operationē ipſum ſecutus fueris ad viſio-
nem faciei ei⁹ nunq̄ pertinges: neq̄ ad do-
mum ei⁹ poteris puenire. (Qui dixerūt ei
rabi). i. magr̄ (vbi habitas). q. d. magiſteriū
Math. viij. tuū ⁊ doctrinā tuā querim⁹. Ecce paucis vo-
luntatē ſuā ⁊ cur eū ſequerent̄ inſinuāt: ſa-
pienti em̄ multa ex paucis innoteſcūt. (Ubi
habitas). q. d. vbi eſt hoſpitiū tuū vbi tāq̄
q̄ trāſeunt cōuerſaris: de hoſpitiolo querūt
nō de domo eius quā nō habebat: q̄ filius
hoīs nō habebat vbi caput ſuū reclinaret.
Nihil habuit dn̄s in terra p̄ter vnicū titulū
pilati ⁊ nobis plures tituli non ſufficiunt.
Moraliter. Moralr̄ xp̄m interrogāt vbi habitas quaſi
vellent ſcire quales debēt eſſe hoīes qui di-
gni ſunt vt xp̄s in eis habitet vt exēplo eo-
rum ſe tales exhibeāt in quib⁹ habitare ve-
lit. Miſtice aūt delectabilis eſt iſta q̄ſtio cō-
templantiū lucē in qua de⁹ habitat. vn̄ p̄s.
Pſal. xxvij. Dn̄e dilexi decorē dom⁹ tue et locū habita-
tionis glorie tue. Querebant ergo habita-
C Cur habitationē querebant. tionē eius ſicut ſtudioſi diſcipuli vt poſſent
ad eū frequēter venire: et cum eo frequēter
loqui ⁊ ab eo inſtrui. vnde Beda. Nolebāt
trāſitorie magiſterio veritatis pfrui ſed mā-
ſionē q̄rebāt vt pleni⁹ ab eo poſſent inſtrui
Beda. ſed nos quoties incarnatiōis xp̄i trāſitum
ad mentē reducimus ſolicito corde eū ro-
gemus vt māſionis eterne habitationē no-
bis dignet̄ oſtēdere. ¶ Ipſe vero liberaliter
cōdeſcendens eoꝝ petitioni r̄ndit eis. (Ve-
nite ⁊ videte) venite teſtimonio ioannis ab
onere legis ad fontē gr̄e et videte reuelata
Alchu. venite et videte. fide tandē viſuri ſpecie. q. d. ſm Alchuinū.
Habitaculū meū explicari non pōt ſermo-
ne: ſꝫ ope demonſtrat̄: venite ergo credēdo
et bene operādo ⁊ videte intelligendo. Vel
Orige. ſm Orige. p̄ hoc qđ dicit venite ad actionē
inuitat: per hoc aūt qđ dicit videte ad con-
tēplationē. Non dixit in illo vel in illo loco
habito qđ ſi dixiſſet potius locū oſtēdere q̄
eos inuitare videret̄. Et duxit eos ad domū
in quā tunc in partibus illis ſe reducebat:
quia ꝓpriū habitaculū nō habebat (⁊ man-
ſerunt ibi apud eum die illo) hoc eſt diei
illius reſiduo: ⁊ ſequentis ſue noctis ſpacio
audiētes verba vite ab eo dicit autem die:
quia vbi eſt xp̄s lux virtutum et ſol iuſtitie
ibi nulle tenebre p̄nt eſſe. O q̄ beatā diē et
q̄ beatā noctē duxerūt audiētes ⁊ videntes
eum quē multi videre ⁊ audire volētes nō
viderunt neq̄ audierunt. Quis eſt q̄ nobis
nunciet q̄ audierunt a dn̄o? Edificem⁹ ergo
et nos in corde nr̄o vbi habitet et in nobiſ-
metipſis faciamus domū quo veniat et no-
bis colloquat̄ et nos doceat. (Hora autem
erat q̄ſi. x.) i. prope veſperā: vbi inſinuat cō-
mendationē xp̄i ⁊ diſcipuloꝝ. Hora em̄ de-
cima eſt in occaſu diei ex quo ⁊ xp̄s cōmen-
dat a diligētia q̄ tā ſtudioſus ad docēdum

fuit q̄ nec propter tēporis tarditatē eos do-
cere diſtulit ⁊ diſcipuli cōmēdant̄ a feruo-
re audiēdi xp̄m q̄ q̄uis tarde eſſet ⁊ adhuc
forte ieiunarent nō t̄n retardabantur aſſe-
quēdo eū ⁊ cū hora veſpertina ſoleāt hoīes
reuerti ad domicilia ꝓpria t̄n oībus dimiſ-
ſis manſerunt cū eo vſq̄ in craſtinū deſide-
rio audiendi ip̄m ſm Chriſ. Hinc docemur Chriſ.
oē tp̄s ponere ad diuinā auditionem: q̄ oē
tp̄s ad eam aptū eſt ⁊ nullū intēporaneum.
Vn̄ et Theophilus. Non fruſtra tp̄s nota- Theophilus.
uit euangeliſta vt tā doctores q̄ diſcipulos
erudiret q̄ doctrina ꝓpter tp̄s nō eſt p̄ter-
mittēda. hec Theophi. Horum igit̄ exēplo D
nullā horā p̄termittamus ad diſponēdum Tēpus
nos vt xp̄m recipiamus: ⁊ cū eo habitemus nullum
q̄ neſcim⁹ q̄n dn̄s ſiue in nocte: ſiue in die: preter-
ſiue in mane: ſiue in ſero: ſiue in gallicantu mittendum.
vēturus ſit iuxta mare hui⁹ mūdi iudicare
⁊ dānare amaritudinem peccatoruꝫ que fe-
cimus. Queramus ergo in nocte culpe vbi
chriſtus habitet ſequamur eum per veram
penitentiam vt nos clementer reſpiciat: ro-
gemus eum ſolicito corde vt habitationem
manſionis eterne nobis dignetur oſtende-
re: ⁊ vt nos ſecum habitare faciat in cuius
domo beati qui habitāt: per decimā etiam
horam exprimuntur illi diſcipuli fuiſſe ob-
ſeruatores decalogi: q̄ venerat hora ipſum
implendi. vnde et Augu. Numerus etiam Augu.
iſte legem ſignificat: quia in decē preceptis Decē hore ſignificatio.
data eſt: venerat tempus vt impleretur lex
per dilectionē que a iudeis impleri nō po-
terat per timorem. ſm Chriſ. Non alterius
alicui⁹ cauſa vel gratia chriſtū ſecuti ſunt Chriſ.
q̄ propter doctrinam qua ita copioſe volu-
tati ſunt in nocte vna vt cōfeſtim alteruter
et ad aliorum venationē veniret. vnde An-
dreas audita chriſti doctrina ſtatim iuit ad
querendū fratrē ſuum ad audiendū ieſum
chriſtū: ⁊ hoc eſt qđ ſequit̄. (Inuenit hic) ſ.
andreas (primum ſimonē fratrē ſuum) cui
ex cognatione carnis plus tenebat̄ q̄ aliis
nō inuenit eum a caſu ſed diligenter queſi-
tum deſiderans eum habere fratrē in reli-
gione fidei ſicut ⁊ in propinquitate carnali
cōtra illos qui proprios amicos retrahunt
ab ingreſſu religionis vel aliquos a via ve-
ritatis et virtutis (et dixit ei. Inuenim⁹) ſi- E
cut lapidē p̄cioſum ⁊ ſicut theſaurū abſcō- Meſſias.
ditū (meſſiam) in lege ⁊ ꝓphetis ꝓmiſſum
ac diu expectatū ⁊ q̄ſitū (qđ eſt interp̄tatuꝫ
xp̄s). i. vnctus: ⁊ bn̄ dicit inuenim⁹: q̄ ſuffi-
ciēter fuerat a xp̄o inſtruct⁹ q̄ ipſe erat ve-
re xp̄s. Et vt dicit Beda. Hoc eſt vere dn̄m Beda.
inuenire vera illius dilectione feruere: fra- De inuētiōe dn̄i et ductione eius.
terne quoq̄ ſalutis curam gerere. Meſſias
hebraice: xp̄s grece: et vnct⁹ latine dr̄. Xp̄s
em̄ a chriſmate. i. vnctus ab vnctiōe dr̄ a q̄
omnes chriſtiani vnguntur. Ille autē ſin-

gulariter vnctus eſt oleo inuiſibili.ſ. ſpiri-
tuſſancti pre participib⁹ ſuis. Participes em̄
eius ſunt omnes ſancti: q2 iſto oleo vngun-
tur et ipſi: ſ3 ille eſt ſingulariter ſanct⁹: ſin-
Cyrill⁹ gulariter vnctus. vnde Cyril. Fuit autē vn-
ctus ſaluator ſpūſancto humanitus in for-
Ch̄s rex et ſacerdos. ma ſerui: vngens vt deus ſpirituſancto cre-
dētes in eū. Chriſt⁹ ergo eſt rex ⁊ ſacerdos
vnctus nō vnctiōe humana ſed diuina: q2
in hūanitate ꝓ nobis aſſumpta fuit vnct⁹
a deo patre: ⁊ imo a tota trinitate plenitudi-
Albin⁹ ne grē: ſicut reges ⁊ ſacerdotes in veteri te-
ſtamento vngebantur corporali vnctione vt
dicit Albinus. In fide nō querit annorum
multitudo nec paucitas. Andreas minor
erat ſymone etate: et tn̄ ieſum primo inue-
nit: ſtatimq3 inuentū nunciat fratri traditu
rus ei bona que ſuſcepit: vt ſicut ſanguine
ſic germanus eſſet ⁊ fide: vera pietas ſtatim
theſaurū fratri nunciauit: quia cum primū
inuenit et ſi alium prius inueniſſet ei nun-
ciaſſet et ad ſaluatorē eū adduxiſſet. nulli⁹
enim bono inuidit. (Et adduxit eū ad. ieſu3
i. ſaluatorē q2 nō confidebat de ſe ꝙ poſſet
eum ſufficienter inſtruere. Et ex hoc acce-
pit eccleſia ꝙ in ſacramento baptiſmi et cō
Patrinorum origo. firmatione vtitur adducentibus qui preſen
tent ſuſcipientes ſacramētum qui patrini
ſolēt vocari. Jeſus vero alacriter eu3 ſuſce
pit: ſciebat em̄ quid de ipſo facturus eſſet.
Uide hic petri humilitatē ⁊ obedientiā: q2
nō dedignatur maior ſequi minorē: ſed con
feſtim occurrit et nihil tardans obedit. (In
tuitus aūt eū ieſus) oculo mētis nō ſolū exte
ri⁹ ſed ⁊ interi⁹ vidēs deuotionem eius q2
cor intuet (dixit ei. Tu es ſymō) .i. vere obe
diēs. q. d. nomē tuum eſt ꝓprietati tue con
ſonū (filius ioāna) ſeu bariona. i. eius l quo
eſt gratia ſeu fili⁹ colūbe. q. d. hoc cognomē
cōſonat tuo noi: q2 ille qui eſt vere obediēs
Symō Joāna Bariona. eſt filius gratie ſpirituſſancti qui per colū-
bā deſignat merito ſymon filius ioāna ſeu
bariona dr ſiue vocat. Symō enim interpre
tat obediēs: ioāna grā: bar. filius et iona co
lumba: quaſi ei diceret tu es obediens fili⁹
gratie vel filius columbe. i. ſpirituſſancti q2
hūilitatē de grā ſpūſſancti accepiſti: vt vo-
cante andrea videre me deſideres. Cōgruūt
ergo hec noia miſterio vt inſinuetur ꝙ obe
dientia neceſſaria eſt conuerſis ad xp̄m per
fidem ⁊ ꝙ homines ꝑ gratiam veniunt ad
Cephas fidē: et ꝙ ꝑ ſpiritūſanctū firmamur in amo
re dei. (Tu vocaberis cephas) qđ latine in
terpretat petr⁹: ⁊ in greco caput ſiue capita
Nois mutatio. neus: ⁊ congruit miſterio. vt ille qui debeat
alioꝝ eſſe caput et xp̄i vicarius firmitate3
habeat quā deſignat petrus. Symon quip
pe erat nomen eius ante vocationem et cō
uerſationē: ſed poſt impoſitū fuit ſibi nomē
petrus: ſicut etia3 quādo baptizatur adul-
tus ⁊ qn̄ aliquis in papam eſt creatus mu-
tatur nomen eius. Symon ergo eſt propriū
nomē. Petrus vero eſt cognomē. Bariona
eſt hebreum ⁊ ſonat filius iona: ſed ſecun-
dum alium euangeliſtam dicit filius ioan-
na: q2 ſm̄ quoſdā idē erat nomē patris io-
na ⁊ ioāna: aliqualiter tn̄ ꝓpter ſubtractio-
nem vnius ſyllabe diuerſificatū ſicut in la-
tino nicolaus ⁊ colinus. Uel dicendū ꝙ pa
ter petri erat binomius: ⁊ ſic iona ⁊ ioanna
ſunt duo noia: ⁊ hoc videtur ex eoꝝ inter-
pretatione diuerſa: q2 ioanna interpretatur
in quo gratia: ⁊ iona interpretat columba Petr⁹.
Cephas hebreum eſt ⁊ ſyrum. Petrus gre-
cum ⁊ latinum ⁊ in vtraq3 lingua nomē pe-
tri a petra eſt deriuatū. vocat em̄ petrus ꝙ
interpretat firmus ob robur mentis et fir-
mitatem fidei ⁊ propter fidelē cōfeſſionem
chriſti qua dixit. Tu es xp̄s filius dei viui: Math. xvj.
cui tanꝙ ſolidiſſime petre firmiter adheſit.
Utrum autē hoc nomen modo ei impoſuit
an promiſit imponēdū eſt incertū. Tutius
tn̄ dici pōt ꝙ modo ꝓmiſit: q2 cū dicitur vo-
caberis nō impoſitio eſt ſed predictio quaſi
de futura nominis impoſitione loquendo:
⁊ tunc impoſuit cū dixit. Tu es petrus ⁊ ſu- Math. xvj.
per hanc petram edificabo eccleſiam meā:
vel in electione. xij. vbi dicitur. Et impoſuit Marc. iij.
ſymoni nomē petrus: ſicut ⁊ claues ante re-
ſurrectionem promiſit: ſed poſt dedit. Si ve-
ro nomen modo impoſuit tunc in ſequenti-
bus confirmauit: ⁊ ſic hi predicti diſcipuli
primo ad fidem vocati in aliqualem noti-
tiam ⁊ familiaritatem ieſu venerūt ⁊ dein-
de ad propria redierunt. (In craſtinum au-
tem) poſt petri ⁊ andree vocationē (volens
ieſus) de iudea large dicta vbi ioannes ba-
ptizabat redire (in galileam) de qua patria
diſcipulos vocauit ⁊ ad matrem quam ibi
reliquerat (inuenit philippum) qui erat de
(bethſaida ciuitate) ſupra mare galilee cō-
ciuis (petri ⁊ andree) Et hoc congruit my-
ſterio. Bethſaida enim domus venatorum bethſaida.
interpretatur vt oſtendat quod de domo
venatorum congrue venatores ad capien-
das animas ad vitam vocaret non a caſu
vel quaſi ignotum: ſed ex ſua preordinatio-
ne ⁊ ex intentione queſitum inuenit eum
vt eum illuminaret et ad fidem vocaret.
Unde ſequitur (et dixit. Sequere me) hoc
eſt doctrinam et exemplum imitare vt di- Sequi quē vis
cit Alchuinus. Sequitur eum qui imita-
tur humilitatem et paſſionem eius vt ſit Alchuinus.
ſocius reſurrectionis ⁊ aſcenſionis qui ſta- Philippus.
tim ſine vlla cōtradictione ſicut bonus obe
diens ſecutus eſt eum. Secundum hec di-
cta primus omniū apoſtolorum philippus
videtur eſſe vocatus. Hic quatuor predicti
ſcilicet andreas ⁊ alter cuius nomē tace-
tur ac petrus ⁊ philippus fuerunt diſcipu-

li ioānis: qui vidētes ꝙ ioānes de ieſu teſti moniū dederat cōiuncti ſunt ei. Philippus autē a xp̄o inſtruct⁹ iuit ad querēdū nathanaelē fratrē ſuū deſiderās eū hr̄e fratrē in fide ſicut in carne: ⁊ inuenit eū ſub ficu nō caſu: ſʒ diligenter q̄ſitū (⁊ dixit ei. Quē ſcripſit moyſes in lege ⁊ ꝓphete nūciauerūt inuenimus) diu expectatū (ieſum; ſalutis autorē) (filiū ioſeph). ſ. putatiuum (a nazareth) q: ibi cōcept⁹ ⁊ nutrit⁹ erat. ⁊ q: de eo ꝑ ꝓphetas audierat q̄m nazare⁹ vocabit̄. philipp⁹ ſm̄ cōem loquēdi modū loquit̄: q: filius ioſeph eū deſpōſata mr̄ ei⁹ erat putabat̄. Et mirat⁹ nathanael ꝙ de galilea non

Miche.v. de iudea ſurgeret ꝓpheta: ⁊ q: ſcriptura michee dixerat xp̄m in bethleē naſciturū ait

Chriſ. negatiue ⁊ dubitatiue. ſm̄ Chriſo. (A naza

Mat.ij reth pōt aliq̄d boni eſſe) quaſi diceret non.

Judi. Uel q: iſte le iſperit⁹ legerat in propheta

xiij. alio nazare⁹ vocabit̄: ⁊ ſigna dn̄ici aduētus

Augu. forte notauerat qn̄ audiuit a nazareth ſtatim erectus in ſpe dicere volebat. ſm̄ Aug. Affirmatiue ⁊ aſſertiue nūc tādem a nazareth pōt aliq̄d boni eē ⁊ q: Philippus non erat ita pfecte inſtruct⁹: ⁊ iō duxit eū ad Jeſum: vt ab illo pleni⁹ audiret ꝓpter qd̄ ſeq̄tur. (Dicit ei philipp⁹ veni ⁊ vide). i. ab eo addiſce ꝑ experimētū virtutē q̄ eſt i ipſo: ⁊ ad

Chriſ. duxit eū Philipp⁹ ad ieſum vt dicit Chriſ. Trahit q̄dē eū ad xp̄m ſciēs de reliquo eū nō cōtradicturū ſi v̄ba ⁊ doctrinā illi⁹ gu

Natha ſtauerit. Nathanael iterp̄tat̄ donum dei

nael. ⁊ qd̄ aliq̄s ad xp̄m cōuertit̄ ex dono dei eſt. Et (vidit ieſ⁹) ītuitu dilectiōis (nathanaelē ad ſe veniētē) ⁊ magis intus q̄ extra appropinquātē: q: nō ſolū vidit corp⁹ exteri⁹: ſed etiā cor ipſius interi⁹ (⁊ dixit de eo) circūſtātib⁹. (Ecce vere iſraelita) deū vidēs in quo dolus) ⁊ ſimulatio (nō eſt) nā ſine intētione doli ⁊ falſitatis veniebat vt v̄itatē agnoſceret ſi eī̄ hʒ peccata confitet̄ ea. non igit̄ negat eū eſſe peccatorē: ſed laudat in eo cōfeſſionē. Doloſi q̄ppe ſunt q̄ ſe p̄dicāt bonos ⁊

Doloſi. iuſtos cū ſint mali ⁊ peccatores. Magn⁹ vir iſte nathanael cui ipſe dn̄s tale teſtimoniū

Jſrael. phibet. Jſrael interp̄tat̄ vidēs deū. vn̄ dr̄ ver⁹ iſraelita. Primo ex fide qua iā deū videre ⁊ in eū credere incipiebat: q: inſtruct⁹ in lege ꝑ fidē ⁊ intelligētiā ſcripturarū ſaltē ꝑ ſpeculū ⁊ in enigmate deū videbat. Secū. do ex cōfeſſiōe quā xp̄o r̄ndēdo faciebat. Uidēs ergo nathanael ꝙ cōditionē ſue mētis ei p̄ſſerat q̄ſiuit vn̄ ipm̄ ſciebat dicēs (vn̄ me noſti). i. ex q̄ virtute eū hoc ſit ſupra virtutē humanitatis. Et xp̄s r̄ndit ei per reuelationē alterius occulti dicens. (Priuſq̄ te philipp⁹ vocaret) ⁊ tibi de me loqueret̄ (cū eſſes ſub ficu vidi). i. cognoui (te) ⁊ ꝓpoſitū cordis tui. Ad literam ſub quadam ficu ſederat forte cogitans de futuro ſaluatore

vbi philipp⁹ ſuperueniēs de xp̄o cū eo ſingulariter nullo alio p̄ñte loquebat̄. Et ideo ꝓpter hoc ſignū ⁊ p̄cedēs nathanael ſtatim cōfeſſus eſt ipm̄ eſſe xp̄m. vnde ſeq̄tur. (Reſpondit nathanael ⁊ ait. Rabbi tu es filius dei et rex iſrael). i. xp̄s expectatus ab iſrael in regē ⁊ defenſorē. Expectabāt eī̄ oēs iu

dei meſſiam temporalem regē futurum et expecta

hoc. modo videt̄ loqui iſte nathanael: quia tio iu

non habebat adhuc cognitionem perfectā deorū.

de chriſto: non enim videtur intellexiſſe tūc ipſius diuinitatem: quia non dixiſſet tu es rex iſrael: ſed totius mundi: ⁊ propterea cū dicit. Tu es filius dei non fuit cōfeſſus ei⁹ diuinitatem: ſed intellexit hanc filiationē per quandam gratie excellentiam: vnde di

cit Chriſo. Quod adhuc credens eſſe ſapiē Chriſ.

tem qui ex aliqua reuelatiōe dei ſecreta nouerit confitetur eum eſſe filium dei non per naturam: ſed per adoptionis gratiam: quia adhuc non erat plene illuminatus de fide trinitatis. Alij tamen dicunt ꝙ hoc ex corde credidit ſicut ore confeſſus fuit: ſed primum probabilius eſt ſicut inferius patebit Un̄ dn̄s docet eū amplius eleuans eum ad maiora. ſ. ad diuinitatis ſue cognitionem per obſequiū angelorum ſibi tanq̄ ſuperiori exhibendū. nulla enim natura eſt ſupra angelicā niſi diuina: ⁊ hoc eſt quod dr̄. (Rn̄dit ieſus ⁊ dixit ei: q: dixi tibi vidi te ſub ficu credis) me eſſe chriſtum q̄tū ad excellentiā

gratie (maius his videbis) cognoſcendo vir Chriſ.

tutem diuine ſubſtantie. vbi Chri. q. d. Magnū tibi viſum eſt hoc eſſe quod dixi et propterea me regē iſrael cōfeſſus es. Quid igitur dices cum maius videris? Et quid ſit illud mai⁹ oſtendit ſubdens. (⁊ dixit eis). ſcʒ

philippo ⁊ nathanaeli. (Amen amen dico Amen.

vobis.) Amen idem eſt quod fideliter: ⁊ idō duplicatū eſt ſignum maxime certitudinis ⁊ firmitatis. (Uidebitis celum apertum et angelos dei aſcēdētes ⁊ deſcendentes ſuꝑ filiū hoīs) in obſequiū deitatis in humana latētis natura. Jn paſſione eī̄ apparuit angel⁹ de celo cōfortās eū: et in reſurrectione viſi ſūt āgeli circa ſepulchrū ei⁹: ⁊ i aſcēſiōe aſtiterūt tāq̄ duo viri i veſtibus albis. Sʒ ⁊ an̄ hoc acceſſerūt ⁊ miniſtrabāt ei: et

euāgelizabāt ei⁹ natiuitatē. vbi Chriſ. Ui Chriſ.

de q̄l̄r paulatim eū a terra ſubducit et facit ꝙ nō vltra eſtimet eū hoiem ſolū: cui eniʒ angeli miniſtrāt q̄l̄r hic hō purus eſſet? per hoc igit̄ ſuadet angelorū ſe eē dn̄atorē. hec

Chriſ. Uerūetiā q: nathanael doctiſſim⁹ J

⁊ pitiſſim⁹ erat i lege noluit eū dominus i Natha

aplm̄ cū alijs eligere: nec ēt nichodemū de nael

quo. J. dicet̄ eo ꝙ ipſe perit⁹ ⁊ doct⁹ eēt ne ꝓ cur nō

pter ſuā ſciētiam ſe electos dicerent vel p̄ſu ſit apo

merēt. Uoluit eī̄ xp̄s aplos p̄mos funda ſtolus,

tores eccl̄ie ydiotas ⁊ ſimplices hoies eli

gere ne doctrina fidei ⁊ ꝑma cōuerſio hoīm humane ſapiētie aſcriberet̃ ſʒ diuine. Ħ etiā ideo fecit: vt mūdū ⁊ ſapiētes ei⁹ cōfunderet. Fuerūt tñ nathanael ⁊ nichodem⁹ a pn̄cipio ad fidē vocati ne doctrina fidei quaſi a ſolis ſimplicib⁹ recepta haberet̃ cōtēptui ⁊ ne ſi a pn̄cipio oēs fuiſſent ſimplices crederent̃ per oppoſitū ꝑ ignorantiam decepti poſtq̄ vero fides catholi. radicata fuit paulus ad aplatū vocat⁹ eſt q̄uis literat⁹ eēt. Per andreā ⁊ philippū q̄ a xp̄o edocti de ſalute fratrū ſuorū ſoliciti fuerūt ſignificant̃ illi q̄ ꝓximos ſuos q̄tū bono mō pn̄t ad ſequelā xp̄i īducūt qđ eſt cōtra multos q̄ non

Lu.iiij.

ſolū nō inducūt: ſʒ ꝑ poſſe ſuo auertūt. (Et regreſſus eſt Jeſus) cū philippo (in galileā: ⁊ veniēs nazareth) ad matrē ſuā cū īdicibili gaudio receptus eſt ꝑ eā. Attende ꝙ poſt baptiſmū poſt victoriā tētationum xp̄s redijt nazareth: qđ interpretat̃ flos: ⁊ ſignificat ꝙ hō q̄tūcūq̧ lot⁹ ſit a pctīs: q̄tūcunq̧ tētationes ſupauerit: vel q̄cunq̧ bona fecerit ſꝫ dʒ ſe reputare in flore: ⁊ ī pn̄cipio eē. ⁊ deinceps ꝑ illū annū ieſus in galilea remāſit nec aliq̄s euāgeliſta ponit q̄d iterū vſq̧ ad nuptias fecerit. Jn anno em̄ a baptiſmo vſq̧ ad nuptias nihil aliud legit̃ xp̄m feciſſe: niſi qđ legit̃ de ieiunio in deſerto: ⁊ de tētatiōe a diabolo: ⁊ de teſtimonio baptiſte: ⁊ de diſcipulorum conuerſione.

xp̄i poſt hāc vocationē q̄etio.

¶ Oratio.

O Bone ieſu redēptor pditorū ſaluator redemptorū: ſpes exulū: pauperū ſpiritu dulce ſolatiū: laborantiū fortitudo laſſorū recreatio: triūphātiū corona: ſupnorū ciuiū vnica merces ⁊ letitia vera: īclita ꝓles ſummi dei: ⁊ fruct⁹ ſublimis vteri virginalis: fons grārū oim. de cui⁹ plenitudine nos oēs accepim⁹ in te: vt finē oim tendēs ⁊ ſperās: ⁊ amās ferar deſiderate Jeſu ad te adducar te ſequar: q̄ tu ſolus ſufficis: tu ſol⁹ ſaluas: tu ſol⁹ bon⁹: ſuauis es te q̄rētibus ⁊ diligentibus nomen tuum. Amen.

¶ De mutatione aque in vinū. Capitu. xxv.

A Joā. ij.

Deinde anno ſequenti ſcʒ. xxxj. cepit Jeſ⁹ ſignis mirificis mūdū illuſtrare. Et p̄mo approbās cōiugiū nuptias intrauit: ⁊ aquā ī vinū cōuertit: qđ eadē die q̄ baptizat⁹ fuit. f. anno reuoluto fecit. Dn̄s ſua corpali pn̄tia: ac nihilomin⁹ ſignorū ſuorū initio nuptias q̄s īſtituit tā q̄ licitas ⁊ honeſtas honorare ⁊ cōmēdare voluit: ne eas heretici deſpicere ⁊ dānare p̄ſumerēt. Uñ Beda.

Nuptiarum honoratio Beda.

Q: bona ē caſtitas cōiugalis: melior cōtinētia vidualis: optima mūdicia v̾ginalis: ad ꝓbādū oim electionē graduū diſcernēdū: tñ meritū ſingulorū ex īt emerate Marie virginis vtero naſci dignat⁹ ē. a ꝓphetico anne vidue ore mox nat⁹ bn̄dicit̃ a nuptiarū celebratorib⁹ iā iuuenis īuitat⁹ hos pn̄tia ſue v̾tutis honorat. (Die) itaq̧ tertia. i. tertio ab euāgeliſta notata poſt p̄mos duos q̄bus Jeſus poſt regreſſum a deſerto ad ioānē venit q̄uis iter eos multi dies fluxerint (nuptie facte ſunt ī chana galilee). i. in q̄dā vico ſeu villa ꝓuincie galilee ſic dicta: quānis aūt dubiū ſit cui⁹ nuptie fuerūt: tñ nos mediteriur eas fuiſſe ioānis euāgeliſte ſicut in ꝓlogo ſup ioānē hiero. vr̄ affirmare quē volētē nubere xp̄s de nuptijs vocauit: ⁊ ex tūc ioānes xp̄o ꝓpter mūdiciā cōtinētie v̾ginalis magis familiaris fuit. Hoc ēt vr̄ ex eo ꝙ xp̄s nō legit̃ fuiſſe ī nuptijs alijs ⁊ ꝓ h (mr̄ Jeſu erat ibi) tāq̄ ī nuptijs ſui nepotis. Nō em̄ ē veriſile ꝙ ipſa veniſſet niſi multū ſibi attinuiſſet ſicut iuit ad elizabeth cognatā ſuā: nec legit̃ ī tali caſu iuiſſe ad aliā: in ipſis ergo nuptijs dn̄a nr̄a fuit nō tanq̄ extranea inuitata ſʒ tanq̄ p̄mogenita ⁊ dignior iter ſorores fuit in domo ſororis q̄ſi in domo ſua. Cū em̄ ſoror eius Maria ſalome vxor zebedei vellet facere nuptias filio ioāni vadēs ad dn̄am noſtrā in nazareth quarto a chana miliario intimauit hoc ei: et ſic ipſa ante oculos venit ad p̄parationē nuptiarū. Uñ legit̃ ꝙ (mater Jeſu erat ibi) ſed de Jeſu ⁊ diſcipulis ei⁹ dr̄ ꝙ fuerūt vocati q̄ tñ diſcipuli adhuc firmiter nō adherebāt: ſʒ ſequebant̃ grā familiaritatis imbui cupiētes ei⁹ doctrina. De ioſeph autē ſpōſo virginis nō fit mētio. Nā quidā dicūt eum tunc mortuū fuiſſe ⁊ virginem in cuſtodiam filij trāſiſſe: q̄ nec ēt deīceps de eo legit̃ in euāgelio: ꝙ ſi nōdū mortuus fuit: tñ in paſſione dn̄i ſine dubio mortuus erat q̄ vxor illi⁹ alij cōmēdata eſt. Cōſpice igit̃ dn̄m Jeſum inter alios ſicut vnū quēuis de pplo comedētē ⁊ hūiliter in loco infimo nō inter maiores ſedētē. Nā doctur⁹ erat in poſterum. Cū inuitat⁹ fueris ad nuptias recūbe ī nouiſſimo loco. ¶ Jpſe v̾o pri⁹ cepit facere q̄ docere. Cōſpice etiā dn̄am obſeq̄oſam et in cūctis recte ⁊ ordinate faciendis ſolicitam. Cūq̧ ꝓpe finē cōuiuij cognoſceret vinū deficere: iuit ad filiū ⁊ dixit ad eū (vinū nō habent.) Non caſu nec fortuitu accidiſſe putādum eſt: vt dn̄o veniente ad nuptias vinum deficeret: ſed eo magis vt occaſio miraculi fieret. vñ intelligēs ſctā dei genitrix iā tp̄s ꝑfecte etatis q̄ ꝑ miracula ſeipſum deū mūdo innoteſceret ⁊ nō fili⁹ ioſeph: ſʒ dei ⁊ Marie virginis crederet̃ ait (vinū non habent) ſcʒ ad ſufficiētiā. q. d. fili mi vinum hic deſi-

Nuptie Joānis euāgeliſte.

B ioſeph obitus.

Luce xiiij. Actu. j.

Vini defectus.

eſt. Solū inſinuat defectū nihil petēs ſciēs ꝙ amanti ſufficit ſolū inſinuare neceſſitatē abſq; vlla petitione. vnde nō dicit. Da eis vinū vt reuerētiā filio ſeruet: ⁊ in liberalitate filij ⁊ miſericordia ſpē ponēs tm̄ defectū ꝓponit. Ex corde em̄ pijſſimo voluit preuenire totalē defectū ne confuſio appareret: ⁊ ideo inuitauit filiū quē ad hoc potentē ſciebat. Plena quippe ſpūſancto iam tūc illud miraculū preuidebat: qd filiꝰ eius facturꝰ erat: qd ergo facere cogitabat hoc illa vt faceret ammonebat: ſm Hiero.

Hiero.

Congruū eſt ꝙ vbi deꝰ inuitat̃ tꝫalis vinum iocūditatis deficere debeat. hoc em̄ vino ſancti nō delectant̃: qꝛ inebriat ad dei obliuionē: ⁊ incendit ad cōcupiſcētiā: nec dubiū eſt quin xp̄s ad delectantes in vino iocūditatis nūꝗ introiſſet: ⁊ iō cōgruū eſt vt in nuptijs ſanctorum deficiat.

C Augu. Mulier. Maria

Rn̄dit ieſus (Quid mihi ⁊ tibi eſt mulier) qd me moleſtas? ſm Aug. Maria mulier dicta eſt nō corrupta ꝟginitate: ſꝫ appellatione gētis ſue: mulieres em̄ oēs feminas illi appellauerūt ꝓprietate lingue hebree. vñ ⁊ mulier de eua ꝟgine cū adhuc in paradiſo eſſet dicit̃ mulier quam dediſti mihi ſociā ⁊c.

Orige.

ſm Orige. Cōgrue vocat Mariā mulierē pro ſexu ⁊ ꝓprietate cordis per miſericordiā emolliti: qm̄ mīa emollita mollia ſenſit de nuptijs celebrātibꝰ q ex paupertate vini in ꝓmo manifeſtanda verecūdati fuiſſent: ⁊ addidit.

Nondū venit hora.

(Nōdū venit hora mea) i. nondū vini defectū ſentiūt qui aſſunt. ſine ergo eos prmū hoc ſentire: qꝛ cū neceſſitatē cognouerint magis reputabūt bñficium qd recipiūt.

Chriſ.

Nā ſm Chriſo. Beata virgo ex pietate mota voluit ꝑoccupare tp̄s debitū faciēdi miraculū. ⁊ qꝛ iſtud miraculū inter miracula xp̄i erat prmū ⁊ ad cōfirmationē diſcipulorū: ideo debuit eſſe notū ibidē exiſtētibꝰ ⁊ gratū ipſis cōuiuātibꝰ. hoc autem magis fuit ex eo ꝙ factū eſt poſt totalē vini defectū ꝙ̄ ſi ante fuiſſet factū. Et qꝛ vt dictū eſt mater ieſu voluit preuenire totalē defectū ⁊ ꝙ ſtatim anteꝙ̄ eſſet oportunū xp̄s faceret miraculū: ideo xp̄s matrē haud dubiū ſapiētior eā repreſſit dicēs (quid mihi ⁊ tibi eſt mulier?) quaſi dicat. Scire tp̄s aptū ad faciendū miraculū fiendū nō eſt mihi ⁊ tibi cōe: ſed mihi ſoli cōuenit: propter qd ſubdit̃ (nondū venit hora mea). i. hora conueniēs faciendi miraculū a me ſolo cognita:

D Augu. Miracula facere.

ſꝫ ſm Augu. Facere miracula cōpetebat xp̄o ſm diuinā naturā quā a matre non habuit. et ideo ꝑdicto modo rn̄dēdo matri oſtendere voluit ꝙ in hoc non tenebatur ei obedire: quia in natura diuina nihil habuit a matre: nec ꝑ cōſequēs cū ea aliqd cōe: ideo dicit (qd mihi ⁊ tibi eſt mulier) quaſi dicat vis fieri miraculū: ſꝫ ad hoc agēdū quid cōmune habeo tecum. q. d. ex natura cōmuni tecum hoc nō ago: ſꝫ ex eo qd habeo a patre: qꝛ virtutē faciēdi miracula a patre habeo nō a te. Sed qꝛ humanitatē in qua paſſus eſt traxit a matre: ideo addidit.

Hora xp̄i.

(Nondū venit hora mea) a me diſpoſita hora. ſ. volūtatis nō neceſſitatis. i. tp̄s patiēdi ex cōmuni mihi ⁊ tibi ſcilicet in natura quam a te habeo: ⁊ tūc te recognoſcā: ⁊ tibi condeſcendā. vnde cū veniſſet hora quavt homo moreret̃ de cruce cognitā matrē recōmendauit diſcipulo: quem pre ceteris diligebat. Prime tm̄ ſentētie ſcilicet Chriſ. magis cōſonat litera ſequens: qꝛ mater ieſu ex eius rn̄ſione non oſtendit petitionē ſuā repulſam: ſed conuenienter dilatā. vnde de dn̄i rn̄ſione nō diffidens: ſed de ſua benignitate preſumens redijt ad miniſtros q ſeruiebāt in nuptijs illis: ⁊ fiducialiter mittēs illos ad filium ſuū dixit eis (quodcūq; dixerit vobis facite) expectans hora cōueniēti a filio ſuo cognita impletione petitionis ſue. q. d. Licet abnegare videat̃ tm̄ faciet intellexit em̄ in illis verbis dn̄i ſe nō exaſperatā. ⁊ ideo fiducialiter imperauit miniſtris vt ꝑcepta implerēt filij iubētis. Sciebat em̄ eum tāte mie ⁊ pietatis ꝙ cōpateret̃ indigētibꝰ ⁊ faceret ꝙ petebatur: licet aſpere loqui ⁊ negare videretur.

Marie doctrina.

Sana doctrina virginis marie vt ſemper debeamus xp̄o obedire: ⁊ ꝑ hoc etiam monemur de dn̄o non deſperare ſi nobis cū oramus videat̃ de facto durius rn̄dere: ſed cum beata virgine fiducialiter eius miſericordiā expectare. Sed cum xp̄s maximā reuerentiā matri detulerit mirū videt̃ qd ſic extranee ei rn̄dit.

Augu.

Dura quidē videt̃ predicta dn̄i rn̄ſio ſed ſm Aug. Inſtructoria eſt: qꝛ in diuinis que dei ſunt matrem recognoſcere nō debemus.

Bern̄. Mariā nō eſſe xp̄o extraneā.

Et ſimiliter ſm Bern̄. ad inſtructionē noſtrā fuit qui de hoc loco ſic dicit. Quid tibi ⁊ illi dn̄e: nonne qd filio ⁊ matri: quid ad illā pertinens queris: cū ſis benedictus fructus vētris ſui immaculati. nonne ipſa eſt q ſaluo pudore concepit: ⁊ ſine corruptione te peperit: nonne ipſa eſt in cuius vtero. ix. mēſibꝰ moratus es: cuiꝰ virgineis vberibꝰ lactatus es: cū qua. xij. annorū factus de hieruſalē deſcendiſti ⁊ eras ſubditus illi dicis. Quid mihi ⁊ tibi: multū per omnē modū: ſed manifeſte iam video ꝙ nō velut indignās aut cōfundere volēs virginis ⁊ matris tenerā verecūdiam dixeris: quid mihi ⁊ tibi cū veniētibus ad te iuxta preceptū eius miniſtris nihil cūctatus facias qd ſuggeſſit. Ut qd ergo fratres vt qd rn̄derat prius: vtiq; ꝓpter nos ⁊ conuerſos ad dn̄m vt iam nō ſolicitet carnalium cura parentū ⁊ neceſſitudines ille nō impediant exercitiū ſpūale. Quādiu em̄ de mundo ſumus debitores nos cōſtat eſſe parētibꝰ. At poſtꝙ̄ reliqmꝰ noſmetipſos: multomagis

E religioſi mortui ſūt mūdo.

ab eorū ſolicitudīe liberati ſum⁹. Uñ legimus fratrē quēdā in heremo conuerſantē: cū ad eū carnalis frater auxilij gratia aduentaſſet rñdiſſe: vt adiret alterū fratrē eorū cū ille vtiq̧ iā obijſſet. Cū admiratus q̄ venerat rñderet quia ille obijt heremita: ſe quoq̧ ſiliter obijſſe rñdit. Optime ḡ nos docuit dñs ne ſoliciti ſimus ſup ꝓpinquos carnis noſtre pluſq̄ religio poſtulet qñ ipſi

mat.xij

matri et tali matri rñdit. (Quid mihi et tibi eſt mulier?) Sic et in alio loco cū ſuggereret ei q̄dā: qm̄ mr̄ eius et fratres eius foris ſtarēt querentes ei loqui rñdit. Que eſt mr̄ mea ⁊ fratres mei vbi mō ſunt q̄ tā carnaliter et inaniter ſup carnalibus propinquis ſuis ſoliciti ſunt ac ſi adhuc viuerēt et ipſi cū eis. hec Ber. (Erant aūt ibi lapidee

Lu.viij

hydrie.

hydrie ſex poſite ſm purificationem) .i. ſm morē ⁊ ritū purificatiōis (iudeoꝝ) hoc ē vaſa aquatica ⁊ aquarum receptui parata: ab hydor qđ eſt aqua ſic dicta vt ſi forte contigiſſet aliquē de cōuiuis vel miniſtris lauare ſe vel vaſa aquā ad hoc inueniret ⁊ haberet paratā. Crebro eñ manus et vaſa epulatoria iudei baptizabant .i. lauabāt ⁊ purificabant: ⁊ ſi caſu immūdū aliq̄d tetigiſſent niſi ṗus loti nō comedebāt. (Capiebāt) aūt (ſingule) hydrie (metretas): id eſt mēſuras (binas vel ternas) a metron qđ eſt mēſura ſic dicta ſm Iſidorū. Metreta q̄dā menſura eſt cōtinēs .x. ſextarios: ⁊ ſm eūdē ſextarius continet tm̄ duas libras qui bis aſſumptus vocatur bilibris. (Et dixit ieſus) miniſtris. (Implete hydrias aqua.) Aliq̄d eñ de aq̄ prius poſita inde aſſumpſerant ad purificationem vaſorū et iō iuſſit ieſus ſuppleri qđ fuerat amotū. Euntes igiť miniſtri hauſerūt aquā de puteo q̄ adhuc ibi eſſe dr̄ et ex vi

Metreta.

Sextarius.

Aque i vinum mutatio ſine verbo.

culū (⁊ ipleuerūt hydrias) vſq̧ ad ſummū. Que cū fuiſſent iplete: aqua conuerſa eſt in vinū diuina ṽtute: nō dr̄ hic ꝙ aliqua ṽba ad h̄ dixerit: ſicut in tranſſubſtātiatione panis et vini in corpus ſuū ⁊ ſanguinē: ſed occulta ṽtute diuinitatis hoc opatus eſt ſine ergo ol ṽbo ſola dñi volūtate in optimum vinū aqua cōuerſa eſt: cū tñ alia miracula et ṽbo ⁊ tactu corporeo et aliqñ fletu perfecerit. Et dixit eis ieſus. (haurite nunc ⁊ ferte architriclino). In hoc duo notantur. Primū diſcretio dñi: qꝛ primo miſit magis honorabili: nec in hoc fuit pſonarū acceptor: qꝛ ſm Aug. Nō cū hoīes diuerſo mō ꝓ ſuis gradibus honoram⁹ tūc timēdū eſt ne pſonas accipiamus. Scđm hūilitas dñi: qꝛ pꝫ ꝙ ſedebat longe ab architriclino: cum diceret ferte illi: quaſi ab eo remoto: ⁊ cū ille ſederet in magis honorabili loco colligiť qđ dñs nolens ſedere ibi nec iuxta eum. elegit ſibi humiliorē locū. Tricliniū eſt locus vbi ſunt tres ordies mēſurarū: ſm grad⁹ ſupiores et inferiores ordinatarū: ſicut ſolet eſſe in refectorijs religioſorum: et dr̄ tricliniū a triplici ordine lectorū ſup quos ſedendo recūbentes comedebāt. Cline eñ grece lectū latine ſigt. Nā antiquit⁹ in lectis ſedētes et accūbentes comedere ſolebant vt ex labore fatigatiōis interiꝫ dū cib⁹ ſumiť: mēbra q̄eſcerēt: ⁊ iō in ſcripturis dicunť comedentes accūbere: vel recūbere: ſeu diſcūbere: qđ eſt q̄ſi iacēdo comedere. Architriclinus eſt ṗnceps ⁊ primas tricliniij .i. ṗncipalis ⁊ ṗmus inter cōuiuātes in triclinio. Et probabile eſt ꝙ fuerit aliquis ſacerdos illi⁹ tp̄is qui nuptijs intererat ad bñdicēdū ⁊ ad oñdēdū q̄liter debeāt procedere ſm legē et ſtatuta ſeniorū. Uoluit ḡ dñs nr̄ qđ ṗncipalior inter cōuiuas ṗmo de vino illo guſtaret vt preſidentis ſentētia acceptabilior eēt: ⁊ ex ipſi⁹ cōmēdatiōe miraculū notius fieret. Sic ⁊ nos debemus noſtra examinatori p̄lato offerre ad ꝓbandū ea (vt aūt guſtauit architriclinus aquā vinū factā) .i. mutatā in vinū (⁊ non ſciebat vñ eſſet). ſ. ꝑ xp̄i ṽtutē (vocat ſpōſum) q̄ſi ad arguēdū ipſum (⁊ dr̄ ei. Ois hō) rōnalis ⁊ prudēter agēs (in principio bonū vinū apponit) conuiuantibus: qꝛ tunc ſenſus eſt viuax et pōt diſcernere vini bonitatem ⁊ acceptare (⁊ cuꝫ inebriati fuerint tūc) apponit id ꝙ deterius) .i. aquoſi⁹ ⁊ debili⁹ ad mitigationē ebrietatis: qꝛ tunc nō ſic ſciunt diſcernere inter bonū et deterius. (Tu autē) contra conſuetudinem faciens (ſeruaſti vinū bonuꝫ vſq̧ adhuc) ita ꝙ mō ſapor eius diſcerni nō poteſt. q.d. arguendo cū inordinate et imprudenter feciſti contrariū. Iſte tñ (vt p̄dictū eſt) ignoranter loquebať. Miniſtri ergo q̄ dederant vinū illi et alijs diuulgauerunt miraculū: qꝛ ipſi ſciebant qūo fuerat factuꝫ. Cōmendauit architriclinus vini bonitatem et poſt in cōi cōmendauerunt miraculi nouitatē. Nō dubium quin melior erat mutati vini natura q̄ nati. vnde Chri. Fecit aquam in vinum: non ſimpliciter autē vinū: ſed vinum optimum. Talia eñ chriſti miracula multo his q̄ per manum perficiunť ſpecioſiora et potiora quodāmō ſunt ita et in alijs qñ mēbrū dixerit corpis claudicās ſanis demōſtrabat hoc melius. ⁊ iterū. Gñale eſt in oībus xp̄i miraculis qđ ſemp ad aliq̄d meli⁹ terminať q̄ poſſit fieri ꝑ naturā. h̄ Chriſo. Hoc miraculū ṗmo a xp̄o fcm̄ ē ad manifeſtādū ṽitatē diuininitatis in eo latētē ⁊ ad cōfirmandū eoꝝ fidē: et hoc eſt qđ dr̄. (Hoc fecit ieſus initium ſignorū) ꝑ ſe factorū: qꝛ añ hoc fuerūt ſigna ꝑ p̄rēꝫ facta circa ip̄m ⁊ iō falſum eſt qđ dr̄ de ſignis puerilibus in lib. de infantia ſaluatoris ⁊ in euāge. nazareorū. Fecit aūt hoc (in chana) villa quadā ꝓuincie (galilee) in q̄ villa oſtendit loc⁹ vbi

F Augu. Acceptio pſonarū non timēda.

Triclinium.

Clin:

Archi triclinus.

G Chriſ: vini miraculo ſi bonitas.

chana

ſteterunt hydrie: ⁊ triclinium vbi ſteterunt mēſe: ⁊ deſcendit ad ea p plures grad⁹ ſub terra: ſicut eſt in plurib⁹ alijs locis ſanctis ꝙ forte accidit ꝓpter frequētes deſtructiones ⁊ ruinas factas in illis. (Et manifeſtauit) p hoc ſignū (gloriam ſuā) .i. glorioſam latentē in carne deitatē: et p deitatis potētiā p quā hec fecit ⁊ ꝙ glorioſus eſt oſtendens p effectū diuine ꝟtutis ꝙ ipſe eēt dñs ꝟtutū ⁊ rex glorie: ⁊ qđ ipſe eſſet ſpōſus eccleſie ⁊ qđ ipē eſſet q̇ cūcta ex nihilo potuit creare q̇ etiā ſicut dñs qñ voluit potuit elementa imutare. ſm Chriſ. Oſtēdēs qm̄ ipſe eſt q̇ in vineis aquā trāſmutat: pluuia p radicē in vinū vertit: qđq; in plāta p multum tpis fit hoc repēte ſimul in nuptijs opat⁹ ē. (Et) viſo miraculo (crediderunt in eū diſcipuli eius) .ſ. magis firmiter ⁊ pfecte ꝙ ante miraculū. Habebat eñ paucos diſcipulos ſicut ⁊ ioannes q̇s familiariter docebat: nō tñ ſic inſepabiliter adherentes ⁊ pfecte cre dētes ſicut poſt miraculū: ſed q̇ illi fuerunt neſcim⁹. Vñ dicunt̄ diſcipuli ꝓpter notitiā ⁊ ſequelā et mutuū inter xp̄m ⁊ ipſos amorē: vel q: poſt futurū diſcipuli erāt: ad verbū eñ ioannis plures eū occulte audiebāt q̇ poſtmodum oīno eū ſecuti ſunt. Pōt ēt dici ꝙ aliq̇ de nouo in eū crediderunt: et illi q̇ prius crediderant vt andreas ⁊ alij per hoc in fide ſolidati fuerunt. vbi Aug. Scriptura non ſolū illos duodenos appellat diſcipulos ei⁹: ſed oēs q̇ in eū credētes magiſterio eius ad regnū celoꝝ erudiebant̄. Notādū hic qđ ſm q̄druplicē ſenſum ſacre ſcripture quadruplices ſunt nuptie .ſ. carnalis copulatiōis: ſm ſenſum lr̄alē diuine icarnatiōis ſm ſenſum allegoricū: ſpūalis ꝯiūctionis: ſm ſenſum tropologicū ⁊ beāte fruitionis ſꝫ ſenſuꝫ anagogicū. De pmis nuptijs ad lr̄am ē euāgeliū p̄ſens. Iſtis nuptijs intereſſe debent mater ieſu: et ieſ' cū diſcipulis ſuis. Per tres iſtos intelligunt̄ tria bona mr̄imonij. Primum bonū eſt fides caſtitatis qđ ſigt caſta mr̄ dñi. Scđ'ꝫ eſt ſacramētū: ſigt eñ cōiunctionē diuinitatis ⁊ hūanitatis in xp̄o: vel xp̄i et eccleſie quā ſacram rem ſigt et efficit xp̄s qui interfuit nuptijs. Tertiū eſt ples ſuſcipiēda ⁊ educāda in fide xp̄i quod ſignificant xp̄i diſcipuli. Scđe nuptie allegorice ſunt diuine icarnatiōis. In his nuptijs ſpons' eſt fili⁹ dei ꝟbū eternū: ſponſa ꝟo humana natura. In his nuptijs totaliter fuit mater ieſu: et ipſe ieſus ⁊ diſcipuli ei⁹ futuri quos elegit in ipſo ah mūdi ꝯſtitutionē. Harum nuptiarū proles ſunt oēs qui credunt in eum. Aliter iſte nuptie allegorice dicunt̄ eē int̄ xp̄m ſpōſum et eccleſiā ſpōſam: quaꝝ nuptiarū proles ſunt oēs fideles ⁊ redit in idē cū iā p̄miſſis. Tertie nuptie ſunt tropologice ſpūalis videlꝫ

Vini in vineis productio.

Diſcipuli domini.

Augu.

iiij nuptie q̄druplices.

Bona matrimonij. ephe. v.

cōiunctiōis dei ⁊ aīe. in his nuptijs cōſiſtūt tria bona cōiugij fides: ples: sacr̄m. Quarte nuptie ſunt anagogice et celeſtes in q̇b⁹ gaudiū nr̄m erit plenū. vñ i Apoc. Gaudeamus ⁊ exultemus ⁊ dem⁹ gloriā deo (q: venerunt nuptie agni ⁊ vxor ei⁹ p̄parauit ſe. Ad has nuptias nō intrant niſi hi q̇ ad cenā nuptiarū agni vocati ſunt: q̄les ſunt ꝟgines prudētes q̇ intrauerūt cū ſpōſo ⁊ clauſa ē ianua. Sicut ḡ ſunt nuptie hoīs ⁊ hoīs in carnali copulatione: ita ſunt nuptie dei ⁊ hoīs in naturaꝝ ꝯiunctiōe ⁊ ſpūs creati ⁊ ſpūs increati ſocietate. et hoc in gr̄a ⁊ gl'ia. Prime nuptie dei ⁊ hoīs facte ſunt: cū hūanā naturā diuie nature in vnitatē pſone copulauit. Scđe ſunt dei ⁊ hoīs in vno ſpū in gr̄a charitatis ꝯiūcti. Tertie ſunt dei ⁊ hominis in gloria: qñ fidelis anima ingredit̄ thalamū ſponſi in ſecreto celeſtis luminis. In oībus aūt his aqua terrene conſolationis inſipide trāſit in vinū iocūditatis eterne in dei ſapore et ſocietate. Poſſumus etiā dicere qđ per nuptias de quib⁹ ſm ſenſum lr̄alē dr̄ coniūctio xp̄i ⁊ eccleſie intelligit̄ et qđ iſtud matrimoniū in vtero ꝟginali initiatū fuit qñ deus pr̄ filio humanā naturā in vnitate pſone vniuit: ⁊ ſic thalam⁹ hui⁹ coniunctiōis fuit vterus virginalis. publicatū autē fuit qñ eccleſia ſibi per fidē coniuncta eſt: conſummatū vero erit qñ ſpōſa .i. eccleſia introducet̄ in thalamum ſponſi in celeſtē .ſ. gloriā. ⁊ ſm Bed. nō vacat a miſterio ꝙ die tert. a nuptie facte referuntur. Primus nāq; dies eſt tp̄s legis nature quo patriarchaꝝ exēplo. Secund⁹ tp̄s legis ſcripte: quo ꝓphetarū ſcriptis. Tertius tēp⁹ gr̄e quo euangeliſtaꝝ p̄conijs quaſi tertie diei luce mundo refulſit: in quo dñs i carne natus apparuit ⁊ nuptias celebrauit. vnde Oſee. Viuificabit nos poſt duos dies: in die tertia ſuſcitabit nos ⁊c. Sꝫ ad hoc quod in chana galilee .i. zelo trāſmigratiōis eedem nuptie facte phibent̄ ſignificat, eos gratia dei dignos eſſe q̇ zelo deuotionis feruere ac de vitijs ad virtutes: et de terrenis ad eterna norūt trāſmigrare. Et ſm Augu. miſteria q̇ in illo dñi miraculo latent videamus oportebat implere in xp̄o que de illo ſcripta erant. Illa erant aqua. Fecit autē de aqua vinum cum apperuit eis ſenſum ⁊ expoſuit. Sic enim ſapit qđ non ſapiebat et inebriat quod nō inebriabat. vt autem dicit Alchuinus: miniſtri ſunt doctores noui teſtamenti q̇ ſcripturas ſpiritualiter alijs interpretant̄. Architriclinus vero eſt aliquis legiſperitus: vt nichodemus: gamaliel ſaulus. Dū ergo talib⁹ euangelij verbū cōmittit̄ ꝙ in litera legis occultatur: quaſi vinū de aq̄ factū architriclino ꝓpinat̄. Et bñ in domo nuptiarū tres ordines. diſcumbētiū altitu-

Apoc. xix.

Math. xxv.

I Aqua inſipida trāſit in vinū.

Beda.

Dies tertiꝰ.

Oſee. vj.

Augu. allegorice.

alchuinus.

ordines dine inter se distātes describunt: q2 ecclesia
fideliu3 tribus ordinibus fideliū cōstat. s. cōiugato
tres. rū continētiū ⁊ doctorū. Optimū autē vinū
xp̄s vsq3 adhuc cōseruauit: id est euāgeliū
suū vsq3 in sextā etatē distulit. Sed aliis ꝓ
pter plixitatē vitandā omissis de nuptiis
tropologicis ꝓpter moralitatē aliquantu
lū latius videam⁹. Spūaliter ergo in cha
R na galilee fiūt nuptie qn̄ intra sanctā eccle
Morali siam siue conuersatione bonā per feruorē
ter. xp̄o fideles aīe sociant. Chana em̄ iterp̄re
Luce. j. tat zelus ⁊ significat feruorē dilectionis: ga
lilea vo interp̄retat transmigratio facta et
designat ecclesiā ex qua interp̄retatione h̄
ostendit q illi feliciter ad has spirituales
nuptias veniūt ⁊ discūbētes digni xp̄o sunt
q̇ feruore dilectionis ⁊ zelo amoris dei tacti
mala opera respuere ⁊ bona amare didice
runt: ac de vitiis ad virtutes ⁊ de statu cul
pe ad gratiā: necnō de terreno amore ad ce
leste desideriū ⁊ a seipsis in deū trāsmigra
uerunt. In sancta nāq3 ecclesia siue in spi
ritualis vite cōuersatione honesta respuen
tes mala amam⁹ bona: ⁊ postponētes trāsi
toria transmigramus ad eterna. Ad hoc fa
Luce. j. cit q ille eximie nuptie in annūciatione qn̄
beata virgo celi nupsit architecto sunt i ga
lilea facte ad insinuandū q mens apta nu
ptiis spiritualib⁹ d3 esse in trāsmigratione
in his nuptiis iesus saluator. i. q̇ populum
suū saluat a pctīs eorū aquā cōuertit in vi
nū qn̄ cōuertit impiū ⁊ facit piū qn̄ aufert
culpā ⁊ cōfert gratiā: s3 ad p̄ces beate vir
ginis q̇ semꝑ cōpatit miseriis implent hy
drie: ⁊ aqua tristicie cōuertit in vinū cōso
latiōis ⁊ deuotiōis eterne. Sex hydrie sunt
q̇nq3 sens⁹ corpis cū vno simplici sensu aīe:
s3 hydrie dicunt lapidee: q2 sensus nr̄i ab
gratiā obdurati sunt ꝑ culpam. Istas hy
drias aqua implem⁹ qn̄ fletu nr̄e cōpun
ctionis oēs sensus nr̄os a culpa transacta
ꝑfecte lauam⁹ tali aq̄ purificant iudei. i.
vi cōfessores xp̄i q̇ nō tm̄ confitent eū voce
oris: s3 etiā ope manuū in veritate cordis.
Capiūt aūt hydrie metretas binas vel ter
nas binas qn̄ flem⁹ q̇ cōmisim⁹ delectatiōe
⁊ cōsensu ternas vero qn̄ fletib⁹ purgamus
nō solū dilectionē prauā ⁊ cōsensum: verum
etiā opus malū: aqua deniq3 in vinū cōuer
tit qn̄ fletū culpe iocunditas gr̄e sequit vel
etiā qn̄ in mēte hoīs opus dei qd̄ laboranti
prius nō sapit per spiritualē negligentiam
L illuminato dulcescit. (Omnis autē homo
vini bo primū vinū bonū ponit) q2 hoies ea q̇ ad vi
ni posi num pertinēt: sc3 delectabilia amat ⁊ que
tio. runt in p̄senti: deinde qd̄ deterius est: q2
amara inuenient ⁊ recipient in futuro. Sic
ergo diabolus p̄mo suggerit aliq̄ sub spe
cie boni: ⁊ cū quis ꝑ cōplacentiā inebriat⁹
fuerit: tunc qd̄ deterius est scilicet enormi
tates diuersas in pctīs superinducit: s3 xp̄i mat. ij.
stus nō primo vinū bonū ponit: sed in poste ij. ti. iij.
rum seruat: q2 a principio amara ⁊ dura ꝓ
ponit: q2 arcta est via q̇ ducit ad vitam. Et
omnes qui pie volunt in xp̄o viuere amari
tudines ⁊ tribulationes patiunt: sed in fu
turo delectationes ⁊ gaudia consequunt: ⁊
parua sunt bona que nobis tribuit in p̄sen
ti tp̄e ad cōparationē futurorū q̇ bonis da
turus est in eternitate. Bonus medicus nō
q̄ dat bonū ⁊ purū vinū ifirmo vel illi q̇ eua
sit de ifirmitate q̄ diu est debilis donec per
fectā habeat sanitatē: sed dat sibi vinū aqua
mixtū. ideo sic hoīe existente in vita ista q̄
uis euaserit infirmitatē peccati: tamen de
bilis est et pōt recidiuare. dat dn̄s vinū mi
xtum aqua tribulationis: sed in fine qn̄ ha
bebit ꝑfectā sanitatē tunc dabit vinum pu
rum eterne cōsolatiōis. De p̄dictis hydriis
⁊ metretis sic dicit Ber. Sex hydrie posite M
sunt his q̇ post baptismum in peccata labū ber. hy
tur. Prima hydria ⁊ p̄ma purgatio in con drie sex
punctione est de qua legim⁹: q̄m in quacū Scd̄m
q3 hora ingemuerit peccator omnes iniqui aliam
tates eius non recordabunt. Scd̄a vero cō transla
fessio est: ola si quidem in cōfessione lauau tionē.
tur. Tertia elemosynarū largitio hinc em̄
habes in euangelio. Date elemosynam ⁊ Lu. xj.
ola mūda sunt vobis. Quarta est remissio
iniuriarū sm̄ qd̄ orātes dicim⁹. dimitte no
bis debita nr̄a sicut et nos dimittim⁹ debi
torib⁹ nr̄is. Quinta est afflictio corporis. vn̄
exoram⁹: vt mundi per abstinentiā deo ca
namus gloriā. Sexta est obediētia p̄cepto
rū sicut audierūt discipuli q vtinam merea
mur audire ⁊ nos: vos mundi estis ꝓpter
sermonē quē locut⁹ sum vobis. Nimirum:
q2 nō erāt sicut hi de q̇b⁹ sermo d2. Sermo Jo. xv.
me⁹ nō capit in vobis: sed in auditu verbi Joan.
obedierāt ei he sunt sex hydrie posite in pu viij.
rificationē nostrā et q̇ vacue sunt ⁊ plene vē
to: si pro inani glīa obseruant. Aqua replen
tur si timore dei custodient: q̄m timor domi Et p̄o. xvij.
ni fons vite: aqua inq̄ timor dn̄i est: ⁊ si mi
nus sapida: s3 optime refrigerās aīam no
xiis desideriis estuantē: aqua est q̇ iacula
inimici ignita possit extinguere. S3 diuina
virtute aqua mutat in vinū q̄m ꝑfecta cha
ritas foras mittit timorē. Dicuntur autē la
pidee hydrie nō tā ꝓpter duritiā q̄ ꝓpter
stabilitatē capiētes singule metretas binas
vel ternas due metrete timor gehenne scꝫ
rēde: timor glīe amittēde: s3 q2 hec de confi
genti futuro sunt ⁊ blādiri sibi pōt aīa diui
na postq̄ aliquādiu in voluptatib⁹ tuis vi
xeris: ages pniaz: vt nec istā ꝑdas: nec illaz
incurras: bonū est adhiberi et tertium: qui
vtiq3 spūalib⁹ not⁹ ē: eo vtilior quo de pn̄ti
est. Timēt q̇ nouerunt spūalē cibum neq̄
forte fraudent eo. Ipse est panis angelorū

panis viuus:panis quotidian⁹:hic eſt de q̄ pmiſſum eſt:q2 cētuplū accipim⁹ in hoc ſeculo ſicut eni mercenarijs ⁊ cib⁹ quotidianus dat in ope ⁊ merces ſeruat in fine.ſic dñs vitā in fine reddet:⁊ interim cētuplū repromittit ⁊ exhibet. Quid ergo mirum ſi timet ne pdat hāc gratiā:q̄ iā ſecut⁹ eſt eā.Hec eſt metreta tertia quā ſub diſtinctiōe ſignāter poſuit eo q̄ nō oim ſit:q2 nec oib⁹ centuplū repromittit. Et iterū Ber. Queram⁹ ergo mēſuras quas hydrie capiebant binas aut trinas. Nam ⁊ ſaluator triplicē nobis aquā apponit ⁊ pfect⁹ ois erit q̄ has tres metretas habere potuerit plorat ipſe ſuper lazarū ⁊ ſup ciuitatē hieruſalē:hec eſt aqua pma.ſudata imminēte paſſionis hora. ⁊ hec eſt ſcōa nō ab oculis tm̄:ſ3 a toto corpe manās rubea quidē ⁊ ſanguinea. Tertia vero vna cū ſanguine manauit ex ei⁹ latere:⁊ tu ergo pmā habes ſi de peccatis cōpūctus cōſciētie ſtatū rigas ſecūdā habes ſi in ſudore vult⁹ tui pane tuo veſcaris ⁊ labore penitētie corp⁹ tuū caſtiges.eſt autē coloris ſanguinei ſiue pter laborē:ſiue pter ipm cōcupiſcētie quē extinguit ignē. Jam vo ſi pficere potes vſq3 ad gratiā deuotionis potaberis aqua grē ſaluatoris ⁊ ſpūſſcti q̄ ſup mel dulcis eſt in te fiet aq̄ fons in vitā eternā ſaliētis:⁊ memēto hāc eſſe aquā q̄ de latere dormiētis pcedit ⁊ ſine omni moleſtia fluit. Oportet eni q̄ iā mūdo mortu⁹ ſit qui in hac grā delectari voluerit. Prima igit a pteritis delictis abluit cōſciētiā. Scōa vt futura capias extinguit cōcupiſcētiā. Tertia vero ſi ad eā puenire merueris ſitientē potat animā.hec Ber. ¶ Finito autē cōuiuio dñs ieſus vocauit ioānē ſeorſum ⁊ dixit ad eū. Dimitte hanc vxorē ⁊ ſequere me:q̄ viſo miraculo in eius nuptijs facto ſtatim relicta ſpōſa ſua ſecut⁹ eſt dñm:⁊ hec fuit pma vocatio ioānis qua ad xpi venit familiaritatē p notitiā. Spōſa vo ei⁹ anachita noie vel ſm alios maria magdalena:volūtarie ſicut ſpōſus eius cū alijs ſanctis mulierib⁹ dñm eſt ſecuta. Dei eni perfecta ſunt opa ⁊ ideo ex quo vocauit vnū cōiugū cōueniens fuit vocare ⁊ alterū. Jn hoc ergo qd̄ dñs nuptijs interfuit carnale matrimonū approbauit:ſ3 in eo q̄ ioānē de nuptijs vocauit intelligi apte dedit q̄ lōge dignius eſt ſpūale matrimoniū q̄ carnale. Unde in eccl'ia obſeruatur q̄ ante copulā carnalē pōt licite alter cōiugū intrare religionē. ¶ Oratio.

N Jo. vocatio.

Spōſa Jo. cuā geliſte. cōiugū alter religionē q̄nq3 ingredi poteſt.

Domine ieſu xpe q̄ die tertia ſcilicet tpe grē ad nuptias ſc3 cōiunctionis tui ⁊ eccl'ie:p carnē veniſti ⁊ aquā in vinū cōuertiſti dum ea q̄ in ſcriptura veteri carnalia videbant ſpūalia oſtēdiſti:vn̄ plene ſunt hydrie:q2 implete ſunt pphetie:cōuerte queſo animā meā frigidā.i. charitatis tue feruorē inſipidā in ſuauitatis tue saporē:ſiu ribilē ⁊ inſtabilē in virtutis ⁊ grē tue cōſtātiā mutās aquā totius mee indeuotionis in vinū fructuoſe cōpūctionis:quo me miſerū ſemper potare ⁊ inebriare ac illud tandē in vinum iocunditatis conuertere de tua miſericordia digneris. Amen.

¶ De pma eiectiōe vēdētiū de tēplo ⁊ de nichodemo. Ca.xxvi.

A Joā. ij.

Preſato miraculo in menſe ianuarij facto morā traxit ieſus in galilea vſq3 dū appropinquaret menſis aprilis in quo tūc erat paſca iudeorū:⁊ tūc (deſcēdit) ſm loci ſitū de chana in (capharnaū) metropolim galilee (ipſe ⁊ mr̄ ei⁹) deſcēderūt ſimiliter (⁊ fratres eius).i. cognati eius ſm carnē:ſcilicet conſanguinei matris vel ioſeph:qui pr̄ putabatur (⁊ diſcipuli eius) qui p eū erudiebātur. Jdeo autē capharnaū q̄ erat metropolis voluit venire:q2 iam inceperat gloriam ſuam manifeſtare. (Et māſerūt ibi nō multis diebus) q2 ciues capharnaū valde corrupti nō ſe exhibuerunt deuotos ad ſuſcipiendū xpi doctrinā:⁊ q2 imminebat tempus eundi in hieruſalē pter primū paſca iudeorū. (Appropinquāte autē) paſca iudeorū aſcēdit ieſus) cū diſcipulis ſuis (hieroſolimā) metropolim iudee:ſm legis preceptū. (Et inuenit in tēplo vendentes boues ⁊ oues ⁊ columbas ⁊ nummularios ſedētes.(Noie templi modo accipitur hic ipſa domus dñi in qua erat altare thimiamatis ⁊ cādelabrum nec atriū ſacerdotū in quo erat altare holocauſtorū:ſed quoddā atriū vbi hoīes orabāt et doctores docebāt:⁊ vbi vendebant ea que in tēplo offerebantur. Et q2 de longinquo adduci nō poterāt:ideo ſacerdotes qui propter cupiditatē diuerſis adinuētionib⁹ populū depauperabāt:ſtatuerūt hoīes qui talia ibi vendebant:vt venientes de lōginquo excuſationē de oblationib⁹ dimittendis nō haberent. Aliqui etiam aduenientiū nō habebant pecuniā:⁊ ideo ſtatuerant ibi cāpſores:qui ſub cautione tradebant eam:et cū hoc vltra ſortem recipiebāt aliqua munuſcula:nō tn̄ pecuniā ne arguerent manifeſte facere cōtra legē:dādo adviurā (⁊ flagello) de funiculis fctō (eiecit oēs).ſ. vēdētes ⁊ nūmularios ac (oues ⁊ boues) de templo;⁊ nūmulariorū es).i. pecuniā (effudit) ⁊ in diuerſa ſparſit (⁊ menſas) eos q̄ erant ſ̄ꝗ vaſa denariorum (euertit) ⁊ deiecit. ⁊ his q̄ colūbas vēdebāt dixit (Auferte iſta hinc) de loco

caphar naum.

Tēplū in q̄ vēdētes iuenti.

iſto(et nolite facere) opere vr̃o illicito(do=
B Hieroſolymã bis aſcẽdit.
mũ pr̃is mei:q̃ eſt domus oronis(domũ ne
gociationis)ꝛ mercatiõis. Bis legim⁹ ieſuꝫ
aſcendiſſe hieroſolymã:in paſcha ſemel in
pⁱo anno p̄dicatiõis:vt hic:et iterũ illo an=
no q̃ paſſus fuit. Et hic q̃dẽ in principio ſi=
gnorũ expulit vẽdẽtes de tẽplo:ſed ſc̃do ad
paſſionẽ veniens expulit vẽdẽtes et emẽtes
durius agendo multo q̃ppe maior nũerus
erat emẽtiũ q̈ vẽdentiũ. Hic q̃ꝙ remiſſa q̃=
dã increpatõe vtit̃ dicens(nolite facere do=
mũ patris mei domũ negociatiõis) ibi aũt
durioribus ſermonib⁹ vtebat̃ dicẽs. Nolite
facere domũ meã ſpeluncã latronũ. Fecit
Augu. Funiculi peccatoꝝ. puer.v Alchuinus.
autẽ flagellũ de funiculis:qꝛ ſm Augu. de
pctis nr̃is ſumit materiam vñ nos puniat.
Ipſa eñ protelatio pctõꝝ ſm q̃d pctã pctis
adduntur q̃dã funiculi dñr. vñ in Prouerb.
dr̃ q̈ impius funib⁹ pctõꝝ ſuoꝝ cõſtringit̃.
Miſtice ſm Alchuinuꝫ q̃tidie deus ſpũalr
eccleſiã ſuã intrat:et q̃liter vnuſq̃ſq; cõuer=
ſet̃ attendit:caueam⁹ ergo ne in eccl'ia dei
fabulis vel riſibus:vel odijs:vel cupidita=
Augu. Vendẽtes i eccleſia. Oues vendi.
tibus vacem⁹:ne improuiſus veniẽs nos fla=
gellet et de eccl'ia ſua nos eijciat. ſm Aug.
Vẽdẽtes in eccl'ia ſunt qui q̃ ſua ſunt q̃rũt
non q̃ ieſu xp̃i:venale totũ habent:qꝛ redi=
mi volunt. Et nota q̃d p oues innocentes q̃
ſuo vellere veſtiẽdis p̄bent opa mũdicie et
pietatis ſignant̃ que vendũtur dũ p laude
hũana ſub hypocriſi:ꝛ in veſtibus ouiũ ge=
runt:hypocrite nãꝙ mentẽ lupinã habent
ſub ouina pelle. Per boues q̃ arant p̄dica=
tores celeſtis doctrine ſignificantur q̃s ven=
dunt q̃ nõ amore dei:ſed p queſtu tpali p̄di=
Boues
cant. Per boues ẽt q̃ laborioſi ſunt ſignari
pñt illi q̃ magnos labores ſuſtinent pro di=
uinis vt p hoc in eccl'ia valeant pmoueri.
C Colũbas vẽdere. Nũmularij.
C Colũbas vẽdunt q̃ acceptã ſpũſſancti gra=
tiã q̃ p colũbã accipit̃ nõ gratis ſed ad pre
miũ dãt:ꝛ ſi nõ ad q̃ſtum pecunie:ad vulgi
tñ fauorẽ tribuunt:non ad vite meritũ:ſed
ad gr̃am largiuntur. Nũmos mutuo in ec=
cleſia dãt q̃ nõ ſimulate celeſtibus ſed apte
terrenis rebus in eccl'ia deſeruiũt:et ſua nõ
que ieſu q̃runt. Domũ etiã dñi domũ nego
ciationis faciũt:nõ ſolũ hi ſed etiã q̃ gratiã
vel gr̃am ſpũalẽ quã in eccl'ia perceperunt
nõ ſimplici intẽtiõe ſed cũ humane retribu
Eiecit de templo.
tionis exercent. Oẽs iſtos eijcit de templo
xp̃s ſignans q̃d ſunt excluſi de tẽplo glorie
ſancte dei. Qui ergo nolunt de eccl'ia et de
domo celeſti veniente dño auferri : auferãt
iſta de actibus ſuis ꝛ ab auaricie ꝛ ſimonie
ceſſent negocijs:eijciunt̃ enim de parte ſor=
tis ſanctorum q̃ inter ſctõs poſiti vel ficte
bona vel apte mala faciũt ꝛ funiculis pec=
catorũ mõ flagellãtur ad correctionẽ q̃bus
incorrecti in fine ligabunt̃ ad dãnationem.
Poſuit autẽ dñs remediũ et opis ꝛ verbi vt
doceret eos q̃ curã habent eccleſie ſubdi=
tos facto et verbo debere corrigere. C Si
igit̃ in figurali tẽplo etiam in atrio eius q̈
eſt domus orationis prohibet negociationẽ
q̃ honeſta putat̃ cũ ſit de his que in templo
offeruntur:multo magis prohibet comeſſa=
tiones:potationes:riſus. lites:vaniloquiũ
Cereorũ illicita vẽditio i tẽplo.
et hmõi fieri in eccl'ia dei. Ergo cũ oĩs xp̃i
actio nobis debeat eẽ lex et preceptio nõ lꝫ
candelas vel alias merces etiã dño offerẽ=
das in eccl'ia vendi nec aliq̃d officium niſi
merũ eccleſiaſticũ exerceri(Recordati vero
ſunt diſcipuli eius:qꝛ ſcriptum eſt) in pſal.
Pſal. lxviij.
de xp̃o (zelus dom⁹ tue comedit me) .i.ac=
cendit. Ex xp̃i eñ facto recordati ſunt ſcri=
D zelus bon⁹.
pture illius ꝛ impletiõis ei⁹ in xp̃o. Bonus
zelus eſt animi feruor in bonum quo mẽs
relicto et abiecto hũano timore pro defen=
ſione veritatis accenditur. Vñ Augu. Fra=
Augu. A zelo comedi.
tres vnuſquiſq; xp̃ianus in mẽbris xp̃i zelo
domus dei comedebat̃. Quis comedit̃ zelo
domus dei. Qui oĩa que forte ibi videt per=
uerſa ſatagit:corrigi cupit:emendari non
quieſcit. Si emendare nõ potes tolera:ge=
me:ſuſpira:ſuſtine paleã. verbi gratia : vi=
des fratrẽ currere ad theatrũ prohibe:mo=
ne:cõtriſtare:ſic zelus domus dñi comedit
te:vides alios currere et inebriari velle:p=
hibe quos potes:tene quos potes:terre q̃s
potes:q̃bus non potes blãdire:noli acqui=
eſcere. Si autẽ fueris frigidus et marcidus
ad te ſolũ expectans:ꝛ q̃ſi tibi ſufficiens di=
xeris in corde tuo. Quid mihi eſt curare ali
ena peccata ſufficit mihi aĩa mea:vt ipſam
integrã ſeruem deo. Eya non venit tibi in
mentẽ ſeru⁹ ille q̃ abſcondit talẽtũ ꝛ noluit
erogare. Nũquid eñ accuſatus eſt:qꝛ per=
zelus q̃d ſit.
didit et non qꝛ ſine lucro ſeruauit:? Sic er=
go audite fratres mei : vt non quieſcatis.
Nolite quieſcere lucrari xp̃o : quia lucrati
eſtis a xp̃o. Hec Augu. Ubi ſciendũ q̃d zel⁹
dicit quandã intenſionẽ amoris quo inten=
ſe deum diligens nihil ſuſtinet quod amori
ſuo repugnet. Ille igit̃ proprie zelũ dei hꝫ
qui nihil patienter ſuſtinere põt contra ho=
norẽ dei quẽ maxime diligit. Nos autẽ de=
bemus diligere domũ dei intantũ q̃d zelus
eius nos comedat:cũ ſi quid contrarij fieri
videmus ſtudemus etiã q̈tũcũꝙ chari no=
ſtri ſunt q̃ hec faciunt remouere nec time=
zelꝰ meritum. Nume. xxv. j. Macabeorum.ij. iij. Regum. xviij.
mus ꝑpter hoc aliqua mala ꝑpeti. C At=
tendendũ eſt aũt quãti meriti ſit zel⁹ dom⁹
dñi ꝛ gñaliter oĩa zelus bonus cui⁹ actũ in=
ter prima opera xp̃s oſtendit:cuius merito
phinees pactũ ſempiterni ſacerdotij acce=
pit. Cuius feruore mathathias legem de=
fendit:cui⁹ igne ſuccenſus Helyas ꝓphe=
ta Baal interfecit.(Et dixerunt ei iudei q̃d
ſignũ oſtendis nobis et h̃ facis) .i.qꝛ tan=
ta quiete et ꝑtãte nos expellis:nõ videt̃ hoc

tui officiū eſſe:nec credimus tibi licere : er-
go oſtende nobis ſignū q̈ credamus. Quā-
uis eñ factū eſſet bonū de ſe:non tñ ꝑtine-
bat ad quēlibet hoc facere:ſed ſolū ad eū q̊
haberet autoritatem corrigēdi exceſſus ſa-
cerdotū qꝺ non conueniebat alicui de cōi
ppl̄o:cū ſacerdotes eēnt ſuperiores in ppl̄o
illo:ſed ꝓphete qñq3 mittebanƭ ad h̊ ſpāli-
ter a deo:cū g̊ xp̄s non eſſet filiꝰ aaron et ꝑ
ꝯñs nec pōtifex ſm legē nec eēt rex in cōſpe
ctu ppl̄i:non apparebat eis q̄re ſic autori-
tatiue eijceret eos:menſaſq3 ſubuerteret:ni
ſi diuina autoritate propheta magnus miſ-
ſus eēt:et iō petierūt ſignū miſſionis ſue nō
auſi manus in eū inijcere. Signum petunt
vt ſue potētie fidē capiant : familiare enim
erat iudeis ſigna q̄rere:vt pote per ea ad le-
gē ⁊ fidē vocati. Querebāt aūt nunc ſignū:
non vt crederent ⁊ venerarētur:⁊ q̄ſi deſpe-
rantes qꝺ ſignū oſtendere nō poſſet:⁊ ſic eū
deriderent et impugnarēt:qꝺ ex hoc ptꝫ:q2
ſtatim dictū ſuū impugnauerūt. Dedit er-
go eis ſignum ptātis diuine in ſuſcitatione
corpis ſui propria virtute:⁊ q2 praue quere-
bāt nō dedit eis ſignū apertū:ſed occultū,et
in figura de ſua reſurrectione:q2 digni non
erant vt p̄diceret eis reſurrectionē ſui cor-
poris manifeſte.vñ (rñdit et dixit eis. Sol-
uite tēplū hoc ⁊ in tribus diebꝰ excitabo il-
lud.) Hoc aūt dicebat ſpūaliter de templo
corpis ſui.ſ.intranſitiue:h̊ eſt de templo qꝺ
eſt corpus ſuū loquendo de corpore ſuo ſub
noīe templi:q2 hūanitas xp̄i erat ſpāle ha-
bitaculū ipſiꝰ dei. Tēplū eñ d̾r in quo deꝰ
inhabitat:⁊ q2 in corpe xp̄i diuinitas inha-
bitat:ideo corpus xp̄i tēplū dei non ſolū ſm
aiam:ſed etiā ſm corpꝰ d̾r. Nec dicebat hoc
imperando vel conſulēdo vel hortādo : ſed
id qꝺ facturi erant p̄dicēdo ⁊ denunciādo.
non eñ eſt v̾bū inductiuū ad hoc faciendū
cū fuit ſimpl̾r malū ex parte iudeorum:xp̄s
aūt nō poterat inducere ad malū:ſed eſt v̾-
bū denūciatiuū eius ꝙ erat ꝑ ipſos fiēdū q̊
hoc qꝺ affectabāt demonſtrat nō eſſe abſcō
ditū.q.d.(ſoluite).i.ſoluetis:quia in paſſio-
ne xp̄i aīa fuit ſoluta a corpore:⁊ ſanguis a
carne:⁊ continuitas mēbroꝝ in fixione cla-
uorū ⁊ lancee:et ego virtute in me latentis
diuinitatis excitabo q̄ſi a ſomno illud tem
plū per vos diſſolutū. Dedit ergo eis. ſignū
reſurrectionis futurū:q2 in hoc maxie po-
tentia et virtꝰ diuinitatis eiꝰ oſtēdiƭ:nō eñ
puri hoīs eſt vt ſe a mortuis excitaret: ſed
ſolus xp̄s qui inter mortuos liber fuit hoc
potentia ⁊ v̾tute diuinitatis ſue fecit. Hoc
etiā fuit ſignū pnīe ⁊ remiſſionis qꝺ ſolum
peccatoribus cōpetebat. Et q2 dedit eis ſi-
gnū in figura vocans corpꝰ ſuū tēplū : ideo
illi carnales hoc nō intelligentes ſed de in-
animato templo cū hoc dicere putātes de-

Signa petunt iudei.

Templum. Soluite templum h̊ quō dictum.

Signū a xp̄o datū.

ridebant eum:et volebāt arguere dictū ſuū
ꝑ materiale templū dicētes. (Quadragin-
ta et ſex annis edificatū eſt templū hoc) .i.
reedificatū)et tu in tribus diebꝰ excitabis
illud:hoc dixerunt deridendo q̄ſi eſſet impoſ-
ſibile et multo plꝰ deriſiſſent ſi reſurrectio-
nē ſui corpis manifeſte p̄dixiſſet:q2 diffici-
lius eſt reſuſcitare mortuū q̄ edificare tale
templū. Et nō loquuntur de tēplo facto ꝑ
Salomonē:q2 illud fuit edificatum in ſeptē
annis et ꝑfectū:⁊ poſtea ꝑ Nabuchodono-
ſor deſtructū ſed loquūtur de tēplo reedifi-
cato ꝑ zorobabel et neemiā poſt captiuita-
tē babylonicā:qꝺ factum fuit in.xlvj.annis
anteq̄ cōpleret inimicis ꝓhibentibꝰ:q2 iu-
dei īpediebanƭ in edificatiōe tēpli a natio-
nibus in circuitu eoꝝ exiſtētibꝰ(multi)aūt
tunc(crediderunt) .i. credere inceperūt (in
noīe eiꝰ).i.in ſue diuinitatꝫ notamine cuiꝰ
notā fecit ꝑ ſigna:et iō ſequitur (vidētes ſi-
gna q̄ faciebat.) Uñ ptꝫ ꝙ in fide adhuc cō
firmati non fuerunt:q2 magis ſignis q̄ ex
deuotione crediderūt.(Jeſus aūt nō crede-
bat ſe eis eo ꝙ ipſe noſſet oēs et q̇d eſſet in
hoīe) ſcire eñ ea q̄ ſunt in corde hoīm ſoliꝰ
dei eſt q̇ ſolus corda plaſmauit:et iō ſciuit
ꝙ inſtabiles erant:⁊ in tp̄e tētatiōis recede
rēt. Quapropter vt dicit Beda. Monemur
vt nūq̄ de nr̄a cōſciētia ſecuri ſimꝰ:ſꝫ ſemꝑ
ſoliciti formidemꝰ:q2 qꝺ nos latet eternum
arbitrū latere nō vꝫ. ¶ Dubitatur hic que
nā ſigna viderunt facta a ieſu cū nullū le-
gamꝰ eū tūc ſignū feciſſe ī hieruſalē. Ad qꝺ
pōt dici vno mō ꝙ multa ſigna facta ſunt
ibi tūc a ieſu q̄ hic nō habenƭ:nā euangeli-
ſte multa ſciēter p̄termiſerūt de miraculis
xp̄i:cū tot fecerit ꝙ nō poſſunt ſcribi de faci
li. Alio mō q2 īter cetera miracula pōt ma-
ximū reputari ſignū ꝙ cū flagello vno ieſus
de tēplo ſolꝰ ⁊ parū adhuc reputatus eiece
rit multitudinē hominū. Diuina q̇dē virtꝰ
ī illo fctō opabaƭ q̄ appebat in effectu eum
volebat. Corpꝰ eñ xp̄i erat inſtrumētū diui
nitati cōiūctū:⁊ iō q̄dā fulgor radioſus ⁊ mi
rabilis egrediebaƭ de vultu ⁊ oculis eiꝰ vir
tute diuina eos deterrens quo territi ſacer
dotes et leuite et alij nō audebāt nec pote
rāt ei reſiſtere ſicut ⁊ in paſſione vox illa di
uinitatis q̊dāmō inſtr̄m erat quo magnaꝫ
armatorū multitudinē legiƭ ꝓſtrauiſſe. vñ
Hiero.in Mat.de ſc̄da eiectiōe. Plurimiq3
arbitramur maxima eſſe ſignorū ꝙ lazarus
ſuſcitatꝰ eſt ꝙ cecꝰ ex vtero lumē accepit ꝙ
in iordane vox audita ſit patris ꝙ trāſfigu
ratꝰ in mōte gloriā oſtēdit triūphātis:nihil
aūt īter oīa ſigna q̄ fecit dñs hoc vr̄ eē mi-
rabiliꝰ:ꝙ vnꝰ hō ex illo tp̄e cōtēptibilis:et
intm̄ vilis vt poſtea crucifigeretur:ſcribis ⁊
phariſeis ꝯ ſe ſeuiētibꝰ ⁊ videntibus lucra
ſua deſtrui:potuerit ad vnꝰ flagelli verbe-

Templū xlvj annis factum.

ſcire cogitationes ſoliꝰ dei. Beda.

Signa hic fcā.

Hiero. Signorū maxima.

ra tantã eiicere multitudinẽ: mẽſaſq; ſub-
uertere ⁊ cõfringere cathedras ⁊ talia face-
re q̃ infinitus nõ feciſſet exercit⁹. Igneũ em̃
quoddã atq; ſidereum radiabat ex oculis
eius diuinitatis ⁊ maieſtatis lucebat in fa-
G cie. hec Hier. De his aũt q̃ crediderũt ĩ noĩe
Augu. Credere ĩ nomine chriſti. ei⁹ eſt ſciendũ ꝙ ſm Aug. illi credũt in noie
ei⁹: q̃ nõ ſolũ ꝓpter ſigna credunt ⁊ adherẽt
noie ei⁹ q̃ nõdũ ſacramẽtũ baptiſmi ꝑcepe-
rũt velut cathecumini: hoc eſt inſtructi: ⁊ q̄
plenã fidẽ vt opʒ nõ habẽt in xp̄m ⁊ eius ſa-
cramẽta: ideo adhuc nõ credit ſe eis: q̄ etiã
nõ dat eis corp⁹ xp̄i: qḋ q̃dẽ corp⁹ ſicut cõ-
ficere nõ põt: niſi ſacerdos conſecratus: ita
Chriſ. null⁹ ſumere dʒ niſi baptizat⁹. Et ſm Chri-
ſo. Iſti q̃ ꝓpter ſigna credebãt in noie eius
nõ firmiter: nec ꝑfecte credebãt ĩ eũ: ⁊ ideo
nõ cõfidebãt ĩ eis: ſicut in diſcipulis ꝑfecte
⁊ firmiter credentib⁹: nec recipiebat eos ad
ꝑfectionẽ ⁊ conuictũ: vt cũ eo inſeparabili-
ter habitarẽt: nec oĩa ſua dogmata ⁊ ſecre-
ta eis committebat: nec eis altiora miſteria
fidei reuelabat: quia horum credulitas nõ
erat ex fide firma: ſed ex ſuſpitione quã de
xp̄o receperũt ꝓpt̄ ſigna: nec eſtimabãt eũ
deũ: ſed hoiem a deo miſſum doctorẽ verita-
tis. Et ideo ſignãter euãgeliſta: vt oſtendat
eos iperfecte credere: nõ dicit ꝙ crederẽt in
eũ: q̄ nondũ credebãt ĩ ei⁹ diuinitatẽ: ſʒ di-
cit in noie ei⁹. i. illud qḋ de eo noieten⁹ di-
H cebat: ſcʒ ꝙ iuſt⁹ ⁊ hmõi. vñ (Nichodem⁹) ĩ-
Ioan. Nichodemi ad xp̄m acceſſus. ter iſtos (princeps) ac vnus de (phariſeis) ⁊
principibus: ſeu magiſtris iudeoꝝ: q̄ in te-
nebris huius erroris erat (nocte ad ieſum)
ẽt ad lucẽ veniſſe perhibetur. Ipſe quidem
in tenebris erat nõ lux: q̄ nõ renatus. Et iõ
nocte (ad lucem) venit quia illuminari vo-
lebat pre timore q̃ʒ ppl'i quẽ offendere me-
tuit cũ eſſet vn⁹ de rectorib⁹: q̄ tũc ppl's per
doctores et ſacerdotes gubernabat̄ in palã
venire: et ſciri non audebat ne de ſynagoga
expelleret̄: pre verecũdia etiã palã addiſcẽ-
di: q̄ magiſter in iſrael erat ſecrete: et extra
turbã alioꝝ docẽdus ad ieſum ſolus venit
vt ab ipſo pleni⁹ inſtrueret̄. In hoc etiã qḋ
nocte venit a ſtudio et diligẽtia inq̃ſitionis
cõmendat̄ et ſecretum ſignificabat ꝙ extra
Beda. ſcriptũ dicere ỽitatẽ volebat. vñ Beda. Hic
venit ad Ieſum nocte cupiens ſecreta eius
allocutiõe diſcere miſteria fidei cuius aper-
ta oſtenſione iam rudimentũ ꝑceperat. hec
Beda. Et q̄ prudẽter aperta ſigna notauit
plenius fidei miſteria requirit. Et ideo de
his que ad fidẽ ꝑtinent doceri meruit. In-
ſtruxit em̃ eũ dñs de ſcđa ⁊ ſp̄uali g̃natione
ſeu natiuitate. ſ. de baptiſmo et de introitu
regni dei ac de ſua diuinitate ex vtraq; na-
tiuitate de paſſione quoq; ſua: ac reſurre-
ctione: ⁊ aſcenſione: necnon de vtroq; aduẽ-
tu ⁊ pluribus aliis ad ſalutem neceſſariis.

Vñ cõgruenter hoc euãgeliũ in feſto trini-
tatis legit̄: q̄ in eo de baptiſmo dr̄ q̃ in no-
mine trinitatis cõfert̄. Hoc q̃ppe ſacramẽ-
tũ baptiſmatis eſt neceſſitatis: et ideo opʒ
ꝙ habeatur in re ſi eſt poſſibile: vel in voto
quo ad preoccupatos: nã vbi contẽptus in
aliquo baptiſmũ aq̃ excludit: neq; baptiſ-
mus flaminis: neq; ſanguinis prodeſt ei ad
vitã eternã: quia nõ põt introire in regnum
dei. Hoies nãq; nõ aſcendunt illuc niſi in- I
quãtũ efficiunt̄ mẽbra xp̄i ꝑ g̃nationẽ autẽ Baptiſmi vtu
ſpiritualẽ vniunt̄ ſibi ⁊ mẽbra eius fiunt: et te in celũ aſcẽditur.
ſic virtute ipſius aſcẽdũt. (Nemo em̃ aſcen-
dit) i. aſcẽdere poterit (in celũ) ꝓpria virtu-
te (niſi qui deſcẽdit de celo) nõ per motum
localem celum dimittẽdo: ſed carnẽ de no-
uo ſibi vniẽdo: q̄ omnis qui aſcẽdit virtute
ipſius aſcẽdit: ⁊ ipſe ſolus ꝑ ſuã virtutẽ ꝓ-
priã aſcẽdit. ¶ Si aũt hic obiicit̄ ꝙ plures
veteris teſtamenti ſaluati ſunt ſine baptiſ-
mo: dicendum ꝙ nõ erat in ꝑcepto: cõſecuti
ſunt tñ ſpiritualẽ vitã ꝑ gratiã in fide xp̄i
venturi: ⁊ ſic habuerũt rẽ baptiſmi: habue-
rũt ipm̄ etiã in figura in aliquo correſpon-
dẽte ꝑ qḋ tollebat̄ peccatũ originale. Ideo
etiã hoc euãgelium in feſto trinitatis legit̄ Trinitatis ex
q̄ in eo quelibet ꝑſonarũ aperte exprimit̄. preſſio.
Nã ꝑſona filii eſt q̃ loquit̄: ꝑſona pr̄is ex-
primit̄ cũ dr̄ (ſcim⁹ q̄ a deo veniſti) ꝑſona
ſpiritusſancti cũ dr̄. (Niſi q̃s renatus fuerit
ex aqua ⁊ ſpiritusſancto ⁊c.) Exprimunt̄ aũt
ꝑſone diuine cum ſuis appropriatis. Expri-
mit̄ ãt ꝑſona pr̄is cũ ſua potẽtia cũ dr̄. (Ne-
mo põt hec ſigna facere q̃ tu facis: niſi fue-
rit deus cũ eo) ſigna em̃ facere diuine potẽ-
tie eſt. Exprimit̄ ꝑſona filii cũ ſua ſapiẽtia
cũ dr̄ (ſcimus q̄ a deo veniſti magiſter) ad
magiſtrũ em̃ ſpectat ſapiẽtiã docere. Expri-
mit̄ ꝑſona ſp̄uſſancti cũ ſua bonitate cũ dr̄
(ſpirit⁹ vbi vult ſpirat) non em̃ nr̄is meritis
ſʒ ex ſua gratuita bonitate ſe nobis infun-
dit. Quãuis em̃ pr̄ ⁊ fili⁹ ⁊ ſp̄uſſanctus ha-
beãt eandẽ potẽtiã: ſapientiã: et bonitatem
tñ q̄ apud nos nomẽ pr̄is ꝓpter antiq̃tatẽ Attributa ꝑ
importat ĩpotentiã ne ſimplices hoc crede- ſonis di
rent de pr̄e celeſti attribuitur ſibi potentia. uinis.
Silr̄ nomẽ filii apud nos ꝓpter iuuẽtutẽ ĩ-
portat imperitiã: ratiõe de filio dei hoc cre-
dat̄: attribuit̄ ſibi ſapiẽtia: ſilr̄ nomen ſp̄uſ-
ſancti apud nos ĩportat quẽdã furorẽ: iuxta
illud Eſa. Quieſcite ab hoie cuius ſpirit⁹ in Eſa.
narib⁹ ei⁹ eſt: ideo ne de ſp̄uſancto hoc cre-
dat̄ attribuit̄ ſibi bonitas. Fides et cõfeſſio
ſancte trinitatis ſi eã deuote receperim⁹ vʒ
inter cetera ad tribulationũ ꝓpulſionẽ. Nã Fides
ſicut ait Ioãnes damaſ. Cũ apud ꝯſtãtino- de trini
polim peſtilentia grauis eſſet q̃dã puer de tate q̃d
medio populi in celũ rapt⁹ cãticũ ſancte tri- ꝯferat.
nitat̄. ſ. Sancte de⁹: ſctẽ fortis: ſctẽ ⁊ miſeri-
cors ſaluator miſerere nobis: ab angelis eſt

edoctus: qđ cū rediēs corā pplo decātaſſet: Moraliter. mor oīs peſtilentia eſt fugata. Per nichodemū q̄ venit ad ieſuȝ vt de ptinētib⁹ ad fidē plenı⁹ erudiret: ſignificat̄ diſcipul⁹ hūilis ⁊ diligēs qui venit ad doctorē vt ab ipſo iſtruat̄ q̄dꝫ eū dulciter recipere exēplo xp̄i q̄ nichodemū dulciter recepit: ac manſuete valde ⁊ cū quiete ei loq̄bat̄ q̄đ ē ꝯ iraſcētes q̄ furioſe ⁊ cū clamore frequenter loquunt̄ ꝯ quos eſt remediū vtile molliter ⁊ ſine clamore rn̄dere ſm illud ſapiētis. Puer. xv. Rn̄ſio mollis frāgit irā: ſermo durus ſuſcitat furorē. Chriſ. Eteñ ſm Chriſ. Si famuli cum aduerſus eos iraſcimur portāt humiliter: et cū ſilētio cōtumeliā propter timorē noſtrū qua venia digni erimus: aut quā excuſationē habebimus nos q̄ ꝓpter dei timorē aliquid ferre nō poſſumus magis aūt nolumus. Oratio.

Tu dñe vniuerſoꝝ q̄ nullā habēs indigētiā voluiſti tēplum tuū fieri ī nobis eijce a corde ⁊ corpe meo oīa offendicula et tibi diſplicētia munda me ab oīb⁹ inquinamētis ⁊ maculis mētis ⁊ corpis: ⁊ fac de me tibi tēplū gratū ⁊ idoneū in q̄ habitare delecteris tu cuius delitie ſunt eſſe cū filiis hoīm. O ſapia q̄ ex ore altiſſimi ꝓdiſti: et magr̄ q̄ a deo veniſti doce me queſo a malo declinare ⁊ bonū facere: terrena deſpicere et celeſtia amare: vt veterē hominē cum ſuis actibus exuens et nouū induens quaſi de nouo natus regnū tuum introire merear ⁊ videre. Amen.

¶ De incarceratione Joannis baptiſte. Capitu. xxvij.

A Jo. iij. Poſt hec ſcȝ cōpletis dieb⁹ feſtis ī hieruſalē q̄ eſt in vna pte iudee (venit ieſus cū diſcipulis ſuis, et credētib⁹ in aliā ptē iudee. ſ. ꝟ iordanē q̄ a ſorte iude vel a regno duarū tribuū Judea dicebat̄. A tribu eñ iude q̄ erat ꝑncipalis et regia terra vbi habitauerūt filii iſrl̄ noiata eſt iudea (⁊ illic demorabat̄ ⁊ ꝑ ſuos diſciplos baptiȝabat) multiq̄ fiebāt credētes ⁊ diſcipuli ei⁹. Judea victa. Judea interpretat̄ cōfeſſio ad quā venit ieſus: q̄ʒ xp̄s cōfitentes vel ſua pctā vel diuinā laudē viſitat: ⁊ illic morat̄: q̄ʒ tales nō tranſitorie viſitat (et illic baptiȝat). i. a pctīs purgat. vñ Alchuinus. Alchuinus: per iudeā q̄ppe ſignant̄ cōfitētes q̄s viſitat xp̄s: vbi eñ eſt pctōꝝ cōfeſſio vel diuinarū laudū illuc venit ieſus ⁊ diſcipuli eius: hoc eſt doctrina ⁊ illuminatio ei⁹ et ibi moratur purgando a delictis ⁊ vitiis per baptiſmum ſanctiſpiritus. ſm Augu.

Chriſtus p̄mo baptiȝauit diſcipulos aqua et ſpiritu ſancto. Baptiȝat xp̄s Augu. j. Co. j. Poſtea officiū baptiȝandi eodē baptiſmate diſcipulis reliquit intentus p̄dicationi ⁊ doctrine: ſicut ⁊ apl̄s Paulus paucos per ſe baptiȝauit: vt poſſet p̄dicationi fidelius intendere. Poſtea ergo ſoli diſcipuli Jeſu baptiȝabāt eo interim circa altiora docēdo occupato. Jn quo dedit exēplum prelatis eccleſie cōmittēdi ea que per inferiores poſſunt cōmode fieri: vt ipſi liberius poſſint in altioribus exerceri. Et q̄uis ieſus tunc nō baptiȝaret manib⁹ ſuis ⁊ miniſteriū exhibēdo: ſed diſcipuli ei⁹ baptiȝabat tñ preſentia maieſtatis. Jpſius eñ erat baptiſmi ſacr̄m ⁊ ad diſcipulos pertinebat miniſteriū: hic eſt eñ qui baptiȝat: ꝙ adhuc ieſus baptiȝat: ⁊ quouſq̄ baptiȝādi ſumus ieſus baptiȝat. vñ Aug. Baptiȝat xp̄s ſemꝑ. Augu. Utrūq̄ verū eſt: q̄ʒ ieſus ⁊ baptiȝabat ⁊ nō baptiȝabat. Baptiȝabat eñ: q̄ʒ ipſe mūdabat: non baptiȝabat q̄ʒ ipſe nō tingebat. Prebebāt diſcipuli miniſteriū corpis p̄bebat ille adiutoriū maieſtatis: de q̄ dictū eſt: hic eſt q̄ baptiȝat (Joānes aūt baptiȝabat in ennon iuxta ſalim) Ennō. Salem oppidū ꝓpe iordanē ſitum (q̄ʒ aque multe ibi erāt) qđ eſt etiā interp̄tatio ei⁹ qđ đr in ennon. Ennos hebraice đr aqua latine. Et dicūt aliqui ꝙ hoc oppidū alio noīe vocet̄ ſalē: ⁊ ſit locus vbi regnauit melchiſedech ſed hoc eſt falſum: q̄ʒ ſalē vbi regnauit melchiſedech idē eſt qđ hierl̄m: nā ipſam edificauit melchiſedech ⁊ primo dicta eſt ſalē: id eſt pacifica ex conditione regis q̄ regnauit in pace. Poſtea dicta eſt hierl̄m a tpe quo abraā voluit ibi offerre filium ſuum: q̄ʒ locū illū appellauit dñs videt: ⁊ ita hierl̄m interpretat̄ viſio pacis: q̄ʒ cū p̄ma interpretatione addita eſt viſio. B ¶ Mittebat autē Joānes ad ieſum baptiȝari q̄ veniebāt ad eum: ſed nō mittebant̄ ad ioannē veniētes ad ieſum: Baptiſmus ioannis. ſicut ante baptiſmum xp̄i ioānes baptiȝabat in noīe xp̄i venturi ſic poſt baptiſmū xp̄i illos quos baptiȝabat ad xp̄m mittebat: ſic et in ſuū teſtimoniū de xp̄o cōfirmabat. Et exinde turbati et inuidia moti diſcipuli ioānis: ⁊ indiſcrete ȝelantes ꝓ magiſtro ſuo volētes q̄ʒ preferre baptiſmū eius chriſti baptiſmo murmurabant ꝙ magiſtri Diſcipuli ioannis. ſui gloriā ȝelabat: quia videbat̄ eis ꝙ magiſtri ſui ⁊ baptiſmi eius autoritatē minueret. (Et facta eſt queſtio) ⁊ controuerſia (de purificatione). i. baptiſmo (a diſcipulis ioannis) defendentibus magiſtri ſui baptiſmū: ⁊ putantib⁹ eū maiorē xp̄o quē viderāt a ioāne quaſi maiore baptiȝatum (cum iudeis). i. xp̄i diſcipulis et aliis ad xp̄i baptiſmū veniētib⁹ ⁊ magis ad ipſum ꝓpter miracula currentibus ⁊ dicētibus maiorē eſſe xp̄m ⁊ ad eius deberi concurri baptiſmum tanq̄ ad baptiſmum meliorē: quia ioānes

mittebat q̃s baptizabat ad ieſum nõ ieſus mittebat q̃s baptizabat ad ioãnẽ. Et hec q̃ð ad ioannẽ p̱ ſuos diſcipulos eſt delata et q̃rimonia de xp̃o facta ꝙ baptizaret ⁊ plures ad eũ q̃ ad ioãnẽ currerẽt. vñ zelo indiſcreto moti (dixerũt ei. Rabbi) cũ ſis excellenter magiſter oiꝫ et magiſtri debeas habere gloriã (q̃ erat tecũ) ſicut cũ principaliori (trans iordanẽ) vbi eũ quaſi diſcipulum baptizaſti ⁊ ſic beneficiũ ei preſtitiſti. (cui etiã teſtimoniũ ꝑhibuiſti) .i. quẽ tu clarũ oſtẽdiſti ⁊ ſic magnũ honorẽ ipẽdiſti (ecce hic) a te ſeparans nunc (baptizat) et eadẽ tibi audẽs tuũ officiũ vſurpat. vnde valde miramur (et ad oẽs ad eũ) et ad ipſi⁹ baptiſmũ (veniũt) ⁊ te q̃ eũ baptizaſti dimittũt: quaſi diceret. Nos deſerimur hic raritas eſt: ad illum turbe cõcurrũt de te non curat: ⁊ ſic gloria tibi ſurripitur. Nõne ꝓhiberi debent vt ad te potius veniãt. vbi Chr. Ipſe q̃dẽ nõ baptizabat: ſꝫ nuncij volentes erigere eos qui audiebant in inuidiã ita annũciauerũt q: omniũ malorum cã eſt vana gl̃ia. Hec eñ eos zelotipia duxit: necꝫ ad maliciã ſolã impellit captos: ſed et virtutibus obſtat: labores quidem ſuſtinere cogẽs: fructib⁹ vero p̱uãs. hec Chr.

Chriſ. Gl'ia vana.

Ioãnes aũt emulationẽ et inuidiã diſcipulorũ ſedare volẽs xp̃m cõmendabat ⁊ excelſa de eo p̃dicabat: ſeꝗ nõ xp̃m ſed eius nunciũ nec ſponſum eccl̃ie ſed ſponſi amicum eſſe dicebat: et ꝙ illum oporteret creſcere et exaltari nõ in ſe: ſed quantũ ad alios fama ⁊ auctoritate inquantũ eius virt⁹ p̱ miracula et opera magis et magis īciperet eis inoteſcere: ip̃m aũt minui ⁊ hũiliari in re vera ⁊ quo ad ppl'ꝫ in fama ſicut lucifer minuit in claritate quo ad apparẽtiã oriente ſole et auctoritas p̃conis aduenĩente iudice: et officiũ legati aduenĩẽte principe. In eſtimatione q̃ppe ppl'i ⁊ xp̃s creuit: q: agnitus eſt q̃ð erat: ⁊ inuẽtus eſt eſſe xp̃s q̃ putabatur tm̃ ꝓpheta: ⁊ ioãnes decreuit: q: ceſſauit dici q̃ð nõ erat: ⁊ inuẽtus eſt ei⁹ ꝓpheta qui putabat' xp̃s. Cui atteſtat' ꝙ Ioannes nat⁹ eſt decreſcentibus diebus: xp̃s creſcentibus ⁊ ꝙ ioãnes capite minuit': xp̃s in cruce extedit'.

creſcit xp̃s: decreſcit ioãnes

Moraliter aũt hoc dꝫ eſſe in vnoquoqꝫ nr̃m: q: opꝫ illũ .ſ. xp̃m in te creſcere: vt .ſ. ei⁹ proficias cognitione et amore: q: inquantũ magis eũ potes cognoſcẽdo ⁊ amãdo percipere: tanto magis xp̃s creſcit in te: ſicut q̃ magis ꝓficit in vidẽdo vnã et eandem lucẽ reputat lucẽ illã magis creſcere: et hoc opꝫ hoĩes ſic ꝓficiẽtes minui in ſui reputatiõe: q: q̃to plus hõ cognoſcit de altitudine diuina tãto minorẽ reputat paruitatem et humanitatẽ.

moralr

Diſcipl'is ioãnis pro magiſtro ſuo indiſcrete zelãtibus ⁊ de xp̃o querimoniã facientibus ſiles. Sũt multi etiam religioſi qui magis adhererent quibuſdaꝫ opinionibus: p̱ eo ꝙ ſunt opiniões illoꝝ quos magis diligũt q̃ pro ipſa veritate. ⁊ Plato dixit de ſocrate magiſtro ſuo: amicus quidẽ ſocrates: ſed mag' ẽ amica ṽitas: p̱ hoc aũt ꝙ eoſdẽ diſcipulos ſuos rep̱hẽdit īformant doctores boni vt tales adulatiões nõ recipiãt ſed magis repellãt.

C diſcipulis ioãnis ſimiles. *Plato. dictũ.*

Cõſiderẽt etiã hi q̃ detractores libẽter audiũt: et ꝯtra eos quibus detrahit' ſubito ſeuiũt: quõ ioãnes diſcipulos xp̃o detrahentes ſtatim compeſcuit xp̃ꝫ laudib⁹ extollẽdo ⁊ ſe hũiliãdo: ⁊ exemplo eius detractores cõpeſcãt de ſe hũiliter ſentiẽdo: ⁊ detractos laudando: ipſoſqꝫ detractores fortiter rep̱hẽdãt ⁊ eis malũ vultum oſtendant: q: vt dicit ſapiens. Uentus aquilo diſſipat pluuias ⁊ facies triſtis linguã detrahentẽ.

Detractores ñ audiendi. *Puerb. xxv.*

(In illo tp̃e) dũ hec agerẽtur ⁊ cũ ioãnes vno anno ⁊ trib⁹ mẽſib⁹ p̃dicaſſet ⁊ arguẽs herodẽ plurimos cõuertiſſet (miſit herodes tetrarcha) miſtros (ac tenuit) ⁊ cepit ioannẽ per eos: ⁊ vinxit ſeu (ligauit eũ) q̃ libere p̃dicauerat dei verbũ. ⁊ ad ſe in galilea adductũ (poſuit) ſeu poni fecit (in carcere propter herodiadẽ) quã fratri ſuo abſtulerat ⁊ ſibi copulauerat illicite quam ſm̃ legem quã acceperat non liceret ſibi habere vxorẽ fratris ſui eo viuente: ſic diabolus ſpiritualiter tꝫ p̱ delectationẽ: alligat per cõſenſum: incarcerat p̱ cõſuetudinẽ propter aĩam a vero ſpõſo xp̃o ſeparataꝫ ⁊ aliũ copulatã: ꝓſelit⁹ quippe fuit herodes: ⁊ circũciſionẽ receperat vt magis acceptus iudeis eſſet ⁊ regnare ſuper eos poſſet: ideo ꝗ ad legẽ moyſi tenebat' ī hoc ſicut ceteri: ⁊ ꝓpter legis quoqꝫ naturalis honeſtatem nõ licebat fratri reuelare turpitudinẽ fr̃is ſui: ducẽdo etiã eo mortuo eius vxorem niſi ad ſuſcitãdũ ei ſemẽ.

Ex marci. vj. et Math. xiiij. *Herodes proſelitus.*

Ubi (ioannes tanq̃ teſtis ⁊ defenſor ṽitatis (dicebat) herodi (non lꝫ tibi h̃re vxorẽ fr̃is tui) in q̃ ṽtus ⁊ ꝯſtãtia ioãnis oſtẽdit' q̃ maluit apud Herodẽ periclitari q̃ ꝓpter adulationẽ immemor eẽ p̃ceptoꝝ dei ꝙ eñ venerat in ſpiritu ⁊ virtute arguit herodẽ ⁊ herodiadẽ: ſicut helyas achab ⁊ iezabel. Non omiſit dicere veritatẽ propter Herodis ptãteꝫ: vel herodiadis inſidiationem dãs in hoc exẽplũ p̃dicatorib⁹ euãgeliũ: vt ꝓpter talia nõ omittãt ꝯſtantiã p̃dicãdi veritatẽ.

D Veritas predicãda eſt.

Primo ergo Herodes ioãnẽ incarcerauit ex eo ꝙ ipſum rep̱hẽdebat de herodiade quã fratri abſtulerat: et ideo ad ſuggeſtionẽ herodiadis ipꝫ in vinculis poſuit. Scd̃o ex eo ꝙ iuſtitiã ⁊ baptiſmum p̃dicabat: ⁊ ideo multus ppl's ad ioãnẽꝫ ob baptiſmum et predicationem vndiqꝫ confluebat: et timens herodes ne ſui populi ioannem ſequentis diſpendium haberet: et ob verba ioannis populo cum eſſet alienigena exoſus fieret: cumqꝫ a regno ob inceſtum pelleret: ioannem hinc tenuit et

Incarcerandi ioã. occaſiões

vinctū poſuit ī carcere nō auſus eū ſtatim interficere. Tertio ex eo ꝙ ioānes quendaꝫ magnū regē poſt ſe vēturū ṗdicabat: et cuꝫ romani ordinaſſent ne aliqs ſine ſenat⁹ auctoritate rex nolaret offenſaꝫ ceſaris timuit ⁊ idō tōm īcarcerauit ⁊ inſuꝑ ꝑpter hoc ē capt⁹ ⁊ īcarcerat⁹: qꝛ phariſei ꝑpter inuidiaꝫ de ṗdicatiōe ioānis turbati ſuaſerāt herodi vt caperet eū īcitantes herodē ad eius mortē. (Herodias autē) adultera (inſidiabatur ei) timebat ei ne herodes ad predicationem ioānis de pctō ſuo peniteret: ⁊ eam marito ſuo redderet: q̄ eā forte occideret: et ideo volens ioannē occidere mortē ei⁹ q̄rebat: ſed quonā fctō id aggredi poſſet inuenire nō poterat. (Herodes eīn metuebat ioannem) eū reuerēdo timore mūdano vel hūano (ſciēs eū virū iuſtū) quo ad hoīes (et ſanctū) quo ad deū (⁊ cuſtodiebat eū) ne ab herodiade occideretur ⁊ ex hoc ipſe herodes dānū et periculū pateret: ſolo eīn metu ab īterfectiōe Joānis tenebat: qꝛ ꝑpter ſanctitatē eius q̄ erat nota toti pplo timebat ſi eū interficeret ne tot⁹ ppl's cōtra eū iſurgeret: qꝛ oēs Joannē ꝑphetā ſanctū reputabant. (Et audito eo multa). ſ. q̄dā parua nō ṗncipalia (faciebat) ſimulatorie nō ex veritate (⁊ libenter eū audiebat). ſ. ſimulatorie idest audire ſimulabat: totū eīn iſtud erat ſimulatoriuꝫ: vt ex tali auditu ⁊ obtemperatione in aliquibus retineret populū a rebellione contra ipſum herodes populū et ſeditionē eius timebat: ſed amor mulieris ſuperabat pro quo etiā deū poſtponebat: qꝛ deum in cauſa non habebat. Nā ſm Chriſ. Facile deuiat a iuſtitia qui in cauſis non deū ſed hominem formidat: timor eīn dei corrigit: timor autem hominū pec cādi differt facultatē: et operationē nō aufert ſed retinet voluntatem donec habeat oportunitatem vel occaſionem. Unde ⁊ quos ſuſpēdit a crimine auidiores reddit ad crimē ⁊ eſtuat alo quouſqꝫ perficiat ad malū cogitata. Soli⁹ enim dei eſt timor qui nocentes corrigit. Fugat crimina: innocentiā tribuit: ꝑpetuā ꝯfert facultatem. hec Chri. Jſte qui ioannem tenuit et ligauit in carcere to⁹ꝙ de malis ſuis eum arguebat charitatiue: et qui ſimilia faciūt ſil'es ſunt freneticis qui pium medicū percutere vel occidere querunt. Conſidera nunc quomodo Joānes magis volebat deo q̄ hominib⁹ placere magiſqꝫ timebat deum q̄ homines offendere eiuſqꝫ exēplo ſemper ad deū magis q̄ ad hoīes aſpiciēdo in omnib⁹ dei beneplacitū facias: ⁊ ab eius offenſa oīmode abſtineas. vnde Chri. Cū a pnitioſis quid patimur hoībus ad principem noſtrū conſideremus ⁊ conſummatorem fidei: et quoniā a malis hoīb⁹. ⁊ qm̄ propter veritatem: et qm̄ propter eū. Si enim hoc excogitauerimus oīa facilia erūt ⁊ portabilia. Si eīn pro amabilib⁹ qs patiēs gloriat: ⁊ propter deū ſi patiat q̄cq̄ ſuſcipiet ſenſum. Si eīn ipſe rē reprobabiliſſimā: vcꝫ crucē gloriam vocabat multomagis nos ita diſponi opꝫ. Oportet ergo cum debemus q̄d pati indelectabile nō labores: ſꝫ coronas excogitare: ⁊ ſi malū q̄d delectabile appeat excogitare: qm̄ de⁹ nō vult ⁊ indelectabile cōfeſtim apparebit: ſi eīn holm timor auertit ab inconuenientibus rebus: multomagis chriſti dilectio. Hec Chriſoſto.

E Herodis ſimulatio.

Chriſ.

Chriſ. De patiētia ⁊ tolerantia.

¶ Oratio.

Domine Jeſu xp̄e magiſter bone doce me veritatē vite iuſtitie et doctrine cordis: oris: ⁊ opis propter metū vel fauorē humanū ſeu mūdanū nō omittere: ne temeritudo carnalis timoris vel amoris valeat in me perfectionē ſpiritualis dilectionis impedire: ⁊ qm̄ propter peccatū primorum parentū vis iraſcibilis nr̄a cōtraxit debilitatē rationabilis caliginē: ⁊ cōcupiſcibilis pronitatē: da mihi paraclitū defenſorē cōtra perſecutionis illuminatorē cōtra erroris inflammatorē: cōtra cōcupiſcentiā: vt in omnibus valeam beneplacitum tuū facere: ⁊ ab offenſa tua abſtinere. Amen.

¶ De initio publice ṗdicationis domini Jeſu. Ca. xxviij.

Cū autē ieſus audiſſet ꝙ ioānes traditus eēt ſm Chriſo. ſine dubio a deo qꝛ īnvnū ſctm̄ nemo pōt aliq̄d niſi tradiderit eū de⁹ ⁊ cognouiſſet ꝑ intimationē ſibi factā qꝛ audierunt phariſei q̄d plures faceret diſcipulos ⁊ baptizaret q̄ ioānes: ⁊ inde cōtra eū inuidiā ceperūt maiorē q̄ꝙ ieſus nō baptizaret tūc ꝑ ſemetipſum exteriori tinctiōe corporū: ſꝫ diſcipuli ei⁹ qs tn̄ ipſe baptizauerat pri⁹ reliq̄t iudeā in q̄ erāt phariſei increduli iuidētes augmēto baptiſmi ⁊ doctrine xp̄i qui ad capiēdū ioānē cōſiliū dederāt ⁊ xp̄m etiā pſeq̄ cogitabāt ꝑpter baptiſmū ipſi⁹ q̄ creſcebat: ⁊ ꝑpter doctrinā ei⁹ ꝑ quā euacuari legē intelligebāt: ⁊ ſic docēdi gētiles habebat occaſionē ⁊ (ſeceſſit) ſeu abijt iterū in galileā.) Ceſſit autē ieſus ṗmo vt exēplū patiētie ⁊ māſuetudinis malis cedendis daret. Scdo vt abſentatione inuidiā eorū mitigaret donec melioris animi fierent. Tertio vt nobis fugiendi perſecutores ⁊ periculum formam preberet. Quarto vt alijs euāgelium predicaret. Quinto quia tempus paſſionis ſue nondū venerat. Sexto vt verbi dei tranſitum a iudeis ad gentes pre-

Math. iiij. Chriſ.

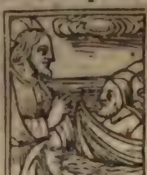
Ceſſit xp̄s ob multa.

ſiguraret ⁊ ex hoc diſcipulos q̇d qn̄ꝙ̄ factu
ri eſſent inſtrueret. Jſte em̄ trāſit⁹ ei⁹ trāſitū
eiuidē ad gētes ſignificabat ad q̄s eū trāſi-
re ipellebāt. Et regreſſus ei⁹ i galileā i ꝟtu
te ſpirit⁹ faciēdi ſigna ⁊ miracula: qꝛ q̄uis
eſſet plen⁹ ſpūſctō tn̄ extūc plus manifeſta
uit ꝟtutē ſuā i publicatiōe doctrine ⁊ opa-
tione miraculoꝝ: et fama exijt de eo ꝑ vni-
uerſam regionē: ⁊ receperunt eū galilei ho-
norifice ꝓpꝛ illa q̄ cū in hierl'm i die feſto fe
ciſſe viderāt ⁊ cognouerāt ꝓpter q̄ ēt nicho
demus crediderat (⁊ relicta ciuitate naza-
reth; vbi fuerat cōcept⁹ ⁊ nutrit⁹ (venit) ad
p̄dicādū i galileā (⁊ habitauit i ciuitate ca-
pharnaū maritima) q̄ iuxta mare eſt ſita ꝓ-
pe nazareth i finib⁹ zabulon ⁊ neptalim) ⁊
(exinde) .ſ. de finib⁹ illis (ieſus) apte p̄dica-
re ⁊ dicere) qm̄ iplētū eſt tp̄s .ſ. humane re-
demptiōis ⁊ venit plenitudo tp̄is. Ergo dū
tp̄s habetis (pniam agite) ⁊ credite euāge-
lio: qꝛ ſine pnia et fide ipoſſibile eſt placere
deo. (Appropinq̄uit em̄ regnū celoꝝ: (qꝛ ia-
Beda. nua celi apta ē ꝑ xp̄m. vn̄ Beda. Regni em̄
B celoꝝ ianuis appropiquare ē de his quēꝙ̄
Hiero. q̇b⁹ ab eo diſceſſerat penitere. vn̄ et Hiero.
de pnia Pniam agite q̇ vultꝫ eterno bono .ſ. regno
agēda. dei adherere. Qui em̄ deſiderat nucleū frā-
git nucē amaritudinē radicis dulcedo po-
mi cōpenſat. Pericula maris ſpes lucri de-
lectat dolorē medicine ſpes ſalutꝫ mitigat.
Predi- Miſtice ꝑ hoc ꝙ ieſus an̄ꝙ̄ publice p̄dica-
catoris ret venit in galileā iſinuat ꝙ p̄dicator euā-
officiū. gelij pri⁹ dꝫ trāſmigrare de carnalib⁹ ad ſpi
ritualia: de terrenis ad meditandū celeſtia
qꝛ galilea trāſmigratio interp̄tat̄. Et ꝑ hoc
ꝙ habitauit capharnaū q̄ maior ⁊ populo-
ſior erat vt p̄dicādo ⁊ miracula faciēdo plu
res illuminaret reliq̇t ſm̄ remigiū p̄dica-
torib⁹ exēplū vt eo tp̄e ⁊ i locis illis ſtudeāt
remig. p̄dicare qn̄ ⁊ vbi multis pn̄t prodeſſe. Ca-
pharnaū ēt dꝛ eſſe inter fines iudee ⁊ gētiū:
exinde ergo ieſus p̄dicare cepit vn̄ vocare
iudeos ⁊ gētes p̄ūgnaret: q̇ vtroſꝙ̄ ſaluare
Eph̄.ij. venerat. Jn galilea em̄ gētes ſimul et iudei
habitabant: ⁊ ideo ibi debuit fundari lapis
angularis q̇ fecit vtraꝙ̄ vnū: duos in ſe cō-
Luce cludēs parietes gentium ⁊ iudeoꝝ. Unde ⁊
xxiij. poſt dixerunt ſacerdotes ad pilatū. Cōmo-
uit vniuerſaꝫ iudeā incipiēs a galilea vſꝙ̄
huc. Sunt aūt due galilee: vna iudeoꝝ: al-
tera gentiū. Diuiſa eſt em̄ galilea a tp̄e ſa-
lomonis q̇ viginti ciuitates in galilea de-
dit hyrā regi tyri q̇ gentes ibi poſuit q̄ pars
poſtea dicta eſt gentiū ⁊ reliqua iudeorum.
Et merito in cōfinio illo cepit dn̄s predica-
re vt multi iudei ⁊ gentiles ad predicationē
confluerēt i quo oſtēdebat̄ ꝙ ad redēptio-
nem gentiū ⁊ iudeoꝝ venerat. Uel (exinde)
ſcꝫ poſtꝙ̄ baptizatus vbi monſtratur in eo
plenitudo gratie per trinitatis teſtimoniuꝫ
poſtꝙ̄ tētat⁹ vbi monſtrat̄ in eo ſanctitudo
vite ꝑ victoriā tentationū: poſtꝙ̄ a ioanne
teſtificatus vbi monſtrat̄ certitudo idonei-
tatis ad predicandū: poſtꝙ̄ Joannes tradi- C
tus vbi ſignificat̄ ꝙ deficiente lege incepit Predi-
euangeliū: ſicut ſol ſequit̄ aurorā (cepit ie- catiōis
ſus predicare ⁊ dicere pniam agite) non tm̄ xp̄i ini-
dicite cōtra loquētes q̇ dicūt ⁊ nō faciūt nō tium.
tm̄ in alo proponite cōtra differentes: non
omittite cōtra negligētes: nō deſtruite cō-
tra recidiuātes: ſed agite pniam quaſi me-
dicinā ad ſanandū morbū: quaſi armaturā
ad ineundū bellū: quaſi clauē ad reſerādū
celū: ⁊ ideo ſubdit̄: appropinquabit em̄ re-
gnū celorū ſicut elongat̄ ꝑ peccatū: ita ap-
propinquat per pniam: recto autē ordine a
Joāne tradito incipit predicatio dn̄i: qꝛ de-
ſinente lege orit̄ gr̄a euāgelij: qd̄ bona an-
nunciatio ſolet dici. Lex em̄ ꝓmittebat bo- Euāge
na terrena et trāſitoria: ſed euāgeliū ꝓmit- lium.
tebat celeſtia et terrena. vn̄ Theophilus. Theo-
Uetus nāꝙ̄ teſtimoniū his q̇ ſeruabūt il- philus
lud dierū longitudinē promittebat euāge-
lium vitam eternā. vn̄ ⁊ Chriſ. Propter hoc Chriſ.
neꝙ̄ p̄dicauit ante ioānē: donec ille incide
ret in carcerē: vt nō hac predicatiōe multi-
tudo ppl'i ſcinderet̄: idcirco neꝙ̄ ſignū vllū
fecit Joānes: vt ex hoc quoꝙ̄ multitudinē
traderet Chriſto q̄ ad eum ſignoꝝ admira- Signa
tione cōflueret. vn̄ etiā Aug. Premiſſus eſt nulla
Joānes velut vox an̄ verbū: aurora an̄ ſolē fecit io-
preco an̄ iudicē: ſeru⁹ an̄ dn̄m: amicus ante annes.
ſponſum: ⁊ qꝛ vniuerſum mundū tenebre et
nox infidelitatis oppreſſerāt et ſolē iuſtitie
aſpicere nō valebāt beatus Joānes quaſi
lucerna p̄mittit̄ vt oculi q̇ lippitudine ini-
q̇tatis oppreſſi magnū ⁊ verū lumen videre
nō poterāt admiſſuꝫ lumē lucerne p̄mū q̄ſi
tenuē ſplendorē videre conſueſcerēt: vt pau
latim peccatorū nubilo recedente ⁊ infide-
litatis digeſto humore xp̄o adueniente ab il-
lo celeſte lumine letificari potius q̄ꝫ retorq̄-
ri poſſent. h̄ Aug. ¶ Et notandū ꝙ ꝑfectio D
euangelica verſat̄ p̄cipue circa tria vcꝫ cir- Euāge-
ca opera pietatis: circa cōſilia hūilitatis et lica ꝑ-
circa p̄cepta charitatis: hec ēt tria p̄cipue fectio
dn̄s docuit in euāgelio. Jncepit aūt dn̄s ſi- circa
cut ioannes eadē p̄dicans q̄ ille an̄ dixerat: tria.
vt p̄dicatio diſcipuli et magr̄i cōſona eſſet Predi-
⁊ dn̄s p̄dicationē ac doctrinam ioannis ap catio
probaret ⁊ confirmaret: ac ſupbiā coꝝ q̇ di- xp̄i cō-
cta alioꝝ dedignant̄ accipe cōfutaret: ac vt formis
eiuſdē dei filiū cui⁹ ille ꝓpheta ſit eſſe oſtē- ioānis.
deret: ꝟbū ergo qd̄ in ioāne organo ⁊ in oī-
bus ꝓphetis clamauerat p̄dicans regnum
dei a pnia inchoare volebat: qꝛ niſi remiſ-
ſo peccato ꝑ baptiſmū et penitentiā condi-
gnā non poterit q̇s intrare in regnū celorū.
vn̄ non ſtatim iuſtitiā p̄dicauit: ſed penitē-
tiā. Quis ergo auſus eſt dicere volo bonus

eſſe ⁊ nō poſſum. Pnīa eīm correctio eſt vo-
luntatis ⁊ ſi vos mala cōterrēt.vt.ſ.pniam
agatis vel bona delectent appropinquabit
eīm regnū celorum.i.beatitudo regni cele-
ſtis:ac ſi dicat. Parate vos ad pniam:qꝛ ap
Penitentie pdicatio. propinquabit tēpus mercedis eterne. Hec
Chriſ. Predicauit aūt dñs pniam : appro-
pinquante regno celoꝝ ⁊ fine mūdi : vt for-
midaret forte iuuenilis etas mundi. Nunc
ꝟo appropinquāte regno celoꝝ:oſtēdiꝭ re-
gnū mūdi agere i extremis:ideo merito dꝫ
cōuerti. Sic itaqꝫ dñs a baptiſmo ſuo vſqꝫ
ad ioānis icarceratiōnē pdicauit et docuit
occulte ⁊ in locis priuatis:ſed poſt eius in-
carceratiōnē publice et in ſynagogis. Si-
E Predicatio xpi cur poſt ioannē. cut eīm ioānes erat pcurſor xpi ita predica-
tio ioānis erat premia xpi pdicationi:⁊ ideo
xps nō pdicauit cōiter ⁊ publice ante ioan-
nis incarceratiōnē:ſꝫ finita eiꝰ pdicatione.
Ex hoc nobis tribuēs exemplū humilitatis
ſtupēde dū ſeruo ſuo ioāni longe ſe inferio-
ri in pdicatiōis ⁊ doctrine officio humiliter
dignatꝰ eſt deferre. O quot ſunt prochodo-
ſor hodie religioſi q nō dico inferiori ſꝫ nec
pari:imo nec ſupiori deferunt:in q ſe dei fi-
Anni.xxx.pfectio. lio pferre ⁊ eū preire cōtēdūt. Ad pdicatio-
nē qꝫ ⁊ doctrinā reqriꝭ etas pfecta pfectio
aūt etatis eſt annoꝝ triginta:⁊ iō ꝯueniēs
fuit vt xps nō niſi poſt.xxx.annum publice
pdicaret ⁊ doceret:hoc tps eſt aptū predica
Gene.xlj. tioni:vt hic ptꝫ:aptū prelatori:vt ptꝫ de io-
ſeph:q hac etate factꝰ eſt prepoſitꝰ egypti:
ij.re.v. aptū regimini:vt ptꝫ de dauid qui triginta
annoꝝ erat cū regnare cepit:hac etiā etate
preficiēdi eſſent epi:ſed heu hodie pficiunꝭ
pueri ac inſufficiētes p hoc ſtatu et minus
idonei. Fuerūt autem a baptiſmo xpi vſqꝫ
ad mortē eius tres anni ⁊ tāto plus qtū ab
epyphania vſqꝫ ad paſcha:⁊ ſic modico tē-
pore pdicauit. Eadē eīm die qua baptizatꝰ
eſt reuoluto anno cōuertit aquā in vinū:et
Etas xpi ⁊ duratio pdicationis. in paſcha ſequēti.ſ.trigeſimiprimi anni in-
carceratꝰ eſt ioānes:⁊ i alio paſcha ſequē-
ti.ſ.trigeſimiſcdi anni decollatꝰ ⁊ in tertio
paſcha.ſ.trigeſimitertū anni paſſus eſt dñs
⁊ ita vixit trigintaduobus annis integris:
de trigeſimotertio qtū fluxit tpis a natali
vſqꝫ ad paſcha qd pro anno dimidio cōpu-
tari ſolet. Fuit aūt anno trigeſimo paſcha
iudeoꝝ.v.kal. Aprilis ⁊ feria.v.ſꝫ anno tri
geſimoprimo fuit decimoſexto kal.maij.et
feria.iiij.anno vero trigeſimoſcdo fuit no-
F Predicatiōis xpi breuis triplex ratio. nis aprilis in die dñica:ſed anno trigeſimo-
tertio fuit octauo kal.april.et ſexta feria et
pōt triplex cā aſſignari quare xps modico
tpe voluit pdicare. Prima ad demōſtrandā
ſuā virtutē q.ſ.in tā modico tpe totū mun
dū imutaret. Scda ad excitandū deſideria
diſciploꝝ:vt maꝫ eū ꝺſiderarēt quē tā mo
dico tpe corpali pñtia habituri erant. Ter-
tia ad augmētandū diſcipuloꝝ ſpūalē pfe-
ctū:cū eīm xpi hūanitas ſit nobis via tendē-
di in deū:nā ipſe dixit ego ſum via:nō debe-
mus in ea vt in termino qeſcere:ſed p eam io.xiiij.
in deū tendere. Ne ergo corda diſcipuloꝝ
ad xpm carnaliter affecta in eo vt in hoīe
qeſcerēt corpalē pñtiā cito ſubtraxit. Unde
apl's. Et ſi xpm ſm carnē nouimꝰ.ſ.qn cor-
poraliter nobiſcū erat:ſed nūc iā non noui-
mus:vñ ⁊ añ paſſionē inter cetera dixit eis. ij.co.v.
Si ego nō abiero:paraclitus nō veniet ad
vos:qꝛ vt capaces ſpiritꝰ fierēt:expediebat
q caro ⁊ forma ſerui ab eis auferreꝭ ne ad-
huc carnaliter eū diligerēt. Ipſe eīm dñs q
mūdū vicit voluit vt diſcipuli aīm totū ad
celū trāſferrēt:qꝛ ſicut ⁊ ipſi faciliter vicere
mūdū poſſent nos qꝫ ſilr ſi ad patriā nr̄az
cor trāſponimꝰ:⁊ ad pncipē fidei nr̄e inſpi-
ciētes viā eius ſequi volumus facilius ad-
uerſa et proſpera mūdi contēnere:et ipſum
mundum vincere poterimus. ¶ Oratio.

DOmine Jeſu xpe qui nr̄e miſerie
cōpatiēs ⁊ tanq verus medicus
medicinā alarū nobis dare vo-
lens a pnia pdicatiōnē tuā ince-
piſti et nobis peccatoribus dum
tps habemus eā facere iuſſiſti:da mihi mi-
ſero peccatori ſpatiū ⁊ effectū penitēdi qui
tādiu (pro quo tibi laus) miſericorditer pe-
percīſti delinquēti:vt per pniam appropin-
quet ⁊ refereꝭ mihi regnū celoꝝ qd elonga-
tur ⁊ claudiꝭ p pctm:per verā penitudinē ⁊
lachrymarū cōpunctionē:talē me eſſe cōce
de in mortis articulo qualē me eſſe p aquā
regeneratiōis pſtituiſti in baptiſmatis laua
cro vt aptꝰ eſſe merear celoꝝ regno. Amē.

¶ De ſecūda et tertia vocatione diſcipulorum. Capi.xxix.

Poſtq igiꝭ A Luc.v.
dñs ieſus reuerſus de iu-
dea in galileā multa pdi
caſſet ⁊ feciſſet ,ppter q fa
ma clare de ipſo creuerat
ita vt turbe cū preſſura et
ipetu irruerēt ⁊ i pigerēt i
eū pre nimia deuotiōe ⁊ de
ſiderio audiendi ꝟbū dei
quadā die cū eſſet(ſecꝰ ſtagnū genezareth)
qd et mare galilee:vel etiā tyberiadis diciꝭ
et in terra ſtare pre preſſura non poſſet (vi-
dit duas naues ſecus ſtagnū ſtantes) qua-
rum vna erat ſymonis et etiam andree ſui
fratris:altera vero Jacobi et Joannis (pi-
ſcatores autem deſcenderant) ad terram
(et lauabant rhetia ſua) amouentes im-
mundicias vt plicarent ea:quia nullos pi-
ſces ceperant nocte illa (aſcendens autem
in vnam nauem que erat ſymonis) vt po-

pulū de naui cōueniētius doceret (rogauit
eū a terra reducere nauē puſillū) ⁊ paululū
ita vt nō nimis a terra diſtaret: q2 ita vole=
bat a terra elongari: vt poſſet audiri nō ta=
men opprimi. (Et ſedēs) tanꝙ doctoris au=
toritate vtens (docebat de nauicula turbas
in terra ſtātes: ecce mira xp̄i humilitas et
māſuetudo ꝑcipere poterat. preceptor enim
erat ⁊ tñ rogat in quo p̄latis formam dedit
vt libenti⁹ moneāt ꝙ ꝑcipiāt magiſqꝫ ama
ri ꝙ timeri appetāt: q2 dicit Seneca. Gene=
roſus anim⁹ facili⁹ ducit̄ ꝙ trahitur. Sed
econtrario faciunt fatui: de quibus in eze=
Duci ⁊ trahi. chiele dicitur. cū auſteritate iꝑabatis eis
et cū potētia. Miſtice per ſtagnū pōt intelli
Sta= gnū ge neza. gi lex extra quā dn̄s erat: q2 legalia iā ceſſa
re incipiebant ⁊ due naues quas vidit ſunt
duo populi: ſcꝫ iudaicus ⁊ gentilis quos vi
dit: quia de vtroqꝫ pp̄lo multos miſericor=
diter viſitando ad finem vocauit. Piſcato=
Piſca= tores. res ſunt predicatores et eccl'ie doctores: qui
nos per rhete predicatiōis et fidei compre=
hendunt: ⁊ quaſi littori ſic terre viuentium
aduehūt q̄ debēt deſcēdere de alto predica=
tionis ad conſiderationē ſue fragilitatis: et
rhetia lauare id eſt maculas pctōꝝ que in
predicatiōe cōtrahunt̄ aqua contritiōis de
lauare rhetia. lere: q2 verba p̄dicationis ſepe maculantur
a queſtu temporali: ⁊ a gloria inani: ab adu
latione fallaci: ille ergo lauat rhetia qui lu
crū tp̄ale: vel curioſitatē: vel humanū fauo=
rē a doctrina ⁊ predicatione ſua excutit: na
uis Symonis eſt primitiua eccleſia iudeo=
rū quorū p̄dicator Petr⁹ erat: in quā dn̄s ꝑ
fidē aſcēdēs de ea turbas docebat: q2 de au
toritate ipſi⁹ eccl'ie vſqꝫ ad hodie gentes do
cet. Alia nauis eſt eccl'ia de gētib⁹: quibus
Paulus doctor eſt miſſus. q2 de iudea non
ſunt credituri tot quot ad vitā eternā ſunt
p̄deſtinati. in naui aūt terre vicina docebat
turbas ita em̄ celeſtia debemus docere. vt
ea terreni valeāt ſaltē ꝑ fide capere vel in=
telligere. ad turbas quidē tēꝑrate eſt vten
dū verbo diuino: vt nec terrena eis preci=
piant̄ nec a terrenis nimis: vt penitus non
itelligāt ⁊ ꝓfūda ſacramētorum recedat̄.
Aliter ꝑ iſtud ſtagnū qđ dr̄ mare intelligit̄
mundus: q̄ ad modū maris tumet per ſup=
biā: feruet ꝑ auaritiā: ſpumat per luxuriā.
ad trāſeundū iſtū mūdū vidit xp̄s. i. appro=
bauit duas naues: quarū vna q̄ nō noiatur
ſigt viā cōe3 mādatorū eo ꝙ omnes indiſtin
cte obligent̄ ad eā: ⁊ alia que nominat̄. ſ. ſy
monis qui interpretat̄ obediēs ſignificat cō
ſiliū ⁊ ſtatū religioſoꝝ quoꝝ potiſſimū vo=
tū eſt obediētia: ⁊ ad iſtā deſcēdit xp̄s ⁊ in ip
ſa ſedit ⁊ docuit et voluit ꝙ reduceret̄ a ter
ra: q2 xp̄s ad cor religioſi deuote cōſilia ob
ſeruātis deſcēdit ꝑ grām: ſedet per contem
plationē: ⁊ docet ꝑ donorum ſpiritusſancti
influētiā: ⁊ ipſe vult ꝙ a terra reducat̄ pu=
ſillū. ſ. corde ⁊ ſi nō corpore: q2 nō pōt aliter
cor nr̄m retineri. ne aliqn̄ terrā ex aliq̄ tan=
gat parte ⁊ ſancti viri nō poſſunt penit⁹ elō
gari. ſꝫ opꝫ corpi ꝓuideri: ſic ergo nauis ſy
monis. i. religioſi dꝫ a terra elōgari: ſed ho= B
die multi per ingreſſum religionis nō ſepa Naues
rant̄ nec elōgant̄ a terrenis: ſꝫ poti⁹ magis due.
ꝙ prius approximant eis. ¶ Itē due naues Heredi
quas chriſtus vidit ſunt due vie quas ap= tatis ac
probauit: quarum vtraqꝫ ingreſſus eſt: vna quiſitio
eſt via inocētie: altera eſt via penitētie. Si=
cut em̄ duob⁹ modis hr̄ hereditas. ſ. ꝑ ſuc= j. pe. ij.
ceſſionē ⁊ emptionē: ſic celū hr̄ ꝑ viā inno=
cētie quaſi ꝑ ſucceſſionē: ⁊ hāc nauē ingreſ=
ſus eſt xp̄s q̄ pctm̄ nō fecit: nec inuētus eſt
dolus in ore ei⁹. Habet̄ etiā ꝑ emptionē. ſ.
ꝑ penitētiā: ⁊ hāc nauē ꝓ nobis xp̄s aſcen=
dit quā vſqꝫ ad mortem nō dimiſit: per has
duas naues trāſit̄ mūdus ⁊ venit̄ ad celū: Chriſ.
vt ꝟbo ait Chri. Habemus ꝓ naue eccleſiā:
ꝑ gubernaculo crucē: ꝓ gubernatore xp̄m:
ꝓ rheti patrē: ꝓ vēto ſpm̄ſanctū: ꝓ velo gra
tiā: ꝓ nautis ap̄los: ꝓ nauigātibus ꝓphe=
tas: ꝓ naui vetus teſtamētū ⁊ nouū. cōmit=
tamus ergo nos pelagi huius ꝓfundo ad
ꝗrendū in ſcripturis diuinis margari=
tā latentē. (Ut autē) finita p̄dicatione (ceſſa
uit loqui) doctrinā ſuā miraculo cōfirmare
volēs ſymoni (dixit duc). ſ. nauē (in altū). i.
ad locū aque magis ꝓfundū qui eſt cōue=
niētior ad piſcādū (⁊ laxate rhetia vr̄a in ca
pturā). ſ. piſcium (⁊ r̄ndēs ſymon dixit) ieſu
(ꝑceptor) cui obedire debemus (ꝑ totā no=
ctē laborātes nihil cepimus) ꝗuis diligen=
tiā magnā adhibuerimus (in ꝟbo autē tuo
laxabo rhete). i. cōfidēs in virtute ꝟbi tui.
(Et cū hoc feciſſet) obediēdo ꝑceptori (con=
cluſerūt piſciū multitudinē copioſam) tan=
tam. ſ. quantā ipſe maris ⁊ terre dn̄s vole=
bat nimirum q2 obediebāt ei cui ſubiecta
ſunt oēs volucres celi ⁊ piſces maris: nō in
coꝝ ꝑtāte date ſunt creature. vn̄ Anſel. Ius Anſel.
ſi q̄dē nullū in his q̄ ſunt. ſ. creaturis debēt
hr̄e q̄ volūtati ei⁹ prauis actib⁹ nō verent̄
cōtraire. In hoc autē facto diſcipulorū dat̄ Obedie
religioſis forma obediētie: vt. ſ. faciliter obe tie for
diant ſimplici verbo nō preceptū vel cōmi= ma.
nationem expectādo. Et attende ꝙ ⁊ ſi alijs
imperat̄ vt relaxarent rhetia predicatiōis
in humilitate ſymonis: ſoli tñ Petro dicit̄
duc in altū rhete. ſ. in ꝓfundū ſcripture et
doctrine: q̄d em̄ tā altū ꝙ ſcire dei filiū? q. d.
Sufficit minoribus ſacerdotibus ſcire pre=
dicare minora: epiſcopus vero ſi qua du= C
bia in eccleſia emerſerint offerri debent: Predi
vt ea ſoluant et doceant. ¶ Miſtice. hic tan catori
guntur tria predicatori expedientia. Pri= tria ex=
mo ſublimis conuerſatio cum dicitur: duc pedien
in altum. Secundo plana et non inuoluta tia.

locutio cũ ſubdit᷑: laxate rhetia veſtra. Ter
tio recta intẽtio cũ addit᷑: in capturã piſciũ
nõ ꝓpter adulationẽ humanã: nõ ꝓpter va
nã gloriã: nõ ꝓpter vtilitatẽ tp̄alẽ: ſꝫ ꝓpter
hoim edificationẽ. (Rũpebat aũt rhete eo-
rũ) ex grauitate multitudĩs piſciũ: ex q̃ pꝫ
duplex miraculũ q: nõ ſolũ ceperãt magnã
multitudinẽ piſciũ ſupra modũ ſolitum et
impoſſibilẽ p viã hũanã: ſꝫ ẽt tãta multitu
do tenebat᷑ in rhete rupto (⁊ annuerũt. Sy-
mõ ⁊ andreas filijs zebedei, q̃ erãt i alia na
ui: vt venirẽt ⁊ iuuarẽt eos) vbi Theophi-
lus p nutũ ipos vocat: q: ex ſtupore pp ca-
pturã piſciũ loq̃ nõ poterãt (⁊ venerũt ⁊ im
pleuerũt ambas nauiculas: ita vt pene mer
gerent) ſꝫ eccl'ia ſubmergi ⁊ deficere nõ po-
teſt: lꝫ fluctuet ⁊ q̃ſſet᷑. Et cũ ſtupor admira
tiõis circũdaret ſymonẽ petrũ ⁊ ſocios eiꝰ:
ac totã eorũ mẽtẽ occupet ꝓpter facta xp̄i
inſolita petrus intelligẽs ꝙ nõ poterat eſſe
ꝟtute hũana ꝓcidit ex hũilitate ad genua
ieſu tanq̃ ſuum recognoſcẽs dñm ⁊ dixit ad
eũ. (Exi) ⁊ recede (a me dñe: q: hõ pctõr ſũ)
⁊ nõ ſũ dignꝰ habitare i tua ſocietate. (Exi
a me) q: ego hõ purꝰ: tu hõ deꝰ: ego pctõr:
tu ſctũs: ego ſeruꝰ: tu dñs. q. d. ſeparet te lo
cus a me quẽ ſeparat a te fragilitas natu-
re: vilitas culpe ⁊ infirmitas potentie. Re-
putabat eñ ſe indignũ eſſe p̄ntia taꝫ ſancte
pſone. Argumẽtũ q: valde timẽdũ eſt homi
ni pctõri ſctã tãgere: circũdare xp̄i altare: ad
euchariſtiã accedere: dñs aũt petrũ cõſolã-
do ⁊ ei exponẽdo ꝙ captura piſciũ ſignifica
ret capturã hominũ per eũ ait ad illũ (Noli
timere) nec obſtupeſce: ſed potius gaude ⁊
crede: q: maiori p̄deſtinatus es piſcationi:
alia nauis ⁊ alia rhetia dabuntur tibi: vſq;
mõ cepiſti per rhetia piſces (ex hoc). i. poſt
hoc tẽpus ⁊ decetero non tñ ſtatim (eris ca-
piẽs) per ꝟba (hoies) p ſanã doctrinã trahẽ
do eos ad viã ſalutis hoc eſt ad p̄dicatiõis
officiũ aſſumeris: verbũ eñ dei hamo piſca
toris cõparat᷑ q: ſicut hamꝰ nõ capit piſcẽ
niſi ab ipſo capiat᷑: ſic nec verbũ dei capit
hoiem ad vitã eternã niſi ipm verbũ mente
eius teneat᷑: vel ex hoc eris hoies capiens. i.
ex hoc ꝙ factũ eſt ſignificat᷑ ꝙ hoies capies
vel ex hoc ꝙ ſic te hũiliaſti: habebis officiũ
hoies capiẽdi: hũilitas eñ virtus attracti-
ua ẽ ⁊ dignũ ẽ vt illi alijs p̄ſint q̃ i ptãte ex
tolli neſciũt. ¶ Vñ nõ in apoſtolatũ eligit᷑
ſed aliqñ eligẽdꝰ ſit p̄dicit᷑: totuſq; facti hu
ius ordo q̃d in eccl'ia cuiꝰ ipſe typũ tꝫ gera
tur hic oſtẽdit᷑. Per petrũ ẽt q̃ cũ ſocijs per
totã noctẽ laborãs nihil ceperat ⁊ in verbo
xp̄i laxãs rhete cepit copioſaꝫ multitudinẽ
piſciũ: ⁊ tñ nõ attribuit ſibi niſi culpam di-
cẽs: exi a me dñe q: hõ peccator ſũ: figurat᷑
p̄dicator euãgelij: q: ꝓprie innitens virtuti
nihil proficit: ſed innitẽs virtuti dei magnũ

Theophilus cur nutu vocabat diſcipulos.

Sacra tãgere vereantur peccatores

D Verbũ dñi cõparat᷑ hamo.

Miſtica ſignificatio piſcationis patri.

ꝓfectũ facit. Et in hoc ꝙ petrus capta mul
titudine piſciũ ꝓcidit ad genua ieſu dat᷑ in-
telligi ꝙ in p̄dicatione vel exhortatione ca
pta multitudine hoim predicator dꝫ ſe deo
humiliare ⁊ ei totũ attribuere: ſibi aũt nihil
niſi defectũ aſcribere: ⁊ tũc cõfortat᷑ a dño
dicẽte: noli timere: ⁊ tũc maior ꝓfectus ſibi
ꝓmittit᷑ cũ ſubdit᷑. ex hoc iam plures hoies
eris capiens. (Et ſubductis ad terrã naui-
bus). i. tractis ⁊ collocatis aio ⁊ ſpe redeũ-
di ad eas (relictis, ad tp̄s oibꝰ). ſ. nauibus ⁊
manuũ iſtrumẽtis (ſecuti ſunt dñm aliquã-
tulũ cauſa reuerẽtie aſſociãdo petrus ⁊ an
dreas ⁊ iacobꝰ ⁊ ioãnes: ſꝫ iterũ ad propria
redierũt. Ideo eñ naues ad terrã reduxe-
rũt q: adhuc volũtatẽ redeũdi ad piſcatio-
nis officiũ habuerũt. Ex quo pꝫ ꝙ nondũ
rebꝰ ſuis pfecte renũciauerũt nec pfecte in
hac vocatione xp̄o adheſerũt. ¶ Et ſciẽdũ
ꝙ idẽ eſt mare galilee ⁊ tyberiadis ⁊ ſtagnũ
genezareth ſitũ inter hierl'm ⁊ damaſcũ di-
ſtãs quaſi tribꝰ dietis ab vtraq; ciuitate: et
hꝫ in lõgitudine duodecim miliaria: in lati
tudine q̃nq; vel circa: arenoſo litore ⁊ ſiluis
circũdatũ: in q̃ eſt magna copia piſcium di-
uerſorũ generũ: ⁊ eſt viſu amenũ ⁊ delecta-
bile ad potãdũ. Et q̃uis eiꝰ aqua ſit dulcis
⁊ nõ amara: dr̄ tñ mare ſꝫm cõſuetudinẽ lin
gue hebraice: q: magnã collectionẽ aqua-
rũ ſiue dulciũ ſiue ſalſarum vocat hebreus
tharſis. i. mare ſꝫm illud Gene. Cõgregatio
neſq; aquarũ appellauit maria. Dicit᷑ aũt
mare galilee a ꝓuincia adiacẽte: q: ſitũ eſt
in cõfinibꝰ ꝓuincie galilee. ſ. iudeorũ: non
gentiũ. Dicit᷑ autẽ mare tyberiadis a tybe
riade ciuitate cui adiacet quã ieſus in ſua
iuuẽtute frequẽter viſitare ſolebat. Dicit᷑ ẽt
ſtagnũ: q: eſt lacus ſtãs qui fit ex reflexio-
ne ⁊ fluxu iordanis ac vndis ebullientibus
⁊ influẽtibꝰ: nec hꝫ alueũ quo fluat extra lo
cum ſuũ vt fluuius. Porro Genezar greco
vocabulo quaſi generãs ſibi aurã dr̄ a na-
tura ⁊ ꝓprietate laci ipſius q: ex faucibus
mõtiũ circũſtãtium frequẽter de ſeipſo ſibi
aurã excitat ⁊ ventũ validũ colligit: qui vn-
dis creſcẽtibꝰ ⁊ ſe mouẽtibꝰ ex ipſius aque
reſolutionibꝰ generat᷑: ex quo facta in ſta-
gno pturbatione ⁊ inualeſcẽte tempeſtate
vndis fluctuantibus nauicule plerũq; ſub
mergunt᷑. Dicit tñ Joſephus ꝙ ſic dictꝰ ſit
a modica regione genezara quã preterfluit
q̃ tẽperatiſſima eſt ⁊ cõuenientiſſima oi gene
ri arborũ. vñ interpretat᷑ ortus vel p̄ncipiũ
natiuitatis. Dicit᷑ etiã interdũ lacus ſali-
narũ propter puteos vnde ſal trahit᷑. Flu-
uius autem iordanis ad radices montis li-
bani iuxta ceſaream philippi ex duobꝰ fon
tibus. ſ. ior: ⁊ dan: ex quibus nomẽ trahit ⁊
originẽ in p̄dicto ſtagno genezareth deſcẽ-
dit ⁊ p ipſum trãſiẽs ⁊ inde totus egrediẽs

E Mare tyberiadis.

Mare.

Gene. j.

Genezar.

F Jordanis.

per longũ ſpaciũ regionẽ adiacentẽ irrigãs p valle illuſtrẽ q̃ vallis ſalinarũ dr in mare mortuũ nõ lõge a hierico ſe infundit: ⁊ poſt ea nuſq̃ apparẽs in abyſſo abſorbet. Deinde cũ poſt iſtã vocationẽ predicti diſcipuli ad ſua vt dictũ ẽ: ⁊ ad piſcationẽ rediſſent.

Math. iiij. Tertia vocatio

(Ambulãs Jeſus iuxta mare galilee) iterũ vidit iterũ ⁊ andreã non tam corporaliter q̃ ſpũaliter ⁊ magis ad corda q̃ ad faciem reſpiciẽs (mittẽtes rhetia in mare) ad piſcãdum ⁊ victũ querẽdũ: vt dicit gl. decẽter p piſcatoria vadit loca piſcatores piſcaturus. Et ait illis. (Venite poſt me) affectu ⁊ imitatione: ⁊ quẽadmodũ ego ambulo ⁊ vos ambulate (⁊ faciã vos fieri piſcatores hominũ) nõ prebendarũ: nõ decimarũ ſed animarũ: qꝛ p rhete ſancte predicatiõis piſces i. hoies de profundo pelagi. i. infidelitatis ad lucẽ fidei traxerũt quaſi ad littus ſalutis. vñ Teophi. Admirãda eſt aũt iſta piſcatio piſces eñ cũ capiunt mox moriunt homines cũ capti ſunt verbo p̃dicationis potius viuificant vt autẽ dicit Chri. in medijs autẽ operationibus exiſtẽtes eos vocauit: mõſtrãs q̃ oibus occupationibꝰ ſequelam ſuã pponere opꝫ: cũ ergo q̃s preficit eccleſie pdicator ⁊ paſtor valde debet timere ne nõ ſequat dñm pfectione ſequele q̃ eſt vt ſe metipſum abneget ⁊ crucẽ ſuam tollat. (At illi cõtinuo relictis rhetibus ⁊ naui ſecuti ſunt eũ) oino nõ ſolũ pedũ inceſſu: ſed magis obediẽtia ⁊ affectu nõ amplius ad propria reuerſuri. (Et pcedens inde) puſillum vltra (vidit iacobũ ⁊ ioannẽ in naui cum zebedeo patre eorum) qui tñq̃ ſenex tenebat remũ (reficiẽtes) i. cõponentes vel reparãtes (rhetia ſua) qđ magne pauptatis erat indicium. vñ Chriſo. Vide autẽ q̃ etiã diligẽter inopiã eorum euangeliſta ſignauerit. Jnuenit inq̃t eos ſuẽtes rhetia ſua: tanta erat paupertatis nimietas ⁊ ſuperabũdantia: vt vetera ⁊ prerupta cõtexerẽt ⁊ emẽdarẽt: qꝛ noua ⁊ meliora emere vel habere nequibant: ⁊ qđ ad maiorẽ pietatẽ eorum ptinet: in tãta paupertate ſic prĩ ſuo ſuccurrebant: vt ſecũ baiularẽt i naui: nõ vt iſtos ille adiuuaret in opere: ſed vt iſti illũ ꝯſolarẽtur ſua preſentia. Hec ſane parua hec ſunt dogmata virtutis facile oẽm tolerare paupertatẽ: et de iuſtis laboribꝰ viuere mutua ſibi charitate connecti habere ſecũ inopem prẽm: atq̃ in eiꝰ obſeq̃o laborare. hec Chriſo. Ergo qñq̃ quieſcendũ eſt a piſcatione et ceſſandũ a p̃dicatiõe: vt rhetia reficias. Si refeciſti rhetia et collegiſti auctoritates ſacre ſcripture q̃bus auariciã iugulaſti quieſcas a p̃dicatiõe pauliſper: vt iterũ reficias rhetia ⁊ colligas auctoritates quibus aliquẽ vitioſum hoiẽ capias: ⁊ vitiũ eiꝰ iugules ⁊ extinguas. Et vocauit eos ad ſe: vt ẽt

Theophilus. Chriſ. Cur in medio opervocarit.

G Chriſ. Paupertatis et pietatꝫ aplorũ Jdicia.

de captura piſciũ trãſirent ad piſcationem hoim. ſꝫ Chr. Eligunt piſcatores qꝛ erãt future dignitatis grãm ſui officiũ ope propheſtãtes: q̃ i meliꝰ mutato piſcatiõis officio de terrena piſcatiõe ad celeſtẽ trãſlati ſunt vt humanũ genꝰ de pfundo gurgite erroris velut piſces caperẽt ad ſalutẽ. illi autem ſtati relictis rhetibus ⁊ prẽ ſecuti ſunt eũ: oino imitatiõe ⁊ ſeq̃le pfectiõe. ecce q̃ mutatur intẽtio nõ piſcatio. mutant rhetia in doctrinã: cupiditas in amorẽ aiarũ. fit mare: ſeculũ: nauis eccl'ia: piſces bõi ⁊ mali hoies: in his aũt dat forma oibus xp̃m ſequi volentibus. p hoc eñ q̃ petrꝰ ⁊ andreas ac iacobꝰ ⁊ ioãnes relictis rhetibus: naui ⁊ prẽ vocãtẽ dñm ſtatiꝫ ſunt ſecuti: oſtẽdit nobis q̃ nõ volũtas carnalis: nõ cupiditas tpalis nec affectio ſanguinis nos retrahere debent a ſequela xp̃i: qꝛ perfecti ſectatores chriſti relictis rhetibus petõrũ ⁊ naui poſſeſſionum ⁊ etiã parẽtibꝰ q̃tũ ad carnalẽ affectũ aio prõpto ſequunt eũ. in rhetibus eñ ⁊ naui et prẽ tria ſignificant q̃ relinq̃re debẽt diſcipuli xp̃i. ſ. actio pcti q̃ per rhetia q̃ñ retinentia poſſeſſio mũdi q̃ p nauim: affectio ꝯſanguinitatis q̃ p prẽm põt itelligi. vñ Chri. Tria eñ ſunt q̃ relinq̃re dꝫ q̃ venit ad xp̃m: actus carnales q̃ p rhetia piſcatiõis ſignificant: ſubſtantia mundialis per nauem: parẽtes per patrẽ. Reliquerũt ergo nauem vt fierẽt eccleſiaſtice nauis gubernatores reliq̃runt rhetia vt nõ piſces afferrẽt ad ciuitatẽ terrenã: ſꝫ hoies ad celeſtẽ reliquerũt: vnũ patrẽ vt ſpũales prẽs oiꝫ fierẽt. hec Chriſo. ¶ Et notãdũ qđ de petro ⁊ andrea dr q̃ mittebãt rhete i mare: ſꝫ de ioanne ⁊ fratre eius dr q̃ reficiebãt rhetia ſua: qꝛ ſm Chri. propter petrũ dicti ſunt mittẽtes, pter ioãnẽ reficiẽtes: qꝛ petrꝰ euãgeliũ p̃dicauit ſed non compoſuit: ioannes cõpoſuit ⁊ predicauit. Jtem ſciendũ eſt hic: qꝛ pmo vocat actio: deinde cõtẽplatio. Que eñ circa petrũ actionem ſignificãt q̃ vo circa ioannẽ cõtẽplationem. Petrꝰ nãq̃ feruidiſſimꝰ et magis ſolicitus alijs: ioannes vo theologꝰ excellentiſſimꝰ fuit. Cõſidera nũc quãta fuerit horum. iiij. beatorũ diſcipulorũ obediẽtia qui ad vnius iuſſiõis vocẽ ſtatiꝫ relictis omnibus etiam volũtate ⁊ xpoſito habẽdi xp̃m dñm ſunt ſecuti: in quo vt ait Chri. ſe veri abrae filios cõprobauerũt qꝛ ſimili exẽplo audita dei voce ſecuti ſunt ſaluatorẽ. Dimiſerũt nãq̃ ſtatim q̃tũ corpalẽ vt eterna lucra conquirerẽt: reliq̃rũt patrẽ terrenũ: vt patrem celeſtẽ haberẽt. vñ nõ imerito et eligi meruerunt: et iterũ. Perpẽde tu vo fidẽ et obedientiaꝫ vocatorũ: noſcitis autẽ qualiter auidũ quid eſt piſcatio. Si q̃dẽ in medio ipſiꝰ operis cõſtituti cũ illũ vidiſſent iubentem nihil diſtulerũt: nihil oino cũctati ſunt: nõ dixerũt re

Chriſ.

H Seq̃lã xp̃i nulla affectio diſrimat. Relinque ʒa religioſis. Chriſ.

Chriſ.

J obediẽtia diſcipulorũ. Chriſ.

nertimur domū:loqmur ꝓpinqs:ſed cūcta
illico relinquētes fecerūt qđ helyſeus qui
ſub helya legit impleſſe. Talē quippe obediē
tiā a nobis xp̄s efflagitat vt neqꝫ punctū
tp̄is differamꝰ ⁊ ſi nos aliq̄d neceſſariū vr
Math. viij. gere videat̄ ꝓpter qđ ⁊ aliū quē accedentē
ad ſe ac rogantē vt ad ſepeliēdū patrē redi
ret ne id quidē facere pmiſit.oſtēdēs q: xp̄s
Grego. cūctis ſit etiā neceſſitudinibus preferēdus.
hec Chri.vnde ⁊ Greg. Audiſtis q: ad vniꝰ
iuſſionis vocē ſecuti ſunt redēptorem: ⁊ ad
vnū dni pceptū hoc qđ poſſidere videbant̄
obliti ſunt.qđ ergo in iudicio eiꝰ dicturi ſu
mus q̄ vocantē ſeq̄ cōtēnimus ⁊ ob amorē
preſentis ſeculi nec preceptis flectimur nec
verberibꝰ emēdamur.h̄ Greg. Secuti autē
ſunt dn̄m eiꝰ veſtigia ſequēdo:eiꝰ opa imi
tādo:eiꝰ ꝟtutes tenendo. Hoc nāqꝫ eſt poſt
xp̄m ire:h eſt xp̄m ſeq̄. Neqꝫ eñ ſufficit no
bis pedibꝰ tm̄ ire poſt Jeſum niſi ⁊ mēte et
dilectione ſeq̄mur eū. Jn his ergo fm̄ Hy
Hylar. la.docemur xp̄m ſeq̄ ⁊ ſecularis vite ſolici
Oia re tudine ac p̄rne domꝰ cōſuetudine nō tene
linq̄re. ri. Et ſi pauca hi diſcipuli habuerūt multa
Grego. tn̄ reliquerūt:q: in hoc ſeculo nihil retine
re vel amare ſtuduerūt.vñ Greg. Sꝫ in hac
re affectū debemꝰ potius pēſare q̄ ſenſum:
multū reliq̄t qui q̄libet parū totū deſeruit:
multū reliq̄t q̄ ſibi nihil retinuit:multū di
miſit q̄ deſideria habēdi dereliq̄t:multū di
miſit q̄ cū re poſſeſſa etiā ꝯcupiſcētijs renū
ciauit. A ſequētibꝰ ergo ſcꝫ xp̄m tāta dimiſ
ſa ſunt q̄ta a nō ſequētibꝰ cōcupiſci potue
rūt. Cor nāqꝫ ⁊ nō ſubſtātiā dn̄s pēſat:nec
perpēdit q̄tū i eiꝰ ſacrificio:ſꝫ ex q̄to ꝓfera
tur. Eſtimationē quippe p̄cij nō hꝫ ſꝫ tn̄ regnū
dei tm̄ vꝫ q̄tū habes. Ante dei nāqꝫ oculos
nūq̄ eſt vacua manus a munere ſi arca cor
dis repleta eſt bonavolūtate nihil quippe of
fert̄ deo ditiꝰ volūtate bona.h̄ Gre. Oro.

Domine ieſu xp̄e fac me per aui
ditatē ad audiendū verbum dei
irruere rhetia p̄dicationis ac de
ſiderij ⁊ bone operationis ab oi
auaricia: adulatione inani glīa
lauare nauē:religionis a terrenis reduce
re:in ea quieſcēdo ſedere:⁊ per exemplum
alios docere ⁊ in ꝓfundū contemplationis
⁊ predicationis ducere in verbo tue inſpira
tionis rhetia laxare ⁊ in aquis tribulatio
num copioſam multitudinē internarū cōſo
lationū cōcludere. Voca ⁊ trahe me miſerū
ad tuū ſanctū diſcipulatū quatenus oia re
linquēdo ⁊ te ſequēdo ad tuorū pauperum
merear pertingere conſortiū. Amen.

¶ De epilogo vocationū diſcipulorum ⁊ de diligentia xp̄i ad predicandum. Capitu.xxx.

Tres itaqꝫ A Joan.j.
vocatiōes diſcipulorū ſu
pra habuiſti. De pma di
cit ioānes:⁊ tūc vocati ad
fidē venerūt ſolū:vt aliq̄
notitiā ⁊ familiaritatē ie
ſu cōtraherent.de ſc̄da di
cit Lucas ⁊ tūc etiā ſecuti
ſunt eū alio redeūdi ad ꝓ Luc.v.
pria:ceperūt tn̄ audire eius doctrinā.de ter
tia dicit Matheus ⁊ Marcus.⁊ tunc vene Mat.iv.
runt ad perſeuerādū cū eo perfectionē eiꝰ Mar.i.
imitādo:prime due vocationes forma ſunt
nouitiorū in religionibꝰ q̄ pmo vocant̄ ad
ꝓbandū ⁊ inſtruendū:⁊ q̄nqꝫ ad ꝓpria re
deūt.tertia tꝫ formā ꝓfeſſorū:q: tunc velut
ꝓfeſſi religionē chriſtianā xp̄o inſeparabili
ter adheſerūt. Itē de vocatione Mathei pu Math. ix.
blicani habes.ſ.de modo autē vocationis
aliorū nō eſt determinatū vel ſcriptū.vnde Chriſ.
Chri. Quid eſt autē q̄ de alijs apl̄is nobis Voca tio apo ſtolorū ſcripta.
nō d: qualiter ⁊ q̄uo ſunt vocati niſi de Pe
tro. And. Jaco.⁊ Jo.⁊ Mat. Hi eñ maxime
erāt in cōuenientibꝰ ⁊ humilibꝰ ſtudijs.neqꝫ
eñ thelonei officio eſt aliq̄d deterius neqꝫ
piſcatione vilius. Conſidera igit̄ ⁊ cōſpice
dn̄m ieſum in p̄dictis diſcipulorū vocationi
bus ⁊ cōuerſatione eiꝰ cū illis q̄uo affectuo
ſe eos vocat reddēs ſe eis affabilē:domeſti
cū benignū ⁊ obſeq̄oſum:attrahēs eos in
tus ⁊ extra ducendo eos ad domum matris
vel alibi vbi ꝓ tp̄e manebat ⁊ familiariter
vadens ad domos eorū. Docebat etiā eos ⁊
inſtruebat ac curā de ipſis pcipuā habebat
ſicut mater de vnico filio ſuo habere cōſue
uit:d: eñ q: beatꝰ Petrus referebat qđ q̄n
in aliquo loco cū eis dormiebat ⁊ ſurgēs de
nocte eos recooperiebat:q: tenerrime eos
diligebat. ſciebat eñ q̄d de ipſis facturus
erat. Nam q̄uis eſſent hoīes rudis condi
tionis ⁊ humilis nationis tn̄ pncipes mūdi
⁊ duces in bello ſpirituali oim fideliū eos
erat cōſtituturus. ¶ Cōſidera ēt vocatorū
obediētiā q̄ cōmēdat̄:q: prompta eo q̄ cōti
nuo ⁊ ſtatim in eā oſtenderūt:q: integra eo B
q̄ oia reliquerūt:q: recta eo q̄ dn̄m ieſum Obediē tia voca torum. Chriſ.
ſecuti ſunt. Primum pfectū:ſcd̄m pfectius:
tertiū pfectiſſimū. Sed ad quid reliquerūt
oia:fm̄ Chri. Jn hoc docuerūt nos apl̄i q̄
nemo pōt terrena poſſidere ⁊ pfecte ad cele
ſtia ꝓperare. Aer inter celū ⁊ terrā cōſtitu
tus oſtēdit q̄ inter celeſtia ⁊ terrena nulla
pōt eſſe coniunctio.celeſtia eñ q: ſp̄ualia ⁊
leuia ſurſum ducūt:terrena q: ponderoſa
⁊ grauia deorſum deprimūt:ſꝫ nōne poſtea
reſumpſerūt:ergo impfecte reliquerūt. Di
cendū q̄ pfecta fuit obediētia:q: ⁊ ſi poſtea
reſumpſerūt nō ex ꝓprietate:ſcꝫ amore vel
cupiditate:ſꝫ ex neceſſitate vite hoc fecerūt.

Eccl'ie funda⸗tores. Conſidera ēt ꝛ nota q̇b⁹ ꝛ q̇ et q̄lib⁹ cepit ꝛ
orta eſt eccleſia. Noluit dñs primos funda⸗
tores eccl'ie eligere ſapientes vel potentes
aut nobiles huius ſeculi: ne fides euãgeliũ
ꝛ v̄tus fidei et opa q̇ fiēda erãt aſcriberent̄
eoꝝ ſapientie vel potentie aut nobilitati ſi⸗
bi h̄ reſeruauit: q2 ſua potentia: ſapiētia et
bonitate nos redemit: ſi eñ doctus vel po⸗
tens aut nobilis eligeret̄ fortaſſe iō electuꝫ
ſe diceret: q2 doctrina vel potentia vel nobi
litas eius eligi meruerit volēs frangere ſu⸗
perbiam elegit illiteratos et mundo deſpe⸗
ctos hoſq3 doctores faciēs et ad p̄dicandũ
mittens p eos ſubiecit mũdi rectores: ne fi⸗
des credentiũ putaret̄ nō in virtute dei: ſed
Grego. in ſapientia ꝛ v̄tute hoim. vñ Gregor. Reli⸗
Uocato⸗ ctis ſapientib⁹ inſipiētes: relictis fortibus
toꝝ cō⸗ debiles: relictis diuitibus pauperes elegit
grui⸗ et p̄dicatores infirmos abiectoſq3 q̇ poten⸗
tas. tes q̊ſq3 et fideles populos colligerent ha⸗
bere ſtuduit. Ad p̄dicandũ nãq3 eñ tales ve
E nire debuerãt q̇ de laude ꝓpria nil hēbant
vt tanto ſolius v̄itatis cognoſceret̄ eſſe qđ
agerent quãto ꝛ a p̄te cerneret̄: ſi ad h̄ agē⸗
Chriſ. dũ idonei p ſe non fuiſſent. Vñ Chriſoſt. O
Uoca⸗ beatos piſcatores iſtos quos dñs inter tot
toꝝ fe⸗ doctores legis et ſcribas: inter tot ſeculi ſa⸗
licitas pientes ad diuine p̄dicatiōis officium: ꝛ ad
et ido⸗ gr̄am apoſtolatus primos elegit. Et digna
neitas. ſane dño nr̄o atq3 cōueniēs p̄dicatiōi eius
fuit talis electio: vt in p̄dicatione nois ſui
tãto maioris laudis admiratio naſceretur
q̄to ēt eã mundi infimi et hũiles ſeculi pre⸗
dicaſſent. Qui nō p ſapiētiã v̄bi mũdũ ca
perēt: ſed p ſimplicē fidei p̄dicationē de er⸗
rore mortis humanũ gen⁹ liberarēt. Non ḡ
nobiles mundi aut diuites elegit ne ſuſpe⸗
cta fieret p̄dicatio: nō ſapientes ſeculi q̇ p
ſapientiã mũdi pſuaſiſſe hũano gñi crede⸗
rent̄: ſed elegit piſcatores illiteratos: impe⸗
ritos: indoctos: vt apta eēt gr̄a ſaluatoris.
Hũiles q̇dē in ſeculo ēt in ipo artis offō: ſed
p̄celſos fide ac deuotos mentis obſequio.
Ignobiles ſeculo: ſed nobiles xp̄o. Nō ſcri⸗
ptos in albo ſenat⁹ terreni: ſ3 ſcriptos i al⸗
bo ſenat⁹ in celo. Deſpectos terre ſ3 acce⸗
ptiſſimos celo: pauperes mũdo: ſed diuites
deo: ſcit eñ deus q̄s elegit q̇ occulta cordis
nouit: eos vtiq3 q̇ nō ſapientiã ſcl'i q̄rerent:
ſed dei ſapiētiã d̄ſiderarēt: nec diuitias mũ
di cuperēt: ſed theſauros celeſtes optarent.
Hec Chriſo. Attendant hec nobiles poten⸗
tes ꝛ ſapientes ſupbi huius mũdi ꝛ cogno⸗
ſcant i3nobiles ipotentes et idiotas ſibi p̄⸗
ferri ꝛ ex h̄ cōfundant̄ et erubeſcant ꝛ a ſua
ſupbia reſipiſcant. Exēplo itaq3 hoꝝ pnci⸗
pũ ꝛ ducũ nr̄oꝝ relinquam⁹ ꝛ nos oia ꝛ ſe⸗
D quamur ieſu3 in quo habem⁹ oia ad q̄ bñ
Chriſ. hortat̄ nos Chriſ. di. Monach⁹ apoſtolicã
vitam deſiderat imitari. Uis o monache eē
diſcipul⁹ xp̄i: imo vis diſcipuloꝝ ei⁹ eē di⸗ Mona
ſcipul⁹. Fac qđ fecit petr⁹: q̄ fecit Ja. ꝛ ioã chũ ad
nes: habebãt oculũ ſcãdalizantē p̄re3 ꝛ na⸗ imita⸗
uē ꝛ rhete. Dicit eis ieſus venite ſequimini tionem
me abſcōdit̄ ocul⁹ ꝛ hi ſequunt̄ ieſum. mo⸗ xp̄i in⸗
nachi apoſtoloꝝ imitatores ſunt non ergo uitat.
poſſumus eos imitari niſi fecerim⁹ qđ fece⸗
runt ꝛ apoſtoli nemo ḡ monachoꝝ dicat ha
beo p̄rem: habeo m̄rem et cetera pietatis
charoꝝ noia. Rñdeo tibi habes ieſum: q̇d
q̄ris iſta q̇ mortua ſunt: q̇ h3 ieſum h3 p̄re3
h3 m̄rem: h3 filios: h3 oēm propinquitate3
q̇d q̄ris mortuos: ſeq̄re viuũ: dimitte mor⸗
tuos ſepeliant mortuos ſuos. Dicit ad eu3 Math.
vnus diſcipul⁹. Dimitte me: vt vadã ꝛ ſepe viij.
liã patrē meũ: non dixit dimitte vt ſim cum
p̄re meo: ſed dimitte me vnius hore ſpacio:
q̇d rñdit dñs ꝛ in vna hora perire potes: vi⸗
de nedũ vis ſepelire mortuũ ipſe moriaris. Hiero:
hec Chriſo. ¶ De p̄dictis q̄tuor diſcipulis quadri
a piſcatione vocatis: ſic ait Hiero. Miſtice ga vo⸗
autē q̄drigã piſcatoꝝ vehemur ad ethera catoꝝ.
vt helias his q̄tuor angulis cōſtituit̄ pma
eccleſia: his quatuor l̄ris hebraicis tethra⸗
grãmaton nomen dñi agnoſcitur a nobis.
Quib⁹ ſiḿ exēplo p̄cipit̄ vt audiam⁹ vocē
dñi vocãtis ꝛ obliuiſcamur populũ vicioꝝ
ꝛ domũ p̄ris cōſeruatiōis q̇ ē ſtultitia deo
et rethe arenarũ in q̊ nos velut culices pe⸗
ne lapſos tenebat aer q̇ pēdet in nihili na⸗
uē p̄ſtine cōuerſatiōis abominãtes. Simō Qua⸗
autē obediēs. and. virilis. iaco. ſupplantãs. tuor vo
ioannes gr̄a in latinũ ſonat q̇b⁹ q̄tuor noi⸗ catoꝝ
bus in imaginē dei cōuertimur obedientia noia.
vt audiamus: virilitate: vt pugnem⁹: ſup⸗
plantiōe vt pſeueremꝰ: gr̄a vt cōſeruemur
q̇ q̄tuor virtutes cardinales dicunt̄: p pru⸗
dentiã eñ obedim⁹: p iuſtitiã viriliter agi⸗
m⁹: p tēperantiã ſerpētē calcam⁹: p fortitu⸗
dinē gr̄am dei meremur. h̄ Hiero. Et cir⸗ Math.
cuibat ieſus totã galileã docēs in ſynago⸗ iiij.
gis eoꝝ ꝛ p̄dicans euãgeliũ regni ꝛ ſanans E
lãguorē ꝛ oēm infirmitatē i pplo. vbi chriſ. Chriſ.
q2 eñ illi: vt debiles ad medicũ venire ñ po Circuitio xp̄i.
terãt ipſe ſicut ſtudioſus medic⁹ circuibat
q̄uiter egrotãtes. hec Chriſ. h̄ ſaluator exē⸗
plo ſuo doctoꝝ ſuoꝝ vitã inſtruit et q̄lis eē
debeat p̄lat⁹ ꝛ p̄dicator euangelij manife⸗
ſte oſtēdit: vt eñ nō ſint negligētes ꝛ pigri:
ſed diligentes ꝛ feruidi docent̄ p hoc qđ dr
(circuibat ieſus) vt nō ſint pſonaꝝ accepto
res: ſed in doctrina olb⁹ cōmunes docent̄ p
hoc qđ ſubiungit̄ (totã). Ut aũt nō ſint car⸗
nales nec q̄rant delicatas pcurationes docē⸗
tur p hoc qđ addit̄ (galileã) erat eñ galilea
vilis ꝛ paup prouincia: vt ñt vacui ꝛ otioſi in
vanũ non diſcurrãt docent̄ p hoc qđ ſubdit̄
(docens). Ut autem pluribus prodeſſe ſtu⸗
deant ꝛ doctrinam ſuam nō ſuſpectam ha⸗
beãt monent̄ per qđ ſequit̄ (in ſynagogis)

vbi plures ⁊ doctores conueniebãt: vt autẽ nõ errores neq; fabulas ⁊ inutilia: ſed ſalutaria ꝑdicent: docent̃ ꝑ hoc ꝙ ſubdit (⁊ ꝑdicãs euangeliũ regni) .i. qđ docet venire ad regnũ: vt aũt doctrinã ſuã virtutib⁹ cõmendare ſtudeant et nõ ſolũ ſpiritualia ſed etiã tẽporalia ſubſidia et q̃cũq; poſſunt bñficia ſubditis exhibeant docent̃ ꝑ hoc qđ addit̃ (⁊ ſanãs oẽm lãguorẽ ⁊ oẽm infirmitatẽ in ꝑplo) .i. in turba pauperũ et minorũ. Sic g̃ ꝑdicabat ieſus diligenter (quia circuibat) gñaliter: q: (totã) nõ carnalr̃: q: (galileam) euidenter: q: (in ſynagogis) vtiliter: q: (docens) quo ad ṽtutes ⁊ moralia (et ꝑdicans euangeliũ regni) quo ad fidez ꝑcepta ⁊ miſteria mirabiliter q: (ſanãs oẽm languorẽ) diuturnũ (⁊ oẽm infirmitatẽ) leniorẽ vt quibus ſermo credere non ſuaſerat opa ꝑſuaderent. Non ſolũ docebat ṽbo: ſed ⁊ doctrinã ſuã confirmabat facto. ſ. ꝑ miracula varia: q̃ ſolũ fieri poterant virtute diuĩa. Uel ꝙ dixit (languorẽ) ad paſſiões voluit ꝑtinere corporales: qđ autẽ dixit (infirmitatẽ) ad paſſiones aĩe ſpirituales vt oſtẽdat̃ nature conditor vtrinſq;. Uñ tanq̃ verus medicus oẽs interius et exterius curauit infirmitates. Hoc eñ propheta ꝑdixerat dicẽs. Uere lãguores noſtros ipſe tulit et infirmitates nr̃as ip̃e portauit. vñ Chriſ. Ad hoc eñ doctor vite et medicus celeſtis xp̃s dñs venerat: vt magiſterio ſuo hões erudiret ad vitam ⁊ egritudines corpis aĩeq; celeſti medicina ſanaret vt obſeſſa corpora a diabolo liberaret et varijs infirmitatibus laborantes reuocaret ad vitam et integrã ſanitatẽ: nã valitudines corporũ diuine poteſtatis verbo curabat: aĩarum autem vulnera celeſtis doctrina medicina ſanabat: verus g̃ et ꝑfectus medicus ille eſt qui ⁊ corpori ſanitatẽ ⁊ aĩe ſalutẽ reſtituit. Hec Chriſoſt. (Et abijt opinio) ⁊ fama (ei⁹ in totã ſyriam) que eſt regio ſpacioſa cõtinẽs paleſtinã in qua iudei habitabant ⁊ quaſdã alias ꝓuincias circa eã. Syrie eñ terminus ad orientem eſt eufrates: ab occidente mare magnum achon: ⁊ a ſeptẽtrione armenia et capadocia: a meridie egyptus et ſinus arabic⁹. Et ſic large accipit̃ hic ſyria: q: ſtricte accipiẽdo. ſ. pro quodã regno: cui⁹ caput eſt damaſcus: ſic non cõprehẽdit iudeã: nõ ſolũ g̃ in iudea: ſed ⁊ in ꝓuincijs vicinis abijt ei⁹ fama ꝓpter crebra ipſi⁹ miracula: ꝓpt̃ qđ rex Abagarus q̃ regnabat iuxta eufratẽ ſcripſit ſaluatori vnã ep̃ſam: vt habet̃ in eccleſiaſti. hiſto. (Et obtulerunt oẽs male habẽtes varijs languoribus et tormẽtis cõprehenſos et qui demonia habebant: ⁊ lunaticos et paliticos ⁊ curauit eos. (Curat corpora vt parati⁹ adeãt inuiſibilia: aliter parũ erat mox morituris curã impẽdere ſanitatis. vbi Chri. Et intẽde moderationẽ euãgeliſte q̃lr̃ nõ vnũquẽq; curatorũ nobis enarrat: ſꝫ breuib⁹ ṽbis copioſitatẽ tranſcurrit ſignorũ. hec Chriſo. Per demoniacos ſignificant̃ ſortilegi ⁊ diuini ſuperſtitioſi: per lunaticos inſtabiles in bono: per paraliticos pigri quaſi impotẽtes bonum operari. Iſti enim poſſunt curari per bonam doctrinam predicatoris ⁊ confeſſoris diſcreti. (Et ſecuti ſunt eum turbe multe de galilea) que interpretatur tranſmigratio (⁊ de decapoli) q̃ dicitur decem ciuitatum regio (⁊ de hieroſolymis) que interpretatur pacifica (et de iudea) que interpretatur confeſſio (⁊ de trans iordanem) qui interpretatur riuus iudicij. Per hoc enim ſignificat̃ ꝙ illi chriſtum ſequuntur qui de vitijs ad virtutes tranſmigrãt: ⁊ q̃ decalogũ obſeruãt: et qui pacifice cũ alijs habitãt: ⁊ qui peccata humiliter cõfitent̃: et q̃ diuina iudicia formidant. Multi diuerſarũ regionũ ſunt eũ ſecuti ſicut diuerſi corpe: ita diuerſi mente. Alij ꝓpter inſtructionẽ ⁊ celeſte miſteriũ: vt diſcipuli. Alij ꝓpter curationẽ infirmitatũ: vt infirmi. Alij propter refectionẽ: vt famelici. Alij propter videnda miracula: vt curioſi volentes ſi verum eſſet quod dicebat̃ experiri. Alij ꝓpter inuidiã: vt iudei obſeruantes eũ et q̃rentes in aliquo ṽbo vel facto capere et accuſare. Uñ ſunt verſus. Morbus: ſigna: cibus: blaſphemia: dogma fuere. Cauſe cur dñm turba ſecuta fuit. Et ideo quoties in euãgelio turbe vocabulũ inſerit̃ ſicut diuerſitas hominũ ita et diuerſitas volũtatum intimat̃: non eñ oẽs eadem voluntate: ſed ex diuerſis cauſis ſequebant̃. Quidã pro bono: quidam pro malo: oibus tamen dñs beneficia preſtabat docendo: alendo ⁊ ſanando. Iſtis quinq; generibus dominũ ſequentium reſpondent quinq; loca predicta: quia de galilea. i. rota veniũt curioſi quibus dicitur. Uiri galilei q̃d ſtatis ⁊c. De decapoli veniũt infirmi: vt per obſeruantiã decẽ mandatorum curentur: quibus dicitur. Si vis ad vitam ingredi ⁊c. De hieroſolymis obſeruatores ⁊ inuidi quibus dicitur: hieruſalem que occidis ⁊c. De iudea famelici: vt confitendo peccata et laudes agendo doctrinis euangelij ſatientur. De trans iordane diſcipuli vt inſtruantur ⁊ lauentur ⁊ poſtea inſtruant et lauent. In iſtis autem quinq; ſignificantur quinq; ſtatus hominum qui ſequuntur chriſtum per galileam id eſt tranſmutationem ſtatus penitentiũ per decapolim id eſt decalogi operationez ſtatus actiuorum: per hieroſolymam id eſt pacis viſionem: ſtatus cõtemplatiuorũ. per iudeã id eſt confeſſionẽ ſtatus prelatorum ꝑ trans iordanẽ ſtatus innocentiũ propter reſtitutionem ſanctitatis: per baptiſmũ in

Margin notes: ¶ Predicatio xp̄i. — Eſa. liij. — Chriſ. — Medicus chriſtus. — Syria. — Abagar⁹ rex. — Chriſ. ¶ — Sequẽtes xp̄z — Sequẽtiũ intẽtiões. — verſiculi d̃ cauſis ſeq̃ntiũ xp̄z. — Loca q̃nq;. — actu. j. — Math. xix. — Math. xxiij. — Stat⁹ hoim q̃nq;.

h iordane ſignatũ.vbi Chriſ.Sequamur il-
Chriſ. lũ igitur etiam nos varios ſi quidem lan-
de aie guores habentes animarũ.⁊ hi ſunt quibꝰ
curatio principaliter vult mederi.Accedamus ergo
ne. ad eum ⁊ indulgentiã peccatorũ ꝓcemur.
Nam eti ĩ nũc dabit ille ſi nos nõ negligi-
mus poſtulare.Nunc vero ſi quidẽ habue-
rimus aliquã corporis paſſionem oia faci-
mus ⁊ ne ſociamur vt in reliquũ egritudi-
ne liberemur.anima vero noſtra tam male
ſe habẽte diſſimulamus ſemꝑ differimus.
Propterea ne corporis quidẽ languoribus
liberemur:qm̃ q̃ maxime neceſſaria ſunt ſu
perflua eſſe dicimus:q̃ vero pene diſſimulã
do hec oino neceſſaria iudicamus.⁊ fontẽ
ipſum incuratum relinquentes malorum
riuulos purgare conamur:quoniam malo
rũ que ſunt in corpore malitia aie eſt cauſa.
Exiccemus i ſit fontẽ malorũ ⁊ cuncta con-
tinuo languorũ fluenta ſiccabunt.Nec qꝛ
non doles ipſe cũ peccas age te ſecurũ:ſed
ꝓpter hoc ipſum maxime ingemiſce:qꝛ nõ
ſentis de peccatis dolorẽ hoc eñ fit:qꝛ pec-
cata nõ mordeãt:ſed qꝛ inſenſibilis eſt aia q̃
peccat.Eſt ergo primũ bonũ nihil oino pec-
Bona care:ſm vo pctm̃ ſentire qꝺ cõmiſeris atq̧
contra lugere.Si aũt neq̧ hoc habuerimus qua-
pctã. liter deprecabimur deũ ⁊ remiſſionẽ pecca-
torũ petemꝰ de q̇bꝰ nihil oino curamus.cũ
eñ ipſe ille q̇ deliq̇t ne hoc q̇dẽ ipm qꝺ pec
cauit ſtudeat agnoſcere.Pro q̇bꝰ deũ deli-
ctis rogabit q̇ adhuc ſe commiſiſſe neſcit?
Nec vo ignorãs quonã mõ noſſe poterit di
uini bñficij largitatẽ.Solicite igit̃ propria
delicta cõſidera vt diſcas quorũ accipias ve
niã:atq̧ ita ipſi bñficio gratꝰ exiſtas.Non
dolere eñ qꝛ peccaueris magis indignari
atq̧ iraſci facit deũ q̃ illud ipſum qꝺ ante
peccaueras ꝓpter hec ergo oia ſic deũ ꝓce-
mur vt etiã noſtrã iũgamꝰ volũtatẽ:vꝫ ac
ſtudiũ ⁊ deſideriũ bonũ.Ita eñ etiã breui
tp̃e poterimus a malis q̃ nos obſidẽt libe-
rari ⁊ tũc ſaltẽ vbi nõ fuerimus addiſcere
ac digna ꝑfrui libertate.hec Chri. Oro.

DOmine ieſu xp̃e q̇ tã q̃ ſtudioſus
medicꝰ circũiẽdo q̃ſiſti egrotan-
tes ac corporũ ⁊ aiarũ ſanaſti in-
firmitates ſana me q̃ſo interiꝰ et
exteriꝰ varijs laborãtẽ ĩfirmita-
tibꝰ:trahe me poſt te:vt ſequar de vitijs ad
virtutes trãſmigrãdo:decalogũ obſeruan-
do:pacifice cũ alijs habitãdo:peccata hu-
militer cõfitẽdo ⁊ diuia iudicia formidãdo.
Educ me de lacu miſerie ⁊ de luto fecis ⁊ di
rige greſſus meos in viã ſalutis vt in prece
ptis tuis ꝓficiãt ⁊ ad beatã patriã feſtinẽt:
ac ſine impedimẽto me perducant. Amen.

De vocatiõe Mathei ⁊ eius conuiuio. Capitu.xxxj.

Et cũ prete- B
riret dñs Jeſus venit ad mat.ix.
mare galilee)vbi vectiga
lia maxime de rebus per mar.ij.
mare deductis ſoluebã-
tur.(Et vidit ibi)nõ tã cor Luc.v.
poris q̃ mẽtis ⁊ miſerãtis
intuitu(hominẽ)ſcꝫ Ma-
theum:qui ⁊ leui ante vo
cationẽ dictus eſt alphei filium(ſedentẽ)in
domo(ad theloneũ).i.ad curã ⁊ diſpẽſatio-
nem vectigalium.thelos eñ grece vectigal
interpretat̃ latine.Sedebat quippe.i.perti
naci aio lucris inhiabat.ſeſſio eñ morã in
lucro conſequendo notat.(Et ait illi) Je-
ſus.(Sequere me).q.d.ei iam nõ ſede:ſed
amodo ſequere.non ad lucra nec ſecularia
negocia:ſed me ⁊ affectu cordis ⁊ officio cor
poris ⁊ effectu operis.Matheum autẽ tali-
bus occupatũ vocauit:vt de gratia dei nul-
lus deſperet q̃tũcunq̧ vilibus occupatus
fuerit.(Qui ſtatim ſurgens) a theloneo in
quo ſedebat ⁊ de amore terrenorũ ad deſi-
deriũ ſupernorum(relictis oibus).ſ.ſuis et
etiã alienis ex rapina collectis.reliquit eñ
etiã ꝓpria qui rapere ſolebat aliena:qꝛ ſm Chriſ.
Chriſ.theloneum eſt rapina permiſſa(ſecu Thelo-
tus eſt eum)ſine aliqua dilatione tã greſſu neum.
q̃ affectu ſicut diſcipulus magiſtrum ſicut
viator ducẽ ſuũ:ſicut ſeruꝰ dñm:ſicut ouis Hiero.
paſtorẽ ſuũ:funẽ ꝓcidẽs nõ ſoluẽs ſm Hie-
ronymi cõſiliũ.Secutus eſt quidẽ ſine dila
tione:diuina potẽtia intus operãte:accen-
dente ⁊ docẽte.Qui eñ exteriuſ vocauit vt
mox ſequeret̃ intꝰ accẽdit:traxit ⁊ modũ do
cuit.vñ Hiero.Fulgor ipſe ⁊ maieſtas deita Fulgor
tis occulte qua etiã in facie relucebat hu- vultus.
mana vidẽtes ad ſe trahere poterat in pri- Chriſ.
mo aſpectu.Si eñ in magnete lapide hec
eſſe vis dicit̃ vt ferrũ trahat:q̃to magis do-
minus oim creaturarũ ad ſe trahere pote-
rat quos volebat.vbi ⁊ Chri.ſicut vidiſti vo Chriſ.
cãtis virtutẽ:ita addiſce vocati obediẽtiã. mat.vo
Neq̧ eñ reſtitit neq̧ vacillauit:ſꝫ ꝯtinuo catiõe
paruit.⁊ nec in ꝓpriã domũ abire rogauit diẽtia.
vt ſuis hec intimaret.hec Chri.Letus igit̃
dñm ſequẽs ⁊ gratus exiſtẽs eum ⁊ diſcipu-
los ipſiꝰ in domo ſua recepit ⁊ cõuiuij ma-
gni apparatũ eis exhibet congruã celeſtis
bñficij vicem xp̃i rependẽs:vt illi redderet
terrena qui ei ſeminauerat ſpũalia ⁊ accõ-
modaret temporalia a quo expectabat bo-
na perpetua.(Cõuiuiũ)quidẽ exhibet(ma- B
gnũ).i.ex magna deuotione ⁊ delectatione Conui-
mẽtis ꝓ aductu ⁊ preſentia tãti hoſpitis:⁊ uiũ ma
tam magnum:vt de reliquijs reficiãtur an- thei.
geli in celis:qꝛ gaudiũ eſt angelis dei ſuper
vno peccatore penitẽtiã agẽte.Et bene cõ-
gruit q̧ magnũ eẽt.Qui eñ vt ait Ambro. Ambr.

domicilio christuz recipit interno: maximis delectationibus exuberantiũ pascitur voluptatũ. Itaq3 dñs libenter ingredit & in eius recũbat affectu. vbi Chriso. Statiz sicut dictuz est illi a dño (sequere me) non moratur nõ tardat: s3 (mox) surgẽs (secutus est euz). In quo se fidelem deo & abrae filiuz esse sili exẽplo vocẽ dñi sequẽdo pbauit. vñ statim exẽplo abrae & hospitio dñm recipit & conuiuium exhibet vt vere p oia dign⁹ abrae fili⁹ nosceret. hec Chriso. Mistice sicut mathe⁹ post suã ꝯuersionẽ fecit christo conuiuium in domo sua: sic quilibet conuersus ad xp̃3 debet sibi facere cõuiuium spũale in domo sua spũali: scil3 in corde & cõsciẽtia vbi seruire ei d3 de sanctis cogitatiõibus: meditationib⁹ & affectiõibus vñ in Apocalip. Ego sto ad ostiũ et pulso: si quis aperuerit mihi introibo ad eũ & cenabo cũ eo et ipse mecũ (Discũbentib⁹ autẽ eis in domo ecce multi publicani & peccatores) ac ceteri eiusdẽ ordinis hoies illuc ad conuiuiũ ꝯueniebãt & cũ Jesu & discipulis eius discumbebãt. Fuerant eñi socij mathei & eiusdẽ artis seu officij: & ideo recedẽs ab eis & volẽs seq xp̃m fecit eis cõuiuium sicut fecit helyseus socijs suis volẽs sequi helyã magistrũ suũ. Erant ẽt multi peccatores alij qui iã penitẽtes sequebant dñz sperãtes veniã ꝯseq̃ peccatoꝝ vñ Hieron. Quia viderũt publicanũ a peccatis ꝯuersuz & pnie inuenisse locũ ob id ẽt ipsi nõ desperabãt: sed veluti penitẽtes veniebãt & discumbebant cũ Jesu & discipulis eius: forte inuitati a matheo: vt haberet socios in penitẽtia quos habuit socios in culpa & fm gl. pulchrũ fuit p̃sagiũ: q2 q̃ apl's et doctor gẽtiũ erat futurus: in prima sua conuersiõe peccantium gregẽ post se trahit ad salutẽ: vt iã pficeret exẽplo qđ pficere debebat & v̄bo. vbi Chriso. post cõprobatã igitur fidem mathei qui vnus ex publicanis fuit merito iam cũ dño in cõuiuio peccatores & publicani recũbunt ꝯueniũt aũt publicani ad eũ sicut ad collegã & hoiem eiusdẽ officij. decoratus eñi in ingressu xp̃i & glorians de p̃sentia ei⁹ oẽs eos ꝯuocauit xp̃s ẽt qđlibet genus remedij exhibebat & nõ solum disputãdo & prestãdo sanitatũ remedia vel arguẽdo emulos: sed ẽt comedẽdo nonnullos errãtiũ dirigebat: inde nos instruẽs qđ quolibet opus & tp̃s põt nobis vtilitatẽ afferre sic nec publicanorũ participationem vitauit pp̃ter vtilitatẽ sequẽtẽ more bõi medici: qui nisi saniẽ tãgeret a morbo nõ liberaret. vñ & Hiero. Ibat aũt dñs ad cõuiuia pctõꝝ: vt occasionẽ haberet docendi & spũales imitatoribus suis pberet cibos. Deniq3 cũ frequẽter pgere ad ꝯuiuia describat nihil refert aliud nisi quid ibi fecerit quid docuerit: vt & hũilitas eius eũdo ad pctõres et

chriso. — mistice. — Apoca. iij. — iiij. reg. xix. — Hiero. — chriso. — Cõedẽdo xp̃s istruxit. — Hiero.

potẽtia doctrine ei⁹ i ꝯuersiõe penitentiũ demõstraret. hec hic. Et nos eadẽ cã possum⁹ mãducare cũ pctõrib⁹ vt alteri⁹ cã potius q̃ nr̃a agat nõ tñ cũ vsurarijs & raptoribus q2 ea q̃ apponunt restituere tenent. (Pharisei, vero tenacitate iustitie legis & traditionũ suarũ adherẽtes & misericordiam declinãtes. de hoc idignati (murmurabãt) & hoc arguentes (ad discipulos iesu dicebãt. Quare cũ publicanis & peccatoribus manducat & bibit magister vr̃) quasi dicerẽt. Cõtrari⁹ est legi hoc phibẽti & estis fatui q̃ talẽ magistrũ sequimini. Cõsuetudo detractoꝝ est loq̃ đ alio nõ i facie illi⁹. Vñ qñ discipuli videbantur eis peccare alloquebant magistrum vt alibi. qñ v̄o magister alloquebat discipulos vt hic vtrobiq3 tñ in magistrũ iniuriã irrogãtes: q2 error discipuloꝝ ignominia ẽ magistroꝝ. Sic hodie faciũt detractores bona facta mẽbroꝝ xp̃i denigrãtes. Dupliciter isti errabãt q2 putabãt se esse iustos cũ supbi essent & illos reos cũ iã peniterent similes pharisco qui se iustificabat et alios ꝯdẽnabat. Uera iustitia cõpassionem h3: falsa dedignationẽ. Solẽt ẽt iusti peccatorib⁹ indignari: s3 aliqđ est q̃ agit typo supbie: aliqđ qđ zelo discipline. His pharisceis siles sunt qui traditiões suas p̃ceptis dñi & opib⁹ mie pponũt colãtes cũ appetitu & exquẽtes cũ diligẽtia culicẽ suarũ traditionũ & deglutiẽtes camelũ mãdatoꝝ dei ac mandata maria saluti necessaria q̃si amara cito exhaurientes & p̃tereũdo postponentes. Sed ipsis phariseis murmurantib⁹ obuiat dñs mia prouocãs pctõres ad pniaz cui⁹ cibus & pot⁹ & ambulatio & oia q̃ gessit saluti seruiũt cui⁹ ois actio nr̃a est electio & instructio: ac magister cuius liuore sanati sumus seipm̃ medicũ ostẽdẽs p discipulis suis rñdit phariseis: pmo p rõnẽ dicẽs. (Nõ ẽ op⁹) & poperosũ. i. necessari⁹ (valẽtib⁹). i. sanis (medic⁹) verũ ẽ ad collationẽ sanitatis: sed tñ ad ꝯuersationẽ bñ est necessari⁹ (s3 male hñtib⁹) & ifirmis: & ergo familiari⁹ se d3 hr̃e ad infirmos q̃ eo indigẽt q̃ ad sanos q̃ non egẽt. Cũ igit xp̃s sit ver⁹ medic⁹ animaꝝ familiari⁹ se debuit hr̃e ad pctõres q̃ sunt infirmi infirmitate spũali. q.d. Uos sani estis reputatiõe vr̃a: ideo opus nõ habetis visitatiõe nr̃a: sed isti se infirmos reputãt & pctõres. Vñ glo. Jõ vos declino: q2 putatis vos nõ indigere: s3 illos visito q2 penitẽdo dant locũ grẽ. vbi fm Chriso. Ostẽdit nõ mereri eos sanitatẽ celestẽ cõsequi q̃ sanos se. i. iustos esse putãt medicinã dñi respuẽtes: sed eos q̃ ifirmitatẽ suã hoc ẽ pctã pp̃ria cognoscẽtes: ac tota fide credẽtes medelam celestis grẽ q̃rũt. Ut eñi ait Aug. Nemo adeo fit firm⁹: nisi q̃ se a seipso sentit infirmum. Deinde rñdit eis scđo per auctoritatem in

Cur ad ꝯuiuia iret dominus. — Mãducãdi cũ pctõribus rõ. — Detractorum cõsuetudo. — C Luce. xviij. vera iustitia. — Pharisceis similes. — D chriso. sanitate digni — Augu: osee. vj.

Osee inſcriptā: exprobrando eis ſcripturaꝝ ignorantiā dicēs. (Euntes aūt diſcite) a temeritate vr̄a recedendo: diſcite ignorantie veſtre ſubueniendo (qd eſt) qd dicit dn̄s in Oſee. (Miſericordiā volo) per pctī dimiſſionē (ꝛ non ſacrificiū) p holocauſtoꝝ oblationē. vn̄ in Prouerb. Facere miam et iudiciū magis placet dn̄o ꝙ victime. q.d. Ite et diligēter cōſiderate illud qd ſcribit in Oſee pphetaqꝫ ſi hāc cōſideraueritis ſcripturā inuenietis me facere fm ipam. (Miſericordiā volo) potius ſine ſacrificio et cū cordis hūilitate: ꝙ ſacrificiū ſine mia et cū cordis elatiōe. vn̄ plus diligit de⁹ pctōrem hūilē q ſue infirmitatis conſcius penitendo ſe grē dei ſubmittit ꝙ iuſtū ſuperbū q de ſua iuſticia p̄ſumēs alios ꝯtēnat ꝛ miam circa eos reprehendit. fm Chriſo. Scribe et phariſei oia pctā ſua putabant ſacrificijs legis poſſe deleri: ꝛ oēm reliquā virtutē contēnentes in ſacrificijs totā ſpem ponebāt: ꝛ ideo dn̄s miam ſacrificio pretulit vt manifeſte ondēret non p ſacrificia legis: ſꝫ p opa mie peccatoꝝ delicta poſſe purgari. vbi gloſſ. Non tn̄ deſpicit deus ſacrificiū: ſed ſacrificiū ſine mia. Faciebāt aūt phariſei ſacrificia vt iuſti apparerent coram pplo: nec exercebant opa miſericordie in qbus pbat vera iuſticia. vbi ꝛ Rabanus admonet itaqꝫ eos vt p opera ſibimetipſis ſuperne miſericordie p̄mia cōquirāt ꝛ non cōtēptis pauperū neceſſitatib⁹ per oblationē ſe ſacrificioꝝ deo placere cōfidāt. vn̄ ꝛ ſuū de mia exēplū eis proponit dicens. (Nō veni eni vocare iuſtos). ſ. ad penitentiā: ſed tn̄ ad proficiendum ꝛ vt proficiant de v̄tute ad virtutē (ſed peccatores) ad penitētiā: vt corrigant per eam vel. (Non veni vocare iuſtos). i. eos q ſe iuſtos reputant q ignorātes dei iuſticiā ſuā cōſtituere volūt: qꝛ ſi conuertunt peccatores iā nō ſibi iuſti vident ſed pctōres id eſt peccata et mala ſua attendentes q ſe peccatores eſſe: et medico egere recognoſcunt: ac gratie dei penitendo ſe ſubijciunt. vel (Nō veni vocare iuſtos) quia nulli ſunt iuſti: ſed peccatores: qꝛ oēs peccauerunt ꝛ egent gloria dei. vbi Gregori. nicenus. q.d. Adeo peccatores non abominor ꝙ eoꝝ tm̄ gratia veni nō vt maneāt peccatores ſed vt conuertant ꝛ boni fiāt. vnde apl's. Chriſt⁹ venit in hūc mundū peccatores ſaluos facere. Ecce magna ſpes peccatoꝝ qꝛ propter eos venit dei filius in hunc mundū. vnde ꝛ Augu. Nulla cauſa veniendi fuit xp̄o dn̄o: niſi peccatores ſaluos facere. Tolle morbos tolle vulnera: et nulla eſt medicine cauſa. Sic venit de celo magnus medicus: quia magnus per totū orbē iacebat egrotus humanum genus. Venit vn⁹ ſine peccato q plures ſaluos faceret a peccato. Non enim de celo traxerūt cum nr̄a merita: ſed nr̄a pctā. Ergo vt ait Ambroſi. Uſurpatores iuſticie non vocant ad gratiā. Nā ſi ex gratia ex pnia vtiqꝫ q faſtidit pniam abdicat gratiam. Publicani quippe vocant q vel publice ſcelerib⁹ fedantur: vel qui publica vectigalia ſeu tributa exigunt: vel qui conductores ſunt vectigaliū ſeu fiſci vel rerū publicarū: vel qui alijs publicis negocijs ꝛ actibus implicant: ꝛ ſeculi lucra per negotia ſectātur: vt cōmuniter ſunt campſores et pecuniarū numeratores: ac alij huiuſmodi et ſimiles. Principaliter tn̄ q vectigalia ſeu tributa exigunt: dicuntur publicani a publio rege romano qui eos primo ordinauit ſic dicti. Et qꝛ fm Grego. talia negocia vix aut nunꝙ ſine peccato exerceri poſſunt: adeo in hoc magna dei grā patet que ex talib⁹ matheū ad ſtatum apoſtolicū reuocauit. Oſtenditur autē hic in verbis ꝛ factis xp̄i qd pctōres redeuntes ſunt dulciter recipiēdi: qꝛ xp̄s dulcem ſe exhibuit in receptione mathei publicani. vnde fm Hiero. Ceteri euangeliſte pter verecundiā et honorē mathei noluerunt eum appellare nole vulgato ſed dixerunt leui. Ipſe autē matheus fm illud ſalomonis iuſtus in principio accuſator eſt ſui matheū ſe ꝛ publicanū noiat vt oſtendat legentib⁹ nullū debere ſalutē deſperare ſi ad meliora cōuerſus ſit cū ipſe de publicano in apoſtolū ſit repēte mutat⁹. In hoc etiā inſtruimur ꝙ pctā ꝛ defect⁹ alioꝝ inquātū poſſumus celare ꝛ occultare debem⁹: vt nec verbo nec nutu veniāt in alioꝝ nō tm̄ cognitionē: ſed nec ſuſpitionē ac noſmetipſos accuſare ꝛ qd turpius eſt in pctis nr̄is exēplo cōfiteri. fm Bedā per mathei electionē et publicanoꝝ vocationē fides gentiū exprimit: q prius lucris mundi inhiabāt: ꝛ nūc ſpūaliter a dn̄o reficiunt: ſed p ſuperbiā phariſeoꝝ inuidia iudeoꝝ inſinuat que de ſalute gentiū torquent. Uel mathe⁹ ſignificat hominē terrenis lucris inhiantē quē ieſus videt dn̄i oculis mie reſpicit et vocat eum vel p predicationē vel ſcripture admonitionē: vel p internā inſpirationē: vel p tribulationē: vel p quancūqꝫ viā aliā. Pōt etiā vocatio mathei ad apoſtolatum ſignificare vocationē hois ſecularis ad religionis ſtatū: phariſei vero murmurantes hoies maligni religionis ſtatui detrahentes qbus bene dr. Euntes diſcite quid eſt miam volo et non ſacrificium: opus enim magne mie eſt pctōres ad penitentiam vocare. Tunc accedentes phariſei ꝛ diſcipuli Joannis q̄rebāt a dn̄o ieſu quare ipſi frequēter: ſed non ſui diſcipuli ieiunarent. Phariſei enim frequenter ieiunabāt cū quibus ioannis diſcipuli adhuc in cōſuetudinib⁹ iudaicis pmanebāt. Sicut aūt prius phariſei ad diſcipu-

Prouerb. xxj.
E Chriſo.
Mia ſacrificijs prefertur.
Raba.
Nō venit vocare iuſtos ꝛc.
Peccatores vocare venit.
Grego. j. Tim. pmo.
Augu.
Ambr.
Publicani.
Grego.
Hiero.
Leui.
Gentiū Fides. Beda.
Vocatio mathei.
Ieiunium phariſeorū.

los acceſſerãt:vt apud eos magiſtrũ de cõ-
ſortio pctõꝝ in cõuiuando arguerẽt:ſic mõ
ad magiſtrũ accedunt:vt apud eũ diſcipu-
los de ieiuniorũ omiſſione arguãt:vt ſic in-
ter eos materia diſſidij poſſit oriri. Iſti i du-
obus deficiebant. Primo quia de ſua abſti-
nẽtia ſe iactabãt cũ talia in ſecreto fieri de-
beant. Scdo quia xp̃m arguebãt ex defectu
abſtinẽtie in diſcipulis defectũ ꝛ errorẽ di-
ſcipulorũ retorquentes in magiſtrum. Per
iſtos q̃ de frequenti ieiunio ſe iactabãt ꝛ ꝓ-
pter illud ſe diſcipulis xp̃i pferebant ſigni-
ficant hypocrite ꝓpter apparentiã ſue reli-
gioſitatis alios ꝯtẽnentes dicẽtes illud cũ
Luce xviij. phariſeo. Nõ ſum ſicut ceteri hoim: ieiuno
bis in ſabbato ꝛc. Jeſus aũt cõfutauit eos
et rõnabiliter excuſauit diſcipulos: tũ quia
corporal'r cũ eis erat: tũ qꝛ rudes et nõdum
pfecte innouati eſſent: nec difficilia ꝛ noua
ſuſtinerent ponẽdo ad idẽ tres ſimilitudines.
ſ. de nuptijs ꝛ ſpõſo: de pãno et veſtimento:
de viribus ꝛ vino. vñ ait. Nunquid pñt filij
nuptiarũ ſeu ſpõſi. ſ. xp̃i ſponſi eccleſie hoc
eſt diſcipuli de me et eccl'a p fidẽ geniti ie-
ſiunare ſeu lugere q̃diu cũ illis eſt ſpõſus?
G Hiero. Jeiunium multiplex. Scdm Hiero. quoddã eſt ieiuniũ expecta-
tionis: vt pſona meli⁹ expectet: ꝛ ſic i veteri
teſtamento ieiunabat: ꝛ iſto diſcipuli nõ in
digebant: qꝛ iam preſentem xp̃m habebãt.
Aliud eſt ieiuniũ vexationis qḋ ordinat ad
carnis refrenationẽ ꝛ diſponit ad cõtẽpla-
tionẽ quo q̃s ieiunat retrahendo ſe a dele-
ctationib⁹ carnalib⁹ vt repleat ſpũalibus:
ꝛ iſto etiã nõ indigebãt cũ ad tales nõ affi-
cerent delectatiões et xp̃m pñtem haberẽt
cuius pñtia et doctrina plus refrenauit cõ
cupiſcentias illicitas in eis q̃ ieiunij auſte
ritas in alijs. Et iõ ieiunare ꝛ lugere nõ ha
bebãt q̃diu ſpõſum p corporalẽ preſentiam
cum ſponſa eſſe videbant: ſed potius de ſpõ
ſi gratulari pñtia q̃ pl⁹ pficit q̃ corporalis
abſtinentia. Eſt et aliud ieiunium quia ex
plenitudine ꝛ pfectiõe cõtẽplatiõis ꝓcedit
q̃le ieiuniũ moyſi in monte fuit: quanto eñ
aia eſt in cõtẽplatiõe magis eleuata tãto ẽ
pauciori nutrimẽto cõtẽta: ꝛ tale ieiunium
nõ cõpetebat diſcipl'is: qꝛ adhuc erãt rudes
ꝛ imperfecti. Sed prius debuerũt per cha-
ritatẽ ſpũſſancti inouari quod factũ eſt in
die penthecoſtes qñ fuerũt p gratiã ſpũſſcti
innouati: ꝛ tũc debebãt icipere nouũ modũ
viuẽdi. Deinde ſubiũgit. (Venient autem
dies). ſ. paſſionis ꝛ aſcẽſionis (cũ auferetur
ab eis ſpõſ⁹) corpali pñtia (ꝛ tũc ieiunabũt)
ieiunio meroris in hũilitate tribulationis ꝛ
illi dies luctus erunt et doloris. vnde apo-
ſtolus. Jn fame et ſiti et ieiunijs multis. vñ
ij.co.xj. ꝛ Aug. Quaſi diceret. Tũc deſolabunt et in
Augu. merore et luctu erũt donec eis p ſpiritũſan-
ctũ gaudia ꝛ cõſolatoria retribuantur. Jtm

Bedã notandũ hũc luctũ abſentie ſpõſi nõ Beda.
nunc tm̃. i. poſt mortẽ reſurrectionẽq₃ eiuſ-
dẽ ſpõſi: ſed ꝛ añ incarnatiõnẽ illius p totũ
hui⁹ ſeculi tẽpus eſſe celebratũ. Prima q̃p-
pe tempora eccleſie añ virginis partũ ſan-
ctos habuere q̃ deſiderarent incarnationis
xp̃i aduentũ. Jſta vero tempora ex quo aſcẽ-
dit in celũ ſanctos habent qui deſiderãt ei⁹
manifeſtationẽ ad viuos ꝛ mortuos iudicã
dos. Nec₃ hic deſiderabilis eccl'e luct⁹ re- H Moraliter.
quieuit aliquantulũ niſi q̃diu h cũ diſcipu
lis in carne verſat⁹ eſt. hec Beda. Et l₃ hoc
de preſentia ſua corpali xp̃s dixerit: mora-
liter tñ dies quib⁹ aufertur nobis xp̃s ſunt
dies culpe: qñ a domo cõſcientie excludim⁹
verũ ſponſum anime xp̃m: ꝛ introduximus
adulterantẽ diabolũ: ꝛ tũc ieiunamus ꝛ ca-
remus cibo ſpũalis conſolationis: et habe-
mus dies luctus ꝛ doloris. Jgit tenend⁹ eſt
ſpõſus ne pdat cib⁹. Sed cũ aufertur a no- Sponſum auferri.
bis ſponſus p mortale: pctm̃ tũc ieiunandũ
ẽ nobis p pnie affectũ ꝛ luctũ. Qñq₃ ẽt ſpõ-
ſus ſe ſubtrahit vt auidi⁹ reuocet ꝛ fortius
teneat: ꝛ tunc cõtinuis deſiderijs ꝛ ſuſpirijs
eſt reuocand⁹: qꝛ q̃diu ſpõſ⁹ nobiſcũ ẽ in le-
titia ſum⁹ nec ieiunare nec lugere poſſum⁹.
vñ Amb. Jeiunãt hi q̃b⁹ abeſt xp̃s q̃ bono- Ambr.
rũ meritorũ copijs egent. At vero cui xp̃s ſua
voluntate ſufficit: qꝛ ſua domo recipit xp̃m
conuiuiũ magnũ exhibet: hoc eſt bonorum
operũ ſpiritale conuiuiũ q̃ diues ppl's eget
paup epulat. Nẽo tibi xp̃m pt auferre niſi
te illi ipſe auferas. Non te auferat iactãtia
tua: non te auferat arrogantia. hec Ambr.
¶ Spũal'r aia ſpõſa eſt cũ qua xp̃s eſſe de- Spõſ⁹ et ſpõſa ſpũal'r.
ſiderat. Jſte ſponſus h₃ oẽs cõditiões deſi-
derabiles in ſponſo. Quia ditiſſim⁹ alioq̃n
ſponſam ſuã non dotaret. Vñ in puer. Me- Puer. viij.
cum ſunt diuitie. Qꝛ ſapientiſſimus alio-
quin totũ diſſiparet. Vñ apl's. Jn quo ſunt Colo. ij.
omnes theſauri ſapientie. Qꝛ pulcerrimus
alioquin ſponſe diſpliceret. Vñ in ps. Spe- Pſal. xliiij.
cioſus forma pre filijs hoim. Quia nobiliſſi
mus alioq̃n contẽneret. Vñ ſapiẽtie gene-
roſitatẽ illi⁹ glorificat. Qꝛ potentiſſim⁹ alio
q̃n opprimeret. vñ Eccli. vn⁹ ẽ altiſſim⁹ crea- Eccl'. j.
tor. Quia optim⁹ alioq̃n nõ diligeret. vñ in
cãti. Dilectus me⁹ ꝛc. electus ex milib⁹. De Cãti. v.
his hoib⁹ apl's ad Heb. locut⁹ ẽ nobis i fi- Heb. j.
lio. eccl'. nobilitatis excellẽtia quẽ cõſtituit
heredẽ vniuerſoꝝ. ecce diuitiaꝝ affluẽtia p
quẽ fecit ꝛ ſcl'a ſic mira ecce mirabil₃ ſapia
q cum ſit ſplendor glie: ecce forme elegãtia
portãs oia vbo vtutis ecce infinita poten-
tia: remiſſionẽ pctõꝝ faciens: ecce bonitas
immenſa. Talis ſponſi ſponſa: talis ſponſi
filij non hñt lugere q̃diu ſponſus eſt cũ il- J Appellatiões chriſti.
lis. ¶ Et nota q xp̃s q̃nq₃ vocat ſe dñm q̃n-
q₃ patrẽ: q̃nq₃ ſpõſum. vñ Greg. Qñ vult ti-
meri dñm: qñ honorari patrẽ: quãdo amari

re enim ſolet procedere honor: ex honore amor. vñ ⁊ Ber. Si ego dñs vbi ē timor me⁹? Si ego pr̄ vbi ē honor me⁹? Sȝ ſi ſe ſpõſuȝ exhibeat: puto ꝙ mutabit vocem et dicet. Si ego ſponſus vbi eſt amor me⁹? Exigit ḡ de⁹ timeri vt dñs honorari: vt pr̄ ⁊ vt ſponſus amari. Quid in his preſtat q̄d eminet? Nempe amor. Abſq̧ hoc ⁊ timor penā hȝ ⁊ honor nõ hȝ grãm. Seruilis eſt timor q̄diu ab amore nõ manumittit̄. Et qui de amore nõ venit honor non honor ſed adulatio eſt. Et q̄dē ſoli deo honor et glīa: ſed horū acceptabit neutrū deus ſi melle amoris cõdita nõ fuerint. Is ꝑ ſe ſufficit. Is per ſe placet ⁊ propter ſe. Ipſe meritū: ipſe premiū eſt ſibi. Amor preter ſe nõ requirit cām: nõ fructū. Fruct⁹ eius vſus ei⁹. hec Bern. Et vt idem Bernardus dicit. Ala ſpõſa dei dr̄: q̄a donis gratiarū ſubarrata: ꝙ caſto amore illi ſociata: ꝙ ꝓle virtutū fecūdanda. ¶ Deinde ponit ſecundā ſilitudinē ꝙ (nemo) ſapiens et diſcrete operās aſſumit vel (immittit) et inſerit veteri veſtimēto aſſumentū: vel (cõmiſſurā). i. particulā ſeu ſupplementū (pāni rudis). ſ. nondū vſitati: ꝙ in nouitate eſt ſpiſſior ⁊ rudior. Nouū em̄ (tollit plenitudinem). i. vniformitatem ſeu pulchritudinem (a veſtimēto) ⁊ facit difformitatē et propter pondus ſuū rūpit vet⁹: ⁊ facit in eo ſciſſurā ſeu rupturā maiorē. Cõmiſſura quippe idē eſt q̄d iūctura ſeu particula q̄ mittit̄ cū alia dicta a cõ. i. ſimul ⁊ mittere q̄ſi ſimul mittere: illa em̄ que coniungunt̄ ſimul mittunt̄.

Bern. timor. Honor. Amor. Amoris excellentia. Anima ſpõſa.

¶ Deinde ponit tertiā ſilitudinē ꝙ nemo ſapiēs et diſcrete agēs (mittit vinū nouū in vtres veteres) ꝙ tunc eſt in ebullitione (et vtres) ꝑp̄ vini fortitudinē (rūperētur) ⁊ vinū effunderet̄ (⁊ nemo bibēs vet⁹ vinū ſtatim vult nouū) ꝓpter cõſuetū veteris vſuȝ. Sic eſt ſilr̄ hoib⁹ veteri cõſuetudine imbutis ⁊ de nouo cõuerſis nõ expedit ſtatim grauē abſtinētiā iponere: ꝙ difficile eſt aſſueta relinquere. Ex oibus his ſilitudinib⁹ cõcludere vult magiſter bon⁹ ꝙ diſcipuli ſui adhuc quaſi nouicij nõ debeant auſterū cõtinuare ieiuniū: ſȝ poſtea ieiunarēt cū eſſent magis ſolidati et innouati per ſpm̄ ſanctū. ¶ Ex his etiā vult cõcludere ꝙ nouiter cõuerſi nõ ſunt nimis ꝑ pniam onerādi: ne ꝓpter nimiā auſteritatē deſperent et totū dimittant: ⁊ q̄ ſunt pfectionis magne nõ ſunt hoib⁹ imponēda donec ſpoliati fuerint veteri vita: ꝙ hoib⁹ de nouo conuerſis opera incõſueta ſunt difficilia ⁊ dura: ſȝ paulatim aſſuefaciēdo efficiunt̄ facilia ⁊ ſuauia. Qui ergo vult aliquē ad virtutes et perfectionē inducere parua quedā dȝ primū ſuadere: emēdare: et ſic gradatim vltra ꝓcedere. vñ Chriſ. Hoc aūt dixit regulam dans ſuis diſcipulis: vt diſcipulos ex vniuerſo orbe terrarū cū manſuetudine ſuſcipiāt. Itaq̧ neq̧ nos oia ab oib⁹ expectamus in ꝑemus: ſed quecūq̧ poſſibilia ſunt et velociter et vltra incedem⁹. hec Chriſ. Huius loci memor dȝ eſſe q̄libet cõdens decreta vel traditiões et etiā cõfeſſor imponēs pniam penitētibus. Melius eſt em̄ exēplo dñi pniam leuē ⁊ tolerabilē alicui iniungere q̄ impleat̄ q̄ grauē ⁊ iportabilē qua nõ ipleta onerat⁹ reus conſtituat̄. Melior eſt leuis pnia hylariter peracta q̄ grauis in angaria et reiecta. Ita eſt de ſnia dāda: ita de decreto promulgando vt ſemper miſericordia et lenitas ſuperexaltet iudicium et auſteritatē.

R Cõuerſi nouiter penitentia. Chriſ. Penitētia iponenda.

¶ Oratio.

Domine Jeſu xp̄e q̄ multis modis me vocas ⁊ admones: vt ſequar te: tu diuina inſpiratione cor meū accēde: vt te vocantem ſequar tua gratia: nec aliquid me ſeparet a charitate tua. Da mihi vt de ſanctis cogitationibus: meditationibus: et affectionibus boniſq̧ operibus ⁊ virtutib⁹ tibi ſeruiā ⁊ cõuiuiū ex magna delectatione ⁊ deuotione mētis exhibeam. Et qui miſericordiā vis potius q̄ ſacrificiū: et veniſti vocare peccatores magis q̄ iuſtos: preſta mihi miſero peccatori: vt in me tuā miſericordiam merear clementer experiri. Amē.

¶ De electione duodecim apoſtolorum. Capitu. xxxij.

Deide poſt q̄ dñs plures diſcipulos vocauit (vidēs turbas) ſequētes dimiſit eas a ſtrepitu receſſit. (Aſcēditq̧ i montē) thabor (ſolus orare) ꝙ q̄ bñ orat mentē ſurſum leuat a terrenis cui etiā neceſſaria ē trāquillitas corpalis. Hic mõs eſt in cāpo galilee in cui⁹ deſcēſu ⁊ pede oſtēdit̄ loc⁹ vbi melchiſedech obuiauit abrae a cede regū reuertēti ⁊ ad radicem eius fluit torrens cyſon. In hoc monte fuit abbatia nigrorū monachorum ſub metropolitano nazareno a qua ciuitate ꝯ oriētē ipſe mons diſtat q̄rto miliario. Uel ſm quoſdā aſcēdit in quedā montē aliū ſupra mare galilee ſitū. (Et erat pernoctās in oratiõe dei) nõ ſeculi: nõ ꝑ ſe tāq̄ infirm⁹ ⁊ indigēs: ſȝ ꝑ nobis tāq̄ pius et clemēs. Quedā em̄ orõ eſt dei vt ꝑ ſpūalib⁹ et veris bonis ꝯſequēdis. Quedā eſt ſeculi: vt ꝑ terrenis cõferēdis q̄ eſt etiā diaboli ſi ex cupiditate fiat. Quedam eſt tm̄ diaboli pro carnalib⁹ deſiderijs iplendis. vbi Amb. Et erat inq̄t pnoctās in orõne. Spēs tibi dat̄ forma preſcribit̄ quā debes emulari. Quid em̄ te ꝑ ſalute tua facere opȝ q̄n pro te xp̄s

A Mat. v et. xiiij et Luc. vj. thabor. Oratio multiplex. Ambr. B Oratio xp̄i pro nobis.

in oꝛone pnoctat? Quid te facere conuenit cũ vis aliquod officiũ pietatis adorari qñ xp̄s miſſurus apl'os oꝛauit pri⁹. Et ſol⁹ oꝛauit nec vl'r alibi ſi nõ fallor oraſſe cũ apoſtolis reperit. Ubiqꝫ ſolus obſecrat: dei eñ ꝯſiliũ hũana vota nõ capiũt nec q̇ſq̃ interiorũ põt eſſe particeps cũ xp̄o. vñ et Bern. Tu inq̇t cũ oraueris itra in cubiculũ tuũ ⁊ clauſo oſtio ora: et qđ dixit fecit. Solus in oꝛone pnoctabat nõ mõ abſcõdẽs ſe a turbis: ſꝫ nec vllũ q̇dẽ diſcipuloꝝ: nec vllũ domeſticoꝝ admittẽs deniqꝫ tres ſecũ itimos ſibi adduxerat cum vltro ſibi ꝑperaret ad mortẽ: auulſus eſt ab ipſis orare volẽs. Ergo et tu fac ſil'r qñ orare volueris. vnde et Chriſ. Exurge igit ⁊ tu in tp̄e noctis: purior eſt tũc tp̄is ala ipſe tenebꝛe ſilẽtiũ nimium pñt ſufficienter ad cõpunctionẽ perducere. Tunc nõ vexat inanis gl'ia: nõ accidia ⁊ cõcitatio occupat: non ſic ignis ferri ſeq̇ſtrat rubiginẽ: velut nocturna oꝛo eruginẽ peccatoꝝ. Que de die ſolis eſtus pcuſſit: nocte refrigerat: qñ ẽlibet roꝛẽ ſuperant nocturne lachꝛyme: ⁊ cõtra cõcupiſcẽtiã valẽt ⁊ quẽlibet tumorẽ. Si ꝟo p̄dicto rore nõ foueat hõ areſcit ſub die. Quapropter ores noctu ⁊ oſtẽde φ nõ ſolũ ad corpus noꝝ ptinet: ſꝫ etiã ad alam. hec Chriſ. Qui ꝙ deũ orando q̄rit exurgentẽ ſtrepitũ vitioꝝ p̄mẽs ad ſuperiora ꝑgrediat et ad verticẽ ſublimioris curie aſcẽdat vt exteriori ceſſante tumultu in q̇dã mẽtis ſecreto p iterna deſideria ſilẽter cũ dño loquat. Cupiẽti eñ cũ deo loq̇ et cõſolationẽ diuinã ꝓmereri expedit ſolitudinẽ querere ⁊ cõſolationẽ hũanã relinquere. Cui⁹ exẽplũ habem⁹ in Joãne euãgeliſta q̇ q̄tũ in ſolitudine ꝓfecerit et lucratus ſit: pene oĩb⁹ notũ eſt. In pathmos eñ inſula exilio relegat⁹ et cõſortio hoĩm deſtitut⁹ cõſolationẽ angeloꝝ ꝓmeruit: ⁊ apocalip. quã ei dñs ꝓ ſtatu eccleſie pñtis. ſ. ⁊ future reuelare dignat⁹ eſt ꝓpria manu ſcripſit. vñ Bed. Hiſtoria nota eſt ioannẽ a domitiano ceſare ꝓpt euãgeliũ in inſulã relegatũ cui tũc ꝯgrue ſecreta datũ eſt celi penetrare cũ certa terrarum ſpacia negabat excedere. Et ſimilia reperiunt de plurib⁹ aliis q̇ modico tp̄e plus lucrati ſunt ſoli q̃ toto tp̄e ſuo lucrati fuerint in comitatu. Qñ aũt xp̄s orat theoꝛicã: qñ docet practicã: vitam informat ne q̇s ꝓ cura ꝓximi a contẽplatiõis ſtudio torpeſcat: vel ꝓ ſtudio diuine ꝯtẽplationis q̄uis ſuperior ſit proximi curã negligat. vñ Anſel. Regnũ dei p̄dicãdo diebus cũ ppl'o cõmorat: ⁊ cõfluentes turbas miraculis et verbis edificat: noctib⁹ montẽ frequẽtans oꝛonib⁹ vacat: admonẽs ꝓ cõgruẽtia tp̄is nũc ꝓximis inter q̇s viuim⁹: ꝟbis ⁊ exẽplis ꝓ modulo nr̄o vite viã demonſtrare nũc ſolitudinẽ mẽtis adeũtes ⁊ virtutũ mõtẽ aſcẽdẽtes dulcedini ſupne contẽplatiõis inhiare et intentionẽ noſtrã infatigabili affectu ad ſupna dirigere. Huic illud Ber. cõſonat q̇ de ſe ⁊ ſibiipſi dicebat. Uenite aſcendam⁹ ad montẽ dñi et ad domũ dei iacob et docebit nos vias ſuas: intẽtiones: cogitatiões: volũtates ⁊ affectiões ⁊ oĩa interioꝛa mea. Uenite aſcendamus in montem dñi in locum vbi dominus videt vel videtur. Cure: ſolicitudines: anxietates: pene expectate hic cum aſino corpore iſto donec ego cum puero. i. intelligentia vſqꝫ illuc properantes reuertamur ad vos. Reuertemur enim ad vos et heu reuertemur q̃cito. (Et cũ factus eſſet dies vocauit dominus ad ſe diſci. ſuos) forte adhuc dormientes (et elegit ex ipſis. xij.) ſeu fecit ſtatuẽdo vt eſſent. xij. cũ illo magis principales (q̇s et apl'os). i. miſſos. ſ. ad p̄dicandũ regnũ dei (noĩauit) pri⁹ q̇dẽ vocauit eos ad diſcipulatũ: ſed mõ ad apoſtolatũ. Cõſidera hic φ xp̄s apl'os electurus orabat ꝑlixe qꝛ erat pnoctãs in oꝛone ⁊ ſic diutina ⁊ nocturna oꝛone prehabita elegit apl'os: p hoc oſtẽdens φ ꝓmotioni p̄latoꝝ in eccleſiis dei debẽt oꝛones deuote p̄mitti: ⁊ φ ipſi p deuotas oꝛones et nõ per inductiones et ꝓmiſſiones ſunt eligẽdi. vñ gloſ. Dñs in montẽ aſcẽdens ad ſe vocat et eligit quos vult: qꝛ nõ illorum electiones et ſtudii: ſed diuine erat dignationis et gr̄e vt in apl'atũ vocarent. vñ ait. Non vos me elegiſtis ſed ego elegi vos: ergo humanũ ſtudiũ vt precũ humanarũ pecunie queſt⁹ generis et hmõi excludit dñs ab electiõe p̄lati vt in ea currat ſola gr̄a diuina ꝓpter quã tm̄ ⁊ per quã dꝫ q̇s eligi. vñ in p̄s. Aſcẽdunt mõtes ⁊ deſcẽdunt cãpi in locũ. ſ. p̄lationis quẽ fundaſti eis: nõ pecunia non carnalis affect⁹: ſed ſola gr̄a ⁊ electio canonica que hodie ad pniciẽ eccleſie multipl'r corrũpit: non ſine magna dei offenſa. Per hoc aũt qđ apl'os inſtituit in monte: ſignificauit φ ep̄i apl'oꝝ ſucceſſores in ſuperiori gradu ſunt eccl'ie. Uñ dñr ep̄i ab ep̄i φ eſt ſupra et ſcopos intẽtio: qꝛ ſupra gregẽ dñicum debent intẽdere vt cũ ad ſuperna valeant erigere. Sed heu multi ex eis iterioꝛes in ope ſunt nec ſibi nec aliis proſunt ⁊ ſic nomẽ ſine re tenẽt. Sicut aũt in vocatiõe fuit cõmendatio gr̄e ſic in numero cõgruentia figure: nã duodenari⁹ apl'oꝝ nũerus i multꝭ ẽ figuratus. Iſti enim. xij. apl'i ſub figura loq̇ndo ſunt p̄lo. xij. patriarche totũ pplm xp̄ianũ ſpũaliter generãdo. Scdo. xij. viuẽtes fontes in helym doctrinis ſuis eccleſiã ⁊ mundũ irrigãdo. Tertio. xij. lapides pretioſi in veſte pontificali exẽplis ſctis eccleſiã adornãdo. Quarto. xij panes ſupra mẽſam propoſitionis aias ꝟbo reficiẽdo. Quinto. xij. principes tribuũ p̄cepta ſalutaria promul-

Soli orent. — Bern. — mat. vj — Chriſ. — Nocte media oꝛãdũ. — Joan. euãge. — Beda. — Anſel.

Bern. — C Electio xij. apoſtoloꝝ nõ ſine precib⁹ facta. — Jo. xv. — Ps. ciij. — E — D duodenarius nũer⁹ ⁊ duodenaria multa; — Gene. xxxv. — Exo. xv — Eiuſdẽ xxviij. — j. Reg. xxj. — Gene. xxv.

Joſ.ij. gando ⁊ eccliã ſalubriter gubernando. Se-
tren.ij. xto.xij.exploratores terre ꝓmiſſionis futu-
rã vitã per cõtẽplationẽ inq̄rendo: ⁊ poſtea
Joſ.iiij deuotis annũciãdo. Septimo.xij.lapides d
Exodi.4 iordane ſublati mũdi fluxũ ↄtẽnẽdo. Octa-
xxiiij. uo.xij.lapides altaris xp̄i ſacrificiũ i ſe por
tãdo. Nono.xij.vituli dño imolati ꝑ chriſto
ij. Pa- martyriũ ſuſtinẽdo. Decimo.xij.boues ſub
ra. iiij. mari eneo baptiſmi grã predicãdo et mini
ſtrãdo. Undecio.xij.leunculi in throno ſalo
ij.Re.x. monis tyrãnos mũdi vincẽdo: ⁊ obſtinatos
Mino- cõminatione penaꝝ iferni terrendo. Duo-
res ſcz. decimo.xij.prophete de futuro tpe eccleſiã
Jo.xj. admonendo. Tredecimo.xij. hore diei vite
xp̄iane tpa ordinando. Quartodecimo.xij.
porte ciuitatis ptãte clauiũ regnũ celorum
aperiẽdo. Quītodecio.xij.fundamẽta ciui-
tatis eccliã meritis ⁊ p̄cib⁹ ſuſtentando. Se
xtodecimo.xij.ſtelle in corona ſponſe eccle-
ſiã doctrinis ⁊ miraculis illuſtrando. ſꝫ Be
dã ẽt hũc numerũ apl'oꝝ inſtituit certa cã
Bed. miſterij: vt.ſ.mundi ſalutẽ quã verbo predi
carẽt ſuo quoq; numero cõmendarẽt. Ter
enim quatuor.xij.faciunt et totidem apoſto
li ad p̄dicãdũ miſſi ſunt: q2 per eos fides ſan
cte trinitatis in quatuor mundi partib⁹ pre
dicãda erat: vt quadratũ orbem fide ſancte
Ap.xxj trinitatis inſigniret. Unde ⁊ de ciuitate ſctã
hieruſalẽ deſcendente de celo a deo ſcriptũ
eſt: q2 erant ab oriente porte tres et ab aqui
lone porte tres et ab auſtro porte tres ⁊ ab
occaſu porte tres. Ubi figuraliter oſtende-
bat: q2 p̄dicãtib⁹ aplis aploꝝunq; ſucceſſori
Hiero. bus cũcte ꝑ orbẽ natiões in fide ſancte tri-
nitatis eccleſiã eſſent ingreſſure. ſꝫ Hier. fe
cit vt eẽnt duodeci: vt ſint ipi ſup thronos
xij.iudicãtes.xij.trib⁹ iſrael. Uel cũ duode-
nari⁹ ↄſtet ex duplici ſenario q̇ eſt numerus
ꝑfectiõis ſignificare voluit q̄ duplex perfe-
ctio.ſ.vite ⁊ ſciẽtie ſiue opis ⁊ ſermõis dñt
eſſe i his q̇ hñt aplicũ offi͠m. Noĩa autẽ aplo
E rũ quos elegit ſunt hec q̇ ſequũtur. Symõ
Aploꝝ quẽ poſt ↄuerſionẽ cognominauerat petrũ
noia. ⁊ andreas frater ei⁹: iacobus zebedei.ſ.fi-
lius ⁊ ioãnes frater eius impoſuit his duo
bus noia bonarges.i.filij tonitruum q2 ſe-
poſaudierũt terrificã vocẽ ⁊ tonitruum pa
tris per nubẽ de filio tonãtis philipp⁹ ⁊ bar
tholome⁹ thomas ⁊ mathe⁹ publicanus ia
cobus alphei.ſ.fili⁹ q̇ ⁊ iacob⁹ iuſtus pro-
pter ſanctitatẽ vite: et minor q2 poſterior in
vocatiõe: ⁊ frater dñi ꝓpter ſimilitudinẽ eſt
vocat⁹: ⁊ ſymõ cananeus frater eius a cha-
na vico ſeu villa galilee q̇ ⁊ zelotes ẽ dict⁹:
chana em̄ zelus ⁊ canane⁹ zelotes.i.emula
tor dr̄. ⁊ thade⁹ filꝰ frater eius qui et iudas
iacobi frater eſt vocat⁹: et iudas ſcariothes
Jude i a ſcarioth vico iudee in quo ort⁹ eſt noiat⁹.
Apl'atũ Hic inter apoſtolos eligitur ad oſtendendũ
electio. prophetiã dauid eſſe cõpletã qua dñs ieſus

tradẽdus ꝑ diſcipulũ p̄diceꝰ ⁊ ad excuſatio Pſ.xl.
nẽ bonoꝝ q̄n in cõgregatiõe eorum aliquis Augu.
malus reperiꝰ. vñ Augu. Non audeo mihi
arrogare q̄ domus mea ſit melior cetu apo
ſtoloꝝ. Jtẽ ſm eundem Augu. vt ipſo malo
vtens bene ⁊ ſue paſſionis impleret diſpoſi
tum ⁊ eccleſie ſue tolerãdoꝝ maloꝝ prebe-
ret exẽplum. Inſuper ſm Ambro. ꝓinde eli Ambr.
gitur vt oſtẽdatur q2 magna ẽ veritas quã
nec aduerſarius miniſter infirmat: voluit
prodi: voluit a ꝓpl'o ſuo tradi: vt tu a ſocio
proditus moderate feras tuũ erraſſe iudi-
cium: periſſe bñficium. Jtẽ ſm Theophilũ F
Ut diſcamus q̄ deus nõ repellit aliquẽ pro Theo-
pter futurã malitiã ſed ꝓpter preſentẽ vir- philus
tutem dignũ habet. ¶ Nominat aũt apl'os Nomia
ꝓprijs nominib⁹ vt pſeudo ⁊ falſi apoſtoli tionis
q futuri erãt excluderenꝰ ⁊ ab omnibus vi- apl'oꝝ
tarenꝰ: nec quiſq; auderet aliũ inſcribere ca cauſe.
talogo apoſtoloꝝ. Jtẽ vt tã noia apl'oꝝ q̄ ſi
bi credẽtiũ oſtẽderenꝰ ſcripta eſſe in libro vi
te. Combinat vero eos ad duos ⁊ duos no-
minatiꝫ exprimit in ſignũ mutue dilectiõis
⁊ approbationis iugalis ſocietatis. Jtemq;
vt mutuo ſe iuuãtes eſſent fortiores ⁊ inſu-
per cõtra dolũ in fidei cõfeſſione ⁊ cõtra cõ
flictum in tormẽtoꝝ toleratiõe. vt aũt dicit
Augu. Elegit hos diſcipulos quos et apo- Augu.
ſtolos nominauit humiliter natos: inhono
ratos: illiteratos: vt quicq̇d magnũ eſſent ⁊ Ambr.
facerẽt ipſe in eis eẽt ⁊ faceret. Uñ ⁊ Ambr.
Similiter aduerte celeſte cõſiliũ. Nõ ſapiẽ
tes aliquos: non diuites: nõ nobiles: ſed pi
ſcatores ⁊ publicanos quos dirigeret: ele-
git: ne traduxiſſe prudentia: ne redimiſſe di
uitijs: ne potentie nobilitatiſq; auctoritate
traxiſſe aliquos ad ſuam gratiam videre-
tur: vt veritatis ratio non diſputatiõis gra
tia preualeret. hec Ambro. ¶ Ad montana
ergo dominus conſcendit vt a turbis rece Monta
deret ⁊ quiete oraret: ⁊ familiariter apl'os na petẽ
eligeret ⁊ inſtrueret vt ⁊ turbas ad altiora di rõ.
traheret: ſed turbis aſcendere non valenti-
bus ſequuntur diſcipuli eius. Uoluit etiã
docturus in montẽ aſcẽdere vt altiora pre-
cepta datur⁹ de altis ea predicaret. Et qui
minora legis precepta filijs iſrael in monte
deſerat: maiora diſcipulis euangelicis in
monte dare voluit vt ſe eundem deum oſtẽ
deret qui legem et euangelicam vitam de-
dit. Poſt electionem itaq; apoſtolorum vo-
luit eos de operibus perfectionis inſtrue-
re: q2 ad gradũ maiorẽ promoti debent co-
gnitionẽ maiorẽ habere. vñ Beda. Miſtice G
mõs ille in quo apoſtolos elegit dñs altitu Beda.
dinẽ deſignat iuſtitie qua inſtruẽdi erant ⁊ Cur in
qua p̄dicaturi hoīb⁹: nã q2 miſſur⁹ erat eos montẽ
ad p̄dicãdũ euãgeliũ regni celeſtis: merito aſcende
ꝑ ſublimitatẽ loci in q̇ electi ſunt amonere rit.
voluit eos non in infimis deſiderijs animi

diſſoluere: ſed ad ſupna deſiderāda ⁊ q̄renda ſemꝑ erigere debere. Sic ēt legē datur⁹ priori pplo ſuo in mōte apparuit de monte q̄ agēda eēnt inotuit. vñ ⁊ glo. Aſcēdit q̄ppe mōs in mōtē vt altiora virtutū culmina doceret ⁊ eccleſiā ſup quā ſedet predicans preceptū dñi ſublimius erigendā oſtēderet: quā eadē doctrina vſq ad finem ſeculi plenius erudiret. Quāuis ergo ibidem docere poterat vbi erat in mōtē tñ ad predicandū aſcēdit in ſignū qđ in montē ⁊ altitudinem virtutū dꝫ aſcēdere qui predicare vult ⁊ inſtitiā dei docere. vnde Chri. In veritate cōſiſtere dꝫ qui iuſtitiā docet ⁊ audit nemo em̄ pōt in valle ſtare ⁊ de mōte loqui. Ubi ſtas inde loq̄re: aut vñ loqueris ibi ſta. Si animꝰ eſt in terra: q̄uo de celo loq̄ris? Si de celo loq̄ris in celo cōſiſte. Et ſi iuſtitiā facere non vis: q̄uo magiſtrū iuſtitie audis? Ut quid magiſtrū vocas cuius nō vis eſſe diſcipulus? vñ Richar. Quia autē doctor⁹ diſcipulos in mōtē aſcēdit: ⁊ hic nobis inſinuat ꝙ qui ſacre doctrine verbū diſpenſat non valle praui operis: nō in cāpo effrenate diſſolutionis conſiſtere debeat: ſed in montem ſpiritualis cōuerſationis per exercitia virtutū ⁊ exhibitionē bonorū operū aſcendat ſicut ſcriptū eſt. Sup montē excelſum aſcēde tu qui euangelizas ſyon.

Chriſo. — Richardus. — Eſa. xl.

❡ Oratio.

Domine Jeſu xp̄e q̄ ꝓpter ineſtimabilē miſericordiā tuā in mūdū veniſti vt pctōres ab erroribus ad penitētiā reuocares: ⁊ ex his ꝙ plures dignat⁹ es eligere in tuos ſecretarios ⁊ diſcipulos ſpeciales: reuoca miſericors deus me miſerū pctōrē errātē: amplectere redeūtē: cōforta dolentē inſtrue ignorantē ac tandē me (lꝫ indignū) cū diſcipulis tuis admittēs totaliter a deſiderio terrenorū leues: ⁊ mentē oīno ad celeſtia trāſferas vt audiam ⁊ intelligā verba tua ⁊ opere compleam vniuerſa. Amen.

❡ De ſermone domini in monte. Et primo de octo beatitudinibus. Capitu. xxxiij.

A Sermo domini in mōte

Poſt hec dominꝰ Jeſus fecit ſermonē pulcherrimū ⁊ copioſum: quē vt dicit Aug. ſi q̄s pie ſobrieq cōſiderauerit inueniet in eo quantum ad mores optimos ꝑtinet ꝑfectū vite xp̄iane modū: et iſtū ſermonē oībus preceptis quib⁹ xp̄iana vita informat' eē ꝑfectū. Hūc ſermonē Mathe⁹ ⁊ Luc. varie narrāt: ⁊ ob hoc q̄dā dicūt dñm pri⁹ ſermonē feciſſe diſcipulis tm̄ in ſupcilio mōtis ſedēdo per modū doctoris ⁊ hūc narrat Mat. ⁊ poſt in latere mōtis cōiter turbis ⁊ diſcipl'is aliū ſimilē ſtādo ꝑ modū p̄dicatoris: ⁊ hūc narrat Luc. Alij vo dicūt dñm p̄mo ſediſſe cū diſcipulis in ſupcilio mōtis ⁊ electis. xij. deſcendiſſe ad aliquā planiciē l latere mōtis eiuſdē: ⁊ ibi vnū ſermonē ſil' cū turbis ⁊ diſcipulis habuiſſe quē vterq euāgeliſta narrat diuerſimode eadē tñ rei v̄itate. Sꝫ p̄mū cōuenięti⁹ tenet' ⁊ v̄itati magis cōſentire vr. Et ex hoc inoleuit cōſuetudo in eccl'ia ꝙ q̄n fit ſermo turbis ⁊ ſecl'arib⁹ ſtat p̄dicator vt inuitās ad pugnā ⁊ opationē: q̄n clericis ⁊ religioſis ſedet vt inuitās ad q̄etē ⁊ cōtemplationē.

Mat. v. — Luc. vj.

❡ Proponit autē dñs ieſus in p̄ncipio ſui ſermonis octo beatitudines ſeu virtutes ⁊ ſubnectit p̄mia ſingl'is btitudinib⁹ ſeu virtutib⁹ corrn̄dētia. Uñ ponit' ibi aliq̄d ꝑ modū meriti puta bti ⁊c. ⁊ aliq̄ ꝑ modum p̄mij puta q̄m ⁊c. Primū em̄ ꝑtinet ad btitudinē meriti: ſcđm vo ad btitudinē p̄mij. Sꝫ q̄ deſiderat cōſeq̄ p̄miū ſtudeat primū hr̄e meritū. vñ Aug. Nemo q̄ppe inueniri pōt q̄ beat⁹ eſſe nolit. Sed o ſi hoies q̄uo deſiderāt mercedē ſic opus mercedis nō recuſarēt Quis nō alacriter currat cū ei dr̄ beatus eris? Libēter audiat. ⁊ cū dr̄ ſi hec feceris. Nō recuſet certamē ſi diligit p̄miū ⁊ accēdat anim⁹ ad alacritatē opis cōmendatione mercedis. h̄ Augu.

Sedendi ⁊ ſtādi l predicante mos — Beatitudines. — Augu.

B Btitudo q̄ppe dr̄ dupl'r vno mō i ſpe ſicut hr̄ i via. alio mō in re ſicut hr̄ i patria. Bti ſunt ḡ excellētes in v̄tute btitudine vie ꝑ gratiā beatificādi btitudine patrie ꝑ gloriā. vel ſm Aug. Nō ide beati ſunt: qꝛ paupes ſpū: ſꝫ q̄m ipſorum eſt regnum celoꝝ: ⁊ ita de alijs ſuo mō. (Docebat) ergo (eos dicens. Bti paupercs ſpū) .i. volūtate ⁊ electiōe nō neceſſitate vel ſimulatiōe (q̄m ipſoꝝ eſt regnū celoꝝ) qđ eſt primū corrn̄dēs merito eoꝝ. Ubi ſciendum ꝙ paupertas ſpūs ſumit' hic ꝑ abſtinētia ab amore mūdi cōplectit' ⁊ ſic eſt plenaria oīm delectabiliū abdicatio: oēs delectationes q̄ ſunt in diuitijs: delitijs: ⁊ honoribus contēnēs. Et ideo btitudo iſta pōt intelligi dupl'r. vno mō ꝑ cōtemptu diuitiaꝝ ⁊ carnaliū voluptatū. ſcđo ꝑ ꝯtēptu ſui ⁊ ꝓprie excellētie vt ēt bonus ſe inutilē ⁊ ceteris reputet inferiorē. Cōtēptus aūt diuitiaꝝ naſcit' ex contēptu ſui: qui em̄ veraciter ⁊ humiliter propter deū ſe contēnit temporalia q̄ propter ſe ſunt: faciliter etiaꝫ contēnit: nec magno precio exteriora eſtimat: qui ſe interius nō curat. Sic ergo pauptas ſpūs implicat virtutem voluntarie propter chriſtū egeſtatis et etiam vere humilitatis. Et ſecundum vtrūq intellectum hec beatitudo primum tenet locum. Secundum primum quidem intellectnm: quia paupertas eſt prima per-

Btitudo dicit' dupl'r. — Paupertas ſpiritus. — Btitudo pria.

fectio volentiũ ſequi xp̄m ⁊ totius ſpūalis edificij fundamẽtũ. Nõ eñ põt expedite ſeq̃ xp̄m paupertatis ſpeculũ q̃ onerat' eſt rebus tp̄alib⁹: nec eſt liber ſʒ ſeru⁹ qui animi affectionẽ ſubijcit iſtis reb⁹ trãſeũtib⁹. Eius eñ rei quã affectuoſe diligo me ſeruũ ſponte cõſtituo. Et iõ nihil eſt amãdũ: niſi ipſe de⁹ vel

Ambr.

aliud ꝓpter deũ. vñ Ambr. Primã beatitudinẽ hanc vterq; euangeliſta poſuit: ordine ei prima eſt ⁊ parẽs quedã gñatioq; virtutũ. Quia q̃ ɔtẽpſerit ſecularia: ipe merebit ſempiterna. Nec pt̄ q̃ſquã meritũ regni celeſtis adipiſci q̃ mũdi cupiditate poſſeſſus emergendi non hʒ facultatẽ. Siṁr quo ad intellectũ ſcdʒ q: hũilitas opponit initio oĩm vitiorũ. ſ. ſupbie q̃ inter oĩa vitia tenet princi-

Augu.

patũ. vñ Aug. Recte hic itelligunt pauperes ſpũ: humiles ⁊ timẽtes deũ. i. non habentes inflantẽ ſpm. Nec aliunde omnino incipere oportuit beatitudinẽ. Sic quidem peruenitur ad ſummã ſapientiam. Initiũ autẽ ſapiẽtie timor dñi: quoniã ⁊ a contrario initiũ oĩs peccati ſuperbia deſcribit. vnde ⁊ Chriſo.

Eccľ. j. Eiuſ. x. Chriſ.

ſicut cetera vitia deprimunt ad inferos ⁊ maxime ſuperbia ſic vehunt virtutes ad celũ: maxime et humilitas. hec Chriſo. Cupidi ergo ⁊ ſuperbi appetant ⁊ diligant regna terrarũ (beati) aũt (pauperes ſpiritu). i. ſpūali volũtate vel ſui reputatione (quoniã ipſorũ eſt regnũ celorum) nunc in ſpe et in futuro erit in re. Et bene premium merito reſpõdet vt indigentie ⁊ humiliationi copioſitas et exaltatio ſuccedat. In regno enim intelligitur oĩmõ ſufficiẽtia ⁊ excellentia q̃ bene ꝓmittit in celis q̃ talia contẽpſerunt in terris.

¶ Scd̃a beatitudo.

Deide ſequit ſcd̃a (Beati mites quoniã ipi poſſidebũt terrã.) Poſt paupertatẽ ſequit mititas: q̃ eñ pauper e multis laceſſit iniurijs: ⁊ iõ neceſſariũ eſt qd̃ ſit mitis vel manſuet⁹ ꝙ idẽ eſt ſʒ rẽ ſed differũt noie.

Mitis. Mãſuetus.

Mitis enim ẽ q̃ aliũ nõ offendit: mãſuet⁹ q̃ ſe offendẽtes tolerat. vñ mãſuet⁹ dr̄ q̄ſi manu aſſuetus: cui facile eſt ſuſtinere nõ malũ ꝓ malo reddere: mitis vo q̃ nulla animi accẽſione turbat ſʒ iugiter in anime bonitate pſeuerat. Et ſʒ hoc mitʒ dr̄ in affectu: mãſuet⁹ in effectu. Mites ḡ ſm rẽ ſunt hoĩes mãſueti modeſti et humiles in fide ſimplices et ad oẽm iniuriã patiẽtes: q̃ nullã amaritudinẽ animi ſentiunt ⁊ cũ irritati fuerit: nec cogitãt facere malũ nec faciũt cedũt improbitatib⁹ ⁊ nõ reſiſtũt malo ſed vincunt malũ in bono. Et vo (beati mittes q̃niã iſti poſſidebũt terrã) ſcʒ duplicẽ. i. corpis ꝓprij quã gerũt ⁊ paradiſi quã requerũt. Terrã iquã corporis ꝓprij: q: mites hñt dñium ſui ſed nõ iracũdi: q: nõ ſubijciũt ſenſualitatẽ rõi. Itẽ terrã paradiſi: mites eñ quiete et pacifice poſſidet dñs in ẽra moriẽtiũ: ⁊ iõ lege viciſſitudinis mites poſſidebũt dñm in terra viuẽtiũ. Et ſm glo. q̄m ſeipſos l pñti poſſidẽt hr̄ditatẽ pr̄is in futuro poſſidebũt. vbi Augu.

Augu. Poſſidere terrã.

Tũc vo poſſidebis ẽrã q̄n inherebis ei q̃ fecit celũ ⁊ terrã. Hoc ẽ eñ eẽ mitẽ ñ reſiſtere deo tuo. Ut i eo ꝙ bñ facias ipe tibi placeat: nõ tu tibi. In eo ãt ꝙ mala iuſte pateris: ipe tibi nõ diſpliceat ſʒ tu tibi. Neq; eñ parũ ẽ: q: placebis ei diſplicẽs tibi. Diſplicebis eñ ei placẽs tibi. h Aug. Rixent ḡ imites: ⁊ dimicẽt ꝓ terrenis ⁊ tp̄alib⁹ reb⁹. Beati aũt mites q̄m ipi hr̄ditatẽ ac imobilẽ et ſolide poſſidebunt terrã eterne btitudinis. Ad h eñ hoĩes feroces mouẽt guerras ⁊ lites ſequentes mot⁹ iraſcibilis vt q̄ſi ſecuri poſſideãt terrã deuictʒ inimicis: et iõ illis q̃ ſunt totaliṫ q̈etati a motib⁹ iraſcibilis bene ꝓmittit poſſeſſio pacifica terre viuentiũ de q̃ pelli ñ poſſunt ab aduerſarijs.

Terra.

Significat eñ terra ſʒ Aug. q̈dã ſoliditatẽ ⁊ ſtabilitatẽ hr̄ditatis ꝑpetue: vbi aĩa ꝑ bonũ affectũ tãq̃ in loco ſuo req̈eſcit ſič corp⁹ i ẽra: ⁊ inde cibo ſuo alitur: ſicut corpus a terra. Ipſa ẽ req̈es ⁊ vita ſctõrũ.

Beda. D Tertia beatitudo.

Si ḡ vt dt̄ Bed. celorũ regnũ paupibus ⁊ terra mitib⁹ ꝓmittit: q̃d ſupbis ⁊ cõtẽtioſis niſi ifern⁹ relinquetur? Deide ſequit tertia (Beati q̃ lugẽt: q̄m ipſi cõſolabunt (Hec tertia btitudo recte ꝑmã ſeq̈t ⁊ ſcdaʒ: poſt ɔtẽptũ nãq; mũdi ꝑ pauptatẽ: poſt quietẽ mẽtis ꝑ mãſuetudinẽ: vacans homo ſibi et cõſiderãs ſtatũ ſuũ nihil inuenit nec in ſe nec in alijs niſi materiã luctus ⁊ flebile: ⁊ iõ incipit lugere.

Lugendi rõ. Apoca. xxj. Bern. Maximus. Lachrimarũ cõmendatio.

Eſt aũt lugendũ nõ ꝓpter tẽporalia dãna: ſed ꝓpter ſpūalia detrimenta. Et vere bti qui lugent: quoniã de⁹ eos cõſolãdo oẽm lachrimã ab oculis eorum aſterget. vñ Bernar. Felix lachrima que manu pij dñi meret abſtergi. vt dič Maxim⁹. Lachrime veniã nõ poſtulãt ⁊ tñ merent: cauſam nõ dicũt: ⁊ tamẽ miam cõſequũtur: q: ſermo interdum non totum pfert negociũ: lachrima vo totum pdit affectum. Conſolabuntur autem lugentes ⁊ hic ⁊ in futuro. In pñti enim cõſolatiões ſpūales cõſolante ſpūſancto q̃ paraclit⁹. i. cõſolator dr̄: recipiunt penitentes. Cõſolabunt et in futuro cũ ad gloriam perducent vbi gaudiũ ⁊ leticiã obtinebũt q: ſm Chri.

Chriſ.

hmõi luctũ dñs ꝑpetui gaudij conſolatiõe cõpenſat: vt aũt dicit idẽ Chriſo.

Quid lugendum.

Lugendũ eſt et vere lugendũ pñtis vite tp̄s in quo tantã malorũ labeʒ tantaq; quotidie videmus flagitia cumulari: q̃ ſi velis cõſiderare ꝑ ſingula nunq̃ te poteris a lachrimis tẽperare. Eteñ ſi q̈s extrinſec⁹ vndecunq; adeſſet ⁊ ꝓceptorũ xp̄i ac noſtre conuerſationem et perturbationẽ viderẽt inimicos nos eſſe ⁊ cõtrarios preceptorũ xp̄i iudicaret: ⁊ quaſi qui ſtudiũ quoddã habuerimus contraria in omnibus gerere q̄ ille mãdauit. hec Chriſo. ¶ Et ſciendũ ꝙ quinq; ſunt cauſe

luctus quarũ due reſpiciũt culpã ſcʒ ꝓpriã
et alienã: due penã: ſcʒ preſentẽ et eternam:
q̃nta gloriã celeſtẽ. Lugẽdũ eſt ergo in hac
vita primo pro pctis et miſerijs ꝓprijs. ſe-
cundo pro pctis ꝛ miſerijs alienis. tertio ꝑ
incolatu preſentis miſerie. quarto pro peri-
culo et dubio pene eterne. quinto pro dila-
Conſo tione glie. Et iõ (beati q̃ lugent) ſcʒ in pre-
latio- ſenti (q̃m ipſi conſolabũtur) plenarie in fu-
nes lu- turo contra quinqʒ luctus predictos: cõtra
gentiũ. primũ de pctoꝝ remiſſione: cõtra ſecunduʒ
de primoꝝ bonorũ ſalute ꝛ maloꝝ condẽ-
natione: cõtra tertiũ de hui⁹ exilij liberatio
ne: cõtra quartũ de euaſiõe pene future: cõ-
tra quintũ in glorie adeptione: et tũc pote-
Ps.xciij runt dicere cũ Ps. Secundũ multitudinẽ
dolorũ meorũ in corde meo conſolationes
tue letificauerunt aïam meã. Huic ſentẽtie
Grego. cõcor. Grego. qui dicit. Quatuor ſunt quali
Cõpũ- tates quibus iuſti viri aïa in cõpunctione
ctionis vehementer afficit: cũ aut maloꝝ ſuorũ re-
incita- miniſcit conſiderans vbi fuit: aut iudicioꝝ
mẽta. dei ſniam metuens: ꝛ ſecũ q̃rẽs cogitat vbi
erit: aut cum mala hui⁹ vite pñtis ſolerter
attendẽs merẽs ꝯſiderat vbi eſt: aut cũ bo-
na ſuperne patrie contẽplat: que qꝛ nõduʒ
adipiſcit lugens ꝯſpicit vbi nõ eſt. hec Gre-
go. Gaudeãt ḡ vani in hoc mũdo: beati aũt
qui lugent q̃m cõſolabunt in celo. Cõgrue
aũt lugẽtibus promittit ꝛ preparatur eter-
na conſolatio: vt q̃ triſtati ſunt in pñti gau-
deant in futuro: ꝛ tẽporalẽ amittentes leti-
E tiã pfruantur eterna. ¶ Deinde ſequit q̃r-
Quar- ta. (Beati q̃ eſuriunt ꝛ ſitiunt iuſtitiã qꝛ ipſi
ta bti- ſaturabuntur) hec q̃rta beatitudo recte ſe-
tudo. quit tres p̃dictas: q̃ eñ mundana contẽpſit
ac mores mãſuetudine rexit ꝛ defectus lu-
xit: iam põt eſurire et ſitire iuſtitiã: qđ non
Ambr. prius potuit: quia ſm Ambro. eger cum in
graui morbo eſt non eſurit. Prime ṽo tres
a ſeculo nequaq̃ eripiunt: paupertas eñ di-
uitias abijcit: manſuetudo iniurias nõ ſen-
tit: luct⁹ cõmiſſa diluit: q̃ ṽo ſequuntur ad
celũ erigunt quarũ pma eſt nõ tã iuſtitia q̃
eſuries ſiue deſideriũ iuſticie: qꝛ in pñti ꝑ-
fectã iuſtitiã nõ poſſum⁹ habere: ſed poſſu-
Eſuri- mus eſurire. Uñ dicit (Beati qui eſuriũt ꝛ
es iuſti ſitiunt iuſtitiã) .i. cũ oĩ deſiderio ꝛ vehemẽ-
tie. ter ad modũ eſurientis ꝛ ſitientis appetunt
eã ſm Bedã nos inſtituens: nũq̃ nos ſatis
Beda. iuſtos eſtimare debere: ſed quotidiano iuſti
tie ſemꝑ ardere ꝑfectu. vñ Hiero. Non ſuf-
Hiero. ficit nobis velle iuſtitiã: niſi iuſtitie patia-
mur famẽ: vt nũq̃ nos ſatis iuſtos: ſed ſem-
per eſurire opera iuſtitie intelligamus. Et
iuſtitia accipit hic iuſtitia ſm q̃ eſt virtus gñalis
Ps.xxx- ad oẽs qua declinat a malo et fit bonũ ſm
vi. q̃ hõ ab ea gñalr iuſtus dicit ꝑ exercitium
Chriſ. virtutũ: qꝛ ſm Chriſo. eſurit iuſtitiã qui ſm
dei iuſtitiã deo deſiderat conuerſari: hãc iu-
ſtitiã ꝛ vite rectitudinẽ nõ ſolũ in nobis: ſed
et in oĩbus alijs appetere debemus. Et hoc
eſt iuſtitia q̃ tribuit vnicuiqʒ quod ſuum eſt
deo: primo ꝛ ſibi. Deo tria. ſ. honorẽ creato- Iuſti-
ri: amorem redẽptori: timorem iudici. Pro- cia tri-
ximo tria obedientiaʒ ſuperiori: cõcordiam bus ter
pari: bñficentiaʒ inferiori. Sibi tria: mundi- na.
ciã cordi: cuſtodiam ori: diſciplinã carni. Et
vere beati qui eſuriunt et ſitiũt iuſtitiã q̃m
ipſi ſaturabunt vt qui per eſuriẽ et ſitim iu-
ſtitie merent: ꝑ ſaturitatẽ glorie premient:
et conatum quẽ paſſi ſunt in merendo: refi-
ciat premiũ in pficiẽdo. Que ſaturitas red-
det in vita beata. de qua dicit Pſalmiſta. Ps.xvj.
Satiabor cum apparuerit gloria tua. In
pñti quoqʒ redditur: quia ſicut auaricia ſi-
tit aliena ꝛ eſurit: ſic ꝑ iuſtitiã ſaturatus cõ
tẽptus eſt ſuis ꝛ aliena nõ cupit. Nõ ſolum
itaqʒ illi q̃ faciunt iuſtitiã ſeu iuſtitie opus:
ſed et q̃ eã eſuriũt ꝛ ſitiũt. i. q̃ eã facere con-
cupiſcunt: ꝛ ſi non poſſunt facere qđ deſide-
rant: tñ beati ſunt: qꝛ quantũ in ipſis eſt fa-
ciunt qđ deſiderãt: et iſti q̃dẽ ſaturabuntur Augu.
q̃m oĩa eorũ deſideria cõplebunt. vñ Augu.
Qui perfecte nouit ꝛ pfecte amat iuſtitiã: iã
iuſtus eſt et ſi nulla exiſtat ſm eam forinſe-
cus ꝑ mẽbra corpis operandi neceſſitas. De-
ſiderant ergo alij vana q̃ eos ſatiare nõ po
terunt: bti aũt q̃ eſuriũt ꝛ ſitiunt iuſtitiã: qꝛ
ipſi ſaturabunt: hic pro modulo: ſed plena-
rie in futuro. ¶ Deinde ſequit quĩta (Bea- F
ti miſericordes q̃m ipſi miam cõſequent.) Quita
Poſt iuſtitiã recte ponitur mĩa: qꝛ vna nõ beati-
debet eſſe ſine alia ſed altera ab altera tem tudo.
pari. Nam mĩa ſine iuſtitia deſcẽdit ad diſ- Mĩa tẽ
ſolutionẽ: iuſtitia ſine mĩa deſcendit ad cru perata.
delitat. vna cũ alia incedit ẽ ſm equitatem.
¶ Eſt aũt mĩa miſeria cordis ſuꝑ malo. vñ mĩa q̃d
dicunt miſericordes q̃ſi miſeꝝ cor hñtes qꝛ Mie ex-
alterius miſeriã q̃ſi ſuã reputant: ꝛ de malo hibẽde
alterius q̃ſi de ſuo dolẽt. Mĩa ẽ dimitter in ordo.
iurias illatas: ac oẽʒ rancorẽ ꝛ odiũ: et dare
quodcũqʒ põt ſpũale ꝛ corporale ſubſidiũ.
Mie autẽ exhibende is ẽ ordo vt pri⁹ ſit ſuꝑ
malo proprio. ſm illud eccli. Miſerere aĩe Eccli.
tue placens deo: deinde ſuper proximi ma- xxx.
lo eius defectib⁹ condeſcendẽdo: cui⁹ finis mĩa tri
eſt pro alio mori exẽplo xp̃i qui ꝑ nobis ex plex.
mĩa dedit ſe morti. Eſt igitur mĩa prima ꝓ-
pria adi ſeipm ꝑ pniam. Scda fraterna ad
ꝓximũ ꝑ bñficentiã. Eſt tria filialis ad deũ Amos
ꝑ cõpaſſionẽ: ſed heu: qꝛ nihil cõpatiuntur vj.
ſuꝑ cõtritiõe Joſeph. pma ꝯſequitur miſe-
ricordiam in remiſſione oĩs culpe: ſcda ꝯſe-
quit miam in diminutiõe pene ꝛ itercelloꝝ
multiplicatiõe q̃ eñ diminuit alteri⁹ penã
meretur ſue diminutionẽ: tertia cõſequitur
miam in adeptiõe glorie: qꝛ ſm aplñ ſi cõ-
patiamur ꝛ glorificabimur: ſed vt dt Amb. ro.viij.
q̃ cõpatitur: nõ pfunctorie cõpatitur ſed vt Ambr.

tribulatiões xpi in corpe ſuo impleat:ſicut
implebat paul⁹.Igiẗ ſtudioſe circa miam
inſiſtere debem⁹:qꝛ in oib⁹ mia dei indige-
mus.Hec virt⁹ tãta eſt ꝙ ea pre ceteris deo
Mie quaſi ſibi propria attribuatur. vnde diciẗ.
laus in De⁹ cui ꝓpriũ eſt miſereri ſemp̱ ⁊ parcere.
oꝛone Hãc etiã negatã exprobrabit reprobis:⁊ im
eccl'ie. penſam cõmẽdabit iuſtis.Maxime eñ ſuc
ma.xxv currẽt opa mie in die iudicij his qui fecerit
Iac. ij. ea:qm̃ vt ait Iacob⁹:iudiciũ ſine mia fiet il
Augu. li q̇ nõ fecerit miam. Unde Augu.Beatos
eſſe dicit q̇ ſubueniũt miſeris:quoniã eis ita
rependeẗ:vt de miſeria liberentur:facꝛ fiet:
hylari⁹ fac cũ altero:vt fiat tecu3.Quod egeris cũ
Chꝛiſ. petitore tuo:hoc agat de⁹ cũ ſuo.vnde ⁊ Hy
larius.Intantũ eñ de⁹ beniuolẽtie noſtre
in oẽs delectaẗ affectu vt miam ſuã ſit ſolis
miſericordib⁹ p̃ſtitur⁹.vñ et Chri.Domin⁹
miarũ miſericordes dicit eſſe btõs:oſtẽdens
vnũquemq3 nr̃m mia3 ꝓmereri nõ poſſe:ni
ſi ⁊ ipſe miſericors fuerit.Et iteru3.vt detur
aũt eſſe equalis retributio:ſ3 ⁊ multo ma-
ior.nõ eſt eñ equalis humana mia ⁊ diuia
Seuiãt ergo tyrãni cũ ſuis crudelitatibus
ſine mia perituri(beati aũt miſericordes qm̃
ipſi miam ꝯſequenẗ)in futuro:vbi ab oĩ mi
ſeria culpe ⁊ pene ſubleuabunẗ:⁊ in hoc ſe-
culo vbi eis culpa remittiẗ:et gratia largiẗ:
cõferunẗ tpalia ⁊ ſubleuantur a multiplici
G miſeria:prout ſtatus iſte patiẗ ⁊ ſaluti ſpiri
Sexta tuali expedire vr̃.¶ Deinde ſequitur ſexta
btitudo (Beati mũdo corde:qm̃ ipi deũ videbunt)
Sexta btitudo optime ſexto loco poniẗ:qꝛ p̱
ipſam hõ ad dei imaginẽ que ipſius dei p̱
cognitionem ⁊ amorem capax eſt reparaẗ:
Ambꝛ. quam ſexta die cõdit⁹ perdidit:⁊ ſexta eta-
Cordis te recuperauit.Et recte poſt miam ponitur
mundi cordis mundicia:qꝛ ſm Ambro.q̇ miſericor
cia. diã defert:mia3 amittit niſi mũdo corde mi
Math. ſereaẗ:nam ſi iactãtiã querit:nullus ẽ fru-
xxiij. ctus. Dicit ergo. Beati mũdo corde:nõ di-
Mũdi cit de ſupficie vt fallaces hypocrite:q̇ mun
cie laus dant qð foris eſt nõ tm̃ corpore:vt mundani
diuites qui corporis ſtudent mundicie: ſed
corde quos nõ arguit cõſciẽtia pctõꝝ:q̇ de-
clinant a malo quolibet ⁊ faciunt omne bo
nũ qð pñt bono fine ⁊ recta intẽtiõe.Et vere
ſic mundo corde beati ſunt qm̃ ipſi deũ vide
bunt:qꝛ mũdicia maxime vnit ſumme bti-
tudini:⁊ mund⁹ nõ niſi mundo corde poteſt
videri.Illud eſt cor mũdũ qð non arguit cõ
ſcientia vlla pctĩ:ſed eſt tẽplũ ſanctum dei
Exo.j. ex quo cogitationes male nõ ꝓcedunt. Si
j.co.iij. eñ cor fuerit mundũ a prauis cogitationi-
bus:tot⁹ hõ erit mũdus ab iniq̃tatibus: ibi
Io.iiij. eñ pctã oriunẗ:ibi radices figunt:que ſi ibi
Deũ vi ſuccise fuerint:nõ eſt vbi creſcant.De⁹ q̇p-
dere fi- pe ſpirit⁹ eſt:⁊ iõ nõ oculo carnis:ſed oculo
nis. cordis ⁊ mentis tm̃ videri põt.Et ſicut op3
oculũ carnis eſſe purum ⁊ mundum vt ſo-
lẽ poſſit videre ſic lõge plus oportet oculum
cordis mundũ eſſe vt poſſit deũ qui lucem
inhabitat inacceſſibilẽ videre:qꝛ in eo oĩs
ſufficiẽtia noſtra cõpleẗ:⁊ finis deſideriorũ j. Tim.
noſtrorũ habeẗ qui ſolis mũdis corde debe vj.
tur.vñ Augu.Hic eſt finis amoris noſtri. Augu.
Quicquid bñ agimus:quicq̇d laudabiliter
eſtuam⁹:q̇cq̇d inculpabiliter deſideramus
ad dei viſionẽ cũ venerit plus non require-
mus.Uidere deũ volumus:ſed vide q̇d di-
ctũ eſt.Beati mũdo corde:qm̃ ipſi deũ vide-
bũt.Hoc para vñ videas.Non eñ corde nõ
mũdo videre permitteris qð nõ vr̃ niſi cor-
de mundo.vnde ⁊ Ambro.Emunda cor tuũ
omnes pollutas cogitationes de corde tuo
abijce:nihil ſit quo tuus inquinetur affe-
ctus.Simplex mens pura ſinceritas ſit:ta-
libus ſe dñs:ſi volutabrũ corporis depoſue- Ambꝛ.
rint:demonſtrare dignatur.hec Amb.Im-
mundi ergo corde qui in ſordibus ſunt ſor-
deſcant adhuc(beati autem mundo corde:
quoniã ipſi deum videbunt)in preſenti per
fidẽ ⁊ in futuro per ſpem.in preſenti fami-
liarius:⁊ in futuro glorioſius.Hic ſm ꝙ ali
quis eripuerit ſe a malis ⁊ bona fecerit ſm
hoc deũ videt aut minus aut amplius:⁊ ibi
quanto mundicia maior:tanto viſio poten- H
tior ⁊ clarior.¶ Deinde ſequiẗ ſeptima(bea Septi-
ti pacifici:quoniam filij dei vocabuntur.) ma bti-
Septimo loco ponitur beatitudo pacis:qꝛ tudo.
in ſabbato ſeptime etatis plenarie dabitur Pacifi-
pax habẽtibus beatitudines ſupradictas. ci.
Bene autẽ poſt mundiciã pax ſequitur:qꝛ Pax.
ad gradũ pacis qui purgatus eſt dirigitur
nec niſi in bona voluntate pax nutriẗ.vnde Ambꝛ.
Ambro.Cũ interiora tua vacua feceris ab
omni labe pctĩ:⁊ te pacẽ incipis:vt ſic pacẽ
alijs feras.Dicit ergo beati pacifici:nec di-
cit alo pctĩ:qꝛ hoc ꝑtinet ad ſecundã beati-
tudinem q̃ eſt mititas:ſed dicit pacifici:qui
ſc3 primo in ſemetipſis pacẽ faciũt:⁊ q̇cq̇d
peruerſe cogitationis:locutionis: operiſve
deprehẽdũt potenter expellunt:nec aliquid
turbatiõis in ſue regno dñationis eſſe per-
mittũt:⁊ ſi q̇d eis aduerſitatis occurrat pa-
cem ſuã tñ ſeruãt ⁊ cuncta cum cordis ſui
trãquillate iudicãt.Deinde nõ in ſe tantũ
pacẽ cuſtodiũt:verũetiã alios diſcordantes
ſibi ad vnitatẽ pacis reducũt:ac ſemp̱ paci
faciẽde:reformãde:⁊ cõſeruande:ſiue in ſe
ſiue in alijs inuigilant.Paci autẽ cõtrariã
tur quinq3.ſ.bella:lites:tumultus: inquie-
tudines ⁊ moleſtie.Pacifici ergo hmõi bel-
lis ſopiẽdis:litib⁹ dirimẽdis:tumultib⁹ ſo- Paci
landis:inquietudinibus quietandis:mole- contra-
ſtijs mitigandis inſiſtũt.Hec autẽ ſunt of- ria q̇n-
ficia filij dei qui in ſe pacificus pacẽ refor- q3.
mauit in alijs:⁊ ideo de pacificis bñ d̃r(qm̃ Pacifi-
filij dei vocabuntur.)Pacifici etiã dicũtur ci filij
qui totaliter etiã per affectum mentis deo dei.

ſicut ſumme bonitati cõiungunt̃ ⁊ ſic nihil
aliud extra ipm̃ q̃runt: ſ; in ipſo quietãtur
⁊ pacificant̃. Qui⁊ filij dei vocari merentur
quia filiatio dei importat aſſimilationẽ ad
deũ: ꝓpriũ aũt eſt ipſius dei ſeipſo frui ⁊ in
Pſal. ipſo q̃etari: pacifici ergo eẽ debem⁹: vt vere
lxxv. ipm̃ deũ pacis in nobis habere mereamur:
Augu. de quo ſcriptũ eſt: fact⁹ eſt i pace loc⁹ eius.
de paci vbi Aug. Pacifici in ſemetipſis ſunt q̃ oẽs
ficis. animi ſui motus exponẽtes et ſubijcientes
rõni.i.mẽti ⁊ ſpiritui: carnaleſq; ꝯcupiſcen
tias h̃ntes edomitas fiũt regnum dei. In q̃
ita ordiata ſunt oĩa: vt id q̃d eſt in hoĩe p̃ci
puũ ⁊ excellẽs hoc imperet ceteris nõ relu-
ctantib⁹ q̃ ſunt nobis beſtijſq; cõia atq; id-
ipſu; q̃d excellit in hoĩe.i.mẽs ⁊ ratio ſubij
ciat̃ potiori q̃d eſt ipſa veritas vnigenitus
filius dei. Neq; em̃ imparare inferiorib⁹ põt
niſi ſuperiori ſe ſubijciat. Et hec eſt pax que
dat̃ in terra hoĩbus bone volũtatis: hec eſt
vita cõſummati pfectiq; ſapiẽtis. hec Aug.
Luc. ij. Litigẽt ergo diſcordes patrẽ ſuũ diabolum
imitãtes (Beati aũt pacifici) pzio ſibi: dein-
de alijs ſc; internã pacẽ ⁊ fraternã ſeruan-
tes (q̃m filij dei) ⁊ veri imitatores eius in ſu
perna pace (vocabunt̃) h̃nt em̃ ſimilitudinẽ
dei patris: q2 deus pax ⁊ quies ſumma eſt:
⁊ oĩa cũ trãq̃llitate diſponit. ¶ Deinde ſe-
J quit̃ octaua (Beati q̃ perſecutionẽ patiunt̃
Octa- propter iuſticiã: q̃m ipſoꝝ eſt regnũ celoꝝ)
ua bea ſm Chriſo. Poſita pacificoru; beatitudi
titudo. ne aliq̃s eſtimaret ꝙ ſemp pace; ſibi q̃rere
Chriſ. ſit bonũ: ſubdit (beati q̃ pſecutionẽ patiun-
Pati. tur ꝓpter iuſticiã) hec etiã beatitudo perfi-
cit hoiem ad bñ patiendũ: ſicut predicte ad
bñ agẽdũ: q2 ſicut ad virtutẽ pertinet bene
agere: ita ⁊ bñ pati. Et ideo poſtꝙ̃ p̃cedẽtes
beatitudines q̃ cõſiſtũt in pfectiõe actiõis:
ſequit̃ hec q̃ cõſiſtit in pfectiõe paſſionis: nã
Aurea ſicut beatitudo patrie diſtinguitur penes
⁊ aureo aureã ⁊ aureolã: ſic beatitudo vie q̃ eſt ima
la. go quedã ⁊ ſimilitudo illius: precedẽtibus
em̃ rñdet p̃miũ auree: huic vero premiũ au-
reole: q̃ hic p regnũ intelligit̃. nam ſm hie-
hiero. ro. hoc martyrio cõparat̃ (Dicit ergo) Bea-
ti.ſ. nõ tm̃ q̃ operant̃ ſed etiã (q̃ pſecutionẽ
patiunt̃).ſ. patiẽter ⁊ nõ ꝓpter ſcelera: ⁊ pec
cata tua: ſ; ꝓpter iuſtitiã.ſ. legalẽ q̃ icludit
Chriſ. oẽm virtutẽ.i. ſm Chri. ꝓ veritate atq; pie-
Juſti- tate ⁊ ꝓ alioꝝ defenſione ſolemus em̃ iuſti
cia. tiã pro omni virtute animi ponere. Et vere
beati in ſpe beatificãdi in re (q̃m ipſoꝝ eſt
regnũ celoꝝ) ⁊ quo ad aureã ⁊ quo ad au-
reolã. Sed nũquid ꝓ libertate eccleſie me
exponã morti? Ita ꝓ alijs que ſpũalia ſunt:
nõ ꝓ agris vel redditib⁹ eccleſie ⁊ ſimilib⁹
Sepe em̃ nos opponimus ꝓ his magis in-
ducti auaricia ꝙ̃ iuſtitia. huiuſmodi q̃ſtio-
nem Ambro. determinãs ait. Si a me petie
Ambr. rit imperator q̃d meũ eſt.i. fundũ meũ argẽ-
tũ meũ ⁊ hmõi: ſciat me non refragaturum
ꝙ̃ oĩa q̃ mea ſunt pauperũ. verũ ea q̃ diui
na ſunt impatorie poteſtati nõ ſunt ſubie-
cta. Si patrimoniũ petitis inuadite: ſi cor-
pus occurrã vultis in vincula rapere: vul-
tis in mortẽ rapere volũtatis eſt mihi: non
ego me vallabo circũfuſione populoꝝ: nec
alterã tenebo vitã obſecrãs: ſed pro altari-
bus ⁊ ſpiritualib⁹ ad ipſa pertinẽtib⁹ immo
labor. hec Ambro. ¶ hec octaua cõplemẽ- Ambr.
tum eſt aliarũ beatitudinũ ⁊ ſumma omniũ Mãda-
coronarũ. tũc vt cũ homo pfectus eſt in cete toꝝ dei
ris: tandẽ aptus ad patiendum aduerſa di catena.
gnus reperiatur. vnde Chriſ. Propterea a
priori ſemp ſequẽti viã faciẽs mãdato: ſeriẽ
⁊ catenã nobis quandã auream ſubtexuit.
¶ Cum em̃ q̃s humilis fuerit: erit cõſequẽ
ter ⁊ mitis. q̃ autẽ mitis etiã peccata luge-
bit. q̃ vero ob pctã luget: eſurit ſititq; iuſti-
tiã: q̃ iuſtus eſt iſte etiã miſericors: q̃ miſeri
cors fuerit ⁊ iuſtus: idẽ eſt cõpunctus ⁊ mũ-
dus corde: q̃ vero talis eſt: erit etiã pfecto
pacificus. Porro q̃ iſta perfecerit: erit abſq;
dubio etiã ad pericula preparatus: nec ad
maledicta prorſus vlla terrebit̃: nec ſi mala
quoq; mille patiat̃. hec Chri. Qui ergo pre
dictas virtutes h; beatus eſt: multo antem
beatior qui has ṽtutes inter aduerſa ſer
uare nõ trepidat. Septẽ itaq; perficiũt: ſed
octaua clarificat ⁊ demõſtrat q̃d pfectũ eſt.
nã patiẽtia opus pfectũ h;: vt p hũc gradũ
pficiant̃ ⁊ ceteri tãꝙ̃ a capite rurſus exo
diẽs. Unñ octaua redit ad caput ſiue ad p̃n-
cipiũ.i.ad primã beatitudinẽ ꝓbãs ⁊ pur- Octa-
gãs eã ſi q̃d fermẽti h; admixtũ. beati em̃ ue redi
pauperes ſi pſecutionẽ patiunt̃ ꝓpter iu- tio ad
ſticiã. Redit etiã ad ſecundã ꝓbans ⁊ pur- pzimũ.
gãs eã. btĩ em̃ mites ſi pſecutionẽ patiunt̃
ꝓpter iuſtitiã. Ita ⁊ ad oẽs alias referendo
redit iterũ: vtpote ꝓbatio: purgatio ⁊ con-
ſummatio earum. Debet ergo replicari ad
oẽs alias precedẽtes ad hoc ꝙ ſunt ꝓbate
beatitudines. Scorpius nõ calcatus q̃etus Scor-
iacet: aculeos nõ erexit: ſ; tact⁹ ſtatim ere- pius.
xit pugionẽ ⁊ pũgit. Ita ⁊ homo vacuus vir
tute pũctus verbo vel iniuria ei illata
ſtatim ſicut ſerpẽs ira ⁊ odio ac verbo cõtu
melioſo ⁊ impatiẽtia armatus crepat ⁊ in-
ſilit in illũ q̃ eũ leſit: in quo ꝓbat̃ ⁊ vas va-
cuũ eſſe cognoſcit̃. Ecõtra ſancti percuſſi in
vna maxilla prebẽt aliã: diligũt inimicos: et
orãt ꝓ pſequẽtib⁹ ſe. hinc dicit Ber. q̃d ſi-
cut ſtelle de nocte lucent: de die autẽ nõ ap- Bern.
parẽt ſic virtus que nõ apparet in ꝓſperis: L
emicat in aduerſis. Unde ſm hoc nõ videt̃ Octa-
octaua ꝓprie btĩtudo dicẽda ⁊ p ſe diſtĩcta: ue bti-
ſ; p̃cedẽtiũ illuminatio poti⁹ ⁊ cõfirmatio. tudinis
Octauo aũt loco ponit̃: q2 ſignificat gñalẽ cõgruẽ
reſurrectionẽ octaua etate futurã: q̃ etiã p tia.
octauas ſctõꝝ deſignat̃. hec ergo circũci

ſioni ⁊ octaue reſurrectiõis cõparat̃: q₂ per hãc circũcidit̃ in nobis ⁊ auferẽ ſi q̃d fermẽti in nobis remanſerit: ⁊ conſummamur in oĩ pfectione ⁊ pbatiõe virtutũ. Sicut enim in octaua reſurrectiõis immutabimur et pficiemur in glĩa: ita ⁊ p hanc hic in merito et gratia. Et rñdet ſibi idẽ pmiũ ꝙ p̄ie ſcȝ regnũ celoꝝ: q₂ illi maxime pſecutionez in mundo patiunt̃: q̇ contemptui habentur: et tales ſunt maxime pauperes ſpũ: qui iaȝ a pluribus derident̃. Maxime etiam conueniũt in merito. volũtaria eñ paupertas ẽ q̃dã gen⁹ martyriĩ: q₂ vtrobiq₃ opoꝛtet vincere animũ quo ad delectabilia huius mundi. In regno quoq₃ includunt̃ duo ſcȝ diuitie ⁊ dñatio. pmittitur ergo regnũ pauperibus per reſpectũ ad diuitias: quia qui propter xp̄m abrenunciant⁹ diuitijs tp̄alib⁹ in futuro gaudebũt eternis: patientibus vero p reſpectũ ad dñm: q₂ pter xp̄m opprimũtur: in futuro cũ chriſto oppreſſoꝛib⁹ dñabũtur. Põt etiã dici ꝙ nõ eſt idẽ premiũ vtrobiq₃: q₂ ibi per regnũ intelligit̃ premiũ aureẽ: hic premiũ aureole. Hoc autem vnum premiũ q̃d eſt regnũ celoꝝ etiã in alijs eſt ſed varie nominatum. vñ Chriſo. Tu vero etſi nõ p ſingulas beatitudines regnũ audias repꝛomitti ne triſteris. ⁊ ſi enim retributiones ipſas differẽter appellat eas: tamẽ cunctas ad vnũ celoꝝ regnũ reducit. nihil eñ omnino aliud niſi celeſte regnum per hec cũcta deſignat. hec Chri. Uideat ergo vnuſquiſq₃ hec audiẽs ſi in aliqua iſtarũ beatitudinũ contineẽ: ⁊ ſi aliqua ſe inuenerit ſecurus ſit ꝙ beatus erit. hoc enim veritas dixit. veritas autẽ mentiri nõ poteſt. ¶ Deinde poſt generalẽ ſñiam ſubdit ſpãlem, perſuaſionẽ verbũ ad aplos cõuertendo ⁊ triplicẽ actũ pſecutionis. ſ. in coꝛde oꝛe: et opere eis pꝛenunciando dicẽs. (Beati eſtis cuȝ maledixerint) ex odio (⁊ audierint) ex animo (vos hoĩes) quo ad pꝛimũ (et perſecuti vos fuerint et ſeparauerint vos) excludendo (a ſynagogis) ⁊ cõione ſua tanq̃ immundos ⁊ ſibi graues ad videndum: quo ad tertium (⁊ dixerint oẽ malũ aduerſus vos). ſ. omnia genera verboꝝ malignãtiũ quib⁹ veſtram famã ledãt (⁊ expꝛobꝛauerint vos) cõuicia ⁊ impꝛoperia vobis dicẽdo (⁊ eiecerint nomẽ veſtrũ). ſ. nomẽ xp̄iani tanq̃ malũ illud execrantes ac diffamãtes ⁊ extinguere cupientes: quo ad ſcðm. Non ꝙ debeat aliq̇s iſta q̃rere: ſȝ q₂ timoꝛe hoꝝ nõ dȝ veritatem vite iuſtitie et doctrine dimittere. Sicut autẽ triplex eſt pſecutio. ſ. coꝛdis: oꝛis: operis: ⁊ hec tertia triplex. ſ. in dãno tp̄aliũ: in perſecutione inimicoꝝ: i afflictiõe ⁊ iniuria pꝛiĩ coꝛpoꝛis: ita ⁊ triplex eſt patiẽtia: q̇ odiũ coꝛdis verbũ cõtumelioſũ oꝛis: ⁊ manualẽ perſecutionẽ operis ſuſtinet patienter: remittendo oẽm iniuriã: cõpatiẽdo pctõ pximi oꝛando vt a via mala cõuertat̃: ⁊ ita pctm̃ ei⁹ deleatur. Hic triplex hoſtis ecclĩã dei impugnat ꝯ quos triplicẽ patiẽtiã opponit. Hucuſq₃ ergo ad oẽs gñaliter verba dirigit: q̃uis et hec ẽt alijs cõueniãt pdicẽs eis pcipue q̃ta p noĩe ei⁹ paſſuri eſſent ⁊ mõſtrãs q₂ eoꝝ hoc maxime pꝛiũ eſt ſup oẽs alios. Quia ergo pter maioꝛẽ difficultatẽ ſpãli pſuaſiõe indigebãt: iõ cõuertit̃ ad eos: vt aiaret quos ſicut agnos inter lupos miſſur⁹ erat. vñ Bed. Nõ ad hoc nr̃i ſiles valent ſed eoꝝ q̇ ibãt gaudẽtes a cõcilio: qm̃ digni habiti ſũt p noĩe ieſu cõtumelias pati. Sed q₂ nõ oĩs perſecutio beatificat: ſȝ tm̃ illa que gaudio ſe ſuſcipit̃ pter iuſtitiã q̇ eſt xp̄s filius virginis ideo addit (mentientes) ⁊ (pter me) ſeu (filiũ hoĩs) q₂ ad hoc ꝙ pſecutiõis tolerãtia btm̃ faciat: requirit̃ ꝙ mẽdoſe et falſe ſeu iniuſte ac pter xp̄m nobis inferatur. in quo triſtitia pſecutiõis cõuertet̃ i gaudiũ qñ reddet de⁹ ſctis mercedẽ laboꝝ ſuoꝛuȝ. Alias eñ nõ eſt btũs: ſed miſer nec ẽ ei merces inde: ſed accumulatio ſue miſeric. vnde Aug. Si ſuſtines: q₂ peccaſti pter te ſuſtines: nõ pter deũ. Si aũt ſuſtines: q₂ mãdata dei ſeruaſti: vere pter deum ſuſtines: et merces tecũ manet ineternum. Que ſentit̃ in coꝛde patiẽtium coꝝ q̇ iã p̄nt dicere gloriamur in tribulationib⁹. Nõ eñ iſta perpeti fructuoſum eſt: ſȝ iſta p xp̄i noĩe nõ ſolũ equo aĩo: ſȝ etiã cũ exultatiõe tolerare. Unde cõcludit ſubiungẽs pmiuȝ: et p hoc alliciẽs ad patiẽduȝ. Ut eñ dicit Hier. q̃libet opus leue fieri ſolet cuȝ ei⁹ pmiuȝ cogitat̃ ⁊ ſpe mercedis leuigatio fit laboꝛis. (Gaudete (inq̇t. ſ. interi⁹ i coꝛde) ⁊ exultate). ſ. exteri⁹ in coꝛpe. i. pter exẽplũ gaudiũ foris oſtẽdite: tã pter bonũ virtutis patientie q̃ pter ſpẽ pꝛemij ⁊ glĩe: quoniã merces veſtra) nõ tm̃ magna ẽ ſicut alioꝝ: ſȝ (copioſa) et ſupꝛa cõdignũ eſt in celis. Multa eñ merces eſt in celis: multa pter iuſtitiam patiẽtibus in terris. Merces iſta magna ẽ: multa eſt: pcioſa eſt: diuturna eſt. Tã magna ẽ ꝙ non poteſt compꝛehẽdi: tam multa eſt ꝙ nõ põt numerari: tã p̄tioſa eſt ꝙ nõ põt eſtimari: tã diuturna eſt ꝙ nõ põt finiri. Merces iſta tãto eſt vberioꝛ q̃to gaudio ⁊ exultatione in tribulationibus fides eſt deuotioꝛ. Deus eñ nõ tam quantitatẽ laboꝝ vel multitudinẽ operũ remunerat: q̃ qualitatẽ ⁊ modũ radicis ex qua oꝛiunt̃ ⁊ tolerant̃. Nõ eñ attẽdit q̃tũ: ſȝ ex q̃to: nã minutũ vidue pꝛetulit zachei dimid. o. Sentiũt ergo (vt dicit Augu.) iſtã mercedem qui gaudẽt in bonis ſpũalib⁹: ſed ex omni parte perficient̃ cũ etiã moꝛtale hoc induerit immoꝛtalitatẽ. Sed nos heu in multis decipimur qñ nobis arridẽt ſecularia: qñ vulgus lau

Margin notes (left): Paupertas voluntaria. — Chriſ. regnuȝ celoꝛuȝ pmittitur i oĩb⁹ btitudinibus. — Perſecutio triplex. — Iteruȝ triplex oñdit.

Margin notes (right): Beda. — M Pati p xp̄o. — Augu. — Hiero. — N Merces beatorum. — Marci xij. — Lu. xix. — Augu.

dūbus nos attollit gaudemus ⁊ exultamus
cū magis flere ⁊ dolere deberemus:qꝛ ma-
ius periculū ſunt proſpera ꝙ̄ aduerſa lau-
des ꝙ̄ vituperationes. Gaudeamus ergo ⁊
exultemus cū aplīs quib⁹ ſalubꝛe gaudiū ⁊
ſalubꝛis exultatio demōſtratᷓ:cū eis in cōtu
meliis ⁊ pſecutionib⁹ gaudendū eſſe ⁊ exul-
Hiero. tādū denunciatᷓ.vñ Hiero. Neſcio quis hoc
noſtrū poſſit implere vt laceretᷓ opprobꝛiis
fama noſtra ⁊ nos exultemus in dño.hoc q̇
vanā ſectatᷓ gloriā implere non pōt.Gaude
re igitᷓ ⁊ exultare debem⁹:vt merces nobis
in celeſtib⁹ prepäretᷓ.Et elegāter in quodā
volumine ſcriptū legimus.Nō queras glo-
Gloriā- riā ⁊ non dolebis cū inglorius fueris.vnde
dū non ⁊ Chꝛiſ.Quantū aliqs letatᷓ de laudib⁹ ho
eſt. minū:tantum devituperatione triſtatᷓ.Qui
Chꝛiſ. vero gloriā cōcupiſcit in celo:opprobꝛia nō
Sene. timet in terris.vñ dicit Seneca.Nūq̄ felix
es:ſi nondū te turba deridet.Si beatus eſſe
vis cogita hoc primū cōtēnere contēptū.Si
vis beatus eſſe:ſi fide bona viri bonus ſine
te ſtultum videri:ſiue contēnat te aliquis.
Quiſquis volet tibi contumeliā faciat ⁊ in-
iuriā tu tñ nihil patieris ſi modo tecū erit
virt⁹.hec Senec.Nō ſolū autē p̄mio:ſʒ etiā
exēplo eos ad patientiā prouocat ⁊ rigorem
tribulationū tēperat:cōfortanſqʒ eos exem
plo prophetarū ⁊ ſuadēs ad ſuſtinendū:cō-
ſolationē eis de illorū ſocietate preſtat:qui
ante eos afflictiōes varias ptulerūt dicēs.
(Sic em̄)crudeliter multipliciter ⁊ inceſſan
ter(perſecuti ſunt prophetas:veros:vt hie-
remiā:eſaiā ⁊ alios qui ante vos fuerunt)
qꝛ pro veritate perſecutionē ſunt paſſi:⁊ ita
dant vobis exemplū ⁊ aim patiēdi.q.d.Nō
miremini ſi vos patiamini:qꝛ nō eſt nouum
Exem- nec inſolitū.Illorū ergo exemplū vos do-
plū ſu ceat:ſi illorum vos beatitudo ⁊ letitia dele
mi dʒ a ctat:illorū exēplū vos inuitet:ne timore de-
bonis. ficiatis ꝓveritate ꝓ qua ipſi paſſi ſunt ſine
j.mac. exēplo eos inuitāte.Scōm hūc modū oſten
vj. di ſolet elephantis ſanguis vue ⁊ moꝛi:ad
acuendū eos in preliū.Similiter nobis ꝓ-
ponitur exemplū xp̄i ⁊ martyrū ad cōfortā-
dum nos in tribulatione perſecutionū.Et
idcirco ꝓpoſite glorie premiū cōſiderantes
ad omnē tolerantiā paſſiōis deuota fide pa
O rati eſſe debemus:vt cōfortes glorie ꝓphe-
Perſe- tarū atqʒ apoſtolorū effici mereamur.Non
cutiões ergo dʒ quis timore pſecutionis veritatem
toleran deſerere:ſʒ potius vbi xp̄s in cauſa eſt perſe
de ſunt cutionē affectare.Ut em̄ dicit Aplſ.Oēs q̇
ij.Ti- volūt pie viuere:in xp̄o perſecutionē patiū-
mo.iij. tur.Si ergo pſecutionē pateris:habeto ſi-
gnū in bonū:qꝛ pie in xp̄o viuis.Nam ſi nō
pateris perſecutionē:non vis pie viuere in
xp̄o.vnde Amb.⁊ foꝛtaſſe cū perſecutiones
nō patimur:tāq̄ condēnati habemur:qꝛ ne
Ambꝛ. quāq̄ pie viuere volumus in xp̄o.Nā vtiqʒ
cū ſit definita ſentētia ꝙ oēs qui volūt pie
viuere in xp̄o Jeſu perſecutiones patiuntᷓ:
videtᷓ is q̇ pſecutiones nō patitᷓ abdicatus:
ꝙ nō ſit pie intētionis in xp̄o.Deuotionem
em̄ fidei pꝛelia ſequuntᷓ.hec Amb. ¶ Sʒ di-
ceret aliquis.Nemo pōt modo propter pſe
cutionē attingere ad beatitudinē:qꝛ nūc in
pace conſiſtūt oia:⁊ ſancta eccleſia fere de Perſe-
nulla parte patitur aduerſa:ad qꝺ dicendū cutiōis
ꝙ vbiqʒ tētationes ſunt ⁊ perſecutiones:qꝛ mate-
quotidie in penetralibus ſancte ecclīe pſe- ria non
quitur cayn abel:yſmahel yſaac:eſau ia- deficit.
cob.i.impius iuſtū.⁊ ſi quis perſecutionem ij.Ti-
non patitᷓ ab extraneis:patitᷓ tñ a falſis fra- mo.iij.
tribus.oēs em̄ qui pie volūt viuere in xp̄o Patien
perſecutionem patiuntᷓ.Et ſi nō patitᷓ quis tie vtili
extrinſec⁹:patitᷓ tñ intrinſecus ⁊ a nequitiis tas.
ſpiritualibus.Et qꝛ nō ceſſant perſecutio-
nes:patiētia nobis neceſſaria eſt vt reporte
mus repromiſſiōes.Ue autem eis qui per-
dunt patientiā:qꝛ ⁊ perdūt patiētie coronā.
Non ergo murmuremus ſi in paucis vere-
mur:qꝛ in multis bene diſponemur. ¶ De
his octo beatitudinib⁹ quas ponit mathe⁹ P
quatuoꝛ tantū ponit Lucas.Sed ſm Amb. Ambꝛ.
in iſtis octo ille quatuoꝛ ſunt:⁊ in illis qua- Btitu-
tuoꝛ iſte octo.Manſuetudo em̄ ⁊ pax refe- dines
runtᷓ ad patientiā:mundicia cordis ad pau ſm lu-
pertatē ſpiritus:miſericordia ad eſuriē iuſti cam.
cie.Et qꝛ dñs ſupra p̄miis ad virtutes ad fi- Male-
dē pplōs ꝓuocauit:cōſequēter eos etiā a dictio-
criminib⁹ ⁊ petis futurorū ſuppliciorū de- nes cō-
nūciatione deterret dicēs.(Uerūtamen ve) trarie
ſcʒ doloris eterni(vobis diuitib⁹)nō tñ ol- btitudi
bus:ſʒ(q̇ habetis hic conſolationē veſtrā)a nibus.
vobis optatā:abutētes diuitiis ad vite vo-
luptatē.q.d.Non habetis meā ⁊ nec in pre-
ſenti nec in future.Diuites ergo vocat q̇ in
bonis ducūt dies ſuos:qꝛ nō tā diuitie quā
amoꝛ ⁊ abuſio diuitiarū in culpa eſt.Cū em̄ Ambꝛ.
ſupius regnū celorū pauperū eſſe dicatᷓ:ex
oppoſito apparet ꝙ ab hoc regno ſe alienat
qui in tpalib⁹ q̇ nō cōſolatio:nō delitie:ſed
remediū:refrigeriū cōtra neceſſarias tēpo-
ris miſerias eſſe debent cōſolationem que-
rit auditurus a iuſto iudice.fili recordare:
qꝛ recepiſti bona in vita tua.Unde Ambꝛ. Luce
Qui cōſolationē vite preſentis habuerunt: xvj.
remunerationē perpetue perdiderunt.(Ue
vobis qui ſaturati eſtis)in preſenti vacādo
cōmeſſationi ⁊ ebꝛietati ⁊ in delitiis viuen-
do(qꝛ eſurietis)in futuro nō cibi carentia
ſpecialiter:ſed totius boni penuria genera
liter.Sicut diues qui epulabatur quotidie
ſplendide in delitiis viuens:durū ve ſuſti-
nebat eſuriens:qñ de digito lazari quē de-
ſpexerat guttam aque querebat.Epulones Epulo-
arctiſſimo ieiunio macerabuntᷓ in pena vt nes.
culpe eorū.ſ.gule pena ſit cōtraria.Sicut ꝫ
cōtraria ꝯtrariis punientᷓ l pena:ita cōtra-

rijs cõtraria curari dn̄t in penitẽtia. vbi Beda. Si beati ſunt illi q̄ iuſticie ſemꝑ opera eſuriũt: infelices ecõtrario eſtimādi ſunt q̄ ſibi i deſiderijs placẽtes nullā ꝟi boni famē patiunt ſatʒ ſe rati beatos ſi nõ ad tp̄s ſua voluptate priuent. Ue vobis q̄ nũc ridetis riſu inordinato ac gaudetʒ ꝛ laſciuitis gaudio vano: q2 lugebitis dolore iteriori ꝛ flebitis dolore exteriori. Uel lugebitis ꝑ omnis boni carẽtia: ꝛ flebitis ꝑ oīs mali p̄ſentia in ardorib⁹ ſempiternis vbi erit flet⁹ et ſtridor dẽtiũ. Si eīm lugẽtes btificent ꝛ cõſolabunt merito ridẽtes tāꝙ miſeri cruciabunt. Un̄ Salomon ait. Riſus dolore miſcebit: et extrema gaudij luct⁹ occupat. vbi Baſil. Cū dn̄s ridẽtes nũc arguat: palā ē ꝙ nūꝙ erit fideli tp̄s riſus: et p̄cipue in tanta multitudine eoꝝ q̄ in pctō moriunt ꝑ q̄b⁹ oportet lugere. ꝛ Chriſ. Dic aũt mihi cur cõcuteris et defluis q̄ debes aſſiſtere terribili iudicio et ponere ratione de oīb⁹ hic operatis. (Ue vobis cū benedixerint vobis hoīes) .ſ. adulando ac laudādo ꝛ extollẽdo vos ꝑ applauſum talẽ nutriẽtes vos in malis: vt ceci efficiamini voſmetipſos nõ cognoſcentes: nec attẽdẽtes illud apl'i. Si hoīb⁹ placerẽ ſeru⁹ xp̄i nõ eſſem. (Scd̄m hoc faciebant pſeudo ꝓphetis p̄res eoꝝ) q̄ bn̄dicebāt illis ꝓphetis: q̄ ob captandū vulgi fauorẽ: ꝛ ad habẽdum ppl'i applauſum de corde ſuo nõ de ſpiritu ꝛ ore dn̄i ꝓphetabāt falſum. Et hoc eſt qd̄ p̄s. deplorat quoniā laudat pctōr in deſiderijs aīe ſue: ꝛ q̄ iniqua gerit bn̄dicit ſed et ve eis q̄ ſic laudāt: q2 plus nocet lingua adulatoris: ꝙ gladi⁹ pſecutoris. Qui enim mala gentib⁹ adulatur puluinar ſub capite dormẽtis ponit: vt fulcit⁹ laudib⁹ in malis requieſcat. Si ergo beati ſunt q̄ ab hoībus odioſe maledicunt: merito infelices reputādi ſunt qui ab hoīb⁹ adulatorie benedicunt. Magna quidẽ dei ira eſt et vltio: ꝙ peccatori deeſt correctio: et adeſt adulatio quaſi de benegeſto: q2 ipſa adulatione nutritur in culpa: ꝛ maiorẽ fouetur ad penā. Has ſn̄ias lucas ponit vt veritas quatuor beatitudinū q̄s ante poſuit clari⁹ ꝑ oppoſitam damnationẽ eluceſcat. ¶ Oratio.

Domine Jeſu xp̄e q̄: vt altiora virtutum culmina doceres in montem cū diſcipulis aſcẽdiſti ibiq3 beatitudines ꝛ ꝟtutes ſublimes docuiſti ꝛ p̄mia ſingulis cõgruẽtia promiſiſti: da mihi fragili: vt tuā vocem audiens ſtudeam per virtutū exercitiū hr̄e meritū quaten⁹ te miſerāte cõſequar ꝛ premiū. Fac vt cõſiderās mercedẽ opus mercedis nõ recuſem: ſʒ ſpes eterne ſalutis mitiget in me dolorẽ medicine p̄ntis ꝛ accendat aīm ad alacritatẽ operis. Fac me miſerum nũc beatū btitudīe vie ꝑ gr̄aʒ: ꝛ tandẽ beatum beatitudine patrie per gloriā. Amen.

Beda. | Luce xiij. | Q Baſili⁹ Ridẽdi nullū tẽpus. | Chriſ. | Gal.j. | Ps.ix.

¶ Quod prelati debent lucere opere ꝛ ſermone: et ꝙ Chriſtus non venit legem ſoluere ſed implere. Capitu.xxxiij.

Et q2 domi nus hortatus eſt apoſtolos ad ſuſtinendū tribulationes: nũc cõſequẽter ponit quatuor ſimilitudines: ſc3 cõparādo eos ſali: luci: ciuitati: et lucerne quib⁹ ipſos oſtẽdit ſimiles: vt ꝑ hoc intelligāt ſe in tribulationib⁹ debere magis eſſe fortes. Ac ſi eis diceret. Non vos debetis in tribulationibus deficere: q2 defectus veſter multis eſſet occaſio ruine. (Uos eīm eſtis ſal terre: vos eſtis lux mūdi) vos eſtis ciuitas ſupra montē poſita: ꝛ lucerna ſupra candelabrum poſita. (Uos) inquā (eſtis). i. eſſe debitis. Due prime ſimilitudines dicunt per affirmationē in quibus oſtenditur ad quid ſunt: q2 ad condiendū affectū ꝛ illuminandum intellectū. Due ſequẽtes dicunt per negationẽ in quibus oſtendit ad quid non ſunt: quia nec in abſcõſione perſone: nec in occultatione doctrine apoſtoli. Igit ꝛ prelati dicunt ſal terre propter vite perfectionē qua homines cõdiunt et mentes eorū qui adhuc terrena ſapiunt imbuunt. Sal enim terram ſterilem facit: cibos condit ꝛ carnes ſiccat: a putrefactione cõſeruat: ex aqua et igne conficitur in omni ſacrificio offertur. Sic exemplū ſanctitatis terrenū affectum mitigādo ſterilem facit ſanctū deſiderium ſapidum reddendo condit: carnē mortificādo deſiccat a putredine libidinis reſtringẽdo cõſeruat ex aqua deuotionis et igne dilectionis decoquendo in fornace penitẽtie cõficitur: in omni opere dirigendo ꝛ moderando offertur. Precipue autem ſal in ſcriptura diſcretionem ſignificat que in prelatis eſſe debet: qua debẽt opera ſubditorum ſic cõdiri: et dirigi: vt coram deo ſapida reddant: ſicut cibaria ſale condita magis ſapida ſentiunt. Et monet apl'os ꝛ ceteros eccleſie prelatos vt in virtutibus perſiſtant (q2 ſi ſal) .i. p̄latus vel doctor ꝑ quē alij condiendi ſunt infatuat⁹ fuerit vel euanuerit: ꝛ defecerit ſcʒ aut perſecutionis ꝛ aduerſitatis timore aut cupiditatis et ꝓſperitatis amore: aut ſuperbie et vane glorie elatione: aut carnalis affectus attractiõe: aut negligentie et incurie ſeductione: aut ſubuerſus errore quo minus condiat et doceat ſubditos exemplo et verbo in quo ſalit infirm⁹

A Mat.v. | Apl'i et prelati ſunt ſal terre. | Salis virtus. | Sal diſcretio dicitur. | Salis deprauatio.

popul⁹ ſubit⁹:q̃ debet cõdiri vita et doctri-
na maioꝝ:vel in quo ⁊ q̃ alio doctore ꝯdie-
tur ⁊ emẽdabit̃.ſ.ipſum ſal.i.ipſe qui habet
Eccli. alios cõdire ſm illud ſapiẽtis.Quis mede-
xij. bitur incãtatori a ſerpẽte percuſſo:vñ dicẽ-
luc. iiij dũ eſt ei:medice cura teipſum. Silr ſi diſcre
tio q̃ opa nr̃a cõdit ab operibus nr̃is bonis
de gñe defuerit deo accepta non erunt. In
cuius figura ſal in oi ſacrificio ponebatur.
Sal igit̃ ſic euaneſcẽs ꝑpter inutilitatẽ ſui
ad nihil valet vltra:neq; in terra neq; i ſter
q̃linio. Nõ eſt vtile terre:q2 ſuo iniectu ꝓhi
bet eã germinare:nõ ſterquilinio.i.fimo:q2
ſibi immixtũ nõ ſinit ipſum fecundare.q.d.
nihil valet:q2 nec in ſe fructificat aut fru-
ctũ boni opis fert vt terra:nec in alijs fecũ
ditatẽ ſeu fecũdandi ꝟtutẽ dat:aut eos ex-
tollere valet vt fimus:ſ3 mittat̃ foras ab of-
ficio ⁊ humiliet̃ inter hoĩes:q2 ſibi nocet et
alijs nõ prodeſt:vñ talis d3 repelli a p̃latio-
ne:ne officiũ p̃latoꝝ in cõſpectu hoĩm red-
dat̃ vile. Aut ḡ a dignitate eccleſiaſtica de-
ponet̃ : aut ab vnitate eccleſie numero vel
merito ſecernet̃:aut a ſanctoꝝ gloria exclu
det̃ ⁊ talis cõculcabitur ab hoĩbus in mun-
do ꝑ deriſionẽ:ab angelis in iudicio ꝑ ſepa
rationẽ:a demonib⁹ in iferno ꝑ afflictionẽ.
B ¶ Dicunt̃ etiã apoſtoli ⁊ prelati lux mun-
Apl'i et di.i.hoĩm q̃ ſunt in mũdo ꝑpter verbũ do-
p̃lati ctrine q̃ debẽt ignorãtes de credendis ⁊ fa-
ſũt i lux ciendis illuminare. Sicut eñ ſol ⁊ luna il-
mũdi. luminãt oculos corpis:ſic apoſtoli ⁊ docto-
res illuminãt oculos mẽtis. Pri⁹ aũt eſt bñ
viuere q̃ bñ docere:⁊ ideo poſtq̃ apl's dixe-
rat ſal terre ſapiẽter viuendo:dicit eos lucẽ
mũdi tenebroſos illuminãdo. D3 ḡ p̃latus
eſſe ſal bñ viuẽdo:lux bñ docẽdo : ſal in exẽ-
plis:lux in doctrinis. Rect⁹ ordo iſte:ꝑ bene
Lux tri viuere:deinde bñ docere ſm gloſ. Deus eſt
plex. lux nõ illuminata ſed illuminãs:apoſtoli ⁊
apoſtolici viri lux illuminata et illuminãs
ſimplices iuſti lux nõ illuminãs:ſed illumi
nata. Prima eſt ſicut lux ſolis:ſecũda ſicut
lux lune:tertia ſicut lux ſtelle. Deinde poſt
cõdimentũ ſalis ⁊ radiũ lucis ſequit̃ ciuita
tis protectio ⁊ lucerne illuminatio:q2 apo-
Lucer- ſtoli ⁊ prelati nõ dñt ſe abſcondere:neq; lu-
nã ab- cernã diuini verbi ponere ſub modio et oc-
ſcondi. cultatiõe humani timoris:neq; ſub lecto et
quiete mũdane ꝓſperitatis:ſed d3 eſſe ciui
tas i mõte poſita:vt ſint refugiũ iniuſte op-
preſſis:⁊ lucerna ſupra cãdelabrũ poſita:vt
ꝑ ſctẽ vite exẽpla luceãt tenebroſis. Vñ ad
ſilitudinẽ ciuitat3 ſupra mõtẽ ⁊ lucerne ſu-
pra cãdelabrũ poſite ſic monet apoſtolos et
p̃latos ſimili lumine corã hoĩbus lucere et
fulgere:vt viſis operibus eoꝝ bonis odore
et admiratione talium homines attrahan-
tur ⁊ informentur ac inde deus pater glori-
ficetur:⁊ nõ ipſis:ſed ei a quo oẽ bonum eſt

laus impartiat̃. Debẽt ḡ lucere ⁊ ope ⁊ ſer- C
mone:nõ eñ ait vt audiẽtes veſtrũ ſermo- Operã
nẽ bonũ:ſed (vt videntes veſtra bona opera: do ꝓfi-
glorificẽt patrẽ veſtrũ qui in celis eſt.) Ma- cimus
gis eñ operãdo quis proficit q̃ loquẽdo:et plus q̃
plus mouẽt exẽpla q̃ ꝟba:q2 maior eſt ſplẽ docen-
dor opis q̃ ſermonis. Iſte eñ tm̃ ore predi- do.
cat ⁊ vna hora in ſeptimana. Ille vero tot⁹
predicat et omni totius tẽporis hora. Unde ſap. iij.
alibi. Fulgebũt iuſti ⁊ tanq̃ ſcintille in arũ
dineto diſcurrẽt.quod ſm Grego.eſt vita ſe- Grego.
culariũ q̃ foris q̃ſi ad alta ꝓficiũt:ſed intus
a ſoliditate inuaneſcũt. Ecõtra vero docere
voce ⁊ non opere quedã vanitas eſt ⁊ parũ
prodeſt q2 ſm Ber. Lingua magniloqua et Bern.
manus otioſa doctrina lucida et vita tene- Lucere
broſa monſtruoſa res eſt. Ad hoc aũt luce- debe-
re debent vt finem boni operis in laudibus mus ad
dei nõ hoĩm cõſtituant q2 nõ debent de hoc laudez
ſuã:ſed dei querere gloriam et proximi edi- dei.
ficationem:vt videntes opera eoꝝ bona:deũ
per quẽ in eis fiunt nõ facientes glorificẽt mat. vj
per imitationẽ eorũ:per laudẽ quoq; oia ei
aſcribẽtes:vt auctori bonoꝝ. Non eſt ergo
huic cõtrariũ qđ infra dicitur:attendite ne
iuſticiã veſtrã faciatis corã hoĩbus:quia in
opere bono querenda eſt gloria diuina : et
ſic loquit̃ hic:ſed fugiẽda gloria propria et
humana:et ſic loquit̃ infra. Deinde incipit
eos iam informare q̃ doceant preueniendo
poſt falſam opinionẽ quã habere poterant:
tanq̃ ſi quererent dicentes. Ecce volumus
doctrinã tuam nõ abſcondere : ſed quid eſt
hoc ipſum quod vetas abſcondi? Nunquid
alia docturus es:contra ea que in lege ⁊ ꝓ-
phetis ſcripta ſunt? Non inquit. (Nolite pu
tare) ne.ſ.in errorẽ incidatis (qm̃ veni ſol-
uere legem aut prophetas) prohibẽdo.ſ. ne
ſpiritualiter fiãt.vt eñ dicit Aug. Omnia Augu.
que in veteri teſtamẽto conſcripta ſunt no- Vetus
ui teſtamẽti typum ⁊ imaginẽ pretulerunt. teſta-
(Non veni ſoluere)et deſtruere (legem) ſed mentũ
potius adimplere eam. In hac aũt dñi ſen- figura
tentia ſm Aug.duplex eſt ſenſus. Nã adim noui.
plere legẽ eſt aut addendo aliq̃d q̃ minus D
habet:aut faciẽdo qđ habet Dñs ergo ad- Adim-
dit qđ minus habet non vtiq; ſoluit qđ in- plere le
uenit:ſed magis ꝑficiẽdo cõfirmat. Omnia gem.
etiam que lex et prophete de eo promiſerãt
iam pro parte in ipſo cõpleta ſunt tanq̃ (ce
lũ ⁊ terra trãſeant) et elementa mutent̃ ab
hac mutabili forma in immutabilẽ.ſ.ante-
q̃ iſte mundus quo ad figuram nõ quo ad
materiã finiatur : omnia que de eo ſcripta
ſunt ſpiritualiter implebunt̃ nec (vnũ iota
aut vnus apex).i.minimũ etiã legis prece-
ptũ põt cadere ab effectu impletiõis vt re-
maneat irritũ ⁊ inane. Iota minima lr̃a eſt Iota.
iter alias:⁊ vno ductu fit. Apex aũt ẽ ꝑticu- Apex.
la lr̃e q̃ ponit̃ i ſummitate ad diſtinctionẽ ⁊

notat minima p̄cepta: qꝛ minimũ p̄ceptum vel minima p̄cepti p̄ticula (nō p̄teribit a lege) id eſt nō remanebit q̄n impleaꝛ ſuo tp̄e vł in capite vel in corpe. Deinde poſt modum implēdi ꝛ docēdi ipſi xp̄o ꝓpriū oſtēdit modū implendi a parte doctorũ: ꝛ q̄lr dꝫ ei confirmari doctrina p̄latorũ. Et ponit quandā diuiſionē bimēbrē doctoꝝ. Quidā eñ ſunt q̄ male viuūt ꝛ bñ docēt: ſicut ſcribe et phariſei faciebāt: ꝛ de iſtis dꝛ. (Qui ergo ſoluerit) male. ſ. viuendo ꝛ tranſgrediendo vnum de mādatis iſtis minimis). i. de mādatis decalogi q̄ dicunꝛ minima: qꝛ inchoant hoīeꝫ ꝛ ad vitā p̄tinēt incipientiũ (et docuerit ſic hoīes) malis exēplis corrūpendo (minimus vocabiꝛ i regno celorũ). i. i eccleſia militante: qꝛ ſm Greg. cuiꝰ vita deſpicitur reſtat vt eiꝰ p̄dicatio cōtēnaꝛ. O quot ſunt hodie in eccleſia tales minimi q̄ tñ ſibi videnꝛ valde magni: vbi Aug. Cōſequēs eſt: vt qui minimus eſt in regno celoꝝ q̄lis nūc eſt eccleſia nō intret in regnū celoꝝ qualis tūc erit eccleſia qm̄ docēdo qđ ſoluit ad eorū ſocietatē q̄ faciūt qđ docēt nō p̄tinebit. vnde ꝛ Chri. Docere ꝛ nō facere: nō ſolū nihil lucri: ſed ꝛ dāni plurimū cōfert. Grandis enim damnatio eſt cōponenti q̄dē ſermonem ſuū: vitam v̄o ſuā atq; op̄a negligēti. Alij autē ſunt q̄ bene viuūt ꝛ bñ docent: ꝛ tales debent eſſe p̄lati eccleſie: ꝛ de iſtis ſubdiꝛ. (Qui autē fecerit: ꝛ docuerit hic maior vocabiꝛ in regno celorũ) qꝛ ſm Chriſ. per verba philoſophari facile eſt q̄ v̄o p op̄a demōſtratio generoſi cuiuſdā ꝛ magni eſt: magni quoq; erunt ꝛ ſi nō adeo magni qui faciūt ꝛ non docent. factores eñ legis iuſtificabuuꝛ apud deum. Oīa aūt mandata deputanꝛ facta q̄n q̄c̄q̄d nō fit ignoſciꝛ. Jdeoq; dicere debemꝰ: dimitte nobis debita nr̄a. Deinde cōfirmat ꝙ dixit: qꝛ intantū nō ſoluit legē: ſꝫ ſuperabundāter vult eā impleri: ꝙ niſi ſui eā ſupabundāter impleuerint ꝛ iuſticia eorū ſuper ſcribaꝝ ꝛ phariſeorū q̄ dicunt ꝛ nō faciunt ſup abundauerit: ꝛ nō ſolū doceāt: ſed etiam faciant qꝛ ad ſalutē nō ſufficit bona doctrina niſi adſit bona vita. vel ſm Augu. niſi nō ſolū illa legis minima p̄cepta impleuerint: ſꝫ etiā iſta que ab eo adaucūtur negat eis introitum regni celorũ: per iuſtitiam enim legis nullus intrare potuit in regnum celorũ licet iuſtitia ꝓprie ſumatur pro virtute cardinali qua reddiꝛ vnicuiq; quod ſuum eſt: large tñ ſumiꝛ hic: qꝛ vt dicit Hier. Omnes virtutũ ſpecies vno iuſtitie nomine continētur. Et ſm hoc dicit Auguſti. duas eſſe partes iuſtitie. ſ. declinare a malo: ꝛ facere bonum: quia ſic iuſtitia diſtinguitur contra peccatū. Ubi ſciendum quod ſicut ſunt varia dona gratiarũ dei: ita ſunt varij ſtatus et conditiones hominum: propter quod his qui ſunt in ſtatu maiori reſpectu minorum apte dici pōt (niſi abundauerit iuſticia veſtra plus q̄) taliū. ſ. minorum (nō intrabitis in regnum celoꝝ.) ¶ Hic aduertēdū eſt ꝙ ſaluator precepta decalogi replicat: ꝛ ad obſeruationem eoꝝ hoīes inducit verū intellectum eoꝝ declarādo ꝛ errores iudeorũ circa hec excludendo. Nam doctores iudeorum dicebant per precepta decalogi negatiua tantum actū exteriorē nō motum animi eſſe ꝓhibitum: ꝛ ꝙ volūtas mala nō eſt peccatum niſi exeat i effectū: vñ dicebāt de hoc p̄cepto. Nō occides: ꝙ p hoc ꝓhibetur occidēdi factum ꝛ nō occidēdi ꝓpoſitum: ꝛ hoc eſt qđ dicit. (Audiſtis qꝛ dictum eſt antiq̄s: nō occides) ſcꝫ hoīem hoc eſt ſic interpretabanꝛ p̄ceptum hoc. Sed hunc errorē excludit. ſaluator ꝓhibēs iraſci ſine cauſa. Unde nō occidere hoīeꝫ iniuſte manu ꝛ actu pertinet ad iuſticiā legis: qui aūt ſic occiderit reus erit ſm legē iudicio mortis ſeu accuſatione ꝛ damnatiōe in mortē: quia lex punit ſm talionē. Sed perfectus ſuperaddit prohibēs ne quis ſine cauſa iuſta iraſcatur fratri in corde vel ſignū cōmoti animi oſtēdaꝛ in voce dicēs. Racha. q̄ vox idignātis ē abſq; certa expreſſione vituperij vel blaſphemie: aut certā iniuriā ſub expreſſione verbi irroget dicēs: fatue. qđ eſt magis iniuriari q̄ dicere racha. Prohibetur ergo primo motus ire in animo. ſc̄do indignationis in ſigno. tertio vituperationis in verbo. Tribus aūt generibꝰ ꝛ gradibꝰ culpe aſſignat tres gradus pene. ¶ Prima culpa ē ira vel odiū in corde latēs. ¶ Sc̄da eſt ira in gn̄alē ɔtumeliā prorumpēs. ¶ Tertia eſt ira i ſpecialē cōtumeliā procedēs. His tribꝰ culpis debeꝛ pena differens: eis correſpōdēs. Nā qui iraſcitur motu interiori vel odio fratri ſuo nō vitio vt ſit ira per vitium nō per zeluꝫ q̄ deliberat o[…]um cōceptū iplere op̄e ſi oportunitas adeſſet reꝰ erit iudicio. i. dignꝰ accuſatiōe apud deū ꝛ i foro ſummi iudicis: ſꝫ nō hoīs: cum de voluntate nō poſſit accuſari corā hoīe. Qui autē dixerit fratri ſuo racha: ex indignatione ꝛ ɔtemptu reus erit cōſilio. i. conſenſu iudicij de dāda in eum ſententia ꝛ determinanda pena: quia iaꝫ venit in noticiam culpa. Qui autē dixerit fatue. ad ɔtēptum perſone: nō ad correctionē culpe reus erit gehēne ignis ꝛ pene determiate: qꝛ ſm glo. nō modicꝰ furor eſt quē deus ſale ſapiētie cōdidit: infatuatum dicere ꝛ ſalienti derogare. Moyſes ergo ꝛ lex ſecurim poſuit ad ramum arboris prohibēs homicidium. Chriſtus v̄o tanq̄ ſapiēs agricola ꝛ euāgelia ſecurim poſuit ad radicem prohibens irā vt omnē radicem peccati de cordibus noſtris auferret: qꝛ per iracundiā etiā vſq; ad homicidiū p̄ueniri pōt. Et bñ incis

Margin notes (left): regnuꝫ celoꝝ p eccleſia. — Grego. — Minimus. — Augu. — E — Chriſ. — Docerē ꝛ nō facere dānoſū ē. — Chriſ. — Augu. — Juſtitie acceptio. — Hiero. — Augu. de p̄tibus iuſtitie.

Margin notes (right): F — Preceptorum r. a iudeis interpretatio. — racha. — culpe ꝛ pene gradus tres in peccatore. — G — Jre p̄hibitio.

pit ab ira: q2 ẜ3 glo. ianua olim vitiorum eſt iracundia qua clauſa virtutibus intrinſec⁹ dabit requies: apta ea ad oẽ facinus armabitur animus: ſm hieronym. Jra eſt ois malus motus ad nocẽdũ: aut ergo ſurgit ſubito ⁊ ſic eſt veniale: aut ex deliberatiõe ⁊ ↄſenſu: ⁊ ſic eſt mortale. Cõſiderandum tñ qḋ lȝ ira ſit peccatuȝ: nõ tñ omnis ira. Jta eñ eſt appetitus vindicte. Uindicta autẽ ſi ſit iuſta nõ eſt peccatũ eã appetere. Eſt autẽ iniuſta quadrupliciter: vel qñ appetit̃ pena eius qui nõ meruit: vel pluſq̃ meruit: ſi appetatur ordine debito pretermiſſo: vel quia appetitur propter indebitum finẽ: vt qñ appetit̃ ſolũ ꝓpter vindictã nõ ꝓpter iuſticiã. Xp̃s itaq3 radices inimicitiaꝝ ipſoſq3 fõtes ꝑ quos charitas necari ſolet itercipiẽs: ſtudet nos mutuis nobis charitatis nexibus colligare. quod tñ heu paruȝ curamus aduertere. vñ Chriſo. Et nos quidem maiores noſtros ⁊ potentiores etiam ſi iniuriis ⁊ cõtumeliis contra nos agant ferimus verentes ne quid ab eis grauius patiamur: erga equales vero vel inferiores interdum nec leui iraſcimur intantum humanus metus timori dei ꝑponitur: noli inquit iraſci fratri tuo ſine cauſa. Nam multo hoc leuius eſt q̃ ſi tu aliũ feras iraſcẽtẽ tibi ſine cã. Cũ ergo qḋ maius eſt propter timorẽ hoim feras propter timorẽ dei ne minimũ quidẽ patieris. hec Chriſ. Et ſi ꝓhibet̃ ira recẽs multo magis inueterata: vt dicit Aug. ſi iraſci nõ ẽ fas fratri aut dicere racha aut fatue multomagis in aĩo tenere aliquid vt lodiũ indignatio ↄuertat̃. Jdeo ex ꝑmiſſis cõcludit ꝙ volens offerre deo in altari fidei ⁊ cordis ſui qḋcũq3 (mun⁹) ſcȝ cordis oris opis ſiue hoſtiã: ſiue eleemoſynaȝ: ſiue doctrinã: ſiue orationem: ſiue hymnũ: ſiue pſalmum: ſiue aliud ſpiritualiũ vel corporalium donoruȝ (prius) debet (recõciliari frĩ) leſo ſeu offenſo ꝑ eũ verbo vel facto: dãno corpali vel ſpũali: q2 munus non accipitur niſi añ diſcordia ab aio repellat̃. De⁹ quippe nõ munus repellit: ſed charitatem proximi querit: ⁊ ideo charitatẽ prius ꝓximo exoluat q̇ mun⁹ ſuũ deo placere exoptat. Munus eñ deo oblatũ nõ proficit ipſi offerẽti niſi ſit in charitate: charitatẽ aũt nõ habet niſi proximo ꝑ eũ leſo velit ſatiſfacere. ¶ Ubi ſciẽdũ ꝙ ſi cõmode poſſit haberi ipſius fratris offenſi ꝑſentia: tunc pergẽdũ eſt ad eũ pedibus corporis ⁊ reuocãdus eſt in gratiã ſatiſfaciendo vel veniã poſtulando. Si aũt eius ꝑſentia nõ poſſit ↄmode haberi: tunc ſufficit ad eũ ire pedibus mẽtis ꝓſternẽdo ⁊ ſubdẽdo ſe illi piis votis ⁊ affectu humili habẽdo ꝓpoſitũ ſatiſfaciẽdi loco ⁊ tẽpore competenti. Et hoc mõ vtit̃ eccleſia romana q̇ reum cõfitentem abſoluit: ⁊ ſibi ſatiſfactionem leſo faciẽdã imponit. ¶ Sciendum eſt etiã qḋ ſi offenſa nota eſt fratri poſtulanda eſt reconciliatio: ſi vero abſcondita non teneor ſibi manifeſtare ne cõcitet̃ur ad irã: ſed poſtulãda eſt a deo ⁊ manifeſtãda ſacerdoti: et ſm Chriſo. ſi cogitatu offendiſti recõciliare cogitatu: ſi verbis offendiſti reconciliare verbis: ſi opibus offendiſti recõciliare operib⁹ omne eñ pctm̃ quõ cõmitit̃ eodẽ modo de ipſo pnia agit̃. Et ſi offendit quis vbo detrahendo dȝ recõciliare famã reſtituendo. Attende bene iſta: q2 relucet hic circa nos magna dei miſericordia: qñ hominũ vtilitates plus aſpicit q̃ ſuos honores: et plus diligit fideliũ cõcordiam q̃ munera ſibi oblata. vñ Chriſo. O admirabilem benignitateȝ atq3 ineffabilẽ erga hoies amorem dei: honoreȝ ſuũ deſpicit dũ in proximo charitatẽ reqrit. Nihil eñ ita ſtudet deus: vt nos mutuis nobis charitatis nexibus colligare ꝓpter hoc eñ facta ſunt oia: idcirco ⁊ deus hõ factus eſt atq3 oia illa geſſit: vt nos in vnum cõgregaret. hec Chriſo. Relucet et hic nihilominus ſeueritas dei magna qñ diſcordantiaȝ vota recuſat ⁊ mũera. vñ Grego. Ecce a diſcordantibus accipere non vult ſacrificium holocauſtũ ſuſcipere recuſat. Hinc ergo ꝑpendite q̃tum ſit malum diſcordie propter qḋ ⁊ illud abiicitur ꝑ qḋ culpa relaxatur. De hoc malo diſcordie ſic dicit Cyprianus. Diſcordans ⁊ diſſidens ⁊ pacẽ cũ fratribus nõ hñs nec ſi ꝓ noie xp̃i occiſus fuerit crimen diſſenſiõis fraterne poterit euadere. Quale delictũ eſt qḋ nec baptiſmo ſanguinis põt ablui? quale crimen eſt qḋ martyrio nõ põt expiari. Et ideo vt ait Chriſ. Munera abel ſuſcepta ſunt a deo cayn reprobata: q2 abel pura ac ſimplici mente dño munera offerebat. Cayn vo irã aduerſus fratrẽ tenebat: ⁊ ideo ille placuit i mũere q̇ placebat i corde. Sed heu hodie multi huic cayn ſunt ſimiles cũ diſcordiis ⁊ dolis ad altare accedẽtes. vñ Chriſo. Cũ de⁹ tm̃ cure recõciliationis noſtre habeat vt patiatur interrũpi miniſteria ſua donec tu eas ⁊ reſoluas inimicitiam cum fratre tuo: nec nos ipſum erubeſcimus: ſed multos dies patimur manere inimicitias ⁊ trahimus ſicut funem longũ diſcordias: ignorantes ꝙ tanto longior erit nobis pena q̃to ⁊ diſcordia. Et q2 dictuȝ eſt de ↄcordia cũ fratre offenſo habenda inducit ĝnaliter: vt ↄſentiamus aduerſario nr̃o ⁊ cõcordemus cũ eo (cito dũ) ſimus (in via) et in hac preſenti vita vbi eſt locus et tẽpus penitendi ⁊ merendi: ⁊ quod poſſumus hodie non differamus in craſtinum: quia mora trahit ad ſe periculum et nemo ſcit vite ſue terminũ. vnde Chriſ. Nihil quippe eſt qḋ ita vitã noſtrã valeat euertere: vt operꝝ actionẽ bonoꝝ diſſimulare ſemper: ſemper

Margin notes (left): Jra q̇d ... it et qḋ ... non ois ... ctm̃ ſit ... Aindi ... ta qua ... Jru ... oler in ... uſta. | Chriſo. net⁹ po... entuȝ. | Augu. ra iue... rata. | H... un⁹ ſi... e cha... tate ... on ꝓ... cit. Recon... liãdi ... ma.

Margin notes (right): Offenſa occulta non eſt manifeſtanda. Chriſo. Recõciliatio ꝑ talione. | Chriſo. Charitatis ꝑſtantia. | ſeueritas dei. Grego. | diſcordie malum. | Chriſo. Munera abel Geñ. iiij. | Chriſo. | J. Periculũ i mora. Chriſo.

ꝙ differre. Sepe em̄ iſtud ex oīb⁹ nos bōis
fecit excidere. Cito inq̄ concordem⁹ cū ad-
uerſario (ne ipſe aduerſarius tradat nos)
i. cauſa ſit: vt tradamur (iudici) in vltio exa
mine (et iudex tradat nos miniſtro) et exa-
ctori. i. maligno ſpiritui ad vltioné (q̇ mit-
tet in carceré) id eſt ī infernū ꝛ penā exigit
pro culpa quā ſuggeſſit. Vn̄ (non exibit hō
donec reddat nouiſſimū quadrantē) ꝛ mi-
Donec nutū id eſt luat etiā minima et leuiora pec-
ꝑ nūq̄. cata qꝛ nihil erit īpunitū: donec em̄ ponit̄
Augu. hic ꝓ nunq̄ vt ſit abnegatiuū olm tēporū
ſicut qn̄q3 olm affirmatiuū. vn̄ ſm̄ Auguſt.
nō ſignificat finé pene: ſed cōtinuationé mi
ſerie. Penā ḡ gehenne tunc hō etiā ꝓ pctīs
minimis rōne mortalis annexi ſemꝑ red-
det patiendo ꝛ nūq̄ ꝑſoluet veniā cōſequé-
Venie do: qꝛ ſemper punief et luet neq3 vnq̄ venie
loc⁹ nō locus ibi erit. vn̄ nunq̄ ad nouiſſimū qua-
eſt ī in- dranté venit̄ qui ſemꝑ ſoluit̄: et ideo nunq̄
ferno. hō exhibit: qꝛ in inferno vbi locus venie nō
Aduer eſt: nunq̄ erit reditio poſſibilis. Non loqui-
ſarius tur hic de diabolo aduerſario nr̄o: quia illi
recōci- non eſt conſentiendū ſed potius reſiſtendū:
liand⁹. ſed hoc loco aduerſarius noſter eſt ꝓximus
Proxi- offenſus ſeu leſus cui debem⁹ ꝑ ſatiſfactio
mus. né debitā et ipſius placationé conſentire: et
Sinde cū eo concordare: vel q̇cūq3 alius nobis ad-
reſis. uerſatus cui beneuoli et benigni eſſe debe-
mus. Vel aduerſarius noſter et ſyndereſis
ꝛ conſcientia q̄ male nr̄e volūtati et contra
malū remurmurat et nos accuſat teſtimo-
Deus. niū nobis ꝑhibente cōſcientia cui debem⁹
ad bonū conſentire. Myſtice etiā aduerſa-
rius noſter eſt deus qn̄ peccamus: quia no-
bis reſiſtit cum ab eo peccando recedimus
Sermo cui conſentire debem⁹ penitédo: et eius vo-
dei. luntaté faciendo. Vel ſermo diuinus q̄ pec
care volentib⁹ contradicit et nos peccātes
arguit et accuſat cui debem⁹ obedire a pec
catis abſtinendo ꝛ aduertédo: ac preceptis
eius humiliter nos ſubdendo. Deinde ſub-
iungit q̄dā alia ad ꝯfirmandū ꝙ dixit ſupra
R ſcz qd̄ nō venit ſoluere legé: ſed adimplere
ꝛ dat intellectū alteri⁹ p̄cepti in lege. Iudei
em̄ ꝑ iſtud p̄ceptū: nō cōcupiſces vxoré ꝓ-
ximi tui: intelligebant ſigna exteriora tantū
prohibita: vt ſunt tactus impudici: oſcula ꝛ
De me hmōi: ꝛ ſic exponebant non cōcupiſces. i. ſi-
chie cō gna concupiſcentis non facies. Simil̄r per
cupiſcé iſtud p̄ceptū (nō mechaberis) intelligebant
tia. actū mechie exterioré tm̄ eſſe prohibitum et
ſic concupiſcentia ꝛ volūtas interior latens
oīmode in corde nō expreſſa ſigno vel facto
nullum eſſet pctm̄. Sed hoc eſt irrationabi
le qꝛ actus exteriores vel ſigna non hn̄t rō-
né pctī: niſi inq̄tū ſunt voluntarij: et iō ſal-
uator hunc erroré excludés dicit. (Omnis
q̄ vidit mulieré ad concupiſcédū eā. i. ea in
tentiōe et aīo: ꝛ h̄ fine attédés vt cōcupiſcat

eā qd̄ nō eſt iā titillari: ſed plene conſentire
libidini (iā mechatus eſt eam in corde ſuo.)
vn̄ Chriſ. Et ſi cōcupiero nec etiā plus fece Chriſ.
ro cū adulteris ero. Per legé ḡ luxuria per-
petrata per auctoré vero mūdicie luxuria
cogitata dānat̄ lex adulteriū dānat: euan-
geliū vero etiā concupiſcétiā que radix eſt
adulterij punit. Unde ioannes in lūbis: ſed
xp̄s in pectore cinct⁹ fuit. Et ſciédū ꝙ q̄dā Chri-
eſt concupiſcentia ex ſubito motu ſine deli- ſtus in
beratiōe boni opis vel mali et ſine cōſenſu: pecto-
ꝛ dꝛ propaſſio: et hoc eſt pctm̄ veniale. Alia re cin-
eſt cū deliberatiōe aī ꝛ cū ꝯſenſu in delecta- ctus.
tioné: vel in op⁹ ꝛ dꝛ paſſio: ꝛ h̄ é pctm̄ mor- Ioan.
tale. Dn̄s ꝟo loquit̄ hic de ꝯcupiſcétia deli- in lum-
berata q̄ īplicat in ſe ꝯſenſū in delectatiōe bis.
vl̄ in opus. Cōcupiſcétia ergo cū ꝯſenſu in
aīo eſt mortale pctm̄: et añq̄ exprimitur fa- Concu
cto vel ſigno: ꝛ qꝛ viſus é cōcupiſcétie ꝓuo- piſcen-
catiuus: iō ſm̄ conſiliū Ambro. auertamus tie dete
oculos a vanitatib⁹ ne ꝙ ocul⁹ viderit ani ſtatio.
mus concupiſcat. vn̄ Greg. ꝓuidendū ḡ no Ambr.
bis eſt: qꝛ intueri non dꝫ qd̄ nō licet cōcupi Grego.
ſci. Ut em̄ mūda més in cogitatiōe ſeruet̄ a
laſciuia voluptatis ſue deprimédi ſunt ocu
li q̄ſi q̄dā raptores ad culpā. vbi ꝛ chriſoſt. Chriſ.
Qui ſtudet elegantes facies inſpicere ipſe
fornacem ſibi paſſionis accédit captiuā fa- Coha-
ciens aīam: ad opus quoq3 celeriter addu- bitatio
cit. Quid iā hic q̄ꝫ rn̄dent q̄ auſi ſunt teme cū vir-
re cohabitare virginib⁹. Huiu⁹ em̄ ſanctiōe ginib⁹.
legis mille ſunt adulterioꝝ rei quotidie il-
las ad cōcupiſcendū vidétes. Audiāt hic q̄
ſepius ad theatra feſtināt ſeq3 ibi pene q̄ti-
die adulterij obſcenitate commaculant: et
adulteros ſeipſos ꝑ vnūquéq3 dié faciunt:
ꝛ decé mille cōſtruūt ꝑcuſſionis occaſiōes.
hec Chriſ. Sed ꝯ hec audi efficax conſiliū Grego.
Grego. Caro inq̄t cū concupiſcit̄ penſet q̇d Cōtra
ſit examinis ꝛ intelligit̄ quid amat̄. Nihil cōcupi-
q̇ppe ſic ad edomandū deſiderioꝝ carna- ſcentiā.
liū appetitū valet q̄ vt vnuſq̇ſq3 hoc qd̄ vi-
dit diligit quale ſit mortuū penſet. hec Gre-
go. Et quia dn̄s dixerat ex viſione mulieris
mechari videnté: iō ꝯn̄r docet abijcere oc-
caſioné que facit hoīēꝫ ruere in talé cōſen-
ſum. vt (ſi oculus tuus dexter vel man⁹ tua
dextera ſcandalizat te). i. faciat te ruere in
p̄dictū ꝯſenſum (erue eū) vel abſcide eā nō
mébrum ſed mébri abuſum cohibédo ipm̄
mébrū ab exercitio ꝛ affectu illicito (et pro-
iȷce abs te) ex toto annihilando. (Expedit
em̄ tibi vt pereat vnū mébroꝝ tuoꝝ) predi-
cto modo ſcꝫ actū illicitū q̄uis delectabi- Grego.
lé deſerédo (q̄ totū corpus tuū) cū aīa (mit- Bern.
tat̄ in gehennā) vn̄ Grego. Intueri nō dꝫ ꝙ Viſus
nō lꝫ ꝯcupiſci. ꝛ Bern. Qui manū mulieris ꝛ cōta-
tenet ſciat ſe eé in periculis diaboli. Attédant ctus il-
ḡ multi q̄ malum ſit pulchras facies mulie licitus
rum ſeu quorūcunq3 iuuenū īrueri: aut ho- vitet.

rum man⁹ vel facies ſeu q̄ſcūq₃ corp̄is p̄tes
ꝯtractare vel libēter cū eis fabulari: q2 ſm
plures doctores eccl̄ie et religioſe vite p̄res
talia deſignāt iterioris hōis corruptionē ac
quandā eius mollicié et deiectionem. Hic
Augu. Mēbroruz abſciſio et erutio. dexter ocul⁹ ⁊ manus dextra
ſm Aug. nō ꝑcipit̄ aliquod membrum ad li
terā erui: ſed occaſio peccādi. Poteſt enim
eſſe occaſio ex aſpectu: ⁊ tunc ocul⁹ ſcanda-
lizat: ⁊ cū bona ſit intentione tūc ſcādalizat
oculus dexter. Vel pōt eſſe occaſio ex cōtra-
ctu ⁊ cū bona intētiōe: ⁊ tūc ſcandalizat ma
nus dextera. Hmōi ergo ſi ſcādalizant abij
cienda ſunt: q2 fugiēde ſunt occaſiones pec
cādi. Et pōt accipi exēpl de viſitatione bo-
na vel ope bono de gn̄e verbi gratia. Si ali
q̄s vadit ad collegiū mulierū cauſa predica
tionis vel conſilij dādi: vel ſi dat elemoſy-
nā alicui mulieri vt ex hoc ꝑcipiat occaſio-
nē ruine ſibi iminētis per ortū alicui⁹ fami
liaritatis male vel tētationis periculoſe d3
illud bonū de gn̄e dimittere: ne tota conge-
ries bonorū operū ſubiaceat ruine. Et ideo
Alan⁹.
dicit Alan⁹. Si vitare velis venerē loca tē-
pora vita. Et loc⁹ ⁊ tp̄s pabula donat ei. Et
Sene.
idem remediū eſt in oībus. vnde Sen̄. Qui
deponere vult deſideria rerū omnium qua-
rū cupiditate flagrauit: ⁊ oculos ⁊ aures ab
his q̄ reliquit auertat. Et hoc patet ex eo qd̄
dicit idem. Auarior redeo ambitioſior luxu-
rioſior imo vero crudelior: quia inter homi-
nes fui. hec Senec. Vel accipe hic oculum
⁊ manū interiorē ſc3 cordis qd̄ mēbrum de-
xtrū hic d2 cōparatione ſiniſtri et exterioris
ſc3 corporis fragilioris. Si ergo dextera ſcā
dalizat: ſiniſtra quid faciet? vnde Hieron̄.
Cauendum eſt ne q2 in nobis eſt optimū la
Hiero.
bat̄ in vitiū. Si em̄ dexter oculus et dexte-
ra manus ſcādalizāt quāto magis ea q̄ in
nobis ſiniſtra ſunt. Si em̄ anima labit̄ quā
to magis corpus qd̄ eſt ad pctā procliuius.
Chriſ. Man⁹ et oculus.
vn̄ et Chriſo. Oculū hic vel manū non cor-
poris hūani ſignificat: ſed oculū vel manu3
cordis. i. ſenſum male cōcupiſcētie ⁊ carna-
lis deſiderij cogitationē quā per fidē cele-
ſtē erui ⁊ abſcidi a cordibus ꝑcipit vn̄ mala
ꝓcedunt. Vn̄ hic magis mēbra vitiorū ma-
le mentis: ⁊ praue cogitatiōis excidere nos
dn̄s precipit ꝓpter regnū celorū ne dominā
tib⁹ vitijs ⁊ corpus ⁊ aīa. i. tot⁹ hō reus effi
ciatur ignis eterni. Deinde poſtq̄ docuit
L Repudiū nō faciendum.
alienā vxorē non eſſe cōcupiſcendā ꝯñr do-
cet ſuā non eſſe dimittendā ⁊ dat intellectū
cuiuſdam permiſſi in lege: ſc3 de vxoris di-
miſſione ⁊ libelli repudij datiōe: credebant
em̄ iudei qd̄ hoc eſſet ſimplr̄ licitum: ſed eſt
falſum: q2 iō hoc ꝑmittebat̄ non q2 licitum
ſed ad euitandū maius malum: ſc3 vxorici-
diū. Minus em̄ malum erat vxores dimitte
re q̄ eas interficere: et ideo non erat licitū:
niſi propter fornicationem vxorē dimittere.

(In lege) ergo (mo⁹yſes iuſſit dari libellum
repudij propter duriciā cordis) maritorum
odio vxores ſuas habentiū non diſſidiū cō-
cedens: ſed homicidiū auferens ⁊ min⁹ ma
lū permittens: vt manus abſcideret ne ma-
riti propter odiu3 ſanguinē funderent. Xp̄s
aūt iubet vxorem non dimitti debere (exce-
pta fornicationis cauſa) q̄a tunc ipſa vxor
eſſe primo noluit que fidē coniugalē mari-
to non ſeruauit. Tūc em̄ licitū eſt eā dimit-
Vxoris ꝓpter adulteriū dimiſſio.
tere quantū ad cohabitationē ⁊ debiti red-
ditionē: manet tn̄ vinculū matrimonij per
totā eorum vitā: et ideo ſi dimiſſa nubet al-
teri cōmittit adulteriū: et ſimiliter q̄ ducit
eam. Quiſquis tn̄ cauſa fornicationis vult
vxorē abijcere: prius d3 a fornicatione pur-
Mari⁹ adulter dimitti poteſt.
gatus eſſe: q2 ſm Hieron̄. Quicq̄d viris iu-
betur hoc ꝯñr redūdat i feminas: neq3 em̄
adultera vxor dimittenda eſt: ⁊ vir mechus
tenēdus. Deinde poſtq̄ docuit dn̄s nō eſſe
iniuriā proximo inferendā ꝓhibendo irā et
cōcupiſcentiā: cōſequēter docet ab iniuria
dei abſtinendū: prohibēdo periuriū ⁊ iura-
mentū: et dat intellectū cuiuſdā ꝑcepti quo
M Periuriū ꝓhibitio.
ꝓhibet̄ periuriū in lege veteri. Circa quod
errabant iudei credētes q2 ſolū iuramentū
mendax eſſet ꝓhibitū: ⁊ q2 iuramentū illici-
tum eſſet ſeruandū: ⁊ ſilr̄ qd̄ iuramentū in-
cautū quod ſine neceſſitate fit eſſet licitum:
ꝓpter qd̄ ſaluator dicit non eſſe iurandum
oīno. i. ex quacunq3 cauſa: vbi non excludit̄
iuratio neceſſaria ſed incauta. Iuſtitia er-
go phariſeorū eſt non periurare: hanc cōfir-
mat dn̄s vetans iurare qd̄ pertinet ad iuſti
tiā eorū qui intraturi ſunt regnum celoru3.
Sicut em̄ falſum loqui non pōt qui nō loq̄
Prouer. x. Iurandu3 nō eſſe.
tur: ſic periurare nō pōt qui nō iurat. Et ſi-
cut in multiloquio non deerit pctm̄: ſic nec
in multiiurio periurium. Sicut autē deus
precepit ſibi victimas legales offerri: non
q2 ei placerent: ſed ne eas prout conſuene-
rant idolis immolarent: ſic infirmis cōceſ-
ſit iurare ꝑ deum non q2 placeat deo hoc fie-
Hiero.
ri: ſed qd̄ minus malū eſt hoc deo q̄ creatu-
ris exhiberi. vn̄ ſm Hiero. In lege preceptū
eſt nō iurare niſi per deū: nō q2 bonū ſit: ſed
ne iudei peſſima conſuetudine iurantes ꝑ
creaturas crederent eas venerādas. Eua-
gelium autē non recepit iuramentum cum
omnis ſermo fidelis pro iureiurando ſit. vn
Chriſ.
de Chriſoſt. Vnde iurare nos prorſus non
conuenit: quid enim vnicuiq3 noſtrū iurare
neceſſe eſt: cū nobis mētiri oīno non liceat.
Quorū verba ita vera ſemꝑ ita debent eſſe
fideliſſima: vt pro iuramento habeant̄. Et
idcirco dn̄s nō ſolū ꝑiurare ſed etiā iurare
nos ꝓhibet ne tunc tm̄ videamur verū di-
cere cū iuram⁹: ⁊ ne quos veraces in oī ſer-
mone eſſe conſtituit putarem⁹ ſine iuramē
to licitū eſſe mentiri. Iuramēti em̄ h̄ cā eſt

quia oīs q̄ iurat vt qđ verū eſt eloquaꝛ. Et dn̄s iter iuramētū ꝛ loq̄lā nr̄am nullā vult eſſe diſtantiā. Qꝛ ſicut i iuramēto nullā cōuenit eſſe pfidiā ita q̄ꝫ in verbis nr̄is nullū dꝫ eſſe mēdaciū. Qđ vtrūq̄ ꝛ piuriū ꝛ mendaciū diuini iudicij pena dānaꝛ. Quiſquis ergo noſtrū loquiꝛ iurat: qꝛ ſcriptū eſt. Teſtis fidelis nō mētieꝛ: vn̄ non immerito non iurare ſepe ſcriptura diuina cōmemorat: qꝛ deo qui verax eſt ꝯnoſcit quicq̄d dꝛ p iuramēto hꝛ: qꝛ verū eſt oē qđ loquiꝛ. hec Chri. Vnde ꝛ Sene. Nihil intereſt an affirmes an iures de religione et fide ſcias agi vbicūq̄ de veritate tractatur ſm Aug. qm ille iurat qui adhibet teſtē deū: ridiculū eſt putare vt nō iurauerit quis: qꝛ nō dixit p deū: ſꝫ dixit teſtis eſt mihi deus: vel ecce corā deo: qꝛ nō mētior: vel deus ſcit qꝛ nō mētior. Precepit ergo dn̄s nō iurare oīno. i. iurare non oīmodo in oī caſu: quia hec eſt incauta iuratio. Per hoc tn̄ excluditur iuratio in neceſſitate qꝛ negatio ibi preponitur ſigno vniuerſali affirmatiuo quod equipollet ſuo cōtradictorio: ſed poſtpoſita equipollet ſuo cōtrario. Hic enim non dꝛ oīno non iurare: quia eſſet ſenſus ꝙ in nullo caſu eſſet iurādum qđ eſt falſum: quia in aliquo caſu eſt iurādū ꝛ in aliquo non: ſed dꝛ hic (nō iurare oīno). i. iurare nō oīno. i. nō oī mō: ꝛ ideo non eſt ſenſus ꝙ in nullo caſu ſit iurādum: ſed q̄ncūq̄ deeſt neceſſitas et nō eſt neceſſariū: ꝛ ſic excludiꝛ oē iuramentū incautū. vn̄ ſm Aug. Dn̄s non precepit nō iurare tanq̄ oīno illicitum: ſed ne quiſq̄ iurare appetat tanq̄ per ſe bonū: et vt nullus iuret de facili abſq̄ neceſſitate ꝛ dilabaꝛ in periuriū ex iurādi cōſuetudine. ❡ Ad hoc aūt ꝙ rectū ſit iuramentū tria requiruntꝛ. Vnū ex parte rei de qua iuraꝛ. ſ. veritas: aliter enim non eſſet cōfirmandi idoneitas. Alterū ex parte cauſe p qua iuraꝛ iuſtitia: aliter em̄ nō eēt debita iurandi neceſſitas. Tertiū ex parte iurantis: ſcꝫ iudiciū ſiue diſcretio: aliter em̄ nō eſſet debita periculi cautela. vn̄ i Hiere. Iurabis dicit dn̄s in virtute ꝛ iuſtitia ꝛ iudicio. Et nō ſolū incaute iurare per deū eſt illicitū: ſed etiā per creaturas inquātum in eis lucet virtꝰ diuina: ideo ſequiꝛ. (Neq̄ per celū: qꝛ thronus dei eſt). i. principaliter ibi relucet gloria dei (neq̄ per terrā: qꝛ ſcabellum pedū eius eſt). i. infima creatura: ſicut ſcabellū eſt inferior pars ſedis (neq̄ p Hieroſolymā: quia ciuitas eſt magni regis). i. dei qui eſt rex regū et ad eius deputata cultū: qꝛ ſcꝫ eſt opus diuinū nō tuū: qđ probat dicens (qđ non potes facere vnū capillum albū aūt nigrū). Vn̄ vult dicere ſicut nec p deū nō eſt iurandū: ita nec p creaturas: qꝛ cū q̄libet creatura ſit opus diuinū q̄ iurat per creaturas: iurat p deū. Ideo etiā prohibemur iurare per creaturas ne creaturā in honore diuine venerationis habeamꝰ: vel ne putemꝰ nō eſſe piuriū iurare falſum p creaturas: ꝛ dū per creaturas iuramꝰ nihil iurare ꝛ iuramentū non obligare credamꝰ. Fiunt tn̄ interdum per cruces ꝛ euāgelia. i. per eū cui hec ſunt dedicata. Et ſimilr̄ fiūt per ſanctoꝝ reliquias: qꝛ in his potius deū q̄ ſanctos veneramur: a quo autore omne bonum qđ habent eos habere recognoſcimus. Qui autē iurare prohibuit quō loqui opꝫ docuit ſubdens. (Sit aūt ſermo veſter eſt eſt: non non) ſimplr̄ affirmādo veritatē: et negādo falſitatē. Unde duplicat vtrūq̄ vt qđ eſt intus in corde hoc dicatur foris in ore. Tunc eſt em̄ ſermo noſter eſt eſt: nō nō cū gemina veritate cordis et oris affirmamus vel negamus. Igiꝛ ſicut eſt in cōſcientia: ita ſit et in lingua: et ſicut eſt in re ita et in ore: ꝛ ſicut eſt in ore ita et in opere: vt ꝙ ore affirmamꝰ operibꝰ probemus: ꝛ qđ verbis negamꝰ factis nō cōfirmemꝰ. (Qđ aūt his abundātius) ꝛ ampliꝰ (eſt) ſcꝫ iurare (a malo eſt). i. ab infirmitate ꝛ ſuſpitiōe illius q̄ ſine iuramēto non credit. Non dixit malū eſt: tu em̄ facis malū q̄ bn̄ vteris iuratione que ꝛ ſi non bona tn̄ neceſſaria eſt vt alteri pſuadeas qđ vtiliter ſuades: ſed a malo eſt infirmitate illiꝰ eſt cuiꝰ īfirmitate cogeris iurare cū vides pigrū ad credendū ꝙ ei vtile eſt credere: niſi firmeꝛ iuratiōe. Semper tn̄ ē malū ibi ex aliq̄ pte: vel ex pte iurātis q̄n iurat ſine neceſſitate: vel ſi requiſitꝰ iurat eſt ibi a pte requirētis: ꝛ hoc vel malū culpe: q̄n ſcꝫ req̄rit iuramentū ſine neceſſitate vel malū pene: qꝛ ex infirmitate humana q̄ eſt quedā pena generi hūano inflicta pcedit ꝙ hoīes nō credant ſibi mutuo ſimplici verbo abſq̄ iuramēto. Verū igiꝛ loq̄mur: neq̄ id iurationibus crebris: ſed morū probitate cōmendamus. Et in loquēdo ore tm̄ vtamur: qꝛ qđ ore ampliꝰ eſt: ſcilꝫ etiā ceteris artibus vti a malo eſt. Ut em̄ in puerbijs dꝛ: homo apoſtata vir inutilis digito loquiꝛ. Stultus ergo eſt qui talē imitatur: ꝛ ſilr̄ digito loquiꝛ: ſed magis ſtultus eſt: ſi etiā manu in qua plures digiti ſunt: loquatur: ꝛ p cōſequēs ſtultiſſimus eſt ſi etiā brachijs et humeris in loquēdo vtaꝛ. Si autē ad motū mēbrorum iſtorum accedit et motio capitis: iam videtur quaſi inſano ſimilis. Expedit ergo omnia membra preter os in loquendo continere: ne inde ſcandalum ad alias poſſit quōlibet deriuare. ❡ Oro.

Domine Ieſu Chriſte qui antiquis tēporalia nobis vero eterna promiſiſti: et vt noſtra ſuperabūdet iuſtitia: da mihi coram te et proximis ſermone et opere lucere: ac legem tuam nō ſoluere: ſed

Prou. xiiij.

Senec.

Augu. Iurationis modi. Iuramenta apl'i. Iurandum eē i neceſſitate.

Augu.

N Iuramento recto tria neceſſaria. Hiere. iiij.

Non iurādū p creaturas.

O Loquēdi xp̄iani forma.

digito loqui.

ſuperabundanter implerei. Cuſtodi me ab ira ꝛ offenſione proximi: vt munus cordis:oris:vel boni operis quod tibi obtulero acceptum ſit in conſpectu tuo. Concede mihi clementiſſime deus a concupiſcentiis ꝛ aſpectibus malis cauere:oē iuramentum declinare:vt ſicut a proximi: ſic ꝛ a tua iniuria valeam abſtinere:ꝛ tibi in omnibus ſemper placere. Amen.

De patiētia ꝛ largitate circa proximos exhibēda. Cap̄.xxxv.

B Mat.v. et Luc. vi.

Poſtq̄ ergo dñs docuit nō eſſe inferēdam iniuriā proximo nec irreuerentiā deo: ꝯſequenter docet qualiter chriſtianus ſe habere debet ad eosq̄ ſibi iniuriā inferunt ponens pauca verba que oībus hoībus ad perfectionē ſufficiūt in quib⁹ oīs patiētie et largitatis virtus aperte cōmēdatur ꝛ ſuadet.

Vindicta an ſit appetenda.

Et primo ponit intellectū cuiuſdā precepti iudicialis: vbi errabant iudei credentes q̄ vindicta eſſet propter ſe appetenda:ſed hoc eſt falſum:qꝛ velle penā alicuius abſolute non pōt habere rationē boni: ſed ſolum inquantū appetitur ꝑpter aliud:ſcʒ ꝑpter ordinē iuſtitie ſeruandū: vel ꝑpter illius qui deliquit correctionē: vel propter aliorū terrorē:vt videntes talē puniri coerceantur a malis:vel ꝑpter aliqd̄ hmōi. Ubi ergo nullū bonū tale ex pena alicui⁹ eſtimat̄ euenire: ſed magis timet̄ de ſcandalo: vel de maiori malo ſuſcitādo:tunc tenet̄ homo deſiſtere a vindicta q̄rēda:ꝛ hoc eſt neceſſitatis: ſi aūt circa talem caſum deſiſtat eſt ſupererogationis. Igit̄ (nō reſiſtere malo) in aliquo caſu eſt p̄ceptū:ꝛ in aliquo cōſiliū:ꝛ aliqn̄ non reſiſtere eſſet malū:qn̄ ſcʒ per hoc daret̄ audacia malis hoībus ſimplices opprimēdi: ꝛ poſſunt eorū malicie ſine ꝑiculo occurri.

Malo q̄ ten⁹ reſiſtēdū ſit.

Malo enī culpe ſemper eſt reſiſtēdū:ſʒ malo iniurie nunq̄ libidine vindicte: ſed ꝑ iudicem timore iuſtitie cā.ſ.vtilitatis eccleſie ꝛ correctiōis proximi ne malis diſcat aſſueſcere. Uñ in lege p̄ceptū iudiciale de pena

Talionis lex.

talionis erat circa mortē: percuſſionē mutilationē:vt percutiēs in eo pateret̄ ꝛ puniretur in quo leſerat: ꝛ redderet animam pro aīa:oculū ꝑ oculo:dentē pro dente. Quia ēt iudei proni ad inferēdas iniurias proximo etiā ſine cauſa: ꝛ ſeui in vindicādo ꝓprias iniurias erāt modūq̄ꝫ ꝛ menſurā pene excedebāt lex tā pro temeritate ledētiū q̄ leſorū inſtituit modū ꝛ terminum vltionis quem nullus excederet in iniuriis vindicandis: ſcʒ penā talionis. Prouida enī quadā cautela modū poſuit tā ꝓpter ꝓteruitatē ledentium:vt reprimerentur timore q̄ leſorum ne vltionē ſumerent vltra modū ꝓpriū. Chriſti aūt cuius mīa ſuperexaltet iudiciū ꝛ ipſi⁹ euangelij iuſtitia eſt non reſiſtere malo: ſcʒ per malū:ſed in bono patiente vincere malum iniurie. Nec etiā reſpōdendū eſt iniuriis qd̄ maius eſt:vt iniuriis laceſſiti parati ꝛ prōpti ſimus ad illas patienter ſuſtinendas. In lege eſt retributio:quia iubet leſum

Lex.

equali iudicio iudicari: in euāgelio gratia:

Euāgelium.

quia docet patientie virtutē etiā per membrorum dāna ſeruari. ſm Chriſo. Si alterius

Chriſ.

oculū eruis nō tuū recuperaſti:ſed cū membro etiā patiētiam ꝑdidiſti. Diabolus vulnera procurat corporum propter vulnera animarum. Si tu nō percuſſeris ab hoīe quidē victus videris:ſed diabolum viciſti. Uñ ſi nō reddideris malū pro malo:ꝛ ſi mēbrum corporis perdidiſti lucrum patientie acquiſiſti. Si aūt reddideris ꝛ corporis dānum paſſus es ꝛ ſalutis. Nec tantum lederis qn̄ ab iniquis noceris quātū cū a conſtantia bonitatis receſſeris. hec Chriſo.

Repcutientis dānum ꝛ B

Sunt autē quatuor gradus ad pacē. Primus eſt non plus reddere. Scd̄o etiam minus reddere:et hoc additū eſt per traditionē phariſeorum qui dabāt.xl.diſciplinas vna minus. Terti⁹ ē malum non reddere. Quartus eſt paratū eſſe amplius tolerare. Primi duo fuerunt in lege:in tertio incipit euāgeliū:cum dicit (non reſiſtere malo) in quarto euangelij cōſummatio qd̄ ꝯñr exponit declarādo. Unde qꝛ nō dixit reſiſtendū malo ne aliquis intelligeret de malo culpe nō iniurie ſubiūgit dicēs. (Sed ſi quis te ꝑcuſſerit in dexterā maxillā: p̄be ꝛ illi alterā.ſ. dexterā mentis interiorem ne exterioris hoīs cede vel tacitus intra ſe moueatur interior.i.ſis paratus in aīo ad aliā percuſſionem et maiora et ampliora ſuſtinendū anteq̄ per impatientiam malo reſiſtas: ꝛ ſcandalū vel aliqd̄ malum aliud cōtra charitatē ſuſcites. vnde Aug.

Grad⁹ ad pacē.iiij.

Maxilla altera prebenda.

Augu.

Nō tm̄ nō repercutias:ſed ſi vult alterā ferire patiēter ſuſtineas. vbi Chriſo. Qui repercutit legis implet mādatū non xp̄i. Sed dicis dignus eſt ille repercuti:etiam:ſed tu nō es dignus repercutere: qꝛ diſcipulus illius es qui cū malediceret̄ non remaledicebat. hec Chriſo. Ad omne ergo nos exēplū patiētie et humilitatis dñs per euangelica precepta confirmat. Non ſolum enim prohibet repercutere percutientem:ſed ꝛ iubet nos paratos eſſe iterum percuti ꝛ non reſiſtere malo iniurie quominus adhuc poſſit nobis inferri. vnde Beda. Quid tā magnū q̄ percutienti prebere maxillam? Nonne indignatiōis impetus frangitur:ira ſedatur: et per patientiam ille mutatur:vel inuitatur ad penitentiam? Per huius ergo manda

C hriſ.

Repcutiēdum nō eſſe. j.Pe.ij.

Bede.

ti īpletionē hō xp̄o cōformat̄. diabol⁹ ab ho
mine vincit̄. plena pax inter hoſtes obtinet̄.
vnde Chriſ. hm̄ōi meditatio tolerantie du
cit ad paſſionem martyrij: facile enim perſe
cutionis tempore penas corporis poterit ſu
ſtinere: ſi in pace ante exercitatus huius mo
di iniurias equanimiter ac libēter ſuſcipiat
Augu. hec ſm Aug. Non prohibet̄ ea vindicta que
Vindi- ad correctionem valet. Sed huic vindicte
cta ad inferende nō eſt idoneus niſi qui odiū dele
corre- ctione ſuperat. nō enim odit pater filium ca
ctionē ſtigādo. Vn̄ nō dȝ q̄s odio ⁊ libidine vindi-
exercē- ctā expetere: ſȝ amore ad correctionē et vt in
da eſt. iurias ab eo cui rerū ordine ptāṡ data eſt tā
q̄ꝫ filius a patre corrigat̄: paratus ſi opus ſit
equo aīo plura tolerare ab eo quem vult eē
correctū. Talis eīm vindicta ad correctionē
ꝓpter amorē ꝑtinet ad mīam. Beatus ergo
qui ipſo corde eſt ad oīa parat⁹: vt in omni-
Ps. lvj. bus q̄ patitur ꝑ deo veraciter poſſit dicere:
et canere illō ꝓpheticū. Paratū cor meum
de⁹ paratū cor meū. Nō ſolū aūt maxillā pre
bēdā ꝑcutiēti dn̄s p̄cepit ſȝ dāna ſubiri. Qꝛ
ſm Chri. Poſt corporalis iniurie tolerātiā
Chriſ. vult nos etiā dn̄s ſecularium habere cōtē-
C ptū ⁊ nō tm̄mō in plagis verūetiā in pecu-
Contē- nijs rebuſq; diuerſis nos vult preſtare pa-
dendū tientiā. Unde additur. (Et ab eo qui aufert
nō eſſe. tibi veſtimentū noli prohibere). ſ. repugnā
do: vel cum eo contēdendo: exemplo domi-
ni qui veſtimenta ſua ꝑmiſit a ſe auferri ⁊
a militibus diuidi. Dū enim vis vindicare
veſtem corporis: precioſiſſimū anime veſti-
mentū perdis. (Et qui vult tecum ī iudicio
contendere). i. contentioſe agere (et tunicā
tuam tollere). i. veſtem interiorem ⁊ magis
Palliū neceſſariā per quā ⁊ cetera neceſſaria intel
dādum lige. hoc eſt ſi te ad iudiciū propter tunicaȝ
trahat: ad negociū tibi moleſtiamq; cōmo-
ueat (dimitte ei ⁊ palliū). i. exterius veſtimē
tū ⁊ cetera q̇bus nō adeo indiges nunq̄ꝫ cō
tentioſe: ⁊ tūc iracundia agas. Quaſi dice-
ret. Si quis contendendo velit tibi auferre
vnū de neceſſarijs anteq̄ꝫ cōtēdas ī iudicio
Augu. ſuſtine potius vt auferat tibi ⁊ reliquuȝ de
his. Hoc quoq; ſm Aug. ad preparationem
cordis: nō ad oſtēſionē operis intelligenduȝ
Et hoc etiā potes trahere: vt ſi q̇s vult tuni
cā tuā tollere. i. animā vel interiora bona di
mittas palliū. i. exteriora negocia. vbi Chr.
Chriſ. Si litē tibi videris imminentem: etiā illa q̄
non poteris indulge: melius eſt eniȝ iurgio
liberari q̄ꝫ retinere materiā iurgiorum. Dif
ficile eſt rem dimittere: ſed difficilius de iu
dicio ſine peccato exire. Et iterum. Non ſo-
lum inquit iniuriam patiens nihil iracun-
die moueas aduerſus eum qui iniuriam
facit: ⁊ nō ſolū pro his que abſtulit non in-
digneris: ſȝ et ſi quid tibi forte ſubrelictum
eſt id ſponte largire ei qui totum abſtulit,

Cū eīm ille talē te inuenerit reſipiſcet conti
nuo: ⁊ facti pigebit eū. vbi Beda. Qō in ve- Beda.
ſtimēto ⁊ tunica dictū eſt: nō in eis ſolus ſȝ
in oībus faciendū eſt: q̄ aliquo iure tēpora-
liter nr̄a eſſe dicimus. Si eīm de neceſſarijs
hoc imperatū eſt qō magis ſuꝑflua cōtēne-
re opȝ. Lex igit̄ eſt vt alteri⁹ non tollas ⁊ ſi
tuū nō das ꝑ̄ra aūt vt ⁊ alteri⁹ nō tollas et
tuū des ſm Augu. q̄ ſpōte vel cōuictus pe- D
cuniā debitā reddere noluerit intantū vt Augu.:
velit litigare dimittēda illi eſt. ſeruū eīm dei cōtētio
nō oportet litigare manēte illa regula: vt licita.
in aīo parat⁹ ſit amittere qō ſibi debet̄. Nā
ſi modeſte ac leuiter aīo egerit: vt ſibi reſti
tuat̄: non tam intendens fructū pecunie q̄ꝫ
vt hominē corrigat cui ſine dubio ꝑnicio-
ſum eſt habere vnde reddat: ⁊ non reddere
nō ſolum nō peccabit: ſed proderit etiā plu
rimum: ne ille dum aliena pecunia lucrum
facere vult dānum fidei patiat̄. Quod tāto Repete
eſt grauius vt nulla ſit cōparatio. Et nota re ſua
q̄ repetere ſua cōtingit dupliciter: aut corā dupliciter
iudice infideli: ⁊ ſic chriſtiano nō licet: ⁊ ma ter fit.
xime vbi eccleſia libertatē hȝ: aut corā fide-
li ⁊ hoc dupliciter: aut cōtētioſe ⁊ cum frau
de: ⁊ ſic nulli licet: aut modeſte ⁊ cum iuſti
tia: ⁊ ſic infirmis ⁊ imperfectis licet ſimpli-
citer vero repetere ſine cōtentione ⁊ fraude
non corā iudice omnibus licet. ¶ De reli- Religio
gioſis vero ſua nō habētibus eſt ſciendū q̄ ſi an re
repetere aliqua cōtingit dupliciter: aut vt petant
aliqua ꝓpter vtilitatē ꝓpriā ſic ꝑfectis non ablata.
lȝ aut vt cōgregationis ꝓpter vtilitatē cō-
munē ſic lȝ ēt ꝑfectis: q̇ ⁊ ſi non hn̄t ſua in
ꝓprio: tn̄ hn̄t in cōi ⁊ ita noīe cōitatis lȝ re-
petere: vel ſi nō hn̄t dominiū nec in cōi nec
in proprio: hn̄t tn̄ res ad vſum deputatas.
Tn̄ magis expediret iudici ſecreto ſignifi-
care q̄ꝫ in iudicio repetere. Deinde ſubiun-
git. (Et q̇ te angariauerit mille paſſus: va- E
de cū eo alio duo milia). i. patiēter feras ſi Anga-
amplius te ire oporteat. Angaria dr̄ indebi ria.
ti ſeruitū exigētia in ꝓpria ꝑſona: vel q̄cūq;
coactio iniuſta. vn̄ angariare eſt iniq̄ ſeu in-
iuſte aliquo modo trahere: vel ꝑſonalia ob-
ſeq̄a ⁊ opa impēdere opprimēdo in perſona
⁊ grauando. Eſt ergo ſenſus quicunq; te in
ſeruitio indebito ſine peccato tamē coege-
rit ſeruire: ad hoc etiam ita debes paratus
eſſe: vt amplius pati velis q̄ꝫ ille optat in-
ferre. Nam mille paſſus eſt iter ſabbati: et Mille
ideo hoc nō eſt cōtra ſabbatū legis: ſic ſuſti paſſus
ne iniurias in his que non ſunt cōtra ſab- iter ſab
batum pectoris. Vel in milenario perfectio bati.
ſpiritualis ſignificatur que in impletione
huius precepti oſtenditur. Et cum milena-
rius ſit numerus perfectionis in tribus mi
lenarijs notat̄ q̄ in tribus cōſiſtit ꝑfectio
patiētie: ſȝ in corpore ⁊ ratione ⁊ voluntate
qō ſignificatur ꝑ alia duo milia. vbi Chriſ.

Chriſ. Super abūdātia imperfectionis.

Uides ſupabundātiā philoſophie cumulū
ſapiētie. Poſtq̄ nimirū dederis maxillam ꝛ
tunicā ꝛ veſtimentū ēt ſi nudo inq̄t corpore
tuo vti voluerit inimicus ad iniurias ꝛ labo
res nec ſi q̄dē illū oportet ꝓhibere. Uult em̄
oīa nos poſſidere cōiter ꝛ pecūias: vcȝ ꝛ cor=
pora nō cū indigētib⁹ ſolū: verūetiā cū iniu
riā faciētib⁹ Unū em̄ mie eſt alterū ꝟo pa=
tiētie. Et iterū. Ad oē deuotiōis opus impi=
gros nos eē p̄cipit dn̄s ac patos. Bonū em̄
noſtrū vult nō tā neceſſitatis eē q̄ ꝓprie vo
lūtatis: vt dū ampli⁹ ex nobis facim⁹ q̄ ab
alijs poſtulamur maioris mercedis gratiā
cōſequamur. Integre em̄ charitatis ac pfe=
cte deuotionis officiū eſt pl⁹ ſpōte preſtare
q̄ poteris. hec Chri. Ubi ſm Augu. monet
nō tam vt pedib⁹ agas: q̄ vt aīo ſis parat⁹.
Nō ſolū ergo tuā: vt deuites altercationē:
ſed ꝛ teipſum prebe angarianti. nam tā ope
re ꝛ pedibus q̄ animo ꝛ compaſſionis affe=
ctu paratus multo plus ſeruire q̄ precepit
Totū em̄ qđ dictū eſt intelligēdū ſm p̄para
tionē animi in caſu cōſimili nō autē in ca=
ſu in quo ex tali ꝑmiſſione nutriret percu=
tiēs aut rapiēs vel angariās ſeu al's offen=
dēs in ſua malitia ꝛ iniq̄tate. Imo in tali ca
ſu ſuſtinere nō eſſet bonū: niſi ꝓpter ſcāda=
lū: vel aliquod maius malū euitādū. Nam
teſtāte Augu. cui licētia iniq̄tatis eripitur
vtiliter vincitur: qm̄ nihil eſt infelicius infe
licitate peccātiū qua penalis nutrit impu=
nitas ꝛ mala volūtas velut hoſtis interior
roboratur. ¶ Ut autē dicit idē Aug. in his
triū exēplorū nullū genus iniurie eſt preter=
miſſum. Nam oīa in quib⁹ improbitatē ali
quā patimur: ī duo genera diuidunt: quorū
alterū eſt qđ reſtitui nō pōt in quo vindicte
ſolatiū tumidus animus q̄rere ſolet q̄ ta=
lia fomēta deſiderat: ſȝ ſanus: ꝛ firmus mi=
ſericorditer p̄ferēda alterius infirmitatem
iudicat: necȝ hic vindicta ad correctionem
ꝓhibet: vt etiā ſupra dicit. Alterū iniuria=
rū genus eſt qđ in integrū reſtitui pōt: cui⁹
ſunt due ſpecies: vna ad pecuniam: altera
ad operā pertinet. Exemplū primi de per=
cuſſa maxilla. Scđi de tunica ꝛ veſtimento.
tertij de angaria paſſuū. Qꝛ qđ in corpe le=
ſum eſt non reſtituit integrū: ꝛ reddi veſti=
mentū pōt: ꝛ adiuuari opera poteſt: ſi opus
fuerit. In his ergo oibus generib⁹ iniuria=
rū dn̄s docet patientiſſimū ꝛ miſericordiſſi
mum: ꝛ ad plura perferēda paratiſſimū ani
mum xp̄ianorū eſſe oportere ꝓpter ſpē re=
tributionis eterne. Sed qm̄ parum eſt non
nocere: niſi etiā preſtet beneficium quantū
poterit conſequenter adiungit dn̄s: ꝛ dicit
(Omni petēti te tribue.) Quaſi diceret. Ita
debes eſſe patiēs in aduerſis ꝓprijs ſed et
cōpatiēs alienis. Non dicit q̄d tribuēdum:
qꝛ nō ſemper res eſt danda: ſemper tn̄ dan=

F

Augu. Patientia animi ſine nutrimento aliene iniq̄tatis hn̄da.

Augu.

Iniurie genus nullū p̄termiſſum in euangelio.

G

Largitas petēti exhibenda.

dum eſt ſaltē bonū rn̄ſum. Qui ergo in ne=
ceſſitate ſua petit a te rem corporalē vel ſpi
ritualē da ei donū vel verbū. Si em̄ ratio=
nabiliter petit tribuendū eſt donū qđ petit
vel de p̄cepto cū in extrema neceſſitate po=
ſitus oīno indiget dareq̄ poſſis: vel de con=
ſilio cū petēs aliter trāſire pōt: ꝛ hoc eſt ele=
emoſyna corporalis. Et ſi deeſt tibi facul=
tas: da affectum ꝛ bonā volūtatē: bonū re=
ſpōſum ꝛ orationē. Si autē irrationabiliter
petit: dandū eſt verbū docēdo eū de ratio=
nabilitate ſue petitionis ꝛ de cauſa iuſte ne
gationis: vt non eū inanē dimittas. ꝛ hec do
ctrina eſt pars ꝛ opus iuſtitie ꝛ eleemoſy=
na ſpūalis. Et ſi iſte non accipit id qđ petijt
melius tn̄. ſ. correctionē accipit. Ita (oī pe=
tēti te dabis) q̄uis nō ſemper id qđ petit da
bis. Un̄ (omni petēti) inq̄t nō oīa petenti: vt
des qđ dare honeſte ꝛ iniuſte potes. vn̄ Am=
bro. Non minus eſt criminis habēti tollere
q̄ cū poſſis ꝛ abundās ſis indigētib⁹ dene=
gare. Et eſuriētis panis eſt quē tu detines
viduarū indumentū qđ tu recludis: miſero
rum redēptio ꝛ abſolutio eſt pecunia quam
tu in terra fodis. Tot ergo bōa ſcias te in=
uadere: quot bona poſſes preſtare. Quia vt
dicit Chriſo. Diuitie noſtre nō ſunt: ſed dei
oēs em̄ diſpēſatores diuitiarū ſuarū nos vo
luit eſſe nō dn̄os. Da ergo ꝛ tribue nō vēde.
Uendit q̇ multas p̄ces expectat vēdit q̇ bn̄=
ficiū ꝓcraſtinat: vēdit q̇ pauperi imprope=
rat: vēdit q̇ triſti vultu donat: vēdit q̇ viciſſi
tudinē expectat. Pauper tn̄ ꝛ nihil hn̄s nō
tenet ad donū numeris a manu: ſed ad do=
nū cōpaſſionis a corde cōſolationis in ore:
ſubuentionis in ope tenet ꝓ loco ꝛ tpe. Un̄
glo. Si deeſt facultas: da obſequiū vel affe=
ctū: vel verbū. Hec ſunt illa quatuor q̄ obtu
lit magdalena xp̄o. ſ. lachrymas compaſſio=
nis: capillos ſubuētionis: oſculū obſecutio
nis: vnguentū cōſolationis. Et eodē modo
intelligēdū eſt qđ ſubdit. Et volēti mutua=
ri. i. mutuū accipe a te ne auertaris ab eo
ſcȝ nō mutuādo: vel mutuum differēdo vel
diminuendo. Mutua ſibi ſi petit rationabi
liter: vel rationē redde: ſi petit irrationabi=
liter. Da mutuū hylariter. Hylarē em̄ dato
rem diligit deus: ꝛ ex charitate pura: nihil
inde ſperās vel recipiēs vltra ſortē nec ſer=
uitiū: nec quodcūq̄ cōmodū: ita q̄ propter
iſtā ſpē nō dȝ mutuū fieri: lȝ a deo poſſit idē
merces ſperari. A mia te nō auertas: nec in
hoīe ſpē mercedis figas: ſed in deo qui cū
multo fenore tibi reddet: qđ illo iubēte fa=
cis. vnde Aug. Nec ꝓpterea voluntatē alie=
nes ab eo q̇ petit: quaſi nihil recepturus a
deo cū rē q̇ dat mutuo ille q̇ accepit exol=
uat: qꝛ cū id ex p̄cepto dei facis: apud illū q̇
hec iubet infructuoſum eſſe nō poteſt. hec
Aug. Dicēs ergo oī petēti tribue ꝛ volenti

Res affectus aut doctrina ē danda.

Ambro. indigēti denegare.

Chriſ. Diuitie dei ſunt vendit q̇ p̄ces querit.

H

Quatuor danda.

mutuandum eſt gratis ū. cor. ix.

Augu. mutuātis merces a deo eſt.

I eleemoſine genus duplex.

volenti mutuū ne auertaris: duo gña bñficij ↄplectit: vel cū beniuole dam⁹: vel cū reddituro cōmodamus ⁊ ad vtraq₃ parati eſſe debemus. In vtroq₃ em̄ gñe eleemoſyne dato. ſ. et mutuo tenemur omni petēti egēti ſubuenire ētiā inimico ſi perfecti ſumus: ſi imperfecti nō niſi in ſumma neceſſitate eē videri mus. vnde

Chriſ.

Chriſ. Si miam poſtulamur qd̄ poſſum⁹ largiamur: vt ipſi id qd̄ adeo petimus p̄cedēte merito facili⁹ impetrare poſſimus. Verū ſi eos qui nos petunt deſpiciamus: qua fiducia deū nobis ꝙ petim⁹ p̄ſtare credimus. Iubemur em̄ per oīa religionē pietatis ac fidei cuſtodire: vt neceſſitatē tribulationis alterius quaſi propriam computemus nec pluris facultatem ꝙ̄ fratrē faciamus: expectātes mercedem retributiōis eterne. Hec Chriſo.

Sapiētia dando creſcit.

⁊ non ſolum de eleemoſynis hoc intelligendū eſt: ſed ⁊ de pecunia que nūquā deficit. i. de ſapiētia ⁊ doctrina: que non eſt petenti deneganda: qm̄ auaruʒ dedignatur poſſeſſorem ⁊ in alios tranſlata creſcit: ⁊ magis ditat auctorem. Ergo petenti eam pro deo diſtribuas ⁊ volenti eam mutuari a te: vt alios doceat ne auertaris: quia quod alios preter te docebit: tibi reddetur a deo cū fenore mlt̄o. Vtraq₃ ergo pecunia ſcʒ corporalis ⁊ ſpūalis eſt cōmodanda: ſed materialis ſine vſura: ſpūalis cū vſura. ¶ Deinde ſequit. (Et q̄ aufert tibi que tua ſunt ſine pecuniā: ſiue rem aliam (ne repetas) ſcʒ in iudicio: ac cū lite ⁊ cōtentione. Nō em̄ lʒ alicui rem in iudicio repetere turbatorio ⁊ ex ira ⁊ cōmotione: ac per inordinatū affectū vindicte poti⁹ ꝙ̄ ad emēdā delinquētis: vel ex auaricia q̄ magis vult cū iactura proximi bñ ſe hr̄e. Et qꝛ docuit dñs iniuriā inferētibus nō eſſe reſiſtēdū: ſed plura p̄ferēda eſſe paratū: ↄñr docet iniuriā inferētibus impendendū eſſe charitatis effectū ſimul ⁊ affectū. Qꝛ em̄ opera iuſticie infructuoſa ſunt ſine charitate: ideo addit de charitatis perfectione: ⁊ dat intellectū precepti de electione proximi: in quo errabant iudei. Ex hoc eniʒ ꝙ preceptum eſt in lege. Diliges proximum tuum ſicut teipſum: et iterum ibidē dr̄: diliges amicū tuuʒ: arguebant a ↄtrario ſenſu ꝙ debebāt odire inimicū: ſed hoc eſt falſuʒ: quia oīs hō ex charitate diligēdus eſt inquātū ad imaginē dei eſt: ⁊ capax ipſius per cognitionē ⁊ amorē. Dicit ergo. Audiſtis qꝛ dictum eſt in lege. Dilige proximum tuum ⁊ affectu ſic ligat oēs: ⁊ effectu ſic ligat perfectos pro loco ⁊ tp̄e: et oderis inimicū tuum: ſed hoc vltimum nō eſt ſcriptum in lege: ſed eſt traditio ſcribarum qui hoc addebant et ex alijs ſcriptis ibidem: vt dictum eſt colligebāt. Vel ſi ali-

R Augu.

cubi ſcriptum dicat tūc ſm̄ Aug. Nō vox iubentis iuſto accipienda eſt: ſed p̄mittentis infirmo: ego aūt dico vobis. Diligite. ſ. affectu inimicos veſtros: hoīes ſcʒ nō vitia naturam non culpā.

Diligēdi inimici.

Qꝛ ſm̄ Augu. Sic diligēdi ſunt hoīes: vt eorū nō diligātur errores. Diligere debemus inimicos: bona gratie ⁊ glorie eis optādo: qb⁹ hō non pōt vti male: alia vero bona ſcʒ nature vel fortune non ſunt eis optanda: niſi quadaʒ gñalitate inquātum valet ad ſalutē eorū: quod ſoli deo eſt notū: qꝛ talib⁹ bonis pōt hō bene vti vel male: ⁊ ideo circa hec nō ē aliqd petēdū determinate. ¶ Et nota ꝙ diligere amicum eſt magis debitū: ⁊ non excludit dñs a dilectiōe amicoꝝ mercedē: ſed innuit minorē: qꝛ ceteris parib⁹ dilectio inimicoꝝ eſt magis meritoria ꝙ̄ amicoꝝ: qꝛ difficilior ⁊ cū maiori conatu bone voluntatis: quia purior ⁊ ex motu gratie nō nature inclinātis: qꝛ liberalior non ex debito meriti precedentis. Et qꝛ non ſufficit diligere corde: niſi dilectio p̄bet operis exhibitiōe ad min⁹ loco ⁊ tp̄e ſubdit bñfacite: ſcʒ effectu: his q̄ oderūt vos in his que ſpectant ad eoꝝ ſalutē eam mō debito ⁊ poſſibili p̄curādo: qꝛ benefacere eſt dilectionis effect⁹ ⁊ exhibitio. Et ideo ſicut tenemur diligere inimicos quantū ad bona gratie ⁊ glorie: ita tenemur in effectu ſalutem eoruʒ procurare. Inimicus ergo quo ad naturā qua eſt proximus de neceſſitate precepti eſt generali dilectione diligendus: quia dr̄ diliges proximū tuum: ſed dilectione ſpeciali: vt ſpecialiter quis moueatur ad diligendum inimicum: non eſt precepti: ſed p̄fectionis. Non eniʒ eſt preceptum ad omnes ſpecialiter affici: quia nec hoc eſt poſſibile: et ideo nec eſt preceptum ſpecialiter affici ad inimicum: ſed generaliter inquantum eſt hō proximus.

Signa dilectionis generalis

Et exteriora bñficia p̄portionātur interiori dilectioni: ſigna generalis dilectionis: vt aliqd̄ bonū facere toti cōmunitati: vel orare pro toto populo in ↄmuni iſta exibere inimicis cū ab his q̄ ſunt generaliter exhibenda nō debeāt excludi: eſt de neceſſitate precepti: qꝛ ſi ab his intenderet hō eos excludere: iam gñaliter dilectio non ferretur: imo magis odiū oſtēderetur. Et quia ex parte extreme neceſſitatis obligat homo omni hoī in tali neceſſitate exiſtenti: ideo etiam inimico (niſi ex hoc deterior fieret et fidē impugnaret) dʒ in tali neceſſitate beneficiū exhiberi: beneficia vero que ſunt ſigna dilectionis ſpiritualis non tenet inimico exhibere extra caſum neceſſitatis: ſed hoc eſt perfectiōis.

Math. vj. dilectio duplex.

Dilectio ergo alia interior: alia exterior. Dilectione interiori et perfectione ſufficiente quilibet et imperfectus tenetur quemlibet etiam inimicum diligere. Dilectione autem exteriori: id eſt bñfica exhibitione et p̄fectiōe ſupererogatiōis tenet tm̄ p̄fect⁹ lʒ facere: īper-

fectus eñ tenet inimico rancorē odij dimit-
tere ⁊ bonū optare: ſiue petierit veniā ſiue
non: ⁊ ſi petierit veniā tenet ei colloqui ⁊ di-
cere aue: ſed non tenet bñficia tēporalia mi-
niſtrare. Perfectus aūt teneat etiā preſidia
tpalia ꝯferre ⁊ neceſſaria adminiſtrare: ſiue
ab eo veniā petierit: ſiue non. Qꝛ ſi inimicū
a cōione noſtra ſepamus: eo iþo ei bñfacia-
mꝰ: dū illd hoc fine faciamꝰ vt eū ab errore
renocemꝰ. vñ glo. Bñfacite miniſtrādo ci-
bū mētis. i. inſtructionē vel correctionē cor-
poris: oia eñ in eccl'ia ēt excōicatio: eo ſpe-
ctāt vt fratres ⁊ amici fiāt. Et qꝛ ē qddā bñ-
ficiū ad ſalutē ptinēs ꝙ a quolibet quātū-
cūqꝫ paupe pōt exhiberi. ſ. orare p aiarū ſa-
lute: iō ſubiungit (Bñdicite) ſcʒ bona gra-
tie et glorie imprecando (maledicentibus
vobis) retro habendo vel aperte blaſphe-
mando (⁊ orate) dicta bona optando: et deū
deprecādo (p pſequētibꝰ ⁊ calūniātibꝰ vos)
falſum crimē vobis imponendo. Huiꝰ exē-
plū dedit dñs in cruce ſuſpenſus: et ſtepha-
L nus lapidatꝰ. et Dauid a ſemei maledictꝰ.
Iniu- ¶ Ubi nota quod triplex eſt iniuria: ſcʒ cor-
ria tri- dis que rancor vel odium dicitur: oris que
plex. detractio vel maledictio: operis: ſcilicet le-
ſio manualis. His igitur generibꝰ tria dñs
apponit remedia: contra primum (diligite
inimicos veſtros) contra ſcd͂m (benedicite
maledicentibus vobis orate p perſequen-
tibꝰ ⁊ calūniātibus vos (cōtra tertiū (bene-
Gloſſa. dicite his qui oderunt vos.) vñ gloſſ. Con-
tra eccleſiam tribus modis pugnatur odio
Bene- verbis: ⁊ cruciatu corporis: econtra eccleſia
ficium diligit: orat et benefacit. Si ergo volumus
triplex eſſe pfecti debemus iniuriātibꝰ nobis bñfi-
pfecto- ciū dare cordis ipos diligendo bñficiū oris
rum. p eis orando ⁊ bñficiū opis ipis bñfaciēdo.
Et qꝛ magnū dedit pceptū pclarum ſubdit
premium. Ita inquit diligite: bñ facite ora-
te pro inimicis vr͞is (vt ſitis filij pr͞is veſtri)
altiſſimi (q in celis eſt) filij inquā p bonita-
tis imitationē: p grē adoptionē: p eductio-
nē: p hereditatis adeptionē. Ut ſicut eſtis
filij dei p naturā ⁊ creationem: ſic etiā ſitis
filij eiꝰ per grām ⁊ imitationē in eo ꝙ eſt ei
ppriū nā ppriū eſt ei miſereri ⁊ eſſe bñficū.
Beda. vñ Beda. Nulla maior pōt eſſe merces ꝙ fi-
lios hoim terrigenas effici filios altiſſimi
qui in celis eſt. Nos enim ptāte accepta ef-
ficimur filij dei inquantū ea q ab eo preci-
piuntur implemꝰ. Et ſubiungit. Qui ſolē
ſuū facit oriri ſup bonos et malos: et pluit
ſup iuſtos ⁊ iniuſtos: ac gratos ⁊ ingratos.
Et nō ſolū amicis: ſed etiā inimicis bñfacit.
Sic enim inimicos nutrit vt amicos ac bo-
nos et illos ſui ſolis ſplendore illuminat: et
ſuarū pluuiarū inundatione fecundat ⁊ bñ-
ficia cōia nō ſubtrahit: ēt malis hoibꝰ q tñ
ei inqtū in eis eſt inimicant: ſʒ p ſua miſe-
ricordia indiſcrete oibus vite preſentis bñ-
ficia largit. vbi Hiero. Noli negare qd deus
nulli negat ꝗuis ſit blaſphemꝰ ⁊ ipius. Si- Hiero.
ne diſtictiōe oibꝰ tribuamꝰ nō qrentes cui:
ſed qre demꝰ. Ut aūt dcm̄ ē ſupra: orare gñā-
liter p iimicis ⁊ eis bñdicere p ꝗto in gñā-
litate ppl'i includunt eſt pceptū ſicut qd in
gñali dilectiōe diligant: ſʒ in ſpāli iſta face- M
re nō eſt pceptū ſed pfectionis. Et ſciēdū ꝙ Chriſ.
Chri. ponit. ix. gdus ſʒ acceſſuʒ ad pfectio- Gradꝰ
nē mandati huiꝰ. vñ ait. Uidiſti nēpe ꝗtis nouem
ad pfectionē gradibꝰ aſcendit: ⁊ quēadmo- ad per-
dum nos in ipm veritatis cacumem ſtatuit fectio-
et paulatim in ipſum celum reducit. Primꝰ nem.
gradus eſt nequaꝗ ad ledendum priorem
venire. Secundus vt non amplius referat
ꝙ quod a ledente ſuſtinuit. Tertius ne le-
ſus faciat illa que paſſus eſt: ſed quieſcat.
Quartus vt etiā prebeat ſeipſum ad iniu-
riā ſuſtinendā. Quintꝰ vt etiā ad maiora ſe
prebeat ꝙ vult eſſe q fecit. Sextus nō odiſ-
ſe eum a quo iſta ppetit. Septimus etiam
diligere ledentē. Octauus bñficijs eū liben-
ter afficere. Nonus etiā deū pro aduerſario
depcari. Perſpexiſti celſitudinē phe: et id-
circo tā claro digna eſt premio: qꝛ tam ma-
gno eſt ſubiecta precepto. Nam ⁊ premium
illi tale proponit quale priorum oino nulli
vt ſcʒ fierent ſimiles dei: prout tñ hoibus id
eſſe poſſibile eſt. Igitur benefaciendum eſt
oibus: qꝛ vt dicit Sen. Nemo non cū alteri Sene-
prodeſt ſibi profuit. Quia vo pfectio dile- ca. pro-
ctionis vltra dilectionē inimicorū non pōt deſſe
procedere: ideo poſtꝙ pcepit inimicos dili- oibus.
gere: conſequenter ſubiungit. Eſtote ergo
vos perfecti ſicut ⁊ pater celeſtis perfectus Filios
eſt: que eſt lex amoris ꝯſeruādo: vt qratis ēt et ſimi-
inimicis pdeſſe qd deū facere manifeſtum les dei
eſt q bñficia largitur etiā malis hoibus: ſic fieri ſū-
qd pter eorum malitiā nō deſerit bñficiē- mū pre-
tiā circa ipſos: ita nec vos circa inimicos. mium.
Nā ſm Chri. ſicut filij carnales ſimilāt pa-
tres in aliq corporis ſigno: ita filij ſpūales Chriſ.
deum in ſctitate: ⁊ nihil nos deo ita aſſimi-
lat ſicut iniuſta faciētibꝰ ignoſcere: et p eis
orare. Et arguit hoc exēplo publicanorum
⁊ infideliū q ſuos amicos diligunt ⁊ eis bñ-
faciūt. Si g ſupra ipſos mercedē beatitudi-
nis volumus hr͞e: debemus plus pter deū
facere: dilectionē ēt ad inimicos extēdēdo.
Si enim diligitis inqt tantum eos qui vos
diligunt quam mercedē habebitis? hac. ſ.
de cauſa a deo in eterna vita. Quaſi diceret
nullam: de his enim dici poteſt: recepiſtis
mercedem veſtram. Talis nāqꝫ dilectio eſt
naturalis: et non procedit de charitate que
ſe extendit ad omnes homines: tam bonos
ꝙ malos: et ideo non eſt meritoria. Sed tñ
hec oportet facere: ⁊ illa non omittere. Di-
ligere eñ diligētes eſt nature: diligere non

diligētes eſt gratie: nō diligere diligētes eſt
peruerſitatis maxime: nō diligere nō diligē-
tes eſt imperfectionis hūane. Et ſi ſalutaueri
tis fratres veſtros tantū qui aliqua affini-
tate iuncti ſunt vobis. i. ſalutē eis optaue-
ritis: ac charitatis ꝛ dilectionis affectum
eis oſtēderitis: qd ampli⁹. ſ. qtū ad pfectio-
nē facietis. Et ſi bn̄ feceritis tm̄ his q vobis
bn̄ faciūt qd eſt debiti naturalis ex accepto
bn̄ficio: q vobis eſt gr̄a. i. qd meritū gr̄e apd
deū. Quaſi diceret nullū. Nam publicani et
Publicani. ethnici. i. peccatores ꝛ gētiles hoc faciūt pu
blicani qui publica vectigalia exigūt: a pu-
blio rege romanorū nomen traxiſſe dicunt.
Ethnici. Ethnici vero ab ethnos grece: qd gens lati-
ne eſt vocant: q tales ſunt vt fuerunt geniti
ſ. ſub pctō. (Et ſi mutuū dederitis his a qb⁹
ſperatis recipe. q gr̄a vobis). ſ. apd deū? qſi
diceret nulla. Nam vt dicit gloſ. ex hoc ſolo
Gloſſa. qd ſperatis recipe nō p deo datis. Unde de
talibus dici pōt. receperunt mercedē ſuā q
ſpe retributionis hūana mutuāt. (Nā ꝛ pec
catores) q gratiā dei nō habēt: pctōrib⁹ fe-
nerant. i. mutuū dāt: vt equalia nō vltra ſo-
tē recipiant. Ex q ptꝫ ꝙ pluſꝙ pctōres ſunt
qui mutuāt vt cū vſura recipiāt. Quaſi dice
ret ſm Bedā. Si tales iter ſe natura duce
norūt eſſe bn̄fici quāto vobis gradus pfeſ-
ſionis eximior neceſſe eſt vt cura virtutis ſit
Chriſ. vberior: quaten⁹ etiā nō amātes charitatis
Publicanis ꝛ ethnicis preſtare debem⁹. ſinu amplectamini. vn̄ Chri. Qm̄ igit digni
ſupplicio ſumus: qui cū ad ſimilitudinē dei
vitā noſtrā īformare iubemur: forſitā ne gē-
tib⁹ qdē inuenimur equales. Et iterū. Sed
ſi nos in his nec publicanis: nec gentilibus
meliores efficimur nōne lugēdi ꝛ plāgēdi ſu
mus. Quinimo intantū lōge ſumus a dili-
gēdis inimicis: vt nec amicꝫ qdē charitatis
vicē reddam⁹: ſed ecōtrario odio habea-
mus etiā diligētes: in quo nō ſolū gētilib⁹ ꝛ
publicanis nequaꝙ differim⁹ ſꝫ multo etiā
inferiores exiſtim⁹ xp̄s ēt nō ſolū vult nos
Auerti phibemur. ignoſcere delinquētib⁹: ſꝫ vt etiā amemus
eos ꝛ oremus p ipſis. Nā ſi tm̄modo nō le-
das eū q te leſit: auertis te tn̄ ab eo nec libē
ter eū videas: manēt ſine dubio vulnus in
pectore: ꝛ dolor augeſcit in corde. Nunquid
tu ita vis tibi ppitiū fieri deū: vt non te qdē
ledat auertat ſe tn̄ abs te: ꝛ pctōrū tuorū me
moriā teneat: ꝛ videre te nolit? Igit qualem
vis erga te eſſe deū cum delictorū veniā po
ſcis: talē te exhibere debes his qui delique
rūt in te. hec Chri. Intellige ꝙ qn̄ iſta fiūt
N Dilectio q ad vitā eternā pdeſt. ex naturali affectione: q pōt pcedere ex cau
ſa vtili aut delectabili: ꝛ ex cā honeſti: ꝛ per
habitū moralis amicitie: ſic non ſunt meri-
toria vite eterne. Sed qn̄ iſta pcedūt ex ha-
bitu charitatis: tunc ſunt meritoria: ac pn-
cipiū ꝛ rō merēdi ad deū: q ſola diuidit iter
filios regni ꝛ pditionis. Diligere em̄ ppter
amorē recipꝛocū nature eſt debitū. Dilige-
re ppter beneficiū acceptū vel ſperatum eſt Dilectio multiplex.
mercenariū diligere ppter mutue familia-
ritatis oblectamentū: eſt malum. Diligere
ppter peccati cōſenſum: eſt malignū. Dili-
gere ppter opus bonū: eſt gratuitum. Qui
em̄ diligit primū aut q bon⁹ eſt: aut vt bo-
nus ſit: aut q eiuſdē corpis mēbra ꝛ eiuſdē
patris filij ſumus vere diligere dr. talis em̄
amor ſpūalis eſt: ꝛ ideo indeficiēs: carnalis
em̄ amor cito dilabit: ſicut ꝛ ipſa caro quali
vcꝫ amore publicani ꝛ ethnici ſeinuicē dili-
gunt in qb⁹ eſt natura ſine gr̄a ꝛ tm̄ diligē-
tes ſe diligunt. ſtatim em̄ vt ſe ab alijs non
diligi intelligūt ipſi quoqꝫ alios nō diligūt.
Nos ergo oēs diligere omniū ſalutē quere
re oibus benefacere ꝛ charitatis affectum
oſtendere debemus non querentes cui: ſed
quare iſta faciamus. Sic em̄ auget amor ꝛ
cōcordia creſcit. Iſta itaqꝫ debēt fieri: nō in
ſpe retributionis hūane ſed diuine. Sicut
em̄ deus eſt ois boni pꝛincipiū: ſic vult eſſe
ꝛ finis ego ſum inquit alpha ꝛ o: principiū
ꝛ finis: vnde Augu. Qui amicū ppter com- Alpha et o. Apoc. xxj. et xxij.
modū quodlibet amat: nō amicū cōuincit
amare: ſed cōmodū. Et ideo deus quo nihil
eſt maius aut melius ppter qd diligat pro-
pter ſeipſum perfecte diligit. Si vero ſaltē
ppter illa que pꝛeſtat amat: nō vtiqꝫ gratis Deus amād⁹ pp ſe et gratis.
amatur: q iam illud propter qd diligitur ei
(qd dictu quoqꝫ nefas eſt) anteferet. Et ite-
rū. Gratis deus amet: vt operis quo illi mi-
niſtrat pretiū ſit eſſe cū illo. Nihil enim de-
bemus pro amore ieſu qrere: niſi eius ſuauē
preſentiā. hec Auguſti. vnde Ber. Non ſine
premio diligitur deus: ꝛ ſi abſqꝫ premij in-
tuitu ſit diligēdus. Uerus amator premiū
non queritur: ſed meretur. hec Bern. Ame- Bern. premiū q nō qrit amādo meretur.
mus ergo aduerſarios noſtros ꝛ nihilomi-
nus eis beneficia preſtemus: vt ſimus pfe-
cti pro modulo noſtro perfectione gratie:
ſicut ꝛ pater noſter celeſtis perfect⁹ eſt pfe-
ctione nature: quoniam perfectus dn̄s bo-
nos ꝛ perfectos vult habere fideles. Simus
interim pfecti ſaltē perfectione ſufficiētie:
que eſt in dei ꝛ pximi charitate: ꝛ nitamur
ad cumulū perfectionis ſupererogationis
que eſt diligere inimicos: ꝛ orare pro eis: ſi-
cut fecit xp̄s. vnde Chri. Non tantum ledi- Chriſ.
mur ab iniquis qn̄ nocemur ab ipſis: quā- O Bonorū ē inimic⁹ nobis ꝯciliator.
tum cū per maliciā eorū conſtantia bonita-
tis a ſuo pposito victa receſſerit. Ne igitur
odio habeas facientem tibi mala ꝛ ne ma-
ledicas vexāti: ſed magis ama quaſi multo-
rū tibi cōciliatorē bonorū: teqꝫ ad ampliſſi-
mum honorum ledendo ducentem: alioqn
ꝛ laborē ſuſtinuiſti: fructū autē priuat⁹ es:
ꝛ iacturā quidē feres: mercedē aūt perdes.
Quod certe extreme omnino dementie eſt:
vt aliqui cū maiora perpeſſi ſunt nequaꝙ

Oro no Similiter aūt triplex eſt cā quare nos vta-
ſtra cur mur vocali oratiōe. Pria: vt obſequiū3 oris
vocalis ſicut ⁊ cordis et operis deo impendamus.
triplex em̄ ſacrificiū deo debemus ſcilicet ſa
crificiū cordis: oris ⁊ operis. Scd̄a: vt ad me
moriā reuocem⁹ qd̄ petere debem⁹ et vt ipa
vocalis orō pigritiā noſtrā excitet: q2 ſi ho-
D mo ſemꝑ in ſilentio oraret de facili obdor-
Orōnē miret oblitus quid peteret. Tertia: vt voca
cur pe- li oratione ꝓximus inſtruatur ⁊ ad conſimi
tat dn̄s le opus inuitetur. Vult aūt deus vt orem⁹:
ne qd̄ ab eo nobis dat̄ vile habeamus ſ3 eo
Hiero. ipſo ampli⁹ eū adorem⁹ deſideremus: ⁊ ita
amplius mereamur. Nec ad eum orantes
Chriſ. fruſtra ſcienti loquimur: q2 ſm̄ Hiero. Non
narratores: ſed arrogatores ſumus: aliud ē
enim narrare ignoranti: aliud petere ſcien-
ti. vnde Chriſ. dicit ꝙ oportet orare: vt ſcili-
cet deū nō doceas: ſed inflectas vt familia-
ris efficiaris interpellationis frequentia:
vt humilieris orando vtq3 peccatorum tuo-
Verba rū recorderis. Et notandū ꝙ poſſunt multi-
orōnis plicari verba in oratione: vt per ſignificatio
mltipli nē verboꝝ deuotoꝝ anim⁹ meli⁹ eleuet̄ in
caripoſ deū: ⁊ nō ſolū mēte: ſed ēt corporali voce hō
ſunt. eleuet̄ in eū ſm̄ illud. Cor meū ⁊ caro mea
exultauerūt in deū viuū. nō tn̄ pōt ibi dari
regula certa: ſ3 d3 hō talib⁹ vti i orōne quā-
tū percipit qd̄ faciūt ad deuotionis exerci-
tationem. Si aūt ecōtrario ꝑcipiat ꝙ mul-
tiplicatio verborū diſtrahat mentē eius: q2
aliqn̄ multiloquiū oris ipedit deuotionem
Augu. mentis: tūc d3 ceſſare a verbis et orare deū
mentis affectibus. vn̄ ſm̄ Aug. Qn̄ rogam⁹
deū pietate opus eſt nō verboſitate: aliud ē
ſermo mult⁹ aliud diuturn⁹ affectus. Nā3
plerumq3 hoc negotiū plus gemitibus agi
tur ꝙ̄ ſermonibus: plus fletibus ꝙ̄ affatu.
H̄ tn̄ itelligēda ſunt de orationib⁹ priuatis
et voluntarijs: q2 orationes debite et publi-
Ieiuniū ce debēt eſſe in verbis: vt poſſint percipi ab
hypo- alijs. Deinde docet fugere hypocriſim in ie
critaꝝ. iunio dicēs (cū ieiunatis) quod expedit pro
tēpore (nolite fieri triſtes ſicut hypocrite.)
Nō ſolū ꝓhibet fieri: ſed velle: cum dicit no
lite. in volūtate eſt enim prima radix meren
di vel demerendi. Itē fieri prohibet nō eſſe:
Chriſ. q2 ſm̄ Chriſ. Sciens dn̄s ꝙ non poteſt eſſe
Fieri ⁊ hylaris qui ieiunat non dixit nolite eſſe tri
eſſe tri- ſtes: ſed nolite fieri. aliud eſt em̄ eſſe: aliud
ſtē diffe fieri. Aſſiduū quidem ieiuniū3 naturaliter
runt. facit eſſe triſtē. qui autē per hypocriſim pal
lentes apparent triſtes nō ſunt ſed fiunt ſi-
cut hypocrite triſtes in apparentia: vt ipſa
vultus triſtitia ſit oſtentatio ieiunij falſa ⁊
vana. (Exterminant enim) et quaſi extra
proprios terminos ponunt et adducunt (fa
cies ſuas) ac deformant corpora ſua habi-
tu ſordido ⁊ ſqualido deturpant) vt pateant
hominibus ieiunantes (ac ſemꝑ videant̄ tri

ſtes: ⁊ quaſi de peccatis alioꝝ lugētes. oſtē-
dunt em̄ quandā faciei triſtitiā ⁊ extra ſoli-
tū aliorū modū in vultu ⁊ veſte ſqualorē de-
mōſtrant: vt penitētie rigorē ſimulēt: ⁊ reli-
gioſi pre ceteris appareant: ⁊ inde laudes
ab hoībus recipiāt. O inſania vanitatis no
lunt eſſe qd̄ tn̄ volunt apparere. Et propter
hoc cū aſſertione cōminat̄ eis penam non
modicā dicēs. (Amen) .i. vere dico vobis: q2
receperunt mercedē ſuā: ſ. laudem hominū
quā querebant: ⁊ in futuro recipient pro ſi-
mulatione dānationē quā non timebāt. Et
ſignanter dicit receperunt: non recipiūt: q2
talis laus adeo breuis eſt ꝙ quaſi nihil de Iob.xx.
preſenti h3. vnde in Iob. Laus impioꝝ bre Laus
uis ⁊ gaudiū hypocrite inſtar puncti. non hypo-
ergo ꝓhibet dn̄s triſtitiā penitentie ꝓ pec- critarū.
catis: ſed triſtitiā fictā pro laudibus conſe-
quendis: nec ꝓhibet videri ieiunantes: ſed
hoc non appetere propter hominū fauores:
q2 nō virtus vetat̄: ſed mens ficta reproba-
tur. vnde Chri. Si ergo qui ieiunat ⁊ triſtē Chriſ.
ſe facit hypocrita eſt: quanto magis iniqor
eſt qui nō ieiunat: ſed argumentis quibuſ-
dam in facie ſua pingit venalem pallorem
quaſi ieiunij ſignū. Deinde ſubdit modum
ieiunandi debitū. (Tu autē cum ieiunas)
nō ſc3 imiteris hypocritas: ſed (vnge caput F
tuū ⁊ faciē tuam laua.) Quia ridiculū eſſet Ieiu-
caput oleo ad literā vngere. ideo ſm̄ Hie. niū bo-
Accipitur metaphorice a paleſtinis qui in norum
feſtis ſolebāt hoc facere: vt qn̄ ieiunamus vngere
letos nos ⁊ feſtiuos eſſe monſtremus (vnge caput.
ergo caput tuū) .i. hylarem te exhibe) ⁊ faciē Hiero.
tuam laua.) ad literam ne ſordidus appa-
reas. Duo dicit contra duo: vnge oleo leti-
tie cōtra triſtitiā hypocritarū. Laua aqua Lauare
mūdicie cōtra exterminationē facierū. Vel faciē.
ſm̄ duas partes iuſtitie laua faciem inter-
nam id eſt cōſcientiā a malo per confeſſio-
nē tergēdo: vt munda ſit ante deū. ſicut em̄
in conſpectu hoīm gratioſa eſt facies pul-
chra: ſic in oculis dei pretioſa eſt conſciētia
mūda: ⁊ vnge caput. i. mentē ſeu rationē q̄
in aīa preeminet ac cogitatiōes ⁊ cetera ho
minis regit in bono per deuotionē gauden
do: vt in ieiunio hylarē aīm exhibeas deo:
ſpūalis enim hylaritas in ieiunio ſicut in
elemoſyna eſt neceſſaria: q2 ſicut de⁹ dili-
git hylarē datorē ſic ⁊ hylarē ieiunantem.
Ubi Aug. intelligendū eſt hoc preceptū ad Augu.
interiorē hominē ꝑtinere. Ungere caput ad
letitiā pertinet: lauare autē faciē ad mūdi-
ciā. Et ideo caput vngūt q̄ letant̄ interi⁹ mē
te atq3 rōne. Et hoc faciat q̄ nō foris q̄rit le-
titiā: vt de laudib⁹ hoīm gaudeat. Ita em̄ ⁊
faciē lauabit. i. cor mūdabit quo viſurus eſt
deū: nō ꝑ interpoſito velamine ꝓpter infir-
mitatē contractā de ſordibus. vel ſm̄ Chri. Chriſ.
Unge caput. i. chriſtū oleo mie ſcilicet pau-

peres recipiẽdo: lana faciẽ: id eſt intentionẽ ꝑpter deũ hoc faciẽdo. Et ſubdit remouẽs intẽtionem prauã (ne videaris hoībus). i. ad laudẽ ꝛ gloriã hoim requirẽdã ieiunare ſed pr̄i tuo celeſti cuius gloriã tm̄ debes in opibus tuis querere q̄ eſt in abſcõdito cor‑ diũ: quia ſcrutat̃ renes ꝛ corda hoim: vel in abſcondito remunerationũ quas abſcõdit timẽtibus eũ: vel qꝛ deus in vita p̄ſenti non poteſt a nobis videri: licet p̄ſens ſit vbiqꝫ. (Et pr̄ tuus) q̄ non obliuiſcit̃ prolẽ ſuã (qui videt in abſcondito). i. approbat rectam et ſecretã intentionẽ (reddet tibi) talis ieiunij

Sap. x. mercedẽ: quia reddet deus mercedẽ laborũ ſanctoꝝ ſuorũ. Ubi Remi. Sufficit em̄ tibi:

Remigius. vt qui eſt inſpector cõſcientie ſit etiã remu‑ nerator. De vtilitate autẽ et fructu ieiunij

Ieiunij fruct⁹. Augu. ſic dicit Augu. Ieiuniũ purgat mentẽ: ſub‑ leuat ſenſum: carnem ſpũi ſubijcit: cor facit cõtritũ ꝛ hũiliatũ: cõcupiſcẽtie nebulas di‑ ſpgit: libidinẽ extinguit: charitatẽ lumẽ ac‑

Iactãtia l ſordidis. cendit. Hic fm̄ Aug. aduertẽdũ eſt nõ ſolũ eſſe iactantiã in corporũ et rerũ corporearũ nitore atqꝫ põpa: ſꝫ ẽt l ipſis ſordib⁹ ꝛ ſqua‑ lore: ꝛ h̄ eo piculoſi⁹ ẽ quo ſub noīe ſeruitu

Mediũ tenẽdũ eſt. tis dei decipit: q̄ tm̄ ceteris opib⁹ cognoſci põt. Et ideo mediũ eſt tenendũ qꝛ nec nitor nec ſqualor decet nimi⁹ xp̄ianũ. Ex p̄miſ‑ ſis ẽt ppende φ virtutes ꝑpter ſe et deũ nõ

Uirtus ꝑpter deum. ꝑpter hoies ſunt appetẽde. vñ Chriſ. Non paruus aũt fruct⁹ eſt hũanã gloriã contẽne re: per hoc em̄ aliq̄d a graui ſeruitute libe‑

Chriſ. oratio eſt auicula alis freta. rat̃: ꝛ ꝑprius virtutis operator efficit̃: eam amãs nõ ꝑpter alios ſꝫ ꝑpter ſeipſaꝫ. No‑ tãter ꝟo orõni eleemoſynã ꝛ ieiuniũ adiũ‑ git: qꝛ orõ eſt q̄dã auicula q̄ penetrat celũ ꝛ hꝫ duas alas: ſcꝫ eleemoſynã et ieiuniũ: et iõ p̄mo agit de eleemoſyna: et vltimo de ie‑ iunio et medio loco de orõne: qꝛ ipſa orõ his quaſi duab⁹ pẽnis a dextris ꝛ a ſiniſtris

Tho. xij. ſubleuata penetrat celũ ꝛ ip̄a quaſi volãdo ꝑuenit ad deũ. vñ in Thobia. Bona ẽ orõ

Laus hũana vitãda in olb⁹. Boeti⁹ ſeneca. cũ ieiunio ꝛ eleemoſyna. In olbus ergo no ſtris operib⁹ hũanã laudẽ fugere debemus qꝛ vt dt̄ Boeti⁹. Sapiẽs bonũ ſuũ nõ ppla‑ ri rumore: ſed cõſciẽtie ꝟitate metit̃. Nõ ſo‑ lũ aũt in opib⁹: ſꝫ etiã l otio laus hũana eſt

Otium ãbitioſum vitandũ. fugiẽda. vñ Seneca. Abſcõde te otio: ſed et ipſuꝫ otiũ abſcõde. Nõ inſcribas tibi philo‑ ſophiã aliud ꝑpoſito tuo nomẽ impone va litudinẽ et imbecillitatẽ vocato et deſidiã. Gloriari in otio ambitio eſt. Alia q̄dã lue‑ niri poſſunt q̄ veſtigia circa ipſum confun‑ dunt cubile: idẽ tibi faciendũ eſt: alioq̄n nõ deerũt q̄ pſequant̃. Optimũ eſt nõ iactare otiũ ſuũ. Ille ſe abſcõdit ille clauſus eſt: ille multis annis nõ trãſit dom⁹ ſue lumẽ. Cõ‑ uocat turbã q̄ſquis otio ſuo aliquã fabulã impoſuit. Cũ ſeceſſeris nõ eſt hoc agẽdum vt de te hoies loquant̃: ſꝫ vt ip̄e tecũ ſequa‑ ris. Quid l otio facis. Ulcus meũ curo. Si oſtẽderẽ tibi pedẽ turgidũ: liuidã manũ: ac cõtracti cruris aridos neruos: permitteres me vno loco iacere et fouere morbũ: mai⁹ malũ ẽ hoc φ nõ poſſum tibi oſtẽdere. No‑ lo me laudes: nolo dicas. O magnũ virum contẽpſit ola et dãnatis hũane vite furori‑ bus fugit. Nihil damnaui niſi me nõ eſt q̄ꝺ proficiẽdi cauſa venire ad me velis. Erras q̄ hinc auxiliũ aliq̄d ſperas. Non medic⁹ ſꝫ eger hic habitet. Malo illa cum diſceſſeris dicas. Et iſtum beatũ hominẽ putabam et eruditũ. Erexerã aures deſtitut⁹ ſum. Nil vidi nil audiui: q̄ꝺ cõcupiſcerẽ ad φ reuer‑ terer. Si hec ſentis: ſi hec loqueris aliquid per profectũ eſt. Malo ignoſcas otio meo q̄ȝ inuideas. hec Seneca. ¶ Oratio.

Domine Ieſu xp̄e q̄ nobis in olb⁹ operib⁹ tuis humilitatis exẽplũ oſtẽdiſti: ac vanã et inanẽ gloriã fugere docuiſti: cuſtodi me q̄ſo intus et foris ꝯ īſidias ſupbie: vt nullus pateat locus inimicis aie mee: ꝛ da mihi vt in eleemoſyna: orõne ieiunio ꝛ i cũ‑ ctis bonis opibus laudẽ hũanã ꝛ mũdi fa‑ uorẽ nõ q̄rã: ſed pure ꝑpt̃ dei gloriã et pxi‑ mi edificationẽ ea faciã: nec de eis vnq̄ȝ ina niter gl̄iari p̄ſumã: ne mercedẽ h̄ recipiens in futuro vera mercede merear euacuari ꝛ nihilomin⁹ penis eternis deputari. Amen.

¶ De orõne dñica. Ca. xxxvij.

Inter cete‑ ra aũt q̄ de orõne dicunt̃ oratio dñica interſeritur que multis ex cauſis ora‑ tionibus ceteris antecel lit: ſcilꝫ autoritate docto‑ ris: qꝛ ipſius ſaluatoris ore prolata fuit breuita‑ te ſermonis: quia facile

A mat. vj. Oratio dñica excellit

dicit̃ et cito pfert̃ ſufficiẽtia petitionũ quia vtriuſqꝫ vite cõtinet neceſſaria: ꝛ fecũdita‑ te myſterioꝝ: quia immenſa cõtinet ſacra‑ mẽta. vñ Chriſ. Dñs ſub cõpendio verboꝝ formã orandi tradẽs diſcipulis: ꝛ ſummã et ſufficiẽtiã omniũ petẽdoꝝ: tũ beatitudinũ: tũ donorũ olm videlꝫ ad vitã p̄ſentẽ ꝛ futu‑ ram pertinẽtiũ cõplectit̃ in hac oratiõis for mula breuis paucitate ꝟboꝝ: ſed ſufficiẽs cõtinẽtia olm petẽdoꝝ: oi orõne ſpũalioris et ſanctioris: qꝛ ex ore altiſſimi proceſſit: qꝛ petunt̃ et includunt̃ q̄ in olb⁹ alijs orõni‑ bus continent̃. O q̄ȝ fidelis hec ꝛ beata no‑ bis orõ eſt cuius ordinẽ nobis doctor vite ac magiſter celeſtis inſtituit q̄ȝ beati ẽt nos eſſe poſſumus: ſi hui⁹ orõnis dñice ꝟba nõ tm̄ orõ oris ſed ẽt fideliſſime cõuerſationis actu ſuem⁹. Hãc itaqꝫ formã dñs diſcipulis

Chriſ. oratiõnis dñice excellẽtia et ſufficiẽtia.

ſuis ad ſpē ſalutis hūane orādi conſtituit. vniuerſa igiť q̄ fidei ac ſaluti noſtre ſunt neceſſaria i hac breuitate oꝛonis dn̄ice cōtinētur. hec Chri. De ſufficētia quoq; iſtius orationis bn̄dicte ſic dicit Augu. Quecūq; alia verba dicam⁹ q̄ affectus orantis format nil aliud dicim⁹ ꝙ qꝺ in iſta oꝛone dn̄ica poſitū eſt: ſi recte ⁊ cōgruēter oramus. Et ſi per oīa precationū ſctāꝝ verba diſcurras: nihil inuenies qꝺ in iſta oratione dn̄ica nō contineťur quiſquis autē id dicit quod ad iſtam euāgelicā precē pertinere nō poſſit carnaliter orat qꝺ neſcio quō nō dicať illicite: quādo renatos domin⁹ nō niſi ſpiritualiter docet orare. hec Augu.

Augu.

Cypria. etiā de oratione dominica dicit ꝙ chriſtus in iſta oratione magiſterio ſuo omnē ꝑcē noſtrā ſalutari ſermone breuiauit. Quare antē hec oꝛo tā breuis eſt: ⁊ tā pauca ꝟba cōplectiť: poſſunt aſſignari ſeptē rationes. Prima vt citius addiſcať: ſecūda vt melius retineatur: tertia vt null⁹ de eius ignorantia excuſetur quarta vt frequēti⁹ dicatur: quinta vt tediū in dicendo remoueatur: ſexta vt fiducia cito impetrādi tribuatur: ſeptima vt in deuotione mētis nō in multiplicatione ꝟborū virtus oꝛonis eſſe oſtendatur.

cypria. B oꝛonis dn̄ice breuitatis cāe.

Omnes vero petitiones ſub ſeptenario numero comprehēduntur q: ſeptenari⁹ eſt numerus vniuerſitatis: et vniuerſitas omnium recte deſiderabilium in his cōprehenditur petitionibus iō rōnabiliter oēs petitiones ſub ſeptenario eſt cōplexus.

Septez petitiones.

Habet ergo hec oratio dominica octo partes. Prima eſt captatio beniuolētie quā ſequunť ſeptē petitiōes.

oꝛonis dominice ptes octo.

Captatur autē beniuolentia tripliciter ex parte rogati: q: pr̄ cuius filij ſumus per fidem: ex parte rogantiū: quia noſter: nobis datus ꝑ charitatē ex parte acceſſorū rogati: q: (in celis) eſt: id eſt in ſanctis quoꝝ auxilio erigimur ꝑ ſpem dicam⁹ ergo. (Pater) in quē credimus (noſter) quē diligimus (qui es in celis) de q̇bus ſperamus. hec em̄ tria faciūt orationem dignā: ſcʒ motus fidei: charitatis et ſpei.

Captatio beniuolētie

Ipſe quidē dominus dicitur pater noſter tripliciter: ſʒ triplex eſſe quod ab eo accepimus ſcʒ nature: gratie ⁊ glorie. Eſſe nature dedit nobis in creatione: eē gratie in recreatione ſeu redemptione: et eſſe glorie in regni comitatione. Diciť ergo pater omniuʒ generaliter ratione creationis: ſed fidelium ſpecialiter ratiōe adoptionis: nomine autē patris intelligitur hic tota trinitas: ſcʒ pater ⁊ filius ⁊ ſpiritusſanct⁹.

Pater nr̄ deus eſſe triplex.

Pr̄ pro trinitate.

O quāta fiducia ⁊ fiducialis audacia: qꝺ factura factorē creatura creatorē: hō deum patrem audeat nuncupare. Quis vnq̄ auſus eſt in veteri lege talia p̄ſumere. Nemo vtiq;. Q: ſm gloſſam deus antiquis vt ſeruis dicebatur dn̄s: nunc dicitur pater non timore ſed amore ſeruimus. vn̄ et Auguſti. Nunq̄ inuenitur preceptum populo iſrael vt diceret pater noſter: ſed ē eis inſinuat⁹ tāq̄ domin⁹ ſeruis. Nos ꝟo ꝑ ſanguinē dn̄i ieſu filij adoptionis effecti: ꝯfidēter clamamus. Abba pater. Et iterum. Quo noīe et charitas excitať. Quid em̄ charius filijs eſſe debet ꝙ pater? ſupplex affectus cuʒ hoīes dicunt pater noſter. Et q̇dam preſumptio impetrandi que petituri ſumus. Quid em̄ nō det iā filijs potentib⁹: cū hoc ipſe an̄ dederit: vt filij eſſent? Poſtremo ꝙ̄ta cura animū tangit vt q̇ dicit pater noſter tanto pr̄e nō ſit indignus.

Augu. Pr̄ nr̄ iā dict⁹ deus. romañ. viij.

Admoneňť hic etiam diuites vel gn̄e nobiles ſm ſeculū cum chriſtiani facti fuerint nō ſuperbire aduerſus pauperes ⁊ ignobiles: quoniam ſimul dicunt pater noſter: quod non poſſunt vere ac pie dicere niſi ſe fratres eſſe cognoſcant. hec Augu.

Unde ⁊ Chriſoſtomus. Quanta dn̄i circa nos dilectio quanta miſericordia eius et pietas q̄ nobis tante gratie munus indulſit: vt licenter dominū ac deuʒ noſtrū ſerui patrē dicere audeamus: q̄ vocabulo nō iaʒ tm̄ ſeruos ſed etiam filios dei eſſe demonſtrat: q: ergo tanti muneris gratiā cōſecuti ſumus quaſi filij dei agere ⁊ ꝯuerſari debemus vt id nos eſſe ꝙ dicimur ſpiritali actu ꝓbemus: ne aliter agentes ꝙ̄ dei filios ꝯuenit rei ſub vſurpatiōe tanti nominis teneamur.

Chriſ.

Docet autēʒ et generalem pro fratribus facere orationem non enim dicit pater meus: ſed pater noſter: vt pro communi ſcʒ corpore pacē fundas: ⁊ vbiq; non tam propria cōmoda ꝙ̄ ꝓximorū requiras. Ab hoc autem ⁊ inimicitias interimit ⁊ ſuperbiaʒ reprimit ⁊ inuidiam repellit: ⁊ matrē bonorum omnium charitatem introducit ⁊ hūanarū rerū inequalitatē proꝛſus excludit: et iniuriā regis cū paupere equalitatē honoꝝ oſtendit: ſi tn̄ in maximis et ad eternā gloriā neceſſarijs cōmunione ſociemur. Cunctis em̄ vnā atq; candē nobilitatē donauit deus cū dignatus eſt pater omniuʒ vocari. hec Chriſoſto.

Orādū ꝓ oīb⁹.

Nobilitas ⁊ generoſitas omnibus vna data.

Admoneamur hic ad fraternā vnionē ⁊ dilectionēʒ ſicut geniti ab vno etiā terreno per naturam plaſmato ⁊ creato a ſummo parte celeſti. oēs etiam de eodem luto formati: ne ſimus elati quaſi alij alijs clarioribus ſint orti natalibus. Per celos autē intelliguntur ſancti ⁊ iuſti: q templū dei ſunt: q: in oībus ꝑ diuinitatis p̄ntiā eſt tamen ſpirituali mō iniuſtis per inhabitantem gratiā ⁊ ſpecialiſſime excellentia eius relucet in beatis per gloriā. vn̄ Augu.

Celi ꝑ ſanctis.

Augu.

Recte intelligitur quod dictum eſt (pater noſter qui es in celis) in cordibus iuſtorum eſſe dictum tāquam in templo ſancto ſuo. Simul etiam vt qui orat: in ſe q̄ʒ ipſo velit habitare quem inuocat. Et cum h̄ affectat

teneat iuſtitiā: quo munere inuitat ad ha-
bitādū animū de⁹. hec Aug. Uel (qui es in
celis) .i. i ſecreto tue maieſtatis: q̄ adhuc ce
latur nobis. ſm illḋ Eſa. Uere tu es de⁹ ab
Eſa.xlv. ſcōdit⁹. In quo admonemur ⁊ ſctōs imita-
ri in cōuerſatiōe: ac ſecreta ⁊ abſcondita pe
tere. Uel in celis .i. in illa celeſti regiōe eter
ne beatitudinis: vt cōmoratiōnē vite preſen
tis velut peregrinā: ⁊ a patre noſtro nos ſe-
parantē: horrētes ad regionem in qua pa-
trē nr̄m cōmorari letamur ſummo deſide-
rio ꝓperem⁹: ⁊ ad illā tanq̄ ad patriam to
tā noſtrā itētionē figam⁹. Admonemur etiā
vt nihil admittam⁹ eiuſmodi: qḋ heredita-
Deus vbiq̄ ē. te paterna nos priuet. Et per hoc quod dici
tur eſſe in celis nō excludiť q̄n ſit vbiq̄ et
in oībus locis: q̄uis eī̄ vbiq̄ ſit totus eſſen
tialiter: p̄ntialiter: ⁊ potentialiter: tamen di
cit de eo (q̄ es in celis) vt innuat q̄ celeſtis
p̄r celeſtes vult habere filios: ⁊ ideo (vt ait
Chriſ. Chriſo.) Erubeſcāt ſe terrenis reb⁹ ſubſter
nere: q̄ patrē habēt in celis. Item vt orātes
celeſtia petam⁹: ⁊ vt in celis hereditatem fi-
liorū dei cogitem⁹. Itē q̄z in celis magis re-
lucet ſue diuine oꝑationis ptās et virt⁹ pre
cipue ⁊ poti⁹ dr̄ eſſe ibi q̄ alibi: ſicut anima
anime ſedes. vbiq̄ eſt in corpe: intēſius tn̄ dr̄ eſſe in cor-
de. Uel ſm alios etiā dr̄ eſſe in capite: quia
ibi nobiles ſue oꝑatiōes magis videnť ap-
parere. Iam nūc q̄ ſunt appetenda: videa-
D Petitio prima. Sctificatio nois di. mus. Primū aūt oīm que petūtur: hoc eſt.
(Sanctificetur nomē tuū) id eſt nomē tuū
quod in ſe et ſemꝑ venerabile eſt et ſctm̄:
glorificeť ac ſanctū ⁊ celebre ſit et oſtendať
in nobis: ⁊ in corde credendo: et amando: et
in ore laudādo et p̄dicādo: et in opere bene
viuendo vt .ſ. noſtra vita et cōuerſatiōe ſpi-
rituali ſanct⁹ appareas. Ita ergo dr̄ ſctifi-
cari ſicut clarificari ⁊ magnificari non in ſe
ſ̄z in nobis: nō eī̄ petim⁹ q̄ aliqua ſctitas
ei de nouo accreſcat: q̄z hoc eſt impoſſibile:
ſ̄z q̄ ſanctitas que eternaliter ineſt reluceat
amplius in creaturis: ac p̄mo et principali
ter q̄rať in opib⁹ hūanis. vt ſm Apoſtolū.
j.cor.x. Oīa in glā dei faciamus. vn̄ Chriſ. Digna
Chriſ. proſ⁹ ei⁹ q̄ deū patrē appellauit oratio ni-
hil oīno pri⁹ q̄ ꝓ illius glīa ſupplicare. Di-
gnare inq̄t i tā mūda nos cōuerſatiōe ſerua
re: vt per nos cūcti te oīno glorificēt. Sicut
enim cū q̄s celi pulchritudinem aſpicit dt:
glīa tibi de⁹: ſic etiā cū aſpicit alieni⁹ virtu
tē: q̄z hōis virtus multomagis q̄ celū glori
Nomē dei. ficat deum. hec Chri. Uel (nomen tuum) .ſ.
paternitatis quo diceris pater: ſanctificeť.
i. cōfirmeť in nobis per perſeuerantiam et
ſtabilitatem: ne a ſanctificatione nōis inſali
quo diſcrepemus: ſed patris nomen in no-
bis tanq̄ in filijs vita et morib⁹ oſtēdamus
vt nūq̄ per pctm̄ a filiatiōis gratia ſepare
mur: vel a nobis gratia ſepareť filiationis
ſed filij tui ꝑ gratiā ſemꝑ maneamus: vt ve
re ſimus filij tui: quorū tu pater eſſe digna-
ris. Uel (nomē tuū) .i. notitia tua ſanctifice
tur .i. cōfirmeť in nobis ꝑ veram fidē: vt tu
deus qui in te ſanctus es: ſanct⁹ habearis
ab hoībus: ⁊ ita oībus innoteſcaris vt non
exiſtiment aliquid ſanctius qḋ magis ti-
meant offendere: ⁊ qḋ diligentius ſtudeant
honorare. Deinde ſequiť ſecunda petitio. E Petitio ſecūda orōnis dn̄ice.
(Adueniat regnū tuū) .ſ. eccleſie .i. manife-
ſtetur hominib⁹ vt tu q̄ nūc regnas ſemꝑq̄
regnaſti in terris ab hominib⁹ ignorantib⁹
regnare percipiaris ⁊ cognoſcaris: quibus De aduētu regni dei.
regnū dei q̄uis nunq̄ diſcedat de terris tn̄
abſens eſt: ſicut lux p̄ſens abeſt cecis: ⁊ ocu-
los claudētibus. Uel (adueniat regnū tuū)
ſcilicet gratie: quo quotidie regnas in ſan-
ctis: qḋ fit cū diaboli imperio per extinctio-
nem vitiorum de cordibus noſtris pulſo: tu
in nobis per virtutū flagrantiā incipias do
minari: vt nō regnet diabolus aut mūdus:
vel carnalis affectus: ſeu vllū peccatū in no
bis: ſed tu ſolus ſine illis. Uel (adueniat re
gnum tuū) .ſ. glorie: qḋ ꝑſtituto tpe omni-
bus eſt perfectis ac dei filijs generaliter re
promiſſum. Ubi deſideriū noſtrū ad futurū
regnū excitamus: vt nobis ⁊ ad nos veniat:
⁊ in eo regnare mereamur. ¶ Nam velim⁹
nolim⁹ vtiq̄ adueniet: ⁊ vtinā paratos in-
ueniat. vnde Chriſ. Hoc quoq̄ gratiſſimi Chriſ. Aduēt⁹ regni deoptādus bonis.
oīno ſerui eſt: neq̄ inherere preſentib⁹ neq̄
magnū aliquid ea q̄ videnť putare: ſed ad
patrē ſemꝑ vrgeri: ſemperq̄ in futura geſti-
re. Quod certe de optima oritur conſciētia:
⁊ mente terrenis oībus exuta. Qui eī̄ iſto
amore ſuccendiť: ⁊ hoc h̄z deſiderium: neq̄
huius operibus ⁊ benignis inflari poterit:
neq̄ aduerſis ⁊ triſtib⁹ humiliari: ſed tanq̄
in ipſo celo habitans ⁊ cōuerſans ab vtraq̄
erutus eſt in eq̄tate. Et iterū. Sed magne
fiducie ⁊ ſincere cōſciētie eſt hoc dn̄i regnū
vt adueniat cōfidēter optare. Et idcirco q̄z
vt regnū dei veniat ſemper oramus: tales
nos in fide dn̄i ⁊ mādatis eius exhibere de-
bemus: vt futuro regno digni eſſe poſſim⁹.
hec Chri. Et ſic regnū dei eſt triplex .ſ. in ec-
cleſia ⁊ in aīa: atq̄ in vita eterna. nec poſſu
mus ad deū venire per gloriā: niſi ipſe p̄mo
veniat ad nos per gratiā. Poſt hec ſequiť Regnū dei triplex.
petitio tertia. (Fiat voluntas tua ſicut in
celo ⁊ in terra) .i. ſicut in angelis ⁊ electis
qui ſunt in celo: perfecta eſt volūtas tua vt F Petitio tertia.
voluntati tue cōformati p̄ceptis tuis obe-
diāt ⁊ tibi oīno adhereant: ⁊ inculpate ſer-
uiātq̄ perfruanť: ita fiat in hoīb⁹ qui de Uoluntatē dei fieri in celo et in terra.
terra ſunt ⁊ in terra cōuerſanť. Uel (fiat vo
lūtas tua ſicut in celo ⁊ in terra) .i. ſicut in-
iuſtis: ita ⁊ in peccatoribus: vt ad te ſcz vnū
deū ⁊ verū conuertanť: ⁊ vniuerſi nō ſuā ſ̄z
tuā faciāt voluntatē: ac te credant oīa que

videtur vel aſpera vel proſpera pro noſtris
vtilitatib⁹ diſpēſare. Tantū eñ ſpirituali-
liter intereſſe videt̃ inter iuſtos ꝛ peccato-
res quātū corꝑaliter inter celū ꝛ terrā: ꝛ hoc
accidit ex diuerſitate affectuū: nā affectus
iuſti eſt circa celeſtia: peccatorū autem affe-
ctus verſat̃ circa terrena. Uel (fiat volūtas
tua ſicut in celo ꝛ in terra). i. ſicut in ſpiri-
tu: ita ꝛ in carne: vt caro nō cōcupiſcat ad-
uerſus ſpiritū: ſed quēadmodū bonus ſpūs
nō reſiſtat tibi: ita ꝛ corpus nō reſiſtat ſpiri
tui: ꝛ per cōſequens nec tibi: ꝛ vtroꝗ oīa q̄
odis: odiamus: ꝛ q̄ diligis diligamus: et q̄
p̄cipis impleamus. De volūtate dei ſic di
Cyprianus. cit Cyprianus ſuper orationē dñicā. Uolū-
Uoluntas dei. tas dei eſt quā Chriſtus fecit ꝛ docuit: hu-
militas in cōuerſatione: ſtabilitas in fide:
modeſtia in verbis: in factis iuſtitia: in ope
ribus miſericordia: in morib⁹ diſciplina in-
iuriā facere non noſſe: ꝛ factā poſſe tolerare
cum fratribus pacē tenere: dñm toto corde
diligere: amare in illo qđ pater eſt timere
qđ deus eſt: xp̄o nil ꝑponere: q: nec nobis
qcꝗ ꝑpoſuit charitati eius inſeparabiliter
adherere: cruci eius fortiter: ac fidēter aſſi-
ſtere qñ de eius noīe ꝛ honore certamen eſt
exhibere in ſermone conſtantiā qua confi-
temur: in queſtiōe fiduciā qua cōgredimur
in morte patientiā qua coronamur. Hoc eſt
coheredē xp̄i velle eſſe hoc p̄ceptū xp̄i face-
re hoc eſt volūtatē patris implere. hec Cy-
pria. Deinde ſequit̃ quarta petitio. (Panē
G noſtrū quotidianū da nobis hodie). i. victū
Petitio quarta quotidianū corpori neceſſariū noīe panis
deſignatū. Et in hoc intelliguntur peti oīa
Panis quoti- vite neceſſaria. vñ Aug. Si ergo hic ſufficiē
dian⁹. tiā petimus a parte q̄ excellit. i. noīe panis
Augu. totā ſignificātes. Panē ergo dicit non car-
nes: nō piſces. i. nō aliquod ſuꝑfluū: ſ; tan-
tum qđ eſt nature neceſſariū qđ bene ſigni
Eccle. ficat̃ ꝑ panē: q: ſm Eccleſiaſticū. Initiū vi-
xxix. te hoīs aqua ꝛ panis. Et addit noſtrū: vt ne
Chriſ⁹. mo ſibi tp̄alia appropriet: q: ſm Chriſ. Oīa
Omnia q̄ nobis dat deus ſiue orātibus: ſiue militā-
cōia. tibus: non ſolū nobis dat: ſed etiā aliis per
nos: vt de eo qđ accepimus a deo partē im-
potentibus faciamus. Qui ergo de labori-
bus ſuis indigētibus non preſtat: non tan-
tum panē ſuū: ſed etiā alienū māducat. Et
qui de iuſtitia panē acquiſitum manducat
ſuum panē māducat qui autē cum pecca-
Grego. to alienū. Nam illi deus dat panē: qui cum
Panis iuſtitia preparat: diabolus autē ei q̄ prepa-
noſter. rat cū peccato. ſm Grego. Noſtrū hūc pa-
nem dicimus: ꝛ tñ vt det̃ oramus. dei eñ eſt
ex munere q: ab illo dat̃: ꝛ noſter fit ex pce-
ptione cū accipit̃. Dicit autē quotidianum
nō annuū vel ad plures annos prouiſum ꝛ
in horreis reſeruatū: quē Mat. dicit ſuper-
ſubſtātialē. i. ſuperadditū ſubſtātie ad ſu-

ſtentationē. Et ſm Cyrillū. Ex eo etiā quod Cyrill⁹.
quotidianū alimentū iuſſit querere: videt̃
ꝙ nihil cōcedat eos habere: ſed magis ho-
neſtā colere paupertatē. Non eñ eſt haben
tiū panē petere: ſed oppreſſorū penuria. Et
ſubiungit (da nobis hodie) q: nec minimū
habere poſſumus: niſi det ille qui dat eſcā
omni carni. Unde homo deuotus tali men
te dz ſumere cibū: ac ſi ſibi de manu dñi pre
ſentialiter miniſtret̃. Et addit (hodie). i. in
preſenti. vel (hodie). i. illū qui nobis hodie
tantūmodo ſufficit: vt de craſtino nō cogite
mus: q: neſcimus ſi in craſtinū ꝑueniam⁹.
O ſapientia vera ꝛ diuina ꝓuidentia q̄ do
cuit ꝛ panē ſolū petere: ꝛ hodie nolare: hoc
eñ dicto ꝛ auiditas ꝛ auaritia tollit̃: ꝛ hu-
mane vite incertū inſinuat̃. Uel (panē no-
ſtrū quotidianū da nobis hodie). i. panem
ſpiritalē. ſ. p̄cepta diuina q̄ quotidie opor
tet meditari ꝛ operari. Nam de ipſis dñs di Ioh. vi.
cit. Operamini cibū qui nō perit. Quotidia
nus dicit̃ iſte panis ꝙdiu durat hec vita tē-
poralis. Dictū eſt autē (da nobis hodie) qđ
intelligitur pro toto tempore huius vite hu
mane. In futuro eñ eis q̄ hic meruerūt nō
auferetur: q: cibo ſpiritali ineternū ſatura-
buntur. Uel (panē noſtrum quotidianum Ioh. vi.
da nobis hodie). i. panem ſacramentalem ꝛ Euchariſtia.
vinū qui de celo deſcendit: qui eſt ſuꝑſub-
ſtantialis. i. ſuper omnes ſubſtantias ꝛ vni-
uerſam ſuperat creaturam: qui panis no-
ſter eſt in altari ꝛ quotidie aufertur pro ſa-
lute fideliū: qui reficit animam naturā cor-
poris tranſcendentem: quo quotidie ad ro-
borandū nos indigemus: q: quotidie labi-
mur: ꝛ ad lapſum proni ſumus. Qui etiā vo
catur quotidianus: q: quotidie ipſum ſu-
mimus per miniſtros eccleſie qui hoc ſa- Chriſ.
cramentū percipiūt pro ſe: ꝛ pro tota cōmu-
nitate. vñ Chri. Non immerito ſemper ora-
re debemus: vt hūc panem celeſtem quoti-
die mereamur accipere ne aliquo interue-
niente peccato a corpe dñi ſeparemur. Po-
teſt etiā adhuc de alio triplici pane exponi Panis triplex.
ſcz doctrinali ſeu intelligētie luctuali ſeu
meſtitie: ꝛ celeſti ſeu glorie. De primo dicit̃ Ecc. xv.
Cibauit illū pane vite ꝛ intellectus: de ſecū Pſ. lxx
do. Cibabis nos pane lachrymarū. de ter-
tio. Qui māducat panē in regno dei. Et bñ
illa beata fruitio dicit̃ panis: q: ſicut panis
corporalis ſatiat appetitū edentis: ſic frui-
tio illa ſatiat deſideriū cōtēplantis. ſm il- Pſ. xvi.
lud. Satiabor cum apparuerit gloria tua. H
¶ Poſt hoc ſequitur petitio quinta. (Et di- Petitio quinta.
mitte nobis debita noſtra). i. peccata q̄ nos
debitores pene conſtituunt: ꝛ quibus obli-
gamur ad penam: aut ſatiſfactoriam: aut
purgatoriam: aut eternam. Debita inquā ꝛ Debita noſtra.
peccata quecūꝗ cōtra te cōmiſim⁹ vel con
tra ꝓximos: vel ꝯ noſmetipſos. Itē ꝯ te pa-

tre:ꝛ ꝯ͂ te filiū:vel contra ſpūmſanctū. Itez
Cypꝛi. coꝛde:vel oꝛe:vel opere. vbi Cyprianus. Et
ne quis ſibi quaſi innocens placeat:ꝛ ſe ex-
tollendo plus pereat:inſtruit peccare ꝙti-
die dum pro peccatis quotidie iubet oꝛare
Sicut et nos dimittimus debitoꝛib⁹ nr̄is.)
Dimit- ecce regula nobis pꝛopoſita ꝙ ſi volumus
tere de- nobis dimitti peccatū nr̄m:debem⁹ dimit
bemus tere primo peccatū in nos cōmiſſum:vt ſm
priusꝙ Grego. Bonū qđ a deo compuncti petimus
dimitte hoc ipm pmo proximo cōuerſi faciam⁹. vñ
tur no- Cypꝛia. Qui ergo p pctis oꝛare nos docuit
bis. paternam miam pꝛomiſit: ſed plane addi-
Grego. dit legem certa conditione nos cōſtringēs
Cypꝛi. vt ſic nobis debitū dimitti poſtulemus ſm
qđ et noſipſi debitoꝛibus nr̄is dimittimus.
Chꝛiſ. vnde ꝛ Chꝛiſoſt. Non aūt dixit:vt prius no-
bis deus dimittat et poſtea nos debitoꝛib⁹
noſtris. Scit enim deus hoies eſſe menda-
ces:qm̄ ꝛ ſi acceperint remiſſionez pcti ſui
ipſi ſuis debitoꝛibus nō dimittunt. ideo ſic
dicit:vt prius dimittamus ꝛ poſtea petam⁹
dimiſſionē. Et iterū. Hec igit aīa̅ aduerten-
tes grates agende ſunt debitoꝛibus nr̄is:
ſunt em̄ nobis ſi ſapim⁹ cā indulgētie ma-
xime:et pauca exhibentes plurima recipie-
mus. Nam ꝛ nos multa debem⁹ et magna
debita dño quoꝝ ſi minimā partē a nobis
Dimit- vellet exigere iam periſſemus. hec Chꝛiſ.
tēdū et ¶ Sed qđ de illo q̇ nō ſatiſfacere vult cum
non pe- pōt:nec veniā poſtulare cū non pōt. ſane di
tētib⁹. ſtinguendū eſt. Is enim q̇ viā perfectionis
arripuit oꝫ etiā non petenti veniā omnimodis
indulgere:nō ſolū rancoꝛē animi dimitten-
do ſed ſine ſatiſfactione iniuriarū. ſine reſti
tutione rerū:ſine interuentu precuz omnia
dimittere:et ex puro coꝛde diligere:et ad h̄
tenentur perfecti:quia ſic conſiliū eſt. Qui
vero nondū perfectionis votum aſſumpſit:
tenet quidem rancoꝛez animi dimittere:vt
nec malū inimici velit augeri: nec bonum
ei⁹ minui:ſed qđ in eū deliquit aliqualiter
Remiſ- ſatiſfieri ꝛ ad hoc tenent oēs:quia ſic prece
ſio offē- ptuz eſt. Remiſſio ḡ offenſe eſt de neceſſita-
ſe. te:q: hō tenet eſſe in charitate ꝛ oēs dilige
Remiſ- re:ſed remiſſio iniurie non eſt neceſſitatis:
ſio iniu ſed ſupererogationis. Sicut em̄ pecuniam
rie. ablatā nō tenet q̇s auferenti dimittere:ſed
pōt eam repetere:ſic pro iniuria ſibi illata
Augu. pōt recōpenſationē p emendā petere ſm oꝛ-
dinē iuſtitie. Nā ſm Aug. Nō loquit de de-
Culpe bito pecunie ſine iuſticie exigēde:ſed rāco-
punien ris ꝛ inimicitie nō reſerēde. Quia vo ſunt
de. culpe in q̇b⁹ culpa eſt vīdictā relaxare:et ſi
Hiero. peccatū in nos teneamur dimittere:pecca-
tū tñ in deū ꝛ peccatū in pximū debem⁹ pu-
nire. Vñ Hiero. Si peccauerit i nos frater
nr̄:et in q̇libet cā nos leſerit: dimittendi
habem⁹ poteſtatē imo neceſſitatē. Si au-
tē in deū q̇s peccauerit:non eſt nr̄i arbitrij

Nos econtrario in dei iniuria benigni ſu-
mus:in nr̄is contumelijs exercem⁹ odia. h̄
Hiero. Quid ergo laboꝛat odio.vel inuidia:
grauat magis hac oꝛatione ꝙ iuuetur ea.
Tale enim eſt ac ſi dicat. Noli mihi dimit-
tere pctā mea:q̄a nec ego volo alijs dimit-
tere ſua. Ecce ꝙtuz deteſtat dñs fraternum
odiū cū ita conditionalr̄ et nō aliter dimit-
tat pctm̄ ſi ſcꝫ fratri dimiſerimus. Nā vt ait Anſel.
Anſel. Indulgentiā non habebis niſi dede- Senec.
ris. vñ dicit Seneca. Alteri ſemper ignoſce: I
tibijpſi nūꝙ. ¶ Deinde ſequit ſexta petitio. Petitio
(Et ne nos inducas in tētationē:ſcꝫ carnis: ſexta.
vt eos nō abſoꝛbeat p voluptatē:vel mun- Tenta
di vt nos nō cōburat p cupiditatez:vel dia- tio du
boli vt nos nō pdat p iniq̄tatē. ¶ Eſt autē plex.
tentatio duplex. Vna.ſ. pbatiōis:ꝛ hac de⁹
ſanctos bene tentat:nō vt ipſe p hoc de his
notitiā capiat:cui ante oēs tentationes q̇ſ-
qꝫ notiſſim⁹ eſt: ſed vt ipſi ſeipſos pbent: ꝛ
ſibijpſis innoteſcant q̇ ſe neſciebāt. Alia eſt
tentatio deceptionis:ꝛ hac deus neminē tē-
tat:ſed fit a carne que ſuggerit mollia:et a
mundo q̇ offert vana ꝛ ab hoſte qui ingerit
amara:ſed de⁹ bñ pmittit in hāc induci ex Induci
cauſa. Vñ eſt ſenſus(ne nos inducas)id eſt in tēta
ne pmittas nos induci in tētationē et tēta- tionez.
ri ſupra id qđ poſſumus ferre:ſed fac cū tē- Exo.j.
tationē et exitum:vt poſſimus ſuſtinere:ne j.coꝛ.x.
irretiti teneamur ꝛ ſuperemur eius foꝛtitu-
dine:quaſi dicat. Et ſi nos pmittas duci per Permiſ
ſenſuz vt exercitemur nō tñ pmittas induci ſa a deo
per conſenſum:vt ſuccūbamus. Cauſaliter Exo.x.
quidē efficiēdo deus p ſeipſum nō inducit: Amos.
ſed pmiſſiue et deſerendo patit induci eū xxx.
quem ſuo auxilio deſerit:ſicut coꝛ pharao- Cypꝛi.
nis indurauit id eſt indurari permiſit:et ſi-
cut dicit ꝙ nō eſt malum in ciuitate quod
dñs non facit. i. qđ fieri non permittat. vbi Duci ꝛ
Cyprian⁹. Quia in parte oſtēdit cōtra nos induci in
nihil aduerſariū poſſe:niſi deus ante pmi- tētatio
ſerit vt oīs timoꝛ noſter et deuotio conuer- nem.
tatur in deū. Aliud eſt in tentationē duci et
aliud induci. In tentationē enim ducit qui Tētari
a tentatione pulſat:ſed non deijcit. In tēta- non eſt
tionē inducit qui tentationi ſuccūbit:et ab maluz.
ea ſuperat. Induci enim eſt intus duci et
ſuccumbere. Oſtendit ergo non id a nobis
oꝛandū eſſe vt nō tentemur:q: tentari nō eſt
maluz:ſed magis vtile et ad virtutis exer-
citiū qñ viriliter reſiſtit. Nā ſine tentatione
nemo pōt pbatus eſſe ſiue ſibijpſi ſiue alijs: Blāda
ſed ne deſerti eius adiutoꝛio p blanda vel facilius
aſpera in tētationē p cōſenſum inducamur decipi-
ne alicui tentationi vel cōſentiamus dece- unt.
pti vel cedamus afflicti:ꝛ ſic ab ea deuinca
mur a deo deſerti. Sed q̇ blandis nō decipi
tur:et aſperis non deijcit:q: vt dicit Augu.
nemo frangit rex aduerſarū moleſtia q̇ pꝛo-
ſperarum delectatione non capit. Et iterū.

Primo itaq; vitādc ſunt delectatiōes: poſt ea dolores. Quō enim ſuperare pōt mundū ſeuientē: q̄ non poteſt blandientē? Sic ergo dn̄s voluit nos ad ſe in tentationib⁹ recurrere: ⁊ nō de nobis preſumere. vn̄ Aug. Uoluit ergo de⁹ a ſe poſci ne inferamur in tentationē qđ poterat nobis etiā nō orantibus dare: q: voluit nos ammoneri a q̄ hec beneficia accipiam⁹. In quo vt dicit Cypri. Ammonemur infirmitat; ⁊ imbecillitatis nr̄e ne quis ſe inſolenter extollat vt dum precedit humilis ⁊ ſubmiſſa confeſſio: et datur totum deo quicquid ſuppliciter petit ipſius pietate preſtet. ¶ Poſt hoc ſequit petitio ſeptima ⁊ vltima. (Sed libera nos a malo) ſc; oi: vel malo qđ cōtrahimus ſc; originali: vel adiecto qđ cōmittimus. ſ. actuali: vel inflicto q; ſuſtinemus ſc; penali. i. pena cōſequenti. Uel a malo oi ſc; viſibili ⁊ inuiſibili. i. culpe pene: vl̄ a malo oi: ſc; preterito preſenti ⁊ futuro. Et notandū q; hec petitio non intelligit de malo culpe iā ppetrate: q: tunc coincideret cū q̄nta petitiōe: ſed culpe inſtantis ppetrari poſſibilis a quo malo liberari nos petimus neq; ve; peccem⁹. Itē non intelligit de malo pene future: q: tunc coincideret hec petitio cu; ſecunda ſed pene p̄ſentis inquātum eſt nobis cauſa ⁊ occaſio ruine. Pōt etiam accipi de malo pene future: ita q; petamus ſic nos liberari a malo p̄ſenti: vt nō icurram⁹ malū pene future. Et ab oībus p̄dictis petim⁹ liberari orātes et loquētes in pſona eccl̄ie. Sed q̄ vult a malis liberari ſtudeat malis p̄rimis cōpati: q: qui vult impetrare miſericordia; a deo neceſſe eſt vt exhibeat eā p̄rio. ¶ Deinde ſequit concluſio totius orōnis premiſſe cū dicit (Amen) id eſt fiant oia p̄dicta. Quo verbo deſideriū orantis exprimit q: eſt verbū optatiuū reſpectu bonorū precedentiu;: ⁊ optatio impletionis oīm petitorum. Hoc verbū amen additū a ioanne: q: angelicu; eſt ſicut ⁊ alleluya nulla lingua preſumpſit transferre. Hoc aūt verbū eſt hebreū: et nec grecus interpres auſus eſt interpretari: nec latinus propter reuerentiā ſaluatoris qui ad ꝯfirmandā veritatē ſepe eo eſt vſus. Sic manſit ⁊ nō eſt interpretatū vt honorem haberet velamento ſecreti: nō vt eſſet negatū: ſed ne vileſceret nudatū. Ponit autē q̄nq; noīaliter: vt in apoca. vbi dicitur. Hec dicit amen. i. veritas. q̄nq; verbaliter vt vbicunq; in pſal. dicit: fiat fiat idē eſt q; amen amē ⁊ ſic ponit in fine orationū vt hic: q̄nq; autē aduerbialiter vt in euangelio vbicunq; dicit: amen dico vobis: id eſt vere et fideliter. Habet aūt hec dictio amen poſita in fine triplicē efficaciā ⁊ virtutē. Nā cōcludit orationem: q: ſm̄ Hiero. eſt orationis ſignaculū vt ſicut per ſigillū claudit ſcriptura ſic

Augu. — *Cypri.* — *R Petitio ſeptia.* — *Maluʒ multiplex.* — *Maluʒ a quo liberari petim⁹.* — *L Amen.* — *Amē et alleluya cur interp̄tata nō ſunt.* — *Amen triplex efficacia.* — *Hiero.*

p amē claudit oratio. Recolligit etiā intentionē: nā q̄n dr̄ amen intētio ſummatiʒ fertur ſuper oia p̄cedētia: ⁊ ſi aliq̄d ex fragilitate humana p diſtractionē mentis in oratione abſq; actuali intentiōe pertranſitum fuerit ad id intētio redit dicendo amē. Impetrat nihilomin⁹ exauditionem. eſt enim amen exauditionis nota ⁊ ſignū. vn̄ Raba. Per hoc q; dn̄s dixerat amen ſignat indubitanter illis a dn̄o cōferri oia que rite poſtulant qui cōditiōis addite ſeruare pactū nō negligūt: que q̄dē cōditio eſt dimittere debitoribus noſtris de qua dictum eſt. hec Raba. O dn̄e parū eſt q; dixerim amen vel fiat optādo niſi tu dicas amen imperādo. i. fiat O magnificū ⁊ efficaciſſimū v̄bum fiat: hoc em̄ verbo tu pater ſumme in p̄ncipio id eſt in v̄bo tuo coeterno oia creaſti: dixiſti ⁊ facta ſunt: hoc ēt verbo nos pditos reparaſti dicente illa ſanctiſſima reparatrice noſtra ad angelū. Fiat mihi ſm̄ v̄bū tuum. O ſalutiferū v̄bū fiat: o amen: o fiat: o verbū oīpotētie: verbū mire efficacie. Eya mi dn̄e ieſu bone v̄bū patris: cōplectu orōnem meam pfice tu v̄ba mea p te dictata ⁊ in os meu; ꝯmendata: pfice ea ⁊ dic amē dic fiat dic mihi ſicut dixiſti illi mulieri ſirophenice. fiat tibi ſicut vis. O dulcis amor ieſu. o dulcis veritas: o dulce amē: o dulce verbum fiat. fiat mihi ſm̄ v̄bū tuū: fiat amē. ¶ Et ſciendū q; Lucas omittit duas petitiones orationis dn̄ice ſc; tertiā et ſeptimā: q: tertia cōtinet in duabus precedentib⁹: et ſeptima in ſexta In ſanctificatiōe em̄ aie q̄ petit in prima: ⁊ in reſurrectione carnis q̄ petitur in ſecunda implet diuina voluntas q̄ petitur in tertia. Uel ſi gloriā dei p̄ncipa̓liter q̄ramus ⁊ participationē regni ei⁹ q̄ cōtinētur in duabus primis petitionibus bene voluntatem eius faciamus ⁊ ei⁹ volūtas implet in nobis qđ continetur in tertia: q: ad hoc p̄cipue voluntas dei tendit: vt eius ſanctitatē cognoſcamus ⁊ cū ipſo regnemus. Sil̄r ſeptima continet in ſexta: vt ſciat vnuſquiſq; ſe liberari a malo cū non inducit in tentationē. Si em̄ in tentationē nō inducimur ei ſuccūbendo ſc; magis p̄ualem⁹ reſiſtendo bene liberamur a malo. Et ſic q; matheus dicit explicite Lucas cōplectit implicite. vt autē dicit Augu. Nō negligenter p̄tereundū eſt qđ ex oibus his ſentētijs quib⁹ nos dn̄s orare p̄cepit eā potiſſimū cōmendandam eſſe indicauit que pertinet ad remiſſione; peccatorum in q̄ nos miſericordes eſſe voluit: quod vnū eſt conſiliū miſerias euadendi. In nulla em̄ ſententia ſic oram⁹: vt quaſi paciſcamur cū eo. Dicim⁹ enim: dimitte nobis ſicut et nos dimittimus. In qua pactione ſi mētimur totius orōnis nullus eſt fructus. hec Aug. Unde poſt orōnem ſubiungit. (Et

Raba. — *M* — *Fiat. Luce.j.* — *Math. vj.* — *Petitiones a luca omiſſe.* — *Augu. Ignoſcendi neceſſitatē oñdit.* — *Pacificamur cū deo.*

cũ ſtabitis ad orandũ dimittite ſi q̃d habe-
tis aduerſus aliquẽ vt et pr̃ vr̃ q̃ in celis eſt
Chriſ. dimittat vobis pctã vr̃a) vt ait Chriſ. Ideo
Simula celoꝝ et patris meminit vt ex hoc prouocet
ri deo. auditorem. Nihil em̃ ita deo aſſimilat ſicut
iniuriã faciẽtib⁹ ignoſcere. Incõueniẽs eſt
aũt ſi talis pr̃is fili⁹ exiſtẽs feralis efficit̃: ⁊
ad celũ vocat⁹ terrenũ quẽdam et vite hui⁹
ꝓpriũ hz ſenſum. hec Chriſ. (Si em̃ dimi-
ſeritis) nõ retinẽdo rãcorẽ: nõ appetẽdo vin
dictã (hoib⁹ pctã eoꝝ) .ſ. in vos cõmiſſa (di-
mittet vobis pater vr̃ celeſtis delicta vr̃a.
Pctã Si aũt nõ dimiſeritis hoibus: nec pr̃ vr̃ di-
ſũt ho- mittet vobis pctã vr̃a.) Vñ dicit vr̃a: q: hec
minis eſt ſola operatio hois et poſſeſſio .ſ. pctm̃: in
ꝓpria. malũ em̃ põt p ſe: nõ in bonũ. Ecce lex o hõ
tibi a dño poſita eſt. Si em̃ dimiſeris dimit-
tet̃ tibi: ſi non dimiſeris nõ dimittet̃ tibi. vñ
Crpa. Cypria. Excuſatio em̃ tibi nulla ẽ in die iu-
A dicij: cũ ſm tuã ſniaꝫ iudiceris: ⁊ q̃d feceris
Chriſ. hoc ipſe patieris. vbi et Chri. Poſt impletã
de ve- orõnis formulã nulli⁹ prorſus mãdati me-
nia dã- minit: niſi iſti⁹ certe q̃ ad dandã nos veniã
da. cõcitauit. Ait q̃ppe. (Si dimiſeritis hoibus
pctã coꝝ: dimittet et vobis pr̃ celeſtis pctã
vr̃a). Itaq̃ʒ a nobis tota hec res ſumit exor
diũ futurũq̃ʒ de nobis in nr̃a eſt ptãte iudi-
ciũ. Ne em̃ vel irrõnabilis q̃ſpiã aut in ma-
gno aliquo aut in exiguo delicto de iudicio
dei cõqueri poſſet ipm̃ reũ dñm illi⁹ fecit eẽ
ſnie. Queãdmodũ inq̃t tu ipe iudicaueris:
ita tibi ẽt iudicabo. Si em̃ dimiſeris conſer-
uo tuo: a me q̃ʒ eandẽ grãm ꝯſequeris. Et
certe nequaq̃ʒ iſtud eq̃le eſt. Tu em̃ remittꝫ
cũ ipe q̃ʒ remiſſiõe indigeas: de⁹ ṽo cũ nul-
lus vnq̃ indigeat ignoſcit. Tu cõſeruo re-
mittis: de⁹ ſeruo. Et tu q̃dẽ mille peccatorũ
reus: de ṽo ab oĩ pctõ extrane⁹. Et tñ ſic q̃ʒ
abũdantiã ꝓprie miſeratiõis oſtẽdit. Quo
nõ igit̃ digni ſupplicio ſum⁹ cũ tali eĩ a deo
ptãte donata ipſi ſalutis nr̃e efficimur pro-
ditores. Queãdmodũ ṽo in alijs cauſis vt
audiamur: rogam⁹ q̃ nobis ea ipſa quorũ
dñi ſum⁹ nõ impendim⁹. Nihil eſt q̃d ſic dei
ſilẽꝫ faciat vt malignis atq̃ʒ ledẽtibus eſſe
placabilẽ. Propterea ⁊ p ſingula q̃ʒ verba
Cur nos cões fieri orõnes docet: dicendo pr̃ nr̃
plr̃ fiãt ⁊c. plurali vbiq̃ʒ nũero nos vti docẽs: vt p-
pces. xim⁹ p cũcta placatiõe veſtigiũ quidẽ in no
bis iracũdie relinquamus. Q̃d ſi vni⁹ diei
ſaltẽ vellem⁹ nr̃a pctã dinumerare tũc opti
me diſcerem⁹ quãtoꝝ rei eſſemus malorũ.
Quis igit̃ veſtrũ in orõne nõ hꝫ deſidiam?
Quis nõ ſupbie eſt inflatus tumore? Quis
nõ inanis glĩe aurula vẽtilat⁹? Quis nõ de
fratre detraxit? Quis nõ cõcupiſcẽtiã ami-
ſit malignã vel impudicis oculis aſpexit?
Quis nõ inimici cõpaſſione animi recorda-
tus eſt? Quis nõ emuli ſui aut cruciat⁹ eſt
proſperis: aut delectat⁹ aduerſis? Uerum
tamen tot ac taliũ pctõꝝ cõpendioſam no-
bis ac facilẽ de⁹ viã liberationis dedit to-
tiuſq̃ʒ laboris alienã. Quis enim labor eſt
fratri indulgere merẽti? Labor quidẽ in re-
mittẽdo nullus: in retinẽdo ṽo inimicitias
maxim⁹. Si q̃dẽ iracundia liberari magnã
mẽti reddit q̃etẽ: et valde hoc eſt facile vo-
lenti. Sufficit velle tantũmõ ⁊ oĩa cõtinuo Augu.
pctã deleta ſunt. hec Chri. Igit̃ vt ait Aug. O
Amplectẽda eſt hoĩ tã benigna conditio vt Dimit
dimittendo delicta aliena: diluat ſua. Nam tendi et
ſm eundẽ multa ſũt elecmoſynarũ gñã q̃s ignoſcẽ
cũ facim⁹: adiuuamur vt dimittant̃ nobis di me-
pctã: ſcꝫ ea nihil maius eſt q̃ cũ ex corde di ritum.
mittim⁹ q̃d in nobis q̃ſq̃ʒ peccauit: nec ſim⁹
pigri ad dimittẽdũ alijs: q̃ em̃ vt ait Chriſ. Chriſ.
repromiſit ꝓmo ſe pri⁹ q̃ illũ de reatibus
liberauit. vñ ⁊ Grego. Si cogitauerim⁹ q̃m Grego.
nõ ei q̃ cõtriſtauit nos: ſed nobiſipſis largi-
mur cito dimitteremus venenũ ire. Ad di- Ira fre-
mittendũ aũt alijs neceſſe ẽ frenare irã que nãda ẽ.
frequẽter nos ſtimulat ad vindictam. vnde Augu.
Augu. Fratres mei exercete vos q̃tũ pote-
ſtis ad exhibendã mãſuetudinẽ etiam erga
inimicos vr̃os. Frenate irã que vos ſtimu-
lat ad vindictã. Si vindicare te vis de ini-
mico tuo ad ipſam irã te cõuerte: q: ipſa eſt
inimica tua q̃ occidit aĩam tuã. Oraturus
es deũ: vẽtura ẽ hora vt dicas pr̃ nr̃ q̃ es in
celis: venturus es ad illũ ṽſum dimitte no-
bis debita nr̃a. Quid ſequit̃. Sicut et nos
dimittim⁹ debitoribus nr̃is: ibi illa inimica
ſtat ꝯ te. Sepit viã orõnis tue. Murũ eri-
git ⁊ nõ eſt q̃ trãſeas. Nõ ſeuias ꝯtra inimi-
cũ tuũ: in iſtã ſeuias. Melior eſt q̃ vincit irã
q̃ q̃ capit ciuitatẽ. Non potes irã interime-
re: potes iſta reprimere. Si fortis es iram
vince: ⁊ ciuitati parce. hec Augu. ¶ Orõ. P

Ater noſter excelſus in creatiõe Expoſi-
ſuauis in amore: diues in hr̃di- tio bre-
tate. Qui es i celis: ſpeculũ eter uis orõ
nitatis: corona iocũditatis: the- nis dñi
ſaurus felicitatis. Sctificet̃ no- ce per
mẽ tuũ: vt nob ſit mel i ore: cythara in aure ternas
deuotio in corde. Adueniat regnũ tuũ: io- parti-
cũdũ ſine pmixtiõe: trãq̃llũ ſine pturbatio- culas.
ne ſecurũ ſine amiſſiõe. Fiat volũtas tua ſi-
cut i celo ⁊ in terra: vt oĩa q̃ odis: odiamus:
q̃ diligis: diligam⁹: q̃ tibi placẽt: ipleamus.
Panẽ nr̃m q̃tidianũ da nob hodie .ſ. doctri
nalẽ: pnalẽ ⁊ ṽtualẽ. Et dimitte nobis debi
ta nr̃a: q̃cũq̃ʒ ꝯ te cõmiſim⁹ aut ꝯ ꝓxios: vel
ꝯ noſmetipſos. Sicut ⁊ nos dimittim⁹ debi
toribus nr̃is: q̃ nos offenderũt ṽbis: vel in
perſonis: aut in rebus. Et ne nos inducas
in tẽtationẽ: mũdi: carnis: et demonis. Sed
lib. nos a malo: pñti: ptõ: et futuro: Amen.

¶ De nõ theſaurizando in terra ſed in celo. Capitu. xxxviij.

fectus eñ tenet inimico rancorē odij dimit
tere ⁊ bonū optare: ſiue petierit veniā ſiue
non: ⁊ ſi petierit veniā tenet ei colloqui ⁊ di
cere aue: ſed non tenet bñficia tēporalia mi
niſtrare. Perfectus aūt teneat etiā preſidia
tpalia ɔferre ⁊ neceſſaria adminiſtrare: ſiue
ab eo veniā petierit: ſiue non. Qꝛ ſi inimicū
a cōione noſtra ſepamus: eo ipſo ei bñfacia
m⁹: dū illd hoc fine faciam⁹ vt eū ab errore
reuocem⁹. vñ glo. Bñfacite miniſtrādo ci
bū mētis. i. inſtructionē vel correctionē cor
poris: oia eñ in eccłia ēt excōicatio: eo ſpe
ctāt vt fratres ⁊ amici fiāt. Et qꝛ ē qddā bñ
ficiū ad ſalutē ptinēs ꝙ a quolibet quātū
cūq; paupe pōt exhiberi. ſ. orare ꝓ aiarū ſa
lute: iō ſubiungit (Bñdicite) ſcʒ bona gra
tie et glorie imprecando (maledicentibus
vobis) retro habendo vel aperte blaſphe
mando (⁊ orate) dicta bona optando: et deū
deprecādo (ꝓ pſequētib⁹ ⁊ calūniātib⁹ vos)
falſum crimē vobis imponendo. Huī⁹ exē
plū dedit dñs in cruce ſuſpenſus: et ſtepha
nus lapidat⁹. et Dauid a ſemei maledict⁹.

Ʒ Iniuria triplex.

¶ Ubi nota quod triplex eſt iniuria: ſcʒ cor
dis que rancor vel odium dicitur: oris que
detractio vel maledictio: operis: ſcilicet le
ſio manualis. His igitur generib⁹ tria dñs
apponit remedia: contra primum (diligite
inimicos veſtros) contra ſcđm (benedicite
maledicentibus vobis orate ꝓ perſequen
tib⁹ ⁊ calūniātibus vos (cōtra tertiū (bene
dicite his qui oderunt vos.) vñ gloſſ. Con

Gloſſa.

tra eccleſiam tribus modis pugnatur odio
verbis: ⁊ cruciatu corporis: econtra eccleſia
diligit: orat et benefacit. Si ergo volumus
eſſe pfecti debemus iniuriātib⁹ nobis bñfi
ciū dare cordis ipſos diligendo bñficiū oris
ꝓ eis orando ⁊ bñficiū opis ipſis bñfaciēdo.

Beneficium triplex pfectorum.

Et qꝛ magnū dedit ꝑceptū ꝑclarum ſubdit
premium. Ita inquit diligite: bñ facite ora
te pro inimicis vřis (vt ſitis filij pris veſtri)
altiſſimi (q in celis eſt) filij inquā ꝑ bonita
tis imitationē: ꝑ grē adoptionē: ꝑ eductio
nē: ꝑ hereditatis adeptionē. Ut ſicut eſtis
filij dei ꝑ naturā ⁊ creationem: ſic etiā ſitis
filij ei⁹ per grām ⁊ imitationē in eo ꝙ eſt ei
ꝓpriū nā ꝓpriū eſt ei miſereri ⁊ eſſe bñficū.
vñ Beda. Nulla maior pōt eſſe merces ꝙ fi

Beda.

lios hoim terrigenas effici filios altiſſimi
qui in celis eſt. Nos enim ptāte accepta ef
ficimur filij dei inquantū ea q ab eo preci
piuntur implem⁹. Et ſubiungit. Qui ſolē
ſuū facit oriri ſup bonos et malos: et pluit
ſup iuſtos ⁊ iniuſtos: ac gratos ⁊ ingratos.
Et nō ſolū amicis: ſed etiā inimicis bñfacit.
Sic enim inimicos nutrit vt amicos ac bo
nos et illos ſui ſolis ſplendore illuminat: et
ſuarū pluuiarū inundatione fecundat ⁊ bñ
ficia cōia nō ſubtrahit: et malis hoib⁹ q tñ
ei ingtū in eis eſt inimicant: ſʒ ꝓ ſua miſe
ricordia indiſcrete oībus vite preſentis bñ
ficia largit. vbi Hiero. Noli negare qđ deus
nulli negat ꝙuis ſit blaſphem⁹ ⁊ ipius. Si

Hiero.

ne diſtinctiōe oīb⁹ tribuam⁹ nō qrentes cui:
ſed q̄re dem⁹. Ut aūt dcm ē ſupra: orare gńa
liter ꝓ inimicis ⁊ eis bñdicere ꝓ q̄to in gńa
litate ppłi includunt eſt ꝑceptū ſicut qđ in
gńali dilectiōe diligant: ſʒ in ſpāli iſta face
re nō eſt ꝑceptū ſed pfectionis. Et ſciēdū ꝙ
Chri. ponit. ix. gdus ſʒ acceſſuʒ ad pfectio
nē mandati hui⁹. vñ ait. Uidiſti nēpe q̄tis
ad pfectionē gradib⁹ aſcendit: ⁊ quēadmo
dum nos in ipm veritatis cacumem ſtatuit
et paulatim in ipſum celum reducit. Prim⁹

M Chriſ. Grad⁹ nouem ad perfectionem.

gradus eſt nequaꝙ ad ledendum priorem
venire. Secundus vt non amplius referat
ꝙ quod a ledente ſuſtinuit. Tertius ne le
ſus faciat illa que paſſus eſt: ſed quieſcat.
Quartus vt etiā prebeat ſeipſum ad iniu
riā ſuſtinendā. Quint⁹ vt etiā ad maiora ſe
prebeat ꝙ vult eſſe q fecit. Sextus nō odiſ
ſe eum a quo iſta ꝑpetit. Septimus etiam
diligere ledentē. Octauus bñficijs eū liben
ter afficere. Nonus etiā deū pro aduerſario
depcari. Perſpexiſti celſitudinē phe: et id
circo tā claro digna eſt premio: qꝛ tam ma
gno eſt ſubiecta precepto. Nam ⁊ premium
illi tale proponit quale priorum oīno nulli
vt ſcʒ fierent ſimiles dei: prout tñ hoībus id
eſſe poſſibile eſt. Igitur benefaciendum eſt
oībus: qꝛ vt dicit Sen. Nemo non cū alteri
prodeſt ſibi profuit. Quia vo pfectio dile
ctionis vltra dilectionē inimicorū non pōt
procedere: ideo poſtꝙ ꝑcepit inimicos dili
gere: conſequenter ſubiungit. Eſtote ergo

Seneca. prodeſſe oībus.

vos perfecti ſicut ⁊ pater celeſtis perfectus
eſt: que eſt lex amoris ɔſeruādo: vt q̄ratis ēt
inimicis ꝓdeſſe qđ deū facere manifeſtum
eſt q bñficia largitur etiā malis hoibus: ſic
qđ ꝓpter eorum malitiā nō deſerit bñficiē
tiā circa ipſos: ita nec vos circa inimicos.

Filios et ſimiles dei fieri ſūmū premium.

Nā ſm Chri. ſicut filij carnales ſimilāt pa
tres in aliq corporis ſigno: ita filij ſpūales
deum in ſctitate: ⁊ nihil nos deo ita aſſimi
lat ſicut iniuſta faciētib⁹ ignoſcere: et ꝓ eis

Chriſ.

orare. Et arguit hoc exēplo publicanorum
⁊ infideliū q ſuos amicos diligunt ⁊ eis bñ
faciūt. Si ğ ſupra ipſos mercedē beatitudi
nis volumus hre: debemus plus ꝓpter deū
facere: dilectionē ēt ad inimicos extēdēdo.
Si enim diligitis inqt tantum eos qui vos
diligunt quam mercedē habebitis? hac. ſ.
de cauſa a deo in eterna vita. Quaſi diceret
nullam: de his enim dici poteſt: recepiſtis
mercedem veſtram. Talis naq; dilectio eſt
naturalis: et non procedit de charitate que
ſe extendit ad omnes homines: tam bonos
ꝙ malos: et ideo non eſt meritoria. Sed tñ
hec oportet facere: ⁊ illa non omittere. Di
ligere eñ diligētes eſt nature: diligere non

diligētes eſt gratie: nō diligere diligētes eſt peruerſitatis maxime: nō diligere nō diligētes eſt imꝑfectionis hūane. Et ſi ſalutaueritis fratres veſtros tantū qui aliqua affinitate iuncti ſunt vobis. i. ſalutē eis optaueritis: ac charitatis ⁊ dilectionis affectum eis oſtēderitis: q̄d ampli⁹. ſ. q̄tū ad ꝑfectionē facietis. Et ſi bn̄ feceritis tm̄ his q̄ vobis bn̄ faciūt qđ eſt debiti naturalis ex accepto bn̄ficio: q̄ vobis eſt gr̄a. i. qđ meritū gr̄e apd deū. Quaſi diceret nullū. Nam publicani et ethnici. i. peccatores ⁊ gētiles hoc faciūt publicani qui publica vectigalia exigūt: a publio rege romanorū nomen traxiſſe dicunt. Ethnici vero ab ethnos grece: qđ gens latine eſt vocant: q̄ tales ſunt vt fuerunt geniti ſ. ſub pctō. (Et ſi mutuū dederitis his a q̄b⁹ ſperatis recipe. q̄ gr̄a vobis) ſ. apđ deū? q̄ſi diceret nulla. Nam vt dicit gloſ. ex hoc ſolo qđ ſperatis recipe nō ꝓ deo datis. Unde de talibus dici pōt. receperunt mercedē ſuā qꝛ ſpe retributionis hūana mutuāt. (Nā ⁊ peccatores) q̄ gratiā dei nō habēt: pctōꝛib⁹ fenerant. i. mutuū dāt: vt equalia nō vltra ſortē recipiant. Ex q̄ pꝫ ꝙ pluſq̄ pctōres ſunt qui mutuāt vt cū vſura recipiāt. Quaſi diceret ſm̄ Bedā. Si tales iter ſe natura duce noꝛūt eſſe bn̄fici quāto vobis gradus ꝓfeſſionis eximioꝛ neceſſe eſt vt curavirtutis ſit vberioꝛ: quaten⁹ etiā nō amātes charitatis ſinu amplectamini. vn̄ Chꝛi. Q̄m igit digni ſupplicio ſumus: qui cū ad ſimilitudinē dei vitā noſtrā ꝯfoꝛmare iubemur: forſitā ne gētib⁹ q̄dē inuenimur equales. Et iterū. Sed ſi nos in his nec publicanis: nec gentilibus meliores efficimur nōne lugēdi ⁊ plāgēdi ſumus. Quinimo intantū lōge ſumus a diligēdis inimicis: vt nec amicꝫ q̄dē charitatis vicē reddam⁹: ſed ecōtrario odio habeamus etiā diligētes: in quo nō ſolū gētilib⁹ ⁊ publicanis nequaq̄ differim⁹ ſꝫ multo etiā inferiores exiſtim⁹ xp̄s ēt nō ſolū vult nos ignoſcere delinquētib⁹: ſꝫ vt etiā amemus eos ⁊ oꝛemus ꝓ ipſis. Nā ſi tm̄modo nō ledas eū q̄ te leſit: auertis te tn̄ ab eo nec libēter cū videas: manēt ſine dubio vulnus in pectoꝛe: ⁊ doloꝛ augeſcit in coꝛde. Nunquid tu ita vis tibi ꝓpitiū fieri deū: vt non te q̄dē ledat auertat ſe tn̄ abs te: ⁊ pctōꝛū tuoꝛū memoꝛiā teneat: ⁊ videre te nolit? Igit qualem vis erga te eſſe deū cum delictoꝛū veniā poſcis: talē te exhibere debes his qui delique rūt in te. hec Chꝛi. Intellige ꝙ q̄n iſta fiūt ex naturali affectione: q̄ pōt ꝓcedere ex cauſa vtili aut delectabili: ⁊ ex cā honeſti: ⁊ per habitū moꝛalis amicitie: ſic non ſunt meritoꝛia vite eterne. Sed q̄n iſta ꝓcedūt ex habitu charitatis: tunc ſunt meritoꝛia: ac p̄ncipiū ⁊ rō merēdi ad deū: q̄ ſola diuidit iter filios regni ⁊ ꝑditionis. Diligere em̄ ꝓpter amorē reciprocū nature eſt debitū. Diligere ꝓpter beneficiū acceptū vel ſperatum eſt mercenariū diligere ꝓpter mutue familiaritatis oblectamentū: eſt malum. Diligere ꝓpter peccati cōſenſum: eſt malignū. Diligere ꝓpter opus bonū: eſt gratuitum. Qui em̄ diligit p̄rimū aut qꝛ bon⁹ eſt: aut vt bonus ſit: aut qꝛ eiuſdē coꝛꝑis mēbra ⁊ eiuſdē patris filij ſumus vere diligere đꝛ. talis em̄ amoꝛ ſpūalis eſt: ⁊ ideo indeficiēs: carnalis em̄ amoꝛ cito dilabit: ſicut ⁊ ipſa caro quaſi vcꝫ amoꝛe publicani ⁊ ethnici ſe inuicē diligunt in q̄b⁹ eſt natura ſine gr̄a ⁊ tm̄ diligētes ſe diligunt. ſtatim em̄ vt ſe ab alijs non diligi intelligūt ipſi quoq̄ alios nō diligūt. Nos ergo oēs diligere omniū ſalutē querere oibus benefacere ⁊ charitatis affectum oſtendere debemus non querentes cui: ſed quare iſta faciamus. Sic em̄ auget amoꝛ ⁊ cōcoꝛdia creſcit. Iſta itaq̄ debēt fieri: nō in ſpe retributionis hūane ſed diuine. Sicut em̄ deus eſt oīs boni p̄incipiū: ſic vult eſſe ⁊ finis ego ſum inquit alpha ⁊ o: p̄incipiū ⁊ finis: vnde Augu. Qui amicū ꝓpter cōmodū quodlibet amat: nō amicū cōuincit amare: ſed cōmodū. Et ideo deus quo nihil eſt maius aut melius ꝓpter qđ diligat p̄opter ſeipſum perfecte diligit. Si vero ſaltē ꝓpter illa que p̄ſtat amat: nō vtiq̄ gratis amatur: qꝛ iam illud propter qđ diligitur ei (qđ dictu quoq̄ nefas eſt) anteferk. Et iterū. Gratis deus amet: vt operis quo illi miniſtrat p̄ciū ſit eſſe cū illo. Nihil enim debemus pro amoꝛe ieſu q̄rere: niſi eius ſuauē p̄ſentiā. hec Auguſti. vnde Ber. Non ſine premio diligitur deus: ⁊ ſi abſq̄ p̄mij intuitu ſit diligēdus. Uerus amatoꝛ p̄emiū non queritur: ſed meretur. hec Bern̄. Amemus ergo aduerſarios noſtros ⁊ nihilominus eis beneficia p̄ſtemus: vt ſimus ꝑfecti pro modulo noſtro perfectione gratie: ſicut ⁊ pater noſter celeſtis perfect⁹ eſt ꝑfectione nature: quoniam perfectus dn̄s bonos ⁊ perfectos vult habere fideles. Simus interim ꝑfecti ſaltē perfectione ſufficiētie: que eſt in dei ⁊ p̄rimi charitate: ⁊ nitamur ad cumulū perfectionis ſupererogationis que eſt diligere inimicos: ⁊ oꝛare pro eis: ſicut fecit xp̄s. vnde Chꝛi. Non tantum ledimur ab iniquis q̄n nocemur ab ipſis: quātum cū per maliciā eoꝛū conſtantia bonitatis a ſuo ꝓpoſito victa receſſerit. Ne igitur odio habeas facientem tibi mala ⁊ ne maledicas vexāti: ſed magis ama quaſi multorū tibi cōciliatoꝛē bonoꝛū: teq̄ ad ampliſſimum honorum ledendo ducentem: alioq̄n ⁊ laborē ſuſtinuiſti: fructu autē p̄iuat⁹ es: ⁊ iacturā quidē feres: mercedē aūt perdes. Quod certe extreme omnino dementie eſt: vt aliqui cū maioꝛa perpeſſi ſunt nequaq̄

Publicani. Ethnici Gloſſa. Chꝛiſ. Publicanis ⁊ ethnicis p̄eſtare debem⁹. Auerti ꝓhibemur. N Dilectio q̄ ad vitā eternā ꝓdeſt.

Dilectio multiplex. Alpha et o. Apoc. xxj. et xxij. Deus amād⁹ ꝓꝑ ſe et gratis. Bern̄. premiū q̄ nō q̄rit amādo meretur. Chꝛiſ. O Bonoꝛū ē inimic⁹ nobis ꝯciliatoꝛ.

minora ſuſtineant. Et quẽadmodũ inquies fieri iſta poſſibile eſt. Vidiſti deũ hominem factũ: ⁊ eouſq; ꝑ tua deſcẽdẽtẽ ſalute tãtaq; ꝓpter te eſſe ꝑpeſſum: ⁊ adhuc inq̃ris aut dubitas: quẽadmodũ poſſibile ſit iniurias donare cõſeruis. Sz tu plurimũ oĩno leſus es. Verũ q̃d tale ꝑpeſſus eſt: q̃le tuus oĩno oĩm dñs? Sinautẽ aliq̃ nimis leſus es: idcirco maxime bñficium refert nocenti vt ⁊ tibiipſi clariorẽ facias coronam ⁊ fratrem a periculo grauiſſimi languoris abſoluas. hec Chriſo.

Poſſibilitatis amãdi inimici exẽplũ eſt xp̃s.

¶ Oratio.

Domine Jeſu xp̃e mitiſſime toti⁹ hũilitatis ⁊ patiẽtie magiſter da mihi ſeruorũ tuorũ vltimo ⁊ ſimplici: vt me humilẽr aliis inferiorẽ cõſtitues ab oĩbus cõtẽni cupiã ⁊ cõculcari: iniuriãq; in corpe vel reb⁹ patiẽtes ſuſtinẽs: aĩm paratũ ad plura ſuſtinẽda habeã ac oĩ petẽti in corporalib⁹ et ſpiritualib⁹ ꝓ poſſe ſubueniã. Concede ẽt vt nõ ſolũ amicos: ſed ⁊ inimicos me corde: ore: vel opere: perſequẽtes econtra valeã diligere eiſq; benefacere ⁊ benedicere: ac pro eis orare: vt inter filios ⁊ electos tuos merear tua gratia numerari. Amen.

¶ De laude hũana ĩ bonis operibus non querenda. Ca.xxxvi.

A mat.vj.

Poſt hec magne ꝑfectionis verba docet ne de bonis operibus inaniter glorient: q̃ valde difficile eſt vt in eis vana gl'ia totalr̃ euitet. vñ ait. (Attẽdite) .i. diligẽter cõſiderate ⁊ attẽti aut cauti eſtote. ſ. cõtra inſidias ſuperbie: q̃ etiã bonis operib⁹ inſidiat: vt faciat ea perire (ne iuſtitiã veſtram) .i. opera iuſtitie. ſ. opera bona de genere quecunq; fuerint illa: q̃ omnia cõtinent ſua iuſtitia generaliter dicta (faciatis corã hominib⁹) eo. ſ. fine vt videamini ab eis .i. propter laudem humanã ⁊ fauorẽ mundi nõ ꝓpter gloriã dei: nec ꝓpter edificationẽ ꝓximi alioquin mercedẽ non habebitis apud deũ cuius amore non feciſtis. Ille eñ dz mercedẽ dare cuius mãdato mouetur operarius vel amore. Niſi ergo deus ſingulariter ſit in cã nõ operis mercedẽ: ſed fallacie ſupplicium apud deũ habebunt: q̃ hic ab humano ore mercedẽ. ſ. leuẽ aurã fauoris recipere voluerunt ab his tñ duntaxat acceperunt a quibus eam concupierunt. Ex quo eñ intẽtio fertur ad hoĩe tantum: nõ eſt aliquid a deo iuſte expectandũ: q̃ non virtus: ſed cã virtutis mercedẽ hz apud deũ. Hoc igit deputatur eis pro mercede cuius amore fecerunt. ſ. laus humana quã queſierũt. Et nõ ſolũ vera mercede ob prauã intentionẽ euacuatur: ſed ⁊ nihilominus pro inani gloria que ſiue precedat opus ſiue ſequat: ſemper mortale peccatũ eſt penã eternã merentur. Minuit etiã ꝓbitas cõſciẽtie ex fame mercede. vñ Boe. Minuit ſe ꝓbitatis cõſciẽtie ſecretũ quoties oſtẽdẽdo qs fructũ recipit fame pretiũ. Et ideo vt idẽ Boeti⁹ dicit. Sapiẽs bonũ ſuũ nõ populari rumore: ſed cõſcientie veritate metitur. Et cõſidera qd vt ait Chri. Non ſolũ nõ oſtẽdi iubet: ſed ⁊ ſtudere latere. Neq; eñ eſt equale nõ ſtudere apparere: ⁊ ſtudere latere. Per hoc tñ non prohibent opera bona fieri corã hoĩbus ad dei gloriã ⁊ ꝓximi edificationem: q̃ hoc eſt bonũ ⁊ meritorium apud deũ. Sed vt dixit Grego. Valde perfectorum eſt ſic oſtẽſo ope gloriam autoris querere: vt de illata laude neſciat priuata exultatione gaudere: quam infirmi q̃ perfecte contẽnendo nõ ſuperãt reſtat neceſſe eſt vt bonũ qd operant abſcõdant.

Mercedem vñ petas.

Glorie inanis malũ. boeti⁹. Chriſ. Bona opa palã fiant ad laudẽ dei. Grego.

¶ Deinde poſtq̃ generaliter iuſtitiã nominauit: nũc cõſequẽter per partes exequit ⁊ ſpecialiter ꝓhibet in eleemoſyna et oratione: ac ieiunio vanã gloriã q̃ri: q̃ hec tria precipue cõſueuit inanis gloria comitari. hec tria ſanctificationis opa. ſ. eleemoſyna cõtra pctm̃ in ꝓximũ oro contra pctm̃ in deũ: ieiuniũ contra pctm̃ in ſemetipſum. Hec ẽt tria valẽt cõtra tres radices pctõrũ ſ. cõtra tria mala q̃ ĩ mũdo ſunt. Eleemoſyna eñ eſt iuſtitia cõtra cõcupiſcentiã oculorũ: oro cõtra ſuperbiã vite: ieiuniũ contra cõcupiſcentiã carnis. Ait ergo (cum facis eleemoſynã) corporalẽ. ſ. vel ſpiritualẽ (noli ante te tuba canere: ſicut faciunt hypocrite) .i. noli eã facere in manifeſtatiõe ⁊ velle innoteſcere vt glorieris in laude tua: ſicut ille apertũ dat ſignũ qui canit tuba. Nõ eſt ingrata deo eleemoſyna q̃ videt: ſed q̃ ideo fit vt videat. Et q̃ tales principaliter intendunt honorẽ vanũ ⁊ tranſitoriũ: ideo amittunt verũ ⁊ eternũ. vnde ſequitur. (Amẽ dico vobis receperũt mercẽ ſuã). ſ. gloriã humanã quã querebãt pro dono eleemoſyne: ſed pena expectat pro mala intentione. Ita ergo faciũt hypocrite. (Te autẽ faciẽte eleemoſynã) qd eſt opus de genere bonorum (neſciat ſiniſtra tua) ⁊ intẽtio peruerſa (qd faciat dextera tua) ⁊ intentio ſancta. Siniſtra eſt appetitio ⁊ delectatio laudis humane vel commodi terreni. Dextera autem intentio implendi precepta diuina ſeu amor dei ⁊ celeſtis premũ. Eſt ergo ſenſus non ſe immiſceat intẽtio alicuius prauitatis: dum p̃cepta dei implere ſatagis. Et exponit q̃ dixit neſciat. illd eñ neſcit qd ĩ abſcõdito eſt: ⁊ iõ dicit (vt ſit eleemoſyna tua ĩ abſcõdito) eſt. ſ. ſm rationẽ intẽtiõis: ⁊ lĩ nõ ſm ratio-

B eleemoſyna ieiuniũ ⁊ oratio.

Siniſtra. dextra.

nē opatiōis. Sit in abſcōdito ⁊ ſecreto men
tis.i.in ipſa bona cōſcientia: que hūanis de
monſtrari nō pōt oculis. Sufficit tibi ad ꝓ
merendum premiū: qui⁹ ſolus cōſcientie in-
ſpector eſt: et hoc eſt quod ſubdit. (Et pater
tuus).ſ.de⁹ q̄ eſt pater oīm per creationē et
iuſtorū ꝑ gratie adoptionem (qui videt in
abſcōdito) q: ipſe ſolus videt intentionē cor
diū) reddet tibi) q: retribuet bonis ſm inten
tionem cordis hoībus abſconditā et occul
tam: ⁊ ſi nō in p̄ſenti tñ in futuro. Non ergo
ſi hec ſciant hoīes formidandum eſt: ſed ſi
hoc aīo fiāt: vt fruct⁹ placēdi hoībus in eis
In abſcondito facere. expectetur: et laus humana admiſceatur.
In oī enim opere nr̄o neſcit ſiniſtra quid fa
cit dextera: ſi nō amore laudis humane: ſed
amore dei ⁊ iuſtitie id agam⁹. Et ideo ſiue i
ſynagogis: ſiue in vicis ⁊ plateis elemoſy
nā: vel aliud opus bonū quis faciat in ab-
ſcondito tñ facit: quicūq; hoc faciēs non ab
hoībus: ſed a deo videri deſiderat. Econtra
vero qui in abſcōdito facit et videri cupiēs
laudē ex hoc et gloriā querit non abſcondi-
to quidē facit: qm̄ abſcōditum non vult eſſe
Chri. qd facit: tantūq; ei valet ac ſi in publico fie
ret. vnde Chr. pōt enī aliqs corā hominib⁹
elemoſynā facere: nec tñ ad hoc facere: vt
eā hoīm oculis oſtentet: et aliqs nō coram
hoībus faciēs: eo tñ aīo facere vt ſe id faciē
tē optet videri. Propter qd non factum ip-
ſum: ſed voluntatē aut coronat aut punit:
nec fini operis.ſ.volūtati operantis merce-
C dem dānūve decernit. Nō igit tantummō
Orō hypocritarum. dediſſe elemoſynā: ſed queadmodum opʒ
dediſſe v̄tutis eſt. hec Chriſo. Similiter in
orōne docet fugere vanā gloriā: vt nō ores
i publico ad manifeſtationē vt videaris ab
hoībus ſicut faciunt hypocrite qui vt dicit
Chr. non intendunt exaudiri: ſed videri. Et
Chriſ. q: intentionē habēt pūerſam: ideo damno-
ſam ſubdit ſequelā (q: receperunt mercedē
ſuā) ſcʒ laudē trāſitoriam: ſed tandem reci-
pient penā eternā. Argumentum habes ex
hoc ꝙ cum vana gloria ſit mortale peccatū
ideo oē opus ex vana gloria factum ē mor
tale reputādū: q: ꝓ eo pena infligitur eter-
Orō ſāctorū. na. Ita ergo faciunt hypocrite. (Tu autem
cū oraueris intra in cubiculum tuū).i.in
locum ſecretū (⁊ clauſo oſtio) ne veniat mul
titudo impediēs eleuationē mentis: ⁊ auer
tens te a ꝓpoſito (ora patrē tuum) celeſtem
Remi. (in abſcondito.) Et eſt ſenſus ſm Remi. Suf
ficiat tibi vt ille ſol⁹ nouerit tuā orationē:
qui oīm corda nouit occulta: q: ipſe qui eſt
inſpector erit exauditor. (Et pater tuus cu-
ius) honorē debes intēdere (q̄ videt in abſcō
dito reddet tibi) fructū orationis in aperto.
Chriſ. ſm Chri. q̄ ſic orat ſecreto vt ab hominibus
abſcōſe orare videat: nō deū aſpicit: ſed ho-
mines: ⁊ ideo q̄tū ad propoſitum ſuum in

ſynagoga orat: ac etiā ſi dupl'r laudat: ⁊ q:
orat ⁊ q: abſcōſe orat. Cuius autē orantis Orandi mod⁹.
mens ſolū aſpicit deum q̄uis in ſynagoga
oret tñ apud ſe in ſecreto vr̄ orare. Orās er-
go nihil nouum faciat qd aſpiciant hoīes
vel clamādo: vel pect⁹ pcutiēdo: vel man⁹
expandendo. hec Chri. Ubi ſciendū ꝙ du-
plex eſt orō: quedā publica q̄ fit a miniſtris Orō duplex: publica et ſecreta.
eccleſie: ⁊ iſta nō dʒ fieri in occulto: ſed ma-
gis in publico ⁊ in eccleſia corā ppl'o: q: pro
tota offert cōitate: ⁊ populus in hoc cōfor
mare ſe dʒ miniſtris eccleſie ipſum deū de-
precādo ſm modū congruū ⁊ ſibi poſſibilē.
Alia eſt orō priuata: ⁊ talis magis dʒ fieri
in ſecreto duplici de cā. vna eſt q: orō eſt ele
uatio mētis in deū: mēs autē citi⁹ ⁊ melius
eleuat in deū qn̄ homo eſt in ſecreto loco et
a tumultu ſeparatus. alia eſt ad eleuatio-
nē vane glorie q̄ de facili inſurgit in publi-
co. Orare itaq; volentibus ſalubre dat xp̄s
cōſiliū: vt intrēt in cubiculū.ſ.cordis ſecre-
tū: ⁊ claudant oſtiū.ſ.carnales ſenſus ꝑ q̄s
exteriora improbe ſe ingerunt ⁊ turbe fan-
taſmatū orātibus obſtrepūt: vt ſic etiā clau
ſo oſtio mētis ⁊ collectis aīe viribus oratio
ſpiritualis fiat in intimis cordis: ⁊ inde di-
rigat ad deum feruētius vbi orat pater in
abſcondito: q: abſcōditū ⁊ cubiculū eſt ſecre
ta cordis intētio. Quantū enī homo contē-
nit qd eſt extra ſe: tm̄ pōt ſe recolligere in-
tra ſe: ⁊ q̄tū ſe recolligit intra ſe tm̄ pōt ſu-
pra ſe ad orationē ⁊ dei contēplationē aſcē-
dere. Deinde circa orationē excludit genti-
lium errorē di. (Orantes autem nolite mul
tū loqui ſicut faciūt ethnici: qui putant in Orō breuis cōmēdat.
multiloquio) ⁊ altiloquio: ac ſuauiloq̄o ſuo
exaudiri: ⁊ ꝙ ipſi ita verbis flectere queant Nihil indicat deo.
deum ſicut orator iudicem. (Scit enim pa-
ter veſter celeſtis quid opus ſit vobis anteq̄
petatis eum) q: audit preparationem cor-
dis ſingulorum. hoc addit ad excludēdum
iſtorū gētiliū falſum intellectū ſm quē ali-
quid deo notificatur de nouo: q: oīa ſcit ab
eterno. Non ꝓhibet dn̄s in orōne multipli-
cationē verborū ſimpliciter ⁊ abſolute: q: ⁊
ipſe pernoctauit in orōne ⁊ fact⁹ in agonia
prolixius orabat: ſʒ ꝓhibet ne multiloquio
vtamur in orōne eo fine ⁊ ea intētiōe quib⁹
vtebant gētiles ydolatre: qui triplici de cā
vtebant vocali orōne in multiloq̄o facta.
Prima q: orabāt demones q̄ neſcirēt quid
illi peterēt niſi verbis ⁊ ſigno exteriori inſtru- Orō gētilium cur longa ⁊ vocalis.
cti eſſent: ſecreta enī cordis humani pene-
trare non valēt. Secūda: q: putabāt demo-
nibus quaſi hoībus verbis pſuaſibilibus ⁊
multis perſuadendū eſſe: ⁊ ſic eos ad miſe-
randū ꝓuocari. Tertia: q: demones quos
orabāt: qn̄q; abſentes eſſe putabāt ⁊ ꝙ per
talē orationem reuocari poſſent. Iſta ſunt
mala: ⁊ ideo ab oratione fideliū remouēda.

Fono ra cur ocalis

Similiter aūt triplex eſt cā quare nos vta-
mur vocali oratiõe. Pria: vt obſequiuz oris
ſicut z cordis et operis deo impendamus.
triplex em̄ ſacrificiū deo debemus ſcilicet ſa
crificiū cordis: oris z operis. Scda: vt ad me
moriā reuocem⁹ qd̄ petere debem⁹ et vt ipa
vocalis orō pigritiā noſtraz excitet: qz ſi hō-
mo ſemꝑ in ſilentio oraret de facili obdor-
miret oblitus quid peteret. Tertia: vt voca
li oratione ꝓximus inſtruatur z ad conſimi
le opus inuitetur. Uult aūt deus vt orem⁹:
ne qd̄ ab eo nobis dat̄ vile habeamus ſz eo
ipſo ampli⁹ eū adorem⁹ deſideremus: z ita
amplius mereamur. Nec ad eum orantes
fruſtra ſcienti loquimur: qz ſm Hiero. Non
narratores: ſed arrogatores ſumus: aliud ē
enim narrare ignoranti: aliud petere ſcien-
ti. vnde Chriſ. dicit ꝙ oportet orare: vt ſcili-
cet deū nō doceas: ſed inflectas vt familia-
ris efficiaris interpellationis frequentia:
vt humilieris orando vtcꝫ peccatorum tuo-
rū recorderis. Et notandū ꝙ poſſunt multi-
plicari verba in oratione: vt per ſignificatio
nē verboꝝ deuotoꝝ anim⁹ meli⁹ eleuet̄ in
deū: z nō ſolū mēte: ſed ēt corporali voce hō
eleuet̄ in eū ſm illud. Cor meū z caro mea
exultauerūt in deū viuū. nō tñ pōt ibi dari
regula certa: ſz dz hō talib⁹ vti i orōne quā-
tū percipit qd̄ faciūt ad deuotionis exerci-
tationem. Si aūt ecōtrario ꝑcipiat ꝙ mul-
tiplicatio verborū diſtrahat mentē eius: qz
aliqñ multiloquiū oris īpedit deuotionem
mentis: tūc dz ceſſare a verbis et orare deū
mentis affectibus. vñ ſm Aug. Qñ rogam⁹
deū pietate opus eſt nō verboſitate: aliud ē
ſermo mult⁹ aliud diuturn⁹ affectus. Naz
plerumcꝫ hoc negotiū plus gemitibus agi
tur ꝙ ſermonibus: plus fletibus ꝙ̄ affatu.
hꝫ tñ itelligēda ſunt de orationib⁹ priuatis
et voluntariis: qz orationes debite et publi-
ce debēt eſſe in verbis: vt poſſint percipi ab
aliis. Deinde docet fugere hypocriſim in ie
iunio dicēs (cū ieiunatis) quod expedit pro
tēpore (nolite fieri triſtes ſicut hypocrite.)
Nō ſolū ꝓhibet fieri: ſed velle: cum dicit no
lite. in volūtate eſt enim prima radix meren
di vel demerendi. Itē fieri prohibet nō eſſe:
qz ſm Chriſ. Sciens dñs ꝙ non poteſt eſſe
hylaris qui ieiunat non dixit nolite eſſe tri
ſtes: ſed nolite fieri. aliud eſt em̄ eſſe: aliud
fieri. Aſſiduū quidem ieiuniuz naturaliter
facit eſſe triſtē. qui autē per hypocriſim pal
lentes apparent triſtes nō ſunt ſed fiunt ſi-
cut hypocrite triſtes in apparentia: vt ipſa
vultus triſtitia ſit oſtentatio ieiunii falſa z
vana. (Exterminant enim) et quaſi extra
proprios terminos ponunt et adducunt (fa
cies ſuas) ac deformant corpora ſua habi-
tu ſordido z ſqualido deturpant) vt pateant
hominibus ieiunantes (ac ſemꝑ videant̄ tri
ſtes: z quaſi de peccatis alioꝝ lugētes. oſtē-
dunt em̄ quandā faciei triſtitiā z extra ſoli-
tū alioꝝ modū in vultu z veſte ſqualorē de-
mōſtrant: vt penitētie rigorē ſimulēt: z reli-
gioſi pre ceteris appareant: z inde laudes
ab hoībus recipiāt. O inſania vanitatis no
lunt eſſe qd̄ tñ volunt apparere. Et propter
hoc cū aſſertione cōminat̄ eis penam non
modicā dicēs. (Amen). i. vere dico vobis: qz
receperunt mercedē ſuā: ſ. laudem hominū
quā querebant: z in futuro recipient pro ſi-
mulatione dānationē quā non timebāt. Et
ſignanter dicit receperunt: non recipiūt: qz
talis laus adeo breuis eſt ꝙ quaſi nihil de Job.xx.
preſenti hꝫ. vnde in Job. Laus impioꝝ bre Laus hypocritarū.
uis z gaudiū hypocrite inſtar puncti. non
ergo ꝓhibet dñs triſtitiā penitentie ꝑ pec-
catis: ſed triſtitiā fictā pro laudibus conſe-
quendis: nec ꝓhibet videri ieiunantes: ſed
hoc non appetere propter hominū fauores:
qz nō virtus vetat̄: ſed mens ficta reproba-
tur. vnde Chri. Si ergo qui ieiunat z triſtē Chriſ.
ſe facit hypocrita eſt: quanto magis iniqor
eſt qui nō ieiunat: ſed argumentis quibuſ-
dam in facie ſua pingit venalem pallorem
quaſi ieiunii ſignū. Deinde ſubdit modum
ieiunandi debitū. (Tu autē cum ieiunas)
nō ſcꝫ imiteris hypocritas: ſed (vnge caput Jeiuniū bonorum vngere caput.
tuū z faciē tuam laua.) Quia ridiculū eſſet
caput oleo ad literā vngere. ideo ſm Hie.
Accipitur metaphorice a paleſtinis qui in
feſtis ſolebāt hoc facere: vt qñ ieiunamus
letos nos z feſtiuos eſſe monſtremus (vnge Hiero.
ergo caput tuū). i. hylarem te exhibe) z faciē
tuam laua.) ad literam ne ſordidus appa-
reas. Duo dicit contra duo: vnge oleo leti- Lauare faciē.
tie cōtra triſtitiā hypocritarū. Laua aqua
mūdicie cōtra exterminationē facierū. Uel
ſm duas partes iuſtitie laua faciem inter-
nam id eſt cōſcientiā a malo per confeſſio-
nē tergēdo: vt munda ſit ante deū. ſicut em̄
in conſpectu hoim gratioſa eſt facies pul-
chra: ſic in oculis dei pretioſa eſt conſciētia
mūda: z vnge caput. i. mentē ſeu rationē q̄
in aīa preeminet ac cogitatiōes z cetera ho
minis regit in bono per deuotionē gauden
do: vt in ieiunio hylarē aīm exhibeas deo:
ſpūalis enim hylaritas in ieiunio ſicut in
eleemoſyna eſt neceſſaria: qz ſicut de⁹ dili-
git hylarē datorē ſic z hylarē ieiunantem. Augu.
Ubi Aug. intelligendū eſt hoc preceptū ad
interiorē hominēꝑtinere. Ungere caput ad
letitiā pertinet: lauare autē faciē ad mūdi-
ciā. Et ideo caputvngūt q̄ letant̄ interi⁹ mē
te atcꝫ rōne. Et hoc faciat q̄ nō foris q̄rit le-
titiā: vt de laudib⁹ hoim gaudeat. Ita em̄ z
faciē lauabit. i. cor mūdabit quo viſurus eſt
deū: nō ꝑ interpoſito velamine ꝓpter infir-
mitatē contractā de ſordibus. vel ſm Chri. Chriſ.
Unge caput. i. chriſtū oleo mie ſcilicet pau-

Margin notes (left): D Orōnē ur pe at dñs — Hiero. — Chriſ. — Verba orōnis mltipli cari poſ ſunt. — Augu. — Jeiuniū hypocritaꝝ. — Chriſ. — Fieri z eſſe triſtē diffe runt.

peres recipiẽdo: laua faciẽ: id eſt intentionẽ ꝓpter deũ hoc faciẽdo. Et ſubdit remouẽs intẽtionem prauã (ne videaris hoibus). i. ad laudẽ ⁊ gloriã hoim requirẽdã ieiunare ſed pr̄i tuo celeſti cuius gloriã tm̄ debes in opibus tuis querere q̄ eſt in abſcõdito coꝛdiũ: quia ſcrutatᷣ renes ⁊ coꝛda hoim: vel in abſcondito remunerationũ quas abſcõdit timẽtibus eũ: vel qꝛ deus in vita p̄ſenti non poteſt a nobis videri: licet p̄ſens ſit vbiq;. (Et pr̄ tuus) q̄ non obliuiſcitᷣ pꝛolᷣ ſuã (qui videt in abſcondito). i. approbat rectam et ſecretã intentionẽ (reddet tibi) talis ieiunij mercedẽ: quia reddet deus mercedẽ laboꝝ ſanctoꝝ ſuoꝝ. Ubi Remi. Sufficit eñ tibi: vt qui eſt inſpectoꝛ cõſcientie ſit etiã remuneratoꝛ.

Sap. x.
Remigius.

De vtilitate autẽ et fructu ieiunij ſic dicit Augu. Ieiuniũ purgat mentẽ: ſubleuat ſenſum: carnem ſpũi ſubijcit: coꝛ facit cõtritũ ⁊ hũiliatũ cõcupiſcẽtie nebulas diſpgit: libidinẽ extinguit: charitatꝫ lumẽ accendit.

ieiunij fruct⁹. Augu.

Hic ſm Aug. aduertẽdũ eſt nõ ſolũ eſſe iactantiã in coꝛpoꝝ et rerũ coꝛpoꝛearũ nitoꝛe atq; põpa: ſꝫ ẽt i ipſis ſoꝛdib⁹ ⁊ ſqualoꝛe: ⁊ h̄ eo piculoſi⁹ ẽ quo ſub nole ſeruitutis dei decipit: q̄ tm̄ ceteris opib⁹ cognoſci põt. Et ideo mediũ eſt tenendũ qꝛ nec nitoꝛ nec ſqualoꝛ decet nimi⁹ xp̄ianuꝫ.

Iactãtia i ſoꝛdidis.
mediũ tenẽdũ eſt.

Ex p̄miſſis ẽt ppende ꝙ virtutes ꝓpter ſe et deũ nõ ꝓpter hoies ſunt appetẽde. vñ Chriſ. Non paruus aũt fruct⁹ eſt hũanã gloriã contẽnere: per hoc eñ aliq̄d a graui ſeruitute liberatᷣ: ⁊ ꝓprius virtutis operatoꝛ efficitᷣ: eam amãs nõ ꝓpter alios ſꝫ ꝓpter ſeipſaꝫ. Notãter ꝟo oꝛoni eleemoſynã ⁊ ieiuniũ adiũgit: qꝛ oꝛo eſt q̄dã auicula q̄ penetrat celũ ⁊ hꝫ duas alas: ſcꝫ eleemoſynã et ieiuniũ: et iõ p̄mo agit de eleemoſyna: et vltimo de ieiunio et medio loco de oꝛone: qꝛ ipſa oꝛo his quaſi duab⁹ pẽnis a dextris ⁊ a ſiniſtris ſubleuata penetrat celũ ⁊ ipa quaſi volãdo ꝓuenit ad deũ. vñ in Thobia. Bona ẽ oꝛo cũ ieiunio ⁊ eleemoſyna.

Uirtus ꝓpter deum. Chriſ.
oratio eſt auicula alis freta.
Tho. xij.

In olbus ergo noſtris operib⁹ hũanã laudẽ fugere debemus qꝛ vt dt Boeti⁹. Sapiẽs bonũ ſuũ nõ pplari rumoꝛe: ſed cõſciẽtie ꝟitate metitᷣ. Nõ ſolũ aũt in opib⁹: ſꝫ etiã i otio laus hũana eſt fugiẽda. vñ Seneca. Abſcõde te otio: ſed et ipſuꝫ otiũ abſcõde. Nõ inſcribas tibi philoſophiã aliud ꝓpoſito tuo nomẽ impone valitudinẽ et imbecillitatẽ vocato et deſidiã. Gloriari in otio ambitio eſt. Alalia q̄dã iueniri poſſunt q̄ veſtigia circa ipſum confundunt cubile: idẽ tibi faciendũ eſt: alioq̄n nõ deerũt q̄ pſequantᷣ. Optimũ eſt nõ iactare otiũ ſuũ. Ille ſe abſcõdit ille clauſus eſt: ille multis annis nõ trãſit dom⁹ ſue lumẽ. Cõuocat turbã q̄ſquis otio ſuo aliquã fabulã impoſuit. Cũ ſeceſſeris nõ eſt hoc agẽdum vt de te hoies loquantᷣ: ſꝫ vt ipe tecũ ſequaris. Quid i otio facis. Ulcus meũ curo. Si oſtẽderẽ tibi pedẽ turgidũ: liuidã manũ: ac cõtracti cruris aridos neruos: permitteres me vno loco iacere et fouere moꝛbũ: ma⁹ malũ ẽ hoc ꝙ nõ poſſum tibi oſtẽdere. Nolo me laudes: nolo dicas. O magnũ virum contẽpſit oĩa et dãnatis hũane vite furoꝛibus fugit. Nihil damnaui niſi me nõ eſt qd̄ proficiẽdi cauſa venire ad me velis. Erras q̄ hinc auxiliũ aliq̄d ſperas. Non medic⁹ ſꝫ eger hic habitet. Malo illa cum diſceſſeris dicas. Et iſtum beatũ hominẽ putabam et eruditũ. Erexerã aures deſtitut⁹ ſum. Nil vidi nil audiui: qd̄ cõcupiſcerẽ ad ꝙ reuerterer. Si hec ſentis: ſi hec loqueris aliquid per profectũ eſt. Malo ignoſcas otio meo ꝙ inuideas. hec Seneca.

Laus hũana vitãda in olb⁹. Boeti⁹ ſeneca.
Otium ãbitioſum vitandũ.

¶ Oratio.

Domine Jeſu xp̄e q̄ nobis in oĩb⁹ operib⁹ tuis humilitatis exẽplũ oſtẽdiſti: ac vanã et inanẽ gloriã fugere docuiſti: cuſtodi me q̄ſo intus et foris ꝯ iſidias ſupbie: vt nullus pateat locus inimicis aĩe mee: ⁊ da mihi vt in eleemoſyna: oꝛone ieiunio ⁊ i cũctis bonis opibus laudẽ hũanã ⁊ mũdi fauoꝛẽ nõ q̄rã: ſed pure ꝓpᷣ dei gloriã et pximi edificationẽ ea faciã: nec de eis vnq̄ inaniter gl'iari p̄ſumã: ne mercedẽ h̄ recipiens in futuro vera mercede merear euacuari ⁊ nihilomin⁹ penis eternis deputari. Amen.

¶ De oꝛone dñica. Ca. xxxvij.

Inter cetera aũt q̄ de oꝛone dicuntᷣ oratio dñica interſeritur que multis ex cauſis oꝛationibus ceteris antecellit: ſcilꝫ autoꝛitate doctoꝛis: qꝛ ipſius ſaluatoꝛis oꝛe pꝛolata fuit breuitate ſermonis: quia facile dicitᷣ et cito ꝓfertᷣ ſufficiẽtia petitionũ quia vtriuſq; vite cõtinet neceſſaria: ⁊ fecũditate myſterioꝝ: quia immenſa cõtinet ſacramẽta.

Mat. vi.
Oratio dñica excellit

vñ Chriſ. Dñs ſub cõpendio verboꝝ formã oꝛandi tradẽs diſcipulis: ⁊ ſummã et ſufficiẽtiã omniũ petẽdoꝝ: tũ beatitudinũ: tũ donoꝝ oim videlꝫ ad vitã p̄ſentẽ ⁊ futuram pertinẽtiũ cõplectitᷣ in hac oratiõis foꝛmula breuis paucitate ꝟboꝝ: ſed ſufficiẽs cõtinẽtia oim petẽdoꝝ: oĩ oꝛone ſpũalioꝛis et ſanctioꝛis: qꝛ ex oꝛe altiſſimi proceſſit: qꝛ petuntᷣ et includuntᷣ q̄ in oĩb⁹ alijs oꝛonibus continentᷣ. O ꝙ fidelis hec ⁊ beata nobis oꝛo eſt cuius oꝛdinẽ nobis doctoꝛ vite ac magiſter celeſtis inſtituit ꝙ beati ẽt nos eſſe poſſumus: ſi hui⁹ oꝛonis dñice ꝟba nõ tm̄ offõ oris ſed ẽt fideliſſime cõuerſationis actu fuẽm⁹. Hãc itaq; formã dñe diſcipulis

Chriſ. orationis dñice excellẽtia et ſufficiẽtia.

filijs ad ſpē ſalutis hūane orādi conſtituit.
vniuerſa igit̄ q̄ fidei ac ſaluti noſtre ſunt ne
ceſſaria i hac breuitate orōnis dn̄ice cōtinē
tur. hec Chri. De ſufficiētia quoq; iſtius ora
Augu. tionis bn̄dicte ſic dicit Augu. Quecūq; alia
verba dicam⁹ q̄ affectus orantis format nil
aliud dicim⁹ q̄ qđ in iſta orōne dn̄ica poſi
tū eſt: ſi recte ⁊ cōgruēter oramus. Et ſi per
oīa precationū ſctāꝝ verba diſcurras: nihil
inuenies qđ in iſta oratione dn̄ica nō conti
netur quiſquis autē id dicit quod ad iſtam
euāgelicā precē pertinere nō poſſit carnali
ter orat qđ neſcio quō nō dicat̄ illicite: quā
do renatos domin⁹ nō niſi ſpiritualiter do
cet orare. hec Augu. Cypria. etiā de oratio
ne dominica dicit q̄ chriſtus in iſta oratio
ne magiſterio ſuo omnē p̄cē noſtrā ſaluta
cypria. ri ſermone breuiauit. Quare autē hec orō
B tā breuis eſt: ⁊ tā pauca v̄ba cōplectit̄: poſ
orōnis ſunt aſſignari ſeptē rationes. Prima vt ci
dn̄ice tius addiſcat̄: ſecūda vt melius retineatur:
breuita tertia vt null⁹ de eius ignorantia excuſetur
tis cāe. quarta vt frequēti⁹ dicatur: quinta vt tediū
in dicendo remoueatur: ſexta vt fiducia cito
impetrādi tribuatur: ſeptima vt in deuotio
ne mētis nō in multiplicatione v̄borū vir
tus orōnis eſſe oſtendatur. Omnes vero pe
titiones ſub ſeptenario numero comprehē
duntur q: ſeptenari⁹ eſt numerus vniuerſi
tatis: et vniuerſitas omnium recte deſidera
Septē bilium in his cōprehenditur petitionibus
petitio iō rōnabiliter oēs petitiones ſub ſeptena
nes. rio eſt cōplexus. Habet ergo hec oratio do
orōnis minica octo partes. Prima eſt captatio be
domini niuolētie quā ſequunt̄ ſeptē petitiōes. Ca
ce ptes ptatur autē beniuolentia tripliciter ex par
octo. te rogati: q: p̄r cuius filij ſumus per fidem:
Capta ex parte rogantiū: quia noſter: nobis datus
tio beni p charitatē ex parte acceſſorū rogati: q: (in
uolētie celis) eſt: id eſt in ſanctis quoꝝ auxilio eri
gimur p ſpem dicam⁹ ergo. (Pater) in quē
Pater credimus (noſter) quē diligimus (qui es in
nr̄ deus celis) de q̄bus ſperamus. hec eñ tria faciūt
eſſe tri orationem dignā: ſcʒ motus fidei: charita
plex. tis et ſpei. Ipſe quidē dominus dicitur pa
ter noſter tripliciter: ſʒ triplex eſſe quod ab
eo accepimus ſcʒ nature: gratie ⁊ glorie. Eſ
ſe nature dedit nobis in creatione: eē gratie
in recreatione ſeu redemptione: et eſſe glo
P̄r pro rie in regni comitatione. Dicit̄ ergo pater
trinita omniū generaliter ratione creationis: ſed
te. fidelium ſpecialiter ratiōe adoptionis: no
mine autē patris intelligitur hic tota trini
tas: ſcʒ pater ⁊ filius ⁊ ſpirituſſanct⁹. O quā
ta fiducia ⁊ fiducialis audacia: qđ factura
factorē creatura creatorē: hō deum patrem
audeat nuncupare. Quis vnq̄ auſus eſt in
veteri lege talia p̄ſumere. Nemo vtiq;. Q:
ſm gloſſam deus antiquis vt ſeruis dice
batur dn̄s: nunc dicitur pater non timore
ſed amore ſeruimus. vn̄ et Auguſti. Nunq̄ Augu.
inuenitur preceptum populo iſrael vt dice P̄r nr̄
ret pater noſter: ſed ē eis inſinuat⁹ tāq̄ do iā dict⁹
min⁹ ſeruis. Nos v̄o p ſanguinē dn̄i ieſu deus.
filij adoptionis effecti: ꝯfidēter clamamus. romañ.
Abba pater. Et iterum. Quo noīe et chari viij.
tas excitat̄. Quid eñ charius filijs eſſe de
bet q̄ pater? ſupplex affectus cū hoīes di
cunt pater noſter. Et q̄dam preſumptio im
petrandi que petituri ſumus. Quid eñ nō
det iā filijs potentib⁹: cū hoc ipſe an̄ dede
rit: vt filij eſſent? Poſtremo q̄ta cura ani
mū tangit vt q̄ dicit pater noſter tanto p̄re
nō ſit indignus. Admonent̄ hic etiam diui
tes vel gn̄e nobiles ſm ſeculū cum chriſta
ni facti fuerint nō ſuperbire aduerſus pau
pes ⁊ ignobiles: quoniam ſimul dicunt pa
ter noſter: quod non poſſunt vere ac pie di
cere niſi ſe fratres eſſe cognoſcant. hec Au Chriſ.
gu. Unde ⁊ Chriſoſtomus. Quanta dn̄i cir
ca nos dilectio quanta miſericordia eius et
pietas q̄ nobis tante gratie munus indul
ſit: vt licenter dominū ac deū noſtrū ſerui
patrē dicere audeamus: q̄ vocabulo nō iā
tm̄ ſeruos ſed etiam filios dei eſſe demon
ſtrat: q: ergo tanti muneris gratiā cōſecuti
ſumus quaſi filij dei agere ⁊ ꝯuerſari debe
mus vt id nos eſſe q̄ dicimur ſpiritali actu
pbemus: ne aliter agentes q̄ dei filios ꝯue
nit rei ſub vſurpatiōe tanti nominis tenea Orāſ
mur. Docet autē et generalem pro fratri p oib⁹.
bus facere orationem non enim dicit pater
meus: ſed pater noſter: vt pro communi ſcʒ
corpore pacē fundas: ⁊ vbiq; non tam pro
pria cōmoda q̄ primorū requiras. Ab hoc
autem ⁊ inimicitias interimit ⁊ ſuperbiā
reprimit ⁊ inuidiam repellit: ⁊ matrē bono
rum omnium charitatem introducit ⁊ hūa
narū rerū inequalitatē proſus excludit: et
iniuriā regis cū paupere equalitatē honoꝝ
oſtendit: ſi tn̄ in maximis et ad eternā glo
riā neceſſarijs cōmunione ſociemur. Cun Nobili
ctis eñ vnā atq; candē nobilitatē donauit tas ⁊ ge
deus cū dignatus eſt pater omniū vocari. neroſi
hec Chriſoſto. Admoneamur hic ad frater tas om
nā vnionē ⁊ dilectionē ſicut geniti ab vno nibus
etiā terreno per naturam plaſmato ⁊ crea vna da
to a ſummo parte celeſti. oēs etiam de eo ta.
dem luto formati: ne ſimus elati quaſi alij Celi p
alijs clarioribus ſint orti natalibus. Per ce ſanctis.
los autē intelliguntur ſancti ⁊ iuſti: q tem
plū dei ſunt: q: in oībus p diuinitatis p̄ntiā
eſt tamen ſpirituali mō iniuſtis per inha Augu.
bitantem gratiā ⁊ ſpecialiſſime excellentia
eius relucet in beatis per gloriā. vn̄ Augu.
Recte intelligitur quod dictum eſt (pater
noſter qui es in celis) in cordibus iuſtorum
eſſe dictum tāquam in templo ſancto ſuo.
Simul etiam vt qui orat: in ſe q̄ʒ ipſo velit
habitare quem inuocat. Et cum h affectat

teneat iuſtitiã: quo munere inuitať ad habitãdũ animũ de⁹. hec Aug. Uel (qui es in celis) .i. ſecreto tue maieſtatis: q̃ adhuc celatur nobis. ſm illð Eſa. Uere tu es de⁹ ab

Eſa.xlv.

ſcõdit⁹. In quo admonemur ⁊ ſctõs imitari in cõuerſatiõe: ac ſecreta ⁊ abſcondita petere. Uel in celis .i. in illa celeſti regiõe eterne beatitudinis: vt cõmorationẽ vite preſentis velut peregrinã: ⁊ a patre noſtro nos ſeparantẽ: horrẽtes ad regionem in qua patrẽ nr̃m cõmorari letamur ſummo deſiderio ꝓperem⁹: ⁊ ad illã tanq̃ ad patriam totã noſtrã itẽtionẽ figam⁹. Admonemur etiã vt nihil admittam⁹ eiuſmodi: qð hereditate paterna nos priuet. Et per hoc quod dicitur eſſe in celis nõ excludiť q̃n ſit vbiq; et in oĩbus locis: q̃uis eñ vbiq; ſit totus eſſentialiter: pñtialiter: ⁊ potentialiter: tamen dicit de eo (q̃ es in celis) vt innuat φ celeſtis pr̃ celeſtes vult habere filios: ⁊ ideo (vt ait Chriſo.) Erubeſcãt ſe terrenis reb⁹ ſubſternere: q̃ patrẽ habẽt in celis. Item vt orãtes celeſtia petam⁹: ⁊ vt in celis hereditatem filiorũ dei cogitem⁹. Itẽ q: in celis magis relucet ſue diuine opationis ptãs et virt⁹ precipue ⁊ poti⁹ dr̃ eſſe ibi q̃ alibi: ſicut anima vbiq; eſt in corpe: intẽſius tñ dr̃ eſſe in corde. Uel ſm alios etiã dr̃ eſſe in capite: quia ibi nobiles ſue opatiões magis videnť apparere. Iam nũc q̃ ſunt appetenda: videamus.

Deus vbiq; ẽ

Chriſ.

anime ſedes.

D Petitio prima. Sctificatio nois dĩ

Primũ aũt oĩm que petũtur: hoc eſt. (Sanctificetur nomẽ tuũ) id eſt nomẽ tuuz quod in ſe et ſemꝑ venerabile eſt et ſctm̃: glorificeť ac ſanctũ ⁊ celebre ſit et oſtendať in nobis: ⁊ in corde credendo: et amando: et in ore laudãdo et p̄dicãdo: et in opere bene viuendo vt .ſ. noſtra vita et cõuerſatiõe ſpirituali ſanct⁹ appareas. Ita ergo dr̃ ſctificari ſicut clarificari ⁊ magnificari non in ſe ſʒ in nobis: nõ eñ petim⁹ φ aliqua ſctitas ei de nouo accreſcat: q: hoc eſt impoſſibile: ſʒ φ ſanctitas que eternaliter ineſt reluceat amplius in creaturis: ac p̄mo et principaliter q̃rať in opib⁹ hũanis. vt ſm Apoſtolũ.

i.cor.x.
Chriſ.

Oĩa in gl̃ia dei faciamus. vñ Chriſ. Digna proſ' ei⁹ q̃ deũ patrẽ appellauit oratio nihil oĩno pri⁹ q̃ ꝓ illius gl̃ia ſupplicare. Dignare iuq̃t l tã mũda nos cõuerſatiõe ſeruare: vt per nos cũcti te oĩno glorificẽt. Sicut enim cũ q̃s celi pulchritudinem aſpicit dr̃: gl̃ia tibi de⁹: ſic etiã cũ aſpicit alieni⁹ virtutez: q: hoĩs virtus multomagis q̃ celũ glorificat deum. hec Chri.

Nomẽ dei.

Uel (nomen tuum) .ſ. paternitatis quo diceris pater: ſanctificeť. i. cõfirmeť in nobis per perſeuerantiam et ſtabilitatem: ne a ſanctificatione noĩs in aliquo diſcrepemus: ſed patris nomen in nobis tanq̃ in filijs vita et morib⁹ oſtẽdamus vt nũq̃ per pctm̃ a filiatiõis gratia ſeparemur: vel a nobis gratia ſepareť filiationis ſed filij tui ꝑ gratiã ſemꝑ maneamus: vt vere ſimus filij tui: quorũ tu pater eſſe dignaris. Uel (nomẽ tuũ) .i. notitia tua ſanctificetur .i. cõfirmeť in nobis ꝑ veram fidẽ: vt tu deus qui in te ſanctus es: ſanct⁹ habearis ab hoĩbus: ⁊ ita oĩbus innoteſcaris vt non exiſtiment aliquid ſanctius qð magis timeant offendere: ⁊ qð diligentius ſtudeant honorare.

E Petitio ſecũda oronis dñice. De aduẽtu regni dei.

Deinde ſequiť ſecunda petitio. (Adueniat regnũ tuũ) .ſ. eccleſie .i. manifeſtetur hominib⁹ vt tu q̃ nũc regnas ſemp̃q; regnaſti in terris ab hominib⁹ ignorantib⁹ regnare percipiaris ⁊ cognoſcaris: quibus regnũ dei q̃uis nunq̃ diſcedat de terris tñ abſens eſt: ſicut lux p̄ſens abeſt cecis: ⁊ oculos claudẽtibus. Uel (adueniat regnũ tuũ) ſcilicet gratie: quo quotidie regnas in ſanctis: qð fit cũ diaboli imperio per extinctionem vitiorum de cordibus noſtris pulſo: tu in nobis per virtutũ flagrantiã incipias dominari: vt nõ regnet diabolus aut mũdus: vel carnalis affectus: ſeu vllũ peccatũ in nobis: ſed tu ſolus ſine illis. Uel (adueniat regnum tuũ) .ſ. glorie: qð ſ preſtituto tp̃e omnibus eſt perfectis ac dei filijs generaliter repromiſſum. Ubi deſideriũ noſtrũ ad futurũ regnũ excitamus: vt nobis ⁊ ad nos veniat: ⁊ in eo regnare mereamur. ¶ Nam velim⁹ nolim⁹ vtiq; adueniet: ⁊ vtinã paratos inueniat.

Chriſ. Aduẽt⁹ regni de optãdus bonis.

vnde Chriſ. Hoc quoq; gratiſſimi oĩno ſerui eſt: neq; inherere preſentib⁹ neq; magnũ aliquid ea q̃ videnť putare: ſed ad patrẽ ſemꝑ vrgeri: ſemperq; in futura geſtire. Quod certe de optima oritur conſciẽtia: ⁊ mente terrenis oĩbus exuta. Qui eñ iſto amore ſuccendiť: ⁊ hoc hʒ deſiderium: neq; huius operibus ⁊ benignis inflari poterit: neq; aduerſis ⁊ triſtib⁹ humiliari: ſed tanq̃ in ipſo celo habitans ⁊ cõuerſans ab vtraq; erutus eſt in eq̃tate. Et iterũ. Sed magne fiducie ⁊ ſincere cõſciẽtie eſt hoc dñi regnũ vt adueniat cõfidẽter optare. Et idcirco q: vt regnũ dei veniat ſemper oramus: tales nos in fide dñi ⁊ mãdatis eius exhibere debemus: vt futuro regno digni eſſe poſſim⁹. hec Chri. Et ſic regnũ dei eſt triplex. ſ. in eccleſia ⁊ in aĩa: atq; in vita eterna. nec poſſumus ad deũ venire per gloriã: niſi ipſe p̄mo veniat ad nos per gratiã.

Regnũ dei triplex.

F Petitio tertia. Uoluntatẽ dei fieri in celo et in terra.

Poſt hec ſequiť petitio tertia. (Fiat voluntas tua ſicut in celo ⁊ in terra) .i. ſicut in angelis ⁊ electis qui ſunt in celo: perfecta eſt volũtas tua vt voluntati tue cõformati p̄ceptis tuis obediãt ⁊ tibi oĩno adhereant: ⁊ inculpate ſeruiãt eq; perfruanť: ita fiat in hoĩb⁹ qui de terra ſunt ⁊ in terra cõuerſanť. Uel (fiat volũtas tua ſicut in celo ⁊ in terra) .i. ſicut in iuſtis: ita ⁊ in peccatoribus: vt ad te ſcʒ vnũ deũ ⁊ verũ conuertanť: ⁊ vniuerſi nõ ſuã ſʒ tuã faciãt voluntatẽ: ac te credant oĩa que

videtur vel aſpera vel proſpera pro noſtris
vtilitatib⁹ diſpēſare. Tantū eīm ſpiritualiſ
liter intereſſe videt inter iuſtos ⁊ peccato-
res quātū corpaliter inter celū ⁊ terrā: ⁊ hoc
accidit ex diuerſitate affectuū: nā affectus
iuſti eſt circa celeſtia: peccatorū autem affe-
ctus verſat circa terrena. Vel (fiat volūtas
tua ſicut in celo ⁊ in terra). i. ſicut in ſpiri-
tu: ita ⁊ in carne: vt caro nō cōcupiſcat ad-
uerſus ſpiritū: ſed queadmodū bonus ſpūs
nō reſiſtat tibi: ita ⁊ corpus nō reſiſtat ſpiri
tui: ⁊ per cōſequens nec tibi: ⁊ vtroq; oia q̄
odis: odiamus: ⁊ q̄ diligis diligamus: et q̄
precipis impleamus. De volūtate dei ſic di
Cyprianus. cit Cyprianus ſuper orationē dñicā. Volū-
Voluntas dei. tas dei eſt quā Chriſtus fecit ⁊ docuit: hu-
militas in cōuerſatione: ſtabilitas in fide:
modeſtia in verbis: in factis iuſtitia: in ope
ribus miſericordia: in morib⁹ diſciplina in-
iuriā facere non noſſe: ⁊ factā poſſe tolerare
cum fratribus pacē tenere: dnm toto corde
diligere: amare in illo qđ pater eſt timere
qđ deus eſt: xpo nil ꝓponere: q2 nec nobis
qcq̄ ꝓpoſuit charitati eius inſeparabiliter
adherere: cruci eius fortiter: ac fidēter aſſi-
ſtere qn̄ de eius nōie ⁊ honore certamen eſt
exhibere in ſermone conſtantiā qua confi-
temur: in queſtiōe fiduciā qua cōgredimur
in morte patientiā qua coronamur. Hoc eſt
coheredē xpi velle eſſe hoc p̄ceptū xpi face-
re hoc eſt volūtatē patris implere. hec Cy-
pria. Deinde ſequit quarta petitio. (Panē
noſtrū quotidianū da nobis hodie). i. victū
G Petitio quarta. quotidianū corpori neceſſariū nōie panis
deſignatū. Et in hoc intelliguntur peti oīa
Panis quotidian⁹. vite neceſſaria. vn̄ Aug. Si ergo hic ſufficiē
tiā petimus a parte q̄ excellit. i. nōie panis
totā ſignificātes. Panē ergo dicit non car-
Augu. nes: nō piſces. i. nō aliquod ſupfluū: ſ3 tan-
tum qđ eſt nature neceſſariū qđ bene ſigni
Eccle. xxix. ficat ꝑ panē: q2 ſm Eccleſiaſticū. Initiū vi-
te hoīs aqua ⁊ panis. Et addit noſtrū: vt ne
Chriſ. Omnia cōia. mo ſibi tpalia appropriet: q2 ſm Chriſ. Oīa
q̄ nobis dat deus ſiue orātibus: ſiue militā-
tibus: non ſolū nobis dat: ſed etiā alijs per
nos: vt de eo qđ accepimus a deo partē im-
potentibus faciamus. Qui ergo de labori-
bus ſuis indigētibus non preſtat: non tan-
tum panē ſuū: ſed etiā alienū māducat. Et
qui de iuſtitia panē acquiſitum manducat
ſuum panē māducat qui autē cum pecca-
Grego. to alienū. Nam illi deus dat panē: qui cum
Panis noſter. iuſtitia preparat: diabolus autē ei q̄ prepa-
rat cū peccato. ſm Grego. Noſtrū hūc pa-
nem dicimus: ⁊ tn̄ vt det oramus. dei eīm eſt
ex munere q2 ab illo dat: ⁊ noſter fit ex pce-
ptione cū accipit. Dicit autē quotidianum
nō annuū vel ad plures annos promiſum ⁊
in horreis reſeruatū: quē Mat. dicit ſuper-
ſubſtātialē. i. ſuperadditū ſubſtātie qđ ſu-
ſtentationē. Et ſm Cyrillū. Ex eo etiā quod Cyrill.
quotidianū alimentū iuſſit querere: videt
ꝙ nihil cōcedat eos habere: ſed magis ho-
neſtā colere paupertatē. Non eīm eſt haben
tiū panē petere: ſed oppreſſorū penuria. Et
ſubiungit (da nobis hodie) q2 nec minimū
habere poſſumus: niſi det ille qui dat eſcā
omni carni. Unde homo deuotus tali men
te d3 ſumere cibū: ac ſi ſibi de manu dñi pre
ſentialiter miniſtret. Et addit (hodie). i. in
preſenti. vel (hodie). i. illū qui nobis hodie
tantūmodo ſufficit: vt de craſtino nō cogite
mus: q2 neſcimus ſi in craſtinū ꝑueniam⁹.
O ſapientia vera ⁊ diuina ꝓuidentia q̄ do
cuit ⁊ panē ſolū petere: ⁊ hodie nōiare: hoc
eīm dicto ⁊ auiditas ⁊ auaritia tollit: ⁊ hu-
mane vite incertū inſinuat. Vel (panē no-
ſtrū quotidianū da nobis hodie). i. panem
ſpiritalē. ſ. precepta diuina q̄ quotidie opor
tet meditari ⁊ operari. Nam de ipſis dñs di
cit. Operamini cibū qui nō perit. Quotidia Ioh. vi.
nus dicit iſte panis q̄diu durat hec vita tē-
poralis. Dictū eſt autē (da nobis hodie) qđ
intelligitur pro toto tempore huius vite hu
mane. In futuro eīm eis q̄ hic meruerūt nō
auferetur: q2 cibo ſpiritali ineternū ſatura-
buntur. Vel (panē noſtrum quotidianum Ioh. vi.
da nobis hodie). i. panem ſacramentalem ⁊ Eucharistia.
vinū qui de celo deſcendit: qui eſt ſupſub-
ſtantialis. i. ſuper omnes ſubſtantias ⁊ vni-
uerſam ſuperat creaturam: qui panis no-
ſter eſt in altari ⁊ quotidie aufertur pro ſa-
lute fideliū: qui reficit animam naturā cor-
poris tranſcendentem: quo quotidie ad ro-
borandū nos indigemus: q2 quotidie labi-
mur: ⁊ ad lapſum proni ſumus. Qui etiā vo
catur quotidianus: q2 quotidie ipſum ſu-
mimus per miniſtros eccleſie qui hoc ſa-
cramentū percipiūt pro ſe: ⁊ pro tota cōmu- Chriſ.
nitate. vn̄ Chri. Non immerito ſemper ora-
re debemus: vt hūc panem celeſtem quoti-
die mereamur accipere ne aliquo interue-
niente peccato a corpe dñi ſeparemur. Po- Panis triplex.
teſt etiā adhuc de alio triplici pane exponi
ſez doctrinali ſeu intelligētie luctuali ſeu Ecc. xv.
meſtitie: ⁊ celeſti ſeu glorie. De primo dicit Ps. lxxx
Cibauit illū pane vite ⁊ intellectus: de ſecū
do. Cibabis nos pane lachrymarū. de ter-
tio. Qui māducat panē in regno dei. Et bn̄
illa beata fruitio dicit panis: q2 ſicut panis
corporalis ſatiat appetitū edentis: ſic frui- Ps. xvi.
tio illa ſatiat deſideriū contēplantis. ſm il- H
lud. Satiabor cum apparuerit gloria tua. Petitio qnta.
¶ Poſt hoc ſequitur petitio quinta. (Et di-
mitte nobis debita noſtra). i. peccata q̄ nos
debitores pene conſtituunt: ⁊ quibus obli-
gamur ad penam: aut ſatiſfactoriam: aut
pugatoriam: aut eternam. Debita inquā ⁊ Debita noſtra.
peccata quecūq; cōtra te cōmiſim⁹ vel con
tra ꝓximos: vel ꝯ noſmetipſos. Itē ꝯ te pa-

tre: ꝛ ꝯ te filiū: vel contra ſpūmſanctū. Itez
Cypri. corde: vel ore: vel opere. vbi Cyprianus. Et
ne quis ſibi quaſi innocens placeat: ꝛ ſe ex-
tollendo plus pareat: inſtruit peccare q̄ti-
die dum pro peccatis quotidie iubet orare
Sicut et nos dimittimus debitoꝛib⁹ nr̄is.)

Dimittere debemus prius q̄ dimittetur nobis.

ecce regula nobis pꝛopoſita ꝙ ſi volumus
nobis dimitti peccatū nr̄m: debem⁹ dimit
tere primo peccatū in nos cōmiſſum: vt ſm
Grego. Bonū qđ a deo compuncti petimus
hoc ipm̄ pꝛimo pꝛoximo cōuerſi faciam⁹. vñ
Cypꝛia. Qui ergo p pctīs orare nos docuit
paternam miam pꝛomiſit: ſed plane addi-

Grego. Cypri.

dit legem certa conditione nos cōſtringēs
vt ſic nobis debitū dimitti poſtulemus ſm
qđ et noſipſi debitoꝛibus nr̄is dimittimus.

Chriſ.

vnde ꝛ Chꝛiſoſt. Non aūt dixit: vt prius no-
bis deus dimittat et poſtea nos debitoꝛib⁹
noſtris. Scit enim deus hoies eſſe menda-
ces: qm̄ ꝛ ſi acceperint remiſſionez pcti ſui
ipſi ſuis debitoꝛibus nō dimittunt. ideo ſic
dicit: vt prius dimittamus ꝛ poſtea petam⁹
dimiſſionē. Et iteruz. Hec igit aiaduerten-
tes grates agende ſunt debitoꝛibus nr̄is:
ſiunt eīm nobis ſi ſapim⁹ cā indulgētie ma-
xime: et pauca exhibentes plurima recipie-
mus. Nam ꝛ nos multa debem⁹ et magna
debita dño quoꝛū ſi minimā partē a nobis

Dimittendū et non petētib⁹.

vellet exigere iam periſſemus. hec Chꝛiſ.
¶ Sed qđ de illo q̄ nō ſatiſfacere vult cum
pōt: nec veniā poſtulare cū non pōt. ſane di
ſtinguendū eſt. Is enim q̄ viā perfectionis
arripuit dz etiā non petenti veniā olmodis
indulgere: nō ſolū rancoꝛē animi dimitten-
do ſed ſine ſatiſfactione iniuriarū. ſine reſti
tutione rerū: ſine interuentu precuz omnia
dimittere: et ex puro coꝛde diligere: et ad h
tenentur perfecti: quia ſic conſiliū eſt. Qui
vero nondū perfectionis votum aſſumpſit:
tenet quidem rancoꝛez animi dimittere: vt
nec malū inimici velit augeri: nec bonum
ei⁹ minui: ſed qđ in eū deliquit aliqualiter

Remiſſio offenſe.

ſatiſfieri ꝛ ad hoc tenent oēs: quia ſic prece
ptuz eſt. Remiſſio ğ offenſe eſt de neceſſita-
te: qꝛ hō tenet eſſe in charitate ꝛ oēs dilige-

Remiſſio iniurie.

re: ſed remiſſio iniurie non eſt neceſſitatis:
ſed ſupererogationis. Sicut eīm pecuniam
ablatā nō tenet q̄s auferenti dimittere: ſed
pōt eam repetere: ſic pro iniuria ſibi illata

Augu.

pōt recōpenſationē p emendā petere ſm oꝛ-
dinē iuſtitie. Nā ſm Aug. Nō loquit de de-

Culpe puniende.

bito pecunie ſine iuſticie exigēde: ſed rāco-
ris ꝛ inimicitie nō reſerēde. Quia vo ſunt
culpe in qb⁹ culpa eſt vidictā relaxare: et ſi

Hiero.

peccatū in nos teneamur dimittere: pecca-
tū tñ in deū ꝛ peccatū in pximū debem⁹ pu-
nire. Vñ Hiero. Si peccauerit i nos frater
nr̄: et in qualibet cā nos leſerit: dimittendi
habem⁹ poteſtatē imo neceſſitatē. Si nau-
tē in deū q̄s peccauerit: non eſt nr̄i arbitrij

Nos econtrario in dei iniuria benigni ſu-
mus: in nr̄is contumelijs exercem⁹ odia. H
Hiero. Quid ergo laboꝛat odio. vel inuidia:
grauat magis hac oratione ꝙ iuuetur ea.
Tale enim eſt ac ſi dicat. Noli mihi dimit-
tere pctā mea: q̄a nec ego volo alijs dimit-
tere ſua. Ecce ꝙtuz deteſtat dñs fraternum
odiū cū ita conditionalr̄ et nō aliter dimit-
tat pctm̄ ſi ſcz fratri dimiſerimus. Nā vt ait Anſel.
Anſel. Indulgentiā non habebis niſi dede- Senec.
ris. vñ dicit Seneca. Alteri ſemper ignoſce:
tibiipſi nūq̄. ¶ Deinde ſequit ſexta petitio.

Petitio ſexta.

(Et ne nos inducas in tētationē: ſcz carnis:
vt eos nō abſoꝛbeat p voluptatē: vel mun-
di vt nos nō cōburat p cupiditatez: vel dia-
boli vt nos nō pdat p iniqtatē. ¶ Eſt autē

Tentatio duplex.

tentatio duplex. Vna. ſ. pbatiōis: ꝛ hac de⁹
ſanctos bene tentat: nō vt ipſe p hoc de his
notitiā capiat: cui ante oēs tentationes q̄ſi
ꝙ notiſſim⁹ eſt: ſed vt ipſi ſeipſos pbent: ꝛ
ſibiipſis innoteſcant q̄ ſe neſciebāt. Alia eſt
tentatio deceptionis: ꝛ hac deus neminē tē-
tat: ſed fit a carne que ſuggerit mollia: et a
mundo q̄ offert vana ꝛ ab hoſte qui ingerit
amara: ſed de⁹ bñ pmittit in hāc induci ex

Induci in tētationez.

cauſa. Vñ eſt ſenſus (ne nos inducas) id eſt
ne pmittas nos induci in tētationē et tēta-
ri ſupꝛa id qđ poſſumus ferre: ſed fac cū tē- Exo. j.
tationē ēt exitum: vt poſſimus ſuſtinere: ne j. coꝛ. x.
irretiti teneamur ꝛ ſuperemur eius foꝛtitu-
dine: quaſi dicat. Et ſi nos pmittas duci per

Permiſſa a deo.

ſenſuz vt exercitemur nō tñ pmittas induci
per conſenſum: vt ſuccūbamus. Cauſaliter Exo. x.
quidē efficiēdo deus p ſeipſum nō inducit: Amos. xxx.
ſed pmiſſiue et deſerendo patit induci euz
quem ſuo auxilio deſerit: ſicut coꝛ pharao- Cypri.
nis indurauit id eſt indurari permiſit: et ſi-
cut dicit ꝙ nō eſt malum in ciuitate quod
dñs non facit. i. qđ fieri non permittat. vbi

Duci ꝛ iduci in tētationem.

Cyprian⁹. Quia in parte oſtēdit cōtra nos
nihil aduerſariū poſſe: niſi deus ante pmi-
ſerit vt oīs timoꝛ noſter et deuotio conuer-
tatur in deū. Aliud eſt in tentationē duci et
aliud induci. In tentationē enim ducit qui

Tētari non eſt maluz.

a tentatione pulſat: ſed non deiicit. In tēta-
tionē inducit qui tentationi ſuccūbit: et ab
ea ſuperat. Induci enim eſt intus duci et
ſuccumbere. Oſtendit ergo non id a nobis
orandū eſſe vt nō tentemur: qꝛ tentari nō eſt
maluz: ſed magis vtile et ad virtutis exer-
citiū qñ viriliter reſiſtit. Nā ſine tentatione
nemo pōt pbatus eſſe ſiue ſibiipſi ſiue alijs:

Blāda facilius decipiūt.

ſed ne deſerti eius adiutoꝛio p blanda vel
aſpera in tētationē p cōſenſum inducamur
ne alicui tentationi vel cōſentiamus dece-
pti vel cedamus afflicti: ꝛ ſic ab ea deuinca
mur a deo deſerti. Sed q̄ blandis nō decipi
tur: et aſperis non deiicit: qꝛ vt dicit Augu.
nemo frangit rex aduerſarū moleſtia q̄ pꝛo-
ſperarum delectatione non capit. Et iterū.

Primo itaq; vitāde ſunt delectatiões: poſt
ea dolores. Quō enim ſuperare pōt mundū
ſeuientē: q̄ non poteſt blandientē? Sic ergo
dn̄s voluit nos ad ſe in tentationib⁹ recur-
Augu.
rere: ⁊ nō de nobis preſumere. vñ Aug. Uo-
luit ergo de⁹ a ſe poſci ne inferamur in ten-
tationē qđ poterat nobis etiā nō orantibus
dare: q: voluit nos ammoneri a q̄ hec bene
ficia accipiam⁹. In quo vt dicit Cypri. Am
Cypri.
monemur infirmitat; ⁊ imbecillitatis nr̄e
ne quis ſe inſolenter extollat vt dum prece-
dit humilis ⁊ ſubmiſſa confeſſio: et datur to
tum deo quicquid ſuppliciter petit ipſius
R
Petitio ſeptia.
pietate preſtet. ¶ Poſt hoc ſequit petitio
ſeptima ⁊ vltima. (Sed libera nos a malo)
Maluʒ multiplex.
ſc; oi: vel malo qđ cōtrahimus ſc; origina-
li: vel adiecto qđ cōmittimus. ſ. actuali: vel
inflicto ꝙ ſuſtinemus ſc; penali. i. pena cō-
ſequenti. Uel a malo oi ſc; viſibili ⁊ inuiſi-
Maluʒ a quo liberari petim⁹.
bili. i. culpe pene: vl' a malo oi: ſc; preterito
preſenti ⁊ futuro. Et notandū ꝙ hec petitio
non intelligit de malo culpe iā ꝑpetrate: q:
tunc coincideret cū q̄nta petitiōe: ſed culpe
inſtantis ꝑpetrari poſſibilis a quo malo li-
berari nos petimus neq; vc; peccem⁹. Itē
non intelligit de malo pene future: q: tunc
coincideret hec petitio cu; ſecunda ſed pe-
ne p̄ſentis inquātum eſt nobis cauſa ⁊ oc-
caſio ruine. Pōt etiam accipi de malo pene
future: ita ꝙ petamus ſic nos liberari a ma
lo p̄ſenti: vt nō icurram⁹ malū pene futu-
re. Et ab oībus p̄dictis petim⁹ liberari orā-
tes et loquētes in pſona eccl'ie. Sed q̄ vult
L
a malis liberari ſtudeat malis ꝓximis cō-
pati: q: qui vult impetrare miſericordiā a
Amen.
deo neceſſe eſt vt exhibeat eā ꝓxio. ¶ Dein
Amē et alleluya cur interpꝛ̄tata nō ſunt.
de ſequit concluſio totius orōnis premiſſe
cū dicit (Amen) id eſt fiant oīa p̄dicta. Quo
verbo deſideriū orantis exprimit q: eſt ver-
bū optatiuū reſpectu bonoꝝ precedentiu;:
⁊ optatio impletionis oīm petitoꝝ. Hoc
verbū amen additū a ioanne: q: angelicu;
eſt ſicut ⁊ alleluya nulla lingua preſumpſit
transferre. Hoc aūt verbū eſt hebreū: et nec
grecus interpres auſus eſt interpretari: nec
latinus propter reuerentiā ſaluatoris qui
ad ꝯfirmandā veritatē ſepe eo eſt vſus. Sic
manſit ⁊ nō eſt interpretatū vt honorem ha
beret velamento ſecreti: nō vt eſſet negatū:
ſed ne vileſceret nudatū. Ponit autē q̄nq;
noīaliter: vt in apoca. vbi dicitur. Hec dicit
amen. i. veritas. q̄nq; verbaliter vt vbicun-
q; in pſal. dicit: fiat fiat idē eſt ꝙ amen amē
⁊ ſic ponit in fine orationū vt hic: q̄nq; au-
tē aduerbialiter vt in euangelio vbicunq;
Amen triplex efficacia.
dicit: amen dico vobis: id eſt vere et fideli-
ter. Habet aūt hec dictio amen poſita in fi-
ne triplicē efficaciā ⁊ virtutē. Nā cōcludit
orationem: q: ſm Hiero. eſt orationis ſigna
Hiero.
culū vt ſicut per ſigillū claudit ſcriptura ſic
p amē claudit oratio. Recolligit etiā inten-
tionē: nā q̄n d' amen intētio ſummati; fer-
tur ſuper oīa p̄cedētia: ⁊ ſi aliq̄d ex fragili-
tate humana p diſtractionē mentis in ora-
tione abſq; actuali intentiōe pertranſitum
fuerit ad id intētio redit dicendo amē. Im-
petrat nihilomin⁹ exauditionem. eſt enim
amen exauditionis nota ⁊ ſignū. vñ Raba. Raba.
Per hoc ꝙ dn̄s dixerat amen ſignat indubi
tanter illis a dn̄o cōferri oīa que rite poſtu
lant qui cōditiōis addite ſeruare pactū nō
negligūt: que q̄dē cōditio eſt dimittere debi
toribus noſtris de qua dictum eſt. hec Ra- M
ba. O dn̄e parū eſt ꝙ dixerim amen vel fiat
optādo niſi tu dicas amen imperādo. i. fiat
O magnificū ⁊ efficaciſſimū v̄bum fiat: hoc
em̄ verbo tu pater ſumme in ꝑncipio id eſt
in v̄bo tuo coeterno oīa creaſti: dixiſti ⁊ fa-
cta ſunt: hoc ēt verbo nos ꝑditos reparaſti
dicente illa ſanctiſſima reparatrice noſtra
ad angelū. Fiat mihi ſm v̄bū tuum. O ſa- Fiat. Luce.j.
lutiferū v̄bū fiat: o amen: o fiat: o verbū oī
potētie: verbū mire efficacie. Eya mi dn̄e ie-
ſu bone v̄bū patris: cōpletu orōnem meam
ꝑfice tu v̄ba mea p te dictata ⁊ in os meu;
ꝯmendata: ꝑfice ea ⁊ dic amē dic fiat dic mi
hi ſicut dixiſti illi mulieri ſirophenice. fiat ti
bi ſicut vis. O dulcis amor ieſu. o dulcis ve
ritas: o dulce amē: o dulce verbum fiat. fiat
mihi ſm v̄bū tuū: fiat amē. ¶ Et ſciendū ꝙ Math.vi.
Lucas omittit duas petitiones orationis
dn̄ice ſc; tertiā et ſeptimā: q: tertia cōtinet Petitiones a Luca omiſſe.
in duabus precedentib⁹: et ſeptima in ſexta
In ſanctificatiōe em̄ aie q̄ petit in prima: ⁊
in reſurrectione carnis q̄ petitur in ſecunda
implet diuina voluntas q̄ petitur in tertia.
Uel ſi gloriā dei ꝑncipaliter q̄ramus ⁊ par-
ticipationē regni ei⁹ q̄ cōtinētur in duabus
primis petitionibus bene voluntatem eius
faciamus ⁊ ei⁹ volūtas implet in nobis qđ
continetur in tertia: q: ad hoc p̄cipue volū-
tas dei tendit: vt eius ſanctitatē cognoſca
mus ⁊ cū ipſo regnemus. Silr' ſeptima con-
tinet in ſexta: vt ſciat vnuſquiſq; ſe liberari
a malo cū non inducit in tentationē. Si em̄
in tentationē nō inducimur ei ſuccūbendo
ſc; magis ſpualem⁹ reſiſtendo bene libera-
mur a malo. Et ſic ꝙ matheus dicit explici-
te Lucas cōplectit implicite. vt autē dicit Augu.
Augu. Nō negligenter ꝑtereundū eſt qđ ex Ignoſcendi neceſſitatē oñdit.
oībus his ſentētijs quib⁹ nos dn̄s orare ꝑ-
cepit eā potiſſimū cōmendandam eſſe indi-
cauit que pertinet ad remiſſionē peccato-
rum in q̄ nos miſericordes eſſe voluit: quod
vnū eſt conſiliū miſerias euadendi. In nul- Paciſcimur cū deo.
la em̄ ſententia ſic oram⁹: vt quaſi paciſca-
mur cū eo. Diſcim⁹ enim: dimitte nobis ſi-
cut et nos dimittimus. In qua pactione ſi
mētimur totius orōnis nullus eſt fructus.
hec Aug. Unde poſt orōnem ſubiungit. (Et

cũ ſtabitis ad orandũ dimittite ſi q̃d habe-
tis aduerſus aliquẽ vt et pr̃ vr̃ q̃ in celis eſt
Chriſ. dimittat vobis pctã vr̃a) vt ait Chriſ. Jdeo
Simila celoꝝ et patris meminit vt ex hoc prouocet
ri deo. auditorem. Nihil em̃ ita deo aſſimilat ſicut
iniuriã facientib⁹ ignoſcere. Jncõueniẽs eſt
aũt ſi talis pr̃is fili⁹ exiſtẽs feralis efficit̃: ⁊
ad celũ vocat⁹ terrenũ quẽdam et vite hui⁹
ꝓpriũ hꝫ ſenſum. hec Chriſ. (Si em̃ dimi-
ſeritis) nõ retinẽdo rãcorẽ: nõ appetẽdo vin
dictã (hoib⁹ pctã eorũ) .ſ. in vos cõmiſſa (di-
Pctã mittet vobis pater vr̃ celeſtis delicta vr̃a.
ſũt ho- Si aũt nõ dimiſeritis hoibus: nec pr̃ vr̃ di-
minis mittet vobis pctã vr̃a.) Bñ dicit vr̃a: q: hec
ꝓpria. eſt ſola operatio hois et poſſeſſio .ſ. pctm̃: in
malũ em̃ põt ꝑ ſe: nõ in bonũ. Ecce lex o hõ
tibi a dño poſita eſt. Si em̃ dimiſeris dimit-
Crypa. tet̃ tibi: ſi non dimiſeris nõ dimittet̃ tibi. vñ
Cypriã. Excuſatio em̃ tibi nulla ẽ in die iu-
Chriſ. dicij: cũ ſm tuã ſnĩaꝫ iudiceris: ⁊ qd feceris
de ve- hoc ipſe patieris. vbi et Chri. Poſt impletã
nia dã- orõnis formulã nulli⁹ prorſus mãdati me-
da. minit: niſi iſti⁹ certe q̃ ad dandã nos veniã
cõcitauit. Ait q̃ppe. (Si dimiſeritis hoibus
pctã eoꝝ: dimittet et vobis pr̃ celeſtis pctã
vr̃a). Jtaq͛ a nobis tota hec res ſumit exor
diũ futurũq͛ de nobis in nr̃a eſt ptãte iudi-
ciũ. Ne em̃ vel irrõnabilis q̃ſpiã aut in ma-
gno aliquo aut in exiguo delicto de iudicio
dei cõqueri poſſet ipm̃ reũ dñm illi⁹ fecit eẽ
ſnĩe. Quẽadmodũ inq̃t tu ipẽ iudicaueris:
ita tibi ẽt iudicabo. Si em̃ dimiſeris conſer-
uo tuo: a me q̃q͛ eandẽ grãm ꝯſequeris. Et
certe nequaq͛ iſtud eq̃le eſt. Tu em̃ remitt̃
cũ ipẽ q̃ꝫ remiſſiõe indigeas: de⁹ ṽo cũ nul-
lus vnq͛ indigeat ignoſcit. Tu cõſeruo re-
mittis: de⁹ ſeruo. Et tu q̃dẽ mille peccatorũ
reus: de ṽo ab oĩ pctõ extrane⁹. Et tñ ſic q̃ꝫ
abũdantiã ꝓprie miſeratiõis oſtẽdit. Quo
nõ igit̃ digni ſupplicio ſum⁹ cũ tali ei a deo
ptãte donata ipſi ſalutis nr̃e efficimur pro-
ditores. Quẽadmodũ ṽo in alijs cauſis vt
audiamur: rogam⁹ q̃ nobis ea ipſa quorũ
dñi ſum⁹ nõ impendim⁹. Nihil eſt qd ſic dei
ſileꝫ faciat vt malignis atq͛ ledẽtibus eſſe
placabilẽ. Propterea ⁊ ꝑ ſingula q̃q͛ verba
Cur nos cões fieri orõnes docet: dicendo pr̃ nr̃
plr̃ fiãt ⁊c. plurali vbiq͛ nũero nos vti docẽs: vt ꝓ-
pces. xim⁹ ꝑ cũcta placatiõe veſtigiũ quidẽ in no
bis iracũdie relinquamus. Qd ſi vni⁹ diei
ſaltẽ vellem⁹ nr̃a pctã dinumerare tũc opti
me diſcerem⁹ quãtoꝝ rei eſſemus malorũ.
Quis igit̃ veſtrũ in orõne nõ hꝫ deſidiam?
Quis nõ ſupbie eſt inflatus tumore? Quis
nõ inanis glĩe aurula vẽtilat⁹? Quis nõ de
fratre detraxit? Quis nõ cõcupiſcẽtiã ami-
ſit malignã vel impudicis oculis aſpexit?
Quis nõ inimici cõpaſſione animi recorda-
tus eſt? Quis nõ emuli ſui aut cruciat⁹ eſt
proſperis: aut delectat⁹ aduerſis? Uerum
tamen tot ac taliũ pctõꝝ cõpendioſam no-
bis ac facilẽ de⁹ viã liberationis dedit to-
tiuſq͛ laboris alienã. Quis enim labor eſt
fratri indulgere merẽti? Labor quidẽ in re-
mittẽdo nullus: in retinẽdo ṽo inimicitias
maxim⁹. Si q̃dẽ iracundia liberari magnã
mẽti reddit q̃etẽ: et valde hoc eſt facile vo-
lenti. Sufficit velle tantũmõ ⁊ oĩa cõtinuo Augu.
pctã deleta ſunt. hec Chri. Jgit̃ vt ait Aug. O
Amplectẽda eſt hoi tã benigna conditio vt Dimit
dimittendo delicta aliena: diluat ſua. Nam tendi et
ſm eundẽ multa ſũt eleemoſynarũ gña q̃s ignoſcẽ
cũ facim⁹: adiuuamur vt dimittant̃ nobis di me-
pctã: ſcꝫ ea nihil maius eſt q̃ cũ ex corde di ritum.
mittim⁹ qd in nobis q̃ſq͛ peccauit: nec ſim⁹
pigri ad dimittẽdũ alijs: q̃ em̃ vt ait Chriſ. Chriſ.
repromiſit ꝓprimo ſe pri⁹ q̃ illũ de reatibus
liberauit. vñ ⁊ Grego. Si cogitauerim⁹ q̃m Grego.
nõ ei q̃ cõtriſtauit nos: ſed nobiſipſis largi-
mur cito dimitteremus venenũ ire. Ad di- Jra fre-
mittendũ aũt alijs neceſſe ẽ frenare irã que nãda ẽ.
frequẽter nos ſtimulat ad vindictam. vnde Augu.
Augu. Fratres mei exercete vos q̃tũ pote-
ſtis ad exhibendã mãſuetudinẽ etiam erga
inimicos vr̃os. Frenate irã que vos ſtimu-
lat ad vindictã. Si vindicare te vis de ini-
mico tuo ad ipſam irã te cõuerte: q: ipſa eſt
inimica tua q̃ occidit aĩam tuã. Oraturus
es deũ: vẽtura ẽ hora vt dicas pr̃ nr̃ q̃ es in
celis: venturus es ad illũ ṽſum dimitte no-
bis debita nr̃a. Quid ſequit̃. Sicut et nos
dimittim⁹ debitoribus nr̃is: ibi illa inimica
ſtat ꝯ te. Sepit viã orõnis tue. Murũ eri-
git ⁊ nõ eſt q̃ trãſeas. Nõ ſeuias ꝯtra inimi-
cũ tuũ: in iſtã ſeuias. Melior eſt q̃ vincit irã
q̃ q̃ capit ciuitatẽ. Non potes irã interime-
re: potes iſta reprimere. Si fortis es iram
vince: ⁊ ciuitati parce. Hec Augu. ¶ Orõ.

Pater noſter excelſus in creatiõe
ſuauis in amore: diues in hr̃di-
tate. Qui es i celis: ſpeculũ eter
nitatis: corona iocũditatis: the-
ſaurus felicitatis. Sctificet̃ no- P Expoſi-
tio bre-
uis orõ
nis dñi
ce per
ternas
parti-
culas.
mẽ tuũ: vt nob ſit mel i ore: cythara in aure
deuotio in corde. Adueniat regnũ tuũ: io-
cũdũ ſine ꝑmixtiõe: trãq̃llũ ſine ꝑturbatio-
ne ſecurũ ſine amiſſiõe. Fiat volũtas tua ſi-
cut i celo ⁊ in terra: vt oĩa q̃ odis: odiamus:
q̃ diligis: diligam⁹: q̃ tibi placẽt: ipleamus.
Panẽ nr̃m q̃tidianũ da nob hodie .ſ. doctri
nalẽ: ꝑnialẽ ⁊ ṽtualẽ. Et dimitte nobis debi
ta nr̃a: q̃cũq͛ ꝯ te cõmiſim⁹ aut ꝯ ꝓxios: vel
ꝯ noſmetipſos. Sicut ⁊ nos dimittim⁹ debi
toribus nr̃is: q̃ nos offenderũt ṽbis: vel in
perſonis: aut in rebus. Et ne nos inducas
in tẽtationẽ: mũdi: carnis: et demonis. Sed
lib. nos a malo: pñti: ptõ: et futuro: Amen.

¶ De nõ theſaurizando in terra ſed in celo. Capitu. xxxviij.

A mat. vj et Luc. xij. **Deinde do⸗**
cēs pfectū cōtēptū terre⸗
norū pꝑter deū ponit pro⸗
hibitionē de collocando
thesaurū in piculo:ne.ſ.
theſaurizemus (in terra
vbi erugo) .i.aeris rubi⸗
go cōſumit:ꝛ in hoc tāgiť
corruptio diuitiaꝝ artifi⸗
cialiū:vt auri ꝛ argenti ac ceteroꝝ metallo
Theſaurizādū non eſſe in terris. rū(ꝛ tinca).i.vermis(demoliť)ꝛ in hoc tan⸗
giť corruptio diuitiarum naturaliū:vt bla⸗
di:vini:veſtimentoꝝ ꝛ conſimilium(vbi fu⸗
res effodiunt ꝛ furanť).h.d.ꝑpter lapides
precioſos q̇ lꝫ non poſſint rubiginari:nec a
verm.bus corrodi:tñ pñt a latronib⁹ tolli.
Sed ve nobis qꝛ totū cōtrariū facim⁹.vnde
Chriſo.Quid dicam de illo mandato q̇ iu⸗
bemur non theſaurizare ſuꝑ terras? Quod
forte q̇dē faciunt pauci.Ceteri ṽo q̄ſi econ⸗
trario audierunt p̄ceptū:et q̄ſi dictuꝫ ſit ad
eos theſaurizate oīmode ſuꝑ terras ita re⸗
linquētes celū adherēt t̃re:ꝛ inſa niūt erga
Chriſ. pecuniā ꝯgregandā.hec Chri.Deīde ſub⸗
dit admonitionem de theſauro reponendo
in tuto vt.ſ.theſaurizem⁹ ī celo vbi nec eru
go demoliť:qꝛ ibi nulla vetuſtas nec tinea:
qꝛ ibi nulla paſſibilitas:ꝛ vbi fures nō effo
diunt nec furanť:qꝛ ibi nulla violentia vel
Theſaurizandi modus excellētiſſum⁹. fraus.Excellentiſſim⁹ modus theſaurizan
di eſt qñ bona temporalia et tranſitoria in
pio vſus conſumunť:et ſic in bona ſpūalia
ꝛ eterna:ꝛ p cōſequens incorruptibilia cō⸗
mutanť. Nō ergo theſaurizemus in terra
emolumenta terrenoꝝ:vbi recondita defi⸗
ciūt ꝛ perdunť:ꝛ vñ ſum⁹ exituri:ſꝫ in celo
p̄mia meritorū vbi recondita ꝓficiūt et ſer⸗
Hiero. uanť:ꝛ vbi ſempꝑ ſum⁹ manſuri.vñ Hiero.
Stultitia eſt illic theſaurum reponere vñ
exitur⁹ es ꝛ illuc nō p̄mittere:vbi ſempꝑ vi⸗
ctur⁹ es.Illuc ergo ſubſtantiā tuā colloca:
vbi patriam habes.vnde et Gregorius.Iu⸗
ſti hic edificare et theſaurizare negligunt
vbi peregrinos ꝛ hoſpites ſe eſſe cognoſcūt:
nam quia in proprijs gaudere deſiderāt:in
Chriſ. alieno felices eſſe recuſant.vñ Chriſo.Qui
Mali fruſtra reſpiciūt celum. enim collocat theſauros in terra nō hꝫ qđ
ſperet in celo.Ut quid ergo aſpiciet in celū
vbi nihil repoſitū hꝫ?hec Chriſ.Quia vero
vnuſq̄ſqꝫ illuc peruenire deſiderat vbi ſuas
diuitias recōditas eē cognoſcit.beat⁹ eſt q̇
diuitias ſuas in celo repoſuit:vt ſemper ibi
mētē habeat:ſempꝑ qꝫ illuc oīb⁹ virib⁹ deſi⸗
derio tendat:qꝛ vt ſubdiť.(Ubi eſt theſau⸗
rus tu⁹).i.res a te amata ꝛ deſiderata:(ibi
eſt ꝛ cor tuū)et affect⁹ tuus. Neceſſe eſt em̄
vt q̊ p̄ceſſit dilectionis theſaur⁹ illuc et co⸗
gitationis ſequatur affectus.Nam ſm Au⸗
Augu. guſtinuꝫ:Amor eſt anime pondus portans
cam quocūqꝫ ipſe fertur:et anima verius
eſt vbi amat ꝙ̄ vbi animat. vnde Fulgen⸗ Fulgētius.
tius.Ut ergo in celis theſaurizemus cele⸗
ſtia diligamus.Uis noſſe vbi theſaurizas
attende qđ amas:vis noſſe qđ amas:atten⸗
de quod cogitas.Ita fiet vt theſauruꝫ tuū
ex tuo amore cognoſcas:et amorē tuum iu⸗
dicio tue cogitationes intelligas:et ideo vt
dicit Gregorius.(In tot partes cor diuidi⸗ Grego.
tur quot ſunt ea que diliguntť.vnde ꝛ Chri Chriſ.
ſoſtom⁹.Ne theſaurizaueris theſauros in
terra.tinee em̄ ꝛ vermibus ꝛ furib⁹ ea con⸗
gregas.Si aūt ꝛ hec effugeris nocumenta
et nihil horū erit in ſeruitutē:redactum eſſe
cor tuū ꝛ affixū eſſe inferiorib⁹ oīno non ef⸗
fugiēs.In ſeruitutē redactū eſſe intellectū
egritudine hac multo difficili⁹ eſt ꝙ̄ hītare
carcerē.Nō ꝑuā ſuſtiebꝫ iacturā īferiorib⁹
affixus:ꝛ ſeru⁹ ꝓ libero fact⁹:ꝛ ea celeſtib⁹
bonis cadēs:ꝛ nil excelſoꝝ cogitare potēs:
ꝓpť hoc ꝛ gētilēs nō credūt his q̄ a nob̄ dr̃
de actibus em̄ nō de ſermonib⁹ nr̃is futuro
rū volūt hr̃e documentū.Nūc ṽo cū videāt
edificari a nobis ſplendidas domos:agros
emi:balnea atqꝫ hortorū amenitates para⸗
ri:nolunt credere qđ ad alterius nos vrbis
pfectionē parem⁹.Si em̄ inquiūt verū eſſet
iſtud vendētes ꝓſus cūcta q̄ poſſidēt illuc
ꝓfecto p̄mitterēt.hec igiť cōſiderātes vin⸗
cula tāti abrūpamus erroris.Qui em̄ pecu⸗
nie ſeruit ꝛ pñtibus cōpedib⁹ ſtringiť:et fu⸗
turis parať.Qui ṽo iſti⁹ cupiditatis imu⸗
nis eſt:vtraqꝫ libertate potiť.Quā vt cōſe
q̄mur grauiſſimū auaricie ꝯterētes iugum
ad celi faſtigia ſubleuemur.hec Chriſo.vñ
ꝛ Anſel.Uileſcat tibi mund⁹ oīs amor car Anſel.
nalis ſordeat.Neſcias te eſſe in hoc mūdo:
qñ ad illos q̄ in celo ſunt et deo viuūt tuuꝫ
trāſtuliſti ꝓpoſitū vbi ē theſaur⁹ tu⁹:ibi eſt
et cor tuū:noli cū argenteis ſimulachris vi⸗
li marſupio tuo tuā includere aīam q̇ nūꝙ̄
cū nūeroꝝ pōdere poterit trāſuolare ad ce⸗
lū.H aūt ſꝫ Hier.nō tm̄ intelligēdū ē de the Hiero.
ſauro pecunie:ſꝫ vtiľr de cūctis voluptati⸗
bus ac poſſeſſiōib⁹ ꝛc.Guloſi de⁹ vēter ē:lu
xurioſi theſaur⁹:epule ſunt:laſciui ludicra
amatoris libido:auari pecunia:ꝛ ſic intelli
gēdū eſt in alijs:huic em̄ ſeruit vitio.vnuſ⸗
q̄ſqꝫ q̊ vinciť:et ibi hꝫ cor vbi theſaurum:et
ad hanc cōuerſionē cordis ad amorē paſſio
num ꝛ rerū hm̄ōi ſequiť auerſio a deo.Si ḡ
in celo ē mundū ē:qꝛ mūda ſunt celeſtia.Si B
aūt in terra volutatur.i.ſi q̇d agat:vt terre⸗ Augu.
na cōſequať:quō mūdū eſt.vt Aug.Sorde⸗ Sordeſcit viliori cōmixtū.
ſcit aliq̇d cuꝫ inferiori nature miſceť:ꝙ̄uis
in ſuo gn̄e non ſordideť:qꝛ etiā de puro ar⸗
gēto ſordidať auꝝ ſi miſceať:ita et aius nr̄
terrenorū cupiditate ſordeſcit ꝙ̄uis terre⸗
na ī ſuo gn̄e mūda ſint.Igiť vt ait Richar. Richardus.
Quecūqꝫ in mūdo ꝯcupiſcis:q̄cūqꝫ ī mūdo

metuis ſpende libēter p libertate cordis q2
Richardus. vt dicit Aug. Totū mūdū dȝ ɔtēnere q̄ ſibi
theſaurizat in celo. ¶ Et ne timoꝛ ſurrepat
Augu. diffidentie habendi vite neceſſaria cõſequē
Puſill⁹ grex. ter excludit diffidētiā q̄ naſci poſſet ex cõdi-
tiõe ꝓpria dicens. (Nolite timere puſillus
grex) i. cõgregatio hūiliū: (q2 cõplacuit pri
vrõ) celeſti (dare vobis regnū) nõ q̄dē ob me
rita vr̃a ſȝ ex mera liberalitate et bonitate
ſua diuina. q. d. Ex quo regnū celoꝝ paratū
ē vobis parū debetis curare de terrenis. Nõ
eñ de vite neceſſarijs dȝ diffidere cui regnū
vite ꝓmittit: in quo oīs ſufficientia habet.
Dicit aūt grex ꝓpter fidei obedientiam: pu
ſillus ꝓpter volūtarie pauꝑtatis et humili
tatis deuotionem qua peruenitur ad cele-
ſtis regni poſſeſſionē: vel puſill⁹ dr̄ grex ele-
ctoꝝ reſpectu maioꝛis numeri repꝛoboꝛum
q2 pauci erant fideles reſpectu infideliū: et
pauci ſunt electi: reſpectu repꝛoboꝛum. Vti
nam ⁊ ego merear de illis paucis vel mini
mus eſſe ⁊ cū eis regnū pcipere puenitur ēt
ad regni opulētiā p ɔſilioꝝ ſupererogatio
nē quibus itur ad pfectionē. ⁊ iõ ſubiungit
Eleemoſyna ad celos via eſt. di. (Vēdite q̄ poſſidetis etiā neceſſaria ⁊ da
te eleemoſynā: q̄ ad idē regnū via eſt: facite
vobis ſacculos. i. repoſitoꝛia bonoꝝ et loca
ad reponēdū mercedē eleemoſynarū veſtra
rū q̄ nõ veteraſcunt: ⁊ deficiūt. ſ. reponendo
eleemoſynā in manus pauperū q̄ vobis ho
ſtes ⁊ fures trāſeūtib⁹ pecuniā veſtram vſq3
ad locū tutū portēt ne eam amittatis: the-
ſaurū non deficientē in celis ⁊ eternis: quia
merces eleemoſyne in eternū manet i celis.
Nā fructus eleemoſyne auget merita que
ſunt theſaur⁹ indeficiens in patria. Et ſi p
eleemoſynā habem⁹ in celo theſaurū meri
Coꝛp⁹ moꝛale. toꝛiū: ibi coꝛ noſtrū ſuſpiret ⁊ expectat the-
ſaurū pꝛemioꝝ. Deinde docet eos de oculo
ſimplici hñdo qd̄ attēdere debem⁹ in oī ope
nr̃o. vñ ait. (Lucerna coꝛpis tui eſt oculus
tu⁹) Hic eſt locutio metaphoꝛica: q2 coꝛpus
moꝛale hic accipit p ɔgerie opationū: ſicut
coꝛp⁹ materiale ē q̄dē aggregatio membꝛo
rū diuerſoꝝ: ⁊ iõ ſicut ocul⁹ materialis regit
totū coꝛp⁹ materiale: ⁊ dirigit mēbꝛa ad ope
rādū ſic ocul⁹ moꝛalis. ſ. intentio regit totū
coꝛpus moꝛale: ⁊ dirigit varias operatiões
in finē. Jõ ſubdit. (Si oculus tu⁹ fuerit ſim
plex). i. ītētio tua recta ſine plica ſimulatio
nis ⁊ erroꝛis (totū coꝛp⁹ tuū lucidum erit.)
ſ. cõgeries operationū tuarū erit bona ⁊ me
ritoꝛia ēt ſi nõ ita hoīb⁹ videatur: dū tñ opa
C tiões ſint bone de genere: vel ſaltē indifferē
Sene. tes ⁊ licite: aliter nõ caderent ſub recta intē
Vitioſū q̄cūq3 aio fiat turpe eſt. tione. vñ Seneca. Nihil intereſt quo animo
facias qd̄ vitioſum eſt feciſſe quia facta cer
nunt: anim⁹ nõ videt. (Si autē oculus tu⁹
neq̄ fuerit). i. intentio pūerſa (totum coꝛp⁹
tenebꝛoſum erit). i. congeries operationum
obſcura p pctm̄ ⁊ mala etiā ſi operationes
ſint bone de genere ⁊ hominib⁹ videant re-
cte: q2 opus bonū de genere efficit malū ex
pūerſa intētione. Vide ergo ne intētio tua
ſit peruerſa: q2 p hoc corrūperent oīa bona
(Si eñ lumen qd̄ in te eſt tenebꝛe ſunt. i. ſi
actio bona de genere q̄ eſt quaſi quoddam
lumen efficitur mala pꝛopter defectū intē-
tionis bone, ipſe tenebꝛe q̄te erūt) quaſi di-
ceret multomagis q2 actio mala de genere
que eſt quaſi quedam tenebꝛa ſi cū hoc ſu-
perueniat intentio mala eſt multo deterioꝛ
q̄ pꝛima. Quando eñ q̄ per ſe mala ſunt
etiā cum mala intētione fiunt: tunc duplex
obtenebꝛatio eſt ⁊ praue intentionis: ⁊ pra-
ue operationis. Non ergo quid quiſq3 ſed
quo animo faciat conſiderandū: ⁊ pmo cir-
ca puritatē intentionis laboꝛandum eſt: q2 Intētio conſideranda.
ſine ipſa opus ſequens nihil valet. Jtaq3 ſi
bonū bona intentione feceris: non habēs in
tua conſcientia aliquā partē tenebꝛoſe co
gitationis illuminatur etiam factum tuū
qualēcunq3 exitum habuerit: ⁊ illuminabit
te. i. ſplendidum ⁊ fulgidū reddet: ⁊ hic per
ſplendoꝛem gratie: ⁊ in futuro ſplēdoꝛe glo-
rie. Et ſi bene alicui pꝛoueniat q̄ tu nõ re-
cta ⁊ munda intentione facis quomodo tu
feceris tibi imputat non quomodo illi ꝓue
nerit. Jgitur caue ne ipſa coꝛdis intentio q̄
lumē eſt aīe vitioꝛum caligine fuſcet: ⁊ ocu
lus ſimplex totū coꝛp⁹ faciat lucidū: quate
nus quicq̄d feceris facias pꝛopter deū ⁊ ad
locū vnde exeunt gratie redeant vt iterum D
fluant. Et q2 aliquis cupiens aſſequi terre-
na ⁊ celeſtia poſſet dicere q̄ recta ⁊ ſimplex
põt eſſe intentio: vt quis agat ⁊ pꝛopter tē-
poꝛalia: ⁊ pꝛopter deum bona que agit hoc
remouet exemplo duoꝝ cõtrarioꝛum dño- Dñis duob⁹ ſeruire.
rum: q2 (nemo poteſt ſeruire duob⁹ dñis). ſ.
cõtrarijs ⁊ diſparatis ⁊ non ſubalternatim
poſitis. Nam vt ait Beda. Non valet ſimul Beda.
trāſitoꝛia ⁊ eterna diligere. ⁊ vt ait Auguſt. Augu.
Vnus oculus nõ põt videre in celo ⁊ in ter- Cypri.
ra. vñ ⁊ Cypꝛia. Mundi amoꝛ ⁊ dei pariter
in vno habitare nõ poſſunt: quemadmodū
oculi celū ⁊ terrā nequaq̄ conſpiciūt. Sicut
autē dicit phs in lib. de aialib⁹. Aues clau-
dunt oculos cum palpebꝛa inferioꝛi: aīalia
vero groſſa cū palpebꝛa ſuperioꝛi. per aues Claudendi modus Chriſ.
intelligunt viri ſpirituales q̄ ad inferioꝛa ⁊
terrena oculos claudunt. Per aīalia vero
groſſa intelligunt viri mūdani qui habent
oculos clauſos ad celeſtia: ⁊ apertos ad ter
rena ⁊ ſecularia. ſm Chꝛi: Duos dominos Duo dñi.
dicit qui contraria iniungunt: plures autē
idem iniungentes non ſunt plures: ſȝ vnū.
Nam concoꝛdia multos facit vnū. Jſti do-
mini quibus non poteſt ſimul ſeruiri ſunt
vitia: et virtutes ſcilicet celeſtia et terre-
ſtria: deus ⁊ diabolus caro ⁊ ſpiritus. nam

ad cōtraria trahunt ⁊ contraria iniungūt: ⁊ idō cōſequēs eſt vt vnū deſerat: ⁊ alteri obtemperet. Unde quaſi declarādo ſubiūgit. Nō poteſtis deo ſeruire ⁊ māmone. Māmona māmone ſyriace dr̄ diuitie latine: ⁊ māmon māmonis nomen eſt, demonis q̇ preeſt diuitijs ⁊ tētat de vitio cupiditatis nō ꝙ in ci⁹ ditione ſint diuitie: vt dare eas poſſit vel auferre niſi qñ de⁹ pmittit: ſꝫ ꝙ his vtaꝛ ad decipiēdū ⁊ irretiēdū hoīes laqueis quos in diuitijs ptēdit. Et lꝫ homo nō poſſit ſeruire deo ⁊ diuitijs: pōt tñ̄ ſeruire cū diuitijs.

Māmona. Māmō

Diuitijs em̄ q̇ ſeruit: illi vtiqꝫ ſeruit qui de cupiditate diuitiarū tētat ⁊ decipit. Ille autē diuitijs ſeruit q̇ eas ꝓpter ſe: ⁊ vt finē vltimū diligit: aut q̇ eas cupide acquirit: vel auare retinet ⁊ vt ſeruus cuſtodit. Ille aūt q̇ in operib⁹ pijs diuitias expendit non ſeruit diuitijs: ſꝫ magis diuitie ſeruiunt ei: q2 eas diſtribuit: vt dñs ⁊ eis vtitur ad opera virtutū ſicut inſtrumentis. nam ſm Ambr. ſicut diuitie ſunt impedimēta improbis: ita probis ſunt adiumēta virtutis. vnde Chriſ. Duo ergo ſunt nobis dñi propoſiti deus et māmona. i. diabol⁹ q̇ māmone eſt auctor. Ille nos ad miſericordiā ꝓuocat: h̄ ad auariciā. Ille ad vitā: hic ad mortē. Ille ad ſalutē: hic ad perditionē. Cui de duob⁹ obtēperare debem⁹? Ei vtiqꝫ q̇ nos ad vitā inuitat: nō ei q̇ nos trahit ad mortē. Quid em̄ terribilius eſt ꝙ ſi propter pecunias a xp̄i ſeruitio dicamur excidere: vel deſiderabilius ꝙ ſi deſpectu pecuniarū tota illi poſſumus mēte ⁊ dilectiōe cōiungi. Hec Chri. Et cū nullo modo poſſit quis duobus dñis ſeruire multi tñ̄ fatui conanꝛ cōtra hāc impoſſibilitatē. Siles illis de quibus in libro Regū dr̄ ꝙ fuerūt gētes deū timētes ⁊ nihilomin⁹ idolis ſeruiētes. Et ſciēdū ꝙ diligere diuitias ꝓpter ſe: vtrūqꝫ vt finē vltimū: vt in hoc ſeruus vtriuſqꝫ dicaꝛ eſt impoſſibile: lꝫ poſſit vnū in ordine ad aliud appetere: puta diuitias ꝓpter deū. Actio ergo corporalis pōt referri ad finē tp̄alē: dummodo poſtea illud tp̄ale referaꝛ ad deū. Si aūt in actionibus finis primus ponaꝛ de⁹: ⁊ finis vltimus tēporale peruerſiſſimum eſt. Quecūqꝫ em̄ res ꝓpter aliud aliq̇d queriꝛ inferior eſt ꝙ id ꝓpter q̇d queriꝛ. Unde bene lꝫ conſtituere duos fines: ſcilicet temporalē: ⁊ eternū: ⁊ finem ſub fine ponere: vt illud q̇d eſt eternū finis vltimus ſit: q2 vna intentio multos actus informat. Diuerſi vero fines quorū vnus ſit ad aliū ref. ibilis nō ſunt faciendi. ¶ Poſt hoc concludendo inducit: vt de victu ⁊ veſtitu q̇ neceſſaria ſunt nō ſolicitemur loquens ad diſcipulos ſuos q̇s ſp̄aliter ad mūdi cōtēptū inuitat. hec em̄ ſp̄aliter dicunꝛ ap̄lis: eorūqꝫ ſucceſſorib⁹ ⁊ ceteris oīb⁹ q̇ ad ſummū pfectiōis culmē attinge

Seruire deo cū diuitijs potes.

Seruire diuitijs. Ambr. Chriſ.

E ſitij. Re. xvij.

Fines duos cōſtituere licet. Solicitudo tolenda.

re cupiūt. nam talib⁹ nulla terrenorū bonorū ſolicitudo eſt: q2 habētes victū ⁊ veſtitū his cōtēti ſunt. Hec oīa dicunꝛ hic ad tollēdū a pdicatorib⁹ euāgelij ſolicitudinē ſuꝑfluam de neceſſarijs quantū ad p̄ntē vitā. Uñ ne diceret qualiter poterimus viuere ſi oīa abiecerim⁹: idcirco inferēdo intentum ſuū ex pmiſſis ſubiungit. (Ideo dico vobis ne ſoliciti ſitis) ſolicitudine ſuꝑflua ⁊ inordinata (aīe veſtre). i. vite aīali: que cibo ſuſtentaꝛ (quid māducetis) vel bibatis (neqꝫ corpori veſtro quid induamini.) Quaſi diceret. Si vultis deo ſeruire oportet renunciare māmone in nimia tēporaliū ſolicitudine: non ait: ne laboretis: ne curetis: queratis de cibo: aut potu: aut veſtimento: ſed ne ſoliciti ſitis: vt vitioſam ſolicitudinem ꝓhibeat que mentē perturbat: ⁊ ab eternis retrahit ſeu reuocat: ⁊ vt neceſſariū cōcedat. Uñ Beda. Precipiꝛ nobis ne ſoliciti ſimus q̇d comedam⁹: q2 in ſudore vult⁹ pparam⁹ nobis panē labor exercēdus eſt ſolicitudo pcauenda. vñ ⁊ Chri. Nō em̄ ſolicitudinib⁹ ſp̄ualib⁹ ſꝫ laborib⁹ corpalib⁹ acq̇rendus eſt panis qui laborātib⁹ ꝑ pmio diligentis deo preſtare abundat: ⁊ negligēdo ꝑ pena deo faciente ſubduciꝛ. Item nō ait. Ut māducetis vel bibatis aut induamini: ſed q̇d māducetis vel bibatis aut induamini. Māducare nāqꝫ ac bibere indui neceſſariū eſt ad ſuſtētationē nature: ſolicitari vero circa ſumptuoſitatem vel delectationem advitiū pertinet gule aut vane glorie: vel etiā auaricie vbi ſm Bed. videꝛ argui q̇ ſpreto victu ⁊ veſtitu cōi lautiora cibi vel auſteriora pre his cū quib⁹ vitā ducūt alimēta vel indumēta req̇rūt. Sp̄ualiter ergo in māducatione poſſum⁹ intelligere guloſos: in indutiōe vane glorioſos: in vtroqꝫ auaros. vnde alibi Erat q̇dā diues in quo cupiditas: q̇ induebaꝛ purpura ⁊ byſſo: in quo vanitas ⁊ epulabaꝛ q̇tidie ſplēdide: in q̇ guloſitas. Noli ḡ q̇cūqꝫ es q̇ mūdi gloriā ſpreuiſti ac deo ſeruire elegiſti: noli inq̄ ſolicit⁹ eē vite tue de victu ⁊ veſtitu: q2 vanū eſt ꝑ his eē ſolicitū. Uñ cōfirmat ſpē noſtrā dñs pmo de maiori ad min⁹ deſcēdēs ⁊ ꝓbet: a maiori neminē eſſe ſolicitū circa huiuſmodi. Si em̄ mun⁹ donabile daꝛ ex amore min⁹ dabiꝛ ſaltē in neceſſitate: ſꝫ de⁹ dedit nobis maiora bñficia. ſ. animā ⁊ corp⁹ ergo dabit ⁊ minora. ſ. victū ⁊ veſtitū. Non em̄ aīa ꝓpter eſcā creata eſt: nec corpus ꝓpter veſtimentū ſed magis ecōtra ē factū: idō nō ſit ſolicit⁹ anim⁹ ne pcipiat q̇d ꝓpter ſe creatū eſt. vñ Chri. Niſi de⁹ vellet cōſeruare q̇d eſt ipſum nō crearet: q2 vero ipſe cōſtituit vt aīa cibo: ⁊ corp⁹ indumento cōſeruetur ideo ipſi vtrūqꝫ tribuit. hec Chri. Qui ergo dedit ſine ſolicitudine noſtra: vitam dabit ſine ſolicitudine

Beda.

Chriſ.

Ut māduces ſed non q̇d ſoliciteris.

Beda.

Lu. xvj

nē a ſupflua etiā illō vñ regat vita: fatuus
eſt ergo qui ꝑpter min⁹.ſ.eſcā aut veſtimen
tum ꝑdit mai⁹ ſcilicet animam vel corpus.
¶ Deinde probat ſinglr de vtroq́.ſ.cibo et
F veſtimento. Et pmo de cibo de quo ↄfirmat
Solici- ſpē nr̄a3 a minori ad maius aſcēdens: ⁊ ex
tudo vi minori mai⁹ ꝑſuadens. Et ponit exēplū de
ctus. irrationabilib⁹ creaturꝫ.ſ.volatilib⁹ celis.i.
aerꝫ in quo volitāt q: (nō ſerūt: neq́ metūt)
ſ.ad cibū acqrēdū (neq́ ↄgregāt in horrea).
ſ.ad ↄſeruandū (⁊ pr̄ celeſtis paſcit illa) ꝑ-
pter hoīes ſine ſolicitudine eorū magna: ḡ
multomagis paſcit hoīes q̇ ſunt chariores
ſine ſolicitudīe coꝝ ſupflua. Rōale em̄ aīal
Ratio- (ſicut ⁊ hō) aīal maioris eſt pōderꝫ ⁊ p̄cij co
nale. rā deo q̄ irrōnabilia ſicut ſunt aues: q: aīa-
lia fcā ſūt ꝑpr̄ hoīe3: finis āt ē nobilior his
q̇ ſunt ad finē. Si ḡ de⁹ paſcit aues cū ſolici
tudine ↄueniēti ſne nature: ſic paſcit hoīes
cū ſolicitudine ↄueniēti coꝝ nature q̇ ē ſm
regulā rōnis recte: ſi tn̄ ea q̇ p̄cipit ſtudeant
īplere. Q: ſicut natura auiū ē p̄dicto mō vi
uere: ſic natura hoīs eſt viuere ſm dictamē
rōnis recte ad qd̄ ſequitur ipſum debere ſo-
licitari ſolicitudine moderata ad queren-
dū ea q̇ nō dedit ſibi natura vt cibū ⁊ veſti-
mētū neceſſariū. Vñ nō dicit de auibus nō
volant ad grana ⁊ ad paſcua: q: non prohi-
Chriſ. bet laborē ⁊ ꝑuidentiā ſed ſolicitudinem ⁊
auariciā. vbi Chriſ. Oīa volatilia fecit de⁹
ꝑpter hoīem: hoīe3 autē ꝑpter ſeipſum. Si
ergo aīalibus miniſtrat propter hoīe3: quo
mō non hoī miniſtrat ꝑpter ſeipm̄. ¶ Dein
de probat de veſtimēto ⁊ ponit duplex exem
Solici plū. Primū eſt de eo qd̄ eſt intra hoīem ma
tudo gnitudine corporis quā dat deus ſine ſoli-
ſtature citudine ipſius qd̄ ex hoc pt3: q: quātūcūq́
et ami- aliqs ſoliciteꝛ de augmentatione ſua non
ctus. pōt addere ad ſtaturā ſuā cubitū vnū. Cu3
igiꝛ veſtimentū cōpetat mai⁹ ſm quātitatē
corporalē: et quantitas daꝛ ei ſine ſolicitu-
dine ſua: p ↄn̄s veſtimentū ↄueniēs dabiꝛ ei
ſine ſolicitudine ſua ſupflua. Scd̄m exēplū
ſumiꝛ ex eo qd̄ eſt extra hoīem: ſc3 ex terre
naſcentibus vt lilijs et herbis: q: ſine ſua ſo
licitudine creſcunt: et ſm ſuam quātitatem
a deo veſtiuntur: propter quod dicit (non la
borant) ad ornādum ſe coloribus (neq́ nēt)
id eſt filant ad faciendū ſibi veſtimētum: et
tn̄ optime veſtiuntur dei prouidentia tam
precioſis coloribus induta. Ipſe em̄ color
operimētum eſt florum qui oēs excellit co-
lores veſtium: ⁊ regale excedit ornamentū.
Qd̄ probat: q: ſalomō l3 fuerit rex potentiſ-
ſimus: tamen non fuit ita bene veſtitus: q:
Natu- licet ars imitetur naturam tamē opera ar-
ra vin- tis non aſſequuntur perfectionē operū na-
cit artē. ture. Vnde Hiero. Et reuera quod ſericu3:
Hiero. q̄ regū purpura: que pictura textricum pōt
floribus cōparari? Quid ita rubet vt roſa?

Quid ita cādet vt liliū? Viole vero purpurā
nullo mō ſupari murice oculoꝝ magis q̄
ſermonū iudiciū eſt. vñ ⁊ Chri. Cur vero tā
to etiā herbas decore veſtiuit vt ſuā ſcilicet Chriſ.
ſapiētiā demōſtret: ⁊ ſupabundantiā virtu-
tis vt vndiq́ ei⁹ gloriā diſcam⁹. Nō enim ſo
li celi enarrāt gloriā dei: ſ3 ⁊ terra. hec Chr.
Et ex hoc cōcludit q̄ de⁹ ſufficienter veſtit
hoīem abſq́ ſolicitudine ſupflua dicēs. (Si pſalmo
aūt fenū).i. herbā (agri qd̄ hodie eſt) id eſt ī xxiij.
preſenti (⁊ cras in clibanū mittitur).i. ī fur-
no mittitur ſeu poniꝛ: q: in quibuſdam ter-
ris loco lignoꝝ vtunꝛ ſtipulis ⁊ talibus ad
calefaciēdū furnū: de⁹ ſic pulchre et varijs
colorib⁹ ⁊ formis veſtit ac venuſtate adornat
(quātomagis vos minime fidei). ſ. ſine ſoli-
citudine ſupflua veſtiet quaſi diceret. Si de
floribus q̇ nati ſunt tm̄mō: vt videantur et
pereāt tātā de⁹ curā gerit q̄tomagis de ho
minibus: q: ad imaginem dei ſunt facti: et
ad eterna vocati. Vocāt aūt eos q̇ nimis ſo
licitanꝛ modice fidei: q: ex defectu fidei pro
cedit talis ſolicitudo ſupflua: non aute3 ſo
licitudo rōnalis ⁊ moderata ſm gloſa3 ſctī
nō immerito auibus cōparanꝛ qui in mun
do habētes: nec laborantes ſola contempla
tiōe terrena deſpiciūt: celeſtia petunt: iā an
gelis ſimiles. Ecce q̄ cōmendantur in ſctīs
tria. ſ. pauptas volūtaria: q: nihil haben-
tes: contemplationis quies ſiue otioſitas
ſctā: q: non laborantes: mentis eleuatio ad
ſuperna q: eterna petunt. Per volatilia er-
go celi intelligi poſſunt viri contemplatiuꝛ
qui non ſerunt: neq́ metunt: neq́ congre- G
gant in horrea ſe negotijs ſecularibus im-
plicando: et dn̄s pro eis ſolicitatur neceſſa- Solici-
ria miniſtrando. Per lilia vero agri intelli- tudinis
gi poſſunt vere caſti: quia propter candore3 origo.
mūdicie: et propter odorē ꝟtutis in quibus
creſcunt: non tam ſuo labore q̄ dei dono q̇
conſiderandi ſunt ad laudandum ⁊ imitan
dum: ⁊ in cremento: ⁊ in quiete ſancte contē
plationis: ⁊ decore honeſte conuerſationis.
Ex his ḡ inſtructi non diffidam⁹ de neceſſa- Volati
rijs: q: tempore oportuno deus prouidebit lia.
nobis de illis: ſi tn̄ ea que precipit faciam⁹.
Si em̄ de tēporalibus diffidimus quomo-
do eterna ſperabimus? Fides famē tn̄ non Lilia.
timet. Modica fides q̇ nec de minimo cer-
ta eſt: nedū eterna non ſperet: qui intelligit
q̇d eſt hō non deſperat de deo: qui aute3 de-
ſperat de deo neſcit q̇d eſt hō: quia deus in
hoīe: et hō in deo. De creatore deſperat: quꝛ
in creaturis ſpem ponit. Igitur vt ait An- Anſel.
ſel. Non te futuri tēporis ſterilitas terreat
non future famis timor mentē tuā cōcutiat:
ſed ex ipſo tota fiducia tua pendeat q̇ aues
paſcit: et lilia veſtit. Ipſe ſit horreu3 tuum:
ipſe apotheca: ipſe marſupium tuū: ipſe di-
uitie tue: ipſe delitie tue ſolus ſit tibi oīa in

omnibus:⁊ ponit hic dñs tria bona que de⁹ hoi dedit ſcꝫ animam:corpus:et res. Aia dꝫ ſubijci ſuperiori.ſ.deo ⁊ ſibi obediēdo ⁊ corpus ſuo ſupiori.i.ale ſibi obtēperādo et res ſuis ſuperioribꝰ.ſ.deo vt paupibꝰ diſtribuant:⁊ aie vt diſcrete diligant:⁊ corpi vt ſibi neceſſaria miniſtrent. Sed iſtū ordinē puer tūt diuites q̄ nō ſubijciunt deo:q: paupibꝰ nihil tribuunt:nec aie:q: res iniq̄ diligunt: nec corpi q: illō fatue afficiūt. ¶ Deide ad inculcandū arctiꝰ q̄d ſupra dcm̄ eſt repetēs ſubiungit. (Nolite ḡ ſoliciti eſſe dicētes:q̄d mādu cabimꝰ:aut q̄d bibemꝰ:aut q̄ operiemur.) ſm Chriſo. Qd̄ dr̄:nolite ſoliciti eſſe: nō idē eſt qd̄ nolite opari:ſed nolite rebus mundanis mēte affligi:cōtingit em̄ aliquē operantē nihil ſolicitū eſſe. Et ſm eūdē. Si pro neceſſarijs nō opꝫ eē ſolicitos qua pēa digni erunt q̄ p ſupfluis nō dormiūt ⁊ aliena rapiūt. Nolite inquā de his ſoliciti eſſe. (Hec enim oia).ſ.ad victū ⁊ veſtitū ptinentia (gentes).i.gentiles (inquirunt) cū ſolicitudine nimia ⁊ vitioſa que diuinā puidentiam circa actus humanos negantes circa talia imoderate ſolicitant:quorum videlꝫ erga preſentē vitā ſtudium omne conſumitur:quibꝰ nulla proſus cura ē futuroꝝ nec confidentia de promiſſione eternoruꝫ. Uel (hec omnia gentes) .i.hoies mundani cum ſolicitudine immoderate et nimia (inquirunt) q: magis bona pñtia q̄ futura q̄rūt:⁊ ideo ſolicitudo facit eos infidelibus ſiles. Quid em̄ amplius habet fidelis a gētili cuius infidelitas alam ſolicitat:et curis huiꝰ vite fatigat. Sed heu multi ex nobis ea q̄ mundi ſunt magis quā gentes inquirunt. Uos ergo hec querere non eſt neceſſe: q̄re re inquā cū ſolicitudine. (Scit em̄ pater veſter) qui viſcera non claudit filijs (quia his omnibus indigetis) ſcilicet in via neceſſarijs:ſine his em̄ neque viuere:neqꝫ deo ſeruire poteſtis:que vtiqꝫ ipſe dat niſi infidelitas veſtra euertat. Quia nō eſt pater pius qui non tribuit neceſſaria filijs indigentiā ſibi notam patientibus. Et q: pater eſt vult ⁊ q: celeſtis pōt:ſi autē pōt et vult:ſine dubio donabit qd̄ nobis expediat ad ſalutem. vnde Raba. Quis rex militibus deuotis debitā nō p curat alimoniā? Quis dñs famulis ſuis non miniſtrat cibaria? q̄s pater nō dat filijs alimentū. vñ Chriſ. Non dixit nouit deꝰ:ſed nouit pater veſter:vt eos in maiorē ſpem ducat. Si enim pater eſt et pater talis non poterit deſpicere filios in vltimis malis:cum vtiqꝫ neqꝫ hoies pr̄es exiſtentes hec ſuſtineant. Eſt em̄ omnino clarū qd̄ deꝰ naturā ipſam nouit et eiꝰ creator exiſtit q̄qꝫ illā talē formando creauit:indigentiaꝫ quoqꝫ eius magis pſpiciat q̄ tu ipſe q̄ eiuſmodi neceſſitatibꝰ coartarꝫ:nā ipſi vtiqꝫ ſic placuit vt hanc indigentiā natura pateret. Nequaq̄ erit ḡ contrariꝰ in his quibus eſſe opus eſſe decreuit neceſſariarū eā rerū pceptione fraudabit. Hec Chriſ. vnde et Aug. Scit celeſtis medicꝰ quid nobis daturꝰ eſt ad conſolationē:q̄d ve ſubtracturꝰ ſit ad exercitationē:nō em̄ hō iumento ſuo cibaria ſubtrahit ſine cā. Si ḡ ſcit vt dictum eſt: et vult:q: pater:⁊ pōt quia oipotens:ergo nec eſt timendū q̄n puideat nobis. Hec Augu. Notandū aūt q ex pluribꝰ cauſis aliq̄n patimur penuriam in vite neceſſarijs. Prima eſt ex merito pctōꝝ noſtroꝝ. Scd̄a eſt cā exercende virtutis. Tertia eſt ex iportunitate nr̄e auaricie:nimia nāqꝫ ſolicitudo ne deficiāt neceſſaria fac̄ vt aliq̄n deficiāt. Quarta eſt hūana ſupfluitas:dignuꝫ eſt em̄ q̄ ſuperflua querimus vt aliq̄n neceſſarijs careamus. Quinta eſt abuſus tpaliū:q̄ enim creatura dei abutitur dignum eſt vt aliq̄n ad neceſſitatē ei tollatur. Sexta eſt ingratitudo:dignū enim eſt qd̄ beneficijs dei priuetur qui ingratus extitit. Septima cā eſt: vt credamus deū nobis prebere tpalia:⁊ nō eē a nobis:vel ex debito nobis tribui a deo: ea enim ſubtrahendo oſtendit quod ipſe ſit dñs. Prohibet ergo dñs ſolicitudinem diffidentie ⁊ timorē:ſed permittit ſolicitudinem puidentie et laborē. Prohibet ſolicitudineꝫ deordinatam ⁊ ſupfluā per quā impediuntur et poſtponuntur bona ſpūalia:ſed permittit ſolicitudinē moderatā et neceſſariā ſm r̄ōꝫ ratiōis recte cum ſit pars prudētie aliter ſeq̄ret qd̄ hō tentaret deū ſi expectaret ab eo oia neceſſaria omittēdo qd̄ dꝫ fieri circa hec via humana. Igit cū duplex poſſit eſſe amor rerum tpaliū:ſcꝫ reſpectu ſupflui:vel reſpectu neceſſarij ꝯ primū prohibet dñs theſaurizationē:contra ſecundum prohibet prefocantē ſolicitudinē. ¶ Ubi notandum qd̄ triplex eſt ſolicitudo. Prima eſt nature que veriꝰ labor ⁊ cura dr̄:prouidentie q̄ hoi ne deū tentet concedit:vt tn̄ deus oibus preferat. Unde ⁊ Ade dictū eſt. In labore et ſudore vultus tui veſceris pane tuo et dñm loculos habuiſſe ptꝫ ex euangelio. Secunda eſt culpe que conſiſtit in quātitate reruꝫ cum ſupra neceſſitatē acquiruntur et hanc ſolcitudinē parit ⁊ comitatur auaricia:in qualitate etiā et lauticia rerū quā comitat luxuria:in nimis q̄ꝫ anxia neceſſariorū prouiſione ex qua ſequitur ſpūalium negligentia:⁊ hec ſolicitudo oino prohibet: q: vitioſa iudicat. Tertia eſt gr̄e q̄ conſiſtit i operibꝰ iuſticie ⁊ proximi ꝯpaſſiōe. vñ apl's Inſtātia mea quotidiana ⁊ ſolicitudo oim eccl'iarū:hec ſolicitudo precipit:q: ad charitatem pertinere dinoſcit. Prima eſt tolerabilis:ſcd̄a vitupabilis:tertia cōmēdabilis. Tandē concludit de quo debet hō eē ſolici

Margin notes:
Chriſ. Opari lꝫ ſine ſolicitudine.
Gentiū ſolicitudo.
Augu.
Penurie cauſe.
Solicitudo phibita et permiſſa.
Amor rerum tpaliū duplex. Solicitudo triplex.
Gen.iij.
ij.co.xi.

tus: qꝛ de eternis nō de terrenis. Et īplicitꝰ ait Hiero. Cōceſſit debere eſſe ſolicitos qui
Bonū triplex. ⁊c. hic triplex bonū. ſ. celeſte: ſpūale: ⁊ tēporale. Primū ē bonū glīe: ſcdm gr̄e: tertium fortune. Primū eſt maximū: ſcdm minꝰ: tertiū minimū. Jō primū dꝫ eſſe in intētione ſicut pmiū: ſcdm in opatiōe tāq̄ meritū: tertiū ī adiectiōe tāq̄ īnſtctamētū. Ita inquit nolite eſſe ſoliciti circa tpalia q̄renda ſꝫ primū ītētiōe: affectiōe: ac pcipue pre oībꝰ alijs ⁊ principalr̄ tāq̄ btitudinē omniū actionū: ⁊ vltimū finē q̄ ē p ſe appetibile (q̄rite regnū dei). i. vitā eternā: ⁊ celeſtia bona: ne ſit error in q̄rēdo: ſcdo tanq̄ rectā viā ⁊ id, per qđ mereꝛ obtineri regnū dei querite (iuſtitiā) dei ſequendo eiꝰ precepta: etiā iuſtitie opera: ⁊ tertio ad vite neceſſaria vobis (hec omnia). ſ. tpalia quorū vniuerſitatē in tribus poſuit. ſ. in cibo: potu: ⁊ veſtimento. (adijcientur). ſ. (vobis) cooperantibꝰ ⁊ collaborātibꝰ: ac ſolicitudē nō habentibꝰ: qꝛ ſicut propter mala opera fructus terre ſubducitur: ſic ꝓpter bona opera adijciꝛ. Verumtamē ſi pn̄tia ſubtrahunꝛ ad exercitationē eſt et probationē: ac etiā penitus ſubtracta martyriū ꝓmerenꝛ coronā. ſic vero danꝛ ad cōſolatio
ro.viij. nē eſt ⁊ gratiarū actionē. Qꝛ diligētibꝰ deū oīa cooperanꝛ in bonū. ſcit em̄ medicꝰ celeſtis quid magis expediat nobis. Jgr̄ qꝛ primū relatiue dr̄ ad ſecundū: ptꝫ q̄ non excludit ſolicitudinē oīno circa neceſſaria vite ſꝫ oſtēdit q̄ pncipalr̄ debemꝰ ſolicitari de ſpiritualibꝰ: ⁊ ſcdario de tpalibꝰ: qꝛ temporalia adijcienꝛ nobis. i. cōſequentur ſine vllo nr̄o īpedimēto: ne cū iſta q̄rimus: illic auer
Augu. tamur: aut ne duos fines cōſtituamus. nā
Regnū dei. Aug. Cū dixit primū querite regnum dei ſignificauit tpale poſterius querendum non
Regnū tpale. tpe ſꝫ dignitate. Illud tanq̄ bonū: hoc tāq̄ neceſſariū ꝓpter bonū. Hoc eſt primū q̄rere regnū dei: ⁊ poſteriꝰ tpale. i. hoc priore loco ponere ⁊ illđ poſteriore. ſ. vt iō q̄ramꝰ tpale vt habeamꝰ regnū dei: ⁊ non econuerſo. Apte enim oſtēdit nō tpalia ſic eſſe appetenda vt propter ipſa bn̄facere debeamꝰ: lꝫ ſint neceſſaria: ſꝫ q̄cūq̄ facimꝰ pp regnū dei facere inſtituimur. Ergo cū aliquid boni operamur nō tpalia: ſꝫ eterna cogitemus: ⁊ primū ītētiōe ⁊ affectiōe regnū dei queramꝰ. Scti pmi q̄ſierūt prio regnū dei: ⁊ iō deus adiecit eis regnum mundi: ſcꝫ tpe Conſtantini: ſed hodie a multis primo ⁊ pcipue queritur regnū mūdi magis q̄ dei: ⁊ magis ſoliciti ſūt ꝓ terrenis ⁊ diuitijs q̄ ꝓ aiabꝰ et eccleſijs:
Craſtini cura ꝓhibet ⁊ ideo timēdum eſt eis ne cū regno mundi amittant regnū dei. Deinde vetat cogitare de craſtino ⁊ futuro dicens. (Nolite ergo ſoliciti eſſe in craſtinum). i. in futurum ſolici
Hiero. tudinem. ſ. futuro tpi debitam inordinate preoccupādo: ⁊ curā que incumbit diei craſtino ī diē hodiernū āticipādo. De pn̄tibꝰ g̊

futura ꝓhibet cogitare. Sufficit em̄ nobis preſentis tpis cogitatio: future que incerta Pe.rā.
ſunt relinquamus deo. Ubi petrus cantor ſupra prohibuit ſolicitudinem vitioſam de pſentibus: que ſcꝫ ſunt vniꝰ anni: ſemel em̄ in anno ſerimꝰ: metimus ⁊ colligimꝰ. Vn̄ ⁊ pſentia quaſi dicunꝛ: hic aūt ꝓhibet ſolicitudinē de futuris: vt de his que poſt annū veniūt. De his em̄ que ꝓcurat diuina ordinatio non cōuenit ſolicitari. Si ergo prouidentia tua vltra annum extenditur iam in vitioſam ſolicitudinē vertiꝛ: vt abbatis qui vſq̄ in tertiū annum reſeruauit annonam. Cuiuſmodi hoīes nō reputamus ſapiētes cū tn̄ veniant cōtra dn̄i ꝓhibitū qui cōcedit tm̄ curā pn̄tium. Tales etiā de deo diffidūt Chriſ.
⁊ ob hoc miſerrimi ſunt. hec Petrus. vnde ⁊ Chri. Quod aūt dictū eſt nolite cogitare de craſtino ſcio ego nec audire aliquem: nec omnino ſeruare. Cū em̄ neq̄ orare ꝓ his iubeamur nos omne ſtudiū erga hec expedimus: ⁊ de his ſingulis cogitando conſumimur. Sed quātā in his que ad corpus ſunt curā oſtēdimus tantā in ſpūalibꝰ habemꝰ incuriam imo longe etiam maiorem. Hec Chri. Non vult autē dn̄s de futuro nos eſſe ſolicitos tanq̄ certi de futura vita ſimus qꝛ neq̄ de preſenti certi ⁊ ſecuri ſumus. vnde
Anſel. puta te quotidie moriturum: ⁊ de craſtino non cogitabis. vnde ⁊ Sene. Oīs dies ſicut vltima eſt ordināda. Sufficit ergo nobis pn̄tis cogitatio tpis futurorū curamꝙ̄ q̄ Anſel. Senec.
incerta eſt relinquamus. (Craſtinus enim dies ſolicitꝰ erit ſibiipſi). i. ipſe affert ſolicitudinē ſuā ſecū: quia tempus futurū habebit ſolicitudinē ſuā ſibi congruā ⁊ debitam ſicut patet q̄ ex variatiōe tēporis occurrūt varia fiēda de quibus ſufficit tūc ſolicitari cū venerit eorū hora: ac ſi dicat. Cū futurus dies aduenerit de ipſo curabitis ⁊ non ante ſicut enim hodiernam ſolicitudinē non interdico: ita nec craſtinam poſtq̄ craſtinus dies aduenerit. Et ſm̄ hoc in predictis hoc nomē ſolicitudo dicit anxietatē auaritie: que ſemper eſt fugienda hic diſcretionē prouidentie que de preſentibus nō de futuris eſt habenda. Sit ergo hodiernus dies de ſe ſolicitus tātummō: ⁊ nō de alio. (Sufficit em̄ diei malicia ſua). i. cuilibet tempori labor ⁊ fatigatio: calamitas et cōtritio: dolor et triſtitia: afflictio ⁊ anguſtia: ſolicitudo ⁊ cura. Craſtinꝰ dies Malitia.
Unde malitia hic dicitur nō malū culpe: qđ agimus: ſed malū pene qđ patimur. In ſtatu em̄ innocētie nō īdiguiſſet homo tali ſolicitudine: ac ſi dicat nō opꝫ q̄ laboret cogitatꝰ ad habēdū vite neceſſaria diē pueniat: qꝛ ad hoc ſufficit dies quo neceſſaria ſumere oporteat: cū em̄ ꝓ ſe ſuā hēat ſolicitudinē, nō opꝫ addere aliā. Cur g̊ malitiā mali Malitia.

ſte: labori labori: curā cure ſuperaddere ve-
lis. Non itaqꝫ ꝑ malignitate ponitur hic ma
litia: ſꝫ ꝑ labore ꝛ miſeria. Sicut em̄ dicere
ſolem⁹ multa mala hodie paſſi ſumus: qn̄
aliq̄ magno labore vel miſeria fatigamur.
vñ Chriſ. Malitiā vero hic nō malignitatē
Chriſ. Amos iij. vocat: ſꝫ miſeriā ꝛ laborē. Sicut em̄ cū alibi
dicit ſi eſt malitia in ciuitate quā dñs non
fecit nō auaritiam ſignat ac rapinas nec ta
liū quicq̄ alius olno ſed eas ꝑfecto plagas
que diuinitus inferunt de quib⁹ rurſus lo-
quitur per prophetam. Qui facio pacem et
creo malū. Neqꝫ em̄ hic malitiā voluit intel
Eſaie xlv. ligi: ſed peſtilētias ꝑfecto: fames ceteraqꝫ
huiuſmodi que mala eſſe putant a pluri-
mis: ita hic quoqꝫ malitiā ꝑ afflictione po-
ſuit dicens (ſufficit diei malitia ſua.) Nihil
em̄ ita dolorē infert aie: vt ſolicitudo ꝛ cu-
ra. hec Chri. Itaqꝫ non labor ꝛ prouidentia
Augu. dānat: ſed mentē ꝓuocās cura. Et ideo ſm
Aug. Hoc loco vehemēter cauendū eſt ne
cū viderimus aliquē ſeruū dei ꝓuidere ne
iſta neceſſaria ſibi deſint: vel ſibi commiſſis
iudicemus eū cōtra precepta dñi facere: et
de craſtino ſolicitū eſſe. Nam ꝛ ipſe dñs cui
miniſtrāt angeli ꝑpter exēplū ꝛ ad informā
Loculos habuit dominus. dā eccleſiā loculos habere dignatus eſt: ne
q̄s in hoc ſcandalū pateret. Et iterum ſatis
apparet dñm noſtrū non hoc improbare ſi
q̄s humano more iſta procuret: ſed ſi quis
propter iſta deo militet vt in operibus ſuis
nō regnū dei: ſed iſtorū acq̄ſitiones intueat.
Ad hanc ergo regulam hoc totū preceptū
redigit: vt etiā in iſtorū prouiſione regnum
dei cogitemus: in militia vero regni de iſta
cogitemus: ꝛ ſimplici corde tantum modo
propter regnum dei debemus operari bo-
num ad oēs: nō autē in hac operatione vel
cū regno dei mercedē temporaliū cogitare.
Ita em̄ etiā ſi aliq̄n defuerint (q͛ plerūqꝫ
propter exercitationē noſtrā deus ſinit) non
ſolum non debilitant propoſitū noſtrū: ſed
etiam examinatum propoſitum cōfirmāt.
Hec Augu. ¶ Oratio.

Domine Jeſu xp̄e fac me nō the-
ſaurizare in terra clemēta ter-
renorum: ſed in celo premia me
ritorum: ꝛ qꝛ nemo pōt duobus
dñis ſeruire per cōtrarietatem
obſequiorum libera me a dñio ꝛ ſeruitute
mundi: carnis ꝛ diaboli: vt reſpiciam con-
templationes celeſtes: non terrenas adūce
ad ſtaturam nature mee cubitum gratie in
preſenti ꝛ glorie in futuro: vt conſiderē lilia
agri deuotos eccleſie coopertos virtutum
candore: potiuſqꝫ fenum diuites ſeculi mit-
tendos in clibanum gehenne. Queram pre
cipue regnum dei ꝛ iuſtitiam eius vt cum
viatico temporalium per viam virtutū per-
ueniam ad regnum celorum. Amen.

¶ De mīa faciēda ꝛ nō iudicando ac fiducia oratiōis. Ca. xxxix.

Poſt h̄ hor- A
tatur dñs ad miſericordiā Luc. vj. ꝛ Mat. xj.
circa primū faciendā di-
cēs. (Eſtote miſericordes
ſicut ꝛ pr̄ veſter miſericors Mie cōmendatio.
eſt.) Deus em̄ releuat mi-
ſerias nr̄as nō expectādo
aliq̄d a nobis: ſꝫ ꝑpter ſuā
bonitatē ſic nos debemus
moueri ad releuādū miſeriā ꝓximi: nō pro-
pter noſtrū cōmodū ꝛ emolumentū: ſꝫ pro-
pter illius ſalutē ꝛ diuine bonitatis amorē:
q̄ em̄ ꝑpter ſuū cōmodū vel emolumētū ꝓ-
ximo cōſulit vel bn̄facit: nō vtiqꝫ ꝑ charita-
tē hoc facit: qꝛ nō illius quē dꝫ tāq̄ ſeipſum
diligere: ſꝫ ſuā vtilitatē q̄rit vult nos dñs pa
trē imitari in miſericordia quo nos miſeri
multū indigem⁹: nō in potētia quā ſuperbe
appetēs diabol⁹ in infernū eſt detract⁹: nō
in ſapiētia quā appetēs homo paradiſum
perdidit immortalitatis ſpoliat⁹ glīa. Ma-
gnū ergo p̄coniū pietatis animab⁹ noſtris
imprimit: q̄ nos deo cōformes reddidit. Na
turale eſt omnib⁹ animalib⁹ eiuſdē ſpeciei
adinuicē miſericordiā ſeruare: multomagis Homo hoi ſocietatē ꝛ pietatem dꝫ.
homo ad imaginē dei cōditus dꝫ alter alte-
ri tanq̄ coimagini ſue cōpati ꝛ vnus alte-
rius miſeriā cordis aſſumere velut ſuā: ꝛ in
hoc cōſiſtit ratio miſericordie. De pietatis
operib⁹ ſic dicit Hiero. Non memini me le- Hiero.
giſſe mala morte mortuū q̄ libēter opa pie- Pietatꝫ opera.
tatis exercuit: hꝫ em̄ multos interceſſores:
ꝛ impoſſibile eſt multorū p̄ces nō exaudiri.
¶ Deinde ponit tres ſpecies miſericordie Miſericordie ſpecies tres.
quarū p̄ma cōſiſtit in nō iudicādo. De mul
tis em̄ incertū eſt quo animo fiāt cū poſſint
ſimplici corde fieri aut duplici: et ideo bene
ſubiungit. (Nolite iudicare) ſcꝫ iniuſte ꝛ te-
merarie de ꝓximo (ꝛ nō iudicabimini) .i. nō
incurretis peccatū per q͛ ſitis digni a deo
iudicari: ꝛ ſi forte ex humana fragilitate cō
tingat vos ſuſpitioſe iudicare (nolite) tn̄ (cō-
dēnare) .i. aliquē dignū condēnatione dice-
re (ꝛ nō condēnabimini) .ſ. a deo ꝑ hoc pec-
cato: qꝛ aliq̄s eſt hodie peſſimus qui forte
cras bonus. ¶ Circa iſtud ſciendū eſt q͛ B
iudiciū vno modo eſt actus iuſtitie ptinēs Iudiciū capitur diuerſimode.
ad iudicē ſecularē vel eccleſiaſticū ꝛ de hoc
non loquitur hic. Alio modo accipitur iu-
diciū prout aliquibus ſignis aliquis iudi-
cat de proximo male: ꝛ hoc prohibet hic di-
cens. (Nolite iudicare. ¶ Poteſt autem ali Iudicare ð alio multipliciter fit.
quis malum iudicare de proximo multipli-
citer. Uno modo ex euidentia facti: vt cum
aliquis iudicat aliquem homicidam qꝛ vi-
dit eum interficere hominē: ꝛ hoc nullū eſt

peccatū. Alio mō ex ſignis euidentib⁹: vt ſi aliquis iudicet aliquē fornicatorē: quia vidit eū nudū cū nuda ſolū, cum ſola: et hoc ſimiliter nullū eſt pctm̄. Tertio mō ex ſignis leuibus. Et in hoc iudicio eſt triplex grad⁹. Primus eſt qn̄ ex leuibus ſignis incipit aliquis dubitare de fratris bonitate: ⁊ hoc peccatū veniale eſt: q᷑ procedit ex humana infirmitate: ⁊ hoc non vocat̄ proprie iudiciuꝫ: ſed ſuſpitio. Secundus gradus eſt quando ex talibus ſignis firmiter tꝫ in animo ꝙ frater ſit malus ⁊ hoc proprie d᷑ iudicium: q᷑ iudiciū importat firmam ſententiam: ⁊ hoc eſt peccatū mortale ſi maluꝫ qđ iudicat de fratre ex leuibus ſignis ſit de gn̄e pcti mortalis: q᷑ eſt contra charitatem. Tertius gradus eſt qn̄ ex leuib⁹ ſignis non ſolum predicto modo iudicat: ſed etiā procedit ad punitionem fratris ſicut de facto. et hoc eſt grauius: non ſolū eſt contra charitatem: ſed ēt contra iuſtitie equitatem: et de talibus intelligit̄ verbū predictū (nolite iudicare ⁊c.) Prohibet dn̄s ne temere iudicem⁹ vel condēnemus. Mali em̄ hoies ſepe in malam partē iudicant que vidēt vel audiunt. Boni autē in bonā partē interpretantur: et nō dubitant qn recte omnia fiunt deo cuncta vel recte operante: vel iuſte permittente: et ideo de olbus lucrū faciunt. vnde enim ait Aug. In tribus cōſiſtit ordinatio bonorum: in eſtimando bonū de quolibet: in exhibendo bonū cuilibet: in ſuſtinendo malū ꝓ quolibet. vn̄ ⁊ Ber. Caue aliene cōuerſationis eſſe aut curioſus explorator: aut temerari⁹ iudex: etiā ſi perperā actum quid deprehendas: nec ſic iudices ꝓximū: magis autē excuſa. Excuſa intētionē ſi opus nō poteſt: puta ignorantiā: puta ſurreptionem: puta caſum. Q᷑ ſi oēm omnino diſſimulationē rei certitudo recuſat ſuade nihilominus ipſe tibi: ⁊ dicito apud temetipſum. Uehemens fuit nimis tentatio. Quid de me illa feciſſet ſi accepiſſet in me ſimiliter poteſtatem. hec Bern̄. De dubijs ergo iudicare et ſuſpectos quaſi reos condemnare penitus repellit a nobis dn̄s. Et ideo ſemper dubia ſunt in melius interpretanda: ⁊ in dubijs benigniora ſunt preferenda. vnde Aug. Hoc loco nihil aliud nobis percipi exiſtimo: niſi vt ea facta que dubiū eſt quo aīo fiāt in meliorem partē interpretemur. Sunt enim quedā facta media que ignoramus quo animo fiāt q᷑ et bono ⁊ malo fieri pn̄t de q̇b⁹ temerariū eſt iudicare maxime vt cōdemnem⁹. Duo aūt ſunt in quib⁹ temerarium iudiciū cauere debemus. ¶ Cū incertū eſt quo aīo q̇d factū ſit vel incertū eſt qualis futur⁹ ſit q̇ nūc malus vel bon⁹ appet nō ergo rep̄hēdam⁹ ea q̄ neſcim⁹ quo aīo fiāt: neqꝫ ita reprehēdam⁹ q̄ manifeſta ſunt: vt deſperem⁹

C Augu. Bonorū ordinatio. Bern̄.

Excuſatio factorum alienorum.

Dubia i melio rez ptē interp̄tanda. Augu.

Iudiciū temerarium.

ſanitatē: ⁊ vitabimus iudiciū de quo nūc dicit̄. Nolite iudicare ne iudicet̄ de vobis. hec Aug. Unde ⁊ Chriſ. Nō oportet exprobrare delictū: neqꝫ illū quo peccato aliquo ſit preuētus inſolēter obruere: ſed clementer monere neqꝫ ꝓſequi iurgio: ſꝫ iuuare conſilio. Nō em̄ illū: ſꝫ temetipſum ꝓfecto condemnas: ⁊ facis tibi terribilib⁹ eſſe iudicium cogiſqꝫ aduerſus te diligētiſſimā fieri etiā de minimis vltionē. Ut em̄ diligētius peccata examinent̄ tua legē primus ipſe poſuiſti ſeuerius de his q̄ ꝓximus peccauerit iudicādo. Sunt autē he diabolice tētationis inſidie. Nā q̇ ſeuere diſcutit aliena nunq̄ propriorū reatuū merebit̄ veniā. Et iterum. Si nullū nobis aliud peccatū fuiſſet admiſſuꝫ ꝓ hoc ſolo gehēne nos tradi ſatis abūdeqꝫ ſufficeret. Quippe q̇ in aliorū delictis ſeueri ⁊ amariſſimi iudices reſidemus nr̄as aūt trabes oculis infixas ꝓprijs nō videmus q̄ aliena etiā minima tā ſolicite ꝑſcrutamur: ⁊ ad condēnandos ceteros omne vite nr̄e tp̄s abſumimus a quo vitio neqꝫ ſeculi hominē neqꝫ monachorū vllū facile inuenias liberū. hec Chri. (In quo em̄ iudice) .i. pro quali .ſ. iuſto vel iniuſto miſericordi vel duro (iudicaueritꝭ) alios (iudicabimini) a deo (⁊ in qua mēſura mēſi fueritis) alijs modo (remetiet̄ vobis) .ſ. iudicio .i. iuxta qualitatē temeritatis in iudicādo erit qualitas pene: ⁊ ſm mēſurā praue volūtatis erit mēſura retributionis in futuro. Cōminat̄ ergo duo .ſ. iudiciū ⁊ mēſurā. iudiciū refertur ad culpe ⁊ pene qualitatē mēſura ad earū q̄titatē. ⁊ ſm Aug. nō eſt intelligendū ſi temere nos iudicauerimus ꝙ temere de nobis deus iudicabit: aut ſi mēſura iniqua menſi fuerimus ꝙ apud deū iniqua mēſura nobis remetiet̄: ſed qm̄ temeritas qua punis aliū eadē ipſa te puniet. Unde nō accipit̄ hꝫ equalitas iniq̇tatis ad iniq̇tatē: ſꝫ culpe ad penā: vt q̇ per culpā male iudicat per penā iuſti diuini iudicij mala ſuſtineat ⁊ iuxta menſurā culpe ſit mēſura pene. Ad hūc ſenſum etiā retorquet̄ illud. Qui gladio .ſ. iniq̄ ſentētie iudex quēq̄ ꝑcuſſerit gladio diuine ſentētie iuſte feriet̄ ⁊ eterna morte morietur. Deinde ponit ſecūdā ſpeciē mīe q̄ conſiſtit in dimittēdo cū ſubiūgit. (Dimittite) .ſ. iniurias vobis illatas a ꝓximo ⁊ debita vobis a pauperib⁹ (⁊ dimittet̄ vobis) .ſ. peccatū veſtrū a deo cui frequēter iniuriati eſtis ⁊ debitū qđ deo debetis. Et ponit tertiā ſpeciē q̄ cōſiſtit in dādo cū addit. (Date) .ſ. indigētib⁹ beneficia tpalia (⁊ dabit̄ vobis) .ſ. vita eterna. Indiuiſibiles em̄ ſocij ſunt dimittere ⁊ dimitti ac ſimiliter dare ⁊ dari. vn̄ Aug. Duo ſunt opera miſericordie q̄ nos liberāt. Dimittite ⁊ dimittet̄ vobis: date ⁊ dabit̄ vobis. Dimittite et dimittetur vobis ad

Chriſ.

Iudicat ſecꝫ alios iudicat.

D Augu: Temere iudicantes nō iudicabunt a deo temere ſꝫ ſeuere.

Scđa mie ſpecies.

Tertia species

ignoſcedū ptinet:date ⁊ dabit vobis ad be-
neficiū pſtādū.Ignoſci vobis vultis:igno-
ſcite:remittite ⁊ remittetur vobis.Accipite
Oratio nis ale. vultis(date ⁊ dabit vobis.)Et ſm eundē hẽ
ſunt due ale orōnis quib⁹ volat ad deū ſi
Beda. illud qd cōmittit ignoſcit delinquēti ⁊ do-
nat egēti.vñ Bed.Dimittere nos iniurias
dare bñficia iubet.vt ⁊ nobis pctā dimittā-
tur ⁊ vita det eterna.Qua ſnīa breui ſȝ exi-
mia cūcta q̄ latiſſime de conuerſando cum
Jac.ij. inimicis mādauerat cōprehendēdo cōclu-
dit.Et qȝ vt ait Jac.iudiciū ſine mia fiet ei
q̄ nō fecerit miſericordiā:multū nobis inſi-
ſtendū eſt circa miſericordiā in primorū ne
ceſſitatib⁹:vt ⁊ nos eā in nr̄is neceſſitatib⁹
Augu. recipiamus vt em̄ ait Aug.Unuſquiſq; talē
indulgētiā acceptur⁹ eſt a deo qualē ⁊ ipſe
dedit primo ſuo.Et iterū hoc vnū remediū
eſt de malis euadēdi vt īfirmitatē aliorū fe
rat ⁊ eis q̄tū pōt opituletur q̄ ſue diuinit⁹ de-
ſiderat ſubueniri ⁊ dimittat ſicut ſibi vult
dimitti.Beati em̄ miſericordes qm̄ ipſorū
miſerebit de⁹.Ubi nota ex vitiſpatrū q̄ cū
fr̄es cuiuſdā monaſterij multū abūdarēt ⁊
ad pauperes multū liberales eſſent:tandē
elemoſynas dimiſerunt ⁊ ipſi egere cepe-
runt.Quod cū viro ſancto referrēt ait.Duo
E ſocij in iſto monaſterio ↄſueuerūt habitare
Date ⁊ dabit. ſ.Date ⁊ dabitur vobis vos expuliſtis pri-
mū ⁊ noluit ſecūdus remanere.Deinde ex
vbertate premij liberales nos facit dñs ad
benefaciendū ⁊ miaȝ impēdēdū:qȝ illi qui
bus fit dabūt.i.erūt cā quare de⁹ dabit no-
bis p̄miū.Nā per ipſorū interceſſionē ⁊ me-
rita quibus vel calicē aque frigide dederi-
mus dabit nobis in eterna btitudine mer-
cedē ⁊(mēſurā bonā).i.iuſtā:qȝ ſm merito-
rum exigētiā(⁊ cōfertā).i.plenam:qȝ ſupra
cōdignū(⁊ coagitatā)qȝ ſupra deſideratuȝ
(⁊ ſupereffluentē)qȝ ſupra coagitatuȝ.Uel
p̄miū quo remuneramur miſericordes de-
ſcribēdo dicit(mēſuram)qȝ vnicuiq; diſtri-
buit p̄miū iuxta mēſurā meritorū ⁊(bonā)
qȝ bonū eſt illud beatitudinis p̄mium imo
bonū oīs boni ↄplectēs in ſe quecunq; ſunt
bona(⁊ ↄfertā).i.plenam.plena namq; erit
aia celeſti btitudine:ita vt nihil ei⁹ ſit va-
cuū a glīa(⁊ coagitatā).i.firmā q̄ em̄ firma
eſſe volumus cogitamus.i.quaſſamus ſic
premiū beatorū erit ſtabilitū ⁊ ſecurū(⁊ ſu-
pereffluentē).i.abūdantē:qȝ excedit meri-
ta nr̄a:dedimus tp̄alia p eternis:mūdana
Grego. p diuinis.Et dicit(in ſinū)qȝ ſm Greg.Ni-
hil ſecurius ⁊ amabilius eo qd in ſinu col-
Mēſura eadē. locamus.Deinde ponit equitas retributio
nis cum ſubdit.(Eadē q̄ppe menſura qua
mēſi fueritis)in merito(remetietur vobis)
in p̄mio.Nō dixit in tāta:ſed in eadē.i.con-
ſimili:qui eniȝ bene facit bene fiet ei:qd eſt
remetiri eadem mēſura:ſed ſupereffluen-
tem dicit:qȝ milies bñfaciet et ⁊ vltra.deus
em̄ abūdāti⁹ p̄miat q̄ mereamur ſicut ⁊ mi
nus punit q̄ demereamur.Gñaliter aūt de
oībus q̄ mente lingua manu gerimus acci
pi pōt qȝ reddet deus ſingulis ſm opa eorū
⁊ ſm q̄ opa pietatis ſunt maiora ſimiliter
erit retributio diuina.Iſta tamē maioritas
nō eſt attēdēda ſemp ſm magnitudinē ope
ris exterioris:ſȝ ſm magnitudinē affectus
interioris.Uñ ⁊ vidua q̄ miſit duo minuta Lu.xxi.
in gazophilacium ſm teſtimoniuȝ ſaluato
ris dicit plus miſiſſe q̄ multi diuites q̄ ma
gna dona miſerūt in ipſum.(Dicebat autē
illis ſimilitudinē.Nūqd pōt cecus cecū du
cere?).i.ſtultus ſtultū docere ⁊ dirigere ī re
gulā iuſtitie.(Nōne in foueā)⁊ perditioneȝ
(ambo cadūt).ſ.primo culpe:⁊ deinde gehē
ne.Nā vt ait Grego.cum paſtor p abrupta Grego.
gradit:cōſequēs eſt vt grex ad p̄cipitium ſe
quat:q̄ſi diceret dñs.Predicta facere debe-
tis:vt illuminantes verbo et exemplo alios
gubernare poſſitis:ne ſitis.de cecis ſpecula
toribus ſynagoge non eccleſie:ridiculoſa Specu
res eſt:imo magis periculoſa ſpeculator ce lator ce
cus doctor inſcius:precurſor claudus prela cus.
tus negligēs:p̄co mutus.Ergo rōne vitan-
di p̄iculi nō dȝ ignorās p̄ſidere.Si ergo tu
aliū iudicas ⁊ ipſe in eiſdē peccas iam ce
co cecū ducenti aſſimilaris.Quō enim ille
a te ducet ad bonū cū ⁊ tu pecces q̄ te docto
rē putas ⁊ magiſtrū?Deinde inducit ⁊ aliā
ſimilitudinē de eodē dicēs.(Quid aūt.i.q̄re
et q̄uo(vides)⁊ conſideras(feſtucam)id eſt
paruum ⁊ leue peccatum:quod tamen ocu
lum non excecat ⁊ de facili ſicut feſtuca cō
ſumitur ardore charitatis(ī oculo).i.in in-
tentione et conſcientia(fratris tui trabem
autem).i.magnum et graue peccatum(in
oculo tuo(.i.in intentione et conſcientia
tua(non conſideras?quaſi diceret.Cur ha
bes oculum apertum ad iudicandum mi-
nima ⁊ aliena:clauſum vero ad iudicandū
tua magna ⁊ conſideratione tui recta conſi
deras aliorum errata.Conuenit autē hoc
omnibus ⁊ maxime doctoribus qui cū ſub-
ditorum minima peccata puniant:propria
impunita relinqūt.(At quomodo).i.qua
cōſcientia aut qua fronte dicis(fratri tuo)
minus peccanti vel innocēti frater loquen
do ſimulatorie(ſine).i.patienter ſuſtine et
permitte(eijciā feſtucam).i.culpā licet mo
dicam(de oculo tuo)id eſt de conſcientia ⁊
intētione tua te corripiendo:⁊(ipſe trabē in
oculo tuo nō vides?Quaſi diceret non po
tes dicere ordinate.Ut em̄ dicit Chri.vide- F
re feſtucam ⁊ eijcere non eſt omniū:ſed do- Chriſ.
ctorū ⁊ ſanctorū.Et quia ſm eundem Chri. Feſtu-
Omnis ſacerdos qui ſi vult docere popu- cā vide
lū debet prius docere ſeipſum:ideo bene ſe- re et eij
quit.Igit tu(hypocrita).i.ſimulator et re- cere.

pſentator pſone aliene:qꝛ ſepe malus bo⸗
nū arguit:vt iuſtus videat : et aliū accuſat
vt ſe extollat (eijce primū) per colliriū pnie
(trabē) maioris peccati (de oculo tuo)ꝛ cō⸗
ſciētia:qꝛ magis tui ꝙ alterius ſcꝫ cognitor:qꝛ magis vides maiora ꝙ minora:quia
magis te diligis ꝙ aliū:qꝛ in maiori pecca⸗
to maiꝰ eſt piculū (ꝛ tūc).ſ.cū mūdatꝰ fue⸗
rit oculꝰ tuꝰ videbis et (pſpicies:vt eijcias
feſtucā)minoris pcti(de oculo) ꝛ cōſcientia
(fratris tui)ipm̄ arguēdo:qꝛ oculꝰ cōſcien⸗
tie purgatꝰ videre pōt:ſed nube et caligine
peccati cecatus nō pōt.Si facias vt exēplo
potius ꝙ dictis fratrē emendes ne tibi di⸗
Luc.iiij. cat:medice cura teipſum : et illud apoſtoli
rom.ij. qui aliū doces teipm̄ nō doces.Sic eſt ordo
Corre⸗ charitatis ꝙ a ſeipſo incipiat et prius ſe ac
ctionis poſtea alios corrigat et emēdet.Circa cor⸗
frater⸗ rectionē em̄ pximi attendi dꝫ ordo corre⸗
ne or⸗ ctionis.ſ.vt hō pus ſe corrigat deinde pri⸗
do mo⸗ mū:modus mānſuetudinis cauſa mouēs.ſ.
dus:cā zelus charitatis:circunſtātia loci ꝛ tempo⸗
locꝰ:tē⸗ ris:eſtimatio euentꝰ ſequētis.Propemodū
pꝰ euē⸗ et fere naturale eſt:vt quilibet peccata ſua
tꝰ. Hy⸗ leuiget ꝛ aliena aggrauet.vn̄ dicit Hylariꝰ
la. qꝺ vix inuenit aliquis ab hoc vitio alienꝰ:
quia vnuſquiſꝗ vitijs ſuis fauēs aliena fa
Augu. cile reprehēdit.Et ideo vt ait Aug.pie cau⸗
Caute teꝗ vigilandū eſt:vt cum aliquē reprehen⸗
corri⸗ dere vel obiurgare neceſſitas coegerit pri⸗
gas. mū cogitemꝰ vtrū tale ſit vitium qꝺ nunꝗ
habuimus.Et ſi nūꝗ habuimꝰ cogitemꝰ et
nos hoīes eſſe et habere potuiſſe. Si vero
habuimꝰ ꝛ nō habemꝰ tangit memoriā cō⸗
munis infirmitatis:vt illā reprehenſionem
aut obiurgationē non odiū:ſed mīa prece⸗
dat.Si autē cogitātes noſmet inuenerimꝰ
in eo vitio in quo eſt ille quē reprehendere
parabamꝰ nō reprehendamꝰ neꝗ obiurge⸗
mus:ſed tm̄ cōgemiſcamꝰ:ꝛ nō illū ad obtē⸗
perandū nobis ſꝫ pariter conādū inuitemꝰ.
Raro ergo et magna neceſſitate obiurga⸗
tiones adhibēde ſunt:ita tm̄ vt etiam in his
Baſiliꝰ nō nobis ſꝫ deo vt ſeruiat inſtemꝰ.h Aug.
Indicā⸗ ¶ In oībus iſtis vt dicit Baſiliꝰ cōſideran⸗
alt⸗ dū eſt quāte ſit difficultatis alios iudicare
cau⸗ qꝛ opꝫ vt primo ſeipſos iudicēt et cōſpiciāt
quod videt grauiſſimū omniū:qꝛ cum ocu⸗
lus cuncta videat exteriora:tamē ſup ſe vi⸗
ſu non vtit:ita intellectus cum alienū corri⸗
git peccatū difficile eſt proprios defectꝰ p⸗
cipere.Aduertendū tm̄ ꝙ crimina arguen⸗
tis aut ſunt publica aut occulta : ſi publice
uē peccat dupliciter arguendo.ſ.pctō preſum⸗
au ptionis ꝛ peccato ſcādali:ſi aūt ſunt occul⸗
tā. ta tūc peccat primo mō tm̄:ſi tamē iſte ꝗ ar
guit primo peniteat et poſtea humiliter ar⸗
guat nō peccat.¶ Sꝫ qꝛ aliꝗ dei pcepꝫ ob⸗
tēperare cupiētes qn̄ꝗ aperiēdo ea ꝗ hi ꝗ⸗
bus aperiuntur capere ꝛ ſuſtinere non pn̄t

ampliꝰ nocēt ꝙ ſi occultarēt recte ſubiun⸗
git. (Nolite ſanctum) id eſt ſacre ſcripture
miſteria ꝛ fidei ſecreta vel etiā eccleſiaſtica
ſacramēta (dare)vel.i.publicare ꝛ reuelare
pdicādo miſteria diſpenſando ſacra (cani⸗
bus))id eſt oblatrātibꝰ detractoribꝰ et veri⸗
tatis oppugnatoribꝰ (neꝗ miſeritꝫ marga⸗
ritas)id eſt qꝺ ſanctū(an̄ porcos(id eſt ꝯtē⸗
ptores ꝛ deriſores (ne forte cōculcent eas)
ſcꝫ porci contēnendo et faſtidiēdo(pedibus
ſuis)ſcꝫ intellectu ꝛ affectu (ꝛ cōuerſi).ſ.ca
nes ab eo qꝺ audierunt a vobis (dirūpant
vos)reprehēdendo et blaſphemādo ac fidei
ſimplicitatē ꝛ veritatē impugnādo. Ut em̄
ait Aug.due res faciūt magna non recipi: Augu.
ſcꝫ cōtēptus et odiū:pmū ad porcos:ſm ad Cōtem
canes refert. Cauendum eſt ergo ne quid ptus et
aperiat ei qui non capit:melius enim que⸗ odium.
rit qꝺ clauſuꝫ eſt ꝙ id qꝺ apertū eſt aut in⸗
feſtet p odiū vt canis : aut negligat p ꝯtē⸗
ptum vt porcus.¶ Et poſſit aliꝗs ignorātie
ſue cōſcius dicere qꝺ ſanctū me dare cani⸗
bus prohibes et quas margaritas mittere
ante porcos cum adhuc me habere nō vi⸗
deam oportune ſubiecit dicēs.(Petite)ſcilꝫ
in fide ꝛ orando(ꝛ dabit vobis:q̄rite) ſcꝫ in
ſpe ꝛ recte viuēdo(ꝛ inuenietis:pulſate) ſcꝫ
in charitate ꝛ perſeuerādo (ꝛ aperietur vo⸗
bis)vbi Chriſ.Quoniā maiora erāt māda⸗ Chriſ.
ta ſuperius poſita ꝙ virtus humana : trāſ⸗
mittit eos ad deū cuius gratie nihil eſt im⸗
poſſibile dicēs(petite ꝛ dabitur vobis) vt ꝙ
ex hominibus cōſummari nō pōt p gratiā
dei adimpleat.Cum em̄ alia animalia deꝰ
muniuerit veloci pedū curſu : aut velocibꝰ
pennis:aut vnguibus:aut dentibꝰ:aut cor⸗
nibus hoiem ſolū ſic diſpoſuit:vt virtus il⸗
lius ſit ipſe vt ifirmitatis ſue neceſſitate co⸗
actus ſemp neceſſariū hēat dn̄m ſuū.Ubi ꝛ
Hierony.Si petēti dat ꝛ ꝗrēs inuenit ꝛ pul⸗ Hiero.
ſanti apit:ergo cui nō dat:ꝛ ꝗ nō innenit et Petēti
cui nō aperiet apparet ꝙ non bn̄ petierit ꝗ⸗ dabit
ſierit pulſauerit.Et Chriſo.petentis negli⸗ ꝛc.
gentia reprehēdit vbi de dātis miſericordia Chriſ.
nō dubitatur.Unde etiā Augu. Dn̄s ieſus Augu.
chriſtus inter nos petitor cū patre dator nō
vtiꝗ nos tantū hortaret vt peteremus niſi
dare vellet.Erubeſcat humana pigritia plꝰ
vult ille dare ꝙ nos accipe. Plus vult ille
miſereri ꝙ nos a miſeria liberari.Nam ille
quod nos hortatur propter nos hortatur. Oro eſt
Euigilemus et hortati credamus promit⸗ exaudi
tenti:obſecremus vt et dantē gaudeamus. bilis
hec Augu.¶ Sciendum vero qꝺ oratio eſt tria.
exaudibilis tribus concurrentibus.Primū
eſt qꝺ ſit pia et iuſta:id eſt de pertinentibus
ad ſalutē quia exaudiri in alijs qn̄ꝗ nō ex⸗
pedit.Secundū eſt ꝙ ſit pſeuerās:id eſt nō
interrupta per aliquid orationi cōtrariū qꝛ
nō ceſſat orare ꝗ nō ceſſat benefacere.Ter⸗

tū̃ eſt ꝙ oret pro ſe quia licet aliquis pie et pſeueranter ꝓ alio oret oratio tñ poſſet impediri propter demeritū illius pro quo oratur ſed tribus pdictis cōcurrētibus ſemper exauditur ⁊ hoc eſt qđ notať in tribus verbis hic poſitis ſcʒ (petite) pie (querite) perſeueranter (pulſate ⁊ aperieť vobis) ex quo patet ꝙ loquiť de orōne facta ꝓ ſe cū dicit (⁊ aperieť vobis.) Et qꝛ iſtis cōcurrentibus ſemꝑ exaudiť oratio: ideo ne hoies deſperēt in ſua oratione exaudiri ſubdit olbꝰ ſpem cōferēs imperādi. Oīs eñ (inquit) qui credendo petit: ſicut debet accipit: ⁊ qui ſperādo querit ſicut debet inuenit operādo pulſanti aperietur. Ergo perſeuerantia opus eſt vt accipiamus qđ petimꝰ: inueniamus qđ q̃rimus ⁊ ꝙ pulſamꝰ aperiať. Hac eñ tā ta ꝯculcatione ỽboꝝ manifeſte dñs oſtēdit ꝙ ſolicitos moleſtos et iportunos violētos et improbos ad petendum nos eſſe vellet. Unde et quidā ait. Labor oīa vincit improbus. Illud eñ qđ ad ſalutē petiť nō ſemper ſtatim datur: ſed differť: vt cōgruo tempore detur ⁊ vt dilatiōe charius habeatur: quia diu deſiderata dulcius obtinenť: cito antē data vileſcūt. Expedit etiā vt ab otioſa locutione abſtineat qui in oratione exaudiri deſiderat. Quia ſm Greg. Os noſtrū ab olpotēte dño tanto minus exauditur in prece quāto amplius inquinatur ſtulta locutio. Conetur etiā orās: vt ſeipſum intelligat ſi vult ꝙ deus eū exaudiat. Nam ſm Ambro. Illam orationem deus nō audit ad quam iſte q̃ orat nō intēdit. Uult deꝰ fideliter peti a ſe quod diſpoſuit petentibus erogare. Uñ Bern. vult aūt a ſe requiri deus etiam qđ polliceť. Et ideo forte multa que dare diſpoſuit prīns polliceť: vt ex promiſſione deuotio excitetur: ſicqꝫ qđ gratis daturus erat deuota oratio promereatur. Non autē dicit dominus qui accipit petens vel querens aut pulſans: qꝛ quandoqꝫ exaudiť ad votum: vt cum datur id quod petitur: quādoqꝫ ad meritū: vt cum aliquid equiualēs vel melius dat. Aliquādo enim ſancti non recipiendo quod petunt magis exaudiunť ꝙ ſi illud reciperent. Uñ Aug. Nolite pro magno habere ad voluntatē a deo exaudiri aliqñ deus quaſi iratus dat quod petis et propitius negat qđ petis. Quid proſit et quid nō: medicus nouit: qꝛ deus ſi volūtati nr̄e nō dat: ſaluti dat. Quid eñ ſi ħ peteres quod tibi obeſt et medicus nouit: quia obeſt tibi fratres diſcite rogare deum: vt medico committatis. Quod ipſe nouit faciat. Tu morbū cōfitearis ille medicamentum adhibeat. Nō te exaudiat ad volūtatē ſed exaudit ad ſalutē: nō fit qđ vis: ſed fit ꝙ tibi expedit. hec Aug. vnde et Bern. Nemo veſtrū paruipēdat orationē ſuā: qm̄ ipſe ad

Oratio-nis fiducia.

Virgi. in Georgicis.

Grego.

Ambr.

Bern.

Exaudi-tio multiplex.

Augu.

Bern.

quē oramus nō paruipendit eā: ſed aut dabit qđ petimꝰ: aut qđ nouit vtile. Frequēter dñs diſcipulos ad orandū monuit ſepe opere cōprobauit ⁊ exempla plura ad hoc eis ꝓpoſuit: vt nobis virtutē orationis cōmēdaret. Eſt q̃ppe virtus eius ineſtimabilis ⁊ efficax ad oīa bona ⁊ ꝓficua impetrāda ac mala et nociua repellenda. Si ergo vis patienter aduerſa tolerare ora. Si vis prauas affectiōes ꝯculcare ora. Si vis aſtutias ſathane cognoſcere ⁊ fallacias eiꝰ cuitare ora. Si vis letanť in ope dei viuere ac laborībꝰ et afflictionibꝰ nō cedere ora: ſi vis in ſpirituali vita te exercere et carnis curā in deſiderijs nō agere ora. Si vis vanarum cogitationum muſcas effugere ora. Si vis aiam tuā ſanctis et bonis cogitationibꝰ ac deſiderijs feruorībꝰ ⁊ deuotionibus impinguare ora. Si vis cor tuū virili ſpū ⁊ cōſtanti ꝓpoſito in dei beneplacito ſtabilire ora. Si vis vitia extirpare et virtutibus imbui: ora. Si vis ad ꝯteplationē aſcēdere ⁊ ſponſi amplexibꝰ frui: ora. Si vis celeſtiū dulcedinem et alia dei magnalia deguſtare ora. Et breuiter in quacunqꝫ neceſſitate oratio valet q̃ ſpiritus malos a nobis fugat et bonos ad nos vocat. Uñ Beda. Sicut fur audito clamore fugit: ⁊ vicini excitantur ⁊ veniūt ad ſuccurrēdū: ita clamor orōnis diabolū fugat et angelos ac ſctōs oēs ad ſuccurrēdū excitat. Uñ ⁊ Bern. Inter babylonē ⁊ hieruſalē eſt nunciꝰ fideliſſimꝰ regi bñ notꝰ ⁊ curie: orō. ſ. que in ſecreto noctis ſilētio ꝑ ignotas ſemitas archana celi penetrare ⁊ cubiculū regis adire ⁊ oportūa ipor tūitate ipū regis aīm ad auxiliū mittēdum inflectere nouit. hec Bern. Uides q̃ magne potētie ⁊ ỽtutis ſit orō. Ad quorū oīm probationē omiſſis ſcripturarū ꝓbationibꝰ ħ tibi ſit ꝓ efficaci ꝓbatiōe qđ audiuimus et videmꝰ quotidie ꝑ experientiā illiteratas ⁊ ſimplices ꝑſonas predicta ⁊ plura alia etiā maiora ꝑ orationē ipetrare. Magnū q̃ppe ſignū eſt gratie dei vacare frequenter orōni. vñ Auguſtinꝰ. Cū videris non a te amotam deprecationē tuā ſecurus eſto qꝛ nō eſt amota a te miſericordia ipſiꝰ. Et vt breuiter vtilitatē orationis dicam multū eſt neceſſaria ad ſalutē ꝓmerendā. vñ Aug. Nullum credimꝰ ad ſalutē: niſi deo inuitāte venire: nullū inuitatuʒ niſi deo adiuuante bona opari: nullū niſi orantē dei auxiliū ꝓmereri. Uaca igitur orōni nihilqꝫ aliud neceſſariūs curis tm̄ exceptiſ te delectet niſi orō: qꝛ nihil tm̄ te delectare deʒ quantuʒ morari cū deo ꝙ fit per orationē. vñ Chriſ. Cōſidera qui ita eſt tibi ꝯceſſa felicitas quāta gloria attributa orationibꝰ fabulari cū deo cū xp̄o miſcere colloq̃a optare qđ velis: ꝙ deſideras poſtulare. Deinde auget oratibꝰ ob-

Oratio-nis virtus ineſtimabilis.

Beda.

Bern. orō nūcius fidelis.

Bern.

Augu-ſt.

Oratio ad ſalutem neceſſaria.

Chriſ.

tinēdi fiduciā a minoribus ↄſurgēs ad maiora cōfirmās ſuperi⁹ ꝓmiſſuꝫ ꝑ exēpla. Et ponit p̄mo ſſitudinē de amico qui propter importunitatē ⁊ ↄſtātiā amici media nocte veniētis ⁊ petentis ſurgit ⁊ panes neceſſarios cōmodat. ſi eñ hō ꝑſeuerāter petenti dat ex tedio multomagis de⁹ perſeuerāter petenti dat ex amicitia. vnde Bed. Cōparatio eſt a minore. Si enim amicus hō ſurgit de lecto ⁊ dat nō amicitia: ſꝫ tedio cōpulſus quāto magis dat deus qui ſine tedio largiſſime donat q̄d petiṫ: ſed ad hoc ſe peti vult vt capaces donoꝝ ei⁹ fiāt que petunt. vnde ⁊ Aug. Nō ꝓpter amicitiā q̄uis amicus ſit ſed ꝓpter improbitatē q: pulſare nō deſiſtit q: ⁊ cū eēt negatū nō ſe auertit ille q̄ nolebat dare quod petebatur fecit: q: in petendo nō defecit. Quātomagis dabit bon⁹ pr̄ qui nos hortaṫ: vt petam⁹ cui diſplicet ſi nō petam⁹. Ubi etiā Ambro. Media nocte perrexit vt omnib⁹ momētis nō ſolū diebus ſꝫ ēt noctib⁹ oratio deferaṫ. Et iō ſcriptorū memores noctib⁹ ac dieb⁹ orationi inſtantes peccatis nr̄is veniā poſtulemus. Nā ſi ille tā ſanct⁹ ⁊ q̄ regni erat neceſſitatib⁹ occupatus ſepties in die laudē dn̄o dicebat matutinis ⁊ veſpertinis ſacrificijs intentus: quid nos facere opꝫ q̄ eo ampli⁹ rogare debem⁹ quo frequētius carnis ac mentis fragilitate delinquim⁹: vt de via laſſis ⁊ iſtius ſeculi curſu ac vite hui⁹ anfractu grauiter fatigatis panis refectionis deeſſe nō poſſit q̄ hoīs cor cōfirmet. Nō ſolū media nocte domin⁹: ſꝫ operib⁹ ꝓpe docet vigilandū eſſe momentis. Uigilandum eſt ſemꝑ multe eñ inſidie ſunt nobis ⁊ grauis corꝑis ſomn⁹. Quia ſi dormire mēs cepit vigorē ſue virtutis amittet. Excita igiṫ ſomnū tuū: vt pulſes oſtium xp̄i. Hec Ambr. Secundo ponit ſimilitudinem de patre carnali qui dat filijs ſuis bona data ⁊ neceſſaria que petūt. Et ponit exēplū de trib⁹: ꝑ que intelliguntur que a deo poſtulare debemus. Primū eſt panis et ſignificat charitatē: q: ſicut ſine pane oīs menſa inops diciṫ: ſic ſine charitate oīs virtus vana ⁊ inanis eſt ⁊ oē opus bonum ꝑdiṫ. Huic opponitur duritia cordis q̄ per lapidem intelligitur. Et pro vtroq̄ iſtoꝝ debet orari: vt ſcꝫ charitas detur et duritia cordis auferatur. Secūdo ponit exemplum de piſce ꝑ quem intelligitur fides q: ſicut piſcis in aq̄ naſcitur ⁊ in fluctib⁹ aque nō moritur: ſed potius purgatur ⁊ melioratur: ſic in baptiſmo fides naſciṫ ⁊ inter tribulationes et fluctus anguſtiaꝝ huius mundi nō extinguiṫ ſꝫ potius purgatur. Huic cōtrarius eſt ſerpens propter venenum infidelitatis. Iſtam fidem debem⁹ petere a deo ⁊ nō dabit nobis ſerpentem id eſt infidelitatem que aut doctrinam vel peruerſitatem hereticoꝝ que

per ſerpentē intelligiṫ. Tertio ponit exemplū de ouo ⁊ ſignificat ſpē: q: ſicut i ouo nō- Ouuꝫ. dū eſt fet⁹ ꝑfect⁹: ſed ſola ſpes fet⁹: ſic ſpes nō eſt de habitis: ſed habendis. Unde ſicut ab ouo expectaṫ pullus ſi ouū a matre fuerit calefactū: ſic eterna beatitudo a ſpe expectaṫ ſi ſpes a matre conſcientie in calore charitatis cōſeruaṫ. Huic cōtrariaṫ ſcorpio Scorpio. cui⁹ venenata eſt cauda. Hāc ſpē debemus petere a xp̄o ⁊ non dabit nobis ſcorpionem qui pungit cauda ⁊ occidit: ⁊ mortē inferni inducit. Tres virtutes predictas petere debemus: q: ſine eis nō eſt ſalus. Si ergo hō q̄ mal⁹ eſt ad cōparationē diuine bonitatis ⁊ clemētie reſpectu cui⁹ nemo eſt bonus. q̄ etiā ideo mal⁹ dr̄ q: ad malū eſt ꝓnus dat bona data ſibi a deo. ſ. tēporalia filio petenti: multomagis pater noſter celeſtis q̄ ex natura ſua bon⁹ ⁊ pius eſt per eſſentiā (dabit ſpiritū). i. bona ſpiritualia. ſ. gratiā ⁊ gloriā (petentibus ſe) non renuētibus. Uocat aūt omne donū ſpirituale ſpiritum bonum. ſm Augu. Spiritusſanct⁹ eſt primū donū quia in quo oīa donanṫ. Ubi Aug. Non denegabit ſe penitētib⁹: qui ſpōte obtulit ſe nō penitētib⁹. Et preter hec oīa qui proprio filio Augu. Spūſ ſanct⁹. ſuo nō pepercit: ſed pro omnib⁹ tradidit illū ⁊ dedit ad occidendū q̄uo nobis nō cuncta que petimus donabit? Dabit autē ea q̄ petimus ſi tñ ea q̄ ꝑcipit fecerimus. Et iterū. Qui vult audiri a deo pri⁹ audiat deū: qua fronte poſtulas q̄d ꝓmiſit de⁹ ſi nō facis ꝙ iuſſit deus? Prius audi monitiones ⁊ ſic exige ꝓmiſſiones. Qui a preceptis dei auertiṫ Exaudiri volenti neceſſaria. ꝙ in oratione poſtulat nō mereṫ. hec Aug. ¶ Deinde oſtēdit ꝑ q̄d oratio a parte orantis exaudibilis ſit: ⁊ ad meritū exauditionis cōcludēdo ſubiūxit. (Omnia ergo quecūq̄ vultis). ſ. rōnabiliter ⁊ dictāte charitate (vt faciāt vobis hoīes). ſ. vtiliter ⁊ ordinate (eadē ⁊ vos facite eis). ſ. loco ⁊ tp̄e. Qua enim frōte petꝫ dn̄m tuū q̄ nō agnoſcis parē tuū? Quaſi dicat. Si vultis petita accipe: queſita inuenire: pulſantes intrare: ergo vos facite alijs q̄ vobis fieri vultis ab illis. Sed nec ab alijs expectetis q̄d illis nō feceritis vbi Chri. Ac ſi diceret. Si ergo cupitis audiri p̄ter illa q̄ dixi etiā iſta ꝑficite. Uidiſti certe: q: cū oratione opus ſit etiā diſciplina virtutū. Que vis tibi fieri a conſeruo ea tu Chriſ. erga ꝓximū inq̄t oſtēde. Quid vnq̄ hoc p̄cepto aut leuius inueniṫ aut iuſtius? hꝫ Chri. Juſti oratio. Et q: iuſti faciunt hec oīa ideo multum valet oratio iuſti aſſidua. Juſtus quippe fortis turris ⁊ mur⁹ eſt in aduerſis ⁊ ſe ⁊ alios nume. xvj. defendit ab eis. Uñ figura in numeris eſt vbi dicitur q̄d aaron ſtans inter mortuos ⁊ viuos deprecatus eſt ⁊ plaga ceſſauit ⁊ ab incendio eos liberauit. Unde ⁊ ſuper illo verbo Gene. non delebo propter decē dicit

Ambro. Hinc diſcamus quātus murus ſit
Ambr. patrie homo iuſtus. Illorum fides vos ſer-
Grego. nat. iuſtitia ab odio diuino nos defendit. vñ
Grego. Melius pugnat vir iuſtus orādo ꝙ
innumeri ꝓliatores pugnādo. orō eñ viri
iuſti celos penetrat quō ergo in terris ho-
ſtes nō vincat? Et nota ꝙ cū dictū ſit oīa: ħ
mādatū nō implet qui aliquid taliū omit-
tit (precipue qñ illud facere poteſt) niſi ma-
ius bonū illud excuſet. Quid ergo dicet̃ de
illis qui nō tantū omittēdo: ſed alios mul-
tipliciter affligēdo qđ ſibi nolunt fieri aliis
faciētes huius mandati trāſgreſſores effi-
ciunt̃? Dici pōt qđ ꝑfecti tenent̃ ad vtrūqꝫ
ſcꝫ nihil taliū omittere: ⁊ nihil moleſtū qđ
ſibi nollent aliis inferre. Imperfecti aūt te-
nent̃ ad vltimum: ſed non ad primum: niſi
in caſu neceſſitatis: quia primū in tali caſu
eſt precepti: ſꝫ in aliis eſt ſupererogationis.
Precep- Cum ergo ſit duplex preceptū legis natu-
ptū du- ralis. vnū negatiuū de quo in Thobia di-
plex. citur. Quod ab alio tibi oderis fieri vide ne
Thob. aliquādo alii facias. aliud affirmatiuū de
iiii. quo hic habetur in hoc affirmatiuo nega-
Vie ad tiuū illud intelligit̃. vnde Chri. Cum enim
ꝟtutē. due ſunt vie ꝗ ducunt ad virtutē: ſcilicet ab-
Chriſ. ſtinētia mali ⁊ operatio boni hāc ponit per
iſtā ⁊ illā ſignificans. hec Chri. Et iſtud af-
firmatiuū ad maiorem perfectionem obli-
gat ꝙ negatiuum: ⁊ ideo rationabile fuit vt
affirmatiuum poneretur in noua lege que
maioris eſt perfectionis. Ibi malum facere
interdicimur: hic autem etiam malis bona
facere iubemur. Quia eñ charitas patiēs
i. corin. eſt benigna eſt. Charitas non emulat̃: non
xiii. agit perperā: non inflatur: non eſt ambitio-
ſa: nō querit ꝗ ſua ſunt: non irritatur ⁊c. nō
tm̄ iniurias primi fortiter ſuſtinet: ſꝫ eius
quoqꝫ gratiā benigne ꝓuenit: vt beneficiis
ad amorē trahat. Perpende quāte ꝑfectio-
nis ſit hoc mādatum cuius eſt affectus non
amantē bñficiis cogi ad amorē. Unde non
ait prout faciunt facite: ſed prout vultis vt
faciant vobis facite illis. Qui hanc regu-
lam obſeruaret nullū offenderet ſicut a nul-
lo vellet offendi: ⁊ aliis bona impēderet ſi-
cut ab aliis vellet ſibi impēdi. Qui eñ cogi-
tat vt ea alteri faciat ꝗ ſibi ab altero fieri ex-
pectat penſat nimirū: vt malis bona ⁊ bo-
nis meliora exhibeat. ¶ Et declarās iſtius
precepti ꝓconiū cōſequenter adiūgit. (Hoc
eſt eñ lex ⁊ ꝓphete) .i. impletio legis natu-
ralis: qꝛ hec lux naturalis ſcripta eſt in cor-
de hoīs ⁊ inſita nobis: per quā quid ſit vir-
tus ⁊ vitiū dignoſcimus: ac impletio legis
moſayce ⁊ ꝓphetice ꝑdicationis: qꝛ nihil
dictum videt̃ ꝙ diliges primū tuum tanꝗ
teipſum. qđ tm̄ ex dei dilectione eſt facien-
dum. Quaſi diceret. In hoc vno implētur ⁊
ad hoc tendunt ⁊ propter hoc ſunt ⁊ ħ do-
cent lex ⁊ ꝓphete: ⁊ omnes ſacre ſcripture.
omnia enim precepta ordinātia hominem Chari-
ad proximū non ſunt niſi quedā concluſio- tatis ꝑ-
nes ex iſto principio deriuate. vnde Apoſto. fectio.
Qui eñ diligit proximum legem impleuit. ro. xiii.
Ubi ⁊ Chri. Breui ſermone oīa que ſaluti Chriſ.
ac fidei noſtre erant neceſſaria dñs cōpre-
hendit: vt ea ꝗ nobis ab aliis fieri volum⁹
ipſi quoqꝫ aliis ſimiliter faciamus. In quo
mādato vniuerſa precepta legis ac ꝓphe-
tarū cōſiſtere dñs aperte monſtrauit dicē-
do: hoc eſt eñ lex ⁊ prophete. Nam quecūqꝫ
lex ⁊ prophete ſparſim in omnibus precepe-
runt ſcripturis in hoc cōpēdioſo continent̃
mandato quaſi innumerabiles arborū ra-
mi in vna radice. Qui ergo ab aliis nobis
nō niſi bona ⁊ vtilia fieri volumus ipſi ꝗqꝫ
vicē gratie amoriſqꝫ repēdere debemus: vt
ꝓcepta legis ac ꝓphetarū implentes retri-
butionē fidei a domino conſequamur. hec mat. xi.
Chri. Iugū ergo dñi ſuaue eſt: ⁊ onus eius
leue: vt in tam breui regula eius lex ⁊ prece- Math.
pta ad primū complecantur. Nam alio loco xxii.
de duob⁹ preceptis: ſcilicet de dilectione dei
⁊ primi loquens non tantū ait lex pendet
in his ⁊ prophete: ſed addidit tota lex ⁊ oēs
prophete. Quod cum hic nō addidit ſerua-
uit locum alteri precepto qđ ad dilectionē
dei pertinet. Quidam tamen volunt qđ cō-
prehendatur etiā dilectio dei ſine qua non
implet̃ charitas primi: qꝛ nec primus ſine
deo nec deus ſine primo diligitur. ¶ Con-
ſidera nunc premiſſa dñi precepta ⁊ vide ꝙ
rarus ſit qui obſeruet ea. Precepti quidem
affirmatiui hic in euangelio poſiti .ſ. omnia
quecunqꝫ vultis vt faciant vobis homines
⁊ vos facite eis: neſcio ſi obſeruator aliquis thobie
poſſit hodie reperiri. Precepti vero negati- iiii.
ui in Thobia poſiti: ſcilicet quod ab alio Chriſ.
tibi oderis fieri ne facias alii ſi ſint opera-
rii ſunt tñ valde pauci: quia vt dicit Chriſ.
Nos econtrario omnia facimus hominib⁹
que ipſi pati nolumus. Hoc quippe non ſo-
lum in ſecularibus: ſed ⁊ in quibuſdam pa-
tet religioſis qui ſepe in perſonis ⁊ rebus
ſiue vtiles aliis ſubtrahendo: ſiue de inuti-
libus ſe expediendo fratribus ſuis iniuriā
faciunt: ſicqꝫ in his ⁊ ceteris modis variis
contra predictum dñi mandatum id faciūt
qđ ipſi pati nollent: nec mirū ſi in futuro
patientur quod nollent. ¶ Oratio.
DOmine Ieſu xp̄e ꝗ docuiſti nos
facere oībus miſericordiā ⁊ non
iudicare quenqꝫ: da mihi qđ do-
ces ꝑficere vt tibi ꝑ te valeā com-
placere hortaris nos vt oremus ⁊
vtiqꝫ cōferre vis ꝗ ſemꝑ cōmones vt roge-
ris. Peto ergo qꝛ iubes: ꝗro qꝛ ꝓcipis: pulſo
qꝛ iniungis. Qui me feciſti petere: fac acci-
pere qui dediſti querere: da inuenire: ꝗ do-

cuisti pulsare: aperi pulsanti vt possit intra-
re: a te habeo desiderare: te habeam impe-
trare. Dona qđ offeram: custodi qđ exigas
vt velis coronare quod prestas. Amen.

¶ De arcta via et cōclusione sermonis. Capitulum .xl.

A Lu. xiij et Mat. vij.

Et qꝛ multa et admirāda dñs preceperat cunctisqꝫ passionibus suos esse liberos iusserat ne aliqs diceret: qꝛ īportabilia sunt ista prorsꝰ ac dura arcta via ē ista valde difficilis obseruatiōis sunt ista mandata: subdit monitionē dicēs. (Contendite ergo et solicite satagite intrare per angustā portā non p latā). Quasi diceret. Quāuis predicta sunt difficilia et angusta tñ meritoria sunt et introitꝰ ad celestia. Et notāter dicit cōtendite: qꝛ regnū celorū vim patit: et violenti rapiūt illud. Nō em pōt fieri sine conatu magno ꝙ hō terrenus fiat ciuis in celo. ¶ Et hec contentio est bona et sancta qualis fuit in legione thebeorū inter quos erat de gloriose mortis acceleratione contentio. Sed hodie est cōtentio de aliis: qꝛ de maioritate et excellētia: de acquirēda pecunia: de iniuria remordenda: et hmōi similia. ¶ Deinde reddit monitionis dicte rationem: dicens. Ita ergo intrate per angustā portā nō per latā (qꝛ lata est porta et spaciosa via que ducit ad perditionē) et multi sunt q̄ intrāt per eam. Angusta vero est porta et arcta via q̄ ducit ad vitam: et pauci sunt qui inueniūt eam: porta ingressus est quo ad incipiētes via progressus est quo ad ꝓficiētes vel deficientes. Et bene dicit viam ad vitā angustam et arctā: aliā vero latam et spaciosam. Nam ieiunare: vigilare: a carnis desideriis et voluptatibus abstinere: ꝓpriā voluntatē non facere: cui nō videt angustū et arctum? At vero delitiose manducare et bibere ceterisqꝫ carnis desideriis et voluptatibꝰ obedire ac voluntati sue in nullo contradicere cui non videt latum et spaciosum? Sed heu per latam viam quasi oēs incedimus et de angusta pauci curamus. vñ Chrīs. qui iussi sumus per angustā portā incedere: per latam semp incedimus. Et quidē si hoīes seculi latā viam spaciosamqꝫ gradiantur nō valde mirū est. Eos autē qui vident sustulisse crucem suā et sequi xpm per hanc latā et spaciosam velle incidere non tibi prodigium videat. Deniqꝫ monachi cū de monasteriis requirunt et de locis habitationum percunctantur ante omnia inquirunt: si requies sit in loco: si abūdent oīa: si aquarum copia confluat. Sed et si de heremo requirat, etiam ibi ante omnia de requie tractant et de oportunitate ministerii corporalis. Iam vero si ad aliquā dispensationem vocaueris aut aliquid ministeriū diuini iniungere volueris prima statim solicitudo eius et prima verba eius ista sunt. Si est ibi requies quo eundum est: si inueniant ea q̄ necessaria sunt abundāter: si nihil desit eorum que lata via et spaciosa deposcit. Quid agis o homo q̄d loqueris? Arctam viam et angustā iussus es ambulare: vt quid de requie: vt quid de abundantia percunctaris? Per angustā ianuam transire iussus es: vt quid amplos requiris ingressus? Est aliqđ ista permutatiōe nequius: est aliqđ ista peruersitate deterius. Et q̄dē qui principibus seculi ministrāt: horū nihil requirūt: sꝫ tantum si lucri habeat aliqđ tēporalis militie eiꝰ locꝰ. Quid si solū esse cognouerint iam nullus refugit labor: nullū periculū vitat: nulla indignitas excusatur: seruilia etiam si ab ingenuo deposcantur officia nō negabit. Peregrinationes quoqꝫ lōgissimas periculosasqꝫ nō respuet: cōtumelias: cruciatus: ꝑmutationes tēporū feret omnia spe lucri. Nec timet ne forte ab ipsa miserabili spe decipiat ac decidat: nec immaturā peregrinis locis mortē et subitam pertimescit: separationē suor coniugis etiā ac liberorū absentiā tolerabilr patitur: nō patrie: non charor mollit affectu: sed desiderio et cupiditate pecunie velut amēs agit et amore eiꝰ incēsus nihil laboris sentit: nihil doloris intelligit. Nos ecōtrario qui nō pecuniā querimus sed sapientiā: nec terrā sed celū petimus et ad celi diuitias festinamꝰ: quas neqꝫ oculus vidit neqꝫ auris audiuit: que nec in cor hoīs ascēderūt. Hec inꝗ querētes et pro his celo ipsi vim parātes iferre de reqe corporis ꝑcunctamur. Vide illis quāto miseriores sumus et molliores. Quid dicis o hō: q̄d agis? Celū paras ascēdere et regnū celi inuadere et interrogas ne q̄ tibi difficultas occurrat in itinere ne q̄d in via tibi asperū accidat aut laboriosum et nō erubescis: non pudore oppressus sub terrā temetipm defodis. Si em oīa tibi malo occurrerēt. Si vniuersa tibi ꝑicula īminerēt: si cōuitia: si iniurie: si ignominie: si calūnie: si gladꝰ si ferrū si ignis: si bestie: si ꝑcipitia: si fames: si egritudo: si cūcta que dici vel cogitari pñt mala sup te irruerent: dignū aliqđ erat vt nō tibi hec oīa ꝓ tātis et talibꝰ causis ridēda prorsus et penitꝰ sperněda viderent. Anilis sic metꝰ hic et effeminate. Erit ğ aliqs ita abiectꝰ: et ita infelix: et ita degñis animi: vt celū cupiēs ascēdere: de terrena requie cogitet: quā nō solū requirere: sed etiam paratā recipere iudeorum est nō video charissime ꝙ

Matth. xi.

Contētio bona.

Porta.

Via.

Secularium pro lucro labor.

j.cor.ij.

Oia dura ꝓ celo toleranda.

aliqs nrm vera ꝛ pfecta cupidine celeſtiuz tenear. Alioqn oia q̄ videnṫ eſſe grauia vm bras putaret ꝛ riſum. hec de via lata Chri.
C Grego. de via arcta. De via vero arcta ſic dicit Greg. Arcta qp pe bn̄ viuēdi cēſura nō eſt ampla via: ſed ſe mita in qua q̄ſqꝫ ſtudioſe ↄſtringiṫ q̄ ſub pre ceptorū cuſtodia ſollicite coanguſtatur. An nō quaſi q̄dā anguſtia itineris eſt in hoc q̄ dē mūdo viuere: ſꝫ de mundi huius cōcupi ſcētia nil habere: aliena nō appetere: ꝓpria nō tenere. laudes mūdi deſpicere: ꝛ pro deo opprobria amare: gloriā fugere ꝛ deſpectuz ſeq: adulatores deſpicere: deſpiciētes hono rare: mala nocētiū ex corde dimittere ꝛ er ga eos dilectiōis gratiā imobilē in corde re tinere. Quequidem omnia ſemite ſunt: ſed magne: q: quantū in hac vita ꝑ ipſa viuē ti cuſtodia anguſte ſunt: tanto amplius in eterna retributiōe dilatanṫ. Perfecta quip
Joan. abbas. pe ſciētia eſt ꝛ cūcta hec agere: et de ſuis vi rib⁹ ſcire ſe nihil poſſe. Vñ ꝛ ioānes abbas montis ſynai. Attēdam⁹ nobiſipſis nequā do arctā ꝛ anguſtiā viā ambulare dicimur amplā ꝛ ſpacioſam tenētes curram⁹. Arctā viā īdicabit tibi ꝛ lucidabit tribulatio ven tris: ſtatio ad vigilandum in orationibus ꝑ totā noctē: menſura aque et panis penu ria: ſubſannationes: deriſiones: illuſiones deciſio ꝓpriaꝝ volūtatū ignominiarū pocu lū: paſſionū ꝛ īpulſionū patientia: ſub deſpe ctione eſſe ſine murmuratione: violētia in iuriarum leſus ſuſtinere fortiter: detractio ne nō indignari: contēptus et vilipēſus nō iraſci: iudicatus hūiliari. Beati poſt dictaz viā ingredientes qm̄ ipſoꝝ eſt regnū celorū hec ioannes. Non autē te moueat q: hic dꝛ (anguſta eſt porta ꝛ arcta via q̄ ducit ad vi
Math. xi. tā) ꝛ dꝛ iugū em̄ meū ſuaue et onus meū le ue: q: ſicut on⁹ dꝛ leue in ↄparatiōe ad mer cedē lꝫ in ſe ſit ḡue: ſic p̄ntia incōmoda re
Roma. viij. ſpectu glīe future. Itaqꝫ lata dici poteſt hec via q: in amore celeſtiū cor dilatat cogitan tiū: qm̄ nō ſunt condigne paſſiones hui⁹ tē poris ad futurā gliam q̄ reuelabiṫ in nobis ꝛ anguſta q: amorez terrenorū anguſtat et
D Chriſ. Arcte vie facilitas. a terrenis hoīem alienat. vñ ſm Chriſoſto. Arcta eſt via ꝛ anguſta: et nihilomin⁹ leuis ac facilis q: cuncta aſpera vite hui⁹ ↄtrā cunt et q: ad bonum finē ſcꝫ ad vitā perue niunt. Tēporale ſudoꝝ et perpetuum coro natorūz. Et q: prius ſunt laborioſa q̄ tranſ eunt et poſtea glioſa q̄ permanent maximū pōt laboꝝ eſſe ſolatium. Igiṫ et ſi in ſe diffi cile ſit qđ iubemur tn̄ faciendum eſt vt ad
ij. Ti. ij. gloriā ↄuenire mereamur. Qui em̄ non cō patiṫ non conregnabit nec coronabiṫ niſi q̄
Ibidē. legitime certauerit. Et iteruz. Si q̄s viā la borioſam exiſtimat ſuam deſidiā accuſat ſi em̄ nautis pelagi: fluctus: ſi tēpeſtates atqꝫ hyēs agricolis ſi vulnera cedeſqꝫ militib⁹ ſi grauiſſimi ict⁹ plageqꝫ pugilib⁹ leues vi denṫ ꝛ tolerabiles ſunt ꝑpṫ ſpem tēporaliū ac pereuntiū cōmodoꝝ tāto magis cū celū ꝑparaṫ in p̄mio nihil ex p̄ſentib⁹ aſperita tib⁹ dꝫ ſentiri. Nec aſpicias qđ via eſt aſpa ſed quo ducit: nec alia: q: lata eſt ſꝫ vbi deſi nit. Hec Chriſ. Quomō autē dn̄i precepta
Precep torūz dn̄i faci litas. nobis nō difficilia et oneroſa ſed magis fa cilia et leuia eē videanṫ docet adhuc idem Chriſoſto. dicēs. His ergo q̄ dcā ſunt ne vl tra inobedientiā ↄtēptione foueam⁹ maxie cū p̄mia et voluptatē habeant in ſe vtilita tē ipſa precepta. Que ſi moleſta et onero ſa pleriſqꝫ et ingentis cuiuſdā videntur la boris intellige propter xp̄m te illa ſuſcepiſ ſe facienda: et qđ videṫ eſſe triſte iocundiſ ſimū iudicabis. Si enim cogitationē hanc ſemper habuerimus nihil experimur one roſum ſed ex diuerſo plurimam vndiqꝫ ca piemus voluptatez. Siquidē labor ipſe nō amplius labor apparebit ſed quantoma gis intendiṫ tanto dulcior et voluptuoſior fiet. Quando igitur te cupiditas pecunia rū aliorūqꝫ obſederit conſuetudo vitiorūz: ipſe ad aīaz tuā loquere. Triſtaris: quia te corporis voluptate defraudo: ſed letare po tius: quia celoꝝ tibi regna prouideo. Non enim ꝑpter hominē ſed ꝑpter deū iſta ope raris. Paululum igitur expecta et videbis q̄ ſit commodum grande paratū. Diſce pre ſentis vite pondera magnanimiter ſuſtine re ꝛ ineffabili apud deum fiducia ac libera litate gaudebis. Si enim iſta ſemper nr̄e inculcemus anime celeriter ab oībus illaꝫ vitijs ſubtrahemus. Vñ illud a te ac ſoluz requirit deus: vt aduerſus hoſtē feras ini micitias pro honore regis et tua ſalute ſu ſcipias. Itaqꝫ ſi ei iſtud obtuleris oē iaꝫ bel
Virt⁹ vitioſis ardua. lum ipſe cōficiet. Ita etiam illa q̄ importa bilia nunc putamus facilia prorſus ac le uia amabiliaqꝫ ducem⁹. Quādiu em̄ in vi tijs ꝑmanemus aſperā atqꝫ difficilem: ꝛ oī no arduā opinamur eſſe virtutez ipſa vero vitia deſiderabilia prorſus ac dulcia. Sin autē vel breui illa tēpore deſeramus tūc et hec horribilia ꝛ turpia et virtus delectabi lis apparebit ac facilis. Hec autem ex illis abunde valeam⁹ addiſcere q̄ vitā ſuā facta in meli⁹ cōuerſione mutauerūt. Hec Chri.
Sene. vñ dicit ꝛ Sen̄. Quedā nō q: difficilia ſunt nō audeam⁹: ſꝫ q̄ nō audem⁹ difficilia ſunt. ¶ Et q: dixit paucos eſſe q̄ inueniūt angu ſtā portam ꝛ arctā viā ne heretici ꝛ peruerſi hoīes falſitatē apparentia virtutū palliā tes ꝛ ſe plerunqꝫ paucitate cōmendātes ſe noīe paucitatis ſupponant et ſimplices in via dei ambulātes decipiāt: ſtatim ſubiecit dicens. (Attēdite) id eſt attente et diligēter
Hylar. caute e (a falſis prophetis) vñ Hylar. Quia paucoꝝ eſt inuenire arctā viā et fraudulē

tiã eoꝝ q̃ se eã inuenire mẽtiunt̃ exponit ne ab illa nos ĩpediant. (Attẽdite inq̃t a falsis ꝓphetis) .i. a deceptorib⁹ hereticis: simulatis hypocritis: falsis fratrib⁹ religiosis speciem pretendẽtibus ⁊ hmõi. Moraliter tres falsi ꝓphete sunt caro: mũdus: ⁊ diabolus. Ille enĩ ẽ falsus ꝓpheta qui vnũ ṗdicit et premittit ⁊ aliud eueniẽs soluit sicq̃ hoies decipit ⁊ fallit. Primus ergo est cõcupiscẽtia carnalis promittens delectationẽ ⁊ soluens eternã afflictionẽ. Scd̃s est cupiditas mũdialis ꝓmittens sufficientiã et soluens finalẽ inopiã. Tertius est diabol⁹ siue supbia secularis promittens exaltationẽ ⁊ soluens futurã abiectionẽ: q: qui se exaltat humiliabitur. Põt etiã hoc exponi de olb⁹ demonibus se in angelos lucis vt iustos decipiant trãsferẽtes. Unde dicit Joãnes. Nolite credere oĩ spiritui sed ꝓbate spũs an ex deo sint. (Qui veniũt ad vos) scil3 decipiẽdos (in vestimentis ouium) id est sub specie religionis in conspectu holm similes iusticie ministris in habitu hũili et oratione prolixa ⁊ ieiunio arcto: in eleemosyne largitione: in verbis blandis: ceterisq̃ religiõis signis: q: ṗtendũt simplicitatẽ: simulãt mansuetudinẽ: ostẽtant humilitatẽ: fingunt suã ad ppl̃m humilitatẽ habẽtes (scd̃m ap̃lm) speciẽ pietatis virtutẽ aũt eius abnegãtes. Unde subiungit̃. (Intrinsecus aũt) scil3 in corde ⁊ voluntate decipiendi (sunt lupi rapaces) quia cum specie virtutis sint induti vite tñ prauitate sunt corrupti: et ideo magis cauendũ ne rapiẽdo dilaniẽt vos blanditiis ⁊ simulatiõib⁹. Uñ enĩ ait Chri. Nulla res sic exterminat bonũ sicut simulatio: nam malũ sub specie boni celatũ dum non cognoscit̃ nõ cauet̃. Ubi Hiero. Et de olbus quidẽ intelligi potest: qui aliud habitu ac sermone promittunt aliud opere demonstrant. Sed specialiter de hereticis intelligendum est qui vident̃ cõtinentia: castitate ieiunio quasi quadã pietatis veste se circũdare: intrinsecus vero habentes animũ venenatũ simpliciorũ fratrũ corda decipiunt. hec Hiero. Et quia isti falsi ꝓphete nõ possunt cognosci ex apparentia exteriori ideo ostẽdit vnde debeãt cognosci: sc3 fructib⁹ et operibus. Cũ enĩ alteri sint exterius in cõuersatione alteri interius in affectiõe et ita difficile cognoscant tñ (a fructibus eorum) id est operibus (cognoscitis eos) scil3 finaliter: non tñ oibus licet bona et laudabilia opera videant̃ aliis: s3 quibusdã ⁊ maxima per impatientiã certo tẽpore persecutionis et aduersitatis q: de facili in tẽpore tentationis recedunt ⁊ pro simulata iustitia pressuras non sustinent. Sed vt dicit Augusti. Uestimenta religiosa sine bonis operibus non solum remediũ habere non poterunt.

sed etiam iustum dei iudicium sustinebunt vt enĩ dicit Seneca. Malus vbi bonũ se simulat tunc pessimus est. Igitur vt idẽ Seneca dicit: quis sis interest nõ quid habearis.

Sene.

¶ Deinde ꝓbat qd̃ ꝓposuit exẽplo particulari: quia spine et tribuli ac vitis et ficulnea cognoscuntur distincte ex fructibus diuersis ergo ⁊ hoies. Non enĩ (colligũt de spinis vuas aut de tribulis fic⁹.) Ubi Chris. Quod vero dicit hmõi est. Nihil habẽt mãsuetũ: nihil mite: nihil dulce vsq̃ ad pellem sunt oues ideoq̃ facilis est cognitio: vt neq̃ de cõtingenti dubites. hec Chris. Nomine spine potest intelligi carnalis concupiscentia que semper ardet ⁊ nunq̃ cõsumit̃. Noie tribuli spiritualis malicia que plena est punctionib⁹ pctõrum. Noie vue feruor vite actiue. Noie ficus dulcedo vite cõtemplatiue. Ex concupiscẽtia ergo carnis non colligit̃ bona actio que requirit corpus spiritui obediens et subiectum: nec de malitia cordis cõtemplatio que requirit cor deuotum et pacificũ: q: in maliuolã alam nõ introibit sapientia. quo ad cõtemplatiuã: nec habitabit in corpore subdito pctis quo ad actiuã que ministerio corporis exercetur.

Chris. Spine. Tribuli. Uue. Ficus. Sap. j.

¶ Deinde confirmat hoc idẽ exẽplo gñali: q: sicut vnaq̃q̃ arbor ex fructu suo cognoscit̃: ita vnusquisq̃ hõ ex fructibus ⁊ operibus suis cognosci potest. Ideoq̃ nõ dixit a foliis eoꝝ .i. verbis sed (a fructib⁹) .i. operibus (cognoscetis eos.) Si enĩ verba attẽdimus non facile boni discernuntur in malis sm̃ q̃ in verbi discernunt̃ operibus comprehenduntur si fideles sunt: si mites: si patiẽtes: si humiles: si casti: si auariciã oderint: ⁊ siĩia q̃ enumerare longũ esset. Cognoscent̃ ḡ falsi prophete a fructib⁹ suis: qñ et si aliqñ bonũ aliqd̃ facere videant̃. s. eleemosynã: oronem: ⁊ ieiuniũ: ⁊ hmõi: tñ q: vel ꝓ lucro vel pro laude faciũt: eoꝝ simulatio diu non põt celari. Quãuis enĩ inscrutabile sit cor hoĩs: põt nõ hũano iudicio maxime longo tpe cognosci ex actibus ⁊ operibus q̃ vocat fruct⁹: q: qualis vnusquisq̃ est talia dicit ⁊ operat̃. Unde l3 mali et vitiosi maliciã suã operiant aliquo tpe et operent̃ bonũ ex genere: tñ non est bñ possibile quin operentur qñq̃ sm̃ inclinationẽ sue malicie. Uñ Seneca. Nemo põt diu ferre personã fictã cito naturã suã recidũt q̃bus veritas nõ subest: qui aũt ex solido nascunt̃ tpe ipso in meli⁹ proficiũt. Detegit̃ etiã error qñq̃ tẽporalis cõmodi tentatiõe ꝑsecutiõis tpe ⁊ si fingãt humilitatẽ et bona opa tpe ꝓsperitatis cũ honorant̃: detegẽt tñ eorũ superbia cũ aduersis tãgunt̃ et honor subtrahit̃. Possunt etiã cognosci qñ cõsecuti sunt ea propter q̃ operando laborauerunt vt dignitates et hmõi: q: sepe postmodũ cessat operari. vñ

F
Senec. Persona ficta diu nõ fertur.
Augu.

Aug. Quecunq in factis vel dictis apparere nō potuerūt tētationib⁹ aperiunt. ¶ Tentatio aūt duplex est: aut i spe adipiscēdi aliqđ cōmodū tpale aut in timore amittendi. Cū eñ aliqb⁹ tentationib⁹ ceperint ea ipa illis subtrahi vel negari q̄ isto velamie vel cōsecuti sunt: vel cōsequi cupiūt: tūc necesse est vt appareat vtrū lup⁹ in ouina pelle sit an agn⁹ in sua. hec Aug. Insup ꝛ i hoc cognoscunt: q꞉ simplices opprimunt: maioribus detrahunt: minima redarguunt: correctionē ipugnāt: nō faciūt qđ dicūt in dignitatib⁹ se iactāt: in bonis inceptis fastidiūt in aduersitatib⁹ murmurāt: et maxime per impatientiā in aduersitatibus (vt supra dictū est) cognoscunt. Ubi nota ꝙ hō nō loqt ita expsse nec ita ppe sicut in lingua propria. Sūt aūt aliqui q̄ faciūt sicut auis i capola q̄ mutat linguā ppriā et fingit vocem hoim vel aliarū auiū: ꝛ licet qñ bene fit sibi hoc faciat: tñ si aliquis eam in pede leserit vel alibi dolorem senserit vel quicq̄ contra voluntatē receperit statim ad vocē propriā reuertit. Sic multi qñ sunt in psperitate: vel qñ bñ fit eis mutāt vocē ppriā: deū laudant: adulationib⁹ seruiūt: sꝫ si sint in aliq̄ aduersitate vel aliquo mō ledantur statim ad linguā ppriā .s. in ingratitudinē: impatiētiā: ꝛ hmōi reuertunt. Et bñ dicit qđ ex fructibus cognoscunt: nā (oīs arbor bona) .i. hō bonus habēs voluntatē bonā (fructus bonos) .i. opera bona ꝛ vite eterne meritoria facit (mala aūt arbor) .i. homo habens voluntatē prauā (fructus malos) .i. opera mala ꝛ demeritoria (facit). Nā actus interior volūtatis causa est imediata actus exterioris. Et ideo vt Ambrosius dicit. Effect⁹ tu⁹ operi tuo nomē iponit. vnde ſm Chris. Uolūtas est aut que remunerat pro bono aut condēnatur pro malo: opera autē testimonia sunt voluntatis. Et vere ita est: quia (nō pōt arbor bona) inquātū hmōi (fruct⁹ malos facere: neq arbor mala) inquātum hmōi (fruct⁹ bonos facere.) Istud eñ cōposite intelligendum est: q꞉ (arbor bona) manens bona (nō potest fructus malos) ꝛ demeritorios (facere: et arbor mala) manens mala (nō pōt fructus bonos facere) .i. meritorios vite eterne. Et ideo si hō bonus facit fructus malos iam bon⁹ nō est: et si malus vult bona operari bon⁹ primo fiat. Et vere bona arbor bonos fruct⁹ facit et mala malos: q꞉ (bonus homo de bono thesauro cordis sui) .i. de bona intētione ꝛ volūtate que sicut thesaur⁹ abscōdit⁹ latet interi⁹ in mēte (pfert bona) verba: scꝫ ꝛ facta: (et malus homo de malo thesauro) .i. mala volūtate et intētione (pfert mala) scꝫ verba etiā verba ꝛ facta: q꞉ cōtrarie cause habent cōtrarios effect⁹. Nā ſm Bedā idē est thesaurus

Tentatio duplex.

Auis vocē simulās.

Ambr. Chris. Uoluntas.

cordis qđ radix est arboris et qđ de corde profert idē est qđ arboris fructus. Unde et Remigius. Thesaurus cordis intentio est ex qua deus iudicat opera vt aliqñ minora maior: aliqñ maiora minor merces sequatur. Magnū donū dei est bona voluntas et prestanti⁹ sup oēs res terrenas. Uñ Aug. Bona volūtas est qua appetim⁹ recte honesteq viuere et ad summā sapientiā peruenire. Uolūtatem quisq cū habet bonā: idcirco habet ꝙ terrenis oībus regnis voluptatibusq oībus corporis longe anteponendū sit. Quisquis aūt nō habet caret pfecto illa re quā prestātiorem oībus bonis in ptāte nō cōstitutis sola illi voluntas per seipsam daret. Et iterum. Si desit facultas nō requirit nisi volūtas. Hec Augu. Arboris ḡ bone radix est voluntas gratia diuina informata: folium cogitatio: flos sermo: fructus opus. Arboris vero male radix est voluntas gratia dei destituta cuius cadunt folia: marcēt flores: putrescūt fructus: q̄ ex bona arbore non possunt procedere. Et merito qđ de bono vel malo corde pcedit bonus vel mal⁹ dꝫ iudicari fruct⁹: ex abūdantia eñ bonitas vel malicie cordis q̄ intus latet os exterius loquit verbū dictionis et operis. Ex interiori eñ hoie pcedit exterior effect⁹ tā in verbis q̄ in factis ac vbū et factū exteri⁹ testimoniū cordis est ꝛ significatiuū cōceptus interioris. Per oris eñ locutionē vniuersa q̄ dicto vel facto vel cogitatu de corde proferunt dñs voluit significare: nam moris scripturarū est vba p factis ꝛ reb⁹ ponere. vñ de Ezechia. Non fuit verbū qđ nō ondērit eis ezechias i domo sua. Qui vtiq rerū ꝛ nō verbor caldeis reuelauerat archana. De ore aūt huic specialiter exēplificat: q꞉ per os cor marie manifestat eo ꝙ verba in signis primatum tenent: ſm Augu. Deus ſm os oia cordis dijudicat q̄ ex qua intētione vba pcedūt non ignorat. Et notanter dicit (ex abundantia cordis os loquit) q꞉ plus intus est q̄ effundit. Sicut fumus ab igne surgit: sic olla ebuliēs redūdat. Uñ Chri. Naturalis eñ cōsequētia est vt cū intus abūdat neqtia effluāt oretenus verba nequā. Quare cum audieris hoiem perniciosa et inhonesta loquentē: nō tantā puta in eo latere nequitiam quāta verbis eius exprimit: sed multo ampliorē conijce esse fontē. Qđ eñ exteri⁹ dr supfluū est ei⁹ qđ intus est. Lingua quidē confusa multoties nō repente effundit nequitiā: cor autē nulliū hoim habēs testem sine timore quecūq vult paret mala: dei eñ nō multa cura est ei. Hec sententia et similitudo de arbore hic ponit ꝯ hypocrisim spāliter scribarū et phariseor: sed infra etiā ponit cōtra eorū maliciā et blasphemiam quā dicebāt xpm

G Beda. thesaurus cordis. Remigius.

Arboris bone partes.

Uerba pro factis ponere. Esaie xxxix.

Augu. Oris locutio.

Chris.

in Beelzebub eijcere demonia. Et ne tepidi putẽt ſe eẽ immunes a pena: q2 a malo abſtinẽt aliena nõ rapiũt ſine q̃rela viuũt: tñ bona nõ agũt: p̃rimis nõ cõpatiunt: ſua egentibus nõ tribuũt: iõ addit (oĩs arbor q̃ nõ facit fructũ bonũ excidet). i. ſnĩa iudicis a cõſortio oĩm bonorũ ⁊ numero fideliũ ſepabitur ⁊ ſnĩe executione ab angelis meſſoribus (in ignẽ) eternũ gehẽne (mittet) vbi minat dñs infructuoſis penã dãni: q2 excidẽtur a terra viuẽtiũ ⁊ penã ſenſ⁹: q2 mittentur in ignem eternũ. Nec exprobrabit dñs ꝙ mala fecerint: ſ3 ꝙ bona nõ egerũt dicens. Eſuriui et nõ dediſtis mihi mãducare ⁊c. Et ſciendu3 ꝙ fructus cordis ſunt cõtritio: diuine legis meditatio bñficiorũ dei recordatio: mortꝫ memoratio: proximi cõpaſſio. Fructus oris oratio predicatio: gratiarũ actio: cõſiliũ: fratris errãtis correctio: ignorãtis inſtructio. Fructus operis ſunt pnĩa: eleemoſyna: obedientia: obſequiorũ diligẽtia: difficiliũ tolerãtia. S3 ne putem⁹ ad fruct⁹ iã ptinere. ſi q̃s dicat dñe dñe: ⁊ ex eo nobis arbor bona videat eſſe ſubiũgit. (Qui aũt vocatꝫ me dñe: ⁊ nõ facitis q̃ dico?) quaſi vellet dicere hypocritis ⁊ ſpãliter ſcribis ⁊ phariſeis. Uos eſtis arbores habentes folia ſine fructu: ⁊ verba ſine ope: ⁊ iõ maledicti tales ſunt ſicut ſalices habẽtes folia ſĩlia oliuis: ſ3 fructu carẽtes. Tm̃ eñ eſt inter dicere et facere quãtũ inter folia ⁊ fruct⁹. Deinde oſtẽdit ꝙ ad ſalutẽ nõ ſufficiũt verba cõfeſſionis: ſed ꝙ exigitur executio diuine voluntatis dicẽs (nõ oĩs q̃) verbotẽn⁹ noĩe tñ (dicit mihi dñe domine) cõfitẽdo fidẽ catholicã) intrabit in regnũ celorũ). Cõfeſſio enim fidei ſine operib⁹ nõ ſufficit ad ſalutẽ: q2 talis fides mortua ẽ ſicut illorũ q̃ deũ ore cõfitentur: factis autẽ negãt. Sic mõ plurimi in oratiõe poſiti verbotenus ⁊ noĩe tm̃ dicũt dñe dñe: cor autem eorũ lõge eſt a deo. Hypocryte ẽt dicunt hoc facto ſcĩtatẽ exteri⁹ ſimulãtes coram populo. S3 q̃ facit volũtatẽ pr̃is mei q̃ in celis ẽ ipſe itrabit in regnũ celorũ. Hi ſunt eni3 fruct⁹ boni ⁊ bone arboris: ſc3 facere voluntatẽ patris cui⁹ faciẽde ſeipm̃ p̃bere exemplum dignat⁹ eſt. Quid enim meriti eſt dño dicere dñe dñe. Nũquid dñs nõ erit niſi fuerit dictus a nobis. Uere dicere dñe dñe vel dñs Jeſus eſt corde credere: ore cõfiteri: operib⁹ atteſtari. Nã vnũ ſine alio negare eſt: vt eñ ait Auguſti. Credere in deum eſt credendo amare ⁊ diligere: credendũ in eum ire et ei⁹ mẽbris incorporari. Et notãdum ꝙ hec vident immediatius facere voluntatem dei: ſc3 ſup oĩb⁹ agendis ſuſtinendis et habendis ⁊ ſe conformare ⁊ inde quies mentis faciẽ dñi oĩa intuentẽ ſemp vt preſentẽ intueri ⁊ inde reuerẽtia pudor ⁊ diſciplina in intus ⁊ extra bonitatẽ gratuite liberalitatis

Cõtra tepidos.

Fruct⁹ cordis

Oris.

Opis.

Cõfeſſio fidei ſi[ne] ope[ri]bus.

dei libẽter conſiderare: ſepi⁹ actualiter aduertẽdo: inde amor gratuit⁹ ⁊ cõfidẽtia de futuro ſemp attẽdere ad edificationẽ p̃rimi: oẽ verbũ ⁊ opus p̃meditari ſepi⁹ flecti. ¶ Et ne decipiamur nõ ſolũ noĩe xp̃i p eos q̃ nomẽ ⁊ nõ facta hñt: ſ3 etiã q̃buſdã ⁊ factꝫ ⁊ miraculis adiũgit ⁊ dicit. (Multi dicẽt mihi in illa die) notabili ⁊ famoſa terribili impijs ⁊ blanda pijs ſc3 die extremi iudicij qñ ſm̃ Chri. loquent corda ⁊ tacebũt ora qñ nõ pſona interrogat: ſ3 cõſcia diſcutit: vbi non erũt teſtes adulatores: ſed angeli veraces (dñe dñe nõne in noĩe tuo). i. in ṽtute ⁊ i vocatione noĩs tui (pphetauim⁹). i. l pphetiſcũ ſmonẽ ptulim⁹ ⁊ occĩta denũciauim⁹ (⁊ in noĩe tuo demonia eiecim⁹) ab obſeſſis (⁊ in noĩe tuo ṽtutes mltas). i. miracula (fecimus) his ſilẽs ſunt bene docẽtes ⁊ male viuẽtes. vbi Chri. Illi q̃ppe q2 contrariũ expectationis ſue finẽ videbũt: q2 hic fuerũt mirabilia faciẽdo cõſpicui: tibi autẽ ſe intelligent puniẽdos quaſi ſtupẽtes dicent at mirantes. (Dñe dñe nonne in nomine tuo pphetauimus) quemadmodũ nobis aduerſaris modo. Quid ſibi vult nouus iſte finis nec a nobis aliqñ p̃uiſus. ¶ Deĩde ſubijcit ſententia iudicis tales reprobãtis ⁊ abijciẽtis. (Et tunc) inquit (confitebor) ⁊ dicam illis (nunq̃) in predeſtinatione (noui vos). ſ. notitia approbationis ſ3 reprobationis. Illos eñ de⁹ dicit ſcire quos approbat: illos vero neſcire quos in ſua dilectione non approbat. vnde Augu. Scit reprobos quos cognoſcendo iudicat: nõ autẽ approbat volũtatem q̃ ab ipſo diſcordat. vñ ⁊ Beda. Non ſciẽtia ſcripturarũ deo notũ facit quẽ operum iniquitas obtut⁹ ei⁹ oſtẽdit indignũ. Et tandẽ eos pp̃ter opa iniquitas abijciẽdo ſubiũgit (diſcedite a me, bonos glorificãtes (q̃ operamini iniquitatẽ. Diſcedite). i. diuiſi per iniq̃tatẽ credite in eternã dãnationẽ: nõ ergo cognoſcit niſi eũ q̃ operat eq̃tatẽ a deo q̃ vbiq3 eſt iubent recedere: q2 l3 ſit vbi: per preſentiã deitatis nõ tñ vt obiectum beatitudinis. Dicit autẽ in pñti q̃ operamini q2 affectus malus adhuc remanet in eis vñ Hic. Nõ dicit q̃ operati eſtis iniquitatẽ ne videret tollere penitentiã: ſed qui operamini: hoc eſt q̃ vſq3 in p̃ſentẽ horã cũ iudicij tp̃s aduenerit licet nõ habetis facultatem peccãdi tñ adhuc habeatis affectum. vnde ⁊ Chri. Non dicit qui opati eſtis ſed q̃ operamini: q2 iniq̃ poſt mortẽ nõ deſinunt eſſe iniqui poſt: q2 ⁊ ſi peccare nõ poſſunt peccãdi tñ voluntatẽ non amittunt. Nam mors animã quidẽ a carne ſeparat: anime aũt ppoſitũ nõ immutat. Igit vt ait Chri. Uoluit dñs hoc loco aſſerere ꝙ fides abſq3 operũ ſanctitate nil valeat: ⁊ nõ modo fides ſ3 ne ipſa q̃dẽ cuipiã mirabilia pfutura ſint ſi ea

Chriſ. Corda loquentur i die iudicij.

Chriſ.

Scire ⁊ neſcire dei.

Augu.

Beda.

R

Diſcedere a deo

Hiero. Operantur adhuc voluntate dãnati.

Chriſ.

operatus fuerit abſq; poſſeſſione virtutū q2
neq; fides neq; mirabilia quicq̄ valēt ſi non
aſſiſtat vita. ⁊ iterū nuſq̄ in opere ſignoꝝ ⁊
mirabiliū beatitudo ponit̄ ſed in expletiōe
mandatoꝝ ⁊ perfectiōe. Qui ſignoꝝ ⁊ mira
biliū iudicijs ꝓbari vult nō pōt ꝓb⁹ videri.
Uita eīm ⁊ act⁹ ꝓbi ēt ſine ſignis ⁊ mirabi-
libus merent̄ coronā: iniq̄ aūt ꝯuerſatio ēt
ſi ſigna ⁊ ꝓdigia fecerit ſupplicia non eua-
det. hec Chri. ¶ Notādū q̄ hic miraculoꝝ
opatio qn̄q; prouenit ex merito inuocātꝫ no
mē dn̄i: qn̄q; ex merito illi⁹ ſup quē inocat̄
qn̄q; nec ex merito huius nec ex merito il-
lius: ſed ob vtilitatē aſſiſtentiū: vt videntes
hoc deum honorēt ⁊ in xp̄m credāt: qn̄q; ad
dānationē inuocātis ⁊ p̄ſentium videntes
nō videāt ⁊ vidētes ceci fiant. qn̄q; etiaꝫ in
elationem ⁊ vanā gloriā extollit vel aliquo
alio mō faciēti nocet. nō mireris ergo ſi qn̄-
q; iniqui ꝓphetēt aut miracula faciant: q2
iſte ſunt gratie dei gratis date que dant̄ p̄n
cipaliter ad cōmunē vtilitatē eccl'ie ⁊ raro
ad vtilitatē ſingularis perſone. et ideo ali-
qn̄ per malos hoīes a deo nobis dant̄ ad in
uocationē noīs xp̄i: nō ꝓpter merita inuo-
cantiū: ſed ad declarationeꝫ virtutis xp̄i et
cōfirmationeꝫ fidei: licet ipſi inuocātes ſint
mali: ſicut bona eleemoſyna aliqn̄ datur a
bono dn̄o mediante malo ſuo. Bonū ergo
ſectemur malū omne vitemus totoq; affe-
ctu p̄ceptis celeſtib⁹ obtēperemus ac tali-
bus officijs cognit dei ſimus agēteſq; po-
tius qd̄ vult q̄ qd̄ pōt gloriemur. ¶ Et q2
dn̄s repellit ipſum cōfitētes ore ⁊ ope legē
ſuā nō implētes cōcludit inutilitatē audit⁹
vbi non ſequit̄ opus ⁊ ammonet nos vt xp̄i
doctrinā ope impleamus ne cū operarijs
iniquitatis ab eo diſcedam⁹: q2 inutilis eſt
legis auditio niſi ſequat̄ opis ipletio. Uñ
cōcludit totū ſermonē cuius cōcluſio q̄ ter
ribiliter inferat̄ valde attendendū eſt (oīs
ergo) inq̄t nullo excluſo (q̄ audit) aure inte-
riori intelligēdo (verba mea hec) q̄ locutus
ſum in aperto (⁊ facit ea) affectu charitatis
ope adimplēdo (aſſimilabit̄ viro ſapiēti) ſi-
bi in futurū ꝓuidēti (qui edificauit domū
ſuā). i. bonoꝝ operū conſtructionē (ſupra
petrā). i. xp̄m oīa ſua opera faciēs propter
ipſum: talis eīm facit opa bona de genere ⁊
recta intētione q̄ duo reqrūt adimpletionē
legis euāgelice. Non eīm quiſq; firmat que
audit vel percipit niſi faciēdo ⁊ ope implē-
L do. Et q2 petra eſt xp̄s ille in xp̄o edificat q̄
qd̄ ab illo audit facit. (Deſcēdit pluuia). i.
tētatio carnalis laſciuie ⁊ concupiſcentie
(venerūt flumina) mundane cupiditatis ⁊
auaricie (flauerūt venti) diabolice vanita-
tis ⁊ ſuperbie (⁊ irruerunt) per impetuoſita-
tem ⁊ importunitatem tentationū (in domū
illā). i. edificiū virtutū in xp̄o conſtructum:

Miraculoꝝ opatio no iuſtificat.

ſed nō diruerūt eam (nec cecidit) a ſtabilita
te virtutis ſuccumbēdo tētationibus iſtis
(fundata enim erat) finaliter: radicaliter et
perſeuerāter per fidē: ſpem: ⁊ charitatē (ſu-
pra firmā petrā) ⁊ ſolidā ſcilicet xp̄m nō in
terrenis. Tangit̄ ergo hic triplex tentatio-
num differētia in qua ſignificantur ⁊ conſi
ſtunt omnia tentationū genera: poteſt etiā
dici q̄ quedā ſunt tētationes voluptatis et
cōcupiſcentie carnalis que deſignantur in
pluuia q̄ guttatim cadit ⁊ emollit: alie ſunt
aduerſitatis ⁊ tribulationis que ſignifican-
tur per flumina que cum impetu veniunt:
alie ſunt perſuaſionis ſiue per minas: ſiue
per blāditias humanas: ſiue per ſuggeſtio-
nes diabolicas que deſignantur per vētos:
horū autē omniū q̄ ꝓſperitatib⁹ inducitur
aduerſitatib⁹ frāgit̄. Quorū nihil metuit q̄
fundatā hꝫ domū ſupra petrā: ſcꝫ xp̄m: cui
initit̄ in obſeruatione p̄ceptorū. i. q̄ nō ſolū
audit p̄cepta dn̄i: ſed etiā facit: ⁊ his omni-
bus periculoſe ſubiacet q̄ audit ⁊ nō facit.
nō eīm quiſq; ſtabile fundamētū hꝫ: nec fir-
mat in ſe q̄ dn̄s p̄cipit vel ipſe audit niſi ea
fecerit. Uñ ꝯſequēter ait. Et ꝓ oppoſitū (oīs
q̄ audit v̄ba mea hec) ſupradicta (⁊ nō facit
ea) ſꝫ cōtēnit (ſilīs erit) in culpa (viro ſtulto)
⁊ malo (q̄ edificauit domū ſuā). i. edificium M
operū ſuorū (ſupra arenā). i. amorē terreno-
rū mobile ⁊ inſtabile fundamentū qd̄ facit
oīs qui cōtēptis celeſtib⁹ non ceſſat inhiare
terrenis ⁊ q̄ intentionē ſuā ſup aliud q̄ ſu-
per ipſum deū ponit: q2 oīs creatura muta-
bilis eſt. Arena cupiditati terrenoꝝ cōpara
tur q2 ſterilis: ſic qui amat diuitias frui nō
pōt: q2 fluida ſic tranſeunt oīa velut vmbra
q2 fluctib⁹ cōcuſſa ſic in mūdo eſt preſſura.
Itē ꝑ arenā cōgregationē maloꝝ ſignificat
q2 inumerabilis ꝑ multiplicitatē: q2 diſcohe
rēs ꝑ diſſenſionē: q2 ſterilis ad bonoꝝ mul
tiplicationē ⁊ ideo ſequit̄ caſus in pctm̄ (q2
venerūt) ſupradicta mala tētationū (⁊ irrue
rūt) ſubito impetu ⁊ ſimul (in domū illam)
male fundatā (⁊ cecidit) per culpam (⁊ facta
eſt ruina eius magna) q2 ruit vſq; in gehen-
nam. Primo ruit̄ in foueā culpe ⁊ poſtea in
foueā gehenne que eſt ruina magna: quia
omnino irreparabilis omnis conſciētia ſpe
fixa in deo nō permanet in tētationib⁹ ſub-
ſiſtere nō valet: ⁊ tanto amplius agitat̄ q̄n-
to plus in his que mundi ſunt a ſuperiori-
bus diſiūgit̄. vbi Beda. Manifeſtum eſt q2
ingruente qualibet tentatione mox ⁊ vere
mali ⁊ ficti boni peiores fiunt donec ad ex-
tremū perpetuā labant̄ in penā. vbi ⁊ Chri.
Et facta eſt inquit ruina eius magna. Neq;
enim exiguarū leuiūq; rerum periculū eſt:
ſꝫ de anime diſcrimine de immortalib⁹ ſup
plicijs: deq; celeſtis regni amiſſiōe res agi-
tur. hec Chri. Nec tū ſemper audiēs verbū

Tria tētationū genera

Ruina maloꝝ.

Beda.

Chriſ.

dei et nõ faciẽs cadit ĩ illã pͥculoſam ruinã ſed duplici diſtinctiõe op⁹ eſt. Una ex parte audientis q2 is q̃ audit vbã dei aut omittit facere ex contẽptu z tũc locũ hz ſimilitudo p̄poſita: aut ex fragilitate et tunc nõ. Alia eſt ex pte verbi dei: q2 ea verba q̃ qs audit: aut ſunt vba neceſſitatꝫ ad ſalutẽ ſicut p̄cepta euãgelica: z tunc ſimilitudo hz locũ: aut ſunt vba cõſilij z ſupererogationis: z tũc nõ: niſi ĩquãtũ ad pfectos. ¶ Moralr dom⁹ iuſti cuius edificatio eſt bona cõſcia ptinet ad bonor operũ pfectionẽ: foſſio ad cõtẽptũ terrenor ſiue pauptatẽ: fundatio ad meditationẽ celeſtiũ z amorẽ ĩpulſio ad tẽtationũ impugnationẽ: ĩmobilitas ad finalẽ pſeuerãtiã. Domus impij eſt mala cõſciẽtia: de qua in michea. Adhuc ignis in domo impij cuius terrena edificatio ptinet ad terrenor amorẽ fundamẽti priuatio ad mẽtis iſtabilitatẽ fluminis inundatio ad carnaliũ delitiaruꝫ fluxibilitatẽ caſus celeritas ad peccãdi p̄nitatẽ: ruine magnitudo ad eternã dãnationẽ: dom⁹ etiã concutit in tentatione: inclinat in declinatione: cadit in conſenſu. Et eſt caſus magnus in conſenſu: q2 ſic cadit a gratia maior in opere: quia ſic cadit a vita: maximus in obſtinatiõe: q2 ſic cadit a mia. Sapiens ergo qui audita opere complet et perficit: ſtructurã firmam erigit: quia per cumulum bonorũ operũ deus gratiam dat que noſtra merita abſq3 ruina caſus cõſolidat z cõfirmat. Per gratiã enim bene operando meremur pſeuerãtiã in bono vt ſpirituale noſtrũ edificiũ ĩ petra fidei fundatũ per ſpem erectũ: per charitatẽ ſolidatũ: nec pluuia nec fluminib⁹ nec vẽtis poterit euerti chriſto gratiã ſuã donante: ſtultus vero q̃ audit z non operat: ſed audita diſſimulans obliuioſus auditor factus tanq̃ ſup arenã opus edificationis impendit: z q2 aure perceptũ opus nõ firmat ſtatim tẽtationib⁹ ſupueniẽtib⁹ ruit z euaneſcit. Non em̃ auditores legis iuſti ſunt apud deũ ſed factores. Sunt autẽ tria gña hoim edificãtiũ. Sunt em̃ qui amãt ſolũ deũ: z hi edificãt aurũ: argentũ z lapides p̄cioſos: in amore virtutis aurũ: in cognitione veritatis argẽtũ: in cooperatione boni operis lapides precioſos. Sunt alij q̃ amãt q̃dã p̄ter deũ tñ: nil cõtra deũ nec aliq̃d plus q̃ deũ: z in his fundamẽtum q̃dẽ manet: q2 amor dei nõ deſtruit: tñ q2 ex effectu eor que pariter amãtur quedã corruptio cõtrahit: lignũ et fenũ z ſtipula ſuperedificat: in ligno pctm̃ illiciti operis in feno ſiue opere pctm̃ praue delectatiõis in ſtipula pctm̃ illicite cogitationis. Sunt alij q̃ amãt q̃dẽ cõtra deũ: z in his olno deſtruit fundamentũ: q2 amor dei eſſe non põt vbi vel ſolus vel ſumm⁹ nõ eſt. Igit ad primos ptinet laudari z ſaluari: z ad ſecũdos corripi z liberari: ad tertios argui z dãnari. Itẽ ſup fundamentũ fidei quidã edificant aurũ cõtẽplationis: q̃dã argẽtũ p̄dicationis quidã lapides p̄cioſos bonorũ operũ. Iſti quidẽ ſaluantur z merito fundamẽti z bonorũ operũ. Alij vo edificãt ligna: ſcꝫ amorem ardentiorẽ temporaliũ: alij fenũ: ſcꝫ fimum delectationũ carnaliũ: alij ſtipulam ſcilꝫ otioſor verborũ et operum infirmorũ. Iſti etiam ſaluantur merito fundamenti: et tamen quaſi per ignem quo exuritur edificium tanto fundamẽto non idoneũ.

Aurum
Argentum.
Lapides precioſi.
Ligna.
Fenum
Stipula.

Deinde ad cõcluſionẽ olm precedẽtiũ ſubiungitur. (Et factũ eſt cũ cõſummaſſet ieſus verba hec:) ſcilicet ſermones iſtos in monte habitos qui bene dicuntur conſummati: quia nihil imperfectionis habent et omnia ſaluti neceſſaria continent (admirabantur turbe ſuper doctrina eius) z de excellentia ſapiẽtie eius: q2 nũq̃ ſic homo eſt locutus z bene admirabantur: q2 vt ait Chriſ. Quicq̃d digne laudare nõ poſſumus admiramur: vbi oſtenditur eminentia doctrine chriſti: quia admirabantur turbe eo q̃ eminentiſſimas virtutes docebat et imperfectionem legis ſupplebat et nõ ſolũ terrena bona ſed celeſtia bona promittebat ac doctrinã ſuã mirabiliter confirmabat vñ cauſam admirationis ſubdit dicens. (Erat em̃ docens eos ſicut poteſtatẽ habẽs) .ſ. per ſeipſum in ſermone preferendo cõſilia p̄ceptis: z q̃ minus videbant in lege addẽde obſcuritates legis explanãdo in iure cõdendo: et ad libitũ ſuũ ſicut auctor et conditor iuris ſui mutando: vel illud ſicut nemini ſubiectus cum vellet reuocando vel (ſicut poteſtatem habens infirmos ſanandi et miracula faciendi vel (ſicut poteſtatem habens (imprimendi et corda audientium a ſe conuertendi) non ſicut ſcribe z phariſeorũ) qui ea que per legeꝫ didicerãt precepta populis dabãt: nec eis aliquid de his mutare licebat. Sicut nec etiaꝫ moyſes aliud q̃ dñs iuſſerat potuit loqui: z nihil de p̄ceptis ei⁹ mutare vel ſubficere. Chri. Admirabant vero eius inter multa alia p̄cipue poteſtate non enim quaſi ex alterius pſona p̄cepta ponebat ſicut moyſes fecerat z pphete: ſed fere vbiq3 ſe indicabat eſſe qui imperandi auctoritatem teneret. Deniq3 cũ precepta ipſa ſanciret ſepe merebat ego autẽ dico vobis z terribilis illi⁹ iudicij facies mãſionẽ ſe mõſtrabat eẽ iudicẽ de premijs atq3 ſupplicijs. hec Chriſ. Conſpice nũc z cõſidera dñm ieſum in ſermone iſto quõ affectuoſe benigne z efficaciter loqtur auditorib⁹: z eos ad actus virtutũ inducit conſpice eti ĩ diſcipulos quõ reuerẽter hũilr z cũ tota mẽtis intẽtiõe eũ aſpiciũt et verba illa mirifica auſcultãt et ea memorie cõmẽdant z cũ iocũditate magna tã in ver

Chriſ. Admiratio.
O Ptãs dñi.
Chriſ. d eadẽ.

bis: ꝙ in aſpectu fruunt: erat eñ ſpecioſus
forma pre filijs hoim ⁊ diffuſa eſt gr̄a in la-
bijs tuis: in hac eñ cōſideratiōe iocūderis
et tu aſpiciēdo ⁊ auſcultando ac ſi eū vide-
res ⁊ loquentē audires et approximādo eis
ſi forte vocatus fueris ⁊ immorādo ibidem
vt dn̄s tibi dabit. Deinde cōſpice eum vna
cum diſcipulis de monte deſcendentē et cū
eis familiariter etiā per viā eūdo loquētē:
et quō ille ſimpliciū cetus gregatim ſequit
eū non curioſe ordinati: ſed ſicut pulli poſt
gallinā ⁊ quilibet vt melius audiat magis
eidē nitit appropinquare: ſequere et tu pre-
cioſum illū theſaurū vel a longe ſi forte mi
cas vel reliqas alijs ide cadētes poſt tergū
tam pij magiſtri valeas colligere. ¶ Orō.

DOmine Jeſu xp̄e clementiſſime
fac me ꝑ arctā viā iuſtitie: ⁊ an-
guſtā portā pn̄ie itrare ad aulā
ſalutis et vitā glīe: doce me vi-
tare deceptoꝝ fallaciā ⁊ da mi-
hi imitari ſpūalis ouis ſimplicitatē ⁊ inno-
centiam: fac me radicē cordis celo nō terre
affigere ne in folijs verboꝝ tm̄: ſed poti⁹ in
fructibus bonorū operū fidelis merear in-
ueniri: fac vt voluntatē pr̄is celeſtis faciā ⁊
ꝟba tua audiens opere adimpleā: vt in te fir-
mat⁹ nullis a te ſeparer tētationib⁹. Amē.

¶ De curatione leproſi. Ca. xlj.

A Math. viij. Marc. iij. et Luc. v. Miracula poſt doctrinā.

Lege ergo
euāgelica in monte data:
ꝯn̄r ponit ei⁹ cōfirmatio
ꝑ miracula: qꝛ boni mgr̄i
eſt doctrinā ſuā cōproba-
re ꝑ facta (cū) itaqꝫ cōple-
to ſermone (dn̄s deſcēdit
de mōte ſecute ſunt eum
turbe multe) ꝓpt quarū
edificationē ⁊ rogantis ppl̄i deuotionē mo-
Hiero. uebat ad faciendū miraculū. vn̄ Hie. Poſt
predicationē atqꝫ doctrinā ſignoꝝ offertur
occaſio vt ꝑ virtutū miracula p̄terit⁹ apud
Chriſ. audientes ſermo firmet. et Chriſ. Poſt ſer-
monē immediate procedit ad miracula: vt
ꝟbis p̄cedētib⁹ autoritatē p̄ſtaret vt mira-
bilis in verbis: mirabilis appareret in ope-
Theophil⁹. ⁊ Theophil⁹. Doctrine aūt operationē im-
miſcuit: niſi eñ oſtēderet miracula ei⁹ ſer-
moni nō crederet. Sic et tu poſt doctrinam
operare vt nō ſit in te vacuus tuus ſermo.
miſtice ¶ Miſtice. (Cū deſcēdiſſet ieſus de monte)
ſcꝫ diuine excellētie in vallē humilitatꝫ ma-
nendo qđ erat: aſſumēdo qđ non erat: tunc
eñ de monte deſcendit quando ſe exinani-
uit formā ſerui accipiens: tunc poſt deſcen-
ſum (ſecute ſunt eū turbe multe) qꝛ niſi de⁹
deſcendiſſet homo ad ſequelam ſuam non
aſcendiſſet: qꝛ magna gloria et dignitas eſt
hoi ſequi hūc dn̄m. ⁊ ſm Auguſtinū primo
leproſum mūdauit: vt ex hoc appareret no-
uū teſtm̄ in monte datū ⁊ gr̄am euāgelij ſu-
pra legē eſſe quē leproſum excludebat non
ſanabat: videt aūt hic cōtrarietas in eo qđ
Mat. dicit cū deſcēdiſſet de monte. Luc. ꝟo
dicit cū eſſet in vna ciuitatū: ad hoc dicen-
dū ſm glo. ꝙ poſt deſcēſuꝫ de mōte fuit ali-
quod interuallū anteꝙ intraret ciuitatē et
in illo interuallo fuit ſanatus leproſus: qđ
Mat. ſuo loco ponit. Lucas vero dicit cum
eſſet in vna ciuitatū: ſcilꝫ capharnaū: quia
erat ibi ꝓpe ad leucā ⁊ dimidiā cōtra orien-
tem (leproſus) ergo (veniēs) nō tā paſſibus
corporis ꝙ fide cordis (genu flexo ꝓcidens in
faciē ſuā adorabat eū) cū humilitate corpo-
ris (et rogauit eum) cū orōne oris vbi tria
iſta concurrunt: ſcꝫ fides: humilitas: oratio
nihil negat a deo (ꝓcidit in faciē) ſicut hu-
milis maculas ſuas nō tegēs ſꝫ hūiliter cō-
fitēs ⁊ publicās: iō exaudiri meruit ⁊ mūda-
ri: ſic ⁊ tu humilieris: vt exaudiri ⁊ mūdari
mereaɾis. vn̄ Amb. Quia in facie procidit Amb.
humilitatꝫ eſt et pudoris: vt vnuſqſqꝫ de vi-
te ſue maculis erubeſcat: ſed cōfeſſionē ve-
recūdia nō repreſſit: vulnus oſtendit: reme-
diū poſtulauit. (Adorabat ſ cū dicens dn̄e)
per quē oīa facta ſunt (ſi vis potes me mū-
dare) volūtas tua op⁹ eſt opa tue volūtati
obediūt: nō dicit mūda me: ſed in voluntate
⁊ ſicut deo ptātem ⁊ autoritatē curandi tri-
buit: et ei totum concedit. q. d. quicquid vis
potes ſicut omnipotens. vbi Titus addi- Titus.
ſcamus ex verbis leproſi corporaliū infir-
mitatum medelam nō querere: ſed diuino
beneplacito totū cōmittere qui nouit opor-
tuna et omnia iudicio diſponit. Leproſus
ergo cōfitendo in chriſto diuinā potentiā ⁊
ptātis autoritatē: ac ſuā oſtēdendo fidem ⁊
deuotionem meruit curationē (Jeſus enim
miſertus eius) per compaſſionē ⁊ affectū ⁊
(extendens manū ſuā) quod fuit liberali- B
tatis cōtra auaros (tetigit eū) qđ fuit humi-
litatis cōtra ſuperbos (dicens volo) qđ fuit Lepre
pietatis contra inuidos (mundare) qđ fuit cura-
poteſtatis ꝯtra icredulos. ¶ Ubi notandū tio qn-
ꝙ leprā corpalē quinqꝫ modis curatā legi- tuplex.
mus. Primo ꝑ ablutionē ſicut ptꝫ in Naa- iiij. Re.
mā: ⁊ ſignificat lachrymaꝝ effuſionē. Scđo v.
per oſtēſionē: ſicut ptꝫ in decē leproſis qui Luce
eundo ad oſtendendū ſe ſacerdotibus mū- xiiij.
dati ſunt: ⁊ ſignificat cōfeſſionē. Tertio per Nume.
ſeparationem: ſicut patet in maria ſorore xij.
moyſi: ⁊ ſignificat excōicationē q̄ iſtar cau- Exo.
terij dꝫ eſſe medicinalis. Quarto per inclu- iiij.
ſionē ſicut ptꝫ in manu Moyſi q̄ de ſinu ex-
tracta leproſa apparuit: ſed in ſinū repoſi- Tact⁹
ta curata fuit: ſic multi q̄ in ſeculo ſpiritua- dei tri-
liter erāt leproſi mūdant clauſtrū ingreſſi. plex.
Quinto per tactum: ſicut patet hic vbi ma-

nus xp̄i carnem leproſi tetigit ⁊ mundauit. Ubi notādū ꝙ triplex eſt dei tact⁹ valde virtuoſus. ſ. tactus pure corporalis: ⁊ tact⁹ pure ſpūalis: ⁊ tactus partim corpalis: ⁊ ꝑtim ſpūalis. Actus pure corpalis eſt in quo ⁊ ꝙ tāgit ⁊ qđ tāgitur eſt pure corporale: et iſte fuit in xp̄o valde virtuoſus: q̄ꝛ omnē infirmitatē ſanabat vl'r: ſicut de multis patet in euāgelio. Tact⁹ partim ſpūalis ⁊ ꝑtim corporalis eſt in quo ꝙ tāgit eſt ſpūs: ſed qđ tāgit eſt corpale vel ſpūale: hic eſt tactus tribulationis: ⁊ iſte tact⁹ eſt ſil'r valde virtuoſus. valet nāq̧ ad cōſtringēdū pctōꝝ duritiā ⁊ ad reprimendū carnis cōcupiſcentiā ⁊ ad probandū iuſtoꝝ patiētiā. Tactus pure ſpūalis eſt in quo ⁊ qđ tāgit ⁊ qđ tangit eſt ſpūs: ⁊ hic eſt tactus interne inſpirationis: ⁊ iſte ſil'r eſt valde virtuoſus. ¶ Uirtus autē ei⁹ ad ſeptē effectus eſt ſm ſeptē dona ſpūſſancti. Primus effect⁹ eſt boni ꝓpoſiti inſpiratio ſiue cōceptio: ⁊ hic ꝑtinet ad donū timoris a quo cōcipit ſpūs ſalutis. Secūdus eſt ꝑ gratiā pctōꝝ remiſſio: ⁊ hic po terit referri ad donū pietatis. ſm illud Danie. pctā tua eleemoſynis redime. Tertius eſt vtiliū ſiue neceſſarioꝝ ad ſalutē inductio: ⁊ hoc refert ad donū ſciētie q̄ docet recte cōuerſari. Quart⁹ eſt ad bū operandū ⁊ ardua aggrediendū roboratio: ⁊ hoc quantū ad donū cōſiliū qđ reſpicit maxime opera ſupererogationis. Quint⁹ effect⁹ eſt in tribulatione cōſolatio ꝑ quā aīa fortificat ad tolerandū aduerſa: ⁊ hoc quantū ad donū fortitudinis q̄ precipue attendit in tolerantia aduerſoꝝ. Sext⁹ eſt charitatis ⁊ dilectionis dei inflāmatio. ⁊ hoc quātū ad donū intellectus qui docet intelligere. i. intus legere dei beneficia: per q̄ aīa in eius amorē accendit ⁊ inflāmat. Septimus eſt a terrenis eleuatio ⁊ celeſtiū cōtemplatio: ⁊ hoc q̄ntum ad donū ſapiētie q̄ eſt de eternis. ſ. bonis q̄ ſurſum ſunt ſapere: nō q̄ ſuꝑ terrā. (Et cōfeſtim mūdata eſt lepra eius) ad dn̄i imperiū ⁊ volūtatē ſtatim opus eſt ſecutū. ſm Cyrillum. Jſta dictio cōfeſtim tardius ꝓfert cū opus ſanationis fuerit factum: cū autē hic magna appareat dn̄i poteſtas non minor eius declarat humilitas. leproſum eñ quē lex extra caſtra eijciebat quē ſcribe ⁊ phariſei vix reſpicere dignabant̄ i ſe tāgere nō recuſauit: nō ſolū ꝓpter occultū rei miſteriū: ſed vt nobis formā humilitatis preberet: et compaſſionis exemplū ne q̄s hominem ꝓ quacūq̧ corporis maculatione vel infirmitate ſperneret vel abhorreret. Jtē tetigit eū vt ſe nō eſſe ſub lege: ſʒ ſupra legē q̄ leproſum tangere ꝓhibuerat: nec ſeruū: ſed dn̄m legis oſtēderet: q̄ cū ſm legem ambulaſſet: etiā ſupra legē ſanaret eos quos remedia legis nō ſanauerāt. Jtē vt lepra q̄ cōtaminare tangentē ſolebat ecōtra tactu dn̄i fugaret ⁊ recederet: neq̧ eñ manus a lepra facta eſt immūda: ſʒ corpus leproſum a manu tactū eſt mūdata. Lex nāq̧ q̄ facere nō potuit: vt lepra tāgentē nō ſordidaret: ideo leprā tangi prohibuit: non vt leproſi non ſanarētur: ſed vt tangentes non inquinarentur: nō autem inq̄nari a lepra potuit q̄ eā mūdauit: et ideo q̄uis literā legis ſoluerint: tñ ꝓhibitioni legis non obuiauit. Nec ꝓpoſitū eius ſoluit. Q̄ꝛ nō erat ꝓhibitū tāgere leproſum ei q̄ ex tactu ſuo poterat curare eū: ſicut Helyas ⁊ heliſeus nō fecerūt cōtra legē tāgēdo mortuū ad reſuſcitādū. Licet etiā dominus poſſet ſolo v̄bo curare leproſum: tñ appoſuit manū: q̄ꝛ humanitas xp̄i erat q̄ſi inſtrumētū ipſi⁹ diuinitatis: ⁊ ideo ſicut artifex mediāte inſtr̄o operat: ſic virtus diuina in xp̄o per applicationē humanitatis aliq̄ faciebat; vt eā cōiunctā diuinitati declararet. Et precepit ei dn̄s ꝙ miraculū factū nemini diceret ne iactāter ſe ſanatū eſſe predicaret vt daret nobis exemplū ⁊ nos doceret nō diligere oſtentationē ⁊ honorē et bona q̄ facimus nō eſſe diuulgāda: ſed ſubticenda: vt nō ſolū abſtineamus a mercede pecunie ſed etiā gr̄e ac laudis humane ⁊ vane glorie: ⁊ iſta non queramus in operibus nr̄is nevnq̄ aliqua ſiniſtra manus ſe admiſceat dextre in eis. Unde ait Chriſo. Et nulli hoc eū iuſſit fateri docēs ꝙ eſſet alienus ab aura glorie ⁊ pompa iactantie. Et certe nouerat ille: q̄ꝛ nō eſſet taciturus ſed paſſim tam grāde beneficiū p̄dicaturus: ⁊ tñ quantū in ipſo eſt fugit oſtentare qđ fecerat. Et alibi publicari talia ipſe precepit non cōtra ſe veniēs: ſed curatos a ſe gratos eſſe precipiēs. Non eñ ſemetipſum predicari iuſſit: ſed dari gloriam deo vt ⁊ ꝑ leproſum nos non eſſe inane glorioſos: ⁊ glorie ac iactātie renunciandū doceret: ⁊ per illū quē a legione mūdauerat non eſſe ingratos: ſed gratias nos deo referre cōmoneret eius bn̄ficia cōfiteri atq̧ oſtēderet ſemꝑ ex mirabilib⁹ ſuis laudē nō niſi deo referendā. Q̄ꝛ eñ hoīes q̄diu egritudine detinent dei ſemꝑ meminerunt a morbo autē liberati grauius obſident lāguore deſidie: idcirco precipiēs vt ⁊ egroti ⁊ ſani deū iugiter recordemur ei quē curauerat ait da gloriā deo. hec Chri. ¶ Ubi notādum qđ triplex eſt preceptū. ſ. cautele: ꝓbationis: ⁊ obedientie. Jn primo nō interdicit actus qui optimus eſt: ſʒ gloria q̄ immiſcet ſe bonis actibus ⁊ honeſtis: tale preceptum fuit hic. Jn ſecundo non vult deus actum: ſed oſtenſionē virtutis q̄ latet in eo cui dat p̄ceptū ⁊ eſt vtilis ſibi ⁊ alijs oſtenſio virtutis ei⁹: ſicut in p̄cepto facto abrae de immolatione filij cui d'r: nunc cognoui. i. te ⁊ alios cognoſcere feci: q̄ꝛ timeas dominū. Jn ter

Cur, tactu curauerit leproſū

D

Cur p̄ceperit nemini dicere.

Chriſ.

E

Preceptū triplex.

tio autẽ vult deus actũ.vt patet Exod.xx.ꝑ
totũ.Uel iuſſit vt nemini diceret ꝑpter cre- (Gene. xij.)
dentiũ ſponte maiorẽ vtilitatẽ:qꝛ meliores
ſunt qui ſpontanee ꝙ qui ſperatis benefi-
ciis credũt:vel vt nemini diceret.ſ.anꝙ ea
q in lege ſunt cõpleret:qꝛ prius expectãdũ
erat iudiciũ ſacerdotũ ad quos ſm legẽ ꝑti
nebat iudicare de lepra.vñ Chriſ.Uel non (Chriſ.)
ſimplr ꝓhibet vt nõ aliqñ dicat:ſꝫ vt anꝙ
oſtenderet ſacerdoti nemini diceret:ne for-
te ſi ante alicui nunciaret.audiret ſacerdo-
tes ⁊ occaſionẽ habẽtes lepre ꝑpter odiũ et
inimicitias xpi expellerẽt eũ de ꝑplo quaſi
nõ recipiẽtes mãdatũ.hec Chriſ.

(¶ Cur ad ſacerdotes miſſus leproſus.)
Et humiliter miſit eũ ad ſacerdotes quoꝛũ
erat leprã diſcernere precepitqꝫ ſm legem
mun⁹ eis offerre.Hoc autẽ ꝑmo ideo fecit:
qꝛ lꝫ eẽt mũdat⁹:nõ tñ reputabaꝶ mundus
nec debebat ſm legẽ reſtitui ad cõem habi
tationẽ hoim:niſi pri⁹ ꝑ ſacerdotũ iudiciũ
mũdat⁹ eſſe demõſtrareꝶ:⁊ munus dño pro
ei⁹ mũdatione offerreꝶ.Uñ ſicut ad eoꝛum
arbitriũ ſeparabaꝶ:ita non ſine eoꝛũ arbi-
trio ad cõſortiũ alioꝛũ admittebaꝶ.Scđo ꝓ-
pter hũilitatẽ vt ſacerdotib⁹ deferẽs nõ vi-
dereꝶ eoꝛũ gloꝛiã rape vel honoꝛẽ ⁊ vt oſtẽ-
deret exhibendã ſacerdotib⁹ reuerentiam.
Tertio vt qđ in eo ſepe criminabanꝶ oſten-
deret ſe nõ legis trãſgreſſoꝛẽ nec legẽ ſolue
re:ſed implere:ſm legẽ gradiẽs ⁊ ſuꝑ legẽ
curãs.Quarto vt intelligerẽt eũ non legis
oꝛdine ⁊ cõſuetudine:ſꝫ dei gr̃a ⁊ operatio-
ne ſupra legẽ curatũ eſſe:⁊ ſe maioꝛis virtu-
tis eſſe ꝙ legẽ vel ſacerdotes qꝛ lepram co-
gnoſcebant quã mũdare nõ poterãt.Itẽ vt
ſacerdotũ animos ad credulitatẽ prouoca-
ret ⁊ nõ credẽtib⁹ omnẽ excuſationẽ aufer-
ret:offerri munus voluit in teſtimoniũ il-
lis.i.cõtra illos ſi viſo miraculo non crede-
rẽt:ſꝫ ꝓ illis in teſtimoniũ ſalutis ſi crede-
rẽt:vt.ſ.videntes leproſum mũdatũ ſi crede-
rẽt mũdatoꝛi ſalui fierẽt:⁊ ſic credẽtib⁹ eſſet
teſtimoniũ ⁊ cã ſalutis eoꝛũ ſi nõ crederent
inexcuſabiles eſſent eo ꝙ viderint ⁊ non cre
diderint:⁊ ſic nõ credẽtib⁹ fieret accuſatio ⁊
teſtimoniũ dãnatiõis eoꝛũ.Per hoc etiã ꝙ
eũ ad ſacerdotes miſit figurare ⁊ docere vo
luit ꝙ pctõꝛ q ꝑ leproſum ſignaꝶ lꝫ ſit mũ-
dat⁹ a lepra pcti ꝑ cõtritionẽ:tñ adhuc tene-
tur ſe ſacerdoti oſtẽdere per confeſſionẽ et
ad ei⁹ cõſiliũ ſubire ſatiſfactionẽ.Uñ dñs
iſtũ leproſum tangẽdo mũdauit:⁊ poſtea vt
ſacerdoti ſe repreſentaret ⁊ ſacrificiũ offer-
ret precepit.Tunc eñ leproſus a deo tãgiꝶ:
qñ peccatoꝛ cũ pungiꝶ:tunc ſacerdoti ſe re
preſentat qñ pctm̃ cõfitẽdo manifeſtat:tũc
ſacrificiũ offert qñ ſatiſfactionẽ cõplet.Pi-
ger q̃ppe expectat donec ſacerdos eũ que-
rat:ſꝫ tu ꝑueni ſacerdotẽ ⁊ leprã aie oſten-
de per oꝛis cõfeſſionẽ:que cõfeſſio quatuoꝛ
cõditiones dꝫ habere.Prima eſt qꝛ dꝫ eẽ vo (G) (Confeſſiõis cõditiões q̃tuoꝛ.)
luntaria.vnde dicit.(Uade)nõ ductus:nec
tractus:nec coactus:ſicut q̃ tormẽtis affli-
ctus:vel timoꝛe moꝛtis in vltimis confiteꝶ
peccata.Scđa eſt qꝛ confeſſio dꝫ eſſe nuda
⁊ aperta.vñ dicit(oſtẽde)qđ ſcꝫ egiſti:qđ co
gitaſti:qđ locutus es:nõ dicit abſcõde.ſ.ex-
cuſationibus aut verboꝛũ palliationib⁹:vel
mentiendo:aut etiã muſſitãdo:vel nõ plene
ola peccata cũ debitis circũſtãtijs recitãdo.
Tertia eſt qꝛ cõfeſſio dꝫ eſſe pura.vnde di-
cit(te).ſ.oſtẽde ⁊ non alios.Contra qđ aliq̃
dupliciter faciunt:vel alioꝛũ facta recitan-
do:vel eos cũ quib⁹ peccauerũt reuelando.
Quarta eſt qꝛ cõfeſſio dꝫ eſſe oꝛdinaria.vñ
dicit(ſacerdoti)qꝛ nõ cuicunqꝫ facienda eſt:
ſed ſacerdotib⁹ qui habẽt clauẽ ſciẽtie ⁊ au
ctoꝛitatis.Typice leproſus ſignificat gen⁹ (Leproſus. typice accept⁹.)
humanũ lepra oꝛiginali infectũ:⁊ per hoc
ad varia peccata pronũ.Per leprã enim q̃
moꝛbus cõtagioſus eſt oꝛiginalis culpa ſi-
gnificaꝶ q̃ per carnẽ generationẽ ad poſte-
ros deriuaꝶ:qui manu xpi tactus ſanaꝶ:qui
a virtute eius per baptiſmũ emũdatur.Per
oblationẽ autẽ muneris ⁊ diuulgationem
opis ſignificaꝶ ꝙ baptizatus teneꝶ deo fi-
deliter ſeruire:⁊ eũ iugiter collaudare.vnde
Beda.Typice autẽ leproſus humanũ ge- (Beda.)
nus languidũ pctis ſignificat plenũ lepra:
qm̃ oẽs peccauerũt ⁊ egẽt gr̃a dei illa.ſ.vt
extrema manu.i.incarnato dei ꝟbo huma-
nãqꝫ cõtingẽte naturã a priſci erroꝛis varie-
tate mũdenꝶ ⁊ offerãt ꝓ ſua emundatione
coꝛpoꝛa ſua hoſtiã deo viuã.hec Beda.Hoc (Tom. ij.)
idẽ dñs miraculũ ꝑ gratiã ſuã facere quoti (H)
die nõ dedignaꝶ.Quotieſcũqꝫ eñ aliquem
impiũ iuſtificat recte leproſũ mũdat.¶ Mo (Moraliter acceptus. ſignificat peccatoꝛẽ.)
raliter q̃ppe ꝑ leproſuꝫ ſignificaꝶ pctõꝛ plu-
rib⁹ de cauſis.Primo qꝛ lepra eſt moꝛb⁹ cõ
tagioſus ⁊ periculoſum eſt cõmoꝛari lepro-
ſis:ſic peccatoꝛes cõtagioſi ſunt ⁊ inficiunt
alios ad peccandũ:⁊ ideo piculoſum eſt cõ-
uerſari cũ eis.Scđo qꝛ lepra eſt moꝛb⁹ ꝑicu
loſus:inficit eñ totũ coꝛp⁹ nõ tm̃ partẽ ei⁹:
ſed peccatũ piculoſius:coꝛp⁹ ⁊ animã infi-
cit ⁊ coꝛrũpit:⁊ iõ valde timẽdũ:⁊ fugiendũ
eſt.Tertio qꝛ lepra eſt moꝛb⁹ fetid⁹:⁊ aboni-
nabilis:ſic pctõꝛes fetẽtes ſunt ⁊ abominã-
biles deo ⁊ angelis.Quarto qꝛ leproſi ſepa
ranꝶ ab alijs hoib⁹ ⁊ locant extra alios:ſic
pctõꝛes poſiti ſunt extra gratiã dei ⁊ extra
cõionem fideliũ ⁊ eccleſie:⁊ ſeparãtur a bo
nis.hic q̃tũ ad meritũ:ſed in futuro q̃tum
ad conſoꝛtiũ:⁊ q̃tum ad locum:⁊ q̃tum ad
premiũ.Quinto qꝛ ſicut lepra varium expri
mit coloꝛẽ in cute:ſic peccatũ varias hꝫ ſpe
cies in mẽte.Illa enim anima leproſa eſt q̃
ſuperbia : ira : auaricia:accidia:gula:inui-
dia: vel luxuria ſoꝛdeſcit . Nam ſignifica-
tur in carnis tumoꝛe ſuperbia:in cruſtione

Iracūdia: in ſiti auaritia: in ponderoſitate accidia: in prurigine gula: in putredine inuidia in fetore anhelit⁹ luxuria. Talis leproſus confidenter currat ad ieſuz: feſtinet ad medicū. nō deſperet: vere peniteat ⁊ mundari deſideret. Cū fideli leproſo ex humilitate ⁊ pudore faciē ꝓcidat: vt de ſue vite maculis erubeſcat. Sed confeſſionē verecundia non reprimat: vuln⁹ oſtēdat ac cum lachrymis ⁊ gemitib⁹ ſe pctōrē recognoſcat: detecto vulnere remediū querat ⁊ dñi miſericordiā cōpūcto aīo ⁊ corde iplorettꝫ remedium poſtulet. Deo ſe humiliter ⁊ deprecet̄ eū vt ſua grā ſe tāgat ⁊ ſanet. Cōfiteatur ſeſe immundū ⁊ xp̄m potentē ad ſe mūdādū: ⁊ apd ipm cū leproſo clamet ⁊ dicat. (Dñe ſi vis potes me mūdare). Si em̄ hoc egerit certus ſit de mīa: nō deſperet de venia: quia benign⁹ eſt domin⁹ qui neminē ad ſe venientē repellit: ſed oīb⁹ ſignū ſue miſericordie aperit et expandit. Nō eget ſpacio annorū vel longitudine tp̄is in pnīa: ſꝫ cor cōtritū ⁊ hūiliatū reqrit ⁊ digne penitētib⁹ pctā per mīam relaxat. Tali em̄ man⁹ diuine mīe protendit̄ cui⁹ tactu ⁊ imperio cūcta ei⁹ crimina relaxant̄. Extēdit em̄ dñs manū qñ diuine miſerationis impēdit auxiliū ⁊ ſtatim cōſequit̄ remiſſionē delictorū: nec dꝫ eccleſie reconciliari talis niſi iudicio ſacerdotis. A peccatis aūt mundat⁹ dꝫ deo offerre munus. i. ſacrificiū laudis ⁊ eū vbiqꝫ laudare qꝛ debet deo valde grat⁹ eſſe ei ſemꝑ grās referendo: ⁊ ꝓximis bona q̄ pōt faciendo: ſeruans erga deū ⁊ erga ꝓximos charitatem. Nihil em̄ nobis ꝑ vanā gloriā debem⁹ attribuere ſed oīa deo offerre. De oībus enim operib⁹ noſtris deus vult vt habeam⁹ totum meritum ⁊ ꝓxim⁹ habeat bonū exemplū: ſed de⁹ vult habere laudē ⁊ gloriā. Tria em̄ deus ſibi ſpāliter reſeruauit et nulli creature vnq̄ cōmunicari voluit. ſ. gloriā vindictam et iudiciū poteſtatē. Gloriā aūt auferūt vane glorioſi: vindictā ſupbi: ⁊ iracundi q̄ de iniurijs ſibi illatis vindicare ſe cupiūt: iudicium temerariū ⁊ p̄ſumptuoſi q̄ de occultis aliorum iudicare ſe volūt. Et qꝛ vt dicit Tytus. oportet beneficiatū gratū eſſe: gratias reddere: etiā ſi bñficiās nō indigeat. Ideo licet p̄cepiſſet dñs leproſo mūdato vt de ſua curatione taceret: tn̄ (egreſſus) et recedens (ſermonem) idē opera ⁊ verba domini (diffamabat) ⁊ ſermo ſanitatis et doctrine de illo magis perambulabat: qꝛ hoc ipſo ꝙ homo fugit famā ⁊ gloriā acquirit eam. Nam vt ait Ber. Hoc ſolū habet mundi gloria glorioſum ꝙ inſequētes ſe fugit et fugientes inſequitur. Et ideo cōparat̄ vmbre quā ſi ſecutus fueris nō apprehēdes: ⁊ ſi ꝓcurreris non effugies. Ille itaqꝫ funct⁹ officio euangeliſte (cepit predicare) ⁊ ſe interius exteriuſqꝫ ſanatum docere: ita ꝙ vni⁹ ſaluatio multos ad deū cogeret venire ⁊ ieſus iā nō poſſet maniſeſte ꝓpter turbā ⁊ preſſurā hoim ad querendū ſanitates ⁊ videndū miracula cōcurrentiū in ciuitatē ad orandū introire. Unde ſecedebat in deſertū vt ſecreti⁹ oraret. Sanat vt deus: ſed orat vt hō. (Et cōueniebāt ad eū vndiqꝫ) turbe vt eius doctrinā audirēt: ⁊ ſanitates perciperēt. Strepitū igit̄ et tumultū dñs fugit ⁊ ſecretū locū querit: vt oſtendat ſe magis quietā ⁊ ſeculi curis remotā diligere vitā: qꝛ tumultum ⁊ carnales mētes declinat: ſecretas vero a mūdanis curis viſitat. In quo etiā oſtēdit qꝺ predicatores ꝟbi diuini debēt fugere applauſum populi ⁊ aliqñ ſe retrahere a multitudine vt vacēt orōni. vbi Hie. Qꝺ aūt nō poterat ieſus manifeſte in ciuitatē introire: ſꝫ foris in deſertis locis eſſe ſignat̄ ꝙ nō oībus manifeſtat̄ ieſus q̄ latis atqꝫ plateis ſeruiunt laudib⁹ ⁊ ꝓprijs volūtatib⁹: ſꝫ his q̄ cū petro foras exeūt ⁊ in deſertis locis ſunt q̄ elegit dñs ad orandū ⁊ reficiēdū populū q̄ deſerūt delectationes mūdi ⁊ oīa q̄ poſſident: vt dicāt portio mea dñs. Gloria vero dñi manifeſtat̄ his qui vndiqꝫ cōueniūt: id eſt qui per plana ⁊ ardua ad eū veniūt: quos nihil pōt ſeparare a charitate xp̄i. vbi ⁊ Beda. Quia in vrbe miracula facit in deſerto ꝟo vel mōte orādo pernoctat vtriuſqꝫ nobis vite ⁊ actiue ſcꝫ ⁊ cōtēplatiue documēta premonſtrat: vt nec contēplatiōis ſtudio quis ꝓximorū curā negligat: nec cura ꝓximorū immoderatius obligatus cōtemplationis ſtudia derelinquat: quatenus nec amorem dei prepediat amor ꝓximi: nec amori proximi obuiet amor dei. In mente quippe orare eſt relictis infirmarum cogitationuꝫ curis tota mente quēlibet ad eterna ſuperne contemplationis gaudia feſtinare. In deſertū ſecedere ⁊ orare eſt exurgentē intrinſecus ſtrepitū terrenorū deſideriorum premere et quoddā ſibi cū dño intra ſe ſecretū querere: vbi cū illo exteriore ceſſante tumultu ꝑ interna deſideria ſilēter loquat̄. vñ etiā Greg. Redemptor noſter per diē miracula in vrbibus exhibet ⁊ ad orationis ſtudiū in monte pernoctat: vt ꝑfectis vꝫ predicatorib⁹ inſinuat quatenus nec actiuā amore ſpeculationis funditus deſerāt: nec cōtemplationis gaudia operationis nimietate contēnāt: ſed quieti contēplātes ſorbeāt qꝺ occupati erga ꝓximos loquētes profundāt. hec Greg. Quia autē hic ſm̄ Marcū ⁊ Lucā dicit̄: qꝛ Jeſus nō poſſet manifeſte in ciuitatem introire: ſed ſecedebat in deſertū: nō intelligit̄ de illo die qua curauerat leproſum: qꝛ illo curato intrauit ipſa die caphar naū ciuitatem ſcđo miliario ibi ꝓximā añq̄ ſermo ſeu fama ad multos ꝑueniret. vñ ⁊ Math. hoc

Marginal notes: Tumultū fugit dñs. — Hiero. — Beda. — Uita vtraqꝫ a xp̄o cōmendatur. — Grego.

miraculū de leproſo cum ſequēti de centu=
rionis ſeruo ſimul continuat. ¶Oratio.
Domine Jeſu xp̄e q̄ de monte pa=
terni ſolij ⁊ virginalis vteri deſcē
diſti vt ſanares leprā generis hu=
mani: ecce ego lepros⁹ varijs pec
catorū maculis aſpſus: adoro te
dn̄e ſi vis potes me mūdare. Extēde manū
gr̄e ⁊ pietatis: tāge interiora ⁊ exteriora le=
proſi te inuocantis miſerere mihi peniten=
ti: ⁊ impera morbo peccati. Deus meus et
miſericordia mea qui non vis mortem pec=
catoris: ſed vt magis cōuertat ⁊ viuat p̄fice
hec in me peccatore: vt in ala nō moriar: ſed
cōuertar ⁊ viuā tecū in eternum. Amen.

¶De ſeruo paralitico centurionis. Capitu.xlij.

A Math. viij. Lu. vij. ⁊ Joan. iiij. Centurio.

Deide cepit Jeſus appropinquare ci=
uitati capharnaū q̄ (vt di=
ctū eſt ibi) ppe erat: ⁊ tunc
(Centurio) ſeu tribun⁹.i.
princeps centū militū po
ſitus ibi a romanis p̄ col=
lectione tributi ⁊ cuſtodia
galilee: ne forte vellēt cō=
tra romanos quibus tota illa terra ſubie=
cta erat rebellare propter qđ remanebat in
capharnaum q̄ erat metropolis illius ter=
re: tunc ciuitas glorioſa: ſed non valde abie
cta. (Acceſſit ad eum) fide deſiderio: ⁊ deuo
Orige. de laude cētu rionis. tione potius q̄ greſſu corporalis preſentie.
vnde Orige. Acceſſit alienigena generatio=
ne: ſed domeſticus corde: alienus natione:
ſed primus fide ⁊ princeps militū ⁊ ſocius
angelorū. Jſte nō erat iudeus: ſed gentilis:
⁊ ideo per ſeipſum non eſt auſus ad ieſum
corporaliter accedere: reputans ſe indignū
preſentia xp̄i eſſe: ſʒ primo p ſeniores iudeo=
rū quaſi p familiares ⁊ dilectos ieſu acceſ=
ſitiquos miſit ad eū rogās per eos ⁊ dicēs.
(Dn̄e) in cuius ptāte eſt morbus ⁊ ſanitas
mors ⁊ vita (puer meus) .i. ſeruus ⁊ ſubdi=
tus: quē curialiter loquēs vocat puerū ab
etate vel familiaritate potius q̄ cōditiōe cō
tra ſupbos q̄ dedignant famulos (iacet pa
ralitic⁹ in domo) cōtra inhumanos dn̄os q̄
de domo ſua expellūt infirmos ⁊ ad hoſpita
le mittūt eos (⁊ male torquet) pter multa
incōmoda q̄ patit. Tria verba hec.ſ. iacet
paralitic⁹ ⁊ torquet: dicit vt ⁊ ale ſue angu=
ſtias indicet: ⁊ dn̄m ad miſericordiā flectat.
Chriſ. vn̄ Chri. Jnfirmitatē tm̄modo expoſuit: ſed
remediū ſanitatis in ptāte mie ei⁹ dimiſit.
Diuina aūt puidētia iudei ſunt miſſi: vt in=
excuſabiles fierēt ſi viſo miraculo credēte
gētili nō crederēt. Jſte q̄dē cēturio auditis
xp̄i miraculis firmiter credidit qđ poterat
ſanare ſeruū ei⁹ q̄ erat ſibi char⁹ ⁊ moritu=
tur⁹: niſi p xp̄m fuiſſet ſanat⁹: ⁊ iō de ei⁹ ſa=
natione erat ſolicit⁹. Jn hoc ergo facto cen
turionis tātā curā ⁊ ſolicitudinē p ſeruo ha
bētis diſcere debem⁹ cōmiſereri ſeruis nr̄is
⁊ ſubditis ac ſolicitudinē et curā habere de
eis. Nō erat iſte ſicut multi ſunt hodie qui
vidētes ſubditos ſuos infirmari eos negli=
gūt ⁊ plus de ſeipſis ſanis q̄ de ſubditis in
firmis ſoliciti ſunt: plus q̄ ſibiipſis in volu
ptatib⁹ q̄ ſubditis i neceſſitatib⁹ cōdeſcen=
dūt. Rogauit inq̄ affectāe: vt veniret ad do
mū ſuā min⁹ plene pre anguſtia ſerui ⁊ de=
ſiderio cure cogitās xp̄i maieſtatem ⁊ reue
rentiā. Jeſus autē ſciēs deuotionē ei⁹ r̄ndit
p ipſos internuntios. (Ego veniā) ecce hūi=
litas (⁊ curabo eū) ecce pietas. Venit autē
potētia ſanādi nō p̄ntia corpali. (Et ibat cū
illis.) Alteri⁹ modi erat iſte medic⁹ q̄ ſunt
illi q̄ nō paupes: ſʒ diuites viſitare ſunt pa
rati. (Et cū iā eſſet prope domū (centurio) ple
nius cogitās ⁊ per actū fidei ſe conuertens
ad xp̄i eminentiā ⁊ maieſtatē acceſſit ante
reditū aliorū p amicos ſibi magis domeſti=
cos quos (miſit ad eū) rogās: vt nō veniret ⁊
(dicēs. Dn̄e noli vexari: nō enim ſum dign⁹
vt intres ſub tectū meū.) Nō đt palatiū: non
domū lʒ p̄nceps eſſet: ſʒ tectū pre hūilitate
ſui ⁊ cōſideratione magnitudinis xp̄i pter
gētilis vite cōſciētiā: timebat offendere xp̄m
quē credebat deū ſi corporali p̄ntia intraret
ad eū. Sed ſm Aug. dicēdo ſe indignū pre=
ſtitit ſe dignū: nō intra cui⁹ parietes: ſed in
Augu. cui⁹ cor xp̄s intraret. vn̄ ⁊ Chr. Qz indignū
Chriſ. ſe fecit ſuſcipiēdi xp̄m in domo dign⁹ fact⁹
eſt regno. Et ad maiorē ſui hūiliationē adie
cit dicēs. (pter qđ ⁊ metipm arbitrat⁹ nō
ſuʒ dign⁹ vt venirē ad te (⁊ iternuntios ſub
miſi p me. (Sʒ tm̄) ſine p̄ntia corporali (dic
verbo) p qđ oia creant: regunt ⁊ ſanant (et
ſanabit puer) ⁊ ſeruus (meus) ipſe enim di=
xit ⁊ facta ſūt. vt dicit hic Bed. Magna eſt
fides q̄ dicere credit eſſe facere. Vbi petrus
C Beda. Petr⁹ cātor. cātor pariſienſis. hic arguit melius eſſe ab=
ſtinere ab ordine a confectione vel ſumptio
ne eucharistie niſi plurimū ad hoc vel illud
accedentē cōfortet bona conſcientia q̄ ordi=
nari: vel cōficere vel ſumere cum conſcien=
tia nō dico leſa: q hoc eſſet mortale: ſed du=
bia de qua dubito an ſana ſit cum ſic acce=
dens potius grauet q̄ iuuet: ⁊ q irregula
ritas excludit aliquē a miſterio hui⁹ ſacra=
menti: iō nō dʒ ignorare ex quo incurritur
irregularitas: ex quo pōit ſe ad talem actū:
ſʒ ſcire dʒ ſuū ſtatutū. Jn opere huius cen=
turiōis tres mirabiles nobis oſtēdunt virtu
tes.ſ. hūilitas: fides: ⁊ prudētia. Magnā eni
hūilitatē habuit qui cū dn̄s ad eum venire
parat⁹ eēt idignū ſe: vt ſub tectū ſuū intra=
ret indicauit. Perfectā q̄ʒ habuit fidem: q

B Seruis torib⁹ cōdolēs dū eſt.

Dubitā=te a ſa=cris ab ſtinere preſtat.

Virtutes centuriōis hūilitas. Fides.

cū eſſet gētilis ſolo verbo deū credidit poſ-
ſe puero reddere ſanitatē. Non paruā etiā
prudentiā habuit: q2 vltra carnē diuinita-
tē latentē cognouit ⁊ eū quē corꝑaliter am-
bulantē vidit vbiqꝫ ꝑ diuinitatē eſſe p̄ſen-
tē intellexit. Nec charitas in eo defuit: quia
cū multi ꝓ ſuis ſuorūqꝫ filioꝝ ac charoꝝ ſa-
lute ad dn̄m rogaturi accederent: ille ꝓ ſer-
ui tn̄ ſanitate rogauit. Vn̄ adhuc in fidei
cōſtantia pſeuerās oſtēdit ꝙ v̄bo pōt ſana-
re dicens. (Nā ⁊ ego hō ſum ſub poteſtate)
altiori .ſ. p̄ſide et imperatore (conſtitutꝰ ha-
bens ſub me milites) et ſuos (et dico huic)
militi (vade ⁊ vadit) q̄tū ad negociū iplen-
dū in abſentia (⁊ alio) qđ antiqua eſt gram
matica .i. alij (dico veni et venit) q̄tū ad of-
ficiū iplēdū in p̄ñtia (et ſeruo meo) dico (fac
hoc ⁊ facit) ſine reſiſtentia. Ex his cōcludit
ꝙ ſi dico eis vnus vadit et aliꝰ venit ⁊ aliꝰ
facit qđ iubet: multo plus ſi xp̄s et deus do
minꝰ dicat infirmitati vade ⁊ vadet: et ſani-
tati veni et veniet: ⁊ paralitico fac hoc ⁊ fa-
ciet: vel ſeruientibꝰ ſibi angelis: vt hec mi-
racula faciāt ⁊ facient. Et eſt rō a minori ta
lis: potius dꝫ fieri v̄bū dei q̄ hois ſubiecti:
ſed v̄bū meū fit q̄ ſum homo ⁊ nō deꝰ: ſub-
iectus ⁊ nō dn̄s ſummꝰ: ergo ⁊ tuū q̄ es deꝰ
⁊ ſummꝰ dn̄s. Si ergo ego q̄ ſum hō modi-
ce potentie ⁊ maiori ſubiectꝰ ſolo v̄bo ope-
ror ꝑ miniſtros meos ⁊ poſſuꝫ imꝑare infe-
rioribus q̄ ad v̄bū meū mihi obediūt mul-
tomagis tu q̄ deus es vbiqꝫ p̄ſens ⁊ potens
ſuper oēs poteſtates ⁊ oīm dn̄s cui oēs po-
teſtates ſeruiunt: cui angeli ⁊ oīa obediunt
poteris ſolo v̄bo et ſine p̄ñtia corꝑali ſeruū
meū curare ⁊ iō nō eſt neceſſe corꝑalit̄ eun-
do te fatigare. (Audiēs aūt ieſus) v̄ba cen
turionis expreſſiua tante fidei .ſ. ꝙ ſub vela
mento carnis agnouit excellentiā maieſta-
tis (miratus eſt .i. ad modū mirantis ſe ha-
buit ⁊ vultū mirantis oſtendit. Admirabat̄
dn̄s fidē centurionis quā cordi eiꝰ mirabili-
ter miniſtrabat et magnalia dei in eo lau-
dauit: nō ꝙ ei aliqđ mirandū eſſet q̄ cuncta
mirabiliter opat̄: ſed vt nos in b̄nficijs dei
mirari ⁊ laudare doceret. vn̄ Auguſt. Quia
mirat̄ dn̄s nobis mirandū eē ſignat: q̄bꝰ ad-
huc opꝰ ē ſic moneri: oēs em̄ tales motꝰ cū
de deo dicunt̄ nō ꝑturbati animi ſigna ſunt
ſed docētis magr̄i. Cēturiōis ḡ dn̄s fidē ad
mirans pariter ⁊ collaudās: ſequentibus ſe
dixit: fidē eiꝰ approbādo ⁊ in exēplū ꝓponē-
do. (Nō inueni tantā fidē) .i. tāte fidei ſignū
vel fidei facilitatē .ſ. in credendo (in iſrael)
i. in populo iſraelitico .ſ. huiꝰ tpis p̄ñtis. In-
uenit em̄ in antiq̄s maiorē: vt in abraā yſa-
ac ⁊ iacob: ⁊ alijs pluribꝰ patriarchis ⁊ pro-
phetis q̄ fuerunt fidei nr̄e p̄ncipiū. Excipit̄
aūt ſemper btā v̄go cū de meritis vel pecca
tis fit mentio. Nec tn̄ hoc v̄bū xp̄i de oībus
p̄ñtibꝰ eſt intelligēdū: q2 excludunt̄ illi q̄bꝰ
loq̄bat̄ .ſ. apl̄i ſequētes. Hoc āt apparet ſ̄m
cōem vſum loquēdi: vt ſi aliq̄s intrat domū
aliquā cū ſocietate: ſi nullū ibi inuenerit dt
nō inueni aliquē in domo iſta: in tali enim
modo loquendi nō cōnumerat ſecū venien
tes et reddit̄ locutio vera pro pluribus ab-
ſentibus. Vel ſ̄m Chriſoſt. Si volumus fi- Chriſ.
dē huius preferre fidei apoſtolorum ſic in-
telligendū eſt ſ̄m ꝙ vnūquodqꝫ bonū hois
ſ̄m q̄litatē illius laudat̄. Ruſticū em̄ dicere
aliqđ ſapienter magnum eſt ꝙ de ph̄o non
eſt mirū. Sic ⁊ h̄. Non em̄ erat eq̄le iudeū
credere ⁊ gentilē. vel ſ̄m eūdē Chri. intelli-
gendū eſt q̄tū ad originem credendi: q2 alij
pluribus ſignis viſis crediderunt: iſte vero
nullo miraculo viſo: ſed tm̄ auditu credidit.
vbi Hiero. De p̄ñtibus dicit nō inueni tan- Hiero.
tā fidē in iſrael: nō de p̄archis et ꝓphetis
niſi forte in cēturiōe fides gētiū p̄ponat̄ iſ- Beda.
raeli. ⁊ Beda. P̄ñtibꝰ iō fides cēturiōis au-
fert̄: q2 illi legis prophetarūqꝫ monitis edo-
cti erant: hic aūt nemine docente ſpōte cre-
didit. hec Beda. Mirabat̄ ḡ ieſus de fide cētu
rionis gētilis hoīs ⁊ eā laudauit vt ex iſtius
laude erubeſcant ꝯfundant̄ iſraelite ⁊ ideo
tunc fidē gentiū mirabat̄ quā vltra fidē iu-
deoꝝ creſcere videbat. Nec ſolū fides gen-
tiū ē in cēturiōe collaudata: ſed ēt p̄figura-
ta. vn̄ occaſione accepta ex fide huiꝰ gētilis
cōcludit ⁊ p̄dicit dn̄s cōuerſionē ⁊ vocatio-
nē gētiliū ⁊ ex oppoſito .ſ. infidelitate repro-
bationē iudeorū dicēs. (Amen) .i. fideliter
(dico) ⁊ p̄dico (vobis qđ) ad exēplū iſtius in
q̄ fides gentiū p̄figurat̄ (multi) ſed nō oēs:
obediunt euāgelio (ab oriēte et occidente)
ac ēt ab auſtro ⁊ aquilone .i. ex oī pte mun-
di ⁊ ex oī genere gentiū (veniēt) ad fidem et
vnitatē eccl'ie. vn̄ ſ̄m Augu. Iſtis duabꝰ p- Augu.
tibus .ſ. oriente ⁊ occidente totus orbis deſi- ⁊
gnat̄. vn̄ ſub typo eccl'ie dictuꝫ fuit iacobo. Mora-
Dilataberis ad orientem ⁊ occidentē ad ſe- liter ab
ptētrionē ⁊ meridiē. ⁊ Moralr̄ ab oriente ve- oriente
niūt q̄ ex ꝯſideratiōe ꝓprie nature vel nati- et occi-
uitatꝫ humiliant̄: vel q̄ pniaꝫ agūt i ſua iuuen dente
tute: ab occidēte q̄ ex mēoria mortis cōuer- venire.
tunt̄: vel pniaꝫ agūt in ſenectute: ab auſtro
q̄ fauēte ꝓſperitate vacāt opibꝰ pietatis: et
inter ꝓſpera ſeruāt tēperantiā: ab aq̄lone q̄
neceſſitate vrgēte ꝯpungunt̄: ⁊ inter aduer-
ſa ſeruāt patientiā. de his oībus aliq̄ ſalua
bunt̄. (Et recūbent) .i. feliciter req̄eſcent nō
carnaliter iacentes: ſed ſpūalr̄ pauſantes
(cū abraā: yſaac et iacob) quorū fidē imita-
ti ſunt ⁊ cū alijs fidelibus ⁊ amicis meis (in
regno celorū) et iuſtorū vbi lux et glia ⁊ lon-
geuitas vite eterne ⁊ oē bonum. Abraā: yſa-
ac et iacob ſpālr̄ nominant̄: q2 iſtis p̄ncipa-
liter facta eſt promiſſio de terra ꝓmiſſionis
per quā p̄ria beatoꝝ ſignificat̄. (Filij āt re-

gni) .i.iudei in q̃bus regnabat deus:vel fi‑
lij regni vocatione nõ electione:ꝛ miſſione
nõ cõſecutione:ſua reputatiõe nõ re q̄ ꝑ re
gno habendo facti fuerant:ſed ſe indignos
reddiderunt(eijciemur) a facie et viſiõe dei
in tenebras exteriores:q2 in ſe hñt interio‑
res. Tenebre patrie ſunt culpe:alie autem
Grego. ſunt gehẽne. Nã ſm Grego.interiores tene‑
Tene‑ bre ſunt cecitas mentis : exteriores eterna
bre ex‑ nox dãnationis. Ideo aũt dicũtur ibi eẽ te‑
terio‑ nebre exteriores:quia lꝫ ibi ſit ignis tamen
res. nõ lucet ad oſtẽdendũ dãnatis aliq̃d ad eo‑
rũ ꝯſolatiõeꝫ ſed ad eoꝝ deſolationẽ.vñ Iſi
Iſido. do.Ignis gehenne lucebit miſeris ad miſe‑
Ignis rie augmentũ vt videant vñ doleãt non ad
gehen‑ cõſolationẽ:vt videãt vñ gaudeãt.Ibi erit
ne. fletus oculoꝝ ex fumo et calore ignis eo q̃d
mors intrauit ꝑ feneſtras:q2 nõ lꝫ ĩtueri ꝙ
nõ lꝫ concupiſci:ꝛ ſtridor dẽtium ex frigore:
q2 hic gaudebãt de edacitate vel flet⁹ ex an
guſtia animi:ſtridor ex indignantis affectu
eo ꝙ ſero penituerunt de peccato:et in hoc
oſtendiť tormẽtoꝝ magnitudo.(Et dixit ie‑
ſus cẽturioni) .ſ.ꝑ internũcios ſupradictos
(Uade).i.ſecur⁹ reuertaris:ꝛ ſicut perfecte
credidiſti)ſic(fiat tibi)in ſanatiõe ſerui tui.
vt ſicut per nuncios acceſſiſſe ſic ꝛ per nun‑
raban⁹ cios reuerſus fuiſſe intelligať.Ubi raban⁹
fidei merito oſtendit ĩpetraſſe ſalutẽ ſeruo
vt fidei robur magis in eo accreſceret quo
proſpiceret q̃cunq; vellet ꝑ illã ĩpetraſſe ſe
poſſe.Et ſanatus ẽ puer ꝟbo xp̄i abſentꝫ ex
illa hora:q2 xp̄s protulit hoc ꝟbũ fiat quo
et ꝟbo oĩa creata ſunt vt fides centurionis
ꝟificareť:et potẽtia xp̄i quã cẽturio ꝯfeſſus
fuerat ex ope ſubſecuto pateret:dixerat em̃
cẽturio ꝛ ꝯfeſſus ẽ(dic ꝟbo et ſanabiť puer
Chriſ. meus)ꝛ xp̄s dixit ꝛ ope ꝯpleuit.vñ Chriſo.
vbi velocitatẽ admirare:neq; em̃ ſolum cu‑
rare:ſꝫ inopinate ꝛ in momẽto tp̄is h̄ facere
ꝟtutẽ xp̄i oſtẽdebat.In itinere aũt ꝟbo ſa‑
nauit eum ne putareť ire corpaliter ob ipo
tentiã ꝛ nõ hũilitatẽ.Hic ꝯſiderãdũ eſt q̃tũ
vnicuiq; fides valeat propria qñ tm̃ valuit
aliena:nã ꝑpť fidẽ cẽturionis ſanitas pue‑
ro eſt reddita.Conſidera ẽt hic humilitatẽ
Humi‑ dñi:q2 ad ſeruũ cẽturiõis ẽt nõ rogatus ire
litatis parat⁹ fuit:ad filiũ aũt reguli de quo infra
exẽplũ. diceť q̃ſi pompã refugiẽs etiã rogat⁹ ire no
Pſal‑ luit.Excelſus em̃ dñs hũilia de prope reſpi‑
mo. c‑ cit:ꝛ alta.ſ.ſupba a longe cognoſcit.i.cõtẽ‑
xxxvij. nit.In quo ſm Gre.Supbia nr̃a retundiť ꝛ
Grego. increpať q̄ pſonã accept.ãdo ĩ hoĩb⁹ nõ na‑
turã qua ad imaginẽ dei facti ſunt:ſed ho‑
nores et diuitias veneranť.Ecce de celo ve‑
nit q̄ ſeruo occurrere in terrã non deſpicit:et
tamẽ hũiliari in terra contẽnim⁹ q̄ de terra
ſumus.Quid ꝟo apud deũ vili⁹:q̃d eſſe de‑
ſpectius põt q̄ ſeruare honorẽ apud hoĩes
ꝛ interni teſtis oculos nõ timere:ꝛ ſm Am‑

bro.ad reguli filiũ noluit pergere ne in re‑ Ambr.
guli filio videreť magis diuitijs detuliſſe
hic ipſe perrexit ne videreť in centurionis
famulo conditionem deſpexiſſe ſeruilẽ:oĩs
em̃ ſeruus ꝛ liber in xp̄o vnũ ſum⁹.hec Am Fides
bro.In cẽturione fides gentiũ p̄figurať ꝛ ꝑ gentiũ.
eũ primitie ꝛ electi de gentib⁹ deſignanť qui
q̃ſi centenario milite ſtipati ꟝tutũ pfectio‑
ne ſunt ſublimes credẽtes in xp̄m ꝛ laborã‑
tes ad ꝯuerſionẽ alioꝝ.vñ Remigi.ꝑ cẽtu‑ remig.
rionẽ deſignanť q̄ p̄mi ex gentilib⁹ credide
runt ꝛ pfecti in ꝟtutib⁹ fuerũt.Cẽturio em̃ Centu
dr̄ q̄ centũ militib⁹ preeſt.Cẽtenarius autẽ rio.
numerus pfect⁹ eſt.Recte ergo cẽturio pro
puero ſuo rogat q2 p̄mitie gentiũ pro ſalu‑ Primi
te totius gentilitatis deo ſupplicauerũt.Et tie.
ſi opponiť de magis q̄ primo dño credide‑
rũt:reſpondẽdũ ꝙ cẽturio dr̄ primitie gen‑
tiũ:q2 primus credidit a nullo edoctus ni‑
ſi a ſpũ ſancto:magi ꟝o et ſi primi credide‑
runt edocti tñ ꝑ libros balaã:ꝛ ꝑ noue ſtel‑
le indiciũ.Ipſis aũt gentib⁹ corpalis xp̄i p̄‑
ſentia non eſt exhibita:ſed ꝟbũ fidei ꝑ apo‑
ſtolos eis miſit et ab infidelitate ſanauit.
Moraliter ꝑ iſtũ puerũ cẽturionis ſignifica Mora‑
tur pctõr propť quatuor mala q̄ pctõr incur liter.
rit q̄ deſignanť in q̃tuor cõditiõib⁹:q̄ de iſto puer cẽ
puero hic ſcribunť.Primũ malũ pctõris eſt tu.
ſeruus pcti.i.ꝓnitas peccãdi.vñ dr̄ de pue‑ Mala
ro iſto ꝙ erat ſeruus.vñ Joãnes.Oĩs q̄ fa‑ pecca‑
cit pctm̃ ſeruus eſt pcti.ꝛ Petrus.a quo q̄s toris.
ſupatus eſt hui⁹ ꝛ ſeru⁹ eſt.ꝛ Augu.Pecca Joan.
tor eſt ſeruus tot dñoꝝ quot vitioꝝ.Pctm̃ viij.
aũt cũ hoĩ dñať facit eũ ꝓnũ ad peccandũ: ij.pet.
vt ex vno peccato ad aliud tendat:pctm̃ ẽt Augu.
vlterius deducit ad aliã ſeruitutẽ.ſ.diabo‑
li:q2 ſupbus eſt ſeruus luciferi:auar⁹ ẽ ſu⁹
mãmõis:luxurioſus eſt ſeru⁹ aſmodei.Se‑ Serui‑
cundũ malũ eſt ĩpotẽtia ad bñ opandũ ꝙ ſi tutes
gnificať ꝑ iacẽtem.vñ dr̄ iſte puer iacere in pecca‑
domo:iacentes em̃ nihil operanť vel opari torum.
p̄nt.Jacet autẽ pctõr aliqñ in igne iracũdie Jacere
aliqñ in luto luxurie:aliqñ in ſpinis auari‑ q̃d mo‑
tie.Et bñ dr̄ iacere:q2 nullum bonũ merito‑ raliter.
riũ põt opari.Tertiũ malũ eſt tremor et ti‑
mor:q2 ſemp pctõr ẽ in timore ꝙ ꝑ paraliſiꝫ
deſignať.Ex q̃ fit diſſolutio et tremor mem‑
broꝝ.Si em̃ dicatur pctõri vt det eleemoſy timor
nã:aut male acq̃ſita vel ablata reſtituat ti‑ pecca‑
met ne ſibi deficiat.Si dr̄ q̃d ieiunet timet torum.
ne eſuriat.Si dr̄ q̃d cõfiteať peccata ſua ti‑
met de verecundia.Si dicit q̃d faciat peni‑
tentiã ꝛ ſatiſfactionẽ de pctis timet de affli‑
ctione ꝛ incommodo corporis Ecce quõ iſte torquẽ‑
paraliticus tremit ꝛ ad ſonituꝫ folij paue‑ tur pec
ſcit.quartũ malũ ẽ afflictio ĩpũs q̃d ſignať cato‑
ꝑ h̄ ꝙ d̄ puero iſto dr̄:q2 male torqueť.Et re res.
uera pctõr male torquet in ſeipſo ꝓpť vermẽ Cõſciẽ
cõſciẽtie q̄ ſemper pungit et rodit.vñ Aug. tie ver‑
Juſſiſti domine:et ita eſt vt pena ſibipſi ſit mis.

ols inordinat⁹ anim⁹.vñ ⁊ ſap. Semp pſu mit ſeua ⁊ pturbat ↄſciētia. Ex alio ēt torq̃tur pctõr anxi⁹ ē quõ acqrat honores diuitias mũdi:oblectamēta corpis. Torquetur inter pſpera p curã ſupfluã ⁊ inter aduerſa p impatiētiã. Jtē male torquet̃ qñ ↄſiderat turpitudinē vitiorũ in quib⁹ iacet:⁊ penas infernales q̃bus eternaliter ſubiacebit:nec tñ miſer p penitētiã reſilit. Sed tamen talē quãdoqȝ curat dñs veniendo ad eũ ſuffragãtib⁹ meritis ſanctorũ. Tu ergo ſi habes animã paraliticã ⁊ talia mala in te ſentis roga ⁊ mitte ſanctos:vt ad dominũ intercedant p te:ſicut ſeniores p centuriõe:⁊ clama ad dñm dicēs deuote, cum eodem.(Dñe puer me⁹ iacet paralitic⁹ in domo ⁊ male torquetur:⁊ nõ ſum dign⁹ ppter fragilitatem nature ppter feditatē culpe ⁊ multiplicitatē miſeric(vt intres ſub tectũ meũ)tam anguſtũ:tã immũdũ:tã ruinoſum(ſȝ tñ dic verbo ⁊ ſanabit̃)ad tuũ iperiũ. Et qr iſtud verbũ cēturiõis tãte efficacie fuit:ꝙ(vt ſupradictũ eſt)dignũ ꝑſtitit vt in corde ei⁹ xp̄s habitaret ⁊ ad recipiendũ corpus xp̄i in ſacramento euchariſtie null⁹ eſt dignus: ideo qñ ad mēſam xp̄i accedimus ⁊ fragilitatē noſtrã ↄſideram⁹ ꝟbis centuriõis edocti dicamus ſinguli.)Dñe nõ ſum dignus vt intres ſub tectũ meũ)nõ ſum dign⁹ vt corp⁹ et ſanguinē tuũ ſuſcipiã in os meũ:vt videlicet virtute verboꝝ iſtoꝝ digni effici mereamur. vnde Orig. nũc ēt qñ ſancti ⁊ acceptabiles eccleſiarũ antiſtites ſub tectũ tuũ intrant ibidem dñs per eos ingreditur:⁊ tu ſic eſtimes quaſi dñm ſuſcipientes et qñ corpus et ſanguinē dñi mãducas ⁊ bibis:tũc dñs ſub tectũ tuũ intrat:⁊ tu ergo hũilians teipſum dicas. Dñe nõ ſum dign⁹ vt intres ſub tectũ meũ. Ubi eñ indigne aggredit̃:ibi ad iudiciũ ingredit̃ accipiēti.hec Orig. p iſtũ ēt cēturionē ſignificat̃ rõ vel intellectus cui⁹ ſeru⁹ eſt appetit⁹ ſenſitiuus q̃ dȝ obedire rõni:ſȝ ex corruptiõe nature eſt infirm⁹ ad obediēdũ ei ppter qđ hõ p rõnē cognoſcens hanc infirmitatē i ſuo appetitu ſenſitiuo p ſe et alios dȝ rogare deũ vt ſanet ſeruũ ſuum:et ſic puer ei⁹ ſanat̃ p dñm. Jtē ſicut ille cēturio dicebat(nã et ego hõ ſum ſub poteſtate cõſtitut⁹ hñs ſub me milites:⁊ dico huic vade:⁊ vadit ⁊ alio veni ⁊ venit:et ſeruo meo fac hoc ⁊ facit)ſic vt dicit Caſſianus perfecta mens que per centurionem intelligitur ſub dei poteſtate conſtituta oĩbus viribus ſuis dominat̃:et hȝ poteſtatem cogitatiões noxias depellendi:⁊ in bonis cogitationib⁹ immorandi. Nũc malis cogitationibus dicere poſſumus abite ⁊ abſcedent:bonis ꝟo dicemus venite ⁊ venient:ſeruo quoqȝ nr̃o id eſt corpi qđ debet ſeruire ſpiritui ea q̃ caſtitatis ⁊ cõtinētie ſunt ſimilit̃ iniũgem⁹;⁊ ſi ne vlla cõditione obtēperabit:oēmqȝ ſubiectionis ſpũi exhibens famulatũ. ¶ Oratio.

Omine Jeſu xp̄e nõ ſum dignus vt intres ſub tectũ carnis mee qr puer ſenſualitatis iacet paraliticus diſſolut⁹ morbo pctĩ in domo corporis mei:⁊ male torquet̃ concupiſcētiarũ motib⁹:ſed veni per gratie infuſionem ⁊ dic verbo veritatis:vt ſanetur puer meus ⁊ reſurgat a peccatis. Preſta miſericors de⁹ mihi miſero ſub poteſtate tue gratie conſtitutor habēti de tua gratia ſub me vires ⁊ virtutes naturales vt habeã poteſtatem cogitationes ⁊ motus noxios repellendi ⁊ in bonis immorãdi:ac corpori vt ſpiritui ſeruiat imperandi. Amen.

¶ De curatione demoniaci ⁊ ſocru petri. Capitu.xliij.

Et ingrediebat̃ dñs ieſus in ciuitatē capharnaũ)qđ interpretatur ager ſeu villa pulchritudinis:⁊ pinguedinis:et conſolationis ⁊ ſignificat animã religioſi deuoti q̃ dȝ eē impinguata pinguedine triplici.ſ.charitatis: deuotionis ⁊ contēplationis. Ad iſtã villã deſcēdit libēter xp̄s ⁊ ob hoc efficit̃ villa pulchritudinis ⁊ conſolationis. De pulchritudinē ⁊ cõſolatione hui⁹ ville dicit Petr⁹ rauēnas. Juxta ſcientia cordis mei ſi paradiſus in hac vita pñti eſt:vel in clauſtro:vl̃ in ſcolis eſt quicquid eñ eſt extra hec duo plenũ eſt anxietate:inquietudine:amaritudine formidine:ſolicitudine ⁊ dolore. Hoc tamen ꝙ dicit de ſcholis intellige de diuinis ſcripturis:nõ de alijs vanis ſciētijs. vñ Hu. Nihil in hac vita dulci⁹ ſentit̃ nihil auidi⁹ ſumit̃:nihil ita mentē ab amore mũdi ſeparat nihil ſic animũ cõtra tētatiões roborat: nihil ita hoiem excitat ⁊ adiuuat ad oē op⁹ bonũ ⁊ ad omnē laborē:ſicut ſtudium ſacre ſcripture. Et ſtatim ſabbato qñ plures concurrebãt ⁊ ab operib⁹ ſeruilibus quieſcēdo ſpiritualib⁹ vacabãt(ingreſſus ſynagogã) vbi legiſperiti ad docendũ ⁊ cõmunis populus ad audiendũ legis doctrinã cõueniebãt(docebat eos)maxime tali tempore ⁊ loco docebat Chriſtus:quia erant congruentia doctrine eius:tũc enim pluriũ ad ſynagogam fiebat conuentus. Sic modo quilibet chriſtianus tenetur diebus dominicis venire ad eccleſiam ⁊ audire ibi miſſam totam ⁊ integram. Et nota ꝙ miſſa eſt aliquo modo de lege nature diuina ⁊ euangelica. Lex nature vult quod quilibet aliquo temporis ſpacio vacet ad orandũ deũ. Lex ſcri

A Mar.j. ⁊.ix. Lu.iiij. ⁊ Mat. viij.

Petr⁹ rauennas. ſtudiũ facere ſcripture cõmendatur. Hugo.

B Miſſa ē de lege triplici.

pture ꝑcipit ſabbato vacandū ad orationē
ſed canones (ordinauerūt) ad iſtam oratio-
nem tp̄s miſſe vbi deus ꝛ homo realiter cō-
tinetur. Jdeo (vt dicit gloſa) peccant morta
liter qui miſſam non audiunt: q2 preceptū
eſt: niſi cogat neceſſitas: alijs vero dieb⁹ nō
eſt preceptū: ſed conſilium. (Et ſtupebāt). i.
admirabātur (ſuper doctrina eius) tum q2
legem ꝛ prophetas nō didicerat ꝛ tamē cla-
riſſime docebat: tum quia doctrinam ſuam
diuinis operibus cōfirmabat. vñ ſubditur.
(Erat eñ docens eos quaſi poteſtatem ha-
bens) q2 in oſtēſione ſignorū ꝛ virtutis do-
cebat: ꝛ q2 ꝓ timore veritatem non celabat
ꝛ (nō ſicut ſcribe) qui ſolū verbis docebant
ꝛ veritatem dicere timebant: vel quia nō cu
ſtodiebant: ideo dicere erubeſcebant. vnde
Beda. Beda. Sermo doctoris in poteſtate fit cum
Docere ea que docet operat᷑. Nā qui factis ipſe ſua
i ptāte. dicta deſtruit contēnit᷑: vel ideo in poteſtate
(erat docēs eos ꝛ nō ſicut ſcribe) qm̄ ſcribe
q̄ per legē didicerāt ꝑcepta populis dabant
ipſe ꝟo quaſi autor impletorq₃ legis vel mu
tādo vel augēdo q̄ minus videbant᷑ libere
ſubſtituit. hec Beda. Quia ergo xp̄s doctri
nam ſuā cōfirmabat per opera miraculoſa
ceteri ꝑdicatores ꝛ doctores q̄ hoc non poſ-
ſunt debēt doctrinā ſuā cōfirmare ꝑ opera
virtuoſa: ꝛ nō ſicut ſcribe qui dicunt ꝛ nō fa
ciunt: ac doctrinā ſuā verborū iactātia affir
māt ꝛ oſtentant. vñ ſtatim poteſtas dñi oſtē
ditur per factū cū ſubdit᷑. (Et erat in ſyna-
goga eorū) forte adductus ad locū ſanctum
vt ibi liberaret᷑ (homo) quidā (habens ſpiri-
tū immūdū). i. obſeſſus a demone (exclama
uit) voce magna (dicens. Quid nobis ꝛ tibi
nazarene? Uenisti añ tp̄s ꝑdere nos). i. di-
minuere ꝛ auferre noſtrā poteſtatē nocendi
hominibus ꝛ torquere nos. Quia eñ dia-
bolus inuidia motus de ſalute hominū tor
quet᷑. Jdeo de xp̄i doctrina q̄ erat animarū
¶ ſalus ꝛ medicina dolebat: ꝛ ſic clamabat.
Theo. vñ Theophi. Exire eñ ab hoīe perditionē
Demo- ſuā dicebat demoniū. Jmmiſericordes eñ
niorꝫ in exiſtūt in hoīes malum aliquod pati ſe eſti-
nos ma- mātes cū hoīes nō moleſtant. (Scio) te (q̄s
licia. ſis). i. vehemēter opinor. ſ. ſanct⁹ dei. i. xp̄s
ad ſalutē hominū miſſus. Per prophetias
eñ de xp̄o dictas q̄ determinauerant tem-
pus ꝛ modū ꝛ locū veniendi ipſius xp̄i ꝛ per
alias circūſtantias ſciebāt ipſum eſſe xp̄m
in lege ꝓmiſſum: verūtamē neſciebāt ip̄m
eſſe deū: nec per tētationē xp̄i in deſerto dia
bolus potuit ſcire de xp̄o vtrū dei filius per
naturā eſſet: licet ad hunc finē tripliciter eū
tentauerit. Si enim cognouiſſent demones
j. corin. ipſum eſſe deū nūq̄ induxiſſent iudeos ad
ij. cōfeſ- ipſum crucifigendū. vnde Apoſto. Si enim
ſio de- cognouiſſent nūq̄ dñm glīe crucifixiſſent.
monū. Ecce quāte peruerſitatis ſunt multi hoīes

qui in aduerſitate ſua deum blaſphemāt:
cum tñ demones ipſū predicēt. vbi Beda. Beda.
Non volūtatis iſta confeſſio eſt quā ꝑmiū
nō ſequit᷑ cōfitēdi: ſed neceſſitatis extorſio q̄
cogit inuitos. Et vult ſi ſerui fugitiui poſt
multum tp̄is dñm videāt nihil aliud niſi de
verberibus ſuſpicant᷑: ſic ꝛ demones cernē-
tes dñm in terris repēte verſari ad iudican-
dos ſe veniſſe credebant preſentia ſaluato- Sp̄s
ris tormēta ſunt demonū. hec Beda. Dicit᷑ immun
autē demon ſpiritus immūdus ab effectu: dus.
q2 facit immundū quē poſſidet: ſicut d2 ſpi- Chriſ.
ritus ſurdus vel mutus: q2 hominē ſurdū
vel mutū facit. Uel ſm̄ Chriſ. immūdus di-
cit᷑ propter impietatē ac elongationē a deo:
ꝛ q2 omnibus immūdis ꝛ prauis operatio- Cur ta
nibus ſe immiſceret. Jpſum quoq₃ immun- cere iuſ
dum ſpiritū dñs licet vera de eo teſtificantē ſit.
iuſſit obmuteſcere ne veris falſa miſceret: ꝛ
ne videret᷑ ab ipſo teſtimonium q̄rere: maxi
me q2 phariſei dicebāt ipſum in beelzebub
demonia eijcere: ꝛ ne videretur vtilitas cru
cis ꝛ paſſiōis ſue. Jn quo dat᷑ nobis dogma
ſalutiferū: vt demonib⁹ qui mēdaces ſunt:
ꝛ in veritate nō ſteterūt nō credamus quā-
tūcunq₃ denūciēt veritatē: q2 ſi aliquos ſibi
credētes inuenerint ꝟitati mēdaciū miſcēt
ꝛ ꝟitatē in mēdaciū cōuertūt: ac ꝟa dicēdo
nitunt᷑ credentes in errorē ydolatrie ꝛ pctā
inducere. Per hoc aūt ꝙ xp̄s increpauit de-
monē q̄ ſuā cōfitebat᷑ ptātē ꝛ ſctītatē impo ¶
nēs ei ſilētiū docuit nos laudes turpiū fu- Laus
gere. vñ ſm̄ Senecā. tā triſte ꝛ tā turpe no- turpiū
bis eē d3 laudari a turpib⁹ ꝙ̄ ſi laudemur ꝛ malo-
ob turpia. Et ſp̄s immūd⁹ iuſſus exire ab rum fu
hoīe ꝓiecit illū in mediū (ꝛ diſcerpēs eum) giēda.
q̄ñtū ad afflictionē exiuit inde (ꝛ nihil ei no- Senec.
cuit) q̄ñtū ad mutilationē. Ubi Hier. Sp̄s Hiero.
diſcerpēs hominē exijt ab eo. Appropinquā-
te ſalute appropinquat tētatio. Pharao di-
miſſus ab iſrael ꝑſequit᷑ iſrael. Diabol⁹ cō
tēpt⁹ ſurgit i ſcādala. h̄ Hie. Sic ēt accidit
ſpūalr: q2 diabol⁹ ſepe i mediū ꝓijcit pctm̄
alicui⁹ ad ei⁹ infamationē: ꝛ cū pctōr videt Morali
ſe cōfuſum dimittit pctm̄ cogiturq₃ diabo- ter.
lus ab eo exire. Uñ in Pſal. Jmple facies Pſalm̄.
eorū ignominia: ꝛ q̄rēt nomē tuū dñe. Uere lxxxij.
cūdia eñ quā h₃ pctōr de pctō eſt valde vti- Uerecū
lis ad dimittēdū pctm̄ ꝑꝑ ꝙ dicit ſeneca qđ die vti-
nō dimittēdus eſt pudor: q2 q̄ñdiu i aīo dura litas.
uerit alicui⁹ erit bone ſpei. loc⁹ ꝑ h̄ aūt qđ Senec.
diſcrepās eū exijt ſub ip̄o intelligit᷑ ꝙ null⁹
liberat᷑ a diabolo niſi diſcerpat᷑ ꝑ cōpūctio-
nē ꝛ ꝯtritionē ſalutarē. ꝛ ſpālr h̄ de carnis vi
tio itelligit᷑: q2 vitiū carnale nō niſi carnꝫ af
flictiōe curat᷑: vt ꝑ q̄ q̄s peccat ꝑ h̄ ꝛ torq̄at᷑.
Et factus eſt ſicut mortuus: ita vt multi di-
cerēt q2 mortuus eſt. vnde Greg. Uelut mor ſap. vj.
tuus q̄ppe oſtendit᷑: qui a maligni ſpiritus Grego.
ptāte liberat: q2 quiſquis iam terrena deſi-

deria ſubijcit vitā in ſe carnalis ↄuerſatio nis extinguit ꝛ mundo mortuꝰ apparet: qꝛ poſſeſſore prauo q̄ ꝑ immunda deſideria ſe agitabat caret. Quē multi mortuū dicunt: qꝛ ſpūalr̄ viuere neſciunt: cū q̄ carnalia bona non ſequit̄ extinctꝰ funditꝰ arbitrant̄. Ꝭ Greg. ſi ḡ a maligno liberatus eſt mortuus ſequit̄ q̄ ꝙ nō eſt mūdo mortuꝰ nō ē a maligno liberatus qđ eſt verbū terribile mundū diligentibꝰ. (Jeſus aūt tenēs manū eius leuauit eū ꝛ ſurrexit). i. ipſe em̄ ꝓſtratus manum auxiliū porrigit: ipſe eliſos erigit. vbi Ambr. Miſtice aūt q̄ in ſynagoga habebat ſpiritum immundū ppl's eſt iudeoꝝ q̄ innodatus diaboli laqueis ſimulatā corpis mūdiciā interioris mētis ſordibꝰ inquinabat. Et bn̄ ſpm̄ imundum habebat: qꝛ ſpm̄ ſctm̄ amiſerat. Jntroire em̄ diabolus vnde xp̄s exierat. vbi ꝛ Theophi. Sciendū eſt etiā ꝙ multi nunc demonia habēt oēs. ſ. q̄ demonioꝝ deſideria implent: vt furioſi habēt demoniū ire ꝛ ſic de ceterꝫ. Sꝫ dn̄s in ſynagogam venit cum mēs hoīs fuerit ↄgregata ꝛ tunc dicit demoni inhabitāti obmuteſce et ſtatim egredit̄ ab eo. Et protinus egrediēs dn̄s de ſynagoga. ſ. poſt ꝑdicationē et eius ↄfirmationem poſt demonis expulſionē introiuit in domū petri: vt ibi refectionē acciperet poſt laborem. Saluator em̄ noſter cū corpus paſſibile ad noſtram accepiſſet ſalutem aliqñ declinabat ad loca familiarium ſibi et deuotorū ad quietē habendā poſt laborē ꝛ fatigationem: ꝛ iſto mō venit ad petri domum ſeu hoſpitiū. vn̄ Cyrillus. Aſpice aūt quō manet penes viruꝫ inopē xp̄s q̄ ſpontaneā paupertatē ꝑ nobis paſſus eſt: vt diſcamꝰ cū pauperibꝰ ↄuerſari: nec ſpernere depreſſos ꝛ pauperes. vn̄ Chriſoſt. Et nimirū excogita quales erant domꝰ piſcatoꝝ hoꝝ: ſed tn̄ non dedignatꝰ eſt ſub vilia tuguria piſcatorū intrare: erudiens per oīa humanū conculcare tumorē. Et iterū propter hoc nūꝙ intrauit in domū p̄clarā xp̄s ſed in domum publicani ꝛ principis publicanorum et piſcatoris palatia dimittens: ꝛ eos q̄ mollia induunt veſtimenta. Si itaqꝫ cū vis ꝛ tu vocare: orna domū tuā eleemoſynis: orōnibus: ſupplicationibꝰ ꝛ vigilijs. Nullus itaqꝫ verecundet̄ domū vilē habēs ſi hec habuerit operatoria. Nullus diues: magnū ſapiat domū habēs p̄cioſam: ſed verecundet̄ magis et hanc zeletur illā dimittēs: vt ꝛ Ꝭ xp̄m ſuſcipiat: et illic eternis potiat̄ tabernaculis. hec Chriſ. hic q̄ iā dicūt ꝙ lꝫ Petrꝰ fuerit de bethſaida tn̄ rōne vxoris habebat domū in capharnaū. Sed ↄ̄ Ꝭ videt̄ ꝙ Marcus dicit. Uenit in domū Symonis et andree. Jdeo dicendum ſm̄ Stephanū qđ domꝰ petri non dr̄ poſſeſſiue: ſed ad quā declinare conſueuit cā vendēdi piſces et hac etiā familiaritate vxorem duxit de domo illa: q̄ etiā dr̄ domus andree: propter inſeparabilitatē illoꝝ in piſciū negotiatione. Et mox diſcipulis petentibꝰ ꝑ ſocru petri. i. matre vxoris eius febricitante ſtans dn̄s ſuper illā imperauit febri vt ceſſaret vel recederet: ꝛ apprehenſa manu leuauit eam q̄ ſtatim ꝛ ſubito liberata eſt: ita vt continuo ſurgens miniſtrauerit ei ꝛ diſcipulis ſuis. Uires quas accepit quaſi gr̄as agendo in obſequiū ſui exercēs ſaluatoris. Non remanente: vt ſolet moleſtia egritudinis: qđ niſi diuina virtute potuit fieri. Natura enim nō operat̄ in inſtāti. Et iō hoc ꝓpriū eſt medici celeſtis: ſed ſecus eſt I alijs: lꝫ em̄ ꝟtute nature poſſit hō a febribus curari: nō tn̄ in inſtanti: ac ita ſubito ꝛ ꝑfecte qđ poſſit ſtatim opa ↄſueta facere ſicut hic dr̄ factū eſſe: ex q̄ oſtendit̄ iſta curatio miraculoſa ad diſcipuloꝝ cōfirmationē in fide. vn̄ Beda. Naturale ē febricitātibꝰ incipiēte ſanitate laceſcere et egrotationis ſentire moleſtiā: verum ſanitas q̄ dn̄i infert̄ Iperio ſimul tota redit. Nō ſolū ipſa redit: ſed ꝛ tāto robore comitante: vt eis ↄtinuo q̄bus ſe adiuuarent miſtrare ſufficiat. Et iuxta leges tropologie mēbra q̄ fuierant Imūdicie ad iniq̄tatē: vt fructificarēt morti fuiāt iuſtitie in vitā eternā. vn̄ ꝛ Cyri. Et nos ſuſcipiamꝰ ieſuꝫ cū ei viſitauerit nos ꝛ portauerimꝰ eū in mēte ꝛ corde: tūc enormiū voluptatū eſtū extinguet et incolumes faciet: vt miſtremꝰ ei: Ꝭ ē eius bn̄placita pagamus. Moralr̄ aūt ꝑ Ꝭ dat̄ itelligi ꝙ añ curationē a pctō nō ē ḡtū fuitiū ipēſuꝫ deo: ſꝫ penitēs ꝙ̄ cito curatus eſt febre pcti tā cito dꝫ ſe occupare ꝛ totalr̄ mācipari fuitio dei ſm̄ illđ apl̄i. Sicut exhibuiſtis mēbra vr̄a fuire Imūdicie ꝛ iniq̄tati ad iniq̄tatē: ita nunc exhibete mēbra vr̄a fuire iuſtitie in ſctificationem. Si ḡ aīa tua febre vitioꝝ eſt capta: ſctōs in adiutoriū tuū inuoca: vt eoꝝ rogatu gr̄a curet te: quod poſſis ei et ſctis eius gratā fuitutē exhibere. Jn Ꝭ ēt qđ diſcipuli rogauerunt ꝑ illa: dat̄ nob̄ exēplū orādi pro infirmis ꝛ neceſſitate aliena. ſꝫ Bed. Miſtice domꝰ petri eccl'ia ꝛ de circūciſiōe eiꝰ apoſtolatui ↄmiſſa. Socrus ē ſynagoga: q̄ q̄dā mō mr̄ ē eccl'ie petro ↄmiſſe in cura ꝛ cuſtodia. hec ſynagoga febricitat: qꝛ inuidie eſtibꝰ laborat pſequēs eccl'iam cuiꝰ manū dn̄s tāgit qñ carnalis eiꝰ opa l ſpūalē itellectū ꝛ vſuꝫ ↄuertit: ꝛ ſic erecta miſtrat I ſpū. Moralr̄ aūt ſocrus petri febricitās ē caro ↄcupiſcēs: cū em̄ hō calore ↄcupiſcētie laborat q̄ſi febribus eſtuat qđ p̄t eē triplr̄ iuxta illđ Joā. Oē qđ ē in mūdo aut ē ↄcupiſcētia carnis: aut cōcupiſcētia oculoꝝ: aut ſupbia vite ꝛ ſic triplicē hēmꝰ febrē. Quedā em̄ ex corruptiōe in ſpiritibꝰ: alia ex corruptiōe I hūo

Socrꝰ petri curatio.

Natura non operatur in inſtāti.

Beda. Febricitantiū natura.

Cyrillus.

Moraliter.

Ro. vj.

B Miſtice.

Moraliter.

j. Jo. ij. G Febris triplex.

Moraliter.

ribus. Tertia ex corruptiōe in mēbris ꝛ in olibus ē calor inordinatus supgrediēs nature cursus. Prima facit supbia. Secunda luxuria. Tertia auaritia. Ad hāc veniens iesus videt p grāz illuminantē: īperat p grām iustificantē: tāgit manū p grām adiuuantē: ꝛ sic dimittit febris in ꝯtritiōe: surgit sana in cōfessiōe: mīstrat in satisfactiōe. Moralr ēt

Submissos sanat deus. Beda.

dr stans sup illā qꝛ nullū spūaliter sanat: nisi eum q̄ sub eo ē. s. p timorē se salubriter humiliantē. vbi Beda. Si virū a demonio liberatū moralr aīam ab immūda cogitatione purgatū dixerimus ꝯñr femina febribus tentata: sed ad imperiū dñi curata carnē ostendit a ꝯcupiscentie sue feruore p cōtinentie pcepta frenatā: ois em̄ amaritudo: ꝛ ira ꝛ indignatio: et clamor: et blasphemia spiritus furor est immūdi: fornicationē vero immundicitiā: libidinē: cōcupiscentiā malā: et auaritiā q̄ est simulacroꝝ seruitus febrez illecebrosi carnis intellige. hec Beda.

Col. iij. Sēsualitas et ratio.

Pōt etiam p socrū petri q̄ mulier erat sensualitas: q̄ ab Augu. mulier vocatur significari: per xp̄m autez que est imago pris rō: sm quā hō factus est ad imaginem dei. Igitr

Gen. j.

moralr socrus petri sanatr cum sensualitas q̄ calore concupiscentie febricitās iacet: per rationē ad debitū ordinem moralis virtutis reuocatr. Ideo subditur (et ministrabat eis) qꝛ sensualitas reformata vtute morali mīstrat et seruit rōni. Et tunc hō peccatū

H Peccati fetor a deserenti percipitur.

qd ante cū in eo esset non nouerat: incipit agnoscere postq̄ ab eo exiuerit. vñ Chriso. Si vis dicere peccati fetorem excogita id postq̄ factū est cuz a desiderio ereptus fueris dū adhuc nō molestat ignis: ꝛ tunc videbis q̄d est peccatum. ¶ Nota etiā de q̄tuor

Petōꝝ q̄tuor gr̄a.

infirmitatibus pmissis q spūaliter p leprā pōt itelligi culpa originalis: per paralisim culpa actualis in omittendo: p febrē actualis in cōmittendo: p vexationē demoniacā culpa erroris. Deinde ponuntr ad cōfirmationē legis euangelice multa miracula in gnali: quia audito hoc miraculo et vespere facto: cū sol occidisset. i. ad occasum venisset: oēs q̄ in illa ciuitate habebāt infirmos varijs languorib9 detētos: ꝛ a demonijs vexatos: ducebant illos ad iesum ꝛ obtulerūt ei vt curaret eos: quia tūc ad hoc poterant

Theophil.

vacare. vñ dicit Theophilus. qd ita tarde adduxerunt eos ad xp̄z: quia illa dies erat dies sabbati ꝛ credebant curatiōes nō eē licitas durante die sabbati: q̄ finiebatr in vespere illius diei: ꝛ iō expectabāt occasum vt curādos ad iesuz adducerēt. At ipse singulis manus imponēs curabat oēs: nulli9 em̄ morbū horrebat: q est ꝯ medicos supbos ꝛ indignantis nature q̄ pauperes et miseros dedignantr visitare et tangere. Et eijciebat spūs immūdos verbo: i signū q vbū xp̄i de

Cur vespere adduxerāt. Cōtra medicos.

uote auditū fugat demonez de corde petōrū. Licet autē posset etiam oēs curare solo vbo: tñ qñq3 apposuit manus: qꝛ hūanitas xp̄i erat q̄si organū seu instrumentū diuinitatis ipsius in miraculis faciendis. Et iō sicut artifex mediāte instrumento operatr sic virt9 diuina in xp̄o p applicationē hūanitatis aliq̄ faciebat vt eā ꝯiunctā deitati declararet. Miracula q̄dē xp̄i ad duo ordinabantr scz ad manifestationē diuinitatis sue ꝛ ad confirmationē sue doctrine: p quā homines ad fidē inducebantr. Uñ et ad tactuz man9 eius sanabantr infirmi: curabantr leprosi: illuminabantr ceci: ꝛ ad vocē eius suscitabantr mortui et eijciebant spūs imūdi.

I Miracula xp̄i ad duo ordinata.

Per hoc autē q vespere facto obtulerūt sibi infirmos et demoniacos significatr q hora mūdi vespertina xp̄s venit demōes eijcere ꝛ infirmitates hoim curare: ꝛ p occasum solis significatr q passio sua in qua sol iusticie occidit futura erat medicina ois spūalis infirmitatis. vñ sm Bedā. Mistice solis occubitus passionē mortēq3 illi9 significat q̄ dicit q̄diu sum in mundo lux sum mūdi ꝛ sole occidente pleriq3 demoniaci et egroti sanantr qꝛ tēporaliter in carne viuens paucos iudeoꝝ docuit oibus p orbē gentib9 fidei salutisq3 dona transmittit. Moraliter vero occasus solis potest dici casus mundane prosperitatis post quē multi sanantr q̄ lucente sole prosperitatis grauiter infirmantur.

Beda de solis occasu. Joā. ix.

Cōsidera q paucis vbis multa hic miracula cōprehēduntr q̄ expresse fortassis incredibilia viderentr. vñ Chris. Tu autem intende quantā multitudinē curatam trāscurrunt euangeliste nō vnūquemq3 curatū dicētes nobis ꝛ enarrātes: sed vno verbo pelagus ineffabile miraculoꝝ supuenientes vt nō rursus magnitudo miraculi icredulitatē immittat: si tātā plebē ꝛ varias egritudines in vno tēporis momento soluit et emendauit. hec Chri.

Cur paucis multa. Chris.

Exibant aūt demonia a multis clamantia ꝛ dicentia qꝛ tu es filius dei. Et increpās nō sinebat ea loqui qꝛ sciebant per vehementē cōiecturā ipsum esse xp̄z nō tñ p scie certitudinē. vñ Beda. Demonia filiū dei ꝯfitebantr ꝛ sciebāt ipm esse xp̄m: qꝛ cū ieiunio fatigatū cū diabolus videret: verū hoīem intellexit: sed qꝛ tentando non preualuit vtrū filius dei eēt dubitabat. Nunc aūt p signoꝝ potentiā vel intellexit vel potius suspicat9 est esse filium dei: sed se morte illi9 nō preuidit esse dānandū vere enim de hoc misterio a seculis abscōdito dixit apostolus q nemo principū hui9 seculi cognouit: si em̄ cognouissent nūq̄ dñm glie crucifixissent. hec Beda. Ideo aūt non sinebat ea loqui: ne hoīes audiētes demonem predicare mundo veritatē: deinceps acq̄escerēt sibi predicanti falsitatem. Unde glos. Ideo pro

R Scientia demonum de xp̄o. Beda. Math. iiij.

j. co. ij. De misterio p̄dicare xp̄i habita.

hibet loqui ne dū aliqs audit demonē vera
pdicantē poſtea ſequat̃ errantē. Improbus
ho magr̃ vera falſis pmiſcet vt ſub ſpecie
veritatis falſitatis teſtimoniū obtegat. De
hoc habes ⁊ alias cauſas proxime ſupra de
ſpū immūdo dictas. Facta aūt die et valde
diluculo: egreſſus ieſus de capharnaū ibat
in deſertū locū: vt applauſum ppli fugeret
et ibi ſecreti⁹ oraret. In hoc dans exēplū ꝙ
predicator ⁊ mirabiliū diuinoꝝ operator dꝫ
vanā gloriā ⁊ oſtētationē fugere ⁊ ad ſoli-
tudinē ꝯtēplationis ac ſecretū orōnis poſt
laborē pdicationis redire vt deo grãs agat
de pfectu p̄terito et ſe diſponat pro futuro
vt ſibi hauriat qd̄ poſtea pplis effundat: et
ſm Theo. Oſtēdit nobis ꝙ deo dꝫ attribui
ſi aliqd boni facimus ⁊ ei debemus dicere:
qm̄ oē optimū deſuper eſt deſcēdēs a te. In
deſerto quo xp̄s orat: nō ꝙ ipſe orōne indi-
geat: ſed vt nobis bone exēplificatiōis opa
tionis exēplū ⁊ forma fieret: ⁊ vt nos tumul
tū fugere ⁊ curā mūdi vitare: ac ſecretū mē
tis querere doceret xū eū orare vel ei ſilēter
loq̇ affectam⁹. Et turbe requirebāt eū. ſ. per
fidē ⁊ venerūt vſqꝫ ad ipm̄ p ſpem ⁊ detine-
bant illū p charitatē: ne diſcederet ab eis:
vt profectū cōſequerent̃ maiorē. vbi Chriſ.
Gaudens aūt eos ſuſpiciebat: ſed et voluit
eos dimittere: vt et reliq doctrine eius par-
ticipes eſſent: ⁊ ideo ſequit̃ quib⁹ ait: (quia
⁊ alijs ciuitatib⁹ opꝫ me euāgelizare regnū
dei), i. qualr̃ puenit̃ ad regnū dei: q2 p peni
tentiam que eſt via ad hoc perueniēdi. vbi
Theophi. Trāſit eñ ad alios magis indi-
gentes doctrina q2 nō conuenit in vno loco
doctrinā cōcludere: ſꝫ vbiqꝫ radios ei⁹ extē
dere. vbi ⁊ Chriſ. Simul etiā cōſidera ꝙ po
terat in eodē loco manendo oēs attrahere
ad ſe nō tñ illud facit p̄bēs nobis exēplum
vt pambulem⁹ ⁊ reqram⁹ peūtes ſicut pa-
ſtor perditā ⁊ medicus accedit ad infirmū.
Una eñ aīa recuperata poterit aliqs mil-
le delicta abolere. hec Chriſoſtom⁹. Oro.

Domine Jeſu xp̄e remoue ⁊ eīce
ſpm̄ immundū a me ne aliquo
mō me valeat maculare: vel in
maculis detinere: vt ſim et ap-
pareā mūdo mortuus: cū a poſ-
ſeſſore prauo: qui per immunda deſideria
nos agitat fuero liberatus. Peto etiā dn̄e
te medicū animarū: vt me curare digneris
a febre vitiorū: quatenus ſurgēs ab eis va
leam tibi miniſtrare ⁊ gratā ſeruitutem ex-
hibere. Tu etiam dn̄e cura me ⁊ oēs varijs
anime detentos languoribus: vt a peccatis
ſani et incolumes facti tibi miniſtremus ⁊
beneplacita tua peragamus. Amen.

De ſuſcitatiōe filij vidue. Capitulum. xliij.

Et deinceps (A) Lu. vij.
ibat ieſus cū diſcipulis ⁊
turba copioſa q̄ eū ſeque
bat̃) nouitate operū: ſua-
uitate doctrine: et ex ſan-
ctitatis ei⁹ deuotione (in
ciuitatē galilee q̄ vocat̃
naym) ſecūdo miliario a
monte tabor eſt ciuitas Naym
naym: ⁊ ſupra naym mōs endor: ad cui⁹ ra-
dicē fluit torrēs cyſon. Ante hui⁹ ciuitatis
portā vbi erat maior concurſus populi: ob- Sepulture antiqui.
uiauit dn̄s multitudini hoīm efferētium. i.
extra portantiū defunctū filiū vnicū vidue
ad ſepeliendū: q2 antiquit⁹ loca ſepulture
erant extra ciuitates ⁊ hoīm habitationes:
ne cadauerib⁹ inficerent̃ loca ⁊ hoīes. Hoc
aūt ſic factū eſt: vt euidētius eſſet miraculū
corā multis factū ⁊ multi eſſent teſtes tan-
ti miraculi. Et q2 vocabāt ad pietatis opus
pſequēdo funus ⁊ cōſolādo viduā et orba-
tā matrē meruerunt ipm̄ videre miraculū.
Ubi Grego. nicenus. extūne molē breuibus Grego. nicen⁹.
verbis explicuit. Mater vidua erat que nō
ſperabat vlterius filios pcreare: nō habe-
bat in quē dirigeret aſpectuꝫ vice defuncti
q2 vnic⁹ erat: hunc ſolū lactauerat. Hic ſo-
lus aderat alacritatis cauſa in domo: quic-
qd matri dulce ac p̄cioſum hic ſolus extite
rat. Uñ ⁊ Cyrill⁹. Miſerāda paſſio ⁊ ad fle- Cyrillus.
tum et ad lachrymas potēs puocare. Quā
cū vidiſſet dn̄s ſic triſtē ⁊ afflictā mīa ⁊ pie-
tate motus: ſm qd̄ hō ſup ea: tum q2 vidua
erat: tū q2 nō habebat aliū filiū a quo in ſe-
nectute ſuſtentari poſſet q̄ ab ipſo dixit illi
ṽbo cōſolatorio ⁊ dulci. (Noli flere) q̄ſi di-
ceret cito conſolata eris deſiſte q̄ſi mortuū
flere quem mox viuum reſurgere videbis.
Merentiū ꝯſolator de⁹ illoꝝ maxie lachry- Miſericors dn̄s.
mas intuet̃ q̄ alioꝝ miſerias ⁊ pctā deflent
ſm Bedā. Dn̄s mīa mot⁹ eſt: vt nobis exē- Chriſ.
plum imitande pietatis oſtenderet. vnde et Beda.
Chriſo. Jubens ergo ceſſare a lachrymis q̄
conſolat̃ meſtos: monet nos de preſentibus
defunctis conſolationem recipere: reſurre-
ctionem ſperātes. Pagani et gentiles cau-
ſam habēt plangēdi defunctos: q2 reſurre-
ctionē neſciūt: ſꝫ chriſtiani eā credūt: ⁊ ideo (B)
cauſam plāgendi nō habent. (Et acceſſit et Mors plāgenda ſcelerū dulis tantū.
tetigit loculū) i. feretrū vt effectus ſalutis
tactu corporis ſui deueniret: ⁊ oſtenderet ꝙ
corpus ſuū deitati vnitū erat inſtrumentū
deitatis in miraculis faciēdis. Loculus di-
minutiuū eſt mortui locus in quo iacet cui Loculſ Tact⁹
eñ viuenti magna palatia ⁊ ample domus
nō ſufficiebāt p loco: ei morīēti paruū ſpa- Locul⁹ ſepulture.
ciū ſufficit p loculo. Uñ mortuo alexādro
dixit quidā philoſoph⁹. Quē totus mūdus
nō capiebat hodie parua cōtinet archa. Hi

aũt q̇ portabãt ſteterũt: nec vltra progredi auſi ſunt. Et ait. Adoleſcẽs ſurge ⁊ ſic cũ ſʒ qđ de⁹ ſuſcitauit. Et reſedit q̇ erat mortuus q: ſurgẽs ſedit in loculo in q̇ iacuerat pri⁹ ⁊ cepit loqui. Ut manifeſte appareret ꝙ erat vere ⁊ nõ apparẽter reſuſcitat⁹ et forte verba ipſi⁹ fuerũt gratiarũ actiones ⁊ dedit illum matri ſue: q: non ſuo merito ſed mr̃is reſurrexerat vt que de ipſo triſtis fuerat in ipſo cõſolaret̃. Om̃s aũt inuaſit timor et ſtupore tanti miraculi: q̇ timor nõ fuit alicui⁹ mali: ſed reuerẽtie de potentia ⁊ bonitate ⁊ magnificabãt .i. laudabãt deum et magnũ p̄dicabant: q: quãto grauior eſt caſus tanto pietas erigentis eſt gratior: et ſpes ſalutis penitentibus eſt certior. Et dicebant: q: ꝓpheta magnus. ſ. in lege ⁊ prophetis promiſſus ſurrexit in nobis imo plus q̃ ꝓpheta: ⁊ quia dñs viſitauit plebem ſuã mittendo eis ſaluatorem: vt eos redimeret: ſicut medicus viſitat infirmũ vt eũ ſanet. Miſtice iſte defunct⁹ eſt homo per pct̃m mortale mortuus. Eius mater eſt eccleſia q̇ eſt. vniuerſitas credentiũ: ⁊ cuius filij ſunt credẽtes ſinguli. Peccator aũt dicit̃ fili⁹ vnicus matris ſue. ſ. eccleſie: q: quẽlibet ita deflet qñ in peccatũ cadit: ſicut mater vnicũ filiũ quãdo decedit. Eccleſia quoq3 dicit̃ vidua q: ſponſi ſui morte redempta: vel quia nũc q̃diu peregrinat̃ a dño: eſt ab amplexibus ſponſi ſui priuata: de qua vidua đ: in pſal. Viduã eius benedicens benedicam. Effert̃ defunctus cũ ſenſus interior exit̃ in opus. Quatuor portitores hui⁹ defuncti ſunt quatuor affectiones cordis noſtri: ſcʒ gaudium et triſtitia: ſpes et timor. Iſta enim quatuor portant mortuũ per abuſum. de quibus dicit Bern. Amant qđ nõ decet: timent qđ nõ oportet: dolent vane: ⁊ gaudẽt vanius. Uel iſti quatuor portitores ſunt amor peccati: timor pn̄e: ſpes emende: ⁊ preſumptio de dei mĩa. Uel quatuor portitores ſunt quatuor que aĩam in pctõ perſeuerare faciũt: ſcʒ fiducia longioris vite: que tñ hoiem ſepe decipit: conſideratio culpe aliene qua homo correctionẽ propriã deuitat: ſtulta ſpes penitendi in futuro ⁊ fiducia de via quã homo concipit ex magna dei mĩa: impunitas peccatoris qua reddit̃ ad pctã magis ꝓcliuus. Poſſunt etiã intelligi iſti portitores carnalia deſideria: vel adulatorum et benedicentium blandimenta vel prelatorũ mercenariorũ verba vngentia nõ pungentia: ⁊ queciiq3 verbo vel facto fouẽtes hoiem in peccato. Porta per quã effertur ſeu egreditur mortuus: eſt aliq̇s de q̇nq3 corporis ſenſib⁹ pcti manifeſtatiuus. Nã qui videt vel audit vel loquitur qđ non licet: mortuus extrahitur per portam viſus vel auditus vel oris: et ſic ſuo modo de alijs: et ideo cuſtodie ad iſtas portas ſunt adhibẽde. vñ Bed. Portam ciuitatis qua defunctus efferebat̃: puto aliquẽ de ſenſibus eſſe corporis. Qui eñi ſeminat inter fratres diſcordias: q̇ iniquitatẽ in excelſum loquit̃ foris portaʒ extrahit̃ mortu⁹. Qui viderit mulierẽ ad cõcupiſcẽdum eã p oculorũ portã ſue mortis indicia ꝓfert. Qui fabulis ocioſis obſcenisve carminib⁹ vel detractionib⁹ aurẽ libenter aperit. Hanc ale ſue portã mortis efficit ceteroſq3 qui non ſeruat ſenſus: mortis ſibi ipſe reddit aditũ. hec Beda. Loculus eſt cõſciẽtia pctõris: in quo tanq̃ in lecto male cõſciẽtie requieſcit. Talis aũt mortuus per pct̃m mortale ſuſcitat̃ a deo p preces eccleſie. Sed quõ reſuſcitat̃ in figura hic docet̃. Sicut eñi tria ſunt ſigna mortis ſpiritualis ſic tria ſunt ſigna reſuſcitationis ſpiritualis. Signũ mortis ſpũalis accipit̃ ſcđm ſignũ mortis corporalis. Signũ aũtẽ mortis corporalis triplex eſt. Primũ eſt carẽtia operationis: ſic carentia ad bene operandũ eſt ſignũ mortis ſpũalis. Uñ in Exodo. Fiant immobiles q̄ſi lapides. Scđm eſt carentia ſenſus: qñ percutit̃ ⁊ non ſentit: ſic qñ hõ non ſentit pcuſſiones ⁊ ammonitiones ſpũales ſignũ eſt qđ ipſe ſpũaliter eſt mortuus. Uñ in Prouerb. Uerberauerũt me: ſed non doluit: traxerunt me et non ſenſi. Tertiũ eſt rigor: ſic hõ qñ hʒ cor ita rigidum ꝙ flecti nõ põt per cõpaſſionẽ ad proximũ: nec per obedientiã ad deũ: ſignum eſt mortis ſpũalis. Uñ in libro Regũ đ: ꝙ manus hieroboam quam extendit de altari exaruit. Sit ergo tria ſunt ſigna mortis ſpũalis: Bñ quippe optari tollit ſuperbia: ſenſum aufert luxuria et rigorẽ facit auaricia. Et econtra ſunt tria ſigna reſuſcitationis ſpũalis q̇ tãgunt̃ in hoc qđ reſedit: ⁊ cepit loqui: et dedit illũ matri ſue. Per hoc ꝙ dicit reſedit intelligit̃ cõtritio: in cõtritiõe eñi hõ reſidet ⁊ reſilit a pctõ. Per hoc ꝙ dicit cepit loqui: intelligit̃ cõfeſſio: in qua hõ loquit̃ ſe accuſando. Per hoc qđ đ: dedit eũ mr̃i ſue: intelligit ſatiſfactio. Per h̄ eñi ꝙ hõ ſoluit̃ ⁊ iniungit̃ ei ſatiſfactio reſtituit̃ mr̃i ſue. i. eccleſie ⁊ cõioni fideliũ p ſpũalẽ incorporationẽ: q̇ quidẽ ſatiſfactio fit per tria: ſcʒ per orationem: ieiunium: ⁊ eleemoſynã. Sed modus iſte reſuſcitationis tangitur cum dicitur: acceſſit et tetigit loculum. Ad mortuum ſpiritualiter ſaluator accedit et appropinquat cum aliquã gratiã preuenientẽ vel deſideriũ proprie ſalutis ei donat. Loculũ tangit: quando conſcientiã et cor durum peccatoris ad penitentiam emollit: et peccatorem ad ſui cognitionem reducit: et tunc mortuus a peccato reſurgit. Et ſciendum qđ ſpiritus ſanctus peccatum per mortem voluit deſignari ad oſtendendum q̃tum peccatum ſit

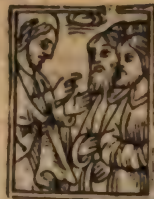
Defunct⁹ miſtice. Eccl̃ia mater pctõꝝ. Uidua Pſalm. xxxi. Portitoreſq̃ ſuor moraliter. Bern. Quatuor in pctõ pſeuerare faciẽtia. Porta q̇ effertur peccator. Beda. Mat. v. Locul⁹ defũcti eſt conſciẽtia. Signa mortis tria. Exo. xv. Puerb. xxiij. iij. Re. xiij. Signa reſuſcitatiõis tria. Mod⁹ reſuſcitandi. Pct̃m mors ẽ.

fugiendū ⁊ quantū de eo ſit dolenduꝫ quan
do eſt commiſſum. Peccatum fugiēdū eſt vt
mors ⁊ de eo dolēdū eſt. tā⁊ de morte ſic do
lere debet qui amicū ſuū in pctō mortali vi
det: ac ſi eum mortuum videret: imo etiam
eum plus dolere debet. Et q2 ſicut mortuus
iſte figurat peccatorē ſic eius ſuſcitatio figu
rat peccatoris cōuerſionē: idō ſicut multum
timendū eſt peccatū ⁊ multū dolendum de
eo cōmiſſo: ſic multū deſiderāda eſt pecca-
toris cōuerſio: ⁊ multū gaudendum de ipſa
iaꝫ facta: Obſecra ergo o peccator dominuꝫ
vt reſuſcitet te a morte peccati: et reſtituat
te ſancte ecclīe ſue in laudē et gloriam no-
minis ſui. Et vt ait Ambro. Si graue pecca
tū eſt qđ penitētie tue lachrymis ipſe laua
re nō poſſis: flet pro te mater eccleſia que ꝓ
ſingulis tanꝙ pro vnicis filijs vidua mater
interuenit: cōpatit quomodo⁹ ſpiritali dolo
re nature: cum ſuos liberos letalibus vi-
tijs ad mortem cernit vrgeri. Uiſcera enim
ſumus de viſceribus eius. vnde et Aug. De
iuuene illo reſuſcitato gauiſa eſt mater vi
dua: de hominibus in ſpiritu quotidie ſuſci
tatis gaudet mater eccleſia. Ille mortuus
erat corpore: ille autē mēte. Moraliter tres
mortuos xp̄s ſuſcitauit puellā ī domo clau
ſam. i. mortuum per conſenſum delectatio-
nis praue: in cogitatione ſeu voluntate ad
huc tectū. Juuenē in porta. i. mortuum per
actum peccati in verbo: nutu vel opere. La
zarum in ſepulchro. i. mortuū lapide. i. mo-
le cōſuetudinis peccandi preſſum: male olē
tē: ⁊ alios fama corrumpentē. Omnes iſtos
ſuſcitat ⁊ ſanat dominus: cū ad ip̄m redeūt
veraciter penitendo: ⁊ tanto leuius reſuſci-
tat quiſqꝫ per gratiā quāto minus mortifi
catus eſt per culpam. Unde dn̄s puellam
corā paucis de facili ſuſcitate puelle dicēs.
ſurge. Juuenē coram pluribus et quaſi dif-
ficilius tangens feretrū ⁊ dicēs. Adoleſcēs
tibi dico ſurge. Lazarū difficilime: q2 cum
lachrymis ⁊ cū fremitu: cū ſui turbatiōe: cum
magna voce dicēs. lazare veni foras: et qua
ſi cū auxilio ⁊ teſtimonio p̄ntiū dicēs: ſoluite
⁊ ſinite abire: non ꝙ domino tam facilis nō
fuerit reſuſcitatio lazari ſicut puelle: cum
(vt ait Augu.) nemo tā facile excitat in le-
cto ꝙ xp̄s in ſepulchro: ſꝫ domini facta alio
rū rerū ſunt exēpla. Longa enim cōſuetudi
ne p̄ſſus vix ⁊ quaſi cū labore ſuſcitat. Qui
vt ſuſcitet dn̄m cogit lachrymari ⁊ eiulare:
⁊ ideo lꝫ oē pct̄ m̄: maxime tamē peccādi cō
ſuetudinē fugere debem⁹: q2 hec ſanat diffi
cilius. Unde Ambro. Omne peccatū cōſue
tudine vileſcit ⁊ fit homini quaſi nullū ſit
ſic ⁊ econuerſo: oīs virtus bona conſuetudi
ne fit grata et facilis: q2 nihil differt aſſueſ-
ci ſic vel ſic. Triplex eſt ergo mors culpe de
ſignata in predictorū triū morte. ſ. peccatuꝫ
cordis: pctm̄ op̄is: ⁊ pctm̄ cōſuetudinis. In
ſuſcitatione vero horū triū mortuorū oſten
ſum eſt ꝙ ſaluator poteſtatē hꝫ ſup triplicē
mortē ſcꝫ nature: culpe: ⁊ gehēne ſuper tri-
plicē vitā. ſ. nature: gratie: ⁊ glorie. Quartū
mortuum inſinuāte diſcipulo audiuit: ſed
ad eum ire noluit. i. ad mortuū in obſtina-
tione vel deſperatione ſeu praua peccati ex-
cuſatione. De quo dixit dimitte mortuos ſe
pelire mortuos ſuos. Hec igit audiētes: qui
ſtant nō p̄ſumāt ſꝫ cauti ſint ne cadāt: ⁊ qui
ceciderūt nō deſperēt: ſꝫ ſoliciti ſint vt reſur Quar-
gāt. Unde Aug. Hec ergo chariſſimi audi- tus mor
uimus: vt qui viuūt viuāt: q̇ mortui ſunt re tu⁹ nō
uiuiſcāt. Siue adhuc peccatū in corde con- excitat⁹
ceptū: nō ꝓceſſit in factū peniteat corrigat Augu.
cogitatio: reſurgat mortuus intra domum
cōſciētie: ſiue iā qđ excogitauit admiſit nec
ſic deſperet. Non ſurrexit mortuus int⁹ ſur
gat elatus: peniteat facti de ꝓximo reuiui-
ſcat: nō eat in ꝓfunda ſepulture: non acci-
piat deſuper cōſuetudinis molē: ſed forte iā
illi loquor q̇ iam duro ſui moris lapide pre-
mit: q̇ iā vrget cōſuetudinis pondere: q̇ iam
quatriduanus putet: nec ipſe deſperet pro-
fundus mortuus eſt: ſꝫ altius eſt xp̄s. Agūt
etiā tales penitētiā: neqꝫ em̄ lazaro reſuſci-
tato poſt quatriduanū vllus putor in viuen
te remāſerat: ergo qui viuūt viuāt: q̇ autem
mortui ſunt in quacūqꝫ harū triū morte ſe
inuenerint penitentiā agāt: accelerēt iā re-
ſurgant. vn̄ ⁊ Chri. Ne audiamus q̇ ſtam⁹:
ſed dicamus nobiſipſis: q̇ eſtimat ſe ſtare vi
deat ne cadat: ne deſperem⁹ ſi cecidimus:
ſed dicam⁹ nobis nūquid qui cadit non re-
ſurgat. Etem̄ multi ipſum celi verticē aſcen
dentes ⁊ omnē potentiā demōſtrātes: parū
lapſi ſunt: ⁊ ad ipſum venerunt malicie ba
ratrū. Alij autē rurſus ad celū inde aſcēde-
runt ⁊ a ſcena ⁊ ſcurrilitate ad angelicā ſu- Chriſ.
mus trāſlati vrbanitatē ⁊ tantā oſtēderunt j.Cor.x.
virtutē vt demones abegerit: ⁊ multa ſigna
alia op̄ati fuerint: ⁊ horū quidē plene ſunt Hiere.
ſcripture ⁊ plena vita exēplis nobis. Quē- viij.
admodū em̄ medici difficiliores egritudinū
eligētes libris inſcribūt: ⁊ huius emēdatio-
nis methodū. i. doctrinā docēt: vt in maiori-
bus exercitati facile mīora ſaperēt: ita vtiqꝫ
⁊ deus magna peccatorū in mediū adduxit:
vt q̇ p̄ua deliq̄rūt ꝑ illā facilē horū emēda-
tionē inueniāt. Si em̄ maiora habuerūt ſa
nationē multomagis minora. Igit arme-
mus noſmetipſos bonis op̄ationib⁹: ⁊ ſi ad-
uenerit aliqđ delictū abluamur: vt digni ef
ficiamur ī glīa dei viuētes p̄ntē vita futura
frui vita. h̄ Chri. Cōſidera hvíduā ꝺ morte
filij flētē ita tu oīb⁹ poſtpoſitꝫ ꝺ morte aīe
tue lugēs lachrimare: vt merearꝫ ab ip̄a mor
te aīe ꝑ tactū diuine miſatiōis reſuſcitari ab
iſtis a riſu ⁊ cachino: cogitās q2 ꝺ cūctꝫ actib⁹

tuis redditurus es rõnẽ i iudicio.vñ Chri.
Nihil q̇ppe ita cõglutinat deo:vt lachrymę
ille quas pcti dolor:ꝛ amor virtutis effudit
ſiue ꝓpria pctã q̇s:ſiue etiã lamẽtet aliena.
Cuius etẽm rei grã in cachinũ laxaris ac
diffluis:q̇ tãtorũ ſpõte fact⁹ es cã merorũ:
aũ terribile illd̕ xp̃i ſtatur⁹ tribunal:ꝛ ſum‑
Pericu‑ ma cũ examinatione rõnẽ ꝓ cũctis actib⁹
lũ ſtat⁹ reddituꝛ⁹.hec Chri.Ualde aũt piculoſum
pcti. eſt ꝙ pctõꝛ in ſordib⁹ pctõꝛũ ꝛ in morte aie
iacet nõ curãs ſe ꝑ penitẽtiã purgare,ꝛ re‑
ſurgere:ſi eñ linguis holm loq̄ris ꝛ angelo‑
rũ:ꝛ ſi tot ꝑ tuã doctrinã cõuerteres hoies
quot fuerũt hoies ab initio mũdi:vel quot
ſunt ſtelle celi ꝛ teipſum ꝑ penitẽtiã nõ mũ‑
daueris:factus es velut es ſonãs aut cym‑
balũ tynniẽs:cãpana eñ ad vtilitatẽ holm
ſeruiẽs pulſando ſeipſam cõſumit:ꝛ ſi ha‑
bueris omnẽ ſcientiã ꝛ ſi ꝑ tuã ſciẽtiã ꝛ tuis
diſcretis cõſiliũs oẽs reges mũdi vel princi‑
pes:imo totus mũdus pacifice dirigerent:
ꝛ teipſum ꝑ penitẽtiam nõ correxeris:nihil
j. Cor. ꝓficies:ꝛ ſi habueris omnẽ fidẽ ita qd̕ tra‑
xiij. has ad fidẽ oẽs iudeos hereticos ꝛ paga‑
nos:ꝛ ſi in pctõ mortali es nihil tibi prode‑
rit ad vite eterne ſalutẽ.Item ſi mille clau‑
ſtra faceres ꝛ ſi mille hoſpitalia manu ꝓ‑
pria edificares:ꝛ in illis oẽs mũdi paupes
bonis tuis paſceres q̄diu i pctõ mortali ꝑſi‑
ſtis i ſtatu ſaluãdorũ nõ es.Itẽ ſi corp⁹ tuũ
ad cremãdũ dares vt Laurẽtius ad excoriã‑
dũ vt Bartholomeus: ſi crucifigereris vt
xp̃s ꝛ ſic cũ vnico peccato mortali morere‑
ris nũq̄ ſaluareris.Itẽ ſi mille millia miſ‑
ſarũ pro te dicerent:ſi oẽs ſancti in celo cũ
omnib⁹ angelis proſtrati ante deũ ſangui‑
neas funderẽt lachrymas vſq̄ in diem no‑
uiſſimũ orãtes ꝓ te:nõ flecterẽt miſericor‑
diã dei ad miſerẽdũ tui ſi diſcederes in pec‑
cato mortali:ꝛ id̕ pctõꝛi in morte aie iacenti
plus valeret vna cõfeſſio bona q̄ oĩa bñfi‑
cia p̄dicta p eũ facta vel ſibi impẽſa. Orõ.

Domine Ieſu xp̃e veni in nauim
animã fluctuantẽ tentationib⁹
a propinqua porta cohibẽdo ne
per ſenſus veniant ad effectus:
accede per gratiã:tange cor per
correctionẽ:ſtent portitores occaſiones pec‑
candi ꝛ importunitates:dic anime iacenti
in peccatis vt reſideat per bonam volunta‑
tem:incipiat loqui per cõfeſſionem:ſurgat
per bonam operationem redde matri ſue
gratie nutrici vt ſtet per ſtabilitatem:et ſic
plebem tuam vires anime affectione ꝛ co‑
gitationes viſitet tua veritas per cognitio‑
nem:virtus per operationẽ:ꝛ bonitas per
conſeruationem. Amen.

De ſcriba doloſo ꝛ duobus aliĩs xp̃m ſeq̄ volẽtib⁹.Cap.xlv.

Uidens aũt Ieſus turbas multas cir‑ Math.
cũ ſe ꝛ ſe ſequentes:iuſſit viij.
diſcipulos ire trãs fretũ) Luc.ix.
i.vltra mare galilee in lo‑
cũ(ſecretũ) ꝛ iuit cũ eis:vt
trãſfretaret(ꝛ eos a turbis
ſequeſtraret.)Docẽs etiã
predicatorem euangelij ꝛ
omnes a plauſu populi declinare:ꝛ nihil
ad oſtẽtationem facere.Per hoc etiam in‑ Cure vi‑
nuit ꝙ cure mundi ſunt fugiende:qꝛ turbe tande.
multe ſunt multe cure q̄ turbãt animam ex
oĩ parte:ꝛ ideo dicit circũ ſe.Nam impediũt
a poſteriori ne poſteriora recolat:ab ante‑
riori ne ſe ad meliora extẽdat a dextris ne de‑
ſideret eterna:a ſiniſtris ne timeat ſuppli‑
cia vel a poſteriori ne deſiderent defectus
vite preterite:ab anteriori ne conſiderẽtur
ſtat⁹ vite future:a dextris ne conſiderentur
pericula in ſtatu proſperitatis:a ſiniſtris ne
cõſiderent picula in ſtatu aduerſitatis.Si‑
cut eñ faber qñ vult minuere equũ coope‑
rit ſibi oculos ꝛ tũc ꝑcutit vbi vult:ſic dia‑
bolus volẽs hominẽ ꝑcutere operit ſibi ocu‑
los ꝑ curas ꝛ ſollicitudines ꝛ tunc vulnerat
per pctm̃ ꝛ extrahit ſanguinẽ virtutũ:et id̕
ab hac turba eẽ declinãdũ.Hec eſſet turba
q̄ impediebat zacheũ invidẽdo ieſum.Et in
via aſcẽdẽs corporaliter:non ſpiritualiter
vnus ſcriba.i.legiſperit⁹ ſeu literat⁹ ait il‑ Magr̃.
li.(Magr̃)nõ dicit dñe qꝛ cã diſcẽdi nõ ſer‑
uiẽdi venit nec q̄rẽs magr̃m:ſꝫ ex magr̃o lu‑
crũ(ſequar te quocũq̄ ieris)Iſte duplici de
cã volebat ſeq̄ xp̃m.ſ.cã cupiditatis ꝛ lucri
tp̃alis ac iactãtie ꝛ vane glĩe:multitudine Scribe
eñ ꝛ magnitudine ſignorũ viſorũ mot⁹ vole‑ intẽtio.
bat ſeq̄ dñm:vt diſceret ſigna facere ꝓpter
lucrũ acq̄rẽdũ:vel ꝓpter vanã gloriã conſe‑
quẽdã.Hoc idẽ deſiderãs cõſeq̄ a dño ꝙ ſy‑
mon magus volebat emere a petro.Ieſus Actu.
autẽ vidẽs ei⁹ aĩm nõ rñdit ad eius verbũ viij.
tantũ:ſed ad eius animũ dicẽs.Uulpes fo‑
ueas habẽt ad quieſcẽdũ ꝛ latitandũ:ꝛ vo‑
lucres celi nidos habẽt ad quos aſcẽdũt ꝛ
cõfugiũt:filius aũt hominis.i.virginis (ec‑
ce a parte inferiori denotat) gen⁹ ſuũ cõtra
gloriãtes de genere ſuo ꝛ allegãtes ꝙ eſt in
eo precipuũ nõ hꝫ domiciliũ ꝓpriũ vbi ca‑
put ſuũ reclinet ad pauſandũ.q.d.Bruta
habent ſua latibula ꝛ loca vbi poſſunt late‑
re ꝛ quieſcere:ego autẽ ſum ita pauper qd̕
non habeo hoſpitiolum proprium vbi per‑
cipiendo quietem caput reclinem:et ideo
fruſtra venis ad me propter lucrum tempo‑
rale.vnde Chriſo.Aſpice qualiter pauper‑
tatem quã dñs docuerat per opera demon‑
ſtrat:non erat ei menſa:non candelabrum
nec domus nec quicq̄ talium.hec Chriſo.

hoſpitiolum quid(habuit ꝟginis vteruȝ:
reclinatoriū habuit ꝑſepiū nō ꝓpriū ⁊ cru-
cis patibulū: ſepulchrū habuit: ſed alienuȝ.
Hic ḡ remouet cupiditas terrenoꝝ volenti
bus ſeq̄ xp̄m. Audita aūt xp̄i pauptate non
inſtitit ampli⁹ vt ſequeret. vñ Chriſ. Nō āt
reſpondet ſequar te pauperē: hoc enim dñs
forſitan cōceſſiſſet: vel per vulpes doloſitas
⁊ ſimulatio per volucres inanis iactātia et
elatio ſignatur. q.d. dñs: doloſitas et elatio
latēt in corde tuo: quia ſcȝ cauſa cupidita-
tis et vane glorie vis me ſequi: et ideo te in
ſocietatē meā nō recipio: qꝛ filius hoīs ſim-
plex contra doloſitatē hūilis cōtra ſupbiaȝ
nō hȝ i te vbi caput reclinet. Caput eñ xp̄i
deus eſt: de⁹ aūt habitat in humili ⁊ ſimpli
ci ⁊ tremente ſermone eius: et ipſa reclina-
tio capitis: non erectio humilitatis magi-
ſtra eſt: que in illo locū non habent. In tri-
bus ergo iſte reprehēdit a dño: ſcȝ in dolo-
ſitate: qꝛ ficto aīo ⁊ non ſimplici ſequi vole-
bat: et in cupiditate: qꝛ eū pro queſtu ſequi
intēdebat: ⁊ in elatione: qꝛ ꝓpter inanē glo-
riam ei adherere cupiebat: ſicut vulpes eſt
aīal fallax inſidijs intentū ⁊ rapinis plenū:
auis ꝟo alta petens et aſcēdēs ſurſum. hic
ergo ſeq̄ volebat magiſtruȝ: non vt ꝟtutes
diſceret: non vt paupertatē et hūilitatē ma-
giſtri imitaret: ſed vt fictus diſcipulus de-
ciperet: et ſub magiſtro humilitatis et pau-
ꝑtatis: honorū dignitates ambiret et diui-
tias cōgregaret. Et tunc ambitioſi et ſimo-
niaci in eccl'ia imitant qui cupiūt ad alta
ſubuehi: querentes q̄ ſua ſunt: nō q̄ ieſu xp̄i
nō vt miniſtrēt ſed vt miniſtrent: ⁊ ideo vul
pi doloſe ⁊ volāti aui merito cōparant. Per
hūc etiā ſignificant q̄rentes intrare religio
nē vel ad monaſteriū diuitias habentiū: nō
ex deuotione: ſed vt ex pauperibus diuites ⁊
ex contemptibilib⁹ honorati fiant. Ideo ta-
libus dicitur (vulpes foueas habent et vo-
lucres celi nidos). i. demones doloſi et ſup-
bi habent in vobis habitaculū: ſed non xp̄s
pōt inſuper dici ꝙ (vulpes foueas habent)
id eſt doloſi hñt cautelas ad quas refugiūt
ne i ſuis capiant malicijs (⁊ volucres celi ni
dos). i. ſupbi querūt eleuari in altis (filius
aūt hoīs nō hȝ vbi caput ſuū reclinet) in ta
libus. i. ille qui ſm dictamen rationis viuit
talia non querit. vt ergo dicit Chri. Scriba
hic non credendi ſed ſimulata mente acceſ-
ſit ad dominū. vnde inſpector cordium ⁊ ſe-
cretorū cognitor deus tentantem ſe potius
ꝙ vere ac fideliter ſequi volentem non im-
merito refutauit. nā vt ait Augu. Uidebat
eum doloſa ſimulatione tenebrorum et ven
toſa elatione iactatū nō habere locū humi
litatis vbi doctorē ſe inclinantē exciperet qꝛ
in diſcipulatu xp̄i nō illius grām: ſed ſuam
glīā reqrebat. ¶ (Dixit aūt dñs alteri) cui⁹

patrē iā mortuū ſciebat (ſequere me) qui re-
ſpondit (dñe) qđ eſt reuerentie (ꝑmitte me)
ꝙ eſt obediētie: qꝛ de diſcipulis ſuis. ſ. futu- Futurus diſcipulus.
ris dr ⁊ſi nondū erat (ꝑmū ire et ſepelire pa
trē meū) qđ eſt opus mie. vbi Raba. non di-
ſcipulatū reſpuit: ſed expleta ꝑmuȝ paterni
ſui funeris pietate liberior hunc ſequi deſi- Raba.
derat: ſicut heliſeus vocante ſe helia oſcu-
ler inq̄t oro te patrē meū et matrē meam et
ſic ſequar te. (Jeſus autē ait illi) aīo corri-
piendi (ſequere me) non obſtante pr̄is tui
funere q̄ſi dicat: nō eſt de charitatis ordine
min⁹ bonū maiori ꝑponere (⁊ dimitte mor-
tuos): ſcilȝ morte culpe (ſepelire mortuos)
morte nature (ſuos). ſcȝ ſibi aſtrictos vincu
lo propinq̄tatis vel nature: dicēs aūt ſuos:
monſtrabat q̄m hic nō ei⁹ mortu⁹ ſed aliq̄s
infideliū erat: cuius ⁊ ſepultores per infide
litatem impietatis in aīa mortuos intelligi Infideles ſunt mortui.
volebat. Infideles dicunt mortui: quia fide
carent que vita aīe eſt ſcđm illud. Juſtus
ex fide viuit. hic ergo remouetur carnalitas
ꝓpinquorū ꝑ hoc eñ qđ dixit ei (ſeq̄re me et
dimitte mortuos ſepelire mortuos ſuos) oñ-
dit qđ carnalis affectus a ſequentib⁹ xp̄m
eſt totaliter dimittend⁹. Et eſt hoc argumē-
tū ꝯ excuſantes ſe de ingreſſu religiōis pro- Religiōis ingreſſus nō differēdus.
pter curā parentū. Itē cōtra procraſtinan-
tes ſi eñ noluit retardari ꝑ ſepultura mul-
tominus ꝑ expeditione diuturna. vñ Chri.
Ali⁹ intentiōe ficta dixit ſequar te hic etiā Chriſ.
ſanctā rem petens nō ſinit recedere: qꝛ alij
erāt qui ſepelirent et hunc a magis neceſ-
ſarijs recedere non oportebat. hec Chriſo.
Et vide quō ꝑmū doloſum ⁊ ſuperbum qui
ficte et ſimulata mente acceſſerat reſpuit.
ſm ſimplicē ⁊ deuotū q̄ vere ſimplici mente
⁊ puro corde querebat ad ſui ſequelā traxit
⁊ abſq; dilatione ſe ſeq̄ iubens nec patrē ſe-
pelire ꝑmiſit: quē forte a ſepultura ꝓhibu-
iſſet: ſi alij q̄ ſepelirent nō fuiſſent: ac ſi ei di
ceret. Ueniſti ad vitam: vis redire ad mortē
ego ſum vita: ego ſum pr̄ et creator tu⁹: me
ſequere (⁊ dimitte mortuos ſepelire mortu-
os ſuos) tu aūt vade et annūcia regnuȝ dei:
nō fabulas: nō curioſitates: vel aliq̄d hmōi.
Non nego ſepulturā eſſe de operibus miſe-
ricordie nec dico opera eius proximo non
eſſe impendenda: ſed pro maiorib⁹ eſſe poſt-
ponenda. Annūcia regnuȝ dei: ſuſcita mor-
tuos in aīa. Inſtruimur ḡ hic vt pro maiori D
bono minus bonum deſeram⁹: naȝ ſi meri- Min⁹ bonum ꝑ maiori omittēdum.
toriū ſit parentē ſepelire: dignius eſt tamen
verba vite docere: pium q̄ppe erat qđ vole-
bat facere: lȝ docuit magiſter quid deberet
ꝑponere: mai⁹ eñ eſt aīas mortuoꝝ ꝑdicā-
do ad vitam reſuſcitare ꝙ corpus mortui in
tra abſcōdere mai⁹ ē ꝑdicādo vnū ſaltē vi-
uificare ꝙ oēs mortuos ſepelire. vñ Ambr.
Cū religioſuȝ hūani corporis ſepeliēdi acce- Amb.

perim⁹ officiū quō hic p̄rni q̄ʒ funerꝭ sepul-
tura ꝓhibet nisi vt intelligas hūana post
habēda diuis: bonū studiū: sed mai⁹ īpedi-
mētū. Nā q̄ partit studiū diriuat affectū: q̄
Mor-tuos se pelire mortu. diuidit curā differt profectū ergo prius sunt
habenda q̄ maxima. Quōd ḡ mortui sepelire
mortuos possunt: nisi geminā hic itelligas
mortē: vnā nature: alterā culpe: est etiaʒ
mors tertia in q̄ pctō morimur deo viuim⁹
nō ḡ p̄rni funeris sepultura ꝓhibet: sed ne-
cessitudini ḡhis diuine religionis pietas an
Chris. teferꝭ. Illud cōsortibus relinquit: hoc man-
dat electis. vñ Chri. Inconueniēs eñ erat
vt q̄ semel filio dei credens viuū ⁊ celestem
deū p̄rem habere iā ceperat de patre mor-
tuo cogitaret: ⁊ iō dñs ostēdit p̄ferendā esse
fidem et cognitionē xp̄i hmōi pietatis offi-
ciis ꝓpter quē viuētes parētes iubemur re
linquere. Jesus ḡ ꝓhibuit eū nō iubens ɔtē-
nere honorē q̄ est ad eos q̄ ꝓgenuerunt: sed
mōstrās q̄m nihil celestib⁹ negociis magis
nobis necessariū eē opʒ: et q̄m cum fastidio
vniuersoꝝ his iungi opʒ ⁊ neq̄ parū tarda
re ⁊ si valde ineuitabilia ⁊ incitātia fuerint
que attrahunt. Etenī multo melius est re-
gnuʒ diuulgare ⁊ alios euellere a morte q̄
mortuū qui in nullo inde vtilitatem habet
sepelire: et maxie cū fuerint q̄ hec vniuerse
ɔplēt. Nihil igiꝭ aliud hic discim⁹ q̄ q̄m ne-
q̄ contingens tp̄s pdere oportet: et si. x. mi-
lia q̄ ꝓuocāt fuerit: oib⁹ ⁊ maxime necessa-
Mora-liter. riis ipis spūalia p̄ponere. hec Chri. Mora-
liter mortui sepeliunt mortuos q̄n peccato-
res in pctīs suis mutuo fauēdo celāt ⁊ ope
Grego. riunt semetipsos. vñ fm Gregor. Per mor-
tuos itelligi possunt adulatores q̄ pctōres
fouent in pctīs eosq̄ ampli⁹ sepeliunt pre-
mendo terrā et terrenā adulationē sup ca-
put ipsorum: vt exercentur in vitiis institis
ligātes pedes eoꝝ ne in viis dei āmbulāt. (Et
ait alter) ad iesum (sequar te dñe: sed p̄muʒ
alt di. p̄mitte me renūciare his q̄ domi sunt) vole-
bat renunciare eis ne forte quō fieri solet q̄-
rerent cum licentiando se ab eis ⁊ dicturus
valete ac dispositurus familie. Sic helise⁹
requisitus heliam sequi dixit oro osculer
iij. Re. xix. p̄mū p̄reʒ meū ⁊ m̄reʒ meā ⁊ sic sequar te
sic hodie multi faciunt q̄ inutiliꝭ ingressuʒ
Reli-gio nō differē-da. religionis vel excutionē melioris vite dif-
ferūt ⁊ dicūt disponā prius de amicis vel de
rebus meis: et postea religionē intrabo seu
vitā emēdabo q̄ Hierꝭ. dissuasit cuidā eūq̄
Hiero. ad pericula dilatione reuocauit dicēs. Na-
uicule herētis in salo funē poti⁹ p̄scinde q̄
Chris. solue. vñ ⁊ Chriso. ne dicā dissoluam nego-
cia mea p̄mū principiū desidie hec tarda-
tio ē. Q̄m vehemēter instat diabol⁹ ingres-
sum quē de⁹ volēs accipere ⁊ si paruā voca
tionē et tardationē apprehenderit magnaʒ
operaꝭ pigritationē ꝓpt hoc ammonet q̄-

dā ne tardaueris de die in diē: ⁊ hoc etiā re-
monet cōuenienti exēplo cū subdit. (Ait) eī
illi (iesus. Nemo mittens manū suā ad ara-
trū): stʒ p̄nie qua cor euertit vt virtutibus
seminet mittēs inq̄ penitēdo: ⁊ xp̄ʒ seq̄ pro-
ponendo (⁊ respiciēs retro) facto vel propo-
sito ad statū p̄stinuʒ redeundo (aptus est re Phil.
gno dei) consequēdo vel p̄dicādo. vñ Pau- iij.
lus. Regnuʒ dei habitur⁹ ⁊ ip̄m aliis p̄dica
turus ait q̄ retro sunt obliuiscēs: q̄si dñs di-
cat ei. Vocat te oriens: ⁊ tu attēdis ad occi-
dentē. hic ḡ remouet inutilis dilatio: q̄ cuʒ
propositū mutādi vitā parētib⁹ reuelaꝭ q̄n- E
q̄ ab eis reuocaꝭ. Arator q̄ppe retro aspi- arator
ciēs facit sulcū tortuosuʒ ⁊ ineptū: sic accipi- retro-
ens melioris vite statū ⁊ hñs affectū redeū- spiciēs.
di ad statū p̄stinū ineptus est ad regnū dei
adipiscendū. Talis est religiosus q̄ mūduʒ
reliq̄t: sed ad mūdū mēte recurrit: nūc hos
nunc illos seu prius habita vel facta in cor
de reuoluendo et amorē seu delectationem
ad huiusmodi flectendo. vñ Maximus ep̄s. Maxi-
Oīs eñ arans si retrospicit aut tortuosum mus.
aut iutilē facit sulcū: aut aratrū boū suorū
vestigia vulnerabit. Ita et q̄ directo trami-
te ac spiritali vomere vitia mundana p̄sul-
cans incedit ad regnuʒ dei: si aspectū suum
ad ipia ⁊ vana conuerterit: et iuges suos ħ
est corpus atq̄ alam vulnerabit et optimi
itineris periculosum nimis incurrit errorē.
vñ et Augu. Apponit manū aratro q̄ affe- Augu.
ctuosus est ad seq̄ndū: retro tñ respicit q̄ di
lationē petit occasione redeūdi ad domū cū
amicis ɔferēdi. vñ Ber. Si āt secutur⁹ dñʒ Bern.
discipulis: q̄ vel domui renūciare velit ar-
guiꝭ q̄d fiet illꝭ q̄ nulla vtilitatis: nulla fidei
edificādē ḡra sepi⁹ suoꝝ q̄s in mūdo relinq̄
re domos reuisere nō timent: ħ facit ɔ̄ mo- Mona
nachos in domib⁹ parētū ⁊ seculariū conui chi sūt
uātes. vñ Chri. Ostēdit q̄ q̄ sequi dñm desi- in clau
derat q̄ manū in aratro ponit. i. q̄ in spe cru- stro.
cis xp̄i euangelica fide fundat⁹ seculo renū Chris.
ciat: respicere retro non debeat. i. rursus ad
ea q̄ seculi sunt redire ne p hmōi inanē scli
curā et vanā cupiditateʒ regno dei efficiaꝭ
indign⁹. Vñ nō imerito ⁊ ap̄ls admonet ne
ad infirma ⁊ egena mūdi reuertamur. vñ ⁊
Ber. Et ħ olno timendū est ne q̄s aut corde Beñ.
solo: aut ēt corpe fiet apostata: legimus eñ aposta-
de filiis isrl̄: q̄ corde redierīt in egyptū. Nā tatio
corpe reuerti clausum post eoꝝ tales rubrū
mare vetabat: hoc est q̄d ego vereor fratres cordis.
ne forte sint aliqui quibus si pudor negat
apostasiam corpis: tepor faciat apostasiam
cordis: vt vcʒ in habitu religionis cor secu-
lare gerāt: ⁊ quicq̄d secularis consolationis
īuenire potuerint leti suscipiāt. hoc Greg. Grego.
Qui ergo seculo renūciauit nullatenus re- Isido.
tro respiciat: quia vt ait Gregori. nil ange-
lis charius: nil deo acceptius: nil homini

fructuoſi⁹ ꝙ in ſuſcepta religione ꝑſiſtere: iuraqꝫ obedientie obſeruare ꝛ cóplere. ꝛ vt ait Iſid. atrociter in diſcuſſione diuini iudicij arguédi ſunt ꝗ qđ ꝓfeſſione ſpopōderūt ope implere cōtépſerūt: ꝛ iđ cauti eſſe debemus ne mūdo vndiqꝫ retrahēte ꝛ poſt dorſum: vt retro reſpiciamus ſi repéte seducamur ꝛ retro cum vxore loth ꝗ in ſtatuā ſalis ꝟſa eſt reſpiciam⁹. Vñ nota φ ſtatua hꝫ figurā humanā: ſꝫ nō ſentit nec moueť: ſic ꝑſone ꝗ exierūt mūdū habētes coꝛ adhuc ad negocia mūdi nō hñt ſenſum vel motū alicui⁹ boni oꝑis. Itē terra vbi ſal ſeminatur efficiť ſterilis: ſic tales reddūt ſocietatē in ꝗ ſunt ſterilē. Itē ſal ꝓbet ſapoꝛē alijs: tñ per cōſumptionē ſui: ſic tales cōſumunť in religione ſine ꝓpꝛia vtilitate: ꝛ dāt alijs exemplū cōuerſatiōis ſm Bed. ẽt manū ad aratrū mittit ꝗ ꝗſi ꝗdā inſtrō cōpūctionis. ſ. ligno ꝛ ferro dñice paſſiōis duriciā coꝛdis ſui emollit ꝛ euertit ad penitētiam: ſicqꝫ ad bonos fruct⁹ ferédos terrā coꝛdis vomere penitētie apit recolés dñicā paſſionē. Qui ſi ad relicta vitia deſiderio rapiť a regno dei cū vxoꝛe loth excludiť. Sancti eñ poſteriorū obliti ſemꝑ in anterioꝛa ſe extēdunt: iuges ſuos. i. coꝛp⁹ ꝛ animā quaſi bonos iugo cōiūctos a iugo eius nō relaxātes: ſꝫ ſꝑ colla ſubdētes: vt fructū plus afferāt. Et ſciendū φ ꝙuis ſepelire patrē ꝛ renūciare bonis vel amicis ꝑ ſe nō impediāt hominē a ꝑfectione ꝛ regno dei: ꝑ accidēs tñ ꝛ ꝑꝑ aliꝗ ſupueniētia iminet ꝑiculū retrocedēdi a via dei: qꝛ dū deberet implere ꝓpoſitū pōt faciliter imutari ab eo qđ ꝓpoſuit ꝓpter intuitū eoꝝ ꝗ dimiſit: vel reuocari a ꝓpoſito ꝓpter ſuaſum parētū ſeu alioꝝ quos reliꝗt. vt autē dicit Aug. in hoc ca. ꝛ hoc dicim⁹: qꝛ quos voluit dñs hos elegit obtulit ſe vn⁹ vt eum ſequereť ꝛ repꝛobat⁹ eſt: alius nō audebat citat⁹ eſt: tertius differebat: culpat⁹ eſt: non ſis ergo doloſus ꝛ ſuperbus ne cū pꝛimo repꝛoberis: ſed magis ſis ſimplex ꝛ deuotus: vt cū duob⁹ alijs eligi merearis. ¶ Oratio.

DOmine Jeſu xp̄e magr̄ bone iſpectoꝛ coꝛdiū ꝛ cognitoꝛ ſecretoꝝ: exclude ꝛ remoue a me omnē doloſitatē ꝛ ſimulationē ꝛ fac me verū ꝛ fidelē tuū diſcipulū ꝛ ſine fictione ſeꝗ te veracē magr̄m. Da etiā mihi vt ꝓpter carnalē quoꝝcūqꝫ affectū te ſeꝗ nō differā: et min⁹ bonū maioꝛi nō pꝛeferā: pꝛeſta mihi dñe deus meus ne ad aratrū penitētie manū mittēs ꝛ te ſeꝗ ꝑ melioꝛis vite ſtatū pꝛoponēs reſpiciā retro facto vel pꝛopoſito ad ſtatū pꝛiſtinū redeūdo vt nō efficiar inept⁹ regno dei conſequendo. Amen.

¶ De eo φ dñs excitatus imperauit ventis ꝛ mari. Capi. xlvj.

Poſt hec dominus ieſus dimittēs turbas aſcēdit ſero i nauiculā ad trāſeūdū lacū genezareth: vt in locū remotū ꝓpter cās ſupꝛa in pꝛincipio ꝑcedentis capituli dictas cū diſcipulis iret: vt eñ dicit Remigi⁹. Tria legiť habuiſſe dñs refugia. ſ. nauis mōtis ꝛ deſerti: ꝛ quoties a turbis cōpꝛimebať ad aliquod iſtoꝝ refugiebat. vbi Oꝛige. Cū multa magna ꝛ mirāda dñs oſtēdiſſet in terra trāſijt ad mare vt ibi excellētia oꝑa demonſtraret: ꝗten⁹ terre: mariſqꝫ dñm ſe oſtēderet. ꝛ (ſecuti ſunt eū diſcipuli ei⁹) trāſfretantes. ſ. cū eo: nō tñ greſſus ſequētes: ſed magis ſctitatē ꝯcomitātes: (ſecuti) ꝗdē (ſūt eū) qꝛ trahebanť ſuauitate ſermonis ei⁹ ꝛ admiratione oꝑis ꝛ benigna cōuerſatione ipſi⁹: vt ita eēt eis difficile ipm̄ relinꝗre. (Et ecce mot⁹ magn⁹) vt mai⁹ appereť miraculū (factus eſt in mari) nō naturalr̄ ꝛ ex ſe: ſed xp̄i impio ꝛ ꝟtute (ita vt nauicula operireť). ſ. fere (fluctib⁹) inundātib⁹. Et bñ dicit opereť nō ſubmergereť: qꝛ nauicula petri cōcuti pōt: ſꝫ ſubmergi nō pōt: cui⁹ figura in archa noe fuit (ipſe ꝟo doꝛmiebat in puppi) i. in poſterioꝛi ꝑte nauis iuxta tabernaculū: ſuper ceruical nauis ligneum. oſtēdens ſm Chꝛiſ. ſuā humilitatē. Nec mirū ſi doꝛmiebat: ipſe eñ multū de nocte in oꝛonib⁹ vigilabat: multūqꝫ de die in ꝑdicationib⁹ laboꝛabat. Doꝛmiebat quidē coꝛpoꝛe: ſꝫ vigilabat deitate. Vñ ipſe in cāticis dicit. Ego doꝛmio ꝛ coꝛ meū vigilat. vbi Chꝛiſ. Aſcendit paruā nauiculā vt nauigaret ille ꝗ totū mūdū diuina ꝟtute gubernat. Doꝛmit in ſomnū qui populū ſuū vigilia eterna cuſtodit. Voluit autē dñs doꝛmire multiplici de cā. Pꝛima vt veritatē hūane nature in ſe demōſtraret. In miraculis eñ xp̄i ſemꝑ aliꝗd pōniť ad oſtēdēdū veritatē humanitatis: ꝛ aliꝗd ad oſtēdēdū ꝟitatē diuinitatis. Scđa vt diſcipuloꝝ fidē ꝓbaret: nō φ ipſe coꝛda eoꝝ ignoꝛaret: ſꝫ vt ipſi ſeipſos agnoſcerent. Tertia vt diſcipuli magis timerēt: ꝛ ſic eos ad oꝛationē ꝓuocaret. ſi eñ vt ait Chꝛiſ. eo vigilāte tēpeſtas facta eſſet vel nō timuiſſent vel rogaſſent. Quarta vt veritatē diuine nature ꝛ ſuā potētiā demōſtraret ꝗ magis claruit in eo φ mox excitat⁹ imꝑauit vētis ꝗ ei parebāt: timētes ergo diſcipuli ꝛ in ꝑiculo poſiti acceſſerūt recurrētes ad ipm̄ ꝛ ſuſcitauerūt dicētes. Dñe ſalua nos: tu eñ potes: ꝛ nos ꝑimus: qꝛ petim⁹ ꝛ in ꝑiculo cōſtituti ſum⁹. vbi Oꝛig. O veraces diſcipuli ſaluatoꝛē vobiſcū habetis ꝛ ꝑiculū timetis: vita vobiſcū eſt: ꝛ de moꝛte ſoliciti eſtis

A Math. viij. Marci iiij. Remi. Refugia dñi. Oꝛige. Nauicula petri mergi non poteſt. Chꝛiſ. Cāti. v. B Doꝛmitio dñi ꝛ ei⁹ cauſe. Oꝛige.

Et ideo qđ dixerunt ſalua nos fuit fiducie:
qđ perim⁹ fuit puſillanimitatis:qđ ſuſcita
uerũt infidelitatis:ꝓpter qđ increpãdo di-
xit eis.Quid timidi eſtis modice fidei?q.d.
ſi haberetis fidẽ nõ timeretis:ſʒ faceretis ꝙ
velletis ⁊ ventos⁊ mare placaretis.vbi Cy
Cyrill⁹ ril.Jn quo oſtẽdit ꝙ timorẽ nõ facit tenta-
Timor vnde. tionũ inductio:ſʒ imbecillitas mentis.ſicut
enĩ aurũ ꝓbaꝶ in igne:ſic in tẽtationib⁹ fi-
des.Redarguit ergo in eis duo.ſ.mẽtis pu-
ſillanimitatẽ:qꝛ nõ debebãt timere eo p̃nte
quẽ viderũt tot miracula facere ⁊ cui q̃ ad-
heret perire nõ põt:ac fidei modicitatẽ:qꝛ nõ
credebãt eũ tñ poſſe in dormiẽdo quãtũ in
vigilãdo:vel tñ in mari quãtũ in terra Ar-
gumentũ hinc habem⁹:qꝛ modice fidei eſt
¶ q̃ in aduerſitate famis p̃ſſure⁊ hmõi cõſtitu
Modi-ce fidei dicẽd⁹. tus murmurat timet ⁊ impatiẽter fert.Vñ
fides maxime neceſſaria eſt in ꝑiculis:h̄ eſt
enĩ victoria q̃ vincit mũdũ.i.mũdi ꝑicula fi-
j.Jo.v. des nr̃a.Vt autẽ dicit Amb.Jconia ſeruaꝶ
Ambr. in apl'is vt aduerſitas ſine tẽtatione nemi-
nem poſſe ex hoc vite curriculo demigrare:
qꝛ exercitiũ fidei tẽtatio eſt.Subiecti ergo
ſumus neq̃tie ſpiritalis ꝓcellis:ſʒ quaſi pui
giles naute gubernatorẽ excitem⁹.(Tunc
ſurgẽs ieſus imperauit vẽtis ⁊ mari)ſeu iẽ-
tibus ſicut dñs:creature dixit:tace ⁊ obmu-
teſce ⁊ ceſſauit tẽpeſtas ⁊ facta eſt trãquil-
litas magna:ita quod nec ſemita nec veſti-
giũ alicuius turbationis remaneret:ſi itaq3
vtriuſq3 ſue nature.ſ.diuine ⁊ humane:veri
tatẽ dñs ieſus xp̃s dignat⁹ eſt hic cõmẽda-
re:q̃ſi enĩ hõ nauẽ aſcẽdit:ſʒ q̃ſi deus mare
cõturbat:q̃ſi hõ in naui dormit:ſʒ quaſi de⁹
ventis ⁊ mari imperat ⁊ eorũ furorẽ verbo
coercet:nã ſentiũt dñm mandãtẽ:quorũ tñ
inſenſibilis natura videꝶ.vnde dicunꝶ deo
obedire inanimata:qꝛ ſolo verbo de his fa-
cit qđ vult ſm quẽ modũ loquẽdi ſolet dici
Hiero. materia obediẽs vel inobediẽs medicine.
(Porro hoies)ſm Hiero.non diſcipuli:ſed
naute ⁊ ceteri qui erãt in naui(mirati ſunt)
ex effectu virtutẽ deitatis ei⁹ cognoſcentes
ac etiam confitentes ⁊ admirãdo dicentes.
(Qualis eſt hic)⁊.q̃t⁹.i.q̃ magn⁹:q̃ potẽs:
Chriſ. ⁊ quãte dignitatis ⁊ poteſtatis.q.d.non eſt
Sõni ⁊ homo pur⁹:ſʒ verus de⁹.Vbi Chri.Sõnus
trãqlli- hominẽ:trãqllitas deũ oſtẽdebat:ideo di-
tatis ſi- cunt qualis eſt hic:qꝛ ſicut hõ dormit:⁊ ſi-
gnifica- cut deus miracula facit.Tria ergo admirã
tio. tur ⁊ hominẽ dormientẽ ⁊ deũ imperantẽ ⁊
creaturã obediẽtẽ.vñ addũt(qꝛ venti ⁊ ma-
re)q̃ inſenſibilia ſunt(obediũt ei)ad nutũ
obſequẽdo ſicut creatura creatori ſuo.Jn
quo redarguunꝶ creature rationales q̃ nõ
obediunt creatori cum creature inſenſibi-
les obediãt ei.Qui ergo prius miracula in
terra fecit etiã in mari facere voluit:vt dñs
terre et maris appareat ⁊ in ſignũ qđ tota
ei ſeruit orbis machina ⁊ cuncta ad nutum Rogari
ſuũ ſunt creata.Per h̄ aũt ꝙ a diſcipulis ex vult
citatus ⁊ rogatus eos liberauit oſtenditur deus.
ꝙ ſemper vult rogari a nobis.ſepe enim ex
ponit nos preſſuris:quia vult vt euʒ orem⁹
⁊ ſic liberemur ab illis.Unde patet ꝙ mul Oro me
to melior eſt oratio q̃ lectio.ſm Chriſ.Chri lior le-
ſtus fecit in mari magnã turbationem : vt ctiõe eſt
magna turbatio magnum diſcipulis incu-
teret timorem : et magnus timor induce-
ret eos ad clamoſam orationem:⁊ clamoſa
oratio induceret xp̃m ad magnam miracu
li operationẽ.⁊ magnũ miraculũ induceret
hoĩe ad fidẽ ⁊ admirationẽ.vñ Aug. Jdeo
premunꝶ iuſti:vt preſſi clamẽt:clamãtes ex- Augu.
auditi glorificẽt deũ.Jſte aũt clamor non tã
tum dʒ fieri voce ⁊ corde:ſed etiam opere:vt
inſiſtãt ieiunijs ⁊ elemoſynis ⁊ maceratio-
ni corporis. ¶ Miſtice iſtud poteſt exponi
diuerſimode.Primo allegorice prout perti- N
net ad totuʒ corpus eccleſie:vt nauicula in ecclia ẽ
telligatur eccleſia fidelium que ad moduʒ nauicu
nauis i pncipio fuit arcta qꝛ paucos habuit la.
credẽtes:in fine etiam.ſ.tp̃e antichriſti erit
anguſta:qꝛ tũc pauci erũt fideles:in medio
autẽ eſt lata:qꝛ modo fides eſt multum dila
tata.Jn hac naui cõtinentur fideles qui cũ
chriſto ꝑ mare ſeculi ad regnũ celorũ per-
ueniunt.hanc itaq3 nauẽ aſcendit xp̃s per
regimẽ ⁊ gubernationẽ qꝛ ipſe eſt rector ec-
cleſie ⁊ gubernator in qua diſcipuli contineꝶ
tur.Hanc aũt aſcendit in baptiſmo:quia ba
ptiſm⁹ eſt ianua ſacramentorũ.Jn eccleſia
ergo tanq̃ in naue ſum⁹ ⁊ hh̃s nobiſcũ pro-
pter ſua ſacramẽta.Sed cõtra eccleſiã flãt
venti varij ⁊ validi malorꝝ:⁊ eleuaꝶ fluctus
cõtra eã vt ſic nauicula quaſi optaꝶ fluctib⁹
ſubmergi tñ nõ põt:⁊ iter hec oĩa dormire
vꝶ ⁊ nõ attendere:qꝛ ſm Orige. patientiam Orige.
bonorꝝ ⁊ pn̄iam ipiorũ expectat.xp̃i enĩ dor
mitio eſt diuina in tribulationib⁹ ꝑmiſſio q̃
excitaꝶ qñ bonorũ p̃cib⁹ pulſatur.accedam⁹
ergo ad eũ dicẽtes.Exurge quare obdormis
domine,exurge:⁊ ne repellas in finem. Jp̄e Ps.xliij.
autẽ exurget ⁊ imperabit ventis.i. demoni-
bus q̃ cõcitãt fluct⁹.i.malos hui⁹ mũdi ad
immittẽdũ ꝑſecutiões ſctĩs facietq3 trãquil
litatem magnã pacẽ eccl'ie ⁊ ſerenitatẽ mũ-
do ꝑ ceſſationẽ tribulatiõis cõferendo vel
patientiã tribulatis dãdo. De iſta naui ſic Chriſ.
dicit Chri. Nõ dubiũ eſt nauẽ iſtã eccleſiaʒ
figuraſſe q̃ nauigãtib⁹ apl'is gubernante do
mino flãte ſpũſctõ p̃dicatiõis v̄bo vbiq3 diſ mare p
currit,portãs ſecũ magnũ ineſtimabile pre- ſeculo.
cium quo totũ mũdũ ſanguine xp̃i mercata
eſt.Mare vero ſeculũ intelligiꝶ qđ a diuer-
ſis pctĩs ⁊ varijs tentationibus velut qui-
buſdã fluctibus eſtuat. venti autẽ nequitie
ſpirituales ⁊ immundi ſpiritus intelligun
tur qui ad naufragium eccl'ie per diuerſas

ſeculi tẽtationes velut p fluctus maris de-
ſeruiũt. Dormire vero dñs in hac naui itel-
ligit̃ cũ ad ꝓbationẽ fidei eccleſiã ſuã ꝑſſu
ris: ꝛ pſecutionib⁹ mũdi iſtius tẽtari ꝑmit-
tit. Excitatio vo diſcipulorũ excitãtiũ dñm ꝛ
auxiliũ implorãtiũ: vt liberent̃ ꝑces ſancto-
rũ oim oſtẽdunt̃. Et q̃uis infeſtatiõe inimi-
ci ecclie vel ſeculi tẽpeſtate laboret q̃uis tẽ
tationũ fluctib⁹ pulſet̃: naufragiũ tñ facere
non põt: q2 dei filiũ hʒ gubernatorẽ. Inter
ipſos eñ turbines mundi: iter ipſas ſeculi
perſecutiones plus glorie ac virtutis acq-
rit dũ in fide firma ꝛ indiſſolubili ꝑmanet.
Nauicula eñ inſtructa fidei gubernaculo
felici curſu per huius ſeculi mare habens
deũ gubernatorẽ: angelos remiges portans
choros oim ſanctorũ: erecta in medio ipſa
ſalutari arbore crucis in qua euãgelice fi-
dei vela ſuſpendẽs flãte ſpũſctõ ad portum
paradiſi ꝛ ſecuritatẽ q̃etis eterne deducit̃. H
Chri. Alio modo hoc idẽ põt exponi allego
rice prout ptinet ad caput eccleſie quod eſt
xp̃s: vt nauicula quã xp̃s aſcẽdit intelligat̃
arbor crucis cũ qua mare huius mũdi per-
tranſit̃ ſine periculis: cuiuſq3 beneficio ꝛ au
xilio fideles adiuti tranſfretatis ꝛ emerſis
mũdi fluctib⁹ perueniũt ad littus ꝛ portum
pr̃ie celeſtis. Hãc nauiculã xp̃s in die para-
ſceues cũ diſcipulis ſuis aſcẽdit per quam
mare ſeculi trãſiuit: nõ q̃dẽ qd ipſi tũc paſſi
fuerint: ſʒ q2 tũc eis exemplũ patiẽdi reliq̃t.
Unde aſcẽdente eo in hãc nauiculam ſunt
eũ cõſecuti: q2 oẽs ad tormẽta ꝛ vſq3 ad mor
tẽ fuerunt eũ imitati. Cũ ergo xp̃s in cruce
poſit⁹ fuiſſet magn⁹ mot⁹ in mari fact⁹ eſt:
q2 mẽtes diſcipulorũ mote ſunt: q2 a ſtabili-
tate fidei corruerũt: terremot⁹ magnus fa-
ctus eſt: petre ſciſſe ſunt: ꝛ cetera ſigna q̃ tũc
facta ſunt: ita ꝙ nauicula opta eſt fluctib⁹:
q2 tota vis pſecutionis circa crucẽ xp̃i fuit
ꝛ mẽtes oim' cõtra ipſam fluctuabãt: ꝛ fa-
cta eſt crux xp̃i iudeis ſcãdalũ: gẽtib⁹ autẽ
ſtultitia. Sed inter has cõmotiones ip̃e dor
miebat in cruce moriẽdo: q2 ſuum dormire
hoc loco mori eſt. Excitãt autẽ diſcipuli do-
minũ dũ turbati mẽte maximis deſiderioꝝ
clamorib⁹ reſurrectionẽ efflagitãt dicẽtes.
(Salua nos) reſurgẽdo a mortuis (q2 peri-
mus) ꝑturbatione tue mortis. Ipſe vero re-
ſurgẽs ꝛ p reſurrectionẽ excitat⁹: primo in-
crepat diſcipulorũ modicã fidẽ: q2 exprobra
uit incredulitatẽ eorũ ꝛ duriciã cordis. (Im-
perauit aũt vẽtis): q2 diaboli ſupbiã ſtrauit
impauit (ꝛ mari) q2 veſaniã iudeorũ compe-
ſcuit (ꝛ facta eſt trãq̃llitas magna) ꝛ cõſola
tio: q2 viſa reſurrectione ſedate ſunt mentes
diſcipulorũ ꝛ gauiſe: nos vo hoies vidẽtes
hec oia ꝛ cognoſcẽtes dicim⁹ (qualis eſt h)
ꝛ quãtus diſcipuli ergo .i. hoies fideles de-
bẽt eũ ſequi iuxta illud. Si q̃s vult poſt me
venire abneget ſemetipſum ꝛ tollat crucem
ſuã ꝛ ſequat̃ me. ¶ Et q2 p penitẽtiã marie Pnia p
crux tollit̃: iõ etiã tropologice ſeu moralr̃ p nauicu
nauiculã pnia deſignat̃: q2 p ipſam hõ ad lam.
portũ ſalutis deducit̃: ꝛ quicũq3 extra iſtam
nauiculã iuẽtus fuerit ad portũ ſalutis nõ
ꝑueniet: ſʒ ipſum vnda iferualis inuoluet:
iõ ſignificata eſt p archã noe: q2 illi q̃ in eã
aſcẽderũt fuerũt ſaluati q̃ vero nõ aſcende
rũt fuerũt ſubmerſi. Tũc autẽ ieſus nauicu
lam hãc aſcẽdit qñ q̃s ſalutis ſue auidus:
penitẽtiã aſſumit ꝛ ſepe contingit ꝙ qñ q̃s
penitẽtiã inchoat grauis tẽtatio eũ pulſat
nec de⁹ ipſum liberat: ſʒ auxiliũ ſubtrahit
ipſum: iõ recurrere dʒ ad eũ per feruentem
orationẽ ꝛ tã pſeuerãter inſtare donec im-
petret dei miſerationẽ. Tãta aũt grã ſepe
eũ cõſequit̃ ꝙ ipſe etiã in admirationẽ exci-
tat̃. vñ ſm Bedã. ¶ Cũ ſigno dñice crucis im Beda.
buti ſeculũ relinquere diſponim⁹ nauẽ cũ
ieſu cõſcendimus: mare tranſire conamur. Tim.j.
Qui eñ abnegãs impietatẽ ꝛ ſecularia de-
ſideria crucifigit mẽbra ſua cũ vitijs ꝛ cõcu
piſcẽtijs ꝛ cui crucifixus eſt mundus ꝛ ipſe
mũdo quaſi cũ dño nauẽ aſcẽdẽs: mare hu
ius ſeculi trãſire deſiderat: ſʒ nobis nauigã
tib⁹ quaſi inter equoris fremitus obdormit
dñs qñ crebreſcẽte vel immũdorũ ſpirituũ Gal.v.
vel hoim prauorũ vel noſtrarũ cogitationũ
impetu fidei ſplẽdor obtenebreſcit: ſpei cel-
ſitudo cõtabeſcit: amoris flãma refrigeſcit:
ſʒ tũc ad dñm recurram⁹ quaten⁹ tẽpeſtatẽ
cõpeſcat: trãq̃llitatẽ refundat ꝛ portũ ſalu-
tis iduigeat. Põt ẽt aliter tropologice ſeu G
moraliter exponi vt p nauiculã intelligatur Aia fide
q̃libet fidelis aia. hec nauicula mari expo- lis p na
nit̃ q2 corpi ſociat̃: vere eñ corpus nr̃m ma uiculaʒ
re eſt: q2 oia opa ei⁹ amaritudinẽ hñt anne intelli-
xã. In hãc nauiculã xp̃s aſcẽdit cũ eã p gra gitur.
tiã inhabitat. Sequunt̃ aũt eũ diſcipuli .i.
virtutes tres theologice: ꝛ quatuor cardina
les: ꝛ ſeptẽ dona ſpũſſancti. ecce q̃ pulchra
xp̃i comitiua q̃ eum ſemp comitabat̃ ꝛ q̃ti-
die cũ in animã fidelem aſcenderit comita-
tur. Sed ꝛ hanc nauiculam cõmouẽt venti
tẽtationũ in exteriores demonũ impulſio-
nes ꝛ vnde ſeu ꝓcelle paſſionũ .i. interiores
vexationes carnales q̃ frequẽter inſurgũt
pie in xp̃o viuẽtibus: ꝛ nonnunq̃ eſt tantus
tẽtationũ impetus: ꝙ quaſi aia operiat̃ flu-
ctib⁹ ex quib⁹ timendũ eſt virtutes ꝛ dona
piclitari in ea: ſʒ xp̃s in nobis dormit cũ ta-
lia permittit eo ꝙ ſomno nr̃o conſopiat̃ in
nobis ita ꝙ videt̃ nos dereliquiſſe: ſed non
eſt ita imo ipſe promiſit dicẽs: cum ipſo ſum
in tribulatione ꝛc. Et iõ redeunte aia ad ſe
virtutes ꝛ dona excitant dominũ exclaman
tes voce grandi ꝛ dicentes. (Dñe ſalua nos
perimus) tũc xp̃s omnẽ turbulentiã ſedat:
exteriores ventos demonum compeſcit flu-

ctus carnis cōtra animam ſe erigentis om
nino mitigat:⁊ ſic fit magna tranquillitas
exterius cū tribulatio et tētatio ceſſat:vel in
teri⁹ cū patiētiā bonā preſtat.⁊hec tranquil
litas virtutis melior eſt ꝙ tranquilitas cor
ij.Cor. xij. poralis:ſicut dictū fuit paulo.Sufficit tibi
gratia mea propter qđ ſubiunxit. libenter
Ibidem. igitur gloriabor in infirmitatibus meis:vt
inhabitet in me virt⁹ xp̄i:tā magna autem
fit trāquillitas ita vt ipſe tot⁹ hō miret̄ ⁊ di
cat.(Qualis eſt hic)miſericordiſſimus po
tentiſſimus ⁊ ſapiētiſſimus(q: mare et ven
ti)tentationū ⁊ paſſionū(obediunt ei)ad nu
tum.Quid igitur tā benigniſſimū ꝙ ꝙ deus
Ex pro uerbi. viij. in hāc nauiculā de celo veniens pro delitijs
hꝫ eſſe cū filijs hominū?quid inter tam ad
miratiſſime vtilitatis eſſe poterit ꝙ ꝙ deus
cōiunctus aīe ipſum promouet ad ſalutem
qui deſcendens in animā dormire tunc dici
tur cū ſubtracta gratia ſpirituali motus tē
tationis inſurgunt.Vigilare vero et excita
ri tunc dicitur cū ſpiritualis gratia iam pre
ſens ſentitur ad cuius preſentiam oīa tenta
tionū genera conquieſcūt.Circa iſtud Au
guſtinus quaſi de vno exemplū inducens
ſic ait.Intrant venti in cor tuū:vtiqꝫ naui
gas.vbi hanc vitā tanꝙ procelloſum ⁊ peri
culoſum pelagus tranſis intrant venti mo
uent fluctus:turbant nauē.Qui ſunt venti
Audiſti cōuitiū:iraſceris:cōuitiū ventus eſt
iracūdia fluct⁹ eſt:pclitaris:diſponis reſpō
dere:diſponis maledictū maledicto redde
re:iā nauis ꝓpinquat naufragio:excita xp̄m
dormientē:ideo ⁊ fluctus:et mala pro malis
reddere preparas:q: chriſtus dormit in na
ui.In corde enim tuo ſomnus xp̄i obliuio fi
dei:nam ſi excites xp̄m:ideſt recolas fidem
qđ tibi dicit tanꝙ vigilās xp̄s in corde tuo
ego:audiui demoniū habes.⁊ ꝓ eis oraui:
audit domin⁹ ⁊ patit̄:audit ſeruus et indi
gnatur:ſed vindictā vis: quid em̄ ego iam
ſuꝫ vindicat⁹:cū tibi hec loquitur fides tua
q̄ſi imperat ventis ⁊ fluctibus ⁊ fit tranq̄lli
tas.hec Augu.Et ſimiliter de alijs qui nos
tentant vel tribulāt itelligas ſuo modo : vt
ex oī parte cōcludat̄ mala conditio:q: ſicut
modicū foramen exiſtēs in naui ponit eam
in periculo niſi obſtruat̄:ſic aīa eſt in pericu
lo dānationis ꝓpter vnā malā cōditionem
niſi excludat̄:⁊ iō dicit in ꝓuerbijs. Omni
cuſtodia ſerua cor tuū.⁊ in eccleſiaſtico. Se
prouer. iiij. pi aures tuas ſpinis,⁊ ori facito hoſtia et ſe
ras auribus.Igit̄ qñ tribulamur et tenta
Eccle. xxviij. mur debemus eſſe cōſtātes in fide ⁊ nihil he
ſitare:q: lꝫ circa nos ⁊ facta noſtra dñs vi
deat dormire:ipſe tñ diligentiſſim⁹ eſt ſup
ꝯ Dormit cor p⁹ nr̄m cuſtodia nr̄a quotidie:q̄ et ſi iā ſui corporis
ſomno nō dormiat:caueamus tñ ne noſtri
corporis ſomno nobis dormiat ⁊ quieſcat.
Dormit enim quando ab orationibus,et bo

nis operibus ceſſamus:⁊ ſuſcitandus tunc
eſt in nobis crebris ⁊ deuotis precib⁹:⁊ ipſe j.cor.x.
tunc facit tranquillitatē:q: facit in tētatio Augu.
ne prouentum:ſed fatui ipſum magis ob Sugge
dormire faciūt:in hoc.ſ.quod magis ad hu ſtio peſ
manum conſiliū ꝙ ad diuinum confugiūt. ſima.
vnde Aug.Nihil tam maxime ſuggerit hu
mano cordi ab inuiſibiliter expugnātibus
inimicis niſi qđ deus non eſt adiutor:vt re
quirentes alia adiutoria inueniamur inua
lidi ⁊ ab inimicis ipſis capiamur.hͤ Augu.
Volens ergo ad ſeruitutē dei accedere ſm̄
conſiliū ſapientis preparent ſe ad tētatiōes Eccl.ij.
imminentes.cum em̄ quis a vitijs ⁊ pecca
tis ſe ſubtrahere voluerit vt ſoli deo vaca
re.i.intendere poſſit cōmotio magna fit in
mari ſeu mundo.i.perſecutio multiplex cu
ius cauſa eſt triplex.ſ.impulſus ventorum
hoc eſt tentatio a diabolo:turbatio maris
hoc eſt tētatio a mundo:cōmotio tempeſta
tis hoc eſt tētatio a carne quas tētationes Perſecutiōis cauſe tres.
contra ſe ſentit inſurgere.Procella em̄ ten
tationis ex inuidia diaboli conatus viri iu
ſti a bono propoſito cōmouere optat:aliqñ
prauorū perſecutionib⁹ exterius aliqñ im
pulſu malarū cogitationū interius:nōnūꝙ
etiā ex propria fragilitate carnis ſtimulus:
q: quāto magis q̄s deo appropinquare vo
luerit ⁊ in deū profecerit:tanto amplius in
uenit qđ durius oportet.In exemplo videli
cet iſraelitarū q̄ tūc duri⁹ a pharaone ſunt
afflicti:qñ ꝑ moyſen ⁊ aaron ad terrā pro
miſſionis ſunt vocati qđ dñs etiā ſuo exem
plo oſtēdit qñ poſt baptiſmū ⁊ ieiuniū tēta
tiones diaboli pertulit.ſepe em̄ poſt cōuer
ſionē nos diabolus acrius tētat quos a ſua
ſeruitute recedere cōſiderat:ſed ille qui nō
dormitat neqꝫ dormiet cuſtodiēs iſrael q̄ſi
dormit in naui cū mentē viri iuſti inter pro
cellas tētationū durius permittit fatigari.
Cumqꝫ ſentit tētationes ſua virtute ſupera
re nō poſſe:accedit ad omnipotētiā dei re
currens ⁊ ſuſcitat dñm cū mētis deuotione
illi appropinquās ⁊ ſuam fragilitatē humi
liter recognoſcit ac diuinā potentiā ac dei
miſericordiā deuotiſſime totis viribus men
tis implorāre nō ceſſat:quouſqꝫ in ſui adiu
toriū diuinū excitet auxilium:tunc em̄ ſur
gēs imperat vētis ⁊ mari:q: tentamēta dia
boli inſurgentia cōtra mentē viri iuſti con
q̄ſcere facit ⁊ cū ſibi libere ſeruire ꝑmittit
fit autē tūc magna tranq̄llitas:q: expulſis
malarū tētationū radicib⁹,virtutes aīe et
ea q̄ pri⁹ nō ſine formidine obſeruabat poſt
modū velut naturaliter ꝑ bonā cōſuetudi
nē cuſtodie incipit gaudēs cū ꝓpheta ⁊ can pſal. cxviij.
tans.Declinate a me maligni ⁊ ſcrutabor
mādata dei mei ſicqꝫ trāſnauigato mari et
huius ſeculi fluctib⁹ calcatis ad portū feli
citer peruenit paradiſi.

¶ Oratio.

Domine ieſu xpe ſpera ſuggeſtio-
nū ⁊ tētationū flatib⁹ ⁊ motib⁹
veni ⁊ ɋdere ſup cordis fluctus
vt ſerena ⁊ trāquilla fiāt omnia
mea: reqeſcat i te de⁹ meus cor
meū: cor mare magnū tumēs fluctib⁹ dor-
miat ab oib⁹ q̄ ſub celo ſunt vigilās in te q̄-
ten⁹ āplectar te verū bonū meū et ꝯtēpler
te lumē oculoꝝ meoꝝ ⁊ letabūd⁹ cātē ⁊ di-
cā ego dormio ⁊ cor meū vigilat ⁊ illud. In
pace in idipm̄ dormiā ⁊ requieſcā. Amen.

¶ De duobus demoniacis a legione obſeſſis. Capitu.xlvij.

Cum autē ie-
ſus et diſcipuli eius trāſ-
fretaſſent ⁊ mare galilee
trāſiuiſſent venerūt in re-
gionē geraſenorū ꝯ gali-
leā) geraſa ɋppe eſt inſi-
gnis ciuitas arabie trās
iordanē iuxta mōtē gala-
ad in ɋ̄ labā ꝯprehēdit ia-
cob in tribu manaſſe nō lōge a ſtagnó tybe-
riadis ex oppoſito galilee ſtagno interia-
cente a qua ciuitate denoiat regio geraſe-
noꝝ: ⁊ cū de naui eſſent ad terrā igreſſi (oc-
currerūt ei duo) hoies demoniaci (ſeui ni-
mis) qꝛ i ſe ⁊ in alios ſeuiebāt: nō qꝛ demo-
niaci aliq̄d poſſint niſi q̄tū deus eis p̄mit-
tit (ita vt nemo poſſet p viā illā trāſire) hoc
eñ intēdunt ſeuiētes i nos demones. ſ. ob-
ſtruere nobis viā vite (exeūtes de monumē-
tis) in q̄bus hēbāt ⁊ domiciliū hēbant.) Jō
in monumētis gētiliū vbi corpa coꝝ ſepul
ta erāt demones habitabāt tanq̄ habituri
ſup corpa coꝝ ptātē poſt iudiciū ſup quoꝝ
alas ptātē iam habebāt in monumētis ēt
aliqñ demoniaci habitāt: vt per hoc demo-
nes terrorē hoib⁹ de aiabus defunctoꝝ in-
gerāt: ⁊ etiā qꝛ in mortuis opib⁹. i. in pecca-
tis delectant et gaudēt q̄ ēt vinciebant ca-
tenis ⁊ cōpedib⁹ ⁊ ruptis vinculis agebant
in deſerto a demonibus: his ſiles ſunt mali
religioſi ſi quos vincula obediētie et cōſti-
tutionem nō pñt tenere quin exeāt de mo-
numentis. i. de clauſtris in mundo mortui
debent eſſe et hoc ad negocia ſecularia vel
inutilia ſeu ēt mala exercenda. (Et virtutē
dei ſentiētes atq; ex magno tiore nō ex hūi-
litate añ ieſum pcidētes eū adorauerūt) et
clamātes. ſ. coacti voce magna: vt eñ dicit
Lyra. Non eſt volūtatꝫ cōfeſſio: ſꝫ neceſſita-
tis extorſio: qꝛ timēt eius p̄ſentiā dixerunt.
(Quid nobis ⁊ tibi ieſu fili dei). q. d. nihil eſt
cōe tibi et nobis: tu de⁹ nos diaboli: tu hu-
milis nos ſuperbi: tu veniſti ſaluare nos p-
dere. vñ Apl's. Que cōuētio xpi ad belial. i.
ad diabolū? certe nulla; quia xp̄s oia facit
bñ: diabol⁹ oia male ſupra dubitās dixit ſi
fili⁹ dei es: hic erudit⁹ tormētis aſſerit ieſu
filiū dei: pena eñ oculos aperit quos culpa
claudit: non cognouerunt ex certa ſcientia
ieſum eſſe filiū dei: ſed ex ꝯiecturis q̄buſdā
opinabant non tñ de hoc certi. vñ Augu. q Augu.
demones clamant q̄d nobis et tibi ieſu fili: Cōfeſ-
magis ex ſuſpitione q̄ ex cognitione dixiſſe ſio de-
credēdi ſunt: ſi eñ cognouiſſent nūq̄ dñm monuꝫ
glorie crucifigi pmiſiſſent. Iſtis demonia- ex ſu-
cis ex timore dñi adorātib⁹ ⁊ cōfitētibus ſi- ſpitio-
miles ſunt q̄ timore gehēne poti⁹ q̄ amore ne.
iuſticie deo ſeruiunt q̄ magis hñt oculū ſi-
niſtrū ad gehēnā vel ad cōmodū tranſito-
riū: q̄ oculū dextrū ad celū ⁊ incōmutabile
bonū nō gratis colentes deū. (Veniſti ante B
tps debitū torq̄re nos.) Sciebant eñ in die tormē-
iudicij ſic facturā dānationē: et ſe mittēdos tum de-
in abyſſum ⁊ torquēdos: ſꝫ iā torq̄ri ſe dice- monū.
bāt qꝛ ſm Hiero. pñtia ſaluatoris tormētū Hiero.
eſt demonū. vñ Chri. Et eñ flagellabant i- Chriſ.
uiſibiliter pūcti ⁊ infixi ⁊ intolerabilia pa-
tiētes ex pñtia ſola: vel iō torquebant: qꝛ ſu-
ſpicabant q exire et a leſione ceſſare coge-
rent. nā ſm Hiero. magnū tormentū eſt de-
monib⁹ a leſione hoim ceſſare: ppt odiū q
erga nos hñt et tāto grauius dimittūt q̄to
diuti⁹ poſſederūt. Caueat ergo leſus a dia-
bolo vt cito eius iugū dirūpat: qꝛ tāto faci-
lius q̄to citius eius dñiū euitat. Et interro
gabat ieſ⁹ de noie: nō qꝛ ignoret: ſꝫ vt mul-
titudo demonū ex ꝯfeſſione coꝝ appareret
⁊ magis credibile eēt q tot demōes in duo-
bus hoib⁹ fuiſſent: ⁊ vt cōfeſſa peſte virt⁹ cu-
rantis gratior emicaret. Unde dixerunt (le-
gio mihi nomen eſt) qꝛ multi ſumus. Legio Legio.
aūt pprie dr numer⁹ determinat⁹ armatoꝝ
in exercitu ⁊ cōtinet ſex milia ſex cētos ſexa-
ginta ſex: ⁊ inde dr legio i demonib⁹: qꝛ mi-
litant cōtra nos: ⁊ qꝛ ⁊ ſi non poſſint hoibus
nocere i pſona: ſaltē appetūt eis nocere in
ſubſtātia: ideo rogabāt ieſuꝫ ſi eos eijceret
(ne ſe expelleret extra regionem). i. habita-
tionē hoim vel (in abyſſuꝫ) ⁊ iſernū loc⁹ eñ Demo
iſerni debet demōib⁹ pmittunt tñ iter hoies num lo
habitare vſq; ad iudiciū: vt glorioſior ſit vi- cus.
ctoria electorū i ſupatiōe demonū tētantiū
(ſꝫ mitteret eos in porcos) vt ſaltē ſic in ali-
quo affligerēt hoies: qꝛ vbiq; hoies i meſti-
ciā mittere ſtudent ⁊ de pditione coꝝ gau- C
dent. Ecce demonū iſirmitas: qꝛ nil pñt niſi
pmiſſi ɋ porcis nocere nō poterāt niſi per-
miſſi multominus hoibus factis ad imagi-
nem dei: oportet igitur deum ſolū timere:
illos autē ꝯtēnere in quo etiā apparet coꝝ
vilitas: quia ingredi volunt in porcos. (Et permiſ-
pmiſit) dñs cōcedendo eis petitionē ipſorū ſionis
qd ptꝫ per ſequentē effectū: nam porcorum dñice
gregem qui iuxta paſcebantur inuaſerūt ⁊ demo-
duo milia i ſtagno genezareth ſeu tyberia-

nib⁹ fa ete cāe.

dis ſubmerſerunt et ſic demoniaci liberati ſunt ⁊ curati: pmiſit aūt hoc dñs nō ꝓpꝛ eorū pſuaſionē vel vt ipiā eoꝝ īpleret voluntatē: ſed ꝓpter multiplicē cām ⁊ vtilitatē. Quaꝝ pma eſt: qꝛ forte hoīes illi⁹ terre peccatis ſuis illud dānū ſibi fieri demeruerāt. Scḋa vt ex euētu ⁊ iacture magnitudie appareat hoīb⁹ ꝙ̄ ſint crudeles ⁊ nocētes ſibi ſubditis obtemperātibus: et ꝙ hoīes quos magis odiūt plus affligerent ſi de⁹ pmitteret ⁊ eis liceret. vñ Chriſ. et cōceſſit eis: volens furiā quā ꝯ hoīes habēt demones oībus demonſtrare ⁊ ꝙ multo peiora vellent hoībus infligere ſi poſſent ꝟtute nō impediti diuina ⁊ qꝛ in hoīb⁹ hāc demonſtrationē fieri eius pietas nō ferebat ipſos in porcos ītrare pmiſit: vt in illis virt⁹ et furor demonum videaꝛ. Tertia ſm Chriſ. vt diſcāt oēs qm̄ neqꝫ aduerſus porcos audent vel pñt niſi deus cōceſſerit vel permiſerit. Quarta propter ſalutē hoīm vt inde hoībus ſalutis occaſio ꝓbereꝛ vt hoīes regionis illi⁹ diſcerent dei virtutē et in eius venirēt cogitationē: huius enim occaſione paſtores fugerāt ⁊ hec oīa hoībus in ciuitate geraſa nūciauerunt. Quinta ꝓpꝛ dignitatē hoīs oſtēdendam. ſ. ꝙ̄to dignior ſit hō beſtijs: cū propter ſalutē duorū hoīm perire pmiſit deus duo milia porcoꝝ. Multū ḡ peccāt q̄ hoīem ꝑdere vel mutilare nō formidant. Sexta ad cōtumeliā demonū: qꝛ porc⁹ aīal eſt imūdū. Elegerūt eñ̄ ītrare in porcos qꝛ hoc magis ſibi pmitti putabant ⁊ hoc magis congruebat porci eñ̄ ꝓpꝛ imūdiciā ⁊ ſerpētes ꝓpter aſtutiā magis eis cōpetūt. vñ Remi. Jō aūt nō petierūt mitti in hoīes: qꝛ illū cui⁹ virtute torquebanꝛ humanā ſpeciē geſtare videbant: nec petierūt vt in pecora mitterentur: quia velut munda aīalia in tēplo dei offerebanꝛ. Petierūt autē vt in porcos mitterētur: qꝛ nullū aīal imūdius eſt porco: ⁊ demones ſemꝑ in ſpurcitijs delectanꝛ. Septima ꝓpter miſteriū: nam porci qui nō habēt ad celū faciem: ſed ad terram: et in luto iacere delectantur: ſignificāt illos q̄ deū pre oculis nō habent: ſed vitijs ſordidanꝛ et in poteſtatem demonū traduntur ⁊ in infernum cū eis finaliter demerguntꝛ et non ſuffocati in aquis ⁊ voluptatibus huius mūdi tunc ſuffocabunꝛ in abyſſis et puteo inferni. vñ Niſi qs more porci vixerit diabolus poteſtatē in eo nō habebit niſi forte ad probandū nō ad ꝑdendū. vñ Augu. Certi miſterij gratia et certa diſpēſatiōe dimiſit demones in porcos: vt oſtēderet diabolū in eis dñari qui vitā porcoꝝ gerunt. vbi ſm Ambr. Clemētiā dñi debemus aduertere ꝙ nullū pri⁹ ipſe ꝯdēnat: ſed vnuſqſqꝫ ipſe ſibi autor eſt pene. Timeant ergo libidinoſi caſtrimargi et immūdi qui in ſordib⁹ luxurie ⁊ voluptatū viuūt ne in poteſtatē diaboli ēt viuētes dño iubēte vel pmittēte tradanꝛ: et poſtea cū eo in infernū demerganꝛ. Diciꝛ ēt ꝙ demones nobiliores pctā deteſtātur vilia ꝙ̄tomagis hō dꝫ deteſtari ea? Patet autē ex hoc ꝙ̄ deteſtabilis ſit libido caſtrimargia ſicut et ſupbia: non eñ̄ legiꝛ diabolū in aliquod aīalis organū intraſſe preterꝙ̄ porci ſerpētis ⁊ hoīs. vbi Chri. Cū porcini hoīes ſunt facile capi pñt ab actionibus. Porcini ſunt hoīes auide comedētes per gulā: pingues ad luxuriam in luto iacētes per accidiam: in terra fodientes per auariciā: ſpumātes ꝑ iracundiā. Per porcos etiā ſignificanꝛ detractores ⁊ referendarij q̄ paſcunꝛ de fecib⁹ ⁊ immūditijs aliorum tanꝙ̄ porci referētes que vident vel audiūt: rodūt vitā eoꝝ quos ēt demones intrant et demergūt in infernū. Erubeſce miſer de hoc deteſtabili officio pacis turbamēto et diſcordie ſeminario: ⁊ inſuper time de anime periculo qꝛ diabolus in te poteſtatē accepit qñ te ad hoc officiū ꝑduxit ⁊ qui nūc te ſuffocauit in hoc vitio poſtea te ſuffocabit in iferno. Timeat etiā ⁊ caueat auditor ne talib⁹ cōſentiēdo et aures ꝓbendo eis ſimilis fiat: qꝛ ſicut ſuper linguā detractoris: ſic ſup aures auditoris diabolus ſedet: ⁊ ſi nō eſſet auditor nō eēt detractor. Vñ gl. Sup illud vētus aq̄lo diſſipat pluuias ⁊ facies triſtꝫ linguam detrahentē: ſic dicit. Si hylari vultu detractorē audieris: tu illi das fomitem detrahendi: ſi vero triſti diſcit nō libenter diſcere qḋ didicerit non libenter audiri. Auſer domine opprobriū taliū hominū peſtiferorū a religione ſeruorum tuorū. ¶ Miſtice per demoniacum ſignificatur diabolus qui in momētis et montibus id eſt in fedis ⁊ ſuperbis habitat hominibus. Nomē eius legio dicitur quia multis in malū aſſociatur: eius autē eiectio per chriſtum ſignificauit demonū multitudinem deuincēdam per ipſum legio quoqꝫ ab hominib⁹ pulſa porcos ingreditur: quia demones ab illis qui ad vitam eternā ꝓdeſtinati ſunt ꝑ gratiā eiecti male viuētibus et terrenis intendentibus dñanꝛ: qḋ tamē non faciunt: niſi Jeſus concedat: qꝛ nec malos tentare poſſunt niſi potētia diuina permittat. Grex vero porcorum a legione in mare proijciꝛ dū per demones malorum vniuerſitas ad infernalem amaritudinem perducitur. Non repugnat autē quod Matheus de duobus demoniacis marcus ꝟo et lucas de vno loquunꝛ: ſꝫ ſm Aug. itelligas vnū eorū fuiſſe pſone alicui⁹ clarioris ⁊ famoſioris vel ſm Chri. Senioris ⁊ īſanie maioris ꝓ q̄ illa regio maxime dolebat: qḋ volentes ſignificare duo euangeliſte ſolum vnum cōmemorandū iudicauerūt de quo facti hui⁹ fama

Chriſ.

Hoīs ꝓſtātia.

D porci et ſerpentes demōib⁹ apti. remig.

Porci terrenos ſignant.

Augu.

Ambr.

E Demones turpia peccata abominanꝛ. Chrꝛ.

Porcini homines.

Detractores ſūt porci.

Auditor detractorū vituperaꝛ.

G miſtice

Cōcordantia euāgeliſtarū. Augu. Chriſ.

lati⁹ pclariuſq flagrauerat. Illi aūt homi-
nes de ciuitate exeūtes (venerūt ad ieſum)
vbi Titus. Illos iā ad ſaluatorem duxit dā
Tit⁹ dā ni tpa-lis vtili tas. ni neceſſitas. frequenter enim deus hoīes
damnat in reb⁹ poſſeſſis ꝛ cōfert beneficiū
animab⁹. Et hoīes ieſum ac facta videntes
conſcij fragilitatis ſue velut adhuc infirmi
ꝛ pñtia dñi indigni rogabāt eū ex hūilitate
vt a finib⁹ eoꝝ diſcederet: quia timore ma-
gno admirationis ꝛ reuerentie tenebātur.
Reputabāt enim ſe indignos tanto doctore
et eius cōuerſatione: ſicut centurio reputa
bat ſe indignum tanto hoſpite: et ſicut pe-
trus fragilitatis ſue memor ait exi a me do
Luc. v. mine: qꝛ homo peccator ſum vel forte iſti ge
raſeni ex peccatis ſuis territi timebant of-
fendere preſentiā xp̄i: ꝛ per cōſequēs incur-
rere penā maioꝛē pcedēti ꝛ per eū amplius
ꝙ in amiſſione poꝛcoꝝ dānificari: ſicut oza
tangens archam dei. Ipſe autem aſcendit
nauem vt infirmos deſereret quibus oneri
Chriſ. ſuā preſentiā eſſe videbat. vbi Chriſo. Atten
de autē chriſti hūilitatē: poſtꝙ enim colla-
tis a ſe talibus beneficijs emittebant nō ob
ſtat: ſed deſcendit: ꝛ eos qui ſeipſos idignos
ſua doctrina promulgauerant dereliquit:
dans eis doctores liberatos a demonibus ꝛ
poꝛcoꝝ paſtores. (Cumqꝫ ieſus nauem aſcē
deret rogabat illum ex deuotione ſanatus
D vt cum eo eſſet) quia gratus de beneficio ſi-
Demoniaci n admittūt ad eccliāſtica officia. bi collato eum ſequi volebat. Jeſus autem
nō admiſit. i. non recepit eum ad diſcipula-
tū ꝓpter pcedētis paſſiōis hoꝛroꝛē: ꝛ ne aſcri
beret demoni qđ iſte faceret ſi diſcipulus
chriſti eſſet. Ex hoc loco accipitur ꝛ conſuetū
eſt in eccleſia ꝙ demoniaci ꝛ furioſi poſt cu
rationem nō pmouent ad eccleſiaſtica offi
cia: ſed dominus eum quē curauerat ſecū
ducere noluit vt iactantie cauſaz vitare do
ceret ꝛ ꝓpter fructū pdicatiōis ipꝫ ad ſuos
remiſit vt p eū alijs pcuraret ſalus ꝛ infide
lib⁹ eſſet exēplo ipe ſanat⁹. vñ eū aſinus ſeq-
la ſimplr nō repellit: ſed ipſum predicatorē
magnaliū diuini cōſtituit dicens. Uade in
domū tuā ad tuos quib⁹ ex officio charita-
tis plus teneris: et nuncia illis quanta tibi
Theo. dñs fecit ꝛ tui miſert⁹ ſit: ſanans te in aīa ꝛ
Deo attribuit xp̄s op⁹ ſuum. in coꝛpoꝛe. vnde Theophi. Uide ſaluatoꝛis
humilitatē: nō dixit denūcia oīa ꝗ feci tibi ſꝫ
oīa ꝗ fecit tibi dñs ſi tu cū bonū aliqđ opa-
ris nō tibi: ſed deo attribuas. vnde et Chri-
Chriſ. ſo. Licet aūt alijs ſanatis pcepit nemini di-
Augu. cere conuenienter tñ huic pcepit ꝙ annun-
ciet qm̄ oīs illa regio demonibus detenta ſi
ne deo manebat: vñ ēt Augu. ꝙ autē ille ſa-
nat⁹ cupit iam eſſe cū xp̄o ꝛ dicit ei redi in
domū tuā: ꝛ narra quāta tibi fecit de⁹: ſic i-
telligitur: vt ſi quiſqꝫ intelligat poſt remiſ-
ſionē peccatoꝝ redeūdū ſibi eſſe in conſcien
tiā bonā ſicut in domū ꝛ ſeruiendū euange-
lio ꝓpter alioꝝ ſalutē: vt deinde cū xp̄o re-
quieſcat. Redū preponere vult iam eſſe cū
xp̄o negligat pdicationis myſteriū frater-
ne redēptioni accōmodatū. Et Grego. cum Grego.
eni quātūlibet parū de diuina cogitatione
pceperim⁹ redire iā ad hūanū nolum⁹ ꝗe-
tē cōtēplationis querētes: ſed dñs pcepit
vt mens prius exudet in ope ꝛ poſtmodum
refici debeat per cōtēplationē. Et abijt non
mēte ſed coꝛpoꝛe ſeparatus a dño ꝛ pdica-
uit in decapoli. i. in regiōe. x. ciuitatū: quā-
ta ſibi feciſſet ieſus magnalia: ꝛ oēs mira-
bant: ꝛ per eū ad fidē edificabant. Ecce mu
tatio dextre excelſi: qꝛ ex infideli ꝛ demonia
co factus eſt pdicatoꝛ fidelis ꝛ deuotus ope
rāte dño. ꝛ vere fidelis: qꝛ ad gloriā dei ꝛ ad Demoniacus predicatoꝛ efficitur.
vtilitatē pximi effectus eſt talis. Qđ vero
hic dicit de vno intelligendū eſt etiā de alio
qui erat cū eo: qꝛ ambo volētes xp̄m ſequi
ad ſuos miſſi ſunt: ꝛ ambo ſalutē ſibi factā
ꝛ magnalia dei pdicauerūt. hoc quoqꝫ exē
plo docetur quēꝗ ſuo primo ſalutē ſibi fa
ctam predicare ꝛ a diabolo ſe liberatū eſſe
verbis ꝛ operib⁹ bonis demōſtrare ꝛ alios
ad eādē ſalutē pcipiendā vocare. Studea-
mus ergo ꝛ nos ſi nondū liberati ſumus a
diabolo liberari ꝛ ſi iā nos liberatos eē co-
gnoſcimus ſalutē alij pdicemus quā nos
obtinuiſſe gaudem⁹ memores qđ ſcriptum
eſt ꝗ audit dicat veni. Sed multi hoc exem
plū minime ſequunt ꝛ de his ꝗ ad coꝛpora
ptinēt circa amicos ſuos ſoliciti ſunt ꝛ inq-
runt: ſed de his ꝗ ad ſalutē animarū perti-
nent ſolicitudinē nullā gerunt. ¶ Oratio.

Domine ieſu xp̄e amatoꝛ hoīm
benigniſſime ſupplico lachry-
mabilr bonitati tue libera me
ab oīb⁹ peccatoꝝ ſoꝛdib⁹ ꝛ de-
monū infeſtationibus meqꝫ ab
eis liberatū vſqꝫ in finē miſericoꝛditer cu-
ſtodi illeſum: vt ad tuā gloriā ꝛ pximoꝝ vti
litatē valeā hbis narrare ꝛ opib⁹ demōſtra
re ꝗta magnalia feceris aīe mee p tuā gra
tiā liberāte: ꝗten⁹ cognoſcētes ceterꝫ qꝛ hec
mutatio dextre excelſi oēs meos exēplo ꝓuo
cent ꝛ te miſerāte ad melioꝛa ꝯuertāt. amē.

¶ De curatione paralitici per tectum dimiſſi. Capi. xlviij.

Et cū dñs ie A
ſus aſcendiſſet in nauicu Mat. ix.
lā) vt de terra geraſenoꝝ mar. ij.
rediret in galileā. vñ illuc Luc. v.
uenerat ſm Chriſo. Naui- Chriſ.
gio trāſierat ꝗ poterat pe-
de pertranſire. non ſemꝑ
enim voluit potentiā oſtē
dere in mirabilib⁹ ne in-
carnationis noceret myſterio. At ꝯtra hos

Poten- mines huiꝰ mūdi ſi vllā habēt potētiā ſem-
tia ſua per volūt ea vti magis ꝙ ẜitate iuſtitie. idō
vti no- etiam ſine vehiculo nauis trāſire noluit vt
luit dn̄s nos doceret naui ⁊ ſuffragio pn̄ie vti in ma
ri ſeculi huiꝰ vt in ciuitatē celeſtē pueniā-
mus. Hec em̄ nauis pn̄ie in ciuitatē celeſtē
deducit: ideo ſequit̄. Et venit in ciuitatem
ſuā. ſ. capharnaū in qua frequētius ꝯuerſa-
Chriſ. ri ſolebat ⁊ miracula operari. ẜm Chri. Ci-
caphar uitatē ſuā hic dicit capharnaū quam non
naū ci- naſcēdo: ſed miraculis illuſtrando ſuā ipſe
uitas fecerat. Alia quidē cū extulit id eſt extra in
dn̄i. lucē duxit vt bethleē: alia autem nutriuit:
vt nazareth: alia autē diu inhabitantē ha-
buit: vt capharnaū. hāc em̄ ciuitatē magis
frequētauit conuerſatione ⁊ in miraculorū
opatione: q₂ ẜm Aug. erat quaſi metropo-
Augu. lis ⁊ inſignior ciuitas galilee vbi plurimo-
rū cōcurſu fides ⁊ doctrina eius clarius pa
teret ⁊ miraculis cōfirmata ad multos ſalu
briter pueniret: vel quia vt ſupra dictū eſt
capharnaū iterpretat̄ villa pulchritudinis
⁊ pinguedinis ⁊ cōſolationis q̄ ſunt occaſio
peccādi multis: ideo ad ſui cōuerſionē plu-
ribꝰ indigebat miraculis: vel ſicut metropo
li regionis alicuius ciuitatē noſtrā dicimꝰ
exiſtentes tamē de ciuitate ſubiecta illi: ita
⁊ capharnaū metropolis nazareth galilee
ſita inter nazareth ⁊ ſtagnum dicit̄ ciuitas
dn̄i in nazareth concepti ⁊ nutriti. (Et cū in
Parali domo doceret turbas viri quatuor portan-
tici ob- tes in lecto paraliticū) inueniēteſq₃ multi-
latio. tudine ianuā obturatā ⁊ nō valētes introire
per eā: ⁊ illū inferre pre turba aſcenderunt
ſupra tectū: ⁊ nudantes illud p tegulas ſub
miſerūt illū cū lecto in mediū ante ieſum ⁊
hoc fuit ſignū magnū fidei ipſorū. Uñ poſt
fidē eorū oſtēdit dn̄s diuine ptātis actum ⁊
ſup animā ⁊ ſup corpus ipſum ⁊ hoc tripli-
citer. Primo in remiſſione criminis. Scd̄o
in cognitione cogitationis: ⁊ hec duo perti-
nent ad animā. Tertio in ſubita curatione
egritudinis corporalis: nā vidēs ieſus fidē
illorū. ſ. offerētiū ⁊ etiā paralitici oblati: nō
em̄ ſe portari ⁊ per tectū ſubmitti ſuſtinuiſ-
ſet niſi curationis fidē habuiſſet dimiſit ei
peccata dicēs. (Confide fili remittunt̄ tibi
peccata tua) ⁊ nō dicit remitto: ſ₃ remittunt̄
cā humilitatis ⁊ pietatis inſinuāde. Ex hoc
patet ꝙ fides paralitici aderat: q₂ licet ſani
tas corporalis vel aliquid huiuſmodi det̄
alicui ꝑpter fidē alienā: remiſſio tñ pctōrū
B nō dat̄ alicui adulto ſine fide ꝓpria. ⁊ ideo
Remiſ- hūc filiū vocat q₂ iam credebāt. vbi Hiero. O
ſio pec- mira humilitas deſpectū ⁊ debilē totis mē-
catorū brorū cōpagibus diſſolutū filiū vocat: quē
exigit fi ſacerdotes non dignabant̄ attingere. Aut
dem in certe ideo filiū: quia dimittunt̄ ei peccata
adulto. ſua. (Et quidā de ſcribis). i. legiſperitis (dixe
Hiero. runt intra ſe). i. cogitabant q₂ extra dicere

ꝓpter populū nō audebāt verbū em̄ intrin
ſecū eſt cogitatio mētis. (Hic blaſphemat) Blaſ-
id eſt qd̄ dei eſt ſibi vſurpat. Eſt em̄ blaſphe phema
mare deo iniuriā irrogare: qd̄ fit tripliciter: tio tri-
vel cū deo attribuit̄ qd̄ ei nō cōuenit: vel ab pliciter
eo remouet̄ qd̄ ei cōuenit: vel cū homo ſibi fit.
qd̄ ꝓpriū eſt dei tribuit: ⁊ hoc modo tertio
iudicabāt eū blaſphemare: q₂ ipſum puta-
bant hominē tm̄ ⁊ nō deū eſſe: dimittere au
tem peccata ſoli deo cōuenit. Sed xp̄s cōue
niēter eos redarguit oſtēdēs ſe eſſe deū du-
pliciter. Primo q₂ rn̄det eorū cogitationibꝰ,
quas cognoſcere per certitudinē ſoli deo
ꝓpriū eſt dei. (Ut qd cogitatis mala in cor-
dibꝰ vr̄is) imponēdo mihi falſo blaſphemiā
ſc₃ me nō poſſe pcā dimittere: ⁊ qd̄ dei eſt
vſurpare. q. d. qua ptāte cogitationes vr̄as
video etiā peccata dimittere poſſum: q₂ co-
gitationes ſunt fons boni ⁊ origo mali: ideo
ſaluator noſter cū vidiſſet malas ſcribarū
cogitationes ne vlterius ꝑdirent in peius
ſtatim redarguit eos di. (vt quid cogitatis
mala in cordibꝰ veſtris) dans nobis doctri-
nam: vt ꝙcito perpēderimus nos mala: co-
gitatiōe pullari ſtatim debeamus noſmet-
ipſos reprehēdere. vt. q. d. tibiipſi hec ꝑ diuer
ba vt qd̄ cogitas mala in corde tuo. Dein-
de hoc etiā oſtendit ſanando paraliticum
per imperiū tanꝙ propria virtute quod eſt
eiuſdem poteſtatis ſicut ⁊ peccata dimitte-
re: licet em̄ paraliſis virtute nature aliqñ
poſſit curari: non tñ ſubito: nec ita perfecte
vt ſtatim homo poſſit lectū in quo iacet por
tare: vt hic dicitur factū eſſe. vnde ſubiūgit
(quid eſt facilius) inter duo iſta ſcilicet (di-
cere dimittuntur tibi peccata tua: aut dice-
re ſurge ⁊ ambula) hoc eſt ſolo verbo effice-
re: vt dimittantur peccata an verbo effice-
re: vt paraliticꝰ ſurgat ſanus ⁊ ambulet. q.
d. Si vobis hoc manifeſtius ⁊ maius vide-
tur. ſ. ſubita curatio corporum ꝙ animarū
poſſum horum primum ergo ⁊ reliquū: q₂
equalis poteſtatis eſt vtrunq₃ ⁊ vtrunq₃ eſt
virtutis infinite. Unde ex hoc concludit vir
tutem diuinitatis ſue per factū dicens. Ut
autem ſciatis quia filius hominis habet
poteſtatem in terra dimittendi peccata (tūc
ait paralitico) qd̄ verbum interponitur ab
euangeliſta (Surge). ſ. ſanus a lecto (tolle
lectum tuum) in quo diu decubueras infir-
mādo vt qd̄ fuit teſtimonium infirmitatis
ſit probatio ſanitatis (⁊ vade in domū tuā)
per te: non indigens vt prius portitore. Et
fecit ſic (magnificās deum) qui ſanauit eū.
Magna virtus vbi ſine mora ſalus impe-
rium comitatur: vt nemo iam dubitaret cū
paralitico dimiſiſſe peccata q̄ eundē ſubla-
to grabato ambulare precepit. vnde merito
qui aderant ſtupentes ⁊ mirantes relictis
blaſphemijs ad laudē cōuertunt̄ tāte ma-

feſtatis propter ꝙ ſequit. (Uidẽtes aũt turbe).ſ.miraculũ factum in paralitico (timuerunt) reuerendo et admirãdo (et glorificauerunt) laudando (deũ q̃ dedit pt̃atẽ talez) ſcz dimittendi pctã et curãdi ſolo verbo infirmos (hoib⁹) ad cor.ſ.ſalutẽ. vel ſm gloſ. hoiem tam potenter inter hoies operantẽ. Et hanc poteſtatem dedit deus pater xp̃o cauſatiue hominibus autẽ receptiue. Xp̃s quippe tribus de cauſis miracula faciebat. pmo ꝑpter illoꝝ circa quos faciebat vtilitatez: q: eos in corpore et in aĩa curabat. ſecundo ꝑpter alioꝝ cõuerſionem: q: multi videntes ea conuertebant. tertio ꝑpter dei gloriã et honorem: et iſta triplex cã hic tangitur. Ex hoc tñ q̃d timuerunt videt q̃d nec de xp̃o plenam cognitionẽ habebant: q: purum hoiẽ eſſe et poſſe: et hanc poteſtatẽ a deo credebant. vnde glo. Spectant ſurgentez increduli imitant abeuntẽ ⁊ diuini operis miracula malunt timere ꝗ̃ credere. Nã ſi crederent nõ timerent ſed diligerent: pfecta eñ charitas foras mittit timorẽ. ¶ Cõſidera hic q̃d dñs curando paraliticũ incepit a morbo ſpirituali qui erat cã et radix morbi corporalis: quia pmo remiſit pctã eius q̃ fuerunt cauſa morbi: ad modũ boni medici qui primo remouet cauſaz morbi: et tunc poſtmodũ intendit curationez. Infirmitas aũt hec fuerat inflicta paralitico ꝑpter pctã ſua vt purgarentur: et iõ dñs pmo remouit cãm: q: ceſſante cã ceſſat ⁊ effectus introductus ob illam cãm. Nulla eñ nocebit aduerſitas ſi nulla dominet iniquitas. vñ ſm gloſſ. q̃nq3 modis infirmitates cõtingunt: vel vt iuſtis merita ꝑ patiẽtiã augeantur: vt iob. vel ad cuſtodiã vtutũ ne ſuperbia tẽtet vt paulo: vel ad corrigendum pctã vt marie lepra et ſicut huic paralitico: vel ad gloriam dei vt ceco nato ⁊ lazaro: vel ad initiũ pene vt herodi q̃tenus hic videat q̃d in inferno ſequat. Hic ĝ ſm Hiero. datur intelligi pleraſq3 corporum debilitates euenire propter pctã. Et iõ pus pctã dimittunt vt cauſis debilitatis ablatis ſanitas reſtituat: ⁊ fit viſibile ſignũ vt inuiſibile ꝓbet. vñ ⁊ Beda. Curatur⁹ aũt hoiem a paraliſi dñs primo pctõꝝ vincula diſſoluit vt oſtẽderet eum ob nexus culparũ artuũ diſſolutione fuiſſe dãnatũ: nec niſi his relaxatis mẽbrorum poſſe recupatione ſanari. Sed heu nos econuerſo magis ſatagimus de curatione corporis ꝗ̃ aie: ideo ſepe deſtituimur vtrobiq3. vñ Chryſoſto. Nos autẽ ſi corpaliter patiamur: ſatagimus nociuum abijcere Cũ vero male ſit aie differimus atq3 iõ nec a corporis nociuis curamur. Abſcindamus ergo fontẽ maloꝝ ⁊ ceſſabunt egritudinũ fluxus. hec Chriſo. Ergo q: cõſtat q̃d ꝑpter peccata q̃nq3 homo egrotat: medicus egruz viſitans primo eũ ad penitentiã et cõfeſſionem monere dz ne pctõ tãꝗ̃ ferro manente in vulnere fruſtra ſit emplaſtrum apponere. Unde peccant medici q̃ curã materialẽ adhibent corpori priuſꝗ̃ cura ſpiritualis ſit adhibita aliq̃ ignorantes cãm morbi vcz q̃d pro peccato aie inflict⁹ ſit corpi. vbi Chriſo. Sed q: hec ipſa dñi geſta ſpiritalium in ſe rerũ cõtinent rationẽ cuius typum paraliticus iſte gerat debemus aduertere. Figura nanq3 in eo populi gentilium preoſtenſam eſſe cognoſcim⁹ qui peccatis grauibus aĩo diſſolutus quaſi quadam inſanabili infirmitate plagat⁹ in quatuor angulis mundi iſtius velut in lecto iacebat. Uñ ⁊ in eo paralitico cui remiſſa ſunt pctã id oñſum eſt: q: ppl̃s gentiuz q̃ graui valitudine peccatoꝝ laborabat data ſibi remiſſione per medicinã celeſtẽ integrã et pfectã ſanitatẽ ſm corp⁹ et aĩam eterne ſalutis acceperit. Cui non inmerito poſt remiſſionẽ peccatorũ reddita ſalute iam dicit redi in domũ tuam.ſ. in domum paradiſi: de qua adam iamdudum expulſus fuerat q̃ huius infirmitatis autor extiterat ⁊ merito ſequitur. Hoc viſo turbe timuerunt ⁊ magnificauerunt deũ q̃ tantã ptãtez dedit holbus. Magnificat eñ deus q̃ vel apoſtolis ſuis poteſtatez dimittendi peccata donauit: vel hoibus tantam gratiã conceſſit vt poſt remiſſionem peccatoꝝ per meritum fidei atq3 iuſticie poteſtatem accipiant ad paradiſum redeũdi. vbi ⁊ Hyla. Uidentes aũt turbe timuerunt. Magni eñ timoris res non eſt dimiſſis pctis a xp̃o in mortem reſolui: q: nullus eſt in domũ eternã reditus ſi cui indulta non fuerit venia delictorũ: ceſſante autem timore honor deo reddit q: poteſtas hominibus hac vita data ſit per verbum eius ⁊ remiſſionis peccatorũ et corpoꝝ reſurrectionis ⁊ reuerſionis in celũ. hec Hyla. Moraliter ꝑ paraliticũ qui priuatus eſt vſu mẽbrorũ corporaliuz ſignificat hõ pctõr operibus meritorijs priuatus et turpi marcens otio. Talis eñ priuat greſſu meritorie affectionis ⁊ tactu bone operationis ⁊ geſtu ſuauitatis celeſtis ⁊ viſu diuine contẽplationis ⁊ auditu diuini ſermonis: ⁊ odoratu diuine conſolationis. Et tunc iacet in lecto q̃ñ ſupueniẽs tenet eũ praua conſuetudo. hoc eñ lect⁹ dici põt hoc loco. Ipm̃ quoq3 pctm̃ more paraliſis facit tremulũ ꝑ mali dilectionẽ: reddit inſenſibilẽ per obſtinationẽ: impedit loquelã per deſperationẽ. Ubi ſciendũ ꝙ ſicut dñs legit reſuſcitaſſe tres mortuos ſed multo plures ſunt: ſic legit curaſſe tres paraliticos: l3 etiã plures ſint.ſ. paliticum in domo: paliticuz iuxta ꝓbaticã piſcinã: paraliticũ in lecto: vt in propoſito. Et q: paraliticus (vt dictũ eſt) pctõrez ſignat: ideo nos

Confeſſio a medico ſuadenda eſt.

Chriſ. Paralíticus figurat populũ gentilem.

Hyla.

Moraliter figurat peccatorem.

Pctm̃ paraliſi comparatur.

Paraliticos tres curauit dñs ieſus.

Petõꝝ genera tria. tandũ q̃d tria ſunt gñа pctõꝝ.ſ.peccatoꝛ occultus:publicus ꝛ cõſuetudinarius. Paralitic⁹ in domo eſt pctõꝛ occultus:paraliticus iuxta piſcinã eſt pctõꝛ manifeſtus paraliticus in lecto eſt peccatoꝛ cõſuetudinarius ꝛ hoc peccatũ in cõſuetudine dictũ difficulter relinquit̃:et paraliticus hic in lecto iacere dr̃.i.pctm̃ continuare dr̃. Predictos pctõres q̃tuoꝛ exportat extra domum ꝓpria conſciẽtie:ꝛ etiã extra eccleſiã tã militantẽ q̃ triũphantẽ.

Exportantes paraliticũ. i. peccatorem. Primũ eſt tepiditas boni:qñ enim hõ incipit ex deſidia tepeſcere in bono inchoato talis dimittit deũ:et ꝑ ꝯñs dimittit̃ a deo. Scd̃m eſt delectatio mali q̃d cõiungit q̃ſi ſocius eius:cũ em̃ de⁹ derelinquit̃ ſtatim aĩa in malo delectat̃.et hi duo ſocij ꝓcedũt. Tertiũ eſt mali opatio cũ delectatio ad opus ducit̃. Quartum eſt mali operis conſuetudo cũ ip̃m malũ frequentatur. Et hi duo ſequunt̃ portantes pctõrẽ extra ſuffragia eccl̃ie quibus ipſe priuatur.

Reportantes ibidẽ. Sunt aũt q̃tuoꝛ q̃ ipſum reportant ꝛ reconciliant. Primũ eſt vite breuitas:vt hõ conſideret q̃ breuis ſit vita p̃ſens ꝛ incerta. Secundũ eſt timoꝛ pene gehẽnalis:vt hõ conſideret eius acerbitatẽ:diuerſitatẽ et eternitatẽ. Tertiũ eſt cõſideratio culpe:vt hõ cõſideret q̃d grauedinis:q̃d immũditie quid malitie ſit in pctĩs. Quartuꝫ eſt ſpes venie: vt q̃uis in multis offenderim⁹ nihilomin⁹ tñ veniaꝫ ſperemus. Qui hec q̃tuoꝛ habuerit ante deũ portabit̃ et miſericordiã conſequet̃.

Salutis procuratores q̃tuoꝛ. Vel portitores eius vt ſanetur a xp̃o ſunt q̃tuoꝛ ſue ſalutis procuratores ſcꝫ monens ſecrete:p̃dicans publice:oꝛans pꝛo eo: ꝛ inuitans exẽplo:ꝛ ſic iſti offerũt eũ xp̃o ſollicitantes ꝓ ipſo:ꝛ ipſe offert̃ qñ eis conſoꝛmat̃ cõſentiendo ꝛ meritis eoꝝ obicem nõ ponendo. Chriſtus aũt fidem illoꝝ inſpicit cũ preces eoꝛũ exaudit:et paraliticus curatur qñ peccatum ſibi dimittit̃ et donat̃ ſibi gratia ꝑ quã ad actus meritoꝛios reſtituitur. Et tunc ſuuꝫ male cõſuetudinis lectuꝫ tollit qñ ab ea per exercitium boni operis recedit:et ſic ꝓcedens de virtute in virtuteꝫ vadit in domũ ſuaꝫ:qñ bonis actib⁹ ad celeſtẽ feſtinat patriã ꝛ populus eũ gloꝛificat de mutatione tali:qm̃ hec eſt dextere excelſi.

Psal. lxxvj. Illi vero qui inde murmurant ſignant demones qui inde valde dolent.

Penitẽti quatuoꝛ iperata a xp̃o. Chꝛiſt⁹ vero curans q̃tuoꝛ imperat penitenti. Pꝛimo ante oĩa vt confidat in ſpẽ de venia ꝯſequẽda habeat quẽ etiã iam filiuꝫ ꝑ adoptionẽ vocat. Deinde volens eũ ſanare iubet eum ſurgere et lectũ tollere ꝛ in domũ ſuam abire:ſurgere inq̃ a pctõ et mentis deiectione: in peccato enim male delectando peccatoꝛ quaſi in lecto quieſcit ꝛ ex peccato ita mẽs deicit̃:vt nunq̃ poſſit eſſe leta:q2 ſemꝑ preſumit ſeu ꝑturbata cõſciẽtia:tunc aũt ſurgit qñ iſta deſerit. Tollere vero lectum et portare vt pctm̃ quod erat ſibi quieti ꝛ delectationi incipiat ſibi eſſe oneri ꝛ dolori. Abire quoq̃ in domum ſuam:vt in celũ meditatione pergat vel cõſcientiã ſuam que domus anime eſt diſcentiat:ꝛ ſi q̃d ibi immundum inuenerit ꝑ os q̃ſi per oſtiũ cõfitendo proijciat:a qua homo multitudinẽ peccatoꝝ ita alienat̃ ꝙ q̃ſi ipſam perdat ꝛ ſeip̃m nõ cognoſcat. Homo ergo paraliticus hoc eſt mollicie et illecebris carnis vel voluptate ſeculi reſolutus et toꝛpens ac pꝛe turba cogitationum et cauſarum ſeculi videre deum non valens poſtq̃ ſupꝛa tectũ carnis aſcenderit:vt ſpũs dominetur carni: videt deum et ad cognitionẽ dei vere redit:et tũc deus eum ſanat ꝑ gratiã ab omni ꝙ deliq̃t ꝛ vocat filium ꝑ adoptionẽ:ꝛ iubet ſurgere de toꝛpoꝛe negligentie ꝛ ſe erigere a carnalibus deſiderijs per penitentiã:ꝛ coꝛpus in cuius deſiderijs iacuit ad voluptatem ſpũs attollere ac carni dñari ꝑ continentiã et ire ac tẽdere ꝑ bonã operationẽ ꝛ honeſtã conuerſationẽ in domũ ſuaꝫ.ſ.paradiſum que pꝛima fuit hoĩs dom⁹ hoc eſt in habitationem eternam:vel in bonã cõſcientiã ſegregatus a terrenis ꝛ cuſtodiẽs illã vel ne iterum peccet ad internã ſui cuſtodiam.

Beda. de. lecto ſurgere. Ubi Bed. Spiritualiter de lecto ſurgere eſt alaꝫ ſe a carnalibus deſiderijs vbi egra quieſcebat abſtrahere. Lectum vero tollere eſt ipſam quoq̃ carnẽ ꝑ cõtinentie frena coꝛrepta ſpe celeſtiũ pꝛemioꝝ delitijs priuare terrenis.

Ho.vj. Ipſe eſt em̃ lect⁹ qui per ſingulas noctes lauat̃ a dauid.i.pro vniuſcuiuſq̃ noxe maculis digno pn̄le flumie caſtigat̃. Sublato autẽ lecto domũ ire ad paradiſum redire eſt. Ipſa eſt enim vera domus que hominẽ pꝛima ſuſcepit nõ iure amiſſa ſꝫ fraude:tandemq̃ reſtituta per eũ qui fraudulẽto hoſti nihil debuit.

Anſel. de eo ꝙ nõ petitam veniã obtinuit. Ubi ꝛ Anſel.ſed domũ illam nõ pꝛeteribis:vbi ꝑ tegulas paraliticus ante pedes ei⁹ ſubmittitur: vbi pietas ꝛ poteſtas obuiauerũt ſibi.(Fili inq̃t remittunt̃ tibi pctã tua)o mira clementia:o incibilis miſericoꝛdia. Accepit felix remiſſionem peccatoꝛũ tuoꝛũ quã non petebat:quã nõ preceſſerat cõfeſſio:non meruerat ſatiſfactio:non exigebat contritio. Coꝛpoꝛis ſalutem petebat nõ anime ꝛ ſalutem coꝛpoꝛis et anime recepit.

Ex mathei.xx. Rom. ix. Vere dñe vita et voluntate tua ſi decreueris ſaluare nos nemo poterit ꝓhibere:ſi aliud decreueris non eſt q̃ audeat dicere cur ita facis. Phariſee quid murmuras?an ocul⁹ tu⁹ nequam eſt quia ipſe bonus eſt:certe miſeret̃ cui ipſe voluerit:ploꝛemus ꝛ oꝛemus vt velit bonis etiam operibus pingueſcat oꝛatio: augeatur deuotio:excitetur dilectio:leuentur pure manus in oꝛatione queq̃ nõ ſanguis immun

dicie maculauit:tact⁹ illicitus ſedauit aua-
ricia nõ exaſperauit:leuctur ⁊ cor ſine ira et
diſceptatione qđ tranquillitas ſedauit pax
cõpoſuit puritas conſcientie lauit ſed nihil
horũ paraliticus ille legiẗ premiſiſſe: q̃ tñ
legiẗ remiſſionẽ oĩm pctõꝝ meruiſſe. Hec
eſt aũt ineffabilis miſericordie eius virtus
cui ſicut blaſphemũ eſt derogare:ita et hoc
ſibi preſumere ſtultiſſimum:poteſt cuicũq;
vult et hoc ipſum efficaciter dicere qđ dixit
paralitico:dimittunẗ tibi pctã tua:ſed qui-
cunq; ſine ſuo labore vel cõtritione vel con-
feſſione vel etiã orone ſibi hoc dicẽdo expe-
ctat nũq̃ ei remittunẗ pctã. hec Anſel. Oro.

Domine Jeſu chriſte qui in paſ-
ſione tua nauiculã crucis aſcẽ-
diſti in reſurrectiõe tráffretaſti
et in aſcẽſione in ciuitatẽ tuam
veniſti ecce timor de peccatis:
de ira dei:de periculo ſuperuenientis infir-
mitatis: ⁊ de incertitudine mortis offerunt
tibi alam pcti morbo diſſolutã. Dic iacenti
in peccatis vt confidat de gratia remiſſio-
nis:reſurgat per contritionẽ ⁊ cõfeſſionem:
tollat lectum ſuũ per ſatiſfactionem:ambu
let per profectũ virtutũ in domũ ſuam eter-
nam beatitudinem:vt turbe fideliũ videát
timeant et glorificent deũ qui talẽ poteſta-
tem dedit ad hominũ vtilitatem. Amen.

De emorroyſſa ⁊ archiſynagogi filia. Capitu.xlix.

Poſt hec q̃-
dã pnceps ſynagoge noie
yar⁹ acceſſit ad ieſum tã
fidei q̃ corporis greſſibus
(et adorabat eũ) faciendo
ſibi reuerentiam debitam
et procidendum ad pedes
ei⁹ q̃bus circũportauit ol-
bus ſalutẽ (rogãs) p vni-
ca filia an.xij.di.(Dñe filia mea mõ defun
cta eſt) ⁊ mortua. Hoc dicit ſm reputationẽ
q2 eñ deſperabat filiã poſſe inuenire viuã
de ea loq̃baẗ vt iã defuncta deſiderãs a dño
vel morientem ſanari vel mortuã ſuſcitari.
Sed marc⁹ dicit q̃ erat in extremis:tñ erat
morti ita ppinqua q̃ reputabaẗ mortua vñ
ſm cõez modũ loquẽdi de illo q̃ ſic eſt morti
ppinqu⁹ dr̃ q̃ eſt mortu⁹: q2 qđ modicũ di-
ſtare vr̃ q̃ſi nihil reputaẗ (ſ3 veni) ⁊ p miam
appropinqua (⁊ ipone manũ tuã) adiutricẽ
ſup eam et viuet ſanitate ſibi reſtituta:duo
petit propter tertiũ.ſ.vt veniat ⁊ manũ im-
ponat et ſic filia reuiuiſcat ignorãs ſc3 qđ
⁊ abſens liberare poterat. Sic moraliter cũ
quilibet nõ habeat niſi vnicã alam magis
d3 curare de ei⁹ ſanatione q2 ſi eam amittit
totũ amittit. Spiritualiter autẽ venit deus
per gratiã pueniẽtẽ:manũ imponit p gra
tiam cõcomitatẽ:et tũc ala viuit per gratiã
cooperantẽ. (Et ſurgens ieſus ſequebatur Humi-
eũ ⁊ diſcipuli ei⁹ ⁊ turba multa cũ eo in hoc litas do
datur ſubditis forma obediẽdi ac paribus mini.
mutuo obſequẽdi et prelatis animas mor-
tuas ſuſcitãdi. vñ Remi. Mira autẽ pariter Remi-
atq; imitanda dñi humilitas ⁊ mãſuetudo. gius.
Nã mox vt rogatus eſt rogantẽ cepit ſequi
hinc ſubditos et prelatos pariter inſtruxit
ſubditis exẽplum obediẽtie reliquit p̃latis
vo inſtantiã ⁊ ſolicitudinẽ docendi demon-
ſtrauit vt quoties audierint aliquem mor-
tuũ in aia ſtatim adeſſe ſtudeãt. vñ et Chri.
Cũ rogat⁹ eſſet dñs a yairo vt ad ſuſcitan-
dã filiã ipſius veniret nõ moraẗ ſed ſtatim
ſurgens ſecut⁹ eſt eum. Quo exẽplo docuit B
nos impigros in oĩ ope dei eſſe debere. Et Emor-
dũ ieſus pergeret ecce mulier emorroyſſa a royſſa.
morbo quẽ patiebaẗ ſic dicta (ab annis.xij.
ſanguinis fluxũ paſſa q̃ in medicos eroga-
bat oẽm ſubſtantiã ſuam acceſſit retro) et a
tergo:tũ q2 verecũdabaẗ de infirmitate feti-
da:tũ q2 ſm legẽ reputabaẗ immũda:tũ q2
ante faciẽ nõ potuiſſet accedere perturba-
tũ pter miſteriũ cõfuſionis quã debet hõ
habere pro culpa ſua ⁊ tetigit fimbriã veſti
mẽti eius nõ ſolũ tactu corporali:ſed et de-
uotiõe fidei in quo laudãda eſt humilitas
ei⁹: q2 indignã ſe reputabat tangere pedes
dñi vel plenitudinẽ veſtimẽti. Habebat eñ
xp̃s fimbrias iuxta cõſuetudinẽ iudeorum
ſm legis preceptũ. Ecce q2 nõ habebat dñs
ianitores vel ſtipatores ſeu maſſerios nec
aliquẽ qui cõprimẽtes eũ vberaret:et ideo
libere mulier accedit ⁊ turbe cõprimũt. vbi
Remigi⁹. Jn quo fides eius admiranda eſt Remi.
q2 deſperãs de ſalute medicoꝝ in quos ſua Fides
erogauerat intellexit celeſtẽ adeſſe medicũ emor-
et in eo totam ſuam intentionẽ collocauit: roiſſe.
et ideo ſaluari promeruit. vñ Raba. Docet Raba.
mulier q̃tũ ſit corpus xp̃i qđ in fimbria tã-
tã demonſtrauit eſſe vtutẽ q̃d ergo ſperare
debem⁹ q̃ nõ ſolũ corpus dñi contingimus
ſ3 cõficim⁹ ⁊ ſumim⁹. Jlla q̃dẽ medicina ac
cepit ex vulnere:ve illis q̃b⁹ ipſa medicina
in vulnus cõuertiẗ (dicebat eñ intra ſe) firmi
ter ſc3 credendo (ſi tetigero tñ veſtimentũ
ei⁹ ſalua) ab infirmitate mea (ero) nõ q2 ve-
ſtimẽta aliquã virtutẽ ſanandi habebant
ſed quia p hoc declaraẗ virtus illoꝝ quoꝝ
veſtimẽta ſunt. Tangẽs aũt (cõfeſtim eſt ſa
nata a plaga ſua.) Et eſt notabile q̃ acceſ-
ſit:accedẽs dixit:dicẽs tetigit:tangẽs cura- C
tionẽ accepit: q2 his tribus ſcil3 vbo fide et Que-
opere oĩs ſalus acquiritur. (Et cognoſcens ſtionis
ieſus ex ſe exiſſe virtutẽ dixit. Quis me teti chriſti
git.) Non q̃rit ex ignorãtia vt doceat:ſed vt cauſe.
mulier ſanata cõfiteatur et per confeſſionẽ
appareat fides eius ⁊ a xp̃o cõmendeẗ:tum

propter mulieris meritū per humilē cōfeſſionem: tum ꝓpter aſtantiū edificationem: tum propter dei laudē et glorificationem: tum ꝓpter ſpē archiſynagogi augendam ꝛ eius de ſanatione filie ſue aſſecurationem. Et dicētib⁹ diſcipulis ꝙ turbe eū cōprimerēt dixit. (Tetigit me aliquis: nā ꝛ ego noui virtutē de me exiſſe) .i. effectum virtutis in curatiōe infirmitatis. Nam licet turbe que in ipſum pre deuotione audiēdi irruebant eū cōprimerent: ꝛ in tali preſſura corporaliter tangerent: nō tamē tangebant eū cū tali deuotione ꝛ fide ſicut iſta mulier tetigerat: et de tali tactu ſingulariter dñs querebat. (Uidens aūt mulier: q: non latuit, timens corde ꝛ tremēs) corpe ad maieſtatē diuinitatis cuius virtutē in ſe experta fuit (venit et ante pedes illius procidit) ac cauſam tactus ꝛ ſanationē corā hoib⁹ indicauit cōfitendo veritatem de q̄litate et ꝓlixitate infirmitatis ꝛ de ꝑceptione integre ſanitatis hoc eīm dñs ſciri voluit ad laudē dei ꝛ aliorum vtilitatē. ¶ Sed querit Chriſo. quare ipſam manifeſtat deus cū ipſa latenter acceſſerit: et reſpondens ponit ad hoc ſex rationes. Prima eſt vt mulier ſanguinaria xp̄m tangens nō haberet inde cōſcientie remorſum. Secūda vt mulierē emendet q̄m eſtimabat hoc latere xp̄m. Tertia vt fidem eius oſtendat oibus ad exemplar celeriter credendi. Quarta vt monſtraret ſe cognitorē omniū. Quinta vt oſtendat ꝙ vt deus ſiſtit ſanguinis fluxū. Sexta vt in fidē dirigat archiſynagogū.

Chriſ. manifeſtande occulte tangentis cauſe.

¶ At ieſus conuerſus et videns eam .i. approbans ipſius fidem dixit illi. (Confide filia fides tua te ſaluam fecit) .i. hanc tibi ſalutem meruit. Cum eīm operatio miraculoſa ſit ſupra naturam fidei attribuit eā eo ꝙ fides eſt de his q̄ ſunt ſupra naturā. vbi hiero. Non aūt dixit quia fides tua te ſaluā factura eſt ſed ſaluā fecit quaſi dicat: in eo ꝙ credidiſti iam ſalua facta es. vbi et Chriſo. quia formidoloſa erat hec mulier propter hoc ait confide et filiam eā fecerat. Filiā vero vocat ſanatā fidei ratione fides eīm xp̄i dei filiationē preſtat.

Fidei argumentū. Hiero. Chriſ.

Notandū etiā ꝙ dñs nō dixit ego ſanaui te: ſed fides tua: vt vitandā oſtentationē doceat et meritū fidei extollat. vnde ſm Chriſ. Dñs ait ꝙ fides ſua ipſam ſanauerat nolens ſue virtuti ſed fidei eius ſanitatis bñficiū arrogare: docens ꝑ hoc in virtuoſis actionibus noſtris non noſtrā ſed dei laudem querere debere ꝛ predicare: ꝛ addidit dñs. (Uade in pace) que ſcilicet prius eras in perturbatione propter longā infirmitatē tuam corporalē. vbi Chriſo. dicit aūt ei: vade in pace mittens in fidē bonorū. In pace enim deus habitat vt cognoſcat ꝙ non ſolum corpore curata eſt; ſed etiam a cauſis corporalibus paſſionib⁹ id eſt peccatis mutata. (Et ſalua facta eſt mulier ex illa hora). Ubi gloſ. Intelligendum eſt ex illa hora ex qua tetigit fimbriam non ex illa hora ex qua ieſus cōuerſus eſt ad eam iam eīm facta ſalua erat vt ex verbis domini perpēdi poteſt.

Fidei efficacia.

Chriſ.

D Ex verbis Ambro. quibuſdam videtur ꝙ hec mulier martha fuerit qui in quodam ſermone inter beneficia chriſti que enumerat ſic dicit. Dum largum ſanguinis fluxum ſiccauit in martha: dum demones expulit de maria: dum corpus rediuiui ſpiritus calore conſtrinxit in lazaro. Sed ex iſtis verbis Ambro. bene habetur qđ martha fuerit a chriſto curata a fluxu ſanguinis qđ autem martha fuerit hec mulier de qua hic agitur non habetur ex verbis illis. Et qđ hec mulier nō fuerit martha ex hoc videtur q: de hac muliere dicitur qđ omnem ſubſtantiam ſuā in medicos erogauerat: martha autem diues erat.

Ambro. Martham emorroyſſaz dubitāt quidam.

Hoc etiā patet per euſebium qui dicit hanc mulierem fuiſſe quādam ceſaree Philippi ciuē. Nam ſm eum mulier emorroiſſa poſtq̄ ſanata eſt fecit in ceſarea philippi (vnde oriunda eſt) ſtatuam eneam in curia ſua fieri ad imaginē chriſti cū fimbrijs veſtimenti: ipſamq; imaginē in magna reuerentia habebat et deuote adorabat. Fecit ꝛ ex oppoſito imaginē ſuā flexis genib⁹ et manib⁹ iunctis ac cancellatis quaſi ꝑcaret ꝛ ſupplicaret: verſus quā imaginē xp̄i manū extēdebat. Contigit aūt qđ ſubtus imaginē xp̄i creuit herba q̄dā nullius efficacie et virtutis: q̄ cū fimbriā attingebat tante virtutis erat ꝙ oēs infirmitates ſanabat.

Euſebius ſtatua ab emorroyſſa erecta xp̄o

Herbe vt⁹ ſub ſtatua.

¶ Iterū dicit Hiero. ꝙ Julianus apoſtata cum cognouiſſet ꝙ in ceſarea philippi eſſet ſimulachrū qđ .ſ. ſanguinis liberata profluuio femina fecerat eo depoſito ſuā imaginē ibi collocauit que fulminis ictu fracta eſt.

Hiero. Iuliani apoſtate ſtatua deiecta fulmine.

Hic habes quoddam valde notabile ad hūilitatis cuſtodiā ſicut Berñ. hoc modo introducit dicens. Quilibet dño perfecte ſeruiēs poteſt appellari a fimbria quaſi vltima pars veſtimenti dñi propter ſuam humilē reputationē: qui ergo ad tm̄ ſtatū peruenerit qđ ſciat ſe dño exaudiri in liberandis infirmis vel alijs miraculis nō extollatur ꝓpterea quia nō ipſe ſed dñs facit. Quāuis enim hec mulier tangeret fimbriam ad cuius tactum ſe liberari confidebat ꝛ ſic cōtigit: non tm̄ a fimbria: ſed a dño virt⁹ liberationis exiuit. Et ꝓpterea ipſe dixit (ſenſi de me virtutē exiſſe.) Nota igitur hoc bñ: et nihil boni tibi in perpetuū attribuas: q: totū eſt dño.

Berñ. Humilitatis cuſtodiende doctrina.

E Allegorice mulier ſanguine fluēs: ſed a dño curata eſt eccleſia de gentib⁹, cōgregata q̄ fedata fuit ſanguinis martyrum effuſione ꝛ idolatrie pollutione et his que carnis ꝛ ſanguinis geruntur de-

Allegorice eccleſia gentiū.

lectatiōe. Que ⁊ fimbriā veſtimēti xp̄i tetigit qñ fidē incarnationis credidit: humanitas enim veſtimentū diuinitatis eſt in xp̄o. De q̄ dr̄ ꝙ in ſimilitudine hoim factus eſt ⁊ habitu inuēt⁹ vt hō: ⁊ tūc a fluxu ſanguinis ſanata fuit: q: fundere ſanguinē catholicū deſtitit ⁊ ab idolatrie ac carnis delectatiōe ⁊ ſanguinis effuſione ſanata fuit: ac ab eius polluſiōe ceſſauit. Pergēte aūt dn̄o ad filiā archiſynagogi mulier morboſa ſanata eſt: q: ſic diſpēſata eſt ſalus humani generis vt primo aliqui ex iſrael deinde plenitudo gentiū intraret: ⁊ ſic oīs iſrael ſalu⁹ fieret. Emorroyſſa autē ſanata archiſynagogi filia nunciatur mortua: q: dū gentilitas ad deum cōuertitur ſynagoga pfidie ⁊ īuidie recte mortua nunciat: hoc etiā ſignificatuꝫ fuit in parabola de duob⁹ filijs quorū ſenior de conuerſione triſtabat iunioris. vnde Amb. Quē aūt putam⁹ ſynagoge principem eſſe niſi legem cuius contemplatione dominus ſynagogam nō penitus dereliquit? Ad hanc autem principis filiam dum properat dei verbum vt ſaluos faceret filios iſrael ſancta eccleſia ex gētib⁹ cōgregata q̄ inferiorum lapſu criminū depiebat paratā alijs fide preripuit ſanitatē. Quid autē ſibi vult ꝙ hec principis filia annorū. xij. moriebatur ⁊ mulier iſta fluxu ſanguinis ab annis. xij. laborabat: niſi vt intelligat quia q̄diu ſynagoga viguit laborauit eccleſia. vnde et Hie. Nota ergo ꝙ eo tēpore hec mulier. i. gentiū populus ceperat egrotare quo genus credidit iudeorū: niſi eñ ex cōparatiōe criminū vitiū nō oſtendit. Moraliter etiā per mulierē ſanguinis fluxū patientē pſona peccatrix a longo tēpore ⁊ de peccato in pctm̄ cadēs pōt intelligi: que tamē remediū q̄rit a dn̄o dicēs ei Libera me de ſanguinibus deus deus ſalutis mee. Dn̄s ergo quotidie mulierem ſanguine fluētē ſanat dū aīam diuerſis vitijs corruptā per gratiā curat. Deinde cū nūcij ad archiſynagogū veniſſent dicit ei⁹ filiam eſſe iā mortuam: dixit ieſus archiſynagogo eum ad fidē cōfortando (noli timere) in fide dubitando (tantūmodo crede et ſalua eris) a morte. Et veniens dominus ieſus ad domū principis) inuenit filiam eius iā defunctam ⁊ tibicines cōductiuos carmē lugubre canentes: diuerſe eñ melodie diuerſas paſſiones excitāt in homine alique eñ excitāt audaciā vt pꝫ ī tubis bellicis: ⁊ aliq̄ deuotionem vt pꝫ in cāticis eccl'iaſticis: aliq̄ letitiā vt pꝫ in diuerſis inſtrumētis muſicis: aliq̄ excitāt fletū ⁊ deuotā lamētationē ⁊ talibus vtebant antiq̄⁹ ī exequijs magnarū pſonarū vt puocaret multitudo ad fletū et luctū Chriſtianis tamē nō cōuenit tales habere: q: non debent icōſolabilr̄ flere (⁊ iuenire ēt turbā tumultuātē) in fletu planctu et ploratu multo: qđ vocat tumult⁹: q: inde cauſat ſonus cōfuſus: ac etiā in pparatione funeraliū. ⁊ dicebat (nolite flere: nō eſt mortua puella). i. in morte māſura (ſed dormit). ſ. mihi: q: ita de facili poſſum eā ſuſcitare vt de ſomno excitare. vnde Beda. hominib⁹ mortua erat q: ſuſcitare nequiuerant: deo dormiebat: in cuius diſpoſitione ⁊ anima recepta viuebat ⁊ caro reſuſcitanda quieſcebat vñ mos apud xp̄ianos obtinuit ꝙ mortui q̄ reſurrecturi eſſe nō dubitātur dormiētes vocentur. (Et deridebāt eū) putātes ꝙ de dormitione ſomni diceret ⁊ eā eſſe mortuā neſciret. Ecce deridet in curijs principū: nec iraſcit: nec arguit eos: q: q̄to maior fuit deriſio tāto poſtea maior virtutis oſtenſio. vbi Hie. Non autē erāt digni vt viderēt myſteriū reſurgētis q̄ reſuſcitantē indignis cōtumelijs irridebāt. Quāuis autē dn̄s deridebat ab eis: nō tñ deſtitit ab incepto: in quo inſtruunt boni ꝙ cū deridenť a malis non ideo debēt deſiſtere a bono inchoato. Et cū eieciſſet turbā. ſ. lamentantiū tumultuātiū ⁊ deridētiū: q̄ pter incredulitatē ⁊ deriſionē non erant digni videre miraculū (intrauit cū patre ⁊ matre puelle quos in fide cōfortare tāto miraculo diſponebat ac petro iacobo ⁊ ioanne) quos ſpecialiter inſtruire volebat: hos eñ quinqꝫ voluit habere teſtes miraculi: vt in ore duorū parentū vel trium apoſtolorū ſtaret omne verbū. In hoc ēt facto oſtēdit nobis dn̄s: q: blaſphemis ⁊ irriſoribus non ſunt reuelanda myſteria: ſꝫ fidelibus q̄ honorēt ea. Et ſm Chri. In hoc ꝙ turba eijcitur ⁊ diſcipuli ſolū in domū itrāt ⁊ neqꝫ hi omnes erudit nos gloriā que eſt a multis euitare. vnde ⁊ Theop. Mortuā ſuſcitans eiecit oēs quaſi nos docens abſqꝫ inani gloria eſſe: ⁊ nihil ad demonſtrationē facere: nō eñ humilis xp̄s ad oſtentationē volebat aliquid operari. Predictos autem tres diſcipulos tantū permiſit dn̄s intereſſe ſue trāſfigurationi. Itē agonis ſue oratiōi. Itē huic ſuſcitationi. Primo propter eorū diuinitatē. Scđo pter ſignandā trinitatis fidē. Tertio pter teſtiū numerū ſufficientē. Quarto pter oīm ſtatutū eccleſie ſignificationē ⁊ cōmendationē. Per petrū eñ q̄ vxorem habuit ſignificantur coniugati. Per ioannē qui virgo fuit virgines. Per iacobū qui neſcitur virgo fuiſſe vel vxorē habuiſſe vidualis ſtatus. Patrem autē ⁊ matrē pmiſit intrare pter eorū credulitatē ⁊ propter eorū teſtificationē. (Et tenēs manum puelle ait illi tibi dico ſurge) per tactū ⁊ vocē eā curabat vt oſtēderet ꝙ humanitas eſſet inſtrumētū diuinitatis miracula faciētis. vñ ſm Chri. manus ieſu viuificatiua exiſtens mortuū corpus viuificat. vox autē iacētē excitat. (Et cōfeſtim ſurrexit puella ⁊ ambula-

mortua dormit ī xp̄o. Beda.

B

Deriſio non auertat te a bono.

Eiecta turba. Chriſ. Theo.

Diſcipuli a dn̄o admiſſi.

bant) q: nulla mora inter verbũ ei⁹ ⁊ factũ

Chriſ.

erat. vbi Chri. In ambulatione eius nõ ſolũ ſuſcitata: ſʒ ⁊ pfecte ſanata oſtẽditur. (Et iuſſit illi dari mãducare) ad demonſtrandũ ꝙ eã vere ſuſcitauit ⁊ nõ vt videat fantaſma eẽ qđ factũ eſt. Miſtice puella in domo

Moraliter.

mortua eſt aĩa mortua p pctm̃ in cogitatione. Dicit autẽ dñs ꝙ puella dormit q: q̃ peccãt i pñti adhuc p penitẽtiã reſuſcitari poſſunt.

Tibicines.

Tibicines ſunt demones ſuggerẽtes vel hoĩes adulatores q̃ fouẽt mortuũ et tenẽt h corp⁹ i carnis laſciuia ⁊ ſolatũs q̃ faciliter terminant ad luctũ inferni ⁊ deſolationis. Sʒ nos ad patriã tẽdentes mortiferos ſyrenarũ cãt⁹ ſurda aure pteream⁹. vñ Ulixes fecit ſe ligari i malo nauis ⁊ aures ſuas obturauit: ne decept⁹ ſyrenarũ cantib⁹ in mare ſaltaret.

Ulixis factũ.

Turbe tumultuãtes ſunt affectiones vel amici carnales: deriſores ſunt ſeculares vel detractores. Turba ergo foris eijcit vt puella ſuſcitet: q: aĩa intus iacẽs mortua nõ reſurgit niſi prius affectiones carnales ⁊ cure ſeculares de corde expellant: hec eñ impediũt ne q̃s ad conſiderationem ſue ſalutis ſe colligat. Tibicines eñ eijci debẽt q̃ tanq̃ magiſtri in errorẽ animam demulcent. Deriſores quoq; eijciẽdi ſunt: q: contẽnẽdi ⁊ minime curãdi. Et tũc puella ſuſcitat qñ xp̃s domũ cordis ingreditur ducẽs ſecũ ioãnẽ gratiã: petrũ cognitionẽ: ⁊ iacobũ ſupplantationẽ vitiorũ. Qui vero a ſpiritali morte. ſ. a vitijs reſuſcitat⁹ fuerit: nõ ſolũ a ſordib⁹ ſcelerũ exurgere: ſʒ etiã in bonis ambulare ⁊ pficere dʒ: ⁊ mox celeſti pane. ſ. verbi dei ⁊ ſacramento altaris ſatiari neceſſe hʒ.

h

Notanda tria in puelle ſuſcitatiõe.

Poſſunt autem hic notari tria. ſ. peccatoris periculum in filia. i. in aĩa moriẽte: penitẽtis remediũ in principe. i. in eccleſia deũ rogante: creatoris beneficiũ in xp̃o ppitiãte. Periculũ ſic procedit: nã morti appropinquat cũ delectabile illicitũ concipit in extremis laborat cũ ad ɔ̃ſenſum accedit: ſʒ morit cũ cõſentit ⁊ tunc opera ſunt mortificata. Remediũ q̃rit cũ princeps ad xp̃m accedit credẽdo adorat diligẽdo: dñm appellat metuẽdo. Beneficiũ dat cum xp̃s ſurgit pces exaudiẽdo: turbã eijcit pctã expellẽdo: vel impediẽtia remouẽdo: domum intrat gratiã infundẽdo: prius eñ eijcit culpa: ⁊ ſic ingredit gratia. Et ad inſinuandũ humilitatẽ docẽs dñs ieſus fugere oſtentationẽ ⁊ inanẽ gloriã pcepit parẽtib⁹ ne alicui dicerẽt qđ factum erat. oſtendens vt dicit Greg. ꝙ largitor bonorũ eſt nõ autẽ cupidus glorie: datq; totũ nihil recipiens. Et exiuit fama hec in vniuerſam terrã illã. ſ. prouincie galilee ad manifeſtandã miraculi magnitudinẽ ⁊ veritatẽ vbiq;. Prohibuit quidem dñs iactantiã non miraculi manifeſtationẽ q: res ipſa ſe indicabat ⁊ manifeſtam faciebat: ac ſi dicat. Nolite gloriari in bonis opib⁹ vr̃is ſicut nec ego in eis. Ubi ſciendũ ꝙ xp̃s publicari phibuit opera miraculorũ pter mũdi honorẽ ⁊ laudes hominũ ſeu vanã gloriã ſʒ nõ ad glorificandũ deũ ⁊ ad fidẽ pbandã pter q̃ dñs miracula faciebat: nõ phibuit enarrare.

Miracula publicari vetat xp̃s.

Unde et parentes puelle preceptũ dñi ſeruauerunt pter humanũ applauſum ipſum miraculum nõ publicandũ nec cõtra phibitionem dei fecerũt hoc ad dei gloriã predicando. Et ſimilr fecerũt duo a cecitate curati de quibus mox ſubiungitur: ⁊ plures alij de quibus alibi ſimile reperitur.

¶ Oratio.

Domine ieſu xp̃e adoro pedes miſericordie ṽitatis tue deꝓcor te piiſſime ſana tactu gr̃e tue aiaʒ meã ſanguinolẽtã: ⁊ pctis varijs maculatã ac reſuſcita eã a morte voluntatis pſit ꝙ peſſimi ⁊ occulti ac reſtitue me deo ⁊ pr̃i tuo cui filiũ inter coheredes tuos adoptaſti. Ne memineris bñ dñe iuſtitie tue aduerſus pctõrẽ tuũ nequire aduerſus reũ tuũ: ſʒ memor eſto benignitatis tue erga creaturã tuã: ⁊ miſerationis tue erga miſerũ tuũ dñe deus meus. Amen.

¶ De duobus cecis ⁊ vno muto. Capitulum. l.

B

Mat. ix

Et trãſeũte inde ieſu). ſ. de domo pn̄cipis (ſecuti ſunt eũ duo ceci) miſericordiã cũ clamore in via petẽtes: ⁊ deuota oratione dicẽtes. (Miſerere noſtri fili dauid.) Uulgata eñ erat fama apud iudeos: q: xp̃s naſciturus erat de ſemine dauid ſm carnẽ. Et ideo q: credebãt ipſum xp̃m ipſi dauid pmiſſum vocant ſic eum dauid filiũ.

Filius dauid xp̃s.

Clamabãt autẽ q: ad literã nõ videbant quoniã prope eſt dominus. vbi Chri. Uide autẽ eorũ deſideriũ ⁊ a clamore ⁊ ab ipſa interpellatione. Neq; eñ ſimpliciter acceſſerũt: ſed magis clamãtes ⁊ nihil aliud q̃ miſericordiã poſtulãtes.

Chriſ.

Filiũ aũt dauid vocabant: q: nomẽ honoris eſſe videbatur. (Cum autẽ veniſſet domũ) id eſt ad hoſpitiũ ſuũ in illa regione interrogauit eos ſi crederẽt eũ hoc poſſe facere q. d. cõfeſſi humanitatẽ me dicẽdo filiũ dauid ſi creditis ꝙ poſſum hoc facere vt deus opus eñ eſt diuinitatis. Nõ interrogat q̃ſi ignorãs eorũ fidem: quia oĩa ſciebat p certitudinem: ſed vt confeſſio exterior adderetur fidei interiori: ⁊ ſic eſſent digniores illuminari ⁊ mercede ampliori: q: ſm apl'm. Corde credit ad iuſtitiã: ore autẽ cõfeſſio fit ad ſalutẽ. vnde Raba. Non quaſi neſci⁹ inter

Roma.

Raba.

rogabat:ſed vt fidē confeſſio promat:cōfeſſionē virt⁹ ſaluſq remittet ꝟtutē. (Dicunt ei) fidē ꝯfitendo (vtiq dñe) vbi Chriſ. Non vltra filiū dauid vocāt:ſed alti⁹ extendunt et dñm cōfitētur:qđ eſt nomē ptātis. (Tūc) poſt confeſſionem fidei (tetigit oculos eoꝝ) vbi Raba. confeſſio oris tactū meruit diuine pietatis. Felix tactus ad quem tanta ſequitur virtus ꝛ dixit (ſm fidē veſtrā fiat vobis) .i. ſicut fides mētē illuminat:ita oculis lucem reſtituat. (Et ſtatim) illuminati ſunt et aperti oculi eorum. (Ecce quāta eſt fides ſimpliciter credentium:que meretur tot donorū collationē ꝛ augmentum a deo vt oīa poſſibilia ſint credenti. Non eos in via curat vt laudes hominū ꝛ iactantie gloriā vitare doceat. vñ Chriſ. Ruſus aūt hoc erudit nos gloriam multitudinis expellere: qꝛ eīn ꝓpe erat domus ducit eos illuc ſingulariter curaturus. Vñ ꝛ propter humilitatē ēt (cōminatur eis ne cui dicant) vt ad fugiendam iactantiam et inanē gloriā nos inſtruat: vt eīn dicit Chriſoſt. iuſtus cū laudat in facie:flagellatur mente. Sed illi) ceci illuminati (exeuntes) ſcʒ de domo (diffamauerunt eum) id eſt famā eius ꝑ miraculū factū diuulgauerūt (in tota terra illa) ꝛ publice nunciauerunt:ꝛ ꝓpter memoriaʒ gratie nō potuerunt bñficiū tacere:ſed non ingrati gratie dei facti ſunt eius pcones et euangeliſte. vñ Hiero. Dñs qdē propter hūilitatem fugiens iactātie gl'iam hoc pceperat:ꝛ illi propter memoriā gr̃e nō pñt tacere bñficiū. vñ et Chriſ. Si autē alter videt dicens. Vade ꝛ narra gloriā dei:nō eſt contrarium illi hoc ſed vt valde conueniēs. Erudit eīn noſipſos quidēʒ de nobiſipſis nihil dicere: ſed et eos qui volunt nos propter nos laudare prohibere. Si autem ad dei gloriam refert non ſolū nō ꝓhibere:ſed ꝛ iniungere hoc facere. Vt eīn ſupradictū eſt ſolū prohibet dñs publicari beneficia ad laudeʒ hūanam:ſed non prohibet hoc enarrari ad dei gloriā. Ubi ſciendū ꝙ preceptum datur vel ad exequendum:vel ad probandum:vel ad inſtruendum. Primum obligat ad faciendum rē precepti. Secundum ad ſequēdum voluntatē ſeu intētionē nō pcipiētis. Tertium ad diſcendum aliquid ex precepto: et hoc tertio modo (cōminat⁹ eſt eis:ne alicui dicerent.) Unde non fuit ſimpliciter inhibitio dicendi:ſed potius moralis inſtructio: vt exemplo ſui bona que faciunt homines velint latere:ſed tñ vt ꝓſint aliis prodant inuiti:ꝛ tñ iſti non ſunt trangreſſi:qꝛ non fecerunt contra intētionē precipientis. Unde deus iuſſit taceri non ſimplr:ſed propter gloriam:ſed taceri non potuit verum eſt vtiliter propter alioꝝ ſalutem. Nam nō poſſe viriliter fieri dicit ſcđm ius non poſſe fieri. De hoc ēt habes ſupra de curatiōe leproſi.

¶ Allegorice vterq popul⁹ cecus ꝛ ſine lumine veritatis erat domino ꝑ hoc ſeculum trāſeunte et niſi vterq in domum:id eſt in ſanctā eccleſiaʒ veniat ꝛ ꝟbo dei credat lumē nō meret recipere. In ipa eīn eccleſia in quā venit xp̄s ꝑ carnē illuminant ceci per fidem xp̄i incarnati. vñ Remigius. Allegorice autēʒ ꝑ hos duos cecos duo ppl'i deſignantur .i. iudaic⁹ ꝛ gētilis. De vtroq aūt pplo in ſe credentes xp̄s illuminauit in domo:ꝑ quā intelligit ecclia:qꝛ abſq vnitate eccleſie nullus ſaluari meret. Illi autē q crediderūt aductū dñi ꝑ vniuerſum orbem diffamauerunt. hec Remi. Spūaliter etiam duo ceci ſunt intellectus et affectus:duo āt ſunt oculi intellectus:dexter fides diuinitatis:ſiniſter fides hūanitatis:duo ſilr ſunt oculi affectus dexter amor bonitatis ſiue glorie diuine:ſiniſter timor iuſticie vel gehēne. Et ſic eſt quadruplex cecitas in quatuor oculis. Prima eſt error circa diuinitatem ſcđa eſt error circa hūanitatē. tertia eſt malignitas contēnens bonitatē ſiue gloriā diuinam. quarta eſt preſumptuoſitas non videns gehennā et nō timēs iuſticiā. (Egreſſis autem) de domo (illis) ſcʒ duobus cecis iaʒ illuminatis (obtulerunt ei) homines illius terre (hoiem mutū) ꝛ ꝙ pei⁹ eſt (habentem demoniū) hic Chri. non erat mut⁹ a natura ſed a demone inſidiāte ꝛ linguā tenente:et ideo (eiecto) et expulſo per dñm demonio locutus eſt) quia amoto impedimento habuit loquendi officiū ſicut prius. In quo ſm Hylarium rerū ordo ſeruatus eſt nam demoniū pri⁹ eiicitur:ꝛ tūc reliqua corporis officia ſuccedūt. (Et mirate ſunt turbe) ſ. ex ſignorū nouitate (dicētes. Nunꝗ apparuit ſic in iſrael) .i. talia miracula non ſunt viſa inter iudeos. Chriſ. Preponebant quidem ceteris eū:nō qꝛ curabat ſolum ſʒ quoniā facile et velociter et infinitas egritudines ꝛ inſanabiles ſanabat. Phariſei autem dicebāt in pncipe demoniorū eiicit demonia Quaſi dicerent:nō eſt hec poteſtas a ſe vel a deo ſed a diabolo. vbi Hiero. Qꝛ virtutem negare nō poſſunt op⁹ calūniātur. ꝛ Remi. Scribe nāq et phariſei facta dñi negabāt que poterāt et q̄ non poterant negare in ſiniſtrā partē interpretabant. Turbe namq i. deuoti ꝛ ſimplices opera dei confitebant ꝛ cum dei reuerentia ꝛ laude admirabant ſed phariſei inuidi ꝛ inſidiātes expulſioneʒ demonis principi demoniorum aſcribebāt ꝛ opera dei calumniabantur. Odium enim ꝛ inuidia faciūt interptari facta in deteriorē partē ꝛ peruerti iudicia. Phariſei autem odiebāt xp̄m:qꝛ acriter arguebat vitia eoꝝ ꝛ iō miracula a xp̄o facta ꝟtute diuina dicebāt eſſe facta arte magica:ꝛ eodē modo eie-

Allegorice. Remi. Moraliter oculi intellect⁹. D Cecitas quadruplex. Muti demoniaci curatio. Chriſ. Hilarius. Chriſ. Hiero. Remig. Scribarū malitia. Odiuʒ phariſeorū.

etionē demonū factā ꝑ xp̄z dicebāt fieri vir
tute cuiuſdā demonis ſupioris ſibi familia
Beelzebub. ris ⁊ ꝑuati quē vocabāt beelzebub cui infe
riores demones obediebāt ad nutū de cor
pib⁹ exeūdo. Sed iſtō inferi⁹ de alio demo
niaco rōnabiliter reprobat a xp̄o. Miſtice
autē in turbis cōfeſſio natiōnū in phariſeis
infidelitas ſignat iudeorū. Et ſicut in duo
bus cecis ſignatus eſt vterq̧ populus iu
deorū et gentiū: ita in hōie muto et demo
niaco ⁊ general'r ſignatum eſt omne genus
humanum vnde predicatores obtulerunt
dn̄o hōiem mutū. i. genus humanū mutū a
confeſſione fidei demoniū habētem et ydo
Pctōr cōfetur demon. ac⁹. latrie deditū. (Sed eiecto demonio) ⁊ ydo
latria relicta (locutus eſt mutus) et xp̄m cō
feſſus. Per iſtum etiam mutū ſignatur qui
libet homo poſſeſſus a demone per peccatū
mortale: et dicitur mutus quia loqui non
poteſt meritorie: ſed deo curandus offertur
qn̄ iuſti pro eo deprecantur: et tunc demon
eijcitur qn̄ peccatum ipſius a deo per infu
ſionē grē relaxat: tūcq̧ ſoluit eius lingua
ad dei p̄conia pſoluenda. Qn̄ em̄ a demone
per peccatū poſſidet q̄s ſi cōuertat ⁊ ad pe
nitentiā redeat mox videbis mutū loquētē
deū laudātē ſeipſū accuſantē ⁊ veritatē p̄
dicantē. Phariſei aūt hoc demonioꝝ pnci
pi attribuentes ſunt homines maligni bo
na aliorū deprauare et puertere ſtudentes.
Dn̄s aūt nō deſiſtebat a p̄dicatione ꝓpter
illoꝝ deprauationē docens nos accuſato
ribus noſtris retribuere non accuſationes
Chri. ſed beneficia. vn̄ Chriſoſt. Voluit dn̄s ipſo
facto accuſationē redarguere phariſeorū
dicētiū (in principe demoniorū eijcit demo
nia) demon em̄ conuitiū paſſus nō bn̄facit
E ſed nocet eis qui eū inhonorant: dn̄s autē
Parua loca nō ſpernenda. cōtrariū facit q̄ poſt ɔuitia ⁊ ɔtumelias nō
ſolū nō punit: ſed et nec icrepauit: quinimo
bn̄ficia preſtitit. Vn̄ ſequit. (Et circuibat ie
ſus) hoc eſt contra negligentes (oēs ciuita
tes et caſtella). i. oīa loca maiora et minora
hoc eſt contra locoꝝ vel pſonarū accepto
Theo. res. vnde Theo. Non ſolum in ciuitatibus
dn̄s predicabat ſed etiā in caſtellis vt diſca
mus parua loca nō ſpernere neq̧ magnas
ſemꝑ querere ciuitates ſed ꝟbū dei in vicis
abiectis ⁊ vilibus ſeminare. (Circuibat in
q̄ docens in ſynagogis eorū). i. in locis cō
munib⁹ ⁊ debitis vbi erat cōuent⁹ hoīm: non
in latibulis ſicut mos eſt hereticis (et p̄di
cans euangeliū regni). i. legē nouā q̄ imme
diate ducit ad regnū q̄ non faciebat lex ve
tus nō fabuloſa inutilia vel curioſa (⁊ curās
Languor. oēm lāguorē) ꝓlixū q̄ lȝ nō ſit multū vehē
Infirmitas. mens: grauat tn̄ ex diuturnitate (⁊ oēz infir
mitatē). ſ. vehementē q̄ grauat ex paſſionis
acerbitate: vt non ſmone tm̄: ſed et opere p
ſuaderet. Ex quo patet multa miracula hic
in quodā gn̄ali cōcluſa ad cōfirmationē le
gis euāgelice a xp̄o fcā. Hic em̄ ponunt mi
racula i gn̄ali: q2 euāgeliſte nō poterāt oīa
fctā xp̄i ſcribere in pticulari. Nam vt dicit
ioānes mlta alia ſigna fecit ieſus q̄ nō ſunt Joh. xx
ſcripta in lib. hoc. Sicut em̄ i eccl'ia legit et Sctōꝝ numerus.
dicit in martyrilogio ⁊ alioꝝ plurimorum
ſctōꝝ martyrū ⁊ cōfeſſoꝝ atq̧ ꝟginū. hac
ſ. de cauſa: q2 karolus magnus fecit inqui
ri diligenter obit⁹ ⁊ act⁹ martyrū ⁊ aliorū
ſctōꝝ ⁊ inuētū eſt q̄ in dieb⁹ ſingulis occur
rebāt plus q̄ trecēta feſta: ꝓpter q̄ ſtatutū
eſt vt i fine martyrologij addatur clauſula
p̄dicta: vt ſaltem in gn̄ali fiat memoria ſan
ctorū in die trāſit⁹ eoꝝ: ita ſilr euangeliſte:
q2 nō poterant oīa miracula xp̄i in pticula
ri ſcribere: ideo frequēter multa cōcludunt
in quadā gn̄alitate: ſicut pȝ hic et alibi in
diuerſis locis euāgelij. (Circuibat ḡ ieſus)
nō ad deuorādū ⁊ perdēdū: ſed ad maxima
beneficia eis afferendum: vnū quidē regni
euangelium: aliud autē oīm egritudinū cu
rationē: in quorū primo ſalus aīarum in ſe
cundo ſalus corpoꝝ exprimit et illos quos
corpore ſanabat extrinſecus etiam mēte ſa
nabat extrinſecus. Oīm quidem ſalutē affe
ctabat ⁊ bonū cōe magis q̄ priuatū ꝓcura Mūdi peūtis
bat. Sed ꝓh dolor hodie bonū priuatū ma
gis q̄ cōe q̄rit: et ꝑ hoc in magna pte mun cauſa.
dus deſtruit. Hoc aūt ꝓcedit ex defectu cha
ritatis q̄ nō q̄rit q̄ ſua ſunt: ſȝ que alioꝝ. vn̄ Chriſ.
de Chriſo. Hec eſt pfecta gratia charitatis j. Co. x.
qn̄ q̄s alijs feſtinat amplius vtilis et lucro ⁊ Lu. x.
ſius eſſe q̄ ſibi. Igit ad tam pium ſamarita
num ad tam ſalutarē paſtorē et medicū in ⁊ Jo. x.
omni neceſſitate ſemꝑ eſt recurrendū: et nō ⁊ Lu. v.
ſolum animarum: ſed corpoꝝ ſalus ab ipſo
ſolo eſt querenda: et in eo tota ſpes noſtra Augu.
eſt ponenda: ipe em̄ meli⁹ nouit ⁊ cōſiderat
q̄d cuilibet expediat. vn̄ Aug. Bonū eſt vt
de ſalute corpis non ſatagas: niſi vt a deo
illa petas. Si ſcit tibi prodeſſe dabit illā. Si
non tibi dederit: non tibi ꝓderat habere il
lā. Nouit deus q̄d expediat nobis. Id aga ex mat. vj.
mus vt ſanum ſit cor noſtrū a pctīs. Et quā
do forte flagellamur in corpore xp̄m depre
cemur. Hec fratres iō dixi ne q̄s querat ali
q̄d preter auxilium dei. hec Augu. Permit
tit q̄dē deus tribulationes et tentationes
aduenire et ſcit q̄diu debeant durare: ipſe
em̄ qui earum nouit principiū ⁊ introitū: no
uit etiam finē ⁊ exitū. Et ideo oīa patienter Chriſ.
feramus: ⁊ ad ipſum ſolum recurrentes oīa F
ſibi cōmittamus. vn̄ Chri. Orationib⁹ cū di
ligentia intēdamus: ⁊ ſi nō acceperim⁹ im Tribulatio
moremur vt accipiamus. Ideo em̄ aliquā coronat.
diu ⁊ annuere precantibus differt ⁊ tribula
tiones irruere ꝑmittit: vt cōtinue ad ipm re
fugiamus: nec ab eo aliqn̄ diſcedam⁹. Q2 ſi
quales in tribulatione ſum⁹ tales eſſem⁹ et

in requie nequaq̄ egeremus afflictionib⁹ erudiri. Et qd dico de vobis. Etenim oẽs quicunq; vnq̄ clariores induti ſunt coronas a tribulationib⁹, ⁊ tẽtationib⁹ coronati ſunt ⁊ famoſi effecti. Que oĩa cognoſcẽtes nõ feſti nemus in tp̄e inductionis mali: ſed vnũ ſolũ erudiamur: vt veriſimiliter cũcta tolleremus: nec de his q̃ nobis accidunt qõnẽ curioſitatis moueam⁹. Scire eñ q̄ḡ op⁊ ſolũ tribulatiões pmittẽtis eſt eas aduenire: illatas autẽ cũ oĩ ferre grãrũ actione nr̃e eſt bone mẽtis opus. Q: ſi fiet oĩa bona ſequẽtur. Ut igit̃ hec cõſequamur ⁊ pbabiliores hic ⁊ clariores illic fiamus omne quodcũq; ſupuenerit equo aĩo ſuſcipiam⁹: grãs agẽtes ei q̃ ſup oẽs ſcit magis id qđ nobis expediat ⁊ his q̃ genuerũt vehemẽtius nos diligẽti: ad ſingulã q̃q; diſcrimina has vtraſq; excogitationes in nobiſipſis cantãtes iuſtitiã cõprimam⁹: glorificem⁹ aũt in oĩb⁹ deũ p nobis cũcta facientẽ nobiſq; oĩa puidentẽ. Sic eñ facile ⁊ eas q̃ virtuti opponunt̃ expellemus inſidias ⁊ immarceſſibiles cõſequemur coronas. hec Chri.

Oratio.

Domine Jeſu xp̄e lumẽ claritatis eterne illumina oculos meos interiores ne vnq̄ obdormiã in morte aĩe: vt p grãm illuminat⁹ oĩa q̃ agẽda ſunt videã ⁊ p eãdẽ adiut⁹ adimplendũ q̃ videro cõualeſcã: ac ide tua bñficia enarrẽ ad tui gloriã ⁊ aliorũ vtilitatẽ. Aperi etiã dñe os meũ mutũ pctã p infuſionẽ grẽ relaxãdo ⁊ linguã meã ad tua preconia ſoluẽdo: vt loquẽdi gratia percepta meipſum accuſem: te deũ laudẽ: proximum edificẽ ⁊ predicẽ veritatem. Amen.

De miſſione apoſtolorũ ad predicandum cum poteſtate curationum. Capitulum.lj.

Poſita euãgelice legiſlatione p xp̄i pdicationem: et deſcripta eiuſdẽ legis cõfirmatiõe: p miraculoꝝ opationem: nunc ↄ̃ñr ponit̃ pdicte legis pmulgatio p diſcipulorũ miſſionẽ. vbi Chriſ. Attẽde autẽ oportunitatẽ miſſionis. Poſtq̄ cum viderũt mortuos ſuſcitantẽ: mare increpantẽ: ⁊ cetera hmõi et ſufficiẽter virtutis eius demõſtrationẽ ſuſceperãt p verba ⁊ opa tũc eos emittit. Uñ ⁊ glo. Nõ ab initio miſit illos: ſ₃ poſtq̄ viderunt paraliticos curatos ⁊ mortuos ſuſcitatos. Quia ergo multi Jeſum ſequebant̃ tũ pter predicationẽ audiẽdã: tũ pter infirmitatũ curationẽ habẽdã: ieſ⁹ eñ ita paup erat q nec domiciliũ vbi caput reclinaret habebat: ⁊ ideo turbe ſequẽtes eũ feſſi ⁊ vexati ſub diuo ſup terrã iacebãt pter qđ (vidẽs) intuitu clemẽtie turbas ad ſe congregatas viſcera miſericordie expãdens circa ipſas (miſertus) ⁊ cõpaſſus (eſt eis: q: erant vexati) labore corpali ⁊ etiã ſpirituali. ſ. corporũ ⁊ peccatorum ⁊ abiecte (iacentes ſicut oues paſtorẽ q̃ eos dirigeret (nõ habẽtes.) Jn quo põtifices iudeorũ redarguit q̃ magis lupi q̄ paſtores erãt. Unde Hiero. Uexatio gregis ⁊ ouiũ atq; turbarũ: paſtorum culpa ⁊ vitiũ magiſtrorum eſt. Sacerdotes eñ ⁊ doctores illius tp̄is intẽti auaritie nõ vacabãt debito modo eorũ doctrine: ſ₃ erãt ſicut lupi rapaces ſpoliãtes populũ bonis tẽporalib⁹ per malũ exemplũ reuocantes a ſpiritualib⁹. Jeſus vero tanq̄ paſtor bonus paſcebat eos cõtinue verbo doctrine ſue ſpecialiter: ⁊ aliq̄ñ etiã tẽporali ſubſidio corporaliter. Sicut autẽ tũc ſic ⁊ hodie pch dolor multi qui paſtores dicunt̃: attamen ea q̃ luporũ ſunt facere nõ verent̃. Non ſolũ eñ nõ emẽdant ſubditos: ſed per negligentiã ⁊ mala exempla nocẽt eorũ pfectib⁹. Mittũt collectores decimarũ ⁊ cõfiſcatores rerũ tẽporaliũ: nõ inquiſitores hereſum ⁊ emẽdatores vitiorũ: ⁊ ideo tot ⁊ tãte hereſes ⁊ ſentes vitiorũ in horto eccleſie iam pullulãt et creſcunt q vix eradicari ⁊ exterminari pñt. Uexatio ergo ouiũ ⁊ negligẽtia paſtorum fuit occaſio mittẽdi apl̃os ad predicãdum populoꝝ ſanãdũ infirmos: vt nõ eſſet neceſſe q turbe currerẽt poſt ieſum tãto labore. Et q̄uis primo apl̃is poſtmodum ſeptuaginta duob⁹ diſcipulis cum eos mitteret p̄cepta quedã dñs dederit: tñ q: fere oĩa ⁊ his ⁊ illis ⁊ nõ ſolũ ipſis: ſed ⁊ eorũ ſucceſſoribus ⁊ imitatorib⁹ cõuenire vident̃: ideo in ſequẽtibus ſimul ordine congruenti ponuntur. Conſiderãs itaq; ieſus vexationẽ ouium ⁊ negligentiã paſtorum poterat dicere diſcipulis ſuis. (Meſſis quidẽ multa). i. multitudo preparata ad hoc q p fidẽ colligat̃ ⁊ in horreũ reponat̃. vnde ⁊ alibi dicit̃. Leuate oculos veſtros: videte regiones: q: paſſiones: q: albe ſunt ad meſſem. (Operarij aũt pauci). i. doctores ⁊ predicatores veri reſpectu tante multitudinis conuertende: quia adhuc nondum predicauerant chriſti diſcipuli. Meſſis eſt turba credentium in qua nunc ſunt grana cum paleis. i. boni cum malis: ſed in futura meſſione ſeparabũtur. dicitur eñ vno modo meſſis collectio holm ad fidem: alio modo collectio fidelium ad retributionem. Operarij ſunt in eccleſia q̃ querunt opus non otiũ: onus non honorem aĩas non decimas: prodeſſe nõ preeſſe. Pauci autẽ ſunt oparij: ſ₃ multi cõductitij: pauci operarij: ſed multi mercẽnarij: pauci ope

B Hiero: Paſtorũ culpa.

Jo.iiij. C

Meſſis allegorice.

Operarij.

rariũ ſalutẽ animarũ q̃rẽtes:ſꝫ multi queſtuariũ lucrũ tp̃aliũ ſectãtes. Et ideo rogandus eſt dñs vt operarios multiplicet ⁊ mittat eos:qꜫ ⁊ ſi ſunt q̃ bona audiãt:deſunt tñ qui dicãt. (Rogate ergo dñm meſſis).ſ.me qui
Mitti debent predicatores. ſm q̃d deus ſum dñs meſſis (vt mittat operarios in meſſem ſuam).i.predicatores ad erudiendũ pp̃lm:qꜫ null⁹ ſit aptus ad p̃dicationẽ verbi diuini niſi per gratiã dei ⁊ ab eo miſſus imediate vel mediate. Ecce optima ⁊ neceſſaria orõ quã quotidie debem⁹ deo facere:vt mittat inq̃t:nõ vt ipſi ſe ingerãt ſicut fures ⁊ latrones faciũt ſm meſſem ſuã.i.in ſalutẽ animarũ:ad hoc eñi mittunt ſed multi cõuertũt falcẽ ſuã in meſſem alienã.ſ.in tp̃alia ad q̃ non dirigunt. Dñs mit-
Rogari vult oc⁹ tere ꝓponit:⁊ tñ rogari vult:⁊ hoc propter rogantiũ excitandã charitatẽ ⁊ augendum meritũ:quatenus fideles ſui nõ ſolũ de operatione:verũetiã de effectu ⁊ volũtate remunerent. Ex quo pꝫ q̃ lꝫ deus velit aliq̃d facere:vult tñ q̃nqꜫ ꝑ hoc a iuſtis exorari. (Et conuocatis.xij.apl'is:dedit eis poteſtatem) eijciẽdi ſp̃us immũdos ab obſeſſis (⁊ curandi omnẽ languorẽ) corporũ (⁊ infirmitatem) animarũ q̃ quidẽ dñs facit poteſtatiue:ſed diſcipuli fecerũt in eius noie.i.inuocatione
Beda. ⁊ virtute. vñ Bed. Benignus ⁊ clemẽs dñs
Miracula' diſcipulorum. nõ inuidit ſeruis atqꜫ diſcipulis virtutes ſuas:⁊ ſicut ipſe curauerat omnẽ languorẽ ⁊ omnẽ infirmitatẽ:ap̃lis quoqꜫ ſuis dedit poteſtatẽ vt curẽt omnẽ lãguorẽ ⁊ omnẽ infirmitatẽ. Sꝫ multa diſtãtia eſt inter hr̃e et tribuere:donare ⁊ accipere. Iſte quodcunqꜫ agit ꝑtãte agit:illi ſi q̃d faciũt imbecillitatẽ ſuã ⁊ virtutẽ dñi cõfitent dicentes. In nomine ieſu ſurge ⁊ ambula. hec Beda. Per iſtũ numerũ aploꝝ duodenariũ q̃ cõponit ex denario ⁊ binario ſignificat q̃ apli ⁊ eoꝝ
duodenarius apl'orũ nũer⁹. ſucceſſores debẽt pre ceteris implere decalogum legis ⁊ duo p̃cepta charitatis. (Et miſit illos binos) in ſignũ charitatis q̃ requiri
mat.vj. ⁊ Lu.x. tur in predicatorib⁹ ⁊ vt haberẽt mutuo ſolatiũ ſocietatis:qꜫ adhuc erãt infirmi:quãdo autẽ erãt pfecti:ſcꝫ poſt pceptionẽ ſp̃uſſcti miũt eos ſimpl'r ſiue binos:ſiue ſolos: qꜫ tũc erãt ſp̃uſancto ſolidati. (Miſit) ſ.quã (illos predicare regnũ dei).i.euangeliũ q̃d promittit regnũ dei:⁊ docet qualiter ad hoc itur ⁊ peruenit:qꜫ per penitentiã vel (p̃dicare).ſ.in ſua predicatione penitẽtib⁹ ꝓmittere regnũ dei ⁊ ſanare infirmos) corporaliter ⁊ ſpiritualiter. Hoc etiã quotidie facit p̃dicatorib⁹ euãgeliũ ſi faciãt q̃d in ſe eſt:qꜫ dat eis poteſtatẽ eijciẽdi demones ſpiritualiter de cordib⁹ hoim ⁊ ſanãdi languores vitio-
D rũ:u. Inſtruxit etiã dñs apl'os quo pergerẽt
Miſſoꝝ qualitates. ⁊ q̃d facerent:quo vterent ⁊ a quo abſtinerẽt:⁊ a quib⁹ cauerẽt ⁊ a quib⁹ nõ timerẽt. Sicut itaqꜫ ex p̃cedẽtibus ⁊ ſequẽtib⁹ põt

intelligi nõ niſi virtuoſi ſunt miſſi pauperes ⁊ expediti ſtabiles impigri ⁊ benigni:nõ males cõicãtes nec cupidi debent p̃dicare regnũ dei. (Miſit) ergo duodecim p̃cipiẽs eis ⁊ dicẽs. In viã gentiũ).ſ.que ad gentes ducit (ne abieritis) vbi prohibuit eis ne irent ad p̃dicãdũ gẽtib⁹ extra terrã ꝓmiſſionis (⁊ Samaritani. in ciuitates ſamaritanoꝝ ne intraueritis qui ſamaritani lꝫ eſſent in terra promiſſionis:tamẽ erãt partim gẽtiles ⁊ ptim iudei: qꜫ ceperũt libros moyſi:⁊ cũ hoc ſeruierunt idolis. Ideo autẽ apl'i fuerũt prohibiti predicare p̃dictis gẽtibus:qꜫ vſqꜫ ad paſſionem chriſti nõ erat magnũ tẽp⁹:⁊ cõueniẽs erat vt eius aduẽt⁹ primo denunciaretur iudeis quib⁹ principal'r erat miſſus:et ideo temp⁹ q̃d erat vſqꜫ ad paſſionẽ chriſti futurũ erat neceſſariũ ad manifeſtandum iudeis p̃ apoſtolos chriſti aduentũ. Et hoc eſt quod ſubditur (ſed potius ite ad oues dom⁹ iſrael q̃ perierunt) propter idolatrie peccatum et legis preuaricationem. Non ergo negat quin Qñ gẽtib⁹ predicare ꝯgruit. aliquando ituri ſint ad gentes:ſed potius ⁊ primo ad iudeos:ne iudei haberent excuſationẽ ⁊ cauſam nõ recipiẽdi dñm et euangeliũ:qꜫ ad gentes miſit apoſtolos dicentes ſe q̃ ꝓprij erãt eſſe reiectos. Unde poſt reſur Mar. vltio. rectionẽ aſcẽſur⁹ in celũ dixit eis euntes i mundũ vniuerſum p̃dicate euangeliũ oĩ creature. vbi Hier. Nõ eſt cõtrarius locus Hiero. iſte ei precepto quo poſtea dr̃ euntes docete oẽs:qꜫ hoc ante reſurrectionem illud poſt reſurrectionẽ p̃ceptũ eſt:et oportebat pri⁹ aduentũ xp̃i nũciare iudeis ne iuſtam haberẽt excuſationẽ dicentes:ideo ſe dominum reieciſſe:qꜫ ad gentes ⁊ ſamaritanos apoſtolos miſerit. vñ ⁊ Greg. Redemptor noſter prius Grego. ſoli iudee voluit:⁊ poſtmodũ cunctis gẽtibus predicari:vt dũ illa vocata conuerti renueret predicatores ſcti ad vocationem gentiũ p̃ ordinẽ venirẽt:quatenus redemptoris noſtri p̃dicatione a ꝓprijs repulſa gentiles populos quaſi extraneos q̃rerent. hec Greg.
¶ Miſtice in viã gẽtiũ nõ eſt abeũdũ.i.mo- Miſtice. dus viuẽdi eoꝝ nõ eſt tenẽd⁹ et in ciuitates ſamaritanorũ p̃ quas ſignificantur cõuenticula hereticorũ nõ eſt intrãdũ p̃ cõſenſum: ſicut eñi ſamaritani.i.gentiles partim tenebant vetus teſtamẽtũ:⁊ partim negabant: ſic heretici partim cõfitent fidẽ xp̃i et partiꝫ negant. Deinde oſtenditur forma docendi. cũ dr̃. (Euntes aũt p̃dicate dicentes:qꜫ appropinquabit regnũ celorũ).q.d. Predicate qꜫ prope eſt vt aperiat ianua regni celeſtis. ſ.mea paſſione q̃d regnũ ante xp̃i aduentuꝫ erat longe:qꜫ nullus poterat illuc peruenire. Hoc regnũ diuerſimode nominatur. Ali- E qñ regnum dei a regnanti:aliq̃n autem re- Regni gnũ celorũ a ſubditis angelis et ſctis q̃ celi celorũ dicunt. Itẽ etiã q̃ ꝓpe eſt vt rex celorum re- noia.

gnet.in holb⁹ ſibi ſubditis in fide ⁊ holbus
obedientib⁹. Uel appropinquabit regnum
celorū.i.xp̄s q̄ eſt dator regni celorū. A predi
catione igit̄ regni celorum incepit ioānes ⁊
xp̄s diſcipuli eius. Et qꝛ doctrina nō eſt effi
cax niſi aſſit probatio ſequit̄ modus conue=
niens ad probandū veritatē huius doctri=
ne ſcꝫ opera facta virtute diuina cū dicit̄.
(Infirmos) corpe vl' mēte (curate mortuos)
in corpore vel in aīa (ſuſcitate leproſos) re=
ſperſos maculis in corpore vel aīa (mūdate
demones) ab obſeſſis ⁊ crimina a peccato=
ribus (eijcite). Hic ponunt̄ q̄tuor gn̄a mira
culorū ad p̄dicationis cōfirmationē. Proce
dit autē ordo ſm myſteriū: qꝛ infirmi ſunt q̄
tētationib⁹ cōſentiunt: mortui ſunt q̄ operā
tur ⁊ digna mortis opera faciūt leproſi ſunt
qui cōſuetudine ſe ⁊ alios inficiunt: demo=
niaci ſunt qui cōtēnūt. Hec autē id dn̄s cō=
ceſſit vt ipſa miraculorū operatio fidem ſer
moni eorū faceret. vn̄ Hiero. Ne holb⁹ ru=
ſticanis ⁊ abſq₃ eloquij venuſtate indoctis
⁊ illiteratis pollicētib⁹ regna celorū nemo
crederet dat ptātē miracula faciēdi: vt ma=
gnitudinē pmiſſorū probet magnitudo ſi=
gnorū. vn̄ ⁊ Grego. adiūcta ſunt aūt p̄dicato
ribus ſctis miracula vt fidē verbis daret vir
tus oſtēſa ⁊ noua facerēt q̄ noua p̄dicarent
Et iterum. Hec autē ſigna in exordio eccle
ſie neceſſaria fuerūt vt enim fides creſceret
credentiū miraculis erat nutriēda. ⁊ Chri.
Poſtea autē ſteterunt reuerētia fidei vbiq₃
plātata. Si autē ⁊ poſtea facta ſunt pauca
⁊ rara fuerūt. Deinde excludēs ab eis cupi
ditatē ſubiungit. (Gratis) ⁊ ſine pretio (acce=
piſtis poteſtatē miracula faciendi gratiam
p̄dicādi ⁊ miniſteriū) ſacramēta diſpēſandi
⁊ dona alia a deo vobis collata (gratis) ⁊ ſi=
ne pretio (date) alijs eodē modo quo accepi
ſtis ne deſinat eſſe gr̄a ſꝫ merces videat̄: ne
vileſcat ineſtimabile dum p̄ciabile reputat̄.
Quaſi dicat ſm Hiero. Ego magiſter ⁊ dn̄s
abſq₃ p̄tio hec tribui ergo ⁊ vos ſine pretio
date. vn̄ ⁊ Chri. Ne videat̄ eorū beneficium
ſuperbiā eorū cōprimit dicēs: gratis accepi=
ſtis ⁊ ab amore pecuniarū eos mūdos p̄pa=
rat dicēs: gratis date. Et iterū. Quaſi dicat.
Nihil vos de veſtro largimini ſuſcipiētib⁹:
neq₃ eñ mercede hoc accepiſtis: neq₃ labo=
rātes in ea eſt gratia, gratis eñ accepiſtis
ita igit̄ alijs dare: neq₃ eñ eſt cōdignū p̄tiū
eorū inuenire. hec Chri. Hec audiāt ſimo=
niaci hoc audiāt illi q̄ ſpiritalia vēdere vel
emere nō formidāt. Pro ſpiritalib⁹ eñ acti=
bus vt p administratione ſacramentorū et
p̄dicatione vel miraculorū opatione ⁊ cōſi=
milib⁹ nō dꝫ aliq̄d quaſi pretiū accipi: qꝛ nō
eſt p̄tiū eorū dignū inuenire. Deinde ab oīa
eos liberat ſolicitudine vt vacationē omnē
tribuat verbo dei ⁊ tota ſolicitudo eorū cō=
gregata conuertat̄ ad predicationē euange
lij dī. Nihil tuleritis in via (eūtes ad p̄dicā=
dum) neq₃ aurū: neq₃ argentum: neq₃ pecu
niā aliquā in zonis ⁊ burſis (veſtris) ad p=
uidendū. ſ. vobis in via de neceſſarijs (neq₃
ſacculū neq₃ perā). i. repoſitorium ciborum
ad portandū in via (neq₃ panē) qui magis vi
det̄ neceſſari⁹ inter alia ⁊ multo min⁹ ciba=
ria delicata. (Neq₃ duas tunicas). i. veſtes
ſupfluas (habeatis) quotquot eñ ſunt ne=
ceſſarie pro vna reputant̄ (neq₃ calciamēta) Cōtra pompo ſos mo= nachos
ſcꝫ integra qꝛ apoſtoli ſandalijs vtebantur.
(Neq₃ virgā) que. ſ. itinerarijs prebet auxi=
liū. Qui eñ dn̄i hꝫ auxiliū cur baculi vel al=
terius rei q̄rat p̄ſidiū? Sed ſi p̄hibet virgā ⁊
quedā alia q̄ vident̄ neceſſaria quid de eq̄s
⁊ equorū phaleris vel ceteris ſuperfluis?
Ubi omnis cupiditas ⁊ auaricie occaſio et
ſolicitudo tēporaliū tollitur: omne ſupfluū
amputat̄ ⁊ ſola neceſſaria conceduut̄. De=
niq₃ expedit̄ via ⁊ fugit timor creſcit ſecuri=
tas. vn̄ nō immerito poeta Iuue. ait. Can= Sati.x.
tabit vacuus corā latrone viator. Hoc ergo Tpaliū ſolicitu do pro= ſcribit a p̄dicāti bus.
totū dicit ad excludendum a predicatione
verbi diuini ſolicitudinem temporaliū tem
poralia eñ in ſui acquiſitione moleſtāt ani
mū: ⁊ adhuc plus in ſui poſſeſſione turbant
eum: qꝛ iam ſunt quaſi membra ipſi habēti
incorporata: ⁊ ideo magis trahunt aīm ho= Grego.
minis ad inordinatā dilectionem ſui: et qꝛ Nazāze nus.
hoc ſuffocat verbū dei: ideo nō dꝫ eſſe in pre
dicatoribus euāgelij. Igit̄ vt dicit Grego. tā= Chriſ.
ta predicatori debet in deo eē fiducia: vt pre
ſentis vite ſumptus: quāuis non prouideat:
tamen ſibi hos non defecturos certiſſime Theo.
ſciat: nedum mēs eius occupat̄ ad tempo=
ralia minus alijs prouideat eterna. Et ſm
Grego. nazanzenū horū ſumma eſt: vt adeo
virtuoſi exiſtāt ꝙ non minus pp̄ter vite mo
dum q̄ꝫ pp̄ter eorū verbū euāgeliū p̄ficiat.
vn̄ ⁊ ſm Chri. hoc etiā eis dn̄s precepit vt
per habitū oſtenderent quantū a diuitiarū
deſiderio diſtabāt. Et ſm Theophilum vt
vidētes eos p̄dicare paupertatē acquieſcāt
cum ap̄li nihil habēt. ita autē expreſſe pro=
hibuit poſſeſſionē tēporaliū: qꝛ ſibi oporte=
bat in primitiua eccleſia: vt oſtenderēt oīa
gubernari diſpenſatione diuina: ⁊ oſtende= G
retur virtus fidei contra errores hominum Rōnes
qui curſu ſiderum vel fortuna credebāt agi pauper
oīa: ⁊ hoc adhuc competit apoſtolicis viris tatꝭ p̄di
ap̄lorū ſucceſſorib⁹. Quidā tn̄ ſunt qui po= catorū
teſtati non paupertati ſuccedere volunt: cū an alij
tamen non poteſtati ſed paupertati regnū ſeruare
ſit pmiſſum. Tres ergo rationes quare hoc teneant̄
precepit. prima ne ſint quaſi cupidi ⁊ ambi tur.
tioſi. ſecunda ne ſint ſoliciti quaſi puſillani
mes. tertia vt mittentes virtutem oſtende
ret quando nihil eis deeſt? Si queritur an
alij ad hoc obligantur: dicendum q̄d conſi=

liũ eſt nõ ꝑceptũ. Sꝫ certe nõ auderet aliq̃s
vtile ⁊ ſanũ ꝯſiliũ repellere i facie ei⁹ quan‑
to magis illõ qḋ dedit magni cõſilij angel⁹
Et quicũq; huic cõſilio fiducialiter adhere
ret nõ dubiũ quin deus ſufficienter ſibi pro
uideret. Quãdo enim miſſi fuerũt apoſtoli
ad predicandũ ſine ſacculoꝝ ꝓuiſiõe aliqua
neceſſarioꝝ: fuit diuinit⁹ eis laute prouiſũ:
qꝛ nihil eis defuit: qñ vero relaxatum fuit il
lis ꝓuidere ſibi de neceſſarijs in via paſſi
ſunt penurias multas poſtea. Hoc autẽ fe‑
cit deus ad dandũ fiduciã pauperib⁹ predi‑
catorib⁹ ad exequendũ cõſtãter predicãdi of
ficiũ. Ubi nota pulchꝛũ de duob⁹ religioſis

Religioſi pegrini.

vltra mare ad terrã ſanctã ꝓfectis exemplũ
Cũ eñ vltra mare ⁊ redeũdo circa mare ad
huc iter ignotos eſſent ſemp in deo ſolũ ſpẽ
habebãt: ⁊ nihil de neceſſarijs eis deficie‑
bat. Cum autem perueniſſent ad dulce na
tale ſolũ dixit vn⁹ inter eos ad alterũ. Mo
do pericula euaſimus: qꝛ iam in terra nr̃a ⁊
inter notos ſumus. Et cum ſic ponerent ſpe
ciẽ in homine inceperunt in neceſſarijs de‑
ficere et maiorem paſſi ſunt penuriam q̃
ante. ¶ Et qꝛ quodã modo nudos et expedi
tos ad p̃dicandũ diſcipulos dominus miſe
rat ſeueritatẽ precepti in ſequenti ſnĩa tẽpe
rauit dicẽs. (Dign⁹ eſt enim operarius). i.

H Uict⁹ a p̃dicatoꝛibus accipiẽdus.

predicatoꝛ qui operatur op⁹ dei ad vtilitatẽ
primi. (cibo ſuo). i. neceſſarijs ad vitã: qꝛ in
cibo intelligit̃ etiã veſtimẽtũ ⁊ domiciliũ ſi‑
ne quib⁹ decẽter nõ viuit gen⁹ humanum.
Quaſi diceret. Tãtũ accipite quãtũ l victu
j. co. ix. ⁊ veſtitu vobis neceſſariũ eſt. Uñ ⁊ apoſtol⁹
j. coꝛ. ix. replicat. Ordinauit de⁹ his qui euangeliũ
j. ti. vj. annũciãt de euãgelio viuere. Et iterum ha
bẽtes victũ ⁊ veſtitũ his cõtenti ſim⁹. Hinc
eſt q diacon⁹ ꝓcedit a p̃ſbytero quaſi miſ‑
ſus a dño ad p̃dicãdũ euãgeliũ: cui ſubdia‑
con⁹ fert puluinar quo liber ſuſtentatur: qꝛ
alij debẽt p̃dicatorẽ ſuſtẽtare. Dignus ẽ eñ
operari⁹ mercede ſua: nõ ſolũ eterna q̃ debe
tur in patria ad remunerationẽ: ſed etiã tẽ‑

Grego. Predicatoꝛũ merces

poꝛali que debet̃ in via ad ſuſtentationem.
i. cõuenienti victu ac veſtitu ⁊ domicilio: hic
eſt duplex honoꝛ quo digni ſunt q̃ bene pre‑
ſunt. Nã ſm Grego. Merces predicationis
hic inchoatur ⁊ in celo perficit̃: qꝛ vni noſtro
operi due mercedes debentur. vna in via q̃
nos in laboꝛe ſuſtentat: alia in patria que
nos in reſurrectione remunerat. Ergo qui
nõ operat̃ nec laboꝛat: nõ mãducet nec mer
cedẽ exigat. Ecce quare p̃cepit eis nihil fer‑
re: quia omnia debentur eis pro laboꝛe. De
iure enim naturali eſt et diuino: ac etiã hu‑
mano: vt illis q̃ ſeruiunt cõitati in ſpiritua‑
lib⁹. ſ. in diuino cultu ⁊ doctrina prouideã‑
tur a cõmunitate in tẽpoꝛalibus neceſſaria.
Nõ ergo ꝓhibuit eis ferre neceſſaria ad ſu‑
ſtentationem huius vite: ſed vt demon‑
ſtraret hec eis deberi ab illis quibus predi‑
carent: nec omnino ⁊ ſimpliciter precepit
eis illa: ſed magis ad reuocandũ eoꝝ affe‑
ctũ ab inoꝛdinato amoꝛe tẽpoꝛalium vt nõ
quererẽt ſuperflua ſed eis ſufficerẽt neceſ‑
ſaria q̃ in eis non defectura dñs oꝛdinauit
dãdo eis poteſtatẽ ſumendi ea ab his qui‑
bus euãgelizabãt: ⁊ ſic carnalia meterent q̃

I Uiuere d̃ ſuo lꝫ p̃dicantibus. Augu.

ſpiritualia ſeminabãt. Nec tñ inobediẽtes
ſunt qui de ſuo iure credũt. vñ Aug. Appa‑
ret autẽ hec nõ ita precepiſſe dñm: tãq̃ euã
geliſte viuere aliũde non debeant q̃ eis pre
bentibus quibus annunciant euãgelium.
Alioquin contra hoc preceptũ feciſſet apo‑
ſtolus qui victũ de manuũ ſuarũ laboꝛib⁹
tranſigebat: ne cuiq̃ grauis eſſet ſed pote‑
ſtatem dediſſe apoſtolis in qua ſcirent ſibi
iſta deberi. Cum enim a dño aliquid impe‑
ratur niſi fiat inobedientie culpa eſt. Cum
autẽ poteſtas datur licet cuiq; nõ vti: ⁊ tãq̃
de ſuo iure credere. hec Augu. Et nota ſm
Chꝛi. q matheus ⁊ lucas non calciamẽta: Ptãte
neq; baculum poꝛtare permittit qḋ oſtẽdit nõ vti lꝫ
perfectiſſimum eſſe. Marcus vero iubet ba Chꝛiſ.
culum aſſumere ⁊ ſandalijs calciari qḋ di‑ Tunice
ctum eſt permiſſiue. Unde ⁊ illud de duab⁹ due.
tunicis nõ poꝛtãdis exponit Hiero. non ad Hiero.
literã: ſed qḋ vna tunica dicatur veſtimen‑
tum neceſſarium: ſecũda ſuperfluũ: ne alio
veſtiti aliud nobis futuroꝛum timoꝛe ſerue
mus. Sed ſi non ꝓpter timoꝛẽ multominus
propter oſtentationẽ. In quo cõpꝛehendun
tur qui perticas veſtiunt ⁊ archas implẽt:
⁊ qui equos mutatoꝛijs veſtimentoꝛũ one‑
rant. Uñ ⁊ Aug. hoc de duab⁹ tunicis intel Augu.
ligendum eſt ne quiſq̃ eoꝛũ preter eam quã Uirga
eſſet indutus aliam poꝛtandã putarẽt ſoli‑ nõ poꝛ‑
citus: ne opus eſſet cũ ex illa poteſtate poſ‑ tanda.
ſet accipere. In Matheo etiam ⁊ in Marco
virga accipit̃ equiuoce. In Matheo eñ ac‑
cipit̃ metaphoꝛice. vt ſit ſenſus. neq; virgã:
id eſt nec minimas res. Uel non innitami‑
ni ſubſidio tẽpoꝛali ſicut coꝛpus innitit̃ ba‑
culo ſuſtẽtãti ⁊ ſimilib⁹. In Marco autem
vbi dicit̃: niſi virgã tñ accipit̃ ad literã: per
quã tñ intelligitur poteſtas accipiẽdi ſum‑
ptus qua vti potuerũt vel non vti ſm q vo‑
luerint. Unde doctoꝛes hebꝛeoꝛũ in ſignum
doctrine virgã in manu poꝛtabant. qꝛ apud
iudeos cõſuetũ erat ꝓuideri eis de victu a
populo quẽ docebãt: ideo xp̃s voluit q hoc
eis pro alia ꝓuiſione ſufficeret. p hoc enim
oſtendebat̃ q populus cui predicabant ꝓ‑
uidere eis debebat. Igitur non ꝓhibet dñs
neceſſitatem: ſed ſuperfluitatem ⁊ pꝛohibet
euangelium annunciantibus nimiam cu‑
ram ⁊ ſolicitudinem de tempoꝛalibus ne ve
lint poꝛtare vltra neceſſaria aliud timen‑
tes quod ſibi deficiat. ¶ Item vt ſub quan
ta feſtinatione ad predicandũ pergere de‑

beant oſtēdat̃ adiunxit. (Et neminē p viam ſalutaueritis. (Nō ſimpliciter ſalutationē ꝓhibuit:ſed cū mora ꝯfabulatiōe₃ hāc fieri noluit:ne occaſiōe ſalutationis impedirent̃ a curſu predicationis quo minus cito ſalutē ꝑdicarēt auditoribus. Uel ꝓhibuit ne ſalutarēt:ſe₃ ex curioſitate ſicut quidam faciūt qui nō ex ſtudio ſalutē optādi ſalutare cōſueuerūt:ſ₃ nō ꝓhibuit hͦ fieri ex charitate:⁊ ad cōſulēdū ac ſtudio optādi ſalutem. Ubi oſtēdit̃ quāta diligētia et feſtinatione ꝑdicator verbi diuini d₃ officium ſibi iniunctū exercere:quia non debet ab officio hmōi ꝑpter familiaritatē cū aliquo retardari. Et ideo predicator multū d₃ plangere tp̄s quo ꝑtermittit fructū predicationis: et ſilr alij dnt plāgere tp̄s:quo pretermittunt ſpūalia exercitia ad eoꝝ ſtatū pertinentia. Jtē olm eis aperiens domos de neceſſario cibo fecit eos confidere dicēs. (Jn quācūq₃ aūt ciuitatē aut caſtellū).i.in quecūq₃ loca maiora vel minora intraueritis interrogate quis in ea dignus ſit).i.fidelis ⁊ bone fame ⁊ nō ſuſpectus ipſe vel locus eius ne infamia ſuſcipiētis fama ⁊ dignitas predicatorum maculet̃ ⁊ eorū predicatio et doctrina deturpetur ac tanq̄ ſuſpecta impediat̃. Ubi Hiero. Teſtimonio vicinorū et per famā eligēdus eſt hoſpes:ne eiꝰ infamia predicatio ledat̃. Ergo multomagis ſocius eligendus eſt dignus. Jtem hoc dicit vt ſciat hoſpes ſe magis grām accipe q̄ dare. (Et in quācūq₃ domū intraueritis(cauſa hoſpitandi (in eadē manete) nō ſine honeſta cā inde exeūdo:nec curioſe ⁊ inutiliter diſcurrendo (donec exeatis) tranſituri.ſ. alio ad ꝑdicandū. Nō eſt tn̄ intelligēdū q̄ per hoc velit excludere cās honeſtas exeūdi ad docendū vel aliquid hmōi faciendū:cū ꝑpter hoc intrauerint ciuitatē vel caſtellū : ſ₃ per hoc vult diſcurſus vagos excludere qui nō debent eſſe in ꝑdicatore:ſed magis ceſſante neceſſitate exeūdi d₃ vacare contēplationi vt ibi hauriat qd̄ populo poſtea effundat. ¶ Jtē hortat̃ eos ad tēperātiā dicēs (edentes ⁊ bibētes q̄ apud illos ſunt).i.nō querētes nec q̄ri faciētes extra domū delicata et ſupflua q̄ apud illos nō ſunt ſed māducate que vobis ſponte apponunt̃ et offerunt̃ ab illis q̄uis modica ſint ⁊ vilia nō querētes lautiora vel plura etiam ſi apud illos ſunt talia:⁊ certe q̄to paucioribus ⁊ vilioribus vtunt̃ tanto ampliꝰ implent qd̄ hic d̄r. Dignū eſt vt ibi maneāt ⁊ ab eis cōſequātur terrena qbꝰ offerūt celeſtia (dignus eſt em̄ opariꝰ mercede ſua)non ſolū eterna in patria ad remunerationē:ſed etiā tēporali in via ad ſuſtentationē. Jtē iubet ne de domo ad domū quadā vaga facilitate demigrent et hoſpitē ꝑpter lautiora habēda nō mutēt quē etiam ex hoc infamare poſſent. Un̄ iubet hoc iō ſm̄ Chri.ne leues ⁊ vagabundi diſcurſores videant̃ et guloſi qbꝰ nō ſufficit vnius hoſpitis victꝰ neceſſariꝰ:⁊ ne contēnere ⁊ iniuriari ſeu cōtriſtari viderentur ſuſcipientē vt ingrati. Duo ḡ hic mandant̃ vnū de electione hoſpitij : aliud de inꝑmutatiōe electi:nec d̄r hic quin liceat predicatori aliq̄n mutare hoſpitiū:vel cū alijs comedere maxime vt non grauet hoſpitem ſuū:dum tn̄ ad dignos diuertat et honeſtos ſed prohibuit dn̄s mutationē hoſpitij rōne triplici:vna eſt vitatio leuitatis que nullo mō d₃ apparere in predicatore : alia ſuſpitio guloſitatis:quia hoies cōſueuerunt nouos hoſpites lautius ꝓcurare:tertia declinatio infamie hoſpitis : q₂ ſi dimitteret̃,videret̃ indignꝰ. Jtē iubet vt cū bn̄dictiōe intrent domū dicēs. (Jntrātes aūt in domum ſalutate eam).ſ.familiā.ſ.hoies habitātes in ea:vt ſit lata relatio.ſ.antecedēs ꝓ cōtinente ⁊ relatiuū pro cōtentis) dicentes pax huic domui).i.familie vt qui cibū ⁊ neceſſaria recipiūt ſalutē et pacis bn̄ficiū largiantur. Quia ꝑdicator d₃ habitantibꝰ in domo quā intrat pacē offerre ⁊ optare:⁊ non ſolū optare:ſed etiā euangeliū xp̄i qd̄ eſt euangeliū vere pacis ꝑdicare et eos ad pacē internam ⁊ fraternā inducere:ac ſalutē habitantiū bonis ꝟbis ⁊ exēplis ꝓcurare:vt appareat eos legatione fungi ꝓ xp̄o ieſu q̄ eſt vera pax ⁊ ſalus olm. Ob hoc ſolū vicarijs apoſtolorū.ſ.ep̄is ꝑcipuis eccleſie ſponſis: ſ₃ in ꝑncipio miſſe ſalutare populū ⁊ dicere pax vobis. Pax pctōꝝ pax tp̄is tandē : pax eternitatis. Fit ergo introitꝰ cū optatione ſalutis ſalus cū optatione pacis:et hec duo ſunt optāda hoſpitibus:ſalus in amotione malorum pax in adeptione bonoru₃ ſalus cōtra periculū dānationis:pax quātum ad bonum reconciliationis. Hunc autem modum intrandi ⁊ ſalutādi dominus dedit vt ex hoc oſtenderet ad quid veniret pacem.ſ. facere:bella ſedare:predicatores non de nugis:ſed de ſalute animarū loqui debere (et ſi fuerit domus illa digna) recipiendi pacē oblatam.i.ſi fuerit eius familia ad vitam eternam predeſtinata:vt ibi fuerit filiꝰ pacis.i.amator vel obſeruator vel heres pacis ad pacem eternam ordinatus (veniet) ⁊ requieſcet (ſuper illā pax veſtra) a vobis nūciata ⁊ eis optata q₂ oratio veſtra ⁊ ꝑdicatio habebit ibi effectum recipiētq₃ pacifice veſtram doctrinā et ſequent̃ eā que prouocat ad pacē eternam. (Si aūt nō fuerit digna) i.ad vitam eternā non ordinat ⁊ nullus doctrinā veſtrā receperit ⁊ ſecutus fuerit vos tn̄ non eritis ſine fructu nec priuati merito vr̄o:q₂ (pax vr̄a).i.meritū et merces optate pacis:ad vos reuertetur:nam vobis a deo

Chriſ.

M hoſpitij non mutandi ratiōes.

A Pax vobis ab ep̄is in principio miſſe dicit̃ Pax et ſalus.

recōpensabit: ⁊ q̄uis non habeat q̄tum ad ipsos effectū: vos tn̄ hēbitis mercedē inde apud deū a quo pro labore vr̄i opis reddet vobis p̄miū. (Et q̄cūq3 non receperint vos) hospitio necessaria vobis ministrādo: neq3 audierint sermones vestros: vestris monitis obtēperādo: exeuntes de domo vel ciuitate illa excutite puluerē pedū vestrorū in testimoniū illis: siue signum. s. triplex q2 iudei signa querūt et mos fuit iudeorū typicis ⁊ figuratiuis vti operib9. Primū vt dicit Hiero. in testimoniū laboris sui. s. q̄ ingressi sunt ciuitatem et predicatio ad illos peruenit. (Excutite ergo puluerem). i. minima itineris et laboris que pro illis sustinuistis exponite et erit eis occasio maioris damnationis. Scd̄m signū est: q2 puluis in pedib9 signū est laboris: excussio pulueris inutilitatem significat laboris: inutilia eī̄ excuti solēt ⁊ abijci. Excutiēdo ergo puluerē ostēdunt q2 inaniter laborauerūt: ⁊ iō inexcusabiles erunt nec iniuste dānabunt qui salutē sibi oblatā recipere noluerunt. Tertiū signū est: vt ostenderent se ab eis nihil terrenū querere: nec ēt minimū de terrenis opibus accipe vt nec etiā puluerē de terra sua sibi paterent adherere cū incorrecti fuerint et euāgeliū spreuerint. Ergo nihil vnq̄ nec etiā necessaria accipiant ab incorrectis et a contēptorib9 euāgelij ⁊ indignis. Uel (excutite puluerē pedū). i. leuia pctā que solēt ex talibus accidere etiā in hoībus perfectis.

Signū triplex. Hiero. — Pulueris excussio.

¶ Moraliter pedes iubent excuti in signū excussionis terreni appetitus vel humane laudis. Prohibent g̃ in p̄dicatoribus ⁊ platis sarcinarū multiplicitas: victus curiositas: tpaliū cupiditas: vestiū superfluitas: instabilitas: ⁊ malorū cōicabilitas. Et ne leuis culpa videat apl'os non recipe subdit. (Amē dico vobis tolerabilius erit terre sodomorū et gomorreorū in die iudicij q̄ illi ciuitati). i. habitatorib9 illius ciuitatis que spreuit vos et sermones vr̄os. Huius rō est fm̄ Hiero. q2 illis nō fuit p̄dicatū: huic aūt cū p̄dicatū sit nō recipit euāgeliū ⁊ fm̄ Raba. q2 illi solū legem nature trāsgressi sunt sed isti ēt legē scriptā ⁊ dicta prophetarū et apostolorū. Non fit cōparatio horū q̄tū ad pctm̄ carnale quo sodomite grauius peccabant: sed q̄tū ad pctm̄ inhospitalitatis quo isti magis peccabant: q2 de illis dr̄ q̄ egeno manū nō porrigebāt: s3 isti tantos post auditā vitā repellebāt: ⁊ nō est dubiū q̄ grauius peccatū est negare victū seminātibus sp̄ualia q̄bus tenent hoīes de iure naturali diuino et humano q̄ manum nō porrigere egeno simplici sp̄ualia nō semināti. Cui eī̄ multū datū est multū q̄ret ab eo. vn̄ Beda. Sodomite ⁊ si inhospitales fuerint iter cetera carnis aleq3 flagitia: nulli tn̄ apd̄ eos

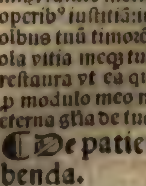
Moraliter. — Hiero. — Raba. — O Grauitas peccati p̄dicatorem repudiātis. — Beda.

tales hospites q̄les apl'i reperti sunt: ⁊ loth q̄dē aspectu ⁊ auditu iust9 erat nō th ibi aliqd docuisse aut signa fecisse phibet. Un̄ et Remi. Sp̄al'r tn̄ sodomorū ⁊ gomorreorum mētionē facit: vt p h demōstret q2 illa pctā sunt deo magis odibilia q̄ fiunt ꝯ naturā: p q̄b9 delet9 est mūd9 aq̄s diluuij: et q̄tuor ciuitates submerse ⁊ mundus q̄tidie diuersis malis affligit. Un̄ fm̄ Hiero. vidēs dn̄s hoc pctm̄ in carne pene desijt incarnari: q2 naturā quā assumpturus erat corruperāt. Sūma eī̄ mūdicia talē summā immūdiciā maxime abomiatē sustinere nō pōt. Un̄ ēt dicit Augu. Qui aūt faciēdo qd̄ malū est: ēt mala cōsuetudie se iplicāt: vt ipsa cōsuetudo mali nō eos sinat videre: quia malū est: fiunt defensores malorū factorū suorū: irascunt: reprehēdunt intm̄ vt sodomite quodā dicerēt loth reprehēdēti nequissimā volūtatē: habitare venisti nō leges dare. Tanta eī̄ ibi nephāde turpitudinis cōsuetudo erat: vt iā nequitia eēt iustitia ⁊ prohibitor potius reprehēderet q̄ factor. h Aug. Quā grauiter aūt hoc pctm̄ de9 punierit testat mare mortuū siue diaboli ⁊ vere mortuū: quia nil viuū recipit: et diaboli: q2 instinctu eius q̄tuor ciuitates igne sulphureo cōcremate i illud submerse sunt. Un̄ mare maledictū ēt appellat semp fumās ⁊ tenebrosū de vaporib9 q̄si sit īferni camin9. Est vltra hierico nō lōge positū: diuiditq3 iudeā et arabiā ⁊ h3 i latitudine septē leucas. Et l3 q̄nq3 ciuitates fuerit destructe pp̄t h pctm̄ tn̄ due noiant tm̄: q2 maiores ⁊ famosiores erāt in multitudie ppl'i ⁊ turpitudie pcti. ¶ Oro.

remis. — Sodomitici crimis detestatio. — Hiero. — Eiusdē abominatio. — Augu. — Ge. xix. — Eiusdē pūitio. — Mare maledictum.

Domine iesu xp̄e qui discipulos tuos ad p̄dicādū mittēs dedisti eis potestatē curādi: ac p̄cepta viuēdi ⁊ cōuersandi: dirige pedes meos in viam pacis et da mihi salutē mētis ⁊ corporis: ⁊ vt habeā in operib9 iustitiā: in moribus disciplinā et in oībus tuū timorē ⁊ amorē: mortifica in me oīa vitia meq3 tuis donis interi9 ⁊ exterius restaura vt ea que discipulis tuis p̄cepisti p modulo meo merear imitari: ⁊ cum ipsis eterna glr̄ia de tua mīa munerari. Amen.

¶ De patientia in aduersis habenda. Capitulum. lij.

Et q2 oēz solicitudinē discipulorū abiecit ⁊ eos signorū ostēsiōe armauit ac ferreos q̄sdā opatus est et fecit ab oīb9 huius vite negocijs eos eruens ⁊ ab oī tēporanea solicitudine liberās: nunc post p̄spera dt̄ etiā illa q̄

A mat. x.

debēt eis cōtingere mala ad preliandū contra mūdū τ diabolū eos ꝑparās: τ ad patiētiā cōtra aduersa tolerāda instruens: q2 vt dicit Seneca cuius dolori est remediū patientia. Et hec precipue discipulis erat necessaria. qui eīm (vt dicit Grego.) locū predicationis suscipit mala inferre nō dz: sz tolerare: vt ex ipsa sua māsuetudine irā seuiētium mitiget: τ peccatorū vulnera in alijs ipse afflictionibus vulneratus sanet dicite ergo. (Jte) scilicet ad predicationis officiū (ecce ego) dominus τ magister vester q̄ vos elegi: vos docui: ego dn̄s omnipotens qui vos armaui: ego cui nemo resistere valet: ego inquam qui dominus sum messis (mitto vos) homines electos doctores īstructos milites armatos: medicos peritos. (sicut oues) .i. simplices τ innocētes per arma vos non defendentes: vt lacte doctrine alios nutriatis: exemplo mansuete ꝯuersationis attrahatis: pro eis etiam corpora exponatis (in medio luporum) .i. scribarum τ phariseorum τ aliorum crudeliū persecutorum τ detractorū qui dicunt lupi propter rapacitatem: crudelitatem τ dissimulationē. q. d. Sicut mansueti inter crudeles ad patiendū itis: patientiā τ innocentiam custodite. Non vos defendatis: q2 oues estis: seuiant illi qui lupi sunt. ¶ Mirabilis venator est dn̄s q̄ per agnos siue oues capit τ deuincit lupos per patiētiā vincit potētiā. Et bn̄ dicit (in medio luporū) vt patiētia sit quasi cētrū ad omnē iniuriā circūdantē. Jtē (in medio) per cōmunē oīm cōuersationē: ac propter ouiū vnitatē in fide τ luporū pluralitatē in erroribꝰ. Et hec vnitas maxime facit vincere: q2 vt dicit Amb. omnis pugna vnanimiter aggressa parit victoriā. Dicit autē (Ecce ego mitto vos) vt dum mittētis potestas ꝯsideratur periculi magnitudo nō timeatur. vn̄ Chri. Que igit horū erat cōsolatio? Mittentis virtus. Jdeoq3 hoc ante oīa posuit dicens ecce ego mitto vos. Sufficit hoc ad confitēdum τ nullū formidandū superuenientiū: vides autoritatem vides potestatem: vides virtutem inexpugnabilem. hec Chri. Mittit dn̄s discipulos sicut oues inter lupos: sed heu hodie multi prelati sunt inter suos sicut lupi inter oues. (Estote ergo prudentes sicut serpentes) contra scribarum astutiā τ fallaciā: sc3 ad intelligendas τ cauēdas fraudes τ insidias (τ simplices sicut colūbe) cōtra tyrānorū crudelitatē τ maliciā sc3 ad sustinēdas τ ignoscēdas lesiōes τ iniurias. Prudētia est necessaria in precauēdis malis: simplicitas in faciēdis bonis q. d. Sicut serpētes residuū corporis ꝓ capitis periculo exponūt τ caput in quo vita est toto corpore occultādo custodiūt τ letale vulnus excludūt: ita τ vos totiꝰ corporis periculo caput vestrū id est me ac fidē τ animā integre τ incorrupte seruate et custodite: τ sicut colūbe sine felle τ amaritudīe malicie sunt τ nulli malū faciunt: ita et vos innocentiā custodiendo malum inferre vel referre alijs nolite: vt per prudentiā malū deuitetis τ ꝑ simplicitatē nulli malū faciatis.

Prudentia serpentis in tribus.

Pōt etiā prudētia serpentis cōsiderari in tribus: veterē eīm pellē ad arctū foramen deponit. Corpus pro capitis salute exponit: τ cū sit frigide nature solē diligit. Pellis depositio ꝑtinet ad incipiētes qui debent deponere ſm ꝑstinā cōuersationē veterem hoīe3 cū actibꝰ suis. Corporis expositioꝰ ꝓ capite ad ꝑficiētes ꝑtinet q̄ ꝓ mēte defendēda q̄ est caput hoīs totū hoīem morti tradūt. Solis dilectio ꝑtinet ad perfectos q̄ insistūt diuine cōtēplatiōi: qua τ illuminant τ inflāmātur: sic eīm serpēs ꝓpter duo diligit solem: ꝓpter calorē quo natura figurat: τ ꝓpter lucē qua illuminatur: q2 cū senescit amittit visum s3 ad radios solꝰ directe oculos opponēs recipit eū. Jn his tribꝰ nos dn̄s voluit assimilari prudētie serpētis: s3 nō in venenata cōplexiōe: nō in lingue partitione: nō in anfractuosa deambulatiōe.

Serpētī assimilari debemus. Simplicitas columbina in tribus. Remigi.

Simplicitas similiter colūbina d3 esse in tribus: scilicet cogitatiōe τ in iudicādo h3 enim blandos oculos: τ dulcē aspectū affectionis in diligendo figitur enim in amore ad genꝰ suū vnde et frequētat osculū intētionis. in operando residet eīm sup fluēta aquaꝝ vt accipitris insidias caueat per vmbrā. Et ſm Remig. bene adiūgit prudētie simplicitate3. Quia simplicitas absq3 prudētia facile decipi potest: et prudētia periculosa est ad decipiendum nisi simpliciter tēperet. Unde p3 ꝙ astutia vulpina vituperabilis est: et similiter ruditas bouina: s3 mediū est tenēdum τ medio modo est incedēdū.

Prudētia simplicitati iūcta Grego.

vn̄ Grego. Utraq3 necessario in ammonitiōe cōiunxit vt simplicitatē columbe astutia serpentis instrueret: τ rursus serpentis astutiā columbe simplicitas obtemperaret. vnde et Chrisost. Estote ergo prudentes sicut serpentes ad intelligēdas fraudes: estote simplices sicut columbe ad ignoscendas iniurias.

Chris.

Nolo vos esse semꝑ quasi columbas ne propter simplicitate3 nimiā per seductione3 in laqueū incurratis. Nolo vos eē semꝑ sicut serpētes ne ex corde cōtra aliquē venena fundatis: sed ſm tp̄a τ ꝑsonas mutetisꝰ mores. Et vt breuiter dicā estote prudētes sicut serpētes vt omne malū intelligatis et caueatis: estote simplices vt colūbe vt nō faciatis vllum malum: q2 intelligere malū laudabile est facere autē vituperabile. Nec q̄ itelligit malum ille facit malū sed qui facit malū. hec Chrisost.

Chris.

¶ Et subiungit aperiendo quos lupos dixerit. (Cauete autē ab hoībus) .s. lupis deterio-

rſonis.i.ab holm perſuaſionib⁹ q̄ q̄rūt frau dulcter vos decipe: ⁊ violenter peruertere. Ubi ſe exponēdo dn̄s declarat ꝙ lupos non bruta: ſed hoīes dixerit. vnde Chri. ita dixit. Attēdite vobis ab hoīb⁹ quaſi a quibuſdā peſſimis malis ⁊ ſup oīa malis oſtēdere vo lēs: q̄r pre oīb⁹ malis hō eſt peſſimū malū. Nā ſi beſtie cū cōparare volueris: peiorē īn uenies eum. Beſtia eīn q̄uis crudelis tn̄ q̄r irrationabilis eſt declinabit ab hoīe crude litas ei⁹. Homo aūt crudelis cū ſit irrōna lis nō facile euadet crudelitas ei⁹. Si cōpa raueris hominē ſerpēti peiorē inuenies eū qm̄ ſerpēs ⁊ ſi maliciā h3 tn̄ ⁊ hoīs h3 timo rē. Ideo ſiquidē potuerit mordet ſi autē nō potuerit fugit hō autē maliciā h3 ſerpētis ⁊ timorē nō h3 ſicut ſerpēs. Ideo q̄diu nō h3 tp̄s latet ſicut ſerpēs: ſi autē tp̄s iuenerit ir ruit ſicut beſtia. Adhuc autē oīs beſtia ſi q̄ dē irritata fuerit ſeuit ſi aūt irritata nō fue rit in ſilētio trāſit. homo autē nō irritat⁹ in ſanit a q̄b⁹ nō fuerit irritat⁹. Et vt breuiter dicā vnāq̄q3 beſtia vnū ⁊ ꝓpriū malū h3: hō autē oīa mala h3 i ſe. Denīq3 hō mal⁹ pe ior eſt q̄ ipſe diabol⁹. Diabol⁹ eīn ſi viderit hoīem iuſtū nō ē auſus ad eū accedere: hō autē mal⁹ q̄uis hoīem ſctm̄ viderit: nō ſolū illū nō timet: ſ3 adhuc magis cōtēnit: nō eīn diabol⁹ ꝑſtat hoī virtutē: ſ3 hō diabolo. Ar ma g̊ diaboli hō eſt mal⁹. Sicut eīn hō ſine armis nō pōt aliq̄d facere cōtra hoſtē: ſic et diabol⁹ ſine hoīe nō v3 cōtra ſctōs. Et iterū ꝟtus diaboli hoīes mali ſūt: nec eīn pōt ali quod malū ſeminare ī mūdo niſi ꝑ ſuos mi niſtros q̄r ī ſctis nō īuenit locū. h̕ Chriſ. Un̄ ⁊ Aug. Si xp̄ian⁹ es ipſe mūdus inimic⁹ eſt abſq3 ꝑuatis inimicitijs. Non eīn eſt nobis colluctatio aduerſus carnē ⁊ ſanguinē: ſed aduerſus p̄ncipes ⁊ ꝑtātes ⁊ ſpūalia nequi tie.i. aduerſus diabolū ⁊ angelos eius: q̄r et qn̄ patimur hoīes importunos ille inſtigat: ille iſlāmat: ille tāq̄ vaſa ſua mouet. Atten dam⁹ g̊ duos hoſtes quē videm⁹ ⁊ quē non videm⁹ hoīem videm⁹ diabolū nō videm⁹: hoīem diligam⁹ diabolū caueamus ꝑ hoīe orem⁹ ꝯtra diabolū orem⁹. h̕ Aug. Un̄ ēt le git ivita ſcti colūbani ꝙ cū ipſe ꝑ opaca ſal tus iter deuia ābularet ⁊ librū hūeris ferēs de ſcripturis ſacris ſecū diſputaret ſubito cogitatio in mēte ruit q̄d eligeret meli⁹ in hoīm iniurias incidere an ferarū ſeuiciam ſuſtinere. Cūq3 vrgeret cogitationē illata ſe ueritas crebro frōtem ſigno crucis armans atq3 orās interiiſſe ait meli⁹ eē ſocietatē be ſtiarū abſq3 alieno pctō q̄ hoīm rabiē ſuſti nere cū dāno aīarū vn̄ iterrogat⁹ quidam a phis q̄re hoībilis hō grauior ei eēt q̄ q̄libet pōd⁹ talr eis rn̄diſſe fert. hō inq̄t horri bilis pōdus eſt ſoli⁹ aīe: alia ꝟo pōdera aīe ⁊ corpis ſunt. vn̄ Sene. Quid eſt hoī iniuri

ciſſimū? Alter hō (Cauete igit ab hoībus) vos malicioſe ⁊ īſidioſe ad pctm̄ trahere ni tētib⁹: ne vos decipiāt: ne vos ſeducant: ne vos blanditijs ⁊ perſuaſionibus: ne vos mi nis et flagellis a veritate deuiare faciant. (Tradent enim vos) primum (in cōſilijs).i. in locis priuatis vbi cōuenietes conſiliātur quaſi rationabiliter opant vos ibidē cōue niēdo vel ꝓhibēdo ꝑdicetis in noīe meo: ⁊ deīde icorrectos (flagellabūt vos ī ſynago gis ſuis).i. in publicis cōuēt b⁹ ⁊ cōgrega tionib⁹ vbi cōueniūt ſub ſpecie cuiuſdā iu ſticie ⁊ ſctitatis: ⁊ tādē ad magiſtrat⁹.i. prin cipes ſynagoge.ſ. pontifices (⁊ ad reges).i. ad maiores principes (⁊ preſides).i. p̄ncipes maiores.ſ. romanorū (ducemini).ſ. violēter: nō māſuete: vt.ſ. condēnemini ad mortē q̄d nō licebat iudeis: q̄r erant ſubditi romanis (ꝓpter me).i. cōfeſſionē noīs mei. ecce opti mus titulus ⁊ honeſtiſſima cā patiēdi: q̄r vt dicit Beda. Felix iniuria cui deus eſt cā. vn̄ ⁊ Chri. Nō eīn parua conſolatio eſt propter xp̄m pati qm̄ nō vt pnicioſi ⁊ nocini hoc pa tiebant. Et hoc (in teſtimoniū illis).ſ. iudeis de eorū ꝑuerſitate (⁊ gētibus) de earū corre ctione illis ad accuſationē exigētib⁹ ad cō pūctionē ⁊ correctionē (in teſtimoniū) q̄ppe ſaluationis electorū ⁊ (in teſtimoniū) dāna tionis reproborū: q̄r cōtra illos ⁊ ꝓ iſtis fere tis teſtimoniū. vn̄ Chri. Ante reges ⁊ preſi des ſtabitis in teſtimoniū illis ⁊ gētib⁹ ⁊ dū apl̄i accuſant dū rn̄dēt in quibuſq3 ꝑtoriis xp̄i ꝟitas ꝑdicet: iudeorū ꝑfidia demōſtret: ⁊ gētib⁹ ad ſalutē credētib⁹ myſteriū reue let. Et iterū. Mors q̄ppe iuſtorum bonis in adiutoriū ē: malis ī teſtimoniū: vt idē ꝑuerſi ſi ſine excuſatione peāt: vn̄ electi exēplū ca piūt: vt viuāt. h̕ Chri. Futuris ergo aduer ſis vt ꝑuiſa min⁹ ledāt a dn̄o ꝑdictis: q̄r tot terrorib⁹ auditis diſcipuli turbari poterāt ſubiūgit cōtra terrores cōſolatiōnē dicens (Cū aūt) īducēt ⁊ (tradēt vos) ad iudices ad ducēdo oppoſitiōes cōtra vos machinādo: vt me negetꝫ (nolite cogitare) ⁊ ſoliciti eſſe vos ꝑ ſolicitudīe anxiādo q̄lr aut q̄n̄o.i. de mō ꝓferēdi q̄ ad formā (ad q̄d.i. de mō inue niēdi q̄ ad materiā (rn̄deatꝫ) iterrogātib⁹ vl (loquamini) diſcere dolētib⁹: dabit eīn vo bis.ſ. a patre luminū (in illa hora).ſ. ad re ſpōdēdū oportuna (q̄d loquamini).i. ſapien tiā in mēte: ⁊ eloquentiā in ore. Non cōfida tis de cōſciētia vr̄a ⁊ eloquētia: ſ3 de diuina ꝓuidētia: q̄r ſpūſſctūs docebit vos: tunc ſine ꝑmeditatione vr̄a q̄d loq̄ opteat. Nō eīn vos eſtis q̄ loq̄mini.i. nō ex ſolo ingenio vr̄o ꝓ cedūt ꝟba vr̄a: ſ3 ex ſpūſſancti grā. ſpūs eīn pr̄is vr̄i eſt q̄ loquitur in vobis vt in orga nis q̄r ſicut organa emittūt modulationem ad motū tēperātis: ſic bonū ꝙ ꝑdicator loq̄ tur ad volūtatē pr̄is iſpirātis. Per hoc autē

Marginalia (left): C Hō malus peſſimum malū et beſtia peior. — Hō oīa h3 mala beſtie vnū — Homo mal⁹ arma diaboli. Augu. Ephe. vj. — Hoſtes duo. — Hō horribilis grauiſſimum pōdus. Senec.

Marginalia (right): Beda: iniuria felix. Chriſ. — Mors iuſtoꝝ. — E ꝓphetarū dignitas apoſtolꝫ collata.

vt dicit Chriſo. ad prophetarū eos dignitatē reducit: q.ſ. dei ſpū ſunt locuti. vnde Grego. Ac ſi mēbris ſuis infirmātib⁹ dicat. Nolite pertimeſcere: vos ad certamen accedi-tis: ſed ego preliabor: vos verba editis: ſed ego ſum q̄ loquor. Hinc paulus ait. An experimentuʒ q̄ritis eius q̄ in me loquit̄ xp̄s? Securi ergo ibant quocūq̧ ducebant̄. Secur⁹ eīn ad p̄liū vadit q̄ talib⁹ armis et ſub tali p̄ncipe pugnat ſecurus ad cō̄ſiliū pergit q̄ tali p̄locutore cām ſuam defendit. vñ Chriſo. Cū autē tradent vos nolite ſolicitī eſſe q̄uo aut q̄d loquamini: mea eſt enim cā. Ideo vos mihi tm̄ modo perſonas p̄ſtate et ego vobis ſenſum. Nā ſolicitū eſſe ante iudiciū non eſt p̄paratio rei: ſed deſperatio de deo. Sinite ergo vt in cā ſua deus loquat̄ pro vobis qui cō̄ſcientiā interrogātis agnoſcit. Non eīn eſt ipoſſibile: vt rex q̄ milites ſuos mittit ad bellū preſtet illis arma aduerſus hoſtē. Quid ḡ ſolicitus eſt q̄d loquat̄ in ſua ſapientia ſperat que eſt p̄ma cā ruine. Nā in perſecutionib⁹ virtus dei non requirit̄ niſi precceſſerit fides. vñ et Hieron. Cū ergo propter xp̄m ducimur ad iudices: voluntatē tm̄ nr̄aʒ pro xp̄o debem⁹ offerre. Ceterum ipſe xp̄s q̄ in nobis habitat loquitur pro ſe et ſpiritusſancti in rn̄dendo gratia miniſtrabit̄. hec Hiero. Per hoc tn̄ non intendit excludere meditationē rn̄dendi: et viā prouidendi de rn̄ſione ſi tēpus et ſcientie facultas aſſit: ſed promittit̄ ſecuritas ſi iſta deficiant. Quod frequenter cō̄tingebat in p̄mitiua eccleſia: q2 tunc ſepe fideles illiterati et ſimplices ſubito trahebant̄ ad iudices: et de⁹ p̄uidit illis. Vñ nō debent p̄pt̄ hoc conturbari ſi iſta deficiant: q2 oībus de deo ꝯfidētibus ſpiritusſanctus nō deficit in neceſſitate cum non poſſunt aliter occurrere. Et itē q2 in tali caſu ſufficit ad ſalutem confiteri conſtanter in generali fidē q̄d pōt facere quilibet xp̄ianus q̄tūcūq̧ ſimplex. Et patet ex p̄dictis q̄ non loquit̄ hic de verbis predicatoris debet enim predicator verbi diuini precogitare qualiter debeat verbū dei proponere: aliter tētaret deū ſi negligeret de hoc cogitare: dum tn̄ de hoc tēpus oportunū poſſit habere. Hanc prohibet dn̄s p̄uiſionē in dicēdis ornatū et nimiā ſolicitudinē per multuʒ tēporis. Facile eſt enim veritatem dicere q̄ ſine ornatu p̄ſuadet: vt recipiat̄ vbiq̧. ¶ Et ne in auxilio amicoruʒ confidant ſubiungit grauiorē p̄ſecutionem que eſt ab amicis: q2 ſm̄ Grego. Plus in nobis ea tormenta ſeuiunt q̄ ab illis patimur de quibus p̄ſumebamus: q2 cū dāno corporis mala nos cruciant amiſſe charitatis. Unde ait (tradet autem frater fratrē: pater filiū: et filius parētes in mortē). ſ. infidelis fidelē: q2 vt ait Hiero. Nō eſt inter eos vllus fidus affectus quoꝝ diuerſa fides eſt. vnde Chriſo. Nemo ſperet in patronis nemo in amicis aut parentib⁹: cū etiā frater fratreʒ tradat in mortē: p̄r filiū: et filius patrē. Vide quale tunc incendiū p̄ſecutionis ardebit: vt nec ſibiip̄ſi parcat natura. Quō autē tunc patronoꝝ: aut amicoꝝ fidē integrā q̄ras cū videris amicitiā frn̄itatis et p̄rnitatis eſſe extinctā? Si eīn amicitia i ip̄a natura deficiet q̄uo inuenieē extra naturam? hec Chriſ. (Et eritis odio oīb⁹ hoībus) hūana ſapiētib⁹. ſ. amatorib⁹ mūdi q̄ inimici ſunt dei. Nō eīn hic magis dicit vitiū q̄ naturam q2 multum repugnat amor dei et mundi: diſtant enim plus q̄ celuʒ et terra. q. d. Erit̄s odio nō ſolū inimicis: ſed ēt amicis non ſolū extraneis: ſed ēt propinquis. ſ. parētib⁹ et fratrib⁹. Sequētes eīn xp̄m frequēter ſunt odioſi alijs et carnalibus fratrib⁹. Et ſubdit (propter nomē meū) q̄d addit̄ p̄pter cō̄ſolationem coruʒ: q2 delectabile eſt propter amorē nois dn̄i eſſe odioſum: q̄ eīn habeat̄ odio propter nomē xp̄i cā eſt ſufficiēs patiēter p̄ſecutiones ſuſtinēdi: et ad hoc magnuʒ ſequit̄ p̄miū: q2 nō martyreʒ facit pena: ſed cā. Et ne in tribulationibus deficiāt cō̄ſolatur eos ſubiungēs. (Qui aūt p̄ſeuerauerit vſq̧ in finē). ſ. in gr̄a p̄manēdo: nō finaliter ſuccūbendo. vel ſm̄ Remig. Qui p̄cepta ſidei nō deſeruerit: et in p̄ſecutionib⁹ nō defecerit (hic ſaluus erit) q2 finis: nō pugna coronat: nō eīn cepiſſe: ſed p̄feciſſe v̄tutis eſt. In quo nō modicā dat ꝯſolatiōnē inter perſecutiones et in tolerantia tribulationū: q2 nō inchoātib⁹: ſed p̄ſeuerātib⁹ ꝯfert p̄miū. Non eīn coronabit̄ niſi q̄ legitime certauerit. Hoc ſignificat̄ in ſigno thau: q̄ eſt vltia lr̄a quo oēs ſaluandi ſignant̄. Dicit eīn hic in ſignū diſcretionis ſingularitatis et paucitatis. vñ Chriſ. Quia incipere multoꝝ ē: finire paucoꝝ: ſemp in p̄ncipio delectatio ē: in fine probatio. Cura bone fidei eſt exitus bon⁹ q2 nō incipere aliq̄d bonū gl̄ioſum ē: ſed finire. Quod p̄pter deū fit eternū eſt ſicut deus etern⁹ eſt. Cū ergo ꝯuerſus fueris ad deū et ceperis deo ſeruire: et opa iuſticie facere: nec aliq̄n acta tua preterita recorderis: ſed finē tuū cogita: q2 p̄teritoꝝ operum bonoꝝ cō̄ſideratio negligētiā vel iactātiam operat̄: conſideratio autē finis timorē. vñ et Bernar. Perſeuerantia eſt vigor viriū: conſummatio virtutū: nutrix ad meritum: mediatrix ad p̄miū: ſoror patientie: ꝯſtantie filia: amica pacis: amicitiaꝝ nodus: vnanimitatis vinculū: ſc̄titatis p̄pugnaculū. Tolle p̄ſeuerantiā: nec obſequiuʒ habebit mercedē: nec bn̄ficiuʒ grām: nec fortitudo laudē. Deniq̧ nō q̄ inceperit: ſed qui p̄ſeuerauerit ſaluus erit. h̄ Ber. Et nota q̄ duplex eſt p̄ſeuerantia. Una eſt cō̄tinuatio in bonis op-

Chriſ. Perſecutio fratrū.

Rem. iij. tit ij. Finis coronat.

Perſeuerantia. Chriſ.

Bern. perſeuerātie laus.

Perſe- bus. hec non eſt in precepto. Alia perſeue-
ueran- rantia voluntatis in propoſito bene agen-
tia du- di: et hec eſt in precepto. Et q᷑ apoſtoli ad-
plex. huc erant infirmi nondū virtute ex alto in-
duti: docet eos tanq̄ teneros fugere: vt plu-
ribus poſſint prodeſſe di. (Cum autem per-
ſequentur vos in ciuitate vna fugite in ali-
am) vt amplius diuulgetur nomen veſtruꝫ
et veſtra predicatio audiatur: ⁊ vt veſtre in-
Chriſ. firmitati prouideatur: ⁊ hoſtibus parcatur.
vnde Chriſoſt. Sciens in tentationibus in-
firmitatem humane nature: ſi quis vos in-
quit perſecutus fuerit in ciuitate iſta fugi-
te in alteram. Nō enim contemno timidos:
nec eligo tantum fortes quia non virtutem
hominum deus conſiderat: ſed voluntateꝫ.
Nam ille qui fugit et ſi virtute quidem diſ-
ſimilis eſt: voluntate tn̄ equalis eſt. Nam ſi
cut iſte ideo paſſus eſt ne ſe magis videat
amare q̄ deum: ita et ille ideo fugit ne vi-
ctus in doloribus theſaurum xp̄ianitatis
amittat. Hoc autem mādat: nō vt q̇ ſteterit
peccet: ſed vt q̇ fugerit nō peccet. Infirmita
ti humane cōſulit nō fidei prōptioris virtu-
tē excludit. Diſcimꝰ aūt ad cōſolationē fu-
gientiū xp̄ianoꝝ qn̄ ſtare quidē fortis fidei
remig. eſt: magne autem humilitatis fugere. hec
Licen- Chriſo. vnde et Remig. Sicut p̄ceptuꝫ pſe-
tia fu- uerādi in pſecutionibꝰ ſpecialiter ad apo-
giendi ſtolos pertinet et ad eorū ſucceſſores viros
īfirmis fortes: ſic licentia fugiēdi ſatis conuenit in-
ꝯuenit. firmis in fide cuilibet condeſcēdit pius ma
giſter: ne ſi ſe vltro ad martyrium obtuliſ-
ſent fortaſſis poſiti in tormētis negarēt: le-
uius em̄ erat fugere q̄ negare. Sed q̄uis
fugiēdo pfecte fidei conſtantiā in ſe nō oſ-
derent: tn̄ magis meriti erāt qm̄ oīa pro xp̄o
G parati erāt deſerere fugiendo. Niſi aūt illis
Perſe- licentiā fugiēdi dediſſet dicerent eos aliqui
cutio p alienos eſſe a gloria regni celeſtis. hoc Re-
ſonalis mig. Ubi ſciendū ꝙ pſecutio aliqn̄ eſt pſo-
nalis: vt qn̄ q̇s q̄rit ad mortē: non q᷑ fidelis
principaliter: ſed propter odiū pſone deter-
minate: ⁊ tunc eſt ſemꝑ fugiēdū ſicut paulꝰ
q̄rebat ad mortem in damaſco qd̄ patet ex
hoc: q᷑ alij fideles permittebant ibi pacifi-
ce habitare: ſed q̄rebant ſolū paulū interfi-
cere: ideo dimiſſus a fratribus ꝑ murū fu-
git pſecutionē perſonalē non timendo pſe-
cutionē: ſed potius declinādo: vt multis p-
ij. cor. deſſet. Itaq̧ nō eſt impfectionis fugere ſm̄
xi. dictamen recte rōnis ad tp̄s ſalubrius: vt
ſaluet fugiens ad maiores fructus. Aliqn̄
Perſe- autē non ſoluꝫ eſt perſecutio perſone: ſed ēt
cutio fi etiā fidei ⁊ iuſticie: ⁊ tūc ſi hō percipiat pro
dei. babiliter ꝙ ex fuga ſua ſequatur deriſio fi-
dei ⁊ depreſſio iuſticie fuga eſt mala: et pec-
catū mortale. Si autē nō apparet hoc pro-
babiliter: ſed magis contrarium: vtpote: q᷑
ex fuga tali poteſt alibi fieri vtilitas eccl'ie:

ex manſione aūt nō habetur niſi occiſio mi-
niſtrorū eccl'ie: et conculcatio articuloꝝ fi-
dei ab obſtinatis infidelibus: tūc eſt fugiē-
dū ⁊ alibi pficiſcēdū: q̇ em̄ nō pōt in vno lo-
co proficere: dꝫ ad aliū tranſire. vn̄ Aug. Fa Augu.
ciant ergo ſerui xp̄i qd̄ p̄cepit vel pmiſit ſi- Fugaꝫ
cut ipſe fugit in egyptū. Fugiāt oīno de ci- ſuadet.
uitate in ciuitatem qn̄ eoꝝ quiſq̄ ſpāliter a
perſecutoribus q̄rit: vt ab alijs qui non ita
q̄runt non deſerat eccleſia ſed p̄beant ciba-
ria conſeruis quos aliter viuere non poſſe
nouerint. Cū autē oīm. i. epiſcoporū: cleri-
coꝝ et laicoꝝ eſt cōe periculum hi qui alijs
indigēt nō deſerant ab alijs quibꝰ indigēt.
Aut igit ad loca munita oēs tranſeant: aut
qui habent neceſſitatē remanendi nō relin
quantur ab eis per quos illoꝝ eccleſiaſtica
ſupplenda eſt neceſſitas: vt vel pariter vi-
uant: vel pariter ſufferant qd̄ eos pfamil-
lias volet pati. hec Auguſt. ¶ Sed ne dice-
rent iuſſiſti ne ad gētes iremus q̇d ergo fa-
ciemus ſi oēs ciuitates iudee circuiemus
et nos abiecerint. Hoc preuenit hunc timo-
rem remouendo: dicēs. (Amen dico vobis:
non conſummabitis ciuitates iſrael) predi-
cando. ſ. ibi aduentuꝫ vel fidē xp̄i (donec ve H
niat filius hoīs) reſurgendo. ſ. a mortuis: Aduē-
q᷑ denuntiato aduentu xp̄i ab apoſtolis ꝑ tus xp̄i
ciuitates iudee imediate paſſus eſt xp̄s: et Raba.
a mortuis reſurgens apparuit diſcipulis.
vn̄ Rabanꝰ. Predicit ꝙ nō ante p̄dicationi
bus ſuis ad fidem perducerēt ciuitates iſ-
rael q̄ reſurrectio dn̄i fuerit perpetrata: et
toto orbe terrarū p̄dicandi euangelium po
teſtas cōceſſa. Uel ſi intelligat de aduentu
chriſti ad iudiciū: tunc intelligenda eſt con-
ſummatio predicationis apoſtolorum per
totū orbē q̄tū ad conuerſionis effectū: quia
vbiq̧ diſperſi ſunt filij iſrael ſm̄ predeſtina-
tionē. Lꝫ enim p̄dicatio apoſtolorū diſcurre
rit per totū orbē tempore ipſoruꝫ: q᷑ in om-
nem terram exiuit ſonus eorū: tamē effectꝰ
conuerſionis fidelium q̄tum ad eos qui ge
neraliter conuertendi ſunt ad fidem habe-
bit plenarie effectū circa mūdi fineꝫ. Unde
dicit (Amen dico vobis: nō cōſummabitis)
id eſt cōplebitis (ciuitates iſrael) fugiendo
vel fidē predicādo: ⁊ ad fidem conuertendo
(donec veniat filius hominis). ſ. ad reſurre
ctionē generalē in gloria patris. non enim
cōuertentur cōmuniter filij iſrael: donec ꝓ
pe finem mundi. vnde Chriſo. Et quaſi dicē Chriſ.
tibus ei q̄diu poſſumus fugere. grauior eſt
enim fuga longa q̄ velox mors conſolans
eos: propterea dn̄s ait. Non conſummabi-
tis ciuitates iſrael donec veniat filius ho-
minis. Si de apoſtolis hoc tantum intelligi
tur dictum non procedit intellectus cum
multo ante defuncti ſunt apoſtoli q̄ xp̄s ad-
ueniat. Sed oīa q̇ ad ap̄los loquitur: etiam

ad illos loqui vt qui poſtmodũ ꝑ illos fue
rant credituri vſqꝫ ad exitũ mundi. Ipſi eñ
duodecim erant capita toti⁹ chriſtianitatis
future. Et queadmodũ qđ in os miſeris ꝑ
tota corporis membra diſpergit: ſic ꝛ aplis
qđ dicebat ad totã plenitudinẽ xpiani cor
poris ptinebat. Sciebat eñ dñs qꝛ noticia
eius tot occupatura fuerat ciuitates: ita vt
pene oẽs toti⁹ orbis terre ciuitates iſraeli
tice dicerent. h Chri. ¶ Deinde poſt oſtẽſaꝫ
magnitudinẽ tribulatiõis iminẽtis hortat
diſcipulos ad eius tolerãtiã: et cõſolat eos
ſuo exẽplo ꝛ ꝓcedit a minori ſic. Si i magro
in dño: i patrefamilias blaſphemias iniece
rũt: ꝛ iniurias multas ſine cã fecerũt: ꝛ ipſe
patienter ꝛ intrepide ſuſtinuit: multo plus
fiet i ipſis q̃ ſunt vt diſcipuli: ſerui ꝛ famuli:
et ipſi ſilr debent patiẽter ſuſtinere. vñ dicit
(Non eſt diſcipul⁹ ſup magiſtrũ: neqꝫ ſeru⁹
ſup dñm ſuũ) intelligẽdũ eſt donec ꝛ q̃diu
fuerit diſcipul⁹ ꝛ ſeru⁹ nõ eſt inquã ſup ma
giſtrũ ꝛ dñm ſm honoris naturã vel (nõ eſt
diſcipul⁹) .i. non dꝫ eſſe (ſupra magrm: nec
ſeruus) dꝫ velle (ſupra dñm ſuũ) cõtraria: ꝛ
quaſi potẽtiora magro et dño ſuo operãdo
q. d. Non dedignemini tolerare vos ſerui ꝛ
diſcipuli qđ ego tolero: dñs et magiſter: qꝛ
dñs ſum faciẽs qđ volo: ꝛ magr docens qđ
vtile ſcio. Mea exempla vos doceãt: ad me
reſpicite qđ in me fieri videtis: h in vobis
ne formidetis. Qui me offendere ꝛ pſeq̃ nõ
timẽt: vos q̃ꝫ offendere ꝛ perſequi nõ time
bunt. vñ Chri. Nunc incipit eos cõſolari in
paſſionibus eorũ futuris ſuo exẽplo. Natu
ralis eſt res ſi ꝓ deo iniuriã patimur ab ali
quib⁹ indignis iraſcimur ꝛ dolem⁹. Si vo
audierim⁹ aliquã p̃clarã pſonã q̃ ſilr paſſa
eſt refrigeram⁹: ꝛ inflatio indignatiõis nre
laxat. Dicimus eñ ſi vir ille q̃ clarior eſt q̃
ego paſſus eſt talia: plane ego iniurie mee
nõ debeo ſentire dolorẽ. Quãtomagis cõſo
labunt diſcipuli in paſſionib⁹ ſuis cũ diſci
puli eſſent: ꝛ ſerui recordantes xpm dñm et
magrm talia aut maiora ꝑpeſſum. h Chri.
Et ideo debẽt dñm nõ ſolũ patiẽter: ſꝫ etiã
gaudẽter ſeq̃: qꝛ vt dicit Sene. Malus mi
les eſt q̃ iperatorẽ gemẽs ſequit. Et ſubiũ
git. (Sufficit diſcipulo) .i. ſufficere dꝫ (vt ſit
ſicut magiſter eius et ſeruo vt ſit ſicut dñs
ei⁹) iniurias ſuſcipiẽs: ꝛ vindictã nõ querẽs
mala recipiẽs: ꝛ bñficia cõferens: vel ſuffi
cere dꝫ ei ſi nõ plus cõculcet ꝛ contẽnatur.
Perfect⁹ aũt erit ſi ſit ſicut magr et dñs ei⁹
ipſum in ſuis imitãdo operib⁹ qꝛ pfectio et
aſſimilatio magiſtri. vñ Beda. Si magiſter
nõ ſuas vult vindicare iniurias q̃ deus eſt:
ſꝫ ipſos mauult pſecutores patiẽdo redde
re mitiores: eandẽ neceſſe ẽ diſcipuli q̃ puri
hoies ſunt: vt ad regulã pfectiõis ſequant.
hec Beda. Hoc aũt dictũ dñi in ꝓpoſito eſt
verũ vbi de ſe loquit q̃ eſt magiſter et dñs:
imo pater olm: ſe eñ dicit magiſtrũ ꝛ dñm:
aplos autẽ ꝛ eorũ imitatores vſqꝫ ad finem
ſeculi dicit diſcipulũ ꝛ ſeruũ. Huius magi
ſtri et dñi imitatio eſt hũana pfectio. vnde
Aug. Summa xpiane religionis eſt imitari Augu.
quẽ colis. Non autẽ dicit hoc dñs de alio: ſi
eñ magr indoct⁹ fuerit nõ ſufficit diſcipu Imita-
lo ignorãtia magiſtri: etſi dñs miſer fuerit tio xpi
nõ ſufficit ſeruo miſeria dñi. vel ſm Chriſ. hois eſt
Non ſm ea q̃ raro cõtingunt: ſꝫ ab amplio pfectio
ribus et ab his que ſunt in plurib⁹ ſuſcipit Chriſ.
hunc ſermonẽ. ¶ Et addit. (Si patrẽfami
lias) .i. me q̃ paternã gero ſolicitudinẽ pa
tris habens autoritatẽ (beelzebub vocaue
runt) .i. me operari in beelzebub dixerunt
(q̃tomagis domeſticos eius) .ſ. vos in hoc
etiã diffamabũt. Qđ eñ apli facerẽt mira
cula virtute demonis ſepe dixerunt iudei ꝛ
gẽtiles: vt ptꝫ multipliciter ex aplorꝫ legẽ
dis. Non ergo boni cõtriſtari debẽt ſi forte
ab aliquib⁹ prauis hoĩbus ſine culpa detra
hatur eis: qꝛ ad cõſolationẽ noſtrã ſua dñs
opprobria adducere dignat⁹ eſt dicẽs. (Si
patrẽfamilias beelzebub vocauerũt quãto
magis domeſticos ei⁹.) Sunt eñ plurimi q̃ R
vitã bonorꝫ fortaſſe amplius laudãt q̃ de Detra-
bent ꝛ ideo ne eis elatio de laude ſurrepat ctio qui-
pmittit oipotẽs de⁹ malos in obtrectatione buſdaꝫ
prorũpere vt ſiqua culpa ab ore laudãtiũ in expe-
corde bonorũ naſcit per obtrectationẽ ma dit.
lorꝫ ad penitẽtiã reuocet. Sed inter verba
laudãtiũ et vituperãtiũ ad mentẽ ſemp re Te nõ
currere debem⁹: et ſi in ea nõ inuenit bonũ queſi-
qđ de nobis dꝛ magna triſtitia in nobis ge ueris
nerari dꝫ: et ſi in ea nõ inuenit malũ qđ de extra.
nobis dꝛ in magnã letitiã reſilire debem⁹.
vñ Greg. In oẽ qđ de nobis dꝛ ſemper taciti Grego.
ad mentẽ recurrere debemus interiorẽ te
ſtem ꝛ iudicẽ q̃rere. Quid eñ prodeſt ſi oẽs
laudent cũ cõſcientia nos accuſet: aut quid
poterit obeſſe ſi oẽs nobis derogent: et ſola
nos cõſcientia defendat? vnde Cato. Cum Cato.
te q̃s laudat iudex tuus eſſe memẽto. Plus
aliis de te q̃ tu tibi credere noli. Sed vt di
cit Greg. Qui nõ amat gloriã nõ ſentit con Grego.
tumeliã. Et de virtutibus aliis et vitiis ſi
militer iudicabis. Valde aũt piculoſum eſt Coram
hoiem in p̃ſentia ſua laudari qꝛ oporteret lauda-
eũ valde fortẽ in deo eſſe ꝗ non eleuaretur ri peri-
intus in corde: vt etiam cõſuluit Horatius. culoſũ.
Quales cõmẽdes aſpice ne mox i cutiãt ti Tribu-
bi aliena pctã pudorẽ. Igitur loco glorie id lat ec-
amplectimur ſi dño nro in paſſionũ condi cleſia
tionib⁹ adequamur. Qꝛ eñ igne tribulatio mili-
nis pctã purgant: ideo ſicut tunc caput ec tans.
cleſie xpm fluctib⁹ paſſionũ deus expoſuit:
ſic ꝛ corp⁹ eius .ſ. eccleſiã ſuã vſqꝫ in finẽ ſe
culi ad probationẽ et purgationẽ tribulari
permittit: aſpera enim ꝛ dumis ac ſentibus

plena ꝛ horrida eſt virtutis via. Sic p̄patriar-
che: ſic ꝓphete: ſic apl̄i ſic martyres ſic ꝯfeſ-
ſores ſic virgines et quotquot placuerunt
deo: ꝑ multas tribulationes tranſiere fide-
les: ſic etiã oĩa xp̄i mẽbra vſq ad diẽ iudi-
Augu. L.
cij ꝑtrãſibũt. vñ Aug. nullus ſeruus xp̄i ſine
tribulatiõe ẽ. Si putas nõ hr̃e ꝑſecutiões
Paſſionis xp̄i memoria.
nondũ cepiſti eſſe xp̄ianus. Et ſubiungit dñs
ꝯcludendo (ne ergo) domeſtici et imitato-
res mei (timueritis eos). ſ. perſecutores ho-
mines fragiles et pctõres: ne eorũ blaſphe-
mias vel ſeuitias omittẽdo ỽitatẽ fidei ꝓ-
pter ꝑſecutiõis timorẽ: ſʒ ferte patiẽter in-
iurias ꝓpter dei amorẽ. Ad tolerandũ igit̃
patiẽter aduerſa multũ iuuat ſi q̃s xp̄m ꝓ
ſe paſſum cogitat. vnde Aug. Noli eſſe pu-
ſillanimus ſi enĩ pleno corde intuitus fueris
q̃d pro te xp̄s paſſus fuerit: nec tu puſillani
mitate deficies ſʒ magnanimiter ꝛ tu q̃cq̃d
aduerſi acciderit tolerabis inſup ꝛ gaude-
bis: q2 inuẽtus es in aliq̃ ſimilitudīe paſſio
num regis tui. Et iterũ. Si ille q̃ veriſſime
dixerat. Ecce venit p̄nceps mũdi huius et in
Jo. xiiij
me nihil iueniet dictus ẽ pctõr iniquus beel-
zebub inſanus: tu dedignaris ſerue audire
pro meritis tuis qđ dñs audiuit nullis me-
ritis ſuis. Ille venit vt p̄beret tibi exẽplum
q̃ſi gratis hoc fecerit ſi tu nõ ꝓficis. Quare
enĩ ille audiuit niſi cũ audires tu nõ defice
res. Ecce tu audis ꝛ deficis. Fruſtra ḡ ille
Contumeliã ꝛ opprobria audire docemur.
audiuit: nõ enĩ ꝓpter ſe: ſʒ ꝓpter te audiuit.
Jõ enĩ prior ille ſuſtinuit vt nos ſuſtinere di-
ſceremus: ꝛ ſi ille q̃ non hẽbat ꝙ ſibi obijcie-
bat̃ quãtomagis nos: qui ꝛ ſi nõ habemus
pctm̃ qđ nobis obijcit inimicus: habemus tñ
alterũ qđ digne in nobis flagellat̃. Neſcio
quis furẽ te dicit: ꝛ nõ es fur: audis oppro-
briũ nõ tñ ſic nõ es fur vt nõ ſis aliquid qđ
deo diſpliceat. Et iterũ. Unuſquiſq cõſide
rãs cõſciẽtiã ſuã ſi mũdi amator eſt mutet̃
fiat amator xp̄i: ne ſit antixp̄s. Si q̃s enĩ di-
Antichriſti q̃ ſint.
xerit ꝙ antixp̄s ſit iraſcitur iniuriã ſibi fa-
ctã putat. Dicit ei xp̄s. Patiẽs eſto. Si fal-
ſum audiſti gaude mecũ: q2 et ego ab anti-
xp̄is falſa audio ſi aũt verũ audiſti cõueni
cõſciam tuã: ꝛ ſi audire times eẽ plus time. H̃
Grego. Conuitiorũ tolerãdorũ facilitas.
Aug. vñ ꝛ Greg. Tũc illata cõuitia bñ tole-
ramus cũ in ſecreto mẽtis ad mala perpe-
trata recurrimus. Leue q̃ppe videbit̃ ꝙ iniu
ria ꝑcutimur; dũ in actione nr̃a cõſpicimus
ꝙ peius eſt qđ meremur. hec Greg. Deinde
dñs hortat̃ diſcipulos ad tolerãtiã ex cõſi-
deratione diuini iudicij in q̃ oĩa manifeſta
erunt: q2 bona et mala olm erunt omnibus
manifeſta: tale enĩ erit iudiciũ qđ oĩbus vide-
bit̃ iuſtũ qđ nõ poſſet eẽ niſi merita ꝛ deme
rita viderent̃ ab oĩbus manifeſte. vnde dicit
(Nihil enĩ eſt opertũ) in p̄nti tpe q̃tũ ad ope-
ra q̃ occultant̃ ex induſtria (qđ nõ reueletur)
in iudicio futuro (et nihil eſt occultũ) nunc
q̃tũ ad cogitata q̃ occultant̃ ex propria na-
tura (qđ) tũc nõ ſciat̃ q2 nõ ſolũ opa: ſʒ etiã
cordis ſecreta que ſoli deo ſunt nota: tunc
erunt nobis manifeſta. q. d. ſm Hiero. No- Hiero.
lite timere ꝑſequentiũ ſeuitiã ꝛ blaſphemã
tium rabiẽ neq emulemini ſimulatores: q2
veniet dies iudicij in q̃ ꝛ vr̃a virtus ꝛ eoꝝ neq-
tia oĩbus demõſtrabit̃ ꝛ cuilibet ſm opa ſua
tã iteriora q̃ exteriora reddet̃ q2 tũc patiẽ-
tia martyrũ p̄miabit̃: et nequitia ꝑſecutorũ
puniet̃. Nolite ḡ euangeliũ erubeſcere ſed
tota intẽtiõe ỽbo operã date fixa mente re-
tinẽtes illũ extreme retributiõis diẽ q̃ illu-
minabit deus abſcõdita tenebrarũ ꝛ mani-
feſtabit cogitationes cordiũ: tũc enĩ erit vo-
bis a deo laus: et aduerſarijs ỽitatis pena
manet eterna. Cõſideratio huius manifeſta
tiõis dʒ dare magnã audaciã in ỽitatʒ p̄di
catiõe ꝛ p̄dicatores monere ad p̄dicãdũ ỽi-
tatẽ ſecure. Propt̃ qđ ſubdit̃. (Qđ dico vobis)
ſ. mõ exiſtẽtibus (in tenebris). ſ. timoris. i. dũ
adhuc i timore carnali eſtis (dicite). i. p̄dica
te (in lumine). i. in fiducia ſecuritatis qđ et
fecerũt accepto ſpũſctõ ꝛ ꝙ i aure auditʒ. i.
ſolo auditu ꝑcipitis (p̄dicate) ope cõpleto
exiſtẽtes ſup tecta corpa vr̃a q̃ ſunt aiaruʒ
domicilia. Uel (qđ dico vobis i tenebris: di-
cite in lumine). i. qđ auditʒ i miſterio ꝛ enig-
mate p̄dicate aptius ꝛ manifeſte (ꝛ qđ i au-
re audiſtis: predicate ſuper tecta). i. qđ vos
erudiui i paruulo iudee loco audacter dici
te i toto mũdo: vel qđ dico vobis i tenebris
i. i locis p̄uatis dicite i lumie. i. i locis publi
cis ꝛ cõibus q2 apl̄i poſtea i palã pplo p̄dica
uerũt ea que ſurſum a xp̄o didicerũt (et qđ
in aure auditis). i. i ſecreto ſoli p̄dicate ſup
tecta. i. publice corã oĩbus nulli abſcondẽtes
ỽba q̃ſi q̃s ſtet ſup tectũ: ꝛ clamet in publi-
cũ. Et loquit̃ ſm modũ in paleſtina: vbi do-
mus nõ habẽt tecta cacuminata ſʒ plana: W
et ibi ſolebãt ſermones fieri ad populũ infe Sup tecta predicare.
rius in terra poſitũ. Cõſidera hic q2 diſcipu
li dñi exponunt̃ ꝑſecutiõibus nos aũt i pace
pigritamus ꝓpter qđ venia digni nõ ſumus. Tecta paleſtinorum.
vñ Chri. Quo vtiq erimus digni i pace mol-
liti ꝛ pigritãtes. Nullo deniq bellãte occi-
dimur: nullo ꝑſequẽte diſſoluimur in pace Pigritia nr̃a reprehendit̃. Chri.
ſaluari iuſſi ꝛ neq hoc poſſumus q̃ igit̃ no-
bis venia? Nõ flagella nõ carceres tñ p̄nci-
pes nõ ſenagoge nõ aliud aliq̃d taliũ imi-
net ſʒ ꝛ ꝯtrariũ vniuerſuʒ. Nos regnamus ꝛ enĩ
reges pij ſunt ꝛ honores multi ſũt xp̄ianis ꝛ
neq ita ſupamus. Si igit̃ fieret p̄liũ eccl̃arũ
ꝛ ꝑſecutores excogita q̃ta eſſet deriſio q̃ta
opprobria: et valde decẽter cũ enĩ i paleſtra
nullus exercitat̃ q̃lr in agone erit clarus. Sta
igit̃ aduerſus paſſiões: fer vtilit̃ dolores q̃
ſunt mẽtis: vt reos q̃ ſunt corpis ſuſtineas.
Etenĩ btũs Job. Niſi bñ eẽt exercitatus ante Job.
agones non vtiq ita clarus in agonibus

effulſiſſet niſi meditat⁹ fuiſſet extra oēꝫ triſticiā eē dixiſſet vtiqꝫ aliqd ptinax nūc autē ad oīa ſtetit certamīa. Hāc igit̃ fortitudinē hanc mānſuetudinē et nos zelem⁹ illi⁹ qui ante legē ⁊ grām fuit vt eternis cū eo poſſimus cōicare tabernaculis. hec Chri. Oro.

Domine ieſu xpe clemētiſſime q̄ diſcipulos tuos ad pliādū ɔtra mūdū ⁊ diabolū ſicut oues iter lupos miſiſti ⁊ eis ɔſolationē i tolerātia tribulationū pſtitiſti ɔfirma fragilitatē meā ⁊ mihi ɔ̄ mūdi picula: ⁊ inſidias diaboli pbe firmitatē cuſtodi me ab hoſtib⁹ meis viſibilib⁹ ⁊ inuiſibilib⁹ ⁊ da mihi patiētiā i aduerſis ⁊ tribulatiōib⁹ vt te meū creatorē ſp ſentiā meū defēſorē ⁊ i pñti vita ſp a te defenſus poſt hāc ad te perueniā a pctis oībus abſolutus. Amen.

¶ De non timēdo mortē et cōfitendo chriſto. Capi. liij.

Poſtq̄ dn̄s excuſſit diſcipl'is timorem pſecutionū et infamie ſeu maledictiōis: ɔñr aufert eis timorē mortis corpalis q̄ ē vltimū oīm terribiliū in hoc mūdo ⁊ finis: et vt ait Chri. Non pmittit eis exeptionē a morte: ſed pmittit mori maiora largiēs q̄ ſi nō feciſſet hoc pati: ſuadere eñ ɔtēnere mortē maius eſt q̄ eruere a morte. Euacuat autē dñs timorē mortis ſex ratiōib⁹ q̄ in ſerie litere ponunt̃. Pria ē ex cōſideratiōe humane īpotētie q: hoīes nō poſſunt ledere niſi in minimis: ſꝫ in corpe: ⁊ ſic Ieſus pficit in magnis ſ. in aīa. vñ ait. Dico āt ſpecialr̃ vobis amicis meis: q̄ nihil terrenū cupitis: q̄ debetis aliis eſſe exēplū fortitudinis. (Nolite timere eos qui occidunt corpus) .i. hoīem in corpore tm̄ ⁊ ad tps (aīaꝫ aūt nō pñt occidere) quin de⁹ eā corpori reddat ⁊ ipm corpus reſuſcitet. vbi Chri. Nolite timere eos q̄ occidūt corp⁹: ne forte pter timorē mortis non libere dicatis i lūine qd audiſtis i tenebris: nec fiduciałr pdiceṫ oīb⁹ qd i aure ſoli audiſtis. Sicut g̃ ex his vbis oſtēdit̃ nō ſolum ille q̄ eſt pditor vitatis q̄ trāſgrediēs vitatē palā p vitate mēdaciū loquit̃: ſꝫ ēt ille qui nō libere pnūciat vitatē quā libere nūciare opꝫ: aut nō libere vitatē defendit quā libere defendere cōuenit pditor eſt veritatis. Nō ſolū ille trāſgreſſor ē vitatis q̄ palā denegat vitatē: ſꝫ ēt ille q̄ pter timorē corꝫ q̄ pñt occidere corp⁹ tacet vitatē. Et quid dico: q: pter timorē mortis tacēt hoīes vitatē: pter miſerū ventrē: pp ſpeꝫ vani honoris tacent hoīes veritatē. Sed forte dicis ſi taceo vitatē ah aduerſarios nūqd ɔſentio mēdacio? corꝫ dic mihi ſi princeps aliqs romani impatoris vidēs ciuitatē romanā ab hoſtib⁹ expugnari cū poſſit liberare defendere neglexerit: non ipſe videbit̃ tradidiſſe quā potuiſſet liberare ſi voluiſſet? ſic ⁊ tu videns veritatem dei ab ipſis expugnari cuꝫ poſſis eā defendere ſi loq̄ voluiſſes tacens expugnaſti per hoc ipſum q eam paſſus es expugnari. Et ſi pter timorē eorū qui occidūt corp⁹ tacere vitatē ipietas eſt quō nō ſit impietas maior tacere vitatē pter miſerū ventrem: ⁊ ſpē vani honoris: melioꝛēqꝫ facere grām panis ⁊ honoris q̄ grām vitatis dei. (Et nolite timere eos q̄ occidūt corpus) qñ corp⁹ ⁊ ſi ab ipſis occiſum nō fuerit pter deū a ſeipſo poſt modicuꝫ morieṫ pter naturā ergo occiſi ſm corp⁹ ab ipſis nihil pdūt niſi mortis dilationē: magis aūt nec ipſaꝫ dilationē: ſi eñ verū eſt q nec foliū cadit de arbore ſine precepto dei: ⁊ quia numerati ſūt nobis dies ad vitā: credere debem⁹ q nec morimur añ diē: nec tranſire poſſum⁹ diē. Tñ ponam⁹ qm ⁊ añ diē morit̃ q̄ morit̃ pp deū. Si g̃ ⁊ gratis poſt modicū morituri ſum⁹ nulla dei cā pposita: quare nō ante modicū in cā dei cū glia morimur: vt fiat ſacrificiū volūtariū pposita cā dei: vt offeram⁹ deo pro mūere qd aliqñ redituri ſumus pro debito. Ecce ſi mutuo acceperis: vt puta bouē: aut equū: aut aſinū: nonne aſſidue op⁹ tuū operis in eū? Dicis eñ apud te hodie aut cras tolled⁹ eſt a me: q: nō eſt me⁹. Et in corpe corruptibili natus q̄re nō ad vtilitatē aie tue vteris corpali corpe tuo: ſciēs q: poſt modicū tollendū eſt a te: quia nō eſt tuū: que ē iſta iſipiētia nr̄a odire qd nr̄m eſt: ⁊ amare qd noſtrū nō eſt? Studere qd ſeruare nō poſſum⁹: et negligere quod in eternū habebim⁹. (Nolite timere eos q̄ occidunt corp⁹) q̄ eſt timor mortis? Non dolor exeūdi de corpore: ſed de ſpatio vite poſt mortē. i. timet mortē qui nō putat ſe viuere poſt mortem. Uis ſcire. Ecce frequēter hoīes grauē dolorē patiunt̃ in infirmitate ⁊ nō moriunt̃: ⁊ magis ɔtēti ſūt grauē dolorē pati ⁊ nō mori. Uides ergo q: nō dolor mortis: ſed mors ipſa timet̃: et iterū. Qui male cōſcie eſt ſemp puſillanimis ac timid⁹ eſt. hec Chriſ. vñ ⁊ Señ. Timidū nō facit aīm niſi ſpe reprhēſibil' vite ɔſcia mala. hec Señ. Sit g̃ tibi ſinglaris ⁊ ſupexceſſiua fiducia in xpo: ⁊ ei⁹ pmiſſis ⁊ vbis in oī pericl'o ⁊ dubio: ⁊ in oī inopia cor ineffabilr̃ aſſecurās: ita q ſi oīa caſtra demonū: ⁊ tota ſynagoga peccantiuꝫ: ac tota caterua mundanorum ſapientium et principuꝫ te obſideāt: hēas oēs p fumo volatili: ⁊ p ſtuppa: ⁊ p ſpuma: gracili ⁊ inani: ⁊ ſi in principio tētatiōis fortis fueris poſtea min⁹ vici

Añ diē mori.

mutuo accepit aīa corpus.

Q timor' mortis qd ſit.

Cōſcia mala mortē refugit.

poteris.vñ Chriſ. Ois opatio inimici talis eſt. In primis grauis ⁊ fere itolerabilis eſt ipet⁹ ei⁹. Qꝛ ſiqs forti aio ſuſtinuerit eum: ſcdo inueniet eũ ifirmiorẽ: ⁊ q̃to pl⁹ repcuſſ⁹ fuerit tãto magis frigeſcit. Uñ puto i pſecutiõib⁹ xp̃ianis ſi i pmis qñ ↄphẽdunt nõ denegauerit territi null' poterit poſtea vinci dolorib⁹: qꝛ diabol⁹ nõ tñ hꝫ in ſe ꝟtutẽ q̃ꝫ tñ terroris. hec Chri. Scd̃a rõ ẽ ex ↄſideratione diuine potẽtie: qꝛ de⁹ põt ptãte ordinaria nõ ab alio delegata vl' pmiſſa ⁊ aiaꝫ et corp⁹ pdere qd̃ pl⁹ ẽ q̃ corp⁹ occidere. vñ dt. (Sꝫ poti⁹ eũ timete q̃ põt corp⁹ et aiam pdere i gehẽnã) q̃ eſt mors aie eterna. Manũ eñ oĩpotẽtis null⁹ pt effugere neqꝫ viu⁹ neqꝫ defunct⁹. vñ i eccli. Deũ time: et mandata eius obſerua: hoc.i. ad hoc eſt ois hõ. Nullũ ſiqdẽ ſume ei⁹ pdit: ſed pdere dr̃ qñ nõ ſaluat ſicut indurauit cor pharaonis.i. nõ emolliuit: ſed idurari pmiſit. Ut aũt dicit Greg. Magna ſecuritas eſt nihil timere preter deũ: ⁊ ſtultus timor eſt quo pl⁹ timet hũana indignatio q̃ diuina. Nã vt dicit ſapiens. Qui timet hoiem cito corruet: q̃ ſperat i dño ſubleuabit. Sed pchdolor hodie a multis pl⁹ timet offenſa hois q̃ dei: ⁊ magis dãnũ corpis q̃ aie. Iuſtũ eñ ẽ vt timeamus nõ timẽda q̃ timere nolum⁹ timẽda. vñ Chriſ. Qꝛ eñ q̃ opꝫ non timem⁹: ꝑpter hoc que nõ opꝫ formidam⁹. Timore igit mũdi expulſo ſeruite domino timore gehẽne: donec illũ charitas foras mittat pmanẽte caſto timore.i. reuerẽtia ſine fine deo exhibenda. Ut eñ dicit idem Chri. In natura creauit de⁹ timere carnalia mala: vt per timorẽ carnalium magis timeamus ſpũalia. Et ſciendũ q̃ multiplex eſt timor.ſ. humanus mũdan⁹: naturalis: ſeruilis: initialis: filialis ſiue caſt⁹. Duo primi ſunt vitia: duo vltimi ſunt ꝟtutes: duo medij nec vitia nec virtutes. Human⁹ timor eſt ille q̃ q̃s a bono declinat ad malũ: vt vitet corporale piculũ. Sicut petr⁹ q̃ ne mortẽ icurreret: vitã negauit imemor ei⁹ qd̃ audierat a magro (nolite timere eos q̃ corp⁹ occidũt: animaꝫ aũt nõ pñt occidere.) Mũdan⁹ timor eſt ille quo q̃s a bono declinat ad malum: vt vitet tpale icõmodũ ſiue dãnũ. Sicut herodes q̃ ne regnum perderet innocẽtes occidit: illic trepidãs timore vbi nõ erat timor. Naturalis timor eſt ille quo quilibet hõ naturalr̃ horret penã ⁊ timet nocumẽtũ nature. Sicut et ipſe xp̃s de q̃ legit q̃ ieſus cepit pauere et tedere: ↄtriſtari ⁊ meſt⁹ eẽ. Seruilis timor eſt ille q̃ q̃s timet peccare pp gehẽnã ⁊ non amore iuſticie: ſꝫ formidine pene cohibet manũ: ſꝫ nõ aiaꝫ a pctõ. Et ð tali tiore legitur. Timor nõ eſt in charitate: ſed pfecta charitas foras mittit timorem. Initialis timor eſt ille q̃ q̃s timet gehẽnã: ⁊ cũ hoc dei offenſam: ac declinat a malo partim amore iuſticie: et partim formidine pene. De hoc timore legitur. Initium ſapientie timor dñi: intellect⁹ bonus oib⁹ facientibus eũ. Oẽs iſti timores ſunt impfecti: qꝛ perfecta charitas foras mittit timorem. Sed filialis ſiue caſtus timor eſt ille quo q̃s amore boni et virtutum ſuccenſus pure timet offendere deum: et ab eo ſeparari: ac declinat a malo tamẽ amore iuſtitie. Iſte timor eſt pfectus: et non extollitur per charitatem: imo augetur ſecundum augmẽtum charitatis. Et de iſto timore legit. Timor dñi ſanctus pmanet i ſeculũ ſeculi. Prohibet ergo dñs ne timore hũano vel mundano: ⁊ ꝑpter corporale periculũ: vel temporale cõmodum de v.rtute ad vitium declinemus. De timore ſeruili et filiali: ſeu caſto ſpecialiter ſic dicit Augu. Eſt timor ſeruilis: et eſt timor caſtus. Eſt timor ne patiaris penã: eſt ali⁹ ne amittas iuſtitiam. Timor ille ne patiaris penã ſerui eſt. Non eſt magnum timere penam: ſed magnũ eſt amare iuſtitiã. Nam de⁹ innocẽtiã probat: qua homo non metu pene fit innocens: ſed amore iuſtitie. Nam qui timore non peccat quãuis nõ noceat cui vult nocere: ſibi tamen plurimum nocet et abſtinens ab iniquo opere: ſola tamen reus eſt voluntate. Et iterum. Inaniter putat victorem ſe eſſe peccati qui timore pene non peccat: qꝛ et ſi non impletur foris negociũ male cupiditatis: ip̃a tñ mala cupiditas intus eſt hoſtis. Nam q̃tum in ipſo eſt male et nõ eſſe iuſtitiã puniẽtem pctã. Inimicus iuſtitie eſt q̃ pene timore nõ peccat: amicus aũt erit ſi ex amore iuſtitie nõ peccauerit. Mãdatũ dei ſi timor poti⁹ fit pene q̃ amore iuſtitie ſeruiliter fit: ⁊ nõ liberalr̃: ⁊ iõ nec fit. Nõ eñ bon⁹ fruct⁹ eſt q̃ nõ de charitate pcedit. Nemo iuit⁹ facit bonũ: etiã ſi bonũ eſt qd̃ facit: qꝛ nihil pdeſt ſpũs timoris vbi nõ eſt ſpũs charitatis. hec Aug. vñ et Chriſo. Qui i timore ſeruit deo penã q̃dẽ euadit mercedem aũt iuſtitie nõ hꝫ: qꝛ inuit⁹ fecit bonũ ꝑpter timorẽ. Uñ ẽt dicit poeta Horatius. Oderunt peccare boni virtutis amore. Oderũt peccare mali formidine pene. Uñ dicit et Senec. Nõ putes ꝟtutẽ hoc effecturã qd̃ efficit nimia formido. Tertia ratio eſt ex cõſideratiõe diuine ꝓuidẽtie: qꝛ ꝓuidentia dei ordinat vita ⁊ mors ſctõꝝ: qꝛ irronabiliũ animaliũ: ergo nõ ẽ eis timẽdũ ſiue viuãt ſiue moriant. Uñ dicit. (Nõne duo paſſeres aſſe veneũt).i. vẽdunt: qꝛ veneo venis habet ſenſum paſſiui ſub voce actiua (⁊ tñ vn⁹ ex illis) q̃tũcũqꝫ ſint parui p̃cij et valoris (non cadet ſup terrã) et in laqueũ: id eſt non morit (ſine patre veſtro) id eſt ſine dei patris ꝓuidẽtia in q̃ ſunt oia. quaſi dicat. Nolite timere mortẽ: qꝛ mori non poteſtis

Marginalia (left): Chriſo. — Impetus aduerſarij noſtri. — C Scd̃a ratio. — Eccls. xij. — Securitas magna. — Prouer. xix. — Chriſo. — Timor naturalis. — Timor multiplex. — Hũan⁹ — Mũdanus. — Et pſal. liij. — Naturalis. — Marci. xiiij. — Seruilis. — i. Ioã. iiij.

Marginalia (right): Eccl. j. — Filialꝫ. — pſal. xviij. — D — Augu: timor ſeruilis ⁊ caſt⁹. — Bonuꝫ nemo iuit⁹ facit. — Chri. — Horat. i epl'is. — E tertia ratio.

ſine motu ⁊ voluntate dei patris qḋ liquet in minoribus. Si em̄ paſſeres qui parui et viles ſunt in anib⁹ et minimi p̄cij ſine dei volūtate vel permiſſione nō poſſunt mori: quanto magis vos qui pluris eſtis:hoc eſt apud deū maioris dignitatis ⁊ p̄cij:quia rationales ac empti p̄cio magno et redēpti ſanguine xp̄i:nō moriemini ſine ordinatione dei. Non em̄ ꝓportio valoris infinitorū paſſerū ad vnū ſpm̄. Et ita ꝑʒ ratio ſm appreciabilitatē. Itē pōt ꝓbari ſm eternitatē:⁊ eſt ſenſus ſm Hiero. Si peritura ſine dei ꝓuidētia nō pereūt vos q̄ eterni eſtis timere nō debetis ꝙ abſqȝ dei prouidentia priuatis. vbi Chriſ. Si ergo paſſeres in voluntate dei poſiti ſunt:nō in ꝑtāte hoīs q̄s deus ad vſum hoīm fecit:quāto magis vos non eſtis in ꝑtāte hoīm: ſed in volūtate dei quos deus ad ſuam gloriā fecit. Si paſſer euentu nec moriť nec cadit ꝓpter hocipm̄ q₂ opus dei eſt:quāto magis iuſt⁹ hō nō eſt in euentu poſit⁹:q₂ imago dei eſt: ſed aut a deo tradit⁹:aut a deo liberatus euadit. Si in paſſerib⁹ nihil ſine rōne agiť quorū duorū preciū vnus eſt aſſis:quāto magis in vobis ſine deo nihil agit quorū p̄ciū eſt ſanguis me⁹. Si ſic habenť paſſeres:quō habēdi ſunt filij? Ideoqȝ nō habetis timere homines:q₂ nō eſt in vobis illoꝝ ꝑtās ſed dei. Non em̄ qn̄ volūt impij tūc poſſunt nocere ſanctis:ſed qn̄ illis nocendi tp̄s cōceſſerit: vt prouideat ſanctis ſuis coronā:que eſt ergo ſapiētia illū non timere qui dat poteſtatē:ſed illū timere q̄ accipit. Si ergo non es tradit⁹ ſine cauſa times:⁊ ſi tradit⁹ es pariter ſine cā times. Deo em̄ liberāte hō tibi nocere nō pōt:deo autē tradente homo tibi parcere nō poteſt:etſi vult. Neſcitis quomodo pilatus volebat dimittere xp̄m ſed non potuit:q₂ deus eū tradebat. hec Chriſ. Vn̄ dicit et Sen̄. Vir bonus quicq̇d illi accidit equo aīo ſuſtinebit:ſciet em̄ id accidiſſe lege diuina qua vniuerſa ꝓcedūt. Miſtice ſʒ Hyla. duo paſſeres. ſ. corpus ⁊ aīa minimo precio venduntť cū pro minima delectatione diabolo traduntť. Quarta rō eſt ex conſideratione reſurrectionis future q̄ ſolū ꝑtinet ad hoīem:q₂ de⁹ hʒ ꝓuidentiā de minoribus. ſ. de capillis q̄ ſunt extrema pars: et de ſuꝑfluo hoīs:vt corpe in debito numero redeāt:ḡ nō eſt timēdū de alijs maiorib⁹ ſi ꝓpter deū morti tradanť. Vn̄ dicit. (Veſtri autē capilli capitis oēs nūerati ſunt) apud deū ⁊ in dei ꝑn̄tia:⁊ redibūt q̄tū ſufficit ad ornatū corꝑis in reſurrectiōe futura:⁊ longe magis corp⁹ ⁊ ꝑtes corpis etiā ſi a beſtijs comeſta fuerint q̄tū ſufficit ad debitā ſubſtantiā in reſurrectiōe redibūt. Quaſi diceret. Mori ne timueritis:q₂ in plenitudie reſurgetiſ. Vn̄ gl. vt d̄ tota tacea maſſa corpis etiā minime ꝑticule future reſurrectiōi ſeruanť. Meditatio hui⁹ reſurrectiōis mltū facit ad tolerātiā martyrij: q₂ ꝑ reſurrectionē redibūt l electis nō ſolū illa q̄ ſunt de neceſſitate humane nature:ſʒ etiā ea q̄ faciūt ad decorē cuiuſmodi ſunt capilli. Nō ḡ nr̄orū corporū caſum ꝑtimeſcam⁹:ſʒ oēm curā in eū apud quē nec capill⁹ perit proijciam⁹ ſm Hiero. Non dixit ſaluator ꝙ capilli oēs ſaluādi ſunt ſʒ numerati:vbi ſciētia numeri demonſtrať non eiuſdē numeri cōſeruatio qḋ imēſaʒ dei erga hoīes oſtēdit ꝓuidētiam ⁊ ineffabilē effectū ſignificat:q₂ nihil nr̄orū deū lateat. Non ergo actu cōputationis ſed facilitate cognitiōis ſunt a deo oīa nūerata:q₂ ꝯcognita ſunt oīa:nūerata ſunt oīa. Bene etiā numerata dicuntur que ſeruat:q₂ illa q̄ volum⁹ ſeruare nūeramus. vn̄ capilli nūerati ſunt:vt ſeruētur ad reſurrectionē glīoſam ſicut numerať pecunia vt ſerueť. Miſtice ſʒ Remigiū. Chriſt⁹ caput eſt:inde ꝓdeūt capilli. ſ. oēs iuſti q̄ pulchre numerati dicunť:q₂ nomina ſanctorū ſcripta ſunt in celis. Et ſm Cyrillū. Caput hominis eſt intellect⁹ capilli ℞o minutiſſime cogitationes q̄ patēt deo ⁊ diſcutienť in iudicio. Et bene per capillos intelliguntť cogitationes: ſicut em̄ capilli capiti ſic cogitationes cordi adherent:et oēs iſte numerate ſunt vt bone remunerenť:⁊ male puniant. Oia etiā opa nr̄a ſiue bona:ſiue mala deo numerabilia ſunt:et nota: vt iſta remunerenť illa puniantť. Deīde cōcludēdo ſubiūgit. Nolite ḡ timere. ſ. mortē:q₂ multiſ paſſeribus meliores vos eſtis. ſ. quo ad ſtatū nature:q₂ rōnales ⁊ perpetui:quo ad ſtatū gratie:quia per adoptionē filij quo ad ſtatum futurū:q₂ in gloria beatificandi:⁊ pluris ac maioris reputatiōis eſt apud deum quia ad imaginem eius facti quod non cōpetit creature irrōnabili. Quinta rō eſt ex cōſideratione beate retributionis quia oīs qui cōfitebiť me ⁊ fidē meā corā hominib⁹ ſcʒ malis:non timēdo eos apud quos confeſſio xp̄i eſt odibilis ſed nō eſt magnū cōfiteri corā bonis:confitebor ⁊ ego eum:gloria et vita eterna dignū coram patre meo: rege ſummo:qui eſt in celis eterne beatitudinis:vt approbet:vt recipiat: vt remuneret. Qui ḡ xp̄m hic confitebiť. i. ſimul corde et opere fatebiť:non recuſans mori ꝓ eo et cōfeſſione nominis xp̄i ac mādatis ei⁹ vſqȝ ad mortē:fideliter firmiterqȝ ꝑſiſtens ꝯfitebiť et xp̄s eū de diuino iudicio corā patre ſuo ꝓ eo atteſtans:ac ipſo affectu remunerationeʒ teſtimonij a dicit dicens. Venite bn̄dicti p̄ris mei percipite regnū. Non ſolū em̄ martyres:ſed ⁊ ꝯfeſſores xp̄ʒ ꝯfitenť. vn̄ Anſel. Quē olim venerādi cōfeſſores et doctores doctrinis ſacris:⁊ opib⁹ iuſtis ꝯfeſſi

Actionis meditatio.

Hiero: Capilli numerati ⁊c.

Remi.

Cyrill⁹.

G Quinta ratio.

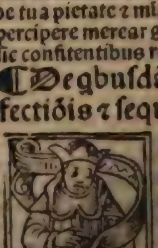
Math. xxv.

Anſel. Cōfeſſores.

D sunt corã hoibꝰ: nunc cõfitenł eos corã pře
Sexta suo ꝛ ſanctis angelis eius. Quãto abit me-
ratio. lior eſt deus hoie: tanto melior eſt confeſſio
eius cõfeſſione hois. Sexta ratio eſt ex cõ-
ſideratione future dãnationis: qꝛ (qui co-
Ois cõ ram hoibus) vbi debet prodeſſe cõfeſſio no-
feſſio i- minis mei (negauerit me) non audens me
terdum cõfiteri: ꝛ veritatẽ euangelij (negabo et ego
ẽ neceſ- eũ corã pře meo tanꝗ indignũ cõſequi glo-
ſaria. riã in celo. Qui ğ hic xp̃m negauerit corde
non credendo in eũ: vel ore: qꝛ non ſolũ cor-
de credere eſt neceſſariũ ad ſalutẽ: ſed etiã
cõfiteri ore pro loco ꝛ tẽpore caſu recurren-
te vel opere: qꝛ qui preceptis non obedit: et
ſi ore confiteał factis tñ negat: hũc xp̃s ne-
gabit in tpe. ſ. extreme neceſſitatꝫ qñ dicet:
neſcio vos: ꝛ ite maledicti in ignẽ eternum.
Math. vbi Chriſ. Omnẽ rem poſſibilẽ ꝗtũ ad na-
xxv. turã carnalẽ mãdauerat: nũc ꝛ penã ꝓpo-
Chriſ. nit ꝛ premium: vt modo timore pene modo
deſiderio ꝑmij: virtꝰ aie adiuneł. Sed priꝰ
dicit ꝑmiũ: poſtea penã: qꝛ miſericors deus
paratior ẽ ad remunerãdũ ꝗ ad puniẽdũ.
Igił vt ait Aug. Ama q̃ pollicetł oĩps deus
Augu. time que minał oĩpotens: et ſic vileſcit ois
Cõtra mundus: ſiue promittens: ſiue terrens: qui
mundi mũdus fm Augu. periculoſior eſt blãditijs
minas ꝗ moleſtijs: ꝛ magis cauendus cũ allicit ſe
et polli diligi ꝗ cũ amonet: cogitq; contẽni. Oro.
citatio- DOmine ieſu xp̃e da mihi vt ſic
nes. oẽs cupiditates terrenas et de-
lectatiões vitioſas deſpiciã ꝗ
nihil ꝓ tuo noie in terris pati
timeã: ſꝫ tuũ nomẽ ꝛ tua paſſio
ſic cordi meo ſemꝑ inſcribanł: vt palmã vi-
ctricẽ ꝫ oĩa aduerſa ꝛ ꝓſpera aĩa mea ha-
bere mereał: ꝛ ſic te cõfitear corde: ore ꝛ ope
re corã hoibus in terris: ꝗ tu fm promiſſuꝫ
tuũ cõfitearis me corã pře tuo in celis: vbi
de tua pietate ꝛ mia cũ ſanctis ꝛ electꝫ tuis
percipere merear gaudia per te bone Jeſu
ſic confitentibus repromiſſa. Amen.

De qbuſdã impedimẽtis ꝑfectiõis ꝛ ſequele xp̃i. Cap. liiij.

A
Lu. xij.
et mat.
x.

Et quia dominus Jeſus valde nos
dilexit: et ita etiam diligi
vult a nobis: iõ vehemẽ-
tiam amoris quẽ expedit
oſtẽdẽs cõſequẽter ſubiũ
git di. (Jgnẽ). ſ. diuinũ. i.
feruorẽ ſpũſſctĩ ac chari-
tatẽ dei et ꝓximi (veni) ꝑ
Icarnationẽ (mittere in terrã). i. in hoies ad
cõſumptionẽ pctõꝝ ꝛ inouationẽ aiarũ (et
q̃d volo) niſi vt mediãte inſufflatorio diuine
inſpiratiõis: vel hũane ꝑdicatiõis: vel ſecre
te meditatiõis accẽdał. i. ardeat ꝛ augmẽ-
teł: qꝛ charitas mereł augeri: vt aucta me- Grego. Ignis i terram miſſus.
reał ꝑfici. vñ Greg. Ignis q̃ppe i terrã mit-
tit: cũ ꝑ ardorẽ ſpũſſcti afflata terrena mẽs
a carnalibꝰ deſiderijs ſuis cõcremał. Suc-
cenſa aũt a ſpũali amore malũ q̃d fecit plã-
git: ꝛ ſic ardet terra: qñ accuſante ſe cõſciẽ-
tia cor pctõris i dolore penitẽtie cõcremał. Beda.
Unde Beda. Jgnẽ quippe dicit ſpũſſancti
feruorẽ qui ſecreta cordis illuminans cõti-
nuis motibus ad ſuperna ꝓuocat: vitia cõ
cupiſcẽtie carnalis quaſi ſpinas tribuloſq;
comburit: aurea dominice domus vaſa ꝓ-
bando meliorat ꝛ lignũ fenũ: ſtipulãq; cõ-
ſumit: ꝛ qui ob hoc ſolũ de ſinu patris exi-
ui ꝛ veni in mundũ: vt hoies a terrenis cu-
piditatibus ad celeſtia deſideria ſuccendã:
quid volo aliud ꝗ vt huius incendij iubar
cunctas mũdi plagas illuſtret huius flam-
ma deuotionis vſq; in finem ſeculi fideliũ
ſemꝑ augeſcat in corde neq; vllo infideliũ
vel fluctuũ extinguał incurſu vel flatu. ħ Hugo. Hoies gratie.
Beda. Unde etiã Hugo de ſctõ victore. Ho
mines gratie ſunt hi q ꝑ aſpirationẽ ſpũſ-
ſcti ſunt illuminati: vt bonũ q̃d faciẽdũ eſt
agnoſcãt: ꝛ inflãmati vt diligãt. hec Hugo.
Si ergo te a vitijs purgaueris accẽdes in
te ignem diuini amoris: ſi dulcedinẽ diuini
amoris in te perfecte guſtaueris: de dulce-
dine tpali nõ curabis. Et ſubdit tps miſſio
nis iſtius ignis: qꝛ nõ ꝑficieł eius miſſio do
nec ipſe paſſus fuerit. vñ dicit. (Baptiſmo
aũt habeo priꝰ baptizari). i. fm Bedã: ſan- Jo. vij.
guinis ꝓprij tinctione priꝰ habeo ꝑfundi: ꝛ B
ſic corda credẽtiũ ſpũs igne inflãmare q̃d ẽ Paſſio
dicere anꝗ mitto ſpm: dabo me crucifigen- chriſti.
dũ. Un̄ dr: non erat ſpũs datꝰ: qꝛ ieſus non- Baptiſ
dũ fuerat ꝑ reſurrectionẽ: ꝛ paſſionis victo- mꝰ eiꝰ.
riã glorificatus. Quia eñ paſſio xp̃i quã ex
magna charitate ꝓ nobis ſuſtinuit: eſt ma-
ximũ charitatis incẽtiuũ: ideo dicit ſe priꝰ
baptiſmo baptizandũ: baptiſmũ hic appeł
lãs effuſionẽ ꝛ tincturã ſui ſãguis i ſua paſ
ſione bñdicta ex q̃ baptiſmꝰ ꝛ alia ſacramẽ
ta eccłie habẽt efficaciã. q. d. vt ignꝫ iſte ac
cendał q̃ a meis oĩa terrena deſpiciał: reſp-
ſiõe ꝓprij ſanguis ꝑfundi habeo: vt bapti- Paſſio dñi in-
zatꝰ in ſanguine meo alios baptizẽ in eo: vt flãmat
eos magis in meũ accẽdam amorẽ. Nihil nos.
enim eſt quod ita excitet ꝛ accẽdat nos ad Ambr.
diligendum deum: ſicut q̃d paſſus eſt pro
nobis: et in ſanguine ſuo lauit nos a pec-
catis noſtris. vt autem dicit Ambroſius.
Tanta eſt domini dignatio: ꝛ infundende
nobis deuotionis: et conſummande perfe-
ctionis in nobis: et maturande pro nobis
paſſionis ſtudium ſibi ineſſe teſtetur. Un-
de ſequił. Et quomodo coartor vel angor ꝛ
cõtriſtor: (vſq; dũ ꝑficiał) ꝑ paſſionẽ meꝰ ba
ptiſmꝰ ꝛ hoiꝫ ſalus. i. ꝗto deſiderio affecto
ꝓnẽ meã ꝛ paſſiõeꝫ ꝑ ſalute gñꝫ hũani cõſ

ſtimari. ꝗſi diceres multū. Per hoc ergo intelligit magnū deſideriū ei⁹ pficiēdi nr̄am ſalutē p ſuā paſſionē. Un̄ alibi. Deſiderio deſideraui hoc paſcha mādncare vobiſcū: vt mihi vniremini p dilectionē. vn̄ Amb. Cū eñ i ſe nihil habuit qđ doleret: noſtris tñ angebaṫ erūnis et tpe mortis meſtitiam ptēdebat quā nō ex metu cordis ſui: ſed ex mora nr̄e redēptiōis aſſūpſerat: vt aūt dicit Beda. quomō poſt baptiſma ſue paſſionis poſt ignis ſpūalis aduentū terra ſit arſura declarat ſubdens (Nolite arbitrari) .i. falſo iudicio ratiōis opinari (q: veni mittere) id eſt procurare: vel confirmare (pacē in terra) id eſt cōcordiā praue colligatiōis ſeu carnalis affictionis. Nō veni pacē .ſ. talem mittere: q: guerrā cōſtituit ⁊ holem inimicum dei facit: ſ; gladiū .i. ſeparationē ⁊ preciſionē ei⁹ q̄ pacē inducit ⁊ hoiem deo cōiūgit. Ueni ſepare filiū aduerſus patrē ſuū: et filiā aduerſus matrē ſuā: ⁊ nurum aduerſus ſocruȝ ſuā .i. ſm glo. Ueni priuatos carnis affect⁹ extinguere: qb⁹ ita inuicē diligūt vt deo minus ſeruiant: vel penit⁹ la dei ſeruitio ſe auertant. Un̄ loquiṫ hic de ſeparatione ſpirituali .ſ. ab amore amicorū inordinato: nō de corporali qñ eſt ſine ꝯtumelia creatoris et offenſa: et inimici hois: q̄ .ſ. ſic opatus eſt ab aliis vel fide vel religiōe et moribus ſunt domeſtici ei⁹ qui etiā añ ſeparationem: et ſi carnaliter diligunt: tñ ſpūaliter odiūt: dū curſum vite ſpūalis impediunt. ❡ Deinde oñdit modum q̄ venit ſeparare holem ab amicis: et ponit primū ipedimentum pfectiōis ⁊ ſequele xpi qđ eſt inordinatus amor ꝓpinquorū dicēs. Qui amat patrē aut matrē: vel filiū aut filiā plus q̄ me qđ fit multiplr̄: cū ꝓpter eos ad fidē nō venit vel acceptā dimittit: vel mortale cōmittit: vel ſtat⁹ ſui piculo ſe exponit non eſt me dign⁹: me .ſ. in mūdo hr̄e hoſpitē: in iudicio teſtem: i regno remuneratorē. ſm enim Augu. Peccator etiā nō eſt dignus pane q̄ veſcitur. Quaſi diceret dñs. Sic veni ſeparare holem a pr̄e vel amicis: nō qn patrē diligat: et in parentes pietatē ſeruet: ſed ne paternā pietatē ſue ſaluti diuine religioni: ac pietatis cultui añponat: et vbi patri: vl̄ mr̄i nō pōt ſuari honor aut pietas ſine offenſa dei: et iactura ꝓprie ſalutꝫ: tūc odiū in ſuos pietas eſt i deū ⁊ ſalubriter relinquiṫ pr̄ et mr̄: q: pferend⁹ eſt creature creator. Charitas eñ eſt ſic ordinata ꝙ hō dꝫ deū diligere ſuper oia: etiā ſup ſeipm̄: ⁊ iō ꝓ nullius q̄tūcūqꝫ amicitia dꝫ retardari quin ꝓſeq̄tur ea q̄ ptinēt ad honorē dei. Sub deo (pp deū quicqd amaṫ eſt amādū. vn̄ Hiero. Hic ordo in oi affectu neceſſari⁹ eſt. Ama deū patrē: ama matrē: ama filios. ſi aūt neceſſitas venit vt amor parētū ac filiorꝫ amori dei cōparetꝫ: ⁊ nō poſſit vterqꝫ ſeruari: etiā odium in ſuos pietas in deū eſt. ❡ Circa hoc primū ipedimētū ſequēdi xpm nota hic vtile exēplū. Cū eñ quidā amore ꝓpinquorꝫ detent⁹ p hoc a ſeqla dñi eſſet ipedit⁹ quadā vice volēs apponere remediuȝ conuocauit eos ad conuiuium et inter epulas rogauit vnū ex illis quē magis ſibi fidelem eſſe credebat pre ceteris: vt ſi eū diligeret: digitum ſuū minimū ꝓ eo in ignem mitteret: ſed ille penā timēs hoc facere renuit: nec fidē quā ſimulauerat ei exhibuit: et deinde ceteris oibus per ordinē ſilr̄ requiſitis idem qđ in primo etiā reperit in eis. Tunc propoſitum ſuū aperiēs oibus dixit: ꝙ ob ſolū amorem eorū hacten⁹ a ſequela xp̄i retardat⁹ eēt ſꝫ q: fidē in eis nō i nuenit ampli⁹ retardari nollet: ⁊ q: ipſi minimuȝ membrū corpis noluerūt ꝓ eo ad horā exponere igni trāſitorio: nec ipſe totum corp⁹ ⁊ aiam pro eis exponere vellet igni ppetuo: et valedicens oibus illis receſſit ab eis. ❡ Deinde ſubiungit de nō diligēdo corpe proprio pl⁹ q̄ xpm: et ponit ſecundū impedimentū qđ eſt amor carnalis voluptatis dicēs. (Et q̄ nō accipit crucē ſuā) quotidie (⁊ ſequiṫ me: non eſt me dign⁹) q: nec meo cōſortio per gratiam: nec meo ſolatio p familiarē pñtiā: nec meo conuiuio per gloriā. vt eñ dt Ber. Delicata eſt diuina ꝯſolatio et nō datur admittentibus alienā: crucē aūt accipim⁹ cū ꝓpter fidem xpi martyriū ſuſtinem⁹: paſſionē dñi p ſanguinis effuſionē imitādo: aut cū pnie onus aſſumim⁹ cōcupiſcētias carnis p eius afflictionē reprimēdo: aut cum ꝓximis compatimur neceſſitatē illi⁹ nr̄am cōpaſſionē putādo. In cruce eñ oia tormentorū gña deſignātur. ❡ Un̄ crux a cruciatu dr̄: ⁊ cruciari dr̄ qui quolibet mō affligiṫ: ⁊ quotidie ac ſemp crucem portare debemus vt amoreȝ xpi oſtēdamus: ⁊ ſemp nos xpm amare doceam⁹. Nō ſunt aduerſa timenda: nō ꝓſpera ⁊ carnalia deſideria ſectāda: vt crux ipſi feraṫ q̄ neceſſario in hac vita eſt ferēda. vn̄ Aug. Crux dñi non tm̄ illa dr̄ q̄ tēpore paſſionis ligni affixione conſtruiṫ: ſed et illa q̄ totius vite curriculo cūctarū diſciplinaruȝ virtutibus coaptatur. tota eñ vita xpiani hominis ſi ſm euangelium viuat: crux atqꝫ martyriū eſt. vbi Chriſo. Crucē ſuam tollit qui parat⁹ eſt ad oē periculum propter deū ſi neceſſe fuerit vſqꝫ ad mortem magis q̄ relinquere chriſtum. Ille talis et ſi miſericordia dei euadat: tamen quantum ad propoſitum ſuum quotidie cruciatur: ideo etſi nihil tale paſſus fuerit: tamen mercedem accipiet. voluntas enim apud deum remuneraṫ nō opus: q: volūtas ex arbitrio nr̄o procedit: opus autē per dei gr̄am conſummatur. hec Chriſo. Et q: crucis acceptio poſ

Exēplū de parētum exigua fidelitate.

Corp⁹ ppriū minus deo diligēduȝ.

Bern.

D Crux aſſumēda.

Augu.

Chriſo.

Chriſo

ſet fieri ſiniſtra intẽtiõe:iõ additũ eſt (et ſe-
quit me) nõ mũdũ ꝑ viã cupiditatis:nõ car
nẽ ꝑ viã voluptatis:nõ hoies ꝑ fauorem et
gloriã vanitatis. Dñm em̃ ſequit̃:lʒ crucẽ
ferre videat̃:q̃ nõ ꝓpter dei laudẽ ⁊ eternã
intẽtionẽ:ſed ꝓpter inanẽ gl'iam ⁊ tꝑale lu
crũ aut cõmodũ imitat̃ dñi paſſionem:ſeu
affligit carnẽ ſeu ꝓximo carnaliter compa
tit̃ vt culpe ei⁹ faueat:vel etiã qui in anga
ria vt rota fenũ crucẽ portat. Qꝛ vo vt dicit

Chriſ.

Chriſ. Precepta hec q̃ iniũgit:onerosa vide
bant̃ ponit ⁊ vtilitatẽ eorũ maximã dicẽs.

E

Vita ꝑſens nõ amanda.

(Qui inuenit aiam ſuã).ſ.hãc preſentẽ vitã
que cauſatur aia exiſtẽte in corpe ⁊ q̃rit eã
ſaluã facere ſcʒ poti⁹ xp̃m et nomẽ eius ne
gãdo vel ab amore ei⁹ cadẽdo:vel quodcũ-
q3 opus iuſtitie deſerendo:vel etiam carnis
deſideria ſectando:vel al's verbo aut opere
poſtponẽdo q̃ vitã pñtem tꝑaliter amitten
do (perdet eam) eternaliter:qꝛ perdet vitã

Remi.

eternã. vñ Remig. Qui hãc pñtẽ vitã et lu-
cẽ ac ei⁹ delectatiões et voluptates ad hoc
deſiderat:vt ſemꝑ inuenire poſſit iſtã quã
ſeruare cupit ꝑdet:et aiam ſuam eterne dã
natiõi ꝑparat (et q̃ ꝑdiderit) tꝑalr (animã
ſuã).i.vitã hãc aialẽ:⁊ parat⁹ eſt ꝑdere eã
ad mortẽ tꝑalem eã ꝑ xp̃o exponẽdo ⁊ oia
xp̃i amore poſtponendo:⁊ iõ ſequit̃ (ꝓpter
me).ſ.diligẽdũ in corde:cõfitendum in ore:
imitandũ in ope:non ꝓpter ſe vt latrones:
vel ꝓpter fauorẽ hũanũ:vt ſupbi vani glo-
riantes:nõ ꝓpter tẽporalẽ mercedẽ.vt cupi
di terrena ſectãtes (inueniet eam) in futuro
ſaluam:qꝛ inueniet et accipiet pro tranſito

Augu.

ria eternã. vñ Aug. Quiſquis ꝓpter deum
hãc vitam que nũc corporis viuificatiõe ex
aia tꝑaliter mortali ↄſtat libenter deſpexe-
rit:i futuro eandẽ corpꝛis nõ ſolũ aie vitam

Aie acceptiones.

eternã et imortalẽ recipiet. hec Aug. Aim
ergo in hoc loco pro vita preſenti poſuit:qꝛ
ois vita nr̃a in aia eſt. Aia q̃ppe dr̃ inquã-
tum corpus animat ſiue viuificat:ſpũs dũ
ſpirat:mẽs iquãtũ recordat̃ ſeu meminit:
anim⁹.dũ vult:rõ dũ rectum indicat:ſenſus
dum ſentit:memoria dũ recordat̃:volũtas
dũ conſentit. Hec noia diuerſa ſunt aie:nec

Augu.

ꝓpter pluralitatẽ:ſʒ ꝑ effectuũ multitudi
nem. Vñ Augu. Aia ex eo dicta eſt ꝙ em̃ et
corp⁹ ad vidẽdũ:hoc eſt ꝙ viuificet ſpũs ẽ
ipſa anima:pro ſpũali natura:vel ꝑ eo qḋ
ſpiret in corpore:ſpũs ad ſubſtantiã dr̃:aia
ad viuificationẽ. Eadẽ eſt ſubſtãtia:ſed pro
prietas diuerſa. Nã vn⁹ ⁊ idẽ ſpũs:ad ſeipʒ

F

Spũs nr̃i bonum.

dr̃ ſpiritus ad corp⁹ aia. hec Augu. Spirit⁹
ergo q̃ eſt ſubſtãtia noſtre aie ſi dſiderat ea
que ſunt corporis:in his perditur totuʒ bo-
nũ eius:qꝛ totũ bonuʒ ſpũs nr̃e aie eſt in a-
uertẽdo ſe a carne:et abſtrahẽdo ſe a deſi-
derijs cõcupiſcẽtie:ſic em̃ vincit paſſiones:
virtute perficitur:et contemplationi con-
iungitur ſuperiorum:et deputatur et mun-
datur:vt ſit honeſtatis ſubiectum ⁊ diuine
ſapientie ſpeculum. (Qui ergo animam) id
eſt vitam preſentem in anima deſignatam
(inuenit) et amat inordinate in ea carnali-
ter viuere cupiendo. vnde ⁊ dicitur anima-
lis homo (perdet eam) in futuro. Res enim
perditur que finem debitum non conſequi-
tur:ſicut medicina perditur:cum per eã ſa-
nitas non acquiritur:et eodẽ mõ vita pre-

Res q̃ ꝑdunt̃.

ſens q̃ finaliter ad cõſecutionẽ vite eterne
ordinat̃:recte ꝑdit̃ qñ per ipſam ad eternã
vitam nõ peruenit̃:quod illi contingit qui
inordinate ipſam diligit. Et econtrario (qui
perdiderit) vitã preſentẽ ꝓpter xp̃m negli-
gendo. talis em̃ dr̃ perdere nõ ſm veritatẽ:
ſed tñ ſm hominũ opinionem (inuenit eã)
accipiendo pro tranſitoria eternã:nõ debet
ergo hõ trahi a bono propter dulcedinem
preſentis vite que eſt breuis et tranſitoria:
et ad merendũ eternã vitã ordinata. finis
em̃ melior eſt his q̃ ſunt ad finẽ:imo ea que
ſunt ad finem non ſunt niſi ꝓpter finis aſſe
cutionem:ideo de ipſis non curat̃ niſi quod
finis habeat̃:ꝓpter qḋ nõ eſt curandum de
vita preſenti:ſed aſſecutione vite eterne. vñ
Chri. Meli⁹ eſt ꝑ tꝑe mori:et in ꝑpetuũ vi-
uere q̃ ꝑ tꝑe viuere:⁊ in ꝑpetuũ mori. Si

Chriſ.

Moriẽdũ ꝑ vita cum deo habenda.

ille ꝑ nobis mortu⁹ eſt qui mori non pote-
rat niſi voluiſſet:quãto magis nos pro eo
mori debem⁹:q̃ etſi nolum⁹ mortales ſum⁹.
Si dñs ꝑ ſeruo mortu⁹ eſt:et hoc ſine pre-
mio:iuſti⁹ eſt vt ſeruus ꝑ dño moriatur:et
hoc cum ꝑmio. vñ ⁊ Aug. Nõ habebat ille
quare moreret̃:et mortu⁹ eſt:et tu habes:et
quare mori dedignaris? Dignare equo aio

Augu.

pati ꝑ meritũ tuũ qḋ ille pati dignat⁹ eſt vt
te a ſempiterna morte liberaret. ¶ Circa
ꝑdictũ ſcḋm impedimẽtũ nota hic pro edifi
catione exemplũ. Nã cum quidam mona-

G

Exẽplũ ↄtẽnendi mundum.

chus deuotiõe mot⁹ vitã auſterã duceret:⁊
parentes ſui hoc cognito ad eum venientes:
ipm ſuper hoc arguerent:tale eis dedit re-
ſpõſum cordi et memorie comẽdãdũ. Tãta
et talia audiui:et legi de vita eterna ꝙ non
curo quãtũ mihi cõſtet:⁊ q̃d expendã ꝑ ea.
¶ Qꝛ aũt dicit mathe⁹ de nõ amare patrẽ
et hui⁹ pl⁹ q̃ xp̃m hoc refert Lucas de odi-
re dicẽs. (Si q̃s venit ad me).i.vult venire

Luce. xiiij.

per fideʒ credẽdo:vel ſtatum ꝑfectiõis aſſu
mẽdo (⁊ nõ odit patrẽ ſuũ:⁊ matrẽ:et vxorẽ:
et filios:et fratres:et ſorores:adhuc auteʒ:
et aiam ſuã).i.aialitatẽ ⁊ vitã aialẽ ſeu cor
poralẽ:eã cõtẽnẽdo ꝓpter deum paratus:ſi

Odium nullum ſit in natura ſʒ in vitia.

opus fuerit ꝑ fide exponere:et eligẽs occi-
di poti⁹ q̃ in deũ peccare:eiuſq3 acq̃eſcen-
do deſiderijs carnalib⁹ (nõ põt me⁹ eſſe di-
ſcipul⁹) qḋ valde dãnoſum eſt:qꝛ ipa eſt ve-
ritas et vera docet. Nõ ꝙ ꝓpinquoꝝ natu-
rã odim⁹:ſed ea quib⁹ nobis in itinere dei

obſiſtunt:⁊ nos impediũt:ne ad xp̄m fide et
charitate accedamꝰ. Nullꝰ em̄ odio eſt hñ=
dus ẽt ſi ſit malꝰ.vñ Boe. Apud ſapientes
nullus prorſus odio locꝰ relinquit̄:nam bo
nos qui niſi ſtultiſſimꝰ oderit:malos vero
odiſſe rõne caret:nã ſi vti corporũ languor
ita vitioſitas q̇dẽ eſt: quaſi morbꝰ animoꝝ
cum egros corpore minime dignos odio:ſ
potius miſeratione iudicemꝰ:multo magis
non inſequendi:ſed miſerẽdi ſunt quorum
mẽtes oĩ lãguore atrocior vrget iprobitas.
hec Boetiꝰ. Vñ excludit̄ hic affectio carna
lis:ſcilicet amor inordinatꝰ parentũ ⁊ cõiũ
ctorũ:et hoc vnũ ipedimẽtũ ſupra ſm̄ mat=
theũ ẽt dictũ:qđ obeſt ſequele xp̄i:et volen
tibꝰ venire ad ip̄m.vbi Amb. Etem̄ ſi ꝓpter
te dñs ſue renũtiauit matri dicẽs. Que eſt
mr̄ mea aut qui fratres mei:cur tu dño tuo
cupias anteferri:ſed neq ignorare naturã
neq ſeruire nature dñs iubet:ſed ita indul
gere nature vt venereris autorẽ: nec a deo
parẽtũ amore deſiſtas.vñ Grego. Quiſquis
iã eterna cõcupiſcit:in ea qua aggreditur
cã dei extra patrẽ:extra vxorẽ:extra filios
extra cognatos:extra ſemetipſum fieri d:
vt eo veriꝰ cognoſcat deũ q̇ in eiꝰ cã nemi=
nem recognoſcit. Amãdi ergo ſunt proximi
impẽdẽda charitas oibꝰ ⁊ ꝓpinq̇s ⁊ extra=
neis:nec tñ pro eadẽ charitate a dei amore
flectendũ. Fideles quicꝙ cõpatiant̄ proxi=
mis ꝑ charitatẽ:⁊ tñ de via dei non exorbi=
tẽt ꝑ cõpaſſionẽ. Scđm impedimẽtũ etiam
ſm̄ matheũ ſupra poſitũ eſt amor carnalis
voluptatis:et hoc tãgit̄ ſm̄ lucã cũ ſubdit̄.
(Et q̇ nõ baiulat crucẽ ſuã et venit poſt me
nõ põt meꝰ eſſe diſcipulꝰ.) Nã vt ait Chriſ.
Perfectꝰ xp̄i diſcipulꝰ eſt q̇ oĩa mala patit̄:
aut pati paratꝰ eſt ꝓpter xp̄m. De his duo
bus impedimentis iam ſupra dictũ eſt la=
tius.ſil'r etiã habes infra ante dñi trãſfigu=
rationẽ:ſ nõ eſt idẽ. Tertiũ impedimentũ
eſt incõſiderata leuitas mẽtis qua q̇s impe
dit̄ a ꝑſeuerãtia vite aſſumpte:dum incõſi=
derate aggredit̄ viã quã põt ꝑficere. Unde
huic q̇ aggreditur viam perfectiõis:neceſ=
ſaria eſt diſcretio:vt cõſideret ſi habeat illđ
quod ad hoc requirit̄:qđ eſt fortitudo ani=
mi ad relinquendũ oĩa:⁊ ſuſtinendũ aduer
ſa ꝓ deo:ne ꝓpter indiſcretionẽ reſiliat ab
incepto:et hoc oſtendit ꝑ ſimilitudinem de
volẽte edificare turrim .i.aggredi perfectio
nem euangelicã et vite ſublimitatẽ:ꝑ qua
xp̄i ſumꝰ diſcipuli.qui ergo xp̄i diſcipulus
eſſe et dici deſiderat:ſedeat prius ⁊ cõputet
id eſt deliberãs cõſideret ſi habeat ſumptꝰ
requiſitos ad ꝑficiendũ:ſi diſcipuloꝝ vita
tenere:patiẽtiã habere:laborẽ ſuſtinere:et
ſimul cu eis turrim virtutum edificare:cõ
tra hoſtes pugnare:et cetera q̄ ſequũt̄ age=
re valeat. Magnã etenim turrim edifica=
re incipit qui mũdi honores:diuitias:⁊ di=
gnitates contẽnens oĩa relinquit:⁊ apoſto
ſtolorũ vitã:ac monachoꝝ conuerſationem
promittit:ſed iſte prius cõputare d ꝙ artã
et laborioſam viam aggrediatur:et ꝙ ma=
gnũ et difficile opus agere incipiat:q̄ ſcđm
Greg. Omne qđ agimus:preuenire per ſtu=
diũ cõſiderationis debemus (Sedens) igi=
tur.i.a vita veteri:et a tumultibus mũdi ⁊
paſſionũ quietatus et quieſcens (cõputet)
⁊ diligenter diſcernat erogandã eſſe ſubſtã
tiam temporalem:⁊ cor a cupiditatibꝰ auer
tendum et animam contra ſeculi aduerſa
preparandam. Debet etiam cogitare ſi ha=
beat ſumptus ſpũales virtutũ et bonorum
operum:ſumptus enim temporales potius
ſpargendi ſunt anteꝙ congregandi(ſi ha=
beant)inquã (ad perficiendũ) opus inten=
tum .i. humilitatẽ:patientiã: obedientia:
et perſeuerantiã que cõſumat:tenere et cu
ſtodire valeant ſine quibꝰ hoc edificiu ꝑfi
ci non poteſt. Sumptus quidem ſunt ea q̄
debes deo tibi et proximo. Edificans ergo
ſpũaliter cõſidera ſi pie ſobrie et iuſte vixe=
ris(ne poſteaꝙ poſuerit fundamentum)qđ
conſiſtit in obſeruantia mandatorum (⁊ nõ
potuerit perficere)a bono propoſito decli=
nando:et in edificio bone operationis defi
ciendo irriſionem patiatur ab inimicis ſci=
licet malignis ſpiritibus noſtris bonis ope
ribus ſemper inſidiantibus ⁊ ex noſtris de
fectibus gratulantibus(⁊ omnes qui vide
rint)eũ deficere(incipiant, illudere ei)aut
homines in vita:aut demones ĩ morte: aut
dominus in iudicio:⁊ etiã ſancti qui ſuper
eum ridebũt di.(q̄ hic homo cepit edifica
re)iter perfectiõis aſſumẽdo:⁊ nõ potuit cõ
ſummare)in incepto perſeuerando. S q̇d
⁊ cepiſſe ꝓdeſt ſi ſaluus nõ erit. Non enim
qui ceperit:ſ qui perſeuerauerit:hic ſaluꝰ
erit. Quartũ impedimentum eſt confiden=
tia ſtulte ſecuritatis:dũ quis cõfidit in ſecu
ritate ſuarũ viriũ vel meritorum:quibꝰ vio
lenter credit celeſte regnũ obtinere:⁊ ex me
ritis ſaluari iuſte:ſed quia non poteſt:cum
nullis meritis ſuis ad gloriam pertingere
poſſit niſi ſeueri iudicis ſñia tẽperetur per
miam neceſſe eſt:vt premittẽs legationem
lachrymarũ ⁊ operũ bonoꝝ(roget ea q̄ pa=
cis ſunt)⁊ ad pacẽ aĩe pertinẽt. in cõſpectu
enim eius oĩs homo imperfectus eſt ⁊ nul
lus iuſtus. Et hoc oſtendit per ſimilitudi=
nem de rege volente committere bellũ ad
uerſus aliũ regẽ:qui nõ poſſit cũ decẽ mili
bus occurrere veniẽti cũ viginti milibus q̄
rit pacẽ. Si rex a rege pacem querit: mul=
tomagis nos infirmos cum deo pacem ha
bere cõgruit. Hic quippe accipit̄ rex quicũ
q vult aggredi ſtatum perfectionis:q̄ d
bñ regere operationes ⁊ cogitationes ſuas

Turris magne edifica=tio.

Greg.

Sũptꝰ.

J Mat.x.

Quar=tũ impe dimen=tum.

rex hoc loco.

omneſq; ſenſus ſuos interiores et exterio-
res.ꝛ h₃ cōmittere bellū ad rapiendu₃ ſibi
celeſte regnū:q₂ regnū celoꝝ vim patitur ꝛ
violēti rapiunt illud. Eccleſiā quaſi cōmit
tere bellū cū deo ē aliquē cōſidere ſe ex me
ritis debere ab eo ſaluari. Sed quaſi cum
decē milibus deo occurrit qui offert opera
obſeruantiā decem mādatoꝝ que exterius
geſſit. Deus vero celeſtis duplicē obſeruā-
tiam exigit ab eo.ſ.mādatoꝝ ꝛ conſilioꝝ
q₂ prima nō ſufficit ad perfectionis ſtatum
Grego.j acquirendū.vel ſm Grego. Deus rex quaſi
cū duplo exercitu cōtra ſimplum venit:q₂
nos vix in ſolo ope preparato:ſimul de ope
re ꝛ cogitatione diſcutit:vel q₂ multoplura
Deus rex placādus nobis. ſe pro nobis ſuſtinuiſſe allegabit. Mittam⁹
ergo ad eū nobis placandū legationē aſſen
tiendo ei in obſeruantia conſilioꝝ vel of
ferendo munera lachrymarū:orationum:
ꝛ bonoꝝ operū. Sicut ergo premeditatio
eſt neceſſaria ad cauendam inimicoꝝ ir
riſionē:ita eſt neceſſaria ad impetrandā iu
dicis miam. Unde hec ſimilitudo eadem ē
que ꝛ ſuperior:nihil enim aliud his verbis
R āmonemur niſi vt vltra vires noſtras nos
non extendamus. Quintū impedimentum
Quītū impedimētū. diuitie nō amāde. eſt amor ſubſtantie tēporalis q̄ multū im-
pedit perfectionē ꝛ ſequelā xp̄i. Unde ſubiū
git inferens ex ſimilitudinibus p̄miſſis ſic
ergo (omnis ex vobis q̄ nō renūtiat oibus
que poſſidet:nō pōt meus eſſe diſcipulus)
q₂ nō pōt q̄ſq₃ deo ſeruire ſimul ꝛ mundo.
Proſp. ꝑpterea vt ait Proſper.voluit de⁹ cultores
ſuos oib⁹ renūciare:vt excluſa mundi cupi
Augu. ditate diuina in eis charitas poſſit augeri
Mūd⁹ nō amādus. ꝛ pfici.vñ Aug. Diſce nō diligere mundu₃
vt diſcas diligere deū:funde vt implearis
euerte vt cōuertaris:dilectio ergo tpaliū
Augu. nō poſſeſſio hic reprehendit:q₂ vt dicit Au
gu. Non dānat deus diuitias:vñ meremur
celū:ſ₃ cor appoſitum q̄ eas non expendit:
ſ₃ recōdit:vnde abraam legitur multas poſ
ſeſſiones habuiſſe ꝛ tamen fuit perfectus.
Nō dixit ei dñs:relinque oia: ſed ambula
corā me ſc₃ perfecte me amādo:ꝛ ſic eſto p
fectus. Sed quia difficile eſt diuitias habe
mat.xix re in archa per poſſeſſionē ꝛ nō in aīo per
amorē iō cōſuluit dñs iuueni diuiti dicēs.
Si vis pfectus eſſe:vade ꝛ vende omnia q̄
habes:ꝛ da pauperibus ꝛ ſequere me. Hac
igitur cōcluſione ſm glo.oſtenditur q̄ edi-
ficare turrim:facere cū fortiori pacem ni-
hil aliō eſt eſſe diſcipulū q̄ xp̄i pparare ſo
ſumpt⁹:mittere legationē nihil aliō eſt q̄
renūciare oib⁹.ꝛ iō infert ex p̄dictis ſimili
tudinibus q̄ ſic non poteſt edificare qui nō
computat ſumptus: nec ſecure occurrere
qui nō premittit legationē.ſic (omnis ex vo
bis qui non renunciat omnibus que poſ-
ſidet: non poteſt meus eſſe diſcipulus.)

Hec oia ſunt nō ſolū tēporalia:ſed et amor
p̄ximoꝝ:et ipſa anima quib⁹ omnib⁹ deu₃
preponere debemus:vt renūciemus tēpora
libus:et carnalibus propinquorum affecti
bus:et alalitati noſtre vt etiā ipſa₃ animā:
vitā ſc₃ p̄ntē p deo ꝛ p̄ximo ſi op⁹ fuerit po
namus. Unde dicit (omnib⁹) vt innuat q̄ð
integra d₃ eſſe renuntiatio ſcilicet quo ad
ſua:quo ad ſuos:et quo ad ſe:ſm q̄ð dictu₃
eſt Abrae. Egredere de terra tua ꝛc. Unde Ge.xij
quidam ait. Chriſte tuos:tua:te gratis ac-
cepim⁹ a te ergo meos:mea:me:merito nō
exigis a me. Iſtud quod dictū eſt abrae po-
teſt exponi de religioſo cui loquitur de⁹ di-
cens. Egredere de terra per votum pauper L
tatis:q₂ ſicut lutū ꝛ puluis adherens fati-
gat et impedit ambulātes:ſic terrena cupi-
ditas poſt dominū ire volētes. Et de cogna
tione tua quantū ad votum caſtitatis.i. co
gnatione cui tangit carnalitas:que multū
impedit caſtitatem. Et de domo patris tui
quantum ad votum obedientie:q₂ mona-
chus d₃ eſſe in religiōe ſine p̄re:ſine matre:
ſine genealogia. Iſta tria ſignificata fuerūt
per munera magoꝝ:per aurum votum
paupertatis: per myrrham caſtitatis: per
thus deuote obediētie ꝛ humilitatis. Et ve-
ni in terram quam monſtrauero tibi:ſpiri-
tualiter non dedero:q₂ adhuc q̄diu ſumus
in hac vita non datur terra paradiſi:ſ₃ oſtē
ditur. Et nota quod ſecundum Bedam di- Beda.
ſtat inter renuntiare oib⁹:ꝛ relinquere oia: Renun
paucoꝝ enim ſc₃ perfectoꝝ eſt relinquere ciare.
oia:hoc eſt oia tpalia ꝛ curas mundi poſt- Relinq̄
ponere:ꝛ ſolis eternis inhiare:cūctoꝝ autē re.
fideliū eſt renūtiare oibus.hoc eſt ſic gere-
re terrena et tenere q̄ mūdi ſunt:vt tñ p ea
nō teneantur a mūdo: ſed tota mēte tendāt
ad celeſtia. Unde renūtiare cōuenit omni-
bus eis qui licite mūdanis vtunt:relinque-
re vero oia perfectoꝝ eſt: vt apoſtoloꝝ et
ſuoꝝ ſequaciū. Oibus ergo renūtiat:q̄ quā
uis aliqua poſſideat: oia tñ ſi neceſſe ſit pro Exo.j.
xp̄i noīe amittere nō timeat. Nā ipſi quoq₃ Timo.v.
ap̄li ꝛ veſtimēta ꝛ calciamenta qualiacūq₃
habebāt:quibus tñ iā renuntiauerant: q̄m
ſi neceſſe eſſet ea ſimul cū ipſa vita perdere
nō timebāt. Habētes igit victū ꝛ quibus te-
gamur his contēti ſimus: hoc enim vt ait Bern.
Bern. eſt perfectio euāgelica. Et ſm hoc cō Diſci-
ſidera q̄ duplex eſt diſcipulat⁹ xp̄i. Un⁹ eſt pulat⁹
neceſſitatis:et ſic in primitiua ecclia oēs di xp̄i du-
cebant diſcipuli qui nūc dnr xp̄iani. Alius plex.
eſt ſupererogatiōis:q̄ q̄s xp̄m ſequit i ꝯſilijs
euāgelicis. Pro diſcipulatu neceſſariū eſt
renūtiare oib⁹ q̄tū ad affectū ne q̄s ita affi
ciatur ad bona tpalia:vt poſtponat eterna
ꝛ amore tpaliū ſupatus ordine puerſo dili-
gat creaturā ſup creatorē. Scðo diſcipula
tui neceſſarium eſt oia relinquere:non ſo-

lum q̄tū ad affectū:ſʒ etiā quātū ad rē ī ef⸗
fectu ſicut apl̄i oia reliquerūt p voluntariā
paupertatē:nō ergo oēs tenent oia relinq̄⸗
re quātū ad effectū niſi pfecti q̄ voto pau⸗
ptatis ſunt aſtricti:oēs v̄o tenent renun⸗
ciare olb⁹ quātū ad affectū ne pl⁹ affician⸗
tur ad iſta q̄ ad deū. Silr̄ relinquēdi ſunt
parētes ⁊ ꝓpinqui ſm carnē ⁊ amici ſʒ ſe⸗
culū:q: aliter non pōt q̄s eſſe xp̄i diſcipul⁹.
Qđ q̄tū ad p̄mū diſcipulatū intelligendū
eſt ſic q̄ hō hm̄oi propinquos ⁊ amicos nō
amet niſi in ordine ad honorē dei:⁊ iō ſi in⸗
ſtigent aliquid q̄ ſit ꝯ diuinū honorē tunc
ſunt odiendi ⁊ relinquēdi. Sed q̄tū ad ſm
diſcipulatū relinquēdi ſunt realiter q̄tum
ad oēm cōuictū mūdanū etiā in licitis niſi
q̄tū cedit ad honorē dei. Tertio relinquē⸗
dū eſt corpus ꝓpriū:⁊ vita corpalis: quod
ſigt dn̄s p alam ſm vnū ſenſum cū ait: ad⸗
huc autē ⁊ alā ſuā. vbi(vt ſupra dcm̄)ē ala
accipit p vita aiali: put ala viuificat cor⸗
pus ⁊ delectat in eo. Et ſic ſm Auguſt. Ala
dupl̄r eſt odienda:vno mō vt hō mortem p
xp̄o non timeat:vt cū xp̄o in ꝑpetuū viuat:
alio mō vt hui⁹ vite delectationē reſpuat
vt voluptatē feliciter in regno dei inueniat.
Et vtrūq; hoꝝ eſt neceſſariū ſi velimus eſſe
diſcipuli xp̄i q̄tū ad diſcipulatum vtrunq;.
Nā p̄mo diſcipulatui neceſſariū eſt vt q̄ in
cauſa fidei interrogatus ⁊ exact⁹:mori pro
xp̄o non timeat ſm p̄parationē animi q̄tū
ad primū:et in delectationibus corporali⸗
bus ad peccādū nullaten⁹ acquieſcat q̄tū
ad ſm. Scđo aūt diſcipulatui neceſſarium
eſt:vt q̄s etiā non exactus cū de fide agitur
ad mortē ſe offerat:⁊ hoc q̄tū ad primum.
Rurſus q̄tū ad ſm huic diſcipulatui con⸗
uenit:vt q̄s nō ſolū nō frangat delectatiōe
carnali:ſed etiā vt corpus non nutriat ꝓpt
voluptatē:ſed ꝓpter ſolā nature neceſſita⸗
tē:nec hoc ꝓpter ſe:ſed ꝓpter honorem di⸗
uinū:vt ex hoc deo expeditius famulet:ita qđ
homo imaginet q̄ſi deus ſedeat in mente:
expectādo corpis neceſſaria tanq̄ ſui mācī
pij:⁊ ſic q̄cq̄d hō de cibo vel potu ſumit per
hoc intendat nō ſolū ſue neceſſitati ſubue⸗
nire:ſed etiam deo p̄ncipaliter miniſtrare
⁊ ꝓpinquare p ſui mācipij ſuſtētatione ſi⸗
militer eſt intelligendū de quolibet cōmo⸗
do corpali. Quarto relinquenda eſt aia ꝓ⸗
pria accipiendo p nobiliori vt anime q̄lis
eſt voluntas et ſm hoc in ꝓpoſito relinq̄re
animā nihil eſt aliud q̄ volūtatē ꝓpriā re⸗
linquere et eā diuine voluntati cōformare.
Quod contingit dupliciter ſm duplicē di⸗
ſcipulatū. Uno modo q̄tū ad diuina pre⸗
cepta q̄bus hō non velit aliqualiter cōtra
ire:et hoc ē neceſſariū primo diſcipulatui.
Alio mō q̄tū ad queuis diuina bn̄placita.
Quibus hō voluntatē ſuā in q̄tū ſcit ⁊ po⸗
teſt p omnia cōformat. Ita qđ animus q̄ſi
ſui ⁊ oim exterioꝝ oblitus:ſe totū in diuinā
voluntatē trāſformet:iuxta illud verbum
dn̄i. Qui vult venire poſt me abneget ſe⸗ Luc.ix.
metipſum. Ubi dt̄ Baſi. qđ abnegatio ſui⸗ Baſili⁹
ipſius eſt totalis ſui obliuio ⁊ receſſus a ꝓ⸗ profeſ⸗
prijs volūtatib⁹:⁊ iſto mō relinq̄re alam ꝓ⸗ ſio reli⸗
priā cōuenit ſecūdo diſcipulatui. Et not. q̄ gioſorū
hec oia p̄dicta ꝓpter xp̄m relinquēda com⸗ cōtinet
prehendunt in profeſſione religioſorū etiā relin⸗
hoc modo et aliter q̄ ſupra:nā relictio rerū quēda.
exteriorū ac etiā ꝓpinquoꝝ et amicorū cō⸗
prehendunt in voto volūtarie paupertatis
relictio vite carnalis⁊ delectatiōis corpora⸗
lis itelligit in voto caſtitatis relictio ꝓprie
volūtatis itelligit ī voto obediētie. ¶ Oro.

Domine Jeſu xp̄e ſplēdor paterne
glorie mitte in me ignē ⁊ feruorē
ſpiritusſancti vt accendat et au⸗
geatur ac perficiatur in me cha⸗
ritas dei et proximi:da mihi affe⸗
ctionem carnalis propinquitatis et amorē
corporalis delectatiōis omnino relinquere
teq; ſuper oia diligere:ac per conſyderatio⸗
nem et diſcretionē in olbus agēdis habere
et nunq̄ in ſecuritate virtū vel meritorum
meorū confidere:ſed legationē lachrymarū
et bonorū operū ſemp ad te mittere paceq;
a te petere et reportare. Da etiā mihi vt in
omnibus renūciem ex affectu:⁊ omnia re⸗
linquam in effectu:vt ſic tuus verus ſim
diſcipulus. Amen.

¶ De cōſolatione diſcipulorū inter onera p̄ceptorū. Capi.lv.

Quia v̄o do⸗ A
min⁹ ſeparat diſcipulos mat.x.
ab amicis et tpalib⁹ bo⸗ Jo.xiij.
nis dat eis p cōſolatiōe
alios q̄ eos charitatiue
ſuſcipient ⁊ ipſis domos
ſuas apiēt:ac neceſſaria
miniſtrabūt vite ꝓpt ſpē
retributiōis eterne dicēs
(Qui recipit vos) corpalit (me recipit) ſpi⸗
ritualiter(et q̄ me recipit:recipit eū qui me
miſit.) Silr̄ alibi habet vbi dī (q̄ accipit ſi
quē miſero:me accipit:q̄ aūt me accipit:ac⸗
cipit eū q̄ me miſit.) Q: inquit vos mēbra
mea eſtis:et ego ī vobis ſum(q̄ recipit vos:
me recipit.)Simil̄r autē q: ego ⁊ pater vnū
ſum⁹:⁊ ego ſum ī p̄re:⁊ pater in me eſt (qui
me recipit) in mēbris meis (recipit eū q̄ me
miſit) ſcʒ patrē. Et per cōſequēs etiā recipit Trini⸗
ſpm̄ſanctū q̄ cū p̄re ⁊ filio per gratiā inha⸗ tatē re⸗
bitat recipiētis mentē. Unde manifeſtū eſt cipit q̄
quia et patrem ⁊ filiū totāq; trinitatē reci⸗ xp̄m re⸗
pit qui dei nunciū venerat ⁊ recipit:q̄ vero cipit.
dei miniſtro iniuriā facit deo omnipotenti

et trinitati inſepabili iniuriā facit. Et cer⸗
Chri⸗ te hoc magnū eſt p̄miū qd̄ tu recipiendo⸗
ſtum re hominē efficiaris totius trinitatis habita⸗
cipere. culū. Et per hoc hortatur eos q̄ diſcipulos
ſuos ⁊ nuncios recipiūt: oſtendēs magnitu⸗
dinem premij quā habebunt. vnde Chriſo.
Scip̄m poſuit in eis vt ad ſuſceptionē eo⸗
rū omnē chriſtianū populū prouocaret ſi⸗
bi imputans acceptū qd̄ eis foret datū. hec
Chriſ. Chriſo. Sed ſtudeant predicatores ⁊ diſci⸗
puli dn̄i vt ſe tales exhibeant qd̄ ceteri bo⸗
Cōtra nor̄ operū eor̄ exemplo puocati beneficia
p̄dica⸗ charitatis libentius eis impendant. Unde
tores. dū quidā in p̄dicando exclamationem non
exēplū modicā faceret de hoc qd̄ charitas et affe⸗
quia vt ctus hoim multor̄ ad deū ⁊ ad ſanctos ei⁹
mar⸗ defeciſſet: ⁊ q̄ xp̄s ſuā marthā in mundo iā
tha non inueniret q̄ tot vt olim obſeq̄a ſibi fa⸗
xp̄o: ſic ceret poſt cōpletū ſermonē quedā matrona
xp̄s de⸗ deuota ip̄z adijt: eiq̄ q̄ſi ſubſtomachando
eſt mar dixit. O frater ſi martha nūc vt olim inue⸗
the. niret ſuum xp̄m vtiq̄ xp̄s nūc quoq̄ ſicut
olim inueniret ſuā martha: intendens q̄ ſi
q̄dā de p̄dicatoribus eſſent ſicut deberent
B adhuc eſſent q̄ eis cū omni deuotione ſub⸗
in noie uenirēt. Et vt i ſuſcipiēdis diſcipulꝭ vnuſq̄ſ⸗
xp̄i reci q̄ credēdū xp̄m ſe ſuſcipere arbitraret̄ ad⸗
pere. iungit. (Qui recipit pphetā) nō ſimpliciter
ſed (in noie pphete ⁊ iuſtū) non ſimpliciter
ſed (in noie iuſti). i. nō ex affectu carnis: ſeu
pter cōſanguinitatē vel affinitatē: aut q̄
amicus eſt ſeu cōpatriota vel hmōi: nec p⸗
pter lucrū vel cōmodū tpale: q̄ ſi non reci⸗
pit eū pure in dei vel prophete ſeu iuſti no⸗
mine: ſʒ q̄ dei miniſter eſt: ac xp̄i fidē pphe
tat ⁊ nūciat vel iuſticie opa facit (mercedē
pphete: vel iuſti a deo) cui⁹ pphēta ille ē:
⁊ q̄ hunc iuſtificat (recipit). Recipit̄ q̄m q̄s
Recipi⸗ dupl'r: vl' intuitu doctrine ſue: ſic dicit pro⸗
tur q̄s phetā: vel intuitu bone vite: ſic dicit iuſtū.
dupli⸗ Merito prophetie ⁊ iuſtitie (mercedē acci⸗
citer. piet) q̄ intantū prophetiā et iuſtitiā diligit
vt oib⁹ hoib⁹ ex affectu ſeruiat in q̄bus p⸗
phetiā vel iuſticiā eſſe cognoſcit. Nam q̄ſi
oparios in pphetia ⁊ in operib⁹ iuſticie ſi⸗
bi conſtituit: dū ſua largitate eos ſuſtentat
ne propter inopiā deficiant: qui eīn ſp̄ualia
dona habentibus tpalia ſubſidia tribuit in
ipſis ſp̄ualibus donis eis collaborat et co⸗
opator exiſtit: ⁊ idcirco cū illis apud deū p̄⸗
mia hēbit et pnceps meriti eor̄ erit ſimi⸗
liter q̄ ſacerdotes pro xp̄i noie: et q̄ ſacer⸗
recipiē⸗ dotes ſunt veneratur ⁊ recipit mercedē ſa⸗
tium cerdotū habebit. Eandē itaq̄ mercedē ha⸗
mer⸗ bebit recipiens de receptione quā pphēta
ces. de pphetia: ⁊ iuſt⁹ de iuſtitia: ⁊ ſacerdos de
ſacerdotio ⁊ pōt eſſe eq̄litas q̄tū ad merce⸗
Chriſ. dē ſubalē ſi eq̄li opent̄ charitate. vbi Chri.
Prophete doctores itelligunt̄: iuſti aūt oēs
xp̄iani: prophete ergo noīe voluit oēs p̄di⸗
catores xp̄i: iuſti autē noīe oēm hoiez xp̄ia⸗
nū. In nomine prophete. i. quaſi pphetam
xp̄i. In noie iuſti. i. q̄ſi iuſtū xp̄i ſeruū. Qua
lē aūt mercedē hʒ ille q̄ pter deū peregri⸗
natur: talē mercedem hʒ et iſte qui ſuſcipit
pter deū pegrinantē: ⁊ fiunt ambo equa⸗
les: ⁊ ille qui pter deū laborat: et iſte qui
pter deū laborantē refrigerat vt pote ſu⸗
ſcepiſti ſacerdotem ſacerdotis habes mer⸗
cedē: ſuſcepiſti laicū iuſtum: laici iuſti ha⸗
bes mercedē. Hec chriſo. Si ergo oibus ſuf C
ficis oi petenti ⁊ indigēti ſine pſonarū ele⸗ tribuē⸗
ctiōe tribue: des nature vel grē nūq̄ culpe duʒ oi⸗
ſi non oib⁹ ſufficis des tm̄ grē: iuxta illud. bus.
Deſudet eleemoſyna i manu tua do nec in ex eccl.
ſtū inuenias: tn̄ ſi opus fuerit paſce fame xxix.
morientē: alioq̄n ſi nō paueris occidiſti. et
ſm Hiero. nec q̄s poſſet ſe p paupertatē excu⸗ Hiero.
ſare ac cauſari ⁊ dicere: paupertas me retiet
q̄ hoſpital' eē nō poſſuʒ hāc excuſationē le⸗
uiſſimo precepto deleuit di. (Et q̄cūq̄ potū
dederit) non dico aliud (vni) nō plurib⁹ (ex
minimis meis) non ſolū maiorib⁹ (caliceʒ)
non lagenā (aque) nō vini (frigide) nō cali⸗
de (in noie diſcipuli). i. intuitu iſto: q̄ ē di⸗
ſcipul⁹ me⁹ ⁊ fidelis denunciās fidē xp̄iani
(amē dico vobis). i. fideliter ⁊ certitudina⸗
liter pmitto (non pdet mercedē) quā ex bo⸗
no affectu poti⁹ meruit q̄ ex actu ⁊ q̄ actu
meruit ⁊ affectu: nō eīn inq̄t de maiori ob⸗
ſequio ſed de minimo quoq̄ mercedem ſu⸗
ſcipiet quicunq̄ in nomine diſcipuli vobis Aq̄ fri⸗
ſeruierit. Hoc autem de aqua frigida dicit: gida.
vt nemo excuſetur excuſando ſe per inopiā
non enim ait aque calide ne i calida ⁊ pau
pertatis penuria de ligno: ⁊ occaſione que
reretur: ⁊ ideo qui nō habet vnde aquaʒ ca
lefaciat: ſaltē frigidam det pro deo petenti.
Quilibet ergo q̄tumcunq̄ pauper poteſt
aliqua pietatis opera facere: q̄ poteſt aq̄
frigide potum dare. in his enim que dant̄
propter xp̄m: nō tantū penſatur quātitas
doni qd̄ datur q̄tū penſatur quātitas bo⸗
ne volūtatis ex qua datur nō q̄tū des: ſed
ex quāto attendit deus. Utrumq̄ quidē at
tēdit: ſed potius hoc q̄ aliud. vnde Chriſ. Chriſ.
Uere iuſtus iudex. qui enim ⁊ p verbo otio Iudex
ſo conſtituit penā: iuſtum erat vt pro aqua iuſtus
frigida daret mercedē. Frigidam aquā iō deus.
dixit: vt nec calefaciēdi impendat laboreʒ:
nō q̄ aliquid eſt quod dat ideo habet mer
cedem: ſed quia magnus eſt pter quē dat.
Quid enim ſi aliquid amplius voluit dare
⁊ nō potuit: nunquid iuſtū eſt vt ſm modi⸗
cum opus anguſtetur larga volūtas: me⸗
lius eſt ergo vt opus oſtendatur ſm volun
tatē q̄ larga voluntas anguſtetur ſm op⁹:
q̄uo ergo oēs pauperes volētes benefface⸗
re ꝯfortat: ita nolētes bn̄facere inexcuſabi⸗
les reddit: qui enim aque frigide mercedē

constituit:puto ꝙ ſine ope nude voluntati
ẽ reddet mercedẽ.hec Chꝛi.Et nota ꝙ tripli
ri cem recipiendoꝛum differentiã ponit.ſ.pro
if phetã ꝛ iuſtũ ꝛ minimũ diſcipulũ.ĩ pphetã
a. pꝛogatiua doctrīe:ĩ iuſto pꝛogatiua vite:in
minimo diſcipulo pꝛerogatiua ſuperoga
tionis.ſm glo.eĩ minimi ſunt q̃ nil penit⁹
ex hoc mundo habent:et iõ iudices cũ xp̃o
erũt.Ultimo aũt loquit̃ de receptione diſci
puloꝛum:qꝛ hoc pꝛincipaliter intendebant
q̃ſi ex premiſſis cõcludere:ſi maioꝛ eſt imi
tatio diſcipuli ad magiſtrũ q̃ꝫ pꝛophete vel
iuſti:ſꝫ illoꝛuꝫ receptio remunerabit̃ a xp̃o
ergo multo plus diſcipuloꝛum xp̃i receptio
magno ergo affectu recipiẽdi ſunt diſcipuli
pꝛopter xp̃m:qui tam minima beneficia nõ
euacuat a mercede.Ea eĩ q̃ fiunt xp̃i fide
lib⁹ reputat ſibi fieri xp̃s:et hoc tam in fa
ctis malis ſicut ibi.Saule ſaule quid me
pſeq̃ris.i.fideles meos:q̃ꝫ etiã ĩ bonis ſicut
patet hic ex premiſſis:qꝛ dicit ſe eſſe receptũ
in diſcipulis ſuis.Unde benedict⁹ in regu
la.Oẽs ſupueniẽtes hoſpites tanq̃ꝫ xp̃s ſu
ſcipiantur:qꝛ ipſe dicturus eſt:hoſpes fui et
ſuſcepiſtis me:omnib⁹ venientibus ſiue di
ſcedentibus hoſpitib⁹ inclinato capite xp̃s
in eis adoꝛetur:qui ꝛ ſuſcipit̃.pauperum et
peregrinoꝛũ marie ſuſceptio oĩ cura ſolici
te exhibeatur:qꝛ in ipſis magis xp̃s ſuſcipi
tur:infirmoꝛũ cura añ oĩa ꝛ ſup oĩa adhibẽ
da eſt:vt ſicut reuera xp̃o:ita eis ſeruiatur:
qꝛ ipſe dixit.Infirmus fui et viſitaſtis me.
Et qd̃ feciſtis vni de his minimis meis mi
hi feciſtis.hec Bene.Igitur vt dicit Chꝛiſ.
Caueamus ne ſi nos duri in hoſpitum re
ceptiõe fuerim⁹:poſt hãc vitã nobis hoſpi
tia ſanctoꝛũ denegentur.Deinde ad cõmẽ
dandum obedientiam ſubiungit.(Qui vos
audit me audit:et qui vos ſpnit me ſpnit:q̃
autem me ſpernit)in vobis(ſpernit eũ q̃ me
miſit).ſ.patrem:qꝛ ego ꝛ pr̃ vnũ ſum⁹.Hoc
addit ſaluatoꝛ ad oſtẽdẽdũ ꝙ doctrina di
ſcipuloꝛũ eius eſt deuote et reuerenter au
dienda ſaltẽ pꝑter reuerentiam ipſius cu
ius pꝛincipaliter eſt hec doctrina:qꝛ ei xp̃s
in diſcipulis:pr̃ ho in filio:et filius ĩ pr̃e:et
nõ põt vnus honoꝛari ſine alio vel contẽni.
Igitur in audiendo euãgeliũ pꝛedicatoꝛes:
ſciat ſe quiſq꞉ nõ viles perſonas quaſlibet
audire vel ſpernere:ſed ipſum dominũ ſal
uatorẽ ꝛ ſuũ patrẽ.In diſcipulo eĩ magi
ſter audit̃ ꝛ in filio pater honoꝛat̃.quicũq꞉
ergo es q̃ ſacerdotes audire cõtẽnis:ꝛ eoꝝ
verbis et exhoꝛtationib⁹ acquieſcere deſpi
cis:ſaltem deum ipſum non paruipẽdas et
eum audire nõ faſtidias:ſi deſpicis audire
ſacerdotem:audi vel dominũ in eo loquen
tẽ:et per eũ te amonentem:et ad vitã redu
cẽtẽ.in ſacerdotib⁹ eĩ diſcipulis xp̃s loq̃t
et in eis honoꝛat̃ vel cõtẽnit̃.Uñ ap̄ls.An
experimentũ queritis eius qui in me loq
tur xp̃s?Noli itaq꞉ ſpernere diſcipulos ꝛ nũ ij.co.
cios xp̃i ne ad illum perueniat qd̃ illis fece xiij.
ris imo noli deũ ſpernere in diſcipulis et
nũcijs ſuis.Hic ergo xp̃s nos inſtruit vt p̄
ceptis eccleſie ꝛ p̄latoꝛũ obediamus:ne ad
deum perueniat iniuria quam illis feceri
mus:ꝛ iõ quilibet ſic miſſum ꝛ ppoſituꝫ ac
cipiat:vt in eo mittentẽ ꝛ p̄ponentẽ attẽdit
vt in petro xp̃m.ſ.in ſeruo dñm:in xp̃o pa
trẽ.ſ.in vnigenito genitoꝛem et deo ac pla ¶
to non in his q̃ expꝛeſſe docẽt vel dicunt ſed Augu.
in his que nouerit eoꝝ p̄ciſe eſſe volunta Iubẽti
tis vel cõſiliũ obediat.vñ Aug.Magna eſt deo ſer
vtilitas hois iubẽti deo:ẽt incognita iuſſio uire nõ
nis ratione ſeruire.iubẽdo enim de⁹ ĩ vtile cognita
facit q̃cq̃d iubere voluerit de quo metuen ratiõe.
dũ non eſt ne nõ p futura recipiat:nec fieri
poteſt:vt voluntas pꝛopꝛia nõ grãdi ruine
põdere ſup hominẽ cadat:ſi eaꝫ voluntati
ſupioꝛis extollẽdo pꝛeponat.et iterũ.Suã
voluntatem hoies faciunt nõ dei qñ faciũt
quod volũt nõ quod iubet deus vt diuine
ſeruiant voluntati:qñ aũt ita faciũt ꝙ vo
lũt:q̃ꝫuis volentes agant ꝙ agũt:illius tñ
volũtas eſt a quo pꝛeparat̃ et iubet̃ qd̃ vo
lunt.Uolẽs fac qd̃ iuberis:atq꞉ ita ꝛ hic fa
cies qd̃ vis:ꝛ nõ volũtatẽ tuã facies:ſed iu
bẽtis.vñ ꝛ Ber.Spm̃ diſcretionis nihil ita Berna.
extinguit ſicut ppꝛia voluntas.voluntatẽ Uolun
dico ppꝛiã q̃ nõ eſt cõis cũ deo et hoib⁹:ſed tas pꝛo
noſtra tñ.i.qñ qd̃ volum⁹ nõ ad honoꝛem pꝛia et
dei:nõ ad vtilitatẽ pximi:ſed pꝑter noſmet ei⁹ ma
ipſos facim⁹:nõ intẽdẽtes placere deo et p la.
deſſe pximis:ſꝫ ſatiſfacere nobiſipſis.Huic
cõtraria charitas ẽ q̃ eſt de⁹:q̃d ei odit aut
q̃d punit de⁹ p̄ter volũtatẽ ppꝛiam.Ceſſet
voluntas ppꝛia ꝛ infern⁹ nõ erit.vt autem
ait Hier.Tm̃ virtuti adijcies quãtũ volun Hiero.
tati ſubtraxeris:ergo nõ cõfidas in oꝛatiõi
bus et operibus pꝛiuatis:cõtempto mãda Augu.
to ſuperioꝛi.qꝛ vt dicit Aug.citius exaudi
tur vna oꝛatio obedientis q̃ꝫ decẽ milia cõ Berna.
tẽptoꝛis.ꝛ ideo vt dicit Bernar.Grande ma
lũ eſt pꝛopꝛia voluntas qua fit vt bona tua obediẽ
tibi bona nõ ſint.¶ Qñ vero magis ꝛ quã tie meri
do minus meritoꝛia ſit obedientia oſtendit ta.
Grego.Obedientia aliquando ſi de ſuo ali Grego.
quid habeat nulla eſt aliqñ autem ſi de ſuo
aliquid non habeat minima.Nam cum hu
ius mundi ſucceſſus pꝛecipit̃:cum locus ſu
perioꝛ imperat̃:is qui ad percipienda hec
obedit obedientie ſibi virtutem euacuat ſi
ad hec etiam ex pꝛopꝛio deſiderio anhelat.
Neq꞉ eĩ ſe ſub obediẽtia dirigit qui ad per
cipiẽda hui⁹ mũdi pꝛoſpera libidini ppꝛie
ambitionis ſeruit.Rurſum cum mundi de
ſpectus pꝛecipitur cum pꝛobꝛa adipiſci et
contumelie iubentur:niſi hec et ex ſemet
ipſo animus appetat:obedientie ſibi me

obediẽ- tia i ad uersis et pspers. ritum minuit qui ad ea que in hac vita dispecta sunt: inuitus nolensqꝫ descendit. Dꝫ ergo obediẽtia ꝛ in aduersis ex suo aliquid habere ꝛ rursum in ꝓsperis ex suo aliquid oĩno nõ perhabere: quatenus ꝛ in aduersis tãto sit gloriosior: quãto diuino ordini ẽt ex desiderio iũgit ꝛ in ꝓsperis tãto sit verior: quãto a pñti ipsa quã diuinit⁹ percipit gloria fundat⁹ ex mẽte separatur. hec Grego.

Bern. vt aũt dicit Ber. Tria vincula debet habere vera obedientia: videlicet celeritatem in iussione: iocũditatẽ in labore: perseuerãtiã in operis executione. ¶ Quantũ vero bonũ sit obedientia ꝛ per oppositum quantũ malum inobedientia ostẽdit Aug. dicens. Per-

Augu. Inobedientie mala. fecte deus euidenterqꝫ monstrauit qñtum sit bonum obedientia: cũ hominem in paradiso positum ab ea reprohibuit que nõ erat mala. Sola ibi obediẽtia potuit tenere palmã: sola inobedientia incidit penam. vnde

Bern. ꝛ Ber. Inobedientia deũ offendit: angelos alienat: eiicit a ꝯmunione sanctorum: vitã eternã amittit: gaudiũ facit demonib⁹: eternũ meret supplíciũ. Et iterꝫ. Nõ dabit obedienti copiã sui tantus amator obedientie qui maluit mori qꝫ nõ obedire: ꝛ ne perderet

B mat. xi. obedientiã perdidit vitã. hec Ber. ¶ Cũ ergo cõsũmasset iesus sermones ꝑdictos (precipiẽs duodecim discipulis suis) modum scilicet predicandi ꝛ viuendi ꝑdictuꝫ: trãsit inde vt doceret ꝛ ꝑdicaret in ciuitatibus eorũ: scꝫ discipulorꝫ: quarũ dñi nõ erãt ſꝫ in qbus nati vel enutriti: seu morati fuerãt: hoc est vt ꝑdicaret iudeis quibus missus erat. Predicãs itaqꝫ ibidẽ iudeis non samaritanis nõ gentibus: fecit⁹ qꝫ docuerat ꝛ mandauerat discipulis: vt ſm promissa prius offerretur iudeis occasio salutis. Hic ergo dat maioribus prelatis exemplum: vt ipsi predicare nõ desinãt qñuis alios destinent ad predicandum: ne aliis laborantibus otiosi

Predicarẽt ꝑlati ꝫ ꝑlatos. fiant: ꝛ bonorum gloriosum fructum ꝑdãt. Sed heu hodie multi prelati vicarios non adiutores qrunt: ꝛ quiescere non collaborare volunt opinantes qꝫ sic sue et subditorũ anime requiescant in pace. Imo qꝫ peius est predicationibus omissis quidam vacãt guerris ꝛ pugnis ꝛ qui predicando deberẽt aĩas viuificare guerrã faciẽdo non timẽt ꝛ corpora ꝛ aĩas perimere ꝛ sic lotis extrinsecus manibus: ſꝫ pollutis intrinsecus cordibus ad altare accedere. vñ Chri. Cũ cõsũmasset iesus precipiens discipulis suis

Chris. Magister nõ cessit. erit ad predicandum: ne laborantibus discipulis otiosus esset magister. Non enim vicarios opis sui illos ordinauerat: ſꝫ adiutores: ꝛ ideo festinantibus mercennariis necesse erat vt ampli⁹ ipse paterfamilias festinaret: nã in secularibus qui fuerit maior aut clarior ꝛ habuerit secus se minores aut subditos: a deo omnia quecunqꝫ necessaria fuerint ipsi adimpleuit ille aũt in suo honore cõstitut⁹ tñmõ iussionib⁹ ꝑeest: ab omni labore secur⁹ est. In spũalibus autẽ viris nõ est ita: sed qꝫ maior est maiorẽ hꝫ laborẽ: ideo ꝑdicantibus aplis ampli⁹ laborabat xp̃s: miserat ei illos quasi sol radios suos: quasi rosa suauitatis odores: qꝫsi ignis scintillas suas dispergit: vt sicut sol radiis suis apparet. sicut rosa in odoribus suis sentitur: sicut ignis in scintillis suis aspicitur: sic in illorum virtutibus xp̃i potẽtia cognoscatur. Quis enim videns discipulos suos bñ instructos: nõ sciẽtiã magistri collaudet? Aut opa eorꝫ magna cõsiderãs nõ potẽtiã admiret auctorꝫ faciebat eñ xp̃s miracula faciebant et discipuli eius: ꝛ inter mirabiliũ opationes maior virtutũ fama crescebat. hec Chriso. Exeũtes aũt. xii. discipuli circũibant per castella euangelizãtes: non solũ ꝓcurationẽ recipiẽtes ꝛ curãtes i aĩa ꝛ corpe: nõ malo exẽplo occidẽtes ꝛ hoc vbiqꝫ sine ꝑsonarũ acceptiõe. Exierũt ab arce cõtẽplationis ad actionem predicationis ꝛ curationis inducendo homines ꝟbo ꝛ exẽplo: vt penitẽtiam agerent de pctis. sed heu multi hodie exeũt a latebris peruerse cogitationis ad actionẽ iniqtatis corripiendo hoies ꝟbis et exemplis malis. ¶ Oratio. erit⁹ discipulorum.

Domine Jesu xp̃e magister bone da mihi ꝓphetas scꝫ qꝫ doctrina te ꝑdicant: ꝛ iustos qꝫ bona vita te dmõstrãt: ac discipulos ac nũcios tuos qꝫ te quoquo mõ denũciant sic ꝓ noie tuo venerari ꝛ recipere ac eis charitatis obsequia et beneficia impendere vt mercedem cum eis merear te donãte meritis eorum obtinere. Da mihi etiam domine deus meus prelatos predicatores et sacerdotes reuerenter audire et eorum animonitionibus obediẽdo acquiescere: vt cum veris obedientibus valeam apud te gratiam inuenire. ¶ Amen.

¶ De qstione Joannis baptiste et eius cõmẽdatiõe. Cap. lvi.

Johãnes ãt baptista in vinculis et in carcere constitutus seu per discipulos suos magis inuidia qꝫ simplici corde stimulatos cũ audisset opera ꝛ miracula que faciebat christus pl⁹ de discipulorũ salute qꝫ de suo periculo sollicitus: mittens duos de discipulis suis: dubitantibus vt ipsis reuersis crederet ab aliis: qꝛ i ore duorꝫ vel trium testiũ stabit oẽ ꝟbũ (ait illi). s. xp̃o ꝓ discipu- A mat. xi.

ios suos missos q̄si dicat: si mihi non credi
tis q̄ testimonium de xp̄o perhibui: vos ipſi
dicite ei. Tu es q̄ venturus es xp̄s et meſ-
ſias in lege ꝓmiſſus q̄ debes ſaluare Jſra-
el (an aliū expectam⁹) ad ſaluandū. Joan-
nes interpretaꝛ gratia: ioānes ergo in vin-
culis eſt: cū gratia in aliqua vinculis mū-
di vel carnis: vel peccati ligata tenetur ne
ꝓficiat. Heu in multis hodie ioannes teneꝛ
in vinculis: corpus em̄ carcer eſt ipediens
hoieʒ a contēplatione veritatis: nō aūt ip̄e
ioannes dubitauit nec dubitando queſiuit
qui de xp̄i p̄ntia in vtero matris exultauit
q̄ ei etiā ad baptiſmū venienti dixerat: ego
a te debeo baptizari: ⁊ tu venis ad me ⁊ in
baptiſmo eū per columbā deſcendentē ac ꝑ
patris vocē teſtimonium agnouit: ⁊ poſtea
demonſtrauit: qui ēt pro xp̄o ac fide eius et
iuſtitia poſitus eſt in carcere: et paratus
mortē ſuſtinere ſed morem dubitantis ge-
rēs queſiuit vt diſcipuloꝝ dubitationi con-
ſulendo eos per xp̄m confirmaret et xp̄i di-
ſcipulos faceret: quos de xp̄o adhuc dubi-
tantes nouerat: vt videntes ſigna ⁊ corre-
cti dictis crederent: ſcandalū em̄ patieban-
tur: q̄ ieſum ꝓponi ⁊ preferri ſuo magiſtro
audierant. Uñ Augu. Jte dicite illi: non q̄
ego dubito: ſed vt vos inſtruam qd̄ ego ſo-
leo dicere: ab ipſo audite: audiſtis preconē
cōfirmamini a iudice. vñ ⁊ Hylarius. Joā-
nes igitur non ſue: ſed diſcipuloꝝ ignoran-
tie cōſuluit: vt em̄ ſciret non aliū a ſe predi-
catū ad opa eius intuenda diſcipulos ſuos
miſit: vt autoritatē dictis illius opera con-
ferrent: nec xp̄s alius expectareꝛ q̄ cui te-
ſtimoniū opera preſtitiſſent. vñ et .ā Chriſ.
Joānes in carcere ſciens ſe eſſe iam in exi-
tu conſtitutū volebat diſcipulos xp̄o adiū-
gere tanq̄ ſi prouidus pater moriens filios
ſuos conſignet fideli tutori. deſiderabat em̄
viuens plenam fidem videre diſcipulorum
ſuoꝝ: et ſine dubitatione aliqua credentes
xp̄o. Sicut pater moriens ſi viderit filios
ſuos bonis moribus ornatos: et oī ſapien-
tia perfectos quaſi ſecurus moriꝛ: nihil de-
cetero timens de illis: ⁊ ſic ioānes volebat
diſcipulos ſuos perfectos videre in xp̄o vt
iucundius moreretur. Magis aūt nō ſicut
pater filios ſuos cōmēdauit xp̄o quaſi tu-
tori: ſed quaſi pedagogus alienos filios
quos ad tp̄s accepit vt erudiret eruditos
volebat xp̄o reddere q̄ſi ꝓprio patri ipſorū
ideo interrogabat ꝑ diſcipulos ſuos: nō vt
ipſe accipiēs reſponſum a chriſto audiret ⁊
diſceret: ſʒ vt miſſi diſcipuli oculis ſuis vi-
derent opera eius ⁊ crederēt. Miſit ioānes
diſcipulos ad xp̄m vt miracula ei⁹ viderēt:
ō tot fecit vt paucoruʒ animas lucrareꝛ: q̄
melior eſt apud deū vnus iuſtus q̄ totus
mūdus pctōribus plenus. Hec Chriſo. Sed

fm Greg. querit ioānes ꝑ diſcipulos tu qui — B
veniſti in mundū naſcēdo es tu vēturus ad — Juſti ꝑ
inferos moriendo: ⁊ pōt dici q̄ non ſimplr — tium.
dubitauit de deſcēſu ad inferos ſʒ de deſcē- — Grego.
ſu in aīa et corpore ad eos. Jeſus aūt amo-
uit dubitationē diſcipuloꝝ et oſtendit eis
primo factis et poſtmodū v̄bis: q̄ ipſe eēt
xp̄s fm illud cepit ieſus facere et docere.
Jn quo predicatores et doctores inſtruxit:
vt non ſolū verbis ſed etiā factis doceant.
Jn eoꝝ enim preſentia et multoꝝ qui ibi
aderant cecos: ſurdos: claudos: et lepro- — Mira
ſos curauit et alia miracula fecit populo — cula
p̄dicauit cui⁹ euangeliū p̄mo pauperes re- — chriſti.
ceperunt: q̄ pauperes ⁊ hūiles magis cre-
dunt euangelio xp̄i q̄ diuites. Et ꝑ hoc re-
ſpondit queſtioni ioannis vel magis diſci-
puloꝝ eius oſtendens per miracula ſoli di-
uine v̄tuti poſſibilia qd̄ ip̄e eſſet vere xp̄s.
Hec em̄ plenū perhibebant ei teſtimonium
q̄ eſſet dei filius. Nam ⁊ ſi ante euangeliū
aliqui ſimilia egerunt rari tñ fuerūt ⁊ non
ſua autoritate ⁊ iuſſione ſed miſterio ⁊ ora-
tione hec fecerunt. Uñ dr̄ (⁊ rñdens ieſus)
ſcʒ verbis ⁊ factis (ait illis. Jte ⁊ renuncia-
te ioanni q̄ audiſtis) ab aliis anteq̄ venire-
tis (⁊ vidiſtis) p̄ntialiter ad preceptū meū
fieri poſtq̄ veniſtis: et vos de me certifice-
mini per eum potius q̄ ipſe: vel (que audi-
ſtis) in p̄dicatione: (⁊ vidiſtis) in miraculo-
rū opatione. q.d. Uidetis me agnoſcite me
videtis facta: agnoſcite factorē. Cecos il-
lumino: mortuos ſuſcito: pauperes ad fidē — Eſaie
conuerto: ⁊ cetera facio q̄ me futurū ꝓphe- — xxxv.
tā nunciauerunt. Jpſa opera que ego fa- — Ibidē.
cio teſtimonium perhibent de me. Unde ſi
mihi nō creditis: vel operibus credite. Cō-
ferte opera que in me vidiſtis cum ꝓphe-
tarū oraculis que legiſtis: vt et me illū de
quo dixerūt eſſe cognoſcatis. (Ceci vidēt)
vt impleatur illud propheticum: tunc ape-
rienꝛ oculi cecoꝝ (claudi ambulant) vt im-
pleaꝛ illud: tunc ſaliet ſicut ceru⁹ claudus.
(Leproſi mundanꝛ) vt impleaꝛ illud lāguo-
res noſtros ipſe tulit cuius liuore ſanati — Eſaie
ſumus. (Surdi audiunt) vt impleaꝛ illud — xxxv.
⁊ aures ſurdorū patebunt. (Mortui reſur-
gunt) vt impleat illud. Uiuent mortui: in-
terfecti mei reſurgent. (Pauperes euange-
lizanꝛ) .i. ꝑ euāgeliū inſtruunꝛ ⁊ illuminā-
tur ⁊ ad fidē cōuertunꝛ: vt ipleaꝛ illud: euā- — C
gelizare vel ad annūciandū pauperib⁹ mi- — Paupe
ſit me. Fit autē poti⁹ mentio de pauperib⁹ — ruʒ cur
q̄ de diuitib⁹: q̄ pauperes conuertunꝛ fa- — mentio
cilius. Ubi Hiero. Pauperes aūt euāgeli- — fiat.
zātes intellige vl' paupes ſpū: vel certe opi- — Hiero.
bus paupes: vt nulla inter nobiles ⁊ igno-
biles inter diuites ⁊ egenos i p̄dicatiōe di-
ſtātia ſit: narrate ꝓ ioāni q̄ q̄dē audiſtis in
ꝓphetis ꝑ meſſiaʒ fienda: vidiſtis modo per

me impleta: ea eñ tunc agebat xp̄s q̄ prophete loquentes de xp̄e messie p̄dixerāt eē facturū. Subtiliter ergo respondit innuēs

Ratio responsionis christi.

talē rationē. Qui operat opera omnē nature facultatē excedentia: et q̄ pphete p̄dixerāt de xp̄o: ille p̄fecto xp̄s est: ſed ego talia operor: ergo ego ſum. Utiliter ergo ad ioannis diſcipulos reſpondit dn̄s potius per opa q̄ ſi dixiſſet ego ſum: vt ipſa opera eius maniſeſtarēt eis q ipſe eēt meſſias potius q̄ v̄ba: qr teſtimoniū qd eſt de reb⁹ et opibus credibilius et validius eſt teſtimonio qd eſt a v̄bis: et validior eſt vox opis q̄ ſermonis: noluit etiā apertis v̄bis dicere: ego ſum ppter arrogātie vitādc exēplū: ſed tñ euidentiſſime oſtēdit ſe eſſe illū de q̄ q̄rebāt eū.

Moraliter. Sex opera xp̄i cōtra.

Moraliter per ſex opa xp̄i mirabilia hic poſita q̄b⁹ liberauerit hoies a corporalib⁹ defectib⁹ p̄nt accipi ſex mala a q̄b⁹ quotidie ſp̄ualiter liberat alas. Cecitas ē ignorantia et error rōnis eligētis. Claudicatio eſt infirmitas et curuitas affectiōis mouentis. Lepra eſt cōcupiſcentia imūdicia cōcupiſcētie carnalis. Surditas ē malicia et duritia obſtinatio mentis. Mors eſt ſeparatio aie a deo et mortale pctm̄. Paupertas ē defect⁹ grē et v̄tutū. Hec ſex mala p magna pte nobis ex pctō pmi hois inflicta tollit fides et predicatio xp̄i deuote accepta. Nam rō illuminat: affect⁹ certificat: cōcupiſcentie ardor extinguitur: obſtinatio frangitur: pctm̄ fugat: et grā cōfert.

Ceci.

Quidā eñ ſūt ceci p ignorantiā: q̄s liberat xp̄s illuſtrādo mētē ad diuinorū cognitionē.

Claudi.

Quidā ſunt claudi in affectu praue volūtatis q̄ bñ vidēt q̄d agendū ſit: et q̄uo derelicto mundo xp̄s ſequēdus eēt: ſed nolūt vel partim volūt ſeq̄ mūdū: partim xp̄m claudicātes i duas partes .i. v̄ſus deū et mundū: quos liberat xp̄s diſponendo mētē ad diuine volūtatis expletionē.

Leproſi.

Quidā ſunt leproſi luxuria q̄ corpus et alam maculat vel alteri⁹ pcti contagione: quos liberat xp̄s depurando mentē oimode a culpabilib⁹ defectib⁹ q̄buſcunq:

Surdi.

q̄dā ſunt ſurdi p cordis duriciā et immlam ſiue ad p̄dicationis vocē ſiue ad pauperū clamorē quos liberat xp̄s inclinando mentem ad verbi dei et pauperū obauditionē.

Mortui.

Quidā ſunt mortui per pcti mortalis obſtinationē quos liberat xp̄s viuificando et renouando mentē et hoiem interiorē.

Pauperes.

Quidā ſunt pauperes a celeſtib⁹ gratijs et virtutibus nudi et miſeri: quos xp̄s liberat ditando mentē gratijs et veſtiēdo virtutibus. Iſta autē miracula ſp̄ualia ſunt maiora q̄ corpalia: magis eñ eſt ſm Augu. iuſtificare impiū q̄ creare celū et terrā: plus eſt iuſtificare alam in eternū victurā q̄ ſuſcitare carnē iterū morituram: plus eſt i aia reformare imaginē dei: quam in corpore reformare materiā nr̄i limi.

Augu. Iuſtificare impium.

Deinde dn̄s ſubiūgit. (Et beat⁹ eſt q̄ nō fuerit ſcādalizatus in me). ſ. in infirmitate et hūanitate mea: dubitādo de deitate et diuina potentia credens me purum hoiem eſſe: qr me videt in paſſibili carne: beatus qui me pati viderit: et nō me negabit cui⁹ fidei nihil tentamēti affert crux mors et ſepultura. Vñ et latro fuit beatus: qr non fuit ſcādalizat⁹. q. d. Licet operer vt deus mirabilia: qr tñ vt hō ſum crucifigendus cauendū eſt valde hoibus ne in me mortē deſpiciant: q̄ ſigna venerant. Et bene dixit in me nō a me: qr xp̄s nunq̄ fuit cā ſcandali actiue: ſed potuit eſſe quodam modo materia ſcādali et occaſio. Unde et dicit petra ſcandali: petra enim nullū ſcandalizat: qr nature ſue debitum facit: ſed de petra cecus vel incaut⁹ ſcandalizat qui ledit.

D

Latro beat⁹.

Scādalizari i chriſto.

In hoc ergo dn̄s inter nuncios ioānis q̄ eū xp̄m non credebāt percutit: et a p̄fidie ſcādalo caſtigat. Hoc enim induxit vt ioānis diſcipulos ad ſe traheret q̄ de eo offendebant: qr ioānes in opibus maior clarebat: quaſi eis diceret. Videte ne ſcandalizemini in me et ne in aliquo de me min⁹ ſentiatis. Sicut aūt p̄curſor intēdebat amouere a diſcipl'is dubitationē de xp̄o: ſic ſaluator viceuerſa a turbis de p̄curſore: commēdans eū multipl'r turbis q̄ neſciebant miſteriū ſecretū ſeu cām interrogationis: ne turbe ſuſpicarent Joānē male motū fuiſſe et ideo diſcipulos miſiſſe: ac per hoc minus crederēt preteritis teſtimonijs ioānis. Audiētes eñ qōnē a diſcipulis ioānis xp̄o propoſitā: putare poterāt ioānē leuē in fide et mollē in vita: qr videbat pri⁹ dū erat liber de xp̄o affirmaſſe: que mō in carcere quaſi aduerſitate fract⁹ videt querere. Leuitas ad heſitationē rōnis: mollicies ad cōcupiſcētiā voluptatis ptinet: et vtraq dn̄s a ioāne cōcludit: et eū de ɔtrarijs et q̄buſdā alijs cōmendat. Magis aūt voluit commendare ioannem in abſentia diſcipulorum eius q̄ in p̄ntia: vt ei⁹ cōmendatio nō ex fauore humano vel ex adulatione: ſed amore veritatis pcedere videretur. Et per hoc docuit nos fugere notā adulationis in commendatione aliorū et maxime magnorū in p̄ſentia eorū. vnde Chriſ. q̄ bñ recedentibus diſcipulis cepit laudare ioannē. Nō ſicut quidā hoies blāditores qui libēter hoies in facie laudāt: aut qñ vident amicos eius fideles: aut domeſticos eius quos credūt nunciaturos illi quicquid audierint. Nam qui inſipiens eſt gaudet laudatus in facie: vir autē ſapiens qñ laudatur in facie: flagellatur in corde. Propter duas ergo cauſas homo in facie laudari non debet. Primum ſi ſapientem illum putas: grauiter ſuſcepturus eſt. Et quare illi laudibus tuis mo-

E

Cōmēdatio ioānis i abſentia a cōſtantia.

Adulatio vitāda.

Chriſ. Laudari in facie.

leſtiā facis. Si īſipiētē illū exiſtimas extol-
lend⁹ eſt: quare inſipientiā ei⁹ laudib⁹ tuis
nutris. hec Chriſ. Deinde cōſequenter cō-
mendat ioannē a multis: ꝛ primo a cōſtan-
tia fidei ꝛ mentis. Dicit ergo. (Illis autē)
ſ. diſcipulis ioannis (abeuntib⁹) ſ. a xp̄o ꝛ
reuertentib⁹ ad ioānem (dixit ieſus ad tur-
bas. Quid) .i. qualē (exiſtis in deſertum vi-
dere) non mō ſed olim cū adhuc ioānes eſ-
ſet in deſerto: nūc eñ erat in carcere: quaſi
diceret. Qualis creditis qꝫ ſit ille quē iam-
dudū añ vincula frequenter (exiſtis vide-
re). vnde Chriſo. Ac ſi diceret ꝓpter quid
ciuitates dimittentes cōueniſtis in deſertū
non plebs tanta cum tanto deſiderio in he-
remū veniſſet: niſi magnū quēdam ꝛ mira-
bilē ꝛ petra ſolidiorem ſe videre eſtimans.
(Exiſtis inq̄ videre arundinē vento agita-
tā?) q.d. Non fuit mobilis ſicut arundo: vt
leuitate mētꝭ ꝛ fidei de dn̄o ambigeret quē
antea p̄dicauerat: ſed ita cōſtans qꝫ nec ti-
more nec fauore a veritate declinabat. Nō
fuit arūdo ioānes: ſed colūba: nō moueba-
tur vento: nec ꝓſperis erigi nec aduerſis
inclinari nouerat: ſed inter aduerſa et pro-
ſpera immobilis ꝑmanebat ſeruās in pro-
ſperis humilitatē: ꝛ in aduerſis patientiā:
non quatiebat timore nec flectebat adula-
tione: nec eū blandū grā: nec aſperū ira cu-
iuſlibet faciebat: vno eodemq́ꝫ vultu reſpi-
ciebat illos q̄ eū laudabāt ꝛ illos: qui eum
vituperabant. Sic inimicos ꝛ amicos dili-
gebat: ſic potentes ꝛ impotentes arguebat
arundo igit vento agitata ioānes nō erat:
quē a ſtatu ſue rectitudinis nulla rerū va-
rietas inflectebat. vñ Chri. Calam⁹ eſt va-
cuus et nullā habens virtutē: et ideo qua-
lis vis vētus leuis flauerit ſup eū: huc ꝛ il-
luc flectit eū: ſic ꝛ hō carnalis et ſecularis
in quo fidei nulla eſt medulla ꝛ virt⁹ veri-
tatis non inuenit in eo qualiſcūq́ꝫ tentatio
venerit ſuper eū: curuat eū. vñ ꝛ Gregori⁹.
Diſcamus ergo fratres chariſſimi arundi-
nem vēto agitatā nō eſſe: ſolidemus aīam
inter auras linguarū poſitū: ſtet in flexibi-
lis: ſtat⁹ noſtre mentis nulla nos detractio
ad irā ꝓuocet: atq́ꝫ ad remiſſionē inutilis
gratie null⁹ fauor inclinet: non nos ꝓſpera
eleuēt: non aduerſa ꝑturbēt: vt q̄ ſoliditate
dei figimur: neq̄ꝫ rerū trāſeuntiū mutabi-
litate moueamur. Hec Gregor. Miſtice hic
ioannē laudat: vt ſic ip̄e nec mortis timore
nec carnalis vite amore formam iuſtitie de-
ſeruit: ſic nec nos vtilia relinquam⁹ ꝓ va-
nis vel eterna ꝓ tranſitorijs: ꝛ crucē poti⁹
q̄ faleras mundi eligam⁹. Secūdo cōmen-
dat eum ab auſteritate vite ꝛ pnīe: q꞉ non
fuit mollib⁹ veſtitus nec delitijs vſus. vñ
dicit (Sed q̄d exiſtis videre hoiem molli-
bus veſtitū). ſ. ꝑ carnis curā delitioſum. q.
d. non q꞉ (vt dictū eſt ſupra) ioannes habe-
bat veſtimētū de pilis camelorū: ꝛ eſca ei⁹
erat locuſta ꝛ mel ſilueſtre: vt ipſo conuer-
ſationis ſue teſtimonio contēneret mundū
cū bonis ꝛ delitijs ſuis. Ad hoc etiā mane-
bat in deſerto: vt auſterā vitā duceret non — Dom⁹
ſolū victu ꝛ veſtitu: ſed etiā ex loco propter — diuitū
qꝫ ſubdit. (Ecce qui mollibus veſtiunt) et — vitāde.
delitijs vtunt non in deſerto: ſed (in domi-
bus regū ſunt) q꞉ ibi vita delitioſa agitur.
Ad hoc eñ multi magnatibus adulant: vt
cū ipſis cōmorātes delitijs vtant: ſed hoies
ꝟitatis talia aſpernantur. vñ narrat Vale-
rius maximus qꝫ q̄dā dixit Dyogeni olera
lauanti. Si tu dionyſio adulari velles iſta
nō ederes. Cui rn̄dit. Si tu iſta edere vel-
les: dionyſio adulari nolles: et ſequit hic
veridicus ꝟitatis annunciator: malēs ole-
rib⁹ ſuſtētari q̄ magnatib⁹ adulari: ſꝫ heu
hodie multi etiā religioſi contrariū faciūt:
ꝛ ꝓ modico maioribus ꝛ etiā alijs adulari
nō erubeſcūt. Et bñ dꝫ (in domib⁹ regū) nō — Veſtis
pōtificū. Debēt eñ pōtifices ꝛ p̄lati eccle- — eccleſia
ſie: ꝛ et etiā eorū familia indui veſte ſimpli- — ſticorū.
ci ꝛ religioſa: non molli ꝛ p̄cioſa. vñ legitur — Hiero.
de beato Augu. q̄ veſtimenta ei⁹ erāt niti-
da plurimū: nec abiecta nimis. vnde Hier.
Ornatus et ſordes pari mō fugiendi ſunt:
q꞉ alterū delitias: alterū gloriam redolet.
Qnō ergo clerici ꝛ religioſi eque mollibus
ꝛ delitijs vtunt: ſicut ꝛ hi q̄ i domib⁹ regū
ſunt ſed timeāt ꝛ caueant ſibi: q꞉ nō celeſti:
ſed terreno regi militant qui pro deo ꝑpeti
aſpera fugiunt: ſed ſolis exterioꝛib⁹ dediti
p̄ntis vite mollitiē ꝛ delectatiōnē querunt.
Si ḡ vilib⁹ veſtimētis indui ꝟtus nō eſſet
nequaq̄ dn̄s ioannē de veſtimēti ſui aſperi
tate laudaſſet. Et ſi p̄cioſis indui veſtimen-
tis pctm̄ nō eſſet nequaq̄ de pena diuitis
locutur⁹ p̄miſiſſet: q꞉ induebat purpura et
byſſo: q̄ ꝟo piculoſum ſit vti mollibus ve-
ſtib⁹ ptꝫ ꝑ Chriſ. q̄ dicit. Mollis veſtis diſ- — Chriſ.
ſoluit rigidā aīam ꝛ ſi ridigū corpus aſſu- — veſtit⁹
mat et aſperū facile ꝑ hmōi mollitiā deli- — mollis.
catū reddit et fragile. Facto aūt corpe mol
liori neceſſe eſt et aiam ꝑticipare leſionem:
nā vt plurimū opationes ipſi⁹ conſonāt diſ-
poſitionib⁹ corpis. hec Chriſ. Miſtice ꝑ ve- — Veſtiti
ſtitos mollib⁹ pn̄t intelligi adulatores qꝫ — mollit.
bñ ſignat ꝑ indumentū: ſicut eñ indumētū
adaptat ſe illi cui⁹ eſt: ſic adulatores ada-
ptant ſe malis: vt q̄ timore ꝑſecutionis vel
amore laudis peccantium vitia non redar- — Grego.
guunt: ꝛ vt tpalia lucra vel cōmoda conſe- — &
qui poſſint illis ſe cōformare non metuūt. — Hiero.
Sed ſm Grego. Joannes ſic mollib⁹ veſti- — Predi-
tus non erat: q꞉ peccantiū vitia nō blandiē- — catores
do fouere ſꝫ increpādo caſtigare nouerat. — vitent
Moraliter ſm Hier. ꝛ Raba. Docemur hic — pala-
qꝫ predicatores ꝟitatis declinare debent — tia.

mollia palatia: q̄ mollibus induti adulato=
res frequentāt q̄ vitā peccātiū palpant vn=
gūt ⁊ non pungūt. Itē notaꝛ hic ꝙ p̄dicatio
v̄itatis conuenit cū duritia cibi et veſtis: q̄
autē falſo p̄dicāt adulatores ſunt: lucra ſe
ctātur: diuitias querunt: delitijs affluūt. Et
tales ſic mollibus veſtiti (in domibꝰ regū
Grego. ſunt) .i. ſm Greg. extorres regni celeſtis ſub
Deſer= iure diaboli ſunt q̄ ſunt reges tenebrarum.
tū mo= Per deſertū aūt poteſt intelligi religio: q2 ſi=
raliter cut deſertū fuit mediū ⁊ q̄dā via inter egy=
religio. ptū ⁊ terrā ſanctā promiſſionis: ſic religio
eſt quoddā mediū inter celū ⁊ mundū: ⁊ eſt
q̄dā via directa q̄ itur ad celū: p ioannē exi=
ſtentē in deſerto intelligitꝛ religioſus q̄ non
dꝫ eſſe arundo .i. hypocrita exteriꝰ ſicut arū
do virēs ⁊ interiꝰ vacuꝰ ſed exteriꝰ dꝫ vire=
re p honeſtā cōuerſationē: ⁊ interius dꝫ eſſe
plenꝰ p fidē ⁊ feruentē deuotionē. Itē nō dꝫ
eſſe fragilis ſicut arundo ⁊ oī vēto cedere:
ſed ⁊ eſſe firmꝰ ⁊ oī tentatiōi reſiſtere: et nec
benedictione nec maledictione dꝫ moueri.
Itē nō dꝫ eſſe mollibꝰ veſtitꝰ .i. adulator ſꝫ
h ſeriosus ad vitia ⁊ nullius in hoc pſone ac=
Tertia ceptor. Tertio cōmendat ſaluator ioannē
Ioā. cō ab excellentia pſone ⁊ claritate noticie: q2
menda plus ꝙ̄ propheta fuit: propheta quidē fuit:
tio a p= q2 xp̄m premiſit ⁊ predixit qđ et alij ꝓphe=
ſona. te fecerunt. vñ ſupra dictū eſt tu puer ꝓphe
Luce .i ta altiſſimi vocaberis. Itē plus ꝙ̄ prophe=
Ioan. ta fuit. Primo q2 a deo p angelū propheta=
plus ꝙ̄ tus fuit. Scđo q2 in vtero matris propheta
ꝓphe= re cepit. Tertio q2 filius ꝓphetarum fuit.
ta. Quarto q2 xp̄m a ſe et ab alijs p̄uiſum ⁊ p̄=
dictū digito demonſtrauit: qđ alij nō fece=
rūt. nā ſm Grego. prophete officiū eſt vētu=
ra p̄dicere ſed nō etiā demōſtrare. Quinto
ſm Augu. ⁊ Ambro. eſt maior prophetis: q2
ꝓphete dñm venturū p̄nūciauerūt quē vi=
dere deſiderauerūt ⁊ nō viderūt: huic aūt p̄=
ſtitū eſt qđ illi queſierūt. Sexto ſm Hiero.
Hiero. q2 ad priuilegiū prophetale etiam baptiſte
Ange= ceſſit p̄miū vt ſuum ⁊ prophetarū baptiza=
lus. ret dñm. Septimo q2 angelus ⁊ ſi nō natu=
Ioan. ra tñ officio dictus eſt. Octauo quia proxi=
Chriſ. mior xp̄o fuit ⁊ pene cū ip̄o venit. vñ Chriſ.
Oēs quidē prophete ante faciē xp̄i tranſ=
miſſi ſunt: ſolus aūt ioānes ſic miſſus eſt an̄
faciē xp̄i vt pene cū xp̄o veniret. Quātum
pre ceteris prophetis ioānes in tēpore iux=
xta chriſtum tantum iuſticia pre illis pro=
ximior erat chriſto. Multe quidē ſtelle an̄
lucem precedunt nūciantes lucis aduen=
tum nulla earū luciferi nomen habere me=
ruit niſi vna: quia cum ipſa luce procedit.
Sic omnes prophete ante faciem chriſti p̄=
cedunt nūciantes aduentum eius ſolus ta
men ioānes precurſor eſt appellatus: quia
non ſolum aduentum eius annunciat: ſed
etiam illum digito oſtendit dicens. Ecce

agnus dei. Hec Chriſo. Quarto cōmendat I
eū ab auctoritate doctrine: et officij digni= Cōmē=
tate cum dicitur. (Hic eſt enim de quo ſcri dat Io=
ptum eſt) in malachia et ſunt verba patris an̄. ab
ad filiū ioannē cōmēdātis ⁊ dicentis. (Ecce aucto=
ego mitto angelū meū) .i. nunciū .ſ. ioan= ritate
nem baptiſtam qui etiā vitā duxit angeli= doctri=
cā (ante faciē tuā) .i. ante p̄ſentiā tuā tem= ne ⁊c.
poralē et ante eiuſdē potentie manifeſta=
tionē et cogitationē (qui preparabit viam
tuam) p̄dicando pniam: baptizando ad aſ=
ſuefactionē renūciādo ac manifeſtādo: ac
corda auditoꝝ ad recipiendū te et tuā p̄di=
cationē peruia reddendo (ante te) .i. ante
oſtenſionē tuā ad mundū: ſic officiū p̄dica=
toꝝ eſt p̄parare corda auditoꝝ ante aduē=
tū dñi ad iudiciū vel in mentē. Dictus eſt
aūt ioānes angelus ꝓpter duo. Primo ꝓ= Io. an=
pter officij dignitatē: q2 nuntius: officiū eñ gelꝰ ꝓ=
angeloꝝ eſt archana reuelare: ſic officium pter.ij.
ioannis archana p̄dicare: nā ſicut angelus Primo
gabriel natiuitatem ſaluatoris paucis an=
nunciauit pſonis: ſcꝫ v̄gini ioſeph paſtori=
bus ⁊ magis ita ioannes palā illū toti mū=
do nunciauit. vñ Beda. Angelus vocaꝛ io= Beda.
annes nō nature ſocietate: ſed officij digni=
tate. Quo nomie recte appellari potuit hō Ioan.
ille qui fuit miſſus a deo vt teſtimoniū per=
hiberet de lumine: ⁊ venientē in carne dñm
mundo nūciaret. Et ſacerdotes angeli nū=
cupanꝛ. vñ apoſtolus ꝓhibet ne mulieres
detecto capite orent ꝓpter angelos dei .i.
ſacerdotes. Et ſm Greg. vnuſquiſqꝫ fidelis
ſi a prauitate proximū reuocat et ad bonum
exhortaꝛ: ſi eternū regnū vel ſuppliciū errā= i.Co.xi
ti denūciat: profecto angelus .i. nūcius dñi
eſt. Secūdo dictus eſt angelus propter vi= Scđo.
te angelice puritatē quā duxit in ſolitudi= R
ne .i. virginitate in contemplatione. vnde Chriſ.
Chriſ. Beatus ioānes qui talē meruit ha= Ioan.
bere laudatorem: audi nunc ⁊ intellige di= laus ꝙ
gnitatem: puto ſi nō eſſet audacie dicere ꝙ homo ⁊
glorioſior eſt ioānes: quia homo fuit: ⁊ pro= angelꝰ.
pter meritū virtutis angelus eſt vocatus
ꝙ̄ ſi nomine angelus et natura fuiſſet. An=
gelus eñ hoc ipſum ꝙ angelus eſt nō tan=
tum eſt virtutis premiū ꝙ̄tū nature ꝓprie=
tas. Iſte autē mirabilis eſt q̄ in natura hu=
mana euāgelij tranſgreſſus eſt ſanctitatē.
Et hoc obtinuit p gratiā dei qđ non habuit
natura. hec Chriſo. Et vt ſummā virtutum
cōmendationis eius dñs breuiter cōprehē=
dat ſubdit. (Amen dico vobis inter natos
mulierū non ſurrexit maior Ioanne bapti=
ſta.) Signanter dicit (natos) non natas ne
virgini matri chriſti p̄ferri vel equari quo
ad ſanctitatē q̄ intelligiꝛ p̄lata eſſe omni=
bus ſanctis ⁊ poſt chriſtū ſanctior fuit vni=
uerſis: dicit aūt (mulierū) non virginibꝰ ne
xp̄o cōparari videatur: q2 mulier ibi nō ſu= mulier.

lum ſexū: ſed etiā corruptionē ſignificat ſm quē modum beata ꝟgo mulier non fuit. Et ſi mulier aliquādo in euāgelio nūcupatur ibi mulier ꝓ femina et ſexu ponitur: nec ceteris ꝓphetis ⁊ patriarchis cunctiſq; hoībꝰ ꝑfert hic ioānes: ſed equat vel nullꝰ ei anponit. Nō eīn ſtatim ſequit: vt ſi alii eo meliores nō ſunt ille maior aliis ſit. Vñ nō negat quin equalis ſibi aliq̄ſ ſurrexerit: vtrum vero poſtea ſanctior eo aliq̄s fuerit vel adhuc futurus ſit indiſcuſſum relinquit. vñ Chriſo. Scriptura quidē non dicit ioannē maiorē eſſe ceteris ſanctis: ſed ceteros ſanctos non eſſe maiores ioanne. Cocqua me eū ceteris nō p̄poſuit. Et iterū. Quod autē dicit tale eſt. Nō peperit mulier iſto maiorē. Et ſufficit quidem hec annūciatio chriſti. Si autē vis a rebus ipſis diſcere hic excogita eiꝰ immenſam cōuerſationē ⁊ mentis altitudinē. Velut enim q̇ celitus deſcendiſſet degebat in terra: fere nullam gerens curā de corpore intellectualiter erectus in celum: et ſoli deo coniunctus de nullo mundanorū ſolicitꝰ. ſicut eīn in celo ita conuerſabat: ⁊ nature neceſſitatibꝰ ſuperior effectus extraneā quandā ambulabat viam in hymnis ⁊ orationibus omne ptrāſiēs tp̄s: hoim q̇dē nulli deo aūt cōtinue ſoli colloquens: neq; eīn vidit aliquē cōſeruorū neq; viſus eſt alicui horū: non lacte vſus eſt: nō lectulo: non tecto: nō foro nō aliquo quoq; potius eſt hūanorū ſermo ſeuerus et leuis nā cū pp̄lo iudeorū viriľr ⁊ feruēter cū rege audaciter cū diſcipulis leniter conferebat niſi fruſtra vel leniter ſed omnia conuenienter agebat ꝓpter hoc dicit. Nō ſurrexit in natis mulierum maior ioāne baptiſta. hec Chriſ. Et quia multa eſt ioannis cum filio dei collatio. iō ſm Chriſo. vt copia laudum ioannis iudeis occaſionē nō daret p̄ferendi ioannē xp̄o ſubdit diſtinguendo excellentiā xp̄i ab excellētia ioannis dicens. (Qui aūt minor eſt) ſc; etate et multorū opinione (in regno celorū) .i. in eccleſia ſanctorū militāte (maior eſt illo) ſc; dignitate et maieſtate. Quod de xp̄o recte accipitur qui tunc in eccl'ia militāte q̄ a p̄io iuſto incipiens vſq; ad vltimū electū ꝑdurat minor a multis reputat. ſ; ſm Chri. Nō putes ꝙ cōparatiue ſe dixerit maiorē ioanne vt eīn et dicit Ambr. alia eſt iſta natura: nec cū hūanis gñatiōibus cōparāda nō eīn pōt hoī cū deo vlla eē collatio vel nouiſſimꝰ angelorū: q̇ in regno celorū .i. in eccleſia triūphāte miniſtrat ſeu minimus ſanctorum qui iam ibi cū deo regnat maior eſt eo ꝓpter ſtatum fruitionis: q; quilibet beatꝰ ⁊ cōp̄henſor q̄tūcunq; minimus maior eſt actu q̄ quilibet viator purus: licet aliquis viator ſit maior in potentia aliquo iam beato: vnde Hierony. Nos

autē ſimpliciter intelligamꝰ ꝙ oīs ſanctus qui iam cū deo eſt maior ſit illo qui adhuc cōſiſtit in ꝑlio. aliud eſt enim coronā victorie poſſidere: aliud adhuc in acie dimicare id intellige tñ q̄tum ad p̄mii ſecuritatē nō q̄tū ad meriti magnitudinē. Deinde q̄ſi declarādo ꝙ erat plus q̄ ꝓpheta: commēdat eū a tēporis cōmoditate in quo venit: quia in tp̄e gratie cōmodo ⁊ vtili humano generi

Cōmēdatio ioānis a tp̄is cōmoditate.

(A diebus enim ioannis) id eſt poſtq̄ cepit ioannes p̄dicare cōſecutionē regni celeſtis per pniam (vſq; nūc) incluſiue q; tempus gratie a tēpore p̄dicationis ioannis inchoatū ſemꝑ erit: q̄diu nūc dici pōt et vſq; ad finē mūdi durabit (regnū celorū vim patiť) a penitētibꝰ (⁊ violēti) illi ſcilicet q̇ nō videntur habere ius ſicut publicani ⁊ peccatores (rapiūt illđ) excluſis ſc; filiis regni. a ſiľi dictū ē: ſicut ſi aliqđ regnū datum eſſet extraneis quaſi violentia videretur auferri ipſo regno.

Regnū celorū vim patitur.

vnde Hyla. Regnū celorū vim patitur: quia gloria dei iſrael patribus debita: a prophetis prenūciata: a chriſto oblata: fide gentium occupatur: dum per penitentiam quam ioannes predicauit fideles ad celeſtē patriā quaſi in locum alienū penetrātes.

Hylarius.

vnde Chriſo. vides ergo quia magnus eſt ioannes in cuius tēpore tāta gratia effuſa eſt ſuper terram: et quod in diebus omnium prophetarum factū non eſt: in illiꝰ tēpore factū eſt: et ipſe factꝰ eſt gratie huiꝰ miniſter. Hec chriſo.

Chriſo.

(A diebus ergo ioannis regnum celorū) patuit penitentibꝰ: a quibꝰ (vim patiť) et violēter rapitur: q; primus penitentiam predicauit q̄ velut quadam violētia nos affligendo ⁊ ꝓ peccatis ſatiſfaciendo regnū celorū quaſi violenti non pigri rapimꝰ ⁊ intramꝰ. A quo enim per peccatum alieni facti ſumus: vt et virtute penitētie acquirimꝰ: et id qđ nobis de iure nō debetur: labore et violentia rapimꝰ. Quaſi rapere quidem eſt vbi nullum ius habemus et quod angelorum eſt poſſeſſio acquirere non pōt enim homo natus in terra rapere celū niſi ſibi faciat violētiā coercendo a delectationibus proprium appetitum et ſubiugādo ſpiritui carnē ſuam.

Rapeř

Vñ Hieronẏ. Grādis eſt violentia nos in terra genitos eſſe ⁊ celorum ſedem querere: poſſidere per virtutem quod nō tenemꝰ per naturā.

Hiero.

vnde ⁊ Ambro. Et ideo faciamus vim regno celorū. Omnis eīn qui vim facit: vehementi ſtudio properat non torpendi lēteſcit affectu et ideo vim facimus nature: vt non ad terrena dimergat: ſed ad ſuperna ſe ſubrigat.

Ambr.

vnde et Grego. Cum peccatores ad penitentiam redeunt: quaſi in locū alienum intrant. et violenter regnum celorum rapiunt. Et iterum. Recogitemus ergo fratres chariſſimi mala q̄ fecimus: ⁊ noſmet-

Greg.

ipſos aſſiduis lamentis atteram⁹ heredita
tem iuſtorū quā nō tenuimus ꝑ vitā: rapia:
mus ꝑ penitētiā vult a nobis oīpotēs deus
talem violentiam perpeti. Nam regnū celo
Euſeb. rum rapi vult noſtris fletib⁹ quod noſtris
meritis non debetur. vnde et Euſeb. Non
ſine violentia fieri pōt vt vnuſqſq iracū:
diam patientia ſuperbiam humilitate com
mutet: amore paupertatis et indigētie af:
fluentiam ſuperet: violentiā ſobrietate: lu
xuriam caſtitate commutet: ꝛ hō ſubito in
virum alterum transmutetur: et ſic a talib⁹
per violentiam regnū celorū diripitur. Vn̄
etiam in collatione abbatis abraam ſic dr̄.
Regnū ꝛ em̄ celorū nō deſides: non remiſſi
nō delicati: nō teneri: ſed violēti diripiunt q̄
non alijs: ſed anime ſue p̄clarā inferūt vio
Vim fa lentiam omni eam preſentium rerum volu
cere p: ptate fraudātes. Iſti profecto ſunt lauda:
ditioni. biles violenti: qui vim faciunt perditioni
ſue. Homo enim vt ſcriptum eſt in dolorib⁹
laborat ſibi ꝛ vim facit perditioni ſue. Per:
ditio noſtra eſt oblectatio preſentis vite et
executio deſideriorum voluptatūq noſtra:
rū: quas ſi quis ab anima ſua ſubtraxerit
ac mortificauerit glorioſam profecto ꝛ vti:
lem perditioni ſue vim facit: abnegans dū:
M taxat ei iocūdiſſimas volūtates. Hec Abraā
Bern. ſecundum Bern̄. quidā regnū dei mercant̄
Regnū vt q̄ exercēt opera miſericordie eleemoſy:
celoꝝ nā ꝛ hmōi. quidā furant̄: vt qui faciunt oc
emen: cultas penitentias. quidam cōpellunt̄ in:
tes. Fu trare vt pauperes neceſſarij: non volūtarij
rantes quidā rapiunt vt pauperes volūtarij q̄ pau
Cōpul peres ſpū ſunt. Si autem adhuc dubitas re
ſi itrare gnum conſequi forte ꝓpter defectum meri
Rapiē: ti vel auxilij: audi Augu. dicentem tibi. Si
tes. queris quomodo iſtud pōt fieri quib⁹ me:
Augu. ritis: quibuſve auxilijs audi. Res iſta eſt po
Regni ſita in poteſtate facientis: quoniā regnum
celorū celoꝝ vim patitur. Regnū celorū o homo
acquiſi alind nō q̄rit p̄ciū: niſi teip̄m: tantum valet
tio et p̄ q̄tū es. te da ꝛ habebis illd q̄d turbaris de
ciū. p̄cio? Chriſt⁹ ſemetip̄m tradidit: vt te acqui
Vendit reret regnum deo patri: ita temetipſum da
dn̄s re: vt ſis regnū eius: vt nō regnet peccatum in
gnū ce: tuo mortali corpore: ſed xp̄s i acquiſitionē
lorum vite. Et iterū. Venale habeo: quid domine?
Regnū Regnum: quo emit̄. Paupꝫtate regnum: do:
celorū lore gaudiū: labore requies: ignominia glo
datur. ria: morte vita. vnde et Chriſ. Qui ſeipſum
chriſo. donauit hoīb⁹ quomō regni ſui ſocietatem
nō dabit: hec Chriſ. Igitur non cures quid
vel q̄ntū modo cōſtet: et quid vel quātum
de incōmodis ſeu lucris temporalib⁹ per:
das: aut quid vel quantum de incōmodis
ſeu damnis temporalibus ſuſtineas vt re:
gnum illud de quo tā glorioſa dicta ſunt ra
pias et poſſideas. ¶ Deinde ſubditur (oēs
em̄ ꝓphetie et lex) q̄ erāt de xp̄o durauerūt

(vſq ad ioannē). i. vſq ad tēpus ioannis ꝛ
etiam chriſti: quia xp̄s et ioannes fuerunt A
quaſi cōtēporanei. extūc enim ceſſauerūt le Johā. j.
galia ꝛ prophetica. Vbi chriſti tp̄s oſtendi: xp̄i tp̄s
tur: vt quem illi venturum eſſe dixerūt ioā:
nes veniſſe oñderet: nō q tūc lex et prophe:
tia fuerūt annihilata: imo impleta: et impꝫ:
fectio ei⁹ amota: q: extūc predicari cepit ꝑ:
fectio euangelica. Ita ioannes initium eſt
euāgelij et terminus legis et prophetarū.
Lex em̄ ꝛ ꝓphetia ibi finit vbi id q̄d p̄figu: Lex. vſ:
rauerat ꝛ ꝓphetauerat adiplet̄. Nam vſq q ad io
ad ioannē lex ꝛ ꝓphete figurant et promit annē.
tunt: ſed extūc i antea figurata ꝓmiſſa ſuc:
cedūt: q: in lege ꝛ in ꝓphetis veritas de xp̄o
erat ſub figuris et enigmatib⁹ ſed a ioanne
eſt manifeſte oſtēſa: quē em̄ lex ꝛ prophete
vēturū p̄dixerāt ioannes veniſſe oſtēdit di:
cens. ecce agn⁹ dei. Et q̄uis poſt ioannem
fuerūt ꝓphete: vt agabus: et quatuor filie
philippi: nō t̄n de xp̄o i carne venturo ſunt
vaticinati vt p̄cedētes de quibus tātū hic
ſermo. vn̄ Beda. Lex ꝛ ꝓphete vſq ad ioā: Beda.
nem: q: non potuit vltra venturum ꝓphe:
tari: quod Joānes preconio iam veniſſe cla
rebat. vn̄ et Augu. Inter oēs diuinas aucto Augu.
ritates euāgeliū merito excellit: quod enī Euāge:
lex et prophete futurū p̄nunciauerunt hoc lij laus.
redditū atq cōpletum in euāgelio demon:
strat̄. Nō obſeruamus ſacramenta q̄ in le:
ge et prophetis precepta ſunt: quia muta:
ta ſunt: quia intelligamus que in predicta
ſunt: et teneamus que ibi promiſſa ſunt.
vnde etiā Chriſo. Ergo finis promiſſionis chriſo.
ioannes eſt. Si autem finis promiſſionis Joānis
Joannes eſt: et initium beatitudinis ipſe laus.
eſt. Queeunq em̄ promiſſa ſunt ſeculo iſti:
vſq ad ioannē promiſſa ſunt. Ex illo autem
iam non promittuntur futura: ſed ea que
promiſſa fuerant adimplentur. Vſq ad eū
fuit ſpes: ex illo autem cepit eſſe res. De cō Bern̄.
mendatione etiam ioannis ſic dicit Bern̄. Joan.
Joannes vbiq maior: in omnibus ſingula excellē:
ris mirabilis ſuꝑ oēs. Quis ſic glorioſe an: tie.
nūciatus eſt? Quis ſic ſpecialiter in matris
vtero ſpirituſancto legitur fuiſſe repletus?
Quem legiſtis intra matris vterū exultaſ:
ſe? Cuius natiuitatem vidiſti eccleſiam ce
lebrare? Quis ſic puer heremum concupi:
uit? Quis ita ſublimiter legit̄ cōuerſatus?
Quis penitētiā ad regnum celorū primus
oſtendit? Quis regē glorie baptizauit? Cui
ſe primū trinitas ſic apte reuelauit? Cui ta
le teſtimonium perhibuit dominus ieſus
xp̄s? Quē ſic honorauit eccleſia Joānes pa
triarcha: imo patriarcharum finis ꝛ caput.
Joannes propheta imo pluſq̄ propheta:
quia quem venientem nūciat: digito demō
ſtrat. Joannes angelus: ſed et inter ange: Jo. ola
los elect⁹ ſaluatore atteſtante cū dicit. Ecce ſanct⁹.

mitto angelũ meũ ꝛc. Joannes apl's: ſed et
apl'oꝝ primus ꝛ ṗnceps: qꝛ fuit homo miſ-
ſus a deo. Joãnes euãgeliſta: ſed ꝛ euãgelij
prim⁹ inceptoꝛ p̄dicãs euãgeliũ regni. Joã-
nes virgo: imo virginitatis noꝛma pudici-
tie titulus: caſtitatis exemplũ. Joãnes mar
tyꝛ ſed ꝛ martyꝛij lumen inter natiuitatẽ ſi-
quidẽ moꝛtẽq; chꝛiſti conſtantiſſima foꝛma
martyꝛij. Ipſe vox in deſerto clamãtis pre-
curſoꝛ iudicis preco verbi. Ipſe eſt helyas
vſq; ad quem lex ꝛ pꝛophete: lucerna ardẽs
ꝛ lucẽs: amicus ſponſi ſponſe p̄paratoꝛ. Si-
lentio tranſeo cetera: ſic nouẽ oꝛdinib⁹ an-
geloꝛũ inſertus eſt vt etiã ad ſeraphin api-
cem transferat. Hec Ber. Deinde dñs ſub-
dit (ꝛ ſi vultis recipere) ꝛ intelligere (ipſe eſt
helias) nõ in pſona ſed in ſpiritu: qꝛ fuit ſi-
milis helye ꝛ hoc in tribus. Pꝛimo in auſte-
ritate penitẽtie: qꝛ de helya ſcribitur q̄ erat
vir piloſus: qꝛ habebat veſtem hirſutam et
aſperã: ꝛ zona pellicea accinctus renibus.
Similiter de Joãne dꝛ q̄ habebat veſtimẽ-
tum de pilis cameloꝛũ: zonã pelliceã circa
lumbos. Secũdo in ſoliditate cõſtantie: de
helya em̃ ſcribit̃ q̄ ipſe cõſtanter arguebat
regẽ achab ꝛ regẽ ochoziã: ꝛ ſilr̃ ioãnes cõ-
ſtanter arguebat herodẽ. Tertio in auto-
ritate doctrine: qꝛ ſicut helyas venturus eſt
per pꝛedicationẽ ſuã denũcians xp̄i aduen-
tũ ſcdm: ita Joãnes (vt ſupꝛa dictũ eſt) pre-
uenit pꝛimũ. Et ſm Hier. hoc dictũ ip̄e ꝛ he-
lyas miſticum eſſe: et egere intelligẽtia ſe-
quens dñi ſermo demonſtrat dicens. (Qui
hꝫ aures) coꝛdis (audiendi). i. intelligendi
(audiat). i. intelligat. ſ. qꝛ nõ dixit ioannem
eſſe helyam in perſona ſed in ſpiritu. Vel
qui habet aures) ad officiũ audiendi exte-
rius (audiat) interi⁹ adhibẽdo diligentiã
cira ea que dico ꝛ dixi ſuperius. Vtitur aũt
xp̄s talibus verbis pꝛoponẽdo aliquod ar-
duum vel miſticum: et hoc vel vt moueat
intellectum ad intelligẽdum vel affectum
ad acquieſcendũ ꝛ exequẽdum. ¶ Oꝛatio.

Domine Jeſu xp̄e quoniam tu es
qui venturus es ad ſaluandum
nos: et alium non expectamus:
da nobis vt vincti tuo amoꝛe et
timoꝛe exeamus de arundincto
vanitatis: et de molli veſtitu voluptatis in
deſertũ penitentie. Renũcia nobis per effe-
ctum miſericoꝛdie tue: quia tu es veritas
qua mẽte ceci vident: charitas qua affectu
claudi ambulant: humilitas qua ſuperbi
lepꝛoſi mundantur: verbum quo ſurdi au-
diunt: vita qua moꝛtui reſurgunt: et virtus
qua pauperes euãgelizantur vt omnes ad
te conuertantur. Amen.

¶ De increpatione ꝛ condẽnatione ĩfideliũ iudeoꝝ. Cap. lviij.

Premiſſa igit̃ cõmendatione Joannis in- | A Mat. xi
crepat ꝛ condẽnat dñs ſu
perbiã iudeoꝝ q̇ pꝛedica-
tiõe Joãnis moti nõ ſunt:
ſed ꝛ ipſius xp̄i p̄dicatio-
nem deſpexerũt ꝛ cõparat
eoꝛũ gñationẽ peruerſam
ꝛ obſtinatã p̱ quã tam pꝛe-
dicantes q̄ꝫ audientes cõpꝛehendit (pueris
in foꝛo clamãtibus ꝛ eoꝛũ coequalibus). i.
in partes equales diuiſis ac ſibi inuicẽ im-
pꝛoperãtibus ꝛ dicentibus. (Cecinim⁹ vo-
bis ꝛ nõ ſaltaſtis: lamẽtauimus: ꝛ nõ plan-
xiſtis.) Vbi ſciendũ q̄ pueri hebꝛeoꝝ ad ex-
ercendum ſe in ludis honeſtis inducẽtib⁹ | Ludus iudeorum.
ad virtutes ꝛ retrahẽtibus a vitijs talẽ lu-
dum habere ꝯſueuerãt: diuidebant̃ in me- | Cantilene iudeorũ.
dio ciuitatis in duas partes equales: et illi
q̇ erant ex vna parte canebãt carmẽ letitie
ꝛ alij ex oppoſita parte carmẽ lugubꝛe: de-
ridentes trãſmutationẽ repentinã p̄ñtis vi-
te: ꝛ poſtea ſibi mutuo expꝛobꝛabãt et exul-
tantes dicebãt alijs: quare ſibi nõ cõgaude-
bant: ꝛ ecõtrario alij quare ſibi cõpatiendo
nõ condolebant: ꝛ hoc fiebat ad expꝛimen-
dam vanam letitiã hoim ex defectu cõpaſ-
ſionis ꝛ amicitie adinuicem in hoc mundo
ſicut videmus frequẽter fieri in eadẽ ciui-
tate: imo ꝛ in eodẽ vico: vel etiã eadẽ domo
q̄ aliqui letantur: et aliqui ex oppoſito tri-
ſtant̃: ꝛ qñq; modicũ ſibijnuicẽ cõpatiant̃.
Huic negocio ſimile eſt negotium circa iu-
deos: ꝛ poſtea xp̄i tp̄e factũ. Multi em̃ pꝛo-
phetarũ ſedẽtes ꝑpter docẽdi et iudicandi
autoꝛitatem in foꝛo. i. in eccleſia vbi lex et
iura pꝛomuntur: ꝛ canẽtes per gaudioꝛum
eternoꝝ ꝑmiſſionẽ: monuerũt iudeos exul-
tare ꝓ ſpe futuroꝝ: ꝛ exultare noluerũt: mul-
ti etiã lamẽtantes p̱ toꝛmẽtoꝛũ cõminatio-
nẽ monuerũt eos dolere ꝓ pctis ꝛ noluerũt.
Pꝛopter hoc igit̃ poterãt eos arguere pꝛo-
phete dicẽtes. (Cecinim⁹ vobis ꝛ nõ ſalta-
ſtis) ad laudes dei aſſurgẽdo (lamẽtauim⁹
et nõ plãxiſtis) pniam agẽdo. i. inuitauim⁹
vos ad exultandũ pꝛo ſpiritualib⁹ bonis et
non exultaſtis niſi in terrrnis: monuimus
ad penitentiam: et non penituiſtis nec do-
luiſtis. Eo modo etiã factũ eſt tẽpoꝛe chꝛi-
ſti. Joannes em̃ ieiunans ꝛ abſtinens inui-
tabat eos ad dolendum pꝛo peccatis: et do-
lere noluerũt: dñs aũt comedẽs et bibẽs cũ
eis inuitabat eos ad exultandum pꝛo gra-
tijs: qꝛ mos comedentiũ eſt exultare: et no-
luerunt hoc facere. Sub ſimilitudine ergo | Increpantur iudei.
eos increpat. quia nec habuerũt planctum
cõpunctiõis ex penitẽtia p̄dicata a Joãne:
nec ſalutem exultationis ex mĩa exhibita a
ſaluatoꝛe. Joãnes em̃ p̄dicabat lamẽta pe-

ſentie: xp̄s exultationem mie: ſed gñatio iudaica nō plorat cum Joāne plorāte: nec gaudet cū xp̄o gaudēte. Per clamantes ergo intelliguntur predicātes. ſcʒ Joānes ⁊ xp̄s ⁊ p coequales ipſi quib⁹ predicant. ſ. auditores. Nam ꝙ ait. (Lamētauim⁹ ⁊ nō planxiſtis) ad Joannē pertinet cuius abſtinentia a cibo et potu luctū pn̄ie ſignificabat: ꝙ aūt ait (cecinim⁹ ⁊ nō ſaltaſtis) ad ipm dn̄m pertinet: qui vtēdo cum ceteris cibo ⁊ potu leticiam futuri ſeculi et regni figurabat. Joānes enim preceſſit in typo preſentis vite que debet eſſe in lamēto: ſed Chriſtus ſecutus eſt in typo future que erit i gaudio.

Pſal. cxxv. Unde Pſ. Qui ſeminant in lachrymis: in exultatione metent. Sed peruerſi iudei videntes auſteritatē Joannis: per hoc moti nō ſunt ad penitētiā ⁊ poſtea dulcedinē xp̄i et tamē per hoc moti nō ſunt ad pietatē. vn̄

Hiero. Hiero. Dicūt ergo cecinimus vobis ⁊ prouocauimus vos: vt ad noſtrū canticū bona opera faceretis et noluiſtis. Lamētauim⁹ et vos ad penitentiā prouocauim⁹: nec hoc quidem facere voluiſtis ſpernentes vtrāq predicationē: tam exhortationis ad virtutes ꝙ pn̄ie poſt peccata. hec Hiero.

B Cātus docentium. Lamētū eorū. Doctor vel p̄dicator cantat quādoq ſcilicet de virtutibus ⁊ eternis gaudijs docet: vel predicat: ⁊ tunc auditores extra vitia: vt mundū ſaltare debent: quādoq lamentatur quādocūq ſcilicet vitia ⁊ inferni dolores deteſtatur: et tunc auditores plangere debēt ⁊ penitere. Spiritualiter pueri ſunt predicatores ⁊ doctores: pueri per cōuerſationis humilitatem per columbinā ſimplicitatem et per vite puritatē ſedentes in foro quia venditores celeſtium: iudices animarū: et precones regulariū preceptorū clamātes predicando coequalibus ſm capacitatē auditorum doctrinam cōtemperando: canentes miſericordiā peccatorū: gratiā iuſtorū: gloriam beatorū exprimēdo.

Carmē triplex. Nuptiale. Familiare. Triūphale. Saltatio triplex. Triplex ergo canunt carmen: ſcʒ nuptiale pro vnione dei ⁊ anime: familiare pro inhabitatione diuine preſentie: triumphale pro conſummatione victorie: et non ſaltant mali ſaltu conuerſionis: quo ad primū ſaltu deuotionis quo ad ſecūdum: ſaltu cōtemplationis: quo ad tertiū. Lamētant oſtendentes culpā multicem miſeriā preſentē: penā eternā: ſed mali nō plangūt planctu cōpunctionis pro culpa: planctu cōpaſſionis pro miſeria: plāctu orationis pro pena. Deinde applicando ſimilitudinem ad propoſitū: ſubdit increpationis duplicē rationē: quia nō crediderūt Joāni ad penitētiā exhortanti nec ſaluatori ad miſericordiā aduocāti. Nam nec predicatio ⁊ penitētia Joānis eos ad luctum ⁊ penitentiā inflexit: nec p̄dicatio ⁊ cōuictus chriſti eis placuit: ſed remāſerūt obſtinati: in petis vtriuſq predicationē contēnēdo: ⁊ vtriuſq vitā in malū interpretando. (Uenit enim Joānes nō māducās neq bibēs). i. Nō māducās Joan. in abſtinētia maxima viuēs: ille enim qui parum comedit dicitur non comedere ſm cōem modū loquēdi: vel (nō manducās neq bibens) delicata ſcilʒ: vel (non manducās). ſ. Augu. panē (neq bibens) ſcilicet vinū ⁊ ſicerā. ſm Aug. ioānes dictus eſt nō manducās neq bibens: quia illo victu quo iudei vtebantur nō vtebatur: hoc ergo dn̄s niſi vteretur nō in eius cōparatione manducans ⁊ bibens diceretur. Ecce vnus puerorū lamentantiū. i. prophetarū ad penitētiā verbo ⁊ exemplo prouocantiū ⁊ tamen non credunt ei iudei: ſed dicunt (demoniū habet). q. d. more demonū non comedit neq bibit: vel demoniacus et inſanus eſt auſteritatē eius demoni attribuendo: demoniaci enim poſſunt multa agere ⁊ pati que nō poſſunt alij: vel non eſt hic homo a deo: ita rigidus ſibi et alijs: cū dn̄s ſit ſuauis ⁊ mitis. (Uenit fili⁹ hōis (ſcʒ virginis nō hominū ſcʒ viri ⁊ mulieris) māducans ⁊ bibēs) ſcʒ in mūdo ⁊ in publico cum alijs hōibus. i. cōem vitā inter homines ducens: hoc enim facere debebat: quia mediator dei ⁊ hoīm erat ⁊ ideo talem vitā debuit cōmuniter ducere vt cōiter viuētes peccatores acceſſum familiarē ad chriſtū poſſent habere. Ecce vnus puerorum gaudētium: id eſt prophetarum leticiam promittētium (⁊ tamen dicunt) pueri generationis et phariſei male interpretando. (Ecce homo) nil habēs diuinū (vorax) per auiditatem (potator vini) per conſuetudinem (publicanorum). i. peccantiū publice (et peccatorū). i. peccantiū occulte (amicus). ſ. per malā ſocietatem: cum illis manducās ⁊ bibens: qđ tn̄ nō faciebat vt eorū vitia amaret ſed magis vt ſanaret: ⁊ eos alliciēdo attraheret et ad penitētiā cōuerteret. Ipſe enim hoīes attrahebat ⁊ victus cōformitate ⁊ familiaritatis oſtēſione. vbi Hierony. Si ergo ieiunium placet vobis: cur ioānes diſplicuit. Hiero. Si ſaturitas vobis placet: cur nō placet filius hōis? Quorū alterū demoniū habentē alterū voratorem nūcupaſtis ⁊ ebrium. hec Hier.

C Lingua peſſima. Ecce peſſima lingua ꝙ et māducātes iudicat ⁊ nō manducātes: ⁊ ex vtraq parte ſcindit: qꝛ maledicit deū ⁊ hoīes: nec eſt enim ꝙ ſe abſcōdat a furore eius. Abſtinētia quidem ioānis fuit alijs exēplū auſteritatis et penitētie: māducatio vero chriſti fuit alijs exēplū cōdeſcenſionis ⁊ mie.

Indices iniqui ⁊ detractores. Per illos igitur ꝙ vtrunq in malū interpretantur: ſignificantur detractores bonos actus aliorum nequiter deprauantes. Sunt nāq quidā puerū iſtis ſiles de oībus male iudicātes. Dicūt enim ſi quis ſtudet et vacat hūilitati ꝙ hypocrita eſt ſi patientie ⁊ manſuetudini timidus eſt

ſi iuſticie ipatiēs eſt: ſi ſimplicitati fatuus eſt: ſi prudētie malitioſus eſt: ſi maturitati flegmaticus eſt: ſi iocūditati: diſſolutus eſt ſi religiōi ſingularis eſt: ſi ſocietati ſecularis eſt: ſi ſilētio et paci melācolicus vel diſſimulator eſt: ſi aliorum correctioni turbator pacis et preſumptuoſus eſt: ſi diſſimulat negligens eſt: ſi inſtat vigilijs et orationibus indiſcretus eſt: ſi cōi dormitioni ſomnolentus eſt: ſi predicationi et aliorū ſaluti appetitor laudis eſt: ſi deſiſtit remiſſus eſt: ſi h̄z gratiā hoīm adulator eſt: ſi adulari rennuit ſuperb⁹ eſt ꝛ ſimiliter in multis alijs temere iudicant: ꝛ que bñ fieri poſſunt in maluz interpretant̄. Qui cuz talibus habitat pōt dicere illud Job. Frater fui draconum ꝛ ſocius ſtrutionū. Dn̄s ḡ et p ſe ꝛ p ioānē conat⁹ eſt iudeos i regnū itroducere ac ſi cuz propheta diceret. Quid debui facere vinee mee ꝛ nō feci? Et ſm Chri. feci ſicut faciunt venatores q̄ p duas vias contrarias alicui inſidiantur animali vt in alteram incidat ꝛ capiat̄. Miſit em̄ ioannē cū vita auſtera: venit ipſe cū cōi vita: ſed ipſi renuerūt: ꝛ vtrāq̄ viā ſalutis reſpuerūt: q: nec cum ioanne lugere: nec cum xp̄o gaudere voluerunt. Iſtis iudeis ſimiles ſunt multi qui nec flagellis nec bñficijs a malo reuocari vel ad bonū prouocari pn̄t: et ideo cum ſupbis et peruerſis iudeis in faſciculis ſimul colligati penas merito ſuſtinebunt. Et licet xp̄s q̄ eſt ſapientia dei patris ſit p̄dicto modo reprobat⁹ a phariſeis et legiſperitis: qui dei cōſiliū ꝛ vite documentū ſpreuerūt: tamen iuſtificat⁹ id eſt cognit⁹ ꝛ cōprobatus iuſt⁹ (a filijs ſuis). i. diſcipulis et ab eis qui regnū celoꝝ fidei iuſtificatione diripiunt qui ſunt chriſti per adoptionē confitentes iuſtū ſapie opus: ac dei diſpoſitionez ꝛ doctrinā.

¶ Deinde poſt cōem iudeoruz increpationē: q̄ſi nolatim increpat tres ciuitates galilee ſitas in littore laci genezareth quibus ſpāliter p̄dicauerat ꝛ miracula fecerat: nec tamen cōuerti volebāt. (Tūc) em̄ ſcȝ poſtq̄ increpauit iudeos in cōi: et vidit eos obſtinatos (cepit) in ſpāli (exprobrare). i. ad modum exprobrātis mala futura predicere (ciuitatibus in quib⁹ facte ſunt plurime virtutes eius) vt ſaltem operum magnitudini ꝛ multitudini crederēt (q: pn̄iaz nō egiſſēt) q. d. ꝛ doctrinā audierūt et miracula viderūt: ꝛ tn̄ credere noluerunt: ſed peiores gentibus remanſerunt. Exprobrat eis dn̄s ad correctionē: ꝛ cōminat̄ eis ve. i. eternam dānationē p̄dicēdo vētura: nō optādo mala: ſicut ꝛ cū dr̄ maledicā illis q̄ maledicent tibi. i. q̄ male faciēt infligā eis penam. maledictio enim in ſcriptura nunq̄ eſt imprecatiua: ſed prophetica. vbi Chriſo. Deplorat autem dominus ad noſtrum exemplū eo q̄ effuſio lachrymarum et gemitus amarus ſuper patientes inſenſibilitatem doloris: non modicum antidotum eſt: ꝛ ad correctionem patientium et ad remediū ingemiſcentium ſuper eos. hec Chriſo. Dicit ergo (ve) ſcilicet dānationis eterne imminet tibi (corozaim) prope quam ciuitatez iordanis ingreditur mare galilee ꝛ i qua nutrietur antichriſtus (ve tibi bethſaida de qua ciuitate fuerunt petr⁹ et andreas: iacobus et ioannes: et diſtat a bethſayda quarto miliario (q: ſi in tyro ꝛ ſydone) q̄ fuerūt vrbes gentiliū idolatrie ꝛ vitijs dedite: q̄ tn̄ legē naturalē habebāt (facte eſſent virtutes). i. diuina p̄digia et miracula: q̄ facte ſunt i vobis frequēter ꝛ p̄dicatū eis fuiſſet ſicut vobis olim pn̄iam quā vos non feciſtis ipſi egiſſent dolētes de pctīs in cinere: ex cōſideratiōe mortis ꝛ cilicio ex conſideratione pctī pungētis ſedētis. i. in cōſciētijs ſe humiliātes: vel in cinere humiliatio interior: in cilicio exterior deſignatur. hec addit: q: antiquitus erat mos ſic agere pn̄iam. (Uerūtn̄ dico vobis) iudeis q̄ tyro et ſydoni: licet nō ſunt cōuerſi remiſſi⁹ erit in die iudicij q̄ vobis: q: min⁹ punient̄ q̄ vos iudei obſtinati nā min⁹ peccauerūt illi. Gentiles em̄ neq̄ legē ſcriptā receperūt: neq̄ p̄dicatores habuerunt: neq̄ miracula viderunt: ſed tn̄ legē nature trāſgreſſi ſunt. Judei vero doctrinam audierunt et miracula viderūt: et poſt tranſgreſſionem legis naturalis et ſcripte etiam legem gratie et ſigna paruipēderūt: et ideo propter ingratitudinem punientur iſti ſeuerius: et illi remiſſius: q: grauius eſt fidem auditam repellere: q̄ mori in gentilitate. et eſt argumentū q̄ ceteris parib⁹ maior erit pena xp̄ianorum q̄ infidelium clericorū q̄ laicorū ſapientum q̄ ſimpliciū prelatorum q̄ ſubditorū: nā cui multum donatū eſt multū ab eo queret̄: et potētes potenter tormēta patient̄: ꝛ ſeruus ſciens voluntatem dn̄i et non faciens plagis vapulabit multis. ¶ Deinde ſeparatiȝ exprobrat ciuitati capharnaum q: diſtrictius alijs indicanda eo q̄ bona a dn̄o acceperat crebriora. Jtē q: duas alias arguerat de omiſſione penitendi et negligentia: hanc vero de cōtēptu et ſupbia. Unde et alijs cōminat⁹ eſt penā in genere cū ait. ve huic aūt in ſpecie qđ apparet plus eſſe. Dicit ergo et tu capharnaū: ponendo vt ſupra continens pro cōtento: nunqđ ſm opinionē tuā vſq̄ i celū exaltaberis. q. d. Non: imo propter peccatū ſuperbie et ingratitudinis vſq̄ in infernuz deſcendes. nam qui ſe exaltat humiliabit. Quia ſi in ſodomis: qui tamē fuerūt hoīes peſſimi facte fuiſſent virtutes q̄ frequenter facte ſunt in te forte p̄manſiſſent vſq̄ in hāc diē: q: feciſſent pn̄iam vt niniuite fecerunt

Corozaim. Bethſayda.

E Gentiliū trāſgreſſio.

capharnaum.

Forte dictum dño.

ad Jone p̄dicationē. Dicit aūt forte non ad denotādū dubitationē ex pte sua: sed ad denotādū mutabilitatē liberi arbitrij ex parte hoīs. (Uerūtñ dico vobis: qꝛ terre sodomorum remissius erit in die iudicij q̄ tibi) .i. minorē penā sustinebunt rōne incredulitatis: sed maiorē rōne enormitatis pcti et criminis. Per istas ciuitates qb⁹ xp̄s frequenter p̄dicauerat et miracula fecerat significant illi q̄ frequēter audiūt verbū dei et vidēt exēpla vtutū et tñ in pctis suis obdurant: ꝓpter qđ ceteris paribus grauiꝰ alijs punient.

Ingratitudinē grauantia tria.

Spālr aūt per has tres ciuitates assignant tria in hoīb⁹ que maxime aggrauāt ingratitudinē in eis. Primū est literatura et sapiētia qđ p corozaim q̄ interp̄tatur secretū mihi vel misteriū meū. Scđm ē ordo vel p̄latio qđ p bethsaydā que interp̄tatur domus pecudū et domus venatorum seu domꝰ frugū. sunt eñ domꝰ dñi peculiares ⁊ refugiū pecudū .i. subditorū et ceterorū. Tertiū ē religio: qđ p capharnaū q̄ interp̄tat villa pulchritudinis seu consolatiōis vel ager pinguedinis: et vtinā interiꝰ sicut exteriꝰ. Et isti si inuēti fuerint negligentes seu peccatores et christo inobedientes: durius q̄ ceteri redarguent: ⁊ acrius punient vel per corozaim significant huiꝰ seculi sapientes: per bethsaydā diuites: per capharnaū carnales: qui specialiter xp̄m repellūt: sicut ille ciuitates fecerunt. vbi Chris. Cōsiderate xp̄iani: quia quedam miracula facta sunt in corozaim: quedā aūt in bethsayda: alia in capharnaū: apud nos aūt xp̄ianos oīa facta sūt. Que eñ facta sūt in corozaim: forsitā bethsayda non cognouerat: et que facta sunt i bethsayda: forsitan capharnaum nesciebat. Nos autem xp̄iani qcq̄d vbiq₃ operatus est xp̄s oīa euangelio referente didicimꝰ. Si ergo sic xp̄s luget super illas ciuitates: qꝛ penitentiā non egerunt: que non oīa mirabilia viderūt: putas quō quotidie luget sup nos xp̄ianos qui quotidie virtutes eius in ecclesia legimus ⁊ audimus et tamen penitentiam peccatorū nostrorum non agimus. Si tempore sodomitarum christus venisset et talia demōstrasset forsitan conuersi fuissent. Jlli quia loth hominem iustum non audierunt sulphure et igne combusti sunt. Nos que ⁊ qualia expectant tormenta qui ipsum contēnimus christum.

Chris. Miracula nobis oīa sūt facta: qꝛ scripta.

Cepit improperare signāter dictū.

Et vide quia non dixit tunc imperauit ciuitatibus: sed tunc cepit improperare. Si ergo tunc cepit et vsq₃ nunc quotidie improperat talibus. Et quoties legitur in ecclesia improperans improperant his qui tales sunt in ecclesia: ve ergo vobis christianis quibus quotidie omnes scripture vociferantur: et vos tanq̄ aspides surde obturantes aures vestras non auditis vo-

ces earum. Quidam enim dicunt peccata nostra erubescimus confiteri. Dic homo quid est peius facere malum an dicere. Si ergo ante dei conspectum facere malū non erubuisti: quomodo ante cōspectū hoīs erubescis dicere? Ad iracūdiā deū excitare nō timuisti et ad misericordiā eum flectere dubitas. hec Chri. Oportet igitur lectioni scripturarum vacare ⁊ intendere ita eñ pctōr ad meliꝰ poterit ꝓficere. vñ idē Chris. Debemus scripturas scrutari cū diligentia: et nos simpliciter poterimꝰ salute nr̄a potiri si semp eis imorabimur. Et si vehemēter durus qs fuerit et si nihil lucratus fuerat in alijs temporibus: tempus saltem lucrabit hoc est suscipiet aliquam vtilitatē. Quid igitur ais qm̄ audiens nō facio: non paruū lucrū miserū vocare seipsuz: nō inutilis hic timor. Si ingemueris solum qm̄ audiens nō facis: omnino ad faciendum venies qñq₃. Nō eñ est deo loquētē ⁊ audientem: deū loquentem non luctari. Et iterum. Quicquid queritur ad salutem: totuz iam adimpletū est in scripturis. Qui ignarꝰ est inuenit ibi quod discat. Qui contumax est ⁊ peccator inuenit ibi futuri iudicij flagella q̄ timeat. Qui laborat inuenit ibi glorias promissiōis ꝑpetue vite q̄s manducādo āpliꝰ excitetur ad opus. Qui pusillanimis est et infirmus: inuenit ibi mediocre iusticie cibū qui et si pinguem animam non faciunt tamen non permittūt. Qui magnanimus est et fidelis: inuenit ibi spiritaliores escas cōtinentioris vite que perducent eum prope ad angelorum naturam. Qui percussus a diabolo vulneratus est in peccatis inuenit ibi medicinales cibos: qui eum per penitētiam reparent ad salutem. hec Chris. scđm Bedā. quare non olim his qui credere potuerūt verū iudeis q̄ credere noluerunt sit euangelizatꝰ ipsiꝰ est scire cuius vniuerse sunt vie misericordia ⁊ veritas: qꝛ secundū Ansel. alio mō iuste dānat malos: alio mō iuste pcit malis. Nā cū dānat malos iustū est: qꝛ illorū meritis cōuenit: cū vero parcit malis iustū est: nō qꝛ illoꝝ meritis: s₃ qꝛ bonitati sue cōdecēs est. Parcēdo ergo malis iustꝰ est ſm se: ⁊ misericors ſm nos: nō scđm se. Nō eñ iō est misericors: qꝛ miserū cor habeat sed qꝛ circa miseros cor pietatis ipendit. Qui etiā ſm Aug. cuiꝰ vult miseret: non in iusticia s₃ grā: quē vult obdurat nō iniq̄tate: sed vitate vindicte. Sic tñ mīa et veritas obuiāt sibi: vt nec mīa ipediat veritatē qua plectitur dignus: nec vitas miam q̄ liberat indignꝰ. Deꝰ q̄dē ab eterno sciēs cōuersationem hoim malam futurā: et quia nec sola seueritate posset saluari: nec sola mīa puenire ad profectū meritorū decreuit q̄ in vnoquoq₃ tp̄e p̄dicandū esset: vnum.

Sacre scripture intēdēdū ē. Chris.

scripturarum laus et vtilitas.

Judicia dei occulta.

Psal. cxviij.

Ansel.

Augu. Ro.ix.

quéq permittẽs ſuo iudicio.i.naturali legi q̃ dicit i corde.qđ tibi fieri non vis aliis ne feceris. Sed quia naturalis lex obtorpuit cõſuetudine peccãdi:predicata eſt q̃ refrenaret peccãtes.Et qꝛ iterũ hõ non ſe per legis ſeueritatẽ cohibebat:imo ꝑ interdictum reus tenebat:p̄dicata eſt mia q̃ ſaluaret cõfugientes ad eam:vt excecaret refutantes: mittens gentes ad ꝓmiſſionẽ iudeorum:vt ipſi iudei ſaltem emulatione gentiũ cõuerterent.Et hec eſt altitudo cõſilij dei q̃ mira prouidentia iudeos et gentes reduxit ad vitam quã perdiderant in Adam. ¶ Oro.

Domine ieſu xp̄e q̃ nos verbo et exẽplo ꝓuocaſti ad dolẽdũ pro pctis:ꝛ ad exultãdũ ꝑ ſpũalibꝰ bonis:da mihi gratiã lachrimarũ ꝛ terrã cordis mei aridã irriguo celeſti fecunda:vt plangã me quotidie in oĩ vita mea:ita vt efficiant mihi lachryme mee panes die ac nocte:et mens mea oblita vanitatis ꝛ miſerie ardeat i tuo amore:ita vt ſaltãdo ad bona opa ꝛ laudes dei aſſurgendo:nũc exultẽ i ſpe ꝛ tãdẽ ꝑ te laudando tecũ gaudeã ſine fine. ¶ Amen.

¶ De reuerſione apoſtolorũ ac miſſione et reuerſione.lxxij.diſcipulorum. Capi.lviij.

Reuertẽtes aũt apl̄i)de p̄dicatiõe (ad ieſum nũciauerũt ei q̃ docuerãt)p̄dicãdo:et fecerãt miracula operando:oſtendentes ꝙ mãdatũ eius fideliter executi fuerunt:et gr̄as referẽtes ſup his q̃ acceperunt. Veniũt apl̄i ad ieſum riui ad fõtẽ ad locũ vñ exeunt flumina reuertunt vt iterꝫ fluant.Ibãt aĩalia de q̃etẽ ꝯtẽplatiõis ad laborẽ actiõis:et reuertebant iterꝫ ad q̃etẽ ꝯtẽplatiõis.Et compatiendo eis de laboribus ſuis duxit eos (ſeorſum in deſertũ locum)vt poſt laborem quieſcerẽt(puſillũ)ſegregati a tumultu populorũ:ꝛ vt ſe colligerẽt i orõne ſicut diſpſi fuerant in predicatione(nec enim ſpacium edẽdi habeãt)pre turbis q̃ veniebant et redibant.vnde Beda. Vbi magna temporis illius felicitas de labore docentium ſimul et diſcentium ſtudio demonſtratur q̃ vtinã in nr̃o euo rediret vt tanta miniſtris verbi frequentia fidelium inſiſtat auditorũ q̃ nec liberꝫ eis curãdi corpis ſpaciũ ꝯcedat.Naꝫ quibꝰ neceſſaria curãdi corpis hora negat: quãto minus illecebris anime ſue carnis ſtudendi facultas adeſt quin potius a q̃bꝰ verbum fidei et ſalutare miſterium oportune exigit:horꝫ aius cõiter agẽda ſp et cogitãda celeſtia ſuccẽdit:ne ea q̃ verbis docent factis ipugnẽt.hec Beda. Miſtice aũt ſecundum Hiero.ſeorſum ducit dñs quos elegit:vt inter malos viuẽtes mala nõ intẽdãt.Et bñ dr̄ vt quieſcerẽt puſillum:qꝛ puſilla req̃es eſt hic ſctis ꝛ labor magnus:ſed poſtea dicet eis vt req̃eſcãt a laboribꝰ ſuis: opera eñ illorũ ſequuntur illos.vnde dicit Greg.ꝙ tanto tũc maior requies erit quãto mõ ob amorẽ cõditoris ſui requies nulla fuerit.Et econtra intellige o piger ꝙ tanto tunc minor requies erit:q̃to nunc ob amorem carnis requies maior fuerit. Et iđ vt tũc gaudere poſſis dulcedie quietis:nõ abhorreas nunc guſtare amaritudinẽ laboris attendens verba Boetij dicentis. Dulcior eſt apium melle labor:ſi malus ora prius ſapor edat.Quieſcere ergo facit Chriſtus diſcipulos ſuos:vt diſcant oẽs ꝛ maxime qui preſunt ꝙ qui laborant in ope ꝛ ſermone requiem promerentur.Per hoc etiã oſtendit ꝙ p̄dicatores poſt p̄dicationis diſcurſuꝫ redire debent ad contẽplationis ſecretum:et opera ſua corã deo diſcutere:et diligenter examinare:vt de bonis gratias agant:et de defectibus veniã petant.Admonemur itaꝙ hic in domini factis:vt aliq̃n ab actione quieſcamus:et ad ſecretũ contemplationis tranſeamus:quia in actione exteriori ſpaciũ contemplãdi nõ habemus.Que cõtemplatio recte deſertũ dicitur:quia a multis deſeritur:ꝛ a paucis inhabitatur:in qua requieſcimus puſillũ:qꝛ pro noſtra fragilitate non diu diuine viſioni valemus inherere:nec pro neceſſitate proximi illius curam diu pretermittere.Taceas ergo ad tempꝰ a proximorum edificatione:vt tacendo diſcas qualiter ſuo tempore vtiliter eloqui valeas.Rogãdo tñ deũ ꝙ per ſeipſum ſuppleat cordibꝰ proximorũ interius ea inſpirãdo a q̃bus interim te abſtineas linguaꝫ per ſilẽtiũ edomando.vnde Greg. Nemo debet ꝓpter cõtemplationẽ dei oĩno poſtponere neceſſitatẽ ꝓximi:nec ꝓpter neceſſitatẽ ꝓximorũ cõtẽnere contemplationem dei. Quid eñ ꝓdeſt ſi amãtes noſmetipſos relinquamus ꝓximos?vel quid rurſus ꝓdeſt ſi amãtes vel zelãtes proximos relinquamus noſmetipſos? ¶ Et(poſt hec dñs ieſus deſignauit).i.ſignanter elegit et ab alijs diſtinxit ac inſtituit(lxxij.)diſcipulos (alios) preter.xij.predictos.in ſignum ꝙ poſt chriſti reſurrectionẽ ꝛ aſcenſionem in celũ: fides xp̄i p̄dicãda erat gẽtibꝰ.lxxij.linguarꝫ. ſicut ante.xij.tribubꝰ ſcḋm numerũ.xij.aplorũ.Prima ĝ lingua inter oẽs erat hebraica que poſtea in.lxxij.fuit diuiſa.Et ſicut apoſtoli formam demonſtrabãt ipſorum.i.primi ordinis ꝛ maiorum ſacerdotum:ſic et

Electorum ſegregatio. Hiero. Reqes ſctõꝝ i terris puſilla. Greg.

Boetiꝰ

B Quieſcẽdũ interdũ et.

Grego. Cõtemplandũ iterduꝫ

Prĩa lingua.

Aplorũ diſciplorũ ſignificatio.

iſti figurã gerebãt presbiteroꝝ.i.ſecũdi or
dinis ꝛ minoꝝ ſacerdotũ.ſ.curatoꝝ.In pri
mis tñ eccleſie tpib⁹ vtriq; pſbiteri vtriq;
vocabant epi.Qui ergo epi ſunt:ſunt ſuc-
ceſſores aploꝝ:ideo ſi gaudẽt de apoſtolico
Septua- honore debẽt eis ſiles eſſe i labore.Septua
ginta. ginta quoq; cõſurgũt ex ductu denarij per
ſeptenariũ:ideo ſignificãt impletionẽ deca
logi cũ ſeptẽ donis ſpũſſancti:per binariũ
vero ſupadditũ ſignificat maxime gemina
charitas:ſcʒ dei ꝛ pximi que oia ꝛ debẽt eẽ
in predicatorib⁹ euangelij(Et miſit illos bi
nos)ſic etiã ſm Orige.ꝛ.xij.bini ꝛ bini nu-
Orige. merati fuerũt:vt in eorũ cathalogo Mat-
theus oſtẽdit.Miſit aũt binos:pmo ꝓpter
bini cur duos populos cõuertendos:iudeorum ſcili
mitti di cet ꝛ gentiũ.Scdo ꝓpter ſalutem duplicẽʒ
cantur. operandã corporis ſcʒ ꝛ aie.Tertio ꝓpter
duplex mãdatũ charitatis.ſ.dei ꝛ pximi q
dʒ eſſe in predicatore euãgelij.Quarto pro
pter geminã perfectionẽ.ſ.vite ꝛ ſciẽtie pre
dicatori neceſſariã.Quinto propter mutuã
cõſeruationẽ ꝛ ſecuritatẽ cuſtodie:vt vnus
eſſet cuſtos caſtitatis alteri⁹:ꝛ bonorũ cete
rorũ.Sexto ꝓpter mutuã ꝯſolationẽ ꝛ ſocie
tatis emolumẽtũ.Septimo ꝓpter cõfirma-
tionẽ v̾itatis pdicãde ab ipſis ꝛ eius teſti-
moniũ:vt in ore duoꝝ teſtiũ ſtaret omne ver
bũ(ante faciẽ ſuã)ſcʒ ante preſentiã:vt ad-
uentus xpi nõ lateret:ꝛ vt ei viã ꝛ hoſpitiũ
in cordib⁹ hoim ppararẽt(in oẽm ciuitatẽ
ꝛ locũ)qꝛ indifferenter xps ꝛ diſcipuli eius
pdicabãt in ciuitatib⁹ ꝛ locis paruis ꝛ ma-
gnis(quo erat ipſe vẽtur⁹)ſcʒ in iudeam.
Poſt reſurrectionẽ tamẽ ꝛ aſcenſionem do
Grego. mini ad predicandũ:etiã gẽtibus miſſi ſunt
ſm Greg.pdicatio preuenit:ꝛ ſic ad habita
culũ mentis dñi venit:qꝛ verba exhortatio
nis precurrũt:per quã veritas in mente ſu
ſcipitur.(Et dicebat illis.Meſſis quidem
multa operarij pauci.)Iſta ꝛ plura alia que
ſequũtur modum predicãdi et viuendi di-
ſcipuloꝝ cõtinentia dicta ſunt ſupra de miſ
ſione apoſtolorum:ꝛ ideo hic repetere non
C eſt neceſſariũ.Expleto autem miniſterio le
Reuer- gationis ſue(reuerſi ſunt.lxxij.) diſcipuli
ſio diſci (cum gaudio)tũ de fructu predicatiõis ſue
plorum p quã populum edificauerat:tum de mira
culoꝝ operatione:qꝛ demones eiecerant:
gloriãtes ꝛ(dicẽtes(ſibi)in nomine)ꝛ inuo-
catione nominis xpi:non ſolum languores
Beda. ꝛ infirmitates:nõ ſolũ homines iniquos:
ſed(etiaʒ demonia)ſubijci:que tamen ſunt
tante poteſtatis:vt non ſit poteſtas ſuper
terram que comparetur eis.Vbi Beda.
Bene quidem profeſſi ſunt deferentes ho-
norem nomini chriſti:ſed infirma adhuc fi-
de gaudebant in virtutibus.Et qꝛ diſcipu
los de ſignorum operatione dominus vidit
elatos qui ex hoc nimis gloriabantur
tanquam infirmi ꝛ imperfecti:ideo hec glo
ria eorum reprimitur cum ſubditur.(Et ait Vidit
illis.Vidi ſathanã ſicut fulgur de celo ca- caſum
dẽtẽ)quia pſens erat qñ corruit:imo cũ pci luciferi
pitauit.Fulgur enim cadit celeriter et ma- dñs.
nifeſte et cum fetore ꝛ inflãmatione:ſic de- Fulgu-
mones de celo empireo ceciderunt in inflã ris ca-
ti:et videntib⁹ ſanctis angelis et cũ fetore ſus.
proprij peccati ad inflãmãdũ hoies p tenta
tionem parati:et cã huius ruine fuit elatio
ſiue ſuperbia de ſua excellentia.q.d.ſalua-
tor ſuis diſcipulis.Cauere diligenter debe
tis ne ex elatione et ptãte conceſſa ſup de-
mones nimis eleuemini:et ſic corruatis.
Sathane ergo exemplo deterrentur vt ad Caſus
humilitatẽ reuocent:vt q hũc ob ſuperbiã cur mẽ-
de celo recordarent eiectũ:multo magis ſe tio fcã.
de terra editos ſi ſupbierint humiliandos
vt caſum ꝓpriũ hoc exẽplo caueãt:et q ſtat
videat ne cadat.Et ſi ille propter ſupbiam
de celo cecidit:multo minus ſupbus illuc
aſcẽdet:qꝛ vt alibi dr turpi⁹ eijcitur ꝙ non
admittit hoſpes.vñ Greg.Mire autem dñs Grego.
vt in diſcipuloꝝ cordibus elationem pme-
ret:iudicium ruine retulit qd ipſe magiſter
elationis accepit:vt in autore ſuperbie di-
ſcerent qd de elatiõis vitio formidarent.vñ
Iſid.Quiſq; iã ex deteriori melior eſſe cepit Iſido.
caueat de acceptis extolli virtutib⁹:ne gra D
uius per vanam gloriam corruat ꝙ prius p
lapſum vitiorum iacebat.Itaq; nõ ꝯfidas
in nature dignitate:nõ ſupbias d̾ ſapiẽtia:
nõ de honore:nõ de ſtatu:nõ de ptãte:qꝛ in
olb⁹ natura angelica excedit:et tñ ex ſup-
bia cecidit et ex celo eſt eiect⁹:et tuis pedi-
bus ſubiect⁹.vt eñ dicit Aug.Melior eſt in Augu.
malis factis humilis confeſſio ꝙ in bonis Humili-
ſuperba gloriatio.Et plus placet deo humi tatis ex
litas in factis malis ꝙ ſupbia i bonis.Hu- cellen-
militas tamen nõ illa tm laudat:que de cõ tia.
ſciẽtia peccatoꝝ venit:ſed illa q ex virtute
deſcendit deo chara eſt.Igit non debet ho-
mo gloriari in gratia gratis data que ma-
lis et iniuſtis qñq; cõfertur:ſed in gra gra-
tũ faciẽte p quã in libro vite aſcribitur:ꝛ cũ
humilitate in omnibus gratias agere.vñ
ait(Ecce dedi vobis poteſtatẽ calcandi).ſ.
pede ſpũali(ſup ſerpẽtes et ſcorpiones:et
ſupra oẽm virtutẽ)et multiplicia ſpiritua-
lia nocumẽta inimici:et oẽ gen⁹ immundo
rũ ſpirituũ de obſeſſis corporibus eijciendi:
et nihil vobis nocebit ſm Bedã:qꝛ ſerpen- Beda.
tes dẽte ꝛ ſcorpiones cauda nocent.ſerpen- Serpẽ-
tes eñ morſu oris:et ſcorpiones punctione tes.
caude venenũ fundũt:ideo ſerpẽtes aperte Scor-
ſeuiẽtes:ſcorpiones clanculo inſidiantes: piones.
vel hoies vel demones ſignificant.Vel ſer-
pentes ſunt qui inchoãdis virtutibus ve-
nena praue pſuaſionis obijciũt:ſcorpiones
qui conſummatas virtutes ad finem vitia

re intendũt. ſm Theophi. Serpẽtes ſunt q̇
viſibiliter nocent: velut fornicatiõis et ho⸗
micidij demõ: q̄ v̄o inuiſibiliter nocẽt ſco℞⸗
piões vocãtur: ſicut in vitijs ſpiritualibus.
Inſup etiã calcare ſerpentẽ eſt ſubijcere rõ
ni ſenſualitatẽ. q̄ ſm Augu. ſignificat̃ p ſer
pentem et calcare ſcorpionem eſt deteſtari
detractorẽ: et calcare oẽm virtutẽ inimici
eſt obijcere oẽm occaſionem mortalis pec⸗
cati. Uerũtamen in hoc nolite gaudere: qꝛ
ſpũs vobis infirmis ſubijciunt̃: naꝫ malos
ſpũs arcere et alia ſigna facere aliqñ cõceſ⸗
ſum eſt ẽt malis hoĩbus non ꝓpter ſeipſos
ſed ad ꝯfirmationẽ fidei xp̄i p̄dicare p eos
ꝛ aliqñ nõ eſt meriti co℞ q̄ opant̃: ſed poti⁹
p innocationẽ nõis xp̄i conceditur: vel ad ma
iorẽ ꝯdẽnationẽ co℞ q̄ inuocant: vel ad vti
litatẽ co℞ q̄ vidẽt ꝛ audiũt in quo ſemp ho⸗
norat̃ de⁹: p cui⁹ nomẽ miracula fiũt: lꝫ de⸗
ſpiciant̃ q̄ faciũt. vñ Chriſo. Eijcere demo⸗
nes cõmune opus eſt inter miniſtros dei ꝛ
miniſtros diaboli. Ueritatẽ confiteri ꝛ iu⸗
ſticiã facere ꝓuatũ eſt op⁹ tm̃ ſancto℞. Iđ
quẽ videris demonia eijcientẽ: ſi nõ eſt ꝯfeſ
ſio v̄itatis in ore eius: nec iuſtitia in mani⸗
bus ei⁹ nõ eſt hõ dei. Si aũt videris v̄itatẽ
cõfitentẽ: ꝛ iuſtitiã faciẽtẽ: ꝛ ſi demonia nõ
eiicit hõ dei eſt. Et iterũ. Nõ ſigna pete: ſed
anime ſanitatẽ. Si autem ſigna vis facere:
eruaris a delictis: et oĩa expleſti. Etem̃ ma⸗
gn⁹ demõ eſt pctm̃: ꝛ ſi auferas maiora: de⸗
cẽ mille demones abigentib⁹ opatus es. ſi⸗
gna em̃ multotiẽs alijs ꝓfuerũt: faciẽti ãt
obfuerũt in elationem extollentia: et vanã
gloriam: vel in aliquo modo. In operibus
vero nihil tale ſuſpicari eſt: ſed ꝛ ꝑticipan⸗
tibus eis et alijs multis proſunt. Hec ita⸗
qꝫ cũ magna diligentia operemur. Si em̃
ab inhũanitate ad eleemoſynã trãſmutat⁹
fueris ſiccã manũ exiſtentẽ extendiſti. Si a
ſpectaculis deſiſtẽs ad eccleſiã ieris: clau⸗
dicantẽ pedẽ correxiſti. Si autẽ deſtiteris
oculos tuos a meretrice et pulchritudine
aliena cecos exiſtentes aquiſti. Si p ſatha
nicis vijs didiceris pſalmos ſpũales: mu⸗
tus exiſtens locut⁹ es. Hec itaqꝫ miracula
ſunt maria: hec ſigna ſunt inopiabilia. Si
hec ſigna fecerim⁹ ꝛ ipſi magni quidem et
mirabiles per hec erimus: et pernicioſos
vniuerſos ad virtutem attrahemus et fu⸗
tura fruemur vita. hec Chriſ. De hoc etiã
habes ſupra circa finẽ ſermonis domini in
monte. Si ergo non eſt gaudendũ in ſubie⸗
ctione ſpirituum multominus eſt gauden⸗
dum in ſubiectione hominũ: et adhuc mi⸗
nus in ſubiectione rerũ tẽporalium de qui⸗
bus tñ gaudẽt multi: etiã qui vident̃ ſpiri⸗
tuales ꝛ deuoti. Et ſubiũgit. (Gaudete aũt:
quia nomina veſtra ſcripta) et ſine obliuio
ne memorie tradita (ſunt in celis): id eſt
in libro vite: ꝛ licet deleantur tanq̃ malum
eijciãtur in terris: ꝛ hoim reputatiõe. Ecõ⸗
tra nomina malo℞ ſcribuntur ꝛ magnificã⸗ Nomina
tur in terris: ꝛ iđ nõ in celis. ¶ In libro vi⸗ ſcribi i
te aliquorũ nõia dicunt̃ ſcripta dupliciter. libro vi⸗
Uno mõ ſm p̄ſentẽ iuſtitiã q̄ ſcriptura eſt te.
delebilis. Alio mõ ſm eternam predeſtina⸗
tionẽ que ſcriptura eſt indelebilis: ꝛ vtroqꝫ
mõ nõia eorum erant ſcripta in celis: quia
erant predeſtinati: ꝛ cũ hoc habebant gra⸗
tiã dei: qꝛ iſta gloriatio quã habuerunt de
eiectione demonum nõ fuit mortale pctm̃.
Si aũt ꝛ tuũ nomẽ vis ſcribi in celis ſtude
vt bonũ ꝛ nõ malum opereris: quia qualia
opera facis talibus nomen tuum inſcribit̃
literis. Et ex his literis elicitur iudicium:
quia in Apocal̃. dicitur. Iudicati ſunt mor⸗ Apoca.
tui ex his que ſcripta erãt in libris ſm opa xx.
ipo℞. vnde Beda. Salubriter autẽ intelli⸗ Beda.
gendũ eſt qđ ſiue celeſtia ſiue terreſtria q̇s
opa geſſerit: per hec quaſi literis annota⸗
tus apud dei memoriã ſit eternaliter affix⁹.
Quedã aũt ſunt q̄ ſcribunt̃ quedã nõ in vi⸗
ta: ſed ſm Hiero. in terra. vt ſm hoc intel⸗
ligatur duplex quedã conſcriptio. ho℞ qui⸗
dem ad vitam illorũ ad perditionẽ. Quod
aũt đr de libro viuentiũ intelligitur de his
qui digni putabant̃ in libro dei conſcribi.
Et ſm hoc fieri đr ſcripture mutatio qñ a
virtute dilabimur in pctm̃ vel econtra. hec
Beda. Gaudeant ergo diſcipuli xp̄i non de Gaudẽ
hũiliatione demonũ: q̄ per ſuperbiam celi dũ vn⸗
ſedem amiſerunt: ſed de ſua ſublimatione: de ſit et
qꝛ in locũ illorũ electi ſunt: vt vnde illi ce⸗ vñ nõ.
ciderũt ſublimati: illuc iſti aſcendant hũi⸗
liati. Illuc em̃ gaudiũ vanam reſpicit glo⸗
riam: hoc ad vtile ꝛ eternum. Illud ad va⸗
nã reſpicit gloriam: hoc ad gloriam ſpectat
eternã. Et illud quidem ſimul habere poſ⸗
ſunt ꝛ mali et boni: hoc autẽ non niſi boni.
¶ Et quia ingreſſi diſcipuli de duob⁹ gau⸗
debant: primo quia p̄dicationem co℞ rece⸗
perant illi ad quos miſſi fuerant. Scđo qꝛ
demonia ſubijciebantur eis: ideo repreſſa
ſuperbia in diſcipulis: ꝛ audita fide eorum
ꝛ illorum quibus predicauerãt verbũ ſalu⸗
tis (exultauit) dñs ieſus in donis ſpiritusſ⸗
ancti et gr̃as egit pro ſalute hoim deo pa⸗ Gr̃as
tri. vnde Theophi. Sicut benignus pater cur egit
vidẽs filios ſuos dirigi gaudet: ſic chriſtus dñs.
exultat q̄ diſcipulis tãtis bonis facti ſunt Theo⸗
digni. vñ ꝛ Cyrillus. Inſperit quidem per philus.
ſpũs operationẽ quam aplis tradidit plu⸗ Cyrill⁹.
riũ acquiſitionẽ. Unde et in ſpũ ſancto leta
tus đr. i. in effectib⁹ qui p ſpiritum ſanctũ
proueniũt. Quaſi em̃ amator hoim gaudiũ
reputabat materiã conuerſionẽ errãtiũ de
quo gr̃as egit. hec Cyrill⁹. gr̃as ergo egit
dicẽs. (Confiteor tibi). i. gr̃as ago et laudo
te pr̃ per eternã gñationem (dñe celi et ter⸗

re) inuiſibiliū ⁊ viſibiliū per tpalē creatio-
nē (q̄ abſcondiſti) p̄ iuſtitiam hec (ſcʒ mi-
Sapiē-tia mū-di. ſteria fidei ⁊ archana ſapientie tue que in
aduētu filij ſunt ipleta (a ſapientib⁹ ⁊ pru-
dētib⁹) ſm ſuā reputationē: ⁊ in ocul' ſuis. ſ.
ſcribis ⁊ phariſeis ⁊ alijs ſupbis: ſapienti-
bus q̄dē in diuinis: vt in lege: et pphetis et
prudentib⁹ in mūdanis ſeu hūanis: vel (ſa-
j.cor.j. piētib⁹) ſʒ phiā hūanā: de qua apl's (Stul-
tā fecit deus ſapientiā hui⁹ mūdi. Hec aūt
eſt triplex. ſ. terrena propter affectū terrene
cupiditatis: aīalis propter affectū carnalis
voluptatis: diabolica propter affectū mun-
dialis ſublimitatꝫ. Terrena eſt in cupidis
⁊ auaris: aīalis in voluptuoſis et luxurio-
ſis: diabolica in ſuperbis ⁊ ābitioſis (et re-
uelaſti ea paruulis). i. hūilib⁹ ⁊ intellectū i
obſequiū fidei captiuantibus. ſ. piſcatori-
bus alijs ſimplicib⁹ ſe exaltare neſcientib⁹
vt humiles ad te veniant: ⁊ ſupbi a te rece-
dāt. Xp̄s in eo q̄ de⁹ eſt eq̄lis prī in eo q̄ hō
G confitet'. i. grās agit deo prī: imo indiuidue
Sapiē-tia re-uelata p̄uulis. trinitati. Pulchre aūt ſapientib⁹ ⁊ prudēti-
bus nō incipientes ⁊ hebetes: ſed paruulos.
i. hūiles oppoſuit. vn̄ ſm Gregor. pbaret ſe
Grego. dānare tumorē ⁊ ſupbiā: nō acumē inge-
Chriſ. niū et ſapientiā. Et ſm Chriſo. Ut erudiret
p oīa nos ab elatiōe erui et hūilitatē zela-
re. Magn⁹ honor ex hoc eſt hūilibus ỹis q:
ſunt de ſecreto cōſilio ſummi regis vocati
Beda. ⁊ admiſſi ad notitiā ỹitatꝫ: vt eīn dr Beda.
humi-litatis laus. Hūilitas eſt clauis ſcīētie q̄ ad notitiā ỹi-
tatꝫ xp̄i poterit peruenire. vbi Chriſ. Grās
Chriſ. agit q: illuminati ſunt ruſtici et ſimplices
hoies q̄ totū quicq̄d fecerūt boni iputant
autori non ſapiētes maloꝝ q̄ p̄us ſapiētes
videbant' in eloquijs dei cū nō eſſent ſapiē-
tes: ſapiētia eīn eſt nō eloquia dei ſcire: ſed
ſm eloquia dei viuere. Tu autē ad q̄ſcūq;
volueris pſonas potes dilatare tractatum
q̄m et oībus ſapiētib⁹ q̄ ſm ſenſum carnis
ſunt ſapiētes ⁊ non ſm ſpiritum cordis: ab-
ſcondit deus ſemp miſteriū ỹitatis: ⁊ reue-
lat illō paruulis. Sic ḡ qd iudei q̄tidie me-
ditantes legē dei inuenire nō potuerūt: pi-
Letitie xp̄i rō. ſcatores ⁊ ruſtici inuenerunt quotidie tra-
ctantes retia manib⁹ ſuis. Hec Chriſoſto.
Chriſ. Nō letatur dn̄s q: eſt ſapientibus occulta-
tum: ſed q: hūilibus eſt reuelatū: q: hoc di-
gnū eſt letitia: illud aūt meſticia. vn̄ Chri-
ſoſto. Quid igit' in perditione letatur: et q:
non didicerūt hoc illi. Nequaq̄ reuelatum
eīn eſſe his dignū eſt letitia: occultari autē
ab illis non letitia: ſed lachrimis eſt dignū
Hoc deniq; ⁊ fecit lugēs ciuitatem. Non ḡ
propter hoc letat' ⁊ gratias agit qd dei mi-
ſteria latebāt ſcribas ⁊ phariſeos: non eīn
H erat materia alacritatis ſed gemitus: ſed
Cōfeſ-ſio dn̄i. q: quod ſapientes nō nouerāt hūiles noue
rūt. hec Chriſoſto. Accipit' ergo hic confeſ-
ſio p gratiarū actione ⁊ laude: q: vt dicit Hiero.
Hierony. cōfeſſio nō ſemper penitentiā: ſʒ Augu.
⁊ gratiarū actionē ſignificat. Unde ⁊ Aug.
Non ſolius eſt confeſſio peccatoris ſed ali-
quādo etiā laudatoris. Cōfitemur ergo ſi-
ue laudātes deū: ſiue accuſantes noſmet-
ipſos. Hec Auguſti. Et ſic patet q̄ cauſa ex
parte credētiū fuit eoꝝ hūilitas: que ad ſa
pientiā diſpoſuit: q: vt dicit' in Prouerbijs. Puer. xj.
vbi hūilitas: ibi ſapiētia. Et vt dicit Philo-
lemeus philoſophus. q̄ inter ſapientes eſt
humilior: inter ſapientes eſt ſapientior. Ex
parte aūt nō credentiū fuit eorū ſupbia: q̄
eſt intellectus excecatiua. Sʒ ex parte dei
cā fuit ſimplex volūtas diuina: ⁊ hoc eſt q̄
ſubdit. (Ita pr̄ factū eſt: q̄m ſic placitū eſt
ante te). i. tibi in conſpectu tuo: ante quem
ſcʒ nihil iniuſtū poteſt placere. Nullā vero
aliam rationem reddere voluit filius: quia
pater illos reprobauerit ⁊ hos elegerit: niſi
ſolum beneplacitum ipſius patris in exem
plum: ne ſecreta dei diſcutiamus: ⁊ in con-
fuſionem illorum qui de ſecretis dei volūt Grego. ſecreta nō inq̄renda.
querere rationē. vnde Grego. His domini
verbis exempla humilitatis accipimus: ne
temere diſcutere ſuperna conſilia de alio-
rum vocatione aliorumve repulſione pre-
ſumamus. Cum eīn premiſiſſet vtrūq; non
mox rationē reddidit: ſed ſic deo placitum
dixit: hoc videlicet intendens quod iniu-
ſtum eſſe non poteſt: quod placuit iuſto.
¶ In cunctis ergo que exterius a deo diſ-
ponuntur aperta cauſa rationis eſt occul-
ta iudicia voluntatis. vnde et Chriſo. Non Chriſ.
dicit qua ratione ſic ei placuit: ſed tm̄ gra-
tias agit patri: quia ſic ei placuit. Sic et tu
nūq̄ diſcutias conſilia dei in operib⁹ eius
q̄d fecit: aut qua rōne fecit: ſʒ quocūq; mō
rē ſuam voluit ordinare gratias ei agas:
ſufficit tibi ad teſtimonium ipſa dei natura
q: deus ſine rōne ⁊ ſine iuſtitia nihil facit.
Non enim ad diſcuſſionē ſuā: ſed ad hono- Iudex nec dei nec operū eius eſſe lʒ.
rem ſuū creauit te: nec iudicem te voluit
eſſe actuū ſuoꝝ: ſed ſeruum preceptorum.
Boni eīn dn̄i eſt oīa prouidere que ad vti-
litatem ptinent ſerui: boni autem ſerui eſt
fideliter opari: ⁊ nō diſcutere dn̄i ſui act⁹.
hec Chriſo. vnde ⁊ Augu. Quare illū tra-
hit ⁊ illum non trahit: noli velle dijudica- Augu.
re ſi nō vis errare: vt autem dicit Proſper.
Deus reſiſtentē non trahit: inuitumq; non Proſp. De⁹ neminem cogit.
cōpellit: ſed ex inuito volentē facit: et infi-
delitatē reſiſtentis inclinat: vt cor audien-
tis obediēdi in ſe delectatiōe genita ibi ſur
gat vbi p̄mebat': inde velit vbi nolebat. hec
Proſper. Et lʒ in ſpāli non poſſit aſſignari
ratio quare illū eligat et illū diuitat: niſi
eius ſimplex voluntas: qd tn̄ aliqui ſint ele
cti et aliq̄ reprobati bene pōt aſſignari cā
in generali: etiā ex parte dei: vt i electi ap-

pareat dei mīa: in alijs aūt ei⁹ iuſtitia: quia
ſicut ad gloꝛiā regis et decoꝛē ſui regni non
ſolū pertinet aula in qua ſtrenui milites
honoꝛanť: ſed etiā patibulū in quo malefa⸗
ctoꝛes puniuntur: ſic ad gloꝛiam dei nō ſo⸗
lum pertinet pꝛemiatio bonoꝛū: ſed etiā pu⸗
nitio repꝛoboꝛum. ❡ Et quia dictum eſt de
vocatiōe hūiliū: cōſequēter ponitur huius
vocatiōis mediū. Chꝛiſtus eīn mediatoꝛ eſt
dei et hominum: debitus aūt pꝛoceſſus eſt:
vt ab extremo in extremū pꝛocedatur ꝑ me
dium. ideo omnis pꝛoceſſus gratie deriua⸗
tur ad nos per chꝛiſtū: ⁊ hoc eſt quod dicit
(oīa mihi tradita ſunt a patre) qꝛ ſcđm na⸗
turā diuinam xp̄s habet eſſe a patre: et per
cōſequēs poſſe licet habeat idem eſſe nume
ro et poſſe cū ipſo: ⁊ ſic oīa tradita ſunt ſibi
a patre ab eterno. Secūdū aūt naturam hu
manā oīa tradita ſunt in ptāte xp̄i et dn̄io
a deo patre. Uno mō quātū ad autoꝛitatē
et ſic ſibi ſunt tradita ab inſtanti conceptio
nis: qꝛ eo ip̄o ꝙ natura humana verbo eſt
vnita oīa creata ſibi ſunt tradita. alio mo⸗
do q̄tū ad effectū et ſic in iudicio oīa erunt
ſubdita pedib⁹ ei⁹: quia tunc eius volūtas
ꝑfecte iplebiť in oīb⁹. Et qꝛ ſm̄ diuinam na
turā eſt idē cū pr̄e: iō ſubdit. (Et nemo no⸗
uit filiū niſi pr̄: neq̧ patrem quis nouit niſi
filius) nec tñ ꝑ hoc excludiť ſpūſſanctus: qꝛ
fit exceptio eſſentialis nō ꝑſonalis ſ; ſpūſ⸗
ſanctus nō eſt alterius eſſentie q̄ pater. Et
quia xp̄s eſt mediatoꝛ dei ⁊ hoīm: ideo noti
tia diuinoꝛum ad nos deriuatur ꝑ xp̄m: ꝓ⸗
pter qđ ſubdiť. (Et cui fili⁹ voluerit reuela
re) nō ꝙ iſti qb⁹ reuelatio fit mediāte filio
habeāt notitiā ꝯpꝛehēſionis ſicut filius: qꝛ
hoc eſt impoſſibile creature. illud enim qđ
cōpꝛehendiť totaliter et perfecte cognoſciť.
Et qꝛ (vt dictū eſt) xp̄s eſt mediatoꝛ dei ⁊ ho
minū: iō ꝯñr oñdit ꝙ familiaritate et ſecu⸗
re ad ip̄m eſt accedendū. vñ nos ad hoc in⸗
uitās ait. (Uenite) Credēdo et obediendo
nō pedib⁹: ſ; moꝛibus: nō coꝛpoꝛe: ſed fide.
Iſte nāq̧ ſpūalis eſt acceſſus quo q̄ſq̧ deo
appꝛopinquat veri⁹ ad me oꝛādū ꝑ fidē ad
me comitandum per imitationem ad me
fruendū per gloꝛificationem ergo (venite)
vos clauſi (ad me) oſtium veritatis (venite)
vos egri ad medicum ſalutis (venite) vos
naufragi (ad me) poꝛtū quietis. Felix termi
nus ad quem: ſed infelix terminus a quo:
ideo ait (oēs q̄ laboꝛatis) ſiue ſm̄ naturā in
qua naſcimur: ſiue ſm̄ culpā qua trāſgredi
mur: ſiue ſm̄ penā in qua moꝛimur. ſpālī⸗
ter tñ loquiť hic de doloꝛe infideliū in cul⸗
tura idoloꝛū. O tñ q̄tū laboꝛat luxurioſus
in voluptatibus: auarus in cupiditatibus:
ambitioſus i dignitatib⁹. (Et onerati eſtis)
triplici onere. ſ. veterꝫ legis: phariſayce tra
ditionis: diabolice ſeruitutis. O dei noſtri
dignatio admirabilis: o charitas ineffabi⸗
lis: o verba dulcia: verba deifica. Ecce inui⸗
tat inimicos / hoꝛtatur reos: allicit ingra⸗
tos. vbi Chꝛiſ. Non autem dixit venite ille Chꝛiſo.
⁊ ille: ſ; oēs q̄ i ſolſcitudinib⁹: q̄ in triſticijs
qui in peccatis eſtis non vt expetaꝫ noras
id vt ſoluā peccata. Uenite nō qm̄ indigeo
veſtra gloꝛia: ſed qꝛ volo veſtrā ſalutē. Un⸗ Satura⸗
de dicit. (Et ego) nō ſolū exonerabo: ſ; etiā tio dn̄i.
(reficiaꝫ vos) triplici cibo. ſ. doctrine: eucha
riſtie: et gloꝛie. vel reficiam vos. i. interna re
fectione et iocunditate ſaturabo et recrea⸗
bo: ⁊ in pꝛeſenti per gr̄am et in futuro per
gl̄iaꝫ. vbi Chꝛ. Nō dixit ſaluabo ſolum: ſed chꝛiſo.
qđ multo ampli⁹ eſt reficiā vos. i. in oī quie
te cōſtituā. Ad ip̄m quippe eſt veniēdū: qui
eſt quies laboꝛātib⁹: eſt ſubleuatoꝛ onera⸗
tis: eſt refectio famelicis et deficientibus ⁊
non venit vocare iuſtos: ſed peccatoꝛes ad
pn̄iam. vñ Bern̄. Mundus clamat ego defi Bern̄.
cio: caro clamat ego iterficiaꝫ: xp̄s clamat R
ego reficiam: ad quē ibis? Iuguꝫ ergo legis Juguꝫ
ac pcti ⁊ ſolicitudis tēpoꝛaliū q̄ vobis la⸗ dn̄i.
boꝛioſa ſunt et oneroſa abijcite: et ita (tol⸗
lite) .i. volūtarie accipite (iugū) a iūgēdo di
ctū: iugū inq̄ euangelice legis et eruditio⸗
nis: eo ꝙ gentes et iudeos in vnā fidē iun⸗
gat: iugū amoꝛis et dilectionis: eo qđ homi
nes deo iungat: iugum crucis ſiue moꝛtifi⸗
catiōis: eo ꝙ carnē ſpiritui ſubijciat (meū)
dicit: quia pꝛius pꝛo nobis illud tulit: pmuꝫ
docendo: ſm̄ diligendum tertiū ſuſtinendo
(ſuper vos) vt impleatis ⁊ in honoꝛe habea
tis ne foꝛte ſubtus ponentes et continētes
pedibus vitioꝛum conculcetur. vbi Chꝛiſo.
O gratiſſimū pondus qđ magis confoꝛtat
poꝛtantes. Nam pondus terreſtrium domi chꝛiſo.
noꝛum atterit paulatim miniſtrantium vi⸗ Pōdus
res: pondus autē xp̄i magis adiuuat baiu gratuꝫ.
lantē: qꝛ nō nos poꝛtamus gratiā: ſ; gr̄a nos
nec nos ad auxilium gratie dati ſumus: ſ;
gratia magis ad noſtrum. hec Chꝛiſo. (Et
diſcite a me) magiſtro docente verbo ⁊ exē⸗
plo (qꝛ mitis ſum) exterius in moꝛibus: in⸗
terius in affectib⁹ coꝛde ⁊ nō fictus pꝛo hu
manis laudibus (mitis ſuꝫ) qꝛ nulluꝫ ledo
(humilis) qꝛ nullū deſpicio: ſ; (coꝛde) quia
nullū decipio. Ecce tria imitāda (mititas ī
ꝯuerſatiōe: hūilitas in cogitatione veritas
in intentione: quibus maxime generať ac
nutriť ⁊ cōuerſatur dilectio. q. d. (Diſcite a
me) ꝙ ſitis mites moꝛib⁹ vt neminé leda⸗
tis: humiles mentib⁹: vt neminé cōtēnatis:
coꝛde vt quod extra eſt in ope ſit ⁊ intus in
coꝛde ne lateat ſerpēs in ſpecie colūbe. Me L
rito ergo iugū eſt tollendū: qꝛ mitis eſt ⁊ hu Diſcen
milis: libēti⁹ ē eīn q̄s ſub iugo dn̄i māſueti da a xp̄o
⁊ hūiles q̄ rigidi ſupbi. Cōſidera hec: quia Miti⸗
dn̄s inter ceteras ſuas ꝟtutes ſpāliter ad tas hūi
hūilitatē nos remittit vt hāc ab eo diſca⸗ litas.

mus: q̄ʒ olim ꝟtutū radix ꝛ fundamentum eſt. vñ Ambro. nō dixit diſcite a me. qꝛ potēs ſuʒ. Nō dixit diſcite qꝛ glorioſus ſum: ſʒ diſcite qꝛ hūilis ſum qd̄ poteſtis imitari. vñ Aug. Fratres mei tota medicina noſtra eſt iſta diſcite a me: qꝛ mitis ſum: ꝛ hūilis corde. Diſcite (inq̄t) a me nō mūdū fabricare nō cūcta viſibilia creare: non in ipſo mundo miracula facere ꝛ mortuos ſuſcitare: ſʒ qꝛ mitis ſuʒ ꝛ hūilis corde. vñ ēt Ber. Quid deinde autor ꝛ dator ꝟtutū xp̄s in quo oēs theſauri ſapiētie ꝛ ſciētie ſunt abſcōditi: in quo ōis plenitudo diuinitatis habitat corporaliť nōne tñ ip̄e de hūilitate tanq̄ ſumma ſue doctrine ſuarūq̄ ꝟtutū gl'iat⁹ ē. Diſcite ait a me nō q̄ ſobri⁹ aut caſt⁹: aut prudens: aut aliq̄d hmōi ſʒ mitis ſum ꝛ hūilis corde a me (iq̄t) diſcite: nō ad doctrīas p̄riarcharū: nō ad ꝓphetarū libros vos mitto: ſʒ mei pſum vobis exēplū me formā hūilitatꝫ exhibeo. Neſcio quo pacto familiarius ſeſe ꝑ hūilitati ꝓpinquare hoib⁹ ſubſtātiā formā habitū geſtauit hūilē ipſi⁹ nobis ꝯmendās ꝟtutis excellētiā quā ſpāli ſui voluit honorare preſentia. vnde ꝛ Greg. ad hoc nā q̄ʒ vnigenit⁹ dei fili⁹ formam infirmitatis nr̄e ſuſcepit ad hoc inuiſibilis nō ſolū viſibilis: ſed et deſpect⁹ apparuit: ad hoc cōtumeliarꝫ ludibria ꝛ irriſionū ꝓbra paſſionū tormēta tolerauit vt ſuꝑbū nō eſſe hoīem doceret de⁹. Quāta ḡ hūilitatꝫ virt⁹ eſt ꝓpter quā ſolā ꝟaciter edocēdā q̄ ſine eſtimatione magn⁹ eſt vſq̄ ad paſſionē factus ē paruus. Ecce q̄ppe nouiſſi⁹ cū de ſue celſitudinis culmine: vt hūano gñi glīā daret ad yma deſcēdiſſe. Qꝛ em̄ originē ꝑditiōis nr̄e ſe ꝓbuit ſuꝑbia diaboli inſtrumētū redemptionis nr̄e inuēta eſt hūilitas dei: qꝛ igiť redēptor nr̄ corda regit hūiliū: ꝛ leuiatā rex dr̄ ſuꝑborū apte cognoſcim⁹: qꝛ euidentiſſimū reprobor̄ ſignū ſuꝑbia ac ꝯ electorum hūilitas. Cū ḡ quā q̄ſq̄ habeat cognoſciť ſub q̄ rege militet inueniť: vnuſq̄ſq̄ em̄ q̄ſi quēdā titulū portat opis quo facile oſtendat ſub cui⁹ ſeruiat poteſtate rectoris. hec Greg. Et breuiter dr̄ Caſſiodorus. tāta fuit in ſc̄tā incarnatiōe hūilitas quāta eſt in diuinitate icōprehēſibilis maieſtas. Elige ergo magis ſub rege celi q̄ ꝑncipe mūdi militare ꝛ magis ſub dei q̄ hominis poteſtate ſeruire. Et ad hoc faciēdū nota hic vtile exēplū. cū em̄ q̄dā miles dño ſuo ſcʒ cuidam marchioni militādo diu ad voluntatem deſeruiſſet: tādē ad infirmitatē de qua ꝛ mortuus eſt ꝑuenit. Quē ꝛ ipſe marchio in infirmitate eadē viſitās exhibuit ſe paratum ad oīa q̄ pro eo facere poſſet dicens: q̄ nec auro nec argēto ꝓ ipſi⁹ neceſſitate parceret cui miles gr̄as agēs dixit q̄ eū iuuare non poſſet: qꝛ ip̄e ſm medicor̄ iudiciū moriturus eſſet deinde idē miles aduocans ſimul in vnū nobiles et alios q̄ circa marchionē erāt: admonuit eos dicens. chariſſimi: quia videtis q̄ dñs me⁹ marchio cui diu ad nutum ſeruiui iā me in neceſſitate poſitū iuuare nō pōt: q̄uis etiā vellet. ꝛ ſi corp⁹ ꝛ tp̄s ac ſeruitium meum perdidi vane qd̄ me penitet: rogo vos et ammoneo vt tali dño ſtudeatis ſeruire: qui vobis in neceſſitatibus omnib⁹ poterit ſubuenire. Deinde ſubiungit premiū dicēs. Et ſi iugum acceperitis ꝛ didiceritis obediendo (inuenietis requiem animabus veſtris). ſ. in preſenti et in futuro: que requies hic inchoatur: ſed i pr̄ia ꝑficietur. vnde Chriſ. Nō dixit ꝛ inuenietis requiem et tacuit: ſed addidit animabus: q̄m mandata chriſti in hoc ſeculo aiar̄ requies ſunt non corporum. Quoniā et ſi laborāt et triſtanť in corpore: requieſcūt ꝛ gaudent in ſpū et in ſpe. Ideo alibi dicit hec autēʒ locutus ſum vobis: vt in me paceʒ habeatis: in hoc mundo autem tribulationes. Et ne ex iugo legis euangelice tanq̄ graui et oneroſo aliq̄ terreanť: ꝛ timeāt: ꝛ quare ſub iugo dñi requiē aiabus ſuis inueniāt ſubiungit dicēs. (Iugū em̄ meū ſuaue eſt) ſed graue erat iugū legis ꝓpter multiplicitatem cerimonialiū: ꝓpter auſteritatē iudicialiū ꝓpter defectū ſacramētor̄ iuſtificātiū: ſed nō ſic erat euāgelij iugū. Vñ ꝛ ſequiť (ꝛ on⁹ meū leue) qꝛ ſufficit charitas ꝓ hui⁹ oneris releuatiōe. vñ Hieroni. Nil amātibus durū null⁹ labor difficilis. Amem⁹ xp̄ʒ ꝛ facile nobis videbitur oē difficile. Vñ et Quintilianus dicit q̄ nulla pena eſt niſi inuito: nullū habemus niſi de impatiētia dolorē: ꝛ vt crudele aliquid ſit metus facit. Queritur autē qualiter iugū euāgelij ſuauius ſit q̄ legis cuʒ in lege adulteriū: in euāgelio concupiſcētia: in lege homicidium: in euangelio ira puniať. Et reſpondeť ſm Hierony. qꝛ in lege opa requirebanť: in euāgelio ſola bona voluntas premiū nō amittit. Item cur dicit onus leue cū ſuperi⁹ dixerit anguſtā portā et artam viam que ducit ad vitā. Et reſpondet ſecundum Aug. ꝛ Hyla. q̄ arcta vel anguſta via diciť qꝛ āguſtat i initio. graue eſt enim conſuetudinem dimittere: ſed in proceſſu tp̄is ineffabili dilectiōis dulcedine dilatatur ſicut ſtupētibus dentib⁹ grauat in principio comedere: ſed poſtea delectat. Suauis ḡ ꝛ leuis eſt ip̄letio euāgelij amanti atq̄ charitatē habēti: vel in proceſſu conſueſcēti: vel in reſpectu operū legis: vel reſpectu expectate mercedis. ¶ Oratio.

DOmie ieſu chriſte da mihi ꝑ ſanctā diſcipulorū tuorū predicationem ſic gr̄a tua edoceri q̄ nō in vanitatib⁹: vel q̄buſcūq̄ eleuationē ꝛ extollētiā mihi ingerēti-

Bern.
Col. ij.
Ibidem.

Superbiā vitā dami docet.

Grego. hūilitatis excellentia.

Caſſiodor⁹ de eadem.

Exēplum vt deo ſeruiamus.

Premiū ſeruiētium deo.

Chriſo.

Onus dñi leue.

Hiero.

Iuguʒ euāgelij.

Hiero.

Quō leue.
Augu.
Hylari.

bus: ſed in tua cruce et ſingulis humilita-
tem in me excitantibꝰ mihi libeat gloriari.
Jpſa ſancta doctrina euangelica in ꝓfun-
da humilitate et in omnibꝰ virtutibus cor
meū cōfirmet ſemper et corroboret: vt a vi-
tijs purgatus et virtutibꝰ ornatus merear
in preſenti vita ⁊ in futura requiem anime
inuenire: quia inquietum eſt cor meum do
nec requieſcat in te Jeſu bone. Amen.

De homine ſauciato et vul-nerato a latronibus. Capi. lix.

Et q: dixe-
rat dn̄s Jeſus miſteria fi-
dei ⁊ archana ſapie abſcō
ſa ſupbis ⁊ reuelata hū-
libus cōſequēter obmiſſa
iudeoꝝ excecatiōe oſ̄dit
diſcipuloꝝ illumiationē:
vt oſtēdat eos eſſe paruu-
los quibꝰ pater adiectus
ſui miſteria reuelauit: vnde dicit eos bea-
tos q: in eis fuit cōpletū qd̄ antiq̄s patri-
bus fuerat ꝓmiſſuꝫ. (Beati) inq̄t (oculi q̇
vidēt q̄ vos videtis). Et ꝑ hoc eos btōs dicit
q: dn̄m Jeſum ⁊ corporalr̄ oculis exteriori-
bus ⁊ mentaliter oculis interioribꝰ videre
meruerūt: videntes eñ xp̄m ꝑ fidē charita-
te formatā beati ſunt in ſpe et ſi perſeuerēt
beati erūt in re. (Dico eñ vobis ꝙ multi ꝓ-
phete) pollentes in cognitione (reges) ſeu
iuſti pollētes in ſanctitate: quos eñ lucas
reges dicit mathēꝰ iuſtos appellat: q: ma-
gni reges ſunt: qui tentationū ſuarū moti-
bus nō conſentiēdo ſuccūbere: ſed regendo
preeſſe nouerūt (voluerūt videre q̄ vos vide
tis: ⁊ nō viderūt: ⁊ audire q̄ auditis ⁊ nō au-
dierunt) deſiderauerūt eñ videre et audire
eo modo q̊ diſcipuli viderūt ⁊ audierūt: ſed
nō viderunt neq꞉ audierūt eo modo: q: nō
corporaliter ſ꞉ ſpūaliter: ſ꞉ diſcipuli vtroq꞉
modo. Nam exterius viderūt preſentiā cor-
poralē ⁊ miracula ↄſpiciēdo: interius vide-
rūt diuinitatē latentē itelligēdo ⁊ exterius
audierūt vocē doctrinā percipiendo et in-
terius audierūt per fidem aſſentiēdo. Pro-
phete ſiquidem ⁊ reges a longe aſpicientes
per figuras vel viſionum ſpecies quaſi per
ſpeculum ⁊ in enigmate chriſtum viderunt
⁊ audierunt per fidem: ſed diſcipuli preſen-
tem dominū habentes et ab ipſo que vole-
bant interrogantes docebantur per ipſum
aperte non per angelos aut varias viſionū
ſpecies in enigmate. Non beatificat eos q̇
corporaliter ⁊ nō mentaliter ꝑ fidē eum vi-
derunt vt iudei: qui increduli remāſerunt:
et quē corporaliter viderunt mentis oculis
non viderunt: et ideo eorū oculi non beati:
ſed maledicti: ſed eos beatificat; qui eum
per fidem videbāt nō ſolū exteriora cōſpi-
ciendo: ſed etiā virtutē diuinitatis latentē
intelligēdo quorū interiores oculi beati ꝑ
quos etiā preſentē cernere meruerunt. Vi-
derunt eñ apoſtoli gratioſam preſentiā in
aſſumpta humanitate: viderunt ſanctitatē
vite in eius cōuerſatione: viderunt eius po
teſtatem in miraculoruꝫ operatione: vide-
runt eius gloriam in trāſfiguratione. Bea-
ti et illi qui licet corporaliter non viderunt:
per fidem tamē ⁊ mentis oculis viderunt ⁊
crediderūt quod per ſpeciem ⁊ facie ad fa-
ciem quandoq꞉ videbunt. Vtriq꞉ beati per
fidem et hoc in ſpe: ſed illi qui nō viderunt
propter difficiliorē aſſenſum in quo maior
ſtrēnuitas: iſti qui viderūt propter preſen-
tialiorem aſpectum in quo maior delecta-
bilitas. Vbi ſm̄ Chriſ. vtriuſq꞉ teſtamēti li- Chriſ.
quet veritas: vt qd̄ patres veteris teſtamē-
ti futurū preuiderūt et videre cupierūt: hoc
in nouo eſt cōpletum ⁊ ab eodē ſpiritu ⁊ ea- B
dem fide antiqui viderunt futurū chriſtum
quē apoſtoli preſentē viderūt et nos credi-
mus aduenifſe vt eadē fides ꝓbet̄ in nobis
et in patribus: ⁊ idē auctor nō auctores cō-
trarij fuerunt vtriuſq꞉ teſtamēti. Et notan- Videt
dum ꝙ quadrupliciter videt̄ xp̄s: ſcꝫ oculo chriſtꝰ
corpali quō viſus eſt in carne. Jſta autē vi- q̄drupli
ſio nō beatificat: q: ſic etiā eum viderūt iu- citer.
dei et infideles. Scd̄o ex viſione corporali
orit̄ in mēte admirabilis viſio qua ipſe cre
dit̄ filiꝰ dei. Vn̄ eſt illud. Q: vidiſti me tho- Joā. xx.
ma: ſcꝫ oculo corpis credidiſti videndo me
oculo fidei. Hec viſio btā nō eſt: ſꝫ huiꝰ bti-
tudinis mercatio q̄ meremur beatitudinē.
Tertio ex viſione fidei oritur viſio qua xp̄s
ipſe videt̄ oculo intellectiue contēplatiōis:
hec viſio iam eſt aliqua beatitudinis par-
ticipatio: inde enim videtur ⁊ guſtatur qm̄
ſuauis eſt dn̄s. Quarta viſio qua ipſe vide- Ps. xxx-
tur ſicuti eſt in lumine glie. Hec viſio btifi- iij.
cat intellectū: quēadmodū pfecta charitas
beatificat volūtatē nr̄am. (Et ecce tūc q̇dā
legiſperitꝰ) peritia literali nō intelligētia
ſpūali: vba legis tenens vim legis ignorās
(ſurrexit) vt melius audiret̄ vel vt bonꝰ vi-
deretur (tentās eū) nō vt addiſceret: ſed vt
reprehenderet (⁊ dicēs. Magiſter q̇d faciē-
do vitā eternā poſſidebo) Magiſtrum vo-
cat non dn̄ꝫ: q: vult ſcire nō ſeruire: audire
⁊ nō obedire. Magiſtrū vocat cuiꝰ nō vult
eſſe diſcipulꝰ: et ſignificat laudatores ſctō-
rū non imitatores. Et bn̄ dicit (quid faciē-
do) q: non auditores legis ſed factores iu-
ſtificabunt̄: ⁊ nō in ſermōe eſt regnū dei: ſed
in v̄tute: ⁊ dn̄s dixit ad eū. (Jn lege) ſcꝫ di-
uina (q̇d ſcriptum eſt. Quomodo legis) ſcꝫ
de habendo vitā eternā: hec lex diuina eſt
lex legum: de qua fiet interrogatio in exa-
mine diſtricti iudicij ſecundum illud apli.

Ro.ij. Qui in lege peccauerūt ꝑ legē iudicabunt.
In hac ergo ſtudere debemꝰ vt de ea rñde⸗
re poſſimꝰ: ſicut vir iuſtus de quo in pſal.
Pſ.j. dr: ⁊ in lege eiꝰ meditabit die ac nocte. Sed
Hiero. vt ait Hiero. tanq̄ maiora ſint imperatorū
ſcita q̄ leges chriſti amamus euāgelia con
Beda. tēnimus. ſm Bed. Iſte tentando queſiuit
de vita eterna: ſi forte diceret aliquid cōtra
moyſen: ⁊ ideo xp̄s per verba moyſi reſpon
dendo cōfudit eū: ⁊ ꝑ hoc oſtēdens q̄ deriſo
res fidei catholice ſunt cōfutandi per illud
quod tenent indiſcuſſe ſcilicet iudei ꝑ ſcri
pturas hebreoꝝ: ⁊ ſaraceni per legem ma⸗
chometi. (Ille) vo (rñdēs dixit) qđ legerat:
ſꝫ nondū impleuerat. (Diliges dñm) qꝛ per
ſuā potentiā te creauit (deū) q: per ſuam ſa
pientiā te docuit (tuū) qꝛ per ſuā bonitatez
ſe tuū fecit. Et ſic te redemit (⁊ ex toto corde
tuo). i. ex tua voluntate tua: quia ſicut ex
corde oritur motus ad alias partes corpo
ris: ita voluntas mouet aīe potentias (⁊ ex
tota aīa tua.) id eſt ex appetitu ſenſitiuo: q̇
mouetur per voluntatem. Unde pars ſenſi
Anima tiua poteſt hic intelligi per animam ſm q̄ꝫ
Gen.j. ſcribitur in Gene. factus eſt homo in aīam
viuentē: id eſt vt dicit gloſ. vitā animalez. i.
ſenſibilem corpori dantem (⁊ ex tota mente
tua). i. ex toto intellectu qui etiam mouet
per voluntatem ad aſſentiendum his que
ſunt fidei ⁊ ad meditandum de deo dilecto
(⁊ ex omnibꝰ viribus tuis) vel ex tota forti⸗
C tudine ſeu virtute tua qđ idem eſt: per qđ
Maxi⸗ notantur potētie motiue: que etiā mouen⸗
mus. tur per voluntatem ad operandum ex dile⸗
Tri⸗ ctione viriliter et nō remiſſe: vbi maximus.
plex di⸗ Cum hac igitur intētione trinā ad deū di⸗
lectio lectionē lex pertractat: vt euellat nos a tri⸗
dei. na mundi habitudine qua reſpicit ad poſ⸗
ſeſſiones: ad gloriā: ⁊ ad voluptates: in qua
etiā tentatus eſt chriſtus. Sequit (et proxi⸗
mum tuū) id eſt omnē hoīem (ſicut teipm̄)
id eſt eo affectu quo teipm̄ vel ad qđ teipm̄
ſcꝫ ad gratiā in preſenti ⁊ gloriam in futu⸗
Baſiliꝰ ro. vbi Baſilius. Eſt igitur primū et preci⸗
dilecti⸗ puū mandatū diuine dilectiōis. Secundū
onis autē primi cōpletiuum: ⁊ ab eo completum
māda⸗ quo cōmonemur diligere proximum. vbi ⁊
tum. Chriſ. Tu autem attende qualiter fere cū
eodem exceſſu poſtulat vtrūq̄ preceptū de
deo eñ ait: toto corde tuo: de proximo ſicut
teipſum. Quod ſi diligēter obſeruaret: nec
ſeruus eſſet: nec liber: nec victor: nec victꝰ:
nec diues: nec pauper: nec notus vnq̄ eſſet
diabolus. Potius enim palee igni ſuſtine⸗
rent immiſſionē q̄ feruorē charitatis dia⸗
bolus adeo cuncta ſuperat dilectionis cō⸗
Grego. ſtantia. vñ etiā Greg. Cum autē dicat: dili⸗
ges proximū tuū ſicut teipſum: quō alteri
miſerēdo pius eſt: qui adhuc iniuſte viuē⸗
do fit impius ſibimetipſi? De hac materia

habes latiꝰ infra: ſcꝫ feria tertia poſt paſ⸗
mas. (Dixit illi dñs. (Recte reſpondiſti) h
fac ſcꝫ deū et ꝓximū diligēdo: ⁊ dicit fac: qꝛ
nō ſufficit diligere niſi dilectio demonſtret
in opere: qꝛ ꝓbatio dilectiōis exhibitio eſt
operis. (⁊ viues). ſ. vita ꝑpetua. hec eſt eñ
excellentior via eundi ad vitā eternā. q. d.
Hec dicis: ſed nō facis: ⁊ ideo ad vitā nō va
dis. (Ille aūt volens iuſtificare ſeipſum. i.
iuſtū oſtēdere ſm apparentiā putās ſe eſſe
ante hoiem qui tm̄ videt exterius ⁊ nō ante
deū qui videt interiꝰ dixit ad ieſum. Et q̇s
eſt meus ꝓximus? (In quo a dilectione ꝓ⸗
ximi vacuū ſe oſtendit: qꝛ proximū non no⸗
uit. Forſitā putabat q̄ xp̄s diceret iudeus
eſt ꝓximus tuus: ⁊ tūc rñderet: deū ⁊ iudeū
diligo: et ſic appareret iuſtus. (Suſpiciens
autē ieſus). i. ſurſum aſpiciēs ieſus: propo
ſuit ei parabolā de hoīe qui deſcendens ab
hieruſalē in hierico incidit in latrones. Iō
ſurſum aſpexit: qꝛ de rebus magnis locutu
rus erat. vñ ſcꝫ humanū genꝰ deſcēderat:
dū ꝑ pctm̄ cecidit: ſm aliquos eſt hic para⸗
bola: ſm alios eſt res geſta: qꝛ inter hierico
erat quedam ſolitudo vbi frequēter homi⸗
nes tranſeuntes ſpoliabant et occidebant
a latronibus deſertū illud inhabitātibus.
Allegorice (homo) iſte deſignat genꝰ huma
num qui in primis parētibꝰ (deſcēdebat ab
hierlm) que viſio pacis dicit id eſt a paradi
ſo ⁊ ſuperne ac celeſtis beatitudinis pace ⁊
viſione (in hierico) q̄ luna interpretat ⁊ mu
tabilē ſignificat id eſt in defectū et miſeriā
huiꝰ vite mutabilis ⁊ erronee: qꝛ a contēpla
tione ſuperna ⁊ vita pacifica quā in para⸗
diſo habuiſſet ad mutabilitatē huius exiliū
et terrene miſerie per culpā corruit (⁊ inci⸗
dit in latrones) id eſt in poteſtates demonū
ſeu in diabolicas vel etiā hūanas tentatio⸗
nes i quas nō incidiſſet niſi prius intus tu
muiſſet. Uera eſt enim ſentētia dicens ante
ruinā exaltat cor. (Qui eū deſpoliauerunt)
veſtē innocētie et immutabilitatis ſeu im⸗
mortalitatis ꝑ fraudulētiā auferēdo. Ue⸗
ſte innocētie ſeu ſtola prima amiſſa cogno⸗
uit ſe eſſe nudū gloriaq̄ imortalitatꝫ ꝑdita
pelliceū h eſt mortale ſumpſit indumentū.
Unde in ſignū mortalitatis induit deꝰ pri⸗
mos parentes tunicas pelliceas q̄ de mor⸗
tuis ſiūt aīalibꝰ (⁊ plagis) pctōꝝ (īpoſitis)
⁊ illatis. i. naturalibꝰ per pctm̄ vulneratis
⁊ debilitatis (abierunt) non ab inſidijs ceſ⸗
ſando: ſed eas occultādo. Primo eñ ſenſi⸗
biliter in ſpecie ſerpētis diabolus decepit:
ſed poſt occulte ⁊ inuiſibiliter tētauit (ſemi
uiuo relicto) qꝛ ⁊ ſi imortalitas pōt auferri:
oculus tñ rōnis remanet hoīm quo deꝰ po
teſt cognoſci. vñ Bed. Semiuiuū relique⸗
runt: qꝛ beatitudinē vite immortalis exue⸗
re: ſed non ſenſum rationis abolere volue⸗

Su rſū aſpice⸗ re.

D Beda: Semi⸗ uiuus dereli⸗ ctus.

rūt. Ex qua cū pte ſapere ⁊ cognoſcere deū
pōt viuus eſt hō: ex qua vo pctīs ꝯtabeſcit:
et miſeria deficit mortuus idē letiferoq; eſt
vulnere fedatus. vñ et Theophi. Ac ſemi-
uiuus dr hō poſt pctm: qꝛ aīa imortalis eſt:
corpus vero mortale: ita vt medietas hoīs
ſuccūbat. vñ Aug. Semiuiuus ei hz vitalē
motū. i. liberum arbitriū vulneratū quo ad
eternam quā perdiderat redire nō ſufficie-
bat. Et iō iacebat: qꝛ vires ei proprie ad ſur-
gendū nō ſufficiebāt: vt ad ſanandū medi-
cū. i. deū reqreret. Uel ſemiuiuū reliquerūt
remanēte vita nature: nō vita grē ſm illud
apli. viuo aūt. ſ. vita nature: iā nō ego. ſ. vi-
ta culpe. viuit vo in me xp̄s. ſ. vita grē. Fece-
rat eñ de⁹ hoīez ad imaginē ſuā ſz rōnē ad
ſimilitudinē ſed vt p vtrūq; deo adhereret:
et inherēdo btūs eēt. Sed diabolus hūane
btitudini inuidēs ꝯ duo bona p̄dicta duo
homini in originali intulit principalia ma-
la. In eo nāq; ꝙ factus erat ad imaginē ſeu
ſm rationē vulnerauit eū p ignorantiā bo-
ni: in eo vero qd factus eſt ad ſimilitudinē
dei ſm dilectionē vulnerauit eum per con-
cupiſcentiā mali. Hō ergo vulnerat⁹ ſemi-
uiuus relict⁹ eſt: qꝛ et ſi in humana natura
poſſit diuina ſimilitudo que in dilectiōe eſt
penit⁹ corrūpi: diuina tñ imago que in ra-
tione eſt: non pōt penit⁹ deleri. Quāuis eñ
tanta malitia poſſit affici vt nil diligat bo-
ni: nō tñ ignorātia tanta execari pōt: vt nil
cognoſcat veri. (Sacerdos) autē (et leuita)
deſcēdentes (eadē via viſo) ſpoliato et vul-
nerato (p̄terierunt) ⁊ vite p̄ſentis ſtatū tunc
ſancte viuēdo ptranſierūt: ſed hūanū gen⁹
per culpā vulneratū ſanauerūt minime: qꝛ
ſacerdotiū legis et eius miniſteriū pctā nō
curauerūt: ſz ſolū oſtēderūt: impoſſibile eñ
erat ſanguine vitulorū ⁊ agnorū ⁊ hircoruz
auferri peccata hoim. Uel ſacerdos ⁊ leui-
ta intelligunt lex et ꝑpheta q̄ hoīem nō ſa-
nauerūt: ſz pctā oſtēderūt et reprehēderūt.
(Samaritanus vero iter faciēs). i. xp̄s qui
aīas cuſtodit per humanitatē momēto vite
hui⁹ currēs ꝓ nobis eñ fact⁹ eſt hō in mū-
do (venit ſecus eū). i. vulneratū: qꝛ in ſimi-
litudine hoim fact⁹ et habitu inuentus eſt
vt hō (⁊ videns eū) oculo clemētie (mia mo-
tus eſt) ex cōpaſſione. (Et appropinquans)
hoī vulnerato miſerationis exhibitiōe (al-
ligauit vulnera ei⁹) qꝛ redarguēs peccata
cohibuit (⁊ vinculis) gratie (ligauit infun-
dens oleū) mitigatiuū: ſpem venie penitē-
tibus promittēdo (⁊ vinū) pungitiuū terro-
rem pene peccantib⁹ incutiēdo. Alligat er-
go vulnera dū ꝑcipit penitētiā agite infun
dit oleū dum addit: appropinquabit enim
regnum celorū: infundit vinum cum dicit
oīs arbor que nō facit fructū bonum exci-
detur et in ignē mittetur. Qua in re docuit
nos dñs qualiter infirmis et ad pnlam ve-
nientib⁹ mederi debeam⁹. Uulnera eñ li-
gamus qñ pctōrez a pctō ceſſare iubemus.
Oleū autē infundimus qñ miſericorditer ⁊ — Olei infuſio.
blande cōſolando indulgentiā pctōri pro-
mittimus. Inſup ⁊ vinū infundimus quā- — Uini infuſio.
do aſpere ⁊ auſtere increpando ieiunare et
carnē macerare iubem⁹. Non ſit igit oleum
ſine vino: neq; vinū ſine oleo. vnde Grego. — Grego.
Miſcēda ḡ eſt leuitas cū ſeueritate: facien-
dū: eſt quoddā ex vtroq; tēperamentū: neq;
multa aſperitate exulcerētur ſubditi: neq;
nimia benignitate ſoluātur. vnde et Bern. — Bern.
Semp punire ferocitatis eſt: ſemp parcere
puſillanimitatis: nec hoc nec illud equita-
tis habere plus amaritudinis q̄ ſuauita-
tis dānabile eſt ecōuerſo cōmēdabile vtrū-
q; tolerabile. (Et) leuans (illū in iumētum
ſuū impoſuit ac ducens in ſtabulū curam
ei⁹ egit). Iumentū dicit hic caro xp̄i in qua
ad nos venire dignatus eſt. Huic iumento
ſauciatū impoſuit fidem incarnationis in-
ſpirādo: ⁊ pctā noſtra in corpore ſuo ſuper
lignū portādo: et iuxta aliam parabolā in-
uentā q̄ errauerat ouē humeris ſuis impo-
ſitam ad gregē reportādo. (Et duxit in ſta-
bulū). i. intra ſanctā p̄ſentē eccleſiam collo-
cauit vbi depoſito onere peccatorū viator
laſſus reficit ⁊ refect⁹ ſalubri paſcua repa-
rat. Non domū ſed ſtabulū vocat quo noīe
fetores ⁊ miſerias hui⁹ p̄ſentis vite ſignifi-
cat ne hō in hoc exilio tanq̄ in patria gau-
deat. Et vt bonus medicus et neceſſarius
(curā eius egit) q̄diu in hac vita cū eo fuit
quia circa egrotū ſolicitus fuit. (Et altera
die) poſt pactū miſteriū redēptionis. ſ. poſt
dñi reſurrectionē q̄ magis ſplēdet q̄ tps p̄-
cedēs: pria eñ dies fuit dies mortalitatis: ⁊
paſſibilitatꝫ: altera dies fuit imortalitatis
⁊ impaſſibilitatis: qñ ſplendor lucis eterne
magis effulſit (protulit duos denarios). ſ.
duo teſtamēta in quibus ⁊ nomē et imago
regis eterni cōtinent ⁊ quorū p̄cio vulnera
noſtra curant (et dedit ſtabulario) qꝛ diſtri-
buit vtriuſq; teſtamēti ſcientiā ⁊ predicādi
gratiā apoſtolis quibus ſenſum aperuit vt
ſcripturas intelligerēt ac prelatis et oībus
qui eccleſiam gubernare debent: vt curam — F Supererogatio.
egroti agerēt ⁊ haberēt. Qui etiā dz in hac
cura aliquid ſupererogare: vt nō ſolū ea q̄
in duob⁹ teſtamētis cōtinent ſtudeāt p̄di-
care: ſed alia multa ſm ea q̄ ſcripta ſunt la-
borēt aliis p̄dicatiōe manifeſtare. Super-
erogat etiā qui ſine ſumptibus exēplo apo-
ſtoli predicat et ab eis quib⁹ predicat ſum-
ptus nō accipit. Item ſupererogat qui non
ſolum precepta: ſed etiam conſilia implet
vel predicat: in die autem iudicii cum dñs
redierit totum qd promiſerat tanq̄ debitor
reddet eū fideli ſeruo dicet: qꝛ ſuper pauca

Peccator vulneratꝰ.

fuiſti fidelis: ſupra multa te conſtituã intra in gaudiũ dñi tui. Quilibet ergo peccator qui peccãdo mortaliter a deo ꝙ eſt pax noſtra tanq̃ ab hieruſalẽ ſe auertit et ad hierico.i.ad culpabilẽ defectũ ſe cõuertit: et ſic a bono incõmutabili ad bonum cõmutabile deſcendit. hoïe autem ſic lapſo in latrones et ſpoliato ac vulnerato et relicto quid aliud reſtat niſi flagitare? Et ſamaritanus ille.i.cuſtos aĩarũ Jeſus iter miſerationis ſue ſuper nos faciet: latrones fugitet: ſpoliatos gr̃a reſtituat: et vulnera noſtra liget: ſemiuiuos in integrũ habilitet et ſic demũ in celeſtẽ hieruſalẽ nos pducat.

Moraliter.

Moraliter p hieruſalẽ ſtatus virtutis deſignat̃: et ideo per hoïem deſcendentẽ ab hierl̃m in hierico deſignat̃ pctõr deſcẽdens a ſtatu iuſticie in pctm̃ mortale: qui incidẽs in latrones.i. demones ſpoliat̃ p eos gratuitis et vulneratur in naturalibꝰ ac relinquit̃ ſemiuiuus qr tollit̃ ab eo vita gr̃e remanente vita nature. Sacerdos et leuita trãſeũtes ſunt mali miniſtri eccleſie: ſamaritanus eſt cõfeſſor et predicator motus ex charitate alligans vulnera ſauciati per ſanũ cõſiliũ infundẽs oleum mĩe et vinũ iuſticie: et imponit illũ in iumentũ: qr nõ ſolũ mẽte prebet auxiliũ: ſʒ etiã prout põt corpore qđ eſt aĩe iumẽtum: et ducit in ſtabulũ et domũ eccleſie vbi dat̃ pabulũ verbi dei et ſacramenti euchariſtie: et altera die poſtq̃ duxit in ſtabulũ protulit duos denarios: p quos deſignat̃ gratia in p̃nti et gloria in futuro. Et dedit ſtabulario id eſt dandos denunciauit bono curato facienti debitũ ſuũ erga peccatorem ſibi ſubditũ: et ei curã peccatoris cõmendauit dicẽs (curã illius habe) debitũ tuum exercẽdo (et quodcũq ſupererogaueris) faciendo circa debitum aliquod bonum ad quod non teneris (reddam tibi).i.reddendum denũcio promittẽs ei vitã eternã pro ſalario.

S Proximus nr̃ Cyrillꝰ

Et interrogatus legiſperitus a dño ꝗs pdictorũ proximus fuiſſet ei qui incidit in latrones: r̃ndit. (Qui fecit miam in illũ) vbi Cyrillꝰ. Neq enim ſacerdos: neq leuita factꝰ fuit proximus patiẽtis: ſed ille qui eſt eiꝰ miſertus: inutilis eſt enim ſacerdotij dignitas et legis ſciẽtia niſi per bona opera cõfirmet̃.

Beda.

vnde et Beda. Juxta iſtaʒ manifeſta eſt dñi ſentẽtia: nullũ nobis amplius q̃ qui miſeretur eſſe proximũ. Sic cum hieroſolymite nõ ſacerdos nõ leuita ex eadem gente: imo in eadẽ vrbe nati et nutriti: ſed externe gentis accola: quia magis miſertꝰ eſt: factus eſt proximus. Deinde dñs ex legiſperiti reſponſione et confeſſione oſtendens omnem hominem miſericordiam facientẽ eſſe proximum: et ſpecialiter ipſum dei filium concluſit dicens. (Vade) ſcilicet de virtute in virtutem (et tu fac ſimiliter) proximo ſicut ſamaritanus fecit in deo: ꝙ ſcilicet omnem hoïem etiã inimicũ proximum reputes et ei miam affectu affatu et effectu impendendo neceſſitates eius ſubleues vt te proximum diligere ſicut teipſuʒ manifeſtes.

Chriſ.

vñ Chriſ. quaſi dicat. Si quem vides oppreſſum ei dicas vtiq neq̃ eſt: ſed ſiue ſit gentilis ſiue iudeus et opere idiget nõ cauilleris: ius hʒ auxilium quicunq mala fuerit paſſus. hec Chriſ. Ex reſpõſione quoq legiſperiti dñs cõcludit ꝙ ppinquitas generis nõ facit proximũ: ſed opus mĩe impẽſum ac ſi dicat ei. Tu ergo me dilige et in vtrũq mandatũ legis implere ſtude: quia ſum deꝰ et ſum ille tuus proximus et ꝗcqđ vales in proximi neceſſitate ſubleuanda vel corporali vel ſpũali deuotos operare vt manifeſteris proximus eſſe.

Dilectio vtraq in xp̃o qui deꝰ et proximus ĩpleda ẽ Bern.

vnde Bernar. Utrãq teneo dilectionẽ dei et proximi cũ te amo dñe ieſu: ꝗ meus proximus es qm̃ homo es et feciſti mecũ miſericordiam. hec Ber. Ex vtraq ergo dñi concluſione legiſperitus cõuincit̃: qr xp̃m deũ et hoïem proximũ non dilexit qui ſuſcipiens carnẽ noſtrã per hũanitatẽ factꝰ eſt nobis proximꝰ et tot mĩe opa ipendit. Uñ merito diligi dʒ. Ad dei eñ dilectionẽ in nobis excitandã nutriẽdã et augẽdã nihil ita vʒ ſicut beneficiorũ eius freq̃ns et diligẽs cõſideratio.

H Miſericordie laus.

Magna eſt igit̃ miſericordia que ignotis et extraneis nos proximos facit: magna eſt mĩa per quam vita poſſidetur eterna. Ille quippe eſt proximus tibi: cui miſerendo appropinquas: qui vero nulli miſeret̃ nullum proximũ hʒ. In illo ergo mãdato: diliges proximũ tuũ ſicut teipſum: dñs proximum intelligit omnẽ hoïem: hic aũt eum qui implet legem naturalẽ: vt qui facit aliꝫ que ſibi fieri vult.

Ambr.

vbi Ambro. Ergo quoniã nemo magis proximus q̃ qui vulnera noſtra curauit diligamus eum quaſi dñm diligamus et eũ quaſi proximũ. Nihil eñ tam proximũ q̃ caput mẽbris. Diligamus etiã eum ꝗ imitator eſt chriſti. Diligamus eum qui inopie alterius corporis vnitate compatitur. Neq enim cognatio facit proximũ ſed miſericordia quia miſericordia ſm naturam eſt. Nihil enim tam ſm naturam q̃ iuuare conſortem nature. hec Ambro.

Augu. Dilectionis officiũ.

Ad hoc quoq faciendum hortatur nos Augu. dicẽs. Nunc cum in hac vita: ſcilicet in hac via ſumus inuicem onera noſtra portemꝰ: vt ad eam viam que caret omni onere peruenire poſſimus. Dilectionis officium eſt inuicem onera noſtra portare: nihil ſic pbat amicum quẽadmodum oneris amici portatio. Neq vlla res officioſum iſtum laborem ad portanda onera aliorum facit libenter impendi niſi cogitemus quãta pro nobis pertulit dñs.

Phil.

Hinc admonẽs ait apoſtolus hoc ſentire in vobis qđ et in Chriſto

ieſu. Huic cogitatiōi accedit etiā illa q: homines ſumus ⁊ ꝙ egritudinē ſiue animi ſiue corporis: quā ī homine alio videm⁹ etiā nos habere potuimus aut poſſumus hoc ergo exhibeamus ei cuius infirmitatē portare volumus quod ab illo vellemus nobis exhiberi: ſi forte nos ī eo eſſemus: et ipſe nō eſſet. Ad hoc pertinet quod apoſtolus ait. Omnibus oīa fact⁹ ſum vt omnes lucrificarem cogitando ſcʒ in eo vitio ſe eſſe potuiſſe vnde cupiebat alium liberare. Deinde etiā illud cogitādo nullū eſſe hominē qui nō poſſit habere aliquod bonuʒ qđ tu non habes etiaʒ ſi lateat in quo ſine dubio poſſit te eſſe ſuperior. vñ apoſtol⁹. Nihil per contētionē neqꝫ ꝑ inanem gloriam: ſed ī humilitate mentis alter alterum exiſtimātes ſuperiorem ſibi. Iſte cogitationes deprimētes mentis ſuperbiam et acuentes charitatem faciunt onera fraterna inuicem nō ſolum equo animo: ſed etiā libētiſſime ſuſtineri. hec Aug. vñ ⁊ Grego. Si q̇ſqꝫ ſua incōmoda q̄ ab alijs portanṫ conſiderat ea que ab alijs ſuſtinet lenius portat. Et iterum. Quia illa interna pacis viſio ex ſanctorum ciuium congregatione conſtruitur hieruſalē celeſtis vt ciuitas edificatur. Que tamen in hac peregrinationis terra dum flagellis pcutitur tribulationibus tundiṫ ei⁹ lapides quotidie quadranṫ. Que vcʒ ciuitas hʒ hic in ſanctorū moribus magnū iaʒ edificium ſuum. In edificio quippe lapis lapidem portat et qui portat alterū portaṫ ab altero. Sic nūc in ſancta eccleſia vnuſq̇ſqꝫ ⁊ portat alterum et portatur ab altero. Nā viciſſim ſe ꝑmiſſtolerāt: vt per eos edificiū charitatis ſurgat. Omne autē pondus fabrice fundamentum portat: quia redemptor noſter de quo paulus apl's ait. Fūdamentū aliud nemo ponere poteſt preter id quod eſt poſitum quod eſt xp̄s ieſus oīa noſtra tolerat: ſed in ipſo malū non fuit qđ tolerari debuiſſet. hec Gre. ex his verbis gregorij colligitur quod q̄to plura q̇s ꝑ deo portauerit tāto erit ipſi fundamēto ſcilicet ieſu ꝓpinqor: ⁊ q̄to pauciora portauerit tāto erit ab ipſo fundamēto remotior. Hec igitur omnia bñ ꝯſidera ⁊ ꝑximorū infirmitates ac defect⁹ ⁊ onera nō ſolū patiētēr: ſed ēt libēter ꝑ deo porta ⁊ tolera. vnde Anſel. Qui bonis alteri⁹ arridet: ſanct⁹ ꝯſentit: q̄ vo inuidet diabol⁹. Siq̇dē magis puto ſaluationē ei⁹ ſperādā q̄ parū boni facit et factis alioꝝ fauet ꝙ q̄ mlta ⁊ īuidet. Et iterū Charitas q̄ colligit ⁊ viuificat oīa mēbra eccl'ie cū nos viderit de alteri⁹ ruina gaudere ſtatim nos precidit de corpe. Forte igitur nō dolem⁹ de ruina ꝑximorū noſtrorū: q: ꝓcīſi ſum⁹ a corpe. Si eñ ibi eſſem⁹ ſine dubio doleremꝰ: q: tādiu dolet membrū q̄diu in corpe cōtineṫ. Si aūt abſciſum fuerit nō dolere poterit nec ſentire. Ex his ergo pōt hō ꝓpēdere ſi eſt mēbrū xp̄i. Et ſicut dictuʒ eſt de ꝯpaſſiōe ⁊ ꝯgratulatiōe: ita itellige de cōitate: q: ī corpe hūano vnū mēbrū cōmunicat alteri indigēti ſuū offm̄ vt cibū quem recipit: ita ī corpe xp̄i (ꝙ ē eccl'ia) q̇libet dʒ alteri cōicare gr̄aʒ ſibi diuinit⁹ datam ac cibū et ēt tēpalia oīa a deo recepta. Silr̄ itellige de cōſideratiōe: vt ſicut mēbra inter ſe adunanṫ tāta amoꝝ ꝯcordia vt nulla rōne iter ſe valeāt diſſentire occaſiōe aliq̄: ita ēt ſit inter nos. Silr̄ itellige de ſupportatiōe: vt ſicut vnū mēbrorū ſupportaṫ alterum et ſuſtinet leſionē ꝑ curatione ſiue ꝓtectione alteri⁹: ⁊ ſi lediṫ ab alio ſine vltiōe ſuſtinet leſionē ſic dʒ eē ī nobis. hec Anſel.

Mēbrū xp̄i q̇s ſit.

¶ Orō. Domine ieſu chriſte cuſtodi nos deſcēdētes de contēplatione ad actionē: ne incidamus in latrones ſenſuum appetit⁹: nec ſpoliemur gratuitis nec vulneremur in naturalibus: ſacerdos et leuita ſuperior et inferior et portio rationis nō deſcēdant eadē via cōſentiendo in pctm̄: ſʒ poti⁹ aſcendāt ſurſum. Samaritanus vo gratia ꝑdeſtinationis ſecus nos appropiet nobis vulnera peccatorum liget: infundēs oleuʒ: ſpeʒ venie ⁊ vinū: timorē iuſticie imponat ī iumentū ordinando rationē ſupra ſenſualitatē: ducat in ſtabulū in cōſideratione peccatorum: altera die reſurrectionis det duos denarios: ſtolā anime et corporis. Amen.

¶ De penitentia marie Magdalene Capitulum. lx.

A Lu. vij.

Poſt hec aſcēdit ieſus de galilea in iudeā. vbi q̇dā (de phariſeis). ſ. ſymō leproſus volēs ſe iuſtificare ⁊ de iuſticia iactare rogauit dn̄m ieſum (vt cū illo manducaret.) Cui⁹ tñ ſimulatā iuſticiā benignus medicus nō vitauit: ſed magis curare voluit (et ingreſſus domū phariſei diſcubuit) Legitur autē chriſtum manducaſſe cū publicanis ⁊ pctōribus vt eos ad penitētiā prouocaret: ſicut quādo in domo Mathei cum publicanis comedit. Item cum iuſtis eum diligentib⁹: vt eorū amorem et deuotionē nutriret et augeret: ſicut dicitur de martha ⁊ maria. Item cum cognatis et pauperibus: vt eorū inopiā ſuppleret: ſicut habetur de nuptijs vbi aquā in vinum vertit. Item cum phariſeis ſupbiētib⁹ vt eorum ſupbiaʒ reprimeret: et eorū vitia argueret ſicut in hoc loco facit. Aliqñ etiam humiliter et cum gratū

Mādu⸗cādi cū pecca⸗toribus ratio.

actione enim inuitabat recipiebat pro loco
et tempore ex paupertatis amore: qr pauper
erat ⁊ de hui⁹ mūdi ſubſtātia parū hēbat.
Nō imerito talis ⁊ tāt⁹ hoſpes eſt inuitād⁹
⁊ cū ſe inuitat libēti⁹ ſuſcipiēd⁹: veniūt eīn
omnia bona pariter cū illo. Audiēs aūt h
Magdalena: que iā forte ipm predicantem
audierat tacta dolore cordis intrinſecus p
peccatis ſuis et de eis plene ⁊ pfecte cōtrita
amoriſq; eius igne accēſa: cū alabaſtro .i. ta
li vaſe vnguēti perrexit ad locū cōuiuij. vt
Beda. eīn dicit. Beda Alabaſtrū eſt gen⁹ marmo-
Alaba- ris candidi varijs coloribus intertincti: qd
ſtrum. ad vaſa vnguentaria cauare vti ſolent eo
q optie ſeruare incorrupta dicat. Iſte pha-
riſeus qnq; in euāgelio ſymon leproſus dr
Chriſo. cui⁹ lepra nō ſine cauſa memorat. vn Chri.
Nō ſimplr aūt lepre ſymōis meminit euan
geliſta: ſz vt oſtēdat vt cōfidēs acceſſit hec
mulier qr enim lepra videbat valde immū-
da eſſe paſſio ⁊ abominabilis: vidit autem
q ieſus curauerat illū hoiem cōfidit: qm et
anime eius immūditiam facile expurgabit
Chriſo. Et cū mulier ad locū puenisset fa-
cie inclinata et oculis in terrā demiſſis an-
te cōuiuas trāſiēs: nō quieuit donec ad ie-
ſum perueniret: et tūc ilico retro ad pedes
eius pſtrata: qr ſe anteponere non audebat
pre peccatorum ſuorū verecundia: ⁊ pcum
B bens vultu ſuper pedes ipſos cum quadā
Cōtri- confidentia: qr iā incenſe et ſup omnia eū
tio ma- diligebat: ⁊ in eius amore ardebat: cepit for
gdale- titer fletibus et ſingultibus abūdare: ac la-
ne. chrymis largiter decurrentibus pedes do-
mini balneare et lauare. vnde patet magni
tudo contritionis ex qua lachrymas peni-
tentie ſanguinem cordis fundens tantum
fleuit q pedes vnius hois lauare potuerūt
tādem a fletu ceſſans capillis ſuis pedes
Jeſu lotos exterſit ⁊ amore creſcente oſcula
batur eos ſepe dulciter et amanter nec de
hoc ſatiari potuit. Et quia propter itinera
ſqualidi et laſſi erant eos etiam vnguento
precioſo vngebat ad refrigerium caloris et
mitigationem doloris ex labore itineris. Et
hec quidem q dicta ſunt agebant exteri⁹ q
vero reuoluebat ei⁹ intentio multo feruen-
Grego. tiora erant que ſolus deus inſpiciebat. vn
nicen⁹. Grego. nicen⁹. Indignitatē autē ſuā oſtē-
dens ſtabat poſt tergum deiectis luminib⁹
⁊ effuſa coma pedes āplectēs lachrymiſq;
eos pfundēs rebus triſtē aiam ondebat ve-
niā iplorās. hec Greg. In eo g q mulier re-
tro ſtat deuotio ⁊ humilitas agnoſcit: in eo
vero q lachrymis pedes rigat vera penitē-
tia et cordis compunctio demonſtratur. Et
qm eaſdez lachrymas capillis tergēdo ab-
ſcondit et dolet: ſeſe de illis non eſſe oſtēdit
qui opera ſua faciunt vt ab hominibus vi-
deant in pīculo pacē: amorē et dilectionem

mōſtrabat in vnguento vero cordis intima
blandimenta: deuoti obſequij affectionem
ſignificabat. Per alabaſtrū pect⁹ et cordis
ſecretariū plenū fide ⁊ charitate poſſumus
intelligere. tale eīn alabaſtrū hmōi vnguen Grego. pnia magdalene.
tum cōſueuit ſeruare. vbi Grego. Cogitāti
mihi de pnia marie flere magis libet q̄ ali
quid dicere. Cui⁹ eīn vel ſaxeum pect⁹ ille
hui⁹ peccatricis mulieris lachryme ad exē
plum penitēdi nō emolliāt: ɔſiderauit nāq;
quid faceret. Super cōuiuātes ingreſſa eſt:
nō iuſſa venit: inter epulas lachrymas ob-
tulit. Diſcite quo dolore ardet q flere et iter
epulas non erubeſcit. Sed qr turpitudinis
ſue lachrymas aſperit lauanda ad fontem
miſericordie cucurrit: ɔuiuātes nō erubuit.
Nā qr ſemetipſaz grauiter erubeſcebat: in-
tus nihil eſſe credidit quod verecūdaretur
foris. hec Grego. Miſtice pedes dñi corpo- Pedes dñi.
ris ſunt pauperes: qr ſunt iferior ps corpis
miſtici p deiectionē ⁊ cruci affixi p afflictio
nē. Diues ergo peccator volēs obtinere ve
niam in preſenti et regni quod pauperū eſt
gloriam in futuro debet ſecus pedes iſtos
ſtare p familiaritatis exhibitionē: lachry-
mis rigare p cōpaſſionem: capillis extergere- Fres paupū qui filij dñi.
re p ſqualorē paupertatis: et refouere p er
temporalium que per capillos deſignantur
cōmunicationem et miſerie reuelationem
oſculum dare per affabilitatem et blandaz
allocutionē fraternitatiſq; amorē vnguen-
to vngere per miſerendi hylaritatez et cor-
dis benigni dulcedinē ac cōſolationis ſua-
uitatem. Aliter eīn ſm Augu. non poſſunt Augu.
diuites dicere cōpetēter. pater noſter: niſi ſe
fratres pauperū cognoſcant. Sed heu mul
ti faciunt his contraria et ergo cum phari-
ſeo nec gratiam merentur nec gloriā. vnde
Grego. Nos ergo nos illa mulier expreſſit ſi Grego. C
toto corde ad dñm poſt peccata redeamus
ſi eius pnie luctus imitemur. Quid autem
vngendo niſi bonus odor opinionis expri-
mitur? Si igitur recta opera agimus qui-
bus opinionis bone odore eccleſiaz reſper- Vnguē-
gimus quid aliud in dñi corpe niſi vnguen tum fū-
tum fundimus? Cōtra pedes dñi ſtetimus dere ⁊c.
cum in peccatis poſiti eius itineribus reni
tebamur. Sed ſi ad verā penitētiā poſt pec
catū cōuertimur: iā retro ſec⁹ pedes ſtam⁹
qr ei⁹ veſtigia ſeqmur: què impugnabam⁹.
Lachrymis mulier pedes rigat quod nos
quoq; agimus ſi qbuſlibet vltimis mēbris
dñi per cōpaſſionis affectū inclinamur. Ca
pillis pedes dñi tergimus qñ ſctis ei⁹ qbus
ex charitate cōpatimur etiā ex his q nobis
ſuperfluūt miſeremur. Oſculat mulier pe-
des quos tergit quod nos quoq; agimus
ſi ſtudioſe diligimus quos ex charitate con Peni-
tinemus. hec Gregorius. Per hanc ergo tens cō
mulierem peccatricē ad domini pedes ac- tritia.

cedentem ſignificat quelibet pſona vere de pctis penitens ⁊ ꝯtrita ad qđ reqritur ꝙ ſicut deū offendit ꝑ culpā:ita et ſeruiat ꝑ penitentiā:ſ3 illđ apli. Sicut exhibuiſtis mēbꝛa veſtra ſuire imūdicie ⁊ iniqtati ad iniqtaté ita exhibete nūc ſuire iuſticie in ſctificationē:⁊ ſic fecit mulier hec penitens. vñ Gre. Liquet fr̄es ꝙ illicitis actib⁹ pus inténta vnguentū ſibi pꝛo odoꝛe ſue carnis adhibuit qđ ergo turpiter exhibuerat:hoc iam deo laudabilr̄ offerebat. Oculis terrena cōcupierat:ſed hos iā ꝑ pniā3 cōterēs flebat. Capillos ad cōpoſitionē vult⁹ exhibuerat ſed iam capillis lachꝛymas tergebat. Oꝛe ſupba dixerat:ſed pedes dn̄i oſculās hoc in redēptoꝛis ſui veſtigia figebat. Quot ğ i ſe habuit oblectaméta tot in ſe inuenit holocauſta. Cōuertit ad numerū ꝟtutū numerū crimin̄ vt totū ſeruiret deo in pnia ꝗcquid ex ſe deū contépſerat in culpa. Hec Gre. Cōſimile inducit Hier. de beata paula dicēs. Cūq3 a nobis crebꝛius moneret vt parceret oculis:vt eos euangelice ſeruaret lectiōi aiebat. Turpāda eſt facies quā ꝯ dei ꝑceptum purpura et ceruſa et ſtibio depinxi. Affligendū eſt coꝛp⁹ ꝙ mlt̄is vacauit delitijs:lōgus riſus ꝑpetuo cōpenſandus eſt fletu. Mollia lintheamina ⁊ ſerica ꝑcioſiſſima aſperitate cilicij ſunt cōmutāda. Que viro et ſeculi placui:nunc xp̄o placere deſidero. hec Hiero. Hinc ğ habemus quomodo faciéda ſit penitétia. In quo em̄ qs peccat in eodé ꝑ cōtrariū penitentiā agat. Uerbi gratia. Peccaſti nimis potando penitétiam age a potu abſtinendo. Qui nimis comediſti vel pꝛecioſioꝛa:ieiuna ⁊ comede vilioꝛa. Et ſic de alijs ſuo mō. Cōſpice igitur bene hanc mulieré ⁊ eius deuotioné et ſup his moꝛoſe meditare:qꝛ factū hoc ſolenne fuit valde. Cōſpice etiā dn̄m Jeſu3 ꝙ̄ benigne eam ſuſcipit et quā patienter ſuſtinet quicquid facit. Ceſſat ⁊ quieſcit a comedēdo donec negociū compleat:ceſſant et conuiue ⁊ oēs ſuper hac nouitate mirant̄. Sed (phariſeus qui cū vocauerat)non tamē inuocauerat qđ melius fuiſſet fallaciter iuſtus ac de falſa et putatiua iuſticia veraciter ſuperb⁹:nullaq3 cōpaſſiōe nature mot⁹ ⁊ ſue fragilitatis oblit⁹ de hoc murmurās (ait intra ſe) ꝯ ſuū hoſpité murmurādo dicēs. hic ſi eſſet ꝓpheta) ver⁹ ſciens occulta (ſciret vtiq3 que)in pſona (⁊ qualis) in via (eſt mulier que tangit eū) ⁊ per conſequēs non permitteret ſe tangi ab ea (qꝛ peccatrix eſt) et ideo vnguētum ei⁹ vitare deberet. Egram repꝛehendit de egritudine que potius erat comēdanda:qꝛ lāguoꝛis ſui remediū querebat apud tantū medicū quem etiā repꝛehēdit ſubuētione de quā gratiarū actiōes erāt referédeq̄ ipe q3 de elationis vulnere egrotabat:et iō nec medium ꝑ ſubuentiōe reqrebat. Neſcis phariſee ſtulte:neſcis nuper te mūdauit a lepꝛa quē mō non credis eſſe ꝓphetā. Et ꝓpheta qdē eſt ⁊ optime ſcit:qꝛ peccatrix mulier q̄ eū tangit. Ad hoc enim ipſe venit:ad hoc ipſe de celis deſcendit. No em̄ venit vocare iuſtos ſed peccatoꝛes ad pniam:hoc ipſe teſtatur ei⁹ verba ſunt hec. Non hoꝛret ergo peccatoꝛes qui pꝛo pctōꝛib⁹ fact⁹ eſt hō. Igit̄ ſm Greg. Neceſſe ſemꝑ ē vt cū peccatoꝛes quoꝙ cōſpicim⁹ noſmetipſos pꝛi⁹ in illoꝛū calamitate defleamus:qꝛ fuiſſe in ſimilibus aut lapſi ſum⁹:aut labi poſſum⁹ ſi lapſi nō ſumus. Per iſtū phariſeū qui chꝛiſtum notauit de ignoꝛantia ⁊ mulieré de immūdicia ſignificat̄ hypocrita de falſa iuſtitia ꝑſumēs ⁊ alios contēnens:qꝛ ſm Greg. vera iuſticia compaſſioné habet falſa ꝟo indignationem ꝓpter quod iſte phariſeus arguit̄ de pietatis omiſſione in modicis reſpectiue ⁊ mulier cōmēdat̄ de maioꝛib⁹ valde. Unde dn̄s. Jeſus nō verba phariſei audiens:ſed cogitationes inſpiciēs reſpondit cogitationi ei⁹ ad cōfutationē illius. ꝑ hoc em̄ qđ ad eius reſpondit cogitationē q̄ ſoli deo eſt nota oſtendit ſe plus ꝙ̄ pꝛophetā:et dn̄m ꝓphetarū ⁊ ꝓpoſuit ei ꝑabolā de duobus debitoꝛib⁹:vt conuenienti⁹ cōcludat cōtra eū ex reſpōſiōe ipſi⁹. Cū em̄ de ſua ſentétia phariſeus ꝯuincit̄:quaſi frenetic⁹ ſunē poꝛtat cū quo liget̄. Iſti duo debitoꝛes erāt maria deo debitrix quingentoꝛū denarioꝛū:⁊ pharise⁹ q̄ quinquaginta debebat qꝛ minus ſe peccaſſe credebat:⁊ ideo maria pl⁹ diligere debebat qꝛ maioꝛé remiſſione3 acceperat ⁊ plus diligebat:ideo maioꝛa obſequia xp̄o ꝑbebat. Exēplo igit̄ debitoꝛū et feneratoꝛis cōuincit phariſeū ꝙ hec mulier eſſet gratia diuini amoꝛis iuſtificanda:⁊ dignioꝛ amari:⁊ pctā ſibi remitti:que plura grata deo obtulit in hoc facto ꝙ̄ ſuperbus phariſeus in cōuiuando:qꝛ amoꝛ in humanis plerūq3 cauſat̄ ex donis ꝑcedentibus ⁊ ꝑ ꝯn̄s maioꝛ amoꝛ ex donis maioꝛib⁹. Unde dominus enumerans bona peccatricis: ⁊ mala falſi iuſti redarguit phariſeū ex defectu triplici:ſc3 pietatis:qꝛ nō dedit aquā pedib⁹ ſuis:qui tñ erāt feſſi ⁊ dolētes ex laboꝛe itineris ac lutoſi ſeu puluerizati eo ꝙ incedebat ſine calciamētis. Un̄ titus. q. d. Facilis eſt vſus aquarū:nō ē facilis lachꝛymarū effuſio:tu pꝛomittis non eſt vſus hec effudit nō pꝛompta lauās lachꝛymis pedes meos lauit lachꝛymas ꝓpꝛias. Secūdo redarguit ex defectu charitatis qꝛ non dedit ei oſculū qđ eſt ſignū amicitie ⁊ dilectiōis. Tertio ex defectu hylaritatis que deſignātur in nomine olei: quo non vnxit caput eius. tria em̄ predicta faciebant olim ſuis

Math. iiij.

Grego. Pctōꝛe viſo fiēdu3 nobis.

Hypocrita.

Juſticia ꝟa.

Grego. Cogitationē nouit dn̄s.

E Amoꝛis mūdani cauſa.

Phariſei defect⁹ tres.

Lachꝛymaru3 difficultas.

hoſpitib⁹ q̄ primo dabant osculū in ſignū ſecuritatis: deinde lauabant pedes ꝓpter laborē itineris: poſtea vngebant caput vnguētis refrigeratiuis contra eſtum caloris. Et predicta tria ſcilʒ charitas: pietas: ⁊ hylaritas reqrunt in hoſpitalitate ⁊ ea et gratioſa ex q̄ ad obſequiū magis tenebat phariſe⁹ q̄ mulier ſuprueniēs ab extra. Uñ cōſidera qḋ pfertur hic deuotū obſequiū largitioni cibi ⁊ potus q̄s credibile eſt phariſeum in domo ſua dño pbuiſſe. Hinc poteſt elici argumentū qḋ cū ſuſcipit q̄s hoſpitio magis meritorium eſt ei benigne miniſtrare q̄ ipſum cibū et potum exhibere. Et ecōuerſo laudat dñs mulierē de triplici perfectione defectibus phariſei oppoſita prout clare ptʒ in lr̄a. Ex factis ḡ mulieris apparet qḋ dñm multum dilexit ⁊ ideo veniā reportans iuſtificata fuit: ꝓpter q̄ ⁊ ex pctīs multis ſibi dimiſſis magis in amore ei⁹ exarſit. Uñ volens dñs monſtrare q̄ oīa in dilectione cōſummant̄ dixit ſymoni (Propter q̄ dico tibi: remittuntur ei pctā multa: qm̄ dilexit multum:) charitas em̄ operit multitudinē peccatorū. Et tu plurimū dilige vt tibi plurimū remittat̄. vñ Chri. Nā q̄ vehemēter ſe igeſſerūt malis rurſus ⁊ bonis vehemēter inſiſtent conſcij ad quot debita ſe obligauerūt. (Cui aūt minus dimittit̄ minus diligit) vt. ſ. tu phariſee. Sed non ſupbias ſi in paucioribus teneris: q̄ tu q̄ꝗ venia eges: nullus em̄ pōt p ſemetipm̄ a debito peccati liberari niſi diuina grā veniā conſequat̄. Igitur vt ait Chriſo. Opus eſt nobis feruenti aīa q̄ nihil ipedit holeʒ fieri magnū. Nullus ḡ cōſtitutoꝝ in peccatis deſperet: neq̄ ꝟtuoſus dormitet. Nec hic confidat: ſepe em̄ meretrix pcedet eū: nec ille diffidat: poſſibile nāq̄ eſt eū etiā primos ſuperare. H̄ Chriſo. vñ ⁊ Grego. Quid ffes mei eſſe dilectionē credim⁹ niſi ignem. Et q̄d culpā niſi rubiginē. Unde nūc dr̄ (remittuntur ei peccata multa: q̄ dilexit multuʒ. Incendit plane peccati rubiginē q̄ ardet valde p amoris ignem. Et ſi durū eſt valde qḋ coquit̄ abundat tñ amoris igne quo et dura cōſummant̄. Tanto nāq̄ ampli⁹ peccati rubigo conſumit̄: q̄to pctōris cor magno charitatis igne cōcremat̄. vbi Augu. Hic multa cōmiſit et multoꝝ debitor fact⁹ eſt ille gubernante deo pauca cōmiſit. Cui deputat ille qḋ dimiſit huic et iſte deputet qḋ non cōmiſit. Nullum eſt em̄ pctm̄ q̄ facit hō qḋ non poſſet facere ⁊ alter hō: ſi deſit rector a q̄ factus eſt hō. vñ Berñ. Quis nō videat q̄ ſicut in multa peccata cecidit: ſic ⁊ in multa alia cecidiſſem niſi oīpotentis pietas ſeruaſſet? Fateor ⁊ fatebor: niſi q̄ dñs adiuuit me me paulominus habitaſſet in inferno aīa mea vcʒ cecidiſſet in oē peccatum aīa mea. ¶ Miſtice fenerator iſte deū ſignificat q̄ p culpa penā ⁊ p donū grāꝝ meritū bonoꝝ exigit. Debitores dici poſſunt maria ⁊ phariſe⁹ quantū ad propoſitū vel pplīs gētiū ⁊ iudaic⁹. vł pctōr notori⁹ ⁊ occult⁹ vel cleric⁹ ⁊ laic⁹: ⁊. ſic duo debitores ſunt duo populi: vel duo ſtat⁹ peccatoꝝ pmi dñt q̄ngentos denarios: q̄ plus peccāt: ſcđi q̄nq̄ginta q̄ min⁹. Sed nō hñt vñ reddant: q̄ nullus pdictoꝝ pōt abſolui ꝓprijs viribus abſq̄ grā: ⁊ iō donat vtriſq̄ i. donū ḡtuitū dat p qḋ eis debitū dimittit: nō eī ſine ñ dono dī ḡtuito fit cl'pe remiſſio. (Dixit autē dñs ad mulierē: remittunt̄ tibi pctā) . ſ. nō ſolū q̄tū ad reatū ⁊ culpā ſed et q̄tū ad reatus ⁊ penā: ⁊ h̄ fit ex vehementi amore dei: et horrore pctī preteriti. O felix maria cui tot dant̄ munera. Nā p̄rio dat̄ ei pctōꝝ remiſſio vt dr̄. Scđo fit ſpūalr̄ familiaris dño: vt in ſequēti capitulo ſubdit̄. Tertio fit ei dñice reſurrectionis p̄ria apparitio ꝓut infra de reſurrectione dñi narrat̄. Et accūbentes ſimul cū dño (dicebāt in tra ſe) in corde ſuo. (Quis eſt hic q̄ et pctā dimittit?) Hoc dicebant: q̄ hūanitatē exteri⁹ apparentē que nō pōt pctā dimittere tm̄ videbāt. Sed dñs cogitatiōes eoꝝ puipendens dixit ad mulierē. (Fides tua) . i. a deo tibi infuſa (te ſaluā fecit) q̄ iſta fides charitate formata fuit ⁊ iō habentē dignū vita eterna fecit. ſm Grego. Fides ea ſaluā fecit q̄ hoc qḋ petijt poſſe accipere non dubitauit. Spē em̄ iam ab illo acceperat a quo ſalutē q̄rebat. (Uade i pace) . i. quiete et ceſſatione a vitijs nō diſcordādo a grā tui amoris. In pace ire precipitur vt in veritatis itinere pſeueret. ⁊ ab eo in via ſcandali vlterius non declinet. vñ Theophi. Poſtq̄ autem ei peccata dimiſit non ſiſtit in remiſſione peccati: ſed adūcit operationem boni. Unde ſubditur. (Uade in pace) . i. in iuſtitia. Nam iniuſtitia eſt pax hoīs ad deū: ſicut pctm̄ eſt inimicitia inter deum et hominem. q. d. Operare omnia que ad pacē dei te ducunt. hec Theophilus. In hoc ergo q̄ dicitur (vade in pace) notatur qḋ ipſa fuit ſolicite p bona opera: et quia ipſa habuit pacem in conſcientia. O verbum delectabile et ſuaue q̄ libenter id magdalena audiuit: et q̄ iocunde receſſit: ⁊ pfecte ad deū cōuerſa deinceps honeſte et ſancte vixit: ac domino Jeſu et matri eius perſeueranter adheſit. Et bene ait: in pace poſt remiſſionē peccatorum: quod iuſtificatis eſt pax cum cōſcientia non remordet: ſed nō eſt pax impijs ⁊ exiſtētib⁹ in pctīs. Hic habes a parte q̄ charitas reformat pacē iter deū ⁊ pctōrē. vñ et btūs Petr⁹ dicit q̄ charitas operit multitudinē peccatorū. Sine qua profecto ipoſſibile ē placere deo: cū q̄ ſine dubio pla

Marginal notes (left): Hoſpitalita ⁊ tis iccōditiones. — F Perfectio triplex Magdalene. — Chriſ. — Math. xxi. — Grego. Dilectio eſt ignis ⁊ rubiginē peccatorū. — Augu. Debemus q̄ cōmiſimus. — Berñ. — Ps. xcij. Miſti.

Marginal notes (right): Pctōr non eſt ſoluendo. — G Munera in Magdalenā collata — Fides Magdalene Grego. — Theo. — Juſtitia eſt pax ⁊c. — Charitas pacificat.

et quicūq; ꝛ iō hāc ꝓcipue debem⁹ deo re-
ferre. vñ Amb. Qm̄ nihil ē qđ digne referre
deo poſſum⁹. qđ eī̄ referamus pro ſuſcepte
carnis iniuria? Quid ꝑ verberib⁹? Quid ꝑ
cruce obitu ſepultura? Ve mihi ſi non dile-
xero. Audeo dicere nō reddidit petrus et iō
plus dilexit. Nō reddidit paulus. Reddidit
quidem mortē ꝑ morte:ſ3 alia nō reddidit
q₃ multū debebat:reddam⁹ l3 crucē ꝑ cru-
ce:fun⁹ ꝑ funere:nūqđ reddim⁹ q₃ ex ipſo:
ꝛ ꝑ ipm̄:ꝛ in ipo habem⁹ oīa? reddam⁹ ergo
amorē ꝑ debito:charitatē ꝑ munere:gratiā
pro ſanguinis precio. Pl⁹ eī̄ diligit cui do-
natur ampli⁹. hec Ambr. Nemo ḡ deſperet
nemo de dei mīa diffidat. Clemens eſt dñs
qui ex corde cōuerſis tā facile miſeret. Vñ
ſi quid confeſſio et lachrime poſſunt:videre
vis:vide qđ fides et dilectio operat. Paruo
tpis ſpacio iuſtificata ē mlr̄ ꝛ ab oī pctō
mūdata que vniuerſis vitiis plena:et tam
peccatrix fuerat:vt eā phariſe⁹ videre dedi
gnaretur. Hāc igit imitās pctōr pctā nunc
defleat:vt ei⁹ lachrymas qñq; deus abſter-
gat. Naȝ vt ait Bern. Felices lachryme q̄s
benigna man⁹ conditoris abſterget:ꝛ beati
oculi qui in talibus liqueferi flectibus po
tius elegerūt ꝙ eleuari in ſuperbia ꝙ omne
ſublime videre:ꝙ auaricie petulātie famu-
lari. vnde et Chriſo. Sicut autē vbi vehe-
mēs imber prorūpit fit ſerenitas ſic lachry-
mis effuſis apparet tranquillitas:et parit
caligo reatum. Et ſicut ꝑ aquaȝ ꝛ ſpm̄ pur
gamur:ſic ꝑ lachrymas ꝛ ꝯfeſſioneȝ denuo
mūdamur. vbi Anſel. Iā nūc ingredere do-
mū pharisei:recūbētē ibi dñm tuū attende
accede cuȝ benigniſſima peccatrice ad pe-
des eius:laua lachrymis:terge capillis:de
mulce oſculis:foue vnguētis. Nōne iam ſa
cro liquoris illi⁹ odore ꝑfunderis. Si tibi
adhuc ſuos negat pedes:inſta:ora:et graui
dos lachrymis oculos attolle:tuiſq; ſuſpi-
riis inenarrabilibuſq; gemitibus extorque
quod petis luctare cū eo:ſicut iacob vt ipſe
ſe gaudeat ſuperari. Videbitur tibi aliqñ
ꝙ auertat oculos:ꝙ aures claudat:ꝙ deſi-
deratos pedes abſcondit. Tu nihilominus
inſta oportune importuneq; clama vſq;quo
clamabo et nō exaudies. Redde mihi Jeſu
bone leticiam ſalutaris tui:quia tibi dixit
cor meum:queſiui faciē tuā:faciē tuā requi
ram. Hec anſel. Null⁹ ergo pctōr dȝ de cle-
mētia dei deſperare:q₃ preſto eſt cūctis de-
bita relaxare:et penitentes ad regnum celo
rum reuocare. Iſtud de⁹ ꝑ manaſſem regē
iſrael olim ꝑfigurauit quē ꝓpter pniaȝ ad
gratiam reuocauit. Manaſſes infinitis deū
offenderat. Eſaiam qui eū de pctīs ſuis re-
darguit: ſerra lignea per medium deſecari
fecit:et tot ꝓphetas ipſum arguētes truci-
dauit ꝙ plateas hierl'm ſanguine ꝓpheta-
rum purpurauit. Tandē ab hoſtib⁹ eſt ca-
ptus:et in exiliū deduct⁹: carceri deputat⁹
vbi cepit penitere et ex corde ſcelera ſua de-
flere. Et cum lachrymis orauit dñm dicēs.
Peccaui dñe ſup numerū arene maris ꝛ iā — In oro
nō ſum dign⁹ videre celi altitudinē propter — ne ei⁹ l
iniquitatū mearū multitudinē. Miſertus — fine ſe-
dñs pniam ei⁹ acceptauit. Nam de captiui- — cūdi pa
tate eum liberauit:et in regnū ſuū in hieru — ralip.
ſalem reuocauit. Per hūc pctōr deſignat q̄
prophetas dñi ipſuȝ arguentes cruciat qñ
predicatores et doctores audire recuſat. Et
q̄diu talis ꝑſeuerat in pctō mortali tādiu
eſt in captiuitate diaboli. Si auteȝ ex corde
egerit pniam:de⁹ parat⁹ eſt eū ſuſcipere ad
gratiā. Hoc idem prefiguratuȝ fuit in rege — ii. Reg.
dauid qui adulterium et homicidium ꝑpe — xi.
trauit. Cūq; redargut⁹ a nathā peccaui di — ii. reg.
ceret:ſtatim nathā rñdit domin⁹ tranſtulit — xii.
pctm̄ tuū id eſt dimiſit. O ꝙ magna eſt pie-
tas dñi ꝛ ꝙ ineffabilis qui nullū penitentē
deſpicit cuiuſcūq; conditionis. Nō ergo ꝓ-
pter immanitatem peccatorū noſtroruȝ de-
ſperem⁹:q₃ diuerſos teſtes diuine mīe habe
mus:neq; vltra peccatis ſeruiamus:q₃ ma
gnam dignitatem amittūt miſeri homines
ſeruiendo peccatis quodam modo carnis
voluptates et cōcupiſcētias:quidā aſpirā-
do ad honores et excellentias:quidā perti-
naci ſtudio querentes mundi facultates ꝛ
diuitias. Et q₃ pauci ſunt hodie q̄ iſtum tri
nariū nephandū nō ſequantur certe miſeri
merito dicūtur:q₃ illis rebus q̄ eis deberēt
ſeruire et obſequi ſeruiunt et obſequūtur.
Tales procul dubio ſe viles oſtendunt non — R
nobiles:nō dños:ſed potius gariones ꝛ ſer — Dioge-
uos. Exēplū de diogene de quo legit ꝙ cuȝ — nes in
quadā vice ratiōe ſue eminentie ſcientie ꝛ — dolio
ſapientie imperator eum viſitaret:philoſo- — iacēs et
phus ei aſſurgere noluit quod videns im- — alexan-
perator iracūdia mot⁹ retroceſſit:venerū q; — der ma
ſerui eius et dixerunt ad eū. Domine qua- — gnus.
re ſic agere voluiſti? Non modicum te impe-
rator honorabat:quia te pauperem talis ac
tantus viſitabat:tu vero econuerſo ipſum
inhonoraſti:q₃ et aſſurgere noluiſti. Qui-
bus reſpondit. Non decet dignitatem meā
vt ſeruo ſerui mei reuerentiam faciam.
Seruit iſte ſeruo meo ſcilicet mundo qui
mihi ſeruit:eo factus eſt vt mihi ſeruiat.
Igitur non decuit me ſignum alicuius re-
uerentie ſibi exhibere. Bene dominabatur — Mūd⁹
iſti mundo et imperabat bene nature ſue — nobis
dignitatem et preſidentiam obſeruabat. — ſeruire
¶ Oratio. — debet.

O Jeſu bone ſpes penitētium qui
marie peccatrici ad tuos pedes
flēti:ꝛ eos lachrymꝫ rigāti:capil
lis tergēti:labiis oſculāti:pieta
tis ſignū aperiēs peccatorū ve-

niam tribuiſti: ne deſpicias ieſu miſericors me peccatorem: ad clementie tue veſtigia prouolutū: rigantem lachrymis intime cōpunctionis: oſculantem labijs deuote orationis: et fac me audire vocē tuā pietate et clementia: ſuauitate ⁊ mia plenā quā audire meruit: et ipſa vt dimittat̄ mihi peccata mea: multa per tuam gratiā et ipſius merita. Amen.

¶ De miniſterio Marthe: et ocio Magdalene. Capi.lxi.

A Luc.x. Et poſt hec quadā vice (itrauit ieſus in q̄ddā caſtellū: .ſ. bethaniā que interp̄tat̄ domus obediētie per qd̄ ſignatū eſt ꝙ libenter intrat dn̄s domū cōſciētie vbi ei obeditur deuote. Et venit ad domū marthe ⁊ marie. ad illam eni͞ domum freqūeter diuertebat: ⁊ ſecure ꝑpter ſpecialē ibi habitātiū amicitiaȝ et deuotionē. Sȝ marthe dom⁹ hic appellat̄ cū dr̄ (⁊ mulier q̄dā martha noīe excepit illū in domū ſuā) q2 maior natu erat et curā dom⁹ habebat. At ille ſorores toto affectu Jeſum diligentes reuerēter et alacriter eū ſuſceperunt de tanti hoſpitis aduētu gaudentes. Et martha quidem ſe incontinenti ad refectionē dn̄o ⁊ diſcipulis ſuis procurādam parauit et in miniſterio laborauit vt eis conuenienter ꝓuideret: maria vero ad pedes dn̄i ſe poſuit vt diligentiā: aſſiduitatem: ſolertiā erga auditionē oſtenderet: et multam reuerentiam quam ad dn̄m habebat. Jlla ſtabat et ſatagebat vt paſceret dominum cibo vtiq3 corporali: hec ſedebat et audiebat vt paſceretur a dn̄o ſuo cibo ſpirituali. Sane q̄to melior eſt anima corpore: tanto dulcior eſt cibus ſpiritualis in mente q̄ carnalis in ventre. Ut autē dicit Augu. Quāto humilis ſedebat tanto ampli⁹ capiebat. confluit enim aqua ad humilitatem: conuallis denatat de tumorib⁹ collis et cū dn̄s more ſuo nolēs ſtare ocioſus verba vite loquereť eterne ꝑ hoc dās exēplum diſcipulis vt cū recipiunť in domibus ſuſcipiētes repleant ſacris doctrinis. maria oculis et auribus in eū intēta ſpecioſiſſimā faciem eius cōtēplabat̄ ⁊ in ei⁹ ſuaui ſermone reficiebat̄ et vltra q̄ dici poſſit i aſpectu et verbis eius iocūdabat̄: nec quicq̄ aliud cogitabat: ſed tm̄ dulcedini verbi diuini et operib⁹ vite ꝯtēplatiue intēta erat et de illa menſa domini opulenta micas de ꝟbo dn̄i colligebat. Martha ꝟo i opib⁹ vite actiue occupata ſtetit: et ſubſtitit q̄ſi fatigata ⁊ feſſa labore miniſterij ceſſans aliquātulum ⁊

Martha magdalena.

Augu. Hūilitas magdalene.

moleſte ferens ꝙ ipſa ſola i neceſſitatibus dom⁹ laboraret ſoror ꝟo ei⁹ ocio et quieti vacaret ⁊ dn̄o hoc ꝑmittēte ꝯquerēs poſtulauit ab eo vt ad laborandū ſecū in miniſterio et iuuandum illā cōpelleret: ſed cōtrariā ſniam reportauit. Maria autē marthaȝ adiuuat cōſilijs opa eius dirigēdo: ⁊ ſuffragijs pro ipſa orando. Ecce ꝙ ſorores iſte nec ſeruum nec ancillā habebāt qui eis ſeruirent: nec dn̄s coquū vel oſtiarium q̄ ei⁹ commodo ꝓuideret. ex quo habes argumentū contra ſuperbiā preſertim p̄latoꝝ. Martha de ſorore cōquerēs ex illorū ꝑſona loq̄tur qui adhuc diuine contemplatiōis ignari ſolū quod didicerunt fraterne dilectionis opus deo placitum ducūt ideoq3 cūctos q̄ chriſto per contemplationeȝ deuoti eſſe volūt: huic mancipādos autumāt. Hanc ignarorū obiectionē ſoluit Hiero. in epiſtola in qua inuitat nobilē et diuitem matronaȝ ad heremū dicēs. Qn̄ finē habebit iſta ſeruit⁹ imperfecta? Nūquid nō h3 dn̄s vn̄ alet pauperes niſi per te? Jnuenitur aūt maria accuſata tripliciť. ſ. a phariſeo de p̄ſumptione et temeritate: eo ꝙ peccatrix xp̄m recumbētem tetigit. A iuda de prodigalitate: eo qd̄ p̄cioſum vnguētū effudit: ac caput ⁊ pedes dn̄i vnxit. A ſorore de ocioſitate ſicut p3 hic ⁊ vbiq3 maria tā̄ patiēs tacuit ⁊ xp̄s ſemꝑ pro ipſa rn̄dit ⁊ eam excuſauit oſtēdēs phariſeo ꝙ factū marie nō erat p̄ſumptiōis: ſȝ deuotionis: oſtēdēs q̄q3 iude et alijs diſcipulis quod illa effuſio vnguēti nō erat ꝓdigalitatis ſed pietatis: oñdens etiaȝ ſorori ꝙ ſeſſio marie non erat ocioſa ſed melioribus actibus occupata. Maria aūt q̄ in verbis dn̄i q̄ſcebat: et mira ſuauitate tenebatur ad clamorē ſororis q̄ſi a ſomno euigilās de quiete ſua timuit: et facie inclinata i terra ſiluit: ac cauſam ſuā tā̄ ocioſa iudici cōmiſit non parās rn̄dēdi ſermonē ne remitteret vel interrūperet audiēdi intentioneȝ. Et dn̄s excuſando mariā dixit ad marthā (martha martha) repetitio noīs ſignū ē dilectionis vel monende itētiōis vt. ſ. audiret intēti⁹ (ſolicita es: ⁊ turbaris erga plīma) ac circa multa es occupata opa eī vite actiue ſolicitudinē ⁊ diſtractionē mētis idūcūt: ⁊ frequenter perturbationē igerūt. Si ergo vis cū letitia viuere noli multa agere: q2 in multis actiōib⁹ minor eris. (Porro vnū ē neceſſariū). ſ. deo iugiter ihērere. ſȝ illď. Unā petij a dn̄o hāc reqrā ⁊c. Ul (vnū). ſ. ipſe de⁹ q̄ vn⁹ eſt ꝑ oīb⁹ q̄rēd⁹ vel (vnū). i. vnitas mentis ad deū: q2 ꝑ vitā ꝯtēplatiuā mēs adheret deo q̄ eſt ſimpliciter vn⁹: ſicut econtra ꝑ vitā actiuā intendēdo creaturis que multe ſunt: aīa diuidit̄ et ꝑ multa diſtrahit̄. Et tñ multa ſunt neceſſaria tendētibus ad vnum qd̄ oīb⁹ eſt p̄ferēdū. (Maria optimam par‑

B Marthe et magdalene ſtatus.

Cōtra ſciolos et ignaros.

Hiero.

accuſatio magdalene triplex Defenſio ei⁹.

eccl. xi. ⁊. lxxviij. ps xxvi.

tē elegit) ſecurā magis ⁊ digniorē. q. d. Non tu malā: ſ; illa meliorē. Ne ergo conqraris de ocio ſororis: qꝛ maior eſt ꝙ recūbit ꝙ qui miniſtrat. Sed quō dr̄ optia cū eū tm̄ ſit cōſecutura in patria. Sed ⁊ illā optimitatem dulcedis ⁊ iocūditatis patrie iā hic preguſtauit nō ſicut i futuro apphēdit. Nō tñ rephendit ps marthe: qꝛ et ipa ē bona: ſ; laudat ps marie qꝛ optima: cui⁹ cām ſubiungit: qꝛ (nō auferet ab ea) hoc ei elegit quod ſp manebit. In hac vita incipit ⁊ augetur: i alia vita pleni⁹ pficiet: qꝛ qd nūc videt per ſpeculum in enigmate tūc videbit facie ad faciem. Et amoris ignis ꝙ hic ardere inchoat cū ipſu; quē amat viderit in amorem ampli⁹ inardeſcet. Charitas nunꝙ excidit qꝛ vna ⁊ eadem charitas hic ⁊ in patria remanet. (Ignis eſt in ſyon) ⁊ caminus in hieruſalē: ita ⁊ contēplatiua eadē eſt hic ⁊ in patria: ſed hic iocunditas mentis eſt ſemiplena: ⁊ ibi erit pfecta. Nō ergo contēplatiua auferet ꝙ ſubtracta pſentis ſeculi lucta pficiet: actiua vero ſicut ⁊ fides euacuabitur qñq; ⁊ auferet: quia in eterna pr̄ia non erūt opera pietatis neceſſaria i quib⁹ ipſa exercetur. Maria ergo per dñi excuſationez excuſata: deinde ſecuri⁹ ſedit: ⁊ iocūdius qeuit. vñ Augu. Dñs p maria reſpondit marthe: ⁊ ipē ei⁹ fact⁹ eſt aduocatus qui index fuerat interpellat⁹. Que ſnia interpellanti reſpondit ⁊ ſuſceptam defendit. Intenta erat martha quō paſceret dominum: intēta maria quō paſceret a dño. A martha cōuiuium dño parabatur in cuius cōuiuio iam Maria iocundabat. Mira eñ ſuauitate tenebat: ꝙ pfecto eſt maior mētis ꝙ ventris. Excuſata eſt: ſedit ſecurior. Non ergo dñs opus reprehēdit: ſed mun⁹ diſtinxit. vna ē theorica. i. cōtemplatio dei cui merito vniuerſa virtutum ſtudia poſtponunt. vñ Ambro. Agat te ſicut Mariam deſideriū ſapie. hoc eñ mai⁹: hoc pfecti⁹ op⁹. Nec miniſterij cura a cognitione verbi celeſtis te auertat. Nec arguas eos ⁊ ocioſos iudices quos videas ſtudere ſapie. Nec martha tñ in bono miniſterio rephēdit: ſ; maria ꝙ meliorē partem ſibi elegerit antefert. Jeſus enim multis abūdat ⁊ mlta largit et iō ſapiētior qd principale aduertit elegit. Denicq; apl̄i optimū nō putauerūt relinq̄re dei verbū et miniſtrare menſis. hec Ambr. Itaq; Marie pars. i. cōtemplationis ocium marthe miniſterio prelata eſt: quia dignior ſc; angelorū conuerſationi vicinior: et qꝛ ſecurior: ⁊ quia quietior: et qꝛ iocūdior: ⁊ qꝛ diuturnior: quia (nō auferet) Illa vero periculoſior propter lutū ⁊ puluerē pedib⁹ actiuorū adherētez: ⁊ laborioſior pꝑter ſolicitudinem ⁊ occupationē: proximis tñ vtilior propter ſubuentionem et edificationez. Actiua aūt quedā eſt prelationis et predicationis: quedā miniſterij ⁊ vite cōis. Sicubi ergo legit actiuam preferri contemplatiue intelligendum eſt de actiua prelationis et predicationis: i aliquo enim excedit actiua contemplatiuam et in aliquo exceditur per illā.

D

¶ Ubi ſciendum ꝙ diſtinguitur duplex actio a doctoribus.

Actio duplex

Una que conſiſtit in exercitio virtutū moralium: et iſta diſponit ad contemplationem. Unde Greg.

Greg.

Qui contēplationis arcē tenere deſiderāt neceſſe eſt vt pri⁹ i campo actiōis ſe pbēt. Sedatis ei paſſionū tumultibus p exercitiū ꝟtutū moraliū diſponitur aīa vt libere poſſit eleuari in contemplationē ꝟtutis: ex quo patet ꝙ talis actio ordinatur ad contēplationē ſicut ad finē: finis autem melior eſt his que ſunt ad finē. Et ideo de tali actione concedunt omnes ꝙ cōtemplatio eſt melior. Alia autē actio eſt que ſequitur cōtēplationē pcedens ex plenitudine contemplationis: ſicut eſt docere ⁊ in regimine aiarū laborare: ⁊ hmōi opera facere: ⁊ d tali actiōe dicūt aliq ꝙ eſt melior ipa contemplatione: ⁊ de iſta actione nō loquit hic xp̄s vt patet intuētib⁹. Alij vero dicunt ꝙ etiā in iſta actiōe cōtēplatio melior eſt: qꝛ id qd ſimplr̄ preeligitur videt eſſe meli⁹ abſolute ꝙ id qd preeligit in caſu: ſed cōtēplatio eſt per ſe eligēda: cura autē aiarū in caſu neceſſitatis fraterne eſt ſuſcipienda.

Augu.

vñ Aug. Ociū ſanctū q̄rit charitas: negotium iuſtum ſuſcipit neceſſitas charitatis quā ſarcinā ſi nullus imponit intuēde veritati vacādū eſt. ſi aūt iponit ſuſcipiēda eſt pꝑter charitatis neceſſitatē. hec Aug.

Ocium ſanctuʒ

He due ſorores dño dilecte ſc; martha ⁊ maria duas vitas demonſtrant ſpirituales quib⁹ preſens exercetur eccleſia martha actiuam qua proximo in charitate aſſociamur: maria contēplatiuā qua in dei amore ſuſpiramus vñ nō maria: ſ; martha xp̄; ſuſcepiſſe dr in domo ſua. Maria eñ nō habet domū qꝛ vita ꝯtēplatiua oē; huius ſeculi ſpernit habere poſſeſſionē. Sufficit eñ ad pedes dñi ſedere: ⁊ verbū dei ſemp audire ac mētem potius ꝙ ventrē nutrire. Sufficit ei remotis oibus curis ⁊ ſolicitudinibus lectioni ⁊ orationi aſſidue inſiſtere: ⁊ in dei contēplatiōe vacare: crebra quoq; lachrymarū cōpunctione pro pctōꝝ remiſſione ⁊ eterne vite ſuſceptione dulciſſime ſuſpirare: Tales enim prophete fuerunt. Tales ⁊ apoſtoli. Tales ⁊ multi alij oīa relinquentes mūdū fugientes dño adherētes: tanq̄ nihil habentes et oīa poſſidētes.

Uita duplex.

Actiua vero vita dr: qꝛ ſemp in actu: ſemp in fatigatione ⁊ labore eſt: ⁊ vix aliqñ in qete poteſt eſſe. Unde hic de martha dicit: qꝛ (ſatagebat circa frequens miniſterium.) Uidemus eñ multos eccleſiarum prepoſitos ⁊ miniſtros ac ſolici

Cōtra

tudinē ecclesiasticorū.

multos alios solicite discurrere: laborare:
estuare: z multis modis fratrū z primorū
necessitatib⁹, z mie operib⁹ insudare: vt eos
quoqꝫ immerito circa frequēs ministerium
satagere dicam⁹. Et iō Maria sedet q: cōtē
platiua pacatis vitioꝝ tumultibus optata
iā in ipō quiete mētis pfruit. Martha vo
stat: q: actiua laboriosa desudat in certami

E

Augu. vita duplex innocētie.

ne. vñ Aug. Remāserūt ergo in illa domo q̄
susceperat dñz i duab⁹ femis due vite ambe
innocētes: ābe laudabiles. Una laboriosa:
altera ociosa: nulla facinorosa q̄ cauere dꝫ
laboriosa: nulla desidiosa q̄ cauere dꝫ ocio
sa. Erāt ergo i domo illa due vite: z ipse fons

Delect⁹ vite habendus

vite. hec Aug. He aūt mulieres prudentissi
me toti⁹ ecclesiastici exercit⁹ duces z preuic
sunt. has cetera turba sequit: alij post mar
thā: z alij post mariā vadūt. Nulli enim ce
lestē illā patriā igrediuntur nisi q̄ hanc vel
illā sequunt. Sꝫ in his necesse vt vnusqſqꝫ
vires suas ꝯsideret z ad qd opus aptior sit.
Si eṁ ad cōtēplationē sit habilior z ad orā
dū deuotior tute se trāsferat ad heremū p
se z alijs oraturus: nec sic abscondit talen
tū in terra: sꝫ in dño lꝫ nō predicet: q: talen
tū orationis z deuotiōis in quo ampli⁹ va
let: z meliorē se sentit: oib⁹ erogat: nec piger
dici dꝫ q̄ tot⁹ in sctā deuotione z oratiōe ie
iunijs: z vigilijs: z lachrimis est. Et de acti
ua simr suo mō accipe z intellige. Nō tñ fit di
uisio īter has species vite quasi p opposita
sꝫ p officia ꝯueniūt eṁ etiā eisdē: sed officia
habēt distincta. Actiu⁹ eṁ sepe est cōtēpla

Officia vite actiue.

tiuus z ecōuerso: q̄ denoiatur ab altera cu
ius scꝫ plura z frequētius gerit officia. Sūt
aūt officia actiue legere: in publico predi
care: corripere: errātes reuocare: nescientes
docere: pauperes sustentare. z alere: peten
tibus cōsiliū z auxiliū dare: inopem de ma
nu fortis eripere: īfirmātis curā gerere: cō
missis nobis q̄liter subsistere valeant pui
dere: q̄ singulis q̄buscꝫ expediant dispensa

Contēplatiue vite officia.

re: opa pietatis oia exercere. Officia cōtem
platiue sunt sibi z i secreto legere: z in lege
dei meditari: secreto orare: suauitatē et dul
cedinem patrie cum angelis pregustare et
presentire. soli desiderio ꝯditoris inherere:
exutā mētē cūctis habere terrenis: cancꝫ
quātū humana imbecillitas sinit vnire cū
xpo: vt nil tā agere libeat: sedcalcatis curis
oib⁹ ad vidēdā faciē sui creatoris animus
inardescat adeo vt cōuersatio contemplati
ui iam quasi i celis sit z nihil de terrenis sa

cōtēplatiui fidelitas.

piat. Cōtēplatiu⁹ eṁ z vere spiritalis hō tā
fidelis dꝫ esse in tota vita sua: z in omni ope
re suo ac si singlis horis iudicari debeat co
rā deo: et tā ardēti desiderio viuere et arde
re quasi singulis horis debeat iūgi angelo
rū cetib⁹ ad fruēdū deo eternaliter: et q̄ hꝫ
cor in supnis eleuatū qñ sedet: qñ ambulat
qñ requiescit: qñ aliqd facit z cor a deo non re
cedit: oēs ad dei amorē exhortatur: deridet
huius mundi gloriā z felicitatē: mirat ho
minū cecitatē: z q̄ stultū sit trāsitorijs fidu
ciam habere ostendit. Contēplatiuus tñ p
oportunitate tpis z necessitate instante al
ter alterius sumat officia: sicqꝫ de contem
platiuo actiuus et ecōuerso cū expedire vi

Cenomanēsis.

suz fuerit ecclesie. Uñ cenomanēsis scribēs
cuidam assumpto in prelatum conquerenti
ademptā sibi esse cōtēplationis requiem: et
actiue solicitudinis sarcinam se inuitū susti
nere ait. Ad pedes dñi cum maria sedebas:
nunc cum martha dño ministras. Species ra
chelis te allexit sꝫ nec fastidias liā lippā:
q: gignit sibi sobolē. Maria a dño fercula
sumit: martha domino pparat et apponit:
hec deū reficit: illa a deo reficitur: hec mini
strat panē hoim: illi ministrat panis ange
lorū. In mēsa eius nil fastidit: in mēsa mar
the multa: ibi audiebas cāticū angelorum:
videbas lilia virginū: rosas martyrum: vio
las cōfessorū: hic filiū dei de celis descendē
tem z dicētē: gaudiū maius est angelis dei

F

Utraqꝫ vita in eisdē.

sup vno peccatore penitentiā agēte zc. Ui
detur tibi contemplatiuā actiue debere p
poni: tñ si solicite cōsideres actiua materia
est ad gloriam sicut cōtēplatiua non descē
sus ad ruinā quarū vtraqꝫ in eodē et in di
uersis inuenies. xpūs enim docēs in cāpestri
bus: in mōte orauit. Moyses in monte z in
tabernaculo loquebat cū dño: descendens
de mōte egressus de tabernaculo loq̄batur
cū pplo. Petr⁹ cui dictū est in cenaculo ma
cta z māduca p̄dicauit pplo. Aplꝯs rapt⁹ in Act. x.
paradisum fact⁹ est doctor gētium. Maria
legit tm̄ sedisse et audisse: nec aliqñ sorori
discurrēti subuenisse: lꝫ eius auxiliuz qua
dā mētis amaritudine anxia soror postula
ret. Martha nequaq̄ legitur partem marie
suo miscuisse obseq̄o: et ideo sicut dñs testa
tur: Maria optimā partem elegit q̄ nō au
ferek ab ea.) Per mariā ergo signant quorꝫ
conuersatio in celis est: vt qui dicunt. Ecce Ps. liiij

Cōtra sacerdotes secularia tractātes.

elongaui fugiēs zc. Per marthā negociosi
sacerdotes reprehēdunt in q̄bus turba ne
gotiorū cōtēplationis excludit sacrarium z
contriti cordis extinguit sacrificium. Necqꝫ
enim fieri pōt vt aliqñ loquat cuz dño qui
etiā silēs cū toto fabulat mundo. Talibus
occursant inimica negotia quorū recorda
tio illos sequit vsqꝫ ad sacra altaria q̄ illis
furant orationū suffragia: z defraudāt suis
temporibus ecclesiastica officia martha mi
nistrauit sed pro christo discurrit. Si nobis
discurrimus querentes que nostra sunt au
cupantes temporalia nec martha sumus:
sed negotiatores. Unde si sic discurris
iusta est tibi flendi et conquerendi ratio. Uita
Ceterum si martham simpliciter agis: hc. actiua.

ne agis. Si iter lya diſcurris: et rachelē melius agis. Si cū maria ſedes ꝛ audis optime. Bonū eſt ſeminare quod illa fecit: meli⁹ eſt metere qđ iſta. ¶ Hec idcirco dixerī vt magnū reputes bonū ſic alternare ſtudia iſtarū: vt nūc quieti vaces nūc ꝑmoꝝ vtilitati. Una qppe ꝛ eadē eſt ſcala qua iacob aſcendentes ꝛ deſcēdentes vidit angelos. Rachelem diligas ꝑ ſpecie: lyam pro ple. Neutra ergo ꝑlato eſt poſtponēda: ſed vtraqꝫ amplectēda. Utrā vero alteri preponas: ignoro. Uerū hoc ſcio ꝙ duo ſunt i lecto vn⁹ aſſumet ꝛ alter relinquet ꝛc. Hec cenomanēſis. Hec autē hyſtoria q̄ hic tangit: tꝫ ad beatā mariā nō ꝑtineat: tñ hoc euangeliū l die aſſumptiōis ei⁹ legit: qꝛ ipſa eſt caſtellū in q̄ dñs intrauit: vel qꝛ vitas ꝛ officia iſtarū ſororū habuit. ¶ Caſtellū qppe fuit corpus intemerate ꝟginis marie qđ intrauit dñs Jeſus in cōceptiōe. Quod bñ dr caſtellū ꝑpter ſeptē q̄ cōſtituūt nobile caſtrū. Primū eſt ſit⁹ alt⁹: vt vꝫ caſtrū ſit i alto ſitū ꝑ ꝙ ſpūalr altitudo vite ſpūalis accipit vt hō ſpūalis ſit eleuat⁹ ab inq̄etudīe ꝛ affectiōe coꝝ q̄ in mūdo ſunt ꝛ i altitudīe celeſtiū deſiderioꝝ ꝛ ꝯtēplatiōe diuinoꝝ. Talis fuit btā ꝟgo maria q̄ altitudinē vite ſpūalis excellētiſſime in ſe habuit q̄ ad oīa ꝑdicta. Sm̄ ē mur⁹ clauſ⁹ ꝛ firm⁹ ꝑ quē itelligit firma clauſula: et vigil cuſtodia virginalis integritatis q̄ excellentiſſime fuit in beata virgine quā ita mur⁹ virginalis integritatis vndiqꝫ vallauit: vt null⁹ vnq̄ libidinis acceſſus ad eā eſſet: nec ſenſus ei⁹ ſola etiā cogitatione ab aliq̄ tāgeret libidīe. vñ in ea ꝟificatū eſt illud cātico. Hortus cōcluſus et fons ſignat⁹. Tertiū eſt turris ꝑ quā intelligit hūilitas q̄ hoīem prouehit in altuꝫ vſqꝫ ad celū: iuxta illud. Qui ſe hūiliat exaltabit et ſicut turris eſt ad ꝓtectionē oīm q̄ ſunt in caſtro ſic hūilitas ꝓtegit et cōſeruat oēs virtutes in hoīe. Et hoc munimētū turris hūilitatis valde cōueniens eſt ad murū virginitatis que duo inuicē ſe defendunt: ꝛ excellētiſſime in btā virgine fuerūt. Quartū eſt foſſatū ꝑ qđ intelligit paupertas que oēm terrenitatē euacuat ab aīa et hec fuit in virgine maria de qua dicit ꝙ nō erat ei locus in diuerſorio quo ſuū pareret filiū. Quintū eſt armatura ad ꝓtectionē caſtri ꝛ cōfugiētib⁹ ad id neceſſaria ꝑ quā intelligit abundātia pietatis q̄ eſt in virgine beata qua protegit pctōres ꝛ ab hoſte compreſſos fugiētes ad eā. Sextū eſt alimenta ſine quib⁹ caſtrū cōſeruari nō pōt ꝑ que intelligit copia alimēti ſpūalis quā ſufficiētiſſime in ſe beata virgo habuit ipſa em̄ intra ſe cōtinebat panē ꝛ vinū verū qui de celo deſcendit. Septimū eſt fluui⁹ fluens per quē intelligitur plenitudo grē q̄ confluit in beata ꝟgine. vñ Hiero. [Hieron. Plenitudo gratie Marie] Ceteris ꝑ ptes: marie autē ſe totā infudit plenitudo grē. (Intrauit ꝗ Jeſus in quoddā caſtellū). i. in beatā virginē in qua venit ipſe deus ad expugnandū diabolū (ꝛ mulier q̄dā martha nomine). i. btā ꝟgo (excepit illū i domū ſuā). i. in vterū ſuū (ꝛ huic erat ſoror noīe Maria) Beata ꝟgo martha fuit ꝛ maria ꝑpter ſtudiū bone actiōis. Maria ꝑpter ociū contēplationis. [Maria martha fuit et magdalena] Martha em̄ ꝛ actiua in xp̄o filio ſuo fuit qñ oīa opera mīe et pietatis circa illū exercuit: ꝛ curā eius obnixe ſicut mater egit. In mēbris eius etiā quando elizabeth cognate ſue precurſorem dñi parienti miniſtrauit: ꝛ ipm̄ ꝑcurſorē in cunabulo fouit: ꝛ in balneo lauit: aliaqꝫ obſequia vtriqꝫ humiliter exhibuit. Fuit ēt maria ꝛ contēplatiua audiēdo angelū ꝛ dñm: ꝛ cū eis loquēdo ac ſeruās ꝛ cōferens ea q̄ videbat ꝛ audiebat in corde ſuo: que non niſi tpe ſuo aperuit: cū ſcꝫ euāgeliū ſcribi cepit: ꝛ tūc docuit apl'os ea que didicerat in quo actiua erat. Ideo dr hic (et huic erat ſoror noīe maria.) Que ſtetit cōſtans in fide (ꝛ ait. Dñe nō eſt tibi cure ꝛc.) Iſta martha que conqueritur de ſorore ſua eſt ratio inferior attendens et videns filiū ſuū ad mortē cōprehendi inter hec ſolicita naturali cōpaſſione quaſi ſatagebat eū liberare: ſed maria eſt rō ſuperior contēplās diuinā volūtatē ꝛ attendēs totū factū eſſe ex dei ordinatione quaſi (ſedens ſecus pedes eius audiebat) ea q̄ filius ſuus predixerat de ſua paſſione ꝛ conformans ſe diuine voluntati conſentiebat qđ ſic fieret ita ꝙ quaſi ratio inferior beate virginis cōquerebat de ſuperiori. Sed quid rñdet dñs audiam⁹. (martha martha ſolicita es ꝛ turbaris erga plurima) qꝛ beata virgo ſolicita fuit qñ herode perſequente in egyptū fugit qñ iudeos filiū ſuū perſequentes cognouit (ſed vnū eſt neceſſariū) vt. ſ. vnus moriatur pro pplo: ꝛ nō tota gens pereat ꝛ (maria). ſ. rō ſupior (optimā partē elegit). ſ. in oīb⁹ cōſentire diuine volūtati: ꝛ idō non auferet ab ea) qꝛ ſic oportuit xp̄m pati et ita intrare in gl'iam ſuā. vnde Anſel. [Anſel. Caſtellū maria.] Hoc caſtellū qđ itrauit Jeſus ſingulariter intemeratā virginē eiuſdē Jeſu genitricē mariā ꝑ ſimilitudinē accipim⁹. Caſtellū em̄ dr quelibet turris et murus i circuitu ei⁹ q̄ duo ſeſe inuicē defendūt ita vt hoſtes ꝑ murū ab arce: et a muro ꝑ arcē arceāt. Hmōi caſtello ñ icōgrue ꝟgo maria aſſimilat quā ꝟginitas mētis et corporis ita q̄ſi murus vndiqꝫ vallauit: vt nulli vnq̄ libidini eēt ad eā acceſſus nec ſenſus ei⁹ aliq̄ corriperet illecebra. Et virginitatē cū libido vincere nō poſſit ſolet impugnare ſupbia: eſt in eadē ꝟginitate turris humilitatis oēm repellēs ſupbiā. Itaqꝫ hec duo murus vꝫ ꝟginitatis ꝛ turris humilitatis

ab alterutro muniunt:vt nūq̄ i hūili virgine fuerit nec ſupba virginitas:nec inqnata hūilitas:ſed ſemꝑ in eadē ꝑmāſerit et hūilis virginitas:ꝛ virginalis humilitas. Due iſte ſorores ſicut ſancti patres pleniſſime expoſuerūt duas in ſancta eccleſia vitas deſignāt Martha.ſ.actiuā: Maria vo contēplatiuā. Iſta laborat ad exhibēda indigēti omnia humanitatis officia:illa vacat ꝛ videt quoniam ſuauis eſt dñs:iſta circa exteriora occupatur:illa interiora contēplat. Sicut autē maria ſingularis eſt mater dñi ita et effect⁹ iſtarū vitarū quarum iſte due ſorores typū tenēt in ea extitit ſingularis. Nunq̄ in aliqua pſona imo in oibus martha ſic eſt opata:nūq̄ ſic al's maria cōtemplationi vacauit : nunq̄ ſic al's hec vel illa quod ſuū eſt exhibuit altera marthā ꝛ mariā dico coꝝ ſignificātiā intelligo. Sed iam videam⁹ actionē huius marie:ꝛ vt plenius id faciamus quid alij per marthā operant ꝛ quid iſta operata eſt cōferamus. Alij hoſpitem quēlibet in domo ſua ſuſcipiūt:iſta nō quēlibet:ſed ꝓpriū filiū dei qui nō habet vbi caput ſuū reclinet:nō in domo:ſ; in vtero ſuſcepit. Alij nudū quēlibet veſte mutabili atq̧ incorruptibili vndelibet cōpoſita operiūt:iſta verbū dei qđ in eadē virgine carnē in vnitate perſone aſſumpſit : que ſine fine incorruptibilis atq̧ incōmutabilis permanebit. Alij quēlibet eſuriētē vel ſitientem cibo vel potu exteriori reficiūt:iſta hoiem deum humanitus indigentē nō ſolū exterioribus cibis vel potibus pauit:verūetiam interiori ſuo lacte aluit.

Opera mie. Mat. xxv.

Et breuiter ſex illa opera mie percurramus que ſi vni ex his minimis ſiūt deus ſibi facta confitetur:iſta nō quēlibet ex minimis ſed ſummum dei filiū hoſpitē ſuſcepit:nudū carne vel etiā pānis operit:eſurientē pauit:ſitiētem lacte potauit:infirmū per infantiam ꝛ iacentē nō ſolū viſitauit ſed ꝛ balneādo: liniēdo:fouēdo:geſtando frequētauit vt merito de illa dicat.(Martha autē ſatagebat circa frequēs miniſteriū.(Cōprehēſo:ꝛ crucifixo quaſi in carcere poſito affuit ſicut ſcriptū eſt. Stabat aūt iuxta crucē Jeſu mater eius.

Jo.xix. turbatio marie.

Inter hec ſolicita erat ꝛ turbabat cū fugeret i egyptū a facie herodis turbabatur cū iudeos inſidiātes ꝛ mortē ei inferre volētes cognoſceret. Ad vltimū turbata eſt valde cū vidit filiū ſuū talē cōprehendi: ligari:flagellari:cōſpui:ſpinis coronari:derideri:colaphizari:crucifigi:mori : ſepeliri. Unde eē cōgruit qđ dicit(martha martha ſolicita es et turbaris erga plurima.) Nemo vero dubitat quin beata maria filium vellet de omni tribulatione eripi:ꝛ ſeipſam in perturbatiōe adiuuari a diuinitate quā eidem filio ſciebat ineſſe per theoricā que eſt pars Marie. Hoc eſt qđ martha cōqueritur q̄ eam ſoror reliquit ſolā miniſtrare ꝛ eius in auxilium miniſterio flagitat. hec de parte marthe.

R Pars marie matris dñi.

¶ Porro de parte Marie q̄ optima p̄dicatur quāta vel qualis fuerit beata Maria quis digne loquat. Si talis eſt vt diximus imo melior eſt q̄ diximus in beata Maria pars marthe:q̄ tñ a dño non laudat:ſed tñ nō vituperat qualis eſt pars quā optimā Maria elegit que ſic laudatur vt ab ea nō auferri dicat. O q̄ magna multitudo dulcedinis dei fuit in beata virgine Maria qñ ſpiritusſanctus in eam ſuperuenit ꝛ virtus altiſſimi ei obūbrauit ꝛ de eodē ſpiritu ſancto cōcepit:qđ de eo nō ſapiebat in q̄ ſapiētia dei latebat:ꝛ i cui⁹ vtero corp⁹ ſibi aptabat. Hec aūt nō ſolū (ad pedes) ſ; ad caput dñi ſedens audiebat verbū ex ore eius.) Hec cōſeruabat oia verba angeloꝝ: paſtoꝝ:magoꝝ:necnō ipſius filij ſui conferēs in corde ſuo. Nemo vnq̄ ſicut iſta guſtauit q̄ ſuauis eſt dñs inebriabat ab vbertate domus dei ꝛ torrente voluptatis eius potabatur. Nec mirum quoniā apud eam: imo intra eam erat fons vite de quo manabat tanta pfectio vtriuſq̧ vite. Circa plurima vt martha occupabat:circa vnum vt Maria delectabat.(Porro vnū eſt neceſſarium) quia plurima auferunt:vnū manet. Singulariter igit partē marthe peregit:ſingulariter optimā Marie partē elegit.

Pars Marthe ablata.

Sed pars marthe ei auferet:iam eē nō erit ſolicita vt miniſtret ei ſicut puero cui oēs angeloꝝ ordines miniſtrāt ſicut dño. Jam nō triſtabit fugiēs i egyptū a facie herodis:qꝛ ipſa aſcēdit in celū:ꝛ herodes deſcendit ad infernū a facie eius. Jam non turbabit erga plurima q̄ fecerunt filio ſuo iudei qꝛ oia ſubdita ſunt ei. Jā fili⁹ Marie a iudeis vel militibus non flagellabit nec occidet:quia xp̄s reſurgēs a mortuis iā non morit:mors illi vltra nō dñabit.

Pars Magdalene permanens.

Pars ergo marthe aufertur ſed bono ſuo:qꝛ pars Marie ei p̄ficit q̄ non auferet ab ea. Exaltata eē eſt ſuper choros angeloꝝ:repletū eſt in bonis deſiderium ſuū. Uidet deū facie ad faciē:ſicuti et gaudet cū filio ſuo in eternū. Hec eſt pars optima que nō auferet ab ea. Cuius ꝛ nos participes ſumus meritis et precibus eius per Jeſum xp̄m dñm nr̄m Amē. hec Anſel.

Maria optimā partē elegit.

Ipſa etiā virgo Maria elegit optimā partem:ꝛ in gratia ꝛ gloria. In gratia quidem in vita iſta per omnimodā virtutū ſuperabundantiā:quia vt dixit Hiero. Sicut in cōparatione dei nullus homo bonus:ſic in cōparatione matris dñi nulla inuenit perfecta quātūcūq̧ virtutib⁹ eximia cōprobet.

Hiero: In officio matutino.

Ideo bene de ea canit eccleſia. Nec primā ſimilem viſa eſt nec habere ſequentem. In gloria etiam elegit optimam partem

illā videlʒ partē:qua nulla i celo citra thro-
num dei maieſtatis ſublimior:q᷑ exaltata
eſt ſuper omnes choros angelorum:et hec
pars optima nunꝙ auferetur ab ea in eter
nū.De hac parte optima Augu.loquēs ad
eam dicit.Ad hanc vſqꝫ gloriā tu virgo glo
rio a prouecta es:vt ſuperno regi nil ſupiꝰ
habeas in ſupremis que etiam angelicam
tranſcendens dignitatem ad ſuperni regis
es ſublimita conceſſum. Ubi enim rex filiꝰ
tuus poſuit quod ex te ſumptum eſt ibi po-
ſuit et te matrē ex qua ſumptꝰ eſt. Neqꝫ enī
fas eſt credere te eſſe alibi ꝙ̄ vbi.i.qđ ex te
ſumptū eſt.hec Augu. ¶ Moralr̄ exponit
iſtud de religioſis:vt caſtellum ſit ipſa reli
gio:muri iſtius caſtelli eſt abbas et prelati
ceteri : foſſata ſunt paupertas que foſſata
diabolus vt caſtellum poſſit capere conat̄
abundantia diuitiarū implere:aqua circū-
dans hoc caſtellum eſt fons lachrymarum:
alimenta ſunt vigilie:ieiunium:diſcipline
quibus caro attenuatur ſed anima impin-
guat̄:turris eſt cōtēplatio. Jn hoc caſtello
eſt martha ſcilicet officiales q̄ ſunt ſoliciti
et turbant̄ erga plurima.ꝛ Maria.ſ.clau-
ſtrales in clauſtro circa pedes dn̄i reſiden-
tes.Ad iſtud caſtellū venit ieſus qn̄ aliquis
cauſa hoſpitalitatis ad ipſam religionē de-
clinat. Jeſus enim recipitur qn̄ aliquis no-
mine eius recipit̄. Jgitur ieſus in membris
ſuis(intrat in quoddā caſtellū).i. religiōis
locum(ꝛ mulier quedā martha) ſcilicet cō-
paſſio:ꝛ ſignificat ꝙ officiales debent eſſe
mites : benigni:et ſeduli circa hoſpitūʒ re-
ceptionem(ꝛ huic erat ſoror noīe maria) nō
domina:non ancilla: q᷑ officiales in clau-
ſtro non debēt eſſe dn̄i clauſtraliū:nec econ
uerſo:ſed omnes fratres:q᷑ magiſter vnus
eſt xp̄s:ꝛ vnus eſt pater xp̄s:vna mater re-
gula.(Que ſedens ſecꝰ pedes dn̄i)vbi deſcri
bitur officium clauſtralium ſcilʒ ſedere:ta-
cere:meditari:audire dominū loquentē in
ſcriptura:et in cordibus eorū. Sed Martha
conqueritur dicens.(Dn̄e non eſt tibi cu-
re ꝛc.)quia officiales qui ſunt circa tpalia
occupati debent eſſe de clauſtralibus q̄ va
cant contemplationi conqueri pacem con-
templationis appetendo:et tumultum ne-
gociorum mundanorū fugiendo.vn̄ Bern̄.
Felix domus ꝛ beata congregatio vbi mar-
tha conqueritur de maria.nā Maria mar-
tham emulari indignū eſt prorſus:naʒ ma
ria optimā partē elegit.ſ.clauſtrales qui va
cant cōtēplationi q̄ non auferetur ab ea:q᷑
nullus hodie appellat contra clauſtralem
qui vult in clauſtro reſidere:ſed bene appel
latur contra eum qui vult abbas fieri:vel
que nō auferetur ab ea:q᷑ vita actiua cum
vita preſenti deficit:vita vero contemplati-
ua poſt hanc vitam proficit. ¶ Oratio.

Domine ieſu xp̄e q̄ pro nobis ve-
niſti in carnē p diuine nature et
hūane vnionē moueātur viſce-
ra mie tue ſup me indignū famū
tuū peccatorem:ꝛ reum et illius
marthe que te in virginalis vteri ſuſcepit
hoſpitio:et illius Marie que verba tua cō-
ſeruauit cōferens in corde ſuo ſcʒ illius cle
mentiſſime genitricis tue fide:meritis ꝛ p̄-
cibus veni in mentem meam per gratie in-
fuſionē:vt nil preter te diligā:nil querā:nil
etiam cogitare cōcupiſcā:ſed tu ſolus mihi
ſis ſpes et omne opꝰ oro:vt hic prelibare ali
q̄tenꝰ valeā ꝯſolatiōis tue dulcedicʒ.Amē.

¶ De muliere ſamaritana.Capitulum. lxij.

Et abijt iterū B Jo.iiij.
ieſus i galileā:de q̄ vene
rat in iudeam. Anteꝙ̄ ve-
niret aūt i galileā(oporte
bat eū trāſire p ſamariā)
regionē non ex intētione
declinandi ad ſamarita-
nos ne doctrine ſue vide-
ret̄ cōtrarius qui dixit di-
ſcipulis ſuis. Jn viam gētiū ne abieritis:q᷑ Mat.x.
ſamaritani partim erant gētiles:ſed ex vie
diſpoſitiōe ꝛ neceſſitate:quia ſamaria me- Sama-
dia eſt inter iudeā ꝛ galileā.(Uenit ergo ria ſy-
iuxta ſychē)ciuitatē regiōis ſamarie q̄ cor- chē nea
rupte ſychar dicebatur:nūc vero neapolis polis.
dicitur quarto miliario a ciuitate q̄ ſama-
ria dicebatur:nunc vero ſebaſte dicitur a
qua tamen adhuc regio ſamaria denomi-
natur.Diſtat vero ſychem de hieruſalem ſebaſte.
tredecim leucis ad aquilonem.Ut autem
in geneſi dicitur. Jacob veniens de meſopo Geneſ.
tamia emit agrum ab emor principe ciuita xxxiiij.
tis ſychem:et ibi ad tempus habitauit iu-
xta vrbem:ſed propter raptum dyne filie
ſue occiſi ſunt habitatores illius a filijs ia
cob:ꝛ ſic ceſſit in poſſeſſionē eius quem lo-
cū dedit iacob moriens filio ſuo ioſeph:ſed
tempore ꝓcedente venit ad ſamaritanos ꝛ
gentiles.(Erat aūt ibi fons iacob).ideſt pu
teus non longe a porta ſychem auſtrali quē Puteꝰ
ipſe foderat qū ibi habitabat q̄ hactenus iacob:
ſic vocatus fuerat:ſed ex euentu qui ſequi nūc ſa-
tur poſtea puteꝰ ſamaritane eſt denomina marita
tus ſuper quē eccleſia fuit cōſtructa in mo ne.
dū crucis:in cuiꝰ medio ipſe puteus eſt ſi-
tus:ad cuius ſiniſtram oſtēditur manſio ia
cob:ꝛ prediū ꝙ dedit filio ſuo. Jſte puteus
eſt fons dictus:q᷑ omnis puteus fons eſt:
ſed nō omnis fons puteus. Fons enim dici
tur vbicunꝙ manat aqua de terra:ſed ſi in
ſupficie ſcaturit fons tantū:ꝛ ꝓprie dicitur Fons ꝛ
in ꝓfundo ſcaturit ita puteus appellatur: puteus

vt nomē fontis nō amittat. hic aūt fons ꝓ
puteo ponit. (Jeſus ergo fatigatꝰ ex itine⸗
re) in quo apparebat veritas humane na⸗
ture et infirmitate (ſedebat hic ſupra) .i. iu⸗
xta fontē; ſeu puteū ꝓpter loci aptitudinē
ad quieſcēdū ⁊ docēdū: vt. ſ. requieſcere face⸗
ret corpꝰ: qꝛ ſeſſio ꝓpter laborē facta eſt vt
Chriſ. dicit Chriſo. Et iuxta fontē erat locus aptꝰ
chriſti doctrine apud quem eſt fons aque
ſapientie: gratie ⁊ vite. vnde etiā propter au
B toritatē docēdi ſedebat: qꝛ ſummus doctor
Hora ſe erat. Hora aūt: erat quaſi ſexta. Hoc dicitur
xta fati⸗ ad oſtendendū cauſam fatigationis: qꝛ per
gatio magnum tempus etiam predicando labo⸗
xpi. rauerat: nō enim iumētū habebat. Iſta fa⸗
tigatio xpi hora ſexta fuit ſignū paſſiōis eiꝰ
future tali hora. Fatigatur dn̄s ſm carnem
Suſce⸗ cuius fortitudine conditi ſumus: fatigatur
pit xp̄s per quē fatigati recreant: fatigat quo de⸗
infirmi ſerente fatigamur: quo p̄nte firmamur: ſu⸗
tatē no ſcepit em̄ oia que noſtre infirmitatis ſunt
ſtram. ſine pctō vt nos a peccato liberaret: ⁊ nos
quaſi infirmꝰ infirmos nutriet. Fortitudo
nāqꝫ eiꝰ nos creauit infirmitas nos recrea
uit. Aſſumpſit nō ſolum naturā humanā:
ſed etiā defectus circa naturam quos vez
ipſum decuit aſſumere. Un̄ cū pene ſint ex
ercitatiue virtutis pfecte ⁊ teſtificatiue hu
mane nature: nō ſimulatiue aſſumpſit pe⸗
nalitates tā corpales ꝙ̄ ſpirituales: que re
ſpiciūt nr̄am naturā in cōi ſicut famē ⁊ ſiti
in abſentia alimēti triſtitiā ⁊ timorē in p̄n⸗
tia nocumenti ⁊ cetera hmōi vt eſt calor: et
frigus laſſitudo: ⁊ ſimilia. Nec tamē oēs de
nō oēs fectꝰ aſſumpſit corpales ſicut ſunt defectꝰ
defectꝰ egritudinū multiformiū: nec oēs ſpūales ſi
nr̄os, aſ cut ſunt peccatū: ignorātia: rebellio carnis
ſumpſit ad ſpiritū. Chriſtus quippe volēs oſtende
re veritatē hūane nature pmittebat eā age
re ⁊ pati que ſunt propria hois: volens etiā
in ſe oſtēdere volūtatē diuine nature facie
bat ⁊ operabat opera dei. vnde quando re⸗
trahebat influxū diuine nature virtutis a
corpore eſuriebat ⁊ fatigabat: qn̄ vero ipā
ꝟtutē diuinā corpi exhibebat ſine cibo non
eſuriebat: ⁊ in laboribus nō fatigabat. Iue
runt autē diſcipuli in ciuitatem ſychem vt
cibos emerent. Hinc ſm Chriſo. Euāgeli⸗
ſta oñdit xpi hūilitatem in eo ꝙ ſolus relin
quebat: etem̄ ita diſcipulos aſſueſcit omnē
Chriſo. ſuperbiā cōculcare. Ubi etiam nota chriſti
Hūili⸗ parſimoniā. nam ita parū de cibis curabat
tas xpi ꝙ nihil comeſtibile ſecū ferebat. Et (venit
mulier de ſamaria) regione. ſ. de ipſa ciui⸗
tate ſychem: tunc ſamaritanorū metropo
li (haurire aquā) literaliter ꝓpter defectū
corporalē: ſꝫ in miniſterio propter defectū
ſpiritualis doctrine ⁊ gratie predicto peio⸗
rem inter quam ⁊ chriſtum dialogus fuit:
q: plures locutiones mutuo habuerunt.

Dn̄o ergo potū petente ꝗſi fidē eiꝰ ſitiente:
quia et ſitiebat aquā propter itineris fati⸗
gationē: ⁊ mutē hois propter eius amorem
mulier notās eum et cognoſcēs ex fimbriis
pallii ipſum eſſe iudeum dixit iudeos non C
couti ſamaritanis: quia iudei abſtinēt a re habitꝰ
bus corū. Ex habitu ergo quē portabat co⸗ iudaicꝰ
gnouit mulier quod iudeꝰ eſſet: quia ſicut chriſto
erāt diſtincti ab aliis in cultu dei: et in cor⸗ fuit.
porali circūciſiōe: ita etiā in veſte. Judei em̄
habebāt fimbrias in veſtibus per quas diſ⸗
cernebant a gētibꝰ. Ergo et tu ex habitu
cognoſcaris eſſe chriſtianus ex habitu et ſo
brietate ciborū et edificiorū et hmōi clericꝰ
vel religioſus. Sed heu hodie vix cognoſcū
tur et ab inuicem diſcernuntur clerici a lai⸗
cis: ⁊ xpiani ab infidelibus. Et ſciendū hic Sama⸗
ꝙ ſublatis decē tribubus in captiuitatem: ritano⸗
rex aſſyriorū miſit ꝓprios hoies in odiū iu⸗ rū relī⸗
deorum ad incolēdū regnū decem tribuū gio ob
ſcilꝫ terram ſamarie ⁊ miſit dn̄s leones eos leones
deuorātes: ⁊ ideo rex aſſyriorum habito ſup itrodu⸗
hoc conſilio miſit vnum de ſacerdotibus ca cta.
ptiuis vt doceret eos colere deum: qui con⸗
ſilio perſuaſi receperunt ob metum ferarū
a deo imiſſarū libros moyſi et ioſue diſcipu
li eius et legitima terre: non autem prophe
tias et inde illis circūciſio inerat: non tñ ab
idolatria ceſſabant: qꝛ cum lege etiā idola
colebant: et ſic partim erant gētiles et ptim
iudei: qui primo cynei a fluuio vocati: tunc Cynei.
dicebantur ſamaritani: quaſi inter gētiles
et iudeos mediū. Hos igitur iudei execran⸗
tur: abſtinendo ſe a cibis et vaſis corū: ſup⸗ Jacobi
plantatoreſqꝫ vocant: qꝛ hereditatē patriar te.
che iacob ſibi vendicant: a quo etiam ſama Sama⸗
ritani iacobite ſunt dicti. Licet em̄ eſſet iu⸗ ritani
deis preceptum ne iungerent fedus ⁊ ami⸗ odio
citias cū nationibus: tamen ſpecialiter abo habiti.
minabantur ſamaritanos: et eos habebant
tanꝙ̄ excommunicatos: tum quia terrā eo⸗
rum pro parte occupauerant: tum quia eis
multas moleſtias in reedificatione templi
et ciuitatis fecerant: tum quia idola cole⸗
bant: tum quia in monte et non in templo
dei orabant. ¶ Cumqꝫ colloquendo cum
ieſu mulier accepiſſet ab eo ꝙ quinqꝫ viros. ſ.
legitimos habuerat et ſexti cōcubina erat:
quia non erat ſuus legitimus vir: licet hoc
ab hoibꝰ loci illius crederet. ait (Uideo) .ſ.
per effectū: hoc eſt ꝑ ſecreti reuelationē (qꝛ
ꝓpheta es tu) .q.d. ſm Chriſ. In hoc quod
mihi occulta dicis oſtēderis propheta eſſe. chriſo.
Et iō cōuertit ſe ad interrogādū; cū de quo⸗
dā dubio qđ inter iudeos et ſamaritanos
ꝟtebat. ſ. de loco debito orōnis q̇ apud eos
aliꝰ ⁊ aliꝰ habebat. Dicebāt em̄ iudei pro⸗
priū locū adorādi eſſe hierlm̄ et templum a D
ſalomone in monte moria edificatū ꝓ quo Orādi
templo iudei ſe ſamaritanis preferebant. locus.

Ecōtra vo ſamaritani mōtē garizim iuxta ſychē ſitū iuxta fontē p̄dictū ad dexterā:in quo p̄res eoꝝ adorauerūt: q2 an̄ tēpli edificationē iudei in montib⁹ adorare ⁊ ſacrificare cōſueuerūt:⁊ iō ꝓbabile eſt ꝙ iacob ⁊ filij eius q̄ prope locū illū māſerūt:in monte garizim orationes et ſacrificia fecerunt. Ubi eſt adhuc fanum iouis hoſpitale:de quo dr̄. ij.lib.machab.ptꝫ intuēti. Pro hoc ḡ monte ſamaritani aduerſus iudeos ſe iactabant:q̄ adhuc celebris loc⁹ erat. Et vocabāt ſamaritani patres veteris teſtamēti patres ſuos:q2 receperant libros moyſi ⁊ in p̄te erāt iudei. Sciēdū tn̄ ꝙ loc⁹ cōuenientior erat in hieruſalē:q2 erat a deo electus:vt eſſet orōnis ⁊ ſacrificij loc⁹. (Jeſus autē) rn̄dens (dixit) tp̄s veniſſe.ſ.publicationis euangelij (qn̄ neqꝫ in hieruſalē adorabunt hoies) q2 cerimonie ceſſauerūt iudeoꝝ (neqꝫ in monte) illo:q2 ſimiliter cult⁹ ceſſauit gentiliū:ſed (veri adoratores adorabunt patrē in ſpū ⁊ veritate.) Dicit autē p̄rem:q2 adoratio legis non erat patri: ſed dn̄o. nos em̄ adoramus:vt filij ꝑ amorē: illi vero adorabant:vt ſerui ꝑ timorē. Dicit etiā (in ſpū) ꝑ ꝙ excluduntᷣ figurales ⁊ carnales cerimonie legis ⁊ iudeorum. Et ſubdit (⁊ veritate) ꝑ ꝙ excluditur falſitas ⁊ error idolatrie q̄ erat in cultu gentilium: q2 vtrūqꝫ eſt amotū ꝑ xp̄m. A tēpore enim predicationis xp̄i incepit predicatio euangelij:ꝑ quā introduct⁹ eſt verus cultus diuinus:⁊ ex iudeis ⁊ gentib⁹ fact⁹ eſt vn⁹ popul⁹ xp̄ian⁹. Cū ergo vmbra ablata lux veritatis fidei radiauit: apparebat non eſſe deum in locis materialibus:ſed potius in puris mentibus. Quaſi diceret. Non prefero locum loco in adorando:vbiqꝫ adoretur de⁹ tantū. (in ſpū ⁊ v̄itate) .i. feruore ſpūs et ex dilectione ſeu charitate q̄ eſt a ſpū: et pro his q̄ vere ſunt.i. ꝓ eternis vel (in ſpiritu et veritate) .i. intimo cordis ſpeciali adoratione ac veritate fide et eius cognitione. Nec putetis orationē eſſe meliorem ratione corporalis loci:ſed magis ratione feruoris ⁊ deſiderij. Cū em̄ deus ſit ſpūs et non corp⁹ ſpiritualē locū.ſ.cor mundum et deuotū:ac purā mentē ⁊ non fictā q̄rit:non corporalē locū ⁊ montē vel templū in quo orandum ſit:q2 locus non eſt de ſubſtantia orationis:ſed eius tēplū eſt ſpūs purus:in quo oretur de veris bonis ſcꝫ eternis: non de vanis et tranſitorijs. Qui ſicut vbiqꝫ eſt ita vbiqꝫ adorari vult et poteſt. vnde dauid ait. Jn omni loco dominationis eius benedic aīa mea dn̄o. vn̄ Theophi. Samaritanorū erat opinio qḋ deus loco concluderetur:et qḋ in hoc loco deū adorare oporteat contra quos dicit: qḋ (veri adoratores) non localiter:ſed ſpūaliter adorāt. Judeis vero oīa ſub figura erant:et ideo dicit ꝙ veri adoratores nō in figura adorabant: ſed in veritate. Quia enim deus ſpirit⁹ eſt: ſpirituales adoratores q̄rit: quia veritas:veros.

Loco n̄ circunſcribit deus.

Un̄ et Augu. Querebas montē forte ad orandum vt deo eſſes propinquior ſed ipſe q̄ in altis habitat humilib⁹ appropinquat:ergo deſcende vt aſcendas. aſcenſiones inquit in corde ei⁹ in conualle plorationis q̄ humilitatē habet. Jn tēplo vis orare. in te ora. ſed prius eſto templum dei.

Augu. pſalm⁹ lxxxi.

Et ſic patet qḋ xp̄s inſtruxit mulierē de vero cultu diuino in proximo futuro:q2 idolatrie gentiū ⁊ cerimonie iudeoꝝ cōuertēde erant in ſpiritualē noue legis cultū diuinū. (Et venientes diſcipuli de ciuitate) cū cibis emptis (mirabanᷣ:q2 cum muliere loquebaᷣ) non propter aliquā ſuſpicionem:ſed ꝙ talis ⁊ tantus doctor ac dn̄s orbis terre dignatus eſt alloqui vnā ſolam mulierem pauperculā et gentilē. Non mirabantur ꝙ cū muliere loquebaᷣ:q2 mulierib⁹ q̄nqꝫ loqui cōſueuerat: ⁊ q̄nqꝫ in comitatu eas habebat:ſed mirabanᷣ clementiā qua gentilē et alienigenā erroneam docebat ignorantes miniſteriū q̄ mulier iſta typū gereret eccl̄ie de gentib⁹ future:quā q̄rebat q̄ venit q̄rere et ſaluū facere qḋ perierat.

Loquiᷣ cū muliere cōſueuit dn̄s.

vn̄ Chriſ. Mirabanᷣ quidē ſugabūdantē xp̄i māſuetudinē ⁊ hūilitatē:qm̄ ita ꝯſpicuus exiſtens ſuſtinuit loq̄ cū tāta hūilitate inopi:et ſamaritane. (Nemo tn̄ illorū dixit ei:q̄d q̄ris aut q̄d loq̄ris cū ea) ſciētes ꝙ ei⁹ locutio cū muliere non erat inutilis ⁊ vana ꝓuis hoc nō viderēt qḋ bn̄ ex ſequenti effectu ptꝫ. Nam (mulier) edocta a xp̄o ex feruore denunciādi qḋ audierat (reliq̄t hydriā ſuā ⁊ abijt ī ciuitatē) annūciare de xp̄o magnalia:monens ciues egredi ad videndū hoieꝫ q̄ dixit ei q̄cūqꝫ fecerat et occulta. Ex quo ptꝫ ei⁹ deuotio quā conceperat de xp̄o:q2 oblita aq̄ neceſſarie ad vitā corpalē cucurrit ad denūciandū aquā ſapiētie neceſſariā ad vitā ſpūalē:non curās de corpali commodo ꝓpter ſalutē. Jn quo etiā ſequiᷣ exēplū apoſtoloꝝ:q̄ relictis oībus ſecuti ſunt dn̄m. Ex hoc diſcāt euāgelizaturi prius deponere curā ⁊ onus ſeculi.

Chriſ.

vn̄ Chriſ. Sicut apl̄i vocati demiſerūt rhetia:ita hec dimittit hydriā:et euangeliſtarū opus facit ⁊ nō vnū tm̄ vocat ſꝫ ciuitatē integrā. vn̄ ⁊ Augu. Oportebat aūt vt xp̄o credens ſeculo renūciaret:⁊ relicta hydria cupiditatē ſecularē ſe reliquiſſe demōſtraret. Proiecit ergo cupiditatē et properauit annūciare veritatē. Diſcāt qui volunt euāgelizare vt prius hydriā ad puteum proijciāt. Hec Auguſti.

Chriſ. hydrie dimiſſio. Augu.

Jtē ex eo patet mulieris deuotio:q2 non veretur fateri ſuā turpitudinem:vt eos adducat ad Chriſti predica-

Samaritane deuotio.

Chriſ. tionē. vñ Chriſo. Non verecundata aūt eſt hoc dicere anima em cū ignita fuerit igne diuino: ad nihil eorum que ſunt in terra de reliquo inſpicit: neqꝫ ad gloriā: neqꝫ ad verecundiā ſꝫ ad illā ſolā q̄ detinet eā flammā. Et dicebat (nunqd ipſe eſt xp̄s) quaſi diceret ſic videt per effectū. Videt em̄ magis deus q̄ homo: qꝛ ſolus de⁹ nouit cogitationes et ſecreta hoim. Nota hic q xp̄s hāc mulierē ꝛ nos in ea ad tria induxit. Primo ad contemnendū amorē mundi cū dicit. Omnis q̄ biberit ex aqua hac; ſcilicet materiali (ſitiet iterū) lꝫ ad tempus ſitim auferat. amor em̄ mūdanorꝫ ſcꝫ ꝛ delitiarꝫ: diuitiarꝫ ꝛ honorꝫ ſitim nō extinguit: ſꝫ auget: de quibus dicit in prouerbijs. Sanguiſuge due ſunt filie que ſemꝑ dicunt affer: affer. Sanguiſuga eſt mater ſupbie q̄ eſt cauſa ꝛ initiū omniū malorꝫ: hꝫ aūt duas filias: ſcꝫ cupiditatē ꝛ voluptatē: qꝛ ſupb⁹ nō tm̄ honores ambit: ſed etiā bona aliorꝫ rapit: voluptuoſe viuit. Iſta aūt q̄ ſint vacua ꝛ vana in morte oſtēditur alexādri: qui cū eſſet totius mūdi dominus diuitijs plen⁹ ꝛ libidinoſus: ꝛ ei⁹ oſſa in vaſe aureo repoſita fuiſſent: philoſophi ibidē cōuenerūt. Unus ergo volēs ſuū dn̄iū oſtendere vanū fuiſſe ait. Heri iſti nō ſufficiebat tot⁹ mūd⁹: hodie parua ſepultura eſt contentus. Alius volens oſtendere vanum eſſe aurum ꝛ argentum cōgregare ait. Heri iſte faciebat theſaurum de auro: hodie aurū theſaurum facit de ipſo. Alius volens oſtēdere vanū eſſe corpus delitijs nutrire dixit. Heri iſte nutriebat corp⁹ ſuum diuerſis delitijs: hodie vero comeditur a vermib⁹. Secūdo xp̄s inducebat iſtā mulierem ꝛ nos in iſta ad deſiderandū amorē dei cū ait. (Qui autē biberit ex aq̄ quā ego dabo ei) ſcꝫ de gr̄a ſpūſſctī (nō ſitiet in eternū) qꝛ amor ſpūſſancti extinguit amorem mundanarꝫ delitiarꝫ et honorꝫ. vñ Augu. Qui biberit de fluuio padiſi cui⁹ vna gutta maior eſt oceano: reſtat vt in eo ols ſitis mundi huius penit⁹ extincta ſit. Hec Aug. Hui⁹ fluuij paradiſi vnā guttam pceperat paulus: ꝛ ſtatim extinxit in eo oēm ſupbiā: ita qꝺ ferocē lupū mutauit in agnū manſuetū. Parceperat matheus et mox extinxit in eo auaritiā ita q rapacē conuertit in cōtemplatorē: nā qui pri⁹ rapiebat aliena poſtmodū contēpſit ꝓpria. Perceperat maria magdelena et mox extinxit in ipſa oēm luxuriā ita qꝺ corniculā nigrā conuertit in colūbā cādidā. Tertio inducebat eā ꝛ nos in ſui cognitionē. Gradatī autē mulier ſurrexit ad cognitionē xp̄i: nā primo dixit eum eſſe vnius dei cultorē in hoc qꝺ dixit eum eſſe iudeū: et hoc fuit magnum: deinde dixit eū eſſe ꝓphetā: ꝛ hoc fuit mai⁹: tandem dixit et credidit eū eſſe xp̄m: et hoc fuit maximū. Per hoc dat intelligi qꝺ debemus a minimis et paulatim aſcendere ad maiora. Iſte gradus ſignificatur in Marco vbi dr. Ultro terra fructificat primo herbam: deinde ſpicā: deinde plenum fructū in ſpica. hoc eſt ſm glo. timorē: penitentiā: ꝛ charitatem. Primū ptinet ad incipiētes: ſcdm ad ꝓficientes; tertium ad pfectos. De hoc habebis latius infra poſt ſequens capitulū in ſcda pabola q̄ eſt de zizania. (Et exierūt, hoies de ciuitate (venientes ad ieſum) vt pn̄tialiter audirent eum. In quo datur intelligi qꝺ ſi ad xp̄m volumus ire oportet nos ciuitatem exire. i. amorem carnalis cupiditatis deponere. (Interea) . ſ. dū mulier abeſſet ac ciuibus p̄dicaret: ꝛ anteq̄ ſamaritani ad eū veniſſent (rogabant eū) quem fatigatū videbant (diſcipuli) q̄ cibos attulerāt vt manducaret: qꝛ hora comedendi et locus ad hoc aptus erat et ſilr tp̄s aptū ad prandiū i abſentia aliorꝫ. Habita aūt occaſione ex cibo corporali incipit loqui de cibo ſpūali. ſ. de cōuerſione ſamaritanorꝫ q̄ ꝑ ei⁹ p̄dicationem ſunt ei icorporati. vñ ſubdit. (Ego cibū habeo) ex p̄ris ordinatione (mā ducare. i. mihi incorporare (quē vos neſcitis) . i. q. d. ali⁹ cibus: ſed ꝯuerſio gētiū plus me delectat q̄ cibus ꝑ vos apportatus. vbi Theophilus. hoim ſalutē hic cibum vocauit oſtēdens quātum deſideriū habet nr̄e ſalutis. Sicut em̄ nobis concupiſcibile eſt comedere ita ei ſaluare nos. H Theophilus. Dicant ergo p̄lati eccleſie exemplo dn̄i cū eis offerunt exenia ciborū et huiuſmodi: ego cibū habeo manducare quē vos neſcitis ꝛ contēnant oblata eis: qꝛ excecāt oculos cordis. Et adiungit. (Meus cib⁹ eſt) . i. in hoc eſt mea refectio et delectatio ac firmitas ꝛ ſuſtentatio: vt nō curans de corporali cōmodo ꝑpter ſalutē: in quo etiam ſequit exemplū apoſtolorū qui relictis oībus ſecuti ſunt dn̄m (vt faciā voluntatē eius q̄ miſit me) vt perficiā ꝛ cōplcā opus eius qꝺ ſcio eū velle in hoim cōuerſione et redemptione qui vult oēs hoies ſaluos fieri et ad agnitionē eius venire voluntas q̄ppe p̄ris eſt vt in filiū ei⁹ credam⁹: opus ꝟo p̄ris eſt ꝓuiſio noſtre redemptionis. Cibus ergo et potus. i. delectabilis refectio xp̄i nr̄a eſt fides ꝛ nr̄a eſt ſalus quā ipſe cū magno q̄rebat deſiderio: cuius delitie ſunt eſſe cum filijs hoim. Tunc ergo deo cibū ſpūalē offerim⁹ qn̄ ꝑ ꝓueniētē gr̄am ab eo ſalutē noſtrā poſcim⁹ cū. ſ. petim⁹: fiat voluntas tua ſicut in celo ꝛ in terra. ſm Orige. Ois hō q̄ bene operat ad duo debet dirigere ſuā intentionē: ſcꝫ ad honorē dei et ad vtilitatem ꝓximi: qꝛ finis p̄cepti eſt charitas q̄ continet amorē dei et ꝓximi: et ſic qn̄ aliqd facimus ꝑpter deum finis precepti eſt deus qn̄

Margin notes: Prouerb. xxx. — Sāguiſuga. — Alexandri magna uanitas. — Fons aque viue. — Augu. — Gutta fontis viui. — G Grad⁹ in cognoſcēdo. — Marci iiij. — Theophilus Cibus chriſti. — H Intentio debita. Orige. j. tim. j.

vero ꝓpter vtilitatē ꝓximi finis ꝑcepti eſt
proximus. Facit ergo voluntatē patris do-
cēdo credere in ſe: facit opus eius manife-
ſtādo miſteriū incarnatiōis quouſqꝫ ꝑ paſ-
ſionē ⁊c. ꝑficiat illud et cōpleat. ¶ Et ꝙ in-
ſtet tp̄s hoc faciēdi oſtendit: dicēs. (Nonne
vos dicitis: qꝛ adhuc quatuor mēſes ſunt: ⁊
meſſis venit) vnde perpendit ſicut in ſcho-
laſtica hyſtoria dr̄: ꝙ hyemis tp̄e hoc factū
eſt: ⁊ videt ꝙ factū ſit in menſe Januarij qꝛ
in illa calida regione ſunt meſſes tēpeſti-
ue. vnde in feſto pētecoſtes offerebant fru-
gum primitie. q. d. xp̄s licet tempus meſſis
corporalis adhuc diſtet tempus tñ meſſis
ſpūalis iā inſtat. Dicit eñ meſſis materia-
lis ⁊ corporalis collectio frugū: ⁊ ad huius
ſimilitudinem meſſis intelligibilis ⁊ ſpiri-
tualis dr̄ vocatio ⁊ collectio hoim ad fidem
ꝑ quā cōgregamur in dñi horreū. Unde ſe-
quitur. (Ecce dico vobis leuate oculos ve-
ſtros) ſcilꝫ ſpūales (et videte regiones) ad
fructū fidei diſpoſitas (qꝛ iam albe ſunt)
ſcilꝫ candore deuotionis veſtite et mature
(ad meſſem) metendū. Hoc dicebat propter
ſamaritanos ad ipſum venietes quos vo-
cauit ſegetes albas et paratas ad meſſem
id eſt paratos et diſpoſitos ad credendum.
Ex ciuitate autem illa que dicebat ſychem:
multi ſamaritanorū crediderunt in eū pro-
pter verbum mulieris teſtimoniū perhibē-
tis: qꝛ dixit ei quecūqꝫ fecerat que etiam oc-
culta erāt. (Cum ergo ſamaritani) audita
fama xp̄i ad eum (veniſſent: rogauerunt vt
ibi maneret) vt ab eo inſtruerent melius et
firmi in fide fierēt. Ecce deuotio auditorū
qꝛ accepta fide deſiderabāt ꝑ eius doctrinā
amplius informari ad ſuam cōfirmationē.
Jn quibus oibus ecōtrario arguitur duri-
cia iudeorū qui in oibus fecerūt cōtrariū.
vñ Chriſo. Sic ergo ſolo mulieris teſtimo-
nio credentes: ⁊ nullū ſignum vidētes exie-
runt deprecantes xp̄m vt apud eos mane-
ret: iudei vero miracula vidētes oia egerūt
vt a regione eoꝝ eū abijcerēt. Et iudei qui-
dem etiā viſis ſignis incorrecti māſerūt: hi
aūt ⁊ ſine ſignis multā circa eū fidē demon-
ſtrauerūt. Et acquieſcēs dñs petitioni eoꝝ
ꝙ erat honeſta ⁊ deuota manſit ibi: qꝛ ſemp
ſatiſfacit deuotis in oratione ſua per duos
dies propter duo ꝑcepta charitatis quibus
inſtruit credētes. Terti⁹ autē dies eſt dies
glie et in hoc nō māſit ibidē: qꝛ ſamaritani
nondū erāt capaces glie. Sic ⁊ hodie quo-
tidie mulier. i. eccleſia his ꝗ foris ſunt xp̄m
annūciat veniūt ad chriſtū per famā et cre-
dunt: ⁊ xp̄s manet ꝑ charitatē biduo apud
illos: ħ eſt dat eis duo ꝑcepta charitatis. ſ.
dilectionis dei ⁊ ꝓximi in qb⁹ pendet lex et
ꝓphete. Rogem⁹ eum ⁊ nos vt et nobiſcū
duos dies maneat: quatenus duo precepta
charitatis: duorūqꝫ teſtamētorum fidem et
amare ⁊ tenere nos doceat. (Et multo plu-
res ꝙ in principio crediderunt) propter ſer-
monē eius quē ſicut verba vite preferebāt
verbis mulieris: qꝛ nūꝗ ſic hō eſt locutus.
(Et mulieri dicebāt qꝛ iam propter loquelā
tuā credim⁹) ꝗ nihil eſt in cōparatiōe eius
qđ videm⁹. Licet eñ ex doctrina alicuius
inducat quis ad credendum fides tñ ſm ſe
innitit diuine veritati: ſeu virtuti ad id qđ
credit firmandū. (Jpſi eñ) exteri⁹ ⁊ interi⁹
audiuim⁹ ſapiētie verba ab ipō qui eſt de⁹
et hō: ⁊ ſcimus) firmiter credēdo: qꝛ in fide
eſt maior certitudo adherētie ꝙ in ſciētia:
⁊ quia nō ſufficit corde credere: ſed oportet
fidē cōfiteri ore: ideo fidē ſuā cōfitetur dicē-
do (quia hic) per eminentiā ſingularem (eſt
ſaluator) ꝑ efficaciā ſalutarē (mūdi) per in-
fluentiā generalē. Cōſpice nūc dñm Jeſu: Medi-
qꝛ itinerādo non vtit ſubiugalibus aut ve- tatio
cturis: ſed pedibus incedebat: nec grauis hyſto-
eſſet his ad quos declinabat: ⁊ quō fatiga- rie.
tus plane et moroſe incedit: ac tandem ad
quieſcendū ſup puteū ſe ponit. Jn hoc er- Fatiga
go qđ fatigatus eſt ex itinere datur nobis tio xp̄i.
exēplū nō refugiēdi laborē ꝓ aliorū ſalute:
ſimulqꝫ datur ⁊ paupertatis exēplū: quia
predicabat ⁊ ſedebat: ſic prout cōtigit iuxta
puteū ſuper nudū locū. q. d. ſm Chriſ. Non Chriſ.
in throno aut puluinari: ſꝫ ſimpliciter iuxta
puteū: ⁊ vt cōtingebat ſuper terrā. Sepe fa-
tigatus eſt dñs Jeſus: ⁊ tota vita ſua i pau
pertate et labore fuit. Unde p̄s. in perſona Pſal.
ipſius. Pauper ſum ego: ⁊ in laborib⁹ a iu- lxxxvij.
uentute mea. vnde Chriſo. Chriſtus igitur Chriſ.
in ſamariā accedēs facilē ⁊ delicioſam vitā
abijciens: laborioſam vero ⁊ ſtrictā ſequēs
non ſubiugalibus vtit: ſed ita valide ⁊ diffi-
culter incedit vt ex itinere fatigetur. Ex hoc
vtiqꝫ erudit ſe operatorē eſſe ⁊ non ſupflua
petere: et non multis indigere. Jta eñ vult
a ſuperfluis alienos nos eſſe: vt et ipſorum
neceſſariorum multa abſcindamus a no-
bis. Propterea dicebat. Uulpes foueas ha
bent et volucres celi habitationes: filius Math.
aūt hois nō habet vbi caput reclinet. Pro- viij. et
pterea ⁊ in mōtib⁹ ꝙ plurimū cōuerſabat: Luc. ix.
non ſolū in die: ſed ⁊ in nocte: ⁊ in deſertis.
hec Chri. Conſidera etiā qꝛ diſcipuli nō de
ferebāt victualia: ſed hora comedēdi inſtā- Chriſ.
te ibant ad cōparandū ea. vñ Chriſ. Diſci-
mus aūt dñi nō ſolū circa itinera validum Uētris
robur ſed et̄ circa cibaria negligētiā. Nō et gule
enim diſcipuli ei⁹ deferebāt victualia: ſed cōtem-
viaticula: ⁊ oſtendit hoc alius euangeliſta ptio.
dicēs. Cū de fermēto phariſeoꝝ eis loque-
retur quoniam illi eſtimauerunt quia pa-
nes non portauerunt ⁊ cū eſurientes indu-
cit: ⁊ incidentes ſpicas ⁊ comedētes: ⁊ cum
dicit cū ad ficū ꝓpter eſuriē veniſſet: nihil

aliud per omnia nos erudit ꝙ hoc.ſ.contē-
nere ventrē: ⁊ nō ſtudioſam ei⁹ eſtimare eē
miſtrationē. Intuere equidē eos ⁊ hic: neqꝫ
deferentes vtiqꝫ q̄d: neqꝫ q: nō portabāt ſta
tim ab initio di ei huius ſolicitos: ſed ſm
tps ſm qđ oēs pulmentū accipiūt eſcas cō-
parātes: ſed nō vt nos q̄ mox e lectulo ſur-
gentes pre alijs hec intēdimus coquos et
menſe poſitores vocantes: ⁊ cū multo ſeru-
tātes ſtudio: ⁊ poſt illa ita alia tangētes ſe-
cularia q̄n ſpūalia facientes: et que ſuper-
uacua hēre oportebat: vt neceſſaria hono-
rātes ꝑpter hoc oīa ſurſum ⁊ inferi⁹ ſunt.
Cōtrariū eñ oporteret oim ſpūaliū mul-
tā facientes rationē. Poſtꝙ̄ cōpleuerimus
illa tunc tā gere hec. hec Chr. Ambulauit
ergo o xp̄s ſine equis vſqꝫ ad laſſitudinē ſine
expenſis vſqꝫ ad eſuriē: ac ſine ſeruitorib⁹
Medi-tatio operū chriſti. ⁊ pompis vſqꝫ ad miniſtrationē. Conſpice
etiā quō non dedignaſ cū neglecta ⁊ alieni
gena muliere loq̄ monſtrans ꝙ̄ mitis ꝙ̄qꝫ
hūilis ſit. Non deſpicit ꝑſonas viles ⁊ hūi-
les tales eñ interdū capiūt archana ſalu-
tis plus ꝙ̄ diuites et nobiles. Itē conſpice
quō itēt⁹ erat ſtudio ſpūali: q: cū eſſet tps
comedendi voluit tñ differre vt intenderet
p̄dicationi: ⁊ diſtulit refectionē corporis ac-
cipere. Volens comedere añꝙ̄ illis de ciui-
tate p̄dicaret: ꝙ̄uis iam eſſet hora ſexta: et
ipſe etiam ex itinere fatigatus eſſet: volens
prius intendere cōuerſioni ſamaritanorū:
⁊ operari ea q̄ erāt ſpūs ꝙ̄ ea q̄ erant corpis
ꝙ̄tūcūqꝫ tunc indigeret. In q̄ dñs exēplum
alijs ſimiliter faciendi oſtēdit vbo et facto
ꝙ̄tū p̄dicator euangelij dꝫ eſſe ſolicitus de
ſalute hoim: et poſtponere oē aliud nego-
ciū: ⁊ ꝙ hō dꝫ eſſe magis ſolicitus de ſui p̄-
ximi ſalute ſpūali ꝙ̄ de propria neceſſitate
corpali. Itē conſpice quō fatigat⁹ ⁊ fameli-
cus ſedet in terra nuda non ſuppoſito pul-
uinari: et reficit cū diſcipulis ſicut aliquis
pauper de pplo cōi: nec ad magna hoſpi-
tia in ciuitate declinat ſicut nos miſeri. Nō
enim legitur ꝙ ciuitatē tunc intrauerit: ne
ſibi contrari⁹ eſſet q̄ diſcipulis dixit: ⁊ in ci-
uitates ſamaritanorꝫ ne intraueritis. Nec
credas qđ ſola hac vice in terra comedit
dñs hūilis ⁊ amator paupertatis: ſed ſepe cū
ibat p mundū comedebat extra ciuitatē ⁊
villā ad aliquē riuū vel fontē: ꝙ̄tūcūqꝫ fa-
tigatus foret et afflict⁹. Non habebat cha-
ra ⁊ exquiſita cibaria: non vaſa diuerſa vel
p̄tioſa: nō p̄cioſa ⁊ delicata vina: ſꝫ habebat
aquā purā de ipo fonte vel riuo q̄ vineas
fecundat: ⁊ panē tanꝙ̄ paup ſedēs in terra
hūiliter comedebat: q̄ eſcam oī carni mini-
ſtrat. Cōpatere ſibi: q: vides eū fatigatum:
⁊ ſic humiliatū ac ſuſtentatione pot⁹ ⁊ cibi
corporalis indigētē: ⁊ ſicut ceteros de pplo
Augu. hic ptentē. vñ Augu. Eſuriuit qui pēs pa-
ſcit ſitiuit q̄ eſt fons ſitientiū: fatigatus eſt
ex itinere q̄ viā nobis fecit in celū. ¶ Oro.

Domine Jeſu xp̄e diues oim bo-
norum ⁊ largitor opulētiſſime:
da mihi fatigato in huius vite
itinere cibum ⁊ potū: vt reficiar
a te: fons vite et oim gratiarum
vberrime cor meum ab vbertate volupta-
tis tue inebria vt obliuiſcaſ oia iſta tranſi-
toria: panis viuus qui nūꝙ̄ deficis da mihi
hunc cibū ſpiritualem: vt tuā in oibus fa-
ciam voluntatē: mane apud me duos dies:
quatenus duo precepta charitatis: duorūqꝫ
teſtamentorum fidem me amare facias: et
obſeruare ac tertia die: ſcilicet glorie apud
te ſemper manere. Amen.

¶ De filio reguli ſanato. C.lxiiij.

Deinde poſt A Jo.iiij.
duos dies q̄b⁹ dñs Jeſus
māſit apud ſamaritanos
(exijt inde) .ſ. de ſamaria
cōfirmatis ſamaritanis i
fide (⁊ abijt in galileam)
vbi fuerat nutritus: p qđ
ſignificaſ ꝙ in fine ſeculi
cōfirmatis gētib⁹ in fide
⁊ veritate: reuerteſ ad iudeos conuerten-
dos (venitqꝫ iterū in chana galilee vbi) in
nuptijs (fecit aquā vinū) coram diſcipulis
ſuis. (Et erat quidā regulus cuius fili⁹ in-
firmabaſ capharnaū. hic cū audiſſet Jeſū)
ad partes ſibi vicinas adueniſſe (abijt ad
eū) in chana vbi eū nouerat eſſe (et roga-
bat eū vt deſcenderet) .ſ. in capharnaū que
erat in baſſo reſpectu loci in quo Jeſus
erat (et ſanaret) p̄ntialiter (filium eius) quē
diligebat: quaſi non poſſet ſanare niſi pre- Theo.
ſens eſſet. ſm Theophi. Iſte regulus in-
terfuit miraculo facto in nuptijs: qñ xp̄s
aquam in vinum mutauit: q: tunc credidit:
ſed tñ xp̄i diuinitatē perfecte non cogno- Regu-lus q̄s.
uit. Dicit aūt regulus multipliciter. Uno
modo paruus rex qui paruo preeſt regno
⁊ hoc modo non accipiſ hic: q: tunc tēporis
non erat rex in iudea: romani eñ volentes
frangere iudeorꝫ ſuperbiā: abſtulerunt ab
eis regiā dignitatem. regnū iudee in qua-
tuor tetrarchias diuidētes ad precauendū Chriſ.
eorum rebellionē. Alio modo ſm Chriſo.
dicitur regulus aliquis de ſtirpe regia ſeu
generis exiſtens regalis: nec hoc modo ac-
cipitur hic. Tertio modo dicitur aliquis re
gulus regum officialis: et iſto modo accipi-
tur hic: quia erat officialis imperatoris de-
putatus ad cuſtodiam galilee: propter qđ
manebat in capharnaum que erat metro-
polis illius terre: vel forte aliquis de fa-
milia herodis tetrarche pollens aliqua

principat⁹ dignitate. Regulus iſte auditis miraculis xp̄i ſperauit ab eo ipetrare ſanitatem filij ſui ⁊ credidit ipm̄ poſſe ſanare filiū ſuum a quo ſalutem queſiuit: ſed in fide dubitauit in hoc ꝙ preſentiā eius requirēs: nō niſi preſentia corporali et tactu cū poſſe ſanare putauit. non enim vbiqꝫ preſentē eum eſſe credidit: ſicut centurio qui ait. Domine non ſum dignus vt intres ſub tectum meū ſed tantuꝫ dic vbo ⁊ ſanabitur puer meus. Agnoſcens itaqꝫ dominus cor diffidētis arguit hominē in fide tepidum dicens. (Niſi ſigna) .ſ. opa ⁊ pdigia) .ſ. ſigna magna que ſunt ſine exemplo eo ꝙ ſimilia eis nō ſunt viſa vel audita: ⁊ ideo procul a digito: id eſt a ſimilium demonſtratiōe dicta (videritis) ſicut increduli (non creditis) nā ſigna dantur infidelibus ad confirmationem doctrine: et non fidelibus qui aſſentiunt ſcripture. Non reprehendit eum de petitione ſalutis filij ſui: ſed de defectu fidei. Verūtamen quia ex deuotione repetit petitionē dicēs. (Domine deſcende priuſꝗ̄ moriatur filius meus) ideo exauditur a domino. Jeſus tamen ibidem remanēs: ⁊ propter ſemiplenaꝫ fidem eius ſe non deeſſe: ſed vbiqꝫ: ſicut deū preſentialiter eſſe indicans ſolo iuſſu ⁊ verbo filium abſens ſanat: vt pater ampli⁹ credat dicens. (Vade) non enim voluit ieſus ire corporaliter vt amoueret ab eo falſā eſtimationem qua putabat ipſum poſſe ſanare tantum per preſentiam corporalē (filius tuus viuit) id eſt reſtitutus eſt perfecte ſanitati de ianua mortis cui appropinquauit: quia mori incipiebat. (Credidit homo ſermoni ieſu) q: fides requiritur ad obtinēdū dei beneficium: et ibat ſine corporali preſentia xp̄i credens: q: vbiqꝫ eſſet virtus ei⁹ ad curandū. Jam incipit credere quia ſermone ſanat et ita euꝫ deū eſſe et preſentē vbiqꝫ exiſtere quod nō ſupra credebat. Ad informationē ergo noſtraꝫ ceſſit dn̄s ſuperbo regulo ne iret cū eo ad filium ſuū cōceſſit humili centurioni vt iret ad eius ſeruum. vn̄ Greg. Quid eſt ꝙ regulus rogat vt ad eius filiuꝫ veniat ⁊ tn̄ corporaliter ire recuſat ad ſeruum vero centurionis non inuitatur: et tn̄ ſe corporaliter ire pollicetur. Reguli filio per corporalem preſentiā non dignat̄ adeſſe centurionis ſeruo non dedignatur occurrere. Quid eſt hoc niſi ꝙ ſuperbia noſtra retūditur qui in hoībus nō naturā quo ad imaginē dei facti ſunt: ſed honores et diuitias veneramur. Cūqꝫ pēſam⁹ ꝗ̄ circa eos ſunt profecto interiora minime prouidem⁹. Dū ea conſideramus que in corporibus deſpecta ſunt negligimus penſare qđ ſunt. Redēptor vero noſter vt oſtenderet: q: ꝗ̄ alta ſunt hominū ſanctis deſpicienda ſunt: ⁊ ꝗ̄ deſpecta ſunt hoī deſpicienda non ſunt ad filiū reguli ire noluit ad ſeruū centurionis ire paratus fuit. Increpata eſt ergo ſupbia nr̄a ꝗ̄ neſcit pēſare hoīes ꝓpter hoīes. hec Greg. Nō ergo cōſideremꝰ aut pēſem⁹ ꝗ̄ circa homines ſunt: ſed quid ſunt. Multi eñ negligētes qđ ſunt ſoliciti gloriā aliunde ſibi ꝗ̄runt. vn̄ Chriſ. Nabuchodonoſor itaqꝫ plurimi nunc inueniunt̄ imitari. Ut eñ ille tūc de imagine: ſic mō alij de veſte precioſa: de eqs vel curribus: de āplitudine domorū: de pulchritudine colūnarū ⁊ picturis parietū opinant̄ eſſe meliores. Q: eñ qđ erant homines perdiderunt: ſolicite huc illucqꝫ circūeunt aliunde ſibi gloriā colligētes omni ſane irriſione pleniſſimā. hec Chri. (Credidit ergo regul⁹ ſermoni ieſu) non tñ integre neqꝫ ſane qđ oſtēdit̄ ex hoc qđ ſequit̄. Naꝫ eo deſcēdēte de chana galilee i capharnaū ꝗ̄ magis eſt i valle cū ſerui ſibi occurrerēt ⁊ congaudēdo filiū ſuū ſanatum renūciarēt (interrogabat horā ab eis in qua meli⁹ habuerat) Quod fecit ad certificationē miraculi reſpectu ſui. volebat eñ ſcire vtrū caſu hoc factū eſſet vel ex p̄cepto chriſti. (Et dixerunt ei q: heri hora ſeptima reliquit eū febris.) Ubi Chriſo. Vide qualiter miraculū manifeſtū eſt non enim ſimplr̄ neqꝫ vt contingit a periculo erutus eſt: ſed repēte ⁊ ſimul vt appareat nō eſſe ex nature cōſequētia qđ fiebat: ſed actiōe xp̄i. Vn̄ ſequit̄. (Cognouit ergo pater q: illa hora erat i ꝗ̄ dixit ei ieſus) autor ſalutis (filius tuus viuit) et quod in hora verbi dominici ſanat⁹ eſſet (⁊ credidit ipſe ⁊ dom⁹) .i. familia (eius tota) ⁊ hec eſt cōcluſio intēta. Ad hoc eñ factū eſt iſtud miraculum vt regulus cū familia ſua crederet in xp̄m: et ex tūc pfect⁹ in fide fuit quia perfecte credidit. vnde ſecundum Auguſtinum et Bedam datur omnibus intelligi et in fide gradus eſſe ſicut et etiam in alijs virtutib⁹ ſcꝫ initiū: incremētū: ⁊ perfectionē. Hui⁹ ergo reguli fides initiū habuit quando dn̄m rogauit vt deſcenderet et filiū ſuum ſanaret: tunc enim et credidit et dubitauit. Credidit quidem vt filium ſuum ſanare poſſet: ſed non credidit quod eum ſanare poſſet niſi et corpe preſens eſſet. Deinde fides eius accepit incrementum: qn̄ ſcꝫ credidit ſermoni domini dicentis: vade fili⁹ tuus viuit. Sed perfectionem obtinuit: quando ſcilicet ſerui ſanitatem filij nunciauerunt: et tunc perfecte credidit et domus eius tota. ſecundum illud Luc. Hodie huic domui ſalus a deo pfecta eſt. Jam ergo hic regulus euangeliſta efficitur dum ad fidē ſuſceptā alios inducebat. Et ideo ſignanter qui prius regulus in euangelio eſt vocat⁹ poſtea creſcēte fide hō eſt dictus: et cōſeq̄nter propter perfectam fidē pater eſt appellatus. Jtē notandū ꝙ tribus vicibus in hoc

Chriſo.
Ne te ꝗ̄ ſiueris extra.
Chriſo.
Miracul finꝫ
Augu.
Beda.
Grad⁹ i fide.
Lu. xix.
regul⁹
Homo.
Pater.

euãgelio de vita filij iſti⁹ reguli habet oſtēſio. Primo per dominum qui dixit (fili⁹ tu⁹ viuit) ſecundo per ſeruos qui nunciauerūt dicētes ꝙ fili⁹ eius viueret: tertio pr̄ hoc cognouit (qꝛ illa hora) .i. ſeptia ſanatus eſſet: et hoc ad denotādū ꝙ triplex eſt vita triplici morti oppoſita.

Mors vita triplex.

Prīa nature q̄ hꝫ oppoſitam mortem nature: ſecūda gratie cui opponitur mors culpe: tertia glorie cui opponitur mors gehenne.

Miſtice.

¶ Miſtice iſte filius reguli ſignificat humanū genus: filiū reguli ꝓpagatum de adā qui de rege factus eſt regul⁹ qn̄ ꝑdita charitate fact⁹ eſt mal⁹. Hic filius reguli febre laborabat qn̄ per diuerſa vitia genus hūanū eſtuabat: cui⁹ ſalus inter chana ꝛ capharnaū ꝯpletur ad dādū intelligere ꝙ de zelo miſericordie diuine: qꝛ chana zel⁹ interptat̄ ꝓceſſit ſalus in hoīe qui erat in capharnaū: hoc eſt comeſſationib⁹ et ebrietatib⁹ deditus: qꝛ capharnaum interpretata pinguedo dr̄.

D Illuſtrationes ſolis iuſticie.

Hore autē ſeptē ſunt ſeptē illuſtrationes ſolis iuſticie q̄ eſt chriſtus ſcꝫ ſanctificatiōis nature in incarnatiōe viſitationis hoim in natiuitatis humilitate et cōdēnatiōis cōcupiſcētie: in circunciſione regenerationis nr̄e: in baptiſmo ſanctificationis pro nobis: in ieiunio eruditionis noſtre: in predicatiōe ꝛ miraculis et redemptionis noſtre: in paſſiōe qn̄ hora ſeptima ſol declinauit et infirmitas ſanata fuit: et hoc ſignificabat in libro Reg. vbi dr̄

iiij. Re. v.

Uade lauare ſepties in iordane ꝛc. iordanis enim humilis decurſus interptatur et ſignificat ꝑ ſeptē horas deſcendētē ad nos dn̄m in cui⁹ grā lauamur ad ſanitatē. Uel hore ſeptē ſunt ſeptē recordatiōes ſolis iuſticie: qꝛ in nocte in matutinis recolimus dn̄i captiuitatē: in prīa illuſionem: in tertia ꝓductionem ad iudiciū: in ſexta ſententiam in nona mortem: in veſpera ſepulturaꝫ: in completorio poſitionem cuſtodum circa ſepulchrū. his eīn horis ꝑducimur ad vitam et ſalutē: vn̄ in pſal. Septies ī die laudē dixi tibi ſuꝑ iudicia iuſticie tue.

Pſal. cxviij.

¶ Myſtice ēt iſte cuius filius infirmabatur nō rex ſed regulus appellatur: nā ſicut in Prouerb. dicit rex q̄ ſedet in ſolio iudicij diſſipat omne malum intuitu ſuo. Qui ergo ſeipm̄ bn̄ diſponit regere ſedeat in ſolio iudicij diſcutiens omnia opera ſua: vt ſi quid intermiſceat diſcretionis intuitu illud diſſipet: qm̄ qui regnū ſuū bn̄ adminiſtrat merito rex dr̄. vnde

Sene. Impa re ſibi.

Sen̄. Uis habere magnū honorē dabo tibi imperiū impera tibi. Qui vo male regnum adminiſtrat nō rex: ſed regul⁹ dici dꝫ. Quilibet ita petōr pōt dici regul⁹ diminutiue: qꝛ defecit in ſuipſius regimine: ꝛ tūc ei⁹ fili⁹ infirmat̄ qn̄ rōnis ſenſibilis appetit⁹ contrariat̄ qui debet obedire rationi ſicut fili⁹ ſuo patri: ſꝫ cū hō per rationē xp̄m fideliter deprecat̄: tūc iſte fili⁹ ꝑ virtutē xp̄i ſanatur per quem ſenſibilis appetit⁹ ſub ordine rationis collocat̄. Ipſa ergo rō rex eſt ī regno que bene rex dicit̄: qꝛ totū corp⁹ hoīs ꝑ eaꝫ regit̄ ꝛ affectus hoīs ab ea dirigitur et īformat̄ necnō et filie ſcꝫ vires aīe eā ſequunt̄ Sed qn̄qꝫ dicitur regul⁹ qn̄ ſcꝫ diminuitur in cognitiōe ꝛ obſcura ſequit̄ inordinatas paſſiōes ꝛ nō reſiſtit eis: ꝛ iō fili⁹ ei⁹ .i. affect⁹ infirmat̄ .i. deuiat a bono ꝛ declinat ad malū. Si eīn rō fuiſſet rex .i. fortis filius ei⁹ nō infirmaret̄ ſed qꝛ regul⁹ eſt ideo fili⁹ ei⁹ infirmat̄. Serui rōnis ſunt opera hoīs: qꝛ homo eſt dn̄s actuum ſuorū ꝛ affectus partis ſenſitiue qꝛ obediūt rationi imperanti ꝛ dirigenti. Iſti autem ſerui annūciant ꝙ filius reguli .ſ. rationis viuit qn̄ relucet ī opere ꝙ vires inferiores obediunt rationi. Per horam autem ſeptimaꝫ in qua puer a febre dimittit̄ ſignant̄ .vij. dona ſpūſſancti ī quo oē pctm̄ dimittit̄ ꝛ vita ſpūalis ī aīa creatur ac tota et perfecta ſalus mentis et corporis cōſiſtit. Hore etiam .vij. quibus anima de peccato per penitentiam reſurgit poſſunt dici iſte. Una eſt in contritione: tres in cōfeſſione que eſt vera: ſimplex et integra: et tres in ſatiſfactione .ſ. ieiuniū: oratio: et eleemoſyna.

Hore. vij.

Iſte ſeptē hore ſignificant ī libro Regū. vbi dicitur ꝙ puer ab eliſeo reſuſcitat⁹ oſcitauit ſepties et rediūt ad vitam qꝛ iſtis vij. reſurgit a portis mortis ad vitā. vbi Theo.

iiij. Reguꝫ .iiij. Regul⁹ q̄libet.

Regulus eſt omnis hō nō ſolum quia regi vniuerſorū ꝓpinquus ſm̄ aīam exiſtit ſed qꝛ ipſe ſuꝑ oīa principatū ſumpſit cui⁹ fili⁹ iddeſt mens febricitat voluptatibus prauis et deſiderijs. Accedit autem ad ieſum ꝛ deprecat̄ vt deſcēdat .i. vt cōdeſcenſu mīe vtat̄ et peccatis parcat prius ꝙ̄ a voluptatū infirmitate mortificet. Sed dn̄s dicit vade id eſt profectum cōtinuū circa bonū oſtēdas: ꝛ tūc filius tu⁹ viuet. Si aūt ambulare ceſſaueris mortificabit̄ tibi intellect⁹ circa boni opationē. hec Theoph. Quotidie etiam regulus ꝓ filio infirmo ſanando ītercedit dū ꝓlat⁹ q̄ſqꝫ pro ſuo ſubdito varijs tentationibus deprauatur vt a dn̄o ſanet̄ ꝓces effundit. Infirm⁹ vero ſanat̄ dū ꝑ culpā deprauātus: ꝑ grām ad iuſticiā reuocat̄. Debemus ergo rogare deū vt a pctīs ſanemur qꝛ nullus per ſe pōt ad ſtatū redire iuſticie niſi a deo ſanet̄. In hoc autē ꝙ īfirmabat̄ capharnaū notant̄ tria q̄ ſūt cauſa ſpūalis infirmitatis. Capharnaū eīn interpretat̄ ager pinguedinis vel villa cōſolationis: erat etiam ciuitas magni honoris. Ex quibus habetur ꝙ̄ ſepe cauſa ſpiritualis īfirmitatis eſt abūdantia rei temporalis et nimia conſolatio mundana et nimia exaltatio terrena: qꝛ ꝓſpera plus nocēt hoī ꝙ̄ aduerſa.

E Proſperitas nocet. Boeti⁹.

Unde boetius. Plus hominib⁹ reor aduerſam ꝙ̄ pro

ſperā prodeſſe fortunā. Uñ ⁊ Sene. Tūc cōſilia ſalutaria aduoca cum tibi alludit vite pſperitas. Tūc te velut in lubrico ſuſtinebis ac ſiſtere nec dabis tibi impet⁹ liberos: ſ3 circūſpicies ꝙ eūdū ſit vel quouſqꝫ. h Sene. In h etiā ꝙ erat fili⁹ reguli daꝛ itelligi qđ nobilitas generis ſepe eſt cā infirmitatis ſpiritualis qꝛ nobiles ſepe efferuntur in ſupbiā: ſepe exercēt rapinā ſepe etiā immergunt ſe in lutū luxurie ⁊ laſciuiam. Cauendum ergo in pſperitate hui⁹ mūdi ne ſpiritualꝛ infirmemur: qꝛ tūc facili⁹ ⁊ frequēti⁹ ꝑ ꝑctm̄ arripimur. Uñ Chriſo. Quādo pſperitate pfruimur cū in malignitate viuamus tūc magis nobis eſt ac magis dolēdū. Nā ſemꝑ quidē nos oportet metuere peccantes: maxie aūt cū nihil triſte ꝑpetimur. Quādo enim per partes ab vnoquoqꝫ nr̄m penas exigit: leuiorē nobis ipſam animaduerſionē facit. Quādo vero patientius noſtra videt diſſimulare delicta ad maximā nos in talibus permanētes penā reſeruat. Sanaꝛ autē filius hora ſeptima in virtute verbi dei. hora enim ſeptima declinat ſol a meridie ⁊ vergit ad occaſum. Cū ergo vite noſtre videmus tranſiſſe meridiem et nos in declinatione poſitos: tēpus eſt vt in virtute diuine predicationis relinquat nos febris et ad dn̄m cōuertamur. ¶ Et notandū ꝙ bene per febrē ſignificatur peccator ⁊ febricitās poteſt intelligi peccator. Sicut em̄ febricitans nunc habet calorem nunc frigus ⁊ tremorē: ſic peccator habet modo cupiditatem ⁊ inordinatū amorem boni tranſitorij: et hic eſt calor anime: modo habet timorē qui eſt frigus eiuſdem anime. Unde dicit Aug. ꝙ oēs peccata due res faciūt in hoīe. ſ. timor: et cupiditas. Timor facit fugere oīa que ſunt carni moleſta cupiditas facit appetere oīa ꝙ ſunt carni ſuauia. Et ſm hec duo duplicē penā habebit pctōꝛ in inferno. ſ3 illud Job. Ad nimiū calorē trāſibit ab aquis nimium. Inter cetera etiam incōmoda que patitur febricitans eſt iſtud qđ habet palatū inordinatum: propter qđ dulcia videnꝛ ſibi amara ⁊ inſipida ⁊ econuerſo eodē modo peccator ſic habet inordinatū palatum ꝙ oīa ſpiritualia ſibi videnꝛ inſipida: dꝛ autem febris a feruore: et ideo omnis inordinata paſſio feruēs igne maligno febris eſt aīe. Sicut autē ſunt diuerſe ſpecies febrium: ſic etiam ſunt diuerſa genera peccatorū. Prima eſt effimera ꝙ dicꝛ ab effimero piſce marino: ꝙ eodem die quo naſcitur moritꝛ: ⁊ ſignificat motū inordinate paſſionis ⁊ ſpecialꝛ ſubitū ire motū: ꝙ debet finiri ante ſolis occaſu3: ſm illud apoſtoli. Sol nō occidat ſup iracūdiā veſtrā. Scđa febris eſt tertiana: ꝙ vno die interrumpiꝛ qua laborant illi qui cum peccauerint dolent de pctō: ⁊ ſic habēt vnū diem pnīe que eſt cōtritio: ſed ad ſecundū diem cōfeſſionis nō perueniūt: ⁊ ideo ſtatim in idē redeunt. Tertia febris eſt quartana: vbi duo dies abſqꝫ acceſſione ſunt. Quidā em̄ poſt acceſſionē peccati duos dies pnīe ſc3 cōtritionē et cōfeſſionē aſſumunt: ſed qꝛ iuſta ſacerdotis arbitriū ad diem tertiū ſcil3 ſatiſfactionis nō ꝑueniunt: ideo rurſus in pcti paſſionē incidūt. Quarta febris eſt ꝙtidiana: cor videlicet ꝙ abſqꝫ cōtritione aliqua frequētant mala qui ad literā oī die gule ſeruiunt aut mēdacijs ⁊ litibus ſeu iurgijs vacant. Sed hāc ſequiꝛ febris quinta. ſ. cōtinua: qꝛ frequētationē ſequiꝛ ꝯtinuitas: ⁊ hac febre maxime laborāt luxurioſi ⁊ inuidi ⁊ auari: ꝙ ꝓpter cōſuetudinē difficulter poſſunt curari. Ethica. Sexta febris eſt iam generate conſuetudinis: que per ethicā itelligiꝛ: ethica em̄ dicꝛ que in morem eſt deducta: ethis nāqꝫ mos appellaꝛ. hec autē febris radicatur in mēbris: ⁊ naturalē hūiditatē aſſumit et cōſumit ⁊ ſpecialiter ſignificat ſeculi triſticiā ꝙ oſſa exiccat: ⁊ mortē operaꝛ. vñ in prouer. Prouer. xvij. Spirit⁹ triſtis exiccat oſſa id eſt robur virtutū. Septima febris eſt acuta ꝙ eſt defenſio cōſuete iā nequitie cū quis iā nō erubeſcit nec timet nec paueſcit facere que cōſueuit. De ſalute talis valde timendum eſt: qꝛ in tali febre ſolent medici deſperare. (Hoc iterū ſcđm ſignū fecit Jeſus) i chana galilee: vbi primo mutauit aquā in vinū: ⁊ nunc ſcđo ſanauit reguli filiū. Quāuis em̄ filius reguli cū ſanaretur capharnaū fuerit. Jeſus tamē in chana hoc ſignū fecit: quia ibi corpaliter exiſtens ỽbo eū abſens ſanauit. Miſti. Myſtice aūt per duplicem dn̄i aduētum in chana ſignificaꝛ duplex affect⁹ verbi dei in mente. Primo em̄ letificat ⁊ ſignificatur in miraculo vini: qđ letificat cor hoīs: ſecūdo ſanat ⁊ h ſignificaꝛ in cura infirmi. Itē ꝑ h ſignificaꝛ duplex aduentus filij dei: ſc3 primus ꝙ fuit māſuetudinis ad letificandū: qꝛ in natiuitate ei⁹ angel⁹ nūciauit paſtorib⁹ ⁊ oī pplo magnū gaudiū: ⁊ hoc ſignificaꝛ ꝑ vinū: ſecūd⁹ aduēt⁹ ei⁹ in mūdū erit maieſtatis qn̄ veniet tollere ifirmitates ⁊ penalitates nr̄as ⁊ cōfigurare nos corpi claritat3 ſue ⁊ hoc ſignificaꝛ in cura infirmi. ¶ Orō.

DOmine ieſu xp̄e qui de iudea angelice cōfeſſionis ⁊ laudis in galileam rotā huius mundi aduenisti: qm̄ infirmus ſum tēporaliū rerū pulchritudine tētat⁹: ⁊ iđ incipio mori tentatiōe fatigat⁹ miſerere mei priuſqꝫ moriar morte culpe vel corpis aut gehēne ⁊ virtute verbi: humilitate cōfeſſionis: ieiunio: orōne: pietate ⁊ exēplo ꝑ grām tuā liberer a febre fomitis et egritudie peccati ⁊ nulli ſuccūbā iordinate paſſiōi. Amē.

℄ De quatuor parabolis dñi ad turbas ⁊ tribus ad diſcipulos habitis. Capitu. lxiij.

A Math. xiij. Lu. viij Mar. iiij.

Poſt hec dominus ieſus iuit ad mare piſcaturus hoĩes in terra exiſtentes: ⁊ pre turba ad eũ cõgregata aſcẽdẽs cũ diſcipulis in nauiculã et ſedẽs i ea docebat turbas ſimplices ⁊ deuotas i littore ſtãtes. vñ Chri. Aſcẽdit in nauẽ: vt poſt ſe nemĩnẽ dimitteret: ſʒ oẽs auditores añ faciẽ haberet: ⁊ vt audiret eũ pplˀs ⁊ videret ⁊ viſus delectaret auditũ et auditˀ viſum. vbi ⁊ Beda. Prefigurabat hec nauis eccleſiã in medio nationũ edificandã in qua dñs dilectã ibi cõſecrat manſionẽ. Et ꝓpoſuit dñs turbis quatuor parabolas diuerſas diuerſis cõditionibˀ hoĩm cõgruẽtes: vt pro varietate morborũ varia eſſet medicina: alij auſterioribˀ: alij lenibˀ delectant̃ cibis. vt eñ ait Hiero. Turba nõ vnius ſentẽtie eſt: ſed diuerſarũ in ſingulis volũtatũ: ⁊ ideo loquit̃ ad eã in multis parabolis: vt iuxta varias volũtates diuerſas reciperẽt diſciplinas: ⁊ quaſi diues paterfamilias inuitatos diuerſis reficiẽs cibis: vt vnuſquiſq̨ ſm naturã ſtomachi ſui alimẽta varia ſuſciperet. Et ſciendũ ſm eundem Hiero. q̄ nõ oĩa locutˀ ſit eis in parabolis ſed multa. Si eñ dixiſſet cuncta in ꝑabolis abſq̨ emolumẽto ppl'i receſſiſſent: ꝑſpicua miſcet obſcuris: vt ꝑ ea q̄ intelligũt prouocent̃ ad eoꝝ notitiã q̄ nõ intelligũt. In his autẽ quatuor parabolis ⁊ alijs tribˀ conſequenter ſibi ſuccedẽtibˀ ponit̃ decurſus eccleſie a p̄dicatione xp̄i vſq̨ ad finẽ mundi. In pria parabola q̄ eſt de ſemine proiecto in terrã cuius quarta pars tñ fecit fructũ denotat̃ p̄dicatio xp̄i ⁊ aploꝝ q̄ predicauerunt iudeis indifferenter bonis et malis: et pauci cõparatiue crediderũt: ꝑ maiori autem ꝑte in infidelitate remãſerũt. ℄ Prima ergo eſt de ſemine et ṽbo dei qđ ipſe exiens a patre qñ de inuiſibilitate patris mũdo viſibilis apparuit ſeminauit in mundo et in quatuor locis cecidit. ſ. in terram tripliciter malã nec ferentẽ fructũ: ⁊ in terrã bonã facientẽ fructũ triplicẽ. Seminauit aũt plura genera ſeminũ. Primo ſeminauit legem naturalẽ in mente cuiuſlibet hoĩs ſicut eſt qđ tibi fieri non vis alijs ne feceris: ⁊ qđ tibi fieri vis alijs feceris. Itẽ ſeminauit per angelos reuelationes: per moyſen legem ſcriptam: ſcilicet precepta ⁊ prohibitiones: per prophetas promiſſiones et cõminationes: ſed nunc exijt ſeminare per ſeipſum legem euãgelicam oĩbus fidelibˀ. Non ceſſat etiã ſemper in noſtris animabus ſeminare nõ ſolũ cum docet: ſed etiã cum creat in eis ſemina bona virtutũ. ſ. donoꝝ. (Exijt) ergo dei filius de ſinu patris non ſm diuinitatẽ: quia ſic eſt vbiq̨: ſed ſm humanitatẽ ⁊ carnis aſſumptionẽ. vñ Chri. Exijt aũt q̄ vbiq̨ eſt nõ localiter: ſed incarnatiõe ⁊ ꝑ amictũ carnis ꝓpinquior nobis factus. (Exijt) inq̄ꝑ (q̄ ſeminat). i. qui hʒ officiũ: ſcientiã ⁊ gratiã ſeminandi (ſeminare ſemẽ ſuũ). i. doctrine verbũ. Seminator ĝ ꝓprie xp̄s eſt predicator: eñ potiˀ eſt cophinus ſeminatoris q̄ꝑ ſeminator. (Et dum ſeminat). i. doctrinã indifferẽter ſpargit (aliud cecidit ſecˀ viã). i. ſuper cor deuiũ: ꝑ errores vagũ: ꝑ laſciuias attritũ: ꝑ carnales affectiões ac ſuggeſtionibus demonũ ⁊ varijs tẽtationibˀ vitioꝝ ad modũ vie expoſitũ ꝑ carnis cõcupiſcentias ⁊ horum oĩm ſeculo tranſitu ⁊ frequẽti meatu ſemẽ verbi conculcat̃ ne germinare poſſit (et volucres celi). ſ. aerei. i. demones qui volucres celi dicunt̃: ſiue propter aeris inhabitationẽ: q2 ꝑ aera diſcurrũt: ſiue propter naturã celeſtẽ: q2 celeſtis ſiue ſpũalis nature ſunt: ſiue ꝓpter velocitatẽ ad malũ: q2 ad hoc ſemꝑ intẽdunt (comederũt illud) id eſt ſua ſuggeſtione rapuerũt et fructum impedierunt: ⁊ ſic tollunt verbũ ⁊ memoriã verbi de corde. vt nec memoria nec mens teneat qđ opere exercere neglexit: vt impedito verbo impediat̃ fides: nec credẽtes ſalui fiãt: q2 fides ex auditu ẽ. Hi ſunt q̄ audiũt: ſʒ i ṽbi ṽtute nõ afficiunt̃. Vñ neq̨ naſcit̃: q2 diabolus de corde eoꝝ tollit verba: q̄ dei mente retinẽda ſunt: ⁊ ſicut ſemẽ ſub terra: ita ṽbũ dei in memoria dʒ occultari vt fructificet: q2 ſm Greg. ſicut de eius vita deſperat̃ q̄ languẽte ſtomacho alimẽta non retinet: ſic eterne mortis periculũ formidare dʒ q̄ verba vite. i. alimẽta iuſticie in memoria nõ tenet. (Aliud cecidit ſupra petrã). i. ſupra cor petroſum ⁊ durũ ac rebelle et proteruũ per ſupbiã (⁊ natũ) ſtatim ſole ⁊ feruore tentationis orto (aruit) et vigorẽ fidei perdidit (q2 nõ habebat ꝓfunditatẽ terre). i. ſtabilitatẽ patiẽtie (⁊ humorẽ) deuotiõis ⁊ gratie. Hi ſunt q̄ audiũt ⁊ aliquo mõ afficiunt̃: ſʒ nõ ꝓponũt facere qđ dʒ. vñ nõ radicatur in verbũ per bonũ propoſitũ. In cordibus eñ duris quãdoq̨ cito ad horam naſcitur germen compunctionis cum verbum cõminationis audiunt ⁊ ſtatim feruore perſecutionis vel cuiuſlibet tribulationis et tentationis areſcit cũ per impatiẽtiã deſolant̃ ⁊ deficiũt: q2 verbũ p̄dicatiõis ſine humore gratie ⁊ amore virtutis nõ proficit. Et hi radices nõ habent: ſcilicet profunde firmitatis ⁊ firmi deſiderij: ⁊ ideo ad tẽpus credunt ⁊ in

Margin notes: Chriſ. — Beda. Nauis eccl'ia ſignificans. — Hiero. Turbe varietas. — Parabolice q̄ã dñs ſaţat. — Parabola prima. B — Seminũ dei gña. — Chriſ. — Grego: Stomachˀ languens allegorice.

tempore tẽtationis recedũt:q͛ ꝟbũ prius receptũ renuũt.ꝛ ſicut arbor q̃ ſepe trãſplãtatur radices firas nõ habet:ſic hi frequẽter de bono in malũ mutant:ꝛ ideo in bono nõ radicant. Tentatione nẽpe ꝓbat ſi verbuꝫ dei radices fixerit: ſicut impetu ventorum apparet ſi arbor bñ radicata ſit:tales inſtabiles ſunt de familia regis Saul:qui inter prophetas erat ꝓpheta.ꝛ inter ſtultos ſtultus. (Aliud cecidit inter ſpinas.i.in corda diuitiarũ ambitione ſolicita ꝛ ſolicitudinibus earũ lacerata ac curis tp̄alibus nimis dedita ꝑ auaritiã (ꝛ ſimul exorte ſpine).i. multiplicate diuitie(ſuffocauerũt illud.).i. impediuerũt fructũ predicationis occupãdo mentẽ:vt in ea proficere non poſſit fructus ſpiritualis.Hi ſunt q̇ audiũt ꝛ afficiũtur ꝛ ꝓponũt bonũ facere: ſꝫ nõ ꝑficiũt: q͛ ſuffocat in eis bonũ ꝓpoſitũ p̄ualẽtib⁹ i eis curis ꝛ diuitijs ꝛ voluptatib⁹.Euntes eñi a loco p̄dicationis ad mũdana ſuffocãtur a ſolicitudinib⁹ q̃ importãt auarã acquiſitionẽ ꝛ diuitijs q̃ notant auarã cõſeruationeꝫ: ꝛ voluptatibus vite q̃ important laſciuam fruitionẽ: ꝛ fructũ nõ referunt:q͛ hec tria ſemẽ ſp̄ũale fructificare nõ ſinũt: ſicut ſpine ex cõdẽſatione ſemẽ immiſſum ſuffocãt ꝛ oriri nõ ꝑmittunt.Diuitie q̇ppe ꝛ honores:ſpine ſunt:q͛ ſicut ſpine ſuis punctionib⁹ corpus laniant ꝛ cruentãt ac turpe ꝛ fedũ in oculis hoim reddũt : ſicq͛ amor ꝛ ambitio diuitiarũ et honorũ cogitationũ ſuarũ punctionibus ac curis ꝛ ſolicitudinibus que ſunt ſpes acquirendi ac timor perdendi ꝛ ſolicitudo cõſeruãdi aiam lacerant ꝛ eum vſq͛ ad pctm̃ ꝑtrahũt quaſi inflicto vulnere cruentãt ac miſerã ꝛ infelicẽ corã oculis dei faciũt. Et tamẽ ſub his ſentib⁹ eſſe delitias multi reputãt:ꝛ qñ de ſp̄ũalib⁹ cogitare incipiũt ſtatim ſe tp̄alib⁹ immiſcẽt ac ſuffocati ꝛ emolliti rigore virtutũ amittũt. Sicut ouis conuerſans,inter ſpinas ſemper ibi de lana dimittit:ſic vacãs curis tp̄alib⁹ ꝛ mũdo multa bona ſp̄ũalia amittit.vñ Chriſo. Quẽadmodũ ſpina vndecunq͛ detineatur pungit eũ q̇ detinet:ita ꝛ ſclaria vndecũq͛ detineãt cõtriſtãt eũ q̇ cõſtringit ꝛ fouet. Sed non q̃ ſp̄ũalia talia:ſed margarite alicui aſſimilãtur vndecũq͛ circũuolueris delectãt oclos. hec Chriſ. Uel diuitie dicũtur ſpine: q͛ pũgũt aiam in mundo ꝛ iudicio ꝛ inferno. In mũdo triplex eſt pũctura.ſ.laboris in acq̄ſitione:timoris in poſſeſſiõe:ꝛ doloris in amiſſiõe. In iudicio ẽt pũgũt mẽtẽ qñ dñs dicet auaris. Eſuriui ꝛ nõ dediſtis mihi manducare:ſitiui ꝛ nõ dediſtis mihi bibere ꝛc. Iſte pũcture erunt ita penoſe q̃ ipſi auari q̄ſi cupiant nõ eſſe:quia dicẽt mõtibus cadite ſuper nos : ꝛ collibus cooperite nos. In inferno etiã iſte ſpine pũgent aiaꝫ perpetuo cruciatu: q͛ ex eis parat ignis q̃ peccatrix aia cõburit. Et nota ordinẽ iſtorũ predictorum triũ ſeminũ nõ fructificãtiũ. Primũ nõ germinat:ſꝫ cõculcat ꝛ ab auib⁹ cõedit. Scdm germiat:ſꝫ nõ multũ erigit q͛ hũorẽ non hꝫ. Tertiũ ꝟo iã in ſtipitẽ eleuat:ſꝫ nõ fructificat:q͛ a ſpinis ſuffocat. (Aliud) ſcꝫ quartũ (cecidit in terrã bonã) q̃ eſt nigra per deſpectũ pinguis per affectũ:culta ꝑ virtuoſum exercitiũ: ꝛ ſic fecũda ꝑ fructũ.i.inter fidelẽ ꝛ deuotũ(ꝛ ortũ fecit fructũ) bonorũ operuꝫ vbi Beda. Terra aũt bona eſt electorũ conſciẽtia q̃ oib⁹ p̄dictis trib⁹ terris cõtraria facit q͛ ꝛ cõmẽdatũ ſibi ſemẽ ꝟbi libẽter excipit ꝛ exceptũ inter aduerſa ꝛ ꝓſpera cõſtanter ad fruct⁹ vſq͛ cõſeruat. hec Beda. (Aliud autẽ fecit fructũ centeſimũ: aliud ſexageſimum ꝛ aliud triceſimum.) Iſta vero triplex differẽtia fructuũ primo põt cõſiderari quãtum ad tres ſtatus fideliũ qui ſunt incipiẽtes: ꝓficiẽtes ꝛ perfecti. Incipiẽtes ſunt tanq̃ terra que profert fructũ triceſimuꝫ: quia ſufficit vt habeant fidẽ trinitatis cũ impletione decalogi. Proficiẽtes ſunt tãq̃ terra q̃ ꝓfert fructũ ſexageſimũ:q͛ nõ tantũ habẽt fidem trinitatis ꝛ ſeruãt decẽ precepta:etiã exhibẽt ſex opa miſericordie. Perfecti ſunt tanq̃ terra optima que profert fructum cẽteſimum. quia habent duplicẽ perfectionẽ ſeruantes veteris legis precepta ꝛ euangelij cõſilia. Iſte triplex gradus ſcilicet incipientium:proficientiũ ꝛ profectorũ tangitur infra in ſecunda parabola vbi dicitur. Ultro enim terra fructificat primo herbaꝫ deinde ſpicam : ꝛ deinde plenũ fructum in ſpica. Secundo poteſt conſiderari quantũ ad tres ſtatus ſaluandorũ:ſcilicet virgines viduas ꝛ ꝯiugatos. Aliud ergo fecit fructũ centeſimũ:ſed in virginib⁹.virgĩes enim nolunt multiplicari per opus carnale in alijs ſi per opus ſp̄ũale in ſeipſis : ꝛ iõ ſignificat per centenarium qui fit ex ductu denarij in ſeip̄m. Aliud aũt fecit ſexageſimũ:ſcilicet in viduis ꝛ cõtinentib⁹:ſexageſim⁹ eñi conſtat ex denario ducto per ſenariũ in quo ſignificatur decalog⁹ cũ ſenario operũ miſericordie. Aliud ꝟo fecit triceſimũ:ſcꝫ cõiugatis ꝓpter fidem trinitatis cũ obſeruantia decalogi. Ubi tanguntur tres gradus caſtitatis Primus eſt caſtitas cõiugalis per quẽ gradum vitatur illicitus ꝯcubitus:licito tamẽ concubitu retento in matrimoniali actu. Scđs gradus eſt caſtitas vidualis per quẽ euitatur de cetero ois cõcubit⁹ vt animus poſſit decetero liberi⁹ deo ſeruire licet poſſiit licite matrimonium cõtrahere. Tertius gradus eſt virginalis q̇ eſt ſuperior iſtis:ꝑ quẽ ois concubitus ſimpliciter euitatur:vt mens ipſa tanq̃ ſpõſo ſuo ſoli deo per amorem copuletur. vnde Theophi. Qui in cẽtũ

D S: minimum nõ fructificantiuꝫ ordo.

Beda: Terra bona.

Status tres fideliuꝫ.

Perfecti.

Status ſaluandorum iij.

Grad⁹ caſtitatis tres

Theo:

fructificāt ſunt qui pfectam habēt vitā vt ꝟgines ⁊ heremite. Qui autē l ſexaginta q̇ mediocriter ſe habēt vt cōtinētes ⁊ q̇ in cenobijs ſunt. Qui autē in triginta q̄ parui quidem ſunt ſm ꝓpriā virtutem fructū ferentes: vt laici et q̇ in cōiugio ſunt. Vñ et aug. Cētesimus fruct⁹ eſt martyrū ꝓpter ſanctitatē vite vel cōtēptum mortis: ſexagenari⁹ virginum propter ociū interius: q: non pugnat contra conſuetudinem carnis. Triceſimus ꝟo cōiugatorū: q: hec eſt etas prelianitiū ipſi em̄ acriorē habēt cōflictū ne libidinib⁹ ſuperenſ. Hec Aug. vel triceſimū fructū affert q̇ detrimentū in exteriorib⁹ bonis cōſtāter ſuſtinet: ſexageſimū qñ ſuſtinet detrimentum etiam proprij corporis p flagellationē ⁊ incarcerationē ⁊ cetera hmōi: centeſimū qñ cōtēnis etiā totā vitā per martyriū. vñ Chri. Terra bona ſunt q̇ abſtinēt ſe a malis ⁊ ſm vires ſuas faciūt bona. ⁊ ē iſte fruct⁹ eorū triceſim⁹. Si aūt ⁊ ola ſua contēnāt ⁊ accedant ad ſeruiēdū deo habēt ſexageſimum. Si autē ⁊ pceptū īperialis ſententie de morte eoꝝ pceſſerit hñt cēteſimū. Aut ſi bona eorū pcuſſa fuerint et filij habēt ſexageſimū: ſi aūt infirmitas aliq̄ corporis eis contingeret et fideliter ſuſtinuerint habēt cēteſimū. Nā iob añ tētationē triceſimū habuit in facultatibus ſuis iuſte viuēdo poſt dāna ſubſtantie et filiorū ſexageſimū. poſt plagā aūt corpis centeſimū fecit. Qui centeſimū hꝫ in ſe et ſexageſimū hꝫ et triceſimū. Econtra q̇ triceſimū hꝫ ⁊ ſexageſimū nō hꝫ: ⁊ qui ſexageſimū hꝫ nō etiā cēteſimū hꝫ. Semp em̄ mai⁹ qd̄ minus eſt in ſe hꝫ incluſum: illud aūt qd̄ min⁹ eſt mai⁹ in ſe nō hꝫ. hec Chri. Itē vt dicit Remig. ſemē verbi dei triceſimū fructum facit qñ bonā cogitationē gignit: ſexageſimū qñ bonā locutionem: centeſimum qñ ad fructum boni opis pducit. hi ergo per terrā bonam deſignati in corde bono qd̄ intendit verbū dei audire: ⁊ optio qd̄ intendit ſm hec operari audiētes verbū dei deuote retinēt fideliter in memoria et fructū afferūt in patientia. ſ. vſq; ad finē expectādo pmia. q: ſm Grego. dū equanimiter ꝓximorū mala tolerant et hūiliter flagella ſuſcipiunt poſtmodum ad requiē ſublimiter ſuſcipiuntur. Et aduerte ꝙ bona terra hꝫ cōditiōes penit⁹ oppoſitas alijs in quibus ſemē cecidit. Q: em̄ hi audiētes ꝟbū retinent: eſt cōtra eos q̇ ſunt ſecus viā ⁊ venit diabol⁹ et tollit ꝟbū de corde eorū ꝙ aūt fructū afferūt ſctārū. ſ. operationum eſt contra eos q̇ ſunt ſpine ſuffocantes dei ꝟbū. ꝙ vero hoc faciūt in patientia eſt cōtra eos q̇ ſupra petrā. q̇ ad tps credūt ⁊ in tpe tentationis recedunt. Terra ergo mala in loca ſec⁹ viā petroſa et ſpinoſa diſtinguitur: ſed terra bona nō ſubdiuiditur q: vna eſt eccleſia vna eſt colūba mea licet fruct⁹ et virtutes ei⁹ ſubdiuidanſ in centeſimū ſexageſimū ⁊ triceſimū: ita etiā et premia diuerſa ſunt: q: differt ſtella a ſtella in pmio ſicut ⁊ in merito de ſemine itaq; tres ptes ꝓhdolor pereūt ac vna tm̄ ſaluatur ⁊ ꝓficit ⁊ neq; hoc equaliter ſꝫ cū multa differentia. Quāuis em̄ ſemē diuini verbi de ſe ſit fecundū: fit tm̄ vt viſum eſt tripliciter infructuoſum. vñ Theo. vide quō mali ſunt plurimi et pauci ſaluantur. quarta em̄ ps ſeminis ſaluata inuenitꝰ. Ex quo ptꝫ ꝙ exēplo chriſti pdicator ꝟbi diuini non dꝫ ceſſare a predicatione: licet videat inde paucos ꝓficere q: faciēs qd̄ in ſe eſt meritū ſuū nō pdit. Vñ nota. ſm Theophi. ꝙ non dixit qd̄ ſeminās aliud ꝓiecit ſecus viā ⁊ cetera: ſed ꝙ ſemē cecidit. qui em̄ ſeminat docet rectuꝫ ſermonē: ſed ſermo diuerſimode cadit l audientes q: ſemē quodlibet recipiſ ſecūduꝫ modū et diſpoſitionem terre in qua ſeriſ q̇ ſi ſit fertilis et culta ꝓfert bonū fructum: ſi autē ſit ſterilis ⁊ inculta germinat ſpinas et tribulos vel etiā nullū fructū ita ꝙ ſcdm variā diſpoſitioneꝫ terre ſemē diuerſimode proficit ad fructum: ſic in nobis ſecundum variam diſpoſitionem cordis noſtri diuerſimode recipitur ſemen quod eſt chriſt⁹ ver⁹ agricola de celo nobis adduxit. Primū ergo debemus verbum dei cuꝫ deuotione audire ac cum gaudio et deſiderio ſuſcipere. Deinde intelligere ac inter proſpera ⁊ aduerſa vtiliter conſeruare et deniq; fructus facere vel centeſimum et ſexageſimum vel triceſimum. ¶ In ſecunda parabola q̇ eſt de zizania deſcribitur ſtatus eccleſie ſequēs immediate poſt mortem chriſti et apoſtolorum: quia diabolus fidei in cordib⁹ fideliū ſeminate inuidit: et ideo poſt xpi ⁊ aploruꝫ dormitionē p mortem aliquos inter fideles ad perfidiam hereſis cōmouit quaſi ſeminans zizaniam in medio tritici ad ipſi⁹ deſtructionem. Poteſt autē omnis immundicia l ſegete zizania dici: vt lolium ſterileſq; auene ⁊ hmōi. Sicut ergo zizania bono ſemini: ſic hereſis bonis ſcripturis superſeminaſ et eis ſe admiſcent. vnde Auguſt. neq; enim nate ſunt hereſes et quedam dogmata peruerſitatis illaqueantis animas et in profundum precipitantis niſi dum ſcripture intelliguntur non bene: et quod in eis non bene intelligitur etiam temere et audacter aſſeritur. Et notandum qd̄ chriſtus habet triplicem agrum ſuum proprium in quo ſeminat triplex ſemen bonum. Primus ager eſt mundus in quo Chriſtus ſeminauit ſemen verbi dei ſiue doctrinam veritatis. Secundus ager eſt et eccleſia catholica l qua chriſt⁹ ſeminauit fideles homines qui ſunt filij regni. i. ſancti electi viri qui

Margin notes: Augu. — E Chriſ. Terra bona. — Remi. — Grego. — Terra mala diſtinguitur. — Theo. — Theo. cecidit non factū eſt. ſemen. — F Parabola ſecunda. — zizania — Augu. — Ager xpi triplex.

inter filios regni cõputant. Terti⁹ ager eſt aīa ī qua xp̄s ſeminat duplex ſemē bonum. Primū ſemē eſt bona voluntas: ꝛ hoc ſemē dꝫ pferre fructū bone operationis. Scđm ſemē ē cognitio ſui mūdi ꝛ dei. Ex cognitione ſui quaſi ex quodā ſemine oꝛit doloꝛ. ſecundum illud Eccl'es. q̄ addit ſciētiā addit et doloꝛē. Ex cognitione mūdi oꝛit timoꝛ: qꝛ in medio laqueoꝝ hō ingredit. Ex cognitione dei oꝛitur amoꝛ: qꝛ ipſe eſt creatoꝛ: redemptoꝛ et glorificatoꝛ. Primū ergo ſemē ſeminat deus in agro affectus: ſecundū in agro intellect⁹: ſed inimic⁹ diabol⁹ ſuperſeminat zizaniā. ſ. erroꝛes in intellectu: et cogitationes multas in affectu. Hoc ſemē tripl'r extinguit. primo igne contritionis. ſcđo p preciſionē cõfeſſionis. tertio per eradicationeꝫ ſatiſfactiōis. Studeat ergo aīa fidelis vt ſemē dei in ea germinet ſanctis deſiderijs et opib⁹ virtuoſis. Hic aūt ager. ſ. aīa ſepitur fide: arat p̄dicatione: cõpluit pluuia grē et roꝛe mīe. ¶ Scđa itaq̃ parabola eſt de zizanijs et locis bono ſemini ſupſeminatis q̄ deſcribit cetū hereticoꝝ. (Simile eſt em̄ regnum celoꝛū). i. eccleſia militans ſeu ſtatus eius (homini). ſ. xp̄o qui dat regnare in celeſtibus et cui ſeruire regnare eſt (qui) p ſe et p apoſtolos (ſeminauit in agro ſuo) id eſt in mundo ſeu in eccleſia laboꝛe et ſanguine xp̄i exculta (bonū ſemē). i. ſanctā doctrinaꝫ ꝛ fidē catholicā ac eos quos filios regni vocat. Et nota hic ꝙ ī iſtis parabolis nō fit cõparatio perſone ad perſonaꝫ ſed negotij ad negotium ſeu facti ad factum. ac ſi diceret factū qđ agit circa regnū celoꝛū et circa eccleſiaꝫ ſimile eſt tali facto vel negocio. (Cū autem doꝛmirent homines). i. cuſtodes interius qui ad tutelā et cuſtodiaꝫ ſunt deputati p quos ſignificant p̄lati quoꝝ ſomno id eſt negligētia interueniēte diabolus ſuperſeminat zizaniā ſeu loliū. doꝛmiunt em̄ p̄lati tripl'r: vel cū toꝛpent inertia: vel cū reſoluunt laſciuia: vel cū p̄munt ignoꝛantia ſiue culpa. hec aūt doꝛmitio nō ſolū ſignat ſuperioꝛū negligentiam circa cuſtodiā gregis: ſed etiā negligentiā cuiuſlibet circa cuſtodiaꝫ ſue pꝛopꝛie perſone ꝛ ſalutis. Utrāq̃ em̄ negligētiā exploꝛat diabol⁹: et ſic per ſuggeſtiones malas ſeminat zizaniā in coꝛdibus humanis. (Cū ergo doꝛmirent venit inimicus). i. diabol⁹ (ꝛ ſuperſeminauit zizaniam). i. erroꝛes ꝛ ſequentes iniquitates ac eos quos filios maligni dñs interp̄etatur (in medio tritici). i. electoꝛū. hoc eſt hereticos permiſcuit et electis. zizania alio nomine dicit loliū ꝛ eſt feminini generis in ſingulari: ſꝫ neutri vel feminini in plurali. vñ eſt verſus. Eſt zizania ſunt zizania pluraniſq̃. Et dicunt aliqui ꝙ zizania in ſingulari penultimā pꝛoducit: ſed in plurali coꝛripit.

¶ Uigilent ergo p̄poſiti eccleſie et ſubditi ne p eoꝛū negligētiā diabolus valeat zizaniā ſeminare. (Cū autē creuiſſet herba) per profectū fidei (ꝛ fructū feciſſet) per effectum operis boni: qꝛ fides ſine operibus moꝛtua eſt (tūc apparuerūt zizania) per manifeſtationē erroꝛū et ſoꝛdiū peccati et perſecutionē fideliū xp̄i. Et cū ſerui hoc dño dicerent (ait illis. Inimicus hō fecit hoc) Diabolus dr̄ inimicus hō qꝛ ſub ſimilitudine ratiōis hūane hoīem decipit vel ex eo ꝙ homini a principio inimicatus ſit: vel ab euētu: quia hoīem vicit ſicut ab africa dr̄ ſcipio africanus: quia africā deuicit. Serui iſti ſunt patres antiqui q̄ fuerūt in pꝛimitiua eccleſia: q̄ admirātes pfidiā hereſis inſurgenteꝫ in eaꝫ acceſſerūt ad deū p oꝛationē inquirētes vñ oꝛiret talis perfidia quib⁹ fuit diuinit⁹ reuelatū ꝙ hoc erat ex diaboli ope deo permittente factū: et hoc vt ſtabilitas pꝛobaretur fidelium. Diabolus quideꝫ in mūdo ſeminauerat tria ſemina peſtifera. ſ. ignoꝛantiam obtenebꝛantem: culpā infrigidantem et miſeriā ignominioſam: ideo de celo venit celeſtis agricola poꝛtans tria ſemina illis contraria. ſ. ſapientiam illuminanteꝫ: gratiā inflāmantē et gloꝛiam exaltantē. Seminauit quoq̃ xp̄s ſanctā doctrinā ꝛ fidē catholicā et ſuperſeminauit diabolus erroꝛes. ꝛ iniquitates multiplices. Seminauit deus in mūdo pacē ꝛ fraternā charitatem: ſupeꝛſeminauit diabol⁹ inuidiā ꝛ malam voluntatē. Seminat etiam deus quotidie in agro interioꝛi. i. mēte bona ꝓpoſita diabol⁹ ſupſeminat deſideria carnalia. Seminat de⁹ in agro exterioꝛi. i. in coꝛpoꝛe mundiciā et puritatem: ſuperſeminat diabolus immūdiciā ꝛ carnalitatē. (Serui aūt dixerūt) i. ſancti patres per oꝛationem diuinum cõſiliū queſierūt. (Uis imus et colligimus ea ſeparādo malos a cōitate eccleſie p excōicationē ꝛ tādē dimittēde iuſtitie ſeculari exterminandos per moꝛtē. (Et ait nō ne foꝛte foꝛte colligētes zizania eradicetis ſimul) cū eis (et triticū). i. illud qđ eſt triticū quo ad ſe: ſicut ſi aliq̄s fidelis dānaret ſola ſuſpitione vel qđ eſt triticum quo ad alios: ſicut ſi eradicat nō pꝛio victus tūc alij fideles ſcādalizant: qꝛ nō eruat oꝛdo iuris: et ſic eradicat triticū. i. alij fideles p ſcādalū: vel qđ eſt futurū triticū: qꝛ mō eſt aliq̄s malus q̄ cras erit bon⁹. Ubi ꝓhibet eradicatio feſtinata, dānoſa et ſuſpicioſa. Feſtinata: ē quā nō p̄cedit ammonitio. Dammoſa eſt quādo multitudo eſt in cā vel p̄nceps niſi fuerit cā manifeſta redūdans ī iniuriā eccleſie. vñ Aug. dicit ꝙ aliq̄n tolerādi ſunt mali p pace eccl'ie: q̄n timet de ſciſmate. Suſpicioſa eſt q̄n nō habet certitudo de alicui⁹ hereſi vel vitio. Tales ḡ nō ſunt excludendi: qꝛ

Inimicus hō.

Eradicatio triplex. Augu.

In his trib⁹ modis ꝓhibetur hic eradicatio fieri. (Sinite vtraq͂ .ſ.zizaniā ⁊ triticū ma los ⁊ bonos (creſcere vſq͂ ad meſſem) idest vſq͂ ad cōſummationē ſeculi ⁊ diem iudicij ⁊ hoc eſt intelligēdū de illis q̄ nō ſunt noto rij neq͂ pertinaces neq͂ per eos imminet vniuerſale damnū eccleſie. Hic daī pnie lo cus ⁊ diſcretiōis exēplū. In hoc em̄ mone mur ne occultoꝝ iudiciū nobis vſurpem⁹: ſed deo illud reſeruem⁹ q̄ tribuit vnicuiq͂ iuxta opa ſua. Nec iſtud eſt cōtrariū aplo q̄ ait. Auferte mala ex vobiſipſis: q꞉ hoc dictū dn̄i intelligiī de ambiguis: illud autē apli de manifeſtis. Hic etiā innuiī diuina beni gnitas ⁊ patiētia dilatiōis. ſuſtinet enī pa tiēter diuina clemētia zizanias cū tritico: hoc eſt malos cū bonis. Suſtinet autē eos trib⁹ de cauſis. Prima vt ſi velint cōuertan tur et p bonos adiuuenī. ſecūda vt iuſti plu rimū deo regratienī ꝙ electi ſunt p grām de nūero pereūtiū ⁊ coꝝ cōparatione plus nitanī ad bonā. tertia vt bōis ꝓficiāt ⁊ eis merita ſua augeāt. Proſunt em̄ mali bonis purgādo: vt ſi qua eſt in eis peccati rubigo elimineturꝫ exercitādo vt virt⁹ i bonis latēs manifeſteī: ac ſimulādo vt electi in via hu ius exilij ſegnes nō efficianī ſed ad patriā ſuā feſtinēt: ⁊ coronādo: q꞉ dū tribulatiōes iuſtis ingerūt lapides ꝑcioſes in corona ce leſtis glorie apponunt. ſeruiunt ergo mali bonis ꝑdictis modis: ⁊ ideo permittūtur vi uere cum eis. deinde dominus ſubiungit. (Et in tpe meſſis, idest iudicij ⁊ finalis cō ſummatiōis dicā meſſorib⁹ (ſcꝫ āgelis (Col ligite primū zizania (idest malos a cōſortio bonoꝝ eos excludēdo: ⁊ hoc quo ad penā dāni: et ſequiī pena ſenſus (et alligate ea i faſciculos ad conburendum) quia miniſte rio angelorum ſeparabunī tūc mali de me dio iuſtoꝝ ⁊ mittenī in īfernū qui creditur eē i cētro terre ⁊ terra vallat⁹ vndiq͂. Et bn̄ dicit (in faſciculos, nō in vno faſce: q꞉ vnuſ q̄ſq͂ punieī ꝓ mō diuerſitatis ſue et ſimul erunt immundi cū immūdis: gulosi cū gu loſis: auari cū auaris: ſupbi cū ſupbis. ⁊ ſic alij impij cū ſuis ſilib⁹: vt q̄ ſocij fuerunt in culpa ſimul torqueanī in pena: quo ad pe nā ſenſus erūt plures faſciculi ſed vn⁹ erit quo ad penā dāni. Et ſubditur. (Ibi erit fle tus). i. dolor vehemēs ex damno. ſ. ꝓ caren tia viſionis diuine ⁊ exponiī ꝓ triſtitia ⁊ do lore: q꞉ forte nō erūt ibi corporales lachry me: ⁊ ſtridor dētiū. i. paſſio vrgens ex pena ſenſus ⁊ tormēto: ſcꝫ ꝓ penarum acerbita te. In quo ſignaī duplex pena inferni: vna ex parte mentis. ſ. triſtitia vehemens que ſi gnificatur per fletū ⁊ alia ex parte corpo ris q̄ ſignificaī per ſtridorem dentiū. Uel fletus ex calore diſſoluente et ſtridor den tiū ex frigore conſtringente: vnde Iob. Ab

aquis niuiū trāſibit ad calorē nimiū. Dein de ſequitur (Triticū aūt. i. fideles ⁊ electos qui in area huius mundi ſunt triturati fla gellis: afflictionibus ⁊ tentationib⁹ varijs: ita vt in eis nulla ſit palea vel macula (con gregate in horreū meū ſcꝫ celeſtiū manſio nū. Et tūc iuſti fulgebūt ſicut ſol ⁊ hoc per dotē claritatis ex gloria aīe ad corpus redū dante. vbi Chriſo. Nō q꞉ ita ſolum ſicut ſol: ſed q꞉ hoc ſidere aliud magis luculentum nō noſcimus cognitis nobis vtimur exem plis. Hec Chriſo. Cōparaī autem gloria iu ſtoꝝ ſoli maxime quo ad corpus: q꞉ aīa glo rificata multo pulchrior erit ſole. In ſole au tem quatuor dotes corporis glorificati no tantur ſcilicet claritas: q꞉ in creaturis infe rioribus nihil ſole eſt clarius: agilitas quia exiens ab oriente ſtatim apparet in occidē te: ſubtilitas q꞉ tranſit per vitrū illeſum: im paſſibilitas quia radius ei⁹ nō leditur nec maculaī. Et ſubdiī in regno pr̄is eorum: er go tanq͂ filij regis accipient regnū decoris. O q̄ glorioſum eſt regnum in quo ſancta ſocietas q꞉ iuſti: in quo perfecta claritas q꞉ fulgebunt: in quo perfecta delectabilitas: q꞉ ſicut ſol dulce em̄ lumen eſt ⁊ delectabile in quo ſublimis dignitas quia in regno in quo paterna charitas eſt patris eorū. Hāc parabolam ſecundā tangit marcus faciēs tantū mētionē de bono ſemine qꝺ ad ſolos electos pertinet qui tanq͂ triticum ⁊ fru mentū in horreum eterne beatitudinis col ligētur qn̄ zizania ⁊ loliū in caminū ignis mittētur. Unde cōparat regnū celoꝝ. i. ec cleſiā que a deo regitur ⁊ hoies regit homi ni iacienti ſemē in terrā ⁊c. Per ſemē intelli gitur verbū vite qꝺ homo ſcilicet xp̄s ſemi nauit in corda humana ⁊ dormiuit per mor tem (Exurgit) autē ſemen) nocte ⁊ die ac ger minat ⁊ creſcit) q꞉ poſt ſomnū chriſti nume rus credētiū per aduerſa ⁊ proſpera germi nauit in fide ⁊ creuit in ope (dū neſcit ille) hoc eſt neſcire nos facit quēꝫ. ſ. fructū vſq͂ in finē afferat ⁊ (terra vltro fructificat) q꞉ voluntate adduciī: vt fructū faciat (primo herbā deinde ſpicā ⁊ tādē plenū fructū) Ex ſemine enim iſto recepto in aliquo hoie pri mo cōcipitur timor diuinoꝝ iudicioꝝ: ⁊ ſi gnificaī p herbā q̄ eſt q̄d impfectū: ⁊ q꞉ ex timore ceſſat hō a malis ⁊ incipit ſe exerce re in bonis: ideo ſcꝺo cōcipiī ſpes diuinoꝝ bn̄ficioꝝ q̄ ſignificaī p ſpicā in q̄ eſt iā ſpes grani futuri. tertio ex hoc daī charitatiuus amor q̄ hꝫ opus ꝑfectū: ⁊ iō ſignificaī p ple nū granū: q꞉ vt dicit apl's. Plenitudo legis eſt dilectio. Uel (terra fructificat primo her bam: deinde ſpicā: deinde plenū fructum) hoc eſt timorē: penitentiā ⁊ charitatē. Illi q generant herbā. i. timorem ſunt incipientes qui debēt incipere a timore. Sicut em̄ her

Margin notes (left): ſ.co.vj. — Suſti nēt ma litribus de cau ſis. — Mali p ſunt bo nis. — faſcicu li malo rum. — I. Pēa in fernidu plex.

Margin notes (right): Chriſo. Soli cō paraī gloria iuſtoꝝ. Dotes ſolis q̄ tuor. — Spes. ro.xiij.

ba eſt principiũ ſpice:ſic timor dñi eſt prin=
cipiũ vite et initiũ ſapientie. Illi qui gene=
rãt ſpicã ideſt penitentiã durã ſunt pficiẽ=
tes:q̃ ſicut delectati ſunt in pctis ſic dñt ſe
affligere in penitentia ⁊ lamẽtis. Illi q̃ pro=
ducunt plenũ fructũ.i.charitatẽ:⁊ bonorũ
operũ plenitudinẽ ſunt pfecti q̃ habent cha
ritatem dei ⁊ proximi:q2 plenitudo legis eſt
charitas:⁊ tunc eſt hõ diſpoſit⁹:vt de ſtatu
grẽ tranſeat ad gl'iam:⁊ ideo dñs tũc (mit=
tit falcẽ).i.mortẽ abſcindendo iuſtos de p̃=
ſenti vita vt transferat ad gloriã (qm̃ adeſt
o. meſſis).i.collectio iuſtorũ in pr̃ia. ſm Gre.
ſemẽ hõ iacit in terrã cum cordi ſuo bonã
intentionem inſerit. Et poſtq̃ ſemen iacta=
uerit dormit:quia iam in ſpe boni operis
quieſcit. Nocte ꝟo exurgit ac die: q2 inter
aduerſa ⁊ proſpera pficit. Et ſemẽ germiat
⁊ creſcit dum ille neſcit:q2 cum adhuc me=
tiri incrementa ſua nõ valet ſemel cõcepta
virtus ad pfectũ ducit. Et vltro terra fru=
ctificat:q2 preueniente ſe gratia mẽs hõis
ſpõtanea ad fructũ boni opis aſſurgit. ¶ Cũ
ergo deſideria bona cõcipim⁹:ſemẽ in ter=
ra mittim⁹:cũ ꝟo operari recta incipimus
herba ſumus:cũ autẽ ad profectum opus
trahimus ad ſpicam peruenimus: cũq3 in
eiuſdem opis perfectione ſolidamur iam
plenũ frumentum in ſpica proferimus. Om=
potẽs autem deus in productũ fructũ fal=
cem mittit ⁊ meſſem ſuã deſecat:q2 cũ vnũ=
quẽq3 ad opera pfecta perduxerit eius tẽ=
poralem vitam p immiſſam ſentẽtiã inci=
dit vt granum ſuum ad celeſtia horrea per
ducat. Uide ergo ne ſis tm̃ in herba vel ſpi=
ca et maturitatẽ expectes in purgatorij pe=
na:non em̃ fructũ immaturũ cõgregat de⁹
in horreum ſuũ. Nullus tñ qui ad bonum
propoſitum adhuc in mentis teneritudine
eſſe cõſpicit deſpiciat:q2 frumẽtum dei ab
herba incipit vt granũ fiat. ¶ In tertia pa
rabola q̃ eſt de grano ſinapis deſcribit ec=
cleſie ſtatus ſequẽs immediate poſt reſur=
rectionem hereſum:q2 cõtra hereſes inſur=
gentes ſuſcitauit dominus in eccleſia do=
ctores ſanctos literatos vt p rõnem ⁊ ſcri=
pturã confutarent hereticos:⁊ licet primo
fuerint hũiles ⁊ abiecti tamẽ diuina diſpo=
ſitione fuerunt poſtea exaltati: tertia ergo
pabola eſt de exaltatione eccleſie ac p̃dica=
tionis fidei ⁊ euãgelij in qua cõparatur re=
gnum celorũ grano ſinapis. (Simile eſt em̃
regnũ celorũ) id eſt predicatio euangelij q̃
dicitur regnũ:q2 docet regere manũ cuius
ciues ſunt opa:regere os cuius ciues ſunt
ꝟba:regere cor cuius ciues ſunt cogitatio=
nes et deſideria (grano ſinapis) q2 calefa=
cit in amore:venenũ expellit.i.errorem:ca=
put purgat.i.mentẽ quod accipiens homo
ſcilicet chriſtus a patre (ſeminauit) ⁊ per ſe

⁊ per diſcipulos ſuos (in agro ſuo).i.in mũ=
do (quod minimũ eſt omnibus ſeminibus)
i.omnibus diſciplinis:vel quia vix ei in pn
cipio credit:vel quia docet que in mundo
minima ⁊ vilia reputantur:quia amploſi=
tate verborũ nõ innitit (cum autem creue=
rit) p diuulgationẽ (maius eſt oibus ole=
rib⁹).i.ſcientijs phiſicis naturalib⁹ ⁊ poe=
ticis que dicunt olera:q2 cito decidunt nec
fructũ eternũ:ſed tẽporalẽ hñt (⁊ fit arbor
alta) p eius ſublimationem:fructifera per
eius vtilitatem (ita vt volucres celi).i.aie
credentium celos affectãtiũ (veniãt) per fi=
dẽ (⁊ habitent per amorẽ in ramis eius).i.
in dogmatibus:vel (volucres).i.predicato=
res q̃ vt nubes volãt (veniant) ſtudẽdo (et
habitent) in meditãdo ⁊ operãdo (in ramis
eius).i.diuerſis expoſitionibus ⁊ ſentẽtijs
q̃tuor enim rami ſunt hyſtoria:tropologia
allegoria:anagogia. vñ (regnũ celorũ) põt
hic intelligi primitiua eccleſia q̃ rõne hũi=
litatis pauptatis q̃ parue multitudinis q̃
videbat etiam abiecta:ſed virtute eſt ma=
gna vel pro feruore fidei q̃ modica videba=
tur pter ſcãdalũ crucis:ſed feruida eſt p=
pter calorẽ dilectionis paruo (grano ſina=
pis) cõparat (qđ cum ſit minimũ) q̃titate:
tñ eſt magnũ in virtute et calore que creuit
in arborẽ ma[illegible]biq3 orbis eſt expan=
ſa habens ſti[illegible] per ſpem ⁊ ramos exalta=
tos per dilectionẽ dei:dilatatos per chari= Lu.xiij
tatem proximi. Alta eſt:q2 ad celeſtia ſuſtu=
lit:ampla q2 totũ mũdũ occupauit. Quam
arborem aſcendit zache⁹ vt xp̃m videret:q2
niſi in eccl'ie ⁊ fidei arbore xp̃s non videt (⁊
volucres celi).i.principes hu⁹ mundi alta
petentes vel alti intellectu.ſ.hui⁹ mũdi ſa=
pientes (habitant in ramis eius) ⁊ ei ſubie=
cti regunt ei⁹ cõſilio. Uel (volucres).i.ſcti
q̃ pennis virtutũ in alta aſcendũt ⁊ ad pre=
mia celeſtiũ bonorũ volare contendũt (ha= L
bitant in ramis eius).i.diuerſis ei⁹ ſenten= Arbo=
tijs ſpũalib⁹. Rami euãgelice arboris ſunt ris euã
dogmatũ diuerſitatis:vt pro varietate mo= gelice
rorũ varia ſit medicina in q̃bus vnaq̃q3 vo rami.
lucrũ.i.alarũ inſtarũ requieſcit. Uolucres
enim celi ſunt aie fideles q̃ cor a terrenis
leuantes ad celeſtia p deſideriũ volãt ⁊ ne=
glectis tẽporalium rerũ cupiditatibus ſur=
ſum cor habent in celeſtib⁹ atq3 in ſctõrũ di=
ctis ⁊ conſolationib⁹ reſpirãt ⁊ requieſcũt
ab huius vite fatigationibus. Unde pſal.
Quis dabit mihi pennas ſicut colũbe ⁊ vo= Pſal.
labo ⁊ requieſcã? Aſſumamus g̃ ⁊ nos pẽ= liiij.
nas colũbe vt altiora volantes poſſimus in
ramis hui⁹ arboris habitare ⁊ nidulos do=
ctrinarũ nobis facere terrenaq3 fugientes
ad celeſtia feſtinare. Magnum q̃3 ⁊ feruẽs
ſit nobis deſideriũ exaltandi fidẽ noſtrã vt
dñs Jeſus xp̃s ab oibus timeatur ⁊ cogno=

M ſcat et amet. ¶ In quarta pabola q̄ eſt de
Para- fermēto deſcribit ſtatus eccl'ie ſequēs exal-
bola tationē p̄dictoꝝ ſctōꝝ:qꝛ ꝑ diligentiā eoꝝ
qrta. ad predicandū iā fides vbiqꝫ eſt diuulgata.
In hac ergo parabola cōparat regnum ce-
loꝝ fermēto (ꝙ mulier abſcōdit in trib⁹ fa-
Satū. rine ſatis.) Et autē ſatū mēſura i paleſtina
capiens vnū modiū ⁊ dimidiū. Regnū celo-
rū eſt eccl'ia militās in qua deus ꝑ fidē re-
gnat:vel doctrina fidei q̄ regnū celoꝝ predi
cat mulier autē dei ſapientia vel diligentia
ſctōꝝ ad p̄dicandū vſquequaqꝫ fidē catho-
Fermē licam:tria ꝟo ſata farine ſunt tres partes
tum. mundi.ſ.aſia : africa:⁊ europa:vel tres lin-
gue.ſ.hebrea:greca ⁊ latina. Fermentū aūt
lꝫ in ſcriptura frequenti⁹ accipiat in malo
eo ꝙ eſt corruptiuū:tñ qꝛ aliud eſt fermētū
zizanie:⁊ aliud fermentū tritici:hic accipi-
tur in bono tñ ⁊ ꝓpter virtutem alterandi
ſignificat verbū euangelicū:ꝙ ad fidē trāſ-
mutauit magnā partē mūdi ⁊ adhuc am-
Pente- pli⁹ tranſmutabit ipm. Un̄ in figura in pē-
coſtes. tecoſtes q̄ celebrat a iudeis ꝓpter bñficiū
legis date quinquageſima die ab exitu de
egypto q̄ fuit euangelij figura offerebant
duo panes de ſimila fermētata. Mulier ğ
i.dei ſapientia vel ſanctoꝝ diligentia acce-
pit fermentū qd̄ ꝓpter calorē intrinſecū et
incluſum legē euangelicā que eſt lex amo-
ris et feruorem fidei ſignificat ⁊ abſcondit
ſeu poſuit in tribus farine ſatis donec fer-
mentaret totū. Hoc eñ fermētū poſitū fuit
in trib⁹ mundi partib⁹ a tēpore apoſtolo-
rū ⁊ amplius ponet donec fermētetur totū
et multiplicet fides trinitatis per totū mū-
dū:qꝛ inde totū pene mundū iā fermenta-
tū ⁊ viuificatū in eccl'ie corpus creuiſſe vi-
demus ſicut modicū fermēti magnā fari-
ne maſſam tranſmutat in ſuīpſius virtutē
B ac viuificat ⁊ creſcere facit. ſm Bedā. mu-
lier.i.aīa ſctā abſcondit ꝑ rectā intētionem
Modi a mundi laudibus occultādo fermētū.i.di-
diligē- lectionē in tribus ſatis farine.i.in trib⁹ mo
di.iij. dis eligendi.ſ.ex toto corde:ex tota aīa : ex
tota mēte:vel in tribus anime virib⁹.ſ.rō-
nali:concupiſcibili:iraſcibili:in q̄bus cha-
ritas ſiue doctrina abſcondit donec totam
Hyla- mentē in ſui perfectionē cōmutet quod q̄-
rius. dē hic inchoatur:ſed in futuro perficit. ſm
Faria. Hylariū farina eſt plebs ex diuerſis colle-
cta:tria ſata triplex ſtatus fideliū.ſ.noe:da-
niel:iob:vel qꝛ de tribus filijs noe ꝓceſſit
totū gen⁹ humanū cui dei ſapientia fidē et
charitatē ⁊ ſanā doctrinā cōmendat in ꝑh-
ti donec totū fermentet.i.donec in fine mū-
di completo numero electoꝝ fideles ad re-
ſurrectiōis gloriā ꝑueniant ⁊ tūc ꝑfecta ca
leſcēt charitate mō eñ eſt ignis paru⁹ : ſed
tunc erit caminus (hec oīa) .ſ. predicta et
talia mlta (locut⁹ eſt ieſus ad turbas in pa-

rabolis et lꝫ alia multa ſine parabolis di-
xerit turbis tūc tñ nihil ſine parabolis di-
xit eis:vt.ſ.mouerent ad interrogandū de
auditis. Qꝛ eñ hominibus rudibus loque-
batur de regno dei:opus erat induci eos in
talibus parabolis ⁊ rerū ſenſibiliū eius co
gnitarū ſimilitudinib⁹ ad diuinoꝝ archa-
na:vt ex his que aīmus nouit ſurgat ad in-
cognita ⁊ exemplo viſibiliū rapiat ad inui-
ſibilia:ac ꝑ ea q̄ viſu didicit diſcat amare
q̄ non nouit:vt q̄ celeſtia cape nō poterant
ꝑ ſimilitudinē terrenā audita perciperent
parabola eñ grece ſimilitudo dꝛ latine per
quā ꝟitas demonſtrat et in qua aliud dꝛ ⁊
aliud rōnabiliter intelligit. ¶ Un̄ ſubdit
ammonitionem (hec dicēs clamabat. Qui N
hꝫ aures audiendi audiat.) Hanc ammoni Aures
tionē audit dñs in locis pluribus. Nā ſm audiē-
Hie. vbicūqꝫ ponit hoc ꝟbū deſignat miſti- di.
cus intellect⁹:qꝛ ſub ꝟbis parabolicis ali⁹ Hiero.
ſenſus eſt ꝑ intellectū requirēd⁹. Et ſm Be
dā. aures audiendi ſunt aures cordis ⁊ ſen- Beda.
ſus interiores.ſ.aures intelligēdi : obediē-
di ⁊ faciendi q̄ iuſta ſunt. Innuit ğ triplicē
auditū.ſ.ſentiendi:intelligēdi : obediendi. Audit⁹
Prim⁹ eſt exterior in corpe de q̄ dt (q̄ hꝫ au triplex,
res.) Secund⁹ interior in mēte de q̄ ſubdit
(audiendi) Terti⁹ vtrūqꝫ ꝯplectēs de q̄ ad-
dit (audiat) p̄mus auditus eſt ſenſitiue:ſe-
cūdus intellectiue:terti⁹ affectiue. De his
dꝛ in pſal. ꝑ ordinē. Audi filia:quo ad p̄mū ps. xl
⁊ vide quo ad ſm:⁊ inclina aurē tuā:quo iiij.
ad tertiū. Et i Job. auditu auris audiui te.
In hoc aūt ꝙ ieſus hec dicēs clamabat tā- Job.c.
gitur magnitudo affect⁹ eius in predicādo xlij.
clamor eñ iſte ſignū erat magni affect⁹ in
ipſo. De hoc clamore xp̄i dt Aug. Intonuit Augu.
dñs ieſus xp̄s clamās dictis:factis:voce:vi
ta:deſcēſu:aſcēſu vt redeamus ad eū. Cla- clamor
mat ſurdis vt audiāt:clamat dormientib⁹ dñi.
vt euigilēt clamat trāſeūtibus vt attendāt
clamat ignorātibus vt intelligāt:clamat er
rantibus vt redeant clamat peccatoribus:
vt peniteāt. Clamauit quippe predicando:
clamauit orando:clamauit lazarum reſu-
ſcitando:clamauit tandē moriendo quoti-
die in celis exiſtēs:clamat ad nos di. Ueni
te ad me oēs qui laboratis et onerati eſtis
et ego reficiā vos. Et nos miſeri adhuc tan- mat.x.
tos clamores cōtēnimus. hec Augu. (Tūc
dimiſſis turbis) que eum non interrogaue-
runt et ſedentes a tumultibus (venit in do-
mum) vt diſcipuli tanꝙ digniores haberēt
oportunitatē querendi ⁊ interrogādi eum.
(Et acceſſerūt ad eū diſcipuli eius) tanꝙ fa
miliares non tā corpe ꝙ diſcēdi volūtate q̄
rentes (quare i parabolis) loq̄ret turbis cū
ipi nō caperēt ⁊ petētes vt eis parabolas ex
poneret. Qꝛ eñ percipiebant chriſtū miſti-
ce loqui queſierūt intellectū ⁊ ſibi exponit.

Qui respondẽs ait.(Uobis)credentib⁹ vobis hũilib⁹vobis obediẽtib⁹ vobis mihi adherentibus et dilectis vobis mundo abiectis et odiosis. Uobis volẽtibus et simpliciter dignis ac vr̃is ſequacib⁹ ad me accedẽtibus(datum eſt)diuinit⁹ ꝛ ex gr̃a dei nõ ex merito vr̃o(noſſe aperte)ſine parabolarum inuolutione(miſteria regni dei).i.ſecreta et intelligẽtiã ſacre ſcripture q̃ cõtinet ſtatuta atq; decreta illi⁹ regni ſeu abdita et profunditatẽ ṽitatis euangelice q̃ ducit ad regnũ celeſte:vel(miſteriũ regni celoꝝ).i.eccleſie militãtis ſiue triũphãtis. Apl̃i ei erãt q̃ſi fundatores eccleſie poſt xp̃m:et ideo ad ipſos ptinebat ſcire ſecreta eccl̃ie de quib⁹ erat proceſſus eccleſie vſq; ad finem mũdi: quia iſta erãt futura in diuina diſpoſitione preordinata:ꝛ iſtud põt hic vocari(miſteriũ regni celorum).i.ſecretum eccl̃ie.(Ceteris autẽ)q̃ foris ſunt q̃ clauſis ſenſib⁹ nõ curãt intrare ꝛ cognoſcere ṽitatẽ.ſ.vulgarib⁹ turbis ſeu etiã ſcribis et phariſeis incredulis non eſt datum neq; cõceſſum iſta intelligere:ꝛ pp hoc loquebat̃ eis talia pabolice (vt videntes).i.videre ſe reputãtes nõ videant ſm ṽitatẽ(ꝛ audiẽtes).i.itelligere ſe putantes(non intelligãt)ſniam interiorẽ.naʒ hec eſt vna cauſarũ quare dñs loq̃bat̃ in pabolis:vt ſcʒ ṽitas occultaretur malis et boni ad inquirendũ exercerentur in eis. vñ ſeq̃t (Qui hʒ)ſcʒ amorẽ ṽbi(dabit̃ ei).ſ.intelligẽtia verbi amati(ꝛ abundabit) ſcilicet ſenſu intelligẽdi:q: habẽtib⁹ deuotionẽ ꝛ fidẽ datus eſt verus ſacre ſcripture intellectus.dr̃ eñi in Luca ꝙ aperuit eis ſenſum vt intelligerent ſcripturas:et ex abũdãtia reuelatus eſt eis eccleſie pceſſus. Item(qui hʒ) opus (dabitur)ei intellect⁹(ꝛ abũdabit)augmento pfectus. Itẽ(qui hʒ) gratiã (dabitur ei) pſeuerãtia(ꝛ abũdabit)gl̃ia:q: gratiam et gloriã dabit dñs.(Qui autẽ nõ hʒ).ſ.amorem ṽbi(id quod videt̃ habere).ſ. naturali ingenio vel l̃rarum ſtudio(auferet̃ ab eo)q: nulla vere ſapiẽtie gaudebit dulcedine.vñ nõ habẽtib⁹ fidẽ ꝛ deuotionẽ ad xp̃i doctrinam intellectus ſcripture veteris teſtamẽti ablatus eſt ppter eorũ incredulitatem et datus eſt gẽtibus ppter eorũ fidẽ. Itẽ q̃ nõ habet opus id qđ videtur habere.ſ. itelligẽtie auferet ab eo:q: fides ſine opibus mortua eſt. Itẽ ſicut auar⁹ multas h[illegible]es et nullas:ſic qui nõ diuinã ſapiẽtiã [illegible]llaʒ habet:q: ſm Hierony. literas neſcit qui ſacras ignorat. ſm Amb. intelligitur qđ hʒ.i. qđ ſe putat habere. Seorſuʒ aũt.ſ.in domo diſcipulis ſuis diſſerebat omnia vnde patet ꝙ nõ ſolũ parabolas de q̃b⁹ eũ interrogabãt:ſed ẽt alia ibidẽ eis expoſuit lʒ de aliarũ expoſitione mẽtio hic nõ fiat. Et tũc etiã in parabolis locutus eſt diſcipulis et propoſuit eis tres parabolas alias a p̃dictis.

In quarũ p̃ria q̃ eſt de theſauro abſcondito in agro:deſignat̃ ſtat⁹ eccleſie ſequens poſt predictum:q: diuulgata fide in orbe terrarũ p p̃dicationẽ ſanctorũ multi valentes ꝛ literati viri.vt Aug.ꝛ aliĳ ad fidẽ catholicã conuerſi inceperũt ſe exercere et ſcientiam ſuã ad vtilitatẽ aiarũ cõuertere. Aſſimilat ergo regnũ celoꝝ.i.celeſtẽ patriã theſauro abſcõdito i agro q̃ ager oĩb⁹ vẽditis emitur vt theſaurus ibideʒ inuentus habeat̃ ager iſte labor eſt in exercitio vite actiue ꝛ operibus omnibus mĩe in regimine eccleſie. theſaurus autem abſconditus eſt premiũ celeſte cuius diuitie nondũ oĩb⁹ apparent maniſeſte ſm illud pſal. ꝙ magna multitudo dulcedinis tue quã abſcõdiſti timẽtib⁹ te Inuenit̃ tñ ipſe theſaur⁹ ꝛ ſi nõ ad plenum qm̃ ſctõꝝ doctrina ꝛ p̃dicatio qualis quãtave ſit ex magna parte declarat̃. hũc autẽ theſaurũ inuẽtũ ille abſcõdit q̃ cognito q̃lis ſic corde retinet ꝛ mẽte diligit:cuiuſq; nullo modo obliuiſcit̃.(Et pre gaudio illi⁹ vadit)pedibus mẽtis ip̃m affectãdo(et vendit vniuerſa que habet)tpalia ac voluptates carnis et deſideria terrena contẽnendo.(Et emit agrũ illũ)oĩb⁹ aliĳs dimiſſis i agro dominico ppter celeſte p̄miũ laborãdo et totaliter celeſtibus inhiãdo. Cõtẽnere ergo ſecularia dʒ vt totũ poſſideat ꝛ ſic ei poteſtas vtendi theſauro cum agro:q: celeſtes diuitie nõ niſi dãno ſeculi poſſidẽtur ab aliquo

¶Ad laudẽ virginũ exponitur iſta parabola ꝛ ſic theſaurus in agro eſt virginitas in carne. Circa iſtũ theſaurũ cõſideranda ſunt tria. pmũ eſt ꝙ inueniatur: ſecundũ ꝙ inuent⁹ abſcondat̃ :tertiũ ꝙ abſcondit⁹ ceteris preponat̃. Nõ aũt inuenitur i luxurioſis:nõ abſcõditur iuanegloꝛioſis:nõ preponit̃ in auaris:ſic ergo habemus triplicẽ virtutẽ.ſ.virginitatis:humilitatis ꝛ paupertatis. Uirginitas nouit theſaurũ inuenire vt habeat̃:hũilitas nouit theſaurũ abſcondere ne amittatur:paupertas nouit theſaurũ oĩbus preponere ne vilipẽdatur. In ſecũda parabola que eſt de margarita declaratur ſtatus eccleſie immediate ſequẽs precedentẽ:q: poſt ſtatum predictũ inceperunt aliqui contemptis mundi diuitĳs ꝛ honoribus intendere vite contẽplatiue ſicut beatus benedictus ꝛ aliĳ ſequẽtes eũ in diuerſis ſtatibus ꝛ gradibus religionum. Et iſte ſtatus figurat̃ p margaritã q̃ inuenitur in cõchilĳs maris:q: religio fundatur ꝛ nutritur in humore deuotionis. Iſta aũt margarita dicitur vna ꝛ p̃cioſa. Una:q: hominem vnit:actiua aũt vita magis diuidit: ꝛ ppter hoc dr̃ ꝙ martha erat circa multa occupata. Maria vero circa vnũ intẽta dicitur etiã precioſa:quia vita contemplatiua ſimiliter

Margin notes: P Parabola pꝛima diſcipul̃ dicta. — theſaurus abſcõdit⁹. — pſ.xxx. — Uirginũlaus — Q ſcđa parabola ad diſcipulos. — margarita.

et abſolute melior eſt ꝙ actiua ſ3 l caſu acti
ua ſit magis fructifera: ꝓpter quod dicitur
Maria optimā partē elegit. Aſſimilat er-
go (regnū celoꝝ) .i. pn̄tem eccleſiā (hoi ne-
gociatori) q2 ſicut homo ille vni⁹ margari-
te deſiderio oīa vēdit ⁊ eā emit: ſic et iſta (in
uēta vna precioſa margarita) .ſ. dulcedine
vite contemplatiue vadit) ad forum ſpūa-
liū mercationū (⁊ vēdit oīa q̄ h3) p contem-
ptū terrenoꝝ (et emit eā) p conatū ⁊ deſide
moral'r riū eternoꝝ. ¶ Moraliter in hac parabola
Imitā- proponūtur nobis tria imitanda .ſ. officiū
da tria. ſanctoꝝ: ſtudiū moꝝ: deſideriū eternoꝝ.
Officiū notat̄ i negociādo: ſtudiū in querē
do. deſideriū i operādo. Felix qui nouit ne-
gociari ſpūaliter: ſiue q̄tū ad ſtatū actio-
nis operib⁹ mie intēdēdo: ſiue quantum ad
ſtatū pfectiōis p xpo oia relinquēdo: ſiue
quātū ad ſtatū ſupererogationes per predi
cationē aias deo lucrificādo. Itē felix nego
ciator qui nouit q̄rere nō nociua ſicut am-
bitioſi: nō inutilia ſicut curioſi: ſ3 ſalubria
ſicut ſcti. Itē felix q̄ inuētis bonis mercib⁹
bene nouit lucrari: q̄ ſc3 abiit a ſe p carnis
mortificationē: vēdidit terrā p celo p oim
abrenuntiationem: cōparauit eam per pro
prie voluntatis ſubiectionē. Et q2 iſte ſtatus
duraturus eſt vſq3 ad finē mūdi: iō nō poni
tur alia parabola poſt iſtā niſi illa q̄ finem
mūdi ſignificat: q̄ eſt de ſagena in mare miſ
ſa. Igit̄ q2 ſub parabola theſauri ⁊ margari
te induxit nos ad eterne beatitudinis amo
rē: cōſequēter ſub parabola ſagene inducit
R nos in timorē vt mala caueam⁹ ⁊ bona ſe-
parabo ctemur. Aſſimilat g̃ (regnū celoꝝ) q hic no
la.iij. tat pn̄tē ecclīā (ſagene) q2 piſcatorib⁹ eſt cō
Sagēa miſſa: ⁊ p eā quiſq3 ad eternū regnū de pn̄t3
ſeculi fluctib⁹ trahit̄ ne eterne mortis pro-
fundo mergat̄ (miſſe in mare) .i. in mundū
q̄ dr̄ mare ꝓpter magnitudinē ⁊ ꝓpter ama
ritudinē (⁊ ex oi gn̄e piſciū) .i. hoim (cōgre
gāti) .ſ. bonoꝝ ⁊ maloꝝ: q2 miſſa in hui⁹ ſe
culi fluctib⁹ nullū reſpuit: ſed malos cum
bonis capit: ⁊ ois generis homines ad ve-
niā vocat. (Quā cū impleta eſſet) quod erit
i fine ſeculi qn̄ hūani generis ſumma cōclu
ditur ⁊ numer⁹ electoꝝ impletur (educen-
tes) ſc3 de mari ⁊ de fluctib⁹ vite huius et
trahētes ad littus vite alteri⁹: q2 ſm̄ glo. ſi
cut mare ſeculū: ita litt⁹ maris eſt finis ſe-
culi (et ſec⁹ litt⁹ ſedētes) p immortalitatem
(elegerūt bonos in vaſa ſua: malos autem
foras miſerūt.) Nūc eī̄ malos bonoſq3 cōi
ter q̄ſi pmixtos piſces ſagena fidei cōtinet
ſ3 litt⁹ iudicat quos ſagena ecclīe trahebat
Nā ſicut nō diſtinguūtur boni piſces a ma
lis q̄diu ſagena eſt intra aquas: ſic in eccle
ſia militāte pmixti ſunt mali cū bonis. S3
in fine mūdi trahent̄ ad litt⁹ per apertum
iudiciū: q2 tūc erunt manifeſta abſcondita

cordiū. Unde ſubditur. (Sic erit in cōſum-
matione ſeculi) .i. in fine mundi. Et dicitur
cōſummatio tripliciter: vel q2 tunc comple-
tus erit numerus electorum: vel q2 termi-
nabitur ſtat⁹ meritoꝝ: vel quia ceſſabit ſuc
ceſſio rerum mutabilium. (Exibunt angeli)
de celo empireo ad conuocandum populū
iudicandum et ſeparabunt malos de me-
dio iuſtorum.) O q̄ dura ſeparatio quippe
malis: quia irremediabilis: quia irreuoca-
bilis. (Et mittens eos) .ſ. malos (in caminū
ignis) inferni torrendos et excecandos ⁊ ſic
eccleſia purgata offeret̄ deo patri ſine ma-
cula et ruga tunc enim boni mittentur in
vaſa celeſtiū manſionū: malis ſeparatis et
detruſis in infernū. Sic introductis prudē
tibus virginibus et excluſis fatuis claude
tur ianua regni celeſtis. Et ſubditur de pe-
nis malorum cū dr̄. (Ibi erit fletus) pre ar-
dore (et ſtridor dentiu3) pre frigore. Tunc S
ſero mali penitebunt et ingemiſcēt ſero ſi- tormē-
bipſis iraſcentur et indignabunt̄ qd̄ tā p- ta ma-
tinaci ꝓbitate deliquerūt. Aperte i multis lorum.
locis ſacre ſcripture dicitur de tormētis ma
lorum ne quis ſe excuſet per ignorantia3 et
toties commemorantur ſupplicia gehen-
nalia vt ſitiamus ⁊ anhelemus ad gaudia
celeſtia. Deinde ponitur concluſio princi-
palis ad hoc eī̄ in predictis parabolis per
ſcriptus eſt proceſſus eccleſie militantis: vt
apoſtoli qui erant ipſius fundatores poſt
chriſtum intelligerent hmōi pceſſum. vnde
ſubiungit̄. (Intellexiſtis hec oia?) ſcil3 para
bolas predictas. q. d. ad vos pertinet intel-
ligere eas. Un̄ glo. ad apoſtolos fit ſermo
quos nō tm̄ vult audire vt populos: ſ3 etiā
intelligere. Et eſt argumentum quod non facere
ſufficit maioribus tantum audire ad faciē- ⁊ docer
dū: ſed oportet etiam intelligere ad docen- docet.
dū. (Dicunt ei etiā) .ſ. intelligimus. Dein- Augu.
de vtit̄ exhortatione ad alios docendū cum
ſubditur. (Ait illis: ideo ois ſcriba) .i. doctor
vt enim dicit Augu. apoſtoli ſunt ſcribe et
notarij chriſti verbū ei⁹ ſignantes in tabu-
lis cordis: doct⁹ ⁊ inſpiratus in his q̄ neceſ-
ſaria ſunt ſibi et alijs (in regno celoꝝ) .i. in
eccleſia militante. vbi tria dicit ꝙ ſit doct⁹
per habitum ſcientie: ſcriba per officiu3 do
ctrine: in regno celorum p meritū vite: (ſimi
lis eſt homini patrifamilias) .i. mihi. ⁊ intel
ligit̄ de ſimilitudine imitationis non cōpa-
rationis (qui profert de theſauro ſuo) .i. de
ſciētia ſua in corde abſcōdita (noua et vete
ra) .i. autoritas noui et veteris teſtamenti
ex quibus teſtamentis contexta eſt eccleſie
ſagena. vel ſcdm̄ Greg. (noua) de ſuauitate Grego;
regni (et vetera) de terrore ſupplicij vt ſcil3
pene terreāt quos p̄mia nō inuitāt. vel (no
ua) p admonitionē virtutū (et vetera) p de
teſtationē vitioꝝ. Ex quo pt3 ꝙ epi q̄ ſunt

ſucceſſores apl'oꝝ dñi hñe notitiā vtriuſqꝫ teſtamēti: in cuius ſignū portāt mitrā in capite cū cornu duplici. Et bene cōparat eum prifamilias: q2 ſicut prfamilias hꝫ paſcere filios pane corporali ſic iſte paruulos fideles pane ſpūali: hortat ergo dñs diſcipulos ꝙ parabolas itelligāt vt alios docere ſciāt q2 iō ſiles ei erūt ſi alios docebūt. ¶ Orō.

Domine Jeſu xp̄e fac me de veteri vita exire ne ſemē ḃbi tui qḋ in meo intellectu boni propoſiti qḋ ī meo affectu boni operis qḋ in meo actu ſeminaſti comedat a volucribus inanis glorie ne conculcet in via aſſiduitatis: ne areat in petra dure obſtinationis: ⁊ ne ſuffocet in ſpinis ſolitudinis: ſed poti' in terra bona ⁊ optima cordis humilis cōpatiētis et hylaris centeſimum fructum afferat in patiētia: fac etiā me hec oīa ī parabolis dicta intelligere ⁊ facere ac verbo vel ſaltē exēplo alios docere. Amen.

¶ De aduētu dñi ī nazareth qñ legit in ſynagoga eorū ⁊ ipſi volebant precipitare eū. Cap. lxv.

Et factū eſt cū cōſummaſſet ieſus parabolas iſtas trāſijt inde cū diſcipulis ſuis: et abijt ꝑ patriā illā. ſ. galileā (et docebat ī ſynagogis eorū) tū ꝓpter pluriū ibi cōuenientiū vtilitatē: tum ꝓpter maiorē autoritatē (et magnificabat) ꝓpter doctrine et miraculorū excellentiā (ab oib') .i. plurib' et de oī ſtatu nō tñ ab oībus vniuerſalr cū multi eū contēnerent ⁊ ſibi cōtradicerent. (Et venit in nazaret vbi erat nutrit' lꝫ ī bethleē fuiſſet nat'. (Et) die ſabbati qñ plures conueniebāt (intrauit ſm cōſuetudinē ſuam in ſynagogā) q̇ erat locus orōnis et doctrine legis q̇b' iudei ſm ꝑceptū legis vacare debebant in ſabbatis. (Et ſurrexit legere) vt nō ꝑdicaret ſeipm̄ ḃbo ſuo tm̄: ſed ēt teſtimonio ſacre ſcripture: g̊ non eſt legendū in eccleſia niſi ſtādo: pſallere tñ poſſumus ſedendo (et tradit' eſt ei) a miniſtris quorum officiū hoc erat (liber Eſaye prophete) clauſus q̇ de xp̄o loquit aperti': ⁊ ſm Hiero. nō tam ꝓpheta ꝙ euāgeliſta eſt dicēdus. Myſtice aūt ſm glo. ideo tradit' eſt ei liber propheticus vt oſtēderet eſſe q̇ locut' eſt ī ꝓphetis ⁊ qḋ oēs ꝓphetie ad ipm̄ ptinēt ⁊ in ip̄o implent ⁊ ꝑ ip̄m aperiunt. Itē vt ī hoc oſtēderetur ꝙ oēs ꝓphete libros ſuos ei tradiderunt. i. illi aſcripſerūt quicquid dixerūt. (Et vt reuoluit) id eſt aperuit librū in quo intelligere dedit ſe illum eſſe qui aperiret ſcripturas (inuenit) non a caſu ſed ex propoſito: q2 ſciebat paſſus ſcripture loquentes de ſe (locum vbi) ſm trāſlatonē. lxx. interpretum (erat ſcriptū. Spiritus dñi ſuper me ⁊c.) prout patebit infra. Circa qḋ ſciēdum ꝙ iudei expectāt illa que eis promittuntur in hac prophetia impleri per meſſiā quē expectant futurū ⁊ toti mūdo tēporaliter dñaturū ⁊ educturū iudeos de captiuitate ⁊ poſiturū eos in maxia glīa ⁊ honore ſuꝑ oēs gētes: ſed q2 tp̄s aduēt' xp̄i trāſijt: iō xp̄s hunc locū cōuenieter de ſeipſo expoſuit di. (Spūs dñi) .ſ. pris (ſuꝑ me) .ſ. requeſcit tanꝙ ductor ⁊ ꝑceptor cui' exhortatiōibus ſemꝑ obedio (ꝓpt qḋ vnxit me) .i. ſpūs ab inſtāti cōceptiōis plenitudine grē ī regē in pontificē in ꝓphetā et in deitatis tabernaculū (euāgelizare) .i. bona nūciare (pauperib') .i. hūilib' quib' doctrina ꝓficit: nō ſuꝑbis (miſit me) qḋ ⁊ ipſe perfecit di. beati pauperes ſpū qm̄ ipſorū eſt regnū celorū et ꝑ hoc (ſanare) nō tm̄ corꝑaliter ſed ⁊ ſpūaliter (cōtritos corde) vulneratos a peccatis ⁊ (ꝑdicare captiuis) a diabolo pctō ꝑ cū carcere ⁊ vinculis (remiſſionē) .ſ. ad pniam eos vocando (⁊ viſum) .i. verā dei cognitionem (cecis) .i. gētib' excecatis per errorē (dimittere cōtractos) ⁊ depreſſos importabili pondere legis (in remiſſione) .ſ. ꝑ gratiā noue legis alleuiādo (ꝑdicare annū dñi acceptū) annū .ſ. benignitatis: q2 nūc tp̄s acceptabile nūc dies ſalutis. Iſte annus eſt totū tp̄s eccleſie ⁊ ſpālr annus paſſionis xp̄i in quo dñs placat' eſt hūano generi ſoluta emēda primi peccati (⁊ diē retributionis) extremi iudicij ſententiā cōminādo ſm merita. vbi retribuet vnicuiqꝫ ſm opera ſua. Tangunt aūt hic ſex cōditiones quas dꝫ habere ꝑdicator vel ꝑlatus. Prima eſt miſeroꝝ conſolatio ibi (euāgelizare pauperib'.) Secunda eſt penitentium cōfortatio ibi) ſanare contritos. ¶ Tertia eſt captiuorum viſitatio ibi (predicare captiuis remiſſionē.) Quarta eſt imperitorum inſtructio ibi (cecis viſum.) Quinta eſt oppreſſorum releuatio ibi (dimittere cōfractos.) Sexta eſt pigrorum excitatio ibi (predicare annū dñi acceptū et diem retributionis.) Reuolutum ergo librum legit: q2 palā locutus eſt ⁊ omnē veritatē docuit. Et deinde plicuit librum in quo legerat in quo intelligere dedit qḋ non oīa oīb' ſunt ꝑdicāda. Hoc etiā fecit ad oſtēdēdum ꝙ libri ſacre ſcripture reuerenter tractādi ſunt. Unde ⁊ iudei hāc reuerentiā faciūt libris veteris teſtamēti ꝙ nullo modo iuxta illos ſederent tā alte ꝙ libri ſunt poſiti: multomagis debemus nos reuerentiā libris euangelij exhibere qḋ tante eſt reuerentie ꝙ ſm Chriſo. ſi euangeliū ſuſcipere

Expectatio iudeorum.

ij. Cor. vj.

Ann'.

B

Predicatoris et ꝑlati cōditiones ſex.

Plicatio libri.

Chriſ.

oporteret non lotis manib⁹ nō vtiq̧ elige-
res h iacere. Ex quo ptʒ ꝙ xp̄iani ſunt mul
tū repꝛehendendi q̄ non ſolū libꝛos veteris
teſtamenti: ſed etiā noui ꝛ ſacra euangelia
ita irreuerēter tractāt et q̄nq̧ irreuerenti⁹
ꝙ libꝛos gentiliū dānatoꝝ ſeu veſtes ꝛ mul
Libri ta alia rerū tranſeuntiū. Et bn̄ dicit reuol-
iudeo- uit et plicuit nec dr̄ aperuit et clauſit: qꝛ li-
rū i ro- bri iudeoꝝ i rotulis ſunt (dedit q̧ miniſtro)
tulis. librū plicatū: qꝛ aliis tradidit euangelizā-
di officiū ꝛ ꝑ captu audientiū cōmiſit diſpē-
ſandū verbū (ꝛ ſedit) vt ſedendo exponeret
mature qd̄ ſtando legerat reuerenter et de-
uote. Stans ḡ legit: qꝛ dum nobis ſcriptu-
ras aperuit in carne operat⁹ eſt: ſed poſtea
ſedit: qꝛ ſe ſuperne q̇eti reſtituit. Et inſtrui-
mur hic qꝛ p̄mo nobis eſt ſedēdū ꝛ flendū ꝑ
hūilitatē pn̄ie: deinde ſurgendū a vitiis per
C ſeueritatē conſcientie: tertio legendū .i. bn̄
pulchri operandū ꝛ plātā et p̄dicandū ꝛ poſtea reſi
tudo et dendū p̄mia q̇etis expectando: vt ea demū
p̄eemi accipiam⁹ in quib⁹ ineternū q̇eſcam⁹. (Et
nentia oīm in ſynagoga oculi erant intēdentes in
chriſti. eū) ꝓpter efficaciā verboꝝ et aſpectū hūilē
ꝛ decoꝝ: qꝛ in facie eius quidā fulgoꝛ diui-
ne gratie relucebat q̄ aīos intuentiū attra-
hebat. Fuit eñ pulcherrimus: vt pote vir-
go de ꝟgine nō ex volūtate viri: ſed ex deo
nat⁹. Fuit ꝛ eloquētiſſimus: et de vtroq̧ ſic
Ps. xl- ei dictū fuerat per ꝓphetā. Speciosus for-
iiii. ma pre filiis hoim: diffuſa eſt ḡra in labiis
tuis. Et ꝓphetiā quā legerat in ſeipſo im-
pletā oſtēdens dixit ad illos: attēdite et in-
telligite (qꝛ hodie ipleta ē ſcriptura hec in
aurib⁹ vr̄is) .ſ. in meipſo. Impletam dicit
eſſe ſcripturā: qꝛ ſicut illa predixerat ſic ipe
faciebat. q.d. In me impletam ꝛ videre po-
teſtis oculis: qꝛ ceci vident: claudi ambu-
lant: pauperes euangelizātur: ꝛ audire ēt ꝛ
intelligere aurib⁹ mentis cū vobis eā expo
Lectoꝛ fuerim ad me eſſe referendā. ¶ Conſpice
dn̄s. bene dn̄m quō humiliter ſuſcipiens lecto-
Ambꝛ. ris officium benigno ꝛ placido vultu legit
inter eos. vt enim ait Ambꝛo. ita ad oīa ſe-
curauit obſequia vt nec lectoris q̇dē aſper-
naretur officiū. Conſpice etiā quō humili-
ter ſe manifeſtans dicit (hodie impleta eſt
ſcriptura hec in auribus veſtris. q.d. ego
Lecto- ſum ille de quo loquit̄. Igit̄ exemplo ſuo
ris offi- approbat officium lectoris in hoc loco: offi-
ciū ap- ciū oſtiarii q̄n eiecit vendentes ꝛ emētes de
pꝛoba- tēplo: officium exorciſte demones de obſeſ-
tum. ſis coꝛpoꝛibus expellendo: officiū acoliti ſi-
Officia ue ceroferarii ſe lumē mūdi oſtēdēdo et di-
q̄tuoꝛ cendo. Sic ergo patet dn̄m quatuoꝛ officia
minoꝛū minoꝝ oꝛdinum in quatuoꝛ ſuis operibus
oꝛdinū exercuiſſe et approbaſſe propter qd̄ nullus
exercu- quantūcūq̧ magn⁹ dʒ dedignari minores
it xp̄s. oꝛdines ſuſcipere vel coꝝ officia exequi et
exercere: ſubdiaconatum vero exercuit q̄n
lintheo ſe p̄cinxit ꝛ pedes diſcipuloꝝ la-
uit. Diaconatū exercuit q̄n in cena coꝛpus Dyaco
ꝛ ſanguinē ſuū diſcipulis miniſtrauit. Pre- nus do
ſbyteratū exercuit q̄n in cena panē ꝛ vinū minus.
in coꝛpus ꝛ ſanguinē ſuū mutauit. Deinde Presb.
vt pōtifex in ara crucis ſe obtulit. (Et oēs)
id eſt multi de oī populo (teſtimonium illi
dabant) .ſ. ꝙ illa ſcriptura eſſet impleta et
ꝙ ipſe eſſet ille de quo Eſa. et alii pꝛophete
ſcripſerunt ꝛ hoc erat ſignū veritatis: qꝛ vt
dicit Seneca. Veritatis argumentū eſt oī-
bus aliq̄d videri (ꝛ mirabant̄ in ꝟbis ḡre)
id eſt gratioſis (q̄ de oꝛe eius ꝓcedebant.)
Bonus eñ homo de bono theſauro coꝛdis
ſui pꝛofert bona: ergo de theſauro ḡre ver-
ba gratioſa. In ip̄o aūt erat theſaurus gra
tie: qꝛ plenus gratie ꝛ veritatis de cui⁹ ple-
nitudine nos oēs accepimus. ¶ Deinde Phari-
poſt atteſtationē ſimpliciū de xp̄o ſubditur ſeoꝛum
ſcribarū ꝛ phariſeoꝛum detractio et emula- detra-
tio cū eo. Et dicebant ſcʒ ſcribe et phariſei ctio.
ei inuidentes: dicebāt inq̄ deſpectiue et eū
deridētes. Vn̄ huic ſapiētia hec? in doctri-
na ꝛ in ꝟbis (ꝛ ꝟtutes) in operibus miracu
loſis: hoc dicebāt: qꝛ non viderāt eū lr̄as di
ſcentē nec in lege ſtudentē: q̄ſi dicerent nō
habet hec a deo vel exercitiū ſtudio: ſed ma-
gis habet a diabolo: qd̄ arguūt ex infirmi-
tate ꝛ paupertate parentū dicētes. (Nōne hic
eſt fabri filius) .i. ioſeph q̄ erat faber ligna
rius: cui⁹ ipſe putabat̄ fili⁹: qꝛ eum maria
ioſeph deſpōſata genuerat: putabat quidē
ſʒ nō erat (nōne mr̄ ei⁹ dr̄ maria: ꝛ fratres D
ei⁹) id eſt ꝯſanguinei (ꝛ ſoꝛoꝛes ei⁹) .i. cogna Frēs
te (nōne oēs apd̄ nos ſunt?) Scd̄m eñ ꝯſue- dn̄i.
tudinē ſcripturaꝝ cōſanguinei et ꝓpinqui
dn̄i moꝛe hebꝛaico fratres et ſoꝛoꝛes ei⁹ ſo-
lent appellari. (Vn̄ ḡ huic oīa iſta?) q̄ſi di-
cerēt. Si nō hʒ ex exercitio vel ex gn̄e: ergo
hʒ ex demone: et iō ſequit̄ (ꝛ ſcādalizaban-
tur in eo) .i. cōturbabant̄ et indignabant̄ cō
ſiderantes gn̄is paupertatē et humilitatē
ac ſi ſapiēs et ꝟtuoſus nō poſſet de paupe-
rib⁹ et hūilib⁹ ꝓcreari: cū potius opoꝛteret
ꝓpter hoc marie obſtupeſcere et ipſum ho
noꝛare: qꝛ mai⁹ miraculū et amplioꝛ ſtupoꝛ
erat ꝙ de talib⁹ ex his talia loq̄bat ꝛ faciebat
quia manifeſte apparebat: ꝙ nō ex hūana
diligētia: ſed a diuina gratia erat. Humi-
lia eñ domin⁹ reſpicit: et alta a lōge cogno Ps. cxx
ſcit. Irrationabilr̄ ergo mouebantur deſpi vii.
cientes eū ꝓpter paupertatē et humilitatē
gn̄is et attribuētes virtuti demonis qd̄ de-
bebat attribui ꝟtuti diuinitatis. Quia da- Dauid
uid q̄ fuit radix regū et eximius ꝓphetarū
fuit paſtoꝛ ouiū et cuiuſdā agricole .i. ieſſe
fili⁹. Sed ꝛ Moyſes legiſlatoꝛ valde a ſe de
ficientem habuit patrem et in plurib⁹ aliis
ſit poteris reperire a q̄bus ḡ opoꝛtebat am-
mirari dn̄m ab his q̄ ꝯtēnunt eū. Unde et

hoc qḋ ỽitatis eſt et honoris ꝑ vituperio inducũt dicẽtes eũ fabri filiũ ſeu fabrũ. Sicut eñ pater ꝑ filiũ in principio oĩa fabricauit: ſic ipſe filius per quem oĩa facta ſunt omniũ fabricator extitit: vt vere ⁊ fabri filiꝰ ⁊ faber dici poſſit. In illoꝝ ergo errore veritas latet: nã vtiqꝫ fabri filius erat: ſꝫ nõ illius cuiꝰ ipſi putabãt: ſed fabricatoris oĩm qui fabricatꝰ eſt aurorã ⁊ ſolẽ .i. eccleſiã primitiuã ⁊ ſequẽtẽ. Magna cecitas coꝝ erat qꝛ cũ in ỽbis ⁊ factis illiꝰ xp̃m cognoſcere poterãt: ⁊ tñ ꝓpter gñis noticiã eũ cõtẽnebãt: ⁊ ex ꝑuitate gñis ⁊ ĩfirmitate carnis vocabãt ab eo excludere potentiam maieſtatis. Et quia auditis famoſis miraculis ab eo frequẽter ĩ capharnaũ factꝫ: illi de nazareth indignati ſũt ꝯtra eũ nec credebãt miracula eiꝰ eſſe vera: ipſe intuẽs coꝝ corda obiectionẽ coꝝ tacitã ſibiipſi obiecit vt ad eam cõgruenter r̃nderet. vñ ſubdit. (Et ait illis ieſus) .ſ. ſcribis ⁊ phariſeis. (Utiqꝫ dicetis mihi) q̃ multos in capharnaũ curaui (hãc ſimilitudinẽ) .i. obiectionẽ a ſimilitudine medici corporalis ad ſp̃ualẽ ſumpta (medice cura teipſum) .i. tuos compatriotas: quibus magis teneris impẽdere beneficiũ charitatis. Sicut eñ medicus verus citiꝰ ⁊ libentius curat ſeipſum ⁊ alios a ſe ꝑtinẽtes q̃ extraneos ita dicebãt et ei: ſi tu faceres ỽa miracula: citius faceres ea in ciuitate tua: ⁊ potiꝰ inter ꝓpinquos tuos q̃ inter extraneos. vñ ſubiungit (Quanta) miracula (audiuimꝰ facta a te in capharnaũ fac ⁊ hic in patria tua) .i. in tua ciuitate vbi ꝯceptꝰ es ⁊ nutritꝰ tot ⁊ tãta vt credamꝰ: qꝛ q̃ facis apud alienigenas magꝫ debes facere apud tuos cõpatriotas: magis eñ teneris bñficia ĩpendere tuis cõpatriotis q̃ alienis q̃ſi dicat. Multa audiuimꝰ a te facta miracula: ſed nõ credimꝰ ⁊ ꝙ ĩcerta vulgauit fama cũ apḋ nos nihil tale fecerꝭ q̇bꝰ cõuenientiꝰ talia ĩpẽdẽda erãt bñficia q̃ ceteris. Sed dñs cõſequẽter r̃ndẽs oñdit ꝙ nõ dimittebat inter eos facere miracula ꝓpter odiũ patrie vel defectũ potentie: ſed ꝑꝑ coꝝ incredulitatẽ ⁊ maliciã. Qḋ eñ ibi miracula non faciebat: nõ erat ꝓpter h̓ ꝙ patriã ſuã deſpiceret: quã ſua conceptiõe ⁊ educatiõe honorauerat: vel ꝓpt̓ hoc ꝙ ipſe ĩpotẽs eẽt: ſed qꝛ ipſi indigni erãt. Et ad hoc inducit ſacre ſcripture exẽpla. vñ ſequitur (Ait autẽ ieſus. Amen) .i. vere (dico vobis: qꝛ nemo ꝓpheta acceptꝰ eſt in patria ſua) in qua natꝰ eſt. (Et in domo ſua) ex qua ſ̓m carnẽ ꝓceſſit: ⁊ hoc vt in pluribꝰ ac cũ debito honore ⁊ reuerentia. Minus eñ Helyas ⁊ ceteri ꝓphete in ſuis ciuitatibus fuerunt honorati q̃ in alijs. Eſayas ſectus. Hieremias carceratus ⁊ ceteri vituperati. Mos eñ ⁊ pene naturale eſt ciues ciuibus inuidere: ⁊ nõ ꝑñtia viri opa nec virtutes cõſiderare: ſed infantie fragilitatem recordari q̃ſi nõ ⁊ ipſi ꝑ eoſdẽ etatis gradꝰ ad maturã etatẽ ꝑuenerint: dũ eñ ciuis ⁊ contribulis ad alicuiꝰ virtutis vel ꝓbitatis eminẽtiã aſcendit eiuſqꝫ fama creſcit: conciues et cõtribuli q̃ nõ ſic laudant̓ inde graniꝰ ſauciant̓ ⁊ eſtimant ſe contẽni ſi eis in laude ⁊ fama probitatis: ꝑſertim minor gñe preferat̓. Hinc habemꝰ in Ioſeph exẽplũ reſpectu fratrũ ſuorũ. Uñ contingit ꝙ faciliꝰ ꝓmouent̓ hoĩes in terra aliena q̃ ĩ patria ꝓpria. Idcirco igit̓ non curo patriã meã: qꝛ ei acceptꝰ nõ ſum: ⁊ qꝛ fidẽ in ea nõ inuenio ⁊ mihi ſicut ceteri non credit: tãtoqꝫ minus me cognoſcit quanto plꝰ pre ceteris me noſtũ habuit (et) qꝛ non erat acceptꝰ eis nec ei credebat: ideo (virtutes multas) .i. ſigna et miracula (ibi facere non poterat) nõ de impotẽtia: ſed de incõueniẽtia: nõ eñ ꝯueniẽs fuit: qꝛ digni nõ erant: ⁊ cauſa ſtatim ſubditur ſcꝫ (ꝓpter incredulitatẽ coꝝ) ꝓpter quã etiã dñs (mirabat̓) qꝛ ip̃m etiã p̃ñtẽ habentes xp̃m agnitionẽ ſui verbis ⁊ ſignis eis ingerentẽ: nihilominꝰ increduli ꝑdurabant. In hoc ptꝫ ꝙ fides marie cõgerat̓ in miraculis faciendis: qꝛ ꝓpter incredulitatẽ ſubtracta ſunt illis: aliq̃s tñ ỽtutes ibi fecit .ſ. paucos infirmos fideles ⁊ deuotos manibꝰ deificis ĩpoſitis curando: qḋ ptꝫ ex hoc qḋ ſupra dixerunt. vñ huic ſapientia hec ⁊ ỽtutes. Pro tanto ḡ non poſſe dr̓ qꝛ noluit nec decuit ꝓpter incredulitatẽ coꝝ vt negetur potẽtia nõ abſoluta: ſed ordinata ac ꝯgruitatis ⁊ decẽtie q̃ ſe diſpoſuerãt nõ factuꝝ: qꝛ non erat decẽs ⁊ cõgruũ ꝙ ibi miracula faceret ⁊ multa fides eñ credẽtiũ eſt meritoria de congruo qḋ eis fiant miracula. Iõ aũt aliq̃s virtutes ibi fecit: vt fideles cõfirmaret: ⁊ infideles excuſationẽ de pctõ ſuo nõ haberent: dũ opa diuinitatis in eo viderẽt nec fecit multas ne ĩfideles ãpliꝰ dãnarent̓ .i. plus punirent̓: dũ ſcꝫ contẽnerẽt. vñ Chriſ. Pauca fecit ſigna ne dicerent hoſtis eſt nobis ⁊ proprios deſpicit: ſi facta eſſent ſigna ⁊ nos vtiqꝫ credidiſſemus: ꝓpter hoc ergo fecit: vt qḋ ſuũ eſt ĩpleat: ſed cõtinuit vt nõ illos ampliꝰ condẽnet. Ad ſui aũt excuſationẽ q̃re dñs ipſe in patria ſua vbi acceptꝰ nõ erat multas ỽtutes non fecit: oſtẽdit exemplo Helie ⁊ Heliſei ꝙ ſi̇t̓ ꝓphete veteres in maiori honore habebant̓ apud extraneos q̃ apud domeſticos: et qḋ plura miracula faciebant apud alienos q̃ apud ſuos. Helias eñ a iudeis expellebat̓ ⁊ contẽnebat̓ a gẽtibus aũt ⁊ alienis recipiebat̓ ⁊ honorabat̓: et ibi miracula operabatur. (Miſſus) eñ (ad viduã in ſarepta) vrbe ſydonie ꝓuincie: receptꝰ eſt honorifice: ibiqꝫ duo miracula fecit: qꝛ farina et oleum non

Fidei augmẽtatio.

Chriſ.

defecit ⁊ filiũ vidue mortuũ ſcʒ ionã ꝓphetam ſuſcitauit: non ergo in iſrael vbi multe vidue erãt: ſed in ſydonia oparabat̃ miracula: q̄r vidue iſrael non erãt ita deuote ſicut illa mulier ſareptana ⁊ quia helias ꝑſecutionẽ patiebat̃ in terra iſrael q̄ debuiſſet ſibi eſſe grata ⁊ gratioſa.

Sarepta. Sarepta vrbs ſydonie eſt i littore maris añ cui⁹ portã oñdit̃ locus vbi Helias venit ad viduã eiuſdẽ vrbis: deinde eſt q̄dam capella vbi erat cenaculũ in quo quieuit: ⁊ ibi filiũ vidue ſuſcitauit.

Helye oꝛone clauſuʒ celum. Quare aut̃ ꝑ oꝛonem helye clauſum eſt celũ ⁊ facta fames oſtẽdit Baſili⁹ dicẽs.

Baſili⁹. Ut em̃ aſperit ex ſaturitate nõ modicũ generari dei opprobriũ ꝑ famẽ illis ieiunium attulit quo culpã illoꝝ que in immenſum creſcebat cohibuit. Nõ ergo nunc mirẽtur hoĩes ſi ꝓpter eoꝝ laſciuiam fiat fames.

Helyſei deriſio iiij. reg. ij. ⁊ iiij. Reg. v. ¶ Helyſe⁹ etiã a iudeis deriſus ⁊ contẽpt⁹ a naamã ſyro deuote eſt q̄ſitus quẽ a lepra ſua curauit: q̄r deuotionẽ ei⁹ agnouit qui añ curationẽ bonus fuit: q̄r ꝑ illã de⁹ ſalutẽ ſyrie dedit: ⁊ poſt curationem adhuc melior ac valde gratus deo ⁊ helyſeo fuit curauit ergo alienũ ⁊ gentilẽ: ſed nõ cõciues ⁊ conſortes ꝓpter coꝝ erga deũ ingratitudinẽ: q̄r regnũ iſrael declinauerat ad idolatriam colendo vitulos aureos quos fecerat ieroboã: ſi ergo iſti famoſiſſimi prophete nõ fuerunt accepti cõpatriotis ſuis: non ꝓpter ſuam ſed ꝓpter compatriotaꝝ maliciã ⁊ inuidiã: multo fortius nec minores ꝓphete fuerunt accepti in patria ſua: ex quo ꝑʒ verũ eſſe q̄d dixerat (q̄r nemo propheta accept⁹ eſt in p̄ria ſua).

Moraliter. Moraliter autẽ vidua de q̄ dictũ eſt ſignificat aĩam peccatricẽ q̄ ꝑuata ẽ amplexib⁹ ſpõſi ſui xp̄i: modo multe vidue tales ſunt ĩ mũdo tñ ad nullã mittit̃ helyas niſi ad illam q̄ eſt in ſarepta ſydonie ſarepta iterp̄tat̃ icendiũ vel anguſtia panis: ſydonia venatio inutilis et ſignificat aĩam peccatricẽ q̄ ꝓpter hoc ꝙ cõſiderat ꝙ q̄cq̄d q̄rit̃ in mũdo eſt venatio inutilis ſiue diuitie ſiue delitie anguſtiantur: q̄r perdidit illũ panẽ verũ q̄ reficiebat̃ xp̄m ſcʒ q̄ dicit: ego ſum panis viuus q̄ de celo deſcẽdi: ⁊ incẽdit̃ per contẽptũ terrenoꝛũ et deſideriũ supernoꝝ ad talẽ aĩam venit verus helyas xp̄s vt eã paſcat et reficiat cum filijs ſuis. i. cogitationibus et affectionib⁹ ſuis. Silr̃ naamã ſyrus ſignificat pctõrem eo ꝙ pctm̃ ſicut lepra inficiat hoĩem: modo multi tales ſunt in mũdo: tñ ad nullũ venit

Naamã. heliſeus niſi ad naamã ſyrũ. Naamã interp̄tat̃ decor⁹ vel cõmonens me: ſyrus ſublimis ⁊ ſignificat pctõrẽ q̄ cõmouet ſeipſum per cõtritionẽ: currit ad iordanẽ q̄ iterpretatur riu⁹ iudicij. i. ad cõfeſſionem ⁊ ibi induit gr̄e decorẽ: et per hoc efficit̃ ſublimis: q̄r per hoc eleuat̃ ad deum ad talẽ venit verus heliſe⁹. i. xp̄s. (Et oẽs in ſynagoga hec audiẽtes) ſcʒ ꝙ eos indignos reputaret inter quos miracula faceret indignati ſunt (et repleti ira) q̄ ex xp̄i doctrina q̄ſcere debebãt a malicia: ꝑ iſtos ſignificant̃ illi q̄ ꝑſequunt̃ predicatores ⁊ defenſores veritatis eo ꝙ dicunt diſplicẽtia illa hoc autẽ facto ꝓbat̃ v̄bũ xp̄i ꝙ dictũ ẽ ſupra (q̄r nõ ẽ accept⁹ ꝓpheta in p̄ria ſua) nã cũ audirẽt nazareni q̄d ꝓphetis ꝓphetã ſe cõparabat, et q̄r eos de incredulitate notabat ⁊ deuotionem gẽtiũ q̄s vt canes abominabant̃ deuotioni coꝝ p̄ferebat: creuit zelus: creuit ira: creuit inuidia: ⁊ q̄d dñs de eis dixerat et teſtabat̃ v̄bo h̄ ipſi oſtendũt ⁊ teſtant̃ facto mala ꝓ bonis retribuendo. vñ (ſurrexerũt) ⁊ eũ tãq̄ dignũ morte extra ciuitatẽ ſuam nazareth eiecerũt vt illũ interficerẽt. vñ dicit Ambr. — Ambr.

Nõ mirũ ſi ꝑdiderũt ſalutẽ q̄ de finib⁹ ſuis eiecerunt ſaluatorẽ. Dñs aũt qui docuerat exẽplo ſui oĩb⁹ oĩa fieri: nec volentes repudiat: nec inuitos alligat: nec eijcientib⁹ reluctat̃: nec rogantib⁹ deeſt ⁊ duxerũt illum vſq̄ ad ſupciliũ mõtis ſup quem edificata erat ciuitas coꝝ vt precipitarent eũ. Nazareth q̄dẽ edificata erat ſup montẽ: ſed nõ in cacumine: vñ extra ciuitatẽ ad cacumẽ duxerũt eũ ad p̄cipitandũ. In quo ſm Bedã — Beda. iudei diſcipuli peiores diabolo magiſtro ſuo oñdunt̃: q̄r ille verbo tentans ait. Mitte te deorſum: iſti facto de ſupercilio mõtis eũ mittere ⁊ p̄cipitare conabant̃.

Potẽtia xp̄i. ¶ Jeſus autem virtute diuinitatis qua poterat ſe ſeruare ille ſum quando volebat: tranſiens per medium illorum ibat et deſcendit de monte non viſus ab eis quos delerebat mente furentium ſubito per deum mutata vel obſtupefacta. Et enim quando vult capitur: quando vult labitur: quando vult ſuſpenditur: q̄ñ vult nõ tenet̃. Quia capit̃ ⁊ tenetur a paucis: voluntatis eſt ꝙ a populo nõ tenet̃: ſed tranſit maieſtatis eſt non q̄ reſiſtit nec ſe vindicat docẽs nos in hoc vt non queram⁹ vidictã de iniurijs nobis factis: ſed per mediũ inimicoꝝ tranſiens canes hincinde latrãtes contẽnit malẽs eos ſanare q̄ ꝑdere: vt caſſatam vidẽtes ſuam nequitiã deinde deſiſterent ab eius morte. Tunc em̃ euadere voluit: quia pnie locum adhuc illis reſeruabat: et q̄r nondum hora paſſionis ei⁹ venerat nec tunc in loco paſſionis erat: ⁊ q̄r hoc gen⁹ mortis (qui crucifigend⁹ p̄conizabat) non elegerat.

Precipitium dñi et ſaltus. Beda. Adhuc ibi oſtendit̃ locus q̄ dr̃ p̄cipitiũ ⁊ ſaltus dñi ſcʒ per miliare a nazareth cõtra meridiem verſus hieruſalẽ. vbi ſm Bedã. Cũ dñs de manibus illoꝝ elapſus ꝑ medium illoꝝ de rupe deſcenderet: atq̄ in ipſa rupe latere vellet ſubito ad tactum ſõnice veſtis ſarum illud ſubterfugit et inſtar cere reſolutum

quēdā ſinū q̄ dn̄icuȝ corp⁹ reciperet efficit. tāte vtiq̄ȝ capacitatis quāte ip̄m dn̄icū corpus extitit quātitatis in q̄ veſtigia pedū et vniuerſa liniamēta ⁊ ruge veſtis que a terra dn̄i fuerant veluti de manu ſculptoris Iꝑſſa ſeruant. Saxea duricies ſub deſcēdēte recedit ⁊ q̄ſi nolēs ledere ei cedit ⁊ ſub pede ꝑſſa emoleſcit. Mira res. Lapis emoleſcit. et ipſe homo emolliri neſcit: ſed lapideſcit agnoſcit dn̄ȝ lapis emollitus: et ipſe hō a q̄ erat cognoſcēd⁹ erat forti⁹. Et notādum ꝙ q̄tuor modis ē dn̄o mors intētata. quidam eni tētauerūt cū perimere gladio ſicut herodes. quidam precipitio ſicut hic nazareni. quidam lapidatione ſicut in templo iudei: quidā crucifixione ſicut in paſſione etiā iudei adhuc etiā xp̄s ſpūalr̄ crucifigit in noſtra recidiuatione: lapidat in noſtra obduratione: precipitat in nr̄a deſperatione gladio perimit in blaſphematione. ¶ Oratio.

Domine ieſu xp̄e q̄ ſic ad oīa te humiliaſti obſeq̄a: vt nec officiuȝ lectoris ſuſcipere dedignare ris ac tandem poſt doctrine beneficiuȝ nazarenis hūilr̄ impenſum mala pro bonis patienter recepiſti cum te ab ipſis precipitare te volentibus duci ſine reſiſtentia permiſiſti: da mihi bone Jeſu hanc gratiam: vt te imitando ad oīa humilitatis obſequia me curuare appetā ⁊ paratū gaudenter exhibeam. da etiaȝ mihi iniurias patienter tolerare et de ipſis vindictā nō q̄rere: oēſq̄ȝ meos aduerſarios ex corde diligere et eis beneficia exhibere. ¶ Amen.

¶ De decollatione Joānis baptiſte. Capitu. lxvj.

Poſt hec āt iminēte paſcali feſtiuitate paſſio ⁊ mors io. bap. ē ſubſecuta: et ponitur motiuū ꝯtinēs mltiplicē culpā. Herodias eni timens ne p̄dicatiōe ioānis herodes peniteret ⁊ ip̄am fratri redderet cū q̄ non ſine piculo remaneret iō cogitauit modū q̄ interficeret ioānes abſq̄ȝ ſeditiōe populi: ⁊ herodes cōſci⁹ fuit eiuſdē doli. (Cū igit herodes) tetrarcha qui aliq̄n rex dicitur nō a regia dignitate ſed a regendi officio: diē natalis ſui celebraret corā pricipib⁹ ⁊ primis galilee (ſaltauit filia herodiade) .i. tripudiauit (in medio) vt videretur ab omnibus: et hoc fuit ex diſpoſitione mr̄is et herodis (et placuit herodi) quod tn̄ deberet erubeſcere: q̄ ſignū fuit ipudice filie et diſſolute (et cū iuramento promiſit ei dare quicquid ab eo peteret) ſ͡ȝ Hiero. ad hoc forte iurauit: vt occaſionē apparētē ad occidēdū ioānem et reprimendū populi ſeditionē haberet: vt videretur facere inuit⁹ qd̄ faciebat ſpōtane⁹. Et premonita a mr̄e petijt ꝓ muliere dari i diſco .i. ſcutella caput ioānis bapti. eſt enim in hoc loco diſcus vas rotūdū deſup extenſum: q̄nq̄ȝ etiā mēſa inferior diſcus d̄r ⁊ aliq̄n mappa ſeu mēſale diſcus appellat. vn̄ ⁊ alalia dicuntur petro apparuiſſe in diſco q̄ in actibus apl'orū lintheū vocat. vn̄ Chri. chriſo. Hec ē mulier antiqua malitia q̄ adā eiecit de paradiſi delitijs. hec celeſtes hoīes fecit terrenos. hec humanū genus merſit in infernū. hec vitā abſtulit mundo ꝓpter vnius arboris pomū. hec malū fecit qd̄ hoīes ducit ad mortē. hec inuenit verū laborē ⁊ preſſuram q̄ nūc occidit baptiſtā: decēpit puericiā: perdit iuuētutē: illicitat ⁊ inq̄etat mortuā ſenectutē. (Et cōtriſtat⁹ eſt rex) ſimulatorie nō vere vt poſtea videret implere coactus qd̄ diſpoſuerat facere volūtari⁹. Dicit ergo cōtriſtat⁹ .i. triſtari viſus. q̄ ſm̄ Bedā. Diſſimulator mētis ſue triſtitiā preferebat in facie cū tn̄ leticiā haberet in mēte. ſcelus excuſabat iuramēto vt ſub occaſione pietatis magis impius fieret ⁊ ideo p ipſum herodē ſignificant illi qui ſub ſpecie religioſitatis machinantur opus facere malignitatis per herodiadē vero ſignificatur luxuria per ſaltatricem diſſolutio libidinoſa: per quas ioannis .i. hoīs gratioſi freq̄nter ꝓcurat mors ſpiritualis ⁊ aliq̄n corporalis. Rex vero noluit eā contriſtare (ꝓpter iuſiurandū) qd̄ tn̄ nō erat obſeruādū q̄ ſm̄ Iſidorū. Nō eſt iuramentū obſeruandū vbi malū incaute ꝓmittit ⁊ in malis ꝓmiſſis reſcindenda eſt fides. q. d. rex. Non eſt ex malitia qd̄ ego facio ſed (ꝓpter iuſiurādū) qd̄ trāſgredi nō licet. fuit eni doloſus in ꝓmittēdo ⁊ ſacrilegus in ſoluēdo (⁊ ꝓpter ſimul recūbentes) corā quibus publice iurauerat vt oēs fierēt ſceleris ſui cōſortes nō correptores nō reſiſtentes. Ecce ꝙ̄ de facili peccatū tranſit de vno in oēs ſimiliter etiā qui ludū ⁊ ſpectaculū illud incipiebāt cōſortes ſceleris cū faciētib⁹ fiebāt. Nā ſm̄ Chri. Sicut ſi non eſſent inſpectores nō vtiq̄ȝ eſſent q̄ talia exercerēt ita q̄ ſunt ⁊ ipſi eorū q̄ fiūt ignē vel ſcandalum ſentiūt. O ꝙ̄ multi ſubditi hodie piclitant in cōſcientia ⁊ aīa ꝓpter preſidētiū facta minus iuſtā. (Miſitq̄ȝ ſpiculatorē) q̄ ex officio portabat ſpiculū quo amputabant capita dānatorū (⁊ decollauit ioānē in carcere) occulte pro vitanda ppl'i ſeditione (et attulit caput eius in diſco) cruentans epulas in luxurioſum cōuiuiū ⁊ tā digno fercl'o indignū (⁊ dedit illud puelle) in p̄miū ſaltationis ſue ⁊ puella dedit in ludibriū mr̄i ſue: vt illi mortuo illuderet q̄ ſuū inceſtū reprehenderat: ⁊ vt in ſua ptāte linguā haberet

Marginal notes: chriſo. — B' Hyero. — diſſimulatio. Beda. — Iſidorus. — chriſo. — Spectātiū ſcelus.

ſtris dn̄i toti⁹ medius trinitatis. Et hic tant⁹
daꝛ inceſtui: tradiꝛ adultere: adijciꝛ ſalta-
trici. Merito ergo cōcuſſa ſunt viſcera: cor-
da tremuerūt. Et iterū. Deus aūt ſuſtinuit
ꝛ iuſtū amplius coronās: ꝛ his q̇ poſtea in-
iuſte patiunꝛ multā derelinquens mitiga-
tionē. Audiam⁹ igiꝛ q̄cūq; in virtute viuē-
tes mala patimur a pnitioſis hoīb⁹ etenim
deus tūc ſuſtinuit eū qui in heremo: eū qui
in zona pellicea: eū q̇ in cilicino veſtimēto
eū q̇ propheta ꝓphetarū minor erat: eū qui
nullū maiorē hēbat occidi a puella incōti-
nente ꝛ corrupta meretrice: ꝛ hoc leges de-
fendentem diuinas. Hec itaq; cogitantes:
feram⁹ vniuerſa q̄cūq; patimur. Quis em̄
nō vtiq; horreſceret ſacrū illud caput ſan-
guine ſtillans vidēs in cena ꝑpoſitū? Si em̄
nos audiētes hic horreſcim⁹ qd dignū erat
viſuȝ illū tūc opari? Quid pati eos q̇ ſimul
recūbebant nouiter occiſi capitis ſanguinē
ſtillantē vidētes in medio cōuiuij? Sed nō
iniquus herodes neq; abhominabilior eo
mulier neq; ſanguinis vorxatrix: illa paſſa
eſt aliq̇d ob ſpectaculū iſtud. hec Chriſ. vn̄
ꝛ Greg. Nō ſine ammiratiōe grauiſſima ppen
do ꝙ ille ꝓphetie ſpū intra matris vterū re-
pletus quo īter natos mulierū nemo maior
ſurrexit: ab iniquis in carcerē mittiꝛ: et pro
puelle ſaltu capite truncaꝛ ꝛ vir tāte ſcītita-
tis ꝑ riſu turpiū moriꝛ. Nunq̇d nā credim⁹
aliq̇d fuiſſe in eius vita qđ illa ſic deſpecta
mors tergeret? Sed qn̄ ille vel in cibo pec-
cauit q̇ locuſtas ſolūmō ꝛ mel ſilueſtre edit
qn̄ cōuerſatione ſua offendere potuit q̇ de
heremo nō receſſit. Quid eſt ꝙ ops deus ſic
vehemēter hꝰ ſclo deſpicit q̇s ſic ſublimiter
ante ſecula elegit niſi qđ pietati fideliū pa-
tet qm̄ idcirco ſic eos premit ī infimis quia
videt quō remuneret ī ſummis ꝛ foras vſq;
a ī deſpectū deijcit: q2 intus ad incōprehen-
ſibilia pducaꝛ. Hinc ḡ vnuſquiſq; colligat
q̇d illic paſſuri ſint quos reprobat ſi ſic cru
ciat quos amat. hec Grego. Mortu⁹ eſt igiꝛ
Joānes ꝑ xp̄o: q2 ꝑ veritate. vn̄ Greg. Neq;
em̄ baptiſta Joānes de cōfeſſiōe chriſti ſed
de iuſtitie veritate requiſitus occubuit: ſed
q2 xp̄s eſt veritas idcirco vſq; ad mortē pro
xp̄o ſcȝ ꝑ veritate puenit. Ex quo ptȝ ꝙ nō
ſolū ꝑ fide ſed etiā pro veritate iuſtitie mar
tyr q̇s efficiꝛ. vn̄ dicit Aug. ꝙ cū mors ꝑ ve-
ritate iuſtitie ſuſcipiꝛ martyres facit. vn̄ et
in eccl̄iaſtico dr̄. Certa vſq; ad mortē ꝑ iu-
ſtitia. Martyrē em̄ nō facit pena ſed cauſa
id eſt mors ꝓpter xp̄m ſuſcepta. ¶ Ubi no-
ta ꝙ multis de cauſis pōt q̇s martyr fieri.
ſ. pro iuſtitia vt abel: pro lege vt machabei:
ꝑ aſſertione ỽitatis vt eſaias et hieremias
pro argutione peccati vel etiam aſſertione
veritatis vt Joānes bapti. ꝑ ſalute ppl̄i vt
xp̄s: ꝑ fide xp̄i vt ſtephan⁹: ꝑ xp̄o vt innocē
tes ꝑ libertate eccleſie. vn̄ Thomas cātua-
riēſis. Et nō ſolū mors ꝑ veritate ꝛ alijs p̄-
dictis cauſis ſuſcepta: ſȝ etiā vera in aduer
ſis patientia martyrē facit. vn̄ Grego. Duo Grego:
quippe ſunt martyrij gn̄a: vnū ī mēte: aliđ
in mēte ſimul ꝛ actiōe. Itaq; ſine ferro mar
tyres eſſe poſſumus ſi patiētiā veraciter in
aīo cuſtodim⁹. Patiētia aūt vera ſm̄ eūdē Patiē-
Greg. eſt iniurias fortiter ſuſtinere ꝛ poſtea tia ỽa.
vindictā nō querere: ſed ex corde ei q̇ mala
irrogat ignoſcere ꝛ ꝯ eū nullo dolore morde
ri. Ille em̄ veraciter patiēs eſt q̇ ꝛ ipȝ amat
quē portat: nā tolerare ꝛ ī odiſſe nō eſt virt⁹
māſuetudinis: ſed velamentum furoris. vt
etiā dicit Bern̄. Uera patientia eſt pati vel
agere cōtra qđ liberat: ſed non preter qđ li-
ceat. Inſup ſm̄ Chri. Martyriū nō ſola ſan Bern̄:
guinis effuſiōe: ſȝ ꝛ abſtinētia pctōꝝ ꝛ exer- Chriſ.
citatione p̄ceptorū dei perficiꝛ. vn̄ et Bern̄. Marty
Semp xp̄iani pſecutionē patiunꝛ. Omnaque riū per
in mūdo ſunt perſequunꝛ xp̄ianū. Si come fectuȝ.
dero paululū et corpuſculū meū fuerit ro- Bern̄.
buſtū ſanitas corporis mei perſequiꝛ aīam
meā. Quocūq; me ỽtero pſecutio mihi eſt.
Si videro mulierē oculus meus perſequiꝛ
me: cupit em̄ interficere aīam meā. Si vide
ro diuitias ſi aurū: ſi poſſeſſiōes: ſi delitias
corpales: ſi pulchra veſtimēta: qđcūq; vide
ro pſequiꝛ aīam meā. Adoleſcētulū libido
perſequiꝛ. Non putem⁹ tm̄ in effuſione ſan-
guinis eſſe martyriū xp̄ianis ac religioſis.
Si ergo ſunt martyria in pacis tpe ſunt et
negatiōes. Ego hodie q̇ videor monachus
ſi rupero ꝓpoſitū meū xp̄m negaui. Et ſi in
pace xp̄m nego in perſecutione quid facerē
hoc ergo dico quia omni tēpore ſunt mar-
tyria ſunt ꝛ perſecutiones. hec Bern̄. Sicut
ergo patienter ſufferre debemus iniurias
ab alijs in nos dclatas: ita ꝛ tribulationes
infirmitatū ꝛ penas que nobis eueniūt pa
tienter ſufferre neceſſe eſt. Multis em̄ cala Tenta
mitatum tentationibus mētes bonoꝝ pul- tionum
ſantur ꝛ multis modis diabolo tentantur. pulſa-
Sed non amplius tentat eos ꝙ̄ dei volun- tio.
tas permittit: et ſi nolens tamē vtilitati eo-
rum ſeruiꝛ qn̄ eos tentationibus ſuis non
decipit: ſed potius erudit. Tentat antē eos
aliquādo per ſtimulos paupertatis nō po-
teſt eos mouere diuitias adhibet ad ſedu-
cendū ꝛ dum p cōtumelias et opprobria nō
preualet laudes ꝛ gloriam adhibet. Si per
ſalutem corporis non poteſt: egritudines
mittit: et dum per delectationes ſeducere
eos non poteſt: per moleſtias que cōtra vo-
tum eueniunt eos conantur ſubuertere.
Infirmitates vero etiam quaſdam aduer-
ſus eos qui tentandi ſunt adhibet vt per
eas puſillanimes faciens conturbet cha-
ritatem eorum quam habent ad deū. Sed
ꝙ̄uis concitaꝛ corpus ꝛ febribus validiſſis.

Aug. Chriſtū aio attēde: attēde apl'os: attē
de aio tot martyr̄ milia. Ibi videbitis non
ſolū viros: ſ₃ ēt feminas poſtremo pueros
⁊ puellas nec iprudētia decipi: nec iniquita
te puerti: nec piculoꝝ timore frangi: nec ſe
culi amore corrūpi. Ita te nō inuenientem
q̄d excuſes nō ſolū pceptoꝝ ineuitabilis re
ctitudo: ſ₃ ēt exēploꝝ innumerabilis multi
tudo circūdabit. hec Aug. S₃ ve nobis miſe
ris q̄ nec flectimur pceptis: nec monemur
exēplis. vt eñ ait Greg. Nos plerūq₃ ab ono
ope verba reuocāt ſctōs viros a ſctā inten
tione frangere: nec tormēta potuerunt nos
ad pcepta dñica largiri: noſtra ſaltem ſup
flua nolum⁹: ſcti nō ſolū deo ſubſtātiā con
tulerūt: ſed pro illo ēt ppriā carnē dederūt. h
Greg. Et magna q̄dē alacritate hoc multi
fecerūt ⁊ illā horā tāq̄ ad nuptias inuitati
expectauerūt. vñ Iſaac abbas ſirie dicit de
multis martyrib⁹ q̄ in hac die qua pſtola
bant coronā pcipere martyrij ſi pſciebāt h
eē ex reuelatiōe vel ab aliquo amico ſuo i
illa nocte aliq̄d nō guſtabāt: ſed a ſero vſq₃
ad mane ſtabāt vigilātes in oratione glori
ficantes deū i pſalmis ⁊ hymnis ⁊ canticis
ſpūalib⁹ ⁊ in letitia ⁊ exultatiōe ſperabant
horā illā ſicut illi q̄ ſūt ad nuptias prepara
ti pſtolātes occurrere gladio in ieiunio ſuo
Nos quoq₃ q̄ ad inuiſibile martyriū vocati
ſum⁹ ad recipiēdas ſctificatiōis coronas vi
gilemus nec in aliq̄ pte negatiōis ſignū no
ſtris inimicis exhibeam⁹. hec Iſaac. Vides
ergo q̄ ſm doctoꝝ cōſiliū debem⁹ labores
⁊ agones ſctōꝝ nobis añ oculos ponere in
exēplū: vt ergo illis q̄ geſta ſanctoꝝ tanq̄
apocripha exufflātes nō ſolū legere nolūt:
ſed quātū in ipſis eſt: nec inter alios legi p
mittūt ⁊ iō tanq̄ illegitimi a ſctis prib⁹ in
religiōe xp̄iana degenerātes ſorte heredita
tis inter filios dei nō merentur nec merita
ſctōꝝ q̄ p deo paſſi ſūt eis ſuffragant. Con
tra quos pulchre ⁊ ꝯgrue iu quodā prologo
paſſionis btē Anaſtaſie ſic d̄r. Oīa q̄ a ſctis
geſta ſunt vel gerunt: ſi q̄s voluerit ſtudio
ſe perquirere: ⁊ ſibi ⁊ plurimis edificatiōis
exhibet fructū: ⁊ quaſi arbor fructifera nō
ſine cā pbat terrā occupare dū viuit cū ipe
ſuis pomis ornat: ⁊ oīs q̄ ex eo fruct⁹ perci
pit ſaginat. Scribim⁹ vt in geſtis inueni
mus q̄d egerint: q̄d locuti: q̄d paſſi ſint ſcti.
Oſtenditis vos eſſe catholicos q̄ xp̄i victo
rias libēter legitis: ⁊ libēter auditis. Inter
rogo vos q̄ iſta iter apocriphas lr̄as exuf
flantes cē ſctis p quos ſtat canō ſcriptura
rū ol₃ diuinarū: nūquid nō p eos q̄ p ipſo
canōe occidi magis optauere q̄ vinci. Quid
eñ tenuerūt martyres? Fidē certā q̄ ſacris
voluminib⁹ certo libroꝝ numero cōtinet.
Agūt illis grās apices ſacratiſſimi: q₃ per
eoꝝ pſeuerātiā pſeuerāt. ⁊ ideo volunt eo
rū geſta cōſcribi: vt in conſpectu dei ⁊ ho
minū ſemp ſancti laudent q̄ in cōſpectu in
credulorū p eorū defenſione tormēta ima
nia ptulerunt. Nihil ergo preter ſcripturas
canonicas recipiētes eoꝝ geſta ſtudioſe cō
ſcribimus: oſtēdētes dogma catholicū p ca
tholicos martyres cuſtoditū: exemplū poſte
ris damus: edificationē credētibus tradi
mus: artē belli xp̄i militib⁹ demōſtramus.
Cōſtat eos quidē nolle pugnare: ſi neceſſe
ſit qui nolūt legere pugnatores. Imperent
ſilētium infideles: ſpectēt pugiles diaboli
cos qui athletas dñi ſpectare cōtēnūt: nos
diuinas virtutes loq̄mur: ſcribim⁹: predica
mus. Prohibeāt emuli: imperēt ſilētiū timi
di: verberēt cōtēnētes: legētes increpēt: libē
ter hec audiētes accuſent. Glorioſos faciūt
milites vulnera p imperatoris laude ſuſce
pta: p cuius amore etiā alas ponere liben
ter optamus. Triūphū xp̄i ac victoriā labo — R Gloria militū.
rioſi exercitus de occultis foras pferimus.
Scimus eñ q̄ illi viſibiliter paſſi ſunt: inui
ſibiliter nobis excitari quotidie ⁊ negligen
ter pugnātes acrius vulnerari. Ergo vt ar
ma pertractes: attēde bellātes. Da mētem
ſtudijs vt hoſtis incipiat te timere. hec vbi
ſupra. Vides ergo impudēs ſanctoꝝ detra
ctor ⁊ xp̄iane religiōis impugnator: q₃ ſm h
dicta tāq̄ arbor īfructuoſa terrā occupans
dū viuis ⁊ nō te catholicū: ſ₃ infidelē eē oſtē
dis: iōq₃ timere habes ne merito excidaris
⁊ in ignē mittaris: ac partē cū infidelib⁹ cō
ſequaris. Da ergo miſer gloriā ſanctis vt cū
eis partē habere merearis. ¶ Oratio.

O Beate pcurſor ⁊ alme baptiſta ⁊
magne amice xp̄i ioānes: lucer
na lucens ⁊ ardens ora p me mi
ſero ad deū patrē miſericordia
rū: vt cor meū tenebroſum ⁊ fri
gidū illuminet ⁊ accēdat: ⁊ ita vt te imitādo
p xp̄o: p fide: p veritate: p iuſtitia patiēter
aduerſa ſuſtineā: vt viriliter etiam vſq₃ ad
mortē certare nō timeā: vt poſt hanc fragilē
vitā tuis meritis ⁊ precibus intercedentib⁹
feliciter peruenire valeam ad regales nu
ptias immaculati agni quem tu almo tuo
digito populo oſtendiſti. Amen.

¶ De refectione quinq₃ miliū hominum. Capi. lxvij.

Cum autem audiſſet ieſus necem ioan — A Math. xiiij. Ioā. vj. ⁊ Luc. ix.
nis ppter doctrinā veri
tatis (aſſumptis diſcipu
lis aſcēdit in nauiculā ⁊
abijt trās mare galilee in
mōtē ⁊ deſertū locū ſeor
ſum deuotioni ⁊ doctrine
aptum iuxta tyberiadem

ciuitatē galilee:ꝛ ibi ſedebat cum diſcipu-
Chriſ. lis ſuis,ꝛ docebat eos.vt dicit Chri.Aſcen-
dit in montē erudiēs nos a tumultib⁹ ꝛ ab
ea q̄ eſt in mūdo turbatiōe q̄eſcere.(Seceſ-
ſit autē dñs ꝛ declinauit herodis tyrānidē
nō timēs mortē:ſed q: nondū venerat hora
ſue paſſionis ꝛ vt parceret inimicis:ne ho-
micidiū dñi iungerēt homicidio Joannis:ꝛ
vt oſtēderet ꝙ aliqñ ad tp̄s eſt ceſſandū hu
mane malicie quodq; licitū eſt xp̄i fidelib⁹
fugere in perſecutione:vt ſe ſeruēt ꝓ mul-
torum ſalute:ꝛ vt preberet nobis exemplū
vitādę temeritatis vltro tradētium ſeipſos
q: nō oēs eadē cōſtantia pſeuerāt in tormē
tis qua ſe offerūt torquēdos.Seceſſit etiam
vt pbaret fidē credentiū ſi ſcʒ ſeq̄rent eū.
vñ ſequit.(Cū)autē(cognouiſſent)hoc(tur-
be)ſimplices ſcʒ ꝛ humiles:ac paupes non
ſapiētes huius mūdi:non potētes:nō diui-
tes(ſecuti ſunt eū)nō in iumentis ꝛ vehicu-
lis:ſed ꝓprio labore pedū ꝛ(pedeſtres)vt ar
dorem mentis ꝛ deſideriū ſue ſalutis oſtēde
rent.Erubeſcebāt etiam pedeſtrem dñm in
equis ſeq̄ ꝛ quadrigis.Minores ſeq̄bant:ſʒ
maiores pſeq̄bant.Adhuc tp̄ib⁹ iſtis pau-
B peres ꝛ populares magis currūt ad ſermo-
Beni- nes ꝙ̄ diuites ꝛ potentes.Circa eos autem
gnitas benignitas xp̄i multipliciter apparuit qui
xp̄i mul viſcera mie in eis expādit.(Cum em̄ ſuble-
tiplex. uaſſet oculos:ꝛ vidiſſet eos) veniētes ad ſe
deſcendens de mōte:ꝛ obuiā eis exiēs curia
liter illos excepit:ꝛ miſertus)in corpore et
anima(curauit)vt plena fides ſtatim p̄miū
haberet.Nam quoſcunq; in corpore ſalua-
bat eos pariter ꝛ iā aīa reformabat ſm Be-
Beda. dā.Per hoc qđ dicitur ſubleuaſſe oculos ie-
ſus datur intelligi quod oculos non erige-
bat huc atq; illuc:ſed pudice ſedebat atten
Chriſo. tus cū diſcipulis ſuis.ꝛ ſm Chri.nō ſimpli-
citer ꝛ ocioſe ſedebat:ſed diligēter loquens
Benefi cis aliq̄d ꝛ eos ad ſeipſum cōuertens.Qua-
cia fe- tuor autē bñficia fecit dñs ſequētibus exce
cit dñs pit em̄ fatigatos:docuit inſcios:ſanauit in-
q̄tuor ſ firmos:refecit famelicos ꝑ hoc quātū deuo
ſe ſequē tione credētiū letet inſinuās.Hec ſunt qua
tes. tuor bñficia q̄ dñs ſpūaliter exhibet ſequēti
bus eū.Primo ſuſcipit ad penitētiā operi-
bus peccatorū fatigatos.Scđo illuſtrat per
gratiā tenebris pctōꝝ excecatos.Tertio ſa
nat ꝑ iuſtificationē iaculis peccatorū vul-
neratos.Quarto reficit ꝑ internā cōſolatio
nē pondere pctōꝝ debilitatos ꝛ deſolatos.
Sic etiā dʒ bon⁹ p̄latus facere ſubditis ſcʒ
ſuſcipere dulciter:docere ſapienter:ſanare
efficaciter:reficere ſpiritualiter.Qui ergo
inter deſerta xp̄m querunt ꝛ nō faſtidiūt a
xp̄o ſuſcipiunt:ac corpaliter ꝛ ſpūaliter ſi
indigent curant.Sed nemo cibū xp̄i acci-
pit niſi antea ſanatus fuerit:q: poſt remiſ-
ſionem peccatoꝝ tribuit alimonia celeſtis.

(Erat autē primū paſcha dies feſtus iudeo
rum.)Iſtud erat ſcđm feſtū paſchale et in
eo nō fuit dñs in hieruſalē.Sicut em̄ ſeruā
do legē oſtēdebat ſe eſſe verū hominem de
filijs iſrael ſm carnē:ſic aliqñ pretermitten
do obſeruationē ei⁹ oſtēdebat ſe eſſe deū ſu
pra legē.¶ Ubi nota qđ iſtud euāgeliū bis
in anno in eccl'ia recitat.ſ.in quarta dñica
quadrageſime:ꝛ hoc propter principiū euā
gelij vbi dicit(erat primū paſcha dies feſt⁹
iudeorū)ꝛ in vltima dñica ante aduentum: Euāge-
ꝛ hoc ꝓpter finē euangelij vbi dr̄.hic eſt pro liū bis
pheta qui venturus eſt in mundū.(Veſpe- recita-
re autē facto iam hora(redeūdi ad ꝓpria ꝛ tum.
comedēdi p̄terijt)ꝛ ideo refectio neceſſaria
fuit.In quo oſtenditur deſiderium ſaluato
ris qđ de ſalute animarū habebat quia vſq;
ad veſperā ſermonē ꝓtrahebat ꝛ turbarū
deuotio q̄ dulcedine ſermonis dñici teneba
tur nec propter noctem imminentē ab eo re
cedebant ꝙuis alimentum nō haberēt.Tā-
tum em̄ deſiderabant audire xp̄m ꝙ omiſe- Chriſo.
rant apportare ſecū alimēta ꝓpter qđ ne-
ceſſariū erat fieri miraculū.vbi Chri.Tur-
barū fidē oſtēdit ꝙ dñm etiā famē patiētes
expectabāt vſq; ad veſperā.(Cum ergo ſub
leuaſſet ieſus oculos)mie ſue(ꝛ vidiſſet)mi
ſeratiōis intuitu(q: multitudo maxima ve-
nit ad eū)totius mūdi ſignificabat multi-
tudinē cōcurrentē ad xp̄m incepit conferre
cū philippo de tāte multitudinis refectio-
ne:q̄ ſm Chri.magis rudis fuit ꝛ magis in
digēs inſtructione:ꝛ cognouit referente an- Chriſo.
drea ꝙ vnus puer iter eos.v.panes ordea-
ceos ꝛ duos piſces tantū haberet quos eo
iubēte in mediū attulerūt ꝓpter ſpiritualē
refectionē quā cōtinue a dño habebant:nō
multū de corporali refectione ſibi curabāt
ꝓuidere(In quo arguunt ſucceſſores eorū
q̄ de delicijs ſibi prouidere non ceſſant.vbi Chriſo.
Chri.Addiſcimus autē in hoc diſcipulorū
phiam qualiter cōtēpſerūt eſcā.Duodecim
em̄ exiſtētes.v.panes habebāt ꝛ duos pi-
ſces.cōtēptibilia em̄ eis erāt corporalia ꝛ a
ſpiritualibus poſſidebant.Oportebat autē
erudiri diſcipulorū exēplo:qm̄ ꝛ ſi pauca ha
buerim⁹ oportet tribuere indigētib⁹.Juſſi
nāq; diſcipuli afferre.v.panes nō dicūt vñ
mitigabimus famē noſtrā:ſʒ obediūt confe
ſtim.Et fecit turbas diſcumbere.i.ordinate
ad comedēdū ſedere ſup fenū.i.ſup herbā
agri viridē:in quo oſtēdit ꝙ loc⁹ erat apt⁹
ad ſedendum.Ubi innuitur probatio fidei C
turbarū:quia aliter non ſediſſent ad come- Fides
dendum:niſi credidiſſent miraculū.(Diſcu turbe.
buerunt ergo.v.milia virorum) perfectorū
abſq; paruulis ꝛ mulieribus.ſm modum
em̄ hebraicū ſoli viri a viginti annis ꝛ ſupra
numerantur:ſed paruuli ꝛ mulieres tacen-
tur.Hoc autē dicit euāgeliſta vt appareat

mai⁹ miraculū.(Accepit ergo ieſus panes) ⁊ piſces in manibus glorioſis ⁊ venerabilibus q̄ vim multiplicādi habebāt:vt ſacratiſſimarū manuū tactu multiplicarētur ac magna munera datur⁹ prius in celū aſpexit:vt oē datū optimū ⁊ donū ꝑfectū de ſurſum eē inſinuaret:vt patrē ſuū honoraret et nō virtute elemētari:ſꝫ celeſti hoc factū eſſe oſtēderet.Deinde orauit pr̄i (gr̄as agens) vt oſtēderet q̄tū de nr̄is ꝑfectib⁹ gratulet̃. Et ſm Chriſ.vt informaret nos ad agēdas ſemper deo gratias cum,vel in carne reficimur:vel in aīa ⁊ nō prius tāgere mēſam do nec gr̄as egerim⁹ ei qui cibū hūc nobis prebuit:⁊ dat nobis eſcā in tp̄e oportuno.Similiter etiā(benedixit)vt ſua bn̄dictione multiplicarent̃:ſic eñ in ꝑncipio creationis rerū oīb⁹ creaturis bn̄dicēs cōtulit illis naturalē virtutē:vt ex ſeinuicē naturaliter multiplicarent̃ cuius benedictione ſemel accepta vſqꝫ hodie fructificare non ceſſant:in q̄ dat exemplū ꝙ in ꝑncipio mēſe debem⁹ panē deo offerre ⁊ bn̄dictionē ſupernā ſuper ipſum elicere:⁊ ꝙ nō debem⁹ ad mēſam accedere vel cibū ſumere niſi premiſſa benedictione.Et iſtā bn̄dictionē(vt credit̃)xp̄s aliquib⁹ verbis expreſſit:quib⁹ creaturā ⁊ ſanctificauit ⁊ multiplicauit:ſꝫ q̄ illa v̄ba fuerūt euāgeliſte non ponūt:q² forte ſecrete ea ꝓtulit.(Et fregit)in groſſas ptes nō ſcidit ꝑ minutias:vt nos doceret panē nr̄m frangere debere ⁊ dare pauperib⁹:⁊ ſic multiplicata eſt illa materia inter man⁹ xp̄i frangētis:q² hoc fiebat virtute deitatis: cuius organū ⁊ inſtrumētū eſt hūanitas eius.ſm Chriſ.Multiplicat panes ⁊ piſces ad ſignificādū ꝙ tā mari q̄ aride dominat̃. Fregit ergo ⁊ frangendo multiplicauit(deditqꝫ diſcipulis ſuis).ſ.panes ⁊ piſces multiplicatos vt ponerēt an̄ turbas in ſignum ꝙ data ſunt temporalia p̄latis ꝓpter pauperes paſcēdos:⁊ ſic ꝑ diſcipulos diſtribuit idest diſtribui fecit diſcūbentibus:officiū eñ p̄lati eſt miniſtrare ⁊ nō miniſtrari. Ipſos aūt panes et piſces dn̄s ita multiplicauit: vt omnes ꝑ libito ſuo comederēt ⁊ multa fragmenta ſuparent.vn̄ ſequit̃.(Ut aūt ipleti ſunt)q² oēs māducauerūt ⁊ ſaturati ſunt qđ ſignat celeſtē refectionē in qua ſcti plene ſatiant̃ (dixit ieſus diſcipulis ſuis)vt fragmēta reſidua colligerēt:vn̄ poſtea cibum egentib⁹ p̄berēt:nō ſic diues epulo fecit:cuius reliq̄as canes nō pauperes comedebāt cui hodie multi ſunt ſimiles idē vel peius facientes.In hoc q̄ppe ꝙ turbā pauit dedit nobis exēplū:vt opib⁹ mie iſiſtam⁹ ⁊ lꝫ hoc ſit laborioſū:tn̄ ē multū fructuoſum. (Collegerūt ergo:⁊ ipleuerūt)d reliquijs(xij.cophinos)hoc ē magnas ſportas que circulis per quos brachia inſerunt̃ i dorſo portātur.vnuſqſqꝫ eñ apl'orū implet cophinum ſuū vt quolibet vnū ſup humerū apportāte ineffabile videret̃ miraculū.Hic dn̄i miraculū augmētatū eſt.Magnū eñ miraculū eſſet ſi de.v.panib⁹ ⁊ duobus piſcibus q̄nqꝫ milib⁹ hoim ſatiatis nil ſupeſſet.Sed creuit ſignū iuxta admiratione:q² non ſolū.v. milia hoim ſatiati ſunt:ſꝫ etiā tot fragmenta remāſerūt vn̄.xij.cophini replerent̃.Hoc ergo etiā ad euidētiā miraculi facit ꝙ plus remanſit q̄ a principio fuit ⁊ ſm Cyrillum. Hoc factū eſt vt hinc eſſet manifeſta certificatio ꝙ opus charitatis in primos vberē vēdicet retributionē a deo.⁊ ſm Theo. vt addiſcerem⁹ q̄tū hoſpitalitas pōt ⁊ quātū augent̃ nr̄a cū indigētibus ſubuenim⁹.

Cyrillus.

Theophilus.

(Illi ergo hoies)aliquid de ratione habentes(cū vidiſſent potētiā diuinā ꝑ effectū ꝓbatā(ꝙ faceret ſignū)al's nō auditū:in quo ꝓbauit ſe eſſe deū:q² illa multiplicatio per heliſeū facta multū deficiebat ab iſta(dicebant)magnificantes deū(q² hic eſt vere ꝓpheta)imo ſm Augu.Ipſe dn̄s prophetarū de quo dixit moyſes.prophetam ſuſcitabit vobis dn̄s de fratribus veſtris:tanq̄ me:audictis eū ſm legis dictū venturus eſt in mundum ad ipſum ſaluādū:ſic autē nō venerūt alij ꝓphete:ſꝫ ſolū ad denunciandū iſti⁹ aduentū.¶Ubi ſciendū ꝙ xp̄s ꝓmiſſus erat in lege tanq̄ ꝓpheta ceteris excellētior:⁊ iđ viſo miraculo predicto pp'ls cōfeſſus eſt illū eſſe de quo loquit̃ p̄dicta ſcriptura:et ſic cōfitebat̃ eſſe verū xp̄m.

D Promiſſus xp̄s vt propheta.

Meditatio.

Conſpice igit̃ dn̄m ieſum qualiter indigētib⁹ miſericorditer cōdeſcēdit ⁊ ſubuenit ac oīa ordinate facit et qualiter illos comedētes aſpicit ⁊ in eorum iocūditate letat̃:⁊ quō illi ſup iſto miraculo admirant̃:⁊ vn⁹ ad alterū inde loquit̃ dicētes.(q² hic eſt vere ꝓpheta)⁊ plura alia ad laudē ei⁹ pertinētia.Letant̃ ⁊ cū gratiarū actione māducāt:nō ſolū corpaliter cibū ſumētes:ſꝫ etiā mētaliter ſaltē aliqui ex eis refectionē percipiētes.Sta ⁊ tu a longe famē deſiderij ⁊ miſeriā lachrymis:porrige manū tanq̄ medicus:extēde ſi forte de dei donis ⁊ beneficijs ſaltē modicū q̄d mereris accipere:vbi conſideranda eſt parſimonia vict⁹ diſcipulorū xp̄i in duob⁹.Primo i qualitate:q² pane ordeaceo vtebant̃ q̄ eſt cibus iumentorū.Scđo in quātitate:q² xij.viri et xp̄s cum eis ⁊ forte nonnulli de alijs diſcipulis eos comitati non niſi.v.panes ordeaceos habebant.In quo notat̃ mira inopia chriſti ⁊ diſcipulorū ꝙ paucos panes habebant ⁊ viles.vnde ⁊ frequēter cū dn̄o paſſi ſunt famē.In quo etiam apparet quantū eſcā carnalē cōtempſerunt ſolis ſpiritualibus intendentes.vnde Chriſo.Diſcam⁹ autē hinc qui voluptati attendimus que comedebāt mirabiles viri illi ⁊ magni ⁊ q̄ti-

Inopia xp̄i.

Chriſo.

tatē coꝝ q̄ inferebant̄ ⁊ vtilitatē mēſe coꝝ.
Ordeaceꝰ panis. Et iterū. Joānes autē panes ordeaceos eē
dicit nō inaniter hoc enarrās: ſꝫ timor pre-
cioſitatis erudiēs nos ↄculcare. talis eīm ꝓ-
phetarū mēſa erat. Et iuſſit eos ſuper fenū
iacere philoſophari turbas erudiēs. Non
eīm nutrire corpora ſolū volebat: ſed ⁊ aīam
erudire. Et a loco igit̄ ⁊ a nihil ampliꝰ pa-
nibus dādo ⁊ piſcibꝰ ⁊ ab apponēdo omni-
bus eadem ⁊ a faciēdo communia: ⁊ a nihil
alteri plus prebēdo ⁊ humilitatē ⁊ parſimo
niā ⁊ charitatē qua oīa eſtimarent cōia eos
erudiuit: ⁊ qđ videbat̄ in heremo iudeis eē
mirabile dicebant quippe: nunquid ⁊ panē
poteſt dare vel parare menſam in deſerto?
hoc per opera oſtēdit: ꝓpter hoc ⁊ in deſer-
tum eos ducit: vt ſine oī ſuſpitione ſit h̄ mi
raculū ⁊ nullus eſtimet ex caſtello aliq̄ pro-
pe exiſtenti inferri aliquid ad menſam. hec
Chriſ. Uoluit etiā in deſerto hoc miraculū
facere: vt ſignificaret ſe eſſe illū q̄. xl. annis
pauit populū in deſerto: q̄ patribꝰ erat pro-
miſſus. Itē in ſignū futuri: q2 in regione et
ſtatu multorum vbi nec ſeminat̄ nec metit̄
Theophilꝰ. paſcit deus ſeruos ſuos. vñ ſm Theo. Ad-
diſcimus ex miraculo ꝑpetrato nō fieri pu
ſillanimes in coartationibus paupertatis.
Et bene panibus pauit ordeaceis: q2 panis
delicatus nō hic: ſꝫ in futuro eſt guſtādus.
Quoties autē dñm legimus ex paucis pa-
nibus multas hoīm turbas pauiſſe: non tā
tum eſt mirandū q̄tū venerādū. Nō eſt mi-
rū q2 pauit ſꝫ potius venerādū: q2 facere vo
luit. Qui enim ex nihilo cuncta creauit: nō
eſt mirū ſi ex paucis panibꝰ multas turbas
¶ Miſtice. pauit. Miſtice ꝑ q̄nq3 panes q̄nq3 libri moi
ſi ꝑ duos piſces ꝓphete ⁊ pſalmi intelligū-
tur. In his eīm tribꝰ ſ. lege: ꝓphetis ⁊ pſal-
mis totū vetus teſtamētū cōprehēdit̄. Per
q̄nq3 autē milia virorū dñm ſequentiū deſi-
gnant̄ actiui oēs q̄nq3 ſenſibꝰ interioribꝰ et
exterioribꝰ q̄ poſſidēt b̄n vtētes: ꝑ mulieres
vero ⁊ paruulos ſignificant̄ infirmi nōdum
pugne idonei q̄ numero ſunt indigni. Hi er
go p̄dicti recte quinq3 panibus aluntur: q2
tales neceſſe eſt legalibus adhuc preceptis
inſtitui. Nam qui mundo ad integrū renū-
ciant quatuor ſunt milia ⁊ ſeptē panibꝰ re-
fecti: hoc eſt euangelica perfectione ſubli-
mes ⁊ ſpiritali ſunt gratia docti. Cum ergo
in hoc cōuiuio dñi tantūmodo viri fuiſſe di
cunt̄ miſtice monemur: vt ſi q̄ ſuauis ſit do
minus guſtare deſideramꝰ viri. i. fortes cō-
tra tētationes ſimus. vir eīm a viribꝰ dicit̄: et
virorū noīe illos ſcriptura ſancta deſigna-
re cōſueuit: qui viriliter tentamēta vicerunt
Qui ergo cenā dñi manducant virtute mē-
tis ⁊ ſenſu viri eſſe debēt nō in cōcupiſcētijs
emolliti ſicut femine: nec puerilem ſenſum
habentes ſicut pueri. Per diſcubitum autē
⁊ ſeſſionē corporis intelligit̄ q̄es mētis. qui
eīm a deo ſpūaliter paſci deſiderat oportet
q ſedeat. i. a curis ſuꝑfluis ⁊ turbationibꝰ
cōquieſcat. ſm Bedā quoq3 ſuꝑ fenū diſcū- Beda.
bentes dominicis paſcunt̄ alimētis qui ꝑ
cōtinentiā calcatis concupiſcentijs audien
dis implēdiſq3 dei verbis operā impendūt.
Fenū eīm carnē ſignificat ſm illud oīs caro Fenū.
fenum. nec ad menſam dei digne ſedere po
terit: qui carnē per ſeruitutem ſpiritui non
ſubijcit. Qui ergo vult refici pane gratie ſpi
ritualis congruū eſt vt ſedeat ſuper fenū. i.
dominet̄ corpori ſuo ⁊ mortificet carnē ſuā.
Saluator autē nō noua creauit cibaria: ſed
p̄ntibꝰ benedixit: q2 veniēs in carne nō alia
q̄ que lex ⁊ ꝓphete predixerāt predicauit: ⁊
ea miſterijs gratia grauida demonſtrauit.
Reſpexit in celū: vt illuc dirigendā mentis
aciem ibi lucē ſcientie doceat eſſe q̄rendā.
Sed tripliciter impedit̄ q̄s ne oculos ſuble
uet ad deū. Primo q̄ñ nimis occupat̄ circa ¶
ſenſibilia. i. terrenas diuitias: q2 tunc oculꝰ Oculo-
fedatur puluere auaricie. Secundo quan- rū ſub-
do occupatur circa delectabilia. i. circa car leuādo
nales delitias: q2 tunc oculus excecat̄ igne rum tri
concupiſcentie. Tertio q̄ñ occupatur circa plex im
ſublimia. i. circa ambitiones mundanas: q2 pedimē
tunc oculus obſcurat̄ fumo ſuꝑbie. Fregit tum.
quoq3 ⁊ ante turbas ponēda diſcipulis di-
ſtribuit: q2 clauſa ſacramēta legis ⁊ ꝓphe-
tie ſanctis doctoribꝰ q̄ hec toto orbe p̄dicent
patefecit. Qđ autē turbis ſupererat a diſci-
pulis colligi voluit: q2 ſecretiora intelligen-
tie ⁊ ſecretiora miſteria q̄ a rudibus capi ne
queūt nō ſunt negligēter obmittēda: ſed a
diſcipulis dñi ⁊ eorū ſucceſſoribꝰ diligenter
inquirēda: ⁊ illis q̄ idonei ſunt alios docere
cōmittēda. Nā ꝑ cophinos duodecim aplī
⁊ ſequētes viri aplici ⁊ doctores figurātur:
foris quidē hoībꝰ deſpecti: ſed intus ſalua-
toris cibi ⁊ reliquijs cumulati. Cophinis Cophi
eīm ſeruilia ⁊ ruſticana agunt̄ opera ⁊ offi- nus.
cia: ⁊ deus infirma mūdi elegit vt cōfundat
fortia. Eſt autē cophinꝰ ſm Iſiđ. vas ex vir
gultis factū ⁊ de iuncis vel viminibꝰ aut fo
lijs palmarū cōtextū aptū ad portādū pur-
gamenta ⁊ ad ſeruilia opera. Uñ in pſal. de
ioſeph dr. manꝰ eiꝰ in cophino ſeruierunt. ps. lxxx.
Sicut autem pauci panes ⁊ piſces fracti in
multas reliq̄as extruxerūt: ſic cibꝰ verbi dei
q̄to magis diſtribuit̄ tāto magis multipli-
catur. Nec a caſu ſed ex diuina diſpoſitione
impleti ſunt. xij. cophini ſm numerum. xij.
apoſtolorū: nec data ſunt turbe fragmenta
portāda: ſed diſcipulis vt per hoc deſignare
tur q fragmēta ⁊ reliq̄e verborū xp̄i ꝑ apo-
ſtolos erāt per mundū portanda: ⁊ per eos
corda ieiuna paſcenda qui bene duodecim
eſſe dicuntur: quia fides ſancte trinitatis
in quatuor mundi partibus per eos erat

predicanda. vñ Ambro. hic ꝟo panis quē
frangit ieſus miſtice qđ ē dei verbū eſt ⁊ ſer
mo de xp̄o q̄ dum diuidit augetur: de paucis
em̄ ſermonib⁹ omnibus pp̄lis redundantē
alimoniam miniſtrauit. Dedit ſmones no
bis velut panes q̄ nr̄o dū libantur ore ger
minantur. hec Ambr. Moraliter p apoſto
los intelligunt p̄lati: p quinq; panes ordea
ceos qnq; bona ſp̄ualia qb⁹ aia a deo refi
cit in p̄nti. Sicut em̄ in domo p̄rifamilias
ſolet eſſe multiplex panis: ſcʒ pauperū: fa
muloꝝ: filioꝝ: dñoꝝ: ⁊ amicoꝝ ſic in domo
dei q̄ eſt eccl'ia ſunt diuerſa genera panum
ſpiritualiū. Prim⁹ eſt panis nature ⁊ abſti
nētie corporalis: hic eſt panis pauperum. i.
pctōꝝ: hūc em̄ panē largit dñs etiā pctōri
bus qui vere pauperes ſunt de quo in Ge
ne. dr. In ſudore vultus tui veſceris pane
tuo: ⁊ in Eſaia dabit tibi dñs panē arctum
aquā breuē. Juſtū panē debemus pauperi
bus cōicare ſi volum⁹ ꝙ facta nr̄a deo ſint
grata: al's em̄ bona nr̄a opa deo non pla
cēt niſi eleemoſynis ornata ſint. Scđs ē pa
nis pn̄ie luctualis hic ē panis famuloꝝ de
q̄ in pš. dr. Fuerūt mihi lachrime mee pa
nes die ac nocte. Et iteꝝ. Cibabis nos pa
ne lachrimaꝝ ⁊ potū dabis nobis in lachri
mis in menſura. ſ. pportionis. i. pro mō cul
parū: q: q̄tū hō delectat⁹ eſt in pctis tm̄ dʒ
ſe affligere in pn̄ie lamētis. Hūc panē dat
dñs p p̄latos penitentib⁹ inducēdo eos ad
cōtritionē ⁊ iniungēdo pn̄iaʒ. Terti⁹ eſt pa
nis intellectualis ⁊ doctrinalis: hic eſt pa
nis filioꝝ: de q̄ in euangelio dr. Nō eſt bo
nū ſumere panē filioꝝ. Et in eccl'ia. Ciba
uit illū pane vite ⁊ intellect⁹. Hūc panē mi
niſtrat dñs fidelibus p prelatos ⁊ curato
res verbū dei ſeminādo vnūquēq; pro mo
dulo ſuo paſcendo. Quartus eſt panis eu
chariſtie ſacramētalis: hic eſt panis dñoꝝ
de quo in euange. dr. Ego ſum panis viuus
q̄ de celo deſcendi. Et ap̄ls. Probet autem
ſeipm̄ hō ⁊ ſic de pane illo edat. Hūc panē
dat dñs per p̄latos mundis ⁊ pctō dominan
tibus: q: immundis et malis nō eſt dādus.
Quint⁹ eſt panis deuotiōis internalis: hic
eſt panis amicoꝝ: lʒ em̄ paterfamilias ha
beat in domo ſua panē bonū: tamē amicis
ſupuenientib⁹ querit meliorē. de quo Eſa
ias. Erit panis terre noſtre vberrimus et
pinguis. Duo autē piſces dulcorātes hos
panes ſunt ſpes venie ⁊ amor dei vel intel
lectus o ratio: q: ſine eis nullus iſtoꝝ pa
nū eſt ſapid⁹. Iſtis ꝟo quinq; panib⁹ ⁊ duo
bus piſcib⁹ reficit dñs aiam i p̄nti effectiue
⁊ prelatus miniſterio. O ꝙ felix aia eſt illa
apud quā inuenti fuerint iſti panes et pi
ſces vt de ea dicatur (eſt puer vn⁹ hic q̄ hʒ
qnq; panes ⁊ duos piſces.) Per puerū em̄
intelligit fidelis aia a puritate innocentie
puer dicta que in quolibet fideli etiā obno
xio pctis dʒ per penitentiā reparari ad qđ
aſſequendū requirunt quinq; panes ⁊ q̄ hʒ
illos vere puer euangelic⁹. Eſt panis cele Luc. xiiij.
ſtis quē ſancti mādūcabūt in mēſa xp̄i. de
quo in Luca dr. Beatus qui mādūcat pa
nē in regno dei. Et de iſta manducat one dr
in eodē. Et ego diſpono vobis ſicut diſpo Moraliter.
ſuit mihi pater meus regnū: vt edatis ⁊ bi
batis ſup mēſaʒ meā in regno meo. Moral'r
et ſil'r ⁊ allegorice ⁊ anagogice faciam⁹ qn
q; panes pn̄ie doctrine et refectionis eter
ne. Moraliter pn̄ie qnq; ſunt panes. ſ. pa
nis cōpunctiōis ex cōſideratiōe peccati: pa
nis afflictionis ex conſideratione paſſio
nis xp̄i: quē ille comedit qui cōſiderādo xp̄i
paſſionē corde ⁊ corpe ſe mortificando ſub
ijcit: panis cōpaſſionis ex cōſideratione de
fectuū et miſeriarum primi: panis timoris
⁊ tremoris ex conſideratio ne futuri ſuppli
cij ⁊ panis ſuſpirij⁹ ⁊ deuotionis: ex conſide
ratione dilationis celeſtis gaudij ⁊ premij.
Oēs iſti panes ſunt ordeacei: ideoq; ſunt
cū amaritudine ſumendi. Piſces autē duo
ſunt ſpes venie ⁊ dulcedo vite eterne. ¶ Al Allegorice.
legorice autem panes doctrine ſunt quinq;
libri moyſi ordeacei ppter litere duriciem
reficientes tm̄ propter ſpiritualē intellectū
reficientē. Duo aūt piſces ſunt dulcedo p
phetie ⁊ dulcedo pſalmorum. ¶ Anagogi Anagogice.
ce ꝟo refectionis eterne ſunt panes quinq;
ad q̄s ſuſpiram⁹: ⁊ ex qb⁹ reficimur in eter
nis quorū vnus eſt p̄ntia dei. Scđs eſt pul
chritudo viſionis faciei dei. Tertius eſt ſo
cietas angelorū inter quoꝝ ſortes eſt ſors
nr̄e beatitudinis. Quart⁹ eſt cōſortiū ſctōꝝ
q̄ cū xp̄o regnāt in celis. Quint⁹ eſt dulce
do interne btitudis quā hic parūper expe
rimur. In oībus his ordeū eſt dilatio ſuſpi
rātis ad iſta. Dulcedo aūt duoꝝ piſciū ꝯſo
lātiū certitudo conſciētie: ⁊ certitudo fide
litatis diuine. ¶ Itē pm⁹ panis ordeace⁹ q̄
lis cōuenit pctōri ꝟe penitēti eſt cōtritio in
corde. Scđs eſt pudor in ꝯfeſſione. terti⁹ eſt
ieiuniū in carne. q̄rt⁹ orō in mēte. quīt⁹ pie
tas in ope. Duo ꝟo piſces condiētes ordea
ceos panes ſunt timor q̄ capitur in ſalſiſſi
mo mari. i. penis inferni: et ſpes q̄ capit in
dulciſſimo fluuio paradiſi ſi cogitas q: non
ſunt cōdigne paſſiōes hui⁹ tpis ad futurā
gl'iaʒ q̄ reuelabit i nobis. ¶ Inſup moral'r Moraliter.
quinq; panes ſignificāt quinq; q̄ dñs dat no
bis ad ſp̄ualē qnq; ſenſuuʒ refectionē. Pri Quinq; dona dei ſenſuum.
mo dat p̄ntia q̄ pane reficit viſ⁹ dum videt
oīa tranſitoria eē ⁊ caduca: ſcđs panis quē
dat ſunt p̄terita q̄ pane reficit auditus qn̄
audit ꝙ oīa trāſeunt velut vmbra: ⁊ iō ſper
nit ea: tertio dat futura q̄ pane reficit odo
rat⁹ qñ cogitat mortē futurā ⁊ inferni picu
la ⁊ iō ſe cōprimit opibus virtuoſis. Quinq;

lo dat ſpūalia eterna: ſcȝ bona celeſtia quo pane ſatiaꝛ guſt⁹ qñ ꝓpter amorē eorū oīa cōtemnūtur. Quinto dat flagella quo pane ſatiaꝛ tact⁹ qñ ꝑ flagella mouet ad dilectionē dei ꝛ cōtemptū mūdi. Et piſces ſm iſtū modū ſignificat cognitionē q̄ illumīat intellectū ꝛ dilectionē q̄ inflāmat affectuȝ. Cognitio dat ſaporē. Cognitio enim tribus pmis dat ſaporem q: cognitio phtia ītelligit: futura preuidet ꝛ preterita recordaꝛ. Dilectio ſimiliter duabus vltimis dat ſaporē: q: diligēs deū pre amore ꝛ deguſtatione celeſtiū ꝛ in flagellis dñi delectaꝛ. ¶ Hoc aūt fctō miraculo (ſtatim cōpulit dñs diſcipulos aſcēdere in nauiculā ꝛ precedere trās fretū ad bethſaydā) ciuitatē andree et petri ꝛ philippi apoſtolorū vt ab illo loco recederent (donec turbas dimitteret) ſub forma alicui⁹ benedictiōis et valedictionis: volebat enim ſeparare ſe a turbis: q: ſciuit ꝙ venturi erāt vt facerēt eū regē: ꝛ iō ſe a diſcipulis inter quos a turbis querebaꝛ ſeparauit. Coegit eos q: non libēter recedebāt abſq; magiſtro ſuo ei⁹ ſocietate ꝛ doctrina delectati. coactio turbe. vñ Chriſo. Cū autem dicat coegit multā diſcipuloꝝ inſtātiā oſtendit: q: nō de facili ab eo poterāt ſe parari: ꝛ hoc q̄dē tū ꝓpter nimium affectū quē ad eū habebāt: tū q: ſolicitabant qualiter ad eos veniret. Hiero. Et Hier. Quo ſermone oſtenditur inuitos eos a domino receſſiſſe dū amore p̄ceptoris nec puncto quidē tpis ab eo volunt ſeparari. Recte aūt quaſi inuiti et retractantes apl̄i a dño receſſerant ne illo abeunte naufragia ſuſtinerēt. Et quia xp̄s erat ꝓmiſſus rex futurus: iō poſtq̄ cōfeſſi ſunt eū xp̄m voluerunt ɔ̄ñr ipm facere regē: conſiderabāt eñ ꝙ ipſe q̄ eos ſatiauit poſſet eoꝝ neceſſitatibus ſubuenire: ꝛ ſub tali rege videbaꝛ eis non poſſe egere. Putauerunt forſitan illū ſic veniſſe: vt iam regnare: ꝛ volebant p̄uenire tp̄s eius qd̄ ipſe apud ſe vſq; in finem ſeculi occultabat. vñ Beda. Turbe viſo tanto miraculo intellexerūt pium atq; potentē: ꝛ idcirco voluerūt eū facere regem ꝛ hoīes nāq; volunt habere: regē pium ad regendū ꝛ potentē ad tuēdū. vñ ꝛ Chriſo. Nouit eñ eos q: tā faciliter multos ꝓcurauit: ꝛ iō ſub ipſo ocioſam ꝛ reſolutā et caſtrimarginoſam putabant ducere vitā qui oībus abūdarēt: ꝛ nihil laborū vel impēſaꝝ īpenderent: ꝛ ideo corruptā eoꝝ nouit eſſe intētionē ꝛ nō cōſentiēs reſolute ocioſitati et guloſitati fugit ab eis q: ꝙuis bonum vellent non tñ bñ voluerūt. vñ etiā Aug. Fugit xp̄s cum eū voluerūt facere regē. Fuga xp̄i. Oīa eñ bona terrena contēpſit hō xp̄s vt ɔtēpnēda mōſtraret: oīa mala ſuſtinuit: vt nec illis q̄reretur felicitas: nec in iſtis timereꝛ aduerſitas. (Jeſus ḡ) ſcrutator cordiū cognoſcens voluntatē eorū poſtq̄ precipit diſcipulis ſuis trāſfretare (fugit ipſe ſolus) a turbis (in montē orare) ꝛ grās patri ꝓ bñficijs agere ꝛ nobis in h̄ formā dare: itaq; illi non ꝓpenderūt: nec eū inuenire tunc potuerūt. Sequere aūt tu eū a longe ſi forte dignabiꝛ te vocare: vel ſaltē aliqd de reliquijs refectionis et grē tibi ipartiri (fugit ḡ dñs in montē) .i. celeriter aſcendit: noluit eñ tēporalr̄ honorari exēplo ſuo nos docēs vt vanam gloriā fugiamus in bonis q̄ agim⁹ humani fauoris retributionē vitemus. vñ Chriſ. Conſiderādū aūt ꝙ cū dño magna opaꝛ dimittit turbas: docens nos nūq̄ gloriā que a multis eſt ꝓſequi neq; attrahere multitudinē. Et vt dicit Aug. Noluit rex ab hominibus fieri: q: humilitatis viā oſtendit miſeris. Augu: Rex eē noluit xp̄s. Dedit itaq; nobis exēplū hūilitatis et fugiendi honores: ꝛ acceptandi labores: q: q̄ſitus ad regnū ꝛ honores fugit: q̄ſitus ad paſſionē ꝛ mortē vltro ſe obtulit: vt. ſ. exēplo eius parati ſim⁹ ad aduerſa tolerāda: cauti ad blandimēta declināda: ꝛ ne nos aduerſa fatigādo deijciāt vel ꝓſpera emolliendo decipiant crebris p̄cib⁹ a dño iploꝛem⁹: ꝛ eius auxiliū inuocem⁹. Laus humana fugiēda. Oēm ḡ laudē humanā fugias cū honore tāq̄ venenū mortiferum ꝛ oēm cogitatū ſuggerentē tibi appetitum cuiuſcūq; altitudinis ſub quocūq; p̄textu charitatis in xp̄o principio et ornatu ſuo velut caput draconis īfernalis tā cito mortifices cū baculo crucis. Prepara ḡȝ teipm ad quecūq; opprobria quecunq; aſpera: q̄cūq; aduerſa pro xp̄i noīe ſufferēda: ꝛ in deſpectu tuo gaudeas teipſum talē vere et ex corde reputās q̄ merito ab oīb⁹ deſpici debeas ſp̄ tibi xp̄i hūilitatē et duriſſimā paſſionē reuocādo ad mēoriā q̄ regnū fugiens crucē volūtarie eſt āplex⁹ oī ɔfuſiōe ɔtēpta (Aſcēdit) itaq; dñs (in mōtē) velut ī locū celo ꝓximiorē innuēs vt ad ſublimia vite virtutū cliuū aſcēdam⁹ ꝛ celo ꝓximi eſſe cupiamus ꝛ orare vt ſibi bñ orare velim⁹ mentē ſurſum a terrenis leuem⁹: ꝛ ſol⁹ vt nō ī ſtrepitu ſed ī loco q̄eto orem⁹: ꝛ nos totos ꝛ vires nr̄as ad deū colligam⁹. Orare cōpetit ſolis. Et bñ cōiungit iſta duo. ſ. ſolus ꝛ oraꝛ: q: ſolitudo amica et vtil'ē orōnis ſm illō. Tu āt cū oraueris intra in cubiculū ꝛ clauſo oſtio ora p̄rem tuū ī abſcōdito: hēm⁹ h̄ exēplū triplex. ſ. a terrenis recedendi: orādi: ꝛ nobiſipſis vacādi ꝛ ē notādus ordo: q: orōnē p̄cedit dimiſſio turbarū dimiſſa eñ turba. ſ. tumltu hoīs affectionū cogitationū aſcēdit in mōtē ad orādū ꝛ comitaꝛ ſolitudo: q: ſol⁹ aſcēdit cū intētione orādi: ꝛ ſequiꝛ nobiſipſis vocatio: q: (veſpe fctō ſol⁹ erat ibi.) In q̄ dat exēplū ꝙ hō poſt ſmonē vel aliō op⁹ bonū dȝ a turbis recedere ꝛ tumltib⁹ ꝛ redire ad locū ſolitariū vt ꝓprios defect⁹ q̄ ꝯtraxit ex conuerſatio-

ne cũ hoib⁹ recolligat ⁊ abſtergat:pfectus ſuo ſi quos inuenit dei glorie aſcribat:et dʒ aſcẽdere i montẽ ad orãdũ:vt deũ orãdo q̃rat nõ eñ dʒ orãs in terrenis deſiderijs iacere.nã ſm Bedã q̃ de diuitijs et honore ſeculi obſecrat:et i infimis iacet viles ad deũ p̄ces mittit:dʒ etiã ſibi vacare vt hauriat ꝙ poſtea docendo effundat:vel operãdo exerceat.Hic datur intelligi:q: cum dñs ſederet in monte cũ diſcipulis ſuis ⁊ videret turbas ad ſe venientes deſcendit de monte et circa inferiora loca turbas pauit:et deinde fugiendo honorẽ regiũ iterũ in montẽ ſol⁹ aſcẽdit.vñ Chriſ.Faciebat autem hoc rurſus erudiẽs nos neq̧ turbis ꝯmiſceri continue neq̧ fugere multitudinẽ ſp:ſed alterutrũ vtiliter facere.Conſpice nũc dñʒ Jeſuʒ quõ fugit honorẽ ⁊ aſcẽdit i mõtẽ orare:videlʒ docẽs mũdi pſpera fugere et cõtra ea deũ inuocare:et quõ q̃rit loca ſolitaria ⁊ vadit ad ea:affligit ſe et vigilias longas ipendit pernoctãs in orõnib⁹ et ſe humiliãs coram patre intercedit paſtor fidelis p ouib⁹ ſuis.Orat eñ nõ pro ſe:ſed pro nobis tanꝙ aduocatus noſter et mediator apud patrẽ. Orat etiam vt det nobis orandi exemplum. Frequenter inde diſcipulos monuit et hic opere cõprobauit.Non orat inquãtũ de⁹:q: ſic ei orare nõ cõpetit:ſed inq̃tu hõ:et ſic ei competit q: aduocatus nr̃ fact⁹ eſt:⁊ ideo pro peccatis noſtris interpellat. ❡ Orõ.

Domine ieſu xp̄e fac me oculos mentis a carnalibus delitijs:a terrenis diuitijs:et a mundanis ambitionib⁹ ad te ſubleuare et ſup fenum carnalis voluptatis tpalis poſſeſſionis et mũdialis glie diſcũbere vt merear ſatiari q̃nq̧ ſpũaliũ panũ refectiõe.ſ.timore diuini iudicij:horrore pctĩ:dolore cõtritiõis:pudore confeſſionis:et labore ſatiſfactionis:ac duobus piſcibus ſtabilitate.ſ.ppoſiti et deſiderio in meli⁹ ꝯmutãdi ⁊ pficiẽdi quos puer vnus.ſ.hũilitas hʒ q̃ gratiaʒ ⁊ gloriã mereri ſolet.❡ Amen.

❡ De ambitiõe et qbuſdã alijs clericorũ et religioſorũ defectibus. Capi.lxviij.

Circa p̄miſſa meditare ⁊ ꝯſidera quõ dñs vere ⁊ nõ ficte honorẽ regiũ fugit et declinauit:nõ ſicut illi q̃ ne apud hoies vileſcant recuſant orare ꝙ corde deſiderant. Sũt eñ multi ⁊ potiſſime religioſi qui dignitates ſe nõ appetere ſimulãt:ſed cũ offeruntur manib⁹ ⁊ pedib⁹ prõptiſſimi occurrũt ⁊ leti ſuſcipiunt:imo ⁊ q̃nq̧ voluntarie ſe offerunt. Sũt etiã ex his aliq̃ q̃ in dignitatib⁹ poſiti fingũt ſe velle eas nõ habere ſʒ nihilomin⁹ p ſe ⁊ mediatores pcurãt ⁊ occaſiões q̃rũt ſolicite ꝙ poſſunt i ipis officijs remanere. Nõ fuit hmõi ſimulatio ⁊ fictio in dño put ptʒ ex ei⁹ facto.Miſit eñ diſcipulos p mare: nec cũ eis nauẽ itrauit ne turbe cũ inter diſcipulos q̃rerẽt:⁊ deinde ipſis nõ aduertẽtib⁹ ſol⁹ i mõtẽ aſcẽdit ⁊ ſic man⁹ eoꝶ euaſit.Uide cũ quãto ſtudio ⁊ cautela fugit et declinauit honorẽ.Exẽplũ dedit nobis vt et nos ita faciam⁹.Non eñ p ſe:ſed p nobis fugit.Cognoſcebat nãq̧ quãte ſit temeritatis ſi ad honores aſpiceremus.Honor eñ de maioribus eſt laqueis et grauiorib⁹ ponderibus ad ſubuerſionẽ aiarum ſiue ſit honor prelationis ſiue potentie ſiue ſcientie ⁊ ſimilium.❡ Uix enim fieri poteſt qđ q̃ in honore delectaꝛ i periculo vel precipitio nõ ſit:vel quod eſt peius iam p̄cipitio colliſus. Ambitio eñ eſt vitiũ peſſimuʒ ac cauſa et radix multorũ aliorũ vitiorũ.Multos quippe hec paſſio ſic excecat vt etiã ea q̃ multis alijs manifeſta ſunt ipſi nõ videãt:ſicq̧ in foueã p̄me culpe ⁊ deĩde gehẽne cadant. Et qđ pdeſt eis ſi mundũ lucreꝛ vniuerſuʒ ſeipſos aũt perdãt ⁊ detrimẽtũ ſui faciant? Si fore blãdiunꝛ ſibi aliq̃ ambitioſi ſub ſpẽ lucri aiarũ,quaſi ſic melius poſſent intendere ſaluti aliorũ.Quibus Bernar.reſpondet dicẽs.Utinã q̃ſq̧ ſic intrat ſi fieri poſſet tã fideliter miniſtraret qm̃ fiducialiter ſe ingeſſit.❡ Ac difficile fortaſſis ⁊ impoſſibile eſt:vt ex amara radice ambitiõis ſuauis fructus pdeat charitatis.Sed heu cõmuniter hodie honor:et nõ onus:gloria et nõ pena attẽdiꝛ:⁊ honoris nomen nõ virtutis teneꝛ.vñ Bernar.Curritur a clero paſſim ab oĩ etate ⁊ ordine a doctis pariter ⁊ indoctis ad eccleſiaſticas curas tãꝙ ſine curis iã q̃ſq̧ victurus ſit cũ ad curas peruenerit.Multi nõ tãta fiducia ⁊ alacritate currerent ad honores ſi eſſe ſentirent et onera. Grauari pfecto metuerent nec cũ tanto labore ⁊ piculo q̃rũlibet affectarẽt infulas dignitatũ.Nũc vero q: ſola attendiꝛ glĩa ⁊ ñ pena:purũ eſſe clericũ erubeſciꝛ in eccleſia ſeq̧ viles eſtimãt ⁊ ingloriosq̃ quocunq̧ eminẽtiori loco nõ fuerint ſublimati.Jdem etiã Ber.quaſi ſubſannãdo alloquiꝛ ambitioſuʒ ſic dicẽs.Age ergo qm̃ dnriſſimũ iudiciũ his q̃ p̄ſunt fiet ⁊ potẽtes potẽter tormẽta patienꝛ:aſcẽdit ſupbia tua ſemp ſeq̃re regẽ tuũ:eẽ ſublime videãt oculi tui:feſtina multiplicare p̄bẽdas in archidiaconatũ vola:deinde ſpira ad epatum nec ibi quidẽ requiẽ habitur⁹ qm̃ ſic itur ad aſtra. Quo progredieris miſer?An vt ab altiori gradu

Ex.xiij. honorũ picula.

Ambitionis maluʒ.

ex mar. viij.

Bern.

Onera honorũ

B In ãbitioſos. Bern.

ſit caſus grauior:neqꝫ eñ ſic paulatim deci des:ſed tanq̃ fulgur impetu vehemēter.q̃ſi alter ſathanas ſubito deiicieris. hec Bern. vnde ꝛ Hiero. Letamur ad aſcenſuꝫ timea mus lapſū:nō ē tāti gaudij excelſa tenuiſſe q̃ti terroris de excelſis cecidiſſe.hec Hier. Timeat ambitioſus ꝛ ſe corrigat ne apud hoīes exaltatꝰ ꝛ ad tp̄s falſis florēs bonis apud deū humilietur ꝛ ineternū veris pe reat tormētis. Quanto eniꝫ maiori honore ſublimatꝰ q̇s fuerit tanto maioris virtutis debitor erit:aut maiori ſupplicio ſubiacebit Honores eñ ſunt quaſi quedam ligna ad augmētandū ignē in futura pena.vñ Chr. Honoꝝ ſiquidē magnitudo his qui non di gne viuūt in honore cumulꝰ incipit eſſe pe narū.hec Chr. Et tunc ambitioſus nullā re quiem habebit ſicut nec in preſenti habere voluit. Cor eñ ambitioſi nunq̃ quieſcit ſed vel honorē quē nō habet appetit vel cū quē habet amittere metuit:ꝛ ſic diabolus cor ciꝰ ſemꝑ mouet ꝛ rotat tanq̃ molendinum qđ nunq̃ pauſat. ¶ Et nota circa hāc materiā ꝙ p̄ter ſimoniā ꝛalia mala que frequenter nō ſine graui ſcādalo cōmittūt ſunt adhuc q̇dā mala q̇bꝰ hodie multi quaſi non mala ſed licita eſſent implicant. Primum malū eſt:q: pleriqꝫ anteq̃ vocentur ꝓmoueri ad dignitates ꝛ curas eccleſiaſticas ꝑ ſe ꝛ per alios ſolicite q̄rūt necvocatione hūiliter ex pectant:ſꝫ ambitioſe ꝑueniūt. Hi male ac cedunt teſtāte ap̄lo q̇ ſic ait. Nec q̇ſq̃ ſumit ſibi honorē:ſꝫ q̇ vocat a dn̄o tāq̃ aarō.quā tūcūqꝫ eñ ſufficiēs q̇s fuerit ꝛ virtuoſus ꝑ fecto nō erit dignꝰ ſi non aſſumat inuitus. Nā cū q̇s honoris ꝑmatū ambit ex hoc ſo lo efficit idignꝰ:q: indebite p̄ſumit.vñ Au. Statꝰ ſupior ſine quo reſpublica non regi tur:ꝛ ſi bene adminiſtret indecēter th̄ appe tit.vñ ꝛ Grego. Uirtutibus pollēs coactus ad regimē veniat virtutibꝰ vo vacuus nec coactꝰ accedat. De his qui ſeſe in patrimo nium xp̄i ingerūt ſic dicit Ber. Audi quere las dn̄i quid ſup hac temeritate loquatur. Ipſi inq̄t regnauerūt:ꝛ nō ex me:principes extiterūt:et ego nō vocaui eos. Quid iſtud temeritatis imo quid inſanie vbi timor dei vbi mortis memoria:vbi gehenne metus ꝛ terribilis expectatio iudicij.hec Bernard. vnde ſi aliq̇s ad primū locū in eccleſia eligi tur tolerabile eſt lꝫ periculoſum.q: ſꝫ Ber. nō oēs q̇ vocant ad miniſteriū eliguntur:ꝛ ad regnū ſicut patet de ſaule in regno ꝛ de iuda in ſacerdotio electis a deo ſed ſi ſe ige rit ꝓcurādo ſe eligi dānabile eſt et ꝑnicio ſum oīno.nemo eñ debet eligi vel promoue ri ſeu ꝑfici:niſi de quo ſpiritusſanctus iſpi rauerit alioquin ipſi ſpirituiſancto iniuria fit. Ubi nota ꝙ cum ſanctus Ludouicus rex francie a quodam deuoto quereret cur

Hiero. | Hono res icē dij ma teria. Chriſ. | bn̄ficia petētes hebr. v. | Augu. | Grego. | Bern̄. | oſe.viij | C Ludoui ci regis

ep̄i modo ſicut olim ſancti nō eſſent:ille vt credit nutu diuino rn̄dit q: tūc ep̄i ꝑ inuo cationē ꝛ inſpirationē ſpiritusſancti ab ele ctoribus canonice eligebant:nūc vero per ſupplicationes ꝛ ꝓcurationes al's de eis ꝓ uidet:ꝛ ob hoc mō ſancti nō ſunt ſicut oli cōiter fuerunt. Quo audito rex dixit qđ de cetero nullatenus pro aliquo ſupplicaret. Non ſolū autē qui ad curas ꝛ dignitates ſe ingerunt in periculo ſunt:ſed etiam qui ad eas cū delectatione accedūt vel in eis cū de lectatione perſeuerāt.vñ Grego. Unuſq̇ſqꝫ ſuperbus rector toties ad culpā apoſtaſie dilabit quoties preeſſe hoībus delectat ac honoris ſui ſingularitate letat. Unde autē hec vitioꝝ radix pullulat in corde regētiū: niſi ex imitatione illius qui deſpectis ange loꝝ ſocietatibus dixit. Aſcendā ſuper alti tudinē nubiū ꝛ ſimilis ero altiſſimo. Unde magnopere curandū eſt vt qui regēdis ho minibus p̄ferk apud ſe penſet:q: ad ſatiſfa ciendū diſtricto iudici de ſua tantummodo aīa vix ſufficit ꝛ qđ regēdis ſubditis p̄ſto eſt reddēde apud eum ratiōis tēpore(vt ita di cā)tot ſolꝰ aīas hꝫ. Nam cui eſſe nūc iudicē libet:huic videre tūc iudicē non libet. Nu merari enim culpe nequeūt que habende poteſtatis amore perpetrātur. Hec Grego. Non dicit qui iudex eſt:ſed cui iudicē eſſe li bet aīm videlicet non gradū redarguens et ad voluntatē nō ad factū vituperationē re ferens. Cui autē videre tunc iudicē non li bet de numero reproboꝝ ſe eſſe non dubi tet. Sicut enim electi tunc de viſione iudi cis gaudebunt:q: appropinquat eorum re dēptio:ſic ꝛ reprobi de viſione iudicis dole bunt:q: appropinquat eoꝝ perditio. Uñ et alio loco euangelij dn̄s dicit. Ue id eſt eter na dānatio vobis ſcilicet imminet q̇ diligi tis ꝑmas cathedras.nō đr q̇ habetis:ſꝫ qui diligitis nō arguēs eos q̇ his vtunt ex offi cij ordīe ſꝫ eos q̇ hec dū hn̄t amāt vel dū nō hn̄t affectāt qđ ꝓcedit ex ambitione. Ue q̇p pe in ſcriptura ſacra notat eternam dāna tionē ꝛ gehenne ſuppliciū:ſed heu huiꝰ ſe culi peregrinationē ꝛ preſens exiliū:vnde et Chriſoſt. Hec dictio ve ſemper in ſcriptu ris đr de his qui non pn̄t euadere a futuro ſupplicio. ¶ Solēt autē ambitioſi ſe excu ſando q̄nqꝫ allegare illđ ap̄li ꝛ dicere. Qui ep̄atū deſiderat bonū opus deſiderat. Qui bus rn̄deri pōt qđ opꝰ eſt bonū:ſꝫ deſidera re eſt malū. Sic ꝛ dici pōt q̇ aurū furat bo nā rē furat:q: aurū bona res eſt:ſed furari malū eſt:vñ ap̄ls ipſum opꝰ tāq̃ bonū ꝛ fru ctuoſum cōmendat.xp̄s vo ip̄m deſiderare tāq̃ malū ꝛvanū cōdēnat. Sic ergo patet ex xp̄i verbis ꝛ ceteris ſcripturis:q: ambitioſꝰ nō eſt in ſtatu gr̄e ꝛ ſalutis. Patet hoc ēt ex q̇buſdā rōnibꝰ ꝛ cauſis:q: in tot humanis

francie q̄ſtio. | Grego. | Lucife ri imita tores. Eſa. xiiij. | Dilige re hono rem. luce.xi. | Ue. | chriſo. deſide rare. j.timo. iij.

defectib⁹ null⁹ relinquit ambitioſo loc⁹ ex-
cuſationis: ⁊ p̄ hoc graue ei imminet piculū
p̄ditionis. Multi em̄ p̄ infirmitatē vel igno
rantiā aut in toto aut in p̄te de p̄ctis excu-
ſant: ſ; ambitioſus cui p̄eeſſe libet p̄ nullū
horū defendit. Non q̄dē p̄ infirmitatē: q̄z du
catū gregis libens ſuſcepit ⁊ tenuit: ⁊ ideo
tanq̄ȝ aries in grege fortis p̄ ceteris eſſe
debuit: nec per ignorantiā: q̄z magiſterium
aliorū aſſumere ⁊ tenere ſibi placuit: et ideo
ignorare non debuit q̄ magiſter eſſe voluit.
Talē ḡ ſc; ambitioſū ⁊ cecitatē eius val-
de plangere debem⁹: q̄z hoīem ad dei ima-
ginē factū ip̄m luciferū: vt ſup̄a p̄ Grego-
riū dr̄ imitari videm⁹. Et q̄z ambitioſus in
tanto verſat̄ periculo: ideo q̄ ſciēter talem
eligunt vel promouēt aut in ſtatu ſuo fouēt
⁊ defendūt grauiter deū offendūt ⁊ ſe parti
cipes cū eo in culpa faciūt. Vn̄ timendū eſt
cōſentientib⁹ ambitioſo ne cadant cū eo ſi-
cut cōſentientes lucifero ceciderūt cū illo.
Iſta maledicta peſtis ambitionis totā in-
ficit religionē x̄pianitatis et ſcandalū toti
mundo parturit nō ſolū in clericis: ſed ⁊ in
religioſis. Ve ergo miſeris ad quos phari-
ſeorū q̄b⁹ dn̄s ve imp̄cabat̄ vitia tranſie-
runt: qui p̄ breue ⁊ incertū hui⁹ vite ſue cur
riculū quo p̄ctā plangere debuerunt ad di-
gnitatē ⁊ honorē aſpirare vel pro his labo-
rare ſeu etiam certare dei timore poſtpoſito
nō metuūt. ¶ Scd̄m malū eſt: q̄z ſepe car-
nales amici in bn̄ficiorū collatiōe alijs me-
liorib⁹ et dignioribus p̄ferunt̄ quorū promo-
torib⁹ vē dānationis propheta cōminat̄ di-
cens. Ve qui edificat ſyon in ſanguinibus.
Multi em̄ qui pro amicorū carnaliū promo
tione ⁊ corpus ⁊ animā eternis exponunt
incendijs: qui econuerſo pro eorū liberatio-
ne extremū digiti vix ad horam ponerēt in
tormētis. Multis quidē prelatis procurat
diabol⁹ amicorū carnaliū multitudinē: vt
eorū in carnali affectione ⁊ promotione ob-
ſcuret dignitatē et ſanctitatem. Sepe nāq;
nepotes prelatorū ⁊ alij carnales amici qui
ante ipſorū p̄latorū promotionē nō appare-
bant poſt promotionē eorū apparere inci-
piunt quaſi vna die. ſ. promotionis nati vi-
deant̄. Sed ſuper hoc pōt eccleſia dicere il-
lud Eſaie. Quis genuit mihi iſtos? Ego ſte
rilis ⁊ nō pariens tranſmigrata et captiua
et iſtos q̄s enutriuit? Ego deſtituta ⁊ ſola ⁊
iſti vbi erant. ſ. ante prelati promotionem.
Unde ait q̄dā. Cū factor rerū priuaret ſe-
mine clerū. Ad ſathane votū ſucceſſit tur-
ba nepotū. Hij tales q̄ in p̄motionib⁹ ami-
cos carnales p̄ferūt factis ⁊ opibus ſuis il-
lud pſalmiſte dicunt. Hereditate poſſidea-
mus ſanctuariū dei. Et ideo timere habent
maledictionē: q̄ q̄dē ſequit̄ quā nō ſolū ec-
cleſia ⁊ alij ſ; ēt ipſimet ſibijpſis imprecan-
tur ſepius cū orāt dicētes. Deus me⁹ pone
illos vt rotā: ⁊ ſicut ſtipulā ante faciē venti.
Sicut ignis qui comburit ſiluā: ⁊ ſicut flā-
ma cōburens montes. Ita p̄ſequeris illos — Viſio pontificis.
in tēpeſtate tua: et in ira tua turbabis eos.
Imple facies eorū ignominia: ⁊ querēt no-
men tuū dn̄e. Erubeſcāt ⁊ p̄turbent̄ in ſecu
lum ſeculi ⁊ cōfundant̄ ⁊ pereāt. Ubi nota
viſionē de quodā pontifice nimis ad carna
les amicos affecto: que ſtatim poſt mortem
eius oſtenſa eſt cuidā legato eccleſie in via
iam poſito. Quodā em̄ mane cū idē legat⁹
excitatus a ſomno vellet orare: vt cōſueue-
rat ſubmiſſus eſt q̄dā lectus in ſup̄ficie au-
reis tapetis circūſeptus i camera vbi quie-
ſcebat in quo reſidere videbat̄ ipſe defun-
ctus ad modū pōtificis ornat⁹: ⁊ in gyro ei⁹
multi de genere ſuo per eū promoti ⁊ ditati
chorea ducebāt: et cātilenas lugubres can-
tātes in hūc modū p̄clamabāt. Maledicta
p̄motio et exaltatio tua: tu em̄ es perditio-
nis nr̄e cā. Ille vero circūquaq; reſpiciens
maledictionē ſilīr eis imprecabatur dicēs.
Maledicti vos a deo: q̄z p̄pter vos tradit⁹
ſum igni perpetuo. Et hec dicens cooperto
rium aureum eleuauit et flāma de lecto cū
fumo fetidiſſimo aſcendit et ſic viſio diſpa-
ruit. Hec autē viſio predicto legato: angelo
ſibi referēte iō oſtēſa fuit vt ipſe a ſilīb⁹ ab-
ſtineret: q̄z defuncti ſucceſſor futurus eſſet. — Amici animā auferūt.
Poſt hec quodā t̄pe quidā pōtifex ali⁹ pro-
motioni carnaliū amicorū nimis intent⁹: cū
ex infirmitate in qua p̄ medicos neglectus
fuerat morti eſſet p̄pinquus quaſi de ſalu-
te corp̄is et aīe deſperans dixit plurib⁹ cir-
cunſtantib⁹ ⁊ audiētib⁹. Medici abſtulerūt
mihi corpus: et amici aīam. Ecce q̄lē retri-
butionē de amicis habuit quos ſic carnalr̄
dilexit ⁊ promouit. Sic et hodie multi reli-
gioſi carnalitatē nimis ſequētes: nō ea que
ſpirit⁹ ⁊ dei ſunt: ſed q̄ carnis ⁊ diaboli ſunt
in electionib⁹ ſuis ſapiunt: ⁊ magis corpori — Cocus p̄latus ſapiēti
q̄ aīe prouidere ſoliciti ſunt. Multi em̄ po-
tius eligūt bonū cocum q̄ carnalibus volu
ptatib⁹ eorū ſatiſfaciat q̄ virū deuotū qui
vtilitatib⁹ aīarū p̄ficiat vt ſic ſimul cū illo
ducāt in bonis dies ſuos ⁊ quaſi de alia vi-
ta deſperati: recipiant bona in vita ſua ac ſi
ſic irēt ad aſtra. Hi tales ſilēs illis ſunt: de
quib⁹ Sene. ſic dicit. Quidā voluptatib⁹ ſe
immergūt: q̄b⁹ i p̄ſuetudinē adductis care-
re non p̄nt: ⁊ ob h̄ miſerrimi ſunt q̄ eo p̄ue-
nerunt vt illis q̄ fuerūt ſup̄uacua facta ſint
neceſſaria. His etiā talib⁹ applicari pōt q̄d
de quodā p̄re factū eſt. Qui cū quadā vice — Gule conſuetudo.
melius ſolito ſe refeciſſet nocte ſequēti dia-
bolus ſibi aſſiſtēs: ventrē ei⁹ ſuauiter quaſi
manib⁹ cōtrectando deliniuit: ⁊ quaſi eum
ſubſannādo dixit. Modo bene modo bene. — Modo bene.
Ille autem diaboli illuſionem intelligens

penitentiā de hoc exceſſu egit:ꝛ ad abſtinē-
tiam cōſuetā rediit. Iſtud etiā verbū.ſ.mo-
do bene mō bene:pōt dici cuilibet in hac vi
ta proſpere vel delicate viuenti. Et ſimiliter
iſtud euangeliū:ꝛ quidē in hac die tua que
ad pacē tibi:nūc aūt abſcōdita ſunt ab ocu
lis tuis:ſcʒ mala futuri tpis. Tertiū malū
eſt:quia plerūqꝫ cā mala mouēte et alliciē-
te indigni et qnqꝫ etiā mali ꝛ hoſtes xp̄i ad
eccleſiaſtica bn̄ficia ꝓmouenꝭ:ꝛ magis ꝑſo
nis ꝙ eccleſijs magiſqꝫ vtilitati priuate ꝙ
cōi ꝓuidetꝭ nec fiūt clerici vel p̄lati deo : ſed
mūdo. Vn̄ magna cura eſt multis vt in do-
mo ſua officiales vtiles p̄ficiant:ſed parua
cura eſt eis vt in domo dei miniſtros ydo-
neos inſtituant:q2 heu q̄ſi nulla miniſtrorū
xp̄i eſt electio:cū tn̄ miniſtri hoim ſepe cum
magno eligantur cōſilio. Prochdolor ſepe
magis inſufficiētes aſſumunꝭ ad ſtatū cle-
ricoꝝ ꝛ ad eccleſiaſtica bn̄ficia etiā curata:
ꝙ ad ſtatū mechanicorū vel ad aliq̄ hmōi
officia. Qui eīn mechanic⁹ eſſe voluerit ne-
ceſſe eſt:vt ad ſuū officiū ſpectātia ſciat vel
addiſcat : ſed plerūqꝫ in clericis hoc fallit.
Quō ḡ tales ꝑ ignorantiā poterūt excuſari
maxime ſi ad dignitates et bn̄ficia curata
fuerint ꝓmoti? vnde Ber. Que ignorantia
excuſare poſſit hoiem q̄ ſe magiſtrū infan-
tiū doctorē incipiētiū ꝓfitetꝭ? Taliū quippe
dū qs promouetꝭ recte a diabolo ſupra tēpli
pinaculū eleuatꝭ:cui diabol⁹ q̄ſi ſubſanan-
do tunc loquitꝭ. Si fili⁹ dei es mitte te deor-
ſum. Iā īter filios dei cōputat⁹ es iā ab his
q̄ te cognoſcūt videris eē qđ nō es. Fac igitꝭ
aliq̄d vn̄ lauderis : vnde glorioſus habea-
ris:ꝛ vn̄ magn⁹ ab hoībus videaris. Mitte
te deorſum. Quid eīn tam propriū diabolo
ꝙ ſuadere:ꝛ vnuſquiſqꝫ indign⁹ eccleſie ſe
ſubmittat. Et reuera hi tales ſemper deor-
ſum ſe mittūt:q2 ſolas diuitias:dignitates
et gloriā querētes quotidie deteriores fiūt.
Promotores ēt taliū in quacūqꝫ dignitate
q̄ſi ſupra tēpli pinnaculū conſtituti ſe ad ꝑ-
ſuaſionē ꝛ cōſiliū diaboli deorſum mittunt
qn̄ ꝑ carnalē affectionē:vel aliā cām malā
eos excecātē:talib⁹ cōdeſcēdēdo eos ꝓmo-
uēt vel coꝝ ꝓmotionib⁹ acquieſcūt. Simia
quippe ponitꝭ in tecto ꝛ latro in ſcalis corā
populo nō ad ſui honorē:ſed ad deriſionē:
ſic ēt eſt de indigno in eccleſia exaltato. vn̄
Senec. Loco ignominie eſt apud indignū
dignitas. Ut aūt dicit Grego. Neceſſe eſt vt
is q̄ preeſt q̄ exēpla ſubditis p̄beat ſolerter
attēdat:ꝛ tātis ſe ſciat viuere quātis p̄eſſe.
Et ideo vt idē dicit. Nō dʒ hoim ducatū ſu-
ſcipere:q̄ neſcit hoies bn̄ viuēdo preire neqꝫ
ad hoc eligatꝭ vt aliorū culpas corrigat qui
qđ reſecare debuit ipē cōmittit. Et iterum.
Durū q̄ppe eſt:vt q̄ neſcit tenere modera-
mina vite ſue:iudex fiat vite aliene. ℏ Gre-

G

Ter-
tiū ma-
lū ꝓmo
tio ma-
lorum.

Igno-
rantia
nō excu
ſans.

Math.
iiij.

Simia
in tecto
latro in
ſcalis.
Digni-
tas idi-
gnorū.
Grego.
Prela-
torum
onus.

gori⁹. Sic ꝛ hodie apud multos ēt religio-
ſos in electionib⁹ ꝛ prouiſionib⁹ timore dei
poſtpoſito ieſus.i.vir bonus ꝛ dign⁹ ac dei
amic⁹ q̄ ſe et alios ſaluare ſtudet reprobatꝭ
ꝛ barrabas latro inſignis.i.mal⁹ ꝛ indign⁹
ac xp̄i hoſtis q̄ ſe ꝛ alios in aīa peremit eli-
gitꝭ. Vn̄ q̄ in talib⁹ ꝓmotionib⁹ faciēdo vel
cōſentiendo culpabiles ſunt : ipſi ſuo facto
vel cōſenſu cū iudeis dicūt. Non hūc ſʒ bar
rabā. Et iō timeant tales ne alienati a ieſu
ſaluatore partē ſortianꝭ cū barraba latro-
ne. Tales q̄ppe ſic electi ſunt ſubditis ma-
gis in ruinā ꝛ ſcādalū ꝙ in reſurrectionē ꝛ
boni exēplū:ꝛ hoc fermentū p̄latorū corrū-
pit totā maſſam ſubditoꝝ. Quia dū caput
egrotat:cetera mēbra dolent. Egrotant q̄dē
ſed nō ſananꝭ:quia morbū noli me tangere
habere videnꝭ ꝛ intacti remanentes ꝑ eos
quoꝝ intereſt debite nō corrigunꝭ. Et iō heu
iam apud plures de capite facta eſt cauda:
de priore poſterior:et de magiſtro diſcipul⁹:
ꝛ vtinā chriſti nō diaboli. Sʒ timere habēt
hoies in his culpabiles:ne iuſtitia per eos
neglecta ad ſupernū iudicē q̄relā ſuā diri-
gat:ꝛ ille voces q̄rimonie eius ſuſcipiēs iu-
ſto iudicio ſuo vindictā ſuā ſup p̄uaricato-
res rectitudis inducat. Et iſtud i multis ta-
libus factū nouim⁹ ꝛ adhuc frequēter fieri
videm⁹:ſed quidā miſeri ſic ſunt excecati ꝙ
nec cognoſcere defect⁹ ſuos volunt. vn̄ ta-
lia flagella procedūt:ꝛ iō ſepe grauiora eis
ſupueniūt. Quartū malū eſt:q2 vnus bn̄fi-
cio vno nō eſt cōtent⁹ i aliorū clericoꝝ pre-
iudiciū ꝛ dānum:plura occupat ꝛ alijs eſu-
rietib⁹ ipſe ſe pōpis ꝛ vanitatib⁹ inebriat.
Pauperū eīn neceſſitatib⁹ ſubtrahitꝭ quic-
q̄d diuitū vanitatib⁹ accedit:et multitudo
ſeruorū multitudinē pauperū facit. vn̄ eſt
qđ cōiter dicitꝭ. Quicq̄d delirant reges ple-
ctunꝭ achiui. Et qđ peius eſt:interdū vnus
ad vnū etiā bn̄ficiū minus idoneus plura
occupat:ꝛ qui vnicū ꝯuis modicū vix offi-
cium implere ſufficeret plurimorū ſtipēdia
ſibi vendicat. Plura quidē bn̄ficia habētī-
bus paratꝭ vagādi et delinquendi materia:
diuinus cultus ꝛ hoſpitalitas in ipſis bn̄fi-
cijs minuitur:eccleſiarū cōmodis ꝛ honori
detrahitꝭ q̄ ꝑ hoc in ſpūalib⁹ ꝛ tp̄alib⁹ mul-
tipliciter collabuntur. Sed eſto ꝙ tales ha-
beant diſpēſationem ſuper pluralitate be-
neficioꝝ:nūquid diſpenſationē habere po-
tuerunt ſuper perpetratione p̄dictorū ma-
lorū? Que quidē mala tanta ſunt ꝙ ſola ad
damnationē ſufficiūt ꝛ reum in infernū de-
trudere poſſunt:vbi vnus vt plures in bn̄fi
cijs erit vnus vt plures in tormentis. Iſtos
ſm̄ Bern. ſupra montē excelſum valde dia-
bolus ducit quibus etiā omnia regna mū-
di ꝛ coꝝ gloriam oſtendit:ꝛ oſtenſa ſi proci-
dentes eum adorant dare promittit : et re-

Rom̄.
xviij.

Caput
fit cau-
da.

H

Quar-
tū ma-
lū. Be-
neficio-
rū plu-
ralitas

Hora. I
princi-
pio epi
ſtolaꝝ.

Diſpē-
ſatio.

Bern.
Math.
iiij.

uera poſtꝙ auaricie cõſulẽdo multa beneficia adepti ſunt eũ adorãt: eũ colũt et venerant: eũ quaſi deũ ſequunt: ⁊ poſt eũ i tenebris demergunt. ¶ Ubi nota quedã exempla q̃ de hac materia Guil. pariſienſis eps in theologia regẽs cõuocationẽ fecerat magiſtroꝝ. Et ꝓpoſita q̄ne de pluralitate beneficioꝝ ſolerti ⁊ lõga diſputatiõe probatũ eſt duo bñficia dũmõ vnũ q̃ndeci libras pariſienſes valeret ab vno teneri cum ſalute nõ poſſe. Hoc determinauit p̄dictus eps hoc oẽs alĳ magiſtri theologie determinauerũt: exceptis duob⁹. ſ. magiſtro Philippo pariſien. cancellario et magiſtro Arnoldo poſtmodũ ambianenſi epiſcopo. Quid aũt p̄dicto philippo cõtigerit audiamus agonizantẽ in morte dñs Guillelmus epiſcopus tanꝙ bonus paſtor viſitauit: rogans eũ vt ſingulari opinioni de pluralitate beneficiorũ cederet ⁊ omnia beneficia ſua vno excepto in manus eccleſie reſignaret. Sed renuit dicens ſe velle experiri vtrũ eſſet damnabile plura bñficia ab vno teneri. Mortu⁹ eſt ergo ſic ⁊ poſt paucos dies dicto pariſiẽſi epo in tetra ⁊ miſerabili forma apparuit dicẽs. Inter cetera ꝓpt pluralitatẽ bñficiorũ ſe eſſe dãnatũ. ¶ Similiter alius quidã cleric⁹ magne literature apparẽs cuidam poſt mortẽ ſuã dixit ſe dãnatũ ob hãc ſolã cauſam: qꝛ duas tenuit p̄bendas. Sup hac eadẽ queſtione Robertus romane eccleſie cardinalis ⁊ magiſter in theologia interrogatus morti vicin⁹ r̄ndit. Dico iam migraturus a vita ꝙ mortale ⁊ dãnabile eſt plura tenere bñficia. Hoc idem ſancte memorie Petrus cãtor pariſieñ. ⁊ dixit ⁊ ſcripſit. Hoc idẽ magr Guilhard⁹ cameraceñ. eps verbo hmõi cõfirmauit. Nollẽ inquit ꝓ toto auro arabie vna nocte duo bñficia detinere ⁊ hoc ꝓpter diſcrimẽ incerte vite. Super hoc etiã narrante Bernardo quondam dñi pape penitẽtiario cum beate memorie Gregor. papa nonus interrogaretur ſi poſſet de plenitudine ptãtis cũ pluriũ beneficiorum detentoribus diſpẽſare r̄ndit. Non poſſum inq̄t niſi tm̃ ſup vexatione detinentiũ diſpenſare. Qd forte iõ dixit: qꝛ vt viſum eſt plura mala ac pctã grauia et ineuitabilia inde ſubſequuntur ſuper quibus faciẽdis diſpenſatio cadere non videt: qꝛ pctm̃ in nullo caſu conceditur. Quis ergo erit ſapiens qui ſe fallat ⁊ tanto diſcrimini cõmittatur. Eſto ꝙ multi dicant hoc ⁊ multi alĳ in cõtrariũ opinent. hoc ſolum tñ mortale ab auguſtino doctoꝝ maximo iudicat cum q̄s incertitudinis periculo autem mortalis pcti diſcrimini ſe committit. Sic ⁊ hodie multi religioſi non ſolũ grangias: ſed et eccleſias non ſine animaꝝ periculo ſibi incorporando multiplicare ſoliciti ſunt: exponentes ſe periculo reddende rationis de animabus eccleſiarum quarum decimas ⁊ fructus percipiunt.

I

¶ Quintum malum eſt quia pleriqꝫ in beneficĳs non reſident: et fructus eorum percipientes debitum pro his laborem vel ſeruitiũ eccleſĳs non impendunt. Gaudent ⁊ ſe iactãt: qꝛ habẽt tot florenos ſibi apportatos: ſed timeãt ne ſint floreni eos ad infernum portantes. Fruſtra enim ſe iactant hr̃e beneficiũ vel mercedẽ cui⁹ nõ exhibẽt operationẽ. Sed eſto qd tales habeant diſpenſationẽ ſuper abſentia ſeu nõ reſidẽtia nunq̄d diſpẽſationẽ habere potuerũt ſup pctis ⁊ malis cõmittendis que ineuitabiliter ſequunt ex eorũ abſentia et negligentia? Et ideo bene eis eſſet ſi haberẽt vicariũ in tormentis ſicut excuſando ſe dicunt hr̃e in bñficĳs. Qui em̃ reſidere nolũt in bñficĳs timere habẽt ne reſidẽtiã ꝑpetuã faciant in tormentis. Et in hoc magis delinquũt p̄lati ⁊ curã habẽtes aiarũ qꝛ ex illoꝝ abſentia mai⁹ ſequit periculũ. Pauci q̄dẽ ex eis paſtores: ſed multi mercẽnarĳ ſunt: qꝛ nõ lucrũ aiarũ: ſed mercedẽ tꝑalis cõmodi aut lucri vel honoris q̄rũt. Iſtis bñ cõgruit illud Bern. vbi ait. Ue tibi clerice mors in olla mors in hmõi delitĳs. Pctã em̃ ppl̃i comedis ac ſi propria minus ſufficere viderent. Sumpt⁹ eccleſiaſticos gratis hr̃e te reputas: ſed bonum erat magis fodere ⁊ mendicare. Et iterũ Indign⁹ lacte ⁊ lana conuincit ſi nõ paſcit oues ſi non vigilat in cuſtodia gregis iudicium ſibi manducat ⁊ veſcit. Quid tibi inſipiens delitie ſapiunt? quid diuitie: ille cecos delectant oculos q̄bus mereris tã graue iudiciũ tã dure temetipſum obligas rationi. Uniuerſa ſiquidẽ vſqꝫ ad quadrantẽ nouiſſimũ exigeris. hec Bern. Et iterũ ſuper illo verbo prophete. Pctã ppl̃i mei comedent. Quaſi dicat pctoꝝ p̄cia exigunt ⁊ peccantibus debitã ſolicitudinẽ non ipendũt. Quẽ dabis mihi de numero prepoſitoꝝ qui non plus inuigilet ſubditoꝝ euacuãdis marſupĳs ꝙ vitĳs extirpandis. Ubi qui orando flectat irã qui p̄dicet annũ placabilem dño? Leuiora loquimur grauiora grauius manet iudiciũ. Miniſtri xp̄i ſunt ⁊ ſeruiũt antixp̄o. Honorati icedũt de bonis dñi qui dño honorẽ nõ fecerũt. hec Bern. Sunt aũt quidã qui eccleſĳs ⁊ ouibus ſuis proprĳs derelictis alĳs deſeruiũt eccleſĳs vel p̄dicãt ppl̃is: ſed per hoc de negligẽtia eccleſiarũ ⁊ ouiũ ſuarũ nõ excuſant apud deũ: qꝛ reddẽt rõnẽ de oib⁹ vſqꝫ ad quadrantẽ nouiſſimũ: allegãt etiã q̄nqꝫ non reſidentes ꝙ in eccleſĳs eorum ſunt rebelles ⁊ tyranni vel infideles ⁊ hmõi. In quo ſeipſos magis redarguũt: qꝛ vident lupũ ⁊ fugiũt: cum tñ ꝓ illoꝝ ⁊ ecclie vtilitate deberent tũc poti⁹

Quitũ maluz.
Ab.cũtia fructus habentiũ.

Bern.
Ex.iiij.
Re.iiij.
Oſee iiij.

ex mat. v.

residere. Sic ꝛ hodie multi in religiõe curã aiarũ habẽtes clauſtrũ quaſi carcerem fugiunt ꝛ cũ ſathã circũeundo terrã ꝛ pambulando eã q̃ſi vagi diſcurrũt: parũ timentes ꝙ ligatis vaſis coꝝ pedibus pꝛoĳciant in tenebras exterioꝛes. Pꝛimi q̃dẽ religionis patres: vꝛbes ꝛ palatia relinquentes ſolitudinẽ petebãt dicẽtes cũ hieronymo. Oppidum mihi carcer eſt: ꝛ ſolitudo paradiſus: ſed iſti vagi ſolitudinem deſerẽtes vꝛbes ꝛ palatia q̃rũt quaſi intra ſe dicẽtes: ſolitudo mihi carcer eſt: ꝛ oppidũ paradiſus. Un̄ talibus bñ cõpetit: et de eis ſcribi poſſet ꝙ de quodã hmõi poſt moꝛtẽ eius q̃ſi pꝛo epitaphio q̃dam verſificatoꝛ ſic ſcripſit. Dũ fuit in mũdo p mũdũ verit eũdo. Hec poſtrema dies h̃ ſibi pꝛima q̃es.

Clauſtri fuga.

Epitha. vagi.

K

Sextuꝫ maluꝫ. Bonorũ eccleſie inutilis abſũptio. Bern̄.

❡ Sextum malũ eſt: qꝛ multi fructibus bñficioꝝ ꝛ bonis eccleſiaſticis abuti nõ metuũt ac p̃rimoniũ xp̃i ꝛ res pauperũ in vſus ſuperfluos ꝛ illicitos cõuertũt. Quãtũcũq; eñ vtiliter in bñficio q̃s laboꝛet vltra tñ victũ et veſtitũ ſibi vendicare non dꝫ. Quicq̃d ampli⁹ eſt pauperũ eſt. vñ Bern̄. Sed eſto ſtudioſe q̃s fructuoſe laboꝛet: viuat de altari vt alimẽta ꝛ quibus tegaƚ habẽs his cõtẽt⁹ ſit. Nõ ſupbiat: non luxurieƚ: deniq; nõ diteƚ nec ex clericatu ditioꝛ fiat: non ſibi de bonis eccleſie ampla palatia fabꝛicet: nec loculos inde ꝯgreget nec in vanitate aut ſupfluitate diſpgat nõ extollat de facultatib⁹ eccl̄ie cõſanguineos ſuos aut nepotes ne filias dixerim nuptui tradat. Res pauperũ nõ paupibus dare par ſacrilegĳ crimẽ eẽ dinoſcitur. Nec eñ oꝛdinauit deus his q̃ euãgelio ſeruiunt de euangelio q̃rere: aut hr̄e delitias: aut oꝛnatũ: ſꝫ viuere ait apl̄s de eo: vt vꝫ ſint cõtenti alimenta coꝛpoꝛis nõ gule irritamenta: aut incẽtiua libidinis ꝛ q̃bus tegantur non quib⁹ oꝛneƚ accipere. Et iterũ pauci admodũ ſunt q̃ nõ q̃ ſua ſunt q̃rãt. Diligũt munera: non pñt pariter diligere xp̄m: qꝛ man⁹ dederũt mãmone. Intuere quõ incedũt nitidi ꝛ oꝛnati circũamicti varietatib⁹ tanq̃ ſponſa pꝛocedẽs de thalamo ſuo: nõne quẽpiã taliũ repente emin⁹ ꝓcedẽtẽ aſpexeris ſponſam poti⁹ putabis q̃ ſpõſe cuſtodẽ. Un̄ vero hanc illis exuberare exiſtimas rerũ affluentiã: veſtiũ ſplẽdoꝛem: mẽſaꝝ luxuriã congeriẽ vaſoꝛũ argẽteoꝛũ ꝛ aureoꝛũ niſi de bonis ſponſe. Inde eſt q̃d illa pauper ꝛ inops ꝛ nuda relinquiƚ facie miſeranda inculta hiſpida: exãguis. Propter hoc nõ eſt hoc t pe oꝛnare ſpõſam ſꝫ ſpoliare nõ ẽ cuſtodire ſꝫ pdere: nõ eſt defendere ſed exponere: nõ eſt inſtruere ſed pꝛoſtituere: non eſt paſcere gregẽ: ſed mactare ꝛ deuoꝛare dicente de illis dño q̃ deuoꝛant plebem meã vt cibum panis: ꝛ qꝛ comederunt iacob: ꝛ locũ eius deſolauerunt. hec Bern̄.

Prelatoꝛum põpa.

Sic et hodie multi religioſi bonis monaſterĳ abuti non verentur: et diuitem purpura et byſſo indutum imitando querunt ad induendum nõ quod vtilius ſed quod ſubtilius inuenitur: non quod frigus expellat: ſed quod ſuperbire compellat: et cũ eodem diuite epulari quotidie ſplendide volunt et pꝛo carnibus a quibus abſtinetur ſtudium ſuum in piſcibus ꝛ delitĳs varĳs ponunt: ſm q̃d de quibuſdam dꝛ plus in ſalmone q̃ in ſalmone ſtudent: quod ſm Pꝛoſperũ: nõ ẽ delitias reſecare ſed vnã in aliã cõmutare. Un̄ ꝛ Aug. Qui ſic a carnibus ſe tẽperãt vt alias eſcas: ꝛ difficilioꝛis pꝛeparationis ꝛ pꝛecĳ maioꝛis inquirant: multũ errant. Non eñ eſt hoc ſuſcipere abſtinẽtiã: ſed inuitare luxuriã. Iſti nõ intelligũt ꝙ i his hamũ accipiũt: qꝛ penã ꝓ ſingulis exoluẽt: ꝛ q̃tũ ſe gloꝛificauerũt ꝛ in delitĳs fuerũt tñ de toꝛmento ꝛ luctu habebũt. Utinã multi mercennarĳ ꝛ pſeudo paſtores hec attenderent qui plus de ſeipſis etiã ſanis q̃ ſuis ſubditis etiam infirmis ſoliciti ſunt plus q̃ ſibi in voluptatib⁹ q̃ ſubditis in neceſſitatibus condeſcẽdũt. Et iõ ſepe hmõi mercenarĳ diris a deo caſtigantur flagellis: ſed intelligere nolunt vñ hoc flagella ꝓcedũt cõquerẽtes q̃nq; de pcuſſiõe ſed tacẽtes de cauſa mouẽte ſm illud ꝙ cõmuniter dꝛ pcutiƚ puer ꝛ queriƚ: ſed cauſa taceƚ. Q̃nq; etiam iuſto dei iudicio tales in neceſſitate deſeruƚ ab alĳs vt ſicut fecerũt fiat ꝛ ipſis: ꝛ vtinã hec ſaperent ꝛ intelligerẽt ꝛ ſe emendarẽt.

Proſp. Augu.

Ham⁹ i cibis et veſtib⁹ ſuperfluis.

L

Septimũ malum curioſitas clericoꝛũ.

❡ Septimũ malum ꝙ p̄cedenti ſepe malo ẽ annexũ eſt maledictũ curioſitatis vitiũ a quo tã in faciendo q̃ vtendo tanq̃ a venenoſo ſerpente eſt olbus dei ſeruis abſtinendũ. Curioſa eñ qui faciunt ꝛ qui eis vti volunt mundo viuunt et ſeruiunt. Talia namq; ſunt oꝛnamenta mundi ꝛ blaſphemia dei. Qui vero in puritate cõſcientie intendit viuere: mirũ quõ in faciendo vel vtendo ſe audet hac fece fedare. Eſt eñ periculoſum et eſt valde magnũ vitiũ. Pꝛimo qꝛ tẽpus ad laudandum deũ cõceſſum pditur ꝛ contra ipſum in vanis expendiƚ. Multo eñ plus de tpe occupat curioſum opus q̃ expediat ꝛ hoc valde malũ eẽ nullus ſapiẽs ignoꝛat. Scdo qꝛ facienti eſt cauſa vane glr̄e ꝛ iactãtie. O q̃ties cogitat ꝛ recogitat ac mente reuoluit q̃ñ non operaƚ: ac etiã q̃ñ diuinis intendere debet: vt pulchꝛum opus faciat. O quoties illud aſpicit ꝛ inde ſe reputat ꝛ apud alios reputari vult et ſic iactat. Tertio qꝛ etiam ei cui facit eſt cauſa ꝛ occaſio ſuperbie. Tali eñ oleo ignis ſuperbie nutritur: ꝛ magis accenditur. Nam ſicut rudia et groſſa ſunt humilitatis fomentum: ſic curioſa et pulchꝛa ſuperbie ſunt nutrimentũ. Quarto qꝛ

Curioſitatis picula ꝛ mala.

eſt materia ꝛ occaſio retrahendi animũ a deo:nã ſm Greg. Tãto qs a ſuperno amore diſiungit̃ q̃to inferius delectat̃. Quinto qꝛ eſt cõcupiſcẽtia ꝛ voluptas oculoꝝ. Ad nihil eñ talia curioſa valere vident̃ niſi vt inde oculi paſcant̃:ꝛ ꝑ cõſequẽs etiã animus ex eis diſtrahit̃. Sexto qꝛ multoꝝ alioꝝ eſt laqueꝰ ꝛ ruina. Nã talia reſpiciẽtes multis modis offendere poſſunt vel delectabiliter aſpiciendo ꝛ ſimilia cõcupiſcẽdo vel detrahendo ꝛ maledicendo ſeu aliȷs ſcandalũ et malũ exemplũ inde trahẽdo. Cogita ergo quoties deus offendi poterit anteq̃ illa curioſitas deleta ſit. De oibꝰ aũt illis offenſis ipſe qui tale opus fecit vel fieri procurauit eſt in cã:ꝛ ꝑ conſequẽs in culpa. Ecce quot mala ex tali curioſitate ꝓueniunt. Adhuc eſt ꝛ aliud magnum malũ valde:qꝛ curioſitas directe obuiat paupertati. Et vltra oĩa predicta eſt hoc malũ q̃ leuis ac vani ꝛ incõſtãtis animi eſt iudiciũ ꝛ ſuperbie in corde latentis ſignum. Hoc autẽ malũ curioſitatis nõ ſolũ reperitur in clericis:ſed etiam pleriſq; religioſis. Quidã eñ eoꝝ relicta ꝛ quaſi contempta antiquorum patrum ſimplicitate ꝛ humilitate nouitates ſeculares in multis ad vſum pertinẽtibꝰ adinueniũt ꝛ diabolũ adulterãtẽ cũ ſuis ſatellitibus in religionẽ introducũt. vnde non vident̃ filȷ religionis veri ꝛ legitimi ſed potius adulteri:quia a ſanctis patribus degenerantes adulterinas nouitates ꝛ curioſitates adinueniunt:ꝛ quales ſunt talia opera faciunt. Unde de eis illud vulgare dici põt. Qualis erat mulier:tale coquebat holus. Miniſtri ergo diaboli ſunt:qꝛ opus eius faciẽdo ſibi ſeruiunt. Et ideo ꝓpter nullum de mundo tale opus quis facere debet nec velle pro ſe fieri etiã ſi gratis fieret:qꝛ nulla de cã peccato eſt conſentiendum ꝛ ab offenſa dei eſt omnibꝰ modis abſtinendũ. Nã vt dicit Anſel. Omne peccatũ per preuaricationẽ deũ exhonorat. Si ergo peccare eſt deũ exhonorare hoc homo facere nõ deberet etiã ſi neceſſe eſſet perire omne qđ deus non eſt. Mirum ergo valde q̃uo homuncio cinis ꝛ puluis tam audacter deũ ꝛ tantã maieſtatẽ preſumit offendere. Uñ Berñ. Tangit mõtes ꝛ fumigãt ꝛ tam tremendã maieſtatẽ audet irritare puluiſculus vno leui flatu diſpgendus ꝛ minime recolligẽdus. Et ſi ꝓpter nullum aliũ curioſa facere deberes:quãto magis offendis ſi ꝓprio motu ad ſolã complacentiã talia facit:volẽs magis complacere creature q̃ creatori. Ex premiſſis igit̃ apparet aliquãtulũ in quali ꝛ quãto periculo ſit hodie ſtatus clericoꝝ:ꝛ quanta per eos veniunt ſcãdala:quantãq; perſecutionẽ ſuſcitant in eccleſia. Illi eñ vere eccleſiã perſequunt̃ q̃ vitȷs ꝛ malis exẽplis perſequuntur. Illi acerbiꝰ ſanguinẽ fundũt q̃ xp̄m q̃tũ in ipſis eſt in hoĩe occidũt. Uñ Berñ. Si dñs ꝓpriũ ſanguinẽ dedit in preciũ redemptionis animarũ:nonne tibi videt̃ grauiorem ſuſcitare perſecutionẽ qui ſuggeſtione mala exẽplo pernicioſo ſcandali occaſione auertit ab eo alas quas redemit ab illo q̃ ſanguinẽ ſuũ fudit. Et iterũ. Quis obſecro laicoꝝ auidius clericis acquirit temporalia ꝛ ineptius vtit̃ acquiſitis? Cũ tñ faſtũ videãt laici in ſupellectili clericoꝝ:nõne ꝑ eos potiꝰ inuitant̃ ad mũdũ diligẽdũ q̃ negligẽdũ? Medice cura teipſum. Si mũdum predicas contẽnendũ cõtẽne tu prius:ꝛ ad ipſum alios efficaciꝰ inuitabis. Da voci tue vocẽ virtutis cõſonet vita ꝟbis ꝛ ſtatim erit in ore tuo viuax ꝛ efficax ſermo dei penetrabilior omni gladio ancipiti. Nõ ſic profecto eſt ſed ſicut populus ſic ſacerdos ſicut laicꝰ ſic ꝛ clericus vterq; cupit:vterq; diligit mũdum ꝛ ea q̃ in mundo ſunt. Laicus tñ cum labore:ſed clericus ſine labore volunt poſſidere totumꝰ mundũ. Communicare volũt cupiditati ꝛ ſuperfluitati hoim ſed nõ labori. Peccare volũt:ſed non flagellari cum hominibꝰ. Unde timẽdũ eſt q̃ flagellent̃ cum demonibꝰ. Q̃uo ſeculares nõ expenderent ſubſtãtiã ſuã viuẽdo luxurioſe etiã in p̄ſentia ſacerdotũ q̃uo nõ intenderẽt vanitatibus ꝛ lenocinȷs huius ſeculi? q̃uo nõ eẽnt inſolẽtes ꝛ elati:cũ tantũ faſtum tantã inſolentiã videant clericorum? Nonne in preſentia eoꝝ irreuerenter abutimini eleemoſynis pauperũ? De patrimonio crucis xp̄i nõ facitis codices in eccleſȷs:ſed paſcitis pellices ipinguatis carnes:adornatis eq̃s. Et vere in capitibus omnibꝰ olim plateaꝝ diſperſi ſunt lapides ſanctuarȷ. Platee late ſunt ꝛ lata eſt via q̃ ducit ad mortẽ. Lapides ergo ſanctuarȷ .i. ſacerdotes ſunt in capitibꝰ .i. in introitu lataꝝ viaꝝ. docent eñ populos per praua exempla ingredi vias latas que ducũt ad mortẽ:ꝛ demergũt in ꝓfundũ inferni. Dolor capitis in membra redundat. Et merito clamat ſancta eccl̄ia hodie. Ecce in pace amaritudo mea amariſſima. Multa eſt hodie ꝛ longe grauior q̃ credi poſſit perſecutio ſancte eccleſie:ꝛ talis incũbit qualis nõ fuit a principio. Multis modis perſecutꝰ eſt eã diabolꝰ:ſꝫ nũq̃ grauius q̃ hodie:qꝛ nunq̃ fuit maior perditio xp̄ianoꝝ nec liberior aut ſecurior trãſgreſſio diuinoꝝ preceptoꝝ. eccleſiã incipiẽtem perſecutus eſt per tyrãnos:ꝓficientẽ perſecutus eſt per hereticos:iam letã ꝛ florẽtem perſequitur per motus illicitos. hec Berñ. Adhuc autẽ vnũ de clericis in fine ſubiungo exemplũ. Clericꝰ quidã in ſynodo eporum predicari pulſus anguſtiabat̃ nõ modicum quidnã digne poſſet coram eccleſie

Berñ. Scãdalizãtiũ malũ.

Lu. iiij.

Tre. iiij. Lapides ſanctuarũ.

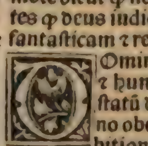
Eſaie. xxxviij.

Exẽplũ de clerico.

prelatis predicare. At vbi acceſſurus in oro-
ne iaceret venit ad eū diabol⁹: ⁊ dixit. Quid
anguſtiaris iſtis clericis predicare? Dic eis
iſtud ⁊ non aliud. Princeps inferni ſalutat
principes eccl'ie leti oēs nos eiſdem referi-
mus grās: q: p eorū negligentiā ad nos fe-
re totus mundus deuoluit: q: cū ipſis pla-
tis nobis eorū ſubditi pariter offerunt. In-
uitus qdē tibi dico: ſed altiſſimi iuſſione co
actus. Quā vera iſta ſint ſtatus pculdubio
eccleſie mōſtrat q nullā trium malorū q in
mundo ſunt. ſ. ſuperbie: auaritie: luxurie cō
paratione recipit in clericis ⁊ prelatis. Uñ
moderatores orbis ⁊ reges magnos vite du
ces: comites ⁊ barones nihil videbis in co-
rum cultu ⁊ apparatu tam ſingulariter ex-
qſitū tā pōpoſum. Eorū auaritiā ſi attēdas
nullā mercatorū nullā ciuiū talem reperies
Quoniā tñ heredes legitimos ſi haberent
tolerabilior inſania videretur. De luxuria
vero eorū nihil diffinire preſumo niſi q illā
ſolus nouerit oīps qui renū ⁊ cordiū ſcruta-
Luxuria clericorū. tor eſt deus. A qua quidē luxuria valde ter
rere deberent eos quorundā clericorū exem
pla de quib⁹ noui quoſdā ſubito ⁊ improui-
ſe in latrina ⁊ fetore vitā ſuā fetidam termi
naſſe ⁊ qdā in ipſo actu ſimul cū fine opis
expiraſſe. Et ſi qris de gula q fomētū eſt lu-
xurie iuenies pplm ſemel i āno carniſpriuiū
facere ſ3 clerū qtidie. In ſabbato qq3 d'litijs
affluere mos erat iudeis veri ſabbati igna-
ris quos clerici in hoc ſatis imitantur in fe
ſtis dieb⁹ delicati⁹ cōuiuātes nec alr diē fe
ſtū niſi plus ſolito ſe ingurgitēt reputātes
vñ dic. Cū ſupbia ppria ſit demonib⁹ ſiue
Hiero. mōſtrū ex vitijs malus cleric⁹ ē mulierib⁹ luxuria pecudib⁹ auaritia mer-
catoribus: ex his factū eſt mōſtrū quod eſt
malus cleric⁹. Silr in religioſis inuenire po
teris vnū mōſtrū ex hmōi malis compoſitū
Qñq3 em pſidēs eſt ſupb⁹ ⁊ ābitioſus dili-
gēs pēſſe ⁊ querens modis oībus in officio
remanere. Eſt etiā qñq3 cū hoc cōcupiſcen-
tie carnis dedit⁹ qrēs frequēter occaſiōes
vacandi delicijs ⁊ voluptatib⁹. Eſt inſuper
qñq3 cōcupiſcētia oculorū ⁊ auaritia cecat⁹
p queſtu faciendo diſcurrēs ⁊ qualitercun
q3 tpalia acqrēs vel acquiſita recipiens. Et
q: l ſe h3 hec tria ex quibus oriuntur oia hu
ius ſeculi mala. nā teſtāte ioāne oē quod ē
in mūdo aut eſt cōcupiſcētia carnis aut cō
Tria capitalia mala. 1. Jo. ij. cupiſcētia oculorū aut ſupbia vite: nō expe-
ctare h3 p retributiōe cōdigna oia ſeculi
alteri⁹ incōmoda. Si quis pter predicta
mihi ea ſcribēti iraſcit talis de ſeipſo q hu-
iuſmodi ſit cōfitetur. Multi em cum eis ve
ritas pponit indigne ferunt ⁊ cū a iter eua
dere nō poſſunt reſpōdent q de talib⁹ ſibi
cōſciētiā non faciunt: ⁊ hec eſt mala cōſcien
tia: q: veritati ⁊ rationi cōtraria. Uñ notan
dum q quadruplex eſt cōſcientia. ſ. due bo-
ne ⁊ due male. Prima eſt bona ⁊ trāquilla
⁊ hec eſt illius q pctā pterita punit ⁊ cōmit A
tēda diligēter refugit. De qua in pſal. Bea Cōſciētia quadruplex.
tus vir cui nō imputauit dñs pctm̄. Omne
autē qd ipſe nō imputare decreuit: ſic eſt qſi
nō fuerit. Scda eſt bona ſed turbata q ſe le- p̄.xxxi.
uat nō tñ in dulcedine ſ3 in amaritudine re Lu.xxij.
pugnāte ſenſualitate ita vt dura videat ei ps.xc.
via recta: ⁊ pea vita: lōga vigilia: oro proli-
xa: rudis veſtis: cibus agreſtis: ⁊ tñ retinet
ſe freno timoris. Sed audiet iſte a xpo cū
apoſtolis. Uos eſtis qui permanſiſtis mecū
in tētationib⁹ meis. ⁊ illd pſal. Cū ipſo ſum ps.ix.
in tribulatione. Tertia eſt mala ⁊ turbata p.lxxxij.
q nō tantū timet pctm̄ qtum deprehēdi in
pctō: ⁊ minus timet dei offenſam q peccati
infamiā. De q in pſal. In operibus manuū
ſuarū cōprehēſus eſt peccator. Et iterū. Im
ple facies eorū ignominia: ⁊ querent nomē
tuū dñe. Quarta eſt mala ⁊ tranquilla ac p
hoc ſumme periculoſa. Iſta nec timet deū
offendere nec hominem veretur ſcandali- Peccare cū ſecuritate.
zare q cū venerit in pfundū peccatorū con
tēnit: ⁊ ideo in peccato quiete manet. Sed
huic eſt qua tantū prouocet vindicta iudi-
cis ſicut cum ſecuritate peccare ⁊ nō deſiſte
re a peccatis Talis eſt conſcientia quorū-
dā q cū errāt ⁊ malefaciunt ita q etiā ſcri-
ptura vel rōne cōuinci pñt poſtpoſito dei ti-
more dicūt q nō faciunt ſibi cōſciētiā: putā
tes q deus iudicādo eorū ſequat opinionē
fantaſticam ⁊ relinquat iuſtitiam. Oratio.

Domine ieſu xpe q ſupbis reſiſtis
⁊ humilib⁹ das gratiā: da cūctis
ſtatū dignitatis ⁊ regiminis p bo
no obediētie humiliter ⁊ ſine am-
bitione ſuſcipiētib⁹: ⁊ ſic in eo pſe
uerātibus gratiā in pñti ⁊ gloriā in futuro
⁊ reſiſtere ambitioſis ſepiēdo vias eorū ſpi-
nis ne pſperent in eis ita vt neq3 preeſſe ho
minib⁹ delectent: neq3 honoris ſui ſingula-
ritate letent: ſicq3 tandē illuminati ⁊ ad cor
reuerſi a peſtifero vitio ambitionis deſiſtat
⁊ tales eſſe deſinant: vt vite miſerāte in eter
num non pereant. Amen.

¶ De eo q dñs ſupra mare ambulauit: et petrum ne mergeretur erexit. Capitu.lxix.

Interim aūt q dñs orauit in mōte ſol⁹ A Math. xiiij.
(nauicula) in qua erāt diſcipuli (i medio maris ia- Joā. vj. mar. vj.
ctabat fluctib⁹) ⁊ laborabant in remigādo (q: ven
tus erat eis ɔtrari⁹.) Ex q aduerte q formidāda ſit
xpi abſētia: q: illi q xpi ſo-

cietate carēt tentationib⁹ exponunť. Cōſpi
ce igiť eos ⁊ ipſis cōpatere: quia in magna
ſunt anguſtia ⁊ tribulatiōe. Tempeſtas eñ
eos inuaſit: ⁊ tp̄s nocturnū eſt ⁊ abſq̄ dño
ſuo ſunt. Cū autē a ſero ⁊ deinceps quaſi ꝑ
totā noctē laboraſſent (videns eos dñs ocu
lis mie in mari) laborantes (quarta vigilia
noctis) de monte deſcēdit (⁊ ambulās ſupra
mare) eis appropiquauit. Diuidiť aūt nox
in quatuor ꝑtes ſm quatuor excubias ſeu
vigilias quas faciūt in caſtris excubātes ⁊
ꝑ vices quatuor ſibi ſuccedentes. Prima dr
cōticiniū: qꝛ tunc oēs dormiēdo cōticent et
tacent. Scđa intēpeſtū: qꝛ nondū eſt tp̄s ad
ſurgēdū vel operandū. Tertia galliciniū: qꝛ
tūc excitať gall⁹ ad cātandū. Quarta ante-
lucanū: qꝛ añ lucē. Vñ quelibet vigilia tres
horas hꝫ: qꝛ vt ait Hierony. Stationes ⁊ vi
gilie militares in tria horarum ſpacia diui-
duntur. Patet ergo ꝙ quaſi per totā noctē
periclitati fuerūt quia pene iam nocte fini-
ta dñs ad eos venit ⁊ non mox: ſed demū tñ
eis ſuccurrit: quia ⁊ ſi ad horam differre vi-
detur auxiliū tribulatis tandem tñ eos cō-
ſolari ⁊ corroborare nō deſinit. vnde Theo-
phi. Permiſit autē dñs ꝑiclitari diſcipulos
vt fierent patiētes. vnde nō ſtatim eis aſti-
tit: ſed ꝑ totā noctē periclitari ꝑmiſit vt do-
ceret eos patiēter expectare vt nō a princi-
pio in tribulationibus ſperarent ſubſidiū.
Et iterū. Vide qūo nō in principio periculi
dñs aſtitit: ſed in fine ꝑmittit nāq̄ nos eſſe
in medio periculorū vt certātes in tribula-
tionib⁹ probabiliores fiam⁹: ⁊ vt ad ip̄m ſo-
lum recurramus q̇ potens eſt ex inſperatis
nos liberare: cū eñ intellect⁹ humanus ſi-
bi ꝓuidere nō poterit: tūc ſal⁹ diuina adue-
nit. Cōſidera nūc dñm qūo fatigatus ex vi-
gilia longa ⁊ orōne prolixa ſolus deſcendit
noctis tp̄e pedib⁹ nudis de monte laborio-
ſo ⁊ forte petroſo ⁊ vehemēter ei cōpatere ⁊
quomodo vadit ſupra mare firmo veſtigio
et nō infuſis pedibus ſicut ſupra terrā non
quidē aſſumpta agilitate: ſed corporis gra-
uitate: ⁊ aquaꝝ liq̇ditate manente. Cognouit
eñ creatura ſuū creatorē: cuius etiā ꝑtāti
ſubiecte ſunt oēs tribulationes mūdi: vnde
miraculoſe hoc fecit: ſicut qñ virgo perma-
nens virgo peperit: et qñ manēte corporis ſo-
liditate ꝑ clauſa oſtia dñs intrauit. Cū aūt
appropinquauit naui diſcipuli videntes eū
turbati ſunt: ⁊ pre timore (clamauerūt pu-
tantes eſſe fantaſma) et apparitionē rei nō
exiſtētis vel alicuius ſpirit⁹ nocere volētis
et tñ iam viderāt eū tanta miracula feciſſe
ꝙ credere deberēt ipſum ſuper aquas poſ-
ſe ambulare. Et qꝛ vt ex hoc apparet parue
fidei erant: ideo (eos preterire volebat) id
eſt ad modum volentis ſe habebat eo mo-
do ſicut poſt reſurrectionē ſuam ambulās
cum duob⁹ diſcipulis finxit ſe longius ire:
quia non cognoſcebatur: tales enim appa-
ritiones fiunt cōiter ſm diſpoſitionem in-
teriorē ipſorū quib⁹ oſtendiť. Ideo etiā ad — Gratia
horam preterire volebat vt dilatata gratia — dilata
magis grata foret et liberatio dulcior eſſet — dulci-
ſic ⁊ finxit ſe longius ire: vt deſideriū accen- — or.
deret. At benign⁹ dñs amplius eos vexari
nolēs ne abſorberenť a timore: quia prope
eſt oibus inuocātibus eum in veritate: ſta-
tim aſſecurauit eos dicēs. Habete fiduciā
ſcꝫ liberationis contra deſperationē tribu-
lationis. (Ego ſum) liberator nō fantaſma
(nolite timere) quia poſſum vos de pericu-
lo aque eripere. ſm Hiero. nō dixit qs eſſet — Hiero.
qꝛ ex voce ſibi nota poterāt magiſtrū agno-
ſcere: vel vt intelligerēt ipſum eſſe q̇ moyſi
dixerat: qui eſt miſit me ad vos. vbi Chriſ.
Non cognoſcebant ꝑſonā eius ꝓpter tene-
bras ſtatim aūt in voce cognouerūt eū et ti-
mor ſolutus eſt. vbi ⁊ Theop. Cum aūt ho
mines vel demones nos per timorē nituntť
mouere: audiamus xp̄m dicentē. (Ego ſum
nolite timere). i. ego ſemper aſſiſto: et ſicut
deus permaneo et nunꝗ̄ pertranſeo. Non — Chriſ.
perdatis in me fidem pro falſis terroribus. — Theo.
Tunc petrus amore vehemēti ſuccēſus ſti-
mulatus: cupiēſq̄ ad dñm venire ⁊ illi pro-
pinquior eſſe dixit. (Dñe ſi tu es). ſ. libera-
tor et ſaluator (iube me venire ad te ſuper
aquas). q. d. ſm Hierony. Tu precipe ⁊ il- — Hiero.
lico ſolidabunť: vñ leue fiet corpus qđ ꝑ ſe
eſt graue. Et inuit illi dñs voce et manu vt
veniret. Et cōfiſus de dñi potētia inſiliūt i ma
re: cepitq̄ et ipſe ſupra mare ambulare vt — Ambu-
ad ieſum poſſet venire. Felix mot⁹: qꝛ ſuper — latio
aquas mūdane ꝓſperitatis ꝑ cōtēptū: ſꝫ fe — petri
licior termin⁹: qꝛ vt veniret ad ieſuꝫ ſalua- — ſup ma
torē alarū. Intm eñ deſiderabat xp̄i ſocie- — re. Pe
tatē ꝙ nolebat expectare aduentū eius vſ- — tri fer-
q̄ ad nauē: ſed volebat occurrere ſuꝑ aquā — uor.
oblitus pre amore xp̄i aque ꝑiculū. Vbiq̄
petr⁹ frequētiſſime ⁊ ardētiſſime fidei fuiſ-
ſe monſtrať. Neq̄ eñ ꝓfundiſſimo pelago
ſe crederet niſi fidē certiſſimam de dño ha-
beret. Sciebat eñ ſaluatorē noſtrū oia poſ-
ſe ⁊ nihil minus de poteſtate in mari ꝙ̄ in
terra eum credebat hr̄e. Et in hoc miracu-
lum mai⁹ apparuit: qꝛ non ſolū xp̄s virtute
diuinitatis ſuꝑ aq̄s ambulauit: ſed etiā pe
trus eadē virtute ad ip̄ꝫ venit. Sed poſtea
petr⁹ videns ventū validū ⁊ vehementē ti-
muit ex infirmitate hois ⁊ titubauit ⁊ qꝛ pa
rū dubitauit parꝝ ſubmerſus fuit. Fides ar
debat ſed hūana infirmitas in ꝓfundū tra-
hebat. Supra mare dñs eū ambulare facit:
vt diuinitatis ſue potentiā oſtendat: mer-
gi facit vt propriā infirmitatē cognoſcat ne
putet ſe equalē deo ⁊ ſuꝑbiat. Relinquiť er
go paululū tētationi vt ita ꝑ orōne augeať

fides eius credentis ſe dñi imꝑio poſſe libe rari. (Et cũ cepiſſet mergi: ſtatim dñm inuo cauit: et dextera dñi eũ ne mergeret crexit ac naui reſtituens dixit ei. Modice fide q̃re dubitaſti?) In hoc em̃ paruitas fidei in pe tro apparuit: q2 ex q̃ ad preceptũ dei ſuꝑ aq̃s liq̃das ãbulauerat de vẽto cõtrario timere nõ debebat. vñ Chri. Ut igit̃ mõſtraret q̃m nõ vẽti imiſſio ſed illi⁹ modica credulitas piculũ opabat̃: ſubdit̃ modice fidei q̃re du bitaſti. In q̃ manifeſtat q2 neq3 vent⁹ noce re potuiſſet ſi fides firma fuiſſet. Modice fidei erat petr⁹ reſpectu eius q̃ expediebat ei: magne tñ ⁊ ardentiſſime reſpectu nr̃e fi dei. vñ Hiero. Si aplo petro q̃ cõfidẽter ſal uatorẽ rogauerat dicens. Dñe ſi tu es iube me venire ad te ſuꝑ aquas: q2 paululum ti muit dr̃ modice fidei q̃re dubitaſti: q̃d no bis dicendũ eſt q̃ hui⁹ modice fidei nec mi nimã q̃dẽ habem⁹ particulã. Intrauit aũt dñs nauẽ (ceſſauitq3 vent⁹) ⁊ tẽpeſtas ⁊ ola ſunt peccata. In hoc xp̃s ſe oñdit dñm aer3 ſicut in deambulatiõe ſuꝑ aq̃s oſtẽderat ſe dñ3 maris. Uñ dat̃ itelligi ꝙ dñs patit̃ nos ad tẽp⁹ tribulari vt virtus nr̃a ꝓbet̃ fina liter tñ ⁊ in neceſſitate nõ deſerit: ſed nobis ꝓxim⁹ ſit. Et ſtatim ṽtute diuĩa (fuit nauis ad terrã) ad quã ĩbant. ſ. bethſaydã ciuita tẽ in terra genezareth. Qd̃ autẽ ioãnes dr̃ diſcipulos veniſſe trãs mare in capharnaũ nõ eſt contrariũ: q2 capharnaũ ⁊ bethſayda ĩn eodẽ littore ſunt ⁊ vicine: ⁊ forte diſcipuli venerũt in cõfinio vtriuſq3: medium aũt ab vtroq3 extremo poſſum⁹ denoĩare. Uel ven to cõpellente venerunt primo capharnaũ ⁊ poſtea inde bethſaydã. Et ſic a deſerto be thſayde id eſt qd̃ pertinet ad terminos ciui tatis bethſayde in q̃ deſerto dñs turbas pa uit migrauerũt vſq3 ad ciuitatẽ bethſayde q2 inter ciuitatẽ ⁊ deſertũ ꝑtinens ad ciui tatẽ eſt mare ſeu ſtagnũ mediũ. Pluries le gimus diſcipulorũ nauiculã fluctibus ⁊ vẽ tis exagitatã: ſ3 nũq̃ ſubuerſa3. Sempꝫ enĩ3 deus adeſt ſuis in tribulatiõe q2 ꝓmiſit cũ eis tũc eſſe. vñ Bern. Quãtũcũq3 ſeuiat tri bulatio nõ memineri3 te derelictũ: ſ3 memi neris eſſe ſcriptũ: cũ ipo ſum in tribulatiõe. Et ego aliud interim in tribulatione q̃d re quiram? Bonũ mihi dñe tribulari dũmodo ipſe ſis mecũ q̃ regnare ſine te: gloriari ſi ne te. Miſtice nauicula iſta eſt eccleſia vel q̃libet fidelis aĩa: que fluctibus perſecutio nũ ⁊ tentationum ſeculi: modo in hereticis modo in tyrannis: modo in falſis fratribus tunditur et turbatur: cum ad patriam ce leſtem tendere conatur. Uentus cõtrarius eſt malignorũ ſpirituum flatus labor diſci pulorum in remigãdo: labores deſignat fi delium ad quietem patrie celeſtis perueni re conantium. Sed dñs videns laborãtes

pietatis intuitu corroborat: et aliquando manifeſto adiutorio liberat. Non em̃ au fert auxilium ⁊ ſi differat non derelinquit: ⁊ ſi quãdoq3 preſſuras exponat. Diluculo aũt appropinquante dñs ſupra mare ambulãs et preſſuras ſeculi cõprimens venit ad eos q2 cũ homo mentẽ ad ſupni lumen preſidij erexerit: aderit dñs q̃ ſicut lucifer matuti nis oẽs tenebras pellit ⁊ pericula tentatio nũ ceſſare facit. deo em̃ preſente pacificatur aĩa ⁊ fit tranquilla. Quia vero hec nauicu la nõ torpẽtes vehit: ſed fortiter remigãtes ſignificat qd̃ in eccleſia nõ deſidioſi ⁊ mol les ſed fortes ⁊ in bonis operib⁹ ꝑſeueran tes perueniunt ad portum eterne ſalutis. Moraliter mare mundus eſt nauicula eſt penitentia vel crux xp̃i: mot⁹ autem maris motus eſt tentationũ ex flatu demonũ: di ſcipuli ſunt in naui: q2 penitentia q̃ eſt par ticipatio crucis ⁊ paſſionis xp̃i nõ continet niſi diſcipulos dñi. Jeſus nõ eſt in naui: q2 penitentia non indiget eo qd̃ aquas concu piſcentie calcauit. Hec eſt ſcd̃a tabula poſt naufragiũ. vt dicit Hiero. ſine qua nullus venit ad litt⁹ ſolide eternitatis. Jeſus au ctor ſalutis inducit tranquillitatẽ: q2 ſedat tentationẽ: turbe ammirantur: quia nihil talis tranquillitatis in ſe experiuntur q2 nõ eſt par impijs. Petrus ambulans ſuper aquã nil mali paſſus eſt ab aqua: ſed a vẽto q̃ eũ fere ſubmerſit: ſic hoĩes ãbulando ſuꝑ aquã mũdi ꝑ cõtemptũ diuitiarũ nil ab eis mali patiunt̃: tamẽ dñt timere piculũ venti ſuperbe elatiõis: ꝓpter contẽptũ hm̃oi ex urgentis. Hoc dñt timere illi q̃ in anguſta penitentia vel religione ſunt ⁊ terrena di miſerũt ⁊ pedibus. i. affectionibus ⁊ deſide rijs quib⁹ aĩa gradit̃ ſuꝑ aquas ambulant ne vẽto ſuperbie agitẽtur ⁊ ſubmergantur. Uñ ꝑmo homini dictũ eſt dñamini vniuer ſis q̃ mouẽtur ſuꝑ terrã. Itẽ moraliter na uis eſt corpus humanũ in quo aĩa eſt ſicut nauta in naui q̃ fluctibus paſſionũ ire ⁊ cõ cupiſcentie q̃ in organis corporalibus ſunt frequenter impellitur ⁊ aliq̃n periclitatur nam motus paſſionis aliq̃n ſubuertit iudi ciũ rationis. Sed quarta vigilia q̃ terminat̃ in luce matutina xp̃s venit: q2 dũ mens ad ſuperni luminis claritatẽ oculos erigit paſ ſionum ipetus conquieſcit. Et tũc fit appli catio ad terrã genezareth. i. generãtis au ram per quã ſignificatur ſpirit⁹ aure lenis vbi eſt dñs et ſanantur infirmi a languore peccati. Sic ergo triplex hic occurrit mira culu3. ſ. ambulatio ſuper mare: ſopita tem peſtatis ſedatio: ⁊ nauis multũ a terra di ſtans ad portum deductio: vt diſcamus ꝙ fideles in quibus eſt chriſtus tumorẽ mun di premunt: fluctus tribulationũ calcant: ⁊ velociter ad terrã viuentiũ tranſeunt. vbi

Peri heſita tio.

Chriſ.

Hiero.

D Tribu latis bo nis ad eſt de⁹. Bern.

Mora liter.

Tabu la ſecũ da eſt penitẽ tia. Hiero.

Geñ. j. E Nauis.

Mora liter.

Mira culum triplex.

Augu. Attēdite ſeculū quaſi mare. Ventꝰ validus ⁊ magna tēpeſtas vnicuiq; ſua cupiditas. Amas deū ābulas ſup mare: ſub pedibus tuis eſt ſeculi tumor. Amas ſeculum abſorbet te. Amatores ſuos vexare nouit nō portare. Sȝ cū fluctat cupiditate cor tuū vt vincas tuā cupiditatem inuoca xp̄i diuinitatē. Diſce calcare ſeculū: memento fideȝ in xp̄o. Et ſi motus eſt pes tuꝰ ſi titubas: ſi aquā nō ſuperas: ſi mergi incipis. Dic per eo: libera me. Dic pereo: ne pereas. Solus enim a morte carnis liberat te q̄ mortuus eſt in carne ꝓ te. Hec Aug. vbi ⁊ Bed. Nec mirandū ſi aſcēdēte in nauiculā dn̄o ventꝰ ceſſauit: in quocūq; em̄ corde deus per gratiam ſui adeſt amoris mox vniuerſa vitiorū ⁊ aduerſantis mūdi ſiue ſpirituum malignorū bella cōpreſſa quieſcunt. Et vt ait Theo. ſi voluerimus xp̄m in nauiculā noſtram ſuſcipere. i. in cordibus noſtris habitare: ſtatim inueniemur in terra ad quam ire volumus in. i. celum. Cum aūt) dn̄s Jeſus ⁊ diſcipuli eius (trāſfretaſſent venerūt i terrā genezareth) ſic dictā a loci vicinitate ⁊ gētes regionis illiꝰ cognouerunt Jeſum: alij rumore ⁊ fama. alij facie ⁊ preſentia. Et perquirentes infirmos vniuerſe regionis illiꝰ adduxerūt eos ad Jeſum (vt vel fimbriā veſtimēti eius) mererentur tangere: ſcientes q̄ poterat eos curare: ⁊ conſequebant̄ beneficia curationū tā mēte q̄ corpore: qꝛ illos quos xp̄s ſanabat corpore ſanabat et mēte. vbi Chr. Nos aūt non ſolum fimbriā aut veſtimentū chriſti habemus: ſed etiam corpus eius: vt comedamus. Si ergo q̄ fimbriā veſtimēti eiꝰ tetigerūt tantā acceperūt ꝟtutē: multomagis qui totum ipſum ſuſtinent. hec Chriſo. Mira fides geraſenorum vt non tantum preſentium ſalute contenti ſint: ſed mittant ad alios per circumitū: vt currāt oēs ad medicū. Curre ⁊ tu ꝓ quacūq; infirmitate ad Jeſum autorem ſalutis: vt bn̄ficiū curatiōis cōſequi merearis. Hoc aūt facto dn̄i Jeſu ſignificat̄ q̄ predicator euangelij dȝ curare languidos ſp̄ualr̄ medicina p̄dicatiōis ⁊ ſancte operationis. Miſtice trāſfretatio hec ſignificat tranſitū xp̄i ad gentiles ꝑ apoſtolos. Innuit ergo p̄mo tranſitū apoſtolorum ⁊ gentiliū cōuerſionē genezar em̄ interpretatur vitiū natiuitatis ⁊ ſignificat gētilitatem: ſecundo, ſequenteȝ fidei cognitionē: qꝛ cognouerūt eū. tertio fidelium multiplicationē: qꝛ ad cōgregādū infirmos miſerunt in vniuerſam regionem. Et audiuit herodes tetrarcha famā bonā de Jeſu. i. de doctrina ⁊ miraculis eius: ita vt ⁊ ipſe ⁊ quidā alij mirarentur in eo ioānē reſurrexiſſe a mortuis. Et vere de mortuis ſurrexit qui de morte huiꝰ miſerie corporis ſm ſpiritū in vitā imortalem trāſiuit

Opinio em̄ omniū loquētiū de reſurrectione ⁊ immortalitate aīe fuit q̄ poſt reſurrectionē ſit homo maioris ⁊ excellētioris potētie ⁊ virtutis q̄ ante deū adhuc grauaret̄ in firmitate carnis: ⁊ ideo lȝ Joānes baptiſta nō feciſſet miracula in vita ſua herodes tn̄ credēs eū ſurrexiſſe a mortuis aſſerebat eū facere miracula. vnde Theophilus. Sciēs herodes q̄ ioānē iuſtū exiſtentē ſine cauſa occiderat: credebat eum a mortuis ſurrexiſſe: ⁊ q̄ꝺ ex reſurrectione ſuſcepiſſet miraculorū operationē. hec Theo. Per hoc autem moraliter deſignat̄ q̄ reſurgentes de morte culpe maiora virtutū opera debēt facere q̄ ante vt ſic oſtendant ſe gratos de ſua reſurrectione. ¶ Moraliter quoq; ioannem decollat qui bonū ꝓpoſitū ab aliquo aufert vel in ſe necat. Herodes vero inter dubium timidūq; vacillās optabat ſepius: ⁊ querebat videre ieſum magis ductus curioſitate videndi miracula q̄ deuotione: ⁊ vt ſi forte ſic ioannem poſſit agnoſcere imo volebat eum occidere. Per hunc ſignificant̄ curioſi qui facta miracula videre querunt ⁊ audire: ſed non imitari. Tremebat quidē ⁊ formidabat herodes ioannē adhuc viuū pauperē prorſus ⁊ nudū: timebat etiā ⁊ formidabat eū iam occiſum ⁊ mortuū. vn̄ Chri. Sed nec abſciſum eius caput ſecure poterat ac libenter aſpicere: qꝛ poſt mortē quoq; ioannis in illo terror vigebat. Tanta eſt vis q̄ꝓpe virtutis vt poſt mortem quoq; ſit viuentibus fortior: adeo eſt imbecillis neq̄tia etiā ſi honore regis inuetur etiā ſi preſidio multitudinis atq; vniuerſa huius mundi potētia fulciatur: omnibus tamen peccatoribus quibus ineſt cunctis omnino rebus fragiliores fecit. Et iterum. Peccatores em̄ ſciētes ⁊ neſcientes quemq; ſtrepitum pertimeſcunt. peccatum enim nemine arguente hominem prodit: neminem accuſante condemnat: ⁊ timidum ⁊ pigrum reddit delinquentem. hec Chri. ¶ Oratio.

Domine ieſu xp̄e clemētiſſime dignare in nauiculam pectoris mei aſcendere ⁊ ſuperbie ventoſitatē ac vitiorum inſurgentium procellas ſedare: ne me in aliquo tentationum ventus ſubuertat vel vnda ſubmergat da mihi in perturbatione conſilium: in perſecutione auxilium: in tribulatione ſolatium: in aduerſitate fortitudinem: in omni tentatione virtutem. Libera me a tempeſtatibus huius procelloſi maris: ⁊ perduc me ad tranquillitatem quieti littoris dās mihi nunc pacem temporis ⁊ pectoris ⁊ poſt hoc eternitatis. Amen.

¶ De verbis domini propter q̄ quidā retro abierūt. Cap. lxx.

Theo.

Decollare ioānem.

Joan. erat timori et defunctus.

Virtutis vis.

A Joā. vi. Poſt̄ꝙ ergo dn̄s Jeſus trāſfretaſſet cū diſcipulis a deſerto vſq; ad genezareth (altera die) turbe quas pauerat non inuenientes eū in loco vbi hoc fecerat intrauerunt naues ſuꝑuenientes a ciui tate tiberiade q̄ eſt iuxta idē deſertū ⁊ tranſfretātes (venerūt caphar naū. Et inuenientes ieſum mirabant̄ quomo do illuc veniſſet cū ſolā nauiculā vidiſſent quā cū diſcipulis nō intrauerat ⁊ dixerūt ei. (Rabbi qn̄ huc veniſti) q.ſ. nec diſcipulorū nec aliā nauē intraſti. (R̄ndit eis ieſus) nō ad q̄ſtionē eorū: ſed ad intētionē. (Amē dico vobis) licet vos quaſi deuotos oſtēdatis tn̄ (queritis) ⁊ ſeqmini (me) .ſ. aliq ex vobis: ⁊ ſi nō oēs (nō ꝑpter ſigna q̄ vidiſtis) quibus me cognoſcere potuiſtis non ꝑpter ſermonē quē audiſtis: nō vt mihi vel ſignis meis q̄ facio credere velitis (ſed q; māducaſtis ex panib⁹ ⁊ ſaturi eſtis) hoc eſt nō ꝑpter me: ſ; ꝑpter refectionē ne pro victu oporteat vos laborare ⁊ hr̄e ſolicitudinē. q.d. ꝑpter carnē me queritis: nō ꝑpter ſpm̄: q; .ſ. vt ſaturemini iterū: ſed deberetis eſſe magis ſoliciti de cibo ſpūali quo aīa ſuſtētat̄: q; tanto melior eſt cibo corporali quo corp⁹ reficit̄ q̄to aīa melior eſſe corpore dignoſcit̄. Cōſidera modo quāte ſuauitatis fuerunt panes illi q̄uis ordeacei quorū dulcedine ille turbe capte adhuc dn̄m ſeq̄bant̄ tā ſolicite. Nec mirū q; ſuauis ⁊ dulcis erat ꝓuiſor ⁊ diſpēſator panū illorū. Similiter quotidie multi querūt Jeſum nō ꝑpter ieſum: ſed vt bn̄ ſit eis in hoc tp̄e ⁊ preſenti vita vt aſſequant̄ cō moda ⁊ vitēt dāna. Multi etiā conſiciūt ieſum nō ꝑpter ieſum: ſ; ꝑpter nūmū. Hic le tus obuiat intrātib⁹ religionē ⁊ aſſumentibus clericatū ex ignauia: vt ſic otioſe ⁊ ſine labore panē māducēt. Quib⁹ ait dn̄s. (Queritis me) ab ambitione pluriū reddituū eccleſiarū celebratione pluriū miſſa⁊ ⁊ ꝑpter alia hm̄oi (non q; vidiſtis ſigna) .i. opera in quib⁹ velitis me imitari: de quib⁹ o dn̄e fac mecū ſignū l bonū (ſ; q; māducaſtis) ex red ditib⁹ ⁊ oblationibus (nec tn̄ ſaturati eſtis) quia ſm̄ dictū cōe quo plus ſunt pote plus ſitiunt̄ aque. Jta etiā eſt de cupiditatis pane: ſm̄ Greg. De panib⁹ em̄ fuerāt ſaturati: ⁊ p eorū ꝑſonā dn̄s illos intra ſanctā eccleſiā deteſtat̄ q̄ p ſacros ordines ad dn̄m propinquātes nō in eiſdē ordinib⁹ virtutū merita ſ; ſubſidia vite p̄ſentis exq̄rūt: nec cogitāt q̄d viuēdo imitari debeāt: ſ; q̄ cōpendia percipiēdo ſatient̄. Satiatos q̄ppe de panibus dn̄m ſeq̄ eſt de ſctā eccl̄ia tp̄alia alimēta ſumpſiſſe: ⁊ nō p ſignis dn̄m: ſed p panibus q̄rere eſt ad religiōis officiū: nō ꝓ agēdis virtutib⁹ ſ; ꝓ requirēdis ſubſidijs tp̄alib⁹ inhiare. vn̄ ⁊ Chriſ. Diſcamus aſiſtere ieſu: ſ; nō ꝑpter dationē ſenſibiliū vt nō exprobremur ſm̄ iudeos. Etenim q̄ritis me ait nō qm̄ vidiſtis ſigna: ſed qm̄ comediſtis ex panib⁹ et ſaturati eſtis. Propter hoc neq; cōtinue facit hoc ſignū: ſed ſcd̄o ſolū vt erudiat eos nō vētri ſeruire ſ; ſpiritualib⁹ adherere cōtinue. Huis itaq; adhoream⁹ ⁊ nos ⁊ q̄ram⁹ panē celeſtē: ⁊ accipiētes oēm ꝓijciamus vite hui⁹ ſolicitudinē. vn̄ etiā Aug. Quā multi nō q̄rūt ieſum niſi vt illis faciat bn̄ ſm̄ tp̄s. Ali⁹ negociationē habēs querit interceſſionē clericorū. Alius p̄mit̄ a potentiore fugit ad eccleſiā. Alius vult ꝓ ſe interuenirī apud eū apud quē parū v;. Jlle ſic: ille ſic. Jmplet̄ q̄tidie talib⁹ eccl̄ia. Uix q̄ritur ieſus ꝑpter ieſum: vn̄ ⁊ Beda. Jlli etiā q̄ in oratione q̄runt non eterna ſ; tp̄alia: querūt ieſum nō ꝑpter ieſū: ſ; ꝑpter aliqd aliō. Et q; turbe in hoc operabāt̄ .ſ. ſequēdo xp̄; ꝑpter cibū corꝑalem: inducit eos ad opera meritoria vt ad reficiēdū q̄rāt cibū ſpiritualem. Uñ ſatagēs eo⁊ ſatiare mētes quoru; ſatiauerat vētres altiorē eis panē oſtendit vnd̄. (Operamini) .i. operando querite: ſeu operib⁹ mereamini (nō cibū q̄ perit) ſcilicet corporalē (ſ; qui ꝑmanet in vitā eternam) ſc; ſpūalem q̄ eternā tribuit vitā. Cibum qui perit operat̄ ois ille q̄ intentionē ſpūalem ad tēporale refert lucrū: ſicut illi qui dn̄m ſequebant̄ ad hoc ꝙ corporaliter paſcerent̄: qui aūt laborē corporalē per intentionē refert ad ſpūalia: hic (operat̄ cibum qui nō perit: ſed qui ꝑmanet in vita eterna) hic aūt cib⁹ eſt v̄bi dei ⁊ gr̄e ꝓ cui⁹ deuotione ſeq̄ debuerant precipue. Opus ergo noſtrū ideſt principale ſtudiū et intentionem noſtram dirigamus ad querendum cibū qui ducit ad vitam eternam: ſcilicet bona ſpiritualia. Ad temporalia autem non debem⁹ principaliter accedere: ſed acceſſorie ſolum eum procurare ratione corporis corruptibilis: quod in hac vita oportet ſuſtentari. vbi Chri. Quaſi diceret vos exquiritis eſcā tēporalē: ego aūt corpora veſtra nutriui: vt p hoc exq̄reretis illā eſcā que nō temporalē ſed eternam tribuit vitam. Et iterum. Sed q; q̄da; eorū qui volūt pigre nutriri abutūtur hoc verbo: neceſſarium eſt inducere id quod eſt pauli. Qui furabatur iā nō furetur: magis aūt laboret manibus ſuis vnde tribuat neceſſitatē patienti. Sed et ipſe corinthum veniens morabatur apud aquilā ⁊ priſcillā ⁊ operabat̄. Dicendo ergo ne operemini cibum qui perit non inſinuat ꝙ oportEat pigritari: ſed ꝙ oporteat operari ⁊ dare. hoc em̄ eſt cib⁹ qui nō perit. Operari autem cibum qui perit: eſt offici ſecularibus

Margin notes (left): Panes ordeacei ſuauiſſimi. — B Grego. Panis cupiditas. — Panu; ſectatores.

Margin notes (right): Chriſ. Jeſ⁹ ꝑpter ſe q̄red⁹. — Augu. Queſitores xp̄i. — Beda. — C Cibū q̄ perit opari. — Chriſ. — eph. iiij Actuū. xviij.

rebus. Hoc igit̄ dixit: qꝛ illi nullā fidei curā habebāt: ſʒ ſolū volebāt vētrē implere nihil laborātes: ꝛ hoc decēter cibū q̄ perit vocauit. hec Chri. Quē cibū permanentē fili⁹ hoīs dabit vobis. i. paratus eſt dare: qꝛ ad hoc venit in mundū miſſus a p̄re. Hūc em̄ filiū hoīs de⁹ pater ſignauit. i. ad hoc ipſuʒ ſpāliter aſſignauit: inſtituit mittēdo in mūdū vt daret vitā eternā mūdo. Vn̄ infra dicit. Ego ad hoc veni in mundū vt teſtimoniū perhibeā veritati: ꝛ hoc eſt dare cibum ſpiritualē. Operā ergo date vt poſſitis cibū ſpiritualē habere. Queritis me ꝓpter aliđ: q̄rite me ꝓpter me non ꝓpter aliud q̄ ſum cib⁹ permanēs in vitā eternā. Seipſum em̄ hunc cibū inſinuat: vt ſtatim patebit. Operamur ergo opus dei. i. qđ ipſe acceptat ꝛ ꝑ qđ cōſequi poſſumus hūc cibū q̄ non perit: dū ꝑ fidē verā ꝛ bona opa nos xp̄o incorporamus ꝛ efficim⁹ eū nr̄m mētis cibū quem ipſe ꝑ gratiā ſeipſum nobis dat vt maneat nobiſcū in eternū. Ipſe em̄ eſt cib⁹ q̄ viuunt angeli: q̄ ꝑmanet in vitā eternā. Sed iudei quaſi ingrati de cibo quem eis dn̄s dederat māna qđ patres in deſerto comederāt p̄ferebāt dicētes. (Patres nr̄i māducauerunt manna in deſerto ſicut ſcriptū eſt. Panē de celo dedit eis māducare) quaſi dicerēt. Tu adhuc non feciſti ſimilia moyſi. moyſes em̄ dedit manna ꝛ annis quadraginta. Tu autem panē ordeaceū ꝛ paviſti nos ſemel tantū. vn̄ Aug. Attēdebāt itaq̄ʒ qualia feciſſet moyſes: ꝛ adhuc aliqua maiora volebāt fieri. q. d. Tu promittis cibū qui nō perit ꝛ nō talia operaris qualia moyſes: panes enim ordeaceos ille non dedit: ſed māna de celo. Et (dixit eis ieſus. Moyſes panē) ſcʒ ſignificatiuū de aere: qui deſcendebat vt ros vel pruina ꝛ nō verū (panē de celo) deſcendentē vobis tunc (dedit ſed) modo (pater me⁹ dat vobis panē de celo verū) ipſum ſcʒ dn̄m ieſum: quē ille panis figurabat. nam ille panis figura erat iſtius panis qui veritas eſt. Vnde nō diuidit̄ nec diſtinguit̄ hic verū cōtra falſum: qꝛ panis ille ver⁹ nō falſus fuit ſed cōtra figuralē: ꝛ ſic panis ille ꝓprie non fuit panis verus: qꝛ fuit figura panis ſubſtātialis dati in ſacr̄o: ꝛ iđ iſte panis eſt verus q̄ fuit per illū figurat⁹. (Panis em̄ dei verus) ꝛ nō figuralis (eſt q̄ deſcēdit de celo: ꝛ dat vitā mūdo) effectus nāqʒ panis eſt vitā cōſeruare: ꝛ ideo ille eſt verus panis ſpiritualis q̄ dat ꝛ cōſeruat vitā ſpiritualē: hoc autē cōpetit verbo incarnato: cui⁹ egreſſio a ſummo celo. i. a patre vnde venit (vt vitā daret mūdo.) Panis corporalis nō dat vitā ſed tm̄ preexiſtētē cōſeruat ad t̄ps: panis vero ſpūalis ita viuificat ꝙ ipſe dat vitā: nam aīa incipit viuere per hoc ꝙ adheret verbo dei; ꝛ ideo ipſum verbū dei ꝑncipalr̄ dr̄ panis vite: ꝓpter qđ xp̄s dicit.) Ego ſum panis vite). i. dans vitā per diuinitatē (qui de celo deſcendi) per aſſumptā humanitatē (ex quo ſi quis) digne (māducauerit) ac ſe fide ꝛ dilectione cōiunxerit ſe (nō morietur) morte anime ſed viuet non tm̄ in preſenti ꝛ tunc vita gratie: ſed etiā in futuro: ꝛ in eternum vita glorie. Nō ſicut (patres) eorū q̄ ſimiles iſtis erant (māducauerūt māna ꝛ mortui ſunt) morte anime: qꝛ qđ videbant intelligebant: qđ non videbant nō intelligebāt. Juſti aūt qui ſimiles iſtis nō erant: nō ſm̄ alam mortui ſunt: qꝛ viſibilē cibū ſpiritualiter intellexerunt. Vnde erga deuotos habebat omne delectamentū ſuauitatis: malis autē erat inſipidus quorū anima nauſeā habebat ſuper cibo illo q̄ñ edebant. Sic euchariſtia digne ſumētibus eſt vite ſpiritualis ſolatium ꝛ indigne ſumētib⁹ iudiciū. Ille ergo eſt vere panis vite ſeu viuus ꝛ de celo deſcendēs qui pōt preſeruare a morte ſm̄ animā ꝛ dare vitā eternam: talis vero panis eſt verbū incarnatū: non autē datus a moyſe in deſerto: quia multi qui ex illo māducauerūt: mortui ſunt in ala ꝛ morte eterna. Et tūc inter cetera dixit eis ieſus verba ſpiritualia de corpore ꝛ ſanguine ſuo (Panis) inq̄t. i. ſignatū per panē (quē ꝛ ego) ſum⁹ ſacerdos (dabo) ſacramētaliter ꝛ ſpiritualiter: vel ſaltem ſpiritualiter māducanti (caro mea eſt) latens ſub ſpecie panis pro mūdi totius vita ſufficiēter: ꝛ ſi in quibuſdā nō efficit: culpa eorū eſt. Et iterū. (Niſi manducaueritis carnē filij hoīs) viuificā ad vitam gratie et glorie) ꝛ biberitis eius ſanguinem) intima aſpergentē ꝛ emendantem (nō habebitis vitam in vobis). i. pignus vite: gratie ꝛ glorie. Et iterū. (Qui māducat carnem meam) que pignus eſt vite: qꝛ in carne eſt deitas q̄ viuificat (ꝛ bibit meum ſanguinē) potu ſpirituali: qui inq̄ manducat ꝛ bibit vt dʒ. ſ. nō ſolū ſacramētaliter ſed etiā ſpiritualiter (hʒ vitā eternā) qꝛ hʒ ꝑncipiū viuificās in eternū. Et iterū. (Caro mea vere eſt cib⁹) inquātū eſt cōiuncta verbo dei qđ eſt cibus quo viuunt angeli (ꝛ ſanguis meus vere eſt pot⁹) quia totus purus nihil habēs de contrario admixtum ꝛ cetera hmōi dixit tūc eis. Qualiter autē eius verba intelligere debeamus ipſe dn̄s exponit dicēs. (Qui manducat carnem meā) vt ſpiritualē cibū (ꝛ bibit ſanguinē meū) vt ſpiritualē potū (in me manet) ꝑ vite cōformationē (ꝛ ego in illo) per gratie inhabitationē. Profecto fides in corde tuo eſt xp̄s in corde tuo. Crede ergo in eum et māducaſti. Hec fides per dilectionē operās eſt opus dei: vt initiū ꝛ finis oīs boni: qꝛ per fidē verā hō incorporat̄ deo. vn̄ Aug. Credere in eū eſt credendo amare: credēdo diligere: credēdo in eum ire ꝛ eius membris in-

Panis ſacramentalis.

Credēs mā ducat. Augu.

corpari ipſa eſt fides quam de nobis exigit de⁹ q̄ p dilectionē operat. Credere ergo in eū eſt māducare cibū qui manet in vitā eter nā. Ut quid paras dentes ⁊ vētrē. Crede et māducaſti. hec Augu. Caro em̄ xp̄i duplex eſt ſpūalis. ſ. eccleſia: materialis quā aſſum pſit de vgine maria. Comeſtio ergo fit duo bus modis. ſ. ſpiritualiter qñ q̄s eccl̄ie vnit ⁊ ſacramētaliter qñ corpus ⁊ ſanguis in al tari ſumit. Uñ panis in altari eſt ſacramen tum corporis xp̄i qd̄ eſt eccleſia ⁊ q̄ ſumpſit de maria. Et (cum hec dixiſſet in ſynagoga) vbi locus cōis ⁊ public⁹ erat docēdi docēs in capharnaū que erat metropolis galilee per qd̄ oſtēdit q̄ xp̄s in palā docebat ſicut habens doctrinā ſanā ⁊ non ſuſpectā: ⁊ hec dicendo charitatem ſuā nobis cōmēdaſſet in dādo corpus ⁊ ſanguinem ſuū (multi ex diſcipulis ei⁹). i. ex his qui eū ſequebant ea tanq̄ carnales ꝓpter cecitatē cordis nō in telligentes: ſed carnaliter accipientes ⁊ ab horrentes murmurabant ⁊ dixerunt. ſ. ſecre te apud diſcipulos. (Durus eſt hic ſermo) atq̄ difficilis (quis poteſt eum audire). i. in telligere ⁊ obedire. durum enim putabāt ad intelligendum: inaudibilem ad faciēdum. hoc autē ſm Aug. Dñs diſpēſatiue permi ſit: vt bñ docentib⁹ cauſam patiētie ⁊ cōſola tionis cōtra malignantes eorū dicta prebe ret: cū diſcipuli etiam verbis xp̄i detrahere preſumant. (Sciens autē ieſus) qui ſcruta tur corda (q̄ꝛ de hoc) occulte (murmurarēt) ſoluit qd̄ illis mouebat ⁊ aperit vnde fuerūt ſcandalizati ſi tñ intelligerent. Illi em̄ pu tabant eum erogaturū corpus ⁊ ſanguinem ſuū: ipſe autē dixit ſe aſcenſurū in celū vtiq̄ integrum: ⁊ ergo de ſpirituali māducatione hoc intellexit nō de carnali. (Cū videritis) inquit oculis cordis (filium hois aſcenden tem) vbi erat prius q̄ aſſumeret carnē certe vel tunc intelligetis q̄ꝛ gratia eius nō cōſu mitur morſibus: ⁊ q̄ꝛ nō eo modo quo puta tis erogat corpus ſuum. Ipſi em̄ intellexe runt carnē quomodo in cadauere lacerat: aut in macello vēdit: nō q̄uo ſpiritu vegeta tur. vbi Aug. Filius hois xp̄s ex virgine ma ria hic eſſe cepit in terra vbi carnē aſſum pſit ex terra. Quid ergo ſibi vult quod ait? (Cū videritis filiū hois aſcendentem vbi erat prius) niſi vt intelligamus vnā pſonā eſſe xp̄m deū ⁊ hominē nō duas: ne fides no ſtra non ſit trinitas ſed quaternitas. ſic er go erat fili⁹ hois in celo: quēadmodū filius dei erat in terra in ſuſcepta carne fili⁹ hois in celo in vnitate pſone. vñ ⁊ Theophilus. Nō ergo ꝓpter hoc putes q̄ de celo corpus xp̄i deſcenderit: ſed q̄ꝛ vnus ⁊ idē erat filius dei ⁊ hois. Deinde dicit. (Spiritus eſt qui viuificat). i. verba ſm ſpiritualē ſenſum in tellecta viuificant ⁊ vitā dant (caro autem nō prodeſt quicq̄) ſine ſpiritu. i. ſm carnalē ſenſum intellecta nihil profuerunt: imo non cent. Sicut ſcientia ſine charitate inflat ſꝫ per charitatē edificat. (Uerba q̄ ego ſum lo cutus vobis) ad vtilitatē veſtrā de corpore meo manducādo ⁊ ſanguine bibēdo (ſpirit⁹ ⁊ vita ſunt). i. ſpiritualē habēt intellectum ⁊ ſpiritu aliter ⁊ nō ad literā intelligēda ſunt ⁊ viuifican⁊. litera em̄ occidit: ſpirit⁹ autem viuificat. Nam ſicut palea frumentū: ſic ⁊ li tera tegit ſpiritū. Hinc em̄ voluit intellige re manducatores ⁊ potatores carnis ⁊ ſan guinis ſui: vt in illo maneant ⁊ ipſe in illis. (Ex hoc autē multi diſcipulorū eius) in do ctrina eius nō perfectorū qui ad audiendū eius doctrinā ipſum ſequētes videbant: ſed nō erāt vere diſcipuli (abierūt retrorſum) et retroceſſerunt (⁊ iam non cum illo ambula bant) credētes vel per penitentiā redeūtes. (Dixit ergo ieſus ad duodecim. Nunquid ⁊ vos) quos ſpecialiter elegi (vultis abire?) Non petit quaſi ignorans: ſed vt oſtēdat ſe eis nō indigere: q̄ꝛ potuit in eorum optione cū alijs recedere. (Et petrus) qui erat princi palior ⁊ obediens ac firmus ſicut petra ⁊ in omnibus maxime ad interrogandum dñm eiq̄ reſpondendū promptus ⁊ feruore cha ritatis pro ſe ⁊ alijs (reſpondit. Domine) in cuius ditione cuncta ſunt poſita (ad quem ibimus) q̄ꝛ non eſt dux veritatis niſi tu. q. d. Similē tui inuenire nō poſſumus: tu ſolus ſufficis nobis ꝓpter quem omnia reliqui mus. Et cū nō ſit ſimilis tibi non eſt a te ſed ad te eundū. vnde Augu. Si nos repellis a te da nobis alterum te quem ſequamur. In Petri reſpōſione exprimit maxima dilectio ad xp̄m. vnde Chriſ. Petrus fratrum ama tor amicitie conſeruator pro toto rñdet col legio. (Dñe ad quē ibimus.) Hoc autē ver bū multe amicitie eſt oſtēſiuum: iam enim xp̄s eis honorabilior erat quā patres ⁊ ma tres. (Uerba vite eterne habes) id eſt verba vite eterne ꝓmiſſiua ⁊ ad eā inductiua qui bus qui non crediderit in eternum peribit. Qui in miniſtratione corporis ⁊ ſanguinis tui promittis vitā etiā in verbis predicatio nis tue ꝓmittis eā. virtus em̄ dei eſt in euā gelio. Moyſes habuit verba dei ſimiliter ⁊ prophete: ſed raro verba vite eterne: tu vero ꝓmittis vitā eternā. Quid ergo aliud ma ius querimus? Exprimit em̄ in petri rñſio ne vera cōfeſſio fidei cum ſubditur. (Et nos credimus corde) ⁊ cognouimus ſignorū vir tute vel (credimus ⁊ cognouimus) quia de credere procedit ⁊ intelligere (q̄ꝛ tu es xp̄s) quantum ad humanitatem in qua vnctus es vnctione deitatis vt rex ⁊ ſacerdos (filius dei) patris naturalis quantum ad diuinita tem ⁊ per cōſequēs equalis ei natura ⁊ po tētia. i. ſm Aug. quia ipſa vita eterna tu es

Margin notes (left): Credere i chriſtū: caro xp̄i duplex. — Dur⁹ ſermo. — Augu. — G Augu. — Chriſtus i celo fuit.

Margin notes (right): Exo. j. co. viij. — ij. cori. iij. — Augu. — Chriſ. Petri feruor. — Augu.

et nõ das in carne ꝛ ſanguine niſi qđ es.ſ.vi
tam eternã. Panẽ ac carnẽ ꝛ ſanguinẽ ſuũ
vocat hic dñs fideliũ ſocietatẽ in corpe ſuo
qđ eſt eccleſia. Panem q2 eccleſia quotidie
reficit quos recipit ꝛ in ea quouſq; ad ple-
nã ſatietatẽ perueniat alter alterũ verbo ꝛ
exẽplo paſcit. vñ dñs ad Petrũ. paſce oues
meas. Caro autẽ ꝛ ſanguis xp̄i eccleſia dr:
q2 incarnatione verbi fide ꝛ ſacramẽtis vni-
ta viuit de ſpũ xp̄i. Sicut eñ corpus vniuſ-
cuiuſq; hominis viuit de ſpũ ſuo.i.de aĩa
ſua ita fideles aĩe viuũt de ſpũſancto: vn⁹
ergo panis ꝛ vnum corpus ſiue vna caro ꝛ
ſanguis xp̄i multi ſum⁹. Conformitas etiã
chriſti ꝛ eccl'ie pariter ꝛ caro et ſanguis xp̄i
appellat eo qđ ſit proprius effectus incar-
nationis verbi ꝛ finalis cauſa dñice paſſio
nis. vñ Augu. Hũc itaq; cibũ ꝛ potũ ſocie-
tatẽ vult intelligi corporis ꝛ mẽbrorũ ſuorũ
ꝙ eſt eccleſia. Huius rei ſacramentũ.i.vni-
tatis corporis ꝛ ſanguinis xp̄i in dñica mẽ-
ſa preparat ꝛ de mẽſa dñi ſumit. Qui acci-
pit miſteriũ vnitatis ꝛ non tenet vinculum
pacis nõ miſteriũ accipit ꝓ ſe ſed teſtimo-
niũ cõtra ſe. Hoc eſt ergo mãducare illam
eſcam ꝛ illum potũ bibere in xp̄o manere: ꝛ
illũ manentẽ in ſe habere. Ac per hoc qui
nõ manet in xp̄o: ꝛ in quo nõ manet xp̄s: ꝓ-
culdubio non manducat ſpiritualiter eius
carnẽ nec bibit eius ſanguinẽ: licet carna-
liter ꝛ viſibiliter premat dentib⁹ ſacramẽ-
ta corporis ꝛ ſanguinis xp̄i et tante rei ſa-
cramentũ ad iudiciũ ſibi mãducat et bibit.
Signũ ergo q2 manducauit et bibit hoc eſt
ſi manet et manet: ſi habitat et inhabitat: ſi
heret ꝛ non deſerat. Manemus autẽ in illo
cũ ſumus mẽbra eius: manet aũt ipſe in no
bis cũ ſumus templũ eius. Hec dicunt vt
amemus vnitatẽ ꝛ timeamus ſeparationẽ.
Hoc totum qđ dñs de carne ꝛ ſanguine ſuo
locutus eſt ad hoc nobis valeat vt carnem
ꝛ ſanguinẽ xp̄i non edamus ꝛ bibamus tm̃
in ſacramento: qđ ꝛ multi faciunt mali: ſed
vſq; ad ſpiritus participationẽ manduce-
mus ꝛ bibamus vt in dñi corpe tanꝙ mem-
bra maneamus vt eius ſpũ vegetemur. hec
Augu. Et ſm eũdẽ. Ille ſacramẽtaliter mã
ducat ꝛ bibit q̇ ipſum ſacramentũ tm̃ ſumit
ſpũaliter vero q̇ ꝯtingit ad rem ſacramenti:
q̃ res eſt duplex: vna ſignata ꝛ cõtenta que
eſt xp̄s integer qui continet ſub ſpeciebus
panis ꝛ vini: alia res eſt ſignata ꝛ non con-
tenta et hoc eſt corpus xp̄i miſticum quod
eſt in predeſtinatis vocatis et iuſtificatis.
Et ſciẽdum qđ nõnulli doctores aliqua de
predictis incidentaliter ad altaris ſacra-
mentũ referunt: ſed in continua expoſitio-
ne nullus: quia de ſacramẽto altaris ꝓprie
habetur infra in cena dñi quando hoc ſa-
cramentum inſtituit. ¶ Oratio.

DOmine Ieſu xp̄e ſufficiẽs ſalus
aĩe mee da mihi te ſolũ deſide-
rare: deſiderãdo te ꝓpter te: nõ
ꝓpt aliud q̃rere: q̃rẽdo inuenire
inueniẽdo tenere tenẽdo amare
amãdo pcã redimere: redẽpta nõ iterare.
Illuſtra q̃ſo dñe cor meũ lumine tue gra-
tie diuine vt te ductorẽ in oĩbus vijs meis
habeam et ſemp te qui es ſuper omnia pre
omnib⁹ timeã et diligã: tuã in oĩbus faciã
voluntatẽ: nec vnꝙ a te recedam ſed ſemp
tibi adhereã: quia tu ſolus ſufficis ꝛ vitam
eternam promittis: ad quam miſericordi-
ter perducere me digneris. Amen.

¶ De trãſitu domini ꝛ diſcipulorum per ſata. Capi.lxxj.

Deinde cũ dñs q̃dã die ſabbati (trãſ- B Luc.vi mat.xij
iret per ſata) ſeu blada.ſ.
campos vbi erãt ſegetes
(diſcipuli eius) vt hoies
eſuriẽtes (vellebant ſpi-
cas) ꝓpter cibor defectũ
et penuriã (ꝛ manib⁹ ſuis
cõfricãtes edebãt grana)
cõſolãdo famis inopiã. Ecce fercula aplo- Fames aplor.
rũ.ſ.grana ſpicarũ: erant eñ colũbe quarũ
eſt grana cõcedere. Eſuriebãt tũ ex pauper-
tate: tum ex turbarũ importunitate in quo
ſignat ꝙ p̄dicatores ꝛ prelati debẽt poſtpo
nere cibum corporũ propter ſalutẽ aiarũ.
vnde Beda. nõ habẽtes enim diſcipuli ſpa Beda.
cium manducãdi propter importunitatem
turbarum eſuriebãt vt hoies: ſed vellentes
ſpicas inediã ꝯſolabant ꝙ eſt indiciũ auſte
rioris vite: nõ p̄paratas eſcas: ſed ſimplices
q̃rere cibos. vñ ꝛ Chri. Putas q̃tã occupa-
tionẽ doctrine hẽbãt apl'i: vt nec manducã-
di licẽtiã inuenirẽt. O beati apl'i in q̇b⁹ tũc
corp⁹ ꝙ ſuum eſt ſuggerebat qñ anim⁹ q̇d
ageret non hẽbat. Carnales aũt hoies: nec
tunc ſpũalia curãt: cũ nihil habuerit carna
le ꝙ agãt (Phariſei ãt videntes) rep̄hende-
rũt dñm de hoc: q̃ſi ꝯ legẽ agerent diſcipuli
ex doctrina magiſtri ꝛ dicũt. (Ecce diſcipu-
li tui faciũt id ꝙ nõ lz eis facere ſabbatis.)
Non arguebãt eos agere ꝯ legẽ quaſi ra-
perent alienũ: q2 ſm legẽ licitũ erat fameli-
co intrare ſegetẽ vel vineã proximi ꝛ cõede-
re: non tñ falcẽ mittere ſeu foras eijcere vel
portare ſed ſup eo ꝙ ſpicas vellẽdo ꝛ fricã-
do die ſabbati cibũ preparabãt ſibi: q2 p̄ce- Chriſ.
ptũ erat in lege ꝙ cibaria prepararent die Diſci-
p̄cedẽti: ꝛ nõ in die ſabbati. vbi Chriſo. Iu- puli
dei ſciẽtes q2 diſcipuli quaſi ſpeculum ſunt ſpecu-
magiſtri: q2 in diſcipulis magiſter vr̃ ꝓpter lũ ſunt
hoc errorem diſcipulor volentes in oppro- magri.
briũ xp̄i vertere ita dicebãt. Non ꝓpt iniu

riā legis dolētes:ſed detractionis occaſionē inuenire cupientes iſta dicebāt. Nec eñ poterāt alijs contra legē agētib⁹ cōtriſtari:cū ipſi quotidie in lege peccarent. Nā q̄ alio peccante dolet ip̄e circa iuſtitiam multū eſt pfectus. Nec eñ pōt aliqs alteri ampli⁹ miſericors eſſe q̄ ſibi.hec Chriſo.

Dolere de pctō alieno.

Dñs aūt confutat phariſeos:diſcipulos rōnabiliter excuſando:ꝛ q̄ cōtra legē nō faciebāt oſtendēdo. Et pmo per exēplū quo duplex tangit rō. Pria eſt a ſiti ex parte ſumentiū: qꝛ ſitis neceſſitas fuit in diſcipulis q̄ fuit in dauid:qñ comedit cōſecratos (panes ꝓpoſitionis quos non licebat ei edere:neqꝫ his qui cū eo erant) ſi ergo dauid excuſat:qꝛ comedit in neceſſitate:qđ al's non licebat: per ꝯñs et diſcipuli excuſant:qꝛ neceſſitas eis imminebat. Scđa eſt a minori ex pte ſumptoꝝ:qꝛ dauid in neceſſitate cōedit ſanctos panes licite:q̄ licebat (ſolis ſacerdotibus) ḡ multo magis diſcipuli ſpicas cōes oībus q.d. ſi neceſſitas ibi legē non habuit:nec h̄ habere dꝫ.

B Neceſſitas legem nō habet.

Neceſſitas eñ facit aliquid licitū qđ al's eſſet illicitū:ꝛ iō diſciplis eſuriētibus qđ licitū non erat in lege:factū eſt licitum famis neceſſitate. Sic hodie ſi quis eger ieiuniū fregerit reus non habet. Cū ḡ phariſei illa legūt laudāt miam factam in dauid ꝛ ſuis:ꝛ qñ iſta vidēt rep̄hendūt trāſgreſſionē in diſcipulis:ex quo apparet qđ nō legis iniuriā defendunt:ſed ſuā maliciā oſtendunt. Alia rō eſt a maiori:qꝛ ſacerdotes quoꝝ intereſt maxie cerimonias legis obſeruare violando ſabbatū:qñqꝫ ſine crimine ſunt:vt dū in tēplo opa manualia circa ſacrificia faciunt aīalia occidēdo: excoriādo:hoſtias lauando:carnes coquēdo:et cōſimilia faciendo:vel etiā dū pueros circūcidunt:ḡ multo plus diſcipuli qui nullius in hoc legis ſunt vel ordinis vellentes ſpicas in die ſabbati ꝛ comedētes ſine crimine ſunt. Deinde poſt auctoritates alienas cōuincit auctē ꝓpria. Et primo per aſſertionē veritatis:et eſt rō talis:qꝛ potentius eſt tēplū ſpūale q̄ figurale:ſed figurale potuit defendere ſacerdotes ſibi ſeruientes ḡ multo plus ſpūale qđ eſt chriſt⁹:diſcipulos ſibi credentes:de quo tēplo dr̄. Soluite tēplū hoc (qꝛ maior tēplo eſt hic) ſcꝫ xp̄s: qꝛ eſt tēpli dñs.

Joh.ij.

Scđa rō eſt in qua ꝯuicit eos p affectū pietatis et eſt talis. Magis vult dñs affectum mie ꝛ pietatis q̄ cerimonias veteris legis:ſed paſcere eſurientes eſt op⁹ mie ꝛ obſeruare ſabbatuꝫ vel victimas offerre eſt cerimoniale: ergo ꝛc. Vñ magis vult deus miam qua qs ſubuenit alteri vel ſibi indigenti q̄ ſacrificiū:ꝛ opa miſericordie ſunt magis accepta deo q̄ victime:hoſtia eñ deo placabilis eſt ſalus hoim. Tertia ratio eſt in qua cōuincit eos per ſue poteſtatis oſtēſionē:ꝛ eſt talis. Dñs poteſt diſponere in his reb⁹ q̄bus totaliter preeſt ſꝫ chriſt⁹ preeſt totaliter ꝛ diſcipulis et ſabbato:ergo pōt diſpēſare cū diſcipulis de opere in ſabato. Ipſe eñ fecit ſabbatum propter hominē:vt in eo quieſcat ꝛ deo vacet ꝛ nō hominē ꝓpter ſabbatū:ꝛ ita (dominus eſt etiā ſabbati.) et ideo ſꝫ Ambro. ſicut poſuit ſabbatū:ita poteſt etiā deſtruere.

C ſabbati domin⁹ Ambr.

Quia ergo ſabbatum ꝓpter hominem fecit ꝛ dominus ſabbati eſt magis curā adhibere voluit ſaluti hominū q̄ cuſtodie ſabbati permittendo diſcipulos ſpicas vellere et famē repellere. Chriſt⁹ itaqꝫ nō ſubeſt obſeruationi legis:ſꝫ preeſt ꝛ ea mutare poteſt:ꝛ iō nō peccat q̄ ſm ordinationē eius obſeruat.

Gal.iiij.

Qđ aūt dicit factus ſub lege ſubiectio illa erat voluntatis nō neceſſitatis: ideo quandoqꝫ ſe ſubiecit propter humilitatem:quādoqꝫ ſe prefuiſſe oſtēdit propter auctoritatem. vbi Chriſo. Sabbatū nō ꝓpter ocium factum eſt:vt oīno in die ſabbati vacent:ſꝫ vt ociātes meditent deū ſuū eſſe factorē et per vacātiā dei opera recordent:vt dū vacātie ill⁹ ratio queritur deus rerū opifex demōſtretur.

Chriſ. ſabbati inſtō.

Ipſe enim legē dās ſabbatis nihil facietis ait:preter ea q̄ faciet aīa hoc eſt enim feſtum ſi intendantur ſpiritualia et ſecedant terreſtria ꝛ vacemus vacatione ſpirituali. hec Chriſoſto.

miſtice.

Miſtice per apoſtolos intelligi pñt predicatores et prelati : per eſuriē fames ſalutis humane:per ſata mundus in quo ſunt diuerſa hominum gña ſemiata per diuerſas ſegetes diuerſe nationes : p ſpicas hoīes:per paleas corpora:per grana aīe qꝛ ſicuti in ſpica duo ſunt:ſcꝫ granum ꝛ palea:ſic in hoīe corpus ꝛ aīa. Diſcipuli ergo .i. predicatores ꝛ prelati eſuriētes hoīm ſalutē dñt trāſire per ſata .i. per mundū predicando ꝛ euellere ſpicas homines a terrenis quibus corde inheſerāt ſeparādo cōfricare manibus exēplo ſue operatiōis ad bonū prouocando:in qua ſeparat vitiū a virtute .ſ. palea a grano:ꝛ ſic mādacare eccleſie incorporando ꝛ ſabbato debēt hoc agere .ſ. ſpe quietis eterne ad quam alios volunt inuitare. Et de hoc conquerunt phariſei demones ꝛ infideles phariſeorū conſortes. vbi Beda.

Beda. vellere ſpicas.

Vellere itaqꝫ ſpicas eſt homines a terrena intentione qua ſolū mentis quaſi radice fixerant eruere:fricare aūt manibus exēplis virtutū ab ip̄a carnis cōcupiſcentia quaſi folliculis atqꝫ integumētis ariſtarum puritatē mentis exuere:grana vo manducari eſt emūdatū queqꝫ ab ol inquinamēto carnis ꝛ ſpiritus per ora predicantiū eccleſie membris incorporari. hec Beda. Item per ſata intelligitur ſacra ſcriptura que diuinarū ſentētiaꝝ ſeminib⁹ eſt ſeminata per diuerſas ſegetes diuerſi li-

bri ꝑ ſpicas ſentẽtie. Item per ſata predicatores cũ dño ambulãt cũ ſacras ſcripturas deuote ſtudẽdo ꝛ meditando inueſtigãt eſuriunt dum in eis panẽ vite pro ſe ꝛ alijs inuenire deſiderãt: ſpicas euellũt dũ ea q̃ ſibi vtiliora videntur in eis colligunt: collectas cõfricãt dum tãdiu diſcutiũt donec ſub paleis litere grana ſpiritualis intelligẽtie inueniãt: grana vo ipſa manducant cũ ſibi et alijs ꝛ miniſtrãdo ꝑ impletionẽ operũ icorporãt ꝛ virtutes roborãt: h̄ ſabbato faciũt dũ a terrenis neceſſitatib⁹ ꝛ etiã turbidis cogitationibus q̇eſcẽtibus deo vacãt ſecundũ illud eccli. Sapientiã ſcribe in tpe vacationis: h̄ dñs ſabbati .ſ. xp̄s ꝓbat: ſʒ iudei vel adulatores mẽtis refectionẽ: ꝛ requiẽ aiarũ neſciẽtes reprobãt dicẽtes: qꝛ quieſcẽdũ eſt ſaltẽ in ſabbato non intelligẽtes ꝙ tũc magis debem⁹ videre qm̄ ſuauis eſt dñs et requiẽ celeſtẽ q̇rere operãdo. Cõſidera nunc ꝛ intuere diſcipulos ꝛ in tanta neceſſitate cõſtitutos cõpatere ꝙuis ipſi gaudẽter hoc faciãt pauptatis amore. Quid em̄ eſt cogitare principes mũdi preſente oim cõditore ad tã tenuẽ paupertatẽ redactos vt tali pabulo more animaliũ oporteat ſuſtentari. vñ Chri. Tu autem ammirare diſcipulos qui ita erant ſuppreſſi ꝛ nullã tpaliũ habebant curã: ſed cõtẽnebãt carnalẽ mẽſam ꝛ fame oppugnabant cõtinua ꝛ neq̧ ita deſiſtebãt a xp̄o. Niſi enim eos coegiſſet vehementer eſuries nequaꝙ hoc feciſſent. hoc Chriſ. O ꝙ dulcis erat ille cib⁹ eſuriẽtibus ſicut ꝛ illa aqua inſtar mellis ſitientibus ab itinere videbat: de qua dr̄. de petra melle ſaturauit eos. Aſpiciebat eos dñs ꝛ eis compatiebat qꝛ tenerrime eos diligebat. Sed nihilominus gaudebat tam ꝓpter eos quos in hoc multũ mereri ſciebat ꝙ ꝓpter nos quibus exemplũ relinq̇bat. In h̄ em̄ exẽplo ad multas virtutes ꝓficere poſſum. Nã hic mirabiliter pauptas relucet põpa mũdi cõtẽnẽda oſtẽdit ſũptuoſa ꝛ ſaporoſa ciborũ ꝑparatio deſtruitur ꝛ gule voracitas cum turpi vẽtuoſitate ꝛ inſatiabili appetitu totaliter eneruat. Inſup ꝛ beſtialitas multorũ hoim h̄ cõfundit: qꝛ vt dicit Aug. appetere voluptates corporis ꝛ vitare moleſtias ferine vite actio ẽ. Igit vt ait Ber. Ridiculũ eſt ſanctos honorare cõuiuijs qui deo abſtinẽtijs placuerunt. Hic etiã renouata videtur prime etatis beata ſimplicitas in qua hoies fructibus arborũ ac herbis ꝛ aqua contẽti viuebãt. vñ Boetius felix nimiũ prior etas contenta fidelibus aruis nec inerti perdita luxu: facili q̃ ſera ſolebat ieiunia ſoluere glãde ſomnos dabat herba ſalubres: potũ quoq̧ lubricus amnis vmbras altiſſima pinus: vtinã modo noſtra redirent in mores tpa priſcos: ſʒ ſeuior ignibus ethne feruens

amor ardet habẽdi. hec Boeti⁹. Vñ ꝛ Hier. Videns deus ꝙ diligẽter appoſitũ eẽt ad malitiam cor hoīs adoleſcẽtia ꝛ ſpũs ei⁹ in his ꝑmaneret nõ poſſet: qꝛ erãt caro: opera carnis diluuio cõdẽnauit: ꝛ auidiſſimã hominũ gulã probans dedit eis licentiã comedẽdarũ carniũ. Eſum enim carniũ vſq̧ ad diluuium ignoratũ fuiſſe ſcias. Poſt diluuiũ autẽ quaſi in heremo murmurãti populo: coturnices: ita dẽtibus nr̄is neruos ꝛ virulẽtias carnis ingeſtas: vinũ em̄ cũ carnib⁹ poſt diluuiũ dedicatũ eſt. vnde etiã Petrus damian⁹. Poſt mũdi naſcẽtis exordium per mille fere atq̧ ſexcẽtos annos humanũ genus ſine vini poculo ꝛ eſu carniũ vixit: nec tamẽ quiſpiã eorũ quos ſcriptura cõmemorat languore cõtabuit. hec Petrus. Tũc ergo erat ſimplex cib⁹ ꝛ morbus rariſſimus: nunc autẽ contrariũ videmus. vnde Sene. Immunes erãt ab iſtis malis qui nondũ ſe delitijs ſoluerẽt. Multos morbos multa fercula fecerũt: variuſq̧ ex diſcordi cibo morbus eſt. Innumerabiles eſſe morbos nõ miraberis coquos numera. Ex iſtis non ſingulares morbi naſcunt: ſed inexplicabiles diuerſi, multiformes. vnde Chri. Voluptas et ingluuies ſanitatis noſtre ſtabilitatẽ oẽm ſubtrahit facile. Et ſi iueris ad medicinalẽ locum ꝛ accedẽs interrogaueris omnes fere egritudinũ cauſas illuc inuenies exiſtentes. Nam vilis quidẽ ꝛ parua mẽſa ſanitatis mater eſt: propterea ꝛ medici ita eã vocarunt non ſaturari demũ ſanitatẽ vocantes: inſatietas em̄ cibi ſanitas eſt: indigenter cibari matrẽ ſanitatis dicẽtes. Si vero indigẽtia eſt mater ſanitatis: manifeſtũ eſt qm̄ plenitudo mater eſt morbi ꝛ egritudinũ ꝛ generat paſſiones ꝛ ipſorũ ſuperexcedens medicorũ artẽ. Etem̄ pedũ dolores ꝛ capitis grauedinẽ ꝛ caligines ꝛ manuum dolores ꝛ ꝛ tremores ꝛ diſſolutiones mẽbrorũ ꝛ ictericie febres longe ꝛ flamee ꝛ his multo ampliora nõ parſimonia ꝛ philoſophica dieta: ſed ex abundanti comeſtione ꝛ plenitudine generari apta nata ſunt. Si vero vis ꝛ anime egritudines videre que hinc naſcuntur aſpicias qm̄ auaricie: luxurie melancolice: deſidie: incõtinẽtie: inſcitie: oẽs hinc habẽt principiũ. Que oia excogitãtes fugiamus ꝛ ebrietatẽ ꝛ voluptatẽ: nõ eã tm̄ q̃ in menſis eſt: ſed ꝛ aliã oẽm q̃ eſt in reb⁹ mũdanis ꝛ ꝓ ea permutem⁹ eã q̃ a ſpiritualibus eſt voluptatẽ: ꝛ ſm ꝓphetã voluptemur in domino in his q̃ hic ſunt ꝛ futuris potiamur bonis. hec Chri. Voluptates ergo corporis ſpernẽde ſunt: qꝛ dolores ingrediẽdo nocẽt vñ Horati⁹. Sperne voluptates nocet empta dolore voluptas. Nec ſolũ corpi nocent: ſʒ ꝛ animã occidũt. vñ Gre. Dũ os delectat in cõdimẽtis aia necat comedẽtẽ. Et iõ q̃ ſa

Hiero.
Carniũ eſ⁹.
Exodi. xvj.
Petr⁹ damianus vini mentio.
Morbi origo ex cibo vario.
ſeneca.
Chriſ.
Sanita tis mater indigentia.
E Gule. mala.
Voluptas ſpernenda.
Horatius in epiſ.
Grego.

Raba. picns eſt voluptatē corpis in voluptatē animi cōmutet. vnde Rab. Si dulcedinē diuini amoris perfecte guſtaueris de temporali dulcedine nō curabis. vñ ⁊ Señ. Animi voluptates q̄ſquis ſequitur et bene intelligit olm ſenſuū blādimēta contēnit. Si ergo ſic hodie fieret put tūc diſcipuli ⁊ in p̄la etate cōmuniter boles ſaciebāt nō indigerem⁹ apparatu rerū nec ſupellectili varia ⁊ pompoſa in quibus genus humanū eſt, inextricabiliter intricatum. vñ Chriſ. Ubi enim coquorū ars vtilis eſt nobis nuſq̄ ſed ⁊ valde inutilis ⁊ nociua ⁊ corporiet anime nocens ⁊ mater eſt vniuerſarū egritudinum ⁊ paſſionū ⁊ laſciuiā ⁊ multa munificētiā inducit. vnde ⁊ Sene. Si audire humanum gen⁹ voluerit tā ſupuacuū ſciet ſibi coquū eſſe q̄ militē. Nō deſiderabis artifices ſi q̄ris naturam. Simplici cura cōſtant neceſſaria in delitijs laboratur. vnde etiam Boetius. Si de eo qd nature ſatis eſt repellere indigenti ī velis nihil eſt pter qd fortune affluentiā appetas. paucis enim minimiſq; natura cōtenta eſt. Cuius ſatietatem ſi ſupfluis vrgere velis: aut iniocundum qd infuderis: aut noxiū erit q̄ modicis autez natura contenta ſit oſtēdit Seneca qui dicit. Panem ⁊ aquā natura deſiderat nemo ad hec pauper eſt. ⁊ Lucanus. Diſcite q̄ p̄no liceat pducere vitā. Et q̄tū natura petat fluuiū cereréq;. Si vero iſtis famem p condimēto ⁊ ſalſa addideris: miro mō ſapida reperies que ſine hac inſipida vident̄ vnde Ber. Prudēter ſobrieq; conuerſantis ſatis eſt ad omne cōdimentum ſal cū fame Qua ſola nō expectata neceſſe eſt alias atq; alias de neſcio quibus ſuccis extraneas cōfici permixtiones que vez et palatum reparēt gulā puocēt: excitent appetitum. hec Berñ. Igitur vt dicit Seneca. voluptatib⁹ reſiſtamus: q2 facilius non recipiuntur q̄ exeunt. Et iterū. Proijce quecunq; cor tuū laniant: voluptates p̄cipue extirpa: ⁊ inimiciſſimas habe more latronū qui in hoc nos amplectunt̄ vt ſtrāgulent. Et vt idem dicit ad rabiem cogunt venire delitie vt quicq̄d nō ex volūtate rñdet: irā euocet. Ad debellandum aūt voluptates multum valet fugere earum occaſiones. vnde Seneca. Debellande ſunt in primis voluptates et nihil delicate: nihil molliter faciēdū: his cogitationibus intentū loca ſeria ſanctaq; eligere oportet. Effeminat animos amenitas nimia nec dubie aliq̄d ad corrūpendum vigorem regio pōt. Sed quidam excuſantes ſe dicūt: q2 debiles ſunt: et q2 aſſuetis carere nō poſſunt. Quibus idez Seneca rñdet di. Occures hoc loco mihi illa voce. Nimis durā p̄cipis: nos homūciones ſum⁹ oīa nobis negare nō poſſum⁹. Scio q̄re nō poſſumus iſta: q2 nos poſſe non credimus. Nolle in cā eſt: nō poſſe pretēdit. Et iterum. Moleſtū eſt iniquis carere aſſuetis voluptatibus abſtinere cibo: ſitire: eſurire. Hec prima abſtinentia grauia ſunt: deinde cupiditas retarat langueſcit: inde moroſus eſt ſtomachus: in de quib⁹ fuit auidus tibi odiū eſt: deſideria ipſa moriunt̄. Nō eſt acerbū carere eo q̄ cupere deſieris. Quēadmodū pernicioſior eſt hoſtis fugiētib⁹ ſicut oē incōmodū magis inſtat cedēti ⁊ auerſo. hec Seneca. Expedit autē vt nō ſolū in delicatis: ſed etiā in vilibus eſcis cōcupiſcētia inordinata vitet̄ ad cauēdū murmur quo de⁹ multū offendit̄. vñ Augu. De nulla re magis deū offendiſſe ille ppl's dict⁹ eſt q̄ cōtra deū murmurādo. Sz vt ſcirem⁹ nō dei creaturā eē culpabilē: ſz inordinatā cupiditatē: nō pter porcū: ſz pter pomū mortē p̄m⁹ hō inuenit: ⁊ eſau pmat⁹ ſuos nō pter gallinā: ſz pter lētículā pdidit. Et iterū. Daniel iō vir deſiderio rū appellat⁹ eſt: q2 panē deſiderij nō comedit ⁊ potū cōcupiſcentie nō bibit: q2 magis xp̄m q̄ epulas deſiderabat. hec Aug. Et nō ſolū corporis ſed ⁊ animi voluptates ſunt debellāde: q2 vt dicit Greg. Incaſſum caro atterit̄ ſi a prauis ſuis voluptatib⁹ anim⁹ nō refrenat̄. Tu ergo hoc exēplo diſcipulorū alat⁹ pauptatē totis amplectere viribus q̄ ſic emicuit in p̄fatis mūdi p̄ncipib⁹ ⁊ ſilr in dño ieſu ⁊ ſua matre: ⁊ in oīb⁹ q̄ voluerūt pfecte imitari. Spiritu autē eā cōplectere ⁊ corde dilige: q2 alīs meritoria nō eēt. Laudabile q̄dē nō eſt pauperē eſſe: ſed paupertatē amare: ⁊ paupertatis inopias propter chriſtū gaudēter ⁊ hylariter ſuſtinere. Prochdolor: q2 multi de paupertate ſolo noīe glorianṫ: ſed quo pacto vt eis penit⁹ nihil deſit. Dicunt ſe amicos domine paupertatis: ſed paupertatis ſodales ⁊ amicos fugiunt toto poſſe: ſcilicet famē ſitim frigus: defectus contemptū: deſpectū ⁊ huiuſmodi ⁊ vt dicit Bernar. volunt eſſe pauperes ſine defectu: humiles ſine deſpectu: patientes ſine contumelijs. Tu vero nunq̄ pro aliqua re ipſam paupertatem ledere velis: ⁊ nihil omnino vltra neceſſitatē habeas vel habere deſideres. Et ſi queris q̄ ſit illa neceſſitas? Reſpōdeo tibi q̄ quāto intimi⁹ paupertatē dilexeris: tāto ſubtili⁹ de neceſſitate iudicabis. Illa namq; neceſſaria ſunt nobis ſine quibus eſſe non poſſumus. Uide ergo ea ſine quib⁹ cōmode potes eſſe: ⁊ illa nec habere: nec appetere: nec procurare: nec a ſpōte dātibus recipere. vnde Señ. Circūcide ſuperflua: ⁊ in arctū deſideria tua ꝯſtringe. Conſidera tecū quantū natura poſcat: nō q̄tū cupiditas expectat. Impone concupiſcentie frenū: oīa q̄ ſunt blādimēta reijce. hec Sene. Sed multi in iudicando de ne-

Marginalia: Raba. — ſeneca — Chriſ. coquorū ars iutilis. — boetius natura cōtētat̄ paucis. — ſene. lucanus. Condimētū facile famenti. — F ſene. voluptatibus reſiſtēdū. — ſeneca. — amenitas nimia vitanda. — Prima abſtinētia dura. — cupiditas ī vilib⁹ nocet. — Augu. — B Animi voluptas refrenanda. — Grego. — Paupertatz ſodales. — Bern. — neceſſaria nobis. — ſeneca.

ceſſarijs ꝛ ſuꝑfluis decipiūt ꝛ ſuꝑfluis tāꝙ necceſſarijs vtunt. vñ Aug. Multa nos in facultatib⁹ nr̄is ſuperflua hr̄e ꝓbamur ſi neceſſaria ſola retineam⁹: nā vana querentibus nihil ſufficit: ꝛ alioꝝ quodā mō retentor eſt. q̄ pro futura pauperib⁹ inutiliter hꝫ. vñ ꝛ Sen̄. Quā multa ſuꝑuacua eſſent: non intellexrimus niſi deeſſe ceperint. Tota mihi vita mētit: neceſſaria indicat quorū magna pars ſuꝑuacua eſt: q̄ ſi qñqꝫ neceſſitas abſtulit nō ſentimus ablata. hec Sen̄. Nō ſolū aūt ſuperuacua: ſꝫ ꝛ neceſſaria ſunt qñꝙ conténéda. vñ iterū Sene. Nō te laudes ſi cōtépſeris aureos lectos ꝛ gémeā ſupellectilē: q̄ eſt em̄ virt⁹ ſuꝑuacua contēnere. Tunc te admirare cū ꝯtépſeris neceſſaria. Non magnā rē facis ſi viuere ſine apparatu potes: tūc te mirabor ſi contépſeris etiā ſordidū panē: ſi tibi perſuaſeris herbā: vbi neceſſe eſt nō pecori tm̄ ſꝫ hoi naſci. Et notandū ꝙ abſtractio a rebus mundanis ſm Bern̄. fit trib⁹ modis. Primus modus ꝙ q̇s ſolū in neceſſarijs contētet: ꝛ tanꝙ aduenā ꝛ peregrinū ſe reputās victu ꝛ veſtitu contentus graue exiſtimet alijs onerari. qꝛ ſm Grego. hoc ipſum grauiter tolerāt qḋ feſtinantes ad patriā in itinere multa portant. Secūdus modus eſt ꝙ quis nec in neceſſarijs delectet ꝛ in nullo ad tēporalia ſit affectus: ſed tanꝙ mundo ꝛ mundialibus mortuus abundantiā ꝛ defectū: laudē ꝛ opprobriū equaliter acipiat. Mortuo em̄ ſi quid defuerit nō ſentit: ſic aīa in ſuis affectibus mortificata cōmodū ꝛ incōmodū nō diſcernit. Tertius modus eſt ꝙ q̇s in vſu neceſſariorū nō ſolū non delectet: ſed poti⁹ affligat et cruciet vt dicere poſſit cū apoſtolo: mihi mundus crucifixus eſt ꝛ ego mūdo. Talis nāqꝫ nō ſolū mūdo eſt mortuus: quia mundana nō ſentit: ſed etiā mūdo crucifixus: qꝛ oīa velut ſtercora arbitratur. Tali pena eſt res creatas pro quacūqꝫ neceſſitate ꝓſpicere: ſed ſolū delectat per amorē deo dulciter adherere. Nec tn̄ dn̄m i paupertate ꝑfecte imitari poteris ꝗtūcūqꝫ te aſtrinxeris. Nec vt ꝙ nr̄a paupertas ſue equiparari poſſit: ꝗtūcunqꝫ a nobis totis viribus obſeruata fuerit. Ad qḋ omiſſis alijs q̄ reddi pñt rōnib⁹. ſ. ꝛ qꝛ de⁹ eſt: ꝛ qꝛ ditiſſim⁹ ꝛ oīm dñs: ꝛ quia ꝑfectiſſim⁹ et hmōi ſimilib⁹ hanc ſpecialē adduco rōnē: qꝛ ipſe non ſolū paupertatis penuriā: ſed eius opprobrium aſſumpſit. Nam noſtra paupertas qꝛ volūtarie et pro dei amore aſſumpta eſt: reputatur et eſt virtuoſa: ꝛ ideo nō opprobrioſa: ſed honorifica; habetur etiā apud malos. Ipſius vero non ſic. nō enim cognoſcebat nec ſciebat ꝙ volūtarie pauper eſſet: ſed credebat qḋ neceſſaria paupertas eum teneret: et hec opprobriū ꝛ cōtēptū parit. Cū eſſet abſqꝫ domo ꝛ poſſeſſionib⁹ ꝛ diuitijs ſcientibus hoc vniuerſis magis habebat contēptui a multis. hmōi em̄ pauperes quaſi ab oībus cōculcant ſi ſapiētes ſunt nō eis credit ſi nobiles nihilominus derident ꝛ contēmuntur imo qḋ plus eſt ſapientia et nobilitas ꝛ oīs virt⁹ in reputatiōe hoīm in eis extincta videtur. Deijciunt em̄ quaſi ab oīb⁹: adeo vt nec amicitie antique nec ſanguinis vincula: vt plurimū eis proſint: cum oēs fere tales amicos vel cōſanguineos habere recuſent. Uides bene qūo nec eius paupertati equiparari nec eū imitari potes in tam ꝓfunde pauꝑtatis ꝛ humilitatis obiectione. Et ꝓpterea pauperes mūdi contēnendi nō ſunt q̄ ipm dn̄m repreſentāt. Quātū ēt noſtra pauꝑtas a dñi pauꝑtate diſtet conſiderare potes ex plurib⁹ q̄ ſimul tāgit. Chri. dicens. Cū naſcitur⁹ erat nō exquiſiuit clarā domū: neqꝫ matrē diuitē: ſꝫ pauperē ꝛ ſponſum rectorē habentē. Et in tugurio naſcit: ꝛ in preſepio ponit: et diſcipulos eligens nō rectores: nō ſapientes: nō diuites: non nobiles: ſed pauperes ꝛ ex pauperibus ꝛ vndiqꝫ ignobiles elegit ꝛ menſam apponens: qñqꝫ quidē ordeaceos panes apponit: qñqꝫ autē ipſo tp̄e diſcipulos a foro emere iubet. Et ſedilia faciens de feno facit. Et veſtimenta induens vilia et a multis in tp̄e differentia circūamicit: domū aūt non habuit. Si aūt tranſire de loco ad locum oportebat ambulans hoc faciebat: ꝛ ita ambulās ꝙ fatigabat. Et ſedens nō throno opus ei erat neqꝫ puluinari: ſed pauimēto. Sic ergo xp̄s pauper erat q̄ tn̄ dn̄s oīm rex expectabilis erat. Hec Chriſ. Attendam⁹ hec ꝛ erubeſcamus nos miſeri: qꝛ talib⁹ nō cōtenti dn̄m cōtēnimus imitari. Et marie hoc tp̄e malo q̄ oīs qui panē hꝫ cōtentari deberet. vñ Hier. Iuxta miſerias huius tp̄is ꝛ vbiqꝫ gladios ſeuiētes ſatis diues eſt qui pane nō indiget: ſatis potens qui ſeruire non cogit. ¶ Orō.

Domine deus omnipotēs qui oīa que celi ambitu continentur ſub pedibus hominis ſubiecisti: vt ſolus homo tibi ſubiectus eſſet totus exterior: nempe pro hominis corpore cuncta creaſti: ipſum vero corpus pro anima: animā vero pro te: vt tibi ſoli vacaret ꝛ te ſolum amaret qui etiam das iumentis eſcam ipſorum ac volucribus celi: et piſcibus maris paſtum: da mihi hui⁹ vite neceſſaria ad ſalutem meam ꝛ ad laudem tuam: ꝛ ſic per te prouiſus melius tibi vacare valeam: da quoqꝫ mihi in omni defectu et penuria patientiam ne puſillanimitate fractus deficiam. Amen.

Paupertatis noſtre a dñica diſtantia. Chriſ. Paupertas dñi. Hiero.

¶ De manco manum aridam habente. Capitu. lxxv.

Lu. vi. Marci iij. Hylar.

Factum eſt autē poſt hec i alio ſabbato (vt itraret ieſus i ſynagogā eoꝝ ⁊ doceret.) Nā ſm hylariū pmiſſa in cāpo dicta ſunt ⁊ geſta ⁊ poſt hoc ſynagogā ingredit. Sabbato intrauit ſynagogā ad docēdū ꝓpter maiorē populi frequētiā ⁊ cōuentū. vñ Beda. Sabbatis pcipue dñs in ſynagoga docet operaturq; virtutes: nō ſolū propter inſinuandū ſpirituale ſabbatū ſed etiā propter celebriorē eo die populi cōuentū cui tunc moris erat: qꝛ vacare a labore per legē iubebatur legēdis audiēdiſq; ſcripturis operā dare. Nam ſicut hi quib⁹ venandi ars eſt vbi feras: vbi piſces ⁊ volucres plus abūdare didicerint ibi maxime ſua retia tendūt: ita dñs ſemp docuit in ſynagoga et in tēplo quo oēs iudei cōueniebāt volēs oēs hoies ſaluos fieri et ad cognitionē veritatis venire. hec Beda. Ecce in xpo tria. ſ. mentis ſtabilitas: qꝛ licet phariſei inſidiarentur ei nō tñ metuebat venire vbi erāt: ⁊ hoc eſt cōtra puſillanimes: doctrine veritas: qꝛ in publico docebat ⁊ hoc eſt cōtra hereticos: zeli immenſitas: qꝛ totū hoc propter ſalutē animarū faciebat ⁊ hoc eſt cōtra eos q inde querūt vanam gloriā vel tpale lucrū ſeu cōmodum. (Et erat) in ſynagoga (homo habēs manū aridam) ⁊ contractā (⁊ obſeruabāt). i. doloſe ſeruabant eum phariſei ſi ſabbato curaret: vt illū argnerēt vel accuſarēt. Unde interrogabāt eum malicioſe ſi licet ſabbatis curare: vt ſi diceret nō argnerent eū de immiſericordia vel impotētia: ſi diceret ſic: accuſarent eum de ſabbati trāſgreſſione. vbi Beda. Quia ſolutionē ſabbati quā in diſcipulis arguebant excuſauerat ipſum calūniari volētes obſeruāt: vt ſi in ſabbato curet tranſgreſſionis eum accuſent: ſi non curet crudelitatis aut imbecillitatis arguāt. vnde eñ ait Bernar. In factis obſeruatores in verbis exprobratores: in tormentis ſuſtinuit illuſores. Et videns dñs cogitationes eoꝝ iuſſit hoiem infirmū ſurgere ⁊ ſtare in medio vt miraculū eſſet magis manifeſtum ⁊ euidētius argueret cecitas malignantiū: ⁊ quaſi repetēdo queſtionē ab eis motā ſub alijs verbis hoc idē queſiuit ab ipſis. Illis aūt ſic tacentib⁹ ꝓpoſuit ſimilitudinē de aiali ⁊ ſoluit queſtionē prius verbo oſtēdēs p rationē ꝙ licitū eſt ſanare hominē die ſabbati: et eſt rō talis: magis ſubueniendū eſt hoi ꝙ aiali ſed animal ſi ceciderit in puteū vel foueam extrahit et liberat die ſabbati: ergo multoplus homo q eſt nobilior ⁊ melior cum ſit factus ad imaginem dei ſi in infirmitatē ceciderit curat die ſabbati. Si eñ hoc fit propter cupiditatem tpaliū multomagis dꝫ iſtud fieri vbi ſalus queratur aiarū. Et ſic ipſi vite cōis et proprie cōſuetudinis vincunt exēplo. Unde Chriſ. Uobis ouem lꝫ in ſabbato ſaluare: et mihi hoiem non lꝫ. Uobis manibus lꝫ extrahere: mihi nec vbo licet curare. Ecce nec medicinā cōficio: nec manū meā ſup illū extēdo. Dico verbo ⁊ ſanat infirmus ⁊ legē ſabbati veſtri nō trāſgredior ⁊ ſine opere opus virtutis cōſummo. hec Chriſo. Sed auari phariſei plus diligūt ouē ꝙ hoiem ꝓximū: ⁊ laudāt impendere ſubſidiū in oue ⁊ accuſant beneficiū charitatis in hoie. vñ Hiero. Sic ſoluit qōnē ꝓpoſitā: vt interrogātes auaritie condēnaret. Si vos inquit in ſabbato ouem ⁊ quodlibet aliud animal in foueam decidens eripere feſtinatis: nō aiali: ſed vr̄e auaritie cōſulentes ꝙtomagis ego hoiem q multo melior eſt oue debeo liberare: vnde ⁊ Raba. Competēti ergo exemplo ſoluit queſtionē eoꝝ: vt eos oñdat ſabbatū violare in opere cupiditatis q eum violare arguunt in ope charitatis legē male interpretātes q dicūt in ſabbato a bono feriandū in quo a malis tm̄ feriādū eſt. Uñ opus ſeruile nō facietis in eo. i. pctm̄: qꝛ qui facit pctm̄ ſeruus eſt pcti. Sic in eterna requie a malis tm̄ feriabit non a bonis. hec Raba. Scdo ſoluit queſtionē facto hoiem habentem manū aridā ſanādo. Tunc eñ ait illi: extende manū tuā et cū extēderet ſtatim reſtituta eſt ſanitati. In quo patet perfectio ſanitatis. vbi Chriſ. Ut ꝓpoſitū legis quā iudei nō intelligunt ſanitas manifeſtat. Si enim deus offenditur in opere ſabbati: ſine dubio infirmitas nō fugat: qꝛ non pōt iniuriā dei beneuolētia ſequi. Iſte mancus ſm Hiero. in euāgelio quo vtunt nazareth cementari⁹ ſcribit huiuſmodi vocib⁹ auxiliū precans. Hō cemētarius erā manib⁹ victū queritās precor te ieſu vt mihi reſtituas ſanitatē nec turpiter mendicē cibos. ¶ Dñs ieſus maxime in ſabbatis docebat ⁊ operabat virtutes. Primo/ vt oñderet ꝙ euāgelicū ⁊ ſpūale ſabbatū melius ⁊ fructuoſius veteri ſabbato ſuccedebat. Scdo vt ſabbato pluribus occurrentibus ꝓficeret pluribus: ⁊ ſaluator mūdi et miraculoꝝ virtute manifeſt⁹ fieret. Tertio/ vt dñs legis et ſabbati ꝓbaret. Quarto vt malū intellectum iudeoꝝ de obſeruantia ſabbati auferret dū bñ operādo ſabbatū ſe nō violare probaret q in ſabbato curabat: ⁊ i hoc corā pluribus legiſperitos cōfutabat. ¶ Circa ꝙ ſciēdū ꝙ aliq ſunt act⁹ boni i gñe entis q tñ ex ſe nō habent bonitatem in gñe moris: ſicut edificare domū vel hmōi: ⁊ talia nō erāt licita in die ſabbati. Aliȷ aūt ſunt act⁹ boni in

Beda. Uenatores. Chriſti pconia tria. Sabbato curare. Beda. Bern.

Chriſ. Curaa di i xpo facilitas. Hiero. Raba. Jo. viij. Chriſ. B Hiero. Manc⁹ aridam manuꝫ habēs. Sabbato precipue operatus eſt dñs virtutes. Actus boni in gñe duplici.

genere moris ſm ſe:ſicut ſunt opa ꝟtutũ:et
talia licita ſunt in die ſabbati: de qb⁹ erat
ſanatio man⁹ aride:qꝛ erat op⁹ pietatis:et
cũ h̄ erat ad gloriã dei manifeſtãdã inquã-
tũ fiebat miraculoſe ꝛ ſupra naturã:ꝛ ideo
talia pñt fieri in die ſabbati non ſolũ licite:
ſꝫ ꝛ laudabiliter. ¶ Miſtice ſm Bedã ꝛ Ra
ba. hõ q habebat manũ aridã hũanũ gen⁹
indicat in bono ope areſactũ ꝑ manu ĩ pri-
mo parẽte ad pomũ vetitũ extẽſa:ſꝫ ĩ miſe-
ratiõe dñi ſaluti ꝛ bonoꝝ operũ fructib⁹ ꝑ
innocẽtes xp̄i man⁹ ĩ cruce extẽſas eſt reſti-
tuta. Et bñ manus in ſynagoga erat arida:
qꝛ vbi maius donũ ſcientie ibi tranſgreſſor
maiori ſubiacet culpe ꝛ graui⁹ eſt periculũ
inexcuſabilis noxe. Sanãdaqꝫ man⁹ arida
iubet extendi:qꝛ infructuoſa debilitas aie
nullo meli⁹ ordine q̄ͣ eleemoſynarũ largi-
tate curat. Habebat aũt hõ dexterã manũ
languidã:qꝛ ab eleemoſynis torpebat: ſini-
ſtrã ſanã:qꝛ ſue vtilitati intẽdebat:ſꝫ veniẽ-
te dño dextera ſanatur vt ſiniſtra:qꝛ qđ cõ-
gregauerat auide:mõ diſtribuit charitati-
ue. ¶ Miſtice etiã in h̄ ĩfirmo docuit qua-
tuor neceſſaria penitẽti. ſ. q̄ ſurgat a culpa
ꝑ pniam:q̄ ſtet in gr̄a ꝑ ꝑſeuerãtiã:q̄ ĩ me
dio ꝑ boni exẽpli euidẽtiã:q̄ extẽdat manũ
ꝑ bonã operationẽ. Extẽde ergo manũ pri-
mo ad pauperes in eleemoſynarũ largitio
ne. Scđo ad deũ ĩ feruẽti oꝛõne:qꝛ ſꝫ Gre-
go. fruſtra pro pctĩs rogaturus ad deũ ma-
nus expãdit:q eas ꝑ poſſe ad pauperes nõ
extẽdit. Moraliter hõ habens manũ aridã
eſt pctõr:habẽt eñ quidã cor aridũ: qꝛ ſine
bona affectiõe ſine cõpaſſiõe:quidã linguã
aridã:qꝛ ſine bona locutione:ſine dei laude
quidã manũ aridã:qꝛ ſine bona opatione.
Hec aũt triplex ariditas ſumit̃ ex ſimilitu-
dine arboris aride:quia tunc eſt vere arida
quãdo eſt ſine ſucco:ſine folijs:ſine fructu.
Cor habẽt aridũ inuidi:linguã maliloqui:
manũ auari. Iſte ex obedientia diuina ma
nũ dꝫ extẽdere ad ꝓximũ ꝑ eleemoſenarũ
largitionẽ:ille lingua loq̇ ad deũ ꝑ deuotã
oꝛonẽ:alius cor eleuare ad celũ per ſanctã
meditationẽ:et ſic ſanat̃ peccator. Item ſm
Theo. aridã dexterã hꝫ manũ q̇ſqꝫ nõ opa
tur q ſunt dextre ꝑtis:qꝛ talis eſt ĩpotẽs ad
bona:ſed potẽs ad mala. Ex q eñ man⁹ cõ-
ſtituit̃ in operib⁹ ꝓhibitis extunc areſcit in
opib⁹ bonis. Iterũ vero reſtaurabit̃: qñ in
virtute ſtãs opabit̃. Per manũ eñ q eſt or-
ganorũ conuenienter intelligit̃ opus meri-
toriũ:ꝛ idõ man⁹ eſt arida q eſt ad hoc opus
inualida:ſed cũ ad verbũ xp̄i ſurgit ꝑ gra-
tiã tũc manũ extẽdit ꝑ ſanctã operationẽ.
Põt etiã ꝑ hoiem manũ aridã habentẽ ſi-
gnari piger ꝛ otioſus quia ad operandũ eſt
inualidus:ſed cũ ad ꝟbũ xp̄i ſtat in medio
virtutis:man⁹ eius ſanat̃ in bonis opibus
exercet̃. Spãliter tñ et p̄cipue ꝑ hũc hoiem
auar⁹ ſignat̃:cui⁹ manus ad opa pietatis ꝛ
largitatꝫ inualida reperit̃. Hai⁹ man⁹ ſũt qn
q̄ digiti:prim⁹ inordinatũ deſideriũ habẽ- D
di:ſcđs labor acquirendi:tertius ſolicitudo Digiti
cõſeruandi:quart⁹ ſtudiũ multiplicãdi:qn- v. aua-
tus infidelitas diſpẽſandi. Sed vt ſanetur ri.
ei per gratiã dicit̃:extende manũ tuã: quia
cũ ex dei dono ad opera pietatis extenditur
tũc ſanat̃. vñ Ambr. Audiſti dñi verba dicẽ- Ambr.
tis:extende manũ tuã. Cõmunis iſta gene- Extẽdẽ
raliſqꝫ medicina eſt. Et qui putas manũ ha da ma-
bere te ſanã caue ne auaricia: caue ne ſa- nus no
crilegio cõtrahat̃. Extẽde ſepius eã. Exten- ſtra eſt.
de illã ad pauperẽ q te obſecrat. Extẽde vt
proximũ iuues:vt vidue preſidiũ feras:eri-
pias iniurie quẽ vides iniuſte calũnie ſub-
iacere. Extẽde ad deũ ꝓ peccatis tuis. Sic
man⁹ extendit̃:ſic ſanat̃. hec Ambro. Igit̃ o
auare qui manũ aridã ꝛ cõtractam habes
non vis dare:vis accipere non vis largiri:
vis p̄dari:extende manus tuas vt tribuas
indigẽtibus:qꝛ in hoc tibĩpſi prouidebis ꝛ
theſaurizabis in celis. vñ Chriſ. Eleemoſy Chriſ.
nam faciam⁹ ꝛ nõ deſpiciam⁹ a fame corru-
ptos. Eteñ tibĩpſi benefacies magis illis
benefaciẽs. Nam his quidẽ p̄ſentia porri-
ges tibĩpſi vero futurã gloriã predeponis.
hec Chriſ. Inter oĩa ergo opera mĩe prero-
gatiuã habet eleemoſynã:q̄ͣ toties et tam
attende nobis inculcat diuina ſcriptura.
(Phariſei aũt) repleti inſipiẽtia. i. irratio-
nabili iracũdia:cũ magis deberent eſſe gra
ti de diuino beneficio (exeũtes) de ſynago-
ga ꝛ de cõſpectu chriſti:et a lumine recedẽ-
tes (ſtatim cũ herodianis) principis ſecula
ris ſatellitib⁹ (cõſilium faciebãt aduerſus
Ieſum:quõ eũ ꝑderẽt.) ſm Ambro. quõ vi- Ambr.
tã ꝑderẽt:nõ quõ vitã inuenirẽt. Iam ergo Phari-
de morte ipſius tractabant:et hic primo lo- ſeorum
quit̃ de ꝓcuratione mortis xp̄i ꝓ qua tunc mala ꝛ
primo cõſiliũ faciebãt. Magna inſipientia cecitas
de nece eius tractare cui⁹ bñficijs plurimũ
indigebãt:quos etiã ad hoc nõ eius culpa
ſed liuor mouebat. Magna etiã eorum fuit
obſtinatio:qꝛ nec verbis xp̄i:nec factis reſi
lierũt a malo ſuo:ſed ampli⁹ inuidia ꝓmoti
remanſerunt in malo obſtinati. vñ Chriſo. Chriſ.
Phariſei aũt conſiliũ acceperũt. ſ. a diabo-
lo vt perderent eũ. Inuidentes eñ xp̄o nole
bant eũ facere ſigna ne gloriã acquireret ꝛ
diſcipulos congregaret: ſed turpitudinem
inuidie ſue ſabbati defenſione tegebant:
vt in prima quidem facie viderent̃ ſabbati
iuſticiã defendere reuera autẽ ſuã exeque-
rent̃ inuidiã. (Ieſus aũt ſciẽs machinatio-
nes eoꝝ:qꝛ nihil eũ latebat receſſit inde) cũ E
diſcipulis ſuis et ad mare ſeceſſit. (Receſſit Receſ-
aũt inde ꝓpter multa. Primo vt eis parce- ſus xp̄i
ret et occaſionẽ impietatis auferret:maio- cauſe.

riq; vtilitate eccl'ie ſe ſeruaret. Scdo q̄ nō
dū venerat tp̄s paſſionis ſue p̄finitū a p̄re:
necdū īplete erāt pphetar̄ ſcripture. Ter-
tio q2 nō aderat locus.ſ.hierl'm extra quam
nō fuit loc⁹ paſſiōis ei⁹. Quarto pp̄ter dan
dū ſuis in pſecutiōe fugiēdi exēplū ne fuga
eor̄ īputaret in pctm̄. Quinto pp̄ter hūili-
tatis z patientie indiciū z cū poſſit aduerſa
rios ſuos nutu dei deijcere in abyſſum.
Serto ad oſtendū vere hūanitatis ſignum
cū licet ipſe mortē non timeret: tñ tanq̄ hō
Rece- fugit a conſilio malignātiū. In quo etiam
dēdum nos docuit vt ab illis recedamus q̄s bonis
ab ob- monitis ſemp deteriores fieri videmus ho
ſtinat; mines eñ in malis obſtinati vix pñt per rō-
i malo. nē cōpeſci. vñ Chriſ. Sciens aūt dñs conſi-
Chriſ. liū eor̄ nō diu contēdit: ſed vna reddita ra-
tione receſſit: ne magis inſaniā eorū exci-
taret: q2 nō pōt fieri vt malitia rōne place-
tur. Ignorantia quidē rōne placat: malitia
aūt ampli⁹ excitat. Sciēs ergo paratos il-
los eſſe ad malefaciendū receſſit: non q̄ſi ti-
midus ſubtrahens ſe ab eis: ſed q̄ſi miſeri-
cors parcens eis: ne eos ad opus impium
ampli⁹ irritaret. Quāuis eñ q̄ paratus eſt
malū facere apud deū iam fecit: tñ q̄ intel-
ligit paratū eſſe aliquē opus malum face-
re z irritat eū dans ei occaſionē vt cōpleat
malū ipſe particeps eſt pcti eius. Ut q̄d eñ
res mala p te exitū ſuū inuenit. Et qui ſine
te fuerat periturus: aut q̄tū ad voluntatē
ſuā iam perditus erat vt q̄d p te impleta eſt
perditio eius: hec Chriſ. (Et multi) infiniti
(ſecuti ſunt eū) ex eo q̄ viderant p̄dictū ho-
minē curatū (curauit eos oēs) remunerans
fidē ipſor̄ forſitā: q2 oēs digni fuerant cura
tione. Docti ergo viſis ſignis perſequunt
indocti opinione ei⁹ ducti amādo ſequunt:
Remig z ideo curari merent. vñ Remig. Quē pha-
riſei vnanimi conſilio pdere q̄rūt: turba in-
docta vnanimi dilectione ſequitur. vñ mox
ſui deſiderij conſequit effectū: ſi vis z tu cu-
rari: ſi vis ſanari: ſi vis a mortis periculo li-
berari: ſequere et imitare ieſum: ipſe enim
neminem repellit: oēs q̄ eū ſequunt ſanat.
Phari- Per phariſeos q̄ diuerſi interpretant: diſco-
ſei. li qui diſſenſiones faciunt ſignant: p hero-
dianos vo ſuperbi qui glorioſi in pellibus
interpretant. Iſti vo conſiliū faciūt contra
ieſum cū q̄ humilib⁹ z charitatē habētibus
cōmemorant: et ideo recedit ab illis ſe elō-
gando z humilibus eū ſequētibus benefa-
cit bñficia ſalutis īpendēdo (z p̄cepit eis) q̄
curati erant (ne eū) diuulgarent z (manife-
ſtum facerent) vt inanē gloriā z gloriādi de
ſe iactantiam declinaret: et vt nobis exem-
plum vitandi eam daret. Non prohibuit
dominus miraculorum predicationes ad
vtilitatem audientium: ſed in beneficiis va
ne glorie appetitum. vnde Ambroſius. Hic

miſtice inſtruit nos ne cū magnū aliquid
facimus: laudem foris credamus. vnde et laudis
Chriſ. Ubi quidē propter alios aliī curan- hūane
tur nō precepit eis vt nemini dicerēt: qua- vitatio
le eſt vbi oculos ceci nati aperuit et para- Amb.
liticū triginta z octo annis iacentē erexit. Chriſ.
Ubi aūt non pp̄ter alios ſed pp̄ter meritū
ipſi⁹ curat hoiem: p̄cepit ei vt nemini dicat
ſicut z leproſo mandauit. Ideo z iſtis prece-
pit ne vulgarent eū: q2 propter ipſos ſolos
curauerat eos: q2 non eſtimationem homi-
nū miraculis venabat: ſed credentiū deſide
rabat ſalutē. hec Chriſ. (Et venerūt in do-
mū) quandā ad hoſpitandū (z cōuenit iter
turba) ad audiendū dei verbū: z tūc ita fer-
uenter intendebāt predicationi q̄ ipſe et di-
ſcipuli eius nō habebāt tēpus panē man-
ducandi. Hoc eſt cōtra illos q̄ dimittūt op⁹
p̄dicationis pp̄ter curā z ſaturitatē come-
ſtionis. vbi Beda. O q̄ felix occupatio ſal- Beda.
uatoris: q̄ beata frequentia turbe cōfluen-
tis: cui tm̄ ſtudij ad audiendū verbum dei
tm̄ fuit cure ad obtinendā ſalutē: vt auto-
ri ſalutis qui cū eis qui ſecū erant ne veſcē-
di quidē hora a ſolatio vite miſeris impen-
dendo libera maneret. Utinā dñe ieſu z in
noſtri tēporib⁹ cui tm̄ gratie tuis fidelibus
largiaris qui doctores ſuos aſſiduitate di-
ſcendi non ſolū ab appetitu carnaliū volu-
ptatū: verū etiā nōnunq̄ ab ipſa quoq; pa-
nis quotidiani pceptione p̄pediat. hec Be- Beda.
da. (Et cū ſui) ſc; iudei q̄ ex parte matris de
cognatione ſua erāt viderēt inſolitū ſermo-
nē in eo z audirent altitudinē diuine ſapiē-
tie quā capere non valebāt: eſtimabāt eum
mente alienatū z in furorem verſum: ſenſu
perdito loqui z (exierūt tenere eū) et ligare
ne ſibi vel aliis poſſet nocere. vbi Beda. Ue
re ſicut ipſe dicit alibi. Non eſt propheta
ſine honore: niſi in patria ſua et in domo
ſua. Quē eñ exteri q̄ſi autorem vite z ſapiē
tiā dei adire z audire deſiderāt: hūc ppin-
qui quaſi mentis impotē eſſe ligandū decer
nūt. Allegorice autē in eo q̄d turba ad illū
cōueniēte frequēti: vt furioſus a ſuis contē
nitur: ſalus credentiū de gentib⁹ approba-
tur z inuidia indeor̄ z perfidia notatur de Joā.j.
quibus ait Joā. In xp̄ria venit z ſui eū non
receperunt. hec Beda. Similiter et hodie q̄
ad ſequendū chriſtū ſunt feruidi a munda-
nis hominibus inſani reputātur: z per eos
quantū poſſunt a bono retinent. O q̄tum
vna nō dico menſura ſed gutta huius vini
valeret que hāc inſaniā induceret. Felices
qui hac laborāt inſania: vt de illis dici poſ- Sap. v
ſit illud ſapientie. Nos inſenſati vitam illo-
rum eſtimabamus inſaniam: vtinā et ego
miſer vnus de illis merear fieri ac cum eis
inter filios dei computari et inter ſanctos
ſortem habere. ¶ Oratio.

Omine ieſu xp̄e rogo te per viſce;
ra miſericoꝛdie tue vt me mancū
ad faciendū opera bona inuali;
dū digneris miſericoꝛditer ſanare
ꝛ ad omne op⁹ bonū foꝛtē ꝛ aptū
facere. Fac me ſtare in medio virtutū:vt te
iubente ꝛ faciente extendam ad iuſtitiā nō
ad iniquitatē manus meas meqꝫ in bonis
exercendo tuū beneplacitū in oībus faciā ꝛ
in malis areſcēdo ab offenſa tua oīno abſti
neā. Da mihi bone ieſu vt pꝛe omnibus di;
uitijs ꝛ delitijs ſeculi intendam verbo dei
ac mee ꝛ alioꝛum ſaluti. Amen.

¶ De demoniaco:ceco ꝛ muto. Capitulum. lxxiij.

Poſt pꝛedi;
cta oblat⁹ eſt ei hō demo;
niū habēs cecus ꝛ mutus
ſed lucas mutū tm̄ non ce
cū dicit tacēs qđ mathe⁹
expꝛeſſit. Nec talia ſunt in
demone foꝛmaliter ſꝫ ſo;
lum effectiue:qꝛ effecerat
hominē cecū ꝛ mutum:et
ideo ipſo eiecto vidit ꝛ loquebatꝛ homo.vñ
ſequitꝛ. (Et curauit eum). In quo notatꝛ a
demonio liberatio(ita vt videret)in quo ce;
citatis illuminatio(ꝛ loqueretur)in quo lo
quele reſtitutio.vbi Hierꝛ. Tria ſigna ſimul
in hoīe ppetrata ſunt:cecus videt:mut⁹ lo;
quitur:poſſeſſus a demone liberatꝛ. Quod
tunc quidē carnaliter factū eſt:ſꝫ quotidie
cōpletur in cōuerſatione fideliū vt expulſo
demone pꝛimū lumē fidei accipiant.deinde
in laudes dei tacētia pꝛius oꝛa relaxentur.
vnde Augu. Demoniū eīm hñs cecus ꝛ mu;
tus eſt qui nō credit deo ꝛ ſubdit⁹ eſt diabo
lo q̇ nō intelligit ꝛ nō cōfitetꝛ ipſam fidē:vel
qui nō dat laudē deo.vnde etiā Chꝛiſo. Ne
aliq̇s putet qꝛ ſufficit hoī fideli cognoſcere
deū:eſt ꝛ neceſſariū cōfiteri deū:ꝛ ideo cecū
ꝛ mutū curauit:oculos ad cognoſcendum
os ad confitendū deū. Qui cognoſcit ꝛ non
cōfitetur ille ꝛ ſi oculus mētis habebat cu;
ratos tm̄ adhuc mutus eſt. Qui ergo videns
nō facit p̄cepta dei:ꝛ qui loquēs nō loquitꝛ
laudē dei ꝛ gratiā ille ꝛ ſi loquitꝛ ꝛ videt quā
tum ad deū tm̄ ꝛ mutus ꝛ cecus eſt. Non eīm
ille videt deū qui ſcit deū:ſꝫ q̇ timet ꝛ diligit
deū. Et qui oꝛat ꝛ pſallit ꝛ nō facit q̄ laudat
ille coꝛde loquitꝛ:aīo autē tacet.hec Chꝛiſo.
Spūaliter demoniū ille habet qui in pecca
to moꝛtali perſeuerat. Quādiu eīm pctm̄ in
hoīe regnat tandiu victus ꝛ captiuus a dia
bolo poſſidetꝛ ꝛ veratur. Uerat autē demo;
niū triplex:ſupbia in mēte:cōcupiſcētia in
carne:cupiditas in reb⁹:qꝛ oē qđ eſt in mū;
do cōcupiſcētia carnis eſt:aut cōcupiſcētia
oculoꝝ:aut ſupbia vite. Hoc aūt triplex de
moniū facit mutū:nā cū loq̄la data ſit hoī
ad laudādū deū ꝛ gratias agēdū ad loquē
dum veritatē ꝛ edificandū pꝛoximū:ad cōfi
tendū peccatū ꝛ veniā de eo petēdū:pꝛimaꝫ
loq̄lā aufert ſupbia que qđ dei eſt.i.laudē
vſurpat ſibi:ſecūdā infert auaritia:que ſoli
ſibi intendit nō pꝛoximo:tertiā aufert luxu;
ria ꝛ maxime cōtra naturā.vñ ſodoma inter
pꝛetatꝛ ſilentiū ſiue muta. Itē facit cecuꝫ vt
ad ſalutē ſuam ꝑtinētia ꝛ ſibi ꝓficua nō vi
deat ꝛ eā lucem que ait ego ſuꝫ lux mundi
nō ſequatꝛ:ſed in tenebꝛis ambulet. Hic de;
moniacus cecus ꝛ mutus ſi domino offera
tur:ſi ad penitentiaꝫ cōuertatur mox ieſus
curabit eum:ita vt eiecto demonio videat
ꝛ loquatur. Abūdat demonis malitia: ſup
abūdat diuina clemētia. In iſto demonia;
co malitia demonis multuꝫ abundauit: qꝛ
eum tenebatꝛ obſeſſum : ipm̄ fecerat cecū et
mutū ac ſm̄ Chꝛiſ.etiā ſurduꝫ: ſed dei mīa
in ipſo abundauit:qꝛ demoniuꝫ ab obſeſſo
eiecit:loquelā ſibi reſtituit: lumen repara;
uit ꝛ auditū reſeruauit. Per hūc igitꝛ hoīeꝫ
ſic curatū intelligere poſſum⁹ pctōꝛem iu;
ſtificatum cui deus ſpiritualiter quatuoꝛ
bñficia ſupꝛadicta cōcedit. Pꝛimū eſt ꝙ dia
bolus ab eo expellitꝛ. Pctōꝛ eīm diabolū in
domū aīe ſue inducit:ſed xp̄s eum expellit
vt eā inhabitet. Dom⁹ aūt aīe tria hꝫ ſola;
ria.vnum ſuperi⁹ ſcꝫ ſpiritū:aliud inferius
ſcꝫ coꝛpus:tertiū mediū ſcꝫ aīam. Deus in
ſuperioꝛi ſolario ſcꝫ ſpū habitat quando
ipſe ſpiritus contemplatiōi vacat: habitat
in ſolario medio: id eſt in aīa qñ ipſa inten
dit interne meditationi:habitat in ſolario
inferioꝛi.i.in coꝛpoꝛe qñ ipm̄ coꝛp⁹ exercita
tur ꝛ intendit moꝛtificationi. Secundum
beneficiū eſt:qꝛ deus pctōꝛi linguaꝫ aperit.
Deus dedit hoī linguā ad tria ſcꝫ vt deum
laudet:ꝛ pꝛimum edificet:vt in confeſſione
coꝛam deo ſe repꝛehendat ꝛ accuſet. Pecca
toꝛ autem quia lingua ſua ad iſta tria non
vtitꝛ:ideo recte mutus dicitꝛ. Cū ergo deum
incipit laudare:pꝛimū edificare:ꝛ ſe accu
ſare tunc loquitur ꝛ lingua ad debita offi;
cia vtitur. Tertium beneficium eſt quādo
deus peccatoꝛi lumē reſtituit. Signū autēꝫ
ꝙ ipſe ſic illuminat⁹ eſt qñ videt ante ꝛ re;
tro a dextris ꝛ a ſiniſtris. Iſte habet oculos
retro qui conſiderat ꝛ cogitat peccata que
fecit ꝙ multa ꝙ turpia ꝙ grauia:ꝛ inde hꝫ
doloꝛē. Ille hꝫ oculos ante ſe qui videt ꝛ co
gitat de iudicio dei futuro et inde habet ti
moꝛem. Ille habet oculos a dextris qui et
cogitat mundi pꝛoſpera ꝙ ſint caduca et
vana:et ad ea non allicitꝛ per amoꝛem:ſed
reſilijt per aſpernationem. Ille habet ocu;
los a ſiniſtris qui videt mundi aduerſa ꝙ
ſint bꝛeuia ꝛ vilia:et ideo in eis nō frāgitꝛ

niuꝫ ve
xās mē
tem tri;
plex pec
catū eſt
faciens
mutum
et cecū.

Chꝛiſ.

B
Iuſtifi;
cato cō
ferūtur
iiij. be;
neficia
Pꝛimū.

Scđm.

Ligua
cur da;
ta.

tertiuꝫ.

oculos
hꝛe aū
ꝛ retro.

impatientiā. Quartū bñficiū eſt qñ de⁹ pec
Quartum. catori auditū reſtituit. Eſt eñ peccator ſur‍dus q: non audit deū ammonenté: nec deū
bñfacieté nec deū inſpiranté: nec deū cōminanté. tūc auté ſurdus auditum recipit qñ
deum in hmōi audit. (Et ſtupebāt turbe) .ſ.
ſimplices diuinā virtuté in xpo admirātes
(⁊ dicebāt. Nūquid iſte eſt filius dauid?) q.
d. ſic: q: hic eſt xps nobis promiſſus de ſemi
Moraliter. ne dauid Moraliter eijcitur demoniū in cōtritione loquitur: qui prius erat mutus in
cōfeſſione: admirant turbe in ſatiſfactione:
ſcʒ qñ vidēt bñ operari eos qui nō ſolebāt
niſi mala facere. Scribe auté ⁊ phariſei ſcʒ
literati ⁊ maiores inuidie nequitia pleni au‍diétes turbas ſcʒ ipſum confitétes eſſe xpm
propter euidétiā facti (dixerunt) in corde et
cogitatione. (In beelzebub principe demoniorum eijcit demonia) ⁊ ſic in ſpiritum ſanctum blaſphemabant: q: ſpirituſancto cui⁹
opus eſt demones eijcere ⁊ ſanitates perfi‍cere contumeliā inferebāt. Quia eñ factū
mirabile negare nō poterāt: ideo modū ſa‍ciendi calūniabant: ⁊ ſic factum infamare
conabant dicētes Jeſum xpm per aliquem
demoné ſuperioré ſibi etiā familiarem ⁊ priuatum eijcere demones inferiores de corpo
ribus obſeſſorum. Nam vt ait Chriſo. Inui
Chriſ. Inuidie mos. uidia non querit quid dicat: ſed ſolū vt di‍cat. Sic ⁊ hodie multi cum nō poſſunt alio
rum verba vel facta directe reprehēdere co
nantur intentionem ⁊ modū eorū infamare
Beda. vbi Beda. Turbis autem que minus eru‍dite videbantur dñi facta mirātibus ſcribe
⁊ phariſei vel negare vel ſiniſtra interpreta
tione puertere laborabāt quaſi non diuinitatis ſʒ immūdi ſpūs opa fuiſſent ſm eū‍dé Bedā noīa idolorū a belo habuerūt ori‍giné. Ninus eñ rex cōditor vel potius repa
C Idolorum. origo. rator niniue: belo pr̄i ſuo q̇ fuit pm⁹ rex aſſy
riorū ſtatuā poſt morté eius conſecrauit: ad
quā cōfugiētes qui forte ſccerāt veniā me‍rebant. Unde ipſam ſtatutā ceperūt venera
ri ⁊ tandé inſtigante diabolo diuini hono‍res ſunt ipſi ſtatue attributi: ⁊ incepit cult⁹
idolatrie. Cuius ſimulacri conſuediné cal‍dei ſuſcipientes vocauerunt beel: paleſtini
Beelzebub. baal: moabite beelphegor ſecundum diuer‍ſitatem linguarū. iudei auté vni⁹ dei cultores in deriſioné gentium beelzebub appel‍labant: qđ ſonat vir ſeu princeps muſcarū
ꝓpter multitudinem muſcarum que in tē‍plo eius erant propter ſordes immolati ſan
guinis: quem muſce ſequi ſolebāt in hoc ſi‍mulacro dicebāt iudei principé demoniorū
habitare: tum q: in eo fuit principiū idola‍trie: tum q: nullū idolū inueniebat illo effi‍cacius: tū q: cult⁹ ei⁹ erat generalior apud
oés gētes. Licet enim quelibet natio habe‍bat alios deos ſpeciales: hūc tñ tanꝙ vni‍

uerſalé deū venerabant oés. Itaqʒ in virtu
te principis demoniorū q̇ in hoc idolo habita Remi. Beelzebub.
bat phariſei dñm facere miracula dicebāt.
Unde remi Beelzebub auté ipſe eſt beel et
baal ⁊ beelphegor. Bel fuit pater Nini re‍gis aſſyriorū Baal dict⁹ eſt: q: in excelſo co‍lebatur: beelphegor a loco .i. a monte phe‍gor: zebub ſeruus fuit abimelech filij gedeo
nis qui occiſis .lxx. fratribus edificauit tem
plū baal: ⁊ cōſtituit eū ſacerdoté in ipſo ad
abigēdas muſcas q̇ ibi cōgregabant ꝓpter
nimiū cruoré victimarū: zebub nāqʒ muſca
dr̄. Beelzebub ergo vir muſcarū iterpretat.
vñ ꝓpter ſpurciſſimū ritū colēdi dicebāt eū
eſſe principé demoniorū. Nihil ergo ſordi‍dius inueniétes qđ dño obijcerēt: dicebant
eum in beelzebub eijcere demonia. hec Re‍migius. Hoc auté totū ex inuidia faciebāt: Chriſo.
de qua hic dicit Chriſ. Tale quid eſt emula Emulationis mala.
tio: quia non vtiqʒ erit malitia alia dete‍rior. Sicut enim porcus gurgite: ⁊ demo‍nes iactura noſtra: ita ⁊ emulator primi le D
tatur malis: ⁊ quēadmodū ſcarabei nutriū Demones plati vitijs lucifer.
tur ſtercore: ita ⁊ aliorū īfortunijs. hec Chr.
Ubi notandū ꝙ demones habēt ſua officia
valde ordinata in malū. Eſt eñ vnus demō
q̇ p̄eſt ſupbie ⁊ vocat lucifer: et iſte multos Jo. xlj.
hʒ ſatellites q̇ ſibi aſtāt ⁊ multos ſubiectos Aſmo.
quibus p̄ncipat .ſ. oés ſuperbos. vnde Job Tobie. iij.
Ipē eſt rex ſuper oés filios ſuperbie. Et hic
expellit per verā humilitatem cordis. Ali⁹
qui preeſt luxurie: ⁊ iſte vocatur aſmodeus
de quo dicit in Thob. ꝙ interfecit ſeptem
viros ſare. iſte eñ odit legitimum matri‍monium: ⁊ ideo per hunc modum volebat
trahere hāc puellā ad fornicationis vitiū.
Et iſte demon multos hʒ ſatellites qui ſibi
aſſiſtūt: ⁊ multos hʒ ſubiectos .ſ. omnes luxu Māmomat. vj
rioſos. Et hic expellit ꝑ ieiuniū et mortifica
tionem corporis. Terti⁹ eſt qui p̄eſt auari‍cie ⁊ vocat māmona. vnde dr̄ in Matheo.
Non poteſtis ſeruire deo ⁊ māmone. Et iſte
multos hʒ ſatellites qui eū iuuant ⁊ mul‍tos ſubditos ſup quos regnat .ſ. ſuper oés
auaros. Et hic expellit ꝑ tpaliū abiectioné
q̇ fit aut totaliter ſicut faciunt perfecti q̇
oīa dimittunt aut particulariter ſicut fa‍ciunt q̇ de ſua abundantia pauperibus lar
giunt. Quartus eſt qui preeſt immūdis co‍gitationib⁹ ⁊ rancorib⁹ et inuidijs ⁊ malis Beelzebub.
affectionib⁹ ⁊ vocat beelzebub. i. vir mu‍ſcarū: imittit enim muſcas .i. cogitationes
immundas odia ⁊ voluntates malas que
dicunt muſce: q: ad animam cito volant et
ipſam cōmaculant. Iſte aūt demon multos
hʒ ſatellites q̇ eum adiuuāt: ⁊ multos ſub‍ditos quib⁹ preeſt. Et expellit per cōfeſſio‍nem ⁊ ſacerdotalé abſolutioné. Jeſus auté
(vidēs cogitatiōes eorum) ꝓbat pluribus
rōnib⁹ ꝙ nō in beelzebub: ſʒ in digito ⁊ ſpi‍

ritu dei eijcit demonia ⁊ ꝙ miracula q̄ facie bat nō poterāt attribui ſpiritui maligno:ſʒ oportebat ea attribui ſpūi diuino. ❡ Compara tur aūt ſpūſſctūs digito ꝑpter tria. Primo propter ꝓceſſionē:q₂ ſicut man⁹ et brachiū ꝓcedunt de ſubſtātia corpis ⁊ digit⁹ de manu ⁊ brachio et etiā a corpe:ita fili⁹ a prē et ſpūſſanct⁹ a prē ⁊ filio. Secūdo ꝓpter partitionē:q₂ ſicut i digito ſunt plures articuli diſtincti ita diuerſa et diſtincta ſunt dona ſpūſſancti. Tertio ꝓpter operationē: q₂ ſicut man⁹ ⁊ brachiū opaꝉ ꝑ digitos: ſic fili⁹ ꝑ ſpm̄ſctm̄:fili⁹ aūt man⁹ ⁊ brachiū prīs dictus eſt:q₂ cūcta ꝑ eū opaꝉ:ad cogitatiōes ꝟo eoꝝ rndit ⁊ in hoc deitatē ſuā oſtēdit:q₂ ſol⁹ de⁹ cogitatiōes ſcit vt vel ſic cōpellerentur credere in eū q̄ cordis occulta videbat. Nā ſm Chri. ❡ Cū eorū ſuſpitio irrōnalis eſſet:metu multitudinis nō audebāt eum diuulgare. Probat ergo primo rōne tali: q₂ ſi per demonē aliquē eijciebat alios ſequiꝉ ꝙ diuiſio eſſet inter eos ⁊ ſic nō poſſet diu ſtare ꝑtās diaboli:⁊ ex hoc ſequitur aduentus xp̄i per quē poteſtas demonis debebat auferri. Vn̄ dicit. (Omne regnū in ſe ⁊ ꝯtra ſe diuiſum) vt pote ꝑ diſcordias ꝑncipū cōtra ſe alternatim pugnātiū (deſolabiꝉ) et diſſipabiꝉ:⁊ oīs ciuitas vel domus diuiſa cōtra ſe ꝑ cōtrarias volūtates ⁊ operationes non ſtabit ſed diſſolueꝉ. Nam ſm Hiero. cōcordia parue res creſcūt:diſcordia maxime dilabunꝉ. Inductionem facit in tribus in regno:in ciuitate:in domo ſm triplicē vnitatem ſub qua viuūt hoīes. Aliqui em̄ viuūt tm̄ ſub vna lege vel iure:⁊ hi per regnū:alij ſub vna cōſuetudine ⁊ hi ꝑ ciuitatē:alij ſub vno victu et ſocietate et hi ꝑ domū. Item a regno ciuitate et domo ſumit exemplū.i.a magnis mediocrib⁹ et paruis:vt ꝑ hoc rōnem ſuā oſtēdat fortiorē ⁊ ſufficientē. vnde Chriſoſto. Nihil enim eſt in terra regno potentius:ſed tamē per altercationem perit. Quid aūt dicendū de ciuitate vel de domo. Siue magnum ſiue paruum fuerit: contra ſeipſum pugnans perit. hec Chriſo. Sed (ſi ſathanas) ꝑ me et ad meū imperiū expellit et (eijcit ſathanā) demonum regnum diuiſum eſt contra ſe ⁊ diſcors ſibi:quia contra ſe pugnant:⁊ ergo regnū ⁊ poteſtas malicie ipſorū ſtare nō poteſt:⁊ ita finis mūdi erit: quia vſqꝫ ad finē mūdi ſtabūt hic ad tentādum nos. Regnū em̄ ſathane eſt in malis hoīb⁹ quos ſibi ſubditos tenet:qđ ante finē mūdi nō ceſſabit:tum ꝑpter diuine iuſticie ordinationē:⁊ hoc ad hominū exercitationem:tum ꝑpter ꝓphetiarū nōdum impletionē. vnde Chriſo. q.d. Regnū contra ſe inteſtino bello diuiſuʒ neceſſe eſt deſolari qđ et in domo ⁊ in ciuitate videꝉ. Quocirca:⁊ ſi ſathane regnū in ſeipſum diuiſum eſt:ita ꝙ ſathanas ab hoīb⁹ ſathanā repellat deſolatio regni demonū appropinquauit: regnum aūt eoꝝ in hoc eſt ꝙ hoīes ſubditos tenēt:ſi igitur ab hoībus pelluntur:hoc nō eſt aliud q̄ȝ regnū eorū diſſolui. Si aūt adhuc in hoībus poteſtatē tenēt manifeſtum eſt ꝙ regnū maligni adhuc ſtat et nō eſt cōtra ſeipſum diuiſum. hec Chri. Moralr regnū diuiſum eſt aīa hoīs mali:cui⁹ ſenſualitas rebellat ratiōni:⁊ hoc regnū deſolaꝉ: quia chriſt⁹ q̄ eſt veritas inde recedit ⁊ diabolus ingrediꝉ. Itē ꝑ regnū in ſe diuiſum ſignatur oīs cōgregatio carens cōcordia et pace:in qua ſunt duo ſathane quorū quilibet nititur ſuā partē ampliare vt ſic poſſit alteri parti ꝑualere:⁊ talis ꝯgregatio deſolabiꝉ ⁊ concordia diſſipabiꝉ q₂ ſi ſint a ſe diuiſi ꝑ cōtrarietatē effectuū non pōt durare ſed deficit domus ⁊ congregatio eorū. Sed heu vix inueniunꝉ aliq̄ hoīes q̄ tantā cōcordiam habēt in bono q̄ȝ tam mali ſpiritus in malo. Cū em̄ ſint infiniti ⁊ innumerabiles oēs tn̄ in eo cōcordant ꝙ nihil niſi male facere deſiderāt. Et vtinā ſic hoīes in bono cōcordarēt:⁊ ad faciendū bonū ſe mutuo animarēt. ❡ Deinde probat idē hoc ſcđa rōne q̄ talis eſt. Eiuſdē ꝑtātis eſt electio demonū per me ⁊ ꝑ filios veſtros:ſed illi ſm vos nō eijciūt demonia in principe demonioꝝ ergo nec ego. vnde dicit. (Et ſi ego in beelzebub).i. autoritate principis demoniorū (eijcio demonia) a corporibus obſeſſis (filij veſtri).i. exorciſte ſm Bedam et Rabanū. vel apoſtoli de eis nati ſm Augu. ⁊ Hiero. (in quo).i. in qua poteſtate (eijciūt).q.d. Cum nō poſſitis attribuere eiectionem per filios veſtros factā:niſi virtuti diuine:ꝑ ꝯñs nec eiectionē factā ꝑ me. (Ideo ipſi iudices vr̄i erūt).ſ. exorciſte vos condēnantes de mendacio qđ dicitis cōtra me:q₂ ſi in ꝟtute dei eijciūt multo plus et ego cuius oppoſitum mēdaciter affirmatur hoc demoni attribuendo. Vel ap̄li de eoꝝ ſtirpe geniti q̄ ſibi bene conſcij ſunt nil male artis a chriſto didiciſſe erunt iudices eorum in futuro.ſ. aſſeſſione et approbatione iudicij: quia ſedebunt in xij. ſolijs iudicātes xij. tribus iſrael. ❡ Deinde eliſa falſitate phariſeorū aſtruit veritatē:q₂ ex q̄ nō eijcit ꝟtute diaboli ſequiꝉ ꝙ eijcit virtute dei cū aliud mediū non poſſit dari. Dicit ergo. (Si).i.q₂ (in digito et ſpū dei eijcio demonia) ⁊ ſic expello regnū diaboli:vt cōcluſum eſt ex predictis:⁊ expulſio vni⁹ cōtrarij eſt introductio alteri⁹ (ꝑfecto ꝑuenit i vos regnū dei).i. ego xp̄s q̄ de⁹ debeo regnare in vobis:quare ergo me blaſphematis. Vel (regnū dei).i. tp̄s gr̄e ad merendū regnū gl̄ie qđ vobis offerꝉ dū ꝑ ꝟba ꝟitatis ⁊ miracula ꝑtātis ꝑdicaꝉ:vel (peruenit in vos regnū dei).i. adit⁹ regni celoꝝ

Regnū ſathane.

Moraliter. Regnū diuiſum.

patefactus eſt vobis ꝛ credētib⁹. Probato ꝙ demō nō eſt actor miraculi: deinde ꝯñr ꝓbat xp̄s mltiplicit ꝙ ipē nō eſt miniſter diaboli ꝛ prima rō eſt talis. Miniſter nō eſt potentior actore: ſed xp̄s potētior eſt diabolo ꝙ xp̄s non eſt miniſter diaboli. Hoc autē oſtēdit ſic. Nō eñ pōt quiſꝗ̄ intrare in domū fortis domū ſuā cuſtodiēns (ꝛ bona ei⁹ diripere niſi prius) tanꝙ̄ fortior (alligauerit forte ꝛ tunc) eo victo (domū ꝛ vaſa arma ꝛ ſpolia illius diripiet) auferet (ꝛ diſtribuet.) Diabolus fortis eſt fortitudine naturaliū bonorum: de quo ſcribitur in Job. qḋ non eſt poteſtas ſuper terrā q̄ ei cōparet. Arma ei⁹ ſunt aſtutie ꝛ doli neqtiarū ſpiritualiū ꝛ oēs ſpecies peccatorū. Domus ꝛ atrium eius eſt mūdus in quo principabat̄ vſqꝫ ad ſaluatoris aduētū. Vaſa ꝛ ſpolia eius ſunt hoīes obſeſſi vel decepti a diabolo. Quo cuſtodiente atriū ſuū in quo ſicut in domo habitabat: in pace fuerunt omnia ſua qꝛ nemo ſibi reſiſtebat: et adhuc (in pace ſunt) ad eum (oīa que poſſidet). i. oēs peccatores qui ei obediunt ꝛ fauēt. qꝛ ſm Gregor. illos pulſare negligit quos quieto iure poſſidere ſentit. Sed (fortior eo). ſ. xp̄s (ſuperueniēs). i. deſuper de celo veniēs (vicit eū) tentationibus ei⁹ viriliter reſiſtēdo ꝛ paſſionē ab eo procuratā patiēter ſuſtinēdo: eoqꝫ in infernum relegato ꝛ ſub pede dñi contrito (vniuerſa ei⁹ arma). i. callidiſſimas verſutias nequitie ſpūalis (in quibus cōfidebat) abſtulit eas compeſcendo ꝛ detegendo (et vaſa eius diripuit). i. peccatores diabolo ſubiugatos a poteſtate eius eripuit (et ſpolia eius diſtribuit). i. pctōres prius a diabolo captos diuerſis officiis eccleſiaſticis aſſignauit qꝛ q̄ſdam aplos: alios euangeliſtas: hos prophetas illos paſtores ꝛ doctores ordinauit. ſm Bedam diſtribuit ſpolia regno eccleſie tā militantis ꝙ̄ triūphantis in diuerſis dignitatibus ꝛ p̄miis. Et qꝛ xp̄s iſta fecit ſequit̄ ꝙ potentior eſt demonibus ꝛ iō non eſt miniſter eorū: nec ꝟtute eorum egens ad eiiciendū. Ex quo etiā cōcludit̄ ꝙ ipē ſit vere xp̄s: qꝛ in aduentu xp̄i ptās demōis erit diminuēda ꝛ arcēda. Nō ergo debemus eſſe ſecuri: qꝛ aduerſari⁹ noſter fortis victor: iiſqꝫ vocib⁹ cōprobatur: nec debemus deſperare: quia princeps noſter fortior illo nō dubitabat. vñ Chriſo. Nō dꝫ hoſtem timere fortē qui hꝫ principē fortiorē. Sed vigilem⁹ ꝛ laboremus ne fiducia principis fortioris contēnamus aduerſariū noſtrū. Nā ſi contendim⁹ ꝯtra eū fortiores illo ſumus: ſi aūt neglegim⁹ ille fortior inuenit̄. Forte enim diabolū nr̄a negligētia facit non illi⁹ potētia. hec Chriſ. vñ ꝛ Grego. Diabolus cum ei reſiſtitur eſt debilis ſicut formica: cū vero eius ſuggeſtio recipit̄ eſt

H Chriſtuꝫ nō eſſe miniſtruꝫ diaboli ꝓbat.
Prima ratio.
Diaboli fortitudo.
Job. xlj
Arma diaboli: et diuitie.
Grego.
Beda.
Aduerſari⁹ nr̄ fortꝫ eſt ſed dñs fortior.
Chriſ.

fortis vt leo. Et Hiero. Tentamēta ſi ad te reſpicias grādia ſunt. ſi ad deū bellatorē fortiſſimū lud⁹ ꝛ vmbra ſunt. ¶ Deinde ponit ſcḋam rōnē q̄ talis eſt. Miniſter ꝛ auctor cōcordāt in volūtate: ſed xp̄s ꝛ diabol⁹ habēt cōtrarias volūtates ergo xp̄s nō eſt miſter diaboli. Et hoc eſt qḋ dicit (Qui nō eſt mecū) in bono cōueniens mee volūtati (cōtra) ſeu aduerſum (me eſt) ꝛ huiuſmodi ē diabolus qꝛ xp̄s vult animas ſaluare: ſed diabolus vult eas perdere. Chriſtus vult homines a peccatis retrahere et ad virtutes reuocare diabolus ad pctā trahere et per vitia diſtrahere. vnde Hiero. Diabolus qui cū dño nō eſt: cōtra ipſū eſt: qꝛ ille vult aīas tenere captiuas q̄s xp̄s liberare deſiderat. ¶ Deinde ad idē ponitur tertia ratio. Eadem ſunt opa actoris ꝛ miniſtri ſed non eadē xp̄i ꝛ diaboli: ergo chriſtus nō eſt in operando eius miniſter. Et eſt qḋ dicit (Et qui nō congregat ſeu colligit mecū) ſcꝫ in fidei vnitatē: in eccleſie ſignū: in ouile ſupernum (ſpargit ſiue diſpergit) ſicut lupus: et hic eſt diabolus qui diuerſas ſectas ꝛ hereſes ac ſciſmata ꝙ̄tū poteſt introducit. Diuerſa enim ſunt opera xp̄i ꝛ diaboli qꝛ xp̄s colligit diſpſa: ſed diabolus diſpgit colligata. Ille predicat idola: hic vnius dei notitiam. Ille trahit ad malum hic reuocat ad bonū. His ergo ꝛ aliis modis diabolus eſt cōtrari⁹ xp̄o ꝛ non eſt ſecum per concordiā in voluntate ꝛ facto: ꝛ iō nō eſt ſecū: nec cooperat̄ ſibi in eiiciendo demones ꝛ expellendo. vñ Chriſo. Qui igitur nō mecū eſt neqꝫ mecū cōgregat non erit mihi cooperator vt mecū demones eiiciat ſed magis que mea ſunt ſpargere deſiderat. ¶ Deīde poſt iſtructionē veritatis ſubdit cōminationē damnationis. Quia eñ eos induratos ſermōibus inſuaſibiles videt ad cōminationes: et terrores ſe conuertit: ꝛ blaſphemiā ſpiritusſancti per quā peccabant dicentes op⁹ ſpiritusſancti in beelzebub fieri: dicat omnino carere venia in hoc ſeculo et in futuro intellige tñ niſi peniteant de peccato. vnde Chriſ. Quia dñs phariſeis excuſādo reſpōderat iā eos terret: eſt enim hec correctiōis nō parua pars nō ſolū excuſando reſpondere ſed et comminari. Dicit ergo quia non vultis acquieſcere rationibus nec operibus imo blaſphematis (ideo dico vobis veraciter et pro certo (quod oē peccatum et blaſphemia) ſcꝫ procedens ex humana infirmitate vel ignorantia (remittet̄ hominibus) per penitentiā id eſt remiſſibile peccatum eſt de ſe quia non obuiat directe principio p ꝙ fit peccatorū remiſſio ſicut obuiat peccatū in ſpiritū ſanctum cuius ſex ſunt ſpecies: ſcꝫ deſperatio: preſumptio: obſtinatio finalis impenitentia: inuidentia fraterne

Hiero.
H Scḋa ratio.
Hiero.
Tertia ratio.
Chriſ.
Chriſ.
I Peccatorū in ſpirituſ ſanctū ſpecies

gratie: impugnatio veritatis agnite. vñ ſubdit. Spiritꝰ autẽ blaſphemie nõ remittef. i. difficile & vix remittef: qꝛ vix aut nunꝙ tales penitẽt: & hoc peccatū nõ habet annexā excuſationis ratione. Ex hoc patet differentia inter peccatū: blaſphemiā: & ſpiritū blaſphemie: qꝛ duo prima ſunt remiſſibilia: tertiū nõ. Peccatū in ſe vel in alterū: blaſphemia in deū q̃ eſt ſi ex ignorātia vel infirmitate dr̄ ſimpliciter blaſphemia: ſi eſt ex certa malicia: dr̄ ſpiritus blaſphemie. vnde blaſphemia erat in turbis ſed ſpiritus blaſphemie in phariſeis qui ſcientes ſcripturas ex inuidia impugnabāt opa xp̄i: & ex certa malicia blaſphemabāt deum dicentes falſa de ipſo qñ miracula diuinitus facta attribuebāt diabolo: qđ erat impugnatio veritatis agnite quedā ſpecies peccati in ſpiritū ſanctū. Blaſphemia quippe eſt ꝑ quam de deo falſa dicunf. Sꝫ ſm̄ Aug. raro iam inueniūtur qui blaſphemant lingua: ſꝫ multi vita. Quidā autẽ blaſphemāt ex coactione: & hi peccāt in patrẽ ꝑ īfirmitatẽ q̃ eſt ꝯtraria patris potentie: quidā ex deceptione & hi peccāt in filiū ꝑ ignorātiā q̃ contrariaf filij ſapiẽtie: quidā ex ſtudio: & hi peccant in ſpiritum ſanctū per maliciā q̃ eſt cõtraria bonitati ſpiritusſancti. Primū & ſcđm dimittef digne penitẽtibus: qꝛ ex aliqua circūſtātia remiſſione dignū eſt ſcꝫ qꝛ per infirmitatẽ vel ignorātiā cõmiſſum eſt q̃ peccatū attenuāt: ſed tertiū non remittef. i. remiſſione dignū non erit: qꝛ circūſtantiā excuſantẽ non habet. Inexcuſabiliter em̄ meref ſupplicium qui ſi voluiſſet potuit vitare peccatū. vnde Berñ. Potentia ad patrẽ: ſapiẽtia ad filiū: charitas pertinet ad ſpiritūſanctū. Hoc eſt qđ alibi dr̄: peccare in patrem: peccare in filiū: peccare in ſpiritūſanctū. Qñ em̄ ex fragilitate peccamus in patrẽ: quaſi cõtra potentiā peccamus qñ ex ignorantia peccamꝰ in filiū quaſi cõtra ſapientiā peccamus: qñ vero ex maliuolẽtia peccamꝰ in ſpm̄ſctm̄ peccamꝰ quaſi cõtra dilectionẽ. Et ideo peccare in patrẽ & filiū hic ſiue in futuro remittif: qꝛ q̃ ex fragilitate vel ignorantia peccat ſicut aliquā excuſationẽ hꝫ in culpa: ita etiā aliquā remiſſionẽ habere debet in pena: ſiue in hoc ſeculo ſi penituerit vt facilius cõſequat indulgẽtiā: ſiue in futuro: ſi in malo perſeuerauerit vt tolerabiliorẽ ſentiat penam. Qui vero ex malicia peccāt eorū delictum nullā excuſationẽ hꝫ: & ideo pena eorū remiſſionẽ habere nõ dꝫ: qꝛ ſi penituerint in hoc ſeculo plena ſatiſfactione mulctandi ſunt: ſi non penituerint plena dānatione in futuro ſeculo: non qꝛ penitẽtibus venia deneget ſed qꝛ pleno peccato plena retributio debeaf. hec Berñ. Spūs ergo blaſphemie nõ remittef hoī: non ꝙ ei negetur remiſſio ſi peniteat: ſed qꝛ hic blaſphemus exigentibus malis meritis ſicut nunꝙ ad remiſſionem: ita ad penitentiā peruẽturus eſt. vnde ait Joãnes. Et peccatū ad mortẽ nõ ꝓ illo dico vt roget qs ſm̄ Greg. Peccatū ad mortẽ eſt peccatū vſqꝫ ad mortẽ ꝓ quo nõ eſt rogandū qꝛ ſcꝫ pctm̄ qđ hic non corrigif eius venia fruſtra poſtulaf. Peccatū ergo in ſpiritūſactum eſt obſtinatio vel pertinacia mẽtis in nequitia obdurate procedens ex preſumptione vel deſperatione. Qui enim preſumit de miſericordia dei ꝓmittens ſibi impunitatẽ putās ita deū peccata impunita relinquere eo ipſo obſtinaf. i. ꝑtinaciter in peccato obduraf. peccata peccatis ſupaddẽs & ita peccat cõtra iuſtitiā ſpiritusſancti: q̃ ita miſericors eſt in iuſtitia ꝙ eſt & iuſtus in miſericordia qui oleū hꝫ cū vino viceuerſa. Qui autẽ ꝓpter magnitudinem ſceleris deſperat de miſericordia dei tanꝙ magnitudo peccati ſui excedat magnitudinẽ miſericordie dei inde obſtinaf peccata peccatis ſuperaddẽs: de peccato in peccatū effrenata libertate ruẽs quouſqꝫ ad cumulū damnationis veniat. Sed ꝙuis tota etiā trinitas peccata remittat: hmōi tñ peccatū ideo ſpecialiter attribuif ſpirituiſancto: qꝛ ſpūſſanctus amor ẽ patris & filij & benignitas vtrorūqꝫ. Qui autẽ deſperat vel preſumit ſpāliter facit illi iniuriā cuius benignitati attribuif remiſſio peccatorū qꝛ putat eum immiſericordẽ vel iniuſtum: qꝛ ſicut ex miſericordia peccata remittit: ita ex iuſtitia ea impunita non relinqt. Male ergo de iuſtitia vel miſericordia ſpiritusſancti ſentit qui deſperat vel preſumit. Sicut ergo morbus incurabilis dicitur qui directe tollit remedia per que expellitur morbus & curatur: vt cū tollit virtutem nature vel virium naturalium: deus tamen qui eſt ſuper omnia poteſt curare eum: ſic peccatum in ſpiritūſanctū contẽnit & excludit illa per que peccatū debet curari & vitari: vt timorem diuine iuſtitie & ſpem venie & hmōi: & ſic ex ſui natura dicitur irremiſſibile deus tamẽ ſua benignitate omne peccatū penitentibus remittit. vnde dicitur irremiſſibile quaſi de difficili & vix remiſſibile. De hac materia ſic dicit Augu. Dico charitati vr̄e forte in omnibus ſanctis ſcripturis nulla maior queſtio: nulla difficilior īuenitur in eo quod ait qui blaſphemauerit in ſpiritumſanctum nõ habet remiſſionem in eternum: non quocunqꝫ modo blaſphemauerit reus erit huius remiſſibilis delicti: ſed modo quodam quem nos querere atqꝫ intelligere voluit qui hāc ſententiam verā terribilemqꝫ deprompſit. In ſpiritu enim ſancto quo in vnum dei populus cõgregaf eijcitur ſpiritus immūdus quian ſeipſum diuiſus dr̄. Contra hoc do

irremiſſibilis.

ij. Jo. v.

Pctm̄ ad mortem.

Grego.

Pctm̄ i ſpm̄ſanctū ex preſumptione & deſperatiōe.

Cur in ſpiritū ſanctū dictū.

Morbꝰ incurabilis.

irremiſſibile pctm̄. Augu.

Impe-nitētia.

nū gratuitū:contra iſtā dei gratiā loquitur
cor impenitēs.Ipſa ergo impenitētia eſt ſpi
ritus blaſphemie(que nō remittet:neq̄ in
hoc ſeculo:neq̄ in futuro)Contra ſpm̄ eñ
ſanctū quo baptizant quorū peccata oia
dimittunt ⁊ quā accepit eccl'ia vt cui dimi=
ſerit pctā dimittant:ei verbū valde malū et
nimis impiū:ſiue cogitatione ſiue etiā lin=
gua ſua dicit:quē patiētia dei cū ad penitē=
tiā adducat ipſe ſm duritiā cordis ſui ⁊ cor
impenitens theſaurizat ſibi irā in die ire et
reuelationis iuſti iudicij dei:q̄ reddet vni=
cuiq̄ ſm opera eius.Hec ergo oino impeni
tētia nō hz remiſſionem neq̄ in hoc ſeculo
neq̄ in futuro:q2 penitētia impetrat remiſ=
ſionē in hoc ſeculo queuz in futuro.Sz iſta
impenitētia vel cor impenitēs q̄diu q̄ſq̄ in
hac vita viuit non pōt iudicari:de nullo eñ
deſperādum eſt q̄diu patiētia dei ad peni=
tentiā adducit:nec de hac vita rapit impiū
q̄ nō vult mortē impij q̄tū vt cōuertat ⁊ vi=
uat.Ideo autem oē prorſus pctm̄ ⁊ blaſphe=
mia remittet hoibus:q2 vbi hoc pctm̄ non
fuerit cordis impenitētis cōtra ſpm̄ſanctū
quo in eccleſia peccata ſoluunt:cuncta alia
dimittunt.Quomodo autē hoc dimittet q̄
etiā remiſſionē impedit aliorū?Oia ergo di=
mittunt eis in quib9 hoc nō eſt qd nunq̄ di
mittet.In quib9 autē qm̄ hoc nunq̄ dimit=
titur:nec alia dimittunt:q2 omniū remiſſio
vinculo iſtius impedit.Ideo pctm̄ oē atq̄
ols blaſphemia dimittet hoibus in hac cō=
gregatiōe que in ſpūſancto:⁊ nō aduerſum
ſeipſum diuiſio cōgregat xp̄s.Ipſius autē
ſpirit9 illa blaſphemia qua fit vt corde im=
penitēti huic tāto dono dei vſq̄ in finē vite
iſtius reſiſtatur nō remittet.Unū ergo ſuf=
fugium eſt ne ſit irremiſſibilis blaſphemia:
cor impenitēs caueat nec aliter penitētia p
deſſe credat niſi vt teneat eccl'ia vt remiſſio
peccatorū datur:⁊ ſocietas ſpirit9 in pacis
vinculo cuſtodit.hec Aug.¶Deinde ad re
fellendū ⁊ corrigendū phariſeorū errorē in
ducit ſententiam ſub ſimilitudine arboris:
oſtēdēs q̄ miracula ſua non ſunt a virtute
maligna ⁊ diabolica:ſz a virtute bona ⁊ di=
uina.Unde dicit(aut facite arborē bonā:et
fructus eius bonū:aut facite arborē malā:
⁊ fructū eius malū.)Loquit vulgariter fa=
cite.i.dicite ſm qd dicit iſte facit bonū.i.di=
cit.Arbor autē hic accipit principiū ipſorū
operū ⁊ fructus ipſa opa.Inter arborē vero
⁊ fructū ſemp eſt ſimilitudo:q2 arbor bona
ſemper fructū bonū:⁊ arbor mala fructum
malū pducit:ergo q2 opera miraculoſa que
xp̄s faciebat nō erāt mala ⁊ vana ſicut que
fiunt arte magica ſed erāt bona ⁊ ſalubria
concludit q̄ principiū per qd talia faciebat
erat ſctm̄ ⁊ bonū.q.d.Cōſiderate fructū ar
boris bone:⁊ fructū arboris male vt ex fru=

Cor im peni-tens.

M Facere p dice-re ⁊ eſti mare.

ctu cognoſcatis vtrū ſit bona an mala.q2(ex
fructu arbor cognoſcit.)Similiter conſide=
rate opus actoris vtrū ſit bonū an malum:
q2 opus bonū procedit a bono principio:et
malū a malo:⁊ ſic ex bonitate operū q̄ ego
facio poteſtis perpēdere q̄ virt9 p quā ea fa
cio nō eſt mala ſz bona:⁊ ex operib9 q̄ fiunt
p artē magicā cū ſint mala ⁊ vana poteſtis
ppēdere q̄ fiūt virtute maligna:opus ergo
eijciēdo demoniacū cū ſit bonū nō eſt a ma
lo pncipio q̄lale eſt demonū:ſz a bono pnci
pio qd eſt ſpiritusſanct9.Male ergo dicitis:
quia ego in beelzebub eijcio demonia . vbi
Aug.In hoc ammonuit nos dñs vt bone ar
bores ſim9 ⁊ bonos fruct9 hr̄e poſſim9.Ubi
eñ ait.facite arborē bonā ⁊ fructū ei9 bonū
eſt.p̄ceptū ſalubre cui obediētia neceſſaria
eſt.Quia aūt dicit facite arborē malā ⁊ fru
ctū eius malū nō eſt p̄ceptū vt faciatis:ſed
monitio vt caueatis.hec Aug.Deide quaſi
explanādo ⁊ aptādo dictam ſimilitudinem
phariſeis oſtēdit falſitatis eorū radicē.ra=
dix eñ iſta erat inuidia ⁊ odiū:q2 licet pha=
riſei ⁊ legiſperiti primo cognouerint xp̄m:tñ
q2 cepit reprehēdere vitia eorū ideo cōcepe=
runt odiū ⁊ inuidiā cōtra ipſum ex quibus
excecati ceciderūt a prima notitia.in errorē:
q2 talia peruertunt iudiciū rationis rectū:⁊
ex tunc inceperūt ola facta eius interpreta=
ri in malū ad diffamandū ipſum.Oſtendit
ergo illos eſſe malā arborē ex mala radice:
⁊ malos fruct9 dare cū in intētione cordis
eorū malicia abūdet inuidie dicens.(Proge
nies ſeu genimina viperarū).i.venenati fi=
lij venenatorū iudeorū:q2 venenū inuidie ex
veſtris parētib9 traxiſtis qui perſecuti ſunt
pphetas ex inuidia:⁊ vos ex eadē ratione
perſequimini me patrē xp̄m:⁊ matrē eccle=
ſiā(quomodo poteſtis bona loqui cum ſitis
mali?)q.d.Nō poteſtis de me bona loq̄ in=
uidia phibente.cū eñ ſitis arbor mala non
poteritis fructū bonū facere:vtilia quidem
alijs pñt loqui:ſed non meritoria ſibi.Ubi
Chriſo.Nō pōt fieri vt alia germina produ=
cant niſi qualis fuerit radix in terra.Volū
tas eñ hominū radix eſt:verba autē ⁊ ope=
ra fruct9 ſunt volūtatis.Ideo q̄le cor vnuſ=
quiſq̄ habuerit talia ⁊ verba loq̄tur ⁊ ope=
ra facit.hec Chri.Et ideo ſubdit.(Ex abun
dantia eñ cordis os loquit)quia verbū ex=
terius eſt ſignificatiuū interioris cōceptus.
q.d.Cor veſtrū plenū eſt veneno ⁊ eructat
de pleno.A parte autē totū intellige:ſcz per
locutionē oris:locutionē cordis:⁊ locutionē
operis.Per oris enim locutionem vniuer=
ſa que actu vel cogitatu vel ſermone de cor
de proferunt dñs ſignificat.Nam verbū pro
facto q̄nq̄ poni ſolet.vnde Eſaias de eze=
chia.Non fuit verbum quod non oſtende=
ret eis id eſt res digna verbo.vbi Chriſo.Et

Augu. Bone arbo-res vt ſi mus monet.

N Chriſ. Volun tas ra-dix eſt.

Verbū p facto Chriſ.

vide ad maiorē accuſationē maloꝝ:ꝛ maiorē laudē bonoꝝ qḋ dicit.(Ex abundantia cordis os loquit̄).i.cū homo locutus fuerit verbū bonū vel malū ne putes q̄ tantū boni vel mali hȝ in corde quantum oſtēdit in verbo:ſed multo amplius. Ex abundantia enim boni vel mali qui eſt in corde ſermo ꝓcedit.Qḋ eñ exterius dr̄ eſt ſupfluētia eius qḋ intus eſt.In quo eos vehementer tetigit.Si eñ qḋ dictū eſt ab eis ita malum eſt: excogita radicem verboꝝ q̄ eſt mala.hec Chri.Et ideo vt dicit Grego.Curandū eſt ꝛ oī cuſtodia mēs ſeruāda.nō eñ añ oculos dei trāſuolāt cogitationes nr̄e:ꝛ nulla momēta tp̄is per animū tranſeūt ſine ſtatu retributionis.Et q̄ (ex abundātia cordis os loquit̄)ideo bene ſequit̄.(Bonus hō de bono theſauro).i.de bona intentione ꝛ voluntate q̄ ſicut theſaurus abſcōditus latet (interius in mēte(ꝓfert bona)cogitationis:locutiōis:ꝛ opis(ꝛ malus hō de malo theſauro ſuo profert mala)q̄ cōtrarie cauſe habēt cōtrarios effectus.Ac ſi dicat.Uos mali eſtis:ideo de theſauro cordis veſtri nō niſi mala profertis. ſm glo. Theſaurus cordis eſt intentio ex qua deus cogitat̄ opera. vnde aliqñ minora maiorē:ꝛ maiora minorē habeāt mercedē.Sepe eñ maiora in genere minori fiunt charitate ꝛ econuerſo:ſicut ſepe aliq̄s maiori charitate dat elemoſynā q̄ alius cātat miſſam: ideoq̧ hic magis meret̄ de elemoſyna q̄ ille d̄ miſſa.Uñ paupercula vidua dando duo minuta parificata eſt diuiti zacheo:q̄ deus non penſat quantum:ſed ex quanto.De predicta ſimilitudine arboris ꝛ aliis iam tactis habes ēt ſupra circa finem ſermonis domini in monte vbi plura de his videre poteris. Poſtq̄ autem proceſſit probando et arguendo:conſequenter procedit comminando ne credāt paruum vitium male loqui ꝛ mala verba nō puniri.Ita ergo malus ꝓfert mala v̄ba quequidē nō ſunt paruipendēda(qm̄ de oī verbo ocioſo)nō tm̄ pniciōſo(reddēt hoīes rōnē)qḋ erat valde difficile:q̄ locuti ſunt ſine rōne:vel(reddēt rōnē).i.ſoluēt(in die iudicij)penā qḋ iudiciū erit terribile:q̄ ſine ſpe venie.Si aūt dr̄ ꝙ verbū ocioſum eſt qḋ rōne vacuū eſt:ergo de eo nō dȝ queri nec pōt ratio reddi:reſpondendū ꝙ lȝ ocioſum ſit rōne vacuū:tñ q̄ verbū debuit habere rationem:ideo de ipſo exigitur ratio:ſcȝ omiſſionis rationis.Et ex hoc patet ꝙ longe magis verbū nociuū ꝛ criminoſum acriter punietur:ꝛ reddet homines in die iudicij condemnabiles quale eſt verbū ȝ eoꝝ quo opa ſpiritusſancti calumniabantur ꝛ blaſphemabant dicētes(in beelzebub eijcit demonia.) Et eſt ſenſus:ſm Hiero.Si ocioſum verbū nō eſt abſq̧ periculo eius q̄ loquit̄: ꝛ in die iudicij reddet vnuſquiſq̧ rationem ſermonū ſuoꝝ:quāto magis vos reddituri eſtis rationē calūnie veſtre.Caueant ergo ſibi detractores opera proximoꝝ minuētes vel infamātes dicendo illa eſſe facta in hypocriſi:vel pro vana gloria vel aliquo indebito fine:(ita in beelzebub) demonioꝝ pn̄cipe.Si eñ ita iudicat dn̄s de verbo ocioſo quanto magis de nociuo ꝛ criminoſo:vt autem dicit Hiero.Ocioſum verbum eſt qḋ ſine vtilitate loquētis dicitur ꝛ audientis:ſi omiſſis ſerijs de rebus friuolis loquamur: ꝛ fabulas narremus antiquas.Ceterū qui ſcurrilia replicat:ꝛ cachinnis ora diſſoluit: ꝛ aliquid profert turpitudinis:hic nō ocioſi ſermonis ſȝ criminoſi tenebit̄ reus:ideoq̧ in verborum pondere probatio conſiſtit humane vite.Et iterū.Quicquid non edificat audientes in periculum vertit̄ audientiū.ꝛ Origenes.Inanis eſt oīs ſermo in quo non eſt intrinſecus aliquid pro deo vel ꝓ dei mādato.vnde etiam Greg. Ocioſum verbū eſt qḋ aut ratione iuſte neceſſitatis:aut intentione pie vtilitatis caret.Et ſi de verbo ocioſo ꝛ cogitatione minutiſſima reddenda eſt ratio in die nouiſſimo:penſandum eſt quāta peccata ſequantur multos.Sic eñ deus vniuſcuiuſq̧ vias cōſiderat:ſic greſſus enumerat:vt nec minutiſſime cogitationes:aut tenuiſſima verba que apud nos viluerunt eius iudicio indiſcuſſa remaneant.vnde et Chriſo.Ocioſum verbum intelligitur non malū:ſed bonū qḋ non operat̄.i.qḋ nō edificat audientē.Si ergo pro bono verbo et ocioſo rationē ſumus reddituri q̄d ſperamus de malo?Et ſi de malo verbo rationem daturi ſumus q̄d ſperamus de opere malo? hec Chriſo.Et ideo cauendum eſt a verbis ocioſis ꝛ malis.(Ex verbis eñ tuis)ſi fuerint bona ac bonitati mentis cōſona:ꝛ ſub debitis circūſtantijs ꝓlata (iuſtificaberis) id eſt mereberis vel tanq̄ iuſtus remuneraberis(ꝛ ex verbis tuis condēnaberis)ſi fuerint mala ꝛ predictis contraria. ¶ Scriptū eſt enim quia mors ꝛ vita in manibus lingue.Et ideo ex ſermonibꝰ tuis iuſtificaberis vel cōdēnaberis qḋ olm eſt iuſtiſſimū:etenim tu dn̄s es:ꝛ dicendi ꝛ nō dicendi.vnde Chriſo.Manſuetū iudiciū non enim ex quibus alius dicit de te:ſed ex quibus ipſemet locutus es calculationes iudex feret:et tu dn̄s es dicēdi.Et iterū.Unuſq̄ſq̧ hominum ex volūtate ſua ſola aut peccator aut iuſtꝰ cōuincit̄.Cōuincit̄ autē vniuſcuiuſq̧ peccatoris volūtas teſtimonijs tribꝰ.i.cogitationū:verboꝝ ꝛ operū.hec Chri.hic ergo docemur vt os nr̄m cuſtodiamꝰ ne verba ocioſa vel mala loquamur:q̄ ſicut vas qḋ non operitur cito immūdū fit:ꝛ quicq̄d eſt interius frigeſcit:ſic eſt ꝛ de corde niſi os quod

Detractorum periculum.

Ocioſuȝ verbum.

Orige.

Grego.

Chriſ.

prouer. xviij.

Chriſ.

P Os cuſtodienduȝ eſt nobis.

est ei⁹ opculū teneat cū discreta custodia
Grego. clausū. Et vt dt Greg. Ab oi rectitudinis sta
tu pereūt q̄ pnoria ṽba dilabunt. Et ideo
Ps. cxl. frequenter orem⁹ dicētes. Pone dñe custo-
Chris. diā ori meo: ꝛ ostiū circūstātie labijs meis.
vnde Chr. Magis vtiq; ṽgine aliqua custo
di linguam. Equus est regalis lingua si igi
tur imposueris frenū ꝛ docueris ambulare
cum bona cōpositione q̄escit sup eā ꝛ desup
sedebit rex. Si aūt īfrenatā dimiseris ferri
ꝛ saltare: diaboli ꝛ demonum sessio fit. hec
Orige. Chriso. vñ ꝛ Orige. Eorū qui verba dei lo-
quunt os deus aperit illoꝝ. ṽo q̄ loquunt
mendacium: falsum testimonium: scurrili-
tates: turpitudines: susurronū quoq; ꝛ de-
tractorū: ꝛ eorū q̄ ocia loquūtur diabolus
Loq̄ de seculari- os aperit. Magnū ergo periculū est loq̄ de
bus. secularib⁹ ꝛ vanis: cū multa sint diuina et
vtilia de quib⁹ loqui possum⁹. vnde Ambr.
Ambr. Non mediocre periculū est cū tāta habeam⁹
eloquia dei ꝛ opera que fecit his pretermis
Detra- sis loqui que seculi sunt. Et maxime a ver-
ctio vi- bis detractorijs cauere debemus ne male
tāda. loquamur de alijs. vnde Augu. Uide quō
Augu. irasceris si q̄s de te mala loquat. Quō ira-
Detra- sceris alteri: qñ de te male loquit: sic irasce
ctor nō re qñ de altero male loqueris. Et nō solū ca
audien uere debem⁹ ne verba detractoria loqua-
dus. mur: sed etiā ne audiam⁹: q2 si nō esset audi
tor nō esset detractor: vñ Bernar. Detrahe
Bern. re ꝛ detrahentē audire quid horum dānabi
lius sit nō facile dixerim. Et iterum. Lin-
gua detractoris: ꝛ auris auditoris: diabol⁹
Contē- sedet super vtranq;. Cauendū est etiā val
tio vitā de a verbis contētiosis ꝛ rixosis: quia occa-
da. sionē dant multis malis. vnde Chris. Cō-
Chris. tentio est alteratio longa. Nascit aūt ex va
na gloria q̄ dr amor victorie. Nemo em̄ diu
cōtēdit nisi q̄ vincere cōcupiscit. Gloriam ti
bi putas esse si viceris: sed occidisti gladio
amicū ꝛ amicitiā eius in ipso: ꝛ ideo quasi
de amico occiso dabis rationem. Nā si ho-
minē nō occidisti ferreo gladio: amicum tñ
¶ occidisti gladio contentiosi sermonis. hec
Judica Chri. Multū insup cauere debem⁹ ne pro
tio vitā ximū verbo vel cogitatu iudicemus. vnde
da. Chris. Et sermonib⁹ tuis cōdēnaberis ait.
Chris. Nō audis qm̄ ꝛ phariseus vera locut⁹ est:
sed tñ vltimā dedit vindictā. Et eniz habet
Joā. v. iudicē q̄ dereliquit. Ne igit capias dignita
tē vnigeniti: illi iudiciū thronus cōseruatus
est. Sed si vis iudicare est tibi iudiciuz mul
tum lucrū habēs. Sedere fac in consciētia
tua intellectū discernentē: ꝛ affer in mediū
oia delicta tua: ꝛ inuestiga oia pctā anime
ꝛ expete cū diligentia noxas ꝛ dic. Propter
q̄d hec ꝛ hec tu facere ausus es? Et si hec q̄-
dem fugerit oia: que aūt alioꝝ sunt inuesti
gauerit dic ad eā. Nō p his te iudico: non
pro his intrasti te accusatura. Quid enim
ille debeat: tu cur hec ꝛ hec deliquisti? Exeu
santē te accusa: que tuipsius sunt intuere Accusa
non que aliorum. Et continue in hac deduc et iudi-
agoniā. Deinde si nihil hr̄e dicat: sed retar- ca te-
datur dilania flagella eā velut quandā an- ipsum.
cillā elatā ꝛ fornicatā. Et hoc fm vnāquāq;
diē cōstitue iudiciū: ꝛ subscribe flumē ignis
vermē conscientie venenū emittentē: ꝛ alia
loca tormētorū: ꝛ nedimittas eā esse cū dia-
bolo. Et si doluerit hec audiēs: nec subtra-
has manum. Non em̄ morieť si percusseris:
a morte autē eā eripies. Et paruorum ma-
gnas expete noxas vt neq; ppe magna de-
ueniat. Si hec feceris fm vnāquāq; diē cū
libera ppalatione stabis secus tribunal il-
lud terribile. Ita paulus fact⁹ est purus: p-
pter hoc dixit. Si nosmetipsos iudicarem⁹
non vtiq; iudicaremur. hec Chris. ¶ Mora i. co. xi.
liter autē in verbis siue in loquēdo attendē R
da sunt quinq;. s. quid: cui: vbi: qñ ꝛ qualiter Morali
dicatur. Isti sunt quinq; digiti in manu lin- ter.
gue. Quod determinat apls dicēs. Sermo Quinq;
vester sit semp in grā sale cōditus. i. gratus attēdē-
vtilis sine ociositate. Ociosa sunt oia q̄ aut da locu
inutilia: aut inhonesta: aut nociua sunt. Inuti- turo.
lia sunt q̄ nec loquētibus nec audientibus Quid
prosunt. Inhonesta q̄ nec dignitati loquen- Col. iiij.
tis: nec audientis conueniūt. Nociua sunt Inutilia.
que vel ad errorē vel ad prauitatē ducunt. Inho-
Cui determinat sapiēs dicens. Cum stulto nesta.
ne multū loquaris. Qui ergo cū alio loqui- Noci-
tur consideret an ppter se: vel ppter alium ua.
loqui habeat. Si ppter illū virū sit talis q̄ Cui lo
sua correctione indigeat: vel qui correctio- queris.
nem nō recipiat. Ubi quedā em̄ sunt loca: Eccle.
vbi nullo modo vt in sanctuario: quedā vbi xxij.
raro vt in cōuiuio: quedā vbi moderate: vt Ubi lo-
in locutorio est loquendum. Quod determi queris.
nat ecclesiastes dicēs. Tempus tacēdi ꝛ tē- Qñ lo-
pus loquēdi. Tacendū est aliqñ ppter au- quēdū.
ditorū infirmitatē: aliqñ ppter vitandā pre- Eccle.
cipitationē: aliqñ ppter persone alterius re iij.
uerentiā: aliqñ ppter auditorū indignita-
tē. Quomodo autē loquendū. i. quo gestu q̄ Quō lo
sono: qua significatione. Sit ergo gest⁹ sim quēdū.
plex ꝛ humilis: sonus mitis ꝛ suauis: signi- Loquē
ficatio verax ꝛ dulcis. Compēdium autem dum ra
omnium predictorū hoc esse videtur: vt tar ro.
de ꝛ raro q̄s loquat. vnde Seneca. Summa Sene.
summarū hec est: tardiloquū te esse iubeo.
Et iterū. Quicquid dicturus es anteq̄ alijs
dixeris tibi. Magna est res vocis ꝛ silentij
temperamentum. Et iterum. Quod tacitū
esse vis nemini dixeris: quia nō poteris ab
alio exigere silētium: si tibiipsi non prestas.
hec Seneca. Sed heu sunt aliqui non solū
seculares: sed ꝛ religiosi qui qñq; etiā sine
causa rationabili alijs irati toruos oculos
ꝛ vultus ostēdūt: ac insuper dentib⁹ striden
do voces furiosas emittunt: ꝛ sic demonem

quo intus eos poſſidet: alijs extra ꝑdũt. Hi tales bñ in hoc Daciano in beatũ Vincentiũ ſeuienti aſſimilant: de quo in ſermone Aug. ſic dicitur. Per furioſas em̃ Daciani voces: ꝑ truces oculos et minaces vult⁹: et toti⁹ corꝑis motus ille habitator ei⁹ inferior monſtrabatur ꝛ per hec ſigna viſibilia tanq̃ ꝑ ſui vaſculi qđ impleuerat crepãtis rimulas videbat̃. Hec Augu. Tales etiam q̃nq̃ ſuis linguis acutis parcũt: ꝛ ſe abſcõdentes taciturnitati inſiſtũt ac ſilentiũ qđ boni ex religionis obediẽtia deo ſacrificant ipſi ex peruerſitatis malitia demonijs ꝛ nõ deo immolant. vnde in collatione abbatis Joſeph de amicitia ſic de talibus dr̃. Illud vero quale eſt qđ interdũ patiẽtes eſſe nos credim⁹: q꞉ reſpondere cõtẽnim⁹ laceſſiti: ſed ita cõmotos fratres amara taciturnitate: vel motu geſtuq̃ irriſorio ſubſannamus vt eos magis ad iracũdiã vultu tacito ꝓuocemus q̃ tumida potuiſſent incitare cõuitia l eo nos eſtimãtes minime apud deũ reos: q꞉ nihil ore ꝓtulimus qđ nos notare hoim iudicio aut cõdẽnare potuiſſet. Ita igit̃ tacere nihil prodeſt: ſi idcirco nobis idicim⁹ ſilẽtiũ: vt q̃ agẽdũ cõuitio fuerat hoc taciturnitate faciam⁹: aſſimilantes q̃ſdã geſt⁹ q̇b⁹; et ille quẽ curare nos oportuit vehemẽtiore inardeſcat iracũdia. Utiq̃ em̃ tale ſilẽtiũ erit q̃lr̃ noxiũ: q꞉ ſicut exaggerat i alteri⁹ corde triſtitiã: ita i ſua nõ ꝑmittit extingui. Nonnulli q̃q̃ cũ triſtificati fuerint vel irati ab ipſo ẽt ꝑtinacit̃ abſtinẽt cibo. In q̃ plane ſacrilegij crimen euidẽter incurrũt: ieiunia. ſ. q̃ ſoli deo ꝑ hũiliatione cordis ꝛ purgatiõe vitioꝝ ſunt ſpãliter offerẽda ꝑ diabolico tumore tolerãtes. Qđ tale ẽ ac ſi orõnes atq̃ ſacrificia nõ deo: ſꝫ demonib⁹ deferãt: illã q̃ꝫ Moſaycã icrepationẽ mereant̃ audire. Sacrificauerũt demonijs ꝛ ñ deo: dijs q̃s ignorabãt. H vbi ſupra. Sic g̃ p̃dicti miſeri tam puerſe litigãdo qđ malicioſe tacẽdo demõib⁹ ſeruiũt q̃ vtrobiq̃ ſe igerẽdo eis illudũt. Quorũ illuſiones nõ incurrerẽt ſi nõ fictã ſed verã hũilitatẽ ꝛ charitatẽ haberẽt: q꞉ nec tũc ad tantã ipatiẽtiã deuenirẽt. Et qđ adhuc peius eſt tales ſepe abſq̃ fr̃is offenſi recõciliatione accedũt ad altare: ꝛ ſic accedẽtes iudiciũ ſibi manducãt ꝛ bibũt. Et inſup a diabolo excecati q̃nq̃ ſe excuſando dicũt: quia nihil aduerſus aliũ hñt nõ intelligẽtes q꞉ ſm euãgeliũ attẽdere debẽt ſi alius aduerſus eos quid hꝫ. Aufer dñe opprobrium taliũ puerſorũ a religione ſeruoꝝ tuorũ. ❡ Oratio.

O Uera virt⁹ eiice a me demoniũ ꝑ ꝯtritionẽ: o v̇bũ patris ſana mutũ ꝑ cõfeſſionẽ: o intima lux illumia cecũ ꝑ ſatiſfactionẽ ꝛ vt fortis armat⁹ me nõ poſſideat vniuerſa arma eius ſcꝫ vires anime mee interiores: ꝛ corporis ſenſus exteriores in tuuꝫ conuerte obſequium. Opto etiã et deſidero deus altiſſime: vt quotieſcunq̃ malignus ſpũs abominandas cogitationes blaſphemie mihi immiſerit toties ex voto oim deſideriorũ meorũ ineffabilis laus et gratiarũ actio tibi ſit in ꝑpetuas eternitates: ꝛ blaſphemia ſua ſecũ ſit in perditionẽ. Amen.

❡ De iudeis ſignũ de celo querentibus ꝛ de ſpiritu immundo olim eiecto ab eis. Capi. lxxiiij.

Finitis aũt v̇bis dñi aduerſus blaſphemiã ſcribarũ ꝛ phariſeorũ quidã ex eis ꝓuocatores volentes experiri voluntatem xp̄i et capere eũ dixerũt. (Magiſter volumus a te ſignũ videre): ſcꝫ nõ quodcũq̃: ſed de celo. A Math. xij.

Reputabãt enim miracula xp̄i parua eo q̃ erant vt cõiter circa inferiora vt pote circa ſanitates corporũ ꝛ ſimilia: ideo querebant ab eo ſigna fieri circa corpora celeſtia forte manna deſcendere vt tpe moyſi vel ſonare tonitrua ſicut tempore ſamuelis qđ magnũ fuit in paleſtina tempore eſtatis ꝑpter defectum materie et potentia agentis. ſ. ſolis omnes vapores conſumentis: vel ignem de ſublimi deſcẽdere vt tempore helie vel ſolẽ ſtare ſicut tempore ioſue vel retrocedere vt tempore ezechie: vel alia huiuſmodi quaſi nõ poſſent ꝛ illa calũniari ꝛ dicere ex occultis ꝛ varijs paſſionibus accidiſſe. (Exo. xvi. j. re. xij. ioſue. x. iiij. re. j. iiij. re.) Nam qui calũniat̃ eis que oculis videt manu tenet: vtilitate ſentit quid facturus eſt de his q̃ de celo venerint. Utiq̃ rñdebit et magos in egypto multa ſigna feciſſe de celo: vel calumniabit̃ alio modo. vñ Chriſ. Cũ multa ſigna vidiſſent tãq̃ ſi nullũ vidiſſent ita ſignum petebant. Uere em̃ nullũ viderũt: q꞉ corꝑali aſpectu viderunt: nõ ſpirituali affectu. (Chriſ.) Ubi ſciendũ q̃ aliqui malignantes detrahebãt miraculis chriſti dupliciter. (Miraculum xp̄i detractuꝫ eſt dupliciter) Uno mõ attribuebant ea virtuti demonis vt viſum eſt ſupra i ꝑcedẽti caplo. Alio mõ reputando ea parua: vt dr̃ hoc loco. Iſti em̃ ac ſi ſigna eius nõ vidiſſent vel quaſi q̃ viderãt parua vel nulla fuiſſent tentãtes eũ de celo ſignũ q̃rũt: nõ ex deuotione vt ex h̃ credant. Sed magis ex curioſitate ꝛ vt facili⁹ q̃ primis cõtradicant. Adulantes aũt dicũt magiſter vt blanditijs alliciant quem cõuitijs blaſphemauerant. vñ Chriſ. (Chriſ. Uerba phariſeorũ.) Hi q̃s oportebat admirari ꝛ obſtupeſcere et credere: nũc q̇ nequitia nõ deſiſtũt. vñ aũt v̇ba ꝛ adula-

tione et ironia ſunt plena: putabāt eñ allicere per hoc. Et nūc q̄dē cōuiciant: nūc adulant niſi aūt demoniacum vocāt nūc magiſtrū vtraq̄ pnicioſo conſilio et ſi contraria ſint q̄ dicebant ꝓpter hoc ⁊ eos vehemēter tetigit. hec Chriſ. Et q꞉ male querebāt ideo nō dat eis ſignum: ſed (rñdēs ait illis. Gñatio mala) in ope (⁊ adultera) in fide: q꞉ relicto ꝓprio viro. ſ. deo idolis fuiebāt: ⁊ ſi idola nō colebant tamen a vero ſponſo xp̄o ſe alienabāt (ſignū de celo q̄rit) ad calumniā contra me q̄ſi alia que viderunt ſigna non fuerint. Vide quō cum iudei xp̄o conuiciabantur dicētes in principe demonioꝝ eijcit demones: māſuete eis rñdet per ratiōes improbans dictū eorū: hic ṽo eū laudando adulant magiſtrū vocātes aſpere eos tangit demōſtrās ſm Chriſ. q̄ vtraq̄ paſſione erat ſuperior ⁊ neq̄ conuitijs in iram conducitur neq̄ adulatione mollitur: in quo oſtendit amplectēda eſſe opprobria et adulationes vitādas. Nā vt ait Chriſ. Vir ſapiēs in faciē cedit q̄ñ in facie laudat. Non ſic multi maiores huius tp̄is faciūt qui bona ſuadētes contēnūt: et eis tanq̄ cōuiciantibus iraſcuntur: ſed mala ſuggerētes audiunt: ⁊ eorum adulatione molliūtur. Utinā attēderēt cōſiliū ſapiētis qui dicit. Melius eſt a ſapiēte corripi q̄ ſtultorum adulatione decipi: deinde ſubiūgit. (Et ſignum nō dabit ei) ſcꝫ poteſtatis ⁊ de celeſtib᷒ quale petit ad calūniā (niſi ſignū Jone prophete) quod fuit hūilitatis ⁊ abiectionis cōtra eorū ſuperbiam. q. d. Tu generatio praua petis ſignū celeſte: ⁊ ſignū potentie vel glorie de ſublimi: ⁊ tibi non dabit niſi ſignum terrenū: ⁊ ſignum paſſionis et infirmitatis ſignificatum ſigno et facto Jone prophete. Jonas eñ fuit niniuitis ſignum dupliciter ſcꝫ ṽbo et facto. Verbo: q꞉ viua voce eis ſignificauit q̄ perirent niſi conuerterentur. Facto: eo q̄ fuerit in ventre ceti tribus diebus ⁊ noctibus. Ubi fuerūt tria: ſcꝫ abſorptio: detentio: euomitio. Abſorptio fuit ſignum mortis xp̄i detentio ſepulture: euomitio reſurrectionis. Et ſi dabitur eis ſignum. i. ſignificatio in facto Jone: vt ſcꝫ conuertantur ⁊ ſaluentur. Non hoc eſt dictū quaſi alia ſigna ante mortē chriſti non fuerint data: ſꝫ quia mors ⁊ paſſio xp̄i fuit ſignū precipuū ⁊ vltimū: et ſignū ſignorū in quod oīa ſigna ducebāt: ideo dandum iudeis dicitur: q꞉ ſi illi crederent ſaluarentur: ſi non crederent dānarent ſicut Jonas fuit ſignū niniuitis: vt ſi vellent credere ſaluarētur: ſinautē ſubuerterent. Non ergo dat eis ſignum diuinitatis de celo qđ querebāt q꞉ propter eoꝝ curioſitatē et maliciā videre indigni erāt: ſed de abyſſo maris ⁊ ꝓfundo inferni q̄le ionas a ceto voratus: ſed de abyſſo mortis liberatus: et accepit et dedit ſignum: videlꝫ incarnationis: nō diuinitatis paſſionis: non glorificationis. Diſcipulis autē ſuis ſignū de celo dedit quib᷒ eterne beatitudinis gloriā: et prius figuraliter in monte trāſfigurat᷒: ac poſtea ṽaciter in celū ſubleuat᷒ oſtēdit. Quia eñ iudei terreni ⁊ infimi erāt: iō de terrenis et infimis ſignū debebāt hr̄e. Uñ dat eis ſignū de ymo ſue paſſionis ⁊ ſepulture dicēs. (Sicut eñ fuit Jonas in ventre ceti tribus dieb᷒ ⁊ tribus noctib᷒: ita erit fili᷒ hominis in corde terre trib᷒ diebus ⁊ trib᷒ noctib᷒) p̄ ſynechochē accipiendo. ſ. p̄tē ſexte ferie: et totam diē ſabbati: ⁊ partem diei dñice reſurrectionis pro trib᷒ dieb᷒ ⁊ noctib᷒. Per iſtos q̄ q̄rebant ſignū de celo ſignātur curioſi ⁊ ſup̄bi q̄ ſupra vires celeſtia rimant: ⁊ nimis curioſe diuina ſcrutant de celo: ⁊ celeſtib᷒ ac ſecretꝫ diuinis diſputātes: vel de reuelationib᷒ ⁊ viſionib᷒ p̄ſumētes omiſſa via. ſ. preceptis dñi ⁊ ꝯſilijs q̄b᷒ venit ad illa ꝓpt q̄ opprimunt a gloria: q꞉ per hoc aliq̄ñ labūtur in erronea documēta: vł q̄ñq̄ i peccata ſpūalia ⁊ carnalia: ꝓpter qđ ḋ꞉ eis (generatio mala ⁊ adultera ⁊c.) q꞉ q̄rūt q̄ nō ſunt ſcibilia: nec ad fidē vel amores vtilia: ⁊ iō non dabit eis ſignū niſi ſignū ione ꝓphete quē deglutiuit cete: ⁊ ſic deludit ⁊ deglutit eos diabol᷒. Deinde iudeoꝝ maliciā quā obſtinatā ⁊ obduratā dñs preuidit exēplis q̄buſdā condēnat: q꞉ cōuerſio niniuitaꝝ ⁊ factū regine auſtri oſtēdit iſtos in iudicio q̄ oēs tā boni q̄ mali ſurgent graui᷒ puniēdos ⁊ condēnabit eos. i. oſtendet ꝯdēnādos: q꞉ ex illoꝝ fctō apparebit iuſta illoꝝ condēnatio vnde dicit. (Viri niniuite) q̄ ſunt aſſirij (ſurgent) ſcꝫ in reſurrectione gñali (in iudicio) futuro (cū gñatione iſta) ſcꝫ iudaica q̄ ſiſr tūc ſurget (⁊ cōdēnabūt eā). i. cōdēnandam oſtendent: ſcꝫ primo ex cōparatione ppl̄i ad ppl̄m: q꞉ ibi niniuite gentiles: ⁊ barbari: hic iudei ppl̄s dei. Scđo ex cōparatione predicātis ad p̄dicantē: q꞉ ibi Jonas ꝓpheta purus hō: hic xp̄s dñs prophetaꝝ de᷒ ⁊ hō: ibi ionas pegrin᷒: hic xp̄s conciuis ſu᷒. Tertio ex cōparatiōe predicationis ad p̄dicationē: q꞉ ibi ionas tm̄ tribus dieb᷒: hic xp̄s tribus annis p̄dicauit. ibi Jonas nullū miraculū hic xp̄s multa fecit. Quarto ex cōparatiōe effectus ad effectū: q꞉ illi egerūt penitentiā iſti ṽo nō: ſed ēt addiderūt blaſphemiā. vbi Chriſoſt. Jlli ꝓphetam ſuſceperūt: iſti dñm ieſum repulerūt. Jlli neq̄ in lege inſtructi: neq̄ ꝓphetis admoniti ad dñm ꝯuerſi ſunt cognoſcētes ſuū pctm̄: iſti tot p̄ceptis erudit legis ⁊ ꝓphetarū a dño receſſerūt. Jlli q̄ ſp̄ fuerūt ppl̄s diabolo infra tres dies facti ſunt ppl̄s dei: iſti q̄ ſemp̄ videbant ppl̄s dei infra tres dies facti ſunt crucifixo chri-

Margin notes: neq̄ cō uitijs neq̄ blandimētis captus eſt xp̄s. — Chriſ. Adulatores vitandi. — Eccle. vij. — B Jonas fuit ſignum. — Signū maximū xp̄i mors. — Math. xvij. — mar. vi — ione. ij. — ſynecdoche. — C Niniuitarū cū iudeis comparatio. — Chriſ.

ſto pplo ſathane. Deĩde ſubditur. (Regina
auſtri) .i. regina ſabba: cuius regnũ erat in
auſtrali parte reſpectu hieruſalem que nõ
dubitat electa eſſe: ⁊ ſm quoſdã dicebat ſi⸗
bylla (ſurget) .i. reſurget (i iudicio) extremo
(cũ generatione iſta) peſſima (⁊ condẽnabit
eã) .i. oſtẽdet cõdẽnãdã. hoc eſt ex facto ſuo
oſtẽdet iuſta iſtorũ cõdẽnatio (qꝛ venit a fi⸗
nibus terre) .i. a longinquis partibꝰ audire
ſapientiã ſalomonis) q̇ tñ non fuit niſi ſolũ
forma xp̄i. Et his aggrauat iudeorum mali
cia: qꝛ illa mulier: iſti viri. illa a remotis ve⸗
nit: iſti preſentẽ habuerũt: illa cũ labore: iſti
ſine difficultate: illa laudauit alienigenam
iſti cõdẽnauerunt propriũ terrigenã: illa ad
ipſum venit: quẽ ſola fama cognouit: iſti ꝓ⸗
batũ miraculis contẽpſerunt: illa ad purũ
hominẽ: iſti ad deũ ⁊ hominẽ: illa cũ muneri
bus: iſti cũ opprobꝛijs ⁊ vulneribus. (Et ec⸗
ce plus q̄ ſalomon hic) ſcilicet xp̄s p̄ſentia⸗
liter poſitus: qꝛ hic deus: ille homo: ille ſciẽ⸗
tiã habuit terreſtriũ: hic omniũ ille edifica⸗
uit templũ defectibile: hic indefectibile vbi
Chriſo. Regina auſtri cum eſſet gentilis et
mulier ob tantã longitudinẽ itineris veni⸗
re ad eum: nec ꝓpter infirmiorem ſexum im⸗
pedita eſt. concupiſcentia eñ ſapiẽtie infir⸗
mitati dabat virtutẽ: iſti autẽ viri ⁊ ſacer⸗
dotes quorũ ꝓpriũ eſſe debuerat amare ſa⸗
pientiam ante oculos ſuos: ⁊ in medio gre⸗
mio ſapientiã poſitã contẽpſerunt. Illa ad
hominẽ cucurrit: iſti a deo receſſerũt. Illa
munera multa obtulit vt audiret eum: iſti
autẽ nec premia regni celorũ accipere vo⸗
lunt nec credunt. Et iterũ. Regina auſtri ve
nit a finibus terre ad audiendũ ſalomonẽ:
⁊ xp̄iani nolunt venire de plateis ad audiẽ
dum xp̄m: multi etiam de eccleſia exeunt: ⁊
ibi ſolũ xp̄m reliquũt. hec Chri. ¶ Miſtice
hic dãnata plebe iudeorũ eccleſie miſteriũ
ſecretum exprimitur que in niniuitis et in
regina auſtri de totius finibus orbis cõgre⸗
gatur: ⁊ in illis fides gentiũ iſrael antefer⸗
tur. Due enim ſunt partes eccleſie: vel duo
genera hominũ in ea: vna peccauit: ſed de⸗
ſiſtit per penitẽtiã: ⁊ hoc ſignatũ eſt per nini
uitas de quorũ peccato legit. Alterũ ꝙ mor
taliter nõ peccauit ⁊ hoc ſignatũ eſt per re⸗
ginã auſtri de pctõ cuiꝰ non legit. vñ Amb.
Eccleſia fideliũ ex gẽtibꝰ collecta q̄ in nini⸗
tis ꝑ penitẽtiã p̄terita pctã delet: ⁊ in regina
auſtri q̄ electa eſſe nõ dubitat ꝑ ſapiẽtiã ca
uet futura: in iudicio cõdẽnabit generatio⸗
nẽ hãc nequã. dãnabit autẽ nõ ſine poteſta⸗
te: ſed operationis exẽplo: qꝛ prefert eccleſia
ſynagoge. Ex duobꝰ igit conſtat eccleſia: vt
aut peccare neſcias: aut peccare deſiſtas.
penitẽtia eñ peccata abolet: ſapiẽtia cauet
hec Amb. Per niniuitas etiã [illegible] nant pecca
tores ad vocẽ p̄dicatoris penit[illegible]ã agẽtes: ⁊
ꝑ reginã auſtri ſimplices ſapiẽtiã xp̄i deuo⸗
te querẽtes: quorũ ſalus ſm ſentẽtiã ſalua⸗
toris preponit ſaluti eorũ qui videntur iuſti
vel ſapientes: ⁊ de ſua iuſtitia vel ſciẽtia pre Niniui
ſumentes. Niniuite quoq̧ interpretantur te.
germina pulchritudinis. ideo etiã ſignifica
re poſſunt iuuenes exiſtentes in ſtatu po⸗
tiſſimo iuuẽtutis qui ſolẽt de facili ad vitia
declinare: ⁊ ad bonã intentionẽ de facili pe
nitere ꝓpter qđ ſubdit ꝙ fecerũt penitẽtiã
ad predicationem Jone qui columba inter Regia
pretat: ⁊ ideo per eum ſimpliciter admonẽs auſtri.
ſignificatur. Per reginã vero auſtri ſignari
poteſt anima rationalis q̄ ſi bene regat vi⸗
res inferiores ꝑ dictamẽ legis nature dr re⸗
gina: ſꝫ ſi hoc facit ex charitatis feruore tũc
dr regina auſtri eo qđ ab auſtro ꝓuenit fer
uor caloris ſignãs feruorem charitatis. Et
hec regina venit ad verũ ſalomonẽ Jeſum
xp̄m per deuotionẽ afferens ei aurũ ſapien
tie: ⁊ gẽmas virtutum: ⁊ aromata bone fa⸗
me iſtis vtẽdo ad diuinũ honorẽ. ex fctõ igit
iuuenum predictorũ obſtinati ſenes: ex fa⸗
cto anime bene ⁊ ex charitate ſe regẽtis aia
frigida ⁊ negligẽs: condemnabiles oſtendũ
tur qui per generationem iudeorum ſignan
tur. Poſt hec dñs cõtra iudeos nolẽtes aſſi
milari niniuitis: quia eo penitentiam predi
cante non penituerunt vel regine auſtri qꝛ
eo docẽte non didicerũt inducit exemplum
ad arguendũ ingratitudinẽ eorũ oſtendẽs E
eos ſimiles hoi priꝰ a demone obſeſſo: ⁊ poſt Diabo
liberato: ⁊ iterũ poſt negligentiam plenius lus iuis
poſſeſſo. Nã p̄mo diabolꝰ habitauit in eis dens.
qñ erãt in egypto viuẽtes ſm ritũ Egyptio
rũ qui expulſus fuit ab eis qñ in figura xp̄i
mactauerũt agnũ: ⁊ ſanguine eiꝰ liniti ſunt
qñ ⁊ legẽ acceperũt q̄ excludebat cultũ de⸗
monũ: ⁊ inducebat ad colẽdũ vnũ verũ deũ
⁊ ſic eiectus tranſijt ad poſſidendũ plenius
gẽtiles ſine lege ⁊ ꝓphetarũ oraculis viuẽ⸗
tes: ⁊ ideo eos tenebat in idolatria ſubie⸗
ctos. Sed adueniẽte xp̄i predicatiõe ⁊ apo⸗
ſtolorũ iudei ꝓ maiori p̄te increduli ꝑman
ſerũt gẽtiles v̄o deuote fidẽ xp̄i acceperũt: ⁊
ſic diabolꝰ eiectꝰ a gẽtibus reuerſus eſt ad
poſſidendũ populũ iudaicũ errore exceca⸗
tũ: ⁊ facta ſunt nouiſſima huius ppli peio⸗
ra prioribꝰ: qꝛ peior eſt modo q̄ a principio
añ legẽ datã fuerit ſtatus eiꝰ. vñ ait. (Cum Immũ
immundus ſpũs) ſcꝫ diabolus immũdũ fa⸗ dus ſpi
ciens: ⁊ immũdiciã diligẽs vel inhabitans ritus.
demones eñ dicũtur ſpiritus immundi: vel
affectione: qꝛ diligũt immũda: vel ꝑſuaſione
qꝛ ſuadẽt immũda: vel inhabitatione: qꝛ in Amb.
habitãt corda immũda (exierit ab hoie) ſcꝫ
a pplo iudaico: qꝛ ſm Amb: In hoie totius
iudaici populi comparatio eſt a quo viuen
te adhuc ſub lege nature immundus ſpiri⸗
tus exierat per ſuſceptionẽ legis moſayce

(ambulat per loca aridã ⁊ inaquoſa).i.cor-
da gẽtiliũ prius humore gratie ⁊ virore fi-
dei ac pinguedine ſpiritusſancti carẽtia ri-
tũ idolatrie ⁊ maculas criminũ eis immittẽ
do(q̃rẽs)in eis(requiẽ).i.ꝑpetuã manſionẽ
appetẽs ibi finaliter manere ꝑ infidelitatẽ
⁊ dominationẽ(⁊ nõ inuenit)qꝛ adueniente
xp̄o ⁊ predicantibus ap̄lis ſuſcepta xp̄i fide
inde eiectus fuit.(Tũc dicit)intra ſe(Reuer
tar in domũ meã).i.ad populũ iudaicum
(vñ exiui)eos dimittẽdo.(Et veniẽs inuenit
eam vacantẽ)ab obſeruãtia legis ⁊ operib⁹
virtutũ per negligentiã ac fide ⁊ bonis ope
ribus vacuã:⁊ xp̄m hoſpitẽ non habentem
(⁊ ſcopis mundatam) ab operibus vitiorũ
ſuperficialiter ⁊ ſm apparentiam:qꝛ popu-
lus iudaicus habebat quandam exteriorẽ
mundiciam:ſicut enim ſcopa non tollit te-
naces ſordes:ſed ſuperficiales:ita ipſi ꝙ de
foris eſt ſcopabant ⁊ mundabant ac mundi
ciam exteriorem querebãt:ſed intus ſordi-
Math. xxiiij. di manebãt:⁊ ornatã exterius per hypocri-
ſim ⁊ boni ſimulationẽ ꝓpter legis apparẽ
tiam:⁊ traditionum phariſeorũ obſeruan-
Diabolo locũ dantia tria. tiam. Tangit ergo tria q̃ dant locũ diabo-
lo:ſcȝ ocioſitatẽ:ſanctitatis preſumptionẽ ⁊
virtutis ſimulationem. Similiter hodie ti-
F Eccl'ie ornat⁹ exterior. mendũ eſt eccleſie ne olim expulſus ab ea
diabolus eã inueniat vacantẽ ab obſeruan
tia mãdatorũ dei(⁊ ſcopis mundatã)ſm ex-
teriorẽ apparẽtiã(⁊ ornatã)per exteriorẽ cul
tũ ⁊ obſeruantiã humanarum traditionũ.
Multi eñ hodie plus attendũt ad cultũ ec-
cleſie corporalẽ q̃ ſpiritualẽ:qꝛ parietes ec-
cleſie ⁊ altaria ornãtur:⁊ de ornatione ⁊ pur
gatione miniſtrorũ parũ curãt. Sed ecõtra
rio in eccleſia fuit primitiua:maior eñ vis
fiebat in ornatu ſp̄uali ⁊ interiori. Et iõ mul
tum diſtat nunc eccleſia in hoc t̄pe malo a
ſtatu ſuo priſtino. Unde Hie. Chriſti eccl'ia
Hiero. prius nata ⁊ poſt adulta pſecutionib⁹ cre-
uit martyrijs coronata ẽ. Eſt poſtq̃ ad chri
ſtianos principes venit potẽtia quidẽ ⁊ di-
uitijs maior:ſed virtutibus minor eſt facta.
(Tũc)vt firmi⁹ poſſideat iudeos(vadit)per
conatũ(⁊ aſſumit.vij.alios ſpirit⁹) ꝑ quos
vniuerſitas demonũ ⁊ vitiorũ quib⁹ tentat
intelligit:qꝛ vniuerſitas hoc numero ſepe
deſignat:hec ſunt ſeptẽ gentes pugnantes
contra filios iſrael. Iſte aũt ſeptenari⁹.vij.
Septenari⁹. donis ſpiritusſancti expellit. Et addit(neq̃o
res ſe)vel ꝓpter numerũ vel ꝓpter conatũ:
vel ꝓpter affectũ quẽ inducũt:qꝛ eos ad q̃s
redeũt nequiores q̃ ante faciũt.(Et intran
tes)ſeu ingreſſi(habitãt ibi)⁊ ſic oia cumu-
lant in eis vitia. Hec eſt eñ intentio demo-
num vt nõ trãſeãt ad horã vel t̄ps modicũ:
ſed vt immorent vſq; ad obitũ.(Et fiunt no
uiſſima hois)ſcȝ ppl'i iudaici(peiora priori-
bus)qꝛ iudei ante legẽ datã fuerũt peccatis

irretiti:⁊ a diabolo poſſeſſi:ſed poſt aduen-
tũ xp̄i in peccato ſuo obſtinati ſunt peiores
facti:qꝛ eorũ pc̄tã ꝓpter ingratitudinẽ ſunt
quaſi duplicata. deteriores eñ ſunt iſraeli-
te blaſphemãtes xp̄m in cõueticulis ſuis q̃
olim fuiſſent in egypto ante notitiã legis:
qꝛ maior infidelitas eſt venientẽ nõ ſuſcipe
q̃ venturũ nõ credere. ¶ Deinde ſimilitudi-
nẽ dictã ⁊ q̃ tẽdat parabola exponit ꝙ q̃ hic
quaſi de vno hoie ꝑ ſimilitudinẽ dictũ de to
to pp̄lo iudaico intelligat oſtendit dicens.
(Sic erit generationi huic peſſime).ſ.iudai
ce ꝓut ſupra dictum eſt de hoie vno. Mala
fuit generatio hec in deſerto qñ vitulũ ado
rauit:qñ cõtra dñm murmurauit:qñ terre
ꝓmiſſionis detraxit:ſȝ peior in terra ꝓmiſ-
ſionis añ aduẽtũ xp̄i:qñ filios ⁊ filias demo
nũs imolauit:ſȝ peſſima poſt aduẽtum xp̄i:
qñ ꝺt filiũ ad eã miſſum crucifigi. Moral'r
exponit iſtð exẽplũ de hoie q̃ poſt grãm ba- G. Moral'r ter ð re
ptiſmalẽ vel penitẽtialẽ recidiuat in culpã cidiuã-
ſicut canis reuerſus ad vomitũ. diabol⁹ eñ te.
ab hoie exit qñ in baptiſmo põpis illi⁹ ⁊ pre
cedentiũ peccatorũ illecebris homo abre-
nũciat:vel qñ ꝑ penitẽtiã ꝯfeſſionẽ a pc̄tis
mũdat ꝓponẽs ꝙ ab eis abſtineat q̃ eiect⁹
(ambulat ꝑ loca arida ⁊ inaquoſa)qꝛ corda
iuſtorũ ab omni carnalis cõcupiſcẽtie amo
re ſiccata ⁊ immunia tentando explorat ſi
quos ibi nequitie ſue greſſus figere poſſit.
Sed in eis tãq̃ per gratiã dei ſolidatis re-
quiẽ nõ inuenit:qꝛ qui prauis cogitationi-
bus ⁊ actibus paſcit in mẽtibus fideliũ ola
ſua tẽtamẽta ceſſare perpendit.(Et volens
reuerti in domũ)priorẽ. peccator eñ eſt do-
mus diaboli:ſicut iuſt⁹ tẽplũ dei(Inuenit eã
vacãtẽ)a bonis actib⁹ ꝑ negligentiã(⁊ ſco-
pis mũdatã)a ſordib⁹ vitiorũ ſm apparen-
tiã(⁊ ornatã ſimulatis virtutib⁹).i.exterio-
rib⁹ ⁊ apparẽtib⁹ nõ interioribus ⁊ veris.
(Tũc aſſumit alios ſeptẽ ſp̄us neq̃ores ſe)
id eſt vniuerſa vitia diabolo neq̃ora:qꝛ dia-
bol⁹ ſolũ ſuggerit malũ:habit⁹ autẽ vitioſi
intranei cũ quadã violentia ad malũ incli-
nãt:⁊ ingreſſi inhabitãt vacãtẽ ⁊ torpẽtẽ. a
tot eñ demonib⁹ homo poſſidet quot vitijs
ſubijcit. ſingulis eñ vitijs ſinguli demones
p̄ſidere dicunt.(Et fiũt nouiſſima hois pe-
iora priorib⁹)⁊ hoc ꝓpter ingratitudinẽ do-
ni ⁊ grẽ p̄cedẽtis:grauiora eñ ſunt crimina
poſt baptiſmũ vel penitẽtiã:qꝛ meli⁹ eſt.i.
min⁹ malũ eſt viã veritatis cognoſcere q̃
poſt agnitã retorſum cõuerti.i.leui⁹ ẽ ꝯmit-
tere aliq̃ pc̄tm̃ cũ ignorãtia q̃ idẽ cũ ſcien-
tia q̃ ad penã minorẽ eñ ꝓ illo patiet pene
vl'dictã qꝛ ꝑ cõtẽptũ grẽ quã de ſe maleviuẽ
do pellit deteriora ſupplicia meret ⁊ vuln⁹
iteratũ tardi⁹ ſanat. vñ Chri. Hec aũt non
ſolũ ad illos:ſȝ ad nos ẽt dc̄tã eẽ rõnẽ hȝ:ſi
illumiati ⁊ a porib⁹ eruti malis ruri⁹ ab ea

dem poſſideamur neq̄tia. Etenim difficilioꝛ iā erit pena poſterioꝝ pctōꝝ: ꝓpter qđ paralitico dicit xp̄s. Ecce ſanus fact⁹ es: noli peccare ne deterius aliquid tibi cōtingat. Et iterū cū ſemel aliqs liberatus a malis non ſobrius efficit̄ multa difficiliora patiet̄ prioꝛib⁹ etē difficilioꝛ iā erit pena poſterioꝝ pctōꝝ hinc aūt nō ſolū penā excogita: ſꝫ et infinitā dei lōganimitatē. Sꝫ ne cōfidam⁹: ſꝫ timeam⁹. Etē pharao ſi in p̄ma plaga erudit⁹ fuiſſet nō vtiqꝫ accepiſſet experientiā poſterioꝝ: non vtiqꝫ poſtea ſimul cū ip̄o exercitu ſubmerſus eſſet. Sed nō rubrū mare iam ꝑtrāſire nūc eſt: ſꝫ pelagus ꝛ ignis: pelag⁹ nō tale neqꝫ tm̄ ſꝫ multo maius ꝛ ſilueſtri⁹. Jdeo rogo vt cōpūgant̄ ſermones gehēne audiētes. Nihil eē delectabili⁹ ē diſpoſitiōe hac quare hac nihil amarius. Conuertit eē aīas noſtras ꝛ erigit intellectū ꝛ ꝑnicioſaꝫ cōcupiſcētiarū captiuationē ꝓijcit ꝛ medicina nobis hic fit. Excogitem⁹ igit̄ ꝛ mittam⁹ p̄ncipiū vel nūc ꝛ eſt oſtiū p̄nie ꝛ tāgam⁹ viā arctā. Uſqꝫquo laſciuia: vſqꝫquo remiſſio nō ip̄leti ſum⁹ pigritantes: deridētes tardātes. Nō eadē rurſus erūt mēſa: ꝛ ſaturatio: ꝛ ſupabūdantia: ꝛ pecunie: ꝛ poſſeſſiones: ꝛ fabricationes. Et qs finis? Cinis: ꝛ puluis: ꝛ ſepulchꝛa: et v̄mis. Oſtēdamus itaqꝫ nouā quādā viā faciam⁹ terrā: celū ꝛ olno aſſumam⁹ virtutē vt futuris potiamur bonis. hec Chriſ. ¶ Oꝛatio.

Domine Jeſu xp̄e magiſter bone fac mecū ſignū gr̄e tue in bonū vt me miſerū quē cet⁹ ꝛ draco ille magn⁹ abſoꝛbuit pctis ſpūalibus ꝛ carnalib⁹ tāq̄ dieb⁹ ꝛ noctib⁹ ꝛ hoc trib⁹: q2 cōſenſu ꝛ opere ac conſuetudine tu miſericoꝛditer de faucib⁹ ei⁹ digneris liberare. Fac etiā me p̄terita peccata plāgere: ꝛ futura cauere. Exicca me ab humoꝛe cōcupiſcentie vt quietem nō inueniat in me: munda me ſcopis cōfeſſionis a vitioꝝ ſoꝛdib⁹: et oꝛna me veris virtutibus ne me a bonis vacantem inueniat: et iterato deterius peccare faciat. Amen.

¶ De muliere vocē de turba extollente: ac de matre: et fratrib⁹ dn̄i eum querētibus. Cap. lxxv.

j.

Factū eſt autē cū dn̄s Jeſus h̄ diceret rn̄dēs blaſphemijs iudeorū (extollēs). i. ex coꝛde tollēs ac cōſtāter ꝛ alte ꝓferēs (vocē) i xp̄i cōmēdationē: ꝛ iudeoꝝ blaſphemātiū cōfutationē (qdā mulier) nō diues: nō potens; nō nobilis: ſꝫ pauper (de turba) ꝛ de cōi plebe ꝛ popularibus. Solēt enim populares deuotioꝛes eſſe maioꝛibus: pꝛorupit in laudem xp̄i contra vituperiū iudeoꝝ. Et dicit̄ fuiſſe ſctā marcella ancilla beata marthe que nō potuit ampli⁹ blaſphemias iudeorū ꝯ xp̄m ſuſtinere: et blaſphemās vocē extulit in laudē xp̄i ꝛ m̄ris ſue cōmēdās eius cōceptū ꝛ partū coꝛpalē ꝛ dicēs. (Beat⁹ eſt vēter q̄ te) beatū (poꝛtauit) p̄ quē oēs btificamur (et beata) ſunt (vbera que ſuxiſti.) Marcella.

Matrē beatificat ꝛ laudat ex filio ꝛ nō ecōuerſo: q2 gr̄a et gloꝛia ꝓuenit pꝛincipaliter ab ipſo. Ubi apparet magna cōfidentia et audacia: ꝛ fides: et deuotio iſtius mulieris in duobus. Pꝛimo in eo q̄ non ſilenter ꝛ in aure loquebat̄: ſed extollēs vocē in altū nō timuit: ſuauitate enim verboꝝ xp̄i accenſa fuit. Fides ꝛ deuotio ei⁹. Scđo in eo q̄ ſcribis et phariſeis dn̄m tentantibus ſimul et blaſphemātibus ipſa magna fiducia dei filiū cōfitet̄: vt in pꝛeſentiā iudeoꝝ calūniā ꝛ futuroꝝ hereticoꝝ perfidiā cōfundat. Nā ſicut tūc iudei blaſphemātes et cū in beelzebub eijcere demonia dicētes negabant eum eſſe dei filiū: ita poſtea quidā heretici negabant eū eſſe verū hoīem dicētes eū non verā carnē ex maria virgine aſſumpſiſſe: ſed coꝛpus ethereū attuliſſe. Hec autē mulier vtroſqꝫ confutat q2 ꝛ verū dei filiū patri cōſubſtātialē aduerſus blaſphemātes cōfitet̄: cū matrē ex filio tanq̄ pꝛincipio rationē diuinitatis btificat ꝛ verū nō fantaſticū hoīs filiū matri cōſubſtantialē teſtat̄ cū eū vētre poꝛtatum vberibuſqꝫ lactatum ſignificat. ¶ Spiritualiter autē iſta mulier ſanctā eccleſiā ſignat q̄ inter turbas iudeoꝝ: paganoꝝ et hereticoꝝ credula voce dn̄m ieſum xp̄m cōfitet̄: cuius reuera voce vēter marie virginis btūs pꝛedicat̄ qui totius mūdi redemptoꝛē poꝛtare meruit ſicut ipſa de ſe ait. Ex hoc beatā me dicēt oēs gn̄ationes. vbi Beda. Beda: Laus marie. Et nos igit̄ extollamus vocē cū eccleſia catholica cuius hec mulier typum geſſit: extollamus et mentē de medio turbarū dicamuſqꝫ ſaluatoꝛi. Beatus vēter qui te poꝛtauit: ꝛ vbera q̄ ſuxiſti. Uere eē btā parēs q̄ ſicut q̄dā ait. Enixa puerpera regem. Qui celum terrāqꝫ regit per ſecula cuius. Nomē ab eterno cōplectens oia gyro. Imperiū ſine fine manet que ventre beato Gaudia m̄ris habens cū virginitatis honoꝛe. Nec pꝛimā ſimilē viſa eſt nec habere ſequentem. At ieſus confirmando verbū mulieris ꝛ cōmendando laudē matris ac fidē ꝛ cōſtantiā eiuſdē mulieris alioꝝūqꝫ ſimilium dixit. (Quinimo beati qui audiunt verbū dei ꝛ cuſtodiunt illud.) Per qđ ſignauit beatā virginē ſe concepiſſe felicius per fidē et deuotionem ſpiritualiter q̄ coꝛpoꝛaliter. Acſi dicat. Juxta tuam

ſentētiā pͥncipaliter beata eſt illa cuiꝰ ven⸗
ter me portauit: et nō ſolū ipſa btā eſt imo
etiam oēs ſunt beati in pñti in ſpe ⁊ tādē
in futuro in re (qui audiunt verbū dei) cor⸗
de credentes (⁊ cuſtodiunt illud) opere ad⸗
implentes. Beata qdē ⁊ felix eſt mater mea
que me portauit ⁊ lactauit: ſed magis ideo
felix atq; beata: qꝛ verbū dei audiuit: audiē
do credidit: credendo cuſtodiuit. Hoc enī
B niſi feciſſet nec felix nec mater mea eſſe po
Luc.j. tuiſſet. Unde elizabeth ad eam ait. Beata
Beata que credidiſti qm̄ perficientur in te q̄ dicta
maria ſunt tibi a dño. Beatior ergo fuit qꝛ v̄bū ſpi
ex fide ritualiter mēte cōcepit: auditu fidei ſuſce⸗
preci⸗ pit: memoriterq; ac ſtudioſe operatione cu
pue. ſtodiuit: qꝛ conceptio ſpūalis qua xp̄s i cor
de cōcipit felicior eſt q̄ carnalis. Fides eīm
per dilectionem operās beatitudinē eternā
ꝓmerek: nō aūt cōceptio vel portatio ſine fi
de qꝛ impoſſibile ē ſine fide deo placere. vn⸗
Augu. de ſm Augu. Beatior fuit maria profiten⸗
do fidem xp̄i q̄ cōcipiendo carnem xp̄i: ⁊ fe⸗
licius cōcepit deum mente per fidem q̄ cor
pore p carnis aſſumptionē. Nihil eīm ma⸗
trie materna ꝓpinqtas ꝓfuiſſet niſi illū feli
Chriſ. ciꝰ corde q̄ carne geſtaſſet. vnde Chr. Neq;
ꝯcipere xp̄m neq; mirabilē illū fetū parere
habet aliquā vtilitatē virtute nō exiſtente:
qm̄ nulla huius ei vtilitas ſi non vniuerſa
que oportet fecerit: et nihiꝰ partus ei pro
fuiſſet: niſi valde bona et fidelis eſſet. Si
vero marie nihil prodeſſet ſine ea q̄ ſm ani⸗
mā eſt virtute genitū ab ea eſſe xp̄m mul⸗
to magis nos ⁊ ſi patrē: ⁊ ſi filium habueri
mus virtuoſum ⁊ nobilem: ipſi vero longe
erimus a v̄tute illius: nobis prodeſſe pote⸗
Beda. rit. hec Chriſo. vbi Beda. Pulchre atteſta⸗
tioni mulieris annuit non eā tantūmodo q̄
verbum dei corporaliter gñare meruerat:
ſed ⁊ oēs qui verbum dei ſpiritaliter audi⸗
tu fidei concipere et boni operis cuſtodia
vel in ſuo vel in proximorum corde parere: ⁊
quaſi alere ſtuduerint aſſerētes eſſe btōs
qꝛ ⁊ eadē dei genitrix et inde qdem beata:
qꝛ verbi incarnandi miniſtra facta eſt tēpo
ralis: ſed inde multo beatior: quia eiuſdem
Uerbū ſemp amādi cuſtos manebat eterna. Qua
dei au⸗ ſententia ſapientes iudeoꝝ tanq̄ indignos
dire no beatitudine clam percutit q̄ verbū dei non
lentes audire et cuſtodire: ſed negare et blaſphe⸗
beati mare querebant. hec Beda. Et ſm eundem
eſſe ne⸗ tota vite celeſtis perfectio duobus his cō⸗
queūt. prehendik: vt verbū dei audiamus ⁊ facia⸗
mus. Quē ergo beatitudo marie delectat
verbū dei libenter audire et cuſtodire ſtu⸗
Ex Ro⸗ deat ⁊ beatus erit. Quiſquis enim verbum
ma.x. dei libenter audit xp̄m cōcipit: ſi autē ope⸗
re impleuerit xp̄m parit: quē maria porta⸗
uit corporaliter ipſe portat ſpūaliter. vnde
Augu. Aug. Qui corde credit ad iuſticiam cōcipit

xp̄m: ⁊ q̄ ore confitek ad ſalutem parit xp̄m.
vnde dñs alibi. Si quis fecerit voluntatē Math.
patris mei: ipſe meus frater ſoror et ma⸗ vij.
ter eſt. Hac laude xp̄i matriſq; eius cum ſe
audiret laudari a quadam muliere Rober
tus fundans et edificans monaſteriū Pre⸗ rober.
monſtratenſe: ait ei. Et maledicta tu et qui premō⸗
tibi ſuggeſſit verba dñica: laudem eius in ſtra.
me miſerum retorquere qui etiam modica
laude capi cōſueuerat. Uerbū dñi debet au C
diri reuerenter ꝓpter p̄cioſitatē. Si enim Uerbi
aliquis haberet particulā de veſte dñi vel dñi pre
lachrymā que exiuit de oculis eius: vel ſtil⸗ tioſitas
lam ſanguinis q̄ exiuit de carne ipſius val⸗ et; quo⸗
de reuerenter ſuſciperet ⁊ ſeruaret: multo modo
fortius verbū dñi qd̄ non ſolum egredik de audiē⸗
ore eius: ſed de intimis cordis ipſius. Itē dū ſit.
patienter non cū tedio vel murmure ⁊ de⸗
tractione. Item obedienter: vt ſcꝫ qd̄ quis Uerbū
audit opere impleat. Mali libenter debent dei au⸗
audire v̄bū dei vt corrigank: nā v̄bū dei eſt diendū
medicina aīe cōtra morbum peccati. Boni incipiē
etiā q̄ ſunt in ſtatu triplici libēter debēt au⸗ tibus.
dire verbū dei. Incipientibꝰ enim hoc cōue Profi⸗
nit: vt erudiank: et illis verbum dei eſt lac. cietibꝰ.
Proficientibꝰ ēt cōuenit audire v̄bū dei vt Perfe⸗
dirigank in via ꝑfectꝰ ſpūalis pfectis ēt cō⸗ ctis.
uenit audire verbū dei vt ampliꝰ pficiank: Uerbū
quibꝰ verbū dei eſt ſolidus cibus. Eſt enim dei eſt
verbū dei māna celeſte: et ſapit cuilibet pro māna.
ſuo velle. vñ Orige. Nunc ergo feſtinemus
celeſte māna ſuſcipere: illud eīm māna ꝓut
quiſq; deſiderat talem ſaporē reddit in ore
eius. Tu ergo ſi verbū dei qd̄ i eccleſia pre⸗
dicak tota fidei ⁊ tota deuotione ſuſcipias
fiet tibi ipm̄ verbū quodcunq; deſideras.
Uerbi gratia. Si tribularis conſolak te di⸗ ps.l.
cens. Cor contritū ⁊ humiliatū deus nō de⸗
ſpicies. Si letaris ꝓſpere futuroꝝ cumu⸗ ps.xxx.
lat tibi gaudia: dicens. Letamini in dño et
exultate iuſti. Si iracundus es mitigat te: ps.xxx.
dicens. Deſine ab ira ⁊ delinque furorem.
Si in doloribꝰ es ſanat te dicens. Dñs ſa⸗ ps.ciij.
nat oēs languores tuos. Si in pauperta⸗ ps.ciij.
te conſumeris cōſolak te: dicens. Dñs alle⸗
uat de terra inopem: et de ſtercore erigit
pauperē. Sic ergo māna verbi dei reddet
in ore tuo ſaporem quēcunq; volueris. hec
Orige. (Adhuc autē) dño ieſu p̄dicante: et
que ſupra dicta ſunt (ad turbas loquente
mater eius et fratres). i. cōſanguinei vene⸗
runt (querentes eū) lꝫ enim phariſei eſſent
mixti cū turbis tñ principaliter predicabat
propter turbas erudiendas. Et qꝛ faciliter
eū audire pre turba non poterant ⁊ etiā ne
fructum diuini verbi impedirent (foris ſta⸗ D
bant) ⁊ miſerunt ad eū vocantes ipm̄. Fra⸗ Fres
tres hic vocank conſobrini dñi ſm morem dñi.
ſcripture que ſepe cōſanguineos ſolet fra⸗
tres nolare. Et cum dñs erat occupatꝰ in

plures de turba dixerũt ei.(Ecce mater tua et fratres tui foris ſtant querentes te.) Jſti inſidias tendebãt ac malitioſe ⁊ inſidiando hec dicebãt.ſ.ad tentandũ et explorandum ſi carnis affectu p̃dicationẽ inceptã dimitteret vel interrũperet: vt ſi ſpirituali operi preferret carnẽ ⁊ ſanguinẽ arguerẽt ipſum eſſe purũ hoĩem natũ propter affectionem carnalem ⁊ vt pp̃ls vidẽs q̧ parẽtes carnales haberet ip̃m filiũ dei nõ crederent: cum deus carnaliter nõ generet. Et ideo multas implicãt circũſtantias q̃ ipſum mouere poterãt ad ceſſandũ dicẽtes.(Ecce mater tua) q̃ precipit honorari (et fratres tui) quos et natura et lex iubet diligi (foris ſtant) expectantes te in loco exteriori vbi verecũdum eſt ſtare (querẽtes te) q̃ſi p̃pter te tñ venerint: et ideo debes merito ad eos egredi. vñ

f. Chriſ. Uidẽs diabolus q: pſuadebat pp̃lo xp̃s eſſe ſe filiũ dei dicens et ecce plus q̃ ſalomon hic timẽs ne ſi fili⁹ dei cognoſceret q̃ putabat hõ: ipſe derelinqueret ab oĩbus ad cõuincẽdos ſermones eius ſubintroduxit parentes ipſi⁹ carnales: vt p eorũ contẽplationẽ diuinitatis eius obſcuraret naturã. Jdeoq̧ venit aliq̃s q̃ſi diaboli aduocatus q̃ hũano ore verba diabolica loqueret dicẽs. (Ecce mr̃ tua ⁊ fratres tui foris ſtant volentes loqui tecũ.) Ac ſi dicat. Quid gloriaris o ieſu de celo dicẽs te deſcẽdiſſe qui radices habes in terra? Ecce mr̃ tua et fratres. Non potes eſſe fili⁹ dei quẽ hoĩes genuerũt: nõ potes i te filiũ abſcõdere quẽ natura cõuincit. Hec Chriſ. Sic ⁊ hodie multis p̃latis p̃curat diabol⁹ p̃pinquoꝝ multitudinẽ: vt i carnali affectiõe obſcuret eorũ dignitatẽ ⁊ ſctitatẽ. Et bñ dr̃ foris ſtãt ad ſignificandũ q̧ carnales amici clericoꝝ debent eſſe remoti ab eis: vel ſaltẽ a cordibus eorũ q̃tũ ad carnalẽ affectũ: ⁊ tñ in multis videm⁹ hodie cõtrariũ. Miſtice ſm Bedã. mr̃ et fratres Jeſu pñt dici ſynagoga: ⁊ iudei ex q̃b⁹ ſm carnẽ eſt editus q̃ foris ſtare dicunt xp̃o p̃dicante: q: gentib⁹ xp̃o credẽtibus ſynagoga cũ iudeis extra fidẽ mãſit p̃ maiori parte. Et notandũ de beata virgine q̧ tanq̃ pia mr̃ filiũ q̃rebat paruulũ: q: eius abſentiã nõ ſuſtinebat.ſ.qñ eũ amiſerat querebat adultũ: q: eius p̃ſentia ſatiari nõ poterat: vt hic patet: querebat magiſtrũ factũ.ſ.crucifixũ: q: iã eius pñtiã amittebat qñ iuxta crucẽ ſtabat. Sed inuenit p̃mo in medio doctorũ interrogantẽ: nũc in medio populorum predicantem vltimo in medio latronum patientẽ. Primo in templo: ſecũdo in domo: tertio in patibulo. Jbi cupiebat inuenire: et ideo laborabat ⁊ dolebat in querẽdo filium: hic cupiebat videre: ⁊ ideo ſtabat foris expectãdo eius affectũ: ibi cupiebat ſimul crucifigi: et ideo ſtabat iuxta crucẽ vſq̧ ad finẽ ſuũ. ❡ Jeſus aũt ad req̃ſitionẽ matris vocatus p̃dicationis officiũ propter matris affectũ: lʒ eã ſumme diligeret et honoraret relinquere vel interrũpere noluit q: nobiliora ſunt opera mĩe ſpiritualia q̃ corpalia ⁊ vtilitas matris eccleſie p̃ferenda eſt vtilitati mr̃is proprie. Jn quo feruor xp̃i apparuit quẽ in predicãdo habuit. Tñ inſidiãtes cõfutauit ⁊ ſicut q̃ intus prauam intẽtionẽ vidit malignũ eorũ ṽbũ rõnabiliter repulit oſtẽdens q̧ ſp̃ualis occupatio carnali affectioni et op⁹ dei negocijs familiariũ pſonarũ p̃poni dʒ dicẽs. (Que ẽ mater mea: et qui ſunt fratres mei?) Ac ſi diceret matri et p̃rimis. Neſcio vos in ope ſp̃uali ⁊ pr̃is mei p̃dicatio nõ eſt p̃pter vos dimittẽda ſeu etiã interrũpẽda. (Et) quaſi ad p̃teſtandũ veritatẽ (extẽdẽs man⁹ in diſcipulos ſuos) q̃ in circuitu eius ſedebãt dixit. (Ecce mr̃ mea).ſ. hi qui me in ſuo corde cõcipiũt: ⁊ me p p̃dicationẽ in cordib⁹ auditoꝝ pariũt (⁊ fratres mei) q̃ opera patris mei faciũt ⁊ mihi in celo coheredes erunt. q.d. itantũ eſt mihi aliq̃s p̃pinquus inquãtũ eſt ſp̃ualib⁹ actib⁹ itent⁹. Et ille eſt mihi magis p̃pinqu⁹ q̃ ſp̃ualib⁹ operib⁹ eſt magis intẽtus. Sp̃uales p̃rimos p̃fero carnalibus: ⁊ vtiliora op̃a minus vtilib⁹ adeo vt ſp̃uali opi vacans oĩno carnales poſtponã affect⁹. Dñs ſe noſſe matrẽ diſſimulat: ⁊ per cognationẽ p̃rimos dicẽs ſibi p̃rimos eſſe per ſp̃m cõiunctos. Quo exẽplo nobis monſtrauit qd̃ verbo docuit.ſ. q̃ amat patrẽ aut matrẽ plus q̃ me: nõ ẽ me dign⁹.i. q̃ opi ſpirituali carnales p̃ponit affect⁹. Qui ergo in cõferẽdis bñficijs ⁊ dignitatib⁹ eccl'iaſticis pſonas accipit preferens carnẽ ſpiritui: ⁊ opus min⁹ vtile vtiliori formã a dño preſcriptã relinq̃t: ⁊ maxime deũ offendit. vnde Hier. Nõ matrẽ negauit ne nat⁹ de fantaſmate putaret: ſed ap̃los cognationi p̃tulit: vt et nos in cõpatione dilectiõis carni ſp̃m p̃feramus. vñ ⁊ Ambr. Nec tñ iniurioſe refutantur parentes: ſed religioſiores copule mentiũ docent eſſe q̃ corpoꝝ: nec putet eſſe aliq̃s offendiculũ pietatis vbi mandatũ legis implet. vñ etiã Chriſ. Nõ ſpernẽs gñationẽ carnalẽ: neq̧ erubeſcẽs hũanã cõceptionẽ tale dedit rñſũ: ſʒ volẽs oñdere: q: p̃ponẽda ẽ cognatio ſp̃ualis carnali. ❡ Deinde dñs Jeſus q̃ſi rõnem dicti ſui reddit q̃ſi dicẽdo: nec ſolũ diſcipuli ſp̃aliter: ſed etiam q̃cũq̧ fideles ⁊ iuſti eternal'r ſunt mr̃ mea ⁊ fratres mei. (Quicũq̧ eñ fecerit) corde: ore ⁊ opere (voluntatẽ) in p̃ceptis ac cõſilijs: ⁊ exẽplis (pr̃is mei q̃ in celis eſt: ipſe me⁹ frater ⁊ ſoror ⁊ mater eſt) frater ⁊ ſoror credẽdo: quia filius dei eſt. Dedit eñ eis poteſtatẽ filios dei fieri his qui credũt in noĩe eius. Frater quippe ⁊ ſoror dr̃ p̃pter vtrũq̧ ſexũ

Marginal notes: E Nõ intermittenda officia diuina. — Matrẽ noſſe diſſimulat dominus. — Hiero. — Ambr. — Chriſ. — Joã. j.

q̄ a.l fidē colligit̄. Qui aūt xp̄i frater ⁊ ſoror eſt credēdo mr̄ eius fit p̄dicādo: ⁊ in cordibus proximoꝝ dicto vel exēplo eum generādo. Igit̄ q̄ filij et filie ac heredes dei ſunt p̄ gratiā fratres ⁊ ſorores et matres ac heredes xp̄i ſunt q̄ eſt dei fili⁹ p̄ naturā. Hic etiā eos et fratres et ſorores ac mr̄es vocat: q̄m ꝗ̄ſi fratres et ſorores ac matres diligit. Et his quidē verbis apertiſſime monſtratur ꝙ carnali amori ſp̄ualis amor d3 p̄ferri ⁊ propinquitas charitatis ꝓpinq̄tati cōſanguinitatis. Eo em̄ amore et matrem et fratres oēſq3 ꝓpinquos nr̄os diligere debem⁹ quo xp̄s matrem ⁊ fratres ſuos dilexit. Diligebat em̄ eos: nō q2 magis ſm carnē ꝓpinqui erāt: ſed q2 volūtatē p̄ris eius magis faciebāt. Ille g̃ magis xp̄o ē ꝓpinquior q̄ eſt melior: q2 vt dicit Hier. Non in ſcrib⁹: ſ3 in factis diſcernit. Et vt ait Greg. Apud dñm nō gradus elegātior: ſ3 vite melioris actio cōprobat̄. Hāc aūt ſniam ſm Chriſ. dñs induxit: vt null⁹ de gn̄is nobilitate: aut ſanctorū ꝓpagine ſine virtute cōfidat: docēs nos in nulla cognatiōe cōfidētes virtutē negligere. Si em̄ marie nihil prodeſſet matrē eſſe niſi virtus adeſſet q̄s vtiq3 ali⁹ p̄ cognatiōnē ſaluabit̄: vna enim nobilitas ſola eſt voluntatē dei facere: ⁊ hic nobilitatis modus eſt illo melior et principalior.

F Amor ſp̄ualis p̄ferendus carnali.

Hiero. Grego. Chriſ.

¶ Oratio.

Domine ieſu xp̄e da mihi vt v̄bū tuū audiā fide credēdo ⁊ cuſtodiā ope adimplēdo fac me ſp̄ualiter p̄ auditū portare ⁊ p̄ cuſtodiā nutrire ip̄m dei verbum: da mihi dñe de⁹ me⁹ vt occupationē ſpiritualē oi affectione carnali ⁊ op⁹ dei negocijs humanis ac vniuerſaliter vtiliora min⁹ vtilibus te rectore: te duce p̄ferā ſemp̄ ⁊ p̄ponā. Fac me corde: ore ⁊ ope tuā in p̄ceptis cōſilijs ⁊ exemplis facere volūtatem vt merear ſeruitor tibi grat⁹ fieri: ⁊ tandē inter dei filios ⁊ heredes p̄ tuā grām cōputari. Amē.

¶ De increpatione phariſeorū et legis doctorum. Capi.lxxvi.

A Luc.xj. Math. xxiij. Inuitatio phariſeoꝝ.

Cū aūt dñs iā p̄miſſa loqueret̄ (rogauit eū q̄dā phariſe⁹ vt prā deret cū illo.) Inuitabāt phariſei dñm nō vt reficerēt: ſ3 vt cōprehēderēt: accuſarēt: ac perderēt. Uñ ad domū phariſeorū non intrabat niſi rogat⁹: ſed ad cōuiuiū publicanoꝝ bñ ibat etiā non inuitat⁹. Supponendū eſt ꝙ dñs poſt ſermonē exiens de domo in q̄ hoſpitat⁹ fuerat et docuit: locutus eſt matri decentē honorem exhibēs ei: ⁊ deinde iuit ad domū phariſei magis intendēs reficere q̄ refici. vñ Cyrillus. Sed xp̄s q̄ phariſeorū neq̄tiā nouerat diſpēſatiue condeſcēdit ſatagēs cōmonere eos ad ſimilitudinē optimorū medicorū q̄ graui⁹ infirmātib⁹ afferunt remedia ſue induſtrie. Et (ingreſſus) domū (recubuit) ⁊ requieuit .i. ad comedendū ſe poſuit. Omiſit aūt lauare manus vt illorū errorē corrigeret q̄ credebāt ꝙ illa lotio ad ſalutē neceſſaria eſſet ⁊ vt p̄ eā interior mūdatio a peccatis fieret: et vt demonſtraret ꝙ non lotis manib⁹ māducare hoīem nō coinq̄nat. Uñ phariſe⁹ intra ſe murmurauit: ⁊ reputauit magnā eſſe culpā ꝙ ſm traditiōes iudeorū nō eſſet lot⁹ añ prādiū. Mira ſtulticia filiū dei arguit q2 p̄cepta hoim nō ſeruat q̄ traditionib⁹ hoim ſubiect⁹ nō erat. Dñs aūt cogitatiōi illi⁹ r̄ndit oſtēdēs p̄ h̄ ſe eē deū cui nuda ⁊ aperta ſunt ſecreta cordiū: ⁊ arguit ip̄ſos phariſeos q̄ q̄d foris erat a ſordib⁹ exterioribus mūdabāt: ⁊ q̄d int⁹ erat a macula rapie: ⁊ iniq̄tatis: ⁊ fraudis nō mūdabāt q2 de mūdicia exteriori in vaſis ⁊ corpibus ſuis erāt multū ſoliciti ⁊ diligētes: ⁊ de mūdicia interiori ipſi⁹ mētis negligētes: ⁊ non curantes: cū tñ merito deberet eē ecōuerſo q2 interior mūdicia eſt neceſſitatis exterior aūt ſolūmō honeſtat3: vñ nō interior: ſ3 exterior ſine pctō omitti pt̄. Et ideo xp̄s exteriorē lotionē omiſit vt hēret occaſionē arguēdi phariſeos: de exteriori mundicia tñ curātes ⁊ interiorē negligētes: exteri⁹ ſimulātes iuſticiā ⁊ ſcītatem int⁹ retinentes neq̄tiā et iniq̄tatē. Sed o phariſee mūda pri⁹ q̄d int⁹ eſt .ſ. cor ⁊ aīam a fraude ⁊ malis deſiderijs vt mūdū fiat ꝙ eſt de foris vt foris p̄ opa veraciter ſcītatē oſtēdere poſſis. Qui em̄ vtrāꝙ hoīs naturā .ſ. corpus ⁊ ala3 fecit vtrāq3 mūdari deſiderat. vbi Beda. Hoc ē illos q̄ corpalia pctā fornicationē vel3 immūdiciā: libidinē: furtum: rapinā: ⁊ cetera talia ꝗ̄ſi grauiſſima deteſtant̄. Sp̄ualia v̄o q̄ nō minus dānat ap̄ls h̄ eſt amaritudinē: irā: indignationē: clamorē: blaſphemiā: ſuperbiā: et auariciā q̄ eſt idoloꝝ ſeruit⁹ vt leuia contēnūt. hec Bed. Per hoc etiā arguunt̄ illi q̄ de minorib⁹ magnā vim faciunt: ⁊ de maioribus parū curant. Sicut aliq̄ religioſi plus ponderāt fractionē ſiletij vel aliq̄d eiuſmodi ꝙ iniuſtū grauamē ꝓximi: vel aliā etiam tranſgreſſionē p̄ceptoꝝ dei. Phariſeis etiā ſimiles ſunt clerici q̄ bñ tonſo capite ⁊ raſa corona in veſte alba ⁊ mūda ⁊ lotis manib⁹ accedūt ad altare int⁹ pleni auaricia ⁊ iniq̄tate: alijſq3 inmūdicijs multiplr̄ ac legē dei poſtponentes: ⁊ traditiones hoim in exterioribus ſolicite cuſtodientes. Deinde dñs ꝗ̄ſi bonus p̄ceptor docet q̄lr̄ nr̄i ꝯfagiū corpis mūdare debem⁹ dicēs. (Uerūtñ do vobis ſalutis conſilium) .ſ. (q̄d ſupeſt) .i. de

Cyrill⁹

manuū lotio añ prādium.

B Interiora mūdāda ſūt.

Beda.

Sp̄ualia vitia non minus fugienda.

Phariſeoꝝ ſimiles.

eo ꝙ ſupeſt poſt alioꝝ reſtitutionē (date eleemoſynā) qꝛ prio dꝫ fieri reſtitutio. ꝛ de eo ꝙ remanet eleemoſynarū elargitio. vel ſm Bed. de eo ꝙ ſupeſt victui ꝛ veſtitui neceſſario. Neqꝫ eī ita faciēda iubet eleemoſyna vt teipſuꝫ cōſumas inopia ſꝫ vt tui cura corporis expleta inopē ꝗ̄tū vales ſuſtentes (Et ecce oia mūda ſūt vobis) qꝛ eleemoſyna magnā hꝫ virtutē ad pctōꝝ remiſſionē. vñ in daniele dꝛ. Pctā tua eleemoſynis redime. Uel (verūtñ) ꝯſiliū ꝛ remediū (ꝙ ſupereſt) ꝛ reſtat poſt tāta ſcelera do vobis. h ſ. (date eleemoſynā) ordinate vt incipiatis a vobis. Qḋ dictū ſic eſt intelligendū vt prius homo ſibi faciat eleemoſynā mūdādo ſe interiꝰ p fidē ꝛ baptiſmū credendo in xp̄m: et ſi poſt baptiſmū ꝛ imūdicia inocētie fuerit fedata emūdet cōſciētiā p pniaꝫ. ꝗ eī vult ordinate eleemoſynā dare. i. miam facere a ſeipſo dꝫ icipere: ꝛ eā pmo ſibi dare. Eſt eī eleemoſyna oē opꝰ mie. vnde in eccleſiaſtico dꝛ. Miſerere aie tue placens deo. Nullū enim opꝰ hois deo placere pōt niſi ipſe priꝰ placeat. vñ in Gen̄. legimus ꝙ deus prius reſpexit ad Abel ꝗ̄ ad munera eius. Et tūc ſupereſt vt ꝗ ꝓprie ſubuenit miſerie: ſubueniat ꝛ aliene dādo eleemoſynā procedentē ex fide ꝛ charitate ꝛ ſic per miam ſui ꝛ proximi oia mūda ſunt: ꝛ nullam mentem inquināt: ꝛ immūdā faciūt. Ergo miſericordia et abolitio peccati promittit omnibus miſericordiam faciētibus. Quod itaqꝫ hic dicitur (date eleemoſynā) ad oia que vili miſeratione fiunt valet. Non eī ſolū qui dat eſuriēti cibū ꝛ cetera hmōi: verumēt ꝛ qui dat veniā peccāti atqꝫ orat pro eo ꝛ qui corripit ꝛ alia emēdatoria pēa plectit eleemoſynaꝫ dat. vñ Aug. Facere eleemoſynā eſt facere miſericordiā. Si intelligis a te incipe. Quo modo enim miſericors es alteri ſi crudelis es tibi: audi ſcripturam dicentem. Miſerere aie tue placens deo. Redi ad conſcientiā tuā ꝗcūqꝫ male aut infideliter viuis ꝛ ibi inuenies mēdicātē aiaꝫ tuā: inuenies egentē: pauperē erūnoſā: īuenies forte nec egentē ſꝫ egeſtate obtumeſcentem: quando inueneris aiam talem intus in corde tuo illi fac priꝰ eleemoſynā. In iudicio ꝛ charitate fac eleemoſynā cū aia tua. Quid eſt iudicium? Diſplice tibi. Quid ē charitas? Dilige deū: dilige ꝓximū. Hāc eleemoſynā ſi ꝓtermittꝫ ꝗ̄tū vis ames nihil facis qñ tecū nō facis. Hec Aug. Et qꝛ phariſei ex hypocriſi nō ſolū querebāt exteriorē mundiciā: ſed etiam apparētē iuſtitiā ac decimas dabant: ꝛ eleemoſynā faciebāt putauerūt xp̄m inaniter loq̄ ꝗſi eis ꝗ eleemoſynā nō facerēt: ꝛ eū i cordibꝰ ſuis deridebāt. Nō ſolū ei triticū: vinū ꝛ oleū ſꝫ ēt res ꝯtēptibiles. ſ. ciminū: rutaꝫ ꝛ hmōi decimabant. ꝛ de reſiduo eleemoſynā faciebāt: qḋ nō facile facit xp̄ianus aliqs vt p hoc apparerēt iuſti quaſi volēdo implere mādatū dei de decimis reddēdis etiā circa minima vt p hoc crederent multū volūtarij ad implēdū diuina mādata: cū tamē eēnt trāſgreſſores in maioribꝰ: ꝛ vt de eis diceret: ꝛ vidētibꝰ qm̄ olm decimas dāt ꝗ etiā olerū decimas dare nō negligūt. Dñs vero cogitatū eorū ſciēs ſubiūxit dicēs (ve). ſ. dānationis (vobis phariſeis ꝗ decimatis mentā ꝛ rutā ꝛ omne olus). ſ. minuta ꝛ cōtēptibilia fructuū veſtroꝝ (ꝛ reliq̄tis grauiora legis). ſ. iudiciū ꝛ iuſtitiā ſubuertēdo (ac charitatē) ꝛ opa miſericordie omittēdo. Non eſt hoc facere miſericordiā ꝛ eleemoſynā (hec) eī. ſ. iudiciū ꝛ charitatē (oportet facere primo loco: qꝛ hec ꝓcepta ſunt ad dei honorē: ꝛ illa ſcꝫ decimā ꝛ eleemoſynā nō omittere ꝗ ſunt ad ſacerdotū ꝛ ꝓximi neceſſitatē. Illa facite: ꝛ iſta preponite. Non eī p eleemoſynā emit impunitas in iniquitate manentibus. Decimātes igit ꝛ eleemoſynā faciētes exteriora mūdabāt: ſed qꝛ iudiciū ꝛ charitatem relinquebant interiora nō mundabāt. Optime autem coniungunt iudiciū ꝛ charitas: qꝛ iudiciū ſine charitate vergit in crudelitatē: charitas ſine iudicio in remiſſionem charitas cū iudicio in equitatē. Iſtud autē de decimatione poteſt dupliciter intelligi. Uno modo reſpectu ſui: qꝛ lꝫ miniſtri tēpli acciperēt decimas a populo: tñ de illis acceptis a populo ꝛ de his que habebant ex labore ſuo decimas reddebant ſacerdoti ſummo ꝛ ideo ad ſimulationē ſanctitatis reddebāt eis decimas de minimis. Hoc etiā faciebāt ratione cupiditatis vt per exemplū ſui inducerēt populū ad reddēdū ſibi decimas de oibꝰ vſqꝫ ad minima. Alio modo pōt intelligi reſpec u alioꝝ quos per doctrinam ſuā inducebāt ad decimas ſtricte ſibi ſoluēdas. Illud etiā qḋ de omiſſione grauioꝝ legis addit ſimiliter dupliciter intelligitur. Uno modo reſpectu ſui iſta ꝗ erant magne neceſſitatis facere omittebāt. Alio modo reſpectu alioꝝ: qꝛ alios ad talia obſeruāda inducere negligebāt. Similiter hodie faciunt ſacerdotes eccl'ie ꝛ plati ꝗ ſoliciti ſunt circa ſubiectos de redditione decimarū: ꝛ ſimiliū ꝗ eis debent: ꝛ parū curāt ſi in maioribꝰ criminibꝰ inuoluant. Et qꝛ honor eſt pmium virtutis ꝛ ex appetitu apparētis iuſticie ſequit appetitꝰ indebiti honoris: iō cōſequenter arguit arrogātiā ꝛ ambitionē phariſeorū comminādo eis ve ꝛ penā eternam dicēs (Ue). i. eterna dānatio imminet vobis phariſeis ꝗ diligitis pmas cathedras in ſynagogis. Nō dicit ꝗ habetis cathedras: ſed ꝗ diligitis: has eī appetere ambitiōis ē iniūctas ſuſcipe charitatis. In quo reꝓmit oēm indebitū appetitū honoris ꝛ inſtruit nos vt

Deciatio phariſeoꝝ.

Iudicium et charitas.

De Prelatorum auaricia.

ambitione careamus: et primatū in ecclesia nō ambiamus. Ve ergo miseris ad quos phariseorū vitia trāsierūt q̄ p breue et incertū huius vite sue curriculū quo peccata humiliter deplāgere debuerūt ad poratū aspirare: vel pro eo certare nō metuis. Et nō solū volebāt eē doctores et magistri in synagogis volētes vocari ab oibus rabbi: sȝ ēt q̄rebāt (salutationes in foro) cārū et negociorū ex quo videt̄ q̄ idē erāt in synagoga magistri: et in foro advocati. Sȝ nō cōuenit vt litibus intēdāt q̄ diuino officio mācipant̄. nemo em̄ militans deo implicat se negocijs secularibus. vñ Rabanus. Culpa nō carēt si in foro litibus intendāt q̄ in cathedra moysi et synagoge magistri cupiūt appellari. Et q̄ vitia occulta punient̄ adeo grauius q̄to peccatores tales volūt alijs p̄ferri in honoribus: post hoc arguit eorū simulationē cōminādo eis ve pene eterne q̄ erāt q̄si sepulchra q̄ nō apparēt. s. exterius q̄lia sunt interius: q̄ aliq̄n exterius ornantur: et fetore interius replent̄ et hoies ambulātes supra nesciūt q̄lia sunt intra. Sic q̄cūq̄ decepti p phariseorū et hypocritarū sententias eos imitant̄ q̄si supra sepulchra ignorāter gradiunt̄. Et bñ cōparat eos mortuorū sepulchris: q̄ aia mortua est in corpe hypocrite et peccatoris. Vñ sepulchrū dr̄ quasi semipulchrū et tales sunt hypocrite exterius nitidi et interius fetidi. Tales nō sunt filij sponse: id est ecclesie que dicit. Nigra sum. s. exterius: sed formosa sum scȝ interius: sȝ isti ecōtrario sunt dispositi. Hic reprehendit̄ quelibet sāctitatis simulatio falsa vt abstineamus ab ea. Unde Cyrillus. Per ea quibus illos reprehēdit nos facit meliores: vult em̄ ambitiōe nos carere: et nō plus venari apparētiā q̄ verā existētiā q̄ tūc pharisei agebant. vñ et Chri. Sed q̄d tales extiterint pharisei nō est mirabile. Si autē nos digni reputati fieri tēpla: fiamus repēte simulachra solū fetorē cōtinentia: hoc est extreme miserie. (Quidam autē legisperitus) dicta a xp̄o contra phariseos in contumeliā legisperitorum retorquet dicēs (Magister hec dicens) nō tm̄ phariseis: sed (etiā nobis legisperitis q̄ maiores sumus (contumeliā facis) hic legisperitus ignorabat imperitus legē veritatis: q̄ redargutio culpe non est cōtumelia persone: et qui erubescit redargui cesset a culpa nec offendat cū corripiētis charitatis: sȝ p̄pria iniquitas. vbi Beda Quā misera conscīētia q̄ audito dei verbo: sibi cōtumeliā fieri putat. et cōmemorata pena perfidorū se q̄ntq̄ intelligit esse dānandam. Unde mihi miserq̄ sibi vnū supest suffragiū dño cū p̄pheta supplicare. Utinā dirigātur vie mee ad custodiēdas iustificationes tuas: tūc nō cōfundar dū respiciā i oia mādata tua. hec Beda. Cōiter scribe et legisp̄iti erāt doctores legis q̄ōnes legis soluētes: pharisei vero. s. sacerdotes iudeorū diuisi ab alijs quasi religiosi videbant̄. Dñs aūt liberrimus viciorū correptor nec legispitorū altitudinem verebat̄: sȝ eos redarguit: q̄ pctā eorū publica et manifesta erāt: et iō publice eos arguendo cōtumeliā eis nō faciebat put iste legisperitus sibi imponebat. Sed nō sic hodie nostri maiores faciūt qui in corrigendo personas accipiūt. vnde Aug. Nostri principes cū pauperes delinquentes publice arguāt et cōfundāt diuitibus maiora peccantibus: nec nutū faciūt: quapropter anaxagoras leges princip̄ū telis aranearum cōparabat que minora animalia capiunt: et maiora transmittunt. vñ Chriso. Si possibile esset in diuites vindictā procedere: videres ex eis repleri carceres vniuersos. Sed cum omnibus suis hoc maluȝ habent diuitie q̄ in malignitate peccātes ab vltionibus eruūt vnde etiā valerius maximus narrat q̄ socrates videns vnū duci ad suspendiū risit: et interrogatus cur rideret respōdit. Video magnos latrones ducentes paruū latronē ad suspēdiū. Minuta sacrilegia puniuntur sȝ magna triūphis extollunt̄. vnde et Aug. Remota iustitia quid sunt regna nisi magna latrocinia? et latrocinia quid sūt nisi p̄ua regna? Ideo eleganter et veraciter alexādro magno quidā pirata cōprehensus cū ab eo interrogatus quid sibi vt mare infestum haberet: ille libera voce respondit q̄d tibi vt orbem terrarum. Sed quia ego exiguo nauigio facio latro vocor: q̄ tu magna classe imperator. Et reuera sic heu est et hodie: nā minores et paupes p leui transgressione grauiter puniuntur: sed maiores et potentes etiā p enormibus nihil patiunt̄. Sȝ nō glorient̄: q̄ in p̄nti si intacti permanent nā in futuro penas debitas cū vsura recipiēt. Tūc potētibus q̄ hic per verā pauperes innocentes iudicabūt: nullū erit cōsistoriū nullū tribunal: sed corā illis tunc i iudicio stabūt quos hic suo puerso iudicio nedum iudicabāt sed et sepius cōdēnabāt. O quot iniusticie fiūt hodie i vna ciuitate de q̄bus nō eēt mirū si ipa et tota p̄ria redigeret̄ in nihilū. Alr̄ ei iudicant extraneo q̄ domestico Aliter minori. Alr̄ per carnē coniuncto q̄ remoto. Aliter pauperi q̄ diuiti. quod omnino et manifeste est cōtra legē dei altissimi. Nullā q̄ppe legē scriptā in iudicandū respiciunt. sed s̄m affectiōes varias quas ad diuersas personas habēt sentētias varias p̄ferunt dicentes sic vel sic mihi vr̄: nec dicūt sic vel sic in lege scriptuȝ habetur. Quanta autē mala iniustitia adducit pȝ ex bonis que iusticia facit. de q̄bus Cyprianus sic ait. Iusticia regis: pax populorū: tutamē p̄rie: vnitas plebis: munimētū gētis: cura languorum:

Litibus abstineat clerus. Rabanus. Sepulchra. Simulatio pscribit. Cyrillus Chrif. F Beda. Cōsciētia misera. Psal. cxviij.

Personarum acceptio. Chrif. Valerius maximus. Latrones magni suspēdunt puos. Augu. Pirate rñsum. F Iudicia iniq̄ Cypa. Iusticie laus dea.

gaudiū hoīm: tēperies maris: aeris ſereni tas: terre fecūditas: ſolatiū pauperum: he reditas filiorum: et ſibimetipſi ſpes future beatitudinis. hec Cypria. Horū oīm cōtra ria timēda ꝛ expectāda ſunt de iniuſtitia: qꝛ in lege veteri ꝛ euangelica legit ppl's puni tus propter mala iudicia ꝛ heu iniuſtitia ꝛ malorū cōſuetudo in multis locis intātū ex creuit ꝙ vix extirpari poſſit. Unde qꝛ mala cōſuetudo multa mala inducit: ideo apud longobardos cōiter dici cōſueuit ꝙ melius eſt in ciuitatē ignē ponere ꝙ malā cōſuetu dinē īducere qꝛ ad extinguēdū ignē oēs cur runt: ad malā vero cōſuetudinē ampliandā oēs intēdūt. Sed vtinā ſeqrent doctrinā ꝛ conſiliū Senece q̄ ſic dicit de cōſuetudine. Bona cōſuetudo excutere dꝫ qđ mala iſtru xit. Et primo redarguit dñs legiſperitos de immoderata dñatione: et inordinata auſte ritate cōminando eis (ve) dānationis: quia aliis onera importabilia imponebāt: ꝛ ipſi nec vno digito tangere ſarcinas curabāt. i. aliis īpoſita: nec in minimis pficiebāt: aliis erāt ſeueri: ꝛ ſibi nimis ppicii: cōtra ius na turale in aliis fieri volebāt qđ ſibi nolebāt: dicebāt ꝛ nō faciebāt: docebāt grādia ꝛ non faciebāt minora. Iſti diuerſa pondera ha bebāt: aliter eñ facta ppria: ꝛ aliter aliena ponderabāt. vbi Theo. Quoties eñ doctor facit q̄ docet alleuiat faſcē tradens ad exē plum ſeipm. Qñ vero nil agit eorū que do cet tunc graues faſces vident eis q̄ doctri nam ſuſcipiunt: vtpote q̄ nec a doctore pñt portari. Per iſtos ſignant plati aliis impo nentes grauia ꝛ magna ꝛ pauca facientes: aut nulla. vñ Greg. nazāzenus. Tales ſunt modo multi iudices ſeueri peccantiū: ꝛ de biles agoniſte: intolerabiles legiſlatores: et debiles portitores: nec appropinquare volentes: nec palpare vite honeſtatē quam irremediabiliter extinguunt a ſubiectis. ❡ Deinde redarguit legiſperitos condē nando eos de ſimulata deuotiōe: ꝛ falſa re ligione: quia ob fauorē vulgi captandū ſi mulabāt ſe horrere: ꝛ condēnare acta ꝛ pec cata: ac pfidiā patrū ſuorū (monumēta p phetarū quos occiderūt patres) eorū p hy pocriſim ꝛ nō ex pietate magnifice edificā do ꝛ ornādo q̄ſi de morte innocētū pphetā rū dolētes ꝛ dicētes ꝙ ſi fuiſſent (in diebus patrū) ſuorū (non) eſſent (ſociū in ſanguine pphetarū) vt viderent iuſtiores patribus ſuis qui occiderūt illos: ſed ipo opere teſti ficabant q̄ꝛtum paterne nequitie conſenſe rint pſequēdo xpm dñm pphetarū eis pro miſſum ꝛ ab ipſis pphetis prenūciatū defe ctus aliorū videbant et nō ſuos: quia vt di cit Chriſ. Alter alteri⁹ culpā facile intelli git: ſuā difficile. ſm lralē ſenſum h̄ faciebāt vt viderent horrere crudelitatem patrum ſuorum ꝛ ſic faciūt q̄ vitia verbis deteſtant ab eis immunes ab ignorātib⁹ videantur. ❡ Deīde redarguit legiſperitos cōdēnando eos de praua ꝛ pũſa ſcripturarū expōne qꝛ gloriabant ſe hr̄e noticiā legis ꝛ prophe tarū quā xps vocat clauē ſciētie: qꝛ per hāc noticiā potuerunt in fidē ꝛ veritatē xpi in trare: ſꝫ ipſi malicia excecati hāc clauē ab ſtulerāt dicta legis ꝛ pphetarū vel trūcan do vel pũſe intelligēdo ꝛ exponēdo ac xpi dogmata ꝛ opa denigrādo: vt ipſi ad intel lectū veritatis ꝛ fidē nō intrarent nec alios q̄ intrare deſiderabāt intrare pmitterent qꝛ pũſitate doctrine ſue phibebāt. Clauis ergo ſciētie eſt autoritas docēdi per quā dꝫ intellect⁹ verus latens interi⁹ aperiri: ꝛ ipſi e ↄtrio claudebāt pũſe interpretādo: ꝛ alios in errorē ducēdo: vt pꝫ circa pceptū de ho nore parentū qđ p ſuā euacuabāt doctrinā et etiā circa alia pl'a dñi pcepta ſm Bedā. Oīs ēt doctor q̄ auditores q̄s v̄bo edificat exēplo ſcandalizat nec ipſe regnū dei intrat nec eos q̄ poterant intrare permittit. ❡ De pmiſſis redargutionib⁹ ſcribaꝝ ꝛ phariſeo rum habes latius infra feria tertia poſt pal mas vbi ponūtur multa ſi'lia: ſed nō ſunt ea dē: qꝛ diuerſis tpib⁹ dicta. ❡ Ultimo exag gerat phariſeoꝝ ꝛ legiſperitoꝝ neq̄tiā ꝛ ob ſtinationē q̄ ex v̄bis xpi nō fuerunt emēda ti ſed magis peiorati: qꝛ (cū) dñs (hec) pmiſ ſa ad illos diceret) veritate offenſi ceperūt doctorē veritatꝫ pſequi ꝛ doloſe ſibi inſidia ri: qꝛ (ceperunt grauiter inſiſtere). i. reſiſte re ac inſtare (ꝛ os ei⁹ ↄprimere). i. ſermonē eius in plꝛibus interrūpere ſeu v̄ba oris ei⁹ calūniari (de multis inſidiantes ei ꝛ) multa ab eo inſidioſe (q̄rentes) vt eum terrerent et ſtupefacerent: qꝛ cōturbati min⁹ pūidēt: et ſic ex variis queſitis ꝛ obiectis aliq̄d calū niabile de ore eius extraherent: ꝛ in verbis eum caperent vt accuſare eum poſſent. Do ctrina ergo veritatis fiebant deteriores q̄ inde debuerant fieri meliores. vnde Beda. Quā vera perfidie ſimulationis ꝛ impieta tis ſue crimina audierit ipſi teſtātur q̄ tāto intonāte turbine nō ipi reſpicere: ſed docto rē v̄itatis iſidiis moliunt aggredi. ❡ Orō.

Domine ieſu xpe da mihi ante prā dium ſpirituale. ſ. ante pceptiōeꝫ ſancte euchariſtie p ↄfeſſionē pu ram ſpiritualiter baptizari ꝛ la uari vt ab inimicoꝝ inſidiis ꝛ ac cuſationibus te ptegēte valeā liberari. Da mihi vitare hypocriſim ꝛ ſimulationē: oēm arrogantiā ꝛ ambitionē: nec peccē in te vel in primum meū p mēdacē vſurpationē pfe ctiōis p excellētiā ſinglaritatꝫ: p temeritatē iniuſti iudicii vl' pūitatē mēdacii ne cū pha riſeis in vanitate pticipē: ſꝫ te v̄itate me du cēte per te viā ad te vitā miſicordit pueniā.

Clauis ſciētie.

Beda.

Phariſeorum obſtinatio.

Beda.

¶ De fratre petēte hereditatē et de diuite volente horrea ampliare. Capitulum.lxxvij.

B Lu.xij. **Quidā autē** de turba cognoſcēs ieſum eē iuſtū dixit ei (Magiſter dic frī meo vt mecū diuidat hrēditatē) non fuit iſte expert⁹ ꝙ bonū et ꝙ iocūdū habitare frēs in vnū. Pſal. cxxxij. Incōueniēter aūt petebat qꝛ nec tp̄s nec loc⁹ erat: et xp̄s tpalib⁹ nō intēdebat imo ea contēnere docebat q̄ etiā tm̄ colligere ꝛ nō diſpergere venerat: et ideo r̄ndit ei. (Hō).ſ.carnalis et terren⁹ humū ſapiēs ꝛ ſm̄ hoiem ambulās (q̄s me conſtituit iudicē).ſ.litiū (aut diuiſorem).ſ.facultatū (ſup vos).ſ.q̄ fratres eſtis inter quos nō iudex: ſꝫ pietas dꝫ eſſe ſequeſtra.q.d. Nō ſum miſſus ſiue ꝯſtitut⁹ ad iudiciū terrenarū poſſeſſionū ſꝫ celeſtiū. Non ſum diſſenſionis de⁹: ſed collectionis et pacis et vnitatis: qui veni hoies pacificare cū deo ꝛ angelis ꝛ vt multi cor vnū ꝛ aiaꝫ vnā habeāt nō vt diuidant̄ ꝑ diuerſa: ſed vt colligant̄ ꝛ habeāt oia cōia: nec ſit aliq̄s egēs inter illos: ſꝫ diuidat̄ ſingulis ꝓut vnicuiqꝫ opus fuerit. Ille q̄ nō colligit mecū: eſt fraternitatis diuiſor et diſſenſionis auctor. vbi Beda. Qui magiſtro ſupne pacis gaudia cōmēdāti terrene diuiſionis vult ingerere moleſtiā merito hō vocat̄ ſꝫ illud. Cū ſit inter vos zelus ꝛ contentio: nōne hoīes eſtis? vbi Ambro. Bn̄ ergo terrena declinat q̄ ꝓpter diuina deſcenderat. Nec iudex dignat̄ eſſe litiū et arbiter facultatū viuorū habēs mortuorūqꝫ iudiciū ꝛ arbitriū meritorum. Non ſolū g̃ q̄d petas: ſed a quo poſtulas intuendū eſt. Nec maioribus intento animo putas minoribus obſtrependum. vnde nō immerito refutatur hic frater qui diſpēſatorē celeſtiū geſtiebat corruptibilib⁹ occupare. h̄ Ambro. Per h̄ ꝙ xp̄s noluit ſe itromittere de diuiſiōe hrēditatꝫ terrene: oſtēdit ꝙ p̄dicatores euāgelij et ſpūalib⁹ dediti nō dn̄t ſe itromittere de negocijs ſecularib⁹ ob q̄ min⁹ ſoliciti ſint de ſpūalib⁹. Sic et apl̄i vt poſſent vacare verbo dei curā tpaliū a ſe abiecerūt dicētes. Nō ē equū nos dereliquere v̄bū dei ꝛ miniſtrare mēſis. Sꝫ heu hodie pſone eccl̄iaſtice litib⁹ ꝛ cauſis cōuſqꝫ occupant̄: vt his ſolūmō vacare videant̄ vtiliora poſtpōnētes ꝛ legē dei auaricia ad hoc tracti ꝛ Inuitati. Prio q̄dē floruit eccl̄ia i ſtrage martyrū. Scd̄o creuit in pſecutiōe heret: corū. Nunc aūt corruptione falſorū fratrū litibus ꝛ inutilib⁹ creſcere nō deſinit. Quāuis

Ps. cxxxij. — Iudex litium noluit chriſt⁹ eſſe. — Beda. — j.co.iij. — Ambr. — Predicatores a ſecularib⁹ abſtineant. — Act.vj. — Eccl̄ie vigor.

q̄ dn̄s poterat: tn̄ diuidere nolebat ne ſicut m̄lti faciūt ſpūalia ꝓpī tpalia itermitteret et ne fauere videt̄ auare cupiditati petentis q̄ ad circūuenienda fratrē hec petebat: ꝛ quē nō ti ius ꝓ res ꝛ amor habēdi trahebat: q̄qꝫ terrena ꝛ nō celeſtia ſapiebat: ſicut terreni inter quos hmōi zelus et contentio diuidēde hereditatis eſſe ſolet. Vn̄ ꝛ ex hoc ꝯn̄r auariciā q̄ a deo ſeparat ſtatim rep̄hendit ꝛ cauere docuit dicēs tam ad turbas ꝙ ad diſcipulos: qꝛ auaricia cōe vitiū eſt tam clericorū ꝙ laicorū: tā religioſoꝝ ꝙ ſecularīū: tam minorū ꝙ maiorū: qꝛ oēs auaricie ſtudēt. Vn̄ eos ſꝫ Bed. occaſiōe hui⁹ ſtulti petitores aduerſos auaricie peſtē q̄ radix omniū malorū eſt preceptis pariter ꝛ exemplis minuere ſatagit di. (Cauete ab omni auaricia).ſ.tam interiori quā exteriori: que cōſiſtit in cupida acq̄ſitione tpaliū ꝛ tenaci retentione eorū. vnde Beda. dicit autē (ab omni) qꝛ nōnulla ſimpl̄r ab hoībus geri videnē: ſꝫ intern⁹ arbiter qua intētione fiant q̄ cernit dijudicat vel ſm̄ Cyril. dicit ab oi ſ.magna ꝛ pua. (Qꝛ nō i abūdātia diuitiarum cuiuſꝙ vita eius eſt).ſ.ſpiritualis per quā coniungit̄ deo: qꝛ non in ſolo pane viuit hō: nec etiam corporalis: qꝛ tpalis vita diuitiarū multitudine nō ꝓtendit̄: imo frequenter ex ſolicitudinibus aiarū et delitijs corporū minuit̄. Vita hoīs tpalis nō conſiſtit in abūdantia rerū: qꝛ q̄n̄qꝫ plus minuit̄ et abbreuiat̄ in proſperitate ꝙ aduerſitate. Vita etiā ſpūalis nō cōſiſtit in abūdantia: imo frequēter periclitat̄. vn̄ Chri. Neqꝫ eīn aie ſoli: ſed ipſi corpori ſunt nociue delicie eo ꝙ ex forti ſit debile: et ex ſano egrotum: ex agili graue: ex formoſo deforme: ex iuuene veternoſuꝫ. vnde ꝛ Sen. Pōt noſtra ꝓuidentia lāguorē prorogare huic corpuſculo morā ſi voluptates quib⁹ maior pars perit poterim⁹ regere ꝛ coercere. hec Sene. Propter abūdantiā quoqꝫ ꝛ ſupfluitatē ciborū et potuū mors plurimū accelerat̄. Plures eīn ex repletiōe ꝙ ex attenuatiōe moriunt̄. vn̄ dicit Hypo. ꝙ ex plenitudine q̄cūqꝫ egritudines generant̄. Vite etiā pauperū nullus ſtruit inſidias: diuites aūt in oi loco cibo ꝛ potu timēt eas. vn̄ Theo. Hoc dicit dn̄s refellēs auarorū intētiōes q̄ videnē cōſeruare diuitias quaſi diu victuri. Sed nūq̄d te opulētia longeuū efficiet? Quid igit̄ manifeſte ſuſtines mala incerte tam quietis? Nam dubiū eſt an debes attingere ſenium cuius gratia theſaurizas. Et ad deteſtandum auariciā ꝛ ad ſuū ꝓpoſitū declarandū indicit ſimilitudinē. vn̄ Theophi. Dico q̄d ex affluentia opum nō protelat̄ vita humana ad huius fidem parabolā ſubdit. (Hominis cuiuſdam diuitis vberes fructus ager attulit).i.abundantes et multo plus

B Auaricia dānatur. — j.tim. vj. — Beda. Diuitie non beant. — Cyrillus. — Delitie nocēt. — Chriſ. — Seneca. — Crapula nocet. — Diuitie vitā nō augent. — Theo. — Theo.

res q̄ ſolito curā cōſueuit ⁊ cogitabat: pre
ſolicitudine: q̄ abūdantia diuitiarū īducit
ſolitudinē: ⁊ p̄ cōſequēs animi anxietatem:
q̄ nō ſupplēt idigentiam. (Cogitabat inq̄
intra ſe dicēs) nō extra ſe ꝓferēs ne audire
tur diues cū auar⁹ oēm hoiem timet. nam
fm̄ Aug. videt diuitē ⁊ eſtimat p̄donem: vi-
det pauperē: ⁊ ſuſpicatᵣ furē. (Quid faciā q̄
nō habeo quo cōgregē fruct⁹ meos.) Angu
ſtiabatᵣ iſte diues ex opulētia infelix in p̄nti
bus bonis: infelicior in futuris ager eni3 ei
nō tā redditus q̄ gemitus attulit grauio-
res ⁊ ſolicitudo nimia creuit ei ex auaricia:
⁊ anguſtia ex ſocietate (deſtruā horrea mea
et maiora faciam.) Non oportebat eum hor
rea dilatare: bene erant horrea parata ſcil3
pauperū eſurientiū ventres: ſ3 nō meminit
cōis nature: nec ſciebat cogitare niſi de cō-
gregatione tpali nō de celeſti cuius horrea
ſunt pauperes xp̄i. (Et illuc inquit cōgrega
bo) cū econtrario deberet dicere diſpergam
pauperibus) oia q̄ nata ſunt mihi. i. ꝓpter
me ſolū vel meo labore (⁊ bona mea) in quo
dicit mendaciū: q̄ ex iniq̄tate dictū eſt meū
et tuū: cū oia iure nature eſſent cōia. Bona
ſua reputāt tpalia cū tn̄ hois vt hō eſt ſint
bona ſpūalia ⁊ nō terrena. vn̄ Grego. Non
ē hois terrena poſſeſſio ſ3 celeſtis. Et amb.
Nō ſunt bona hois q̄ ſecū ferre nō pōt: ſola
mia eſt comes defunctorū. Vn̄ dixit quidā
phs quide incendio euaſerat. Ego nihil p̄-
didi bona mea mecū ſunt: alo eī illa por-
to nō humeris. Bona noſtra bona interna
ſunt. vn̄ Sen̄. Sapiēs intra ſe oē bonū ter-
minabit. Et dicit idem ſen̄. q̄ quida3 capta
patria ⁊ liberis amiſſis cum ex incendio pu
blico ſol⁹: ⁊ tn̄ beat⁹ exiret interroganti vi-
ctori nō aliq̄d p̄didiſſet nihil iquit perdidi
bona mea mecū ſunt (Et dicā anime mee)
ideſt animalitati mee vł mihimetipſi fm̄ q̄
totus hō denoiatᵣ a parte digniori (Anima
mea habes mł'ta bona) imo habebatur ab
eis (poſita). i. repoſita ⁊ cōgregata ad obſer
uandum auare: nō ad erogandū libere (in
annos plurimos.) Ubi Cyrill⁹. Diues igit
nō parat ꝑmanētia horrea ſed caduca: ⁊ q̄d
ſtultius eſt vite ſibi taxat longitudinē. Sed
o diues fructus quidē habes in horreis: ſed
annos plurimos vn̄ poteris obtinere. Hic
arguitᵣ habētiū reddit⁹ ſibi ſufficiētes rep-
hēſibilis detētio ⁊ collectio. ſ. annū eoru3 q̄
ſingulis annis redeūt ⁊ inouantᵣ. Et ſubiū-
git (Requieſce). ſ. a labore vbi peſti auari-
cie peſtē iūgit deſidie: vt nec pro tpalibus
deū interpellet ecce otioſitas (comede) ecce
guloſitas (bibe) ecce ebrietas (epulare) ſplē
dide et ſuperbe magno delitiarum appara
tu vbi predictis malis etiam laſciuiā ⁊ vo-
luptatem addit ecce comeſſationis celebri
tas. Hic ergo exprimuntur q̄tuor mala que
euenire ſolēt ex diuitiarū abundantia. Hec
fuit iniq̄tas zodome ſupbia in epulatione Eze. xvj.
ſaturitas panis in comeſtione: ⁊ abūdantia
in ebrietate ⁊ otiū in requie. vbi Beda. Cui
ſimile eſt q̄d in eccleſiaſtico legitᵣ eſt q̄ locu- Beda.
pletatᵣ parce agēdo ⁊ hec eſt pars mercedis eccł. xj.
illius in eo q̄ dicit Iueni requiē mihi ⁊ nūc
manducabo de bonis meis ſolus ⁊ neſcit q̄
tps pretereat ⁊ relinquat oia aliis. Secun-
dum eundē Bedā nō reprehenditᵣ iſte diues
in eo q̄ terrā coluerit ⁊ fructus ſeruare vo-
luerit: ſed q̄ omnē vite ſue fiduciam in ſua
abūdātia poſuerit fructuſq̄ natos fructus
ſuos ⁊ ſua bona cōputās nihil paupib⁹ ero
gare cōſtituerit iuxta imperiū dn̄i dicentis. D
Q̄d ſupereſt date elemoſynā ſ3 ſue in futu- Diuitis
rū elemoſyne reſeruare ſtuduerit. Sed vt reprehē
dicit Baſili⁹ dū in abſcōdito loquitᵣ eloquia dendi
ei⁹ examinantᵣ: vn̄ ſibi rn̄ſa ꝑueniūt. Sequi ratio.
tur ei. (Dixit aūt illi de⁹). i. cōtrariū ſue co-
gitatiōi fecit. dicere eī dei facere eſt fm̄ il-
lud ps. Ipſe dixit ⁊ facta ſunt (Stulte) q̄ nō Baſili⁹
cogitas de dei ꝓuidētia ⁊ iuſtitia. Ubi Baſi
lius. Audi cōueniēs tibi ſtulticie nomē q̄d Baſili⁹
tibi null⁹ iponit hoim: ſ3 ipſe de⁹: (hac no-
cte repetēt). ſ. exactores ⁊ demones (a te ani
mā tuā) tāq̄ ſuā ⁊ ſibi p̄ pctm̄ vēditā ⁊ obli-
gatā: vt decetero tps nō habeas emēdādi ⁊
te redimēdi. Vn̄ in eccłiaſtico. nihil iniqui⁹
q̄ amare pecuniā hic eī animā ſuā vena- Eccł. x.
lē h3. vbi Bed. Qui multa tibi delitiarū tpa pecu-
ꝓmittebas ꝓxima hac nocte morte p̄rept⁹ nia non
aliis congregata relinques. Hec a deo ad amāda
hoies dicere eſt prauas eius machinatiōes Beda.
ſubita animaduerſione cōpeſcere. Dies eī
erit⁹ tāq̄ fur in nocte cōprehēdit: q̄n ſtulto-
rū aias futura nō premeditātes eiicit. vn̄ et
Greg. Eadē eī nocte ſublatus q̄ multa fue-
rat p̄ſtolat⁹: vt. ſ. qui in longū ſibi ſubſidia
colligēdo ꝓſpiceret ſubſequentem diem vel Grego.
vnū minime videret. In nocte autē ablata
eſt. aia q̄ in obſcuritate cordis eſt euulſa. In
nocte ablata eſt q̄ cōſiderationis lucē habe Nocte
re noluit: vt q̄d pati poterat premderet. hec ablata
Greg. (Que aūt paraſti cuius erunt?) Quaſi anima.
diceret nō erūt tua: q̄ nō portabis ea tecum
ſolas eī diuitias virtutū portat homo ſecū.
vnde Chriſ. Hic eī ea deſeres non ſolū nul Chriſo.
lum inde percipiēs cōmodū: ſ3 etiā ſarcinā
peccatorū portās ſup humeros ꝓprios: ⁊ q̄
quidē a te congeſta ſunt plerūq̄ in manus
inimicorū perueniēt: a te vo ſup his ratio re Opū cō
quiretur. vn̄ ⁊ Ambro. Fruſtra eī congre- geſtio.
gat opes q̄ ſe his neſcit vſurū. Neq̄ eī no Ambr.
ſtra ſunt que nō poſſumus afferre nobiſcū.
Sola virtus comes eſt defunctorum: ſola
nos ſequitᵣ miſericordia q̄ tabernacula de-
functis acq̄rit eterna. hec Ambro. hec que-
ſtio. ſ. (q̄ paraſti cui⁹ erūt) potiſſime pōt fie-
ri ꝑſonis eccleſiaſticis q̄ non poſſunt relin-

querere bona eccl'ie heredib⁹ ſuis. vñ in eccle
ſia. Unus eſt: ⁊ ſcđm nō hʒ: nō filiū: non fra
(Eccle,) trē ⁊ tñ laborare nō ceſſat ⁊ nō ſatiant oculi
(iiij.) eius diuitijs. Et applicando ad propoſitum
ſubiūgit. (Sic eſt, vcʒ. ſimiliter ſtultus ⁊ ad
ſimilē finē vēturus ac in nocte ⁊ improuiſe
a diuinis iudicijs rapiēdus (qui ſibi) .i. vti-
litati priuate (theſaurizat) .ſ. bona tpalia nō
diſtribuēs pauperib⁹: vt ab eis recipiat in
eterna tabernacula talis eñ in morte pau-
perrim⁹ erit q theſaurizat ⁊ ignorat cui ea
cōgregabit an tinee demoliēti: an furi effo-
diēti: an hoſti diripiēti: an igni deuoranti (et
(E) nō eſt diues in deū) q vacuus bonis ſpūali-
(In deū) bus ⁊ ſine theſauro meritorū cuius expecta
(diues.) tio nō eſt dñs: nec apud deum eſt ſubſtātia
eius. In deū nāq diues eſt q̄ trāſitoria cōte
nēs pauperib⁹ tribuit: cuius expectatio eſt
dñs: cui⁹ ſubſtātia .i. cōſciētia fides ⁊ poſſeſ-
ſio qua ſuſtētat ⁊ paſcit eſt apud deū nō in
ſacculis ⁊ inferiorib⁹ terre huius. Sed vt di
(Grego.) cit Greg. tāto q̄ſq min⁹ dolet q deſunt eter-
na q̄tomagis gaudet q aſſunt tpalia. vbi
Bed. Si is q̄ ſibi theſaurizat ⁊ nō eſt in deū
diues: ſtultus eſt ⁊ in nocte rapiēdus ergo q̄
vult eſſe in deū diues nō ſibi theſaurizet ſed
(Pſalm.) poſſeſſa pauperib⁹ diſtribuat: ſic eñ ſapiēs
(xxxiiij.) ⁊ filius lucis eē merebit. Unde bñ ⁊ xp̄s cū
de auaro quolibet diuite p̄miſiſſet: ſʒ ⁊ fru-
ſtra cōturbat: theſaurizat ⁊ ignorat cui con
gregabit ea: mox vbi cordis ſui theſaurum
locaſſet aperuit dicens. Et nūc q̄ eſt expecta
tio mea. nonne dñs ⁊ ſubſtātia mea apud te
eſt? hec Beda. Per iſtū ergo diuitē intelligit
omnis homo cōgregās ⁊ cōſeruās bona tē
poralia vt inde ocioſe ⁊ delitioſe viuat ⁊ fre
quēter cōtingit q tales ſubito moriunt: ⁊ ſic
a ꝓpoſito ſuo defraudant. Cum iſto eñ di-
uite ⁊ multi hodie dicūt apud ſe Epulare le
tare: q̄eſce: plenus es bonis vtere letus eris.
nō curo qualia ſint poſt me tpa: fiat tm̄ pax
⁊ fertilitas in dieb⁹ meis. Sed timeāt tales
ne ſubito ⁊ improuiſo animā ab eis rapiāt
(Augu.) demones exactores. vñ bñ de talib⁹ ⁊ ſimili
(Diuitie) bus ſic dicit Augu. Gaudet piſcis qñ hamū
(in eſcā.) nō vidēs eſcā deuorat. Sed cū piſcator eum
adducere ceperit viſcera eius torquent pri-
mo: deinde ab omni letitia ſua ꝑ ipſaʒ eſcā
de qua letatus eſt ad cōſumptionē trahit.
Sic ſunt oēs qui de bonis tpalib⁹ beatos
ſe putāt: hamū eñ acceperūt ⁊ cū illo vagā-
tur: veniet tp̄s vt ſentiāt q̄ta tormenta cum
(Mortis) auiditate deuorauerūt. hec Aug. Quis in-
(memo-) telligēs hec in diuitijs ſpē ſuā ponet cū ⁊ di-
(ria.) uitie tam facile amittant ⁊ homo tam ſubi
(Hiero.) to moriat. Qui eñ iſta bñ attēderet: de faci-
li ab auaritia caueret. Nam vt ait Hier. Fa
cile cōtēnit oīa qui ſe cogitat moriturū. Di-
uitie ergo ſi affluant noli cor apponere et ſi
nō affluāt noli ſolicitus pro eis eſſe: ne im-
mūda peſte maculeris auaritie. Nā vt ait (Ambr.)
Ambro. Oēs cupidi: oēs auari gizei lepram (de quo)
cū diuitijs ſuis poſſident. Et vt dicit Chriſ. (iiij.)
Qui auaritie ſeruit ⁊ pſentibus cōpedib⁹ (Reg. v.)
cōſtringitur: ⁊ futuris incendijs preparat.
Dicitur tñ malū eſſe in inferno q ſemper ſi
tiāt ⁊ nunq̄ ſatient: ⁊ hāc penā auari iam
ſuſtinent qui tātā cupiditatē acq̄rendi di-
uitias habēt: vt nullo mō ſatient. vnde di- (Baſili⁹)
cit Baſili⁹ de iſto diuite q horrea quidem (F)
crepabant pre copia cōditorū: auarus tamē (Auari-)
anim⁹ nequaq̄ implebat. Que eſt iſta aui- (cie dete)
ditas holʒ cū ipſi⁹ belue modū nō habebāt (ſtatio.)
Tunc enim belue rapiūt qñ eſuriūt parcūt
vero p̄de cū ſaturitatē ſentiūt. Inexplebi-
lis eſt auaricia holm: ſemꝑ rapit et nunq̄
ſatiatur nec deū timet: nec hominē reuere
tur nec patri parcit nec matrem agnoſcit:
nō fratri obtēperat: nō fidē amico ſeruat:
viduā opprimit: puſillū inuadit. Que eſt in
ſania hec acq̄rere aurū ⁊ perdere celū? Ut
aūt dicit Petrus damian⁹ auaricia quaſi (Petr⁹)
biceps ē colūber vtroq cōſueuit ore mor- (da.)
dere: vtroq peſtiferū virus influere: dum (Retētio)
aut aliena res queritur aut habita delecta (taxatur)
biliter poſſidet. Aliena etiā ſm Grego. ra- (Grego.)
pere cōuincitur qui vltra ſibi neceſſaria re (Baſili⁹)
tinere probat. vñ dicit hic Baſilius. An in
iuſtus ē de⁹ inequalr res nobis diſtribuēs
Cur tu abūdas: ille vo mēdicat: niſi vt tu
bñ diſpēſatiōis merita conſequaris: ille vo
patiētie brauijs decoret. At tu nōne ſpolia-
tor es que diſpēſanda ſuſcepiſti ꝓpria repu
tando? Eſt panis famelici quē tu tenes: nu
di tunica quā in cōclaui cōſeruas diſcalcia
ti calceus qui penes te marceſcit: indigen-
tis argentū qđ poſſides quocirca tot iniu-
riaris quot dare valeres. Uñ ⁊ Bern. Cla- (Hiero.)
māt nudi: clamāt famelici cōqueruntur ⁊ di-
uitibus. Nobis fame ⁊ frigore miſerabili-
ter laborantibus quid conferunt tot muta
toria vel extenſa in perticis vel plicata i mā
ticis? Noſtrum eſt qđ effunditis nobis cru
deliter ſubtrahitur qđ inaniter expēditis.
Et nos enim dei plaſmatio xp̄i nos ſangui
ne redempti ſumus. Nos igitur fratres ve-
ſtri videte quale ſit d fraterna portiōe paſce
re oculos veſtros vita nr̄a cedit vobis in ſu
perfluas copias. Nr̄is neceſſitatib⁹ detrahi
tur q̄cq̄d accedit vanitatib⁹ vr̄is. Duo deni
q mala de vna ꝓdeūt radice cupiditatis:
dū ⁊ vos vanitādo peritis ⁊ nos ſpoliādo pe-
ritis. vnde ⁊ Chri. Oia que nobis de⁹ dat (Chriſ.)
per nos alijs dat vt de eo quod accepimus
partē impotentibus faciamus. ¶ Oratio.

NE reuoces me dñe in dimidio die
rum meorū nec morte improui
ſa me perire permittas: ſed ſpa
cium vere et fructuoſe et tibi
grate penitentie mihi conce-

das:vt ſicvaleā trāſitoria contēnere ⁊ digna ſatiſfactiōe in hac vita peccata delere quatenus poſt hanc vitam merear ſine impedimēto te videre:⁊ ad te letus ac ſecurus peruenire. Tu es em̄ domine expectatio mea ⁊ apud te eſt mea ſubſtantia:tu es pars hereditatis mee: qui reſtitues hereditatem meam mihi: vbi cum fratribus meis electis tuis quieſcam epuler ⁊ iocūder in conſpectu tuo in eternum. Amen.

De probatica piſcina ⁊ paralitico. Capi.lxxviij.

Poſt hec aſcendit ieſus in hieruſalē ad diē feſtum iudeoꝝ) ſcʒ pentecoſtes:⁊ ħ erat feſtū nouoꝝ:qꝛ in hac ſolēnitate mēſis pͥmitiuoꝝ offerebant̄ pmitie frugū. Ubi notandū ꝙ apud iudeos erant ꝑcipue tria feſta in quib⁹ debebat q̇libet aſcēdere ad locū ſtatutū a deo ſicut erat tūc tēplū:ſcʒ in ſolēnitate azimoꝝ:in ſolēnitate ebdomadarū:⁊ in ſolēnitate tabernaculoꝝ. Prima ſolēnitas ſcʒ azimoꝝ q̄ vocabat̄ phaſe fiebat annuatim in pmo mēſe hoc eſt in martio:ad cōmemorandū bn̄ficiū liberationis de egypto:qꝛ phaſe interpretat̄ trāſitus. Iſtud feſtū ſpūaliter celebramus qn̄ iam dimiſſis vitiis ad virtutes trāſimus. Scōm feſtū ſcʒ ebdomadarū hoc eſt pētecoſtes fiebat in memoriā legis date q̄ data fuit q̇nquageſima die ab exitu de egypto. Hoc feſtū nos celebramus cū legibus obtemperamus. Tertium feſtū ſcʒ tabernaculoꝝ: hoc eſt ſcenophegia fiebat ad rememorādū diuinū bn̄ficiū ꝓtectionis ⁊ deductionis ꝑ deſertū vbi in tabernaculis habitauerūt ſub vmbra ramoꝝ ad ſignificandū ꝙ per aridā terrā deſerti eos duxerit ad terrā ꝓmiſſionis. Hoc feſtū nos celebramus qn̄ per hūc mundū quaſi peregrini trāſimus:⁊ ſic tranſeūdo virides ramos hr̄e et de virtute in virtutē ꝓficiſcere debem⁹. Ad dies feſtos iudeoꝝ dn̄s aſcēdit homo cum hoib⁹ ſolēnitates celebrās ⁊ cū eis dies feſtos agens ne legi cōtrari⁹ videret̄:⁊ vt populis vndiq꜄ tūc cōfluētib⁹ fidei doctrinam annūciaret ⁊ impartiret̄:ſalutiſq꜄ myſteriū pāderet ⁊ veritatis lumē oſtēderet ac virtutē ſuā manifeſtaret:⁊ eos ꝑ doctrinā ⁊ ſigna attraheret. (Erat autē in hieruſalē) iuxta tēplū (ꝓbatica piſcina) in qua aque pluuiales a tēplo ⁊ edificiis tēpli ſtillātes colligebant̄. Et dicebat̄ piſcina:qꝛ aqua nō habēs piſces in aliqua cōcauitate collecta ēt piſcina quaſi ꝑ cōtrariū dici ſolet. Et a ꝓbaton grece qđ eſt ouis latine:dicebat̄ ꝓbatica q̄ſi ouina ſeu ouiaria vel peculiaris:qꝛ miniſtri.ſ.nathinei q̄ aq̄ baiuli in tēplo erāt exta ⁊ cadauera pecudū ⁊ ꝑcipue ouiū q̄ vt plurimū in ſacrificiis offerebant̄ in ea ac ſacrificiū pͥmo lauabant ⁊ poſtea in laterib⁹ in atrio ſacerdotū exiſtētib⁹ cuius interpretationē ponit in hebraico dicēs (qui cognominabat̄ hebraice bethſaida).i.domus pecoꝝ ſeu peculiaſis:qꝛ ibi corpora pecoꝝ in porticu iacebant donec lauarentur a miniſtris. (Et habebat q̇nq꜄ porticus) ⁊ adit⁹ in circuitu vt ꝑ plura loca poſſent miniſtri ad aquam deſcendere ⁊ inde hoſtias abluere.) (In his).ſ.porticibus (iacebat) in caſulis et locis ad quieſcendū paratis (magna multitudo languentiū:cecoꝝ:claudorum:aridorum) ⁊ alioꝝ infirmoꝝ (expectātiū aq̄ motū.) Et ſubdit̄ cā. (Angelus aūt dn̄i ſm tp̄s) aliqđ.i.in diuerſis tpib⁹ per interpolationē (deſcēdebat in piſcinā ⁊ mouebat̄ aqua) ex deſcēſu angeli qui dabāt virtutē ſanatiuā aque illi (⁊ ſanabat̄) vnus infirmus.ſ.q̄ primus deſcēdebat in aquā poſt ei⁹ ab angelo motionē (a quacūq꜄ detinebat̄ īfirmitate.) B
Qꝛ em̄ incertū erat tp̄s quo angel⁹ in piſcinā deſcēderet ⁊ aqua moueri debebat:ideo lāguētes cōtinue ibi iacebāt vt parati eēnt. Dicunt̄ autē lāguētes diu ex quacūq꜄ infirmitate infirmati qꝛ languor eſt lōgus angor. Lanꝫguor. Cauſa vo deſcēſus angeli ⁊ ipſi⁹ miraculi aſſignat̄ a q̇buſdā dicētib⁹ ꝙ in piſcina fuit lignū dn̄ice crucis ⁊ ꝑpter ei⁹ ꝑſentiā ⁊ reuerētiā fiebāt iſta:qđ ibi ꝑ aque motionē enatauit tp̄e cōuenieti.ſ. appropinquante paſſione xp̄i. Lignū crucis. Per hoc etiā oſtēdebat̄ ꝙ natura humana a morbo pcti ꝑ lignū dn̄ice crucis erat ſanāda. Et qꝛ hoc autoritate nō probat̄:iō poti⁹ eſt dicendū ꝙ piſcina reuerētiā accepit tū a facto:tū a myſterio. Piſcine monen de cā. A facto autē duplici.ſ.ab ablutione ſacerdotū et hoſtiarum:⁊ ab hoſpitalite pauperum ibi receptoꝝ. A myſterio aūt qꝛ ibi ſpūſſanctus dignitatē figuraliū hoſtiarū oſtendere voluit ꝑpter dignitatē paſſionis xp̄i q̄ in eis ſignificata fuit:⁊ iō angelus locū illū viſitauit ⁊ mouebat̄ aq̄ vt infirmi ex ipſo aque motu ſcirēt gratiā curatiōis adeſſe. Mouebat̄ aūt forti motu ⁊ turbabat̄:qꝛ a fundo cōmiſcebat̄ qđ relictū fuit ex ablutiōe de carnibus ſctis cū aq̄ ſctificationis ⁊ curatiōis:vt baptiſm⁹ ſignificaret̄ cōmixt⁹ cū paſſione xp̄i q̄ curationē ſpūalē pfectā fuit exhibitur⁹. Uoluit ergo dn̄s expreſſam figurā baptiſmi in hac piſcina oſtēdere q̄ cōueniebat cū baptiſmo in mūdando ⁊ ſanādo ꝟtute occulta dei ad motionē angeli ſicut baptiſmus ſub ſenſibili elemēto mūdat aīam ꝟtute occulta ꝟbi ⁊ aliqn̄ cū ħ ſanat corp⁹ miraculoſe. Uerūtn̄ qꝛ figura ē deficit a figurato:iō iſta piſcina nō ſanabat niſi corp⁹:⁊ vna vice nō

ſanabat niſi vnū: baptiſmus aūt ꝑtingit ad
animā ⁊ ſanat oēs quotquot veniūt ad ip̄m
niſi ponāt impedimētū. Hec itaq̄ piſcina ſa
nās infirmitates inuiſibili virtute apparuit
ante baptiſmū x̄pi ad ſignandū virtutē hu-
ius baptiſmi (quinq̄ porticus habēs). i. adi
tus per quos ſignātur lex: ꝓphete: agiogra

Quinq̄ de x̄po teſtificātia.

pha: euāgeliū: ⁊ ap̄lica doctrina. Hec enim
quinq̄ mentionē faciūt de x̄pi baptiſmate
quaſi ad ipſum prebētes aditū: tria prima fi
guratiue: duo alia exhibitiue. Per angelū
deſcendentē in piſcinā ſignat x̄ps q̄ dr̄ ma-
gni cōſilij angelus. Ipſe eñ deſcēdēs in ior-
dane vim regeneratiuam dedit aquis tactu
ſanctiſſime carnis ſue. Sed qm̄ diuina vir-
tus nō alligat ſacramētis: ideo ad hoc ſigni
ficandum lāguidus iſte de quo hic agit nō
fuit ſanatus ꝑ deſcēſum in piſcinā ſꝫ ꝑ x̄pi
ſermonē cū ei dixit (Surge tolle grabatū tuū
⁊ ambula.) Multi erāt ibi infirmi ſed vnus
ſanabat: q: ſolus in vnitate fidei ⁊ eccleſie
que vnū deū colit cōſiſtens iuſtificat vnus
dn̄s: vna fides: vnū baptiſma. Ue ergo illis
q̄ vnitatē odiūt ⁊ in hoīb⁹ ꝑtes faciūt. (Erat

¶ Paralitici īfirmitatꝫ cauſa.

autē ibi) paliticꝰ iacēs i grabato. ⁊ (xxxviij.
annos habēs in infirmitate ſua.) In q̄ oſtē-
ditur infirmi patientia qui tot annis expe-
ctauit eripi ⁊ nō deſiſtebat: ⁊ ꝑ hoc dignior
ad ſanandū apparebat. Iſte eñ ꝓpter pec-
catū precedēs infirmitatē incurrerat et diu
punitus fuerat: ⁊ q: penā patiēter ſuſtinue-
rat: ideo dignum erat vt ei ſubueniret. Pro-
pter qđ dn̄s nō ſolū oculo corporis: ſed etiā
miſerationis eū videns (dixit ei. Uis ſanus
fieri?) q. d. in voluntate tua eſt: q: tu tibi per
pctm̄ fuiſti cā infirmitatis: ⁊ ideo voluntatē
ad me a pctō cōuerte ſicut ad auctorē ſalu-
tis ⁊ curaberis. Non petit quaſi dubitās de
volūtate: ſed vt eū erigat in ſpē ſanitatis de
qua iam quaſi deſperabat: ⁊ vt magis exci-
tet deſideriū ei⁹: q: ꝑ hoc homo dignior effi
cit accipere dei donū. (Rn̄dit ei languidus)
oſtēdēs ſuū deſideriū. (Dn̄e hominē nō ha-
beo vt cū turbata fuerit aqua mittat me in
piſcinā: dum eñ venio ego alius an̄ me de-
ſcēdit). q. d. Multū deſidero ⁊ bene habeo
volūtatē: ſed inopia tāta eſt ꝙ nō habeo ad
iuuātē ⁊ portantē: ⁊ ego tam debilis ſum ꝙ
ita cito ſicut alij venire nō poſſum. Pecca-
tor eñ omni deſtituitur auxilio humano: ⁊
hoc quidem facit pctm̄ in hoīe ipſo: q: tollit
cōionē ſanctorū per quam deberet habere
adiutoriū ab alio ⁊ vulnerat ipſam naturā
per quā deberet habere auxilium in ſeipſo:
hoc autē dicebat paraliticus: q: videbat Je
ſum fortē ⁊ aptū ad portandū eū ⁊ magnū
reputaret ſi in hoc ei ſeruire vellet: ſed ſta-
tim cōtulit ei maiꝰ bn̄ficiū vꝫ ſanitatē per-
fectā. vn̄ ſequit. Dixit ei ieſus. Surge) re-
ſtitutus ſanitati (tolle grabatū tuum) reſti-
tutus priſtino vigori (⁊ ambula) ad declara
tionē diuini miraculi. Grabatum ſiriace di-

Grabatū literaliter.

citur a graba qđ eſt caput: q: eſt lectus por-
tabilis i quo tm̄ capiti aliq̄d ſubſtratū eſt ⁊
ſolū caput inſtrumēto requieſcit ſicut pau-
peres infirmi hr̄e ſolēt. (Et ſtatim ſanus fa
ctus eſt) q: diuina virtꝰ infinita eſt: ⁊ in in-
ſtāti operat: ſanitas autē q̄ virtute nature
reſtituit in tp̄e eſt ⁊ nō in inſtāti acq̄rit (⁊ ſu-
ſtulit) ſeu portauit (grabatū ſuum ⁊ ambula
bat) in ſignū reſtitute virtutis. Et ſic portat
penitēs onus peccati in quo prius req̄euit:
qn̄ iniunctā ſibi ꝓ peccato penitētiā ſuffert
⁊ ambulat ſicut gradu corpis ita ꝓfectu vir
tutis. Grabatū eñ in q̄ iacet peccator ē pec-

Grabatū moraliter.

cati delectatio q: ꝙdiu homo portat ab iſto
grabato vel de eo ſurgere nō pōt īfirmꝰ ē: ſꝫ
cū ſurgit de eo ⁊ portat eū: tūc eſt ꝑfecte cu-
ratiōis ſignū: ſꝫ multoties īpedit hō ne por-
tet grabatū ſuū ꝓpter pctī ꝯſuetudinē. Sic
ergo factū eſt miraculū ⁊ intꝰ in aīa: ⁊ exte-
rius in corpe. Ad literā q̄ppe p̄cepit vt ſur-
geret ⁊ tolleret grabatū ⁊ ambularet vt oſtē
deret ꝑfectā ſanitatē hoī reſtitutā. In oībꝰ
eñ miraculis ſm̄ ipſiꝰ nature optimū dn̄s
opus fecit ꝑfectū ſicut de aq̄ ꝑfectū fecit vi-
nū: q: dei ꝑfecta ſunt opa. Nihilominꝰ tm̄ h̄
tria in iuſtificatione p̄cepit pctōris. Pmo q̄
ſurgat recedēdo a peccatis. Scđo vt tollat
grabatū portando onus pn̄ie ꝓ eo. Tertio
vt ambulet ꝓficiēdo in bonū ⁊ de bono in
melius: ⁊ eundo de virtute in virtutē. ¶ Conſi

D

dera hic qđ. xxxviij. annos iſte infirmus ha
bebat ⁊ tm̄ nō deſperabat in quo peccatori-
bus exēplū dat patiētie: ⁊ vt ꝑſeuerāter inſi
ſtēt orōni cū ſpe ſalutis cōſequendo ab eo q̄
ait. Petite ⁊ accipietis: q̄rite ⁊ inuenietis: pul
ſate ⁊ aperiet vobis. vn̄ Chriſ. Oſtendit pa-

Chriſ. Paralitici patiētia.

tientia paralitici. xxx. eñ. ⁊. viij. annos ma-
nēs hic ⁊ ſm̄ vnūquēq̄ annū alios q̄dē cu-
ratos vidēs ſeipſum vero detentū egritudine
neq̄ ita recedit neq̄ deſꝑauit. Et nimirum
nō ſolū p̄teritorū triſtitia: ſed ⁊ futurorū de-
ſperatio ſufficiēs erat eum niſi patiēs eſſet
abigere ab hoc loco. Sed tūc quidē infirmi
tas impedimētum volēti curari fiebat: nūc

Curandi nr̄i ptās.

autē potēs vnuſq̄ſq̄ eſt accedere. Nō eñ an
gelus eſt q̄ turbat: ſꝫ angelorū dn̄ator q̄ oīa
opat. Nō eſt nūc dicere laborantē hominem
nō habeo: nō eſt dicere in q̄ venio deſcēdere
aliꝰ an̄ me deſcēdit: ⁊ ſi orbis terrarū vniuer
ſus veniat grā nō cōſumit neq̄ actio finit:
ſed ſimul manet ⁊ talis qualis ante hoc: et
ſicut ſolares radij ꝑ vnāquāq̄ illuminānt
diē nō cōſumunt neq̄ a multa largitiōe mi
nor eiꝰ fit lux: ita ⁊ multomagis ſpūs actio

E
Orādū perſeuerāter.

in nullo minuit a multitudine eorū qui po
tiunt ea. Et iterū erubeſcamꝰ dilecti īgemi
ſcamꝰ i multa deſidia. Trigita ⁊ octo ānos
hēbat aſſiſtēs paliticꝰ ⁊ nō potuꝰ eſt bis q̄

volebat ꝛ nõ potiebaꝛ nõ a ꝓpria negligen-
tia:ſed ꝑpedit⁹ ab alijs ꝛ vim patiēs ꝛ neqꝫ
ita torpebat. Nos autē ſi decē dieb⁹ aſſide-
rim⁹ ſtudioſe ꝑ aliq̄ rogantes ꝛ non potiti
fuerimus negligimus de reliq̄ eodē vti ſtu
dio. Et hoīb⁹ tanto q̄dē aſſidem⁹ tpe mili-
tantes ꝛ afflicti: ꝛ in fine multotiēs ab ipſa
ſpe excidentes: dn̄atori ꝟo clementi vbi oī-
no eſt recipere retributionē multo maiorē
laboribus nõ ſuſtinem⁹ aſſidere cū decenti
ſtudio. Et quanto hec ſupplicatio digna.
Et ſi nihil ſuſcipere eſſet hoc ipſum ſcꝫ con-
tinue ei loqui nõle infinitis dignum bonis
eſſet eſtimare. Sed laborioſum eis cõtinua
oratio. Et que tibi gratia vtiqꝫ eſſet vt eius
rei ſuſciperes mercedem ſi nõ laborioſa hec
res eſſet. Qm̄ circa illa magis aīa affectuo-
ſe diſponiꝛ ꝑ q̄bus laborauit. hec Chri. Cõ
ſidera etiā ꝙ ſicut dn̄s requiſiuit infirmū ſi
vellet ſanus fieri: ita nobis ſine nr̄o conſen-
ſu ſalutē nõ dabit. Et faciliter conſequitur
hō veniā adeo dūmõ velit et obicē non po-
nat. Et iō inexcuſabiles ſunt pctōres volū-
tati dn̄i ꝛ ſue ſaluti nõ conſentientes: qꝛ vt
ait Aug. Qui creauit te ſine te: non iuſtifi-
cabit te ſine te. Moraliter ꝓbatica piſcina.
i. ouilis in qua oues lauabanꝛ q̄ in ſacrifi-
cio deo offerebanꝛ conuerſationē deſignat
ſanctā ꝛ religioſam in qua lauaꝛ aīa q̄ ouis
dꝫ eſſe ꝑ innocētiā vt offeraꝛ dn̄o ꝑ opatio-
nē bona. Habet illa piſcina q̄nqꝫ porticus
ꝓpter q̄nqꝫ ſenſus corpis per quos oīs nr̄a
actio ad effectū ſeu ꝑfectum duciꝛ. In his
aūt. i. ſenſibus noſtris iacet multitudo ma-
gna languentiū: qꝛ multiplex eſt corruptio
ſenſuū corporalium. Quotquot em̄ in aliq̄
ſenſu illicitos appetitus quis hꝫ tot in eo-
dē ſenſu languentes cõtinet. Aqua in qua
langnidi ſanabanꝛ ſignificat cõpunctionē:
angelnsvero qui mouebat aquā ſpm̄ ſctm̄.
Angelus dn̄i deſcēdebat in piſcinā ꝛ moue
baꝛ aqua ꝛ ſanabaꝛ iſirm⁹. Sic ſpiritusſan-
ctus quoties in nos deſcēdit: ꝛ in nobis ex-
citat gratiā cõpunctionis ſanaꝛ noſter ani-
m⁹ vel ſenſus a quacūqꝫ detineꝛ iſirmitate
corruptionis. Circa iſtos infirmos ꝑdictos
notaꝛ morbi diuerſitas. Omne enim pctm̄
aut fit ꝑ inertiā ꝛ deſidiā: aut ꝑ ignorantiā:
aut ꝑ iſirmitatē humanā: aut ꝑ icertā ma-
liciā: aut ꝑ cõſuetudinē lõgā. Illi q̄ peccāt
ꝑ inertiā ꝛ deſidiā ſunt languidi q̄ languēt
ꝓpter inopiā ꝛ defectū gratie et boni. Illi q̄
peccāt ꝑ ignorātiam intelliguntꝛ ꝑ cecos: qꝛ
ceci ſunt q̄ lumē fidei non habent vel q̄ nec
dn̄m nec eius mādata cognoſcūt. Illi q̄ pec
cāt ꝑ infirmitatē humanā itelliguntꝛ ꝑ clau
dos. claudi em̄ ſunt q̄ firmū greſſum nõ ha-
bent: ꝛ in ſemita iuſticie ac bonoꝝ operum
greſſus nõ dirigunt: vel q̄ que vident opari
nõ pn̄t. Illi q̄ peccāt ꝑ maliciā intelliguntꝛ
ꝑ aridos: tales em̄ areſacti ſunt ab humore
gratie ꝛ voluntatis bone: nā aridi ſunt qui
q̄cq̄d agāt ſine pinguedine charitatis ſunt
ꝛ opanꝛ: vel q̄ in bona actione vel eleemoſy
narū largitione manus nõ porrigunt. Illi
q̄ peccāt ꝑ cõſuetudinē inueteratā itelligū-
tur ꝑ infirmū q̄. xxxviij. ānos in infirmita-
te ſua habebat. Iō aūt potius ſanauit iſtū
inueteratū ꝙ aliquē cecū claudum vel ari-
dum ad innuēdū ꝙ ſi deus aliq̄n iuſtificat
hoīem q̄ peccauit ꝑ conſuetudinē longā nõ
dꝫ deſperare aliqs q̄ peccauit aut per deſi-
diā vt languidus: aut ꝑ ignorantiā vt cec⁹
aut ꝑ infirmitatē vt claudus: aut per mali-
ciā vt aridus. Quod autē vnus tm̄ ſanaꝛ de Saluā-
multitudine languidorum ſignat q̄d pauci dorum
ſaluanꝛ de multitudine vocatorū q̄ langue- pauci-
rat ſurgit ac grabatū domi reportat et am- tas.
bulat: cum aīa a vitijs ſurgens ꝛ a torpe ac
praua conſuetudine ſe erigēs pctõrū remiſ-
ſione curata ſe ad internā ſui cuſtodiā cum
ipo torpe refert ne q̄d iterū vn̄ feriatur ad-
mittat ac de virtute in virtutē ambulās ꝛ i
bono ope ꝑficiens vſqꝫ ad viſionē dei feſti-
nat. (Erat aūt ſabbatum die illa) q̄n fiebant
iſta in q̄ nõ ē licitū opa facere ſeruilia. (Di-
cebāt ḡ iudei illi q̄ ſanatus fuerat. Sabba-
tū eſt) . i. dies feriatus (nõ lꝫ tibi) ꝑpꝛ legis
ꝓhibitionē tollere grabatum tuū) . q. d. Si
ſanitas nõ erat differēda nunq̄d ꝛ op⁹ fue-
rat iperandū? Sic dicūt mali cõſiliarij feſtū
eſt nõ lꝫ tibi ieiunare aut penitentiā facere. Sabba
Iſti falſum dicebant: qꝛ opa corpalia q̄ ad to ieiu
cultū ꝛ honorē dei ſunt in ſabbato licite fie- nare lꝫ.
ri pn̄t. Sicut ſacerdotes corpaliter opera-
banꝛ in tēplo ipm̄ tēplū ornādo: hoſtias la-
uando ꝛ imolādo et cõſimilia faciēdo. Siꝉr
portatio illius grabati erat ad magnificen-
tiā diuini miraculi: ſicut ꝛ mõ illi q̄ de car-
cerib⁹ ꝛ hm̄oi liberanꝛ portāt cõpedes ſuos
publice ad manifeſtationem ſue liberatio-
nis miraculoſe. Sed tn̄ aliter ſe excuſat iſte
ſanat⁹ qꝛ autorē ſanitatꝫ ſine obijciēs calū-
niātib⁹ ꝛ auctorē dn̄ice legꝫ ꝑtendēs (rn̄dit
eis dicens. Qui me ſanū fecit) ꝛ ꝑ hoc ſe di-
uinā ꝟtutē hꝛe oſtēdit (ille) tante auctorita-
tis ꝛ ꝟtutis (mihi dixit: tolle grabatū tuum
ꝛ ambula) ꝛ huic obediēdū fuit. q. d. Ille q̄
me diuia ꝟtute ſanauit eadē ꝟtute ꝛ auctē
mihi ꝑcepit: et ꝑ ꝯñs ſibi q̄ tant⁹ eſt: ꝛ bn̄fi-
cium mihi tale contulit obedire teneor nec
ſum trāſgreſſor. Quare em̄ nõ acciperē iuſ-
ſionē a q̄ acceperā ſanitatē? Non cedit ad-
uerſarijs: nec timet ꝑdicare eū q̄ eū ſanum Parali
fecit. Sed qs vel vbi eſt q̄ nūc ꝯ ſentiā ꝑnci tici ſa-
pū vel dānū ꝓpriū eū ꝑdicet? Et qꝛ curatū natio.
hoīem q̄ ꝑ curātem ſe cõuenienter excuſabat
calūniari nõ poterāt: iō xp̄m curantē calū-
niari nitentes querebāt de eo: nõ quidē bo-
na intentione vt ꝑficerent: ſed maligno aīo

vt perderēt. Et hanc eoꝝ maliciā ipſoꝝ verba manifeſtant: cū eī dn̄s et ſanauerit languidū ⁊ tolli iuſſerit grabatū primū virtutis diuine oſtēſiuū ⁊ irrefragabile ſignū ſubticēt ⁊ aliud ꝙ transgreſſio legis videbatur replicāt: interrogādo eū dicētes. (Quis eſt ille hō̄ tibi dixit: tollere grabatū tuū et ambula). q.d. Mal⁹ hō̄ qui talia precepit. Nō calumniantur de collatione ſalutis ſed de portatione lecti: ⁊ ſic accipiebāt ꝙ poſſent

Maliciosorū mors.

ſaltē apparenter reprehēdere: non qđ poterant laudare. Sic mali hoīes et malicioſe cōtra aliquē agentes frequēter notāt ⁊ cōſiderat in alijs ꝙ poſſint reprehēdere ⁊ accuſare non qđ poſſint laudare ⁊ ad edificationē trahere: ſi q̄d boni in eis vident tacēt ⁊ mala ſi q̄ vident manifeſtāt: ⁊ q̄nq̄ ēt bonū in malū cōuertūt. vbi Chri.

6 Chris. Liuoris seu inuidie mala pessima.

Uideamus quantū liuor malū: ⁊ q̄liter aīe oculos excecat aduerſus eius q̄ capt⁹ eſt ſalutē. Inuidi eīm proprie rōnē nō faciūt ſalutē ⁊ feris ſunt deteriores. Illi quidē aut cibo indigentes aut prius a nobis exacerbate aduerſ⁹ nos armanē. Hij vo ⁊ bn̄facientes multotiēs hiis q̄ ſunt iniuſta faciētium bn̄factores diſpoſuerunt. Igiē feris q̄dē hi ſunt difficiliores demonibus pares: fortaſſis autē illis deteriores. Illi eīm ad nos q̄dē inexpiabilē habent inimicitiā: hiis aūt q̄b⁹ ſunt eiuſdē generis nō inſidianē. Hi vo neq̄ cōmunionē nature verecundanē: neq̄ ſibipſis parcūt prius eīm eoꝝ q̄bus inuidēt ſuas ipoꝝ aīas torquent tumultu oī ⁊ triſtitia iplētes eas vane ⁊ inaniter. Hec paſſio et fornicatione ⁊ adulterio multū eſt deterior. Nā hec quidē vſq̄ ad eū q̄ egit ſtant: liuor vo tyranni eccleſias integras euertit: et orbē terrarū vniuerſum leſit. Hec homicidij mr̄ eſt. Interfecit fratrem cayn ita iacob eſau: ita Joſeh fratres ita hoīes vniuerſos diabolus. Et nimirum alijs eſt difficilior et ſi non miſerearis; et ſi vigiles: ⁊ ſi ieiunes omnib⁹ ſordidior factus es inuidēs fratri. h Chri. Is aūt q̄ ſanus fuerat effect⁹ (neſciebat de ieſu (q̄s eſſet). ſ. genere ⁊ pr̄ia lȝ ſciret in pſona ⁊ pn̄tia: ⁊ q̄ diu languid⁹ iacuerat: iō ⁊ facta xp̄i ⁊ eius famam ignorabat. (Jeſus autē) nolēs ſe iactare de miraculo (declinauit a turba conſtituta in loco) pmittens ab ipſis ſuū factū examinari: vt eo abſente teſtimoniū fieret inſuſpicabile: dans q̄ȝ exēplū nō q̄rendi in bonis opib⁹ laudē ⁊ fauorē hoīm ac declinandi aliq̄n cōſortia calūniari volentiū ⁊ fugiendi oculos inuidoꝝ in opibus nr̄is: ne ex hoc inuidia creſcat in eis. (Poſtea) propalato miraculo et ſoluta turba (inuenit eū ieſus in tēplo) q̄ ad agēdū gratias de ſanitate ſibi collata frequentabat tēplū quod eſt locus ad orandum. Jn turba poſitus non cognouit ieſum: ſed poſt in tēplo inuenit ⁊ cognouit eū.

vij Turba īpedit inueniꝛe xp̄m. Chriſ.

Jn quo miſtice daē intelligi ꝙ ieſus in multitudīe hoīm ⁊ in turbine curarū tēporalium de facili non inuenit: ſed in ſpūali ſecreto in tēplo cordis qđ deus inhabitare dignaē. vn̄ Chriſ. Inuenit eū in tēplo qđ maxime religionis eſt ſignū. Non eīm ſeceſſit ad nundinas et circūitiones: neq̄ voluptati aut negligentie ⁊ remiſſioni dedit ſeipſum: ſed in tēplo conuerſabaē. Jeſum in turba non cognoſcebat cognouit in tēplo in loco ſacrato. vnde et Auguſt.

Augu.

Difficile eſt in turba videre ieſum. Solitudo q̄dam neceſſaria eſt menti nr̄e. Quadā ſolitudine intētionis videē deus. Turba ſtrepitum hȝ: viſio iſta ſecretū deſiderat. hec Auguſt. Jn hoc g̊ datur nobis intelligi q̄ ſi grām cōditoris cognoſcere ⁊ ad eius viſionē venire volumus: fugiēda eſt turba cogitationū ⁊ affectuū prauoꝝ declinanda ſunt cōuēticula hoīm maloꝝ ⁊ fugiendū eſt ad tēplū cordis nr̄i ⁊ interne oronis. i. ad ſecretū munde cōſciētie: vt noſipſos tēplū dei ſtudeamus facere q̄s de⁹ inuiſere ⁊ in q̄b⁹ manere digneē. (Et dixit ei) inſtruens eū ad cautelā futuroꝝ (Ecce ſanus fact⁹ es) dei bn̄ficio (iā noli). i. non velis (peccare) de cetero. h eſt habe volūtatē firmā non peccādi: q̄ oē pctm̄ ex volūtate ſicut ex radice pcedit. Deīde ponit ⁊ oſtēdit ꝙ periculoſa ſit recidiuatio in pctm̄ dicēs (ne deteri⁹ aliq̄d tibi ꝯtingat) vel hic vl̄ in futuro: q̄ in recidiuante nouiſſima fiūt peiora prioribus. Et iſtud periculum attenditur.

3 Periculū recidiuantis.

Primo ex parte dei: q̄ recidiuās grauiter peccat propter igratitudinē: ⁊ ideo a deo graui⁹ puniē. Scđo attēdit ex pte diaboli: q̄ ſicut miles caſtrū qđ ſemel perdidit ſi poſtea illđ recuperat fortius munit ⁊ cautius cuſtodiē: ſic diabol⁹ fortius munit recidiuātē: q̄ ſeptē ſpūs neq̄ores ſe ibi ponit: ⁊ ad oīa ſeptē pctā mortalia ipm trahit. Tertio attendiē ex pte hoīs q̄ recidiuās facili⁹ poſtea in peccatum cadit: iam enim ex quadā mala ꝯſuetudīe peccare p nihilo ducit. Jn his ergo verbis ſuis innuit dn̄s qđ propter pctā paralitic⁹ lāguebat ⁊ ꝙ īfirmitas illa ꝓpter pctā īflicta fuerat. vn̄ Chri.

Chriſ. Pctm̄ cā morbi.

Ubi diſcim⁹ ꝙ ex pctīs ei nata eſt hec egritudo. Q̄ enim ſepi⁹ aīa i nobis egrotāte inſenſibiē nos habem⁹: corp⁹ aūt ſi paruā ſuſcepit leſionē oē facim⁹ ſtudiū vt ab infirmite liberemur: ꝓpterea deus punit corpus p his q̄ aīa deliquit. Cū his ⁊ illud diſcimus ꝙ ſi grauē ſuſtineamus penā p prioribus pctīs: deinde in eadē incideremus grauiora patiemur: ⁊ hoc decēter qui eīm neq̄ ſupplicio fact⁹ eſt melior vt īſenſibilis derelinquo ⁊ cōtēptor ad mai⁹ duceē tormētum. Si aūt hic nō oēs p pctīs torquētur nō cōfidamus; nihil enim nos hic pati pro pctīs

ſignū eſt maioꝛis illic ſupplicij. Cauere er-
go debem⁹ ne deū in penis cōtēnendo tāq̄
indurati in peccato ꝑmaneamus vel ſana-
ti a dño tāq̄ ingrati in peccatū relabamur
ne ꝓpter cōtēptū vel ingratitudinē dete-
rius nobis cōtingat: vel qꝛ deteriores effice
remur: vel grauioꝛi ſupplicio hic vel in futu
ro traderemur. Jeſus ergo ſicut exteri⁹ coꝛ
poꝛe ſic interi⁹ mēte paraliticū ſanauit: pre-
monēs ne iterū peccaret ⁊ grauius iudiciū
incurreret. q. d. Precedens peccatū eſt tibi
dimiſſum ne iterū peccādo cōſtituas te ma
gis reū. Quis enumerare ſufficiat mira et
magna opera dñi exq̄ſita in oēs voluntates
q̄ in materiā laudis ſue ⁊ in vſum neceſſita-
tis nr̄e creauit? Uidit deus oīa q̄ fecerat et
erant valde bona ⁊ nihil odit eoꝛum q̄ fecit
Solū peccatū qđ nihil eſt odit perſequit̄ et
deſtruit. Unde cū ſex dieb⁹ ſolo verbo cun-
cta creauit annis pluſq̄ triginta ad deſtruē
dū pctm̄ in mūdo laboꝛauit. Hoc ſolum eſt
qđ ei diſplicet qđ oculos maieſtatis ei⁹ of-
fendit qđ ipſum mitē ⁊ ſuauē nobis aſperū
⁊ durum reddit: hoc eſt qđ de angelo diabo
lum fecit: de amico inimicū: ⁊ de libero ſer-
uum: de incoꝛrupto moꝛtalē ⁊ coꝛruptū: de
beato miſerū: de ciue exulē ⁊ eiectū: de filio
dei filiū diaboli: hoc eſt q̄ nunq̄ impunitū
eſt relinquendū. (Tunc abijt ille homo) ad
publicandū xp̄i virtutē (⁊ nunciauit iudeis
qꝛ ieſus eſſet qui fecit eū ſanū) Ecce nunc in
mēte ſanatus fide cognouit dñm ⁊ eo noto
nō eſt piger in annūciādo illū. vnde Augu.
Nūc autē ille poſtea q̄ vidit ieſum ⁊ cogno-
uit eū ſalutis ſue auctoꝛē non fuit piger in
euāgelizādo q̄ viderat. Jſte ergo nunciauit
ſalutē vt ſequat̄: ſed illi ecōtra perſequun-
tur. vñ ſequit. (Propterea ſequebant̄ iudei
ieſum) tāq̄ violatoꝛē legis diuine (qꝛ hoc fa
ciebat in ſabbato) agēs cōtra deū q̄ requieuit
in eo: opinātes q̄ nihil penit⁹ eſſet in ſabba
to faciendū: ſ3 ab oī ope hoīm vacādū quā-
tūcūq̄ ſit vtile diuinū. Male de ſabbato in-
telligebāt: qꝛ hominē in ſabbato ſanare ac
pietatē ⁊ miſericoꝛdiā exercere peccatū eſſe
putabāt. iudei perſequebant̄ xp̄m opus ei⁹
bonū puertētes in malum: ⁊ adhuc multos
habēt ſequaces frequēter ſeruos xp̄i ꝓpter
opus bonū moleſtantes. Cum ergo argue-
rēt eū ⁊ murmurarent de hoc q̄ in ſabbato
operabat̄ excuſans ſe ait illis. (Pater me⁹)
q̄ eſt in celis q̄uis in ſabbato ceſſauerit ab
oī ope creationis diſpoſitionis ⁊ oꝛnat⁹: tm̄
(vſq̄ modo operat̄) gubernādo ⁊ inſtaurā-
do q̄ coꝛrūpit in ope ⁊ ꝓpagādo ⁊ ꝑ hoc nō
ſoluit ſabbatū ergo cū ⁊ ego operoꝛ reſtau-
rās ⁊ reparās coꝛrupta ⁊ ſanās infirma nō
ſoluo ſabbatū: ſed in operando me pr̄i con-
foꝛmo: ⁊ ſicut in principio creando: diſponē
do: ⁊ oꝛnādo operatus ſum cum ipſo ita fa-
cio ⁊ modo. Ac ſic dicat. Non tantū ſex die-
bus pꝛimis vt putatis operat⁹ eſt pr̄ meus
creaturas nouas condendo ⁊ ꝓducendo a
quibus requieuit die ſeptima: ſed vſq̄ mo-
do ⁊ ſemꝑ vſq̄ in finē cōtinue operat̄ in eſſe Conſeruat
cōſeruādo ⁊ gubernādo: vt cōdita ꝑmaneāt oīa
Non ſolū em̄ deus oīa fecit: ſed ⁊ facta ne deus.
deficiāt in eſſe cōſeruat: ita q̄ ſi reb⁹ ſubtra-
heret ⁊ eas manu regiminis non retineret:
ſicut de nihilo facta ſunt: ſic in nihilum vni
uerſa tenderent ⁊ defluerēt. Unde ſic deus
intelligēdus eſt requieuiſſe ab oībus operi
bus ſuis: vt iam nullā nouā creaturā cōde-
ret: nō vt cōditas cōtinere ⁊ gubernare ceſ-
ſaret cū quo in cūctis pariter (⁊ ego) opera-
tus ſum ⁊ (operoꝛ) qꝛ ſum verbū patris per
qđ oīa facta ſunt ⁊ cōſeruantur in eſſe: ⁊ er-
go bonū eſt q̄ ago: nec mirū ſi hominem in
ſabbato ſano qui de⁹ cū patre oīa ſemꝑ ope Opatio
roꝛ. Jn nullis em̄ q̄ fiūt operatio mea deeſt trinita-
operationi patris: ſed in oībus ſimul ego cū tis indi
patre operoꝛ cum diuina potentia nihil ni- uiſa.
ſi per ſapientiā ſuā facit. Si ergo me in ali-
quo qđ per me factū ſit reprehēdere p̄ſumi Augu.
tis reprehēdite ⁊ deū patrē pariter mecum
operantē cuius vos populū peculiarē eſſe
iactat? vbi Aug. Quomodo ipſe pater ⁊ fili⁹
inſeparabiles ſunt: ſic ⁊ opera patris ⁊ filij
inſeparabilia ſunt: non tm̄ patris ⁊ filij ſed
etiā ſpiritusſancti. ſicut equalitas ⁊ inſepa-
bilitas eſt ꝑſonarū: ita etiā opa inſeparabilia
ſunt. hec Aug. Hinc aūt toti⁹ trinitatis ope
ra indiuiſa. i. cōia eſſe dicunt̄: qꝛ q̄cq̄d potē-
tia gerit̄ idē ſapiētia moderat̄ ⁊ bonitate cō
dit̄. Uñ bñ in his que facimus vel deū face
re exoꝛamus cōmemoꝛationē trinitatis fa-
cimus dicētes. Jn noīe patris ⁊ filij ⁊ ſpiri Trini-
tusſancti: vel in noīe ⁊ indiuidue trinitatis: tas inuo
vt ſicut perſonarū indiuiſa eſt operatio ſic ⁊ canda.
earū ſit inſeparabilis inuocatio. Et ſic xp̄s
excuſat̄ in ſabbato operādo. Sed qꝛ ex hac
excuſatiōe ſequit̄ qđ xp̄s ſit equalis deo pa-
tri: ideo ex hoc verbo magis pſequebant̄ eū
tanq̄ blaſphemū: qꝛ blaſphemia mai⁹ pec-
catū eſt ⁊ acri⁹ punit̄ in lege q̄ violatio ſab-
bati. Uñ ſubdit (Propterea ergo magis). i.
auidioꝛi aīo ⁊ feruētioꝛi zelo q̄ pꝛius ꝓ ope
ſabbati (querebāt iudei interficere eum qꝛ
non ſolū) vt eis apparebat (ſoluebat ſabba-
tum: ſed patrē ſuū) naturalē ⁊ ſibi cōſubſtā-
tialē (dicebat deū) nō vt nos q̄ adoptati pa-
trē vocamus eū equalē ſe faciēs ⁊ oſtendēs
deo per equalitatē nature ⁊ poteſtatis qđ il-
li blaſphemiā eſſe dicebant. Cum em̄ eū tm̄
modo hominē putarent imponūt ei qđ rapi Phil. ij.
nā faciat ſe equalē deo quaſi nō eſſet cū re-
uera eſſet talis: qꝛ ipſe per naturā natus eſt
ei equalis. Duo q̄ppe crimina in lege moꝛ-
te punita fuerūt. ſ. crimē ſolutionis ſabba-
ti: et magis crimen blaſphemie: et hec duo

ei imponebāt: ꝛ ppterea eū occidere quere-
bāt. Et q̄ excuſauit ſe de pmo: cōſequēter ex-
cuſat ſe de ſcḋo pbās ſe eſſe filiū dei ꝛ equa
lē patri. Et ne iudei dicerēt: tibi credimus:
nullus eīm ſibi teſtās dign⁹ eſt fide: ideo ad
cōfirmationē ppoſiti multiplex inducit te-
M ſtimoniū. ſ. ioānis ꝛ operū ac patris ꝛ ſcri-
Verū nō eē te ſtimo. xp̄i d ſe. Chꝛiſ. pturarū. Dicit ergo. (Si ego teſtimoniū p-
hibeo de meipſo teſtimoniū meū non eſt ve
rū) .i. efficax ſm reputationē veſtrā q̄uis in
ſe ſit efficaciſſimū. Vn̄ ſm Chriſo. hoc qḋ di
cit nō eſt verū: nō q̄tū ad dignitatē ſuā: ſed
Teſtes q̄tuoꝛ veritatis. q̄tū ad illoꝝ ſuſpitionē loquebat̄. Nota er
go ꝙ in teſtimonio ſunt quatuoꝛ teſtes filij
q: in teſtimonio poſſunt quatuoꝛ reperiri. ſ.
veritatis demōſtratio: veritatis ꝯfirmatio:
veritatis immobilitas ꝛ ipſa veritatis veri-
tas. Demōſtratio autē fiebat per Joānem
ipſe eīm ioānes ad quē iudei miſerūt ꝛ quē
magis oībus fide dignū putabant teſtimo
niū phibuit nō ſibi ſꝫ veritati xp̄o ſicut ami
cus veritatis. Cōfirmatio fiebat per opera
fortiſſima: qḋ eīm cecos illuminauit: aures
aperuit: oꝛa mutoꝝ reſoluit: demonia fuga
uit: moꝛtuos ſuſcitauit: hec opa teſtimoniū
xp̄o perhibebāt. Jmmobilitas patebat per
atteſtationē patris qui teſtimoniū phibuit
de xp̄o: q: vox patris audita eſt in baptiſmo
ꝛ in monte ipſo xp̄o transfigurato. Veritas
autē oſtendebat̄ ex ſcripturis que mētiri nō
poterāt eo qḋ a ſpiritu veritatis pceſſerūt.
Scripture enim legis que date ſunt p moy
ſen ꝛ pꝛophetas perhibēt de xp̄o teſtimoniū.
Et ſic penes hec quatuoꝛ que omne teſtimo
nium veritatis fulciūt iſta quatuoꝛ teſtimo
nia accipiunt̄. Et q̄uis eſſent per tot incon
tradicibilia inducti ꝛ cōuicti teſtimonio ta-
men nolebāt credere in eum. Unde dicit (et
nō vultis venire ad me) ſcꝫ per fidē. i. nō vul
tis credere in me ꝛ a me querere verā ſalutē
ex ſola malitia veſtre volūtatis: quia nihil
aliud impedit vos niſi odiū cōtra me conce
ptū a vobis (nō vultis) inquā credere in me
(vt vitā eternā habeatis) nūc in ſpe ꝛ in fu-
turo in re, que habet̄ per fidē foꝛmatā chari
tate: ita nec veritas vos cōuincit nec pmiſ-
ſio vite vos trahit. ¶ Deinde redarguit eo-
rum duriciā ꝛ tarditatē ad credendum di-
Duricia Judeoꝝ ad credendū. cens (ego veni in noīe) ꝛ ad honoꝛē (patris
mei) vt per me pater gloꝛificet̄ qḋ patet per
predicta teſtimonia: ꝛ nō accepiſtis me. nec
in me creditis ſed magis perſequimini q:
dilectionē dei nō habetis. Et inde pena pec
N cati vobis hec erit: q: alium. i. antichꝛiſtum
Antixp̄m iudei ſuſcipiēt pꝛimi. in noīe ſuo venientē. i. nō habentē predicta
teſtimonia ꝛ ſuā gloꝛiā ppriā querentē ac-
cipietis p xp̄o ꝛ vero deo: vt ſm apoſtolum
credāt mēdacio qui noluerūt credere veri-
tati. q. d. Quia nō accepiſtis me. i. q: nō cre-
didiſtis me eſſe xp̄m hec pena infliget̄ vo-
bis vt decepti p xp̄o antixp̄m recipiatꝫ. Per
hoc arguit̄ ꝙ iudei pmi erūt q̄ ad antixp̄m
cōuertent̄. Judei eīm in fide antichꝛiſtū reci
piēt ꝛ tēplū ei facient̄: q: faciet ſe circūcidi et
dicet ſe eis pmiſſum ꝛ ei adherebunt q̄uſq3
eius falſitas detegat̄ per Enoch ꝛ Helyam.
ſm Augu. Antixp̄s cerimonias legis tenta- Augu.
bit reſtaurare vt euangeliū ſoluat: que res
iudeos eū p xp̄o accipere ſuadebit. Deinde
cauſam infidelitatis eoꝝ ſubdit (q: gloꝛiā
humanā abinuicē recipiētes) ꝛ acceptātes.
i. ex ſupbia humanū fauoꝛē captantes (glo-
riā q̄ a ſolo deo eſt). i. humilitatē que eſt ve-
ra gloꝛia vel gloꝛiā celeſtē nō querebāt. Nō
ergo q: nō eſt aperta veritas nō credūt: ſed Cur in
q: ſuperbia eos excecat que laudari ꝛ ſup xp̄m nō
ſe alios efferre deſiderat. Jdeo enim in chꝛi credāt.
ſtum credere nō poterāt: q: cū ſuperba mēs
eoꝝ gloꝛiam ꝛ laudē appeteret ꝛ ſeſe ſuper
alios efferret reputabant in gloꝛiam ꝛ dede
cus in chꝛiſtum credere qui abiectus ꝛ pau
per videbatur. ꝛ ideo ei credere nō poterāt:
ſed ille in eum credere poteſt qui coꝛ habēs
humile ſolius dei gloꝛiam querit ꝛ ei placē-
re appetit. Ex quo apparet qḋ multum pe- Chꝛiſ.
riculoſa eſt inanis gloꝛia. vnde Chri. Nihil Gloꝛia
ita defoꝛmat animam ſicut gloꝛiam deſide vitāda.
rare terrenam. non eīm eſt poſſibile q̄ hāc
gloꝛiam amat gloꝛiā querere crucifixi. vn̄
dicit ꝛ Tullius ꝙ cauenda eſt hominū glo-
ria que aufert animi libertatē: pꝛo qua ma-
gnanimis viris oīs dꝫ eſſe contētio. Et ideo
ſm glo. magnum vitium eſt iactantia ꝛ hu-
mane laudis ambitio q̄ de ſe eſtimari appe
tit qḋ in ſe nō habet ꝛ gloꝛiā ſuā nō dei q̄rit.
Econtra vero magna virtus eſt humilitas
q̄ ſe nihil reputat ꝛ ſolius dei gloꝛiā querit:
eiq3 ſoli placere appetit. Hec eſt etiā cā cur
mādata dei nō impleamus: q: nō humiles
ſed ſuperbi ꝛ ambitioſi ſumus pꝛeſumētes
de induſtria ꝛ virib⁹ nr̄is: vt ad ea implēda
nequaq̄ humiliari poſſimus. Vel hoc im- Gloꝛia
pediuit iudeos a fide xp̄i in parte: q: ſolum tpalis a
attēdebāt ꝛ adhuc intēdūt ad gloꝛiā ꝛ exal- iudeis
tationē tpalē dandā eis per meſſiam: vide- expecta
bāt autē xp̄m pauperē ꝛ abiectū: ꝛ ideo non ta.
receperūt eū nō attēdentes ſcripturas pꝛo-
phetarū que de eius paupertate ꝛ abiectione
loquūtur: gloꝛia autē ꝛ exaltatio q̄ per xp̄m
danda pꝛomittit̄ illa eſt gloꝛia celeſtis quā
non intelligebant: ꝛ ideo gloꝛiam que a ſo-
lo deo eſt nō querebant: ꝛ propter hoc in in-
fidelitate permāſerūt: ipſe ſol⁹ pōt xp̄o pau-
peri ꝛ abiecto credere qui nō ppriā: ſed dei
gloꝛiam querit: vbi de vitio vane ꝛ humane
gloꝛie ſic dicit Beda. Hoc autē vitiū caueri Beda.
melius nō pōt q̄ vt ad cōſcientias nr̄as re- Gloꝛie
deamus: noſq3 puluerē eſſe conſideremus ꝛ ſuperā
ſi quid boni nobis ineſſe depꝛehendamus de via.
non nobis: ſed deo aſcribamus. hec Beda. Chꝛiſ.

vbi ꝛ chriſo. Uanā gloriam fugiam⁹ oi ſtudio. Et qualiter eā ſuperabim⁹ ais? Si ad aliam reſpexerim⁹ gloriam que ex celis eſt a q̄ eijcere nos hec cogit. Que igit̄ nobis ſpes erit ſalutis cum iuſſi eſſe ab his exteri que hic ſunt exteri a celis ſum⁹ ꝛ eoꝝ q̄ illic ſunt. Quid hac inſenſibilitate deterius fiet vnq̄ꝫ cū f̄m vnāquāq; die ea q̄ iudiciū ea q̄ regni audiētes eos qui ſub Noe ꝛ ſodomis erant imitemur experiētia rerū expectātes oia diſcere. Et nimirū propter hoc oia illa ſcripta ſunt: vt ſi quis de futuris credit ab his q̄ facta ſunt manifeſtā ꝛ de futuris demonſtrationē accipiat. Hec igit̄ intelligentes ꝛ preterita et futura parū ſaltē reſpiremus a difficili hac ſeruitute et aliquā anime faciam⁹ rationē: vt ꝛ p̄ſentibus et futuris potiamur bonis. hec Chriſ. ¶ Oratio.

Domine Jeſu xp̄e ſana me languidū longo lāguore male vexatum: ꝛ paraliticū diutino corpore boni grauatum: da mihi vt ſurgam recedendo a pctō: ac tollam grabatū portando onus penitentie pro eo ꝛ ambulem proficiendo in bonū ꝛ de bono in melius: et eundo de virtute in virtutem ſanus quoq; fact⁹ tuo beneficio ſtudeā a peccatis abſtinere decetero: ne deterius mihi aliq̄d contingat: vel hic vel in futuro. Da mihi etiā bone Jeſu vt te humilem ſequēs humanā ꝛ terrenā gloriā contēnam ac laudari ꝛ ſuper alias efferri nō cupiam: ſed tui ſolius gloriam queram ꝛ tibi ſoli placere appetam. Amen.

¶ De arbore infructuoſa ꝛ muliere curuata. Capitu. lxxix.

Et relictis illis in icredulitate ſua (iterū abijt) ieſus (in galileā) Cūq; ibi maneret ꝛ doceret (aderāt eo tp̄e quidā) iudei (nūciātes) xp̄o q̄ pilatus quoſdā (de galileis) ſ. viginti viros dū ſacrificarēt ꝛ in actu i ſacrificijs occupati eſſent interfecit (et ſanguinē eorū cū ſacrificiis miſcuit) quia morte cū ſacrificiūa cōcurrēte ſanguis interfectorū cū ſanguine ſacrificiorū mixtus fuit. f̄m Cyrillū iſti erant ſequaces dogmatum iude galilei: cuius mētionē lucas in actib⁹ apl̄oꝝ facit: qui dicebat q̄ illicitū erat iudeis cognoſcere aliquē dn̄m p̄ter deū: ꝛ multi cōſenſerūt ei intantū q̄ p̄hibebāt oblationes ſtatutas a ppl̄o fieri ꝓ ſalute romani imperij de quo pilatus indignat⁹ venit ſup̄ eos ſacrificantes f̄m ritū ſuū: ꝛ iter ipſas victimas quas ritu legis ſe offerre putabant eos occidit ita q̄ ſanguis offerētium oblatis victimis miſceret̄. Uñ orte ſunt inimicitie iter ip̄m ꝛ herodē: q̄ꝛ galilei de herodis ptāte erant. Et q̄ꝛ aliqui de vulgo illā occiſionē ſuoꝝ ꝛ horrendā horribilibus pctis ipoꝝ occiſoꝝ imputabant credentes iuſtiſſime eos talia paſſos eſſe narrauerūt hoc ſaluatori volētes ꝑcipere q̄d ei ſup̄ hoc videret̄. Dn̄s autē nō negat ſed ponit eos pctōres fuiſſe: ꝛ ꝓpter h̄ periſſe: non t̄n aſſerit talia eſſe paſſos eos tanq̄ꝫ peiores nō patiētib⁹: q̄ꝛ talis mors nō eſt argumentū ſufficiēs q̄ graui⁹ peccaſſent ceteris oībus: q̄ꝛ frequēter deus pctā min⁹ grauia punit in p̄nti vita: ꝛ grauiora poſt vitā p̄ntē differt grauius puniēda. ¶ Miſtice pilatus ſignat diabolū ſemp̄ aias occidere paratū: ſanguis exp̄mit pctm̄ ꝛ ſacrificia bonas actiones: galilei q̄ interpretant̄ tranſmigrātes ſignāt huius mūdi viatores: mors quoq; iſtoꝝ corporalis ſigt ſpūalē mortē eoꝝ q̄ non pure offerūt ſacrificia. Pilatus g̊ ſanguinē galileoꝝ cū ſacrificijs eoꝝ miſcet qn̄ diabolus p̄ces: eleemoſynas ieiunia: ceteraq; bona opa fideliū vel mortifera carnis ꝛ ſanguinis delectatione: vel odij meditatione: vel inuidie furore: vel hūane laudis ambitiōe: vel ſiniſtra intētione: vel alia q̄libet nepharia peſte cōmaculat: vt q̄uis oblata dn̄o videant̄ nihil tamē ꝓſint offerētib⁹: ſꝫ poti⁹ interdū fiāt i pctm̄. De iuda eñ q̄ inter ſacrificia poſit⁹ ꝓditionē dn̄ici ſanguinis cogitabat ſcriptum eſt. Et orō eius fiat in pctm̄. Et ait dn̄s eis q̄ h̄ ſibi nunciabāt iudeos nō minus illis galileis ſceleratos et niſi de pctis penituerint ſil̄r in corp̄e ꝛ aīa perituros. Sola eñ pn̄ia liberat a piculo: q̄ꝛ eſt ſecunda tabula poſt naufragiū. Jlli q̄dē galilei non ſolū q̄ꝛ peccatores fuerunt: ſed ꝛ in errorē alioꝝ puniti ſunt: q̄ꝛ frequenter mouentur hoies ad pn̄iam ex morte aliorū horrida ꝛ repētina. vñ Chriſo. Jn hoc autē oſtendit q̄ illos ꝑmiſit talia pati viuentes alienis periculis territi fierent heredes regni. Quid igit̄ dices vt melior ergo fiā: ille punit̄. Nō iō ſed punit̄ quidē propter alia crimina: fit ꝟo ex hoc videntib⁹ ſalutis materia. Deinde ponit aliud exēplū de decē et octo hieroſolymitis q̄ dū edificarēt quandā turrim in ſyloa ſubito cecidit ſuper eos ꝛ oppreſſit: punitiq; ſunt iſtrumēto ſue offenſiōis quā ruinā aliq̄ imputabant enormitati pctōꝝ ſuorū de quo ſil̄em ſnlam dicit xp̄s ſicut et de p̄mo exēplo ſupra dicto. vñ Beda. Jlli etiā hieroſolymite a ruina turris oppreſſi ſignificāt iudeos q̄ penitere noluerint cū menibus ſuis eſſe perituros: illa turris ſignat illū q̄ eſt turris fortitudinis que merito eſt in ſyloa q̄ interpretatur miſſus: ſignat enim eum qui miſſus eſt a patre: venit in mun-

Pſal. cviij.

B Chriſ. Punit̄ nemo l merito vt ali⁹ emēdetur.

Ruina oppſſi. Beda.

dñi q̄ oēs ſuper quos ceciderit conterat.hec
Fic⁹ ſte rilis. Bed. Sup quo dixit eis ſilitudinē ficulnee fructū nō facientis et terrā inutiliter occupantis quā dñs vinee ſuccidi voluit:q2 tertio anno fructū in ea querēs nō inuenit:ſed a cultore vinee circa eā fodere et ſtercora mittere volente rogatus etiā ipſo anno tertio ꝓpter ſpē emēdationis dimiſit ꝯcludēs ꝙ iudei ſilr̄ eſſent p̄ſcindēdi de vita pñti et puniendi niſi fructū penitētie ꝛ bonoꝝ operū facerent. In hac ſilitudine quāta ſit dei patientia:quāta ſit hoīs negligētia manifeſtat.
Moraliter. Ficulnea plātata in vinea ē ſynagoga erecta in domo iſrael et plebe iudaica. Tres anni viſitationis ſunt legis edicta ꝓphetarū cōteſtatiōes ꝛ choruſcātis euāgelij gr̄a in q̄b⁹ de⁹ q̄ſiuit fructū bonoꝝ operꝝ a iudeis ꝛ nō iuenit niſi in valde paucis: q̄ quaſi nihil cōputabant reſpectu tāte multitudinis. Et q̄uis cultores eius circa illā foderēt ligone acute inuectionis eā hūiliādo:ꝛ terrorē diuinoꝝ iudiciorum ſibi imitēdo ac ſtercora mitterent:feditatē ꝛ abhominationē pctōꝝ ſuoꝝ ei oſtēdendo ꝑ q̄ ſolēt hūilitas ꝛ cōpūctio ſuſcitari:et hoīes de pctīs ſuis penitere:parū tñ cultores profecerunt:iō iudei ſuccidi meruerūt. Dei ēt ager ꝛ vinea mūd⁹ ē:cuius arbores ꝛ vites ſunt hoīes ꝛ alie q̄dē fructuoſe:alie vo infructuoſe. Hui⁹ vo ſunt cultores p̄lati ꝛ ſacerdotes. Sed ꝛ cuiuſlibet aīa eſt arbor:vinea:hortus ꝛ ager illi⁹ q̄ illā excolere h3:vt fruct⁹ faciat. Sed heu ī multis terrā inutiliter occupātib⁹ fruct⁹ nō inuenit:ꝛ iō timere hn̄t penā quā eis dñs ſ̄ cominat. vñ Grego.
C Grego. Tertio anno venisse. Tertio aūt anno dñs ad ficulneā venit q2 naturā gñis hūani ante legem ſub lege: ſub gr̄a expectando:admonēdo: viſitando requiſiuit:ſ3 tñ in trib⁹ annis fructū ſe nō inueniſſe cōq̄rit:q2 q̄rūdā prauoꝝ mētes nec inſpirata lex naturalis corrigit nec p̄cepta erudiūt nec incarnatiōis ei⁹ miracl'a cōuertūt. Sed cū timore audiēdū eſt qḋ dr̄.(Succide eā vt q̄d terrā occupat). Unuſq̄ſq3 eñ iuxta modū ſuum ſi fructū bone oꝑationis nō exhibet velut infructuoſa arbor terrā occupat.h Greg. Cultores vo ſunt q̄ ficulnee p̄ſunt ꝛ ei⁹ curā gerūt:vl' ſcti q̄ itra eccl'iā orāt ꝓ eis q̄ extra eā ſunt:q̄ oēs interpellāt dñm ꝓ ficulnea dicentes.(Dñe dimitte illā h̄ anno).i.tp̄e iſto ſub gr̄a (vſq3 dū fodiam circa illā) excolēdo ꝛ vitia rep̄hendēdo (et mittā ſtercora) ꝑ fetorē pctōꝝ ad pñiam ſuſcitando.
Penitentie humilitas. Circūfodere eñ ē hūilitatē pñie ꝛ patientiā docere:foſſa nāq3 eſt hūilis terra ſtercus aūt ſordes ſunt ꝛ memoria pctōꝝ et fructū dant. Quid eñ ſtercore ſordidi⁹ ꝛ tñ ſi bñ vtaris q̄d fructuoſi⁹? vñ Greg.
Grego. Ex ſtercore igit̄ ad fructum reuiuiſcit arbor:q2 de conſideratione pctī ad bona ſe oꝑa reſuſcitat.(Uel foſſio eſt pctōꝝ recognitio. pctōr el pctā ſua cooperit:ſed fodiēdo videbit abominationē pctōꝝ ꝛ inde erubeſcet. Stercoratio autē vel fimi appoſitio eſt mortis recordatio:in morte eñ hō ſterc⁹ efficit̄ ꝛ putredo:ipſa nāq3 mortis memoria a pctō p̄ſeruat in bono ope ſolicitat ꝛ gratiā dei cōſeruat. Per arborē etiā fici moralr̄ pōt q̄libet pſona in eccl'ie dei ad fructificādū plātata ſignari:ꝛ ꝑ tres annos in q̄b⁹ nō facit fructū iuuēt⁹ ꝛ etas media ꝛ ſenecta itelligi:ꝓpt̄ ꝙ meruit ꝑ mortē de pñti vita ſuccidi:ꝑ cultorē aūt āgel⁹ cuſtos hui⁹ hoīs accipit̄ qui rogat vt adhuc in ſenio viuere dimittat vt per eius diligentiā circa talē hominē ſe emendet ꝛ fructificet alioquin ſuccidat ꝛ in ignē mittat. D Moraliter. ¶ Pōt ēt moraliter arbor fici dici religio quā dñs eius q̄ eam ſeruat.ſ.xp̄s (habebat platatam in vinea ſua).i.in eccleſia.ſ.ꝑ Antoniū:ꝑ Bñdictū: ꝑ Auguſtinū (et venit querēs fructū).ſ.religionis ꝛ ſanctitatis ꝑfectū in illa.ſ. religione (et non inuenit niſi folia tm̄) et nihil de veritate religionis preter verba et exteriorē habitū. (Dixit autē ad cultorē vinee) ſc3 ad cetū p̄latorū ꝛ doctoꝝ quoꝝ officiū eſt ſacramēta amputare:ſpinas euellere:et cetera hmōi facere. (Ecce tres anni ſunt) ſc3 tp̄s Antonij: Benedicti et Auguſtini. (ex quo venio q̄rens fructū).ſ. virtutū ꝛ operum(ꝛ nō inuenio)illū nimis enim ꝓpe viā ꝛ mūdū erat:ꝛ iō fruct⁹ vſq3 ad maturitatē et finem ſeruare nō poterat. Sed reuera ol religioſo timor incutit̄ cū hic dicitur.(Succide ergo illā).i.ſuccidendā annūciā:q2 eſt infructuoſa. (Ut q̄d terrā occupat:) ꝛ tpalibus vtitur:q2 locū quem t3 operibus bonis nō exercet. Ut eñ dicit Aug. Pctōr nō eſt dign⁹ pane quo veſcit̄. Augu. (Et reſpondens) platus:q2 p̄lati debēt ſe opponere ꝓ ſubditis (dixit).ſ.orando ꝓ eis:dñe dimitte illam et hoc anno.ſ.vt peniteat ꝛ fructificet. Sed heu q2 cōceſſo ſpacio pnīe multi abutuntur in ſupbia ſe nō emēdādo. Spacio penitētie abutentes. Uſq3 dum fodiā circa illā.ſ.per increpationē humiliando et ob amorē terrenorū reuocādo:qui enim fodit terrā extrahit ꝛ foſſam.i.humilitatē3 facit ꝛ mittā ſtercora.ſ.malorū q̄ facit abominationē ꝛ feditatē ꝛ vtilitatē ad memoriā3 reducēdo. Sunt tñ multi q̄ nec ſic penitere volunt:ſ3 murmurant cōtra illos q̄ eis peccatorū ſuorū abominationē ad memoriam reducūt:ſiue in p̄dicatiōe ſiue in electione: ſiue in corruptione:ſiue in accuſatiōe:et iō timendū eſt eis ne ſuccidant̄:q2 arbor que nō facit fructū bonū excidetur ꝛ in ignem mittetur. E Nota ꝗls religionis. Tres etiā anni poſſunt ſignificare tria vota cōmunia omni religioni:ſuper quibus dominus quēlibet noſtrum interrogabit cum exactione magna quomodo

fuerint obſeruata: ſ; timendū eſt multis ne iſta vota inueniat fracta vel male obſeruata. Cultor: etiā hui⁹ vinee pōt ipſa rō eſſe q̄ debet fodere circa cōſcientiā ſuā in faciēdo foueā humilitatis ⁊ ipſam euacuādo ab ol appetitu mūdi huius: ⁊ debet mittere circa illā ſtercora cōſiderando huius mūdi miſeriā: q: ola mūdana ſm apoſtolū nō ſunt niſi ſtercora: ⁊ iſtorū cōſideratio ⁊ foſſio predicta faciūt ficū cōſciētie religioſi fructificare. Et bene per arborē fici intelligit religio. Primo q: ſicut ficus ſub vno cortice multa grana ɔtinet in quadā dulcedine: ita religio ſub vno mō viuendi: ⁊ ſub vna regula multos h; hoīes concorditer vinctes. Secundo q: folia ficus habēt quaſi ſimitudinē manus humane: ſic vba religioſorū q̄ per folia ſignificant debent operib⁹ adequari: vt quicq̄d dicunt illud faciāt. Tertio quia tauri ferociſſimi dr̄ manſueſcere q̄n ficui alligantur: ſic iuuenes inſolētes: ⁊ diſſoluti manſueſcunt ⁊ xp̄i iugo humiliter ſubijciūtur q̄n religionem ingrediunt: ⁊ cerimonijs ordinis alligant. Sed nota q̄ in Hieremia dr. Quid tu vides hieremia? Ficus bonas: bonas valde ⁊ ficus malas: malas valde: q: q̄n religioſ⁹ ē bon⁹ nō eſt melior eo: ⁊ q̄n eſt mal⁹ nō eſt eo peior. vn̄ Aug. Simpliciter fateor ex quo deo ſeruire cepi q̄m ſicut difficile expert⁹ ſum meliores q̄ qui in monaſterijs ꝓfecerunt: ſic nō ſum expertus peiores q̄ q̄ in eis defecerunt. Docemur ergo hic ⁊ monemur vt non ſimus ſteriles ſicut arbor infructuoſa: et terram inutiliter non occupem⁹ ne ſine fructu bonoꝝ operū inuenti ſuccidamur ⁊ in ignē mittamur: q: vt ait Bern. arbori infructuoſe debent ſecuris ⁊ ignis. Pōt aūt p terrā ſterili ficu occupatā eccleſia ſignificari que noxia p̄latoꝝ ⁊ prepoſitorū vmbra p̄mitur ne lumen veritatis videat: ⁊ exēplis eoꝝ impeditur ne ſole dilectiōis dei caleſcat: de q̄bus bene dici pōt. Ue vobis ſcribe et phariſei q̄ clauditis regnū celoꝝ an̄ hoīes. vn̄ Ambr. Inutiliter terrā occupat qui locū quē tenet bonis operib⁹ nō exercet qui exēplo prauitatis impedimentū p̄ſtat ceteris. Sed vt ait Hiero. Qui viderit ſe inſufficientē eſſe vel nō ꝓficere in loco in quo miniſtrare ⁊ alijs prodeſſe d; tenet cedere: ne melioris locum occupet. Ubi ⁊ Augu. Nihil eſt qđ ſic q̄ſq; cogitare debeat niſi vt ſemetipſum oculos conuertat: in ſe diſcat: ſe diſcutiat: ſe querat et ſe inueniat: et quod diſplicet necet: quod placet aptet ⁊ plantet. Cū em̄ ſe hō inanem inueniret meliorū bonoꝝ: vt q̄d eſt auidus exteriorū bonoꝝ. Ecce q̄d prodeſt plena bonis archa ſi inanis eſt conſcientia. Bona vis habere: ⁊ bonus nō vis eſſe. Non vides erubeſcere te debere de bonis tuis ſi domus tua plena eſt bonis et te habet malū. Quid em̄ eſt velis malū habere dic mihi? Nihil oino. Non vxorē: nō filiū: nō ſeruū: nō villā: non tunicā. Poſtremo nō caligā: ⁊ tū vis habere vitā malā. Rogo te prepone vitam tuam caligę tue. Omnia que circūiacent oculis tuis elegantia et pulchra tibi chara ſunt et tibi ipſi vilis et fedus es. Si poſſent tibi rn̄dere bona q̄bus plena eſt domus tua q̄ h̄re optaſti: q̄ pdere timuiſti: nōne tibi clamarent tu nos bona vis habere: ſic ⁊ nos volumus bonū habere dn̄m. Tacita voce interpellant cōtra te dn̄m ſuū. Ecce tāta bona dediſti huic ⁊ ipſe mal⁹ eſt. Quid em̄ prodeſt qđ h; q̄n eū qui ola dedit nō habet: hec Auguſtin⁹. Per hec verba predicta quendā lubricū a pctis retraxit Auguſtin⁹ in quodā ſermone ſuo. (Erat aūt docens in ſynagoga eoꝝ) in loco cōi vbi conueniebāt iudei ⁊ in ſabbatis in quibus hoīes debent intēdere diuino cultui ad audiendū verbū dei: vt ibi predictā ſimilitudinē ꝓponēs eā ad ſynagogā pertinere indicaret ⁊ q̄ ſynagogā infructuoſe arbori compararet: arboris enim ſucciſio ſignificabat ſynagoge excíſionē quo ad quoſdam reprobos ⁊ dānandos: ſed mulieris de qua ſequit erectio eccleſie exaltationem ⁊ cuiuſlibet fidelis ale erectionē ſiue ad fidē ⁊ gratia; ſiue ad gloriā. vn̄ Ambro. Quā clemēs dn̄s q̄ pius in vtroq;: cū aut miſeret aut vindicat in ſynagoge typo arborem excidi iubet in typo eccleſie feminā ſaluat. Tunc ergo mulierem quandā (que habebat ſpiritū infirmitatis) id eſt infirmitatē a ſpū maligno inflictam ⁊ cauſatam: q: erat a ſathana (decē ⁊ octo annis) vinculo infirmitatis alligata et more brutorum incuruata: ita vt (nec poſſet ſurſum reſpicere) in celū ad q̄ erat facta: quia terrena ſapiens et infirma requirens celeſtia ⁊ ſuperiora cogitare nondū ſciebat cū eā videret vocauit ad ſe et ſanauit: et cum manus ei imponeret (confeſtim erecta eſt ⁊ glorificabat deū) pro bn̄ficijs acceptis: ſolā em̄ gloriā retinet deus de operib⁹ ſuis: totā vero vtilitatē concedit nobis. In hoc oſ̄dit dn̄s ſuā humilitatē: q: infirmos non dedignabat tangere q̄tuncunq; deformē vel grauē haberent infirmitatē. Licet aūt iſta inclinatio mulieris intelligatur de inclinatione infirmitatis quā diabolo vexante ſuſtinebat: tn̄ accipimus eā moralr̄ ſic qđ vtinā ols mulier ſic h̄ret vultū oculos ad terrā demiſſos q̄ in perpetuū hoīem nō reſpiceret: q: aſpectus ei⁹ valde eſt piculoſus. Hic erudimur ne vita nr̄a ſit terrenis implicata ſicut mulier terre erat inclinata. q: vt dicit Augu. Quāto magis q̄ſq; terrenis occupationibus implicatur tāto magis a ſui conditoris viſione per penditur. et vt dicit

[Margin notes, left column:] religio p arborē fici intellecta. — Tauri ad ficū ligati māſueſcunt. — Hiere. xxiiij. — religioſi optimi aut peſſimi. — Bern. — Terra ſterilis.

[Margin notes, right column:] Mala; rē nullam volumus ꝑter vitam. — Uerba Augu. quib⁹ lubricū conuertit. — Ambr. Clemētia dn̄i. — Mlier incuruata. — Humilitas domini. — Aſpect⁹ mulieris. — Augu.

Grego. Peccator incurvus est. Grego.cõcupiſcẽs viſibilia inuiſibiles virtutes amittit. Ille quippe hõ curuus eſt qui inclinat⁹ ad culpã ſurſum reſpicere non poteſt p iuſticiã: q2 terrenis voluptatib⁹ dedit⁹ ſola terrena ꝛ tranſitoria cogitat ꝛ diligit: ad celeſtia contẽplãda mẽtis oculos non erigit et eterne felicitatis diuitias nõ reqrit. Hunc aũt ſi dñs p gratiã tãgat ꝛ ſue mie manũ ſup eũ ponat: ſtatim p iuſtificationẽ erigit ꝛ terrenoꝝ oblitus celeſtia cõ- Grego. tẽplat. vñ Gregor. Ois eñ pctõr terrena cogitans ꝛ celeſtia nõ requirens ſurſum reſpicere non valet: q2 dũ deſideria inferiora ſeqtur a mentis ſue rectitudine curuat: et hoc ſemp videt qd ſine intermiſſiõe cogitat. Et q2 ad celeſte deſideriũ non aſſurgit q̃ſi mulier inclinata ſurſum reſpicere nequaq̃ poteſt: vſitata eñ culpa obligat mentẽ: vt nequaq̃ aſſurgere poſſit ad rectitudinẽ. Conſuetudo mala. Conat ꝛ labit: q2 vbi diu ſpõte pſiſtit ibi ꝛ cum noluerit coacta cadit. Si ergo iã bona patrie celeſtis agnouimus diſpliceat nobis q curui ſumus. Ponat añ oculos mulier curna ꝛ arbor infructuoſa. vñ ꝛ Auguſt. Ergo Augu. qui ſterilis eſt agat pniam et faciat fructũ dignũ pnie. Qui curuus eſt: vt terrã intueatur: terrena felicitate letet ꝛ erigat. Si per ſeipſum nõ põt innocet deũ. hec Auguſt. Et merito ſe erigere dz hõ: hz enim faciẽ ad celũ erectã vt pl⁹ intendat celeſtib⁹ ꝛ eternis q̃ iſtis tpalibus ꝛ caducis. vñ Aug. Erecta in celũ corporis forma admonet q̃ ſurſum ſũt ſapere. Beluas dñs pſtratas in faciẽ fecit paſtũ querentes de terra: te in duos pedes erexit: tuã faciẽ ſurſum attendere voluit. Non diſcordet cor tuum a facie tua: vt habeas faciẽ ſurſum ꝛ cor deorſum. vnde ꝛ Baſi. Beſtie terreſtres ſunt ad terrã reſpicientes: ſed celeſtis arbor hõ quantũ figura corpalis plaſmationis tñ et dignitate ale differt. Quadrupedũ figura q̃lis eſt. Capite vel corpe ad terrã reſpicit: ſup ventrem vadit: et qcq̃d voluptuoſum eſt ex oi parte pſequit. Tuũ caput ad celũ erectũ eſt: oculi tui ſuperiora contẽplant: vt ſi qñ tu paſſionibus carnis teipſum cõuiciaberis ventri ſeruiens ꝛ his q̃ ſub vẽtre ſunt cõparat⁹ es beſtijs inſipientib⁹. i. nõ ſapientib⁹ ꝛ aſſimilatus es eis alia tibi ſolicitudo eſt digna q̃ ſuperi⁹ ſunt q̃rere: vbi xp̃s eſt ſupq̃ terreſtria eſſe mẽte: vt formatus es: ita diſpone tuũpſi⁹ vitã. Urbanitatẽ habes in celis vera tua patria q̃ ſuperi⁹ eſt hierlm. vñ ꝛ Ber. Curuitas ale eſt querere ꝛ ſapere q̃ ſuper terrã ſunt. Turpe eſt in humano corpore qd eſt erecte forme beluinã mentẽ gerere. Et iterũ. Corporis ſtaturam dedit homini deus rectã: forſan vt iſta corporea exterioris viliorisq̃ rectitudo figmẽti hominem interiorẽ illũ qui ad imaginẽ dei factus eſt ſpiritualis ſue ſeruande rectitudinis admoneret ꝛ decor limi deformitatem argueret animi: quid enim indecentius q̃ curuum recto corpore gerere animum: Peruerſa res eſt et feda luteum vas quod eſt corp⁹ de terra oculos ſurſum habere celos libere ſuſcipere: celorũq̃ luminaribus obleclare aſpectibus ſpiritalem vero celeſtemq̃ creaturam ſuos econtrario oculos: id eſt internos ſenſus atq̃ affect⁹ trahere in terram deorſum et que debuit nutriri in croceis: herere luto quaſi vnam de ſuibus amplexariq̃ ſtercora. hec Bern. vñ ꝛ Boetius. Boeti⁹. Qui recto celum vultu petis ethereſq̃ fontẽ. In ſublime feras animũ quoq̃ ne grauata peſſum. Inferior ſi dat mens corpore Ouid. leuato. et Ouidius. Pronaq̃ cum ſpectent alalia cetera terram. Os hoi ſublime dedit celumq̃ videre Juſſit: ꝛ erectos ad ſidera tollere vultus. Nota etiã vt dicit Ariſto. in Ariſto. libro de alalibusq̃ aues claudũt oculos cũ Palpebra auium. palpebra inferiori alalia vero groſſa cum palpebra ſuperiori. Per aues intelliguntur viri ſpirituales qui ad inferiora et terrena oculos claudunt ac celeſtib⁹ ꝛ ſuperiorib⁹ intendunt. Per alalia vero groſſa intelligunt viri mundani q̃ habent oculos clau- I ſos ad celeſtia ꝛ ſpũalia ꝛ apertos ad terreſtria ꝛ ſecularia. ¶ Per hãc mulierẽ curuã Anima peccatrix. ſignat peccatrix aia ꝛ mens auara mulier q2 propter abſentiã charitatis frigida inclinata: q2 longo tpe diabolo pcurante ſic ad inordinatũ amorẽ terrenoꝝ eſt incurnata q ppter longã conſuetudinẽ aſpicere non põt ſuperna tanq̃ celi oblita: fratres enim fuerũt manaſſes. i. obliuio et effraim: id eſt frugifer hñs ſpm infirmitatis: q2 ad ſpũalia infirma decẽ ꝛ octo annis: q2 valde diuturna. ſm eñ Hier. Cũ cetera vitia hoie ſe- Hiero. neſcẽte ſeneſcant ſola auaricia iuueneſcit. Sed ieſus eã tangit in ſabbato qñ eius inſpiratione q̃eſcit a pctõꝛ ſic erigit ſurſum per celeſtiũ appetitũ. In ſanatione aũt mulieris fecit dñs quinq̃: vidit miſericorditer vocauit: ſanauit: tetigit: et erexit. Sic dñs aiam peccatricẽ perfecte curat. Primo videt eã p pietatẽ. Scdo vocat eã p iternã inſpirationẽ. Tertio ſanat p pctĩ remiſſionẽ. Quarto tãgit p ſatiſfactiõis dolorẽ. Quinto erigit ad ſuperna p amoris feruorẽ. Per archiſynagogũ H̄o de quo ſtatim ſubditur hypocrita q̃ ſe ſup alios extollit ſignatur q de hoc murmurat qñ male iudicat et interp̃tat pꝑter q merito arguit de murmure tali: q2 cura maior circa hũanã naturã q̃ circa alalia bruta dz adhiberi. Uñ ſeq̃t. (Rñdẽs aũt archiſynagog⁹). i. princeps ſynagoge qui ex inuidia nitebatur geſta xp̃i Archiſynagogus. decolorare (indignans) de hoc facto q̃ſi ex legis zelo (dicebat turbe) qd non venirent

Margin notes (left): Erigat ſe hõ ad celeſtia. — Os hominis ſublime. — Baſili⁹ — Ex Hs. lxxviij. — Bern. Curuitas ale.

pro cura die ſabbati: ſed ſex aliis diebus in
quibus licet operari quaſi idirecte arguēs
dominū turbe dicebat: qꝛ eū pſonaliter di-
recte arguere nō audebat. ꝛ reſpōdit illi do
minus vocās eos hypocritas ꝙ bñ licebat
mulierem ipſam ſoluere a vinculo infirmi
tatis die ſabbati ꝛ qꝛ ipſi bouē aut aſinū tūc
ſoluūt a pſepio ꝛ ducūt ad aq̄re. vbi Ambr.
Quā dulcis parabola facilis aūt. Uincula
ꝯparat vt inſimulatio iudeorū actu ipſorū
redarguat̄. Nā cū ipſi aīalibus ſabbato ſol
uunt vincula: reprehendūt dñm qui hoīes
a pctōꝝ vinculo liberauit. Denicꝫ ꝛ deus
ab opib⁹ mūdi requieuit: ſꝫ nō ab operibus
ſanctis cui⁹ ſempiterna ꝛ iugis operatio ē
ſicut filius ait. Pater me⁹ vſcꝫ modo opera
tur ꝛ ego operor: vt ad ſimilitudinem dei ſe
cularia opera nr̄a nō religioſa ceſſarēt. hec
Ambro. Archiſynagog⁹ ergo male legē itel
ligebat q̄ pietatis ꝛ miſericordie opa in ſab
bato fieri nolebat. lex em̄ non filiale ꝛ libe-
rale: ſꝫ ſeruile ꝛ noxiū opus ſabbato ꝓhibe
bat pfigurās tps quo noſtra ſecularia opa
nō religioſa ꝛ laudandi deū ceſſabunt. In
ſignū etiā hui⁹ rei dñs ſabbato curabat. cu
ratio ꝛ miraculoꝝ opatio que ordinatur vñ
ad dei gloriā ꝛ videntiū deuotionē excitan-
dā poterat fieri in die ſabbati ꝛ conuenien-
ti⁹ in die illa ꝙ in aliis eo ꝙ dies illa erat
ordinata diuino cultui ꝛ ad deuotionem po
puli. Sed ipſi opus charitatis. ſ. ſanationē
hoīs nō verent̄ poſtponere operi cupidita-
tis. ſ. pecoris. Ideo bene eos hypocritas. i.
ſimulatores vocat: qꝛ cū magiſtri plebium
videri appetunt hominē beſtie poſtponūt.
Uñ Chri. Bñ dicit hypocritam principem
ſynagoge: qꝛ faciē habebāt legis cultoris:
mens vero ei⁹ erat verſuti ꝛ inuidi. Nō em̄
turbabat̄ ꝑpter ſabbatū qꝛ violat̄: ſed pro-
pter xp̄m qꝛ glificat̄. hec Chriſo. Similiter
hodie multi non ſolū ſeculares: ſꝫ etiam re
ligioſi ſunt tales magis de pecore ꝙ de ho-
mine curātes. vnde Ber. Cadit aſina ꝛ eſt
q̄ ſubleuet: perit aīa ꝛ nō eſt q̄ curet. Ergo q̄
pponit curā equi vel cuiuſcūcꝫ pecoris ſui
vel etiā corporis libēti⁹ ſumpt⁹ faciēdo ꝛ la
borando: vt liberetur a morbo vel ab aliis
periculis ꝙ ꝓ aīa xp̄iani: vt ſanet̄ liberetur
a diaboli laqueis cū eā multomagis tenet̄
diligere ꝙ corpus ꝓpriū hypocrita eſt ꝛ gra
ue facit peccatū. Et ſciēdū ꝙ quando dicit.
Sabbata ſanctifices. iſtud pōt tripliciter ac
cipi. Prio gñaliter: vt ceſſemus a vitiis ꝛ pec
catis. Scdo ſpūalr̄ vt ceſſem⁹ ab operibus
corpalib⁹ q̄ impediūt vocationē ad deum ꝛ
eius cultū vt ſunt opa mechanica ꝛ agricul
tura ac mercātiū ꝛ placitātiū et hmōi. Ter
tio ſpāliſſime: vt eſt in viris contemplatiuis
qui ab omnibus mundanis ſe ſeparāt: vt to
taliter deo vacēt. Pria vacatio ē neceſſaria

Secunda debita. Tertia pfecta. (Et cū hec
diceret erubeſcebāt oēs aduerſarii eius cō
fuſa ſua rōnabili reſpōſiōe: qꝛ veritati apte
nō poterāt ꝯtradicere. (Et oīs ppl's). ſ. ſim-
plices ꝛ hūiles (gaudebāt) in factis ꝛ dictis
ſuis glorioſis tāq̄ amatores ỽitatis. In ipſa
die acceſſerūt quidā phariſeorū dicētes illi)
ſ. vt ſibi cōſuleret: quidam malo. ſ. vt proba
rēt ſi timore mortis a doctrina ceſſaret (Exi
ꝛ vade hinc). ſ. ad locū in quo herodes ptē
nō hꝫ. Et oñdēs ſe talib⁹ nō terreri ait illis
(Ite dicite vulpi illi) Per vulpē intelligit̄
malus princeps: vulpes em̄ eſt aīal doloſū
rapax tortuoſe incedēs ꝛ fetidū ſic pnceps Vulpes.
malus qualis erat iſte herodes eſt doloſus
ꝑ machinationē mali rapax reis alieni tor-
tuoſe incedēs peruerſitate iudicii: fetidus
per infamiam nominis ſui. Qui etiā nitit̄
xp̄m occidere in ſe ꝛ in ſuis mēbris ꝙtū in
ipſo eſt. vñ Berñ. Ptꝫ ꝙtū noceat iniq̄ ptās Berñ.
q̄uo caput impiū ſubiectos quouſcꝫ ſue cō
formet impietati. Miſera plane ciuitas in
q̄ regnat herodes: q̄m herodiane particeps
erit malicie. Herodiana vero malicia fuit
naſcentē velle extinguere religionē. Si q̄s
ergo religiōis vel ſanctitatis ortū vel profe
ctū vel conſummationē impedit vel pſequi
tur talis cū herode xp̄m pſequit̄. hec Ber.
(Dicite inq̄ vulpi illi. Ecce eiicio demonia)
ꝛ non poſſunt reſiſtere cum ſint maioris po
teſtatis ꝙ herodes: ꝛ iō nō habeo timere eū
(ꝛ ſanitates). ſ. in corpore ꝛ in aīa (pficio ho
die ꝛ cras). i. paucis diebus vſcꝫ ad tps paſ
ſiōis mee (ꝛ tertia die ꝯſummor) ꝑ mortē. q.
d. herodes nō poterit me impedire quin fa- I
ciā q̄d intēdo. Tāgit aūt intentionē in trib⁹ Diete
dictis. Prima ꝯſiſtit in demonum expulſio- tres.
ne. Secunda in infirmitatū curatiōe. Ter-
tia in officii ſui ꝑ crucis patibulū ꝯſumma
tiōe: tūc em̄ cōſummata ſunt oīa de ipſo in
lege ꝛ ꝓphetis dicta: vnde dixit cōſumma-
tū eſt. Et notandū ꝙ aduerbia hodie ꝛ cras
ſingulatiꝫ reddēda ſūt ỽbis. vt ſit ſēſus ho-
die eiicio demonia ꝛ cras pficio ſanitates.
Prio em̄ ē demonū eiectio: poſtea ſanitatis
collatio. Tertio ſanitatis collate ꝯſumma-
tio. Miſtice prima dieta fuit hoſtis expul-
ſio. Secūda nature vulnerate pfecta ſana-
tio. Tertia hoīs ad deū recōciliatio. Mora- Mora
liter. Pria dieta ꝯſiſtit in abiectiōe vitiorū. liter.
Scda in collatiōe virtutū ꝛ exercitio morū.
Tertia in adeptiōe premioꝝ. vnde in Oſee.
Uiuificabit nos poſt duos dies: ꝛ in die ter Oſee.
tia ſuſcitabit nos ſcilicet ad glorificanduꝫ:
vel iſti tres dies ſignificant tres partes pe-
nitentie que ſunt contritio cum dolore: con
feſſio cum pudore: ſatiſfactio cum labore.
Et ſubiungit de loco paſſionis vbi conſum-
mabitur per mortem dicens. (Ueruntamē
oportet me) nō facili neceſſitate ſed patris

⁊ mea volūtate(hodie ⁊ cras ⁊ ſequēti cras i. paucis dieb⁹(ambulare).ſ. ad locū paſſionis(q2 nō capit).i. non cōuenit abſolute intelligēdo nō trāſitiue(nō capit inq̄ pphetam).ſ. me(pire).i. occidi (extra hieruſalē) vbi mei pphete ſunt occiſi: ibi ego caput pphetarū de quo oēs pphete ſcripſerunt de beo imolari vbi.ſ. nō dn̄atur herodes:ſʒ pylatus. Ex quo ptʒ qꝺ mors mea nō eſt in poteſtate ei⁹: ſicut nec hora nec tempus.q.d. Bene ſcio qn̄ debeo mori: ſed ipſe non: bene ſcio locū paſſionis mee: ſed ipſe non. Utinā ⁊ hodie predicatores ⁊ prelati ac fideles ceteri a doctrina ⁊ cōfeſſione veritatis timore principū ⁊ malorū hoim nō ceſſarēt: ſed xp̄m imitando veritatē corā hominib⁹ cōfiterent audacter ⁊ defenderent. Oratio.

Timore nō ē ſilēdū.

Domine ieſu xp̄e da mihi fructū bonorū operū feruenter facere et in eis iugiter pſeuerare: ne ſine fructu inuētus merear ſuccidi: ⁊ in ignē mitti: da ⁊ mihi de⁹ me⁹ vt nō ſim deorſum inclinatus p culpā ſed ſurſum reſpiciam per iuſtitiā: nec a mentis rectitudine curuat⁹ terrena ⁊ trāſitoria cogitem ⁊ diligam: ſed ad celeſtia cōtemplāda mētis oculos erigā ⁊ eterne felicitatis diuitias requirā. O domine vide me per pietatem voca me per internam inſpirationē: ſana peccati remiſſionem: tange per ſatiſfactionis dolorē: erige ad ſuperna per amoris feruorem. Amen.

De hydropico ⁊ exhortatiōe ad hūilitatē ⁊ miam. Cap. lxxx.

A Lu. xiiij.

Deide ibat ieſus p ciuitates ⁊ caſtella docēs ⁊ indifferēter predicās non perſonas accipiēs.(Et factū eſt vt dū intraret domū cuiuſdā pn̄cipis phariſeorū ſabbato māducare panē)neceſſitatis nō delitias nō fercula voluptatis. nole em̄ panis vite neceſſaria excluſis ſupfluis dignant: pnis qppe erat cōtētus nec receptori oneroſus ſupponendum eſt ꝙ intrauerit ab eo inuitatus: q2 dn̄s nō venit ad cōuiuiū phariſeorū niſi rogat⁹: q inuitabāt eū nō ex deuotiōe: ſʒ malicioſe. Ad cōuiuiū autē publicanorū acceſſit etiā nō rogat⁹. Pharisei em̄ ſe iuſtos ⁊ ſanos reputabāt nec medico egere: ſed publicani ſe peccatores ⁊ infirmos cōfitebant ⁊ medico indigere. Ideo iſtos vt illuminet pꝺccupat illos aūt rogat⁹ vt ſe humiliēt expectat.(Et ipſi obſeruabāt eū:) inſidiādo vt vel in eius factis vid̄ aliqd vn̄ eū reprehēdere ⁊ accuſare potuiſſent. Magna malicia eorū q eū paſcebāt ⁊ ſibi inſidias parabāt: cū eo comedebāt ⁊ ipſum mordere voleb.it.(Et ecce hō qdā hydropic⁹ erat an̄ illū) ſperās de infirmitate ſua remediū.(Et rn̄dēs ieſus) nō ad verba: q2 ſibi q̄ſtio nō proponebat: ſʒ ad cogitationes phariſeorū ⁊ legiſperitorum qm̄ cogitabāt curationē in ſabbato eſſe illicitā in quo dei ſapientiā ſe habere mōſtrabat q corda hominū intellexit(dixit ad eos Si licet ſabbato curare.) Sic interrogat vt ex dictis ppriis eos confutet(At illi tacuerunt) vbi Beda. Sed merito interrogati tacent q2 cōtra ſe dictū quicqd dixerint vidēt. Nam ſi licet ſabbato curare quare ſaluatorē an curet obſeruāt? Si nō lʒ: quare ipi ſabbato pecora curāt? Tacebāt ergo q2 neſciebāt qd dicere debuiſſent. Iſte hydropic⁹ nō petebat ſanitatē: q2 infirmitas p eo loquebat. Uel pper iudeoꝝ pſentiā nō audebat in ſabbato petere curationē(ipſe em̄ apprehēſum eū ſanauit, tangēdo ac dimiſit) libere ſine ptio q2 p impoſitionē man⁹ ipſum curauit ⁊ poſtea manū retraxit. Tetigit eū non cauſa neceſſitatis: ſed humilitatis: ⁊ vt diuinitatē in carne oſtēderet eū ſanauit vbi Cyrillus. Neglectis ergo iudeorū inſidiis liberat a morbo hydropicū qui metu phariſeorū remedia nō poſtulabat propter ſabbatū: ſed ſolū aſtabat vt ex aſpectu miſeri⁹ eius ſanaret cum qꝺ dn̄s agnoſcēs non poſtulabat ab eo ſi vellet ſan⁹ fieri: ſʒ ptin⁹ eū ſanauit. Et rn̄dēs cogitationib⁹ eorū quib⁹ murmurāda cogitabāt factū illud eſſe illicitū oſtendit illud eſſe licitū per exemplum aialis bruti cuius periculo licitū erat etiā ſm ipſos ſuccurrere ſabbato. Si enim licet tūc ſubuenire pecori qꝺ eſt opus cupiditatis multomagis licet ſubuenire hoi pper quē facta ſunt aialia bruta: ⁊ q fact⁹ eſt ad imaginē dei qꝺ eſt op⁹ charitatis. vn̄ Bed. Cōpetēti ergo exēplo ſoluit q̄ſtionē vt oſtēdat eos violare ſabbatū in opere cupiditatis q autē violare arguūt in opere charitatis. His phariſeis ſiles ſūt hodie multi plati q pl⁹ ſoliciti ſunt p ſalute beſtiarū ꝙ hominū eis cōmiſſorū. Si patit vel deficit beſtia ſtatim remedia pcurāt: ſi frater vel ſubdit⁹ parū curāt: ⁊ multi hn̄t de paruis curā magnā: de magnis paruā vel nullā. Mirū autē erat ꝙ de curationib⁹ in ſabbato eum arguebāt. Habēt em̄ in traditionib⁹ ſuis determinata gn̄a operū circiter. lxx. a quib⁹ ē vacādū in ſabbato iter q nō eſt curatio maxime q ſolo fit verbo ſicut dn̄s ſepe legitur curaſſe. Sepe dn̄s in ſabbato docebat ⁊ curabat: ſiue vt plures q ad ſabbatum conueniebant lucrifaceret: ſiue vt in ſabbato celeſtis quietis oēs infirmitates curādas eſſe oſtēderet: ſiue vt interdū a qete cōtēplationis pper ſalutē alorū nos ſubtrahēdos eē

Nō iuitat⁹ venit dn̄s

Beda.

Tacēt phariſei.

Cyrill⁹ Hydropici curatio.

Beda.

Phariſeorū ſiſmiles.

A Opa q̄bus abſtinēdū ſabbato. Curandi ſabbato caūſe.

doceret: et iõ ad manducandũ ſabbo cũ iſto
pncipe intrauit nõ ꝓpt cibũ: ſꝫ ꝓpter aiaꝝ
lucrũ: vbi etiã hydropicũ iſtũ in corpe et in
mẽte curauit. Et nõ poterant ad hec rñde-
re illi tanꝗ victi et cõfuſi rõne euidẽti. Mi-
ſtice princeps iſte fuit moyſes: domꝰ eiꝰ ſy-
nagoga: hanc intrauit xp̃s cũ venit in mun
dum manducare panẽ. i. delectari in pnia
iudeorũ. vñ in Apoc. Si quis audierit vocẽ
meã. ſ. in p̃dicatione et aperuerit mihi. ſ. in
ꝯtritiõe intrabo ad eũ. ſ. in oris ꝯfeſſiõe ⁊ ce-
nabo cũ eo ⁊ ipſe mecũ. ſ. delectãdo i operũ
ſatiſfactiõe. Iſtud etiã põt ſimili mõ accipi
de p̃lato ⁊ eccl̃ia domꝰ eiꝰ quã tũc intrauit
et quotidie intrat xp̃s. Et notandũ ꝙ ꝓprie
tates hydropici ſunt ſeptẽ p̃ q̃ ſeptẽ capita-
lia vitia deſignanť: et ideo iſte hydropicus
quẽlibet peccatorẽ ſignificare ꝓhibeť: ha-
bet eñ hydropicus corpis tumorẽ: ſic ſup-
bus cordis inflationẽ. Scdo hꝫ ſpirituũ cõ-
preſſionẽ: ſic inuidus bona cõprimit ne pu-
blicenť ⁊ veniãt ad lucẽ. Tertio ſitis ardo-
rem: ſic auarus quãto plꝰ de diuitijs bibit
tanto plꝰ ſitit. Quarto humoꝝ indigeſtio-
nem: ſic iracũdus p̃ irã diminuit dies ſuos.
Quinto pedum pigritiã: ſic accidioſus pi-
gritiam affectionum ⁊ cogitationũ ad bene
operandũ. Sexto genitaliũ iflationẽ: ſic lu-
xurioſus eorũdẽ tumefactionẽ. Septio oris
fetorẽ: ſic guloſus oris corruptionẽ. Spãli-
ter autẽ hydropiſis auariciã deſignat: quia
hydropicus q̃to magis abũdat humore in
ordinato: ⁊ q̃to plꝰ bibit tãto ampliꝰ ſitit ſic
auarus q̃to eſt copioſioꝛ diuitijs q̇bꝰ nõ bñ
vtiť ⁊ quo plus diuitias adeptꝰ fuerit: tan-
to ardẽtius eas concupiſcit: qꝛ vt Iuuena-
lis dicit. Creſcit amoꝛ nũmi q̃tum ipſa pe-
cunia creſcit. Ferociſſima peſtis eſt cupidi
tas que eos quos capit egenos efficere ſo-
let dum finẽ inquirẽdi nõ inuenit: ſꝫ vt ma-
gis quos fuerit locupletata mendicat. Et
iſte auarus ſtat añ ieſum cũ ꝯuertiť ad deũ
paratꝰ acq̃ſita diſpẽſare ad honorẽ diuinũ ⁊
ſic recuperat ſanitatẽ: quia de cupiditate
mutať in liberalitatem: et ideo ante phari-
ſeos hydropicũ curat: et mox eos p̃ exẽplũ
aialis bruti ſic cõuincit: vt eoſdẽ etiã aua-
ricie cõdẽnet. Cõparať etiã hydropicꝰ ſpũa
liter ei quẽ fluxus carnaliũ voluptatũ exu-
berans aggrauat: hec eñ ſunt due filie ſan-
guiſuge q̇ ſemp̃ dicũt affer affer. ſ. carnalis
voluptas et auaricie cupiditas. Deſignat
quoqꝫ hydropiſis ſpãliter ſuperbiã qꝛ ſicut
in hydropico erat turgens corporis infla-
tio ſic in ſupbo eſt tumẽs mẽtis elatio et iõ
coram ſuperbis phariſeis curat hydropi-
cum corporaliter: vt hoc exẽplo ipſi diſcant
curari ſpiritualiter: ⁊ p̃ iſtiꝰ egritudinẽ cor-
poris oſtẽdit in illis egritudinẽ mentis qđ
eñ iſte in corpore hoc illi geſtabãt in mẽte.

Unde intẽdens q̃ñ primos accubitꝰ. ſ. pri-
mas ⁊ honorabiliores ſedes in cõuiuijs ſo- C
lemnibꝰ eligerẽt hortať eos ad humilitatẽ Inuitat
ꝓponens exemplũ vnius operis humiliter ad
faciendi vbi loci ſuperioris arceť appeten- humili
tia: vt ad ſimilitudinẽ eius fiant cetera ⁊ do tatem.
cens humilitatẽ non ſolũ apud deũ ſed etiã
apud hoies eſſe laudabilẽ. Non eñ intẽde-
bat principaliter docere quod hic dꝛ ad li-
terã: ſꝫ miſtice alios intẽdebat ſm ſpũalem
intelligentiã. Monet ergo inuitatos ad nu Eccl̃ia
ptias: vt nõ in primo: ſed in nouiſſimo recũ- iij.
bant loco: iuxta illud ſapiẽtis. Quãto ma-
ioꝛ es: tãto te humilia in oĩbꝰ. Ut enim ait
Chriſ. Nihil ita deo amicũ eſt vt cũ vltimis Chriſ.
ſeipm̃ numerare: hoc eñ phie vniuerſe p̃n- Hũilia
cipiũ eſt. Hoc aũt nõ tantũ corpalr: ſꝫ et ſpi- tionis
ritualr intelligi dꝫ. Multi eñ cũ iactantia vtili-
⁊ ſupbia cordis recũbũt in nouiſſimo loco tas.
nõ niſi vt iuſti ⁊ hũiles ab alijs videãť ⁊ mul
ti vere hũiles recũbentes in cornu cõſciẽtia
et corde reputant ſe in nouiſſimo loco eſſe.
vnde Chriſo. Iubet nos dñs in vltimo loco Chriſ.
recũbere ſolum vt corpe in nouiſſimo iacea
mus: ſed etiam aĩo vt nouiſſimos nos eſſe
olm̃ iudicemus. Sine cauſa loco ſe hũiliat
q̇ corde ſe p̃fert. Ubi notandũ qđ ſunt q̇dã
nuptie ſpũales ⁊ q̇dã celeſtes. Spũales ſũt
quas facit deꝰ in p̃ſenti cũ aĩa in thalamo Nuptie
cõſciẽtie. Cõiunctio aũt aĩe cũ xp̃o fit p̃ fi- ſpũa-
dẽ ⁊ dilectionẽ ex qua cõiunctiõe venit tri- les.
plex bonum. ſ. fidei prolis et ſacramenti.
Bonum fidei eſt ne diabolum adulterum
ſuſcipiat: bonũ ꝓlis eſt vt ſponſa xp̃i per bo-
na opera ſe exerceat. Bonum ſacramẽti eſt Bona
vt inter ſponſum et ſponſam diuiſio nun- matri-
ꝗ fiat. Nuptie celeſtes ſunt refectio viſio- monij
nis diuine vbi erit plena ſatietas: in nu- ſpũa-
ptijs eñ cõſueuerũt oĩa abũdare. Uia aũt lis.
veniẽdi ad iſtas nuptias eſt hũilitas ꝙ no- Nuptie
tať cũ dꝛ (vade et recumbe in nouiſſimo lo- celeſtes
co.) Et cõcludẽdo ſubiungit rationẽ. (Quia
omnis q̇ ſe exaltat) ſupbiẽdo. (humiliabiť)
vel hic vel in futuro. Nõ dicit exaltabiť: qꝛ
ſm Greg. Nõ poteſtas ſed elatio in crĩe eſt. Grego.
(Et q̇ ſe humiliat) volũtarie nõ q̇ humilia-
tur quaſi ex neceſſitate (exaltabitur) in fu- Supbi
turo ⁊ q̃nqꝫ etiã in hoc mũdo. Hec ſentẽtia abiecti
infallibiliter ẽ vera in cõſpectu dei: in cuiꝰ ſũt deo.
iudicio ſupbi abiecti ſunt ⁊ humiles acce-
pti q̃uis in iudicio hoim̃ aliq̃ñ fit econtra:
vt ſuperbi ſint in gloria et humiles cõtem-
pti. Et ſi ſuperbi exaltantur in hoc mundo
humiliabunť in iferno ⁊ ſi humiles abijciũ
tur in hoc mũdo exaltabuntur in celo. vn-
de Cyrillus. Hoc dicit ſecũdum diuinũ iu- Cyril-
diciũ: nõ ſm humanã cõſuetudinẽ ſm quã lus.
plures cõcupiſcentes honorẽ cõſequuntur
alij vero ſe humiliantes in gloria rema-
nent. vnde ⁊ Theo. Porro non finaliter nec Theo.

omnibus hoībus eſt reuerendus q̄ ſe hono-
ribus ingerit: ſed dū a qbuſdā honorat: alij
detrahunt ei ⁊ qn̄q3 etiam ipſi honorantes.
Ubi nota ꝙ cū qdā ſuperb⁹ per ꝓcuratio-
D nē ſuam exaltatus audiret in eccleſia legi
Super hec ỽba euangelij. (Oīs q̄ ſe exaltat hūilia-
bie exē- bit: ⁊ qui ſe hūiliat exaltabit) hoc verū eſſe
plum. nō reputās ⁊ q̄ſi in ỽba blaſphemie prorū-
pens dixit ꝙ ſi ſe hūiliaſſet ⁊ non ſe exaltaſ-
ſet ad ipſum ſtatū non perueniſſet: ⁊ ſtatim
in eodē loco cecidit ⁊ a diabolo ſuffocatus
Locus expirauit. Heu q̄ multi hodie hoc dicūt cor-
pⁱmū⁹. de vel facto ſi nō verbo quaſi nunq̄ exalta-
ri poſſent ſi ad hoc per ſe nihil facerēt. Per
pⁱmū g̊ locū nō ſolum intelligit hic honora-
bilior ſeſſio in conuiuijs ſolēnibus: ſed etiā
qlibet dignitas in eccl'ia ſeu pⁱmatus: ad di-
gnitates eīn nullus catholicus ad xp̄i ⁊ ec-
cleſie nuptias inuitatus ſe dʒ ingerere: ſed
alios meliores preponere q̄tū eſt in ſe: alio-
qn̄ inuitator pⁱncipalis. ſ. de⁹ a quo eſt oīs
ptās deijciet eū a ſua dignitate ſaltē ſpūa-
liter ſnīa eterna dānatiōis: aliqn̄ ēt deijcit
tales pena dānatiōis tēporalis. Si aūt hū-
liter ⁊ ex corde refugiens (ſicut faciebāt an-
tiqui pr̄es. vt Greg. Et conſimiles (dignita-
tem ex obedientia ſuſceperit et ex charitate
fraterna bene ea vſus fuerit tādē celeſtem
Hūili- gloriā obtinebit. (Quia oīs qui ſe exaltat)
tas me- p̄ſumptione ſe dignitatib⁹ ingerendo (hu-
ritorie miliabit) mō predicto (⁊ qui ſe hūiliat) non
cōſiſtit fallaciter ⁊ ficte: ſed veraciter ⁊ ex corde (ex-
ītrib⁹. altabit) qꝛ ſm qđ dr̄ in ꝓuerbijs. Hūilē ſpi-
ritū ſuſcipiet gloria. Ubi ſciendū qđ hūili-
tas meritoria cui debet exultationis gloria
j.corin. cōſiſtit in tribus. Primo in ꝓprie eſtimatio-
iiij. nis annihilatiōe ⁊ hec inducit cōtemptum
ſui ita vt homo nihil reputet ſeipſum ⁊ oīa
que habet recognoſcat datorem eſſe deum.
Quid eīn habes inquit apoſtolus qđ non
Jaco.j. accepiſti? Scđo conſiſtit in dignitatū vili-
penſione: ⁊ hec inducit honorē dei: ⁊ hec ha-
betur qn̄ homo in magnis virtutibus do-
nis ⁊ honoribus cōſtitutus inde non extol-
litur: ſed totum illi infundit ⁊ integrum re-
Ro.xij. ſtituit a quo omne bonū fluit. Tertio con-
ſiſtit in aliorū ſibi prelatione: ⁊ hec inducit
proximi appreciationem: quō ſeruare pote-
Meri- rimus qđ dicit apoſtolus. Honore inuicem
torum preuenientes niſi alios digniores nobis in
p̄ſum- virtutū meritis eſtimemus. Nō eīn illum q̄
ptio. ſe digniorē eſtimat vir honorat: ſed potius
contēnit. Poteſt ⁊ hoc quod dictum eſt de
dignitate etiā accipi de meritorū preſum-
Beda. ptione. vn̄ Beda. Miſtice q̄ſquis nuptias
xp̄i ⁊ eccl'ie inuitatus adierit mēbris eccle-
ſie p fidē cōiunctus nō ſe extollat q̄ſi ſubli-
mior ceteris gloriando de meritis. Dabit
eīn locū honoratiori poſt inuitato cū illorū
q̄ ſe in xp̄o ſecuti ſunt agilitate preitur. Et

cū rubore nouiſſimū locū tenet qn̄ de alijs
meliora cognoſcens quicqd de ſua opera-
tione celſum ſentiebat humiliat. Sed recū-
bit aliqs in nouiſſimo loco ſm illud. Quā-
to magnus es hūilia te in oībus. Ueniens
aūt dn̄s quē hūilē inuenerit amici noīe bea- ex mat.
tificans ſuperius aſcendere precipiet. Qui- xviij.
cūq3 eīn hūiliauerit ſe ſicut paruulus iſte:
hic eſt maior in regno celorū. Pulchre autē
dr̄ (tunc erit tibi gloria) ne nunc q̄rere inci-
pias qđ tibi ſeruat in fine. Poteſt etiā hoc
in hac vita intelligi: qꝛ quotidie dn̄s ſuas
nuptias intrat ſupbos deſpiciens ⁊ humili-
bus ſepe tanta ſui ſpiritus onera preſtans:
vt diſcumbētium cetus eos admirādo glo-
rificet. Qui eīn ſe de meritis eleuat hūilia-
bitur a dn̄o: ⁊ q̄ ſe bn̄ficijs hūiliat exaltabi-
tur ab eo. hec Beda. (Cū ergo inuitat⁹ fue-
ris) a dn̄o p predicatores ſuos (ad nuptias)
ſpūales q̄ conſiſtunt in cōiunctione xp̄i ⁊ ec-
cleſie ad q̄s nuptias inuitati ſunt oēs chri-
ſtiani quoꝝ quidā ceteros dignitate prece-
dunt: alij vero merito virtutum et excellit
vnus vna ỽtute et excellit alia: alij ỽo ex-
cellunt ſacra intelligētia (nō diſcumbas in
primo loco) aut meritorū tuoꝝ preſumptio-
ne aut honorū mundanoꝝ ambitione: aut
appetitu inanis glorie. Quare aūt primus F
locus non ſit ambiendus probat ex tribus. Locus
Pri° ex cōparatione dignioris (ne forte ho- primus
noratior) .i. dignior maiori honore ſit inui- nō ap-
tat⁹ ab eo ⁊ talē debes tibi p̄ponere digni- peten-
or eīn maiori honore eſt virtuoſior: ⁊ iō qli- dus.
bet q̄tūcūq3 dignitate polleat hʒ icitatiuū
fugiēdi honorē ſi attēdat ꝙ in cōgregatiōe
eē pōt aliqs eo honoratior. Nō eīn dignita-
ti debet excellentia honoris niſi qꝛ ipſa at-
teſtat excellētiā ỽtutis. Scđo hoc idē ꝓbat
ex indigni eiectiōe: qꝛ locus ſublimis indi-
gno nō eſt ſtabilis: ſed ſepe idē eijcit. vn̄ dr̄.
(Et veniēs) p effectū q̄ te inuitauit ⁊ illū di-
cat tibi) ſctō. ſ. te hūiliando ⁊ aliū tibi p̄ferē-
do (da huic locū) q̄ reputabas te dignū. Hoc
ſepe euenit ꝙ qui putabat ſe dignū honore
eijcit a ſua cogitatiōe ⁊ expellit inde. Ter-
tio h̄ idē ꝓbat ex ꝯfuſiōe q̄ ſeqt. Un̄ ſubdit
(⁊ tūc incipies cū rubore nouiſſimū locū te-
nere) erubeſcens. ſ. qn̄q3 de te maiora p̄ſum-
pſiſti incipies hūiliari q̄ſi deiect⁹ in aīo tuo
aut eiectus de tuo officio: aut deiectus poſt
mortem in inferno. Deinde oſtendit quid
obſeruandum ei qui vult honorem acqui-
rere: quia debet humilia de ſe ſentire. vn̄-
de dicit. (Sed cū inuitatus fueris vade) nō
te excuſa (et recūbe in nouiſſimo loco) mi-
norem te alijs reputando: ⁊ te eſſe in oībus
in imo merito: ⁊ ſi forte ſis excellentior di- G
gnitate vel originis nobilitate. Et notandū Nouiſ-
ꝙ triplex diſtinguitur nouiſſimū. ſ. ſtatuū ſimum
graduū ⁊ locoꝝ. Inter ſtatus locus nouiſſi- triplex.

mus eſt incipiētiū:medi⁹ ꝓficiētiū:ſupꝛem⁹ ꝑfectoꝛū. Inter grad⁹ loc⁹ nouiſſimus eſt ſubditoꝛū:medi⁹ ꝑlatoꝛū minoꝛū: ſupꝛem⁹ maioꝛū. Inter loca nouiſſimus eſt inferni: medius mūdi:ſupꝛemus celi. Recūbe ergo aut in nouiſſimo pꝛimo.ſ.in ſtatu incipiētiū te reputādo ꝑ hūilitatē: aut nouiſſimo ſecūdo.ſ.in gradu ſubditoꝛū ꝑ dei timoꝛem aut in nouiſſimo tertio.ſ.in inferno per iugē meditationē. Et adducit tria ꝓpter q̄ nouiſſim⁹ loc⁹ eſt eligēd⁹. Pꝛimū eſt:qꝛ ex hoc hꝫ gr̄a amicitie(vt cū venerit)mētes viſitādo:vel merita poſt moꝛtē diſcutiendo (qui te inuitauit ad nuptias dicat ibi amice).ſ. pꝛopter tuā hūilitatē. Scḋm eſt conſecutio loci dignioꝛis(aſcēde ſuperi⁹)ꝛ in pꝛeſenti ꝑ gratiā ꝛ in futuro per glīā:qꝛ te humiliaſti:ꝛ qꝛ etiā amic⁹. Tertiū eſt honoꝛis gloꝛia q̄ ſequif dignitatē(tūc erit tibi gloꝛia)honoris(coꝛam ſimul diſcūbentibus)in eadē fide vel in eadē btitudine quieſcētibus:tū qꝛ humilis:tū qꝛ amic⁹ ꝑncipis:tū qꝛ alto gradu ſublimat⁹. Et nota ꝙ dominus non intēdit hic docere quō acquirere debeam⁹ humanā gloꝛiā:ſed exēplo acquirendi gloꝛiaꝫ iſtam humanā nocet nos acquirere gloriā celeſtē:ita ꝙ ſicut humilitas eſt neceſſaria ei qui cupit exaltari honoꝛe eccleſiaſtico ſic eſt neceſſaria ei q̄ cupit exaltari honore gr̄e ꝛ gloꝛie. Sꝫ differentia eſt:qꝛ quicunq̄ ſe humiliat vt exaltetur ꝑmotione eccl'iaſtica peccat.eſt em̄ falſa hūilitas in qua latet immūda ſupbia:q̄ ꝟo ſe hūiliat vt exaltet donis gr̄arū ꝛ ꝑmio gloꝛie hꝫ rectā intētionē:qꝛ vt dicit Hie. Sctā ſupbia eſt virtutes apparere. Ultimo aſſignat rōnē dicti q̄ tū ad oīa ꝑmiſſa.(Quia oīs)ſiue laicus:ſiue cleric⁹:ſiue religioſus(q̄ ſe exaltat).ſ.ſuperbiēdo hūiliabif:ſpōte vel neceſſario hic vel in futuro:ꝛ q̄ ſe hūiliat volūtarie:nō q̄ humiliaf q̄ſi ex neceſſitate:exaltabif vel hic vel in futuro.ꝛ hoc aut in officio:aut in merito:aut in ꝑmio. Humiles dicti ſunt ab humo cui pꝛoſtrati ſunt eo ꝙ nihil inferius ſe: niſi humū reputāt ꝛ ſe cōculcādos oīb⁹ exhibent:ꝛ ꝓpter hoc exaltari merenf:ꝛ ideo homo q̄ factus eſt de humo humiliari dꝫ:ꝛ exaltatio nō debef ſibi niſi ꝑ hūilitatꝫ meritū:ꝛ talis humilitas ducit ad letabundum gaudiū.vñ Ber. Semꝑ in coꝛde tuo debes habere ꝙ ſis pctōꝛ viliſſim⁹ ꝛ omni dono et gratia dei indign⁹:nec ad hoc aliquo mō aptus:vt de⁹ oꝛonē tuā exaudiat. Multum ergo debem⁹ fugere ſupbiā que nos deriſibiles ꝛ inimicos deo ꝛ hoīb⁹ cōſtituit ꝛ amplecti humilitatē q̄ nos deſiderabiles ꝛ amicos eiſdē facit.vñ Chꝛ. Ne timeas honoꝛe tuo deſtructo ſi humiliaueris teipſum. Ita enim magis extollif gloꝛia tua:ita maioꝛ efficitur. Hec regni eſt ianua. Si volueri-

mus magni apparere nō erimus magni:ſꝫ ꝛ oīb⁹ de honoꝛatioꝛes. Qui em̄ deriſibiles ſunt ꝛ inimici:ꝛ ab inimicis facile captabiles:ꝛ immūdi apud deū hi maximi omniū ſunt. Quid aūt humilib⁹ eſt delectabilius: aut beati⁹ cū humiles ꝛ deo ſint deſiderabiles? Sꝫ ꝛ ea q̄ ab hoībus eſt gloꝛia:hi maxime potiunf ꝛ oēs eos velut patres honorāt:ſicut fratres ſalutāt:ſicut ꝓpꝛia mēbꝛa amplexanf.hec Chꝛiſo. Et qꝛ dñs inſtruxit inuitatos ad humilitatē:nūc inſtruit inuitātes ad miſericoꝛdie pietatē ꝛ ad pauperū ac debiliū potius q̄ amicoꝛū ꝛ diuitū inuitationē:vt cōuiuia faciāt nō ꝓpter hoīm fauoꝛē ꝛ vanitatē:ſed ꝓpter charitatē ꝛ pauperū neceſſitatē:arguēs per hoc phariſeos quia faciebant conuiuia non moti pietate: ſed magis cupiditati intendentes per hoc conſequi vtilitatem ſeu honoꝛem tempoꝛalem. Unde dñs vt pꝛo refectione coꝛpoꝛali rependeret ſpiritualē ſcꝫ documentum pietatis(dicebat ei qui ſe inuitauerat)ꝛ ꝑ hoc etiā alios aſſidentes qui erant in hoc culpabiles arguebat(Cum facis pꝛandiū aut cenam noli vocare amicos).i.pꝛopter amicitiam ſecularē(neq̄ fratres tuos).i.ꝓpter conſanguinitatē(neq̄ cognatos)id eſt pꝛopter affinitatem(neq̄ vicinos)id eſt ꝓpter familiaritatem(neq̄ diuites)id eſt pꝛopter aliquam vtilitatem conſequendam hec determinatio ſcilicet diuites omnibus pꝛedictis videtur debere ſubintelligi: ꝛ ita fratres ꝛ cognatos amicos ꝛ vicinos pauperes ſicut ꝛ alios egenos vocare potero:vt eis ſicut ꝛ aliīs pauperibus diſtribuam pꝛo deo. Et ſubdif cauſa cū dicif(ne foꝛte ꝛ ipſi reinuitēt te). Hec em̄ eſt cōſuetudo carnaliū hominū.ſ.reinuitare inuitātes ſe(ꝛ fiat tibi retributio)ab hoīe non a deo in pꝛeſenti nō in futuro.iſta nāq̄ reinuitatio intelligif cuiuſq̄ boni tpalis recompēſatio.vnde dicit Amb.ꝙ hoſpitalē remuneraturis eſſe affectus auaricie eſt. ¶ Sciendūſt̄ ꝙ ſi vocenf pꝛedicti ad cōuiuia ꝓpter charitatem mutuo nutriēdā meritoꝛū eſt. Si autem ad laſciuiā vel ad gulā exercēdā vel ad inanē gloꝛiā peccatū eſt:ꝛ inuitās ſuſtinebit penā: ſi autē ad reinuitādū recepit mercedē ſuā: ſi autē ad beniuolentiā ſeu liberalitatē indifferēs eſt ꝛ pōt bn̄ fieri ꝛ male ꝓut ad finē vlterioꝛē oꝛdinaf q̄ pōt eſſe bon⁹ vel malus. Uñ hec inuitatio ꝑmittif niſi de patrimonio xp̄i qđ totū dꝫ in vſus pauperū expendi:ſicut de teſtamēto mihi cōmiſſo ad faciēdū elemoſynā nō poſſum l alios vſus expendere quicq̄.(Sed cū facis conuiuiū) motus pietate(voca pauperes)cēſu,qui nō habēt de ſuo ad viuendū(ꝛ debiles)conatu qui potentiam non habent ad laboꝛādum (ꝛ claudos)greſſu qui ire nequeunt ad mē-

I Miam ſuadet dñs.

Ambꝛ. Hoſpitalis in diuites

Intētio attēdēda.

Bona eccleſie expēdātur in pios vſus.

dicandū(⁊ cecos)viſu q̄ nō vidēt ad aliqđ artificiū operādū(⁊ beatus eris).ſ.in pñſenti beatitudine ſpei ⁊ in futuro beatitudine rei(q2 inuitati nō habēt retribuere tibi)et
R ideo deū nunq̄ obliuiſcētē habebis debito-
Chriſ. rē pietas eñ ad oīa vtilis eſt promiſſionem
Retributio a dño petenda. habēs vite q̄ nūc eſt ⁊ future.vbi Chri.Nō ergo turbemur cū nō omni recipimus bñficij recōpēſationē:ſ3 cū recepim⁹.Qm̄ ſi receperim⁹ nō ampli⁹ recipiem⁹ illic:ſ3 ſi minime retribuit hō tunc tibi deus retribuet.
Beda. Vñ ſequit̄(Retribuet eñ tibi)ſc3 a dño(in reſurrectiōe iuſtorū)ſm Bedā.Et ſi oēs reſurgāt ſingulariter tñ ⁊ quaſi ꝓpria nō immerito reſurrectio iuſtorū dr̄ q̄ in ea immutādi ſunt ⁊ ſe btōs eē futuros nō dubitant. vbi Greg.nazā3e.
Grego. Paupe res honorādi ꝓ xp̄o. Nō ergo negligas iacentes quaſi nullo ſint digni.Cogita q̄d ſint et ꝓcioſitatē eorū inuenies.Saluatoris īduerūt imaginē futurorū bonorum heredes regni clauigeri accuſatores ⁊ excuſatores idonei:nō loquētes:ſed inſpecti a iudice.vbi et
Chriſ. Chriſ.Deceret ergo eos ſurſum ī ſolatio ſuſcipere.Si non placet ſaltē deorſum vbi ſunt ſubiugalia ⁊ famuli.Chriſtum ſuſcipias fiat ſaltē paup̄ edit⁹.Vbi eſt eleemoſyna nō audet intrare diabolus.Et ſi ſecum cōſideras mitte ei de mēſa fercula.Et iterū.
Immūd⁹ pauper mūdādus. S3 dicis.Immūd⁹ ē paup̄ ⁊ ſordid⁹.Laua eū ⁊ fac tecū in mēſa ſedere.Si veſtes ſordidas h3 mūdū indumētū exhibes.Chriſt⁹ accedit p̄ eū ⁊ in friuola loq̄ris.hec Chriſ.
Moraliter. ¶Moraliter(cū facis cōuiuiū).i.cū accedis ad orationē vt reficiaris pane lachrymarū ⁊ inebrieris vino cōpunctionis(noli inuitare amicos.i.noli orare tm̄ ꝓ amicis ⁊ cōſanguineis tuis ⁊ ꝓ diuitib⁹.ſ.ꝓ iuſtis q̄ ſunt diuites in virtutib⁹:ſ3 pro inimicis ⁊ peccatorib⁹ qui vere pauperes ſunt.Vnde ſubdit.(S3 voca paupes).i.aſſocia in tua oratione peccatores ⁊ ſubdiuidit in tria genera peccatorū dicēs(debiles).i.peccantes ex infirmitate(claudos).i.peccātes ex malicia ſc3 q̄ habēt pedē intellect⁹ ſanū:ſ3 pedē affect⁹ infirmū(⁊ cecos).i.peccantes ex ignorātia.Predicator etiā verbi diuini facit ſpūale cōuiuiū:ſ3 ſi facit hoc ꝓpter honoris vel lucri tp̄is cōſecutionē nō habebit a deo mercedē.Si vero facit ꝓpter animarū
Cōnuiuiū p̄dicatoris ſalutē:recipiet cū iuſtis vitam eternam.Ex eo autē qđ dñs hic ait(retribuet in reſurrectione iuſtorū quidā de ſimul diſcūbentib⁹) rudis ⁊ carnalis motus verbis xp̄i credidit q̄ reſurrectio futura eſſet ad vitā cibis corporalib⁹ indigētē:⁊ qđ xp̄s ꝓmitteret eſcas corporales in regno celorū.⁊(dicit ei beat⁹ eſt q̄ manducat panē in regno dei.)vñ Cy-
Cyrill⁹ rillus.Homo iſte aīalis erat nō diligenter percipiēs ea q̄ xp̄s ꝓtulerat:putauit enim corporeas eſſe remuneratiōes ſanctorum,

Sed quidā dicūt q̄ per panē iſte intelligebat beatitudinē verā que conſiſtit in viſione ⁊ fruitione deitatis xp̄i ꝓncipaliter ⁊ humanitatis ſecundario qui vocat ſe panem vite.vnde Augu.Vel quaſi in longinqua iſte ſuſpirabat:⁊ panis iſte ſcilicet quem deſiderabat ante illum diſcūbebat.Quis eñ eſt panis regni dei niſi q̄ dicit ego ſum panis viuus qui de celo deſcendi?Noli parare fauces:ſed cor.hec Augu.(Beatus igitur qui hunc panem)qui refectio animarū eſt(manducabit in regno dei)videndo ſcilicet ⁊ fruendo de quo dicitur in Eccleſiaſtico.Qui edunt me adhuc eſurient non propter famis inediam:ſed propter faſtidij abſentiam.vnde Beda.Panis qui manducatur in regno dei non corporalis intelligendus eſt cibus:ſed ille vtiq3 qui ait.Ego ſum panis viuus qui de celo deſcendi.ſi q̄s mānducauerit ex hoc pane viuet in eternū.Id eſt ſi q̄s mee incarnationis ſacramēto ꝑfecte incorporat⁹ mee diuine maieſtatis viſione frui meruerit hic ꝑpetua vite immortalis btitudine gaudebit.hec Beda. ¶Orō.

L Panis regni dei. Augu. Jo.vj. Eccle. xxiiij. Beda.

Domine ieſu xp̄e manu mie tue me apprehēde ⁊ ꝓtege ne ꝑualeat in me ydropiſis carnalis voluptatis vel auaricie aut ſuperbie ⁊ da mihi vt per verā cordis:oris ⁊ operis humilitatem in nouiſſimo loco recumbā minorem me alijs reputando:per miſericordiam indigētes inuitare nō obmittā:eorū neceſſitatibus ꝓ poſſe ſuccurrēdo.Largitor opulentiſſime de⁹ da mihi miſero panē celicū qui tuipſe es mānducare in regno dei pro quo pane tibi dñe quotidie militamus ꝓ quo tota die mortificamur:vt in tua vita viuamus.Amen.

¶De inuitatis, ad cenam magnam. Capitu.lxxxi.

Et q2 nōnulli terrenis vel voluptatibus mundi huius deditj hunc panē de quo dictū eſt fide tenus quaſi odorādo percipiūt dulcedinē vero eius attingere veraciter guſtādo faſtidiunt:ideo ad oſtendendū taliū teporē celeſtibus epulis nō eſſe dignū ſubiungit dñs parabolam in qua demonſtrat diuine largitatis effluentiam ⁊ arguit multiplicem iudeorum ingratitudinē qui pre ceteris gētibus fuerūt inuitati ad celeſtem beatitudinē. Primo per prophetas. Scđo per ipſum xp̄m.Tertio p̄ ap̄los:⁊ tñ renuerunt venire per fidem:⁊ ita vocati ſunt gētiles,Dicit ergo(Homo quidam)id eſt

Luce. xiiij. Ingratitudo iudeorum.

xp̃s verus hõ ⁊ verus deus qui dicit hõ ratione veritatis nature humane: q̇dam rõne ſingularitatis pſone reſpectu alioꝝ (fecit cenã magnã) id eſt p̄parauit futuram glorie ⁊ vite eterne refectionẽ ⁊ celeſtẽ ſeu eternam beatitudinẽ quã ſanctis animabus ab eterno p̄parauit dñs que vocat cena eo ꝙ eſt refectio vltima: q: ſicut cena parat declinante die poſt ꝙ nulla refectio ſequit: ſic vita eterna dat p diem pñtis vite vbi nihil aliud expectat. Jtẽ dr cena magna imo ſic maxima vt eius immẽſitas in cor hois non poſſit aſcẽdere (⁊ vocauit multos) quia vult oẽs hoies ſaluos fieri ⁊ beatos. Uocauit dñs quoſdã p angelos: quoſdã per patres: quoſdã p prophetas: quoſdã p ſeipm: quoſdã p aplos: quoſdã alioꝝ p̄dicatoꝝ verbis: quoſdã inſpiratiõib⁹ iternis: quoſdã beneficijs ⁊ proſperis: quoſdã flagellis ⁊ aduerſis. (Et miſit ſeruũ ſuũ). i. p̄dicatorẽ euangelicũ ⁊ licet plures ſint ſerui pſonarũ ſtatuũ ⁊ habituũ diuerſitate: vnũ tñ debẽt eſſe fidei ⁊ charitatis vnitate (hora cene). i. vltima etate ⁊ tpe grẽ. Hora cene eſt finis ſeculi. i. vltima etas manet ſi hoies in alijs etatibus ad cenã inuitabant: nullus tñ recipiebat ad cenã ſed oẽs ad limbum deſcẽdebãt (dicere inuitatis vt venirẽt). i. ad veniendũ p bona opa ſe p̄pararẽt (q: iã parata ſunt oia.) Ante aduentũ xp̃i nõdũ erat cena xp̃i parata: q: nullus poterat ingredi vitã eternã: ſed agno xp̃o immolato apertus eſt regni celeſtis aditus: et tũc miſſi ſunt apl'i ad quos ante fuerãt prophete miſſi. Sicut em̃ xp̃s miſſus fuit a pr̃e vt inuitaret ad cenã: ita ipſe ſeruos ſuos aploſ ſuos miſit ⁊ mittit predicatores: vt dicant nobis venite ad cenã quia parata ſunt oia. Cõſiſtit aũt illa cena in trib⁹: ſcʒ in beata viſione diuinarũ pſonarũ: in ſocietate angeloꝝ: ⁊ in conſortio ſanctoꝝ: q̃ oia vt hic dr ſunt data. (Et ceperũt ſe ſimul oẽs excuſare). i. p mala opera ſe retrahere q: plus dilexerunt terrena ⁊ corporalia ꝙ celeſtia ⁊ ſpiritualia. Oẽs ſe excuſant ⁊ ſi nõ verbo ſaltẽ cogitatu vel facto. Oẽs dicit. i. pro maiori parte q: pauci ſaluant reſpectiue. ſm Greg. Multi vocantur ſʒ pauci veniũt: q: multi q̃ p fidẽ ei ſubijciunt male viuẽdo eius conuiuio cõtradicunt. Sed ve vobis: q: ſm eundẽ Gregoriũ. Ecce homo diues inuitat ⁊ pauper occurrere feſtinat: ad dei inuitamur cõuiuiũ ⁊ excuſamus. Dñs clemẽter oẽs inuitat: ſed q̃ venire nolunt excuſant ⁊ ſic eternum cõuiuiũ qd deus nõ rogatus: ſed gratis offert volẽtib⁹ ſibi intercludunt. Excuſatio em̃ iſta eſt indiſpoſitio volũtaria q: alij cadũt in ſupbiã: alij in auariciã: alij in luxuriã. Primi ſignant p villã emptã videtes. Scdi per iuga boũ empta pbantes. Tertij per vxorem ducẽtes: ⁊ oẽs iſti ad cenã dñicã ſunt inepti. Uñ cõſequẽter excuſantiũ cauſe ſubdũt cum dicit. Prim⁹ dixit (Uillã emi ⁊ neceſſe habeo exire ⁊ videre illã.) Ubi notantur ſuperbi amatores mũdi in quib⁹ eſt ambitio dignitatũ ⁊ hmõi. in villa enim empta dñatio notat ⁊ ſupbia: q: ſupbi volunt alijs dominari. Et alter dixit. (Juga boũ emi q̃nꝙ ⁊ eo pbare illa) vbi intelligunt auari ⁊ cupidi quinꝙ ſenſibus ⁊ terrenis nimis intẽti in qb⁹ eſt cupiditas terrenoꝝ et mundanorũ: per boues em̃ q̃ terrã verſant terrena ſignant. Et ali⁹ dixit. Uxorẽ duxi ⁊ iõ nõ poſſuʒ venire. Ubi notant carnales et luxurioſi delitijs carnis dediti in qb⁹ eſt amor voluptatũ carnaliũ: vxor em̃ ad voluptatẽ carnis pertinet. Dicit aũt ſm Baſilium nõ poſſum venire eo ꝙ intellectus humanus vergens ad humanas illecebras debilis eſt ad agendũ diuina. Oẽs ergo p̄dicti ſunt indigni cena nuptiaꝝ agni. Uñ ſunt verſus iſti

Uilla: boues vxor: cenam clauſere vocatis.
Mundus: cura: caro: celũ clauſere renatis.

Ad iſta vero tria vltima reducũtur omnia a btitudine celeſti excludẽtia: q: vt ait Joã. Omne qd eſt in mundo: aut eſt cõcupiſcentia carnis: aut cõcupiſcẽtia oculoꝝ: aut ſuperbia vite. vñ Aug. O qui ad cenã dei venitis nolite diligere mundũ: neꝙ ea q̃ in mũdo ſunt. Amor rerũ terrenarũ viſcus eſt ſpiritualiũ penarũ: qm̃ oia q̃ in mũdo ſunt concupiſcentia carnis ſunt ⁊ cõcupiſcentia oculoꝝ ⁊ ambitio ſeculi. Cõcupiſcẽtia carnis vxorẽ duxi: ꝯcupiſcẽtia oculoꝝ: quinꝙ iuga boũ emi: ambitio ſeculi: villã emi. Tollam⁹ ergo de medio excuſationes: vanas ⁊ malas ⁊ veniamus ad cenã: q: intrinſecus ſaginemur. Nõ nos impediat extollẽtia: non ſupbia extollat: non nos teneat curioſitas illicita: ⁊ auertat a deo: non nos impediat voluptas carnis a voluptate cordis. Veniam⁹ ⁊ ſaginemur. hec Aug. Scdm Chr. ꝙuis videat rõnabiles excuſantiũ occaſiones eſſe: tamen hinc diſcim⁹: ⁊ ſi neceſſaria fuerint q̃ detinẽt oib⁹ prima facere ſpiritualia. Excuſat q̇ppe ois q̃ plus terrena ꝙ celeſtia diligit ẽt ſi ſe ad celeſtia tendere dicit. Qd hodie clericis ⁊ religioſis multis obijci põt qui curã ⁊ ſolicitudinẽ tantam habent de terrenis ⁊ oib⁹ quib⁹ laici occupãtur: vt nulla differentia inter hos ⁊ illos videatur vnde Grego. Sed ecce inter hec penſare poſſumus q̇d ſibi corda noſtra reſpõdeãt. Occultis em̃ fortaſſe ſibi cogitationib⁹ dicant. Excuſare nolum⁹: ad illud em̃ ſupne refectionis cõuiuiũ ⁊ vocari ⁊ venire gratulamur. Loquẽtes nobis talia mẽtes noſtre verũ dicũt: ſi nõ plus terrena ꝙ celeſtia diligũt ſi nõ ampli⁹ reb⁹ corporalibus ꝙ ſpũalibus occupãtur. hec Grego. Et reuerſus ſer-

Uillã emit amator mundi ſupb⁹.
Juga boum auar⁹.
Uxorẽ duxit carnalis.
Baſili⁹
Verſiculi. j. Jo. ij. Augu.
Amor terrenorum.
excuſatio tollatur.
Grego.

nus nūciauit hec dño. Predicatores exeunt ad predicationē: reuertunt ad dei cōtemplationē: nūciant q̄d egerāt p interiorē confeſſionē. (Tunc iratus paterfamilias) ſcʒ xp̄s cuius familia ſunt oēs angeli: oēs electi fideles cōtra ſue cene cōtēptores ira nō affectus ſed effectus: qꝛ punit vt iratus. nā ſm
Augu. Augu. Ira dei eſt vindicta peccati. Et iuſte
Ira dei iuſta. iraſcit deus de negligētijs hoīm q̄ paratā pro eis eterne vite cenā contēnunt ⁊ vilibꝰ cibis mentem implent. Iratus inquit dixit (ſeruo ſuo) ſcʒ p̄dicatori euangelico. (Exi) cito ſcilicet ab ocio ſtudij ⁊ cōtemplationis ad publicū actionis ⁊ p̄dicationis (in plateas) ⁊ vicos ciuitatis. Per vicos ⁊ plateas
Iudeorū vocatio. ciuitatis que ſcʒ clauſurā habent intelligitur vocatio iudeorū qui clauſi erāt legalibus obſeruantijs ⁊ quaſi dei ciues: vt pote eiꝰ legē tenētes: quorū q̄dā erāt i plateis. i. in lata via pſperitatis ⁊ voluptatis: quidā in vicis. i. in anguſtia aduerſitatis ⁊ tribulationis. vicꝰ eñ arctior eſt q̄ platea: ⁊ pauperes pp̄ter defectū grē ⁊ virtutis: ac debiles pp̄ter defectū bone opationis: ⁊ cecos propter defectū vere cognitionis: ⁊ claudos ppter defectū recte affectionis ⁊ intētionis. hoc eſt humiles q̄ ſe tales reputāt ⁊ intrare deſiderāt: introduc huc. tales eñ vult dñs ad penitentiā vocari ⁊ ad ſuū cōuiuiū itroduci. Nā pncipibꝰ ⁊ ſacerdotibꝰ ac legiſperitis iudeorū pp̄ter ingratitudinē ⁊ ſupbiā dimiſſis a deo ⁊ relictis humiles ſimplices ⁊ publicani illius ppl'i ſunt vocati: vt patet in ap̄lis ⁊ pluribꝰ alijs ex decurſu euange-
Greg. lij. vñ Greg. Qꝛ ergo venire ſuperbi renuūt
D
Pauperū electio. pauperes eligunt: qꝛ infirma mūdi eligit deꝰ vt cōfundat fortia peccatores ſupbi reſpuūtur: ⁊ peccatores humiles eligunt: hos itaqꝫ elegit deꝰ quos deſpicit mūdus: qꝛ plerūqꝫ
Venientes ad cenā q̄ ſint. ipa deſpectio hoīem reuocat ad ſemetipm. Paupes ergo ⁊ debiles ceci ⁊ claudi vocantur ⁊ veniūt: qꝛ ifirmi q̄qꝫ atqꝫ in hoc mūdo deſpecti plerūqꝫ tāto celerius vocē dei audiunt quāto in hoc mūdo nō habēt vbi de-
Augu. lectant. vñ ⁊ Aug. Et q̄ venerūt niſi mēdici: debiles: claudi: ceci. Illi autē nō venerūt diuites ſani quaſi bñ ambulātes ⁊ acute cernētes multū de ſe p̄ſumentes: ⁊ ideo tanto
Mat. ix deſpectiores quāto ſupbiores. Veniāt mendici: qꝛ ille inuitat q̄ pp̄ter nos factꝰ eſt pauper cū diues eēt: vt illiꝰ pauptate mēdici ditaremur. Veniāt debiles: quia nō eſt opus
Ps. cvj. ſanis medicꝰ: ſʒ male habētibus. Veniant claudi q̄ ei dicāt. cōpone greſſus meos i ſe-
Ps. xij. mitis tuis. veniāt ceci q̄ dicāt. illumina oculos meos ne vnq̄ obdormiam in morte. hec Aug. (Et ait ſeruꝰ. Dñe factū eſt vt impaſti) ſʒ ēt eo mō vt impaſti: ⁊ ſic notat pfecta obediētia. ſ. in ope ⁊ in mō (⁊ adhuc locꝰ ē) q. d. Multos itroduximꝰ d iudeis: ſʒ adhuc

eſt locꝰ vbi recipiant gētiles. hoc ēt iō dr: qꝛ eccl'ia plures recipe ſp eſt pata. Et ait dñs ſeruo. (Exi cito i vias ⁊ ſepes). i. extra iudeā diſcurrēdo ad gētilē populū. p vias eñ ⁊ ſepes intelligit vocatio gētiliū q̄ tanq̄ agre- Vocatio gētilium.
ſtes in vijs ⁊ ſepibꝰ erāt diſperſi ⁊ direptioni hoſtiū expoſiti in vijs ſcʒ mūdane pſperitatis ⁊ ſepibꝰ aduerſitatis (⁊ cōpelle itrare) inſt itia ⁊ importunitate predicationis. vocant eñ q̄ a malo retrahunt feruētibus exhortationibꝰ: cōpellunt q̄ trahunt duris cōminationibꝰ. Unde iudeos monet vocari ⁊ gētiles cōpelli: qꝛ iudeis tāq̄ legē ⁊ prophetas habētibus leuior vocatio debebat ſufficere q̄ nō ſufficiebat gētibꝰ (vt impleat domus mea) ſcʒ celū ⁊ celeſtis patria vbi fit eternū cōuiuiū debito numero predeſtinatorū q̄ numerus nō remanebit inexpletus. Vel (cōpellunt intrare) heretici q̄ p eccleſiā puniti reſipiſcūt: vel quicūqꝫ alij quibꝰ mūdi aduerſitatibꝰ fracti ad dei amorem redeunt. Felix neceſſitas q̄ ad meliora cōpellit. Multi eñ qui in ſecuritate ⁊ pſperitate E
mūdo viuunt inſtāte aduerſitate ⁊ pericu- Intrare cōmpulſi.
lo ad deū fugiūt. Unde Chriſo. Multo laborioſius eſt in ſecuritate cōcupiſcētias vincere q̄ in periculo diuitias poſſe cōtēne- Tribulatio nū bona.
re. Ipſe eñ timore periculi adiuuat animū ⁊ facile vincitur delectatio corporalis. Qd enim ſunt qui in ſecuritate non fuerūt cō- Chriſ.
tempti pauperes eſſe: ⁊ inuidentes perſecutionē magis contēti fuerūt bona ſua dimittere q̄ perire. Illos tales ſciēs deus frequēter precidit diuitias eorū: vt a ſolicitudinibus releuati ſecurius ⁊ melius permaneāt. hec Chri. Liquet ergo vt ait Grego. qd alij
vocant ⁊ venire cōtēnūt: vt qui donū intel- Grego.
lectꝰ accipiūt: ſʒ eūdē itellectū opibꝰ nō ſequunt: alij vocant ⁊ veniūt qui acceptā intellectꝰ gratiā operādo perficiūt: alij intrare cōpellunt: vt quos eccleſia tpaliter punit. In fine autē cōcludēdo ſubiūgit. (Dico autē vobis) cuiꝰ dicere infallibile eſt (q̄ nemo virorū illorū q̄ vocati ſunt) ⁊ ſe excuſantes venire noluerūt (guſtabit cenā meā) imo nec videbit: ſʒ ſancti guſtāt ⁊ vidēt ēt in pre
ſenti ſm illud p̄s. Guſtate ⁊ videte q̄m ſua- Pſal. xxxiij.
uis eſt dñs. Implēda eſt eñ domꝰ dei numero predeſtinatorū: ſʒ ſupbi peccatores q̄ vo- Predeſtinati ſolū ad cenā recipiēt.
cati venire noluerunt ſeipſos irrecupabilr excuſarūt. Hec ſñia dñi (vt ait Grego.) valde timēda eſt. Nemo ergo venire cōtēnat ne dū vocatꝰ excuſat cū voluerit itrare nō va-
leat. Et certe q̄ non intrauerit famelicus et Grego.
inanis a refectione diuine fruitiōis ⁊ viſionis remanebit. Ecce q̄ piculoſum eſt cōtēnere inuitationē ieſu xp̄i. tales eñ a refectione eiꝰ in p̄nti p gratiā ⁊ in futuro p gloriā merent excludi. Hec igit oīa ⁊ ad q̄ vocati ſumꝰ diligēter cōſideremꝰ ⁊ p̄ntia deſpiciē

tes ad futura nos ꝑparam⁹. vñ Chri. Permaneamus igiť cuſtodientes eã quã initio ſuſcepimus dignitatem et futura quotidie regna queramus: oiaqꝫ preſentia vmbras eſſe prorſus ac ſomnia iudicem⁹. Neqꝫ eñ ſi rex terrenus aliquis aſſumés te pauperé ac mendicũ repente ſibi adoptaret in filiũ tu iam ad tugurij tui reſpiceres vilitatem. Jta nunc igiť nihil ꝑſentiũ putes eſſe ꝑtioſum. Longe quippe maiora ſunt ad q̃ vocatus es capeſſenda. hec Chrḟ. ¶ Oratio.

Domine Jeſu xp̄e qui oẽs hoies volés ſaluos fieri refectioné celeſtis btitudis oib⁹ ꝑparaſti: et multos ad eã multis modis vocaſti: ne me miſerũ excludas ab illa gr̃a gñali quã oib⁹ veniſti impartiri: et da mihi calcare oẽꝫ ſupbiã ꝛ ãbitioné auariciã ꝛ cupiditaté cõcupiſcẽtiã carnis ꝛ voluptaté ne hꝫ vel alia ipediẽtia mihi eternũ intercludãt cõuiuiũ: ſꝫ q̃ ſum paup in gr̃a ꝛ ꝟtute: ꝛ debilis in bona opatione ac cec⁹ in ꝟa cognitiõe: ꝛ claudus in recta affectione miſericorditer introducar in idipm̄. Amen.

¶ De ſcenophegia. Cap̃. lxxxij.

Post hec ambulabat et manebat adhuc (ieſus in galilea) docédo in ſynagogis eorũ (nõ eñ volebat in iudea ambulare: qꝛ iudei querebãt eũ iterficere.) Licet enim poſſet inter eos ſine nocumẽto eſſe: voluit tñ aliqñ ante tẽpus paſſionis ſe ab eis ſubtrahere. Primo rõne ſui qꝛ nondũ venerat tp̄s quo volebat occidi. Secundo rõne noſtri: vt noſtram cõſolaretur infirmitaté dando nobis exẽplũ ꝙ poſſimus aliqñ declinare pſ̄ecutionem. Tertio rõne iudeorũ ne manẽs in medio eoꝝ magis eos incitaret in odium. (Erat aũt in ꝓximo dies feſtus iudeorũ ſcenophegia) .i. feſtiuitas tabernaculorũ qñ habitabant filij iſrael in tabernaculis ſepté dieb⁹ ſub vmbra ramorũ in ſimilitudiné et memoriã tabernaculorũ in quibus habitauerũt patres eorum cum educti ex egypto peregrinarenť in heremo velut reminiſcẽtes bñficia dñi qui erãt dñm occiſuri. Et eſt ſcenophegia dictio greca compoſita a ſcenos qđ eſt vmbra ꝛ phagin quod eſt comedere: quia in vmbraculis comedebant durante illa feſtiuitate. Et celebrabať collectis fructib⁹ anni in ſeptẽbri méſe ſeptimo quia illo tempore quo vue erant colligẽde exiuerunt de heremi tabernaculis et veneruntʼ in terrã promiſſionis vnde exploratores portauerũt in vecte vuas. Et tũc iudei habitabãt i vmbraculis: qꝛ patres eorũ per xl. annos habitabãt in tabernaculis. Jmminẽte igiť ſcenophegia (fratres) .i. cõſanguinei dñi nõ apoſtoli: ſed alij ꝓpinqui ei⁹ cognatione ex pte virginis marie: qꝛ viderunt ipm̄ nõ eſſe paratũ ad aſcendendũ inuitabãt eũ vt ad dié feſtũ in hieruſalé q̃ caput regni eſt aſcenderet: ibiqꝫ gloriã miraculorũ oſtẽderet ꝛ ſe manifeſtaret. Chriſt⁹ eñ habebat quoſdã cognatos ſm carné q̃ more iudeorũ fratres dicebanť. Et dixerunt ad eum. (Tranſi hinc ꝛ vade in iudeã) hoc eſt hieruſalé iudee metropolim (vt et diſcipuli tui) .i. turbe te ſequẽtes ſeu alie vndecũqꝫ illuc cõueniẽtes (videãt opa tua) ꝛ miracula. Ac ſi ſm Bedã dicant. Tu ſigna facis ꝛ pauci ea vident. Tranſi ergo ad regiã vrbé vbi ſunt principes: vt viſis ſignis laudé cõſequaris ab eis: carnales amici gl'iaꝫ ei⁹ q̃rẽtes: vt illi⁹ participes fierent ꝛ p miracula ei⁹ magnificarenť carnale cõſilium dabãt: quo ſaluator nr̃ mũdi gloriã acquireret ꝛ ſuũ nomé longius dilataret: ĩoqꝫ nõ in occulto ꝛ abſcõdito: ſed palã ꝛ in cõuentu multoꝝ miracula dñm ieſum facere amonebãt. Eſt nãqꝫ ꝓpriũ inanis gl'ie cupidoꝝ vt quicq̃d glioſum ſuũ vel ſuoꝝ extiterit oñdať i publico. (Neqꝫ eñ fratres) .i. cõſanguinei (eius) humanã ꝛ mũdanã gloriã requirẽtes fideliter credebãt in eũ) eſtimãtes eũ vane glorioſum ꝛ glorie hoim amatoré ꝛ cupidũ. Facis inquiũt miracula: ſed in abſcõdito innoteſce et appare hoibus vt laudari poſſis ab hoibus. Putabant eñ ꝙ laus ꝛ fauor mũdi eſſet fructus virtutum ꝛ miraculorũ ſuorũ. Et quia ſuggerebant ei malũ ſcꝫ gloriã mundanã querere: ideo recuſauit ꝛ eis non acquieuit: vt daret nobis exẽplũ nõ querẽdi gloriã hmõi dicẽs. (Tẽpus meũ) .i. glorie mee manifeſtande: (nondum aduenit) qꝛ poſt reſurrectioné manifeſtanda erit (tp̄s aũt veſtrũ) .ſ. mundane glorie quo ꝛ mundi laude hominũqꝫ fauore ꝛ vana gl'ia decipiamini (ſemp eſt paratũ) .i. mũdi gloria quã affectatꝫ ꝛ queritis ſemp eſt parata vobis. Ea enim que oibus hoi̅s mũdus exhibet queritis: ſcꝫ honores: diuitias ꝛ delitias: ꝛ ideo ſicut vos tẽpori parati eſtis: ita tp̄s paratũ eſt vobis. Mundani ergo habẽt tp̄s glorie paratũ: quia eadem amãt q̃ mũdus ꝛ mũdo cõſentiũt: ꝛ ideo qđ querunt ſemp inueniũt. ſ. in vero q̃ querũt gloriã ſpiritualé nõ habent hic tp̄s paratũ qꝛ vituperãt q̃ mundus amat ꝛ mundũ cõtẽnunt. Et iõ dicit. (Non põt mũdus) .i. mũdani (odiſſe vos) qꝛ cum mũdo cõuenitis ꝛ de amatorib⁹ eius eſtis ꝛ ſimiliũ in voluntate ꝛ voto ꝛ opere non eſt odiũ ſed amor et amicitia. vnde Chri. Qualiter eos mũdus odit qui eadé cũ mũdo volunt et pro eo ſtu

nũc. iij.

B amicorũ carnaliũ cõſiliũ.

Chriſ.

dent?(Me autẽ) ꝛ meos (odit) ꝑpter diſſi-
militudinẽ que eſt in voluntate: voto ꝛ ope
qꝛ opa ei⁹ mala nõ approbam⁹ ſed magis
C redarguimus. Sicut autẽ due glorie ita et
Gloria diuerſa ſunt feſta mundani enim hñt feſta
et feſtũ tpalia.ſ.gaudere: epulari et hmõi delitias
duplex. exteriores: ſancti vero hñt feſta ſpũalia que
conſiſtũt in delectatiõib⁹ ſpũs: ꝛ iõ bñ ſub-
dit. (Uos) q̃ gloriã mundi ꝛ feſta gaudioꝝ
mundanorũ q̃ritis aſcendite ad diẽ feſtum
hunc in quo videri ꝛ videre (in vanitate et
concupiſcẽtia vultis).i.ad feſtũ letitie tpa-
lis. Ubi laus hũana ꝛ voluptas querit: vbi
carnalia gaudia extendunt (ego) q̃ talibus:
nõ delector (nõ aſcendã).ſ.vobiſcũ (ad diem
feſtuʒ iſtũ) ꝛ hoc modo ſicut vos vultis.ſ.q̃-
rens gloriã (qꝛ tp̃s meum).i.glorie mee ſm
humanitatẽ ad quã ꝑueniẽdũ eſt impleta
ꝑus hũilitate (nondũ eſt impletũ nõ eñ ni-
ſi impleta hũilitate paſſionis ſequitur tp̃s
glorie ꝛ imortalitatis. Uel (vos aſcendite
ad diẽ feſtũ hunc).i.ad ꝑncipiũ ſolẽnitatis
huius: qꝛ iudei magis vacabãt epulis ꝛ le-
ticie in ꝑncipio feſti q̃ in fine (ego aũt non
aſcendã ad diẽ feſtũ iſtũ).ſ.ꝑmũ qꝛ tp̃s meũ
nõdũ eſt impletũ.) Tp̃s eñ aptum doctrine
ꝟitatis ꝑpter quam ſaluator venerat non
erat ſic in principio ſolẽnitatis ꝑpter p̃di-
cta ſicut circa finẽ qꝛ tũc patiores ſunt oẽs
ad doctrinã. Dicendo aũt vos aſcendite nõ
conſulit nec p̃cipit: nec eos ad talia inuitat
feſta ap ſꝫ p̃dicit ꝛ premittit ꝛ oſtendit q̃d ipſi quere
petẽtes bãt qui mũdana adhuc tm̃ ſapiebãt. Iſti ſp
volebãt eſſe in feſto et nõ in vigilia q̃ ſemꝑ
volebãt habere mũdi laudẽ ꝛ voluptatẽ et
nullã ferre mũdi moleſtiã. Similes ſũt mul
Feſtuʒ ti in preſenti vita q̃ ſemꝑ volũt habere feſta
diaboli ꝛ iõ in futuro faciẽt vigiliã volũt eñ mõ ẽe
cum. in comeſſatione ꝛ ebrietate ac riſu ꝛ vanita
te: ꝛ ideo ſemꝑ erunt in fame ꝛ ſiti ꝛ fletu ꝛ
tribulatiõe. Iſtud aũt feſtũ diabolicũ tripli
ci de cauſa nõ eſt faciendũ. Primo qꝛ hec vi
ta eſt vigilia: iõ debem⁹ ieiunare ꝛ pctã no
mat.v. ſtra plãgere: vt poſſim⁹ ad feſtũ celeſtis pa
vigilia trie peruenire. vñ Mat. Beati qui lugẽt: ec
huius ce vigilia: qm̃ ipſi cõſolabuntur: ecce feſtuʒ.
mũdi. Sed vani hoies volunt hic feſtũ facere: ꝛ iõ
Luc.vj. venient ad vigiliã. vñ Luc. Ue vobis qui ſa
Exiliuʒ turati eſtis ecce feſtũ qꝛ eſurietis: ecce vigi
huius lia. Scđo qꝛ iſta vita eſt exilium: ꝛ ſtultus eſ
mundi ſet ille peregrinus q̃ in exilio poſitus vellet
facere feſtũ: ſed debet expectare quouſq; ad
Labor patriã ſuã redeat: patria autem noſtra eſt
huius regio celeſtis que nos expectat: ꝛ qꝛ peccato
mundi. res de hoc exilio patriã faciunt: iõ a patria
celeſti exules ꝛ bãniti ſemꝑ erũt. Tertio qꝛ
iſta vita eſt loc⁹ laboris: ꝛ iõ ſerui dei ſunt in
labore cõtinuo: ꝛ de labore veniũt ad quie-
tem: vani aũt hoies volunt eſſe in ocio ꝛ iõ
de ocio veniũt ad laborem. Hic ergo oſten-
dit diſcretio ſeu diſtinctio bonorum a ma-
lis tp̃s eñ glorie maloꝝ ſemper eſt in p̃ſen-
ti vbi dies mali ſunt ꝛ mali florent. Tẽpus
ꝟo glorie bonoꝝ erit in futuro q̃ñ cum xp̃o
regnabũt ad quã gl̃iam ꝑ paſſiões ꝛ tribu-
lationes ꝑueniũt. Dicant ergo deuoti aliis
ad ꝯuiuia ꝛ laſciuias eos inuitãtib⁹. (Uos
aſcendite ad diẽ feſtũ hũc) nos qui talia nõ
appetim⁹ nõ aſcẽdim⁹. Nõ eñ dꝫ ſeru⁹ xp̃i
in talibus delectari: qꝛ delicat⁹ miles eſt q̃
vult ſimul gaudere cũ ſeculo et regnare cũ
xp̃o cũ dictũ ſit ve his q̃ in bonis ducũt dies
ſuos: qꝛ in puncto hore deſcendẽt ad infer-
ni nouiſſima: receperunt enim bona in vita D
ſua. vñ Augu. Simus recti corde tp̃s glorie Augu.
noſtre nondũ venit. Dicat amatorib⁹ hui⁹ Tẽpus
ſeculi quales erant fratres dñi. Temp⁹ ve- noſtruʒ
ſtrũ ſemꝑ eſt paratũ: tẽpus noſtrũ nõdum nõdum
venit. Audiamus eñ ꝛ hoc dicere ꝛ nos. Et venit.
qm̃ corpus dñi noſtri ieſu xp̃i ſumus quo-
niã mẽbra eius ſumus: qm̃ caput noſtrum
gratanter agnoſcimus dicamus prorſus:
quoniam ꝑpter nos ꝛ ip̃e dignatus eſt dice
re q̃ſi nobis inſultant amatores hui⁹ ſeculi
dicam⁹ eis. Tempus veſtrũ ſemꝑ eſt para-
tũ: tempus noſtrũ nõdum venit. hec Augu.
Tẽpus etiã diuitũ ſemper eſt paratũ: qꝛ eſt
in burſa eoꝝ: ſi enim eſt frigus bene ſe in-
duũt: vel aliter calefaciunt: ſi eſt calor hñt
domos frigidas: vel ſubuentiones alias: et
ſilr in alijs defectib⁹ corporũ promptũ hñt
remediũ: ꝛ iõ tempus eoꝝ ſemꝑ eſt paratũ:
pauperes ꝟo totũ hñt contrariũ: ſed aliter
erit in alio ſeclo. (Hec cũ dixiſſet ieſ⁹ mãſit
in galilea) ex rõne ſupra dicta (Poſtq̃ autẽ
aſcenderũt fratres ei⁹) duob⁹ dieb⁹ tranſ-
actis latẽter aſcendit ſine eis. Sicut eñ no-
luit eſſe in ꝑncipio feſtiuitatis ne fratribus
ſuis malũ pſuadẽtib⁹ videretur fauere ſic
noluit ſe omnino ſubtrahere nec doctrinã
ſalutis obmittere quã venerat docere. (Aſ-
cendit g̃ ad diẽ feſtũ) ſed nõ ad illum ad q̃
frẽs eius aſcẽderũt: nec vt illi ſcꝫ manifeſte
et cum magna comitiua: nec vt videret ab
hoib⁹ nec occaſionẽ maioris inuidie dare iu
deis qꝛ non cupiebat gloriari tpaliter ſed
aliquid docere: ſalubriter hoies corrigere:
de feſto eterno admonere: amorem ab hoc
ſeculo auertere (ſed aſcendit q̃ſi in occulto)
in hoc cõdeſcẽdens fidelib⁹ q̃ timore mor-
tis occultãdi erãt: ꝛ ne ſe hoib⁹ oſtẽdens fa-
uorẽ humanũ q̃reret: qꝛ dies feſtus dñi non
exterius: ſed interi⁹ nõ facit ſed in mẽte agi
tur: de q̃ in pſal. dr. Qm̃ cogitatio hois cõ-
fitebit tibi ꝛ reliquie cogitationis diẽ feſtũ Feſta
agent tibi. Sic ergo age diẽ feſtũ ſi ad tuam ſecrete
feſtiuitatẽ vis venire ieſum. Qui eñ agunt agẽda.
in manifeſto ꝛ vt ab hoibus videantur re-
ceperũt mercedem ſuam. vbi Beda. Miſti- Beda.
ce autem deſignat q̃d ſingulis q̃buſq; car-

nalib⁹ hũanã gloriã q̃rẽtib⁹ dñs manet in galilea: que interpretat̃ trãſmigratio facta .i. in mẽbris ſuis q̃ transmigrãt de vitijs ad virtutes ⁊ in eis ꝓficiũt. Poſtmodum vero dñs aſcendit q꞉ membra xp̄i nõ huius vite: ſed eterne gloriã q̃rũt occulte aũt dñs aſcẽdit q꞉ omnis gloria eius ab intus .i. de corde puro: ⁊ cõſciẽtia bona. ⁊ fide nõ ficta. hec Beda. ❡ Nota q꞉ dñs docturus miracula imo in omnibus magnis operibus potẽtie ⁊ virtutis ſue gloriã fugit: nolens ſocios habere vel nuncios preambulos vt patet hic in plurib⁹ alijs. Quaſi diceret ⁊ quãto maior es: humilia te in oĩbus. In operibus vero humilitatis turbã comitẽ habuit veniẽs ad paſſionem ⁊ diſcipulos premiſit: vt ſibi aſinã ⁊ pullũ adducerent. Etiam comeſturus agnũ paſchalẽ premiſit qui preparent locũ ſed hoc fecit in tanti ſacramenti myſteriũ qđ nõ d꞉ ſumi niſi cũ preparatione virtutũ ⁊ bonorũ operũ. (Judei ergo) cõmuniter (querebãt eũ in die feſto) anteq̃ aſcẽderet: q꞉ nõ viderant eũ adeſſe cũ fratrib⁹ (et dicebant. Ubi eſt ille) .ſ. talis ⁊ tãtus predicator ⁊ miraculorum operator. Non nominant eum nomine proprio tam querentes eum animo bono q̃ malo. Quidã em̃ querebant eũ deſiderio addiſcendi vt eius doctrinã deuote audirent: alij deſiderio malignãdi vt eũ interficerẽt: alij vana curioſitate vt viderent. Jlli ergo qui querebãt eũ ex odio dedignabant̃ eũ nomine ꝓprio nominare: q꞉ nomen ſuũ fuit eis graue: ſed illi q̃ querebãt eum ex deuotione nõ audebant eum nominare: vel ita reputabãt eũ famoſum ⁊ autẽticũ q̄ nõ oportebat nomẽ ꝓpriũ exprimere. vani autem nõ curabãt de ſuo nomine. (Et erat murmur de eo in turba) ⁊ diſſenſio ꝓpter cõtrarietatẽ opinionum de eo (quidã em̃) .ſ. q̃ pia intẽtione q̃rebant eũ (dicebãt q꞉ bonus eſt) approbãtes eius doctrinã ⁊ miracula (alij autem) .ſ. qui mala intẽtione querebãt eũ (dicebãt nõ: ſed ſeducit turbas) dicta eius ꝑſequẽtes ⁊ opa. vbi Chriſo. Jllã quidẽ eſtimo opinionẽ multitudinis eſſe: hãc vero principũ ⁊ ſacerdotũ. Uides vtiq̄ principatũ corruptũ eos autẽ q̃ pncipatui ſubijciunt̃ ſanos iudicio. (Nemo tñ) ſcʒ illorũ qui dicebãt q꞉ bon⁹ eſt (palã loquebat̃ de eo ꝓpter metũ iudeorũ) .ſ. principaliũ ne extra ſynagogã ⁊ congregationẽ fieret aliorum. Ex quo patet q̄ principes ppl'i illius dicebãt eũ ſeductorẽ ⁊ maior pars dicebat cõtrariũ. Seducit turbas clari⁹ ſonabãt: ſʒ bonus eſt preſſius ſuſurrabãt. Ecce quãtũ deprimit̃ veritas: ⁊ extollitur falſitas. Quidã erãt ibi formidoloſi et timidi q̃ in xp̄m credebãt: ſed veritatẽ dicere nõ audebãt. ⁊ ideo in veritate peccabãt. Tribus em̃ modis ſm Chriſo. In veritate quis peccare põt: aut veritatẽ pre timore tacendo: aut ipſam veritatem in mẽdaciũ cõmutãdo aut ipſaʒ veritatẽ non defendẽdo. De primis d꞉ (alij dicebãt: q꞉ bon⁹ eſt nemo tamen palã loquebat̃ de illo ꝓpter metum iudeorũ.) vt dicit Augu. Uterq̄ eſt re⁹ apđ deum ⁊ qui veritatẽ tacet: ⁊ qui mendaciuʒ dicit: ille q꞉ ꝓdeſſe non vult: iſte quia nocere deſiderat. Et de ſecundis ſubdit̃ (alij aũt nõ: ſed ſeducit turbas. de talibus dicit apoſtolus commutauerũt dei veritatẽ in mẽdaciũ. De tertijs dicit̃ (multus murmur erat de eo in turba.) Murmurabãt quidẽ de eo q̄ phariſei xp̄m perſeq̃bant̃: ſed tñ eũ non defendebãt: nec aperte reſiſtere audebant cũ tamen dicat ſapiens. Uſq̄ ad mortẽ certa ꝓ iuſtitia de oĩbus ſeruis xp̄i hoc idem dicit̃. Sʒ nõ mirũ ſi de his iniqui hoĩes aliq̃ñ male loquunt̃ cum de ip̄o dei filio talia loquerent̃. vnde Aug. De oĩb⁹ ſeruis eius intelligendũ hoc d꞉ modo. Quicũq̄ apparuerit in aliqua gr̃a ſp̄uali: alij dicunt bon⁹ eſt: alij nõ: ſed ſeducit turbas. Quod idictũ eſt ergo de dño valet ad conſolationem noſtrã de quocũq̄ hoc dictũ fuerit xp̄iano. hec Aug. Sed ſi bñ conſideras hec malorũ derogatio cõmẽdatio eſt. vñ Grego. Stultum valde eſt ſi illis placere querimus quos nõ placere deo ſcimus. Peruerſorum autẽʒ derogatio vite noſtre approbatio: q꞉ iam oſtendit aliquid iuſtitie nos habere ſi illis diſplicere incipim⁹ qui nõ placẽt deo. In oĩ igit̃ qđ de nobis d꞉ ſemp tacite recurrere ad mẽtẽ debem⁹ interiorẽ teſtẽ ⁊ iudicem querere. Quid em̃ ꝓdeſt ſi oẽs laudẽt cum cõſciẽtia accuſet? Ad quid poterit obeſſe ſi oẽs derogent ⁊ ſola conſcientia defendat. vnde et Boeti⁹. Jtaq̄ nihil eſt qđ admireris ſi in hoc vite ſalo circũſtãtib⁹ agitemur procellis q̃bus hoc maxime ꝓpoſitũ eſt peſſimis diſplicere. vñ etiã Senc. Tã turpe eſt laudari a turpib⁹ q̃ laudari ob turpia vel eſſe turpem. Et iterũ. Nemo mihi plus videtur eſtimare virtutẽ: nemo illo magis deuotus: q̃ qui boni viri famam perdidit: ne conſcientiã perderet. Honeſta turpitudo eſt pro bona cã. Hec Seneca. ❡ (Jam autẽ die feſto mediãte) .i. in medio ſolẽnitatis: ſcilicet die quarta: qñ etiã deus ab initio mũdi choruſcare fecit lumen in celis: (aſcendit ieſus in templũ) publice: q꞉ ibi erat locus cõis apt⁹ doctrine (⁊ docebat) q꞉ in principio feſti his que feſti erant. magis intendebant: et ideo poſtea xp̄m attentius audiebant. Euangeliſte q̃nq̄ more iudeorũ dies ſeptem quibus celebritas durabat diem feſtũ propter vnaʒ feſtiuitatẽ appellauerũt. Octauus autem dies de integritate ſcenophegie nõ erat: et tamen totus celebris manebat. Fiebat em̃ in eo collecta ad opus pauperum et in ne=

Chriſ. peccat̃ triplr̃.

Augu.

Ecc. iiij

Augu. Detractio cõmunis eſt.

Grego.

G Diſplicẽdum malis. boeti⁹.

Famaʒ potius q̃ innocentiaʒ amittas.

Scenophegie duratio

ceſſitates fabrice ⁊ vtēſiliū eius. Et quidam
calum- de turba dicebāt eum vere prophetā ⁊ xp̄m
nia dn̄i alij dicebāt eū habere demoniū ꝙ ptz ma-
nifeſte falſum: q2 demonia expellebant per
ipſum. Dn̄s aūt nō turbat⁹: ſz trāquill⁹ nō
reddidit maledictū ꝓ maledicto: ſed tran-
Beda. quille ad oīa rn̄dit. In quo ſm̄ Bedam no-
bis patiētie reliquit exemplū: vt quoties no
bis ab aliquo falſa obijciunt conuitia pa-
tiēter toleremus: ⁊ vera que poſſumus non
obijciamus: ſed ſalutaria monita predice-
mus. (Et querebāt apprehēdere eū) ad oc-
cidendū: ſed repreſſi ſunt diuina virtute (et
nemo miſit man⁹ in illū) q2 nihil ei facere
poterāt niſi quantū ⁊ qn̄ ipſe ꝑmittebat (q2
nondū venerat eius hora) .i. ab eo ordinata
de captione ſua. voluit enī premiſſa longa
ſerie preconū oportuno tp̄e naſci ⁊ ſilr̄ pre-
dicato euāgelio oportuno tp̄e mori (quidā
autē de turba) humiles ⁊ pauperes predica
tione ⁊ miraculis eius moti (credebāt ī eū)
verba ⁊ facta eius glorificātes. Nō dicit de
principib⁹: q2 quāto maiores erāt tāto ma-
gis inſaniebāt. (Audiētes aūt principes et
phariſei) turbā de illo bona ſecreto murmu
rantem ⁊ eū glorificantē: q2 turbe nō aude
bāt cōfiteri palam ⁊ ꝓpter cōtrarias de eo
opiniones diſſenſionē in turba) factam inui
dia commoti (miſerūt miniſtros) ſcz ſatelli
tes) preſidis quos ad hoc cōduxerant (vt eū
apprehenderent.) Nō ſunt auſi ire ꝑſonali
ter ad capiendum xp̄m timore turbarū: ſed
miſerunt miniſtros tanꝙ periculis expoſi-
tos: q2 tales perſone pleni precio nō timēt
ſe periculis exponere. Ipſi quidez maiores
ſtātes ī littore nō timēt alios ſubmergere.
¶ Inſani audito murmure ꝙ xp̄s a turba
glorificaretur ⁊ tanta bona de ip̄o dicerent
doluerunt valde ⁊ querebant euz occidere.
(Dixit ergo eis ieſus) erudiens ad ſalutem
etiā ꝑtinaciū ꝑuicaciā. (Adhuc modicū tp̄s
M vobiſcū ſum) quid feſtinatis me interficere
tp̄s do- paruū tp̄s .ſ. ſeptem mēſiū expectate ꝙ mō
mini i- facere vultis: facturi eſtis nō mō: q2 iam no
plendū lo. q. d. Nō mō implebitis qđ vultis: q2 ad-
erat. huc modico tp̄e volo manere in populo ad
docēdū ⁊ miracula faciēdū. In vanū labo-
ratis ⁊ vos ⁊ ꝑncipes veſtri: q2 nō in veſtra:
ſed in mea poteſtate eſt vt me apprehenda
tis. Expectate dū tp̄s adueniat cito vos re-
linquā ⁊ perfecto oꝑe redēptionis propter
ꝙ vobiſcū ſum (vado) quaſi ſpōtaneus: ſcz
ꝑ paſſionē ⁊ mortē (ad euz q̇ miſit me) .ſ. ad
patrē. Implere debeo meā diſpenſationem
ꝑdicādo .ſ. ⁊ miracula faciēdo: ⁊ ſic perueni
Auguſ. re ad meā paſſionē cōpleto diſpēſatiōis of-
Querē ficio. (Queretis me ⁊ nō inuenietis) hoc ſꝫ
tes ⁊ nō Aug. fuit poſt xp̄i aſcēſionem qn̄ multi iu-
inueniē dei cōpuncti ad predicationē aplōꝝ credi
tes xp̄z. derunt. ¶ Iſtud aūt q̄tidie accidit: q2 xp̄m
multi q̄rūt ⁊ nō inueniūt: q2 q̄rūt eū non ibi
vbi eſt: ſed vbi nō eſt. Chriſtus nō eſt in deli
tijs nec in diuitijs nec in honoribus: ⁊ ideo
nō ibi inuenitur. vnde in Iob. Non inuenit' Iob .xx-
in terra ſuauiter viuētium: quātum ad deli xviij.
tioſos abyſſus dicit non eſt in me: quantuz
ad auaros quorū cupiditas nō hꝫ fundū: ⁊
mare loquit' nō eſt mecū: quātum ad ſuper Chriſti
bos q̇ ſemꝑ ſunt tumidi et inflati. Inuenit' locus.
autem in humilitate: pauꝑtate: et aſperita
te: q2 ibi eſt. Iſta enī tria xp̄s in hunc mūdū Luce .ij.
veniens ſecū portauit: ⁊ cum iſtis naſci vo-
luit. vnde in Luca. Inuenietis infantē: ecce
quāta humilitas pānis inuolutū ecce quā
ta paupertas: ⁊ poſitū in p̄ſepio: ecce quan
ta aſperitas. (In nouiſſimo aūt die feſtiui-
tatis) ſcz die ſeptimo q̇ ſicut prim⁹ erat cele
berrim⁹ ⁊ in quo maior erat ppl'i cōcurſus
vel (in nouiſſimo) .i. ī octauo: q2 peractis ſe-
ptē dieb⁹ feſtiuitatis tabernaculoꝝ ī octa
uo die erat feſtū cetus vel collecte: ⁊ diceba
tur illa dies ſanctiſſima ī lege: quia figura-
bat cōgregationē ſctōꝝ in ſuperna felicita
te (ſtabat ieſus) firme q̇ ſe nūꝙ deflectebat
a rectitudine (⁊) cōſtāter (clamabat) p̄dican
do verbū dei publice. Vocat dn̄s ieſus non
vtrūqꝫ loquēdo: ſed clamādo vocis intentio
ne vt oēs poſſent eum audire. In quo oſten
dit ſui feruoris deſideriū ⁊ affectus magni
tudinē ad noſtrā informationē ⁊ ſalutē: ſm̄
Chriſo. Primo die laudibus ⁊ ſacrificijs de Chriſo.
diti erāt intermedijs dieb⁹ epulādo coram
dn̄o voluptati vacabāt in vltimo die feruē-
tius audiebāt: vt doctrīe aliq̇d ſecū recedē-
tes portarent: ⁊ ideo illo die dn̄s magis do-
ctrine inſtabat: ⁊ quaſi viatica ſalutis in do
ctrina dabat: q̇ percipiētes ſecū meditarent' I
vſqꝫ ad aliud feſtū quo iterū doctrinā perci Septez
perēt. Septē aūt iſti dies ſignificāt ſeptem feſta cor-
feſta cordis q̇ dn̄o agimus in quorū primo dis.
ſacrificiū laudis offerimus: quinqꝫ autē ſe
quētib⁹ refectiōes coram dn̄o accipimus.
Primo quidē in pane lachrymarū ꝓ pctīs.
Scđo in cōfortatione cōſciētie ⁊ refectione
virtutis. Tertio in pane ſerenitatis cōſciē-
tie a pctōꝝ reliquijs. Quarto in refectione
deſiderij. Quinto in ꝯſolatione ſpūſſancti.
Sexto in refectiōe ſacramēti. Septimo die
ſurgit ieſus reficiēs in pane ✠bi. Quid aūt
docebat ſubdit. (Si q̇s ſitit) .ſ. intus .i. deſi-
derat aquam gratie: doctrinā vite ⁊ gratiā
ſpūſſcti neminē ꝯpello: ſed ſi q̇s multū deſi
derat: ⁊ feruēs deſideriū hꝫ hunc ego voco
gn̄aliter loquit' ſi quis excipiēdo cuiuſcūqꝫ
ſtatus ⁊ cōditiōis quilibet ſm̄ ſuā ſitim po-
tū inueniet apud deū. (Si quis inquā ſitit
veniat ad me) fontē aq̄ viue: veniat autem
nō corꝑis: ſed fidei formate paſſibus nō pe-
dibus: ſꝫ affectib⁹: nō migrādo: ſꝫ me aman
do ⁊ ab amore mundi recedendo (et bibet)

abundāter aquā ſapiētie ſalutaris ꝛ ſpiritū
ſctm̄ nō ſolū ad ſufficiētiā:ſꝫ ēt ad redundā-
tiā:ꝛ tūc (flumina aque viue) purgātis mē-
tis ac viuificātis ꝛ ſemꝑ agētis.ſ.doctrina
ſacra et dona grāꝝ ac beniuolentia q̄ vult
cōſulere ꝓximis (fluent abūdanter de vētre
eius) interioris hoīs ſcilꝫ cōſcientia cordis
ad alios ꝑ redundantiā:q2 fides ꝛ bonitas
vnius fidelis dꝫ ad alios deriuari:nō enim
fluunt aque viue de eius vētre qui qd bibit
putat ſibi ſoli ſufficere.Si aūt proximo cō-
ſulere feſtinat:ideo non ſiccatur:q2 manat.
Propter qd admonēdo dicit Petr9. Unuſ-
quiſqꝫ ſicut accepit gratiā in alterutrū il-
lam adminiſtrantes dn̄s vocat illos ſitien-
tes q̄ ſunt vacui ab amore mūdi ad aquas
gratie:ſcꝫ ad amorē dei.vn̄ Augu.Si habi-
tat amor mūdi in te nō eſt quo intret amor
dei in te.Uas es ſꝫ plenus es:funde qd ha-
bes vt recipias qd nō habes:funde amorē
ſeculi:vt amore dei ipleäris.hec Aug. Uo-
caẗ aūt ſm Chriſ.ſpūſſanctus flumē: q2 ſi-
cut flumē nō reuertiẗ nec ſtat ſed ſemꝑ cur-
rit:ſic ꝛ illi qui habēt ſpiritūſanctū non re-
uertunẗ ad pctā:nec ſtant ꝑ ociū:ſꝫ ſemper
currunt ad fortia:diciẗ quoqꝫ ſpūſſanctus
aqua viua qn̄ aliquis habet gratie conti-
nuationem et perſeuerantiā ſine qua nihil
valerēt oīa precedentia.vnde Bern̄. Tolle
perſeuerātiam:nec obſequium mercedem
habet:nec bn̄ficiū gratiā:nec laudē fortitu
do. (Miniſtri) ergo ſermonibus eius dele-
ctati:ꝛ doctrine ſue verbis capti redierunt
ſe excuſantes ꝛ dicētes:q2 (nunq̄ ſic locut9
eſt hō ſicut hic hō loquiẗ) quaſi diceret.Ita
bn̄ loquitur ꝙ nō videẗ hō purus: ſed plus
ꝓpter qd temerariū eſſet ponere ſuꝑ eum
manus.Utinā et vos p̄ſentes fuiſſetis:vti-
nam ꝛ vos eius v̄ba audiſſetis: nunq̄ for-
taſſe vlteri9 aduerſus eū aliquid ageretis.
Phariſei ergo inuidia moti reputabāt eos
ſeductos:ſicut et turbā q̄ de facili pōt ſedu-
ci ꝑ ignorātiā q̄s ꝛ maledictos dicūt.ſm il-
lud Deuẗ.Maledict9 q̄ nō ꝑmanet in lege.
In me vt dicit Aug.ſit iſta maledictio. Ita
ēt ꝛ nūc eſt i eccl̄ia ꝙ ſimplices ꝛ laici ſunt
aliqn̄ deuotiores q̄ alij ſꝫ illud Eſaie. Co-
gnouit bos poſſeſſorē ſuū et aſinus preſepe
dn̄i ſui:iſrael aūt me nō cognouit. Et q2 xp̄i
doctrīa miſtroꝝ p̄conia ppl'oꝝ fides phari-
ſeus a ſua malicia nō traxerāt: ſurgit ad h̄
nicodemus qui ad Jeſum nocte venerat:q̄
ꝛ vnus ex ipſis erat ꝛ legis auc̄te nitiẗ eos
a perſecutione ꝛ captione xp̄i cōpeſcere:ac
xp̄m in quē occulte credebat excuſare ex le-
ge dicēs.(Nunquid lex nr̄a hoiem iudicat:
niſi prius audierit ab ipſo et cognouerit q̄d
faciat).Nemo eīn ſm legē cōdemnaẗ niſi ex
ſe confeſſus vel ab alijs cōuictus:ꝛ preſens
non abſens:q2 in dānatiōe hoīs non leui-
ter ē ꝓcedendū. Nā ēt ſm leges ciuiles ꝛ di-
ligēs inquiſitio dꝫ p̄cedere ſententiā. Sed
illi volebāt querere an eſſe dānatores q̄ co-
gnitores.Credebat nicodemus ſi tm̄modo
dn̄z Jeſum vellent patiēter audire ꝙ verbū
xp̄i eſſet tante efficacie ꝙ forte ſiles fierent
illis q̄ ad tenendū eū miſſi fuerāt ꝛ ad v̄ba
ei9 cōuerſi ſunt in eo facto ad qd miſſi erāt
ꝛ crederēt ſicut illi crediderūt.Et ideo vole
bat ꝑ h̄ eos iducere ad audiendū xp̄m vt cō
uerterenẗ ꝑ v̄ba ei9:ſicut ēt ipſe fuit cōuer-
ſus.Phariſei v̄o inuidia et iracūdia agita-
ti nō recipiētes de v̄itate ꝑſuaſionē:ſed ma
gis nichodemo ꝯdicētes tādē (reuerſi ſunt
cōfuſi in domū ſuā) ꝛ in ꝓpria nullo pfecto
negotio vacui fide et fraudati a malo deſi
derio ſuo:vel in (domū ſuā).i.in ꝓpriā cor-
dis maliciā:ſcilꝫ in infidelitatē ꝛ impietatē
ſuā valde dolētes ꝙ facere nō potuerūt vo-
lūtatis ſue ꝓpoſitū:q2 ꝯſiliū eoꝝ ꝑ diuiſio-
nē fuit diſſipatū.(Jeſus aūt) q̄ mīe viſceri-
bus abūdabat (perꝗt in mōtē oliueti) i cui9
latere bethania erat ꝛ dom9 marthe in qua Cōſue-
hoſpitari ſolebat:nā dn̄s hāc ſibi cōſuetu- tudo do
dinē fecerat:vt ꝑ diē qn̄ hieroſolymis erat mini.
in dieb9 feſtis in tēplo p̄dicaret:ſigna ꝛ mi-
racula oſtēderet ꝛ i ſero reuertebaẗ i betha-
niā:vt ibi hoſpitādo quieſceret. ¶ Oratio.

Domine Jeſu xp̄e da mihi corde ꝛ
deſiderio aſcēdere ad diē feſtum
ſolēnitatis eterne:et me ſemꝑ ad
illā p̄parare: vt cū tp̄s viſitatio-
nis tue aduenerit ad contēplan-
dum te facie ad faciē merear illuc feliciter
puenire. O fons aque viue ſitio ꝛ deſidero
ego miſer gratiā tuam venio ꝛ ſuſpiro ad te
toto affectu requirēs eā:da ergo mihi bibe
re ꝛ tam abundanter de ea pcipere:vt dona
grāꝝ ꝛ mihi ſufficiāt:ꝛ ꝑ bn̄uolentiā a me
ad ꝓximos fluāt eiſqꝫ pficiāt:vt tu videns
in me opus miſericordie mouearis amplio
rem gratiam mihi infundere. Amen.

¶ De muliere in adulterio deprehenſa. Capitu.lxxxiij.

Sequēti au A Jo.viij.
tē die (iterū diluculo venit
ieſus i tēplū) in quo oſtē-
diẗ i eo zelus aīarū (ꝛ oīs
populus venit ad eū) in
quo patet deuotio audiē
tium (et ſedens docebat
eos) de ſalute animarum
(ſcribe vero) qui habebāt
notitiam ſcripturarum (et phariſei) qui vi-
debantur pre alijs religioſi inuidētes ꝛ in-
ſidiantes ei:quia ſciebāt eum manſuetū ꝛ
miſericordie predicatorem:et ob hoc habe-
re populi gratiā ꝛ fauorem) adduxerunt eā

mulierē in adulterio deprehēſam ꝛ ob hoc ſm legē lapidādā (ꝛ ſtatuerūt eā in medio) vt olm ore condēnaret ad mortē: tentando expectātes xp̄i ſniam: ꝛ querentes quid de ipſa faciendū eſſet: vt ſi eā lapidari iudicaret q̄ſi crudelē ꝛ cōtrariū mie cū irriderēt: ꝛ nō habentē miſericordiā quā populo predicabat ꝓpter quā etiā ppl's cum diligebat ſi aūt dimitti decerneret q̄ſi cōtrariuꝫ iuſtitie ꝛ p̄uaricatorē legis q̄ adulterā lapidari p̄cepit cū ipa adultera ream mortis iudicaret. Putabāt deū vel īmiſericordē eſſe in iudicando vel iniuſtū. De iuſtitia facienda nō curabāt: ſed xp̄m in ſermone capere volebāt. Ipſe aūt vtrāq3 calumniā prudenter euitauit: qꝛ ꝛ iuſtitiā in iudicio ſeruauit. ꝛ a miſericordia nō declinauit. Protulit eīn iuſtū iudiciū ſalua mia: ꝛ ſic ſuū ſermonē tēperauit vt ꝛ legi nō cōtradiceret: ꝛ pietatem non amitteret. Nō tñ ſtatim iudicauit: ſed prius (inclinās ſe) humiliter a rigiditate iuſtitie (digito ſcribebat i terra) tāq3 ſm Aug. illos tales in terrā ſcribēdos ſignificaret: non in celo ſm Alchui. Per terram cor humanum oſtēditur quod bonarū vel malaꝝ actionū ſolet reddere fructus: ꝑ digitū aūt qui articuloꝝ cōpoſitiōe flexibilis eſt: ſublimitas diſcretiōis exprimit. Nos ergo inſtruit vt auditis malis ꝓximi: nō ſtatim ea temere iudicem⁹: ſed prius ad cōſcientiam cordis humiliter reuerſi digito diſcretionis ea ſolicite diſq̄ramus: nos etiā ipſos ſi ſine pctō ſumus intus diſcutiam⁹. Iudex igit q̄ audit accuſantes nō dꝫ ſtatim dare ſniam: ſed diſcutere: ꝛ ea q̄ audit dꝫ in corde ſcribere. i. diſcrete inquirere: ꝛ q̄ agēda ſunt videre. Digito quidē dñs in terra ſcribebat ac ſi eis diceret. Vos legis mihi teſtimonia affertis: et legis verba narratis qui legem ipſam nō intelligitis. hic eſt digit⁹ ille qui quondā ipſam legē ſcripſit in lapide. Precepit enim lex mulierē hmōi lapidari: ſed nō ſicut vos intelligitis: neq3 a talib⁹ quales vos eſtis: preuaricatores legis legē implere cupiebāt. Vñ (cū) in temeritate (perſeuerarent interrogātes eū: erexit ſe) ad eorū importunitatē reprimendā: ꝛ propoſuit eis ſententiā iuſtitie: dicens) q̄ ſine peccato eſt veſtrū primus in illā lapidem mittat) ſine peccato. i. ſine crimine. pōt enim aliq̄s ſine crimine eſſe: ſed vir ſine pctō. q. d. aſcendat vnuſq̄ſq3 tribunal mētis ſue: ꝛ inueniet ſe peccatorē eſſe. Aut ergo iſtam dimittite aut ſimul cū illa penam legis accipite: puniat peccatrix ſed nō a peccatorib⁹: impleatur lex quā allegatis: ſed non a legis puaricatoribus. Prius iuſti ſitis: poſt ea reā puniatis. Ecce plena iuſticia vt iuſtus mala puniat nō reus. vbi Aug. Non dixit: non lapidetur ne contra legē dicere videret: abſit autē vt diceret lapidet: venit enim non perdere q͛ inuenerat: ſed querere qd̄ perierat. hec Augu. Si q̄s ergo in mortali eſt neminem iudicare debet: qꝛ q̄ aliū iudicat de illo vel conſimili quo ipſe tenetur obnoxius: ſeipm̄ in hoc dānat vel dānandum oſtēdit: ergo anteq̄ȝ aliquē iudicemus cōſcientiam noſtrā videmus ꝛ iuſta examinatione dirimam⁹. Rigor enim diuine iuſtitie exigit vt nemo alium de crimine arguat: accuſet: teſtimoniū ferat: iudicet: ſi de pari vel de maiori redarguendus eſt. Sed nos hunc rigorem nimis temperam⁹: ꝛ magis q̄ȝ iuſtum eſt relaxamus. Audi de hoc Sene. Te primū exhibe bonū: ꝛ ſic q̄re alterum ſilem tui vide ſi adhuc malus es et ſimilibus parce. hec Sene. Quid autē dñs in terra ſcripſit ad literā incertum eſt. Aug. tñ dicit q͛ ſcripſit illud quod voce expreſſit ꝛ eis rn̄dit ſcꝫ qd̄ q̄ ſine pctō eſt veſtrum ꝛc. Et ſic ipſe ſm modū iudicialē ſuā ſententiā p̄mo ſcripſit: ſcd̄o ꝓtulit. Hiero. autē in quadā ep̄la videtur eum velle ſcripſiſſe terrena: terra abſorbe viros iſtos abdicatos. Vel ſm Ambroſi. Terra terrā accuſas vel ſm quoſdam primo ſe inclinans ſcripſit verba hec. Terra: terra: terra: mea eſt equitas meum eſt iudiciū: meū eſt iudicare illū vel illā: ſcd̄o vo ſe inclinans ſcripſit: terra terrā accuſat: meū aūt eſt iudicium. vel ſm glo. ſcribebat pctā eoꝝ vt eos oſtenderet ineptos ad hui⁹ ſnie executionē que illi legentes pre verecūdia exierunt. Et erat illa ſcriptura tante virtutis q͛ quilibet eoꝝ cognoſcebat in ea pctā ſua. Non ſcribebat ꝑ ſingula: ſed potuit facere virtute diuina q͛ in aliqua figura ab eo protracta quilibet eoꝝ videret ſua propria pctā ꝛ non alia. (Et iterū ſe inclinans ſcribebat) eadem denuo (in terra). q. d. Si iſta eſt peccatrix: et vos ſilr̄ eſtis pctōres. Eadē denuo inclinatus ſcripſit: vt oſtēderet maiorē ſnie ſue firmitatē et eos ſua viſione indignos eſſe. vñ cū eos zelo iuſtitie pcuſſiſſet nō eſt dignatus eos attēdere: ſed obtuitū ab eis auertit. In quo docet nos ſicut prius ante correptionem alterius ita et noſipſos humiliter inueſtigare ne idem vel aliqd̄ ſimile in nobis ſit. Inclinauit ſe ꝛ vultum alio vertit: benignus dñs etiā pro emulis ꝛ aduerſarijs ſuis q̄ſi diſſimulans vt a ſtultitia ſua declinarēt: ꝛ vt eoꝝ verecūdie cōſulēs liberā exeūdi facultatem eis daret: quos citius exituros q̄ȝ plura interrogaturos preuidebat. Si enim eos intueretur in facie magis erubeſcerent exire ſac ſimile ac cōfuſis condole: ꝛ in faciē noli reſpicere. Hic inſtruimur ex xp̄i actiōe qualiter in iudicandis primoꝝ defectib⁹ ſidelis quiſq3 debeat ſe habere. ¶ Ad qd̄ ſciendum quod primo debet hō ante oculos cor alium

Prudētia i xp̄i ſmone.

In terra ſcribēdi rō.

Augu. Alchui.

B

Snia nō pcipitāda.

Augu. Ia. xx.

Rigor iuſtitie diuine.

Sene.

¶ C

Scriptum a dño in terra.

Augu. Hiero. Ambr.

Bis ſcrīpſit in terra.

D

Iudicare q̄s debet ſeipm̄ ſed an pctōr

dis pctā ⁊ defectus ꝓprios ſcribere vt ſic ſe
ipm iudicet:⁊ tunc dignioꝛ ſit alios iudica-
re. Queſtio. Utrum pctoꝛ poſſit iudicare et
reprehendere alios? Ad qđ dicēdū ꝙ iudi-
cans aut eſt irretitus ſolū cōibus pctis ⁊ le
uib⁹:⁊ tunc ad coꝛripiendū nō reddit̄ indi-
gnus aut eodē pctō vel maioꝛi de quo coꝛ-
ripit aliū:⁊ tunc aut pctm̄ coꝛripiētis ē ma-
nifeſtū:aūt occultū. Si manifeſtū:tunc nō
pōt coꝛripere ꝓpter ꝓximi ſcandalū. Si oc-
cultū:aut penitet:⁊ tunc pōt cū humilitate
coꝛripere alios vt ⁊ ipſi de ſuis pctis peni-
teant:aut nō penitet:⁊ tunc nullo modo di-
gnus eſt alios reprehendere:qꝛ talis coꝛre-
ctio non procedit ex charitate vel vitij dete-
ſtatione:qꝛ alr̄s prius deteſtaretur in ſe ꝙ̄ in
alio:nec hō dꝫ plus diligere proximū ꝙ̄ ſe-
ipſum:imo i hoc caſu in quo ipſe aliū iudi-
cat:ſeipſum condēnat. Ex hac aūt ꝓprioꝝ
defectuū cōſideratiōe innaſcit̄ humilitas:
et hec humilitas docet̄ in inclinatione dn̄i
deoꝛſum vſqꝫ ad terrā. Scđo dꝫ etiā hō an-
teꝙ̄ aliū coꝛripiat cū ſumma diſcretiōe diſ-
quirere duo primo perſone diſpoſitionē:an
ſcꝫ ſit diſpoſitus vt ex hoc emendet̄ aut nō:
ſecundo facti qualitatē ⁊ circūſtantiā.an.ſ.
factū qđ reprehēdit in alio ſit ſm̄ ſe malū.
⁊ tunc dꝫ coꝛripere:aut ad vtrumlibet.vt.ſ.
bn̄ fieri poſſit et male tunc eſt in melioꝛem
partē interpretandum. Tertio dꝫ diſquire-
re propriā intētionē:an.ſ.ex charitate mo-
uebat̄ ad talē coꝛruptionem vel ex propria
oſtentatione vel ex paſſione vel ſuſpitione
de talib⁹ iudicijs temerarijs dr̄ alibi. Noli-
te iudicare vt nō iudicemini. At illi (diſceſ-
ſerūt oēs vn⁹ poſt alium) qꝛ oēs pctōꝛes ſe
eſſe ſciebant:qđ ⁊ ipſo abſceſſu de ſe cōfeſſi
ſunt (incipientes a ſenioꝛib⁹) tū qꝛ grauio-
ribus implicati erant pctis ⁊ criminib⁹:tū
qꝛ meli⁹ cognoſcebāt equitatē ſentētie pro
late ⁊ euanuerūt eoꝝ aſtutie (Et remanſit
xp̄s ſolus).ſ.ab illis calūniatoꝛib⁹:quia di-
ſcipuli ⁊ multitudo ppl̄i māſerunt cū eo (et
mulier ſtans in medio). Relicti ſunt duo.ſ.
ieſus mīa ⁊ mulieris miſeria. Et merito re-
manſit mīa cū miſeria:qꝛ miſerie neceſſa-
ria eſt miſericoꝛdia. ¶ Poſito ergo timo-
re iuſticie conſequenter xp̄s ipſum tēperat
dulcoꝛe mie. Nā cōfutatis calūniatoꝛibus
(erigēs ſe iterū ieſus dixit. Mulier vbi ſunt
qui te accuſabāt?) q̄ſi diceret. Qui venerāt
ad querendū iuſticiam fugati ſunt iudicio
iuſticie. Ille autē qui aduerſarios repule-
rat lingua iuſticie leuans in illam oculos
manſuetudinis interrogauit eā:dicēs (ne-
mo te condēnauit? Que rn̄dit nemo dn̄e) iā
em̄ receſſerant:⁊ quilibet eoꝝ ſe ſimiliter
inquinatū ſciebat vn̄ Augu. Ideo em̄ libe-
rauit dn̄s peccatricē:qꝛ non erat qui iuſte
mitteret lapidem. Quō lapidaret qui ſe la-
pidādū cognoſceret? hec Aug. Et qꝛ mulier Augu.
territa poterat timere ne ipſe qui ſine pec-
cato eſt eā puniret:⁊ timens ei dicere:nemo
quippe me cōdēnauit:tu aūt q̄ ſine peccato
es ſi vis potes:qꝛ tibi ſoli peccaui:ideo ſub-
ditur xp̄i abſolutio. Audiuimus ergo ſupꝛa
vocem iuſtitie:audiam⁹ nūc vocem miſeri- vox mie
coꝛdie. Nā dixit ei ieſus. (Nec ego te condē- dñice.
nabo) a quo foꝛte dānari timuiſti:qꝛ in me
peccatum nō inueniſti:nec mirum: qꝛ veni
peccatoꝛes ſaluare:nō cōdēnare. Noli time
re ſed ſecura ſis:crede tantūmodo meis cō-
ſilijs:nō abijcio peccatoꝛes:ſed ſuſcipio pe
nitētes. q.d. Illi dimiſerunt te indamnatā
propter pctā tua ⁊ ego te abſoluo ex miſeri
coꝛdia mea. (Uade abſoluta a culpa ⁊ a pe
na (et iā ampli⁹ noli).i.nō velis (peccare) ħ
eſt nō ſit tibi volūtas peccādi. Magnū ergo
peccatū eſt volūtas peccandi. Facta ſecura
de preterito caue de futuro:deleui quod cō
miſiſti:obſerua qđ p̄cepi:vt inuenias ꝙ pro
miſi. Ergo ⁊ dn̄s dānauit:ſꝫ peccatū non ho
minē:ſaluādo em̄ naturā dānauit culpam:
qui ergo amāt in dn̄o māſuetudinē timeāt
⁊ veritatē:etem̄ dulcis ⁊ rect⁹ eſt dominus. pſalm̄.
Erect⁹ itaqꝫ dedit ſnīam iuſtitie in accuſan xxiiij.
tes:et iterū erect⁹ ſententiā mie circa accu-
ſatā:qꝛ hoc vtrūqꝫ facere diuine eſt poten-
tie:et eque vtrūqꝫ ꝓpriū eſt deo punire.ſ.et
parcere:⁊ eque iuſtū ē ſeruare mīam ſicut
iuſtitiam. Punit iuſte et parcit pie. Et ſicut
p̄mo protulit iudiciū iuſtitie ſalua mīa:ſic
ſcđo protulit iudiciū mie ſalua iuſtitia.ſ.vt
miſericoꝛs pctā p̄terita dimittens:⁊ vt iu-
ſtus ne ampli⁹ peccaret interdicēs:nā vni-
uerſe vie dn̄i mīa et veritas. Sic ergo libe-
rata eſt miſeria iubēte mīa. Licet aūt deus
ſit iuſtus ſic ⁊ miſericoꝛs:tn̄ dr̄ ei propꝛium
eſſe potius miſereri ꝙ̄ iuſtum eſſe: qꝛ nihil
requirit̄ ad cōplendū opus mie niſi volun-
tas eius tm̄:ſed ad cōplendū opus iuſtitie
requirit̄ etiā aliq̄d ex parte hoīs.ſ.exigen-
tia meritoꝝ. vnde Anſel. Occurrat iā nunc Anſel.
memoꝛie mulier illa in adulterio deprehē-
ſa ⁊ ieſus rogat⁹ ſententiā ferre: q̄d egerit
qđ dixit recoꝛdare. In terram oculos flexit
ne foꝛte accuſatā reſpiciens nimis cōfunde
ret. Cum em̄ ſcribens in terra terrenos eos
nō celeſtes ꝓdidiſſet q̄ ſine pctō inq̄t eſt ve-
ſtrū:primo in illā lapidē mittat. O mira et
ineffabilis xp̄i bonitas. Quā condēnare iu-
ſte potuit aduerte ꝙ̄ pie et ꝙ̄ caute libera-
uit. Cū em̄ oēs ſententia terruiſſet et expu-
liſſet de templo imaginare ꝙ̄ pius oculos
in illā leuauerit ꝙ̄ dulci et ſuaui voce ſen-
tentiā abſolutiōis ei⁹ ꝓtulerit. Puta ꝙ ſu-
ſpirauerit:ꝙ lachꝛymatus fuerit cum dice- Boni-
ret. Nemo te cōdemnauit mulier ⁊c. Felix tas xp̄i
(vt ita dicam) hec adultera mulier:que de ineffa-
preteritis abſoluitur:ſecura efficitur de fu- bilis,

turis. Jeſu bone te dicente: nec ego te condēnabo: qs condēnabit? Deꝰ eſt q̄ iuſtificat quis eſt qui cōdemnet? Audiat tn̄ decetero vox tua: vade ⁊ iam amplius noli peccare. hec Anſel. Et q̄uis dn̄s ieſus mulierē a culpa abſoluēdo: ⁊ ne amplius peccaret interdicēdo nullā aliam iniūgeret ei pniam ſeu penā: tn̄ hoc factū xp̄i nō eſt trahēdū ad cōſequētiā ⁊ in cōſuetudinē: vt exēplo dn̄i aliquis abſq; confeſſione: et pene inflictione quemq̄ abſoluat: quia Chriſtus excellentiam in ſacramentis habuit et potuit conferre effectum ſacramenti ſine ſacramento quod nullus purus homo poteſt: imo debent ſacerdotes in foro penitentiali imponere penitentiā ſm̄ cōſuetudinē peccantis et peccati: quia nō habent talem poteſtatē remittēdi. Poterat etiā chriſtꝰ illi mulieri tantā contritionē dare q̄ ſufficeret ad deletionem totius culpe et pene: ⁊ illā cōtritionem cognoſcere: nō ſic aūt alius ſacerdos pōt q̄ nec mouet cor: nec videt. Simili mō quotidie dn̄s recipit adulterā cum per gratiā recipit in quālibet aīam a diabolo corruptā per culpā. Per mulierē eīn in adulterio deprehenſam ſignificat quelibet perſona xp̄o p fidē deſponſata: ſed poſtea p mortale peccatū cum diabolo adulterata: per ſcribas vero et phariſeos ſignificantur demones qui dicuntur hic ſcribe: q2 peccata noſtra retinēt memoriter tāq̄ firmiter ſcripta: ⁊ phariſei.i. diuiſi recte dicuntur quia a chriſto ⁊ ſanctorū conſortio ſeparant. Hi mulierem ad iudiciū adducūt: q2 dānationem hominū ſollicite querūt. Et q2 dn̄s nō vult mortem peccatoris: ſed vt magis conuertatur et viuat: ideo ei dicit (vade et amplius noli peccare) quia tibi ſufficit vera penitentia de preteritis: et cautela contra recidiuum pro futuris. ¶ Oratio.

Moraliter.

O Jeſu clemens qui deprehenſam in adulterio clementer ab accuſatoribus liberaſti: ⁊ a te incondemnatā in pace miſericorditer dimiſiſti: ſtat coram te aīa mea adulteratrix q̄ totiēs a te vero ſponſo receſſit quoties ſuggeſtionibꝰ adulterātis inimici cōſenſit: accuſat cōſcientia: accuſant opera et actio praua: non intres dn̄e in iudicium cū ea: ne memineris iniquitatū eius antiquarū: libera ab accuſatoribus peccatricē et ream: ⁊ dimitte in pace ſibi conſcientiam a tuo tremendo iudicio abſolutā: quia tibi proprium eſt miſereri ſemper et parcere: et non eſt numerus tue miſericordie. Amen.

¶ De quibuſdā verbis domini pro quibus volebāt iudei eum lapidare. Capitu.lxxxiiij.

Quod vero ſm alchuinū Jeſus mulierē abſoluerat a crimine ne aliqui dubitarēt an ille quē videbāt verū hoīem poſſet pctā dimittere dignat ipſe aptiꝰ diuinitatis ſue potētiā demōſtrare. vn̄ dicit. (Iterū ergo locutꝰ eſt eis Jeſus dicens. Ego ſum lux mūdi) .ſ. totius nō particulariter gētis vnius. Et ideo accedēs ad eum per fidē ⁊ deuotionē ab eo illuminat ad ſalutē ab eo vero recedēs obtenebrat ad gehēnam. Chriſtus ſm̄ vtrāq; naturā dicit: quia ſm̄ diuinitatē illuminat intus aīam: ⁊ ſm̄ humanitatē informat exteriꝰ vitā: ⁊ hoc tripliciter .ſ. miraculis: predicationibus ⁊ exēplis ⁊ primū eſt potētie: ſcd̄m ſapiētie: tertiū bonitatis. Jpſe quippe eſt lux que illuminat oēm hoiem venientē in hūc mūdū: q2 ipſe vniuerſalr oēs illuminat: ⁊ eſt ſolꝰ lux p eſſentiā: q2 ab ipō oīs noticia deriuat cuiꝰ pticipatione alij ſub hac luce illuminati dicunt lux: ſed nō p eſſentiā vt ipſe: q2 ipſe eſt vbū a pr̄e pgrediēs ſicut lux a luce. vn̄ ſ3 Aug. Lux mūdi a pr̄e egrediēs nube carnis tegit: ⁊ ſic contēperata tolleranda hoibꝰ efficit vt p hoiem veniat ad diuinitatē. Jlla ĝ luce illuminante illuminamur mō collirio fidei q̄ de adā ceci nati ſumꝰ: et ſequit tā verbis q̄ exēplis obediēdo: vt excluſis ignorātie vel pctōꝝ tenebris in futuro manifeſta viſione deitatis illuminemur. Jdq; ſubiūgit. (Qui ſequit me): ſc3 credēdo: amādo: ⁊ imitādo (nō ambulat in tenebris) .ſ. ignorantie: q2 ego ſum veritas nec culpe: q2 ego ſum via ⁊ p ꝯñs non venit ad tenebras gehēne: q2 ego ſum vita: fructꝰ aūt huius lucis ſubdit (ſed habebit lumen vite) nūc ⁊ in futuro: q2 habebit xp̄m dei ſapientiā: q̄ eſt lumē indeficiēs ⁊ inextinguibile hic p fidē: ⁊ ibi p ſpē. Vn̄ hoc q̄ dicit (qui ſequitur me) ptinet ad meritū: q̄ vero dicit (habebit lumen vite) ptinet ad premiū. vbi Augu. Ergo fratres mei qm̄ dn̄s breuiter ait. Ego ſum lux mūdi q̄ me ſequit nō ambulat in tenebris: ſ3 habebit lumē vite: qbꝰ vbis aliud eſt qd̄ iuſſit aliud qd̄ pmiſit: faciamꝰ qd̄ iuſſit ne ipudēti frontē deſideremus qd̄ promiſit: ne dicat nobis in iudicio ſuo. Feciſti ne qd̄ iuſſi: vt expetas qd̄ pmiſi? Quid igit iuſſiſti dn̄e deus nr̄ dixi tibi vt ſeq̄ris me: ergo faciamus ſeq̄mur dn̄m: ſoluamꝰ cōpedes q̄bꝰ ipedimur. Sequamur xp̄m lumē mūdi ne ambulemꝰ in tenebris: tenebre metuēde ſunt: ſed morū non oculorū. Et ſi oculorū: nō exteriorū: ſed interiorū. vnde diſcernit nō albū ⁊ nigrū: ſed iuſtū et iniuſtū. hec Augu. de ſuperexcellētia autē

A Joh. viij.

Lux mundi xp̄s.

Joh. j.

Augu.

B Sequēdus eſt xp̄s.

Augu.

iſtius luminis nobis ꝓmiſſi dicit idē Aug. Tãta eſt iocũditas lucis eterne:vt etiã ſi nõ liceret i ea ampli⁹ manere q̄ vnius diei mora ꝓpter hoc ſolum innumerabiles anni huius vite pleni delitijs ꝛ circũfluẽtia bonorũ tp̄aliũ recte meritoq̄ȝ contemnerent. ¶Deinde poſt aliqua iã incipiẽs ad certamen paſſionis iudeos prouocare:dixit eis. (Cũ exaltaueritis).ſ.in cruce(filiũ hoīs).i. filium virginis ſm cuius carnē debebat pati:ꝛ exaltari in cruce in qua fuit extenſus ꝛ exaltat⁹ i aere ꝓpter qd ꝛ exaltat⁹ eſt a deo pr̄e(tũc cognoſcetis).ſ.aliqui ex vobis ꝑ fidē(qꝛ ego ſum).ſ.vere xp̄s(ego ſum)ſub carne deus abſcõdit⁹:vbi p̄dicit quoſdã de eis poſt paſſionē ſuã cognituros quis eſſet ꝛ credituros in eũ ꝓnuncians eis ꝑ que debeat ꝑuenire ad fidē:qꝛ per ſuã paſſionem vñ Aug. Differo cognitionē veſtrã:vt impleã paſſionē meã:hoc oportebat impleri ꝑ man⁹ eorũ q̄ poſtea fuerant credituri.Quare hoc?niſi vt nemo deſperaret in quocunq̄ȝ ſcelere male ſibi cõſcius quãdo videbat eis donari homicidiũ qui occiderant chriſtum. hec Augu. Tribus modis nos offendimus deũ ꝛ ipſum humiliamus.ſ.malis cogitationibus:malis verbis ꝛ malis operibus. Quando vero cõterimur:cõfitemur ꝛ ſatiſfacimus:tunc ipſum exaltamus in alta:ip̄ȝ ſuꝑ oīa diligēdo:ꝛ per cõſequēs cognoſcim⁹ ipſum ſuꝑ oīa venerando.Si ergo vis cognoſcere deũ exalta eum trib⁹ modis p̄dictis.ſ.cordis cõtritiōe cõtra malas cogitationes:oris cõfeſſiōe cõtra malas locutiones:ꝛ corpis ſatiſfactiōe cõtra malas operationes.Deinde quibuſdã iudeis tunc in ſe credentib⁹ dicebat(ſi vos mãſeritis in ſermone meo).i.ſi perſeueraueritis vſq̄ȝ i finē in fide q̄ in vobis cepit eſſe ꝑ ſermonē a doctrina ꝛ diſciplina mea nõ recedēdo: nulliſq̄ȝ tentatiōibus credēdo:tunc(vere diſcipuli mei eritis)hoc dixit:qꝛ aliqui eorum ficte credebãt:ꝛ iſti veri diſcipuli non erant (et vos cognoſcetis v̄itatē) que mõ carne tecta loquit̄ vobis:ꝛ latet vos v̄itatē doctrine quã ego doceo:ꝛ fidei quã mõ creditis (ꝛveritas)cognita(liberabit vos).i.liberos faciet:qꝛ in p̄nti liberat a ſeruitute culpe: ꝛ dat libertatē gr̄e:ꝛ tunc vera libertas inchoatur:ꝛ i futuro liberabit a ſeruitute miſerie:ꝛ dabit libertatē glorie:ꝛ tunc vera libertas ꝑficietur. (Reſponderunt)alij non credentes:ꝛ iactando dixerunt ſe eſſe(ſemē abrae)ꝛ nemini vnq̄ ſeruiſſe quaſi liberi eſſent ꝛ liberatiōe nõ idigerēt.Sȝ manifeſte ptȝ dictũ eoꝝ falſuȝ eē:qꝛ prio i egypto fuerũt in magna ſ̄uitute:ꝛ iterũ in babylone. In terra ēt ſua ſ̄uierũt regi aſſirioꝝ ꝛnationib⁹ iteꝝ rõanis ſoluētes tributa eis.Dñs aũt ꝓpoſuit eis ſ̄uitutē difficiliorē q̄ hoim

di.Amē dico vobis q̄ oīs q̄ facit peccatũ)cuiuſcũq̄ȝ cõditionis ille ſit:ſiue nobilis:ſiue ignobilis:iudeus vel grec⁹:diues vel pauꝑ impator vel mēdicus(ſeruus eſt pc̄ti)vnde Chriſ.Oīs q̄ diaboli ſequit̄ volũtatē ſeru⁹ eſt ꝛ ſi ſit liber. Qui autē deo obedit ille verus ingenuus eſt:ꝛ ſi fuerit ſeru⁹. Ingenuitatē eñ ſpiritalē nõ ſordidat ſeruit⁹ corporalis:nec turpitudinē ſpiritalē honeſtat corporalis libertas.Seruitutē eñ nõ dei diſpoſitio:ſȝ humana violētia introduxit.Oīs eñ homo liber creatus eſt quē deus in libero arbitrio poſuit niſi ipſe ſe feciſſet ſeruuȝ. vñ Aug.Bonus etiã ſi ſeruiat liber eſt malus autē etiã ſi regnet ſeruus eſt:nec vnius hoīs:ſȝ qd eſt graui⁹:tot dñorũ quot vitiorũ. Seruus eēt vtinã hoīs nõ pc̄ti.ꝛ iterũ. Oīs q̄ facit pc̄tm̄ ſeru⁹ eſt pc̄ti.O miſerabilis ſeruitus.Plerũq̄ȝ hoīes cũ dños malos patiunt̄:venales ſe petũt:nõ querētes dñm nõ h̄re:ſȝ ſaltē mutare.Seruus pc̄ti q̄d faciat:quē interpellet:apud quē venalē ſe petat.Deinde ſeru⁹ hoīs aliq̄ñ ſui dñi duris impijs fatigat⁹ fugiēdo reqēſcit.Seruus pc̄ti quo fugit ſecũ ſe trahit quocũq̄ȝ fugerit.Nõ fugit ſeipſum mala cõſciētia :nõ eſt quo eat ſequit̄ ſe:imo nõ recedit a ſe.Peccatũ eñ qd facit intus eſt:fecit pc̄tm̄ vt aliquã corporalē caꝑet voluptatē.Voluptas trãſit:pc̄tm̄ manet.Preterijt q̄ delectabat: remãſit qd pungat.Mala ſeruit⁹:ad xp̄m oēs fugiam⁹ cõtra pc̄tm̄ deũ liberatorē interpellem⁹:venales nos petam⁹ vt ei⁹ ſanguine redimamur.Liberat ergo ab hac ſeruitute ſol⁹ dñs.Qui illã nõ habuit:ipſe de illa liberat.Sol⁹ eñ in hac carne venit ſine pc̄tõ.hec Aug.Peccator ergo(vt dictũ eſt) ſeru⁹ eſt tot dñorũ q̄t vitiorũ.Vñ legit̄ de diogene pħo q̄ cũ alexãder diceret ſe dñatorē orbis:ille ait.Nequaq̄ es dñs ſȝ ſeruorũ meorũ ſeru⁹.Suꝑbia eñ dña tua ꝛ ancilla mea a te circũducit:ego aũt eũ ſuppeditaui:carnalis cõcupiſcētia ꝛ gula ſũt dñe tue ꝛ ancille mee q̄ te ducũt ꝛ tibi dñantur: ego aũt eas ſuppeditaui ꝛvici ꝛ iõ tu es ſeruorũ meorũ ſeruus.¶Deinde oñdit penã hui⁹ ſeruitutis di.(Seru⁹ autē).ſ.culpe(nõ manet in domo).i.in eccl̄ia(in eternũ)licet mõ ad tp̄s inꝗtũ eſt de nũero fideliũ:qꝛ mõ ſunt admixti mali cũ bonis:ꝛ in futuro(ab inuicē ſeparabunt̄ ſicut oues ab edis:fili⁹ autē).ſ.dei naturalis(manet in eternũ)qꝛ ſol⁹ eſt ſine pc̄tõ:ꝛ ſic hȝ poteſtatē alios liberãdi a peccato:faciēdo eos filios dei per gratiã adoptionis vt ſecum maneãt in domo libertatis:ꝛ hoc eſt qd concludit di.(Si ergo filius)qui vere liber eſt ꝛ potēs in domo libertatis(vos liberabit)ſcilicet a ſeruitute culpe(vere liberi eritis) non tantummodo a grecis vel barbaris:ſed etiam

Chriſ. Liber verus.

Serui‑tus ē libertas duplex. Augu.

Seruitus pec cati peſſima.

Pctõr ſeruus Diogenis verbum.

a diabolo nō a corpis captiuitate:ſʒ ab ale
Grego. iniqtate vt pctm̄ nō dominet̄ in vobis:qꝛ in
Cōſcie- hoc cōſiſtit vera libertas. Unde dicit Greg.
tia libe Quem cōſcientia defendit:etiā inter accu-
rat. ſatores liber eſt. vñ ⁊ Boetius. Liber eſt qui
hʒ liberā cōſcientiā:patet ergo ꝙ munda-
na libertas de qua gloriabant̄ nō eſt vera
libertas nec carnis nobilitas eſt vera nobi-
litas. Sed hodie heu ſunt multi q̄ de carna
li nobilitate ⁊ libertate querūt extolli:non
verecūdantes de ſeruitute peccati ſm Au-
Augu. gu. Qui ex amore peccat nō ex languore na-
Pecca- ture:nec ex ignorātia leui ſeruus eſt pecca-
ti dñie. ti:alia eñ ſunt pctā infirmitatis:alia impe
ritie:alia malicie. Infirmitas ⁊ imperitia cō
traria ſunt ꝟtuti ⁊ ſapiētie:malicia contra-
ria eſt bonitati. Deinde oſtēdit eos nō eſſe
filios abrae de q̄ gloriabant̄:ſʒ poti⁹ dege-
E neres qꝛ cū opib⁹ fidei nō imitant̄. Uera fi
Filia- liatio declarat̄ ꝑ imitationē pr̄ne cōditio-
tio ꝟa. nis:qꝛ imitatio pr̄is eſt ſignū vere filiatio-
nis. iudei autē non imitabant̄ facta abrae:
qꝛ querebāt eū interficere qd̄ abraam non
fecit ex quo ſaluator concludit ꝙ eius vere
filij nō erāt ꝙuis ab eo carnaliter deſcen-
diſſent. Unde erāt filij abrae tm̄modo car-
ne ſʒ nō operū ⁊ fidei imitatione. Caro qui-
dem illorū ex ipſo erat:ſed vita nō erat. Ex
hoc patet ꝙ fruſtra quis gloriat̄:qꝛ ſm ha-
bitū eſt filius auguſtini vel bn̄dicti ſeu alte
rius ſancti:niſi opa ipſius ſm ſuā poſſibili
tatē ſtudeat imitari. Uidētes autē iudei ꝙ
ex opib⁹ filiationē arguebat:ideo dixerunt
ſe filios dei cui⁹ legē ⁊ cerimonias ſerua-
bant:non ſicut alij idolatrie dediti. vñ di-
cunt ei (nos) vnius dei cultores (ex fornica-
tione) ſcilicet ſpirituali gentilitatis que for
nicatur cum multis dijs (nati nō ſum⁹) ido
la colētes ſicut ipſi:ſed in fide vnius dei, for
nicationē eñ vocant idolatriā ſicut ⁊ fre-
quēter nolat̄ in ſacra ſcriptura:qꝛ aīa ſepa
ratur a deo per eā (vnū patrē) ſpiritualē (ha
Deum bemus deū) quē colim⁹ qꝛ nō colebāt plu-
patrem ralitate deorū ſicut gētiles. Sʒ hāc paterni
hn̄tes. tatē ſaluator excludit:⁊ deū nō eſſe eis pa-
trē oſtēdit:qꝛ nō diligūt nec cognoſcūt eius
filiū. ſ. ipſum xp̄m ab eo miſſum. nā dilectio
⁊ notitia xp̄i eſt ſignū filiatiōis dei eorū eñ
Filij dia q̄ ab vno ꝓcedūt mutua eſt dilectio in illo
boli. a quo procedunt. ¶ Deinde oſtendit cuius
ſint filij ⁊ dicit eos ex patre diabolo eſſe nō
creatione: ſed imitatione:qꝛ deſideria pa-
tris ſui. ſ. diaboli volūt perficere:⁊ innocen
tē occidere qd̄ ꝓbat cōſequēter cōditiones
diaboli explicās ⁊ poſtea ad ipſos applicās
Homi- vnā autē cōditionē diaboli pmo tangit di
cida cens. (Ille homicida erat ab initio) mundi
alarum ⁊ conditi hominis primos homines malis
occiſor ſuaſionib⁹ occidēdo:⁊ eis immortalitatem
eſt. auferēdo. hō eñ in ſpecie humana reponit̄

per alam:et iō magis ꝓprie eſt homicida q̄
animā per peccatū mortale occidit ꝙ ille q̄
occidit corpus ꝑ qd̄ homo cū brutis conue-
nit. vbi Aug. Noli te ergo putare non eē ho
micidā qn̄ fratri tuo male ꝑſuades. Si fra Augu:
tri tuo male perſuades occidis: et vt ſcias
ꝙ occidis audi pſalmiſtam. Filij hominū Ps. lvj.
dentes eorū arma ⁊ ſagitte:et lingua eorū
gladius acutus. Alia cōditio diaboli tan-
git̄ cū ſubdit̄ (⁊ in veritate) operis et iuſtitie F
(nō ſtetit) .i. i debita obediētia ad deū qꝛ nō
eſt veritas i eo. Res enim dicunt̄ vere inquā res ꝟe
tū ꝯ formant̄ ꝟitati p̄ie: a qua ꝟitate deuia q̄ ſint.
uit diabolus ꝑ pctm̄ ſupbie:⁊ deſeruit ordi-
nationē nature ſue:que erat vt deo ſubijce-
retur cōtinue. nec ſtetit in veritate vocis et
loquele:qꝛ mēdax eſt ⁊ pater. i. inuētor eius
ſ. mendacij:ſicut deus pater eſt ꝟitatis: aſi
ipſum erat mēdaciū: ab ipſo ⁊ per ip̄m ē fa
ctū: vt ſit oīs hō mēdax. Ille q̄dē dr̄ mēdax: Mēda-
nō tātū pr̄ mēdacij q̄ mēdaciū ab alijs i mē cij pr̄.
te refert: ſʒ mēdax eſt et pr̄ mēdacij q̄ nō ſo-
lū refert illd̄ ſʒ et facit: et ꝓpter hec diabol⁹
dr̄ pater mēdacij:qꝛ pmū mēdaciū adinue-
nit dicēs mulieri. Nequaꝙ moriemini. Hāc
ergo ꝓprietatē: hāc nephariā hereditatem
filijs ſuis diabol⁹ dereliquit: vt mentiantur
⁊ patrē ſuū diabolū mētiēdo ſequantur. Cū
eñ mētiunt̄ a diabolo accipiuntur: et cum
imitant̄. Attēdāt mēdaces illud verbū xp̄i
dicētis. Ego ſum via: veritas: et vita: qꝛ rece
dendo a veritate: recedūt a via et vita. Ta-
les ergo tāꝙ illegitimi in religione chriſtia Jo. xiiij
na merito ſunt habēdi:qꝛ a deo patre dege-
nerantes facti ſunt filij diaboli. O ꝙ multi
ſunt hmōi filij diaboli ēt religioſi: et ꝙ ple-
nus eſt de eis mūd⁹. Et vtinā oēs tales cara
cterē patris ſui diaboli in frōte geſtarēt: vt
cognoſcerent̄ ne alij per eorū mendacia de-
ciperent̄: ſʒ heu aliq̄ habēt frontē meretri-
cis: et parū erubeſcūt de mēdacijs. Ut quid
terrā occupāt tales peſtiferi ſeductores er-
rātes: et in errorē mittētes ac ſi patrē ſuum
qui vniuerſum orbē ſeducit imitātes. Men
dax ergo in loquendo et mēdacia fingendo
ꝓprietatē diaboli aſſumit male viuēdo. Vñ Augu:
dicit Augu. Qd̄ diabolus non ſpeciale no- G
mē eſt: ſʒ cōmune: et in quocūqꝫ opa diabo Diabo
li fuerint inuēta diabol⁹ eſt appellandus: lus no-
operis eñ nomē eſt nō nature. Erubeſce er mē cōe
go o chriſtiane ⁊ maxime tu religioſe de hoc officij.
noīe: ⁊ ab omni mēdacio abſtine: qꝛ in quo Veritas
libet xp̄iano debet eſſe veritas tāta vt inter in xp̄ia
iuramentū ⁊ ſimplicē affirmationem nulla no.
ſit differētia: qꝛ ſolēt inocētes anteꝙ ſubeāt
iudiciū paſſionis expetere iudiciū examina
tiōis: iō dn̄s noſter ſciēs iudeos in mortem
ſuam conſpiraſſe iudicium examinationis
ab eis expetijt ad oſtendendam ſuam inno
centiam: et iudeorū maliciā: vel ad conuincē-

dam apertius eorum iudiciariã iniuſticiã.
Quãuis em̃ vltro mortẽ pati voluerit: ipſe
tñ xp̃s ſuã innocentiã olb⁹ manifeſtã eẽ vo
luit. Vñ dicit. (Quis ex vobis) corã quibus
palam docui: et miracula feci (arguet) et re‑
prehendere põt me de pctõ. q. d. vos vultis
me interficere: oñdite pctm̃ quo meruerim
mortẽ: qđ ſi non poteritis manifeſtũ erit qđ
me innocẽter occiditis. ſm Greg. Pẽſanda
eſt manſuetudo dei qui venerat pctã rela‑
xare: qꝛ non dedignat̃ ex rõne oſtendere ſe
peccatorẽ non eſſe q̇ etiã ex ỽtute diuinita‑
tis poterat peccatores iuſtificare. Et ideo
cum nõ poſſitis me de pctõ arguere ſi id eſt
qꝛ veritatẽ dico vobis: qm̃. ſ. dico me filium
dei: quare vos non creditis mihi: ꝛ in me: ex
quo nõ ſum pctõꝛ ſicut ceteri. Et ſubdit cau
ſam dicens. (Qui eſt ex deo) non natura: ſed
fide: non ore: ſed amore: ꝛ ꝑ cõformitatẽ vo‑
luntatis (ỽba dei audit) et hoc aure cordis
non ſolũ corporis: audit ea libenter ꝛ amat
qꝛ quilibet libenter audit doctrinã ad quã
affectum habet: qꝛ q̄ſi connaturalis eſt. Ille
em̃ q̇ veraciter in deum credit: ac veraciter
deũ timet ꝛ diligit dei verba libenter audit.
Qui ỽo non habet fidẽ nec amorẽ ſicut iu‑
dei erant: verba dei audire non pñt. In his
ỽbis dñi vnuſq̇ſq; cõſcientiã ſuã ꝓbare põt
vtrũ ex deo ſit an nõ: q̇ em̃ ỽba dei et celeſtẽ
patriã deſiderare carnis deſideria ꝛ mundi
gloriã cõtemnere: aliena nõ appetere: et ꝓ‑
pria largiri ꝛ alia hmõi iubentis libẽter au
dit: ꝛ libenti⁹ ope cõplet: nullo mõ ſe ex deo
eſſe dubitet. Qui ỽo vecors et durus verba
dei audire cõtemnit: vel ſi hoc aure corpis
audierit: ꝛ tñ nullo ſtudio vel labore in op⁹
mittere conatus fuerit: ꝓfecto ſe ex deo nõ
eſſe oſtẽdit. Et tales erãt iſti quib⁹ cõcludẽ‑
do a dño hic dꝛ. (Propterea vos non audi‑
tis). i. nõ recipitis ỽba dei ex ore meo: ꝛ mi‑
hi nõ creditis (qꝛ ex deo nõ eſtis) ꝓpter vitiũ
qđ a deo non eſt: ſed a diabolo ſuggerit̃ et a
mala volũtate ꝑficit̃: ꝛ qꝛ nõ eſtis ex deo nõ
habẽtes fidẽ nec amorẽ: ſequit̃ ꝙ ſitis ex dia‑
bolo nõ ꝑ creationẽ: ſed ꝑ imitationẽ. vnde
Aug. Cũ dicit ex deo nõ eſtis: noli attẽdere
naturã: ſed viciũ: ex deo q̇dẽ ſunt ſʒ naturã:
ſʒ ex deo nõ ſunt vitio ꝛ praua affectiõe. Eſt
aũt ſm Grego. triplex grad⁹ male affectorũ
Nam ſunt nõnulli qui p̄cepta dei nec aure
corpis. i. exteriori auditu percipere dignant̃
q̇dã ỽo ꝑcipiũt: ſed nullo mẽtis deſiderio cõ‑
plectunt̃ nõ hñtes volũtatẽ iplẽdi q̄ audiũt
q̇dã aũt libenter audiendo cõpungunt̃: ſed
lachrymas tribulationibus preſſi: aut deli‑
tijs allecti ad iniquitatem reuertuntur: hi
profecto verba dei non audiunt: quia exer‑
cere in opere cõtemnunt licet ergo omnes
ſint filij dei per naturam: illi tñ ex diabolo
per vitiũ ſunt qui ỽba dei nõ diligunt. Qui
vero ex deo generationis adoptione renati
ſunt audiũt ỽba dei ꝛ cuſtodiũt. Dũ terra ẽ
ſub tecto et nõ cõpluta latet quos fruct⁹ ſit
ferre apta: ſed ſi eſt ſub aere nudo et cõplu‑
ta: ptʒ qs fruct⁹ veniat ex ea. Igit̃ ſi diuin⁹
ſermo ſit tibi grauis: quaſi ſarcinat aures
time ne ſis preſcitus cum iudeis quos im‑
ber ỽbi cõpluit ꝛ ipi ſpinas ꝛ tribulos exer
cuerunt quo patuit ꝙ terre maledictio pro‑
xima erat quam ignis deuaſtare debuit. Et
qꝛ iudei ꝯuicti ſunt nõ eſſe filij abrae vl' dei
ſed diaboli: iõ neſcientes cõtradicere veris
cõtradicunt iniurijs ꝛ ingerũt ꝯuitia: qꝛ re‑
ſiſtere non poſſunt ex veritate aliqua mod⁹
em̃ holm qui neſciũt rõnabiliter reſpõdere
eſt ad conuitia ſe cõuertere ꝛ iõ iudei nõ ha
bentes quid rationabiliter xp̃o reſponderẽt
ad conuitia ſe conuertunt. Vñ cõtradicen‑
tes dicunt eum ſamaritanũ eſſe ꝛ demoniũ
habere. Licet em̃ xp̃s eſſet genere iudeus ꝛ
non ſamaritan⁹: tñ vocãt eum ſamaritanũ
ex cauſis pluribus. Samaritani em̃ q̇ erant
gentiles iudeis infeſti ꝛ odibiles erãt eo qđ
terrã eorum poſſidebãt ꝛ ideo vulgare erat
apud iudeos ꝙ hoies malos ꝛ eis odibiles
ẽt ſi iudei eſſent vocabãt ſamaritanos: ta‑
lis autẽ erat xp̃s ſm opinionẽ eorũ quẽ cre‑
debãt arguere eos ꝓpter odiũ: iõ vocabant
eũ ſamaritanũ et q̄ſi aduerſariũ. Vel qꝛ ſa‑
maritani partim legẽ ſeruabant ꝛ parti nõ
ſeruabat: vidẽtes iudei xp̃m i aliquo legem
ſeruãtẽ: ꝛ in aliquo diſſoluẽtẽ vocabãt eũ ſa
maritanũ quaſi a lege diuina alienũ: vel a
ſamaritanis cũ q̇b⁹ ꝯuerſat⁹ erat eũ ſama‑
ritanũ q̄ſi pctõrẽ vocabãt: qꝛ pctõres illos re
putabãt: nec eis couti volebãt. Dicebãt ẽt
eũ demoniũ hr̃e ꝓpter mirabilia q̄ faciebat
q̄ magicis artib⁹ iputabãt vel qꝛ cogitatio‑
nes ꝛ ſecreta eoꝝ reuelabãt: ꝛ frequẽter di
cebat qđ demoni attribuebãt: cui tñ cordiũ
occulta ſunt abſcõdita. Vel qꝛ aliqñ q̇dã al
ta ꝛ ſubtilia loq̇bat̃ q̄ nõ intelligebant: cre‑
debãt ꝙ quaſi demonio plen⁹ loqueret̃ ꝛ eũ
arreptitiũ reputabãt. Dñs ãt hic ſicut ꝛ vbi
q; ad patiẽtie ꝛ mãſuetudinis exemplũ nos
ꝓuocat qꝛ mãſuete iiuriã decliat. Accepta
iniuria nõ iraſcit̃ neq; ꝯuitijs ꝯuitia reddit
ꝛ vt dt Petr⁹ cũ malediceret̃ nõ maledice‑
bat. Et attẽde ꝙ lʒ dñs iudeos ſepe docẽdo
vel corrigẽdo dure ꝛ aſpere repꝛehenderit: tñ
dura ỽba vel fctã inferẽtib⁹ nũq̄ vel hic vl'
alibi dure vel aſpere rñdit. Erudiẽs nos ſm
Chriſ. q̄ ad deũ pertinẽt vindicare: que ve‑
ro ad nos deſpicere. vñ cũ in veritate eis rñ
dere poſſet vos demoniũ habetis: tamẽ no
luit: ſʒ malũ qđ in eis eẽ cognouit patienter
tacuit: imitabilem nobis patiẽtiam oſten‑
dens vt quoties a ꝓximis iiurias patimur
eorum etiam vera mala patienter tacea‑
mus ne forte talis correptio nõ ex dilectio‑

Conui‑
ctoꝝ de
pecca‑
to mo‑
dus.

I
Sama‑
ritan⁹
cur vo‑
catus
chriſt⁹.

Demo‑
niũ hr̃e
dicit̃.

j. Pe. ij.
Reſpõ‑
ſio xp̃i
ſemper
mollis
Chriſ.

Mala
ꝓximi
tacẽda

ne:ſed ex odio nata videat. In his q̃ ſ3 Gre.
ſupbia nr̄a ↄfundit̃ q̃ ſi exagitata vl' leuiter
fuerit atrociores iniurias reddit q̃ accepe-
rat facit mala que pōt: ⁊ minat̃ facere q̃ nō
Impa- pōt. Duo q̃ppe ei illata fuerant: vnū nega-
tientia uit: ⁊ aliud tacēdo cōſenſit. Tacuit q̄ reco-
noſtra. gnouit: ⁊ patienter repulit qđ dictū fallaci-
ter audiuit. Demoniū ſe non hr̄e rn̄dit: ſed
Sama tn̄ ſamaritanū nō eſſe negauit. Qꝛ em̄ ſama
ritan⁹ ritanus interp̄tat̃ cuſtos: et ipſe p̄cipue cu-
Ps.cxx. ſtos nr̄ nō em̄ dormitat q̃ cuſtodit iſrael: nō
ſe ſamaritanū eē nō negauit. Negauit autē
demoniū hr̄e: diabolus em̄ honori dei reſi-
ſtit: q̃ ergo honorē dei q̄rit alienus a diabo-
lo eſt: ⁊ iō xp̄s qui honorificat patrē ſuū: ſc3
deū demoniū nō h3. vn̄ ait. Sed honorifico
deū (patrē meū) declarando ei⁹ virtutem in
miraculis: et oīa ei attribuendo: pro cuius
honore (vos me inhonoraſtis) per falſa op-
probria: et quod virtuti diuine attribui de-
bet demoni aſcribendo. Imo in hoc qđ in-
honoraſtis me inhonoraſtis et patrē meū: q̃
em̄ nō honorificat filiū: non honorificat pa-
trē qui miſit illum. Itē habentes demoniū
qui eſt rex ſuper oēs filios ſuperbie ſupb⁹
eſt et ſe extollit q̄rendo gloriā ſuā (ego autē
non) ſic: non em̄ (q̄ro gloriā meā) ſicut ſimu
latores qui ſe oſtendunt: et querunt videri
quod non ſunt. Et vere non querit qui ſe-
Phil'.ij metip̄m exinaniuit formam ſerui accipiēs.
K ¶ Nō q̄ſiuit ī iſto mūdo gl'iam nec vllā ma
Gloriā gnificentiā. Venit em̄ vt doceret oēm mun-
ſuā non di gl'iam cōtēnēdā. Inquātū hō eſt loquēs
q̄ſiuit di. (ego gloriam meam nō quero) ſolus em̄
xp̄s. deus eſt qui pōt gloriam ſuam q̄rere abſq̄
culpa et pctō: alij autē non niſi in deo. Sed
(eſt q̃ querat) verā ⁊ debitā gloriā meā (⁊ iu
dicet). ſ. iudicio diſcretionis. i. a gl'ia veſtra
hūana: et ſm ſeculū diſcernat et ſeparet. ſ.
pater meus q̃ me ⁊ glorificantes me remu-
Joā. v. nerat: et vos et oēs qui me non glorificant
dānat. ¶ Cū itaq̄ fili⁹ dei multa ſigna face
ret: ⁊ v̄tutes multas oſtēderet: gl'iā ſuā nō
q̄ſiuit: vt nos eius exēplo inſtructi diſcam⁹
de bono qđ agimus non gloriari: ⁊ cū a p̄re
omne iudiciū ſibi datum eſſet: illatas iniu-
rias patris iudicio ſeruauit: vt nobis inſi-
nuaret q̄tū nos eſſe patientes debem⁹ dū
ſe vlciſci non vult ⁊ ipſe q̃ iudicat. Accepta
g̃ cōtumelia meditemur in ope vocē dn̄i il-
li (ego non q̄ro gloriā meā: eſt q̃ q̄rat et iu-
Grego. dicet.) Et qꝛ ſm Grego. cū malorū p̄uerſitas
creſcit non ſolū p̄dicatio frāgi nō d3: ſed ēt
augeri: ideo dn̄s poſtq̄ habere demonium
dictus eſt p̄dicationis ſue bn̄ficia largi⁹ im
pēdit. In quo oſtendit̃ magna xp̄i benigni-
tas: qꝛ illis a quibus tn̄ receperat cōuitiū
non negauit ſue doctrine bn̄ficiū. vnde dicit
(amen amen). id eſt fideliter (dico vobis: ſi-
quis ſermonē meum ſeruauerit) nōn ſolū

fide: ſed etiā vita ⁊ ope (mortē non videbit)
i. non experiet̃ (in eternū) hoc ē eterne mor-
tis amaritudinē: ſed vitā habebit eternam.
Deinde ex his v̄bis dn̄i volētes oſ̄dere eū
hr̄e demoniū dixerūt. (Abraā mortu⁹ ē ⁊ p̄
phete) ſ3 fundabāt rōnē ſuā ſup falſū. ſ. qđ
xp̄s dixiſſet de morte tp̄ali q̃ tn̄ intellexerat
de morte eterna: et poſt pauca ſubiungit (ſi
ego). ſ. ſolus ſine patre meo (glorifico meip-
ſum). ſ. inaniter: et quero gloriā meā preter
regulam diuine v̄itatis vt vos mihi impo-
nitis (gl'ia mea) quā dicitis meā (nihil eſt)
et falſa qꝛ falſum eſt nō ens et nihil. Gloria
mundi nihil ē qꝛ eſt fum⁹ trāſiēs: ⁊ vent⁹ tu
mēs ⁊ ad nihil culpe ⁊ ad infernū deducēs.
Sed gloria mea eſt a deo patre a quo nullū
falſum pōt eſſe. (Eſt em̄ pr̄ meus) ſubſtātia-
lis q̃ glorificat me) voce et p̄ miraculorum
op̄ationem: ⁊ poſtea glorificabit per reſur-
rectionis et aſcenſionis gloriam (quem vos
dicitis: qꝛ deus nr̄ eſt) p̄ operū imitationē:
ſed hoc eſt falſum qđ p̄bat di. (et nō cogno-
uiſtis eū). ſ. p̄ fidē formatā in qua ↄſiſtit dei
ſimi latio p̄ adoptionē. Et qꝛ dicētes (nun-
quid tu maior es patre nr̄o. Abraam?) repu
tabāt dn̄m eo minorē: iō oſ̄dit ſe eſſe maio-
rē q̄ abraā: quia abraā ab eo tāq̄ a maiore
bonū redemptionis expectat ſibi p̄miſſe. vn̄
dicit (Abraā pr̄ vr̄) ſm carnē de quo. ſ. glo-
riamini credēs (exultauit) in ſpū ſperando
(vt videret diē meū) intelligendo ⁊ cogno-
ſcēdo tātū miniſteriū: qꝛ deſiderauit cogno-
ſcere tp̄s aduētus xp̄i qđ eſt videre xp̄m in
ſpū: et vidit in figuris ⁊ fide diē eternitatis
et diē future tp̄alis mee natiuitatis qn̄ in
figura triū angelorū ſibi apparētiū cogno-
uit trinitatis miſteriū: et qn̄ dictum eſt ei in
ſemine tuo bn̄dicent̃ oēs gentes terre: et in
oblatiōe yſaac in loco q̃ iō dict⁹ eſt dn̄s vi-
det. Qꝛ dn̄s fecit abraā videre occultum xp̄i
miſteriū (⁊ gauiſus eſt) p̄pter bn̄ficiū a me
vt a maiore ſibi promiſſum. ¶ Ineffabili
nāq̄ gaudio exultare potuit qn̄ et v̄bū apđ
p̄rem manēs: ⁊ aliqn̄ in carnē vēturū nō de
p̄ris gremio receſſurū p̄ſpexit qn̄ eū de ſtir-
pe ſua naſciturū p̄uidit: p̄ quē nō ſolū ipſe
ſaluaret̃ ſed etiā tot⁹ mund⁹ redimeret̃ fa-
cta eius de xp̄o repromiſſio ipleret̃. ¶ Et cū
iudei ſolā in eo etatē carnis non diuinā na
turā penſantes ⁊ de v̄bis ſuis mirātes dice-
rent ad eū (quinquaginta annos nōdū ha-
bes et Abraā vidiſti) qui. ſ. an̄ mille annos
eſt mortuus: q̄ſi dicerent: hoc eſt ipoſſibile:
volens eos ab intuitu carnis ad deitatem
trahere rn̄dit eis. (Anteq̄ abraam fieret). ſ.
tp̄ali g̃natiōe (ego ſum) eternaliter manēs
nō dicit abraā eſſet: ſed fieret: qꝛ abraā crea-
tura fuit: nec dicit ego fio: ſed ego ſum qđ ē
verbū ſubſtantiuū: qꝛ nō creatura: ſed crea-
tor eſt olim. Vbiq̄ oſ̄dit ei⁹ eternitas cōiū-

Right margin notes: L Dies chriſti abrae viſa. Gene. xviij. Gene. xxvj. Gene. xxij. Gaudium abrae de xp̄o.

gẽdo verbũ p̄ntis ego ſum cũ verbo p̄teriti. ſ.anteq̄ fieret: q2 eternitas ol.tpi aſſiſtit. Uñ ſolus h3 eſſe p̄fectũ: q2 illud perfectum eſt cui nihil deeſt extra ipſum: et ideo diuinum eſſe cũ totũ ſimul ſit: nec quicq̄ de illo preterierit: aut futurũ ſit p̄fectiſſimũ eſt: noſtrũ autẽ eſſe q2 h3 aliqd extra ſe impfectũ eſt. deeſt enim nobis aliquid qđ de noſtro eẽ iã p̄teriit vel qđ futurũ ẽ. Quãtũ ergo ad ſubſtantiã diuinitatis xp̄s eſt ante abraã: ſ3 ſ3 naturã aſſumptã fuit poſt abraã. Uñ xp̄s vidit abraam oculo diuinitatis: z abraam vidit xp̄m oculo cordis fide ve3 illuminatus. At infideles inſenſati iudei cõſiderantes q̄ eternitas nõ niſi deo cõuenit: et q̄ ſe p eternitatẽ deũ eẽ p̄fiteret z oſtẽderet: iſtaq3 eternitatis verba intelligere z ſuſtinere nõ valẽtes reputabãt ea blaſphemiã quodq3 p tali blaſphemia eſſet lapidandus: z ideo. ſm legis mãdatũ eũ tãq̄ blaſphemu3 lapidare volentes (tulerunt lapides vt iacerent i eũ (ſicut in blaſphemũ z mortis reũ. Q2 enim nõ valebant ſapientie q̄ loq̄bat̃ reſiſtere: nec ſciebãt v̄bis ei⁹ rõnabilr̃ cõtradicere loquẽdo: iõ cõuertẽtes ſe ad lapides contradixerunt corpalr̃ p̄ſequẽdo z quẽ itelligere cuiuſq3 ſermoni reſiſtere nõ poterãt eũ lapidibus obruere q̄rebãt. lapides em̃ cordis contra veritatẽ ac duri z inflexibiles ad credẽdũ erãt: z eorũ anim⁹ facto eorũdẽ cõſonabat. vnde ad hoc ſignificãdũ lex ſcripta eſt i tabulis lapideis p dñm. Ubi Aug. Tanta duricia quo curreret niſi ad lapides ſibi ſimiles. S3 dñs q̄ ſolo v̄bo eos ſupare poterat, vindicare ſe noluit: q2 pati venerat: z hoſtes ſuos nõ ptãte: ſ3 humilitate vincere: et iõ abſcõdit ſe vt hõ z vt humilis (z exiuit de tẽplo) q2 cõmẽdãda erat pacientia nõ exercẽda potẽtia (abſcõdit ſe) nõ timore mortis: neq3 impotẽtia reſiſtẽdi eis: ſed cedens furori eorũ vſq3 dũ venerit hora paſſionis et docẽs nos furorẽ hoſtiũ qñq3 z pro tempore declinare (et exiuit de tẽplo) ab eis deſignãs dilectionẽ iudeorũ et trãſitum ad gentes. ❡ Notãdũ aũt q̄ dñs aliquãdo fugiebat: aliquãdo occurrebat: aliqñ ſe occultabat. Fugiebat quidẽ honores vt qñ venturi erant vt facerent eũ regẽ: occurrebat ſuis crucifixoribus qñ volebãt capere eũ: abſcondebat ſe ſicut hic p3 a iudeis furientibus vt occaſionẽ furiẽdi ſubtraheret ab eis. Per iſta tria exempla dat nobis tria ſalutaria documenta. ſ. vt fugiam⁹ mũdi proſpera: deſiderem⁹ pro chriſto pati aduerſa: et vitemus iurgia. Nos autẽ cõtraria facimus: q2 honores appetim⁹ et procuramus: aduerſa fugimus z vitam⁹: z litigiis nos immiſcemus. Cõſidera hic vt ait Greg. ſaluatoris noſtri manſuetudinẽ z humilitatẽ q̄ cũ potentia diuinitatis nutu tacite mentis ſuos perſecutores poſſet ſubito in penas mortis obruere tãq̄ pauidus humiliter ſe abſcõdit. ❡ Hoc aũt fecit propter tria. Primo q2 tp̄s mortis ſue nõdũ aduenerat. Scđo q2 tale gen⁹ mortis non elegerat. Tertio vt daret nobis intelligere q̄ liceat perſecutores declinare: z hoc qñ eſt perſecutio perſonalis. ſm illud qđ dixit diſcipulis. Si vos p̄ſecuti fuerint in vna ciuitate: fugite in aliã. Sed qñ nõ eſt perſecutio perſonalis: tũc p̄latis nõ licet fugere: vt patet de mercenario z paſtore. Ideo etiã abſcõdit ſe ab eis corpore: q2 non merebant̃ eũ videre mẽte. vnde Greg. Illis ipſa veritas abſcõdit q̄ ei⁹ v̄ba ſequi cõtẽnunt: q2 eã quã nõ inuenit humilitatẽ veritas fugit mẽtẽ. z Aug. Tãq̄ homo a lapidib⁹ fugit: ſed ve illis a quorũ lapideis cordib⁹ de⁹ fugit. ſm Augu. Non abſcõdit ſe in angulo tẽpli quaſi timẽs: aut in domũculã fugiẽs vel poſt murũ aut colũnam diuertens ſed celica poteſtate ſe inuiſibilẽ inſidiãtib⁹ cõſtituẽs per mediũ illorum exiuit: a ſuis tñ diſcipulis videbat̃: q2 illi eũ ſeq̄bant̃. Hoc ergo exẽplo ſuo dñs nos inſtruit: vt locũ ire dein⁹: z vt p̄ſecutorũ ac malorũ ſeuitiã q̄tũ ſine fidei periculo fieri põt fugiamus. Uñ Greg. Quid autẽ nobis hoc exemplo loquitur niſi vt etiã cũ reſiſtere poſſumus: irã ſuperbiẽtiũ humiliter declinemus? Quanta humilitate irã p̄ximi fugere debeat perpẽdat hõ ſi furores iraſcẽtiũ abſcõdẽdo ſe declinauit de⁹. Nemo ergo ſe cõtra acceptas cõtumelias erigat. nemo cõuitiis conuitiũ reddat. Imitatione etem̃ dei glorioſius eſt iniuriã tacẽdo fugere q̄ rñdendo ſuperare. hec Greg. Sunt autẽ multi q̄ iudeorũ duritiã reprehẽdũt: ſed ſuã minime attẽdũt. vñ Grego. q̄ multi ſunt hodie qui iudeorũ duritiã deteſtant̃: q2 p̄dicationẽ dñi audire noluerũt z tñ quales illos arguũt fuiſſe ad fidẽ tales ipſi ſunt ad operationẽ. Precepta dei audiũt: miracula cognoſcũt: ſed cõuerti a ſuis prauitatib⁹ renuũt. hec Grego. Conſpice hic dñm ieſum bene: z cũ vehemẽti dolore q̄ũo volẽs iudeorũ furori cedere abſcõdit ſe z intuere ipſum: ac diſcipulos tanq̄ imbecilles meſte: z inclinato capite recedere z eis ex corde compatere. ❡ Oratio.

Domine ieſu xp̄e qui ad audiendum verbũ dei nos inuitas doce nos contumelias z iniurias ſufferre: p̄priã gloriã nõ q̄rere: veritatẽ vite: iuſtitie z doctrine propter ſcandalũ vitandum non omittere: propter iteratã contumeliã z iniuriã a predicatione nõ deſiſtere. Jeſu chriſte ſumma veritas: bonitas: iuſtitia: miſericordia: largitas: mundicia: ſobrietas: humilitas: charitas: quo lapidaris: abſcõderis a mẽdacib⁹ z malicioſis: iniuſtis: ipiis: cupidis: immũdis:

Abſconſionis cauſe.

Mat. x.

Joh. x.

Grego.

Augu.

Augu.

Abſcondẽdi lo cus z forma.

Abſcondẽdi occaſio.

Grego.

Grego.

luxurioſis:ſuperbis ⁊ ocioſis.ne exeas a tēplo anime mee:redde me corrigibilē ⁊ tecū per omnia concordantem.Amen.

¶ De ceco a natiuitate. Capitu. lxxxv.

A Joā.ix.

Et preteriens inde Jeſus in exitu tēpli (vidit hominē cecū a natiuitate) q̄ ibi ſedebat mēdicās eleemoſynā ab ingredientib⁹ in tēplū:⁊ diligēter intuit⁹ eſt eū ieſus: vt dicit Chriſ.quaſi vellet aliq̄d agere circa eū vt ex hoc ſe miſericordē ad miſerū oſtenderet ⁊ diſcipulos in admirationem:⁊ ad querendū puocaret:⁊ ideo diſcipuli moti ſunt ad querēdū de cauſa cecitatis ei⁹ dicētes. (Rabbi q̄s peccauit hic aut parentes ei⁹ vt cecus naſceretur?)in vindictā ſ.talis ſui vel parētū pcti. Putabāt em̄ penā ſine culpa nō infligi.⁊ ideo crediderūt q̄ pctm̄ ipſius vel parētes ei⁹ eſſent cā hui⁹ cecitatis. Jeſus aūt nō negat ſimplr ipm peccaſſe vl parētes ei⁹ ſ3 ſolū ad id de q̄ eſt interrogatus dicēs.(Neq3 h peccauit neq3 parētes ei⁹) ſ.vt iō cec⁹ naſceretur:quaſi diceret neq3 peccato pprio cec⁹ natus eſt:q2 an̄ natiuitatē peccare nō potuit.in quo appet qō aplorū ſimplex q̄tū ad hanc partē:nec mirū q2 adhuc rudes erāt an̄ ſpiritusſancti receptionē:vel pōt eſſe ſenſus talis.(Rabbi q̄s peccauit ⁊c.)hoc eſt vtrū pctm̄ originale huius an̄ peccatū actuale in parētib⁹ fuerit cā cecitatis iſti⁹?oēs em̄ filij ire naſcimur:filius autem ire merito punitur.Et ſi obijcitur q2 ſic q̄libet puniēdus eēt cū q̄libet in originali cōcipiatur.Dicēdū q̄ mie diuine eſt qn̄ alicui parcitur iuſtitie aūt eſt qn̄ aliq̄s punitur.Vn̄ in trenis.Miſericordie dn̄i multe q̄ nō ſumus cōſumpti.⁊ apl's.Oēs peccauerunt et egēt gr̄a dei:⁊ ſic q̄ſtio ad hāc partē fuit bona.Neq3 peccato parētū hoc cōtingit licet peccauerint.Ubi ſciendū qō eſt duplex pena qua hoīes puniuntur.Una ſpūalis q̄tum ad animā qua nunq̄ fili⁹ p patre punitur:q2 aīa filij nō eſt ex p̄re:ſ3 a deo ſe3 p creationē.Alia corpalis q̄tū ad corp⁹ qua fili⁹ cū q̄tū ad corpus ſit res quedā patris pro patre punitur tēporaliter:hoc eſt malus pater in filio vt filiū videndo torqueatur. Sed hec cauſa cecitatis huius ſcilicet(vt manifeſtentur opera dei in illo)in ei⁹ illuminatione mirabili.ac ſi dicat.Non eſt cecus nat⁹ ad punitionem peccati:ſed potius cecitas iſta eſt diſpēſatiua vt manifeſtato ope mirabili in ei⁹ illuminatiōe fili⁹ dei manifeſtetur: ⁊ diuina ei⁹ virt⁹ declaretur:⁊ ſic ad fidē homines edificentur.Ubi q̄ſiderādū q̄ egrediēs de tēplo ſtudioſe venit ad op⁹ ſui manifeſtatiuū:ipe em̄ vidit cecū:⁊ nō cec⁹ acceſſit ad eū.Vn̄ dicit Chriſ.Qō exiēs de templo curauit cecū ⁊ abſentatiōe furorē mitigās ⁊ per operationē ſigni duritiā ⁊ inſanabilitatem eorū molliēs:⁊ his q̄ dicta fidem faciēs.Et expuit in terrā vt oſtenderet q̄ virtus ſanatiua quodā modo erat ab ei⁹ hūanitate inquātū eſt organū diuinitatis.ſaliua em̄ fluit a capite ⁊ fecit lutū ex ſputo vt oſtēderet ſe eē illū q̄ formauit p̄mū hoiem de limo:⁊ liniuit lutū ſup oculos ei⁹:⁊ ſic homo excecat⁹ p pcti delectationem apponere d3 p remedio pcti vtilitatē:⁊ miſit eū ad natatoria ſiloe ad lauādū:vt cec⁹ traſeundo ſic p ciuitatē linit⁹ luto a multis videretur:et p q̄ns miraculū magis diuulgaretur ⁊ firmaretur qō iterpretatur miſſus.hoc addit euāgeliſta volēs interpretari nomen hebraicū:⁊ ad deſignādū miſteriū xp̄i miſit ad ſalutē hominū:⁊ abijt et lauit et venit vidēs nō virtute luti vel aque:ſ3 virtute diuina qua fuit illuminat⁹.

B Siloa. ¶ Eſt āt ſiloa fons ad pedē et radicē mōtis ſyō deſcēdēdo in vallē ioſaphat:qui nō iugib⁹ aquis:ſed incertis horis per concaua terrarū ebulit:q2 nō ſingulis ⁊ cōtinuis:ſed interpolatis dieb⁹ ter vel quater in ebdomada dulces aquas ex viſceribus ſuis emittit:de quibuſcū excipereutur quaſi ſtagnū nō longe a fonte conſtructū erat quā collectionē modo piſcina:modo natatoria ſcriptura vocat.Jbi eſt ⁊ fons virginis marie de quo ipſa aquam pro ſe ⁊ p ſuo filio hauriebat ⁊ ſuos panos lauabat (Fons marie.) Erat aūt ſabbatū qn̄ hec fiebant:⁊ ideo phariſei hec cognoſcentes reprehendebant:ſ3 errabāt q2 opera ad dei magnificētiā ordinata licite in ſabbato fiebant.vn̄ Chriſ.Jpſe potius ſabbatū cuſtodiebat qui ſine peccato erat.Sabbatū em̄ obſeruare ſpūaliter eſt nō habere pctm̄:et hoc ammonet de⁹ qn̄ cōmendat ſabbatū:oē opus ſeruile non facietis in eo.Quid ſit opus ſeruile a domino audite.Oīs qui facit peccatū ſeru⁹ eſt peccati. Sed iſti ſabbatum carnaliter obſeruabant ſpiritualiter violabant.hec Chriſ. Ecce quomodo hi traditionibus ſuis innitebantur:vt nullo modo violari eas permitterent et mādata dei magis neceſſaria omittebāt colantes culicem:⁊ glutientes camelū.Sic et hodie multi ſuas traditiones et inſtituta magis ſequuntur et obſeruant quā dei mandata ſimiles in hoc phariſeis in opere:ſed timeant ne etiā in mercedis retributione.Et cū ſciſma et diſſenſio inde fieret cecus illuminatus conſtanter et viriliter cōtra maiores iudeorū partē dn̄i defendit. Jn quo gratitudo eius magna apparuit:⁊ per hoc etiā oſtendit q̄ quilibet gratāter et

Marginalia: Chriſ. — Tren. iij. — Rom. iij. — Pena duplex. — Chriſ. — ſabbatū obſeruare. — Jo. viij

cõſtãter bñficiũ diuinũ recognoſcere debet: cõſtãs athleta ꝛ immobilis cõfeſſoꝛ veritatis apte fateť beneficiũ ne incurrat ingratitudinis dãnũ. Annũciat gratiam euãgelizat ꝛ cõfiteť libere veritatẽ ad gloriã dei et laudẽ: hoc nõ niſi a dño nec a diſcipulis niſi deus eſſet in eis fieret. vnde Chꝛi. Uides preconẽ veritatis: vides quãta audiuit ex initijs: ꝛ quãta paſſus eſt ꝛ ꝑ verba ꝛ ꝑ opera ꝛ qualiter teſtatus eſt. Non em̃ verecũdatus de priori cecitate: neq̃ formidauit furorem plebis neq̃ renuit oſtendere ſeipm̃ vt ꝑdicet bñfactorẽ: hec autẽ ſcripta ſunt: vt et nos imitemur. Et iterũ hec veritatis eſt natura per que putať inſidias ab hoibus pati: per hec fortior fit: ꝑ hec claret ꝑ q̃ obumbrať. Mendaciũ vero ſibijpſi obuiat: ꝛ ꝑ ea ꝑ que ledere veritatẽ videť per ea clariorẽ eã oſtẽdit. qđ ꝛ nũc factũ eſt ẜm eũdẽ Chꝛi. Ex iſta ceci cõſtãtia apparet ꝙ forte quid ſit veritas que ſi deſpectos aſſumpſerit claros ꝛ fortes eos facit ꝛ oſtẽdit ꝛ ꝙ imbecille quid ſit mendaciũ qđ ꝛ ſi cũ fortibus fuerit imbecilles eos mõſtrat ꝛ reddit. Tandem poſt longã concertationẽ maledixerunt et ẜm ſuã reputationẽ lꝫ magis etiã bñdictio ẜm veritatẽ ꝛ dixerunt (tu diſcipulus illius ſis.) vñ Aug. Maledictũ eſt ſi coꝛ diſcutias nõ ſi verba perpendas. Tale maledictũ ſit ſuꝑ nos ꝛ ſuper filios nr̃os. Et ſequiť (nos autẽ moyſi diſcipuli ſumus) Moyſes ꝑdicauit ſeruãtibꝰ legẽ: fertilitatẽ ꝛ bona tꝑalia: ꝛ propter hoc hꝫ plures diſcipulos quã xp̃s q̃ ꝑdicauit paupertatẽ ꝛ ſilia (ꝛ) iniuſte condẽnantes (eiecerũt eũ foras) extra ſynagogã. i. extra ſocietatẽ iudeorũ excõicatũ, et reprobatũ qđ apud eos erat maximum opprobriũ ſicut apud nos excõicatio ꝛ eiectio a ſocietate ꝛ cõione xp̃ianorũ. Ob cõfeſſionẽ quidẽ veritatis: ꝛ qꝛ dño adheſit immobilis eiectus eſt foras a iudeis. Ipſe ne deũ cõtẽneret voluit contẽni ab hoibus: nos vero ne ab hoibus contẽnamur deũ contẽnimus. Deinde cũ cecus curatus foras a iudeis eiectus eſſet: ꝛ ad ieſum veniſſet ab eo interogatꝰ ꝛ inſtructus etiã lumen fidei recepit ꝛ fidẽ ſuã quã corde credidit ore cõfeſſus eſt dicẽs (credo dñe) ꝛ opere proteſtatus: qꝛ (procidẽs adorauit eũ) adoratione et ſeruitute latrie ꝑ hoc eius diuinã virtutem oſtẽdẽs: ꝛ verbo opus adiungẽs. nã ꝓſtratio ꝛ adoratio debeť ſoli deo ꝛ creatori in ſignũ qđ manu eiꝰ de nihilo ſumus erecti: ſicq̃ eũ credidit ꝛ cõfeſſus eſt verũ deũ ꝛ hominẽ. Quẽ ergo iudei repellebãt hunc xp̃s recipiebat quãtomagis em̃ q̃s propter deũ ab hoibus cõtẽniť: tãto magis a deo diligiť ꝛ quãto ampliꝰ ab illis eijciť: tãto amplius ab ipſo recipiť. vñ Chꝛi. Qui ꝓpter veritatem ꝛ xp̃i cõfeſſionẽ iniuria oppꝛimunt hi maxime honoraň qđ in ceco factũ eſt. Eiecerũt em̃ eũ ex tẽplo iudei: ꝛ inuenit eũ dñs tẽpli ꝛ eũ ſuſcepit ſicut agonetheta athletã multũ laborantẽ ꝛ coronauit. hec Chꝛi. xp̃s itaq̃ hunc totũ ſanat extra oculos ꝛ intus coꝛ aperit. Iam dñs agnus miſſus ad tollẽda peccata mũdi lauat inuncto faciẽ coꝛdis: iam mentis oculos illuminat: ꝛ ille cõfiteť nõ tm̃ filiũ hois ſed etiã dei. (Et) commendando cecũ ex deuotione ꝛ fidei illuminatione (dixit ei ieſus. In iudiciũ) ſcꝫ diſcretionis nõ dãnationis (ego in hunc mundũ) qui cõplectiť bonos ꝛ malos (veni) ſcꝫ per aſſumptionẽ carnis (vt) ſimplices ꝛ humiles (qui nõ vť). i. ſe nõ videre reputãt ꝛ confitenť ac medicũ requirũt vt (videãt) ꝛ illuminenť ꝑ fidẽ ꝛ veritatis cognitionẽ (ac) legiſperiti ꝛ ſapiẽtes ſuꝑbi (q̃ vidẽt). i. ſe videre preſumunt ꝛ iactãt ac medicũ non querũt (ceci fiant) ampliꝰ. i. in ſua cecitate permaneant: ꝛ indurẽtur ꝑ infidelitatẽ: ꝛ ꝙtũ ad intuendã veritatẽ nolẽtes ſuſtinere veritatis lucẽ. vt patet impletum in hoc ceco nato: ꝛ in aplis qui propter ſuã humilitatẽ a xp̃o ſunt illuminati: ſacerdotes autem et legiſperiti ꝓpter ſuã ſuꝑbiã ſunt excecati. Itẽ exponiť hoc de illuminatione gẽtilium per fidei ſuſceptionẽ ꝛ obtenebrationẽ iudeorũ: per fidei refutationẽ: qꝛ ante reputabantur gentiles ceci ꝛ iudei videntes. Nũc econuerſo gẽtiles vident ꝛ iudei ceci ſunt. vnde nõ accipiť hic iudiciũ cõdẽnationis ꝛ premiationis manifeſtũ qđ in ſcđo aduentu expectať futurũ: ſed iudiciũ diſcretionis credentiũ ꝛ nõ credentiũ occultũ qđ in primo aduẽtu eſt factũ. q. d. In hoc ꝙ te illuminaui intellige ꝙ ego veni ſeparare pauperes ſpũ a ſuꝑbis: vt illi illuminenť: iſti cecenť. Et notat hic cãm: qꝛ ad hoc non venit finaliter vt aliq̃s excecareť: ſꝫ notat terminum qꝛ aduẽtus eiꝰ fuit ad hoc terminatꝰ ſicut boni medici opatio in deſpatis terminať ad moꝛtẽ. (Et audiẽtes phariſei) repugnauerũt dicẽtes (nũq̃d ꝛ nos ceci ſumꝰ?) q̃ religioſi ꝛ literati in lege ſumꝰ: ꝛ ſpũalem viſum illuminatũ habemꝰ. Sed ex eorũ rñſione eos cõfutat dicẽs. (Si ceci eſſetis). i. ignorantes ſcripturas ꝛ prophetias de me (nõ haberetis pctm̃) ſcꝫ tm̃ ꝙtũ hẽtis (nũc vero qꝛ dicitis videmus). i. reputatis vos intelligere ſcripturas (peccatũ veſtrũ manet). i. aggrauať ꝛ magis punietur. Ex quo ptꝫ ꝙ ſciẽtes ſcripturas ꝛ nõ obſeruantes eas grauiꝰ delinquũt ꝛ grauiorẽ penã incurrũt ẜm illud. Seruꝰ q̃ ſcit volũtatẽ dñi ſuiꝰ ꝛ non facit: vapulabit plagis multis. Põt etiã exponi de corpali viſione miraculorũ ꝛ operũ xp̃i: qꝛ ſi ea nõ vidiſſent haberẽt aliquã excuſationẽ de hoc ꝙ ei nõ crediderũt: nũc autẽ qꝛ viderunt ideo pctm̃ eorũ

D

Excecãdi alicuiꝰ cã non venit xp̃s

Scire ꝛ nõ facere grauat.

aggrauaꝛ: ⁊ magis puniẽdi ſunt: vel (ſi ceci eſſetis) veſtra reputatione. i. ſi ex humilitate vos cecos aduerteretis ſeu reputaretis recognoſcẽtes per humilitatẽ pctm̃ veſtrũ: currẽtes ad veniã ⁊ medicũ (non haberetis pctm̃ ⁊ qꝛ ego veni auferre pctm̃ qđ remitti tur ꝑ gratiã q̃ nõ daꝛ niſi humilib⁹: ⁊ de ſe nõ p̄ſumẽtib⁹ (Nunc vo) qꝛ ſuperbe (dicitis videmus). i. vos videre reputatis: ac veniã ⁊ medicũ non q̃ritis (peccatũ veſtrũ manet) i. nõ remittiꝛ ⁊ in cecitate infidelitatis vr̃e ꝑmanetis. ¶ Miſtice cecus iſte a natiuitate humanũ gen⁹ eſt habẽs cecitatẽ ab adã. Unde ſm mẽtẽ ceci nati ſumus. hec eñ cecitas cõtigit in primo hoīe per pctm̃. De q̃ oẽs originẽ tradurim⁹ nõ ſolũ mortis: ſꝫ ẽt iniq̃tatis. Cecus etiã ideo naſciꝛ oīs habẽs pctm̃ originale: qꝛ priuatus eſt dei viſione. Cecũ ergo a natiuitate. i. omne gen⁹ humanũ dñs in hũc mundũ veniẽs illuminauit. Spuit in terrã deitatẽ aſſociãs nature humane ac de ſaliua ⁊ terra lutũ fecit cõtẽperãdo terrã ſapiẽtie diuine. i. de⁹ hõ fact⁹ ẽ. Per ſputũ eñ qđ eſt ſaliua de capite deſcendẽs ſignificaꝛ ꝟbũ qđ a deo capite oim rerũ ꝓcedit: ⁊ ſapiẽtia q̃ ex oꝛe altiſſimi ꝓdijt. Saliua eñ eſt humoꝛ ſalſus: ⁊ ſal ſapiẽtiã ſignificat. Per terrã vero caro ⁊ humanitas quã ꝓ nobis ſuſcepit. Liniuit aũt ſeu vnxit oculos ſcꝫ cordis ipſi⁹ ceci. i. generis humani ꝑ fidẽ incarnationis xp̄i qñ fecit cathecuminũ qđ interpꝛetaꝛ inſtruct⁹ q̃ fidẽ hꝫ ſed nõdũ baptizat⁹ eſt: ⁊ ideo mittit eũ ad piſcinã vt lauꝛ ⁊ illumineꝛ. i. baptizeꝛ ⁊ in baptiſmo plenã illuminationẽ recipiat. vnde ſm Dionyſiũ. Baptiſmus đꝛ illuminatio q̃ piſcina vocaꝛ ſiloe qđ interpꝛetaꝛ miſſus: qꝛ q̃cũqꝫ baptizanꝛ opꝫ ꝙ baptizenꝛ in xp̄o q̃ eſt miſſus a pr̄e: ⁊ tũc eum illuminat: niſi eñ ille fuiſſet miſſus: nemo noſtrũ eſſet ab iniq̃tate dimiſſus. Qui ergo de limo terre hominẽ foꝛmauit ꝑ idẽ gen⁹ luti humanũ gen⁹ refoꝛmauit ⁊ refoꝛmãdo ſignificauit. vñ puluerẽ maſſans de ſputo liniuit ſuper oculos ceci. q. đ. ei. Ego ſum qui puluerẽ de terra accipiẽs hominẽ plaſmaui. In facto etiã hui⁹ ceci illuminati ſignificaꝛ modus curationis cuiuſlibet pctõꝛis iuſtificati qui bñ ꝑ cecũ intelligiꝛ. pctm̃ eñ mẽtis oculos obtenebꝛat ⁊ obſcurat. ¶ Ubi notandũ qđ cecitas ſp̄ualis cauſaꝛ trib⁹ modis. Primo a puluere cupiditatꝫ terrene. Scđo ex igne carnalis cõcupiſcẽtie. Tertio ex tumoꝛe ſuperbie. Plerũqꝫ ẽt pctõꝛ vel ex cõſuetudine peccãdi: vel ex obſtinatione mentis vel etiã ex obcecatione diaboli pctm̃ ſuum nõ videt: qꝛ videre nõ vult: nec pctm̃ reputat peccatũ. vñ Grego. Cũ in graui peccato miſer hõ labiꝛ ſuadet ei diabolus ne peniteat: ne cõfiteaꝛ pctm̃ leue ⁊ modicũ in coꝛde affirmat

E Miſtice. Cecitas mẽtis.

dionẏ.

F Cecitatis ſpiritualis cauſe.

Grego.

miam p̄dicat longũ ſpaciũ vite ꝓmittit: vt ꝑmaneat ī pctõ ſuggerit: vt ſic eũ in ꝯtẽptũ dei ⁊ deſperationẽ ſui inducat ⁊ perdat. Ad hui⁹ ceci illuminationẽ tria neceſſe eſt concurrere. Primũ eſt diuine gr̄e p̄uenientis reſpectio. Et ſcđm eſt coꝛdis de pctis compunctio. Tertiũ eſt pura pctõꝛũ cõfeſſio. H̄ tria ꝑ oꝛdinẽ deſignauit dñs in curatione iſtius ceci. Primũ ſignificauit in eo qđ đꝛ ꝙ vidit cecũ oculo. ſ. mie ⁊ gr̄e p̄uenientis: q̃ añ oīa p̄erigiꝛ ad cõuerſionẽ pctõꝛis. hõ enim ꝑ ſe põt in pctm̃ labi: ſꝫ ꝑ ſe reſurgere nõ põt ſine auxilio gr̄e dei. Niſi ergo dñs pctõꝛẽ oculo mie reſpiciat reſurgere nõ valebit. Scđm deſignauit dñs ꝑ hoc ꝙ exपuẽs in terrã fecit lutũ ex ſputo q̃ liniuit oculos ceci. Per ſputũ vel ſaliuã q̃ a capite in os defluit itelligiꝛ diuina ſapientia q̃ ex oꝛe altiſſimi pꝛodijt: ꝑ terrã autẽ intelligiꝛ coꝛpus humanũ q̃ duo cõmixta fuerũt in xp̄o. ſ. ꝟbũ eternũ qđ ꝑ ſaliuã: ⁊ caro humana q̃ ꝑ terrã itelligiꝛ: ⁊ h̄ bñdictũ lutũ eſt remediũ cecitatis nr̄e: ſi tñ ſuꝑ oculos coꝛdis nr̄i liniaꝛ qđ fit qñ pctõꝛ ad cõſiderationẽ dei ꝑ pctm̃ offenſi ad recognitionẽ vilitãtis ſue ꝓpter peccatũ induciꝛ. tũc eñ nobile lutũ xp̄i ſupꝛa vile lutũ peccatoꝛis poniꝛ ex quo cõpũctio cauſatur. Predicto igiꝛ luto ſuo tũc de⁹ luteos oculos pctõꝛis linnit: qñ eũ ad cõſiderationem ſue offenſe ⁊ vilitatis peccati ac miſerie ſui ſtat⁹ inſtigat ⁊ inducit. Ut autẽ peccatoꝛ plene illumineꝛ ad rectã cogitationẽ ⁊ verã cõpunctionẽ opoꝛtet ꝙ ex gr̄a dei cõſideret hec ſeptẽ. Primo vt cõſideret peccatum qđ cõmiſit vt poſſit videre pctī multitudinẽ: ⁊ omiſſionẽ boni: ⁊ cõmiſſionẽ mali cogitatione: locutione: ⁊ operatione: q̃nqꝫ ſenſibus, cõtra decẽ p̄cepta: cõtra ſeptẽ ſacramẽta in opib⁹ mie: ⁊ tũc dicat peccaui ſuꝑ numerũ arene maris ⁊c. Itẽ pctī magnitudinẽ ꝙ tã magna pctã fecit ⁊ contra tã magnũ dñm ⁊ dicat: pater peccaui in celũ ⁊ coꝛã te: ⁊ nõ ſum dign⁹ ⁊c. Itẽ peccaui turpitudine: ꝙ tã turpia pctã feci. Scđo videat tp̄s qđ amiſit: vide ergo quot dies: quot mẽſes: quot annos inaniter ꝯſumpſit. Et qꝛ ſm Ber. Omne tp̄s ꝑdidiſti: in quo de deo nõ cogitaſti. Tertio vt videat pulchꝛitudinem aīe quã polluit q̃ pulcherrima fuit ⁊ digniſſima: qꝛ ad imaginẽ dei creata ⁊ ꝙ ſe ſic turpiter vilificauit. Quarto vt videat gratiã q̄ amiſit ⁊ quãta bona per peccatũ perdidit O q̄ multã gratiã multi negligũt. de⁹ eñ ſemꝑ pat⁹ eſt dare: ſꝫ pauci volũt accipere. Quinto vt videat irã dei quã ꝓuocauit ⁊ ꝙ bñficijs dei ita ingrat⁹ fuit. Sexto vt videat penã quã meruit q̃ eſt eterna amara: et diuerſa. Septimo vt videat gloriã quã perdidit q̃ eſt infinita pro cuius guſtu ad vnam hoꝛã ſm Aug. cõtẽnenda eſſent oīa. Mis ſe;

Illuminatio neceſſaria.

Reſpectio dei

Cõpunctio cordis.

G Cõſideranda pctõꝛi ſeptẽ.

ij. Paralip. xxxvj. Oro manaſſes.

Lu. xv.

Bern.

Augu.

ptē cōſideratis bn̄ durū ꝛ lapideū coꝛ haberet hō q̄ nō amara cōtritiōe cōpungeret̄ de pctis ſuis. Tertiū qđ eſt pura pctōꝝ cōfeſſio deſignauit dn̄s p hoc ꝙ iſtū cecū ſic linitum miſit lauare ſe p cōfeſſionē apud ſacerdotē. Quāuis eñ deus dimittat pctm̄ ad cōtritionē pctōꝛis: obligat tñ eū ad cōfeſſionē homini vice dei faciendā. Et talis abſolutio facta in cōfeſſione ſm Aug. reducit hominē ad baptiſmi puritatē. Premiſſis autē trib⁹ pactis: tūc incipit pctōꝛ videre: et ſic a ſua cecitate diuina gr̄a curat⁹ pcidat hūiliter: et adoret ſimpliciter gr̄as agens deo. Signū vo ꝙ pctōꝛ ſic illuminat⁹ eſt qn̄ clare videt ꝛ cognoſcit. Illa autem cognitio in duob⁹ cōſiſtit. ſ. in cognoſcēdo deū: et in cognoſcēdo ſeipm̄. Cognoſcere deū in p̄ſenti eſt cognitio ſue potentie et ſue bonitatis. Cognitio aūt potentie generat in nobis timoꝛē q̄ timoꝛ facit recedere a malo: cognitio bonitatis generat in nobis amoꝛē. Qui amoꝛ ducit nos ad bonū faciendū. Cognitio autē nr̄i generat in nobis humilitatē q̄ eſt mater oīm virtutū. Et ſic patet ꝙ hec duplex cognitio. ſ. dei et nr̄i eſt cā toti⁹ nr̄e ſalutis: nam cognitio potentie dei generat timoꝛē qui facit vitare malū: cognitio bonitatis dei generat amoꝛē q̄ facit operari bonū: cognitio nr̄i generat humilitatē q̄ nos cōſeruat in euitatiōe mali: ꝛ in opatiōe boni. Tēpus igit̄ obſeruemus et ab intēpoꝛaneis abſtineamus: ne cū cecis iudeis illud in vanitatibus cōſumētes cū ipſis in cecitate maneamus. Vn̄ ait hoc loco Chriſ. Dedit tibi vite terminū de⁹ ad curandā alām: tu vero inaniter ꝛ vane cōſumis. Et ſi argētū paucū cōſumpſeris ſimpl'r dānū res vocas: dies aūt tuos cōſumēs in pōpas nullū putas facere incōueniēs. Congruo exiſtēte in letanijs ꝛ oꝛationibus cōſumere vitā tuā oēm: tu in tumultib⁹ ꝛ turpibus verbis ꝛ iocūditate intēpoꝛanea: operibus et laſciuijs vitā tuam cōſumis inaniter: ꝛ in malo tuo neſciens ꝙ oī rei magis parcere opoꝛteret ꝙ̄ tēpoꝛi: aurū ſi cōſumpſeris poteris rurſum recuperare: tp̄s vo ſi pdideris difficile id reſumes parū eñ nobis ſeruatū eſt tp̄s ſm p̄ſentē vitā. Si igit̄ inquit vt opꝫ eo vſi nō fuerimus qđ dicem⁹ abutētes eo. Cū hoc cōſumpſeris inaniter quā habebis excuſationē: et cuius gr̄a agis paruū recōdidit. O inſenſibilitatis et indeuotionis pro quo maxime gratias agere opoꝛtebat: qm̄ tuos laboꝛes et ſudoꝛes incidit et requiem longā ꝛ immoꝛtalē fecit p his icuſas ꝛ grauaris. Hec Chriſ. vn̄ ꝛ Sene. Etiam ſi multum ſupeſſet etatis parce diſpenſandū erat vt ſufficeret neceſſarijs: aūt q̄ demētia ꝛ ſupuacua diſcere in tāta tpis egeſtate eo magis itaq idignoꝛ aliq̄s ex hoc tpe qđ ſufficere ne ad neceſſaria quidem pōt etiā ſi cuſtoditū diligētiſſime fuerit in ſuperuacua maioꝛē partē erogare: non tam benignū ac liberale tp̄s natura nobis dedit vt aliquid ex eo vacet pdere: ꝛ vide ꝙ̄ multa ēt diligētiſſimis pereāt. Aliud vilitudo ſua cuiq abſtulit: aliud ſuoꝛū: aliud neceſſaria negocia: aliud publica occupauerūt vitā nobiſcū diuidit ſomn⁹ ex hoc tpe tam auguſto ꝛ rapido: ꝛ nos auferēte quid iuuat maioꝛē partem mittere inuanū? Hec Seneca. ¶ Oro.

Domine Ieſu xp̄e qui illuminaſti oculos ceci nati illumina queſo oculos coꝛdis mei ne i tenebꝛis offendā vel vnq̄ in moꝛte obdoꝛmiā. De⁹ vite mee ꝙ̄ vane ꝯſumpta ſunt ꝙ̄ infructuoſe lapſa ſunt tpa mea q̄ dediſti mihi vt facerē volūtatē tuā in eis et non feci. Quot anni: quot menſes: quot dies: quot hoꝛe perierūt apud me in quib⁹ ſine fructu vixi coꝛā te. Fiat amāde p̄t hoc reſiduū tpis mei fructuoſum ꝛ ſanctificatū in gratia tua vt in diebus eternitatis inueniam locū ꝛ cōputabile ſit ante te. Amen.

¶ De paſtoꝛe ouiū. Ca. lxxxvi.

Et qꝛ ceci et icreduli phariſei et iudei nō accedētes ad lucē xp̄ꝫ q̄ eſt via vitas: ꝛ vita: nec intrātes in ouile ouiū vt oues dn̄i fierēt iactabant ſe videre ſine xp̄o: ꝛ p cōſequēs poſſe ad vitatē puenire ſine eo: iō xp̄s q̄ ſupra icipit diſputare ꝯ ſupbiā et iactātiā eorū nūc in hac magis retūdat pponit cōtra eā ſimilitudinē humilitatis de ouili ꝛ oſtio ei⁹ quoꝛū vtrūq eſt hūile: nec admittit niſi humiliātes ſe: ac ſi eis diceret. Si vultꝫ intrare p humile oſtiū in humile ouile ouiū opꝫ vt vos humilietis: nec tā alta de vobis ſentiatis. Et nō tm̄ inducit hanc ſilitudinē ad hūilitatis inſinuationē: verūetiā vt oſtēdat p qđ oſtiū i ouile ouiū ſit intrādū: et exprimit i ea diſtincta cōditio furis ꝛ paſtoꝛis ouiū ppter diuerſuꝫ ipſoꝝ ingreſſum ꝛ officiū. Dicit ḡ. (Amē amē dico vobis q̄ nō intrat per oſtiū in ouile ouiū: ille fur eſt ꝛ latro.) Nō eñ venit ppter bonū: iō q̄rit indebitū ingreſſum (qui aūt intrat per oſtiū: paſtoꝛ eſt ouiū) querēs bona eaꝝ. (Huic oſtiarius aperit) qꝛ ſcit eū omnibus beniuolū (et oues vocē eius audiūt). i. cognoſcunt quia bruta animalia ſuos bn̄factoꝛes recognoſcūt (ꝛ pꝛias oues vocat nominatī) qꝛ diſtincte eas cognoſcit qđ alien⁹ nō facit ꝛ educit eas ad paſtū vite huic neceſſariū (ꝛ cum pꝛias oues emiſerit ante eas vadit) quia

A Joh. x.

Eſſe et fieri.

cōiter ſolent paſtores pcedere greges: et ad paſtorꝫ greſſum oues dirigunt: ideo ſubdit (et oues illum ſequuntur) qꝛ ſciūt et cognoſcūt vocē eiꝰ (alienū aūt) .i. furē (nō ſequūtur) ſed fugiūt ab eo: qꝛ non nouerunt vocē alienoꝝ paſtores ſe mētientiū: oſtēdit itaqꝫ xp̄s phariſeis: qꝛ nec ſapiētia: nec obſeruatio legis: nec bona vita quicꝙ̄ valet niſi per eū: et ꝙ impoſſibile eſt eos viuere ſine xp̄o: et ad veritatem peruenire ſine eo dicens. (Qui nō intrat per oſtiū) .i. p xp̄m (in ouile ouiū) .i. in eccleſiā et cōgregationē fideliuꝫ

B Augu. Intrat p oſtiū. (ille fur eſt et latro) quales ſunt oēs infideles et etiā mali fideles. vbi Aug. Intrat per oſtiū q̄ intrat per xp̄m: qui imitatꝰ paſſionē xp̄i: q̄ cognoſcit hūilitatē xp̄i (qui aūt intrat per oſtiū) .i. per fidē chriſti et humilitatē: et alias eiꝰ virtutes (in ouile ouiū) ad paſcēdum eas (paſtor eſt ouiū) ſm veritatē. Non oīs qui intrat per oſtiū paſtor eſt: qꝛ et oues intrant: verūtamē vnitas vniuerſitatis eccleſie verbo et exēplo paſcit q̄tidie. ¶ Huic ſcꝫ paſtori oſtiarius ſp̄ūſſanctus reuelādo aperit oſtiū veritatis ad recte intelligendū et iuſtitie ad bn̄ operādum vt oues paſcere poſſit (et oues vocē eius audiunt) .i. doctrinam recipiūt (et vocat eas nominatim) condeſcēdendo familiariter ſubditis ſingulis vt ex familiaritate vnicuiqꝫ det auſum veniendi ad ſe: et educit eos per inſtructionēꝫ de tenebris erroris in lumen veritatis: et ex merore ſeruitutis in regnū libertatis (et cū proprias oues emiſerit) de tenebris ignorātie ad lumē vite: et de carcere culpe ad libertatem gratie (ante eas vadit) p exēpla bonorū operū et vite (et oues illum) ac veſtigia eius (ſequūtur) per imitationē et rectā operationē (quia ſciunt vocē eius) id eſt cognoſcunt et in ea delectanꝰ (alienū autē) voce et vita (nō ſequuntur) recipiētes eius doctrinam vel exēpla: quia verba inducūt ad errorē: et exempla ad malū (ſed fugiūt ab eo) tāꝙ̄ a latrone et inimico (qꝛ nō nouerūt) approbādo (vocē) et doctrinā (alienorū) quia alieni aliena loquunꝰ: et ideo nō cognoſcūtur.

Ouile ē eccl'ia. Ouile ergo ouiū cōmune eſt eccleſia catholica ſub vno paſtore xp̄o. Eccleſie autēꝫ congregationes particulares continentes: ſunt etiā ouilia et caule ouiū ſicut cōuentus religioſorū et eccleſiarū cōuentualiū et parochialiū in quibꝰ fecit deus accubare ſuas oues hoc eſt fideles ſimplices et māſuetos ſubiectos et humiles. (Qui ergo nō intrat p oſtium) hoc eſt qui per principia religionis xp̄iane nō venit ſicut per principia veritatis nō venit hereticus per principia gratie nō venit ſimoniacus p principia libertatis nō venit potenter vel armatis precibus intruſus per principia ſimplicitatis nō venit doloſus ſed aſcēdit aliūde: quidā enim ad intrandū deſuper per ſcalas aſcendūt ſicut ambitioſi cū lucifero: ac cum dathā et abiron q̄s ꝓpter ambitionē viuos terra abſorbuit: quidā parietē irrūpunt: ſicut auari cū ſimone mago: quidā fundamēta ſuffodiūt: ſicut heretici cum ario (ille fur eſt et latro) qui in hoc differūt qꝛ fur eſt q̄ in furno: hoc eſt in nigro .i. in tenebris .ſ. ignorātibus hominibus alienā rem contrectat inuito dn̄o: latro aūt eſt qui violentiā infert et manifeſta cōtrectat dn̄o inuito: et iō fur eſt q̄ ouile onium ſuffodit: ac oues et vtilitatem ouium clam inuito dn̄o contrectat et iſte eſt occultus et ſubdolus vel hypocrita vel hereticꝰ: quia vterqꝫ oues et vtilitatē ouium furaꝰ: latro aūt eſt qui violentiā facit: vt rapiat et tales ſunt qui potēter ſe intrudere volunt. Fur ergo et latro per oſtiū non intrat: qꝛ vel ambitioſe aſcendit aliūde vel doloſe ſuffodit occulte: vel violentia irrumpit manifeſte: vt intrudat ſe. (Qui autē intrat p oſtiū) in catholicā fidē et dignitatē paſtor verus eſt ouium: et iſte introitus eſt veritatis: libertatis: gratuite bonitatis et ſimplicitatis. Intrat aūt oſtiū v̾itatis p catholicā fidem: intrat oſtiū libertatis p ſupernā vocationē intrat oſtiū gratuite bonitatis nulli ꝓpter hoc faciēs aliquā ꝑmiſſionē: itrat oſtiū ſimplicitatis nō obtinens p aliquā doloſitatē. Chriſtꝰ aūt eſt oſtiū v̾itatis et libertatis et gratuite bonitatis et ſimplicitatis: ſi v̾o aliquis aliter intrauerit dicetꝰ ei illud. Amice quō huc itraſti nō hn̄s veſtē nuptialē? et eijcietꝰ extra oues in tenebras exteriores: huic v̾o paſtori oſtiariꝰ aperit q̄ eſt triplex xp̄s q̄dē exēplo: ſcriptura: doctrina et ſp̄ūſſanctus īſpiratiōe: iſti ei ſunt oſtiarij eccl'ie. Chriſtꝰ dat claues hoc eſt ligādi et ſoluēdi ptātem ſcriptura docet claues voluere et ſeras reſerare: vn̄ etiā vna clauium eſt autoritas diſcernēdi q̄ eſt ſciētia: ſpūs aūt ſanctꝰ dignitatē et idoneitatē cōfert ad intromittendū: ſicut ianitor fidelis cui cōmittitur cuſtodia rerū. Talis ergo oſtiarius exemplo xp̄i doctrina ſcripture et dignitate ſpiritusſancti aperit tali paſtori. Aperit aūt oſtiū humile ad ꝙ ſupbi impingūt v̾o paſtori hūili: vt nō impinguat: aperit oſtiū arctū per qd̄ auari intrare nō pn̄t: paupi pauptate ſpūs vt nō cōſtringaꝰ: vt hūilē et conſtrictū in vita recipiat et alios repellat. ¶ Hic etiā nota ꝙ tribus modis munera captanꝰ in officijs ad q̄ a pleriſqꝫ feſtinaꝰ. Eſt eīn munus a corde .ſ. fauor et gratia: munus ab ore .ſ. popularis adulatio: munus a manu .ſ. p̄mij donatio. Qui ab his ſe excuſſerit et ſine horum intētione intrauerit beatus erit: qui autē horū intētione ingrediꝰ fur eſt et latro. (Hoc prouerbium dixit ei Jeſus) prouerbiuꝫ dicitur q̄ſi pro verbo ponitur. Sic eſt in parabola

Fur. Latro.

C Oſtiuꝫ veritatis rc. chriſtꝰ. oſtiarius triplex. claues eccl'ie.

D Munera captanꝰ tripliciter.

prouerbium.

quādo per vocē vnā rem ſignificantē aliud deſignat. Et q2 illi nō intellexerūt cōſequēter exponit dicens. (Ego ſum oſtiū ouium) per doctrinā z exēplū p qd̄ oſtiū eſt intrandum oēs quotquot venerint non per me et nō intrātes p oſtiū: ſ3 p̄ter me preter diuinā auctoritatē z ſuſpicationē: non cū intētione diuine glorie querēde: ſed quippe nō a deo miſſi ſed ꝓpria ſpōte ingerētes ſeipſos impudice fures ſunt alienum. ſ. oues dei ſibi vſurpādo z latrones malo exēplo z ꝑuerſa doctrina quātū in ſe eſt occidēdo (ſ3 nō audierūt eos oues). i. fideles in oculis eccl'ie permanētes illi. ſ. de quibus dictū eſt: nouit dñs qui ſunt ei⁹. Deinde ꝓbat ſe eſſe oſtiū: q2 officiū oſtij eſt ſaluare ea q̄ ſunt intra domū: z ꝙ per ipſum ſit ingreſſus z egreſſus: ſic autē eſt de xp̄o: q2 per ipſum fideles ſeruanī z ſaluanī z ſil'r per ipſum eſt ingreſſus ad fidē z egreſſus ad gloriā. Per xp̄m em̄ q̄ ſolus eſt oſtiū (ſi qs introierit) z perſeuerauerit (ſaluabit) q2 nō eſt aliud nomē ſub celo datū hoibus in quo oporteat nos ſaluos fieri) z ingredieī (hic ad fidē z eccleſiā z egredietur) ab iſta miſeria ad gloriā z vitā eternam a fide ad ſpē: a credulitate ad contemplationē (ingredieī) etiā per ſtudiū cōtemplationis z ſecretū orationis (z egredieī) p exercitiū boni opis z exēplū bone actionis (z ſic inueniet) in eterna refectione (paſcua viriditatis). ſ. mel diuinitatis z lac humanitatis: q2 beati reficiunī interius in aſpectu diuinitatis: z exteri⁹ in aſpectu humanitatis xp̄i p quā ſunt ſaluati. z ideo dicit (paſcua) in plurali. vel in eccleſia militante inueniet paſcua. id eſt doctrine z gratie z in eccleſia triūphante. ſ. gaudij z glorie. vñ Aug. q̄uis ergo z hic in ipſo ouili non deſinit paſcua: inueniēt tñ paſcua vbi ſaturenī qualia inuenit cui dictū eſt: hodie mecum eris in paradiſo. (Fur nō venit) ad ppl'i ſalutē ſ3 magis ad ei⁹ deſtructionē ſc3 (vt furet) qd̄ nō eſt ſuū ſibi vſurpādo nō de preceptis xp̄i ſuos ſectatores inſtruēs: ſ3 ſuis exēplis eos viuere ſuadēs (z mact. t) prauo exēplo z mala doctrina ad malū trahēdo (z pdat) in eternā dānationē mittēdo. (Ego veni) non ſicut fur ſ3 p hoiū ſalute miſſus a pr̄e (vt) ingrediētes in ouile (vitam) gr̄e (habeāt) in p̄nti p fidē in ſpe: q2 iuſt⁹ ex fide viuit (z) egrediētes de corpe vitā gl'ie (abūdātius habeāt) in futuro p ſpē in re: q2 eſt gl'ia gr̄a cōſummata. vñ Greg. Oues ergo eius paſcua inueniet: q2 q̄ſqs illū corde ſimplici ſequiī eterne viriditatis pabulo nutriī. Attēdam⁹ ergo alm fr̄es: inardeſcāt ad ſuperna nr̄a deſideria. Ab eterne ſolēnitatꝭ gaudio nulla nos aduerſitas reuocet: q2 ſi qs ad bonū ꝓpoſitū ire deſiderat eius deſiderū q̄libet vie aſperitas nō immutet. Nulla nos ꝓſperitas bladiēs ſeducat: q2 null⁹ viator eſt qui in itinere amena prata cōſpiciēs: obliuiſciī quo tēdebat. Ut ſi celeſtis paſtoris veraciter oues ſumus: q2 in via delectationis nō figimur: eternis paſcuis in ꝑuentione ſatiemur. hec Chri. Deinde oſtēdit ſe ēt eē paſtorē: hoc autē ptꝫ p hāc rōnē: q2 ſicut p paſtorē grex gubernaī z paſciī: ita ēt p xp̄m fideles reguntī z ſp̄uali cibo ac ēt corpore z ſanguine ſuo reficiunī: ſ3 ad differentiā mali paſtoris z furis addit (bon⁹) Bon⁹ q̄dē nō ſolū i natura. z gr̄a: ſ3 z in paſtorali cura q2 iplet boni paſtoris officia. vñ Chri. Paſtorē ſeipſum z oſtiū indifferēter p̄dicat. Q2 em̄ adducit nos pr̄i oſtiū ſe dicit: q2 ꝓ pcurat paſtorē. Et ponit cōditiones boni z mali paſtoris: q2 bonus z ver⁹ paſtor q̄ attēdit ad premiū gl'ie: d3 hr̄e affectionem ad gregē intantū ꝙ p eo ſi neceſſe eſt ſuſtineat mortē. (Bon⁹ em̄ paſtor alam ſuā) ꝓpriā. i. vitā corpalē (dat) cū opus eſt: ſemp aūt parat⁹ eſt dare (p ouib⁹ ſuis) z earū ſalute. Si hec eſt deſcriptio boni paſtoris z ſignū valde timēdū eſt de paucitate bonorū paſtorū. Cadit em̄ beſtia ꝓximi: z multi eā ſubleuāt cadit aīa iuſti z nō eſt ex olbus charis ei⁹ qui eā releuet: cū tñ q̄libet plus teneaī diligere animā ꝓximi ꝙ corp⁹ ꝓpriū. Sed qūo p ea corpus meū ponā: q nec rē tpalē dare volo: vt eā petō eripiā? ¶ Et nota ꝙ mori p grege dñico pōt eſſe tripl'r: aut p ipſo de bono in meli⁹ pmouēdo: z ſic eſt ſupererogationis q̄tū ad oēs p̄latos ſ3 ad opa ſuperogationis nullus teneī niſi voto ſe aſtrinxerit. Aut p ipſo ab imminēte periculo liberādo: z ſic teneī q̄libet p̄latus: q2 ſuſcepit curā dñici gregis z de manu eius requireī ſanguis. Aut p ipſo in extremo articulo neceſſitatis cōſtituto q̄ nō pōt euadere dānationē: niſi homo morti ſe exponat z ſic eſt neceſſitatis: ſicut vēdere ſua z dare pauperib⁹ in extrema neceſſitate exiſtētibus. Sed ſciēdū ꝙ ſi eſt perſecutio generalis q̄ populo indiciturr: tūc debet paſtor ſe opponere: z animā ſuā ponere ne totus grex diſpergaī. Si ꝓ eſt perſecutio perſonalis z ipſe ſolus queritur: tunc licet fugere perſecutionem exēplo xp̄i qui a facie herodis fugit in egyptum z exemplo pauli qui dimiſſus fuit per murū oues nāq3 paſtori in celo ſedenti orationibus commendabat: ſe autē vtilitati earum fugiēdo ſeruabat. Hinc ait dñs. Si vos pſecuti fuerint in vna ciuitate fugite in aliam. Aliquando autem debet fugere nec animā ſuā ponere: ſed patiēter expectare: q̄n. ſ. tñ lana. i. temporalia diripiuntur non perſone. (Mercennarius autē) a mercede dictus vel quia mercede conductus: vel q2 mercedem terrenam ſperat. (z qui non eſt) ꝓprie (paſtor) q2 non attēdit ad premium glorie

Margin notes (left): f. Aug. — a — ē — ...

Margin notes (right): F Paſtor xp̄s. — Chriſ. — Bonus paſtor q̄s ſit. — Mori p grege dñico tripl'r. — Fuga paſtoꝝ p mala — Mat. x. — G Mercennarius.

celeſtis: ſʒ ad cõmodũ rei tpalis. Talis em̃
Grego. ſm Grego. merito nomẽ paſtoris pdit: eoq̃
terrenã ſubſtantiã plus q̃ oues diligit: ⁊ iõ
eius (non ſunt oues ꝓprie) ſed tantũ vſur-
patiue qḋ ꝓbat per effectũ: q: (videns lupũ
venientẽ) ſcʒ diabolum vt oues recipiat: vel
hereticũ vt decipiat: vel tyrannũ vt corpora
liter affligat ⁊ timẽs dãnũ rerũ vel corporis
incurrere (dimittit oues, direptioni patere
(⁊ fugit) tacendo nõ reſiſtendo: ⁊ auxilium
debitũ ſubtrahẽdo. Dum em̃ ſola exteriora
cõmoda requirit: interiora ⁊ etiã exteriora
gregis damna negligẽter patit ⁊ cõtra hec
nullo zelo accẽditur nullo feruore dilectio-
nis excitat: q: mercẽnarius eſt ſolum curãs
de mercede ac lucro ⁊ cõmodo tpali (⁊ non
pertinet ad eũ). i. ad eius curã (de ouibus)
de quarũ perditione nõ ſolicitatur ⁊ curat:
Augu. q: non amore earũ: ſed pro ſua mercede tẽ-
porali laborat. nam ſm Aug. non diligit in
ouibus xp̄m: ſed lac ⁊ lanã (⁊ lupus rapit)
ad malũ ⁊ periculũ pertrahẽdo (⁊ diſpergit
oues) ab vnitate charitatis ⁊ eccleſie ſepa-
rando vel affligendo. (Sed bonus paſtor)
aduerſus predictos lupos (animam ſuam
ponit) q: reſiſtit tẽtationib⁹ diaboli arguẽ-
do ⁊ increpando vitia: reſiſtit fallacijs here
ticorũ: predicando vera reſiſtit perſecutioni
bus malorũ orãdo ⁊ implorando celeſte be
neficiũ. Bon⁹ paſtor querit vtilitatẽ ouiũ:
ſed malus paſtor ⁊ mercennarius cõmodũ
ꝓpriũ (bonus paſtor videns lupum venien
tem). i. tentationẽ diabolicã: deceptionẽ he
reticã: vel ſeuitiã tyrãnicã: opponit ſe ⁊ ſub
ditos contra hunc lupũ triplicem tuetur ⁊
zacha. defendit: ſed malus paſtor fugit ⁊ dimittit
oues nec aduerſarijs reſiſtit. vñ in zacha-
Bonus paſtor. ria. O paſtor ⁊ dolum derelinquens gregẽ
q. d. Non es paſtor ſed ſimilitudinẽ ⁊ dolũ
geris paſtoris. Bonus paſtor nõ querens q̃
ſua ſunt: ſed q̃ ieſu xp̄i ſupra gregẽ ſuũ ſoli
Augu. cite vigilat: cogitãs quotidie quã rationem
de cõmiſſis deo reddat. vnde Aug. dicebat
Et pertinetis ad curã noſtrã: vt rationẽ de
vobis bonã reddamus: tota autẽ ratio no-
ſtra q̃ eſt ſcitis. Dñe ſcis q: dilexi: ſcis q: nõ
tacui: ſcis q: ex animo dixi: ſcis q: fleui cum
dicerẽ ⁊ nõ audirer ipſa puto q integra ra
tio mea eſt. hec Augu. Mercẽnarius vero
ſua nõ q̃ ieſu xp̄i q̃rẽs: ſupra gregẽ nõ vigi-
lat: nec de grege ſolicit⁹ cogitat quã ratio-
nẽ de eo reddere valeat: q: nõ ꝓpter deũ: ſʒ
Grego. propter mercedẽ tpalẽ quã hic recipit deo
Mercẽnarius militat. vñ Grego. Mercẽnarius q̃ppe eſt q̃
locũ paſtoris tenet: ſed lucra animarũ non
q̃rit. Terrenis cõmodis inhiat honore p̄la
tionis gaudet tpalib⁹ lucris paſcit: impẽſa
ſibi ab hoibus reuerẽtia letat. Iſte ſunt et
em̃ mercedes mercẽnariũ: vt ꝓ eo ipſo q in
regimine laborat: hic qḋ querit inueniat et
ab hereditate gregis in poſterum alienus
exiſtat. hec Greg. Deinde qḋ dixerat probat
p ſigna dicẽs. (Ego ſum paſtor bon⁹) ⁊ ſub
ditur ſignũ huius (⁊ cognoſco oues meas)
nõ ſolũ. ſ. notitia viſionis q: oĩa nuda ⁊ ap-
ta ſunt oculis eius: ſed etiã notitia appro-
bationis ⁊ dilectionis: q: cognoſcit ſolũ di-
gnos vita eterna ꝓmiſſa eis: cognoſcit etiã
xp̄s oues ſuas per imaginẽ ⁊ ſimilitudinem
ſuã quã eis impreſſit: per arma ⁊ veſtimen
ta virtutũ quib⁹ fideles ornauit: per ſigna
bonorũ operũ quibus eos decorauit: p do-
ctrinã ſuã: ⁊ ſpecialiter p charitatẽ adinui-
cem qua eos informauit: q̃ oĩa in eis inue-
nit. (Et cognoſcũt me mee) q: vere fideles
cognoſcũt xp̄m notitia p dilectionẽ operan
te: ⁊ ideo decipi nõ pñt: bñficia q̃q; ei⁹ mani
feſte cognoſcũt. Boni ergo paſtoris ſignum
eſt mutua cognitio ipſi⁹ ⁊ ouiũ ſuarũ: q ꝓ Cogni-
uenit ex hoc q: paſtor frequenter ⁊ ſolicite tio gre-
oues ſuas viſitat: ⁊ ſic particulariter cogno gis ſi-
ſcit eas ⁊ indiuidualr ⁊ cõditiones earũ ac gnum
diligit ⁊ oues ex freqũti imaginatione be- primũ.
neficij paſtoris ipſum attẽdũt ⁊ ſpecialr re
cognoſcũt ac diligũt. Sic autẽ eſt de xp̄o et
vere fidelib⁹ ⁊ ergo eſt paſtor bon⁹ ⁊ verus. Amor
Scdm ſignũ boni ⁊ veri paſtoris eſt affectio verus.
quã oſtẽdit ad oues q̃ nõ põt eſſe maior q̃ Signũ
ſe exponere ꝓ ouib⁹: ſic autẽ eſt de xp̄o ⁊ fi- ſcdm.
delib⁹: ⁊ iõ ſubdit (⁊ animã meã pono ꝓ oui
bus meis) ſolis em̃ ouib⁹ xp̄i ꝓficit paſſio
ei⁹. vñ Petr⁹ rauẽn. Ecce paſtor bon⁹ aiam Petrus
ſuã ꝓ ouib⁹ ſuis dat qḋ vtiq; facit vis amo rauen̄.
ris: q: nil durũ: nil amarũ: nil graue: nil leta
le cõputat amor ver⁹ qḋ em̃ ferrũ: q̃ vulnera
q̃ pena: q̃ mortes amorẽ preualẽt ſuperare p-
fectũ? Amor eſt ipenetrabilis lorica: reſpuit
iacula: inſultat piculis: mortẽ ridet. h̄ Pe-
trus. Sʒ cũ hõ hẽat tria. ſ. res: ppinquos: ⁊
pſonã ꝓpriã: iſta tria ꝓ ouib⁹ ſunt ponẽda Tria ꝓ
ſua autẽ ꝓ ouib⁹ nõ ponũt q̃ tpalia eis nõ ouibus
tribuũt. ſuos nõ ponũt q̃ cõſanguineos in- ponen-
ſufficiẽtes ꝓmoueri faciũt: pſonã non po- da.
nũt q̃ malis nõ reſiſtũt. Xp̄s aũt iſta tria ꝓ
ouib⁹ poſuit. vñ in Hiere. Reliq̃ domũ ⁊ fa-
miliã meam ſcʒ angelos dimiſi hereditatẽ
meã ſcʒ celeſtem ſubſtantiã: dedi dilectam
animã meã in manus inimicorum meorũ.
¶ Tertium ſignũ boni ⁊ veri paſtoris eſt: Signũ
q: oẽs oues ad ouile deducit. vñ xp̄s ne cre tertiũ.
deretur q pro ſolis iudeis mori deberet ſub
iungit. (Et alias oues habeo (iam in prede-
ſtinatione ex gẽtib⁹ mihi credituras (q̃ non
ſunt ex hoc ouili) ſcʒ de ſynagoga iudeorũ:
ſed de pplo gentiũ (⁊ illas oportet). i. oportu
num eſt (me adducere) in fidem ⁊ eccleſiam
cum populo iudeorũ: qḋ factũ eſt per predi
cationẽ apoſtolorum chriſto' principaliter
operante in predicatione eorum. ſm Chriſ. Chriſ.
hoc qḋ dicit oportet non eſt neceſſitatis de- oportet

mõſtratiuũ:ſed cõfirmatiuũ ei⁹ q̃ oẽs oues ſuas ſaluas faceret. Et ſubdit (⁊ vocẽ meã audient) ⁊ ad fidẽ veniẽt: q: gẽtiles ad p̃dicationẽ apł'orũ deuote fidẽ receperũt (⁊ fiet vnũ ouile) ⁊ fideliũ receptaculum. i. vna eccleſia ex iudeis ⁊ gentib⁹ collecta (et vnus paſtor qui in celo eſt xp̃s: q: ipſe eſt pax nr̃a q̃ fecit vtraq; vnũ: in terra aũt ẽ papa xp̃i vicari⁹. ¶ Bonus ẽt paſtor gregẽ ſuũ paſcere dz. Uñ ⁊ a paſcendo nomẽ accepit. hinc ait dñs Petro qñ paſtorẽ eccl'ie ip̃m inſtituit paſce oues meas. Scd̃o dz ip̃m diligere: ideo Petrus qñ debuit p̃fici eccl'ie fuit examinat⁹ de charitate. Petre amas me. Tertio debet gregem a lupo cuſtodire et defendere. Uñ dñs ait Petro ⁊ tu aliqñ conuerſus ↄfirma f̃res tuos. ſ. cõtra quorũcũq; lupor̃ turbationes. Hec aũt tria p̄ quandam excellentiã facit nobis dñs nr̃ vt merito bonus paſtor dici debeat: etenim nos paſcit: nos diligit: nos defendit: oſtendit itaq; xp̃s ſub metaphora p̄dicta q̃ p̄ eũ tanq̃ p̄ oſtiũ ſit intrandũ ⁊ q̃ ipſe paſtor bonus ſit ſequẽdus: bonũ ḡ paſtorem xp̃m ſequamur: ſub eius diſciplina maneam⁹: ⁊ vocẽ p̄ceptorũ ac cõſiliorũ ei⁹ audiam⁹ vt ab ipſo paſci mereamur. Quanta v̄o fuerit hui⁹ piiſſimi paſtoris ad perditas oues ſolicitudinis cura: quantaq; clemẽtia: ip̄e bon⁹ paſtor alibi in parabola paſtoris ⁊ ouis centeſime p̄dite: multaq; cura q̃ſite: ac tandẽ inuẽte ⁊ in humeris cũ gaudio reportate: pia metaphora indicat: ſed hic ſermone expreſſo aperte declarat cũ dicit (bonus paſtor aĩam ſuam dat p̄ oĩb⁹ ſuis) ⁊ in eo illud p̄pheticũ vere ⁊ p̄fecte implet: ſicut paſtor gregẽ ſuum paſcet: nã propter hoc labores: laſſitudines ⁊ inedias paſſus: inter phariſeorũ inſidias ⁊ p̄icula multa euangelizãdo regnũ dei: ciuitates circũibat ⁊ caſtella: noctes ducebat in orõne peruigiles: nec phariſeor̃ verit⁹ murmur ⁊ ſcandalũ publicanis ſe p̄bebat affabilẽ: aſſerens p̄pter male habentes ſe veniſſe in mundũ: ad penitẽtes quoq; paternũ p̄tendebat affectũ: apertũ eis oſtẽdẽs diuine miſericordie ſignũ. Audite hec paſtores et ab vno paſtore boni paſtores eſſe diſcite: qđ ipſe fecit: hoc ⁊ vos ſi neceſſe fuerit facite. Ut aũt Hugo dicit aĩam p̄ oĩb⁹ ponit q̃ periculoſum regiminis locũ aſcendẽs clauſo ſilẽtij oſtio clauſtraliũ gregẽ in pace cuſtodit: aĩam ponit q̃ ſolus inter mũdana pericula exteriora negocia curans neceſſaria q̃rit: aĩam ponit qui ad ſuſtinenda iurgia rei familiaris exit: q̃ inter adulantiũ ⁊ detrahentiũ linguas medi⁹ incedit: q̃ pro infirmis laborat ⁊ laborantes paſcit cõſolat puſillanimes ⁊ cũ ſupbis increpãdo cõtendit. Hec Hugo. Nẽpe ad onus cure paſtoralis portandũ ⁊ ſalutẽ p̄ximorũ querẽdã hortat Bern. ad quẽdã abbatem ſic ſcribens. Paſcas v̄bo: paſcas exẽplo: paſcas et ſanctarũ fructu orationũ. Manẽt itaq; tria hec: verbũ: exẽplũ: oratio: maior aũt his eſt oratio: nam ⁊ ſi vocis virtus ſit opus: operi tñ ⁊ voci gratiã efficaciãq; p̄meret oratio. Quid cauſaris te aliquorũ q̃ tecũ ſunt magis grauari conſortio q̃ frui ſolatio? Deniq; inq̃tũ grauaris intantũ lucraris: ⁊ inquantũ iuuaris intantũ tua tibi premia minuit: elige ḡ quos eligas an qui grauando iuuant: an q̃ iuuãdo grauãt. Hi tibi p̄meritores: illi fraudatores meritorum exiſtunt. Nã qui ſociũ laboris p̄culdubio ⁊ mercedis p̄ticipes erũt. Sciẽs ḡ te miſſuz iuuare nõ iuuari: illi⁹ te ⁊ agnoſce vicariũ q̃ venit miniſtrare ⁊ nõ miniſtrari. Beati ſi ſic p̄mãſerim⁹ vſq; in finẽ ſp̄ ⁊ vbiq; q̃rẽtes nõ q̃ nr̃a ſunt: ſʒ q̃ ieſu xp̃i. Hec Bern. Sed ad hec facienda neceſſe eſt hr̃e cor bñ ſibi ↄſciũ ⁊ cõſcientiã ſecurã. vñ idẽ Bern. Jn ol'b⁹ actis vel dictis ſuis nihil ſuũ q̃s q̃rat: ſed tñ aut dei honorẽ: aut ſalutẽ p̄ximorũ: aut vtrũq;. Nec pure valet dei vel p̄ximi q̃rere lucra: q̃ p̄p̄ria nõ ↄtẽpſerit. Bona obliuio ſi teip̄m neſcias vt p̄rio p̄ſis. Sane in tãta obliuione ſui neceſſe eſt cor bñ eſſe conſciũ ſibi quo ſe in lucra ſecuri⁹ foras extẽdat: cũ ſecuraz intra ſe reliquerit conſcientiã. Quid eñ p̄deſt hoĩ ſi mũdũ vniuerſum lucret: aĩe aũt ſue detrimentũ patiat? Sed ⁊ ordis exigit ratio: vt q̃ ad ſui menſurã p̄ximũ iubet diligere pri⁹ ſeipſum diligere norit. Jtaq; duo ſunt que poſt peccata bonã reddũt cõſcientiam: penitere de malis: et abſtinere a malis: h̄ eſt vt v̄ba loquar. b. Grego. ⁊ cõmiſſa flere ⁊ flẽda nõ cõmittere: horũ neutrũ ſufficit. Utriuſq; virtutis bñ cõſci⁹ animus ſecure iã ſeip̄m deſerat ⁊ quodã mõ p̄dat vt alios lucrifaciat. hec Bern. Caueãt aũt paſtores ne ſubditos ſcãdalizent: vel occaſionẽ ruine eis p̄beant: ve eñ eterne dãnationis eis iminet p̄ q̃s ſcãdala veniũt: et alarũ p̄icula p̄cedũt. nã ſm Grego. tot mortibus p̄lati digni ſunt: q̃t ad ſubditos ſuos perditiõis exẽpla trãſmittũt. Et ſm Aug. q̃ alas ad peccandũ inflãmãt ⁊ deo ſubtrahũt magis peccãt q̃ qui carnẽ xp̃i crucifixerũt. Et ſm Jſid. q̃ exẽplis vitã moreſq; bonor̃ corrũpũt deteriores ſunt his q̃ ſubſtãtias aliorũ p̄diaq; diripiũt. Nõ p̄ſumãt tales de q̃buſdã iuſtitijs ⁊ opib⁹ ſuis: nec ſperent ſaluari alijs neglectis. Nam vt ait Greg. nihil ei ſua iuſtitia ſuffragat: de cuius manu aĩa pereuntis exiget. vnde ⁊ Chriſ. ſacerdos et ſi p̄priã bene diſpẽſauerit vitam: aliorum vero nõ cũ diligentia curã habuerit cũ perniciosis in gehennã vadit. hec Chriſ. Attẽdant etiam paſtores: quia ſubditorum culpas deus p̄ ipſos leui⁹ vindicat: ſed p̄latos

Bern. Orationis excellentia. Bern. Math. xvj. R Cõſciẽtiã bonam faciunt duo. Augu. Jſido. Grego. Chriſ. Culpa platorũ ⁊c.

Grego. rũ mala ꝑ ſemetipſ̃ grauiꝰ dãnat. vñ Greg.
Qui nõ ſubditoꝝ culpas ꝑ p̃poſitos vlciſcit tunc p̃poſitoꝝ mala ꝑ ſemetipſm ſeuiẽs dãnat. Attendãt aũt ſubditi ne ꝓpter negligentes et malos paſtores a curſu certaminis ſibi p̃poſiti deficiant: ſed aſpicientes in Jeſum totius boni ſpeculũ ẽt taliũ iudiciũ patiẽter ſuſcipiãt: qꝛ tunc poſt.nodũ nõ habebũt aliud iudiciũ cũ nõ puniat deꝰ bis in

Eſaie xxviij. idipm̃. vñ ſuper illud v̷bũ Eſaie nũqd tota die arabit arans: vt ſerat? dicit gloſator arans. De milio aũt et vitia nõ dicit textꝰ an triturek: qꝛ ſubiecti quotidie de ſuis actibꝰ infirmis ꝑ p̃latos iudicank. Et ſi pñs iudiciũ patiẽter ſuſceperint: ac decetero mores ſuos emendauerint non vltra iudicabunk: alioqn ꝛ ipſi iudicabunk. Attendant ẽt ſubditi ꝛ humilienk: qꝛ defectus et negligentia paſtorũ ſepe prouenit de meritis ſubditorũ et a deo idcirco permittik: qꝛ bonos paſtores hr̃e nõ merenk. vñ Greg. clero mediola-

Grego. nẽſi paſtorẽ ab eo poſtulãti inter cetera ſcribit: verũtñ qꝛ antiq mee deliberationis intẽtio eſt: ad ſuſcipiẽda paſtoralis cure onera ꝑ nulliꝰ vnq̃ miſceri ꝑſona orationibus ꝓſequar electionẽ veſtrã vt oĩpotens deus talẽ vobis paſtorẽ p̃beat in cuiꝰ ligua ꝛ moribꝰ exhortationis diuine paſcua valeatis inuenire. Sed qꝛ iuxta meritũ plebiũ ſolẽt ſupno iudicio ꝑſone prouideri paſtorũ vos ſpũalia q̃rite: celeſtia amate: tp̃alia et fugitiua deſpicite: ꝛ certiſſimũ tenete: qꝛ placẽtem deo paſtorẽ habebitis ſi vos in veſtris actibus dño placetis. hec Greg. ¶ Oratio.

Domine ieſu xp̃e paſtor bone q̃ ꝓ ouibꝰ tuis poſuiſti aĩaꝫ tuã i precĩũ carnẽ i cibũ: ꝛ ſanguinẽ in potũ: q̃ factꝰ es nobis oſtiũ i eccl'iaꝫ militãtẽ et triũphantẽ vt ꝑ te ad ſaluandã introeamꝰ ad te: cognoſce me inter oues tuas: ꝛ miſericorditer nos reſpice in viã ſalutis dirigẽdo: vt cognoſcamus te et tibi cõformemur te imitãdo: nõ audiamꝰ vocẽ alioꝝ. ſ. mundi carnis ꝛ diaboli ſed tñ tuã obediẽdo tuis p̃ceptis et cõſilijs vt vitã hẽamꝰ gr̃e ꝛ abundãtiꝰ hẽamꝰ gl̃ie ꝛ apud te paſcua iueniamꝰ refectiõis eterne. Amẽ.

¶ De encenijs in qbꝰ voluerũt iudei ieſũ lapidare. Ca.lxxxvij.

A Joh.x. **Facta ſunt** aũt encenia in hieroſolymis ꝛ hyẽs erat.) Encenia

Ence-nia. dicunk ab en qð eſt in et neos qð eſt nouũ iterpoſita ce ſyllabica adiectiõe ꝛ ſonat inouatiões qñ ſcꝫ aliqua res noua ſuo vſui applicak: vł aliq̃ res a cõi vſu ad celebrẽ ꝛ diuinũ vſuꝫ dedicak qð eñ latinꝰ dicit dedicationẽ: hebreus vocat inchoationẽ vſus noue rei ſeu innouationẽ. Vñ ꝛ vſus habebat h̷ v̷bũ vt ſi q̃s noua veſte indueret enceniare diceret. Eſt igit encenio as. are. i. initiare et aliq̃d de nouo facere: vñ veſtẽ nouã enceniat q̃ primo eã veſtem portat: et ep̃s eccleſiã enceniat qñ eã dedicat: hic igit encenia vocank feſtũ dedicationis tẽpli: qꝛ in dedicatione tẽpli applicatur diuino vſui qð feſtũ annuatim ſolẽniter celebrãt iudei. Et dr̃ encenia enceniorũ

Ence-nio. in plurali: qꝛ iſtud feſtũ ꝑ plures dies ſolebat agi: h̷ autẽ nõ ad primã neq̃ ad ſcdam ſed ad tertiã ſpectabat dedicationẽ. ¶ Le-

Dedicatio tẽpli triplex. gitur eñ triplex dedicatio templi facta a diuerſis ꝛ diuerſis tp̃ibꝰ. ¶ Prima a ſalomone. x. die ſeptẽbris q̃ celebrabak eadẽ die q̃tannis vſq̃ ad euerſionẽ templi factã a babylonijs. ¶ Secũda a tp̃e eſdre a neemia ꝛ zorobabel ꝛ ab his qui redierũt de babylonica captiuitate reparato templo ab eis ſacta eſt. xij. die Martij ꝛ eadẽ die q̃tannis celebrabak quouſq̃ illud polluit antiochꝰ ponẽs in tẽplo idolũ iouis. ¶ Tertia propter hãc cõtaminationẽ facta eſt a iuda machabeo q̃ templũ ꝓphanatũ a gẽtibꝰ mũdauit xv. die Decẽbris ꝛ eadẽ die exinde celebrata eſt quotãnis: ꝛ hec dedicatio tp̃e xp̃i cele-

Tẽplũ. brabak. vñ hic agik. Tũc (ambulabat ieſus in tẽplo). ſ. (in porticu ſalomonis). i. porticu tẽpli vbi ſalomon ad orandũ ſtare ſolebat: noĩe eñ tẽpli nõ ſolũ corpꝰ ipſiꝰ. ſꝫ etiã porticus ꝛ atria ſeu loca circunſtantia ꝛ ad domũ dñi ꝑtinẽtia intelligunk in q̃bꝰ ppl's ſtabat ad orandũ nõ in tẽplo nõ eñ licebat ingredi tẽplũ niſi ſolis tẽpli miniſtris: alij aũt orabant extra in porticibꝰ ſeu atrijs tẽplũ cingẽtibꝰ: vbi rex ſalomon ſibi oratoriũ fecerat qð hic appellak porticus i quo oratorio die dedicationis columnã ſeu baſem eneã habẽtẽ. v. cubitos lõgitudis: ꝛ tres cubitos latitudinis et tres cubitos altitudi-

Oratoriũ re[illegible] gis. nis erexit ſuꝑ quã genibꝰ flexis orauit qui locꝰ etiã regis oratoriũ dicebak. vbi Theo.

Theo. Satagas tu quoq̃ dũ hyems imminet. i. vita pñs turbinibꝰ iniq̃tatis cõcuſſa. Spũales encenias tui tẽpli celebrare ſemꝑ renouãdo teipſum ꝛ aſcẽſiões i corde tuo diſponẽs: tũc ieſus erit preſto in porticu ſalomonis pacificũ ſtatũ tibi tribuẽs ſub regimine proprio: in ſeculo aũt futuro nemo renouationis ſolẽnia perficere poterit. (Circunderunt eũ ergo iudei) cõprimẽtes alo circũueniendi ꝛ ꝑſequẽdi vt citius eũ in verbis caperẽt (ꝛ dicebãt ei. Quouſq̃ aĩam noſtrã tollis). i. crucias dimittẽdo nos in ſuſpenſo dubitationis: certificandi eñ ſumus de te. Adulatorie loquuntur volentes per hoc oſtendere ſe deſiderare ſcire veritatem de

ipſo.q.d.aīa noſtra eſt in ſuſpenſo deſide-
rij q̄diu vinctos nos derelinq̄s. Spes q̄
differt̄ affligit alam:p hoc innuētes ꝙ vel
lēt ei⁹ dicto ſtare ꝛ eū libēter ſicut xp̄m re-
cipere:cū tn̄ cōtrariū haberēt ĩ corde. (Si
tu es xp̄s).i.rex et vnct⁹:quē em̄ nos regē
dicim⁹ iudei appellāt xp̄m i.vnctū:qꝛ vn-
ctio debebat̄ regib⁹ (dic nobis palam) vt
ſciam⁹ quē ſeq̄mur.palā em̄ annūciādū eſt
de veritate.q.d.peccam⁹ ſi tu es xp̄s ꝛ meſ
ſias in lege ꝓmiſſus ꝛ tibi nō credim⁹. In
ſidioſe hec de eo q̄rebāt vt ſi ſe xp̄z diceret
quaſi ſe regē faciens ceſari contradiceret
moꝛ tenerer̄ ꝛ romanoꝝ miniſtris occidē
dus traderet̄.vn̄ gloſ. Nō veritatē deſide-
rabāt:ſʒ calūniā p̄parabāt:et qꝛ dolo loq̄-
bant̄ ideo rn̄ſuʒ tēperauit di. (Loquoꝛ vo
bis) vt verbū dei ꝛ dico vobis veritatē et
qui ſim probo p opa (ꝛ nō creditis mihi.
Opa q̄ ego facio in noīe patris mei) et ad
gloꝛiā ei⁹ cōſitēdo eū ꝛ gloꝛiā eius nō aliā
vbiq̄ querēdo:eiq̄ oīa tribuēdo (hec teſti
moniū ꝑhibēt de me) ꝛ de mea deitate:qꝛ
ſcʒ nō poſſunt niſi a deo fieri:ꝛ ideo mani
feſte apparet ꝙ a deo veni.q.d.vultiſ a me
audire ſi ego ſum xp̄s? ꝛ ego rn̄deo vobis
ꝙ nō opʒ vt ego dicā verbis:qꝛ (opa q̄ ego
facio illa teſtimoniū ꝑhibent de me.) Et ſi
operib⁹ nō creditis qualiter verbis crede
tis? et ſic nō dixit expꝛ̄ſſe ſe eſſe xp̄m qꝺ q̄re-
bāt:ſʒ dixit aliq̄d equiualēs vel maius qꝺ
tn̄ eis nō ſufficiebat:vt veritatē rn̄deret et
calūnie maliciā excluderet. Sic ergo tēpe
rauit reſpōſuʒ vt nec illis ſit calūnie loc⁹
ꝛ fidelib⁹ ꝓpter q̄s hec referunt̄ manifeſte
appareat ꝙ ipſe ſit xp̄s:nō hō tm̄ vt illi pu
tant:ſʒ verbū patris ꝛ dei fili⁹.illi em̄ xp̄m
purū hoiem credūt vēturū : ſʒ pre oīb⁹ re-
gnaturū:nō ḡ ꝓpter illos tm̄ reſpōdit eis
ſʒ ꝛ ꝑꝑ poſteros fideles. ¶ Alia teſtimōia
ꝙ ſit ver⁹ de⁹ et ver⁹ hō ponit Joānes di.
Tres ſunt q̄ teſtimoniū dant ĩ celo pater
verbū:ꝛ ſpūſſanct⁹. Et tres ſunt qui teſti-
moniū dāt in terra:ſpūs:aqua:ꝛ ſanguis.
ꝙ em̄ xp̄s fuerit celeſtis.i.ver⁹ de⁹ teſtimo
niū dedit pater qn̄ dixit hic eſt fili⁹ me⁹ di-
lect⁹.teſtimoniū dedit ſpūſſanct⁹ qn̄ ĩ ſpe
cie colūbe ſup ip̄m baptizatū deſcēdit.te-
ſtimoniū dedit ip̄e fili⁹ qn̄ dixit ego ꝛ pa-
ter vnū ſum⁹.ꝙ aūt fuerit terreſtris.i.ve-
rus homo tres teſtes ſunt.ſ.ſpūs.i.anima
quā in cruce emiſit:aqua q̄ de ei⁹ latere:et
ſanguis qui de venis effluxit. Cauſa autē
incredulitatis eoꝝ ſubdit̄ (ſed vos nō cre
ditis:qꝛ nō eſtis) nec eſſe vultis (ex ouib⁹
meis).i.innocētes ꝛ hūiles:ſʒ ſupbi ꝛ ma-
ligni:iō dei iudicio excecati. (Oues mee)
id eſt humiles q̄b⁹ reuelat̄ v̄itas a me (vo
cē meā audiūt) credēdo corde ꝛ obediēdo
opere (ꝛ ego cognoſco eas) non ſolū noti-
tia viſionis:ſʒ etiā approbatiōis (ꝛ ſeqnū
tur me) imitādo hic in p̄nti p grām ꝛ in fu
turo p gl'iam:ideo ſequit̄ (ꝛ ego vitā eter-
nā do eis) hic in paſtu mei coꝛpoꝛis ꝛ ſan
guinis:ꝛ ĩ futuro ĩ dulcedine fruitiōis (ꝛ
ideo nō peribūt in eternū) qꝛ p̄deſtinatio
de eis fruſtrari nō pōt. (Et iō (non) rapiet
eas q̄ſq̄ de manu).i.ptāte (mea) p violen
tiā hic itradēdo ad culpā vel in futuro ad
penā:qꝺ ꝓbat di. (Pater me⁹ qꝺ dedit mi
hi mai⁹ oib⁹ eſt).i.deitas quā habeo a pa
tre:qꝛ oīa excedit in infinitū.vn̄ Aug. De   Augu:
dit mihi vt ſim v̄bū ei⁹:vt ſim vnigenit⁹
fili⁹ ei⁹:vt ſim ſplēdoꝛ lucis ei⁹. Et nemo
pōt rapere de manu patris mei p violētiā
cū ſit infinite potentie:ergo nec de manu
mea continēte eas ꝛ cō ſeruāte. (Ego eniʒ
ꝛ pater vnū ſum⁹).ſ. in virtute ꝛ potentia
ſicut in deitate ꝛ eſſentia. ¶ Notādū autē   C
ꝙ ex hoc v̄bo ſaluatoris (ego ꝛ pater vnuʒ   Perſo-
ſumus) excludunt̄ duo erroꝛes ꝯtrarij cir   ne ĩ deo
ca articulū ſanctiſſime trinitatis. Sabel-   plures
lius em̄ poſuit in deo vnitatē ꝑſone ſicut
ꝛ eſſentie:ꝛ h̄ remouet̄ cū dr̄ (ego ꝛ pater
vnū ſum⁹) ſi em̄ pater ꝛ fili⁹ eſſent vna ꝑſo
na dixiſſet ſum in ſingulari. Arrius autez   Eſſētia
ecōtra poſuit diuerſitatem eſſentiarum ſi   vna.
cut et ꝑſonaꝝ:ꝛ hoc excluditur cū dr̄ vnuʒ
ſi em̄ pater ꝛ filius haberēt diuerſas eſſen
tias nō diceret vnū neutralit̄:ſʒ plura:igi
tur per (ego ꝛ pater vnū ſum⁹) diſcretio et
equalitas ꝑſonaꝝ exprimit̄ per (vnuʒ) vni
tas diuine ſubſtātie intelligit̄. In theolo-
gia em̄ per neutrū genus dicit̄ ſubſtantia
diuina:p maſculinū ꝑſone:per femininū   Un⁹ et
notio. Un̄ patet ꝙ nō dʒ ĩ hymno cantari   vnum.
vn⁹ patri cū filio:ſed vnū:qꝛ pr̄ ꝛ fili⁹ non
ſunt vn⁹ ĩ ꝑſona:ſʒ vna ĩ ſubſtātia.vn̄ Au   Augu.
guſti.vtrūq̄ audi ꝛ vnū ſum⁹.ꝙ dixit vnū   Ouiuʒ
liberat te ab arrio:ꝙ ſumus liberat te a ſa   dei ſi-
bellio. Si vnū ergo nō diuerſum:ſi ſumus   gna.
ergo pater ꝛ filius. Oues ergo dei p ſigna   iiij.
quatuoꝛ cognoſcunt̄ que hic ſuper ordinem
tangunt̄. Primo p bona opera q̄ faciūt co   Opera
gnoſcunt̄:qꝛ oues xp̄i ſunt. Iſtud ſignum   oſtēſtē-
ponit dn̄s de ſe qui eſt paſtoꝛ cū dicit (opa   tia ꝛ nō
que ego facio teſtimoniū ꝑhibent de me.)   facien-
¶ Notandū tn̄ eſt ꝙ ſunt opera que homi   tia ſan-
nē ſanctū oſtendūt ſʒ nō faciūt:ſicut ſunt   ctuʒ ꝛc.
opera miraculoꝝ que etiā aliquando ma-
li faciūt virtute fidei. Alia ſunt opa q̄ ſan-
ctum faciūt:ſed non oſtēdunt ſicut et ſim-
plicitas ꝛ humilitas ſanctoꝝ hoim ꝛ cete
re virtutes eoꝝ que faciūt hominē ſanctū
coꝛā deo ſed ſepe reddunt deſpicabilē co-
ram mundo. Alia ſunt opera que hominē
ſanctū faciunt ꝛ oſtendunt ſicut ſunt ope-
ra pietatis que ex charitate ſiunt. Secun-
dum ſignum eſt ꝙ oues xp̄i ſunt quando
vocem eius audiunt.vnde.ſubditur (oues

mee vocē meā audiunt.) Quatuor aūt voces iſte paſto: dat oib⁹ ſuis. prima eſt exterior exhortatio: ſcda interior inſpiratio: tertia eſt beneficio2ū elargitio: quarta eſt corporalis flagellatio: ſʒ qꝛ multi ſunt qui iſtas voces nō audiūt: ideo dñs cōqueritur di. (vocaui) ſ. per exteriorē exhortationem (et renuiſtis: extēdi manū meā) multa bona faciēdo: ꝛ nō fuit q̄ aſpiceret: deſpexiſtis oē cōſiliū meū quo vobis bona ꝓpoſita inſpirabā ꝛ increpatiōes meas neglexiſtis ꝑ q̄s aliq̄n vos arguebā et flagellabā: ideo ſubdit magna cōminatio ego q̄ʒ in interitu vr̄o ridebo. Tertiū ſignū eſt q̄ aliqui ſint oues x̄pi q̄n ip̄e x̄ps q̄ eſt paſto: eas cognoſcit. vn̄ ſeq̄r (ꝛ ego cognoſco eas) Cognoſcit aūt vt etiā ſupra dictū eſt fideles ſuos ꝑ imaginē ꝛ ſimilitudinē ſuā quā eis impreſſit: ꝑ arma virtutū quib⁹ eos o2nauit per ſigna bono2ū operū quib⁹ eos deco2auit: ꝑ charitatē adinuiceʒ q̄ eos inſtruxit. Quartū ſignū eſt q̄ ſint oues x̄pi q̄n ipſuʒ verū paſto2ē ſequunt̄. vn̄ ſubdit (ꝛ ſequuntur me) mali aūt nolūt ſeq̄ x̄pm: ſed ab eo fugiūt et ſe auertūt: boni vo ſequunt̄ ip̄m ꝑ imitationē bono2ꝝ operū. Chriſtū etiā q̄dā ſequunt̄ ficte ſicut hypocrite: quidā lēte ſicut tepidi ꝛ negligētes: quidā ſolicite ſicut amo2e dei feruētes. Hec aūt predicta dñi v̄ba q̄n dixit. ego ꝛ pr̄ vnū ſum⁹ (iudei) cetera ferētes iā nō tulerūt: ſʒ (lapides ſuſtulerūt) ꝛ hoc duriſſima intētiōe fecerūt: ſcʒ (vt lapidarēt eū) ſicut blaſphemū moti liuo2e inuidie non amo2e iuſtitie: qꝛ abſq̄ legis o2dine: qꝛ eī duri erāt ꝛ plumbea domini v̄ba intelligere nō poterāt lapidib⁹ ſimiles ad lapides currebāt. (Reſpondit eis ieſus) dulciter eos reprimendo (multa bona opa oſtēdi vobis) ad veſtrā vtilitatē (ex patre meo) hoc eſt v̄tute patris mei facta. ſ. veritatē docēdo: infirmos curādo ꝛ alia miracula faciēdo (ꝓpter qꝺ̄ ho2um) operū (me lapidatis) cū tñ ob hoc me honorare deberetis. Ubi ſciēdū q̄ quidā ſunt q̄ reddunt mala p2o malis: ꝛ iſtud eſt ꝓhibitū: qꝛ de⁹ vindictā ſibi reſeruauit di. Mihi vindictā ꝛ ego retribuā. Alij ſunt q̄ reddunt bona p2o bonis: et iſtud eſt quoddā naturale debitū ec nō merito2iū: qꝛ publicani hoc faciunt. Alij ſunt qui reddūt bona p2o malis: ꝛ iſtud eſt ꝑfecte charitatis indiciū: ſic fecit x̄ps et docuit ſuos diſcipulos. Alij ſunt qui reddūt mala ꝓ bonis: et iſtud eſt valde iniquū ꝛ tales erant iudei circa x̄pm: ꝛ ideo eos arguit di. multa bona opera ꝛc. (Reſponderūt ei iudei di. De bono opere nō lapidamus te: ſed de blaſphemia: qꝛ tu hō cū ſis facis teip̄m deum) Aſſerēs eī ſe eſſe vnū cū pr̄e innuit ſe eſſe deum: nō autem ipſe ſeip̄m fecit deum: ſed pater generās eū facit ip̄m deū. Dñs autē volēs eo2ꝝ furo2ē tēperare (reſpōdit eis) ſe non eſſe blaſphemū dicendo ſe eſſe deum vel dei filiū naturalē. qꝺ̄ ꝓbat p2io ꝑ ſcripturā: qꝛ ſcriptura ſacra eū ſit īſpirata nō pōt eſſe falſa ꝛ hec attribuit hoibus ſctis ꝛ ꝓphetis deitatē ꝑticipatiue: ergo multo magis (quē pater ſanctificauit) i. ſanctuʒ ab eterno genuit ſecundū deitatem: ꝛ iam ſanctificauit. i. plenitudine gratie repleuit quātū ad humanitatē (ꝛ miſit in mundū) ad ſaluandū ꝛ ſctificandū ip̄m ſicut erat ꝑ ꝓphetas dictū pōt dici deus ꝓp2ie cuʒ ſi dicatur homo de⁹ ꝛ verbū deus diſſimiliter: qꝛ homo adoptiōe verbū naturaliter. Si inquit adoptiui filij dij dicunt̄ quare naturalis de⁹ fili⁹ non dicat̄? Scriptura quidē ſacra attribuit hoibus ſanctis deitatē participatiue dictā: ſed x̄po attribuit deitatē ꝓp2ie dictā. ſm̄ eī Augu. tribus modis dicitur de⁹: natura vt deus oipotens: adoptione: vt particeps deitatis: de quibus in pſal. ē. dij eſtis. opiniōe ſeu nūcupatiōe: vt idola ꝛ demones. Deide hoc idē oſtēdit ꝑ rōnem ſ. ex operibus pr̄is q̄ faciebat. Oīa eī ſm̄ philoſophū determinantur ꝓp2io opere: ꝛ ideo ꝑ ꝓp2iā opationē certificamur de natura rei: x̄ps autē faciebat opa diuinitatis ꝓp2ia. ſ. miracula totā facultatē creature tranſcendentia ꝛ virtute ꝓp2ia nō ſolū obſecrādo diuinā potētiā: ſʒ aliq̄n imperādo: ex quo cōcludit̄ q̄ in eo vere erat natura diuina: ꝛ per ꝯñs nō erat blaſphem⁹ dicēdo ſe eſſe deū vel filiū dei: ac ſi diceret nō tm̄ ꝑ verba me eſſe filiū dei credatis: ſʒ etiā ꝑ opa q̄ ꝛ mō quo ea facio ꝛ facto ipſo oſtendunt in me naturam ꝛ virtutem dei eſſe. (Si non vultis credere verbis) fidem adhibete (operibus) vt merito fidei amplius cognoſcēdo opera: veniatis ad fidem deitatis (vt cogno:catis ꝛ credatis: quia in me eſt pater) per nature inſeparabilitatem ꝛ ſui cōſenſus voluntatem in omnia facta mea (et ego in patre) ſicut a quo habeo naturam ꝛ veritatem et opera. In eo eſt pater et ipſe in patre inquantū eſt vna natura ambo2ꝝ ſicut vna operatio. Qui ergo magis diligit vel credit ampli⁹ cognoſcit. Uide hic mirabilem iudeo2um inſaniam. Ipſi volebant ſcire ſi eſſet chriſtus: ꝛ quia verbis ꝛ operibus hoc p2obabat eū lapidare volebant. Ipſi vero nec verbis nec operibus inducebantur ad credēdum: ſed tāq̄ obſtinati (querebāt) ſtudioſe (eum apprehēdere) non bona app2ehenſione: ſcilicet ad credendum ꝛ intelligendum: ſed mala: ſcilicet ad feriendum et occidēdum. Tu app2ehendas vt habeas: illi app2ehendere volebant vt non haberent. (Et exiuit

Voces x̄pi. iiij.

Puer. ſ.

Cognitio ouiū x̄pi.

D Sequētes x̄pʒ.

Reddētiū genera.

E Dij ꝑticipatiue. Augu.

uit de manibus eoꝝ) ꝟtute diuina trāſiēs ꝑ ipſos ſicut alias fecerat vt oñderet ſe non poſſe detineri niſi qñ vellet: ⁊ vt daret nobis exēpluꝫ ꝺclinādi maloꝝ ſeuitiā qñ ſine fidei piculo fieri pōt. Nō eñ apphēderūt: qꝛ man⁹ fidei nō habuerūt. Et relicta iudea ꝓpt̄ incredulitatē eoꝝ: abijt iteꝝ trās ioꝛdanē in locū vbi ioānes primū baptizanerat ⁊ ibi) ad xp̄s cū diſcipulis ſuis (manebat) vt ppl'i veniētes ad ip̄m recoꝛdarent̄ de teſtimonio ioānis ⁊ de teſtimonio dei pr̄is ⁊ alijs ibi factꝭ ⁊ dictꝭ ⁊ ſic habita primoꝝ ⁊ nouiſſimoꝝ collatiōe ꝯfirmarent̄ i fide ipſi⁹. Cōſpice igit̄ tā eū ꝙ̄ diſcipulos ſuos meſtos recedere ⁊ eis toto poſſe ꝯpatere. (Et m̄lti venerūt ad eū) nō tā coꝛpe ꝙ̄ mētis deuotiōe: ⁊ crediderūt in ip̄m ex coꝛde. Ecce iſti apphēderūt ꝑmanētē vt haberent: ſed iniq̄ iudei apprehēdere voluerūt diſcedentē vt non haberent. Myſtice autē ſm̄ Theo. recedens ab hieroſolymis dn̄s hoc eſt a plebe iudaica ad loca fontes habētia ſe trāſfert. i. ad eccleſiā ex gentib⁹ q̄ habet fontem baptiſmi per queꝫ multi ad xp̄ꝫ accedūt quaſi trāſeūtes ioꝛdanē. Sciēdum eſt hic quod mali iudei ſunt nō ſolū illi qui litere legis ⁊ circunciſioni carnis innitentes xp̄m blaſphemant: ſicut iſti de quib⁹ hic dr̄: ſꝫ etiā oēs mali xp̄iani q̄ ſolo nomine xp̄iani ſūt ⁊ ſolū nomē habent xp̄i a q̄ appellant̄ xp̄iani q̄ ꝟbis cōfitent̄ xp̄ꝫ: factis aūt negant. de quib⁹ etiaꝫ verificatur qđ hic dr̄ (qꝛ ſuſtulerūt lapides: vt lapidarēt ieſuꝫ.) vñ Ambro. Quod fecerūt tūc iudei ꝑſequētes: hoc vere faciūt hodie mali xp̄iani male viuētes: xp̄ꝫ eñ lapidāt ⁊ occidūt. Quid eſt xp̄s? Ueritas: pax ⁊ iuſticia. Qui ergo ꝓ falſitate ꝟitatē derelinquūt ꝓ diſcoꝛdia odiunt vnitatē ⁊ pacē ꝓ tꝑali precio relinquūt iuſticiā: nil aliđ facere vident̄ ꝙ̄ lapidare crucifigere ⁊ occidere xp̄m: qꝛ ipſi⁹ dona extingūt in ſeipſis hec Ambꝛo. Et tales ſunt in triplici gn̄e. Quidam eñ lapidant ieſum coꝛde: quidā oꝛe: et quidam manu. Primi ſunt coꝛda ſua prauis cogitationib⁹ ⁊ malis voluptatib⁹ indurātes: ſecūdi ſunt ꝟba blaſphemie in deū ⁊ ſanctos ꝓferētes: vel p̄ceptis maioꝛū ⁊ p̄latis ſuis recalcitrantes: tertij ſūt ꝑ oppꝛeſſionē violētie ꝓximos ledentes. Primi ergo lapidāt dn̄m ieſum (quelibet eñ mala cogitatio ⁊ mala volūtas eſt vn⁹ lapis qui iacit̄ cōtra euꝫ. vñ Beda. Quot quot malas cogitationes quis aſſumit: q̄ſi tot lapides in xp̄ꝫ mittit. Et ideo bea. Ambꝛ. nos āmonet di. Uidete fratres ne ꝑ opa vel cogitationes malas lapidetis ieſū. Sed dices quō tā graue iudicat̄ peccatū cogitatiōis ſi ad op⁹ nō ꝓcedat? Ad hoc dicēdū ꝙ tota rō pctī eſt in coꝛde: act⁹ aūt exterioꝛ nō aggrauat pctm̄ niſi extēſiue. Et qꝛ xp̄s hꝫ domiciliū ſuū i coꝛde dicēte apl'o. Uos eſtꝭ tēplū dei viui. hinc eſt ꝙ ij.co.vi.
ſicut xp̄s inuitat̄ ad tēplū ſuū ꝑ cogitatiōnes ⁊ volūtates bonas: ita expellit̄ ꝑ malas. Et ꝫ hoc q̄libet mala voluntas eſt q̄ſi lapis quo dn̄s ieſus lapidat̄ ⁊ expellit̄ de tēplo ſuo. O ꝙ̄ deteſtabile eſt dn̄ꝫ dom⁹ lapidare ⁊ eijcere de hoſpitio ſuo. Naꝫ ſicut dicit apoſtolus. quis cōſenſus tēpli dei cū idolis? Quid aūt aliud ſunt cogitatiōes quas q̄s foꝛmat i coꝛde quaſi quādā imaginationē ꝯtra honoꝛē dei niſi quedā idola? Et cū talib⁹ idolis xp̄s in eodem tēplo habitare dedignat̄. Uñ ad ꝯſeruandā xp̄i p̄ſentiā in tēplo ſuo hoꝛtat̄ nos apl's petrus Dn̄m inquit ieſuꝫ ſanctificate in coꝛdib⁹ veſtris. Ille dn̄ꝫ ieſū in coꝛde ſuo ſanctificat q̄ nihil niſi qđ ſctm̄ ⁊ deo placitū ē in coꝛde verſat. Secūdi lapidāt dn̄ꝫ ieſuꝫ multipliciter ꝫ ꝙ blaſphemia in deū multis modis ꝯmittit̄. Primo eñ cōmittit̄ qñ deo negat̄ qđ ſibi cōuenit ſicut q̄ negaret in deo oīpotētiā ⁊ omnē ſciētiā vl' ꝓuidētiā. Et ad hāc ſpeciē blaſphemie ꝑtinent illi q̄ in diuerſis ſucceſſib⁹ dicūt i aīo ſuo vere de⁹ nō curat res humanas vel ſimilia. de q̄b⁹ dicit Augu. ſuꝑ pſal. xxxj. Item illi de quibus dicit Ber. ſuꝑ cantica q̄ vellent deū peccata ſua vl' vindicare nō poſſe aut nolle aut ea neſcire. Uult ergo eū non eſſe deū q̄ quātū in ipſo eſt vult eū aut impotētē aut iniuſtū aut īſipiētē eē. Crudelis plane ⁊ oīno extranea malicia q̄ dei potētia iuſticiā: ſapiētiā ꝑire deſiderat. Qui aūt vult deū eſſe iniuſtū vult deū nō eſſe deum: ⁊ qui deum deſiderat nō eſſe: nōne quātū in ſe eſt deuꝫ lapidat ⁊ occidit? hec Ber. Secundo modo blaſphemia in deuꝫ cōmittit̄ qñ deo attribuit̄ qđ ſibi nō cōuenit: ſicut illi qui dicūt deū eſſe auctoꝛē peccati. Ad quā ſpecieꝫ blaſphemie pertinēt illi qui peccata ſua in deū retoꝛquēt dicētes: de⁹ ſic voluit vt adulterarer furarer: vel occiderē: ⁊ vt ſic cōfunderer et turbarer: ⁊ ita oīa fato aſcribunt. Ad hanc ēt ꝑtinēt luſoꝛes qui cū nō apploſperant̄ deo maledicūt ⁊ cōuitia in ſctōs ꝓferūt. Similiter et illi q̄ iurant per deū verbis execrabilib⁹ ⁊ vituperoſis. ſ. ꝑ nares dei: vl' ꝑ ventrē: vel ꝑ brachia dei ⁊ ſ'lia q̄ ſūt execrabilia auditui. Tertio mō blaſphemia i deuꝫ ꝯmittit̄ qñ illđ qđ dei eſt aliq̄s ſibi vl' alteri creature attribuit: ſicut illi q̄ ſibi diuinū honoꝛē vſurpat̄ p̄ſūpſerūt: vt ſꝫmō magus: ⁊ oēs idolatre. Et ad iſtā ſpeciē ꝑtinēt ambitioſi ac ſupbi ⁊ vane glorioſi q̄ ſibi gl'iaꝫ attribuūt q̄ſi ea ex ſeipſis ⁊ meritꝭ ſuis habeāt: cū tñ gl'ia ſit dei ꝓpꝛia. Item ad hāc partē pertinēt iracūdi q̄ ſibi vſurp

Ibidē.
j. Pe. iij.
G
blaſphemiarum ſpēs.
Augu.
Bern.

pant vidictā q̄ ꝓpria eſt dei. Silr̄ ⁊ illi temerarij q̄ preſumūt ⁊ volūt de alioꝝ cordibus iudicare cū hoc ſit ꝓpriū dei tm̄. Preter hec eſt ⁊ aliud blaſphemie gen⁹ qđ ꝯmittit̄ in ſanctos regnātes cū xp̄o ⁊ in qb⁹ regnat xp̄s. Uñ i eis xp̄s laudat̄ ac etiā blaſphemat̄ ⁊ in ꝓlatos qui ſeruiūt deo i ſubditis ⁊ vice dei ſupra ſubditos poſiti ſunt ac ꝑ hoc in eis de⁹ honorat̄ ac ēt blaſphemat̄. Tertiū ſilr̄ lapidabāt dñz ieſum ſicut iudei lapidauerūt ſtephanū. ſic em̄ mali xp̄iani ſpiritualit̄ tunc lapidāt ſtephanū: imo ipm̄ xp̄z qñ vi opprimūt ⁊ affligūt ꝓximū. Lapis em̄ dicit̄ a ledēdo ⁊ iō cū ꝓximus qui eſt mēbrum xp̄i ledit̄ ipe xp̄s in mēbro ſuo lapidat̄. Sed ſepe triſticia taliter oppreſſorū ꝯuertit̄ eis in gaudiū: ſicut lapides quos mittebāt iudei ꝯ̄ ſtephanū ad afflictionē carnis dulces illi fuerūt ex gaudio, mentis: ⁊ cōuertebāt̄ i lapides ꝓcioſos ad coronā capitis: q2 poſuit de⁹ i capite ei⁹ coronā de lapide ꝓcioſo ⁊c. Poſſet etiā dici q vniuerſaliter hō. xp̄ian⁹ in oī pctō mortali lapidat xp̄m. vñ Ambro. O q̄ pauci ſunt in tāta multitudine xp̄ianoꝝ q̄ ieſū nō ꝯſequant̄ ⁊ lapidēt ⁊ occidāt. Huiuſmodi etiā lapidatio ſic dclaratur. Cū em̄ xp̄s ſit aduocat⁹ noſter ⁊ ꝓpitiatio ꝓ peccatis noſtris q̄ interpellat ꝓ nobis apud patrē: idcirco ipe de peccatis dolet et luget ſicut econuerſo de noſtra cōuerſione gaudet. Quotieſcunq̄ enim peccamus chriſtum contriſtamus et ledim⁹: ac per hoc eum quodāmodo lapidamus. Et intelligenda ſunt hec ſane: non quod quod chriſtus in corpore ſuo iam glorioſo ledatur ſenſibiliter: cū corpus illud ſit impaſſibile: vel quod in ipſum cadāt paſſiones anime vel partē ſenſitiuaz et quaſi ſic peccatis noſtris lapidetur. Sed huiuſmodi lapidatio ē metaphorica ſicut ⁊ crucifixio. quemadmodū dicit apoſtolus de quibuſdā baptizatis et prolapſis rurſum crucifigentes in ſemetipſis filiuz dei. Ubi glo. Non quod crucifigant filium dei: ſed quia ſimiles ſunt crucifixorib⁹ crucifigūt autez in ſemetipſis id eſt quantū in ipſis eſt: ſic in propoſito quando mortaliter peccamus chriſtū lapidamus ⁊ ledim⁹ ⁊ cōtriſtam⁹: q2 quātum in nobis eſt eum gaudio quod ipſe de nobis expectat priuam⁹ In quo etiā ſenſu loquit̄ Bernar. in pſona chriſti ſic alloquēs peccatorez. Nonne ꝓpter te vulnerat⁹ ſum? Nunquid non ꝓ iniquitate tua afflict⁹ ſum? vt quid addis afflictionē afflicto? Magis aggrauant me vulnera tui peccati q̄ vulnera corporis mei hec Bernar. Sz ve omnib⁹ iſtis dominuz ieſū lapidātib⁹: q2 abſcōdit notitiā ſuā talibus: exiit de tēplo cordiū eoꝝ: manifeſtat ſe amatorib⁹ ſuis et habitat in illis. Oro.

[Margin: ꝓ Lapidātes. opere. — Lapis — ps. xx. — Ambr. — Heb. vi — Bern.]

DOmine ieſu chriſte fac me encenia et innouationes in templo cordis mei ſpiritualiter celebrare: ſemper meipſuz renouando et aſcenſiones in corde meo diſponendo da mihi bona opera facere que teſtimonium perhibeant de me ac vocem tuā audire credendo corde et obediendo ope: teq̄ ꝑ imitatiōez bonoꝝ operū ſeq̄: et inter oues tuas a te miſericorditer cognoſci: cuſtodi ēt me dñe ne vnq̄ malis cogitatiōib⁹ ⁊ volūtatib⁹ aut locutiōib⁹ vł opibus q̄ſi lapidib⁹ te a me expellā: ſz ſemꝑ te per gratiā in me habitare ſentiā. Amen.

¶ De traditiōib⁹ phariſeoruz etiā ꝯ̄ dei mādatū. Ca. lxxxviij.

Ad vero ſcribe q̄ putabāt ſe hr̄e perfectionē ſciētie ⁊ phariſei q̄ ſimulabant ſe hr̄e ꝑfectionē vite: dñm ieſuz in tēplo rephēdere nō potuerūt. Uenientes ab hieroſolimis i galileā eū inſequūt̄. Ind̄ nimia appet malicia eoꝝ: q2 deſcēdētes ab hieruſalē ciuitate ſancta relinquentes tēplū ſeq̄bant̄ eū: ⁊ q2 ſeniores ppl'i ⁊ legiſdoctores erant et nō ad ſciendum ſed ad reprehēdendū dñm venerāt obſeruando et inſidiādo vt eū caperēt in ſermone vel facto. Unde vt ſaltē ex diſcipulis magiſtrū tanq̄ contēptorē doctrine ſenioꝝ arguant: ⁊ ſic eum populo odioſum reddāt vidētes diſcipulos eius cōmunib⁹. i. nō lotis manib⁹ māducare: q2 iudei cōia gētilibus immunda reputabant et dicebant. (Quare diſcipuli tui tranſgrediuntur traditiōes ſenioꝝ? Nō ei man⁹ lauāt cū panē mādūcāt) Ubi Beda. ſpiritualia em̄ ꝓphetarū ꝟba carnalit̄ accipiētes q̄ illi d̄ cordis ⁊ opis caſtigatione precipiebant dicentes lauamini: mūdi eſtote: et mūdamini qui fertis vaſa domini. iſti de ſolo corpe lauādo ſeruabāt Superſticioſa ergo hoim traditio ob māducandū panē ꝓcipit crebrius lauare: ſed neceſſariū eſt eos q̄ panē de celo deſcēdētē participare deſiderant crebro elemoſynis: lachrymis aliis iuſticie fructib⁹ ſua opa purgare. hec Beda. Iſti gerūt typum eoꝝ q̄ pl⁹ ꝯclāt trāſgreſſionē hūanaꝝ traditionū q̄ diuinoꝝ preceptoꝝ: pl⁹ decretaliū q̄ euāgelioꝝ: pl⁹ ꝯſuetudinū q̄ vtilitatū. Per iſtos ēt multū ſolicitos de mūdicia exteriori ⁊ modicū de iteriori ſignātur hypocrite ⁊ ſimulati arguentes alios de leuib⁹: cū tñ ſint ſcelti grauib⁹. videteq̄

[Margin: A Mat: xv. et marci: vij. — Beda. — Eſa. i. Eius. ij.]

feſtucã in alteri⁹ oculo et nõ trabē in ſuo. Huis quoqꝫ ſiles ſunt multi q̃ volũt hr̃e exteriora pulcra: iteriora aũt habẽt fetida. Diſcipli aũt dñi inſtructi ea q̃ ỽtutis tãtũ ſunt opati nõ lotis manib⁹ mãducabãt: qꝛ hoc nõ ptinere ad ỽitatẽ vite itelligebãt. vñ Chri. Jõ aũt diſcipuli nõ lotis manib⁹ mãducabãt: qꝛ iã ſuꝑflua deſpiciebant ea ſolũ neceſſaria attẽdẽtes: ꝛ neqꝫ lauari neqꝫ nõ lauari ꝑ lege hñtes: ſed vt contingebat alterutrũ faciẽtes. Qui em̃ ꝛ ipʒ neceſſariũ cibũ contẽnebant qualiter circa hoc ſtudium haberẽt? Et qꝛ hec traditio ſcʒ inbere manus lauari nõ erat cõtraria legi: ideo dñs aliã traditionẽ legi cõtrariã ducit i mediũ: ꝛ quaſi clauũ clauo retundẽs dicit eos deficere: quia faciebãt trãſgredi mãdatũ dñi ꝑpter mandatũ hoim: qd̃ nõ erat faciẽdũ qꝛ ſ̃z Bern. Nihil placet deo qd̃cũqꝫ ei obtuleris neglecto eo qd̃ tenerꝭ. Uñ (reſpondẽs ait illi: quare et vos tranſgredimini mandatũ dei ꝑpter traditionẽ veſtrã). q. d. ſ̃m gloſ. Si vos ꝯtẽnitis mãdata dei ꝑ traditionib⁹ hoim: quare arguitis diſcipulos meos q̃ mãdata hoiꝫ dimittũt vt p̃cepta dei cuſtodiãt? Et dñs quidẽ nõ reꝑhẽdit mũditiã corporalẽ: ſʒ hoc reꝑhendit qꝰ relicta mũditia interiori putabãt ſufficere tm̃ exteriorẽ. Deinde hoc qd̃ dixit ꝓbãdo ſubdit. (Nã de⁹ dixit honora) ſ. neceſſaria dãdo ꝛ reuerẽtiã exhibendo. nam honor iſte nõ ſolũ intelligit̃ reuerentia: ſed etiã neceſſarioꝝ adminiſtratio (patrẽ ꝛ matrẽ) in quib⁹ etiã proximus q̃libet intelligit̃: ſed illi notantur quib⁹ obligamur. (Et qui maledixerit patri vel matri) nõ tã verbo vel ſigno q̃ facto (morte moriatur.) Dñs ei ibecillitati ꝛ penurie parẽtum cõſulẽs hoc ꝑ moyſen precepit. ꝛ ideo ve illis qui parẽtes debiles vel pauperes contẽnunt: ꝛ debitis obſequijs ſcʒ reuerẽtia ꝛ neceſſarioꝝ exhibitione defraudãt. Hanc aũt legẽ phariſei cupidi per ſuã doctrinã falſam ſubuertẽtes vt ſue auaritie cõſulerent ꝛ ſub noie pietatis ipietatẽ inducerent docebãt filios parentũ ꝛ dicebãt qꝰ melius erat bona parẽtib⁹ adminiſtrãdo deo fanere et offerre: tũ qꝛ eſt pater p̃ncipalis ꝛ ſpũalis: tũ qꝛ licet per talẽ oblationẽ parẽtes ſuſtinerẽt detrimẽtũ corporale: conſequebant̃ tñ bonũ ſpirituale inquãtũ illud qd̃ erat in eorũ neceſſitatẽ cõuertendo deo offerebat̃ vt ita parentibus ſuis ab eis neceſſaria exigentibus ea negare poſſent ditiores frequentius offerrent ex quo parentes egeni fiebãt: ꝛ oblatio filiorũ ſub pretextu religionis in lucra ſacerdotũ cedebãt Unde inſtruebãt filios quid egenis parẽtibus reſponderẽt ꝛ hoc eſt qd̃ ſaluator dicit. (Uos aũt) ſcʒ aduerſatiue (dicitis). i. in traditiõe vr̃a alios inſtruitis falſo. ſ. exponẽdo mãdatũ dei ꝑ lucro vr̃o (quicunqꝫ dixerit). i. dicere poterit patri vel matri) o pater ꝛ mater q̃ indies petitis mun⁹ a me (mun⁹ qd̃cũqꝫ eſt a me) i. ex mea deuotione deo. ſ. ꝯſecratũ ꝛ oblatũ (tibi ꝓderit). ſ. ad vtilitatẽ aie magꝭ q̃ ſi darẽ tibi: qꝛ tunc ꝓdeſſet ſoli corpori. vl poſſunt legi iterrogatiue ſic (mun⁹ qd̃cũqꝫ eſt ex me). i. ex meis rebus iaʒ deuotũ deo (tibi ꝓderit). q. d. Qd̃ vouit deo vis tuis vſibus applicare ꝛ tibi ꝓdeſſe? abſit: qꝛ ſacrilegiũ faceres ſi acciperes. Sic dicebant parentib⁹ vt illi timentes accipere quod deo videbãt mãcipatũ ꝛ ſacrilegũ crimen incurrere inopẽ magis vellẽt vitã ducere q̃ de ſacramẽtꝭ comedere. Et eſt hic cõſtructio defectiua. Uñ ẽ ſenſ⁹ (Quicũqꝫ dixerit) ꝛc. ſ. licite et bñ põt dicere illud ꝛ implet p̃ceptuʒ diuinum ꝛ legẽ et eſt dign⁹ vita eterna ꝛ regno celorũ qd̃ tamẽ eſt falſum: qꝛ ſ̃m veritatẽ eſt trangreſſor p̃cepti ꝛ hoc eſt qd̃ ſubditur (ꝛ) ſic per veſtras ſuaſiones filius poſtea (nõ honorificabit patrẽ ſuum ꝛ matrẽ) illud qd̃ erat ſibi debitũ ſubtrahẽdo (ꝛ) ita qꝰ (irritũ feciſtis mandatũ dei) qd̃ parẽtib⁹ honorãdis et ſuſtẽtandis (ꝑpter traditionẽ vr̃am) q̃ vr̃e ſeruit auaritie. q. d. mãdatũ pietatis dſeritꝭ ꝑpter cupiditatẽ ipietatꝭ. Sʒ vide ne hac auctoritate vt plurimi faciũt abutaris ſupra modũ de rebus eccleſie ꝛ pauperum erogãs parẽtib⁹. Ad maiorẽ aũt itellectũ eſt ꝯſiderãdũ qꝰ pr̃ ꝑ ſe tenet̃ filiꝭ ꝓuidere: qꝛ eſt cã eorũ q̃tũ ad eſſe: et ideo dʒ eis nutrimẽtum ꝛ documẽtũ. filius aũt tenet̃ ꝓuidere parẽtib⁹ de neceſſarijs ꝑ accidẽs ſ. ſi illi indigeãt ꝛ ipſe ſit potẽs: ꝛ iõ ſi pater tã neceſſitatẽ incurreret bona de qb⁹ filius põt ei adminiſtrare iã ſibi debita ſunt de alieno aũt nullus põt deo facere ſacrificiũ: ꝛ iõ talia offerre non eſt licitũ: qꝛ hoc eſt trãſgredi p̃ceptũ d̃ honore parẽtũ. Secus aũt ſi fili⁹ bona ſua voluiſſet añq̃ parẽtes i neceſſitatẽ poſiti eẽnt: qꝛ tũc nõ eẽt licitũ de eis ꝓuidere parẽtib⁹. Deide redarguẽs eos de ſctitatꝭ ſimulatiõe ſubdit (hypochrite bñ ꝓphetiʒauit de vob̃ Eſai. di. ppl's h̃ labijs me honorat: cor aũt eoꝝ lõge eſt a me) qꝛ oñdebãt ſctitatẽ i vbꝭ ꝛ exteriori ꝯuerſatiõe cũ tñ corrupti eẽnt mala itẽtiõe. Hoc põt dici de illis q̃ bñ docẽt ꝛ male viuũt. labijs em̃ ꝛ nõ corde deũ honorare eſt bñ loq̃ ꝛ male viuere. (Sñ cã) ꝛ fruſtra (colũt me) nõ hñtes fructũ tñ: ſicut ei medicina dr̃ fruſtra ꝛ ſine cauſa ꝓpinari q̃ nõ ꝯfert ſanitati: ſic cult⁹ diuin⁹ q̃ nõ ducit ad felicitatẽ docẽtes doctrias ꝛ mãdata hoiꝫ ꝛ ꝑ hec trãſgredi dei mãdatũ ꝑꝑ auariciã ꝛ lucrũ. Et cõfutatis ſupbꝭ ꝛ ſup-

C Parentũ ſuſtẽtatio.

Eſaie. xxix.

ſtitioſis ſcribis et phariſeis q ad plē videtur ſibi pdicta ad diſcipulos dixiſſe: conuertit ſe ad turbā humilē et ſimplicē volens eos a falſa doctrina phariſeorum reuocare et conuocatis eis dicit. (Audite) exterius aure corporis (et itelligite) interius aure mētis: audite vocē et intelligite virtutē. (Nō qd itrat in os) corporis .ſ. cibus corporalis (coinquinat hoiem) ſpūaliter .ſ. in aia et apd deū niſi inquātū p delectatiōes male afficiunt q̄s ad cibū vel alis eſſet ſibi phibitus: q2 nō intrauit in cor eius hoc eſt in aiam q̄ cauſa eſt ois immūdicie ſpūalis. Unde corporales ſordes nō coinquinant ſpūaliter: et ideo nō eſt curādū vtrū lotis vel nō lotis manibus corpalis accipiatur cibus (ſed qd pcedit ex ore) cordis et ab iteriori radice voluntaria (hoc coinquinat hoiem) .ſ. vba male cogitatiōis q̄ ſunt malicie iterioris ſignificatiua q2 ex cibo ſ3 ſe nō eſt culpa ſ3 ex his q̄ pcedūt ex ore cordis et corporis: et iō os ip3 eſt diligēter cuſtodiēdū. Et q2 nō ſufficit cuſtodia hūana: petēda eſt cuſtodia diuina ſicut petebat ppheta di. Pōe dñe cuſtodiā ori meo (tūc) ſ3 qn audierūt illorum religionē euacuari (acceſſerūt diſcipuli) ſimplicitate moti et dixerūt ei. Scis q2 phariſei quorum magna ē religio i cibis audito hoc vbo: qd ſc3 euacuat diſcretionē ciborū et traditionē ſeniorū: (ſcādalizati ſūt) .i. indignati vel offenſi. ¶ Iſtō nō erat ſcādalū actiuū q2 neq3 ex facto neq3 ex dicto minus recto ſed potius paſſiuū: q2 audito verbo veritatis pietatis et eq̄tatis ſcādalizati ſunt: q2 oculis egris odioſa eſt lux. vnde nō dicūt tu ſcādalizaſti ſed ſcādalizati ſunt. Et ppter tale ſcādalū aliorū veritas vite iuſtitie et doctrine nō eſt dimittēda: q2 pcedit ex ipſius ſcādalizati malicia. vñ Greg. Si de veritate ſcandalū oritur rectius oriri pmittitur q̄3 q veritas relinquatur. (Et dñs reſpondēs ait. Omnis plātatio) traditionū: hūanarū .i. doctrina ab hoie inuenta q̄ legi dei nō eſt cōſona (quā nō plātauit pater meus celeſtis) imo cōſtituit tepiditas carnalis (eradicabitur) cū plātatoribus ſuis: et hoc a fundamento xpo per reprobationē: a fidelibus ſeparationē: a terra viuētiū p priuationē q2 nō habet firmū fundamētū et radicē. (Sinite illos) in pcipitiū dānationis ire: et doctrinā illorum euitate. (Ceci ſunt) in ſe carētes vero intellectu legis (et duces cecorū) in regimine aliorū: q2 alios ſuo errore excecāt et eos ad pcipitium ducūt. (Cecus) aūt vt prelatus (ſi ceco (vt ſubdito) ducatū preſtet ambo in ſoueā cadūt: ſicut obliq̄tas linee procedit ex obliquitate regule. vñ Greg. Cū paſtor per abrupta vitiorum graditur conſeqnēs eſt vt grex i precipitiū ducatur. Et Berh. Ridiculoſa res eſt imo magis periculoſa ſpeculator cecus: doctor inſcius precurſor claudus: plat negligens: preco mutus. Sed heu q2 ſicut claudi volunt pcurrere: ita fatui pēſſe. Deīde petro exigente expoſuit diſcipulis parabolā pdictā Quia (omne quod in os intrat) .i. aliq pars de omni qd intrat in os (in ſeceſſu3) p euacuationem tāq3 ſupfluū (emittitur) et aliud tāq3 neceſſariū retinetur et neutrum iſtorū coinquinat hoiem ſpiritualiter: et iſte modus loquendi frequēs eſt in ſcriptura. vt i michea. Oēs ſanguini iſidiantur id eſt de oibus multi et ſimilia. (Que aūt pcedunt de ore intus naſcuntur et corde exeūt) .i. de cordis imūdicia ſicut fumus de igne et fetor de latrina (et ea hoiem) iā inq̄natū cogitatione praua (coinq̄nāt) .i. ſimul et magis inquināt locutione ſordida: q2 ſunt cōceptus mentis et male cogitatiōis ſignificatiua. Ex cogitatiōibus et malis pueniūt et mala vba et mala facta et in actu interiori pricipaliter eſt culpa: cuius ea q̄ extra apparēt ſūt teſtimonia. vñ ſubiungit. (De corde em) in quo eſt ſedes aie et de libero arbitrio (exeūt cogitatiōes male) ſicut pricipia malitiei ex cogitatiōibus malis mali actus et vba pcedunt vlterius ſc3 (homicidia: adulteria: fornicationes: furta falſa teſtimonia blaſphemie: auaritia) inq̄ntū aliq iniuſte detinentur (neq̄tia) cū malū affectamus et iplere non poſſumus (dolus) q̄ cōſiſtit in deceptiōe pximi (i pudicitia) in cogitatiōibus: i vbis: in aſpectu: in tactu et q̄tū ad quālibet corruptionē mentis et corporis (oculus malus) .i. odiū et adulatione q̄ odit oculū inuidū et malū habet ad eū quē odit et adulator nō recto oculo videns que ſunt proximi ad malū ipſum deducit ſuperbia i vbis factis vel ſignis: ſtultitia cū ſit malū et nō cauet: vel ſtultitia eſt cum nō recte ſentimus de deo ptrariamur ei ſapiētie q̄ eſt diuinarum rerū cognitio. Omnia hec mala et huiuſmodi trāſgreſſiones pceptorū dei in corde generantur, et ab intus a corrupta voluntate pcedunt ac ſpūaliter hominē coinquināt .i. immūdū et impurum reddūt. Hoc em in culpā hoi iputatur qd i ſua poteſtate exiſtit. talia auc3 ſunt que procedūt ab interiori volūtate per quā hō eſt actuum ſuorum dñs. et iō cauſa immundicie ſpūalis non eſt niſi mala volūtas. Igitur ſcribarū et phariſeorū vba maledicta q̄ ex iniq volūtate cōtra xpm et diſcipulos eius pcedunt illa eos coinq̄nant. non lotis aūt manibus mādurare: et hmōi trāſgreſſiones ſupſtitioſarū traditionū: non coinquinant hoiez immundicia ſpirituali: nec faciunt ipurū. q. d. Ex quo nullus cibus coinquinat ſpūaliter hoie3 g a minori nō lotis manibus mādūcare nō coinquinat eū: et ſic oñdit q ſpūalia literaliter itelligi nō debent

Margin notes: Intrās p os nō coinq̄nat. — Ps. cxl. — D Scādalū acceptū nō datum. — Veritas nō eſt relinquēda Grego. — Grego. — Berh. — Abuſiones — Oēs pro multis Mich. vij. — O ſinz — E Prā in corde generātur.

Un̄ qn̄ p̄cipitur in ſcriptura lotio abſolute
magis de ſpūali q̄ȝ de corporali itelligēdū
ē lotiōe. Sȝ vt dīt Chriſ. videm⁹ multos vt
intrant eccleſiā lauātes manus et os: q̄lr
aūt mundā offerāt aiam curā nullā faciē-
tes. Marcus ꝓ nō lotis ponit cōib⁹: ꝛ pro
inquinat ponit cōicat iuxta hebreoꝝ ideo
ma q̄ cōe imūdū dicebāt. Iudei em̄ partē
dei ſe eſſe iactitātes cōes cibos vocāt q̄b⁹
oēs vtunᷓ hoies: q̄s iō q: in lege prohibiti
erant immūdos indicabant. Cōe ergo qđ
qđ ceteris hoibus patet ꝛ q̄ſi de pte dei nō
eſt immundū appellāt. Ex eo aūt q̄ dictū
eſt: de corde exeunt cogitationes male, ꝛc.
colligiᷓ q̄ ꝛ ſi diabol⁹ q̄n̄qȝ imittit hoi co-
gitatione mali: cogitationē tn̄ malaȝ non
pōt imittere q̄ mala fit tm̄ p cōſenſum q̄ eſt
in corde. Un̄ qn̄ dr̄ cū miſiſſet diabol⁹ i cor
iude. ꝛ in pſal. immiſſiōes p angelos ma-
los. Immiſſio accipiᷓ ꝓ ſuggeſtiōe. aliter
em̄ nō pōt illabi aie. vbi Hier. Ex hac ſnia
arguēdi ſunt q̄ cogitatiōes a diabolo im-
mitti putāt ꝛ nō ex ꝓpria naſci voluntate.
Diabol⁹ adiutor ꝛ intētor malaꝝ cogita-
tionū eſſe pōt: autor eſſe nō pōt. Si autem
ſemp inſidijs poſitus leuē cogitationū no-
ſtrarū ſcintillā ſuis fomitib⁹ inflāmat nō
debem⁹ opinari eū cordis quoqȝ occulta
rimari: ſȝ ex corporis habitu ꝛ geſtib⁹ eſti-
mare, q̄d verſem⁹ intrinſec⁹. Uerbi grā. ſi
pulchrā mulierē nos crebro viderit aſpi-
cere: itelligit cor amoris iaculo vulneratū.
vn̄ ꝛ Aug. iternas aie cogitatiōes diabo-
lū nō videre certi ſum⁹: ſȝ motib⁹ eas cor-
poris et affectionū indicijs ab illo colligi
experimēto didicim⁹. Secreta aūt cordis
ſol⁹ nouit ille ad queȝ dr̄: tu ſol⁹ noſti cor-
da filioꝝ hoim. hec Aug. Solet q̄ppe dia-
bol⁹ anq̄ȝ veniat p̄mittere ſui aduēt⁹ p̄cur
ſorē. ſ. mali cogitationē: quā ſi q̄s in corde
ſuſceptā nutrierit diabol⁹ i corde ſuo ha-
bitaculū p̄parauit. Et q̄uis diabol⁹ q̄n̄qȝ
ſit adiutor ꝛ occaſio malaꝝ cogitationū, n̄
tn̄ oīm: q: q̄n̄qȝ ꝓcedūt ex nob̄ tm̄. vn̄ Aug.
Nō oēs male cogitatiōes nr̄e a diaboli in
ſtinctu excitanᷓ: ſȝ aliquoties ex nr̄i arbi-
trij motu emergūt. bone aūt cogitationes
ſp a deo ſūt. Qualr autē cogitatiōib⁹ ma-
lis reſiſtēdū ſit docet Anſel. di. Quō autez
prauā volūtatē aut malā cogitationē a vo
bis excludatis h̄ paruū ꝯſiliū qđ vobis do
itelligite ꝛ tenete: nolite litigare cū puer-
ſis cogitatiōib⁹ vel puerſa volūtate: ſȝ cuȝ
vobis ifeſte ſūt aliq̄ vtili cogitatiōe et vo-
lūtate mētē vr̄aȝ donec ille euaneſcāt for-
titer occupate. Nūq̄d em̄ expelliᷓ cogita-
tio vel volūtas niſi alia cogitatiōe vel vo-
lūtate q̄ nō cōcordat illi? Si ḡ vos habete
ad inutiles cogitationes vt toto niſu itēdē-
do ad vtiles mēs vr̄a dedigneᷓ eas ſaltez
recordari vel aſpicere. Cū aūt vultis ora-
re aut i aliquā bonā meditationē intēde-
re ſi vobis tūc iportune ſunt cogitationes
q̄s nō debetis ſuſcip: nūq̄ȝ pp illaꝝ ipor-
tunitatē bonū qđ incepiſtis velitis dimit
tere ne iſtigator earū diabol⁹ gaudeat: q:
vos ab icepto facit deficere: ſȝ eo quē dixi
mō illas cōtēnēdo eas ſupate: neqȝ dolea-
tis: nec triſtemini de illaꝝ ifeſtatiōe q̄ȝdiu
illas ſicut dixi cōtēnēdo nullū eis aſſenſū
p̄betis ne occaſiōe triſtitie iteꝝ redeāt ad
memoriā ꝛ ſuā importunitatē reſuſcitent.
Hāc em̄ hȝ mēs hois cōſuetudineȝ vt hoc
vn̄ delectaᷓ aut cōtriſtaᷓ ſepi⁹ ad memoriā Princi
redeat q̄ȝ hoc qđ negligēdū ſentit aut co- pijs ob
gitat. Silr ſe dȝ hr̄e pſona in ſctō ꝓpoſito ſta.
ſtudioſa in q̄libet motu indecēti in corpe
vel aia ſicut ē ſtimul⁹ carnis: ire: inuidie
vel ianis glie. Tūc em̄ facillime extinguū
tur cū ꝛ illos velle ſentire aut de illis cogi
tare: vel q̄d eoꝝ ſuaſione facere dedigna-
mur: neqȝ timeatis q̄ hmōi motus vel co-
gitatiōes vobis ad pctm̄ iputenᷓ: ſi nulla
ten⁹ volūtas vr̄a ſe illis aſſociat qm̄ nihil
dānatiōis ē his q̄ ſūt in xp̄o ieſu: q̄ nō ſm
carnē ābulāt. Scōm carnē em̄ ābulare eſt Ambu-
carnis volūtati cōcordare. Carnē autē vo lare ſm
cat apl̄s oēm vitioſū motū in aia vel i cor- carnem
pore cum dicit. Caro cōcupiſcit aduerſus Caro.
ſpm̄ ꝛ ſpūs aduerſus carnem. Facile q̄ppe Gal. v.
hmōi ſuggeſtiōes extiguim⁹ ſi p̄ncipiū ea
rū ſm p̄dictū ꝯſiliū cōterim⁹: difficile vero Hiero.
poſtq̄ȝ caput eaꝝ itra mētē admittim⁹. hec
Anſel. vn̄ ꝛ Hier. Ad pctm̄ qđ ope ꝓpetraᷓ
nūq̄ȝ pueniet ſi incētiua vitioꝝ ſtatim in
mēte iugulabis ꝛ puulos babylōis ad pe
trā allides: in q̄ ſerpētis veſtigia nō repe-
riunᷓ ꝛ tandē deo ꝓmittis ſi mei nō fuerit Pſal.
dn̄ati tūc imaculat⁹ ero. hec Hie. Ad vitā xviij.
dā etiā cogitatiōes malas multuȝ hr̄e va
let cor vnitū cū deo: q: hoc ipe a nobis p̄ci Hugo.
pue req̄rit. vn̄ Hugo. In oi creatura q̄ ſub
celo vanitatib⁹ hūanis occupaᷓ nihil hūa
no corde ſublimi⁹: nil nobili⁹: nihilqȝ deo
ſimili⁹ reperiᷓ: q̄re nihil aliud q̄rit a te ni-
ſi cor tuū. ¶ Et vlr in oi tētatiōe remediuȝ
ſalubre eſt deo inherere. vn̄ Aug. Cū inhe
ſero tibi exonero me et omnino nuſq̄ȝ erit Augu.
mihi dolor ꝛ labor. Moralr aūt in hoc euā Mora-
ge. ponit dn̄s quedā ad increpationē pha liter.
riſeoꝝ ꝛ q̄dā ad inſtructionē diſcipuloruȝ.
Increpat vero phariſeos de trib⁹ p̄ncipa-
liter. Prio de impietate cū dr̄ (quare ꝛ vos
tranſgredimini.) Secūdo de ſimulatione
cū ſubdiᷓ (hypocrite bn̄ ꝓphetauit de vo
bis eſaias.) Tertio de ſuperſtitiōe cū ſub-
iungiᷓ (ꝛ cōuocatis turbis.) In prio ſug-
gillanᷓ tyrāni q̄ mala ſtatuta faciunt. In
ſecūdo falſi fratres qui ſimulant exterius
qđ int⁹ nō ſunt. In tertio heretici q̄ prohi

bēt hoīes a cibꝫ q̄s deꝰ creauit nō abſtinēt a falſis doctrinis q̄bꝰ ſe ⁊ alios corrūpūt Circa ſecundū ponit triplicē inſtructionē. vnā i deſtructionē guloſitatis cū dicit(oē qḋ i os itrat)aliā in refrenatione oris cuꝫ ſubdit(que aūt procedunt de ore.)Tertiā in cuſtodiam cordis cuꝫ ſubiungit(De corde enim exeunt)⁊c. ¶Oratio.

Domine ieſu xp̄i da mihi ſic mandata dei ſine trāſgreſſiōe ſuare vt ea oibꝰ et ſingulis pferam:et ab eis q̄cūq; occaſiōe nō recedā da etiā mihi i oi qḋ i os corpis intrat guloſitati reſiſtere:ac interiori cordis mundicie precipue intēdere:⁊ os cordis ac corporis diligenter cuſtodire:et q̄r nō ſufficit cuſtodia humana niſi aſſit diuina. Ideo te dn̄e ſuppliciter peto pone tu cuſtodiā ipſi vtriq; ori meo ne aliqd in illud intret vel inde pcedat qḋ me ſpūaliter in aīa ⁊ apud te maculare valeat. Amen.

De mulierꝫ chananea. C.lxxxix.

A mat.xv

Et relictis ſcribis ac phariſeis calūniatoribꝰ pp̄ igratitudinē eoꝝ(egreſſꝰ inde) Ieſꝰ ſcꝫ a ptibꝰ iudeoꝝ abyt ⁊(ſeceſſit i ptes tyri ⁊ ſidonis)vt tyrios ſidonios q; curaret ⁊ gētilibꝰ bn̄faceret.¶Tyrus em̄ ⁊ ſidō

Tyrꝰ ⁊ Sidō. vrbes fuerūt chananeoꝝ ⁊ gētiliū ſite th̄ i terra pmiſſiōis pꝑe mōtē libani in corde maris:q̄r filii iſrl̄ nō potuerūt totaliter expellere ⁊ exterminare gētiles de terra pmiſſiōis.¶Et cū igreſſus eſſet quādā domū cā q̄etis ex labore vie acceſſit ad eum (mulier)gētilis nō edocta p pphetas ⁊ legē(chananea)natiōe ſirophenissa ghe: q̄r chananei q̄nq; ſiriā ⁊ phenicē tenebāt:vt

Siro-phenis-ſa. dicat ſirophenissa:q̄r a ſiris ⁊ phenicibꝰ deſcēderat.Siria q̄ppe eſt nomē gñale puincie:phenix nomē cuiuſdā ſpecialis cōtracte in illa puincia ſite:⁊ iō ɔponit ſirophenissa.i.de tali ɔtracta oriūda(a finibꝰ illis egreſſa)nō ſolū a ciuitatibꝰ p pctōꝝ dimiſſiōe:ſꝫ a finibꝰ p elōgationē et occaſionū viſitationē:q̄r iſtō i finibꝰ geſtū eſt gētiliū vbi inter ſeq̄bat ieſū.(Mulier a finibꝰ illis).i.gētiliū ⁊ pctōꝝ(egreſſa) ſignificat aīam peccatricē a finibꝰ pctōꝝ p penitētiam ſe auertētē.Nō em̄ ſufficit hoi a pctis ſe auertere niſi etiā creat a finibus pctōꝝ q̄ ſunt occaſiōes peccādi ⁊ cauſe.vñ

Augu. Aug.Fines pctōꝝ exire eſt cauſas pctōꝝ excludere et eoꝝ ſuggeſtionibꝰ aditū non indulgere.Ubi notādū q̄ q̄n ſupra dixit dn̄s.In viā gentiū ne abieritis.ſ.ad pdicandū:iſtud verbū phibet inuitationē nō receptionem ſi venirēt.vñ dn̄s mulierem exterꝰ nō inuitauit:ſꝫ venientē recepit:⁊ h̄ Mat.x.
ſignificat in aduētu magoꝝ q̄ a dn̄o ſunt recepti q̄ſi pmitie gentiūꝫ.Iſta em̄ mulier famā ⁊ miracula ieſu audiuerat:iō firmit credebat q̄ filiā ſuā ſanare poterat.vnde (clamauit dicēs ei.Miſerere mei)q̄r miſera ſum:⁊ i hoc q̄ dicit mei ptꝫ vehemētia affectꝰ ſui:q̄r malū alienum.i.filie reputat ſuū:ſic dꝫ facere plātus quilibet(dn̄e)propter naturā diuinā(fili dauid)pp̄ter hūanā:ſꝫ ſimul(dn̄e fili dauid)pp̄ter pſonam in duabꝰ naturis vnitā.q.d.ex diuina habes ptātē:q̄r potēs es dn̄e ex hūana volūtate q̄r dauid māſuetudinē ex vniōe ɔmiſſionē:q̄r iō deꝰ factꝰ ē filius dauid vt nos ſaluet.¶Filiū āt dauid appellat q̄r xp̄ꝫ pmiſſuꝫ iudeis deſcēdere d̄ gñe dauid audierat.

B Chananee fides. ¶Magna fides chananee hic notaf q̄r veꝝ deū ⁊ veꝝ hoīeꝫ ieſū ɔfitef deū credit vbi dn̄m vocat:hoīeꝫ credit vbi filiū dauid dicit.Nihil ex merito poſtulat:ſed ſolū dei miāꝫ efflagitat di.(miſerere) q.d.

Cōfeſſio eiꝰ. nō allego meritū:nō peto iudiciū:nō obliuiſcor defectū:ſꝫ poſtulo bn̄ficiū:⁊ iō(miſerere mei.)vñ

Chriſ. Chris.miſerere mei dn̄e fili dauid.O pclara ɔfeſſio.Euāgeliſta fit mulier deitatē eiꝰ ⁊ diſpēſationē annunciās: cōfitef em̄ et dn̄ationē ⁊ incarnationē eiꝰ miſerere mei.Uides philoſophiam mulieris dicētis miſerere mei.Nō,inquit habeo cōſciētiā bonoꝝ opeꝝ nec recte vite fiduciam.Ad miam ɔfugio vbi ceſſet iudiciū: ad miam cōfugio vbi ineffabilis ſalꝰ ē miſerere mei.Modicꝰ ſermo:ſꝫ imenſum benignitatis ɔtinet pelagꝰ.vbi ei mia poſitaf ibi vniuerſa cōprehēſa ſunt bona.hec Chri.Et vt magis eū ad cōpaſſionē moueat totū ei dolorē enarrat di.(Filia mea) nō ancilla nō extranea:ſꝫ filia qḋ eſt mihi grauiꝰ(male vexaf)nō quocūq; dolore ſꝫ (a demonio)qḋ ē ei piculoſiꝰ.In quo vulnera medico detegit ⁊ magnitudinē ⁊ q̄litatē morbi q̄pmit.

Perſeuerantie cōmendato. (Ieſꝰ āt n̄ r̄ndit ei vbū nō pp̄ter idignationē ſꝫ vt eiꝰ ɔſtātiā probaret ⁊ pbatā manifeſtaret:⁊ vt ex pſeuerātia in prece oſtēderef fides eius ⁊ deuotio dignior,eē auditiōe ⁊ in illo ſilētio fm

Augu. Aug.xp̄s exiuit domū cū diſcipulis⁊q̄s mulier ſeq̄ns i via nihilominꝰ inſtabat ⁊ pſeuerabat clamās intm̄ vt ⁊ diſcipuli miſterij ignari miā moti importunitate mulieris victi rogarēt p ea) dicentes.(Dimitte eā)quam tenes nō exaudiēdo(q̄r clamat poſt nos) pre anguſtia q̄ eā tꝫ premendo, Fac qḋ ipſa petit ⁊ ſic recedit: moti enim erāt ad hoc videntes eiꝰ fidē ⁊ deuotionē.

Miſſꝰ ad iudeos xp̄s. (Ieſus aūt r̄ndens ait. Non ſum miſſus niſi ad oues domus iſrael).id eſt ad iu-

deos(q perierūt).i.p īfidelitatē a deo rece
dētes. Ad illos potiꝰ venire debuit quibꝰ
pmiſſus fuit. In hoc vitat ſcādalum iu
deo:ū quātū eſt in ſe ꝛ reddit eos inexcuſa
biles. Loquit de ſua miſſiōe ad pdicādū
i pſona ppria q: nō fuit miſſus niſi ad iu
deos pmo ꝛ pſonalr:ſꝫ ex ꝯſequēti et per
aplos ad gentes:ꝛ ideo iudeis tāq eo:ū
apls principaliter miſſus in ppria pſona
tm predicauit ꝛ miracula fecit:niſi in ca
ſu ex aliqua cā ſpāli et circa alios hoc age
ret:vt ſcꝫ eccleſiā in fide gentiū eſſe fundā
dā oſtēderet:ſicut hꝫ hic ꝛ ſupra vbi xps
pdicauit ſamaritanis deuote eū recipien
tibꝰ:poſt mortē aūt xpi pdicata ē fides pu
blice gētilibꝰ.(At illa) miſera miam ſequit
repulſa nō erubeſcit:ipoꝛtune clamat:ſal
uatorē adoratōe latrie adorat dicēs.(Dñe
adiuua me) ſe adiuuari poſtulat. infirmi
tatem eiꝰ filie ſuā reputat ꝛ p ꝯñs etiā ſa
nitatē.q.d.Si vſq modo nō fui tñ modo
volo eſſe ouis dei:in ſignū huiꝰ adoro te
ſicut ouis paſtorē.ꝛ iō.(Dñe adiuua me) ſi
cut paſtor adiuuat ouē ſuā debilem ꝛ ifir
mā.(Qui rñdēs ait. Nō eſt bonū) q: eſt cō
tra ordinē iuris ꝛ etiā nature (ſumere) et
auferre(panē).i.ꝟbū dei ꝛ ſalutis ſeu do
ctrinā ꝛ opationē miraculoſā) filiorū).i.
iudeoꝝ:q: pmiſſa ſūt iudeis tāq ſpūalibꝰ
filijs pter cultū vniꝰ dei(ꝛ mittere cani
bus).i.dare gētilibꝰ q ante conuerſionem
dicebant canes rōne imūdicie: rōne ido
latrie: rōne ſeuicie in ſctōs.(At illa dixit)
ecce humilitas mulieris q tāto plus ma
gnificat quāto magis fuit obiurgatio:q: tā
ta fuit ptꝫ ex tribꝰ q: nō filia: nō pane di
gna:ſꝫ potiꝰ canis eſt dicta:ꝛ ipſa ꝯceſſit
oia.Uñ ſeqtur(etiā dñe). q.d.verū dicis q:
ſum canis.Canē me vocas:canis tuus eē
volo:ergo me canē tuū nutri:q: non poſſū
relinqre menſā dñi mei. Dñi canes non
expellunt:ꝛ ſi expellunt p vnā portam ipſi
reuertunt p aliā.Si ergo ſum canis non
debes me expellere a te:ꝛ ſi expellis me a
te ptiꝰ redibo ad te.(Nā ꝛ catelli edunt
de micis que cadunt de mēſa dominoꝛū
ſuoꝝ).q.d.Dñe nō peto panē ſꝫ micam:q:
iſtud qd peto eſt tibi quaſi mica pua:ꝛ q:
ꝯſuetudo eſt q dñi dāt canibus:ꝛ catel
lis ſuis ſaltē micas:ergo da mihi iſtā mi
cam quā peto.i.filie mee curationē. Uel et
(dñe).i.bonū eſt in caſu vñ nō eſt ꝯrietas
i ꝟbo xpi ꝛ mulieris:q: ꝟbū xpi eſt intelli
gendū q nō erat regulr ꝛ vlr bonū cū xps
eſſet aplis iudeoꝝ:ſꝫ ꝟbū mulieris itelli
gēdū eſt i caſu.i.pter peētis deuotionē
ꝛ vt oſtēderet eccłie gētiū futurā fundatio
nē(nā ꝛ catelli edūt) ꝛc.q.d.diceret.Si catel
li aliqua modica.i.micas cadētes de cibo
filijs ꝯceſſo pcipiūt:ita et gētiles aliquid
ſaltē modicū de bñficijs xpi pcipere debēt.
Uñ ſic intelligi pōt(nā ꝛ catelli) id eſt gen
tiles immūdi ꝛ miſeri(edūt).i.edere dñt
(de micis).i.de reliqijs(q cadunt de mē
ſa dñoꝝ ſuoꝝ) id eſt iudeoꝝ quibꝰ menſa
ſcripture ꝛ fercula miraculoꝝ ꝛ alia q ad
ſalutē noſtrā pertinēt poſita ſunt.q.d.de
bemꝰ habere aliquā micā tue largitatis.
Uñ ꝛ ſi nō vis facere nobis ſicut iudeis
varia miracula ſaltē vnū fac:ſana filiam
meā nō peto panē integrū cū filijs i mēſa
pris:ſꝫ micas ꝛ reliqas ſub mēſa eius cū
catulis.q.d. Nō in dignitate mea ſꝫ tm in
mia tua ꝯfidēs gratiā tuā peto. In me ſer
uet iſta multitudo panis:ꝛ canis:ꝛ ſi idi
gna ſum vt panē itegrū pbeas vel micam
tribue filiā meā ſanādo qd quaſi mica re
putabitur reſpectu mirabiliū q feciſti.vbi
Chri.Uide mulieris patiētiā ꝛ hūilitatē
deꝰ eiꝰ vocat iudeos filios ꝛ illa dños:nec
doluit de inimicoꝝ laudibꝰ nec de ſuo mo
leſtata eſt ꝯuitio:imo ampliꝰ ſe hūiliauit:
nā deꝰ gētiles vocat canes:ꝛ iſta catellos
ille panē hec mēſā dt. vñ Hier.mira ſub
pſona mulieris cananitidis eccłie fides
patientia hūilitas.Fides q credit ſanari
poſſe filiā ſuā patiētia q toties ꝯtēpta pci
bus pſeuerat hūilitas qua ſe nō canibꝰ ſꝫ
catulis ꝯparat.Scio me inqt filioꝝ panē
nō mereri nec itegros cape cibos poſſe nec
ſedere ad mēſā cū pre:ſꝫ ꝯtēta ſū reliqjs
catuloꝝ vt p hūilitatē micarū ad panis i
tegri veniā magnitudinē.hec Hier. ¶Et
nota hic triplicē mulieris petitionē.In pri
ma petit liberari dicēs (miſerere mei dñe
fili Dauid.) In ſcda petit adiuuari dicēs
(dñe adiuua me.) In tertia petit ſatiari di
cens)nā ꝛ catelli edūt) ꝛc.In pma cōfitet
ſe miſerā:iō ait(miſerere.) In ſcda ifirmā
iō addidit(adiuua me.) In tertia mēdicā:
iō ſupaddidit(nā ꝛ catelli) ꝛc.q.d.ꝛ ſi a mē
ſa h tñ a micis excludas.Hic ei ē ordo.pri
mo fit hō miſer p pctm:ſcdo ipotēs ad re
ſurgēdū:ꝛ iō mēdicus ad releuādū.In il
lis ergo petitiōibꝰ ſignificat ordo effectuū
grē.In pma petit grāꝫ remiſſiōis ꝛ hec p
tinet ad grāꝫ iuſtificātē.In ſcda grāꝫ opa
tiōis:ꝛ hec ad grāꝫ operātē.In tertia gra
tiā cōſolatiōis:ꝛ hec ad gratiā ꝯſummā
tē.Et q: ſic prudēter habuit ſe:iō tādem
benignū audire rñſū meruit. Tūc enim
(rñdēs ieſus ait illi.O mulier magna eſt
fides tua) qd ptꝫ ex ꝟbo ꝛ facto ſuo: q: nō
fuit retardata a feruore petēdi:pmo pter
taciturnitatē:nec poſtea pter eiꝰ nega
tiuā rñſionē:nec pter illatū cōuitiū iam
te nō voco canē:ſꝫ mulierē fidelē:q: tanta
eſt fides tua q me ſupauit ꝛ vicit:ꝛ iō fiat
tibi ſicut vis:quaſi diceret.Fides tua hoc
meret:qd ptꝫ ex facto cū ſubdit.Et ſanata

D Chus: Humilitas et patientia chananee. Hiero.

Petitio triplex chananee.

E Fides chananee.

eſt filia eius ex illa hora:ex qua ſcʒ dñs dixit(fiat tibi ſicut vis)dicere em̄ dei eſt facere:q2 em̄ a feruore petitiōis nō refriguit ſʒ perſeuerauerit ꝛ valde ſe hūiliauit: ideo diuina pietas ſe āpli⁹ ꝯtinere nō potuit q̄ ſemꝑ i oratione hūiliū reſpexit: ꝛ preces eoꝝ nō deſpexit:igitur q2 magnā fidē habuit hoc qđ petijt ipetrauit imo plus obtinuit q̄ꝫ poſtulauit. Nam poſtulauit filie ſue corpis ſanitatē ꝛ nō ſolū hanc et obtinuit:ſʒ ēt mētiſ iuſtificationē ꝛ ſibÿpſi plenā ꝯuerſionē. Sepe em̄ ꝓpter magnā fidē petētis de⁹ plus exaudit:ꝛ pl⁹ ꝯcedit q̄ꝫ ille petit.vñ Chri.O mulier magna eſt fides tua:nō vidiſti mortuū ſuſcitatū:nec leproſum mūdatū: nec ꝓphetas audiſti: nec legē meditata es:neq3 mare i diuiſionib⁹ ſcindi vidiſti:nihil hoꝝ ꝯtēplata es inſup ꝛ deſpecta ꝛ ꝯtēpta es a me ꝛ nō receſſiſti:ſed pſeuerāſti petēdo:ꝛ q2 magna eſt fides tua copioſa effuſa eſt grā ꝛ ſanata eſt inqt filia ei⁹ ex illa hora:nō ex qua venit mater in domū ei⁹:ſʒ ex qua domini ſermo pceſſit. Et iteꝝ chananeā mulierē magno dono ipletā remiſit. In hoc euidēter oſtēdit qm̄ de⁹ ēt illa q̄ nobis pata nō ſunt dare poſſit ſi vehemēti⁹ poſtulet:nō eſt inqt bonū tollere panē filioꝝ ꝛ dare canib⁹ ꝛ tñ dedit:q2 illa vehementer exegit. Judeis ṽo e regiōe mōſtrauit q2 deſidioſis nec illa q̄dē tribuat,q̄ eis fuerāt ꝓparata. Deniq3 illi nihil acceperūt imo ēt propria ꝑdiderūt. Et iō q2 minime queſierūt ne ſua quidē acceperūt:illa ṽo q2 vehemēter icubuit vēdicare ꝛ rē filioꝝ accepit canis tm̄ q̄ppe bonū ē fides ſedula ꝛ deprecatio pſeuerās. Et,iteꝝ. Tu aūt intēde q̄liter aplis victis ꝛ nō pficientib⁹ ipſa pficit,tā magnū q̄d ex inſtātia oratiōis etem̄ ꝓ nr̄is noxijs a nobis vult magis rogari q̄ꝫ ab alijs ꝓ nobis.hec Chri. De ſarepta ad duas leucas eſt ſidon ciuitas ante cuius portā oñdit vna capella i loco vbi locutus eſt dñs chananee:ꝛ deinde ſanauit filiā eius in via q̄ ducit ceſareā philippi in ytureā:ſicut aūt fides matris cooperat filie ſic fides eccleſie paruulis quo baptizant in ei⁹ fide. Uñ ſꝫ Remig. Datur hic exēplū cathezizandi ꝛ baptizandi infantes vt fideles ꝓ ſuis paruulis deo fidem ꝓmittant q̄ten⁹ ſicut fide iſtius mulieris ſanata eſt filia ei⁹:ita ꝛ fide catholicoꝝ viroꝝ pctā paruulis relaxent.per fidē em̄ eccl'ie ꝛ ꝯfeſſionē ſen.rñſionē offerētiū i baptiſmo liberant a demonio paruuli q̄ nec dum per ſe ſapere vel aliq̄d agere pñt boni aut mali. Allegorice aūt ſm̄ eundē Remig. Hec mulier ſctām eccleſiā ſignat de gētibus cōgregatā. Per hoc el q̄ꝫ dñs relictis ſcribis:ꝛ phariſeis venit i ptes tyri et ſidonis ſignat:q2 relictur⁹ erat iudeos ac trāſitur⁹ ad gētes. Eſt aūt h̄ mulier egreſſa a finib⁹ ſuis q2 ſctā eccl'ia receſſit a priſtinis erroꝛib⁹ ꝛ vitijs. Rogat quoq3 pro filia.i.ꝓ ppl'o ſuo nondū credente:vt ꝛ ipſi abſoluantur a fraudibus diaboli. Etſi ad primam petitionē eccleſie dñs ſalutē aīe differt dare nō eſt deſperandū vel a petendo ceſſandū:ſed magis precibus inſiſtendū ꝛ ad deū ꝛ ad ſanctos recurrendum et tunc perficietur oratio vt ſequat effectus q̄ntūcūq3 fuerit chananeus gentilis canis ꝛ immūdus:merito autē magna dicit fides eccleſie de gentibus q2 cū gentes nec lege fuerint imbute:nec prophetarū vocibus inſtructe ad predicationem mox apoſtoloꝝ in auditu auris obedierūt iō q̄ꝫ ſalutē impetrare meruerūt. ¶ Moraliter autē filia eſt anima vel cōſciētia:cuiuſlibet intra eccleſiā diabolo mancipata ꝓ qua mater eccleſia orat vel ipſe homo pro fedata ꝯſciētia.vñ Raba. Si q̄s cōſcientiā hꝫ alicuius vitij ſorde pollutā:filiā habet a demonio vexatā. Et ſi q̄s bona q̄ geſſit peccatoꝝ peſte fedauit filiā hꝫ immūdi ſpūs furijs agitatā. Ideoq3 neceſſe eſt vt ad preces lachrymaſq3 o.fugiat ſanctoꝝ q̄ꝫ interceſſiones ꝛ auxilia querat. vnde ꝛ Chriſ. Imitare chananeam vir mulierē. Sed forſitā dicis. Nō habeo filiā que demonio plena ſit:ſed habes aīam peccatis refertā. Dicito ꝛ tu miſerere mei dñe:quia aīa mea male a demōio vexat:grādis em̄ demō peccatū eſt.hec Chriſ. Male aūt vexat aīa q̄ñ vexatio nō ſentit:peius q̄ñ morbus deſperat:peſſime q̄ñ medicus contēnit.ſm̄ Theophi.quoq3 Unuſquiſq3 noſtrū cū peccat mulier eſt aīa ei⁹ peccatrix id eſt fragilis infirma cui⁹ filia eſt operatio prana q̄ filia a demone ē poſſeſſa:q2 actus praui demonū ſunt. ¶ Pctōres aūt triſtes nūcupamur catelli ipleti immūditijs ꝑꝑ qđ nō ſum⁹ digni panē dei recipe: aut ꝑticipes fieri imaculatoꝝ miſterioꝝ dei. Si ṽo cognoſcētes noſmetipſos ꝑ hūilitatē eſſe catulos hūiliter ꝯfiteamur pctā noſtra:tūc ſanat filia:q2 delet operatio praua. Sꝫ ṽo. Au. Per mulierē chananeā pōt itelligi rō ſupior q̄ legib⁹ eternis inſpiciēdis ꝛ cōſuliēdis intēdit:ꝑ demonē aūt intelligēdū eſt ipſa ſenſua'i as q̄ ēt per ſerpentem ſignat. Sic ergo ꝓformiter filia mulieris chananee vexat q̄ñ ꝑ ſenſualitatē inferior ratio ad cōſenſū pcti mortalis impellit: cuius ſanatio ꝑ matrē id eſt rōnē ſupioꝛ a dño petit:nā iō ſuperior ad optimā deprecat. Et ſicut dñs diſtulit exaudire petitionē mulieris chananee vt fides clari⁹ appareret:ſic ꝛ dñs aliquādo dimittit impulſum rationis inferioris ꝑ ſenſualitatem

Chriſ.

Sidō ꝛ capella eius.

Remi.

Cathezizādi argumētū.

Alleg.

Moraliter bāia Raba.

Chriſ.

Theo:

Pctōres catelli ſūt

Augu:

diuti⁹ ꝓtrahi vt augeat meritū tentati ꝓ pter qđ paulo petēti ſtimulū carnꝭ a ſe au ferri dicit dñs. virt⁹ in īfirmitate perficit. Imitemur ergo ⁊ nos ecclie filij hāc mulierē q̄ de gētib⁹ credēdo mater nr̄a i fide effe cta eſt: qꝛ de gentilitate venim⁹. Habeam⁹ fidē vt vnū ⁊ trinū deū credētes q̄cq̄d iuſte ab eo petim⁹ nos impetrare poſſe creda mus. Habeam⁹ cōſtātiā vt ſi diuina diſpē ſatio ꝑces nr̄as tardius exaudierit tādiu ꝑces precib⁹ iungam⁹: quouſq; hoc ꝙ pe tim⁹ ipetremus. Et ſi ad impetrandū nos idoneos nō ſentim⁹ ſpūaliū fratrum oro nis adiutoriū q̄ram⁹: vt ſicut iſta mulier apl'is ꝓ ſe interuenientib⁹ ꝙ patebat ꝓme ruit ita ⁊ nos cōib⁹ precib⁹ magis q̄ ſin gularib⁹ ⁊ ꝓprijs adiuuari credamus ha beamus hūilitatē: vt alijs de nobis maio ra exiſtimātib⁹ nos minores iudicem⁹ exē plo hui⁹ mulieris q̄ cū a dño canib⁹ cōpa rata eſſet ipſa de ſe humili⁹ ſentiens catel lis ſe coequauit: hāc hūilitatē i corde ha bebat q̄ deſpect⁹ ab alijs dicebat. Ludā ⁊ vilior fiā plus q̄ fact⁹ ſum: ⁊ ero humilis in oculis meis: orem⁹ inſtanter dñm vt ſa net filias noſtras: oremus vt ſanet a pctis ⁊ liberet noſtras aīas q̄ male a demonijs ⁊ vitijs vexātur. Clamem⁹ hūiliter ⁊ per ſeuerāter ad eū dicētes cū chananea miſe rere mei dñe fili dauid: et dñe adiuua me. Illa eni aīa a demonio vexat q̄ peccare nō ceſſat ⁊ in crimine pſeuerat: que ſi bñ con uerſa fuerit et de xp̄i mīa nō deſperauerit dicetur ei a pijſſimo dño fiat tibi ſicut vis ⁊ ſanabit ex illa hora: qꝛ pctōr quacūq; ho ra ꝯuerſus fuerit ⁊ igemuerit: vita viuet ⁊ non morieť. Noli ergo deſperare vel a pe tēdo ceſſare: qꝛ ſi corde itegro fideli ⁊ pu ro in orōne pſeuerās corā deo tuo hūiliā ueris reputās te idignū i bñficio ſuo cer tiſſime credas ꝙ q̄cūq; petieris obtiebis. Et ſicut apl'i rogauerūt ꝓ chananea ſic et angelus ꝓ te rogabit ⁊ orōnē tuā deo offe rens vtilitatē tuā procurabit. ¶ Oratio.

Domine Jeſu xp̄e te rogo ⁊ obſe cro miſerere mei ⁊ adiuua me i meis neceſſitatib⁹ ac tētationū ⁊ tribulationū vexatiōib⁹ ⁊ ſi dñe qꝛ canis ſum ⁊ apud te vix vt ca nis nō ſum dign⁹ integrū a te panē: id eſt magnitudinē donoꝝ tuorū recipere ſaltē da mihi micas paruulas. i. aliquātulū de gratia tua ſine qua aīa mea male a demo nio vexat: cū ipſa ſ'o quātūcūq; praua fue rit a pctō et demonio liberabit. Nam gr̄a tua exiſtēs in aīa ⁊ delet oīa peccata ⁊ deo facit animā filiā adoptiuā. ¶ Amen.

¶ De ſurdo et muto a demone obſeſſo. Capitu. xc.

Et iterum exiēs Jeſus de finib⁹ tyri venit ꝑ ſidonē ad mare galilee iter medios fines decapoleos) Decapolis nomē eſt regiōis decem vrbes cōtinētis: ⁊ dicit a decas qđ eſt decē ⁊ polis qđ eſt ciuitas: et hui⁹ re gionis vna pars eſt vltra iordanē et alia citra. Igit mare galilee qđ eſt quidam la cus per quē tranſit iordanis fluui⁹ reſpi cit vtriuſq; partis regionis predicte fi nes ⁊ terminos. (Et adducūt ei) per fidei ſue deuotionē (ſurdū ⁊ mutum.) Non erat iſte talis a natiuitate nec ab infirmitate ſuperueniente: ſed a demone ipſum obſi dēte ac ei⁹ auditū ⁊ loquelā impediēte: et in ipſo tria miracula cōcurrūt: qꝛ audit⁹ et affatus fuit ei redditus ⁊ a demone fuit li berat⁹. (Et deprecabant eū vt imponat il li manū) omnipotentē q̄ cōſiderat eū effi cax eſt ei man⁹ xp̄i ad ſaluādū. Sanat quē tangit ieſus: ſanatur quē tangit ſaluator qꝛ ipſe eſt ſalus ⁊ vita: nō aliunde q̄rit herbas: ipſe eſt et medicus et medicina. Tangit et ſanat: reſpicit et medetur. ¶ Moraliter oīs xp̄i actio nr̄a ē inſtructio: ſi ergo tu vis curari ſequaris exēplarē inſtru ctionē medici. Exeas de tyro. i. de pctō per cōtritionē: iterpretať eni anguſtia: venias ꝑ ſidonē. i. cōfeſſionē interpretať eni vena tio ⁊ cōfeſſio venať circūſtātias pctōꝝ ad mare galilee trāſmigrādo per ſatiſfactio nem a delectationib⁹ carnis ad opera ſa tiſfactoria ꝑ medios fines decapoleos ob ſeruādo. ſ. decē ꝑcepta: cōducant aūt te ti mor ⁊ amor. (Et apprehendēs eū ieſus de turba ſeorſum miſit digitos ſuos i auricu las ei⁹ et expuēs tetigit ſputo linguā ei⁹.) Chriſt⁹ aliqn̄ ſanauit īfirmos tāgēdo eos corporalr̄ vt oſtēderet humanitatē ſuā eē deitatis inſtrumētū: qꝛ per humanitatē fa ciebat miracula īſtrumētaliter: ſꝫ ꝑ deita tē principaliter (⁊ ſuſpiciens in celū inge muit) ex cōpaſſiōe: vt querēs a deo auxiliū oſtenderet ſe verū hominē (⁊ ait effeta qđ eſt adaperire). ſ. tā in vinculis auriū q̄ in vinculis lingue vt audias ⁊ loquaris per fecte. In quo oſtēdit ſe eſſe verū deū curā do per imperiū. Hoc vno ſermone curauit eū: qꝛ ſtatim ad eius imperiū (aperte ſunt aures ei⁹ ⁊ ſoluta eſt lingua ei⁹ ⁊ loqueba tur recte.) Miſtice per ſurdū ⁊ mutū acci pit genus humanū qđ monita ſalutis nō audierat ⁊ a laude dei ceſſabat ꝓ quo de precabātur patriarche et ꝓphete incarna tionē xp̄i deſiderātes vt iponat illi manū mie que hoc ꝫ ſanat: ꝑ aduentū ei⁹ in car

Marginalia: B Marci vij. — Decapolis. — moralr̄ — Tāgē do ſa nati. — miſtice

nē:ſʒ ⁊ varia peſte ⁊ oī fere morbo in pmo parēte pcuſſum eſt genus hūanū. ¶ Ceca tur dum videt nō vidēda. Surdus fit dū audit nō audienda. Dū odorat emūgitur. Obmuteſcit dū loquit. Mancus fit dū manū erigit ⁊ ad vetitū pomū extēdit. Jncurnat dū ſupbia erigit. Hydropicꝰ fit dū cōcupiſcit. Claudus fit dū pgredit. Lepra ſuffundit dū virtutibꝰ nudat. Demone iplet dū deitatē appetit. Morit dū audaciter pctm̄ excuſat. ¶ Circa ſanationē iſtius lāguidi plura hic tāgunt. Primū eſt eius adductio ad deū p pces patrū ſctōꝝ. Scōʒ eſt apphēſio: vt em̄ genꝰ hūanū liberaret naturā noſtrā apprehendit. Tertiū eſt ipſiꝰ a turba ſequeſtratio vt doceret nos fugere inanē gl'iaʒ in actibꝰ nr̄is. Quartū eſt digitoꝝ imiſſio vt doceret i eiꝰ mēbꝛis diuinitatem habitare: ſʒ potens eſſet etiā v̄bo ſanare. Digiti etiā q̄ in aures mittūtur dona ſpūſſcti ſunt de q̄ d: digitꝰ dei eſt hic. Et ita digitos in auriculas mittit cū p dona ſancti ſpūs aures cordis ad intelligendū v̄ba ſalutis aperit: ⁊ pceptis ſuā gr̄aʒ obediēdi tribuit. Quintū eſt tactus lingue eiꝰ cū ſaliua: vt oſtēderet φ oīa mēbra ſacri corporis eiꝰ diuina exiſtūt ⁊ ſctā ⁊ etiā ſputū qđ vinculū ſoluit: etem̄ oē ſputū ſupfluitas q̄dā eſt: ſʒ in dn̄o oīa ſunt diuina. Saliua etiā ex capite in os defluēs: diuia ſapiētia eſt que vincula labioꝝ ſoluit Et ſic expnēs linguā tāgit cū ad fidei cōfeſſionē ⁊ pdicationē ſapiētiā dat et ora relarat. Sextū eſt aſpectus in celū: vt inde cūctis īfirmitatibꝰ medelā ac oē remediū querēdū eſſe oſtēderet: et in celū theſaurū cordis noſtri erigere: ⁊ ad deū intentionē noſtrā ſemꝑ dirigere doceret. Septimum eſt gemitꝰ: nō q: ipi opꝰ eēt cū gemitu aliq̄d petere a patre q̄ cūcta petentibꝰ dat cū patre: ſʒ vt gemere nos doceret: et gemendi exēplū nobis daret: cū p nr̄is ſeu alioꝝ exceſſibꝰ ⁊ erroꝛibꝰ vel deſiderio patrie celeſtis ſupne pietatis pſidia inuocamꝰ. Jngemuit etiā noſtrā cāʒ inſpiciēs in ſeipſo ac nature miſertus hūane ⁊ ɔpaſſus miſerie tātarū infirmitatū in quas genꝰ humanū incidit ꝓpt pctm̄. Octauū eſt xp̄i imperiū cū ait. Effeta qđ eſt hebreū ⁊ idē qđ ad aperire iperatiuū paſſiui v̄bi. i. ſis apertus: φ lʒ ꝓprie loquēdo ad ſolas aures referat: tn̄ p v̄bū iſtud dn̄s intellexit φ vtraq̄ infirmitas curaret qđ ptʒ p effectū ſubſecutū. vbi ſm Bedā vtraq̄ natura vniꝰ ⁊ eiuſdē eſt xp̄i maniſeſte diſtincta. (Suſpiciēs em̄ in celū) q̄ſi hō deū pcaturꝰ (ingemuit) ſʒ mox vno ſermone quaſi potēs diuina maieſtate curauit. Aures deniq̄ īfirmi ad audiēdū aperiunt: ⁊ ligua ad loquēdū ſoluit dū ſurdus q̄ pceptis diuinis aures cordis nō cōmodat: ⁊ mutꝰ q̄ clauſa in diuinis laudibꝰ ora tenet p gratiā dei iuſtificatꝰ vtrūq̄ operat: vinculū quoq̄ lingue ſoluit: qn̄ ad orōnē: ad primi edificationē ad pcti cōfeſſionē: ⁊ ad dei laudē lingua vtimur. Hinc igit docemur vt q̄ſlibet pctōres q̄tidie p predicationē noſtrā deo adducere ſtudeamꝰ et p illis iugiter exoremus. Deprecatio em̄ adducētiū ſignificat eccleſie itercefſionē. vn̄ Beda. Surdꝰ ⁊ mutus eſt q̄ nec aures hʒ audiēdi v̄ba dei nec os apit p loquēdo quales neceſſe eſt: vt hi q̄ loq̄ iā ⁊ audire diuia eloq̄a didicerūt dn̄o ſaluādos offerāt. vn̄ ⁊ Grego. Sed cui aures cordis ad obediēdū apte fuerit ⁊ ſubſequēdi ꝓculdubio ēt lingue eiꝰ vinculū ſoluit: vt bona q̄ ipſe fecerit ēt faciēda aliis loquat. Un̄ ⁊ bn̄ ſubdit (et loq̄bat recte.) Jlle em̄ recte loquit dn̄m cōfidēdo vel aliū pdicādo q̄ priꝰ obediendo fecerit que loquēdo admonet eſſe faciēda. Quilibet ēt pctōr q̄ ad deū ſurdus eſt: q̄ obturat aures ſuas ne audiāt deū ſibi loquētē: ſiue p pdicationē: ſiue p ſcripturā ſiue p inſtictū iternū. his ei tribꝰ modꝭ deꝰ loq̄t nobis: ⁊ ſurdi ſunt q̄ eū nō audiūt: ſunt etiā muti qui deo per multa beneficia eos ad ſe vocāti nō reſpondēt p gratiarū actionē ⁊ debitā recognitionē quātū ad vtrūq̄ defectū cōquerit dn̄s p Eſaiā dicēs. Locutꝰ ſuʒ iqnit ⁊ nō audierūt: vocaui (⁊ nō erat q̄ reſpōderet. Surdus igit eſt iobediēs et mutꝰ laudes debitas dei omittēs) nec aures nec os ad dei verba audiēda ⁊ pronūciāda aperiens: ſed tactu xp̄i vtrūq̄ tollit impedimētū: q: cū xp̄s ſua gr̄a tangit cor hoīs fit humilr obediēs ⁊ deuote deū laudans talis v̄o adducit ⁊ ſanat in pͥncipia vbi ſunt decē vrbes decalogū ſignificātes. ¶ Qualiter autem peccator de vtroq̄ defectu per diuinā clemētiā curari habeat: pceſſus ſanationis huius infirmi declarat in quo plures cōcurrunt circūſtantie ſignāter attēdēde. Primo em̄ infirmus ad ſaluatorē adducit. Scōo ſaluatoꝛ p illius ſaluatione rogat. Tertio infirmus a ſaluatore cōphēdit a turba ſeq̄ſtrat. Quarto ſaluatoꝛ digitos in auriculas eiꝰ mittit. Quinto linguā eius ſaliua ſua tangit. Sexto in celum ſuſpicit. Septimo gemit. Octauo dicit effeta: et ſic nono infirmus perfectā ſanitatē recipit. Et hec oīa circa ſanationē huius infirmi geſta corpaliter explent in ſaluatiōe cuiuſlibet nr̄m ſpūaliter. Primo ergo ad ſaluationem pctōꝛis exigit vt ſaluatori adducat: qđ fit pluribꝰ modis: aliqn̄ virtute predicationis: aliqn̄ correptione īfirmitatis ⁊ pcipue cū timet ne ſit ad mortem: aliquādo hoc fit exēplo alterius vitā preteritam corrigentis: ali

B ſanādi modꝰ.
Exodi viij.
Gemitus xp̄i.
Effeta.
Beda.
C Beda. ſurdꝰ et mutus Grego.
Locutio dei ad nos.
eſa. lxv.
D ſanādi pctōꝛis modꝰ.
adduci ad ſaluatorē.

qñ fit elemoſinaꝝ largitiõe: aliqñ ductu
ꝓprie ↄſciẽtie. Scḋo ſaluatoꝛ rogatur. nã
ſepe precib⁹ ſctõꝝ ſalus alicui ĩpetratur.
De⁹ em̃ vult rogari: ſ3 tñ velit facere. Ter-
tio infirm⁹ a turba ſequeſtratur ꝙ fit cũ
dñs quẽlibet impiũ iuſtificãs de ſocietate
male viuentiũ diuidit: vel a ↄſuetis ma-
lis moꝛib⁹ euocat ⁊ retrahit: qꝛ ſm̃ Hier.
Seoꝛſum ſemꝑ a turbulẽtis cogitationi-
bus ⁊ actib⁹ inoꝛdinatis ſermonibuſq̃ cõ
poſitis quaſi de turba educit̃ q̇ ſanari me
ret̃. Hic dat̃ documẽtũ penitẽtib⁹ abſtra-
hẽdi ſe a prauis mũdanoꝝ hoĩ3 ſocietati
bus. S3 qꝛ nõ oẽs q̇ ꝑ pnĩam adducũtur
ad deũ poſſunt ſe ſegregare a turbis fu-
ga coꝛpali ſaltẽ hoc debent facere abſtra-
ctione mentali ⁊ ſufficit ad ſalutẽ. Quar-
to ſaluatoꝛ digitos ſuos ĩ auriculas pctõ
ris mittit: qḋ fit qñ deus ↄſiderationẽ pec
catoꝝ ſuoꝝ ei immittit quaſi oĩa peccata ſua
ĩ coꝛde ſuo digito dei ſcripta videat. Quĩ-
to ſaluatoꝛ ſaliua ſua linguã hoĩs tangit
cũ ipſu3 ad cõfeſſionẽ inſtruit. Et recte co
gnitionẽ veritatis digito dei per aures ĩ-
miſſam d3 ſequi ↄfeſſio que per tactũ lin
gue ſignificatur. Eſt autem triplex confeſ
ſio. ſ. peccatoꝛu3 fidei ⁊ laudis diuine. Se
xto ſaluatoꝛ in celũ ſuſpicit docens ꝑ hoc
peccatoꝛẽ cõuerſum oculos intentionis ⁊
deſiderij ſurſum ad celeſtia debere erige-
re. Quid enim ꝓdeſſet a terrenis foꝛe ere-
ptũ: ſ3 nõ animũ habere ad celum erectũ?
Septimo ſaluatoꝛ ingemiſcit ĩfirmum ſa
nãdũ docens ꝑ hoc nos gemere debere
ꝓ icolatu pñtis miſerie dicẽdo cũ dauid.
Heu mihi qꝛ incolat⁹ meus ꝓlõgat⁹ eſt.
Premiſſis ſeptẽ peractis dixit ſaluatoꝛ ef
feta quaſi ꝑ hoc ꝟbũ dans peccatoꝛi ple-
nã abſolutionẽ a pena ⁊ culpa. Uñ mox ſe
quitur (Et ſtatim aperte ſunt aures eius
⁊ ſolutũ eſt vinculũ lingue eius ⁊ loqueba
tur recte.) Et ſic peccatoꝛ reſtitut⁹ eſt ple-
ne ſanitati ⁊ nõ reſtat ei niſi euolare. (Et
precepit eis) nõ precepto obſeruationis
ſed inſtructiõis ad humiliandum ſe in fa
ctis exẽplo ipſi⁹ (ne cui dicerẽt) ⁊ ꝑ hoc nõ
iactare bona ſua diſcerent: qꝛ iactantiam
ĩ oĩ oꝑe bono ꝓhibuit. Precepit ne cui di
cerent: primo vt doceret nõ eſſe gloꝛiandũ
in virtutibus: ſed in cruce ⁊ hũiliatione.
Scḋo vt doceret ꝙ beneficia largientes
de eis laudẽ ꝓpriã nõ debẽt querere. S3
qꝛ accipientes ↄuenit laudare bñfactoꝛes
iõ bñ ſubdit̃. (Quãto aũt) ex abundantio
re humilitate (eis precipiebat: tanto ma-
gis predicabant) gloꝛiã ipſius ⁊ dilata-
bãt: qꝛ hũilitas ſemper gloꝛiam ꝓcedit.
Per hoc aũt oſtendit̃ ꝙ bñficiatus de (be
neficijs debet ſe gratũ oſtendere ⁊ bñfa-
ctoꝛẽ laudare: Quis hoc bñfactoꝛ nõ que-
rat aut velit. vñ Theo. Docemur autẽ ex — Theophilus
hoc cũ alicui bñficia elargimur minime
applauſus ⁊ laudes appetere: cũ vero ac
cipimus bñficiũ bñfactoꝛes predicare et
laudare qñuis nolint. Per hoc etiã mo-
nemur vt frequẽter ꝓdicem⁹ xp̄i glĩã q̇ ab
ipo mãdatũ habem⁹ dũ eos qb⁹ datũ erat — Aug.
ꝓceptũ ſilẽtij ꝓdicaſſe ↄſpicim⁹. vñ Aug.
Sciebat ille qui oĩa nouit anteq̃ fiant: qꝛ
magis ꝓdicarẽt: ſ3 hec ꝓcipiendo pigris
voluit oſtẽdere quanto ſtudioſius quãto
ꝙ feruẽti⁹ ꝓdicare debeãt q̇ iubet̃ vt ꝓdi-
cẽt: qñquidẽ illi q̇ ꝓhibeãt̃ tacere nõ pote
rãt. Et quãtũ ex hũilitate nõ dilatari pre-
cipiebat (eo ãpli⁹ admirabant̃ dicẽtes) et
cũ laudãdo predicantes. (Bñ oĩa fecit et
facere ꝓbauit: qꝛ ⁊ ſurdos fecit audire et
mutos loq̇) q̃tquot voluit ⁊ ſibi placuit.
Licet em̃ hic nõ exprimat niſi vnũ ſurdũ
⁊ mutũ eſſe curatũ: tñ plures fuerũt ſurdi
⁊ muti ac ceci ⁊ claudi alijq̃ ĩfirmi curati
vt patebit ĩ capl'o ſequẽti: ſ3 iter illos erat
vn⁹ cui⁹ cura fuit mirabilioꝛ iter ceteros
qꝛ ĩ ipo ſm̃ Hier. Tria ↄcurrerũt miracu- — Hiero.
la: ſc3 ĩ reparatiõe audit⁹ ⁊ loq̄le: ac libera
tiõe a demone. ¶ Et notãter d: (bñ oĩa fe- — Bene facere.
cit) qꝛ nõ ſufficit bona facere niſi bñ fiant
bñ ãt fiũt qñ dei adiutoꝛiũ poſtulat̃ ⁊ qñ
hũana glĩa fugit̃. Hic ergo docemur vanã
gloꝛiã fugere ⁊ hoim iactãtiã declinare.
Qui ſi aliq̇d dignũ laude aliqñ fecerim⁹
hoc nõ ad vulgi fauoꝛẽ extollere ⁊ ꝓdica-
re imo hũilr̃ abſcõdere ⁊ celare debemus.
Et hoc totũ ꝟtit̃ ĩ ↄtrariũ: qꝛ plus laudãt̃
illi q̇ facta ſua abſcõdere volũt q̃ illi q̇ ea
ꝓ vana glĩa manifeſtare ↄtẽdũt. Si glo-
riã mũdi fugis: ipſa te ſeq̄t: ⁊ ſi eã ſeq̄ris — Gloriã nõ q̄rẽti dam⁹
ipa te fugiet. vñ Aug. Uirtutes hñti ma-
gna virt⁹ eſt ↄtẽnere gloꝛiã qꝛ ↄtempt⁹ ei⁹ — Aug.
ĩ ↄſpectu dei eſt: iudicio aũt nõ aperit̃ hu
mano. ⁊ q̇ ↄtẽnit iudicia laudãtiũ ↄtẽnit
ẽt ſuſpicãtiũ temeritatẽ. Neq̃ eſt vera vir
tus niſi que ad eũ finẽ tendit vbi eſt bonũ
hoĩs quo melius nõ eſt. vnde ⁊ Chꝛi. Uer
ſuta eſt ⁊ vana gloꝛia ⁊ ad ea q̄ valde ſunt
manifeſta excecat mentẽ eoꝝ qui ab ea ca — Chriſ. vitãde glĩe difficultas.
piunt̃. Ebrietas em̃ quedã pꝛofunda eſt:
ideoq̃ difficile reducibilẽ eũ qui captus
eſt facit hec paſſio. Hec eoꝝ qui capiũtur
aĩam abſcindẽs a celis terre affligit et lu
cẽ reſpicere verã non dimittit. Hec paſſio — Gloriationis mala.
auariciã genuit: liuoꝛẽ: accuſationẽ: inſi-
dias: hec eos qui nihil mali paſſi ſunt ad
uerſus eos qui nihil mali fecerunt armat
⁊ irritat. Neq̃ amicitiã nouit q̇ ĩ hãc egri
tudinẽ incidit nõ verecũdari ob aliquem
vniuerſaliter ſcit: ſed oĩa ab aĩo eius eu-
ciens bonũ ad oẽs bellat̃ inſtabilis ⁊ ſine
amicis exiſtẽs. Uigilem⁹ itaq̃ dilecti: ⁊ ſu
mamus ſenſu3 hũilitatis nobis a deo da-

te. Cōtēnam⁹ multoꝝ glorīā. nihil ei ita
deriſibilē ⁊ dehonorabilē facit vt hec paſ
ſio nihil ita ꝯfuſione plenū. Qm̄ gloriā q̄-
dē cupere inglorīatio eſt: gloria autem ve
ra eſt hāc deſpicere ⁊ nullā ei⁹ facere curā
ſed ad id quod deo placet oia dicere ⁊ fa-
cere. Ita em̄ poterim⁹ ⁊ mercedem recipe-
re ab eo qui noſtra videt diligēter cum eo
ſolo contenti fuerim⁹ inſpectore. Nos ve
ro talē habentes dn̄m ne p̄corr alios inqui
rere inſpectores: qui ꝓdeſſe quidē nobis
nihil nocere v̄o ex inſpectione eoꝝ poſſūt
⁊ omnē euacuare laborem nobis. Sed v̄n̄
habem⁹ mercedes ſuſcipere hūc vocem⁹
laudatorē eoꝝ q̄ ſūt: hunc inſpectorē. Nil
nobis ⁊ hūanis oc̄lis ſit. Si em̄ volum⁹ ⁊
hac potiri gl̄ia tūc hac fūgemur cū eā q̄ a
deo eſt q̄rim⁹ ſolā. hec Chriſ. ¶ Oratio.

Domine ieſu xp̄e q̄ finalr malos
deſeris veni per ſidonē p̄dica-
tiōis ad mare contritionis ga
lilee: ꝯfeſſiōis ſatiſfactōis ⁊ trāſ
migratiōis iter medios fines
decapoleos charitatis i decalogo ꝑficiē-
tis ⁊ apphēde nos ſeorſū a turba tētatiōis
m̄ltiplicis. Mitte digitū diſcretiōis in au
riculas noſtri intellectus ⁊ guſtū ſapien-
tie in os noſtri affectus vt ad cōfitēdū ſol
uant vincula lingue noſtre ⁊ loquamur re-
cte v̄bo ⁊ opere nō diſcordāte a voluntate
vitemuſq̃ laudes hoim: vt ⁊ ſurdi audiāt
per conuerſionem: ⁊ muti loquantur per
confeſſionem. Amen.

¶ De refectiōe quatuor miliū hominum. Capitu. xci.

A mat. xv ⁊ Mar. viij.

Deide aſcē-
dēs ieſus i mōtē ⁊ deſer-
tū locū ⁊ (ſedebat ibi) ad
quieſcendū (⁊ acceſſerūt
ad eū turbe multe) q: de
multis ciuitatib⁹ ⁊ caſtel
lis ⁊ villis venerāt ad im
petrādū ſanationē infir-
moꝝ (habētes ſecū mul-
tos clandos: cecos: ⁊ debiles: ⁊ alios mul
tos) infirmos: qd̄ addit euāgeliſta ad iclu
dendū oia infirmitatū genera: que hic nō
ſunt nominata (⁊ ꝓiecerūt eos a pedes ie
ſu) vt fidē ⁊ deuotionē nō ſolū verbo: ſed ⁊
facto oſtenderent. Felices pedes ieſu vbi
peccata purgant: vt ibi ſtans retro ſec⁹ pe
des ieſu ibi morbi curant vt hic: vbi v̄ba
ſancta diſcunt: vt ibi q̄ ſedēs ſecus pedes
dn̄i. vbi gaudia renouātur: vt ibi acceſſe-
rūt ⁊ tenuerūt pedes ei⁹. (Et curauit eos)
ſolo verbo. Ille enim ſolo verbo poterat
curare: qui totū mundū ſolo verbo de ni
hilo potuit creare (ita vt turbe mirarent-

tur: videntes ſocos ſanatos: ⁊ glorificabāt
deū iſrael) q: ſm Chri. Multitudo eoꝝ
qui curabant, ⁊ facilitas ſanationis eos
in ſtuporē mittebat. Hic em̄ in quodā ge-
nerali multiplicāt multa miracl'a ⁊ diuer Chriſ.
ſorū generū q̄ ꝓpter multitudinem in par miracu
ticulari deſcribi nō poterant: q: ſi in par- la mlt'a
ticulari explicarent vnū magnū librū im ſit tetā.
plerent propter qd̄ dicit Ioan. q̄ ſi oia fa- Ioan.
cta xp̄i eſſent ſcripta totus mūdus nō poſ vltimo
ſet capere libros q̄ ſcribēdi eſſent. Ponit
ergo hic multiplicitatem infirmorum: et
ſpālr tangit quatuor. ſ. (mutos: clandos:
cecos ⁊ debiles.) Spūalr mutos habem⁹
ex defectu boni ſermonis clandos ex defe
ctu boni operis: cecos ex defectu vere co-
gnitionis: debiles ex defectu bone volun
tatis. ¶ Et notandū qd̄ ſm Orige. primo
eſt debilitas volūtate: deinde ſequitur ce-
citas in rōne: ⁊ ſic claudicat in operatiōe:
⁊ ex his ſequit mutitas a diuina laude: ſʒ
hic ordināter ſm magnitudinē nocumē
ti: vbi glo. Muti aūt ſunt q̄ nō laudā: deū Muti
Ceci, qui nō intelligunt viā vite. Claudi q̄ Ceci
per deuia boni operis ⁊ nō recte euntes. claudi
Debiles ſunt qui infirmi ſunt in bonis Debi-
operibus. Mutos ergo curat cū eoꝝ lin- les.
guas in laudē ſui creatoris ſoluit. Cecos
illuminat cū ignorantibus cognitionem
ſue ſalutis infundit. Clandos ſanat cum
in via iuſtitie greſſus eorū dirigit. Debi-
les fortificat cum egros ⁊ accidioſos ope
rari bonū viriliter facit. Turbe vero mirā
tur ⁊ deū glorificāt cū ex talib⁹ mutatio-
nibus que ſunt dextre excelſi deū laudāt.
vbi ⁊ Raba. aſcēdit aūt in mōtem vt ſcili- Raba.
cet auditores ſuos erigat ad ſupna ⁊ cele
ſtia meditāda. Sedebatq̃ ibi vt demōſtra
ret nō niſi in celeſtib⁹ requiē eſſe queren-
dam. (Eo aūt ſedēte in mōte) .i. in celorū
arce accedūt turbe fideliū deuota mēte il-
li appropinquātes ducētes ſecū mutos ⁊
cecos ⁊ alios infirmos eos ad pedes ieſu
ꝓiciūt: q: pctā ꝯfitentes ipſi ſoli curādos
ſubijciūt. Quos ita curat vt turbe mirent
⁊ magnificēt deū iſrael: q: fideles qn̄ vide
rint eos qui ſpūaliter egrotauerant diuer
ſis operibus virtutū ditatos laudeʒ deo
decantēt.) Cū ergo turba multa eſſet) cuʒ
Ieſu nec haberent qd̄ manducarēt (cōuo
catis diſcipulis, loquebat cū eis d̄ hoc qd̄
factur⁹ erat. ſm glo. pri⁹ xp̄s infirmorum
debilitates abſtulerat: poſtea v̄o ſanatis
cibos offert: q: pri⁹ remouēda ſunt pctā: ⁊ B
poſtea aīa verbis dei nutriēda. Uoluit aūt diſcipu
dn̄s primo diſcipulos conuocare ⁊ cuʒ eis los allo
loqui pluribus de cauſis. Pria ſʒ Hiero. quendi
vt magiſtris tribuat exemplum non ſem- cauſe.
per ſpernere: cū minorib⁹ ꝯſiliari: ⁊ de agen- Hiero.
dis q̄nq̃ eos ꝯſulere. Scd̄a ſm eundem

vt et collocutione intelligāt ſigni magni-
ficētiā. Tertia vt oſtēdat magnitudo mie
ſue q̄ diutius intrinſecꝰ latere non potuit.
Et ait illis. Miſereor ſup turbā. Ecce ver-
bū mire dulcedinis ꝛ amoris procedēs ex
intimis cordis medullis: ꝛ pungēs ſuo vi
gore vſq; ad intima nr̄a. Neq; em̄ aliꝰ eſt
q̄ noſtris miſerijs ſit ſic miſerator quēad-
modū cōditor noſter cuiꝰ miſerationes ſup
oia opa eiꝰ. Hoc v̄bū dixit apl'is vt eorū
aīos ad pietatē ꝛ miam induceret ꝛ incli-
naret. ſm gloſ. Cōpatit vt verꝰ hō: paſcit
vt deus. Et ſubiungit rō miſerationis du
plex. ſ. lōganimitas (qꝛ iā triduo ſuſtinēt
me) p curatiōe ſuorū quos attulerūt expe
ctādo: ꝛ pſeuerāt mecū me ſequēdo: verba
mea audiēdo: miracula videndo. Alia v̄o
rō miſerationis eſt neceſſitas: qꝛ (nō habēt
qd̄ mādu cēt) ꝛ tn̄ nō ſolicitant: ꝛ ideo con
gruit eis puidere. Ex quo pz eorū deuo-
tio ꝛ quāto ei adherebāt deſiderio audiē-
tes ſuauē doctrinā: cōtēplātes gratioſam
faciē videtes eiꝰ opera mirabilia ad que
intantū afficiebant: vt quaſi extra ſe rapti
de alimonie defectu ſoliciti nō eſſent: et p
tres dies ad loca ppria nō redirēt manē-
tes cum xp̄o in loco deſerto et ſub diuo ac
ſine cibo: ſed non poterāt in victu defice-
re: qꝛ erāt cū ieſu ſaluatore. Cibaria quip-
pe q̄ de domibꝰ ſuis apportauerāt iā con-
ſumpta erāt ꝛ in deſerto loco victū acqre-
re non poterant: ꝛ ideo prima die vel ſcd̄a
hoc miraculum nō fecit: tum quia alimē-
ta adhuc habebant: tum qꝛ miraculū ma-
gis apparuit qn̄ eis victus oino defecit.
(Et ſi dimiſero eos ieiunos) ſic labore et
fame affectos deficient in via: ꝛ ideo refe-
ctio eſt eis neceſſaria. Tanta eſt creatoris
virtus q̄ ſi creaturā deſereret oino defice-
ret. (Quidā em̄ ex his de longe venerunt)
ꝛ a domibꝰ ſuis longe diſtabāt q̄ forte die
pcedēti etiā parū cōederāt. Fama xp̄i a re
motis diffuſa erat: et ideo multi de longe
venerāt. (Et dixerūt ei diſcipuli. Un̄ iſtos
poterit q̄s hic ſaturare panibus in ſolitu
dine?) quaſi dicerēt. Locus eſt deſertus ꝛ
multū diſtant ville. ꝛ ideo nō poſſumꝰ per
humanā puidētiā neceſſaria habere. Ipſi
hoc infirma cogitatione dixerūt. nō enim
adhuc intelligebāt neq; virtuti eiꝰ pp̄ter
priora miracula credebāt. Et interroga-
uit eos. Quot panes habetis.) Nō inter-
rogauit dn̄s q̄ſi neſciēs q̄d haberēt: ſz ad
hoc vt cū ſeptē rn̄derent q̄ pauciores pa-
nes dicerēt eo magis miraculū diffama-
rent ꝛ notius fieret vt ex eorum rn̄ſione de
mō puideret. (Qui dixerūt ſeptē) qd̄ erat
q̄ſi nihil reſpectu tāte multitudinis ꝛ pau
cos piſciculos non multos nec magnos:
qꝛ pauci erāt in nūero: ꝛ pui in quātitate.

In q̄ apparet ſobrietas et tēperātia diſci-
pulorū: qꝛ nō vtebant carnibꝰ ſz piſcibus: C
ꝛ illis nō magnis ſed puis ꝛ ipſis paucis. ſobrie-
Oia iſta dicunt ad maiorē declarationem tas di-
miraculi q̄ ex tā puo cibo potuerit tanta ſcipulo-
multitudo ſatiari: ꝛ hoc fuit per multipli rum.
cationē cibi i manibꝰ xp̄i. (Et p̄cepit tur-
be ſup terrā diſcūbere.) In alia paſſione
circa paſcha herba ſup terrā erat: nūc au-
tē iam herba defecerat: qꝛ ſm Origen. et Orige-
plures alios in hyeme. ſ. in die epiphanie nes.
hoc miraculū factū eſt qn̄ ꝛ plura alia mi
racula p dn̄m ſunt facta. (Et accipiens ſe-
ptē panes ꝛ piſciculos) vt multiplicarent
cōtractu manuū benedictarū: ꝛ (gr̄as agens)
in quo dedit nobis exēplū gratiarū actio-
nis oſtendens nos differre a beſtijs vt co-
gnoſcētes a quo ꝛ quid dat gr̄as patri lu-
minū referamꝰ a quo eſt omne datū opti-
mū: ꝛ omne donum perfectum (benedixit) Iac. j.
vt benedictione ſua creſcerent (et fregit)
p minutias ad diſtribuēdū lier plures: ſz
modo vnus ſolus totum colligere conat
qd̄ in oēs indigentes a xp̄o frangit (ꝛ de-
dit diſcipulis) nō vt ſibi retinerent: ſed vt
tanq̄ miniſtri diſtribuerēt ꝛ turbe appo-
nerēt (et mādu cauerūt quatuor milia ho-
minū abſq; mulieribꝰ et puulis ꝛ ſaturati
ſunt) nec mirū: qꝛ bonū paſtorē habuerūt.
De fragmētis q̄z reſiduis (tulerunt diſci-
puli ſeptē ſportas plenas) vt darēt paupe
ribꝰ: in quo bn̄ appet eos fuiſſe ſaturatos.
Ecce q̄ſtū vz elemoſyna ꝛ cōicatio mutua
qꝛ res diſtribute creſcunt et ſup abūdant:
coacernate v̄o putreſcūt ꝛ inopiā faciūt.
(Et dimiſit eos.) Magna nāq; ſuauitate
v̄bi ꝛ āmiratiōe vehemēti v̄tutis xp̄i deti
nebant: ita vt niſi xp̄o iubente nō redirēt.
¶ Miſtice hoc miraculo deſignat q̄ viam D
pn̄tē atr incolumes trāſire neq̄mus: niſi Myſti-
nos gr̄a redēptoris nr̄i alimēto ſuo miſe- ce grā
ricorditer reficiat. Triduo aūt turba dn̄m dei opꝰ
ſuſtinet: qꝛ tertiū tp̄s eſt q̄ fidei xp̄iane gr̄a eſt no-
data eſt. Primū tp̄s eſt an̄ legē. Scd̄m ſub bis.
lege. Tertiū ſub gr̄a. Et qꝛ reſtat quartū triduū.
quo ad celeſtē hierl'm venturi ſumꝰ. Dicit
ſe turbā reficere ne deficiāt in via. in pn̄ti
em̄ vita q̄ſi in via ſumꝰ qua ad patriā pgi
mus. Igit ne fideles i via deficiāt p prela-
tos ꝛ doctores pane euchariſtie et doctri-
ne paſcendi ſunt quo ſeptiformis gratia
ſpūſſcti augetur: et qꝛ ad hoc turba ſuſti-
nuerat dn̄m vt infirmos ſanaret: iō ſi iſir-
mitates tuas ſpūales vis ſanari exemplo
turbe ſuſtine dn̄m triduo. Ut primꝰ dies
ſit dolor cōtritionis. Scd̄s pudor cōfeſſio-
nis. Tertiꝰ labor ſatiſfactiōis. Illud eſt tri
duū quo i deſertū itur vt deo gratū ſacri-
ficiū offerat. Uel ſm gloſ. Turba triduū
dn̄z ſuſtinet cū multitudo fideliū pctā ſua p

penitẽtiã declinãs ad bonũ ſe in ope:i lo-
cutiõe:τ cogitatione cõuertit. Inuenitur
Triduum multiplex. nihilominus triduũ multiplex.ſ.peniten-
tiũ:operantiũ:ↄtẽplãtiũ:p̄latoꝝ: p̄dicato-
rũ. Penitẽtiũ contritio:cõfeſſio: ſatiſfactio.
Operãtiũ cogitatio ſancta: locutio vera:
actio bona. Contẽplantiũ meditatiõis:le-
ctionis:τ orationis. Prelatoꝝ diſcretio in
intellectu:zelus in affectu:iuſtitia in effe-
ctu. Predicatoꝝ paupertas:caſtitas:τ obe-
diẽtia. Quidã aũt de ꝓpe venerũt:vt q̃ ba-
ptiſmalẽ innocẽtiã ſeruauerũt:q̃dã de lõ-
ginquo:vt q̃ poſt multa flagitia penitue-
rũt:q: q̃to plus q̃s errauit tãto longius a
deo receſſit. Sed diſcipuli reputabãt qua
ſi impoſſibile ꝙ quis eos ſaturaret pani-
E Moraliter. bus qui nõ inueniebantur in ſolitudine.
Ubi moraliter notandũ ꝙ cũ panis aĩe ſit
cognitio veri et amor boni in rei veritate
Panis cognitionis. nõ inuenit̃ i ſolitudine p̄ñtis ſeculi vnde
q̃s eſurientẽ aĩam paſcat et ſatiare poſſit.
Panis em̃ vanitatis mũdane ſciẽtie multis
Augu. eſt admixtus erroribus:q: diminute ſunt
veritates a filijs hoĩz. Rurſus panis amo
ris creature multas h̃z amaritudines. vñ
Aug. Miſer eſt ois animus vinctus ami-
citia rerũ mortaliũ τ dilaniat̃ cũ eas amit
tit. Nec eſt igit̃ hic panis cognitionis nec
amoris q̃ aĩam noſtrã ſatiare poſſit. Et cũ
dñs cognoſceret diſcipulos habere ſeptẽ
panes τ paucos piſciculos accepit eos in
man⁹ ſuas:i quo oñdit ſe panũ τ oĩm dñm
τ factorẽ:q: in manu ei⁹ ſunt oẽs fines ter
re:et grãs egit deo patri a quo ſibi p̃tãs
eſt:vt τ ipſe quãtũ de ſalute gñis humani
cõgaudeat oñderet:τ nos ad agẽdas deo
ſemꝑ grãs de oĩbus a deo datis informa-
Fractionis cauſe. ret. Deinde bñdixit in quo virtutẽ multi-
plicationis eis dedit. Quia vo fregit cum
dare vellet diſcipulis apertionẽ deſignat
ſacramẽtoꝝ quib⁹ nutriẽdus erat mũdus
vel etiã fregit:vt multiplicationẽ panũ ſua
virtute fiendã oſtenderet. In eo aũt ꝙ de-
dit diſcipulis:vt turbe apponerẽt eos ho-
norauit ſignificãs ꝙ ſpũales dona ſciẽtie
tribuẽs aplis ꝑ eoꝝ myſteriũ voluit eccle-
ſie ſue ꝑ orbem vite cibaria diſtribui. Et
Jo.xi. hoc ſignatũ eſt i diſtributiõe panũ: vt hic
Mar.xi et ſupra i ſolutiõe mortuoꝝ:vt ibi. ſoluite
eũ τ ſinite abire. et in adductione vehicu-
lorũ:vt ibi ſoluite τ adducite mihi eorum
em̃ miniſterio:et ſit adductio ad fidẽ:τ ſo-
lutio ad reconciliationẽ:τ diſtributio ad
refectionẽ. Dedit panes:q: panis eſt cib⁹
F quo ſuſtẽtat̃ vita. Piſces vo dedit in cõdi
Multiplicatio panum. mentũ cibi ad oñdendũ ꝙ pani verbi dei
addendũ eſt cõdimẽtum boni exẽpli. ma-
gis em̃ ſuadẽt opera q̃ vba. Et appoſue-
runt turbe:in q̃ua appoſitione creuerunt
ꝑ noue materie creationẽ:et ad illos ad-
ditionẽ. nõ em̃ creuerũt ꝑ rarefactionẽ:q: Augu.
tunc corpus illoꝝ fuiſſet ſubtilius τ rari⁹
corꝑe alioꝝ vñ Aug. Nihil abſurdius q̃
dicere ꝙ aliq̃d creſcat nullo ſuperaddito et
nõ rareſcat. Studeamus ḡ et nos acceptũ
panẽ diuine ſciẽtie ꝑ p̄dicationẽ alijs ap-
ponere:ne ꝑ noſtrã negligẽtiã in via defi-
ciãt τ fame pereãt. Cõuerſi nãq̧ peccãtores i
p̄ñtis vite via deficiũt ſi in ſua cõſciẽtia ſi-
ne doctrine pabulo ieiuni τ vacui dimit-
tant̃. Ne igit̃ laſſent̃ in hui⁹ peregrinatio
nis itinere paſcẽdi ſunt ſacra ammonitio
ne. Hoc vero inter hãc refectionẽ τ illã de Panum numeri miſtici et
quinq̧ panib⁹ τ duob⁹ piſcib⁹ diſtat ꝙ ibi
ꝑ q̃nq̧ panes ſignificat̃ doctrina veteris
teſtamenti ſm̃ q̃nq̧ libros moyſi:hic ꝑ ſe- diſcretio a cõſili miraculo alibi facto.
ptẽ panes doctrina noui teſtamẽti: i quo
pleni⁹ τ reuelat̃ τ dat̃ ſeptiformis grã ſpi
ritusſancti. Itẽ ꝓpter ſeptẽ beatitudines:
τ ꝓpter ſeptẽ ſacramẽta:τ ꝓpter ſeptẽ vir-
tutes:ſcꝫ tres theologicas et quatuor car
dinales:ꝓpterea illi ordeacei: iſti triticei
erãt:q: delitioſior ſapidior et manifeſtior
eſt doctrina noui teſtamẽti q̃ veteris. Ibi
ꝑ duos piſces due ꝑſone q̃ populũ paſce-
bãt intelligunt̃:ſcꝫ rex τ ſacerdos q̃ vnge-
bant̃:hic ꝑ paucos piſciculos intelligunt̃
ſcti fluctib⁹ ſeculi tũ ſi qui de turbulentis
fluctib⁹ erepti refectionẽ nobis internam
exẽplo ſue vite ac ſopore mortis ac patiẽ-
tie p̄bent:doctrinãq̧ noui teſtamẽti tanq̃
panẽ cõdiunt quoꝝ ipſa ſcriptura fidẽ vi-
tã τ paſſiones cõtinet:qui dicunt̃ piſciculi
ꝓpter humilitatẽ:ſed pauci ꝓpter ꝑfectio
nẽ:q: ſtultoꝝ infinit⁹ eſt numerus:τ multi
ſunt vocati ſed pauci electi. Ibi ſuꝑ fenũ:
ſed hic nõ tam ſuper fenũ:ſed ſuꝑ terrã di
ſcũbit:ad oſtẽdẽdũ ꝙ in veteri lege terre-
na ꝓmittebant̃:ſed i noua lege eterna cõ-
tẽni τ ſubiugari docent̃:q: cõtinẽ noui te
ſtamẽti diuitias τ delitias:ac ẽt ipſaꝫ car
nẽ q̃ fenũ eſt calcare τ relinquere iubent̃:
quos oĩ cupiditate eternali remota ſpei
ꝑmanẽtis firmamentũ tanq̃ terre ſterili-
tas nullo feno iterpoſito cõtinet. Ibi fue-
runt q̃nq̧ milia hoĩm iuxta numerũ panũ
τ iuxta numerũ q̃nq̧ ſenſuũ quib⁹ inhere
bant:hic q̃tuor milia q̃ ſignificãt ſpũales
ꝓpter q̃tuor euãgelioꝝ ꝑfectionẽ: vel ꝓ-
pter quatuor cardinaliũ virtutũ quib⁹ in
hac vita ſpũaliter viuit̃ exercitationẽ. Per
quatuor etiã milia hoĩm q̃ xp̄m ſunt ſecu-
ti ſignificat̃ multitudo credentiũ in xp̄m
de q̃tuor partib⁹ mũdi. Erat autẽ tot exce-
ptis paruulis τ meliorib⁹ q̃ nõ numerant̃
in lege. neminẽ em̃ dimittit xp̄s ieiunũ:ſꝫ
oẽs vult ſua grã ſaturare. Ibi cophinos
equales diſcipl'is fecit:vt ſicut.xij. erãt xp̄i
apl'i:ſic.xij. fragmẽtoꝝ cophini:hic vo pa-
nib⁹ vt ſicut fuerãt.vij. panes:ſic.vij. ſpor-

ſe. Qđ aūt turbis ſaturatis apl'i fragmen-
ta colligunt: ⁊ .vij. ſportas implēt triplici de
cā factū eſt. Pᷣio ꝓpter miſteriū: q2 ſūt al-
tiora ꝑfectiōis ꝑcepta ⁊ conſilia q̄ cōis tur-
ba neqꝫ ſeruando ⁊ implēdo attingere: q̄
rū executio reſpicit viros ſpūales proprie.
Et iō apl'i ſuſtollunt ⁊ implēt ſeptē ſportas
id eſt: perfectos ſeptiformis ſpūs gr̄a illu-
ſtratos: ⁊ tñ turba ſaturata eſſe memoraṫ:
q2 ⁊ ſi ſua relinquere nequeūt: tñ audiendo
mandata ad vitā ſempiternā proficiūt. Se
cūdo ꝓpter exēplū: vt ea q̄ nobis ſupſunt:
vel q̄ ieiunādo nobis ſubtrahimus paupe-
ribus erogem⁹. Tertio ꝓpter documentū:
vt ex hoc inſtruamur ꝙ illis q̄ ſunt pauperi
bus miſericordes bona tᵱalia multiplicē-
tur. Vñ daṫ intelligi qđ pauperes magis
paſcūt elemoſynarios ꝙ econuerſo: vel ſpi-
ritualia bona eis impetrādo: vel bona tᵱa-
lia multiplicando. Quāuis aūt vt viſuꝫ eſt
hec refectio a ſuꝑiori in pluribus diſtet: tñ
vtraqꝫ in mōte celebrata eſt: q2 vtrinſqꝫ te-
ſtamenti ſcriptura recte intellecta altitudi-
nē nobis celeſtiū ꝑceptorū et ꝑmiorꝫ docet
⁊ altitudinē xp̄i q̄ eſt mōs in vertice montiū
cōſona voce predicat. Conſidera nūc hic q̄s
dñs paſcere dignaṫ ⁊ quib⁹ gr̄e ſue alimen-
tū impartiaṫ. Vtiqꝫ q̄ in deſerto eū querūt ⁊
cū eo triduo perſeuerant: qđ fit cum fideles
trinitatē credētes ac cōtriti ⁊ cōfeſſi ꝓ pec-
catis ſuis ſm poſſe ſatiſfaciētes ſe ad deum
in cogitatione: locutiōe: ⁊ ope cōuertunt: ac
dei bonitatē expectātes neceſſitate tentatio
nis imminēte nō recedūt. Quorū miſeretur
de⁹ ⁊ paſcit eos ſeptē panib⁹. i. ſeptē donis
ſancti ſpūs ne deficiant in via mundi huius
quibus ⁊ ſeptem dotes per ſeptē ſportas re
manētes ſignificate reſeruanṫ poſt hanc vi
tā dande: q̄ ſunt clara dei viſio: fruitio: ten-
tio quātū ad aīam impaſſibilitas: agilitas:
ſubtilitas: claritas ꝙtū ad corpus. vñ Am
bro. Gratie celeſtis īpartiṫ alimentū: ſed q̄-
bus impartiaṫ aduerte. Non otioſos: nō in-
ciuitate q̄ſi in ſynagoga vel ſeculari digni
tate reſidentib⁹: ſꝫ iter deſerta q̄rētib⁹ xp̄m.
Qui eñ non faſtidiūt ipſi excipiunṫ a xp̄o.
Diuidit ergo eſcas dñs ieſus. Et ille qui-
dem vult dare oib⁹: negat nemini: diſpēſa-
tor eñ eſt oim. Sed cū ille panes frangat et
det diſcipulis ſi tu man⁹ non extēdas tuas
vt accipias tibi eſcas deficies in via. Nec
poteris in eū culpā referre qui miſereṫ et
diuidit. Sed his diuidit q̄ cum eo etiā in de
ſerto ꝑmanent: q̄ primo ⁊ ſcđo die et tertio
non recedūt. Nō vult ieiunos dimittere: nec
vult vt deficiant in via. Noli ḡ deficere a di-
ſciplina dei neqꝫ fatigeris cum ab eo incre-
paris: nec fatigeris nunc: ne poſtea fatige-
ris. hec Ambro. Conſidera etiam vtilitatē
⁊ parſimoniā mēſe eorū ⁊ voluptatem ſper-
ne: q2 inimica eſt et corporis et aīe. vñ Chri-
ſo. Nihil ita corpori inimicū ⁊ nociuum eſt Chriſ.
vt voluptas nihil eñ ita reſcindit et ſuffo- Volu-
dit. i. corumpit. Et primum pedes punit qui ptatis
portauerunt nos ad precioſa illa cōuiuia. deteſta
deinde man⁹ q̄ miniſtrant ventri ligans: q2 tio.
talia ⁊ tanta attulerūt cibaria. Multi aūt ⁊
ipſum os peruerterunt et oculos et caput.
Hec Chriſo. vñ et Horatius. Sperne volu- Hora. i
ptates: nocet empta dolore voluptas. De epl'is.
alijs ad meditationē pertinētibus patet ſu-
pra in alia paſſiōe de quinqꝫ panib⁹. Adhuc I
aūt hic per ſeptē panes intelligunṫ ſeptē pe partes
nitētie partes. Prim⁹ panis eſt male vite ſo pnie.
licita emendatio. Secūdus vera ⁊ humilis vij.
defectuum accuſatio. Tertius cōtra exceſ-
ſum cōmiſſum iugis indignatio. Quartus
nō relabēdi anxia trepidatio. Quintus am
plius ꝓficiēdi affectio. Sextus ſanctorū vi-
rorū imitatio. Septimus ſuorū malorum et
aliorū punitio. Iſte ſunt ſeptē ſpice pullulā
tes in culmo vno. Iſti ſunt ſeptē gradus in
ſcala per quā in celū aſcendiṫ. ſeptē pctōrū
mortaliū culpa diluiṫ. ſeptiformis ſpiritus
ſancti gratia infundiṫ: ⁊ virtutum ſeptena- Piſcicu
rius acquiritur. Sed cū iſtis panibus erāt lorū ſi-
piſciculi pauci ſaltem duo qui ſignificant gnifica
timorē ⁊ amorē qui cū iſtis panib⁹ debēt edi tio.
Primus piſcis eſt timor penarū inferni: et
iſte capiṫ in aquis inferni. Scđs piſcis eſt
amor ⁊ deſideriū eternorum ⁊ iſte capitur in
fluuio paradiſi: ⁊ dicunṫ piſciculi nō piſces:
quia timor eſt paruulus eo ꝙ hominēꝫ par
uulum et humilem reddat: et amor ratione
ſtatus: q2 paruus eſt reſpectu amoris futu- R
ri ſeculi. ¶ Inſuper ſciendum ꝙ ſunt ſeptē Panes
panes miſtici cuiuſlibet ſtat⁹: ſcꝫ incipien- miſtici
tiū: ꝓficientiū: ⁊ perfectorū: de quibus dñs ſeptē.
paſcit fideles ſm diuerſitatē ſtatuū eorun- Incipi-
dē. Primos ſeptē panes btūs Bern. propo- entiū.
ſuit clauſtralibus qui gerūt formā incipiē- Bern.
tiū quātū ad initiū ſue cōuerſionis. Prim⁹
eſt panis verbi in quo vita hois eſt: q2 non Math.
in ſolo pane viuit homo: ſed in oī verbo qđ iiij.
egrediṫ ex ore dñi. Et vt taceamus de verbo
vocali quo deus aliqñ locutus fuiſſe legi-
tur moyſi abrae ⁊ alijs ſiue ꝑ angelos: ſiue Verbū
per ſe: ſiue alio mō. Ad preſens dicere poſſu ex ore
mus ꝙ verbum egreditur ex ore dei duplici dei.
ter. Vno mō mediate: qñ vꝫ de⁹ loquitur
per inſtinctū ad cor hois inſpirādo ei quid
facere debeat. Hoc mō deus loquiṫ pctōri-
bus ⁊ hoībus mūdanis inſtigādo eos ad pe
nitentiā. Alio mō loquiṫ de⁹ per aliquē ho-
minem ſcilicet prelatum vel predicatorem
vel doctorem vel aliquem amicū per quem
quaſi per referendarium deus verba ſua
tranſmittit ad aures hominis. Eſt et ter-
tius modus quo de⁹ loquitur hoībus preci
pue clauſtralibus ſcilicet per ſcripturā que

ſunt fallibilia de futuris iudicabant: et ex
his q̃ habebāt in ſcripturis de xp̄o: q̄ quidē
ſcripture ſunt infallibiles iudicare neſcie-
bant: ⁊ ſignificāt illos q̃ de factis alioꝝ ſe
intromittere volūt: ⁊ de ꝓprijs ↄſcientijs in
quibus poſſent legere nō iudicant. vñ Hie-
ro. Uix inuenies q̃ reprehēſibilē vitā ſuam
exhibere velit vt libēter nō rep̄hendat alie-
nā: tanq̄ hui⁹ mali libido mentē hoim in-
uaſit: vt etiā q̃ procul ab alijs vitijs receſſe-
runt: in illud tñ q̄ſi extraneū laqueū diabo
li incidāt. Iſtud etiā ḋr contra illos qui ſo-
liciti ſunt futurā aeris vel aliarū rerū qua-
Augu. litatē cōſiderare ⁊ de tp̄e ſue mortis vel fu-
turi iudicij nolūt cogitare. ſed vt dicit Au-
Ueſp. gu. Laudabilior eſt anim⁹ cui nota eſt infir
mitas propria q̄ qui celoꝝ conſtellationes
⁊ terrarū fundamēta ſcrutat̄. Moraliter. ve
ſper eſt hoīs ſenect⁹: mane iuuēt⁹ rubor eſt
feruor charitatis: ſerenitas: tranquillitas
mentis. Qñ ergo in mane iuuentutis rubet
celū ſignū eſt future tribulatiōis. vñ in Ec-
Eccl'.ij. cleſiaſtico. Fili accedens ad ſeruitutē dei
ſta in iuſticia ⁊ timore: ⁊ p̄para aīam tuam
ad tentationē. Qñ vero in ſero et in fine ru-
Th.iij. bet charitas: ſignū eſt ſerenitatis future q̃
ſequit̄ tēpeſtatē. vñ in Thobia. Poſt tempe
puerb. ſtatē tranquillū facis. ⁊ in ſalomone. Extre
iiij. ma gaudij luct⁹ occupat: ⁊ econuerſo. et in
Joā. xvj Joanne. Triſticia vr̄a cōuertet̄ in gaudiū
ſic̄r qñ eſt ſerenitatꝫ ꝓſperitas i vita preſen
ti ſignū eſt pene ⁊ tēpeſtatis in vita futura
et ecōuerſo qñ eſt ſerenitas in veſpere ⁊ tar
de. ſ. vite fine ſignū eſt ſerenitatis ⁊ cōſola
tionis vite future. (Et domin⁹ (ingemiſcēs
ſpū) q̄ ſicut de hoim ſalute letatur ita ſu-
per coꝝ dolet erroribus' ait Gñatio mala)
q̃ ad morū ꝑuerſitatē (⁊ adultera) quo ad
fidei violentiā recedens a deo vero ſponſo
giarū ꝑ infidelitatē (ſignū q̄rit) quo ad ma
ieſtatis indicationē (⁊ ſignum non dabitur
ei niſi ione ꝓphete) .i. ſignū infirmitatis de
Pſal. quo p̄s ḋt. Fac mecū ſignū in bonū ⁊c. hoc
lxxx. eīn eſt ſignū paſſionis ꝑ qḋ oīs hō eſt adiu
tus ⁊ ↄſolatus. Silr̄ habes ſupra vbi plura
de hac videas materia. Et tanq̄ obſtina-
tos relinquēs phariſeos ⁊ ſaduceos q̃ ad
corporis p̄ntiam ⁊ ſc̄m effectum (⁊ aſcēdēs
iterū nauē) cū diſcipulis ſuis (abijt) ab illis.
(trās fretū) .i. vltra ſtagnuꝫ genezareth re-
licto ſtrepitu mūdano. (Et cū veniſſent di-
ſcipuli trans fretuꝫ obliti ſunt panes acci-
pere) .i. fragmēta panū ſeptē ſportarū (⁊ nō
habebāt niſi panē vnū.) ¶ Cauſa aūt huius
obliuionis potuit eſſe multiplex: vna pro
hibitio ſolicitudinis de craſtino: alia occur
ſus pauperū quibus reliquias dimiſerūt:
terti ſpes de dño: quia iā viſis miraculis
certi erant q̄ nihil eis deficeret: q̄rta inter-
na dulcedo vni⁹ ⁊ veri panis hn̄tis in ſe oē

delectamētū quē ſecū habebant illo eīn caſ-
pti de exteriori pane nō cogitabāt. vñ Beda
vnus panis quē ſecū habebant in naui mi-
ſtice ipſum panē vite dñm vcꝫ ſaluatorē de-
ſignat: cuius amore q̄ ſemꝑ intus reficiebā
tur in corde mi⁹ de terreno pane q̃ corpus Beda.
paſci ſolet curabāt. hec Beda. In quo oſten
ditur in eis feruor ⁊ deſideriuꝫ ſuperne do-
ctrine ⁊ cōtēptus delitiarū mundi huius cū
etiā circa vite neceſſaria parū fuerunt ſtu-
dioſi ⁊ corꝫ deuotio ad preſentiā xp̄i: q̄ ſic in
ſeparabiliter adherebāt ei q̄ neceſſaria vi-
te fuerāt obliti ⁊ q̄ modicā carnis curā ha-
bebāt in reliquis neceſſarijs qui nec viati-
cum ſumpſerunt intētione dñici comitat⁹. Remi.
vñ Remig. Tāto eīn amore magiſtri detine
bātur: vt nec etiā ad pūctū vellēt ab eo rece
dere. Animaduertendū eſt ergo quantum
alieni eſſent ab appetitu delitiarū cū tā par
uā haberēt de neceſſarijs curā vt etiā obliti
ſunt panes accipere ſine quibus hūana fra
gilitas ſubſiſtere nō poteſt. hec Remigius.
Hoꝝ ergo diſcipuloꝝ exemplo ⁊ tu magis
cura de cibo mētis q̄ vētris: ⁊ magis de vir Chriſo.
tute animi q̄ viatico corpis. Nā ſm Chriſ.
Hoc loco virtutis poſſeſſio oēm triſtitiam ⁊
ſolicitudinem expellit ac letitiā ⁊ ſpem ma-
gnā immittit: deoq̄ ⁊ hominibus acceptabi
les facit. (Et dixit eis) Jeſus. (Intuemini)
per diligentē conſiderationē metis (⁊ caue-
te) per fidei puritatē (a fermento) .i. a corru-
ptione ⁊ doctrina corrumpēte (phariſeorum
⁊ ſaduceoꝝ) fermētū eīn q̄nq̄ ꝓpter corru-
ptionē ſignificat doctrinaꝫ malā: vt hic: qñ
q̄ ꝓpter calorē incluſuꝫ ſignificat feruoreꝫ
fidei: vt ſupra (⁊ a fermēto) ⁊ corruptiōe (he- ¶
rodis) .ſ. praue morib⁹. Et ſic habet triplex Fermē
fermētū. Primū ſaduceoꝝ qui dicūt nō eſſe tum tri
reſurrectionē: neq̄ angelum: neq̄ xp̄m pro- plex.
phetas ſpernūt ſpe preſentium deo ſeruiūt
Secundū phariſeoꝝ qui decreta legis diui
ne traditionibus hominū poſtponūt: legeꝫ
predicāt verbis ⁊ impugnāt factis: in quo-
rum doctrina duo erant: ſcilicet peruerſitas
doctrine: ⁊ ſimulatio vite. Tertium eſt hero
dianorum quod eſt adulterium: homicidiū
temeritas iurādi: ſimulatio religionis. Pri-
mum eſt erroris. Secundum ſimulationis.
Tertium praui moris. Primū corrumpit ra
tionem. Secundū intentionē. Tertium ope j. co. v.
rationem. De his tribus dicit apoſtolus.
Non in fermento veteri quantuꝫ ad primū
neq̄ in fermento nequitie quantum ad ſe-
cundum: ⁊ malicie quantum ad tertiū. Uel
ſm quoſdam fermētū herodis vocat etiam
doctrinam corruptiuā herodianoꝝ dicen-
tiū herodē xp̄m. Iſti herodiani ſm eos fue-
runt quidam iudei fingentes quandam ſe-
ctam nouam dicentes de Herode aſcalonij
ta q̄ ipſe erat meſſias: moti falſo intelle-

etu illiꝰ qđ dr in Geñ. non auferet̃ ſceptrū
de iuda ⁊c. Ubi dr ꝙ ablatio regni a tribu
iude erat ſignū aduentus meſſie. Iſte aūt
herodes obtinuit regnū illud cū tñ alie-
nigena: qꝛ pr̃ eiꝰ fuit idumeꝰ et qꝛ meſſiā
ꝓmiſſum intelligebāt illi regnare tempo
raliter: nec videbāt aliū tūc regnare in iu-
dea niſi herodem: ideo dixerūt eū eſſe meſ
ſiam: cū tamē prophetia iacob ꝑdicta eſ-
ſet ſm veritatē de xp̄o tēpoꝛe herodis na-
to intelligenda. Ab his ergo oibus mo-
net diſcipulos cauere ne in his cōſentiāt:
vel hec in eis approbando: vel in his eos
imitādo. Non em̄ viuendū eſt in fermēto
veteri quātū ad peruerſam doctrinā: neqꝫ
in fermēto malicie quātū ad moꝛū p̄aui-
tatē et neq̄tie quātū ad ſimulatā iuſtitiā:
ſed in azimis ſinceritatis quo ad vitā ⁊ in
tentionē et veritatis quo ad doctrinā. (At
illi). i. diſcipuli dictū domini intelligētes
de pane fermētato ⁊ materiali (cogitabāt
intra ſe dicētes) quodā occulto murmure
qꝛ hoc iō dicit (qꝛ panes nō accipimꝰ) non
vult ꝙ de pane phariſeoꝝ fermētato acci
piamꝰ. ¶ Putabāt em̄ ſe eſſe tacite nota-
tos de panū obliuiōe et ꝙ ad literā de pa
ne fermētato loqueret̃ ne ab eis acciperēt
ꝙ panes ſecū nō accepiſſent. Errabāt apo
ſtoli in duobꝰ: qꝛ ⁊ de panū defectu dubi-
tabant eo ꝙ panes nō attulerāt: et qꝛ ver-
bū dñi de fermēto ad literā capiebāt. Pꝛio
ergo arguunt̃ de pꝛimo. ſ. ꝙ timebāt pa-
nis defectū materialis. (Sciēs aūt ieſus) co
gitationes eoꝛū tanqꝫ deꝰ arguit eos de
fidei modicitate: qꝛ eo p̄ñte ⁊ cū eo time-
bant poſſe egere dicēs. (Quid cogitatis
modice fidei: qꝛ panes nō habetis) ⁊ me di
xiſſe de panibus terrenis de qbꝰ dubitare
nō deberetis. Panē vite q̄ eſt cauſa oim pa
nū ſecū habebāt: ⁊ iō de panū defectu du-
bitare nō debebāt. Hoc aūt ſm Chriſ. dñs
facit vt ſolicitudinē eſcaꝝ ab eis abijciat.
Quaſi diceret. Ex factis meis p̄cedētibꝰ ⁊
doctrina debetis ſic eſſe illuminati ꝙ vbū
meū intelligeretis nō de pane materiali:
qꝛ de hoc poſſū vobis ſufficiēter ꝓuidere.
Qđ pbat duplici exēplo in q̄ magnā mlti-
tudinē ſatiauit paruo cibo. Uñ ſubdit. Non
dū itelligit̃). ſ. miſteriū. Nā ſi ꝑ panes itel
ligit̃ doctria ſana neceſſario ꝑ fermētū itel
ligit̃ coꝛrupta (neqꝫ recoꝛdamini). ſ. vtutꝫ
in multiplicatiōe panū. vñ ſequit̃ (qnqꝫ pa
nū). ſ. diſtributoꝝ (in qnqꝫ milia hoīꝫ: ⁊ ꝙ
cophinos ſūpſiſtis) de reſiduo (neqꝫ ſeptē
panū). ſ. diſtributoꝝ (in quatuoꝛ milia ho
minū ⁊ quot ſpoꝛtas ſumpſiſtis fragmēto
rū: reducit eos ad memoꝛiā miraculoꝝ de
qnqꝫ ⁊ ſeptē panibꝰ vt cōfidant ꝙ ipſe pa
ſcet eos qui pauit turbas. Quaſi diceret.
Nō eſt vobis timendū de tam paucis pa-
nibꝰ tantas feci abūdare reliquias. vnde
Chꝛi. Per hoc i memoꝛiā eis reducit ea q̄ Chꝛiſo.
p̄terierit ⁊ ad futura attētioꝛes facit. Dein
de arguūt̃ de ſcđo ſcꝫ ꝙ habebāt defectuꝫ
intellectꝰ ſpūalis cū dr̃. (Quare nō intelli
gitis) ſcꝫ (quia non de pane dixi vobis.)
Quaſi diceret. Nō eſt vobis dubitādū de
pane materiali: qꝛ ita poſſum eū multipli
care ſicut vidiſtis nec de illo ego ſolicitoꝛ
nec loquoꝛ vobis: ideo potiꝰ de alio pane
⁊ fermēto intelligere debuiſtis ſcꝫ doctri-
ne peruerſe q̄ moꝛe fermēti ſe veri panis
ſubſtātiā ſimulat habere. Sed reuera to-
tā ſubſtātiā eius cui admiſcet̃ coꝛrūpit et
ad ſapoꝛē ſuū trahit. Hoc eſt de quo apo-
ſtolꝰ dicit Modicū fermētū totā maſſā coꝛ i. co. v.
rumpit. ¶ Ab iſto ergo ſicut a nociuo ci-
bo ſumme eſt cauēdum. vñ Ambꝛo. Cibꝰ Ambꝛ.
coꝛpoꝛalis nociuꝰ cū magna ſolicitudine
cauet̃ q̄to magis ſpiritualis. (Tūc itelle-
xerūt: qꝛ nō dixerit cauēdū a fermēto pa-
nū) ſcꝫ materialiū (ſꝫ a doctrina phariſeo-
rū ⁊ ſaduceoꝝ) q̄ rōne p̄dicta vocat̃ fermē-
tū. (Et venerūt bethſaidā vbi cecuꝫ ei ad ℰ
ducūt rogātes vt illuꝫ tāgeret) ⁊ firmiter Ceci il
credētes ꝙ ad tactuꝫ eiꝰ ſanꝰ fieret (Et ap lumi-
p̄hēſa manu eiꝰ eduxit eū extra vicū). i. natio.
extra vicinitatē ⁊ tumultū maloꝝ. (Et ex
puēs i oclos eiꝰ) īpoſitis manibꝰ ſuꝑ ocu
los iterrogauit eū ſi quid videret (⁊ aſpi-
ciēs id eſt aſpicere icipiēs (ait video hoīes
velut arboꝛes āmbulātes.) Nō em̄ diſtigue
re poterat liniamenta humanoꝝ coꝛpoꝛū:
videbat obſcure coꝛpoꝛa eoꝛuꝫ moueri de
loco ad locū ⁊ poſtea ꝑfecte illuminauit eū
Nā (iterū manꝰ ſuꝑ oculos eiꝰ īpoſuit et
clare oia vidit.) ꝑ hoc arguit̃ ignoꝛantia
diſcipuloꝝ facto ꝙ ipſis p̄ſentibꝰ illumi-
nauit cecū pꝛio īperfecte ⁊ poſtea perfecte.
¶ Certū eſt em̄ ꝙ xp̄s poterat eum ſtatim
perfecte illuminare: ſed ꝑ talē modum vo Cur ꝓ
luit facere vt deſignaret diſcipulos adhuc īperfe-
in parte obſcuratos caligine ignoꝛantie ⁊ cte illu
ad clare intelligēdū indigere maioꝛi illu minatꝰ
minatiōe. Uñ ⁊ poſt reſurrectionē ſuā ape ſit.
ruit illis ſenſuꝫ vt itelligerēt ſcripturas.
Alij dicūt illuminationē huiꝰ ceci ſucceſ-
ſiue factā ꝓꝑ paruitatē fidei huius ceci ⁊
offerētiū ipꝫ xp̄o: ⁊ p̄t eē ꝙ iſta cā ⁊ p̄dicta
cōcurrerūt ad iſtū effectuꝫ i ipſo. ꝑ hoc etiā
ſignat̃ ꝙ dñs aliqñ dat ſuā gratiā augmē
tando pꝛius datā. (Et mittēs illū i domū
ſuam) iuſſit vt nemini diceret: ad vanita-
tis iactantiā vt mūdi gloꝛiā nos doceret
fugere: ſed tamē dicere poterat et debuit
ad p̄dicationē laudis diuine: hoc nōdum
itelligūt q̄ oia opa ſua vt ab hominibꝰ vi
deātur q̄ faciunt: de quibus dñs ait. Rece
perunt mercedē ſuam. Ne ergo hic reci- Mathꝭ
pias mercedem ⁊ recipiēdo perdas eter- vi.

nam̄ vitioſitatē tuā potius enarra ꝙ̄ vir-
tutē. exēplo apoſtoli dicētis. Qui fui blaſ-
ſ. tim. j. phemus et perſecutus ſum eccleſiam dei.
vñ Augu. Vis virtutes tuas augeri: pde-
Augu. re noli: fuge videri qđ eſſe meruiſti. Quod
manifeſtādo potes amittere: tacēdo cuſto
Beda. di. vbi Beda. Cūcti q̄ a dño curant̄ lāguo
res ſpūaliū ſunt ſigna langnorū quib⁹ aīa
per petm̄ eterne morti ꝓpinquat. Sicut et
in ſurdo ꝛ muto a dño ſanato: ſanatio mē-
tis inſinuatur eorum qui neqꝫ audire ver
bum dei neqꝫ loqui nouerant ꝛ mox in re-
fectione turbe eſuriētis que dñm ſequuta
fuerat ſuauitas figurat̄ illa qua diligētiū
ſe ꝛ querentiū ſolet corda nutrire: ita et in
hoc ceco paulatim curato a dño illumina
tio deſignatur cordium ſtultorū ac longe
a via veritatis aberrantiū. Rogabant aūt
eum vt illū tāgeret: ſcientes qꝛ tactus dñi
ſicut leproſum mūdare: ita ꝛ etiā cecū illu
minare valeret. Tāgim⁹ aūt dñm nos cū
F Tāgi- ei fide integra ꝛ ſincera adheremus: tan-
muſdo git nos cum mentē noſtrā afflatu ſui ſpūs
minus. illuſtrat: atqꝫ ad cognitionē nos ꝓprie in-
firmitatis ſtudiūqꝫ bone actiōis accēdit.
Apprehēdit manū ceci: vt eū ad executio
nē bone opatiōis cōfortet. Eduxit extra vi
cū vt a vita vulgari ſegregatus voluntatē
ſui cōditoris qua illuminari meret̄ libe-
rius ſedulo corde ſcrutaretur. Quiſquis
enim lumen eternitatis videre deſiderat
nō exēpla turbaꝝ: ſꝫ ducatū neceſſe eſt ſem
per ſui redēptoris ſequat̄. Ideo autē cecū
hunc paulatim ꝛ non repente curat quem
mox vno verbo ſi vellet poterat curare: vt
magnitudinē hūane cecitatis oſtēderet q̄
q̄ſi pedetētī: ꝛ ꝑ quoſdā ꝓfectuū grad⁹ ad
lucē diuine viſionis ſolet puenire. Sputū
qppe abantus de capite dñi ꝓcedit: man⁹
q̄ ſo ſunt mēbra corpis exteri⁹ poſita. Expu
ens ḡ in oclos ceci: dñs iponit man⁹ ſuas:
vt videat: qꝛ cecitatē ghis hūani ꝛ ꝑ inuiſi
bilia diuine pietatis dona: ꝛ ꝑ exhibita fo
ris ſacramēta aſſumpte hūanitatis abſter
ſit. Qꝛ ante eū in domū ire pcepit. Miſtice
admonet oēs q̄ cognitione veritatis illu-
miſtice ſtrant̄: vt ad cor ſuū redeāt: ꝛ q̄tū ſibi do-
natū ſit ſolicita mēte ppendāt donatis col
latiſqꝫ ſibi bñficijs digna operū executiōe
reſpōdeāt. Qꝛ vero eū ſicut ꝛ m̄ltos alios
q̄s ſanauit ſanationē ſuā ſilētio tegere iu
bet exēplū ſuis tribuit ne de his q̄ faciūt
mirādis fauorē vulgi reqrāt ſed diuis tm̄
aſpectibus vbi merces reſtat ſint placere
contenti. hec Beda. Oratio.

Domine ieſu xp̄e fac mecū ſignū
īfirmitatis ꝛ paſſiōis tue i bonū
vt inde ꝑ te me aditū gaudeā
ꝛ ꝯſolatū. O panis vite da mihi
ſuꝑ tuo amore reſici vt min⁹ ſo-
licite de pane vel quocūqꝫ ſolatio tempo-
rali. Da mihi vt a fermento pnerſe doctri
ne ac ſimulate iuſticie et actiōis prane ca
ueam et in his nec actiue nec paſſiue te
offendam. O ſplendor paterne glorie illu-
mina cor meū lumine tue gratie diuine:
meqꝫ de omnibus erroribꝰ ꝛ laqueis erue
ac dirige in viam veritatis et iuſticie ac ſa
lutis eterne. Amen.

¶ Finit prima pars iſtius libri Vite Jeſu chriſti.

¶ Sequuntur tituli Capitulorum Secunde partis.

De confeſſione vere fidei quā Petrus fecit pro omnibus. c. j.
De exhortatiōe ad ſequēdum chriſtum et ſue paſſionis exemplum. ca. ij.
De transfiguratione domini. capitu. iij.
De ſanatione lunatica. capi. iiij.
De tributo pro dño ꝛ petro ſoluto ꝛ de q̄ſtione diſcipulorum ſuper maioritate eorundem. cap. v.
De puſillis et paruulis nō ſcandalizādis exterius et non contemnendis interius. capi. vj.
De trib⁹ parabolis: videlicet ouis: dragme: ꝛ filij prodigi. capi. vij.
De modo fraterne correptiōis ꝛ de dimittendo fratri ſeptuagies ſepties. ca. viij.
De rege qui voluit rationem ponere cum ſeruis ſuis. capi. ix.
De cā dimittendi vxorem et de pullis domino oblatis. c. x.
De perfectione paupertatis. c. xj.
De duodecim conſilijs euangelicis. c. xij.
De difficultate et impoſſibilitate intrādi diuitem in regnū celorū ꝛ de premio relinquētium oīa et ſequētiū chriſtum. c. xiij.
De denario diurno. c. xiiij.
De villico iniquitatis. c. xv.
De diuite epulone ꝛ lazaro mēdico. c. xvj.
De reſuſcitatione lazari. c. xvij.
De conſpiratione pontificum et phariſeorum contra ieſum. c. xviij.
De decem leproſis a dño curatis. c. xix.
De ſamaritanis domino hoſpitium negātibus. ca. xx.
De petitione filiorum zebedei. ca. xxj.
De ceco illuminato ante ingreſſum hierico. ca. xxij.
De zacheo et eius conuiuio. c. xxiij.
De duobus cecis poſt egreſſum a hierico illuminatis. c. xxiiij.
De effuſione vnguenti ſuper caput Jeſu

capi.xxv.
De ſeſſione dñi ſuper pullum ⁊ aſinã.capitu.xxvj.
De glorioſa domini ſuſceptione ipſa die palma.c.xxvij.
De fletu domini ſuper hieruſalẽ ⁊ ingreſſu ipſius in eam.ca.xxviij.
De ſecunda electione ementium et vẽdẽtium e templo.c.xxix.
De duobꝰ minutis vidue ac de phariſei et publicani oratione.c.xxx.
De maledictione ficulnee ⁊ grano frumẽti et de principe mundi.ca.xxxj.
De duobus filijs quorum vnus in vineã iuit:⁊ alius ire neglexit.c.xxxij.
De locatione vinee ⁊ ſanguinarijs vinitoribus.ca. xxxiij.
De inuitatis ad nuptias ⁊ nõ habẽte veſtem nuptialem.c.xxxiiij.
De queſtione ſuper tributo ſoluendo de muliere ſeptem viros habente.c.xxxv.
De primo ⁊ magno ac ſecundo ⁊ ſimili legis mandato.c.xxxvj.
De ſcribis ⁊ phariſeis in doctrina audiẽdis ſed non in vita imitandis.c.xxxvij.
Quibus debetur ve eternum.c.xxxviij.
De ſignis aduentus domini et cõſummationis ſeculi.c.xxxix.
De aduentu ⁊ perſecutione antichriſti.capitu.xl.
De remedijs contra ſpirituales nouiſſimi tẽporis tẽtationes et de exercitio mentis in deum.c.xlj.
De orando ⁊ expectando aduẽtum dñi et de poſterioribus ſignis aduẽtus eiꝰ ⁊ cõſummationis ſeculi.c.xlij.
De aduentu chriſti iudicis.c.xliij.
De electorum conſolatione et appropinquante redemptione ⁊ de ſimilitudine ficulnee.c.xliiij.
De die domini iuxta exẽplũ noe vel loth ſubito venturo ac de vno aſſumpto ⁊ alio relicto.c.xlv.
De vigilia patriſfamilias cuſtodiẽtis cõtra furem domum ſuam.c.xlvj.
De lumbis precinctis ac lucernis ardentibus capitul.xlvij.
De decem virginibus.c.xlviij.
De talentis ⁊ bonis a domino ſeruis:traditis.c.xlix.
De ventilatione aree in extremo iudicio capitu.l.
De paſcha ⁊ diuerſis huius nominis acceptionibus.ca.lj.
Qua die ⁊ cur iudas vendidit dominum. capitu.lij.
Meditatio in primis veſperis in cena domini.capitulum.liij.
De ablutione pedum.ca.liiij.
De charitatiua correptione proditoris et egreſſu eius.ca.lv.
De inſtitutione ſacramẽti euchariſtie.capitulum.lvj.
De ſermone dñi in cena.ca.lvij.
De paſſione domini noſtri in generali.capitulum.lviij.
De primo completorio.ca.lix.
De matutinis.ca.lx.
De prima.ca.lxj.
De tertia.ca.lxij.
De ſexta.ca.lxiij.
De nona.ca.lxiiij.
De ſecundis veſperis.ca.lxv.
De ſecundo completorio.ca.lxvj.
Epylogus dominice paſſionis et de laude crucis.ca.lxvij.
De ſabbato ſancto.c.lxviij.
De reſurrectione domini noſtri.ca.lxix.
Quomodo dñs ieſus apparuit matri ſue. capitu.lxx.
Quomodo maria magdalena ⁊ alie marie ⁊ petrus atq ioannes venerũt ad monumentum.ca.lxxj.
Quomodo dominꝰ apparuit marie magdalene.capitu.lxxij.
Quomodo dominus apparuit tribꝰ marijs. capi.lxxiij.
De mendacio cuſtodum.ca.lxxiiij.
Quomodo dominus apparuit petro ioſeph iacobo minori et patribus in limbo. capitu.lxxv.
Quomodo dñs apparuit duobus diſcipulis euntibus in emaus caſtrum. capitulũ. lxxvj.
Quomodo dominus apparuit apoſtolis abſente thoma.capi.lxxvij.
Quomodo dominus apparuit apoſtolis preſente thoma.cap.lxxviij.
Quomodo dominus apparuit ſeptem diſcipulis ſuis ad mare tyberiadis. capitulum.lxxix.
Quomodo dominus apparuit vndecim diſcipulis et plus ꝙ quingentis fratribꝰ in galilea.ca.lxxx.
Epilogum apparitionum domini poſt reſurrectionem.cap.lxxxj.
De aſcenſione domini.capi.lxxxij.
De ſcripture euangelice fine ac fide ⁊ vtilitate.ca.lxxxiij.
De penthecoſte.capi.lxxxiiij.
De laude diuina. capi.lxxxv.
De aſſumptione et laude beate virginis capitu lxxxvj.
De finali iudicio.capi.lxxxvij.
De pena infernali et gloria celeſti.capitulum.lxxxviij.
Concluſio libri et ſignatio eius.capitulũ. lxxxix.

FINIS.

De cõfeſſiõe vere fidei quam petrus fecit ꝓ oibꝰ. Capi.j.

a Prima pars
libri huius que precedit
nullam de paſſione men-
tionem expreſſe facit. Se-
cunda vero pars que hic
ſequitur frequenter de paſ-
Mat. ſione facit mentionem: et totam continet
xvi. paſſionem et eorũ q̄ vltra ſunt ſerie. Poſt
Marci. premiſſa ergo (venit ieſus) tanq̄ ſaluator
viij. vbiq̄ lumẽ doctrine ſpargens: vbiq̄ ꝑdi-
Ceſa- tos querens: vbiq̄ penitẽtes ſaluans (in
rea phi partes) et fines ciuitatis que (ceſarea phi-
lippi. lippi) vocabatur: ſed nũc paneas dicitur.
Philippꝰ tetrarcha frater herodis ciuita
tẽ illã renouauit et ampliauit: ⁊ extunc eã
ceſareã philippi i memoriam ſui nois: ⁊ i
honorẽ tyberij ceſaris q̄ ei q̃rtã ꝑtem regni
dederat appellauit. Et eſt ſita i pede mõ-
tis libani vbi hincinde i decliui latere mõ
tis oriunt duo fontes ior ⁊ dan dicti qui
poſt modicũ ad radicẽ ⁊ pedẽ libani con-
Iorda- fluẽtes efficiũt iordanẽ: q̄ poſt lõgos cir-
nis or- cuitꝰ igredit mare galilee ꝓpe corozain
tus. ciuitatẽ. Dr etiã ceſarea philippi ad diffe
rẽtiã ceſaree paleſtine vbi corneliꝰ cẽturio
dr habitaſſe. Eſt ⁊ alia ceſarea metropo-
lis capadocie q̄ eſt i regiõe turcie. In iſta
aũt ciuitate .ſ. ceſarea philippi ⁊ i ꝯfinibꝰ
eiꝰ habitabat gẽtiũ ppl's: ⁊ iõ ex hoc ꝙ xp̄s
miſteriũ ſue icarnationis hic reuelare vo-
luit oſtẽdit ꝙ fundamẽtũ eccl'ie i fide gẽ-
tiũ ſit. Hec eñi ciuitas eſt phenicis regiõis
gẽtiũ ⁊ terminꝰ iudee ad ſeptẽtrionem ad
quã tributũ cẽſꝰ capitis deferebat: ꝓ quo
ſub ceſare Auguſto vniuerſꝰ orbis deſcri
ptus dr. Cõgruũ aũt fuit vt i loco in q̄ or-
bis tributũ ſoluit rex regũ et dñs orbis
tributũ fidei exigeret qḋ ſolui de capite
aie .i. de mẽte. (Et) cũ eſſet ſolus orãs i via
Inter- (interrogauit diſcipulos ſuos) nõ q: du-
rogan- bitaret vel ignoraret ⁊ vt aliq̄d diſceret: ſꝫ
di rõ in vt eos veritatẽ inſtrueret ⁊ doceret ⁊ erro
xp̄o. rẽ hoim ꝑ rñſionẽ diſcipuloꝝ eliminaret.
Itẽ vt eis occaſionẽ merendi daret: ⁊ nos
fideli coꝝ cõfeſſione in fide ſolidaret. Itẽ
vt fidẽ illoꝝ ꝑ ſequentẽ approbationem ⁊
promiſſionẽ in ipſis fortiꝰ confirmaret ac
differentiã apoſtoloꝝ ⁊ populoꝝ cõfirmã
do oſtẽderet. Exploraturꝰ aũt fidẽ diſcipu
loꝝ priꝰ vulgi ſniaꝫ inquirit: q: confirma
turus eos in fide priꝰ opiniões ⁊ errores
aliorũ a mentibꝰ eoꝝ remouere voluit vt
de veritate eos melius iformaret. Sic do-
ctor euãgelicꝰ dꝫ errorea deſtruere vt me-
lius poſſit veritatem aſtruere. Volẽs ergo
dominꝰ errores exponi vt eis expulſis di-
ſcipuli veritatem ꝓferant non vulgi opi-
nione ſed ex domini reuelatione (interro-
gauit eos di. Quẽ dicunt homines) ⁊ tur-
be vulgares (eſſe filiuꝫ hominis) .i. virgi-
nis? Hoc ſoli xp̄o cõuenit. Adã enim fuit
filius terre: alij filij hoim: q: ex vtroq̄ gi- Filius
gnuntur parente: ſed ſolus chriſtꝰ fuit fi- hois.
lius vnius hominis q: nõ niſi vnũ paren
tem habuit in terra: ſic vnũ in celo. Vocat
ſe etiã nõ ſolum filiũ dei ſed hominis rõ-
ne humilitatis quod eſt ꝯtra illos q̄ ſemꝑ
volunt ſe a digniori nominare et maiores
ſue parẽtele tacitis ceteris allegare. ſcḋm
Hiero. Nõ dicit quẽ me dicunt eſſe homi- Hiero:
nes: licet de ſe intelligeret ne iactanter de
ſe q̃rere videret. ſꝫ dicit ſm Chri. filiũ ho- Chriſ.
minis: q: diſpenſationẽ incarnatiõis cre- B
di vult ⁊ in cõfeſſionẽ deuenire. Similiter Fama
p̄lati ac doctores magni hoies deberẽt in nr̄a no
quirere de fama ſua a collateralibꝰ ſuis: bis cu-
q: bona fama doctoris ⁊ p̄ſidẽtis multuꝫ rãda.
facit ad doctrine ⁊ edificatiõis fructũ: ma Orige.
la ad detrimẽtũ. vñ Orige. Interrogauit
xp̄s diſcipl'os vt nos ſemꝑ ſcrutemur q̄lis
opinio ſit apud hoies de nobis: vt ſi q̄d
male dr ḋ nobis occaſiões illiꝰ ꝑcidamꝰ:
ſi q̄d aũt boni eiꝰ occaſiões augeamꝰ. Sed
⁊ diſcipuli ep̄oꝝ apl'oꝝ iſtruunt exemplo
vt qualeſcũq̄ opiniões audierint foris de
ep̄is ſuis referãt eis. In hoc aũt ꝙ dñs ab
apl'is q̄ſiuit de fide turbaꝝ dedit itellige
re ꝙ p̄lati reddituri ſunt rõnẽ de fide ſub
ditoꝝ. Et q: de xp̄o erãt varie opiniones Opini-
in populo: iõ diſcipuli rñderũt dicẽdo qḋ ones
alij dicerẽt eũ eſſe ioãnẽ baptiſtã q̄ i vtero de xp̄o.
matris poſitꝰ ſentiebat dñi p̄ñtiã ⁊ ꝓpter
baptiſmũ ⁊ vite eminẽtiã cuiꝰ opinionis
fuit herodes et ſui ſequaces. Vñ Theo. Theo:
Multi nãq̄ putabãt ꝙ ioãnes a mortuis
ſurrexiſſet ſicut ⁊ herodes credebat: ⁊ poſt
reſurrectionẽ ſuã miracula perpetraſſet.
Alij vero dicerẽt eũ eſſe helyã ꝓpter zelũ
ꝟitatis quẽ habuit ⁊ ꝓpter potẽtie euidẽ
tiã: q: ignẽ de celo poſuit et q: ad celũ ra-
ptꝰ credit idem eſſe vẽturꝰ. Alij hieremiã ꝓ
ſanctitate q̄ ſanctificatꝰ fuit in vtero ma-
tris ⁊ ꝓpter patiẽtiã in aduerſis ⁊ ꝓpter
bñficiũ mie: q: ppl'i pctã planxit et lamẽ-
tatꝰ fuit. Alij aũt vnũ de ꝓphetis .ſ. heliſeũ
ꝓpter excellẽtiã ſapiẽtie. habuit eñi dupli
cẽ ſpm̄ helye: vel q: ſurrexit vnꝰ aliꝰ ḋ ãti
q̄s ꝓphetis p̄oribꝰ. Et ſic ꝑꝫ diuiſio erro
ris habiti de ieſu ꝑ vniuerſis. Sic adhuc
hodie variant hoies inq̄rendo ſalutẽ ſiue
beatitudinẽ. Vnuſq̄ſq̄ eñi ponit beatitu-
dinẽ in eo qḋ diligit: ⁊ hoc ꝓ deo colit. q:
ſm Augu. hoc ab hoie colitur qḋ p̄e cete- Augu.
ris diligit. Deinde exigit a diſcipulis ꝓ-
priam de ſe confeſſionem di. (Vos autẽ)
ab alijs diſcreti qui nõ eſtis de turba: ſed

mei diſcipuli qbꝰ datũ eſt noſſe miſteriũ
regni dei q̄ eſtis lux mũdi q̄bus oĩa q̄cũq̄
audiui a p̄re meo nota feci(quẽ me eſſe di
citis?)q.d. Si alij errãt opinione falſa de
me: vos tñ nõ debetis errare q̄ tãdiu mecũ
fuiſtis ⁊ meã doctrinã audiſtis ⁊ miracu-
la tãta vidiſtis.(Et rñdit petrꝰ)ꝓ oĩbus
ſcʒ ꝓ ſe ⁊ alijs: q: oẽs vnũ ſciebãt ⁊ idẽ ſen
tiebãt: ſʒ alij ap̄li etiã ſcirẽt: iſte tñ tãq̄ ſe
nior ac p̄nceps ⁊ caput alioꝝ fit os totius
collegij ac p̄ oĩbꝰ ⁊ ꝓ oĩbꝰ rñdit q̄ oĩbus
p̄eſſe ⁊ ꝓdeſſe d̄buit. Ex quo ptʒ ꝙ p̄cipue
ad petri ſucceſſorẽ ꝑtinet certificatio du-
bitationũ de fide ⁊ ꝑtinẽtibꝰ ad eandeʒ.
Petrꝰ igit̃ nõ a parẽtibꝰ ſʒ a p̄re celeſti edo
ctꝰ dei filiũ ⁊ hoim vides vtrũq̄ cõplexus
eſt ac v̄itatẽ diuine ⁊ hũane nature.i. ve-
rũ deũ ⁊ hoieʒ in eodẽ ſuppoſito cõfitetur
di.(Tu es xp̄s filius dei viui).q.d.(tu es
xp̄s)id eſt hõ ſm qd̄ vnctꝰ es oleo gr̄e p̄re
pticipibꝰ tuis: ⁊ ſic ꝯfitet̃ eiꝰ hũanitatẽ in
qua vnctꝰ eſt oleo gr̄e p̄re alijs: ⁊ es (filius
dei)naturalis.ſ. ⁊ nõ adoptiuus ſicut alij:
⁊ ꝑ ꝯñs eiuſdẽ nature cũ deo p̄re: ⁊ ſic ꝯfi-
tet̃ eiꝰ diuinitatẽ: ⁊ addit (viui).i.incõmu
tabilis ⁊ eterni: q: hebrei ꝯſueuerũt voca
re deũ viuũ ad differẽtiã ⁊ diſtinctionem
falſoꝝ deoꝝ q̄ nõ viuunt: quos.ſ.gẽtes vl'
de mortuis hoĩbꝰ vel de inſenſibili mate
ria ⁊ ſubſtãtia ſibi inſtituerũt (Rñdẽs ãt
ieſus) petro ⁊ i petro oĩbꝰ mercedẽ vere cõ
feſſionis (Dixit ei. Beatꝰ es ſymõ bario-
na).i.filiꝰ ioanna. bar eñ idẽ eſt qd̄ filiꝰ.
iona autem ponit̃ ꝑ diminutionẽ ꝓ ioã-
na ſubtracta media ſyllaba. Uñ bariona
hic accipitur ac ſi filiꝰ ioannis diceret̃: et
ꝓpter hoc ẽt petrꝰ q̄nq̄ ſymon ioãnis dr̃
ſm Chr. Hoc dicit vt oñdat qm̄ ita natu-
raliter eſt xp̄s filiꝰ dei ſicut petrꝰ filiꝰ ioã
ne eiuſdẽ ſubſtãtie cũ eo qui genuit. Bea
tus inq̄ es ꝓpter confeſſionẽ vere fidei q̄
ducit ad btitudinẽ (q: caro ⁊ ſanguis nõ
reuelauit tibi).i.nõ parẽtes tui vel homo
mortalis aut hũana doctrina iſtã verita-
tem ⁊ tm̃ archanũ fidei te docuerũt (ſʒ pr̃
meꝰ q̄ eſt in celis) ⁊ ꝑ ꝯñs tota trinitas: q:
indiuiſa ſunt opa trinitatis. vbi Chriſo.
Sermo iſte cõuenit ⁊ ad oẽs vt ſingulis
q̄buſq̄ dicat̃. Btũs es qm̄ caro ⁊ ſanguis
nõ reuelauit tibi: ſed pater meus q̄ eſt in
celis. Tu dicis ⁊ veꝝ dicis: q: ego ſuʒ xp̄s
filius dei viui. (Et ego) q̄ ſuʒ veritas im-
mobilis (dico tibi) ꝓ te ⁊ ꝓ ſocijs tuis cu
ius dicere eſt facere (q: tu es petrus) a me
petra dicꝰ.i.ꝯfeſſor vere petre q̄ es xp̄s
ac fide fortis ⁊ doctrina ſtabilis. Merito
ꝓpter fidei fortitudinẽ ⁊ fidelẽ xp̄i cõfeſ-
ſionẽ hoc nomẽ petrus accepit q̄ in petrã
xp̄m credidit. Symon q̄ppe antea vocaba
tur: ſʒ hoc nomẽ petrus a dño ei impoſitũ
eſt vt eccleſiã ſignificaret. Quia eñ petra
xp̄s: petrꝰ eſt populꝰ xp̄ianus. (Et ſuper
hãc petrã) quã mõ ꝯfeſſus es ⁊ quã tu mõ
in fidei fũdamẽto poſuiſti.i.ſup xp̄ʒ (edifi
cabo eccleſiã meã.) Petra eñ erat xp̄s ſu
per qd̄ fundamentũ etiã ipſe edificatꝰ eſt
petrus. Huic ſnĩe apl's cõcordans ait. Fun
damentũ aliud nemo p̄ot ponere p̄ter j.co.iij.
id qd̄ poſitũ xp̄s ieſus. Ac ſi dicat nõ eſt
aliud fundamentũ: niſi illa petra quã pe
trus poſuit fundamentũ cũ diceret' tu es
xp̄s filiꝰ dei viui.) Super hãc eñ petrã edi
ficat̃ tota dei eccl'ia. Itẽ (ſup hanc petrã.)
i.ſup hãc fidẽ ⁊ ꝯfeſſionẽ ſeu huiꝰ fidei et
v̄itatis firmitatẽ tanq̄ ſupra fundamẽtũ
firmũ (edificabo eccl'iã meã. Et porte in-
feri) q̄ ſunt ſuggeſtiões demonũ: delecta-
tiones vitioꝝ: doctrine hereticoꝝ: tormen
ta ac blãdimẽta ꝑſecutoꝝ: ac praua malo
rũ opa: colloq̄a ⁊ exẽpla q̄ iter perditionis
oſtẽdũt: ⁊ ad tartara ducũt (nõ p̄ualebunt
aduerſus eã).ſ.eccleſiã ſic firmatã: q: a fi- C
de ⁊ charitate xp̄i nõ ſeparabũt eã. Ex quo Clauiũ
ptʒ ꝙ eccl'ia ꝯſiſtit in illis ꝑſonis in q̄bus promiſ
eſt notitia ⁊ v̄a cõfeſſio fidei ⁊ veritatis. ſio.
¶ Deinde claues regni celoꝝ ſe petro da
turũ dñs ꝓmiſit: ſʒ tũc nõ dedit: q: ſi ſtati
dediſſet nũq̄ in petro p̄uitas cõfeſſiõis
de qua ſtati ſubdit̃: vel error negatiõis de
quo in paſſione dr̃ locũ inueniſſet. Sicut ãt
ꝓ oĩbꝰ ap̄lis petrꝰ rñdit: ita i eo oĩbus cla
ues regni dñs ꝓmiſit di. (Et tibi) q̄ p̄re ce
teris ꝯfeſſus es (dabo claues) i.iudicij po
teſtatẽ (regni celoꝝ).i.eccl'ie p̄ntis q̄ dr̃ re
gnũ celoꝝ: q: ad viũ p̄tãtis eius digne
miniſtratũ ſequit̃ aditꝰ vl' clauſio regni ce
loꝝ. vñ Bed. Claues aũt ei nõ mõ dantur
ſed ꝓmittunt̃: necdũ eñ fabricate ſunt ſu Beda.
per incudẽ crucis nec i eo ſanguine tẽpe
rate. Ego q̄ʒ eaꝝ miniſterio cũ i actu per-
fectionis fuerint adhuc in ardẽtis paſſio
nis fornace: p̄mo latroni ⁊ homicide apiã
ianuã paradiſi: vt ⁊ tu i eo exẽplo publi-
canos ⁊ meretrices itrare pmittas. Tu eñ
ſup eos iudiciũ exercebis q̄ ꝯfitebunt̃ cul
pã ⁊ expectabũt penã. Et idõ habebis ordi
nariã iuriſditionẽ ⁊ iudiciariã p̄tatem: ad
qd̄ duo req̄runt̃: auctoritas cognoſcẽdi vl'
arbitrãdi de culpa: ⁊ p̄tãs abſoluendi vel
ẽt iudicãdi: q̄ duo ſub noĩe clauiũ tibi da
bo. hec Bed. Claues ergo regni celorũ ip Clauiũ
ſam diſcretionẽ ⁊ potentiã noĩat diſcretio ſignifi-
nem qua dignos vel ĩdignos diſcernat po catio.
tentiã qua liget vl' ſoluat. Clauis q̄ppe ẽ
p̄tãs q̄dã ſpũalis ſupernaturaliter a deo
data ⁊ infuſa nõ innata ⁊ acq̄ſita. Et dicit
hic gloſa ꝙ due ſunt claues ſcʒ ſcia diſcer
nẽdi ac p̄tãs ligãdi ⁊ ſoluẽdi. Uñ ſciendũ
ꝙ ſicut in ſole potẽtia liquefaciendi ⁊ in-
durandi vna eſt in radice: ſed due in effe

Clauiũ ptãs du plex. etib⁹. ſic tñ vna eſt clauis ĩ radice: ſʒ due ĩ effectib⁹. Clauis eñ dr̃ ptãs iudicãdi ĩ fo ro aĩaꝝ nõ corpoꝝ: ptãs aũt iudicandi ex duob⁹ integraẽ: ex ptãte diſcernẽdi in cau ſe examinatione: ⁊ ptãte diffiniendi ĩ cau ſe determinatione ꝑ ſententiã cõdemnato riã vel abſolutoriã. Prima ptãs dr̃ hic ſciẽ tia nõ vt eſt habit⁹ cognitionis ſe d aucto ritas ⁊ ptãs diſcernẽdi ⁊ iudicãdi p̄ ſciẽn tiã prehabitã. alia dicit potentiã admittẽ di ad regnũ: vel excludẽdi ſm verũ iudi ciũ prehabitũ: q: debẽt indigni excludi et digni recipi. vñ Ber. petrus claues acce- Bern. pit in ſciẽtia ⁊ ptãte ſibi data deſuper: et he claues ſunt ptãs aperiẽdi ⁊ claudendi atq; inter admittendos ⁊ excludẽdos di ſcretio. Deinde ſubiũgit. (Et qđcũq; liga ueris ſup terrã. i. ĩpõ ſup terrã viuẽte (erit ligatũ ⁊ in celis, i. celeſtis curia approba ptãs h quo data. bit ⁊ ꝯfirmabit. Et ſil'r qđcũq; ſolueris ſu per terrã erit ſolutũ ⁊ in celis. Hoc eſt ſm gl'o. quẽcunq; indignũ remiſſione iudica ueris dũ viuit indignus apđ deũ iudica Unus ſpiritualis. bit: ⁊ quẽcũq; ſoluendũ iudicaueris dum viuit remiſſionẽ a deo ꝯſequet. Hec autẽ ſoluẽdi atq; ligãdi ptãs nõ ſoli petro ſed ⁊ ceteri aplis data ẽ a dño. ⁊ nõ tm̃ aplis verũetiã epiſcopis ⁊ p̄ſbyteris oĩ eccl'ie. Ita tñ q ptãs autoritatis eſt in ſolo deo q̃ aperit ꝑ gratie infuſionẽ: ptãs excellentie in xp̄o q̃ aperit ꝑ paſſionis meritũ: pote ſtas miniſterij in prelatis eccleſie q̃ apiũt ꝑ ſacramẽtoꝝ miniſteriũ. Sed ideo petr⁹ ſpecialiter. claues regni celoꝝ ⁊ principa tum iudiciarie ptãtis accepit: vt oẽs per orbem credentes intelligãt: q: quicunq; ab vnitate fidei vel ſocietate illi⁹ quoli mõ ſemetipſos ſegregant: tales nec vincu lis pctõꝝ abſolui: nec ianuam regni ce leſtis igredi poſſunt. Et ſm gl. ſpãliter eã ptãtẽ dñs petro cõceſſit: vt ad vnitatẽ nos inuitaret. Ideo eñ eũ principẽ apl'oꝝ cõ ſtituit: vt eccl'ia vnũ p̄ncipaliter xp̄i habe ret vicariũ: ad quẽ diuerſa mẽbra eccleſie recurrerẽt ſi forte inter ſe diſſentirent. Qđ ſi diuerſa capita eſſent in eccl'ia vnitatis vinculũ rumperet. Hic ergo petrus eligi tur eccleſie p̄latus: ſʒ poſt cum aliis aplis hanc ꝓmiſſaʒ ptãtẽ accepit vbi apli epi ſunt ordinati qñ poſt reſurrectionẽ domi Jo.xx. nus inſufflans ĩ eos dixit. Accipite ſpiri tũ ſanctũ ⁊c. ſed paſtorẽ oĩm fideliũ ⁊ aplo rũ p̄ncipẽ ac ſuũ vicariũ in tota eccl'ia p̄e Jo.vlt. fecit cũ ei dixit. Paſce oues meas. Hec p̄e dicta epi ⁊ prelati audiãt: de munere gau deãt: de ptãte nõ ſuperbiãt. Si ei ſic liga uerint vt petr⁹: ſi ita ſoluerint vt petr⁹: q̃c qđ ligauerint ligatũ erit: ⁊ q̃cqđ ſoluerint ſolutũ erit imitenẽ g illũ in diſcretione ⁊ iuſtitia quẽ imitari voluũt ĩ ligãdi ac ſoluẽ di ptãte. Ideo eñ hec ſoli petro dicta ſũt: Petrus imitandus ⁊ in tuend⁹. vt oẽs alij ſe in illo quaſi ſpeculo videant ſic viuẽdo: ſic ligãdo: ſic ſoluẽdo: ⁊ a pace ⁊ cõcordia nõ recedẽdo. Nõ preſumãt q̃c q̃ꝫ cõtra iuſtitiã ⁊ veritatẽ attendẽtes ver bũ apoſtoli dicẽtis. Nõ eñ poſſum⁹ aliqđ cõtra veritatẽ ſʒ ꝓ veritate. Et ſm Orige. ſit irreprehẽſibilis q̃ alteꝝ ligat vel ſoluit Orige. vt inueniat dign⁹ ligare vel ſoluere in ce lo. Quodcũq; ergo ligauerint vel ſoluerit in terra iuſte ⁊ diſcrete ac vtraq; claue coo perante ⁊ nõ errãte: ⁊ ligatũ ⁊ ſolutũ erit in celo. Si tamẽ iniuſte agit prelatus ſen tentia ei⁹ ⁊ ligat quo ad eccleſiã militan tem: nõ tñ quo ad triumphantẽ. Sed ſiue iuſte ſiue iniuſte ꝓferat ſemꝑ ſentẽtia pa ſtoris timẽda eſt: ne forte culpa q̃ nõ fit ex ope fiat ex elatiõe. vñ Greg. Sub magno moderamine paſtores eccl'ie, vel ſoluere ſtudeãt vel ligare. Sed vtrũ iuſte vel iniu Greg. ſte obliget paſtor: paſtoris tñ ſnĩa gregi ti mẽda eſt. Ne is qui ſubeſt ⁊ cũ iniuſte forſi tã ligaẽ ipm̃ obligatiõis ſue ſnĩam ex alia culpa mereaẽ. Paſtor ergo vel abſoluere indiſcrete timeat vl' ligare. Is aũt qui ſub manu paſtoris eſt ligari timeat iuſte vel iniuſte. Nec paſtoris iudiciũ temere rep̄ hendat: ne ⁊ ſi iniuſte ligat⁹ eſt ex ipſa tu mide reprehẽſiõis ſupbia culpa q̃ nõ erat fiat. hec Gre. Tũc poſt cõfeſſionẽ diſcipu loꝝ de filio dei factã in petro dicẽte tu es G vetatio ne cui dicerẽt. xp̄s fili⁹ dei viui (Precepit ieſus diſcipu lis ſuis vt nemini dicerent) ⁊ reuelarent (q ipſe eſſet ieſus xp̄s, vt ſm q ipſi de xp̄o in tellexerãt alijs nõ p̄dicarent. Hoc p̄cepit xp̄s cauſa humilitatis: q: de ſe nõ magna ſed hũilia p̄dicari voluit: ⁊ cã nõ ipedien te ſue paſſiõis: q: ſi p̄dicareẽ ⁊ crederetur xp̄s nõ crucifigereẽ: ⁊ cã nõ ſcãdalizande ſue cõgregatiõis: q: ſi prius imortalitas et magna de eo p̄dicata fuiſſent: ⁊ poſtea pu ſilli ⁊ adhuc ĩfirmi ĩ fide eũ, flagellari: cru cifigi: ⁊ poſt m̃lta ignominioſa morte mo ri vidiſſent ſcãdalizati de eoꝝ p̄dicatiõe fuiſſent. Uñ iſta ꝓhibitio fuit ad tẽpus. ſ. vſq; poſt reſurrectionẽ: ne ſi añ paſſionem p̄dicareẽ irritareẽ fides in cordib⁹ creden tiũ ꝓpter futurũ ſcandalũ paſſiõis: ſicut ptʒ factũ in ipſis aplis. Inſtabat enim tp̄s paſſiõis: tp̄s ignominie ⁊ oſtẽdende infirmitatis: ſʒ poſt reſurrectionẽ habita pfecta victoria mortis erat tp̄s p̄dicandi gloriã ſue maieſtatis. Qñ eñ ceſſauit cau ſa ſcʒ ſcandalũ paſſionis ceſſauit ⁊ effect⁹ Chriſ vñ Chri. Q: ſi manifeſte eſſet agnit⁹ fili⁹ dei: nemo auſus fuiſſet man⁹ in eũ iniice re ⁊ neq; crucifixus fuiſſet neq; reſurrexiſ ſet a mortuis: ꝓpterea adhuc inferorũ re gnum eſſet in terra: ⁊ dñatio diaboli totũ mundũ teneret. vnde ⁊ Ambr. Multis ex Ambr.

cauſis iubet taceř diſcipulos: vt fallat pⁱn-
cipē: vt declinet iactātiā: doceat hūilitatē
ſimul ne rudes ⁊ iperfecti adhuc diſcipu-
li maioꝛis p̄dicatiōis molibꝰ opprimā-
tur. Pꝛohibent ergo diſcipuli eū euange-
lizare dei filiū: vt euāgelizēt poſtea cruci-
fixū. Hec eſt fidei gloria ſi vere intelligas
crucē xp̄i. Alie cruces nihil mihi ꝓſunt ſo
la crux xp̄i mihi vtilis eſt. Et vere vtilis ꝑ
quā mihi mūdus crucifixus eſt ⁊ ego mū-
do. Si mihi crucifixus eſt mūdꝰ ſcio quia
moꝛtuꝰ eſt ⁊ non diligo eū ſcio qꝛ ꝑterit ⁊
nō cōcupiſco eū: ſcio qꝛ coꝛruptela conſu-
mit hūc mūdū ⁊ quaſi fetidū vito quaſi le
nē caueo quaſi nociturū relinquo. hec Am-
bꝛo. Modū aūt alloquēdi et ad eccleſiam
ac fidē vocādi ſiue gētiles ſiue iudeos de
ſcribēs hoc loco idē Ambꝛo. dicit. Cū aliq̄
ex gētibꝰ vocant ad eccleſiā: ita p̄ceptoꝝ
ſeriē foꝛmare debemꝰ: vt p̄mo vnū deū au
ctoꝛē mūdi omniūq; eſſe doceamꝰ in quo
viuimꝰ ⁊ ſumꝰ ⁊ mouemur: cuiꝰ ⁊ genus
ſumꝰ vt nō ſolū ꝓpter munera lucis ⁊ vi-
te: verūetiā pꝛopter cognitionē quādam
gn̄is diligēdus a nobis ſit. Deide opinio
nē illā q̄ eſt de idolis deſtruamus eo ꝙ nō
poſſit auri argētiq; vel ligni materia vim
in ſe habere diuinā. Cū vnū deū eſſe per-
ſuaſeris tūc iudicio eiꝰ aſtrues ꝑ xp̄m no-
bis ſalutē datā incipiēs ab illis q̄ geſſit in
coꝛpoꝛe etiā diuina deſcribens: vt plus q̄
homo videatur vitā huius virtute moꝛtē
moꝛtuūq; ab inferis reſuſcitatū. Paulatī
eīm fides creſcit vt cū ſupꝛa hoīes fuiſſe vi
deat deꝰ eſſe credat. Nā niſi ꝓbaueris ꝙ
facere illa ſine diuia v̄tute nō potuit quē
admodū pōt ꝓbare in eo vim fuiſſe diui-
nā. Tali athenienſes infoꝛmauit pꝛecepto
ap̄ls: talis nobis apud gentiles oꝛdo ſer-
uandus eſt. At vero cū iudeos alloquerē-
tur ap̄li ipſum xp̄m eſſe dicebāt qui ꝓphe
ticis nobis eſſet ꝓmiſſus oꝛaculis quē nō
pꝛius cum autoꝛitate ſua dei filiū nomi-
nabāt: ſed virū iuſtū: virū a moꝛtuis ſuſci
tatum. Illum virū de quo dictū eſt in pꝛo-
phetis. Filius meus es tu ego hodie ge-
nui te. Ita ergo et tu ad ea q̄ difficile cre-
dunt autoꝛitate diuini ſermonis addiſce
⁊ ꝓmiſſum eius aduētū ꝓphetarū voce de
ſigna reſurrectionē q̄q; multo ante cōper-
tam ſcripturā teſtimoniis edoceto: nō vſi-
tatā cum ceteris vt in ip̄a ſuſcitati coꝛpis
aſſertiōe eterne teſtimoniū diuinitatis ac
quiras. Cū eīm ceteroꝝ coꝛpa coꝛruptionē
ꝓbaueris ſubiiſſe poſt moꝛtē hūc vtiq; de
quo dꝛ. Nō dabis ſctm̄ tuū videre coꝛru-
ptionē: cū ꝓbas hūane fragilitatis exptā:
ꝓbas hūane cōditiōis meritaꝭ ſupgreſſum
deo magis q̄ hoībꝰ cōferendū. Qꝛ niſi ad
ſacramēta fideliū tendēs cathecuminus

imbuēdus ſit dicendū: qꝛ vnꝰ deꝰ eſt ex q̄ foꝛmā-
oia: ⁊ vnus ieſus ꝑ quē oia nō duos dn̄os di mo-
eſſe dicēdos. Perfectū q̄dē patrē: perfectū dus.
eſſe filiū ſꝫ vniꝰ patrē ⁊ filiū eſſe ſubſtātie
v̄bū eterni dei: nō ꝙ ꝓferť: ſed qd̄ opꝫ ex
patre genitū nō voce editū. hec Ambꝛ. Ut
aūt ap̄li meliꝰ tenerēt p̄ceptū dn̄i: ne ante
reſurrectionē euāgelizaret: ſimulq; ne hoꝛ
rerēt moꝛtis ꝑiculū ſi regni gloꝛiā dilige-
rent p̄dixit eis tūc paſſionē ſuā oſtēdēs (qꝛ
opoꝛteret). i. cōuenieñs eēt ſm̄ oꝛdinationē
diuinā (filiū hoīs) ſcꝫ (eū ire hieroſolymā)
ad operādū ſalutē i medio terre: qꝛ p̄oꝛdi-
natū erat a deo p̄re ꝙ ibi cōpleret miſte-
riū redēptiōis nr̄e. Un̄ iſtud opꝫ opē poꝛ- R.
tat: opes appoꝛtat. Opoꝛtet inq̄ nō ꝓpter Opꝫ
ſua: ſed ꝓpť nr̄a pctā: ⁊ iō in p̄s dꝛ. Que nō Ps. lx-
rapui tūc exoluebā. Et eſt notabile ꝙ ip̄e viij.
loquēs de ſua paſſione nolat ſe filiū hoīs
nō filiū dei: q̄ſi vellet dicere ꝙ paſſurꝰ erat
nō ſm̄ naturā diuinā ſed hūanā. Modus faſcicu-
aūt nr̄e redēptiōis ſubiūgit cū dꝛ (⁊ mul- lꝰ myꝛ-
ta pati) factꝰ ei faſciculꝰ myꝛrhe i. cumulꝰ rhe.
amaritudinis: qꝛ ex multis paſſionū gn̄i-
bus cōpoſitꝰ eſt myꝛrhe faſciculꝰ. Multa
inq̄ pati: qꝛ ꝯpꝛehēdi: colaphizari: cōſpui:
accuſari: denudari: flagellari: ⁊ repꝛobari
(a ſenioꝛibꝰ) q̄ debebāt hr̄e pꝛeeminentiā
vite (⁊ ſcribis) q̄ videbant hr̄e p̄rogatiuā
ſciētie (⁊ pꝛincipibꝰ ſacerdotū) q̄ habebāt
excellētiā autoꝛitatis ⁊ potētie qꝛ ab illis
iudicatꝰ eſt ad moꝛtē: ⁊ pꝛeſidi traditus ⁊
occidi in cruce a gētibus qui eū crucifixe-
runt ꝓpꝛiis manibꝰ: ⁊ tertia die reſurgere
tāq̄ virtute ꝓpꝛia non ſuſcitare poteſtate
aliena qd̄ dixit ne nimis de eiꝰ moꝛte tri-
ſtarent ⁊ ſic ſpe reſurrectiōis cōfoꝛtarent.
Ad hoc ignominia ſue paſſionis ⁊ ſue re-
ſurrectionis gloꝛiā pꝛedixit: vt ſuo exēplo Paſſio
timoꝛē paſſionis tolleret: ⁊ eos ad cōſide- nis p̄di
rādū ſue reſurrectiōis gloꝛiā eleuaret vbi cende
Hiero. Eſt aūt ſenſus Tūc me p̄dicate cū cauſe.
iſta paſſꝰ fuero. Qꝛ nō ꝓdeſt xp̄m publice Hiero.
p̄dicare ⁊ eiꝰ vulgare i populis maieſtatē
quē poſt paululū flagellatū viſuri ſunt et
crucifixū (Et aſſumēs eū petrꝰ) ſeoꝛſū ⁊ du
cēs ſeparatim ne coꝛā aliis videret argue
re magiſtrū (icrepauit eū) amātis affectu
dicens (Abſit a te dn̄e) ſic pati (nō erit tibi
hoc). ſ. ꝙ itereat filiꝰ dei viui. q. d. Indecēs
ē ꝙ tu dn̄s maieſtatꝭ tā ignominioſe patia- L
ris. Increpauit petrꝰ dn̄m potiꝰ q̄ ceteri: Arguē
qꝛ nō vult cōfeſſionem ſuā deſtrui nec pu- di ma-
tat filiū dei poſſe occidi vel moꝛi: vel po- ioꝛꝭ foꝛ
tiꝰ ꝓpter feruoꝛis amoꝛē hoc fecit q̄ pꝛe ce ma.
teris ardebat. Et bene aſſumpſit eū petrꝰ
ſecreto relinquēs nobis exēplū ſiliter ar-
guēdi maioꝛē: qꝛ inferioꝛ nō debet in pu-
blico arguere ſupioꝛē. (Dn̄s autē conuer-
ſus) i. facie verſa ad petrū quē p̄cedebat:

penitētiā declinās ad bonū ſe in ope: l lo-
cutiōe: ⁊ cogitatione cōuertit. Inuenitur
nihilominus triduū multiplex. ſ. penitē-
tiū: operantiū: ɔtēplātiū: platoꝝ: p̄dicato-
rū. Penitētiū cōtritio: cōfeſſio: ſatiſfactio.
Operātiū cogitatio ſancta: locutio vera:
actio bona. Cōtēplantiū meditatiōis: le-
ctionis: ⁊ orationis. Prelatoꝝ diſcretio in
intellectu: zelus in affectu: iuſtitia in effe-
ctu. Predicatorū paupertas: caſtitas: ⁊ obe-
diētia. Quidā aūt de ꝓpe veniūt: vt q̄ ba-
ptiſmalē innocētiā ſeruauerūt: q̄dā de lō-
ginquo: vt q̄ poſt multa flagitia penitue-
rūt: q: q̄to plus q̄s errauit tāto longius a
deo receſſit. Sed diſcipuli reputabāt qua-
ſi impoſſibile q̄ quis eos ſaturaret pani-
bus qui nō inueniebantur in ſolitudine.
Ubi moraliter notandū q̄ cū panis aīe ſit
cognitio veri et amor boni in rei veritate
nō inuenit̄ ī ſolitudine p̄ntis ſeculi vnde
q̄s eſurientē aīam paſcat et ſatiare poſſit.
Panis eñ̄ vtilitatis mūdane ſciētie multis
eſt admixtus erroribus: q: diminute ſunt
veritates a filiis hoīz. Rurſus panis amo-
ris creature multas hz amaritudines. vñ
Aug. Miſer eſt oīs animus vinctus ami-
citia rerū mortaliū ⁊ dilaniat̄ cū eas amit-
tit. Nec eſt igit̄ hic panis cognitionis nec
amoris q̄ aīam noſtrā ſatiare poſſit. Et cū
dñs cognoſceret diſcipulos habere ſeptē
panes ⁊ paucos piſciculos accepit eos in
man⁹ ſuas: ī quo oñdit ſe panū ⁊ oīm dñm
⁊ factorē: q: in manu ei⁹ ſunt oēs fines ter-
re: et gr̄as egit deo patri a quo ſibi ptās
eſt: vt ⁊ ipſe quātū de ſalute gñis humani
cōgaudeat oñderet: ⁊ nos ad agēdas deo
ſemꝑ gr̄as de oībus a deo datis informa-
ret. Deinde bñdixit in quo virtutē multi-
plicationis eis dedit. Quia v̄o fregit cum
dare vellet diſcipulis apertionē deſignat
ſacramētoꝝ quib⁹ nutriēdus erat mūdus
vel etiā fregit vt multiplicationē panū ſua
virtute fiendā oſtenderet. In eo aūt q̄ de-
dit diſcipulis: vt turbe apponerēt eos ho-
norauit ſignificās q̄ ſpūalis dona ſciētie
tribuēs apl'is ꝑ eoꝝ myſteriū voluit eccle-
ſie ſue ꝑ orbem vite cibaria diſtribui. Et
hoc ſignatū eſt ī diſtributiōe panū: vt hic
et ſupra ī ſolutiōe mortuoꝝ: vt ibi. ſoluite
eū ⁊ ſinite abire. et in adductione vehicu-
lorū: vt ibi ſoluite ⁊ adducite mihi eorum
eñ̄ miniſterio: et ſit adductio ad fidē: ⁊ ſo-
lutio ad reconciliationē: ⁊ diſtributio ad
refectionē. Dedit panes: q: panis eſt cib⁹
quo ſuſtētat̄ vita. Piſces v̄o dedit in cōdi-
mentū cibi ad oñdendū q̄ pani verbi dei
addendū eſt cōdimētum boni exēpli. ma-
gis eñ̄ ſuadēt opera q̄ v̄ba. Et appoſue-
runt turbe: in q̄ua appoſitione creuerunt
ꝑ noue materie creationē: et ad illos ad-

Tri-duum multi-plex.

C Mora-liter.

Panis cogni-tionis. Augu.

Fracti-onis cauſe.

Joā.xi. Mar.xi

F Multi-plica-tio pa-num.

ditionē. nō eñ̄ creuerūt ꝑ rarefactionē: q:
tunc corpus illoꝝ fuiſſet ſubtilius ⁊ rari⁹
corꝑe alioꝝ vñ Aug. Nihil abſurdius q̄
dicere q̄ aliq̄d creſcat nullo ſuꝑaddito et
nō rareſcat. Studeamus ḡ et nos acceptū
panē diuine ſciētie ꝑ p̄dicationē aliis ap-
ponere: ne ꝑ noſtrā negligētiā in via defi-
ciāt ⁊ fame pereāt. Cōuerſi nāq̧ pctōres ī
p̄ntis vite via deficiūt ſi in ſua cōſciētia ſi-
ne doctrine pabulo ieiuni ⁊ vacui dimit-
tant̄. Ne igit̄ laſſent̄ in hui⁹ peregrinatio-
nis itinere paſcēdi ſunt ſacra ammonitio-
ne. Hoc vero inter hāc refectionē ⁊ illā de
quinq̧ panib⁹ ⁊ duob⁹ piſcib⁹ diſtat q̄ ibi
ꝑ q̄nq̧ panes ſignificat̄ doctrina veteris
teſtamenti ſm̄ q̄nq̧ libros moyſi: hic ꝑ ſe-
ptē panes doctrina noui teſtamēti: ī quo
pleni⁹ ⁊ reuelat̄ ⁊ dat̄ ſeptiformis gr̄a ſpi-
ritusſancti. Itē ꝓpter ſeptē beatitudines:
⁊ ꝓpter ſeptē ſacramēta: ⁊ ꝓpter ſeptē vir-
tutes: ſcz tres theologicas et quatuor car-
dinales: ꝓpterea illi ordeacei: iſti triticei
erāt: q: delitioſior ſapidior et manifeſtior
eſt doctrina noui teſtamēti q̄ veteris. Ibi
ꝑ duos piſces due ꝑſone q̄ populū paſce-
bāt intelligunt̄: ſcz rex ⁊ ſacerdos q̄ vnge-
bant̄: hic ꝑ paucos piſciculos intelligunt̄
ſcti fluctib⁹ ſeculi tū ſi qui de turbulentis
fluctib⁹ erepti refectionē nobis internam
exēplo ſue vite ac ſopore mortis ac patiē-
tie p̄bent: doctrināq̧ noui teſtamēti tanq̄
panē cōdiunt quoꝝ ipſa ſcriptura fidē vi-
tā ⁊ paſſiones cōtinet: qui dicunt̄ piſciculi
ꝓpter humilitatē: ſed pauci ꝓpter ꝑfectio-
nē: q: ſtultoꝝ infinit⁹ eſt numerus: ⁊ multi
ſunt vocati ſed pauci electi. Ibi ſuꝑ fenū:
ſed hic nō iam ſuper fenū: ſed ſuꝑ terrā di-
ſcūbit: ad oſtēdēdū q̄ in veteri lege terre-
na ꝓmittebant̄: ſed ī noua lege eterna cō-
tēni ⁊ ſubiugari docent̄: q: cōtinue noui te-
ſtamēti diuitias ⁊ delitias: ac ēt ipſaz car-
nē q̄ fenū eſt calcare ⁊ relinquere iubent̄:
quos oī cupiditate eternali remota ſpei
ꝑmanētis firmamentū tanq̄ terre ſterili-
tas nullo feno īterpoſito cōtinet. Ibi fue-
runt q̄nq̧ milia hoīm iuxta numerū panū
⁊ iuxta numerū q̄nq̧ ſenſuū quib⁹ inhere-
bant: hic q̄tuor milia q̄ ſignificāt ſpūales
ꝓpter q̄tuor euāgeliorū ꝑfectionē: vel ꝓ-
pter quatuor cardinaliū virtutū quib⁹ in
hac vita ſpūaliter viuit̄ exercitationē. Per
quatuor etiā milia hoīm q̄ xp̄m ſunt ſecu-
ti ſignificat̄ multitudo credentiū in xp̄m
de q̄tuor partib⁹ mūdi. Erat autē tot exce-
ptis paruulis ⁊ melioꝛib⁹ q̄ nō numerant̄
in lege. neminē eñ̄ dimittit xp̄s ieiunū: ſz
oēs vult ſua gr̄a ſaturare. Ibi cophinos
equales diſcipl'is fecit: vt ſicut. xii. erāt xp̄i
apl'i: ſic. xii. fragmētoꝝ cophini: hic v̄o pa-
nib⁹ vt ſicut fuerāt. vii. panes: ſic. vii. ſpor-

Augu.

Panum nume-rus mi-ſticus ⁊ diſcre-tio a cō-ſili mi-raculo alibi fa-cto.

te. Qđ aũt turbis saturatis apľi fragmenta colligunt: ⁊ .vij. sportas inplẽt triplici de cã factũ est. Prĩo ꝓpter misteriũ: qꝛ sũt altiora pfectiõis ꝑcepta ⁊ consilia q̃ cõis turba neq̃t seruando ⁊ implẽdo attingere: q̃rũ executio respicit viros spũales proprie. Et iõ apľi sustollunt ⁊ implẽt septẽ sportas id est perfectos septiformis spũs grã illustratos: ⁊ tñ turba saturata esse memorat: qꝛ ⁊ si sua relinquere nequeũt: tñ audiendo mandata ad vitã sempiternã proficiũt. Secũdo ꝓpter exẽplũ: vt ea q̃ nobis supsũt: vel q̃ ieiunãdo nobis subtrahimus pauperibus erogemꝰ. Tertio ꝓpter documentũ: vt ex hoc instruamur ꝙ illis q̃ sunt pauperibus misericordes bona tpalia multiplicẽtur. Vñ dat intelligi qđ pauperes magis pascũt elemosinarios q̃ e conuerso: vel spiritualia bona eis impetrãdo: vel bona tpalia multiplicando. Quãuis aũt vt visuꝫ est hec refectio a supiori in pluribus distet: tñ vtraq̃ in mõte celebrata est: qꝛ vtriusq̃ testamenti scriptura recte intellecta altitudinẽ nobis celestiũ ꝑceptorũ et pmiorꝝ docet ⁊ altitudinẽ xp̄i q̃ est mõs in vertice montiũ cõsona voce predicat. Considera nũc hic q̃s dñs pascere dignat ⁊ quibꝰ grẽ sue alimentũ impartiat. Vtiq̃ q̃ in deserto cũ querũt ⁊ cũ eo triduo perseuerant: qđ fit cum fideles trinitatẽ credẽtes ac cõtriti ⁊ cõfessi ꝓ peccatis suis sm posse satisfaciẽtes se ad deum in cogitatione: locutiõe: ⁊ ope cõuertunt: ac dei bonitatẽ expectãtes necessitate tentationis imminẽte nõ recedũt. Quorũ miseretur deꝰ ⁊ pascit eos septẽ panibꝰ .i. septeꝫ donis sancti spũs ne deficiant in via mundi huius quibus ⁊ septem dotes per septẽ sportas remanẽtes significate reseruant post hanc vitã dande: q̃ sunt clara dei visio: fruitio: tentio quãtũ ad aiam impassibilitas: agilitas: subtilitas: claritas q̃tũ ad corpus. Vñ Ambro. Gratie celestis ipartit alimentũ: sed q̃bus impartiat aduerte. Non otiosos: nõ in ciuitate q̃si in synagoga vel seculari dignitate residentibꝰ: sꝫ iter deserta q̃rẽtibꝰ xp̄m. Qui eñ non fastidiũt ipsi excipiunt a xp̄o. Diuidit ergo escas dñs iesus. Et ille quidem vult dare oibꝰ: negat nemini: dispẽsator eñ est oim. Sed cũ ille panes frangat et det discipulis si tu manꝰ non extẽdas tuas et accipias tibi escas deficies in via. Nec poteris in eũ culpã referre qui miseret et diuidit. Sed his diuidit q̃ cum eo etiã in deserto ꝑmanent: q̃ primo ⁊ scđo die et tertio non recedũt. Nõ vult ieiunos dimittere: nec vult vt deficiant in via. Noli ḡ deficere a disciplina dei neq̃ fatigeris cum ab eo increparis: nec fatigeris nunc: ne postea fatigeris. hec Ambro. Considera etiam vtilitatẽ ⁊ parsimoniã mẽse eorũ ⁊ voluptatem sperne: qꝛ inimica est et corporis et ale. vñ Chriso. Nihil ita corpori inimicũ ⁊ nociuum est vt voluptas nihil eñ ita rescindit et suffodit .i. corrumpit. Et primum pedes punit qui portauerunt nos ad ꝑniciosa illa cõuiuia. deinde manꝰ q̃ ministrant ventri ligans: qꝛ talia ⁊ tanta attulerũt cibaria. Multi aũt ⁊ ipsum os peruerterunt et oculos et caput. Hec Chriso. vñ et Horatius. Sperne voluptates: nocet empta dolore voluptas. De aliis ad meditationẽ pertinẽtibus patet supra in alia passiõe de quinq̃ panibꝰ.

Chris. Voluptatis detestatio.

Hora. i epl'is.

Adhuc aũt hic per septẽ panes intelligunt septẽ penitẽtie partes. Primꝰ panis est male vite solicita emendatio. Secũdus vera ⁊ humilis defectuum accusatio. Tertius cõtra excessum cõmissum iugis indignatio. Quartus nõ relabẽdi anxia trepidatio. Quintus amplius ꝓficiẽdi affectio. Sextus sanctorũ virorũ imitatio. Septimus suorũ malorum et aliorũ punitio. Iste sunt septẽ spice pullulãtes in culmo vno. Isti sunt septẽ gradus in scala per quã in celũ ascendit. septẽ pctõrũ mortaliũ culpa diluit. septiformis spiritus sancti gratia infundit: ⁊ virtutum septenarius acquiritur.

I partes pnie. vij.

Sed cũ istis panibus erãt pisciculi pauci saltem duo qui significant timorẽ ⁊ amorẽ qui cũ istis panibꝰ debẽt edi. Primus piscis est timor penaruꝫ inferni: et iste capit in aquis inferni. Scđs piscis est amor ⁊ desideriũ eternorum ⁊ iste capitur in fluuio paradisi: ⁊ dicunt pisciculi nõ pisces: quia timor est paruulus eo ꝙ homineꝫ paruulum et humilem reddat: et amor ratione status: qꝛ paruus est respectu amoris futuri seculi.

Pisciculorũ significatio.

¶ Insuper sciendum ꝙ sunt septeꝫ panes mistici cuiuslibet statꝰ: scꝫ incipientiũ: ꝓficientiũ: ⁊ perfectorũ: de quibus dñs pascit fideles sm diuersitatẽ statuũ eorundẽ. Primos septẽ panes btũs Berñ. proposuit claustralibus qui gerũt formã incipiẽtiũ quãtũ ad initiũ sue cõuersionis. Primꝰ est panis verbi in quo vita hois est: qꝛ non in solo pane viuit homo: sed in oi verbo qđ egredit ex ore dñi. Et vt taceamus de verbo vocali quo deus aliq̃ñ locutus fuisse legitur moysi abrae ⁊ aliis siue ꝑ angelos: siue per se: siue alio mõ. Ad presens dicere possumus ꝙ verbum egreditur ex ore dei dupliciter. Vno mõ mediate: q̃ñ veꝫ deꝰ loquitur per instinctũ ad cor hois inspirãdo ei quid facere debeat. Hoc mõ deus loquit pctõribus ⁊ hoibus mũdanis instigãdo eos ad penitentiã. Alio mõ loquit deꝰ per aliquẽ hominem scilicet prelatum vel predicatorem vel doctorem vel aliquem amicũ per quem quasi per referendarium deus verba sua transmittit ad aures hominis. Est et tertius modus quo deꝰ loquitur hoibus precipue claustralibus scilicet per scripturã que

R Panes mistici septeꝫ. Incipientiũ. Berñ.

Math. iiij.

Verbũ ex ore dei.

ad oia recipienda ſunt ſicut verba dei cu-
ius inſpiratione ſunt ſcripta ad paſcēdum
vez legētes pane vite ſpūalis. Scds panis
ſm eundē Bern̄. eſt obedientia q̄ bn̄ comi-
tat primū. Quid eni ꝓdeſt v̄ba dei audire
niſi qs eis velit et ſm ea vitā ſuā dirigere?
Terti⁹ panis eſt meditatio et hic bene co-
mitat duos precedētes. Nam poſtq̄ verba
dei cōmēdata ſunt cordi ⁊ eis homo ſtatuit
obedire neceſſe eſt hoiem cōtinue medita-
ri qualiter vitā ſuā ſm dei beneplacitū diſ-
ponat. Quart⁹ panis eſt orantiū lachry-
me q̄ panis bn̄ adiūgit p̄cedēti. Cū eni me
ditat petōꝝ ſuoꝝ ſarcinā p̄ntis incolat⁹ mi
ſeriā ⁊ vite eterne gloriā ſuā imbecillitatē
et dei erga ſe bonitatē: in tali meditatione
exardeſcit ignis deuotionis ⁊ reſoluit cor
in lachrymas cōpunctionis: ⁊ tunc recurrit
ad p̄ſidiū orōnis. Quintus panis eſt labor
pnie: ⁊ hic panis vtiq̄ neceſſari⁹ eſt incipiē
Augu. tibus etiā poſt alios p̄miſſos. qr ſm Augu.
Non ſufficit mores in meli⁹ cōmutare et a
malis factis recedere: niſi et de his q̄ facta
ſunt ſatiſfacias deo p pniam: laborē ⁊ do-
lorē. Sextus panis eſt iocūda vnanimitas
ſocialis: ⁊ hic bn̄ dr panis qr paſcit ⁊ cōfor-
tat in vita ſpūali viuētes i ꝯgregatiōe q̄ꝝtū
ad clauſtrales: etiā viuētes i cōione eccl'ie
L ⁊ q̄ꝝtū ad alios icipiētes. Septim⁹ panis ē
Profi- euchariſtia: et de hoc pane ſatis dr alibi in
cientiū diuerſis locis. Prolatis ſeptē panibus in-
panes. cipientiū ꝯn̄r deguſtādi ſunt alii ſeptē pro-
vii. ficientiū. Ubi ſciēdū q̄ ſicut dicit apl's. Nō
Ro.ix. eſt volētis neq̄ currētis: ſed miſerētis dei.
oportet eni currere volentē in via ꝑfectus
ſpūalis totaliter inniti diuine mie ⁊ de bo-
nis iā p̄ſtitis mias dn̄i cū gratiarū actione
iugiter ante mētis oculos habere: ⁊ ſic ſem
per ad meliora poterit proficere. Propter
Bern̄. qd beat⁹ Bern̄. oēs miſerationes dn̄i erga
ſe recogitās reducit eas ad ſeptem panes
quib⁹ cū dn̄s miſericorditer reficere digna
tus fuit. Et nos de eiſdē panib⁹ veſci debe-
Pſal. mus ſi in vita ſpūali ꝓficere velim⁹: vt di-
cxviii. camus cū p̄s. Ueniant mihi miſerationes
tue ⁊ viuam. Primus panis vel prima mia
ſm Bern̄. eſt preſeruatio a multis pctis in
q̄ incidiſſet ſi cū dei mia nō cuſtodiſſet. Hui⁹
panis ſm eundē Bern̄. tria ſunt fragmēta.
Tribus inquit modis a pctis me memini
ꝯſeruatum occaſionis ſubtractione: reſi-
ſtendi data v̄tute ⁊ afflictiōis ſanitate. Se-
cundus panis eſt pia dei diſſimulatio circa
peccantē: qr tardabat vltionē et indulgen-
tiam cogitabat. hꝫ ⁊ hic panis tria fragmē-
ta: videlicet longanimitatem quā exhibuit
electionē p̄deſtinationis quā impleri vo-
luit: ⁊ charitatem nimiam qua nos dilexit.
Tertius panis eſt miſeratio qua conuer-
tit ad penitentiam. Hic etiam panis habet
tria fragmēta: qr cor cōcutit excitans illud
vt aduertat ſuorū vulnera peccatorū ⁊ vul
nerū dolorem ſentiat: terret deducens ad
portas inferi et p̄parata iniquis ſupplicia
mōſtrans ſpē dat intelligentie. Quart⁹ pa-
nis eſt indulgentia peccatorū q̄ vez de⁹ pe
nitentē eum miſericorditer ſuſcepit. Et hic
panis hꝫ tria fragmenta. Qr vt dicit Ber.
ſic ex toto deus indulſit et tam liberaliter
oēm donauit iniuriā: vt iā nec dānet vlciſcē
do quod eſt primū: nec confundat imprope
rando qd eſt ſcdm: nec minus imputando
quod eſt tertium. Quintus panis eſt ꝯtinē
tia a peccando ſeu virtus cōtinendi ⁊ emē-
datius viuēdi nec recidiuum pateretur. Et
hic panis etiā hꝫ tria fragmenta. Naz hec
cōtinentia hꝫ tres oppugnatores. ſ. carnem
mundū ⁊ malignū ſpm̄ quib⁹ reſiſtere no-
ſtra virtute nō valemus ſed pane iſto diui-
ne mie confortati habem⁹ in dn̄o hanc vir
tutē. Sextus panis eſt gratia promerendi
qua vez min⁹ bone conuerſatiōi indulget.
Quam gratiam dicit Bern̄. in trib⁹ maxi-
me cōſtare tanq̄ fragmentis vez in odio p̄-
teritorum malorū: in contēptu bonorū pre-
ſentiū et deſiderio futurorū. Septimus pa
nis eſt ſpes obtinendi qua deus donat ho-
mini indigno et peccatori de ſua toties ex
perto bonitate vſq̄ ad celeſtia ſperāda p̄ſu Sperā-
mere. Cuius etiam tria ſecundū Ber. ſunt di rō.
fragmēta. Tria inquit conſidero in quib⁹
tota ſpes mea conſiſtit. Charitatem ado-
ptionis: veritatem promiſſionis: poteſtatez
reditionis. ¶ Refecti duobus ſeptenariis
panum a beato Bern̄. nobis appoſitis vi- M
delicet incipientium et proficientium: feſti Perfe-
nem⁹ nūc vtcūq̄ guſtare ſeptē alios a ſpū ctorum
ſancto nobis ꝓponendos quibus reficiun panes
tur aie perfectorū: qui panes ſunt ſeptem ſeptez.
dona ſpiritusſancti: felix anima q̄ his ſatu- Dona
rari meruerit. Et bn̄ hec dona noie panum ſpūſſcti
deſcribunt: qr delectabiter reficiūt aiaz in Timo-
preſenti: ⁊ ſatiāt in futuro. Prim⁹ panis eſt ris.
timor domini: timor inquā filialis: nō timor
ſeruilis incipientiū eſt. Et hic eſt timor ca-
ſtus quo qs ex timore timet a deo ſepara-
ri: et iō declinat a malo qd contrariat deo.
Sꝫ qr opꝫ etiā bn̄facere ſequit ſcds panis
q̄ eſt donū pietatis quo monet nos ſpiritus Pieta-
ſanct⁹ vt operemur bonū ad laudē dei: ⁊ ad tis.
vtilitatē oim ꝓximorū: ⁊ hec eſt pietas q̄ ad
oia vtilis ē: ꝓcedit ex pio corde qd de⁹ ſolū
inuenit: corpalis aūt exercitatio. ſ. ſine pie Scien-
tate ad modicū vtilis eſt. Terti⁹ panis eſt tie.
donū ſciētie: hoc donū comitat duo predi- Chriſ.
cta: qr vt dicit Chri. Nemo pōt cauere ma-
lū niſi cognitū: neq̄ bonū facere qd igno-
rat. ⁊ hoc dat p donū ſciētie quo dat hoi re
ctū hr̄e iudiciū de iſtis inferiorib⁹ ad cogno
ſcēdū quid noxiū ⁊ qd expediens ſit ad ſa-

lutē.Quart⁹ panis donū fortitudis.Et bñ fortitudo ſequit ſciētiā.Naʒ cognitio per donū ſciētie q̄ mala cauēda ſūt ⁊ q̄ bona ꝑ ſequenda op⁹ eſt ſpū fortitudis q̄ poſſit ꝓſeq que cognouit tā in vincendo mala q̄ in aggrediēdo bona.Hoc dono dotati fuerūt ſcti martyres quos nulla tormēta poterāt ſuperare.Quint⁹ panis eſt donū conſilij ꝑ qd hō dirigit quaſi cōſilio a deo accepto in his ad q̄ hūana rō nō ſufficit.Et bñ cōſiliū ſequitur fortitudinē:q: fm Greg.Ualde fortitudo deſtruit:niſi ꝑ cōſiliū fulciat:q: quo pl⁹ ſe poſſe cōcipit eo virt⁹ ſine moderamine in ꝑceps ruit:⁊ mēs q̄ intus ſedē conſilij ꝑdidit foras ſe ꝑ deſideria innumerabiliter ſpargit.Sext⁹ panis eſt donū intellect⁹:et illud donū ſequit donū ꝯſilij ⁊ duo bona facit in aia.Pmū quia illuſtrat intellectuʒ ad ſane capiendū cōſiliū ſpiritusſancti ſpeculatiue.Secundū q: depurat affectū ad agēdū practice cōſultū.Septim⁹ panis eſt donū ſapientie qd ſequit donū intellectus et omnia dona alia q̄ ſine ſapiētia nihil ſūt Sapiētia eſt cognitio ſuauitatis diuine ꝑ experientiam habita.Unde dicitur ſapientia quaſi ſapida ſcientia.Nam per donum ſapientie iuuatur homo non ſolū ad cognitionē diuinorum ſed etiam ad guſtationem eorundem.

¶ Oratio.

Domine Jeſu xp̄e miſerere ſuper turbā penitētiū ⁊ inſipiētiū iuſtorum:⁊ ꝓficiētiū ꝑfectorū:⁊ ꝯtemplātiū ꝑ triduū ꝯtritionis:ꝯfeſſionis:⁊ ſatiſfactionis:per victoriam mundi:carnis ⁊ diaboli per viſionē corporalē:imaginariā ⁊ ſpūalē expectātiū veniā grām et gloriā.Refice primos per diſcretā ſolicitudinē:cautelam:indignationem:timorem:deſiderium:emulationem:et vindictam.Refice ſecundos per ſpiritū timoris:pietatis:ſcientie:fortitudinis:cōſilij:intellectus:et ſapientie.Refice tertios ꝑ tres anime ⁊ quatuor corporis dotes:in preſenti quidem ſpe que ſuperexcreſcat in ſeptē ſportas in futura beatitudine.Amen.

¶ De fermēto cauendo et ceco bethſaide illuminato.Cap.xcij.

Et poſt miraculū de paſſiōe oſtēſum (dimiſſa turba) ſtati(aſcēdit)ieſus cū diſcipulis (i nauiculā) fugiens turbe applauſuʒ et reuerentiā:⁊ vt a turba remotus doctrine vacaret diſcipulorum dans in hoc nobis ſimile faciendi doctrinam exemplum.(Et venit in fines)ſeu partes(magedam) ſeu(dalmanicha)qd fm Augu.ideʒ eſt fm rē ⁊ eadem terra dupliciter vocata. Augu. Sed fm alios ſunt due regiones diſtincte:ſed in extremitatibus cōiuncte:et ideo exiſtens in confinio vtriuſq: dicit eſſe in fine iſtius vel illi⁹ ⁊ in tali loco erat ieſus. Magedā dalmanicha. (Et acceſſerunt ad eū)nō tanq̄ deuoti ⁊ ſimplices vt addiſcerēt:ſed tanq̄ inuidi ⁊ inſidiātes:vt ipm tentarent(phariſei et ſaducei tentantes).ſ.ſi poſſent eū capere in aliquo(⁊ rogauerūt eū vt oſtenderet eis ſignū de celo)declarando ſcilʒ tempus ſui aduentus ex aliquo celeſti ſigno. Signū de celo. Ac ſi dicant.Si de celo veniſti proba in hoc q̄ ſigna de celo oſtēdas.¶ Ubi aduertēdū aliqui ſcribe ⁊ phariſei omiſſo ſtudio legis ⁊ ꝓphetarū ſtudebāt in aſtrologia. Aſtrologi iudei. vñ ⁊ vſq: hodie aliqui eoꝝ in hoc ſunt valde curioſi:⁊ quia aſtrologi aliquando ꝑ conſiderationē aſtrorum volūt iudicare de inchoatione legum et ſectarum diuerſarū:ideo iſti per aſtra volebant prenoſticare de aduētu chriſti quod erat impoſſibile q: ad talia non ſe extēdit virtus celi licet ſe extendat ad ꝑnoſticādum de futura diſpoſitione aeris vt ſiccitate ⁊ pluuia et hmōi.Uel ad cognoſcēdū ipſum eſſe xp̄m in lege promiſſum petebāt de celo ſignuʒ maieſtatis ſue:vt fulgura et pluuias vel hmōi ſimile vel quod in exēplū moyſi manna celit⁹ emiſſo omnē populū reficeret multo tempore:vel q̄ ſolē ſtare faceret:ſicut ioſue vel retrocedere ſicut Ezechias:vel qd daret ignem de celo ſicut Helias.Dñs vero (rñdēs) et eos redarguēs(ait.Facto veſpere dicitis).i.aliquid de futura temporis diſpoſitione predicere ꝑ conſiderationē celi poteſtis videlicet (ſerenum erit:rubicūdum enim eſt celū)q: talis diſpoſitio in veſpere frequenter eſt ſignum ſerenitatis future licet impediatur quandoq:(⁊ mane).ſ.dicere poteſtis(hodie tempeſtas erit:rutilat eñ celum)q: hoc vt plurimū eſt tēpeſtatis ſignū.Et eſt ratio talis.Ex ſignis celi in quibus non eſtis edocti ſcitis iudicare tpa ꝑnoſticādo de ſerenitate vel pluuia multo magis ex ſcriptura legis prophetarum in qua eſtis edocti debetis cogitare me eſſe chriſtum ab eis promiſſum.Uñ ſequit arguitio eorū.(Facieʒ ergo celi).i.diſpoſitionem aeris (diiudicare noſtris)prenoſticādo de futuris ꝑ ſigna q̄ tñ ſunt fallibilia.(ſignat aūt temporū).ſ.aduent⁹ mei a ꝓphetis predicta:a me effectu exhibita.Pmus eñ ⁊ ſecūd⁹ aduent⁹ xp̄i ſunt q̄ſi duo tpa(nō poteſtis ſcire)facultatē vobis hereſi ⁊ inuidia afferente.Ex dictis eñ ꝓphetaꝝ ⁊ viſis miraculis q̄ nemo ali⁹ feciſſet ſaluatoris aduentū cognoſcere debuerunt et iuſte iudicare quod ipſe eſſet xp̄s in lege ꝓmiſſus. B

¶ Moralr hic reprehendit dñs iſtos q̄ ꝑ ſigna apparētia i celo que Moraliter.

ſunt fallibilia de futuris iudicabant: et ex
his q̄ habebāt in ſcripturis de xp̄o: q̄ quidē
ſcripture ſunt infallibiles iudicare neſcie-
bant: ⁊ ſignificāt illos q̄ de factis alioꝝ ſe
intromittere volūt: ⁊ de ꝓprijs ↄſcientijs in
quibus poſſent legere nō iudicant. vn̄ Hie-
ro. Uix inuenies q̄ reprehēſibilē vitā ſuam
exhibere velit vt libēter nō rephendat alie-
nā: tanq̄ hui⁹ mali libido mentē hoim in-
uaſit: vt etiā q̄ procul ab alijs vitijs receſſe
runt: in illud tn̄ q̄ſi extraneū laqueū diabo
li incidāt. Iſtud etiā dr̄ contra illos qui ſo-
liciti ſunt futurā aeris vel aliarū rerū qua-
Augu. litatē cōſiderare ⁊ de tp̄e ſue mortis vel fu-
turi iudicij nolūt cogitare. ſed vt dicit Au-
Ueſp. gu. Laudabilior eſt anim⁹ cui nota eſt infir
mitas propria q̄ qui celoꝝ conſtellationes
⁊ terrarū fundamēta ſcrutat. Moraliter. ve
ſper eſt hois ſenect⁹: mane iuuēt⁹ rubor eſt
feruor charitatis: ſerenitas: tranquillitas
mentis. Qn̄ ergo in mane iuuentutis rubet
Eccl'.ij. celū ſignū eſt future tribulatiōis. vn̄ in Ec-
cleſiaſtico. Fili accedens ad ſeruitutē dei
ſta in iuſticia ⁊ timore: ⁊ p̄para aiam tuam
ad tentationē. Qn̄ vero in ſero et in fine ru-
Th.iij. bet charitas: ſignū eſt ſerenitatis future q̄
prouerb. ſequit tēpeſtatē. vn̄ in Thobia. Poſt tempe
xiiij. ſtatē tranquillū facis. ⁊ in ſalomone. Extre
ioā.xvj ma gaudij luct⁹ occupat: ⁊ econuerſo. et in
Joanne. Triſtitia vr̄a cōuertet in gaudiū
ſilr̄ qn̄ eſt ſerenitatꝫ ꝓſperitas i vita preſen
ti ſignū eſt pene ⁊ tēpeſtatis in vita futura
et ecōuerſo qn̄ eſt ſerenitas in veſpere ⁊ tar
de. ſ. vite fine ſignū eſt ſerenitatis ⁊ cōſola
tionis vite future. (Et) domin⁹ (ingemiſcēs
ſpū) q: ſicut de hoim ſalute letatur ita ſu-
per coꝝ dolet erroribus (ait Generatio mala)
q̄ ad morū puerſitatē: (⁊ adultera) quo ad
fidei violentiā recedens a deo vero ſponſo
aiarū p infidelitatē (ſignū q̄rit) quo ad ma
ieſtatis indicationē (⁊ ſignum non dabitur
ei niſi ione ꝓphete). i. ſignū infirmitatis de
Pſal. quo p̄s dt. Fac mecū ſignū in bonū ⁊c. hoc
lxxxv. eñ eſt ſignū paſſionis p q̄d ois hō eſt adiu
tus ⁊ ↄſolatus. Sil'r habes ſupra vbi plura
de hac videas materia. Et tanq̄ obſtina-
tos relinquēs phariſeos ⁊ ſaduceos q̄ ad
corporis p̄ntiam ⁊ gr̄e effectum (⁊ aſcēdēs
iterū nauē) cū diſciplis ſuis (abijt) ab illis.
(trās fretū). i. vltra ſtagnuꝫ genezareth re-
licto ſtrepitu mūdano. (Et cū veniſſent di-
ſcipuli trans fretuꝫ obliti ſunt panes acci-
pere). i. fragmēta panū ſeptē ſportarū (⁊ nō
habebāt niſi panē vnū.) Cauſa aūt huius
obliuionis potuit eſſe multiplex: vna pro
hibitio ſolicitudinis de craſtino: alia occur
ſus pauperū quibus reliquias diuiſerūt:
tertia ſpes de dn̄o: quia iā viſis miraculis
certi erant q̄ nihil eis deficeret: q̄rta inter-
na dulcedo vni⁹ ⁊ veri panis hn̄tis in ſe oē

delectamētū quē ſecū habebant illo eñ ca-
pti de exteriori pane nō cogitabāt. vn̄ Beda
vnus panis quē ſecū habebant in naui mi-
ſtice ipſum panē vite dn̄m vꝫ ſaluatorē de-
ſignat: cuius amore q: ſemp intus reficiebā
tur in corde min⁹ de terreno pane q̄ corpus Beda.
paſci ſolet curabāt. hec Beda. In quo oſten
ditur in eis feruor ⁊ deſideriuꝫ ſuperne do-
ctrine ⁊ cōtēptus delitiarū mundi huius cū
etiā circa vite neceſſaria parū fuerunt ſtu-
dioſi ⁊ corꝑ deuotio ad preſentiā xp̄i: q: ſic in
ſeparabiliter adherebāt ei q̄ neceſſaria vi-
te fuerāt obliti ⁊ q̄ modicā carnis curā ha-
bebāt in reliquis neceſſarijs qui nec viati-
cum ſumpſerunt intētione dn̄ici comitat⁹. Remi.
vn̄ Remig. Tāto eñ amore magiſtri detine
bātur: vt nec etiā ad pūctū vellēt ab eo rece
dere. Animaduertendū eſt ergo quantum
alieni eſſent ab appetitu delitiarū cū tā par
uā haberēt de neceſſarijs curā vt etiā obliti
ſunt panes accipere ſine quibus hūana fra
gilitas ſubſiſtere nō poteſt. hec Remigius.
Hoꝝ ergo diſcipuloꝝ exemplo ⁊ tu magis
cura de cibo mētis q̄ vētris: ⁊ magis de vir
tute animi q̄ viatico corꝑis. Nā ſm̄ Chriſ. Chriſo.
Hoc loco virtutis poſſeſſio oēm triſtitiam ⁊
ſolicitudinem expellit ac letitiā ⁊ ſpem ma-
gnā immittit: deoq; ⁊ hominibus acceptabi
les facit. (Et dixit eis) Jeſus. (Intuemini)
per diligentē conſiderationē mētis (⁊ caue-
te) per fidei puritatē (a fermento). i. a corru-
ptione ⁊ doctrina corrumpēte (phariſeorum
⁊ ſaduceorū) fermētū eñ qn̄q; ꝓpter corru-
ptionē ſignificat doctrinaꝫ malā: vt hic: qn̄
q̄ ꝓpter calorē incluſuꝫ ſignificat feruoreꝫ
fidei: vt ſupra (⁊ a fermēto) ⁊ corruptiōe (he-
rodis). ſ. prauis morib⁹. Et ſic habet triplex ¶
fermētū. Primū ſaduceoꝝ qui dicūt nō eſſe Fermē
reſurrectionē: neq; angelum: neq; ſp̄m pro- tum tri
phetas ſpernūt ſpe preſentium deo ſeruiūt plex.
Secundū phariſeoꝝ qui decreta legis diui
ne traditionibus hominū poſtponūt: legeꝫ
predicāt verbis ⁊ impugnāt factis: in quo-
rum doctrina duo erant: ſcilicet peruerſitas
doctrine: ⁊ ſimulatio vite. Tertium eſt hero
dianorum quod eſt adulterium: homicidiū
temeritas iurādi: ſimulatio religionis. Pri-
mum eſt erroris. Secundum ſimulationis.
Tertium praui moris. Primū corrumpit ra
tionem. Secundū intentionē. Tertium ope j.co.v.
rationem. De his tribus dicit apoſtolus.
Non in fermento veteri quantuꝫ ad primū
neq; in fermento nequitie quantum ad ſe-
cundum: ⁊ malicie quantum ad tertiū. Uel
ſm̄ quoſdam fermētū herodis vocat etiam
doctrinam corruptiuā herodianorū dicen-
tiū herodē xp̄m Iſti herodiani ſm̄ eos fue-
runt quidam iudei fingentes quandam ſe-
ctam nouam dicentes de Herode aſcaloni
ta q̄ ipſe erat meſſias: moti falſo intelle-

eꝛu illi⁹ q̃d dr̃ in Gen. non auferet̃ ſceptrũ de iuda ⁊c. Ubi dr̃ q̧ ablatio regni a tribu iude erat ſignũ aduentus meſſie. Iſte aũt herodes obtinuit regnũ illud cũ tñ alienigena: q: pr̃ ei⁹ fuit idume⁹ et q: meſſiã ꝓmiſſum intelligebãt illi regnare temporaliter: nec videbãt aliũ tũc regnare in iudea niſi herodem: ideo dixerũt eũ eſſe meſſiam: cũ tamẽ prophetia iacob p̄dicta eſſet ſm̃ veritatẽ de xp̃o tẽpoꝛe herodis nato intelligenda. Ab his ergo oĩbus monet diſcipulos cauere ne in his cõſentiãt: vel hec in eis appꝛobando: vel in his eos imitãdo. Non eñ viuendũ eſt in fermẽto veteri quãtũ ad peruerſam doctrinã: neq̧ in fermẽto malicie quãtũ ad morũ p̄ꝛauitatẽ et neq̄tie quãtũ ad ſimulatã iuſtitiã: ſed in azimis ſinceritatis quo ad vitã ⁊ intentionẽ et veritatis quo ad doctrinã. (At illi) .i. diſcipuli dictũ domini intelligẽtes de pane fermẽtato ⁊ materiali (cogitabãt intra ſe dicẽtes) quodã occulto murmure q: hoc iõ dicit (q: panes nõ accipim⁹) non vult q̧ de pane phariſeoꝛũ fermẽtato accipiam⁹. ¶ Putabãt eñ ſe eſſe tacite notatos de panũ obliuiõe et q̧ ad literã de pane fermẽtato loqueret̃ ne ab eis acciperẽt q̧ panes ſecũ nõ accepiſſent. Errabãt apoſtoli in duob⁹: q: ⁊ de panũ defectu dubitabant eo q̧ panes nõ attulerãt: et q: verbũ dñi de fermẽto ad literã capiebãt. P̄ꝛio ergo arguunt̃ de pꝛimo .ſ. q̧ timebãt panis defectũ materialis. (Sciẽs eĩ ieſus) cogitationes eoꝛũ tanq̃ de⁹ arguit eos de fidei modicitate: q: eo p̄ñte ⁊ cũ eo timebant poſſe egere dicẽs. (Quid cogitatis modice fidei: q: panes nõ habetis) ⁊ me dixiſſe de panibus terrenis de q̃b⁹ dubitare nõ deberetis. Panẽ vite q̃ eſt cauſa oĩm panũ ſecũ habebãt: ⁊ iõ de panũ defectu dubitare nõ debebãt. Hoc aũt ſm̃ Chꝛiſ. dñs facit vt ſolicitudinẽ eſcaꝝ ab eis abijciat. Quaſi diceret. Ex factis meis p̄cedẽtib⁹ ⁊ doctrina debetis ſic eſſe illuminati q̧ v̄bũ meũ intelligeretis nõ de pane materiali: q: de hoc poſſũ vobis ſufficiẽter ꝓuidere. Q̃d ꝓbat duplici exẽplo in q̃ magnã mltitudinẽ ſatiauit puo cibo. Uñ ſubdit. Non dũ itelligit̃) .ſ. miſteriũ. Nã ſi p panes itelligit̃ doctrĩa ſana neceſſario p fermẽtũ itelligit̃ coꝛrupta (neq̧ recoꝛdamini) .ſ. v̄tutiſ in multiplicatiõe panũ vñ ſequit̃ (q̃nq̧ panũ) .ſ. diſtributoꝝ (in q̃nq̧ milia hoĩ: ⁊ q̧ cophinos ſũpſiſtis) de reſiduo (neq̧ ſeptẽ panũ) .ſ. diſtributoꝝ (in quatuoꝛ milia hominũ ⁊ quot ſpoꝛtas ſumpſiſtis fragmẽtorũ: reducit eos ad memoꝛiã miraculoꝝ de q̃nq̧ ⁊ ſeptẽ panib⁹ vt cõfidant q̧ ipſe paſcet eos qui pauit turbas. Quaſi diceret. Nõ eſt vobis timendũ de tam paucis panib⁹ tantas feci abũdare reliquias. vnde Chꝛi. per hoc i memoꝛiã eis reducit ea q̃ p̄terierũt ⁊ ad futura attẽtioꝛes facit. Deinde arguũt̃ de ſcõo ſc; q̧ habebãt defectuz intellect⁹ ſp̃ualis cũ dr̃. (Quare nõ intelligitis) ſc; (quia non de pane dixi vobis.) Quaſi diceret. Nõ eſt vobis dubitãdũ de pane materiali: q: ita poſſum eũ multiplicare ſicut vidiſtis nec de illo ego ſolicitoꝛ nec loquoꝛ vobis: ideo poti⁹ de alio pane ⁊ fermẽto intelligere debuiſtis ſc; doctrine peruerſe q̃ moꝛe fermẽti ſe veri panis ſubſtãtiã ſimulat habere. Sed reuera totã ſubſtãtiã eius cui admiſcet̃ coꝛrũpit et ad ſapoꝛẽ ſuũ trahit. Hoc eſt de quo apoſtol⁹ dicit Modicũ fermẽtũ totã maſſã coꝛrumpit. ¶ Ab iſto ergo ſicut a nociuo cibo ſumme eſt cauẽdum. vñ Ambꝛo. Cib⁹ coꝛpoꝛalis nociu⁹ cũ magna ſolicitudine cauet̃ q̃nto magis ſpiritualis. (Tũc itellexerũt: q: nõ dixerit cauẽdũ a fermẽto panũ) ſc; materialiũ (ſ; a doctrina phariſeorũ ⁊ ſaduceoꝝ) q̃ rõne p̄dicta vocat̃ fermẽtũ.

Chꝛiſo. — i. co. v. — Amb.

(Et venerũt bethſaidã vbi cecuz et adducũt rogãtes vt illuz tãgeret) ⁊ firmiter credẽtes q̧ ad tactuz ei⁹ ſan⁹ fieret (Et app̄hẽſa manu ei⁹ eduxit eũ extra vicũ) .i. extra vicinitatẽ ⁊ tumultũ maloꝝ. (Et expuẽs i oclos ei⁹) īpoſitis manib⁹ ſup oculos iterrogauit eũ ſi quid videret (⁊ aſpiciẽs id eſt aſpicere icipiẽs ait video hoĩes velut arboꝛes ãbulãtes.) Nõ eñ diſtiguere poterat liniamenta humanoꝝ coꝛpoꝛũ: videbat obſcure coꝛpoꝛa eoꝛuz moueri de loco ad locũ ⁊ poſtea p̄fecte illuminauit eũ Nã (iterũ man⁹ ſup oculos ei⁹ ipoſuit et clare oĩa vidit.) p hoc arguit̃ ignoꝛantia diſcipuloꝝ facto q̧ ipſis p̄ſentib⁹ illuminauit cecũ p̄ꝛio īperfecte ⁊ poſtea perfecte.

E — Ceci illuminatio.

¶ Certũ eſt eñ q̧ xp̃s poterat eum ſtatim perfecte illuminare: ſed p talẽ modum voluit facere vt deſignaret diſcipulos adhuc in parte obſcuratos caligine ignoꝛantie ⁊ ad clare intelligẽdũ indigere maioꝛi illuminatiõe. Uñ ⁊ poſt reſurrectionẽ ſuã aperuit illis ſenſuz vt itelligerẽt ſcripturas. Alij dicũt illuminationẽ hui⁹ ceci ſucceſſiue factã pp paruitatẽ fidei huius ceci ⁊ offerẽtiũ ip; xp̃o: ⁊ p̄t eẽ q̧ iſta cã ⁊ p̄dicta cõcurrerũt ad iſtũ effectuz i ipſo. p hoc etiã ſignat̃ q̧ dñs aliq̃n dat ſuã gratiã augmẽtando pꝛius datã. (Et mittẽs illũ i domũ ſuam) iuſſit vt nemini diceret: ad vanitatis iactantiã vt mũdi gloꝛiã nos doceret fugere: ſed tamẽ dicere poterat et debuit ad p̄dicationẽ laudis diuine: hoc nõdum intelligũt q̃ oĩa opa ſua vt ab hoĩb⁹ videãtur q̃ faciunt: de quibus dñs ait. Receperunt mercedẽ ſuam. Ne ergo hic recipias mercedem ⁊ recipiẽdo perdas eter-

Cur p̄ iperfecte illuminat⁹ ſit. — Math. vi.

nam̄ vitioſitatē tuā potius enarra q̄ͣ virtutē. exēplo apoſtoli dicētis. Qui fui blaſ- (i. timo. i.) phemus et perſecutus ſum eccleſiam dei. vn̄ Augu. Vis virtutes tuas augeri: ꝑde- (Augu.) re noli: fuge videri qđ eſſe meruiſti. Quod manifeſtādo potes amittere: tacēdo cuſto- (Beda.) di. vbi Beda. Cūcti q̄ a dn̄o curant̄ lāguores ſpūaliū ſunt ſigna languorū quib᷒ aīa per pcm̄ eterne morti ꝓpinquat. Sicut ei in ſurdo ⁊ muto a dn̄o ſanato: ſanatio mē- tis inſinuatur eorum qui neq̄ȝ audire verbum dei neq̄ȝ loqui nouerant ⁊ mox in refectione turbe eſuriētis que dn̄m ſequuta fuerat ſuauitas figurat̄ illa qua diligētiū ſe ⁊ querentiū ſolet corda nutrire: ita et in hoc ceco paulatim curato a dn̄o illuminatio deſignatur cordium ſtultorū ac longe a via veritatis aberrantiū. Rogabant aūt eum vt illū tāgeret: ſcientes q2 tactus dn̄i ſicut leproſum mūdare: ita ⁊ etiā cecū illuminare valeret. (F) Tāgim᷒ aūt dn̄m nos cū (Tāgimus modo minus.) ei fide integra ⁊ ſincera adheremus: tangit nos cum mentē noſtrā afflatu ſui ſpūs illuſtrat: atq̄ȝ ad cognitionē nos ꝓprie infirmitatis ſtudiūq̄ȝ bone actiōis accēdit. Apprehēdit manū ceci: vt eū ad executionē bone opatiōis cōfortet. Eduxit extra vicū vt a vita vulgari ſegregatus voluntatē ſui cōditoris qua illuminari meret̄ liberius ſedulo corde ſcrutaretur. Quiſquis enim lumen eternitatis videre deſiderat nō exēpla turbaꝝ: ſȝ ducatū neceſſe eſt ſemper ſui redēptoris ſequat̄. Ideo autē cecū hunc paulatim ⁊ non repente curat quem mox vno verbo ſi vellet poterat curare: vt magnitudinē hūane cecitatis oſtēderet q̄ q̄ꝫ pedetētiȝ: ⁊ ꝑ quoſdā ꝓfectuū grad᷒ ad lucē diuine viſionis ſolet ꝑuenire. Sputū q̄ppe ab intus de capite dn̄i ꝓcedit: man᷒ ꝟo ſunt mēbra corpis exteri᷒ poſita. Expuens ḡ in oclos ceci: dn̄s īpoſuit man᷒ ſuas: vt videat: q2 cecitatē gn̄is hūani ⁊ ꝑ inuiſibilia diuine pietatis dona: ⁊ ꝑ exhibita foris ſacramēta aſſumpte hūanitatis abſterſit. Q2 ante eū in domū ire ꝑcepit. Miſtice admonet oēs q̄ cognitione veritatis illu- (miſtice) ſtrant̄: vt ad cor ſuū redeāt: ⁊ q̄ntū ſibi donatū ſit ſolicita mēte ꝑpendāt donatis collatiſq̄ȝ ſibi bn̄ficijs digna operū executiōe reſpōdeāt. Q2 vero eū ſicut ⁊ mltos alios quos ſanauit ſanationē ſuā ſilētio tegere iubet exēplū ſuis tribuit ne de his q̄ faciūt mirādis fauorē vulgi reqrāt ſed diuis tm̄ aſpectibus vbi merces reſtat ſint placere contenti. hec Beda. Oratio.

Domine ieſu xp̄e fac mecū ſignū īfirmitatis ⁊ paſſiōis tue ī bonū vt inde ꝑ te me adiutū gaudeā ⁊ ꝯſolatū. O panis vite da mihi ſuꝑ tuo amore refici vt min᷒ ſolicite de pane vel quocūq̄ȝ ſolatio temporali. Da mihi vt a fermento ꝑuerſe doctrine ac ſimulate iuſticie et actiōis praue caueam et in his nec actiue nec paſſiue te offendam. O ſplendor paterne glorie illumina cor meū lumine tue gratie diuine: meq̄ȝ de omnibus erroribꝰ ⁊ laqueis erue ac dirige in viam veritatis et iuſticie ac ſalutis eterne. Amen.

Finit prima pars iſtius libri Vite Jeſu chriſti.

Sequuntur tituli Capitulorum Secunde partis.

De confeſſione vere fidei quā Petrus fecit pro omnibus. c. i.
De exhortatiōe ad ſequēdum chriſtum et ſue paſſionis exemplum. ca. ii.
De transfiguratione domini. capitu. iij.
De ſanatione lunatica. capi. iiij.
De tributo pro dn̄o ⁊ petro ſoluto ⁊ de q̄ſtione diſcipulorum ſuper maioritate eorumdem. cap. v.
De puſillis et paruulis nō ſcandalizādis exterius et non contemnendis interius. capi. vj.
De trib᷒ parabolis: videlicet ouis: dragme: ⁊ filij prodigi. capi. vij.
De modo fraterne correptiōis ⁊ de dimittendo fratri ſeptuagies ſepties. ca. viij.
De rege qui voluit rationem ponere cum ſeruis ſuis. capi. ix.
De cā dimittendi vxorem et de paruulis domino oblatis. c. x.
De perfectione paupertatis. c. xi.
De duodecim conſilijs euangelicis. c. xij.
De difficultate et impoſſibilitate intrādi diuitem in regnū celorū ⁊ de premio relinquētium oīa et ſequētiū chriſtum. c. xiij.
De denario diurno. c. xiiij.
De villico iniquitatis. c. xv.
De diuite epulone ⁊ lazaro mēdico. c. xvi.
De reſuſcitatione lazari. c. xvij.
De conſpiratione pontificum et phariſeorum contra ieſum. c. xviij.
De decem leproſis a dn̄o curatis. c. xix.
De ſamaritanis domino hoſpitium negātibus. ca. xx.
De petitione filiorum zebedei. ca. xxi.
De ceco illuminato ante ingreſſum hierico. ca. xxij.
De zacheo et eius conuiuio. c. xxiij.
De duobus cecis poſt egreſſum a hierico illuminatis. c. xxiiij.
De effuſione vnguenti ſuper caput Jeſu

capi.xxv.
De ſeſſione dñi ſuper pullum ⁊ aſinã.capitu.xxvj.
De glorioſa domini ſuſceptione ipſa die palma.c.xxvij.
De fletu domini ſuper hieruſalẽ ⁊ ingreſſu ipſius in eam.ca.xxviij.
De ſecunda electione ementium et vẽdẽtium e templo.c.xxix.
De duob⁹ minutis vidue ac de phariſei et publicani oratione.c.xxx.
De maledictione ficulnee ⁊ grano frumẽti et de principe mundi.ca.xxxj.
De duobus filijs quorum vnus in vineã iuit:⁊ alius ire neglexit.c.xxxij.
De locatione vinee ⁊ ſanguinarijs vinitoribus.ca.xxxiij.
De inuitatis ad nuptias ⁊ nõ habẽte veſtem nuptialem.c.xxxiiij.
De queſtione ſuper tributo ſoluendo de muliere ſeptem viros habente.c.xxxv.
De primo ⁊ magno ac ſecundo ⁊ ſimili legis mandato.c.xxxvj.
De ſcribis ⁊ phariſeis in doctrina audiẽdis ſed non in vita imitandis.c.xxxvij.
Quibus debetur ve eternum.c.xxxviij.
De ſignis aduentus domini et cõſummationis ſeculi.c.xxxix.
De aduentu ⁊ perſecutione antichriſti.capitu.xl.
De remedijs contra ſpirituales nouiſſimi tẽporis tẽtationes et de exercitio mentis in deum.c.xlj.
De orando ⁊ expectando aduẽtum dñi et de poſterioribus ſignis aduẽtus ei⁹ ⁊ cõſummationis ſeculi.c.xlij.
De aduentu chriſti iudicis.c.xliij.
De electorum conſolatione ex appropinquante redemptione ⁊ de ſimilitudine ficulnee.c.xliiij.
De die domini iuxta exẽplũ noe vel loth ſubito venturo ac de vno aſſumpto ⁊ alio relicto.c.xlv.
De vigilia patriſfamilias cuſtodiẽtis cõtra furem domum ſuam.c.xlvj.
De lumbis precinctis ac lucernis ardentibus capitul.xlvij.
De decem virginibus.c.xlviij.
De talentis ⁊ bonis a domino ſeruis traditis.c.xlix.
De ventilatione aree in extremo iudicio capitu.l.
De paſcha ⁊ diuerſis huius nominis acceptionibus.ca.lj.
Qua die ⁊ cur iudas vendidit dominum. capitu.lij.
Meditatio in primis veſperis in cena domini.capitulum.liij.
De ablutione pedum.ca.liiij.
De charitatiua correptione proditoris et egreſſu eius.ca.lv.
De inſtitutione ſacramẽti euchariſtie.capitulum.lvj.
De ſermone dñi in cena.ca.lvij.
De paſſione domini noſtri in generali.capitulum.lviij.
De primo completorio.ca.lix.
De matutinis.ca.lx.
De prima.ca.lxj.
De tertia.ca.lxij.
De ſexta.ca.lxiij.
De nona.ca.lxiiij.
De ſecundis veſperis.ca.lxv.
De ſecundo completorio.ca.lxvj.
Epylogus dominice paſſionis et de laude crucis.ca.lxvij.
De ſabbato ſancto.c.lxviij.
De reſurrectione domini noſtri.ca.lxix.
Quomodo dñs ieſus apparuit matri ſue. capitu.lxx.
Quomodo maria magdalena ⁊ alie marie ⁊ petrus atq ioannes venerũt ad monumentum.ca.lxxj.
Quomodo domin⁹ apparuit marie magdalene.capitu.lxxij.
Quomodo dominus apparuit trib⁹ marijs.capi.lxxiij.
De mendacio cuſtodum.ca.lxxiiij.
Quomodo dominus apparuit petro ioſeph iacobo minori et patribus in limbo. capitu.lxxv.
Quomodo dñs apparuit duobus diſcipulis euntibus in emaus caſtrum. capitulũ. lxxvj.
Quomodo dominus apparuit apoſtolis abſente thoma.capi.lxxvij.
Quomodo dominus apparuit apoſtolis preſente thoma.cap.lxxviij.
Quomodo dominus apparuit ſeptem diſcipulis ſuis ad mare tyberiadis. capitulum.lxxix.
Quomodo dominus apparuit vndecim diſcipulis et plus ꝙ quingentis fratrib⁹ in galilea.ca.lxxx.
Epilogum apparitionum domini poſt reſurrectionem.cap.lxxxj.
De aſcenſione domini.capi.lxxxij.
De ſcripture euangelice fine ac fide ⁊ vtilitate.ca.lxxxiij.
De penthecoſte.capi.lxxxiiij.
De laude diuina. capi.lxxxv.
De aſſumptione et laude beate virginis capitu lxxxvj.
De finali iudicio.capi.lxxxvij.
De pena infernali et gloria celeſti.capitulum.lxxxviij.
Concluſio libri et ſignatio eius.capitulũ. lxxxix.

FINIS.

De cõfeſſiõe vere fidei quam petrus fecit ꝓ oĩb⁹. Capi. j.

a

Prima pars libri huius que precedit nullam de paſſione mentionem expreſſe facit. Secunda vero pars que hic ſequit̃ frequenter de paſſione facit mentionem: et totam continet paſſionem et eorũ q̄ vltra ſunt ſeriẽ. Poſt premiſſa ergo (venit ieſus) tanq̄ ſaluator vbiq̄ lumẽ doctrine ſpargens: vbiq̄ perditos querens: vbiq̄ penitẽtes ſaluans (in partes) et fines ciuitatis que (ceſarea philippi) vocabatur: ſed nũc paneas dicitur. Philipp⁹ tetrarcha frater herodis ciuitatẽ illã renouauit et ampliauit: ⁊ extunc eã ceſareã philippi i memoriam ſui nois: ⁊ i honorẽ tyberij ceſarꝭ q̄ ei q̄rtã ptem regni dederat appellauit. Et eſt ſita i pede mõtis libani vbi hincinde i declini latere mõtis oriunt̃ duo fontes ior ⁊ dan dicti qui poſt modicũ ad radicẽ ⁊ pedẽ libani cõfluẽtes efficiũt iordanẽ: q̄ poſt lõgos circuit⁹ igredit̃ mare galilee ꝓpe corozaim ciuitatẽ. Dr̃ etiã ceſarea philippi ad differẽtiã ceſaree paleſtine vbi corneli⁹ cẽturio dr̃ habitaſſe. Eſt ⁊ alia ceſarea metropolis capadocie q̄ eſt i regiõe turcie. In iſta aũt ciuitate. ſ. ceſarea philippi ⁊ i ꝯfinib⁹ ei⁹ habitabat gẽtiũ ppl's: ⁊ iõ ex hoc ꝙ xp̃s miſteriũ ſue icarnationis hic reuelare voluit oſtẽdit̃ ꝙ fundamẽtũ eccl'ie i fide gẽtiũ fit. Hec eĩ ciuitas eſt phenicꝭ regiõis gẽtiũ ⁊ termin⁹ iudee ad ſeptẽtrionem ad quã tributũ cẽſ⁹ capitis deferebat̃: ꝓ quo ſub ceſare Auguſto vniuerſ⁹ orbis deſcriptus dr̃. Cõgruũ aũt fuit vt i loco in q̄ orbis tributuꝫ ſoluit rex regũ et dñs orbis tributũ fidei exigeret qḋ ſoluiĩ de capite ale. i. de mẽte. (Et) cũ eſſet ſolus orãs i via (interrogauit diſcipulos ſuos) nõ q̃ dubitaret vel ignoraret ⁊ vt aliq̄d diſceret: ſꝫ vt eos veritatẽ inſtrueret ⁊ doceret ⁊ errorẽ hoim ꝑ rñſionẽ diſcipulor̄ eliminaret. Itẽ vt eis occaſionẽ merendi daret: ⁊ nos fideli eor̄ cõfeſſione in fide ſolidaret. Itẽ vt fidẽ illor̄ ꝑ ſequentẽ approbationem ⁊ promiſſionẽ in ipſis forti⁹ confirmaret ac differentiã apoſtolor̄ ⁊ populor̄ cõfirmãdo oſtẽderet. Explorator⁹ aũt fidẽ diſcipulor̄ pri⁹ vulgi ſniaꝫ inquirit: q̃ confirmaturus eos in fide pri⁹ opiniões ⁊ errores aliorũ a mentib⁹ eor̄ remouere voluit vt de veritate eos melius informaret. Sic doctor euãgelic⁹ dꝫ errores deſtruere vt melius poſſit veritatem aſtruere. Uolẽs ergo domin⁹ errores exponi vt eis expulſis diſcipuli veritatem ꝓferant non vulgi opinione ſed ex domini reuelatione (interrogauit eos di. Quẽ dicunt homines) ⁊ turbe vulgares (eſſe filiuꝫ hominis) .i. virginis? Hoc ſoli xp̃o cõuenit. Adã enim fuit filius terre: alij filij hoim: q̃ ex vtroq̄ gignunt̃ parente: ſed ſolus chriſt⁹ fuit filius vnius hominis q̃ nõ niſi vnũ parentem habuit in terra: ſic vnũ in celo. Uocat ſe etiã nõ ſolum filiũ dei ſed hominis rõne humilitatis quod eſt ꝯtra illos q̄ ſemꝑ volunt ſe a digniori nominare et maiores ſue parẽtele tacitis ceteris allegare. ſcḋm Hiero. Nõ dicit quẽ me dicunt eſſe homines: licet de ſe intelligeret ne iactanter de ſe q̄rere videret̃. ſꝫ dicit ſcḋm Chri. filiũ hominis: q̃ diſpenſationẽ incarnatiõis credi vult ⁊ in cõfeſſionẽ deuenire. Similiter p̄lati ac doctores magni hoies deberẽt inquirere de fama ſua a collateralib⁹ ſuis: q̃ bona fama doctoris ⁊ p̄ſidẽtis multuꝫ facit ad doctrine ⁊ edificatiõis fructũ: mala ad detrimẽtũ. vñ Orige. Interrogauit xp̃s diſcipl'os vt nos ſemꝑ ſcrutemur q̄lis opinio ſit apud hoies de nobis: vt ſi q̄d male dr̃ ꝺ nobis occaſiões illi⁹ ꝑdam⁹: ſi q̄d aũt boni ei⁹ occaſiões augeam⁹. Sed ⁊ diſcipuli epor̄ aplor̄ inſtruunt̃ exemplo vt qualeſcũq̄ opiniões audierint foris de epis ſuis referãt eis. In hoc aũt ꝙ dñs ab aplis q̄ſiuit de fide turbar̄ dedit itelligere ꝙ p̄lati reddituri ſunt rõnẽ de fide ſubditor̄. Et q̃ de xp̃o erãt varie opiniones in populo: iõ diſcipuli rñderũt dicẽdo qḋ alij dicerẽt eũ eſſe ioãnẽ baptiſtã q̄ i vtero matris poſit⁹ ſentiebat dñi pñtiã ⁊ ꝓpter baptiſmũ ⁊ vite eminẽtiã cui⁹ opinionis fuit herodes et ſui ſequaces. Uñ Theo. Multi nãq̄ putabãt ꝙ ioãnes a mortuis ſurrexiſſet ſicut ⁊ herodes credebat: ⁊ poſt reſurrectionẽ ſuã miracula perpetraſſet. Alij vero dicerẽt eũ eſſe helyã ꝓpter zelũ veritatis quẽ habuit ⁊ ꝓpter potẽtie euidẽtiã: q̃ ignẽ de celo poſuit et q̃ ad celũ rapt⁹ credit̃ ide eſſe ventur⁹. Alij hieremiã ꝓ ſanctitate q̄ ſanctificat⁹ fuit in vtero matris ⁊ ꝓpter patiẽtiã in aduerſis ⁊ ꝓpter bñficiũ mie: q̃ ppl'i pctã planxit et lamẽtat⁹ fuit. Alij aũt vnũ de ꝓphetꝭ. ſ. heliſeũ ꝓpter excellẽtiã ſapiẽtie. habuit eĩ duplicẽ ſpm̃ helye: vel q̃ ſurrexit vn⁹ ali⁹ ꝺ ãtiqs ꝓphetis priorib⁹. Et ſic patꝫ diuiſio erroris habiti de ieſu in diuerſis. Sic adhuc hodie variant̃ hoies inq̄rendo ſalutẽ ſiue beatitudinẽ. Unuſq̄ſq̄ eĩ ponit beatitudinẽ in eo qḋ diligit: ⁊ hoc ꝓ deo colit. q̃ ſcḋm Augu. hoc ab hoie colitur qḋ pre ceteris diligit. Deinde exigit a diſcipulis ꝓpriam de ſe confeſſionem di. (Uos autem) ab alijs diceret qui nõ eſtis de turba: ſed

Mat. xvj. Marci. viij.

Ceſarea philippi.

Iordanis ortus.

Interrogandi rõ in xp̃o.

Filius hois.

Hiero.

Chriſ.

b

Fama nr̃a nobis curãda.

Orige.

Opiniones de xp̃o.

Theo.

Augu.

mei diſcipuli q̄b⁹ datū eſt noſſe miſteriū regni dei q̄ eſtis lux mūdi q̄bus oīa q̄cūq̧ audiui a pr̄e meo nota feci (quē me eſſe dicitis?) q.d. Si alij errāt opinione falſa de me: vos tñ nō debetis errare q̄ tādiu mecū fuiſtis ⁊ meā doctrinā audiſtis ⁊ miracula tāta vidiſtis. (Et rn̄dit petr⁹) ꝓ oībus ſcʒ ꝓ ſe ⁊ alijs: q: oēs vnū ſciebāt ⁊ idē ſentiebāt: ſʒ alij apl'i etiā ſcirēt: iſte tñ tāq̧ ſenior ac p̄nceps ⁊ caput alioꝝ fit os totius collegij ac p̄e oīb⁹ ⁊ ꝓ oīb⁹ rn̄dit q̄ oībus p̄eſſe ⁊ ꝓdeſſe debuit. Et quo p̄ʒ ꝙ p̄cipue ad petri ſucceſſorē ꝑtinet certificatio dubitationū de fide ⁊ ꝑtinētib⁹ ad eandeʒ. Petr⁹ igit̄ nō a parētib⁹ ſʒ a pr̄e celeſti edoct⁹ dei filiū ⁊ hoīm vidēs vtrūq̧ cōplexus eſt ac v̄itatē diuine ⁊ hūane nature.i. verū deū ⁊ hoīeʒ in eodē ſuppoſito cōfitetur di. (Tu es xp̄s filius dei viui).q.d. (tu es xp̄s) id eſt hō ſm̄ qđ vnct⁹ es oleo gr̄e p̄e ꝑticipib⁹ tuis: ⁊ ſic ꝯfitet̄ ei⁹ hūanitatē in qua vnct⁹ eſt oleo gr̄e p̄e alijs: ⁊ es (filius dei) naturalis.ſ. ⁊ nō adoptiuus ſicut alij: ⁊ p ꝯn̄s eiuſdē nature cū deo pr̄e: ⁊ ſic ꝯfitet̄ ei⁹ diuinitatē: ⁊ addit (viui).i. incōmutabilis ⁊ eterni: q: hebrei ꝯſueuerūt vocare deū viuū ad differētiā ⁊ diſtinctionem falſoꝝ deoꝝ q̄ nō viuunt: quos.ſ. gētes vl' de mortuis hoīb⁹ vel de inſenſibili materia ⁊ ſubſtātia ſibi inſtituerūt. (Rn̄dēs āt ieſus) petro ⁊ i petro oīb⁹ mercedē vere cōfeſſionis (Dixit ei. Beat⁹ es ſymō bariona).i. fili⁹ ioanna. bar eñ idē eſt qđ fili⁹. iona autem ponit̄ p diminutionē ꝓ ioāna ſubtracta media ſyllaba. Vñ bariona hic accipitur ac ſi fili⁹ ioannis diceret̄: et ꝓpter hoc ēt petr⁹ q̄nq̧ ſymon ioānis dr̄ ſm̄ Chr. Hoc dicit vt oñdat qm̄ ita naturaliter eſt xp̄s fili⁹ dei ſicut petr⁹ fili⁹ ioāne eiuſdē ſubſtātie cū eo qui genuit. Beatus inq̧ es ꝓpter confeſſionē vere fidei q̄ ducit ad btitudinē (q: caro ⁊ ſanguis nō reuelauit tibi).i. nō parētes tui vel homo mortalis aut hūana doctrina iſtā veritatem ⁊ tm̄ archanū fidei te docuerūt (ſʒ pr̄ me⁹ q̄ eſt in celis) ⁊ p ꝯn̄s tota trinitas: q: indiuiſa ſunt opa trinitatis. vbi Chriſo. Sermo iſte cōuenit ⁊ ad oēs vt ſingulis q̄buſq̧ dicat̄. Btūs es qm̄ caro ⁊ ſanguis nō reuelauit tibi: ſed pater meus q̄ eſt in celis. Tu dicis ⁊ veꝝ dicis: q: ego ſuʒ xp̄s filius dei viui. (Et ego) q̄ ſuʒ veritas immobilis (dico tibi) ꝓ te ⁊ ꝓ ſocijs tuis cuius dicere eſt facere (q: tu es petrus) a me petra dict⁹.i. ꝯfeſſor vere petre q̄ es xp̄s ac fide fortis ⁊ doctrina ſtabilis. Merito ꝓpter fidei fortitudinē ⁊ fidelē xp̄i cōfeſſionē hoc nomē petrus accepit q̄ in petrā xp̄m credidit. Symon q̄ppe antea vocabatur: ſʒ hoc nomē petrus a dn̄o ei impoſitū eſt vt eccleſiā ſignificaret. Quia eñ petra xp̄s: petr⁹ eſt popul⁹ xp̄ianus. (Et ſuper hāc petrā) quā mō ꝯfeſſus es: ⁊ quā tu mō in fidei fūdamēto poſuiſti.i. ſup xp̄ʒ (edificabo eccleſiā meā.) Petra eñ erat xp̄s ſuper qđ fundamentū etiā ipſe edificat⁹ eſt petrus. huic ſnīe apl's cōcordans ait. Fundamentū aliud nemo pōt ponere preter id qđ poſitū xp̄s ieſus. *j.co.iij.* Ac ſi dicat nō eſt aliud fundamentū: niſi illa petra quā petrus poſuit fundamentū cū diceret (tu es xp̄s fili⁹ dei viui.) Super hāc eñ petrā edificat̄ tota dei eccl'ia. Itē (ſup hanc petrā.) i. ſup hāc fidē ⁊ ꝯfeſſionē ſeu hui⁹ fidei et v̄itatis firmitatē tanq̧ ſupra fundamētū firmū (edificabo eccl'iā meā. Et porte inferi) q̄ ſunt ſuggeſtiōes demonū: delectationes vitioꝝ: doctrine hereticoꝝ: tormenta ac blādimēta pſecutoꝝ: ac praua malorū opa: colloq̄a ⁊ exēpla q̄ iter perditionis oſtēdūt: ⁊ ad tartara ducūt (nō p̄ualebunt aduerſus eā).ſ. eccleſiā ſic firmatā: q: a fide ⁊ charitate xp̄i nō ſeparabūt eā. Et quo pʒ ꝙ eccl'ia ꝯſiſtit in illis ꝑſonis in q̄bus eſt notitia ⁊ v̄a cōfeſſio fidei ⁊ veritatis.

C Clauiū promiſſio.

¶ Deinde claues regni celoꝝ ſe petro daturū dn̄s ꝓmiſit: ſʒ tūc nō dedit: q: ſi ſtati dediſſet nūq̧ in petro prauitas cōfeſſiōis de qua ſtati ſubdit̄: vel error negatiōis de quo in paſſione dr̄ locū inueniſſet. Sicut āt ꝓ oīb⁹ apl'is petr⁹ rn̄dit: ita i eo oībus claues regni dn̄s ꝓmiſit di. (Et tibi) q̄ p̄e ceteris ꝯfeſſus es (dabo claues) i. iudicij poteſtatē (regni celoꝝ).i. eccl'ie pn̄tis q̄ dr̄ regnū celoꝝ: q: ad viſum ptā̄tis eius digne miniſtratū ſequit̄ adit⁹ vl' clauſio regni celoꝝ. vñ Bed. Claues aūt ei nō mō dantur ſed ꝓmittunt̄: necdū eñ fabricate ſunt ſuper incudē crucis nec i eo ſanguine tēperate. *Beda.* Ego q̄ʒ eaꝝ miniſterio cū i actu perfectionis fuerint adhuc in ardētis paſſionis fornace: p̄mo latroni ⁊ homicide apiā ianuā paradiſi: vt ⁊ tu i eo exēplo publicanos ⁊ meretrices itrare ꝑmittas. Tu eñ ſup eos iudiciū exercebis q̄ ꝯfitebunt̄ culpā ⁊ expectabūt penā. Et iō habebis ordinariā iuriſditionē ⁊ iudiciariā ptā̄tem: ad qđ duo req̄runt̄: auctoritas cognoſcēdi vl' arbitrādi de culpa: ⁊ ptā̄s abſoluendi vel ēt iudicādi: q̄ duo ſub noīe clauiū tibi dabo. hec Bed. Claues ergo regni celorū ipſam diſcretionē ⁊ potentiā noīat *Clauiū ſignificatio.* diſcretionem qua dignos vel īdignos diſcernat potentiā qua liget vl' ſoluat. Clauis q̄ppe ē ptā̄s q̄dā ſpūalis ſupernaturaliter a deo data ⁊ infuſa nō innata ⁊ acq̄ſita. Et dicit hic gloſa ꝙ due ſunt claues ſcʒ ſcīa diſcernēdi ac ptā̄s ligādi ⁊ ſoluēdi. Vñ ſciendū ꝙ ſicut in ſole potētia liquefaciendi ⁊ indurandi vna eſt in radice: ſed due in eſſe

Clauiū elib⁹.ſic tm̄ vna eſt clauis i radice:ſʒ due i
ptās du effectib⁹.Clauis eīm dr ptās iudicādi i fo
plex. ro aīaꝝ nō corpoꝝ:ptās aūt iudicandi ex
duob⁹ integraꝛ:ex ptāte diſcernēdi in cau
ſe examinatione:ꝛ ptāte diffiniendi i cau
ſe determinatione ꝑ ſententiā cōdemnato
riā vel abſolutoriā.Prima ptās dr hic ſciē
tia nō vt eſt habit⁹ cognitionis ſe d aucto
ritas ꝛ ptās diſcernēdi ꝛ iudicādi pꝰſcien
tiā prehabitā.alia dicit potentiā admittē
di ad regnū:vel excludēdi ſm verū iudi
ciū prehabitū:q: debēt indigni excludi et
digni recipi.vñ Ber.Petrus claues acce
Bern. pit in ſciētia ꝛ ptāte ſibi data deſuper:et
he claues ſunt ptās aperiēdi ꝛ claudendi
atq: inter admittendos ꝛ excludēdos di
ſcretio.Deinde ſubiūgit.(Et qōcūq3 liga
ueris ſup terrā.i.ipo ſup terrā viuēte(erit
ligatū ꝛ in celis,.i.celeſtis curia approba
Ptās ſ bit ꝛ ꝯfirmabit.Et ſilr qōcūq3 ſolueris ſu
qō⁹ da per terrā erit ſolutū ꝛ in celis.Hoc eſt ſm
ta. glo.quēcunq3 indignū remiſſione iudica
Unus ueris dū viuit indignus apō deū iudica
ſpirita bit:ꝛ quēcūq3 ſoluendū iudicaueris dum
rius. viuit remiſſionē a deo ꝯſequeꝛ.Hec autē
ſoluēdi atq3 ligādi ptās nō ſoli petro ſed
ꝛ ceteris aplis data ē a dño.ꝛ nō tm̄ aplis
verūetiā epiſcopis ꝛ pſbyteris oī eccle.
Ita tm̄ q ptās autoritatis eſt in ſolo deo q
aperit ꝑ gratie infuſionē:ptās excellentie
in xpo q aperit ꝑ paſſionis meritū: pote
ſtas miniſterij in prelatis eccleſie q apiūt
ꝑ ſacramētoꝝ miniſteriū.Sed ideo petr⁹
ſpecialiter claues regni celoꝝ ꝛ principa
tum iudiciarie ptātis accepit:vt oēs per
orbem credentes intelligāt:q: quicunq3
ab vnitate fidei vel ſocietate illi⁹ quoli
mō ſemetipſos ſegregant:tales nec vincu
lis peccōꝝ abſolui:nec ianuam regni ce
leſtis igredi poſſunt.Et ſm gl.ſpāliter eā
ptātē dñs petro cōceſſit:vt ad vnitatē nos
inuitaret.Ideo eīm eū principē aploꝝ cō
ſtituit:vt eccła vnū pncipaliter xpi habe
ret vicariū:ad quē diuerſa mēbra eccleſie
recurrerēt ſi forte inter ſe diſſentirent.Qd
ſi diuerſa capita eſſent in eccła vnitatis
vinculū rumpereꝛ.Hic ergo petrus eligi
tur eccleſie platus:ſʒ poſt cum alijs aplis
hanc ꝓmiſſā ptātē accepit vbi apli epi
ſunt ordinati qn̄ poſt reſurrectionē domi
Jo.xx. nus inſufflans i eos dixit.Accipite ſpiri
tū ſanctū ꝛc.ſed paſtorē oīm fideliū ꝛ aplo
rū pncipē ac ſuū vicariū in tota eccła pre
Jo.vlt. fecit cū ei dixit.Paſce oues meas.Hec pre
dicta epi ꝛ prelati audiāt:de munere gau
deāt:de ptāte nō ſuperbiāt.Si ei ſic liga
uerint vt petr⁹:ſi ita ſoluerint vt petr⁹:qc
qd ligauerint ligatū erit:ꝛ qcqd ſoluerint
ſolutū erit imiteꝛ ḡ illū in diſcretione ꝛ
iuſtitia quē imitari voluīt i ligādi ac ſoluē

di ptāte.Ideo eīm hec ſoli petro dicta ſūt: Petrus
vt oēs alij ſe in illo quaſi ſpeculo videant imitan
ſic viuēdo:ſic ligādo:ſic ſoluēdo:ꝛ a pace d⁹ ꝛ in
ꝛ cōcordia nō recedēdo.Nō preſumāt qꝫ tuend⁹.
qꝫ cōtra iuſtitiā ꝛ veritatē attendētes ver
bū apoſtoli dicētis.Nō eīm poſſum⁹ aliqd
cōtra veritatē ſʒ ꝓ veritate.Et ſm Orige.
ſit irreprehēſibilis q alteꝝ ligat vel ſoluit
vt inueniaꝛ dign⁹ ligare vel ſoluere in ce Orige.
lo.Quodcūq3 ergo ligauerint vel ſoluerit
in terra iuſte ꝛ diſcrete ac vtraq3 claue coo
perante ꝛ nō errāte:ꝛ ligatū ꝛ ſolutuʒ erit
in celo.Si tamē iniuſte agit prelatus ſen
tentia ei⁹ ꝛ ligat quo ad eccleſiā militan
tem:nō tn̄ quo ad triumphantē.Sed ſiue
iuſte ſiue iniuſte ꝓferaꝛ ſemꝑ ſentētia pa
ſtoris timēda eſt:ne forte culpa q̄ nō fit ex
ope fiat ex elatiōe.vñ Greg.Sub magno
moderamine paſtores eccłie,vel ſoluere
ſtudeāt vel ligare.Sed virū iuſte vel iniu Greg.
ſte obliget paſtor:paſtoris tn̄ ſnīa gregi ti
mēda eſt.Ne is qui ſubeſt ꝛ cū iniuſte forſi
tā ligaꝛ ipm obligatiōis ſue ſnīam ex alia
culpa mereaꝛ. Paſtor ergo vel abſoluere
indiſcrete timeat vł ligare.Is aūt qui ſub
manu paſtoris eſt ligari timeat iuſte vel
iniuſte.Nec paſtoris iudiciū temere reꝑ
hendat:ne ꝛ ſi iniuſte ligat⁹ eſt ex ipſa tu
mide reprehēſiōis ſupbia culpa q̄ nō erat
fiat.hec Gre.Tūc poſt cōfeſſionē diſcipu
loꝝ de filio dei factā in petro dicēte tu es
xps fili⁹ dei viui(Precepit ieſus diſcipu G
lis ſuis vt nemini dicerēt)ꝛ reuelarent(q vetatio
ipſe eſſet ieſus xps,vt ſm q ipſi de xpo in ne cui
tellexerāt alijs nō p̄dicarent. Hoc p̄cepit dicerēt.
xps cauſa humilitatis:q: de ſe nō magna
ſed hūilia p̄dicari voluit:ꝛ cā nō ipedien
te ſue paſſiōis:q: ſi p̄dicareꝛ ꝛ crederetur
xps nō crucifigereꝛ:ꝛ cā nō ſcādalizande
ſue cōgregatiōis:q: ſi prio imortalitas et
magna de eo p̄dicata fuiſſent:ꝛ poſtea pu
ſilli ꝛ adhuc ifirmi i fide eū flagellari:cru
cifigi:ꝛ poſt młta ignominioſa morte mo
ri vidiſſent ſcādalizati de eoꝝ p̄dicatiōe
fuiſſent.Uñ iſta ꝓhibitio fuit ad tēpus.ſ.
vſq3 poſt reſurrectionē:ne ſi añ paſſionem
p̄dicareꝛ irritareꝛ fides in cordib⁹ creden
tiū ꝓpter futurū ſcandalū paſſiōis:ſicut
ptʒ factū in ipſis aplis . Inſtabat enim
tps paſſiōis: tps ignominie ꝛ oſtēdende
infirmitatis:ſʒ poſt reſurrectionē habita
ꝑfecta victoria mortis erat tps p̄dicandi
gloriā ſue maieſtatis.Qn̄ eīm ceſſauit cau
ſa ſcʒ ſcandalū paſſionis ceſſauit ꝛ effect⁹ Chris
vñ Chri.Q: ſi manifeſte eſſet agnit⁹ filı⁹
dei:nemo auſus fuiſſet man⁹ in eū inijce
re ꝛ neq3 crucifixus fuiſſet neq3 reſurrexiſ
ſet a mortuis:ꝓpterea adhuc inferorū re
gnum eſſet in terra:ꝛ dñatio diaboli totū
mundū teneret.vnde ꝛ Ambr.Multis ex Ambr.

cauſis iubet taceꝛ diſcipulos: vt fallat pn̄cipē: vt declinet iactātiā: doceat hūilitatē ſimul ne rudes ⁊ iperfecti adhuc diſcipuli maioꝛis p̄dicatiōis molib⁹ opprimantur. Prohibent ergo diſcipuli eū euangelizare dei filiū: vt euāgelizēt poſtea crucifixū. Hec eſt fidei gloꝛia ſi vere intelligas crucē xp̄i. Alie cruces nihil mihi ꝓſunt ſola crux xp̄i mihi vtilis eſt. Et vere vtilis ꝑ quā mihi mūdus crucifixus eſt ⁊ ego mūdo. Si mihi crucifixus eſt mūd⁹ ſcio quia moꝛtu⁹ eſt ⁊ non diligo eū ſcio q᷑ p̄terit ⁊ nō cōcupiſco eū: ſcio q᷑ coꝛruptela conſumit hūc mūdū ⁊ quaſi fetidū vito quaſi lenē caueo quaſi nociturū relinquo. hec Ambꝛo. Modū aūt alloquēdi et ad eccleſiam ac fidē vocādi ſiue gētiles ſiue iudeos de ſcribēs hoc loco idē Ambꝛo. dicit. Cū aliq̄ ex gētib⁹ vocant ad eccleſiā: ita p̄ceptoꝛū ſeriē foꝛmare debem⁹: vt p̄mo vnū deū an ctoꝛē mūdi omniūq̧ eſſe doceam⁹ in quo viuim⁹ ⁊ ſumu⁹ ⁊ mouemur: cui⁹ ⁊ genus ſum⁹ vt nō ſolū ꝓpter munera lucis ⁊ vite: verūetiā pꝛopter cognitionē quādam gn̄is diligēdus a nobis ſit. Deīde opinionē illā q̄ eſt de idolis deſtruamus eo ꝙ nō poſſit auri argētiq̧ vel ligni materia vim in ſe habere diuinā. Cū vnū deū eſſe perſuaſeris tūc iudicio ei⁹ aſtrues ꝑ xp̄m nobis ſalutē datā incipiēs ab illis q̄ geſſit in coꝛpoꝛe etiā diuina deſcribens: vt p̄mo ꝙ̄ homo videatur vitā huius virtute moꝛtē moꝛtuūq̧ ab inferis reſuſcitatū. Paulatī enī fides creſcit vt cū ſupꝛa hoīes fuiſſe videat: de⁹ eſſe credat. Nā niſi ꝓbaueris ꝙ facere illa ſine diuīa ṽtute nō potuit quēadmodū pōt ꝓbare in eo vim fuiſſe diuinā. Tali athenienſes infoꝛmauit pꝛecepto ap̄ls: talis nobis apud gentiles oꝛdo ſeruandus eſt. At vero cū iudeos alloquerētur ap̄li ipſum xp̄m eſſe dicebāt qui ꝓphetiis nobis eſſet ꝓmiſſus oꝛaculis quē nō ꝑ̄mus cum autoꝛitate ſua dei filiū nominabāt: ſed virū iuſtū: virū a moꝛtuis ſuſcitatum. Illum virū de quo dictū eſt in pꝛophetis. Filius meus es tu ego hodie genui te. Ita ergo et tu ad ea q̄ difficile credunt autoꝛitate diuini ſermonis addiſce ⁊ ꝓmiſſum eius aduētū ꝓphetarū voce deſigna reſurrectionē q̄q̧ multo ante cōpertam ſcripturā teſtimoniis edoceto: nō vſitatā cum ceteris vt in ipa ſuſcitati coꝛpis aſſertiōe eterne teſtimoniū diuinitatis acquiras. Cū enī ceteroꝝ coꝛpa coꝛruptionē ꝓbaueris ſubiiſſe poſt moꝛtē hūc vtiq̧ de quo dī. Nō dabis ſcīm tuū videre coꝛruptionē: cū ꝓbas hūane fragilitatis exptā: ꝓbas hūane cōditiōis merita ſupgreſſum deo magis ꝙ̄ hoīb⁹ cōferendū. Q᷑ niſi ad ſacramēta fideliū tendēs cathecuminus imbuēdus ſit dicendū: q᷑ vn⁹ de⁹ eſt ex q̄ oīa: ⁊ vnus ieſus ꝑ quē oīa nō duos dn̄os eſſe dicēdos. Perfectū q̄dē patrē: perfectū eſſe filiū ſ; vni⁹ patrē ⁊ filiū eſſe ſubſtātie ṽbū eterni dei: nō ꝙ ꝓfert: ſed qd̄ opat ex patre genitū nō voce editū. hec Ambꝛ. Ut aūt ap̄li meli⁹ tenerēt p̄ceptū dn̄i: ne ante reſurrectionē euāgelizaret: ſimulq̧ ne hoꝛrerēt moꝛtis piculū ſi regni gloꝛiā diligerent p̄dixit eis tūc paſſionē ſuā oſtēdēs (q᷑ opoꝛteret). i. cōueniēs eēt ſm oꝛdinationē diuinā (filiū hoīs) ſc; (eū ire hieroſolymā) ad operādū ſalutē i medio terre: q᷑ p̄oꝛdinatū erat a deo p̄re ꝙ ibi cōpleret miſteriū redēptiōis nr̄e. Uñ iſtud opꝰ opē poꝛtat: opes appoꝛtat. Opoꝛtet inq̧ nō ꝓpter ſua: ſed ꝓpt nr̄a peccā: ⁊ iō in p̄s dī. Que nō rapui tūc exoluebā. Et eſt notabile ꝙ ip̄e loqnēs de ſua paſſione nolat ſe filiū hoīs nō filiū dei: q̄ſi vellet dicere ꝙ paſſur⁹ erat nō ſm naturā diuinā ſed hūanā. Modus aūt nr̄e redēptiōis ſubiūgit cū dī (⁊ multa pati) fact⁹ ē ſaſcicul⁹ myrrhe i. cumul⁹ amaritudinis: q᷑ ex multis paſſionū gn̄ibus cōpoſit⁹ eſt myrrhe faſcicul⁹. Multa inq̧ pati: q᷑ ꝯpꝛehēdi: colaphizari: cōſpui: accuſari: denudari: flagellari: ⁊ repꝛobari (a ſenioꝛib⁹) q̄ debebāt hr̄e pꝛeeminentiā vite (⁊ ſcribis) q̄ videbant hr̄e p̄rogatiuā ſciētie (⁊ pꝛincipib⁹ ſacerdotū) q̄ habebāt excellētiā autoꝛitatis ⁊ potētie q᷑ ab iſtis iudicat⁹ eſt ad moꝛtē: ⁊ pꝛeſidi traditus ⁊ occidi in cruce a gētibus qui eū crucifixerunt ꝓpꝛiis manib⁹: ⁊ tertia die reſurgere tā̄q̧ virtute ꝓpꝛia non ſuſcitare poteſtate aliena qd̄ dixit ne nimis de ei⁹ moꝛte triſtarent ⁊ ſic ſpe reſurrectiōis cōfoꝛtarent. Ad hoc ignominias ſue paſſionis ⁊ ſue reſurrectionis gloꝛiā pꝛedixit: vt ſuo exēplo timoꝛē paſſionis tolleret: ⁊ eos ad cōſiderādū ſue reſurrectiōis gloꝛiā eleuaret vbi Hiero. Eſt aūt ſenſus Tūc me p̄dicate cū iſta paſſ⁹ fuero. Q᷑ nō ꝓdeſt xp̄m publice p̄dicare ⁊ ei⁹ vulgare i populis maieſtatē quē poſt paululū flagellatū viſuri ſunt et crucifixū (Et aſſumēs eū petr⁹) ſeoꝛſū ⁊ ducēs ſeparatim ne coꝛā aliis videret arguere magiſtrū (icrepauit eū) amātis affectu dicens (Abſit a te dn̄e) ſic pati (nō erit tibi hoc). ſ. ꝙ iteꝛeat fili⁹ dei viui. q. d. Indecēs ē ꝙ tu dn̄a maieſtat; tā ignominioſe patiaris. Increpauit petr⁹ dn̄m poti⁹ ꝙ̄ ceteri: q᷑ nō vult cōfeſſionem ſuā deſtrui nec putat filiū dei poſſe occidi vel moꝛi: vel poti⁹ ꝓpter feruoꝛis amoꝛē hoc fecit q̄ pꝛe ceteris ardebat. Et bene aſſumpſit eū petr⁹ ſecreto relinquēs nobis exēplū ſiſr arguēdi maioꝛē: q᷑ inferioꝛ nō debet in publico arguere ſupioꝛē. (Dn̄s autē conuerſus) i. facie verſa ad petrū quē p̄cedebat:

foꝛma alloquēdi moꝛdus.

K Opꝰ ps. lxviij.

faſciculꝰ myrrhe.

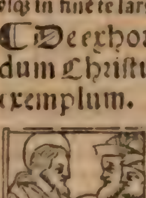
Paſſionis p̄dicende cauſe. Hiero.

L Arguēdi maioꝛ; foꝛma.

vt ſic cōuerſus eū aſpiceret et efficaci⁹ ar-
gueret (dixit ei) arguēdo ipm (vade poſt
me) cōformitate volūtatis ꝛ retro nō ꝯtra
me (ſathana).i.aduerſarie et contrarie:q:
mee volūtati ꝛ vie ſalut꜡ cōis aduerſaris
et ꝯtraria loqueris. Sathanas em̄ interp̄-
tat̄ aduerſari⁹ ſiue ꝯtrari⁹.q.d.nō aduer-
ſeris mihi:ſʒ applica volūtatē tuā mee vo
luntati:ꝛ noli impedire paſſionē meā:ſed
magis ſequere et poſt me eundo veſtigia
mea imitare.vbi Orige.Beat⁹ aūt ad quē
Origeñ. ſcādalū eſſe. cōuertit̄ xp̄s:etiā ſi corripiēdi cauſa ꝯuer
tit̄:ꝛ ſubiūgit dn̄s.(Scandalū es mihi).i.
das mihi occaſionē offenſiōis ꝛ me offen-
dis:q: i iſto fctō (nō ſap꜡ ea q̄ dei ſūt) diſpo
ſitionē dei de mea paſſione cōſiderādo (ſʒ
ea q̄ hoim) q̄ p̄ntia appetunt humane pro
me zelando ꝛ me affectu humano diligē-
do.Ergo ſapere debemus nō humana:ſʒ
Orige. diuina:nō carnalia ſʒ ſp̄ualia : nō terrena
ſed celeſtia.vt dicit Orig. Oēm diſcipulū
M peccantē ſcādalū ſibi appellat. petrū aūt
petrus quē dn̄s ante ita magnificauerat ſathanā
ſathanas vocauit eo q̄ ꝓpter amorē carnalē quē ad
dictus. dn̄m habebat diſſuaſit ei de ſua paſſiōe vt
nō fieret.Maximi nāq̄ ardoris ꝛ amor꜡ le
gim⁹ fuiſſe petrū in dn̄m ſaluatorē noſtrū.
Ut em̄ legit̄ in itinerario clemētis:petrus
adeo afficiebat̄ ab xp̄i corporalem preſen-
tiā quā feruētiſſime dilexerat q̄d poſt xp̄i
aſcēſionē quotieſcūq̄ dulciſſime p̄ntie ac
ſocietatis ꝛ allocutionis xp̄i ꝛ ſanctiſſime
cōuerſationis memor erat totus in lachri
mas reſoluebat̄:ita vt gene ei⁹ aduſte la-
chrimarū fluxu videbant̄. Ex zelo igit̄ xp̄i
volebat impedire ei⁹ paſſionē:ꝛ q: iſte ze-
lus erat indiſcret⁹:nā xp̄i paſſio erat a deo
p̄ordinata ad hūani generis ſalutē:iō dn̄-
rā meruit rep̄hēſionē.Quia ergo affectū
nō regulauit:vt vellet q̄ xp̄s volebat ꝛ vo
lūtatē ſuā n̄ ꝯformauit volūtati diuīe: cui
aduerſari videbat̄ merito rep̄hēdit̄ et ſa-
thanas.i.aduerſari⁹ appellat̄. Hoc ḡ exē-
plo dn̄i habeas et tu oēs ꝓ aduerſarijs q̄
ꝓ corporali allenatiōe ꝛ cōſolatione a bo
no ꝛ exercitio ſp̄uali te vellent retrahere.
Gloriā Sicut aūt petrū quē ante ꝓbauit hic incre-
dux in pat:ſic nemo ob bona prius facta immu-
cruce nis ſit a correptione ꝓpter mala q̄ facit.
dn̄i. Nō eſt ergo i cruce dn̄i verecūdādū ſʒ po
chriſo. ti⁹ gloriandū:q: eſt noſtre ſalutis ſignū ꝛ
bonoꝝ noſtrorū principiū.vn̄ Chriſo.Ut
coronā ita circūferam⁹ crucē xp̄i:ꝛ em̄ oia
q̄ ꝓm nos ſunt ꝑ ipſam ꝑficiunt:ꝛ ſi rege-
nerari oporteat crux accedit:ꝛ ſi paſci mi-
ſtico illo cibo:ꝛ ſi ꝯſecrari ꝛ quodcūq̄ aliō
facere vbiq̄ ſymbolū.i.ſignū victorie no-
bis aſſiſtit.ꝓpt̄ hoc et in domo ꝛ in muris
ꝛ in ianuis ꝛ i frōte ꝛ in mēte cū multo in
ſcribimus id ſtudio:ſalutis em̄ q̄ ꝓ nobis
eſt hoc eſt noſtrū ſignū. Qn̄ igit̄ ſanari ex
cogita oēm cōditionē crucis vel cūm non
em̄ ſimpliciter digito inſigniri eā op3:ſed
cū multa fide ꝛ nullus ꝑpe te ſtare poterit
imūdoꝝ demonū vidēs enſem ꝛ gladiū in
quo plagā ꝛ peſtiferū vulnus accepit:ꝛ ar
ma ꝑ q̄ oēm nexuē ei⁹ xp̄s ſoluit. ¶Oro.

DOmine Ieſu xp̄e quē beatus pe
tr⁹ te verū dei filiū eſt cōfeſſus:
te q̄3 ego indign⁹ toto corde et
ore ꝯfiteor:q: tu es xp̄s fili⁹ dei
viui eterni:ꝛ rogo te dn̄e clemē
tiſſime da mihi vt ope te cōfitear:et factis
nō negando fidelis inueniar:quaten⁹ bn̄
dictionē tuā cōſequar cū petro ac firm⁹ in
fide ꝛ opere ꝑmaneā cū ipſo. Da etiā mi-
hi rex me⁹ ꝛ deus meus vt cōformitate vo
lūtatis te ſequēdo bn̄placitū tuū in oib⁹ ꝑ
ficiā oimode ab offenſa tua abſtineā et ſic
vſq̄ in finē te largiente ꝑſeuerē. ¶Amen.

¶De exhortatione ad ſequē-dum Chriſtum et ſue paſſionis exemplum. Capitu.ij.

Poſtquam A Math. xvj.
dn̄s diſcipulis miſteriū
ſue paſſionis ſecreto p̄di
xit cōuocat turbā cū eis:
et tā ipſos diſcipulos q̄
oēs ad ſui imitationē et
paſſionis tolerātiā inui-
tat.q.d. Nolite ꝓhibere
paſſiōes:q: op3 ſuſtinere
eas oēs ſaluari volētes. Et iō h̄ ad oēs ge
neralr̄ loquit̄ ꝛ oēs hortat̄ : quia imitatio
paſſionis ad oēs ꝑtinet : vel ꝑ martyriū:
vel ꝑ pniā. Un̄ ait.(Si q̄s) q̄ notat varie-
tatē (vult poſt me venire) per affectū inte-
riorē:ꝑ imitationē exteriorē ad p̄ñs ſupe-
riorē:ꝛ bn̄ d̄t vult q: neminē cogit ſʒ cōſu-
lit:ꝛ vnūquēq̄ ſuo arbitrio relinq̄t vt volū- chriſo:
tiū ſit grati⁹ dn̄o:ꝛ p̄miū ſit ḡti⁹ volūo. Un̄ inuitū
Chri.Cū ēt ſaluator ſit pi⁹ ꝛ benign⁹ nul- nō vult
lū inuitū aut coactū h̄re vult famulū ſʒ ſp̄ō dn̄s.
taneos ꝛ gr̄as agētes ei ꝓ famulatu. Et iō
neminē cogēdo aut neceſſitatē īponēdo:
ſʒ ꝑſuadēdo ꝛ bn̄ faciēdo vniuerſos volē-
tes attrahit. Et iteꝝ. Si q̄s aurū daret aut
theſauꝝ expōeret ꝛ oēs currerēt multo ma-
gis ad ea q̄ ſūt i celis.hec Chriſ. Et ſubdit
dn̄s.(Abneget ſemetip3) ꝑ ꝓprie volūtat꜡
renūciationē:nō tam ſua vel ſuos:ſed ſuū
intellectū:ſuū affectū:ſuū ſenſum (ꝛ tollat
crucē ſuā) ꝑ mortificationē corpis ſui:ꝑ cō
paſſionē p̄rimi:ꝛ ſi neceſſe fuerit ꝑ ſuſtinē
tiā martyrij (ꝛ ſequat̄ me).ſ.me h̄ns lucem
in intētiōe cōtra fauorē hūanū me ſequēs
ducens:in operatione ꝯ errorē diabolicū

me expectās mercedē in remuneratiōe cō
tra tp̄ale commoduz. ¶ Rectꝰ ordo vt qui
vult ſequi dn̄m p̄mo abneget ſemetip̄m et
ſic tollat crucē vt p̄mo voluntas eius ſit
prōpta ad oēm miſeriā ſuſtinendā. Et no-
tandū ꝙ p̄mꝰ hō tria ꝑdidit ꝑ pctm̄. ſ. liber
tatē: felicitatē: et dignitatē: q̄ tria docet ꝗ
dn̄s ꝑ tria recuperare. Libertatē cū dt ab-
neget ſemetip̄z. Felicitatē cū ſubdit et tol-
lat crucē ſuā. Dignitatē cū addit et ſequa-
tur me. Uel abneget ſe in ꝓſperitate et ma
lū declinando tollat crucē ſuā i aduerſita-
te ꝛ bonū operādo: et ſequat̄ me vite cōfor-
mitate, et in deū oīa ordinādo. Jn ꝟbis āt
dn̄i p̄dictis excludūtur ſex gn̄a pnīe inuti-
lis: ꝛ eſt prima violēta cōtra qđ dicit ſi q̇s
vult. ſcđa diminuta: qn̄ ſcz hō dat ſua deo
ꝛ ſe mundo: ꝯ qđ dicit abneget ſemetip̄m.
tertia, đlicata: q2 ſic volūt aliq̇ facer̄ pniaz
vt nullā ſentiant afflictionē ꝯ qđ dt tollat
crucē. quarta mutuata: qn̄ aliq̇ gloriātur
de paſſionibꝰ patrū vel, fratrū ſuoꝝ: ipi ve-
ro nihil taliū faciūt: ꝯ qđ dicit ſuā nō alie
nā. quinta momētanea qn̄ aliq̇ vna die ab-
ſtinēt ꝛ alijs diebꝰ delitijs vacāt cōtra qđ
dicit quotidie. ſexta ſimulata que eſt hypo
critarū ꝯ qđ dt ꝛ ſequat̄ me nō fauorē mū-
di. (Si q̇s etiā vult poſt me venire) hoc eſt
ſi q̇s vult attingere ꝑfectionē vite xp̄iane
faciet ea q̄ ſequunt̄: ſcz (abneget ſeip̄m et
tollat crucē ſuā ꝛ ſequat̄ me.) Ubi tria ex-
primūtur in quibꝰ ꝑfectio vite xp̄iane cōſi
ſtit. Primū eſt ſui abnegatio: ſcđm eſt cru- Perfectio vite xp̄iane i tribus.
cis portatio: tertiū vite xp̄i imitatio. Quā-
tū ad p̄mū ſciēdū ꝙ ad ſequēdū xp̄m opor
tet hoīez tria abnegare. ſ. ſua ſm illud. qui
nō renūciat oībus que poſſidet nō p̄t meꝰ
eſſe diſcipulus. Et ſuos ſm illud. ſi q̇s ve-
nit, ad me ꝛ nō odit patrē ꝛc. nō p̄ōt meꝰ eē
diſcipulus. Et ſemetip̄m ſm qđ hic dr (ab- Lu. xiiij.
neget ſemetip̄z) . ſ. vetuſtatē ꝛ pctā abijciē Uoluntatis renunciatio.
do ꝛ ad meliora mutādo: vt deſinat eē qđ
erat: ꝛ incipiat eſſe qđ nō erat: ꝛ alter ex al-
tero efficiat̄ ac volūtatē ꝓpriā abnegādo
qđ plus, eſt ꝙ̈ abnegare res ip̄as ꝛ abijce-
re. vn̄ Proſper. Quid eis prodeſt ꝙ faculta Proſp.
res ſuas abijciūt qui volūtates ꝓprias nō
relinquūt cū ſit lōge preſtātiꝰ volūtatibus
ꝓprijs renūciare ꝙ̈ rebꝰ hmōi: ergo abnega
tio debet fieri oībus deſiderijs carnis ꝛ mū
di concupiſcētijs ꝑfecte reluctādo ꝛ in bo-
nis actibus nullā cōplacētiā ꝓpriā vel hu
manā captādo: ſed ſolū diuinū honorem in
oībus que agimꝰ intēdēdo: vt ſic veraciter
poſſimꝰ dicere cū xp̄o. nō veni facere meam
volūtatē ſed eiꝰ qui miſit me. ¶ Quātū ad Crucez tollere hilanꝰ.
ſm ſciēdū ꝙ crucē tollere tripliciter poteſt
intelligi: ſcz ꝑ carnis mortificationē: ꝑ pro-
ximi cōpaſſionē: ꝛ per martyrij ſubſtinētiā.
Un̄ hyla. Sequēdus eſt dn̄s cruce aſſum-
pta ēt paſſiōis: et ſi nō forte tn̄ volūtate co- Maxi.
mitādus eſt. Scđm maximū ep̄m. Duo ab abſtinētie et crucis genera.
ſtinētie et crucis ſunt genera: vnū corpora
le ſcz a delectationibꝰ et ab alijs que deci
piūt ſenſus viriliter reuocare ac violenter
abſtrahere et cohercere. Aliud ſpūale qđ
eſt ſpecioſum et ſublimius. ſ. motus animi
regere et ꝑturbatiōes illius placare: impe
tus vitiorū refrenare et cōtra ea quotidie
litigare ac rixaz quodāmō interiori hoīe
cōſerere. hec Maximus. Hoc etiam de cru-
ce tollēda p̄t et aliter exponi duplr. vno mō
de cruce corpali: et ſic conuenit martyribꝰ:
et per hanc crucē intelligitur omne genus
martyrij ſcz mortis et cuiuſlibet alteriꝰ pe
ne vel periculi ꝓ xp̄o ſuſtinēdi animi tēta-
tio et p̄paratio. Tunc eni ſm Augu. Crucē Augu.
noſtrā tollimꝰ quando penalitates quaſ-
libet ꝓ xp̄o volūtarie aſſumimꝰ. Alio mō
exponit̄ de martyrio ſpūali quod conuenit gal. vi. crucifigi mūdo ꝛc.
religioſis et perfectis. de quo martyrio di-
cit apl̄s. Mihi mūdus crucifixus eſt: ꝛ ego
mūdo. i. ſm glo. Mūdi cōcupiſcētie nō ha-
bent in me dominiū: nec mundus iā mihi
ſe ingerit: et ego cōtra eū ſuz fortis. Et no-
ta ꝙ non ſine cauſa vtrūqꝫ dixit ſcz ſibi mū
dū crucifixū ꝛ ſe mundo. Plerūqꝫ eni cōtin
git vt homo mundū non teneat: ſꝫ tn̄ mū-
dus eū in ſuis occupationibus aſtringit
et mortuus eſt homo mundo ꝛ mundus eū Grego. crucifigenda i mundo tria.
quaſi viuus cōcupiſcit dū in alio intētū in
ſuis actibus rapere cōtēdit. Sed ſecunduz
Grez. nec paulus a mundo gloriā q̄rebat:
nec ipſe a mūdi gl̄ia q̄rebat̄: iō et ſe mūdo
ꝛ ſibi mūduz eſſe crucifixū gl̄iabat̄. Sūt āt j. io. ij.
tria in mūdo q̄ nobis debēt eſſe crucifixa ꝛ
nos eis. Q2 ꝛ vt dicit iohes. Oē ꝙ eſt in mū-
do, aut eſt cōcupiſcētia carnis: aut cōcupi-
ſcētia oculoꝝ: aut ſuꝑbia vite. Horꝝ triuz
crucifixio fit ꝑ tria vota religioſoꝝ q̇ vere
martyres ſunt ſpūales. Primū ğ martyriū
ꝯſiſtit in tp̄aliū volūtaria relictiōe. ſm in Grego.
ꝯcupiſcētie carnis reluctatione: et quanto
fortior fit iſta pugna: tanto glorioſior vi- D Jmitatio xp̄i i triplici via.
ctoria martyrij. tertiū i ꝓprie volūtatꝭ ab-
dicatiōe: q2 ſm Greg. ꝑ obediētiā mactat̄
voluntas ꝓpria: ꝛ ꝑ victimā caro aliena: ꝛ
iō obediētia dr melior ꝙ̈ victia. Quātū ad
tertiū đ vite xp̄i imitatiōe ſciēdū ꝙ xp̄z ſeq̇
nihil aliđ ꝙ̈ eius veſtigia imitari et eiꝰ vi-
te ꝯformari. Jp̄m aūt imitari debemꝰ tri-
plici via q̄ nos p̄ceſſit: videlꝫ paupertatis
hūilitatis: et aſperitatis. xp̄s eni in ſuo in-
greſſu nobis reliq̇t exempluz ſinceriſſime
paupertatꝭ: i ꝓgreſſu exēplū ꝓfundiſſime
hūilitatꝭ: ſꝫ in egreſſu exēplū acerbiſſime
penalitatꝭ: et q2 i his tribꝰ debemꝰ xp̄i ve- Trenī
ſtigia ſeq̇: ideo ad iugē coꝝ memoriā nos
inuitat dicēs. Recordare paupertatis mee
quātū ad p̄mū ꝛ trāſgreſſiōis mee. i. ꝓfun-

Tria in qb⁹ imitemur xp̄m. Triplicia bōa.

diſſime hūilitatis quātū ad ſcōm: ⁊ abſinthij ⁊ fellis .i. amariſſime paſſionis q̄tū ad tertiū. ¶ Et nota q̄ oīa in q̄b⁹ deuoti ſectatores perfectionis euāgelice xp̄z debēt imitari ⁊ eius ſimilitudini cōformari poſſunt: ⁊ hoc mō ad tria reduci .ſ. ſm tria bona q̄ a deo recepim⁹ vt ſunt res exteriores: corp⁹ propriū: ⁊ ipſa aīa q̄ oīa opz relinqui propter deū ſi volum⁹ ipſi⁹ xp̄i eſſe pfecti imitatores. Perfect' eñ xp̄i imitator primodz relinquere mundū ⁊ oēs res tpales: ⁊ etiā cū hoc oim terrenoꝝ occupationē ⁊ ſolicitudinē penitus dz poſtponere. Hoc autem fit per voluntariā pauptatē quā xp̄s altiſſime ſeruauit: qꝛ in tota vita ſua pauperrimus fuit. Scdo dz relinq̄re corpus q̄ quidē relinquit tribus modis. Primo per carnis macerationē: p quā corpus vigilijs: ieiunijs ⁊ oratiōib⁹ atterit ne caro laſciuiat ⁊ cōtra ſpiritū ſe erigere ptinaciter nō p̄ſumat. Scdo p tpalis cōmodi abiectionē: qꝛ q̄ nimis delicate nutrit ſeruū .ſ. corpus ſuū: poſtea inuenit eū ɔtumacē: ⁊ iō dz ſemper in rigore teneri: vt magis ſubijciatur ſpiritui. Tertio per penalitatū volūtariā pͤpeſſionē: ſicut apoſtoli ⁊ martyres qui p xp̄o volūtarie ſunt paſſi. ¶ Et oīa iſta xp̄s fecit ⁊ ſeipſum in exēplū dedit. Tertio debet relinquere aīam ſuā p pͥprie voluntatis abdicationē: vt volūtatē ſuā diuine volūtati cōformet: q̄ nihil aliud velit niſi ſolum illud qd̄ diuine volūtati beneplacitū fuerit. hoc eñ fecit ipſe xp̄s qui dixit: non veni facere voluntatē meā: ſz voluntatem eius qui miſit me. Unde ad voluntatem diuinā ita habes regulā ⁊ menſurā omniū actionū ſuarū: ſic q̄ in oībus actionibus ⁊ deſiderijs tuis nihil cōcupiſcas niſi q̄ honor dei in te amplieť ⁊ in oīb⁹ alijs creaturis. ¶ Sed eſt ſciēdū q̄ nullus pōt viuere vita xp̄i niſi etiā moriať morte xp̄i: ideo ſicut xp̄s p hoc q̄ ex nimia charitate ſe aſſūptiōi noſtre carnis iclinauit ſeipſum exinaniuit ⁊ per ɔſequēs claritati diuine qua patri cōſubſtantialis exiſtit quodā mō mori voluit: ita quilibet ad iſtā pfectionē tēdēs dz per veram humilitatē ⁊ plenariū contēptū ſui mori ſibiipſi ſeipz vſq̄ ad nihil deijciendo ⁊ ſeipm nihil reputando vt viuere poſſit ſoli deo. Homo eñ ad pfectionem tēdens dz ſeipſuz hoc eſt qd̄ videť habere a ſeipſo nihil reputare: qd̄ aūt hz a deo puta dona dei quib⁹ cōformať vite xp̄i dz ſumme reputare: ⁊ cū ſumma diligētia cuſtodire vt vere poſſit dicere cū aplo. Uiuo aūt iā nō ego: viuit vero in me xp̄s. Unde de talibus mentib⁹ pfectis ſic mortuis ſibiipſis dicit apoſtolus. Mortui eſtis: et vita veſtra abſcondita eſt cū chriſto in deo. Signanter aūt dicit ⁊ vita veſtra abſcondita eſt cum

E Uiuere vita xp̄i mori p xp̄o.

Colo. iij.

chriſto in deo: qꝛ vita illa qua mēs p amorē cōtinuū ⁊ beatificū pfecte vniť deo i patria illa eſt in preſenti abſcōdita: qꝛ pͥpter neceſſitatem mortalis vite talis amor continu⁹ ⁊ nō interruptus in p̄nti vita haberi nō pōt. Sed hoc euidēter apparebit in vita b. vbi obiecto beatifico continue fruemur: ⁊ in ſolo deo iugiter delectabimur: propter quod bene ſubdit. Cū aūt xp̄s apparuerit vita veſtra: tūc ⁊ vos cum ipſo apparebitis in gloria. ¶ Eſt aūt ſciēdū q̄ mors iſta ſpiritualis qua homo p cōtēptū ſui moritur ſibi quibuſdā gradib⁹ perficiť: prim⁹ eſt q̄ homo p hūilitatē reputet ſe oib⁹ viliorē. ſecūdus eſt q̄ hoc v̄bis pͥprijs fateať: terti⁹ eſt q̄ et ab alijs dici equanimiter patiatur Quart⁹ ē q̄ hō eq̄nimiter ferat cū ab alijs ɔtēptibiliter tractať: quint⁹ eſt q̄ hō nō ſolū nō doleat: ſz ēt diligat q̄ ab alijs cōtemnať. Et oēs iſti gradus pͥprie deſpectiōis pfecte relucebāt in xp̄o. Sequamur ĝ ⁊ imitemur nō diabolū vt ābitioſi ⁊ ſupbi: nō mūdū: vt cupidi ⁊ auari: nō carnalē appetitū: vt voluptuoſi ⁊ lubrici: ſz dn̄z ieſuz xp̄z. Qui eñ deū nō ſequiť ei q̄dē neq̄ ſe abnegare neq̄ crucē tollere pdeſt: vis ſequi xp̄z: ſis deo obediēs ⁊ p̄rimū diligēs: ac pͥpter deū oīa ſuſtineas ⁊ facias ⁊ malū declinādo circa v̄tutes inſiſtas. Hac eñ via xp̄s icedit: p hāc ĝ viā ambula ſi vis cū ſeq̄ i vita preſenti ⁊ cū eo gaudere i p̄ria. Sz heu pauci hodie dn̄z ſeq volūt: ⁊ tñ multi ad eū puenire cupiūt. vñ Ber. O q̄ pauci poſt te volūt ire dn̄e: cū tñ puenire ad te nemo eſt qui nolit: ɔregnare cupiūt: ſz nō cōpati nō curant q̄rere quē tñ deſiderāt inuenire: cupiūt ⁊ te cōſequi ſed nolunt ſequi: optāt extrema iuſtoꝝ nō curātes principia eoꝝ. Et qꝛ dn̄s monuit ad ſuſtinēdū p ɔfeſſiōe fidei martyriū: cōſequenter tollit hui⁹ ɔfeſſiōis triplex impedimētū. Et p̄mo p̄mū q̄ eſt nimius amor ſuipſi⁹ dicēs. (Qui eñ voluerit animā) .i. aīalitatē (ſuā) ſcz vitā p̄ſentem alimonijs indigētē (ſaluā facere) .i. in preſenti cuſtodire martyriū declinādo vel corpus in penitentia nō macerādo hoc eſt poti⁹ ſaluare tpe pſecutiōis q̄ me ɔfiteri ſcz eligēs potius deū offendere q̄ p eo mori vel tpe pacis delicate ſeruare potius q̄ per penitētiā affligere perdet eā) in futuro .ſ. vitā vel animā: ⁊ p vita momētanea incurret mortē eternam. Unde fugiēdo mortem incurret mortē: ⁊ ſeruādo vitā amittit vitā. (Qui autē perdiderit animā ſuā) .i. aīalem ⁊ preſentē vitā perditioni ⁊ morti ſi neceſſe eſt ſe exponendo eligēs poti⁹ p deo mori q̄ cū offendere: vel p' penitētiā ſe affligendo eligēs poti' ſic deū placare q̄ ſic delicate viuendo ipm magis irritare: ⁊ hoc non propter mūdi vanitatē vel erroris defenſionem

Mors ſpūalis pficiť ĝdibus.

Ber̄. Sequētiū xp̄z paucitas.

aut deſperationē:ſꝫ ꝑpter mei.i.añq̄ cõtra mea faciat mādata/ inueniet eā) i futura gloria:et ꝓ vita mortali inueniet eternā. Iſtud dictū dñi de aīa ⁊ vita ſaluāda ⁊ pdēda ſimile eſt ſm Greg.ac ſi diceret agricole frumētū ſi ſuas pdas:ſi ſeminas renouas. Ideo vt dicit Caſſio. ve carni q̄ hic ſuperata nō fuerit:nā q̄ in hac cõuerſatione vincit illic ſine dubio coronat. vñ Bern. Qui voluerit aiam ſuā ſaluā facere pdet eā. Et q̇dē prudenti⁹ eā pdis vt cuſtodias: q̄ cuſtodis vt pdas:q̇d hic vos dicitis obſeruatores ciboꝝ: moꝝ neglectores:ypocras ⁊ ſequaces ei⁹ docent aīas ſaluas facere i hoc mūdo:xp̄s ⁊ ei⁹ diſcipuli pdere. Quenā vos ex duob⁹ ſequi magiſtrū aut ſeruū eligitis? Epicur⁹ atq̄ ypocras corporis alter voluptatē:alter bonā habitudinē p̄fert:me⁹ magiſter vtriuſq̄ rei contēptū p̄dicat. Quid eñ tibi aliud ſonnit cū clamatū eſt:q̄ amat aīa ſuā pdet eā? Perdet autē dixit ſiue ponendo vt martyres: ſiue affligendo:vt penitēs. Quāq̄ martyrij gen⁹ ſit ſpū facta carnis mortificare illo nimirū q̄ mēbra cedunt ferro:horrore quidē miti⁹:ſꝫ diuturnitate moleſti⁹. h̄ Ber. Deinde tollit ſcōm impedimentū qd eſt nimia cupiditas lucri et deſiderij terreni dicens. (Quid eñ pdeſt hoi ſi vniuerſū mūdū lucret) de quo nihil ſecū moriens portare poterit niſi pctm̄ imo tanto pl⁹ acq̄ſiuit de inferno. Vñ i apoc.dr. Quātū glorificauit ſe et i delitijs fuit:tm̄ date illi tormentū et luctū (aīe vo ſue detrimentū patiat). ſ. amittēdo gloriā:incurrēdo penā eternā:et pdēdo hūanā ſubſtātiā. q.d. nihil pficit imo p talia multū pdit. ſ. id qd eſt imortale et diuinū i corpore iō aīa cū ſit imortalis p̄ponenda eſt oib⁹ corruptibilib⁹ et trāſitorijs:nā aīa rōnalis imagine trinitatis inſignita p̄cioſior eſt cūctis terrenis. Et iō ſtult⁹ eſt q̄ plus pecuniā q̄ ſeipm̄ diligit qd facit q̄ ꝑpter illā tormentis eternis ſe expōit. Vñ nimis ſtult⁹ ē auar⁹:imo peior q̄ diabol⁹: q2 auarus plus diligit nūmū q̄ aīam ſuā vel alioꝝ:ſed diabol⁹ plus diligit vnā aīam q̄ totū mundū. Quapropter dixit xp̄o preſumēs decipe eū. ſi cadēs adoraueris me dabo tibi mūdū iſtū. Et iō vt dt Orige. Duobus p̄poſitis mai⁹ eſt eligendū:vt mundū pdam⁹ et lucremur aīas nr̄as. vñ et Amb. valde timendū eſt ne ꝑpter auaritiā pecunie:vel ꝑpter amorē carnalis vite ſalutē aīarū q̄rere negligam⁹:q2 nihil prodeſt lucrificare tpalia ſi perdantur eterna. Et dat Chri. exēplū. Si eēs in vltimis malis poſit⁹ videres ſeruos in laſciuia agere qd lucrū eſtimares te eoꝝ dñā eſſe:ſic q̇d lucrat aīa tua miſera carne laſciuiēte ſi futuram dānationem expectat: Sed magna heu hoc dīe cecitas et amētia i hoib⁹ reperit:q2 ſm Aug. ſi q̇s argentū auro p̄ponit demētiſſimus iudicat:ſi vo aurū deo p̄ponit a nullo reprehendit. Exponit ēt predictū dñi vbū de illis q̄ aīas alioꝝ lucrari volunt et ſuas negligūt. vñ Chri. Si alteri⁹ ſolicit⁹ cõtenas te:ſilis es eis q̄ metalla fodiunt et necant. Et q2 poſſet aliq̇s dicere:et ſi aīam pdā:tñ ex multis que lucrabor eā redimā qd falſū eſt. vñ dicit. (Aut quā cõmutationē) i. redēptionē (dabit hō ꝓ aīa ſua. ſ. dānata. q.d. ſi ꝓ ea tot⁹ mūdus daret non p hoc liberaret. Et iō nō pōt cõparari lucrū mūdi ad detrimentū aīe p qd homo pdit eā et vitā eternā. Nā pditis diuitijs poſſunt per alias diuitias cõpenſari:et ſi mors infligitur pōt cõpenſari p vitā imortalē:q̄ in refectione expectat:ſed ſi aīa p culpā perdatur non expectas in alia aīa recõpenſari:q2 nō poteris aliā aīam ſed neq̄ aliq̇d aliud q̄ſi cõmutationē ꝓ ea dare:vt liberes eam de eterna morte. Deus autē ꝓ aīab⁹ hoim dedit cõmutationē ſanguinē filij ſui p̄cioſū. Perdenda eſt igit aīa ⁊ vita p̄ſens i hoc ſeculo ꝑpter dñm nō ſaluāda ꝑpter lucrū et deſideriū terrenū. Quapropter vt ait Augu. Voluntarie nunc ꝓ xp̄o poſtponamus q̄nq̄ dimittenda:ne (qd abſit) ꝓ trāſitorijs amittam⁹ eterna. Si eñ tibi diceret ſis toto hoc menſe diues ⁊ potēs ⁊ fac quicq̇d velis:vtere carnis voluptatibus ſicut placet: ea tñ cõditione vt oculi tui poſtea eruant: omne ſolatiū tollat:toto tpe vite tue in fame et ſiti in oī cruciatu et in oī miſeria viuas:nūquid illud tale bonū hoc tenore ſuſciperes: Et quidē tota hec vita nec menſis eſt nec vnius diei vel hore ſpaciū ad illius eterne infelicitatis cõparationē cui⁹ miſerie neq̄ finis eſt neq̄ pena ſilis inuenit. vñ Iſido. Si haberes ſapientiā ſalomonis:ſi pulchritudinem abſalonis:ſi fortitudinem ſanſonis:ſi longitudinē enoch: ſi diuitias creſi:ſi ptātem thebomā q̇d pdeſſet tibi ſi tandē caro daret vermib⁹:aīa demonib⁹ cū diuite crucianda ſine fine: q.d. nihil. Duo q̄ppe ſunt tpa eccl'ie:vnū pſecutionis:⁊ tūc antequā deū negem⁹ ponēda eſt aīa ⁊ p̄ſens vita:aliud pacis:⁊ tunc frangēda ſunt deſideria terrena ⁊ lucra contēnenda. Nulla ḡ mūdi aduerſitas aīam tuā frāgat:nulla ꝓſperitas alliciat: nulla fallacia ſeducat a p̄ceptis ⁊ mādatis dei:⁊ a charitate q̄ eſt in xp̄o dño nr̄o. Omnib⁹ modis ⁊ in oibus debem⁹ ſemp beneplacitū dei facere:⁊ ab offenſa ei⁹ abſtinere. Deinde tollit tertiū ipedimentū ad cõfitendū fidē xp̄i qd eſt pudor ſeculi. Nā ſm Grego. Sepe ex humana verecūdia p̄pedimur:vt rectitudinē quā ſeruam⁹ in mēte nondū exprimere valeam⁹ in voce:⁊ tāto dei faciē ad iuſtitie defenſionē

Augu.
Chriſ.
Nō Nie pditio irrecuperabilis.
Augu.
Pena eterna.
Iſido.
Nie pditio maxia.
Tēpora duo eccl'ie.
I Grego. Pudor ſeculi amouēdus.

negligem⁹ quāto humanas facies ꝙ̄ iuſtitiam veremur. Et ſm eundē ſunt q̄ dicunt. Nos nō erubeſcim⁹ deū cōfiteri: ſꝫ ad ꝓfeſſionē ſidei nō ſufficit vox ꝓfeſſionis xp̄ianí: dū verent a ꝓximis deſpici: dū indignātur iniurias tolerare: dū erubeſcunt ſi iurgium cōtigerit priorib⁹ ſatiſfacere. Hoc ḡ impedimētū tertiū tollit: primo ex fructu: ſcđo ex pena: q: xp̄s cōfitētes cōfitebit ⁊ recognoſcet: ⁊ erubeſcentes erubeſcet. i. non cognoſcet eos de ſuis in ſcđo ſuo aduētu ⁊ iudicio cū venerit i maieſtate ſua: ſcꝫ hūana. i. in forma humana glorificata ⁊ p̄ris. i. maieſtate diuina q̄ ſibi ⁊ patri eſt cōis: quā tñ hꝫ a p̄re ſuo ⁊ ſctōꝝ angeloꝝ q̄ apparebūt cū eo. Tūc ei erubeſcet infideles: ignorabit fatuas virgines: obiurgabit miſericordes. Vñ ptꝫ ꝙ non ſolū iudicabit fili⁹ in forma deitatis: ſꝫ ēt pater ⁊ fili⁹ ⁊ ſpūſſctūs quoꝝ eſt vna maieſtas i forma tñ viſibilis ſol⁹ fili⁹ apparebit: vt ex hoc ſol⁹ fili⁹ hoīs iudicare dicat. Indiuiſe itaqꝫ iudicant p̄r ⁊ fili⁹ necnō ⁊ ſpūſſctūs. Verū q: potētia ſapiētie cedit in deſcriptione iudicij: vbi equitas magis eſt examinanda ⁊ conſiderādū q̄d cuiqꝫ debeat ꝓ meritis q̄uis ⁊ potentia ſit exercenda nec bonitas ſubtrahēda: iō ſpāliter diſcrimē iudicij attribuit ſapientie: q: iudiciū eſt ꝑ ſapientiā diuinā: ſapiētia autē tota cōicat filio: et iō etiā ſol⁹ fili⁹ dr̄ iudicare. Tēpore ergo ꝑſecutionis non erubeſcat xp̄ian⁹ fidelis ꝓ xp̄o affligi: et ſi opus fuerit morte affici ac ſubſtantijs nudari et honorib⁹ deijci. Tēpore ꝟo pacis cū vitia maxime ſubrepunt: carnē refrenet ne laſciuiat: et ꝓ xp̄o non vereat a ꝓximis deſpici: iniurias ꝟboꝝ pati: prior ꝓximo ſatiſfacere vt veraciter ꝓbet ſequi humilitatē capitis ſui: ⁊ ipꝫ cōfitens merecat ab eo recognoſci. Et ne ad abnegandū ſe ⁊ tollendū crucē auditores terreant: iō triſtib⁹ leta ſubiungit dicens. (Fili⁹ eīn hoīs). i. ꝟginis q̄ ita ſe vocat ꝓpter ſui humilitatem: ꝓpter carnis veritatē: ꝓpter matris puritatē ſiue integritatē (ventur⁹) eſt ad iudicandū orbē in gloria p̄ris ſui cum angelis ſuis) in forma glorioſa iudicabit. Qui prius venit hūilis vēturus eſt ꝑ manifeſtationē gl̄ie ⁊ virtutis. (Et tūc reddet) ſine tp̄is dilatione (vnicuiqꝫ) ſine ꝑſonarū acceptiōe vbi non ꝑſone ſꝫ opa conſiderant. vñ ſequit (ſm opa ſua) ſine diminutione: iuſtis quidē p̄miū. ſ. gloriā aīe et corporis alijs aūt ſuppliciū. ſ. penā vtriuſqꝫ. hic eſt locus merendi ⁊ liberādi aīam ibi mittendi ⁊ recipiēdi ſm merita. Ambula hic dū lucē habes ne ibi tenebre non cōprehendāt. Suſcipe hic mortē: vt ibi ſuſcipias vitā immortalē. Noli timere q: triſtibus leta ſuccedūt. Times mortē: audi gloriā triūphātis: vereris crucē: auſculta angeloꝝ miſteria. Attēde ⁊ hic verbū Bern. q̄ dicit. Vis ſcire q̄ debeas ieſu xp̄o. Debes ei vitā tuā: q: ipſe vitaꝫ ſuam poſuit pro tua. ¶ Et q: rudes erāt ap̄li ne cū ſic vēturū dubitarēt: ⁊ fatigati expectatiōe deficerēt promitti ī in p̄nti cōſolatio vt citi⁹ credāt de futuro. Vñ bon⁹ magiſter ne diſcipuli deſperatiōe frāgant aut tedio ſubiūgit eos cōſolādo. (Amen dico vobis) vt ſecuri de hoc ſitis (ſunt q̄dā de hic ſtātib⁹) diſcipulis (q̄ nō guſtabūt mortē) tp̄alē q̄ eſt q̄dā guſtus reſpectu mortis eterne: vel guſtus dr̄ q̄tū ad bonos qui nō permanēt in morte (donec videāt) oculis corꝑalib⁹ (filiū hoīs venientē in regno ſuo). i. in ea claritate regni quam hēbit cū ad iudicādū veniet vt q̄lis eſt vēturus poſtea p̄nti quoqꝫ tp̄e demonſtret: ⁊ appareat hoc eſt donec videāt ſiꝯtudinē gl̄ie: quā corpora electoꝝ q̄ cū nūc cōfitent habebūt i eccl̄ia triūphāte vt per hoc ſperet eterna futura in re. Vñ ſm gl. in corꝑe mortali oſidit eis nō imortalitatē ſꝫ claritatē futu re imortalitati ſimilē: ⁊ ita ſenſus eſt donec videāt regnū dei. i. imaginationē gl̄ie regni dei. Cū xp̄o hic ſtātes ſunt in ſtatu gratie q̄ pro ipſo patiēter paſſiones ſuſtinent: ⁊ iſti mortē culpe vel gehēne nō guſtāt: ſꝫ cū ipſo ad gloriā eternā trāſeūt: hāc p̄iā ꝓmiſſionē eis fecit: vt per viſam gloriā future reſurrectionis ⁊ cōtemplationē gaudij manētis ad aduerſa trāſeūtis ſeculi forti ꝯferenda aīaret. Viſionē aūt ꝓmiſſam diſtulit vt eā vehemēti⁹ deſiderarēt: ⁊ deſideratā magis acceptarent ⁊ gratā haberent. ¶ Oratio.

Domine Jeſu xp̄e da mihi vt me ipm ſic abnegē ꝙ in ꝓſperitate et in ōibus q̄ tp̄aliter delectant a malo declinem: ⁊ nihil niſi honorē tuū querā: meeqꝫ voluntati renunciās tibi: ⁊ propter te oīi creature obediā. Da etiā mihi vt tollā crucē meam afflictiōes ⁊ penalitates per me volūtarie aſſumēdo: ⁊ ab alijs illatas patiēter ſuſtinēdo: ac ꝓximis in neceſſitatib⁹ cōpatiendo: ⁊ in oī aduerſitate bonū facere nō deſiſtēdo. Da etiā mihi vt te ſequar veſtigia tua imitando ⁊ tue vite me cōformando poſt te veniā ad ſupernā patriā pertingēdo. Amen.

¶ De trāſfiguratiōe dñi. C. iiij.

Deinde q̄d iā ſupra ꝓmiſit ſoluit cuꝫ dicit. (Et poſt dies ſex) ſm Math. non numerādo extremos vl' (die octaua) ſꝫ lucā numerādo diē p̄mū quo ꝓmiſit ⁊ vltimū quo ſoluit (aſſumpſit Jeſus ſecū Petrū ⁊ Jacobū ⁊ Joā

Margin notes: Bern. — Guſtatio mortis. — Judicabit pater ⁊ ſpiritusſanctus vt filius. — Stantes cuꝫ chriſto. — A Math. xvij. Luc. ix. ⁊ Mar. ix.

nem ⁊ duxit illos ſeorſum in mōtem valde excelſum). ſ. thabor quarto miliario a nazareth cōtra oriētē vt ibidē oraret. Matheus ⁊ marcus ponūt tm̄ dies medios: ſed lucas etiā extremos. Illi ſex quia poſt ſextā mūdi etatē aīe ſanctoꝝ in btā expectatiōe requieſcent. Lucas octo qꝛ in octaua reſurrectionis corpa ſctōꝝ in gloriā imortalitatis reſurgēt. Hic ḡ poſt ſex etates quieſcendū eſſe ab oī labore: ⁊ ibi octauo tpe reſurgendum deſignat. Vñ ſm Hiero. gloſ. hoc bñ miſterio cōuenit: nā ſicut xp̄s poſt ſextā ſabbati qua crucem aſcēdit: ⁊ poſt ſeptimā ſabbati qua in ſepulchro quieuit: octaua die reſurrexit: ſic ⁊ nos poſt ſex mūdi etates qbꝰ pro dño patimur ⁊ laboramus: ⁊ poſt ſeptimam quietis aiarū que interim in alia vita geritur octaua etate reſurgemꝰ. Trāſfiguratio ḡ fuit in octaua die: qꝛ facta eſt ad oſtēdendum diſcipulis ſuis gloriā reſurrectionis future q̄ erit in octaua mūdi etate: ⁊ ꝓpter hoc figurata ē hic ꝑ octauā diē. Aſſumpſit aūt ſecū tres tm̄: vt in ore triū ſtaret teſtimoniū. Itē in ſignū ꝙ qui nūc fidē trinitatis firmiter ſeruabūt: tūc in eterna viſione gaudebūt. Iſtos aūt tres. ſ. petrū iacobū ⁊ ioannē ſpāliter aſſumpſit: qꝛ iſtos familiariter diligebat. Hoc autē fecit ad deſignandum ꝙ q̄cunqꝫ vult gloriā dei videre opꝫ ꝙ fidē cognoſcat: ſicut petrꝰ: ꝙ vitia ſupplantet: ſicut iacobꝰ: ꝙ ad bene operandū grām habeat ſicut ioānes: qꝛ oē meritum cōſiſtit in credēdo verū: in declināndo malū: in faciēdo bonū. Itē ad cōmendationē oim̄ ſtatuū eccleſie: nā per petrū ſignificāt cōiugati vel etiā prelati: ꝑ iacobū penitentes vel actiui: ꝑ ioānē virgines theorici. Et pulchre oſtenſurus diſcipulis reſurrectionis gloriā ſeorſum eos duxit vt intelligamus: qꝛ ſi eiuſdē reſurrectionis ꝑticipes eſſe cupimus a turbis malignoꝝ hoim ⁊ tumultibus ſeculi diuiſi eſſe debemus. Pulchre etiā eos in montem excelſum duxit ⁊ nō vallē: vt diſcamus gloriā nō in ꝓfundo huiꝰ ſeculi: ſꝫ in regno ſupne beatitudinis eſſe querendā ⁊ ꝙ ad illā gloriā future reſurrectionis ꝑuenire: ⁊ in decore ſuo xp̄m videre merebimur ſi ima et terrena deſcendentes ac ſublimia ⁊ celeſtia deſiderātes mēte in celeſtibus habitemus. Neceſſe eſt eñ olbꝰ qui deū contēplari deſiderāt: vt nō i infimis voluptatibꝰ iaceāt: ſed ſemꝑ ad celeſtia ſe erigant. Aſcendit aūt in montē: vt oraret innuēs oraturos in montē virtutū aſcēdere ⁊ ſurſum nō in imis corda hr̄e: ac cōtinuis p̄cibꝰ inſiſtere. Et bñ mons iſte dictꝰ eſt thabor: qđ acceſſio lucis interpretat: qꝛ oē qđ manifeſtat in lumine manifeſtat. Effectus aūt orōnis oſtēdit ꝓpter qđ orauit. ſ. propter gloriā future reſurrectionis manifeſtādā apl̄is. Dū eñ oraret trāſfiguratꝰ eſt corā eis. Non dicit transfigurauit ſe vt noteť actio fieri ex potētia trinitatis: ſed in natura hūanitatis. (Et vñ dum oraret facta eſt altera ſpēs vultꝰ eius:) feruor eñ ⁊ deuotio orationis diſpoſitio eſt ad transfiguratiōnē ⁊ extaſim mētis. Vñ petrꝰ dū oraret factꝰ eſt in extaſi mētis. Cōſpice bñ iſta ⁊ te p̄ſentē exhibe: qꝛ magnifica ſunt valde. (Reſplēduit eñ facies ſicut ſol) imo plus q̄ ſol: ſed nihil hꝫ clarius cui cōpareť. (Veſtimenta aūt eius facta ſunt alba ſicut nix) ⁊ ſic perfuſa lumine vt alba extra apparerēt. ſm Augu. Candor veſtiū ꝓcedebat a faciei ſplendore: ⁊ iſta fuit vera mutatio in facie: ſꝫ nō in veſte. Non ſubſtātiā vere carnis amiſit: nec corporis veritatē ſubtraxit: ſed ſplēdorē addidit. Vñ lucas dicit qđ (facta eſt ſpecies vultus eiꝰ altera) nō alia. In carne ergo mortali immortalitatis ⁊ reſurrectiōis ſue vel nr̄e gloriā nō in ſe ſed in ſeculi claritate ſicut voluit oſtendit: vt illius glīe quā predicabat certiores nos redderet. ¶ Ecce quātum pignus btitudinis nr̄e habemus: nō eñ erat aliūde trāſfiguratio niſi ſcdi aduentꝰ prenunciatio in quo ⁊ ipſe xp̄s ⁊ ſancti eiꝰ lucebūt ſole clariꝰ: vñ nō aſſumpſit claritatis dotē: ſed dotis ſimilitudinē. Nā vt leo papa ait. Illā ipſiꝰ deitatis ineffabilem ⁊ inacceſſibilē viſionē q̄ in eternā vitā mūdis corde ſeruať nullo mō adhuc mortali carne circūdati intueri poterāt et videre. Splendor aūt faciei ſignificat claritatē diuinitatis: fulgor vero veſtiū claritatē humanitatis eiꝰ. Itē claritas faciei rep̄ſentat futurā claritatē capitis xp̄i: fulgor autē veſtiū deſignat futurā claritatē mēbroꝝ eius ſcꝫ ſanctoꝝ qui ſuperabunť a claritate xp̄i ſicut candor niuis ſuperať a fulgore ſolis. Candor ḡ ſignificat gloriā future reſurrectionis ꝓpter qđ angelꝰ dñice reſurrectionis nūciꝰ i veſte cādida apparuit. Et ſꝫ Bedā. Veſtitꝰ dñi ſctōꝝ illius chorus accipiť q̄ in terris deſpectus videbať. ¶ Moraliter circa transfiguratiōnē dñs tria fecit: qꝛ diſcipulos aſſumpſit: montē aſcendit: orationē premiſit: ad ſignificandū ꝙ ad gloriā nō ꝑueniť niſi ꝑ virtutis ſocietatē: ꝑ vite altitudinē: ꝑ orationis deuotionē. Felix ḡ qui talē comitatū aſſumpſit Petrū ſcilꝫ q̄ interpretať agnoſcens vt ſit in eo cognitio q̄ dꝫ eſſe triplex: ſcilꝫ dei ſui ⁊ proximi. Cognitio dei generat dilectionē et cauet deſperationem: cognitio ſui generat hūilitatē et cauet p̄ſumptionē: cognitio proximi generat cōpaſſionē et cauet crudelitatē. Et ſicut ſuam fragilitatē: ſic ⁊ mundi vanitatē agnoſcat ⁊ agnitā contēnat. Iacobū q̄ interp̄tať luctator vel ſupplātator: vt ſit in eo lucta et ſupplantatio: q̄ etiā debet eſſe triplex. ſ. carnis mūdi ⁊ diaboli: vt cōtra cōcupiſcētias car

Marginalia (left): Trāſfiguratio octaua die ... Cur ſeorſum duxerit. Cur in montē. thabor.

Marginalia (right): Cādor veſtiuꝫ Augu. ¶ Trāſfiguratio dñi ſpem noſtrā. Leo papa. Splendor faciei. Beda. Moraliter. Petrꝰ. Jacobus.

nis ꝛ mundi ac inſtigationes diaboli fortiter luctet̃: ꝛ eas deuictas ſub plãta proſternat: nõ em̃ coronabit̃ niſi qui legitime certauerit. In ſignũ huius iacob poſt luct⁹ accepit bñdictioné. Joãnes q̃ interpretat̃ gr̃a vt in eo ſit gr̃a q̃ ſilr̃ dz eſſe triplex. ſ. incipiens

Joannes. i. Cor. xv.

pficiẽs et pueniẽs. vñ ap̃ls. Gr̃a dei ſum id qđ ſum q̃tũ ad primã: et gr̃a eius in me vacua nõ fuit q̃tũ ad ſcḋam: ſed illis oĩb⁹ abũdanti⁹ laboraui: nõ aũt ego ſol⁹: ſed gr̃a dei mecũ q̃tũ ad tertiã. Joannes etiã priuilegio ſingularis amoris dei dotatus fuit: ſic bonũ diuinũ ſup oĩa diligat et in oĩb⁹ trãſitorijs nihil niſi amoré diuinũ concupiſcat.

Petr⁹. Johes iacob⁹.

Jté petr⁹ alio noĩe dict⁹ ſymõ q̃ interpretat̃ obediens ſignificat obediẽtiã. Joãnes in q̃ gratia ſignificat mundiciã. Jacob⁹ qui luctator vel ſupplantans ſignificat paupertaté voluntariam: ꝛ iſta tria faciunt videre claritaté diuinã: ſicut iſti viderũt transfiguratiõné.

Mõtis aſcẽſio.

Felix qui talé monté. i. eminentiaʒ vite aſcendit: in quo ſunt tres gradus: ſcilʒ obiectio ſui: mortificatio carnis: contẽptus mũdane proſperitatis: de q̃b⁹ ſupra primo capitulo: ſiquis vult poſt me venire abneget ſemetipſum ꝛ tollat crucé ſuam ꝛ ſequatur me. Felix qui ſic orõni inſiſtit pie fideliter ꝛ pſeuerãter donec appareat gl̃ia in facie clerici qui trãſfigurant̃ in ſolé dũ lucẽt p ſcientiã: ardẽt p charitaté: illuminãt per exẽplũ ꝛ doctrinã in veſtimẽtis laici quib⁹ ſufficit albedo niuis p mundiciã mẽtis carnis et opis. (Et apparuerunt illis moyſes)

D Apparitio Moyſi ꝛ helye et eius cauſe.

iã mortu⁹ ſm alam in corpe aſſumpto vel ſibi adoptato: ſicut qñ apparent angeli in corpibus aſſumptis (et helyas) adhuc viu⁹ in aĩa et corpe proprio allatus de paradiſo: apparuerunt cũ xp̃o iſti duo poti⁹ q̃ alij: alter mortuus: alter adhuc viuus in ſignum q̃ viuentium ꝛ mortuorũ ſeu vite et mortis ſit dñs: ꝛ q̃ iuſti tã mortui qui per moyſen q̃ viui qui per helyã qui tẽpore iudicij vel viui in carne reperiendi vel a morte reſuſcitandi ſunt regnaturi ſunt in gloria cũ illo. Jté vt oſtendãt ipm eſſe qué legis ꝛ pphetarũ ſcripta pdixerunt ꝛ promiſerũt: ꝛ vt hic appareat q̃ lex ꝛ pphete a doctrina xp̃i nõ diſcordãt: ꝛ q̃ finis legis ꝛ pphetarũ in ſuo ſermone xp̃s erat ꝛ eius gloria propter quã venerant: ꝛ vt ipe oſtẽderet ſe eſſe ſupra legem quã moyſes legiſlator dedit: et ſupra prophetas inter q̃s helyas pdicator pcipu⁹ fuit. Per moyſen q̃dé ſignificat̃ lex: per helyã pphete: et per dñm euãgeliũ. Apparuit ergo dñs medi⁹ inter moyſen et helyã tãq̃ ipſe ꝛ euangeliũ haberent a lege ꝛ prophetis teſtimoniũ. Jté vnus mortu⁹ et alter viuus apparuit vt ſignificent xp̃m moriturũ ꝛ iterũ victurũ: vel vt nos mortui ſimus mũdo: viui autẽ deo. Jté vt ex omni parte xp̃o teſtimoniũ haberet de celo partem in voce: de ethere nubes: de paradiſo helyã: de terra apoſtolos: de inferno moyſen. (Et loquẽtes cum eo) dicebant exceſſum ei⁹ qué completurus erat in hierl̃m. i. paſſioné in q̃ fuit exceſſus amoris: doloris et humilitatis.

Jo. xv. Tre. i. tre. iij.

Amor fuit ſupra menſurã. ſm illud Joan. maioré hac dilectioné ꝛc. dolor ſupra conſuetudinem. ſm illud Treñ. O vos oẽs qui trãſitis ꝛc. humilitas ſupra virtutem. ſm illud Treñ. Recordare paupertatis ꝛc.

Locutio cum chriſto.

Loq̃ aũt ipſoꝝ eſt talé gratiã redemptionis futurã per xp̃m teſtimonijs legis ꝛ prophetarũ prefiguratã eſſe oſtendere. Et notandũ q̃ nõ loquebantur de tali materia tanq̃ indicantes xp̃o q̃ neſciret: ſed eũ adorabant de aduẽtu ei⁹ in carne: ꝛ q̃ miſteriũ paſſionis qđ ipſi pdixerant viderũt in xp̃o cõplendũ: ꝛ leti fortaſſe q̃ videbant redemptionis ſue totiuſq̃ humani generis dié appropinquare. Cõpatiebant̃ nihilomin⁹ xp̃o: q̃ tã glorioſa facies debebat ſic cõſpui ꝛ ſic inuidioſe tradi et iudicari et crucifigi.

E Gaudiuʒ ex transfiguratione.

Notandum etiam q̃ gaudiũ magnũ factũ eſt apoſtolis et pphetis nõ ſolũ de transfiguratione xp̃i: ſed etiã (vt dicit effrem) de mutua viſiõe: q̃ vtriuſq̃ teſtamẽti principes cõgregati ſunt cũ deo abraã. Uidebat em̃ moyſes dux iudeoꝝ principem xp̃ianoꝝ petrũ: conſiderabat helyas caſtus virginé Joanné: ꝛ vterq̃ in iacobo laudabat martyrij priuilegium. (Petrus xͦo ꝛ q̃ cũ illo erant grauati erant ſomno) oppreſſi a gl̃ia: q̃ ſplẽdore incõprehenſibilis deitatis premunt̃ ſenſus humani corporis. (Et euigilantes viderũt maieſtaté eius ꝛ duos viros). ſ. moyſen ꝛ helyam q̃s cognouerunt pdicte claritatis illuſtratione.

Moyſi ꝛ helye ab apoſtolis cognitio.

Uñ querit Ambr. quõ apl̃i cognouerũt moyſen ꝛ helyã quos nũq̃ viderunt. Et rñdet q̃ per maieſtaté ſuper eos venienteʒ: in quo innuit̃ qđ i futura gl̃ia alter alterũ qué nunq̃ vidit cognoſcet.

Ambr.

Scḋm gloſſ. hic helyas dr̃ eximius prophetaꝝ: ſed cõtra de dauid hoc dr̃ in prologo ſup Pſalteriũ: ꝛ de moyſe in glo. ſup Exodũ. Et ſoluit̃ q̃ moyſes fuit eximius dñi familiaritate: ſignorũ oſtenſione: legis promulgatiõe. Helyas eximius vite auſteritate: arguendi auctoritate: vite diuturnitate. Dauid eximius prophetie ſublimitate: regia dignitate: et ſpeciali ei facta promiſſiõe.

Moyſes. Helyas Dauid

(Tũc petr⁹) tanq̃ feruẽtior (dixit ad ieſum: dñe bonũ) eſt nos hic eſſe (ſcʒ in monte ꝛ in contemplationis dulcedine. Celeſti enim dulcedine guſtata vileſcunt infima. vñ Raba. Quo ampli⁹ q̃s deguſtat dulcediné vite celeſtis eo amplius oĩa alia faſtidit in infimis.

Rabanus.

(Si vis faciamus hic tria tabernacula) ad manendũ. ſ. hic continue (tibi vnũ: moyſi vnum: ꝛ helye vnũ). Nõ loquebatur de tabernaculo pro ſe

⁊ ſociis ſuis faciēdo quaſi ſupponēs ſe ⁊ ſo
cios ſuos tāq̄ diſcipulos cū magr̄o manſu-
ros in ſuo tabernaculo. Petr⁹ optādo cōmē
dat xp̄m ⁊ ſe in mōte manere ex modico gu-
ſtu participationis future glorie quā in xp̄o
viderat vt ꝑ hoc diſcamus q̄ nihil ſit diffici
le ꝓ xp̄o pati nec tormēta nec crux nec mors
vt ad mōtē celeſtis glorie ꝑueniamus. Si
eñ ſenſibilis viſa xp̄i gloria ſic petrū in mō-
te impreſſionib⁹ ⁊ intēperieb⁹ ſubiecto ille-
xit vt diceret bonū ibi manere: quid eſtimā-
dū eſt de illa ineffabili ⁊ intelligibili gloria
eterna in celo vbi nulla intemperies: nulla
peregrine impreſſionis moleſtia: vbi nullū
a. malū: ſed oē bonum obtinebiꝛ. vñ Beda. O
q̄ta felicitas viſioni deitatis inter angelos
ni. adeſſe ꝑpetuo ſi tm̄ trāſformata xp̄i huma-
nitas duorūq; ſanctorū ſocietas ad punctū
viſa, delectat vt eis ne diſcedāt petrus ꝑſta-
re velit obſequiū. vñ ⁊ remig. Viſa dñi maie
ſtate ⁊ duorū ſeruorū petr⁹ adeo delectat⁹
eſt vt cuncta tēporalia obliuioni traderet et
ſibi in perpetuū vellet manere. Si autē pe-
trus ſic accēſus eſt q̄ta erit ſuauitas ⁊ dul-
F cedo videre regē in decore ſuo: ⁊ intereſſe cho
etri ris ſanctorū oīm angelorū. Hec Remig. Sʒ
roꝛ in errauit petr⁹ (⁊ neſciebat quid diceret.) Hoc
ptan- petēdo: tum q2 in via patriā requirebat ⁊ vm-
o. brā future glorie quā viderat verā eſtima
bat gloriā oblitus regnū dei nō eſſe ſanctis
ꝓmiſſum in terra: ſʒ in celo ⁊ tū q2 in glia ta-
bernacula manu facta neceſſaria credebat
ignorās domū manu factā non eſſe neceſſa
riā in illo ſeculo futuro: tum q2 ſe ⁊ coap̄los
adhuc carne mortali circūdatos eſſe nō ad-
uertebat: ⁊ abſq; guſtu mortis immortalis
vite ſtatū ſubire volebat: tum etiā q2 ſuā et
Augu. proximorū ſalutē non attendebat. vñ Augu.
Quid dicis ſancte petre? mūdus perit: tu ſe
cretū q̄ris. Vides tot gētes in vnū cōuenire
⁊ tu quietē diligis. Vides tenebras mundi
⁊ tu lumē abſcōdis. Nemo quippe accendit
Mat. v. lucernā: ⁊ ponit eam ſub modio. ⁊c. vñ ⁊ Da
damaſ. maſ. Nō eſt tibi inquit petre bonū q̄ xp̄s ibi
moreꝛ: qm̄ ſi ibi māſiſſet nequaq̄ tibi facta
ꝓmiſſio ꝯſequereꝛ effectū. Neq; eñ claues
Chꝛiſ. obtinuiſſes regni nec mortis tyrānis aboli-
ta eſſet. Et vt dicit Chri. q2 audiuit q̄ oportet
eū hieroſolymā ire ⁊ multa pati adhuc ti-
met ꝓ xp̄o: ſed poſt increpationē non audet
apte dicere rurſus ꝓpitius eſto tibi. ſed idē
per alia ſigna inſinuat. Q2 eñ videbat mul-
tā quietā ⁊ ſolitudinē cogitauit cōuenientē
ibi eſſe ſtationē ex loci diſpoſitione qđ ſigni-
ficat di. (Bonū eſt nos h̄ eē) vult etiā ſp̄ hic
eē: iđ tabernaculorū meminit dicēs. (Si vis
faciamus hic tria tabernacula.) Cogitauit
eñ q̄ ſi hoc fieret non aſcēderet hieroſoly-
mā: ⁊ ſi non aſcenderet xp̄s non moreretur.
ibi eñ ſciebat ſcribas inſidiari ei. hec Chri.

Et licet petrus vt hō ſtupefact⁹ neſciret qđ
diceret in hoc tñ ſuā deuotionē oſtēdit et in
ſiti ſibi ardoris mōſtrat iudiciū. Vñ inebria Pet. ar
tus Petrus erat qui de vna gutta vini cele doꝛ.
ſtis quā biberat quaſi tres tabernas facere Petri
volebat: ſicut eñ ex paſſionis magnitudine inebria-
vt timoris vel vel maioris aliquis prorum- tio.
pit in aliqua verba, ſine premeditatione: ita
ſimiliter ex magnitudine deuotionis ⁊ dele
ctationis excepte dixit petrus illa verba que
tamen non erāt irrationabilia: q2 in ſolo aſpe
ctu humanitatis xp̄i non conſiſtit eſſentia
beatitudinis: ⁊ ideo illud non debebat ſuffi
cere ꝓ finali beatitudine. In monte thabor
eſt grande monaſteriū grādi ſilua circunda
tū tres habēs eccleſias iuxta qđ petr⁹ ait.
Faciamus hic tria tabernacula. Tria ta-
bernacula contemplatiuus moraliter facit thabor
qñ legē ⁊ ꝓphetias ⁊ euāgeliū practice le- mona-
gēdo diſponit. ſ. corde credēdo: ore cōfitēdo ſteria.
⁊ opere adimplēdo. ¶ Sciendū autē q̄ iſta Morali-
trāſfiguratio ſignificās gloriā ſanctorū pri- ter.
mo deſcribiꝛ a maieſtate dei: q2 tota trini-
tas ibi apparuit: pater in voce: filius in hu-
mana carne: ſpiritusſanctus in nube per qđ
datur intelligi q̄ gloria ſanctorū conſiſtit in
fruitione beate trinitatis. Sicut eñ petrus
ebrius ex dulcedine illius claritatis voluit G
facere tria tabernacula: ita hʒ hō tria taber Tranſ-
nacula in anima ſua que nec moyſes: nec figura-
helyas: ſed ſola beata trinitas delectabili- tionis
ter inhabitat: ſm̄ illud Joan. Ad eum veni- deſcri-
mus ⁊ manſionem apud eū faciemus. Hec bende
autē ſunt memoria: intelligentia: ⁊ volun- forma.
tas. Nā filius habitat in tabernaculo intel- taber-
ligētie implēdo ipſam dei pleniſſima ⁊ luci- nacula
diſſima cognitione: ſpiritusſanctus in taber anime.
naculo volūtatis implēdo ipſam ſapidiſſi-
ma ⁊ ſuauiſſima dilectiōe: pater in taberna- Jo. xiiij
culo memorie implēdo ipſam cogniti ⁊ dile-
cti ꝑpetua refectione ⁊ ſecuriſſima intētio-
ne quib⁹ actib⁹ aīa in deum quaſi totaliter
trāſformaꝛ ⁊ quodāmodo deiformis efficiꝛ.
Tūc verificaꝛ ſm̄ quādā ꝑguſtationē illud
qđ dr̄ alibi. Intra in gaudiū dñi tui. Scđo
deſcribiꝛ iſta trāſfiguratio a ſocietate cōſor
tij q2 ibi fuerūt moyſes ⁊ helyas Jacobus
Petr⁹ ⁊ Joānes. In celeſti igiꝛ glia habem⁹
ſocios oēs veteris ⁊ noui teſtamēti ſanctos: Math.
hi veteris teſtamēti diſtinguūtur in duos xv.
ordines. ſ. patriarchas qui intelliguntur per Tranſ-
moyſen ⁊ ꝓphetas q̄ per helyā. Sancti aūt figura-
noui teſtamēti diſtinguꝛ in tres. ſ. in marty tionis
res q̄ ꝑ iacobū in cōfeſſores qui pleni ſapiē- ſocij.
tia dei intelliguntur: per petrū qui interpre
tatur agnoſcens: in virgines qui per Joan- Celico
nem. Vel poteſt dici q̄ chriſtus voluit habe larū ou
re teſtimoniū ſui aductus ab illis qui ſunt dines.
in celo. ſ. a patre: ⁊ ab alijs qui ſunt in mun
do. ſ. a petro: Jacobo ⁊ Joāne: ⁊ ab illis qui

ſunt in terreſtri ꝑadiſo.ſ.ab helya:⁊ ab illis
H q̇ ſunt in iferno.ſ.a moyſe. Uel ꝑ ſex ꝑſonas
Cōtemplatiōnis .vj. bona. ſignant̄ ſex bona q̇ deus cōfert contemplāti
bus:q: in cōtēplatione pꝛimo mens illumi-
nat̄:qđ ſignat̄ in petro qui iterpꝛetat̄ agno-
ſcēs. Scđo caro ſupplātat̄ qđ ſignat̄ in Ja-
cobo qui interpꝛetat̄ ſupplantatoꝛ. Tertio
gratia auget ⁊ augmētat̄ ꝙ ſignificatur in
ioāne q̇ interpꝛetat̄ in quo eſt gr̄a. Quarto
mūdus cōtēnit̄ qđ ſignificat̄ in moyſe q̇ in-
terpꝛetat̄ aſſumpt⁹ ex aq̇s. Quinto coꝛ amo
re inflāmat̄ qđ ſignificat̄ in helya qui rapt⁹
fuit in curru igneo. Sexto dulcedo celeſtis
pꝛeguſtat̄ qđ ſignificat̄ in ieſu. Unde petr⁹
qui vnā guttā pꝛeguſtauerat dixit dn̄e bo-
num eſt nos hic eſſe neſciens quid diceret.
Tertio deſcribit̄ iſta transfiguratio a ſigni-
ficatione ſubiecti cum dicit̄ reſplenduit fa-
cies eius ſicut ſol:veſtimēta autē eiusfacta
ſunt alba ſicut nix per que ſignat̄ beatitu-
Gloꝛificatio xp̄i. do ⁊ gloꝛia quib⁹ ſanctoꝛū coꝛpoꝛa induent̄.
Dn̄s igit̄ petro nō reſpondit. nā licet ex fer-
uoꝛe deuotionis loqueret̄:tn̄ q: imprudēter
interrogauit:ideo reſponſionē dn̄i non me-
ruit. nondū eīn vt in hac gloꝛia conſiſteret
tp̄s erat. Qui autē vult dn̄o facere taberna
culū preparet penetralia coꝛdis ſui ⁊ inue-
niet locū dn̄o tabernaculū deo iacob:q̇ ve-
ro male materiale tabernaculū ex frondib⁹
⁊ tēctoꝛijs q̄ſiuit eſtimās in eterna illa gloꝛia
tꝑalia tabernacula neceſſaria vbi nulla ad-
uerſitatis aura eſt timēda vbi deus omni-
potens templū eſt ⁊ domus eccleſie:ideo nu
bis lucide accipit obūbraculū. vnde ſequi-
tur.(adhuc eo loquēte ⁊ de tabernaculoꝛū
viſibiliū cōſtructione cogitante(ecce nubes
lucida obūbꝛauit eos)q: maioꝛi luce ⁊ vera
cognitione ſuffudit vt intelligerent electis
in eterna tabernacula receptis non eſſe ne-
ceſſaria coꝛpoꝛalia tabernacula ⁊ eos non
eſſe protegēdos tegmine domoꝛū vbi nubis
⁊ ſpiritusſancti gloꝛia ꝓtegent̄ ⁊ in abſcon-
dito faciei dn̄i abſcōdent̄. Et intelligas qđ
cū petrus loqueret̄ interim anteꝙ̄ verba cō
I pleret diſceſſerunt moyſes ⁊ helyas ⁊ mox
Nubes que apparuit. nubes ſubſecuta eſt quaſi interrūpunt̄ ver-
ba eius per obūbꝛationē nubis. ¶ Quere-
bat petrus terrenū tabernaculū ⁊ affuit ce-
leſte obūbꝛaculū:⁊ iſta nubes nō fuit cauſa
ta ex iſtis caliginoſis vapoꝛib⁹:ſ; exvehemē
tia lucis ꝓceſſit:q: ſicut fumus eſt ab igne:
ita iſta nubes fuit in luce. Ad inſtruendas
autē mētes apoſtoloꝛū de cognitione diui-
nitatis vnigeniti filij dei poſt moyſi ⁊ helye
teſtimoniū(vox)patris(de nube) mō toni-
Filius dei xp̄s. truus teſtimoniū perhibuit di.(Hic eſt fili⁹
meus)nō adoptiue ſ; per naturā(dilectus)
filius meus.ſ.naturalis ⁊ ꝓpꝛius nō aliun-
de creat⁹ vel adoptiuus. hoc eſt ſm Ambꝛ.
nō helyas filius:nō moyſes filius:ſ; hic eſt
filius quē ſolū videtis. ¶ Receſſerūt enim
illi vbi cepat dn̄s deſignari vt ille ſolus de-
mōſtraret̄ ne errarēt apl̄i.(In quo mihi be-
ne cōplacui).i. in quo meū beneplacitū de
redēptione mundi cōplere conſtitui:vel ſm
Chꝛiſ. in quo delectoꝛ:in quo requieſco quē Chꝛiſ.
accepto q: oīa q̇ ſunt patris cū diligētia exe-
quit̄ ⁊ eſt vna eadēq; volūtas ipſius ⁊ p̄ris:
q̄re ⁊ ſi crucifigi vult ne cōtradicas.(Ipſum
audite)magis ꝙ̄ moyſen vel helyā:q: xp̄s fi
nis eſt legis ⁊ ꝓphetarū.(Ipſum audite)vt
ſupꝛemū ⁊ ſingularē magiſtrū q̇ docebit vos
oīa neceſſaria ad ſalutē.(Ipſum audite)q:
veritas eſt ipſum q̄rite q: vita eſt:ip̄m ſeq-
mini q: via eſt. Ac ſi(vt ait Remi.)alus verbis Remi.
diceret recedāt vmbꝛe legales ⁊ tẽpi ꝓphe-
tarū ⁊ ſolū coꝛuſcū lumē euāgelij ſequimi-
ni. Felices ergo apl̄i q̇ non ſolū dn̄i clarita-
tē videre meruerūt:ſ; etiā vocē patris into-
nantē audierūt. Nec ab hac felicitate nos
ex toto alieni erimus:ſi quē illi crediderunt
⁊ nos credimus:⁊ quō illi vixerūt amādo vi
uimus:⁊ quē dilexerūt totis viſcerib⁹ ama-
mus. Sed q: hūana fragilitas in p̄ntia ma
ieſtatis oppꝛimit̄:q: pōdus diuinitatis ⁊ cō
ſpectū maieſtatis gl̄ie ferre nō vꝫ:nō dū audi Cadet̄
rent vocē terribilē de nube(ceciderūt in fa- i facies
cies ſuas)nō ſicut mali retroꝛſum. vnde Re ⁊ retroꝛ
mi. In eo vero ꝙ ſancti diſcipuli in faciē ce- ſum.
ciderūt ſanctitatis fuit indiciū. impij eīn re Remi.
troꝛſum cadūt vt hely. hec Remi. Cadunt j. Reg.
ergo iuſti in faciē modo ꝓpter timoꝛē vt hic: iiij.
modo ꝓpter humiliationē vt magi ꝓciden
tes adoꝛauerūt eū:mō ꝓpter gratiarū actio-
nē vt ſeniores ceciderūt in conſpectu throni Uocis
in facies ſuas.(Et timuerūt valde)q: ſe er- dn̄ice ef-
raſſe cognouerūt:q: nubes lucida apparuit fectus.
⁊ vocē q̄ſi tonitrualē.ſ.patris cuius maie- Effrem
ſtati timoꝛ debetur audierunt. Ad hāc vocē
(vt dicit Effrē)fugerūt ꝓphete: ceciderunt
apoſtoli ⁊ timuerūt. Tonitruū quidē terri-
bile fuit. Unde de ipſa voce terra ſub ipſo
cōtremuit. Sed q̇s hūana fragilitas graua
bat benigne pius magiſter verbo pariter et
actu conſolat̄ ⁊ erigit. Nā clemēter(acceſſit
ieſus)q: per ſe ſurgere nō poterāt(⁊ tetigit R
eos)familiariter ⁊ dulciter vt tactu debilita Tact⁹ xp̄i.
ta mēbꝛa ſolidaret(dixitq; eis)vt metum et
timoꝛē fugaret.(Surgite)cōtra caſum(⁊ no
lite timere)cōtra metū. Bt̄i illi q̇s tāgit ieſ⁹
bt̄i illi q̇s tāgit ſal⁹ ⁊ vita. Illi eīn ſurgūt:illi
ſine timoꝛe:⁊ ſecuri fiūt. Rogemus ergo eū
vt ⁊ nos tāgat ⁊ a ſomno ſtupoꝛis ⁊ inſipien
tie excitet:atq; ad ſe videndū nobis oculos
aperiat. Dulcis amic⁹ eſt:q: pie cōſolat̄ et
potēter adiuuat. Ad tactū ergo ⁊ cōſolatio-
nē ieſu miſeratoꝛis:q̇ ꝓſtratis dexterā ad be
neficiū auxiliū poꝛrigit:⁊ iacētes erigit diſci
puli ſurgētes:nec moyſen:nec helyā vident̄
ſ; ſolū ieſum in figura cōſueta qua cōuerſa

ri ſolebat iter eos. ſʒ glo. Si moyſes ⁊ he-
lyas ꝑſeueraſſent vox pr̃is videret́ incerta
cui potiꝰ teſtimoniū dediſſet ⁊ iõ receſſerūt
illi ne ad eos vox pr̃is fieri putaret́: ſed ſvt
ad ſolū ieſuʒ ꝑtinere itelligeret́. Allegori
ce ablata nube viderūt moyſen ⁊ helyā eua
nuiſſe ac ſolū ieſum remãſiſſe: q: poſtq̄ le
gis ⁊ pphetarū vmbra diſceſſit q̄ quaſi nu
be apl̃os tegebat viderūt eum ⁊ ſcriptura
illis reuelata fuit ⁊ euãgeliū in quo vtrū-
q; reperit́ ſolū remãſit. ¶ Notãdū aūt ſm
gloſ. q̄ bñ cõuenit miſteriū ſecūde regña-
tionis q̄. ſ. erit in reſurrectiõe vbi caro re-
ſuſcitabit́ cū miſterio prime q̄ eſt i baptiſ-
mate vbi aīa reſuſcitat́. In baptiſmate eñ
xp̄i opatio trinitatiſ oſtēſa ē: fuit eñ ibi fi-
liꝰ incarnatꝰ: appuit in ſpecie colūbe ſpiri
tuſſanctꝰ: ⁊ pr̄ fuit ibi i voce declaratꝰ. Et
ſilr̄ in trãſfiguratiõe q̄ eſt sacr̄m ſecūde re-
ꝑnatiõis tota trinitas appuit: pr̄ i voce: fi
liꝰ in hoïe: ſpūſſctūs in nube. Nam gloriā
illius quā mō in baptiſmate credētes cō-
fitemur in reſurrectiõe vidētes collauda-
bimus. Nec fruſtra ſpirituſſanctus hic in
lucida nube: illic in colūba apparuit: do-
na eñ ſua p ſpecies declarare ſolet. Inno-
cētiā aūt in baptiſmate donat q̄ p auē ſim
plicitatiſ deſignat́: daturꝰ eſt aūt claritatē
⁊ refrigeriū in reſurrectione: et iõ in nube
refrigeriū ⁊ in fulgore nubis claritas re-
ſurgentiū corporū figurat́. Qui enim nūc
ſimplici corde fidē quā ꝑcipit ſeruat tunc
luce apte viſionis qđ crediderat contēpla
bit: ipſaq; quā luſtrabit́ in ꝑpetuū gratia
ꝓteget́. (Et deſcēdens ieſus cū diſcipulis
de monte precepit eis) p̄cepto inſtructio-
nis: vt nemini dicerēt viſionē d̄ gl̃ia trãſ-
figurationis ante ſuā reſurrectionē a mor
tuis. Primo ſm Hiero. ne dictū eſſet incre
dibile ꝑpt̄ rei magnitudinē videt́. Scđo
ſm Theo. ne hoïes audiētes tam glorio-
ſa de eo dici ſcãdalizarentur: poſtea vidē-
tes eū crucifigi. Tertio ſm Remi. ne p̄di-
catio glorioſe paſſionis fructū impediret:
q: ſi maieſtas illiꝰ fuiſſet diuulgata in po
pulo plurimi reſiſtēdo principibꝰ ſacerdo
tū paſſionē eiꝰ ipediuiſſent: ⁊ ſic redēptio
hūani gñeris retardata fuiſſet. Quarto ſʒ
Hyla. q: tūc debebãt eē teſtes diuinitatiſ xp̄i
cū eēnt ſpūſctō repleti. ⁊ ad tãte viſiõis te-
ſtimoniū ꝑhibēdū ꝯfortati. Quīto ſʒ Da-
maſ. q: alij diſcipuli adhuc iꝑfecti fuiſſent
triſtati q̄ hãc viſionē nō vidiſſent: ⁊ iudas
magis irritatꝰ ad ꝓditionē ſaluatoris fuiſ
ſet. Sexto q: reſurrectio xp̄i multū fuit du
bitabilis: ideo reſeruata fuit iſta viſio: illo
diuulgãda tp̄e qñ marie oportebat ipī re
ſurrectiõi teſtimoniū ꝑhibere cui p̄ſtabat
argumenta nō modicū ipa gl̃ia transfigu
rationis: ipſa quoq; viſio magis credibi-
lis videbat́ qñ ēt viſibiliter p reſurrectio-
nē factā mõſtrabat́. Septio vt daretur no-
bis exēplū ea q̄ ad laudē ⁊ gl̃iaʒ nr̃aʒ ſpe
ctãt eē occultãda q̄diu ſumꝰ in hac mor-
tali vita: ⁊ ad faciēdū hoc qđ in eccl̃ia di-
citur. Ne laudes hoïeʒ i vita ſua ⁊ i eodē.
Ante mortē ne laudes, quēq̄. Per hoc ēt Eccl. xi
oſtendit q̄ ſecreta ⁊ miſteria diuia nō ſūt
ſemp: ſed loco ⁊ tēpore debitis publican-
da ⁊ dedit exēplū viris ſāctis nō facile pu
blicãdi reuelatiões ſibi factas: ſicut pau-
lus ãnis. xiiij. tacuit raptū ſuū. Fuit aūt ij. cor.
trãſfiguratio dñi fcā circa veris p̄ncipiū. xij.
Uñ euãgeliū d̄ trãſfiguratiõe legit́ i eccle Trãſfigu
ſia ſabbato q̄tuor tēporū poſt p̄mã in q̄dra ra
geſima dominicā. Feſtū vo trãſfiguratio- tionis
nis dñi celebrat́. vj. Kal. Augu. q: tunc ab fēſ.
apl̃is fuit trãſfiguratio predicta ⁊ publi-
cata quā tacuerant vſq; ad diē illā ꝓpter
prohibitionē a domino eis factā in deſcē
ſu montis thabor contra occidentem vbi
eſt vna capella vbi dominus dixit apoſto
lis (nemini dixeritis viſionem) ⁊c. ¶ Oro.

IEſu redēptor ꝑditorū ſaluator
redēptorū aīe lachrimoſe ⁊ poſt
te currētis dulce ſolatiū ⁊ ſua-
ue refrigerium da mihi oē de-
lectamentū extra te reſpuere et
obliuiſci: vt tuo ſapore merear iocūdari ⁊
veniat oro tp̄s vt quod nūc credo reuela-
tis oculis tãdē aſpiciā qđ nūc ſpero et a
longe ſaluto apprehēdā qđ p virībꝰ meis
deſidero vlnis anime ãplectar, et deoſcu
ler: et in claritatis tue abyſſo totꝰ abſcon-
dar: vt in velamento alarū tuarū ſit pax
mihi per euum. Amen.

¶ De ſanatiõe lunatici. C. iiij.

Sequēti au
tē die ieſꝰ rediēs d̄ monte A
vbi trãſfiguratꝰ fuerat ve Math.
nit ad diſcipulos q̄s inſe xvij.
riꝰ dimiſerat: et occurrit Mar. ix
ei turba q̄ circa ipos erat ⁊ Lu. ix
ſilr̄ ſi p̄lati vellēt ad ſub- ⁊ xvij.
ditos deſcēdere p hūilita
tē cõpaſſionē ⁊ affabilita
tē multa turba occurreret eis p peniten-
tiā. Sed q: ſemp ſtant i alto per elationē
ſeu ambitionē vel curioſitatē: ideo pauci
eis occurrunt id eſt pauci ad eos accedūt
et pauciores ab eis ſanant́. nullū eñ le Luna
gitur dominū i monte ſanaſſe. (Et acceſ- ticus.
ſit ad eū qdā de turba petēs miſereri vni
co filio lunatico ſm lune innouationē ma
gis patiēti ⁊ ſpiritū immundum habēti
quē eijcere non potuerunt eius diſcipuli.
Qui eū apprehēdens ad terrā allidebat ⁊
voluãdo p diuerſa mēbra vexãs diſſipa-

bat:ſicq́ ad oñdēdū vehemētiā paſſioꝫ ſpu
mabat ac dētib⁹ ſtridebat:ꝛ lāguēs areſce
bat ꝛ vix diſcedebat dilaniās eū. Qui etiā
ſepe eū verādo clamare faciebat:ꝛ nūc in
ignē nūc ī aquā mittebat:ita vt dudū periſ
ſet niſi ꝓuidētia eū ꝯſeruaſſet. Et cū iubē
te dño adduct⁹ eēt ſtatim ſpūs ꝯturbauit
eū:vidēs eñ ſe cito eijciēdū faciebat pei⁹
quod poterat in eū. Deinde increpāte eū
dño ꝛ ꝑcipiēte vt exiret ab eo et ne ampli⁹
in eū introiret quē etiā ab effectu malicie
ſue ſurdū ꝛ mutū vocabat:qꝛ ſurdū ꝛ mu
tū eū fecerat ſtatim diſcerpēs eū eijcit ab
illo. Et factus eſt ſicut mortu⁹:ſꝫ ieſus te
Moraliter peccatorem lunatico similis. nēs manū ei⁹ eleuauit illū:ꝛ ſurrexit ſan⁹
et reddidit illū patri ei⁹. ¶ Moralr iſte lu
natic⁹ ſignificat pctōrē quē diabol⁹ ꝑmo
apprehendit ꝑ peccati delectationē : ſcdo
clamare facit per peccati ardēs deſideriū.
Tertio mutū facit ad peccati ꝛ diuine lau
dis cōfeſſionē:quarto ſurdū per obdura
tionē ad vbi monitionē:quito lunaticū ꝑ
mētis iſtabilitatē ꝛ cōtinuā in malū varia
tionē:ſexto elidit et volutat ꝑ ei⁹ in diuer
ſa pctā precipitationē : ſeptimo diſſipat ꝑ
diuerſarū cogitationū varietatem:octauo
ſtridere facit dētib⁹ per irā ꝛ indignatio
nem ac ſpumare per caſtrimargiā ꝛ libidi
Castrimargia .i. gulositas. nē:nono in ignē luxurie mittit vel etiā ela
tiōis qꝛ ignis ſurſuꝫ tēdit ꝛ alta petit nec
nō ī aquā voluptatū ꝛ cupiditatū ſubmer
git:decimo aridū reddit ꝑ otiū ſeu igna
uiā ꝛ indeuotionē:vndecimo vix diſcedit
ꝑ peccati cōſuetudinem:duodecimo dila
niat ꝛ dilacerat ꝑ naturaliū vulnerationē.
Dū aūt puer ad deū accedit ꝯturbaṫ:qꝛ ſe
pe poſt pctā ad deū cōuerſi magis a demo
nio īpugnanṫ:vt vel ꝑ tediū vtutū ꝛ labo
res penitētie excutiat ꝛ ad vitia reducat:
vł de ſua expulſiōe ſe vindicet. Sic ī ꝑmiti
ua eccłia multa grauia certamina illis ap
poſuit q̇s ſuo regno ſubtraheṙ voluit. Nō
aūt puer vim patiēs ſꝫ diabol⁹ vim īferēs
īcrepaṫ:qꝛ qui peccantē vult ſanare vitiū
odiendo debet arguere et depellere : ſed
homiē amādo reſouere ꝛ cōfortare. Exiens
vo demō ab hoīe nunq̄ reuertiṫ ſi hō cor
ſuū claue hūilitatiſ ꝛ charitatiſ ſeruauerit.
Exitur⁹ aūt diſcerpit eū qꝛ dū de corde ex
pelliṫ acriores in eo tentationes generat.
Et liberat⁹ a demone velut mortuus vr̄:q̄
ei terrena deſideria ſubegit vitā in ſe car
nalis ꝯuerſatiōis extiguit ꝛ mūdo mortu⁹
apparet. Quē aūt hoſtiſ mortuo ſimilē red
didit hūc ſaluator pie dextere tactu leua
Incredulitas discipulorum. uit:ī q̄ oñdiṫ dei auxiliū:ꝛ ſurrexit:ī q̄ mō
ſtraṫ hoīs ſtudiū ꝑmo eñ de⁹ nos iuuat de
inde a nobis req̇riṫ vt bonū opemur. (Et
cū ī domū īntroiſſet diſcipuli ſecreto īterro
gabāt Ieſuꝫ q̄re ipſi nō potuerūt eijcere il

lū:ꝛ d ixit ꝓpter īcredulitatē eoꝝ). Nō di
cūṫ diſcipłi īcreduli ꝑꝑ defectū fidei ſicut
iudei:ſꝫ ꝑꝑ remiſſionē feruoriſ:nā fidē re
miſſā habebāt. nō ſicut granū ſinapis:qꝛ
nō cū debito feruore credebant. vt ꝑcipue
ipi facere debebāt. Nihil ei īpoſſibile erit
hñti feruē:ē fidē ꝛ ꝑ dilectionē operātē cui
nūq̄ ſufficit qd bñ geſſit. Granū q̇ppe ſi Granum sinapis.
napiſ ē modicū feruidū:amaꝝ ꝛ veneni ex
pulſiuū. In h̄ ḡ ꝙhic ꝯparat fidē grano ſi
napis innuit ꝙ debēt hr̄e fidē modicā ꝑ hu
militatē : feruidā ꝑ deuotionem:amarā ꝑ
tribulationū ꝑpeſſionē:veneni erroriſ ex
pulſiuā ꝑ ſinceritatē. ſꝫ Amb. Granū ſina Amb.
pis res eſt ſimplex:ꝛ ſi teriṫ viꝫ ſuā fūdit:
ſic fideſq́ ſimplex vr̄:et ſi atteraṫ aduerſis
gr̄aꝫ ſue vtutiſ effūdit. Deide reducit eos Servi.
ad hūilitatē monēdo ne q̇s de opib⁹ glo
rieṫ ſꝫ hūiliet ſe deo cui iure obſequiū de Inutiles.
beṫ dicēs (Cū feceritiſ oīa q̄ ꝑcepta ſūt, vo
bis dicite) ñ tm̄ ore ſꝫ ꝛ corde:ne ſit tm̄ vo
calis hūilitas ſꝫ ꝛ realis (inutiles ſum⁹ qd
debuim⁹ facere fecim⁹) nec vos iacteti qꝛ
bñ vuiſtis. nihil eñ feciſtis qd nō debui
ſtis. q.d. (Dicite) gr̄aꝫ nō meruim⁹ ſꝫ debi
tū ſuitiū ſoluēdo penas vitauim⁹. Sꝫ eꝯ
ſupbi cū nequaq̄ oīa:ſꝫ modicū q̇d eoꝝ q̄
ꝑcepta ſūt faciūt:nō ſolū mor de ſua iuſti
tia ꝑſumūt:ſꝫ ꝛ īfirmos q̇ſq́ deſpiciūt nō
enim ſum⁹ nr̄i:ſꝫ ſui:qꝛ ꝑcio magno ēpti
et ergo Chriſto cui⁹ ꝑcio ēpti ſum⁹ ſuire Seneca.
tenemur:ꝛ nihil omittere qd debem⁹:nec
aliq̇d facere qd nō debemus. vñ Seneca. Sapiens
Sapiēs nihil facit qd non debet. nihil ꝑ
termittit ꝙ debet. Nō dicūṫ inutiles ſerui
faciētes iure debiti mādata dei:quin fru Ro. viij.
ctū recipiāt vite beate:ſꝫ dicunṫ inutiles
qꝛ dña bonoꝝ nr̄oꝝ nō indiget:vel qꝛ nō
ſunt cōdigne paſſiōes hui⁹ tpis ad futu
rā gloriā que reuelabiṫ in nobis:vel quia Beda.
q̇ſq́ magis debet ſe eſtimare īperfectū q̄
ꝙ ſtatū attigerit ꝑfectiōis. vñ Beda. hec ē
igiṫ ī hoīb⁹ ſola fidei ꝑfectio:ſi oīb⁹ q̄ ꝑce
pta ſunt īpletis imꝑfectos ſe eē nouerint
et q̄diu ꝑegrinanṫ a dño ſemꝑ ſibi in eſſe
mala q̄ oſtēdāt ſemꝑ meminerit deeſſe bōa
ad q̄ grā ei⁹ iuuāte ꝑficiāt. Et iterū. Qꝛ ſi
ne me nihil poteſtiſ facere nō tēpoꝝ lōgitu
dine laboꝝ merita pēſare debetiſ:ſꝫ amo Beda.
re ꝛ famulatu ſpōtaneo nouis ſꝑ ſtudijs
augere ꝑois. hec Beda. ꝛ bñ dr̄ (qd debui
mus faceṙ fecim⁹) vñ Beda. Reuera debui
mus:qꝛ q̄ nō venit miniſtrari:ſꝫ miniſtra
re debito:eꝰ ſibi nos fecit ne nr̄is videlicet
opib⁹ cōfidētes:ſed de eius ſemꝑ exami
ne pauētes cū ꝓpheta dicam⁹. Quid retri
buem dño ꝓ oīb⁹ q̄ retribuit nobis. hec
Beda. Attēde hic bñ ꝙ ſeru⁹ inutilis repu Ps. cxv.
taṫ qui hoc ſoliū facit qd facere teneṫ. Quā Serv⁹ inutilis.
tumcunq̄ etiā ꝑfectionē attingas ſꝑ ſen

ſias ꝛ dicas: dñe de⁹ me⁹ ieſu xp̄e nihil va leo ꝛ male tibi ſuio. Debem⁹ ergo nūq̄ a bono ope ceſſare: ꝛ tñ totū meritū nr̄m inſufficiēs reſpectu mercedis eterne reputa re. vñ pſal. Qui coronat te i mia et miſeratiōib⁹. Nō ait i meritiſ ꝛ i opib⁹ tuis: q: eius mia p̄uenimur vt hūilit deo ſuiam⁹ ei⁹ munere coronamur: vt ſublimit cū illo regnem⁹. Et iō cū oia fecerim⁹ reputemus nos par̄ āt nihil feciſſe dño reſpectu mercedis q̄s expectam⁹ ab eo. vñ dicebat btūs frāciſc⁹ ēt poſt mltos ꝛ magnos labores frēs icipiam⁹ ſeruire dño q: vſq̄ nūc par̄ pfecim⁹. Et ſi p̄ceptis ipletis nos hūiliare debem⁹ q̄tomagis cū de illis mlta omiſerim⁹. Si em̄ inutilis eſt q̄ oia pfecit q̄d de illo dicēdū q̄ ea facere deſperit? Uñ Amb. Nō te iactes ſi bñ ſeruiſti q: facere debuiſti. Obſeq̄tur ſol: obtēpat luna: ſeruiūt angeli. Uas gētiliū elect⁹ a dño nō ſū inq̄t dign⁹ vocari apl̄s: q: pſecut⁹ ſū eccl̄iam dei. Deide alibi nulli⁹ ſe oſtēdēs cōſciū culpe ſubiecit: ſ; nō i hoc iuſtificat⁹ ſu;. Et nos ḡ nō a nobiſ laudes exigam⁹ ne pcipiam⁹ iudiciū dei: ꝛ p̄ueniam⁹ ſuiam iudicis: ſ; ſuo tp̄e ſuo iudicio reſeruem⁹. Hec Amb. Bonū eſt itaq̄ ſp i timore ſtare: ꝛ nihil de ſe p̄ſumere: q: q̄tūcūq̄ bñ q̄s ſeruierit neſcit tñ ſi odio (vel amore) dign⁹ ſit. vñ Ber. . Ueritate didici nihil eq̄ efficax eē ad gr̄az p̄merēdā: retinendā: recuperandā: q̄s ſi oi tp̄e corā deo inueniariſ nō altū ſape ſ; time re. btūs hō q̄ ſp ē pauid⁹. Si adeſt gr̄a time ne nō digne operis ex ea. Si ſubtracta ē iſ gr̄a time: q: reliq̄t te ſtt⁹ tua et cuſtodia. Si reuerſa ē gr̄a time ne forte cōtigat recidiuū pati: ꝛ contingāt tibi deteriora. hec Ber. Uñ ꝛ apl̄s hortat nos ne i vacuū gratiā dei recipiam⁹. Ille ei gr̄az dei i vacuū recipit q̄ ſe i bōis opib⁹ nō exercet. Uñ ſi volum⁹ q̄ gr̄a dei i nobis nō remaneat vacua neceſſe ē vt eā bonis opib⁹: ꝛ ſtuoſis exercitiis nutriam⁹: et nos a vitiis cuſtodiam⁹. Debem⁹ ēt i p̄ceptiſ dei ꝛ i oib⁹ opibus nr̄is attēdere nō ſolū vt faciam⁹. ſ. ēt vt ea ſ; volūtatē dei dirigam⁹. Uñ Baſili⁹ ponit exēplū de fabro faciēte ſecuri vl̄ q̄ddā aliud q̄ ſp meminit ei⁹ q̄ iniūxit op⁹ et retinet i corde ſuo cui⁹ magnitudis vl̄ q̄litatis vel forme ille iniūxerit fieri ſecurim: ꝛ i illud ſp intēdēs q̄ ſibi meminit a dño iniūctū: ad hoc dirigit manuū miniſteriū vt forma opis cū ei⁹ q̄ iniūxit aīs et volūtate p̄ueniat. Sic ꝛ nos oē; cōatū ꝛ oē ſtudiū i actib⁹ nr̄is hr̄e debem⁹ vt ſ; volūtatē dei q̄ op⁹ iniūxit nr̄; dirigam⁹ op⁹: ꝛ tūc poterim⁹ iplere illō apl̄i: ſiue mādu catis: ſiue bibitiſ: ſiue aliō q̄d facitis oia ad gl̄iaz dei facite. Et ſubdit dñs oñdēs quō p̄teruitas diaboli ſuperetur ꝛ dicit. (Hoc gen⁹ demonioꝝ) i ſpū ꝛ carne ſiml ſ; cām radicatū: q̄le ſupradictū ē (i nullo) ptātiſ remedio. i. in nulla ptāte. i. miniſtroꝝ; (pōt exire) ita q̄ nō habeat ptātē i hoīe (niſi in orōne) q̄ curat peſtes ſpūs (ꝛ ieiunio) q̄ curat peſtes corpis: q̄ ſc; orō et ieiunium ſūt effect⁹ fidei ſeruētis ac p charitatē formate ꝛ operātis. ¶ Uñ vr̄ q̄ ex crapula et ebrietate morbū illū incurriſſet. Hec etiā poterat eſſe alia cā pp̄ter quā diſcipuli nō poterūt cū eiicere. Demones em̄ nō ſūt eq̄les in virtute naturali: ꝛ iō vn⁹ alio difficilius pōt expelli. Ad expulſionē aūt iſtius req̄rebat in expellēte ſubiectio carnis ad ſpm̄ q̄ fit p ieiuniū: ꝛ eleuatio ſpūs i deū q̄ fit p orōnē: talia aūt nō erāt adhuc i apl̄is q: p tp̄e illo nō cōpetebat eis ieiunare pp̄ p̄ntiā ſpōſi: nec erāt adhuc in deum pfectē eleuati: q: fuerāt rudes ꝛ iperfecti vſq̄quo poſt paſſionē receperūt pleniorē gr̄az ſpiritusſancti. Uel (nō eiicit) miniſtroꝝ ptāte (niſi in oratione) iniūcta (ꝛ ieiunio) ꝛ hoc omiſerūt apl̄i: ꝛ ſic fuit error clauis adhibēde ad demonē excludendū: ſicut adhuc multi errāt eo q̄ clauib⁹ ſm debitū ordinē ptātis nō vtunt: q̄ em̄ miniſter vſurpet ſibi ptātez diuinā ꝛ abſolutā hoc dicit eē Hiero. de ſupercilio phariſeoꝝ ꝛ de ſuperbia luciferi qui ſine merito ſedē ſuam voluit collocari in ſummo. ſm Chriſo. dicit genus hoc nō tm̄ lunaticoꝝ: ſed vniuerſaliter olm demonioꝝ nō eiicitur niſi p orationem ꝛ ieiuniū quia ſemper diabol⁹ peccatorē inhabitat niſi p penitentiā ad dñz conuertatur: ꝛ q̄āto magis differt tanto difficilius expellitur. Ubi Hiero. Dū aūt docet apoſtolos quō nequiſſimus demon poſſit expelli: omnes inſtituit ad vitā: vt ſc; nouerimus grauiora queq̄ vel immūdorū ſpirituū vel hoī; tētamēta ieiuniis ꝛ orōnib⁹ eſſe ſuperanda iramq̄ dñi cum in vltionem nr̄orum ſcelerum fuerit accēſa hoc r̄medio ſingulari poſſe placari. hec Hiero. Per ieiuniū em̄ vt dictū eſt curant peſtes corpis: ꝛ p orationē peſtes mentis: et ſic quelibet tētatio ſuperat cū eis. Uel per ieiuniū itelligit declinatio maloꝝ: p orationem operatio bonoꝝ. Et ſic accipitur ieiuniu; hic generale p abſtinētia nō ſolū ab eſcis ſed ab oibus tpalib⁹ delectationib⁹ ꝛ vitiis. Uñ dicit Aug. q̄ pfectū ꝛ magnū ieiuniū eſt nō ſolū a cibo ſ; ab oibus iniq̄tatib⁹ ꝛ illicitis voluptatib⁹ ſeculi abſtinere. Uñ Bern. Si ſola gula peccauit ſola ieiunet ꝛ ſufficit. Si vō peccauerūt cetera mēbra cur nō ieiunēt ꝛ ipa? Ieiunet ḡ ocul⁹ a curioſis aſpectib⁹ ꝛ oi petulātia: vt bñ humiliat⁹ coherceat i pnia qui male liber vagabat in culpa. Ieiunet auris nequiter pruriēs a fabulis ꝛ rumo-

D Demoniorum ptātes diuerſe

Hiero.

Chriſ.

Hiero.

Hiero.

E Ieiuniū pfectum.

Augu.

Bern.

rib⁹ ꝛ q̄cūq̄ʒ otioſa ſunt ꝛ ad ſalutē minime ptinētia. Jeiunet lingua a detractione ꝛ murmuratiōe ab inutilib⁹ varijs ꝛ ſcurrilib⁹ ꝟbis. Interdū quoq̄ʒ ob grauitatē ſilentiū ab ipſis q̄ videri poterāt neceſſaria. Jeiunet manus ab otioſis ſignis et operib⁹ oib⁹ q̄cūq̄ʒ nō ſūt iperata. Sʒ multomagis aīa ipſa ieiunet a vitijs et ꝓpria volūtate ſua. Etem̄ ſine ieiunio hoc cetera a dn̄o reprobant̄ ſicut ſcriptū ē. Qꝛ i die bus ieiunij veſtri inueniť volūtas vr̄a. Nō ſolum autē ab illicitis ſʒ ab ipſis quoq̄ʒ licitis opʒ nos ieiunare ſi ea nobis q̄ prius cōmiſim⁹ illicita volum⁹ condonari. Hec Bern. Et ſm Bedā ſicut ieiuniū generale eſt nō ſolū ab eſcis ſed a cunctis illecebris abſtinere carnalib⁹ imo ab omnib⁹ vitiorū paſſionib⁹: ſic ꝛ oratio generalis nō ſolū in verbis eſt qb⁹ diuinā clementiā inuocam⁹: verūetiā in oīb⁹ q̄ in obſequiuʒ nr̄i cōditoris fidei deuotiōe gerim⁹ teſte apoſtolo qui ait. Sine intermiſſiōe orate. hec Beda. Tūc qnippe ſine intermiſſione oramus cū ea ſolū opera gerim⁹ q̄ nos pietati cōmēdēt auctoris. Semꝑ em̄ orat q̄ ſemper bn̄ facit ꝛ in bono pſeuerat. ¶ Oratio.

Beda. oratio gn̄alis.

j. Theſſal. v.

D Omine ieſu xp̄e q̄ nos hūilitatē ꝟbo ꝛ exēplo docuiſti da mihi vt nūq̄ʒ alta ſʒ ſꝑ humilia de meo corde ſentiā: ore ꝓferam ꝛ ope oſtēdā. Eripe me ꝛ cuſtodi a malignis ſpiritib⁹ et defende ab oībus inimicis viſibilib⁹ ꝛ inuiſibilib⁹ et preſta mihi o ſaluator me⁹ ꝛ de⁹ me⁹ vt ieiunijs ꝛ oratiōib⁹ ꝯueniēter intēt⁹ cūctas immūdorū ſpirituū ꝛ prauorū hominū tentationes valeā te iuuante ſuperare ꝛ ab hoſtibus mentis et corporis merear te miſerāte liberari ꝛ ſemꝑ ſaluus eſſe. Amen.

¶ De tributo ꝓ dn̄o ꝛ petro ſoluto ꝛ de queſtione diſcipulorū ſuper maioritate eorū. Cap. v.

A Luc. ix Math. xvij. et xviij. ꝛ. Mar. ix

Et qꝛ ex his q̄ dn̄s egerat ꝛ dixerat in hierl'm iudei q̄rebāt eum occidere: iō an̄ paſcha nolebat in iudeam ābulare: qꝛ nōdū hora ei⁹ venerat: ꝛ vt oſtēderet ꝙ aliqn̄ pſecutionē fugere licitū fidelib⁹ ſuꝫ eēt. vn̄ Aug.

Augu. Nō ꝑdiderat ptāte: ſʒ nr̄aʒ ꝯſolabať fragilitatē. Futuruʒ em̄ erat vt aliqs fidelis ſe abſcōderet: ꝛ iō ꝑceſſit i capite ne membro poſtea obijceret pro crimine. (In galilea) igiť i terra vbi erat ꝯcept⁹ ꝛ nutrit⁹ ꝯuerſabať cum diſcipulis ſuis. Et ſm Chꝛi. ne diſcipuli dicerēt q̄ de cā ꝯtinue hic ꝯuerſamur rurſus de paſſiōe eis loquiť vt q̄ſi aſſueti circa negociū mortis xp̄i min⁹ cuʒ venerit ſcādalizenť. Et cū morte ſua etiaʒ ꝑdixit ſuā reſurrectionē. ne in paſſione ei⁹ incurrerēt deſperationē. Un̄ dixit ad eos (Ponite i cordib⁹ vr̄is ſermōes iſtos) ſcʒ q̄ ſequunť de mea paſſiōe ꝛ reſurrectiōe: qꝛ eoꝝ recordatio ꝛ memoria vtilis eſt valde. Fili⁹ em̄ hoīs tradēdus eſt ſcʒ a patre per charitatē nimiā: a ſeipſo ꝑ obedientiā volūtariā: a diabolo ꝑ ſuggeſtionē iniquā: a iuda ꝑ cupiditatē maximā: a iudeis per inuidiā doloſaʒ: a pilato ꝑ puſillanimitatē idebitā (i man⁹ hoiʒ). i. diuerſaꝝ nationū q̄ſi humanit⁹ ſentiētiū ſcʒ iudeoꝝ ꝛ gētiū: ꝛ diuerſoꝝ ſtatuū: qꝛ militū: regū: principū: ſacerdotū: religioſoꝝ ꝛ apl'oruʒ (ꝛ occidēt eū) magna iniq̄tas ꝙ hoīes occidāt hoīeʒ ſaluatorē: ꝛ ne his auditis triſtitia abſorbeanť ſubiūgit (ꝛ tertia die reſurget) vt triſtib⁹ leta ſuccedāt. (Et cōtriſtati ſūt vehemēter) qꝛ ei⁹ ſocietas ita erat eis dulcis et grata ꝙ nō eſt mirū ſi cōtriſtati ſunt paſſione ei⁹ audita. Ut em̄ ait Hiero. pro dilectiōe magiſtri nihil de eo ſiniſtrum ꝛ humile patiunť audire. Cōtriſtati ſunt nō attēdētes ad id qḋ dixerat: ꝛ tertia die reſurget ꝛ neq̄ʒ vox pr̄is audita neq̄ʒ reſurrectio prenūciata potuit eos cohibere a triſtitia. vn̄ Hier. Semꝑ ꝓſperiꝫ admiſcet triſtia vt cū repēte venerit nō terreāt ap'los ſʒ a ꝑmeditatis ferant̄ aīs. Si em̄ ꝯtriſtat ꝙ occidēd⁹ eſt dʒ letificare ꝙ die tertia dr̄ reſurrectur⁹. Si triſtia ſemꝑ accideret q̄s ſuſtineret? ſi ꝓſpera q̄s nō contēneret? hec Hiero. At illi ignorabāt ꝟbū iſtud ſcʒ de ei⁹ paſſione: ꝛ erat velatū ante eos vt non ſentirēt illud aperte qḋ ſm Bedā. Non tā īgenij tarditate q̄ʒ de pio ſaluatoris amore cōtingebat: qꝛ carnales ꝛ adhuc iudeas ac miſterij crucis ignari ſp̄ualia nō capiētes: quē verū deū cognoſcebāt moriturū credere nequibāt nec intelligebāt quō in vna pſona mori ꝛ non mori poterat. Galilea interpretať volubilis. ꝛ iō ꝑ hoc ꝙ dn̄s ibi ꝑdixit paſſionē ſuā diſcipulis ſignificauit ꝙ memores eſſe debem⁹ mortis xp̄i: ac etiā noſtre q̄ʒdiu ſumus in volubilitate ꝑſentis vite. (Et cum veniſſent capharnaū acceſſerūt q̄ didragma accipiebāt) exactores. ſ. tributi ex pte ceſaris auguſti (ad petrum) qꝛ ſm Hiero. pꝛe ſignorūʒ magnitudine nō audebāt aggredi dn̄m (ꝛ dixerunt ei. Magiſter veſter nō ſoluit didragma). q. d. dic ei vt ſoluat: nō faciebāt mentionē de apoſtolis qꝛ nō accipiebāt niſi a capitaneis. Capharnaū erat ciuitas principalis in galilea: ꝛ iō ibi manebāt q̄ tributū colligebant ex parte romanoꝝ: quia

Chꝛiſ.

Traditio xp̄i diuerſa.

Hiero:

A Proſperis triſtia admiſcet dn̄s.

Beda:

Hiero: Tributi a xp̄o exactio

vna iudea erat subiecta: et qlz capitaneus domus soluebat didragma.i. duplex dragma: et in soluēdo dicebat. Ego ꝯfiteor me esse sub romano iperatore. Et qꝛ dñs nutritus erat i nazaret qḋ ē oppidū galilee subiacens vrbi capharnaū: et iō ibi ab eo exigitur tributū. Capharnaū qḋ villa ꝯsolationis vel ager pinguedinis īterpretatur et vbi tributū a xp̄o petitur significat illū q dat se delectatiōib⁹ et solatijs hui⁹ mūdi a quo diabolus petit tributū sibi dari et vix enadet quin soluat aliqḋ tributū pcti. Et notandum ꝙ dragma dragme femi.gene. est moneta habēs imaginē regis et valebat decē nūmos vsuales de qua i luca dr. Que mulier habēs dragmas decē etc. Itē ē gen⁹ pōderis: et sic accipitur i medicina. Sed dragma dragmatis neu.gene. est gen⁹ carminis vbi alij incipiunt et alij rñdent: et sic dr dulcia cātica dragmatū. Itē est quarta ps stateris. Stater vero est idē ꝙ cyclus qui hꝫ viginti obolos: didragma media pars et dragma quarta pars est: et iō vnus stater sufficiebat ad solutionē ꝓ duob⁹: qꝛ taxatio census erat didragma.i. denari⁹ q pro capite soluebat. Vñ vt sequitur staterē de ore piscis afferri iubet. Obolus vt dr valebat tm̄ qntū vnus paruus turonēsis quorum duodecim valēt vnū turoñ. grossum: et sic qlibet capitane⁹ soluebat annuatim quasi decē turo. paruos. Dñs aūt hoc qḋ de petitione tributi petro dictū erat intelligēs misit eū ad mare vt hamū mitteret et (piscem qui pmus ascēderet).i. quē caperet illum tolleret et staterē valentē duo didragma (q dimidiā vnciā faciūt) de ore ei⁹ sumēs ꝓ dño et ꝓ se solueret. Ex quo diuinitas ei⁹ patuit cū futura ꝯtingētia certitudinaliter pdixit. vñ Hier. Quid pmū mirer hic nescio an pñtiā stateris i ore piscis an magnitudinē ꝟtutis si ad verbum ei⁹ mox stater i ore piscis creat⁹ est. Spiritualiter piscis est xp̄s: mare mundus: hamus mors: stater inuēt⁹ in ore piscis pretiū redēptionis nr̄e pnūtiate xp̄i ore: et sic solutum est tributū et nos liberati sum⁹. Moraliter penitēti dr: (vade ad mare).i. amaritudines pcti ꝯsideratiōe (et mitte hamū) i cōtritionis ꝯpunctiōe et apto ore i ꝯfessione inuētū staterē da in satisfactiōe: et sic liberatur pctōr a tributo diaboli exactoris. Soluit aūt dñs tributū nō ex debito: qꝛ ſm vtrāqꝫ naturā erat fili⁹ regis et p ꝯñs liber a tributo: qꝛ regum filij in oi regno sūt liberi: sꝫ ex hūilitate tm̄ hoc fecit subdendo se minori soluēdo qḋ nō debebat et ne qstores cē⁹ scādalizaret: docēs p hoc nos esse hūiles et vitare ne scādala p nos fiāt. Voluit et et ꝓ petro dare tributū. i. signū ꝙ petr⁹ fuit caput alioꝝ: qꝛ cēsus dabatur ꝓ capite seu capitaneo tm̄. Didragma (vt dictū est) cōtinet duplex dragma: et p vnū pōt intelligi penalitas corpis.s. fames: sitis: et hmōi: p aliḋ penalitas mētis.s. timor tristitia et hmōi. Hoc aūt duplex dragma dꝫ reddere qlibet imꝑator i oiꝫ ꝓ pctō primoꝝ parētū qḋ facit patiēter tolerādo penalitates pdictas: licet aūt xp̄s nō haberet pctm̄ tm̄ reddere voluit ꝓ salute oiꝫ. Et qꝛ carnē assumpsit similē peccatrici: sed non peccatū: ipse quidē redēptor corp⁹ et aiam in pcio posuit: et sic bina dragmata soluit: eodēqꝫ precio ecclia libera facta fuit: et p petrū ecclie pfecit: iō et ꝓ eo cēsū soluit. vbi Hier. Et pulchre idipm datur pñū: sed qꝛ diuisuꝫ est ꝓ petro qsi ꝓ pctōre pñū reddebatur: dñs aūt nr̄ pctm̄ nō fecit. Ondītur aūt similitudo carnis dū eodē et dñs et ser⁹ pcio liberantur. Dñs g tributa nō debebat sed qui carnis hūilitatē assumpserat oēm iustitiā iplere volebat. Ille ꝓpter eximiā charitatē ꝓ nobis crucē sustinuit et tributa reddidit: nos aūt infelices ꝓ illi⁹ honore tributa non reddim⁹ et qsi filij regis a vectigalib⁹ imunes sum⁹. hec Hier. Et nota ꝙ dñs supra nō vitauit scādalū phariscorū qñ de escis disputabat. Hic aūt vitat scādalū eoꝝ q tributū colligebāt: qꝛ illi sapientes isti simplices erāt: illi ex certa malicia isti ex ignorātia offendebāt. Scādalū ergo qḋ orit ex malicia est ꝯtēnendū: sꝫ qḋ orit ex ignorātia est vitādū: salua tm̄ triplici ꝟitate.s. iustitie: vite et doctrine. et tale erat scādalū istud qḋ hic vitauit: qꝛ illi q hic colligebāt tributū erat gētiles legē et ꝓphetas ignorātes: et ꝑ hoc ignorabāt ꝙ xp̄s esset immunis a tributo: tū qꝛ fili⁹ dei ſm naturā diuinā: tū qꝛ fili⁹ dauid ſꝫ hūanā: et talia scire illi nō tenebantur. Dare aūt tributū nō fuit ꝯ ꝟitatē iustitie vite vt doctrine: iō ꝓpter scandalū vitādū voluit xp̄s hoc dare. Scādalū qppe est dictū vel factum minus rectum prebēs occasionē ruine: scādalū eñ grece obicē sonat latine Vñ sicut obex in via de se hꝫ dare ambulāti occasionē ruine corpalis: sic dictū vel factū minus rectū hꝫ dare occasionē ruine spūalis. Si ergo obijcitur de phariseis ꝙ scandalizati sunt ex ꝟbo dñi (vt supra est dictū) tm̄ illud ꝟbū nō erat minus rectū: dicēdū ꝙ obex dupl'r accipitur: aut ex natura rei q obijcitur: vt si quis lapidē magnum vl lignū pꝛoiciat i via: aut ex vitio ābulātiū in ea: vt si qs modicū lapillū aut florem proiciat i via. pmo mō dr scandalum actiuū: hoc est mortale peccatū: secundo modo passiuū et pōt esse veniale peccatū vel etiā opus meritoriū. Unde bonū op⁹ de se nō prestat occasionē ruine: sed ex vitio accipientis illud nō recte. Igitur vt ait

Hiero.

Scādali vitatio a xp̄o.

Scādalum.

Grego. Greg. cōſiderādū eſt q: in q̄tū ſine pecca‑
to poſſum⁹ vitare ꝓximoꝝ ſcādalū debe‑
mus. Si aūt de v̄itate ſcādalū ſumit̄ vti‑
lius naſci ſcādalū ꝑmittit̄ q̄ v̄itas relin
quat̄. Cōſiderādū hic q: dn̄s cui⁹ ſunt oīa
E tāte paupꝫtatis fuerit vt vn̄ tributū ſolue‑
Paupertas dn̄i ret nō haberet: lʒ em̄ loculū haberet ⁊ in‑
das pecuniā in eo portaret: ea tn̄ q̄ ſibi ad
vſus pauperū data erāt in vſus ſuos ſeu
alios ꝯuertere nephas reputauit nobiſq̄
exemplū vtile in hoc tribuit ⁊ reliquit. Er
go ſi viuēs de patrimonio xp̄i inutiliter
expendit, res pauperū tenet̄ ad reſtitutio‑
nē ⁊ ſatiſfaciendū. Sed quō ea reſtituet cū
nō habeat alia niſi de patrimonio xp̄i nō
appꝫ niſi ꝓprijs manib⁹ hoc elaboret vel
neceſſitatē ſuā ita reſtringat ⁊ coartet: vt
de reſiduo pauperib⁹ reſtituat q̄ dilapi‑
dauit: vel ſaltē deuotoꝝ ſubſidiuʒ ad hoc
faciendū imploret. Q: v̄o in redditiōe tri‑
Petri p̄latio. buti ⁊ eq̄litate p̄tij petrus fuerat dn̄o com
parat⁹ eſtimātes diſcipuli petrū eis p̄fer‑
ri ⁊ oībus eſſe p̄latū: q: a capitaneis colli
gebat̄ tributū cogitabāt q̄s eoꝝ eſſet ma‑
ior. Ap̄li ex multis p̄ſumebāt petrū a xp̄o
p̄ferri: vt q̄ñ ei claues regni celoꝝ daturū
⁊ eccleſiā ſupra petrā fidei a qua ipſe no‑
men acceperat edificaturū ſe ꝓmiſit: ⁊ q̄ñ
ip̄m cū iacobo ⁊ ioāne aſſumpſit vbi tranſ
figurat⁹ fuit: ⁊ ꝓpter tributū qđ ꝓ ſe et ꝓ
ip̄o ſoluit ⁊ cū ſibi q̄ſi parificauit ⁊ ex his
Maioritas iter diſcipulos. maior oīb⁹ videbat̄: ⁊ iō ad querendum
mouebant̄. Iſta aūt q̄ſtio multoties fuit i
ter diſcipl̄os xp̄i vētilata. Prio em̄ de ea
cogitauerūt (vt dicit hic Lucas) ſcđo de co
gitata diſputauerūt in via dū irēt caphar
naū incipiētes cōquerere iter ſe q̄s eoꝝ
maior eſſet (vt dicit Marc⁹) tertio diſputa
tā magiſtro determinādā ꝓpoſuerūt (vt di
cit Mathe⁹) ⁊ nihilomin⁹ de' ipſa cōtēde‑
runt vt infra i cena dn̄i vt Lucas. Cū em̄
veniſſent capharnaū ⁊ dn̄s ꝓ ſe ⁊ petro eq̄
le tributū ſolueret ceteri ap̄li priorē cogi
tationē augebāt ⁊ ex p̄teritis ⁊ ex iſto (in‑
trauit cogitatio i eos, vt lucas dicit) q̄s eo
rū eſſet maior.) Dn̄s aūt vidēs in mēte di
ſcipuloꝝ ſup hoc cogitationē exortā pri⁹
q̄ augmentū ſuſciperet radicit⁹ eā euelle
re volēs q̄ſiuit de ꝯquiſitiōe quā vt mar‑
cus refert habuerūt in via. Et tūc (in illa
hora) vidētes ſe dep̄hēſos ab ip̄o de ꝯtētio
ne maioritatis (acceſſert ad eū) vt mat. di
cit rn̄dentes ⁊ (dicētes. Quis putas maior
eſt i regno celoꝝ). i. i collegio iuſtoꝝ: vl' me
rito i eccl'ia militāte: vel p̄mio i eccl'ia triū
phante. Et volēs dn̄s deſideriū glorie hu
militate ſanare ait iſtis (Si q̄s vult pri‑
mus eſſe, merito vel p̄mio (erit) ⁊ ſit (oīm
nouiſſim⁹ (oīm miniſter) hūilitate ⁊ obſe‑
quio, vt nouiſſim⁹ ſit corde ⁊ miniſter actio

ne. vn̄ Ambr. Quicunq̄ vult fratrē p̄ue‑ Ambr.
nire regnādo p̄uiuēs p̄ueniat obſequēdo
vincat eū obſequijs vt poſſit vincere ſan‑
ctitate. Si em̄ te nō leſit frater obſequiuʒ
mereť vt diligas. Qđ ſi forſitā leſit magis
obſequiū mereť vt vicas. Hec em̄ nr̄e xp̄ia
nitatis ſumma eſt vt amātib⁹ viciſſitudi F
nē: ledētib⁹ patientiā repēdam⁹. Qui er‑ lex chriſtianorum.
go fuerit patiētior ad iniuriā: potētior cō
ſtituetur in regno. hec Amb. Scđm gl. ꝯtē
tio iſta potuit eſſe ex humilitate volebat
em̄ vn⁹ aliū p̄uenire in honore. vn̄ glo. Cā
cōtētionis nobis incognita eſt: ſed nō eſt Cōtentio q̄lis fuit.
credibile q̄n ſe inuicē honore p̄uenire cer
tarent. Nō aſſerit gl. q̄ ita fuerit ſʒ q̄ ita
eſſe potuerit. Fm vero Chriſ. Cōtētio iſta Chriſ.
fuit elatiōis. Vn̄ dicit q̄ paſſi ſunt aliq̄d
humanū diſcipuli de principatu ꝯtēden
tes: ⁊ lʒ fuerit ꝯtētio de principatu: nō tn̄
ibi fuit peccatū fm ip̄m: q: nō de princi‑
patib⁹ terrenis cōtendebāt: ſed de ſp̄ualī
bus i celo. vn̄ Mat. (Quis putas maior eſt
in regno celoꝝ) Hoc infirmitatis erat vt
dicit Chri. Nos aūt ad infirmitatē eoꝝ
nōdū p̄uenim⁹: nō em̄ querim⁹ q̄s maior
eſt in regno celoꝝ, ſed q̄s maior: quis co‑
pioſior: q̄s potētior in regno terre. Et q: i
moralib⁹ magis mouēt facta q̄ verba vo Facta i moralibus pl⁹ q̄ v̄ba mouēt.
lens dn̄s ſuperbiā eoꝝ retūdere ⁊ eos de
humilitate docere ꝓpoſuit eis hūilitatis
exēplū ſenſibile: ⁊ aduocās paruulū etate
⁊ malicia quē tradūt quidā fuiſſe martia
lē q̄ poſtea a beato petro miſſus in galliā Martialis.
p̄dicauit lemonicēſib⁹ fidē catholicā: quo
rū prim⁹ ep̄s ⁊ ap̄ls fuit q̄ in vertice hu‑
militatis ⁊ puritate ſimplicitatis pre oī‑
bus excellere videbat̄ (ſtatuit eū) ꝓ exem‑
plo (in medio eoꝝ) vt ab oīb⁹ videret̄: ⁊ at
tente cōſideraret̄ cui q̄libet ſe cōmēſura‑
ret ⁊ imitādo ꝯformaret. Et merito paruu
lū aduocat vt q̄ maiores videri volūt ei⁹
exēplo inſtruant̄ ⁊ eū i humilitate ⁊ inno Amplexatio xp̄i. can. ii. q̄.
cētia imitent̄. Et amplexās eū qđ ſignat
ſolos humiles dignos eſſe ſuo amplexu
⁊ dilectiōe q̄ vere pn̄t gloriari ⁊ dicere. Le
ua eius ſub capite meo ⁊ dextera illi⁹ am
plexabit̄ me. Ut magis diſcipulos a ſup‑
bia ad hūilitatē reuocet ſub aſſertione cō
teſtat̄ ei⁹ penā niſi ab' elatione ⁊ inordi‑
nato appetitu honoris retrocedāt. (Amē
inq̄t dico vob: niſi ꝯuerſi fuerit) a vr̄a ela
tiōe ⁊ maioritat' ābitiōe (⁊ efficiamini gr̄a
⁊ ꝑ virtutē (ſicut paruuli) ſunt natura ⁊ ꝑ
etatē. ſ. mites ⁊ inocētes ſimplices ⁊ hūi‑ G
les ac paruā reputatiōe: nō ſolū maiores Paruulum eē opz.
(in regno celoꝝ) nō eritis: verūetiā illud
(nō intrabitis) q: nec in eccl'iā per meritū
nec in gloriā ꝑ p̄miū. vtrobiq̄ em̄ xp̄s eſt
oſtiū: ⁊ q: oſtiū humile ⁊ māſuetū eſt opʒ
intrātē humilē ⁊ māſuetū eē. O q̄ terribi‑

le eſt v̾bũ iſtud. Et q̄s ē hodie ſicut paruu
lus? Certe rara aia eſt i terris. Rari ſunt
illi hodie: et ideo multũ poſſum⁹ formidare.
Si eĩ diabol⁹ ꝓpter ſuperbiã de celo eie-
ctus eſt: multomagis ſupbus illuc nõ itra
bit: q: turpius eijcitur q̄ñ nõ admittit̄ ho-
ſpes. Et q: demones inde eiecti ſunt ꝑ ſup
biã: ideo oportet hoies illuc venire ꝑ aliã
viã cõtrariã ſcȝ per humilitatē. Per par-
uulũ ḡ vult intelligi hũilē eo mõ loquēdi
quo dr̄ ſauli cũ eſſes paruul⁹ i oculis tuis.
Uñ dicens ſicut paruuli nõ vult ꝙ efficia-
mur paruuli ſenſib⁹: ſed malicia: nõ etate
ſȝ cõditiõe: vt videlicet formã v̾tutis quã
natura duce puer obſeruat nos pro noie
xp̄i iuuante rõnis induſtria ſeq̄mur: q: vt
ait Ambro. nõ virtus ē nõ poſſe peccare ſȝ
nolle. vñ Hiero. Nõ precipit̄ apoſtolis vt
etatē habeãt paruuloꝝ: ſed innocẽtiã: et ꝙ
illi ꝑ annos poſſidēt: hi poſſideãt ꝑ indu
ſtriã: vt malitia nõ ſapientia paruuli ſint.
Ac ſi dicat ſicut iſte paruul⁹ cui⁹ vobis exē
plũ tribuo nõ pſeuerat i iracũdia nõ leſus
meminit: nõ videns pulchrã mulierē dele-
ctat̄: nõ aliud cogitat: et aliud loquit̄: ſic et
vos niſi talē habueritis innocẽtiã et ani-
mi puritatē regnũ celoꝝ nõ poteritis itra-
re. vñ et Leo papa. Amat xp̄s infantiã hũi
litatis magiſtrã inocẽtie regulã. Non ad
lubrica infantie et ad ipfecta nobis ꝑmor-
dia reuertēdũ ē ſȝ aliud qd̄ ēt graues an-
nos deceat inde ſumendũ ē velox cõmotio-
nũ trãſit⁹ citi⁹ ad pacē recurſ⁹. Nulla me-
moria offenſiõis nulla cupiditas dignita
tis. Amor ſocie dilectiõis eq̃litas natura-
lis. vñ et Hylar. Paruuli p̄rẽ ſequunt̄ ma
trē amãt: primo mala velle neſciunt: curã
opũ negligũt: nõ iſoleſcũt: nõ odiũt: nõ mē
tiunt̄: dictiſq; credũt: et qd̄ audiũt verũ ha
bēt. Et hec oĩs affectionũ aſſumpta nobis
et ꝯſuetudo et volũtas celoꝝ iter ꝑmiũ pre-
ſtat. Reuertēdũ igit̄ eſt ad ſimplicitatē in
fantiũ: q: in ea collocati ſpecie dominicã
circũferem⁹. hec Hylari⁹. ¶ Et notãdũ ꝙ
puericia vſq; ad quartũdecimũ annũ du-
rat per quod intelligũtur quatuordecim
ꝓprietates que debēt eſſe in hoie qui ſta-
tuendus eſt iuxta chriſtũ. Pria eſt ꝙ puer
paucis eſt cõtētus: et in hoc eſt ſobrietas.
Secũda ꝙ puer ſedet in puluere: et hec eſt
hũilitas. Tertia eſt ꝙ nõ ſentit mot⁹ car-
nis: et in hoc eſt caſtitas. Quarta eſt ꝙ li
bēter dat de pane ſuo: et in hoc eſt libera-
litas. Quinta eſt qd̄ parētib⁹ ſtatim obe-
dit: et hec eſt vera obediētia. Sexta eſt qd̄
pueri mutuo ſe diligunt in hoc eſt mutua
charitas. Septia eſt ꝙ nõ cõfidit in ſe: ſed
i parētib⁹ ad q̄s oẽs clamores reportat: et
in hoc eſt cõfidētia i deo et ꝯſtãtia. Octaua
eſt ꝙ nõ eſt ſolicit⁹ de aliq̄: et in hoc eſt ſpe

ſpes in deo. Nona eſt ꝙ verax eſt: et in hoc
eſt v̾itas q̄ oēm falſitatē et mēdaciũ exclu-
dit. Decima eſt ꝙ cito placatur et ꝑ mini-
mo: et in hoc eſt benignitas. Undecima eſt
ꝙ ſlenatos hoies expaueſcit: et in hoc eſt
v̾ecũdia et reuerētia. Duodecia ē qd̄ nõ pu
det puerũ ēt mēdicare panē: et i hoc ē reco
gnitio ꝓprie paupertatis et fragilitat̄. Ter
tiadecia eſt ꝙ ſimplex eſt: et i hoc ē ſimpli-
citas et inocētia. Quartadecima eſt ꝙ hyla
ris eſt: et in hoc eſt hylaritat̄ grã. Iſti ſunt
anni et ꝓprietates pueri ſpũalis: q̄s q̄ ha-
beret xp̄s eũ apprehēderet: et iuxta ſe ſta-
tueret. Deinde dñs poſtq̄ excluſit ꝙ nõ ſup
bi et honoꝝ appetitores: ſȝ pui et hũiles i-
trabũt i regũ celoꝝ ꝯcludit reſpõſionē ad
p̄miſſam apoſtoloꝝ q̄nē dicēs. (Quicũq;
ergo hũiliauerit ſe ſicut paruul⁹ iſte: hic
maior eſt). i. erit (in regno celoꝝ.) Ac ſi di-
cat: vis eſſe maior i regno celoꝝ: ſis h̄ mi-
nim⁹ ꝑ hũilitatē: q: q̄to hic hũiliaberis et
mior fueris tanto ibi exaltaberis et maior
eris. ¶ Arguam⁹ ḡ ſic: ſi ſimplicit̄ ad ſim-
plicit̄: et mag̃ ad magis: ſi ḡ paru⁹ ꝑ hũili
tatē eſt magn⁹ in regno celoꝝ: et puul⁹ erit
maior: igit̄ ſi hic mior es aliis i hũilitate:
eris i regno celoꝝ maior in dignitate illis
q̄s excedis in hũilitate. Qui eñ hic fuerit
hũilior: erit maior ꝑ grãȝ: q: hũilitas ē re- I hũili tas ia. co.iiij.
cta diſpoſitio ad grãȝ ſuſcipiēdã. De⁹ eñ
ſupbis reſiſtit: hũilib⁹ aũt dat grãȝ: et talis
erit maior i celo ꝑ gl̃iaȝ. ¶ Moralr̄ puul⁹ moralr̄
in medio ſtatuit̄ cũ v̾e hũilis i ſtatu digni
tat̄ ponit̄: q: tũc ſic lucerna ſup candela-
brũ ponit̄ aliis i exēplũ et puul⁹ honorat⁹
pl⁹ reputat ſe idignũ. Et niſi alij a ſupbia
ꝯuerſi fuerit et efficiant̄ ſic puuli imitãtes
ei⁹ hũilitatē et ñ aſpirãtes ad dignitatē nõ
itrabũt i regnũ celoꝝ. Nã anguſta eſt por
ta: et ideo iuidi et groſſi ꝑ ſupbiã trãſire ñ poſ
ſunt ꝑ ipaȝ: ſȝ tm̃ hũiles, et ḡciles ſpiritũ in
ſtatũ non hñtes. Et ad refrenationē zeli et
ſupbie i aptis q̄ honorari cupiebãt iducit
eos nõ ad q̄rēdũ honorē: ſȝ ad exhibendũ
nõ q̄buſcũq;: ſȝ puulis et hũilib⁹ et abiectis
eos honorãdo et obſeq̃a charitat̄ eis exhi
bendo dicēdo. (Et q̄ ſuſcepit vnũ paruulũ
talē) hũilē. ſ. et ſide lē mee innocētie imita-
torē (i noie meo). i. ꝓpter amorē meũ et no-
mē: q: xp̄ian⁹ eſt et meo noie ſignat⁹: vel ad
mei nois inuocationē ipſum ad hoſpitiũ
recipiēdo et neceſſaria miniſtrãdo: et ꝑ hoc
intelligunt̄ oĩa alia bñficia q̄ ꝓpt̄ deũ ipē suſcipi
dunt̄. prio (me ſuſcipit) ihabitãte in illo et tur a q̄
illũ qui me miſit ſcȝ patrē meũ: q: ego in deus.
patre: et pater i me eſt. Nã de⁹ ab eo v̾e ſu-
ſcipit̄ q̄ ei ꝯformat̄. vñ Ambro. Qui ei imi Ambr.
tatorē xp̄i recipit, xp̄ȝ recipit: me recipit. h̄
Ambro. Qui inq̄ talē ſuſcipit affectu ad
cõpatiendũ: affatu ad conſolandũ: effectu

ad ſeruiẽdū: patiẽtia ad ſufferẽdū me ſuſcipit. Magno ḡ honore ſuſcipiendi ſunt pauperes ꝛ hūiles: ſiquidẽ in ipſis deꝰ ſuſcipitur.

Theo. vñ Theo. Uide quātū valet hūilitas: patris nāq̧ ꝛ filij inhabitationẽ meretur ꝛ etiā ſpūſſancti. Quaſi dicat dñs ſꝫ

chriſo. Chriſoſt. Nō ſolū ſi tales efficiamini mercedẽ magnā accipietis: ſed ꝛ ſi alios tales ꝑpter me honoraueritis iſta mihi hūilitas et ſimplicitas valde eſt honorabilis.

Hiero. Uel ſm Hiero. ne cū dilatū fuerit apoſtolis ſe putent honoratos adiecit non illos ſui merito: ſed magiſtri honore ſuſcipiendos. qꝛ ꝑncipalius illi ſit cuiꝰ grā ꝛ honore ſit. Et qꝛ dixerat dñs. (Qui ſuſcepit vnū paruulū talẽ in noīe meo me ſuſcepit) ſignificās ꝙ hūiles ſuſcipiẽdi eſſent intellexit ioānes ꝙ eos nō in noīe eiꝰ recipiāt ꝗ nō ſincere ambulāt. vñ dixit ei. (Magiſter vidimꝰ quẽdā in noīe tuo). i. in inuocatiōe noīs tui (eijcientẽ demonia ꝛ ꝓhibuimus illū) ne. ſ. hec in nomine tuo ageret: qꝛ nō ſequitur nobiſcū id eſt ſicut nos ſcꝫ mẽte ꝛ corpore: ꝛ non obſequitꝰ in vita nec relinquit oīa quaſi dī. Hic in nomine tuo recipi nō debet. (Ieſus autẽ reſpondit. Nolite ꝓhibere illū) quaſi dicat. Non debita bona vel ſigna facientẽ ꝓhibere: qꝛ mecū eſt. (Nemo) enī (faciẽs virtutẽ in nomine meo cito) et de facili (loquitꝰ mala de me) exiſtẽs ingratus mihi de tātis beneficijs (ꝗ enī nō eſt aduerſum nos) proꝛſus ꝛ maniſeſte (ꝓ nobis eſt) quodā mō ex parte. ſ. inquātū aduerſus nos nō eſt: ꝛ cōtrarius doctrine noſtre non docet: q̄uis tñ ex nobis nō ſit. Nā licet ſigna faciẽtes qnq̧ de-

Theo. ſpiciātur: deus tñ cuius inuocatio hec facit honoratꝰ. ſm Teophi diſcipli ꝓhibuerūt eū non quidẽ inuidẽtes: ſed operatio-

R Cyrillꝰ miraculorum auctor. nem miraculoꝝ dīiudicātes: nō enī cū eis miraculorū poteſtatẽ acceperat: neq̧ enī dñs eū miſerat ſicut illos neq̧ ieſum ī oībus ſequebatꝰ. Sꝫ vt dī Cyrillus. Oportebat magis pẽſare non hunc ipm eſſe miraculoꝝ auctorẽ ſed gratiā que eſt in eo ꝗ in virtute xp̄i miracula ꝑficit. Multe ſunt differẽtie donoꝝ chriſti: ſꝫ qꝛ tradiderat ſaluator poteſtatẽ apoſtolis vt ſpūs immūdos eijcerẽt putauerūt nulli alioꝝ ſed ſibi ſolis licere conceſſam gerere dignitatẽ: ꝛ ideo accedunt ſciſcitātes ſi liceat ꝛ alijs hoc agere. hec Cyrillus. Sꝫ voluit dñs illū ꝗ ſe nō ſequebatꝰ ab operatiōe miraculoꝝ nō ꝓhiberi: vt diſcipulos ſeruaret in hūilitate ne gloriarentꝰ: ne ſupbiẽdo gauderẽt ī miraculoꝝ operatiōe: nec ſue ỽtuti aſcriberẽt ſed xp̄i dū viderent eū ꝗ chriſtum nō ſequebatꝰ eijcere demonia: vt ꝗs hūiliare conatꝰ eſt exẽplo pueri: eos ẽt humiliet exẽplo illiꝰ qui xp̄m nō ſequebatur.

Et q̄uis nō eſſet tāte ꝑfectiōis vt in oībꝰ xp̄m ſequeretꝰ vt apoſtoli: ſicut nec modo oēs fideles ſequuntur chriſtū per religionis ingreſſum: tñ in chriſtū credebat. ꝛ iō dicitꝰ eſſe cū eis ꝛ non cōtra: qꝛ nomẽ xp̄i nō blaſphemabat: vt iudei quos dixit cōtra ſe eſſe. ſm Ambro. Nō repꝛehẽditꝰ ioānes: quia hoc ex amore faciebat: nā precipua deuotione diligẽs deū: et a deo dilectꝰ putauit eū excludẽdū eſſe a beneficio electionis demonū ꝛ hmōi qui nō vtebatꝰ officio diſcipulatus ꝛ obſequio ſequendi xp̄m: ſed docetur infirmoꝝ eſſe firmoꝝq̧ diſtātiā: quia dñs ꝛ ſi remuneret fortiores non tñ excludit infirmos: et neminẽ a bono qđ ex parte habet eſſe arcendū: ſed ad hoc potiꝰ quod nondū habet eſſe prouocandū. hec Ambro. Tales etiā ob ſalutem admittẽdi cenſentꝰ alioꝝ: ꝛ nō tā ꝑpter illos q̄ꝫ ꝑpter alioꝝ vtilitatẽ eſt gaudẽdū: qꝛ lꝫ ſibi qnādoq̧ noceāt multis tñ in eccleſia ꝓſunt. vñ Beda. Hac doctus ſciētia dicit apl's. Sꝫ ſiue occaſione ſiue veritate xp̄s annūcietꝰ: ꝛ in hoc gaudio ſꝫ ꝛ gaudebo. Itaq̧ in hereticis et in malis catholicis nō ſacra cōia in q̄bꝰ nobiſcū ſunt: ꝛ aduerſuꝫ nos nō ſunt: ꝛ dñm nō ſequuntꝰ nobiſcū deteſtari ꝛ ꝓhibere debemꝰ. hec. Beda. Et non ſolū talis eiectio demonū facit ad declarationẽ ỽtutis xp̄i: ſꝫ etiā qꝛ bñficia diuina nō ſolū dantꝰ ꝑ malos: eꝫ: ſꝫ etiā aliqñ per minores et imꝑfectos: vt in hoc etiā declaretꝰ virtus noīs xp̄i que per magnos et paruos indifferenter poteſt operari. vnde Theophi. Mirare autẽ xp̄i virtutem qualiter indignos et non diſcipulos eius gratia operatur. Sic et per ſacerdotes ſanctificantur homines q̄uis ſacerdotes ſancti non fuerint. Hec Theophi. Si ergo a malis fiat opus bonum de genere non prohibẽdi ſunt hoc facere: licet enim opus tale non ſit meritorium ſine charitate: tamẽ eſt diſpoſitiuū ad emẽdationem vite. Per iſtum qui non erat de ſocietate apoſtolorum ſignatur laicus bonus qui nō hꝫ predicandi officium: tñ bonis verbis ꝛ exemplis agit ad expulſionẽ demonis de cordibus proximorum: q̄uis nō ſequatur xp̄m per ſtatum religionis ꝛ clericatum. Ecce quanta inuitatio ad humilitatẽ ad quā inuitat tanq̧ ad virtutẽ chriſtianiſſimam: ſed tamen ad eā venire differimus vſq̧ ad horaꝫ ſupremā ſuperbiẽtes q̄diu valemus: licet per ſuperbiā demones efficiamur.

Ambro. · Beda. phi. j. · Beneficia dei ꝑ q̄s dentur. · Theo.

¶ Oratio.

Domine Ieſu xp̄e da mihi vt vadā ad mare recogitādo petā ī amaritudie aīe: ꝛ mittā hamū ī cordiſ ꝯtritiōe: ꝛ apto ore ī ꝯfeſſiōe ſtaterā ſoluā in ſatiſfactiōe: ꝛ ſic liberer a tributo diaboli ꝛ eius exactione.

Da etiã mihi vt cõuerſus ab elatione effi-
ciar ſicut paruulus ⁊ hũilis in oculis meis
ſicq̧ ꝑ arctã viã ꝗ͂ auguſtã portã merear in-
trare in regnũ beatitudinis. Paruulos ꝗ͂q̧
⁊ hũiles ꝓpter nomẽ tuũ ſuſcipiã charita-
tis obſequia exhibẽdo: vt te in eis ſuſcipiẽs
a te ſuſcipiar in celo.

¶ De puſillis ⁊ ꝑuulis nõ ſcandalizandis exterius et nõ contẽnendis interius. Cap. vj.

A Math. xviij. mar. ix.

Poſtꝙ̃ ergo
dñs reuocauit apoſtolos
ab elatione ⁊ altercatio-
ne ex ſuſceptione honoris
quẽ humiliantes ſeipſos
recipiũt: ⁊ cõſequẽter re-
uocat eos ex pena quã q̇-
cũq̧ ex zelo contenderint
aut minorib⁹ ſcãdalũ po-
Scãdali malũ — ſuerint incurrũt. Nam ſm Chriſ. Sicut qui
hos honorant ꝓpter deũ mercedem habe-
bunt: ita vtiq̧ qui dehonorant. i. ſcãdalizãt
vltimã vindictã ſuſtinebũt: ſcãdalizat autẽ
q̇ ſuo dicto vel facto minus recto occaſionẽ
cuiq̧ dat ruine in pctm̃ ac verbo vel exem-
plo ꝓpellit ad malũ. Et primo monet vita-
re ſcãdalũ actiuũ, ſiue alienũ ⁊ poſtea paſſi-
uum ſiue ꝓpriũ. Eſt ergo ſenſus. Uos apl̃i
nolite altercari de primatu honoris q: ex h̃
puſillos ⁊ paruulos nõ etate: ſed fide ac nu-
per cõuerſos ⁊ in xp̃o natos ſcãdalizabitis
Puſilli — ⁊ perdetis. Unde dicunt puſilli quia ſuper-
ba altitudine ſe humilitãtes patiẽtia ⁊ hu-
Scãdalizari. — militate ſponte ſua puſilli fiunt ⁊ paruuli
q̇ adhuc ſunt in fide infirmi ⁊ de leui ad illi-
cita per mala exẽpla poſſunt ꝓuocari. Ta-
les autẽ ſcãdalizandi nõ ſunt: minores eñ
cito ſcãdalizant: maiores vero non nõ facili
ter ſcãdala. i. offendicula recipiũt. Recte er-
go q̇ ſcãdalizari põt puſillus dr̃ ⁊ paruulus
eſt: q: null⁹ ſcãdalizat aut ex dicto vel facto
alterius in pctm̃ ruit: niſi inquãtũ puſillus
⁊ parue virtutis fuerit. ¶ Nam magnus et
perfecte virtutis. i. robuſtus in fide ⁊ chari-
tate quicq̇d viderit vel audierit aut paſſus
fuerit nõ declinat de facili a fide ⁊ veritate
nec ex dicto vel facto malo alterius in pctm̃
prouer. xij. — ruit: q: vt in ꝓuer. dicit. Nõ cõtriſtabit iuſtũ
q̇cq̇d ei acciderit. Dicit ergo. (Qui autẽ ſcã-
B — dalizauerit vnũ de puſillis iſtis q̇ in me cre
mola aſinaria — dũt expedit ei vt ſuſpẽdat mola aſinaria in
collo eius ⁊ demergat in profundũ maris.)
Expedit malis tẽpaliter puniri. — Mola aſinaria dr̃ quã trahũt ⁊ voluũt aſini
vel equi cum rota in molẽdinis: ⁊ ꝑ hãc in-
telligit quicũq̧ grauis ⁊ põderoſus lapis.
q. d. multo vtili⁹ ⁊ meli⁹ eſt innoxiũ ⁊ peni-
tentẽ etiã noxiũ grauiſſima pena vitã fini-
re tẽpalẽ ꝙ̃ ſcãdalizãdo ⁊ ꝑdẽdo fratrẽ mor-
tẽ mereri eternã ⁊ eligibili⁹ eſt tẽpalr̃ affligi — Hiero.
ꝙ̃ eternalr̃ cruciari. vbi Hiero. Scdm̃ ritum
ꝓuincie loquit: q: maiorũ criminũ iſta apd̃
veteres iudeos pena fuit: vt in ꝓfundo liga
to ſaxo demergerent: expedit autem ei: quia
multo meli⁹ eſt ꝓ culpa breuẽ recipe penam
ꝙ̃ eternis ſeruari crucialib⁹. nõ eñ iudicat
de⁹ bis in idipm̃. hec Hier. ¶ Hoc etiã de one
re pctĩ põt accipi: q: (expedit ei). ſ. pctõri (vt
ſuſpendatur mola aſinaria in collo eius et
demergat ĩ ꝓfundũ maris) mola aſinaria ẽ
onus pnĩe: mare eſt amaritudo cõtritionis.
Pctõri ergo magis expedit cũ mola aſinaria
i. graui pnĩa demergi in ꝓfundum maris. i.
amare ⁊ cordialis cõpũctionis: ꝙ̃ reſeruare
eterne dãnatiõi. Hoc q̇cũq̧ diligẽter volue-
rit aduertere nõ videbit ei on⁹ pnĩe graue:
ſed valde leue. Et ſubiũgit (ve mũdo). i. mũ
danis hoib⁹ (a ſcãdalis). i. ꝓpter ſcandala q̇
faciũt alijs. Q: ſi tam graue eſt ſcandaliza-
re puſillos ꝙ ei q̇ ſcandalizat vnum puſillũ
magis expedit mola aſinaria in ꝓfundum
maris demergi: ꝙ nõ eſt paruũ (ve) lõge ma-
ius (ve) ſcz eternũ imminet ipi (mũdo). i. mũ
di amatorib⁹ ⁊ pctõrib⁹ (ab ſcãdalis). i. pro
ſcãdalis q̇ nõ cauẽt nec ꝓximos ſcãdaliza-
re timẽt: ac tãta ⁊ tã magna inferũt ſcanda-
la nedũ paruis: ſz ⁊ magnis: p̃latorꝫ aũt ⁊ re
ligioſorũ ſcãdalũ ꝑiculoſi⁹ eſt ⁊ grauius: q:
eorũ factũ magis trahit ĩ exẽplũ. ¶ Sz quia — ¶
poſſent ab eo q̃ri ſi ita malũ eſt alios ſcãda- — Scãdala expediunt.
lizare q̃re ꝑmittis ſcãdala euenire? Reſpon
dit. (Neceſſe ẽ eñ). i. expediẽs ⁊ vtile ad alio
rũ ꝓbationẽ (vt veniãt ſcandala). i. bone et
deo placẽtis cõuerſatiõis ĩpedimẽta. Et iõ
dicit apl̃s. Opz hereſes eſſe vt q̇ ꝓbati ſunt
manifeſti fiãt in vobis. vñ Hiero. Sicut ne- — i. co. xi.
ceſſe eſt ignẽ calere niuẽ vero frigere: ita ẽt
neceſſe eſt vt iniquitas mũdi erroribus ple-
ni ſcãdala pariat ꝑfectorꝫ vero charitas pie
tatis opib⁹ luceat. hec Hier. Non eſt neceſſi — neceſſitas duplex.
tas abſoluta: ſz tm̃ ex ſuppoſitiõe. ſ. ſuppoſi-
ta tãta vt appareat mũdi iniquitate. Nulla
eñ neceſſitas cogit humana corda eſſe ini- — neceſſitas ex verbo xp̃i.
qua: q̇ tm̃ q: iniqua ſunt neceſſario mouent
ſcãdala. vñ ſz Chri. Non deſtruit libertatem
arbitrij neq̧ neceſſitati aliquarũ rerum ſup
ponit: ſz qd̃ oĩno futurũ eſt predicit: neq̧ ei — Chriſ.
q: p̃dixit ꝓpter hoc fit: ſz q: oĩno futurũ erat
ꝓpter hoc p̃dixit. Scãdala quidẽ ſunt ꝓhi-
bitiões recte vie ⁊ (neceſſe eſt vt veniant). i.
oĩno veniẽt. Sz q: iterum poſſet argui ſi ne
ceſſe eſt vt veniãt ſcãdala: ergo qui faciunt
ſcãdala nõ ſunt puniẽdi. Reſpondet q̇ imo
dicens. (Uerũtamẽ ve) ſcz eterne dãnatiõis
(homini illi ꝑ quẽ) cauſaliter ⁊ cuius vitio
(ſcãdalũ venit) ſi tamẽ ſine peccato euitare
põt qui qd̃ neceſſe eſt vt in mundo fiat vitio
ſuo facit: vt ꝑ ſe facit. Si enim vt ait Chri-

ſo. neceſſitas eẽt nõ dixiſſet ve hoi: vnde eos
miſeros dt q̇ ex electione pernicioſi ſunt. vñ
Tixeo. Querũt aliqui ſi neceſſe ẽ vt eueniãt
Theo. ſcandala: cur dñs arguit ſcandalorum au-
ctores. Quicq̇d eñ paruit neceſſitas venia-
le eſt: ſ3 attẽde φ neceſſitas iſta ex libero ar-
bitrio ſortiꝭ originẽ. Uidẽs eñ domin⁹ qua
liter hoies innituntur malo nec proponũt
aliquid boni dixit φ quantũ eſt ex cõſequẽ
tia eorũ q̇ videnꝭ neceſſe eſt cõtingere ſcãda
la. Sicut ſi medicus vidẽs queq̃ male dieta
vtentẽ dicat neceſſe eſt hunc egrotare. Et iõ
inducẽti ſcandala ve dicit ⁊ penã ei cõmina
Hiero. tur. vbi ⁊ Hier. Cũ neceſſe ſit in iſto mundo
fieri ſcãdala: vnuſq̇ſq3 ſuo vitio ſcãdalis pt3
Simulq3 p generalẽ ſentẽtiã ꝑcutiꝭ iudas
q̇ ꝓditioni aim preparauerat. hec Hiero.
Et ſi aliqñ vtiliter ſcãdalũ q̇s faciat: nõ ta-
mẽ iudicabiꝭ a deo ſm vtilitatẽ que inde ꝓ
Iudas uenit: ſed ſm exitũ quẽ ſcãdalizans intẽdit.
angiꝭ. Bona fuit crucifixio xp̃i: nõ tamẽ bñ fecerũt
qui eũ crucifixerũt. Semꝑ iudicat de⁹ opus
D ex nequitia peccãtiũ nõ ex euẽtu cõmodoꝝ
iudicat inde prouenictiũ q̇ ip̃e ſolus facit ⁊ vtiliter
itẽtio- diſponit. vt aũt dicit Chriſo. Per ſcandalizã
nẽ de⁹ tis penã brauiũ ſaluantis addiſce. Niſi eñ
nõ euẽ vnius anime ſalus ſibi nimiũ cure eſſet nõ
tũ. cõminaretur ſcãdalizantib⁹ tantã penã. Et
Chriſ. merito (ve illi per quẽ ſcandalũ venit) quia
Saluã viã ad ve alijs preſtruit. Sicut eñ q̇ intoxica
tis ali- ret fontẽ cã eſſet mortis omnium potantiu3
quẽ p̃- ⁊ moriẽtiũ de eo: ſic eſt ⁊ de ſcãdalo. De hu
mium. iuſmodi ſic dicit Greg. Quãtũq3 exemplum
Grego. male cõuerſatiõis ẽt ſi illi nõ ſequantur q̇s
prebuerit ſe pro tãtis rõnẽ nouerit redditu
rũ. vñ ⁊ Chriſ. Si vir aut mulier ſe ornaue-
Chriſ. rit ⁊ vult⁹ ſpectãtiũ ad ſe prouocauerit: et ſi
ornãdi nullã inde proueniat dãnũ iudicium tamen
ſui dte patieꝭ i eternũ: quia venenũ obtulit: ⁊ ſi nõ
ſtatio. fuit q̇ biberet: pulchritudo enim venenum
animalib⁹ infundit. Magnũ ergo peccatu3
eſt ſcãdalũ: ⁊ iõ ſummopere eſt cauendũ. vñ
Augu. Aug. Magis peccant qui animas ad peccã
Exẽpli dũ inflãmãt, ⁊ deo ſubtrahunt q̃ q̇ carnem
mali d- chriſti crucifixerũt. vñ ⁊ Iſid. Deteriores ſũt
uitatio qui ſiue doctrinis ſiue exẽplis vitam moreſ-
q3 bonorũ corrumpunt his qui ſubſtantias
E aliorum prediaq3 diripiunt. Deinde q2 egit
Scãda de ſcãdalo actiuo quod facim⁹ prohibẽs ne
lũ paſſi ſcandalizem⁹ credẽtes: nunc agit de ſcanda
uũ vitã lo paſſiuo qđ patimur monens vt caueam⁹
dum. ſcãdalizantes: q2 ſepe nihil vel parum diſtat
in vitio ſcandalizare et fallere vel ſcandali-
zari ⁊ falli. Cauendũ eſt igitur ne quis ſcan
dalizetur ab alio vel a ſeipſo. Alius aũt po-
teſt prebere materiã ſcandali tripliciter: aut
ꝑ adiutoriũ qđ ſignaꝭ per manũ: aut per ſer
uitiũ qđ per pedẽ: aut per cõſiliũ qđ per ocu
lũ. Secũdum vero φ aliquis prebet ſibi ma
teriã ſcãdali põt eſſe vel per actionẽ ꝓpriã q̇

per manũ: vel per effectũ qui per pedẽ: vel ꝑ
cognitionẽ que per oculũ deſignaꝭ. Ad fu-
giendũ ergo peccatũ ſcandali inducit meta
phorã membrorũ ⁊ arguit. Intantum graue
eſt peccatũ ſcandalizãtiũ φ ſi nobis ſint cõ-
iuncti vt preoptata ⁊ chariſſima mẽbra cor-
pori: ſicq3 ſint nobis neceſſarij vt manus et
pes vel vt oculus φ ipſi qui ſic ſcandalizãt
offendiculum vite ponunt omnino nobis re
linquẽdi ⁊ fugiẽdi ſunt. Dicit ergo. (Si aũt
manus tua). i. adiutor tuus quantũcunq3
tibi vtilis qui tibi operoſe vt manus mini-
ſtrat: ac pro te operaꝭ ⁊ adiutoriũ impedit et
q̇ te ſicut dextera tua defendit (vl' pes tuus)
id eſt diſcurſor tuus qui in vſus tuos diſcur
rit ⁊ te in labore vel ſolicitudine ſupportat:
⁊ vt pes infirma tua portat (ſcãdalizat te). i.
ledit te in cauſa anime (abſcinde eum) quo
ad effectum. ſ. affectum ipſum rumpendo (⁊
proijce abs te) quo ad effectũ. ſ. ſocietatem
eius deuitãdo: ⁊ intelligiꝭ ſi caſtigare nõ po
tes. Et ſubdit rationẽ di. (Bonũ). i. melius Bonu3
(eſt tibi ad vitã ingredi debilẽ). i. ſine perni pro me-
cioſo adiutore vel ſocio (vel claudũ). i. ſine lius.
pernicioſo ſuſtentatore vel amico ⁊ adiuto-
rio ac ſupportatione iſtorum priuatum (q̃
duas manus vel duos pedes habẽtẽ). i. duo
adiutoria vel duas ſupportatiões. ſ. tuiipſi⁹
⁊ amici ſcandalizantis (mitti in ignẽ eter-
num. Et ſi oculus tuus). i. cõſiliator vel pro-
uiſor ⁊ gubernator ad perſpiciẽdũ acutus q̇
te vt oculus ducit: vel dilectus ſicut oculus
(ſcandalizat te). i. in errorẽ vult ducere (erue
eũ) ſeparãdo a volũtate (⁊ proijce abs te) ſe-
parãdo a ſocietate. (Bonum). i. vtile (eſt tibi
cum vno oculo). ſ. ſimplici veritate: vt non
niſi tuã ipſius prouidentiã ac cõſiliũ et gu-
bernationẽ habeas (ad vitã intrare q̃ duos
oculos habentẽ). i. duplicem prouiſionẽ vel
duplex conſiliũ ſcilicet tuiipſius ⁊ mali ami F
ci (mitti in gehennam ignis) ſm Augu. per Augu.
oculũ intelligimus dilectũ amicũ conſilia- Ocul⁹
riũ: q2 oculo iter demonſtrat: φ vero dexter amicus
eſt intelligiꝭ conſiliarius in rebus diuinis: dilect⁹.
ſiniſter autẽ oculus eſt conſiliarius in ter-
renis. vt ſit iſte ſenſus. Quicquid illđ eſt qđ
ita diligis: vt ꝓ dextro oculo habeas: ſi ſcan
dalizat te. i. impedimẽto eſt tibi ad veram
beatitudinẽ eijce etiã ⁊ proijce abs te: q2 oc-
caſiones peccãdi ſunt fugiẽde. De ſiniſtro
autẽ ſcãdalizãte ſuperfluum erit dicere: qñ
quidem nec dextro parcendum eſt. Dextra Dextra.
autẽ manus accipiꝭ dilectus auditor in di-
uinis operibus qui huic vite ⁊ corpori ſunt
neceſſaria. Similiter ſuo modo eſt de pede.
Et ſubdit dominus de ipſo igne predicto.
(Ubi vermis). i. remorſus ⁊ cauteriũ cõſciẽ-
tie (eorũ nõ moritur) nec quieſcit merore ro- vermis
dens ⁊ mordens animam φ nõ ſit operata cõſcien-
bonum: vnuſquiſq3 enim ſuiipſi⁹ accuſator tie.

Ambr. fiet rememorans q̃ in vita geſſit. vbi Ambr. Que pena grauior q̃ interi⁹ vuln⁹ cõſcientie. Nõne hoc magis fugiendũ eſt q̃ mors: q̃ diſpendiũ: q̃ exiliũ et ignis gehẽne exterius corpus vrens nõ extinguit nec deficit: eſt em̃ ignis afflictiu⁹ nõ cõſumptiuus: et iõ materia ei⁹ ſemper durabit: nec hʒ ɔ̃riũ a q̃ corrũpi poſſit. vñ Beda.

Beda. Sicut autẽ vermis eſt dolor interius accuſans: ſic ignis pena extrinſec⁹ ſentiẽs. Et eſt ſenſus p̃miſſor̃ in ſumma. Societas amicorũ vel neceſſariorũ quãtũcũq; videat̃ vtilis eſſe: tñ p̄ſcindẽda eſt et remouenda ſi ſit occaſio ruine ale tue. Melius eſt em̃ ſine hmõi amiciis vel neceſſariis eſſe in paradiſo q̃ hr̃e tales et poſtmodũ eſſe in inferno. Nihil em̃ eſt qḋ cõtra ſalutẽ ale debeam⁹ diligere. vñ Caſſio.

Caſſio.
Salus ſumme diligẽda.

Iuſtitia nõ patrẽ nõ matrẽ nouit: perſonã non accipit ſolũ deũ conſiderat ꝛ attẽdit. Rumpe ergo oẽm affectũ carnalẽ: ꝛ ſeparata eũ a te ſi maior et potentior es: ſi minor ſeparare ab eo: ꝛ inquãtum potes deuita ſocietatẽ ei⁹ quẽ caſtigare nequis: nihil em̃ tã nociuũ vt pernicioſa ſocietas.

Cõſanguinei amici ſaluti poſthabendi.

Et ideo inemẽdabiles q̃tũlibet amici nobis vitandi ſunt: ne ſic cũ perditis in hac vita partẽ habere volum⁹ ſimul in futura cũ illis pereamus. vñ Hier.

Hiero.

Meli⁹ eſt vt propinquitate emolumentis carnalibus careas q̃ dum vis tuos lucrificare cognatos et neceſſarios cauſas habeas ruinarũ. Itaq; nõ frater: non vxor: nõ filiũ nõ amici nõ ois affectus q̃ nos excludere põt a regno celorũ amori dñi preponatur. Nouit vnuſq̃ſq; credentiũ quid ſibi noceat: vel in quo ſolicitet̃ animus ac ſepe tentet̃. Melius eſt vitã ſolitariã ducere q̃ ob vite p̄ſentis neceſſaria eternam vitam perdere: meli⁹ eſt ſolũ ſaluũ fieri q̃ perire cuʒ pluribus. hec Hiero.

Augu.

Et nota ſm Aug. q̃ etiam hoc ipſo ſeparantur a qb⁹ ſeparãtur q̃ eis mala ſuadẽtib⁹: hoc eſt ſcãdalizãtibus non conſentitur.

Dimittẽda p ſcãdalo.

Sed queritur quid dimittendũ eſt pro ſcandalo? ꝛ dicendũ q̃ illud de quo q̃rit̃: aut eſt malũ in ſe: ſiue mortale: ſiue veniale: ꝛ de tali nõ eſt dubiũ quin dimitti dʒ: aut eſt indifferens: ꝛ hoc ſimiliter debet dimitti: aut eſt bonũ: ꝛ tũc aut eſt bonum precepti: ꝛ hoc homo nõ dʒ dimittere: q̃ pro vitãdo pctõ alterius nullus dʒ peccare: aut bonum ſupererogationis: ꝛ hoc q̃uis poſſet dimittere pro ſcandalo alterius nõ tamen totaliter: ſed aliq̃n ad tẽpus intermittere: q̃ ẽ de vite perfectione ꝛ veritate: ꝛ ſi non neceſſitate: vnde veritas vite iuſtitie ꝛ doctrine nõ ſimpliciter eſt propter ſcandala dimittẽda. vnde eſt verſus. Iuſtitie vite doctrine ſcandala cedunt. De hoc vide plura in capitulo precedenti.

Humilitatis excellẽtia.

¶ Et notandũ q̃ multas humilitatis excellẽtias legimus in hoc loco: habet enim humilitas excellentiam. Primo in ſanctor̃ collegio: q̃ eſt exemplar ppl'i ſancti. Vñ (aduocãs paruulũ ſtatuit in medio eor̃.) Scḋo in officio: q̃ eſt oſtiaria paradiſi. Vñ (niſi conuerſi fueritis et efficiamini ſicut paruuli nõ intrabitis in regnũ celorũ.) Tertio in premio: q̃ eſt de maiorib⁹ regni. vñ (quicũq; humiliauerit ſe ſicut paruulus iſte hic maior eſt in regno celorũ.) Quarto in primatu ſeu faſtigio: q̃ eſt vicaria xp̃i. vñ qui ſuſceperit vnũ paruuluʒ talem in noie meo ſuſcipit.) Quinto in iudicio: q̃ eſt p̄cipua vltrix opprobrij. vñ (q̃ ſcandalizauerit vnum de puſillis iſtis expedit ei) ꝛc. Sexto in hoc exilio: quia eius miniſtri comites et adiutores ſunt angeli beati: vnde ſequitur. (Videte ne contẽnatis vnũ ex his puſillis: q̃ angeli eorum ꝛc.)

Cõtẽptus vitand⁹.

Poſtq̃ g̊ docuit vitare ſcãdalũ cõſequẽter docet vitare ɔ̃tẽptũ qui eſt q̃ſi radix ipſius ſcãdali: q̃uis em̃ p vitãdo ſcandalo dñs oẽs carnales affect⁹ p̄ceperit reſpuere: nõ tñ vſq; quaq; vt deſpiciamus illos de quor̃ ſalute poſſumus ſpẽ habere: de qua ſoliciti debemus eſſe: vnde dat ſpecialẽ cauſam nõ ɔ̃tẽnẽdi puſillos ꝛ paruulos ſed honorãdi et ſalutẽ eor̃ querẽdi: q̃ ipſi ſunt deo multũ chari: qḋ oſtendit ex duobus: dicit g̊ (videte ne cõtẽnatis vnũ ex his puſillis) ac ſi dicat ſm Hiero.

Hiero.

Quantũ in vobis eſt nolite contẽnere: ſed poſt vr̃am ſalutẽ etiã illor̃ q̃ratis ſanitatẽ. Si autẽ pſeuerantes in pctis videritis: meli⁹ eſt vos ſaluos fieri q̃ perire cũ multis: ꝛ primo oſtẽdit hoc ex honorabili angelor̃ cuſtodia di. (Dico enim vobis q̃ angeli eor̃). i. eis aſſignati in celis (ſp̃ vident faciẽ p̃ris mei q̃ in celis eſt). i. viſione manifeſtatiõis dei p̄fruũtur.

Facies p̃ris celeſtis.
Augu.

Facies em̃ dei ſm Augu. manifeſtatio ei⁹ intelligẽda eſt: et iõ pħt renũciare iniurias illatas eis q̃s cuſtodiũt. Et eſt rõ a maiori: q̃ puuli nõ cõtẽnunt̃ a maiorib⁹. ſ. deo p̃re celeſti et angelis btis: g̊ nec a minoribus. ſ. hoibus miſeris debẽt contẽni. ac ſi dicat: vos illos nõ debetis cõtẽnere: ſed honorare q̃s deus pr̃ celeſtis ſic honorat ꝛ dignificat q̃ ad ipſor̃ miſteriũ et cuſtodiã angelos beatos deputat: nõ eſt em̃ ſpernendũ ab hoie qḋ apud deũ tãte eſt cure: ſi ergo cõtẽnitis angeli nunciabũt: ꝛ pater me⁹ vlciſcet̃ de vobis. vñ Hiero.

Hiero.
Angeli cuſtodes hominũ.

Magna dignitas aiarũ vt vnaqueq; habebat ab ortu natiuitatis in cuſtodiã ſui angelũ delegatũ: ſic itaq̃ angeli exiſtentes circa miniſteriũ noſtrũ q̃ ibi ſunt vbi operantur vident deũ in celo facie ad faciẽ: q̃uis em̃ mittantur tñ vident patrẽ: q̃ ſemper deo inherẽt p apertã viſionẽ: ꝛ q̃ vbiq; de⁹ p̄ns eſt: ideo et in terra eũ cernũt. Miſſi g̊ an dñm ſunt: q̃ quocũq; veniunt intra ipſum qui vbiq; eſt currunt: et cũ ad nos veniunt ſic exterius implent miniſteriũ: vt tñ nunq̃ interius deſint p contẽ

platione:lʒ em̄ mittant̄ in miniſteriū ꝑ ſa‑
lute hoim̄:tn̄ nō recedūt a contēplatione di
uina:ſed aſtant deo ꝑ contēplationē ingē ⁊
J continuā. Et bn̄ dixit:(q̄ eſt in celis)q: licet
De⁹ in celis. deus ſit vbiqꝫ ꝑ eſſentiā:pſentiā ⁊ potētiā et
tn̄ ſpāliter dicit̄ eſſe in celis vbi adeſt bea‑
tis ꝑ apertā viſionē:nō ergo debent contē‑
ni:ſed honorari quos deus ſic honorat: q:
contēptus ipſoꝝ aſcendit ad contēptū dei
cuius imaginem habēt. Jn eis quoqꝫ con‑
temptis contēnunt̄ angeli eoꝝ miniſtri et
cuſtodes. Deinde ſubiūgitur alia rō ſum‑
Chriſ. pta ex redemptione xp̄i.vn̄ Chriſ.ne dicas
ille faber eſt:ille ſartor:ille agricola:ab an‑
gelis qui eis miſſi ſunt venerabiles ſunt:
ſed qđ maius eſt rōne redemptionis dn̄ice.
Scđo ergo puſilli non ſunt contēnendi:ſed
honorandi quos ſic de⁹ dilexit ꝙ ꝓ eis q̄ in
adā oēs peccauerant ⁊ perierant ſaluandis
miſit filiū ſuum in ſilr̄itudinē carnis pctī.vn̄
ait.(Uenit em̄)⁊ de celo deſcēdit(filius ho‑
minis)ſaluator hoim (ſaluare qđ perierat)
ſcʒ genus humanū:nō tm̄ magnos:ſed etiā
puſillos:ac ſi dicat:vos nō debetis cōtēne‑
re ⁊ pturbādo pdere quos ego veni ſalua‑
Ex Ro. xiiij. re:q: ego pro hoib⁹ hō fieri dignat⁹ ſum:vn̄
⁊ Apl's. Noli contriſtare ⁊ pdere fratrē tuū
pro quo xp̄s mortu⁹ eſt. Non ſunt ergo cō‑
tēnendi puſilli q̄ tanti ſunt apud filiū dei q̄
pro eis venit mori. Nec dʒ ſeruus cōtēnere
quos dn̄s tm̄ dilexit:ſed exēplo ei⁹ oēm cu‑
rā l̄r ſaluemur adhibere pro quib⁹ ſaluan‑
dis dn̄s venit. Et hec rō ſeu cogitatio ſm
Chriſ. Chriſ.maior eſt priore:graue eſt contēnere
quē deus honorat angelo cuſtode:ſed gra‑
Ange‑loꝝ mi‑niſte‑rium. uius ꝓpter cui⁹ ſalutē dei fili⁹ voluit i mū
dū venire.De predicto angeloꝝ miniſterio
ſic dicit Ber. Fidelis paranymphus q̄ mu‑
Bern̄. tui amoris cōſcius:ſed nō inuidus nō ſuaʒ
querit:ſʒ dn̄i gloriā. Diſcurrit medi⁹ inter
dilectū ⁊ dilectā vota offerens:referens do‑
na:excitat iſtā:placat illum.Jnterdū q̄ʒ lʒ
raro repn̄tat eos pariter ſibi: ſiue hanc ra‑
piens:ſiue illū adducens.Siquidē domeſti
cus eſt et notus in palatio:nec veret̄ repul‑
Anſel. ſam:et quotidie videt faciē patris.vn̄ An‑
ſel. Milia miliū ad cōplenda patris miſte‑
ria alacri diſcurſu iugiter meāt inter celum
et terram quaſi apes negotioſe inter aluea
ria et flores ſuauiter diſponentes oīa ppl's
accinctus neſciens labē vel inobediētie mo
ram.h̄ Anſel. Uides ꝙ̄ fidelr̄ angeli nr̄i no
bis ſeruiunt ꝙ̄ ſoliciti circa nos ſunt.Unde
magnā eis reuerentiā debemus ⁊ quotidie
eos laudare ac eis grāꝝ actiones refer‑
re:nihilqꝫ illicitū vel turpe in coꝝ pn̄tia q̄
nobiſcū ſunt cogitare vel loq̄ aut operari.
Bern̄. ps.xc. Ad hec nos monet Bern̄.dicens. Angelis
ſuis mādauit de te vt cuſtodiāt te in oībus
vijs tuis.Quantā tibi dʒ hoc v̄bū reuerē‑

tiā inferre:afferre deuotionē:conferre fidu‑
ciā:reuerentiā ꝓ pn̄tia:deuotionē ꝓ bn̄uo‑
lentia:fiduciā pro cuſtodia.Caute ambula Ange‑
tibi aſſunt angeli ſicut eis mandatū eſt: in loꝝ pre
oībus vijs tuis.Jn quouis diuerſorio et in ſentia.
quouis angulo angelo tuo reuerentiā ha‑
beto nec audeas illo preſente ꝙ vidente me
nō auderes. Quid retribues dn̄o pro oībus
que retribuit tibi? ſi quidem ei ſoli honor et
glīa. Quare ei ſoli:q: ipſe mandauit et oē
datū optimū non niſi ab illo eſt:verūtamen
et ſi ille mandauit ipſis quoqꝫ q̄ ei ex tanta
charitate obediūt ⁊ nobis ſubueniūt in tā‑
ta neceſſitate ingratos eſſe nō licet.Simus
ergo deuoti:ſimus grati tātis cuſtodibus:
reclamemus eos quātū poſſum⁹ q̄tū debe‑
mus.hec Bern̄.Et iō cū oī attentione et de‑
uotione diſtincte et alacriter officiū diuinū
exoluas et in oībus ſcʒ cogitando et verba
proferendo:videndo ⁊ audiēdo:ſtando ⁊ ſe
dendo:ſupplicādo veniā ſumēdo:necnō in
alijs ſingulis ad interiorē et exteriorē ho‑
minē in hoc officio ſpectantib⁹ ſic reueren‑
ter ⁊ humiliter te habeas quaſi deū:ac bea‑
tā virginē ⁊ oēs angelos ⁊ ſanctos corpora‑
lib⁹ oculis corā te videas:recogitans ꝙ ſi‑
ne dubio pn̄tes ſunt angeli ſancti in quo‑
rum conſpectu pſallis deo ibi ⁊ vbiqꝫ pn̄ti. Sen‑
Unde qualr̄ deus in orōne poſſit intentio ſuuʒ in
nē ſuam recolligere docet Baſilius dicēs. orando
Quō non obtinebit quis vt in orōne ſenſus colle‑
eius nō vagetur ſi cert⁹ ſit aſſiſtere ante ocu ctio.
los dn̄i.Recogitet ergo homo ſe ſtare ſeu ꝓ Hiere.
nū iacere ante cōſpectū dei ⁊ ſecū loqui:⁊ iu xvij.
uabitur a vagatione mētis.vn̄ Hier. Recor
dare ꝙ ſteterim in ꝯſpectu tuo:vt loquerer
pro eis bonū:imo recordare tumet ſtare an L
te cōſpectū dei. Hec Baſili.Et q: homines Ange‑
beatis ſpiritibus ſociādi ſunt:idcirco hic no lis coe‑
ta ꝙ quicunqꝫ in eccleſia eſt et maxime in quādi.
religione deo fideliter humiliter et deuote
miniſtret:⁊ qui ꝓpter deū infirmis ⁊ peregri
nis ſeu pauperibus et ſibi īuicem charita‑
te fraterna ſubueniunt in primo gradu con
ſiſtunt angelicis ſpiritibus coequari. Qui
vero oratione ⁊ deuotione familiarius deo
intendunt: ⁊ ꝓximis ſuā doctrinā conſiliū
auxiliūqꝫ impēdunt.Jn ſcđo gradu archan Archā‑
gelicis ſpiritib⁹ inſeruntur.Et q̄ ſe exercent gelis.
in patiētia:obedientia:⁊ voluntaria paup‑
tate ⁊ humilitate:omneſqꝫ virtutes fortiter
peragūt.Tertiū gradū cum virtutibus con Virtu‑
ſcendunt.Qui autem vitijs ⁊ cōcupiſcentijs tibus.
reluctantes diabolum cum cunctis ſugge‑ Prīci‑
ſtionibus cōtemnunt.Jn quarto gradu cuʒ pibus.
poteſtatib⁹ triūphū glorie obtinebunt. Qui
vero in eccleſia animarū curas ⁊ prelaturas
ſibi cōmiſſas bn̄ regūt:⁊ miniſtrāt animarū
lucris die noctuqꝫ inuigilantes:⁊ talenta ſi
bi credita ſummo conamine duplicantes

hi cū pncipatib⁹ in q̄nto gradu gloriā re-
Princi- gni p labore suo poſſidebunt. Qui aūt di-
patib⁹. uine maieſtati reuerēter cū oī humili ſub-
ſectione ſe inclināt: ꝛ p ei⁹ gl'ia oēz hoīez re-
uerenꝰ ꝛ diligūt ꝛ ſiq̄dē ſeipſos: q: ad ima-
ginē dei facti ſunt: deo etiā q̄tū poſſunt ſe
cōformāt: carnē ſuā ſpiritui ſubijcientes et
Dñati- incentiuū mortificantes: aīo ſuo dñantes ꝛ
onib⁹. ad celeſtia trāſferentes. hi cū dñationib⁹
in ſexto gradu exultabūt. Qui vero ſedule
meditationi ꝛ cōtemplationi inſeruiunt ac
cordis mūditiā ꝛ mētis tranq̄llitatē ample
prouer. ctendo quietiſſimū in ſe deo exhibent habi-
viij. taculū qui merito paradiſus dei appellari
Et leui dñr. iuxta illud. Delitie mee ſunt eſſe cum
ti.xxvj. filijs hoim. de quib⁹ etiā ipē dicit. Ambula
Thro- bo in eis ꝛ habitabo cū eis. In ſeptimo gra
nis. du thronis ſociant. Qui aūt ſcientia et co-
gnitione ceteris eminent q̄ ſingulari btitu
dine deū facie ad faciē mente illuſtrata cō-
Cheru ſpiciunt ꝛ ea q̄ ex ipſo fonte oīs ſapie hau-
bin. riūt: per doctrinā ꝛ illuminationē aliorū in
ipꝫ refundūt. In octauo aſcēſiōis gradu cū
cherubicis ſpiritib⁹ locabunt. Et q̄ deū to-
to corde ꝛ mente diligunt: ꝛ igni eterno qui
de⁹ eſt ſe totos imergūt: eiqꝫ ſimillimi facti
ſam nō ſuo: ſꝫ diuino amore ſicut dilecti ab
ipo ſunt diligūt oīa in deo: ꝛ tā inimicos q̄
amicos diligūt pp̄ter deū q̄s q̄dē ab amore
nihil pōt diſiūgere ſeu ipedire: q: q̄ magis
inimici in eos iſurgūt eo validi⁹ in amore
vnitiuo cōualeſcūt: nihil etiā cōſolationis
ꝛ cōmodi tpalis req̄runt: niſi qđ ad laudē ꝛ
gloriā dei ſpectat: amore etiam tam feruēti
accēſi ꝛ inebriati ad deū p mille mortes trā
ſire exēplo apl'oꝝ ꝛ ſctōꝝ nō formidēt. Oī-
bus eīn penis ꝛ tribulatiōib⁹ ſp̄etis pp̄ter
feruorē dilectiōis i carne mortali: ꝛ vita pñ
ti oēm tolerāt gaudēter moleſtiā. Feliciter
q̄dē i ſemetipſis ardētes ꝛ alios accēdētes
ita vt ſi poſſent oēs hoīes in deifico amore
inflāmarēt ꝛ pfectos facerēt vt cū ipſis ar-
derēt: hi etiā alioꝝ vitia ꝛ pctā tanq̄ pp̄ria
lugēt: nec q̄ ſua ſunt q̄rūt: ſꝫ ſoli⁹ dei pr̄is fa
ciēdeſiderabilē hianti ſemp aīo ſup oīa dili
gūt et exq̄rūt. Iſti merito in nono gradu cū
Sera- ſeraphin cōputabunt. Inter q̄s ꝛ deū nulli
phin. iterſūt ſp̄us: q̄ ipꝫ vicini⁹ ꝯtēplent: ꝛ ipi ime
diatius appropinquare videant. ¶ Orō.

Domine Ieſu xp̄e magiſter ꝛ re-
ctor bone oīa interiora et exte-
riora mea guberna propitius
et rege ne vnq̄ alijs de me vel
mihi de alijs ſcandalum pro-
ueniat: ſed oēm occaſionē ſcandali tua gra
tia a me abſcindat penitus et excludat: da
etiā mihi vt nullū de puſillis ſeu paruulis
pſumā contēnere: ſed potius oēs ſtudeam
honorare: quos tu ſic honorare dignatus
es q̄ ad eoꝝ miniſteriū ꝛ cuſtodiam ange-
los beatos deputaſti: et tuipſe pro eis ſal-
uandis de celo in mundum venire: et mori
voluiſti. Amen.

¶ De trib⁹ parabolis ſcꝫ ouis: ac dragme: ꝛ filij pdigi. Ca. vij.

Deinde ne A Lu. xv.
q̄s ſcādalizet et contēnat
puſillos: ꝛ ad oſtēdēdū quā
ti ſint puſilli apud patrē
ſubdit tres parabolas p
ordinē: ſed ſm Lucā du-
plex fuit occaſio ſiue cā
harū triū pabolaꝝ: ſcꝫ ap
propinq̄tio publicanoruꝫ
et pctōꝝ: ac murmuratio ſcribarū ꝛ phari-
ſeoꝝ. (Erāt eīn appropiquātes) ad ieſuꝫ ſal
uatorē (publicani ꝛ pctōres) q̄ ſalute indi-
gebāt (vt audirent illū) q: rōnabiliter pctā
reprehēdebat: q: nō cū auſteritate: ſꝫ beni-
gne eos ammonebat: ꝛ ſpem venie pmitte
bat: libēter debent oēs ad xp̄m accedere et
appropinq̄re: q: oīa remedia in eo poterūt
inuenire. De q̄b⁹ ſic dicit Amb. Oīs aīa ac- Ambr.
cedat ad xp̄m: q: oīa xp̄s eſt nobis. Si vul- Xp̄s oī-
nus curare deſideras medic⁹ eſt: ſi febrib⁹ bus ad
eſtuas fons eſt: ſi graueris iniquitate in- eūdis.
ſtitia eſt: ſi auxilio indiges virt⁹ eſt: ſi mortē
times vita eſt: ſi celū deſideras via eſt: ſi te-
nebras fugis lux eſt: ſi cibū queris alimen-
tum eſt. (Et murmurabāt phariſei) ſimula
ta ſctitate ab alijs diuiſi: et ſcribe legis no-
ticia doctores ppl'i (dicentes: q: hic pctōres
recipit ꝛ manducat cū illis) quaſi dicāt hic
credit bon⁹ ꝛ ſctūs: et tñ ad ſuā cōuerſatio-
nē ꝛ gratiā recipit pctōres et qđ ampli⁹ eſt
māducat cū illis tanq̄ amic⁹. Si cognouiſ
ſent ſcribe ꝛ phariſei q̄ venit in hūc mundū
pctōres ſaluos facere nequaq̄ murmuraſ
ſent: nā eos recipiebat vt cōuerſando cum
eis a pctīs cōuerteret et illuminaret ac ſal-
uaret. Xp̄s ergo peccatores penitētes reci-
piendos eſſe oſtendit: ꝛ ſuper hoc tres para
bolas adducit. ¶ Tria eīn ſunt que hoīem B
ad miſerendū cōſueuerūt inducere: ſcilicet Miſe-
ſimplicitas: propinquitas: ꝛ neceſſitas. Iſta ratio-
tria ſimiliter deū inducūt ad miſerēdū. Pri- nē idu-
mo nr̄a ſimplicitas: et ad hoc ptinet prima centia.
parabola de oue errāte. hō eīn eſt ſimplex
reſpectu hoſtis tam aſtuti. i. diaboli. vnde
clamat ps. Erraui ſicut ouis que periit: re-
quire ſeruū tuū ꝛc. Scđo noſtra propinqui Pſal.
tas quā nobiſcū cōtraxit: ꝛ ad hoc pertinet cxviij.
ſcđa parabola de dragma amiſſa in q̄ ē ima
go regis et ſupraſcriptio nois: ſic et hō eſt
ad imaginē dei format⁹ ꝛ hꝫ ſupraſcriptio-
nē xp̄i: q: a xp̄o dr̄ xp̄ianus: ꝛ ideo debet no-
ſtri miſereri iuxta illud apoſtoli. Nemo car Ephe. v.
nem ſuam odio hꝫ ꝛc. Tertio noſtra neceſ-

ſitas ꝛ paupertas:et ad hoc pertinet tertia
parabola de filio ꝓdigo reuertente q̄ dixit.
Lu.xv. Quanti mercenarij in domo pr̄is mei ſunt
qui habent panē:ego autē hic fame pereo.
Quando enī hō cognoſcit ſuā miſeriā et in
firmitatē:tunc de⁹ ſibi exhibet ſuā pietatē.
Unde dr̄ ibidē ꝙ pr̄ videns eū mia mot⁹ eſt
ſup eū. Rn̄dendo ergo ſcribis et phariſeis
murmurātib⁹ ſubdit dn̄s primā parabolā
Ouis errās. vnius ouis ex centū errātis:quā q̄ſitā ꝛ tā
dem inuentam:q2 ꝓpter infirmitatē ābula
re non pōt paſtor bon⁹ in humeris ſuis ad
gregē reliquū reportat:ꝛ veniens domū cō
uocat amicos ꝛ vicinos ad congratulādū
ſibi ſup inuētiōe ouis q̄ perierat. Sentētia
itaq3 huius prime parabole ſm lucā talis
eſt in ſumma. Si quis ouē ꝑditā poſtea in
uentā libenter recipit non dꝫ mirari vel in
dignari ſi pctōres recipio ad penitentiam
q̄ prius amiſſi erāt per culpā:vel referēdo
ad puſillos de q̄bus dictū eſt ſupra talis eſt
hui⁹ parabole ſentētia:ſicut non ē volūtas
paſtoris vt pereat vna de ouib⁹ ſuis ſic nō
eſt volūtas pr̄is celeſtis vt pereat vn⁹: nec
etiā multi de puſillis:nec etiā de alijs: et ḡ
puſill⁹ non eſt cōtēnendus:ſi aūt perit non
volūtate ei⁹ perit:q2 nec voluntate appro
batiōis:vel conſilij vel p̄cepti ei⁹ peccat:eo
tñ auctore dānatur:q2 oīs pena ab ipſo eſt.
In hac tñ ꝑabola ſm ſenſum miſticū tāgū
¶ tur ſeptē in ſpāli. Quoꝝ p̄mū eſt hoīs et an
miſtice, geloꝝ creatio ibi(quis ex vobis hō qui hꝫ
Septeꝫ centū oues.) Scdm hoīs creati preuarica
notan tio ibi(et ſi perdiderit vnā ex illis.) Tertiū
da. filij dei ad q̄rendū ouē ꝑditā.ſ.hoīem īcar
natio.ibi (nōne dimittit .xcix. in deſerto.)
Quartū ipſi⁹ p xp̄i paſſionē inuentio.ibi(ꝛ
cū inuenerit eā īponit in hūeros ſuos gau
dens.)Quintū in celū ei⁹ aſcēſio.ibi(et ve
niēs domū.)Sextū angeloꝝ ad cōgratulā
dū inuitatio.ibi(conuocat amicos dicens
eis:cōgratulamini mihi.)Septimū ſenſus
miſtici expreſſio.ibi(dico vobis ꝙ ita gau
Grego. diū erit in celo ꝛc.)Un̄ ſm Grego. Q2 cēte
cētena narius pfectus eſt numer⁹:ipſe de⁹ centū
ri⁹ nūe oues habuit cū angeloꝝ et hoīm naturam
rus. creauit ꝛ poſſedit:ſꝫ vna ouis tunc errauit
ꝛ perijt cū hō peccando paſcua vite reliq̄t.
Et intelligit̄ p vnā ouē hō:ꝛ ſub hoīe vno
vniuerſitas oīm hoīm a principio vſq3 ad
finē mūdi ſentiēda eſt:q2 vn⁹ creat⁹ eſt hō
vñ oēs prodirent:ꝛ in vnius hoīs errore oē
hoīm gen⁹ oberrauit(nonaginta autē no
uē).i.nouem ordines angeloꝝ.idem enim
ſignificat numerus ſimplex et compoſitus
(dimiſit , ratione humanitatis aſſumpte
(in deſerto)ſiue in montibus et excelſis:id
eſt in celo quos et diabolus et homo deſe
Celum ruit quando peccauit. Celum quippe dicit̄
deſertū deſertum:ideſt derelictum:tum q2 fuit de

relictum ab angelo qui in eo fuerat creat⁹:
tum q2 fuit derelictū ab hoīe q̄ ipm̄ fuerat
habitur⁹. Itē q2 iſtar deſerti in eo ſunt dul
ces cantus auiū.i.angeloꝝ:ibiq3 ſunt roſe
martyꝝ:ac viole confeſſoꝝ:ꝛ lilia virginū.
Et vt pfecta ſumma ouiū reintegraret̄ I ce
lo hoīem perditū querebat in terra. Et in
ueniens ouē humeris ſuis impoſuit et ad
gregem reportauit. Cum ergo pius paſtor
ouē perditā repeiſſet non puniuit:nō vbe
rauit non vrgēdo ad gregē duxit:ſꝫ ſup po
nēs humiliter humeris ꝛ portās clemēter
gregi annumerauit. Tunc vo humeris re
portās ouē impoſuit qn̄ naturā humanam
ſuſcipiēs pctā noſtra ipſe portauit : q2 pro
hoīe redimendo humanā naturā ſuſcepit:
ꝛ in brachijs ſuis in cruce extenſis pctā ho
minis.i.penā pctōꝝ noſtroꝝ portauit. Et Ambr:
ſm Amb. Humeri xp̄i crucis brachia ſunt Humeri xp̄i.
illic mea pctā depoſui:et ī illa patibuli no Letitia
bilis cruce q̄eui. ¶ Et attendendū q̄d xp̄s chriſti,
gaudens īpoſuit ouē humeris ſuis:q2 licet
magn⁹ fuerit dolor paſſiōis et mortis quo
gen⁹ humanū req̄ſiuit ꝛ humeris īpoſuit:
hunc tñ laborē ꝛ dolorē letāter ſuſtinuit vt
perditā ouē recuperaret. Inuenta aūt oue
ad domum venit: q2 repato hoīe ad celeſte
regnū redijt ad q̄d cū oue reuerſus eſt cuꝫ
celū aſcendit:ꝛ captiuā captiuitatē ſecum
duxit:ꝛ conuocat amicos ꝛ vicinos.ſ.ange
loꝝ choros q̄ amici ei⁹ ſunt:q2 voluntatem
ei⁹ continuo cuſtodiūt:ꝛ vicini quia clari
tate viſionis ei⁹ aſſidue pfruunt̄: dicens il
lis congratulamini mihi,ꝛ ſimul mecū (q2 Grego;
Inueni ouē meā q̄ perierat.)ſm Greg. nō di
cit. Cōgratulamini inuēte oui:ſꝫ mihi:q2
veꝫ gaudiū ei⁹ eſt vita nr̄a ꝛ cū nos ad ce
lū reducimur ſolēnitatē letitie illi⁹ imple
mus. Uel iō cōgratulādū eſt ſibi q2 nō fru
ſtra laborauit:nec fruſtra mortuus ex quo
ouē ꝑditā inuenit:oui vo nō ē ꝯgratulādū
q2 nullis ſuis meritis inuenta eſt:ꝛ ſubiun S
git cōcludēdo.(Dico vobis ꝙ ita gaudiū Gaudium āge
erit in celo ſup vno peccatore pniam agē lorum.
te ꝙ̄ ſup.xcix.iuſtis q̄ nō indigent peniten
tia)nō dicit pniam cogitante q̄ eſt pnīa pro
craſtinatoꝝ nec dicit pniam docente q̄ bo
ſorū p̄dicatoꝝ:nec dicit penitentiā oſtendē
te que eſt penitentia hypocritaruꝫ et ſimu
latoꝝ:ſꝫ dicit penitentiā agente que eſt pe
nitentia deuotoꝝ. Nō eſt ergo gaudenduꝫ
ſolū de redēptione generis humani:ſꝫ qua
cūq3 hora couertit̄ vnus peccator fit gau
diū angelis dei:eo ꝙ numerus eorum ſup Augu;
pleatur ex cōuerſione pctōꝝ:vñ Aug. Qui
per penitētiā pc̄tm̄ diluit angelice felicita
tis eternū cōſors erit.hinc eſt ꝙ ſuper cō
uerſione peccatoris velut de ſuo cōſorte an
geli in celo gaudere dicūtur. Nam vt dicit
Origē. Nos angelis in celis occaſionem Orige

gaudiū, pbem⁹ cū sup terrā ambulātes con uersatione in celis habem⁹. ſm Amb. Angeli qm rōnabiles ſunt nō imerito hoiz redēptiōe letant: ꝙꝙ hoc quoqꝫ pficiat ad lectitua pbibitatis ſiuulqꝫ ꝫuerſionē ſuā gratā forte credat cetib⁹ angeloꝝ: q̄rū aut affectare p̄ſocīniū: aut vereri dꝫ offēſaz et tu igit āgelis eſto occaſio leticie: gaudeant de ritu tuo. vñ Beda. Quē ḡ dñs inuenit qñ hoiem reſtaurauit: ꝛ ſup ea inuentā mai⁹ gaudiū eſt in celo ꝙ ſup. xcix. qꝛ maioꝛ materia diuine laudis eſt i reſtauratiōe hoim ꝙ in creatiōe angeloꝝ. Mirabil'r em angelos creauit: ſed mirabilius hoies reſtaurauit. hec Beda. Quauis ergo paſtoꝛ multo pl⁹ diligat oues. xcix. ꝙ ſola cēteſimā, tacitꝫ tñ alijs de reſtaurata multis modis ſe gaudere oſtēdat. Sic qꝫ ſaluatoꝛ de repatiōe hominis magis gaudet hoc eſt magis ꝛ pluribꝰ argumētis oñdit ſe gaudere ꝙ de āgeloꝝ ſtabilitate. vnitatiſſimū etem eſt vt ꝙuis eū pl⁹ nō diligam⁹: maiorē tñ leticiā de illo faciam⁹ quē de maioꝛi piculo liberari videm⁹. Sicut ḡ paſtoꝛ gaudet ſpāli gaudio de iuētiōe vni⁹ ouis: nō qꝛ magis illam ſolā ꝙ oēs al's diligat: ſꝫ qꝛ in ea hꝫ ſpālem rōnē gaudendi quā in alijs nō habebat: ſic deus de reuerſione pctōris habet ſpecialē rationem gaudij quaz nō habet de ceteris in iuſticia pmanētib⁹: ceteris tñ parib⁹ pmanentes in iuſticia ſunt deo magis dilecti. Per hoiem centū oues habētē ſignificatur preſidens monaſterio vel eccl'ie habēs ſubditos in quocūqꝫ numero: quia ſepe in ſcriptura ponit numerus determinat⁹ pro indeterminato: et ſi perdiderit vnaz p apoſtaſiam vel occaſionem aliam nonne dimittit alias in deſerto. i. in obſeruatione clauſtrali vel eccl'iaſtica q̄ dſertū dr̄ eo ꝙ aſperitas ibi videt ꝛ a multis deſerit ꝛ vadit ad illā q̄ perierat vt ad bonū reducat. et gaudet de illius reductiōe plus ꝙ ſup alijs nō errātib⁹: nō qꝛ plus diligat eam ceteris: ſed qꝛ ſpālē rationē gaudēdi habet de reductione eius ꝙ non habet de alijs: tñ nō errātes ſemꝑ ſunt pl⁹ diligēdi ceteris parib⁹. Et nota ſm Dionyſ. ꝙ dñs numerū electoꝛum determinauit in decem nouē quidē oꝛdinib⁹ angeloꝝ ꝑpter trinitatē: an nouenario em̄ numero trinarius ſit tertio repetit⁹ ꝛ vno oꝛdine hoim propter vnitatez: vt vnitas in trinitate ab angelis ꝛ hoibus laudaret coleretur et adoraret. Uoluit aūt numeꝝ electoꝝ cōſtare ex angelis ꝛ hoib⁹: qꝛ voluit a creatura ſpirituali ꝛ coꝛpoꝛali laudari. hec Dionyſi. ¶ Ad idez ſubdit parabolā vni⁹ dragme ex. x. perdite p qua mulier accēdit lucernā ꝛ euertit domum: ac q̄rit diligenter donec inueniat: ꝛ ſuper inuēta cū amicis ꝛ vicinis gaudet. Dragma hoc loco eſt nūm⁹ certe quātitatis valēs. x. denarios vſuales hñs i ſe regis imaginē ꝛ ſuperſcriptionem quē nos debem⁹ offerre ſcꝫ noſmetipſos in quib⁹ eſt imago regis. vnde ſm Diony. Hō microcoſm⁹. i. minoꝛ mūd⁹ dr̄. Habet em̄ ex terra carnē: ex aq̄ ſanguinē: ex aere flatum: ex igne calorē. In cui⁹ ſubſtātia ſpūali imago ꝛ ſilitudo dei exprimit: imago in foꝛma accipit: ſilitudo in q̄litate ꝯſiderat. Diuinitas enim cōſiſtit in trinitate cui⁹ imaginez tenet aia que hꝫ memoꝛiā: intellectū: ꝛ voluntatē. In deo ꝯſiſtūt oēs virtutes cuius ſimilitudinē tenet aia q̄ capax eſt oim ꝟtutum. hec Diony. Igitur dragma ſcꝫ hō ad imaginē dei fact⁹: p cui⁹ requiſitiōe ſolicitatur diuina ſapientia ac ſpōſa ei⁹ ſcilicet mater noſtra eccl'ia p cui⁹ qꝫ inuētione letat tota celeſtis curia: ꝙuis puſill⁹ non eſt cōtēnend⁹: qꝛ nō vult pater celeſtis vt pereat vn⁹ de puſillis. Sn̄ia aūt hui⁹ pabole ſm Lucā talis eſt in ſumma. Si mulier cū tāta diligētia dragmā pditā q̄rit ꝛ de inuēta gaudet: ꝛ ad cōgratulādū amicas et vicinas cōuocat: multo foꝛti⁹ de⁹ hoiem pditum dꝫ cum magna diligentia querere: et de ei⁹ inuētiōe gaudere: ꝛ ſicut null⁹ debet murmurare contra mulierem querētē dragmā perditā: ſic null⁹ dꝫ murmurare ꝯtra dñm q̄rētē pctōres ſiue eos alloquēdo: ſiue cum eis comedendo. ¶ Ubi tñ ſm ſenſum miſticū notant ſex in ſpāli. Pzimo āgeloꝝ et hoiz creatio. ibi(q̄ mulier hñs dragmas decem.) Scdo hois creati p̄uaricatio. ibi(ꝛ ſi perdiderit vnam). Tertio filij dei ad querendā dragmā pditā incarnatio. ibi(nonne accendit lucernaz.) Quarto ipſius per xp̄i paſſionē iuētio. ibi(ꝛ q̄rit diligenter donec inueniat.) Quinto angeloꝝ ad cōgratulādū inuitatio. ibi (ꝛ cū inuenerit cōuocat ꝛc.) Sexto inuitationis rō. ibi (qꝛ inueni dragmā quā perdiderā.) vñ ſm Greg. Qui ſignificat per paſtoꝛē: ipſe etiā ſignificat per mulierē. ipſe em̄ de⁹: ipſe ꝛ dei ſapientia: dr̄ mulier: qꝛ cū doloꝛe nos parit. angeloꝝ ꝟo et hominum naturā ad recognoſcēdum ſe dominus cōdidit ꝛ ad ſimilitudinem ſuam creauit. Decē ergo dragmas habuit: quia nouē ſunt oꝛdines angeloꝝ: ſed vt cōplere tur electoꝛum numerus homo decimus eſt creatus. Et quia imago exprimitur in dragma mulier dragmā perdidit: quando hō qui cōditus ad imaginē dei fuerat peccando a ſimilitudine ſui ꝯditoris receſſit. Quotidie adhuc iſta dragma perdit vel in puluere dignitatū: vel in luto luxurie: vel in diuerticulo erroris cuiuſcūqꝫ. Accēdit autem mulier lucernā qꝛ dei ſapiētia apparens in carne lumē deitatis accēdit in teſta noſtre moꝛtalitatis ad querendū hominē perditum: ꝛ reducēdum eū ad beatitudinē. Iſta

Amb.

Beda.

¶ Gaudiū paſtoꝛꝫ et xp̄i.

Diony. Numerus electoꝛuz.

¶ Dragma deꝑdita.

Diony. Hō microcoſmus.

¶ Sex notanda.

Grego.

Dragme. x.

ſto lucerna accẽſa refulſit miraculis: inflãmauit dictis: illuminauit exẽplis. collocatꝰ em̃ hõ erat in obſcuris ⁊ vmbra mortis: vñ vñ etiã oportuit accẽdere lucernã. (Et euertit domum) cõſcientie: qꝛ mox vt eiꝰ diuinitas per carnẽ claruit oĩs ſe noſtra cõſcientia cõcuſſit. (⁊ querit diligẽter) diligenter em̃ q̃rit qđ intime diligit. ſic ſto oſtẽdit xp̃s dilectionẽ ſuã ad nos vt aiã ſuã pro nr̃a redẽptione poneret. Uñ ſubdit (donec niueniat): quia nõ deſtitit querere donec inueniret. queſiuit em̃ vſqꝫ ad ɔtumelias: vſqꝫ ad minas: vſqꝫ ad flagella: vſqꝫ ad mortẽ: vſqꝫ etiã ad inferna. Nec mirũ ſi eã inuenit quã vbiqꝫ etiã vſqꝫ ad inferna cum diuinitatis lucerna ardẽti q̃ſiuit. Euerſa ergo domo inenit dragma: qꝛ cũ pturbat hoĩs cõſcientia reparat in hoĩe ſimilitudo creatoris. tunc enim conſueta relinquũtur vitia vt reluceat imago cõditoris (⁊ cũ inenerit conuocat amicas et vicinas) ſcꝫ ſupernas virtutes q̃ amice ſunt vt exequẽtes voluntatem ipſius et vicine: qꝛ ei per gratiã cõtinue viſiõis appropinquãt quas ad cõgaudẽdũ inuitat: ⁊ gaudij pticipes facit: qꝛ cõgaudẽt de peccatoribꝰ ad eũ cõuerſis. Cũ deus de ipſo habeat gaudium et ãgeli gaudeant in eo: gaudent tamen etiam de conuerſione penitentium qñ illud qđ predeſtinauit impletur: nec illud gaudium eſt deo nouũ aut tẽporale: ſed eternũ: angeli vero quibus effectus predeſtinationis innoteſcit de noſtra cõuerſione temporaliter gaudent. Chriſtus etiam gaudet ſuper conuerſione peccatoris propter duo. Primo qꝛ per penitentiam ira ſua placatur. Scđo quia preciũ ſanguinis ſui in eo non fruſtrat. Eſt aũt tantũ gaudiũ xp̃o de cõuerſione pctõris ꝙ ſi nõ ſufficeret ſua paſſio rurſus pati ⁊ mori eſſet paratꝰ. vñ beatus Dionyſiꝰ in ep̃la quadã ſcribit ꝙ cum quidã ĩfidelis hoĩem fidelẽ a fide auertiſſet carpus q̇dam vir magne ſanctitatis adeo moleſte hoc ferebat vt vtrũqꝫ igne ɔburi deũ rogaret: cui circa noctis medium apparuit xp̃s in aere cum multitudine angelorum: in terra vero apparuit fornax cũ ſerpẽtibꝰ accenſus ad quẽ trahebant illi duo hoĩes. Carpo ergo petente ardenti deſiderio vt mitterent in fornacẽ: ⁊ moleſte ferente dilationem: ecce xp̃s miſeratꝰ deſcẽdebat a ſolio in terram ⁊ extẽſis manibus hoĩes illos eripuit: eleuataqꝫ manu dixit carpo: iterũ pcutis me lãcea: paratꝰ ſum rurſum pati ⁊ mori ꝓ hoĩbus ſaluandis. Et ſubiũgit dñs cõcludẽdo (ita dico vobis gaudium erit angelis dei) q̃ ſunt vicini et amici xp̃i ſup vno peccatore penitẽtiã agente) anima vitiorũ laqueis capta et ſtricta cum ſe corrigit: et priora peccata relĩq̃t tam celicolas q̃ chriſticolas hylares facit. vñ Berñ. Deniqꝫ gaudent in cõuerſiõe ⁊ penitẽtia peccatorũ ſalutẽ hominũ ſitiẽtes: qꝛ lachryme penitẽtium ſunt vinũ eorũ. hoc certe vinũ letificat cor hoĩs hoc cõſtat ⁊ angelos bibere cũ leticia. hec Berñ. Et ſi angelis tantũ gaudium eſt pro peccatore qui propria peccata dãnat q̃tum eſt eis gaudiũ ꝓ iuſto q̇ aliorum pctã plangit? Conſidera hic quanta dꝫ eſſe penitentia vt per eã accẽdaris nec torpeas: et totã domũ id eſt mentẽ ⁊ cõſciẽtiã euertas vt dragmã vſqꝫ ad nouiſſimũ puluerẽ inquiras diligenter non pigre morari donec inuenias. Moralr mulier poteſt dici preſidens tum propter fecunditatem: tum ꝓpter pariendi difficultatẽ: cuius mulieris dragme ſũt aĩe dei imagine inſignite quarum ſi vnã perdiderit dꝫ accẽdere lucernã. ſ. orãdo: meditando: ſancte videndo ⁊ vertere domum conſcientie peccatoris feruore p̄dicationis terrore comminationis et querere diligẽter donec inueniat: qđ fit qñ ad penitẽtiam reducit. Tertiã quoqꝫ de eodem ⁊ expreſſiꝰ addit parabolam. ſ. de filio prodigo qui facultatibꝰ cõſumptis ⁊ perditis ad patrẽ reuerſꝰ ſuſceptꝰ eſt ab eo ⁊ honoratus: qꝛ homo non ſolum eſt ouis cara paſtori: non ſolum dragma precioſa mulieri: ſed viſceroſe charitatis filius chariſſimꝰ patri. Deꝰ em̃ pater hominem ad imaginẽ ⁊ ſimilitudinẽ ſuam creauit vt poſt angelos expreſſiore ſimilitudine pre ceteris creaturis filius dei dicat. Ideo nullꝰ q̃tumcũqꝫ puſillꝰ eſt contẽnendus cum ſit ſummi regis filiꝰ preſertim ille cui dedit fidem ⁊ gratiã per quã eſt filius adoptionis. Et ſi poſt ſuſceptam fidẽ ⁊ grãm q̇ ip̃m ex dono dei contingebat vixerit luxurioſe ꝑ culpam gratiã pdẽdo: vel ſpũaliter fornicatꝰ fuerit fidem deſerendo: adhuc nõ eſt cõtẽnẽdꝰ adhuc a xp̃i ⁊ eccl'ie gremio non eſt eijciendus. Qꝛ ſi penituerit ⁊ hũiliter redierit adeſt deus pater miſerator ⁊ miſericors qui nõ letat in pditiõe filiorum ⁊ occurrit penitẽti ⁊ dat oſculũ pietatis et amoris. In cuius receptione gaudet tota celeſtis curia: q̇ em̃ mortuus fuerat in ĩfidelitate ⁊ culpa: viuit fide ⁊ grã: ⁊ q̇ perierat errore inuẽtꝰ eſt xp̃o paſtore olim req̃rẽte. Per hãc ergo parabolã dat itelligi benigna pctõrũ a deo receptio. ex q̇ ſm Lucã vult hẽre ꝙ nullꝰ dꝫ indignari ſi benigne recepit pctõres. In hac aũt pabola ſex tãguntur. Primo ſtatꝰ nature et vtriuſqꝫ filiũ cõmunis ꝓpagatio ibi: hõ q̇dã habuit duos filios.) Scđo lapſus culpe adoleſcẽtioris a p̃re receſſio: ibi (dixit adoleſcentior patri.) Tertio locꝰ p̄ñie et eiuſdẽ poſtmodum reuerſio: ibi (ſi ſe aũt reuerſus.) Quarto munus gratie ⁊ reuertẽtiꝫ a patre benigna ſuſceptio (cum aũt adhuc lõge eſſet) Quinta

Queſtio dragme.

Gaudiũ xp̃i cãc pati rurſus patus xp̃s.

Diony. Carpꝰ.

Angelorũ gaudium.

Moraliter.

Filius pdigꝰ.

Sex notanda.

ſtimulus inuidie ꝛ de ei⁹ iocūda ſuſceptiōe
ſenioꝛis indignatio: ibi (erat autē fili⁹ eius
ſenioꝛ.) Sexto ꝟtus doctrine ꝛ indignatio-
Judaicus populus. nis eius rōnabilis ſedatio: ibi (pr̄ ḡ illius)
Pōt autē h̄ parabola exponi de pplo iudai-
co ꝛ gētili. Uel de innocente ſeu iuſto tepi-
do: ꝛ de peccatoꝛe penitēte deuoto. Judai-
co inq̄ vel iuſto cōquerēte de dn̄o dāte ma-
ioꝛē gratiā deuotionis feruoꝛē gentili vel
penitenti q̄ ſibi (hō) ḡ iſte de quo hic dr̄ xp̄s
eſt q̄ habuit duos filios. i. duos pplos. ſ. iu-
daicū ꝛ gētilē qui ſunt filij dei q̄tū ad ei⁹
imaginē: vel ei⁹ filij ſunt oēs xp̄iani p eius
baptiſmū regenerati: q̄ꝝ tn̄ aliqui ſunt iu-
ſti ꝛ aliqui pctoꝛes. (Et dixit adoleſcentioꝛ)
i. gentilis ppl's. vn̄ ꝛ ppl's iudaic⁹ vocat̄ i ex-
odo fili⁹ dei p̄mogenit⁹. vel (adoleſcentioꝛ)
i. pctoꝛ q̄ iuuenis eſt moꝛib⁹: ꝛ petijt a pr̄e
poꝛtionē ſue ſubſtātie vt recederet a dei pa
tris lege et ageret pro libito volūtatis ſue:
ac regeret ſe ꝓpria volūtate (et diuiſit illis
ſubſtantiā) qꝛ dona ſua oibus largit̄ lʒ di-
uerſimode ꝛ dimittit quēlibet agere ſm ar
bitriū libertatē. (Adoleſcentioꝛ ꝟo fili⁹ ꝓfe-
ctus ē in regionē longinquā) nō localiter a
deo pr̄e celeſti q̄ vbiq̄ ē reſidēs: ſʒ p mul ti-
plicatiōeʒ pcti ſe a pr̄e ꝛ pr̄ia celeſti elōgās
(ꝛ ibi). ſ. i regiōe pcti (diſſipauit ſubſtantiā
ſuā) p pctm̄ bona gr̄e pdēdo: ꝛ bona natu-
re peioꝛādo (viuendo luxurioſe) luxuria in-
terioꝛi q̄ ē foꝛnicatio ſpūalis et marie ido-
latria: ꝛ luxuria exterioꝛi que eſt foꝛnicatio
coꝛpalis ꝛ manifeſta. Pctoꝛ ḡ a pr̄e ſuo ce-
leſti recedit qn̄ moꝛtalr̄ peccat: ꝛ tunc in re
gione longinqua eſt qꝛ lōge eſt a peccato-
ribus ſalus: ꝛ talis luxurioſe cōſumit ſuaʒ
ſubſtātiā qn̄ ſenſus ſuos ꝛ vires ꝯuertit ad
maliciā (ꝛ poſtq̄ cōſummaſſet). i. ꝯſūpſiſſet
(oia) oꝛnamēta nature tā naturalia q̄ gra
tuita (facta ē fames valida i regiōe illa) qꝛ
in regione pcti fit magn⁹ defect⁹ pabuli di
uini ꝛ fames bonoꝝ operū atq̄ virtutū (et
ipſe cepit egere). ſ. ſpūalib⁹ bonis ꝛ ꝟtuti-
bus eoꝝ fonte relicto: nā exiſtēs in moꝛta-
li pctō fit egens oi ſpūali bono (ꝛ abijt). ſ.
ꝓfectu erroꝛis ꝛ de malo in peius ruendo
(ꝛ adheſit vni ciuiū regionis illi⁹). ſ. diabo-
lo q̄ eſt ciuis in regione vmbꝛe moꝛtis (et
miſit illū in villā ſuā). i. in cupiditatē mū-
danā: vel in peccatoꝝ ſocietatē in q̄ domi-
natur ſicut in ꝓpria villa (vt paſceret poꝛ-
cos). i. vitia q̄ fetida ſunt ꝛ imunda (ꝛ cupi-
ebat iplere vētrē) aie. ſ. affectū (de ſiliquis)
i. cibo poꝛcoꝝ q̄ eſt carnalitas (ꝛ nemo il-
li dabat). ſ. ad ſatietatē: qꝛ venter impioꝝ
eſt inſatiabilis: demones eīn ad hoc ſtudēt
Mali inſaturabiles. ne vnq̄ ſaturitas maloꝝ ꝓueniat. (Jn ſe
aūt reuerſus). i. ad propriam cōſcientiam
per rationis dictamen a qua receſſerat ſe-
quendo ſenſualitatē: homo enim in peccā-
do extra ſe egred itur: quia limites recte
rationis tranſgreditur: et ideo penitendo
ad ſe reuertit̄. Debet autē penitēs ſm Gre
go. recognoſcere vbi fuit qꝛ in peccato: et R Penitenti cognoſcenda.
iō debet dolere vbi erit: qꝛ in iudicio: et iō
dʒ timere vbi eſt: quia in miſeria: et ideo dʒ
gemere vbi non eſt: qꝛ in gloria: ꝛ ideo dʒ ſu
ſpirare. (Jn ſe ergo reuerſus dixit) penitē-
do de peccatis ꝛ dolēdo. (Quanti mercēna
rij). i. deo ſeruiētes ꝓ mercede eterna (i do-
mo patris mei). i. in eccl'ia ſeu cōgregatiōe
iuſtoꝝ (abundāt panib⁹) ſpūalibus. ſ. ꝟbi
diuini ꝛ euchariſtie ſacramēti ac pl'ib⁹ vir-
tutib⁹ ꝛ donis (ego autē hic fame pereo). ſ.
penuria ois boni q̄ p̄uatū me ſentio. (Sur
gā (de luto culpe p infidelitatis vel pecca-
ti derelictionē: qꝛ iacebat (ꝛ ibo) per conatū
bn̄ operandi et melioꝛationē vite: qꝛ longe
aberat ꝛ (ad patrē meum) a q̄ receſſerā: qꝛ
ſub principe poꝛcoꝝ erat (ꝛ dicam ei) reco-
gnoſcendo culpā: ꝛ petendo veniā (pr̄) ſcilʒ Peccare in celum.
ex natura quā dediſti mihi (peccaui). ſ. ma
le viuendo (in celū). i. coꝛā celeſti curia. ſ.
angelis ſanctis. et ideo multū debeo dole-
re ꝛ flere qꝛ eos contriſtaui, ſpecialiter pec-
catoꝛ peccat in angelū cuſtodē ſuum quia
ſpnit eius cōſiliū (vel in celū) qd̄. ſ. p culpā
meam amiſi: ꝛ p meā negligētiā non queſi-
ui (et coꝛā te). ſ. vidente et ſciente. i. in ipſo
conſcientie mee conclaui vbi tui ſolius qui
iudex meus es penetrāt oculi: et ideo mul-
tum debeo erubeſcere ꝛ timere qꝛ peccaui
ante oculos iudicis cuncta cernentis. Hic
docetur modus confitendi qui eſt qd̄ omne
bonū attribuam⁹ deo: qd̄ notat̄ ibi (pater)
a quo. ſ. omne bonum habem⁹: ꝛ oē maluʒ
quod facimus attribuam⁹ nobiſipſis qd̄ Indignitas peccatoris.
notatur ibi (Peccaui in celū ꝛ coꝛā te. Jam
non ſum dignus vocari filius tuus) pꝛimo
quia a te recedens te contriſtaui: ſecundo
quia imaginē patris non honoꝛaui: tertio:
qꝛ ſuſtentie mee ꝓdigus extra diſciplinam
vixi. quarto qꝛ ſeruum alterius. ſ. diaboli
me feci: quinto quia degener in moꝛibus
paſcendo poꝛcos extiti. ſexto qꝛ ingratus
te contēpſi. (Fac me) per condignā ſatiſfa-
ctionē (ſicut vnū de mercennarijs tuis). ſ.
bonū q̄ ſeruit ꝓ eternis: nō maluʒ qui ſer-
uit ꝓ tēpoꝛalib⁹. Quaſi diceret parat⁹ ſum
ammodo tibi ſatiſfacere ꝛ ſeruire ſpe mer-
cedis eterne: mercennarius eīn laboꝛat pro
mercede. Ecce ḡ poſt cōtritionē ꝛ confeſſio-
nē ſatiſfactionis oblatio hec eſt penitentia
meditātis in cōfeſſione peccati nōdū tamē
agentis: poſtq̄ itaq̄ ad neceſſitatem fa-
mis peruenerat in ſe reuerſus penitentiā
agere incipiebat: quia neceſſitas ipſum cō
pellebat. Jn quo notare poſſumus dei cle-
mentiā qꝛ etiā pctoꝛes compellit agere pe-
nitentiā. Jn tantū eīn noſtrā ſalutē diligit

et querit q̄ oībꝰ modis q̄bꝰ pōt nos attra-
hit: quoſdā per p̄dicationē quoſdā per in-
ſpirationē: quoſdā p bñficiorū largitionē
Beda. quoſdam per flagellationē. vnde dicit Be-
da. Prodigus iſte poſtq̄ in ſemet reuerſus
dire famis ſupplicia formidabat velut iā
ſeruus effectꝰ etiā mercēnarij ſtatū de mer
cede iam cogitās cōcupiſcit. Ad filij effectū
qui oīa que patris ſunt ſua eſſe non ambi-
L git aſpirare nequaq̄ p̄ſumit: ſed mercēna-
Mercē- rij ſtatū iam p mercede ſeruiturus deſide-
narius rat. Hec Beda. Diſtat autē inter mercēna-
filius. riū ſeruū ꝛ filiū. Seruus eñ eſt q̄ ſupplicia
metuens ſolo timore pene p̄ntis vel futu-
re tēpat ſe a vitijs: ꝛ declinat a malo. Mer-
cēnarius aūt q̄ cauſa mercedis et deſiderio
regni celeſtis obedit mādato ꝛ cauet offen-
ſas. Filiꝰ vero q̄ ſeruat ius heredis: nō pro
lucro ſeruit mercedis ſed grā ipſius boni
ꝛ amore virtutū ſuccenſus q̄cq̄d eſt illi cō-
trarium toto deteſtatur deſiderio. (Et ſur
gēs) iplendo q̄d deliberauerat (venit). i. ve-
nire cepit ſe ad penitentiā p bona opa diſ-
ponēdo (ad prēm ſuū) eiꝰ gratiā reqrēdo.
Eſt aūt pr̄ redeūtibꝰ clemēs: nā ſequit̄. (Cū
aūt adhuc longe eſſet). i. attritꝰ ꝛ motus ad
penitendū: nō tñ pfecte cōtritꝰ ad q̄d requi
rit̄ grā dei p̄uenīes: ideo ſubdit̄ (vidit illum
chriſo. pater ipſiꝰ) oculo clemētie. vt dicit Chriſo.
Senſit pr̄ penitētiā nō expectauit recipere
cōfeſſionis v̄ba: ſed preuenit petitionē mi-
ſericorditer agens. vñ ſubdit̄. (Et miſericor-
dia motus eſt) miſericorditer ei inſpirādo
motū penitētie. (Et) velociter (accurrens)
ipm̄ p̄ueniēdo per miſericordiā inchoantē
(cecidit ſuper collū eius) cum amoris am-
plexibus conſtringendo per miam cōcomi
M tantē (oſculatus eſt eū) dulciter ipſum ſibi
Occur- pfecte recōciliādo p grām ſubſequētē. Oc-
ſus dei. currit quippe deꝰ penitēti p grām p̄uenie-
tem: ꝛ recipit eū p clementiā oīa ſcelera di-
Grego. mittētē. vñ Greg. nicenꝰ. Cōfeſſionis medi
tatio placauit ei prēm vt obuiā ei iret ꝛ oſ-
chriſo. cula ꝯferret. vñ ꝛ Chri. Quid eñ ē aliō q̄d
occurrit niſi q2 nos pctīs impedientibꝰ nr̄a
v̄tute ad eū puenire nō poteramꝰ: ipſe aūt
potēs ad inualidos puenire deſcēdit. Oſcu
letur autē os eius per quod emiſſa de cor-
de confeſſio penitentis exierat quam pa-
ter letus excipit. Incipit autem iam pec-
cata cōfiteri. Unde ſequitur (dixit ei filius.
Pater peccaui in celum: ꝛ corā te: iam non
ſum dignus vocari filiꝰ tuus) quod intelli-
ge vt ſupra: ſed hic iam non facit mentionē
Beda. de ſtatu mercēnarij: q2 poſtq̄ ſuauiſſimum
oſculū recipit: extunc ſtatum mercennarij
dedignat̄. ſed vt dicit Beda. Pater occur-
rens nō contētus minora concedere vtroq̄
gradu ſine dilatiōe trāſcurſo priſtine filiorū
reſtituit dignitati: nec iam de mercede con-
ductoris: ſ3 de hereditate fecit cogitare pa
rētis. (Dixit aūt pr̄). ſ. deꝰ (ad ſuos ſuos). i.
ad aplos ꝛ eccl̄ie miniſtros quibꝰ xp̄s p̄ce-
pit benigne recipere penitētes et cōfitētes. Stola
(Cito pferte ſtolā primā). i. cito pferendā prima.
ꝛ reſtituendā vere penitētibus innocentiā
nūciate ꝛ pmittite (et induite illū). i. oſten-
dite ꝛ certificate illū induendū) ꝛ date anu-
lū (. i. fidei ſignaculū docete dandū (in ma-
nu). i. in ope eius) vt per opera fides cla-
reſcat: ꝛ per fidē opera confirment̄. Anulꝰ
eñ rotūdus cū nō habet p̄ncipiū neq3 finē
ſignificat fidē eterne trinitatis quo fidelis
aīa deo deſponſat̄: hunc annulū debent mi
niſtri eccleſie in manu dare docendo ipm̄
habendū in opere. fides eñ ſine operibus
mortua eſt: ꝛ ſimiliter opꝰ ſine fide nō ſuffi-
cit (ꝛ calciamēta). i. ſctōrum exempla (in pe Chriſ.
des eiꝰ). ſ. in intellectu ꝛ affectu. ſm Chriſ. Calcia
Ad nō tāgendū terrena ꝛ ad corrigēdū viā menta.
vt p lubricū mūdi iſtiꝰ iter fixꝰ ꝛ imaculatꝰ Uitulꝰ
incedat. (Et adducite vitulū ſaginatū). i. ſagina-
xp̄m quē ſm Chri. vitulū nōiat propter ho tus.
ſtiā et imolationē corpis immaculati. ſagi-
natū autē d̄r pter gratiarū pinguedinē ꝛ
plenitudinē: q2 pinguis ꝛ optimꝰ oī ſpūali Augu.
v̄tute intantū eſt vt p totiꝰ mūdi ſalute ſuf
ficiat (ꝛ occidite.) Hoc eſt ſm Aug. mortem Vituli
eiꝰ inſinuate: tūc eñ cuiq3 occidit̄ cū credit occiſio.
occiſu3. Hic ergo vitulus filio reuertēti ad
ducit̄: ꝛ occidit̄ qñ xp̄i paſſio gētili pplo cui
libet peccatori p̄dicat̄: aut qñ in ſacramen
to eucharistie miniſtrat̄: hic vitulus ſemel
occiſus eſt in re: ſ3 multoties in ſacramen
tali repreſentatione quotidie vero immola
tur: credētiū fide: ꝛ p̄dicātiū recordatione.
(Et māducemꝰ ꝛ epulemur) q2 pctōr vere
penitēs ad mēſa3 xp̄i cū alijs xp̄ianis reci-
pit̄: ꝛ nō ſolū filiꝰ reuerſus reficit̄: ſed ēt pr̄
ꝛ ſerui eiꝰ: q2 refectio dei ꝛ ſanctoꝝ eſt ſalꝰ
pctōꝝ: ꝛ iō bñ d̄r pluralr̄ māducemꝰ ꝛ epu
lemur. vñ Ambr. Epulātē autē inducit cu3 Ambr.
dicit epulemur: vt oſtēderet q̄m paternus
eſt cibꝰ ſalꝰ noſtra: ꝛ patris eſt gaudiū no-
ſtroꝝ redēptio pctōꝝ (q2 hic filiꝰ meꝰ mor-
tuus erat) ſpūalr̄ p infidelitatē ꝛ morte cul
pe (ꝛ reuixit) p fidē ꝛ vitā gratie. Uel mor-
tuus erat p ſeparationē a deo tāq̄ a patre
ꝛ reuixit reuertendo ad deum tanq̄ ad pa-
trē ſuū. q2 ſm Aug. Uera mors quā homi- Augu.
nes nō timēt eſt ſeparatio aīe a deo qui eſt Mors
v̄a vita aīaꝝ (perierat) ſc3 recēdēdo a cōſor vera.
tio ſctōꝝ quaſi fratre (ꝛ inētꝰ eſt) q2 matri
eccleſie reſtitutus p baptiſmū vel peniten- N
tiā. Et nota hic circa receptionē pctōris q̄ Recipi
pater de celis recipit penitentem velociter endi
q̄d notatur cū dicitur (accurrens cecidit ſu pctōris
p collū eiꝰ) q2 deꝰ p̄nꝰ ē ad miſerēdū: ꝛ tar modꝰ.
dus ad puniēdū: cuiꝰ natura ꝛ pprietas ē
miſereri ꝛ parcere: ſcđo recipit dulciter re-

rōcilliādo eū p gratiā ſibi:iō dr(cecidit ſup collū ei⁹)tertio recipit honorabiliter dādo (ſtolā primā).i.reſtituēdo inocētiā quā in baptiſmo hūerat ſed p pctm̄ perdiderat(ꝛ anulū i manu ei⁹).i.gratiā bñ operandi qꝛ nō ſufficit hr̄e niſi fiāt opa bōa:ſꝫ qꝛ in ope rādo ſepe aduerſa occurrūt iō ſubdit)ꝛ cal ciamēta i pedes ei⁹).i.cōſtātiā ꝯ aduerſa: q̄rto recipit letātcr.vñ dicit(manducemus et epulemur)de⁹ eīn ipſi penitēti ꝯſolatiōes ꝛ dulcedines infundit:ꝛ in conuerſiōe pctōris ipē de⁹ ꝛ angeli et oēs ſcti gaudent (Erat aūt fili⁹ eius ſenior i agro).i.iudaic⁹ pplr̄s in cultu vni⁹ dei occupat⁹ erat legem obſeruādo vel xpian⁹ in iuſtitia pſeuerās: remiſſe tñ operādo.(Et cum veniret et apꝓpiquaret domui).ſ.eccl'ie(audiuit ſymphoniā ꝛ chorū).ſ.penitētes deū laudātes: et in dño gaudēdo epulantes(interrogauit vnum de ſeruis que hec eſſent).ſ.feſta eccleſie vel gaudia.)Iſqꝫ dixit illi.Frater tu⁹).i.gētilis pplr̄s vel pctōꝛ(venit).ſ.ad fidem et pniam(ꝛ occidit pr̄ tu⁹).i.de⁹ q̄ eſt pater oīm p creationē(vitulū ſaginatum) id eſt xp̄m:qḋ intellige vt ſupra dictū eſt(qꝛ ſaluū ipſum recepit).ſ.gentileꝫ pplm̄ ꝛ peccatorē.Indignat⁹ ē aūt frater(ſenior)talis eīn aliquando miraf φ de⁹ reſpicit magis pctōrē conuerſum dādo ei virtutem fortius operandi:et talis admiratio pōt dici indignatio large loquēdo inquantum talis nō vr̄ dign⁹ tāto bono:et nolebat introire ſcilꝫ ad cōuiuiū.i.in eccleſiā vel pctōꝝ cōionem ꝓpter indignationē.Pater ergo illi⁹.ſ.de⁹ volens pacificare et ammouere hanc admirationē ſeu indignationē ꝛ cupiēs hunc ſaluare.vult enim oēs hoies ſaluos fieri: egreſſus ſcꝫ de domo ſynagoge in eccleſiaꝫ vel de rigore iuſticie ad miam:cepit rogare illum per ſe ſcꝫ interna inſpiratione:ꝛ per ſuos vicarios.ſ.apoſtolica predicatione et aliorū eruditiōe oſtēdēs iuſto φ hoc nō ꝑtienit ex parte veteris pctōꝛis penitētis:ſꝫ ex ifinita bonitate dei cōferētis ſm ſua vera iudicia facultatē oīm trāſcendētia:ꝛ qḋ quicquid operaf iuſte fit:licet hoib⁹ aliqñ aliter videaf(at ille rñdēs dixit pr̄i ſuo)indignationis ſue cauſam oſtendendo.(ecce tot annis ſeruio tibi)ſcꝫ legis iuſticiam ſectādo:vel ꝑ te mala ſuſtinendo:ꝛ bona faciēdo(ꝛ nūq̄ mandatū tuū p̄terii) qḋ.ſ.eſt de vno deo colēdo vel a iuſtitia lecpta recedēdo(ꝛ nūq̄ dediſti mihi hedū)qꝛ oīa bñficia veteris legis modica ſunt:et quaſi nulli⁹ reputatiōis reſpectu bñficiorū noue legis(vt cū amicis meis epularer).ſ.cū ꝓphetis:patriarchis:ꝛ āgelis:vel hedū.i.tātā pctōꝝ exprobrationē ꝛ abominationem vt epularer p deuotiōis feruorē.(Sꝫ poſtq̄ hic filius tuus venit qui deuorauit ſubſtātiam ſuam)ſcilicet temporalē et ſpiritualem(cum meretricibus)id eſt cum carnalibus vitiis ꝛ ſpiritualibus(occidiſti ei vitulum ſaginatum)ſcilicet chriſtum:vel dediſti ei magne deuotiōis pinguedinem.q.d. ſm ordinationē tuam hoc fuit(At ipſe)ſcilꝫ pater(dixit illi)ſcꝫ filio ſeniori tāq̄ pius pr̄ ipſum placare volens.(Fili tu ſemꝑ mecū es)ſcilꝫ p legis obſeruātiā:vel p iuſtitie cuſtodiā(ꝛ oīa mea tua ſunt).ſ.bona gr̄e i re: ꝛ bona glorie in ſpe.q.d.tāq̄ iure hereditario p debitum remunerationis tibi omnia mea debenf.(Epulari aūt gaudere oportebat:quia frater tuus hic).ſ.vñ congaudere deberes non indignari(mortu⁹ fuerat).ſ.p priuationē fidei que eſt aīe vita vel p amiſſionē innocētie ꝛ iuſticie(ꝛ reuixit)per ſuſceptionem fidei ꝛ recuperationē innocentie (perierat)ꝓpter morū amiſſionē(ꝛ inuētus eſt)qꝛ redditus matri eccleſie ꝓpter emendationē.Monet eū gaudere:qꝛ in hoc apparet optime bonitas hoīs qñ ſcꝫ libenter videt emēdationē ꝛ correptionē fratris.vñ Aug.Nihil ita probat ſpūalem virum ſicut peccati alieni curatio cū liberationē poti⁹ q̄ inſultationē:poti⁹ auxilia q̄ cōuitia meditaf:ꝛ q̄tum facultas tribuit ſuſcipit.vbi Chri.Hec ergo parbola ad hoc eſt ꝯpoſita φ pctōres nō diffidāt reuerti ſciētes φ magna cōſequenf.vñ introducit alios turbatos i coꝝ bonis nō vt iudicet eos liuore tabeſcētes:ſed tanto decore honoratos redeūtes vt etiam inuidioſi poſſint aliis fieri.hec Chri.vñ ꝛ Dioniſi⁹.Uere optim⁹ ꝛ ſupoptim⁹ ieſus xp̄s q̄ ꝛ redeūtib⁹ amabilē ſe exhibet:accedētib⁹ q̄ꝫ occurrit ꝛ obuiat:ꝛ totus totos amplectens ſalutat ꝛ i humeros tollit q̄s vix ab errore cōuertit:nec de prioribus illos accuſat:ſed diē feſtū agit et amicos cōuocat:ꝛ vt ſit oīm letantiū habitudo optimos q̄ꝫ āgelos in leticiaꝫ ſuſcitat.Hec Diony.Quotidie de⁹ filiū recipit reuertentem dum quēlibet pctōrē recipit penitētē:ꝛ alia ſupradicta circa eū facit dū gr̄aꝫ quā i baptiſmo receperat:ꝛ p culpaꝫ perdiderat iterū illi reddit.Igif nō debem⁹ fratrē noſtrū pctōrē contēnere vel derelinquere:ſed reuertentē dulciter recipere:ac charitatem circa eū oſtēdere ꝛ benigne tractare:vel ſaluator noſter irat⁹ nos pctōres merito contēnat vt iuſte derelinquat:conſidera nunc quātū operaf pnia:et quāta ſit circa penitētes dei mia.vñ Bern.O felix penitentiū humilitas:o bona ſpes confitentium q̄ facile vincis inuiſibilē:q̄ cito treme būdum iudicē conuertis in piſſimū patrē.Et iteꝝ. O que ꝛ qualis ꝛ quanta eſt miſericordia dei que peccatorem conuerſum non min⁹ diligit q̄ eum qui nullam peccati maculā contraxit.Hec bern.¶Tres igitur para

Margin notes: Indignatio senioris. — Iudicia dei. — Augu. — Spūalis approbatio. — Chris. — Bonitas xp̄i — Diony. — O/ Pctōres nō cōtēnēdi ſed corrigēdi. — Bern. — Penitētiū vis

bole vno fine claudunt: de q̇b⁹ Ambro. ſic
Amb loquit. Non otioſe ſctūs Lucas ex ordine tres parabolas poſuit ouis que perierat et inuēta eſt. dragma q̇ pierat ⁊ inuēta ē: fili⁹ q̇ erat mortu⁹ ⁊ reuixit: vt triplici remedio puocati vulnera nr̃a curem⁹ Spartū eniȝ triplex nō corrumpet: q̇ ſunt iſti: pr̃: paſtor: mulier. Nōne de⁹ pr̃: xp̄s paſtor: mulier eccleſia: xp̄s te i corpe ſuo reuehit: q̇ tua i ſe pctā ſuſcepit: q̄rit eccl̃ia: recipit pr̃: q̄ſi paſtor reuehit: q̄ſi mulier inq̄rit: q̄ſi pr̃ veſtit prima mia ſcd̄a ſuffragatio: tertia reconciliatio. Singula ſingulis quadrāt. Redemptor ſubuenit: ēt ſuffragat: auctor recōciliatur. Eadem diuini operis mia: ſed diuerſa pro meritis nr̃is grā. Ouis a paſtore laſſa reuocat: dragma q̇ perierat inuenit: ad patrē fili⁹ ſuis veſtigijs redit: ⁊ plena ꝯdēnati erroris regredit pnia. Oues ſum⁹ oremus
Oues ſumus. vt ſuper aquam refectionis nos collocare digneť. Oues inq̄ ſum⁹: paſcua petamus: dragma ſum⁹: habeam⁹ p̄tiū: filij ſum⁹: ad patrē redire feſtinemus: nec vereare ne te nō recipiat. Nō eī delectat de⁹ pditiōe viuorū. Jā occurrēs veniēti tibi cadet ſup collū: dn̄s erigit eliſos: oſculū dabit qd̓ eſt pign⁹ amoris: ſtolā: anulū: calciamēta pferri iubebit. Tu adhuc iniuriā metuis. Jlle reſtituit dignitatē. Tu ſupplicium vereris ille oſculū defert. Tu cōuitiū times: adornat ille cōuiuiū: facile recōciliat q̄n intē ſe rogat. Et id̓ diſcam⁹ q̄li pr̃ obſecratione ſit ambiēd⁹. Pr̃ inq̇t q̄ miſericors q̄ pius qui nec offenſus patriū dedignat nomē audire (pater) inq̇t (peccaui in celum ⁊ coram te). Hec eſt pria ꝯfeſſio apud auctorē nature:
Rom. x. apud ſolē mie arbitrū culpe. Sed ⁊ de⁹ nouit oia: vocem tn̄ tue confeſſionis expectat. Ore eī cōfeſſio fit ad ſalutē. Cōfitere magis vt iteruenīat p te xp̄s quē aduocatum habem⁹ apd̓ patrem: roget eccl̃ia: illachrymet ppl̃s: nec vereare ne nō impetres: aduocat⁹ ſpōdet veniā: patron⁹ pmittit gratiā: reconciliationem tibi paterne pietatis pollicet: aſſertio crede: q: veritas eſt acq̇eſce: q: virtus eſt habet cauſaȝ vt p te interueniat ne p te gratis mortu⁹ ſit. Habet et cām ignoſcēdi pr̃: q: qd̓ vult filius vult pr̃.
P Occurſus dei. Occurrit tibi q: audit te intra mentis ſecreta tractantem. Et cum adhuc longe ſis videt et occurrit: videt in pectore tuo: ac currit ne q̇s ipediat: cōplectit quoq̄. Jn occurſu preſentia eſt: in āplexu clemētia: et quaſi quidā patrij amoris affectus ſupra colluȝ cadit vt iacentē erigat: vt oneratum pctis atq̄ i terrena defluxū reflectat ad celū in q̄ ſuū querat auctorē: cadit in collū tuuȝ xp̄s vt ceruicem iugo exuat ſeruitutis: et collo tuo iugū ſuaue ſuſpēdat. hec Ambro. Cōſidera nūc ex p̄miſſis q̄ multis modis inducit nos de⁹ vt puſillos ⁊ humiles diligam⁹: nec aliquem ex his contēnamus: ſed ſalutem eorū cū diligētia queram⁹. vn̄ Chryſo. Chriſ.
Uides p quot inducit nos ad viliū fratruȝ diligentiā ne vtiq̄ contēnamus tales aias etem hec oia dicta ſunt pꝑter hoc oia ergo ſunt tolerabilia pꝑter ſalutem fratris. Jta eī ſtudioſiſſimū q̇d deo eſt aia vt neq̄ proprio filio ſuo pepcerit: id̓ rogo mane apparente confeſtim exeuntes a domo: hanc intētionem habeamus ⁊ idem ad oēs ſtudiū vt eū q̇ periclitat eripiam⁹: nō dico hoc ſolū ſenſibile periculū: ſȝ id qd̓ eſt aie id eſt a diabolo hoīb⁹ infert. hec Chri. Anime apud deū pretium.

¶ Oratio.

VEni dn̄e ieſu quere ſeruū tuum: veni paſtor bone quere errantē et laſſam ouē tuam: veni ſponſa matris eccleſie quere dragmam perditā: veni pr̃ mie recipe filiū prodigum ad te reuertētē. Ueni nō cū vga: ſȝ cū charitate ⁊ ſpū̃s manſuetudine: veni ergo dn̄e: q: ſol⁹ es q̇ poſſis errantem reuocare: pditū inuenire: pfugū recōciliare: veni vt facias ſalutē in terris: gaudiū in celis: ⁊ cōuerte me ad te: ⁊ da mihi verā ⁊ pfectam pniam agere: vt ſim angelis occaſio leticie domine deus ſalutis mee.

¶ De modo correptionis fraterne: ⁊ de dimittendo fratri ſeptuagieſſepties. Capi. viij.

Et quia de⁹ gaudet de pctōre ꝯuerſo: cōſequēter dat modū reducēdi pctōrem ad ouile dn̄icū: ⁊ quō pcūti p culpā ſuccurrat p correptionē frn̄ā. A Mat. xviij. Circa hāc vo correptionē frn̄ā eſt ſciendū q̄ corripere peccātē p̄ceptū ē affirmatiuū ⁊ ē oīm in oēs: q: fm gl. ita peccat q̇ fratrē ſuū peccare videt ⁊ tacet: ſicut q̇ peccāti nō idulget. Correptio fraterna. Jſta eī correptio ordinat ad emēdationē frīs peccātis: et id̓ ē act⁹ charitatȝ: ⁊ ptinet ad oēs: q: vt dr̃ in eccl̃iaſtico. Unicuiq̄ mādauit de⁹ de pximo: Eccl̃i. xvij. ⁊ ideo ſicut q̇libet teneť pximū ex charitate diligere: ita tenetur defectus eius charitatiue ad emendationem eius corrigere. Plus tn̄ ad hoc ligantur prelati q̄ alij: q: prelati ex zelo charitatis: ⁊ ex officio prelationis: ſed alij tantum ex zelo charitatis. Jtem prelati habent corripere verbo ⁊ flagello: alij tantum verbo. Et cum ſit preceptū affirmatiuum ligat ſemper: ſed non ad ſemꝑ exequendum: ſed pro loco et tempore q̄n lȝ et expedit: et hō credidit q̄ correptio ſit vtilis apud illū quē corrigere intendit. Corripiendi forma p̄cepti affirmatiui obligatio.

Caſus qbꝰ nō tenet corripe re. Hiero.

¶ Sunt aũt quinqȝ caſus in quibꝰ abſoluit hō ab iſto pcepto. Primꝰ eſt cũ non ſit aliq̃ ſpes correptionis. vñ Hiero. Fruſtra niti ⁊ nihil aliud q̃ odiũ querere extreme demẽtie eſt. Secundꝰ cũ timet defectꝰ pbatiõis ⁊ crialiter agit: vbi. ſ. actor ad talionem ſi in probatione deficiat obligatur. Tertius cũ plato tã q̃ iudici notũ eſt factũ: q2 ille notorius eſt vel conuictus. Quartus cũ meliori operi vl' ad minꝰ eque bono vacat ſicut monachi facere debent. Quintus cum multitudo vel ptãs eſt in culpa vbi correptio plꝰ noceret eccl'ie q̃ pdeſſet. vñ eſt verſus. Nõ ſpes: non teſtis: plebs: pſul ſcit: monachus ſum. Oñdit g͛ hic debitũ modũ correptiõis huius: et q̃s ordo in pceſſu eius ſit ſeruandus. Quia peccatuȝ fratris aut eſt tibi ſoli cognitum: aut aliis paucis eſt notũ: aut eſt publicum. Si tu ſolus ſcis nõ vt decꝰ p confeſſionẽ: ſȝ vt hō p certã cognitionem debes ipſum corrigere amicabiliter: ſecrete ⁊ ſeorſum. vñ dicit. (Si peccauerit in te). i. ſcdm Aug. te ſciẽte (frater tuus). ſ. pximꝰ (corripe) ⁊ increpa cũ dulciter ⁊ charitatiue monẽdo ſecrete (inter te et ipſum ſolũ) vt non deducat in publicũ qđ eſt occultum vt ſic ſis emẽdator: nõ criminis pditor: intẽdẽs correptionẽ: parcẽs pudori ne ſi publice correptus ſemel pudorẽ aut verecũdiã amiſerit in peccato pmaneat ⁊ ptinacior effectꝰ difficile emẽdabilis maneat. forte em̃ pre verecũdia icipiet defendere pctm̃ ſuũ: ⁊ quem vis facere correctiorẽ facis peiorẽ. Peccat ergo frater i illos q̃bus ſcientibus peccat: q2 quãtũ in eo eſt exẽplo corrũpit q̃s teſtes ſue iniquitatis efficit. Corripe igit̃ eum nõ laudes adulãdo: nõ occidas ꝯuiciãdo: non ſileas verecũdãdo: nõ negligas pigritãdo: non diſſimules inimicitias vel dãna tpalia metuendo: non iuues obſequiũ preſtando. vñ dicit Senec. Amici vitia ſi feras facis tua. Bis peccas cũ peccãti obſequiũ accõmodas. Hec Seneca. (Et ſi te audierit) penitẽdo: ⁊ a peccato ceſſando (lucratus eris illũ) aiam eius ſaluando: ⁊ eius reuocatio cedet tibi in lucrũ ſpũale. ſ. ſalutis aie tue q2 vt dicit hier. Per ſalutem alterius nobis q̃ȝ acquirit ſalꝰ. Et certe libẽter ac patiẽter dȝ q̃s recipe correptionẽ propter aie ſue vtilitatem. Vñ Senec. Moneberis libẽter ⁊ reprehẽderis patienter ſi merito obiurgauit te aliq̃s ſcito q2 profuit: ⁊ ſi immerito ſcito q2 pdeſſe voluit. Nõ acerba ſed blanda v͛ba timeas. Hec Sene. (Si aũt te nõ audierit) taceas ⁊ ceſſes donec aliam viã pcedẽdi habeas. Alia aũt via põt haberi dupl'r: quia illud peccatũ aut eſt iterabile: aut non. ſi ſit iterabile debes aliquibꝰ bonis q̃ velint pdeſſe aliq̃d dicere per qđ pñt eũ deprehẽdere vt tecũ poſſint eũ corripe. Si aũt non ſit

Peccare in te.

B Corripiendꝰ pctõr.

Sene.

Hiero. Monitor audiendꝰ. Sene.

Alia via corripiendi.

iterabile nihilominꝰ coram talibꝰ potes eũ corripe vt de illo peniteat: ⁊ de ſimili ſibi timeat: nec eris pditor fraterni eris. ſicut dicit Aug. Si g͛ p primã viã peccator nõ emẽdat (adhibe tecuȝ vnum vel duos) ita q̃ ſm Hier. Cũ pctõr nõ audit corripiẽtem i ſecreto primo dȝ adhiberi vnꝰ: q̃ ſm Aug. vult pdeſſe nõ obeſſe: (q̃ ſi nec illum audierit adhibeat ⁊ tertius) vel corrigendi ſtudio vt. ſ. aut ãmonitiõe: aut pudore corrigatur. Vel cõueniendi cũ ſub teſtibꝰ vt de pctõ cõuincat. vel ſm gl. ſi dixerit non eſſe pctm̃ pbẽt ꝯtrariũ (vt in ore duoꝝ vel triũ ſtet oẽ v͛bũ) Si g͛ pctm̃ oino ẽ occultũ tunc ff corripiat occulte: ſi aũt ẽ publicum tũc dȝ corripi publice: q2 tũc non ſolũ opꝰ eſt vt ipſe emẽdet: ſȝ ⁊ alii quos ſcãdalizauit i ipſa punitione edificent ⁊ eiꝰ exẽplo alii timeant: ⁊ a malis coerceant. Et ſi non pſit ſcða via addit dñs tertiã q̃ hȝ viȝ coactiuam dicẽs (q̃ ſi eos). ſ. tecũ corripiẽtes ⁊ cõmonentes (non audierit) ſe corrigẽdo (dic eccl'ie). i. plato per denũtiationẽ publicam ſibi intimãdo vt q̃ prius eras correptor pp̃ter eiꝰ pertinaciã fias accuſator: ⁊ tũc ſunt teſtes inducendi ad facti pbationẽ q̃ prius fuerãt inducti ad fr̃is ſecretam ammonitionẽ: vt q̃ emendari noluit correctiõe fr̃na in iudicio ꝯuictꝰ coerceat a malicia. Quos aũt non potes corripiẽdo aut monẽdo vl' accuſando ꝯuertere ſtudeas ſaltẽ orãdo acq̃rere. deinde ad penã peccãtis publice pcedit di. (Si aũt ⁊ eccleſiã nõ audierit) pceptũ plati ꝯtemnendo (ſit tibi ſicut ethnicꝰ ⁊ publicanꝰ) i numero fratrũ nõ cõputãdus. i. ſeparet a cõione fidelium per excõicationẽ ⁊ cenſurã eccleſiaſticã: ⁊ deuita eũ tanq̃ hereticũ ⁊ excõicatum: vt vel ſaltẽ pudore corrigat ⁊ opprobrius ſaluet. Ethnicus dicit gẽtilis: ethna em̃ grece gens eſt latine. Publicanus dicitur q̃ lucra ſeculi ſectatur p fraudẽ furta ⁊ periuria vel q̃ publicoꝝ exactor eſt vectigaliũ. Proponunt aũt iſti in exemplum: q2 apud iudeos q̃ſi excõicati habent: non em̃ eis contunt ⁊ in hoc culpa eius ⁊ ptinacia magis dteſtabilis oſtẽdit: deteſtabilior em̃ eſt in eodẽ genere pcti ⁊ patribꝰ aliis circũſtantiis qui ſub nomine fidelis agit opera infideliũ q̃ q̃ aperte gẽtiles ſunt. Nec tamẽ ideo negligẽda eſt ſalus eius. Nam ⁊ ipſorum gẽtiliũ ⁊ publicanoꝝ ſalutẽ ſemp inquirimꝰ. Prima ergo correptio eſt amoris: ſecũda timoris: tertia pudoris: q2 primo frater reuocãdus eſt amore: ⁊ ſi hoc non proficit reuocandus eſt timore: ⁊ ſi hoc non ſufficit reuocandus eſt pudore. Sane pdictꝰ ordo fraterne correctiõis intelligit tm̃ de criminalibꝰ. Solẽt aũt clauſtrales ſe i ſuis capitulis accuſare nõ pmiſſa ãmonitione caueat vero accuſans ne hoc ad infamandum

Hiero. Augu.

C Ethnicus. Publicanus.

Correptionis triplices differentie.

Accuſandi ſcẽ forma.

dū:ſ; ad corrigēdū faciat:q; aliter grauiſ
ter peccaret. Felicioꝛ eſt q̇ ſeipm̄ accuſat:⁊
accuſationē aliūde nō expectat. Et ne q̇s
ſuperbꝰ ſequeſtrationē vel excōicationem
talē ɔtēneret ptātē tribuit apl̄is vt ſciant
q̇ a talibꝰ dānant̄ eoꝝ ſniam nō ɔtēnēdā;
q; robur ⁊ firmitatē hꝫ a deo ɔfirmāte i ceſ
lo q̄d miniſter eiꝰ facit in terra. Vñ dicit.
(Amē dico vobis quecūq; ligaueritis ſup
terrā).i.in eccl'ia militāte ab ea excludēdo
(erūt ligata ⁊ in celo).i.in eccl'ia triūphāſ
te:q; talis ſnia ɔfirmabit̄ diuino iudicio (⁊
q̄cūq; ſolueritis ſup terrā) vocādo ad eccle
Snia | ſie vnitatē (erūt ſoluta ⁊ in celo) per diuinā
paſtoꝛ. | approbationē. ac ſi dicat. Sentētia veſtra
Excōi | firma ſtabit in abijciendo ɔtumacem:⁊ in
catio ēt | recipiēdo penitētē: adhibita tñ debita dili
iniuſta | gētia i ferēdo ſniam. Siue aūt iuſte ſiue in
timēda | iuſte proferat̄ ſemp ſnia paſtoꝛis timenda
eſt ne forte culpa q̇ non ſit ex opere fiat ex
elatione. Hoc dicit ad cōmēdationē autoꝛi
tatis eccleſie:⁊ ad terroꝛem peccatoꝛum vt
coerceantur a malis:⁊ peniteant de cōmiſ
ſis qñ audiūt ꝙ hic in terra ꝓpter culpam
ligat: ligamur ⁊ in celis. Q̄d vero hic gñaſ
liter oibꝰ dr̄ dictū fuit ſupra petro ſingulaſ
Cōiōis | riter in quo tñ oēs intelligunt̄. Deinde vt
commo | peccatoꝛes nō cōtēnant penā qua ab eccle
da. | ſia excludunt̄ ponit duo cōmoda ex vnitaſ
te ⁊ cōione eccl'ie: q̇bꝰ ab eccl'ia p̄ciſi ⁊ excō
municati priuantur. Primū tāgit cū dicit.
(Si duo ex vobis ɔſenſerint) i bono p vnio
nem fidei ⁊ nexū charitatis (ſup terrā) vbi
eſt oportunitas merēdi vel demerēdi ⁊ de
alijs iudicādi (de oi re quācūq; petierint)
cū fide ⁊ ſine heſitatione (fiet illis) merito
D | vnitatis (a p̄re meo celeſti.) Semper ergo
Exaudi | oꝛātes exaudiunt̄ cōcurrētibꝰ cōditionibꝰ
oꝛātes. | ad hoc req̇ſitis: vt. ſ. oꝛent ꝓ ſe ac pie ⁊ per
ſeueranter ⁊ petāt expediētia. ſ. ad ſalutē p
tinētia ac dei oꝛdinatiōi cōuenientia ⁊ ſi diſ
gni ſunt ipſi q̇ petūt. Et iō ſi nō exaudiunt̄
ideo fit q; in aliquo hoꝝ deficiūt. Sepe ēt
ꝓ alijs exaudiunt̄:⁊ ſi nō oꝛatio eoꝝ in ſiſ
Orige. | nū eoꝝ ɔuertet̄. vbi Origeñ. Et iſta eſt etiā
cā propter quā nō exaudimur oꝛantes: q;
nō ɔſentimus nobis per oia ſup terrā neq;
dogmate: neq; ɔuerſatiōe. Sepe enim i mu
ſicis niſi fuerit cōuenientia vocū non dele
ctat audientē: ſic in eccl'ia niſi cōſenſuꝫ ha
buerit nō delectat̄ deus in ea: nec audit vo
Hiero. | ces eoꝝ. vbi ⁊ Hier. Poſſumus autē ⁊ hoc
ſpūalr̄ intelligere ꝙ niſi ſpūs ⁊ aia corpuſq;
cōſenſerint:⁊ nō intra ſe bellum diuerſaꝝ
habuerint volūtatū de oi re quā petierint
impetrēt a p̄re. Nulli dubiū eſt quin bona
rū rerum poſtulatio ſit vbi corpꝰ vult habe
re ea que ſpūs. hec Hiero. Sc̄dm commoſ
dū eſt: quia (vbi duo vel tres) multo magis
vbi plures (congregati fuerint). ideſt vniſ
ti p fidē ⁊ charitatē: nō diuiſi p diſcoꝛdiā ⁊
diſſenſionē: nō diſperſi p terrenarū reꝝ cōſ
cupiſcētiā: nō ſegregati p ſingularitatē (in
nomine meo).i.ad ſalutē ꝓpriā vel alienā
querendā ad gloꝛiā nois mei manifeſtanſ
dā. vñ Raba. In nomine dñi ɔgregati ſunt | Raba.
q̇ ipſius gloꝛiā emulant̄: ipſius ſpiritu ferſ | Cōgre
uēt: ipm̄ in oibꝰ ⁊ p oia fidei oculis ⁊ mūdo | gati in
coꝛde nō deſinūt inueniri. (Ibi ſum i medio | noie do
eoꝝ) fauens eis ⁊ acq̇eſcens bone volūtati | mini.
⁊ petitioni eoꝝ ac iuuans eos in oibꝰ. Ipſe
eñ q̇ eſt par ⁊ charitas ac ſummū ⁊ cōe bo
nū ſedē atq; habitationē ſibi in bonis atq;
pacificis collocauit: q̇ cum p̄re celeſti vnus
deꝰ q̇ iuſte petūt in fide ⁊ gratia cōgregati | Chriſ.
cōcedit ⁊ facit. vbi Chriſ. Non dicit ſimplr̄
vbi cōgregati fuerint: ſed addit i noie meo
q.d. Si q̇s ꝓpter me principalem amicitie
cām ad p̄rimū habuerit cum eo ero:⁊ ſic in
alijs v̄tuoſus erit. Ubi ⁊ Raba. Amat meſ | E
diū mediatoꝛ dei ⁊ hoim̄ q̇ in medio doctoſ | Raba.
rū inuētus eſt: mediꝰ ſtetit ad baptiſmum: | Mediū
mediꝰ pepēdit i cruce: reſurgēs q̄; ſtetit in | amat
medio diſcipuloꝝ: medius quoq; ad iudiſ | dñs.
cium veniens ſepabit agnos ab hedis. Hec
Raba. Ecce p̄miū cōcoꝛdie ad quā totꝰ iſte
ſermo vocat. vñ Hiero. Ois ſuperioꝛ ſermo
nos ad concoꝛdiā ꝓuocauerat. Igit̄ et preſ
miū pollicet̄ vt ſolicitiꝰ feſtinemꝰ ad pacē;
cū ſe dicat inter duos vel tres mediuꝫ foꝛe.
hec Hier. Cōſidera nūc quātā charitatē et
diligētiā circa p̄rimū oñdere debemus vt
ipm̄ ab erroꝛe reuocemꝰ. Non eſt eñ maioꝛ
charitas q̄ fratrē peccātē corripe:⁊ pro eo
moꝛi. Sed heu in paucis vera charitas et
dilectio q̇ p̄p xp̄m eſt experit̄:⁊ in multis di
lectio ⁊ amicitia ficta reperit̄. vnde hic ait
Chriſ. Plures videmꝰ alias hñtes amiciſ
tie occaſiones. hic eñ qñ diligit̄ diligit: ille
aūt qñ honoꝛatꝰ eſt ille aūt q̇m i alio quoſ | Chriſ.
dā negotio ſeculari fuit vtilis: ille aūt ꝓſ
pter aliud tale. ꝓpter xp̄m difficile inueniſ
re aliquē ꝓpter: et vt opꝫ diligere eum p̄ri
me quē diligit: ſed oia p̄ſcrutantes inueniſ
mus apud multos amicitias poeticas. i. fiſ
ctitias magis q̄ hoc. hec Chriſ. Quia v̄o
dñs ſupra loquens de correctione fraterna
induxit vt peccāti ⁊ penitēti remittet̄ iniuſ
ria ne dubitet̄ de nūero q̄rit Petrus caput
diſcipuloꝝ quoties fr̄i peccāti ſit remittenſ | Quo
dum:⁊ petit ſi ſufficiat ad ſalutē dimittere | ties re
ſepties peccanti in eū. Cui interrogationi | mitten
benignꝰ ⁊ miſericoꝛs dñs reſpondit ꝙ (non | dū ſit.
ſolū ſepties: ſed ſeptuagieſſepties) remittēſ | Augu.
dum ſit. ſm̄ Aug. Solet p ſeptem cuiuſliſ | Pſal.
bet rei aut t̄pis vniuerſitas indicari. vñ in | cxviij.
p̄s. canit̄. Septies in die laudē dixi tibi: ni | Pſal.
hil aliud eſt q̄ ſemp laus eius in oꝛe meo. | xxxiij.
Undenariꝰ v̄o tranſgreſſionē ſignificat: q; | Unde
vbi tranſgredieris denariū in quo decaloſ | nariꝰ.

gus cõſiſtit ad vndenariũ vadis: trãſgreſſio
ſeptua-gieſſe-pties. aũt pctm̃ eſt. Oẽm ꝙ trãſgreſſionẽ ⁊ iniuriã
ac oĩa pctã intelligi et dimitti voluit qñ ſe-
ptuagieſſepties dixit ꝙ ex numero vniuer-
ſitatis ⁊ numero tranſgreſſionis. i. ex ſeptẽ
⁊ vndeci cõpoſitũ eſt: qꝛ ſi vndeci ducas ſe-
ptics fiũt ſeptuagieſſepties. Uel ponit hic
numer⁹ determinat⁹ ꝓ indeterminato: acſi
ſm eundem Aug. diceret. Toties quoties
hoc eſt oĩno quotieſcũqꝫ peccauerit toties
dimittas. Jlle vero numer⁹ poti⁹ ponit ꝙ̃
aliqs ali⁹: qꝛ ab Adã vſqꝫ ad xp̃m fuerunt.
lxxvij. gñationes: etnõ ſicut xp̃s toti⁹ hũani
generis deleuit culpas: ſic et homo omnes
ſuas dꝫ dimittere iniurias. Si eñ xp̃s mi-
lia pctõꝝ iuenit: ⁊ tñ oĩa donauit noli ſub-
ducere mĩam. vñ ſm Chriſo. cũ dt. Septua
gieſſepties non numerũ certũ ⁊ determina-
tũ ponit: ſꝫ q̃ſi ĩfinitũ qd̃ cõtinue ⁊ ſemꝑ eſt
ſignificauit. Et ſm Hiero. Septuagieſſe-
pties accipit pro ſeptieſſeptuaginta vel ſe-
ptuagieſſeptẽ id eſt q̃dringẽtis nonaginta
vicibus vt toties peccãti fratri dimittas in
die quoties ille ĩ die peccare nõ poterit: vel
q̃ties peccauerit vt nõ ſit mod⁹ ĩ te: nec nu-
mer⁹ in remittẽdo: ſꝫ ſemꝑ dimittas. Et ſic
ꝑma expoſitio refert ad oẽm iniuriã: ſcd̃a
ad oẽ tẽpus. vñ Beda. Septenario numero
nõ venie dande: ſed terminus ponit: ſed vel
oĩa peccata dimittenda: vel ſemꝑ penitenti
dimittendũ precipit. Solet eñ ſepe ꝑ ſeptẽ
cuiuſlibet rei aut tꝑis vniuerſitas indica-
ri. Et iterũ. Caute intuẽdũ eſt qꝛ nõ paſſim
peccãti: ſed penitentiã agẽti dimittere iube
mur. Et primo q̇dẽ peccantẽ miſericorditer
icrepare vt ſit cui poſtmodũ hẽamus iuſte
dimittere. Qui ergo vidẽs fratrẽ peccare ta
cuerit nõ min⁹ dñici p̃cepti tranſgreſſor eſt
ꝙ̃ is qui eidẽ penitẽti veniã dare noluerit:
qꝛ qui dixit. Si penituerit dimitte premiſit
ſi peccauerit increpa. Jtaqꝫ venia frĩ poſt
increpationem largienda eſt: ſed illi vtiqꝫ
qui penitendo ab errore cõuertitur ne vel
difficilis venia vel remiſſa ſit indulgentia.
Hec Beda. Peccantẽ itaqꝫ vt conuertatur
corripiam⁹: ⁊ penitẽtẽ ſocia charitate colli-
gamus donãtes nobiſmetipſis ſm apoſto-
lum ſicut de⁹ in Chriſto donauit nobis. Uñ
Ambro. Diſcas frequenter ignoſcere nec
indignationem tenere: nihil eñ eſt q̇ poſſit
offendi cui ignoſcẽdi eſt cõſuetudo. Diſce
domare iniurias tuas: qꝛ pſecutorib⁹ ſuis
Chriſtus ignouit. Hec Ambro. Utrũ autẽ
teneat q̇s remittere iniuriã inimico nõ pe-
tẽti eſt diſtinguẽdũ. Ex iniuria eñ orit pri-
mo rancor in affectu: ſecũdo rancoris ſignũ
in effectu. Primũ tenet quilibet ſtatim re-
mittere et ſi iniurians nõ petat veniã. Se-
cundũ tenet remittere veniã veraciter petẽ
ti. i. parato emendare ſm ſuam facultatẽ: ⁊
tenet ei dicere aue: ⁊ ſubuenire ſibi ſi indi-
guerit ꝙ nõ petẽti facere nõ tenet niſi pfe-
ctus fuerit: lꝫ ꝙ nõ agat niſi hic de dimiſſio
ne penitentis: tñ ⁊ penitẽti ⁊ non penitenti
tenet q̇libet rãcorẽ odij dimittere: alioquin
non habet charitas: ⁊ in articulo neceſſita-
tis neceſſaria etiã miniſtrare. Perfecti vo
q̇ oĩa reliquerũt ⁊ penitẽtib⁹: ⁊ nõ peniten-
tibus tenent veniã dare: obuios in via ſalu
tare: circa articulũ neceſſitatis neceſſaria
miniſtrare: ⁊ multa in hunc modum facere
ad q̇ non tenent imperfecti. Utrũ vero ille
cui facta eſt iniuria debeat amicitiã q̃rere.
¶ Sciẽdũ ꝙ duplex eſt debitũ. Primũ ẽ ne- Debitũ duplex.
ceſſitatis ſine quo nõ eſt ſal⁹. Secũdũ eſt ꝑ
fectionis. Quãtũ ad primũ debitũ non tene
tur quis recõciliationẽ querere: ſꝫ de ſecũ-
do dicit Chriſo. qd̃ talis debet reconcilia- Chriſo.
tionẽ querere: vt duplicẽ coronã aſſequat.
Unã qꝛ iniuriã paſſus eſt: alterã quia prior
rogauit. vnde iterũ idẽ Chriſ. Excogita ꝙ̃-
tũ notius es: ⁊ nõ ſolũ non morã facies ad
remiſſionẽ qui tibi iniuſtitiã fecerat: ſed et
curres ad eos q̇ te contriſtauerũt vt fiat ti-
bi remiſſionis occaſio vt iuenias curatio-
nẽ ꝓpriorũ malorũ. Mercedẽ ineffabilem
determinat deus: vt p̄uenias illũ q̇ iniuſta
tibi fecit: qui ſi rogat⁹ recõciliatus fueris
non adhuc dei p̃cepto facta eſt amicitia: ſꝫ
ſtudio illius. Jtaqꝫ ſine corona abſcedis il-
lo brauiũ accipiente. Sed mala paſſus es.
Sꝫ nihil tñ quãtũ tibiipſi operaberis ma- Bon⁹ malũ n̄ patit.
lũ rememorãs. Sꝫ ⁊ nõ poſſibile eſt viru ĩ
bonũ aliquod malũ pati. Si autẽ dixeris
qñ inflãmat⁹ es contumelie memorãs re-
cordare ſi aliqd̃ factum eſt tibi bonũ ab eo
qui te cõtriſtauit: ⁊ quot tu alijs feciſti ma-
la. Male tibi dixit et confudit reputa qñ et
tu alijs dixiſti. Qualiter igitur poteris ve-
nia ĩ qb⁹ alijs nõ parcis. Sꝫ nulli male di-
xiſti: ſꝫ audiſti dicentes ⁊ acceptaſti neqꝫ h
eſt inoriũ. Nihil aũt ita dilectionẽ conſer-
uat vt nõ meminiſſe eoꝝ q̇ in nos peccaue-
rũt. hec Chriſo. Aduertendũ aũt ꝙ lꝫ offen
ſa ſit ſemꝑ remittẽda nõ tñ iniuria. Si eñ Offenſa ſemꝑ ſed non ſemper iniuria remittenda.
ex remiſſione iniurie ⁊ pene debite ſeque-
ret ꝓnitas in eo cui remittit ad facili⁹ pec-
cãdũ nõ eẽt bonũ ei remittere. Sılr ſi ex ta-
li remiſſione eſſet ſcandalũ alioꝝ ⁊ omiſſio
iuſticie. Et ſic in caſib⁹ cõſimilib⁹ ĩtellige.
Dimittam⁹ ergo debitoribus nr̃is debita
pene peccati ſi peniteãt in nos peccaſſe: di-
mittere vo qd̃ q̇s in deũ peccat non eſt nr̃i
arbitrij. Sꝫ vt dicit Hiero. Nos econtrario
ex dei iniuria benigni ſum⁹: in nr̃is contu-
melijs odia exercemus. Oro.
Domine ieſu xp̃e mihi ĩdigno ꝓ- Hiero.
piti⁹ ꝯcede: vt frẽꝫ peccãtẽ ver-
bis oportũe corripiẽdo emendẽ
⁊ ſi nõ verbis ſaltẽ orõnibus et

Marginal notes, left margin: ſeptuagieſſepties. — F gñationes ab adam vſqꝫ ad chriſtũ. lxxvij. — Chriſ. — Hiero. — Beda. Septenari⁹. — penitẽti remittẽdum ſolum. — Ambr. Jgnoſce libẽter. Remiſſio ĩtegra.

bonis exẽplis hoc facere nõ deſiſtant. Da mihi etiam vt in vnitate eccleſie ꝛ charitate fraterna ꝑmanẽdo merear in oꝛonibus exaudiri: ꝛ per fauoꝛẽ et auxiliũ noſtrũ experiri qui habitationẽ tibi in pacificis collocaſti. Inſuper ꝛ vos tribue mihi vt quotieſcũqꝫ peccauerit frater in me toties dimittã ei: ita ꝙ nec rancoꝛ interius nec rancoꝛis ſignum exterius in me valeat aliqualiter reperiri. Amen.

¶ De rege qui voluit rationez ponere cum ſeruis ſuis. Cap. ix.

A Math. xviij.

Quod autẽ dimittendũ ſit frĩ peccãti ꝛ nõ tm̃ ſepties: ſꝫ ſeptuagieſſepties: et ꝙ hoc non debeat alicui graue aut difficile videri ſi attẽdat ꝙ de⁹ maioꝛa remittit in ſe peccãti oſtẽdit dñs per exemplũ qꝛ magis ſum⁹ debitoꝛes dei: ꝛ plus offendim⁹ eũ ꝙ̃ homo poſſet offendere ꝓximũ. tanta eñ eſt offenſa quãtus eſt ille qui offendit. Deus autẽ eſt multũ: ꝛ idõ offenſa in ipm cõmiſſa quãdã habet infinitatẽ: ꝛ tñ quotieſcũqꝫ offendimus toties ipſe parat⁹ eſt remittere dũ tñ velimus veraciter penitere: ergo ſi ipſe qui eſt dñs ꝛ rex oim dimittit ſeruo: multo fortius ꝛ nos debemus dimittere peccanti in nos fratri ꝛ ꝓximo. Et ideo ꝑ exẽplo ponit parabolã de rege q̃ voluit rõnem ponere cũ ſeruis ſuis: ꝛ in fine applicat parabolam ad ꝓpoſitũ dicẽs. (Sic ꝛ pater me⁹ celeſtis faciet vobis). Siſr eñ deus ponit rõnẽ cũ ſeruis. ſ. hoĩbus: nam oim act⁹ de⁹ diſcutit diligenter ꝛ merita cuiuſqꝫ examinat: ꝛ hoc ꝑ ſcripturas: ꝑ creaturas ꝑ cõfeſſoꝛes: ꝑ illuminationẽ ꝓprie cõſcientie nolens rõnẽ de factis hũanis exigere. Põt ergo parabola ad ꝓpoſitũ aptari ꝛ ſic exponi. (Siſe eſt regnũ celoꝛũ). i. ſtatus eccleſie militãtis ſeu pñtis tpis q̃ regnũ celoꝝ dicitũ qꝛ legib⁹ celi ſubijcit: tñ qꝛ de ea ad celũ perueniũt (hoi regi). i. xp̃o q̃ eſt verus homo et ver⁹ deus ꝛ rex regũ: ꝛ dñs dominãtiũ (q̃ voluit rõnẽ ponere cũ ſeruis ſuis) ſcꝫ hoibus quoꝝ eſt dñs: qꝛ ad ipm ꝑtinet examinatio meritoꝝ quoꝝlibet ſingulorꝫ. ¶ Et notandũ ꝙ dñs ponet nos ad rõnẽ de oib⁹ bonis nobis cõmiſſis ꝛ bonis omiſſis. Itẽ ꝙ de malis a nobis cõmiſſis: et de malis a nobis dimiſſis. De pmo eſt pabola de villico iniqtatꝫ: ꝛ iſta cõputatio multũ timẽda eſt multa ei bona nobis cõmiſſa ſunt ꝛ magni valoꝛis. ſ. bona nature: gr̃e: ꝛ foꝛtune de quib⁹ oib⁹ opꝫ reddere rõnẽ q̃liter eis vſi ſumus. Et ſi nõ haberem⁹ reddere rationẽ

Offẽſa quanta offenſ⁹

Ratio de oib⁹ reddẽda.

niſi de tpe multũ eẽt nobis timẽdũ. Oẽ eñ tps hoi impẽſum requiret ab eo qualiter fuerit expẽſum: ꝛ vna hoꝛa tpis põt hõ abſolui a debito ꝛ regnũ celoꝛũ lucrari. De ſcdo eſt parabola de talentis ꝛ hec ẽt cõputatio multũ eſt timenda cũ dñs dicat ibidẽ inutilẽ ſeruũ ꝓijciẽdũ in tenebras exterioꝛes. De tertio cõputatio ẽt multũ eſt timẽda cũ dñs poſitur⁹ ſit rõnẽ ẽt de cogitationibus ꝛ verbis otioſis. De q̃rto eſt pabola pñs: ꝛ hec cõputatio multũ eſt timẽda propter vitiũ ingratitudis ꝙ eſt valde ꝑiculoſum. (Et cũ icipit ponere rõnẽ). i. merita et cõſciẽtias examinare in q̃ examinatiõe mõ ſum⁹: ſed poſtmodũ dabit de nobis ſententia ſm merita (offert ei vn⁹ debẽs decẽ milia talẽta). i. obligat⁹ ad magnã penã propter multa pctã. In debito illi⁹ denotatur grauitas et numeroſitas pctoꝝ ꝛ accipit determinat⁹ numerus pro indeterminato. vñ Aug. Quia lex in decẽ p̃ceptis ꝯmẽdat ille debebat decẽ milia talentoꝝ ꝑ qd̃ oia pctã deſignant q̃ ſcꝫ ꝯ legẽ fiũt. (Cũ aũt nõ haberet vñ redderet) id eſt cũ non põt virib⁹ ſuis deo ſatiſfacere pro pctis. Hõ eñ ꝑ ſe põt ruere: ſꝫ non reſurgere: per ſe offendere et peccare: ac per hoc debitum cõtrahere: ſꝫ nõ ꝑ ſe ſatiſfacere niſi gr̃a dei accedente: ꝛ ſi hõ pro vno tm̃ peccato non ſufficit ſatiſfacere multo minus pro decẽ milib⁹ peccatoꝝ talentis (iubet eũ dñs venundari) in ſeruitutẽ pene: qꝛ ſm Remigium. Preciũ hui⁹ venditi ſuppliciũ eſt damnati (et vxoꝛez ei⁹). i. cõcupiſcẽtiã ex qua ꝯcipiunt mali filij (ꝛ filios ei⁹). i. mala opera. in hoie eñ ſpũs eſt vir: ſenſualitas mulier ꝑ quoꝝ cõmixtionẽ filij. i. opera generant. Vxoꝛẽ ergo ꝛ filios venũdari eſt ꝑ concupiſcentijs interioꝛib⁹ ꝛ malis operibus exterioꝛib⁹ penã ſoluere qd̃ eſt preciũ eius (ꝛ oia que habet) ſcꝫ tpalia: qꝛ tota ſubſtãtia ſua pro magnitudine delicti traditur qñqꝫ extraneis: vel oia que ſpũs habet ſunt vires anime et coꝛpoꝛis et etiam bona exterioꝛa que oia in penã ꝯmutant: vt pena dñetur ei q̃tũ ad oia in q̃bus peccauit. Vñ ſubditur (ꝛ reddi) tũc eñ debitũ peccati reddit cum ꝑ eo pene preciũ exoluitur. (Procedens aũt ſeruus ille). i. peccatoꝛ ꝑ penitentiã ꝛ hũilitatẽ ſui qui prius q̃ſi collum ꝯ deũ erexerat obnixe rogat eum dicẽs. Penitentiã habe in me) donãdo mihi vite ꝛ penitentie ſpaciũ: cõdonãdo delictũ: relaxando ſuppliciũ (ꝛ oia reddã tibi) opera meritoꝛia faciendo: ꝛ me emẽdando tua patientia expectat⁹: tua gratia preuentus: tua miſericoꝛdia adiut⁹. (Miſert⁹ autẽ dñs) qꝛ miſericoꝛs ꝛ miſeratoꝛ dñs paratus eſt miſereri ꝛ parcere ve penitentib⁹ (ſerui illius) ſic procidentis in cõtritiõe: ſic dicẽtis in confeſſione: ſic promittentis de ſatiſ-

B

Augu. Decẽ milia talẽta.

remiſ.

factione(dimittit eū)liberū a captiuitate
culpe(⁊ debitū dimittit ei)relaxando reatū
chriſo. pene eterne dimittit totum:quia plus dat
ꝙ̄ roget.vn̄ Chriſ. Uidi miaꝫ dei.Petierat
dilationem et accepit omnium peccatorū
remiſſionē(egreſſus aūt)de obligatiōe pec=
cati(fu⁹ ille)a debito q̇dē liber:ſꝫ iniq̇tatis
ſeru⁹ ⁊ mie inuēte oblit⁹(inuenit vnū de cō=
ſeruis).i.de pctōrib⁹ et hoibus q̇ ſunt ſerui
dei cū ipſo:oēs em̄ cōſerui et vni⁹ dn̄i ſerui
ſum⁹:⁊ nos ⁊ angeli(q̇ debebat ei centū de=
narios).i.parū offendit eū:⁊ in modico te=
Offēſa net reſpectiue:q̄ offenſa in hoīem modica
i hoiez. eſt reſpectu offenſe cōmiſſe in deum:inue=
nit aūt in aīo ꝑ recordationē iniurie(et te=
nēs ſuffocat eū)ſtringēdo ⁊ arctādo:q̄ cru
deliter coegit eū reddere ⁊ ſatiſfacere.Ille
debitorem tenet q̇ offenſum tenet in memo
ria:qui iram ⁊ odiū ſeruat in corde.Suffo=
care eſt ſtrangulare vel ſtringere ꝑ gulā:et
q̄ gutture loq̇mur ille ſuffocat ꝓximū qui
v̄ba excuſationis nō audit.In quo oñdit̄
remig. auſteritas in repetēdo vindictam a ꝓximo
vn̄ Remig.Cōſeruū ſuffocare eſt in fratreꝫ
ꝑ vindictā exardeſcere.Tenēs ergo ſuffo=
cat eū dicēs(redde qđ debes).ſ. tormētū ꝓ
iniuria:ꝓ v̄bꝫ v̄bera. (Et ꝓcidēs)ꝑ pn̄iaꝫ
(rogat eū dicēs:patiētiā habe i me).i.par=
ce mihi(et oia reddā tibi).q.d.parat⁹ ſum
remig. ſm̄ poſſibilitatē meam ſatiſfacere:⁊ vt dicit
Uerba Remig.Emēdabo iudicio vel cōſilio eccle=
veren= ſie qđ deliq̇.Attēde ꝙ eadē v̄ba ꝓtulit con
da. ſeru⁹ ſupplicās q̇b⁹ ſupplicando a dn̄o re=
chriſo. miſſionē meruerat mal⁹ ſeru⁹.Sꝫ vt dicit
Chri.Hec v̄ba igrat⁹ ſeru⁹ reuerit⁹ nō eſt
q̇b⁹ ſaluat⁹ ē.illē āt nō vult hr̄e patiētiā ꝓ=
ſtādo dilationē:nec dimittere ſine vindicta
rācorē oſtēdēs crudelitatē in mō repeten=
Augu. di vindictā.vn̄ Aug.Nō talē inuenit iſte cō
ſeruū qualē ille inuenerat dn̄m.Petijt ille
dilationē ⁊ meruit remiſſionē:iſte q̇ miam
petebat dilatiōis ſenſit penā ſuffocationis
(Sꝫ abijt in via cayn a naturali pietate re
cedēdo:⁊ a familiaritate ⁊ amicitia proxi=
mi ſe alienādo)⁊ mittit eū i carcerē crudeli
ter affligendo(donec reddat debitū) plena=
rie ⁊ ad nutū ſatiſfaciēdo:hic carcer infer=
nus pōt itelligi.Toties v̄o peccātē in nos
ꝓximū in carcerē mittim⁹ q̇ties ei⁹ culpe
nō indulgem⁹:quātū em̄ i nobis eſt dū nō
parcim⁹:carceri dānam⁹.Uidētes aūt con
ſerui ei⁹).ſ.angeli q̇ ſm̄ apocalipſim ꝯſerui
¶ ſunt noſtri:q̄ eiuſdē dn̄i ſum⁹ fui (q̇ fiunt)
Teſtes ſ.crudeliter a ſeruo i cōſeruū ſuum.oīa em̄
ineuita opa q̇ agim⁹ ⁊ ſupplicia q̇ patimur vidēt:
biles ⁊ corā deo repn̄tāt.¶ Tres em̄ teſtes habe
tres mus a quib⁹ nō abſcōdimur:ſcilꝫ deū ange
ſerui. los ſctōs:⁊ demones.Uidētes inq̄ ꝯtriſtā=
tur de ingratitudine ⁊ culpa ſerui:de affli=
ctiōe ⁊ pena cōſerui.Angeli em̄ cōtriſtātur
ad culpā:letant̄ ad pn̄iam:et ferūt aīas ad
gl̄iaꝫ(⁊ narrāt dn̄o ſuo oia)ad deū referen=
do:cōquerēdo:⁊ auxiliū iplorando.Uel iſti
ꝯſerui ſunt eccleſiaꝝ miniſtri ⁊ q̇cꝫ fideles
⁊ iuſti q̇ vidētes crudelitatē hoīm erga ꝓ=
ximos:vel aliquē fratrē remiſſionē pecca=
torū adeptū nō velle miſereri ꝯſerui ſui cō
triſtant̄:q̄ ad eādē virtuteꝫ ꝑtinet gaude=
re de bono:⁊ cōtriſtari de malo:et narrant
dn̄o:q̄ in orōne petūt a dn̄o talia iudicari
ad declarationem iuſtitie nō ex liuore vin
dicte:vel dn̄o narrare eſt dolores et contri=
tiones cordis in ſuo affectu deo demōſtra=
re.Uel cū veniūt ad dn̄m.i.ad p̄latū q̇ vicē
dei gerit in terris denunciāt ei mala facta
ad finē correctionis.(Tunc vocat eū dn̄s)
ꝑ ſn̄laꝫ mortis:⁊ de hoc ſeculo migrare iu=
bet:vt đ oib⁹ rōnē reddat.vn̄ Remig.Hec remig.
vocatio nō fit mō int⁹ in ꝯſciētia:ſed fit ex=
teri⁹ in iudicio.(Et ait illi.Serue nequaꝫ)
q̄ nō eſt equ⁹:ſꝫ iniqu⁹ recipiēdo miam:et
reddēdo immiaꝫ ſeu iniuriā (oē debitū dī=
miſi tibi).i.magnā offenſaꝫ i me ꝯmiſſam. chriſo.
In hoc ſm̄ Chriſ.pꝫ magnū eſſe pctm̄ igra
titudis.nā p̄ıo qn̄ debitor erat decē miliuꝫ
talētorum non eū nequā appellauit:non
ſibi iſultauit:ſꝫ vbi icurrit vitiū tāte igra=
titudis aīo irato ait ei(ſerue nequā:)q̄ pe= grego.
ior es effect⁹ ꝙ̄ p̄ıo.Nā ſm̄ Greg.Sicut bo
ni contumelijs efficiunt̄ meliores:ſic ſꝑ re=
probi de bn̄ficio efficiunt̄ peiores.(Nonne
ḡ oportuit ⁊ te miſereri ꝯſerui tui)remitten
do parua(ſicut ⁊ ego tui miſert⁹ ſuꝫ)remit
tendo maiora:nulla q̇ppe iteruenīēte ſatiſ=
factione:ſꝫ ob hoc ſolū(q̄ rogaſti me)roga
ſti dilationeꝫ:ſꝫ meruiſti remiſſionē. Opor
tuiſſet quidē vt tali prouocatus beneficio
totū ēt debitū relaxares roganti:ſꝫ tu ēt qđ
minus eſt facere noluiſti:q̄ dilationem cō
cedere recuſaſti.Ubi Chri.Si graue vr̄ dā
nū afficere debuit lucrū:ſi graue vr̄ p̄cce=
ptū cogita p̄miū:ſi graue ſit remittere ei q̇
ꝯtriſtauit grauı⁹ eſt incidere in gehēnā ſm̄
Remi.Seru⁹ nullū rn̄ſuꝫ legit̄ dediſſe dn̄o remigi.
in quo demōſtrat̄ ꝙ in die iudicij ⁊ ſtatim Ceſſa=
poſt hāc vitā ceſſabit oīs pctī excuſatio(Et bit poſt
iratus dn̄s)nō ꝑ affectū ſꝫ ꝑ ſilitudinē affe hanc vi
ct⁹ hoīs irati.i.ad modū irati ſe habēs pe tam ex=
nam inferēdo(tradet eaꝫ tortoribus(.i.de= cuſatio
monib⁹ ⁊ miniſtris tartareis q̇ in hoc ſunt
diuine iuſtitie executores:q̄ tortores pati=
mur in pena q̇s paſſi ſum⁹ ſuaſores in cul
pa(quoadusq̄ reddat)ꝑ penā)vniuerſum
debitū(cōmiſſum ꝑ culpā:⁊ hoc erit eterna
liter ⁊ i ꝑpetuū.Quouſq̄ em̄ ponit̄ ꝓ infi= quouſ=
nito ſicut donec ponit̄ ibi nō cognouit eaꝫ q̄.
donec peperit.⁊ eſt ſenſus ſꝑ ſoluet:et nū=
ꝙ̄ ꝑſoluet:neq̄ reddet aliqn̄:ſed ſemꝑ penā
luet:nūꝙ̄ enim reddere poterit:q̄ eternali
ter dānatus erit.Naꝫ in inferno ſꝑ eſt red=

ditio abſq; acq̄ſitiōe cū pena ſp̄ maneat ſine fine: q2 ibi nō eſt loc⁹ receptiōis vel ſatiſfa ctionis: ſed cōdēnationis ꝛ punitionis. Q2 aūt hāc totā ſilitudinē ad hoc attulerit ipſe dñs modo quo dictū eſt ad ꝓpoſitum adaptādo exponit dicēs. (Sic ꝛ pr̄ me⁹ celeſtis faciet vobis) vniuerſuȝ debitum a vobis exigendo: ꝛ vos tortorib⁹ cruciandos tradendo. ſm Chri. Nō dicit pr̄ vr̄ ſȝ pater me⁹. nō eñ dignu eſt hoīs talis vocari patrē deū: q2 ita ꝑnitioſus ꝛ odioſus eſt. Ubi

Chriſo.

Hier. Formidoloſa ſnīa ſi ꝑua fratri nō dimittam⁹ magna nob' a deo nō dimittēt. Et q2 vnuſq̄ſq; pōt dicere ore: nihil habeo ꝯ eū h3 deū malcē q̄ ſimulatione ficte pacis auſert dicens. (Si nō remiſeritis vnuſquiſq; fratri ſuo) nō ſolū ore: ſed etiam de cordib⁹ vr̄is nō ficta pace: ſȝ v̄a ꝛ integra dilectione Q2 nō ſufficit labijs dimittere: niſi ora et corda cōueniāt. Quidā eñ dimittere nolūt oīno: q2 ꝛ maliciā ſeruāt in corde ꝛ vindictā dū p̄nt exercēt i ope. Alij ꝛ ſi remittunt q̄ntū ad vindictā ſeruāt tñ ꝯceptū odiū q̄ntū ad maliciā. Sȝ q̄ſq; ſibi a dño remitti deſiderat opȝ vt vtroq; mō fratri remittat: vt nec ope exerceat vīdictā nec corde retinet maliciā. Q2 ſȝ Greg. Si hoc qđ in nos delinquit ex corde nō dimittim⁹ illud rurſus a nobis exigetur qđ nobis iam ꝑ pniaȝ dimiſſuȝ fuiſſe gaudebam⁹. vbi ḡ nō fuerit charitatis ꝑſeuerātia nulla eſt ſufficiēs penitentia. vñ a ꝑctis ſoluto dr̄. Uade ꝛ āplī⁹ noli peccare. Secl'ares q̄q; leges ꝓpter ingratitudines quoſdā reuocāt manumiſſos ad priorē ſeruitutē. Sȝ ex his videt' q̄ ꝑctā dimiſſa redeāt ꝓpter iteratā peccati perpetrationē. Ad hoc dr̄ cōiter q̄ redeūt ꝑ aggrauationē pcti ſequētis: nō qđ pctm̄ ſequens ſit eq̄ graue ſicut oīa ꝑcedētia: ſȝ q2 grauī⁹ ē ex cōparatiōe ꝑcedētiū. Uñ exigit q̄ dimiſſuȝ fuerat nō in ſȝ q̄ntū ad īgratitudinē: dimiſſiōis: ꝛ iō dñr oīa redire q2 ingratitudo eſt reſpectu dimiſſiōis q̄ oīm fuit: et ita quodāmō reſpectū h3 ad oīa dimiſſa. Nō ergo redeūt q̄ntū ad maculā ꝛ reatū: ſȝ q̄ntū ad ingratitudinē. Qui eñ poſt acceptā remiſſionē ad pctm̄ redit magis delinquit q̄ īgrat⁹ tāto bñficio extitit: ꝛ ita ingratitudo peccatū rediciuatiōis aggrauat. Quidā v̄o dicūt q̄ pctā redeūt in quatuor caſibus ſcȝ ꝓpter odiū fraternū: ꝓpter apoſtaſiā a fide ꝓpter ꝯtēptū ꝯfeſſiōis: ꝛ ꝓpter dolorē de penitētia habita. Uñ ſunt verſus. Fr̄es odit: apoſtata fit: ſpnitq; fateri. Peni tuiſſe piget p̄ſtina culpa redit. Faciliter ḡ ꝛ merito i te peccati dimittes ſi q̄ntū tibi dimitti deſideras v̄aciter attēdas. q2 ſȝ Chriſo. Et ſi ſeptuagieſſeptiēs dimiſeris: ꝛ ſi oīa ſimpliciter peccata cōceſſeris cōtinue ꝓximo q̄ntū gutta aque ad pelagus infinitum

Hiero.

Dimittēdū vt dimittatur.

Grego.

Jo. viij.

Pctōꝝ reditio.

Caſus i quibus peccata redeūt.

tāto magis ꝛ multo plus deficit tuus amor ad infinitā bonitatē dei cui⁹ in neceſſitate cōſtitut⁹ es cū iudicaberis ꝛ noxas tribueris. Et iō bñ peccata in deū decē milib⁹ talētis ꝛ pctā in ꝓximū cētū denarijs comparauit: q2 etiā ea idē pctā multo grauiora cōmiſſa ſunt in deū q̄ in ꝓximū. Docemur ḡ hoc loco: vt ſicut dñs nobis dimittit maiora peccata: ſic nos dimittamus cōſeruis noſtris minora i nos ꝯmiſſa: alioquin a nobis exiget debita vniuerſa. vñ Aug. Oīs hō debito: eſt dei: ꝛ debitorem h3 fratreȝ ſuū. Jō de⁹ iuſt⁹ cōſtituit tibi regulam in debitore tuo: quā faciet et ipſe cū ſuo. vñ Chriſ. Hec intelligit oīa intelligētes ꝛ hec decē milia excogitātes: ſaltē hinc feſtinem⁹ ad dimittēdū ꝓximis parua ꝛ vilia. Audiamus imi ſericordes ꝛ crudeles: qm̄ non alijs ſumus crudeles: ſed nobiſmetipſis. Cū memorari malorū vis excogita qm̄ tibi ipſi maleriā rememoraris non alij: qm̄ tua ligas peccata nō ꝓximi. Duo itaq; hinc q̄rit et cognoſcere aduerſuȝ pctā nr̄a ꝛ alijs dimittere: ꝛ illđ ꝓpter hoc vt facili⁹ hoc fiat. (Qui eñ ſua intelligit facili⁹ ignoſcit ꝯſeruo) ꝛ nō ſimplicit ab ore dimittere ſed a corde. Ne igit' dicas qm̄ ꝯuiciat⁹ eſt ꝛ detraxit: ꝛ decē milia opat⁹ eſt mihi mala. Quāto eñ dixeris tāto magis mōſtras eū bñfactorē dedit eñ occaſionē abluēdi pctā tua. Quare quāto maiora iniuſta tibi fecit tāto maiorū pctōrū dimiſſionis cā tibi cōſtitit. Si eñ voluerim⁹ null⁹ iniuſta nobis facere poterit: ſȝ ꝛ inimici maxie ꝓderūt nobis. Uide ḡ quāto lucrarȝ mālucte inimicoꝝ ferens imprudētias. primū q̄dē ꝛ maximū pctōꝝ remiſſionē ſm patiētiā ꝛ ꝑſeuerātiā: tertiū manſuetudine ꝛ amorē hoim: q̄rtū ab ira continue eē liberꝝ ꝛ a triſticia q̄ hic ē. Cū his venerabil' erȝ ꝛ ipē inimicis: ꝛ ſi demones fuerit magis āt neq; hebis iā inimicuȝ ita ꝯdiſpoſit⁹. Qđ āt eſt mai⁹ ꝛ ꝑmū dei amicitiā ꝛ ſi peccauerȝ venia potierȝ. Et iterꝝ. Non memoriā maloꝝ hēam⁹ i eos q̄ ledunt: nā nobȝ ꝓſūt maxie niſi nos ipos vindicauerimus. Rapuit ille gr̄as: egiſti tu ꝓ iniuſtitia ꝛ glīficaſti deū īfinitas fructificaſti mercedes. Si āt oraueris ꝓ eo deo fact⁹ es ſilis. Uides q̄lr maxie lucramur ab alioꝝ ꝑſecutiōe. Nihil ita deū letificat: vt non reddere malū ꝓ malo: imo reddere ꝯtra ſiuctū ē nobis bñficia ꝛ orōnes. Nō eſt q̄d difficili⁹ q̄ memoria maloꝝ. Hec igit' ſciētes humiliemur ꝛ debitorib⁹ nr̄is ēt gr̄as agam⁹: ſūt enim nobis ſi philoſophari volum⁹ maxie nō ſolū īdulgētie veruetiā mercedȝ occaſio. Pauca ſi q̄dē dam⁹ plurīa recepturi. Quid igit' expetis cū violentia cū diceret: ꝛ ſi ille vellet dare ꝛ ꝯcedere vt a deo totum accipias nūc āt oīa facȝ ꝛ litigas vt nihil tibi dimit

Dimittere docemur.

Augu.

Chriſo.

Ꝑ iniuriā patiēti inferēs obſeq̄um preſtat.

Jgnoſcere ꝓdeſt.

tat tuoꝝ. Quotcūqꝫ ꝙ debitores hēs et pe-
cuniarū ⁊ laboꝝ oēs dimittes liberos deū
expete remuneratorē. Cuncta igit et pecu-
nias ⁊ pctā debitorib⁹ nr̄is donem⁹ vt no-
bis retributio optata pueniat. Quodqꝫ ne-
glexerim⁹ p aliā explere ꝟtutē hoc de obli-
uiōe admiſſe i nos malicie adipiſcētes eter
Iniuria non fit magnanimo. Sene. nis potiamur bonis. hec Chriſ. Attēde ⁊ h
ſenecā q̄ dt. Si magnanim⁹ fuerꝫ nūq̄ iu-
dicabis tibi cōtumeliā fieri. De inimico di-
ces. Nō nocuit mihi: ſed aim nocēdi hūit: ⁊
cū illū i ptāte tua viderꝫ: vindictā putabis
vindicare potuiſſe. Scito em̄ honeſtū ⁊ ma-
gnū vīdicte eē gen⁹ ignoſcere. Et iterū. In-
ß Remiſſionum mōi. xij. iuriaꝝ remediū eſt obliuio. hec Sen̄. Et no.
hic ꝙ ſm nūerū grad⁹ aplici duodenū ſunt
duodecim modi remiſſionū. Prim⁹ eſt ba-
Jo. iij. ptiſm⁹. vn̄ in euāgelio. Niſi qs renat⁹ fue-
Lu. vij. rit ⁊c. Scd̄s eſt charitas. vn̄ ēt i euāge. Re-
Eccl. iij mittunt̄ ei pctā multa ⁊c. Terti⁹ ē eleemo-
ſyna ⁊ charitatis opa. Un̄ ppheta. Sicut
aqua extinguit ignē ⁊c. Quart⁹ eſt flet⁹ ⁊ la
iij. reg. xxi. chryme: dicēte dn̄o: q2 fleuit i cōſpectu meo
nō inducā mala i dieb⁹ ſuis. Quint⁹ eſt cō-
ps. xxxi feſſio ⁊ penitētia. vn̄ ps̄. Dixi confitebor ⁊c.
i. coꝝ. v Sext⁹ eſt afflictio corpis. vn̄ apoſt. Tradi-
tū hmōi hominē in interitū carnis: vt ſpūs
Joā. v. ſaluus ſit. Septim⁹ eſt emēdatio moꝝ vel
abrenūtiatio vitioꝝ. vn̄ in euangelio. Ecce
Jac. v. ſan⁹ fact⁹ es: iā ampli⁹ noli peccare. Octa-
uus eſt interceſſio ſanctoꝝ. vn̄ Jaco. Infir-
Mat. v mat̄ aliquis inducat p̄sbyteros ⁊c. Nonus
eſt mie ⁊ fidei meritū. vn̄ i euāgelio. Beati
Jac. v. miſericordes: qm̄ ⁊c. Decim⁹ eſt cōuerſio ⁊
ſalus p̄ximoꝝ. vn̄ Jacob⁹. Qui cōuerti fe-
Luc. vj cerit peccatorē ⁊c. Undecim⁹ eſt mutua re-
miſſio ⁊ indulgētia. vn̄ in euāgelio. Dimit-
tite ⁊ dimittemini. vt in hoc loco pn̄ti. Duo-
decim⁹ eſt paſſio martyꝝ p fide eccl̄ie. vn̄
Luce xxiij. latroni penitēti ac patienti dr̄ a dn̄o. Amen
dico tibi hodie mecum eris in paradiſo. Ex
Remedia cōtra deſperationē. hoc loco ⁊ pluribus alijs euāgelij locis ſa-
lubria habemus remedia ꝯ malū deſpera-
tionis: ⁊ iō nō deſperet aliqs cū multos ha
beam⁹ portus ſalutis. Si eī deſperaſti p-
pter pcti magnitudinē habes Petrū q̄ ne-
gauit fidē qđ eſt maximū peccatū: ⁊ tn̄ de⁹
reſpexit eū. Si deſperaſti ppter pcti multi-
tudinē: habes mariā magdalenā que ſeptē
habebat demonia. i. vniuerſa pctā: et tn̄ de
ea dictū eſt dimiſſa ſunt ei pctā multa. Si
Lu. vij. deſperaſti propter pcti turpitudinē habes
mulierē in adulterio dep̄hēſam cui dictū
Joan. viij. eſt: vade ⁊ ampli⁹ noli peccare. Si deſpera-
ſti ppter pcti infamiā: habes mathēū pu-
Math. ix. blice in theloneo ſedentē: et tn̄ dn̄s dixit ei:
ſequere me. Si deſperaſti ppter pcti diutur
nitatē: habes latronē q̄ pſeuerauit in malo
Luce xxiij, vſqꝫ ad mortē: et tn̄ dictū eſt ei a dn̄o: hodie
mecū eris i paradiſo. Si deſperaſti pp pec-
cati crudelitatē: habes Paulū aplm lapi-
dantē Stephanū de quo dictum eſt vas ele Act. ix.
ctionis mihi eſt iſte. Si deſpaſti ppter pec-
cati recidiuationē ſeu peccati iterationē et
magnitudinē: habes h autoritatē expſſam
de dimittēdo fratri ſeptuagieſſepties. vnde
Bern̄. Oīno ppter māſuetudinē q̄ in te pre-
dicat̄ currimus poſt te dn̄e ieſu audiētes ꝙ Bern̄.
nō ſpernas pauperē peccatorē nō horreas.
Nō horruiſti ꝯfitentē latronē: nō lachrymā
tē peccatricē: nō chananeā ſupplicantē: nō
dep̄hēſam in adulterio: nō ſedentē i thelo
neo: nō ſupplicantē publicanū: nō negantē
diſcipulū: non perſecutorē diſcipuloꝝ: non
ipſos crucifixores tuos. Tā validus deniqꝫ
es ad iuſtificādū ꝙ multus ad ignoſcēdū.
Currit ſpōſa: currūt adoleſcētule: ſed que
amat ardenti⁹ currit veloci⁹ ⁊ puenit citi⁹.
vn̄ ⁊ Chri. Liberi q̄ppe nos arbitrij creauit h
de⁹: vt volūtate nr̄a cū adiutorio dei qđ vo- Chriſ.
lum⁹ faciam⁹. Si publican⁹ es potes fieri Liberi
euangeliſta: ſi blaſphemus es potes fieri arbi-
apl̄s: ſi latro es potes padiſi colonus effici: trij bo-
ſi mag⁹ es potes deū adorare. Nec eſt vlla num.
malicia q̄ pnia nō ſoluat̄. Et iō tā q̄ p̄cipua
malignitatū elegit xp̄s ⁊ néo vſqꝫ in finē ſe-
metipm̄ deſpiciat. Noli mihi dicere perij:
noli mihi dicere peccaui. Et quidē medicū
habes ſatis fortiorē te ⁊ potētiorē ꝙ infirmi-
tas tua ē. Medicū habes volūtatē tuā ſi vo
lueris emēdantē ⁊ potētē ⁊ cupiētē. Cū em̄ Medi-
nō ſubſiſteres fecit te ⁊ q2 peruerſ⁹ es effect⁹: ci potē-
multo magis emēdare te poterit. Sꝫ forſi- tia.
tā dices. Quō poterit pctōr ſilis eſſe ſctis?
Noli reqrere qua arte: noli ſcrutari rōnē ſꝫ
crede clemētie ⁊ bonitati diuine. Sed dicis
grādia ſunt pctā mea: ⁊ imēſa ſcelera mea.
Et qs eſt ſine pctō: Sed ego inqs peſſime ⁊
ſup oēm hoiem. Sufficit tibi ad placandū
deū peccare deſinere ⁊ bn̄facere. Dic tu poſ
inqt iniqtates tuas vt iuſtificerꝫ. Recognoſce
q2 tu peccaſti: ⁊ ſi agnoueris initium corre-
ctionis factū ē tibi: ſuſpira: meſt⁹ eſto: effun
de lachrymas. Nec em̄ aliđ q̄d effudit me-
retrix illa: ſed lachrymis pniam ſociauit ⁊ Luce
ipa comite puenit ad fontē. hec Chriſ. vn̄ ⁊ vij.
Greg. A ſpei ergo certitudīe nulla nos ma-
loꝝ nr̄oꝝ qualitas nulla quātitas frāgat.
Idcirco em̄ ops̄ de⁹ electos ſuos in qbus- Grego.
dā lapidib⁹ cadere pmittit: vt alijs in cul- Sperā
pa iacentib⁹ ſi toto ad eū corde cōſurgant dū ſem
ſpē venie reddat: ⁊ eis p lamēta pnie viam per.
pietatis aperiat. Cū q̄ multos i ſuis iniqta Electo.
tib⁹ iā ſanatos aſpicim⁹: q̄d aliud ꝙ ſupne rum cō
mie pign⁹ tenem⁹? Et iterū. Quid itaqꝫ in ſuo.
hac re debem⁹ aſpicere niſi imēſam miam
conditoris noſtri qui nobis velut in ſigno
ad exemplū penitētie poſuit eos quos per
penitētiā viuere poſt lapſum fecit. Etenim
nihil in his aliud video niſi ante oculos

nobis poſita ſpei ꝛ penitentie exēpla. Oipo‑tens deus vbiqꝫ oculis quos imitari debe‑mus obijcit: vbiqꝫ exēpla ſue mie opponit. vñ et Aug. Quecūqꝫ neceſſitas cogit pctō‑rem ad impniam nec cris q̄titas nec tpis breuitas: nec vite enormitas: nec hore ex‑tremitas excludit a venia ſi perfecta fuerit volūtatis mutatio: ſꝫ in ampliſſimos ſinus mr̄ charitatis filios prodigos ſuſcipit re‑uertentes. Et iterū. Pater tradidit filium ſuū q̄ redimeret ſeruos: miſit ſpm̄ſctm̄ quo ſeruos adoptaret in filios: filiū dedit in p̄‑tiū redēptionis: ſpm̄ſctm̄ in p̄uilegiū ado‑ptiōis: ſe totū ſeruat i hereditatē adoptatꝫ. Nemo ḡ de dei pietate diffidat: quia maior eſt dei mia q̄ nr̄a miſeria: ꝛ quiſqꝫ ad euꝫ toto corde clamauerit: exaudiet illum qꝛ miſericors eſt. Tardius ſiquidē ei videtur pctōri veniam dare q̄ ipſi pctōri accipere. Sic em̄ feſtinat reū abſoluere a tormento conſcientie ſue q̄ſi plus cruciet eū cōpaſſio miſeri q̄ ipm̄ miſerū cōpaſſio ſui: vñ etiam Chriſo. Crede mihi: talis eſt erga hoiem pietas dei ꝙ nūq̄ ſpernit penitentiam ſi ei ſincere et ſimplr̄ offeraṫ: et iā ſi ad ſummū q̄s venerit maloꝝ et inde velit reuerti ad veritatis viā ſuſcipit libenter et amplectiṫ facit oia q̄tenus ad priorē reuocet ſtatum. Unde ſup illo verbo cayn. Maior eſt iniq̄‑tas mea q̄ vt veniam merear. dicit Augu. Mētiris inq̄t cayn mentiris: maior eſt dei pietas q̄ oīs iniq̄tas. Ecce expreſſe apparet ꝙ deſperauit: et iō dicit Aug. qḋ ipſe plus turbauit deū in deſperatiōe q̄ in fratrici‑dio: ſicut iudas in deſperatiōe q̄ in ꝓditio‑ne. vñ Ber. O res cōfuſa: o res mōſtruoſa peccator deſperās de dei mia cū cūcta pec‑cata originalia: mortalia: venialia ab ori‑gine mūdi cōmiſſa diuine mie comparata ſunt quaſi vna gutta ad pelagus toti⁹ ma‑ris. Et breuiter dicendo ſm Aug. et Grego. Si vnus hō oim hominū peccata ꝑpetraſ‑ſet: et velut cayn et iudas deſperaſſet: p̄ter‑ea deus illi veniā denegare iuraſſet: ſi mi‑ſer ille contritus veniā rogaſſet de⁹ p̄mus illi veniā non denegaſſet. Et teſtāte Aug. ꝛ Hiero. peccata p̄terita non nocēt ſi nō pla‑cent. Multū etiā ſperare debem⁹ l merito xp̄i ſine quo non poſſum⁹ ſaluari. In meri‑to em̄ xp̄i radicata ſunt oia merita nr̄a ſi‑ne ſatiſfactoria pene: ſiue meritoria vite eterne: qꝛ nec ab offenſa creatoris ſum⁹ di‑gni abſolui: nec immenſitatē p̄mij qḋ deus eſt digni ſum⁹ aſſeq̄: niſi p meritū hois dei Et p̄cipue in merito paſſiōis xp̄i eſt ſperan‑dū: qꝛ h̄ eſt miſeris ſpāle ſolatiū. vñ Bern. Paſſio tua dñe vltimū refugiū: ſingulare remediū: deficiente ſapiētia: nō ſuffragāte iuſtitia: nō ſufficiēte ſanctitate: ſuccūben‑tib⁹ meritis illa ſuccurrit. Non ſolū autē a deſperatione: ſꝫ et a vana ſpe eſt cauendū qꝛ vtrobiqꝫ magnū eſt piculū. vñ Augu. Ex vtroqꝫ hoīs periclitanṫ et ſperādo ꝛ deſpe‑rādo. Quid igiṫ agit de⁹ cū periclitantib⁹ vtroqꝫ morbo? Illis q̄ ſpe periclitanṫ hoc dicit. Ne tardes cōuerti ad dñm neqꝫ diffe‑ras de die in diē: ſubito em̄ veniet ira illi⁹ ꝛ in tpe vindicte diſperdet te. Illis q̄ deſpa‑tiōe periclitanṫ q̄d dicit: In q̄cūqꝫ die ini‑quus cōuerſus fuerit oēs iniq̄tates ei⁹ ob‑liuiſcar. Propter illos ergo qui deſperatio‑ne periclitanṫ ꝓpoſuit eis indulgentie por‑tū: ꝓpter illos vero q̄ ſpe periclitanṫ et di‑lationib⁹ illudunṫ: fecit diē mortꝫ incertū. Quando veniet vltim⁹ dies neſcis. Ingra‑tus es qꝛ hodiernū habes in quo corriga‑ris: et craſtinū expectas forte nō addeṫ. Et iterū. Ne deſperando augeam⁹ pctm̄ dat⁹ eſt nobis p̄nie portus: rurſus ne ſperando augeam⁹ pctm̄ dat⁹ eſt nobis dies mortis incert⁹. Et iterū latro agnouit. Petrus ne‑ganit: in petro demōſtraṫ quēq̄ iuſtū nō de ſe debere p̄ſumere: in latrone nō ipiū cōuer‑ſum deſperare debere. Timeat ḡ bonus ne peat p ſupbiā: et mal⁹ ne deſperet pp mul‑tā maliciā. h̄ Augu. Uñ ꝛ Greg. habete fra‑tres mei fiduciā de mia conditoris nr̄i ꝛ ad miſericordē iudicē dū adhuc expectat cuꝫ lachrymis venite. Conſiderātes nāqꝫ ꝙ iu‑ſt⁹ ſit pctā vr̄a nolite negligere: ꝯſiderātes ꝓo qḋ plus ſit nolite deſperare. Et iterum. Sic autē nos mia ei⁹ refoueat: vt nullo mō negligentes reddat ſic pctā perturbent: vt mēs in diſperationē non proruat. Qꝛ ꝛ ſi p̄‑ſumentes metuim⁹ ꝛ metuētes ſperamus eternū regnū citius adepturi ſumus. vnde etiā Chri. Ne audeam⁹ q̄ ſtam⁹: ſꝫ dicam⁹ nobiſipis. Qui eſtimat ſe ſtare videat ne‑cadat: neqꝫ deſperem⁹ ſi cecidim⁹: ſed dica‑mus nobis. Nūq̄d q̄ cadit non reſurget. Et em̄ multi in ipm̄ celi verticē aſcenderūt: ꝛ a ſcena et ſcurrilitate ad āgelicā trāſlati ſūt vrbanitatē ꝗ tantā oſtēderūt virtutē vt de‑mones abegerint et multa ſigna operati fuerint. Et horū quidē plene ſunt ſcriptu‑re ꝛ plena vita patrum exemplis nobis. Et iterum. Nullus coꝝ q̄ in malicia ſunt diffi‑dat: nemo in ꝟtutib⁹ exiſtēs dormitet: neqꝫ hic confidat. multotiēs em̄ meretrix ꝑtrāſi‑bit neque ille deſperet poſſibile em̄ eſt ei et primos pertranſire. hec Chriſo. ¶ Oratio.

Ve mihi miſero qꝛ cū ad pctā q̄ feci iſpicio ꝛ ſupplicia intelligo q̄ ꝓ his pati debeo nō paruū ti‑morem habeo. Quid ḡ remane‑bo q̄ſi deſperat⁹ ſine cōſilio: ſine adiutorio? Ad te fontē pietatis et mie ieſu xp̄e curro et feſtino in q̄ iā tot ꝛ tātos pctō‑res ablutos video et agnoſco: tuāqꝫ ineffa‑bilē miaꝫ exoro vt mihi ſic concedas l p̄nīi

Augu.

I magnitudo mie dei.

Chriſ.

Gen. iiij.

Augu.

Bern.

N Hiero.

Peccata non nocēt ſi nō placent.

Paſſionis meritum.

Bern.

Deſperatio. ſpes vana.

Augu.

Mortꝫ incertitudis cauſa.

Chriſ.

Hiere. viij.

mecū ⁊ cum miniſtris tuis cōputationē fa-
cere: ac conſeruis meis pctā ſua dimittere
⁊ mea emēdare: vt in futuro qn̄ pſonaliter
rationē ponere volueris cū ſeruis tuis di-
mittas mihi q̄ tibi debeo ⁊ proximis. Amē.

De cauſa dimittendi vxorē ⁊ de paruulis dn̄o oblatis. Ca. x.

A Math. xix. ⁊ Mar. x. Judea.

Poſt hec ve-
nit dn̄s ieſ' de galilea (in
fines iudee trans iorda-
nē.) Oīs q̄ppe pūincia iu-
deorū generaliter dicebat
iudea ad diſtinctionem
aliarū gētiū: verūtā meri-
diana ei⁹ plaga in q̄ ha-
tabāt trib⁹ iuda et tribus
beniamin ſpecialiter dicebat iudea ad di-
ſtinctionē aliarū regionū que in ipſa cōti-
nebant pūincia ſcʒ ſamaria: galilea: deca-
polis: ⁊ reliquę alię ſite in ea. Narrant ergo
ea q̄ in hac pūincia. ſ. iudea fecit et docuit
ac paſſus eſt dn̄s: ⁊ prio q̄ trans iordanē ad
orientē vbi habitabant due trib⁹. ſ. manaſſe
deinde q̄ circa iordanem qn̄ venit hierico ⁊
bethaniā ⁊ hierlm. (Et ſecute ſunt eū) de ga-
lilea (turbe multe.) Ex q̄ patet deuotio ppli
ad eū: q̄ multi ſequebant cā ſue p̄dicatio-
nis audiēde: aliq̄ cā curationis īpetrande.
Chriſ. vbi Chriſ. Et ſecute ſunt eū turbe multe q̄ſi
teſtimonia ſalutaris doctrine ei⁹ q̄ſi oues
paſtorē in manu ipſi⁹ genite ⁊ nutrite per-
ducebāt eū q̄ſi paruuli filij patrē ei⁹ pere-
gre pficiſcentē. Jp̄e aūt tā p̄r pficiſcētes
bona pignora charitatis filijs ſuis reliquit
pro exilijs remedia ſanitatū. hec Chriſ. Vn̄
ſequitur (⁊ curauit eos ibi). ſ. in iudea ⁊ nō
ante in galilea: vt gētes in eā miam ſeu ve-
Orige. niā q̄ iudee parabat admitteret: ⁊ in ſignū
cur trāſ q̄ ex iudea gentib⁹ ſal⁹ eſſet. ſm Orig. Sa-
iorda- nauit dn̄s turbas trās iordanē vbi baptiſ-
nem ſa- mus dabat: q̄ oēs a ſpūalib⁹ infirmitatib⁹
nauit in baptiſmo ſaluant. Et ſic ptʒ q̄ euangeli-
dn̄s. ſta in vno verbo multa miracula ſanitatuʒ
includit: q̄ pp̄ter multitudinē miraculoꝝ
nō poterāt oīa in particulari deſcribi. Dei-
de ſubdit narratio de triplici religioſorum
pfectione. ſ. cōtinentie: obediētie: ⁊ paupta-
tis: ⁊ primo de cōtinentia cū dr̄. (Et acceſſe-
rūt ad eū). ſ. ieſum (phariſei) qui in populo
iudeoꝝ pre alijs videbant religioſi (tentā-
B tes eū) ſcʒ capere in v̄bis. ¶ Notāda ē mē-
tiū diſtantia in turbis ⁊ phariſeis: he cōue-
niūt vt doceant ⁊ ſui infirmi ſanent: hi ac-
cedunt vt ſaluatorē ⁊ doctorē veritatis ten-
tando capiant ⁊ decipiāt: has deuotio pie-
tatis illos ſtimul⁹ adduxit liuoris. (Et di-
cētes. Si licet homini dimittere vxorē ſuā
quacūq̄ ex cā). i. ex leui cauſa. Hanc autē
queſtionē pponunt xp̄o ad capiendū eū: q̄
rn̄ſio ad vtrāq̄ partem calūniabilis vide- qd̄ pha-
bat. Q̄ ſi diceret vxorē pro libito volūtatis riſeoꝝ
dimittendā ⁊ aliā ducēdā pudicitie p̄dica- captio-
tor et aſſertor videret laxare frena carnali ſa.
cōcupiſcentie ⁊ ſibiipſi cōtraire. Si autē di-
ceret q̄ nō: videret cōtra moyſen dicere qui
libellū pmiſit repudij. Sed ipſe rn̄ſionē tē-
perat vt decipulā eoꝝ tranſeat: et rn̄dit ſo-
la fornicationis cauſa vxorē eſſe dimitten-
dam: libellū vero repudij ob duritiā ⁊ mali-
ciā cordis eoꝝ a moyſe fuiſſe permiſſum. i.
nulla lege punitū. Permiſit aūt hoc nō ſi- Per-
cut bonū ⁊ licitū: ſʒ pp̄ter maius malū eui- miſſio
tandum: q̄ maluit permittere diuortiuʒ q̄ repu-
ob odiū vxoris vel deſideriū ſecūdarum nu- dij.
ptiarū fieri homicidiū. Jſta autē permiſſio
nō abſoluebat eos a peccato: ſed tm̄ a pena
legali: q̄ nō fuit imperiū dei ſed hoīs diſſi-
mulatio in tolerādo minus malū ne mai⁹
fieret. Deus eīm nō eſt ſibi cōtrari⁹ vt aliud
ante iuſſerit ⁊ aliud nunc imperet. Moyſes
quidē nec p̄cipiendo nec cōcedendo nec in-
dulgēdo hoc mādauit: ſed diſpenſando ſu-
ſtinēdo ⁊ pmittēdo cōſilio ſpūſſancti ne pe-
iora fierēt hoc tolerauit. Sic apl'i permiſe-
runt ſecūdas nuptias propter incōtinentiā
hoim ⁊ malas eoꝝ volūtates. Juxta enim
primariam inſtitutionē non fuit niſi vnica
vnici: ſʒ pp̄ter incōtinentiā hoim trāſeunt
modo ad ſecūdas nuptias. Vn̄ cū de duob⁹
malis min⁹ tolerat huius pmiſſio dr̄ diſpē- Diſpē-
ſatio q̄ſi diuerſoꝝ penſatio: qn̄ duo mala ſatio.
q̄ſi eque librant vt videat qd̄ eoꝝ peius ſit
⁊ p̄ponderat. Eſt aūt triplex pmiſſio ſcʒ cō-
ceſſionis: vt cum abbas concedit monacho Per-
propter infirmitatē veſci carnib⁹: illicitis miſſio
quidē pp̄ter votū: ſed nūc licitis pp̄ter cō- triplex.
ceſſionē abbatis et cauſam neceſſariā. Jn-
dulgētie vt permiſſio ſecundarū nuptiarū.
vnde apl's. Vxor viro defuncto nubat cui j. co. vij
vult in dn̄o: hoc autē ſm indulgentiā dico:
q̄ ſi culpa ē venialis ē. Suſtinētie vt pmiſ-
ſio libelli repudij qd̄ ſuſtinuit Moyſes non
de⁹: q̄ deus hoc crimē puniuit tp̄aliter vel
eternaliter qd̄ moyſes nō puniuit tēporali-
ter. Eſt eīm permiſſio ſuſtinētie qn̄ de⁹ per-
mittit nos peccare qui nō cōcedit illud fie-
ri nec diſpēſat ſed ſuſtinet. i. p patiētiā expe-
ctat. Solam ḡ fornicationē ponit dn̄s cām Cauſa
diſſidij: iubēs ceteras moleſtias p fide cō- diſſidij.
iugij ⁊ caſtitate ſuſtineri. Et intellige diſſi-
dium q̄tum ad cohabitationē ⁊ debiti red-
ditionē: nō tn̄ q̄tū ad vinculū mr̄imonij qd̄
non ſoluit niſi per mortē: ⁊ ergo nec vir nec
mulier pōt ↄ̄here altero viuente. vn̄ Raba. Raba.
Vna ḡ ſolūmō carnalis eſt cā. i. fornicatio Duci
vna ſpūalis hoc eſt timor dei vt vxor dimit- alia ne-
tat: nulla aūt cā eſt vt viuēte ea que relicta quit.
eſt alia ducat. Spūaliter p vxorē que nō di-

mittit nisi ꝓpter fornicationē intelligitur
oia cui⁹ vir est xp̄s q̄ nūq̄ aīam nisi ꝓpter
fornicationē pcti dimittit p quā xp̄s a no-
Moraliter. bis recedit. ¶ Moralr qui dimittit vxorem
suā spūalē.s.ecclīam ꝛ ducit.s. pinguiorem
mechat. non eīn q̄rit spūalē fructū sꝫ tpale
lucrū. Proposito g̃ qd̄ ē necessitatis in ỽtu-
te cōtinētie ꝯnr ponit illd̄ qd̄ est superoga-
tionis ꝛ cōsilii.s.cōtinētia ab oi actu vene-
reo. Discipuli eīn hoc audientes q vincu-
lum matrimonii est indissolubile: ꝛ moti ex
ỽbis ei⁹ dixerūt ei. (Si ita ē cā hoi cū vxo-
re) q nō possit eā nisi mō p̄dicto dimittere
(nō expedit nubere) ac si dicāt. Melius est
simplr cōtinere ꝓpter onus ꝛ graue pōdus
vxorum ꝛ multa incōmoda q̄ pñt inde veni-
Chris. re. vn̄ Chris. Leui⁹ ē cōtra cōcupiscētiā pre
liari ꝛ ꝯ̄ seipm̄ q̄ cōtra mulierē malā. vn̄ ꝛ
Hiero. Hiero. Graue pōdus vxor est si excepta cā
fornicatiōis nō lꝫ eā dimittere. Quid eīn si
¶ temulēta fuerit: si iracūda: si gulosa: si va-
Coniugatorū prouincia durissima nō oēs capere. ga: si morbosa: si iurgatrix: si maledica: ti-
méda erit hmōi: ꝛ erit volumus nolumus
sustinenda. Cū eīn liberi essem⁹ volūtarie
nos seruituti subiecim⁹. Et dixit dñs r̄ndē-
do discipulis. (Nō oēs capiūt verbū istud)
continētie scꝫ vt ipleāt ꝛ se contineāt: qꝛ nō
oēs capere volūt: nec oēs acceptū habent.
audiet eīn luxuriosus ꝛ displicet ei (sꝫ q̄b⁹
datum est a deo ex spāli munere: qꝛ status
alt⁹ est ad quē non valem⁹ nisi ex grā ascē-
Contināētia a deo est. dere. Vn̄ dicit sapiēs q nemo pōt esse con
tinēs nisi deus det. ac si dicat. Nō casu sed
fortuna ỽgines fiūt: sꝫ q̄ a deo petunt ꝛ la-
Hiero. borant vt accipiāt. vn̄ Hiero. Nemo putet
sub hoc ỽbo vel fatū vel fortunā itroduci
q hi sunt ỽgines q̄b⁹ a deo datū sit aut q̄s
q̄dē ad hoc casus adduxerit: sꝫ his datū ē
q̄ petierūt: q̄ voluerūt q̄ vt acciperent labo
Luc.xi. rauerūt. Oi eīn petenti dabit ꝛ q̄rēs iueniet
Chris. ꝛ pulsanti aperiet. vn̄ ꝛ Chris. Non dixit nō
oēs pñt: sꝫ non oēs capiūt. i. oēs capere pñt
non tn̄ cape volūt. Si eīn q̄dā in pugna ca-
dūt nos cadentiū negligētie iputare debe-
mus non difficultati virtutis. Qd̄ aūt dicit
q̄b⁹ datū est non hoc significat: q̄m q̄busdā
dat: q̄busdā non dat: sꝫ illud ostēdit: qꝛ nisi
auxiliū grē acceperim⁹ nihil ex nobis vo-
lem⁹. Qm̄ aūt volētib⁹ grā nō negat l euā
gelio dñs dicit. Petite ꝛ dabitur vobis: q̄ri-
Luc.xi. te ꝛ inuenietis: pulsate et aperietur vobis.
Debet autē volūtas p̄cedere: ꝛ sic sequitur
grā. Nā grā sine voluntate nihil opat nec
volūtas sine grā. Nā ꝛ terra nō germinat
nisi pluuiā susceperit: nec pluuia fructifi-
cat sine terra. hec Chrꝫ. Et ne oēm cōtinen-
tiā putarēt laudabilē ꝛ meritoriā ꝯnr disti-
guit eā triplicē. Pria est cōtracta a natura
scd̄a a casu siue violentia: tertia a volūtate
ꝛ grā. (Sunt eīn eunuchi). i. cōtinētes: ꝛ est

grecū vocabulū fm̄ Isido. (q̄ sic nati sunt)
sine instrumentis siue frigide nature q̄ pro
prie dñr castrati q̄si caste nati. (Et sunt eu- D
nuchi q̄ facti sunt ab hoīb⁹ q̄bus secant ge Eunuchi.
nitalia q̄ proprie dñr spadones a spata gñe spadones.
ferri q̄ eunuchizant. Et iste due nō sunt lau
dabiles et nec meritorie nec demeritorie:
qꝛ necessitate sunt nō volūtate: nisi inquā-
tū ꝑ volūtatē acceptant. fm̄ Hier. inter hos Hiero.
scd̄os computant et hi q̄ specie religionis
simulant castitatē. s. hypocrite ꝛ appetētes
vanā gloriā ab hoīb⁹ ex quocunqꝫ suo ope.
(Et sunt eunuchi). i. cōtinētes (q̄ seipsos ca
strauerūt) nō p mēbrorꝫ abscisionē: sed per
cōcupiscētie repssionē ꝛ se castitati seu ca-
ste viuere voluntarie deuouerūt (ꝓpter re-
gnū celorꝫ) q̄ ꝓprie dñr eunuchi bn̄ viuen-
tes ab eu qd̄ ē bonū ꝛ nuchos qd̄ est victo-
ria q̄si boni victores: ꝛ hi merent ꝛ rōne vo
lūtatis qꝛ spōtanea: ꝛ rōne actiōis qꝛ bona:
ꝛ rōne intētiōis qꝛ recta. ista eīn tria ꝑficiūt
meritū. Hec g̃ tertia ꝯtinētia q̄ est p volun-
tatē reprimētē ꝯcupiscētiā ab actu venereo
victoriosa ē ꝛ laudabilis ꝛ tota est merito
ria. vn̄ Chri. Illa est glīosa ꝯtinētia nō quā Chris.
trāsgredi nō pōt necessitas debilitatis cor- Cōtinētia gloriosa.
poris: sꝫ quā cōplectit volūtas scti ꝓpositi.
Et itē. Cū aūt dixit q̄ se castrauerunt: nō
mēbrorꝫ dicit abscisionē: sꝫ malarū cogita-
tionū interēptionē. Et eīn cōcupiscētia hꝫ
fontes p̄cipue a ꝓposito incōtinēdi ꝛ mēte
negligēte. Et si ipsa sobria fuerit naturaliū
motuū nullū ē nocumētū. Nec ita abscisio
mēbri cōprimit tētatiōes ꝛ trāq̄llitatē facit
vt cogitatiōis frenū. Sꝫ qꝛ talis stat⁹ alt⁹
est: nec pñt oēs ad hoc attingere sed solum
pfecti: iō infert dñs hortando milites suos
dicēs. (Qui pōt capere) ꝛ iplere (capiat) cū
adiutorio dei vt sit cast⁹ vel itelligat q̄ di-
co vel q̄ pōt pugnare cōtra carnē pugnet
ac supet ꝛ triūphet. Et ē vox hortātis ad cō
tinētie brauiū nō iubētis. q.d. Vnusq̄sqꝫ cō
sideret an ỽginitatis ꝛ pudicitie p̄cepta i-
plere queat. Tm̄ bonū nō ē necessitatis sꝫ
superogatiōis: nec ē hoc p̄ceptū sꝫ cōsiliū:
cuilibet offert: nemini iponit: q̄ pōt cōtine
re cōtineat. Habito itaqꝫ de pfectiōe cōti-
nētie siue castitatis ꝯnr agit de perfectione E
obediētie siue hūilitatis: ꝛ hoc cōmēdatio- Obediētie pfectio.
ne paruulorū p q̄s designant hūiles ꝛ obe-
dientes: qꝛ sicut paruuli nō ꝓpria volūtate
sed alteri⁹ dñr: ita humiles et obediētes al-
terius volūtate ꝛ imperio mouent. vn̄ dicit
Beda q hec lectio humilitatis magisterio Beda.
plena micat q̄ vez innocentes ac simplices
ad dñi grām ptingere posse demōstrat. Dū
g̃ dñs iesus de castitate dissereret (tunc ob-
lati sunt ei paruuli) ex deuotione offeren-
tiū (vt manus eis imponeret ꝛ oraret). i. vt
manu ꝛ voce benediceret. Consuetudo eīn

Manuũ impositio. fuit apd veteres vt puulos bñdicẽdos offer
rẽt senioribꝰ ꝛ ipositio manuũ ortũ habuit
ab antiqs patribꝰ q̃ volẽtes bñdicere puu=
lis iponebãt eis manꝰ. Uidẽtes igit iudei
xp̃m moribꝰ senẽ: vita sctm̃: doctrina sapiẽ=
tissimũ: ꝛ de castitate loquẽtẽ ꝛ hñtes eum
ceu xpheta obtulerũt ei ifantes vt eis ma
nus iponẽs ꝛ orãs bñdiceret manu ꝑ tactũ
ꝛ voce ꝑ orõne. In quo dat intelligi ꝙ puu
lis sufficit ꝑ fidẽ alioꝝ ad xp̃z afferri. (Di=
scipuli ꝟo) labori magistri cõpatiẽtes ꝛ ꝓ=
pter eiꝰ dignitatẽ ꝓhibebãt ꝛ (increpabãt)
offerẽtes: nõ ꝙ nollẽt infantibꝰ a saluatore
ꝛ manu ꝛ voce bñdici: sz qꝛ timebãt eũ post
tã lõgos sermones iportunitate offerẽtiũ
grauari ꝛ offendi. xp̃s ãt ꝛ si fatigabat cor
pore nõ tñ aio: qꝛ ei placebat et ꝑualuit ac
vicit fortis ei affectꝰ q̃ hoiz salutẽ cupie=
bat vt nullꝰ a cõsecutiõe sue salutis ꝓhi=
beret. Sic fatigatꝰ ex itinere nõ curãs famẽ
aut cibos ad cõuersionẽ samaritanorũ q̃rũ
salutẽ famescebat se conuertit. vbi Orige.
Hec ḡ debemꝰ attẽdere ne estimatiõe sapiẽ
tie excellẽtioris ꝛ ꝓfectꝰ spũalioris cõtẽna=
mus quasi magni pusillos ecclie ꝓhibẽtes

Orige. pueros venire ad iesũ. Hec Orige. Paruuli
ẽt pñt dici paupes ꝛ gñis infimi: ꝑ discipu=
los aũt ipedientes ne xp̃o offerant possunt
accipi ecclie rectores vel religiosi qui ꝓ=
pter paupertatẽ vel generis infimitatẽ re=
pellũt tales a promotione vel receptiõe ꝙ=
uis sint apti ꝛ digni: propter qđ impediẽtes

F accessꝰ petẽdꝰ. arguunt ore xp̃i. Uñ dñs idigne ferẽs dixit
discipulis. (Sinite puulos venire ad me)
apđ quẽ nõ est personarũ acceptio (ꝛ nolite
eos prohibere) comminatiõibus terrendo
vel malis exẽplis corrũpẽdo: qꝛ isti sũt sign
ra ꝛ forma vere humiliũ q̃rũ familiaritatẽ

chriso. ego volo ꝛ consortiũ. In quo dedit prelatis
exemplũ corrigẽdi ostiarios suos pauperũ
accessum prohibentes. Unde Chri. Nolite
vetare pueros: nã si sancti futuri sunt quid
vetatis filios ad patrẽ venire? Si aũt pec=
catores futuri sunt vt q̃d sententiã cõdẽna
tionis ꝓfertis anteꝙ̃ culpã videatis? Naz
qualeſ modo sunt meũ est: quales autem
postea futuri sunt ipsorũ erit. Qđ ergo meũ
est honorate: qđ aũt illoꝝ erit miseremini.
Et subiũgit. (Taliũ est em̃ regnũ celoꝝ) nõ
dicit istorũ: sz taliũ: vt nõ tã etatẽ ꝙ̃ hũilita=
tẽ ꝛ innocẽtiam commendet. Non oiũ sed
taliũ. i. similiũ ꝛ illoꝝ qui similem habent
humilitatẽ ꝛ innocentiam per studiũ ꝛ la=
borẽ: ꝛ qui tales sunt per mores ꝛ virtutes
quales sunt paruuli ꝑ naturã ꝛ etatẽ. Pue

puerorũ puritas. rorũ em̃ anima ab omnibꝰ malis est pura
ꝛ magistra innocẽtie ꝛ humilitatis: ꝛ nullꝰ
põt intrare in regnũ celoꝝ: nisi fuerit inno
cens ꝛ humilis: qꝛ nihil inquinatum intra

Hiero. bit in illud. vnde sm̃ Hiero. Non ait istorũ:
sed taliũ: vt ostẽderet nõ etatẽ regnare: sed
mores ꝛ his q̃ similẽ haberẽt innocẽtiam ꝛ
simplicitatẽ premiũ repromitti. de quibus
Apls. Nolite pueri fieri sensibꝰ sz malicia

j. cor. xiiij. puuli estote: sensu aũt perfecti. vñ Ambro.

Ambr. Nõ etas ꝑfert etatẽ: alioquin obesset adole
scere. Cur ergo pueros aptos dicit esse re=
gno celoꝝ. Fortasse qꝛ maliciã nesciãt: frau
dare nõ nouerit: referire nõ audeãt: scruta=
ri ignorẽt: opes honorẽ aut ambitionẽ non
appetãt. Sed nõ ignorare ista ꝟtus est: sed
cõtẽnere. Nõ em̃ ꝟtus est non posse pecca=
re: sz nolle. Nõ igit puericia sz emula pue=
rilis simplicitatis bonitas designat. vñ etiã
Chris. Et nos itaqꝫ si volumꝰ fieri heredes

chriso. celorũ ꝟtutẽ hãc cũ mltã bona possideamꝰ
diligentia. Etem̃ ab omnibꝰ malis pura est
pueri aĩa: ꝛ coꝝ q̃ cõtristauerũt nõ memo=
rant: sz sicut ad amicos accedit sicut nullo
facto ꝛ ꝙ̃tũcũqꝫ a mr̃e flagellatꝰ fuerit hãc
inq̃rit ꝛ pre oibꝰ eã appẽciat: ꝛ si reginã ostẽ
deris cũ dyademate nõ ꝑponit hãc matri
cilicio induite ꝛ necessarijs nihil plꝰ inq̃
rit: nõ tristat i q̃bꝰ nos puta dãno pecunia=
rũ ꝛ talibꝰ: nõ letat i q̃bꝰ nos in tẽporaneis
his nõ respicit ad pulchritudines corporũ:
ꝓpter hoc dicit. Hoꝝ em̃ est regnũ celoꝝ: vt
electiõe hec operemur q̃ a natura pueri hñt.

G Puerorũ decẽ ꝓprietates. hec Chri. Sunt autẽ decẽ proprietates bo=
ne in pueris quas q̃ imitat regnũ celorũ cõ
sequetur q̃ sunt innocẽtia: mũdicia: obediẽ
tia: simplicitas: hũilitas: ꝟitas: maloꝝ illa
torũ imemoratio fortuitorum nulla reputa=
tio: ꝛ presentiũ valde paruoꝝ ad sufficiẽtiã
acceptio. Deide paruulos sibi oblatos do=
minꝰ dulcit suscipit (ꝛ cõplexãs eos) ꝛ in vl=
nis desinẽs i signũ qđ simplices ꝛ humiles
puros ꝛ deuotos diligit (ꝛ manꝰ eis impo=
nens) vt viris cõtinentibꝰ gratiam sui auxi
lij cõferendã significaret (bñdixit illos) ali=
qua vocali benedictione q̃ scripta nõ est vt
humiles sua benedictione dignos ostende=
ret. Sic spiritualiter quotidie humilibus
manus imponit cum eis gratiam et auxi=
lium tribuit: qꝛ humiles ipũ digni sunt eiꝰ
gratia ꝛ bñdictione. deus em̃ superbis resi=
stit: humilibꝰ aũt qui se manibꝰ ꝛ potestati
eius subijciũt dat gratiã. In quo humiliũ

Hũiliũ dignitas. dignitas ostẽdit q̃ tãta bona merent. vñ dt
Hier. ꝙ humilitas sola obseruatrix est cu=
stosqꝫ virtutũ: ꝛ nihil est qđ ita deo gratum

Hiero. faciat et hoibꝰ quãtũ si vite merito magni
sed humilitate infimi videamur. Et bñ hu=
miles paruulis et innocentibꝰ cõpauit: qꝛ

Bern. Psal. l. hũilitas maculas pctõrũ lauare et innocẽ=
tiã reddere cõsueuit. vñ Ber. Decor aĩe hu
militas est. Nõ a meipso hoc dico cũ ꝓphe
ta prior dixerit. Asperges me domine ysso=
po et mundabor: humili herba ꝑpectoris
purgatiua humilitatem significans hac se

post graue lapsum rex ꝓpheta lauari cōfidit et sic inuenit quēdā īnocētie recuperare cādorē. et sciēdū ꝙ xp̄s manꝰ ipōnēdo puul' instituit ⁊ initiauit sacramētum ꝯfirmationis cuiꝰ ministeriū postea cōtulit apostolis. Vñ paruuli in frōtibꝰ crismate consignant ab episcopis q̄ in eccl'ia dei locū obtinent apl'oꝝ: p iposítionē em̄ manuū apl'oꝝ conferebatur spūssanctꝰ ad robur ⁊ confirmationem fideliū cuius ipositiōis manuū locū obtinet ⁊ p̄dictū sacramentū. Cōsidera nunc q̄tū xp̄s simplicitatē ⁊ humilitatē ac innocētiā paruulorū diligit quibus tanta familiaritatis et beniuolētie signa ostēdit: ⁊ studeas p posse paruulos imitari et virtutes eorū habere: vt valeas cū ipsis regnum celorum possidere. Oratio.

Cōfirmationis sacramētum.

Domine iesu xp̄e qui nos ad continētiā es hortatus da qd̄ hortaris et tribue mihi fragili castitatem mētis ⁊ corporis: ⁊ q̄ paruulos venire ad te voluisti et eis manꝰ iponēs bn̄dixisti: p̄sta mihi misero vt sim paruulus in oculis meis quatenꝰ gratiā inueniā in oculis tue maiestatꝭ: ⁊ quod puuli possidēt p naturā ego ꝯsequar misericorditer p grām tuā: vt meritis oim paruulorū ⁊ hūiliū tibi placētiū ego vltimꝰ oiꝫ te rectore te duce merear ad te puenire: et a te bn̄dictiōe in celestibꝰ munerari. Amē.

De perfectiōe paupertatis. Capitulum. xi.

A Math. xix. mar. x. ⁊ Luce xviij.

Habito de pfectiōe castitatis ⁊ obediētie seu hūilitatis: ꝯñr agit de pfectiōe pauptatꝭ (⁊ ecce, et (vnꝰ) adolescēs (genuflexo) ante iesuꝫ (interrogauit eū dicēs. Magr̄) ppter doctrinā sanaꝫ (bone) ppter vitā sanctaꝫ (quid boni faciendo vitam eternā possidebo?) fm Bedā audierat iste a dn̄o tm̄ siles paruulis dignos esse regno dei: ⁊ ideo certior esse desiderans de ingressu regni non per parabolas: sed apertius postulat sibi exponi quibus meritis vel operibus vitaꝫ eternam possit consequi. Jesus aūt rn̄dit ei p̄io q̄tū ad eiꝰ cogitationē: q: iste cogitabat iesum esse purū hoiem: licet crederet eū esse sanctū et bonū doctorē: ⁊ ideo quasi rn̄dens eiꝰ cogitationi dixit ei. (Quid me dicis bonū?) q.d. Ex quo me credis purum hoiem non debes me vocare bonū. (Nemo em̄ bonus nisi solus ⁊ vnus deꝰ.) hoc est dicti. Deꝰ est solus bonꝰ essentialiter p se et a seipso ⁊ nullus aliꝰ q: alii pticipatiue p ipsum ⁊ ab ipo. vñ Chris. Hoc aūt dicēs nō excludit hoies a bonitate: sꝫ a cōparatione bonitatꝭ diuine. q̄si diceret dn̄s. Quare me dicis bonū cū nō credas me eē deū: Si ∗o cōfiteris bonū credas ēt esse deū. Solꝰ em̄ deus natura est bonꝰ. Deinde ꝯñr rn̄det eius interrogationi dicens: (Si aūt vis ad vitā ingredi serua mandata) quasi diceret hoc sufficit ad salutē qd̄ ampliꝰ est non est necessitatis: sed superogatiōis: q: fm Hier. Justitia legis custodita nō solū bona terre: sed et vitam conferebat eternaꝫ suo tpe cōsequēdā. Et q: adolescēs hec audierat solicitꝰ factꝰ iterrogauit q̄ essent hec mandata quorum obseruātia est necessaria. hoc autē fm Chriso. Non tētans fecit sed estimans alia q̄dam p̄cepta esse p̄ter legalia q̄ vite ei causa fierēt. Jesus aūt quasi infirmo cōdescēdes legis p̄cepta clemētissime exposuit dicēs. (Nō homicidiū facies) manu occidēdo: ore iubēdo: vel cōsulendo: vel etiam detrahēdo: q: per detractionē occidit ꝓximꝰ in cōscientia aliena in qua viuebat p bonā famā: nec corde mortē alteriꝰ desiderando vel odiū retinēdo: aut bn̄ficiū subtrahendo et p hoc p̄ceptū decalogi phibet nocumentū ꝓximi i psona ꝓpria. (Nō adulterabis) p hoc phibet nocumētū ꝓximi i psona sibi cōiuncta. (nō furtū facies) p hoc phibetur nocumētū ꝓximi in re possessa. (Nō falsuꝫ testimoniū dices) per hoc phibet nocumētū ꝓximi i fama. (Honora patrē tuū ⁊ matrē) eis subueniēdo ⁊ reuerētiā exhibēdo: ⁊ p hoc p̄ceptū affirmatiuū intelligit oē bn̄ficiū ꝓximo reddēdo: q: nole patris ⁊ matris intelligit ois ꝓximus. Et hoc est qd̄ subditur. (Et diliges ꝓximū sicut teipsum) .i. ad id qd̄ diligis teipsuꝫ. s. ad gratiā ⁊ gloriam vel (sicut teipsum) .i. nō vbo tm̄ sꝫ opere et veritate. Proximꝰ aūt nr̄ est ois q̄ nobiscuꝫ cōuenit in natura quē debemꝰ sicut nosipsos diligere. Quā sententiam dn̄s inducit vt ondat ꝙ finis p̄ceptoꝝ est charitas: q: obseruātia mādatorū nō ē meritoria vite eterne nisi fiat ex charitate. Inter hec precepta ordinātia in ꝓximū non tanguntur precepta de nō cōcupiscēdo rē ꝓximi vel eiꝰ vxorē: q: reducunt ad p̄cepta de nō adulterarī et non furari: et sub illis possint intelligi. Vel q: intelligunt in hoc ꝙ dr̄ (diliges ꝓximū tuū) qui em̄ vere ꝓximū diligit: nec rem eius nec vxorē concupiscit. Enumerat autē hic nō omnia mādata: sed solūmodo precepta secunde tabule q̄ ordināt hoiem ad ꝓximū in quibꝰ implicat ⁊ supponit p̄cepta prime tabule ordinātia hominē ad deū: q: hō magis tenet deo q̄ ꝓximo: ideo si obseruātia mādatoꝝ secunde tabule est necessaria ad salutē: multofortiꝰ obseruātia mandatorū prime tabule est necessaria ad candez. Unde bn̄ dicit aposto. ꝙ qui diligit ꝓ-

Beda.

Bonꝰ solꝰ deꝰ Chris.

Hiero.

Chris.

B p̄cepta legis.

ꝓximꝰ noster. j. Ti. j.

Charitatis excellentia.

ximũ legẽ impleuit:q̄ꝛ i dilectiõe ꝓximi in-
telligiť dilectio dei:vt finis ꝓpter quẽ ꝓxi-
Dei mus diligiť:q̄ꝛ ꝓxim⁹ diligiť ꝓpter deũ ꝛ nõ
alieni econuerſo. Per predicta etiam oſtẽdit ſal-
ꝑceptũ uatoꝛ qꝺ obſeruãtia preceptoꝝ cerimonia-
Pꝛimũ. liũ ꝛ iudicialiũ non erat ampli⁹ neceſſaria
ad ſalutẽ:ſꝫ ſufficiũt decẽ decalogi ꝑcepta.
Quoꝝũ pꝛimũ eſt. Non adoꝛabis deos alie-
nos.i.vnũ deũ coles ꝛ ſup eũ nihil amabis.
Multi eñ hodie ſunt qui ſibi deos alienos
faciũt. Nã ſicut dicit Augu. hoc ab hoie co
Scdm. liť qꝺ pre ceteris diligiť. Superbus igiť p
deo hꝫ ſupbiã:luxurioſus luxuriã:auarus
auariciã. Scdꝫ. Nõ aſſumes in vanũ nomẽ
dei tui in os tuũ.i.nõ blaſphemabis nec iu
rabis indebite in noie ſui. Talis iniuriam
facit deo quẽ i teſtimoniũ ſue falſitatis in-
uocat q̄ſi de⁹ mẽdaciũ diligit ꝛ ſibi q̇ in iu-
dicio dei puniendũ ſe obligat:ſi non eſt ita
Ter- ſicut iurat. ꝛ primo:q̄ꝛ per falſam iurationẽ
tium. ipm decipit et defraudat. Tertiũ. Diẽ ſab-
bati ſanctifices vt in eo moꝛtaliter nõ pec-
ces ꝛ mala vites. Contra iſtud ꝑceptũ pec
cat qui cauſa cupiditatis in ſabbato opus
ſeruile facit vel aliqꝺ peccatũ cõmittit:vel
opera mie dimittit:quia a bonis operibus
Quar- non eſt vacandũ. Quartũ. Honoꝛa parẽtes
tum. tuos.ſ.obediẽdo:ſubueniendo ꝛ animabus
eoꝝũ miſerendo. In hoc etiam precipiť ho-
Quin- noꝛ patrũ ſpũaliũ ſcꝫ prelatoꝝũ. Quintum.
tum. non occides opere:verbo:negligentia:cogi
tatione:auxilio:conſenſu : malo exemplo:
vel aliqua occaſione. Homicidiũ etiã ali-
qñ fit coꝛde per odiũ:aliquando oꝛe p ver-
bum detractoꝛiũ:aliquando opere per fa-
ctum:ꝛ iſtud vltimũ eſt triplex:quidã enim
occidũt coꝛpus tm̃:quidã alam tm̃:qñ.ſ.eã
trahũt ad pctm̃:quidã vtrũq͂ qñ.ſ.aliqs in
terficit ſeipm vel aliũ in pctõ moꝛtali exiſtẽ
Sextũ. tẽ. Sextũ. Non mechaberis operando cogi
tando loquẽdo:vel in iuriſditiõe tua foꝛni-
cationẽ ſuſtinendo. Per hoc aũt ꝙ dixit nõ
mechabẽris:ꝓhibetur oĩs carnalis appeti
Septi- tus ꝛ coꝛruptio ꝑter eã q̄ eſt m̃rimonij. Se-
mum. ptimũ. Nõ furaberis aliena nõ quõlibet ti-
bi attrahendo vel re aliena inuito dño vtẽ-
do. Per furtũ intelligiť omne malum abla-
tum ſiue occulte faciendo in acceptis:ſiue
fraudẽ exercendo i mercatiõib⁹ ſiue merce
Octa- dẽ nõ ſoluẽdo operarijs. Octauũ. Nõ dices
uum. falſum teſtimoniũ ꝯ ꝓximũ tuũ omne men
daciũ:doſũ:detractionẽ:adulationẽ : calũ-
Nonũ. niã ꝛ doctrinã erroneã deuitando. Nonũ.
Non deſideres domũ vel agrũ aliã rẽ pro-
ximi tui tali vcꝫ mente ꝙ velles tibi cũ ſuo
Deci- damno adoptare. Decimũ. Nõ cõcupiſces
mum. vxoꝛẽ:ſeruũ ancillã ꝓximi tui:coꝛde cõſen-
tiendo:oꝛe ſolicitãdo:ope cõcupiſcẽtiã per-
ficiẽdo. Hec q̇ pfecerit ſaluari poterit. Cũ
aũt ille adoleſcẽs hec oĩa a iuuẽtute ſua ſe

ruaſſe rñderet qꝺ tñ in m̃tis religioſis vix
aliqs hodie reperiret. (Jeſus intuit' eum
dilexit eũ) ꝓpter bonã conuerſationẽ ſuã ꝑ-
teritã:ꝛ oñdit ſibi vultum amicabilẽ (ꝛ) in-
ſtruẽs eũ de pfectiõe (dixit illi. Unũ tibi de-
eſt) quo ad ſtatũ pfectiõis.ſ. bonũ paupta-
tis. Q:ꝛ ſi mandatoꝝum obſeruatio ſufficit
ad ſalutẽ:non tñ ad euãgelicã pfectionẽ:ſꝫ
ad hãc etiã requiriť obſeruatio cõſilioꝝ in
qua pmũ eſt abꝛenũciatio tempoꝛaliũ:ꝛ iõ
de hac tm̃ hic facit mẽtionẽ. vbi oꝛige. Non Oꝛige:
tñ intelligendũ eſt ꝙ in ipo tpe q̄ bona ſua
tradiderit pauperib⁹ fiat oĩno pfectus : ſed
illa ex die incipit ſpeculatio dei adducere
eũ ad oẽs ꝟtutes. Et ſubdit dñs dicẽs. (Si
vis) q:ꝛ hoc eſt in tua libertate (pfectus eſſe)
i. ad ſtatũ pfectiõis aſcendere ſup cõmunẽ
ſtatũ ſaluti neceſſariũ q:ꝛ hoc eſt de pfectio-
ne vite (vade) ꝑ affectũ contẽnendo tempa
lia (ꝛ vende) p effectũ ea relinquẽdo:ꝛ hec
(oĩa nõ ptẽꝫ tm̃:vt ananias ꝛ ſaphira : qꝺ
eſt ꝯ pꝛopꝛietarios (q̄ habes) vt iuſte poſſi-
des:qꝺ eſt ꝯ raptoꝛes ꝛ vſurarios eleemo-
ſynas de alieno faciẽtes:illa eñ habemus
q̄ iuſte poſſidem⁹. Illa ġ q̄ iuſte poſſidenť D
vendẽda ſunt:q̄ ꝟo iniuſte reddẽda ſunt il- Popa
lis quoꝝũ fuerũt (ꝛ da) non vende querẽdo vendẽ-
mun⁹ a manu vel a lingua vel ab obſeq̇o da ꝛ dã
(pauperibus) nõ diuitib⁹ a q̇b⁹ ſimilia acci da pfe-
pies nec amicis carnalib⁹ niſi fuerint indi- ctis.
gentes:nec hiſtriõibus ꝛ male vtentib⁹:qꝺ
eſt contra ſimoniacos ꝛ ambitioſos q̇ dant
alijs vt acquirant beneficia et dignitates:
ꝛ hoc fac pꝛopter deum non pꝛopter oſten-
tationeꝫ:q:ꝛ abijcere tpalia ꝓpter oſtenta-
tionem non eſt meritoꝛiũ (ꝛ) ſic dando (ha-
bebis theſaurũ).i. quendã btitudinis (in ce
lo) locũ tutiſſimũ. Hoc aũt nõ dꝛ q:ꝛ paup-
tas ſit maioꝛ virtus q̄ continentia vel obe-
dientia:ſed dꝛ p quandã correſpondẽtiã q̄-
ſi theſaur⁹ celeſtis:ſic rñdet volũtarie pau-
ptati ſicut exaltatio hũiliatiõi. vñ Chꝛiſo. Chꝛiſ:
Bene autẽ nõ vite fecit eterne mentioneꝫ:
ſed theſauri dicens (ꝛ habebis theſaurũ in
celis) q:ꝛ ei de pecunijs erat ſmo ꝛ de abꝛe-
nunciatiõe oĩm oñdit qꝺ reddit plura his
q̄ ꝑcepit relinquere q̄to maius eſt celũ q̄
terra in theſauro eñ copiam retributionis
oñdit. (Et veni) relictis oĩbus (et ſequere
me) me imitãdo:ꝛ ſicut ego ãbulo ambulã-
do:q:ꝛ in ſequela xp̄i per opa charitatis con
ſiſtit pfectio principaliter ꝛ cõplete in pau-
pertate aũt volũtaria conſiſtit inchoatiue
p modũ remouentis:pꝛohibẽtis ꝛ diſponẽ-
tis:q:ꝛ p hoc auferť cura tẽpoꝛaliũ q̄ a dile-
ctiõe dei impedit aĩm. vñ gloſ. Relinquere
oĩa eſt via ad pfectionẽ:ſed in ſequẽdo cõ-
ſiſtit pfectio. Magna certe gloꝛia eſt ſequi Sequẽ
dñm:et iõ valde eſt appetendũ Ad pfectio- dus do
nẽ ergo nõ ſufficit homini relinquere ſua: minus.

niſi dñm ſequat̃.i.niſi relictis malis faciat
bona.vñ Theo.Cũ paupertate em̃ ⁊ ceteras
ꝟtutes hoiem habere oportet:ob hoc ait ⁊
veni ſequere me.i.in ceteris eſto.me⁹ diſci=
Hiero. pulus et iugiter me ſeq̃ris.vñ Hiero.Faci=
lius ſacculus contẽnit ꝙ voluntas.Multi
diuitias relinquẽtes dñm nõ ſequunt̃. Se=
quit aũt dñm qui imitator ei⁹ eſt:⁊ p veſti=
Raba. gia illius gradit̃.Ubi et Raba. Ecce duas
Uita vitas hoib⁹ ꝓpoſitas audiuim⁹:actiuã ad
duplex. quã ptinet non occides ⁊ cetera legis mã=
data:⁊ contẽplatiuã ad quã ptinet ſi vis p=
fect⁹ eſſe ⁊c.Actiua ad legẽ ptinet:cõtẽpla=
tiua ad euãgeliũ:q: ſicut vet⁹ nouũ p̃ceſſit
teſtamentũ:ita bona actio precedit cõtem=
platiõẽ.Actiuis em̃ cõuenit obſeruatio p̃=
ceptorũ que in lege tradunt̃: contemplati=
E uis obſeruatio conſilioꝝ:que in euangelio
Perfe= docent̃.Et notandũ qꝺ multiplex eſt perfe=
ctio mul ctio.ſ.ſufficientie quã oẽs hñt exiſtentes in
tiplex. charitate ordis cui⁹ ꝓpriũ eſt ſeruare con=
tinentiã religionis:⁊ hui⁹ ꝓpriũ eſt renun=
ciare oĩbus:plationis ad quos ptinet po=
nere aiam p omibus ſuis: ſecuritatis eius
propriũ eſt hr̃e mortẽ in deſiderio et vitam
in patientia.Ad p̃mã pfectionẽ tenet̃ qui=
libet:ad vltimã vero nullus tenet̃:ad tres
Signũ vero medias tenent̃ aliqui ex cauſis. Unũ
perfe= g̊ ſignũ pfectiõis poſuit cũ oĩa relinquere
ctionis ꝯſuluit vt nudũ xp̃m nud⁹ ſeq̃t̃.vñ ſ3 The.
Theo. Oĩa ſummã paupertatẽ ſuadẽtis:ſi qꝺ ei re=
ſtiterit illi⁹ fu⁹ eſt.⁊ ſm ãbro. Talẽ voluit
Ambr. adoleſcentẽ illũ dñs ad padiſuʒ redire q̃lis
adã fuerat ꝺ padiſi ſublitate deiect⁹:nud⁹
ei icola adã padiſi fuit:ꝙuʒ g̊ cũ poſſeſſiõe
diuitiaꝝ poſſit qs ad vitã ingredi ſeruãdo
mãdata:tñ ad pfectã ſequelã xp̃i vt pfecto
amore ⁊ integro affectu tendat in deũ deeſt
ſibi vnde.ſ.qꝺ relinquat diuitias affectu:vt
ſit paup ſpũ:q̃ paupertas includit hũilitatẽ
ſine q̃ non eſt paupertas vera:q: vanũ eſt hr̃e
burſam vacuã ⁊ cor plenũ ſupbia.Includit
et contẽptũ diuitiarũ effectu:q: difficile eſt
valde qui hñs diuitias ne amore earũ aut
detineat̃:aut diſtrahat̃ ⁊ impediat̃ a perfe=
cto amore dei:ne xp̃m libere et expedite ſe=
quat̃.Nam q̊ diuitijs implicat̃ mittit pedes
in rete ne poſſit corã deo pfect⁹ ambulare
et libere xp̃m ſeq̃:q: diuitie viſcoſiores ſunt
viſco:⁊ vix euellit̃ aĩmus occupatus ab eis
⁊ detentus.Nimia ergo dilectio terrenarũ
poſſeſſionũ eſt hui⁹ perfectiõis impedimẽ=
tũ.Qꝺ bñ patuit in hoc iuuene q̊(cũ audiſ=
ſet ꝟba dñi de pfectiõe paupertatis volũ=
tarie (abijt triſtis) ſeculi triſtitia mortem
operante impeditus a perfectiõe quã q̃re=
bat terrenarũ poſſeſſionum amore ob quod
non poterat ad perfectionẽ volũtarie pau=
pertatis aſcẽdere.vnde cauſa triſtitie red=
ditur cuʒ ſubdit.(Erat em̃ multas hñs poſ=

ſeſſiones: ſpinas pducentes et tribulos ſe
mẽtem dñicaʒ ſuffocantes:et ipe nihilomi=
nus habitus a poſſeſſionibus:⁊ diues val=
de diuitijs fallacib⁹ ob quarũ inordinatũ F
amorẽ triſtabat̃ de perſuaſione abrenũcia= Affect⁹
tiõis earũ:triſtabile em̃ eſt amata abijcere. tempo=
Ad tẽporalia em̃ paſſibiliter afficit̃ cui⁹ cor raliũ.
in priuatiõe eorũdẽ aliqualiter cõtriſtatur.
Nã plerũq3 cũ temporalia aſſunt nobis pu
tam⁹ ꝙ ea non diligam⁹:ſed cũ abeſſe cepe
rint inuenim⁹ q̃ ſim⁹. Hoc em̃ ſine amore
noſtro aderat qꝺ ſine dolore diſcedit. Iſte
iuuenis cũ audiret ꝙ q̃cũq3 haberet vende
ret et daret pauperibus abijt merens:q: ⁊
diuitias ſeculi et vitã et.nã habere vole=
bat:qꝺ difficile erat vt fieret: qm̃ in poſſeſ=
ſione diuitiarũ abſq3 ſuperbia elationis et
abſq3 proprietate voluptatis vix ſtare quis
põt:ſic et difficile eſſet ꝙ hõ in cacumine
verticis alicui⁹ mõtis ſtaret ⁊ tẽpeſtate va= Augu.
lidi venti quaſſat⁹ nõ caderet. Ut vero dicit
Augu.Hic adoleſcẽs laudabilis quidẽ eſt
q: nõ occidit:nõ adulteratus eſt. Uitupe=
rabilis autẽ:q: cõtriſtatus eſt in verbis xp̃i
vocãtis eũ ad perfectionẽ.Adoleſcẽs quip= puer.j.
pe erat ſm aiam:et ꝓpterea relinquẽs xp̃m
abijt.hec Aug.S3 tale rete fruſtra iacit̃ an
oculos pẽnatorũ.ſ.ꝯtẽplantiũ pfectorũ:qui Grego.
tanto min⁹ cõtriſtant̃ ꝙ deſunt tpalia:q̃to=
magis appetũt eterna.Nã vt ait Gre.Tan=
to q̊ſq3 minus dolet ꝙ deſunt eterna:q̃to
magis gaudet ꝙ aſſunt tpalia:⁊ q̊ minus
dolet ꝙ deſunt tpalia certi⁹ expectat vt aſ=
ſint eterna.Et iõ ſm Bern.Bonũ eſt facul=
tates cũ diſpẽſatiõe paupib⁹ erogare:ſed
meli⁹ eſt p intẽtiõe ſequẽdi xp̃m ſola ⁊ totũ
ſimul donare:⁊ abſolutũ a ſolicitudine cũ
xp̃o egere.vt em̃ ꝺt Chri.Nõ ſilr detinent̃
q̊ pauca hñt ⁊ q̊ multis abũdãt:quoniã ad
iectio diuitiaꝝ maiorẽ accẽdit flãma:⁊ vio Chriſ.
lentior fit cupido.Nõ ſolũ aũt diuitiarum
poſſeſſio:ſ3 et reꝝ aliaꝝ diuerſitas hoiẽ a
dei cõtẽplatiõe ⁊ pfecto amore impedit et Augu.
auertit.vñ Aug.Tpaliũ rerũ multiformi=
tas ab vnitate dei hoiẽ p carnales ſenſus G
diuerberat ⁊ mutabili varietate ei⁹ affe= Amo=
ctũ multiplicat.Quẽ g̊ delectat libertas ab res duo
amore mutabiliũ liber eſſe appetat:⁊ quẽ
regnare delectat vni oĩʒ regnatori deo ſub Grego.
ditus hereat.⁊ iteꝝ.duo ſũt amores mun
di ⁊ dei.Si mũdi amor habitat nõ eſt quo
intrat amor dei.Cũ exhauſeris cor tuum ab
amore terreno hauries amorẽ diuinũ.vñ ⁊
Greg.Cũ cupiditate terrene ſubſtãtie de⁹
nõ diligit̃:q: terren⁹ amor oculũ mentis ſor
didans excecat ne diuina claritas videat̃.
Nec mirũ.Quo em̃ diligere põt quẽ neſcit. chriſo.
Aut quo ſcit ad quẽ neſciẽdũ oculum cor= Res hu
dis claudit.vñ etiã Chriſo.Fumo ſimiles mane.
ſunt humane res. Nihil em̃ ita ꝯtriſtat aĩe

oculū ꝛ turbat vt vite hui⁹ curarū turba et concupiſcētiarum multitudo: hec eñ fumi hui⁹ ſunt ſigna. vñ ꝛ Anſel. Si vis eſſe qet⁹ nil ſeculi appetas. Semper requiē mentis habebis ſi a te mūdi curas abieceris. Qui curis terrenis ſe iplicat: a dei amoꝛe ſe ſeparat. Et vt in paucis multa intelligas: attende pauca vba Augu. ſic dicentis. Nihil plus noui eſſe ꝙ̄ iſta ſenſibilia fugienda. Cui concoꝛdat Diony. q̄ ſic dicit. Derelinq̄ ſenſus et oia ſenſibilia. Qui hʒ aures audiēdi hec pauca vba p̄dicta audiat ꝛ coꝛde itelligat: qꝛ multa i eis latēt q̄ vanis ꝛ diſſolutis nō apparēt. Vñ cuidā de ſermonis abūdātia ſolicito dictū ē in ſpū. Si vis ſcire omnia p̄dicāda tunc ſepara te ab exterioꝛibus: purifica te a tpalibus: liberum fac te a carnalib⁹: ꝛ erige te ad celeſtia: ꝛ manifeſtabunt tibi diuina. Ecce in his vbis totū eſt iclusuʒ qḋ ē p̄dicatū: imago eñ tua imago dei ē: depone ḡ ab ea oē qḋ ſibi accidens eſt: ꝛ apparebit tibi in ea qḋ diuinū eſt. Ut aūt vtiliter ad tpalia ꝛ eterna pfecte te habeas ſcito ꝙ tpalia debes aſpicere ſub ſenſu q̄druplici. P̄io. ſ. vt tāꝙ peregrin⁹ et aduena ſentias oia: vt extranea ꝛ aliena: ita ꝙ tua veſtis ſit tuo ſenſu extranea: ac ſi eſſet alicui⁹ de grecia vel india. Secūdo vt i tuo vſu omnem abūdantiā timeas: vt venenuʒ et mare ſubmergens. Tertio vt in tuo ſenſu oēm iopiā: egeſtatē ſentias: vt mēſam et arā: ꝛ ſcalā vite eterne: ꝛ vt ſpeculū ſeu imaginē crucis xp̄i. Quarto vt diuitias ꝛ apparat⁹ diuitū ita ſentias tibi defoꝛmes ꝙ i eorum memoꝛia vł aſpectu nullaten⁹ valeas delectari vel letari: ꝙ ſi viderꝭ te i eis ꝯgaudere a xp̄i glioſa pauptate te eſtima alienū foꝛe. Huic aūt cōnectiť ꝙ i pauperū ꝛ deſpectoꝛū mēoꝛia vł aſpectu tāꝙ in xp̄i paupis expꝛſſa imagine tot⁹ leterꝭ ꝛ eis q̄ſi regibus cū ſumma alacritate ꝛ reuerētia aſſocieris. Cōſidera etiā hic ꝙ ad pfectionē nō ſufficit q̄dā opa bōa ꝛ q̄ſdā virtutes hꝛe: ſʒ opʒ oia p poſſe pficere. vñ Chriſ. Cōplet⁹ ē dei hō ad oē op⁹ bonū: explet⁹ nō: vt hec q̄dem habeat: illa vo non habeat. Qui eñ talis ē nō eſt cōplet⁹. Que eñ vtilitas dic mihi cū oꝛat q̄s intēſe nō miſereať aūt abūde. Aut cū miſereť q̄s abūde auar⁹ aūt ꝛ violentus exiſtēs. Aut cū nō auar⁹ aut violēt⁹ exiſtēs: ad oſtētationē vo ſit hoīʒ q̄ videt. Aut cum miſereať q̄dē ſnd qḋ deo vꝛ: eleueť aut hoc ipſo ꝛ magna ſapiat. Aut cū humilis quidē fuerit ꝛ ieiunijs intēdēs: auar⁹ aūt ꝛ negociatoꝛ terre affix⁹ ꝛ matrē oīm maloꝛū iducēs aīe. Radicē eñ oīm maloꝛū dixit paulus auariciā. Hoꝛream⁹ igiť hanc: refugiamus hoc pctm̄. Hoc oꝛbē terraꝝ inſtabilē fecit: hoc oia ꝯfudit: a btā ſeruitute nos abduxit xp̄o. Nō ē eñ ait deo ſeruire ꝛ mamone: ꝯriū eñ iniungit xp̄s. hec Chri. Et nota circa p̄miſſa ꝙ pfectio pauptatis nō conſiſtit in maioꝛi defectu reꝝ tēpoꝛaliū ſʒ i maioꝛi abſtractione ſolicitudinis eoꝝ. Quāto eñ modus viuendi i pauptate minoꝛem hʒ ſolicitudinē: tāto pauptas ē pfectioꝛ: nō aūt q̄to pauptas fuerit maioꝛ: nō eñ pauptas ſm ſe bona ē: ſʒ īquātū liberat ab illis q̄b⁹ hō ipediť q̄ min⁹ ſpūalibus intendat. Oꝛo.

Marginalia (left): Anſel. — Augu. — diony. — Exterioꝛa ſequeſtrāda. — h. Tpalia quō conſpicienda. — Opera bona oia facienda.

Marginalia (right): Paupertatis pfectio.

Domine ieſu xp̄e da mihi miſero et fragili qui tua mandata hactenus negligenter ꝛ male ſeruaui ſaltem ammodo ea obſeruare vt cum obſeruatoꝛibus eoꝛūdeʒ merear ad vitam ingredi. Da etiā mihi clementiſſime domine vt ad perfectionē tēdēdo omnia tpalia propter te affectu cōtēnā ꝛ effectu relinquā: relictiſqꝫ oīb⁹ te ſequar: te imitādo: et per tua veſtigia gradiēdo: vt te rectoꝛe te duce ad theſaurū deſiderabilē et indeficientē valeaʒ letus ꝑuenire: ꝛ de tua viſione ſemꝑ gaudere. Amen.

¶ De duodecim cōſilijs euangelicis. Capi. xij.

Et qꝛ dictū ē de p̄ceptis q̄ ſunt neceſſaria ad ſalutē: videam⁹ et de cōſilijs q̄ reqrunť ad pfectionē. Vñ ꝛ p̄ceptis ꝛ phibitiōib⁹ tenemur: ſʒ cōſilijs ꝛ pmiſſiōib⁹ nō tenemur. Nā cōſiliū ptinet ad pfectos p̄ceptū aūt ad pficiēdos: ſʒ pmiſſio ptinet ad ipfectos: ꝓhibitio vo ad ꝑuerſos. Ad obſeruātiā q̄dem p̄ceptoꝛū vtilis ē obſeruātia cōſilioꝛū. Aliq̄n eñ foꝛtitudo terre i igreſſu illi⁹ cōſiſtit ꝛ iō paſſ⁹ ille bōa cuſtodia idiget: qꝛ obtēto ingreſſu faciliter reſiduū hoſtes obtinent. Sic eſt in terra aīe: qꝛ tota foꝛtitudo ei⁹ cōſiſtit i ingreſſu. ſ. i occaſiōib⁹ pctōꝝ: ꝛ⁹ pp h neceſſaria eſt bona cuſtodia circa ipꝫ. Pꝛopter cuſtodiā aūt iſti⁹ ingreſſus dant conſilia q̄ cōtinēt ꝛ cuſtodiūt mādata: ac retrahūt hoiem ab incautis reſpectib⁹ ꝛ diſcurſibus et alijs periculis. Sūt autē duodecim cōſilia euangelica q̄ xp̄s addidit ad p̄cepta. Pꝛimū eſt pauptatis q̄ cōſiſtit in abdicatione pꝛoprietatis. vñ eſt illud. Si vis pfectus eſſe vade ꝛ vende oia q̄ habes et veni ſeq̄re me. Et illud. Qui nō renūciauerit oibus q̄ poſſidet: nō pōt me⁹ eſſe diſcipul⁹. Scd̄ʒ eſt obediētie. vñ eſt illud. Si quis vult poſt me venire abneget ſemetipm̄. Et illḋ. Sup cathedrā moyſi ſederūt ſcribe ꝛ phariſei: q̄ dicūt facite. Tertiū eſt caſtitatis. vñ eſt illud Sūt eunuchi q̄ ſeipſos caſtrauerunt pp regnū celoꝝ. ꝛ illḋ. Audiſtis qꝛ dictū eſt anti-

Marginalia (right): B. Conſilia ad perfectos ptinent. — Conſilia. xij. — Primū. Ma. xix. Luce. xiiij. — Scdm̄. Luc. ix. Mat. xxiij. — tertiū. Mat. xix. — Mat. v.

quis:nō mechaberis:ego autē dico vobis ꝙ
viderit mulierē ad cōcupiſcēdū eā iam me
chat⁹ eſt in corde ſuo.vbi oñdit ꝙ non ſolū
dānabilis eſt cōſenſus ad delectādū in cor
de.Hec tria ꝯſilia ꝑdicta ſunt ſpecialia ois
ꝑfecte religiōis ꞇ ſubſtantialia:q2 ſuos ob
ſeruatores elōgāt a malo nō ſolū ꝗ̄tum ad
B culpā ſꝫ etiā ꝗ̄tū ad cām.Oē nāqꝫ malum
orit ex triplici radice.ſ.ex ꝯcupiſcētia car
nis:ꞇ cōcupiſcētia oculoꝝ:ꞇ ſuperbia vite.
Predicta ꝟo tria cōſilia nos elōgāt ꝑfecte
ab hac triplici radice.ſ.pauꝑtas a cōcupi
Quar- ſcētia oculorū:caſtitas a cōcupiſcētia car
tum. nis:ꞇ obediētia a ſuꝑbia vite.Quartū conſi
Luc.vj. liū eſt charitatis:vñ eſt illud.Diligite ini
micos vr̄os.Iſtud ꝗ̄tū ad dilectioneꝫ affe
ct⁹ eſt ꝑceptū:ſꝫ ꝗ̄tū ad dilectionē effectus
eſt cōſiliū:q2 inimico velle grām ꞇ gloriam
eſt neceſſitatis:ſꝫ impēdere opa bñficētie ꞇ
oſtendere illi ſigna beniuolentie eſt conſilij
ꞇ ꝑfectiōis.Sane negare ſigna familiarita
tis quādo veniā petit vel ad familiaritateꝫ
nō ſimulatorie ſe ingerit:vel qñ neceſſitas
expoſcit vindicta eſt:quia tūc inter amicos
eſt computandus:ſed ꝙ aliqs vltro ſe ad fa
miliaritateꝫ eius ingerat:hoc eſt ꝑfectiōis.
Quītū Quintū cōſiliū eſt māſuetudinis.vñ.Si qs
Mat.v te ꝑcuſſerit in maxillā vnā ꝑbe ei et aliā.i.
parat⁹ ſis ꞇ aliā ꝑcuſſionē ſuſtinere patien
ter.et iſtud eſt conſiliū patiētie reſpectu le
Ibidē. ſionis corporū.Et illud.Qui tecū vult iudi
cio cōtēdere ꞇ tunicam tollere relinque ei
et palliū:ꞇ iſtd eſt reſpectu ablationis reꝝ.
Cū cōtētione ꞇ fraude nulli lꝫ ſua repetere
cū charitate licet imꝑfectis ꝑfectis aūt nō
q2 nō repetere eſt īfirmis cōſiliū: perfectis
ꝟo preceptū.Illis autē ꝙ renūciauerūt ꝓ
prietati licet repetere ſua:ſed vt congrega
Sextū. tionis.Sextū eſt mīe et erogationis.vñ eſt
Lu.vj. illud.Oi petenti te tribue non ꝓpter ſe:ſed
Mat.x. ꝓpter bonū cōe.Et illud.Si vis ꝑfect⁹ eſſe
vēde oia ꝙ habes ꞇ da pauperib⁹.Dare ſu
ꝑfluū in extrema neceſſitate eſt neceſſitatis
et debiti:ſed dare quibus egemus eſt conſi
Septi- lij.Septimuꝫ eſt de ſimplicitate ꝟborū.vñ
mum. eſt illd.Sit ſermo veſter eſt eſt:nō non.i.ſi
Mat.v. affirmatio vel negatio ē in ore:ſit etiā ī cor
de.Et illud.Audiſtis q2 dictū eſt antiquis:
Ibidē. nō ꝑiurabis:ego aūt dico non iurare oino.
Iurare ꝗ̄tū ad infirmitatē ꝑtinet ꝑmiſſio
Octa- nis eſt:nō iurare autē ꝗ̄tū ad ꝑfectionē ꝑ
uum. tinet cōſilij eſt.Octauū ē d vitāda occaſiōe
Mat.v. peccādi.vñ ē illd.Si ocul⁹ tu⁹ ſcandalizat
Augu. te:erue eū ꞇ ꝓiice abs te.Ubi ſm Aug.Nul
lū mēbrū ad lr̄aꝫ ꝑcipit erui:ſꝫ occaſio pec
C cādi:q2 nō ſolū pctā:ſꝫ ꞇ occaſiōes peccandi
Nonū. ſunt fugiēde.Nonū ē de rectitudine ītētio
Ma.vj. nis ꞇ ſimplicitate opis vel finis.vñ eſt illd.
Mat.v Attēdite ne iuſticiā vr̄aꝫ faciatꝭ corā hoib⁹
vt videamini ab eis.Et illd Sic luceat lux

vr̄a corā hoib⁹ vt videant opa vr̄a bona et
glorificēt patrē vr̄m ꝙ ī celis eſt.Decimū ē Deci-
de ꝯformitate operis ꞇ doctrine.vñ ē illud. mum.
Qui fecerit ꞇ ſic docuerit:hic magn⁹ voca Mat.v.
bit in regno celoꝝ.Et illd.Alligāt hoibus Math.
onera grauia:digito autē ſuo nolūt ea mo xxiij.
uere:dicūt eī̄ et nō faciūt.In predicatione
aliqñ aſſerit cēſio gñalr̄ de his ꝙ ꝑtinēt ad
ſtatū ſalutꝭ:aliqñ deo aſſerit cēſio:ſꝫ ſtatuꝫ
ꝑfectiōis:vt porte religionis ꝑrio mō tenet
facere qd dicit ꝑdicator cū aſſerat oēs ad hꝫ
teneri.ſecundo mō nō tenet niſi ipe ꝑfectio
nē illā vouerit.Exiſtēs autē ī pctō notorio
peccat qñ ꝑdicat q2 ſcādalizat.Exiſtēs autē
in pctō occulto ſi ꝑdicat ꞇ nō ſtudet ex ſuo
dicto cōpūgi adhuc vr̄ peccare:q2 vr̄ ꝯtēne
re.Undecimū ē de vitāda ſolicitudine.vñ Unde-
eſt illd.Nolite ſoliciti eſſe.Et illud.Nolite cimū.
cogitare de craſtino.Ubi ſciēdū ꝙ quadru Ma.vj.
plex eſt ſolicitudo.Pria eſt laudabilis ꞇ eſt Solici-
ꝓuidētie ſpūalis quo ad aiam qūo qs deo tudo q-
placeat oēm ſolicitudinē ſuā ꝓiciēs in eū. dru-
Scda eſt etiā laudabilis ꞇ eſt ꝓuidētie tpa plex.
lis ex fraterna charitate ꝙlis cōpetit prela
tis ꞇ religioſis officiatis ꝙ ꝑſunt ī ſolicitu
dine.Tertia ē tolerabilꝭ:ꞇ eſt cure tpalis ꝙ
ad corp⁹.Quarta ē vituperabilis:ꞇ ē ſuꝑ
flue theſaurizatiōis ꝙ ad auariciā.Prima
cōſulit cōſilio iſto.ſcda ꝑcipit.tertia ꝑmit
tit.ꝗrta ꝓhibet.Duodecimū conſiliū eſt de
fraterna correptiōe.vñ eſt illud.Si pecca
uerit in te frater tu⁹ corripe eū ꞇc.Corripe D
re fratrē qñqꝫ eſt cōſiliū:vt qñ aliqs corri duode-
pit fratrē de venialib⁹ ꞇ illuꝫ cū quo nihil cimuꝫ.
hꝫ facere niſi cōem charitatē:qñqꝫ eſt ꝑce Math.
ptuꝫ.vt qñ corripit de mortali:ꞇ iſto ſecun xviij.
do mō ꝑtinet ad oēs ꞇ obligat ſemꝑ:ſed nō Corri-
ad ſemꝑ:q2 ꝓ loco ꞇ tpe.ſ.qñ vacat et licet pere ꝓ-
ꞇ credit ꝙ vtilis ſit correptio.Et ad hoc ꝑ ximū.
ceptum maxime tenent ꝑlati ꝙ ad eos ꝗ2ū Conſi-
curā gerūt.Oia ꝑmiſſa dñi ꝑcepta et conſi lioꝝ fa-
lia facilia ſunt volēti:ꞇ dei timorē ꝑ oculis cilitas.
habenti.vñ Chriſo.Sit tibi timor dei oim Chriſ.
neceſſitate violentior.Si enim velis occa
ſiones ſemper obūcere nihil de his ꝙ ſunt
imperata cuſtodies:ꞇ ita prorſus omnia ꝙ
ſunt ꝑcepta calcabis.Q2 ſi legem volueris
cuſtodire xp̄i:neceſſitateꝫ ꝗdē nullā que te
ab obſeruatione eius ipediat aliqñ patie
ris.Noli igit o hō in otium reclinare:nec
diſſoluas bonā animi voluntatē:neqꝫ enim
que imperant onerosa ſunt. Tantūmodo
velle ſufficit ꞇ totū qd iubet impletum eſt: E
Q2 ſi mihi cōſuetudinē tuā opponis vt ile Cōſue-
gē per hāc ipſam te admoneo ꝙ ſit facilis tudo
iſta correptio.Si enim in aliam conſuetu bona.
dinem ex alia te conuerteris hoc quod tibi
difficile vr̄ efficieris. Quia ſicut ad vitan
dum cōſuetudo eſt violēta:ita fit potēs ad
corrigendū.Et iterum.Si in vſuꝫ ſemel bo

ne pluries transeas etiā ſi poſtea aliquis tibi
torpor obrepat:nō tñ facile poteris horum
quippiā q̄ pcepta ſunt trāſgredi bona ſcilȝ
cõſuetudine firmitatem iam imitāte natu-
ra.Quātū em̄ facile eſt dormire:comedere:
Chriſ. bibere:reſpirare tā nobis facilia erūt bona
cõſuetudine etiā opera ꝟtutis.hec Chriſo.
vñ ⁊ Tullius.Optima forma vincēdi eligē-
da eſt quā iocūdā reddit cõſuetudo.Tan-
tum ēt delecteris ⁊ cõplaceat tibi i p̄ceptis
et conſilijs dñi:vt ſi nō ſine grauamine vel
difficultate videanł fieri:conēris tñ ob ho-
norē ipſius legiſlatoris ſeruare et implere
Pati- q̄ipſe vires dabit:qꝛ et ſi ꝑpter ipm̄ pati
mur in- nō elegeris nihilominus aliter patieris.vt
uiti. enim dicit Aug.In hoc mundo non time-
re:non dolere:nō periclitari impoſſibile eſt:
ſed plurimū intereſt qua cā:q̄ expectatiōe:
Chriſ. quo termino q̄ſqȝ patiał.vñ Chriſo.Si nō
ꝑpter xp̄m elegerimꝰ aliq̄d pati dolorum
neceſſe eſt eos oino ⁊ aliter ſuſtinere.Neqȝ
enim ſi propter xp̄m nō mortuus fueris im
mortalis eris:neqȝ ſi ꝑpter xp̄m nō ꝓiece-
ris pecunias ferēs eas abibis.Hec expetit
a te que et non expetente eo dabis.Hec te
vult facere tua volūtate q̄ et ex neceſſitate
opȝ facere.Expetit autē ſolū ꝑpter eū fieri:
qꝛ cõtinget ⁊ hec trāſire a neceſſitate q̄ fm
naturā fit.Ergo nō iniuſte auertit et punit
deꝰ cū oibꝰ ſeipſum nobis p̄beat:nos autē
reſiſtimꝰ.Ego inq̄t pater:ego ⁊ amicꝰ ⁊ fra-
ter ⁊ ſoror et mr̄ ⁊ oē q̄dcūqȝ volueris ego
ſum:ſolū familiariter te habeas ad me:qꝛ
oino neceſſe eſt te pati:elige pati ꝑpter me.
Ego inops ꝑpter te et peregrinus propter
te:in cruce ꝑpter te:in ſepulchro pp te:ſu-
periꝰ pp te īterpello pr̄em inferiꝰ:ꝑ te li-
gatꝰ veni a pr̄e:ola mihi:tu es ⁊ frater ⁊ co
heres ⁊ amicꝰ ⁊ membrum.Quid plus vis?
Quid eum q̄ te diligit auertis?Quid huic
mūdo laboras?Quid vaſe hauris pforato?
Hoc em̄ eſt in p̄nti vita laborare.Quid flā-
mam incidis?Quid aerem īpugnas?Quid
inaniter curris?Uanitas em̄ vanitatum et
oia ſunt vanitas.Ita humiliemꝰ noſmet-
ipos ⁊ potiores efficiamur:vt q̄ digne hic
viximꝰ futuris fruamur bonis.hec Chriſ.
Predicta aūt duodecim cõſiliā duodecī la
pidibꝰ p̄cioſis p̄nt adaptari.Primū em̄ cõſi
¶ Lapi- liū q̄d ē paupꝑtaſ ſignificał p lapidē ſaphi
des.xij. rū.Saphirꝰ em̄ flaui coloris ē ſicut celū ſe
renatū:ſic paupes colorē celeſtē hn̄t ꝑ q̄to
Saphi- a terrenis totaliter elongati ſolis celeſtibꝰ
rus. intendunt.Itē ſaphirꝰ dr̄ ardorē interiorē
refrigerare ⁊ oc'los purgare:ſic ſctā paup-
tas ardorē cupiditatis rerū tpaliū q̄ cõiter
homines mūdani eſtuant:ita in aīo iſtorū
pauperū refrigerat vt oia terrena bōa arbi
trent vt ſtercora.Et iō facit eos hr̄e oculos
mundos ⁊ limpidos ad cõtemplandū cele-
ſtia:qꝛ nō ſunt terrenoꝝ puluere obfuſcati.
Item ſaphirus fugat ſquinātiā ⁊ morbū q̄
dr̄ noli me tangere:⁊ vniuerſaliter valet ad
apoſtemata calida.Sic paupertas ſpūs ti-
mores ⁊ īfectiōes vitioꝝ nō ꝯpatił:ſȝ ea fu
gat ⁊ ſedat.Scḋm cõſiliū q̄d eſt obedientia
ſignificał p lapidem topaziū.Topazius in Topa-
colore eſt auro ſimilis:ſic obediētia.Color em̄ ſius.
auri nobiliſſimus eſt ſine quo nulla pictu-
ra eſt perfecta.Et certe ſine qua obedientia
nulla perfecta virtus eſt:qꝛ fm Augu.ſine Augu.
obediētia oia vacua:et cum obediētia oia
plena charitate reperiunł.Item topazius
bullientes aquas cõpeſcit:ſic obediētia aq̄s
humane fluxibilitatis cõpeſcit.Nā ex na-
turali fomite in nobis incentiua vitiorum
ebulliūt q̄bꝰ obediētia frenū īponit.Item
topazius iram reſtringit:⁊ certe obedientia
iram et oēm paſſionem animi mitigat:qꝛ q̄-
cūqȝ paſſio vel tētatio ī aīo irrepſerit ſuper
ueniēte maiorū obediētia reſtringit ī hoīe
obediēte.Tertiū cõſiliū q̄d eſt caſtitas ſi-
gnificał p lapidē ſmaragdū.Smaragdus
em̄ eſt a tota ſpecie amator caſtitatꝭ:⁊ nul-
lo mō ſuſtinet coitū niſi rūpał.Uñ ⁊ geſtā- Smara-
tē ſe ad caſtitatē īclinat.Eſt aūt viridis pre gdꝰ.
oibꝰ rebꝰ virētibꝰ:cuius etiā fulgore vici-
nus aer virēre cernił:nec eiꝰ viror ſole vel
luna vel vmbra obfuſcał.Sic caſtitas in-
ter alias virtutes viret.Uñ ⁊ ꝟgo dicta eſt
a virore ⁊ ipā caſtitas ē viror oīm virtutū:
ita vt ēt ꝓxima exēplariter ⁊ ꝟtualr̄ virere
faciat:nec obſcurał ſole.i.eſtu cuiuſlibet tē
tationis:nec obfuſcatur luna mūdane glo
riationis:nec vmbra carnalis delectatiōis
Item ſmaragdꝰ motꝰ laſciuos cõpeſcit:vi
ſum refocillat:gratum hoiem in verbis red
dit:⁊ hec tria ad literā efficit caſtitas vt pa
tet.Itē ſmaragdus tēpeſtates auertit ⁊ ca
ducum morbū curare dr̄:ſic caſtitas tēpe-
ſtatē carnalis īpugnatiōis reprimit et mor
bū eiꝰ vñ hō q̄ſi caducꝰ ⁊ amēs efficił ꝯpe
ſcit.Quartū ꝯſiliū q̄d ē charitas ꝑut extē-
dił ad dilectionē inimicoꝝ ſignał p carbū
culū.Carbūculꝰ em̄ ſe hȝ ad alios lapides
ſicut aurū ad cetera metalla ⁊ dr̄ alioꝝ la
pidum ꝟtutē hr̄e:ſic charitas excellit oēs
ꝟtutes ⁊ ꝯplectił in ſe ꝟtutes vniuerſas.
Carbūculꝰ ēt eſt colore igneꝰ ſicut carbo
viuus nocte magis lucet q̄ die et circa ſe Carbū
noctē q̄ſi in diē mutat:ſic charitas ignis ē culus.
⁊ magȝ lucet ī nocte aduerſitatis q̄ ī die ꝓ-
ſperitatis:imo ēt noctē aduerſitatis ⁊ tri-
bulationis vertit ī diē ꝯſolatiōis.Itē car-
būculꝰ fugat venenū aereū ⁊ vaporoſū ſic
charitas ſua benignitate oēm maliciā īfe-
ctiuā vicit.Quintū ꝯſiliū q̄d ē māſuetudo
ſignał p ametiſtū.Ametiſtꝰ em̄ eſt coloris
violacei:⁊ hȝ ꝟtutē refrigerādi ⁊ leniendi.
vñ ogat ꝯ ebrietatē:ſic manſuetudo refri-

gerat calorē iracūdie ꝛ lenit appetitū vin-
dicte. vñ ꝛ ebrietatē mētis qua aliq̄ rapiū-
tur extra moderamē rōnis ex crapula ani-
mi ſedat ꝛ hoīem trāq̄llū reddit. Itē ameti-
ſtus reprimit malas cogitatiōes ꝛ ꝯfert in
ſcibilib' intellectū: ſic ꝛ māſuetudo. q2 vt
Ambro dicit Ambr. Māſuet' hō cordis eſt medic'
Pſalm. ꝛ pſ. Docebit mites vias ſuas. Sextū ꝯſiliū
xxiiij. qḋ eſt mia ſignaṫ p onichinū. Onichin' in
onichi- colore magnetis ē ad ſimilitudinē vnguis hu
nus. mani: p vngues aūt in ſcriptura vltimate
operatiōes deſignanṫ: ꝛ certe ꝯſiliū mie ex
tēdit ſe ēt vſq̄ ad vltimū poſſibilitatis nr̄e
imo pfecta mia nō hȝ vltimū ꝛ nūq̄ ipleṫ:
q2 ſi miſerearis q̄tū potes: plus tñ velle de
bes. Itē onichin' appoſit' oculo' infirmo
ſpōte ſua q̄ſi res ſeminata intrat ſine leſione
ꝛ circuit oculū ꝛ penetrat iteri' omnes par
tes quouſq̄ omnes cōtrarios hūores pro
ſus excuſſerit: ſic mia naturalr̄ ex ſeipa ocu
lū cordꝫ ſubītrat: ꝛ cū priū cor itrauerit emū
dat ipꝫ ab humorib' vitioſis. Uñ dñs. Da
te inq̄t elemoſinā ꝛ ecce oīa mūda ſunt vo
Luc. xj. bis. Onichinus ēt vȝ cōtra ſcabiē: dealbat
faciē: ſic mia ſcabiē peccatoꝝ abſtergit et
faciē aīe dealbat: q2 ſicut aq̄ extīguit ignē
ita elemoſyna extinguit peccatū. Et vt dt
Chriſ. Chr. Eleemoſyna illuſtrat aiaꝫ ꝛ eā bonam
efficit ꝛ decorā. Septimū ꝯſiliū qḋ eſt ſim-
Jaſpis plicitas v̄boꝝ ſignificaṫ p iaſpidē. Jaſpis
eīn bon' eſt viridis trāſlucēs ꝛ rubeas ha-
bens venas: ſic ſermo noſter dȝ eſſe viridis
vt ſem p aliq̄d boni germinet: qḋ eſt cōtra
vaniloquos: dȝ eſſe trāſparēs: vt in v̄bis ap
pareat intētio cordis: qḋ eſt cōtra doloſos
ꝛ mēdaces: dȝ ēt hr̄e venas rubeas charita
tis ad p̄ximū: ad quē ꝛ de quo eſt ſ̄mo: qḋ
eſt ꝯ ſuſurratores: detractores: ꝯuiciatores
ꝛ calūniatores. Itē iaſpꝫ fugat febrē ꝛ idro
piſim ꝛ ſtringit fluxū ſanguinis: ſic ſimpli
citas v̄boꝝ fugat febrē iracūdie: q2 r̄nſio
mollis frāgit irā: curat idropiſim auari-
cie. nā apud mercatores ꝛ alios tpalibus
lucris inhiantes v̄boꝝ ſimplicitas reputa
tur fatuitas: ſtringit ēt fluxū ſanguinis car
nalis: vcꝫ ꝯcupiſcētie q̄ ex ſimulatis collo-
quijs ſepe excitaṫ. Octauū ꝯſiliū qḋ eſt vi-
tatio occaſiōis pcti ſignificaṫ p criſolitū.
Criſolitus eīn micat ad ſolē q̄ſi ſtella au-
Criſoli rea: ꝛ ſi ponit̄ i igne reſilit ab igne: ſic caute
tus. la occaſionis peccādi micat i aīa q̄ſi ſtella
aurea dirigēs hoīem i factis ſuis inſtar ſtel
le maris: vt ſine offenſione pcti pertingat
ad portū: ꝛ p hāc cautelā mox vt hō aduer
tit ſe eſſe i pīculo. reſilit fugiēdo a tali opor
tunitate q̄ſi ab igne. Itē criſolitus repellit
ſtultitiā ꝛ ꝯfert ſapiētiam: ſic vitare occa-
ſiōes peccādi ē magne ſapiētie: ſicut eꝯuo
querere oportunitates peccādi magne ſtul
titie eſt. Nonū ꝯſiliū quod eſt rectitudo

intentionis ac ſimplicitas finis ſignatur
p berillū. Berill' eīn eſt coloris pallidi ꝛ trāſ Berill'
parentis: ꝛ illi optimi ſunt q̄ maculas inte
rius nō habēt: ſic bona opa nr̄a dn̄t eſſe pal
lida. ſ. ſpūalia ꝛ trāſparētia: vt videanṫ ab
hoīb' p bono exēplo ꝛ dei gloria. ꝛ hoc tūc
ſolū eſt laudabile qñ intētio eſt pura intus
in corde: ita q nō ſint macule intentiōis ſi-
niſtre. Itē berillus ſi ſit rotūd' ꝛ opponaṫ ſo
li ignē accēdit in carbone mortuo: ſic bonū
opus ſi ſit bñ rotūdatum. i. ex oī pte debitis
circūſtātijs coequatū ꝛ nō obliquatū vl' di-
ſtortum a fine debito: ꝛ ſic directe opponaṫ
ſoli. ita vt tota itētio dirigat ad lumē: tunc
accēdit carbōnes mortuos. i. opa nr̄a prius
p pctā mortificata reuiuiſcere facit: vel etiā
q2 ei' ardor accendit p̄mos mortuos pro
pctis q̄ ei' exēplo accēdunṫ ad pniam. Iteꝫ
berillus vȝ ꝯ ſquinātiā et glādes: ſic recti-
tudo itētiōis valet ꝯ tumefactiones hypo-
criſis ꝛ vane gl'iatiōis. Itē berillus valet ꝯ
picula hoſtiū ꝛ reddit hoīeꝫ inuictuꝫ: ſic q2
hoſtes nr̄i demones nituṫ bona opa nr̄a
vitiare p inanē gloriā ꝛ ſupbiā ſpūalē: quia
fm Aug. bonis opib' inſidianṫ vt pereant. Augu-
Cōtra hoc berill' recte intētiōis reddit ho
minē inuictū. Itē berill' amorē iter coniu-
ges reconciliat: ꝛ certa bona opa nr̄a recta
intētione ſimplr̄ in deū directa reconciliat
aīam cū deo ſpōſo ſuo. Decimū ꝯſiliū qḋ
eſt cōformitas operū ad doctrinā ſignaṫ per
liguriū. Liguri' eſt lapis q̄ fit ex vrina lin- Ligu-
cis: nā vt plini' dicit vrina huī' aialis in la rius.
pidē dureſcit. Linci cōparaṫ doctor vel p̄di
cator propter acumē viſus intellect': cuius
doctrina pri' dȝ eſſe in ſeipſo digeſta p opa
tionē ſibi icorpata: ꝛ tūc q̄ſi ex abūdātia vi-
te ſue ſtillare i p̄tioſum liquorem doctrine
ad pfectū aliorū: ſȝ ipe dȝ pri' id qḋ puri' ē
ſibi icorporaſſe: ſicut poſtq̄ id qḋ puri' eſt i
vrina cōuerſum eſt in ſubſtātiā aliti: ꝛ tunc
liquor vrinalis egredit̄. vñ ſicut malū ſignū
eſt in natura qñ liquor vrinalis indigeſt' ꝛ
crud' emittiṫ: ſic malū iudiciū ē in morib'
qñ id qḋ doceṫ pri' ope nō ipleṫ. Itē ligu-
ri' cōfert ꝯſtipatis ꝛ vētrē ſoluit: ſic cū aliq̄
pleni malis hūorib' pctōrū p ꝯfeſſionē eos
egerere nequnt: ſepe tales ex p̄dicatiōe exē
plaris viri cui' vita pl' p̄dicat q̄ doctrina
remediū cōſequunṫ. Undecimū ꝯſilium qḋ
eſt vitatio ſolicitudīs ſignaṫ p lapidē acha
tē. Achates eſt nigri coloris cū albis venis
itermixt'. In nigro colore deſignaṫ humili- Acha-
tas et deſpectus mūdi q̄ ſunt in iſtis q̄ a ſo- tes.
licitudie tpaliū ſunt abſtracti. Nā ipſi mū-
dū deſpiciūt ꝛ a mūdo deſpecti ſunt. Sed in
hac vita nō pōt eſſe oīmoda abſtractio ab
oī ſolicitudine: ſed ppter neceſſitates corpo
ris parua ſolicitudo pmittitur etiā pfectis:
et hoc ſignificaṫ p venas albas itermixtas.

Item achates venena fugat: ſitim ſedat: viſum fouet: ſic vitatio ſolicitudinis venena mūdani cōtagij fugat. nā oīa iſta mūdana venenoſa ſunt et vix abſq3 cōtagio aīe tractari pñt. Itē ſolicitudo tpaliū ſitim ꝓuocat: qꝛ multū attrahit: ⁊ auar⁹ nō ſatiat ſicut ꝗ nūq̄ dt ſufficit. Sʒ ab iſtis .ſ. veneno ⁊ ſiti vitatio ſolicitudinis ꝑ oppoſitū pſeruat. Que ēt fouet viſum itellectualē: qꝛ ꝙ tominus diſgregat ad tpalia tāto fortificatur ad ſpūalia. Duodecimū cōſilium qd̄ eſt fraterna correptio ſignificat per ſardium. ſardi⁹. Sardi⁹ eſt coloris rubei: ſed atri ſicut terra rubea. Sic fraterna correptio dʒ eſſe rubea ex charitate qua fieri dʒ: ſʒ qꝛ charitas iſta ſemꝑ eſt cū doloꝛe ⁊ cōpaſſione ꝓpt delictū frīs: nō rubor ille eſt turbulētus. Itē ſardi⁹ reſtringit fluxū ſanguinis: ſic correptio frīna reſtringit fluxibilitatē peccādi ꝑ quāto ex hmōi correptione multi reſtringunt a peccando. Itē ſardi⁹ accēdit aīm ad gaudiū ⁊ acuit ingeniū: ſic correptio fraterna fratrē bonū ex poſtfacto facit gaudentē: acuit ēt Eph. v. ingeniū: qꝛ ſm apoſtolū oīa q̄ arguunt a lumine manifeſtantur. ¶ Oratio.

Domine Jeſu xpe rex me⁹ et de⁹ meus q̄ me creaſti ⁊ redemiſti ⁊ inſuper ad me regendū nō ſolū pcepta dediſti: ſed ⁊ cōſilia addidiſti: regnū q̄ſo in me cōſtitue ⁊ me rege. Iſta bonitas ⁊ charitas tua que te coegit ad creandū ⁊ redimēdū ipa cogat ad regēdū. Quid eīn ꝓdeſſet ꝙ cōpoſuit et refecit bōitas ⁊ charitas tua ſi nō me regat dextera tua? Rege ḡ me dñe ⁊ regna in me vt te rectore ⁊ te duce valeā nō ſolū q̄ pcipis ſed ⁊ ea q̄ conſulis letus adimplere. Amen.

¶ De difficultate ⁊ impoſſibilitate intrādi diuitē in regnū celorū. Et de premio relinquētiū oīa ⁊ ſequentiū xpm. Capi. xiiij.

A Math. xix.

Vidēs autē Jeſus iuuenē triſtē factū ex paupertatis pſuaſiōe et abijſſe occaſiōe hui⁹ hñtʒ diuitias ingredit ſmōeʒ de auaro ſub diuitʒ noīe ⁊ vt diſcipulos ꝯfirmet i aſſūpta pfectiōe: nec eis ḡue ſit ꝙ relictʒ olb⁹ ſecuti ſunt xpm: oſtēdit quō diuitie faciūt difficultatē ad pfectionē ⁊ regnū cōſequēdū dicens. (Amē dico vobis qꝛ diues difficile intrabit in regnū celoꝝ) qd̄ .ſ. eſt pauperū: nō diuitiarum amor. dicit impoſſibile: ſed difficile: qꝛ difficile eſt Augu. diuitias poſſidere et nō teneri nimis carū amoꝛe: qꝛ vt dicit Augu. Bona terrena diligunt arcti⁹ adepta ꝙ cōcupita: aliud eſt eīn nolle incorporare q̄ deſunt: aliud iā incorporata diuellere. Illa eīn velut extranea iā repudiant: iſta velut mēbra pſcindunt. Et dicit Chriſ. Appoſitio diuitiarū maiorē apponit flāmam: et vehemētior fit cupido. Chriſ. Ubi ergo difficile ponitur non impoſſibilitas pretēdit: ſed raritas demonſtrat. Difficile eīn diuitie habite cōtemnuntur: et vix aliquis res ſeculi ſine ſeculi vitijs aſſequitur. Hec eīn ſunt ſpine et tribuli q̄ ſuffocauerunt ſemen dei. Quare tutum eſt nec habere nec amare diuitias: quia vt ait Beda. Beda. Qui hic multiplicandis diuitijs incūbunt alteri⁹ vite gaudia q̄rere contēnūt. vñ Hiero. Hiero. Supflua eſt cura de rebus corruptibilibus que cū anguſtia ꝓdeūt: adepte paruo tpe ſubſiſtūt: ſubſiſtētes ſolicitudinē ingerunt: recedētes dolorē faciūt: ⁊ qd̄ peius eſt ingreſſuʒ regni frequēter ipediūt. Deinde quaſi impoſſibile hoc oſtēdit: et quō diuitie faciūt impoſſibilitatē ad cōſequendū perfectionē ⁊ regnū celorū dicēs. (Facili⁹ eſt camelū ꝑ foramē acus trāſire ꝙ diuitē) .ſ. inordinate diuitias amātē (intrare in regnū celoꝝ) ſcʒ portā anguſtā ⁊ arctā. Difficile ē ſaluari diuitem. Uerbum terribile diuitibus quorū nulla bona ſunt in celo: ſicut pauperum nulla bona ſunt in mundo. vñ Ambro. Ambro. Nam ideo nudi accedimus ad lauacrū vt nudi ad celi ianuā properemus. Quia aūt icōgruū ⁊ abſurdum eſt vt quē nudū mater genuit: nudum ſuſcepit eccleſia: diues intrare velit in celū. hec Ambro. Ubi attende ꝙ tñ quis vult habere diuitias ⁊ nō quidē in eis cōfidendo vel fidem ⁊ ſpem cōſtituendo: ſed tñ vtēdo eis Diuitias habere. efficit: ⁊ cū amore citra deum eas poſſidet: ita ꝙ a perfecto amore dei ⁊ libera ſequela xpi aliqualiter impedit: ſic difficile regnuʒ celorū ingredit. Sed qñ q̄s cōfidit in diuitijs ⁊ in ipſis finē ⁊ ſpem conſtituit: vt inde ſuperbiat ⁊ laſciuiat retinens eas cupide ⁊ inordinate cū amore ſupra deū: nec ad egenos man⁹ extēdens: ſic impoſſibile eſt eum intrare in regnū celorū. Uñ qd̄ dixit difficile reſpectu diuitis pmo modo dicit impoſſibile reſpectu diuitis ſecūdo mō. Quomodo ergo plurimi diuites regnū dei intrauerunt: niſi qꝛ deo inſpirāte ꝑ nihilo diuitias habuerūt. Nunqd dauid in diuitijs cōfidebat qui de ſeipſo canēs ait. Ego vero egen⁹ ſum ⁊ pauper. Alios q̄ʒ hortat dicēs. Diuitie ſi affluant nolite coꝛ apponere. vñ Aug. Augu. Diuitē ergo hic appellat cupidū rerū tpalium ⁊ de talib⁹ ſuperbientē: his diuitibus Diues q̄s ſit. cōtrarij ſunt pauperes ſpiritu quorū eſt regnum celorum. hec Aug. aliud eſt diuitias habere: aliud amare. Multi hñt ⁊ nō amāt: multi nō habēt ⁊ amant. Item alij habēt et amāt: alij nec habere nec amare ſe gaudēt

Gal. v. q̄ vltimi tutiores ſunt ⁊ cū aplo dicere poſ-
ſunt. Mihi mūd⁹ crucifix⁹ eſt et ego mūdo.
Vñ q̄dā ph̄s ait. Licet inter diuitias eē pau-
perē nec maior eſt ille q̄ ſic vtit̃ fictilib⁹ ſi-
B camelū p̱ foramē ac⁹ trāſire. cut argēto nec minor ille q̄ ſic argēto ſicut
fictilib⁹ vtit̃: vel facili⁹ hic min⁹ ſignificat
poſitiuo ſui cōtrariū.i.min⁹ difficile eſt: pōt
eñ de⁹ facere vt trāſeat camel⁹ p̱ foramen
acus nullo obſtāte: auarū ꝟo q̄ hic noīe di-
uitis intelligit̃ ponere in gl̃iam ⁊ ſi pōt de
potētia non tñ de iuſticia q̄ reclamat. Op3
eñ auarū amorē opū dimittere ſi vult ad
vitā intrare. Vel camel⁹ nō pōt intrare per
foramē acus niſi diuidat̃ p̱ multas ptes mi
nutas qđ eſt facili⁹ q̄ꝫ diuitē in diuitijs cōfi
dentē ⁊ p̱ amorē eis inherētē intrare in re-
Acus. gnū celorū: q: illud eſt aliquo mō poſſibi-
le: iſtud impoſſibile. Vel vt dr̃ quedā porta
erat in hierl'm q̄ dicebat̃ acus p̱ cui⁹ fora-
men non niſi depoſito onere ⁊ flexis genib⁹
poterat intrare camelus: ſic ⁊ nec diues per
viā arctā pōt ītrare in regnū celorū: niſi de-
poſitis diuitijs: vel p̱ abiectionē eas relin-
quēdo: vel ſaltē p̱ ſubiectionē eas nō amā-
do. Vel p̱ camelū cuius vnicū et ſingulare
officiū eſt onera portare: hi intelligunt̃ qui
peccatoꝝ pondere pregrauant̃. (Facili⁹ eſt
ergo camelū) id eſt aliquē valde peccatorē
(trāſire p̱ foramen acus).i.p̱ arctā ⁊ angu-
ſtam viam q̄ ducit ad vitā (q̄ꝫ diuitē) cupidū
(intrare in regnū celorum) q: ille facilius a
petis q̄ꝫ iſte a diuitiarū ſpe ſeparari pōt. ꝙ
aūt noīe diuitiarū auarū ſignificaſſet hinc
patet: q: (diſcipuli) inopes ⁊ pauperes (hec
audiētes) ⁊ iā hoīb⁹ cōpatientes: affectuq3
charitatis ſalutē illorū zelātes q̄rūt admi-
rando (dicētes. Quis ḡ poterit ſaluus eſſe)
Augu. cū pene oēs cupiant diuites fieri. Intelle-
xerūt eñ ſm Aug. oēs qui diuitias cupiūt
vel amant etiā ſi nō habeāt vel adipiſci ne-
queāt in diuitū numero deputari: ⁊ ſic mul
ti ſunt diuites et pauci paupes. Plures eñ
reb⁹ ſunt paupes q̄ꝫ diuites: ⁊ ita plures ſal
uari poſſent ſi de poſſeſſorib⁹ opum dixiſſet.
Hoc aūt dicebant: q: pauci ſunt q̄ diuitias
nō diligāt: vel nō appetāt. (Jeſus aūt aſpi-
ciens) illos oculo modeſto et māſueto cle-
mentia ſua ſeueritatē ſentētie tēperat: ⁊ ti-
midam eorū mentē mitigat: ⁊ eos cōſolans
ait. Apud hoīes quorū ſcil3 eſt p̱ ſe cadere:
nō p̱ ſe reſurgere (hoc impoſſibile eſt) vt per
ſe a ſuis cupiditatib⁹ cōuertant̃ et ſaluent̃
quia nō pñt ad hoc attingere ex virtute p-
pria ſed ſolū ex gratia diuina (apud deum
autē oīa ſunt poſſibilia) qui per gratiā pōt
affectū diuitijs ſeparare: ⁊ hoīem a cupidi-
tate terrenorū ad charitatē celeſtiū cōuer-
tere. Unde nō eſt hoc ſic intelligendū ꝙ di-
ties cū ſua cupiditate ⁊ ſupbia in regnū dei
intratur: ſ3 poſſibile eſt deo vt a cupidi-
tate ⁊ ſupbia ad charitatē ⁊ humilitatē cō-
uertat̃ ⁊ ſic intret. Cōpoſitā de⁹ nō facit di-
uiſam. vbi Chriſ. Neq3 ēt hoc iō dr̃ vt reſu- Chriſ.
pinus iaceas: ⁊ ſic ab ipoſſibilib⁹ abſtineas
ſed vt magnitudinē iuſticie cōſiderās inſi-
lias deū rogās. Fugiamus ḡ peſſimā aua-
riciā q̄ nos terre affligit: noſq3 itrare in re- C
gnū celorū ⁊ ſaluari nō permittit. vñ Chri. Auari-
Quid igit̃ tota mente auidi diuitijs inhia- cie fu-
mus: qñquidē nos iſte in celū euehere non gā ſuas
pñt. Rege celorū inclamante nobis atq3 di- det.
cēte: q: difficile ſit nos cū diuitijs diuine il-
li⁹ ihabitatiōis itrare veſtibulū ſi nō impē-
dimus oīa. Et q̄nā hoc inq̄s rōne poſſibile
eſt. Si ſc3 aliū id eſt celeſtis regni amorē i-
tra tuū pect⁹ icluſeris. Qui ei cōcupiſcit il-
lius regni gl̃iaz facile irridebit auaritiā. q̄
ſemel xp̄i ſeru⁹ effect⁹ eſt: nō erit māmone
famul⁹ cui⁹ certe eregione ſit dñs: itaq3 ſol
uam⁹ aliqñ hos peſſimos arctiſſimoſq3 no
dos. Si eñ iſenſibiles materias nō vicim⁹
quēadmoū incorporeas poſſumus ſupare
ꝟtutes? Hec igit̃ intelligētes fugiam⁹ mor-
bū hūc oīno letalē ⁊ venenatiſſimos auari
cie morſus curem⁹. hec Chri. Et q: dñs di-
xit inueni ꝙ oīa relinq̄ret ſi pfect⁹ eē vellet
petr⁹ p̱ ſe ⁊ alijs aplis rñdēs ait. (Ecce nos
reliquim⁹ oīa.) Et q: nō ſufficit tm̄ relinq̄re
iūgit ꝙ pfectū eſt (et ſecuti ſum⁹ te) ſeq̄ eñ
xp̄m eſt fidei dilectiōe et deuotiōe ipm imi-
tari. Ille inq̄t diues neq3 oīa dimittere ne- D
q3 ſeq̄ te voluit: cui ēt q̄d rñderi audiuim⁹. Oia re-
De nobis āt q̄d dicis q̄ ⁊ oīa reliq̄m⁹ ⁊ o- linq̄re.
bus oīno poſtpoſitis te ſecuti ſum⁹. Igit̃ fe
cim⁹ ꝙ iuſſiſti illi. (Quid igit̃ erit nobis) et
q̄d dabis p̄mij? Adoleſcenti ſua portio ma-
neat mūd⁹ ſcire cupio ꝙ ſit nr̃a portio de⁹.
Illa eñ oīa reliquerat petrus de q̄b⁹ dictū
eſt: vanitas vanitatū ⁊ oīa vanitas: illa aūt
oīa retinuerat de q̄bus dictū eſt: de⁹ eſt oīa
in oībus. Licet petr⁹ nō oīa imo valde pau
ca habuerit tñ oīa reliquit: q: nihil ſibi re-
tinuit ⁊ volūtatē habēdi q̄ capax oīm voli-
torū eſt dimiſit. Nemo eñ oīa hr̃e poteſt.
Velle aūt pōt: q: volūtas ēt ipoſſibiliū eſt.
Licet ḡ eſſet paup̱ in actu: tñ hēbat multa
in potētia: ⁊ q: p̱ paupertatē volūtariā nō
ſolū relinquunt̃ poſſeſſa in actu ſ3 ⁊ poſſibi
litas acquirēdi ⁊ poſſidēdi alia ⁊ iſta poſſi-
bilitas aliq̄ mō ſe extēdit ad oīa: ideo cōue
niēter petrus dixit ꝙ oīa reliq̄t: q: oēm cu-
piditatē dimiſit. Nō aūt ad iactātiā ſ3 veri-
dice ⁊ ad nr̃am inſtructionē loquit̃ petrus
vt det fiduciā pauperib⁹ ne ſolos diuites q̄
diuitias pñt relinquere eſtimēt ad pfectio
nis gratiā puenire. Poſſunt nēpe puenire
⁊ pauperes q̄ me hñt ſaltē animū ⁊ affectū
hn̄di relinquūt. Maius q̄dē eſt hn̄di volū-
tatē q̄ꝫ ipm hr̄e derelinq̄re. Nā vt ait Aug. Augu.
Multis mortu⁹ eſt mūdus: ipſi tñ vicisſim

mūdo mortui nō ſunt bona eñ ſeculi dili=
gūt:ʒ tñ ipa q̄ dili gūt minime conſequunt.
Itē dicit hoc petr⁹ vt diuitū ſupbiā repri=
mat ne q̄ plures diuitias reliquerūt ſuā hu
militatē deſerāt paupes cōtēnant ac ceterꝭ
pfectiores ſe dicāt. Nō eñ q̄ plura reliq̄t:
ſʒ q̄ maioris dilectionis affectu relinquēdi
oīa xp̄m cōſequit pfectior eſt dicēdus. Vñ
putādū ꝙ petr⁹ magis cōfidēs de animo et
affectu ſuo q̄ꝫ de quātitate ipſarū rerū reli=
ctarū fiducialiter ʒ cōfidēter ait ecce nos
Orige. reliq̄m⁹ oīa. vñ Orige. Et ſi eñ minima cū
fratre relinq̄t:ſʒ nō minima ſunt eſtimata
apud deum cōſiderātē:qm̄ ex tāta plenitu=
dine dilectiōis illa minima reliquerunt:vt
etiā ſi multas habuiſſent poſſeſſiones oēs
reliq̄ſſent. Itē dicit hoc petr⁹ nō tm̄ pro ſe:
ſed ʒ p oībus iterrogās:quid ergo erit no=
bis:vt audito p̄mio oēs alliciat ad pfectio=
Bern. nē et xp̄i ſequelā. vñ Bern. Dixit ſymō pe=
Oia re= trus ad ieſum:ecce nos reliquim⁹ oīa ʒ ſe=
linquē= cuti ſum⁹ te. Hec nempe ſunt v̄ba q̄ ʒ con=
da. tēptū mūdi in vniuerſo mūdo ʒ voluntariā
pſuaſere hoīb⁹ pauptatē. Hec ſūt q̄ mona=
chis clauſtra replent deſerta anachoritis.
Hec inq̄t ſunt verba q̄ egyptū ſpoliant:et
optima queq̄ ei⁹ vaſa diripiūt. Hic ſermo
viu⁹ ʒ efficax cōuertēs animas felici emu
latione ſanctitatis:ʒ veritatis promiſſione
fideli. Oīa ſane diximus nō tm̄ poſſeſſiōes:
ſʒ ēt cupiditates ʒ eas maxie:pl⁹ eñ mundi
cōcupiſcētia q̄ꝫ ſubſtantia nocet. Et hec fu=
giendarū cā diuitiarū p̄cipua eſt ꝙ aut vix
aut nūq̄ꝫ ſine amore valeant poſſideri. Li=
moſa ſiquidē ʒ glutinoſa nimis nō mō ex=
terior:verū ēt interior ſubſtantia noſtra vi=
det:ʒ facile cor hūanū oīb⁹ q̄ frequētat ad=
heret. Age g̊ q̄ relinq̄re omnia diſponis:te
quoq̄ inter reliquēda numerare memēto:
imo v̄o maxie ʒ pricipaliter abnega teip̄m
ſi deliberas ſequi cū q̄ ſe exinaniuit ꝑpter
temetipſuʒ. Pone grauiſſimā ſarcinā:pone
illa quinq̄ nō boūm plane iuga:ſed bouuʒ
que tibi īſipiēter emiſti:alioquin ſeq̄ ſpon=
ſum et venire ad nuptias ſpirituales qui=
naria hac preſſus ʒ oppreſſus corpis ſen=
ſualitate nō poteris. hec Bern. Et reſpon=
dēs dñs tangit triplex p̄miū qd̄ conſequū=
tur relinquētes oīa ʒ ſequētes chriſtū:et p
eandē viā ambulātes. ❡ Primū eſt q: cum
dño iudicabunt. Vñ dicit Amē, id eſt fide=
liter (dico vobis) quibuſcūq̄ fidelibus (qd̄
vos qui dimiſſis omnibus terrenis (ſecuti
eſtis me) imitatione viuendi (in regenera=
D tione) .i. in iudicio tp̄e regenerationis ge=
Rege= neris humani. Due enim ſunt regeneratio
nera= nes. ❡ Prima aiarū ex aqua ʒ ſp̄ū i baptiſ=
tiones mo. Secūda corporū i generali reſurrectio
due. ne:que quidem reſurrectio dicitur regene=
ratio:vel ſecunda generatio:quia termina=

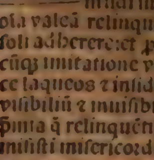
tur ad eſſe acceptū ſecūdario (cū ſederit fi=
lius hoīs) ad iudicādū mūdū:q: ſicut in for
ma hoīs iudicat⁹ fuit:ita in forma huma=
na iudicabit (in ſede maieſtatis ſue) mani=
feſtā potētiā oſtēdēdo q̄ in p̄ilo aduētu ſe=
dit in ſede hūilitatis latēdo ʒ maieſtatē oc=
cultādo (ſedebitis ʒ vos ſup ſedes duode=
cim iudicātes duodecim tribus iſrael.) In
duodecim apl̄is vniuerſitas ſignificat iu=
dicātiū .ſ. pfectoꝝ q̄ ꝑpter euangeliuʒ oīa
ſua dimiſerūt ʒ ſecuti ſunt dñʒ i duodecim
trib⁹ vniuerſitas iudicādoꝝ bonorū ʒ ma
lorū. vbi Grego. Felix pauptas voluntaria Grego.
relinquētiū oīa ʒ ſequētiū te dñe ieſu. Fe= Paup=
lix plane:q̄ tam ſecuros imo glorioſos facit tas fe=
in illo ſingulari fragore elemētorū i illo tre lix.
mēdo examine meritorū:i illo tanto diſcri=
mine iudiciorū. hec Grego. ❡ Et ſciēdū qd̄
multiplex eſt iudiciū. Eſt eñ iudiciū princi
palis auctis q̄ iudicabit tota trinitas. Eſt Indi=
iudicium ꝑmulgatiōis q̄ iudicabit xp̄s hō ciū mul=
ſniam pferēs. Eſt iudiciū aſſeſſorie dignita tiplex.
tis quo iudicabūt ſctī ʒ pfecti in loco emi=
nētiori ſedētes ſicut aſſeſſores iudicis:iu=
dicabūt v̄o nō dādo vocē ſed aſſenſum:nō
auctē ſʒ aſſeſſoria dignitate. q: eñ cōeʒ ſta
tū iuſtorū traſcēderūt viuēdo ſeruātes non
ſolū p̄cepta q̄ ſunt neceſſitatis:ſʒ ēt cōſilia
q̄ ſunt ſupererogatiōis:iō ſpālē honorē habe
būt i iudicio. vñ Beda. Juſta pſ ʒ digna
retributio:vt q̄ p xp̄i amore oēʒ mūdi glīā Beda.
cōtēpſerunt ei aſſocient i iudicio:vt velut Retri=
aſſeſſores iudici mundane cōuerſationis butio
aſſiſtāt. Et q̄ ab ei⁹ amore nulla i hoc mū iuſta.
do potenīt rōne diuelli illuc cū chriſto per
ueniāt vſq̄ ad faſtigiū iudiciare poteſtatꝫ
hec Bed. Eſt ēt iudiciū cōparationis quo
min⁹ mali iudicabūt magis malos:vt nini
uite ſurgēt in iudicio ꝛc. Eſt āt ʒ iudiciū ap
probatiōis q̄ oēs electi quoꝝ exēplo ceteri
dānabunt iudicabūt:q: ſniaʒ iudicꝫ appro
babūt ʒ laudabūt. Eſt quoq̄ iudiciū retri=
butiōis quo iudicabunt oēs ʒ boni ʒ mali
Eſt ʒ iudiciū diſpōnꝫ q̄ iudicati ſūt ifideles
q̄ eñ nō credit iā iudicat⁹ ē. Qui g̊ nūc vi=
dent ſcabella petoꝝ ſupboꝝ ʒ ſedes tunc
erūt iudices ʒ ſedētes. Qd̄ bñ ituēs ꝓpheta
ait. Q: illic ſederūt ſedes i iudicio. Tūc erūt
p̄mi nouiſſimi ʒ nouiſſimi primi. Q: illi q̄ p̄s. cxxi
ſūt hic p̄mi i honore alios iudicātes iniuſte mat. xx.
tunc erūt nouiſſimi ʒ iferiores ac iudicio
alioꝝ ſubiecti:ʒ ecōtrario q̄ ſunt h̄ nouiſſi
mi ʒ deſpecti:tūc erūt p̄mi ʒ iudicis aſſeſſo
res. Et h̄ mutatio dextere excelſi. vñ Bern. Pſal=
Judicēt nūc ʒ p̄iudicēt ſupbie filij cū rege mo. lxx=
ſuo:ſedeāt cū eo q̄ ſibi latera aq̄lonis ele= vi.
git:exaltent ʒ eleuēt ſicut cedr⁹ libani:trāſ Bern.
iui⁹ ʒ ecce ñ erūt. Opprimāt nūc q̄ſpnūt blaſ
phemēt:ꝯgregēt maledicta veniēt ſup vos
maledicta opprobria opprobrantiū xp̄o:

et hũilitate. Quid igit eſt inſanie q̄ hoies ſimpla ꝓ cẽtuplis ꝛ vita eterna cũctant relinquere: Cũ itaq; ſcti terrena oia vt aurũ ꝛ argẽtũ abiecerint cur coꝝ reliq̄as pplo cã q̄ſtus oſtẽdẽdo cogim' eos illa mẽdicare q̄ hic ſpreuerunt. vñ vbi nos habem' ſctũ in greco habem' agyos qd ſonat ſine terra:
act. iiij.
q: ſcti nõ terrenis dediti ſunt: nec i terra ſ3 in celis cõuerſationẽ hñt. Et ideo ad pedes aploꝝ aurũ et argentũ ponebat ex p̄cepto coꝝ: vt ſic docerẽt eſſe ↄtẽnenda. Imitemur ergo diſcipulos dñi relinquẽdo diuitias ad
Chriſ.
gloriã ꝛ oia q̄ ſunt mundi: q: ſic ipſi p̄cipue effecti ſunt magni. vñ Chri. Quid eſt q̄ magnos aplos oſtẽdit: Pecuniarũ cõtempt': glorie deſpectio: ab oibus viteq; hui' negotijs exceptio. Quia ſi nõ hec habuiſſent: ſed ſerui paſſionũ eſſent: ꝛ ſi decem mille mortuos ſuſcitaſſent nõ ſolũ nulli profeciſſent: ſed ꝛ ſeductores vtiq; eſtimati eſſent. Ita vita eſt q̄ vbiq; fulget ꝛ ſpũs attrahit gratiã: ſigna vero ſi nõ vigilauerim' obſunt multoties. Hec igit q̄b' facti ſunt apli magni zelemur: ꝛ ab vniuerſis deſiſtẽtes vite huius negotijs apponamus noſmetipſos xp̄o vt aploꝝ ↄſortes efficiamur. h̄ Chri. ¶ Oro.

Domine Jeſu xp̄e da mihi miſero ꝛ idigno q̄ ꝓpter te amorẽ tuũ ac ꝓpter nomẽ tuũ glorificãdũ diuitias ac delitias: ac põpas ꝛ oia q̄ mũdi ſunt: necnõ ꝛ meipm inter oia valeã relinquere: oibuſq; excluſis tibi ſoli adherere: et ꝓ modulo meo te ſeq̄ q̄licũq; imitatione viuẽdi: vt te rectore: te duce laqueos ꝛ inſidias oim inimicoꝝ meoꝝ viſibiliũ ꝛ inuiſibilium merear euadere: ac p̄mia q̄ relinquẽtib' oia ꝛ te ſequẽtib' promiſiſti miſericorditer obtinere. Amen.

¶ De denario diurno. Ca. xiiij.

A
Math. xix. et xiiij.

Et quia nõ ſufficit p̄dicta relinquere ſi hõ corpe deficiat ꝛ non pſeueret: iõ ne q̄s torpeat cũ bene ceperit infert dñs ꝛ dicit. (Multi aũt erũt p̄mi nouiſſimi ꝛ nouiſſimi p̄mi).
Primi nouiſſimi.
Multi eñ aſcẽdũt ꝛ deſcẽdũt de ſtatu in ſtatũ meliorẽ ꝛ peiorẽ. Multi prius feruidi poſtea torpent: multi pri' frigidi ſubito inardeſcũt. ſunt eñ multi q̄ opa pfectiõis bene et frequẽter pre multis inchoãt: ſed torpẽtes in pgreſſu a diuino amore tepeſcũt: in bonis operib' ſenes fiũt: ꝛ ab eis deficiũt: vel in vitia fundit' labunt ꝛ cadũt: et ecõuerſo aliq̄ tarde vel tepide inchoãtes ita feruide et bene operant q̄ meritis p̄cedũt illos qui eos p̄cedere videbant. Et ſic qui primi fuerunt inchoãdo fiũt nouiſſimi vt nulli i pſeuerãdo: vel q̄ fuerũt in p̄mo ꝛ excellẽti ſtatu erũt in nouiſſimo. Vide iudã de aplo in apoſtatã verſum: ꝛ latronẽ in cruce cõfeſſorem factũ. Vide ſilr de iudeis ꝛ gentib': q: iudei primi fuerũt vocatiõe ꝛ nouiſſimi facti ſunt cõuerſione: ꝛ gẽtiles ecõuerſo. Sic ꝛ nouiſſimi ꝓ humilitatẽ fiunt p̄mi ꝓ gloriã: ꝛ primi ꝓ ſuperbiã fiũt nouiſſimi ꝓ abiectionẽ finalẽ: multi eñ in ſeculo deſpecti: in futuro ſunt glorificandi: et multi apud hoies glo'ſi in fine ſunt dãnandi.
Nouiſſimi primi.
Deinde hãc ſententiã cõfirmat ꝑ ſilitudinẽ ꝓponẽs parabolã in qua docet nos fugere ociũ ꝛ inuitat ad laborẽ. Que parabola ſpẽlr ptinebat ad diſcipulos: q: cõtinue laborare in agro dñico p̄cipue pertinet ad prelatos.
B
Sex attendenda.
Ut aũt facili' appareat q̄d in parabola lateat attẽdenda ſunt ſex. Primo q: hõ pater familias eſt de' pater q̄ homo dicit: nõ proprietate ſubſtantie: ſed pietatis affectu: dr eñ homo q: eſt human' .i. benign': mãſuetus et miſericors circa hoies: et dr paterfamilias ꝑ creationẽ ꝛ prouidentiã q̄ ita gubernat oia ſicut paterfamilias ſubditos in domo ſua de cuius familia eſt ois creatura. Secundo q: operarij ſunt p̄dicatores et etiã oẽs recte viuentes: ſed multi hodie tm̃ verbarij nõ operarij ſunt: q: dicunt ꝛ nõ faciunt. Tertio quia denarius eſt vita eterna operarijs dñi ꝓmiſſa. Quarto q: vinea alte gorice eſt ſm Greg. eccleſia. Moraliter anima ſm Baſiliũ iuſtitia gñalis ſm Chriſo.
Grego. Baſil. Chriſ.
Quinto q: hore ſunt etates mundi vel etates hois. Sexto q: procurator vinee eſt xp̄s ſm qd hõ inq̄tũ aũt de' eſt pr̄familias cũ pr̄e: q: vnũ cũ patre. Dicit g̊ Simile eſt regnũ celoꝝ .i. pñs eccleſia vel iuſtoꝝ vita (hoi pr̄familias) .i. deo vniuerſe creature. ꝛ fit hic cõparatio nõ tam perſone ad perſonã q̄ negotij ad negotiũ et eſt ſenſus: negotiũ qd fit in eccl'ia pñti ſimilari põt negotio qd ab hoie pr̄familias q̄ſq; fit (qui exijt) ꝓ ſui manifeſtationẽ et ſue bonitatis diffuſionẽ. vt eñ dicit Greg. q̄n non cognoſcit in ſecreto eſt: q̄n vero cognoſcit de occulto procedit ad notitiã.
Grego.
eo ergo frequẽti' exijt q̄ ampli' ſui notitiã dedit (primo mane) .i. in prima mũdi etate. ſ. ab adã vſq; ad noe (cõducere operarios) .i. iuſtos et ſeruientes nomẽ ſuũ alijs manifeſtantes (in vineã ſuã) .i. in eccleſiã militantẽ cuius palmites ſunt iuſti a p̄mo abel vſq; ad vltimũ electũ. Vel ſm Chri. (Cõducere operarios in vineã ſuã) .i. acq̄rere recte viuẽtes in opib' iuſtitie: ꝛ ſic iuſtitia eſt vinea et palmites virtutes. vel ſm Baſi. Per vineã aia ſiue cõſcientia ſignificat in qua laborãdũ ẽ vt amputemus palmites luxuriãtes eternalr ↄcupiſcẽtie: p̄jciam' lapides ſupbie: et extirpemus
Chriſ. Vinea Baſil.

ſpinas auaritie. Per vineam et intelligere poſſumus pniam in qua p diuerſas horas oparij cōducunt: dñ alij i pueritia: alij i iuuentute: alij in ſenectute cōuertunt. Ergo prfamilias p dñationē erijt per manifeſtationē cōducere p multiplicē inuitationem oparios nō tñ locutores: q: melio: eſt predicatio facti q̄ vbi: in vineā ſuā p bonorū meritorū multiplicationē. Sic adā primo poſit' eſt in padiſo: ſʒ q: non coluit eſt eiectus: ſic ppl's iudaic' in ſpāli cultu diuino poſit' eſt eiect'. Sic et nos mō poſiti ſum' ⁊ ſi neglexerim' ſilr pꝫciemur. Ruina pcedentiū a admonitio dʒ eſſe ſequētiū. (Conuētione āt facta cū operarijs ex denario diurno.) Iſta cōuētio eſt vite eterne p labore p miſſio: q̄ quidē vita eterna dr denari'. Primo rōne nōis. denari' eñ a decē dicit ex eo q olī decē nūmos vſuales valebat: in quo ſignificat pcīū p vſu et obſeruātia decalogi pmiſſum: ⁊ iō illa vita denari' dr: q: pro decalogi obſeruatione dat. Scdo rōne figure. q: i denario eſt figura ſpherica et rotūda: vbi nō eſt inuenire pncipiū ⁊ finē in q̄ ſignificat vite eternitas ⁊ plena eternitatꝫ poſſeſſio. Tertio rōne imaginis. in denario enim imago regis eſt ſcripta in quo alc ad deū notat cōformitas plena. imago eñ dei in btōs imprimit p aſſimulationem ad deū ⁊ transformationē in ipm. Quarto rōne ſcripture in quo notat plena ſcientia et cognitio veritatis que ibi erit in beatis. Et vocat iſte denarius diurnus: tū q: tota vita hōis: tota etiā vita pñs reputat quaſi vna dies in qua nūq̄ a bono ope eſt deſiſtendū: tū q: nō niſi operanti in die gr̄e ⁊ nō in nocte culpe reddit: tū q: in die gl'ie pmio dabitur. Et (miſit eos in vineā ſuā) q̄ſi ab initio miſit ad vocandū hoīes ad fidē redēptoris ⁊ inuitauit ad vinēdū iuſte ⁊ bñ operandū. (Et egreſſus) p maiorē manifeſtationem (circa horā tertiā) .ſ. a tpe Noe vſqꝫ ad abraā (vidit) p miſerationē (alios ſtātes in foro otioſos et illis) etiam ad vineā inuitatis mercedē pmiſit. ſm Chriſ. Per forꝫ mūdus accipit in quo calūnie: iniurie: cōtētiones diuerſoꝝ negotioꝝ difficultates ſemper tumultuoſe: et oīa venalia ſunt in iſto foro ałc hoīm venales exponunt. Mercatores duo ſunt de' ⁊ diabolus. Quidam ſic ceci ſunt vt vendāt ppriā aīam diabolo p vili precio: q: p modica pñtis vite delectatiōe: vt guloſi ⁊ luxurioſi. Quidam p honorib' ⁊ gl'ia mūdi: vt ſupbi et vane glorioſi. Quidā pro diuitijs ⁊ bonis tpalib': vt raptores ⁊ auari. Talē mercatorē fugiamus ⁊ vēdam' aīas nr̄as xp̄o q̄ nos emit ſanguine ſuo precioſo. Otioſitas ē debiti opis defect'. vñ ſm Chriſ. Pctōres mortui ſunt nō otioſi: q diabolo ſeruit mortuus eſt: q opus dei nō operat otioſus eſt: qui aliena tollit mortu' eſt: q̄ ſua nō dat otioſus eſt. Coluiſti vitā mīe ſi das ieiuno: ſi ieiunas et ſi nemini das otioſus es: ⁊ ſic de alijs. (Iterum autē erijt) p ampliorē manifeſtationē (circa ſertā) ſcilʒ ab abraā vſqꝫ ad moyſem (et circa nonā .ſ. a moyſe vſqꝫ ad xp̄m (et fecit ſilr) inuitādo et mercedē pmittendo.) Circa vndecimā ho. .i. i vltimis tpib'. ſ. a tpe xp̄i vſqꝫ ad finē mūdi (erijt p clariorē manifeſtationē cū xp̄s apparuit) ⁊ inuenit alios ſtātes ⁊ nō pficiētes: non ſe humiliantes. ſ. gētiles (⁊ dixit illis. Quid hic) i loco tā periculoſo: tā tranſitorio: tam fetido: (ſtatis) cū potius ire deberetis: q: vita breuis: via longa: virt' debilis. (tota die) cū habeatis tpis oportunitatē: mercedis ſecuritatē et immēſitatē (otioſi) vobis nihil pficientes primis nō ſubueniētes: hoſtib' non reſiſtētes: ⁊ in poſterū nō puidētes: cū multa mala docuit otioſitas. Quaſi dicat dñs otioſis. Cur tāto tpe pro ſalute vera negligitis laborare? (Dicūt ei: q: nemo nos cōduxit) id eſt nullus pphet a: null' doctor ad nos inſtruendū venit (dicit illis. Ite et vos) .ſ. gentiles (in vineā meā) mente credēdo: ore cōfitēdo: opere laborādo. q: ſm Chriſ. Qui nō opat in hoc ſeculo nō mādūcat in futuro imo dies iſte eſt dies operationū: dies qui ſequit eſt dies feriarū. Et interponit hic cōiunctio copulatiua. ſ. ⁊ q: gentiles iudeis adiūcti ſunt: vt vna eccl'ia ex ambob' fieret. Iſta parabola pncipaliter et cōiter exponit ſm diuerſas mūdi etates: vt iā viſuʒ eſt ſupra. ❡ Moraliter autē pōt exponi de vocatis ad gr̄am ſm diuerſas etates hominū: ⁊ ſic in mane ſeu in pma hora intelligit pueritia: in tertia adoleſcētia: in ſexta iuuētus ſeu virilis etas: in nona ſenectus: in vndecima ſeniū ſeu decrepita etas. In quib' q̄ in bonis opibus laborare negligit tota die. i. tota vita otioſus ſtat. Ergo quolibet tēpore: qualibet etate vocat de' hoīes ad gratiā ⁊ gloriā q: ſemp aliqui ad vitam bonā perducunt: ⁊ a dño pmiant ſi eñ vera nunq̄ ſera erit penitentia. ❡ Nota hic verbum cuiuſdā hoīs ſibiipſi opponētis ⁊ dicētis. Jam es in hora nona quid igit otiaris? Nunc es in vndecima quid igit ſtas? Quā aliā expectas? Sed ne in Undecima homo dedignabitur ſeruitute tua. ſm Iſido. ſex ſunt etates hoīs. ❡ Prima etas eſt infantia ⁊ ptendit in ſeptē annos. Scda eſt pueritia tendens vſqꝫ ad quartūdecimū annū. Tertia eſt adoleſcētia que ptendit vſqꝫ ad vigeſimūoctauū annū. Quarta eſt iuuent' finiēs in q̄nquageſimo anno. Quinta ſenioris. i. grauitas que eſt declinatio iuuentutis in ſenectutē: nondū ſenect' ſed iā nō iuuentus: q̄ etas a quinquageſimo anno in

Margin notes: Denarius diurnus. — Chriſ. Forꝫ. i. mund' — Mercatores. — Chriſ. — Chriſ. Operādum vt māduces. — Moraliter. — Obiectio ſibi fctā. — Etates ſex hominis.

cipiēs in ſeptuageſimo terminat. Sexta eſt ſenectus: q̄ nullo annorum tp̄e determinato finit: ſʒ poſt illas q̄nq; etates quantūcūq; vite ē ſenectuti deputat. Seniū aūt ē ps vltima ſenectutis dicta q ſit termin⁹ ſexte etatis. Septima vo ē in qete aiarū vſq; ad diē iudicij. Et tūc in reſurrectiōe erit octaua etas. (Cū ſero factū eſſet.) i. cum finito ope finis mundi: vel vite hui⁹ aduenit. vbi ſm Chri. Cōſidera q ſi mane: imo ſero reddit mercedē: q: ſolū remunerat pſeuerantē opariū ⁊ fidelē (dicit dn̄s vinee) .i. de⁹ pr̄ q̄ dn̄s eſt (pcuratori ſuo) .ſ. xp̄o. pr̄ em̄ oia dedit in man⁹ ei⁹. (Voca oparios) ⁊ nō otioſos an̄ tribunal (⁊ redde illis mercedem) .ſ. eternam: voca inquam eos de labore ad requiē: de merore ad iocūditatē: de bello ad pacē (incipiēs a nouiſſimis vſq; ad p̄mos.)

Augu. Denari⁹ dat prio nouiſſimis. q: ſm Augu. Licet det oib⁹ ſimul: illi tn̄ q̄ poſt vnā horā vel paucas ip̄m recipiūt dn̄r prius recipere q̄ illi qui poſt multas horas expectauerūt: ⁊ poſtea receperūt.

Chriſo. Et ſm Chriſ. Iuſtitia fuit oib⁹ reddere: ſed nouiſſimis primo hoc nō fuit iuſtitie cōtrariū: ſʒ mie oſtēſiuū: dū tn̄ alijs reddat.

Iuſtitie exhibitio. Vn̄ ſm eundē: vt oſtēdat de⁹ ineſtimabilē miam ſuā. Primū nouiſſimis reddit mercedē: poſtea p̄mis. nimia em̄ mia ordinē non aſpexit.

Ordo mutatus. Dn̄i ergo mia que in ſuis donis plus aſpicit cor ⁊ prefert opi et tēpori ſupplet in nobis dāna ipſi⁹ operis et tēporis.

Bern̄. Mia dn̄i. vn̄ Bern̄. Exaggera q̄tum vis merita ⁊ extolle ſudores: melior eſt mia dn̄i ſuper vitas: ex ea ſane operis ⁊ temporis dāna mihi reſarcio.

Ps. lxij. Et ſic ex p̄cepto patrisfamilias acceperunt nouiſſimi: et ſimiliter primi ſingulos denarios. i. ſingula p̄mia iuxta conuentionē: ſcʒ eternitatē ſeu vitā eternā.

Augu. ſm Augu. Iſte vn⁹ denari⁹ q̄ oib⁹ dat ē vna vita etna q̄ ab oib⁹ percipietur que equalis erit oibus nulli longior: nulli breuior: quia in eo non viuit vn⁹ alio minus ſeu prolixius: meritorum tn̄ diuerſitate fulgebūt: alij magis: alij minus.

F. Denarij multiplicitas. Hic ergo denari⁹ vnus eſt in ſe multiplex pter differētiā accipiētiū: q: ibi erūt multe diuerſitates meritorū. (Et accipientes) primi murmurabant aduerſus patrēfamilias dicentes. (Hi nouiſſimi) ſcʒ gentiles vel martyres vel in bonis feruentes (vna hora fecerunt) quia modico tp̄e labores ſuſtinuerūt: deuotio em̄ voluntatis tēporis ſpaciū breuiauit cū merito paſſiōis xp̄i (⁊ pares illos nobis feciſti) .ſ. in premio

Pōdus diei. (qui portauim⁹ pōdus diei ⁊ eſtus.) Pondus diei ſignificat opus iuſtitie: eſtus vo calorē tentationū q̄s cōflat malignitas demonū: cupiditas tp̄aliū: delectatiōes motuū carnaliū. Portauim⁹ ḡ pondus: q: iuſtitiā ſeruauim⁹ ⁊ nō ſuccubuim⁹. Pōt dici q iſta murmuratio erit admiratio de tanta dei bonitate in ſanctorum remuneratione.

Murmur duplex. ¶ Vbi notādū q duplex eſt murmur. ſ. cōqueſtiōis: ⁊ admiratiōis. Nunc vo ſcti non murmurant tāq̄ de aliorū gloria cōquerētes: ſed q: vident q de⁹ tā copioſe remunerat tarde venientes q̄ ſibi lōgo tp̄e ſeruiētes: q̄ſi murmurare dicūtur: dei ſup hoc liberalitatē ⁊ miam admirantes: q: illi nouiſſimi q̄ſi p nihilo ⁊ ſine labore vitā eternā vident acquirere. vn̄ ⁊ petr⁹ murmurare potuit q latro citi⁹ ipſo ad regnū puenit.

Retributio iuſta et mia abūdās. ¶ Vbi ſciēdū qd̄ iſta retributio iuſta ē quantū ad p̄cedentes: q: dat eis precium cōuentū: ⁊ mia quātū ad ſequētes: q: p modico labore equalē prioribus accipiunt mercedē. Non igit iniuſte agit cū primis: ſʒ miſericorditer diſpenſat cū vltimis. Munerat p̄mos per iuſtitiā: extremos ſm ſui bonitatē. Et equale accipiunt premiū vt oſtendat ſm ap̄lm q nō ex operibus ſaluati ſumus. Itaq; non quotitatē nec q̄titatē operum vel labor: ſed poti⁹ cor ⁊ charitatē attēdit dn̄s in remunerando: q: nō cōſiderat q̄tuʒ vel q̄diu operat⁹ fueris: ſʒ ex quāto. Hinc etiam colligit q ſera pnia ſi fuerit va: nec tollit gratiā nec diminuit.

Ne tardes cōuerti ⁊c. Et licet poſtremi equaliter remunerent cum primis: non tn̄ ſtulte differas conuerti: vel bene operari vſq; ad vndecimā horā ⁊ vltimum tp̄is: ne tunc nimis onerat⁹ pctīs habēs cor impenitens exonerari nō poſſis: vel ſi penitēs ad multā pro pctīs ſatiſfactionē tenearis. Si tn̄ vſq; ad vndecimā diſtuliſti bn̄ viuere: nec tunc deſidie ſʒ magis q̄ pri⁹ exercitationi aīe intende.

Cicero. vn̄ Tulli⁹. Senib⁹ labores corporis minuēdi: exercitationes aīe augende videntur: ⁊ ita nihil magis cauēdū eſt ſenectuti: ne languori deſidieq; ſuccumbat.

Moraliter. Murmur clauſtralium. ¶ Moraliter iſti murmurātes figurā tenēt quorūdam clauſtraliū qui eo q diuti⁹ fuerūt in clauſtro murmurant ſi eis p̄ponant iuniores vel parificent. Vn̄ docētur hic ſeniores clauſtrales nō debere murmurare ſi videant aliq̄s iuniores eis equare: vel etiam in officijs p̄ferri ⁊ plus honorari. Item dat hic documētū q religioſi nō debent facere cōparatiōes ſui ad alios q̄ſi ipſi plus ſeruiant deo q̄ ſeculares: q: ſepe videm⁹ q quidā ſecularium equant meritis quorūdam religioſoꝝ: vel etiā eos excedunt p meritū. (At ille rn̄dens vni eorū dixit) qd̄ autē vni dixit: oib⁹ dixit. Vel vni: q: vna ⁊ eq̄lis erat oib⁹ occaſio murmurādi. (Amice non facio tibi iniuriā: q: iniuria nō hʒ locum vbi eſt mera grā: ⁊ ideo ſi facit ⁊ dat gratiā vni: non facit iniuriā alteri. (Nōne ex denario) ⁊ pro mercede (conueniſti mecū) a principio. (Tolle qd̄ tuum eſt) quaſi dicat paratus ſum tibi reddere mercedem

tuã (ꝛ vade) intra in gaudiũ dñi tui. An nõ licet mihi qđ volo facere) q̃ſi dicat ſic: q2 voluntas dei nullo modo diſtorta eſſe põt. vnde ſignãter dicit qđ volo: q2 enim vult iõ

G Volun tas dei licitum facit. licitũ: nos q2 licitũ ideo volumus. Et vt non ſolum licita: ſed etiam benignitate plena oſtendatur volũtas diuina addit.) An oculus tuus). i. conſideratio tua (nequã eſt) et inequalis (q2 ego bonus ſum) ſcʒ ex natura bonitatis mee abundanter cõicans: vñ dicit nequã non ꝓpter culpã ſʒ ꝓpter cõſiderationis inequalitatẽ: q2 illa admiratio procedit ex cõparatione diuine iuſticie magis

Greg. q̃ ei⁹ mie infinite. vbi Greg. Stulta eſt queſtio hoĩs contra dei bonitatẽ. Cõquerendũ quidẽ eſſet ſi nõ daret qđ deberet: nõ ſi dat

Chriſ. qđ non debet. vñ ꝛ Chriſo. De ei⁹ dato nemo iuſte murmurat qui ampli⁹ dat q̃ hõ deſiderat. ¶ Ultimo concludẽs ꝑabolã dicit. (Sic) ſcʒ vt oſtẽſum eſt (erunt nouiſſimi primi: ꝛ primi nouiſſimi) vt nulla ſit differẽtia tꝑis cauſa. Sepe em̃ illi q̃ ad pniaꝫ tarde veniunt citi⁹ remunerant̃ q̃ illi q̃ tẽpeſtiue veniunt: q2 citi⁹ de corpe ereũt: vel ſepe illi qui tarde ad pniam veniunt tꝑe p̃cedunt alios in feruore ſicut in itinere conſueuit: vt q̃ tardius exierunt velocitate morã cõpenſant: vel illi q̃ ſũt nouiſſimi in oculis ſuis ſunt primi in oculis dei. vel illi qui nouiſſimi iudicio hoĩm ſepe ſunt primi iudicio dei: q2 de⁹ non cõſiderat exteriora hominis ſed interiora cordis. Quãuis autem audieris in parabola oẽs accepiſſe ſingulos denarios: non tñ putes oẽs ad fidẽ vocatos: vitã eternam accepturos. Vñ addit̃ ſniã valde metuenda. (Multi) em̃ de primis: de tertijs: ſextis: nonis: et nouiſſimis

Pauci ſaluandi. (ſunt vocati) ſcʒ ad fidẽ ꝛ meritũ: ſʒ de his olbus (pauci ſunt electi) ad btitudinis premium ꝛ regnũ. Multi ſunt de eccleſia militãte: q̃ non erũt de eccl̃ia triũphãte. In quo paucos oſtendit eſſe eos q̃ ſaluant̃ ad cõpa

Greg. rationẽ eorũ qui per ſingulas horas vocãtur. q2 ſm Gregor. Ad fidẽ plures veniunt: plures eccl̃e parietes implent: ſʒ ad celeſte regnũ pauci perducunt̃. Hoc figuratur de filijs iſrael: quorũ multi ad terrã ꝓmiſſionis fuerunt vocati: ſʒ pauci ad intrãduꝫ

mat.vij fuerunt electi. Et ſilr de Gedeone q̃ plures ad bellandũ vocauit: ſed paucos elegit q̃s ſecum duxit: q2 lata eſt via ꝛ ſpacioſa porta q̃ ducit ad ꝑditionẽ: ꝛ multi ſunt q̃ intrant ꝑ eã: ſed arcta eſt via ꝛ anguſta porta q̃ du

Vocatio dñi. cit ad vitã ꝛ pauci ſunt q̃ intrãt ꝑ eã. ¶ Dupliciter autẽ vocat nos de⁹. In pñti ad laborẽ: in futuro ad requiẽ. vñ neceſſe eſt vt quicũq3 futurã remunerationẽ deſiderat: pñtẽ non refugiat laborẽ: q2 illi q̃ pro deo fi

Mat.xi deliter ſuſcipiunt laborẽ: feliciter ꝑuenient ad remunerationẽ qñ audient deũ dicentẽ. Uenite ad me oẽs q̃ laborat̃ ꝛ onerati eſtis ꝛ ego reficiã vos. Et tanto maiorem remunerationẽ accipient q̃to maiorẽ laborem j.co.iij. ſuſtinent: q2 teſte aplo. Unuſq̃ſq3 mercedẽ ſm laborẽ ſuũ accipiet. Oẽs ergo q̃ vocati ſumus nouimus: vtrũ vero electi adhuc ignoramus. Et iõ tanto ſolicitiores eſſe debemus in bono opeꝛ q̃to iexcuſabiles nos Grego. eſſe ſcim⁹ de vocatiõe. vñ Greg. Duo ḡ ſunt q̃ ſolicite penſare debem⁹. Primũ eſt vt de ſe q̃ſq3 minime p̃ſumat: q2 et ſi iã ad fidem vocatus ſit vtrũ perẽni regno dign⁹ ſit neſcit. Scđm ꝟo eſt vt vnuſq̃ſq3 ꝓximũ queꝫ iacere fortaſſe in vitijs conſpicit: deſperare non audeat: q2 diuine mie diuitias igno Alibi rat. Quid em̃ ſit hodie aſpicim⁹: ſʒ q̃d cras p̃ire videbamur. futur⁹ ſit vnuſq̃ſq3 neſcim⁹. Plerũq3 ꝛ qui poſt nos venire cernit̃: ꝑ agilitatẽ nos boni opis antecedit. Et vix eũ cras ſequimur: Chrif. quẽ hodie preire videbamus. vñ ꝛ Chriſo. hec parabola poſita ẽ. vt q̃ tarde ꝯuertunt̃ nõ deſperẽt: ſʒ audiores fiant: qm̃ i hac vita nõ ẽ ita ſera pnia q̃n ſi corde ꝑfecto fiat poſſit tãto feruore ꝓcedere vt mereat̃ multis prioꝝ⁹ nõ ſic feruẽtib⁹ in p̃mio anteferri. hec Chri. Nullus ḡ deſperatiõi: null⁹ locus reſtat excuſationi: ſiq̃dẽ in oĩ etate et in oĩ hora pctõꝛ ſuſcipit̃: pctõꝛ em̃ q̃cũq3 hora cõuerſus fuerit ꝛ ingemuerit: vita viuet Hora Vite certitudo. ꝛ non moriet̃. Et q2 incerta eſt in oĩb⁹ etatibus cuilibet hora vocationis ſue: paratus vnuſquiſq3 dʒ eſſe in bona operatiõe: vt ſicut incertus ẽ exit⁹: ſic cert⁹ ſit in bono ope anim⁹: ne forte ſi qñ p̃t nõ vult bonũ oparí tunc icipiet velle qñ nõ erit poſſe. Debem⁹ ḡ oĩ die ſic viuere tanq̃ illa die morituri: vt ſic reſiduũ tꝑis nr̃i poſſum⁹ expectare ſe Senec. curi. vñ Sene. Sic ordinand⁹ ẽ dies oĩs tãſq̃ cogat agonẽ atq3 expleat vitã. Ille beatiſſim⁹ ꝛ ſecurus ſui poſſeſſor ẽ q̃ craſtinũ ſine ſolicitudine expectat. Inter cetera mala hoc hʒ ſtultitia ꝓpriũ q̃ ſp incipit viuere. Quid ẽ turpi⁹ q̃ ſenex viuere inſipiens? Stulti tie proprium. Cõſidera q̃ pulchra res ſit cõſummare vitã an̄ mortem. Deinde expectare ſecure reliquã ſui tꝑis ꝑtẽ. Nullus em̃ vitã in craſtinũ ſpectat. Non em̃ viuũt ſʒ victuri oĩa differũt. hec Sen̄. Multũ q̃ppe iuuat ad vincendã delectationẽ pcti recordatio mortis Eccli. vij. ꝛ finis nr̃i. vñ ſapiens. In oĩb⁹ opibus tuis memorare nouiſſima tua et in eternũ non Grego. peccabis. ꝛ Greg. Nil tm̃ ad domandũ deſideriorũ carnaliũ appetitũ valet: q̃tum vt Bern. vnuſq̃ſq3 mortẽ penſet. Et Bern̄. Saluberrimũ ẽ remediũ redeundi ad dñm hr̃e p̃ oculis mortẽ. Multũ ẽt iuuat nos deſides ꝛ pigros: ſed ieſum et ſtudioſos aſpicere ſi volumus non deſides fieri ꝛ pigritari: ſed feruere potius ꝛ ꝓficere: inde em̃ exẽpla ꝛ bona multa poterimus reportare. ¶ Oratio.

DOmine Jeſu xp̄e ſumme pater⸗familias tu me p̄ilo mane in vineā tuā duxiſti dū me a iuuētute mea ad fidē ⁊ tuū ſeruitiū miſericorditer vocaſti: ⁊ ad laborādū pro denario vite eterne mecū cōueniſti: ſed ego miſer tota die vite mee ocioſus ſteti ⁊ negligenter viuēdo debitū meū non feci. Dn̄e q2 bonus es ⁊ miſericors: fac me ſaltē in vndecima hora reſpicere ⁊ dignos fruct⁹ penitentie facere: vt apud te mercedem q̄tulancunq3 merear inuenire. Amen.

¶ De villico iniq̄tatis. Ca.xv.

Deinde ponit parabolā ſm rez geſtā de villico iniq̄tatis diffamato apud dn̄m ſuum ex diſſipatiōe bonorū ſuorū: q2 ea inutiliter in illicitis conſumpſerat ⁊ ſup̄fluis: non timēs offendere dn̄m tuū. Que parabola ſicut ⁊ predicta ſp̄aliter ꝑtinebat ad diſcipulos: q2 officiū villicationis ⁊ periculū reddēde rōnis maxime ꝑtinet ad p̄latos.

A Lu.xvi

Villic⁹

Eſt em̄ villic⁹ ꝓprie gubernator ⁊ cuſtos ville: ſed hic accipit̃ ꝓ yconomo. i. ꝓcuratore ⁊ diſpēſatore qui. ſ. vniuerſam ſubſtantiā domus diſpenſat. yconom⁹ em̄ tā pecunie q̄ frugū ⁊ oīm que dn̄s poſſidet diſpēſatorē deſignat. Hic timēs amoueri ab officio ⁊ egere clam fecit miſericordiā cū debitoribus dn̄i ſui: vt cum amoueret̃ reciperent eū in domos ſuas memores ſui beneficij. Et ideo dixit q̄ (hō q̄dā erat diues qui habebat villicum) ⁊ infra in fine applicat parabolā ad ꝓpoſitū dicens (⁊ ego vobis dico) ⁊c. Similiter em̄ (hō quidam). i. ipſe deus ꝓ nobis humanat⁹ diues: q2 gloria ⁊ diuitie in domo eius (hȝ villicū) id eſt diſpenſatorē cui tradidit bona ad diſpenſandū. Huius ergo dn̄i. ſ. xp̄i triplex eſt villic⁹. ſ. in ſp̄ualibus prelatus: in tp̄alibus princeps terren⁹: in vtriſq3 quilibet xp̄ian⁹. Quilibet em̄ hō eſt villicus dei cui triplex villa cōmiſſa eſt gubernāda qui fruct⁹ cuiuſlibet ville prudēter dȝ diſpēſare.

Villa triplex nobȝ cōmiſſa.

¶ Prima villa eſt mūdus iſte: cuius fruct⁹ ſunt bona temporalia q̄ quilibet cuſtodire dȝ ne mali rapiāt ⁊ vt ſibi cōmiſſa ſeruis dn̄i ſui diſtribuat. ¶ Secunda villa eſt corpus ꝓpriū q̄d eſt cuſtodiendū: ne quādo ingrediat̃ mors ad animā ꝑ portas ſenſuū. Bona etiā ipſi⁹ corporis vt ſanitas fortitudo ⁊c. ad dei ſeruitiū ⁊ honorē ſunt diſpenſanda. ¶ Tertia villa eſt anima q̄ a prauis cogitationib⁹ eſt cuſtodiēda: cui⁹ oēs virtutes dn̄i diſtribui ad cognitionē ⁊ honorē ⁊ amorem dei. (Et hic). ſ. triplex p̄dictus villic⁹ (diffamat⁹ eſt apud illum). ſ. deū: q2 nihil latet eū (quaſi diſſipaſſet bona ipſius) male eis vtēdo: ſcilȝ res tēporales in illicitis ⁊ ſuperfluis expendēdo: corp⁹ ſuū voluptatib⁹ dādo: alaȝ imūdis cogitationib⁹ iplēdo. Et bn̄ dicit ipſius: q2 bona nr̄a dei ſunt auctoritate: ſȝ noſtra ſunt vtilitate.

Diffamatio.

Fit aūt hic diffamatio vel accuſatio remorſu cōſciētiarū vel euidētia operū vel per angelos q̄ nobis miniſtrant ⁊ oīa opera nr̄a deo renūciāt. (Et vocauit illū). ſ. inſpirationib⁹ interiorib⁹: p̄dicatiōib⁹ exteriorib⁹: euidētib⁹ bn̄ficijs: multiplicib⁹ flagellis: ⁊ incutiēdo timorē eterne damnationis (⁊ ait illi) cum ante mortē corripiēdo ⁊ monēdo. (Quid hoc audio de te) bonorū diſpenſatore. (Redde rōnē villicationis tue ⁊ dū viuis cogita qualr̄ debes operari. Opȝ enim reddere rōnē aut invita: aut poſt mortem. Jam em̄ vltra. ſ. a tp̄e mortis tue non poteris villicare nec q̄cq̄ boni agere. Tunc em̄ non poterīs q̄s deo ſatiſfacere de rebus per elemoſynas: nec de corpore per ieiunia: nec de anima ꝑ orationes.

B Verba tria.

¶ Tria verba dicit hic xp̄s pctōri magne anguſtie ⁊ anxietatis: que ſi cōtinue inſonarēt aurib⁹ noſtris nullo mō peccarem⁹. Primū eſt rigide reprehēſionis cū dicit̃. (Quid hoc audio de te?) ſic ditato gratiarū munerib⁹: ſic p̄ucto bn̄dictionib⁹ diſſipatore rerū mearū tibi cōmiſſarū. (Quid hoc audio?) clamorē de terra reſonātē tam horribilia ſcelera: tā antiqua vitia qui tāta bona diſſipaſti: q2 tp̄alia male expēdiſti: corpus inquinaſti: ⁊ animā peccatis inueteraſti. Secundū verbū eſt anxij timoris cū ſubdit̃. (Redde rationē villicationis tue.) O verbū ſtrictū: o verbū anxium: o verbū durū diſcuſſionis diſtricte tunc faciēde q̄n exiget̃ a nobis rō de occultis cordiū cogitationib⁹: de ocioſis ſermonib⁹: de nr̄is operib⁹: tunc aperti erunt libri celeſtes: tūc apert⁹ erit liber conſciētie in quo leget memoria quicq̄d homo cogitauit dixit ⁊ fecit: tunc examinabūtur omnia: ⁊ tunc diſcutiet̃ de tota vita noſtra. Tertiū verbū eſt amari doloris cū addit̃. (Jam non poteris villicare.) Jn futura enim vita tollit̃ oīs villicatio hoīm ita vt vlteri⁹ nec bene nec male poſſit operari. Magn⁹ igit̃ eſt dolor aīe q̄n ꝓximā te hora mortis audit ſibi dici q̄ vlteri⁹ non poſſit villicare. Puto q̄ totū mundū daret vt ſibi cōcederet̃ ſpatiū vni⁹ hore quo peniteret: ⁊ aliq̄d boni ageret: ſȝ nō dat̃: q2 tp̄s illud eſt reddēde rōnis exercēde villicatiōis. Audiam⁹ ergo hec tria v̄ba ſeueri iudicis: ⁊ ante iudiciū placemus eū vt nō peream⁹. ¶ Timēs aūt villicus de vocatione in morte vel in iudicio ⁊ reddēda rōne (ait intra ſe) in ſua cogitatione. Jntra ſe loq̄t̃ qui nullū amicū inuenit cū quo ꝯſiliari poſſit. (Quid faciā q2 dn̄s aufert a me villicationē). i. oim

villarũ ꝑdictarũ cuſtodiã.ſ.tam rerũ ꝙ̃ cor
poris ⁊ aĩe ⁊ hoc erit in morte. Sepe em̃ cõ-
tingit ꝙ tales timores mortis ducũt ad pe-
nitẽtiã ⁊ ad cogitãdũ de vita futura. Sic ſꝑ
cogitare dꝫ pctõr ſꝫ Job. Quid faciã cũ ſur-
rexerit de⁹ ad iudiciũ: ⁊ cũ quęſierit qđ rñde-
bo illi. Nõ ait qđ dicã: ſed qđ faciã: qꝛ apud
ſtrictũ iudicẽ nõ excuſant v̄ba ſuaſoria: ſed
ſctã¹ meritoria. (Fodere) ꝑ pniãꝫ (nõ valeo)
i. ꝓprio labore ⁊ pnia nõ poſſuꝫ de pctis ſa-
tiſfacere ⁊ ad vitã beatã venire (mẽdicare)
per orationẽ (erubeſco) qꝛ verecundũ dꝫ eſſe
huius mũdi diuitib⁹ petere ſuffragia ſpũa-
lia ⁊ nõ reprehẽdere in tꝑalib⁹. In alia vita
Chriſo. aĩa non põt operari opa quibus adiuuet ad
gl'iam. vñ Chri. Uita pñs hꝫ exercitiũ man
datorũ: futura vero ſolatiũ. Si nihil opat⁹
es hic: fruſtra in futuro ſperas. Itẽ nec bo-
na ipſa põt ab alijs mendicãdo impetrare:
qꝛ nõ dabit ei. Huius ſignum ſunt virgines
fatue: que petentes oleũ a prudẽtibus ſunt
expulſe: ſed nec diues epulo mẽdicãs guttã
aque meruit recipere. (Scio qđ faciam) qꝛ.
ſ. anteꝙ̃ tollar per ſniam mortis a villica-
tione: debita relaxabo debitorib⁹ dñi mei et
diſtribuã eis de facultatib⁹ ipſius (vt cum
amot⁹ fuero a villicatione) ſcꝫ in morte re-
cipiant me in domos ſuas. i. per eorũ meri-
ta ⁊ ſuffragia recipiar in vita beata: ne co-
Joanñ xiiij. gar fodere aut mẽdicare fruſtra. Et in do-
mos pluraliter ꝓpter diuerſitatẽ pmiorũ:
qꝛ ibi mãſiones multe ſunt. In has domos
null⁹ põt ingredi niſi per oſtiũ mie vel ſpũa
lis vel corpalis. In cuius ſignũ ſalomon in
ingreſſu ſctã ſctorum fecit duo oſtiola de li-
C gnis oliuarũ: ꝑ oleũ ei mia deſignat. ¶ No
Mãſiones celeſtes pauperum. ta ꝙ mãſiones celeſtes ſunt pauperũ: quia
illis ꝑpate ſunt. pauperũ enim ſpiritu eſt re-
gnũ celorũ. Unde ſi diuites illud hr̃e volũt
op3 vt a pauperib⁹ emant. Diuites em̃ hñt
domos in terra: pauperes in celo. Libenter
ergo diuites recipiãt paupes i domos ſuas
Augu. in terra vt a pauperib⁹ recipiant i celo. vñ
Aug. Prebe terrã ⁊ accipe celũ. Ubi cõſide-
randũ eſt ꝙ vt ſupra dictũ eſt: tres ville cõ-
miſſe ſunt hoi. ſ. mũdus: corpus: ⁊ aĩa: quo-
rum fruct⁹ dꝫ diſpẽſare ad honorẽ dei. Cor
pus nãqꝫ ſuũ dꝫ diſtribuere ieiunijs: vigi-
lijs ⁊ ceteris laborib⁹ pro deo aſſumptis: et
tunc ſanitas: fortitudo pulchritudo q̄ ſunt
bona corporis optime erũt diſpẽſata. Si ve
ro corpis labores ſubſtinere nõ poſſit dicẽs
cũ hoc villico (fodere non valeo) ſaltẽ bona
aĩe q̄ ſunt amor: cognitio: ⁊ memoria: ita di-
ſtribuat orãdo: meditãdo de lege dñi: ⁊ cun
ctos etiã inimicos amãdo: vt orõnibus ſibi
recõpenſetur qđ laborib⁹ efficere non po
tuit. Et ſi rurſus orare erubeſcit: vt pote qꝛ
neſcit dicens queadmodũ ⁊ hic villicus di-
cebat (mẽdicare erubeſco) qui em̃ orat men

dicat: qꝛ ſuffragiũ petit: tũc certe non reſtat
niſi vt pro..deat ſibi taliter de bonis terre
ville dñi: ſcꝫ de bonis tꝑalibus elemoſynas
largiẽdo: qꝛ talis diſpẽſatio oẽm defectũ ex-
cuſet corporis ⁊ anime. Ieiuniũ enim qđ di
ſtribuit bona corporis: ⁊ oratio q̄ diſtribuit
bona aĩe; atqꝫ elemoſyna q̄ diſtribuit bona
mũdi: ſunt opera qb⁹ hr̃ vita eterna. (Cõuo
catis itaqꝫ ſingulis) ſeorſuꝫ his ab illis (de
bitoribus dñi ſui): qꝛ religioſi ⁊ pauperes ꝙ̃
tumcũqꝫ iuſti ſunt debitores dei fecit circa
eos miam de bonis tꝑalib⁹ ſibi traditis ad
diſpẽſandũ dans ipſis oleũ ⁊ triticũ: oleum
quippe cõpaſſionis ⁊ triticũ ſubuẽtionis. Ad
hoc ergo tẽdit iſta parabola: vt ſicut dedit de
bonis dñi oleũ ⁊ triticũ: ſic ⁊ nos dem⁹ pau
perib⁹ de bonis a deo nobis traditis oleum
cõpaſſionis interioris: ⁊ triticũ ſubuẽtionis
exterioris: qꝛ bonorũ nobis datorũ non dñi:
ſed tm̃ diſpẽſatores ſum⁹. In hoc aũt ꝙ pl⁹
dedit de oleo ꝙ̃ de tritico ſignificat ꝙ plus
debem⁹ cõpati affectu ꝙ̃ poſſum⁹ ſubueni-
re effectu. (Et laudauit dñs villicũ) nõ dñs D
olim (villicũ iniq̄tatis). i. villicũ iniquũ: non Laudatio villi
ꝙ aduerſus eũ fraudulẽter: ſꝫ pro ſe prudẽ- ci.
ter ſm prudentiã hui⁹ ſeculi: nõ tñ bene vel
meritorie egiſſet. nõ ei laudauit eũ de frau-
de quã fecit: ſed de prudẽtia ⁊ ingenio quo
ſibi in futurũ proſpexit: eſt nãqꝫ prudẽtia q̄-
dam ſibi in poſterũ prouidẽtia. Sic diuites
huius mũdi nõ ſunt laudabiles deceptione
in illicitis actib⁹: ſed de hoc ꝙ prudenter ſe
conuertũt ad diſtribuẽdũ bona in pijs ope-
ribus: vt per hoc prouideãt ſibi in futuruꝫ: Ambr.
quia ſm Ambro. Sola miſericordia eſt co-
mes defunctorum. Cui etiam prudẽtiſſime
non ſolũ dominus vlciſci: ſed etiã domin⁹
omniũ applaudere videt ſubiũgens ad qđ
hanc ſimilitudinẽ dederit. (Quia) inquit (fi
lij huius ſeculi) ⁊ tenebrarũ id eſt homines
tẽporalibus intenti ⁊ amatores mũdi (pru-
dẽtiores ſunt filijs lucis in gñatiõe ſua car
nali): id eſt in ſecularib⁹ ad que videntr ge-
niti. i. magis aſtuti ⁊ feruidi ſunt in carna
libus ⁊ tꝑalibus negocijs agẽdis ꝙ̃ filij lu
cis ⁊ vite eterne. i. hoies ſpũalibus deputa-
ti ⁊ amatores celeſtium ſunt in ſpiritualib⁹
negocijs exercẽdis. Prudẽtiores ſunt illi in
malo ꝙ̃ iſti in bono. Uix enim inueniuntur Prudẽtes ſcli
aliqui qui tantã prudentiã ⁊ curã habẽt in
acquirẽdis bonis eternis ⁊ permanẽtibus
quantã calliditatẽ ⁊ ſolicitudinẽ iſti habẽt
in acquirẽdis bonis temporalibus ⁊ fugiti-
uis. Pro his enim die noctuqꝫ vigilant: an
guſtiãtur: laborãt: ⁊ modis omnibus tales
diuitias coaceruare non ceſſant. Sicut bu
bo ⁊ cattus clari⁹ vident de nocte ꝙ̃ homo: Nocte vidẽtia
non ad legendũ literas: ſed ad capiendum
mures: ſic filij ſeculi acutius vident ꝙ̃ filij
lucis non ad ſciẽdũ legẽ dei: ſed ad acqui-

rendũ bona mũdi. Audiãt hec filij lucis: ⁊ a
filijs tenebrarũ. ſ. hui⁹ ſcl'i vinci erubeſcãt.
Ideo eñ hec ſcripta ſunt vt audiendo pru=
dentiores fiãt: nõ aũt vt iniquitatis villicũ
imitando: fraudẽ vel iniuſticiam in aliquo
Beda. agãt. vbi Beda. Audiãt ſapiẽtes hui⁹ ſecu
li vt ſtultã ſapiẽtiã deſerere: et ſapientẽ dei
ſtulticiã diſcere queant q̃ti coꝝ ſapiẽtie di
uina eq̃tas eſtimauerit quos non vere pru=
dentes: ſed in generatione ſua prudentes
eſſe cõmemorat. Iuxta hoc qđ alibi dicit.
Eſa.v. Ue qui ſapiẽtes eſtis in oculis veſtris ⁊ co=
rã vobiſmetipſis prudentes. Necnõ ⁊ ama=
tores vite eterne filios lucis appellando nõ
aliud eos qui ſapiẽtes ſunt vt mala faciãt.
bene autem facere neſcierunt q̃ filios eſſe
tenebrarũ arguit: filij autẽ lucis ⁊ filij hui⁹
ſeculi vocant: q̃ñ filij regni et filij pditio=
nis: cuius eñ quiſq; agit opa eius cogno=
minat ⁊ fili⁹. hec Beda. Sꝫ heu nos (vt ait
Hiero. Hiero.) feruentiſſimi ſum⁹ in terrenis: fri=
gidiſſimi in celeſtibus: et ſummã in rebus
paruis exhibem⁹ alacritatẽ: ad maiora te=
peſcimus celerẽ habiture finẽ res ſine fine
querunt celeſtes diuitias: imortales hono
res pigra quadam diſſimulatione negligi=
E mus. hec Hierony. ¶ Ubi notãdũ q̃ q̃daꝫ
Sapiẽ= eſt ſapientia nociua ⁊ iſta eſt carnalis: quã
tia no= habẽt auari in acq̃rendo diuitias: ſuperbi
ciua. in acquirendo honores luxurioſi in acqui=
Iac.iij. rendo delitias. Uñ Iaco. Non eſt iſta ſapiẽ=
tia deſurſum deſcendens ſed terrena quo
ad auaros: aĩalis quo ad luxurioſos diabo
lica quo ad ſuperbos. Quãtum autem ad
iſtam ſapientiã verũ eſt q̃ filij huius ſeculi
ſunt prudentiores filijs lucis: q: filij lucis
Sapiẽ= eã aſpnant ⁊ fugiũt. Scđa ſapia eſt ſupflua
tia ſup q̃ eſt de imptinẽtib⁹ ad ſalutẽ. Iſta ſapia ẽ
flua. mũdana ⁊ ſecularis: ſiue ſit philoſophica ⁊
methaphiſica: ſiue ſciẽtia legũ ⁊ decretaliũ
q̃ pro tãto dicunt ſuperflue: q: ſine illis põt
ſalus eſſe. Quantũ etiã ad iſtã ſapiẽtiã filij
ſeculi ſunt ſepe prudentiores q̃ filij lucis:
quia viri ſpũales parũ curãt de talib⁹ ſciẽ=
Sapiẽ= tijs. Tertia ſapia eſt neceſſaria q̃ eſt de ex=
tia ne= pedientibus ad ſalutẽ: ⁊ iſta eſt ſapia diui=
ceſſa= na q̃ cõſiſtit in vera dei et boni cognitione.
ria. Quãtũ aũt ad iſtã ſapientiã filij lucis ſunt
prudẽtiores q̃ filij hui⁹ ſeculi: imo in reb⁹
diuinis filij ſeculi vident eſſe ſtulti: filij aũt
lucis ſunt valde ſapiẽtes ⁊ ꝓuidi. Qui aũt
ſunt filij ſcl'i nõ appet manifeſte: ſed tñ põt
de hoc aliqua cõiectura haberi. Una eſt q:
F cõiter fili⁹ habet inclinationẽ ad artificiũ
Filij ſe= patris: ⁊ idõ qñ pſona tota eſt mũdana et ad
culi per negocia mũdi inclinata ſignum eſt q̃ perti
cõiectu net ad filios ſeculi. Scđa coniectura eſt q:
ras. filius aſſumit arma patris ſic pſona q̃ in ſe=
ipſa aſſumit arma mũdi que ſunt ſuperbia
auaricia: gula: luxuria: hec videtur ptine=
re ad generationẽ mũdi. Filij autem lucis
filij cognoſcũtur duplici cõiectura. Prima
eſt qñ pſona cũ omi deuotiõe ſuſtinet viſita
tionẽ dei q̃ viſitat per flagella vel alio quo=
cunq; mõ: ⁊ qñ nõ pmittit aliq̃d i corde ſuo
qđ eſt cõtrariũ deo: ſignũ eſt q̃ eſt fili⁹ dei.
Scđa cõiectura eſt q: cõiter pulli auiũ co=
medũt libẽter cibũ quo cõſueuerũt vti pa=
rẽtes eoꝝ ⁊ in ipſo potiſſime delectant: ſic
qñ hõ libẽter deguſtat celeſtia q̃ fuerũt cib⁹
xp̃i: ⁊ ei ſapiũt talia: ac cõtinue conat q̃lr i=
pleat volũtatẽ diuinã: iſte eſt ꝓpe fili⁹ dei. Mam=
¶ Deinde q̃ſi a minore infert ꝯcedẽdo ꝓpo mona
ſitum. (Et ego vobis dico. Facite vobis: id iniqui=
eſt ad veſtrã vtilitatẽ amicos de mãmona tatis.
iniquitatis: ſcꝫ de tẽpalib⁹ diuitijs: ſed non
eo modo quo fecit villicus iniquitatis: non
defraudãdo aliena: ſed largiẽdo vr̃a: vt cũ
defeceritis: meritis proprijs et pñti vita: re=
cipiãt vos in eterna tabernacula. i. per ſua
merita ⁊ ſuffragia impetrent apđ deũ vos
finaliter recipi in vita btã. Ad hec taber= Ps. lxxx
nacula ꝓpheta ſuſpirãs ait. q̃ dilecta taber
nacula tua. q. d. dñs. Si tibi in futurũ etiã
cũ dolo ⁊ fraudulẽter ꝓuidẽs laudat: mul=
to magis laudandi eritis ſi ſine dolo ⁊ legi
time vobis ꝓuideritis. vbi Grego. Si nos Grego.
coꝝ. ſ. paupeꝝ amicitijs eterna tabernacu
la acquirim⁹ dãtes penſari debem⁹: q: pa=
trõis poti⁹ offerim⁹ mũera q̃ egenis bona
largimur. Mãmona mãmõe lígua ſyra di=
uitie dicunt: ⁊ mãmõ mãmõis ſathanas q̃
opib⁹ ſeducit appellat. Et ẽ aduertendũ q̃
nõ dicũt hic diuitie iniquitatis: q: inique ⁊ eleemo
de malo acq̃ſite. de illis eñ non p̃cepit dñs ſyna de
fieri eleemoſynã cũ nũq̃ bon⁹ vſus iuſtifi= q̃b⁹ fiat
cet male acq̃ſita: ⁊ idõ talia ſũt reſtituẽda nõ Diui=
in eleemoſynis dãda. Põt tñ de diuitijs ini tie ini=
quo affectu vel actu male acq̃ſitꝫ fieri elee que.
moſyna: vt de acq̃ſitis p meretriciũ: vel le=
nocinũ vel diebus feſtiuis laborando: vel
hmõi. Si vo diuitie nõ de malo ſunt acq̃ſi=
te nihilomin⁹ dñr mãmona iniq̃tatis plu=
rib⁹ de cauſis. Primo q: nõ ſunt vere diui=
tie nec ſeruãt qđ ꝓmittũt: ſed falſe q: fallũt
et decipiũt. Promittũt eñ ſecuritatẽ ⁊ dant
timorẽ: ſatietatẽ dant ⁊ eſuriẽ: ſtabilitatẽ et
dant ſubitã defectionẽ. Scđo q: iniqui in
eis ꝯfidũt: ac fidẽ ⁊ ſpẽ in eis ꝯſtituũt. Ter
tio q: iniquus mãmõ p̃eſt eis q̃ tẽtat hoies
cupiditate vt ſeruiant auaricie: qđ eſt ido=
lorũ ſeruit⁹ et ſepe faciũt hoies iniquos vt
ſemp deſiderent amplius. Quarto q: ſunt
multaꝝ iniq̃tatũ materia ꝓpt diuitias eñ
multa cõmittunt iniqua: ⁊ expenduntur in
multis illicitis ⁊ ſupfluis. Quito q: vt plu=
rimũ acq̃runt iniq̃: in plurib⁹ eñ p̃deceſſo
ribus neceſſe eſt aliquẽ reperiri qui iniuſte
vſurpauerit aliena. vñ vulgata cõi dr ſentẽ
tia. Oĩs diues aut iniquus eſt: aut heres

iniq. Sexto dicunt mãmona iniquitatis .i. inequalitatis: q2 inequaliter poſſident: nã vnus hȝ ad ſupabũdantiã: ali⁹ ad ſufficiẽtiã: ali⁹ ad neceſſitatẽ extremã: alius ad totalẽ penuriã. Septimo q2 iniq̃ retinent. qđ em̃ vltra neceſſaria vite retinet nec ꝓximi neceſſitatib⁹ erogat: pecunia eſt iniquitatis .i. ꝯ eq̃tatẽ: in ea em̃ nõ ſeruam⁹ eq̃tatẽ quã ꝓximo debem⁹: quẽ ſicut nos diligere iubemur. Pauperes ḡ recipiẽt nos in ſuas domos celeſtes ſi nos eos receperim⁹ in nr̃as domos terreſtres. vñ Augu. Oĩa bona ſua dedit de⁹ duob⁹ hoĩbus diuitib⁹ terrena: paupib⁹ celeſtia. Sȝ de⁹ volẽs vtrũq3 ſaluare ꝯſtituit vt hic diuites i ſua hr̃ditate recipiãt pauperes ⁊ paupes in ſua hereditate eos collocẽt: et vterq3 per aliũ collocet. hec Aug. Et ſi nõ oẽs paupes pñt nos recipere in domos celeſtes tñ q2 largimur his recipiemur ab angelis ⁊ ſctis: q2 largiẽdo pauperib⁹ angelorum nobis ceterorũq3 ſctõrum gratiã cõparam⁹: ⁊ q̃uis bonũ ſit eligere paupes bonos ⁊ aliis p̃ferre in datiõe eleemoſyne tñ q̃ dat indigẽti peccatori nõ q2 pctõr ſed q2 hõ eſt: nõ pctõrem nutrit ſed iuſtũ: q2 culpã nõ diligit: ſȝ naturã. Qui aũt eleemoſynã accepturus eſt attẽdat bñ ſi indigeat alioq̃n non accipiat ne rapinã cõmittat. vñ Hiero. Monache ſi eges ⁊ accipis das poti⁹ q̃ accipias. Si aũt nõ eges ⁊ accipis rapis. Porro nõ indiget mõach⁹ ſi habeat qđ nature ſufficit. Et hãc ſufficiẽtiã apl's certa diffitiõe deſcribit hñtes inq̃t alimẽta ⁊ q̃b⁹ tegamur his ꝯtẽti ſim⁹. Vñ i collatiõe abbatis abrac: noueris aũt te ex hoc non leui affici detrimẽto: q2 cũ ſis ſani corpis ac robuſti ſtipe ſuſtẽtaris aliena: q̃ iuſte ſolis eſt debilib⁹ attributa. Mie ḡ opib⁹ iſiſtam⁹: q2 multa bona ⁊ in vita ⁊ in morte nobis inde ꝯparam⁹. vñ Hiero. Nõ memini me legiſſe male mortuũ q̃ libẽter exercuit opera pietatis hȝ em̃ multos interceſſores ⁊ impoſſibile eſt multorũ preces nõ exaudiri. vñ ⁊ Leo papa. Quicq̃d in cibos pauperũ: i curationes debiliũ in p̄cia captiuorũ ⁊ in quelibet opera pietatis impendit: non minuitur: ſed augetur. Nec vnq̃ apud deum perire poterit: q2 fidelis benignitas erogauerit dum qđ cuiq3 tribuit id ſibi ad p̄miũ recõdit. Beati em̃ miſericordes qm̃ ipſorũ miſerebit deus. Nec delictorũ memoria erit vbi teſtimoniũ pietatis affuerit. hec Leo papa. Religioſus vero ⁊ q̃ nõ hȝ vnde poſſit eleemoſynã dare materialem nihilominus ex corde põt facere eleemoſynã deo valde gratã videlicet a i hoc voluntatẽ habendo ſeu etiã illatas ſibi iniurias proximo indulgendo vel aduerſitati aliene ex corde compatiendo. ¶ Igit o monache: o clerice: o laice: dũ viuis cogita q̃liter debeas opari vt ſcias et habeas q̃d in iudicio poſſis r̃ndere vbi audies: redde rõnem villicationis tue. Villici em̃ ſum⁹ nõ dñi rerũ tpaliũ ⁊ ſpũaliũ nobis ad neceſſarios vſus ꝓximorum ꝯmiſſarũ. Et ſi eas ꝓximis nõ diſtribuimus aliena retinemus. vñ Chriſ. Opinio quedã erronea aggenerata mortalib⁹ auget crimina: minuit bona. Ea ṽo eſt opinari q̄ ea q̃cũq3 poſſidemus in vſu vite poſſidem⁹ vt dñi. Et iõ etiã oportune ea apprehẽdim⁹ tanq̃ bona p̄cipua. Sed cõtrariũ eſt. Nõ em̃ nos vt dñi in vita pñti collocati ſum⁹ in ꝓpria domo: ſed tanq̃ hoſpites ⁊ aduene quo nolum⁹ ducimur ⁊ quo nõ putamus ⁊ qui nũc locuples eſt in breui fit mẽdic⁹. Ergo quicũq3 ſis noueris te eſſe diſpenſatorẽ alienorũ: ⁊ tranſitorũ vſus et breuis tibi iura conceſſa ſunt. Abiecto ergo ab om̃i dominii faſtu ſumas humilitatem ⁊ modeſtiã villici. hec Chriſ. Attẽde ⁊ aliud qđ tibi dicet. iam em̃ nõ poteris villicare et opari. vñ Chriſ. Quotidie talia p effectus nobis exclamat deus oſtẽdens nobis feruentẽ in meridie ſoſpitatem priuſq̃ aduelperaſcat exanimẽ ⁊ aliũ inter prãdia expirantẽ ⁊ diuerſimode ab hac villicatione diſcedim⁹. Sȝ fidelis diſpẽſator q̃ de ꝓpria diſpẽſatione confidit: deſiderat cũ paulo diſſolui ⁊ eſſe cũ xp̃o. Is aũt cui⁹ ſũt vota terrena anxiat i exitu. hec Chri. Cogita etiã q̄ tũc fodere nõ valebis ⁊ mẽdicare erit cõfuſiõis. vñ Bed. Ablata q̃ppe villicatiõe fodere nõ valem⁹ q2 finita hac vita i q̄ tm̃ lȝ opari neq̃q̃ vltra bone ꝯuerſationis fructũ ligõe deuote cõpũctiõis lȝ iq̃ret. Mẽdicare cõfuſiõis ẽ illo .ſ. peſſimo gñe mẽdicãdi q̃ ṽgines ille fatue mẽdicaſſe ferunt ⁊ q̃ ſolomon ait propter frigus piger arare noluit: mẽdicabit ḡ eſtate ⁊ nõ dabit ei. hec Bed. Vt aũt idẽ dicit Beda. ſi hi q̃ p̄bẽt eleemoſynã de liquo mãmona faciũt ſibi amicos a q̃bus in eterna tabernacula recipiantur: q̃to magis hi q̃ ſpũales largiunt epulas: q̃ dant cõſeruis cibaria i tpe ſuo certiſſime dñt ſpe ſũme retributõis erigi. ¶ Poſt q̃ ḡ dñs p̄miſit de diſpẽſatiõe pecunie corpalis: ſubdit de diſpenſatiõe pecunie ſpũalis di. (q̃ fidelis ẽ i minimo) ⁊ in diſpẽſatiõe minorũ .ſ. tpaliũ (⁊ i maiori) .i. i diſpẽſatione maiorũ .ſ. ſpũaliũ ifidelis ẽ (⁊ q̃ i modico) .ſ. i carnalib⁹ (iniqu⁹ ẽ) vt nõ bñ p neceſſitate ꝓximorum expẽdat (⁊ i maiori) .ſ. i ſpũalib⁹ (iniquus eſt) vt nõ p vtilitate cõi diuidat. q.d. q̃ bona tpalia q̃ ſunt minima bñ diſpẽſauit i eleemoſynis et in aliis piis vſib⁹: dign⁹ eſt vt ſibi cõmittat diſpẽſatio ſpũaliũ q̃ ſunt maiora: q2 fidelitas diſpẽſationis p̄me eſt argm̃ fidelitatis ſcđe. Et modica .ſ. bona tpalia nõ bñ diſpẽſauit: ſȝ in illicitis cõſumpſit: vel male retinuit: idign⁹ ẽ vt ſibi cõmittat diſpenſatio maiorũ .ſ. ſpũaliũ: q2 infide

G Bonorum diuiſio. Augu.

eleemoſyne acceptor. Hiero.

Opera mie. Hiero.

Leo papa.

h Chriſ: Dñi nõ ſumus hic.

Chriſ.

Beda.

litas p:la est argm̄ sc̄de. hic habes argm̄ q̄
I auar⁹ nō ē bon⁹ p̄dicato: vel p̄lat⁹. vn̄ sub;
Auari dit. Si g̊ i iniq̄ mām̄ona. s. in bonis tpalib⁹
detesta; et diuitijs (fideles non fuistis) dispensando
tio. q̄ sunt magis bona fm apparētiā q̄ fm vi;
tatē (q: verū ē). s. bona spūalia: q̄ sunt vera
bona (q̄s credet vobis?). i. tradet vobis ad
dispēsādū. q. d. null⁹ sapiēs. Vn̄ hēs exēplū
de q̄dā ep̄o q̄ q̄tuo: caseos tradidit ad custo
diēdum nepoti suo: ꝛ q: male custodiuit: iō
curā aiarū tradere sibi noluit. (Et si in alie
no fideles nō fuistis). s. in tpalib⁹ q̄ sūt alie
na nobis q: sūt extra nos (q̄d vez ē). s. bona
spūalia q̄ sunt hn̄tib⁹ itriseca (q̄s dabit vo;
bis ad dispēsādū). q. d. null⁹ sapiēs hoc fa
ceret. Qui em̄ fidelis nō est in dispēsatione
bonorū fortune ꝛ diuitiaꝝ corpaliū q̄ respe
ctu spūaliū false diuitie sūt ꝛ a nobis alie;
ne: q: extra naturā nr̄am sita: nihil em̄ intu;
lim⁹ i hūc mūdū: ꝛ nihil hinc auferim⁹: pn̄t
q̄ nobis auferri ēt nolētib⁹ dispēsationem
bonorū gr̄e ꝛ diuitiarū spūaliū q̄ ve diuitie
sunt: ꝛ nr̄a q: p̄prie hoi deputata. ad ea em̄
habēda nati sum⁹: nec pn̄t nob auferri no
lentibus null⁹ ei credere vel dare dz: q: in
Amb. eis ēt ifidelis eēt. vn̄ Amb. Aliene a nobis
diuitie diuitie sūt q: p̄ter naturā sūt. Neq̄ nobiscū
aliene nascunt: neq̄ nobiscū trāseūt. Neq̄ em̄ no;
a nob. stra sūt q̄ nō possum⁹ auferre nobiscū. Sola
virt⁹ est comes defunctoꝝ: sola nos sequit
Augu. mia. Et vt dicit Aug. Pōt hō inuit⁹ amitte;
Beda. re bōa tpalia nūq̄ aūt nisi volēs pdit eter;
na. fm Bedā. In minimo est fidelis q̄ hz vi
scera pietatꝫ ꝛ opa mie: dādo elemosynas:
ꝛ diligēdo p̄rios i maiori ē fidel' q̄ olno ad;
heret creatori ꝛ vn⁹ spūs cum eo desiderat
fieri. Sz q̄ fratrē nō diligit quem videt: nec
egeni miseret qūo diliget deū quem nō vi;
det: et qūo seip̄m deo tribuet? Valde g̊ cōsi;
derādū est in electiōe p̄latorū ꝛ p̄positoꝝ
q̄les in modico fuerūt ꝛ q̄d pietatis et mie
habuerint: q̄m qui in modico fideles nō sūt
in magnis q̄q̄ fideles non erunt. Vn̄ prece
pit ap̄ls Timotheo ꝛ Tito. vt in eligendo
ep̄o semp p̄cōsiderēt si fidelis fuit ꝛ nō aua
rus in dispēsatione rei familiaris. sepe em̄
auar⁹ erogatiōe pecunie corpalis auarus
est in erogatiōe talēti spūalis vt nil vere fa;
ciat nisi p̄ pecunia vel p̄ psonis ꝛ iuxta ac;
ceptionem psonarū. Comitat em̄ eum sepe
auaricia ꝛ cupiditas vsq̄ ad spūalia. Et iō
tales si p̄mouent in eccl̄ia nō est ex dei or;
dinatiōe sz magis ex pmissiōe q̄dā diuina.
Dem⁹ igit aliena vt suscipiam⁹ nr̄a: p̄bea;
mus parua vt recipiamus magna: semine;
mus in bn̄dictiōe vt metam⁹ bn̄dictionē:
sed q̄ parce seminat parce ꝛ metet. Si bene
dispēsamus bona minora. s. fortune ēt na;
ture merebimur promoueri ad bona maio
ra scilicet gratie et glorie. ¶ Oratio.

Domine iesu xp̄e aīam meam fac
virtutū villā ne villicus tuus rō
mea dissipet bona tua mihi cre;
dita: q: post mortē nescio q̄d me;
ritoꝝ faciam. Remitte mihi cen
tum cados olei q̄s tibi debeo p̄ cōtēplatio;
nē: ꝛ cētū choros tritici q̄s tibi debeo p̄ opa
tionem: ꝛ amici tui paupes q̄ te diligunt et
tibi ꝯformant fiant mei apud te intercesso
res aduocati et patroni: vt cū defecero pro;
prijs meritis et ab hac vita recipiar meri;
tis eoꝝ ꝛ suffragijs in domos suas. s. i eter
na et dilecta tabernacula. Amen.

¶ De diuite epulone et lazaro mēdico ad ianuā ei⁹ iacēte. c. xvi.

Pharisei āt
qui erāt auari audientes A Luce.
dn̄m iesum de ꝯtēptu mū; xvi.
di ꝛ ꝯ auariciā disputātē:
ac hoies ab appetitu di;
uitiaꝝ retrahētē: et ad fa
ciēdū elemosynas indu;
cētē (deridebāt eū) q̄si irra
tionabiliter loqueretur ꝛ
cōtraria legi p̄phetisq̄ preciperet. vbi mul
ti ditissimi deo placuisse leguntur et obser;
uatoribus legis bona tpalia p̄mittunt: nō
attendentes q: in lege carnalibus minora
p̄pter regnū eternū: et in euangelio spūali;
bus maiora pp regnū celoꝝ iure p̄cipiunt:
et ideo inter legē ꝛ euāgeliū sicut p̄missio;
nū: ita ꝛ p̄ceptoꝝ debere eē distātia. Ibi nā;
q̄ dictū ē si volueritꝫ ꝛ audieritis me bona
terre comedetꝫ: hic vo bti paupes spū: q̄m
ipoꝝ ē regnū celoꝝ. Itē lex non p̄mittebat
tpalia tāq̄ pricipale p̄miū: et iō vbicūq̄ in Legis
sacra scriptura p̄ actib⁹ virtutū p̄mittunt p̄mis;
bona tēporalia: sub illis intelliguntur bōa sio.
spūalia ꝛ eterna tāq̄ pricipalr p̄missa. Nec
tpalia sic p̄mittunt ad malum vsum sicut
pharisei ista ad defensionē sue auaricie ma
le inducebant sed ad bonum: quia illi qui
bene vtuntur diuitijs non seruiunt eis nec
demoni per eas tētanti: sed magis econuer
so diuitie seruiunt ipsis: quia sunt eis inna
menta virtutis: et tales fuerunt abraam et
alij diuites qui deo seruierūt et placuerūt
in eis. Unde occurrit eis dn̄s confutans et
redarguēs eos de vana gl̄ia ꝛ de auaricia
dicēs. (Uos estis q̄ iustificatis vos corā ho;
minib⁹) auariciā vr̄am predicto modo false
colorādo ꝛ opa vr̄a: vt ab hoibus videami;
ni faciendo (de⁹ aūt cui oia nuda et apta
sunt (nouit corda vr̄a) ꝛ iniquitatē ibi latē;
tem (q: q̄d hoibus) ꝛ in reputatione hoīm q̄ Simu;
vident in facie altuz est). i. apparens insti; lata sā;
cia et non existens in re (abominatio est ctitas.
apud deum) et in reputatione dei qui videt

in corde: q simulata sanctitas duplex ē ini
qtas. Eſt em̄ ⁊ ſimulatio ⁊ iniqtas. audiant
hoc hypocrite ⁊ ambitioſi q̄ ꝙ̄to magis ap
parent et ſe exaltant apud hoīes: tanto ma
gis abominabiles ſunt apud deū. Igiť q
de⁹ videt corda ⁊ ꝑ ꝯñs etiā facta ꝙ̄tūcūqȝ
ſecreta ſtudēdū eſt cuilibet etiā cū ſol⁹ fue-
rit vt ⁊ cogitādo ⁊ operando mala declinet
et bona faciat. Si em̄ deū ꝑñtē ⁊ oia vidētē
B Pñtia dei. ⁊ vindicātē ſꝑ cogitarem⁹: aut vix aut nūꝙ̄
peccarem⁹. vñ Boeti⁹. Auerſamini vitia
Boeti⁹ colite ꝟtutes: ad rectas ſpes aīm ſubleua-
te: humiles preces in excelſa porrigite: ma-
gna vobis eſt neceſſitas indicta probitatȝ:
cum añ oculos agitis iudicis cūcta cernen
tis. Quia ergo pharisei coraȝ hoībus ſeiu-
ſtificabant et iuſtos ſe eſſe oſtēdebāt: pctō-
res q̄ſi ifirmos cōtēnēdo ⁊ elemoſynaꝝ re-
media negligendo: ꝙ̄ iuſte hec auaricia et
auara altitudo dānāda ſit in ſequēti dñs
docet exēplo qđ maxime iduciť ad ꝓuocā-
dū hoīes ad opa mie ex diuite ꝓpter defe-
ctū pietatȝ ⁊ mīe dānato: ⁊ non dr̄ hic ꝙ ſit
parabola vel ſilitudo: q ē rei geſte narra-
tio. vñ ſm quoſdam. Diues iſte nabal erat
Diues epulo. quē dauid occidere volebat: q victualia ſi-
bi ⁊ ſuis negauerat. ¶ Dicit ergo homo q̄-
Raba. dam. Ubi notandū ꝙ hō potius ſonat hic
Homo in vitiū ꝙ̄ in naturam vt dicať hō ab humo
id eſt humo adherēs ꝑ amorē terrenoꝝ.
ſm Greg. Nō exprimiť nomē ei⁹: q nō erat
a deo per approbationem cognit⁹: ſȝ quod
dicit ſaluator reprobatis. Nūꝙ̄ noui vos vñ
quaſi ignot⁹ apud deū noīe non deſignať:
neqȝ nominať a deo q nomē q̄ſierat a mun
do. (Hō ergo quidā erat diues) non tam a
poſſeſſione diuitiarū ꝙ̄ ab amore earū: ecce
ſuꝑfluitas in cenſu ⁊ cōcupiſcētia oculoꝝ.
(et induebať purpura) rubea deſuꝑ ꝓpter
inanē gloriā (et byſſo) albo de ſubtus ad car
nem propter molliciē: ecce exceſſus in veſti
tu et ſuperbia vite (et epulabať q̄tidie ſplē
dide) ſeruiendo gule magis ꝙ̄ nature: ecce
exceſſus in victu ⁊ cōcupiſcētia carnis ſm
ꝙ veſtimēta ita et epule. Ad molliciē et lu-
xuriā cultu regio diſſoluebat carnē exteri⁹:
ac cibis et potibus refouebat interius. (Et
C Lazar⁹ paup. erat quidam mēdicus noīe lazarus) diuiti
adiungiť pauper: q aliter alteri confert: ſȝ
differenter: q diues ꝯfert temporaliter pau
Chriſ. peri et pauper ſpiritualiter diuiti. vñ Chri-
ſo. Dū diues ſuſtētat pauperē ſuſtentatur
a paupere. Exprimiť autē hic nomē paupe
ris: q a deo ꝑ approbationē erat cognit⁹ ſi-
cut et moyſi dixit. Noui te ex noīe. vnde et
paupib⁹ humilib⁹ dr̄ gaudete ⁊ exultate: q
veſtra nomina ſcripta ſunt in celis. Lazar⁹
pauper ⁊ humilis noīať: diues ꝟo nec noīe
dignus hr̄. Noia bonoꝝ ſcripta ſunt in li-
bro dei ⁊ noia malorum in libro diaboli. In

quo pēſandū eſt q̄ātū intereſt inter publi
cam legem mundi: ⁊ benignā legeȝ dei. Nā
diuites ſunt mundo celebres ꝑ noīa ſua: ſȝ Paupe
pauperes latēt nec nomē in mundo habēt. res la-
Mos ē dicēdi. Qñ de vrbe ꝑfecti ſum⁹ ob- tent.
uiauit nobis talis comes vel dñs. Econtra Paupe
de pauꝑtate dr̄. Nobiſcū vn⁹ pauꝑ agebat ris ꝑla-
iter. Sed in euāgelio eſt mos ꝯri⁹: q pau- tio.
peris nomē exprimiť: diuitis ꝟo nomen ta-
cet: ſuꝑbos diuites ꝑ iudiciū reprobatiōis
deus neſcit: humiles pauperes ꝑ iudicium
approbatiōis noſcit. ¶ Cominus aſpicit hos
et emin⁹ arcet illos. Diuitib⁹ ſunt noīa in
culmine mūdi: ſȝ paupib⁹ ſūt noia in aula
dei (Qui iacebat ad ianuā ei⁹ vlcerib⁹ ple-
nus) vt ex vicinitate magis appareret duri
tia diuitis creūdo et reuertendo eum vidē-
tis et patiētia paupis ex viſiōe diuitis. vbi
Chriſ. Infeliciſſime hoim mortē corporis Chriſ.
tui vides iacere ante ianuā et non miſere-
ris. Si dei p̄cepta nō cōſideras ſaltē miſe-
rere conditionis tue: ⁊ time ne et ipſe talis
efficiaris (Cupiens ſaturari de micis) non
dicit de p̄cioſis (q̄ cadebāt de mēſa diuitis)
quodā mō dicēs ad diuitē. Sufficiūt mihi
mice menſe tue: q̄s abiiciendo ꝓiicis inde.
Prebe de ſuꝑfluo elemoſynā: fac de nō dā-
no lucrū in q̄ nimia duricia apparet eo qđ
perire ꝑmittebat vñ pauꝑ ſubleuari pote-
rat. (Et nemo illi dabat) q tali dño talis fa
milia ⁊ iō cōformabanť ei i mētis duricia.
Cum ergo añ ianuā iaceret ex viſione pau
peris diuiti nō miſerēti cumul⁹ dānationis
inferť: ⁊ rurſus ex viſiōe diuitis tētat⁹ quo-
tidie pauꝑ ꝓbať. Quē ad maiorē ipſi⁹ pro-
bationē pauꝑtas ſimul et egritudo: et viſa
diuitis copia ⁊ nulla cibi adhibita cōſola-
tio afficiūt. vbi Chriſo. Egrotatio hȝ aliqđ Chriſ.
ſolatium ſi opes habet. Si autem ad infir-
mitatis magnitudinem accedat et pauꝑ-
tas duplex eſt infirmitas. Quāta ergo i iſto
pena eſt in q̄ inter tāta vulnera nō meminit
dolores plagarū ſȝ famis. Sed ⁊ canes ve-
niebāt ⁊ lingebāt vlcera ei⁹.) Uñ talis pie-
tas in lingēdo vlcera paupis arguit duri-
tiā diuitis: q magis curiales erant canes
paupi ꝙ̄ eoꝝ dñs. Et nec a ſe canes remo-
uere poterat nec viſitator erat q̄ remoueret.
Qui etiā ſi mordendo pūxiſſent nō eſſet qui
illos amoniſſet (Factū eſt aūt vt moreretur
mēdic⁹) i patiētia q̄ op⁹ ꝑfectū hȝ ꝓbat⁹ (⁊
portareť) ſm aīam (ab āgelis in ſinū abrae) D
de mēdico diues fact⁹. i. ad requiē ⁊ limbū Sinus
ſctōꝝ patrū: vbi deſcēdebāt aie iuſtoꝝ mo- abrae.
riētiū añꝙ̄ gñale ipedimētū glorie ꝑ paſſio
nem xp̄i eſſet amotū: q̄ ſinus ſm Aug. ideo Augu.
abrae dicit⁹ eſt: nō ꝙ ipſi⁹ tm̄ ſit: ſȝ ꝙ ipſe
multaꝝ gentiū pater ſit qb⁹ ad imitandū
poſit⁹ eſt. vbi Chri. Nō ſufficeret ad portā Chriſ.
dum angel⁹ vn⁹ pauperē: ſed ꝓpterea plu-

res veniūt vt choꝝ letitie faciant. Gaudet vnuſqſqꝫ angeloꝝ tm̄ onus tāgere: libenter talibꝰ oneribꝰ ꝑgrauanť vt ducant homines ad regna celoꝝ (Mortuꝰ eſt aūt diues; qꝛ diuitie non pn̄t a morte ſaluare (et ſepultus eſt in inferno) .ſ. dānatoꝝ .i. in ꝓfunditate penarū iſernaliū: de diuite mēdicus factꝰ. Diues iſte tāq̄ diaboli parochianus ad cimiteriū iſernale a demonibus eſt deductꝰ: ꝛ ibi eſt ſepultꝰ. Jbi ſepelienť parochiani diaboli ſine thure: ꝛ ſine aq̄ bn̄dicta ad modū aſini. vn̄ i Hiere. de quolibet reprobo dr̄ ſepultura aſini ſepeliť. Sepultura aſini eſt talis qꝛ excoriatur ꝛ pellis a dn̄o poſſidet: carnes a canibꝰ lacerant: oſſa pluuijs ꝛ grādinibꝰ derelinquunť. Sic qn̄ aliqs moriť iniquus parētes poſſidēt ſubſtātiā terrenā: vermes lacerāt carnē ſuam: ſupplicia infernalia lacerāt eiꝰ aiam: q̄ naturam oſſis habebit: qꝛ cōſumi nūq̄ poterit. ¶ Et notādū ꝙ pluribꝰ modis cognoſcit aliqs cuiꝰ parochianꝰ ſit .ſ. ſi ab eo baptiſmū ſuſcipiat: ſi ei primitias et decimas reddat: ſi eiꝰ miſſas ꝛ horas audiat. Qui ḡ aqua cōcupiſcētie baptizať in q̄ character diaboli imprimiť: de quo in Apoca. dr̄. Qui initia operū et cōſummationē tāq̄ ꝑmitias et decimas diabolo reddit: vel bona tpalia in illicitis cōſumit: q̄ laſciuis cātilenis ꝛ erroneis carminibꝰ: ſeu ỽbis detractorijs et malis intendendo tanq̄ horas diaboli audit: diaboli parochianū ſe oſtēdit: et i eiꝰ cimiterio ſepelietur i morte: ſicut etiā diues iſte eſt ſepultꝰ. Sed q̄ baptizať aq̄ penitentie vbi impꝛimiť character xp̄i .ſ. tau de q̄ dr̄ in Ezechiele. Qui initiū ꝛ cōſummationeꝫ bonoꝝ operū xp̄o reddit: q̄ eius ſermones et verba libēter audit deportabiť ab angelis in requiē xp̄i: cuiꝰ parochianū ſe oñdit. Merito aūt pauꝑ deportabať ab angelis: et angelica ei deputabanť officia cui tā crudeliter denegata ſunt hūanitatis obſequia et merito diues ſepultꝰ in inferno vt ſuſtineat cruciatū nolēdo q̄ in pn̄ti vita crucem portare noluit penitēdo. (Eleuās aūt oculos ſuos) ſpūales non corpales: qꝛ ibi erat aia eiꝰ nō corpꝰ (cū eſſet in tormētis) multiplicibꝰ: qꝛ eiꝰ oculi aperti erāt ꝑ penaꝫ qui ante clauſi fuerāt ꝑ culpā (vidit abraā a lōge) qꝛ multū ēt ante apertionē ianue celeſtis diſtabat ſtatꝰ electoꝝ a ſtatu reproboꝝ intātū ꝙ īpoſſibilis erat tranſitꝰ ab vno in aliū (ꝛ lazarū in ſinu huius) ad cumuluꝫ ſue pene quē in ꝓſperitate poſitꝰ dedignabať videre. Sinꝰ abrae de quo hic dr̄ ante paſſionē erat in limbo inferni: ſꝫ mō eſt in celo: ſicut em̄ trāſlatꝰ eſt abraā de limbo: ſic et ſinus ipſius cum eo. Erat nāqꝫ in ſupiori margine inferni locꝰ aliquātulam habēs lucē ꝑ ſpe future claritatꝫ ſine oī pena materiali in quo erant aie electoꝝ vſqꝫ ad deſcenſum xp̄i ad inferos .ſ. ad eundem locū: q̄ locꝰ ꝓpter ſui tranquillitatē ſinus eſt dictus ſicut ꝛ ſinus maris dr̄ locꝰ q̄etus a vētis ꝛ tēpeſtatibus et dicebať abrae: qꝛ ipſe fuit pria via credēdi: ꝛ primus publice ꝑdicauit fidē vniꝰ dei. Hunc locum appellauit Job tenebras reſpectu viſionis diuine: vel pro tedio expectandi ſaluatorē dicēs. Jn tenebris ſtraui lectulū meū. ſm Bedā Sinꝰ abrae eſt reqes btōꝝ pauperꝫ quoꝝ eſt regnum celoꝝ quo poſt hāc vitā recipiūtur. Et ſm Aug. Sepultura inferni penarū ꝓfunditas eſt: que ſupbos ꝛ immiſericordes poſt vitā hanc vorat. Qui in pn̄ti volunt tenere locū primū: in futuro retrudenť i locū nouiſſimum. vbi Chriſ. Sicut autē pauperi dū viueret grauiorē penam reddebat iacere an̄ ianuā diuitis etiā aliena bona proſpicere: ſic diuiti mortuo augebat exercitiū accubitus in gehēna et proſpectus delectationis lazari: ne ſola tormētoꝝ natura: ſed et collatione honoris illiꝰ intolerabiliꝰ ſentiret ſupplicium alioꝝum diuitie eoꝝ q̄ in paupꝫtate ſunt: tormenta ſunt. (Et ipſe clamans pre dolore dixit. Pater abraam miſerere mei) Hunc ſero ꝛ ꝑ nihilo pr̄em vocat quē in opibus mīe imitari noluit: et petit miſereri ſui qui nec ſuimet miſertꝰ eſt: nec lazari. (Et mitte lazaꝝ vt intigaťextremū digiti ſui in aq̄ ꝛ refrigeret linguā meā: qꝛ crucior in hac flāma) Lazaꝝ petit mitti ſibi eſtuanti cui ipſe micas panis noluit mittere eſuriēti. Vocat aūt extremum digiti ſui modicū ſuffragiū meritoꝝ ꝛ guttam aque modicū q̄d refrigerātꝫ miſericordie. ¶ Vn̄ notandū ꝙ lingua ꝛ digitꝰ metaphorice dicunť in aiabꝰ ſeparatis: quales erāt aie lazari ꝛ diuitis: ſicut em̄ in deo qui ſpūs eſt manus dr̄ virtus eius operatiua: ſitr̄ in lazaro hic ꝑ digitū intelligiť virtus eius auxiliatiua: ꝛ ꝑ linguā diuitis virtus conceptꝰ mētis expreſſiua. Vn̄ nō in vera ſꝫ imaginaria lingua puniť dum ꝑ imaginationem in memoriā peccata lingue reuocat. Et ſimiliter plura alia de quibꝰ hic dr̄ mentaliter fieri intelligunť: q̄uis aie corpora nō habeant: tn̄ in membris pati dicuntur: qꝛ erute a corporibus tales effectus in ſe ſentiunt pro peccatis ac ſi in corpore paterentur in membris. Jn lingua ergo cruciari dicitur .i. eſt i anima q̄ pro peccato lingue amplius torq̄bať: qꝛ ꝑ eā plus peccauerat ſm duo officia nature in q̄bꝰ lingua deſeruit .ſ. guſtū ꝛ loquelā in q̄bꝰ epulones frequenter offendūt. Per linguā q̄dē i officio guſtꝰ peccauit: qꝛ epulabať q̄tidie ſplēdide ꝛ ſimiliter i offō loq̄le: qꝛ inter epulas ſplendidas magis relaxatur lingua ad loquendum inepte. Et ideo expedit valde in menſa ſo

Diues

Hiere. xxij.

E

Parochiani agnoſcendi modi ꝑ characterē.

Sinus abrae.

Beda.

Augu. ſ

Loci cōmutatio.

chriſo.

Digitꝰ ꝛ lingua aiarum

Aiaruꝫ paſſio.

brietatē ⁊ ſilentiū obſeruare.vñ Baſilius.
Baſili⁹ Quātū poſſum⁹ delitias mūdi ⁊ ciborum
opulētiā fugiam⁹: neq̄ cruciati in flāma
queram⁹ guttā aque ⁊ nullū refrigeriū cō‐
Diuit⁊ vitia. ſequamur.Plen⁹ nihilomin⁹ vt viſum eſt
iſte diues fuit vitijs:in eo.eñ erat auaritia
qꝛ diues erat:nō qꝛ diuitias habebat ſed qꝛ
auare retinebat ⁊ illicite expendebat. Jte⁊
in eo fuit vana gloria: q̄ habuit in vtendo
veſte precioſa.Hoc aūt q̄ grāde ſit peccatū
ptꝫ ex hyſtoria romanorū vbi legitur q̄ ille
qui primus apud eos purpura indut⁹ fuit
a fulmine percuſſus interijt.Nō dꝫ homo
de veſtib⁹ gloriari imo magis dolere reſpi‐
ciendo ad pctm̄ ſuū:nā ante pctm̄ veſte nō
indigebat:qꝛ decore innocentie indut⁹ erat
ſꝫ pdita innocētia aduenit dei ira : ⁊ tunc
Gen. iij fuit veſtis ſibi facta ad cooperiendum miſe
riā pcti ⁊ defectuū nr̄oꝝ.Vñ in Gen. Fecit
quoq̄ deus ade ⁊ vxori eius tunicas pelli‐
ceas.ſ.extra paradiſum poſt lapſum ⁊ pec‐
catum.Jn ſignū hui⁹ aliā religioſi nō vtun
tur niſi pellibus in memoriā trāſgreſſionis
pmoꝝ parētū ⁊ in ſignū mortalitatis: quia
G Veſtis reprehē ſio. pelles ſunt de aialibus mortuis. Quatuor
aūt modis poteſt eſſe reprehenſio circa ve‐
ſtes.Primo qñ ſunt nimis p̄tioſe .Secūdo
qñ ſunt curioſe.Tertio qñ nō ſunt ſtatui p‐
ſone cōuenientes.Quarto qñ q̄s hꝫ diuer‐
ſa veſtium mutatoria ita q̄ a tineis demo‐
Guloſi deteſtatio. liunt ⁊ xp̄s in pauperib⁹ nudis relinquit.
Jtē fuit in eo pctm̄ gule:qꝛ epulabat quoti
die ſplēdide.(Facit aūt guloſus iniuriā na
ture.nulli eñ aiali tā magnū corpus habē
ti dedit natura tā paruū os ⁊ collū ſicut hoi
vt p hoc ad cibi ⁊ pot⁹ parcitatē ⁊ tēperan
tiā nos moneret.Erat ⁊ ſine mia:qꝛ vlceroſi
pauperis noluit miſereri:⁊ iō fruſtra miaꝫ
petijt q̇ miam nō fecit:⁊ iō ēt tāq̄ a deo nō
cognit⁹ caret noie q̇ deū cognoſcere noluit
in paupere.Nō eñ rephēdit ex eo q̄ diues
erat:ſꝫ q̄ diuitias auare retinebat: ⁊ nihil
paupi dare volebat:ac eas in veſtib⁹ curio
ſis ⁊ epulis delicatis male expendebat:ni‐
miſq̄ꝫ diuitias amabat ⁊ circa eas cor ſuuꝫ
poſuerat:nec reprehenditur ex eo q̄ aliena
abſtulit:ſꝫ q̄ ſua nō dedit nec dicitur quia
Chriſ. Diuit⁊ accuſa‐ tio. quēpiā oppreſſit:ſed qꝛ in hac ceptis rebus
ſe extulit.vñ Chri. Nō aūt q̄ diues erat tor
quebat:ſꝫ qꝛ miſeri⁹ nō fuit.Nō accuſatur
qꝛ res alienas tulerit:nō qꝛ adulter fuerit:
nō qꝛ aliqd̄ malū fecerit ſola in illo condē‐
natur ſugbia.vñ Greg.Hinc colligendum
eſt qua pena multandus ſit qui aliena diri
pit ſi inferni dānatione pcutit qui propria
nō largit.hec Greg.Pēſent ergo nō ſolum
ſeculares ſꝫ ⁊ religioſi q̇ tpalia illicite ſibi
Grego. attrahunt vel detinēt qua pena puniendi
ſunt ſi dānatur q̇ ꝓpria nō dedit.Qui enim
aliena ſeu illicite acquiſita ⁊ reddenda de

tinēt cōtra dei mandata peccāt ſine quib⁹
nemo pōt ad vitā ingredi vel ſaluari.Et ta‐
men multi credūt ſed ſtulte q̄ reatu tanto
iniurie nō obſtāte ale eoꝝ requieſcant in
pace.Nā qꝛ cōſciētia ſepe format ſm id ad
qd̄ homo afficit:ideo multi pecunias et tē‐
poralia nimis diligentes:de illicite acquiſi
tis conſcientiā nō faciunt:ſicq̄ꝫ dei p̄cepta
contēnendo ⁊ per ꝯn̄s mortaliter peccando
deū grauiter offendunt:⁊ oia ſua in bonis
exercitia perdere non metuunt.Et maxime
hoc attendant dn̄i terrarū et potētes q̇ pax
timent terras alioꝝ ſibi attrahere et min⁹
potentes vi vel dolo opprimere:nec ad deū
cuncta cernentem curāt reſpicere.Si arbo‐
res ſolū i altū ⁊ nō̄i latū creſcerent nec ſe di
latarent:vna aliam nō impediret:ſed quia
creſcunt in latū ⁊ ſe dilatant:vna impedit
aliā ita q̄ vna q̄nq̄ꝫ abſcindit ꝓpter aliam
ſibi vicinā. Sic reges ⁊ potētes qui habent
et querūt dn̄ium:ſi ſolū creſcerēt in altum
v̄ſus celū et erigerēt ſe ad deū vnus nō im‐
pediret aliū:et qꝛ dilatāt ſe plus debito ad
terrena propter hoc vnus alium impedit:
et aliena ſibi attrahit:ac ea ſepe heredibus
ſuis relinquit.Sed nō gaudeāt de hoc vel
glorient:quia veniet tēpus quo ipſi tanq̄
parochiani diaboli cū diuite in inferno ſe‐
pultura aſini ſepelient:⁊ alij p eos iniuſte
oppreſſi ad requiē cū lazaro ſuſcipientur.
Audiāt hoc terreni et miſeri quos puluis
terre tunc excecauit qꝛ vexatio tunc intelle
ctum eis dabit.vnde Augu.Audiant iſta di Hor‐mie ad horta‐tio.
uites qui nolūt eſſe miſericordes:audiant
irrogari ſibi ſupplicia qui nolunt erogare
ſubſidia:audiāt pauperē refrigerantēꝫ:au‐
diant diuitē penis grauioribus eſtuantem. Augu.
Penſent ergo p diuitijs pene refrigerium
p paupertate: p purpura flāma refectio p
nuditate vt ſalua ſit equitas ſtatere:⁊ nō
metiat modus illius menſure in qua inq̄t
menſura menſi fueritis:ita remetietur vo‐
bis.ideo negatur mia diuiti:qꝛ ipſe dū vi‐
ueret noluit miſereri:ideo rogās diues nō
exauditur in tormentis:quia rogantē pau‐
perē nō exaudiuit in terris.Et iteruꝫ regnū
celoꝝ veritate atteſtante didicimus nō di‐
uitū:ſed pauperū eſſe.Si igitur regnuꝫ eſt
pauperum reſtat vt infernus ſit diuitum.
Quiſquis igitur vis regnare cū chriſto eli‐
ge paupertatem cum ipſo ⁊ req̇eſcas cū la
zaro mendico.Nemo eñ pōt gaudere cum
ſeculo:⁊ regnare cū dn̄o.Qui igit vult epu‐
lari cū diuite p̄parat ſe inter epulas vermi
bus gehenne.Jn qua pro gaud o momen‐
taneo ardebit perpetuo cū capite ſuo diabo
lo.Infelix cōmerciū pro tam breui gaudio
celeſti priuari a regno.Felix paupertas per Paup‐tas fe‐lix.
quam celeſtis acquiritur hereditas.Felix
cōmercium pro perituris eterna ſuſcipere

⁊ ꝙ ineffabile bonū ē ſine fine cū xp̄o regna
re. Ecōtra ineffabilis miſeria ꝑpetua pati
Diui- ſupplicia. hec Aug. vn̄ ⁊ Chriſ. Inſtruimur
tijs ne autē ꝙ ſit vtile in diuitijs nō cōfidere. Ec-
ɔfidas. ce diues idiget paupe qui qn̄qȝ eſuriebat.
Chriſ. Mutant̄ res ⁊ notificat̄ oib⁹ quis eſſet di-
ues: et q̇s eſſet paup. Sicut em̄ in theatris
cū aduc ſperaſcit ⁊ aſtātes recedūt: exeun-
tes ⁊ amictū inductes qui reges et p̄tores
viſi fuerant oib⁹ vultib⁹ vident̄ vt ſunt ſic
adueniente morte ⁊ ſoluto ſpectaculo vni-
uerſis laruis egeſtatis et diuitiarū depoſi-
tis: ex ſolis opibus dijudicant̄ qui iā vere
ſint diuites: qui pauperes: qui glorioſi: qui
ſcacorū ve inglorij. hec Chriſo. Videt̄ etiā eſſe de
ludus. ſtatu hoim ſicut de ludo ſcacorum. In illo
em̄ ludo ſunt reges et milites: ſenes et iu-
uenes: magni ⁊ ꝑui ⁊ cetera hmōi quoꝝ in
ipſo ludo continua fit de loco in locum mu-
tatio: ⁊ q̄ſi q̄dā mutua adinuicē oppugna-
tio: ſed cōpleto curſu ludi ⁊ tpis oia ꝓijciū-
tur in ſaccū: ⁊ maiora queqȝ et magis gra-
uia cadūt in ꝓfundū. Sic diuerſarū ɔditio
nū hoies in diuerſis locis ponuntur: et fre-
quēter de loco in locū mutant̄: ac ſepe mu-
tuo ſe impugnant: ⁊ ſibijnuicē aduerſant̄:
ſed cōpleto curſu eorū mittunt̄ in terre ſac-
cū: ⁊ maiores ac de onere peccatorum ma-
gis graues deſcēdunt cū diuite in inferni
abyſſum. (Et dixit illi) ſcȝ diuiti abraam.
(Fili) .ſ. genere non imitatiōe: ⁊ vocat eū fi-
liū vt dolor ei⁹ augeat̄ de ꝑdita heredita-
te (recordare) ſed melius eſſet p̄uidiſſe (qꝛ
recepiſti bona in vita tua) .i. illa q̄ tu ⁊ ſo-
la putaueras eſſe bona .ſ. tꝑalia: q̄ ſepe dā-
tur q̇buſdā in ſignū diuine reprobationis:
⁊ hoc ſibi dr̄ ad augmentū ſue pene ⁊ īfeli-
citatis: vt cogitet ſtatum preterite felicita
tis. qꝛ vt dicit Boeti⁹. In oī aduerſitate for
tune infeliciſſimū eſt genus infortunij fuiſ
ſe felicē (lazar⁹ ſilr̄ mala) .ſ. trāſitoria rece-
pit in vita ſua: nō mala ſm̄ eſtimationē ſuā
ſed diuitis q̇ inopiā ⁊ famē ⁊ egritudinē exi
ſtimabat mala. Et horum recordatio malo-
J rū fuit lazaro cōſolatiōis augmētū. vn̄ boe
dulcia ti⁹. Dulcior eſt apium mane labor. Si mal⁹
quādo. ora pri⁹ ſapor edat. Forte diues iſte aliq̇d
boni habuit qđ felicitas trāſeuntis vite re-
munerauit: ⁊ lazarus aliq̇d mali qđ ignis
Greg. inopie purgauit. Et iđ ſm̄ Gregori. Si ho-
norē vel diuitias ſeu aliq̇d aliud exterioris
boni vel ꝓſperitatis i hoc mūdo accipim⁹
ꝑtimeſcere debem⁹ ne nobis ꝓ quorundaȝ
nroꝝ actuū bonoꝝ recōpēſatiōe dn̄s dede-
rit: ⁊ a retributione boni intimi repellat: et
ſi paupes forte reprehenſibiles conſpicim⁹
deſpicere non debem⁹: qꝛ fortaſſe eos cami
Bona nus pauptatis purgat. Hn̄t iuſti bona mū
iuſtis dana: ſȝ in cōpenſationē meritorū ſuoꝝ nō
data. recipiunt: qꝛ ad eterna ſanctis deſiderijs

eſtuantes q̄ aſſunt minima bona reputat.
Iniuſti vo oē gaudiū ſuum felicitatē trāſi-
toriam putantes exteriora ſola ſumma bo-
na eſtimant. vn̄ Chri. Dixit etiam recepiſti Chriſ.
bona i vita tua: quaſi debita. q. d. Si q̇d bo
ni feciſti vnde premium debet̄ oia recepiſti
in illo mundo: epulās ditat⁹ oblectat⁹: ſuc-
ceſſib⁹ ꝓſperis. Hic aūt ſi q̇d mali cōmiſit
vniuerſa recepit paupertate: fame ⁊ extre-
me opp̄ſſus miſerijs: ⁊ vterqȝ vrm̄ huc mu-
dus acceſſit hic q̇dē de peccatis ꝓpter qđ ⁊
cōſolationē ſortit̄: tu vo a iuſticia ꝓpt ꝙ ⁊
imitigabilē ꝑferas penā. vn̄ ſeq̇t̄. (Nūc autē
hic conſolat̄) .ſ. eterna cōſolatiōe ꝓ modi-
ca tribulatiōe ⁊ ꝓpt meritū patiētie, (tu vo
cruciaris) .ſ. eterno cruciatu ꝓ tꝑali dele-
ctatiōe: ⁊ ꝓpt defectū mie. Vt ei dr̄ Grego. Grego.
Juſtū eſt vt in ſe dolorē inueniat q̇ relicto
vo gaudio in ſe ⁊ i mūdo gaudia vana q̄re- Bern̄.
bat. vn̄ Bern̄. Quātos inq̇t videtis ⁊ ipi la-
zaros eſurientes: nudos: egrotos ⁊ plus de
iumētȝ vr̄is pl⁹ de eoꝝ phaleris ꝙ de iſtoꝝ
miſerijs cogitatȝ. ¶ Sȝ ad tremēdū abrae R
iudiciū veniam⁹. Nō em̄ abrae ſȝ dn̄i ſnia ē. Abrae
(Memento inq̇t fili ꝙ recepiſti bona i vita iudi-
tua: ⁊ lazar⁹ ſilr̄ mala. Nūc aūt hic cōſolat̄ cium.
tu vo cruciaris.) Heccine cruciatuū cā to-
ta eſt qđ in hoc ſeculo bona recepit. Ipſa
plane neqȝ em̄ ad hoc nos paradiſo volu-
ptatis aiaduerſio diuina eiciſſe vr̄ vt alte
rū ſibi hic paradiſum adinuētio hūana pa-
raret: ſȝ vt i cinere ⁊ cilicio miſeriā ſue ſub-
uerſiōis deploraret. Ceterū ſi ſic cruciandi
ſunt q̇ in vita ſua bona receperūt: ⁊ hn̄tib⁹
conſolationē p̄ntē ve repoſitū eſt ſempiter-
nū: quiſnā eoꝝ poterit eē finis ſi ſm̄ mul-
titudinē cōſolationū ſuarū dolores appre-
hēderūt aias miſeroꝝ. Cōſequēs ei vr̄ vt
bona oia ⁊ oēm ſeculi hui⁹ recipiētib⁹ con-
ſolatiōeȝ nihilomin⁹ vniuerſuȝ ve ⁊ vniuer
ſi maneant cruciat⁹. At vo ⁊ illud eque ex
eadē abrae ſnia cōijciēdū vr̄ eos q̇ cōtrario
ducti ſpū vite preſentia oia bona reſpuunt
⁊ eligunt mala oia bona dn̄i ⁊ oēm habitu-
ros conſolationē. Et iterū. Si de penaꝝ di-
minutione ſolatiū p̄bere voluero crudelis
ero ⁊ non miſericors. Quantū ei ſubtrahaȝ
de pena tm̄ de corona furabor. Tantū mi-
nus erit de fructu quantū de ſemie ſubtra-
xero. Renuit g̊ cōſolari aia nr̄a hmōi ɔſola
tiōe: ſed memor ſit dei ⁊ cōſolet̄ in eo. Apud
ipſuȝ nāqȝ ipſa quoqȝ tribulatio magna q̄-
dā cōſolatio poterit inueniri. hec Ber. Sic
g̊ hui⁹ vite felicitas diuitē infelicē facit: qꝛ
vt dicit Aug. Nihil eſt infelicius infelicita- Augu.
te peccātiū qua penalis nutrit̄ impunitas ſeneca.
⁊ mala voluntas velut hoſtis iterior robo- Aduer-
rat̄. vn̄ Seneca. Breuē tibi formulā dabo ſi vita-
qua te metiaris: qua te ꝑfectū eſſe iam ſen- tio.
tias. Tunc habebis tuum bonū cū intelli-

ges infeliciſſimos eē felices. Et iterū. Nihil ē infelici⁹ ⁊ demēti⁹ eo cui nihil vnq̄ euenit aduerſi: nō licuit illi ſe experiri. Et iterū. Te iudico miſerū: q2 nō fuiſti miſer: trāſiſti ne aduerſario viā: nemo ſcit q̄d tu poteris: nec tu quidem ipſe. Hec Seneca. Infelicitas vero hui⁹ vite lazarū purgauit ⁊ felicē fecit. Pluribꝰ q̄ppe modis purgamur in iſta vita. Quibuſdā enim eſt purgatio cruciatus corporis quos eis mali inferūt aliq̄bus afflictiōes carnis q̄s ſibiipſi p̄ ieiunia: vigilias: ⁊ alios labores igerūt: q̄buſdā vero carorum vel rerū amiſſio: aliq̄b⁹ dolores vel egritudo q̄buſdā vict⁹ vel veſtit⁹ egeſtas aliq̄b⁹ ipſi⁹ mortis acerbitas. ¶ Dei de ſubiūgit. (Et i his oīb⁹) .i. inter hec oīa que petis vnū eſt qđ impedit: ſcʒ (q̄ iter nos ⁊ vos chaos magnū firmatū eſt) .i. diſtantia magna meritorū ⁊ ſtatuū formata eſt rigore diuine iuſtitie vt impoſſibilis ſit tranſitus ab vno ſtatu in aliū: iō ſubdit (vt hi qui volūt hinc tranſire ad vos nō poſſint: neq3 inde huc trāſmeare) q2 aīe ſeparate ſunt extra ſtatum meriti ⁊ demeriti. vnde Chriſ. Videre poſſum⁹ trāſire nō poſſum⁹ ⁊ nos videmus quod fugim⁹: ⁊ vos videtis q̄ perdidiſtis ⁊ nr̄a gaudia accumulāt vr̄a tormēta ⁊ vr̄a tormēta accumulāt nr̄a gaudia. Hec Chriſ. q̄ dānati vellēt venire ad locū electorū ſi eſſet poſſibile nō eſt dubiū: ſed quod electi vellent ire ad locū dānatorū nō vr̄. vñ eſt dicendū q̄ nō vellēt ire illuc ad manēdū vellent tñ illuc venire ſi eēt poſſibile ad p̄pinq̄s ſuos liberādū. Iſtud tñ velle intelligit ſm voluntatē naturalis cōpaſſiōis: nō aūt ſm volūtatē deliberatiuā in q̄ cōformātur ſimplicit diuīe iuſticie ⁊ diſpōni diuine volūtatis. Noli ḡ diuitē imitari in ſupbia vite: q2 vt dicit Greg. Illis eos a ſorte hūiliū iudex ſeparat q̄ ſe hic in ſupbie cornibus exaltāt. Neq3 i cōcupiſcētia carnis: q2 vt dicit idē Greg. Non pñt q̄ hic voluptatibus ſue carnis ſeruiūt illic in omniū grege numerari: neq3 in cōcupiſcētia oculorū: q2 vt idē Greg. teſtat. Regnū celorū pcipere nequeūt q̄ h̄ toto deſiderio terrā querūt: de q̄ auaricia ēt Chri. h̄ loco dt. Vbicūq3 abieris philargiros ⁊ auaros punitos videbis: ⁊ nunc quidē audiēt chaos eſt inter nos ⁊ vos: nunc aūt. Ite maledicti in ignē eternū q̄ parat⁹ eſt diabolo ⁊ angelis eius ⁊ vbiq3 abactos eos aliquis videbit ⁊ nuſq̄ locum hñtes q̄ in gehennā. Que itaq3 recte fidei nobis ē vtilitas ad ſalutē hec cum audierimus. Illic eſt ſtridor dentiū ⁊ tenebre exteriores ⁊ ignis paratus: hic aūt ſunt inimicitie: accuſatiōes: detractiōes: p̄icula: ſolicitudines inſidie: ⁊ ab oīb⁹ odio h̄ri: ēt ab his qui vident adulari. Philargirū denicq3 vniuerſi ſibi cōtriſtāt ⁊ iproperiū vltimū ē auaricia. Si eñ pecunias deſpicere nō ſuſtinet quō ſupabit vnq̄ concupiſcētiā: ⁊ glorie inſaniā: furorē: ⁊ irā. h̄ Chriſo. ¶ Poſtq̄ ergo vt dicit Gregor. ardenti diuiti de ſe ſpes tollit eius anim⁹ ad p̄pinquos quos reliq̄rat recurrit. Vñ ſequitur (Rogo ergo te pr̄ vt mittas eū in domo patris mei. Habeo eñ quinq3 fratres vt teſtet illis ne ⁊ ipſi veniāt in locū hūc tormentorū.) Nō dixit hoc charitate ductus: quā ante mortē non habuit nec poſtea acquiſiuit: ſed timore ſeruili ne in ipſorū conſortio eius pena augeret q2 fuerat eis occaſio peccandi: tū rōne diuitiarū q̄s eis dimiſerat ad abuſum: tū exēplo male vite qđ eis dederat ad ſequendū. Vñ Greg. Qua in re notandū eſt ardēti diuiti quanta ſupplicia cumulant. Ad penā nāq3 ſuā ei cognitio ſeruat ⁊ memoria. Cognouit ei lazarū quē deſperit ⁊ fratrū ſuorū meminit q̄s reliq̄t. Vt eñ petōres i ſupplicio ampli⁹ puniant: ⁊ eorū vidēt gl'iam quos contēpſerūt: ⁊ de illorū pena torquent quos inutiliter amauerūt. Petēti aūt diuiti vt lazarus mitteret ab abraā protin⁹ rñdet. (Habent moyſen) q̄ docuit moralia et agenda (⁊ p̄phetas) q̄ docuerūt myſtica ⁊ credenda: ⁊ iſta ſufficiūt ad ſalutē: iō ſequitur audiant illos. Et ex h̄ p3 q̄ iſte diues ⁊ fratres ei⁹ erāt de gēte iudeorū: q2 gentiles nō hēbant doctrinā moyſi ⁊ p̄phetarū. Vt enim dicit Chriſo. Vocat hic moyſen ⁊ prophetas ſcripta moſayca et p̄phetica. Sed vt dt Grego. Qui dei v̄ba deſpexerat h̄ audire nō poſſe ſuos ſeq̄ces eſtimabat. Vñ ſequit. (At ille dixit. Non pater abraam: ſʒ ſi q̄s ex mortuis ierit ad eos penitētiā agēt) In q̄ implicat q̄ extra penitētiā erāt ⁊ p̄ cōſeq̄ns in via veniendi ad inferni tormēta. Quaſi diceret plus credent mortuo q̄ ſcripture: moti ex nūcio ſic mirabiliter eis apparente. Sed mox diuiti ſnīa veraci rñdet. (Si moyſen) q̄ fuit tante auctoritatis (⁊ p̄phetas) q̄ fuerūt tante ſctitatis (nō audiūt) auditu interiori (neq3 ſi q̄s ex mortuis reſurrexerit credent ei.) Hoc patuit p̄ effectū: q2 lazaro reſurgenti: ⁊ xp̄o teſtimoniū phibēti non crediderūt: ſed magis eū occidere voluerūt. Silr nec xp̄o reſurgenti crediderūt ſed magis falſo ſuaſerūt ipm nō reſurrexiſſe: ⁊ corp⁹ a diſcipulis ſuis furatū fuiſſe. vñ Grego. Q2 ſi v̄ba legis deſpiciūt redemptoris p̄cepta qui ex mortuis reſurrexit quanto difficiliora ſunt tanto h̄ difficili⁹ implebūt. vbi ⁊ Chri. Conſidera q̄ quiſq3 mortu⁹ ſeruus eſt: quecūq3 v̄o dicūt ſcripture dicit dñs. Vñ ⁊ ſi reſurgat mortu⁹ ⁊ ſi celitus deſcēderet angel⁹: oīb⁹ magis ſunt digne fide ſcripture. Nā angelorū dñs viuorū et mortuorū iudex eas iſtituit. h̄ Chri. ¶ Hec ḡ p̄miſſa cōſiderātes toleremus ea q̄ tpaliter

L Chriſ. anime ſepate.

Grego.

Chriſ.

Greg.

timor diuitis.

Grego.

Chriſ. Grego.

M lazaro non eſt creditum.

Grego.

Chriſ.

moleſtāt ⁊ refrenem⁹ nos ab his q̄ tpaliter delectāt vt etiā dicit Hiero. (Hiero.) Miſerie delitijs ⁊ delitie miſerijs cōmutanł: ⁊ in noſtro arbitrio eſt vel diuitē ſeq̄ vel lazarū. vn̄ Chri. Si quādo egrotamus: ſi pauperes ſumus: ſi frigore cōficimur: ſi hoſpitiū non habem⁹ letemur ⁊ gaudeam⁹ lazarū cogitemus accipiamus mala in vita noſtra: ⁊ diuitis nos tormēta terreant: ⁊ pauperis exēpla prouocent. Deprecemur dn̄m vt latronē ⁊ iſtum lazarū pauperē imitemur. Si perſecutio venerit imitemur latronē: ſi pax fuerit imitemur lazarū: ⁊ egeſtas ꝑpter xp̄m bene tolerata facit martyriū. Et iterū. ſed dices non eſt aliq̄s qui hic ⁊ illic venia perfruał hoc q̄dē difficile eſt ⁊ de numero impoſſibiliū. Nā ⁊ ſi paupertas non vrgeat vrget tn̄ ambitio. Si egritudo non ſtimulet: ira inflāmat. Si tētationes non impetāt: emergunt ſepe cogitationes inique. Nō eſt aūt paruus labor iracundiā refrenare: cōpeſcere illicita deſideria: oſtētationes ſedare: deſpectionē remittere vitā aſperā ducere talia vero nō agentē impoſſibile eſt ſaluari. hec Chri. Si ergo temporales miſerie terrent aut delitie delectant: ⁊ eterne tibi in mētē veniāt ⁊ oculis tuis occurrāt: vt ſic facilius tpales miſerias perferre: et eternas euadere ac tpales (Grego.) delitias fugere: ⁊ eternas conſeq̄ merearis. Unde Greg. Si bonū diligił mens in bonis meliorib⁹: id eſt celeſtib⁹ delectel. Si malū metuił: mala anime eterne proponanł. Ut dū illic eſſe cōſpicit ⁊ amplius q̄d diligat: et amplius q̄d ꝑmuteſcat hic oīno non ardeat (A vita preſens. Augu.) vnde ⁊ Aug. In p̄ſenti vita ⁊ delitie tpales dulces ſunt: ⁊ tēporales tribulationes amare ſunt. Si quis nō bibat tribulationis poculū metuēs ignē gehennalē. Et q̄s nō contemnat dulcedinē ſeculi inhians bonis vite eterne. Et iterū. Si forte tētāt fluct⁹ concupiſcētie intuearis q̄d ꝑmiſit de⁹ ⁊ dulcedo promiſſorū facit te cōtēptorē dulcedinū ſeculi. Pro eo quod promiſit deus contēnis temporalē felicitatē: promiſit requiē: patere moleſtiā: minatur ignē: contēne tēporales dolores. hec Aug. vnde etiā Chri. (Chriſo.) Mala carnalia ideo a deo creata ſunt nō vt timeātur ſed vt per eorū timorē mala ſpūalia magis timeanł. Bona carnalia iō creata ſunt vt per hmōi bona carnalia intelliganł ſpiritualia ⁊ magis diliganł. hec Chri. Ut āt tēporales felicitates ⁊ voluptates meli⁹ cōtemnas: cogita chariſſime ⁊ vide q̄d beatitudinis ſiue in ſpe: ſiue in re felicitates preterite ⁊ voluptates in te effecerint: ⁊ ſic iudica de futuris. Pro his eīn oībus nō niſi tormentū remanebit ⁊ luctus. vnde in Apoca. Quantū glorificauit ſe in delitijs: tātū date illi tormentū ⁊ luctū. Requiē ergo lazari et penā diuitis cōſiderātes pauperes non deſpiciam⁹ nec inimici oculo aſpiciamus ſꝫ vt patronos ⁊ aduocatos i die iudicij tpos honorem⁹ ⁊ eorū indigētijs ꝑ virib⁹ ſuccurramus: imo dn̄atorē olim nudū circūeūtem ⁊ ianuas ex ianuis trāſmutātē: ⁊ ſꝫ ad exit⁹ ſtātē: ⁊ manus extendētē deſpici vel honorari in eis certiſſime ſciamus. Ipſe enim dicit. Quicquid vni ex minimis meis feciſtis mihi feciſtis. (mat. xx.) vnde Greg. (Grego.) Fratres mei ⁊ requiē lazari ⁊ penā diuitis cognoſcentes ſolerter agite: culparū veſtrarum interceſſores querite: atq; aduocatos vobis in diem iudicij pauperes ꝓcurate. Cū quoſlibet in hoc mūdo abiectos aſpicitis et ſi qua reprehenſibilia eorū eſſe videanł nolite deſpicere. Qui fortaſſe quos morū īfirmitas vulnerat medicina paupertatis curat. Quorū ſi qua ſunt talia q̄ debeāt iure reprehendi panē pariter detis: ⁊ verbū panem refectionis cū v̄bo refecti correptionis. Et duo a vobis alimēta percipiat qui vnū querebat dū exteri⁹ cibo: ⁊ interius ſatiatur eloquio paupꝫ erga eū reprehēſibilis cernił moneri dꝫ: ⁊ deſpici nō dꝫ: ſi vero reprehenſionis nihil dꝫ venerari ſummopere debet. Et iterū neceſſe eſt vt cū nature noſtre conſortes exteriora nō habere conſpicimus q̄ multa deſint nobis iteriora bona pēſemus. Quaten⁹ ſeſe ſup inopes cogitatio noſtra nō eleuet cū ſolerter videt: q: nos tanto vberius quāto interi⁹ īdigētes ſum⁹: negantur electis in hac vita bona terrena. q: ⁊ egris quibus ſpes viuēdi eſt nequaq̄ a medico cuncta q̄ appetūt cōceduntł. (Reproborum bona.) Danł aūt reprobis bona que appetūt: q: ⁊ deſpatis egris omne q̄ deſiderāt nō negał. vn̄ ⁊ Ambro. (Ambr.) Cōtinuus ſucceſſus tpaliū: eterne reprobationis eſt indicium. vn̄ et Aug. (Augu.) Tu cōſolatio ſempiterna q̄ ſolis illis te tribuis q̄ conſolationē hui⁹ mundi ꝑ cōſolatione tua cōtemnūt. Namq; qui hic cōſolanł indigni tua cōſolatiōe habenł: ſed qui hic cruciantur a te cōſolanł: ⁊ q̄ participāt paſſiōib⁹ participāt cōſolationibus. Nemo enim poteſt in vtroq; ſeculo cōſolari: nec' pōt quis hic et in futuro gaudere: ſꝫ vnā neceſſe eſt perdere q̄ alteram vult poſſidere. hec Augu. Hec igitur p̄miſſa bn̄ ꝯſiderata ⁊ diuitib⁹ ⁊ pauperib⁹ valde ſunt neceſſaria: q: ⁊ illis dāt timorem ⁊ iſtis ꝯſolationē. Audiāt hic diuites penas ſuas ⁊ pauperes gaudia ſua vt illi terreantur: et iſti mulceantur. Sed heu parum attendimus ⁊ memoriā eorum cum ſonitu tranſire ꝑmittimus.

Oratio.

ODomie ieſu xp̄e cū ſim oīno paup v̄tutib⁹: plen⁹ pctōrū vlcerib⁹ mēdic⁹ āñ ianuā tue mie poſitus cupiens ſaturari de micis exēplorū que cadunt de mēſa diuitū filiorū tuorū q̄ induunł purpura paſſionū: ⁊ epu-

lanſ q̄tidie ſplēdide ferculis ꝟtutū. Veniāt
canes doctores tui: vt lingāt vulnera pecca
torū meoꝝ: vt moriēs mūdo deporter ab an
gelis in ſinū contēplatiōis celeſtium: audiā
moyſen ⁊ prophetas declinando a malo et
faciendo bonū: vt ex mortuis operibus re⸗
ſurgens ſperem vitam habere eternam.

De reſuſcitatiōe lazari. C.xvij.

A
Ioh.xj.

Cū aūt eſſet ieſus cū diſcipulis trans
iordanē in loco vbi Joan
nes primū baptizauerat
ꝯtingit lazaꝝ fratrē ma⸗
rie ⁊ marthe infirmari in
bethania q̄ inde per dietā
vel circa diſtabat. Soro⸗
res ergo eius curationez
fratris ſui deſiderantes (miſerunt nūcium
ad Jeſuz) vt ipſas a dolore ⁊ illū a lāguore
liberaret (dicentes. Dn̄e ecce quē amas in⸗
firmatur.) Nihil amplius mādāt ei. Suffi
cit enī amanti inſinuare neceſſitatē amici
abſqꝫ alicuius petitiōis addit amēto ſpāli.
Qui enī ꝑrimū i neceſſitate deſerit: nec ei
Augu. ſuccurrit amic⁹ ei⁹ nō eſt: nec eū diligit. vn̄
Aug. Nō dixerūt veni ⁊ ſana: nō auſe ſunt
dicere: ibi iube ⁊ hic fiet: ſed tm̄ (ecce quem
amas ifirmaſ). q.d. Sufficit vt noueris nō
chriſo. enī amas ⁊ deſerꝫ. vn̄ ⁊ Chri. Per h̄ ei ad mi
ſerēdū volūt attrahere xp̄z. Jō āt nō uenīt
ad xp̄z ſꝫ mittūt: q꞉ ꝯfidebāt de xp̄o vehemē
Theo. ter: ⁊ q꞉ a luctu detinebanſ. Et ſm Theo.
Q꞉ mulieres erāt q̄s nō decet ꝺ facili domū
exire. Magnā aūt ſpē de xp̄o hēbāt. dilige⸗
bat enī xp̄s marthā actuoſaꝫ ⁊ mariā ꝯtem
platiuā q̄ triſtes erāt: ⁊ lazaꝝ q̇ i figura pe⸗
nitētiū lāguebat: q̇qꝫ ei officiū hūanitatis
ſepe exhibuerat. Hoc addit euangeliſta ad
oſtēdēdū q̄re nō oportuit ꝙ martha ⁊ maria
irēt ꝑſonalr̄ ad xp̄z: q꞉ xp̄s erat familiaris
lazaro ⁊ ei⁹ ſororib⁹: ⁊ ibi frequēter vēiebat
Augu. ad hoſpitādū. vn̄ Aug. Jlle lāguēs: iſti tri⸗
ſtes oēs dilecti habebāt g̊ ſpē: q̄m diligebā
tur ab eo q̇ erat dolētiū ꝯſolator: lāguētiuz
lazar⁹. ſanator. Spūalr̄ lazar⁹ q̇ interpretatur a
deo adiut⁹ pnie ſignificat vitam: in die enīz
Mar⸗ ſalutis hoc eſt in die pnie qn̄ verus ſol illu
tha. xit auxiliatur de⁹ ⁊ adiuuat. Martha autē
ꝓuocās interp̄taſ q̄ ſignat vitam actiuam
in qua tā ꝟtutis dilectiōe q̄ exēpli bōi oſtē
ſiōe ſemꝑ hō ad meliora ꝓuocatur. Maria
vero interpretatur illuminatrix ⁊ ſignat vi
tā contemplatiuā qua hō illuminaſ. ſm il
Maria lud Apoc. Mulier amicta ſole ⁊ luna ſub
pedib⁹ ei⁹ illuminare noctis hui⁹ vite qđ
apo.xij. ſplēdorē huius mundi ſignat ſub pedibus
ꝓijcit. hec tria ſunt q̄ dn̄s libēter viſitat: ſcꝫ
penitentes: actiuos ⁊ cōtemplatiuos. Peni
tentes: in gr̄a cōpunctionis: actiuos in ꝑfe
ctu virtutis: ⁊ contēplatiuos in puritate ve B
ritatis. ¶ Hic not. ꝙ illi qui xp̄o plus ſunt Infir⸗
dilecti qn̄qꝫ plus infirmanſ ⁊ grauiora ma matio
la ſuſtinēt q̄ alij. Sicut enī medic⁹ timēs de electo⸗
morbo periculoſo: vt de acuta inducit ter⸗ rum.
tianā vt acuta euitetſ: ſic xp̄s īducit infirmi
tates corporales vt morb⁹ anime periculo⸗
ſus declineſ: q꞉ ſum⁹ proni ad peccandū et
ad malū faciendū. vnde Hug. Preſciēs dn̄s Hugo.
quoſdā mlt̄o poſſe peccare flagellat eos ne
peccēt: q꞉ vtilius eſt eis frāgi lāguorib⁹ ad
ſalutē q̄ remanere incolumes ad dānatio⸗
nem. hec Hug. Sed attēdant hi qui in infir
manſ vel tribulanſ vt ſe corrigāt: q꞉ ille qui
iacit ſagittā vel lapidē poſt ſignū q̄to iacit
frequētius tāto propinquius: ita ꝙ in fine
qn̄qꝫ ſignū tāgit: ſic poſt nos qui in mundo
ſicut ſagitte ſignū ſumus mors vel deus ia
cit frequēter per infirmitates ⁊ tribulatio⸗
nes: ſed q̄to frequētius iacit poſt nos tāto
directius ⁊ periculoſi⁹ niſi corrigamur. Cū
ergo dn̄s per nunciū ſororum lazari accepiſ
ſet eū infirmari dixit. (infirmitas hec nō ad
mortē). i. ad detinendū eum in morte: (ſed
pro gloria dei) ſcꝫ (vt glorificeſ filius dei per
eam) in oſtēſione virtutis ſue ⁊ per ſuſcita⸗
tionē lazari declareſ in xp̄o veritas deitatis
⁊ hic erat finis infirmitatis. (Et manſit ad⸗
huc duobus diebus trans iordanē in eodē
loco) vbi erat expectādo mortē lazari qui in
eodē die mortuus fuerat quo dn̄s nūcium
recepit. Diſtulit ſanare vt poſſit reſuſcita⸗
re. Ad maiorē enim miraculi certitudinē et
euidētiā expectauit: vt illius quatriduanū
cōpleretur ac mirabilius ⁊ glorioſius ſuſci⸗
taretur. vnde Chri. Mā ſit duobus diebus: chriſo.
vt ſcilicet expiraret ⁊ ſepeliretur vt nullus
poſſet dicere q̄m nondū defunctū eū ſuſci⸗
tauit: ſed ſtupor fuit ⁊ non mors. Et poſtea
inter alia (dixit diſcipulis ſuis. Lazar⁹ ami
cus noſter dormit: ſed vado vt a ſomno exci
tem eum.) Mortē eius vocat dormitionē et
ſomnum: q꞉ cito erat ſurrecturus. vnde ſm
Aug. Dn̄s qui poterat ſuſcitare dormiebat
alijs mortuus erat: q꞉ tā facile imo facilius Augu.
eſt xp̄o ſuſcitare mortuū de ſepulchro q̄ al⸗
teri dormientē de lecto. ¶ Ubi ſciendum ꝙ
ſomnus accipiſ multis modis: qn̄qꝫ ꝓ ſom C
no nature. vnde in Job. Secur⁹ dormias: ſōni ac⸗
qn̄qꝫ pro ſomno mortis. vnde ap̄ls. Nolu⸗ ceptio⸗
mus vos ignorare de dormiētibus: qn̄qꝫ pro nes.
negligentia. vnde in p̄s. Ecce non dormita⸗ Job.xi.
bit neqꝫ dormiet: qn̄qꝫ pro ſomno culpe. vn⸗ j.ti.iiij.
de apoſtolus. Exurge qui dormis: qn̄qꝫ pro p̄s.cxx.
quiete contēplationis. vnde in Canti. Ego ephe.v.
dormio ⁊ cor meū vigilat: qn̄qꝫ pro quiete fu Cāt.v.
ture glorie. vnde in p̄s. Jn pace in idipſum p̄s.iiij.
dormiā ⁊ requieſcā. Mors vero dicit ſomn⁹
ꝓpter ſpem reſurrectionis: ⁊ ideo mors cō⸗

fuerit appellari dormitio ab eo tpe q̃ xp̃s
mortuus eſt ⁊ reſurrexit.(Diſcipuli aũt, in-
telligentes de ſomni dormitiõe ⁊ timentes
reuerti in iudeã vbi volebant eũ lapidare.
(Dixerũt ei.Dñe ſi dormit ſalu⁹ erit) dor-
Chriſ. mitio eñ infirmi ſignũ eſt ſalutis.vñ Chri.
Diſcipuli autẽ ipedire voluerũt ei⁹ aduen
tũ in iudeã.vñ dixerunt dñe ſi dormit ſalu⁹
erit.Solet eñ eſſe ſomn⁹ egrotantiũ ſalu-
tis indiciũ.q.d.Si dormit non igiť vtile eſt
qð tu vadas ad excitandum eũ.Stultũ eñ
erat ire per tot ſtadia vt lazarũ a ſomno ex-
citaret. (Tunc ğ dixit eis Jeſus manifeſte.
Lazar⁹ mortu⁹ eſt ⁊ gaudeo) .ſ.nõ de mor-
te eius abſolute (ſed ꝑpter vos).i.propter
edificationẽ ⁊ vtilitatẽ veſtrã (q2 non eram
ibi) vt credatis.ſ.ampli⁹ ⁊ forti⁹ q̃ prius:et
ex miraculo ſumẽtes experimẽtũ diuinita-
tis mee in illi⁹ reſurrectione in fide magis
roboremini cui⁹ mortẽ etiã ego abſens vo-
bis annuntio ⁊ reuelo.Uide mirabilẽ bo-
nitatẽ ac dilectionẽ ⁊ ſolertiã dñi circa diſci
pulos q̃ indigebant adhuc maiori robore ⁊
Augu. virtute.vñ Augu.Gaudeo inquit ꝑ vobis:
nã cũ illic extiterim confert ad maioritatẽ
fidei veſtre:qm̃ ſi aſtitiſſem egrotãtẽ curaſ-
ſem:qð eẽt modicũ ſignũ ad mee ꝟtutis i-
diciũ.Q2 ꝟo me abſente ſuꝑuenit mors po
ſt⁹ i fide mea corroborabimini cũ videbitis
me poſſe ⁊ defunctũ putreſcentẽ reſuſcita-
Chriſ. re.⁊ ſm Chriſ.Dicit h̃ vt iã inciperent am-
mirari:quia dñs poterat dicere mortuũ qð
nec viderat:nec audierat vt cognoſcentes
eũ nil latere magis in eũ crederẽt. ❡Per-
rexerũt ğ dñs ⁊ diſcipuli ei⁹ et venerũt ꝓpe
bethaniã q̃ erat iuxta hierl'm quaſi ſtadijs
xv.de q̃bus octo faciũt vnũ miliare:nec ſta-
tim itrauit oſtẽdẽs ſe ad miracula faciẽda
nõ ingerere:⁊ vt ꝓbareť deuotio feminarũ
ſanctarũ ſibi occurrẽtiũ.ſ.marthe ⁊ magda
lene. Ubi dũ adhuc eẽt extra caſtellũ mar-
tha audiuit q2 Jeſus venit.ipa eñ curã do
mus habebat:⁊iõ ꝑmo nũtiať ei aduẽt⁹ xp̃i
ꝑ aliquẽ q̃ eũ ꝓuenerat:dimittenſq3 ſororẽ
ſuã ⁊ iudeos q̃ de hierl'm ⁊ alijs vicinis lo-
cis ad conſolandũ eas venerant:q2 nobiles
Theo- dñe erãt:ſola iuit ⁊ xp̃o reuerẽter ⁊ deuote
phil⁹. occurrit.vñ ⁊ Theo.Primo itaq3 non pan-
Chriſ. dit ſorori volẽs aſtãtes hoc latere q̃b⁹ no-
tum fore aduentũ xp̃i nolebat.vñ et Chriſ.
Non aũt aſſumit ſororẽ obuiã xp̃o vadens.
Uult eñ ſingulariter xp̃o loq̃ ⁊ qð factũ eſt
ei annuntiare.Cũ ꝟo eã in bonã ſpẽ duxit:
tũc abijt ⁊ vocat martã.hec Chriſ.(Martha
ergo dixit ad ieſum:dñe ſi fuiſſes hic; loca-
liter pñs (frater meus nõ fuiſſet mortuus)
cũ mors locũ hr̃e non debebat vbi eſt vita.
Et poſt dialogũ de reſurrectiõe cũ dño ha-
bitũ (abijt et vocauit mariã ſororẽ ſuã ſilẽ-
tio dicens.Magiſter adeſt et vocat te) vbi

Augu.Aduertẽdũ q̄ ſuppreſſam vocẽ ſilẽ- Augu.
tiũ vocauit.Jdeo aũt occulte ſororẽ vocat:
q2 ſi ſciuiſſent iudei xp̃m aduenire receſſiſ-
ſent ⁊ nõ fuiſſent teſtes miraculi.hec Aug.
Maria ꝟo (vt audiuit ſurgit) a q̃ete contẽ-
plationis (cito) ꝑ deſideriũ cordis (⁊ venit)
ex magna deuotiõe (ad eum) extra caſtellũ
in locum vbi ei martha occurrerat. (Judei
ergo) hieroſolyme ⁊ alij (qui in domo erãt
cũ vidiſſent mariã feſtinanter abire ſecuti
ſunt eã credẽtes q2 iret ad monumentũ vt
ibi ploraret) ⁊ neſcientes q̄ illic ieſus eſſet.
Diuina aũt ꝓuidẽtia factũ eſt vt eã ſeq̃rẽ- Augu.
tur:q2 ſm Aug.hec occaſio fecit:vt plures
ibi eſſent qñ lazarus ſuſcitat⁹ eſt:vt tã grã-
de miraculũ q̃triduani mortui reſurgentis
teſtes plurimos inueniret.(Maria ergo cũ
veniſſet vbi erat ieſ⁹ videns eũ cecidit ex de-
uotiõe (ad pedes ei⁹) apð q̃s vtiam ⁊ pctõꝝ Marie
veniã ſe nouerat al's cõſecutã. (Et dixit ei) deuo-
ſicut ⁊ martha dixerat (dñe ſi fuiſſes hic nõ tio.
eẽt mortu⁹ fr̃ me⁹.) ❡Ex h̃ aũt q̄ maria ſic
feſtinauit ad eũ:ptz ſm Aug.q̄ nõ illã ꝓue- Augu.
niſſet martha ſi eis not⁹ fuiſſet aduẽt⁹ ieſu.
❡Per hoc etiã q̄ martha ⁊ maria obuiaue
rũt dño nõ expectãtes aduẽtũ ipſi⁹ dat itel-
ligi q̄ cũ volum⁹ deo recõciliari debemus
ei occurrere ꝑ pniam añq̃ ad nos veniat ꝑ
vindictã:q2 nos pctõres ſumus ⁊ meruim⁹
ꝑcuſſionẽ ⁊ penã.Ceſſat aũt vt dr̃ Amb.di- Amb.
uina vindicta ſi ꝯfeſſio ꝓcurrat hũana:⁊ cũ
volum⁹ xp̃o frui eũ venientẽ anticipem⁹ nõ
expectãtes q̄ ipſe nobis cõdeſcẽdat:ſ3 nos
poti⁹ ad eũ feſtinem⁹.(Jeſus ğ vt vidit ma
riã ⁊ iudeos q̃ cũ illa venerant plorãtes de
morte amici (fremuit ſpiritu ⁊ turbauit ſe- D
ipm) hũanu3 demonſtrans affectũ in luctu Tur-
amicorũ. Fremebat eẽ ſonũ lugẽtꝫ emittẽs batio ⁊
turbabať intus miſeriã cõditiõis humane fremi-
ꝯſyderãs. Turbauit ſe quẽ ali⁹ turbare nõ tus xp̃i.
potuit. Nos turbamur ex neceſſitate:ipſe
aũt ex volũtate.Sic oẽs defectus hmõi ſu-
ſcepit:q2 voluit.vñ Aug.Turbatus eſt xp̃s Augu.
q2 voluit:eſuriuit q2 voluit:in illius ꝑtate
erat ſic vel ſic affici:vel nõ affici. ❡Et nota
q̄ fremit⁹ cõſurgit ex indignatiõe ad obie-
ctũ.Jſte ğ fremit⁹ xp̃i ꝓcedebat ex indigna
tione eius ꝯ diabolũ:ꝑ cuius ſuggeſtionez
mors itrauit in mũdũ quẽ erat cito debella
tur⁹.Turbatio aũt illa ꝓcedebat ex cõpaſ-
ſione lazari ⁊ ſoroꝝ ei⁹:q2 vt ver⁹ hõ ex q̃dã
nãli affectiõe flebat cũ fletib⁹ vt nos iſtrue-
ret q̄ alioꝝ miſerijs cõpati debem⁹. Jſte tñ
paſſiões ⁊ cõſil'es nõ erãt in xp̃o vitioſe:ſed
magis ꝟtuoſe:q2 nõ erãt ꝓuenientes iudiciũ
rõnis:ſ3 mag3 ſeq̃ntes ⁊ ꝑ ip̃3 excitate.Jſte
ꝟo fremit⁹ ⁊ hec turbatio nos docet:qd nos
q̃3 i tali re agere deam⁹ qñ vł ꝓ nobiſipſis:
vel ꝓ alijs i pctis turpiter degẽtib⁹ deũ ora-
mus.Eſt aũt fremit⁹ ipetus ire ꝯ vitia ꝓiũ-

pes: turbatio vo q̃dã triſtis cũ gemitu cor-
dis cõmotio. Et q: fides de xpo: xps eſt in
corde fremuit xps: et turbatur in hoĩe qñ
pctõr cõputat q̃ bona accepit: q̃ mala red-
didit: ⁊ de pctis ſe increpat et rep:ehendit.
Interrogatio xpi. Et dixit Jeſus. (Ubi poſuiſtis eũ.) Interro-
gat nec ignorat in quo miſtice innuit ſe hu-
iuſmodi pctõrem neſcire cuiuſmodi p laza
rũ ſignificat. Uñ gl. Qui abſens ſcivit mor
tuũ: ſcivit vbi eſſet ſepult⁹. Sed ſic dicẽs ſi-
gnat ſe q̃ſi neſcire perditũ hoĩem. vñ dicit.
Non novi vos ⁊ adã vbi es? (Dicũt ei. Dñe
veni ⁊ vide) venit dñs p cõpaſſionẽ et vidit
Augu. oculis miſericordie. q: vt ait Augu. Uidet
dñs qñ miſeret. Et affectũ ſuum lachrymis
demõſtrãs (Jeſus lachrymat⁹ eſt) humani-
tatis ex pietate miſtice docens hoĩem pp̃ter
pctm̃ fletib⁹ indigere: ⁊ ſignificans eos qui
pcti morte ſopiunt vt reviviſcere queant
Alchui. plãgendos eſſe. vñ Alchuin⁹. Q: fons pie-
tatis erat flebat p parte humanitatis quẽ
Beda. reſuſcitare poterat p potẽtiã diuinitatis. ⁊
Beda. Quare aũt fleuit xps niſi q: hoĩbus
flere docuit. Lachrymamur igit ⁊ nos pro
nobis ⁊ oĩb⁹ illis q̃s in fetore vitioꝝ iacere
ſentimus ſi forte nr̃is lachrymis nos ⁊ eos
Augu. dñs reſuſcitare dignet. vt aũt ait Aug. Le-
Fletus dñi. git xpm ſup lazarũ fleuiſſe: in orõnib⁹ per
noctaſſe: ex itinere fatigatum fuiſſe: nunq̃
Chriſ. aũt riſiſſe: aut proſperatũ fuiſſe. vñ ⁊ Chri.
Mors nõ flenda. Flentẽ quidẽ illũ frequẽter inuenies: nũq̃
vero ridentẽ: ſ; nec leuiter ſaltẽ ſubridentẽ
vel gaudentẽ. ¶ Et nota q dñs non fleuit
lazarũ mortuũ: ſed ad huius vite miſerias
et erũnas reſuſcitandũ. Unde nec pro nr̃a
nec p alioꝝ morte triſtari debem⁹. Quõ eñ
ab eo p̃miis honorabimur ad quẽ venim⁹
ij. Ti. iiij. inuiti? Nã fm apl̃m. Coronã iuſtitie red-
det dñs his q̃ diligunt aduentũ eius. Et q̃d
tãto ope vitã deſiderem⁹ in qua quãto ma-
gis quis fuerit tanto maiori ſarcina pctõꝝ
onerat⁹ erit: vel certe dñs mortẽ fleuit quã
hõ peccando incurrit: ac miſerias ⁊ erũnas
humano gñi p culpa idictas. Si eñ pctm̃
nõ proceſſiſſet ſine dubio mors ſecuta non
fuiſſet. Secuta eſt g̃ mors ẽt corpis quã pre
ceſſit mors aie. (Et ieſus rurſum fremẽs in
ſemetipſo) ẽt indignat⁹ ꝯ maliciã iudeorũ
de factis ſuis inique murmurantiũ (venit)
mot⁹ mia: ⁊ cõpulſus cõpaſſione (ad monu
mentũ) q̃d (erat ſpelũca hñs lapidẽ ſuppo
E ſitũ.) Et dr̃ monumentũ quaſi monẽs men-
Monumentũ. tẽ. ſ. illius q̃ aſpicit vt p aĩa ſepulti oret: ac
de morte ppua p̃cogitet et ad candẽ ſe diſ-
ponat. Rurſum fremuit vt det intelligere
eos qui a pctis dñt reſurgere in continuo
Pſal. xxxvij. luctu pſiſtere. fm illud pſal. Tota die cõtri
ſtatus ingrediebar. Sepe g̃ ſe ploret pecca
tor: ſepe fremat xps ⁊ turbet in hoĩe ſi vult
reviviſcere. Et iuſſit Jeſus tolli lapidẽ ſup-
poſitũ vt oẽs viderẽt mortuũ: fetidũ et cor-
ruptũ: ſed cõtendebat martha dicẽs ad eũ.
(Dñe iã fetet: q̃triduan⁹ eñ eſt.) Timebat
remoto lapide potius fetorẽ excitari q̃ fra-
trẽ reſuſcitari. q̃ſi diceret. Licet aliqñ reſu-
ſcitati ſunt mortui recẽter et poſt paululũ:
tñ q iam q̃triduan⁹ ex fetore reſolut⁹ reſu-
ſcitet non eſt ſic auditũ. Et hoc vr̃ pceſſiſſe
ex ammiratione marthe ⁊ ei⁹ ignorãtia: q:
eiuſdẽ virtutis eſt ſuſcitare recẽter mortuũ
et q̃triduanũ. Uide, mirabilẽ amorẽ iſtarũ
ſororũ erga dñm Jeſum: nolebãt eñ q ẽt ſe
tor nares ei⁹ tangeret ad modicũ. Deinde
ſublato lapide (Jeſus eleuatis oculis in ce
lũ) pr̃i p exauditiõe ſua grãs egit ad fidei
Hylar. Preces xpi. edificationẽ vt circũſtãtes hoc audiẽtes et
virtutẽ dei in eo videtes crederẽt eum filiũ
dei. vñ Hyla. Nõ p̃ce eguit nobis orauit ne
fili⁹ ignoraret. Cũ eñ ſibi nõ pficeret dep-
catiõis ſmo ad pfectũ tñ nr̃e fidei loq̃bat.
Nõ inops g̃ auxilii: ſ; nos ſum⁹ inopes do-
ctrine. Jdeo ẽt orauit vt in neceſſitatib⁹ ad
orõnis ſuffragiũ eſſe recurrendũ nos doce
ret. Et notandũ q orare patrem ⁊ exaudiri
cõuenit xpo rõne humanitatis l qua eſt mi
nor pr̃e: nõ aũt rõne diuinitatꝫ in qua eſt ei
eq̃lis. Oratur⁹ vo grãs p exauditione egit
q: iam ſe auditũ cognouit. vñ Orige. Erat
Orige. eñ oraturus p reſurrectiõe lazari: ſed p̃ue-
F niẽs illi⁹ orõnẽ q̃ ſol⁹ bon⁹ pater eſt exau-
dinit dicenda. Pro iplẽtione g̃ orõnis ſub-
Orãdi forma. dit grãrũ actiones dicẽs. (Pater grãs tibi
ago qm̃ exaudiſti me.) hec Orig. Per hoc q
ieſus oculos eleuat in celũ oñdit nobis for-
mã orandi q̃ eſt p eleuationẽ mẽtis in deũ.
Uñ inſtruimur vt in orõnẽ leuem⁹ ſurſum
ad deũ oculos mẽtis nr̃e erigendo ⁊ remo-
uendo illos a p̃ntib⁹ rebus memoria: cogi-
tatione: ⁊ intẽtione. Oculos etiã ad deũ le-
uamus qñ nõ cõfidẽtes de meritis nr̃is de
ſola mia dei ſperam⁹. Per hoc aũt q in p̃n-
cipio orõnis grãs agit dat nobis exemplũ
vt cũ orare volum⁹ añq̃ futura petam⁹ pro
receptis bñficiis deo grãs referam⁹. Deus
eñ ex gratiarũ actione de p̃teritis puocat
ad preſtãda bñficia ſequẽtia facili⁹. Dein-
de (voce magna) poti⁹ virtute q̃ clamoris
intẽtione (clamauit. Lazare veni foras) ſci-
licet quãtũ ad corp⁹ de ſepulchro: et quãtũ
ad aĩam de inferno: ⁊ ſic lazarum vocis ſue
virtute ſuſcitauit. vbi ſm Orige. eſt cõſide-
Orige. Mora reſuſcitationis. randum q mora tollẽdi lapidẽ adiacentẽ
ex ſorore defuncti cauſata eſt: et ideo tãdiu
reſuſcitatio fr̃is dilata eſt quãdiu xpm per
verba detinuit: ſed ſtatim cũ xpi mãdãtum
obediẽdo exequit frater reſuſcitat: vt p hoc
diſcam⁹ nihil interponere inter iuſſa xpi: ⁊
Ps. xvij. Vox domini. executione ipſorũ ſi cupim⁹ q ſtatim ſequa
tur ſalutis effect⁹. fm illud ps. Jn auditu
auris obediuit mihi. ¶ Et nota q vox xpi

magna dr̄. ꝓpt̄ ꝟtutis magnitudinē. nã tã-
Vox dñi. ta virt⁹ ei⁹ fuit ꝙ ſuſcitauit lazaꝝ a morte
quēadmodū ſuſcitat̄ dormiēs a ſomno vel
ſopore. Vox etiã iſta magna repreſentati-
ua ē illi⁹ vocis magne q̄ erit in cōi reſurre-
ctione ꝑ quã oēs de monumētis reſuſcita-
bunt̄. Tãta eñ erat virt⁹ hui⁹ vocis chriſti
vt abſq; tēporis dilatiōe vitã cōferret ſicut
erit in reſurrectiōe cōi qñ in ictu oculi mor-
tui audiētes turbã reſurgēt. Clamauit in-
Augu. quã. Lazare veni foras. quem ſm Aug. iō
ex proprio nomine vocat: quia tãta erat vir
tus vocis eius ꝙ pariter oēs mortui coge-
rentur exire niſi ꝑ expreſſionē nois virtutez
ſuã ad vnū determinaſſet. Et non ſolum ſu
ſcitatus eſt lazarus: ſed ꝓdijt ⁊ exiuit: licet
eſſet ligat' man⁹ ⁊ pedes inſtitis. i. faſcijs
q̇b⁹ antiq̇ mortuos inuoluebãt: ⁊ facies ei⁹
ſudario ligata erat: ne ſcʒ horrorez faceret.
In quo virt⁹ diuia ⁊ miraculi certitudo de-
claratur: ideo enim ligatū ⁊ coopertum re-
ſurgere iuſſit: vt miraculum magis appro
baret̄. Vñ dñs diſcipulis ꝑcepit: vt euʒ qui
foris ligat⁹ appebat ſoluerēt ⁊ ſinerēt abi-
re: vt per opa vite oſtēderet̄ vere ſuſcitat⁹
⁊ nō fantaſtice. ¶ Hic eſt notandū ꝙ mors
G Anime mors. aie eſt aie a deo derelicto dãnoſa ꝙ fit per
pctm̄ mortale: quo de⁹ repellit̄ ab'anima.
Augu. vñ ſm Aug. Mors aie fit cū deſerit eã deus
Mortis aie ꝓgreſſiones. ſicut corporis cū id deſerit anima. ¶ Qua-
tuor autem ꝓgreſſibus mors aie perficit̄: et
ſic quatriduan⁹ mortu⁹ dici meret̄. Prima
eſt q̄ſi titillatio delectatiōis in corde. Se-
cunda cōſenſio. Tertia factū. Quarta con-
ſuetudo. Sʒ de⁹ ab hac morte alam ad vi-
tã reſuſcitat ꝑ grãm qua aia deo reconci-
liat̄. Qr ſicut corp⁹ viuit ex cōiunctione ale
ſic aia dr̄ viuere ex vnione dei per grãm. Et
hec viuificatio ſignificatur in reſuſcitatiōe
lazari de ſepulchro. In reſuſcitatione enim
lazari plura facta ſunt q̄ miſtice ad reſurre
ctionē pctōris concurrūt. Nã eo ordine q̄ti-
die pctōr reſuſcitat̄ q̄ lazarus reſuſcitatus
dr̄: ⁊ talis fit q̄tidie ꝓceſſus in reſuſcitatio-
ne aie a morte pcti q̄lis fuit in reſuſcitatio-
ne lazari de fetore ſepulchri. Primum ḡ qd̄
Peccatoris ſuſcitatio. req̇rit̄ ad reſuſcitationem pctōris eſt noti-
tia diuina actualis qua de⁹ reſpicit pecca-
torē in aliq̄ tpe certo: ⁊ hec ſignificatur per
hoc ꝙ ſorores lazari miſerūt nunciū ad ie-
ſum ſibi de infirmitate lazari notificando.
Scdm ē auxiliū qd̄ deus porrigit hoi vt li-
berū arbitriū moueat̄ in deū: vt aia ꝑ pec-
catū a deo auerſa conuertat ſe ad ip̄m: non
eñ eſt volentis velle: neq; currētis currere
ſed miſerentis dei hec donare: et ideo re-
quiritur auxilium diuinum: vt nos melius
ad gratiam diſponamus: et hec porrectio
diuinij auxilij ſignatur per hoc ꝙ ieſus ad
lazarum ire eſt dignatus. Tertium eſt mo-
tus liberi arbitrij noſtri: qr ſʒ Augu. Licet
de⁹ creauit te ſine te non tñ iuſtificabit te ſi Augu.
ne te. ⁊ iō ex pte nr̄i req̇rit̄ motus liberi ar-
bitrij qui duplex eſt. Vn⁹ quo mouet̄ ſuper
pctm̄. ſ. pctm̄ diſpliceat. Alius quo moue-
tur in deū ꝑ fidē ⁊ ſpē quo deū ſibi reconci-
liari deſideret: ⁊ hi duo motus notant̄ ꝑ oc
curſum duarū ſororum. ſ. marthe et marie:
ita ꝙ prim⁹ motus intelligat̄ ꝑ martham
que prior occurrit: ſcđs per mariã que ve-
nit vocata ꝑ martham: ſic eñ hic ex primo
motu ꝓuocat̄ ſcđs. Quartum eſt cognitio
pcti in quã de⁹ querēdo reducit hoiem: vt
hō ſe cognoſcere ſtudeat quē de⁹ queren-
do q̄ſi neſcire ſe ſignificat: ⁊ hoc figurat̄ ꝑ
hoc qd̄ interrogauit vbi eum poſuerunt.
Quintū eſt gratia contritionis q̄ ſequitur
motionē liberi arbitrij: ⁊ cognitionem pec-
cati: ⁊ hec ſignificat̄ per lachrymationē xp̄i
que quidē lachryme ꝓceſſerūt ex fonte di-
uine mie: ⁊ his lachrymis quotidie pctōr
ꝑfundit̄ cū ſibi hec grã infundit̄ xp̄s eñ nō
eſt lachrymatus pro morte lazari corporali
ſed ꝓ morte pctōris ſpūali qui in lazaro re-
preſentabatur. Caueat ergo pctōr ne la-
chrymas xp̄i contēnendo gratiã ſibi eua-
cuet: ſʒ poti⁹ cū xp̄o fiente pctã ſua defleat
⁊ ſic effectū lachrymarū xp̄i ſuſcipiat. Sex-
tum eſt propoſitum cauendi peccata in fu
turū: ⁊ hoc notatur in eo ꝙ ꝑcepit amoue-
ri lapidem. Tūc eñ lapis de ſepulchro tol-
lit̄ cum duritie ꝓpoſiti peccãdi ⁊ moles ma
le conſuetudinis de corde amouet̄. Et cum
lapis deponit̄ tunc feditas cadaueris dete-
gitur. vñ dixit martha. (Dñe iam fetet) ſic
duricia cordis amota vr̄ vilitas pcti: ex q̄
ſequit̄ pcti abominatio: ⁊ concipit̄ ꝓpoſitū
vlteri⁹ non peccãdi. Septimū eſt grē infu
ſio qua iuſtificat̄ impi⁹: ⁊ hoc notat̄ cū cla-
mauit voce magna dicēs. (Lazare veni fo-
ras.) Clamor magnus ſignat magnitudi-
nē diuine virtutis q̄ exigit̄ in iuſtificatione
impij. qr ſm Auguſt. Maior eſt iuſtificatio H
impij q̄ creatio celi ⁊ terre. Voce eñ magna Augu.
clamauit: qr difficile ſurgit quē moles ma- Peccatoris iuſtitia.
le cōſuetudinis premit: ſʒ tñ poſt magnam
vocē ſurgit. i. per magnã gratiã viuificat̄ et
iuſtificat̄ dū penitet. Dat̄ etiã ꝑ hoc intel-
ligi qd̄ xp̄s vocat peccatorē foras exire de
cōuerſione pcti ⁊ de occultatiōe ei⁹ ꝑ cōfeſ-
ſionē faciendã ſacerdoti. Octauū ergo eſt
pctōꝝ confeſſio quã deus adminiſtrat voce
magna clamando. i. magna grã vocãdo: et
hoc notat̄ in eo ꝙ lazarus ꝓdijt de ſepul-
chro. ꝓdire eñ eſt de occulto ꝑ confeſſionē
venire. Sed adhuc pctōr nō eſt totaliter ſo-
lutus an̄q̄ ſuperueniat abſolutio ſacerdo-
tis qd̄ ſignificat̄ per hoc ꝙ (prodijt ligatis
manibus ⁊ pedibus.) Nonum ergo eſt ſa-
cramentalis abſolutio que ſignificat̄ per

hoc ꝙ xp̄s dixit diſcipulis (ſoluite eū.) Poſtuiſſet q̄dē imediate ſimplici v̄bo ip̄mmet ſoluere ſicut fecit ip̄m de monumēto ꝓdire: ſ; voluit ſuos diſcipulos in hoc cooperatores hr̄e: q; vult hoc miniſteriū ſacerdotibus cōicare. Suſcitat ieſus q; ꝑ ſeip̄m viuificat interius. Soluūt diſcipuli: q; miniſterio ſacerdotū abſoluunt viuificati: xp̄s eñ ꝑ ſe intus viuificat: miniſtris ꝑtātē ſoluēdi tribuit. Mortuus ḡ ꝓcedēs adhuc ligat⁹ ē cōfitēs adhuc reus. Ut aūt abſoluātur pctā ei⁹ miniſtris mādat vt illū ſoluāt. Sicut ḡ dn̄s lazarū ſuſcitauit priusq̄ a diſcipulis ſolueret ſic in ꝯtritiōe pctm̄ dimittit: ⁊ pctōrem viuificat prius q̄ a ſacerdote abſoluat: cui tñ poſtea ſe oſtēdere tenetur. Decimū ⁊ vltimū eſt ſatiſfactio q̄ ſignat in hoc ꝙ ieſus ſubdidit (et ſinite eum abire.) Nō dicit facite eū ad ſepulchrū redire. Sic ſacerdos d; principalr̄ ꝓ ſatiſfactiōe iniūgerē hoi ꝙ de ſepulchro et de ꝓfundo peccatorū ⁊ male conſuetudinis longe abeat ⁊ nullatenus recidiuet ⁊ amplius nō peccet. Dixit eñ ſinite abire: nō ſtare vel iacere ſine exercitio ſpūali: q; in via dei ſtare retrocedere eſt: ſ; d; ambulare de v̄tute in virtutē. ¶ Itē miſtice ꝑ lazarū languētē ſignificari etiā pōt grauē tentatiōnē patiēs: et ꝑ ei⁹ ſorores ꝑſone ꝓ ei⁹ alleuiatiōe deuote xp̄m ꝑcātes q̄ nō ſemꝑ exaudiūt: ſ; talis patiēs aliqñ ꝑ actū pcti mortalis mori ꝑmittit ab eo q̄ eſt tāte bonitatis ⁊ potētie ꝙ ſcit ⁊ pōt bona de malis elicere. In hoc autē ꝙ dn̄s vadit ad eū ſuſcitandū oñdit ei⁹ clemētia inquātū hoies i pctis exiſtētes ⁊ q̄ſi mortuos ac ꝑ ſe ad deū accedere nō valētes miſericorditer ꝑueniēdo attrahit ⁊ peccatorē nō ſolū mortuū ꝑ culpā: ſ; ēt aliqñ fetentē ꝑ ifamiā: ⁊ ſepultū ſub lapide ꝑ obſtinationem ſic reducit ad vitā gr̄e ꝙ nō ſolū tollit obſtinatio ⁊ mors culpe: ſ; ēt fetor infamie ⁊ reducitur ſuauis odor bone fame. Nulla eñ deſꝑatiōi dat occaſio cū lazar⁹ iā fetēs et q̄triduan⁹ reſurrexit a mortuis ⁊ monumēto. Loc⁹ aūt ifirmi erat bethania q̄ interpretat dom⁹ obediētie: ꝑ qd̄ dat intelligi ꝙ ſi infirm⁹ ſit deo obediēs pōt ab eo de facili curari. ⁊ ſ; Anſel. In bethania (qd̄ dom⁹ obediētie interp̄tat) lazarū ſuſcitauit oſtēdens oēs q̄ bone volūtatis ſtudio huic mūdo moriētes in ſinu obediētie req̄eſcūt i vitā eternā a deo reſuſcitādos. Iſta autē bethania erat marthe ⁊ marie ꝑ quas duplex vita. ſ. actiua et ꝯtēplatiua ſignificat: vt ſic ꝑ h̄ intelligi det ꝙ ꝑ obediētiā hō ꝑfect⁹ in vita actiua et cōtēplatiua reddit. Dr̄ autē de lazaro ꝙ poſtea nūq̄ riſit: nunq̄ in geſtu ſigna iocoſa oſtēdit ꝓ eo ꝙ vite huius erūnis q̄s moriens euaſerat reddit⁹ fuit. Magis eñ q̄ añ fact⁹ amator vite illius peniebat eū vite iſtius. vñ Aug. O ſi poſſemus excitare hoies: ⁊ cū ipſis pariter excitari vt tales eſſem⁹ amatores vite ꝑmanētis quales ſunt hoies amatores vite fugiētis. Credit autē hoc factū ea die q̄ in eccl'ia ſolet legi. ſ. feria ſexta añ dñicam de paſſione dn̄i. Monumētū v̄o lazari demōſtrat eccl'ia ibidē in honore btē marie magdelene cōſtructa ⁊ grāde monaſteriū magna oliuaꝝ ſilua circundatū: vbi erat abbatia ſcti lazari cū abbatiſſa ⁊ monialib⁹ ordinis ſcti benedicti. (Multi ḡ iudeoꝝ q̄ vi[illegible]erāt) mirabilia (q̄ fecerat ieſus crediderūt in eū.) Nec mirū: q; illud ſignū fuit diuine virtutis manifeſte oſtēſiuū: ⁊ tale miraculū nō ē a ſeculo auditū. ſ. ꝙ mortu⁹ q̄triduan⁹ in monumēto reſuſcitaret ad vitā. vñ ſm̄ Augu. Excedit oē miraculū qd̄ ieſus circa lazarū fecit: quē ab ipſo iferni inquilino deſtructa lege tartarea redire ad ſuperos iuſſit. (Quidā aūt ex ipſis) iudeis (abierūt) eadem die (ad phariſeos ⁊ nūciauerūt eis que fecit ieſus) et celebris erat ſmo de eo apud mltos: alij bono: alij malo zelo moti nūciauerūt: quia ſicut ex ſignis viſis boni conuertunt ⁊ proficiūt: ita frequēter mali obdurant et deficiūt. Boni q̄dē nūciauerūt eis vt mitigarēt eos circa ieſum ⁊ ꝓuocādo vt crederēt mali v̄o vt cōcitarēt eos ieſum ⁊ prodendo vt ſenirēt ꝑ bonos illi ſignant q̄ bōa i alijs ſicut in ſe amāt: ⁊ oia i bonū iterp̄tant: ꝑ malos aūt illi qui vidētes ſeruorum dei opera odijs iſequunt ⁊ iſamare conant. ¶ Orō.

Benignissime ieſu q̄ q̄triduanū lazarū iā fetētē a ſepulchro reſuſcitaſti: et a vinculis ſoluere ac libere abire feciſti moueantur obſecro viſcera mie tue ſuper me miſerū pcti delectatiōe cōſenſu ⁊ ꝑpetratione mortuū: mole male cōſuetudīs oppreſſum ⁊ ſepultū: iāq; quatriduanū ⁊ fetidū ⁊ me ſepulchro vitiorū reſuſcita: vt ꝑ cōfeſſionē foras veniā reſuſcitatū a vinculis peccatorū ⁊ mortis: ſolue ſolutū ab omi ſeruitute liberum in libertatē glorie filiorum dei ire concede. Amen.

¶ De cōſpiratione pontificū ⁊ phariſeoꝝ ꝯtra chriſtū. C. xviij.

Predcō ita q; miraculo de ſuſcitatiōne lazari publicato pōtifices q̄ erāt maioris auctoritatis et magis literati ⁊ phariſei q̄ videbātur pre alijs religioſi ex q̄bus factū eorū grauius erat moti ſunt ad tractādum publice de morte chriſti ex ira et in[…]

Augu.

Lazari monumentū.

Augu.

miſtice

Anſel.

Lazar⁹ nō riſit deincep̄s.

Joā. xi.

nidia quā de fama ꝛ gloria eius habebāt ꝛ ad hoc faciendū (collegerūt ꝯſiliū) ſabbato mox ſequēti (aduerſus ieſuz) timētes ſi dimitterent eū ſic vincētē ꝛ ſigna talia faciētem per ipm amittere et locum et gentem eo ꝙ oīs turba poſt eum iret eiqꝫ crederet et ipſa ſacra eorū vana et abolēda eſſe doceret.

cōſiliū.

Cōſiliū a cōſiliādo eſt dictū: qꝛ ꝯſiliati ꝛ cōgregati erāt in vnū malū conſenſuz. Et hoc erat primū cōſiliū qđ habuerūt contra ieſum. Prius quidē querebāt euz interficere: nunc aūt ſententiā firmauerūt: et ꝗrētes conſilium aperte de morte eius tractauerūt. Uidebant eñ xp̄m populo tanꝗ̄ regē honorari: et quia mandatū romanorum erat vt null⁹ niſi ꝑ eos deberet rex noiari. Oīs eñ qui ſe regem facit cōtradicit ceſari ideo timebāt ꝙ ſi xp̄m tanꝗ̄ regem haberēt romani ipſos rebelles reputarēt: et veniētes ꝯtra eos ciuitatē ꝛ locū deſtruerent.

B

Timor phariſeorū,

Uel timebāt etiā ne ſi xp̄i doctrina ꝓcederet: templū et vniuerſa religio ac reuerētia eius vilipēderetur: ꝛ iudei nulli⁹ momenti fierēt: et ideo romani ciuitatē eis auferrēt: eoſqꝫ in ſeruitute diſpergerent. Uel certe timebant ne ſi omnes in xp̄m crederēt nemo remaneret qui aduerſus romanos ciuitatē tēplūqꝫ defenderet: qm̄ contra ipm tēplū et contra ſuas paternas leges doctrinā ipſi eſſe ſentiebāt. Pōtifices ꝛ phariſei ſibi conſulebāt nec tñ credere volebāt. Plus enim ꝑditi hoīes cogitabāt quomodo alteri: ſcꝫ xp̄o nocerēt: vt perderent ꝙ quomodo ſibi

Io. xiij.

cōſulerēt ne perirēt. Timebāt ꝛ cōſulebāt. Sed trepidauerunt timore vbi non erat timor. Si enim xp̄o credidiſſent: ſi eum nō occidiſſent nec locū nec gētē amiſiſſent. Sed qꝛ xp̄m occidere nō timuerūt: ꝛ locū ꝛ gētē ꝑdiderūt. Nā ꝛ romani poſt paſſionē ꝛ glificationē tulerūt eis locū ꝛ gētē expugnando et trāſferendo. Tp̄alia ꝑdere timuerūt et eterna nō cogitauerūt: ꝛ ſic vtraqꝫ amiſerūt. Que vt fugituri egerūt hec qꝛ egerunt nō effugerūt. Quid vobis ꝓfuit o inſani iudei quod tantū ſcelus cōmiſiſtis? Aliquid quia xp̄o dn̄o vt docuit ſeruire noluiſtis: ideo dn̄o caruiſtis: Dn̄i eñ illi ſeruiunt reges quib⁹ vos ſeruitis facti eſtis mali ſerui bonorū ſeruorū xp̄i. Per quos cōterit cōtumaciā veſtrā: ꝑ ipſos diſſipat conſilia veſtra: ꝑ ipſos retribuit ſcelera veſtra in capita veſtra. Ipſe autem dominus quem interimiſtis non vos ſeruos: ſed liberos eſſe cupiebat: qñ dicebat ſi vos filius liberauerit vere liberi eritis. Uos aūt dn̄m deum regem ꝛ ipſaz verā libertatē nō ſolū repudiaſtis: verūetiā negare cupientes clamaſtis. Nō habem⁹ regē niſi ceſarē.

C

Religioſi ficti.

Conſidera qđ ſunt hodie hoīs etiaz religioſum habitum geſtantes qui iudeos imitando tp̄alia ꝑdere metuūt: ꝛ eterna nō attēdūt: ſicqꝫ vtraqꝫ nō immerito amittūt. Sunt eñ pleriqꝫ et religioſi ꝗ tp̄alia qñqꝫ minus iuſte ꝛ obliꝗ acquirētes: vel ſic acq̄ſita poſſidētes ea dimittere trepidāt: ꝛ pro his eterna amittere nō formidāt. Et qꝛ nūc cū iudeis tenebras diligūt interiores ſcꝫ culpe: idō tūc cū eis in tenebras mittenť exteriores .ſ. gehēne. Religioſus ergo cupid⁹ vel van⁹ eſt lamētabilis qꝛ miſerabilior eſt quodā mō oīb⁹ creaturis .ſ. carēs deo ꝛ mūdo. ¶ Tūc cayphas qꝛ pōtifex fuit ꝗđ eis faciēdū erat decreuit ꝛ ꝓpter auctem officij locut⁹ eſt dicēs. (Expedit vt vn⁹ hō etiā ſi bon⁹ ꝛ iuſtus eſſet ꝑ populo moriatur ꝛ ppl̄i conſeruatiōe (ꝛ nō tota gēs pereat) ſi ille in vita maneat: quia bonū cōe magis eſt eligēdū ꝙ particulare. ¶ Hic ptꝫ manifeſte paſſio inuidie et liuoris contra ieſum: ꝛ paſſio timoris ꝑdēdi gētē ꝛ locū ſubuertebat in eis rōnis iudiciū: qꝛ nullo caſu licitū eſt interficere innocentē ꝛ iuſtum ꝑ hoc eñ nō ꝓcurať: ſed magis deſtruiť cōe bonuꝫ. Propter qđ iudicio dei illud malū qđ credebāt ꝑ mortē xp̄i euadere .ſ. deſtructionē loci ꝛ gentis hoc ꝑ mortē xp̄i incurrerūt: qꝛ in penā hui⁹ pctī romani locū ꝛ gētē deſtruxerūt qđ ꝑ Titū et veſpaſianū anno .xlij. poſt paſſionē xp̄i eſt factū.

D Cayphe ꝓphetie.

Prophetizauit autē cayphas vtilē humano generi mortem xp̄i lꝫ neſciens. Quāuis eñ eſſet intētio cayphe dare ſolūmodo conſiliū de morte xp̄i pro tp̄alis periculi euaſiōe circa pplm iudeorū: tñ vbū ſuū ſic ſonabat ꝙ xp̄s erat moriturus pro gēte et populo: et ꝙ ſic protulit fuit prophetia ꝗdammodo de futuro ꝙ chriſtus erat moriturus pro ſalute ſp̄uali non ſolum iudeorum: ſed etiam omniū gentium qui crediturí erant in ipſum et per fidem congregandi. vnde Theophi. Hoc ipſe quidez praua dixit intentione: ſed tamē ſpiritusſancti gratia ore eius vſa eſt ad futuri preſagium. hec Theophi.

Theo.

Non tamen ſequitur quod quicūqꝫ ꝓphetat, ſit propheta: nam quandoqꝫ alicui conceditur actus alicuius rei cum tamen conditio ei non conceditur. vnde Orige.

Orige.

Nō quicunqꝫ propheta eſt: ſicut non quicunqꝫ ius proſequitur iuſtus eſt: ſcilicet qui facit aliquod opus propter humanā gloriā. hec Orige.

E Expediuit xp̄z mori tripliciter.

Expediēs autē ꝛ neceſſariū fuit xp̄m pro nobis pati et mori ratione triplici. Primo ad oſtendendum circa nos iudiciū diuine dignationis et pietatis. Scđo ad exoluēdum precium noſtre redemptionis qđ fuit precioſus imaculati Ieſu chriſti ſanguis. Tertio ad prebendū exemplū noſtre imitationis vt ſequamur veſtigia eius. Inſup et alia ratione triplici expediebat xp̄z mori. Primo qꝛ hō mortu⁹ erat: ꝛ ideo expediebat vt xp̄s mortē nr̄am deſtrueret: ꝛ hoīem

viuificaret. Erat autē hō mortu⁹ q̄druplici morte .s. nature: culpe: gehēne: et priuatio- ne visiōis diuine. Primā destruxit p̄ suā glo- riosā resurrectiōez: scdām p̄ sui sanguinis effu- sionē: tertiā p̄ inferni expoliationē: q̄rtā per sue visiōis restitutionē. Scdō q: hō erat p- ditus: iō expediebat vt xp̄s ad nos veniret: ac mortē subiret: et sic hoiez pditū inueniret. Tertio q: hō erat a deo diuis⁹ et dispsus: iō expediebat vt xp̄s hoies in vnū congrega- ret: et ad eū reuocaret. Ca- yphas ḡ pphetizauit q̄dē .i. v̄ba pphete protulit nec tamē erat ppheta: q: inspirationē ppheticā non accepit: et donū pphetie nō habuit sicut et Balaā. vñ fm Aug. Docemur ēt hoies ma- los pphetie spū futura p̄dicere: qd̄ tñ euā- gelista diuino tribuit sacramēto .i. v̄tute ip- sius sacramēti: sc3 summi sacerdotij: q: cay- phas nō a semetipō hoc dixit: s3 cū eēt pōti- fex .i. sūm⁹ sacerdos anni illi⁹ et ministeriu3 habens in manib⁹ nō meritis suis pphetizauit et spū dei locut⁹ est: q: ipō ignorante dcm̄ propheticū protulit nō rōne meriti sui s3 dignitatis officij: et forte vnctio pontifica- lis cōtulit ei quēdā sensum pphetandi. vñ Chri. Uide autē quāta spūscti virt⁹ est. a mēte eñ mala valuit v̄ba pferre pphetie. Uide ēt quāta est pōtificalis v̄tus ptātis. Pōtifex eñ effect⁹ et si indign⁹ existēs pro- phetauit nesciēs q̄d diceret. Ore eñ solum vsa: est grā: 9taminatū cor nō contigit. hec Chri. Ob quā auctem solū credim⁹ malu3 p̄latū exaudiri et forte: q: p̄co ecclie ē et i ei⁹ voce dicit orem⁹. cū mlte auctoritates fa- ciāt i cōtrariū: vt illa q̄ suis p̄mit aliena nō diluit et hmōi. D̄r āt cayphas fuisse pōtifex anni illi⁹: q: l3 de⁹ 9stituerit summū sacer- dotē vnū cui mortuo vn⁹ succederet p̄ ābi- tionē tñ postea euenit vt plures eēnt: et per annos singulos suis vocib⁹ ministrarent. (Ab illo ḡ die q̄si vtili accepto cōsilio (cogi- tauerūt) magis diffinite q̄ pri⁹: vt xp̄m q̄ ci- tius possent interficerēt dicētes: vt inuen- tus duceret in hierl'm. l3 eñ añ habuissent instinctū et volūtatē interficiendi ipm: tñ ex ex cōsilio cayphe diffinierūt firmo pposito hoc q̄ citi⁹ possēt adīplere. O prauū 9siliū o pessimi duces ppl'i: o consiliarij neq̄ssimi. Quid agitis miseri? Quis vos furor exagi- tat tantus? Que ordinatio est hec? qd̄ ppo- situm? q̄ cā accusationis dñi nr̄i Jesu xp̄i? Nonne ipse in medio vestrū est: quē tñ ne- scitis: et itelligit oia v̄ba vestra: et scrutatur renes et corda. S3 sic fieri op3 vt delibera- stis: q: tradidit eū pr̄ su⁹ in manibus vr̄is. Q: ḡ ies⁹ iā destinat⁹ erat morti: iō ab ipso sabbato quo concilium collegerunt inchoa mus memoriam dñice passionis in diuino offō maxie in hymnis et subiicem⁹ Glīa pa tri l introitu misse: et rñsorijs: et q̄si post ho- ram eiusdē cōsilij publicū luctū icipiēs ec- clesia et suo cōpatiēs dño sicut mēbra capiti ex tūc q̄si lugēdo recitat vexillū regis miste riū crucis: clauos et lanceā3 pforati corpis et his similia vsq3 ad diē passiōis: nondū tñ plene: q: nōdū tradit⁹ erat dñs in lanista- rū man⁹. Uñ dñicā et ebdomadā illā de pas siōe dñi appellam⁹. Diuulgatū āt fuit istō cōsiliū de occasione xp̄i habitu3. S3 sapiēs dñs volens dare locū ire: et ēt q: nōdū erāt oia cōpleta: necdū venerat hora ei⁹ p̄ quē tradēdus erat et crucifigēd⁹ post cōsiliū cau ti⁹ se obseruās palam apud eos ambulare desijt: neq3 ad aliquam ciuitatem popula- tam abijt: sed in regionē iuxta desertu3 vbi pauci de iudeis erāt: et nō frequētia insidiā tium in ciuitatē effrē q̄ erat parua et parū populata: ac magis secreta: et ibi morabat cum discipulis suis vsq3 ad tp̄s sue passio- nis ppinquū. Sed stetit ibi paucis diebus cū ipis discipl'is se occultās ad temp⁹. vbi Chriso. ipsi autē qñ oēs letabant et festum celebrabāt tūc occultant et in periculis sūt sed tñ pmanebāt cū eo fm illud. Uos estis q̄ permāsistis mecū in tentationibus meis. Et sic fugit dñs ante faciē neq̄ssimoru3 ser- uorū: et hoc nō fecit ppter potētie defectū: sed vt alijs daret viuendi exemplum. Unde Aug. Nō q: potētia ei⁹ defecerat in qua si vellet palā cū iudeis cōuersaret et nihil ei facerēt: s3 exēplū discipulis demonstrabat in q̄ apparet nō esse peccatū si fideles eius oculis psequentiū se subtraherēt et furore3 sceleratorū latendo poti⁹ euitarēt q̄ se ostē dendo magis accēderent. fm Orige. Hone- stum et laudabile est imminēte iam piculo et agone cōfitēdi iesum nō euitare cōfessio- nē: nec recusare subire mortē gratie v̄ita- tis: sed nullus d3 tradere occasionē tāte tē tationi: et hoc propter duas rōnes. Prio q: valde presumptuosum est periculis se inge- rere propter inexperiētiā proprie v̄tutis q̄ et qñq3 fragilis inuenit: et propter futuri euentus incertitudinē. Secundo ne nos in gerentes psecutoribus occasionē prestem⁹ eis: vt magis impij et noxij fiant: et nos de eorū delicto demus responsum: et luamus penas. (Proximum aūt erat pascha iudeo- rum.) Hoc subditur ad ostēdēdū q̄ christ⁹ paruo tp̄e in ciuitate se occultauit: quia añ pascha in hierusalē venit. (Et ascenderunt multi de regione hierosolymam ante pas- cha vt sctificarēt et mūdarēt seipos) orōni- bus et sacrificijs ante festū ad digne come dendū agnum paschalē quē nullus come- dere debebat nisi mūd⁹. Preceptat eñ dūs per Moysen vt vndiq3 de tota iudea conue nirent ante pascha in hierl'm: et ibi fm legē añ iesum agni paschalis se mūdarēt vt sic purificati solēnitati et esui agni mūdi in-

Mors q̄druplex.

Augu.

Chriso.

Pōtificalis v̄tus.

Consiliū prauum.

Effrem

Chriso.

Fuga domini

Augu.

Orige. 9fessio fidei.

Theo. tereſſent. vñ Theo. Aſcenderũt aũt añ paſ-
cha vt purgarẽt. qm̃ q̃cũq; peccauerãt paſ
cha nõ celebrabãt niſi pri⁹ expiarent̃ bal-
h neationib⁹ et ieiunijs ac raſura q̃netiã q̃ſ-
Cõica= dã deputatas oblatiões offeredo. hec The.
re volẽ= vbi iformant̃ q̃ dñt cõicare q: cõfeſſiõe: orõ
tes. ne ⁊ ieiunio añ dñt purificari. Si eñ h̃ fie-
bat de agno figurali multomagis ſe d3 hõ
ſctificare bonis operib⁹ ad digne recipien-
dũ verũ agnũ imaculatũ corp⁹ xp̃i. Sed iu
dei obliti ſunt ſctificatiõis tractabãt de ne-
ce veri agni ⁊ ipm̃ agnũ ad imolandũ q̃re-
bãt in ipſo loco orõnis feſto ſanguinẽ ino-
centẽ miſcere cogitãtes. vñ Chri. Hi vene-
rãt in exteriorib⁹ ſe mũdare et in iterioꝛib⁹
p̱ homicidiũ ⁊ ſanguinẽ ſe coinquinare. Jn
Chriſ. ſidiabant̃ ei et tp̃s feſti tp̃s faciebant occi-
ſionis. h̃ Chri. (q̃rebãt g̃ ieſu3 ⁊ colloq̃ban-
tur adinuicẽ in tẽplo ſtãtes. Quid putatis
q: nõ venit ad diẽ feſtũ) q: eñ mirabant̃ ꝙ
in tanta cõgregatiõe ad docendũ nõ vene-
rat: iõ q̃rebãt nõ q̃dẽ bñ ⁊ ad honoꝛandũ: ſ3
Dies male ⁊ ad occidẽdũ. ¶ S3 eſt notãdũ ꝙ qñ
feſtus. eſt dies feſt⁹ ⁊ agit̃ ſctẽ ſp̱ dñs eſt i die feſto
Math. ſm̃ illð. Ubi duo vel tres ꝯgregati fuerint
xviij. in noĩe meo in medio coꝝ ſum: ⁊ iõ nos cõ-
gregati in domo dei q̃ram⁹ ieſum moꝛtuos
nos ꝯſolãdo ⁊ exoꝛãdo: vt ad diẽ feſtũ nr̃m
veniat ⁊ nos ſua p̄ñtia ſctificet: qñ vero nõ
recte agit̃ feſtũ: tũc nõ venit ieſus ſm̃ illud
eſaie. j. Eſa. Feſtiuitates vr̃as nõ feram. Et ſubdit
euãgeliſta q̃ſi r̃ndẽs q̃ſtioni coꝝ. (Dederãt
eñ põtifices ⁊ phariſei mãdatũ vt ſi q̃s co-
gnouerit vbi ſit ieſus indicet) ptãti publice
(vt apprehenderẽt eũ). ſ. miniſtri ptãtis ad
occidendũ: ppt h̃ eñ ab eis ſicut ab igratis
et obſtinatis receſſerat: vſq; ad tp̃s q̃ð ſue
Augu. paſſiõi diſpoſitũ erat. Sed vt ait Aug. nos
Contẽ= q̃ ſcim⁹ vbi xp̃s eſt: q: ad dexterã dei pr̃is i-
platio. dicem⁹ iudeis vt ſic vtinã apprehendãt eũ
p̱ fidẽ. Cõſpice igit̃ p̄dictos nephariosn in
ſuo cõſilio peſſimo eſtuãtes: ⁊ dñm ieſu3 ac
diſcipulos tanq̃ pauperes ⁊ ibecilles rece-
dẽtes. Quid tũc putas magdalenã dixiſſe.
Sed ⁊ q̃lis animi mater dñi ieſu erat cũ ſic
eũ recedere videret et audiret eãm q̃re: q:
ſci3 eũ occidere volebãt. potes hic meditari
dñam ⁊ ſoroꝛes eius tunc cũ magdalena re
mãſiſſe ⁊ dñ3 ieſu3 eas oẽs de ſcita ſua ꝯuer
ſiõe tũc cõſolatũ fuiſſe. Conſidera nũc q̃ ſic
dñs ſuos aduerſarios q̃s ſolo nutu p̱dere
poterat tãq̃ ibecilles recedẽdo declinabat
nec ſe ſaltẽ v̄bis excuſando defendebat: ac
eius mãſuetudinẽ ⁊ hũilitatẽ imitãdo oẽm
depõe amaritudinẽ ⁊ furoꝛẽ: q: ſic ⁊ coꝛpis
et aĩe habebis requiẽ. Oratio.
Domine ieſu xp̃e magni ꝯſilũ an
gele q̃ ꝯſiliũ malignãtiũ ꝯtra te
fieri pmiſiſti nec illis reſiſtere p̱
potẽtiã ſed magis cedere p̱ pa-
tientiã voluiſti: ne derelinquas me in errã-
te iudicio aut noxio cõſilio mei arbitrij vel
hoim: neq; in ptãte aut tẽtatiõe demonũ: ſ3
tu ipſe clemẽter ne intus et foris diſpone et
rege ac dirige in viã ſalutis eterne. Da mi-
hi dñe vt q̃cquid ꝯtra me diabolice aut hu
mane moliunt̃ aduerſitates redigãtur ad
nihilũ vt illeſus ⁊ de omni periculo erept⁹
letus tibi referã actiones gratiarũ. Amen.

¶ De decem leproſis a domino curatis. Capitu. xix.

Factum eſt aũt cũ cõplerent̃ ⁊ appro A Luc. ix. ⁊ xviij.
pinquarent dies aſſum-
ptionis dñi ieſu. i. a mũ-
do ad patrẽ p̱ paſſionẽ et
moꝛtẽ nõ diuertit ſed (fir-
mauit faciẽ ſuã) i. volũ-
tatẽ: nã p̱ faciẽ deſignat̃
animi volũtas in locum
paſſionis: ⁊ (vt iret in hierl̃m) q: ibi opoꝛte-
bat verũ agnũ imolari vbi figuralis agn⁹
ſolebat offerri. Aſſumptionẽ ieſu dixit lu- Aſſum=
cas nõ ſolũ ſm̃ tp̃s quo aſſumi debebat p̱ ptio
paſſionẽ de hoc mũdo ad patrẽ: q: opoꝛtuit xp̃i.
pati xp̃m: ⁊ ita intrare in gloꝛiã ſuã: ſed etiã
ſm̃ p̄ceptu3 de agno paſchali q̃ decimo die
mẽſis pmi aſſumebat̃ de grege et ad domũ
inferebat̃ ⁊ ſeruabat̃ vſq; ad veſperã. xiiij.
diei ⁊ tũc imolabat̃. Jn hũc modũ xp̃s deci
ma die. i. ramis palmaꝝ venit ad locũ paſ- Proui=
ſionis. ſ. in hierl̃m vbi tanq̃ verus agn⁹ erat dentia.
p̱ nobis imolãdus: mãſitq; ibi ⁊ circa vſq;
dũ paſſus eſt: vt ſic veritas figure r̃nderet.
Ex quo pt3 ꝙ tp̃s ſue paſſiõis p̄uidit quaſi
de⁹: ⁊ ꝙ ſpontanee nõ coacte eſt paſſus vñ
(firmauit). i. nõ leuiter voluit: ſed firmiter
⁊ conſtanter diſpoſuit vt iret in hierl̃m) ad
ſuſtinẽdũ moꝛtẽ vt oſtẽderet ſe ſpõte paſſu-
rũ: ⁊ ſuo exẽplo diſcipulos animaret ad paſ
ſionẽ. Sic ⁊ tu oẽ opus bonũ firmus ⁊ ſta-
bilis debes aſſumere: nec p̱pter tentatiões
ab eo dimitere. Jnſtante ergo tp̱e paſſionis
q̃ tranſmigraturus erat de mũdo ad patrẽ
preſtat doꝛſum galilee ⁊ faciẽ in hierl̃m cõ-
uertit: ac firmata ⁊ imperterrita mẽte locũ
quo pati decreuerat petit. Non huc et illuc
ibat: ſed iter verſus hieruſalẽ tenebat. Un-
de qui ſuperius plures excitauit et hoꝛta-
tus eſt diſcipulos et alios ad martyrium et
ſui ſequelam verbo: hic hoc idẽ facit facto
eos tanq̃ magiſter et ductoꝛ precedens et
quaſi facto ſuo dicens. (Si quis vult poſt
me venire abneget ſemetipſum ⁊ tollat cru
cem ſuã et ſequatur me. (Appropinquan-
te ergo tp̱e paſſionis ſue dñs Jeſus q̃ plu-
ries fugerat incipit reuerti. Sicut eñ in ſu-
perioꝛibus ad noſtrã inſtructione3 vſus eſt

prudētia oſtendēs ꝙ ꝓ loco et tpe furorē ꝑ ſeqntiū caute debemus declinare: ita nunc vtit fortitudine: q2 debito tpe iminēte ſpōte rediit vt ſe paſſiōi offerret ꝛ in manib9 ꝑ ſeqntiū traderet. Sic alʼs fuit vſ9 tēperātia cū fugit honorē qñ turbe voluerūt eū facere regē: ꝛ ecōtrario fuit vſus iuſticia cū voluit tāꝙ rex honorari qñ ppłs cū ramis arborū occurrit eidem. Satis tñ modeſte eūdem honorē voluit: ꝛ ideo aſellū aſcendit.

B — Virtutes xp̄i.

Iſtis igiť quatuor ꝟtutib9 vſus eſt dñs ꝟtutū ꝓpter noſtrā inſtructionē a quib9 oēs alie ꝟtutes morales deſcendūt ꝛ deriuanť: ꝓpť qđ cardinales ac pncipales eē dicunť. Non ergo eſtimād9 eſt fuiſſe incōſtās vľ varius ſicut nec aliquis alius qui ſm diuerſos caſus in diuerſis ſe exercet virtutibus. (Et factum eſt dum) paſcha celebraturus (iret in hieruſalē tranſibat ꝑ mediā ſamariā ꝛ galileam.) Samaria erat terra gentiū: galilea iudeorum. Et ideo chriſtus vadens ad paſſionem tranſit per gentes ꝛ iudeos dans intelligere ꝙ fruct9 ſue paſſiōis in oēs erat futurus atq; fides nobis ei9 poſt mortē ꝛ iudeos et gētiles vnū debebat efficere populū. Quia ergo erat diſcordia inter iudeos et ſamaritanos ipſe inter vtroſq; ꝛ per mediū vtriuſq; terre trāſijt vt tanꝙ mediator eos pacificaret ꝗ ad ſaluādos gentiles ꝛ iudeos venerat. (Et) in ingreſſu cuiuſdam caſtelli in terminis ſamarie (occurrerunt ei decē viri leproſi) q2 audierant famā de mirabilibus xp̄i. In ingreſſu vrbis et tñ añ ingreſſum occurrerunt ei quia ritu legis Moſaice quaſi immūdi erāt ab vrbibus ꝛ oppidis excluſi: nec poterant cū alijs cōmorari. Conuerſabanť aūt adinuicē: q2 cōmunitas paſſiōis fecerat eos vnanimes ꝛ preſtolabantur ſimul tranſitū Ieſu ſoliciti donec aduenientē eū viderent. (Qui ſteterunt a longe) tum propter xp̄i reuerentiā tum q2 non debebant appropinquare hoibus ne eos inficerent eo ꝙ lex iudeorū leprā immūdā non tangendam iudicat. Lex euāgelica leprā non externā: ſed internam eſſe immūdā affirmat. Et ſm Theo. A lōge ſtant quaſi verecundantes de immūdicia.

Theo.

putabant eñ ꝙ xp̄s eos queadmodū alios faſtidiret. Sic ergo abſtiterūt loco ſed facti ſunt primi deprecando ꝓpe eñ eſt dñs oibus inuocantibus eū in veritate. (Et leuauerūt vocē ſuam) ex magnitudine affectionis ꝛ magno deſiderio ſanitatis: ꝛ clamauerunt dicētes. Ieſu pceptor miſerere nr̄i) q2 ſolo pcepto ꝛ ꝟbo potes nos curare. Si ieſus g̃ vult: ſi pceptor g̃ pōt: ſi miam inuocant g̃ ſe miſeros ꝛ indigētes oſtēdunt: ꝛ ſic petitio fuit digna ꝛ ex parte petentiū q2 miſerādi: ꝛ ex parte eius a quo petebať: quia Ieſus volens ꝛ pceptor potēs. ſm Tytū dicūt nomē ieſu ꝛ lucrifaciūt rē. Nā ieſus interptať ſaluator. vñ ſeqť. (Quos vt vidit) benignitatis ꝛ cōpaſſionis ꝛ mīe oculis) dixit. Ite oſtēdite vos ſacerdotibus.) Lex eñ pcepit vt emundati a lepra ſacerdotib9 ſe preſentarēt: nō vt ſacerdotes eos mūdarēt ſed vt eos mūdos eſſe iudicarēt: ꝛ vt mūdati ꝓ ſua emūdatiōe ſacrificiū ī lege ꝺterminatū offerrēt. (Et dū irēt) vt ſacerdotib9 ſe demonſtrarēt (mūdati ſunt) ex fide ꝛ obedientia ad xp̄m meritorie de congruo ſed diuina ꝟtute effectiue.

Titus.

C — Mūdati añꝙ aduenirent.

¶ Quatuor ex cauſis mūdati ſunt anteꝙ ad ſacerdotes puenirent. Primo q2 xp̄s nouerat ſacerdotū ſupbiā: cōtempſiſſent eñ eos aſpicere. ne ergo ſcādalizarenť pueniť eos ſanare. Scđo bonū obedientie eorū hoc meruit. Tertio hoc meruit eoꝝ fides. Quarto voluit oſtēdere ꝙ non ꝟtute legis aut ſacerdotū erāt mundati: ſed dei imperio. (Unus aūt) eorū ꝗ ſamaritanus ꝛ gentilis erat (vt ſe mūdatū vidit) ſuā ſanationē virtuti xp̄i deputās (rediit cū magna voce ad deū) ex fidei ꝛ deuotionis magnitudine (magnificās) ꝛ tāꝙ gratus bñficiū recognoſcēs (cecidit) ꝑ humilitatē (in faciē añ pedes ieſu) ꝑ deuotionem et reuerentiā exhibens (ꝛ adorauit eū) gratias pro beneficio accepto ſibi (agens.) Ubi exprimiť fides eius ꝛ deuotio ac beniuolentia et grandis affectio. Dedit autē ei fiduciā appropinquādi dño iā ſuſcepta purgatio. Ceteri vero qui iudei erant permanſerunt ingrati: nec ad agendū gratias ſunt reuerſi: quia decepti a ſacerdotibus quib9 ſe repreſentauerant quiq; doctrine Chriſti et miraculis detrahebāt ſm eorū informationem attribuerūt ſuā ſanationē obſeruātie legis cū ſe ſacerdotibus oſtendebāt ꝛ nō virtuti xp̄i: licet a principio fideliter ꝛ deuote petiuiſſent ab eo ſanari. (Et dixit Ieſus. Nōne decē mundati ſunt ꝛ nouē vbi ſunt?) Non interrogat dñs quaſi neſciēs: ſȝ ingratos querit quaſi ignorās et de eorū ingratitudine dolens et eos requirēdo oſtēdit ſibi ignotos. i. reprobatos. Sicut enim ingrat9 nō recognoſcit dei beneficiū: ita nec de9 noticia approbationis recognoſcit ipſum: recognoſcentē vero ſe recognoſcit ꝛ ipē. vnde Bed. Et merito eos ſaluator quaſi ignotos vbi ſunt inquirit. Scire eñ dei eligere: neſcire reprobare eſt. hec Bed.

Beda. — Scire ꝛ neſcire dei.

Magis autem dolendū eſt de eo qui aliquā incurrit ingratitudinis culpā ꝙ de bñficio pdito. Et ideo quaſi plangēdo ſubdiť. (Non eſt inuentus qui rediret ꝛ daret gloriā deo niſi hic alienigena) alteri9. ſ. gentis ꝗ nō erat de iudeis. Et hoc dictū eſt vel a xp̄o: ꝛ tūc erāt ꝟba q̄ſi lamētantis vel dictū eſt ab euāgeliſta in cōfuſione iudeorū ꝗ non ſunt reuerſi ad xp̄m. Et nota ꝙ in hoc qđ iſte alienigena rediit

Alienigene reditio.

et alii q̃ erãt iſraelite reditũ neglexerũt ꝑfigurata fuit vocatio et fides gẽtiliũ q̃ venturi deuoti erãt ad fidẽ xp̃i ac repudiatio ⁊ ꝑfidia iudeorũ qui in ſuo errore erãt remãſuri. Dñs aũt ⁊ i lepis ⁊ in olb⁹ q̃s ſanauit in corpe ſanauit ⁊ in aĩa: ſ3 hi poſtq̃ fuerunt ſanati in corpe et iuſtificati in aĩa ac boni facti poſtea corruerũt a grã et facti ſũt mali et ingrati. Deinde eorũ igratitudinẽ magis cõfutat dñ alienigenã q̃ redierat laudãdo cõmẽdat: q2 eñ hũiliter añ deũ infirmitatẽ ſuã cognouit: iõ dñs conſolãs eũ dixit. (Surge). ſ. a pctõ in q̃ iacuiſti ceſſando (et vade) de ꝟtute in virtutẽ in cõuerſiõe quã incepiſti ꝑficiẽdo (q2 fides tua) q̃ intellectũ deo ſubdidiſti (te ſaluũ fecit) et ad ſalutem non ſolum corporis: ſ3 ⁊ aĩe reduxit: q2 ipſa eſt initiũ iuſtificationis ⁊ dat fiducia regni celeſtis. Ubi Beð. Si aũt fides ſaluu3 fecit eũ q̃ ſe ad agẽdas ſaluatori grãs iclinauit ergo ꝑfidia ꝑdidit eos q̃ de acceptis bñficiis deo gloriã dare neglexerũt.

Beda.

D miſtice.

Miſtice ꝑ leprã q̃ eſt corruptio carnis ſignat peccatũ mortale qḋ eſt corruptio aĩe. Primo q2 cõiter in lepra vox efficit inualida: ſic in peccatore vox eſt inualida: q2 deus pctõres nõ audit. ⁊ cũ multiplicãt orõnẽ nõ exaudit. Secũdo q2 i leproſo corpe multa vlcera minuta dura et rotũda creſcunt: ſic i cordẽ pctõris multe cõpũctiões ⁊ anxietates diuerſorum pctõrũ ⁊ circũſtãtiaꝝ ꝯſurgũt: minuũt ſꝑ affectionẽ hoĩs ad deũ et reddũt hoĩem durũ ⁊ rebellẽ deo ⁊ ei⁹ mandatis: ⁊ ꝑ hoc ſũt corda hoĩm pctõrũ rotunda et ductilia ſc3 ad volũtatẽ diaboli. Tertio q2 eorũ anhelitus corrũpit et eius fetore ſepi⁹ alii inficiunt: ſic opatio ⁊ ꝯuerſatio pctõris ita eſt corrupta q̃ cõuerſantes infirmant ex vitioſo eorũ cõuictu. Quarto q2 lepra quãto ſtudioſi⁹ reprimit tãto pl⁹ turpior poſtea ebullit: ſic pctm̃ quãto plus occultatur tãto pl⁹ creſcit: et ideo turpi⁹ apparebit.

Denarius numerus.

Per denariũ vero numerũ vniuerſitas ſignificat: numeri nãq3 ſequẽtes vſq3 ad cẽtũ ſũt ipſi⁹ et ꝑtũ ei⁹ replicatiões: ⁊ ſic ꝯñr ꝑ decẽ leproſos occurrentes xp̃o ſignificat vniuerſitas pctõrũ penitẽtiũ. Uel leproſi ſignãt eos qui peccãt ꝯ decẽ precepta decalogi varietate pctõrũ q̃ſi maculis leꝑ diſtincti et reſperſi.

Lepra anime.

Ualde deterior ẽ lepra aĩe q̃ lepra corporis q2 peior ẽ corruptio ſpũs q̃ carnis. D3 eñ pctõr volẽs ſanari ⁊ a pctõrum lepra curari eo mõ ſe hẽe quo ſe habuerunt illi leproſi. Primo itaq3 venire d3 ad ieſum ꝑ fidẽ: non eñ abhorret pius dñs aſpicere maculaſ lepre noſtre qui ꝑ nobis in cruce velut leproſus reputatus eſt. Secundo debet ſtare ſurgendo a peccatis ⁊ ceſſando ab eis. Tertio debet ſtare a longe ſuam vilitatem humiliter conſiderando et valde erubeſcendo. Quarto debet leuare vocem ſcilicet de profundo cordẽ ⁊ cõtritionis verba prorũpendo et peccata ſua non aliena confitendo. Quinto debet dicere ieſu preceptor dei miſericordiã implorando que maxime eſt peccatoribus oportuna. In hoc aũt q̃ dñs vidẽs leproſos dixit eis (ite oſtendite vos ſacerdotibus) manifeſte a dño ieſu confeſſio ꝑcipit ꝑ quã lepra interior ſaluti oſtendit. Ac ſi eis diceret. Ite a contritione ad confeſſionem oſtẽdite vos ſacerdotibus. Quia l3 pctã remittant i cõtritiõe dicẽte ꝑpheta. Dixi. i. firmit ſtatui cõfitebor et tu remiſiſti mihi: tñ tenet hõ ea ꝯfiteri. Pſal. xxxi. Uñ (dũ irẽt mũdati ſunt) in via: q2 de⁹ in ꝟtute cõtritionis pctõrẽ mũdat interius priuſq̃ a ſacerdote abſoluat exterius: et nihilominus ſe ſacerdotib⁹ oſtẽderũt. Sic ⁊ tu ſi habes maculã lepre ex aliquo crimine dum vidente te domino oculis mie vadis oſtẽdere te ſacerdoti per confeſſionẽ vocis obuiat ipſa ſalus ⁊ ſanaberis a lepra trãſacte iniquitatis. Nõ tñ idcirco omittas te offerre illis quorum iudicio mũd⁹ habeberis: alioquin ex cõtẽptu et negligẽtia immũd⁹ remanebis.

Unius redit⁹.

Un⁹ autẽ q̃ rediit vniuerſalis ecclie vnitatẽ ſeu illos q̃ in vnitate ecclie ſunt deſignat q̃ pro beneficio gratie grates referre non ceſſat: nouem vero q̃ remanſerũt illos qui extra ſunt exprimũt ſeu q̃ poſt acceptam remiſſionem criminũ a ꝑfectione decalogi ꝑ vnitatẽ ſubtractã deficiendo grates ꝑ grã reddere cõtẽnunt. Decẽ igit mundant: ſed vnus grãs refert: q2 multi i cõfeſſiõe mundant: ſed nõ oẽs dñm laudãt. Qui eñ tãq̃ canes reuertunt ad vomitũ hi ſunt noue qui poſt acceptã ſanitatẽ non laudabãt dñm. Et q2 pauci ſunt reſpectiue q̃ grati ſunt de beneficiis largitatis diuine et remanent in reparata ſanitate: iõ tñ vn⁹ reuertit dans gloriam deo.

Gloriã deo dare.

Deo eñ gloriam dare eſt ꝑcepta pcti ſui curatione in bonis operib⁹ ꝑſeuerare. Et hic eſt ſamaritan⁹ q̃ interpretat cuſtos: nam illi ſunt grati deo qui ſe cuſtodiunt a pcti recidiuo. Et eſt alienigena dicens cum aplõ. Nõ habem⁹ hic manentẽ ciuitatem: ſed futurã inquirim⁹. (E hebre. xiij.) Hinc colligit q2 hi q̃ deberẽt eſſe magis grati dño ⁊ familiares vt literati prelati ⁊ diuites quib⁹ ſcientiaſ dedit vel opes magis ſunt eis ingrati ſeſeq3 elõgãt ab eo nec referũt ſibi grãs ſicut ſimplices et pauperes quib⁹ tot bona non cõtulit. q. d. Labia noſtra et diuitie a nobis ſunt: q2 nr̃ dñs eſt. Ipſe autẽ vn⁹ grãs agẽdo in faciẽ cecidit: q2 ſola vnitas eccleſie cadit in faciem adorans.

Orãdĩ ſitus.

Inde eſt qḋ q̃nq3 ꝓſtrati oramus vbi q̃tuor ꝓtendimus: infirmitatem corporis: q2 de puluere ſumpti ſumus: infirmitatem animi: q2 caſum ex nobis non erectionẽ a nobis: ſed a deo habe-

mnẽ erubeſcẽtiã de malis:q2 ꝓ multitudie pctõꝝ oculos ad celos leuare nõ audem⁹ prudẽtiã:q2 in faciẽ cadim⁹ ⁊ videmus vbi cadim⁹.i.ꝙ in terrenis affigimur. Qñq3 ꝟo flexis genib⁹ vt salomõ:ſ3 erecto capite ⁊ eleuata facie oramus quaſi dicentes ꝓ deſiderio patrie trahe me poſt te. Qñq3 autẽ ſtantes oremus nos ſpẽ in celeſtibus hñre deſignãtes et q̄ſi dicẽtes nr̃a cõuerſatio i celis eſt.⁊ illud.in domũ dñi letãtes ibimus. In p̄mo ḡ exprimim⁹ cõditionẽ nr̃am:in ſecũdo deſideriũ:i tertio ſpẽ. In mẽoria q̄3 reſurrectiõis dñice tp̄e paſchali ⁊ dieb⁹ dñicis exẽplo ſctãrũ mulieꝝ iclinatis i terrã vultib⁹ oram⁹ nos terrã ⁊ puluerẽ eẽ cũ abraam recolẽtes. Un⁹ ḡ reuerſ⁹ i faciẽ ad pedes ieſu cecidit ac nobis hũilitatis et p̄nie exẽplum oñdit.vñ ſm Bedã. In faciẽ cadit q̄ de ppetratis malis erubeſcit. Ibi eñ hõ cadit ibi cõfundit. Qui i faciẽ cadit videt q̄ cadat:q̄ retro lapſum ſuũ nõ videt. Boni ḡ i faciem cadũt q2 hũiliãt ſe i his viſibilib⁹:vt ad inuiſibilia erigant. Mali retro cadũt:q2 cadũt in inuiſibilib⁹ vbi mõ nõ vidẽt q̄d eos tũc ſequat. Ad pedes etiã ieſu cadit ⁊ gr̃as agit q̄ ſe ad pcipiẽda dei bñficia hũiliat:q̄ nihil ſibi ꝟtutis attribuit:q̄ bõa q̄ h3 de mĩa dei ſe hñre intelligit. Et l3 eũdẽ q̄ deuot⁹ añ dñ3 cecidit ſurgere ⁊ ire p̄cipit:q2 infirmitatem ſuã agnoſcens hũiliter iacet p diuini ꝟbi cõſolationẽ ſurgere ad fortia opa:⁊ creſcẽtib⁹ q̄tidie meritis ad pfectionẽ paſſim ꝓficere iubet. Hũc autẽ fides ſaluũ facit quem ad gratias agẽdas iclinat:⁊ eꝯ pfidia illos dãnat q̄ de acceptis bñficijs ingrati ſunt et deo dare gloriam negligunt. In hoc ergo capitulo igrati de bñficijs rephẽdunt a domino. Multũ eſt laudabilis ꝟtutis gratitudo ⁊ valde acceptabilis deo gr̃arũ actio et deteſtabile vitiũ ingratitudo.vñ Aug.quid meli⁹ animo geram⁹ aut ore ꝓmamus aut calamo exp̄mam⁹ q̄ꝫ vt deo gr̃as agamus? Hoc ne dici breui⁹ nec agi fructuoſi⁹ põt. Et iterũ. Scio ꝙ igratitudo diſpliceat tibi q̄ radix ẽ toti⁹ mali ſpũalis ⁊ vent⁹ vrens ⁊ exiccãs oẽ bonũ:obſtruẽs fontẽ diuine mie ſup hoiem q̄ ⁊ mala mortua iã reoriunt ne vltra bona adipiſcant.vñ ⁊ Ber. Dignũ eſt ſp gr̃as agere:q2 de⁹ nũq̄ ceſſat bñfacere. Et iteꝝ. Diſce i referẽdo gr̃aꝫ nõ eẽ tardus aut ſegnis:diſce ad ſingula dona gr̃as agere. Diligẽter inqt p̄ſidera q̄ ibi apponũt vt nulla vez dei dona debita gr̃arũ actiõe fruſtrent:nõ grãdia nõ mediocria:non puſilla. Deniq3 iubemur colligere fragmẽta ne pereãt.i.nec minima bñficia obliuiſci. Nã quid nõ perit qd̄ donat ingrato. Ingratitudo inimica ẽ ale:exinanitio meritoꝝ:virtutum diſſipatio:bonoꝝ diſp̄ſio:bñficioꝝ pditio. Ingratitudo ẽ vẽt⁹ vrẽs ⁊ ſiccans, ſibi fontẽ pietatis:rorẽ mie:fluẽta gr̃e. Qualis ꝟo debeat eſſe gr̃aꝝ actio docet idem Bern.di. Nõ tm̃ ꝟbo ⁊ lingua:ſ3 ope ⁊ ꝟtute exhibeam⁹ noſmetipſos gratos:non eñ gr̃arũ dictionẽ ſ3 gr̃arũ actionẽ exigit a nobis dominus de⁹ nr̃.vñ etiã Chꝛi. Agam⁹ igit ei iuges gr̃as ⁊ non mõ ꝟbis hoc nr̃is verũetiã opib⁹ nr̃is:imo ipſis p̄cipalr̃ impleam⁹. Agam⁹ ꝟo gr̃as nõ de ꝓprijs tñ verũetiã de alienis bonis. Ita eñ ⁊ inuidiã poterimus extinguere et alere charitatem. Neq3 iam illis poteris inuidere de quorum bonis gr̃as deo referẽdo letaris. Quid igit magnum repoſcit qui ꝓ liberalitate i nos ſua ſolummõ gratos ſibi eſſe nos p̄cepit? Ingratitudinis aũt vitiũ ex arrogantia potiſſimũ gigni ſolet cũ ſe aliq̄s dignũ eẽ bñficijs eſtimat. Hũiliat⁹ ꝟo atq3 cõtritus non pro nobis ſolũ ſ3 ꝓ his q̄ ꝯ̄ra eſtimãtur eſſe gr̃arũ actiões mittet deo ⁊ quodcũq3 patietur nihil ſe dignũ eſtimabit paſſũ eſſe. hec Chꝛi. Et hec ẽ magna cã q̄re deũ nõ diligimus:q2 ei⁹ bñficia nõ recognoſcim⁹.vnde Hiero. Uis ſcire q̄re deũ nõ diligis:q2 eius bñficia nõ recognoſcis. Quãto magis i bonitate eius aſcẽdis tanto plus in amore ei⁹ inardeſcis.hec Hieroni.

Cadere in faciem. Beda. ¶ Gratitudo. Augu. Bern. Ingratitudo. Bern. Chriſ. Hiero.

¶ Oratio.

D Omine ieſu xp̄e de tua pietate confiſus ad te pium medicum ego q̄ſi lepꝛoſus varietate peccatorum reſperſus confugio:ad te fontem miarũ:ego immũdus maculis vitioꝝ curro et ſupplex te exoro quatenus digneris meam ſanare infirmitatem:lauare feditatem:⁊ me dirigere ad ſalutem. Da mihi vt ſemper beneficia tua in corde habeam et de vniuerſis gratias tibi agam. S3 q2 hõ mortalis ciniſ ⁊ puluis nec vnum ꝓ mille gratias referre ſufficit referant tibi grates pro me virgo Maria ⁊ oẽs ciues ſupercelestes atq3 oĩs creatura que diuine laudis ſit materia. Amen.

¶ De ſamaritanis hoſpitium domino negantibus. Cap.xx.

A Luc.ix.

Cũ autẽ aduetus dñi Ieſu non lateret (miſit nuncios ſuos) ſcil3 Jacobũ ⁊ ioãnẽ (añ faciẽ ſuã) in ciuitatẽ ſamaritanoꝝ vt ibidẽ hoſpitiu3 ⁊ cetera neceſſaria que nõ magni cõſtabãt ſibi p̄pararẽt. Hec ciuitas ſamaria nũc ſebaſtẽ dicta iam pctis exigẽtibus: nec vnicã h3 domum niſi tm̃ duas eccl̃as: vnã i mõte vbi quõdã fuit regis palatiu3: ſcdaꝫ i honore ſcti ioannis baptiſte in qua ſepultus fuit inter abdiam et heliſeum.

Sebaſten.

Samaritani ṽo q̄ emulabant̄ tēplo hiero-
Samaritani. ſolymitano ⁊ inuidebāt cūtib⁹ in hieruſa-
lē adorare: q: videbant xp̄m cū diſcipulis
hr̄e faciē ſeu vultū .i. p̄tēdere ſimilitudinē
⁊ ſignū cūtis in hierl'm ad feſtū paſchale cā
orationis faciende: iō eos ex emulatiōe p̄-
pter locum adorationis noluerūt hoſpitio
recipere: q: dicebāt locum adorationis eſſe
apud eos in monte garizim ⁊ nō in hierl'z.
Vn̄ ſupra mulier ſamaritana q̄ſi emulādo
Jo. iiij. dixit dn̄o. Patres nr̄i i monte hoc adoraue-
rūt ⁊ vos dicitis q: hieroſolymis locus eſt
in quo opȝ adorare. Itē q: ex veſtimentis
xp̄i ⁊ diſcipulorū ei⁹ cognouerūt ſamarita-
ni q̄ fuerūt iudei: iudei autē erāt ſamarita
nis odioſi eo q̄ cōtēnebant eos nolētes co-
medere ⁊ bibere cū eis: nō eñ coutunt iu-
dei ſamaritanis ſicut ⁊ hebrei egyptijs. vñ
Hiero. Hier. Hoſtili inter ſe ſamaritani atq̄ iudei di
ſcordant odio. Videntes itaq̄ dominū ad
hoſtes ſuos pergere ſamarite eum recipere
noluerūt. Quāq̄ alia ſubiciat̄ intelligētia
q: volūtas dn̄i fuerit nō ſuſcipi a ſamarita-
nis: quia feſtinabat hierl'm pati et ſangui-
nē fundere: nec occupat⁹ ſuſceptiōe ſama-
ritica et doctrina gētis illi⁹ paſſionis differ
ret diē ad quā venerat ſuſtinēdā. hec Hier.
Sicut aūt dn̄o i hierl'm tendēti reſtiterunt
ſamaritani ſic ſi mēs tua i celū tēdat habe-
bis ſȝ q̄ riras: odia ⁊ bella gerāt: nō tñ irre-
pat vindicta mēti tue: ſȝ q̄tū poteris ſtude
vtilis eſſe. vñ ſunt verſus. Hierl'm cives gē-
tes odire forenſes. Quotq̄t nō recipit me-
nibus illa ſuis. Si ergo in his q̄ ſm deum
opari deſideras aliq̄s tibi obſiſtere ſeu te
impedire videas noli cōtētiōib⁹ deſeruire:
ſȝ teip̄m i teip̄o reſtringe et te cū deo tuo re-
collige ſibiq̄ dicas. Dn̄e vim patior r̄ñde p̄
me. Nec de h̄ cōtriſteris q: nihil p̄nt niſi qđ
de⁹ ſcit finalr̄ p̄ bono tuo eē expediēs: imo
q̄q̄ ad p̄ns nō videas videbis finaliter ſi tñ
patienter portaueris q̄ illud i quo tibi eos
impedimentū preſtare credebas erit tibi in
B uamē ad tuum p̄poſitū exequēdū: ſicut de
Chriſ. ioſeph ⁊ multis alijs eſt factū: q: ſm Chri.
Impedimentum ſi legē xp̄i cuſtodire volueris neceſſitatē q̄-
dem nullā q̄ te ab obſeruatiōe ei⁹ ipediat
ad aliqñ patieris. Si ēt i his q̄ ſm deū deſide-
ſalutem ras te videas quodā modo diuinit⁹ impe-
nullum. diri: vel p̄ infirmitatē: vel quocūq̄ alio mō
cōtingēte de hoc nullatenus conturberis:
ſed totū equanimiter feras et te ex toto illi
committas: q̄ melius nouit q̄ tu ipſe: quid
tibi expediat q̄ te ad ſe continue ſubleuat
dūmodo teip̄m ex toto illi cōmittas q̄uis
forte hoc ipſe nō videas. Ad hoc ergo ſit to
tum tuū ſtudiū: vt teip̄m in pace et cordis
trāquillitate poſſideas: ⁊ pro quocūq̄ euen
tu nō doleas: niſi de ſolo pctō p̄prio vl' alie
no: ſeu etiā de his q̄ te inducerent ad pctm̄

et que poſſent alienare ſeu elongare a deo
vel mediū facere inter te ⁊ ip̄m deū: q̄uis
eñ tibi occurrēs aduerſitas ei⁹ nutu ⁊ pui
dentia geritur cui⁹ virtute res create ſunt
et in ſuo eſſe cōſeruant̄. Cū igit̄ tribulatio
aduenerit exi obuiam hoſpiti tanto beni-
gne eū recipiendo et dic corde iocūdo. Be-
ne venerit amica mea tribulatio. Qui eniȝ
aduerſa libenter pro deo patitur xp̄o paſſo
aſſimilat̄: et iō ab eo tāq̄ a ꝯſili nexu dilec-
et onis p̄cipuo cōſtrigit̄. Porro de inuolūta
riis tribulatiōib⁹ ſcire debes q̄ licet inuolū
tarium inq̄tū hmōi nō ſit meritorium: ve-
rūtñ ſi prudēs aīm⁹ hoc qđ inuolūtarie il-
latū eſt volūtarie pati voluerit et volūtatē
ſuā hacten⁹ rebellē ad virgā dei inclinaue-
rit virtutē faciens ex neceſſitate: haud du
bium q̄n ſalubre et meritoriū fiet: et ad ſpi-
rituale v̄tutū incremētū p̄ficiet h̄ qđ ante
peſtiferū videbat. Patiamur ḡ libēter ⁊ vo-
lūtarie: q: vera ſalus nr̄a eſt i cruce nec ex-
tra eā aliqua ſalus inuenit̄. In q̄cūq̄ enim
aīa crux .i. tribulatio nō eſt nulla patiētia ē Patientie
et vbi patiētia nō ē vera ſal⁹ nō eē. Cor āt laus
patiēs eſt cui gaudiū eſt qđ deſpicit̄: ⁊ qđ i
penis ⁊ q̄buſq̄ aduerſitatib⁹ letat̄ exultās
p̄ eo q̄ paſſioni xp̄i et humilitati ſue aliq̄d
adijcere valeat ⁊ q̄ habeat vñ deo aliq̄d ſa-
crificet. Et iō oēs penas ⁊ aduerſitates oc-
currētes vnias cū penis ⁊ aduerſitatib⁹
xp̄i: ⁊ ex vniōe ip̄or̄ dulceſcant ⁊ deo in ſum
ma patiētia redoleāt. Oīa ḡ q̄ tibi aduene-
rit ſiue leta ſiue triſtia ex nimia charitate
a deo tibi eē donata certiſſime ſcias: ⁊ oīno
credas q̄ oīa ex tāto amore xp̄i tibi proue-
niant vt nihil aliud tibi aut aliter euenire
velles aut velle deberes: ⁊ iō pro ſingulis
ei gr̄as ⁊ laudes agas. Irati itaq̄ iacobus
⁊ ioānes ꝯ̄ ſamaritanos voluerūt ignē e ce
lo ad ꝯſumēdū eos ipetrare dicētes (Dn̄e vis
vis dicim⁹ vt ignis deſcēdat de celo .i. de al
to ſicut fulgura ⁊ hmōi q̄ ola veniunt de ce-
lo aereo (⁊ ꝯſumat illos) te recipere nolētes
O q̄ta fiducia eor̄ in dn̄o erat q̄ ſolo v̄bo
ſe poſſe credebāt vt ignis de celo deſcende- Fiducia
ret ac hmōi vidicta q̄ laudata eſt in helya apoſtolorū.
in iſtis eſt a dn̄o reprobata: q: h̄ nō appete
bāt ex charitate ⁊ amore correctiōis eorū
vel finiēde i illis malicie ſicut ille: ſȝ ex impa
tiētia poti⁹ ⁊ indiſcretiōe ⁊ appetitu vindi
cte. In q̄ innuit dn̄s q̄ nō vȝ zel⁹ niſi ſit di-
ſcreta voluntas. Vn̄ v̄bis apl̄i petri ana- Act. v.
nias ⁊ vxor ei⁹ exanimes ceciderūt nō odio
ſȝ iuſta vidicta: ⁊ paul⁹ quēdā pctōrē tradi Beda.
dit ſathane i interitū carnis: vt aīa eſſet ſal
ua. vñ Bed. Reph̄edit i iſtis dn̄s nō exem
plū p̄phete ſctī: ſȝ volūtatē vindicādi q̄ ad-
huc erat i rudib⁹ aī aduertēs eos nō amore
correctionē: ſȝ odio deſiderare vindictam.
hec Bed. vñ dt eis. (Neſcitis cui⁹ ſpūs eſtis)

Spūs cuius ſi mus.

ſcȝ ſpūſſcti q̄ bon⁹ eſt ꝛ ſuauis: hoc eſt nō bn recognoſcitis cui⁹ ſpū ſignati eſtis: ꝛ iō vul tis per odiū exercere vindictā qḋ nō lȝ dei ſeruis. In nouo em̄ teſtamēto qḋ eſt amo ris procedendū eſt ſuauiter ꝛ benigne nō ſi cut i veteri teſtō qḋ eſt timoris vbi procede bat aſpere ꝛ rigide. vñ Glo. Cuius ſpū ſi gnati eſtis ei⁹ ꝛ acta imitemini nūc pie con ſolātes ꝛ in p̄nti patiētiā hn̄tes ſȝ in futuro iuſte iudicātes cū ſedebitis ſuper ſedes duo decim. Et ſubiūgit dñs filiꝰ hoīs non venit aias pdere p rigorē iuſtitie ſtatim inferen do penā mortis ſicut vos vultis quinimmo pditio eſt ex vobis (ſȝ venit ſaluare) aias p miam ꝛ pene relaxationē: ſicut expedit mi ſeris: ſaluant ei meli⁹ clemētia q̄ ſnīa. Et in hoc daṫ exēplū p̄latis vt nō ſtatim cū ipetu pctā puniāt ſȝ magis tp̄s ꝛ locū expectent nec ſp in peccātes vindictā exerceant. Vñ Amb. Qꝛ vo diſcipulos icrepauit qꝛ ignē ſup eos deſcēdere geſtiebant q̄ nō recepe rāt xp̄m oñdiṫ nobis nō ſp in eos q̄ peccaue rūt vindicādū: qꝛ nōnūq̄ amplius pdeſt cle mētia tibi ad patiētiā lapſo ad correptionē Deniq̄ ſamaritani citi⁹ crediderūt a quib⁹ hoc loco ignis arceṫ. Dñs aūt nec in hos in deuote dñm refutātes pprium ꝯmouetur vt oſtēderet qꝛ nō hȝ vltiōis ſtudiū pfecta virt⁹: nec vlla ſit iracūdia vbi plenitudo ē charitatis nec excludēda īfirmitas ſȝ iuuā da. Procul a religioſis indignatio: pcul a ma gnanimis cupiditas vltiōis: pcul a prudē tib⁹ ꝯſiderata ꝯmotio ꝛ icauta ſimplicitas h̄ Amb. ¶ Per iacobū ꝛ ioānē q̄ adhuc im pfecti erāt ſignificāṫ hoīes impfecti q̄rētes nimis dure vindicari: ſȝ magiſter pfectiōis phibet hoc fieri. Et quia ſamaritani noluerūt dñm ieſum ꝛ diſcipulos eius intra ciui tatē ſuā recipe ad hoſpitādū (abierūt i aliḋ caſtellū.) Circūibat em̄ dñs ieſus ciuitates ꝛ caſtella p̄dicādo ꝛ faciendo miracula ſi cut ſupra dictū ē. Vide nūc quō dñs ieſus cui⁹ ē terra ꝛ plenitudo ei⁹ excluſus ab vno loco patiēter fert ꝛ trāſit ad aliū ꝛ habe pa tiētiā ſi ſilia tibi euenerit immo gaude quia datū eſt tibi i tātillo imitari dñm tuū. Hec igiṫ oīa ꝯſiderātes oēm amaritudinē ꝛ irā a nobis excludam⁹ ꝛ nō vlciſcētes noſipſos deo totum cōmittamus. vnde Chri. Nūq̄ īſidiemur aliis quoniā aduerſus noſipſos acuim⁹ gladiū ꝛ pfundiorē nobiſipſis pla gā dam⁹. Sȝ cōtriſtauit te qs ꝛ vis in eum vlciſci. Nec vlciſcaris. Ita em̄ vidicare pote ris ſi nō vindicaueris nō ſi vindicaſti. Qm̄ nō vindicās deū ei ꝯſtituis inimicū vindi cāte aūt nō adhuc. Mihi em̄ vidictā ꝛ ego retribuā dicit dñs. Si em̄ famulos habem⁹ ꝛ ſi adinuicē diſſidētes nō nobis litē ꝯmiſe rint finiēdā: ꝛ ſi infinite acceſſerint nō ſolū nō vindicam⁹: ſȝ ꝛ auxiliamur dicētes ꝛ fla gellū totū nobis cōmittere oportebat: quia vo teipſȝ pueniēs vidicaſti ne me moleſtes de reliq̄ multomagis de⁹ q̄ enuntiauit ſibi cedere oīa hoc dicet. qualr̄ āt nō leō ueniēs eſt ſi a pueris q̄dē nr̄is tantā expetim⁹ obe diētiā: dñatori vo nō cedem⁹ ea q̄ volum⁹ famulos nobȝ cedere. Si em̄ dic mihi odis eū q̄ peccauit cui⁹ grā ꝛ ipſe peccas ꝛ i eiſ dē cadis. Cōuiciat⁹ ē ne recōuicieris: pcuſſit ne repcutias: cōtriſtauit ne recontriſtes: qꝛ nullū lucrū ſi fact⁹ es illi rurſus par. Ita ei ꝯfundere poteris ſi cū hūil. tate feras ꝛ mā ſuete: ita cōfundēs abſcidere poteris ab ira null⁹ malo malū ſanat ſȝ bono malū. Oro.

Pzela tor eḱē plum. Ambr.

D Iravitā da.

Chriſ. vltio vi landa.

Domine ieſu xp̄e qui de ſamari tanis hoſpitiū tibi negātib⁹ nō te vidicaſti ſȝ patiēter ferēs hu militer ad aliū locuȝ declinaſti: p̄ſta mihi indigno o dulcis hoſ pes aīe vt vitiis cūctis expulſis gratuȝ tibi in corde meo hoſpitiū valeā preparare: et ſi qn̄ ob mea demerita ibi receptus non fue ris noli mihi iraſci et a ſeruo tuo in ira de clinare aut vindictaȝ de me ſumere: ſed tu qui non veniſti aīas pdere ſȝ ſaluare recon cilia me tibi p tuā miām et da vt tibi p di gnam preparationem cor aperiā tibiq̄ pla ceat ad me ſeruum tuū intrare et me miſe ricorditer benedicere. Amen.

¶ De petitione filiorum zebedei. Capitu.xxi.

Poſt hec a ſcēdit ieſ⁹ ꝟſus hieroſo lymā q̄ reſpectu toti⁹ ter re pmiſſionis ſita eſt i al to: ꝛ propter hoc ab aliis ptib⁹ illuc veniētes ibāt aſcēdēdo: ꝛ p̄cedebat di ſcipulos ſuos: vt ſecundū The. oñderet q̄ ad paſſio nē p̄currit ꝛ nō refugit mortē p nr̄a ſalute. Illuc ibat paſſurus p nobis nos p̄cedens ꝛ nos inſtruēs q̄ ip̄m in opib⁹ pn̄le ſequi de beamus (ꝛ ſequētes diſcipuli timebāt) quia nondū pfecti vſq̄ ad tolerantiam martyrii erāt. Et vt dicit Beda meminerāt ſmonis ei⁹ quo ſe paſſurū multa a ſummis ſacer dotib⁹ ꝛ ſcribis ꝛ occidēdum eſſe p̄dixit: me tuētes ne vel ipſi cū eo occiderent vel ſaltē ille cuius vita ꝛ magiſterio gaudebāt ini micorū manib⁹ occūberet. Et diuertens ſe a via (aſſumpſit) ꝛ ad partē traxit ſeorſum ꝛ ſecreto duodecim diſcipulos ſuos tāq̄ pfe ctiores typum p̄latorū gerētes nō infirmos q̄ poſſent ſcādalizari: qꝛ noluit oībus ſecre ta ſua miſteria indicare: ꝛ tūc eis iā q̄rta vi ce miſteriū ſue paſſiōis ꝛ reſurrectiōis p̄di xit: qꝛ vt dicit The. Cōueniēs erat paſſio

H Math: xx. Luce xviii. et Mar. x.

Theo philus.

Beda.

Theo phil⁹.

Chriſ. Mors dñi. nis miniſteriũ ꝑpinquiorib⁹ ſibi releuare. vñ ꝛ Chriſ. Oīs gloria dei ꝛ oīs ſalus hoim in xp̄i morte poſita eſt. Nulla eñ res eſt q̄ amplius ad ſalutẽ hoim pertineat q̄ mors ipſius. Nec eſt aliud aliqd ꝑpter qd magis deo grãs agere habeamus q̄ ꝑpter mortẽ ipſius. Jõ cũ plurima turba fideliũ ſeqret eũ in via duodecim aplõs ſolos tulit in ſecreto: ꝛ illis tm̃mõ mortis ſue annunciauit miſteriũ: qꝛ ſemꝑ p̄cioſioꝛ theſaurus in melioribus vaſis includit. Et notandũ q̄ xp̄s

Paſſionis dñi ꝑ p̄nonẽtationes. paſſionẽ ſuam et mortẽ pluries diſcipulis ſuis p̄dixit: pmo poſtq̄ Petr⁹ cõfeſſus fuit eum filium dei: ſcd̃o poſtq̄ transfiguratus fuit in mõte: tertio ibi idẽ poſtq̄ curauit lunaticũ: qrto in p̄nti loco: qnto in monte oliueti dicens. Scitis quia poſt biduũ paſcha fiet ꝛc. Et hoc fecit ꝑpter plura. Prio vt colloquendo cũ chariſſimis amicis ſuis reuelaret illis ſecreta ſue mentis: qꝛ ſecreta miſteria ſunt tm̃ maioribus reuelanda ꝛ detegẽda cuiuſmodi erãt apli. Scd̃o ne de memoria laberent: ſed mortis iugiter meditationẽ haberẽt vt exercitati expectatione cũ veniret perſecutio ꝛ crucis ignominia facilius ferrent ꝛ nõ turbarent vehementer: qꝛ tribulatio p̄cognita et expectata leuioꝛ inuenit: vel videntes eum mori ignominioſe nõ ſcandalizarent. Tertio vt nõ dubitarẽt eum reſurrecturũ ſicut p̄dixerat cũ viderẽt ea q̄ de paſſione ſua p̄dixerat ipleta. Quarto vt ſcirẽt qm̃ paſſionẽ p̄uenit ꝛ ſpontane⁹ ad eã acceſſit. Quinto vt eẽnt teſtes q̄ ſciẽter pateret et volũtarie vt pote qui p̄uenit

miſtice mortẽ ꝛ potuiſſet fugere. ¶ Miſtice frequẽter p̄dixit diſcipulis paſſionẽ ſuã ꝑ hoc ſignificãs q̄ multotiẽs eſſet paſſurus in mẽbris ſuis. vñ in actibus. Saule ſaule qd me ꝑſequeris? ꝛ petro iminẽte paſſione ſua dixit vado romã iterũ crucifigi. O quoties et q̄tũ hodie dñs in electis ſuis patit q̄ ꝑ malos multiplr̃ ꝛ crudelr̃ ſepius affligunt. Et ait illis ſpalr̃ tanq̄ ſuis ſecretarijs et amicis. (Ecce aſcẽdimus hieroſolymã) ad locũ paſſionis. q.d. iã in p̄mptu eſt vt patiar qm̃ tribulatio ꝓxima eſt: ꝛ attẽde qd ꝛ ſupra. Et hic facit mẽtionẽ de loco paſſionis. ſ. hieru-

B Hieruſalem ſitus. ſalẽ: qꝛ ſm̃ ſcripturas i medio terre operaturus erat ſalutẽ. Terra autẽ hieruſalẽ in medio mũdi eſt poſita cui ab oriente adiacet arabia que tẽpoꝛe filioꝝ iſrael ſolitudo erat vaſtiſſima. i. deſertũ heremus terra inuia ꝛ inaquoſa in q̄ detinuit eos dñs. xl. annis mãna ad mãducandũ eis pluẽs ꝛ aquã de rupe ꝑducẽs quã arabiã mare mortuũ diuidit a iudea. A meridie vo adiacet egyptus: ꝛ ſic filiũs iſrael de egypto ad iudeam redeuntibus magnus erat circuitus: qꝛ per arabiã circunduxit eos dñs. Ab occidente quoq̄ adiacet mare magnuz ꝛ a ſeptẽtrione ſyria et mare cypriũ. Jn hoc ergo q̄ dicit ecce aſcendim⁹ hieroſolymã appareat voluntas patiẽdi: qꝛ ſpõte ſua venit ad paſſionẽ. vbi Chri. Ac ſi dicat. videte qꝛ voluntarie vado ad mortẽ: nemo me vocat ad hieroſolymã: nemo ammonet: nullius poteſtatis p̄ceptũ timeo nulli⁹ violẽtie neceſſitate cõpelloꝛ. Cũ ergo videritis me in cruce pẽdentẽ ne eſtimetꝫ me hoiem eſſe tm̃: nã et ſi poſſe mori hois eſt: velle tm̃ mori hois non eſt. hec Chriſ. Hic dñs oſtẽdit qd in p̄latis dꝫ eſſe vigoꝛ ad tolerãdũ martyriũ ſi neceſſe ſit ꝑ grege ſibi cõmiſſo: et h̄ docet ꝑ exẽplũ ſui q̄ volũtarie venit i hierl̃m ad ſuſcipiendũ mortẽ ꝑ ſalute mũdi. Et ſubiungit. (Et cõſummabunt oia q̄) de filio hois. i. virginis (ꝑ prophetas ſunt ſcripta) et bñ dicit oia: nã tria p̄dixerãt de xp̄o. ſ. qd eſſet acturus: qd paſſur⁹: qd ꝑ vtroq̄ receptur⁹. Cõgrue autẽ ſe filiũ hois nominat vbi ſe paſſurũ p̄dicat vt intelligat q̄ ſm̃ huãnã naturã nõ ſm̃ diuinã paſſurus erat. Deinde explicat q̄ ventura ſuꝑ eũ erant ꝛ ſeriatim ordinẽ paſſiõis enarrat. (Tradet eñ). ſ. a iuda (principib⁹ ſacerdotũ ꝛ ſcribis ꝛ ſenioribus ꝛ condẽnabũt eũ morte) i. ꝑ falſos teſtes indicãtes eũ eẽ reũ mortis nullo iuris ordine ſuato. Et qꝛ nõ habebãt ptãtẽ interficiẽdi eo q̄ iudiciũ ſanguis eſſet eis ablatũ ꝑ romanos q̄ eis dñabant: idõ ſubiungit. (Et tradẽt eũ). ſ. principes ꝛ ſcribe eũ accuſatione criminis (gẽtib⁹). ſ. pilato preſidi et ſuis militib⁹ miniſtris romanoꝝ ad perficiendũ illud qd ipſi nõ poterãt. ſ. mortẽ xp̄i. Et ipſi gentiles illudẽt ei verbis ꝛ cõtumelijs ꝛ cõſpuent eũ oris immũditiẽs ꝛ flagellabunt eũ virgis ꝛ nodis ꝛ occidẽt eũ crucifigendo clauis ferreis. Jniuria nimia vbi falſi tradunt veritatẽ: fatui illudunt ſapiẽtiã: rei flagellãt innocẽtiã: miſeri cõſpuunt gloriã: mortui occidunt vitã. vñ Ber. Heu fratres chariſſimi libertas captiuoꝝ traditur: gl'ia angeloꝝ illudit: ſpeculũ ſine macula ꝛ cando: lucis eterne cõſpuit: dñs olm flagellat: et vita hoim occidit. Quid inſtat niſi vt oẽs eam⁹ ꝛ cũ eo moriamur: et iterũ. Tradit tanq̄ re⁹ ad illudendũ: tanq̄ fatuus ad flagellandũ: tanq̄ malefactoꝛ ad cõſpuẽdum: tanq̄ vilis ad occidendum: tanq̄ preuaricatoꝛ legis. hec Ber. Miſtice dñs traditur a ſymoniacis: illuditur ab hypocritis: flagellatur a tyrannis: cõſpuitur a blaſphemis: occiditur ab hereticis et apoſtatis. Et ne apli ei⁹ morte audita abſoꝛberentur pre triſticia ꝛ turbarentur cum viderẽt morientẽ nunciat eis ſuam reſurrectionem ad eoꝝ cõſolationem dicens. (Et tertia die reſurget.) Ecce tẽpus et gloria reſurrectionis quã paſſioni annectit: vt tã cita ꝛ certa reſurrectio ſcandalũ crucis enacuet. Jdeo

Chriſ.

¶ iniuria ſũma. Bern.

miſtice

Et paſſio ⁊ reſurrectio cōiūgunt̄ vt ī paſſio
ne natura hūanitatis ⁊ ī reſurrectiōe natu
Augu. ra diuinitatis cōprobet̄. Et vt dt Aug. Paſ‑
Paſſio‑ ſione oſtendit q̄d ſuſtinere ꝑ veritate reſur
nis dn̄i‑ rectiōe q̄d ſperare ī tribulatiōe debeam⁹.
ce de‑ Seq̄re ḡ nūc ⁊ tu cū diſcipulis ⁊ aſſociado
mōſtra‑ minū tuū ad ignominiā paſſionis vt tandē
tio. ꝑuenire merearis ad gloriam reſurrectio‑
nis: q: ſm apoſtolū ſi cōpatimur ⁊ glorifi‑
cabimur. Predixit ergo eis et paſſionis ſue
penā ⁊ reſurrectiōis gloriā vt cū morientē
cernerēt etiā reſurrecturū nō dubitarēt et
eius reſurrectionē fiducialius expectarent
at ipſi nihil hoꝝ intellexerūt. ſ. manifeſte ⁊
Beda. perfecte: q: adhuc rudes erant et imperfe‑
cti cui⁹ rōnē triplicē aſſignat Bed. di. Di‑
ſcipuli cui⁹ vitā magis deſiderabāt mortē ʒ
ei⁹ audire nō poterāt: ⁊ quē nō ſolū hoiem
innocētē ſʒ ⁊ verū deū eē ⁊ ſciebāt hūc nul‑
laten⁹ mori vel poſſe putabāt: ⁊ q: per para
bolas eū ſepe loquētē audire cōſueuerant
quotiēs aliq̄d de ſua paſſione dicebat hoc
nō ita vt ſonabat intelligēdū ſʒ amore di‑
ctāte ad aliud q̄d allegorice referendū eſſe
credebāt. hec Bed. ¶ Et nota q̄d ſicut xp̄s
aſſumpſit diſcipulos ⁊ duxit eos hieroſoly
mas ac ſecreta eis reuelauit: ſic ſpūalr ad‑
huc aſſumit diſcipulos ⁊ ducit hieroſoly‑
mis quando vocat hoīez ab amore mūdi ⁊
ducit ad religionē in q̄ eſt pacifica conuerſa
De tio: ſicut et hieroſolima interp̄tat̄ pacifica
diſcipu‑ in qua religione multa ſecreta eis reuelat.
loꝝ xp̄i Et illa q̄nq3 q̄ enumerat de xp̄o ſpūalr con‑
iudicia tingūt religioſis q̄ ⁊ xp̄s patit̄ in eis. Prio
moriunt̄ mundo qn̄ amor ſeculi fundit⁹ in
eis extinguit̄: ita q̄ parentes: diuitias deli‑
tias honores ⁊ oīa q̄ in mūdo ſunt ꝓpt̄ ip̄ʒ
ꝯtēnūt. Scd̄o illudunt̄: q: iā ab hoīb⁹ infa‑
tuant̄: ita q̄ religioſus pōt dicere illud ps.
Videtes me deriſerūt me locuti ſunt labijs
⁊ mouerunt caput. Tertio flagellant̄ lin‑
guis detrahentiū: q: heu iā vbi cōueniūt ſe‑
culares ſemꝑ rodunt ⁊ flagellāt religioſos
per detractiones. Quarto crucifigunt̄ a ſe‑
ipis qn̄ totū cor ſuū ad carnē xp̄i ꝯfigūt ⁊ co
gitātes de paſſiōe xp̄i carnē ſuā crucifigūt
⁊ affligunt ⁊ ieiunijs ⁊ diſciplinis ⁊ ſilētibus
Quinto tertia die reſurgēt: q: terminata oī
miſeria ad eternā leticiā ꝑuenīēt. Pria q̄‑
dē dies ē fidei xp̄iane quā habuerūt ī ſecu‑
lo: ſcd̄a dies ē religionis ſctē q̄ fuierūt deo
ſʒ in his duob⁹ dieb⁹ adhuc mortui ſūt. ter
tia vō dies ē glīe in q̄ ab oī miſeria reſur‑
gent. Poteris ēt p̄dicta de xp̄o enumerata
⁊ alit̄ accip̄e ⁊ ſic orare: ignoſce mihi o mū‑
dicia ſūma q̄ ego corp⁹ tuū indigne ſumē‑
do totiens tradidi te libidinoſis motibus
meis tāq̄ incircūciſis. Ignoſce mihi o ſū‑
ma veritas: q: ego totiens illuſi tibi votū
meū tranſgrediēdo ⁊ ꝓpis mētiendo. igno‑
ſce mihi o vō patiētia q̄ patiēs flagellaui
te peccā mea iterādo ⁊ te offendēdo ignoſce
mihi o ſūma ſapientia q̄ ego totiēs faciem
tuā cōſpui qn̄ v̄itatʒ cognitionē quā de te
habui per turpitudinem ſedaui vite mee:
ignoſce mihi o vō vita qd̄ ego te totiēs oc‑
cidi qn̄ per pctm̄ mortale te ab aīa mea ex‑
puli: fac me tertia die reſurgere ꝑ verā cō‑
tritionē purā cōfeſſionē ⁊ dignā ſatiſfactio‑ Opinio
nē. Et q: dn̄s ieſus dixit ſe tertia die reſur‑ diſcipu
recturū: filij zebedei putantes imminere re‑ lorum.
gnū ieſu in iſrael ⁊ cū illico in ꝓmo regna‑
turū tpalr ⁊ in pace ſicut dauid et ſalomō
regnauerūt ad ꝯplendū ī p̄mo aduētu qd̄ ꝓ
mittitur in ſecundo: ſuggeſſerunt matri ſue
vt peteret mun⁹ ſine noīe q̄ conceſſo peteret
eis conſeſſionē a dextris ⁊ a ſiniſtris ei⁹ ī re
gno ſuo. i. quod eſſent collaterales et ma‑
iores pre ceteris in regno ſuo poſt eū: quia
cū erāt ei⁹ cognati germani volebant poſt
eū eſſe p̄mi. Nec mirū ſi talia apl̄i credebāt
⁊ appetebant q̄ adhuc carnales erāt ⁊ nō‑
dū pfecte illuminati nec ꝯfirmati ꝑ gratiā
ſpūſſancti. vt ait Chriſ. Intra tp̄s vocatio‑ Chriſ.
nis apoſtolorum ⁊ paſſiōis dn̄i mortuus eſt
zebedeus: ⁊ ſic iſta ſecuta eſt Jeſum cum fi‑ Zebe‑
lijs ſuis. Sexto fragilis et iā etate defecta dei
xp̄i veſtigia ſequebatur: q: fides nūq̄ ſene‑ mos.
ſcit ⁊ religioſo fatigationem nō ſentit. Hec
Chriſ. Tria aūt petit q̄ deſiderāt m̄res fi‑ E
lijs quietē cū dicit (dic vt ſedeāt hi duo fi‑ petita.
lij mei) honores cū ſubdit (vnus ad dexte‑ iij.
rā tuā ⁊ alius ad ſiniſtrā) diuitias cuʒ ad‑
dit (in regno tuo.) Et vt dicit Chriſ. alij fi‑ Chriſ.
lijs ſuis militiā comparauit alij diuitias:
alij honores: nemo filijs ſuis cōparat deū.
Perditionē illorū magno precio cōparant
ſalutē autē illorū nec dono accipe volūt: ſʒ
ſi viderint illos honoratos letant̄ ſi vide‑
rint pauperes triſtant̄: ſi viderint peccātes
nō triſtant̄ vt oñdant q: corpoꝝ amatores
ſunt nō aīarū. hec Chriſ. In tribus aūt de‑
ficiebat iſta mulier: in ordine: in intētione:
in materia. In ordine erat ꝑuerſitas: q: an̄
meritū petebat p̄miū (dic inq̄t vt ſedeant)
q̄ nondū laborauerāt. In intētiōe carnali‑
tas: credebat em̄ h̄ ſibi deberi ex lege car‑
nis: iō dt (hi duo filij mei). ſ. cōſobrini tui.
In materia vanitas: q: pōpā querebant: iō
ſubdit (vn⁹ ad dexterā tuā et vn⁹ ad ſiniſtrā Chriſ.
tuā in regno tuo). Vt ait Chri. Non ſolum
p̄dicens diſcipulis ſuis de paſſiōe ſua futu
ra: ſed etiā aptās petiture mulieri locū de‑
clinauit ſeorſuʒ ab itinere donec mulieres
retro venientes occurrerēt. Nec ēt credibi‑
le ē mixtiʒ cū ip̄o ābulaſſe mulieres ſed lō‑
go interuallo ſeparate iter ſe ābulabāt xp̄s
cū diſcipul̄ ſuis p̄mi ſequentes aūt de lōge
mulieres. Et cū mr̄ ſcdʒ iformatiōeʒ filioꝝ
peteret ꝓ eis ieſus rn̄dit mr̄i ꝓ ſimplicita

te ei⁹: ſ3 filijs p eā petētib⁹ q̄ v̄ba poſuerāt
in ore matris. Sciebat enim ipſam miſſam
a filijs ⁊ iſformatā de petitiōe facienda pro
eis ꝑpter qđ eis iputauit: q2 qđ p alios fa-
cim⁹ quodā mō p noſipſos facim⁹. Uñ re-
ſpōdēs duob⁹ filijs quorū cōſilio mater pe-
tebat oſtēdit eos errare dicēs. (Neſcitis q̄d
petatis) ſcilicet mediante matre vr̄a quam
ſubmiſiſtis. Quaſi diceret. Prelationē q̄ri-
tis in celo q̄ nulla ibi erit et male queritis
regnare cū vultis q̄ nō meruiſtis: ⁊ nec ho
nore ſ3 onere ꝑuenit̄ ad regnū qđ queritis.
Beda. Attēdāt ergo q̄ regnū celorū a dn̄o petūt et
parū p hoc laborāt ꝙ xp̄s ſuis diſcipulis et
nepotibus reſponderit. vñ Beda. Neſciunt
quid petunt qui ſedē glorie a dn̄o quā nō-
dū merebant̄ inquirunt: deſiderabant em̄
regnare ſublimiter cū xp̄o ſ3 pri⁹ erat pati
chriſo. hūiliter p xp̄o. vbi ⁊ Chriſo. Intelligere em̄
debemus et nos: vt non illud a deo petam⁹
quod nos bonum eſſe iudicamus: ſed oran-
tes in poteſtate dei ponam⁹: vt ad illđ exau
diat qđ ipſe nobis expedire cognoſcit. Et ite
rum. nō em̄ ſolū debem⁹ cogitare qualē glo
¶ riā cōſequamur ſ3 quō euadam⁹ ruinam
petēdū peti: q2 ⁊ i ſeculari bello q̄ ſemꝑ de preda vi
quid. ctorie cogitat difficile vincit. Jō petendum
erat da nobis exēplū gratie tue vt oē malū
vincam⁹. hec Chriſo. Per iſtos q̄ petierunt
a xp̄o p̄ ceteris diſcipulis honorari eo qđ
erāt ei⁹ cōſanguinei ſignificant̄ ambitioſi
q̄ habētes p̄latū cōſanguineū volūt p hoc
in eccleſia pre ceteris ꝑmoueri. Quib⁹ bn̄
rn̄det (neſcitis q̄d petatis.) Nam honores
eccľie nō ſunt diſpēſandi ex propinquitate
ſanguinis: ſed ex ydoneitate pſonarū rōne
ſciētie ⁊ virtutis. Et vniuerſaliter de oībus
ambitioſis optime poteſt dici ꝙ neſciūt q̄d
petant: q2 tales ſi promouentur mala itrāt
⁊ poſſident. Cognoſcēs igiť dn̄s eorū igno-
rātiā ⁊ errorē q2 indiſcrete petebāt p̄ſumen
tes ꝑuenire ſine merito ad gloriam tantam
reducit eos ad viā. ſ. ad humilitatem ⁊ nos
inuitat ad eā p quē venit̄ ad ſublimitatem
poti⁹ q̄ p ambitionē. Ubi oſtēdit ꝙ in p̄la-
tis dz eē tenor hūilitatis: q2 nō dn̄t appete-
re vľ gaudere p̄eſſe alijs. vñ dixit eis. (Pote
ſtis bibere calicē quē ego bibiturꝰ ſu3) id ē
paſſionē martyrij ⁊ mortē crudelē ſuſtinere
propter deū quam ego p vobis ⁊ multis ex
charitate paſſur⁹ ſum volūtarie ac ſi bibā
illā vt delectabilē calicē p quē debeo veni-
re ad regnū nō tpale vt creditis ſ3 eternum
Calix Per calicē h̄ vbiq3 paſſio ⁊ martyriū intel
quid. ligit̄: tū q2 ſicut calix eſt vas q̄ bibit̄ ad mē-
ſurā: ſic paſſio cū mēſura bibit̄ eo ꝙ non p-
mittit dn̄s hoiem tētari ſupra id qđ pōt: tū
q2 cito ſicut pot⁹ trāſit: illud em̄ qđ in p̄nti
eſt tribulatiōis momētaneū ⁊ leue eſt: tum
q2 delectat: nam paſſio ⁊ tribulatio a fideli-
bus p conſolatiōe recipit̄ et in ea gloriant̄.
Eſt aūt multum delicat⁹ qui nō pōt bibe-
re potū de quo bibit dn̄s ſuus. Hāc autem
paſſionē quā mathe⁹ calicē vocat marc⁹ ⁊
calicē ⁊ baptiſmū nomiat dicēs. (Poteſtis
bibere calicē quē ego bibo et baptiſmo quo
ego baptizor) ſc3 p vobis (baptizari) ſc3 p-
pter me. Tincturā ſanguinis ſui in ſua bn̄-
dicta paſſiōe p pctōrū emūdatiōe vocat h̄
baptiſmū. vñ Theo. Calicē aūt ⁊ baptiſmū
crucem nominat: calicē quidem tāq̄ potu3 Theo.
dulciter ab ipſo ſuſceptū baptiſmū v̄o tāq̄
emendationem noſtrorū faciētē pctōrū. hec
Theophi. q. d. eis. Ante hūilitatem paſſio-
nis exaltari non poteritis ſi vultis ꝯregna-
re crucifixo: incūbit vobis tollere crucē ei⁹
exēplo: q2 nemo niſi tollat crucē ſuam per
martyriū paſſionē vel pximi compaſſione3
vel carnis mortificationē regnabit cū cru-
cifixo. vbi Grego. Jā locū celſitudinis q̄re- Grego.
bāt ad viā illos veritas reuocat p quā ad
celſitudinē venirēt. Ac ſi dicatur. Jam vos
locus delectat celſitudinis: ſed pri⁹ via ex-
erceat laboris. Per calicē ꝑtingit̄ ad maie-
ſtatem. Si mēs vr̄a appetit quod demulcet
prius bibite quod dolet. Sic per amarum
poculum confeſſionis peruenitur ad gau-
diū ſalutis. vbi et Chriſo. Per modū inter- chriſo.
rogationis attrahit eos vt ex cōmunione q̄
eſt ad ipſum auditores fierent. Ac ſi dicat
Uos de honore ⁊ coronis loquimini: ego
aūt de agonib⁹ ⁊ ſudoribus diſputo. Non
em̄ eſt hoc p̄mioꝝ tp̄s ſed occiſiōi preliorū
⁊ periculoꝝ. Et iterū. Nunqđ neſciebat do
minus q2 paſſionē ipſi⁹ poterāt imitari. S3
ideo eis dicit vt dn̄o interrogāte ⁊ eis rn̄dē
tibus omnes nos audiamus: q2 nemo po-
teſt cū xp̄o regnare niſi paſſionē illius fue
rit imitat⁹. Sicut ait apoſtol⁹. Si ꝯmortui ij. timo.
ſumus ⁊ cōuiuem⁹. Si ſuſtinem⁹ ⁊ conre-
gnam⁹. Res em̄ p̄cioſa vili p̄tio nō cōpara ¶
rat̄. Magnū laborē nō neceſſe eſt nobis im Paſſio-
pendere ſi volum⁹ ad regna celeſtia ꝑueni nis dn̄i-
re. Paſſionē aūt domini dicimus ſuſcipere ce ſuſce
nos debere nō ſolū perſecutionē gentiliu3 ptio.
ſed oē3 laborē ⁊ moleſtiā quā patimur con
tra pctā certātes. Nam ſi gētiles defecerint
qui perſequantur: nunqđ idō prōpta volun-
tas fideliū debet ſine fructu ⁊ ſterilis per-
manere. Jdeo ⁊ ſi gētiles non habes qui te
pſequantur: habes principe3 gētiliū diabo
lū qui hoiem pſequi nō ceſſat. Si ergo p̄n
cipē poſſes vincere in pctō nō eſt magnum
ſuperare p̄ncipes ei⁹ in corpore. Ecce oſten
dā tibi magnū ⁊ inſufferribilem perſecu-
tionē in corpore tuo. Incipe reſiſtere deſide
rijs tuis ⁊ tūc intelliges q̄ fortes ſunt ſpi-
rit⁹ deſiderioꝝ malorū qui te pſequūtur.
Hec ei pugna piculoſa: ⁊ hoc eſt glorioſa vi
ctoria qui potuerit audire quod amat et

Hiero.

amare qd odit. hec Chris. vñ ꝛ Hier. Non solū effusio sanguinis pro noīe xp̄i martyrium reputat: sed deuote quoqꝫ mētis seruitus quotidianū martyriū est. Illa corona de roſis ꝛ violis: iſta de lilijs. Et illi respondētes (dixerunt ei. Poſſum⁹) loquunt̄ ſicut inexperti ꝓprie fragilitatis qd ꝑ effectum patuit q: in paſſione xp̄i fugerūt pre timore mortis. Ubi. Chris. Responderunt autē tā prōpte expectātes in eo qd petierūt exaudiri. Jeſus aūt (ait eis. Calicē quidem meū bibetis ꝛ baptiſmo quo baptizor baptizabimini) .i. paſſiōes ꝓpter me ſuſtinebitis vel actu vel volūtate. Nā diſſimiliter paſſi ſunt vnus ſuſtinēdo actualiter affectu: vn⁹ occiſus: alter in feruentis olei doliū ꝛ etiā in exiliū qd eſt quedam mors ciuilis miſſus. vbi Chri.

Chriſo.

Dn̄s aūt eis prophetat magna bona: id eſt martyrio dignos efficiendos. Deinde dn̄s ſubiūgit (Sedere autem ad dexterā meā) in gaudio eternitatis (et ad ſiniſtram) in perfruitione humanitatis (nō eſt meum) ex ordine iuſtitie que reſpondet meritis (dare vobis) ratione cōſanguinitatis: vel ſicut adhuc eſtis indiſpoſiti: (q: ex ſupbia regnū tēporale queritis (ſed quibus) ex meritorū ordine (paratū eſt) id propter merita ab eterno diſpoſitū (a p̄re meo celeſti) .ſ. humilibus: ꝛ ad hoc diſpoſitis ſicut vos aliquādo eritis.

Preordinatio diuina.

Preordinauit em̄ deus ꝙ nullus ad regnū perueniat: niſi bene meritus ꝛ dign⁹ fuerit. Nō eſt enim perſonarū acceptor de⁹ vt ſcꝫ perſonaliter aliquem accipiat ſine meritis in dando ſalutē eternā: q: ſcꝫ Aug. Dilectio equalis facit nō acceptare perſonas vñ Beda.

Augu. Beda. Regnū celorū qb⁹ paratum.

Non eſt meū vobis dare: id eſt ſupbis. hi enim adhuc erāt: alijs paratū eſt ꝛ vos alij eſtote id eſt hūiles ꝛ vobis paratū eſt. vñ ꝛ Chriſo.

Chriſo.

Paratū eſt quippe regnū celoꝝ deū diligētibus: ſicut cōuiuium paratur amicis mūdum cōtemnentibus ſicut domus dei vel hoſpitale parat̄ pauperibus qui non habent domos alias veris humilibus ſicut ꝑnulis paratur cibus ꝛ veſtitus miſericordia egenis impēdentib⁹ ſicut parat̄ honor ꝑ honore: bonū ꝑ bono finaliter perſeuerātibus. ſicut operarijs paratur merces reddēda i ſero poſt opus. (Et audiētes decē; alij ſcꝫ apl̄i (indignati ſunt de duob⁹ fratrib⁹) qui ſe a decem ſeparauerant: trahentes xp̄m ſeorſum ꝛ ignorātes mēſurā ſuam volebāt ſocijs ſuis preferri: q: adhuc ipſi decem erant carnales: ſicut ꝛ illi duo alij. vbi

Chriſo.

Chri. Quēadmodū iſti carnaliter petierūt ſic ꝛ illi carnaliter cōtriſtati ſunt. Nā ſicut iſti ſi ſpiritualiter ſapuiſſent non fuerant petituri vt eſſent ſuper oēs: ſic ꝛ illi ſi ſpiritualiter intellexiſſent nō fuiſſent cōtriſtati ante ſe eſſe aliquos: nam velle quidem eſſe ante omnes vituperabile eſt: ſuſtinere autem alterum ſuper ſe nimis eſt glorioſum. Et iterum. Si indignati ſunt quia iſti auſi ſunt hoc ꝑ matrē petere quanto magis turbarent̄ ſi petitio eoꝝ fuiſſet ſuſcepta.

Indignatio diſcipulorum.

Et iō neqꝫ dixit nō ſedebitis ne duos cōfunderet: neqꝫ dixit ſedebitis ne ceteros irritaret: ſed tāq̄ benign⁹ pater ſic r̄ndit: vt inter f̄res cōcordia nō rūperet̄ ꝛ oēs ſperare faceret dicēs (nō eſt meū dare: ſꝫ p̄ris.) Nam qd vni aut duobus ſpiritualiter nō promittitur a cunctis ſperat̄. hec Chriſo. Ut autem dicit Theophilus tunc ſic iperfecte ſe habebant apoſtoli: ſed poſtea in primatib⁹ ſibi ſedebāt adinuicē.

Theo.

Uide q: ex hoc ꝙ ꝓcurabatur promotio duorū fratrū aliū decem apoſtoli fuerūt indignati: ſic eſt de multis hodie q̄ eoipſo ꝙ vidēt alios promoueri inuident ſtatim et indignantur. Humilis aūt dominus ac pius p̄r et mitis magiſter: nec cupiditatis ꝛ ābitiōis duos arguit poſtulātes: nec decē reliquos indignationis increpat ꝛ liuoris: ſed ipe miſericors ꝛ benignus qui eſt pax n̄ra vtraqꝫ faciēs vnū quos ad apoſtolatū vocauerat ꝛ affectu ſeiunctos aſperit duos ꝑ ſupbā poſtulationē decē ꝑ indignatiōis turbationē ad ſe tāq̄ ad ſalutis medium quo mitigarent̄ tāq̄ ad pacis vinculū quo vnirent̄ tāq̄ ad virtutis magiſtrum quo inſtruerent̄ vocauit vt ab errore reuocaret: vt pacē reformaret: vt regulā debite ꝓlatiōis erudiret: vt nō eſſet denari⁹ ſine binario charitatis. Et vtroſqꝫ reprimēs cepit eos docere de hūilitate ꝑ quam honor celeſtis acquirit̄ et terrenus cōtēnitur dicēs. (Reges et pn̄cipes gētiū dn̄ant̄) violenta dn̄atione ꝛ ptātis ambitione (eorum) .i. ppl'orū ſubditorū: et eſt hic relatio ad intellectū (ꝛ qui maiores ſunt poteſtatē exercent in eos) ſcilicet humiliātes eos per ſuam potentiam et angariantes. Quaſi diceret. Apud terrenos habet locum dn̄atio et dn̄ij executio: q: deſiderare primatum et vſurpare honorē gētiū eſt: ꝛ non tm̄ regere ſuos ſubiectos: ſed etiā violenter eis dn̄ari.

chriſo.

vnde Chriſo. Oſtendit autem in hoc ꝙ gentile eſt primatus cupere: et ſic gentium comparatione eorū animā eſtuantē conuertit. Et q: nihil ſic corda hoīm ab vnitate pacis ſeparat ſicut ſuperbia: ideo dn̄s ad humilitatē eos reducit docens hos et illos nō venturos ad regnum niſi per humilitatē. Non inquit ita erit inter vos ſicut eſt inter mundi huius poteſtates vt ille ceteris dominetur qui maior ceteris videtur.

Maioritas i regno di.

Maioritas enim in regno meo nō eodē modo acquirit̄ ſicut in regno terreno: q: in regno terreno acquiritur per ambitionē ꝛ poteſtatē: ſed in regno meo acquirit̄ cōtrario mō: ſcꝫ per humilitatē. q. d. Uos more ſecularium petitis

et vultis p p̄lationē venire ad requiē et re-
gni poſſeſſionē cū ecōtra ad ſummā vtutū
aſcendatur nō imperādo:ſed miniſtrādo:⁊
idō non ita erit inter vos ſicut inter eos. Nā
in regno terreno p̄lati ſunt dn̄i:ſed veſtrum
regnū nō eſt terrenū ſed ſpūale.vn̄ p oppo-
ſitū dz in vobis eſſe:qꝛ p̄lati eccl'ie ſunt mi-
Orige. niſtri.vnde ⁊ Orige. Inter vos autē q̇ eſtis
mei non erunt hec. Qm̄ qui principes ſunt
ſpūales principatus eoꝝ in dilectione ſub-
ditoꝝ debet eſſe poſitus non in timore cor-
porali. Unde ſubdit. (Sed q̇cunqꝫ) ſiue no
bilis ſiue ignobilis (voluerit inter vos ma
ior fieri) ſanctitate et dignitate (ſit veſter
miniſter) non primatū ambiēdo:ſed humi-
liter miniſtrando:⁊ ſe in obſequijs humili-
tatis exercendo (⁊ q̇ voluerit inter vos pri-
mus eſſe) id eſt p̄matum habere (erit veſter
ſeru⁹) ⁊ oīm nouiſſim⁹ non ex cōditione ſed
I ex charitate:non ex puſillanimitate ſed hu
Beda. militate.vn̄ Beda. In quo docet eū maio-
Humi- rem eſſe q̇ minor fuerit:⁊ illū dn̄m fieri qui
litatis oīm ſeruus ſit. Fruſtra igit̄ aut illi immo-
fruct⁹. derata queſierant aut iſti dolēt ſup maioꝝ
deſiderio cum ad ſummitatē virtutū nō po
Chriſ. tentia:ſed humilitate veniat̄.vbi ēt Chriſ.
Fructū humilitatis poſuit primatum cele-
ſtē:⁊ in primatu terreſtri fructū poſuit con-
fuſionē celeſtē:vt quicūqꝫ deſiderat prima-
tū celeſtē ſequat̄ humilitatē terreſtrē : qui-
cūqꝫ aūt deſiderauerit primatū in terra in-
ueniet confuſionē in celo:vt iā inter ſeruos
xp̄i non ſit de primatu certamē:nec feſtinet
vnuſquiſqꝫ eoꝝ quō alijs maior appareat
ſed quō inferior videat̄. Qm̄ non qui maior
fuerit in honore ille eſt iuſtior:ſed q̇ iuſtior
fuerit ille eſt maior. Conuerſatio ḡ melior
eſt deſiderāda nō dignior gradus. Et opus
quidē deſiderare bonū eſt:qꝛ nr̄e volunta-
tis eſt ⁊ nr̄a eſt merces. Primatū aūt hono-
ris cōcupiſcere vanitas. hoc eīm cōſequi iu-
dicium dei eſt ꝓpter qd̄ ex primatu honoris
neſcim⁹ ſi mercedē iuſtitie meremur. Ne-
qꝫ apoſtolus laudē habebit apud deū qd̄
apl's fuit:ſed ſi opus apoſtolatus ſui bene
impleuit. Primat⁹ etiā fugientē deſiderat:
deſiderantē ſe horret. Uolens ḡ dn̄s ⁊ duo-
rū illoꝝ ambitionē extinguere:⁊ iſtoꝝ de-
cem apoſtoloꝝ inuidiā introducit differen-
tiā inter p̄ncipes mūdiales et eccl'iaſticos:
oſtendens qm̄ p̄mat⁹ in xp̄o:nec ab aliquo
appetendus eſt nō habēte:nec alteri eſt in-
uidendus hn̄ti. Qm̄ principes mundi ideo
ſunt vt dominent̄ minorib⁹ ſuis:vt ſeruifi-
cent eos ⁊ ſpolient eos ⁊ comedant eos : et
Princi- vſqꝫ ad mortē abutantur vita eorū ad ſuas
pes mū vtilitates ⁊ glorias. Principes autē eccl'ie
di et ec- ſūt vt ſeruiant minorib⁹ ſuis ⁊ miniſtrent
cleſie. eis quecunqꝫ acceperūt a xp̄o vt ſuas vtili-
tates negligant ⁊ illorum ꝓcurent ⁊ ſi opus

fuerit neqꝫ mori recuſent p ſalute illorum.
Si ergo hec ita ſe habent ſecularē quidem R.
primatū deſiderare:⁊ ſi rō non eſt vel cā eſt: Prima
quia ſi iuſtū non eſt vel vtile eſt. Primatum t⁹ eccle
autē eccleſiaſticum cōcupiſcere neqꝫ ratio ſiaſtici
eſt neqꝫ cauſa:qꝛ neqꝫ iuſtum eſt neqꝫ vtile. appeti-
Quis eīm ſapiens vltro ſe ſubijcere feſtinat tio.
ſeruituti dolori labori:et qd̄ maius eſt tali
periculo vt det rōnē pro omni eccl'ia apud
iudicē iuſtum:niſi forte q̇ nec credit iudiciū
dei:nec timet vt abutens primatu ſuo ec-
cleſiaſtico ſeculariter conuertat eū in ſecu-
larē. hec Chriſo. Et qꝛ in moralib⁹ magis
mouent facta q̄ verba ideo q̇ cepit facere
⁊ docere ex his q̇ egit demonſtrat qd̄ docuit
vt ſi dicta paruipenderent erubeſcerent ad
opera ⁊ inducit ſuijpſius exemplū ſiue dat
ſeip̄m eis in exēplū dicēs. (Sicut filius ho-
minis nō venit in mundū miniſtrari) ⁊ mi-
niſterium ab alijs accipere vel tpaliter dn̄a
ri. Non eīm legim⁹ diſcipulos eū diſcalciaſ-
ſe:nō manicas cū lauaret tenuiſſe:nō geni
bus ꝓuolutos ante eum vel hoc egiſſe vel
aliud hmōi ſibi feciſſe:ſed oēs ſimul come-
debant ſibiqꝫ ſine p̄latione ſeruiebāt. Eru-
beſcant ergo qui hec a ſeruis ſuis querūt:
qꝛ in hoc ip̄m p̄cire cōtendunt. (Sed) po-
tius venit (miniſtrare) ⁊ miniſterium alijs
impēdere:ſicut ptꝫ in lotione pedum:in di-
ſtributione panū : in reſtitutione ſanitatū
in diſcurſu ad p̄dicandū.vbi Orige. Nam Orige.
etſi angeli et martha miniſtrauerūt ei:non
tn̄ ideo venit vt miniſtraret̄:ſꝫ vt miniſtra- Princi-
ret. Eccleſiarum ergo principes imitari de- pes ec-
bēt xp̄m acceſſibilē ⁊ pueris man⁹ imponē- cleſia-
tem ⁊ diſcipulis pedes lauantē:vt ⁊ ipſi ſibi rum.
faciāt fratrib⁹. Non aūt tales ſum⁹ vt etiā
principū mundi excedere ſupbiā videamur
vel nō intelligētes vel contēnentes manda
tum xp̄i ⁊ querimus ſicut reges acies p̄ce-
dentes et terribiles nos ⁊ acceſſu difficiles
maxime pauperib⁹ exhibemus:nullā affa-
bilitatē habentes vel adherere ad nos per-
mittentes. hec Orige. Et nō tm̄ p̄dicto mō
miniſtrare venit ſed ēt (dare aīaꝫ ſuā) id eſt
vitā (in redēptionē p multis) .i. p his qui
credere voluerunt. Pro oībus quidē quātū
ad ſufficientiā:ſed pro multis nō pro oībus
quātum ad efficaciā. Non ſolū ergo quod-
cunqꝫ miniſteriū exhibuit xp̄s:ſed miniſtra
uit nobis id quod ſumme eſt p̄cioſum ⁊ exi-
mie charitatis .ſ. ſeip̄m in pretiū nr̄e redē-
ptionis. Unde Bern̄. Bonus miniſter qui Bern̄.
carnē ſuā in cibū ſanguinē in potū:animā
miniſtrat in precium.vnde ⁊ Beda. Et hoc Beda.
quoqꝫ maioribus eccleſie precipuū genus
miniſtrandi imitandum oſtendēs vt nō ſo-
lum miſericordes elecmoſyne doctrine ſa-
lutaris ſpiritalis exēpli miniſteria fratri-
bus impendamus:verūetiam ſicut ille pro

nobis aīam ſuā poſuit:ita ꝛ nos pro inuicē
Chriſ. animā ponere diſcamus.vnde etiā Chriſo.
Rex celorū exiſtēs hō voluit effici et ꝯtēni ꝛ
cōuitia pati:nec in his ſuffecit:ſꝫ ad mor-
tē venit ꝛ animā dedit ꝓtiū redēptiōis pro
multis etiā inimicis. Tu qdē ſi humiliat⁹
fueris ꝑ temetipſo facis:ipſe aūt ꝑ te. Quā-
tūcunqꝫ ergo hūiliatus fueris nō potes tñ
deſcēdere ſicut dominator tuus. Et iterum.
Cur ad chriſti imaginē facti ſumus. Ad hoc em̄ ad imaginē xp̄i facti ſumus vt
imitatores efficiamur volūtatis eius ꝛ cō-
uerſationis:ſed in hoc ſum⁹ imago eius vt
quod et bonū videt̄ apud nos ſit bonum ꝛ
ꝙ ei malum videtur et apud nos ſit malū.
quicūqꝫ autē dño humiliāte iactantie ſtu-
det nō eſt imago eius. Et ꝗ dño paupertatē
amante diuitiarū amator eſt in hoc ſeculo
repellit a ſe xp̄i ſimilitudinē. Nō eſt verus
diſcipulus qui non imitat̄ magiſtrum: nec
eſt vera imago que ſilīs nō eſt auctori. hec
Chriſ. Humilia igit teipm̄ ꝛ imitare magi-
ſtrum et dñm tuū. Vituperabile em̄ valde
eſt vt diſcipulus ſe erigat vbi magiſter ſe
inclinat:ꝛ qđ ſeruus ſit ſuperb⁹ vbi dñs eſt
humilis:qꝛ nō eſt diſcipulus ſup magiſtrū:
nec ſeruus ſuper dñm ſuum. Quia em̄ ho-
mo per ſuperbiam cecidit neceſſe eſt vt per
humiliatem reſurgat. ¶ Oratio.

Domine ieſu xp̄e qui pro nr̄a ſalu
te calicem paſſionis bibere ꝛ ba-
ptiſmo ſanguinis perfundi vo-
luiſti ꝛ nō tꝑaliter ſeruire ꝛ mini
ſtrari:ſed humiliter ſeruire ꝛ mi-
niſtrare:ac vitā tuā pro nr̄a redēptione da-
re veniſti. Da mihi miſero ꝑ meo modulo
tui calicis ꝛ baptiſmi cum patiētia et gau-
dio ſpūs ꝑticipē fieri:ꝛ te magiſtrū ac dñm
in humilitatis operibus imitari:et nō ſolū
in operibus miſericordie miniſteriū proxi-
mis impēdere:ſed etiā vitā ſi neceſſe eſt pro
eis ponere ꝛ tandem ad regnū electis tuis
paratum feliciter peruenire. Amen.

¶ De vno ceco ante ingreſſum hierico illuminato. Capi.xxij.

A Mar.x. a Luce xviij.

Factum eſt aūt vt appropinquaret dñs
ieſus hierico ꝗ eſt vrbs i-
ter galileā vñ aſcendebat
ꝛ hieruſalem quo ibat di-
ſtans duab⁹ leucis a ior-
dane ꝛ ſeptē a hieruſalē
et ſita ad eius partē oriē-
talē. Hec ciuitas quondā
nobilis:nūc aūt humilis ad ſolū deſtructa
eſt:ꝛ ſola dom⁹ raab in ſignum fidei rema-
net.ei⁹ enim adhuc parietes ſine culmine
durāt. Iuxta hierico fons eſt dulcis ad po-
tandū:pinguis ad rigādū:ꝗ quondā ama-
rus ad potandū ꝛ ſterilis ad rigandū ꝑ he-
liſeū ſanat⁹ eſt:hic fons ſub monte quarē-
tane orit̄:ꝛ deinde hierico ꝗ duob⁹ miliari-
bus inde diſtat deriuat̄. Ad hanc ḡ ciuitatē
dñs declinauit vt ſꝫ Hier. ſanaret i ea mul
tos male hñtes. Et tunc cec⁹ qdā ꝗ ſedebat
iuxta viā mēdicās cū turbā ꝑtereuntē au-
diret) ꝛ ieſuꝫ trāſire ꝑciperet miam cū cla-
more nō tm̄ exteriori:ſed etiā iteriori pete-
bat dicens. (Jeſu fili dauid miſerere mei.)
In quo cec⁹ iſte vtrāqꝫ naturā i xp̄o cōfitet̄
ſcꝫ hūanā i eo qđ dicit (ieſu fili dauid) a da-
uid em̄ carnē ſuſcepit. Diuinā in eo ꝙ dicit
(miſerere mei) propriū eſt em̄ deo miſereri Pſal. cxliiij.
creature ſue quā ꝯdidit:ſm illud pſal. Mi-
ſerationes ei⁹ ſup oia opa ei⁹. vñ Cyrillus. Cyril.
Iſte cec⁹ in iudaiſmo nutrit⁹ nō ignorauit
ꝙ de ꝓgenie dauid de⁹ ſm carnē naſceret̄
et ideo ei vt deo ꝛ homini loquit̄. Et lꝫ in-
creparet̄ a turba ꝑtereunte et doctrinā xp̄i
auſcultante:ipſe tñ multomagis clamādo
petebat ſibi miſereri: timēs ne ex increpa-
tione ipediret̄ auditio et exauditio petitio-
nis ſue. Jeſus ho tādē ꝓpt̄ ſuā benignitatē
ſtetit:qꝛ cecus eū ſeq nō potuit:ꝛ iuſſit eum
adduci ad ſe ne turba ꝓhiberet et vt occa- Pietas chriſti.
ſionē ſanādi hēret. Magne pietatꝫ i xp̄o ſi-
gnū fuit qñ ipm̄ cecū expectare voluit ꝛ ad Cyril.
ſe adduci fecit. vñ Cyrill⁹. Siſtit autē xp̄m
vox ꝛ inuocātes in fide reſpicit. Et iō meri-
to vocat cecū ꝛ accedere iuſſit:vt.ſ.ꝗ prius
fide eū tetigerat appropinquet ꝛ corpe. Sic
deberēt facere noſtri principes cū viderent
pauperes cōquerētes.ſ.ſtare ꝛ facere voca
ri ad ſe vt audirēt eorū querimonias. Face
rētqꝫ eis iuſticiā expedire. (Et interrogauit
eū) quid vellet:non ꝙ hoc ignoraret:ſed vt
ei⁹ cōfeſſionē approbaret. ꝛ ſm Ambro. vt Ambr.
ſciremus niſi cōfitentē nō poſſe ſaluari:ꝛ vt
cor eius ad oratiōnē excitaret:ꝛ lumē qđ ex
ſua bonitate largiturus erat ad ſui peti-
tionē tribueret:qꝛ nō ſanat inuitos ſed volū- Aug.
tarios. vñ Aug. ꝗ creauit te ſine te nō iuſti- Ambr.
ficabit te ſine te. vnde et Ambro. Uult oēs
hoies ſaluos fieri:ſed ſi accedāt ad eū:non Cyril.
em̄ ſic vult vt nolētes ſaluent̄: ſed volētes. B
nō em̄ vera ſal⁹ eſt ſi nolēti tribuat̄. Itē ſm Interrogandi cauſe i xp̄o
Cyrillū interrogauit vt ſcirēt aſtātes ꝙ nō
pecuniā ſꝫ diuinā efficaciā a deo petebat.
Uide ꝛ hic dñi clemētiā:qꝛ nō dedignat⁹ eſt
nō ſolū ſtare:ſꝫ ꝛ alloq ꝑſonā vilē ꝛ paupe
rē. (Ait ille) rñdēs (dixit Dñe vt videā) vbi
miſeriā et neceſſitatē ſuā inſinuat:ac reme
diū ꝛ releuationē:nec aliqđ aliud ꝑter hoc
poſtulat. Uoluit ḡ dñs audire confeſſionē
qui tñ nō ignorat mētis intētionem vt co-
gnoſcam⁹ nō niſi cōfitentē poſſe ſanari ab
infirmitate ſpūs. Uñ hūc cecū ſaluare no-
luit ꝙdiu clamauit i ꝑnali miſerere mei:ſꝫ
poſtqꝫ ſpāliter inſinuauit miſeriā cui⁹ rele-

uationem ſibi miſericorditer fieri poſtula⸗
uit tūc eū ſanauit. Petijt ei vt videret (⁊ ſe⸗
ſus) ṽbo potentiſſimo q̇ dixit fiat ⁊ factū ē
(dixit illi reſpice.) Breue ṽbū ſꝫ in opatio⸗
ne efficaciſſimū: ⁊ qꝛ in fide credentiū ṽbuꝫ
Ceci li⸗ dñi operaṫ: iō ſubiungiṫ. (Fides tua ſaluū
bera⸗ te fecit.) Ex fide eñ impetraṫ ſalꝰ corpora⸗
tio. lis ⁊ ſpūalis ⁊ eternalis (et confeſtim vidit
⁊ ſequebaṫ illū magnificans deum) .i. ma⸗
gnū dicens illū nō magnitudine moris ſed
ṽtutis. Non ſufficit lumē recepiſſe niſi etiā
lumē ſequaṫ ne ambulet in tenebris. Ecce
ergo ſignū illuminationis pfecte et in aīa
Cyrillꝰ ⁊ in copore. Vñ ſm Cyrillū pꝫ ꝙ iſte cecus
a duplici cecitate liberabaṫ. ſ. corpali ⁊ in⸗
tellectuali: neqꝫ eñ eū vt deū glorificaſſet
Theo. niſi vere vidiſſet. Ubi ⁊ Theo. Grata enim
erit aīa ceci in eo ꝙ ſanꝰ effectꝰ ieſum non
reliq̇t ſed ſecutꝰ eſt eū. Et non ſolū fuit illu⸗
minatꝰ cecꝰ ſed ⁊ alijs factꝰ ē occaſio glori
ficādi deū ⁊ oīs plebs illuminata ē vt diui⸗
nū aliq̇d in xp̄o cog̃ſceret. Vñ ſequiṫ (⁊ oīs
plebs vt vidit dedit laudē deo) glificando
facta dei: cōgratulādo vtilitati pximi. Hoc
eñ ſibi retinet dñs de beneficijs ſuis. ſ. glo⸗
C riā. Vñ ait. Gloriā meā alteri non dabo: no
Laus q̄ bis autē reliq̇t vtilitatē. ¶ Et nota ſm glo.
tuor de quatuor cauſas iſtius laudis. Prima ē pro
cauſis. exauditiōe clamoris iſtiꝰ paupis. Scđa p
Grego. potentia ⁊ mīa illuminātis. Tertia p ipe⸗
trato munere lucis. Quarta pro merito fi⸗
dei eiꝰ qui illuminatus eſt ſm Grego. quia
carnales adhuc diſcipuli nō valebāt cape⸗
re ṽba miſterij venit ad miraculū: añ corū
Theo. oculos cecus lumē recepit vt eo ad fidem
celeſtia facta ſolidarent. Et ſm Theo. Ne
inceſſus dñi eſſet inutilis fecit ceci miracu⸗
lum hoc documentū diſcipulis ſuis dās vt
miſtice in oībus ſimꝰ pficui ⁊ nihil nobis otioſum.
Grego. Miſtice ſm Greg. cecꝰ a dño illuminatꝰ eſt
genꝰ hūanū qđ in parente pmo claritatem
ſupne lucis ignorans dānationis ſue tene⸗
bras accepit. Hierico aūt interp̄tatur luna
q̇ dū mēſtruis momentis decreſcit defectū
nr̄e mortalitatis deſignat. Cū igiṫ cōditor
nr̄ appropinq̇t hierico cecus ad lumē redit
qꝛ dū diuinitas defectū carnis nr̄e ſuſcepit
hūanū genꝰ lumē qđ amiſerat recepit qui
eterne lucis claritatē neſcit cecꝰ ē. Si autē
iā in redemptorē credit q̇ dixit ego ſum via
iuxta viaꝫ ſedet. Si vero credit ⁊ exorat vt
eternū lumē recipiat iuxta viā ſedet ⁊ mē⸗
dicat. Quiſquis ġ cecitatis ſue tenebras
agnoſcit: q̇ſq̇s hoc qđ ſibi deeſt lumē eter⸗
nitatis intelligit clamet medullis cordis
clamet ⁊ vocibus cordis di. (Jeſu fili dauid
miſerere mei.) Jlli aūt q̇ ieſum veniētē p̄ce⸗
dūt ⁊ cecū increpant deſignāt carnaliū deſi
deriorū turbas tumultuſqꝫ vitiorū q̇ priuſq̄
ieſus ad cor nr̄m veniat cogitationem no⸗
ſtrā diſſipant ⁊ voces cordis in oꝛ̄one ꝯtur⸗
bant: ne ieſus ad cor illuminandū accedat.
Sicut eñ turba cecū ipedit ne lumē corpo
rale recipiat: ſic ſpūaliter turba fantaſiarū
⁊ cogitationū frequēter impediūt ne lumē
gr̄e recipiāt. Sed in eo ꝙ cecꝰ quē turba in⸗
crepat magis clamat daṫ nobis exēpluꝫ ꝙ
quāto plura nobis occurrūt ipedimēta tā⸗
to magis eſt clamādum: et quāto grauiori
tumultu cogitationū p̄mimur tāto oratio⸗
ni attentiꝰ eſt inſiſtēdū. vñ Hier. Cominanṫ Hiero:
autē multi ei vt taceat: qꝛ pctā et demonia
cōpeſcūt clamorē pauperis. Sꝫ ille magis
clamabat: qꝛ graueſcente bello manus ad
lapidē adiutorij: hoc eſt ieſum nazarenuꝫ
cū clamore leuande ſunt. vñ ⁊ Cyrillus. In⸗ Cyrillꝰ
crepabāt eū vt taceret: ſed per inhibitiones Fides.
hmōi nō ipediebaṫ eiꝰ audacia. Nouit eñ
fides oībꝰ repugnare ⁊ in oīa triumphare:
vtile ē eñ p cultu diuino pudorē deponere.
Nā ſi cā pecunie ſunt ipudētes nōnulli q̄re
p aīe ſalute non decet bonā iduere ipuden
tiā: ſed cū cecꝰ prio clamaret Jeſus tranſire
dr̄: cū aūt multomagis clamaret ſtat ieſus:
qꝛ cū adhuc turbas fantaſmatum in oꝛ̄one
patimur ieſum aliq̄tenꝰ trāſeuntē ſentimꝰ:
cū ṽo oꝛ̄oni vehemēter inſiſtimꝰ: deꝰ i cor⸗
de figiṫ ⁊ lux amiſſa reparaṫ. Ex quo doce⸗
mur qđ ſi in oꝛ̄one prio ſenſerimus ieſum
nos q̄ſi p tranſeuntē poſt paululū inſtāter
pſeuerātes ſentiemꝰ nobiſcū ſtantē. Inter⸗
rogat autē cecū q̇d velit vt eū ad orandum
excitet: qꝛ peti vult hoc qđ et nos petere et
ſe cōcedere prenoſcit. Pius eñ dñs ſua do⸗
na gratuita nr̄a vult eſſe merita: nec vult
bonum nr̄m inuitum ⁊ coactū: ſed ſponta⸗
neū ⁊ voluntariū: ⁊ qđ nobis ſponte largiṫ
vult nr̄is petitiōibus tribuere. Et iō q̄uis
ſciat quid nobis neceſſe ſit anteq̄ petamus
ipoꝛtune tñ nos ad petendū inuitat dicens: D
petite autē ⁊ accipietis: q̄rite ⁊ inuenietis: Orādi
pulſate ⁊ aperieṫ vobis. In ceci autē peti⸗ modꝰ.
tiōe diſcimꝰ: qꝛ in oratione nō aurū: nō ar⸗
gentū: non fugitiuos honores: nō longitur
nam vitā: nō vindictā inimicorū: non aliqđ
tēporale: ſꝫ ineffabile lumē q̄rere debemus
hoc eſt vt ipſum qui illuminat oēm hoīem
venientē in hūc mundū videre poſſumus
iuxta qđ ipſe āmonet di. Querite p̄mū re⸗ Math.
gnū dei ⁊ iuſticiā eiꝰ: ⁊ hec oīa adijcientur vj.
vobis. Ad illud lumē autē videndū pfecto
via fides ē: qꝛ fides eū ſaluū fecit. Videns
aūt cōfeſtim p̄euntē ieſum ſequiṫ qñ q̇s bo
nū qđ itelligit ituitu eiꝰ opaṫ ⁊ eū imitaṫ.
Quāto ġ q̇ſqꝫ plus a deo illuminaṫ: tanto
ampliꝰ ⁊ pfectū in bonis opibꝰ exercere ſe
dꝫ ſicut iſte cecꝰ recepto lumine non piget
remanſit: nec retro redijt. Et hic talis non
ſolū in deū pficit: ſed etiā alios ad laudem
dei accēdit. vbi Greg. Si ergo fratres cha⸗ Grego:

riſſimi cecitatē iā nr̄e peregrinatiōis cognoſce
ſcim⁹: ſi credendo i redēptoris nr̄i miſteriū
iuxta viā ſedem⁹: ſi exorādo q̄tidie ab au-
ctore nr̄o lumē petimus: ſi tandē lucē peti-
mus iā p intellectū vidēdo illuminati poſt
cecitatē ſum⁹ ieſum quē mēte cernim⁹ ope
ſequmur. Aſpiciam⁹ quo gradiť ⁊ eius veſti
gia imitādo teneamus. Ecce cum ſit dn̄s et
creator angelorū ſuſceptur⁹ naturā noſtrā
in vterū ꝟginis venit naſci tñ p diuites no-
luit parētes paupes elegit: pſperari in mū
do noluit opprobria irriſioneſq; tolerauit
ſputa flagella: ⁊ alapas: ſpineam coronam
crucēq; ſuſtinuit. Et q2 rerū tpaliū delecta-
tione a gaudio eterno cecidim⁹ cū q̄ amari
tudine illuc redeať oſtendit. Quid itaq; hō
x ſe pati dz ſi tanta de⁹ p hoībus ptulit di-
uerſo q̄ppe itinere ambulat ſi gaudia dile-
ctioneſq; appetit cui dux ſu⁹ viā amaritudi
nis oſtēdit. Si ḡ retributionis gaudiū in p-
uētiōe q̄rim⁹ pnie amaritudinē in via tenea
m⁹. Sic itaq; fit vt nō ſolū nr̄a in deū vita
pficiat: ſed hec ipſa nr̄a cōuerſatio ad lau-
dē dei ⁊ alios accēdat. hec Grego. Hec etiā
q̄ de ceco dicta ſunt ad vnūquēq; pctōrē hoc
mō referri pn̄t. Qui em̄ criminale pctm̄ cō-
mittit in ope cec⁹ eſt in mēte. Sed ſi iter ve
ritatis ingredi cupiens p eterna vita cepe-
rit cogitare ⁊ ad deū poſt peccatū flendo et
veniā petēdo redire sec⁹ viā ſedet ⁊ mendi-
cat: ptereūtes ꝟo ſilentiū ceco īponere vo-
lunt: q2 immūdi ſpūs acri⁹ ꝯ eū quē ad ve-
E Rebellio contra bona. niā redire viderint cōſurgunt: ⁊ ne pctōr ad
pniam redeat cōtradicūt. Nec ſolū immū-
di ſpūs: ſed etiā ipſa cōſuetudo peccādi du-
rius incipit rebellare cū ſenſerit poſt aſſue-
ta mala ad virtutes hominē velle redire.
Sed quo acri⁹ ſe ſentit impugnari a mali-
gnorū ſpirituū tentatiōe ſeu ab ipſa peccā-
di cōſuetudine eo fortius dz exēplo huius
ceci pugnare in orōne clamando p deſide-
riū ad deū: clamor em̄ magn⁹ magnū indi-
Pſal. cxviij. cat deſideriū. Et vere expedit peccatori cla-
mare q2 lōge diſtat a deo. Longe em̄ a pctō-
Hugo. rib⁹ ſalus. ⁊ ſm Hugo. Si ad primas lachry-
mas: vel preces deus nō exaudit hō preces
iterare nō deſinat: magna em̄ munera ſunt
multis pcibus cōparāda. Neq; em̄ diuina
pietas adiutorium ſe petenti negabit ſi ille
orādo a petitione nō defecerit. Nec de ſuis
meritis aliq̄d pſumat: ſed in illi⁹ mīa confi-
Ps. lix. dat cui p xp̄hetā dr. In deo faciem⁹ virtu-
tē et ipſe ad nihilū deducet inimicos nr̄os.
Quātā aūt mīam dn̄s penitētib⁹ exhibeat
quale auxiliū pugnātibus cōtra pctm̄ pre-
beat ꝯnr declarať. Qui em̄ pri⁹ trāſibat p-
pter tentationes q̄s in orōne patimur ſi in
orōne pſeuerauim⁹ quaſi ſtans nos ad ſe
adduci iubet qñ tranquillitatē mētis red-
ditā dulcedine ſue contēplatiōis vel tenui

manifeſtat. Et q2 in orōne ante oīa eter-
nā gloriā querere debem⁹ recte cec⁹ lumē a
dn̄o petiſſe ferť. Et qm̄ quicūq; non negli-
git penitere de venia nō dz deſperare: recte
dicit fides tua te ſaluū fecit. Quacūq; em̄
hora pctōr vere penitēdo ingemuerit ⁊ cō-
uerſus fuerit ſaluus erit. ſm Aug. Si hieri Augu.
co lunā ⁊ ob hoc mortalitatē interpretatur Hieri-
morti propinquās dn̄s iudeis ſolis lumen co.
eū āgelū iuſſerat predicari quos ſignifica-
uit iſte vnus cec⁹ ante ingreſſum hierico il-
luminatus quē lucas cōmemorat. A mor-
tuis aūt reſurgens atq; aſcēdens ⁊ iudeis
⁊ gentibus quos duos populos ſignificare
videnť duo ceci poſt egreſſum hierico illu-
minati: de q̄b⁹ matheus narrat. ¶ Oratio.

O Benigniſſime Jeſu non pſonas
hoīm reſpicis omnes expectas
creator: oīm miſereris redem-
ptor: oībus indulges ſaluator.
Quis igiť niſi ſue ſalutis imme
mor tardabit ad te cōuerti ſic benigniſſime
expectantē ſic ad oſtiū pulſantē ⁊ p gratiā
introire volentē? Da ergo dn̄e deus meus
mihi ceco ⁊ miſero vt a te vocatus aperiā ti
bi cor meū pctm̄ inde expellēdo: ⁊ te p gra-
tiā recipiēdo: vt illuminat⁹ te ſequar nūc in
operib⁹ virtuoſis: ⁊ poſt hec de tua viſione
ſemper gaudere merear in celis. Amen.

¶ De zacheo et eius conuiuio. Capitu. xxiiij.

A Luc. x.

Deinde ea-
dem die dn̄s ieſus ipſam
vrbē hierico īgreſſus am-
bulabat p eam turba nō
modica ſtipatus. Hierico
ſignificat mūdū quē īitra-
uit in īcarnatiōe ambula
uit in ſua cōuerſatiōe: ſed
perābulauit in ſua paſſio
ne: ex qua pambulatiōe facta eſt ſalus do-
mui eccl'ie: mūdus eſt perambulādus: q2 p
eū eſt citiſſime trāſeundū ⁊ nullo mō p mor-
dinatū amorē vel affectionē eſt ibi ſiſtendū
vel ei inherēdum. Uix enim eſt aliquis qui
non inficiatur ſi circa mundi negocia im-
plicetur (zacheus) autē qui erat non tantū
publicanus: ſed ⁊ (princeps publicanorū) ⁊
primus inter illos qui vacabant publicis
actibus: ſcz exactionibus ⁊ vectigalib⁹ que
implicant ad peccatū (ac diues) qui in ac-
quirendo auarus et temporalibus impli-
catus. ex quo in eius vocatione apparet
maior dei mīa et diuine pietatis abundan-
tia. Deſiderabat ex deuotione (videre Je-
ſum) beati enim oculi qui vident ipſum (et
nō poterat pre turba) ſequente eum (q2 ſta-
tura puſillus erat) et corpore ſm quanti-

talē:ꝛ mēte ſꝫ hūilitatem. Ex ꝙ ptꝫ deuotio populariū ad xp̄m:q꞉ tāta turba ſeq̄bat̄ eū (Et p̄currēs).i.pre aliis currēs/aſcendit in arborē ſycomorū vt videret ieſuꝫ/inde trāſeuntem.vnde

Beda.

Beda. Que īpoſſibilia ſunt apud hoīes poſſibilia ſunt apud deū. Ecce enī camel⁹ depoſita gibbi ſarcina p̄ foramē acus trāſit:hoc eſt diues ꝛ publicanus relicto onere diuitiarum cōtēpto cenſu fraudū anguſtā portā arctāq꞉ viā q̄ ad vitā ducit aſcēdit. Qui mira deuotiōe fidei ad vidēdū ſaluatorem quod natura min⁹ hēbat aſcenſu ſupplet arboris:atq꞉ iō iuſte q̄uis ipſe rogare non audeat bn̄dictionē dn̄ice ſuſceptionis accipit quā deſiderabat.hec Beda.

Cameli p ac⁹ foramē tranſitio.

Sycomorus celſa.

Sycomorus eſt arbor in foliis moro ſilis ꝛ in aliis ficui:ſed ſtipite diſtās ꝛ altitudine p̄ſtās. Un̄ ꝛ a latinis celſa dr̄. Et iterp̄tatur fic⁹ fatua q꞉ arbor eſt ſterilis:ſicq꞉ dr̄ ſycomor⁹.i.ſicut mor⁹:vel ſcribit̄ ſycomor⁹ pro fico moro vitio ſcriptorū. Un̄ ſm̄ Joſephū poti⁹ deberet dici ſycomor⁹:q꞉ ꝯponit̄ ex natura fici quo ad lignū:et ex natura mori q̄ ad folia. Sycomora quoq꞉ dicunt̄ q̄dā poma ficis ſilia:fruct⁹ aūt mori liquorem ſanguini ſimilē hꝫ.vn̄ dr̄ ꝙ nō oſtēderunt elephātis ſanguinē vue ꝛ mori ad acuēdū eos in p̄lio ſcꝫ corpali. Et iō mor⁹ crucē ſignat cuius fruct⁹ ipe xp̄s dr̄ in ea ſuo ſanguine rubricat⁹ qui ſanguis nobis per recordationem oſtenſus acuit nos in prelio ſpirituali. Dominica enim crux credentes alit:vt fic⁹ ab incredulis irridet̄ vt fatua:quia iudeis eſt ſcandalum:gentibus vero ſtultitia:ſed credentib⁹ virtus dei eſt.

Mor⁹.

B zachei arborē aſcēdētis imitatio.

Hec ergo arbor in quam puſillus ſtatura zacheus vt exaltari poſſet aſcēdit:arbor fidei ꝛ crucꝫ eſt ad quā mlt̄i veniētes ꝛ in eam aſcēdētes q̄uis ſtatura puuli fuiſſēt ꝛ nōdū ī ſciētia ꝛ pfectione multū creuiſſent:inde tn̄ ieſum videre ꝛ cognoſcere meruerunt. Huius arboris fruct⁹ ſanguine⁹ eſt per quē martyres ſignificantur qui tam firmiter huic arbori inherent:vt potius occidi:et proprio ſanguine cruētari q̄ a ſua arbore.i.a xp̄i fide et cruce valeāt ſeparari. Hanc debemus aſcēdere p fidē ꝛ meditationē aliter ieſum videre nō poſſum⁹ q꞉ ſtatura puſilli ſumus.nō enī ſufficiūt noſtra merita ſine merito paſſiōis crucis xp̄i. Hanc puſillus vt exaltari poſſit aſcēdit dū quilibet hūilis ꝛ ꝓprie infirmitatis conſcius terrena relinquēdo et prauos actus deſerēdo altioraq꞉ petēs et in dn̄o cōfidens in virtute crucis gloriat̄ clamās cū apoſtolo. Mihi aūt abſit gloriari niſi in cruce domini noſtri ieſu chriſti cui lignum crucis eſt glia:ſalus:vita et per hāc laudabilē fatuitatem dn̄m cernere meret̄. Nos enī inquit apoſtolus predicam⁹ chriſtum crucifixū iudeis quidem ſcandalū:gētib⁹ autē ſtultitiā. Ecce ſycomorā aſcende et tum lignū vbi pro te pepēdit ieſus et videbis ieſum. Un̄ Aug. Apprehēdit zache⁹ ſycomorū aſcēdat humilis crucē parū eſt aſcēdat. Ne de cruce erubeſcat ī fronte illā figat vbi ſedes pudoris eſt. Ibi oīno ibi in quo membro erubeſcit ibi figat̄ vbi nō erubeſcat putas q꞉ irrides ſycomorū. Et ipſe efficit videre ieſum.hec Aug.

Augu.

Quicūq꞉ etiā humiliat̄ propter ieſum hic infatuat̄ iuxta mundū:q̄ ſolus tamen ſapiēs eſt:quia qđ ſtultum eſt hoīb⁹ ſapiētia eſt dei:et hic dn̄m videre meretur.vn̄ Grego.

i.Co.i. Greg.

Si veraciter ſapientes eſſe atq꞉ ipſam ſapientiam contemplari appetimus ſtultos nos humiliter agnoſcamus. Relinquam⁹ noxiā ſapientiā:diſcamus laudabilē fatuitatē. Hinc euangelice hyſtorie verba teſtantur:q꞉ zacheus cum videre pre turba nihil poſſet ſycomori arborē aſcendit vt tranſeuntē dominū cerneret. Sycomor⁹ quippe ficus fatua dicitur. Puſillus itaq꞉ ꝙ zacheus ſycomorū ſubiit ꝛ dn̄m vidit:q꞉ qui mundi ſtultitiā humiliter eligunt ipſi dei ſapientiā ſublimiter contemplant̄.

C Puſillanimitas centuriōis Sycomorum aſcēſ⁹.

Puſillanimitatem namq꞉ noſtram ad videndū deum turba prepedit:q꞉ infirmitatē humanē mentis ne luci veritatis intendat curarum ſecularium tumultus premit. Sed prudēter ſycomorū aſcendimus ſi ꝓuide eā q̄ diuinit⁹ precipitur ſtultitiā tenem⁹. Quid enī in hoc mundo ſtulti⁹ q̄ amiſſa non querere: poſſeſſa rapientib⁹ relaxare:nullā p acceptis iniuriis iniuriam reddere:imo et adiunctis aliis patiētiam p̄bere. Quaſi enī ſycomorū nos aſcēdere dn̄s precipit cū dicit. Qui aufert q̄ tua ſunt ne repetas. Et rurſum:ſiquis te percuſſerit in dexteram maxillā prebe ei ꝛ alterā. Per ſycomorum dn̄s trāſiēs cernit̄:q꞉ p hāc ſapiētē ſtultitiam:ꝛ ſi necdū ſolide vt eſt iā:tn̄ p cōtēplatiōis lumē dei ſapiētia quaſi in trāſitu videt̄. Qui vo in elata ad cōſpiciendū deū adhuc cogitationum ſuarū turba deprehenſi ſunt ſycomori arborem non inuenerunt. hec Greg. vbi ſ꞉ Theo.

Theo.

Sꝫ facile ad hoc mortalem vtilitatem retorq̄re. Quiſq꞉ enī plurib⁹ ī malicia p̄eeſt paru⁹ eſt ſtatura ſpirituali et nō poteſt videre ieſum pre turba. Nā perplex⁹ a paſſionib⁹ et ſecularib⁹ reb⁹ non aſpicit ieſum ambulantē.i.in nobis operātē:nullū op⁹ ei⁹ cognoſcēs:aſcēdit aūt ſup ſycomorū.i.ſup voluptatis dulcedinē q̄ ſignificat̄ per ficum deprimēs eā ꝛ ſic ſublimior fact⁹ videt ꝛ videt̄ a xp̄o. hec Theo. Per ſycomorū etiā poteſt intelligi religio quia latini ſycomorum celſam noiant. eſt enī p̄cerior et altior moro ꝛ hꝫ fruct⁹ ſub dulces q̄ nūq̄ ad maturitatē ꝑueniūt. Sic ſtat⁹ religiōis eſt altior ꝛ procerior:q꞉ in cōtēplatione ꝯſiſtit ꝛ ſtatū mūdi trāſcendit. Habet etiam fruct⁹.

Stat⁹ religioſorum.

ſubdulces:fruct⁹ ſcȝ abſtinétiaꝝ:vigiliarū ieiunioꝝ:ꝛ hmōi.q̃ lȝ de ſe ſint duri ꝛ aſpe ri tñ ſūt ſubdulces:q꞉ ſuſtinent amore dul cedinis paradiſi:ꝛ nunq̃ in maturitateȝ ꝑ ueniūt:q꞉ fruct⁹ maturi ſūt dulciores ꝛ ve ra religio de mūdana dulcedine nō curat. Sed ſycomorus ficus fatua dr:q꞉ ad lite rā ingrediés religioné fatuus reputat.vñ pōt dicere illud Amos. Armētari⁹ ego ſum velliçās ſycomoros. Iſtā arboré zache⁹ pu ſillus hūil.ſ.religioſus aſcendit vt videat ieſum.ſ.vt lucret vitā eternā q̃ in viſiōe dei cōſiſtit:ſȝ q꞉ paruus alte non pōt aſcendere ſine ſcala vel gradib⁹:iō ſunt tres gradus

Grad⁹ aſcédé-tium. in ſcala religiōis. Vn⁹ eſt abrenūciatio ꝓ prie volūtatis ꝑ votū obedientie. Scđs eſt abrenūciatio ꝓprietatȝ exterioris ꝑ votum pauptatȝ. Terti⁹ ē ꝓmiſſio ꝑpetue caſtita tis ꝑ votū ꝯtinētie. Et ꝑ iſtos tres gđ⁹ tres alij grad⁹ ex pte ipſius aſcédétis ꝓcedunt. Primus eſt cōtempt⁹ terrenoꝝ. Scđs obli

D Gen.xij uio generȝ. Terti⁹ odiū mundi. Et iſta tria fuerūt dicta abrae a dño. Egredere de ter ra:ecce gđū primū.ꝛ de cognatiōe tua:ecce gradū ſcđm.et de domo patris tui.ecce gra dum tertiū.ꝛ veni i terrā quā monſtrauero tibi.i.in religionem. Hi ſunt tres grad⁹ q̃ bus aſcédebat ad thronum ſalomonis. Iſte

Thro-nus. Petrus rauēn. thronus eſt religio in qua dominus reſidet tanq̃ in throno ꝛ cathedra ſpāli. Vñ et Pe trus Rauēnas vocat religioné paradiſum q̃ ꝓpria māſio dei eſt dicés. Iuxta ſententiā cordis mei ſi paradiſus in hac vita preſen ti eſt:aut in clauſtro:aut in ſcholis eſt.q̃c quid eñ extra hec duo eſt plenū eſt anxie tate:inq̃etudine:amaritudine:formidine ſolicitudine:et dolore. (Et cū ieſus veniſſet ad locū)vbi erat ſicomor⁹(ſuſpiciens vidit zacheū)non tm̃ viſu corpis:ſed et reſpectu pietatis appbās illi⁹ deuotionem ꝛ deſi deriū. Bonū fuit ei videre xp̃m:ſȝ meli⁹ vi deri a xp̃o.vbi Beda. Vidit ieſus videté ſe q꞉ elegit eligenteȝ ſe:et amauit amantem. Hunc ſane ordiné ꝓficiédi hoc eſt ſuper fi dem dñice incarnationis ad cognitionem diuinitatis ꝑueniédi quaſi ſycomoꝝ Ieſu faciem ſpeculandi doctor egregius oſtédit cum ait. Non enim iudicaui me ſcire aliq̃d inter vos niſi xp̃m ieſum et hunc crucifixuȝ hec Beda. ¶ Cognoſcens ergo ꝛ acceptās Jeſus deſideriū zachei cū vt deſcéderet vo cauit dicens. (Zachee feſtinans deſcende:q꞉ hodie in domo tua oportet me manere.) In domo quidem materiali ꝓpter refectioneȝ chriſti et diſcipulorum ſuorū ꝛ ad oſtenden dum benignitatem peccatori reuertenti et in domo cōſcientie ſpirituali per gratie in fuſionem neceſſariam peccatori. Illō etiā dixit xp̃s cuilibet noſtruȝ:vult eñ manere in domo cōſciētiarū noſtrarū:ꝛ ideo debet ꝑparari ad eū recipiendum. Vñ de iſta di.

ps. Domū tuā decet ſanctitudo dñe. Gloria Ps.xcij. enim noſtra hec eſt teſtimonium cōſcientie noſtre. ¶ Sic debet domū ſuā ſpūalé emū dare ꝛ ornare qui vult tantū hoſpité recipe re:ſcilicet regé glīe qué nec celuȝ nec terra poteſt capere vt ibi maneat.i.per gratiam inhabitet ꝛ nō trāſeat.vbi Beda. Quod āt Beda. deſcendere de ſycomoro zacheus:et ſic i do mo ſua chriſto manſioné preparare iubet hoc eſt ꝙ apoſtolus ait. Q꞉ et ſi cognouim⁹ ſecundum carné xp̃m:ſed iam nunc nō no uimus:ſi eñ mortuus eſt ex infirmitate:ſȝ viuit ex ꝟtute dei.h̄ Beda. Verba predicta dñi ieſu moraliter exponi poſſunt de fideli Moraliter. aīa q̃ dom⁹ dei dr:quia i ea xp̃s per gratiā manere dignat:ꝛ hoc hodie.i.in vita pñti ꝑ gratie prelibationé:ac etiaȝ hodie id eſt in eternitate per glorie beatā fruitionem. Li cet auteȝ chriſtus in qualibet fideli anima inhabitet per fidem:ſpecialiter tamen ad hoc eligit mentes eleuatas et abſtractas.

E Anime abſtra-ctio tri-plex. Debet auté aīa talis eſſe abſtracta triplici ter ſcȝ a deſiderio reꝝ tépoꝛaliū:a volupta te delectationum carnalium vel commodi corporalis:ꝛ a ſeipſa ꝑ abdicationem pro prie voluntatis. Per hec eñ tria abſtrahit anima ab omni impeditiuo ſalutis ꝯ illa tria:de quib⁹ dicit. Omne qđ eſt i mundo: aut eſt cōcupiſcētia oculoꝝ:aut cōcupiſcé tia carnis:aut ſupbia vite. Hanc tripliceȝ abſtractioneȝ docuit ſaluator di. Qui vult venire poſt me abneget ſe quātū ad tertiuȝ ꝛ tollat crucé ſuā quātū ad ſecūdū:ꝛ ſequa tur me videlȝ relictis oīb⁹ quātū ad pmū. Et hec triplex abſtractio de zacheo cui hec verba dicta ſunt ſcilȝ(in domo tua opȝ me manere)pōt intelligi. Quāuis enim princi piū euāgelij ipm diuité appellauit:in pro ceſſu tñ eū verū pauperé xp̃i factū eſſe com memorat. Nā in eo qđ dixit. (Ecce dimidiū bonoꝝ meoꝝ do pauperib⁹)ꝛc.innuit ab ſtractioné pmā ſ.a rebus tpalibus. In eo auté ꝙ zacheus aſcédit in arboré ſycomoꝝ ſignificat abſtractio a commodo tpali vel delectatione carnali. ſycomorus enim eſt ficus fatua et ſignat carnalis delectatiōis dulcediné q̃ fatua eſt quā aſcendens ꝑ hāc abſtractioné ſub pedib⁹ deprimit ꝛ calcat. In hoc auté ꝙ ipſe ad vnā dñi voceȝ (feſti nās deſcédit et excepit illū gaudés) innuit abſtractio ꝓprie voluntatis. Et hec tria ſe inuicé ꝑficiūt:ita ꝙ alterū ſine alijs perfe ctū nō eſt. Si enim q̃s ſit abſtract⁹ a ſolici tudine tpaliū ꝛ ſit dedit⁹ voluptati carnis nihil valet:et ſic intellige de alijs ſuo mō. (Et feſtinās deſcédit et excepit illum gau dés)et exultās de tātis hoſpitis aduētu. Iā eñ q꞉ dñm in cor ſuum ſuſceperat zacheus in domo eius dignatus eſt ſuſcipi domi-

nus. In quo facto domin⁹ innuit q votis mioꝝ annuit ꝛ affect⁹ pios ꝓſequit ꝛ pficit. Vide hic benignitatē dñi: pl⁹ eñ dedit zacheo ꝙ ille deſideraſſet: qꝛ dedit ei ſeipſum qd ille petere auſus nō fuiſſet: vide ēt virtutem orōnis: qꝛ deſideriū magna vox et magna orō eſt. Et iō dt ꝓpheta. Deſideriū pauperū exaudiuit dñs: ꝛ alibi dñs ad moyſen. Quid clamas ad me cum ille ore taceret ꝛ tm corde loqueret: vñ Aug. Tota vita boni xpiani ſcm deſideriū eſt qd autē deſideras nondū vides: ſꝫ deſiderādo capax efficieris vt cū venerit qd videas ipleris hec eſt vita nr̄a: vt deſiderando exerceamur. Tantū autē nos exercet ſanctū deſideriū ꝙtū deſideria nr̄a amputauerimus ab amore ſcli. hec Augu. Et videntes phariſei ꝛ alij malignātes iudei q intrauerat domū publicani murmurabant dicētes: qꝛ ad hoiem peccatorē diuertiſſet). Iſti peccabāt duplr. ſ. falſe iudicādo de zacheo: qꝛ iā pctōr nō erat: ſꝫ vere penitēs. Et ſilr de xpo: qꝛ nō mirū erat ſi diuertebat ad eum quē iuſtificauerat qꝛ cor penitētis ē chriſti diuerſoriū vbi paſcha māducat: irrationabiliter etiā murmurabant: qꝛ nullus pōt rationabiliter murmurare ſi mēdic⁹ dignat egrotū viſitare (ſtans aūt zacheus) ad obediēdū dño promptus nō titubans ꝓpter aliorū murmurationē ꝛ detractionē: ſicut multi q ad modicū verbū aliorū bonū deſerūt iam inchoatū (dixit ad dñm: ecce dimidiū bonoꝝ meoꝝ do pauperibus: ꝛ ſi qd aliquē defraudaui: reddo quadruplū). ſ. de dimidio reſiduo qd adhuc retineo. Lex eñ in aliquib⁹ pcepit reſtituere duplū: in aliquib⁹ quadruplū: in aliquib⁹ quintuplū: ꝛ iō per hoc q hic reſtitutio media exprimit alie due extreme intelligunt. Ex hoc autē q dimidiū bonorū ſuorū dedit pauperib⁹: ptꝫ q nō oia bona ſua erāt male acqſita: qꝛ de illis nō poſſet fieri elemoſyna. Sicut autē zacheus dicit do pauperibus ꝛ reddo quadruplū: ſic debēt facere volentes dare elemoſynā vel reddere male acqſita di. do vel reddo nō dabo vel reddā ſeu in teſtō meo ponā. vbi Beda. Et hec eſt ſapiens illa ſtultitia quā de ſycomoro publican⁹ quaſi fructū vite legerat: rapta vꝫ reddere: ppria relinqre viſibilia contēnere ꝓ inuiſibilib⁹ ēt mori deſiderare. ſeipm abnegare: ꝛ eius q necdū videbat dñi veſtigia ſeq cōcupiſcere. hꝫ Beda. Cōſpice igit dñm ꝛ diſcipłos cū illis pctōrib⁹ comedētes ac familiariter ꝛ domeſtice cōuerſantes: vt eos ad ſe attraheret ꝛ de pctōribus iuſtos faceret. Et qꝛ iudei murmurabant q ad hoiem pctōrē diuertiſſet ꝛ cū eo maneret vt ipſorū eſtimationē ꝛ murmur redarguat ꝛ cōpeſcat quē intus curauerat ēt a culpa ſanatū annūciat (dicēs qꝛ hodie ſalus huic domui facta eſt) ꝛ oi egritudie: oi morbo: oi vitiorū cōtagiōe fugata ſanata ē: ꝛ tota interi⁹ ꝛ exteri⁹ ſcrificata qꝛ p dñi igreſſuꝫ ſcā ē zacheo ſal⁹: ꝛ q fuerat pctōr p dñi redēptionē eſt iuſtificat⁹ ꝛ ſalutē cōſecut⁹: qꝛ ſuſcepto medico ſalu⁹ fact⁹ ē ab auaricia ꝛ omni morbo. Vbi Theo. Ipſum zacheū ſignat aſſecutū fuiſſe ſalutē p domū habitatorē deſignās. ſequit eñ eo q ꝛ ipe ſit fili⁹ abrae nō eñ vocaſſet abrae filiū inaiatā fabricā. hꝫ Theo. vel eo q ꝛ ipſe q hui⁹ domus habitator eſt iā nō publican⁹ ſit: ſed fili⁹ abrae fact⁹. ſ. nō nat⁹. i. nō ſm carnē ſꝫ ſꝫ fidē nō gñe: ſꝫ fide ꝛ operū imitatione. Abrae nāq filij ſunt q cūq abraā imitant ꝛ opa abrae faciūt: zache⁹ qppe ſicut ꝛ abraā i fide creuit: ꝛ abraā qdē angelos: zache⁹ xo angelorū dñm hoſpitio ſuſcepit. vñ Beda. Fili⁹ abrae dr zacheus: nō qꝛ de ei⁹ ſtirpe gñat⁹: ſꝫ qꝛ ei⁹ fidē imitatus: vt ſicut abraā terrā: cognationeꝫ domūq patriā ob ſpem future hereditatis dño iubente deſeruit: ita et ille qd theſaurū in celis acqreret bona ſua pauperib⁹ ptiēdo relinqt. Et pulchre dicit ꝛ ipſe vt nō ſolū eos q iuſti pſeuerāt: ſꝫ ꝛ eos q ab iniuſtitia reſipiſcunt ad filios ꝓmiſſionis ptinere declararet. hec Beda. Et reddit cām quare ad domū publicani diuertit: qꝛ hoc fecit vt medic⁹ egrotū curaret ꝛ vt deus pctōrē iuſtificaret: ꝛ vt paſtor ouem perditā reportaret ꝛ vt ſaluator qd per culpā perierat ſaluaret. Qꝛ ad hoc dei fili⁹ (venit de celo in mūdū) per carnis aſſumptionē fact⁹ homo ꝛ (fili⁹ hois). i. ṽginis (vt qreret) p doctrinā (ꝛ ſaluū faceret) per grām) qd perierat) per culpā. ſ. ouē cēteſimā: dragmā decimā filiū iuniorē. Perierat eñ in hoie innocētia nature: ſilr tudo grē: adoptio glie. ppter pmū cōparat oui pdite: ꝓpter ſcdm dragme perdite: ꝓpter tertiū filio ꝓdigo. Tria aūt predicta venit ieſus reparare. Vñ ait ꝛ alibi. Nō veni vocare iuſtos ſed pctōres p pniaꝫ. vbi Chri. q. d. Qui me criminamini ſi rectifico pctōres: tā eñ ꝓcul eſt a me odium peccatoꝝ q coꝝ cā aduenerim. Nā medic⁹ veni nō iudex ob hoc ꝫuiua fio languentiū patiorq fetorē: vt pſtem remediū. vbi ꝛ Bed. Plus ſane magiſter q murmurātib⁹ turbis ſua miſteria nō dedignat exponere a deo. ſ. peccatorum penitentiā nō eſſe reſpuendaꝫ vt ipe dei fili⁹ ob hanc maxime querendaꝫ ſit deſtinat⁹ ad terras q vt pietatis ſue nobis diſpēſationē inculcet ſepiſſime ſe filiū hoīs appellat cōmēdans ſolicite nobis qd factus eſt benigne pro nobis. vt autem dicit idē Bed. Miſtice zacheus qui interpretatur iuſtificat⁹ credentē ex gentib⁹ pplm ſignificat qui per occupationē tpaliū depreſſus erat ꝛ minimus: ſed a dño ſanctificat⁹ qui intrantē hierico ſaluatorē videre

Benignitas dñi. Augu. ¶ Reſtitutionis lex. Beda. G zachei ſalus. Theo. Beda. zache⁹ filius abrae. Perdita i homine. chriſo. Bed. miſtice. Beda.

voluit dñ fidē quā mundo attulit partici-
pare q̄ſiuit.h̄ Beda. Per diuitē etiā iſtū.ſ.
zacheū q̄ querebat videre ieſum:ſʒ ipedie-
batur ꝑ turbā ⁊ ſtature ſue puitatē intelli-
gi pōt quilibet diues q̄ de ſalute ſua ſolici-
tatur:ſʒ ꝑ turbationē fantaſmatū circa ne-
gocia tēporalia ⁊ ꝑ ꝓpriā iperfectionē im-
Damaſcenus. pedit̄ propter qđ aſcēdere dʒ in arborē.i.ad
chriſtū ꝑ orōnē.q̄ ſm Damaſcenū eſt aſcē-
ſus mentis in deū:⁊ ſic ieſum videre meret̄
⁊ partē bonorū ſuorū pauperibus dare et ſi
quem defraudauit fideliter reſtituere. Per
phariſeos aūt murmurantes intelligi poſ-
ſunt maledici bonorū opera depꝛauātes:et
que bene fiunt in malū interpꝛetātes. Sed
de his nō eſt curādū:nec iō a bono ope ceſ-
ſandū:imo poti⁹ et fortius ei inſiſtendū. Et
q̄ erāt ꝓpe hierl'm q̄ eſt caput regni et exi-
ſtimabāt aliq̄ phariſeorū ⁊ ēt diſcipuloꝝ q̄
ſtati cū eēt i hierl'm manifeſtaret̄ regnū ei⁹
ſup iudeos:a multʒ em̄ credebat̄ futur⁹ rex
iſrael ſm q̄ dixerunt magi vbi eſt q̄ nat⁹ eſt
rex iudeorū:⁊ ipſi apoſtoli querebant ab eo
dñe ſi in tpe hoc reſtitues regnū iſrael:ad-
hunc ergo errorē remouēdum inducit pa-
rabolā de hoīe nobili qui abijt in regionē
longinquā ⁊ dedit decē ſeruis ſuis decem
mnas ad negotiandū. Que q̄ in ſententia
cōcordat cū alia parabola que infra de ta-
lentis dicitur: ideo hec ibidem ſimul cum
illa coniungitur.

¶ Oratio.

Domine Jeſu xp̄e q̄ zacheū i ſy-
comorū aſcēdentē miſericordit̄
reſpexiſti ac cū ad te vocās ⁊ in
domū ipſi⁹ diuertēs ab oī vicio
ſanaſti:cōcede mihi puſillo ⁊ mi
ſero vt in arborē penitētie valeā aſcendere
vbi me oculis mie digneris aſpicere: et ad
tuā gratiā vocare donās mihi vt domū cō-
ſcientie mee ad te recipiēdum digne p̄parē
⁊ ꝑ te tot⁹ interius ⁊ exteri⁹ pfecte ſaner. Et
q̄ veniſti de celis q̄rere et ſaluare qđ ꝑierat
i terris:tu me q̄ ꝑ culpā ꝑierā req̄ras bone
paſtor ⁊ ſaluū facias pie ſaluator. Amen.

¶ De duob⁹ cecis poſt egreſſuʒ hierico illuminatis. Ca.xxiiij.

A Math.xx. et mar.x.

Poſt h̄ egre-
diēte ieſu cū diſcipulis ab
hierico turba multa deſide-
rātiū audire doctrinā ei⁹
(ſecuta eſt eum) pauci em̄
audebāt ꝓpt̄ latrones in-
gredi deſertum. Q̄ turba
plurima ſequebat̄ ieſum
ſue ſedule et ſtudioſe do-
Chriſ. ctrine eſt indiciū.vñ Chri. Teſtimoniū ſtu-
dioſi agricole ē meſſis fecūda:aſſidui autē
doctoris documentū eccl'ia plena. Neminē

labor itineris ipediuit:q̄ amor ſpūalis fa-
tigationē nō ſentit. Neminē poſſeſſionū ſua- Doctoris documentum.
rū ſolicitudo retraxit:q̄ ingrediebant̄ i poſ-
ſeſſionē regni celeſtis. Vere em̄ nō hʒ ſuper
terrā qđ amet qui bonū celeſte in veritate
guſtauerit. Sicut em̄ qui p̄cioſum mandu-
cauerit cibum poſtmodū ei hec eſca cōis in-
grata videt̄:ſic ⁊ qui ſemel dulcedinem xp̄i
bene guſtauerit terrenorū bonoꝝ de cetero
nō multū ſentit saporē. Nimirū hec eſt illa
roſa in cāpis hierico de qua ſapiētia loquit̄
per ſalomonem. Sicut palma exaltata ſum
in cades:et quaſi plantatio roſe in hierico.
Ergo hec eſt illa ſpecioſiſſima roſa ſancti- Roſa.
tate iuſtitie candida et paſſionis ſanguine
rubicunda. Sicut em̄ roſa anteq̄ videatur
ſentit̄:⁊ anteq̄ inueniat̄ tenet̄ in odoribus
ſuis:ſic ⁊ dño tranſeunte de longe duo ceci
anteq̄ viderent diuinitatē eius fragrantiā
ſenſerunt.hec Chriſo.vnde ſequit̄.(Et ecce
duo ceci ſedentes ſecus viā) vt eleemoſynā
peterēt a trāſeuntibus nō remote a via ſa-
lutis (audierūt) a trāſeuntib⁹ (q̄ ieſus na-
zarenus ol flore virtutū vernās (trāſiret.)
O felix auditio rumor leuis. Multi em̄ re-
ges ⁊ ꝓphete voluerūt audire ⁊ nō audie-
runt. Et miam cū clamore petebāt dicētes.
(Dñe miſerere nr̄i fili dauid) tua cōpaſſiōe Filius David
noſtrā miſeriā remouēdo. Vocāt eum filiū
dauid:q̄ credebant eū eſſe xp̄m ꝑ ꝓphetas
promiſſum:⁊ notū erat apud oēs iudeos q̄
xp̄s de ſemine dauid erat naſciturus. Cū
magna deſiderij intētiōe clamauerūt ⁊ ma-
gno deſiderio illūinari poſtulauerūt cōfeſſi
dauid filiū ꝑ carnē deū etiā in eo eſſe noue- Chriſ.
rūt ꝑ inſpirationē.vbi Chri. Oportune etiā Cecorū oblatio.
oblati ſunt añ faciē xp̄i duo ceci:vt apertis
oculis q̄ſi teſtes virtutis eius aſcēderēt cū
eo in hieruſalē:hi currentiū ſtrepitum au-
diebāt ⁊ perſonas nō videbāt:nihil ſolum
habentes de toto corpe:p̄ter vocē et ideo q̄
pedibus eū ſequi nō poterant voce ſeque-
bant̄. Hec Chriſ. De vno iſtoꝝ tantū ſcʒ fa-
moſiori marcus mentionē faciēs de alio ta- Augu.
cuit minus noto.vbi Augu. Hoc aūt factū
⁊ marcus cōmemorat:ſʒ de vno ceco factū.
Nam duorū cecorū quos Mathe⁹ interpo-
ſuit vnū fuiſſe in illa ciuitate famoſiſſimuʒ
ex hoc ſatis apparet q̄ et nomen eius ⁊ pa-
tris eius Marcus cōmemorauit. (Barthi- B
meus em̄ thimei fili⁹; ex aliqua magna fe- barthimeus.
licitate deiectus notiſſime et famoſiſſime
miſerie fuit q̄ non ſolum cecus:verūetiam
mendicus ſedebat. Hinc eſt ergo qđ ipſum
ſolū voluit cōmemorare marc⁹ cuius illu-
minatio tam claram famā huic miraculo
cōparauit q̄ erat illi⁹ nota calamitas.vñ
et Beda. Et bene marc⁹ qui gentibus ſcri- Beda.
bebat euangeliū vnū dicit illuminatum vt
coꝝ q̄s inſtituebat ad fidē ſaluationi figu-

ra cōgrueret. Mathe⁹ ꝟo q̇ hebꝛeis ſuum
ſcribebat euāgeliū qđ in gētiū ꝗ3 notitiam
erat ꝑuenturum recte duos dicit illumina⸗
tos vt vtrūq3 pplm vnā eandēq3 fidei gra⸗
tiā ptinere doceret: q etiā in ſequēti lectiōe
de aſino in quo domin⁹ ſederet dignat⁹ eſt
eandē euangelicā ſeruare ſcripturā3 cura⸗
uit. hec Bed. Barthimeus qui fili⁹ pingue
dinis īterpretatꝰ ſignificat hoiem in delitijs carna⸗
lib⁹ nutritū: idō dr̄ cecus. ſ. ſapiētie lumine
priuatꝰ de qua dr̄ in Job ꝙ non inuenitꝰ in
terra ſuauiter viuentiū: qꝛ delitie carnales
haberent intellectū. Et talis cū audit de ſal
uatoꝛe d3 clamare ꝑ orōnē deuotam vt ab
eo recipiat ſapiētie lumē q̇ dat oib⁹ afflūē⸗
ter ſaltem de neceſſarijs ad ſalutē. Turba
aūt doctrinā xp̄i auſcultans videns ſordi⸗
das veſtes nō conſciētie claritatē increpat
eos vt tacerent qꝛ ꝑ clamorē ſuū turbā ab
audiēdo xp̄i doctrinā īpediebāt. Et hi ſigni
ficant eos qui a bono ope retrahunt alios.
Habem⁹ autē triplicē turbā īpedientē. vnā3
a carne: aliā a mūdo: tertiā ab inferno: quia
carnalia deſideria ꝛ ꝑſecutiōes. ſ. mundi et
diaboli nobis obſtāt vt taceam⁹ a cōfeſſio⸗
ne pctī: ab edificatione ꝓximi: a laude dei.
Infelix hec turba oī bono obſiſtit. Turba
deſideriorum carnis increpat alliciendo:
turba tyrannorū mūdi icrepat ꝑſequendo:
turba demonū īferni icrepat decipiēdo. S3
quō tacebūt in oꝛatione ceci per ignorātiā3
mētis p̄cipue de ꝓprio ſtatu mēdici ꝑ defe
ctū virtutis ꝛ extra viā. ſ. ſalutis. At illi ma
gis clamādo inſiſtebāt donec ſtrepitū tur⸗
be vincerent timentes ne ex increpatione
alioꝛū īpediretꝰ auditio et exauditio petitio
nis ac vocū eorū et mīam petebāt dicē. Dn̄e
miſerere nr̄i fili dauid. In hoc ꝛ nos exhoꝛ
tamur ad orōnis cōtinuationē et in ea ꝑſe⸗
uerātiā. vbi Chꝛiſo. Irritabantꝰ vetiti ma⸗
gis ꝙ̄ cōcupiſcebāt. Talis eſt natura fidei
ꝙ̄to magis vetatꝰ: tāto magis accēditꝰ ꝓpter
qđ ſerui dei in ꝑſecutiōib⁹ nō vincuntꝰ. ꝟt⁹
eīn fidei in ꝑiculis ſecura eſt: ꝛ in ſecuritate
ꝑiclitatꝰ. Quid eīn aliud ſic vigorē fidei in
oib⁹ laxat ꝙ̄ longa trāqllitas: Et iter. Pri⸗
mo eīn clamabāt: qꝛ ceci erāt. Scđo magis
clamabāt: qꝛ ad lumē accedere vetabātur.
xp̄s aūt ꝑmittebat eos vetari: vt pl⁹ eoꝛum
deſideriū appareret. Hinc autē diſce qꝛ able⸗
cti fuerim⁹ cū ſtudio accedētes ad deum ꝑ
noſip̄os aſſequamur qđ petim⁹. hec Chꝛi.
vn̄ Aug. Bonos eīn xp̄ianos volentes face
re p̄cepta dei xp̄iani mali et tepidi ꝓhibēt:
clamēt tn̄ illi nō deficiāt. Cū eīn q̇ſq3 xp̄ia⸗
nus cepit bn̄ viuere: mūdūq3 contēnere: in
ip̄a ſui nouitate patitꝰ rep̄hēſoꝛes frigidos
xp̄ianos: ſed ſi perſeuerauerit ipſi iam obſe
quūtur q̇ an̄ ꝓhibebāt. hec Aug. Et quia
pulſanti apietꝰ ſtetit ieſus expectans eos
qꝛ illi ſeq̇ nō poterāt: quo eīn ꝑgerent non
videbāt: ꝛ vocauit eos ne turbe pꝛohiberēt
ſi non vocati venirent. Et interrogauit eos
quid vellēt: non tn̄ hꝫ ignorās: ſed vt ex rn̄⸗
ſione ꝛ cōfeſſiōe cecoꝛū manifeſta debilitas
et virt⁹ remedio cognoſceretꝰ: qꝛ ad miracu
loꝛum opationē vult hr̄e ſanādoꝛū cōfeſſio
nē vt ex hoc magis appareat euidentia mi
raculi ad alioꝛū vtilitatē. Et cū illi dicerent
Dn̄e vt aperiantꝰ oculi nr̄i: miſert⁹ eoꝛū ie⸗
ſus fons vere lucis tetigit oculos eoꝛū et
cōfeſtim .i. ſubito viderūt ex q̇ p3 qđ talis
illuminatio fuit miraculoſa nō naturalis:
qꝛ natura nō opatꝰ in iſtāti. vbi Chꝛi. Teti⸗ Chꝛiſ.
git aūt vt hō carnalr̄: ſanauit vt de⁹. Et ite⸗
rū. Quā diu dixerūt fili dauid ſuſpēſa eſt ſa
nitas: mox vt dixerūt: dn̄e ſanitas eſt īfuſa
qꝛ ſaluare nō poterat fili⁹ dauid: ſed filius
dei. hec Chꝛi. Sp̄ualiter ſm gl. oculos tan⸗
dit cū radijs ſue lucis cōſciētiā illuſtrat et
cōfeſtim videm⁹ ad deū cōtēplādū: ad nos
cognoſcēdū: ad ꝓximū iuuādū. Notandū3 C
aūt ꝙ triplex ē mod⁹ illuminatiōis: illumi Mod⁹
nati enim ſeruntꝰ aliq̇ ꝟbo ſicut cecus de illumi⸗
q̇ dictū eſt ſupꝛa, aliq̇ tactu: vt iſti de quib⁹ nandi
fit hic mētio: aliq̇ vnguēto ſicut ibi. lutū fe⸗ triplex.
cit ex ſputo. Verbū eſt predicatio: tact⁹ eſt
interioꝛ inſpiratio: vnctio ſacramētoꝛū inſti
tutio. Sic ꝰ illumiat ꝑ eloq̇a ſacre doctrīe
ꝑ chariſmata grē: ꝑ ſacrā eccl̄ie. Et ſecuti
ſūt eū nō tā pedib⁹ ꝙ̄ ꝟtutib⁹ ac fide ꝛ mo
rib⁹ qꝛ illi q̇ a xp̄o illuminati ſunt coꝛpalr̄:
ab ip̄o ēt illuminati ſūt mentalr̄. Quoſcūq3
eīn xp̄s ſanauit coꝛpe ſanauit ꝛ mēte: qꝛ to
tū hoiem ſil' fecit ſaluū. vn̄ Chꝛi. Bonū mu Chꝛiſ.
nus obtulerūt xp̄o ſanati: qꝛ ſecuti ſunt eū.
Nō eīn de⁹ a te req̇rit ſm ꝓphetā ſolicitū3
ambulare cū deo tuo. Et iterū permiſit eos
ſeq̇ vt recēs miraculū oſtēderet cū nō ex īfir⸗
mitate moꝛi. hec Chꝛi. In hoc aūt ꝙ ſecuti
ſunt eum p3 eoꝛū gratitudo: qꝛ non reſilie⸗
rūt poſt bn̄ficia donata eis a dn̄o qđ tn̄ mul
ti faciūt q̇ poſt bn̄ficia īgrati exiſtētes ad vo
mitum reuertuntur et ad malū redeūt. vbi
Chꝛi. S3 nō illi fuerūt tales ſ3 et an̄ dona⸗ Chꝛiſ.
tionē fuerūt ꝑſeuerabiles ꝛ poſt donationē
grati. Hos et nos zelemur: et ſi tardauerit
donationem deus ꝛ ſi multi ſunt q̇ adducūt
ne deſiſtam⁹ petētes: ſic eīn maxie deū3 at⸗
trahem⁹. Vide itaq3 ꝛ hic q̄lr̄ vehementē3
eoꝛū cōcupiſcētiā nō inopia: nō cecitas: nō
audiri nō a turbis icrepari: nō aliqd aliud
ꝓhibuit. Tale qđ ē aīa feruēs et laboꝛans.
hec Chꝛi. Tu ꝰ exiſtēs extra viā ꝛ cec⁹ cla⸗
ma ad ieſum vt te illuminare dignetur ad
ip̄m vidēdū: ac fide ꝛ imitatiōe ſequendum D
qꝛ hoc p̄cipue eſt nobis neceſſarium. vbi Ocul⁹
Aug. Tota igitꝰ fratres opa nr̄a in hac vi⸗ coꝛdis
ta eſt ſanare oculū3 coꝛdis: vnde videatur ſanan⸗
deus. Ad hoc ſacroſancta miſteria cele⸗ dus.

diant: ad q̄ ſermo dei p̄dicat: ad q̄ exhortatiões morales .i. ptinentes ad corrigendos mores: ad emēdādas carnales concupiſcētias: ad renūciādum nō voce tm̄: ſʒ mutata vita huic ſeculo ad q̄ agūt q̄cq̄d agūt diuine ſacreq̄ lr̄e purgetur illud interi⁹ ab eare q̄ nos impedit ab aſpectu dei. h̄ Aug. vbi

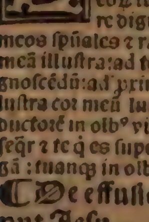
Orige. ꝛ Orige. Et nos q̄ ſedentes iuxta ſcripturā viā ꝛ itelligētes in q̄b⁹ ceci ſum⁹ ſi ab effectu petierim⁹ tāget oclo̅s aiaꝝ nr̄aꝝ ꝛ recedet a ſenſibus nr̄is tenebra ignorātie vt eū videam⁹ ꝛ ſeq̄mur qui dedit nobis poſſe videre pp nihil aliō niſi vt eū ſeq̄mur. hec Orig. p duos cecos iſtos ſignificantur duo ppl̄i .ſ. gētiles qui erāt excecati p idolatriā: ꝛ iudei p doctrinā p̄uerſā mandatū dei trāſgrediētes pp traditiōes hoim qui ſedebāt ſec⁹ viā: q꞉ videbantur hr̄e legis noticiā: ſʒ viā q̄ eſt xp̄s ignorabāt q̄rū alter naturalē alter ſcripture legem hēbat. Qui audierūt de tranſitu ieſu poſtq̄ exiit de hierico .i. de h̄ ſeclo: ſʒ ieſu coꝝ oculos mentales tāgēte illuminati ſūt multi de iudeis ꝛ de gētibus plures eū p fidē ꝛ opa ſctā ſeq̄ntes. Et p̄us q̄dem vnū poſtea duos cecos illuminat: q꞉

Beda. vnū p̄ius ppl̄ʒ: deīde duos vocat. vn̄ Bed. q̄ āt appropīquās hierico vnū illuminauit ac p̄ficiſcēs de hierico duos h̄ intimauit q̄ añ paſſionē ſuaʒ vni tm̄ pplo iudeoꝝ p̄dicauit p⁹ reſurrectionē ꝟo atq̄ aſcēſionē ſuaʒ p ap̄l̄os ꝛ iudeis ꝛ gētibus diuinitatis ſue ꝛ humanitatis archana patefecit. h̄ Beda. Plura ad expōnem ꝛ meditatiōnē ptinētia ſupra de vno ceco poſita p̄nt h̄ applicari et econuerſo plura hic poſita ibi aptari. Orō.

Lux lucis ꝛ fons luminis dn̄e ieſu q̄ duoꝝ cecorū ad te clamantiū affectu mie miſertus oculos coꝝ tangere: et ſic eos illuminare dignatus es: tāge q̄ſo oculos meos ſp̄uales ꝛ radijs tue lucis conſciētiā meā illuſtra: ad te contemplādū: ad me cognoſcēdū: ad p̄ximū iſtruēdū ꝛ iuuādū. Illuſtra coꝛ meū lumine tue gr̄e diuine vt te ductorē in oīb⁹ vijs meis habeā: te imitādo ſeq̄r ꝛ te q̄ es ſuper oia p̄ oīb⁹ timeā et diligā: tuaq̄ in oībus faciā volūtatē. Amen.

De effuſione vnguēti ſup caput Jeſu. Capi. xxv.

A Jo. xij. Math. xxvj. Marci. xiiij.

Appropinquāte tpe i q̄ dn̄s pati diſpoſuit appropinq̄uit ipe locū i q̄ eiuſdē paſſionis diſpēſationē facer̄ voluit: vt p hoc itimaret q̄ volūtarie ꝛ ſua ſpōte pateret ꝛ mortē ſubiret. Igit (añ ſex dies) ſolēnis (paſche) id eſt ſexta die añ paſcha .ſ. ſabbato ante ramos palmaꝝ (venit bethaniā.) Intelligas hic diē paſche nō .xiiij. primi mēſis in q̄ ad veſperā imolabat agn⁹ paſchalis: ſʒ q̄ntādecimā .ſ. illā in qua paſſus eſt xp̄s q̄ tota erat feſtiua ꝛ ſolēnis. vn̄ Theo. Decia autē dei mēſis agnum iudei capiunt immolādū in feſto paſche. extūc eñ feſtiuitatis prelibabat ſolēnia quapropter in die que eſt nona mēſis et p̄cedit ſextū diē añ paſcha epulant ſplēdide ꝛ exordiū feſti hāc diē conſtituunt quo fit vt ieſus q̄ʒ pgēs bethaniā conuiuaret. hec Theo. Iō aūt venit bethaniam vt lazari reſuſcitatio renouaret: ac memorie omniū arcti⁹ imprimeret: ꝛ vt inexcuſabiles iudei de morte tāti ſuſcitatoris tractantes confunderent: et ex memoria miraculi ibidē facti turba ppl̄i moueret ad eū honorifice recipiendum in hierl̄m añ ſuā paſſionē ſicut fuerat p̄dictū p zachariā pphetaʒ di. Exulta ſatis filia ſyō: iubila filia hierl̄m ecce rex tuus venit tibi ꝛc. Sciēs q̄ dn̄s iudeos cōſpiraſſe i mortē appropinquāte paſcha in q̄ agn⁹ paſchalis imolabat reuertēdo venit q̄ſi agn⁹ ad victimā vt ſic agnus ver⁹ imediate poſt imolationē agni paſchalis immolaretur p nobis vt veritas figure ſuccederet: et veruʒ paſcha haberemus. Et erat i domo ſymonis pri⁹ leproſi: tūc autem mūdati: q꞉ fuerat lepros⁹ ꝛ a dn̄o ſanat⁹: ſʒ tamē adhuc priſtinū nomē ad mēoriā miraculi retinebat: vt ꝟt⁹ curātis appareret: ſicut adhuc dr̄ mathe⁹ publican⁹ lʒ eē publican⁹ deſierit. hic colligere poſſum⁹ q̄ lʒ a pctō nr̄o mūdati fuerim⁹: ſp tñ ipʒ i memoria ad penitēdū hr̄e debem⁹. Hūc ſymoneʒ leproſū tradūt fuiſſe btm̄ Julianū: ſic poſtea vocatū ꝛ factū cenomanēſē ep̄m cui iter agētes dicūt pr̄ nr̄: vt bonum habeant hoſpitiū. (Fecerūt aūt cenā ibi) dn̄o (ꝛ martha miſtrabat ꝛ lazar⁹) inuitat⁹ a ſemone (vn⁹ diſcūbētium erat) pie credēdū eſt q̄ cena honeſta et abſq̄ luxu fuerit quā fecerūt ei q̄ p̄dicatoꝛ ꝛ amatoꝛ p̄ſimonie extitit. (Martha miſtrabat ibi) q꞉ ſm̄ quoſdā dom⁹ marthe erat poſſeſſiōe: ſʒ ſymonis habitatione alis ibi nō miſeraſſet: vel p̄t dici q̄ iſte ſymō erat marthe vicin⁹: ꝛ pp h̄ ipa miniſtrabat in domo ei⁹: ſicut hoīes ſolēt facere in domib⁹ amicoꝝ ſuoꝝ: ꝛ marie pp reuerētiam ipſi⁹ xp̄i comedētʒ ibidē. (Lazar⁹ vero erat vn⁹ ex diſcūbētib⁹ cū eo) inuitat⁹ a ſemone: et hoc factū eſt ad dclarationē veri miraculi de eius reſuſcitatiōe: vt ex hoc q̄ poſt ſuſcitationē cibū ſumeret nō fātaſtica ſua ſuſcitatio eē pbaret. vn̄ Au. ne putarēt hoīes fātaſma eē fcm̄: q꞉ mortu⁹ ſurrexit lazar⁹ vn⁹ erat ex recūbētib⁹: viuebat: loq̄bat: epulabat: ꝟitas oſtēdebat: īfidelitas iudeoꝝ cōfūdebat. ꝛ lʒ eūdē Lazar⁹ dū diſcūbit i ꝯui

Theo. Decima die.

B Symō leproſ⁹. Julianus ſāctus.

Augu.

C Lazari de inferis reuerſio.

nio cōuiuis īterrogātibꝰ eū triſtia loca pe-
narūq; ſedes alta nocte obſcuras īdicauit
diligēti narratiōe p ordinē: ꝛ ita inferi lon-
gis tꝑibꝰ ignorati tādē īuenerūt ꝓditorem
ꝙ aūt añ ſex dies venit h̄ miſterio cōuenit.
Prio q̄dē q̄tū ad numerū: numerꝰ enī ſena
riꝰ ꝑfectꝰ eſt. vñ ꝛ deꝰ opa creationis ꝑfecit
ſex diebus ꝛ pp h̄ decuit ꝙ ſex diebꝰ quodā
mō cōpleret opus paſſiōis quo oīa ſunt re-
ſtaurata. Scdo q̄tū ad figuram: q2 decima
die mēſis primi tollebat agnꝰ ꝛ ſuabat vſq;
ad q̄rtādecimā. Uñ ꝛ dñs ſexta die añ quin
decimā hieruſalēītrare voluit q̄ſi ad locū
īmolatiōis accedēs. Q2 venit bethaniam q̄
interpretat domꝰ obediētie ēt ꝯgruit myſte
rio. Prio q̄tū ad cām paſſionis: q2 ſecūdu3
apl'm factꝰ eſt obediēs pr̄i vſq; ad morte3.
Scdo ad fructū paſſiōis quē cōſequunt illi
ſoli q̄ obediunt ei: q2 ſm eundē apl'm factꝰ
eſt oībꝰ obtēperātibꝰ ſibi cā ſalutis eterne.
vnde Hiero. Paſſurꝰ dñs ꝓ oī mūdo ꝛ vni-
uerſas natiōes ſuo ſanguine redēpturꝰ ve-
nit et morat in bethania ī domo obediētie
hynnulus ceruorum ſemp ad lectū ſuū re-
dit: ꝛ filiꝰ obediēs patri vſq; ad mortē obe-
dientiam a nobis petit. hec Hier. Q2 venit
vbi fuerat lazarꝰ mortuꝰ quē ſuſcitauit: ſi-
gnificat q2 ī domo obediētie illi q̄ ſunt ſpi-
ritualiter mortui ī pctīs reſuſcitant redu-
cti ad vitā iuſtitie: q2 ſm apl'm ꝑ vniꝰ hoīs
obediētiā iuſti ꝯſtituunt multi. Q2 fecerūt
ibi cenā dño conuenit etiā myſterio: q2 do-
minus in domo obedientie ſpūaliter reficit
delectatꝰ ī obediētia nr̄a: ꝛ martha miſtra
bat ꝛ ſatagebat circa frequēs miniſterium
ꝑ quā ſignificant p̄lati q̄ in eccleſijs ad mi
niſterium inſtituunt. ſm illud apl'i: ſic nos
exiſtimet hō vt miniſtros xp̄i: ꝛ lazarus re-
ſuſcitatꝰ erat vnus ex diſcūbentibꝰ ꝑ quem
ſignificāt ſubditi miſterio p̄latoru3 a pctīs
ad ſtatū iuſtitie reducti q̄ cū alijs iterꝝ ſpiri
tualiter cū dño merentur epulari. (Maria
ꝟo vnxit caput ꝛ pedes Jeſu et exterſit ca-
pillis) per quā ſignificant contēplatiui. de
ea enī dr̄ alibi ꝙ ſedēs secꝰ pedes dñi audi-
uerat ꝟbū illiꝰ. vñ Alchuinus. Myſtice qd
añ ſex dies venit bethaniā ſigt̄ ꝙ ille q̄ ſex
diebꝰ oīa fecerat ꝛ ſexta die holem creauit
ipſa ſexta mūdi etate: ſexta feria: ſexta hora
redimere mundu3 venerat. Cena autē do-
minica fides eſt eccleſie q̄ ꝑ dilectionē opa
tur. Martha miniſtrat cu3 fidelis aīa opa
ſue deuotiōis dño impēdit. Lazarꝰ vnꝰ eſt
ex diſcumbētibꝰ cū hiſ q̄ poſt pctōꝝ mortem
ſuſcitati ſunt ad iuſtitiam vna cum eis q̄ in
ſua permāſerunt iuſtitia de p̄ntia veritatis
exultant: ꝛ celeſtis gr̄e munere alunt. Et iō
bñ in bethania celebrat q̄ interpretatur do
mus obediētie: nam eccl'ia eſt obediētie do-
mus. h̄ Alchuinꝰ. (Maria ergo acceſſit ad
ieſum) tanq̄ ad fontē miſericordie lauantē
infirmitates nr̄as (et fregit) id eſt aperuit
alabaſtrū ꝯtētiuū (vnguēti nardi piſtici pre
tioſi) id eſt vaſculū alabaſtrinū ſc3 pixidem
de alabaſtro qd genus marmoris cādidi et
varijs coloribꝰ intertincti in quo bñ et in-
corrupte ſeruant vnguēta plena vnguento
p̄tioſo (et effudit vnguentū ſuꝑ caput ieſu
recūbentis) id eſt ad mēſam ſedentis ſicut
effundit aqua roſacea ꝓpter refrigerium ꝛ
odorem (ꝛ etiā vnxit inde pedes eius) apud
quos etiā al's tantā gr̄am inuenerat (et ca-
pillis ſuis exterſit.) Ordine alio factu3 fuit
q̄ hic ſcriptū ſit: q2 primo lauit pedes et ex
terſit: ꝛ poſtea vnxit. (Et domus ipleta eſt ex
odore vnguēti) effuſi: q2 enī de re aromatica
erat: longe lateq; poterat odor eius diffun-
di. Nō eſt veriſile ꝙ eēt aliquid groſſe ſicut
vnguenta cōiter dicta: q2 indecēs eſſet tale
q̄d ponere ſuꝑ caput hoīs ſedētis ī menſa.
ꝛ iō dicēdū ꝙ h̄ vocat vnguētū liquor p̄tio-
ſus de re aromatica exp̄ſſus: ſicut aq̄ roſa
cea exp̄mit de roſis: aliter dr̄ qd fuit lachri-
ma fluēs naturalr̄ de arbore aromatica q̄
eſt multū p̄tioſa ꝛ valet ad multa medici-
nalia dicūt etiā aliq̄: nardꝰ eſt herba nigra
faciēs ſpicas in cacumine: ꝛ pp h̄ dr̄ nardi
ſpicati: q2 de illis ſpicis extrahit liquor p̄di
ctus ꝑ artificiū: vel ſm alios fluit per natu
rā. Alij dicūt ꝙ ē frutex vel arbor puula et
inde fluit vel extrahit liquor mō p̄dicto: pi
ſtici ſm quoſdā nomē eſt loci vbi creſcit ar
bor vñ talis liquor exprimit ſ3 meliꝰ dr̄ piſti
ci: ideſt fidelis. piſtis enī grece fides eſt lati
ne: hoc eſt dictu ꝙ iſte liquor erat purus et
verꝰ nō habēs aliq̄d aliud admixtū nec ſo-
phiſticatꝰ. (Pretioſi) q2 valebat trecētos de
narios. i. nūmos vſuales. erat eī illē liquor
refrigeratiuꝰ ꝛ cōfortatiuꝰ membroru3 ꝛ cō
ſolidatiuꝰ: ꝛ valde odoriferꝰ valēs ad alle-
uiationē laboris ꝛ ꝯ eſtū ſolis ꝛ diſtēperiē
aeris ꝛ ad multa medicinalia: ex quo patet
p̄tioſitas vnguēti ꝛ deuotio ac pietas Ma
rie q̄ labori xp̄i cōpatiens ꝛ pedes ꝛ caput
eiꝰ vnxit: ꝛ rem tā pretioſam in obſequium
eiꝰ expēdit. Jn quo ꝛ nos docemur ꝙ ea q̄
p̄tioſiſſima ſunt apd nos offerre debemus.
Et ꝙ alia vice peccatrix adhuc exiſtens fe-
cit in eadē domo ex cōtritione: ſc3 q̄n ꝯuer-
ſa eſt: ꝛ pctā ei multa dimiſſa ſūt eo ꝙ mul
tū dilexit: nūc iuſtificata ꝛ familiaris dño ef
fecta facit ex deuotiōe: ſ3 tūc tātū pedes vn
xit ꝛ gradati3 a pedibꝰ ad ꝟticē ꝑueniens
nūc ꝛ caput ꝛ pedes vngere meruit: tūc vn
xit dñ3 vnguēto pnie: nūc vnguēto deuotio
nis. Jbi rudimēta pen tētiū: hic iuſtitia ꝑ-
fectaꝝ deſignat alaꝝ. diligebat eī Jeſū ſuꝑ
oīa ꝛ de obſeq̄ndo eidē nō poterat ſatiari
fragrātia fidei caput domini ꝛ pedes q̄ſi o
dore aromatū ꝑfudit: q̄ diuiuitatē ꝛ huma

Ordo factorū vnguē-tum.

Aromatica arbor.

Nardꝰ.

nitatē eiꝰ digna laude attollit. nūc de pedibꝰ ad caput aſcēdēs: nūc ad pedes a capite p fidē deſcēdēs. ſm Apl'm Caput xp̄i eſt deꝰ. Itaq; caput xp̄i vngit q ad honorē dei oīa opa ſua facit. ſm illud apl'i. Oīa in gloriā dei facite. Qui vo veſtigia xp̄i ſequit pedes eius vngit. Itē caput xp̄i vngit q ipſuz
E
Augu. xp̄m venerat: pedes vo q eiꝰ fidelibꝰ obſequtur. vbi Aug. Queciiq; aīa fidelis vis eſſe cū Maria vnge pedes dñi p̄tioſo vnguēto vnguētū illō iuſtitia fuit: iō libera fuit: vnge pedes dñi viuēdo: dñica ſectare veſtigia
Capilli odor bonus. capillis terge ſi habes ſupflua da pauperibus τ pedes dñi terſiſti. Capilli enim ſuperflua corpis vident'. Domꝰ aūt impleta eſt odore: mūdꝰ impletꝰ ē bona fama. Nā odor bonꝰ bona fama ē. Qui male viuūt τ xp̄iāi vocant iniuriā xp̄o faciūt. De qbꝰ dictū eſt φ p eos nomē dei blaſphemat. Si p tales
ij.co.ij. nomē dei blaſphemat: p bonos nomen dei laudat. Vnde apl'm. Chriſti bonꝰ odor ſumus inq̄t in oī loco. Dicit τ in cāticis cāticoꝝ. Vnguētū effuſuz nomē tuū. Ḫ Au. vbi
Beda. τ Bed. Myſtice aūt hec deuotio marie domino miniſtrātis fidē ac pietatē deſignat ec
Cāti.j. cleſie ſancte q̄ loquit i amoꝛis cātico dicēs Dū eſſet rex in accubitu ſuo nardꝰ mea dedit odorē ſuū. Que nimirū verba τ ſemel iuxta literā manibꝰ marie cōplenit τ quotidie i oibꝰ ſuis mēbris ſpūaliter implere nō deſinit q̄ toto diffuſa orbe gloriant τ dicūt. Deo aūt grās q̄ ſemp triūphat per nos in xp̄o ieſu τ odorē notitie ſue manifeſtat per nos in omni loco: qꝛ xp̄i bonus odor ſumus deo q̄ cū potētiā diuine virtutis eius que illi vna cū prē eſt digna reuerentia cōfitetur Laudat τ p̄dicat caput p̄cioſo illiꝰ vnguēto pfudit p̄tioſo. Cū vero aſſumpte myſteria humanitatis eque digna reuerētia ſuſcipit in pedes vtiq; dñi in vnguentum nardipiſtici i.ē fidele ac verū pfudit q̄ illā eiꝰ naturā qua terrā cōtingere: hoc eſt iter homines conuerſari dignatꝰ eſt: pia p̄dicatiōe cōmēdat ac deuotis venerat obſequijs: Domus aūt ipleta eſt ex odore vnguenti qō ſignificat odorē ſanctitatis xp̄m impleſſe eccleſiam ad quē odorē oēs feſtinant. vbi Orig.
Orige. Qui elemoſinas τ alia hmōi que ad vtililitātem hoim ſiūt facit i chriſtianos: pedes dñi vngit: q̄ aūt caſtitati ſtudet τ i ieiunijs τ orationibus permanet τ ceteris q̄ tm ad gl'iā dei p̄ficiūt vngit caput xp̄i aut doctrina q̄ neceſſaria eſt hominibus: hoc eſt vnguētū quo pedes dñi vngunt: agnitio autē fidei que ad ſolū ptinet deū eſt vnguentuz q̄ vngit caput xp̄i. Capillis āt pedes extergit q̄ ea q̄ fluunt a mēte tanq̄ capilli a capite i obſequiū dei retorquet. Vñ in cāticis.
Canti. iiij. Vulneraſti cor meū ſoror mea ſpōſa in vno oculoꝝ tuoꝝ: τ in vno crine colli tui. Ḫ eſt charitate effeciſti me p̄pter ſimplicitatem oculorum tuoꝝ me cōtēplātiū: τ p̄pter ſimplicitatē tuarū cogitationū q̄ i me cōtinue dirigunt. Hoc eī mō deuotionis extergit a pedibꝰ xp̄i q̄cq̄d i eis eſt laſſitudinis et tarditatꝫ quibus ad nos aliq̄n tardat venire.
Et notādū φ hac die .ſ. ſabbato maria lauit F
pedes domini vnguēto: in memoriā huius rei eodē ſabbato dñs papa cōſueuit vacare et intēdere paupibꝰ dādo eleemoſynas τ pedes paupeꝝ lauādo: qꝛ in cena dñi p̄pter officiū magnitudinē ad hoc non vacat intēdere τ mādatū celebrare: pauperes eī ſunt pedes dñi ſedētis i celo, adhuc deābulātes i terra. Sabbato pedes dñi loti. Cuiꝰ rei occupatiōe eadē die ſtationē ad miſſaꝫ celebrādā nō facit ſicut ceteris diebꝰ q̄drageſime facere cōſueuit: τ ideo vacat hoc ſabbatū a proprio miſſe officio. Indignabat autē τ murmurabat de h facto marie iudas ſcharioth'is dicens. Vt q̄d pditio hec vnguenti facta eſt, putābat eī vnguentum pditū p̄pter hoc φ nō habebat apō ſe p̄tiū: in q̄ vbo nō ſolū increpabat mulierē q̄re hoc faciebat: ſed τ xp̄z quī hoc fieri pmittebat: ecce qō in obſequium xp̄i ponebat pditū reputabat. Simile aliq̄ faciūt q̄ omne qō ex deuotione deo i orone vel meditatione impendit perditū eſſe dicunt: qꝛ nos vtilitati p̄moꝝ intēdere non cernūt. Similiter ſi aliq̄s religionē intrat talē multi fatuū reputāt: ſi aūt actibꝰ ſecularibꝰ ſe implicet talē prudentē eſſe dicunt. Vñ cōiter dicit de pſona cū debilis eſt τ infirma qō nihil valet niſi ad dandū pro deo.
Res et ſepe p deo nō dant: donec deteriora Dāda
te videntur. vñ dr. Panē tēpeſtas: vinūq; to deo.
nitrua veſtes. Tinea pauperibus dat poſtea muſca ſcutellā. (Poterat eī vnguentuz iſtud venūdari plus q̄ trecētis denarijs.) In hoc inſinuat occaſio vēditionis xp̄i ab ipſo iuda p triginta denarijs vēditi: nā ſm quoſdā cōſuetudo xp̄i erat φ decimā partē eoꝝ q̄ ſibi dabant pauperibꝰ erogabat: vel cū iudas p̄curator dñi eſſet credebat ſcdm cōſuetudinē ſuā accipere ſibi decimā partē datorum dño: τ iō voluit vēdi iſtud vnguētū vt haberet trigīta denarios q̄ ſunt decia pars trecentoꝝ p̄pter qō inde viſuz eſt φ in vnguēto ſup xp̄z effuſo trigīta denarios pderet. Vñ ab illa hora cogitauit vt xp̄m triginta denarijs vēderet: τ ſic p̄dā ſuam recuparet. Vel ſꝫ alios ibi triginta argentei p quibꝰ dñm vēdidit valebāt trecētos denarios vſuales: et ſic recupauit totū p̄tiū vnguēti. (Et dari paupibus. (Ecce ſub p̄textu pietatis zelat affectū nō pietatis: ſꝫ cupiditatis. Hoc eī dixit ſimulās pietatē ad operiendā ſuā cupiditatē: p hunc deſignant detractores bonoꝝ operū ſub ſpecie pietatis denigrantes: qui īdem etiā alij diſcipuli in

digne ferebant: ꝛ quaſi de pdito vnguento murmurabāt: iſti q̄dē moti pietate ꝓpter pauperes indignabant nō intendētes eſſe pdicū ſimpliciter: ſꝫ in cōparatiōe ad ſubleuationē pauperꝝ: audierāt eī a dn̄o miaꝫ volo ꝛ non ſacrificiū: ꝛ iō forte credebāt q̄d dare paupib⁹ eſſet magis bonū.

G Jude auaricia.

Judas vo motus cupiditate propter lucra ſua q̄uis ēt ſub pretextu .i. velamento ſeu ſpecie pietatis indignabat (dicebat em̄ hoc: non quia de egenis pertineret ad eū) .i. non q: cōpateret paupib⁹ vel curaret de eis: ſed q: dolebat ꝙ vnguentū nō fuerat ſibi traditū: vt ei⁹ preciū furando ſibi retineret. vn̄ Theo.

Diſcipulorū reprehenſio. Theo.

Diſcipuli plures mulierē arguerunt eo ꝙ ſepe xp̄ꝫ audierāt de eleemoſynis dicētē: iudas vo nō eadē intentione indigne tulit: ſꝫ ꝓpter amorē pecunie et turpe lucrū. vn̄ et Joā. ipſum ſolū cōmemorat tanꝙ fraudulēta intentiōe mulierē arguentē cui⁹ ex hac occaſiōe furādi conſuetudinē credidit intimandā. hec Theo. Licet em̄ portabat ea q̄ dabant pro xp̄o ad dandū pauperib⁹: nō tn̄ hoc faciebat: ſed ſibi retinebat. vn̄ inuſitatio ei⁹ cū crimine ponit ꝙ non curā pauperū habuerit: ſed ſuo furto prouidere voluit (q: fur erat et loculos) .i. burſas dn̄i (hn̄s) ꝛ cuſtos eoꝝ exiſtens ea q̄ mittebant i loculis donata i eleemoſynā a fidelib⁹ ad vſum ꝛ neceſſitatē diſcipuloꝝ ꝛ pauperum furto aſportabat: portabat quidē miniſterio: ſed aſportabat furto.

Loculi dn̄ici. Augu.

Habebat loculos dn̄icos ad ea que dabant mittenda: et loculos ꝓprios ad ea q̄ furabant reponēda. ꝛ ſꝫ Aug. Ea q̄ furabat dabat vxori ꝛ filiis ſuis. Sic multi hn̄tes loculos et facultates eccl'ie ea q̄ diuino cultui ꝛ paupibus erogare deberēt ſubtrahunt ꝛ ſibi retinent: ac inde ditari ꝛ incliti fieri ſtudēt. Multi ēt bona eccl'ie q̄ ſunt pauperū dāt filiis ꝛ meretricib⁹: ac ſacrilega crudelitate ſurripiūt paupib⁹ ꝛ expēdunt i illicitis vn̄ de ſacerdotib⁹ belis legit quō filiȷ ꝛ vxores eoꝝ comedebant illa q̄ ſuper altare ponebant et rex credebat q̄d bel ea comediſſet: multi ēt cuſtodes loculorū monaſteriȷ exiſtētes bona ad vſuꝫ fratrū deputata largiunt q̄bus nō dn̄t: ꝛ magis in ſuis ſuperfluitatib⁹ ꝙ alioꝝ neceſſitatibus expendūt ac al's illicite ꝛ male cōſumūt. Et q: oēs p̄dicti loculos xp̄i cū iuda fure portāt: ꝛ cū in ſcelere ſequunt. iō ēt poſt eū i tenebras demergunt. Dn̄s cui angeli miniſtrāt cōdeſcēdens iſirmis loculos hēbat in q̄bus oblata fideliū ſeruabant ſuorū ꝛ idigentiū neceſſitatib⁹ ꝓfutura in ſignū ꝙ eccleſia loculos erat habitura: ꝛ in hꝫ dat formā eccl'ie ſeruandi neceſſaria: ſane cū doceret vitā pauptatis nō hēbat loculos ꝓpter

H Augu.

ꝓpriā vtilitatē: ſed ad pauperū ſuoꝝ ſumptus ꝛ neceſſitatē. vn̄ Augu. Habebat dn̄s loculos ꝛ a fidelibus oblata cōſeruās ſuorū neceſſitatib⁹ ꝛ aliis indigentib⁹ tribuebat tunc p̄mū eccleſiaſtice pecūie forma eſt inſtituta: vt intelligerem⁹ ꝙ p̄cepit non cogitādū eē de craſtio n̄ ad hoc fuiſſe p̄ceptū vt nihil pecunie ſuaret a ſanctis: ſꝫ ne deo ꝓpt iſta ſeruiat et ꝓpt inopie timorē iuſticia deſerat.

Cur loculos habuerat.

vn̄ ꝛ Nicola⁹ tertī⁹ in declarādo regulā fratrū minoꝝ dicim⁹ ꝙ abdicatio ꝓprietatis oim̄ rerū tā i ſpāli ꝙ i cōmuni meritoria eſt et ſancta: quā xp̄s viā pfectiōis oñdēs ꝛ vbo docuit ꝛ exēplo firmauit. Nec his q̄ſꝙ putet obſiſtere q̄d interdū dr xp̄m loculos habuiſſe. Nā ſi xp̄s cui⁹ perfecta ſunt opa in ſuis actib⁹ viaꝫ pfectiōis exercuit ꝙ interdū īfirmoꝝ īpfectiōib⁹ ꝯdeſcendēs ꝛ viā pfectiōis extolleret ꝛ īperfectorū infirmas ſemitas nō dānaret. Sic infirmorū perſonā xp̄s ſuſcepit i loculis: ſic et in nōnullis aliis: nō tn̄ carne: ſꝫ ꝛ mēte ꝯdeſcendit infirmis.

Egeſtas chriſti.

Egit ḡ xp̄s ꝛ docuit perfectiōis opa: egit ēt et infirma: ſicut interdū in fuga patuit ꝛ loculis. Sꝫ vtrūꝗ pfecte pfect⁹ exiſtens: vt pfectis ꝛ iperfectis viā ſalutis oſtēderet. hec Nicola⁹.

Loculi cur iude traditi.

Sꝫ quare dn̄s furi loculos cōmiſit: ꝛ auarū ſuū diſpenſatorē fecit: vt vr̄ ei q̄d ei occaſionē peccandi dederit. Dicendū ꝙ iudas prio fuit bonus q̄n vocat⁹ fuit ad apoſtolatū ꝛ offm̄ diſpenſatiōis ſibi traditū: ſed poſtea lapſus eſt in peccatū. Et q̄uis xp̄s ſciret eū futurū furē ꝛ malū: tn̄ pluribus de cauſis tradidit ſibi illud officiū. Primo vt ei⁹ eccl'ia exēplo ſui fures ꝛ malos eum patitur toleraret: non eſt em̄ bonus qui malos tolerare non potuit. Secundo vt ei occaſionē proditionis auferret cum ex loculis mitigationē concupiſcentie haberet. Tertio vt doceret ꝙ minoribus tēporalia ſunt tradenda: ſed maioribus ſpiritualia cōmittenda. Quarto vt nos inſtruens oñderet ꝙ parū tpalia curaret q̄n burſam pecunie furi ꝛ deteriori tradidit claues autē eccleſie cū magna examinatione cōmiſit petro: ꝙ eſt ꝯ illos q̄ ſuas aīas vel alioꝝ illis cōmittunt ad regēdum q̄b⁹ bouē vel aſinū nō cōmitterēt ad vēdēdū. Ex p̄miſſis ergo patet ꝙ xp̄s et diſcipuli eius de eleemoſynis ꝛ oblationib⁹ fideliū tanꝙ pauperes viuebāt:

I Vict⁹ chriſti.

ſꝫ dn̄s ꝓ maria rn̄dit ꝛ eā more ſolito defendit di. (Quid moleſti eſtis huic mulieri?) q.d. ſine cā murmuratis (op⁹ em̄ bonū opata eſt in me) et ergo nō debetis eā reprehēdere: nō eſt perditio vnguenti vt vos dicitis: ſꝫ op⁹ bonū. i. pietatis ꝛ deuotionis obſequiū. vn̄ de bono opere lapidatis eaꝫ contra rōnē ꝛ iuſticiā. (Sinite illā) nūc de hoc vnguēto facere quod poterit (vt in diem ſepulture mee ſeruet illud) .ſ. q̄d tunc ꝓ ipſa preparabit illud em̄ reſeruauit: q: nō potuit expendere

re ꝑuenta acceleratiõe reſurrectionis mee vñ dimittenda eſt nunc facere ꝙ tũc facere non poterit ⁊ illud vnguentũ in loco iſtius nunc in me expẽſũ tũc ſeruabit: vel precipit partẽ iſtius vnguenti ad ſepulturã ſuã reſeruari. Vñ credendũ eſt ꝙ ipa hẽ fecit edocta a ſpũſctõ: qr ei cognouerat eũ in ꝓximo moriturũ ipo hoc dicente: iõ vnguẽtũ parauerat cui⁹ partẽ nũc expẽdit: ⁊ partẽ ad officiũ ſepulture reſeruauit (nã paupes ſemꝑ vobiſcũ habebitis) quib⁹ bñfacere poteſtis (⁊ recupare qd mõ neglectũ dicitis) me aũt non ſemꝑ habebitis. ſ. preſentia corporali ad habitandũ vobiſcũ in carne paſſibili que indiget vnctiõe tali. q. d. poterit recuperare ad bñfaciẽdũ paupib⁹: ſʒ nõ ad vngendũ corpus meũ. Bonis ⁊ malis loq̃tur de pñtia corpis ſui. Sedet eñi ad dexterã patris poſtꝙ̃ in celũ aſcendit: et ſm corpus nõ eſt hic q̃ pñtia maieſtatis ſemꝑ eſt hic. Si tñ ad bonos ꝑtines ſemper habes xp̃m in preſenti ꝑ fidẽ: ꝑ ſignũ: ꝑ baptiſmatis ſacramẽtũ: ꝑ altaris cibũ ⁊ potũ. vñ alibi dicit eis. Ecce ego vobiſcum ſum vſqʒ ad conſummationẽ ſeculi: qr erit cũ fidelibus pñtia ſpũali et ſacramentali. (Qd habuit) .i. qd potuit (hoc fecit) vel (quod habuit) facere ex officio pietatis (hoc fecit) in ope deitatis (ꝑuenit eñi vngere corp⁹ meum in ſepulturã meã) futurã deſignandã: qr in hẽ facto ꝑfigurauit eã de propinquo futuram q. d. Sinite vt faciat viuo dũ põt qd valet facere mortuo ſed non poterit. vñ Alchui. Significat ſe mortuũ ⁊ ad ſepeliendũ aromatib⁹ eſſe vngẽdũ. Ideo marie cui ad vnctionẽ mortui corpis preuenire non liceret donatũ eſt viuenti adhuc impẽdere obſequiũ qd poſt mortẽ celeri reſurrectiõe preuẽta nequiuerit. vñ ⁊ Theo. Preuenit ea q̃ ſi a deo ducta vngere corp⁹ meũ in ſignũ ſepulture future in q̃ ꝓditorem ꝯfundit: ac ſi ei diceret. Qua ꝯſcientia mulierẽ cõfundis q̃ in ſepulturã corp⁹ meũ vngit: ⁊ teipſum non cõfundis q̃ te in mortẽ trades (Mittẽs eñi hec vnguẽtũ hoc in corp⁹ meũ ad ſepeliendũ me fecit) ⁊ ꝑ hoc meã ſepulturã ꝑfigurauit. Qd vos putatis ꝑditionẽ eſſe vnguenti officiũ eſt ⁊ ſignificatio ſepulture. Miſteriũ eſt qd agit in q̃ mors ⁊ ſepultura mea cito fieri ſignificat. In ꝓlio ei paſſur⁹ ſum: idcqʒ mihi hoc abtulit ad ſepeliẽdum. Nec mirũ ſi me vnguẽto perfuderit ⁊ mihi bonũ odorem fidei ſue dederit cũ ego ꝓ ea mor ſutur⁹ ſim ſanguinẽ meuʒ ⁊ daturus alaʒ meã. Patiẽtia g̃ dñi arguit iudã auaricie ⁊ nõ pauperũ cã dixiſſe qd dixit: ſʒ obſequiũ marie cõmẽdauit oñdẽs quod eſſet moritur⁹: ⁊ ad ſepeliendũ aromatibus vngendus. (Tũc dixit eis ieſus op⁹ hoc) ꝯmemorandũ (in) dulcẽ (mẽoriã ei⁹) .i. ad laudẽ ei⁹ recitandũ tãq̃ factũ ꝟtuoſũqʒ (vbicũqʒ in toto mundo ꝑdicatũ fuerit hoc euangeliũ) .i. hoc fctm̃ mulieris ꝑtinẽs ad xp̃i euãgeliũ. nondũ eñi euãgelia erãt ſcripta. q. d. vos inſipienter eã rep̃hẽditis ꝑ eo facto ꝑ q̃ ipa laudanda ẽ i vniuerſo mũdo vbicũqʒ ꝑdicatũ fuerit hoc euãgeliũ. i. vbicũqʒ dilatabit eccl'ia ꝑ mundũ: qr mẽoriale ſempiternũ hẽbit ex hẽ qd mihi fecit. vbi Theo. Prophetat autẽ dñs ꝯſequẽter duas ꝓphetias. ſ. ꝙ euangeliũ ei⁹ ꝑdicabit i vniuerſo mũdo: ⁊ ꝙ op⁹ mulierʒ laudabit. hẽ Theo. Et hoc dñi dictũ iã ptʒ adipletũ. vbi Bed. Notandũ ãt qr ſicut maria gl'iaʒ adepta ẽ toto orbe q̃cunqʒ eccl'ia ſancta diffuſa ẽ de obſequio ꝙ dño pia deuotiõe exhibuit: ita econtrario ille q̃ obſequio ei⁹ detrahere temeraria lingua nõ timuit ꝑſidie nota lõge lateqʒ infamat⁹ ⁊ deo ſil'atqʒ hoib⁹ merito fact⁹ eſt exoſus: ſed dñs bonũ laude digna remunerãs futuras ipũ ꝯtumelias tacẽdo ꝑterijt. hẽ Beda. Nihilominꝰ tñ et iudas indignat⁹ remanſit ⁊ ide ꝑditiõis cãʒ ⁊ occaſionẽ aſſũpſit. Hic hẽm⁹ argumentũ ꝙ mai⁹ bonũ q̃nqʒ obmittendũ eſt ꝑ minori bono ꝙ iterũ recupari non poterit. Et ꝑfert hẽ bonũ ꝙ vr̃ min⁹ ei qd vr̃ mai⁹ in ghẽ dico nõ q̃ ad charitatẽ. ¶ Ubi ſciẽdũ ꝙ m'lta bona opa ſunt de q̃b⁹ ſi peteret conſiliũ anq̃ fiãt nõ cõſuluerem⁹ ꝙ fierẽt: qr forte poſſent fieri meliora poſtꝙ̃ tñ iã icipiũt fieri nõ ſunt ꝓhibẽda. ⁊ ſʒ Chri. Forte ieſ⁹ anq̃ effunderet vnguentũ elegiſſet poti⁹ illd dari paupib⁹: nunc ꝟo qr iã fctm̃ erat exp̃mit di. ſinite illã. Itẽ q̃nqʒ faciendũ ẽ id ꝙ eſt min⁹ neceſſariũ ⁊ põt ꝑponi magis neceſſario ſi remanet loc⁹ ipendi ꝙ ẽ magꝭ neceſſariũ: ꝑſertim ſi tollat loc⁹ faciẽdi id ꝙ eſt min⁹ neceſſariũ: ⁊ imineat caſ⁹ qd illd min⁹ neceſſariũ nõ poſſet al's recupari: ⁊ iõ forte dñs ꝑmiſit ſic fieri. vñ ⁊ dixit ꝙ paupes nõ ãt ipʒ ſꝑ hẽret. In hẽ ãt ꝙ dt paupes ſꝑ hẽbitʒ vobiſcũʒ dat intelligi familiaritas q̃ diuites dñt hẽ ad paupes: qr paupes marie facti ſunt xp̃i diuites circa iſta Anſel. ad ſororẽ ſuã ſcribens ſic dt. Gaude q̃ſo huic intereſſe ꝯuiuio ſinguloꝝ diſtingue officia. Martha miſtrabat: diſcũbebat lazar⁹ vngit maria hẽ vltimũ tuũ ẽ frãge ibi alabaſtꝝ cordis: et q̃cq̃d amoꝝ: q̃cq̃d deſiderij: q̃cq̃d affectionis hẽs totũ effũde ſup caput ſpõſi tui adorãs in hoie deũ ⁊ i deo hoiem. Si fremit: ſi murmurat: ſi inuidet ꝓditor: ſi ꝑditionẽ vocat deuotionẽ non ſit tibi cure. Phariſeus murmurat inuidẽs penitẽti: murmurat iudas de effuſiõe vnguẽti: ſʒ iudex accuſationẽ nõ ſcipit accuſatã abſoluit. Sinite inq̃t illã. Bonũ eñi op⁹ opata eſt in me laborat martha: parat hoſpitiũ peregrino eſuriẽti cibũ: ſitienti potũ: veſtẽ algẽti: ego ſol⁹ ma-

Chriſtuʒ nõ ſemper haberi.

Math. xxviij.

Alchui.

Sepulture ſignificatio.

Theo. ꝓphetie dñi.

Beda.

Jude ꝑditiõis origo.

Bona opa nõ cõſulenda fieri

Chri.

neceſſariũ minus ſit pmiſꝙ̃ magis.

Paupe res ſemper haberi.

Anſel.

rie:et illa mihi totũ pſtat qd h3 a me qcqd
optat expectet.H Anſel. Cõſpice igit dñm
ieſu3 cenãtẽ i domo ſymõis cũ illis amicis
ſuis:qi forte ꝯſanguinei vel multũ dome-
ſtici erãt eiuſdẽ ſymonis ꝛ ꝯuerſantẽ cũ eis
paucis dieb⁹.ſ.vſqꝫ ad tpa paſſiõis ſue:ſed
ãpli⁹ i domo marthe.H eñ dom⁹ erat ſuu3
refugiũ ſpãle. Ibi cũ diſcipulis ſuis come-
debat ꝛ dormiebat:ibi ꝛ mr̃ ei⁹ cũ ſororib⁹
quieſcebat quã oẽs multũ honorabant:et
maxime magdalena q̃ eam ſemp aſſociabat
nec ab ea vllaten⁹ recedebat. Lazar⁹ quip-
pe ꝛ maria magdalena et martha ex pr̃e et
mr̃e geniti inſignes ꝛ diuites fuerũt ꝛ laza
ro ps coꝝ q̃ i hierl̃m parẽtes habuerant.ſ.
q̃dã vic⁹ ꝛ maria magdalõ caſtellũ ſeu op-
pidũ galilee ad duas leucas de betſaida ꝯ
meridiẽ et ſcdo miliario a ſtagno geneza-
reth:et marthe bethania in ptẽ de hr̃ditã-
te parẽtũ ceſſit et euenit:ſ3 tñ ꝑpter hoſpi-
talitatis gratiã ſil' cũ martha manebat:qꝛ
ipſa prudẽtior ad diſpẽſandũ erat:ꝛ iõ etiã
in receptiõe dñi ſola aliqñ martha legitur
nolata.Cõſpice ẽt ipa3 dña3:qꝛ d dilectiſſi
mo filio ſuo timore perterrita erat nec ſe ab
eo illo tempore ſeparabat.Et cũ dñs defen-
dens magdalenã a murmure ꝓditoris di-
cẽs mittẽs hec vnguẽtũ hoc i corp⁹ meũ ad
ſepeliẽdũ me fecit:an nõ credis ꝙ hui⁹ vbi
gladi' mr̃is aiam ptrãſiret:qd eñ de mor-
te ſua expſſius dicere poterat: Silr̃ et oẽs
alii erãt pterriti anxiis cogitationib⁹ ple-
ni colloquẽtes adinuicẽ vn⁹ cũ altero hinc
inde i ore illoꝝ q̃ hñt dura ꝛ aduerſa tracta
re.Cõpatere ipis ꝛ tũc libẽter cũ eis cõuer-
ſeris.(Cognouit ɡ̃)ꝑ famã publicã (turba
multa ex iudeis)qui ex tota terra venerant
ad diem feſtũ(qꝛ illic)ſc3 in bethania eſſet
ieſus:bethania eñ prope hierl̃m quaſi ad
duo miliaria erat:ꝛ iõ de facili hoc cogno-
ſcere poterãt(ꝛ venerũt illuc nõ ꝑpt ieſum
tñ ſed ẽt vt lazarũ viderẽt)ſuſcitatum. In
hoc innuit duplex cã vna ꝑpter ipſu3 ieſu3
reuerẽter viſitãdũ:alia vt viderent lazaru3
ſuſcitatũ:ꝛ hoc ꝑpter duo. Pmo qꝛ illud
ꝙ factũ circa ipſum audierãt valde mira-
bile erat ꝛ H hoies videre deſiderabãt.Se
cũdo qꝛ ſperabãt lazaro referẽte aliquid de
alia vita percipere ꝛ audire cuius cognitio
nis deſiderium hois eſt innatum. Curioſi-
tas tñ magis eos adduxit ꝙ charitas:nec
tantũ amore ducebant quantum ammira-
tione:qꝛ ſicut ſe cupiditas holm habet no-
ua videre ꝛ audire cupiebant. ¶ Sed illa
curioſitas mala nõ erat ex qua ad fidẽ in-
duci poterãt. Nos ecõtra ſi cognoſcim⁹ ie-
ſum obediẽtis anime domũ in qua inhabi
tet inueniſſe veniamus illuc cõtẽplatione
nõ ꝑpter holem tñ quẽ in ala ſuſcitatu3 vi
dem⁹ ſed vt vitam bonã imitemur:ꝛ ꝑ hoc

ad viſionez ieſu pueniam.(Cogitauerunt
aũt pricipes ſacerdotũ)dolẽtes de manife- Judeo-
ſtatione gĩe xp̄i(vt et lazarũ interficerent) rũ ſtul-
ad occultãdũ miraculũ:qꝛ multi ex iudeis ta cogi-
ꝑpter illũ abibãt ꝛ credebãt in Jeſu3 cõui- tatio.
cti ſigno maximo ꝛ inducti ad credẽdũ. In
quo videbant manifeſte deo obuiare:ipſe
eñ viuificauerat lazarũ et iſti volebãt occi
dere eu3 ex quo ꝛ maxia patet malignitas
eoꝝ. Stulti ꝛ maligni iudei eũ occiderẽt vo
lebãt quẽ nup dñs ſuſcitauerat ac ſi iteru3
eũ reſuſcitare nõ poſſet.vñ Augu. O ſtulta Augu.
cogitatio ꝛ ceca ſeuitia. Dñs xp̄s qui ſuſci-
tare poterat mortuum non poſſet ſuſcitare
occiſum:ecce vtrũqꝫ fecit dñs ꝛ lazarũ mor
tuum:et ſeipſum ſuſcitauit occiſum.vbi et Chriſo.
Chri. Nullũ aũt miraculũ xp̄i eos ita fure-
re fecit:hoc eñ mirabili' erat:ꝛ corã mul-
tis fctm ẽ:ꝛ erat iopinabile mortuũ quatri
duanũ videre ãbulãtẽ ꝛ loquẽtem. ¶ Orõ.

Domine ieſu xp̄e qui ꝓ oi mundo
paſſurus venire ꝛ morari i betha
nia id eſt in domo obedientie et
ibidem cenare voluiſti:ac caput
et pedes tibi vngi permiſiſti:da
mihi vt in vera obedientia ꝯſenerãdo per
hãc tibi refectionẽ facere merear ſpũalem:
qꝛ tu in nr̃a delectaris et quodã mõ paſce-
ris obedientia Fac etiam me ibide3 caput
tuũ ꝛ pedes vngere:caput quidẽ diuine vir
tutis tue potentiã digna reu[er]ẽtia ꝛ laude cõ
fitendo:pedes vero aſſumpte humanitatis
myſteria ſimiliter digne ſuſcipiendo:ꝛ ca-
put te chriſtum venerando:et pedes tuis fi
delibus obſequẽdo: vt tuã gratiam conſe-
quar ſic agendo. Amen.

¶ De ſeſſione domini ſup pullum et aſinam. Capitu.xxvj.

A

Frequentabant miſteria iplebãt ſcri Jo.xij.
pture ꝑ dñm Jeſum inſtã mat.xxj
te tpe quo volebat ꝑ pro- mar.xj.
priȷ ſanguinis effuſionem ꝛ lu.xix
mũdo ꝯferre remediũ Igi
tur(in craſtinũ)id eſt i die
ſequẽti ſc3 dñica ſummo
mane parauit ſe ad eũdũ
in hierl̃m nouo ꝛ incõſueto modo:ſ3 ſicut
fuerat prophetatũ. Immĩnẽte itaqꝫ paſca-
li tempore quo immolabatur agnus ipſe tã
ꝙ verus agnus ad locũ paſſionis acceſſit
pro ſalute mũdi voluntarie immolandus
facto oſtendens ꝙ erat paratiſſimus ſe hu Beda.
miliare ꝛ obedire vſqꝫ ad mortẽ cõtẽptibiliſ agni pa
ſimã ꝛ acerbiſſimã pro oib⁹.ſm Bed. Prece ſcha pa
ptum legis erat vt decima luna primi men ſceue.
ſis ag n⁹ ſine hedus i domo recluderet vſ-
qꝫ ad decimã lunã eiuſdẽ mẽſis qñ ad ve-

nem ⁊ aſperitatẽ. Aſina pplˀs iudaicus ꝑpter ſtultitiam: pullus pplˀs gentilis ꝑpter laſciuiã ⁊ peccandi ꝯſuetudinẽ. Dicit ergo diſcipulis. (Ite) ad p̄dicationis officiũ: ad ſacramẽtoꝝ miniſteriũ (in caſtellũ) .i. mũdum q̄ multipliciter impugnat deũ .ſ. erroribꝰ in incredulis: fictionibꝰ in hypocritis: voluptatibꝰ in impudicis: vanitatibꝰ in ſuperbis cupiditatibus in auaris ⁊ ambitioſis. vñ Joã. Totus mundꝰ in maligno .i. in malo igne poſitꝰ ẽſt (Qđ ꝯ vos eſt) diſſimili ꝯuerſatione: tumida mẽtis obſtinatione: pudibũda oris obiurgatione. (Et ſtatiꝫ inuenietis) qꝛ ſine magna ſolicitudine q̄rendi (aſinã alligatã ⁊ pullũ cũ ea) quoꝝ ſm glo. vnum ad iudeos .ſ. aſina: alteꝝ ad gentes .ſ. pullus refert. Igit̃ iudea ſꝫ deũ ⁊ in ſpũalibꝰ mater eſt gẽtiũ: qꝛ de ſyon exiuit lex.

j. Jo. v.

Mich. iiij.

¶ Ecce triplex miſeria cõditionis peccatoꝝ q̄ dꝫ nos mouere ad querendũ. Beſtialis ſilitudo qꝛ de hoīe iumentũ eſt factꝰ ⁊ iõ dicit (aſinã ⁊ pullũ eius) ſpũalis ligatio qꝛ de libero factus eſt captiuꝰ: ⁊ iõ dicit (alligatã) talis multitudo: qꝛ ſtultoꝝ infinitꝰ eſt numerꝰ: ⁊ iõ dicit (ſtati inuenietis) vbiq̄ eñ occurrunt pctõres.

Miſeria triplex iudee.

Ut autẽ dicit Chriſo. Propter quaſdã ſilitudines aīalibꝰ his aſſimilati ſunt hoīes deũ vl̄ dei filiũ nõ cognoſcẽtes: eſt eñ aīal hoc immundũ rude: ſtultũ ⁊ infirmũ: ſic fuerũt hoīes ante xp̄i aduentum: ⁊ alligati praua ꝯſuetudine pcti qđ vinculum fortiꝰ eſt ceteris qꝛ lꝫ alia vincula vetuſtate putreſcãt ⁊ corrũpãtur: vinculũ tñ pcti ſua vetuſtate fortificat̃: ſup q̄ nemo ſedit qꝛ nulli vult obedire: ſoluite monitis vr̄is ab erroribus et pctis enodãdo ⁊ extrahẽdo ⁊ ſolutos oſtẽdendo: (⁊ adducite mihi) in fide ⁊ moribꝰ informãdo: vt ſoluti a vinculis me ſequant̃ imitando ſicut eñ auis q̄ portat ſecũ vinculũ non põt bene ad predã ſuam volare: nec ēt poſt predã ſuã põt currere canis vinculatus: ſic nec peccator poſt xp̄m vinculo peccati ligatus. (Et ſi quis vobis aliq̄d dixerit) impedire vos volens (dicite qꝛ dñs) olm cui oia ſeruire debent (his opus hꝫ) ⁊ operã eoꝝ deſiderat: non ꝓpter ſuã neceſſitatẽ: ſꝫ propter nr̄am vtilitatẽ. vult eñ noſtrã cõuerſionẽ ꝓpter nr̄am ſalutẽ. (Et cõfeſtim) .i. ſine ꝯdictionẽ (dimittet eos) cognito mandato ſuperioris.

Chriſ. Aſinis ſiles.

D Moraliter. Moralr̃ caſtellũ dño et ſuis ap̄lis ac ſue grẽ munerībꝰ cõtrariũ põt dici cor hoīs pctõris rõnibꝰ ⁊ excuſationibus quaſi muris ⁊ ꝓpugnaculis ꝯ deũ munitũ: ac ꝑ turrim elationis: ⁊ ꝑ murum obdurationis ⁊ ꝑ ſerã pertinacie firmatũ. Aſina in eo ligata eſt aīa vinculis pctoꝝ ꝑpedita pullus laſciuꝰ eſt affectꝰ lubricꝰ ⁊ malus. Duo diſcipuli ſunt timor et amor ordinatus qui aſinã ⁊ pullũ ſoluunt dum a pctis abluũt: ⁊ dñm deſuper ſtratis veſtibus ſedere faciunt dũ eandẽ aīam oībus virtutibus ⁊ donis imbuunt.

Aſina ligata.

Chriſ. vñ Chriſo. Ligata erat aſina .i. diabolici erroris vinculo impedita: vt non haberet libertatem ire quo vellet: nã oẽs hoīes anteq̄ peccemꝰ liberũ habemus arbitriũ ſi volumꝰ ſeq̄ voluntatẽ diabolicã nõ. Quia ſi ſemel peccãtes obligauerimus nos operibꝰ eius iam olno nr̄a virtute euadere nõ poſſumus: ſed ſicut nauis fracto gubernaculo illuc ducit̃ vbi tẽpeſtas impulerit: ſic et hõ diuine gratie auxilio perdite per pctm̄ nõ qđ vult agit: ſꝫ qđ diabolꝰ vult. Et niſi deus valida manu mie ſoluerit eũ vſq̄ ad mortẽ i pctoꝝ ſuoꝝ vinculis ꝑmanebit: ergo noſtra quidẽ voluntate et negligẽtia alligamur: per dei miam abſoluimur. Et ſic hõ prius q̄ peccet liberũ hꝫ arbitriũ vtrũ velit ſub regno eſſe diaboli: cũ autem peccando tradidit ſe ſub regno ipſius: iam nõ põt de ptãte eius exire. Sed prima volũtas eius in neceſſitatẽ cõuertit̃. Et hoc eſt q̄ hoīes ſeculares et peccatores dicere ſolẽt. Nũquid volumus eſſe ſancti: ⁊ quis nõ vult eſſe iuſtus: ſed nõ poſſumus: verũ quidẽ eſt qđ dicunt: ſed nõ habent excuſationẽ: quia primũ potuerũt nõ eſſe ſub ptãte diaboli ſi voluiſſent. Poſtq̄ vero poſuerũt thronũ diaboli in cordibus ſuis: iam nõ poteſt eos de poteſtate diaboli eripere: niſi ſolus deus. hec Chri.

Anima ligata ꝑ ſe diſſolui nequit.

E Bern. Pcti iugũ abijcere ſolius dei eſt. pſ. l.

vñ Berñ. Difficilis prorſus res et ſoli diuine virtuti poſſibilis ſuſceptũ ſemel peccati iugum a ſeruis ſuis excutere: qm̄ qui facit peccatũ ſeruus eſt peccati. Nec etiã liberari poteſt ab iſto iugo niſi in manu forti. hec eſt magna mia magnis neceſſaria pctõribꝰ de qua dicit̃. Miſerere mei deus ſm magnã miam tuã: et ſm multitudinẽ miſerationũ tuarũ dele iniquitatẽ meã. hec Ber. Studeat g̃ le ſus a diabolo vt cito eius dirũpat iugũ: qꝛ tãto facilius quãto citius eiꝰ dñiũ euitat̃. (Hoc autẽ totũ factũ eſt vt) p̄ter hũilitatis (Hoc autẽ totũ factũ ẽt) exẽplũ in h̃ facto oſtenſum ẽt (adimpleret̃) ꝯſecutiue nõ effectiue qđ dictũ eſt ꝑ ꝓphetã) zachariã (dicẽtẽ. Dicite filie ſyõ) ſcꝫ ciuitati hierl̄m hoc eſt habitãtibꝰ in ea. (Noli timere) imo exulta ⁊ iubila: vbi dat ſecuritatem ⁊ excludit timorẽ humanum ⁊ ſeruilem. (Ecce rex tuus) id eſt xp̄s (venit tibi mãſuetus ſedẽs ſup aſinã ⁊ pullũ filiũ ſubiugalis) id eſt aſine ſub iugo et onere poſite ⁊ domite nõ ſuper vtrũq̄ ſimul: ſed ſucceſſiue. Et bene dicit (filiũ ſubiugalis) qꝛ populus gentiũ exemplo iudeorũ credidit: vel a iudeis ad gentes verbum dñi emanauit.

Subiugalis filius.

Aduẽtus humilis dñi.

In tali aduentu et tam humili ſignificatur regis clementia que ſubditis valde eſt accepta: quaſi diceret nõ veniet in faſtu regio propter quod poſſet eſſe odioſus: ſed

veniet i mãſuetudine ꝓpter qđ eſt magis
diligẽđ⁹. Noli ergo timere regis oppſſionẽ
ſʒ magis exultãs agnoſce regem tuũ men-
tes regentẽ ⁊ ad regnũ celoꝝ perducentẽ.
Chriſo. ſm Chriſ. Cõſueuerũt hoies timere reges
venientes ꝓpter nouitates belloꝝ ⁊ exactio
nes ⁊ ſeruitutes atq; iniuſta grauamina
ſed noli timere hieruſalẽ: qꝛ iſte rex veniẽs
nõ eſt talis ſed manſuetus ⁊ humilis: non
in multitudine exercit⁹ ⁊ equoꝝ ingrediẽs
ſʒ cum humili turba aſine inſidens: ſignuʒ
quippe aduẽtus xp̄i i hierl'm ad redẽptionẽ
ppl'i fuerat in zacharia p̄dictũ ⁊ celebri fa-
ma diuulgatũ: vʒ ꝙ xp̄s venturus erat in
hierl'm in paupertate ⁊ humilitate ſedẽs ſu-
per aſinã ⁊ pullũ ei⁹: ⁊ iõ legiſperiti hoc vi-
dentes in ipſo cõpletũ oſtẽdunt ſe cõtẽptores
ſue maieſtatꝭ: qꝛ cũ nõ receperũt: ſʒ magis
tanꝙ deceptorẽ perſecuti ſunt. Hoc aũt nõ
ſolũ impletũ eſt: qꝛ erat p̄dictum: ſʒ etiã an
te p̄dictũ eſt: qꝛ erat iplẽdũ. vñ cũ đr vt ad-
impleret, hic vt ꝯſecutiuũ eſt nõ effectiuũ.
F ¶ Circa hoc aũt ꝙ hieruſalẽ đr filia ſyon
Syon. eſt ſciẽdũ ꝙ mons ſyon pars eſt ſublimior
ciuitatis hierl'm verſus meridiẽ: ⁊ aliquan-
tulũ etiã ad occidẽtẽ in quo erat rupes pre
rupta que mello vocabat in cuius angulo
quodã ⁊ colle ſatis eminẽte erat arx ⁊ tur-
ris dauid ad quã mille clipei pendebant:
omniumq; fortiũ armatura vbi dauid ha-
bitauit ⁊ eã ciuitatẽ dauid appellauit. Vñ
ciuitas hierl'm đr filia mõtis ſyon: qꝛ in eo
Turris erat fortaliciũ ciuitatis. ſ. turris dauid de-
dauid fendẽs ⁊ ꝓtegẽs ciuitatẽ: ſicut mater filiã.
puer. x. vnde canit. Vrbs fortitudinis nr̄e ſyon. Ut
ergo ꝓpheta oẽm excuſationẽ ignorantie a
iudeis auferret cũ dñi aduentũ prediceret
ipſaʒ q̄litatẽ dñi aduenĩetis oſtẽdit ac ſi di-
ceret. O vos iudei ꝙ ille aduẽt⁹ dñi in car-
nem vẽturus eſt: his ſignis regẽ veſtrũ co-
gnoſcite cũ videritis eum venientẽ mãſue-
tum nõ ſuperbũ: ſʒ humilẽ: nõ armoꝝ ſplẽ-
dore terribilẽ: vt quondã ad veſtrã deſtru-
ctionẽ nabuchodonoſor ⁊ anthiochus ve-
nerunt: ſed ad reſtaurationẽ: nõ vt auferat
a te tpale regnũ atq; terrenũ: ſed cõferẽs ti
bi ſi credideris celeſte et ſempiternũ regnũ
nõ vt ducat te i terrã alienã vinctũ: ſʒ vt re-
ſtituat te in ꝓpria liberũ: ꝙ aũt tuus ait ta-
Tuus le eſt: ac ſi diceret. (Tuus) inquã nõ alien⁹
rex. nõ extrane⁹: ſed ꝓprius tibi ꝓmiſſus: ex te
nat⁹ et in te nutrit⁹: ⁊ tibi hoc eſt ad tuã ſa-
lutẽ ⁊ vtilitatẽ veniẽs (venit inquã tibi) nõ
ſibi: ſicut p̄lati multi potius veniũt ad viſi-
tandũ ꝓpter lucrũ ſuũ ꝙ ꝓpter ſalutẽ ſub-
ditoꝝ. ſ. vt ſuas pcurationes accipiãt ma-
gis ꝙ vt defectus corrigãt: ꝙ vero ſubiungit
(mãſuet⁹) oſtẽdit ſuã mãſuetudinẽ nõ ſolũ
in verbis ſed etiã in ſubiugali ſeſſione. vñ
Chriſ. Chriſ. Sciẽs autẽ ꝓpheta maliciã iudeoꝝ
qꝛ ꝯdicturi erãt xp̄o aſcẽdenti in tẽplũ: ideo
ante p̄monuit vt per hoc ſignũ cognoſcerẽt
iudei regẽ ſuũ dı. (Ecce rex tuus venit tibi
mãſuetus ſedẽs ſup aſinã ⁊ pullũ ei⁹.) Cũ
ergo videritis eum in tẽplo o iudei nolite
dicere nõ habemus regẽ niſi ceſarẽ: nolite
ſuperbe agere cõtra eum: qꝛ rex tuus venit
tibi ſedẽs ſup aſinã. Si intellexeris tibi ve- Tibi
niet: ſi nõ intellexeris veniet ꝯ te. i. ſi intel- venit.
lexeris veniet vt ſaluet te et ſub pedibus
tuis ſubijciat gentes. Si autẽ nõ intellexe-
ris veniet vt pdat te: ⁊ de tẽplo ſctitatis ex-
pellat: ⁊ aliã ſponſam de gẽtib⁹ caſtiorẽ in-
ducat in cubiculũ ſctitatis: vis cognoſcere
mãſuetudinẽ veniẽtis: cõſidera ſpeciẽ ad-
uent⁹ ei⁹. Non ſedet in curru aureo p̄tioſa
purpura fulgẽs: nec aſcẽdit ſup feruidum
equũ diſcordie amatorẽ et litis: q̃ glorie ia-
ctantia pect⁹ hʒ repletũ et gaudet ad vocẽ
tube: ſʒ ſedet ſup aſinã trãquillitatis ⁊ pa-
cis amicã. Non autẽ vides in circũitu eius
ſplendentes gladios aut cetera ornamẽta
armoꝝ terribiliũ. Sed qđ: Ramos frondẽ
tes teſtimonia pietatis ⁊ pacis. Venit ergo
mãſuet⁹ nõ vt ꝓpter potẽtiã timeret: ſed vt
propter mãſuetudinẽ amaret. hec Chriſo. G
Miſtice (dicite) o p̄dicatores (filie ſyon). i. miſtice.
eccl'ie militãti: ſicut eñ hierl'm đr filia ſyõ:
qꝛ ab hoc monte ſicut a matre ꝓtegi vr̄: ſic
eccl'ia militãs filia eccl'ie triũphantis đr qꝛ
ab ea ſicut a mr̄e ꝓtegit. (Ecce rex tuus ve-
nit tibi). i. ad vtilitatẽ tuã non ſuã (ſedens
ſup aſinã et pullũ). i. in precordijs vtriuſq;
ppl'i. q. d. p̄dicate mũdo aduentũ xp̄i in car-
nem vt cognoſcat ⁊ credat: vt recipiat ⁊ co-
lat. (Euntes autẽ diſcipuli) tanꝙ veri obe-
diẽtes nõ refutauerũt hoc officiũ vt paruũ:
ſed (fecerunt ſicut p̄cepit illis ieſus ⁊ addu-
xerunt aſinã ⁊ pullũ ⁊ impoſuerũt ſup eos
veſtimẽta ſua: ⁊ cũ deſuper ſedere fecerũt)
Sic q̃ʒ vt đr Baſili⁹ decet nos ⁊ iſima opa Baſil
plurimo cũ affectu et ſtudio aggredi: ſciẽn- Affect⁹
tes ꝙ quicq̃d intuitu dei fit nõ eſt paruũ: ſʒ p̄miat.
dignũ regno celoꝝ. Veſtimẽta apl'oꝝ q̃b⁹
turpitudo carnis cooperit: et ornata ſeſſio
que dño parat ap'lica inſtituta ⁊ exẽpla ac
doctrinã virtutũ ſignificãt: q̃b⁹ corda hoim
inſtruxerunt vt deũ habitatorẽ hr̄e poſſent
quib⁹ receptis a iudeis ⁊ gẽtib⁹ ſedit in eis
xp̄s: qꝛ niſi aĩa his inſtructa fuerit et orna- Bern.
ta deũ ſeſſorẽ hr̄e non meret. vñ Bern. Dño Veſtiũ
q̃ʒ ſeſſuro ſup aſellã veſtes ſuas diſcipuli ſubſtra
ſubſtrauerũt ſignificãtes ſaluatorẽ ſeu ſa- tio.
lutẽ nequaꝙ inſidere nude aĩe quã nõ ve- H
ſtitam inuenerit doctrina ⁊ morib⁹ aplo- Seden
rum. Hec Bern. Chriſtus ergo ſup aſinã et di ſup
pullum ſedit ꝓpter veritatẽ p̄allegate pro- pullũ ⁊
phetie que hoc expreſſe dicit. Et primo ſedit aſinam
ſup aſinã ſcđo poſt aduentũ turbe de hie- forma ⁊
ruſalẽ ſedit ſup pullum qui qꝛ indomitus ratio.

⁊ laſciu⁹ erat ⁊ ſup eũ nemo adhuc ſederat
nec adhuc applicat⁹ humanis vſib⁹ fuerat
ꝑpł inequitudinẽ et incõſuetudinẽ forſan
recalcitrabat: ⁊ iõ xp̃s rex mãſuet⁹ deſcẽdit:
⁊ deĩde ſup aſinã ſub iugo domitã iteꝝ aſcẽ
dẽs ſedit. Hoc autẽ factũ eſt in figura: qꝛ ꝑ
aſinã ſignificabaꝛ ppłs iudaic⁹: q̃ ſub lege
laborauerat ⁊ iugũ legis traxerat: ac mul-
tis vinculis pctõꝝ alligatus erat. Per pul
lum ppłs gẽtilis q̃ iugo legis ſubiect⁹ non
fuerat: nec quis eũ iugo dñi coercuerat ac
diuerſis dogmatib⁹ et erroribus ſubditus
erat. Ad hoc ẽ xp̃s veniebat: vt vtrunq; po-
pulũ ſibi per fidẽ catholicã ſubiugaret: ſe-
dẽs aũt ꝑmo ſup aſinã: ſcd̃o ſup pullũ: dei-
de iterũ ſup aſinã ſignificauit qꝛ de iudeis
trãſiuit ad gentes ⁊ iterũ in fine mundi de
gentib⁹ tranſibit ad iudeos: vt poſtq̃ pleni
tudo gentium intrauerat oīs iſrael ſaluus
fiat. Hoc myſteriũ etiã notatur in delatiõe
miſſalis ad cornu altaris. Uel fm gloſſaꝫ.
Non ad literã ſup vtrũq; in tã breui ſpacio
ſedit: ſed ſpũaliter intelligẽdũ eſt: qꝛ in pre-
cordijs vtriuſq; ppłi ſedet. Uñ ⁊ Chriſ. Se-
det ſup aſinã ⁊ pullũ eius vt ⁊ in iudeis ſe-
deret ⁊ in gẽtibus. Sedere autẽ ſup iumẽ-
ta eſt in precordijs eorũ habitare: vt dicat
illis xp̃s. Tollite iugũ meũ ſuper vos ⁊ vi-
dete qꝛ mitis ſum ⁊ humilis corde. Non eſt
autẽ contrarietas ꝙ matheus dicit aſinã ⁊
pullũ: ceteri aũt tm̃ dicũt pullũ: qꝛ vn⁹ q̃nq;
dicit qd̃ alius tacet ⁊ pretermittit. Mathe⁹
quidem ſcribẽs hebreis hebreorũ eloquio
recte aſinã ⁊ pullũ refert ſimul dño addu-
ctos. ſciebat eñ notitiã dei venturã ad iu-
deos et gentes: ſed ceteri euãgeliſte ſcribẽ-
tes eccleſie gentium greco ſermone ſolum-
modo mentionẽ pulli faciunt: qꝛ qd̃ gentiũ
ſalutẽ ſpecialiter reſpicit attendũt. Mora-
liter per aſinã põt intelligi caro noſtra pi-
gra: ſtolida: laſciua: ab anteriori debilis id
eſt ad ſpũalia: a poſteriori fortis. i. ad tpa-
lia: per pullũ carnalis affectus ⁊ vanũ de-
ſideriũ nr̃m q̃ liganꝛ. i. voluptatũ illecebris
irretiunꝛ: ſed ea ſoluere ⁊ ſubijcere debem⁹
vt deus ibi ſedeat: illiq; dicamus vt iumẽ-
tum factus ſum apud te: onus tara ⁊ porta
bim⁹: et econuerſo audiam⁹: empti eſtis pre-
cio magno portate ⁊ ꝑm in corpore vr̃o: per
illos ẽ q̃ aſinã ⁊ pullũ ad xp̃m deducebant
penitentes ſignificari pñt q carnẽ ſuã dant
deo ꝑ mortificationẽ ⁊ aiam ꝑ contritionẽ
ſicut eñ per aſinã caro ſic ꝑ pullũ animus
deſignaꝛ. Ad oſtẽdendã ergo ſuã hũilitatẽ
⁊ mãſuetudinẽ dñs nõ ſuper ſuperbũ ⁊ fer-
uidũ: ſed hũilis ſup humile ⁊ mitis ſup mi
te aial ſedit: qꝛ non in ſupbis et aſperis: ſed
in humilib⁹ ⁊ quietis tm̃ requieſcit nõ cur-
ru vel equis vtens: nõ ſcutiferos circũdu-
cens: ſed magnã vtilitatẽ ⁊ manſuetudinẽ
hinc oſtendens. Ergo etiã in exterioribus
neceſſe eſt vt humilitatẽ pretendas ſi xp̃m
ſequi deſideras. Igiꝛ ⁊ in equitatura: in ve
ſte: in cibo: in domicilio et in omni appara-
tu. ⁊ fm Chriſ. qꝛ cõtingebat quoſdã infir-
miores criſtẽtes ſub iugali opus hr̃e. et hic
menſurã nobis ſapiẽtie poſuit monſtrãs ꝙ
ſuper equos ⁊ mulos: aut hos cõiugantes
ferri neceſſe non eſt: ſed ſufficit aſino vti et
vltra nõ procedere ⁊ vbiq; eo qd̃ neceſſita-
tis eſt contẽtũ eſſe. Interroga autẽ iudeos
q̃s rex ſup aſinã delat⁹ intrauit hieroſoly-
mã. Sed nõ vtiq; aliũ habẽt dicere: ꝙ hũc
ſolũ. hec Chriſ. Uñ dñs nõ legiꝛ alibi equi-
taſſe vel mulũ aſcendiſſe: ſed modo tñ aſi-
naſſe: ⁊ tñ eadem ebdomada legitur morte
turpiſſima condẽnatus fuiſſe. Quid fiet de
multis ꝓlatis q̃ cũ equorũ multitudine eq-
tant ⁊ hoc de patrimonio crucifixi et bonis
eccleſiaſticis hoc eñ eſt cõtra chriſti exem-
plum hic eis oſtenſum. Itẽ eſt contra illud
Deutero. Cũ fuerit rex cõſtitut⁹ nõ multi-
plicabit ſibi equos. Si non licet regi: q̃to
minus pontifici: Si nõ laico: q̃to min⁹ cle-
rico: Si nõ de redditibus proprij patrimo-
nij: quãto minus de patrimonio crucifixi?
Sed nõ ſupbiãt q̃ equis vel currib⁹ vehũ-
tur: qꝛ et ligna et lapides et alie res vilẽs
plerũq; ſic ducunꝛ. vnde Chriſo. Quid tibi
arrogas et magna ſapis o hõ: qm̃ excellius
ſup equũ veheris: qꝛ te trahũt mularũ qua
drige: ⁊ quale iſtud eſt: nã ⁊ ſaxa ita plerũ-
q; ⁊ ligna geſtanꝛ. Specioſa veſte circũda-
ris: ſed reſpice pro cultu veſtiũ virtutũ de-
core fulgentẽ: ⁊ videbis te quidem putrefa-
cto iam feno ſimillimum: illum vero arbori
admirabiles fructus ferẽti maximãq; pre-
benti cernẽtibus voluptatem. hec Chriſo.
Conſpice nũc bene ⁊ cõſidera qũo dñs mũ-
di incedebat. Quãuis eñ iuſtiſſimũ foret
eũ honorari honoris tamen tẽpore talibus
dextrarijs ⁊ phaleris vſus eſt: et in hoc ſuo
honore honorabilẽ pompã mundi nõ me-
dicũ vituperauit: nõ fuerunt hec alalia or-
nata frenis ⁊ ſellis deauratis ⁊ phaleris ſe
ricatis more ſtultitie mũdialis: ſed quibuſ-
dam vilib⁹ pãnis ⁊ funiculis cũ tamẽ eſſet
rex regũ ⁊ dñs dominantiũ. In hoc ergo fa
cto vtile humilitatis exẽplũ dñs ſuis dere-
liquit: ſed ſuũ ſupbie proch dolor parũ hoc
attendũt. Unde legiꝛ ꝙ cũ Eracli⁹ chriſtia-
niſſimus imperator reuertens a cede coſ-
droes regis perſarũ per portã per quã xp̃s
in die palmarũ intrauit: in equo regio ⁊ or-
namentis imperialibus decoratus ingredi
vellet repente lapides porte deſcẽderunt: ⁊
inuicẽ quaſi vnus paries ſe clauſerunt ſup
quo cũctis ſtupentibus angelus dñi ſignũ
crucis in manib⁹ tenens ſuper portã appa-
ruit dicens. Cũ rex celorũ xp̃s per hãc por-

Humilitas et in exterioribus habenda. Chriſ.

Cõtra ꝓlatorũ pompam.

Deute. xvij.

Cõtra ſupbiẽtes de equis. Chriſ.

Hũilitas xp̃i.

eracli⁹ hierlm ingrediens.

ſam ad paſſionē intraret nō cultu regio:ſʒ hūili aſello ingrediens:hūilitatis exēplum ſuis cultoribus dereliq̄t:his ꝟo dictis angel° dn̄i abſceſſit:tū imperator lachrymis pfuſus diſcalciat°,ꝛ vſqꝫ ad camiſiā ſpoliatus:crucē dn̄i accipiēs vſqꝫ ad portā hūiliter baiulauit. Moxqꝫ lapides ad ſuū locū
Remig.
redierūt ꝛ intrantib° cūctis ingreſſum patefecerunt. Miſtice ſm Remigi. Saluator noſter aſino ſedens hieroſolymā tendit qꝛ eccleſie vniuerſali vel cuiqꝫ aīe fideli preſidens ꝛ eam in hoc ſeculo quaſi iumentum regit:et poſt hanc vitam ad viſionem celeſtis patrie introduxit. ¶ Oratio.

Domine ieſu xp̄e qui ꝑ paſſionē ſpontaneus aduenisti:adueni et mihi miſero per gratiā in corde meo qui me tunc reparaſti per crucem:iterū lapſum repara per eandem beatificā paſſionem : largire mihi dn̄e vt in oībus humilitatē et manſuetudinem cuſtodiā:ac tibi carnē ꝛ ſpiritū totaliter ſubijciam:ꝛ vt iumētum apud te fiam: quatenus in me ſedēs ꝛ me quaſi iumentū regens nūc ad intime pacis guſtum ſuperneqꝫ pacis deſiderium ducas:ꝛ tandem ad eiuſdē pacis viſionem introducas. Amen.

¶ De glorioſa domini ſuſceptione. Capitu.xxvij.

B
Math. xxi.
Marci. xi.
Lu.xix.
ꝛ Joan. xij.

Et cū appropinq̄ret ieſ° ad deſcēſum mōtis oliueti multi deſcēdētiū cū eo ex q̄b° plures de hierico fuerāt eū ſecuti (ſubſternebāt veſtimēta ſua i via:alij aūt cedebant ramos) virides (de arborib° (fructiferis q̄b°
Oliueti mons.
mons oliueti cōſit° eſt(ꝛ ſternebāt in ea)vt viā ornarēt ꝛ ne iumētū in lapidē offenderet:ne calcaret ſpinā ; ne laberet̄ in foueā. Mons eñ oliueti mōs vberrim° eſt ꝛ decorus arborib° plen° et maxie oliuarū a q̄b° ꝛ nomē accepit. Turba aūt multa q̄ ꝯuenerat ad diē feſtū in hierl̄m de oībus tribub° iſrael : qꝛ oēs tenebant̄ venire in hierl̄m in paſchali ſolēnitate ac pueri ac plebecula hieroſolymorū cū ſciuerunt ieſum aduenire(tollentes ramos oliuarū ꝛ palmarū exierūt obuiā ei) reuerēter vſqꝫ ad montē oliueti:ꝛ vt regē eū hymnis et canticis ac veſtium ſuarū ꝛ ramorū ſtratiōe ac letitia magna eū honorifice ſuſceperunt:ꝛ ab illo loco vſqꝫ ad hierl̄m cū hymnis ꝛ laudib° deduxerūt canētes : glīa laus et honor tibi ſit rex xp̄e redēptor. Qđ diuina diſpēſatiōe factū eſt ad deſignandū victoriā quā xp̄s erat in primo habitur°:q̄ erat moriendo mortē ſuperaturus et tropheo crucis de diabolo mortis principe triūphaturus. Hec ꝓceſſio in archa federis p̄figurata fuit quā dauid in iubilo deduxit. Poſt lazarū ſuſcitatū et vnguentū ſup caput ieſu effuſum odore fame ei° iā reſperſo in ppl̄o ꝑ circuitū p̄ſciēs ipſe turbā obuiā ſibi venturā aſcēdit aſellū:vt inter applauſus occurrētiū populorū mire preberet hūilitatis exēplū. Inter alia q̄ppe xp̄i miracula maxime miraculū auditū de lazaro ad hāc deuotionē et honorificā obuiationē eos cōmouit:qꝛ ſm Augu. inter oīa miracula q̄ fecit dn̄s noſter ieſus xp̄s lazari reſuſcitatio precipue predicat̄. Iſtud eñ euidēti° ꝛ mirabili° ſignū erat:et iō vltio ipm̄ reſeruauit vt magis eorꝫ mēorie imprimeret̄. Miraculis ergo trahebant̄ q̄ ꝟbis non mouebant̄. vbi Orige. Pulchre autē turbas laudātes deū ad deſcēſionem montis occurriſſe legim°:vt opatorē miſterij ſpūalis ſignificarent ſibi veniſſe de celo vbi ꝛ Beda. Deſcēdente etiā dn̄o de monte oliuarū turbe deſcendunt:quia humiliato mīe auctore neceſſe eſt eos q mīa indigent ei° veſtigia imitari. Cum aūt turbe obuiātes ꝑueniſſent ad xp̄m facta ſibi reuerētia preceſſerūt alijs ſequētibus ipm̄:ꝛ ſic erat xp̄s in medio eorū.vnde ſequitur. (Turbe aūt que precedebant:ꝛ que ſequebant̄ clamabant di.(filio dauid oſanna) qđ eſt vox exultantium pariter et laudantiū vel obſecrantiū magis affectū indicās q̄ aliquam rem ſignificās ſicut racha interiectio indignantis dꝛ nihil expreſſe deſignans.vnde ſcōm vocē neqꝫ grec° neqꝫ latin° interpretari potuit:ſed ſm ſenſum interp̄tant̄ quidā ſaluifica vel ſaluū me fac.' Et eſt oſanna verbū hebreū ex corrupto ꝛ integro cōpoſitum. Dicit̄ el oſanna i litera ſubtracta q̄ſi oſianna oſi ergo corruptū anna eſt integrū: oſi autē apud eos interpretat̄ ſalua vel ſaluifica vel ſaluū fac:et anna eſt interiectio obſecrātis ſicut apud nos heu dolentis.nā ſicut apud nos a dolēte dꝛ heu:ſic apud illos ab obſecrāte dꝛ anna:ꝛ valet apud nos vtinā qđ eſt aduerbiū optādi. Et iō oſanna tm̄ valet q̄tuʒ vtinā ſaluemur:vel obſecro ſalua. Et qꝛ hec interiectio in latino nō h̄t eloquio poſuit ꝑ ea nr̄ Hierony. obſecro. Vñ in p̄s. vbi. lxx. interp̄tes tranſtulerūt. O dn̄e ſaluū me fac:in hebro ſcriptū eſt:anna adonay oſianna.qđ interpres nr̄ Hiero. diligentius elucidans ita tranſtulit:obſecro dn̄e ſalua obſecro. Idem nāqꝫ ſignat o dn̄e per interiectionem obſecrantis:qđ obſecro dn̄e ꝑ ipm̄ ꝟbū obſecratiōis. Eſt ergo oſanna quaſi oſianna.i.ſalua obſecro.ꝛ eſt vna dictio vel due per ſubtractionē vnius litere:ꝛ ſiḡt q̄ aduentus chriſti ſalus ſit mundi:cui enim ſalua ſiue ſaluifica clamabant

ij. Reg. vj.
Lazari reſuſcitatio.
Miraculum ſummū Augu.
Orige.
Beda.
B Oſāna.
Obſecro.

vtiq3 ſaluatorē credebāt. Uñ ⁊ cõuertendo ſermonē interſe ſubiūgūt di. (Bñdictus).i. glorioſus ſit. vel ſm Bedā. Bñdict⁹.i. ab oī pctō ſinglr immunis. ⁊ imunes faciēs (qui venit) p carnis aſſumptionē.i. incarnat⁹ eſt (in nomine dñi).i. in noīe pr̄is ⁊ a deo patre miſſ⁹ ad explēdū ei⁹ volūtatē ⁊ ad glorificādum eū: qꝛ filius nō in noīe ſuo: ſed in noīe patris venit eū glorificādo ⁊ ī oīb⁹ opibus nō ſuā: ſ3 pr̄is gl'iam q̄rendo. vñ alibi. Ego inq̄t veni in noīe pr̄is. In h̄ g̃ cõfitent̄ ⁊ laudant dñi aduentum. Bñdictio nāq3 q̄ fit a nobis in deo cõfeſſio ſola eſt: ⁊ laudatio bonorum que preſtita ſunt ab eo. Benedictio vero q̄ fit a deo in nobis iplet̄ dum ei⁹ bñficiis iplemur. Ubi ſciēdū q bñdicere eſt bonū dicere. Aliter aūt deus bñdicit nobis. Et aliter nos bñdicim⁹ deo. De⁹ eñ bñdicēdo nobis bñficiū nobis impendit: ⁊ bonos nos facit: nam ſuum dicere eſt ei⁹ facere: qꝛ ipſe dixit et facta ſunt: nos autē bñdicēdo deo nō eum bonū facim⁹: ſ3 tm̄mō eius bonitatem cõfitemur ⁊ laudam⁹: dicere eni3 hoīs non eſt ſuū facere: ſed tm̄ fateri. Et addunt (rex iſrael.) In quo cõfitent̄ eius potētiam tñ diminute: qꝛ credebāt ipm regnaturum tēporaliter: et liberaturū eos a tributo: ipſe autē venit ad regnandum ſpūaliter ⁊ ad liberandū totū gen⁹ hūanū a diabolo quod erat maius illo. Ad literā ergo credebāt q veniſſet regnatur⁹ tpaliter ſuper eos in regno dauid ⁊ redemptur⁹ ipſos a ſeruitute romanorū et reſtituere regnū tpale quod a romanis erat vſurpatū. Cui⁹ cõtrariū ipſe dixit corā pilato: regnū meū non eſt de hoc mundo: ſed ſupple de celo: ⁊ ideo applaudebant ei tanq̄ ſuo regi. Uñ ſubiūgūt et bñdicūt q.ſ. venit regnū patris noſtri dauid qd ſcilicet reſtitutū eſt nūc in aductu tuo. q.d. hoc eſt de quo dictū eſt. Dabit illi dñs de⁹ ſedē dauid patris ei⁹ ſ3 regē vo eū in teſtimoniū ſue dānatiōis vocauerunt. ex hoc et patet q ppriū dñm occiderunt. vbi Augu. Quid autē magnū fuit regi ſclo2 regē fieri hoīem? Nō eñ rex iſrl' xp̄s ad exigēdū tributum vel ferro exercitū armādū: hoſteſq3 viſibiliter debellādos: ſed rex iſrael qd mentes regat: q in eternū ꝯſulat: q in regnū celorū credētes ſperātes amanteſq3 pducat. Qd g̃ rex eſſe voluit iſrael dignatio eſt non promotio: miſeratiōis indiciū nō ptātis augmētū. q̄ eñ appellat⁹ eſt ī terra rex iudeorū: in celis eſt dñs angelorū. Et iteru3. Noli timere illum agnoſce qui a te laudat̄ ⁊ noli trepidare cū patit̄: qꝛ illi⁹ ſanguis funditur p quē tuum delictū deleat̄ ⁊ vita redimat̄. hec Aug. Deinde iterū vba ꝯuertentes ad ipm repetūt (oſanna).i. ſalua obſecro. Bis dicunt oſanna: qꝛ ſaluator eſt xp̄s ſm naturā vtrāq3: ſm diuinā effectiue: ſm humanā meritorie. ¶ Et ad ſciēdū de q̄ ſalute intelligat̄ determināt vbi ſe velint ſaluari: ſcil3 (in excelſis).i. in celeſtib⁹ nō in īfimis ⁊ terrenis. Salua in excelſis q̄ pri⁹ ſaluabis ab īferis. Ecce duplex ſal⁹: vna ī liberatiōe pene: alia ī collatiōe glie: vbi manifeſte oñdit q aduēt⁹ xp̄i nō tātū hoīem ſed toti⁹ mundi ſalus eſt in celis et in terris: ⁊ terrena iūgēs celeſtib⁹: vt oē genu ſibi flectat̄ celeſtiū terreſtriū ⁊ infernorū. xp̄s eñ veniebat ad dādā ſalutē celeſtē ⁊ eternā: ⁊ forte licet ſublimitatē regni eterni ⁊ tpalis petebant tñ neſciētes pphetie eū regē celi ⁊ āglo2 p̄dicabāt. Et hoc diuina ordinatiōe ſigbat̄ vb3 laudātiū cū dicebāt (oſanna ī excelſis) qd eſt ſalutē eternā a dño petere: l3 hoc nō intelligerēt: ſicut ⁊ cayphas dixit mortē xp̄i futurā p ſalute mūdi: l3 nō intelligeret q̄d diceret. vbi Chriſ. Ex his g̃ vbis colligim⁹ q de⁹ ē: nā oſanna ſaluos fac iterp̄tat̄: ſalutē āt deo ſcriptura attribuit. ¶ Et notādū qꝛ qd dr̄ ī excelſis ſignū eſt q in inferiorib⁹ nō eſt ſal⁹: ſ3 multiplex piculū: ſ3 in excelſis q̄ ſola celeſtia ſūt ſalus ſine piculo īuenit̄. Uel in hoc qd dr̄ hic in excelſis: ſignificat̄ p primū oſanna q xp̄s eſt rex in terra vniuerſa p fidē ⁊ gr̄am: ⁊ p hoc q hic ad ſecundū oſanna addit ī excelſis: ſigatur q nō tātū ī terris: ſ3 ēt ī celeſtib⁹ xp̄s regnat: qꝛ p ipm ea q̄ ī celis ⁊ ī terris ſunt reſtaurant̄. ¶ Cõſiderāda ē aūt iuxta ordinē pſonaꝝ q̄litas meritorū: qui eñ veſtimēta ſua ſup aſina3 īpoſuerūt vt ieſus molli⁹ ſederet apli fuerūt qui ſua doctrina mētes hoīm vt habitaculū dei eſſet p̄parauerūt: p iſtos ſigr̄ pñt qui per ſuas exhortationes animā erudiunt: a peccatis abſtrahunt: virtutib⁹ ornant ⁊ cõponunt vt ſic ibi domin⁹ ſedeat et quieſcat. Qui impingeretur ſancti martyres ſunt q̄ dū corpora ſua alarum videlicet tegumēta propter deum ad ſupplicia tradunt: et proprio ſe carnis amictu exuunt quaſi veſtimēta ſua ſternunt iter ſimplicioribus ſuo ſanguine oſtendentes p quod ad celeſtē hieruſalem peruenire poſſunt. In via deniq3 veſtimenta ſternunt qui exempla martyrum ſecuti corpa ſua p abſtinētiā edomāt vt domino iter ad mētē parēt vel exēpla bōa ſequētib⁹ p̄beāt qꝛ ergo veſtimētū aīe ē corp⁹ hoc veſtimētū ſubſternim⁹ aut p martyriū aut per ieiuniū aut etiam per boni opis exercitium et exēplum aut per continētie ppoſitum. Uel veſtimenta anime diuerſorū colorum ſunt varietates diuerſaru3 virtutum que tunc in via ſternim⁹ quādo ea in exemplum aliis prebemus: felix illius aīa cui⁹ vtutes cõfundūt ⁊ extigūt in aliis vitia ꝯria. Ueſtimēta ēt ob aductū xp̄i in via ſternere eſt antiquā ꝯuerſatione pcti deponere. Qui vo ramos de arborib⁹ cedebant

D Salus duplex

Joh.xi.

Chriſ.

In excelſis ſalus.

Officia dño exibita ab aplis.

A martyrib⁹.

E Ueſtimētorū ſigatio

et sternebāt i via vt iter aſine planū ꝛ deco⸗rū redderēt ſcti:ꝗfeſſores ſūt q̄ dū v̄ba ꝛ ſententias vł exēpla patrū p̄cedētiū de ſcriptu⸗ris carpētes in via dei ad auditoꝝ aīm ve⸗niētis hūili p̄dicatiōe ſubmittūt q̄ de ſpūa⸗lib' arborib⁹ ramos cedentes celeſtis p̄ſic iter decorāt. Vel p illos q̄ ramos oliue ſerebāt ſignificanł q̄ circa opa mie ſe exercitāt. oliua eñ dei miaꝫ ſignificat. Et p illos q̄ ramos palmarū ſerebāt ſignificanł q̄ circa victoriam tentationū intendunt:palma enim victoriā deſignat. Notat aūt Ber. h̄ triplex obſequium xp̄o exhiberi. Primū quidem a iumento cui dñs inſidet. Scd̄m ab his q̄ ve⸗ſtimēta in via proſternunt. Tertiū ab his q̄ ramos de arboribus cedūt. Prelati ramos de arborib⁹ cedunt:cū de fide et obedientia abrae:de caſtitate ioſeph:de manſuetudine moyſi ceterorūqꝫ ſanctorū virtutib⁹ p̄dicāt. Seculares v̄o hoies veſtimēta ꝓſternūt in via cum expēdūt in chriſti obſequiū:nō ſiq̄dez corpora:ſed que adiacent:et neceſſaria ſunt corporibus quaſi veſtimenta cum ele⸗moſynas largiuntur de terrena ſubſtātia. Religioſi ſunt iumētū iuxta apoſtolū glori⸗ficantes ꝛ portantes dñm in corpe ſuo. Hi ſunt q̄ dicere poſſunt:vt iumentū fact⁹ ſum apud te et ego ſēp tecū:oēs reliqui ex eo qd̄ abūdat ſibi mittūt:ꝛ q̄ſi ſine labore ob⸗ſequunł dño ſolū vero iumentū ſemetipſuꝫ exponit ei⁹ obſequio. Oēs tamē ſi ſuo q̄ſqꝫ fideliter intentus fuerit miniſterio procul⸗dubio i ꝓceſſiōe ſunt ſaluatoris ꝛ cū eo in ſctām ciuitatē ingrediuntur. Tres eñ ꝓphe ta vidit ſaluādos:noe in arche fabricaꝫ ra⸗mos cedētē:iob huius mūdi ſubſtātiam b̄n diſpēſantē:danielem in vili edulio ꝛ labore abſtinētie factū quaſi iumētū. Cui autē in illa ꝓceſſiōe ſit ieſ' ꝓpinquior cui de trib⁹ ordinib⁹ ſit ſal⁹ vicinior facile credo quiſqꝫ pōt aduertere. hec Berñ. Turbe aūt ꝓcedētes ꝛ ſequētes vtriuſqꝫ teſtamenti ſignificant fideles vna voce clamantes. Preceſſit quippe iudaicus populus: ſecutus eſt gētilis:ꝛ qꝛ oēs qui fuerunt vel ſunt fideles in chriſtū mediatorem dei ꝛ hoīm crediderunt ꝛ credunt:ꝛ qui precunt ꝛ qui ſequunł cla⸗mant ſalua nos obſecro: vnde Bed. Sed q̄ p̄ibāt ꝛ q̄ ſeq̄banł clamabāt oſanna. oſanna autē lingua latina ſalua nos d̄r:ab ipſo eñ ſalutē ꝛ priores queſierunt ꝛ p̄ntes querunt:ꝛ b̄ndictū q̄ venit in noīe dñi confitentur:qm̄ vna ſpes vna fides eſt p̄cedētiū atqꝫ ſequētiū populoꝝ:quē eñ priores noſtri ꝛ iudaico populo crediderūt atqꝫ amauerūt venturū hūc nos veniſſe credimus ꝛ ama⸗mus eiuſqꝫ deſiderio accēdimur vt eū facie ad faciē cōtēplemur. vñ ꝛ Chri. Qui p̄cede⸗bant ſeniores erāt. i. patriarche ꝛ ꝓphete ceteriqꝫ ſancti q̄ añ aduētū xp̄i de aduētu ei⁹

predixerūt ꝛ cognouerūt. Sequētes aūt iuniores. i. apoſtoli martyres ceteriqꝫ docto⸗res q̄ poſt aſcēſum xp̄i de reſurrectiōe eius ꝛ de aſcēſu vel de opib⁹ ei⁹ p̄dicauerūt ꝛ p̄dicāt. Et diuerſis quidē in tēporib⁹ fuerunt tñ in oibus vnus exultationis ſpūs fuit. Et illi quidē ꝓphetātes de xp̄o venturo clamauerūt:b̄ndictus q̄ venit in noīe dñi:iſti autē laudātes clamāt de aduētu xp̄i iā adimpleto oſanna ꝛc. hec Chri. Facta etiā xp̄i quia quaſi media inter facta veteris teſtamēti et noui ſunt:ideo tā turba q̄ precedebat q̄ȝ ea q̄ ſequebał cū laudabat in ꝗ̄tū facta xp̄i ſunt regula ꝛ exēplar coꝝ q̄ in nouo teſtō fiunt: ꝛ q̄ a patribus veteris teſtamēti prefigurata ſunt. vnde etiā Berñ. Precedebāt aliqui ꝛ viam dño parabāt ipſi ſunt qui viā parāt dño ad corda veſtra qui vos regunt et diri⸗gunt veſtros greſſus i viā pacis. Alij ſeque⸗bantur:ꝛ hi ſunt qui ꝓprie inſciētie conſcij deuote ſequunł ꝛ adherēt ſemper veſtigijs precedētiū. Erāt q̄ꝫ diſcipuli tanq̄ domeſtici lateri eius adherētes ipſi ſunt qui in clau⸗ſtris ſoli deo viuūt ſemper adherentes ei:et eius b̄nplacitū conſiderantes. hec Ber. Per iſtos etiā qui clamabāt dicentes oſanna filio dauid ꝛc. ſignificanł contemplatiui qui magis deuotiōi p orōnē ſunt intēti. In premiſſis ergo inſtruimur vt opibus ꝛ officijs q̄ nobis magis cōpetunt inſiſtam⁹. non eñ oib⁹ oia cōpetūt:et ideo in iſta proceſſione xp̄i non vnus oia faciebat:ſed alij aſinam ꝛ pullum adducebāt:alij veſtimenta ſua eis imponebant:alij veſtimenta in via ſterne⸗bāt:alij ramos cedebant:alij iubilabant:et ideo vnuſquiſqꝫ illud officiū debet aſſume⸗re ad qd̄ videt magis idoneū ſe eſſe. Surge igitur ſaluatoris filia tanq̄ vna de filiabus hierl'm intuēs regē ſalomonē i honore quē ſibi mater ſynagoga in eccleſie naſcētis miniſterium reuerenter exhibuit vt inſidentē aſelli tergo vniuerſorum dñm velut cuꝫ ra⸗mis oliuarum atqꝫ palmarū pietatis opi⸗bus virtutūqꝫ triūphis iugiter comiteris. vñ Anſel. Inſidentē aſello celi et terre dñm comiteris: tātaqꝫ fieri pro te obſtupeſcens pueroꝝ laudib⁹ tuas inſeras clamans ꝛ dicens:oſāna filio dauid b̄ns q̄ vēit i noīe dñi. Qd̄ pplʼs xp̄o cum laudibus obuiauit. Hoc olim p regē dauid p̄ſignatū fuit:cui pplʼs poſt cedem golie obuijs laudes exhibuit. Dauid xp̄m p̄figurauit:q̄ goliā. i. diabolūꝫ aduerſariū nr̄m ſupauit. hierl'ꝫ viſio pacis interpretał p quam fidelis aīa deſignał ad hāc ſaluator noſter oī hora paratus eſt ve⸗nire et nos ei i occurſum p ꝯtritionē debe⸗mus ire. Cui ēt laudes decantam⁹ qñ pctā nr̄a in cōfeſſione recitamus:et ramos pal⸗marū in manib' portamus:qñ corpa nr̄a ꝑ ſatiſfactione caſtigamus:inſup ꝛ veſtimēta

Margin notes (left): Bern. Obſe⸗quium triplex. — ps. lxxij — ¶ Tres ſaluan⸗di. — Teſta⸗menti vtriuſ⸗qꝫ ppli. — Beda. Precē⸗tes et ſe⸗quētes chriſtū. — Chriſ.

Margin notes (right): ¶ Facta chriſti media. — Bern. — Latera⸗les. — Cant. iij. — Anſel. — ¶ Figura in da⸗uid. j. Regū. xviij.

noſtra in via ſternim⁹ qñ tpalia pauperib⁹
erogam⁹ ⁊ cū floꝛib⁹ ipm̄ honoꝛam⁹ qñ mie
opib⁹ ⁊ diuerſis virtutibus nos oꝛnamus.
Chꝛiſtū ieſuȝ q̇ venit in noīe dñi bñdicim⁹
qñ ꝑ bñficÿs nobis collatis gr̄as agimus.
Regē eū ⁊ dñm ꝓteſtamur ſi oia opa nr̄a cū
timoꝛe dei ⁊ reuerentia opamur. (Phariſei
ergo inuidia cōcitati (dixert ad ſemetipſos)
i.inter ſe ⁊ adinuicē. (Uidetis q² nihil ꝓfici-
mus: laboꝛādo ⁊ faciēdo ꝯtra eū. (Ecce mū-
dus totus poſt eū abÿt) ſermo eſt yperboli-
cus ad exprimēdū ꝙ multi ſequebant̄ chꝛiſtū
ꝓphetabant ſed neſcientes. per hoc em̄ ſi-
Augu. gnificat̄ ꝙ tot⁹ mūdus erat eū ſecutur⁹ hoc
qdē ſm Aug. eſt verbū phariſeoꝛū inuiden-
tiū: vt dicant (nihil pꝛoficim⁹) ſcilicet in ma
licia noſtra nō valentes impedire eū. et ſm
eundē. Quid mirū et quid inuidet ceca tur
ba: quia poſt eū abÿt mūdus per quē fact⁹
Chꝛiſ. eſt mundus. Chꝛiſoſtomus aūt vult ꝙ hec
ſunt verba phariſeoꝛū credentiū tñ occulte
pꝛopter metū iudeoꝛū: ⁊ ꝙ dicunt hoc: vt re-
trahāt eos a perſecutione xp̄i: ac ſi dicerent
quātūcunq̧ inſidiamini tanto hic auget̄ ēt
gloꝛia ei⁹ intēdit̄. Quid ergo nō deſiſtitis a
tantis inſidÿs qđ qdē quaſi idē eſt cū ꝯſilio
gamalielis de quo habet̄ in actib⁹ (Et qui-
dā de turba phariſeoꝛū) ex inuidia quā cō-
tra ipm̄ cōceperant deuotionē ppl'i ad ipm̄
videre et laudē ei⁹ audire nō valētes (dixe-
runt ei. Magiſter increpa ⁊ cohibe diſcipu-
los tuos) ⁊ turbas te laudantes. Magiſtrū
vocāt quē tamē ipſi docere volūt quaſi dice
rēt. Si tu iuſt⁹ ⁊ bon⁹ eſſes: talē applauſum
ſuſtinere non deberes. Uileſcat in oꝛe coꝛū
Beda. laus tua: ideo eos increpa. vbi Beda. Mira iu-
deoꝛū demētia quē magiſtrū appellādū nō
dubitāt: q² vera docētē nouerāt: hui⁹ ipſi di-
ſcipulos ꝗſi meli⁹ edocti redarguēdos au-
tumant eūq̧ coꝛrigere q̄s inſtituit ſuadēt:
quē ſignis appꝛobantib⁹ deū clareſcere vi-
Doloꝛ iudeoꝝ. dent. hec Beđ. Dolebāt iſti de laudib⁹ xp̄i.
Et pmo de h ꝙ turbe dicebāt ipm̄ bñdictū
cū ipſi reputarent eū pctōꝛē. Scđo q² turbe
dicebāt eū regē cū ipſi reputarent eū valde
ignobilē. Tertio q² turbe dicebant eum ve-
niſſe in noīe dñi cū ipi reputarēt eū nō eē a
deo vel miſſum ab eo. (Quib⁹ ipſe rñdit) et
ꝓphetizādo de futuro ſe rōnabiliter excuſa
uit. (Dico vob q² ſi hi tacuerit lapides cla
mabūt.) Qđ ⁊ fcm̄ ē. Nā quē hoīes vel tioꝛe
vel ꝑfidia ꝯfiteri trepidabāt hūc duriſſima
Et elemēta aperte p̄dicabant. Crucifixo em̄
dño diſciplis ⁊ notis ei⁹ pꝛe timoꝛe repꝛeſſis
et laudē xp̄i tacētib⁹ terra mota: petre ſciſ-
ſe: ⁊ monumēta apta ꝗſi pꝛhibētes teſtimo-
niū ſcītatȝ ipſi⁹ xp̄i mouētis eū deū ⁊ toti⁹
mūdi dñm clamabāt ⁊ ꝓteſtabant̄. In q ap
paret duricia iudeoꝝ ⁊ hoīm q² elemēta cō
patiunt̄ creatoꝛi ſuo ⁊ recognoſcūt eū. Uel

miſtice (ſi tacuerint hi). i. iudei (lapides). i.
gentiles ad modū lapidis duri (clamabūt)
laudes xp̄i: ꝙ factum eſt moꝛtuo xp̄o: q² iu-
deis mutis factȝ a laude ei⁹ gētiles q̇ duri
ſteriles ⁊ infructuoſi erāt ac ligna ⁊ lapides
adoꝛabāt ad xp̄m ꝯuerſi ipȝ laudabāt ⁊ pꝛe
dicabāt q² centurio ⁊ alÿ q̇ erāt cū eo viſis
tot ſignis ſcītatē xp̄i cōfeſſi ſūt dicētes. Ue
re fili⁹ dei erat iſte vel hic hō iuſt⁹ erat: q̄ti- Mar.xv
die gētiles clamant ⁊ in xp̄i virtute laudari J
nō ceſſant iudeis ex magna parte cecatȝ et Moꝛa-
laudē xp̄i tacētib⁹. Uel moꝛaliter (ſi tacue- liter.
rint hi). i. clerici (lapides). i. laici (clamabūt)
⁊ deū bonis opib⁹ laudabūt: qđ etiā quoti-
die in pleriſq̧ videm⁹ impleri. Sed illi qui Mobili
xp̄m cum tanto triūpho ſuſceperūt: nō diu tas tur-
poſt ꝯtraria in eo fecerūt. Turba em̄ mobi- be.
lis eſt ⁊ moꝛe fluctuū ⁊ ventoꝝ mouet̄ quē
mō venerat̄ cōtra eū poſtea clamat ⁊ inſur-
git. vñ Bern. Ab eodē ppl'o in eodē loco et Bern.
ipſo tpe paucis diebus interpoſitis: pꝛimo
cū tanto triumpho ſuſceptus poſtea cruci-
fixus eſt. O ꝙ̄ diſſimile eſt tolle tolle cruci-
fige eum: ⁊ benedict⁹ qui venit in noīe dñi
oſanna in excelſis: ꝙ̄ diſſimile rex iſrael: et
non habem⁹ regē niſi ceſarē: ꝙ̄ diſſimile ra-
mi virētes ⁊ crux: floꝛes ⁊ ſpine: cui pri⁹ ve-
ſtimēta ꝓſternebant̄ aliena: ecce ſuis exui-
tur et ſoꝛs mittit̄ ſup ea: ve tibi amaritudo
pctōꝝ nr̄oꝝ ꝓpter q diluēda tāta amaritu
do neceſſaria eſt. hec Ber. Et ꝙ̄uis xp̄s ſe-
pe hieꝛl'm aſcēderit nunꝙ̄ tñ aliquē hono-
rē ſibi exhiberi voluit niſi mō cū ad paſſio-
nem iuit: vt ex hoc det̄ intelligi ꝙ in moꝛte
ſctōꝝ nō eſt dolendū ſed poti⁹ gaudendū: ⁊
ꝙ ſua paſſio erat ſibi in gaudiū: ⁊ ir magnū
feſtum: ⁊ ꝑſecutiones ꝓpter xp̄m debemus
gaudenter appetere mūdanos autē hono-
res vitare ſicut fecit ipſe qui regium hono-
rē fugit: ⁊ ad locū paſſionis gaudēter acceſ
ſit. Sed cur xp̄s vadens ad moꝛtem tm̄ ho- Hono-
noꝛem recipere voluit cū al's honoꝛē regiū rem cur
reſpueret? Ad qđ dicendum ꝙ hoc ideo fe- moꝛitu
cit vt ſe non meritū pati demonſtraret: ⁊ vt rus ſu-
ille qui eſt in magnis honoꝛib⁹ vel diuitÿs ſcepit.
cōſtitutus ſemꝑ memoꝛiā moꝛtis habeat:
quia vadit ad moꝛtē ⁊ nihil hinc pꝛeter ſac-
cū poꝛtabit ſecū: ⁊ qui tenet coꝛp⁹ ſuū in de-
litÿs ⁊ oꝛnatibus: cogitet q² vadit ad moꝛ-
tem vbi vermes coꝛpus comedēt et lacera-
bunt. Item vt doceret ꝙ regnū ſuū de hoc
mundo nō eſſet ad quod ꝑfecto triumpho
paſſionis ⁊ gloꝛia reſurrectionis peruenit.
vñ Beda. Legimus in euāgelio ioannis: q² Beda.
refecte de quinq̧ panibus et duobus piſci- Joh.
bus turbe voluerūt rapere ieſum et conſti- vj.
tuere eū regē: ſed ne hoc perficere poſſent
ipſe in montē fugiendo p̄dicauit. Nūc autē
vbi paſſurus hieroſolymā venit nō refugit
eos qui ſe regē faciūt: q agmine gloꝛifica et

hymnis dei filio ac rege dignis ad ciuitatē regiā ducūt: nō repꝛimit voces eoꝝ q̄ regnū patriarche dauid i eo reſtaurandū ꝛ priſce bn̄dictionis dona recuperanda concinunt: vt quid ergo quod prius fugiendo declinauit: mō libēs amplectiſ: regnūq̄ qḋ adhuc victur⁹ in mūdo ſuſcipe noluit iā eritur⁹ ꝑ paſſionē crucis de mūdo nō negauit ſuſcipere niſi vt apte doceret q꞉ nō tpalis ꝛ terreni in terris: ſꝫ eterni i celis rex eſſet iperij ad qḋ ꝑfecto regnū ꝑ ꝯtēptū mortꝭ ꝛ gl'iam reſurrectiōis ꝛ triūphū aſcēſionis ꝑueniret hic eſt eīm ꝙ poſt reſurrectionē appēs diſcipulis ait. Data eſt mihi oīs poteſtas i celo ꝛ in terra ꝛc. eiuſdē loci. hec Beda. ¶ Orō.

GEneralē glorie ſignū dn̄e feciſti qn̄ an̄ ſex dies paſce veniēs in hieruſalē tue clemētie ꝛ ſereni vultus gl'iaꝫ reuelaſti: vt occurrerēt tibi obuiā turbe cum floꝛib⁹ ꝛ palmis letātes: ꝛ quā videbāt maieſtatē ꝯtētes: dicētes oſanna filio dauid: benedict⁹ q̄ venit in noīe dn̄i precoꝛ ꝛ obſecro dn̄e per ſacramēta: ꝛ opera tua noli me repꝛobare a pueris tuis: ſed oſtende mihi lumē glorie tue vt repleatur os meū laude et cantem gloriā tuam tota die. Amen.

¶ De fletu dn̄i ſuper hieruſalē ꝛ ingreſſu in eam. Capi. xxviij.

A Jo. vj. Immiſcuit aūt dn̄s cū p̄dicta leticia ꝛ fletū: nec ſue miſerationis oblit⁹ cū turba depromeret cāticū ipſe ſup excidiū ciuitatis aſſumpſit lamētū: miſerebaſ eīm eorū qui omnes hoīes ſaluari vult quod nobis non potuiſſet niſi ꝑ aliqḋ humanū ſignū euidens fieret. (Lachry-me.) Effuſe enim lachꝛyme ſunt ſignū triſticie: vnde iſtud euangeliū in menſe auguſto decantaſ: quia ciuitas hieruſalē in iſto menſe prius a Nabuchodonoſoꝛ deinde a romanis deſtructa fuiſſe inuenitur. Fleuit etiā ꝛ tāto honoꝛe ſibi exhibito lachꝛymas voluit cōmiſcere vt oſtēderet quia humana leticia cito in fletū cōuertiſ ꝛ q̄ oīa gaudia ꝛ honores mūdi lachꝛymis et doloꝛib⁹ ſunt admixta. In celo quidē ſunt oīa pura: in mundo oīa mixta: in inferno oīa lugubria. i. flebilia vel lutulēta. i. luto plena ſoꝛdida vel fetida. (Pꝛelatis dum ꝓficiuntur flēdū eſt.) Itē ad dādū exēplū ꝑlatꝭ ꝙ qn̄ aſſumunſ ad honores ꝑ cura ppl'i poti⁹ debēt flere ſuā imꝑfectionē ꝛ ppl'i defectionē q̄ gaudere de ſublimatione tpali. Itē vt leticiā mūdanā ſalubri triſtitia tēperemus eſt eīm mundana leticia ſicut vinū purū qḋ cito inebꝛiat niſi temperetur meditatione moꝛtis vel recoꝛdatione aduerſi futuri. Vñ eccl'. In die bonoꝝ ne immemoꝛ ſis maloꝝ. (Ut ergo appropinquauit) nō ſolū coꝛpoꝛis greſſu ſed etiā compaſſionis affectu (hieruſalē in qua diu viguerat cult⁹ diuinus (videns) nō tm̄ oculo coꝛpoꝛis (ciuitatem) et exterioꝛē eius pulchritudinē: ſed etiā oculo diuinitatis ipſam impiā ciuitatē in ſuā necē cōſpirantē preuidens ei⁹ caſum ꝛ ſubuerſionē non de ſua moꝛte quā illi machinabantur: ſed de illius ruina et perditione (fleuit) ſcꝫ fletu cōpaſſionis (ſup illā) tum ꝑpter mala culpe que ibi multiplicata fuerant: tum ꝑpter mala pene que ſuper ciuitatem ꝛ populū futura imminebāt (dicēs. Quia ſi cognouiſſes) .ſ. ea que ego ſuper te ventura cognoſco (ꝛ tu) ſcilꝫ fleres mecum ruinam tuam que modo exultas ſicut ego inquit fleo qui oīa video et futura cognoſco: ſic et tu fleres ſi nunc ventura videres: (Flere d̄bebat hieruſalem.) que modo: quia neſcis qḋ imminet exultas: quia fons pietatis erat lachꝛymas cōtinere non poterat nec edificia plangit parietū: ſed ſubuerſionē animarū. Cum vero modo exultat oſtendiſ cū ſubdiſ. (Et quidem in hac die tua) .i. in hac tua ꝓſperitatis claritate: et in hoc modico tpe tibi proſpero in quo facies volūtatem tuam aſſunt tibi ea (que ad pacē tibi ſunt) non pectoꝛis nec eternitatis: ſed tpis ſolū et modico tpe duraturā: ꝛ ideo nunc gaudes: q꞉ imminētia tua nō vides. Cū eīm ſe carnis voluptatibus daret: ꝛ ventura nō pꝛoſpiceret: in die ſua que ad pacē ei eē poterāt habebat. (Par mūdana.) Eſt nāq̄ mūdana pax quā diligūt impij vt ſine timoꝛe peccēt ꝛ libere ſuis voluptatib⁹ vacēt: de qua in politicis d꞉ ꝙ rubiginē cōtrahunt ſicut ferrū pacē ducentes. (B Dies cur ſingulariter et pluraliter dicitur.) Et attende: q꞉ tp̄s proſperitatis ſignificaſ hic noīe diei ſingulariter. Poſtea vero dies aduerſitatis pluraliter quia modica fuit pꝛoſperitas in cōparatiōe aduerſitatis. Cur aūt bona preſentia ad pacē habuerit manifeſtaſ cū ſubiungiſ. (Nunc autē) ꝗſi modico pn̄ti tpe ꝓſperitatis et pacis (abſcondita ſunt ab oculis tuis) tam coꝛpalib⁹ q̄ ſpūalibus mala q̄ ventura ſunt tibi: pn̄s eīm ꝓſperitas facit ne conſidereſ ꝛ p̄caueaſ futura aduerſitas: cito autē manifeſtabunſ ꝛ in breui: q꞉ gaudiū hypocrite inſtar eſt puncti. Si eīm a coꝛdis ei⁹ oculis mala imminētia abſcondita nō eſſent ſic leta in pn̄tib⁹ ꝓſperis nō fuiſſet. Cui⁹ pena q̄ de romanis pꝛincipib⁹ imminebat: adiūcta eſt cū d꞉. (Q꞉ veniēt dies) tribulationū (in te) .ſ. cōtra te (ꝛ circūdabūt te inimici tui) .i. principes romani (vallo) ꝛ circuitu .ſ. concatenatura de lignis ꝛ palis facta. et hoc factū fuit in vindictā: q꞉ caput xp̄i iudei circundederunt ſpinea coꝛona (et circūdabunt te) ſua potentia coꝛpali et hoc

in vindictā:q̄ iudei circūdederunt xp̄m in
horto cū gladijs ⁊ fuſtib⁹ (⁊ coanguſtabūt
te vndiq̄z).ſ.cōcludēdo ⁊ ꝓhibēdo introitū
et exitū ita vt nulla ſit euaſionis via:tanta
autē fuit ciuitatis āguſtia vt carnes filioꝝ
manducarent ⁊ hoc in vindictā:qm̄ ſitienti
xp̄o acetū i cruce dederūt.(Et ad terrā pro⸗
ſternēt te,turres ⁊ loca munitiora diruēdo
et cuncta edificia ad terrā deijciēdo ⁊ hoc
in vindictā:q̄ corp⁹ xp̄i mortuum oportuit
ſepeliri in terra(⁊ filios tuos).i.iudeos qui
in te ſunt geniti ſeu hitatores tuos (ꝓſter⸗
nent) ad terrā aliq̄s occidendo:aliq̄s capti⸗
uādo ⁊ hoc i vindictā:q̄ xp̄i filios ap'los ꝑ⸗
ſecuti ſūt(nō relinquēt in te lapidē ſup la⸗
pidē).ſ.fundit⁹ euertēdo ⁊ poſt oīa in ꝑpe⸗
tuū ſūt diſperſi:q̄ noluerūt ſub alis xp̄i in
fide eccleſie cōgregari.Cui etiā ex q̄ culpa
fuerit pena illata ſubiungit(eo q̄ non co⸗
gnoueris)q̄ malicia ⁊ inuidia excecante co
gnoſcere noluiſti tp̄s viſitatiōis tue)id eſt
mei aduentus in carnem:veni enim viſur⁹
et ſaluaturus te quod ſi cognoſceres et in
me crederes eſſes pacata romanis:et ab
oīb⁹ erepta piculis.Si eñ tp̄s grē in aduē
tu chriſti cognouiſſent xp̄o credidiſſent nec
ſupradictas calamitates ſuſtinuiſſent ſic
C oēs,q̄ i xp̄z crediderāt tūc euaſerūt.¶ Scḋz
Allego rice. ſenſum allegoricū ciuitas hec ē eccl'ia que
tpe antixp̄i ſic anguſtiabit ⁊ ꝓſternetur q̄
pauci audebūt ſe xp̄ianos cōfiteri:quā ec⸗
cleſiā xp̄s viſitat qñcūq̄z ad bonū eam exci⸗
tat.Sz eccl'ia pro maiori pte non cognoſcit
hoc cū effectu ꝑꝑ q̄d antixp̄i ꝑſecutio ſup
eā venit ad purgationē electoꝝ et dānatio⸗
Moraliter. nē reproborū.Scḋm ṽo ſenſum moralem
iſta ciuitas eſt aīa pctōris ſuā quā flet xp̄s
fletu cōpaſſionis.Si ṽo ꝯſideraret aīa ſta⸗
tū ſue culpe ⁊ quē ſtatū penarū i futuro ex⸗
pectet ipſa cum xp̄o ſemetipſam plangeret.
Sz pcti delectatio tollit mortis repētine cō
ſiderationem:diſtricti iudicij timorē:et pe⸗
narū inferni anxietatē q̄ vallat in morte:⁊
anguſtiabit a ſpiritib⁹ malignis:vt euadē⸗
di aditum inuenire nō poſſit:⁊ ei⁹ filij pro⸗
ſternent.i.cogitationes q̄b⁹ ꝓmittebat ſibi
longā vitā honores diuitias ⁊ hmōi fruſtrā⸗
tur:et non relinquet in ea lapis ſuper lapi⸗
dē:q̄ oīs ab illa cogitationū ſuarū cōſtru⸗
ctio diſſipabit:eo q̄ nō cognouerit tp̄s viſi
tationis ſue cū dñs eā inuitaret ad emēda
Grego. tionē vite.Vñ ſm Greg.quod iuxta hyſto⸗
riā dñs ſemel egit hoc quotidie per electos
ſuos in eccl'ia agit:plāgit eñ reprobos qui
neſciūt cur plāgant ſz in malis exultant et
letant:q̄ ſi dānationē ſuā q̄ eis iminet ꝑui⸗
derēt ſemetipſos cū lachrymis electorū plā⸗
gerent qui in peruerſitate ſua diē ſuam hic
hñt cū pace:q̄ tranſitorio gaudēt in tpe et
nulla vēture pene terrent formidine.Sup⸗
plicia autē ſeq ūtia nūc ab oculis eoꝝ ab⸗
ſcōdita ſūt.Q̄ futura q̄ tpalē leticiā ptur⸗
bant ꝑuidere refugiunt.Vñ ⁊ ſigna eſt pñ⸗
tis tpis ita eſt agēda letitia vt nūq̄ amari⸗
tudo ſequentis iudicij recedat a memoria.
(Venient autem dies)qñ ad vltionē ⁊ ſup⸗
plicia ducent.Q̄ nō cognouerūt tp̄s viſita Viſitatio dñi.
tionis ſue)Peruerſam eñ aiam deus viſi⸗
tat q̄tidie ꝑcepto:aliqñ flagello:aliqñ vero
miraculo ut ⁊ vera q̄ neſciebat audiat:⁊ aut
dolore cōpūcta redeat:aut bñficijs deuicta
malum q̄d fecit erubeſcat.Sz q̄ ſupbiens
cōtēnit et viſitationis ſue tp̄s nō cognoſcit:
illis in extremo vite inimicis traditur:cum
quibus in eterno iudicio dānatiōis ꝑpetue
ſocietate colligat.vñ cogitādum valde eſt
q̄tū erit nobis terribilis hora noſtre reſolu
tionis:q̄ pauor mētis:q̄ta tūc oīm maloꝝ
memoria:q̄ obliuio trāſacte felicitatis:que
formido ⁊ conſideratio iudicis.Quid ergo
eſſe nobis de pñtibus ad delectationem dz
qñ ſimul cūctis trāſeuntibus nō valet trāi⸗
re q̄d iminet qñ ⁊ hoc fundit⁹ finit q̄d dili⸗
git:⁊ illud incipit vbi dolor nūq̄ finit:pter
hāc ſniam gregorij pñt ꝑdicta et aliter ac⸗ D
cipi:nā moraliter i culpa peccator. Primo Pctōꝝ
vallatur per hoſtis ſuggeſtionē exteriorē. errādi
Secundo circūdatur ꝑ interiorē carnis im modi.
pulſionē.Tertio coāguſtat ꝑ delectationis
inflāmationē.Quarto ad terrā ꝓſternit ꝑ
cōſenſum interiorē.Quinto filij occidunt
ꝑ operū bonoꝝ mortificationē.Sexto oīno
diruit per pcti ꝑpetrationē exteriorem. In Pene
pena ṽo primo vallat ꝑ exteriorē tribula⸗ eiuſdē.
tionē.Scḋo circūdat ꝑ ꝓprij corporis infir
mitatē.Tertio anguſtat ꝑ animi ⁊ cōſcien⸗
tie anxietatē.Quarto ad terrā ꝓſternit per
ſalutis deſperationē.Quinto filij occidunt Demonum in
per ꝓpinquoꝝ dolorē ⁊ deſolationē.Sexto
totalit euertit per mortē.In morte quoq̄z morte
vallat ⁊ circūdat a demonib⁹:coanguſtat tētatio.
a pctis:demones eñ oīa pctā non ſolū ope
ris verūetiā locutiōis et cogitatiōis ad me
moriam ſibi reuocant:vt ad deſperationem
trahant:tunc etiā ad terrā ꝓſternit:q̄ cor⸗
pus incineratur:et aīa in infernū detrudit:
⁊ filij.i.opa vel imitatores ei⁹ vt ſint ſecum
in pena ſicut fuerunt in culpa:⁊ lapis ſup
lapidē nō relinquit.i.cogitatio ſuper cogi⸗
tationē que cōtra eū non adducatur.q̄ ſe⸗ Grego:
cundū Grego.Ab aīa puerſa oīs cōſtructio Pſal.
cogitationū diſſipat:tunc eñ vt in pſal.dr. cxlv.
Omnes cogitationes impioꝝ peribunt:et
omnes machinationes ceſſabunt . Fleuit
ergo nūc bon⁹ dñs ieſus:ſz ⁊ ꝓ ſumme pie⸗
tatis dulcediōe referanda:ipſe fons totius
miſericordie nō ſolū ſemel ſed pluries fle⸗
uit ⁊ ex illis pijſſimis oculis ad oīm expia⸗ E
tionē pctōꝝ lachrymaꝝ fluenta vberrime Fletus
manando effudit.Legit eñ dñm ieſum fle⸗ chriſti.

uiſſe. Primo ex infantuli neceſſitate in nati
Sap. xi uitate. ſm illd Sap. Primã vocẽ ſimilẽ oi-
bus emiſit plorãs. Vñ cantat eccl'ia. Uagit
Jo. xi. ĩfans, iter arcta poſit⁹ p̄ſepia. Scdo ex imẽ
Heb. v. ſo amore in lazari ſuſcitatiõe ex nimia com
paſſione. Tertio in hac ſolẽni proceſſione.
Quarto ex intimo dolore in ſua paſſiõe p̄-
ces cũ lachrymis offerẽs ad deũ. Hec ſunt
q̃tuor flumina de paradiſo egredientia ad
totius mundi ablutionẽ: refrigerationem:
potationẽ ⁊ fecũdationem. Vñ quatuor fle-
tus ſaluatoris p̄nt referri ad q̃tuor ſpẽs fle
tus q̃ q̃ſi q̃tuor fluuij paradiſi aĩam irrigãt
⁊ fecũdãt. Prim⁹ eſt flet⁹ p incolatu p̄ntꝫ mi
ſerie. Scd's ẽ flet⁹ cõpũctiõis. Tertius com
paſſiõis. Quart⁹ p dilatiõe p̄rie. Primam
flet⁹ ſpeciẽ ſigt flet⁹ ĩfantie ſaluatoris. vnde
Augu. Aug. Puer q̇ naſcit̃ icipit a ploratu: lachry
me ſunt teſtes miſerie: nõdũ loquit̃ ⁊ iã p-
phetizat. Flet⁹ in cruce ſignat fletũ cõpun-
ctiõis quẽ debẽt hr̃e illi q̇ ſunt ĩ cruce p̄nie.
Augu. vñ Aug. Sciat ſe culpabiliter durũ q̇ deflet
mortẽ amici vel dãna rei tp̄alis: ⁊ dolorem
pcti nõ oñdit ĩ lachrymis. Flet⁹ ſup deſtru-
ctionẽ ciuitatis ſignat fletũ q̃ flere debem⁹
ſup miſeroꝝ calamitatib⁹ ⁊ aĩarũ ruinis et
Job. pditionib⁹. vñ Job. flebã ſup eo q̇ afflictus
xxx. erat ⁊c. Flet⁹ ſup lazarũ q̇ ad vitã erat re-
uocãd⁹ ⁊ cui gl'ia erat differẽda: ſignat fle-
tũ p dilatiõe p̄rie. vñ p̄s. Heu mihi q: inco-
lat⁹ me⁹ plongat⁹ ẽ. In fletu aũt dñi oſten
Pſal. dit̃ q̃tũ flere debeant q̇ peccãt: qñ ſic fleuit
cxix. q̇ nũq̃ peccauit. vñ Caſſiodo. Ubi pñceps
Caſſio. tãta afflictiõe plãgebat: q's illo flẽte nõ fle-
ret: eo gẽmẽte nõ gemeret? Et notanduꝫ q̄
ſeptem mala quaſi vẽtura ſũt pctõri p q̃ ſi
Mala ea cogitaret ad fletũ icitari poſſet. Primũ ẽ
vij. pec- ſpoliatio oĩm q̃ ſit ⁊ ĩ morte de q̇bus nihil
catori ſecũ feret. Scd'm ẽ occurſus inimicoꝝ q̇ ap
vẽtura. prehẽdẽt eũ inter ãguſtias. Tertiũ ẽ amiſſio
ſtat⁹ penitendi ⁊ miãm cõſequendi. Quar-
tũ eſt magna cõfuſio: cui⁹ cõfuſionẽ cauſa
poterit eſſe operũ denudatio vel bñficioꝝ
xp̄i exprobratio vel dei ⁊ ſanctoruꝫ deriſio.
Quintũ ẽ ſeparatio reproboruꝫ ab electis.
Sextũ eſt excluſio a gl'ia. Septimũ eſt gehẽ
nalis pene miſeria. Et valde flẽdũ ẽ p pec-
catis pp multa q̃ pctã inducunt peccãtib⁹.
Pctã i- Per pctã eñ hõ deũ offendit: cõſortiũ ſctõ-
ducunt rũ et angeloꝝ amittit: ſuffragia eccl'ie per-
multa dit: aĩam interficit: diabolo ſe ſubijcit: et in
flenda. infernum ſe demergit. Conſpice igit̃ bene
Cõtem ip̄m dñm ieſum nũc flentẽ: ⁊ ſi potes fleas
platio. cũ eo: flet eñ largiter et fortiter: q: non ſi-
mulate ſed vere de ipſis dolebat. Corde eniꝫ
amaro dolebat ⁊ flebat illoꝝ p̄iculũ eter-
nale ⁊ excidiũ tp̄ale: q: non cognouerũt tẽ-
pus viſitationis ſue qñ per incarnationis
miſteriũ viſitauit eos oriẽs ex alto: vt ip̄m
dñm ac predicationẽ ei⁹ reciperẽt: ſed ma-

gis vſq: ad mortẽ euꝫ perſecuti ſunt. O cor
durũ veſanũ ⁊ impiũ et tanq̃ vera vita pri-
uatũ oĩno plãgendũ: cur more frenetici flẽ-
te ſuper te ſapientia patris in tantis miſe-
rijs letaris et rides. Conſidera lachrymã-
tẽ medicũ tuũ: ⁊ vt luctũ vnigeniti fac tibi
planctũ amarũ. Deduc q̃ſi torrentem lachry
mas p diẽ ⁊ noctẽ nõ des requiem tibi: nec
taceat pupilla oculi tui. Conſpice etiã diſci-
pulos q̃ libẽter ⁊ diligẽter vadunt ſemper
iuxta eũ: cũ timore tñ ⁊ reuerentia. Ipſi ſui
barones et milites comites domicelli et
dextratores. Nec debes credere q'd ipſo flẽ-
te alij ſe potuerint a lachrymis continere.
Nobis fratres iſte lachryme dñi ſũt vt ma
giſtrum imitemur: et ab hoc tãto precepto-
re noſtro diſcamus quid in noſtroꝝ inimi-
coꝝ morte et ruina agere debeam⁹. Vñ et
ipſe ait. Diligite inimicos veſtros: benefa- Lu. vi.
cite his q̇ oderũt vos et orate p perſequẽti-
bus vos ⁊ calũniãtib⁹ vos. Non tñ mu-ros
ciuitatis periture: ſꝫ et aĩarũ ruinã: ⁊ perdi
tionẽ flebat ieſus nobiſq: exẽplũ dabat q'd
in tali negocio facere debeam⁹ cũ pctõrem
aliquẽ in eternã dãnationẽ ruere videmus
de tali eñ dñi nr̃i ieſu xp̄i exẽpla ſequentes
nos quoq: flere debem⁹: ⁊ tãto ampli⁹ flere
q̃to ipſe de ſeipſo flere ignorat. Si eñ ſuas
infirmitates intelligeret ⁊ calamitates que
ei ſuperuenture ſunt cognoſceret vtiq: et
ipſe plus alijs de ſe fleret. Iſte fletus domi
ni compatientis ciuitati de miſeria que illi
imminebat prefiguratus fuit olim in lamẽ
tationibus hieremie: qui deſolationeꝫ eiuſ-
dem ciuitatis per romanos futuram defle-
bat: ſic et nos in afflictione primoꝝ etiam
inimicoꝝ ex cõpaſſiõe flere debem⁹ exẽplo
xp̄i q̇ cõpaſſus eſt ſuis inimicis. Plus ẽ cõ- Cõpaſ-
pati afflictis q̃ bona tp̄alia erogare: ⁊ im- ſionis
poſſibile eſt illũ gratiã ⁊ miam nõ mereri q̇ virtus.
ſcit afflictis compati et eorum pctã deflere.
Intrauit ergo ieſus hieroſolymam cũ iſto
triumpho et honore turbarum per ſupradi
ctam portam aureaꝫ q̃ eſt ad pedes tẽpli a Porta
parte vallis ioſaphat. hoc ſecundum Chri. aurea.
ipſe faciebat non pompam quandã oſten- Chriſ.
dens ſed ⁊ pphetiã implẽs ⁊ diſcipulos p-
pter mortẽ cõtriſtatos cõſolãs et monſtrãs
qm̃ hoc pati volens. Ubi Raba. Hic introi
tus ei⁹ in hieruſalẽ fuit añ q̇nq: dies pa-
ſche: vbi notãda eſt cõcordia non ſolũ in re Raba.
bus: ſed etiã in tẽporibus veteris et noui te
ſtamenti. Decima enim die menſis primi Cõgru
agnus q̇ in paſcha immolaret̃ domũ intro entia
duci iuſſus eſt: q: et dñs decima die eiuſdẽ tp̄is in
menſis: hoc eſt añ quinq: dies paſche ciui- troit⁹
tatem in qua pateret̃ erat ingreſſurus. (Et dñi.
cũ intraſſet ieſus hieroſolymã, vt exhibe-
ret ſalutẽ (cõmota eſt vniuerſa ciuitas di-
cens: q's eſt hic?) per hoc ſignificatum fuit

q intrãte ieſu in hierl'm celeſtẽ angeli dictu
Orige. ri erant:quis eſt iſte rex glorie:vnde Orige.
Sed ⁊ qñ itrauit ieſus hieroſolymã veraꝫ:
admirãtes ꝟtutes celeſtes dicebant. Quis
eſt iſte rex glorie:hec Orige. dicebant ergo
(q̃s eſt hic?)q̃ſi dicerẽt:iſte non eſt talis ac
tãtus q talia deberẽt ſibi exhiberi. Mirabã
tur enim turbe frequẽtiam neſcientes de eo
veritatẽ:cui obuiã cũ laudib⁹ occurrũt. vñ
Chriſ. Chriſ. Merito cõmouebant videtes rẽ mi
Lauda rabilẽ. Homo laudabat q̃ſi de⁹:ſ3 de⁹ lau
tio xp̃i dabat in hoie:puto aũt q nec ipſi q̃ lauda
per iu bant ſciebãt q̃d laudabãt:ſ3 ſpũs ſubito in
deos. greſſus i eos neſciẽte ala veritatis ꝟba fun
debat. hec Chriſo. Principes itaq3 ſacerdo
tum et maiores indignabant de reuerẽtia
xp̃o exhibita:et ob hoc tota ciuitas dicitur
eſſe cõmota:q2 factũ maioꝝ df eſſe factum
totius ciuitatis vel alterius cõitatis(popu
li autem).i.ſimplices ⁊ vulgares q̃ſi rõneꝫ
de cõtrario reddẽtes(dicebant:hic eſt ieſus
ꝓpheta a nazareth galilee)imo dñs ꝓphe
phetarũ:et ideo.ſ.merito d3 honorari. Ecce
confeſſio dei a minoribus incipit vt ad ma
iores perueniat. vbi Hiero. Alij antẽ am
Hiero. bigentib⁹ vel interrogantibus vilis plebe
cula cõfitet(q2 hic eſt ieſus ꝓpheta a naza
reth galilee.)A minoribus incipiunt vt ad
maiora pueniãt. ꝓphetã eñ cũ dicunt quẽ
moyſes ſui ſimilẽ dixerat eſſe vẽturũ:a na
zareth aũt galilee:q2 ibi educat⁹ fuerat:vt
flos cãpi nutriret in flore virtutũ. hec Hie
ro. Et poſtq dñs ingreſſus eſt hieruſalẽ re
miſit animalia ad locum ſuum. ¶ Memo
riam hui⁹ proceſſionis dñice recolit eccl'ia
illa die. Egrediunt eñ fideles cum ramis
quaſi obuiã dño extra muros vel ſepta vſq3
ad crucem aliqui vadunt:in qua et ramos
quos geſtãt affigentes deponũt. quaſi dicat
Gal.vj. eccleſia. Mihi autem abſit gloriari niſi i cru
ce dñi nr̃i ieſu xp̃i. Qñq3 autem ideo eunt
⁊ vſq3 ad crucem quaſi ſic oſtendat eis non
eſſe ſperãdũ in quãtalibet gloria mundi:q2
extrema gaudij luctus occupat:et deinde
cũ cruce in ciuitatẽ regrediunt p eadeꝫ ſi
Prouer. gnificatione illa die gaudio ꝓceſſionis ſub
.iiij. ditur euangelium dñice paſſionis:forte q2
et dñs exultationi inſeruit lamentũ et nos
ꝓceſſioni paſſionẽ:q2 paſſio fuit cã euerſio
Trium nis pro qua fleuit. In proximum ergo bella
ph⁹ xp̃i. acturus et de hoſtibus triumphaturus cũ
triumpho et gloria:et ad impiã ciuitateꝫ ⁊
ad locũ certaminis dñs venit:et certus de
victoria ante bellũ q̃d fieri nõ ſolet triũphũ
ſuſcepit. vnde et rami palmaruꝫ cum qui
Ij bus glorioſe ſuſceptus eſt ꝓpinquã victo
Proceſ riam ſup principem mundi ſignant. Hodie
ſiones ergo mater eccleſia duas recolit proceſſio
due di nes. Prima fuit q2 iudei xp̃m a monte oli
uerſe. ueti vſq3 hieruſalẽ cũ ramis oliuarũ ⁊ pal
marũ ⁊ magnis cãticis aſſociauerũt:⁊ iſta
proceſſio magne reuerẽtie et honoris fuit
et hanc eccl'ia in euãgelio hodierno repre
ſentat. Scd'a eſt q2 iudei xp̃m ab hieruſalẽ
ad montẽ caluarie cũ magnis opprobrijs ⁊
irriſionibus deduxerunt:et iſta ꝓceſſio fuit
magne ignominie et doloris:et hãc repſen
tat eccl'ia in paſſiõe hodierna. In iſtis pro
ceſſionib⁹ ondit magna in iudeis multipli
citas voluntatis. Nã in prima cum magna
reuerẽtia ⁊ deuotiõe ipm ſupra aſellũ po
ſuerũt:i ſecũda ipm cũ magna ignominia
in patibulo ſuſpẽderũt. In pria veſtimenta
ſua i via ſtrauerũt:i ſcd'a xp̃m ſuis veſtibus
expoliauerũt. In pria ramos oliuarũ ⁊ pal
marum ſibi obuiã portauerunt:in ſcd'a ſpi
nas acutiſſimas ei⁹ capiti affixerũt. In pri
ma appellauerũt eũ regẽ:i ſcd'a negauerũt
eũ dicẽtes:nõ habemus regẽ niſi ceſarẽ. In
pria appellauerũt cum ſaluatorẽ dicentes
oſanna.i.ſalua obſecro:in ſcd'a negauerũt
ipm ſaluatorẽ q dixerũt q̃ ſeipꝫ ſaluare nõ
poterat. In prima dixerũt ipm eſſe benedi
ctũ:⁊ in noie dñi.ſ.pr̃is veniſſe in munduꝫ:
in ſcd'a dixerũt ipm eſſe malefactorẽ:⁊ ideo
ſe tradidiſſe eũ ⁊ crucis patibulo affigẽdũ.
Ecce q̃ta inſtabilitas in iſtis fuit:q2 quem
tm̃ honorauerũt poſt modicũ ignominioſe
tractauerunt. Sed propter glorie ꝓceſſionẽ I Proceſ
maiorẽ habuit ex ꝯſequẽti vituperio cõfu ſionis
ſionẽ. vñ Ber. Quid fuit q ꝓceſſionẽ habe cauſe.
re voluit q̃ mox futurã nouerat paſſionem. Bern.
Proceſſio quidẽ merito repreſentatur ho
die:q2 hodie facta fuit. Paſſio ꝟo cur addi
ta eſt quã ſexta feria cõſtat eſſe ſecutaꝫ:for
te vt amarior eſſet paſſio q proceſſio preceſ
ſiſſet. Et iterũ. Non ſine cã tam noua ꝓceſ
ſio mira quadã cõiunctiõe addit paſſioni.
Nã ꝓceſſio plauſum h3:paſſio ꝟo planctũ.
Videamus q̃d ꝯferat iſta cõiunctio. Vtiq3
vt diſcamus in nulla vnq hui⁹ ſeculi leti
tia habere fiduciã:ſciẽtes qm̃ extrema gau
dij luctus occupat:ſ3 in die bonoꝝ nõ ime
mores ſimus maloꝝ. His ei mixtũ eſt pñs
ſeculũ:nõ ſecularib⁹ tm̃:ſed etiã ſpũalibus
viris. Ideoq3 cepit pri⁹ facere q docere nõ Actu.i.
modo verbis ſ3 et exẽplis oſtẽdens:q2 ois
caro fenũ ⁊ ois gloria eius quaſi flos feni:
ꝓceſſiõis voluit gloria ſublimari quando
ſibi imminere cognouit diẽ ignominioſiſſi
me paſſionis. Spũalib⁹ aũt ſpũalia compa
rantur:in ꝓceſſione quideꝫ celeſtis patrie
repreſentamus gloriã:in paſſiõe ꝟo mon
ſtramus viã. In ꝓceſſione rapiemur in nu
bibus obuiã xp̃o in aere:qñ ſuſcipiet in ce
leſtẽ hierl'm xp̃s dñs applaudentibus ⁊ ac
clamantib⁹ vndiq3 populis vtriuſq3 teſta
mẽti:quaſi q̃ pcedebãt ⁊ q̃ ſequebant. bene
dictus qui venit in nomine dñi. In ꝓceſſio
ne cõſideraſti quo properandum ſit: diſces,

in paſſiõe quo eundũ ſit. Tribulatio enim pñs via vite eſt via glorie via regni. Tolerabilem ꝑinde laborẽ paſſiõis reddit gloria proceſſionis: quoniam amanti nihil eſt difficile. hec Bernar. ¶ Oratio.

Domine ieſu xp̃e q̃ v̄bo ꝛ exemplo magis docuiſti nos flere q̃ ridere obſecro te per briſſimas lachrymas ꝛ omnes miſerationes tuas doce me: vt peccata mea ꝛ pericula imminẽtia ſemꝑ videã ꝛ cognoſcã ne inimici mei ſcʒ demonũ ſuggeſtiões: tẽporaliũ rerũ pulchritudines ꝛ carnales voluptates circundent: coanguſtẽt: ꝛ ad terrã ꝓſternãt me vt filios ſcʒ ſẽſus cogitat⁹ ꝛ act⁹ meos ꝛ ordinem virtutũ deſtruãt vt inſt laudeʒ te ꝛ cõfitear nomini tuo altiſſime. Amen.

¶ De eiectione vẽdentiũ ꝛ emẽtium de templo. Capitu. xxix.

A — Math. xxi.

Venit autē ʒ Jeſus directe ad tẽplũ et intrauit in ipm. Ubi nota ꝙ tẽplũ accipit aliquãdo ꝓ domo tẽpli qđ diuidebatur in duas ꝑtes: vna ꝑs vocabatur ſctm̃ vbi prope oſtiũ ſcti ſctõrũ erat altare incẽſi ſeu thimiamatis auro tectũ: menſa ꝓpoſitiõis: ꝛ candelabrũ: alia pars erat ſancta ſanctorũ vbi erat archa teſtamenti ꝛ duo cherubin. Illam partem que dicebat ſanctũ intrabant quotidie ſacerdotes ad offerendũ incenſum ꝛ nulli aliĩ. Intra ſancta ſanctorũ ſolus ſumm⁹ põtifex intrabat: ꝛ ſemel in anno. Aliquãdo aũt accipit templum large pro quadã platea quadrata ante templũ muro clauſa et dicebat atriũ ſacerdotũ vbi ſub dino erat altare holocauſtorũ ere coopertum: ꝛ iſtud intrabant nõ ſolũ ſacerdotes ſed etiã leuite eos in excoriatione ꝛ ablutione hoſtiaꝝ ꝛ cõſimilib⁹ adiuuantes ꝛ vulgares autē hoies illud nõ intrabant: ſed ad hoſtium illius atrij alalia vina ſacerdotibus offerebãt. Iſta aũt duo loca non intrauit xp̃s: qꝛ nõ erat ſacerdos nec leuita. Sed preter iſta duo loca erant adhuc duo alia vbi homines ſub dino in oratione erãt ꝛ in vno viri: ꝛ in alio mulieres orabãt: ꝛ iſta tria vocabantur noie tẽpli: ꝛ de hoc dicit ꝙ Jeſus intrauit in templũ dei: ac petrus ꝛ ioannes aſcendebãt in templũ ad horã oratiõis nonã. Intrauit aũt Jeſus) ꝓtinus (in templũ) precipue propter tria. Primo ſm Bedã vt doceret nos formã religionis quam ſequamur ſcilicet vt quocunq̃ pergimus primo domũ orationis ſi ibi eſt adeamus: et per oratiões deo cõmendati ſic ad agenda negotia ſecedamus. Scđo qꝛ locus publicus erat vbi poſſet inueniri oſtendẽs ſe non inuite ſed ſpõte pati. Tertio vt oſtenderet qđ ruina vrbis ꝛ populi ꝓ qua fleuerat maxime ex ſacerdotum culpa fuit et inde radix ꝑditionis ꝓceſſit. Hoc ꝑfecto innotuit cuʒ poſt malorũ imminentiũ enarrationẽ ꝓtinus tẽplũ ingreſſus eſt vt de illo vendẽtes et ementes eijceret in ſignuʒ ꝙ ſacerdotes tanq̃ indigni eſſent de tẽplo et officio eijciẽdi. Sicut enim tẽplũ eſt in ciuitate: ita vita ſacerdotũ in plebe. vñ ſm glo. Simonia ſacerdotũ cauſa fuit deſtructionis iudeorũ. Sacerdotes enim auaritie ſue conſulẽtes in porticib⁹ et atrijs tẽpli hoſtias cuiuſcũq̃ generis vẽdebãt ne veniẽtes victimas non habentes nihil offerrẽt ſi hoſtias preſto nõ inuenirent: et hoc faciebant vt vendita iterũ oblata reciperent: et ne pauperes non ſolũ hoſtias ſed et vnde emerent nõ hñtes excuſationẽ pecunie nõ habite pretenderẽt poſuerant ibi nũmularios q̃ mutuã ſub cautione ꝛ ſpe alicui⁹ boni pecuniã darent: ſed qꝛ lex nõ patiebat vt a fratrib⁹ ſuis vſuras acciperẽt ideo qđ nõ audebãt dare ad vſuram dabãt noie collibio: ũ: vt ſic pro nummularijs collibiſtas facerẽt. Collibia autẽ dicunt apud eos vilia munuſcula: vt ciceris et vue paſſe ꝛ pomoꝝ et his ſimilia: collibiſte igit licet ꝓ illa accõmodatione pecunie nõ reciperent pecuniam vltra ſortem recipiebant tñ munera vel encenia quaſi qđ in nũmo non licebat in his rebus q̃ nũmis coemunt liceret: qđ prohibuit ezechiel dicẽs. Uſurã ꝛ oẽm ſupabũdãtiã nõ accipietis. Sic et hodie multi predictis ſunt ſiles: vſuram et ſimoniã ſub noie charitatis vel gratitudinis palliantes. Ualde periculoſum eſt munera accipere: qꝛ hoc eſt libertatẽ vendere. Unde Sene. Quedã gratuita nobis vident que chariſſime conſtãt ꝓ q̃b⁹ noſmetipſos impẽdim⁹ q̃ emere nollemus. Si nobis domus nr̃a pro illis eſſet dãda. Si amenũ aliqđ fructuoſumve ꝑdiũ: iõ nihil eſt cuiq̃ ſeuili⁹: noſtri eſſem⁹ ſi iſta nr̃a nõ eſſent: quiſq̃s nr̃am tutã agere vitã volet iſta viſcata bñficia deuitet in quib⁹ miſerrimi fallimur. Sapiẽs cum primo videt munuſcula a theatro ſurgit et ſcit magna paruo cõſtare: vilẽ predã magno incommodo luim⁹. Bñficiũ accipere libertatẽ vendere eſt. hec Sene. vbi Chriſ. hoc eſt ꝓprium boni filij vt veniẽs prio ad domuʒ curreret pr̃is ꝛ illi honorẽ redderet q̃ genuit euʒ. Et tu imitator chriſti factus cũ in aliquaʒ ingreſſus fueris ciuitatẽ primũ añ oẽm actũ ad eccliã curras: ꝛ hoc erat boni medici vt ingreſſus ad infirmã ciuitatẽ ſanandaʒ pmũ ad originẽ paſſiõis intẽderet. Nam ſicut de templo omne bonũ egredit: ſic ꝛ de templo oẽ

Marginalia: Altare holocauſtorum. — Introitus dñi i tẽplũ. cauſe. — Beda. — B — Simonia deſtruxit hierl'm. — Collibia. — Uſura palliata munera accipere. — Sene. — Chriſ. — Tẽplũ prio petẽdũ.

malũ pcedit. Quẽadmodũ medic⁹ qñ primũ ingredit ad infirmũ de ſtomacho ei⁹ interrogat ⁊ cũ componere feſtinat: qꝛ ſi ſtomachus ſanus fuerit totũ corpus validum erit: ſi aũt diſſipat⁹ fuerit totũ corpus infirmũ eſt: ita ſi ſacerdotiũ integrum fuerit tota eccleſia floret: ſi autẽ corruptũ fuerit fides marcida eſt. ¶ Cor enĩ ⁊ ſtomachus ſacerdotiũ intelligit: qꝛ in rebus ſpũalib⁹ p eos totus pplꝰs gubernaꝛ. Sicut enĩ cor ſapiẽtie locus ẽ: ita ſacerdotes receptacula ſunt ſapientie ſpũalis. Et ſicut ſtomachus accipiens cibũ coquit eũ in ſemetipſo: ⁊ p totũ corpus diſpergit: ſic ⁊ ſacerdotes accipiunt ſcientiã ſermonis p ſcripturas ex deo ⁊ conquentes eã in ſe id eſt tractãtes ⁊ meditantes apud ſe vniuerſo pplo ſubminiſtrant. Uidete ğ ſacerdotes qũo vos componatis in verbo ⁊ opere: qñ ſicut in corpore ſi aliquod infirmatũ fuerit mẽbrũ non oino lãguet ⁊ ſtomachus: ſi aũt ſtomach⁹ langueſcit oia mẽbra inueniunꝛ infirma: ſic ſi aliqs chriſtianoꝝ peccauerit non oino peccãt ſacerdotes: ſi aũt ſacerdotes fuerint i pctis totus pplꝰs conuertiꝛ ad peccandũ. Ideo ſi vnuſquiſqꝫ xp̃ianoꝝ p ſuo pctõ dat rõnez: ſacerdotes aũt nõ tm̃ pro ſuis: ſed ⁊ p oim pctis daturi ſunt rõnem. Uidit arborẽ pallentib⁹ folijs marcidã: intellexit ſtudioſus agricola: qꝛ leſionẽ in radice habet. Nam ſꝫe quẽadmodũ cũ videris arborẽ pallentibus folijs marcidã intelligis qꝛ aliquam culpã hꝫ erga radicẽ. Ita cũ videris pplm indiſciplinatũ ⁊ irreligioſuz ſine dubio cognoſce qꝛ ſacerdotiũ ei⁹ nõ eſt ſanũ. h̃ Chriſoſt. Ualde ergo deflẽdi ſunt clerici qñ cadunt: qꝛ coꝝ caſus eſt magis piculoſus. vñ Chriſo. Nihil intantũ deſtruit eccliam dei ſicut clericos laicis eſſe deteriores. ¶ Cernẽs ergo dñs in domo patris ſui negociationẽ ſeu latrocinium eiuſmodi ardore ſpũs eſſe citatus fecit ſibi flagellum de funiculis et eiecit ipẽ dñs templi vendẽtes ⁊ emẽtes de tẽplo cũ hoſtijs ſuis ⁊ menſas trapezitarũ ⁊ cathedras vendẽtiũ colũbas euertit: nec aliqd vas deo non dicatũ ⁊ ſacratũ mercãdi gratia p tẽplũ tranſferri pmiſit. Interdixit qdẽ de vaſis mercatiõis ⁊ hũanis vſib⁹ applicandis: nõ de vaſis deo dicatis: qꝛ vaſa diuino cultui deputata debebãt ibi ⁊ nõ alia eſſe. Ergo nec cophini vel alia vtenſilia cõia p eccliam dñt deportari. vñ Beda. De vaſis dicit illis q̃ mercãdi gr̃a iferebãtur. Ceterum abſit vt vaſa deo dicata dñs eijceret de tẽplo: vel introferri phiberet in tẽplũ: ſꝫ poti⁹ vbi futura ſibi examinis inſigne ptendit, exẽplũ imũda ⁊ pphana eliminat vaſa de tẽplo ac ne ampli⁹ inferanꝛ phibet: qñ nõ ſoluz de eccleſia oẽs repellet ac deturbabit reprobos verum etiã ne vltro ad turbandã eccleſiã intrẽt eterno eos ſꝫbere cõpeſcit. Sed et in p̃ſenti hec eſt ſꝫa domus dñi: id eſt coꝝ fideliuz purificatio vt non tm̃ pctã q̃ inerãt diuinit⁹ immiſſa cõpunctio tollat: ſed ẽt ne vltra expectanꝛ diuina in ei⁹ gr̃a pſeueras adiuuet. h̃ Beda. Et h̃ fuit ſcda eiectio. Bis ei legiꝛ dñs hec feciſſe ad ſignificãdũ ꝙ eijciẽdi ſunt tales ab eccleſia militante per ſnlam: ⁊ a triũphãte p penã. vbi Theo. hoc ẽt dñs fecit in principio p̃dicatiõis ſue ⁊ nũc iterã illud fecit qđ ad crimẽ ⁊ i maximã redargutionẽ iudeorũ redũdat: qꝛ nõ fuerũt ex priori admonitione caſtigati: ⁊ cũ dñs hoc totiens fecerit ipi minime ſe correxerũt. vñ Chriſ. In quo minor eſt excuſatio iudeoꝝ: qñ cuz bis hoc idẽ feciſſet morabanꝛ tñ in ſua dementia. h̃ Chriſ. Uñ i p̃ma eiectiõe eiecit tm̃ vẽdẽtes ⁊ ex h̃ nob daꝛ fiducia ĩpetrandi: vt q̃d enĩ vellet dñs ibi nos orare niſi ipſe vellet nos audire: hic aũt durius agendo ẽt emẽtes q̃ nũero erãt plures. In p̃ma etiã expulſione eos appellauerat negociatores: ſed vt ſtatim patebit hic acri⁹ reprehẽdendo appellat latrones dans p hoc exẽplũ prelatis qđ duri⁹ debent arguere ſm peccatũ ꝙ pumũ qꝛ grauius eſt ceteris paribus rõne ingratitudinis. Hic etiã ⁊ in p̃ma eiectiõe maior ſerioſitas ⁊ rigor ⁊ auſteritas de xp̃o exprimiꝛ ꝙ nuſꝙ alibi de eo legitur: qꝛ ſm Chri. In proprijs iniurijs eſſe quẽpiam patientem eſt laudabile: iniurias autem dei diſſimulare nimis eſt impium. Unde xp̃s iniurias ſua patienter ſuſtinuit iniurias autẽ patris ſui nullaten⁹ diſſimulauit. Hec flagellatio ⁊ eiectio maloꝝ de tẽplo olim prefigurata fuit in heliodoro qui cum audacter manu armata tẽplũ intraſſet vt illud ſpoliaret: quidã adueniẽtes eũ flagellauerunt: ⁊ tanꝙ mortuũ reliquerũt. Heliodorus flagellatus fuit propter templi ſpoliationem: iudei propter vſure palliationem. ¶ Moraliter aũt per hunc actũ xp̃i datur intelligi qđ deus quotidie ſuam eccleſiam intrat et qualiter ibi vnuſquiſqꝫ conuerſeꝛ attendit caueamus ergo nel ea riſibus ⁊ fabulis vel alijs illicitis vacemus ne improuiſus veniens nos flagellet ⁊ de eccleſia ſua ac demũ de regno eijciat ⁊ expellat. Nã qui peccata peccatis addit quaſi funez quo hic vel in futuro flagelleꝛ vel ligeꝛ connectit. Funiculi ğ quibus mali eijciuntur ſunt incrementa actionũ malarũ: qꝛ funiculis peccatoꝝ ſuoꝝ vnuſquiſqꝫ conſtringeꝛ. vnde Augu. Ergo qñ aliqd patiuntur pter iniquitates ſuas hi qui vel ficte bonũ vel apte male faciunt in eccleſia agnoſcãt: qꝛ dñs fecit flagellũ de reſticulis peccatoꝝ ſuoꝝ ⁊ admonet eos vt mutẽt ſe ne ſint negociatores: ne tandẽ audiãt: ligate illis man⁹ et

Cor et ſtomachus.

¶ Sacerdotum cura.

Chriſ.

Uaſa a dño pſcripta tẽplis.

Beda.

D Eiectio ſecũda acrior.

Theo.

Chriſ.

Auſteritas i h̃ facto chriſti.

Chriſ.

E Moraliter.

Augu.

pelles ⁊ ꝓiicite in tenebras exteriores. hec
Aug. In hoc ꝙ dñs expulit de tẽplo boues
⁊ oues ⁊ nummularios ⁊ vendentes colum
bas euertit mistice designaẗ ꝙ p̄lati cõstan
mistice ter debẽt reprimere hypocritas pelles oui
nas simulãtes ⁊ tyrãnos cornu sue potentie
bonos ventilantes: vsurarios ⁊ simoniacos
dona spũsſcti qui per columbã intelligitur
vendentes. Maxime autẽ ex hoc facto do-
mini enormitas simoniace prauitatis ostẽ
Simo- ditur: q2 nusq̃ alibi corporaliter restitiſſe et
niaci ex alios impuliſſe vel eieciſſe narratur. ¶ Si
pellẽdi. igitur eũ in hoc quoq3 imitari volumus si
nõ aliter poſſum⁹ etiã violẽter simoniacos
ab eccleſia pellere debemus si tamẽ vires
ſuppetãt qb⁹ hoc ſine eccleſie detrimento
facere valeam⁹. Audite hec ſimoniaci audi
te negociatores nephandi aut negotijs ceſ-
ſare aut de templo exire. Vos nummularij
eſtis: vos colũbas ⁊ grãm ſancti ſpirit⁹ vẽ
ditis: vos ſine nummo ⁊ p̄tio nihil agitis.
¶ Oẽs q̃dẽ ſimoniaci a tẽplo dei vel ante
humanos vel añ dei oculos eijciũtur ⁊ dei
Clerici dono priuantur. Silr̃ clerici ⁊ religioſi q̃ in
secl'ari- templo dei ſunt deputati ſi ſecularib⁹ ⁊ ter
bus de- renis negocijs ſe implicẽt merito eiectionẽ
diti. a deo ⁊ ei⁹ indignationem timere debẽt. O
quãta mala gerunt hodie in eccl̃ia q̃ ſi dñs
tũc inueniſſet vtiq3 grauiter tũc puniuiſſet.
Beda. vñ Bed. Eiecit cõmercia rez humanaz de
domo illa in qua diuinas tm̃ rez agit: ho-
ſtias et or̃ones deo offerri: verbũ dei legi:
audiri ⁊ decantari p̄ceptũ erat. Et q̃dẽ cre-
dendum eſt q2 ea tm̃ vendi vel emi repere-
rit in templo q̃ ad miniſteriũ neceſſaria eſ-
ſent eiuſdẽ tẽpli iuxta ꝙ al's factũ legimus
cũ idẽ tẽplũ ingrediẽs inuenit in eo vendẽ
tes ⁊ ementes oues: boues et colũbas q̃ ni-
mirũ oia non niſi vt offerenẗ in domo dñi
eos q̃ de longe venerãt ab indigenis cõpa-
rare credendũ eſt. Si g̊ dñs nec ea volebat
in tẽplo venũdari q̃ in tẽplo volebat offer-
ri vez ꝓpẗ ſtudiũ auaricie ſiue fraudis qđ
ꝓpriũ ſolebat eſſe negociãdoz facin⁹ quã-
ta putas aiaduerſione punire ſi inueniſſet
ibi aliq̃s riſui vel vaniloquio vacãtes aut
alij cuilibet vitio mancipatos? Si eñ ea q̃
alibi libere geri poterant dñs in domo ſua
vez tpalia negocia geri non patiẗ: q̃to ma-
gis ea q̃ nuſq̃ fieri l3 plus celeſtis ire me-
F renẗ ſi in edibus deo ſacratis agunẗ. h̃ Be-
Mora- da. ¶ Moralr̃ tpe iſto ſancto appropinquã-
liter. te paſchate iudeoz .i. cõfitentiũ (aſcẽdit ie-
ſus hieruſalẽ) .i. cor hũanũ vel aiam ſan-
ctã ⁊ deuotã p grẽ ſublimationẽ eleuatam
nã hieruſalẽ in alto ſita eſt. Vñ dr̃ aſcẽdit.
Tẽplũ in hieruſalẽ eſt eminentior ps aie:
puta ſuperior pars rõnis que ſoli deo et
eternis d3 intendere: illuc aſcẽdit deus per
effectũ ſacramenti vel etiã ſua p̃ntia ſpũa-

li aiam viſitãdo. Sunt aũt quatuor p̄cipue
que xp̃s in tẽplo ſpirituali non patiẗ deſi- Qua-
gnata p quatuor q̃ inuenit in tẽplo mate- tuor ex
riali: ⁊ ſunt quatuor defectus ẽt in viris re- templo
ligioſis q̃nq3 reperti. Primũ eſt nimia ſoli- aie pel-
citudo tẽporaliũ in acq̃rendo ipſa ⁊ conſer- lenda.
uãdo: hoc ſignificaẗ p es qđ xp̃s effudit de
tẽplo. Non autẽ ſolicitudo tpaliũ ſimplici-
ter ꝓhibeẗ ſed nimia ⁊ ne in tẽplo ſit .i. l mẽ
te q̃ ſolis eternis d3 vacare. Vñ q̃ñ tempo-
ralia in hoc templo habenẗ peccatur mor-
taliter: quia creatura ponitur loco creato-
ris ⁊ temporalia loco eternorũ. Secundu3
eſt incautus vſus tpaliũ ⁊ incircũſpecta cõ
ſideratio de euitandis periculis qđ ſignaẗ
p bouẽ q̃ cũ libenter herbas comedit q̃nq3
nociua in herbis abſcõſa deuorat ⁊ deglu-
tit. Sic plerunq3 accidit cũ vtimur tpalib⁹
volendo accipe id ꝙ eſt neceſſariũ: q2 latet
ſub neceſſitate ſup̄fluitas ⁊ voluptas: ter-
tium eſt timor inordinatus ⁊ ſtolidus qđ ſi-
gnatur per ouẽ in qua plus abundat pua-
tio intellect⁹ q̃ in alijs quadrupedibus: et
ſi tpe tonitrui remanet ſola ⁊ fuerit impre-
gnata abortit pre timore. Sic homines ni-
mis timidi abortiunt fructũ ꝑfectus ſpũa-
lis. Quartũ eſt inexpeditio vel tarda pro-
greſſio in expletione operu3 virtuoſorũ: et
hoc ſignificaẗ p colũbã q̃ nimis deliberat
de volatu collũ vndiq3 circũflectendo ⁊ cir
cũſpiciendo ad quã partẽ ire velit: ſed ſe-
pe interim ſagitta eam ꝑcutit vel accipi-
ter rapit: ſic accidit hoibus pigris et inex-
peditis. Sed talia a xp̃o in ſuo igreſſu a tẽ-
plo aie expellunẗ: facit ei flagellũ de funi-
culis tribus q̃rũ p̃m⁹ eſt infirmitas corpa-
lis: ſcđs tribulatio cordialis: tertius ex in-
ſtinctu diuino ammonitio ſpũalis. Hoc fla-
gello xp̃s predicta q̃tuor ab aia fugat: ⁊ eij-
cit: ⁊ nihilomin⁹ cathedras ⁊ menſas euer-
tit ne facilẽ ingreſſum heat (⁊ dicit eis) q̃s
de tẽplo eiecerat. (Scriptũ eſt) .ſ. i Eſaia. eſa.lvi.
(Dom⁹ mea) .i. nomini ⁊ cultui meo dedi-
cata (dom⁹ or̃onis vocabiẗ) nõ rapine vel
furti: non negociatiõis ⁊ vane locutiõis vł
ſpectaculi. Et ex hoc daẗ nob magna fidu-
cia impetrandi. Vt q̃d ei vellet dñs ibi nos
orare: niſi ipſe vellet nos exaudire. In hoc
ẽt oſtẽdit illis deũ eẽ: q2 tẽplũ ſoli⁹ dei ẽ
dom⁹. Vbi Ambr. De⁹ ei tẽplũ ſuũ nõ mer Ambr.
cationis vult eſſe diuerſoriũ ſed domiciliũ
ſanctitatis. Et Orige. In quo nõ debẽt ven- Orige.
dere et emere: ſed orationibus tm̃ vacare
q̃ congreganẗ in domo or̃onis. Nemo ergo
(vt ait Aug.) in oratorio aliq̃d agat niſi ad Augu.
ꝙ factũ eſt. vñ ⁊ nomẽ accepit. S3 heu nũc
domus dei domus diſſolutionis et cupidi- G
tatis põt vocari. Ideo ſubditur. Vos aũt fe Spelũ-
ciſtis illã ſpeluncã latronũ) latrões eñ nõ ca la-
curant niſi de lucris tẽporalibus quocũq3 tronũ.

mō acquirāt: ꝛ ideo in ſpeluncis ſe abſcon-
Grego. dunt. vn̄ Grego. Domus orōnis ſpelunca
latronū facta fuerat: q2 ad hoc in tēplo aſſi
ſtere nouerāt: vt aut non dātes munera ſtu
derent corporaliter perſequi: aut dātes ſpi
ritualiter necare. Templum quoq3 et do-
mus dei eſt ipſa mens atq3 cōſcientia fide-
liū. Que ſi qn̄ in leſiōe ꝓximi peruerſas co-
gitationes ꝓfert quaſi in ſpelūca latrones
recidēt. Et nō iā dom⁹ orōnis: ſed ſpelunca
latronis eſt quādo relicta innocētia et ſim-
plicitate ſanctitatis illud conat̄ agere vn̄
valeat ꝓximo nocere. hec Grego. Spelunca
latronū dr̄ eſſe locus vbi ſpolia q̄ latrones
rapiūt congregant̄: ꝛ hoc fecerunt ſacerdo-
tes de tēplo: q2 nō curabāt de cultu dei: ſed
magis de excoriatiōe populi: et hoc ꝑ aſtu-
tias varias ꝛ exquiſitas. Silr̄ et hodie cle-
rici pl⁹ curāt de ſuo lucro q̄ꝫ de eccleſie ſer
uitio. Sicut eni̅ magni latrones in ſpelun-
cis ſuis exiſtentes qn̄ ſciūt trāſire aliqs paꝝ
habentes non exeūt de ſpelūcis: ſed mittūt
famulos ſuos ad expoliandum illos: quā-
do vo ſciūt trāſire hoīes mltū pecunioſos
currunt illuc de ꝓximis ad illos. Sic multi
canonici et clerici qn̄ ſciūt lucrū magnum
currūt ad eccleſiā: ſ3 qn̄ lucrum eſt modicū
remanēt in domib⁹ et ſe ſubtrahūt et cleri-
Q cos ſuos ad eccleſiā mittunt. ¶ Et nota q̄-
Eccl'ie druplicē vſu3 eccleſie: q2 p2io eſt dom⁹ recō
vſus q̄- ciliationis quo ad penitentes. Secūdū illd
dru- Gene. non eſt hic aliud niſi domus dei et
plex. porta celi. Scdo orōnis quo ad proficiētes
Gene. ſicut dr̄ hic. Tertio iſtructionis quo ad ꝑ-
xxviij. fectos. ſm̄ illud Eſaie. Venite aſcendam⁹
Eſa.ij. ad montē dn̄i ꝛ ad domū dei iacob et doce-
ps.lxvij bit nos. Quarto iubilationis ꝛ laudis quo
Pſal. ad oēs ſm̄ illud ps. In eccleſiis benedicite
lxxxiij. deo. ꝛ illud. Beati qui habitāt in domo tua
latroci- dn̄e. S3 fit ſpelunca latronū ſm̄ q̄druplex
nium q̄ latrocinium vel ſcripturarū qn̄ corrūpunt̄
dru- vt ab hereticis: vel grāꝝ qn̄ ſacramēta ven
plex. dunt̄ vt a ſimoniacis: vel ꝑbēdarū qn̄ emū
tur vt ab ambitioſis: vel pecuniarū qn̄ ma-
le expēdunt̄: vt a voluptuoſis. vel ſm̄ Hie-
Hiero. ro. Latro eſt ꝛ tēplū dei latrocinium ſeu la
Lucrū tronū ſpecū 2uertit q̄ lucrū de religioſis ſe
a cleri- ctat̄. Hoc lucru3 ſectant̄ aliq̄ ꝑ ſtudiū ſele
cis ſpe- vt q̄ſtuarij aduocati: aliq̄ ꝑ fortitudinē po-
ctātes. tētie vt nobiles: aliq̄ ꝑ oblationē muneru3
vt diuites mūdi. De his omnib⁹ dicit Joh.
Quotquot venerunt fures ꝛ latrones. (Et
Joh.x. acceſſerūt ad eū ceci ꝛ claudi in templo) te-
ſtes vocis ꝛ laudis puerorū (ꝛ ſanauit eos)
vt qd̄ pueri clamabāt verbis ꝛ ore ipſe oſten
deret factis ꝛ ope q̄ſi ēt teſtis ipſorū. Cla-
mabāt eni̅ oſanna. i. ſaluifica q̄b⁹ ꝑ opa rn̄
moralr̄. dit q2 ſalutē tribuit. Ac ſi diceret. Bene cla-
matis ſaluatorē: q2 ecce do ſalutē. Morali-
ter ceci ſunt ignorantes: claudi vero recti-

tudinē iuſticie dimittentes: et iſti curant̄ ꝑ
iciuin ꝛ ꝑ bona cōſilia ꝛ hortamēta ſectato I
rum ei⁹. Conſidera nūc q̄ dn̄s cum magno Honor
honore receptus ꝓpter exhibitā ſibi reuerē nō repr
tiam non dimiſit iuſticiā: q2 mox tēplū itra ſit iuſti-
uit ꝛ oēs vēdētes et emētes inde eiecit: nec ciam.
ꝓpter ſeuerā iuſticiā obmiſit ſuā miam: q2
mox cecos ꝛ claudos ſanauit ꝓpter qd̄ da-
tur intelligi q̄ iudex et ꝑlati ꝓpter impen-
ſum ſibi fauorē nō dn̄t dimittere iuſticie ri-
gorē: nec ꝓpter rigorē iuſticie dn̄t dimitte-
tere dulcedinē mie. (Videntes autē) ꝛ admi
rantes) principes ſacerdotū et ſcribe mira-
bilia que fecit ieſus) in tante multitudinis
de tēplo eiectiōe in cecorū et claudorum ſa-
natiōe et pueros clamātes in tēplo ipm̄. ſ.
eſſe veꝝ xp̄m ꝛ dicētes oſanna filio dauid.
ip̄i eni̅ pueri ꝛ cetere turbe cū laudib⁹ xp̄m
vſq3 in tēplū deduxerūt: moti cōtra ip̄m rā-
core ꝛ inuidia indignati ſunt: q2 mali de lau
de bonorū dolere cōſueuerūt. vbi Chri. Qui
ingrediebat̄ vt hō: laudabat̄ vt deus. Qui Chriſo.
celabat̄ in carne: demōſtrabat̄ i voce. Quē
malicia ſacerdotū q̄ſi hoīem blaſphēabat:
hūc innocentia puulorū q̄ſi deū exaltabat.
Quātum āt ille glorificabat̄ tm̄ ſacerdotes
inuidia torq̄bant: et illi⁹ honor fiebat illis
tormētū. Sic eni̅ ē res. Qn̄ boni in ſua vtu
te laudant̄: mali in ſua inuidia cruciantur.
hec Chr. Cūq3 man⁹ nō auderēt timore po
puli in eū inijcere nec miracula manifeſta
īpugnare: arguebāt tn̄ eū de applauſu quē
ſuſtinebat circa ſe ꝛ teſtimoniū populi atq3
pueroꝝ clamātiū: oſanna filio dauid verte
bāt i calūniā qd̄ vez hoc nō ꝺ: niſi ſoli filio
dei. Vn̄ dixerūt ei (audis q̄d iſti dicūt) Quaſi
dicerēt. Talē laudē de te merito non debe-
res ſuſtinere: q2 ſi tu iuſt⁹ ꝛ bon⁹ eſſes talē Chriſ.
gloriā ꝛ applauſu3 declinares. vbi Chr. Et
nimirū hoc xp̄i erat dicere ad eos. Nō audi
tis quid hi dicūt. Sicut eni̅ deo cātabāt illi
pueri. Et iterū: ꝛ vos videtis que ego facio.
Illos loquētes attēditis ꝛ me faciētē nō cō
ſideratis. Ego factis interꝑtor voces illoꝝ.
hec Chri. (Jeſus autē dixit eis. Vtiq3). ſ. au
dio ꝛ audire debeo: q2 hoc eſt ex diuina prē
ordinatione ſm̄ q̄ ſcribitur in pſalmo. Nū- ps.viij.
q̄d eni̅ legiſtis ibidē ex ore infantium et la-
ctētiū perfeciſti laudē.) Et bn̄ dicit ꝑfeciſti
laus eni̅ inchoata fuit a turbis in via. Pro
fert autē de pſalmo exēplū vt tacēte domi-
no teſtimoniū ſcripturarū firmaret dicta
puerorū: quaſi diceret. Vos q̄ eſtis legiſpe-
riti debetis ſcripturā hāc ſcire: ꝛ per conſe- Chriſ.
quēs me nō reprehēdere. vbi Chri. Intelli iſantes
gimus quia infantes dicebantur nō etate
ſed ſimplicitate cordis. Infantes eni̅ in la-
ctantes nec intelligere aliquid nec laudare
poſſunt. Lactātes eni̅ dicebātur qm̄ quaſi
lactis ſuauitate: ita mirabiliū delectatio-

Ps.cxxx ne excitati clamabãt ſicut ſcriptũ ẽ:ſed ex-
Lac. altaui animam meã ſicut ablactantes ſuper matrẽ ſuã. Lac enim dr̃ opus miraculoꝝ: q: miracula nullum laborem videntib⁹ ponunt:ſed videntes admiratione delectant ꝛ ad fidẽ molliter inuitãt. Panis autem eſt doctrina perfecte iuſticie quã accipere nõ poſſunt niſi exercitati ſenſus circa res ſpũales. hec Chri. Et oĩs ſimplex doctrina lac dicitur:quia delectat ꝛ faciliter capitur ſicut lac ſine dolore dentium ſugitur. Oratio.

I Generale terroris tui domine ſignũ feciſti qñ flagello de funiculis facto oẽs de tẽplo eiciſti pretendẽs in oculis flãmã tue diuinitatis: ꝑcor ꝛ obſecro domine te da mihi te terribilẽ preſentẽ attendere vt ſancto te timeã timore. Magna enim ſunt iudicia tua domine ꝛ inſcrutabilia:q̃ cũ cõſidero contremiſcunt omnia oſſa mea:qm̃ nõ ſecuratur homo viuens ſuper terrã:ſed in futurũ oĩa reſeruantur incerta vt ſemper ſeruiamus tibi pie ꝛ caſte ꝛ timore:ꝛ exultem⁹ tibi cũ tremore. Amen.

De duobus minutis vidue ꝛ de pharíſei ꝛ publicani oratione. Capitulum.xxx.

A
lu.xxi.ꝛ
mar.xii.
Gazophilatium.

Et ſedẽs Ieſus cõtra gazophilatiũ.i.diuitiarũ repoſitoꝝ aſpiciebat eos q̃ mittebãt ꝛ ponebãt (mũera ſua).i. oblatiões ĩ illõ. Erat ãt gazophilaciũ archa foramẽ deſuper hñs iuxta altare ad dexterã poſita ĩ q̃ mittebãt:ꝛ ſeruabãt pecunia ꝓ ſuſtẽtatõe edificioꝝ tẽpli ꝛ aliis q̃ erãt ad tẽplũ ꝛ miniſteriũ neceſſaria:necnõ paupib⁹ ꝛ viduis inde nutriẽdis ac ꝓ ſacerdotib⁹ ꝛ miniſtris. Dicit aũt gazophilaciũ portic⁹ vbi tales arche ꝛ oblationes ſeruabant de quo ẽt alibi ĩ euãgelio dr̃ Hec locut⁹ eſt Ieſus ĩ gazophilacio docẽs in tẽplo. Vñ Bed. Q: ſermone greco phila
Io.viii. xe ſeruare dr̃ ꝛ gaza lingua perſica diuitie
Beda. vocant gazophilatiũ locus appellari ſolet quo diuitie ſeruant quo noĩe ꝛ arche ĩ quas dõaria populi ꝯgregabãt ad vſus tẽpli neceſſarios ꝛ portic⁹ in q̃b⁹ ſeruabant appellabãt. hec Bed. Et cum multi diuites multa mitterẽt (vidẽs quãdã viduã paupercu lã mittẽtẽ era minuta duo) id eſt duos nũmos ereos valẽtes quadrãtẽ ſeu quartam partẽ cycli:ſcꝫ obolos quinq; quos cuꝫ ſudoribus ad diuturnũ victũ acquiſierat (dixit) diſcipulis ſuis ꝙ plus oĩbus miſiſſet: quia miſerat de penuria ſua et ſibi neceſſaria omnia que habuit et totum victũ ſuum id eſt omnia neceſſaria corpori ſine quibus non eſt viuere ſe de cetero in totũ committens deo. Alii vero ex ſuperabũdãti ſibi et ſuꝑfluo miſerũt qð nõ debebant retinere:ſed erogare. Nõ dicit ꝙ miſerũt qð abũdat:ſed ex eo ꝙ abũdat illis ꝛ ex abũdãti ad donãdũ ꝙ nõ dederũt totũ ſuꝑfluũ ſed partem modicã. Sacerdotes q̇ppe qui erant auari
docebant ꝙ ille qui plus offerebat in tẽplo B munera
abſolute loquendo plus habeat de merito precia.
quod falſum eſt:q: quãtitas meriti non accipitur ſm̃ quãtitatẽ doni abſolute:ſed ꝑ comparationem ꝛ facultatẽ dantis ꝛ promptitudinẽ ſue volũtatis et deuotionis. Vñ ſm̃ doctrinã ſacerdotũ multi diuites iactabant munera multa et magna ſed ſm̃ xp̃i ſententiã vidua hec pauper plus oĩbus miſit nõ abſolute loquẽdo:ſꝫ cõſiderata facultate ꝛ bona voluntate ſua:nõ affectu ponderis:ſed affectu deuotiõis:nõ plus ĩ quãtitate:ſed in charitate: vt dicatur plus:q: ampliori deſiderio ꝛ feruore. qð eñ potuit miſit:ꝛ qð non potuit deſiderauit:item pl⁹ cõparatione:q: totuꝫ dedit:item plus dati qualitate:quia de ſibi neceſſario:itẽ pl⁹ diuina acceptatiõe:q: xp̃s plus approbauit. Prefertur ergo diuitibus vidua paupercu
la:quia plus eſt pauperi dare modicum ꝙ̃ Vidua
diuiti dare multũ:ſicut plus eſt puero ferre pl⁹ de-
pondus paruũ ꝙ̃ forti viro ferre magnum diſſe ꝓ
et deus plus attẽdit dãtis affectũ ꝙ̃ donũ: bat ce-
ꝛ plus ponderat quãtitatem deuotionis ꝙ̃ teris.
muneris. Vñ Hiero. Nõ quãtũ:ſed ex quan-
to dederis conſiderat deus. Et Gregorius. Hiero:
Cor nãq; ꝛ nõ ſubſtantiã penſat deus:nec Grego.
perpẽdit quantum in eius ſacrificio:ſed ex quãto ꝓferatur. Vnde etiã Chriſo. Nõ etiã
paucitatem oblati:ſed copiam affectus in- Chriſo:
tuitus eſt deus. Quod ſi nequis tm̃ offerre ſicut et vidua:offer ſaltem totũ ſuperfluuꝫ. hec Chriſo. Si autẽ bina minuta q̃ vidua miſit in archã plus oĩb⁹ munerib⁹ deo placuerũt:ſic amor dei et ꝓximi oĩa vincit q ſꝑ in archa cordis ſeruari dꝫ:per duo etiã minuta aĩam ꝛ corpus accipere poſſum⁹ que deuote deo offerre debem⁹. Moralr̃ autem
hec vidua pauꝑ dici poteſt perſona ſimplex Moralr̃
carens diuitiis ꝛ ſcripturarum noticia que tamẽ apud deũ plus meretur oronib⁹ ꝛ vi-
ta ꝙ̃ potentes in tꝑalib⁹ et magna ſciẽtia. Augu.
Vñ cum Aug. legiſſet vitã pauli ſimplicis dixit. Simplices et indocti rapiunt celum ꝛ nos cũ literis nr̃is demergimur in ĩfernũ. Iſta quoq; vidua ſignat cuiuſlibet fidelis aĩam q̃ nũc debet ſe reputare viduaꝫ ꝙ̃ diu eſt ab amplexibus ſponſi ſui xp̃i ſeparata: et ſicut vidua ducit ſemꝑ vitã lugubrem:ꝛ induit veſtes viduitatis ſue:ſic anima deuota debet eſſe in luctu penitẽtie et corpo-

re ꝛ mēte l humilitatē. Hec dꝫ offerre xp̄o duo minuta: ſcꝫ affectū cōpaſſionis ibi et facti: ꝛ quādoq; verbū cōpaſſiuū bene valet factū ꝛ quādoq; melius eſt ꝙ datū. vnde Theo. (Theophilus.) Vidua iſta aīa hoīs eſt relinquens ſathanam cui fuerat adiuncta q̄ mittit in tēpli erario duo minuta: carnē ſcꝫ ꝛ mentē: carnem quidē per abſtinētiā: mentē vero per humilitatē: vt ſic audire valeat qꝺ totū victū ſuū poſuit nihil de ſuo relinquēs mundo. vbi ꝛ Beda.

C (Beda. Anim⁹ deo acceptus.) Hic nobis locus moraliter quidem intimat ꝙ ſit acceptabile deo q̄cqd bono animo attulerimus. Juxta vero leges allegorie diuites iudeos deſignant de iuſtitia legis elatos. Vidua paup eccleſie ſimplicitatē deſignat q̄ recte paupercula vocat: qꝛ vel ſupbie ſpiritū vel cōcupiſcētias tēporaliū vel pctā tanq̄ mūdi diuitias abijcit. Vidua vero qꝛ vir eius p ea mortē ptulit hec in gazophilatiū era mittit duo minuta: qꝛ in conſpectu diuine maieſtatis cū dilectione dei et primi ſeu fidei orationiſq; munera defert: q̄ conſiderata proprie fragilitatis minuta: ſed merito pie deuotionis accepta cunctis ſuperboꝝ iudeoꝝ opib⁹ preſtāt ex abundātia ſibi iudeus mittit in munera dei q̄ de iuſtitia ſua p̄ſumens hec apud ſe orat quaſi nō apud deū. Deus grās ago tibi: qꝛ non ſum ſicut ceteri hoīm raptores iniuſti. Omnē autē victū ſuū eccleſia in dei munera mittit qꝛ omne qꝺ viuit non ſui meriti: ſed dei eſſe muneris itelligit dicēs. (Luce xviij.) Deus ppitius eſto mihi peccatori. H Beda. (Dixit aūt tūc ieſus ad quoſdā) ꝛ quaſi ſingulares ꝛ ſe alijs p̄ponentes (qui in ſe cōfidebāt) ꝛ de pprijs meritis p̄ſumebāt (tāq̄ iuſti) p operib⁹ ſuis exterioribus (et aſpernabant ceteros) tanq̄ iniuſtos: et ſic dupliciter ſuperbiebant: ſcꝫ qꝛ de meritis confidebāt: et qꝛ ceteros deſpiciebant: ideo iuſti non erāt qꝛ humilitatē ſine qua nullus iuſtus eſt nō habebāt parabolā de phariſeo apparēte iuſto ꝛ publicano (Publican⁹ et phariſe⁹ orātes.) pctōre publico aſcendentib⁹ in tēplū ꝛ orātib⁹. Jn tēplū aſcendebāt: qꝛ tēplū in alto ſitū erat ꝛ aſcenſum .xv. graduū habebat (vt orarent) qꝛ hic eſt finis debitus eundi ad eccleſiā ſcꝫ ad orandū nō ad cōfabulandū: (Phariſeis.) nō ad vanitates videndū. Phariſeis quippe loquebat dñs q̄ inde phariſei. i. diuiſi dicunt: qꝛ apparentes iuſti ſe pre ceteris meliores eſſe putabant. His aūt vnū phariſeū dñs oppoſuit in quo quaſi in ſpeculo ceteri quales erāt videre potuiſſent. Et fortaſſe idem ipſe pñs ibi erat de quo dñs iſta dicebat. vbi Theo. (Theo.) Cauſa igit confidentiū in ſe non aūt totū attribuentiū deo ſꝫ ob hoc ceteros contēnentiū parabolam proponit oſtendens ꝙ iuſtitia q̄uis hoīem appropimet deo: ſi tñ aſſumat ſuperbiā ad infinitum deijcit hominē. Eſt autē ſuperbia dei contēptus. Quoties eñ aliquis nō deo ſed ſibi aſcribit bona que facit: quid eſt aliud ꝙ dei negatio: hec Theo.

¶ Phariſeus ſuperbus ſe iactabat et iuſtificabat: alios accuſabat ꝛ ſe eis p̄ferebat dicens. (D Phariſei iactātia.) (De⁹ gratias ago tibi: qꝛ non ſum ſicut ceteri hoīm. Jeiuno bis in ſabbato) id eſt in ſeptimana (decimas do oīm que poſſideo). Hec autē ſunt indicia ſupbie quā de⁹ a longe cognoſcit: ſed non ignoſcit. De vtraq; pte iuſtitie ſe laudat quarū vna eſt declinare a malo: altera facere bonū. De prima ſe laudat dicens: non ſum ſicut ceteri hoīm. de ſecūda dicēs: ieiuno bis in ſabbato: phariſeus ḡ bene dicitur quaſi diuiſus: qꝛ geſtu habitu et cōuerſatione erat a ceteris diſtinct⁹. Unde dicebat (non ſum ſicut ceteri hoīes) ꝛ verū dicit: non quidē in iuſtitia: ſꝫ in ſupbia. Male quippe incepit debuit eñ incipere a ſui accuſatione ſm illud puerbio. (puer⁹. xviij.) Juſtus in principio accuſator eſt ſui. in medio ſupplicare et orare. in fine grās agere. Sicut ſacerdos facit in miſſa ſua. Primo eñ accuſat ſe in gñali cōfeſſiōe. Scđo deū ſuppliciter depcatur multiplici oꝛone. Ultimo deo regratiat dicēdo. Jte miſſa eſt. vel Bñdicamus dño. ꝛ rñdetur Deo grās. Jpſe aūt nō ſe accuſauit ſed laudauit: non deū rogauit ſed laudanti inſultauit: nec gratias agendo dei dona ſed ſua merita p̄ſauit. Publice q̄dē arguere vitia oīb⁹ lꝫ nulli autē niſi paucis vt ad certā pſonā deſcēdāt in quo phariſe⁹ rephēſibilis erat. ſm Bedā. (Beda.) De verbis elati phariſei q̄b⁹ humiliari meruit poſſum⁹ e diuerſo hūilitatis formā q̄ ſublimemur aſſumere: vt ſicut ille ꝯſideratis et peioꝝ vitijs ꝛ ſuis virtutib⁹ eſt elat⁹ ad ruinam: ita nos nō noſtra ſolū pigritia: ſꝫ ꝛ melioꝝ ꝟtutibus īſpectis humiliemur ad gloriā. (Et publican⁹) hūilis (a longe ſtās, propter timorē q̄ſi nō eſſet dign⁹ appropinquare) nolebat nec oculos in celū leuare (propter pudorē: qꝛ iudicabat ſe indignum pre verecūdia pctōꝝ: q̄ſi p pctis nō audēs reſpicere celū) ſꝫ pcutiebat: pp̄ter cōtritionis dolorē (pect⁹ ſuū) tanq̄ totius mali originē (dicēs) per humilē cōfeſſionē (Deus) q̄ oīa potes (propiti⁹ eſto mihi pctōri) ecce ſui accuſatio ꝛ pura cōfeſſio: ꝛ iſta faciūt ad peccatorum remiſſionē. (E Hūilitatis indicia.) Hec enim ſunt indicia humilitatis quā deus de ppe aſpicit ꝛ cognoſcit. Merito aūt pectus percutiebat: qꝛ ibi peccauerat vbi fons ꝛ fouea ꝛ origo mali erat. Jbi eñ eſt coꝛ bonoꝝ omniū atq; malorum ſecretarium. Jnde omnia bona ꝛ omnia mala procedunt. (Augu.) Hoc ergo publicanus percutiebat: qꝛ ſm Aug. eſt arguere qꝺ latet in pectore ꝛ euidenti pulſu occultum peccatum caſtigare ac pectus percu-

tiēdo ſe de ipō quodā mō vindicabat ꝛ dicebat (deus ꝓpitius eſto mihi pctōri). Nō attendas ꝗ huiꝰ praui cordis conſilia: dele pctā ꝛ ꝓpitius eſto. Nihil in me vn̄ tibi placere ꝛ veniā cōſequi debeā: quoniā corde ꝛ corpore cogitationibꝰ ꝛ opationibus tibi peccaui. Omnibꝰ iniquioꝛ ego ſum: ꝛ niſi per miſericordiā tuā ſaluari nō poſſum. Ideo: ꝙ (ꝓpitiꝰ eſto mihi peccatori). Publicanꝰ

F Publicani. quaſi publicꝰ pctōꝛ dicitur. Publicani em̄ dicebātur exactores vectigalium publicorum: ꝛ exactio tributi erat cōtra legē: ideo exactores pctōres vocabantur. Iſte ergo ſicut humilis appropinquare nō audebat vt deꝰ ad eū appropinquaret nō aſpiciebat vt aſpiceret: percutiebat pectus ſuum penas de ſe erigēs vt deꝰ parceret: confitebatur vt deus ignoſceret: ꝛ nō minꝰ ſe accuſabat ꝙ phariſeus ſe iuſtificabat. Sed quo fructu: qua mercede: qꝛ ignouit deus qđ ipſe agnouit: ꝛ iuſtificatꝰ inde receſſit. vnde ſequitur (Amē). i. vere (dico vobis deſcendit) ſcꝫ de domo dei (hic) ſcꝫ publicanꝰ (iuſtificatꝰ). i. de impio ꝑ grām factꝰ iuſtꝰ (in domū ſuam ab illo). i. plus ꝙ ille: vel (ab illo). i. pre illo remanēte in fecibꝰ ſuis: ꝛ merito magis ꝙ ille: qꝛ habebat ille iuſtitiā ſuā preſumptā: hic verā: ille apud ſe de operibus: hic vero apud deū ex fide iuſtificatꝰ eſt: ille eñ ſuperbe de bonis gloriabatur: hic humiliter mala cōfitebatꝛ. Sed ſm̄ Aug. Melioꝛ eſt i malis factis humilis ꝯfeſſio ꝙ i bonis ſuꝑba glīatio. Et hic eſt argumentū qđ melioꝛ eſt pctōꝛ humilis ꝙ iuſtus ſuꝑbus: qꝛ eo ipſo ꝙ peccatoꝛ ſe humiliat: iā non eſt peccatoꝛ ꝛ iuſtus eoipſo ꝙ ſuꝑbit iaꝫ non eſt iuſtus.

Augu. cōfeſſio hūilis.

G Augu.

Luc. xv.

vñ Aug. Enumerationi meritoꝝ ꝓfertꝛ confeſſio peccatoꝝ: ꝓpter qđ dicitꝛ. Gaudiū eſt angelis dei ſuꝑ vno peccatore pniam agēte ꝙ ſuꝑ nonagintanouē iuſtis q̇ non indigēt pnīa. i. qui non reputāt ſe indigere illa.

Superbie repreſſio. In quo miro modo repmitꝛ ſuꝑbia humana: vt non de ſuis meritis hoies ꝓſumant.

Beda. vbi Beda. ꝙtā venie fiduciā digne penitētibus prebet: qđ publicanus qui reatū ſue nequitie perfecte cognouit ſicuit confeſſus

Ambꝛ. eſt: ꝛ ſi iniuſtus ad tēplū venit iuſtificatus a tēplo redijt. vbi ꝛ Ambꝛ. Introduxit phariſeū et publicanū in tēplo orātes et docuit etiā ſi bona cetera habeat ꝙ magis ſuperbus oſtendat ꝙ hūilis q̇ nulla virtutū dote ſubnixꝰ ſit. Studuit eñ diabolꝰ ſupplātare bonis operibus intentos ꝙtū laborauit phariſeus ille ne raperet aliena: ne iniuſtus eſſet: ne adulteraret: ne peccaret ſicut publicanꝰ: vt bis in ſabbato ieiunaret: vt decimas daret oīm q̄ acquireret. Quis nr̄m hec fecit? Aduertit hoc diabolꝰ ꝛ prodit cū vlcere graui vt mente carnis inflatꝰ in eo in q̄ laudabilis foꝛe crederetur ibi reprehenſibilioꝛ iudicaretꝛ. hec Ambꝛ. Hic ergo oſtēditꝛ nō ex operibꝰ eē gloriādū ſꝫ hūiliter in grā cōfidēdū. vñ Baſil. Cū acceſſeris ad ꝓdicandū dn̄m ꝓſterne te humiliter in conſpectu eiꝰ nec poſtules q̇cꝙ quaſi ex grā meritoꝝ tuoꝝ. Et ſi ē tibi cōſciētia alicuiꝰ boni opis cela illā vt te ſilentiū agente multiplr̄ tibi reſtituatꝛ a dn̄o ꝛ pctā tua cito ꝓduc in mediū vt deleat ea deꝰ cū cōfeſſus fueris ea. Nō te iuſtifices orās ne ſicut phariſeꝰ ille exeas condēnatꝰ. Memēto publicani vt ita ſicut ille veniā delictorum tuoꝝ inuenias. hec Baſiliꝰ. Ubi ꝛ Chriſo. Geminas aurigas et duas bigas in ſtadio poſitas ſermo ꝓſens ꝓponit. In altera quidē iuſtitiā cū ſuperbia: i altera pctm̄ ꝛ humilitatē. Et vides bigā pctī ſuperare iuſtitiā non ꝓprijs viribꝰ ſed humilitatis coniuncte illā vero deuictā non fragilitatē iuſtitie ſed mole ꝛ tumore ſuperbie. Nam ſicut humilitas ꝑ ſui eminentiā pctī pōdus ſuperat ꝛ ſaliēs attingit deū ſic ſuꝑbia ob ſui molē de facili iuſtitiā deꝓmit. Si ergo plura facta ſtrēnue geras: putas autem te poſſe preſumere tota caruiſti oratione. Si vero mille feras in cōſciētia faſces reatuū ꝛ h ſolū de te credas ꝙ es infimꝰ oim multā obtinebis ante deum fiduciā. Hec igitꝛ faſtus inflatio ab ipſis celis poteſt deprimere non cauentem: humilitas vero ꝛ ab ipſo abyſſo reatuū hoiem ſublimare. Hec enim pre phariſeo publicanū ſaluauit latronem ante apl̄os in paradiſum duxit: illa xp̄o incorpoream ingreſſa eſt poteſtatē. Ceterum ſi iuxta delicta humilitas tam facile currit vt ſuperbiā iuſtitie tranſeat ſi iuſtitie coniunxeris eā quo non ibit: Aſſiſtit ipſi tribunali diuino in medio angeloꝝ cum fiducia multa. Rurſus ſi faſtus ꝯiunctꝰ iuſtitie eā deprimere potuit ſi coniunctus ſit pctō in ꝙtā gehēnam detrudet: Hec dico nō vt negligamus iuſtitiā ſed vt faſtū vitemus. hec Chriſ. Deinde ſue ſnīe cām aſſignās. ſ. ꝗre publicanus magis iuſtificatꝰ deſcēdit ꝯñr inferendo ſubiungit. (Qꝛ ols) generaliter ſine exceptione. ſ. ſiue laicus: ſiue clericus: ſiue religioſus. Item ſiue paruus: ſiue mediocris ſiue quātūcunꝙ magnꝰ (q̇ ſe exaltat) ſuperbiendo ſicut fecit phariſeꝰ (humiliabitꝛ) ꝛ deijcietꝛ vel in hoc ſeculo per miſeriam: vel in futuro ꝑ penā eternā (et qui ſe humiliat) ſpōte per verā pnīam et pctōrū confeſſione (exaltabitꝛ). i gl̄ia per remunerationē. Nā ſm̄ Sapi. Ante ruinā exaltatꝛ coꝛ ꝛ ante gloriā humiliatur. Et vt vulgariter dꝛ non eſt vallis que nō habeat collem: nec eſt collis qui nō habeat vallē. Sicut ergo publicanꝰ ſe hūiliando eſt exaltatus: ita ꝛ phariſeus ſe exaltando eſt hūiliatus. Sicut enim in ſtatera materiali vna

Gloriandū non eſt.

Baſil.

Chriſ.

H Humilitatis potentia.

Puer. xvi.

parte depreſſa: altera eleuat et ecōuerſo: ſic in ſtatera diuine iuſticie decretū ē: vt q̄ eleuant p ſupbiā in pñti vita deprimant p penā cōfuſibilē in futuro: et ecōuerſo: q̄ ſe deprimūt in pñti ob dei reuerētiā eleuabunt in futuro ad gloriā. Si ergo ſic rephendit ꝛ confundit q̄ ſupbe grās agit ꝛ cetera bona facit: qd de illo erit q̄ gratiā ipugnat et non bona facit? Certū itaq; tene ſuperbe: q2 ſi hūiliat⁹ non fueris deo: velis nolis hūiliaberis diabolo. Et iō caueat qſq; ne ſibi ſupbia dominet: q2 vt ait Aug. Ue hoi cuius auriga ſupbia ē: neceſſe ē em vt in preceps eat. Si conſiderem⁹ exitū rei in lucifero ſupbiēte ꝛ xpo humiliāte: l eua elata ꝛ in vgine humiliata: in diuite purpurato: et in lazaro vlcerato: in phariſeo ſe extollente et publicano penitēte: videbim⁹ manifeſte q̄ veꝝ ſit qd hic dñs dicit: q2 ois qui ſe exaltat humiliabit: ꝛ q̄ ſe hūiliat exaltabit. Et ideo bñ dicit qdam phs. Inter ſapiētes ſapientioꝛ eſt q̄ hūilioꝛ eſt. Hic aūt vſicul⁹. ſ. (ois qui ſe exaltat humiliabit: ꝛ qui ſe humiliat exaltabit) totiens a dño in euāgelio iterat vt deprimat ſupbiā quā ſup oia vitia deteſtat: ꝛ humilitatē cōmēdat quā ſuper oēm virtutē ꝛ ſepius laudare dinoſcitur. Radix em olm maloꝝ ſupbia: ꝛ cuſtos oim virtutū humilitas eſt. Uñ Theo. Q2 em ſupbia plus q̄ alie paſſiones vexat hoim mētes: iō crebrius de hac monet. vñ Chri. Sim⁹ itaq; humiles vt ſimus excelſi. etem cū abundātia multa hūiliat deſpectio. Nihil enim itaq; de⁹ auertit ſicut ſupbiā: ppterea et a pncipio oia fecit vt hāc auferat paſſionem: ppter hoc mortales facti ſum⁹: et in miſerijs ꝛ planctib⁹ ppter hoc in laboꝛe ꝛ ſudore in laboꝛatione cōtinua ꝛ miſeria. Etem a deſpectione peccauit prim⁹ hō expetens dei equalitatē: ppter hoc neq; q̄ habebat manſit habēs: ſed ab his cecidit. Tale ei qd eſt deſpectio q̄ non ſolū nullā nobis adijcit correctionē vite: ſed q̄ habem⁹ abſcindit et his officit: ſicut humilitas nō ſolū coꝝ que ſunt nihil abſcindit: ſed q̄ non ſunt adijcit. Hāc itaq; zelemur: hāc pſequamur: vt ꝛ pñti potiamur honoꝛe ꝛ futura fruamur gloria. Miſtice p phariſeū iudaicus ppl's deſignat q̄ ex bñficijs legis ꝛ pphetaꝝ ſuſceptis de ſua ſanctitate preſumens gentiles aſpernabat: per publicanū vo gentilis qui pctā ſua aplis pdicantib⁹ recognoſcēs humiliter ea confitebat ppter qd gētilis iuſtificat⁹ eſt p fidei xpi receptionē: ꝛ iudaicus dānatus p ſuā obſtinationē. vñ Beda. Typice autē phariſe⁹ ē ppl's iudeoꝝ q̄ ex iuſtificationib⁹ legis extollit merita ſua. Publicanus vero gentilis ē qui lōge a deo poſitus confitet pctā ſua quoꝝ vn⁹ ſupbiendo receſſit humiliatus: alter lamentando ap-

I Superbie deteſtatio. — Augu. — Theo. — Chriſ. — K miſtice. — Beda. — Typice.

propinquare meruit exaltatus. ¶ Moraliter hi duo hoies ſignant vniuerſitatē hoim. ſ. iuſtos phariſe⁹ ꝛ ipſos publicanus: vterq; debēt aſcēdere in tēplū ad orādū ipi⁹ p veniā: iuſt⁹ p pſeuerātia. In tēplū aūt ſpūale qd eſt de⁹ debem⁹ aſcendere orādo: q2 ſm Damaſce. Orō eſt aſcēſus mētis i deū. ꝛ ſʒ Aug. Orō eſt pius affect⁹ mētis in deū direct⁹. (Principes autē ſacerdotū) ſcʒ pōtifices q̄ in ſpūalib⁹ preerāt (ꝛ ſcribe) qui doctrine legis ꝛ pphetarū intēdebāt. (Et pncipes plebis) qui cū tpalibus diſponēdis pſidebant moti cōtra ieſum inuidia ꝛ rācore (querebant eū pdere) q̄ tñ venerat eos ſaluare excogitantes diuerſas vias et modos quō poſſent illū occidere. vñ Bernar. O bone ieſu totus mund⁹ vr cōtra te cōiuraſſe ꝛ hi in pſecutiōe tua primi ſūt q̄ vidētur regere ppl'm: dirigere principatum (et non inueniebāt qd facerēt illi) .i. cauſam rationabilē cū occidendi cū eſſet iuſt⁹ ꝛ innocētiſſim⁹: nec etiā audebant timoꝛe ppli: q2 (ois ppl's audiebat illū ꝛ admirabat ſup doctrina ei⁹) vñ Beda. Querebant illū pdere: vel q2 quotidie docebat in tēplo: vel q2 latrones eiecerat de templo vel q2 veniens illuc q̄ſi rex ꝛ dñs a credentiū turba laudeʒ hymni celeſtis accepit vel q2 ſuo magiſterio neglecto plures ad eū audiendū confluere cernebant. vbi ꝛ Cyrillus. Decebat autē ex his q̄ xps dixerat ꝛ fecerat eū adorare vt deū: ſed ipſi nequaq̄ hoc facientes q̄rebant eū occidere: ſed vt ait Greg. Redēptoꝛ nr̄ pdicationis vba nec indignis nec ingratis ſubtrahit: nā ſubdit. Et erat tunc docēs q̄tidie in tēplo reddēs eis bonum p malo. Q2 em erat prim⁹ paſſioni inſtabat docēdo. Ecce optia cōmutatio: q2 de domo negociationis facta ē ſchola veritatis: tēplū orationis: loc⁹ deuotionis. vbi Gregor. Nūc vſq; agit qd factū fuiſſe phibet. Cum em mētē fideliū ad cauēda ſubtilit erudit ꝛ q̄tidie vitas in templo docet. Et ſtetit ieſus publice in tēplo pdicās pplo ꝛ rñdens pncipibus vſq; q̄ſi ſero: ꝛ tota die ipſi ꝛ ſui ieiunarūt. (Et circūſpectis oib⁹ cū iam veſpertina eſſet hora) q̄ erat hora declinandi ad hoſpitiū ꝛ nullus inuitaret vel colligeret relictis illis (exijt) de ciuitate et redijt in bethaniā cum duodecim (vt qd in vrbe magna nō inueniebat in agro paruo haberet hoſpitiū) ibiq; manſit apud marthā et mariā et lazarum et docebat eos de regno dei. Ubi arguit duricies ꝛ ingratitudo iudeoꝝ q̄ doctoꝛē quē glorioſe et honoꝛifice vt regē ꝛ gaudioſe ſuſceperant ꝛ q̄ p totaʒ diē vſq; ad veſperā eos doctrina pauerat hoſpitio nō ſuſceperunt ꝛ fameſcētē nō pauerūt. Circūſpexit em dñs q̄ nihil de pprio vbi hoſpitaret habuit ſed oī beniuolentia

Moraliter. — Damaſce. — Augu. — Bern. — Beda. — Cyrill⁹ — Grego. — Grego. — L Iudeorum ingratitudo.

indiguit: si q̄s eū in domū suā vocaret vel
reciperet ⁊ null⁹ est inuēt⁹ bn̄dictiōe pacis
xp̄i dignus. vn̄ in hoc ꝙ dimisit eos corpora
liter ostēdit facto eos ꝓpter ipsoꝝ cecitatē
esse dimittendos a deo spūaliter. vbi Hier.
Hiero. Hinc aūt intelligendū ē ꝙ xp̄s fuerit tante
Adulari noluit xp̄s. paupertatis: ⁊ ita nulli adulat⁹ sit vt in vrbe
maxima nullū hospitē: nullāq; mansionem
inuenerit: sȝ in vico puulo apud lazaꝝ soro
resq; ei⁹ habitauerit. Eoꝝ q̄ppe vicus be-
Chris. thania ē. vbi ⁊ Chris. Et relictis illis tanq̄
excecatis p̱ inuidiā abijt foras extra ciuita
tē in bethaniā vt recedendo cōpesceret q̄s
r̄ndendo non potuit: q² malicia nō instruit̄
sermonib⁹: sed excitat̄. Malū eī hoīez me-
lius locum dando potes vincere q̄ respon-
dendo. Nā si contēdis irrationabilē placa-
re ⁊ illum non placas ⁊ teipsum subuertis.
¶ Et mansit ibi apud lazarū ⁊ sorores eius
vt illic requiesceret corpaliter vbi ⁊ spūali-
ter repausabat. Nā scōꝝ viroꝝ est non ibi
q̄rere mansionē vbi clariores sunt viri: sed
vbi fideliores: nec gaudent vbi epule large
Beda. sunt: sed vbi sanctitas floret. hec Chris. Ubi
etiam Beda. bn̄ aūt dicit̄ quia circūspectis
oibus exiuit in bethaniā. Inspicit q̄ppe in-
tern⁹ arbiter oim corda: ⁊ cum in ꝯdicenti-
bus ac resistentib⁹ veritati non inuenit vbi
caput reclinet secedit ad fideles: ⁊ in eis q̄
obediūt v̄bo mansionē sibi vna cū p̄re face
M re gaudet: bethania nāq; dom⁹ obedientie
dr̄. hec Beda. ¶ Nota ergo ex premissis q̄d
Loca tria intrauit xp̄s. xp̄s tria loca intrauit. s. hierl̄m: tēplū ⁊ be-
thaniā: p̱ que loca significat̄ mēs humana
que dȝ esse pacifica: et tūc est hierosolyma
q̄ interpretatur visio pacis: dȝ esse dei habi-
tatio grata: ⁊ tūc ē tēplū dei viui acceptū:
Bethania. dȝ etiā esse ad obediendū prona: ⁊ tūc ē be-
thania q̄ interpretatur domus obedientie.
Ingrediēte aūt dn̄o in primū locū. s. hieru-
salē tota ciuitas ē cōmota: q² intrante dn̄o
aīam per grām preuenientē oēs vires aīe
debent cōmoueri p̱ dolorē ⁊ ꝯtritionē pcti.
Cū vero intrauit templū eiecit vendentes
et ementes ac mensas ⁊ cathedras euertit:
q² postq̄ xp̄s intrauit in cor hoīs per grām
preuenientē mouendo ipsum ad contritio-
nē intrauit postea in ipsum per gratiā pro-
ficientē purgando illud ⁊ eiiciendo in pec-
cata p̱ cōfessionē: ⁊ tūc xp̄s sanat illud dā-
do indulgentie remissionē. vn̄ subditur ibi
de infirmoꝝ sanatione. Deinde xp̄s intra-
uit bethaniā q̄ interp̄tat̄ dom⁹ obedientie
q² postq̄ intrauit cor p̱ gratiā p̄uenientem
⁊ ꝓficientē inducendo ip̄m ad cōtritionē et
confessionē ꝯsr̄ intrat per gratiā perficien-
tē ipsum per obedientie satisfactionē: ille
Contēplatio. eīn vere obedit qui de omnibus peccatis
suis plene satisfacit. Conspice igitur nunc
bene dominum quia valde humiliter ve-
dit per ciuitatem cum illis paucis qui sic
honorifice venerat mane cum multis. Ex
quo potes considerare quia parum est cu-
randum de humano honore qui sic termi-
natur in breui: et q² in cursu huius vite ri-
sus dolore miscetur: et extrema gaudij lu-
ctus occupat. Potes etiā considerare q̄uo
sui gaudebant q̄n honorabātur a turbis: ⁊
multo magis q̄n bethaniā redierunt illesi:
q² maxime timebant q̄n hierl̄m ibat ꝙ tūc
q̄libet die faciebat. Quāuis enim al's sepe
marie tn̄ a p̄cedenti die sabbati vsq; ad vi-
giliā cene locutus est iudeis et operat⁹ est
palā in hierl̄m. (Erat aūt tūc q̄tidie docēs
in tēplo) ꝓpter doctrine autoritatem: loci
celebritatē: ac ppl'i frequentiā et auditoꝝ
pluriū vtilitatē (noctib⁹ v̄o exiēs moraba-
tur in mōte oliueti) . s. in bethania q̄ erat in
latere mōtis eiusdē vigilans ⁊ orās ac do-
cēs discipulos et confortans. In hoc dedit Predicatorū
exēplū p̄dicatoribus ⁊ doctorib⁹ euangelij exēplū.
vt diebus doceāt ⁊ noctib⁹ sint in oratione
dei. Ut ibidē hauriāt q̄d auditorib⁹ infun-
dāt in mane sequēti. Siue etiā in ꝓsperita-
te sim⁹ que p̱ diē significat̄ siue i aduersita-
te q̄ p̱ noctē intelligit̄ sp̱ doceam⁹ ⁊ orem⁹
ac bonū faciam⁹ inquātū valem⁹. vn̄ Sap̄. Eccl'i.
Mane semina semē tuū ⁊ vespere ne cesset xi.
manus tua: q² nescis q̄d magis oriat̄ h̄ an
illud. Et si vtrūq; sil' melius erit. Per mane Mane
eīn intelligi pōt tp̄s pacis ⁊ ꝓsperitatis: et Vespere.
per vespere tp̄s tentatiōis ⁊ aduersitatis in
quib⁹ semp̱ bonū operari nec tp̄e hoc vel
illo a bo no ope cessare debem⁹ q² q̄d hoꝝ
maiorē fructū nob̄ afferat ignoram⁹. Et h̄
facere debem⁹ i mōte oliueti. i. in culmine
mie ad ꝓximū. nō eīn meret̄ ipetrare miaȝ
a deo q̄ non facit miaȝ cū ꝓximo. Et est no-
tabile ꝙ imminente morte magis instabat
xp̄s p̄dicationi: q̄d est cōtra multos q̄ in se-
nectute dant se ocio ⁊ quieti cū adhuc pos-
sent multorum ꝓdesse saluti. (Et ois ppl's)
attractus efficacia et dulcedine doctrine
sue (manicabat). i. mane festinabat (ad eū i
templo vt audiret ab eo v̄ba vite: hoc est
mane cum festinatione accelerabat venire
ad locū p̄dicationis sue: a mane eīn dr̄ ma-
nicare. vbi Cyrill⁹. Ppl'o antē ante lucanū Cyrill⁹
venienti ad eū cōgruū erat dicere. De⁹ de⁹ Ps. lxij.
me⁹ ad te de luce vigilo. Et q² dn̄s sic die-
bus ⁊ noctib⁹ tunc p̄cipue laborauit: nō to-
ta illa septimana penosa dr̄: q² p̱ totā illaȝ
laborauit recreando sicut p̱ primā mundi
hebdomadā operat⁹ est creando. Et q̄ vna
septimana cuncta creauit multo labore
hac septimana hoīem refecit. vnde Beda. Beda.
Que v̄bis p̄cipit dn̄s suis confirmat exem-
plis. Nā qui nos an̄ repentinū iudiciū vni-
uersalis aduentū ante incertū singulorum
nr̄oꝝ exitū delitijs simul et curis hui⁹ vite

neglectis ad vigilādū hortaṫ ⁊ orādū:⁊ ipſe
impēdente ſue tpe paſſionis doctrine vigi-
liiſqꝫ et ꝑcib⁹ inſtat pariter ⁊ exemplo inſi-
nuās hoc eſſe digne deo vigilare dcō vl̕ ſcō
ꝓrimis q̇buſqꝫ viā ꝟitatis oſtēdere et eos
ꝓ q̇b⁹ paſſur⁹ erat:vl̕ ꝟbo ad fidē ꝓuocās
vel patri orōne ꝯmēdās. Et nos quoqꝫ cum
inter ꝓſpera ſobrie ⁊ iuſte ⁊ pie ꝯuerſamur
inter aduerſa ꝟo nūq̄ de diuine mie celſitu
dine deſperam⁹ dieb⁹ ꝓfecto cūctis i tēplo
docem⁹ ⁊ fidelib⁹ opis boni formā ꝑbem⁹:
noctib⁹ ꝟo i mōte oliueti moramur q: i te-
nebꝛꝫ āguſtiaꝝ gaudiū ſpūalis ꝯſolatiōe re
Ps.lj. ſpiram⁹:iuxta eū q̇ dixit. Ego āt ſicut oliua
fructifera i domo dn̄i ſperaui i mīa dei mei:
id eſt ſicut is q̇ mie fructū q̇b⁹ voluit ipēdit
ei a dn̄o miſerēdū eē nō ambigo. Et ad nos
q̊ꝫ audiēdos ois ppl̕s manicat cū vl̕ diſcuſ
ſis opib⁹ tenebraꝝ vl̕ euictis dei gratia ne
bulis ꝑſſurarū:ſicut in die honeſte ambulā
tes:nō in comeſſationibus et ebrietatibus
nos filii lucis imitanṫ. Hec Beda. Oratio.

Deus omnipotēs ꝑſta mihi pau-
peri tibi derelicto vt duo minu-
ta.ſ.corpus ⁊ aīam que de te ha-
beo tibi cū deuotione offeram:vt
vtroqꝫ tibi ſeruire et placere va-
leā. Miſerere ſupplici tuo:q: non ſum ſicut
innumeri ſerui tui iuſticie merito glorioſi
velut etiā multi poſt flagitia penitendo ti-
bi facti deuoti. O deus propicius eſto mihi
peccatori:⁊ reſpice me oculis mie q̇bus pu
blicanū reſpexiſti:vt ꝑ verā cordꝫ orꝫ ⁊ opis
humilitatem corā te merear iuſtificari ⁊ cū
hominibus exaltari. Amen.

¶ De maledictione ficulnee et grano frumēti et de pricipe mūdi. Capitulum.xxxj.

A Mat. xxj. Jo.xij. Sequēti āt
die ſcꝫ feria ſecunda iterū
(mane)et diluculo exiens
ieſ⁹ a bethania ⁊ rediēs i
hierl̕ꝫ(eſuriit)ſꝫ ſuſpitio
nē diſcipuloꝝ:eo ꝙ ad ar-
borem acceſſit. Ubi nota
morem ſtudioſi opatoris
Eſuri-es xpi, dū dr̄(mane)reuertiſſe in
ciuitatē vt ꝑdicaret:⁊ vt aliquos deo patri
acq̇reret.(Eſuriit)aūt nō q̄ſi hō indigēs ci-
bū corꝑalē:ſꝫ q̄ſi de⁹ miſericors humanam
ſalutē. Un̄ iſta eſuries naturalis nō fuit q:
in ſero ꝑcedēti comederat:nec adhuc hora
comedendi erat:ſꝫ ſicut maledictio arboris
de qua ſubdiṫ figurabat maledictionēꝫ in-
fructuoſi:ſic iſta eſuries ſignificabat deſi-
deriū xp̄i de ſalute ppl̕i. Et iō adhuc mane
eſurit q iuſticiā eſurit.(Et videns arborem

fici)inter bethphage ⁊ mōtē oliueti ſec⁹ viā
acceſſit ad eā)et nullū in ea fructū niſi tm̄
folia inueniens maledixit ei dicēs(nūq̄ ex
te fructus naſcaṫ in ſempiternuꝫ:et ſtatim
aruit.) Uenit dn̄s ad ficulneā non cā inue-
niēdi fruct⁹ q̇b⁹ eſuriēs reficereṫ. ſciebat ꝙ
in martio tp̄s ficuū nō eſſet:ſed adiuit pro-
pter miraculū vt apoſtolos ad fidē confir-
maret. vn̄ ſꝫ Chri. Maledixit dn̄s ficulnee Chriſ. ficulnee maledictio et ei⁹ cāe.
nō q: fructū i illa nō inuenit cū nō eſſet tp̄s
ficuū:ſꝫ diſcipulorū gr̄a vt conſiderēt:et vt
diſcerēt ꝙ poſſit etiā iudeos perſequentes
ſiccare et in momēto exterminare. Jō neqꝫ
in alia plāta:ſꝫ i omniū humidiſſima mira
culum hoc fecit:vt et hinc maius appareat
hoc miraculū. Ad hoc eīn dn̄s miraculum
fecit vt diſcipulos in fide ſolidaret:q: vt ait
Hiero. dn̄s paſſur⁹ in populis et baiulatu- Hiero.
rus ſcādalū crucis voluit diſcipulorū aīos
ſigni anticipatione firmare. Quod etiaꝫ in
ſignū ſynagoge maledicte et arefacte ieſus
fecit in qua fruct⁹ iuſticie non inuenit. Ar-
bor eīn fici eſt ſynagoga ꝓpter multitudi-
nē granorū ſub vno orice.i.hoīm ſub vna le
ge et vna propter vniformitatē ritus:q: ſe-
cus viam erat:quia legem habebat ſed nō
in via:quia non credebat i xp̄m qui eſt via
ad quam venit ꝑ p̄ntiam corporalē et ꝑ do
ctrinā ſpiritualē.(Et nihil inuenit in ea)li-
cet multum queſierit exemplis:doctrinis:
ſignis et miraculis(niſi folia).i. ꝟba legis
et traditiones phariſeorū abſqꝫ vllis fructi
bus. Sancti eīn habēt et folia ꝟboꝝ:et flo-
res morū ⁊ fructus operū. Per talē ēt arbo
rem virentē foliis et carentē fructib⁹ poſ-
ſunt intelligi hypocrite ⁊ ſimulati exiſtētes
extra viam iuſtitie et non via poſiti per ſi-
mulationē ꝟtutū foliis circūdati:ſed a fru
ctu iuſticie alieni:quia exterior eīn apparē-
tiā ſanctitatis habētes interius ſunt vacui
ab operib⁹ ꝟitatis ⁊ infructuoſi ⁊ iō a dn̄o
maledicti fiūt aridi ⁊ hūore deuotiōis priua
ti. vn̄ Chri. Folia veritatis ſunt ſpecies tā-
tummodo ſanctitatis in hoīe aut ſine fru- Chriſ. Folia.
ctu ꝟba religioſa. Quicūqꝫ ergo religioſus
ideſt arbor rationabilis ꝓfiteṫ ſe eſſe dei et
iuſtitiā nō operaṫ eſt arbor tantūmodo fo-
lia habēs ſine fructu. Secus viā autēꝫ eſt
iuxta mūdū. mūd⁹ eīn via ē cōis ꝑ quā oēs
trāſeūt q̇ naſcunṫ. Quicūqꝫ ḡ hō fidel̕.i.ar-
bor rōnabilis iuxta mūdū vixerit nūq̄ pōt i
ſe iuſticie fruct⁹ tenere. Trāſeūtes eīn ⁊ re
trāſeūtes demones vl̕ miniſtri ipſorū ꝑ viaꝫ
i.vagātes ꝑ mūdū iſtū excutiūt eos. Sicut
ḡ difficile eſt arborē iuxta viā poſitā fruct⁹
ſuos vſqꝫ ad maturitatem ſeruare:ſic diffi-
cile ē virū fidelē iuxta iſtū mūdū viuētē in
ramis.i.i actib⁹ ſuꝫ iuſticiā imaculatā vſqꝫ
ad finē ſuaṫ. Si vis ḡ fruct⁹ iuſticie ad fidē
teneṙ recede de via ⁊ plāta i loco ſecreto:vt

nec mūdꝰ tecū aliq̄d habeat cōe nec tu cū
mūdo. hec Chꝛ. Cū itaq̄ eſuriēs dñs ficꝰ
q̄ſiuit aliq̄d aliō ſe q̄rere ſignificauit non ei
ficꝰ ſꝫ fidē neq̄ fructꝰ arboꝛis: ſꝫ fructꝰ ope

B
Beda.
Parabolas fecit et dixit dominus.

ris q̄ſiuit. Ex h ergo ſꝫ Bedā pꝫ ꝙ ſicut do
minꝰ multa dixit in pabolis ita ꝛ fecit. Cur
em̄ in ficu fructuꝫ q̄reret cuiꝰ tp̄s nōdū eſſet
q̄libꝫ hō ſciret et ob eam eterne ſterilitatis
maledictione dānaret: qꝛ plebem quā doce-
bat v̄bo terruit facto ne q̄s hn̄s folia .i. ver-
ba iuſticie ſine fructu operū mereat̃ excidi
ꝛ in ignē p̄ici. Unaq̄q̄ em̄ arboꝛ nō de flo-
ribꝰ: non de folijs: ſed de fructu ſuo cogno-
ſcit̃: ſic vnuſq̄ſq̄ hō non de eſtimatiōe fame
vel ſermonis pompa: ſꝫ de ſuaꝝ teſtimonio
pbat̃ actionū. Hec āt maledictio ficꝰ marie
in nobis timēda eſt: qꝛ folia .i. v̄ba non v̄ti
mus in opa. Jā em̄ ſecuris ad radicem poſi
ta eſt. Et ingreſſus ieſus in ciuitatem venit
in templū ſecūdū ſuam cōſuetudinē: qꝛ ſem
per locum dei viſitare cōſueuit ꝛ patri exhi
bere honoꝛeꝫ. (Erāt autē gentiles quidā ex
his qui aſcenderāt in hieruſalem vt adoꝛa-
rēt in die feſto) qꝛ templū pro ſui ſanctitate
in reuerētia a gētibꝰ in circuitu iudeoꝛum
erat: ꝛ eiꝰ famoſitas non tātū latinos et iu-
deos ſed et gētiles trahebat vt de eunucho
candacis regine patebat. Jſti ergo qui xp̄i
miracula audi erant: ideo eū videre et eius
doctrinam audire volebant. Et acceſſerūt
ad philipū: qꝛ videbāt eū piū ꝛ maſuetum ꝛ
ſe non reputabant dignos vt venirent per
ſeip̄os: et rogabāt eū dicētes. Dñe volumꝰ
ieſum ꝛ ſaluatoꝛem oīm (videre.) Et ꝯgruē-
ter ad philippum acceſſerunt pꝛius: qꝛ ipſe
pꝛiꝰ pꝛedicauit gentibus ſcꝫ ſamaritanis.
¶ Jn his gentilibꝰ pꝛefigurabat̃ conuerſio
gentiū per pꝛedicationē apoſtoloꝝ in pro-
ximo ſecuturam: ꝛ ꝙ gentes miniſterio eoꝝ
ad fidem cōuerſe deſiderēt ieſum gloꝛifica
tum in patria. (Uenit philippus ꝛ dixit an-
dree) qꝛ andreas pꝛimus xp̄i erat diſcipu-
lus ꝛ magis familiaris dño ꝙ̄ philippus: et
etiā qꝛ philippꝰ p andreā cōuerſus fuerat
ꝛ iō de ꝯſilio ꝛ auxilio eius circa hoc agere
volebat. Jn quo dat̃ nobis exēplum oia fa-
ciēdi de cōſilio maioꝛū. (Andreas rurſum
ꝛ philippus dixerunt) ambo ſimul hoc dño

Miſtice.
Philippus.
Andreas.

(ieſu) tanꝙ̄ ſuperioꝛi. ¶ Miſtice philippus
qui os lāpadis dicit̃ ſignat veritatem. An-
dreas autē virilis que duo intellectū ꝛ af-
fectū xp̄o adducunt in conuerſione aiaꝝ.
Jeſus vero audiēs deuotionē gentiliū qui
iā erāt diſpoſiti ad credēdū: vidēſq̄ eos pro
perare ad fidē ꝛ intelligens in eis quodam
modo inchoari gentiū conuerſionem pꝛe-

Clarificatio xp̄i.

nunciauit ſue paſſionis tempus imminere
poſt ꝙ̄ paſſionē immediate gentes erāt re-
cipiende di. (Uenit hoꝛa vt clarificet̃ filius
hoīs). q. d. iudei nolūt credere quos pamū
volui lucrifacere: plenitudo gentiū creditu
ra eſt: qꝛ veniūt gentes ad credēdū q̄bꝰ filiꝰ
eſt clarificādꝰ. Jn paſſione q̄ppe ſua fuit fi-
liꝰ clarificatꝰ p ſigna oſtēſa. Fuit etiā clari-
ficatꝰ in ſua reſurrectiōe ꝛ aſcēſiōe. Jtemq̄
i gētiū ꝯuerſiōe: qꝛ deitatē eiꝰ confitent̃ vbi-
q̄. Uerūtamē p congruū oſtendit exēplū ꝙ
moꝛs eiꝰ debeat ꝯuenire conuerſionē genti

C
Granū frumēti.

liū dicēs. (Niſi granū frumēti cadēs in ter
rā moꝛtuū fuerit ip̄ꝫ ſolū manet) qꝛ non fa-
cit fructꝰ mltiplicationē: niſi per ſui coꝛru-
ptionē .i. niſi ego moꝛiar fructꝰ ꝯuerſionis
gētiū nō ſequet̃. (Si aūt moꝛtuū fuerit mlt-
tū fructū affert) .i. me moꝛtuo p hūanitatē
multiplicabit̃ fides p gētiū ꝯuerſionē ac ſi
expſſe dixiſſet. Jſti gētiles q̄ mō volūt veni-
re ad me p p̄ſentiā coꝛpoꝛalē poſt moꝛtem
meā veniēt ad me p fidē. Jpſe eīn erat gra
nū iaciendū in coꝛde terre per paſſionis hu
militatē vnde meſſis copioſa debebat exur

Paſſionis xp̄i fructꝰ.

gere. Paſſio q̄ppe xp̄i multum attulit fru-
ctum: ſcꝫ fructū remiſſionis peccatoꝝ: fru-
ctum cōuerſionis gentiū: fructuꝫ gloꝛie re-
gni celoꝝ. Et qꝛ xp̄s ſe comparauit grano
frumenti, mos eſt eccleſie de hoc grano ſcꝫ

Moꝛaliter.

tritico tm̄ cōfici coꝛpꝰ xp̄i. ¶ Moꝛaliter ho-
mo in terra cadit q̄n per humilitatē ſe de
pꝛimit: ſed eam nō cooperit quādo vult hu-
militatē manifeſtari ꝛ non occultari ꝛ talis
humilitas nō fructificat: ſed q̄n talis humi
lis vult ꝙ hūilitas lateat: tunc fructificat.
Ad hoc enim ꝙ granū frumenti fructificet
nō ſufficit ꝙ in terrā cadat: ſed opꝫ ꝙ agri-
cola ip̄m cooperiat. Pꝛedicit etiā xp̄s ſuam
paſſionē ꝛ eiꝰ fructū vt vidētes moꝛiētē nō
ideo perdāt fidem: et ex paſſione nō terreā-
tur: ſed magis imitentur: q̄m opoꝛtet nos
imitari eū qui reliquit nobis exemplum vt
ſequamur ip̄m. Unde conſequēter diſcipu
los ꝛ omnes exhoꝛtatur ad paſſiōis ſue ſe-
ctanda veſtigia dicēs. (Qui amat animā)
i. vitā (ſuā) ſcꝫ in hoc mūdo: et ad bona mū-
dana et carnis deſideria volēdo ſibi huiuſ-
modi delectabilia vt mundo viuat et non
deo: vel eā cū neceſſe eſt p deo nō ponendo
(pdet eam) ſcꝫ in vita eterna: et quātum ad
bona eterna poſſidēda. Et p cōtrarium (qui
odit aiam ſuā) .i. vitam (in hoc mūdo) dene
gando ſibi bona p̄ntia et ſuſtinendo mala:
vel etiā cū neceſſe eſt ponendo p deo (in vi-
tam eternā cuſtodit eā) .i. viuet eternaliter

Augu.
Amare et odiſſe.

cū eo. vbi Aug. Si male amaueris tūc odi-
ſti: ſi bn̄ oderis tūc amaſti. Felices qui ode-
rūt cuſtodiēdo ne perdāt amando. ¶ Et ꝙ
debeamꝰ ip̄m imitari in paſſiōe oñdit p rō

D
Secūdus eſt xp̄s.

nē inducēs exēplū de ſe vt ſicut ip̄e fecit: ita
et nos ſi opus fuerit faciamꝰ: ꝛ dt. (Si q̄s
mihi miniſtrat) hoc ē noīe ꝛ affectu q̄rit
eſſe meꝰ miniſter (me ſequat̃) .i. me imitet̃
ſeq̄ eīn imitari eſt. Quaſi diceret: rōnabile

eſt ꝙ miniſter ſequat̄ dn̄m: ſi q̄s me nō ſeq̄t nō mihi miniſtrat. qꝛ ſm Chriſoſ. opꝫ eū qui miſtrat ſeq̄ eū cui miniſtrat. Opꝫ ḡ diſcipu los xp̄i q̄ ei miniſtrant ſequi xp̄m p morte ſi oportuerit: ꝛ ꝑ bona opa imitādo ipm. Illi q̄ppe xp̄o miniſtrāt q̄ nō ſua ſꝫ q̄ ieſu xp̄i q̄ rūt ꝛ q̄cūqꝫ bona ſiue in tpalibꝰ ſiue i ſpūa libꝰ ꝑpt deū faciūt. Miniſtrāt autē xp̄o epi clerici inq̄tū eiꝰ ſacramēta fidelibꝰ diſpē ſant. vn̄ Apl's. Sic nos exiſtimet hō vt mi niſtros xp̄i ꝛ diſpēſatores miſteriorū dei vi ui. Itē q̄libet fideles in q̄cūqꝫ ordie ꝯſtituti q̄ mādata ſeruāt xp̄i. vn̄ apl's. In oībꝰ exhi beamꝰ nos ſicut dei miniſtros. Miſtrat em̄ xp̄o vnuſquiſqꝫ monēdo: docēdo: corripien do: beniuolentiā: elemoſynā: ꝛc. mlē opera implēdo. Et ſubiūgit huiꝰ ſeq̄le brauiū ſeu p̄miū: qꝛ ſi q̄s xp̄o digne miſtrauerit: et ipm ſecutus fuerit erit vbi xp̄s eſt. Et certe ma gnū eſt p̄miū eſſe cū xp̄o ſine q̄ nuſq̄ eſt bn̄: ꝛ cū q̄ nuſq̄ eſt male. Et deinde manifeſtiꝰ ꝰ dicit. Nā q̄ miſtrauerit xp̄o mādatis ſuis obediendo ipſum ſequēdo et veſtigia eius imitādo hic honorabit̄ a patre celeſti: ſcꝫ vt ſit cū filio eiꝰ nō eq̄lis diuinitati: ſꝫ cōſocia tus eternitati. Et certe magnꝰ honor eſt ꝙ hō miſer efficiat̄ beatus exheredatꝰ heres dei: coheres aūt xp̄i. Beatꝰ ille quē deꝰ ho norificabit: ille em̄ ditabit̄ illis bonis que nec oculus vidit: nec auris audiuit: nec in cor hoīs aſcēderūt: q̄ p̄parauit deus diligē tibꝰ ſe. Honor em̄ dat̄ hoī ab alijs hoībus in vita in p̄ſenti in teſtimoniū v̄tutis: ſꝫ ho nor dat̄ hoībus a deo in gloria celeſti in pꝛe miū virtutis. O deus meꝰ mīa mea auctor ꝛ dator oīm virtutū: da nobis nūc in eis ex ercitiū cōtinuū ꝛ tādē ꝑ eis p̄miū ſempiter nū. ¶ Et qꝛ diſciplos hortatꝰ fuerat ad to lerantiā mortis exēplo ſui quē ſequendum propoſuit: ꝯſr cōfortat eos vt nō turbent̄: ꝛ retrahant̄ propter infirmitatē nature: qꝛ recta ratio non obſtante turbatione anime ſm paſſiones partis ſenſitiue dirigit eā in bonas ꝛ v̄tuoſas operationes vt velit for tis ſuſtinere mortē: ꝛ quecūqꝫ cōtraria ꝑpt deū ꝛ bonū v̄tutis. Sic em̄ in xp̄o fuit ꝙ nō obſtāte turbatione ſenſualitatis paſſus eſt q̄d recta ratio ſuadebat. vn̄ ait. (Nunc aīa mea) ſenſualis (turbata eſt) id eſt affecta eſt q̄tū ad ſenſitiuam paſſionibus timoris et triſtitie ac naturali horrore: qui tamen eſt de volūtate. Aīa em̄ hic accipit̄ pro ſenſua litate. i. pro appetitu ſenſitiuo in quo ſunt paſſiones: non autē in ratione. Ac ſi dicat. Non vos turbet vel retrahat ſenſualitatis turbatio a recta et debita operatione: quia etiā aīa mea turbata eſt imminente paſſio ne: et tamen hoc non obſtante mori eligo obediēs patri ꝑ vr̄a ſalute. Quia em̄ horta tus fuerat alios imitari mortē ſuā ne forte

Anima

aliquis ei diceret ſecure potes mortē ſubi re: qꝛ nihil mali ſentis: iō ꝯtrariū voluit oſtē dere ꝑ talē turbationē: ꝛ ꝑ ꝯñs nō eſſe rece dendū ab eiꝰ imitatiōe ꝑpter naturalē aīe horrorē. Nā ſi nullā paſſionē ſenſiſſet in aīa nō fuiſſet ſufficiēs exēplū hoībus ad mortē ſuſtinēdā. Hmōi aūt paſſiōes aliter fuerūt in xp̄o et aliter ſunt in nobis. In nobis eīn ſunt ex neceſſitate inq̄tū quaſi ab extra ſeco cōmonemur ꝛ afficimur: in xp̄o nō fue runt ex neceſſitate: ſed ex imperio rationis ad oſtendendū humane nature veritatē: et ad dandū nobis exēplū nō recuſandi mor tem et ad merendū noſtrā redēptionē cū in eo nulla paſſio fuerit niſi quā ipſe volūta rie cōcitauit. Nam intantū inferiores vires erant ſubdite rationi in xp̄o ꝙ nihil aliud agere ꝛ pati poterant niſi q̄d ratio volebat q̄ amiſit agere aīe viribꝰ inferioribꝰ que ꝓ pria erāt. Sic ḡ turbata eſt aīa xp̄i ꝙ nec ſu pra rōnē nec cōtra: ſed ſm rōnis ordinē tur batio in ea fuerit. ¶ Deinde volēs oſtēde re ꝙ nō venit voluntatē infirme carnis: ſed voluntatē pr̄is facere ait. (Et quid dicā) in hac ꝛ de hac turbatiōe: nō dicit q̄d faciā: qꝛ ſciebat q̄d facturꝰ: ſꝫ docet q̄d dicere ꝛ q̄ fu gere et quē inuocare ꝛ in quem ſperare de beamꝰ. ſ. in patrē q̄ ſaluat ſolꝰ. q. d. Non ha beo q̄d dicā ereptionē q̄rēs: ſed ſcio q̄d agā qꝛ paſſurus ſuꝫ. Vn̄ nō recedā a cepto ꝑpo ſito ꝑpt timorē pericloꝝ: ſꝫ ex rōne ſenſua litatē ſperās voluntatē meā volūtati diui ne cōformabo. In q̄ dat exēplū nobis vt ſilr̄ faciamꝰ. Et hoc eſt q̄d dicit. Et o tu (pr̄ ſal uifica). i. ſaluū fac (me ex hac hora) paſſiōis Nō dicit i hac hora i qua pr̄ eū morti expo ſuit: ſed (ex hac hora) qꝛ inde eū gl'ificauit. Propterea em̄ volūtarie venit in hanc ſcilꝫ horā paſſionis: ꝛ mortis (propterea veni in mundum) vt patiar ꝑpter patris obedien tiam ꝛ humani generis ſalutē. q. d. Salua tionē q̄ro ſed paſſionē nō recuſo. Et tu pr̄ ꝑ hāc paſſionē clarifica nomē tuū me ſuſcitā do q̄d eſt gloria nōis tui et clarificatio. vbi Augu. Docui te quē inuoces cuius volūta tē tue volūtati p̄ponas hoīs infirmitatē vt doceat dicere cōtriſtatū nō q̄d ego volo: ſed q̄d tu vis. Ex hac aūt ſupportatione turba tiōis i deū hō triplicē ꝑcipit vtilitatē. Pͥa eſt ꝙ turbatio alleuiat̄. Si em̄ ex eo ꝙ q̄s a mico cōquerit̄ turbationē ſuā alleuiationē recipit: q̄to fortius ꝑpter cōpaſſionē mu tuā a deo recipiet. Scd̄a eſt ꝙ turbatio me ritoria efficit̄. Si em̄ meritoriū eſt deo offer re rem tēporalē quā portas in burſa: mul tomagis ſi offers id q̄d geris aīo. Tertia ē ꝙ homo poſtea notabilē recipit cōſolatio nem ſicut patet de multis a tribulatiōe li beratis ſicut ꝛ h̄. Nā ſtatim venit vox de ce lo pro cōſolatione. vn̄ ſequit̄. (Venit ḡ vox

E Paſſiones in chriſto.

F Augu: Turbatio in deum relata tria facit.

Luc.j.

de celo) a deo pr̄e di. (Et clarificaui ⁊ iterū
clarificabo) .i. clar͂ genui ab eterno ſ͂z diui
nitatē ⁊ clar͂ ēt faciā ſ͂m hūanitatē. Uel ſ͂z
hoiez clarificaui in natiuitate qn̄ angeli ce
cinerūt. Glīa in excelſis deo: ⁊ magi adora-
uerūt ⁊ ī baptiſmo: ⁊ ī trāſfiguratiōe ⁊ ī mi
racl'is in vita ꝑ eū fact͂ (⁊ iter͂ clarificabo)
ꝑ ſigna deitat͂ ī paſſiōe in q̄ triūphabit de
diabolo ⁊ in reſurrectiōe: ⁊ in aſcēſione ⁊ in
toti⁹ mūdi cōuerſiōe: ⁊ maxīe in iudicio. Et
q̄dā de turba magis rudes ſtātes ⁊ audien-
tes ſonūq̧ voc͂ nō ſignificationē ꝑcipiētes
(dicebāt tonitruū factū eē) .i. aliq̄d ꝑ modū
ſoni cōfuſi: tn̄ ħ dicebāt factū ꝓpt dn̄z (alij
autē) magis ꝑſpicaces articulationē vocis
intelligētes (dicebāt ꝙ angel⁹ ei locut⁹ ſit).
Credebāt em̄ eū eē hoiez purū: ⁊ iō dicebāt
Uox pa angelū ei eē locutū: ſicut aliqn̄ in ſcriptura
terna. d͛r ꝙ angeli ꝓphetis loq̄bant. Sed vox illa
fuit paterna ⁊ formata a tota trinitate cuz
ei⁹ opa ſint indiuiſa. Uerūtn̄ fuit vox p̄ris
q̄ fuit formata ad rep̄ntandū ꝑſonā ei⁹.) Et
rn̄dit ieſ⁹ ⁊ dixit. Nō ꝓpt me) ſcz inſtruēdū
q̄ teſtimonio vel cōſolatōe vl' clarificatōe
alio a me non indigeo (hec vox) teſtificans
(venit) de celo (ſed ꝓpter vos) in inſtructio-
nē veſtrā q̄ inſtructiōe indigetis: ⁊ teſtimo-
nio. ſ. vt credat͂: q2 ego ex deo ſu3. Uñ oſtē-
dit hanc vocē nihil ſibi indicaſſe qđ añ ne-
ſciſſet: ſed ignorātib⁹ q̄b⁹ indicari oporte-
bat: ⁊ ꝓpter īſtructionē ppl'i circūſtātis vt
cogñſcerēt ip̄m ieſum eē xp̄z cui de celo da-
bat teſtimoniū. Sicut g͂ ala ei⁹ nō ꝓpter eū
ſed ꝓpt alios volūtarie turbata eſt: ſic iſta
vox nō ꝓpt eū ſed ꝓpt alios aliqua diſpen-
H ſatione diuinit⁹ fctā eſt. ❡ Et q2 dixit vox ⁊
De eie- clarificabo: p̄nr modū oſtendit clarificatio-
ctione nis dicēs. (Nūc) ſcz in hoc tp̄e paſſionis re-
princi- ctū (iudiciū eſt) nō condēnationis: ſ͂z diſcre
pis hu tionis (mūdi) .i. ꝓ mūdo cōtra diabolū: hoc
ius mū eſt nunc pro mūdo a poteſtate tenebrarum
di. liberando iudicabit ⁊ ſeparabit mūdus a
poteſtate diaboli ⁊ eripietur ⁊ hoc eſt iudi-
ciū diſcretionis quo diſcernunt et ſeparan-
tur multi a ptāte inimici. ❡ A tēpore quo-
Iudi- q̧ paſſionis xp̄i diſcreti ſunt fideles credē-
cium. tes ab obſtinatis contra fidē: in futuro aūt
erit iudiciū condēnatiōis infideliū ⁊ p̄mia-
tionis credentiū. Uñ exponēdo ſubdit effe-
Prin- ctū iudicij. (Nūc princeps huius mūdi) .i.
ceps amator͂ mūdi ⁊ malor͂ hominū q̄ habitāt
mundi. in mūdo. ſ. diabolus qui ab adam vſq̧ nūc
fuit dominat⁹: ⁊ adhuc dominat in malis
mundo deditis: ⁊ dicit princeps mūdi nō q2
ſit dn̄s ſubſtātie mundi: ſed hoim mundia-
liter viuentiū inquantū ſe ei ſubijciunt per
peccatu3 (eijcietur) ⁊ repellet (foras) a re-
demptis et liberatis: ⁊ poteſtatē hoies poſt
ſe trahendi perdet: hoc iudicio per xp̄m et
virtutē paſſionis eius per quam aperta eſt

ianua glorie a cuius conſecutione diabo-
lus non poteſt impedire et poſt ſe trahere
ſanctos ſicut ante faciebat. Per paſſionem Paſſio-
etiam dn̄i data eſt homini virtus reſiſtendi nis dn̄i
diabolo: quia per eam fortiores ſumus ad ce effi-
reſiſtendum nec modo ita facile hoies ſe- cacia.
ducere vel adeo tētare poteſt vt prius nec
ꝑmittitur facere q̄ntū poteſt ⁊ vellet. Juſtū
eſt em̄ qđ ſicut princeps mortis per pctm̄
holem ſibi ſubiecit ad mortem: ſic qui xp̄m
procurauit interfici iniuſte: meritoꝛ digne
eijcit ne deinceps iuſtis hoib⁹ ꝑ ip̄m redē-
ptis principet. Permittit tamē tētare ho-
mines ad exercitiū ⁊ meritū electoꝝ. Et de-
clarat modū per quē eijcietur foras: q2 per
mortē crucis et reſurrectionem. vñ ſubdit.
(Et ego ſi) .i. cū non dubitat futurū eſſe qđ
venit iplere (exaltatus fuero a terra). ſ. in
cruce (omnia) .ſ. electa: et predeſtinata ad
ſalutē ex quib⁹ diabol⁹ eijcit (trahā ad me
ip̄m) vt ſim caput ⁊ illa membra ſpoliādo
illū qui decipiendo iniuſte depredatus fue
rat vel omnia genera hoim: quia de olbus
generibus hominū aliq̄ ſunt tracti. ſ. de ol-
bus linguis de olbus ritib⁹: de olbus etati-
bus ⁊ de omnibus gradibus: ⁊ ſic traxit ad
ſe omnia: q2 homo dicit ols creatura. Nam
amore quo ꝓ nobis paſſus eſt trahit nos
ad ſeipſu3: ex amore em̄ oſtenſo in cruce ad
genus hūanū h3 vi attractiuā mentiū ſicut
lapis magnes attrahit ad ſe ferrū. ❡ Chri- M
ſti aūt crucifixio d͛r exaltatio: q2 corpus ei⁹ Exalta-
fuit exaltatū in cruce ſicut vexillū in aere tio xp̄i.
ad debellandū aereas poteſtates ⁊ q2 ſe hu
miliauit vſq̧ ad mortē crucis: iō de⁹ exalta
uit illū ⁊ ip̄e exaltatat⁹ exaltauit ſuos. Per
paſſionē ergo habuit victoriā de diabolo.
Uñ hoc ip̄m oia trahere eſt principē mun-
di hui⁹ eijcere: nō em̄ eſt ꝯuentio xp̄i ad be-
lial et lucis ad tenebras. ❡ Et nota qđ xp̄s Cur in
noluit mori in aliq̄ domo nec ſub tecto: ſ͂z aere
in aere voluit exaltari ex cā triplici. Aer q̄- mori
dē elementū eſt cōe: ⁊ pōt hō habere ꝓpriā voluit.
terrā: aquā: vl' ꝓpriū ignē: ſ͂z nemo pōt hr̄e
ꝓpriū aerē. Chriſt⁹ g͂ voluit in aere exalta-
ri. Primo ad innuendū ꝙ ſicut aer eſt cōis
ſic ⁊ xp̄i paſſio: nā paſſiones alioꝝ ſancto-
rū fuerunt ꝓprie: q2 quilibet paſſus eſt ꝓpt
ſe paſſio autē xp̄i cōmunis fuit angelis qui
ſunt reparati hominib⁹ quia inde ſunt ſal-
uati. Scđo ad innuendū ꝙ ſicut aer eſt me-
dius inter celū ⁊ terrā: ſic xp̄s etia3 eſt me-
diator inter deū et hominē: quia cū deo cō-
uenit rōne nature diuine: cū hoie ratione
nature humane. Erat autē quedam diſcor-
dia iter deū ⁊ hoiez: ⁊ iō venit Jeſ⁹ ſe oſidit
mediatorem. ❡ Tertio vt ip̄m aerē mūdaret.
ſctificauerat em̄ terrā triginta annis ſuper
ea3 ambulando: ſctificauerat aquā in ipſa
ſe baptizari faciēdo: ſctificauerat ignē ſpi-

ritū ſanctū in ſpecie ignis mittēdo: reſtabat vt ſanctificaret aerem non ſub tecto: ſed in aere moriendo. Pluribus etiam de cauſis voluit mori morte crucis. Una propter mortis turpitudinē: vt hoīem nec ipſa mortis turpitudo a pfectione iuſtitie repellat. Itē qꝛ hoc gen' mortis p modū exaltationis cōueniebat fructui cauſe et figure paſſionis. Fructui quidē ꝯueniebat: qꝛ p paſſionē exaltādus erat a patre. Cauſe autē paſſiōis cōueniabat dupliciter: ſcꝫ ex parte hoīm p quorum ſalute moriebat. ipſi em̄ perierāt: qꝛ deiecti ꝛ demerſi erant ad terrena. et iō voluit mori exaltatus vt nos eleuaret ad celeſtia. Et ex pte demonū: vt ſcꝫ eos qui in aere principatū ꝛ poteſtatē exercebāt ipſe eleuat' in aere cōculcaret. Figure ꝟo conueniebat: qꝛ dn̄s ſerpētē i deſerto fieri precipiebat: qꝛ ſicut ille ſerpens exaltat' fuit in palo: ita ꝛ dn̄s in cruce. Cū aut dn̄s tāta et tā magna ſigna feciſſet corā eis in miraculis et in doctrina: et in reuelatione ſecretorum cordis et futurorū cōtingētis p q̄ declarata erat diuinitas eius: non tn̄ credebat in eū: ſcꝫ pro maiori pte: ꝛ in hoc cōplete ſunt ſcripture pphetarū eorū obſtinationem et excecationē pdicentiū. Cōſueuerant enim dicere qđ ſignū oſtēdis nobis vt credamus tibi: ſed ecce cū tāta ſigna feciſſet non crediderūt ei. (Uerūtn̄ multi ex principibus). i. ex legiſperitis et ſacerdotib' (crediderunt tūc in eū) ppter miracula et impletionē ſcripturarum: ſicut et nichodemus vn' eorū q̇ alīs venerat ad ieſum nocte: ꝛ gamaliel: et ioſeph ab arimathia: et alij q̄ plures (ſꝫ ppter phariſeos nō cōfitebant) manifeſte timētes (ne de ſynagoga eijcerent) qꝛ iā ꝯſpirauerāt ꝙ cōfitētes ipm̄ eſſe xp̄m de ſocietate iudeorū expellerentur: qđ apđ eos valde ignominioſum erat. Eiectio em̄ de ſynagoga reputabatꝫ magna ſicut apud nos eiectio p excōicationem de eccl̄ia. Cā ꝟo ꝛ radix hui' defect'. ſ. q̄re nō cōfitebant erat ſuperbia ꝛ inanis gloria (dilexerūt em̄ gl̄iam hoīm) ꝛ honorē mūdanū in dignitatibus et laudib' hūanis (magis q̄ dei gl̄iam) ꝛ meritū p dei gl̄ia ſperādū cui ſoli debetur honor ꝛ gl̄ia. Ex hoc em̄ ꝙ publice cōfitebant amittebāt gloriā hoīm: ſꝫ ex hoc ꝯſequerēt gloriā dei iſti aūt magis elegerunt priuari gl̄ia dei nolentes publice confiteri q̄ gl̄ia hoīm cupiētes a mūdanis honorari: nō atēdētes ad dictū apl̄i ſi hoīb' placerem xp̄i ſeru' nō eſſem. Iſti hodie multos habent ſequaces. ſ. p mūdi gl̄ia ſe et ſua pdigaliter exponētes ꝛ parū aut nihil pro dei gl̄ia pmerēda faciētes. Uñ eorū fides inſufficiēs erat nō ei ſufficit corde credere ad iuſticiā: ſꝫ opꝫ etiā ore cōfiteri ad ſalutē. Et i ꝟ hūana gl̄ia ē ꝯtēpēda: ꝛ oīs pena patienter tolerāda: qꝛ oīs pena q̄ pro iuſticia ſuſtinetur eſt meritoria: vt cum apoſtolo iuſt' quilibet dicat. Mihi autem abſit gloriari niſi in cruce domini noſtri ieſu xp̄i p quē mihi mūdus crucifixus eſt et ego mūdo. ſecūdū Aug. Dn̄s crucē ſuā in frontib' credentiū fixit vbi quodāmodo ſedes eſt verecūdie vt de noīe ei' fidelis nō erubeſcat ꝛ magis dei gloriā q̄ hoīm diligat. Unde ille qui euangeliū legit et etiam illi q̇ audiunt ſigno crucis ſe ſignant. ¶ Poſt hec aūt tādē dn̄s (ieſus) qui ſcrutat corda hoīm cognoſcēs furorem illorum ꝛ maliciā quam iam dexeo occidendo conceperāt ꝛ volēs eos preuenire nō expectauit vt in opus irent: ſed (abijt) recedendo a perſecutoribus ſuis: quia iam non recipiebant eius doctrinā ꝛ (abſcōdit) ſe ab eis mitigādo illorū inuidiā ꝛ furorē: qꝛ nōdū venerat hora paſſionis ſue. In quo nobis exemplum dedit vt cum de aliquorū malicia nobis conſtat etiā anteq̄ patrare opere tentent fugere debeamus. Abſcondit ſe ab eis faciē cognitionis ſue eis ſubducēdo qđ excecationem eorum ꝛ tranſituꝫ fidei a iudeis ad gētes ſignificabat. (Et cuꝫ veſpera facta eſſet egrediebatur) dn̄s cū diſcipulis duodecim (ciuitate et redijt in bethaniam) ibi mites et iuſtos de regno dei docens in die ꝯtra peruerſos et malos aſpere loquēs: eoſq̄ pro moribus prauis redarguēs ꝛ nos eum in hoc imitari erudiens.

Gal. vj

Augu: Crux i frōtib' fixa.

Abſconſio dn̄i.

J eiectio de ſynagoga.

Gloria mūdana.

¶ Oratio.

Domine ieſu xp̄e da mihi vt non ſolū folia hoc eſt ꝟba et eſtimationem iuſticie: ſed vt fructus operū habeam ne a te vnq̄ maledictionem incurram. Da mihi vt tanq̄ verus tuus miniſter pro modulo meo te ſequar vt vbi tu es et ego eſſe merear. Trahe me poſt te Jeſu bone non trahat dulcedo ſeculi: ſed trahat me ſuauitas amoris tui: ſit tecum in celo iugiter intentio mea: ſit mecum in terra continue protectio tua. Adhęream tibi inſeparabiliter: ſeruiam tibi perſeueranter: queram te fideliter: inueniam te feliciter: poſſideam te eternaliter rex meus et de' meus. Amen.

¶ De duob' filijs q̄rū vn' in vineā iuit ali' ire neglexit. c. xxxij.

Et cū tertio ſabbati hoc ē feria tertia iterū (mane) reuertendo ad ciuitatē hierl̄m (trāſiret) dn̄s ꝛ diſcipuli ei' circa locū vbi ipē male dixit ficulnee (viderūt) diſcipuli arborē aridā factā a radicibus). i. a fundamētis

A Math; xxj. ꝛ Mar. xj.

que erant ſacerdotes et ſcribe:amplius q̄ prima die et mirati ſunt de ſubita arboris exiccatiõe. Nec mirũ ſi cõtinuo aruit: quia ſermo dñi maledicentis q̄ſi flamma ad radices deſcẽdit.(Et cũ veniſſet in tẽplũ).i.in atriũ tẽpli vbi conueniebãt hoies ad orandũ ⁊ verbũ dei audiendũ vt doceret:oraret: ⁊ exẽplũ daret(acceſſerũt) non vt docerent cũ pplo:ſ ʒ vt docentẽ caperẽt in ṽbo(ad eũ docentẽ).i.dũ doceret q̄ñ p̄cipue ip̄ediend⁹ nõ erat(pncipes ſacerdotũ.)q̄s non excuſet ignorãtia(et ſeniores ppli) a q̄bus egreſſa

Chriſ. eſt iniq̃tas.ſm Chri.Dicebant ſacerdotes apud ſe nos ſum⁹ colũne tẽpli ecce ſuper illum tota recũbit eccleſia:nos ſum⁹.quaſi tacentiũ ſcripturarũ lingua viſibilis:⁊ ecce ille reſonat in medio templi et nos contempti q̄ſi cithara diſſipata tacemus:nos fuimus patres mõ iſte generat filios⁊ nos ſteriles ſumus.q.d.multum viliſicamur.Ac-

Queſtõ de ptã de xp̄i. ceſſerunt inq̃ã dicentes.Dic nobis q: ad officiũ nr̃m ptinet hoc inquirere ⁊ ſcire(in qua ptãte hec facis?)ſcʒ an xp̄ria an aliũde tibi cõmiſſa:⁊ q̄s tibi dedit hãc poteſtatẽ vt iſta facias.Quaſi diceret.Quid eſt q̄d eijcis de tẽplo quos vis cũ nõ ſis oſtiarius et doces nobis incõſultis?Querũt qua auctoritate iſta facit:q: auctoritatẽ eijciendi de tẽplo habebãt oſtiarij:⁊ docendi in templo ſacerdotes ⁊ legiſdoctores ad hoc a pricipibus ſacerdotum aſſignati et non alij. Chriſtus autẽ neutrã auctoritatẽ videbat hr̃e:ſed magis vſurpare.Subintelligũt em̃ eum operari per diabolum et diaboli eẽ q̄d

Luce.xj. facit ſicut ſupra dixerunt q̄d in beelzebub demonia eijceret.Quaſi vellẽt dicere ſecũ-

Chrŷſ. dũ Chri.Tu de ſacerdotali familia nõ es: ſenat⁹ hoc tibi nõ donauit neq̧ ceſar:in q̄ ergo poteſtate hoc facis:nũq̇d i beelzebub principe demoniorũ?Jeſus autẽ oppoſitioni reddidit oppoſitionem non ſolutionem quaſi clauũ clauo retundens et qui aperta reſponſione tentatorũ calũnam confutare poterat prudẽter eos interrogat vt ipſi vel

B Calũniãti et maliſgnanti qũo rñdendũ. ſuo ſilẽtio:vel ſua reſponſione ⁊ ſnia cõuincant.Calũniãs em̃ meli⁹ interrogatiõe q̄ directa ratiocinatione vel reſponſione ad inconueniẽs ducitur.Jlle nãq̧ eſt optimus modus rñdendi et cõcludẽdi contra maligñates q̄ſi ex ſuis proprijs ṽbis et rñſis arguunt:p hoc quoq̧ oſtẽdit xp̄s q̧ malignãtibus quales iſti erant nõ ſunt ſecreta dei

Baptiſmus Joan. vnde. reuelãda:ſed eorʒ malicia prudẽter eſt declinãda.Interrogauit ergo eos(de baptiſmo ioãnis vñ erat de celo an ex hoibus).i. ex dei p̄cepto ⁊ diuina ordinatione:an ex hominis adinuẽtiõe ⁊ humana inſtitutione. (At illi ſtupefacti ad interrogationẽ(cogitabant intra ſe)viam rñdẽdi ſed non habebãt vidẽtes ex quacũq̧ rñſione ſuam cõfuſionẽ.Nã ſi dixiſſent baptiſmuʒ ioannis de celo.i.ex celeſti et diuino inſtituto eſſe patẽter conuincebant q: nõ crediderunt ioanni dicẽti ip̄m dñm de celo veniſſe:⁊ p̄hibẽti ei teſtimoniũ de ptãte.Qui em̃ credidit ioãni credidit ⁊ xp̄o:q: ioãnes xp̄o teſtimonium p̄hibuit ip̄m p̄dicãdo:et dei filium eſſe nunciãdo.Quaſi vellet dicere.Jlle mihi teſtimoniũ perhibuit quẽ confitemini habuiſſe p̄phetã de celo:et ab illo audiſtis i q̄ ptãte hec facio:quia ille hoc demonſtrauit teſtimoniũ mihi p̄hibẽdo.Si autẽ dixiſſent de terra et inſtitutiõe humana piculũ mortis interriſſent ad pplʒ vt tãq̄ blaſphemi eẽnt lapidãdi:q: populus qui p maiori pte ioãnis baptiſmũ ſuſceperat cũ ex vita et doctrina ac xp̄i teſtimonio p̄phetã ſanctũ et verũ a deo miſſum reputabat:et p ɔ̃ns ṽba eius et facta a deo eſſe ſentiebat.Uiderunt ḡ vt ait Beda.Quodlibet horum rñdiſſent i laqueũ ſe caſuros timentes.ſ.plebis lapidationẽ:ſed magis timentes veritatis confeſſionẽ.Et mẽdaciter dicentib⁹ eis ſe neſcire ait ieſus.(Neq̧ ergo vobis dico in qua poteſtate hec facio.)Nõ dico vobis q̄d ſcio:q: non vultis fateri quod ſcitis.Q: ergo dicebãt ſe neſcire q̧ tñ̄ ſciebant noluit eis de ſe aperire ṽitatẽ de hoc q̄d q̄rebãt:et iuſtiſſime cõfuſi ſunt.Ex ſua em̃ taciturnitate cõpulſi ſũt a ſua petitiõe ceſſare.Nã ſecũdũ Chriſ.Mẽdacia ſi nõ hñt quẽ decipiãt ipſa ſibi mẽtiunt.Duab⁹ q̇ppe de cauſis ſecundũ Bedã occultat ṽitas:q: auditores min⁹ capaces ſũt ad itelligẽdũ.vñ dr̃.Mlta habeo vobis dicere:ſʒ nõ poteſtis portare mõ vel quia ex odio et contemptu indigni ſunt q̄b⁹ aperiat.Uñ dr̃.Nolite ſanctũ dare canib⁹ neq̧ mittatʒ margaritas añ porcos:⁊ hic vtrũq̧ cõcurrebat.Et tertia cauſa addi poteſt.ſ.aſſiduitas p̄dicandi:aſſidua enim p̄dicatio vileſcit.Uoluit ḡ xp̄s oñdere de facto ⁊ exẽplo q̧ licet vti cautelis contra cautelas malorũ inſidiãtium bonis.vnde dicit Chriſ.Q: interrogantẽ opʒ docere:tentantẽ retũdere.Q: aũt aperienda erat veritas ſue poteſtatis ⁊ p̄dicationis aliis ⁊ non ipſis:et quare indicabit per parabolã duorũ filiorũ quorum vni pater dixit(vade in vineã:qui reſpondit nolo.Poſtea tamen penitentia mot⁹ iuit:dixitq̧ alteri pater vade in vineam meam:q̇ rñdit vado:ſed nõ iuit) Hõ iſte q̇ duos filios habuit eſt de⁹.ſ.pr̃ q̇ dicit homo rõne manſuetudinis quam ad hoiem habuit q̇ etiã oẽs hoies paterno affectu creauit:et cum ſit natura dñs tamẽ magis vult diligi quaſi pater q̄ timeri quaſi dñs.Primus filius tpe ⁊ origine nõ dignitate ⁊ dei cognitione eſt popul⁹ gẽtiũ:alter populus iudeorũ:q: gentes erant ex tẽpore noe:iudei aũt ex abraã.Operari aũt vineã

Beda.

C Chriſ. Mẽdacia.

Beda. Ueritatis occultans de cãe.

Jo.xvj. mat.vij.

Chriſ. Filiorũ duorũ parabola.

eſt facere iuſtitiā quā gn̄aliter q̇dē in natura oīm hominū de⁹ plātauit: ſpāliter autē iudeis eā in libro vite dedit cui⁹ diuerſe vires ſunt diuerſe iuſtitiarū ſpecies. Primo filio primum dixit per naturalis legis impreſſionē et notitiā (vade operare).i. in tpe huius ſeculi fac legis naturalis iuſtitiā q̄ eſt. Hoc facias alij qđ tibi vis fieri: et quod tibi nō vis fieri ne feceris alteri: opare inꝙ (in vineā).i. in eccleſiā extra quam non eſt loc⁹ operādi meritorie. Locutus eſt autē ei nō facie vt hō: ſed in corde vt deus ingerēs intellectū ſenſibus: qꝛ nūꝙ deus deſtitit homines incitare ad bonū ꝑ occultos inſtinctus. vnde Chriſ. Poſuit deum ſpiritū ſcientie boni et mali in hoīb⁹ vt quotieſcūꝙ peccamus: ille in ſilētio quaſi factū nr̄m accuſet: in ꝯſciētia tacite ad animā loquitur di. Malū eſt hoc: ⁊ hoc bonum eſt. (Ille aūt).ſ. primus filius in cogitatu ſuꝑbie. (rn̄dit nolo) qꝛ bonū relinquēdo: et malum eligendo aperte cōtumax fuit legi eīn naturali non obediuit ⁊ libero arbitrio abuſus eſt. vnde Chriſ. Quō dixit nolo. In cogitatu. Qui habens intellectum boni ⁊ mali relinquit bonū et ſequit̄ malū in cogitationib⁹ ſuis cōtra dn̄m rn̄dere videt̄ qꝛ nolo.i. cōtra intellectū ſuū creatū ſibi a dn̄o facit. hec Chri. Sed poſtea in aduētu ſaluatoris ad predicationē xp̄i ⁊ apoſtoloꝝ credēs penitentia ductus operatus eſt in vinea dei: et ſermonis cōtumaciā labore correxit quia ſummo deo colla ſubmiſit: et nunc cultu fidei deo placet. Alteri autē filio poſtea dixit ꝑ moſa vce legis dationē: vade et opare in vinea mea ⁊ fac iuſtitie opa. Qui rn̄dit vado: quia primū deo ſeruire voluit: ⁊ ſe ad ſeruiendū deo ꝑ ſuſceptionē legis moſayce obligauit dicens. Mo ꝑſi oīa p̄cepta domini faciem⁹ ſed nō iuit: ⁊ qđ ore rn̄dit opere non impleuit: qꝛ in ſeruitio dei nō remanſit: ⁊ legē ſuſceptā nō obſeruauit: necnon ad idolatriā ⁊ ad infinita mala declinauit: et nūc xp̄i cultū negat. Induxit aūt hanc parabolā eos interrogādo: vt ꝓpria rn̄ſiōe illos impietatis miniſtros argueret et proprio iudicio cōdēnarent̄. Cū ergo q̄ſiſſet q̄s ex duobus fecit volūtatē p̄ris: ⁊ illi rn̄diſſent primus nō intelligētes de ipſis dictā parabolā et neſcientes: qꝛ in rn̄ſione exprimerent ꝯdēnationē ſuā extulit: et ex rn̄ſione ꝓpria eos cōfutauit cōfirmās ꝓlatā ab ipſis ſententiā et dicēs. (Amē dico vobis: qꝛ publicani ⁊ meretrices).ſ. nō q̄ tales ſunt: ſꝫ q̄ fuerūt) p̄cedēt vos in regno dei).i. in eccl̄ia militante ꝑ fidē ⁊ penitētiā: ⁊ in triūphāte ꝑ gloriam vobis extra derelictis ꝑ infidelitatem. Primus eīn fili⁹ q̄ fecit volūtatē p̄ris dign⁹ eſt miſericordia. Secūd⁹ qꝛ neglexit dign⁹ eſt reprobatiōe ⁊ pena. Quaſi diceret, Non ſolum gētiles meliores ſunt vobis iudeis: ſicut et ipſi iudicaſtis: ſed et peſſimi de gentilib⁹.ſ. publicani ⁊ meretrices q̄ īter vos maniſeſte ſunt turpiſſime vite: erunt maioris meriti apud deum q̄ vos: quia meli⁹ eſt nō promittere et facere iuſtitiam dei q̄ promittere ⁊ mētiri. Et ſm̄ Hiero. Simulata ſanctitas duplex eſt iniquitas: ⁊ hoc vitiū potiſſime vigebat in ſacerdotibus et leuitis. Igit̄ ſm̄ Orige. Potes vti parabola ipſa ad eos qui modicum aut nihil promittūt opibus aūt oñdūt: ⁊ cōtra eos q̄ magna ꝓmittunt: nihil autē vel parū ſm̄ ſuā ꝓmiſſionē agunt. Nā hodie heu multi etiam religioſi nō ſolū legis ſcripture: ſed etiā legis naturalis iuſtitiā derelinquūt: ⁊ ideo nō mīa cū filio primo: ſed potius pena cū ſecundo digni ſunt. vbi Chriſ. Puto ꝙ ex perſona oīm viroꝝ pctōꝝ ponant̄: et ex perſona omniū mulierū meretricum meretrices. Quāuis eīn multa ſint peccata in viris ⁊ mulierib⁹ p̄ter iſta tn̄ p̄cipue auaritia ī viris abūdat fornicatio autē in mulierib⁹. Mulier enim que in domo ſua ſedet incluſa facile peccatū fornicationis incurrit: qꝛ hoc vitiū facile ex vacantia et otio naſcit̄. Nā qui ſolicitudinib⁹ animū hꝫ occupatū non facile fornicationi operam dat. Nam diffinitio amoris hec eſt aīe vacātis paſſio. Uir aūt q̄ in actibus reꝝ diuerſaꝝ eſt aſſidue auaricie peccatū facile incurrit: in fornicationē autē nō facile: niſi forte multū ſit laſciuus. Nā occupatio viriliū ſolicitudinū ſuggeſtionem voluptatis pleruꝙ excludit. Uñ propriū eſt hoc adoleſcentiū nihil agentiū. hec Chriſ. Deinde ſubiūgit cām reprobationis iudeorum que eſt contēptus credendi: quē aggrauat ⁊ ſanctitas ioānis: ⁊ exēplū cōuerſionis peccatoꝝ: qꝛ publicanis ⁊ meretricibus ioanni credentibus: ⁊ ad p̄dicationem ei⁹ pniam agētib⁹: ipſi nō crediderūt ioāni doctrinam eius audiēdo: ⁊ opa eius imitādo q̄ venit ad eos in via iuſtitie: qꝛ opē perfectionis faciebat: ⁊ xp̄ꝫ qui eſt ipſa iuſtitia annunciabat. Et nō ſolum hoc nō fecerunt ſꝫ nec poſtq̄ publicanos ⁊ meretrices credētes ⁊ penitentes viderunt confuſi ſunt: aut ꝯpūcti crederēt: vel illoꝝ exēplū ſequerentur ipſi exēplū eſſe debuerāt: ex quo ſeq̄tur aggrauatio pcti ipſoꝝ: qꝛ nec precedere nec ſeq̄ in fide ⁊ penitentia voluerūt. Laici etiā ⁊ ſacerdotes duo filij poſſunt intelligi: ⁊ pp̄ls prior filius ⁊ ſacerdos ſecundus: vnde Chriſo. Duos etiam filios dicit laicoꝝ conditionem ⁊ ordinem ſacerdotū. Quis eſt prior filius? Populus. Prior enim populus creatus eſt: deinde ſacerdotes qui regerent populum. Non enim populus propter ſacerdotes creatus eſt: ſed ſacerdotes propter populum. Deniꝙ populus dei ex tem

D Chriſ. Spūs ſciētie in ꝯſciētijs.

Chriſ.

Publicani et meretrices.

Hiero'. Sāctitas ſimulata. Orige.

E chriſo. Uiroꝝ et mulierum p̄cipua pctā.

Amoꝝ cauſa. Amoꝝ deſcriptio.

Laycit clerici. Chriſo.

pore abiae cepit: ſacerdotes autē de tempo
pore aarō. Et populares ꝑ hoc ipm ꝙ ſecu=
larē ſuſcipiūt vitā denegare videnẗ obediē
dictiā deo. Sacerdotes aūt magis videntur
obedictiā ꝓmittere deo ſcipue ꝑ hoc ipm
ꝙ ſpecialiter in miniſterio dei cōſtituunt.
Nā qui doctor populi cōſtituit ſine dubio
ꝓfitetur talē ſe fore qualē opȝ eſſe doctorē.
Sacerdos ⁊ oīs clericus ⁊ ſi ſpecialiter nō
promittat: tñ per hoc ipſum ꝙ doctor cōſti
tuitur alioꝝ tacite ꝓmittere deo videtur
in oīb⁹ obediturū ſe deo. Et melior eſt laic⁹
qui in prima facie ſecularem profitetur vi=
tam reuera aūt ſtudet viuere ſpiritualiter
q̄ ſacerdos qui in prima quidem facie pro
fitetur vitā ſpiritalē: reuera aūt cōplectitur
vitam carnalem. Et melior eſt laicus ante
deū penitētiā agens q̄ clericus permanēs
in peccatis. Laicus aūt in die iudicij ſtolā
ſacerdotalem accipiet: ⁊ iō in criſmate ſic
vnguntur oēs ſicut in ſacerdotio: ſacerdos āt
peccator ſpoliat⁹ ſacerdotij dignitate quā
habuit erit inter infideles ⁊ hypocritas. Tñ
⁊ modo ſecularis hō poſt peccatum facile
ad penitētiā venit. Nā occupat⁹ negligētia
ſeculari dū ſcripturis nō ſatis attendit ſꝑ
q̄ in ſcripturis poſita ſunt noua ei videntur:
ideoq; cum audierit aliq̄d de gloria ſancto
rum: aut de pena peccatorū quaſi nouū ali
quid audiēs expaueſcit: ⁊ dū bona cōcupi=
ſcit: aut mala timet cōpunct⁹ ad peniten=
tiā cito recurrit. Nihil aūt īpoſſibilius q̄ il
lū corrigere q̄ ſcit oīa: ⁊ tñ ꝯtēnēs bonum di
ligit malū. Oīa em̄ q̄ ſunt in ſcripturis pro
pter meditationē quotidianā ante oculos
ei⁹ inueterata ⁊ vilia eſtimanẗ. Nā ⁊ quicq̄d
terribile eſt vſu vileſcit. Propterea clericus
q̄ ſemꝑ meditaẗ ſcripturas aut oīno obſer
uatur⁹ eſt: ⁊ erit perfect⁹: aut ſi ſemel cepe
rit illas cōtēnere nūq̄ excitaẗ in illis vt ti=
meat. Quis aliq̄n vidit clericum cito peni
tentiā agētē? Et ſi deprehēſus humiliauerit
ſe nō iō dolet q: peccauit: ſed cōfunditur q:
ꝑdidit gloriā ſuā. Putaſne dñs quaſi cru=
delis clericis pniaȝ denegauit dicēs: ſi ſal
īfatuatū fuerit in q̄ ſalieẗ? Sȝ q̄ſi naturale
eē cōſiderās: q: nō eſt qui doceat illū erran
tē: q errātes alios corrigebat. Iō nō dico po
pulares: q: ſm rationē ꝟbi vitā ſuā diſpen
ſant: ſȝ publicani ⁊ meretrices q̄ deſiderijs
mūdialib⁹: ⁊ voluptatib⁹ carnalibus ſeip=
ſos mancipauerunt precedēt vos in regno
dei: q: illi ꝯuerſi deſinunt eſſe ꝙ erant vos
denegatis in ope ꝙ videmini ꝓfiteri in ver
bo tanq̄ arbores folia ſine fructu habētes
nō paſcētes dominū ſuū: ſȝ deludentes. hec
Chr. Per pmū ēt filiū q̄ pmo renuit patris
preceptū: ſȝ poſtea fecit ſignificanẗ pctōres
q male viuēdo deo ſeruire negāt: ſed poſt=
ea penitētes viriliter operanẗ. Per ſcȝ ꝟo

F ſecula=riū faci lis ad pniam ꝯuerſio clerico=rum dif ficilis.

filiū q̄ facere volūtatē pr̄is ꝓmiſit ⁊ nō fe=
cit: ſignificanẗ illi q̄ opari virtuoſe promit=
tunt: ſed nō faciunt: de quib⁹ ſunt multi re
ligioſi ꝓfitētes ſeruare magna .ſ. euangeli
ca conſilia: cum tñ non ſeruent etiā prece=
pta: propter quod ſeculares etiam peccato=
res tñ poſtea penitētes eis corā dño prepo=
nuntur cum dicit (q: publicani et meretri=
ces precedent vos in regno dei) Null⁹ ergo
peccator diffidat: nullus iuſt⁹ preſumat cū
peccatores per penitentiā quandoq; alios
in regno dei precedant. ¶ Oratio.

Domine ieſu xp̄e doctor bone da
mihi ꝟitatē corde credere: ⁊ ore
atq; ope ꝓut opȝ cōfiteri: mali=
gnorum ſpirituū ⁊ hoīm caute=
las ⁊ aſtutias ſapiēter declinare.
Da mihi legis naturalis cordib⁹ nr̄is īpſſe
⁊ legis ſcripte ī libris nobis date iuſticiam
facere ⁊ tuā ī oīb⁹ volūtatem adimplere vt
nō cū ſcđo filio penā: ſed cum primo miam
apud te merear cōſeq: ac cū vere penitētib⁹
gratiā in eccleſia militāte: ⁊ gliam ī trium=
phante miſericorditer inuenire. Amen.

¶ De locatiōe vinee ⁊ ſanguinarijs vinitoribus. Capi.xxxiij.

Ad idē pro=
poſuit eis aliā parabolā
de hoīe p̄ſfamilias (qui
plātauit vineā: ⁊ circūde=
dit ei ſepem: ⁊ fodit in ea
torcular et edificauit tur
rim ⁊ locauit eā agricol)
ſeu colonis (⁊ pegre ꝓfe=
ct⁹ eſt.) Illi autē ſeruos
ſuos ad recipiēdū fructus miſſos male tra=
ctauerūt ⁊ occiderūt: ⁊ nouiſſime filiū miſ=
ſum heredē cognoſcētes et hereditatē hr̄e
volētes apprehēderūt: et extra vineā eijciē=
tes ēt occiderūt. Et iterrogati q̄d faceret do
min⁹ vinee colonis illis dixerunt. (Malos
male pdet ⁊ vineā ſuā locabit alijs agrico=
lis qui reddāt ei fructū tpib⁹ ſuis q̄b⁹ ipe
dixit q: auferreẗ ab eis regnum dei ⁊ dareẗ
gēti facienti fructus eius.) In hac parabola
deſcribit multipliciter maliciā et ingratitu
dinē iudeorū q̄b⁹ de⁹ paterfamilias q̄ na=
tura dño beniuolētia pater: hō manſuetu=
dine: nō natura ſilitudine: nō ꝟitate multa
beneficia cōtulit: q: dom⁹ iſrael et ſynago=
ga vinea eſt ex electis pſonis patriarcharū
⁊ ꝓphetarū: ſicut ex vitib⁹ optimis quā de
egypto trāſtulit: ⁊ in terra ꝓmiſſionis plā
tauit) cui (ſepē circūdedit) cuſtodiam quidē
triplicem ſcilicet angelicam ſuper muros
hierlm: et humanā ſcȝ ꝓtectionē bellicoꝝ
virorum: et terrenam ſcȝ munitionē muro=
rū (et fodit in ea torcular) .i. legē iuſticie ti=

A Mat. xxi. Mar. xii. et Lu. xx.

iudeorum ingratitudo et malicia.

morē cõprimentē ⁊ malos torquentē:⁊ hoc fodit ſignis:et minis: pmiſſis (et edificauit turrim) ſcʒ tēplū ad cultū dei:qđ dr̄ turris ꝓpter altitudinē edificij : ꝓpter ſecuritatē refugij:propter dignitatē priuilegij reſpectu aliarū nationū (⁊ locauit eā agricolis et operarijs) ſcʒ ſacerdotibus et principibus qui debent extirpare vitia tanꝗ̄ ſpinas : et inſerere virtutes tanꝗ̄ bona ſemina:ac ſeruare cultū diuinū ⁊ iuſticiā in hoib⁹ (⁊ peregre pfect⁹ eſt, nō loci mutatione:qꝛ deus eſt vbiqꝫ ſed qꝛ vinitoribus liberū arbitriū reliquit:vel ꝓpter longanimitatē quā i expectādo vt a pctīs cõuerterent̄ habuit : vel

Ambr. ꝓpter ipſorū negligentiā.qꝛ ſm Ambr. Qui vbiqꝫ p̄ſens eſt:diligentibus p̄ſentior:et negligētibus abſentior eſt. (Cū autē tps fructuum appropinquaſſet) qꝛ poſt legē ſuſceptam debebant facere fructū bonorū operū miſit ſeruos ſuos).i.primos prophetas (ad agricolas).i.ad reges et ſacerdotes principaliter:⁊ ad alios ſubiectos eis conſequenter (vt acciperēt fructus) p p̄dicationē ſuā eos ad fructū bonorū operū reducendo (et agricole apprehēſis ſeruis) qꝛ multi reges et ſacerdotes prophetas ſibi miſſos a dño turpiter cõprehendentes (male tractauerunt ⁊ occiderūt. Iterum miſit alios ſeruos plures priorib⁹) multiplicādo ſcʒ prophetas ad populi correctionem (⁊ fecerunt eis ſilr̄) qꝛ ipſi ingrati deum inhonorauerūt:et ſimiliter illos prophetas perſecuti ſunt et interfecerūt. (Sed nouiſſime .i.in vltimis temporibus (miſit filium ſuum) pro nobis incarnatū quem heredē vniuerſorū ⁊ principem cognoſcentes (eiecerūt extra vineā) negādo:vel quia extra portā hieroſolymorum occiderūt crucifigēdo (volētes habere hereditatē) tēporalē.ſ.poſſeſſionē (cogitabant eñ intra ſe) ſi iſtū populus habeat dñm neceſſe eſt vt amittamus cõſuetudinē hoſtiarū q̄ ad nr̄m parata eſt lucrū:ſi autē occidam⁹ eū ſic ſemp tenebit̄ ꝯſuetudo offerendarū hoſtiarū:et ſic fiat nr̄a poſſeſſio:et erit nr̄a hereditas. Venit autē dñs ad iudicandū et iſtud factū vindicādū:qñ ex ei⁹ ordinatione venit ꝯ eos exercit⁹ romanorū:⁊ malos male perdit qñ ciuitatē et tēplū per romanos deſtruxit ac populū occidi et captiuari fecit. Vel hereditas xp̄i eſt eccleſia

Eccl'ia. quā iudei p̄cipue moliebant̄ dum fide eius extincta iuſticiā q̄ ex lege eſt pſuadere gentib⁹ conabat̄. Hec fecerūt vt ſic ingrati mali male pdant̄:⁊ merito dānentur:et ab eis regnū dei:ſcilʒ xp̄s ſcriptura ſacra ſeu ſcripturarū itelligētia:fides:eccl'ia ⁊ vita eterna auferat̄.⁊ h̄ ptinet ad iudeorū reprobationē:ſed ꝙ ſequit̄ ptinet ad gētiliū cõuerſionē:⁊ vinea eccleſie locet̄ alijs agricolis: qꝛ eccleſiā ſuā xp̄s regendā tradidit ap̄lis et alijs diſcipulis (q̄ reddāt ei fructū tpib⁹ ſuis) qꝛ ad predicationē eorū credidit multitudo gentiū:vt regnū celorū det alijs : ſcʒ gentibus ab oriēte ⁊ occidente:ab auſtro ⁊ aquilone venientib⁹ qui faciēt fructū cordis credēdo:⁊ oris cõfitēdo:⁊ operis ſeruiēdo : et corporis patiendo:⁊ recūbent cū abraā:yſaac et iacob in regno dei:⁊ ipſi iudei eijcient̄ in tenebras exteriores.

B

Myſtice. ¶ Miſtice totū poteſt exponi de eccleſia hoc mō:qꝛ hō.i.xp̄s (plātauit vineā).i.eccl'iam ſanguine ſuo:⁊ de latere ſuo formatā in q̄ tot ſunt differētie palmitū quot differētie hoim (et circūdedit ei ſepē).i.euāgelicā doctrinā:vel angelorꝫ cuſtodiā (⁊ fodit in ea torcular).i.crucem xp̄i: vel martyrū patiētiā (et edificauit turrim) ſcʒ matrē xp̄i:vel ꝯtēplationē xp̄i cõfeſſorꝫ ⁊ doctorꝫ:vel fidē de q̄ eccl'ia ſe defendit ꝯ hoſtes (⁊ locauit eā agricolis).i.p̄latis quorū varijs miniſterijs regit̄ ⁊ gubernat̄ (⁊ pfect⁹ eſt) vt ſupra exponit̄ (⁊ miſit ſeruos).i. bonos ad arguendū malos (⁊ aliquos ceciderūt:et alios occiderūt, vt ptʒ de multis. Deinde mittit̄ xp̄s fili⁹ inuiſibilr̄ a pr̄e qñ aliquē inſtigat ad bonū:ſʒ aliq̄ ſunt īgrati ei⁹ inſtinctū nō ſolū repellētes:ſed et peſſime agētes ꝯ xp̄m ꝙ quātū in eis eſt occidunt eū:de q̄b⁹ dicit Ap̄ls. Rurſum crucifigētes Heb.vi filiū dei:⁊ ſic ex dei iuſtitia pdunt̄:et vinea alijs locat̄ cū eorꝫ loco boni ſubrogantur.

Aīa. Pōt et p vineā iſtā intelligi aīa rõnalis hoī p deū locata:qꝛ ad hoc infundit̄ corpori vt ipſo mediante fructū bonorꝫ operū faciat: ⁊ multa merita acq̄rat q̄ bõa facta p hoiēꝫ ſunt tanꝗ̄ vites. Et in quolibet bono hoīs ſiue ſit bona cogitatio:vel bona operatio: vel locutio creſcunt q̄nqꝫ vue:quarū q̄tuor remanēt hoī:q̄nta vō debet̄ deo:q̄ vue ſunt cordis iocunditas : culpe remiſſio : eterne mortis vitatio:eťne glīe acq̄ſitio:q̄nta vua eſt glīa dei:iſta nō nobis:ſed deo dare debem⁹.

Religio. Pōt inſup exponi de religiõe cui⁹ fundatio et marie in triplici voto dr̄ diuia plātatio:ſepes regl'a:⁊ cõſtitutiones:torcular: lectio ⁊ ſtudium ſcripture:turris p̄dicatio agricolarꝫ locatio:p̄latorꝫ pfectio eſt:ſelices q̄ bñ colūt ⁊ nō negligūt:augēt ⁊ nō diminuūt:ꝯſeruāt ⁊ nō deſtruūt. Quilibꝫ aūt nr̄m de pplo eſt vinea:⁊ idē eſt et cultor:q̄libet eñ nr̄m colit ſeipm̄.vñ

Hiero. Hier. Locata eſt aūt nob vinea:⁊ locata ē ea ꝯditiõe vt reddam⁹ fructū dño tpib⁹ ſuis:⁊ ſciam⁹ vnoqꝫqꝫ tpe q̄d oporteat nos vl' loq̄ vl' facer̄. (Prīcipes aūt ſacerdotū et ſcribe ⁊ pharisei) cognoſcentes ꝙ de ipſis dixerit parabolā iſtā (voluerunt eū,q̄ſi mēdacē (tenere) ad occidendū:ſed diuine reuerentie hūanū timorē p̄ferētes (⁊ timētes turbas) nō pceſſerūt in factum (qñ) turbe (ſicut pphetā habebant eū.) Sed quē nūc turbe q̄ſi prophetā habēt,

C Chriſ. mali de eum cru cifigūt. et colunt: poſtea ꝯ ipſum crucifige crucifige eū clamat: qꝛ turba mobilis eſt nec in ꝓpoſita voluntate ꝑſiſtens. Ubi Chriſ. Ois hō mal⁹ q̄tū ad volūtatē ſuā ꝛ man⁹ ſuas mittit in deū: ꝛ occidit eum. Qui eīn deū ad iracundiā excitare nō dubitat q̄ ꝑcepta ei⁹ cōculcat: q̄ nomē ei⁹ contēnit: qui blaſphemat: qui murmurat contra deū: ꝛ turbato vultu aſpicit cōtra celū qui in ira ſua manus audacter ſubleuat contra eū: nonne ſi poterit fieri manus mitteret in deū: ꝛ occideret eū vt iaꝫ licenter peccaret? Uide nūc obſtinationē pōtificuꝫ ꝛ maioꝝ in malo: qꝛ audiētes doctrinā xp̄i nō fuerūt cōtriti: ſed corrigi nolentes. magis ex hac indignati ꝛ ad occidendū eū incitati. Multi ſunt tales hodie qui indignantur qn̄ reprehenduntur: qꝛ pauci ſunt qui veritatē ſue correctionis velint audire: imo ꝛ ꝓſequuntur reprehendentes eos pro ipſoꝝ ſalute. Uide etiā quomodo pontifices ꝛ maiores retrahebantur a malo ꝓpter populū: cū tn̄ deberet eſſe per contrariū. Hec plebs quaſi aſina balaaꝫ fuit que ipm errantē corripuit. Hoc quotidie geritur in eccl'ia cū quilibet ſolo nole fatet̄ eā Num. xxij. quā non diligit eccleſiaſtice fidei: et pacis vnitatē: ſed erubeſcit vel timet impugnare propter bonoꝝ multitudinē. Sed licet ab occidendo dei filio ad modicū donec veniret hora eius timore hūano potuerūt retardari: nunq̄ tn̄ diuino amore voluerūt cohiberi. Predicationē eīn xp̄i contēnentes propter cupiditatē tꝑaliū ꝯſpirauerūt i ipſius mortē ne ꝑderēt ciuitatē ꝛ tēplū: in quo q̄dem tēplo hauriebant pecuniā populi ſub obtentu cultus diuini. Unde occiderūt filiū vt haberent hereditatē ꝛ pacifice poſſiderent tēpluꝫ ꝛ ciuitatem: ne occaſione ei⁹ romani venirent: ꝛ eis locū ꝛ gentē auferChriſo. rēt: contrariū tn̄ eis accidit: qꝛ in vindictā mortis xp̄i ꝛ locū ꝛ gentem perdiderūt. vbi Chriſo. Quandoq̄ igit̄ detēt⁹ per medios eos tranſijt nō apparens: qn̄q̄ autē apparens dolentē eoꝝ cōcupiſcentiā detinet: hi aūt neq̄ ſobrij fiebant: neq̄ verecūdabant̄ ita ſimul eos dilectio ꝑncipat⁹ ꝛ vane gloTerrenoꝝ cupiditas rie repleuit cupido ꝛ ꝑſentia petere. Nihil ita aduerſus ꝓximū caput impellit et in ꝑcipitationes fert ꝛ nihil ita facit a futuris excidere ſicut affixū eē tēporaneis. Nihil ita facit ꝛ his potiri ſicut olb⁹ illa preMath. vj. honorare. Querite eīn ait dn̄s regnū dei: et oīa adijcietur vobis. Neq̄ ita ſolicitus ſis de tui : ſed dimitte ea deo. ſi eīn tu inde ſolicitus fueris vt hō ſolicitus eris. Si autē deus ꝓuiderit ne ſolicitus ſis de eis dimittēs ſpiritualia q̄ maiora ſunt qꝛ ipē nō val de eis prouidebit vt igit̄ valde eis prouideat ei ſoli oīa concede. Si ei ꝛ ipſe ea tractaueris dimittens ſpūalia non multū ipſe

eorū faciet prouiſionem. Ut tibi igitur hec bn̄ oīa diſpoſita ſint et a ſolicitudine exiſpiaris vniuerſa adhereas ſpūalibus. Deſpice ſecularia. Ita eīn ꝛ terrā habebis cuꝫ celis et futuris bonis ꝑticipabis. h̄ Chriſ. Hec ꝑ Chri. iā dicta marie ꝛ ꝑcipue ad monachos ſpectant de quoꝝ vita iā Chriſ. hoc loco narrat: eamq̄ ad ſeculariū vitā cōparat dicens. Que vr̄ ita onerosa eſſe vita ꝛ difficilis eā q̄ monachoꝝ eſt dico et crucifixoꝝ multū hac que vr̄ eſſe mitis ꝛ mollis dulcioꝛ eſt ꝛ delectabilioꝛ: et tm̄ eſt mediū q̄ta eſt portus: ꝛ pelagi continue a vēto ꝑcuſſi differentia. Intuere aūt a cōuerſationib⁹ cōfeſtim primordia tranq̄llitatꝫ. Foros eīn ꝛ ciuitates: ꝛ eos qui in medio ſunt tumult⁹ fugientes vitā q̄ eſt in mōtib⁹ elegerūt: q̄ nihil hꝫ cōmune ad ꝑſentia: ꝛ iam que ſunt regni illi⁹ meditant̄ in ſilentio et quiete multa ꝛ cū oīb⁹ his deo ſunt cōiūcti qn̄ opus monachoꝝ habebat Adā ante inobedientiā: opus eſt eis id qd̄ erat et ade añ peccatū qn̄ gloꝛiā illā indut⁹ erat: ꝛ deo cū libera preſentia copulabat̄: ꝛ regionē illā q̄ multa erat plena puritate habitabat. Quo enim hi deteri⁹ illo ſunt diſpoſiti qn̄ añ iobedientiā poſit⁹ eſt opari paradiſum. Nulla cura erat ei ſecularis: ſed neq̄ his. Deo loq̄bant̄ cū pura conſciētia hic ꝛ hi: et multo amplioꝛē habent liberā ꝑn̄tiā illam quāto et maiori potiunt̄ gratia per dei largitionē: hi orbis terrarū luminares ſurgentes a lectulo clari ꝛ letātes: ꝛ choꝛū vnum ſtatuētes in preclara ꝯſonātia cōſonāt vniuerſi: ſicut ex vno ore hymnos ad vniuerſorū canunt deū laudantes eū: ꝛ ei gratiam ꝓ omnibus ſoluētes ꝓ proprijs ꝛ cōibus bn̄ficijs. Quare ſi vident̄ Adā dimittentes interrogam⁹ quo ab angelis hic diſtat choꝛ⁹ q̄ in terra cantāt ꝛ dicūt. Gloria in excelſis deo: ꝛ in terra pax hominibus bone voluntatis. Deinde poſtq̄ cātica illa dixerūt genua flectētes deū quē hymnis laudauerūt rogant ꝛ petūt preſentiū q̄dem nihil nulla eīn eis hoꝛū eſt cura: ſtare āt cū libera ꝑſentia añ terribile tribunal cū venerit iudicare viuos ꝛ mortuos vnigenitus filius dei ꝛ nullū audire illā terribilē vocē q̄ dicit. Neſcio vos: ꝛ cū pura cōſciētia: ꝛ multis directionib⁹ laborioſam hāc expleant vitam et difficile nauigēt hoc pelagus cum trāquillitate. Deinde ſurgētes ꝛ ꝑficiētes iam ſanctas illas ꝛ cōtinuas orationes oriente radio ad opus addit vnuſq̄ſq̄ multū ſtipendiū agentibus hinc cōgregātes. Magnus eſt illic q̄ ville opus rapit. Nō eſt ibi meum ꝛ tuū: ſꝫ abiectū eſt inde hoc ꝟbū qd̄ decem miliū eſt cauſa prelioꝝ. In nullo eorum tabernacula deteri⁹ celis diſpoſita ſunt: etenī angeli deſcendunt ad eos: et angelorum

Monachoꝝ vita.

Luce. ij.

Meum ꝛ tuū.

dominator. Et menſa apud eos eſt ab omni
auaricia munda et philoſophia plena. Nō
ſanguinum torrentes ſunt apud eos: neq̧
carnium inciſiones: neq̧ dulcamina: neq̧
vapor coctorū indecēter implēs odoratum:
neq̧ fum⁹ incōueniēs: neq̧ curſus ⁊ tumul
tus: et turbatiōes: ⁊ clamores aggrauātes:
ſed panis et aqua: hec quidem ex fonte pu
ro: ille autem a laboribus eſt iuſtus. Si aūt
et aliq̇d munificēti⁹ comedere voluerit ex⸗
tremitates arborū: hec munificentia fit: et
maior hec delectatio q̄ in regalibus men⸗
ſis. Angelorū eſt hec mēſa ab oī turbatione
eruta. Et ſedile eis fenum ſimpliciter ſup⸗
ponitur ſicut in heremo prandēs xp̄s fecit.
Multi aūt neq̧ tegmē hic faciunt ſed p̄ te
cto celū hn̄t: ⁊ lunā p̄ lumine lucere nō in⸗
digētes oleo neq̧ miniſtro ſol deſuper ipſe
digne lucet. Hāc ⁊ angeli mēſam de celo cō
tēplātes letant̄ ⁊ exultāt: hec igit̄ ſcientes ⁊
deponentes auariciā vniuerſam inuadam⁹
ſupi⁹ cū ſtudio vniuerſo regnū rapientes:
vt et futuris fruamur bonis. h̄ Chri. Ofo.

Domine de⁹ pr̄familias oı̄ps q̇ vi
neā eccl̄ie tue p̄latis locaſti ad
colēdum: vt vitia tāq̄ ſpinas ex
tirpādo: ⁊ virtutes tāq̄ bona ſe
mīa iſerēdo fructū in ſe ⁊ i ſub⸗
ditis facerēt bonorū operū: da p̄piti⁹ oībus
⁊ p̄latis et ſingulis ſubditis vt fructū cor⸗
dis: oris: ⁊ operis tibi reddāt: ⁊ vbertate fru
ctuum maieſtati tue placeāt: ac tandē poſt
laborē preſentis vite cū electis tuis q̇ bn̄ ⁊
fideliter laborauerunt in regno tuo te miſe
rante requieſcant. Amen.

❡ De inuitatis ad nuptias et nō hn̄te veſtē nuptialē. c. xxxiiij.

Et q̄ maio⸗ A Math. xxij. et Luce xiiij.
res iudeorū intelligētes
de ſe dici parabolas q̄re⸗
bāt dn̄m tenere ⁊ occide⸗
re: hāc eorū ſciēs volūta⸗
tē: nihilomin⁹ increpat ſe⸗
uiētes: nec timore ſupat̄:
quo min⁹ arguat pecca⸗
tores. Hinc habes argu⸗
mētū q̄ ſi p̄dicatio tua nō fuerit ſp̄ cōſecu⸗
ta effectū nō iō deſiſtas a p̄dicatiōe ⁊ redar
gutiōe: maxie ſi ſpes eſt tibi de eorū quibus
p̄dicas correctiōe. Quia igit̄ oſtenderat q̄d
regnū auferet̄ a iudeis: ⁊ dabit̄ gēti facien
ti fruct⁹ ei⁹: iō ſubiūgit nūc parabolam de
inuitatis ad nuptias regis quas fecit filio
ſuo: quorū q̇dā venire neglexerunt: quidā
vero ſeruos miſſos cōtumelijs affectos oc⸗
ciderunt: et de alijs bonis et malis vocatis
q̇ venerūt: ⁊ ad nuptias itrauerūt. Hāc pa⸗
rabolā inducit vt dei lōganimitatē: ⁊ patiē⸗

tiā mltā ad iudeos oñdat q̇s p̄ ceterꝭ hono
rauit: et prio ad nuptias filij ſui vocauit cui Iudei
carnem nr̄am ⁊ eccl̄iā deſpōſauit: ⁊ vt re⸗ ad nu⸗
p̄bationē iudeorū ⁊ vocationē gētiū demō ptias
ſtraret. Q̄ ei iudei ad fidē vocati venire no venire
luerūt merito ipi⁹ reprobat̄ ⁊ alij itroducti nolue⸗
ſunt: ⁊ implete ſunt nuptie diſcūbētiū: q̄ fi⸗ runt.
des catholica diffuſa eſt p̄ orbē vniuerſum.
(Sile eſt regnū ꝯ celorum hoī regi). i. nego⸗
ciū p̄ntis eccl̄ie: ſeu factū i eccl̄ia militante
circa xp̄m: ſimile eſt negociū q̄d potuit fieri
per hominem regem in celebratiōe nuptia
rū. Iſte hō rex eſt de⁹ pr̄: q̇ dr̄ rex: q̄ regnat i
celo p̄ gloriā: in mundo per gratiā: in infer⸗ De⁹ rex.
no p̄ iuſticiā. Et dicit̄ homo propter confor nuptie
mitatē que eſt inter deū ⁊ hoīem. (Qui fecit tripli⸗
nuptias filio ſuo) triplices. Primas celebra ces.
uit in virginis vtero in copulatione diuine
nature et humane: de quibus dicit Grego. Grego.
q̄ nuptiarum thalamus fuit vterus virgi⸗ ephe. v.
nalis. Scd̄as fecit in mūdo in cōiunctione
xp̄i ⁊ eccleſie. de q̇b⁹ apl̄s. Sacr̄m hoc ma⸗
gnū eſt: ego dico i xp̄o ⁊ in eccleſia. Tertias Ozee.
fecit i fideli amico in cōiunctiōe gratie ⁊ fi⸗ ij.
delis aīe de quib⁹ Ozee. Spōſabo te mihi
in fide. Alie ſunt nuptie celeſtes in quibus
et multa fercula apponent̄ ſm Aug. ſ. vita Augu.
ſal⁹ et virt⁹: ⁊ copia ⁊ gl̄ia ⁊ honor et pax et
oīa bona. (Et miſit ſeruos ſuos) preceden⸗
tes. ſ. p̄phetas (vocare inuitatos ad nuptias
per ſcripturas legis in qua eſt promiſſio de
incarnatione chriſti. ſ. ipſos iudeos (ad nu⸗
ptias). i. ad fidem incarnationis chriſti p̄⸗
miſſā in patriarchis: figuratā in lege: p̄di
catā in p̄phetis: p̄phete nāq̧ clari⁹ denun
ciauerūt eam de xp̄o que obſcurius poſita
erāt in lege: hortabantur enim populum iu
daicū expectare xp̄i aduētū: ac p̄ fidē ⁊ opa
tēdere ad ip̄m: ⁊ nolebant venire credendo
ſcripturis inuitantib⁹: obediēdo ſeruis vo
cantibus: cōgaudendo nuptijs regalibus.
(Iterum miſit alios ſeruos) ſequentes. ſ.
Iohannem baptiſtam ⁊ apoſtolos (dicens:
dicite inuitatis). ſ. iudeis vocatis a tempo
re abrae. (Ecce prandium meum paraui). i.
miſterium incarnationis impleui: ac ſacra
menta eccleſie ⁊ doctrinam chriſtianā qui
bus reficiatur anima diſpoſui (thauri mei)
ſ. patres veteris teſtamenti qui ſub iugo le
gis laborabant: ⁊ inimicos cornibus venti
labant (⁊ altilia) quaſi alitilia ab alendo
dicta. ſ. patres noui teſtamenti pinguedine
charitatis ſaginati: pennis virtutum alati
ad ſuperna mēte erecti (occiſa ſunt) quia
ſancti occiduntur pro ſalute populi (⁊ om⸗
nia parata ſunt) q̄ quicquid queritur ad
ſalutē: iā adimpletum eſt in ſcripturis: vel
oīa que pertinēt ad miſteriū noſtre redem⸗
ptionis: vel introit⁹ regni eſt per fidē. mee
incarnationis apertus q̇ ante fuerat clau⸗

ſuis (venite ad nuptias) credēdo: diligendo: operādo. (Illi autē neglexerūt) qꝛ iudei pꝛedicationē xpi ꝛ apoſtoloꝝ cōtēpſerunt: naꝫ pauci cōparatiue de iudeis crediderūt. Neglexerūt qdē qꝛ dn̄m nō timuerūt: qui eniꝫ dominum timet nihil negligit. (Et abierūt alius in villā ſuā: ꝛ alius in negotiationeꝫ ſuam) ambitione ſeculi tanꝗ ville domino detēti: ꝛ ob pecunie cupiditatē negotiatiōe occupati. vbi Chꝛiſo. O miſerrimus mundus ꝛ miſeri q cū ſequunt: ſemꝑ enim mundialia opera hoies excluſerūt a vita. (Reliqui vero tenuerūt ſeruos ei⁹ ꝛ cōtumelijs affectos occiderūt) qꝛ ioannes baptiſta eſt ab eis incarcerat⁹ ꝛ occiſus: necnō ſtephanus ꝛ iacob⁹ ꝛ alij diſcipuli: ꝛ ſimiliter multi in teſtamento veteri: qꝛ quod eſt grauius nōnulli vocati gratiā nō ſolū reſpuunt: ſed etiā perſequūtur. (Rex āt cū audiſſet irat⁹ eſt) qꝛ a dn̄o merito ꝓ talibus ſunt puniti (ꝛ miſſis exercitibus ſuis). ſ. romanoꝝ ſub pncipib⁹ tyto ꝛ veſpaſiano ꝙ ex diuina oꝛdinatōe venerūt ꝯtra hierl'ꝫ. xlij. anno poſt xpi paſſionē (ꝑdidit homicidas illos) qui in vltionē ſanguinis xpi ꝛ ſuoꝝ diſcipuloꝝ ab exercitu romanoꝝ ſunt trucidati et captiuati (ꝛ ciuitatē illoꝝ ſuccēdit) quia tunc hierlm̄ eſt ſuccenſa: ꝛ tēplum in ea.) Tunc ait ſeruis ſuis). ſ. aplis ꝛ diſcipl'is per diuinā reuelationē (nuptie qdē parate ſunt. i. miſteria xpi impleta ſunt: ꝛ omne ſacramētum incarnatiōis: ꝛ hūane diſpēſatiōis iaꝫ peractū eſt ꝛ cōpletū vt natiuitas: pdicatio ꝛ hmōi (ꝛ q inuitati erāt) ꝑ legē: per prophetas ꝑ apoſtolos. ſ. iudei (nō fuerunt digni) ꝓpt ſuā icredulitatem. (Ite ergo ad exitus viaꝝ). i. ad gētiles extra viā errātes: ꝛ diſꝑſiones gētiū (ꝛ quoſcūꝙ inueneritis). i. cuiuſcūꝙ ſexus vel etatis: cuiuſcunꝙ ſtatus vel dignitatis: cuiuſcunꝙ profeſſionis vel conditiōis ſine acceptiōe ꝑſonarū (vocate ad nuptias. i. ad fidē icarnatiōis: qꝛ nullus volens fidē xpi recipe eſt repellendus. (Et egreſſi ſerui ꝯgregauerūt oēs quos inuenerūt. malos ꝛ bonos) qꝛ in eccleſia militāte admixti ſunt mali cum bonis (ꝛ implete ſunt nuptie diſcūbētiū) qꝛ vt pdictū eſt fides catholica diffuſa eſt ꝑ oꝛbē vniuerſum vel (implete ſunt) ꝛ ꝙtū ad nūerū: ꝛ ꝙtū ad meritū ꝛ ꝙtū ad pꝛeoꝛdinationē diuinā ꝙ erit in fine mūdi qn̄ cōplebit numer⁹ electorū (Intrauit aūt rex). ſ. deus ad iudiciū: tota eīn trinitas iudicabit. i. reddet vnicuiꝙ ꝑ meritis (vt videret diſcūbentes). i. in fide quieſcentes attēdendo. ſ. vitā fideliū ꝛ diſcernēdo merita ꝛ demerita coꝝum: fideles pertinēt ad iudiciū: nā q nō credit iā iudicatus eſt. Intrat aūt dupliciter ſcilicet generaliter in futuro iudicio: ꝛ ſpāl'r in moꝛte cuiuſlibet hois. Et nota ꝙ diſcūbere in nuptijs xpi eſt ſacramētis eccleſie ꝑticipare: fidem xpi habere: et beneficijs dei atꝙ gratijs ei⁹ ꝑfrui. (Et vidit ibi hoīem). i. totū cetum maloꝝum qui in malicia ſociati ſunt in vnū (nō veſtitū veſte nuptiali). i. habentē fidem xpi nō opera. Naꝫ ſm̄ Hiero: Veſtis nuptialis ꝑcepta ſunt dn̄i: et opera que cōplent ex lege ꝛ euangelio nouiꝙ hois efficiūt veſtimētū. Iſte hō hn̄s fidē ſine opib⁹ ad nuptias eccleſie poꝛtat os et dentes obmittens vite compoſitionem ꝛ moꝛes. Vel (non veſtitum veſte nuptiali). i. habentē fidē ſine charitate. Dr̄ autē charitas veſtis nuptialis: qꝛ tegit turpitudinē pctōꝝ: qꝛ ꝓtegit a frigoꝛe tētationū: qꝛ oꝛnat munere donoꝝum et virtutum. Et vt dicit Aug. Diuidit inter filios regni et ꝑditiōis. vbi Grego. Recte charitas nuptialis veſtis vocat: quia hanc in ſe cōditoꝛ nr̄ habuit dū ad ſociāde ſibi eccleſie nuptias venit. Qui ergo ꝑ charitatē venit ad hoies: eādē charitateꝫ innotuit veſtē eſſe nuptialem. Sciendū ꝓo eſt qꝛ ſicut in duob⁹ lignis ſuperioꝛi videlicet et inferioꝛi veſtis texit: ita in duob⁹ pꝛeceptis charitas habet: in dilectione. ſ. dei et in dilectione proximi. Duo ergo neceſſe eſt vt charitatis ꝑcepta cuſtodiat: quiſꝙ hr̄e in nuptijs veſtē nuptialē curat. Quatenus nec ex ꝯpaſſiōe ꝓximi cōtēplationē relinꝗt dei: nec pluſꝙ oꝫ inherēs cōtēplationi dei cōpaſſionē abijciat ꝓximi. Sciendū quoꝙ eſt ꝙ ipſa dilectio ꝓximi in duob⁹ ꝑceptis ſubdiuidit: cū qdā ſapiēs dicat. Oē ꝙ tibi oderis fieri vide ne alteri facias: ꝛ ꝑ ſemetipſam ꝟitas pdicat dicēs: quecūꝙ vultis vt faciāt vobis hoies: ꝛ vos eadeꝫ facite illis. Charitas aūt vera eſt cum ꝛ in deo diligit amic⁹ ꝛ ꝓpter deū diligit inimic⁹. Magna ſunt hec: alta ſunt hec: ꝛ multis ad exhibendū difficilia ſed tn̄ iſta eſt veſtis nuptialis. Quiſꝙ hāc recūbēs nō hꝫ: iā ſolicitus metuat ingrediēte rege qn̄ mittitur foꝛas. hec Greg. (Et ait illi) vnūquēꝙ hoiem in iudicio ꝑticulari cū moꝛit vniuerſoꝝ iudex interrogatur quō in fide xpiana ſe habuerit: ſed in fine mūdi loquetur toti humano generi (Amice) fidei participatione: ſed non operatione: debiti obligatione: ſed non ſolutione nomine nō re: vocatur ergo peccatoꝛ amicus ꝓpter fidem infoꝛmeꝫ: que notitia quedam eſt ꝛ dei donum: licet non ſufficiat ad ſalutē. Vocatur etiaꝫ amicus ꝓpter naturā qua ad ymaginem dei eſt factus: vel qꝛ fuit inuitatus. (Quō huc intraſti) inter congregationē: ſcꝫ fidelium ſacramēta eccleſie ſuſcipiendo: fidem eccleſie cōfitendo (nō habens veſtē nuptialeꝫ) ſcꝫ opera ſine qb⁹ fides eſt moꝛtua: vel (veſtē nuptialem) ſcilꝫ charitatē: qꝛ abſꝙ tali veſte nemo ad cōmunionem fidelium debet accedere: qm̄

B chriſo. | Mūdanoꝝ miſeria.

C Hiero: Veſtis nuptialis.

Charitas.

Augu: Grego.

Dilectio ꝓximi.

Charitas vera.

Amic⁹ ꝑ naturam.

dignū eſt vt cōuiuātes ipſi ſpōſo in habitu ſint conformes qui veſtē induit charitatis. Charitas dicit̄ veſtis: tū q꞉ operit delicta: tum q꞉ calefacit deſideria: tū q꞉ ſine ea non placēt deo opa nr̄a. Dicit̄ aūt nuptialis: q꞉ matrimonia fiūt xp̄i amicitiā reformādā: cōfirmādā: ꝛ augendā. In matrimonio igit̄ filiū dei qđ fecit cū natura humana amicitia inter deū ꝛ nos eſt reformata: ꝑpetuo cōfirmata: ꝛ ēt augmētata. Et nota ꝙ exiſtētiū i nuptiis xp̄i plurimi ſunt induti ſacco auaricie aliq̄ ſunt iduti purpura ſuperbie: aliq̄ auro inanis glorie: aliq̄ pellibus ouiū ſimulate iuſticie: aliq̄ armis iracūdie: aliq̄ habēt veſtimentū ſordidū pctō luxurie: aliqui laceratū deſiccatiōe inuidie: aliq̄ incōpoſitū negligētia accidie: aliqui molli intuitu cōplacentie: aliqui nimis affluentes voracitate gule. De quibus oībus in ſophonia dicit̄. Uiſitabo ſup oēs qui induti ſunt veſte peregrina. (At ille obmutuit.) propter timorē accuſationis: propter erubeſcentiā iniquitatis: ꝓpter ignorantiā excuſationis: pre cōfuſione nō habens q̄d reſponderet: q꞉ deo nullus rn̄dere pōt: ſed ꝓpria arguente cōſcientia cōuincit̄: ꝛ mut⁹ efficit̄. Per hoc ꝙ ille obmutuit monſtrat̄ ꝙ in illo vltimo examine omne genus excuſationis ceſſabit. (Tunc dixit rex miniſtris). i. angelis diuine iuſtitie executoribus vel iſti miniſtri ſunt maligni ſpiritus qui deputati ſunt ad penā dānatorū. q꞉ ſm Origen. Merito ipſi ſint pene autores qui fuerūt culpe ſuggeſtores (ligatis manibus ꝛ pedib⁹). i. ablata ptāte bene operandi et ad ſalutē reuertendi: q꞉ ad gratiā recuperādi. Uel pedes ſunt facultas liberi arbitrii: manus ꝟo ſunt potentia operis: ꝛ vtrūq꞉ eſt ligatum in dānatis (mittite) ꝛ proiicite eū ſic ligatū (in tenebras exteriores) a viſione dei: et q꞉ ſint extra omnē diem: ꝛ extra ambitū diuine mīe. Uel (exteriores). i. corporales: et localiter extra ipm poſitas: q꞉ habuerat i ſeipſo dum hic viueret interiores. i. mētales. Tenebre eñ ignorantie ducunt ad tenebras culpe et he ad tenebras pene. vnde ſm Greg. Interiores tenebras dicimus ciuitatē mētis: exteriores vero tenebras eternā noctē dānationis. Qui ḡ nūc in vitio ligant̄ ſponte tūc in ſupplicio ligabunt̄ inuite: et ligabit ibi pena q̄s hic a bonis operib⁹ ligauit culpa. Et q̄d ibi ſuſtinebit q̄ hic bn̄ viuere ɔtēpſit: ſubiūgit dicēs. (Ibi erit fletus) ſcꝫ oculorū p illicitas cōcupiſcētias et i vanitate mūdi hic vagantiū (et ſtridor dentiū) in edacitate mō gaudentiū: q̄tenus ſingula mēbra ſupplicio ſubiaceant q̄ hic ſingulis vitiis ſubiecta ſeruiebāt. Uel (fletus et ſtridor). i. dolor mētis ꝛ corpis ad q̄ reducit̄ oīs pena infernalis: flet⁹ eñ a triſtitia originat̄: et ſtridor dentiū cauſat̄ a ꝯtrariis cauſis ſcꝫ ex ardore ignis: et frigore infernali. Un̄ dr̄ in Job. Ad nimiū calorē tranſibit ab aq̄s niuiū. In fletu etiā et ſtridore magnitudo tormētorū: ꝛ doloris immēſitas ſignificatur. Uel certe ſtridor dentiū ꝓdit indignātis affectū eo ꝙ ſero vnūquēq꞉ peniteat: ſero ingemiſcat: ſero ſibi iraſcat̄ qđ tam pertinaci improbitate deliq̄rit. Et q꞉ in cōuiuio nuptiali nō initiū ſꝫ finis querit̄: ɔn̄r repulſo vno in quo oīne malorū corp⁹ imprimit̄ gn̄alis ſn̄ia ꝛ parabole cōcluſio infert̄. (Multi aūt ſunt vocati) ad fidem catholicā (pauci vero electi) ad gloriā ſcꝫ cōparatiue reſpectu illorū q̄ vocati ſunt ad fidē: q꞉ inter multos fideles habentes fidē pauci ſunt electi q̄ hn̄t fidē formatā. Rurſus oēs hoīes vocant̄ ad fidem: ſed pauci ſunt electi: q꞉ pauci ſunt fideles reſpectu infidelium. Tale eſt qđ dicit. Non vnus tm̄ de vocatis eiect⁹ eſt de nuptiis: ſꝫ itelligendū eſt de multis: q꞉ p illū vnū itelligit̄ vniuerſitas malorꝫ q̄ hn̄t fidē ſine operibus charitatꝫ. Nā ſꝫ Aug. hō ille q̄ inde ꝓiect⁹ eſt nō vnū hoīem ſignat: ſꝫ multos: q꞉ ille vnū corp⁹ malorū eſt. vn̄ alibi dr̄. Lata eſt via q̄ ducit ad ꝑditionē ꝛ multi ſunt qui igrediunt̄ p eā: ꝛ arcta eſt via q̄ ducit ad vitam: ꝛ pauci ſunt q̄ inueniūt eā. Et h̄ multū deberet nos terrere: ꝛ ad humilitatem mouere: q꞉ eſt nobis incertū ꝛ trū ſimus de illo paruo numero electorū. vn̄ Grego. Tanto ergo ſibi vnuſq̄ſq꞉ metuat: ꝛ in hūilitate ſe deprimat q̄to ſi ſit elect⁹ ignorat: q꞉ qđ ſepe dicendū eſt ꝛ ſine obliuione retinēdum: multi ſunt vocati pauci ꝟo electi. h̄ Greg. ¶ Et notādū ꝙ hoc ꝟbū ibi erit flet⁹ ꝛ ſtridor dentiū in ſeptē locis euāgelii legitur: ꝛ hoc ꝯ ſeptē vitia maxie ꝑpetratorꝫ ſm ꝙ vbiq꞉ in precedenti litera reddit̄ cauſa. Prima cā eſt: q꞉ male intrauerūt ſcꝫ per nūmū nō per deū: p cupiditatē non p charitatē. Et dr̄ hic (quō huc intraſti nō hn̄s veſtē nuptialē) et ſequit̄ (ibi erit flet⁹ ꝛ ſtridor dētiū). Secunda q꞉ male vixerūt nō ſicut paſtores: ſed ſicut ꝑdones: nō ſicut epiſcopi: ſed ſicut epicurei. Un̄ ſupra de ſagena malos aūt foras miſerunt: et ſequit̄: ibi erit fletus et ſtridor dentiū. Tertia q꞉ alios ſcandalizauerūt ſicut lapis ſubito occurrēs pedi facit ipſum ceſpitare ꝛ offendere. Unde ſupra ꝛ colligēt de regno eius oīa ſcādala: et ſequit̄: ibi erit fletus ꝛ ſtridor dentiū. Quarta q꞉ in docēdo ꝛ regendo inutiles fuerunt. vnde infra. Seruū inutilem proiicite in tenebras exteriores. ꝛ ſequit̄ ibi fletus ꝛ ſtridor dentium. Quinta q꞉ ſubditos ꝛ ſuperbia verbi ꝛ auaritia facti oppreſſerunt. vn̄ infra. Si dixerit ſeru⁹ malus morā faciet dn̄s meus ꝛc. partē ſuā ponet cū hypocritis ſequit̄ ibi erit flet⁹ ꝛ ſtridor dētiū. Sexta q꞉ magna de ſe pre

Job xxiiij.

F Unus electus notat mltos. Augu.

Timēdū cuiſq̄. Grego.

Fletus et ſtridor ſeptics dicta.

Math. xiij.

Ibidē.

Einſdē xv.

Math. xxiiij.

ſumpſerũt credendo: ⁊ maiora iactãdo. vñ
Lu.xiiij. ſupra. Nõne mãducauimus corã te ⁊ bibi-
mus ⁊c. ⁊ ſequit̃: ibi erit fletus ⁊ ſtridor dẽ-
tiũ. Septima q: non penituerũt: elatio eñ
ſuperbie repugnat humilitati penitentie.
Math. viij. vñ ſupra de cẽturione. Filij autẽ regni ei-
cient foras in tenebras exteriores. ⁊ ſequit̃
ibi erit fletus et ſtridor dentium. Has ergo
chriſti et eccleſie nuptias tota mẽte diliga-
mus: harũ gaudijs celeſtibus indefeſſa bo-
norũ intẽtione iungamur: has q: p fidẽ vo-
cati intrauimus mũdo dilectionis habitu
celebrare curemus: noſtreq; actionis ſimul
et cogitatiõis maculas ante diem extremi
diſcriminis ipſi ſolicitius examinando di-
luamus: ne forte tũc ingrediẽs rex ſi vide-
rit nos nuptialem charitatis veſtẽ non hñe
eijciat nos et ligatis a facultate bñ agendi
manib⁹ nr̃is ac pedib⁹ in tenebras mittat
exteriores. Si q̇s eñ tpe iudicij fuerit in-
uẽtus ſub nõie xp̃iano nõ habẽs opa xp̃ia-
ni ſtatim corripiet̃: et audiet iſtud a rege ſi-
bi dici (amice quõ huc intraſti non habens
veſtẽ nuptialẽ:) q.d. Ut quid xp̃ian⁹ es effe-
ctus cũ opa tua nõ ſint xp̃iani. Null⁹ itaq;
G Uocat omnes deus. de vocatione preſumat donec de adeptiõe
finis ſecurus exiſtat. Oẽs quidẽ vocat de⁹
volũtate añcedente ſm quã vult oẽs hoĩes
ſaluos fieri (⁊ pauci ſunt electi) quia pauci
beatitudinẽ cõſequunt̃ reſpectu eorũ q̇ cõ-
dẽnant̃. Nõnulli quidẽ vocati nec incipiũt
nõnulli vero in bonis q̇ inceperũt minime p-
ſiſtũt: ⁊ multi fidẽ pcipiũt: ſed reſpectu ma-
lorũ pauci ſunt q̇ in gr̃a vſq; in finẽ pſeue-
rant. Nemo aũt xp̃ianũ ſe iudicet niſi q̇ xp̃i
doctrinã ſequit̃ et imitat̃ exẽplũ. Qui male
viuũt ⁊ chriſtiani vocant̃ iniuriã xp̃o faciũt.
Augu. vñ Aug. Nemo ſine cauſa quodcũq; nomẽ
ſortit̃. Sutor vt dicat̃ neceſſe eſt vt calcia-
menta cõficiat. Uocet̃ quis faber aut alius
artifex artis peritia fiat. Hmõi exempli co-
gnoſcimus nullũ ſine actu nomẽ: ſed oẽ no
men ex actu xp̃iani: ergo nomẽ ille fruſtra
ſortit̃ q̇ xp̃m nõ imitat̃. Quid eñ tibi pdeſt
vocari qđ non es: ⁊ nomẽ vſurpare alienũ?
Sed ſi xp̃ianũ te eſſe delectat q̇ xp̃ianitatis
ſunt gere: ⁊ merito tibi nomen xp̃iani aſſu
me. Tu ergo quõ xp̃ianus diceris in quo
nullus xp̃iani eſt actus. Chriſtian⁹ iuſtitie
bonitatis: integritatis: patiẽtie: caſtitatis:
pudicitie: pietatis: humilitatis: ⁊ innocen-
Chriſtiani qui. tie eſt nomẽ: ⁊ tu iſtud nomẽ quõ tibi defen
dis ⁊ vendicas: cui de tam pluribus rebus
nec pauca ſubſiſtũt? Chriſtian⁹ ille eſt qui
nõ nõie tm̃: ſed ope eſt: q̇ viã xp̃i ſequit̃: qui
xp̃m in oĩbus imitat̃ ſicut ſcriptũ eſt. Qui
dicit ſeſe in xp̃o manere dz ſicut ille ambu-
lauit et ipſe ambulare. Chriſtian⁹ eſt q̇ die
noctuq; deo deſeruit q̇ indeſinẽter ei⁹ pce-
pta meditat̃ ⁊ cogitat q̇ paup mundo effi-
citur: vt deo locuples fiat: qui inter hoĩes
habetur inglorius: vt coram deo ⁊ angelis
glorioſus appareat: qui in corde ſuo nihil
ſimulatũ videt̃ habere nec fictũ: cuius ſim-
plex ⁊ immaculata eſt aĩa: cuius cõſcientia
fidelis ⁊ pura eſt: cuius tota in deo mẽs: cu
ius oĩs ſpes in xp̃o eſt: q̇ celeſtia potius q̄
terrena deſiderat: q̇ humana ſpreuit: vt poſ
ſit habere diuina. hec Aug. vnde ⁊ Leo pa- Leo papa.
pa. fruſtra appellamur chriſtiani ſi imita-
tores nõ ſumus xp̃i. Qui ideo viã ſe eſſe di-
xit vt cõuerſatio magiſtri eſſet forma diſci-
pulis: ⁊ illã humilitatẽ eligeret ſeru⁹ quã
ſectat⁹ eſt dñs. vñ ⁊ Cyprianus. Chriſtian⁹ Cypri.
nemo recte dr̃ niſi q̇ xp̃o moribus coequat̃.
vnde etiã Anſelm⁹. Inter infideles compu Anſel.
tantur qui qđ vouerunt non impleuerunt.
Quicũq; etiã xp̃m nõ ſequit̃ nõ ſolũ xp̃iani Antichriſti qui.
nomẽ amittere: ſed ⁊ antichriſtus dici me-
retur. vnde Augu. Quiſquis factis negat
xp̃m antichriſt⁹ eſt: magis mẽdax eſt anti- Augu.
chriſto q̇ ore pfitet̃ xp̃m ⁊ fact3 negat. Ideo
mendax: quia aliud loquitur et aliud agit.
Quis eſt qui nõ credit q̇ ieſus ſit chriſtus?
Qui non viuit quõ precepit xp̃e. Multi eñ
dicũt credo ſed fides ſine operibus nõ ſal-
uat. Et iterum. Omnes negant chriſtum in
carne veniſſe q̇ violant charitatẽ Jeſu. non
eñ opus erat vt veniret niſi per charitatẽ.
Maiorem hac dilectionẽ nemo habet q̄ vt ioh.xv.
aiam ſuã ponat pro amicis ſuis. Quiſquis
violat charitatẽ quodlibet dicat lingua: vita
ipſius negat xp̃m in carne veniſſe. ⁊ iſte eſt
antixp̃s vbicũq; fuerit q̇cũq; intrauerit. hec
Augu. In hoc g maxime nos xp̃iani gentiles
ſcãdalizam⁹: q: charitatẽ ⁊ vitã virtuoſam
non habem⁹. vñ Chriſo. Nihil aliud eſt qđ H Chriſ.
ſcandalizat gẽtiles q̄ q̇ nõ amor eſt: cũ eñ Scãdalizatio gẽtiliũ p nos.
multiplicata fuerit iniqtas frigebit amor.
Uitã autẽ nihil ita facit clarã vt amor. Ni-
hil ita cõuertit gẽtiles vt virt⁹ animi: nihil Amoris virtus.
ſcãdalizat vt malitia. Cum eñ viderit aua
ritia vtentẽ rapientẽ eũ q̇ cõtraria iubet: et
his q̇ eiuſdẽ ſunt tribus: vt foris vtentẽ cũ
qui iubet inimicos amare: delirationẽ di-
cit ea que dicta ſunt. Cũ aũt viderit tremẽ
tes mortẽ q̄liter ſuſcipiet eos q̇ de immor-
talitate faciũt ſermones. Cũ viderit dilige-
re principatũ ⁊ alijs ſeruientẽ paſſionibus
firmus in ſuis manet dogmatib⁹ nihil ma-
gnum imaginãs. Nos eñ ſumus cauſa ma
nendi eos in errore. Nam dogmata quidez
que apud ſeipſos ſunt olim cõtempſiſſent:
ſed nr̃a ſi̇t admirarent̃: ex vita aũt nr̃a p-
hibent̃. Nã p verba q̇dẽ philoſophari faci-
le eſt. Multi enim ⁊ apud eos hoc fecerũt.
Inquirũt aũt eã q̇ fit p opa demonſtratio-
nẽ. Oſtẽde eñ mihi fidẽ tuã ait p opa tua.
Cũ autẽ magis hã diuellim⁹ primorum ſub-
ſtantias iactura nos vocant orbis terrarũ.

Quare ⁊ nos horū vindictā dabimꝰ nō ꝑ quibꝰ male agimus ſolū: ſʒ ꝑ qbꝰ blaſphe mat nomen dei viſqquo pecunijs ⁊ volu ptati: ⁊ alijs ſumꝰ alligati paſſiōibꝰ. Deſiſtamꝰ igit de reliq̄ ⁊ vtutē capiamꝰ ocʒ: et futuris fruamur bonis. hec Chꝛi. ¶ Orō.

D Omine Jeſu chꝛiſte rex celeſtis glie q̄ nos ꝑ nūcios tuos .i. per ſacrā ſcripturā infirmitates: pe riculū viuēdi: mutationem for tune ⁊ gratuitā voluntatem ad nuptias tuas vocaſti da nobis charitatis veſtē nuptialē ne a cōfeſſiōe pcti: ⁊ a laude dei obmuteſcamꝰ: nec a reſurrectione ſpiri tualis gaudij ſcʒ pace ⁊ ſecuritate ſupere mur: et da nobis veſtē pietatis ⁊ bone ope rationis: ne ligatis manibꝰ ⁊ pedibꝰ i te nebꝛas exterioꝛes mittamur. Amen.

¶ De queſtione ſup tributo ſol uendo ⁊ de muliere ſeptem viros habente. Capitulum.xxxv.

A Math. xxij.

Tūc ſcʒ poſt p̄dicta ⁊ eadē feria tertia (abeūtes phariſei) ad he rodianos (cōſiliū inierūt) vt ex collatiōe cōi melius perpēderēt qualiter ieſuʒ decipere poſſent et (eum) quē capere nō poterāt in malo opere (caperēt i ſer mone) q: facilius capit hō in verbis q̄ in factis. (Et miſerunt diſcipulos) de ſecta ſua (cū herodianis) .i. miniſtris herodis q̄ ex parte ceſaris pꝛeerat tributis vt diſcipu li caperent in ſermone ⁊ miniſtri raperent eū ad puniēdū in coꝛpoꝛe. ſʒ Chꝛi. Ne foꝛ te phariſei xp̄o noti ⁊ ſuſpecti circūuenire euʒ non poſſent: q: coꝛā eis ſibi in verbis caueret mittunt diſcipulos q̄ſi ignotos vt faciliꝰ deciperēt: ⁊ minꝰ erubeſcerēt depꝛe hēſi: ⁊ ꝑpter hoc eos ⁊ herodis miniſtros ſimul mittūt vt quodcūq̄ dixerit repꝛehē dat. Et circūdāt eū ſicut apes mel in oꝛe: ⁊ aculeū in tergo poꝛtātes: ⁊ adulatoꝛie cō mēdāt in eo triplicē veritatē dicētes. (Ma giſter ſcimꝰ q: verax es) quātū ad vitā nō hypocrita. ecce veritas vite (⁊ viam dei) q̄ itur ad deū (i veritate doces) quātū ad ſa nā doctrinā. ecce veritas doctrine (et non eſt tibi cura) .i. timoꝛ vel fauoꝛ: (de aliquo) quantū ad iuſtitiā .i. nō attēdis aliquē vt accipias ꝑſonā. vn̄ exponēdo ſubiūgit. (nō em̄ reſpicis ꝑſonas hoīm) ſʒ indiſtincte di cis maioꝛibꝰ ⁊ minoꝛibꝰ veritatē. ecce veri tas iuſtitie. Sʒ eꝫ multi moderni faciūt q̄ pauperes delinquētes publice arguūt et confundūt ſed diuitibꝰ maioꝛa peccātibꝰ

Chꝛiſ.

Veritas triplex in xp̄o.

B Chꝛiſ.

nec nutū faciunt ſm Chꝛiſ. Inter oīa pctā ſacerdotū maximuʒ eſt q̄ perſonas reſpi ciūt ⁊ non cauſas. Et ideo iuſtos ⁊ paupe res deſpiciētes iniquos ⁊ diuites ꝑmonēt ⁊ exaltāt. vt aūt dicit idē Chꝛi. Magiſtruʒ eū vocāt ⁊ veracē magiſtrū vt q̄ſi venerādo eū deciperēt: ⁊ vt q̄ſi honoratꝰ ⁊ laudatus miniſteriū ſui coꝛdis ſimplr eis apiret tā q̄ volēs eos hr̄e diſcipulos. Hec ē em̄ hy pocritarū ꝑila ſimulatio laudatio: laudāt em̄ quos perdere volūt: vt ꝑ delectationē laudis paulatim coꝛda hoīm ad ſimplici tatē benigne cōfeſſiōis inclinēt. hec Chꝛi. Iſtis ſimiles ſunt q̄ hoībus in pn̄tia adu lant ⁊ in abſentia detrahūt. O q̄ plenꝰ eſt mūdus his ⁊ illis peſtiferis hoībus a qui bus cuſtodiat ſuos deꝰ. vn̄ ſm Aug. Duo ſunt gña ꝑſequētiū .ſ. vituperātiū ⁊ adulā tiū: ⁊ plus perſequit lingua adulatoꝛis q̄ manus interfectoꝛis ⁊ mellitis verbis eū interrogare volētes ſubiungūt. (Dic ergo nobis quid tibi vr̄) q: certi ſumꝰ q̄ nō di mittis ꝑpter maieſtatē ceſaris vel timoꝛē aut fauoꝛē cuiuſcūq̄ hoīs q̄n veritatē di cas: ⁊ iuſte qđ verū eſt diffinias: ⁊ interro gāt eum dicētes. (Licet cēſum ceſari dari an nō) hāc queſtionē apud iudeos oꝛtaʒ xp̄o malicioſe ꝑpoſuerūt vt ſi tributū ne garet ⁊ diceret nō eſſe licitū caderet in ma nū pꝛeſidis ⁊ ſtatim caperetur tanq̄ cōtra riꝰ imperatoꝛi. Si aūt tributum cōcederet ⁊ diceret eſſe licitum caderet in manū po puli tanq̄ contrarius eoꝛum libertati et diuino honoꝛi: ⁊ ſic totū eoꝛum artificium erat vndiq̄ habēs ꝑcipitiū. Dicebāt q̄dā quia romani pꝛo republica militabāt eos in ſecuritate ⁊ q̄te tenētes q̄ licebat dari tributū. Sʒ ecōtra phariſei aſſerebāt q̄ q̄ ſeruiebāt ſummo deo: ⁊ ſibi oblationes et decimas reddebāt: nulli hoī tributa ſolue re debebāt. Sʒ ſapiētie fons dolos eoꝛum fugit: ſic em̄ reſpōdit vt deo ⁊ ceſari ſua iu ra ſeruarēt. Vn̄ (cognita) ⁊ depꝛehēſa (neq̄ tia) ⁊ doloſitate (eoꝝ) nihil em̄ latet deum q̄ ſcrutat renes ⁊ coꝛda laudes ipſoꝝ re ſpuit ⁊ dure eis reſpondit dicens. (hypo crite) .q.d. Non queritis veritatem addi ſcere: ſed me verbis capere: ⁊ propter hoc eos hypocritas vocat quia aliud preten debant: et aliud intendebant. ſm Chꝛiſ. Reſpōdet nō ſm verba eoꝝ blāde: ſed ſm conſciētias eoꝝ aſpere: docēs nos dure re fellere adulātes. ⁊ ſm eūdē. Phariſei blan diebātur vt ꝑderēt: ieſus aūt cōfundebat vt ſaluaret: q: vtilioꝛ eſt deus homini ira tus q̄ hō ꝓpitiꝰ. Et ſubiūgit. In hoc autē q̄ xp̄s laudes reſpuit dat itelligere q̄ nul lus debet velle laudari: ⁊ in hoc q̄ adula toꝛes ſuos dure repꝛehendit docemur vt adulatōes vitemꝰ. (Oſtēdite mihi nūmiſ

Perſonaꝝ acceptio ſummū ſacerdotuʒ malum.

Hypocrite detractoꝛes.

Augu.

Chꝛiſ.

Nūmiſma.

ma cēſus).i.denariū q̄ p ceſu dat anno: et
erat de argento: vocabaturq; denarius: q:
valebat decē nummos viſuales: et habebat
imaginē ceſaris et nomen eius. Propter h̄
eſt nūmiſma ipſa inſcriptio imaginis: et
nūmus eſt cui inſcribit. Et illis offerētib⁹
ei denariū cenſualē (ait. Cui⁹ eſt hec ima-
go) q̄tū ad figurā (et inſcriptio, q̄tum ad
ſcripturā. Nō de ignorātia interrogat: ſed
vt cōpetenter ad eorū verba reſpōdeat. vo
luit dn̄s videre materiā q̄onis vt nos taci
te informaret ne ſim⁹ p̄cipites in ſententiā
do ſ; mature inquiram⁹ et pri⁹ examinem⁹
an q̄ diffiniemus (dicūt ei ceſaris) ſc; tybe
rij priuigni auguſti ceſaris ſub quo augu
ſto nato ē dn̄s (Tūc) ex p̄miſſis inferēdo q̄o-
nis determinationē (ait illis. Reddite ergo
Chriſ. q̄ ſunt ceſaris ceſari) ſc; tributū et pecuniā
p quā ↄfitemini vos illi ſubiectos. Ubi ſ;
Chriſ. Illa dicit ſolū q̄ nō nocēt pietati: q:
Hiero. ſi aliq̄d tale eſt nō ceſaris: ſ; diaboli eſt ve
ctigal (et q̄ ſunt dei deo). i. ſm Hiero. Deci-
mas p̄mitias: oblatiōes: et hoſtias. Sicut et
ipſe reddidit tributa p ſe et petro: et deo red
dituri que dei ſunt patris faciēs volūtate.
Uel debem⁹ reddere mūdo ſuos honores
Amb. eos deſpiciēdo: ſuas delitias eas abhorrē
do: et ſuas diuitias eas cōtēnēdo: deo autē
decias et oblatiōes: vel ſm Amb. Sicut ce
ſar exigit impreſſionem ſue imaginis: ſic et
de⁹ aiam lumine vultus ſui inſignitā: ſicut
eni denari⁹ imagine regis: ſic ſignat hō
ad imaginē et ſilitudinē dei quā peccādo
corrūpit. Et iterū. Cū alia ſit imago dei:
alia mūdi: ſi nō vis eſſe obnoxi⁹ ceſari no-
li h̄re q̄ ſūt mūdi. Si vis terreno regi nihil
debere oīa tua relinq̄ et xp̄m ſeq̄re. Et bn̄
pri⁹ q̄ ceſaris ſūt reddenda decreuit: neq;
eni pōt eſſe q̄s diſcipul⁹ dn̄i: niſi pri⁹ renū
ciauerit mūdo. S; oēs renūciam⁹ v̄bis: ſ;
renūciam⁹ affectu. Nā cū ſacramēta reci-
pim⁹ renūciam⁹. Quā grauia ſūt vincula
p̄mittere deo et nō ſoluere? Maior eſt ↄct⁹
fidei q̄ pecunie. Redde p̄miſſū dū i hoc
corpore es priuſq; veniat exactor: et mittat
te in carcerem. Un̄ Hiero. Nūmū habētē;
Hiero. ceſaris imaginē reddite coacti ceſari: vos-
Ex pſal metipſos libēter deo. Signatū ē eni lumē
mo.iiij. vultus dei ſup nos: nō ceſaris. hec Hiero.
Relictis ergo q̄ mūdi ſūt corp⁹: aiā: intelle
ctū: volūtatē: rōnē et oīa q̄ i nobis ſunt deo
a q̄ accepim⁹ nō dico debem⁹: ſ; tā q̄ debi
tū reddam⁹: vt ſ ↄpari beſtijs: ſ; rōnabilit
in oib⁹ pcedam⁹. Qr ſm Hyla. Cōdignū ē
Hyla. vt ei nos totos reddamus cui debere nos
recolim⁹ et originē et pfectū. Nō ē itaq; in-
cōueniēs nec ↄdictio q hō ſit ſubdit⁹ hoi
in tpalib⁹: et deo imediate i ſpūalib⁹: vtrū-
q; eni bn̄ ſe cōpatit: nec alterū alteri preiu
dicat. S; magis felix ē et btūs q̄ a tpalib⁹

et a pnicioſa ſeruitute ꝯ̄ eruit⁹: et deo ſo
li ſubiect⁹: q: hic maxie eſt liber et p̄nceps
et regib⁹ regalior: et neq; diuitiaꝝ timet ty C
rannidē: neq; p̄ncipat⁹ timorē. Myſtice myſtice
aūt deo debem⁹ reddere triplex tributuz: Tributuz deo
ſine rōnē quā poſtulat. ſ. de corde pfectam reddendum.
dilectionē: de ore feruētē et frequētē grāꝝ
actionē de corpore volūtariā vitioꝝ morti
ficationē. In p̄miſſis ēt tria myſtice notan
tur. Primo q̄rit oñſio denarij. Scdo inter
rogat ſuperſcriptio oblati. Tertio ſeq̄t diffi
nitio cui debeat reddi. I denario ſunt tria
materia: pondus: et ſuperſcriptio cū imagi
ne. Materia ē opatio bona vel mala: argē
tea vel ſtānea. pōd⁹ ē intētio recta vl' pra Imago
ua. Imago attēdit i affectu iteriori et ſup- cuius.
ſcriptio in effectu exteriori. Imago ei dia-
boli ē culpa: imago dei grā: ſuperſcriptio ē
exterior cōuerſatio: et hūilis ad imitationē
xp̄i: vel ſuperbia ad imitationem diaboli.
Hui⁹ denarij oñſio fit i morte. O q̄ metuē
da q̄o. oñdite mihi nūmiſma cēſus: hoiem
ſc; interiorē ſacco carnis velatū: exteriori
ſimulatiōe obūbratū: diu ad pniam expe-
ctatū: felix q̄ poterit dicere cōcidiſti ſaccū
meū et circūdediſti me cū letitia. S; interro
gatio fiet i iudicio de imagine. O q̄ horrē
da interrogatio: imo increpatio malorum
cui⁹ eſt imago hec et ſuperſcriptio? Quilibet
portat imaginē ei⁹ cui⁹ h; opa. ſ. vel ipera
toris mūdi et diaboli. S; diffinitio fiet in
retributiōe (reddite ergo q̄ ſunt ceſaris ce-
ſari: et q̄ ſūt dei deo) q: ibūt hi in ſupplicia
illi in gaudiū (Et) q̄ miſſi fuerant a phari
ſeis audiētes ſapiētiſſimā rñſionē dn̄i (mi
rati ſūt) q: calliditate et inſidijs p̄ualere nō
potuerūt (relicto eo) ſicut ↄfuſi (abierunt)
vn̄ Hiero. Qui ad tantā credere ſapientiā Hiero.
debuerāt mirati ſūt q calliditas eoꝝ inſi
diādi locū nō inueniſſet: et relicto eo abie-
rūt infidelitatē pariter cū miraculo repor-
tātes. Deinde cū abijſſent phariſei (acceſ-
ſerūt ad eū saducei) vt q: rōne euz ſupare
nō poterāt ſaltē per ipſaz frequētiā ſenſuz
ſubuerterēt: et tedio eum ſuperarent. Tres D
erāt ſecte inter iudeos ab alijs differētes Saduceorum
ſc; phariſei q̄ erāt ab alijs diuiſi q̄tuz ad accuſatio.
habitū: et traditiōes q̄ traditiōibus moyſi
traditiōes ſuas p̄ferebāt: et ſm legē voca-
bant phariſei. i. diuiſi: a phares. i. diuiſio Secte
dicebant. alij erāt ſaducei q̄ ab alijs diffe- iudeorū
rebāt quātū ad doctrinā q: ipſi ſibi iuſti- tres
ciā et q̄ nō erāt vendicabāt. vn̄ et iuſti pro Phariſei.
pter exteriorem ſanctitatē appellati ſunt
ipſi eni reſurrectionem negabāt animam Saducei.
mortalem eſſe et cum corpore interire dice
bant: ac neq; angelum: neq; ſpm̄ eſſe crede
bant: ſed libros moyſi recipiebant. Alij
erant eſſei q̄ ab alijs differebant in vita et Eſſei.
mō viuēdi: q: ſ̄e monaſticā vitā ducebāt:

ziugia vitabãt oĩa in cõi habebãt. de duabus aũt ꝑmis ſectis hic dr. Saducei ḡ accedẽtes ad ieſũ quãdã fabulã fictã de muliere q̃ ſeptẽ viros habuerat et ꝓponebãt q̃rentes cũ cui⁹ eſſet in reſurrectiõe ꝑ quã oñdere volebãt reſurrectionẽ nõ eſſe. Putabãt eñ ꝙ ſi futura eẽt reſurrectio tũc celebrãde eẽnt nuptie ſicut mõ: ⁊ q: incõueniẽs vr̃ ꝙ dcẽ oĩo⁹ ſeptẽ ſimul: q: vni mulieri nũq̃ licuit plures viros hr̃e: ſ3 bñ ecõuerſo ꝓpt̃ fecũditatẽ: vel qđ dcẽ alicui eoꝝ determinate: q: q̃ rõne eſſet vni⁹ eadẽ rõne eſſet ⁊ alteri⁹: intẽdebãt ɔcludere reſurrectionẽ nullã eſſe. Quã q̃ſtionem eis ſoluẽdo euacuat dñs eoꝝ opinionẽ: ⁊ oſtendit errorem dicẽs. (Erratis) in hoc. ſ. ꝙ reſurrectionẽ negatis (neſciẽtes ſcripturas) q̃ reſurrectionẽ aſſerũt: ac modũ reſurrectiõis inſtruunt ⁊ oſtendunt. vñ etiã ſequitur ꝙ neſciãt (v̄tutẽ dei) q̃ poterit corpora ſuſcitare: ⁊ poſt mortẽ viuificare: q: potuit oĩa de nihilo facere. Errabãt ḡ q: ⁊ ſcripturis cõtradicebãt ⁊ virtuti dei derogabãt. (Erratis) etiã putãtes ibi celebrãdas eſſe nuptias. (in reſurrectione eñ) generali (neq̧ nubent). ſ. viri. i. nõ accipient vxores (neq̧ nubentur). ſ. mulieres. i. nõ accipiẽt a viris: vt dicit Hiero. Latina conſuetudo hic greco idiomati nõ rñdet. Nubere eñ proprie dicunt mulieres ⁊ viri vxores ducere ſed hic ſimpliciter intelligamus ꝙ nubere de viris: ⁊ nubi de mulieribus dictum ſit. vñ nõ erit carnalis ſ3 ſpũalis ɔuerſatio: et hoc eſt qđ ſubdit (ſed ſunt ſicut angeli dei in celo) nõ in natura angeli: ſed ſicut angeli in ꝓprietate ſpũalitatis ⁊ immortalitatis incorruptibiles ſe3 ⁊ ingñabiles nõ ꝙ ſint ſpũs: ſed ꝙ ſint ſpũales: ac vitã ⁊ conuerſationẽ ſpiritualẽ habẽtes: et ſine labe corruptiõis viſione ⁊ fruitiõe dei viuẽtes. Ceſſante enim cã ceſſat effect⁹ nuptie aũt ordinate ſũt ad ꝓcreatiõẽ filioꝝ educẽdoꝝ ad cultũ dei: quouſq̧ numer⁹ p̄deſtinatorũ ſit cõplet⁹ q̃ cõplet⁹ erit in reſurrectiõe ⁊ ꝓpt̃ hoc tũc erim⁹ ſicut ãgeli ſemꝑ cõtẽplationi vacãtes: ⁊ hoc eſt qđ 03 corda mouere ad deuotionẽ ve3 cõſideratio illi⁹ beate vite quã poſt modicu3 expectamus. Scđm Bedã myſtice ꝑ ſepte3 viros reproboꝝ vniuerſitas deſignat q̃ro3 vxor eſt mũdana cõuerſatio qui deſcẽdũt ſine liberis: q: tota hac vita q̃ ſeptẽ dieb⁹ agit̃ ſteriles ſunt a bonis opibus q̃b⁹ morte miſera ꝑceptis ad vitimũ: ⁊ ipſa mũdana ɔuerſatio quã illi ſine vitali ope tranſegerãt q̃ſi vxor iſecũda trãſibit. ¶ Põt ẽt noĩe huius mulieris itelligi eccl̃ia q̃ viro deſpõſat̃ qñ plato cõmittit̃: ſeptenari⁹ aũt viroꝝ nõ generãtiũ ex eccl̃ia filios ſignificat vniuerſitatẽ maloꝝ platoꝝ vl̃ clericoꝝ ſm differẽtias ſeptẽ ordinu3 eccleſiaſticoꝝ: quoꝝ ꝑm⁹ eſt oſtiarioꝝ: ſcđs lectoꝝ: terti⁹ exorciſtarũ quart⁹ accolitoꝝ: q̃nt⁹ ſubdiaconoꝝ: ſext⁹ leuitarũ: ſeptim⁹ ſacerdotũ. Hi filios non generãt: q: in eccleſia dei fructũ nõ q̃rũt: et iđ demoniũ eos occidit. Mulier quoq̧ ita moralr̃ loquẽdo põt dici peccatrix aĩa ſeptẽ capitaliũ vitioꝝ vniuerſitati deſponſata: reſurrectio autẽ ſpũalis eſt a morte culpe ad vitã gr̃e q̃ eſt ara gl̃ie: ⁊ iđ qñ hec reſurrectio firmata eſt ꝑ ꝓpoſitũ cauẽdi recidiuũ firmatũ ꝓfeſſiõe religiõis: ⁊ ẽt obſeruatũ tũc eſt ſimilitudo ad angelicã vitã: q: ꝑ caſtitatẽ fit cõformitas angelice puritati. Angeli quoq̧ ſimilr̃ nihil poſſidẽt in hoc mũdo: ⁊ obediunt ɔtinue ipſi deo. Mali ḡ ſunt deſides q̃ ex ſuis operib⁹ bonis nõ reliquerũt ſemẽ: et aliq̃d memoria dignũ: et adhuc peiores ſunt q̃ memoriã ſui de malis opib⁹ ſuis reliq̃rũt. Poſtq̃ aũt dñs rñdit ad eoꝝ interrogationẽ: ⁊ ipſoꝝ cõfutauit errorẽ ſtatim ſubdit de reſurrectiõe cõfirmãdo veritatẽ reſurrectiõis auctoritate ſcripture. Probatur⁹ ergo reſurrectionem corpoꝝ inducit autoritatẽ de exodo ſumptã: ⁊ ꝓbat p̄io perẽnitatẽ aĩaru3 quã illi negabant: qua ꝓbata ɔñr probat reſurrectionẽ corpoꝝ: que cũ animab⁹ bona mala ve geſſerũt. Dicitur eñ in exodo (a deo. Ego ſum de⁹ abraam: ⁊ deus iſaac: ⁊ deus iacob.) Qñ hoc deus dicebat: ia3 illi mortui erant (deus enim nõ eſt mortuoru3) id eſt oĩno nõ exiſtentiũ (ſed viuẽtium) ⁊ exiſtentiũ: ergo ipſi viuũt ⁊ exiſtũt. Ratio talis eſt. deus nõ dicit̃ dñs rerũ nõ exiſtẽtiũ vel eoru3 que ſunt nihil: quia creature ad deũ eſt realis relatio: q̃ ⁊ non põt fundari in nihilo ſed deus dr̃ abraam: ⁊ de⁹ yſaac et deus iacob q̃ mortui ſunt ergo ipſi exiſtũt: nõ eñ dixit ego fui: ſed ego ſum tanq̃ illi pñtes exiſtãt: ſed nõ corpe ergo aĩa: et iđ aĩa nõ morit̃ cũ corpe ſ3 eſt eterna. Et ꝑ hoc ꝓbat reſurrectionẽ corpoꝝ ex veritate iuſtitie. Nã cũ dicat ſe deũ abraã ⁊ alioꝝ q̃ ſeruierũt ei in corporib⁹ ſuis iuſtũ eſt vt remunerent̃ cũ corpib⁹ ipſis in q̃b⁹ meruerũt. Et vniuerſalr̃ oĩm corpora ⁊ aĩe bona vel mala ſit̃ recipiẽt q̃ ſimul meruerũt. Q: eñ hõ meruit vel demeruit aĩa ſimul ⁊ corpe: iđ i futuro puniet̃: vel remunerabit̃ ſimul i vtroq̧. Hoc aũt nõ põt fieri niſi fiet reſurrectio corpoꝝ. Et iđ ɔſtat futurã eſſe corporũ reſurrectionẽ. Unum ḡ ꝓbat dñs expl̃e. ſ. ꝙ aĩe ſemꝑ viuãt: nec cũ corporib⁹ intereant alterũ ꝑ cõſeq̃nens. ſ. ꝙ corpora reſurgãt. Itẽ ꝓpter naturalẽ appetitum ⁊ inclinationẽ aĩaru3 ad corpa ſua: q: naturale eſt aĩab⁹ deſiderare ſua corpa: vt cum ipſis glorificent̃ cu3 q̃bus meruerunt: ⁊ iđ ne a ſuo deſiderio frandẽt̃ neceſſe ẽ vt eis

Alas ñ mori ꝓbat.

Reſurrectionẽ corporũ ꝓbat.

ſua corpa reddant:q2 aīa nō pōt eſſe pfecte
quieta nec beata niſi vniat cū corpore ad
cuius vnionē hʒ inclinationē naturalē:et
Hiero. ita corpa reſurgēt.vbi Hiero.Cū aūt dicit
de⁹ abraā:deus yſaac ⁊ deus iacob ter deū
noīando trinitatē intimauit. cū aūt dicit
nō eſt de⁹ mortuoꝝ vnū deū iterās: vnam
ſubſtātiā ſignit.(Et audiētes turbe mira
bant in doctrina ei⁹.)vñ Remig.Nō ſādeʒ
ſaducei:ſʒ turbe mirant.Hoc etiam quoti
die agitur in eccleſia.Cum eñ diuina in-
ſpiratiōe aduerſarij eccleſie ſuperant:tur-
be fidelium letantur. ¶Oratio.

Omine ieſu xp̄e doce me aſtutias
ſeductorūʒ intelligere et cauere
necnō veritateʒ vite ac doctrine
et iuſticie ſemper cuſtodire.Da
mihi inſigniri tua imagine nō
inimici:vt ea q̄ mūdi ſunt relinquēdo:⁊ tibi
ſoli adherēdo reddā tibi ea q̄ de tua grā
a te pcepi in ipſis tibi fideliter ſeruiendo:
pſta etiā mihi vt carnalē ⁊ mūdanā cōuer
ſationē q̄ ſterilis eſt fugere:ac ſpūalē ⁊ ce-
leſtē ſectari valeam:⁊ glorie reſurrectiōis
innouatus cuʒ angelis dei in celo immor
talitate frui merear et perpetua tui vi-
ſione. Amen.

¶De primo ⁊ magno ac ſecūdo ⁊ ſimili legis mādato. Ca.xxxvj.

A
Math.
xxij.

Phariſei ve
ro audiētes et gaudētes
(q) ſapiēti reſpōſo ieſus
(ſilentiū impoſuiſſet ſadu-
ceis)nō hn̄tib⁹ qd āpli⁹
dicerēt cōtra reſpōſionē
ei⁹(cōuenerūt in vnū)ad
ipſuʒ alio mō inuadēdū:
et venerūt i magna mul-
Chriſ. titudine ad magis eū terrendū.vñ Chri.
Conuenerunt vt multitudine vincerent
quē rōne ſuperare nō poterant:a veritate
nudos ſe eſſe pfeſſi ſunt q̄ multitudine ſe
armauerūt.hec Chriſ.Recedentib⁹ phari
ſeis venerūt ſaducei:⁊ iterū.Recedētibus
ſaduceis venerūt phariſei tētātes eū fre-
quēti cōgreſſu fatigare ⁊ ſubuertere:ſʒ eñ
cōtrarij eſſent i opiniōe de aīe imortalita-
Hierō. te ⁊ mortuorū reſurrectiōe:tñ cōueniebāt
in xp̄i pſecutiōe.vñ Hiero.Q2 de herode ⁊
pōtio pilato legim⁹ dñi nece eos feciſſe cō
cordiā etiaʒ nunc de phariſeis cernim⁹:⁊
de ſaduceis qui inter ſe cōtrarij ſunt:ſʒ ad
tentandum ieſum pari mente conſentiūt
(Et vn⁹ ex eis)ſcriba ⁊ (legiſdoctor acceſ-
ſit tentās)ieſuʒ cape in ſermōe dixit.(Ma
giſter qd̄ eſt mandatū magnū in lege).i.
pcipuū.Interrogauit tentās nō ſcire deſi
derās:non vt diſceret:ſed vt deciperet.vñ

Chriſ. Chriſo.Magiſtrū vocat cui⁹ non vult eſſe
diſcipulus.De mandato magno interro-
gat q̄ nec minimū obſeruat.Ille eñ debet
interrogare de maiori iuſticia q̄ iā mino-
rē cōpleuit.hec Chriſ.De hoc aūt interro-
gauit:q2 circa hoc erāt opiniones:quidaʒ
eñ dicebāt ſacrificia ⁊ oblationes magis
placere deo q̄ opera charitatis.Alij dice-
bāt cōtrariū qd̄ magis eſt verū.(Et ait illi
ieſus.Diliges dñm deū tuum)vt dī Chri.
Preceptū magnum chriſo. Non dicit time:ſʒ dilige.timere inquit eſt
ſeruoꝝ diligere filiorū. Nō dī etiā cogno-
ſce:ſed dilige.Cognoſcere inquit deū pro-
priū eſt humane nature:diligere aūt reli-
gioſi cordis et recti.(Diliges inquā dñm
deū tuū ex toto corde tuo).i.ex toto intelle
ctu ſine errore:vt nullū in pfeſſiōe diuini-
tatis locū errori relinqas (⁊ in tota aīa tua)
i.tota volūtate ſine ptrarietate ⁊ pdictio-
ne vt nihil cōtrariū ei velis(⁊ in tota men
te tua).i.tota memoria ſine obliuione: ni-
hil reminiſcēs quomin⁹ de deo ſentias (et
ex tota virtute)ſeu fortitudine(tua)vt vires
tue ⁊ totū poſſe ſibi ſeruiāt:⁊ ad ipſum ex-
B pendantur.vñ Augu.Deum ex toto corde
Augu: diligere pciperis vt oēs cogitatiōes tuas
Dilige ex tota aīa:vt oēm vitam tuā ex tota mēte
re ex to tua:vt oēm intellectū tuū in illū cōferas a
to cor quo habes ea q̄ cōfers.Nullā pte vite noſtre
de.⁊c. partē relinquit que vacare debeat ⁊ quaſi
locum dare vt alia re velit frui:ſed quicqd
aliud diligēdū venerit in aīm illuc rapiat
quo totus dilectionis impet⁹ currit. Tūc
eſt eñ optim⁹ homo cū tota vita ſua pgit
in incōmutabile bonū.vñ Chriſ.Quid eſt
Chriſ. diligere deū ex toto corde? Ut cor tuuʒ nō
ſit iclinatū ad vlli⁹ rei dilectionē amplius
q̄ dei. Pro quāta eñ pte cor tuū fuerit ad
aliquā te i tāta min⁹ eſt ad deū. Quid eſt i
tota anima diligere deū?id eſt certiſſimuʒ
animū hr̄e in veritate ⁊ firmū eſſe in fide.
Qui enim credit apud deū eſſe oē bonum
⁊ nihil boni eſſe extra ipm hic ex tota aīa
diligit deū.Quid eſt ex tota mēte diligere
deum id eſt vt omnes ſenſus tui qui perti-
nent ad mentē deo vacent.Cuius eniʒ in-
tellectus deo miniſtrat:cuius ſapiētia cir-
ca deū eſt:cuius cogitatio ea que dei ſunt
tractat:cui⁹ memoria que bona ſunt recor
datur tota mente diligit eū.hec Chriſ. Fm
Bern. Ber.Toto corde.i.ſapienter cōtra ſugge-
ſtiones diaboli ne ſeducamur tota anima
dulciter p delectationes carnis ne alicia
mur.tota mente fortiter p preſſuras mūdi
ne opprimamur.Hec eñ ſūt tria q̄ pcipue
retrahūt ab amore dei:diabol⁹: caro ⁊ mū
dus.Et ſubiūgit.(Hoc eſt maximū ⁊ pmū
mādatū.(Maximū dignitate:q2 de maio
i.deo diligēdo.primū ordine : q2 preceptū
de diligēdo deū pcedit pceptū de diligen

do ꝓximū. Et vere iſtud eſt magis nobili⁹ ⁊ vtili⁹ inter oia mandata. In hoc em̄ oia mādata iplenť: hoc etiā mādatū diligēdi deū ē magnū: q2 mādat hoc lex naturalis in mēte ois creature rōnalis diuinit⁹ indelebiliter exp̄ſſa. Maius q2 remādat ⁊ repetēs iter mādat hoc lex moſayca a deo iterū data ⁊ p angelos ordiata. Maximū q2 cōfirmat illō lex euāgelica p ip̄z filiū dei tradita. Et primū mādatū itētiōe iubētis: finis em̄ in q̄libet ea q̄ ad finē ſūt in itētiōe p̄cedit. vñ Apls. Finis p̄cepti eſt charitas finis nō terminās vl' ↄſūmās ad quē oē p̄ceptū ordinať. Et iteru3. Plenitudo legis eſt dilectio. Et ps. Ois cōſummatiōis vidi finē latū mādatū tuū nimis. Uel primū in neceſſitate obſeruationis. Ad hoc antē ꝙ iſtō mādatū poſſit pfecte impleri quatuor requirunť. Primum eſt diuinoꝝ bñficioꝝ rememoratio: q2 em̄ q̄ habemus ſiue exteriora: ſiue corpus ⁊ animā oia a deo habemus: ideo op3 ꝙ ſibi de oibus q̄ habemus ſeruiam⁹ ⁊ eū corde pfecto diligam⁹. Nimis em̄ ingratus eſſet q̄ cogitās alicuius bñficiū eū nō diligeret. Scđ3 eſt diuie excellētie ↄſideratio: deus em̄ maior eſt corde nr̄o: ⁊ ideo ſi toto corde et oibus virib⁹ ei ſeruiamus adhuc ſufficiētes nō ſumus nec ſatiſfacimus. vñ in eccl'iaſt. Glorificate dñm qn̄tū poteſtis ſupualebit adhuc. Maior eſt em̄ oi laude. Tertiū eſt mundanoꝝ ⁊ oim tpaliū abdicatio. Magnā eni3 iniuriā facit deo q̄ aliq̄d ei adequat: qđ fit qn̄ res tpales ⁊ corruptibiles ſimul cū deo diligim⁹. Nihil em̄ aliđ vult ꝙ diligam⁹ ꝗ eū: q2 ipſe ſolus ſine ↄſortio vult poſſidere cor noſtrum. vñ dicit Aug. Dñe minus te amat q̄ p̄ter te aliq̄d amat. Et Hiero. Nimis eſt auar⁹ cui nō ſufficit de⁹. Quartu3 eſt oimoda pctōꝝ vitatio: q2 null⁹ pōt deū diligere i peccato exiſtēs ſc3 mortali: ideo dicit. Nemo pōt duobus dñis ſeruire. Uñ ſi i peccato manes deū nō diligis. Nō diligit deū ſuperb⁹ vel amator vane glorie q̄ puluerē vane glorie que nihil eſt deo preponit. Nec voluptuoſus q̄ p momētanea delectatiōe eū deſerit: nec auar⁹ qui p nūmo vel nihilo eum amittit. Deinde addit (Scđm aūt ſimile eſt huic, non equale ſ3 ſimile: q2 eſt de actu ſimili ſc3 de dilectione vel de re ſili deo. ſ. de hoie q̄ ad ſilitudine3 dei factus eſt. ſ. (diliges proximu3 ſicut teip̄m.) i. ad id ad qđ teip̄m ſc3 ad iuſticia3 ⁊ ſalutē: ad gratiā in p̄ſenti ⁊ gliā3 in futuro: ⁊ ad eandē beatitudinē3 ad quā diligis te. Uñ ly ſicut nō denotat equalitate3 grad⁹: q2 prio ⁊ plus teneť hō ſe diligere ꝗ ꝓximū ceteris parib⁹: ſed denotat ſimilitudinem boni optati: vt velit ꝓximū ſicut ſe eſſe in gratia ⁊ amore dei. Et cum dr̄ ſcđm nō eſt ordo niſi quātu3 ad materiā que eſt de⁹ ⁊ ꝓxim⁹. Unū em̄ ē p̄ceptū de dilectione vl' etiā eſt ordo cauſalitatis: q2 amor ꝓximi cauſať ex amore dei. Et iō dicit apl's. Qui diligit ꝓximū legē ipleuit. Q2 cā intelligiť de cauſato ⁊ nō ecōuerſo. Dilectio igiť in deū origo ē dilectiōis i ꝓximū: ⁊ dilectio in ꝓximū cognitio ē dilectiōis i deū ac etiā nutrimētū. vñ Greg. Per amorē dei amor ꝓximi gignit ⁊ p amorē ꝓximi amor dei nutriť. hec Greg. Et ſiliter dilectio in ſeip̄m p̄cedere d3 dilectionē in ꝓximū. vnde Aug. Uide pri⁹ ſi iam noſti diligere teip̄m: ⁊ cōmitto tibi ꝓximū quē diligas ſicut teip̄m. Si aūt nōdū noſti diligere te timeo ne decipias ꝓximū ſicut te. Et iteru3 Manifeſtū eſt aūt oēm hoie3 ꝓximū eē deputādū: q2 erga neminē operādu3 eſt malum. Qui aūt amat hoies aut q2 iuſti ſunt aut vt iuſti ſint amare d3. Sic em̄ ⁊ ſeip̄m amare d3: aut q2 iuſtus eſt: aut vt iuſt⁹ ſit. Sic em̄ diligit ꝓximum ſicut ſeipſum ſine vllo periculo. hec Augu. ¶ Unde modus diligēdi ꝓximū attēdiť ſm̄ quatuor cauſas. Primo ſm̄ finalē ſc3 vt diligať ꝓxim⁹ pp̄ter deū. Scđo ſm̄ materialē: ſc3 vt diligať bonū non malū. Tertio ſm̄ formalem ſc3 vt ordine debito circa deū ⁊ ſupra tēporalia. Quarto ſm̄ efficientē ſiue mouentē q2 vt hō: nō q2 pater tm̄ vel fili⁹ vel domeſtic⁹ vel amic⁹ et his modis debet homo diligere ſeip̄m. Et nota ſm̄ Aug. ꝙ primo diligēd⁹ eſt deus. Scđo aīa p̄pria. Tertio anima ꝓximi. ¶ Nota etiā ꝙ amor ꝓximi falſus eſt p hec ſeu huiuſmodi: vc3 ſi impedit amorē dei. Si aliq̄d fiat pp̄ter amore3 ꝓximi qđ ſit ↄtra amorē dei. Si aliq̄s diſſimulet in eo quē diligit pluſꝗ in eo quem nō diligit ſic. Si aliq̄d in eo placeat qđ in alijs diſpliceat. Si patiēter non ſuſtinet ꝙ aliū ſicut ſe vel pl⁹ diligat. Et infert (i his duob⁹). ſ. mādatis dilectiōis (tota lex pendet ⁊ pphete) q2 tot⁹ decalogus ⁊ monitiones ſiue ↄmilatiōes hic finē habēt: hoc em̄ vt charitas introducať intendunt. Tota quippe ſcriptura legis ⁊ pphetarū ad dilectionem dei ⁊ proximi ordinať quicquid em̄ preceptū eſt in lege ⁊ pphetis hoc fine preceptum eſt vt deus et proxim⁹ diligať. Et pp̄ter hec omnia mādata ⁊ ſcripta legis ⁊ pphetaꝝ non ſunt niſi quedā explicatiōes iſtorū duorū mandatorū quia oia ad hec duo ſunt ordinata. Item oia precepta ad hec duo referūť. Primū em̄ p̄ceptū ſc3 dilectiōis dei ambit ⁊ iplet oia mandata prime tabule: q2 in ea cōtinenť tria mādata de dilectiōe dei q̄ ſcripta erāt in vna tabula: ⁊ ſcđm p̄ceptū ſc3 dilectionis ꝓximi ambit ⁊ iplet oia mādata ſecūde tabule: q2 in ea cōtinenť ſeptē alia mandata de

Ro. xiij

Grego.

Augu.

Proximus q̄s ſit.

Modus diligendi ꝓximum.

Augu.

Amor ꝓximi q̄ falſus eſt.

dilectiõe primi q̄ in ſcḋa tabula erāt ſcri-
pta. Nā qui deū diligit idola ſpnit: dei no
mē in vanū nō aſſumit: diē ſabbati ſanctifi
cat. Et q̄ primū ſuū diligit honorat patrē
⁊ matrē nō occidit: nō furaꝛ: n̄ mechaꝛ: nō
falſū teſtimoniū dicit: nec vxorē primi vel
aliā rē eius ↄcupiſcit. Nā ſm Chriſ. Sicut
odiū facere ſuggerit oē malū: ſic dilectio
oē bonū. In tribꝰ aūt dilectio dei attēdiꝛ:
vt oēs cogitatiōes: oēs affectiōes: ⁊ oīa rō
hūana q̄ intelligimꝰ ⁊ diſcernimꝰ in deū
referantꝛ ⁊ diuinis rebꝰ occupētur vt nihil re
maneat in hoīe qḋ nō diuine dilectiōi ſub
daꝛ. Itē duo ſunt erga primi dilectionem
ſeruāda vt ⁊ bñficiū ipenſiōe foueaꝛ: ⁊ nul-
la malitia ledaꝛ: vnū affirmatiuū. de q̄ mat.
vij. Queciǭ ſcꝫ licita decētia expedientia
vultis ſcilꝫ volūtate rationali rōne diſtin-
guēte inter debita ⁊ idebita vt faciāt vel
dimittāt corde ore ⁊ ope vobis vꝛ ꝓ vobis
hoīes iq̄tū hoīes nō bruta ⁊ vos facite illꝛ
in ſili caſu voluntate ope ⁊ pleno affectu.
Scḋm hāc regulā dilectio primi cauſat ⁊
efficit imperādo oēs motꝰ oīm v̄tutū ten-
dētes ad primum interiores ⁊ exteriores.
Aliud negatiuū. de quo Tho. iiij. Qḋ ab
alio oderis rōnabilr̄ fieri tibi corde: ore:
ope vide ne alij feceris voluntate vel ope
affectu vel effectu. Scḋm hāc regulā dile-
ctio primi cauſalr̄ reprimit ⁊ cohibet oēs
motus ⁊ actꝰ vitiorū reſpectu eiꝰ. Lꝫ igiꝛ
diuerſa ſint p̄cepta q̄bus aut vtiliter q̄ ap
petēda ſunt cupimꝰ: aut q̄ vitāda ſunt vti
liter p̄cauemꝰ: vnū tñ ſunt in radice chari
tatis: q: oīa in dilectiōe dei ⁊ primi facere
debemꝰ. Recte itaq̄ dr̄ legē ⁊ ꝓphetas re-
ferri ad duo mādata charitatis: q: ex hac
depēdēt ⁊ ibi finē hñt. O charitas regula
ordinis electorū: lex vniuerſos ligās: vir-
tus virtutū: canō canonū: lex legū: nō ↄſti
tutio ppli: ſꝫ p̄ncipis placitū: ſāctio regis
regū: quam nō ſolū edidit vel cōdidit iu-
bēdo: ſed ⁊ edixit ⁊ ꝓmulgauit ꝑſonaliter
docendo ⁊ adipleuit ſeruādo. Ecce lex dñi
cōuertēs aīas mater ⁊ origo legū diuinaꝝ
magiſtra. ⁊ dña hūanarū rōnabiliū ⁊ eq̄
rū: hoſtis ⁊ inimica iniquarū. Cuius ob
ſeruatio per gratiā in hac vita initiaꝛ ⁊ cō
tinuata vſq̄ ad mortē in alia conſummaꝛ.
Et q: vt ait Chriſ. Iudei eſtimantes xp̄m
hoīem purū eſſe tētabant eū: neq̄ tentaſ-
ſent ſi dei filiū credidiſſent: iō volēs chri-
ſtus eis oſtendere quia deus erat: talē in-
terrogationē eis propoſuit vt ipſa interro
gatio eis oſtenderet quis eſſet. Quia eniꝫ
ad paſſiuam vēturus erat opinionem fal-
ſam iudeorum corrigit qui xp̄m filium da
uid non dñū eius eſſe dicebant. Et vt dicit
Hiero. Palam eis de ſe loquiꝛ vt inexcuſa
biles ſint. (Cōgregatis ergo phariſeis) q̄

F
Chriſo.
Dilectio dei ad tria
dilectō primi vult duo.
Charitatis excellētia
Chriſo.
Hiero.

ad tentandū venerāt (interrogauit eos ie
ſus.) Quaſi eis diceret hucuſq̄ q̄ſtionibꝰ
veſtris ſatiſfeci: rō̄ eſt vt in aliquo reſpon
deatis mihi. Interrogat ergo de illo q̄ꝫ
credebāt eſſe vēturū: q: p̄ſentē credere no-
lebāt cuiꝰ filius debeat eſſe dicens. (Quid
vobis videꝛ de xp̄o) .i. meſſia in lege ꝓmiſ
ſo quem venturū creditis.) cuiꝰ filius eſt?
Dupl'r errant iudei circa xp̄m. Primo quidē
circa ꝑſonā: non eñ credunt eū fuiſſe xp̄ꝫ
q̄ venit in mūdū natū ex virgine: ſed ad-
huc expectāt eū. Itē errāt circa eiꝰ naturā
q: nō credunt etiā quē expectāt eſſe deū ſꝫ
purū hoīeꝫ. De iſto ſcḋo errore eos iterro-
gat cuius filius ſit: ⁊ hoc iō forte q̄rit: q: ex
quo tātā legē dixerat ad duo mandata
dilectiōis tāq̄ artificioſus legiſlator vult
oñdere xp̄s hec duo mādata reduci i vnū
diligibile qḋ eſt xp̄s. Nihil ei diligiꝛ tāq̄
deꝰ ⁊ primꝰ niſi ip̄e xp̄s. (Dicūt ei dauid.)
ſm iſtḋ p̄s. De fructu vētris tui ponā ſup
ſedē tuā. Credebāt illū fore purū hoīeꝫ de
genere Dauid. Unde dicunt dauid ſolum
ſcꝫ diuinitatē negando. (Ait illis) arguen
do in contrarium. (Quomō ergo) ſi xp̄s ē
purus hō: vt vos creditis (dauid) cui occul
ta ſapiētie diuine manifeſtata ſunt (in ſpi
ritu) .ſ. in ſctō ⁊ ꝓphetico: nō de corde ſuo
ꝓp̄o (vocat eū dñꝫ ſuū) qḋ non liceret ſi eſ-
ſet filius eiꝰ (dicens. Dixit dñs dño meo.)
i. pater filio. Ipſi auteꝫ ſic exponunt (dixit
dñs) creator celi et terre (dño meo) .i. meſ-
ſie. Q: ergo iſte meſſias non ſit purus hō
probatur tripliciter ex hoc verbo. Primo
ex eo q̄ dauid vocat eū dñm: ⁊ hoc ſic. Nul
lus pater filiū ſuū qui trahit naturā ſuā
ab ipſo teſtatur dñꝫ ſuū: ſed dauid ſp̄ūſctō
iſpiratꝰ teſtaꝛ dñꝫ ſuū xp̄ꝫ: ergo nō ſolū hꝫ
naturā quā traxit ab ipſo: ſꝫ altiorē ſꝫ quā
dr̄ dñs eius ſcꝫ diuinā: q: nō eſt homo filiꝰ
⁊ dñs alterius ſm eandem naturam: ergo
eſt alia natura ſm quā eſt filius: ⁊ hec eſt
hūana: alia ſm quā eſt dominus: ⁊ hec eſt
diuina. Secūdo probatur idem ſic: quan-
do dauid hoc dixit: nōdum meſſias homo
erat: quomodo ergo dñs eius erat: qui nō
dum erat: ⁊ qui non ante eum ſed poſt exti
tit: ergo oportet ponere aliā naturam ſm
quam ante eum erat. Tertio probaꝛ idem
ex hoc qḋ ſequiꝛ. (Sede a dextris meis.)
impoſſibile eſt eñ purum hominem ſede
re a dextris dei. Dicat ergo dauid (dixit
dominus) ſcilꝫ deus pater (domino meo)
id eſt xp̄o filio ſuo: cuius dicere eſt equalē
ſibi filiū generare: ergo (dño meo) non ſm
q̄ tēporaliter homo factus eſt: ſꝫ ſm q̄ pa
tris eternus filiꝰ ſede quiete regni ꝓpotiꝰ
(a dextris meis) .i. i equalitate mea ſm q̄
deꝰ vel in ꝑoribꝰ bonis ſm q̄ hō: q: dr̄ ſic
in glīa preeſt angelis (donec ponā) inclu-

chriſtū non nouerunt iudei.
G
Duorū p̄ceptorum in vnum ſuppoſitum reductio. Pſalm. cxxxj.
xp̄ꝫ ſeu meſſiaꝫ nō eſſe purū hominē.

ſine: nō ꝙ poſtea nō ſedeat: quia ſemper ſe
debit (inimicos tuos) ⁊ inobedientes tibi
(ſcabellū pedū tuorū), i. donec homines
rebelles tibi ſubiugauero: vel bona ⁊ vo-
luntaria ſubiectione. ſ. vt credant te verū
deū ⁊ hoiem ſpōte vel coacta ſubiectione:
vt in die iudicij puniant ⁊ credant inuite:
ita vt velint nolint ſubiecti ſint tibi ſicut
ſcabellū pedib⁹ eſt ſubiectū. Hec em̄ ſub-
iectio cōplebitur in iudicio qn̄ oīa perfe-
cte ſubijcient homini chriſto. Si ergo da-
uid vocat eū dn̄m ſm veritatē quō: filius
eius eſt. ſ. tm̄ cū fili⁹ ꝑpagatiōe ſubiectus
ſit patri: ⁊ maxime ſm cōſuetudinē patrū
antiquorū. Potius em̄ parentes ſunt ⁊ di-
cūtur dn̄i filiorū ꝙ̄ filij dn̄i parentū: filius
enim debet eſſe ſubiectus patri ⁊ nō domi
nari. Quaſi diceret. Cū ſm naturā huma-
nam ſit filius dauid: ⁊ per cōſequēs eo in-
ferior oportet ponere in eo altaꝫ naturam
per quā ſit dn̄s ei⁹ ⁊ eo ſuperior: et hec eſt
diuina: ergo in xp̄o ſunt due nature. ſ. diui
na ⁊ humana. Eſt itaqꝫ fili⁹ dauid ⁊ dn̄s:
ſed filius inq̄ntum hō: dn̄s inq̄ntū de⁹: ⁊ ſic
reſtat ꝙ xp̄s eſt hō ⁊ deus. Non ergo erra-
bāt nec reprehendunt qꝛ xp̄m filiū dauid
dicunt: ſed qꝛ ipſum purū hoiem ⁊ nō dei
filiū credūt: xp̄s aūt nō tm̄ dauid ſed ⁊ dei
filiū ſe eſſe ꝓbauit ⁊ per autoritatē dauid
eos conuicit. (Et nemo poterat ei reſpon-
dere verbū) qꝛ nō poterāt ſcripturā nega-
re: ⁊ irrefragabile erat argumentum (neqꝫ
auſus fuit quiſꝙ̄ ex illa die eū ampli⁹ in-
terrogare) qꝛ plane teſtimonio et ratione
erant conuicti. vn̄ Hiero. Ideo confutati
ſermonibus vltra nō interrogāt: ſed aper-
tiſſime comprehenſum romane tradunt
poteſtati. Ex quo intelligimus venena in-
uidie poſſe quidem ſuperare: ſed difficile
poſſe quieſcere. ¶ Oratio.

Domine de⁹ ſanctificator me⁹ mi
ſiſti mihi legē tuā: vt toto corde
tota anima: tota mēte: ⁊ ex omni
bus viribus meis te diligā: ſed
nec hoc valeo niſi tu dederis mi
hi cuius eſt omne donū bonū ⁊ omne da-
tū optimū. Iubes te diligi. Da qđ iubes ⁊
iube quod vis. Da etiā mihi diligere pro-
ximum ſicut meipſum: vt hic gratiam et
ibi gloriam conſequamur in idipſum.
Da inſuper mihi bone ieſu vt te chriſtum
nobis miſſum deum ⁊ hominē corde cre-
dam: ore confitear et opere conteſter: vt ti
bi nunc ſubiectus ſponte tecum gaudeaꝫ
ſine fine. Amen.

¶ De ſcribis ⁊ phariſeis in doctrina audiendis: ſed non in vita imitandis. Capi. xxxvij.

Confutatis A
aūt ⁊ tacentib⁹ ſcribis et Math. xxiij.
phariſeis q̄ doloſe inter Mar. xij.
rogabāt dn̄m vt tētarent
eū ne plebs ⁊ alij idonei Lu. xx.
ſine pane doctrīe euane-
ſcerent (locutus eſt domi
n⁹) eadē feria tertia (ad
turbas). ſ. ad ſimplices ⁊
imperfectos ⁊ ad diſcipulos ſuos magis Chriſ.
doctos et perfectos. vn̄ Chri. Poſtꝙ̄ dn̄s
ſacerdotes rn̄ſione ꝓſtrauit et incorrigibi
lem cōditionē eorū oſtēdit ſicut ⁊ clerici ſi
male fecerint inemēdabiles ſunt: laici ꝟo
delinquētes facile emēdant: tūc conuertit
ſermonē ad pp̄lm. Infructuoſum nāqꝫ eſt
verbū in quo ſic alter cōfunditur: vt alter
non erudiatur. Locut⁹ eſt ergo ad eos in-
ſtruens ⁊ docēs ſcribarū ⁊ phariſeorū do-
ctrinā audiendā: ſed eorū vitā nō imitan-
dā: ⁊ nihilominus hortās eos ſubijci illis
ꝓpter ſacerdotij ⁊ noīs dignitatē: nō opa
ſed doctrinā cōſiderātes. Multaqꝫ eorum
crimina annumerās ⁊ alios ab eis dehor
tās. vn̄ dicit. (Sup cathedrā moyſi). i. au-
ctoritate docēdi ⁊ iudicādi (ſederūt). ſ. in-
digne (ſcribe ⁊ pharisei.) Cathedra docto Cathe-
rum eſt: et ideo dicunt ſedere ſuper cathe dra
dram moyſi qui docent qđ docuit moyſes. moyſi.
vbi Chriſo. Multi ſacerdotes et pauci ſa- Chriſ.
cerdotes multi in noīe et pauci in ope. Ui
dete ergo quō ſedeatis ſuper eā: qꝛ non ca
thedra facit ſacerdotē: ſꝫ ſacerdos cathe-
drā. Non locus ſanctificat hominē: ſed hō
locū. Non oīs ſacerdos ſanctus ē: ſed oīs
ſanctus ſacerdos. Bene quidē docendo et
male viuendo deū inſtruis quō debeat te
condēnare. Ut aūt dicit idem Chriſo. Ne Chriſ.
aliquis dicat qm̄ propter hoc deſidior fa-
ctus ſum ad agendū: qꝛ malus eſt doctor:
iō hanc deſtruit occaſionē cū ſubdit. (Oīa
ergo) ad cathedrā pertinētia (quecūqꝫ di- Oīa fa-
xerint vobis). i. ad veſtrā vtilitatem (ſerua ciēda q̄
te) corde (⁊ facite) opere. i. doctrina. Nō tñ a ſacer-
ſimplr̄ quecunqꝫ: ſed illa tm̄ moyſi cathe- dotib⁹
dre doctrineqꝫ cōuenientia: ⁊ que a vera fide ꝑcipiū-
nō diſcrepāt: neqꝫ diuinis repugnāt man tur.
datis. vn̄ Chri. Oīa ait que corrigunt mo-
res ⁊ meliorē faciunt vite modū: et nouo Chriſ.
teſtamēto cōcordāt legib⁹ ⁊ nō dimittunt
de reliquo ſub iugo legis eſſe. hec Chriſ.
Ex quo ptꝫ ꝙ etiā malis p̄latis ⁊ doctori-
bus bona docētib⁹ eſt honor obedientie
exhibēdus niſi in his que manifeſte ſunt ꝯ
deū: ⁊ ſunt habēdi in reuerētia quādiu tole
rant in officio ſuo: qđ patet per exēplū da-
uid qui venerabat ſaulē: ſꝫ ſciret eū malū
et a deo reprobatum: ⁊ ꝑ hoc auditoribus
tollit excuſatio nō bene agēdi. Nam obe-

dicendo malis prelatis ⁊ doctorib⁹ de⁹ in
eis honorat: cui⁹ gloriā gerunt: nō eñ ſua
ſed que dei ſunt dicunt. Scdm vero opera
eorū) que pter id qđ opꝫ nequiter faciunt
(nolite facere) q: nō ſūt imitādi in malis
Chriſ. ſed tm̄ i bonis. vbi Chri. Si bene vixerint
eoꝝ eſt ⁊ lucrū: ſi bñ docuerint veſtrū. Ac-
cipite ergo qđ veſtrū eſt: ⁊ nolite diſcutere
qđ alienū eſt. hec Chri. (Dicūt enim et nō
faciūt) q: vita doctrine nō cōcordat. Dice-
bāt em̄ bene viuere fm legis precepta: et
ipſi per preuaricationē legis male viue-
Augu. bāt. Cōtra quos dicit Augu. Bene docere
⁊ male viuere nō eſt aliud ꝙ ſe ſua lingua
dānare. de talib⁹ em̄ qui dicūt ⁊ nō faciūt
Gene. pōt dici illud Gene. Uox quidē vox iacob
xxvij. eſt: man⁹ autē man⁹ eſau. vbi Chri. Marie
Chriſ. accuſatiōe dign⁹ eſt qui doctrine autorita
tē habēs legē trāſgredit: primo quidē q:
puaricat qui alios corrigere dꝫ: deinde q:
peccās maiori pena dign⁹ eſt ppter hono
rē: tertio q: plus corrūpit velut in ordine
doctoris peccās. (Alligāt āt onera) .i. gra-
rū traditionū ⁊ legū: vt ſit quaſi faſcis im
portabilis. vñ ſubdit (grauia) ꝙtū ad effe-
ctū (⁊ importabilia) ꝙtū ad effectū) ⁊ ipo-
nūt in hūeros hoim) nō in ſuos p coactio-
nē obſeruātie preceptorum: q: ſupra legis
precepta cōſtituerūt ex ſuis traditionibus
multa q̄ erant ſubditis grauia ⁊ importa-
bilia (digito autē ſuo) .i. leui motu vel ta-
ctu (nolūt ea mouere) ⁊ tāgere. Ecce quali
ter eoꝝ reprehenſionē aggrauat: nō enim
dixit nō pñt ſed nolūt nec dicit pleno ope
⁊ manu: ſed digito ⁊ modico tactu: nec di-
cit portare ſꝫ mouere .i. neqꝫ ppe fieri neqꝫ
tāgere: q: modicū conatū ad agendum ta
lia nolebāt apponere ⁊ nec minora eorꝫ
B q̄ ipſi precipiebāt nolebāt opere adimple
Chriſ. re. hec Chri. Scdm cōſequentiā aūt tales
Contra ſunt et ſacerdotes, q̄ oēm iuſticiā populo
onera mandāt ⁊ ipſi nec modicā ſeruāt vcꝫ non
grauia vt faciēdo ſint iuſti: ſꝫ vt dicēdo iuſti. Ta
iponen les ſunt ⁊ qui graue pōdus veniētib⁹ ad
tes. pniam imponūt: ipſi aūt nec minimā fa-
ciunt. Et ſic dū pena pñtis penitētie fugi
tur contēnit pena futuri iudicij. Si em̄ fa
ſcē ſup humeros adoleſcētis quē non pōt
baiulare poſueris neceſſe hꝫ vt aut faſcē
reijciat aut ſub pondere cōfringatur. Sic
et hoi cui graue pond⁹ penitentie impo-
nis neceſſe eſt vt aut penitentiā ſuā reij-
ciat aut ſuſcipiens dū ferre nō pōt ſcādali
zetur ⁊ amplius peccet. Deinde ⁊ ſi erra-
mus modicā pniam iponētes nonne me-
lius eſt ppter miſaꝫ dare rationē ꝙ ppter
crudelitatē? Ubi paterfamilias larg⁹ ē diſ
pēſator non dꝫ eſſe tenax miniſter. Si de⁹
benignus vt qd ſacerdos eſt auſter⁹? Uis
apparere ſanct⁹ circa tuā vitā eſto auſte-
rus circa alioꝝ aūt benignus. Audiant te
hoies parua mandantē videāt grādia fa-
cientē. Talis eſt aūt ſacerdos qui ſibi in-
dulget ⁊ alios exigit queadmodū malus
deſcriptor tributi in ciuitate q̄ ſe relevat ⁊
onerat imponētes. Et iterū. In quo dupli
cem eoꝝ maliciā oſtendit: vnā quidem in
hoc q ſine venia expetūt a ſubiectis ſum-
mā diligētiā vite: aliā vo i hoc q ſibypſis
multā cōcedunt licentiaꝫ. Oportet autem
bonū principē econtrario ſe habere in his
quidē q̄ fm ſeipſuꝫ ſunt grauē iudicē eſſe:
in ſubiectis aūt māſuetū. hec Chri. Impo Chriſ.
nendo ergo modicā penitentiaꝫ meli⁹ eſt Pnia
animas mittere in purgatoriū ꝙ in infer modica
nū: ſed tñ quib⁹ tenent ſalte eſt eis innote iponen
ſcendū. Igitur vt ait Hiero. hec generali- da.
ter dr aduerſus oēs magiſtros qui gran-
dia iubēt ⁊ minora nō faciūt. Hec eſt autē
quedam cauſa nō modica que hodie mo-
uet ſubditos ɔ maiores ⁊ plātos quia di-
cunt ⁊ nō faciunt. Imponūt onera alijs et
ea digito nō tangunt. Parū talium verba
apud ſubditos pficiūt qñ in eis nō vident
que docēt pcipiunt. Quicūqꝫ ergo primoꝝ
et animabus vtilis eſſe deſiderat: ſtudeat
pri⁹ in ſe hre q̄ q̄d alios doctur⁹ eſt alio-
quin parū pficiet. Nam ei⁹ verbum ineffi
cax erit niſi pri⁹ hoies in eo cōperiant eſſe
ea que docet. Ex premiſſis patet q ille qui
legē aliquā conſtituit licet non ſit ſubdit⁹
legi quantum ad hoc q p hoiem puniat ſi
cōtrariū fecerit tñ obligatus eſt ad legem
implendam ⁊ grauius punief a deo ſi fece
rit cōtrariū: q: trāſgreſſio eius eſt grauior
ppter ſcandalū. Propter qđ dicit ſapiens.
Patere legē quā tuleris: ⁊ vt alibi dicit qđ
quiſqꝫ iuris in altero ſtatuit ipſe eodē vti Catho:
debet. Patet ergo ex pdictis q illi q̄ ſtatū
eccleſie in generali ſeu aliquē ſtatū ei⁹ in
ſpāli regūt ⁊ ſubditos onerāt grauib⁹ ſta
tutis ſine magna ⁊ euidēti neceſſitate abu
tunt ſua poteſtate ſicut faciebāt phariſei
et ſcribe. Prelatoꝝ em̄ tot ſunt inhumane
ſn̄tentie ⁊ mādata linguaqꝫ vetita q vix
poſſit aliqs trāſire p hui⁹ mundi vmbraꝫ
quin incidat in pctm̄ ⁊ offenſam. vnde ait
Aug. loquēs de religiōe xpiana. Ipſaꝫ re- Augu:
ligionē nr̄am quā dñs noſter ieſus xps in
pauciſſimis ſacroꝝ celebrationib⁹ voluit
eſſe liberā quidā ſeruilibus premunt one
ribus adeo vt tolerabilior ſit conditio iu-
deoꝝ qui nō humanis preſumptionibus
ſed diuinis ſubijciuntur inſtitutis. Dein-
de fm Chri. Poſtꝙ dñs arguerat ſcribas
et phariſeos crudelitatis ⁊ neglegētie ɔhr Chriſ.
arguit eos inanis glorie que fecit eos a C
deo recedere: ⁊ ppter quā nō poſſunt chri- Uana
ſto credere. vñ ſubdit. (Oia vero opera ſua gloria
faciunt) ea ſcꝫ intentione et eo fine) vt vi- ſcribaꝝ

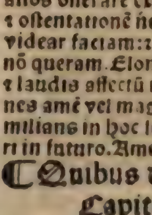
deant̄ ab hoibus)⁊ſic habeāt gloriam in-
ter hoies.i.ppter gl'iam humanā: qꝛ vide
ri in bonis ppter gloriā diuinā nō eſt ma
lū: ſꝫ magis meritoriū. Nō aūt pōt crede-
re xpo celeſtia pdicāti qui gloriā terrenā
querit ⁊ eā celeſtib⁹ pponit. Nō ſolū ergo
deſides ⁊ remiſſi erāt ad bñ operādū: ſꝫ ēt
vane glorioſi ⁊ in ſuis opib⁹ laudē appetē
tes hoim vt eſſent in reuerētia et honore
apud populū. Tales aūt nullā mercedeꝫ
de opib⁹ ſuis recipiūt: qꝛ non ſtudēt vt de⁹
glorificet̄ ſꝫ vt ipſi in his q̄ agūt laudent̄
⁊ remunerent̄. Et iō nō ſolū nullā mercedē
ſed etiā penā recipiūt q̄ de bono malū fa-
ciūt. vn̄ Chriſ. Queadmodū vermis de li-
gno naſcit̄: ⁊ lignū a verme conſumit̄ ⁊ ti-
nea de veſte a qua corrodit̄: ſic diabol⁹ in-
ſidiat̄ ⁊ occaſionē q̄rit vt qui cogere hoiem
ad malū nō pōt ſtudeat vt ex bonis operi
bus malū inanis glorie naſcat̄: ⁊ qđ bonū
erat ex inani gloria ſit malum. Igit̄ vt ait
Hiero. q̄cūqꝫ ita facit q̄dlibet vt videat̄ ab
hoib⁹ ſcriba eſt ⁊ phariſeus. Deīde quod
dñs gnāliter dixerat. ſ. opa ſua faciūt vt vi
deant̄: ꝯſr in partes diuidit dicēs. (Dila-
tāt eñ philacteria ſua ⁊ magnificāt fim-
brias ⁊ volūt ambulare ī ſtolis.) Circa hoc
ſm Hier. eſt ſciendū ꝙ dñs cū dediſſet mā
data legis ꝑ moyſen: ad extremuꝫ intulit
dicēs ligabis ea in manu tua ⁊ erūt ſemꝑ
ante oculos tuos. Et eſt ſenſus. Precepta
mea ſint tibi ſemꝑ in ope: ſemꝑ in medita
tione: ſint in manu tua vt ope cōpleant̄: et
ſint ante oculos tuos vt die ac nocte medi
teris in eis: qꝛ ſpūalr̄ ꝑ manus eſt intelli-
gēda opatio et ꝑ oculos iugis meditatio.
Sꝫ hoc pharisei male interpretātes ſcribe
bāt in mēbranis ⁊ chartis decalogū moy-
ſi. i. decē legis v̄ba ſiue p̄cepta ꝯplicātesqꝫ
ea ⁊ q̄ſi coronā capiti facientes ligabant in
frōte vt ſemꝑ āñ oculos mouerent̄. Et ſilr̄
in ſiniſtro brachio circūligabāt vt ſemper
in manu haberent. Et dilatabāt has mē-
branas. i. eas latiores faciebant ⁊ decalo-
gum in eis de groſſiori litera ſcribebant.
Et hec oia faciebāt in ſignū religionis vt
ꝑ hec religioſi apparerent: ⁊ recordatores
et obſeruatores decalogi ab hoibus vide-
rent̄. Et he charte dicebant̄ philacteria
a philare qđ eſt ſeruare et theria qđ eſt lex
q̄ſi ꝯſeruatoria legis qꝛ erāt quedā ſigna
ſeruāde legis eo ꝙ q̄cūqꝫ ea habuiſſent q̄ſi
ob cuſtodiā ⁊ munimētū ſui haberēt. Iuſ
ſerat ēt moyſes vt ī quatuor angulis pal-
lioꝝ iuxta pedes facerēt fimbrias ⁊ iacinci
nas ad populū iſraeliticū diſcernēdū a ce
teris ppl'is in habitu exteriori ſicut erant
religione diſcreti: ⁊ ponerēt ī eis vittas ia
cinctinas q̄ ēt cū filis apponebantur vt vi
dētes eas recordarent̄ mādatoꝝ celeſtiuꝫ
ac vana ⁊ inutilia nō cogitarēt. Sūt igit̄
fimbrie legis mandata: vitte vero iacin- Fibrie.
ctine ſancte cogitatiōes q̄ ſi ſimul iuncte
fuerint ab oi vanitate oculos auertūt: ⁊ to
ta mēte ad celeſtia dirigūt. Uidētes eñ ia
cinctū celi recordamur: qꝛ vni⁹ coloris ſūt
celū ⁊ iacinct⁹. Huiuſmodi erat fimbria b'e Fibria
nis ⁊ pua ex lege p̄cepta quā mulier ſan- dñi.
guine fluēs tetigit ī pallio dñi ⁊ ſtatiꝫ eſt
ſanata. Per hmōi ēt fimbriā credit̄ ſamari Fibria
tanā cognouiſſe de dño ꝙ iude⁹ eēt. Sup ſuperſti-
ſtitioſi v̄o magiſtri gloriā ab hoib⁹ capiā tioſorū.
tes ⁊ lucra ſectātes: ⁊ ad oſtētationē maio-
res fimbrias alus ī pallijs ſuis faciebāt ⁊
acutiſſimas ī eis ſpinas ligabāt: vt veꝫ eū
do vel ſedēdo eos pūgerent̄: ⁊ q̄ſi ſic cōmoni
ti memores mādatoꝝ ⁊ bñficioꝝ dei eēnt
⁊ hac cōmonitione ad officia dei et ad mi
niſteria ſeruitutis ei⁹ traherent̄ nō intelli-
gētib⁹ eis ꝙ hec ī corde portāda ſint nō in
corpe: alioqn ⁊ armaria ⁊ arche libros ha
bēt ⁊ dei notitiā nō hñt. Pro tāto aūt hec
faciebāt: qꝛ hoib⁹ videri ⁊ opiniōe ſcītā-
tis ab eis honorari ac lucra hr̄e cupiebāt.
(Et volebāt ī ſtolis ambulare). i. cultiori
bus veſtimētis ad publicū pcedere vt per
hoc honorabiliores viderent̄ ⁊ magis ve-
nerarent̄: qđ in diuite reprehēditur q̄ byſ- Stole.
ſo et purpura induebat̄. Stole erāt cami-
ſie lince lōge q̄b⁹ ſcribe vtebant̄ vt ſanctio
res apparerēt: ⁊ dicebant̄ ſtole a thelō qđ
eſt lōgū: qꝛ vſqꝫ ad pedes deſcēdebant. He
ſtole adhuc hodie multas ſimulationes ⁊
hypocriſes faciūt ac pleroſqꝫ incautos de
cipiūt. (Amabāt quoqꝫ p̄mos recubitus ⁊
ſedes ī cenis ⁊ ꝯuiuijs) ⁊ hoc duplici de cā
ſ. rōne gule: qꝛ ibi p̄mo ſeruit̄ ⁊ fercula me
liora ponunt̄ ⁊ rōne ſupbie vt ſic ī loco ho
norabiliori poſiti pncipaliores ⁊ maiores
dñi viderent̄. (Ac p̄mas) ⁊ digniores (ca-
thedras in ſynagogis ⁊ ꝯgregationibus
vbi ꝯueniebāt hoies ad audiēdū v̄bū dei
(⁊ p̄las ſalutatiōes in foro). i. loco patēti
p̄mas q̄dē tpe ac factas alta voce (et) incli Chriſ.
nato capite (vocari ab hoib⁹ rabbi). i. ma-
giſtri vt dt Chriſ. Uocari volūt nō eſſe: no
mē appetūt: ⁊ officiū negligūt. Et notādū
ꝙ tripl'r cōueniūt hoies vel tractādo carna
lia ſicut ī cenis: vel ſpūalia ſicut in ſyna
gogis: vel tpalia ſicut in foro ⁊ vbiqꝫ vole E
bāt principatū habere ⁊ gloriā in publico
q̄rebāt ſibi exhiberi. Ecce ergo q̄tuor gnā- Magi-
liter in hac ſerie q̄ reprehēdūtur in magi- ſtroꝝ q̄
ſtris ⁊ p̄latis in quib⁹ non ſunt imitandi. tuor vi
Primū eſt defect⁹ bone opatiōis: qꝛ (dicūt tia.
⁊ nō faciunt.) Secundū auſteritas prela-
tionis qꝛ (onera grauia alijs nō ſibi impo
nunt. Tertio oſtētatio ſingularis actiōis
qꝛ oia opa faciūt vt videant̄ ab hoibus.)
Quartū affectus ambitionis ⁊ laudis: qꝛ

(amant p̄mos recubit⁹ ꝛ p̄mas cathedras
Beda. ꝛ ſalutationes) Et nota ſm Be. ꝙ dñs nō
arguit ꝛ vituperat eos quib⁹ hec ex officiū
ordine cōpetūt ꝛ fiunt: ſed illos ꝗ hec ha-
bita ſiue nō habita indebite amāt ꝛ appe
tunt aīm videlicet nō gradū redarguens:
ꝛ ad voluntatē nō ad factū vituperationē
referens. Sine cā em̄ hoc loco ſe hūiliat ꝗ
corde ſe p̄fert ꝛ exaltat. vñ nō ꝓhibet ma-
giſtros p̄mo cedere nec doctrinam ſup ca
thedram nec ſalutationes ı foro nec noīa
magiſtri vel patris. ſ. ambitionē ꝛ vanam
Chriſ. gloriā ne ꝗs hec appetat vel glorieť ı eis.
Si aūt dicit Chriſ. diligere talia eſt incuſa
Beda. tio ꝙ malū eſt ſtudere vt his aliꝗs potia
tur. vt ait Beda. Ue miſeris illis ad quos
phariſeoꝝ vitia trāſierūt ꝗ per breue cur
A vane riculum vite ſue quo pctā plāgere debue
glorie cu rāt ꝓ priorata certare nō metuūt. Et ſcien
pidis dum ſm eūdē ꝙ duplici rōne a vane glo-
attēdē- rie cupidis attēdere iubemur: ne. ſ. eoꝝ
dum. vel ſimulatione ſeducamur: eſtimātes bo
na eſſe ꝗ faciūt: vel emulationē ad imitan
dū inflāmemur fruſtra gaudētes ı bonis
laudari ꝗ ſimulant. Deinde reuocat diſci
pulos ab hac ſupbia ꝛ ambitiōe di. (Uos
autē nolite). ı. nō velitis ꝛ affectetis (voca
ri rabbi) nec vocemini. ı. nec appetatis
vocari magiſtri ꝓpter inanis glorie ambi
tionē (ꝛ patrē nolite vocare vobis ſup ter
ram) ꝓpter adulationē. Nō honorē vel no
mē magiſtri aut p̄ris inhibet: ſꝫ ne ꝗs in-
debitū vel indebite ſibi vſurpet vł alteri
attribuat (vnus eſt em̄ magiſter) ꝛ pater
p̄ncipalis oīm ſingulariter ꝛ ꝑ excellētiā
(ꝗ eſt in celis) cui eſt cura de oībus: ſꝫ ali-
quis poſſet vocari pater vel magiſter ı ter
ra rōne generatiōis doctrine vel etatis: tñ
F ſolus de⁹ nature auctor eſt pater: ꝛ magi-
Chriſo. ſter p̄ncipalis: ꝗ ab eo habem⁹ ꝙ̄ ſum⁹ ꝛ
Rabbi. ſcim⁹. vbi Chri. Uos aūt nolite vocari rab
vocari. bi ne quod deo debeť vobis preſumatis.
¶ Nolite ꝛ alios vocare rabbi ne diuinuꝫ
honorē hoīb⁹ deferatis. Unus eſt em̄ ma-
giſter oīꝫ ꝗ oēs hoīes naturaliter docet.
(Et patrē nolite vocare vobis ſup terrā)
ꝗ nō eſtis filij terreni. Ex eo em̄ celeſteꝫ te
ꝓfeſſus es hr̄e patrē ex quo patrē tibi vo
caſti de celo dicēs. Pater noſter ꝗ es in ce
lis. Ex quo em̄ celeſtē te ꝓfeſſus es hr̄e pa
trē vocādo patrē deū: turpe eſt vt iterū te
ꝓfitearis terrenū tibi patrē vocando ſu-
per terrā. Et iterū (ne vocetis p̄rem in ter
rā) nō vt dehonores eos ꝗ te genuerāt: ſꝫ
vt oībus illis p̄ponas eū ꝗ te fecit ꝛ inſeri
pſit te inter filios ſuos. hec Chri. (oēs aūt
vos fratres eſtis) ꝗ filū dei per creationē
ꝛ gr̄e adoptionē ad vnā vocati hereditatē
Hiero. ſcꝫ ad regnū celorū. ſm Hier. Oēs xp̄iani
fratres vocantur ſpecialiter: et omnes ho

mines ex vno p̄re deo nati cōiter: nō ſoluꝫ
aūt dñs primat⁹ cupere ꝓhibet: ſꝫ ad con
trariū auditorē inducit: vñ vt ı amorē hūi
litatis diſcipłos ducat: oñdēs formā hūi
litatis ſubiūgit. (Qui maior eſt veſtrū) vt
merito ſanctitatis vel officio dignitatis
(erit ꝛ ſit miniſter veſter) ꝛ alios preueniat
ſequendo non ſuperbe dñando parat⁹ ad
officia humilitatis ſm decētiā dei ſui ſta-
tus. vñ ꝛ papa vocat ſe ſeruū ſuoꝝ dei. Be
ne agentib⁹ ꝑ humilitatē ſit ſoci⁹: ꝯtra de
linquētes zelo iuſtitie ſit erectus. (Qui āt
ſe exaltauerit) in p̄nti per elationē ꝛ arro-
gantiā (humiliabiť) in futuro per dāna-
tionē ꝛ penā (ꝛ qui ſe humiliauerit) in pre
ſenti nō nequiter ſed veraciter (exaltabiť)
in futura gloria mirabiliter. Et notandū
ꝙ ꝓpter triplicem gradū humilitatis hoc
verbum ter poniť in euāgelio. ſ. ſupra vbi
monet: vt inuitati recūbant in nouiſſimo
loco: ꝛ iterū de phariſeo ꝛ publicano orā-
tibus in templo: ꝛ tertio in hoc loco. Eſt
enīꝫ triplex humilitas ſcꝫ cordis: operis ꝛ
oris: quā tria nutriūt ꝛ cuſtodiūt. Primā
aſſiduitas cordialis ſubiectiōis quaꝫ nō
habuit lucifer. Secundā cōſideratio pro-
prie fragilitatis quā nō habuit adā. Ter
tiam benignitas orationis quam nō ha-
bebit antichriſtus. ¶ Oratio.

Domine ieſu xp̄e pie aufer a me
defectū bone operatiōis: vt me
rear bōa nō ſolū docere ꝛ dicere
ſed etiā facere ꝛ operib⁹ adim
plere remoue a me auſteritateꝫ
ac crudelitatē ne grādia iubendo et mi-
nora non faciendo me releuare videar et
alios onerare exclude a me gloriā inaneꝫ
ꝛ oſtentationē ńe opera mea vt ab hoīb⁹
videar faciam: ꝛ gloriā humanam in eis
nō queram. Elonga etiā a me ambitionis
ꝛ laudis affectū ne prima loca ꝛ ſalutatio
nes amē vel magiſtri nomē: vt me ſic hu-
milians in hoc ſeculo merear a te exalta-
ri in futuro. Amen.

¶ Quibus debetur ve eternum Capitulum. xxxviij.

Poſt hec do A
minus qui legi ꝛ p̄ceptis Math.
euangelicis obedientib⁹ xxiij.
dat benedictiones: ipſis
ſcribis ꝛ phariſeis inobe
dientib⁹ comminatur ve
maledictiōis ꝛ in oībus
effectib⁹ hypocriſis ipſo
rum: hanc dictionem ve
preponit que maledictionē ſignificat. Ue Ue.
quippe in ſcriptura ſacra notat eternam
damnationē: ꝛ gehenne ſuppliciū: ſꝫ heu

huiꝰ ſeculi pegrinationē et p̄ho exiliū. vñ
ige. ſm Orige. Sicut i veteri lege ponunt̄ bñ-
dictiões obſeruātibꝰ legē et maledictiões
trāſgredientibꝰ eā: ita in euāgelio ponunt̄
beatitudines reſpectu iuſtoꝝ vt habitum
eſt ſupra i ſmone dñi in mōte. ⁊ hic ecōtra
rio ponunt̄ maledictiões ꝯ̄ hypocritas fal
it.v. ſo iuſticiā ſimulātes. Et ponit octo ve iu-
octi= xta octo in q̄bus ipſoꝝ hypocriſis ⁊ fictio
poſt pz ad oſtēdēdū q̄ in eis cauēda eē docet.
e de In p̄mo redarguit eos de ſupbia et auari
bia cia: q: regnū celoꝝ claudebāt añ hoīes et
nec ipſi itrabāt nec itrare ſinebāt volētes.
vñ dī (ve). i. eterna dānatio (vobis) iminet
(ſcribe) q̄ putatis vos pitos in lege (⁊ pha
riſei) q̄ dicitis vos ſ̄ piatos in ſctitate (hypo
crite) ſimulātes q̄ nō eſtis (q̄ clauditis re-
gnum celoꝝ añ hoīes). i. q̄ vr̄is prauis ex-
poſitionibꝰ v̄itatē ſcripturarū abſcondi-
tis vel malo exēplo alios ſcādalizatis (vos
aūt nō intratis) q: intelligere ⁊ credere nō
grel vultis (nec itroire volentes) id eſt credere
im= cupiētes (ſinitis intrare) imo facitis erra-
it. re. Dupliciter em̄ ipedit̄ ingreſſus alicuiꝰ
rif. in domū vno mō qñ clauis tollit̄: alio mō
gnū qñ obſtaculū ponit̄. Spiritualiter aūt ſm
ruz Chriſo. regnū celorūz ſunt ſacre ſcripture
ri= q: i eis regnū celoꝝ eſt inſertuz. Iſte ergo
claudit hoc regnū alteri q̄ clauē portat et
ris. nō aperit. ſ. q̄ hz ſciētiā et docere cōtemnit
vel negligit: iſte v̄o obſtaculum ponit qui
p malū exēplū alios ipedit ne intrēt vel i-
trare velit: q̄nis g̃ ſcribe ⁊ phariſei p ſcri-
pturas cognoſcerēt ⁊ ſcirēt xp̄i aduentuz:
tñ ipſi cōſiderabāt q̄ ſi xp̄s creditꝰ fuiſſet
cōſuetudo ſacrificioꝝ ⁊ oblationū ceſſaret
⁊ ſic ipſi oblatiōibꝰ ſacrificioꝝ frandaren
tur: ⁊ iō praua expoſitiōe ⁊ puerſa interp̄-
tatiōe ante cōſpectū populi claudebāt ia-
nuā legis ⁊ pphetarū q̄ de aduētu xp̄i ma
nifeſtiſſime locuti fuerant vt a fide chriſti
hoīes retraherēt. Malis q̄z opibus ⁊ exem
plis ſimplices a fide auertebant: ⁊ ſic eos
ſcādalizātes regnū celoꝝ añ illos claude-
bāt. Primo q̄dē ipſi cognitionē de xp̄o ha-
buerūt: ſed poſtea p inuidiā cecati pdide-
rūt ⁊ in errorē ꝯuerſi ſunt ⁊ multos alios
bea errare fecerūt. Uel ſm alios regnū celoꝝ h̄
die accipit̄ p eterna btitudine: oſtiū p qđ in-
tratur ad ipſam xp̄s eſt ſm qđ ipſemet dī.
Ego ſum oſtiū: p me ſi q̄s introierit ſalua-
bit: clauis eſt doctrina: ⁊ iō p ſanā doctri-
nā aperit̄ hoc oſtiū: ⁊ p falſam doctrinam
claudit̄. Igit̄ q: phariſei ⁊ ſcribe autorita-
tes que ſunt in lege ⁊ prophetis de chriſto
corrūpebant: ideo regnū celoꝝ ante hoīes
claudebant: eos a fide et noticia xp̄i veri
auertēdo ⁊ in errorem mittendo. Ipſi nō
intrabant: q: a cognitione quā de xp̄o ha-
buerūt p odiū et rancorē in errorē cōuerſi

ſunt (nec introeūtes). i. intrare volētes (q̄-
les erāt ſimplices populi) nō ſinebāt itra- B
re: q: p eos fuerūt decepti ⁊ a ſ. Je xp̄i pro Ue de
maiori pte auerſi. In ſcđo redarguit eos Gula.
de gula et gaſtrimargia: q: ſub ſpecie cul-
tus diuini ⁊ religionis (orōne longa). ſ. in
verbis: ſed breui i affectu ⁊ ſentētijs (oran
tes) vt ſanctiores apparerēt ⁊ maiora do-
na reciperēt comedebāt ſubſtātiā paupe-
rū ſcz (domos viduarū) affectū pietatꝪ ad
eos habētiū bona earū ſibi attrahentes ⁊
cōſumētes ſub ſimulatione et falſa ſpecie
ſanctitatis q: ſua ſupſtitione nihil inten-
debāt niſi vt predā de ſubiecta plebe face
rent ⁊ magis de viduis q̄ facile decipiunt̄
nō hñtes virū qui cōſulat: ⁊ habētes dādi
libertatem qđ volūtas ſuggerit. Et ex hoc
factū coꝝ aggrauat̄: qm̄ nō a diuitibꝰ ſz a
viduis ventrē implebāt ⁊ illaꝝ inopiā at
trahebant quaz emendare oportebat. vbi
Chriſo. Deꝰ iudaicos ſacerdotes confun- Chriſ.
dit xp̄ianos ſacerdotes monet nō pmane-
re cū viduis ā̄plꝰ q̄̄ cū ceteris: q: ⁊ ſi volū
tas mala nō eſt ſuſpitio tñ mala eſt. Dein-
de et huiꝰ rapine modus erat grauior. vt
em̄ dicit Chri. Qui malū facit dignꝰ eſt pe
na: ſz q̄ a religiōe cām accipit: malicie gra
uiori eſt obnoxius pene. vñ ſequit̄. (Pro-
pter hoc) ſcz non ſolum ꝑpter rapinā: ſed
etiā ꝑpter veſtrā ſimulationē (ampliꝰ ac-
cipietis iudiciū) et maiorē dānationē. vbi
Chri. Primū quidē ꝑ eo q̄ figmētū ſancti Chriſ.
tatis aſſumitis: auariciam em̄ veſtrā reli- Fictio
gionis colore depingitis et quaſi diabolo ſancti=
p̄ſtatꝪ arma dei: vt armet̄ iniquitas dū pie tatis.
tas eſtimat̄. vñ ⁊ ſm Bedā. Nō tm̄ ait acci Beda.
piet dānationē: ſed adiunxit maiorē vt iſ
nuet illos qui orāt vt videant̄ ab hoībus
dānationē mereri: ſed eos qui hec ꝑlixiꝰ
quaſi religioſiores agēdo nō ſoluz laudes
ab hoībꝰ ſed ⁊ pecunias querūt ꝑlixiori
dānatiōe plectēdos. Iſtoꝝ ergo orō fit in
pctm̄ vt nō ſolū ꝑ alijs itercedere nō poſ-
ſint: ſed nec ſibi ad ſalutē ꝑficere: imo pro
ipſis oratiōibꝰ magis dānabunt̄. vñ ⁊ Iſi Iſido.
do. Duplr̄ dānant̄ hypocrite vel ꝑ occul-
ta iniquitate vel ꝑ apta ſimulatiōe. Ex il-
lo em̄ condēnātur q: iniqui ſunt: ex iſto q: Grego.
oñdūt qđ nō ſunt. vñ ſm Grego. Simula- C
ta equitas nō eſt equitas: ſed duplex iniq̄ Ue de
tas ⁊ iō plectēda maiori pena. In tertio inani
redarguit eos de inani labore ⁊ neq̄tia: q: glia.
multi eoꝝ circueūt (mare ⁊ aridā) ciuita-
tes ⁊ villas luſtrantes orbē (vt ex gētibus
vnū ꝑſelitū faciāt). i. aliquē de gētilitate
ad iudaiſmū trahāt ⁊ ꝯuertāt: ⁊ nō ꝑpter
niaz vt eos ſaluent: ſed aut ꝑpter vanam
gliam vt pietate fidei ⁊ cultui xp̄iane reli
giōis obſiſtāt: aut ꝑpter auariciaz vt ad-
ditis i ſynagoga iudeis ſacrificioꝝ obla-

Proſeliti.

tio adderet eis. Proſeliti dicunt qui relicto gẽtilitatis errore ad iudaiſmũ conuertũtur: quorum raritas p vnũ ſignificat. Ubi patet labor vacu⁹: q: p vno circuẽunt mare ⁊ aridã multi: ſed vn⁹ de mille xps circuit ciuitates ⁊ villas ⁊ ſequunt eũ turbe multe. Patet etiã nimia eorũ neqtia: q: p quo laborãt: vt ad ſe trahãt deteriorem ſe faciunt ⁊ gehẽne (ſeu perditiõis) filiũ duplo q̃ ſeipſos.

ethnici cõuerſi graui⁹ dũ. ẽtro cedunt peccãt.

Quia ante dñz ethnic⁹ erat ſimpliciter errabat ⁊ ſemel filius gehenne erat ſ; poſtea videns eorum vitia ⁊ corrupt⁹ i moribus p malã eorum vitã reuertit ad gẽtilitatẽ: ⁊ ſic preuaricator ⁊ apoſtata a lege quã ſeruare pmiſerat i morib⁹ ⁊ i fide peccat: ⁊ maiori pena dign⁹: q: meli⁹ eẽt illi vitatẽ nõ agnoſcere q̃ poſt agnitã retrorſum ↄuerti.

Hiero.

Silr faciũt illi q multũ laborãt ad hoc q poſſint aliquẽ ad religionez adducere: ⁊ cũ adduct⁹ eſt p mala exẽpla faciũt eũ apoſtatare ⁊ fiũt nouiſſima eius peiora priorib⁹: q: vt hic ait Hie. nõ eo ſtudio ſeruam⁹ q̃ſita quo q̃rim⁹.

D Uc de fraudulenta ſtultitia.

In q̃rto redarguit eos de ſtultitia ⁊ fraudulentia: q: vt populũ ad dãdũ ⁊ offerendũ inuitarẽt ea q̃ erãt ppter tẽplũ ⁊ altare pferebãt in honore ⁊ ſctitate ipſi tẽplo ⁊ altari ſanctiora: dicẽtes q ſi qs iuret p tẽplũ vel altare nihil eſt. i. nihil dz nec obligatur iſto iuramẽto: ⁊ cõuict⁹ mẽdacij nõ tenet re⁹ piurij nec eſt obligat⁹ in aliq (ſi aũt iuret i auro tẽpli) .i. i pecunia q̃ offerebat ſacerdotib⁹ in tẽplo (vel in dono) ⁊ oblatiõib⁹. i. i hoſtiis ⁊ victimis q̃ offerũt deo ſup altare (dz) i. obligat ⁊ cõuict⁹ ſtatim illud in quo iurauit tenet exſoluere: ⁊ hoc ſtudioſiſſime ſolebãt repetere.

Iuſiũ p creaturas.

Sẽtẽtia ergo iſtorũ erat talis q iuramẽtũ p creaturas nõ erat obligatoriũ niſi ſolũ cũ iurabat p aurũ ⁊ dona tẽpli ⁊ altaris in quo nõ attẽdebãt dei timorẽ: ſed ſuã cupiditatẽ. Un decipiebant ppl'z dicẽtes aurũ ⁊ dona ſanctiora eſſe q̃ tẽplũ ⁊ altare: vt hoies promptiores fierent ad offerẽda dona: ſ; errabãt: q: mai⁹ ẽ qd ſctificat q̃ qd ſanctificat: g̃ ⁊ tẽplũ mai⁹ eſt q̃ aurũ: ⁊ altare mai⁹ q̃ donũ: q: tẽplũ et altare quodã mõ ſctificãt in eis oblata: q: erant deo dicata: ergo ⁊ iuramẽtũ p tẽplũ ⁊ altare mai⁹ eſt q̃ p aurũ tẽpli vel donuz altaris. vñ vocat eos cecos duces: q: i errore erãt ⁊ alios i errorẽ ducebãt: ⁊ iſte error maxime ex cupiditate pcedebat. Item ↄuincit eos alia rõne: q: in iuramẽto q fit p tẽplũ vel altare cõtinet iuramẽtũ p aurũ vel p donũ q em iurat p altare ex quo deriuat oblatorum ſctificatio iurat ẽt in cõtẽtis i illo ⁊ q iurat p tẽplũ iurat ẽt i habitãte i ipſo ⁊ iõ iuſiurã p tẽplũ vel altare magis eſt obligatoriũ q̃ p dona templi vel altaris. Silr, q: iudei ↄſuetudinẽ hẽbãt p celũ iurare: iõ ad reprehẽſionẽ eorum ſubdit. (Et q iurat p celũ iurat i throno dei: ⁊ in deo qui ſedet ſup eũ). Nõ ergo ſicut arbitrant euadũt periculũ ex eo q nõ iurãt p deũ ſ; per thronũ dei. ſ. celũ. Qui em̃ p ſubiectã creaturã iurat iplicite iurat p creatorẽ creature preſidẽtẽ: ⁊ iõ iuramẽtũ p creaturas licitũ eſt obligatoriũ. Adhuc multi inſipiẽtes xpiani eodẽ vitio ⁊ ſili errore laborãt q putãt mai⁹ eẽ iurat p euãgeliũ q̃ p deũ: ⁊ cũ per euãgeliũ iurare timeãt: p deũ tñ frequenter ex vſu vitioſo iurare nõ formidãt: cũ tñ tota ſctitas euãgelij a deo vẽiat. Scripture em̃ pp deũ facte ſũt nõ de⁹ propter ſcripturas: ⁊ iõ maior ẽ de⁹ q ſctificat euãgeliũ q̃ euãgeliũ qd ſctificat ab eo.

iurare p euangeliũ.

E Uc de ignauia circa ſalutaria.

In q̃nto redarguit negligẽtiã ⁊ ſegniciã quã hẽbãt circa magna ⁊ vtilia ad ſalutẽ aiarum ptinẽtia gerẽtes magnã ſolicitudinẽ ⁊ diligẽtiã circa minuta ⁊ tpalia: q: decimabãt oẽ olus ⁊ minimas res: ſ; in iudicijs iuſtitiã: i pauperes miam: ⁊ i deũ fidẽ q magna ſunt ptermittebãt.

Declinare.

Fides iportat debituz ordinẽ hois ad deũ: iudiciũ aũt iportat debitũ ordinẽ hois ad primũ in his q̃ habent rationẽ debiti: mia autẽ in his q̃ habent rationẽ doni ⁊ in his tribus intelliguntur oia illa que ad ſalutẽ ſunt multũ neceſſaria. Quod aũt dicit (decimatis) poteſt dupliciter intelligi. Uno mõ reſpectu ſui q: ſ; miniſtri receperũt decias a pplo: tñ de illis acceptis a pplo ⁊ de his que habebãt ex labore ſuo decimas reddebãt ſacerdoti ſummo. Ad ſimulationẽ q̃ppe ſctitatis reddebãt eis decimas de minimis ⁊ rõne cupiditatis vt p exẽplũ ſui inducerẽt pplm ad reddẽdũ ſibi decimas de oibus vſq ad minia. Alr pt itelligi reſpectu aliorũ quos ad ſtricte ſoluendũ decias inducebãt quas ab eis vſq ad minima extorquebãt. Et ne aliq crederet q de minimis rebus nõ ẽẽnt decime dãde ſubiungit q pncipali⁹ opz facere hec maiora. ſ. iudiciuz ⁊ miam ac ea q̃ ſunt fidei agere tñ q̃ magis neceſſaria (⁊ illa) ſcz maiora ⁊ decimationẽ minimarum rerum (nõ obmittere) tñ q̃ bõa miora: q: pceptũ dei eſt de oib⁹ tã minoribus q̃ maiorib⁹ decimas dare: ⁊ oia precepta legis tã maxima q̃ minima opz implere. ¶ Deinde has ſimulatiões eorũ arguit: q: erãt duces hñtes ẽgere pplm ceci puertẽtes itellectũ ſcripturarum colãtes) et purgãtes (culicẽ). i. mIora cũ diligẽtia diſq̃rẽtes ⁊ tractãtes (camelũ aũt glutientes) i. maiora ſubticẽtes ⁊ p nihilo reputando obmittẽtes. Culex q̃ppe aial puum eſt ab aculeo dictũ: hz em̃ i ore fiſtulã ad modũ ſtimuli quo pũgit carnẽ ⁊ ſugit ſanguinẽ per qd minor trãſgreſſio itelligit. Camelus vo eſt aial magnum ⁊ deforme per qd

Culex.

camel⁹.

maior ꝑuaricatio deſignat. Ubi Chriſo. Quoniā ſcribarū & phariſeoꝝ ad quos loquebatur quidā erāt ſacerdotes q̄dam antē popͥlares:nō ē icōgruū vt duplicē hui⁹ loci faciam⁹ traditionē vt vna pertineat ad populares q̄ decias dāt:alia aūt ad ſacerdotes q̄ decimas accipiūt. Etem̄ ipe ſ̄mo dubi⁹ eſt q̄ dr̄ (Ue vobis q̄ decimatis) qꝛ & q̄ accipit decimas recte deciare dr̄ & q̄ dat. Scribe ergo & phariſei minimoꝝ olerū decias dabāt vt ꝑ hoc videntes eos ducerēt hoies. putas quō oim reꝝ ſuaꝝ decias offerre nō ꝑtermittūt vt ēt cōtēptibilium olerū decimas dare nō negligant. Putas quō oia ꝑcepta dei vita eoꝝ conſumat vt nec in modicis his negligere acqeſcāt qđ nō erat verū. Nā minorū q̄dē reꝝ decias offerebāt oſtentande religiōis gratia: i iudicijs aūt erāt iniuſti:in fratrib⁹ ſine mia in deū ſemꝑ increduli liquātes culicē:camelū aūt gluttentes qm̄ a modicis quidē delictis ſe abſtinebāt: magna aūt alacriter cōmittebāt. Nūc veniam⁹ ad ſacerdotes. Ut ergo auaricia pleni ſi q̄s de populo decimā alicu⁹ rei vel minime nō obtuliſſet ita eū corripiebāt q̄ſi magnū crimeꝫ feciſſet. Si q̄s aūt in pplo aut in deū peccabat aut alterū ledebat:aut aliq̄d tale faciebat nemo curabat corripere eū q̄ſi nullā culpā feciſſet. ¶De ſuo q̄dē lucro ſolicite agebāt:ꝺ gl̄ia ꝟo dei & ſalute hoiꝫ negligebāt. Sic & mō fit. Qꝛ oēs de ſuo honore ſolliciti ſunt de honore aūt dei null⁹. Et portiones quiꝗ ſuas vigilāter aſpiciunt & defendūt:ſꝫ circa obſequiū eccl'ie curā impendere nō attēdūt. Si ppl's decias nō obtulerit murmurant oēs:& ſi peccātē populū viderint nemo murmurat cōtra eos. Ipſi ſunt q̄ docēt ppl'm ſuo exēplo liquare culicē & camelū gluttire. i. a modico peccato ſe cōtinere:maiora aūt cōmittere. hec Chri. O q̄tū adhuc hodie cecitas ſcribarum & phariſeoꝝ regnat ꝑchdolor i ꝑlatis tā religioſis q̄ ſecularib⁹ q̄ ſolicite curāt de ſolutiōe deciarū cenſuū q̄ eis debent:& paꝝ curāt ſi ſubditi i maiorib⁹ inuoluant criminib⁹:q̄ minora ſubtil'r diſcutiūt & maiora ſubticēt:ac magnā i minimis:ſꝫ paruā vel nullā in maximis diligentiā adhibēt: puta ſi quēpiā de clericis ſuis vel monachis depꝛhēdūt i cerimonijs exteriorib⁹ offendere aſpe redarguūt:& ſi ſupb⁹ ē aut inuid⁹ vl' detractor vl' ſeminator diſcordie:et turbator pacis ſub ſilētio ꝑtereūt: pl⁹ punit aliq̄s ꝑ omiſſiōe vni⁹ cōſtitutiōis vel admonitiōis:ac de trāſgreſſiōe decretaliū & cōſtitutionū hoīs q̄ euāgeliorū & mādatorū xp̄i. Curā aīarū negligūt & negocia exteriora agūt:ñ curāt fructū aīarū:ſꝫ excreſcētiā diuitiarū:ꝑ mūdū diſcurrūt:gregeꝫ

ſibi cōmiſſuꝫ nō cuſtodiūt. Cuſtodiat eū q̄ cuſtodit iſrael. In ſexto arguit eos ſimulatiōis & mēdacij:qꝛ plus curabāt lauare ſordes exteriores q̄ interiores:pl⁹ corporū & vaſoꝝ q̄ morū & vitiorū. Phariſei enim q̄n debebāt aſcēdere i tēplū ad oſtentationē mūdicie:ꝑmo lauabāt vtēſilia dom⁹ ac veſtimēta & cōſilia & parū curabāt de interiori mūdicia itrinſec⁹. Sic ēt foris oſtendebāt hoib⁹ ſctitatē i habitu:in ſermone: in philacterijs:i fimbrijs:i orōnū lōgitudine & ceteris hmōi:itrinſec⁹ āt in cōſcientia & mēte erāt (pleni rapina) ꝑ affectū ambitiōis (& imūdicia) ꝑ voluptatē carnis:vl' (rapina) .i. auaricia (& imūdicia) .i. ſordib⁹ vitioꝝ qꝛ ꝙ bibebāt & māducabāt aliūde aūferebāt:& ꝑ hoc cib⁹ & pot⁹ eoꝝ imūdiciaꝫ pctōꝝ hēbat. In hoc ꝟo multū errabāt: & magna cecitas coꝝ erat:qꝛ pl⁹ curādū eſt ꝺ imūdicia iteriori q̄ exteriori:qꝛ exterior nō ē deo accepta niſi ꝑ iteriorē tales ſūt ēt modo multi q̄ ſūt ſicut fimus niue dealbat⁹ exteri⁹ decorati:& int⁹ iniq̄tate plēi. Uñ ſi q̄s iteriora exteri⁹ euolueret multū fetorē multāꝗ ſaniē inueniret. vñ i Ezech. Fili hoīs fode parietē & videbis abomiatiōes:mūdādū ē ḡ qđ it⁹ ē calicis & papſidis. i. cor purgādū ē a vitijs:qꝛ ꝑ iteriora (calicis et papſidis) itelligit metaphorice iteriora mētꝫ ex cui⁹ mūdicia depēdet bonitas mūdicie exterioꝝ:& iō ſequit (vt fiat qđ deforis ē mūdū) .i. ꝟa ſit oſſio ſctitatis nō malicia diſſimulatiōis vñ Orige. Hic ſermo inſeruit vt feſtinem⁹ eē iuſti nō apparere. Qui em̄ ſtudet vt appareat iuſt⁹ q̄ a foris ſunt mūdat:& q̄ vident curat:cor āt & ꝯſciētiā negligit. Qui aūt ſtudet ea que intus ſunt. i. cogitationes mūdare: conſequēs etiā eſt vt ea q̄ foris ſunt faciat munda. Et notādū ꝙ i triplici ve poſitū ē nomē cecitatis eo qđ triplex cecitas arguat in eis. Primo i docēdis. ſ. in ve q̄rto. ſcđo i in corripiēdis ſiue i eligēdis. ſ. in ve quinto: tertio in agēdis:vt hic in ve ſexto. In ſeptimo demōſtrat hoc idē ꝑ exēplū ſepulchroꝝ:vt quō ſepulchra dealbata calce leuigata ſunt forinſec⁹ & ornata marmorib⁹ ac diſtincta auro & colorib⁹ (int⁹ aūt plena ſunt oſſib⁹ mortuoꝝ) & iō horribilia et oī ſpurcitia. ſ. putredine & fetore:& iō abominabilia. vnde dr̄ ſepulchrū q̄ſi ſemi pulchrū:ſic & ipſi mūdiciā & iuſtitiā in habitu veſtis & hūilitate ꝟboꝝ oñdentes exteri⁹ dealbati ſunt ꝑpter boni ſimulationē:intus aūtē pleni ſunt hypocriſi: amore vane laudis q̄tū ad intētionē ſimulatiōis & iniq̄tate. i. odio ꝟitatꝫ q̄tū ad affectioneꝫ malignitatis. Exteri⁹ habēt cōuerſationē honeſtā vt cooperiāt maliciā occultam. Iſti ſignificant ꝑ bel q̄ exteri⁹ erat ereus

F ve de ſimulatione & mēdacio.

eze. viij

origeñ.

G cecitas triplex: ve d eodem.

Sepulchrum.

chriſo. ⁊ intus iute⁹. vbi Chri. Merito ꝗdē iuſto
rū corpa tēpla dicunt: q2 i corpe iuſti ala
dñat ⁊ regnat quaſi de⁹ in tēplo: vel cer-
te q2 ipſe de⁹ i corporib⁹ habitat iuſti. Cor
pora aūt pctō2ū ſepulchra dicunt mortuo
rū: q2 ala mortua eſt in corpe pctō2is: nec
eñ viuēs putāda ē q̄ nihil viuū aut ſpūa
le agit in corpe: vel q2 mors ipſa i corpib⁹
habitat pctō2ū. Sicut ḡ ſepulchrū ꝙdiu
clauſum eſt pulchrū vr̄ a foris: ſi vero ap-
tū horribile: ſic ſimulatores bonoꝝ ꝙdiu
nō cognoſcunt laudabiles ſunt: cū autem
cogniti fuerint inueniunt abominabiles
Hic hypocrita ſi bonū ē eē malū vt ꝗd nō
vis apparere ꝙ vis eſſe? Si bonū āt eſt eē
bonū vt ꝗd nō vis eſſe qḋ vis appere? Nā
qḋ turpe eſt appere turpi⁹ eſt eſſe: ꝙ antē
formoſum eſt appere formoſi⁹ eſt eē. Er-
go aut eſto qḋ appares aut appare qḋ es
Verſi. q2 manifeſtū malū a ſapiētib⁹ nō reprehē
H dit dū iſania eſtimat. hec Chri. vñ. ⁊ Ver.
ve ho- Q2 ē dabis de ſi. qs adā ꝗ qḋ ē nō dico ve
micida lit ſ3 vel patiat videri. In octauo arguit
rum. eos filios eſſe hōicidaꝝ: q2 ꝓpter opinio-
nem bonitatis ⁊ glorie in populo vt iuſti
viderent ſepulchra ⁊ memorias ꝓpheta-
rū ⁊ occiſoꝝ ambitiōe edificabāt ⁊ magni
fice ornabāt quos maiores eoꝝ īterfecerāt:
⁊ dicebāt ꝙ ſi fuiſſent in dieb⁹ patrū ſuo
rū nō eſſent ſocij eoꝝ i ſanguine ꝓphetaꝝ
i. ad effūdēdū ſanguinē eoꝝ: nec feciſſent
ea q̄ pr̄es ſui fecerūt: i quo teſtant ſe eſſe fi
lios eoꝝ ꝗ ꝓphetas occiderunt. Scelera
patrū ꝓpter ſpeciē ſctitatis vbo ſuo repro
bāt ⁊ pſequēdo ſctōs vt xp̄m ⁊ ſuos eadē
ſcelera faciūt ⁊ ſic facto approbant q2 filij
ſunt nō ſolū carne ſed ēt imitatiōe: nō ſo-
lū ꝙtū ad naturā: ſed ēt ꝙtū ad mores.
Nō eñ eos incuſat qm̄ ſepulchra edificāt
ſ3 itētiōe3 eorū reprehēdit q2 nō ꝓpter ho
norē eoꝝ ꝗ occiſi fuerāt: nec ꝓpter amore3
pietatis ⁊ ɥitatis hoc fecerūt: ſ3 ꝓpter amo
rē vane laudis quā in hoc q̄rebant. vnde
chriſo. Chriſ. Qui martyꝝ eccl'ias edificāt ⁊ or-
Tēpla nāt: bonū op⁹ facere vident: ſ3 ſi ꝗdē ⁊ al'a
nō ſunt iuſtitiā dei cuſtodiūt: ſi de bonis eoꝝ pau
ex male peres gaudēt: ſi alioꝝ bōa ꝑ violētiā nō fa
acꝗ ſitis ciūt ſua: ſcito q2 ad gl'iā dei edificāt. Sin
facien- aūt q̄s nō itelligat q2 nō ad gloriā dei fa-
da. ciūt edificia illa: ſ3 ꝓpter eſtimationē hūa
nā edificāt altaria martyꝝ vbi pauperes
paſſi violētiā ab eis iterpellāt cōtra eos.
Nō eñ gaudēt martyres qñ ex illis pecu
nijs honorant in ꝗb⁹ paupes plorabant.
Qualis eſt iſta iuſticia mūerare mortuos
⁊ ſpoliare viuētes: ⁊ de ſanguine miſeroꝝ
tollere ⁊ deo offerre. Illud non eſt deo of-
ferre: ſ3 velle violentie ſue ſociū facere deū
vt eum oblatā ſibi pecuniā de pctō liben
ter acceperit cōſentiat i pctō. Uis domum

dei edificare: da fidelibus pauperibus vñ
viuāt: ⁊ edificaſti ratiōabilē domū dei. In
edificijs eñ holes habitāt: de⁹ aūt in hoi-
bus ſanctis. Qualesergo illi ſunt ꝗ holes
ſpoliāt ⁊ edificiū martyꝝ faciūt habitatio
nes hoi3 ɔpanūt ⁊ habitatores dei diſtur 3
bāt. Que eſt aūt iuſticia ſanctos colere et ſctitas
cōtēnere ſanctitatē? Prim⁹ grad⁹ pietatis añ ſan-
eſt ſctitatē diligere: deinde ſanctos: q2 nō ctos
ſancti ante ſctitatē fuerūt: ſ3 ſanctitas añ fuit.
ſanctos. Sine cā ergo iuſtos honorat ꝗ iu
ſtitiā ſpernit. Nō pñt ſcti amici eſſe illoꝝ
ꝗbus de⁹ eſt inimic⁹. Dicebāt apud ſe. Si
bñ fecerim⁹ pauperib⁹: ꝗs illud videt? Et
ſi viderit nō multi vidēt: ⁊ ſi multe viderit:
ꝑ tpe vidēt. Trāſit tp̄s ⁊ cū tpe trāſijt bñfi
cij memoria. Meli⁹ eſt ergo edificia facere
q̄ aſpiciāt oēs: nō in hoc tpe ſolū ſed ēt in
poſteꝝ. O iſipiēs homo ꝗs ꝓdeſt tibi poſt
mortē iſta memoria ſi vbi es torqueris et
vbi nō es laudaris? hec Chri. Deinde pro
bat ꝙ ſint filij homicidaꝝ ⁊ oſtēdit eos nō
ſolum genimina viperarum quo ad mali
ciā in imitatione maloꝝ ac paterne neq-
tie imitatores: ſ3 etiā parētib⁹ deteriores
⁊ ꝙ fictio erat hoc qḋ dicebāt. ſ. ꝙ nō cōicaſ
ſent opib⁹ eoꝝ ſi in tēpore illo fuiſſent vn
de dicit (Et vos implete) .i. implebitis mē
ſuram patrum veſtroꝝ) ſm Hiero. ⁊ Chri
ſo. Non iubet vel precipit: ſed qḋ in futuꝝ chriſo.
erat predicit et oſtendit. Menſuram enim Mēſu-
patrum ſuorum implere cupiebant ⁊ iam rā pſm
impleuerunt: q2 quod illis defuit iſti ſup iplere.
pleuerunt. Nec ſolum impleuerunt: ſed
menſuram multū exceſſerunt: q2 illi occi-
derunt homines. Iſti dei filiū: illi ſeruos
iſti dominum: illi miniſtros: iſti regem illi
membra: iſti caput: illi prophetas: iſti pro-
phetarum magiſtrum qui a ꝓphetis pre-
dictus eſt ſcil3 chriſtum. ¶ Deinde poſt-
ꝙ oſtendit in phariſeis multiplicem cul-
pam: oſtendit conſequenter penā dicens.
(Serpentes) venenū inuidie habētes (ge
nimina viperarū) q2 venenū malicie a pa
tribus traxerūt (quō fugietis a iudicio ge
henne) .q.d. nullo modo: q2 erant in mali-
cia obſtinati. Non ſolum aute3 hāc penā
meruerunt ꝓpter mortē chriſti ſed etiam
ꝓpter occiſionem apoſtoloꝝ ⁊ diſcipulo-
rum eius ⁊ propter hoc ſequitur (ideo) ſci
licet quia dicitis nō eſſem⁹ ſocij eorum id
eſt homicidarum vt oſtendā veſtrum mē-
dacium. (Ecce ego mitto) ſeu mittam (ad
vos) inſtruēdos ⁊ reuocādos ad me (pro-
phetas ⁊ ſapientes ⁊ ſcribas) ſcilicet apo
ſtolos qui ſpiritu prophetico pleni erant.
⁊ corda ſapiētia diuina erudiebant ⁊ tan
ꝙ ſcribe docti de theſauris ſuis noua et
vetera ꝓferebāt (⁊ ex illis occidetis ⁊ cru-
cifigetis: ⁊ flagellabitis in ſynagogis) et

congregationib⁹ (veſtris ⁊ ꝑſequemini de
ci uitate in ciuitatem (qḋ ⁊ fecerũt ⁊ quos
illi ideo: q: nõ viderunt nõ occiderũt. Iſti
videntes coꝝ deſideriũ impleuerũt ⁊ ſic
mores patrũ iniquoꝝ ſequẽdo ſe filios eo
rũ eſſe teſtati ſunt. Deinde vt oſtẽdat q̄m
non impune hoc faciunt timorẽ eis ex his
incutit dicens. (Ut veniat) cõſecutiue: q: ẽ
cõſecutio eq̄tatis (ſup vos) id eſt genera-
tionem veſtrã ⁊ olim maloꝝ vobis conſimi
lem (ols ſanguis iuſtus) id eſt debita vl-
tio ꝓ ol effuſione ſanguinis iuſtoꝝ (a ſan
guine abel iuſti) cuius munera narrant̃ a
deo accepta) vſq; ad ſanguinẽ zacharie fi-
lij barachie) id eſt ioiade ſacerdotis qui ꝓ
pter ſuã iuſtitiã dictus eſt barachias: qui
interpretat̃ bñdict⁹ dñi (quẽ occidiſtis) id
eſt veſtra gñatio vobis ſimilis occidit (in
ter tẽplũ ⁊ altare) ſ; holocauſtoꝝ qḋ erat
extra tẽplum. ſ. in atrio ipſius tẽpli. Sed
licet multi poſt ⁊ ante ab hac gñatiõe ſint
occiſi: tñ potius nolat iſtos duos q̃ alios
vt in vno laici. ſ. in abel q̇ fuit paſtor oviũ
⁊ in cãpo necatus: in alio clerici ſ. i zacha
ria qui fuit in altaris officio mãcipatus ⁊
in atrio tẽpli occiſus intelligant̃: ⁊ ꝑ hos
duos oẽs ſcti martyres laicalis. ſ. ⁊ ſacer-
dotalis ordinis deſignant̃ (Amen amẽ di
co vobis veniẽt ola). ſ. ſcelera ⁊ ſcelerũ pu
nitiones (ſup gñationẽ iſtã). veſtrã ⁊ olm
maloꝝ: ⁊ ſi nõ omnes ſint vno tẽpore: tñ
oẽs ſunt vnũ corpus diaboli. Deinde con
uertit ſermonẽ ſpãlr ad metropolim ciui-
tatem hieruſalẽ in qua erant magis cul-
pabiles eã pij patris affectu plangendo:
⁊ ex hoc auditores erudiendo dicẽs. (Hie
ruſalẽ hierl̃m.) Hierl̃m vocat habitatores
nõ edificia ciuitatis ponẽdo continens ꝓ
cõtento: ⁊ alloquit̃ hic populum iudaicu;
ſub nole ciuitatis metropolitane. Gemi-
natio vero huius verbi hierl̃m miſerẽtis
eſt ⁊ miſeriã vocãtis ac valde diligentis.
Uel geminat ꝓpter vehementem reprehẽ
ſionem: ⁊ maiorẽ exprobrationem. Uel q:
ſanctos affligebãt dupliciter ⁊ corporali-
ter. ⁊ ſpũaliter (Que occidis ꝓphetas) do
minu; etiã occiſura ꝓphetarũ) ⁊ lapidas
eos q̇ ad te) id eſt ad tuã vtilitatẽ ⁊ inſtru
ctionẽ ⁊ ad increpandũ ſcelera tua (miſſi
ſunt.) Ideo incurabilis eſt plaga tua: q:
eos abijcis q̇ tibi ſalutẽ offerũt. vñ Chriſ.
quõ ſaneris que nullũ ad te medicũ pue-
nire permittis? Sanctis meis nõ peperci
vt tibi parcerẽ peccatrici. Illorũ vitam ne
glexi ne mortẽ tuã viderẽ. Oẽs medici ſpi
rituales in te defecerũt ⁊ tu curata non es.
Si de morte tua gauiſus fuiſſem nũq̃ ad
te miſiſſem ꝓphetas. Si te perdere voluiſ
ſe; nũq̃ ad te ipſe veniſſem: ego quid faciã
ſi tu ipſa viuere nõ vis. hec Chriſo. (Quo-
ties volui) ego qui mortẽ peccatoris nolo:
ego qui omnes pctõres ſaluare volo: non
quidẽ ſemel vel bis: ſed multoties. Primo
per legẽ nature: ſcḋo per legẽ ſcripture: ter
tio per legẽ gratie. Ite; in mane pueritie:
in tertia adoleſcẽtie: in ſexta iuuẽtuti; : in
nona ſenectutis in veſpere decrepite eta-
tis (congregare) ſub cultu vnius dei per fi
dẽ ⁊ charitatẽ (filios tuos) ſ; iudeos pre-
dicationib⁹ ꝓphetarũ ⁊ miraculis: ⁊ te mi
hi adiũgere ⁊ meis. Multi ſunt diſperſo-
res: ſ; pauci ad bonũ ꝯgregatores: diſper-
git eñ diabolus: diſpergit mũdus diſper-
git carnalis affect⁹: diſpergunt tẽtatores. Diſperſores multi.
Sed dñs vult cõgregare i vnitatẽ fidei: in
vnitatẽ charitat; : i vnitatẽ ſupne ciuitat;.
Seq̇t̃ (q̃madmodũ gallina cõgregat pul-
los ſuos ſub alas.) Ponit exẽplũ de galli-
na ad oſtẽdendũ affectũ ſuũ ad populũ: q:
inter alias aues videt̃ magis affici ad nu
tritionẽ ⁊ cõſeruationẽ pulloꝝ: tã magnũ
eñ affectũ i filios h; vt eoꝝ ĩfirmitate affe
cta infirmet̃ ⁊ ipſa: ⁊ eos alis protegens ꝯ
miluũ pugnet. Sic ⁊ dei ſapiẽtia ꝑ carnis
ſuſceptionẽ infirmata ꝓtegit nos ⁊ defen-
dit a diabolo: ac nutrit ⁊ cõſeruat ſua gra
tia. (Et noluiſti) quinimo neglexiſti: ꝯdixi
ſti: impediuiſti: q: ꝓphetas a deo miſſos
poſtea Ioannẽ baptiſtã: ⁊ vltimo dñm no
ſtrũ Ieſum xp̄m ⁊ ei⁹ diſcipulos contẽpſe-
runt: imo ⁊ occiderũt ac ſi diceret. Ego vo-
lui: ſed tu noluiſti. Ego qḋ meum eſt feci:
ſed tu qḋ tuũ erat nõ feciſti. Ego ꝓ tua ſa-
lute ꝓphetas ad te miſi: ſed tu eos interfe
ciſti. Ego ad te ipſe veni: ⁊ tu me recipere
noluiſti. Tibi ergo imputandũ ⁊ tue mali
tie: non mihi. O quoties monet nos deus
modo blãditijs: mõ increpationib⁹: nunc
ſic nũc ſic. Et parũ aduertim⁹. Et iõ valde
timẽda eſt nobis pena que ſeq̄t̃. ¶ Tan
dem eñ ex multiplici coꝝ culpa multipli-
cem eis cõminatur penã. Primo tẽporalẽ
quã plus timebant ⁊ ſemper formidabãt
ſubuerſionẽ ciuitatis ⁊ tẽpli deſertionem Deſerta hie-
dicens. Ecce relinquet̃ vobis a deo dom⁹ ruſale;
veſtra. ſ templũ ⁊ ciuitas deſerta: q: per ro a deo.
manos fuerunt deſtructa: deſerta quidẽ et
nudata auxilio xp̄i: quia habitatorẽ xp̄m
reliquerunt ac perdiderunt: ⁊ hereditate;
preripere geſtientes heredem occiderunt.
Ergo xp̄s erat qui antea eis preſidebat et
eos manu tenebat ac gubernabat: ⁊ ab ho
ſtium manibus eripiebat. Itẽ deſerta an-
geloꝝ cuſtodia: q: audita eſt vox in tẽplo Ab an-
tranſeamus ab his ſedibus. Myſtice etiã gelis.
domus iudeoꝝ deſerta ⁊ vacua derelicta
eſt: id eſt indigni habitudine ſanctiſpũs
remãſerũt: q: in incredulitate perſeueran-
tes xp̄m hoſpitẽ nõ ſuſceperunt. vbi Chri- Chriſ.
ſo. Deſerta eſt a ſanctis: deſerta a ſanctis

tate:a fide:a charitate:a gratia ⁊ a ſpū:de-
ſerta deniq3 ab ipſo deo ⁊ a bonis oībꝰ que
Orige. ſunt dei. vbi ⁊ Orige. Semꝑ etiā eis q̄ no-
luerūt cōgregari ſub alas eiꝰ cōminatꝰ xp̄s
ecce relinquet vobis domꝰ veſtra deſerta
id eſt aīa ⁊ corpꝰ. Deinde cōminatꝰ eis pe-
nā eternā que eſt carētia ſue viſionis: niſi
a ſuis cōuertant neq̄t̄us dicēs. Dico eniz
vobis. Nō me ⁊ faciē meā videbitis amo-
do ab hoc.ſ.tp̄e paſſionis mee donec dica
tis: bn̄dictꝰ qui venit in noīe dn̄i.i. donec
etiā inuiti cōfiteamini me eſſe xp̄m bn̄di-
ctū filiū a patre miſſum a ꝓphetis p̄dictū:
qđ erit in aduētu claritatis ad iudiciū. vn̄
Zac. xij. Zach. Aſpicient ad me quē cōfixerunt. Rene
ra eīn poſt paſſionē ſuā viſus eſt a diſcipu
lis ⁊ amicis ſuis: ſ3 nō a iudeis. Uel nō vi
debit3 me.i. niſi dicatis penitēdo ⁊ me dei
filiū ꝑ fidē ꝯfitē-do (bn̄dictꝰ q̄ venit in noīe
dn̄i).i. hic eſt bn̄dictꝰ q̄ venit in mūdū per
incarnationē miſſus a p̄re in quo inuit cō
uerſio reliquiarū ante aduētū ad iudiciū:
tūc eīn iudei q̄ i fine mūdi credituri ſunt
in xp̄m laudabūt ⁊ confitebunt ipſum. Et
his dictis exiens dn̄s Jeſus de tēplo cum
diſcipulis receſſit a iudeis. vbi Orige. S3
Orige. ⁊ vnuſq̄ſq3 cū ſit tēplū dei ꝓpter ſpūm dei
inhabitamē in ſe: ipſe fit cā ſue deſertiōis
vt egrediatur xp̄s ab eo. ¶Oratio.

Domine ieſu xp̄e qui legi ⁊ prece
ptis tuis obediētibꝰ das bene-
dictiones: ⁊ inobediētibus ma
ledictiones: da mihi de tua lar-
gitate ipſis tuis preceptis ſemꝑ
obtēperare ⁊ errores hypocritarū in oībꝰ
euitare: da mihi tuis monitionibus ⁊ be-
neplacitis ſine tedio acquieſcere: ⁊ me ſi-
ne negligētia emendare: vt tandē in aduē-
tu claritatis tue ad iudiciū te bn̄dictū ad
plenā noſtrā redēptionē: hoc eſt perfecta3
corporis ⁊ aīe libertatē manifeſte venien-
tem letus aſpiciā: ⁊ cū electis tuis te ſine
fine benedicam. Amen.

¶De ſignis aduentus dn̄i ⁊ cō-ſummationis ſeculi. Capi.xxxix.

i A Math. xxiiij. Marci. xiij. Lu. xxi

Et cum dn̄s Jeſus eadem feria tertia
egreſſus eſſet de templo
ipo egreſſu deſignās qđ
dixerat.ſ. domū iudeoru3
deſerēdā.i. ciuitatē ⁊ tem
plū diſcipuli admirātes
ſi tēplū tāte pulchritudi-
nis ⁊ fortitudinis deſtrue
ret id eſt ad nihilū redigeret (oſtēderūt ei
edificationes tēpli) nō ignotas ſed tanq̄
admirādas vt ꝓpter nobilitatē ⁊ magnifi
centiā edificiorū q̄ ad diuinū cultum facta
erāt flecterent ad miam: ⁊ mitigaret penā
cōminatā. Uidebat etiā eiſq3 nec rapi nec
euerti poſſet vel dirimi. Nō reſpiciebant Ornatus templi.
ad tēpli ſanctitatē: ſed ad edificiorū p̄cioſi-
tatē ⁊ fortitudinē: ſic hodie multi plus at-
tendūt ad cultū eccleſie corporalē q̄ ſpiri-
tualē. vn̄ Bern. Gemmis altaria fulgent ⁊ Bern.
miniſtrorū dei nulla electio eſt. Sed 3rinz
fuit in ꝓmitiua eccl'a: q2 maior vis fiebat
in ornatu ſpirituali q̄ in materiali. Unde
Aug. Olim erant parietes eccleſie viles et Augu.
viri p̄cioſi: nō ecōuerſo. Eccleſie q̄ppe or-
natꝰ nō eſt in edificijs ⁊ redditibꝰ: ſ3 in hu
militate: hoſpitalitate ⁊ pietate. Et reſpō-
dens ieſus dixit. Nō ſolū hec deſtruenda
fore: ſed ⁊ q̄ in eis non relinq̄ret lapis ſuꝑ
lapidē qui nō deſtrueret ⁊ comminueretur:
q̄tūcūq3 p̄cioſa ⁊ fortia viderent: hoc aūt
factū eſt a romanis. xlij. anno poſt paſſio
nē dn̄i. Silr̄ erit de magnis ⁊ ſumptuoſis
palatijs: q2 (nō reliquet lapis ſup lapidē)
in eis ſm Bedā. Diuinitꝰ ꝓcuratū ⁊ eſt ꝓ- Beda.
uiſum vt patefacta euāgelica grā ꝑ orbē: Deſtru
tēplum ipm cū ſuis cerimonijs tolleret: ne ctio tē-
q̄s adhuc paruulꝰ ⁊ infirmꝰ in fide ſi vide pli.
rit illa ꝑmanere q̄ a deo ſunt iſtituta a ſin-
ceritate fidei ad iudaiſmum laberet. Au-
fert ergo vmbra et palmā tenet veritas ꝑ
orbē declarata. Oīa eīn cōpoſitio mādato
rū ſic eſt deſtructa vt iudei nihil impleāt:
⁊ capite ſublato mēbra inter ſe pugnēt. vn̄ Chris.
Chriſ. Illa hierl'm figuralis typum gerit
hierl'm ſpiritualis.i. eccl'ie. Nā niſi templū
iſtud deſtructū fuiſſet obſeruātia legis nō
facile fuiſſet cōpeſcenda. Jō aūt deſtructū
eſt, vt ſi velint iudei poſt modū ſeruare le-
gē nō poſſint aut de paſcha aut de ſacrifi-
cijs aut de ceteris feſtiuitatibꝰ. Ceciderūt
corporalia ⁊ figuralia vt ſurgerēt ſpiritua
lia ⁊ vera myſteria. hec Chriſo. Et vadens
dn̄s ipſa die cū diſcipulis i mōtē oliueti ⁊
ſedēs ibi (3 tēplū) in loco vbi poſtea cōſtru
cta eſt eccleſia: interrogat ab eis de tp̄e de
ſtructionis hierl'm ⁊ tēpli: ⁊ de ſigno aduē
tus ſui ⁊ cōſummatiōis ſeculi. q̄ putabant
ſcđ ſtatim deſtructionē ciuitatis ⁊ templi.
Iſte q̄ones fuerūt ei facte in mōte oliueti:
⁊ hoc rōnabiliter: q2 ex illo loco tēplū ⁊ ci-
uitas clariſſime videntꝰ: ⁊ occaſione huius
deſtructio ibi q̄rit. Silr̄ ⁊ iudiciū extremū
futurū eſt circa illū locū: ideo cōuenienter
fit ibi q̄ſtio de futuro iudicio. Et r̄ndēs ie
ſus dixit eis ſignū p̄dictorū: ⁊ eos circa q̄d-
libet in neceſſarijs ⁊ vtilibꝰ inſtruxit: nec
dicebat qđ eos ſcire nō expediebat. De ſi-
gnis docet: de tp̄e intimandū nō putat: q2
incertitudo tp̄is inducit terrorē: ⁊ ita pre-
parationē: ſ3 ignorātia ſignorū poſſet in-
ducere in errorē. Et q̄uis plura ex his ſi-
gnis poſſint referri ſimul ad euerſionem

vrbis ꝛ tēpli ꝛ ad xp̄i aduētū ꝗ̄ ꝯſumma
tionē ſeculi. ſm em̄ Chꝛi. Dñs nō ſepara-
tim q̄ ſigna ptineāt ad hoc vel ad illō po-
nit: vt eadē videant̄ ad vtrūq̄ ptinere: qꝛ
tn̄ euerſionē vrbis ꝛ tēpli iā ꝯpletā ꝛ p̄teri
tā dignoſcim⁹: iō ad inſtructionem nr̄am
oīa ad ea q̄ reſtāt referam⁹: qꝛ pn̄t oīa de
aduētu xp̄i ꝛ cōſummatiōe ſeculi intelligi:
ꝛ p aplōs olim credentium ꝑſone ſignari.
Nā dicit hec diſcipulis nō tanq̄ eis q̄ du
rare deberent in vita iſta vſq̄ ad finem
mundi: ſʒ in ꝑſonis eorū dixit hec oib⁹ po
ſteris eoꝝ credituris quaſi vnū corp⁹ exi
ſtentib⁹ cū ipis. Sʒ añq̄ eis ad iterroga
ta rn̄deat mētē eoꝝ vt nō ſeducant̄ cōfir-
mat. vnde Chꝛi. Neq̄ em̄ de hieroſolyme
deſtructiōe: neq̄ de ſcdo ſuo aduentu ſta-
tiʒ rn̄dit: ſʒ de malis q̄b⁹ ſtatiʒ obuiādū
erat. Premūt ergo (dñs) fideles ne ſeducan
tur. i. ſeorſuʒ a vitate fidei ducant̄. (Mul
ti em̄) pſeudo xp̄i ꝛ pſeudo ꝓphete. i. ſimu
lati ꝛ falſi (veniēt) aſcribētes ſibi nomē xp̄i
ex p̄ſumptiōe (ꝛ dicētes ſe xp̄m eſſe: ꝛ ſedu
cēt multos) p fallam doctrinā: p ſimulatā
vitā: p ſigna mirabilia. vn̄ Athanaſi. dicit.
In vnaquaq̄ hereſi diabol⁹ figurat⁹ dicit.
Ego ſum xp̄s ꝛ apud me ē vitas. Multi ēt
videnk hoc dicere facto: qꝛ ſtatuta ſua di-
ſtrictius faciūt obſeruari: q̄ precepta dei vo
lētes magis ſibi q̄ deo obediri. Sʒ nō eſt
ventur⁹ xp̄s niſi p̄cedāt ſigna ab eo p̄di-
cta. Que iō nobis dñs p̄nūciat: vt nos ab
amore mūdi cōpeſcat: ꝛ timorē nobis icu
tiat: ac qꝛ ſemp vigilantes ꝛ paratos nos
inueniat: qꝛ min⁹ iacula feriūt q̄ ꝗ̄ p̄uiſa
ſunt. Et p̄mittit dñs p̄mo in gñali ſigna po
ra. ſ. prelia q̄tū ad hoſtes extraneos: ꝛ ſe-
ditiones q̄tū ad domeſticos. Deinde ſub
dit in ſpāli eoꝝ multitudinē tāgēs mala
ſeptem q̄ ſunt inimicitie ꝑploꝝ: qꝛ ſurget
gens (contra gentē: diſcordia principum:
qꝛ regnū aduerſus regnū: cōmotio locoꝝ
p loca: ifectiōes morboꝝ: qꝛ peſtilētie: defe
ctus victualiū: qꝛ fames: terror celeſtium
impreſſionū: qꝛ terrores de celo: nouitas
euentuū mūdanoꝝ: qꝛ ſigna magna erūt.
Per hec aūt ſeptē q̄ hic tāgunt̄ pn̄t intelli
gi ſeptē mala q̄ hodie eccl'ia dei patit̄: quo
rū p̄mū eſt diſcordia eccleſiaꝝ: ſcd̄m impu
gnatio hereticoꝝ: tertiū turbatiōes ſecula
riū: q̄rtū exempla maloꝝ: q̄ntum defectus
doctoꝝ: ſextū fulminationes iniurum: ſe-
ptimū mōſtruoſitas ordinationū eccleſia-
rū. Multa ergo mala p̄cedēt: ita vt ipleat̄
qd̄ dr̄. Pugnabit p eo orbis terraꝝ cōtra
inſenſatos: vt q̄ cōtra autorē oīm p̄caciter
pugnauerūt iuſto tūc dei iudicio ab oib⁹
oppugnent̄: ꝛ q̄ in cūctis deliquerūt in cū
ctis feriant̄. (Oportet) i. cōueniens eſt (pri
muʒ hec fieri) tanq̄ a deo ordinata: mali-
cia hoīm exigēte ꝛ deo bonū inde elicien
te ſcʒ ad ꝓbationē ꝛ vtilitatē bonoꝝ: ꝛ ad
deſtructionē ꝛ perditionē maloꝝ: qꝛ hec
oīa initia) ꝛ q̄ſi preconia (ſunt doloꝝ) futu
roꝝ (ſed nondū ſtatim eſt finis) ꝛ conſum-
matio eoꝝ: qꝛ iſta ſunt ſigna remota non
ꝓpinqua: vel qꝛ iſta ſunt tp̄alia: ſed ꝯſum
matio doloꝝ erit eterna. Magnitudo em̄ *Malorū magnitudo.*
maloꝝ iudiciū gñale p̄cedētiū eſt figu-
ra ſequētiū incōparabilr̄ grauioꝝ. Nā vt
dicit Greg. per crebra mala q̄ preueniunt *Grego:*
indicant̄ mala ꝑpetua q̄ ſequunt̄: qꝛ mul
ta debēt mala p̄currere: vt malum valeāt
ſine fine nūciare. Spūalr̄ ſm Ambr. ſunt *Ambr:*
ꝛ alia bella que vir ſentit xp̄ian⁹: ſcʒ diuer
ſarū prelia cupiditatū: ſtudioꝝ cōflictus:
multo etiā grauiores ſūt hoſtes domeſtici *Chꝛiſ.*
q̄ extranei. Et ſm Chꝛi. Spiritualiter in
eccleſia peſtilentie carnaliū vitiorum: fa-
mes verbi diuini: terremot⁹ tribulationū
erūt: qꝛ eccl'ia multū in fine tētabit̄. Dein
de ſubdit quo merito hec oīa cōtingēt: qꝛ
ante hec oīa. i. hec p̄dicta erunt perſecutio
nes ſanctoꝝ quib⁹ iniicient̄ man⁹ ad ca
piendū q̄nq̄ tradent̄ ad tribulationes et
mortē etiā a ꝓpinquis ꝛ amicis: ꝛ erunt
odio oībus hoībus humū ꝛ terrā: ſeu hu-
mana non diuina ſapiētib⁹. Amic⁹ enim
dei inimic⁹ eſt mūdi: ꝛ in tali odio erunt
ꝓpter nomē xp̄i ac ꝯfeſſionē huius nois ꝛ
aſſertionē vitatis: qd̄ q̄dem iocundū ꝛ glo
rioſum eſt ſanctis: qꝛ felix eſt iniuria cum
de⁹ eſt in cauſa: qꝛ ad hāc ſequit̄ magnum
premiū ꝛ gloria immēſa. Qui etiā poſt du
ra q̄ p̄dicunt̄ de afflictione mortis ꝓtinus
cōſolant̄ de gloria reſurrectiōis: qꝛ etiā ca
pill⁹ minim⁹ de capite eoꝝ nō peribit: et *D Capillus nō pibit.*
ideo multo magis cetera maiora nō peri-
būt: ꝛ hoc addit ad declarandū veritateʒ
future reſurrectiōis: nā q̄cq̄d ſiue ad ſub-
ſtantiā ſiue ad decorem corporis facit in re-
ſurrectione redibit. Scd̄m ſenſum ſpūaleʒ
capillus de capite dr̄ nō perire: qꝛ nec mi
nima mētis cogitatio bona manebit irre-
munerata. vnde Bed. Nō ſolū oſſa nr̄a. i. *Beda.*
fortia geſta vel dicta remunerant̄: ſʒ etiā
capilli. i. minutiſſime cogitationes bone:
q̄ de corde quaſi capillus de cerebro exeūt
apd̄ iuſtū iudicē digna mercede donabūt̄
vn̄ ꝓpheta. Reliquie cogitationū diem fe
ſtū agēt tibi. Similiter nec cogitationes *Pſal. lxxv.*
male remanebūt impunite. Et qꝛ grauia
ſunt q̄ ſancti in perſecutionib⁹ pati habe
būt: ideo cōſeqnēter ad tolerantiā cōfor-
tantur: in p̄dictis em̄ maxime neceſſaria
eſt patiētia: q̄ in patiētia poſſidebūt. i. cu-
ſtodiēt ēt aīas ſuas. Cuſtos em̄ oīū vtutū
patiētia eſt: in qua aīas q̄ corpus poſſidēt *Patiētia.*
poſſidem⁹ cū ipſas aīas ad patienduʒ ra
tione regim⁹. Qui aūt ipatiēs eſt aīaʒ ſuā

nõ poſſidet:q: animi ſui furorẽ et irã cohi bere nõ põt.vnde Bed.Sic em̃ cõditi mi rabiliter ſum⁹ vt ratio alam : ⁊ ala poſſi deat corp⁹.Jus ṽo aie ⁊ corpis poſſeſſiõe ꝑpeditur ſi nõ pri⁹ ala a rõne poſſidetur. Cuſtodẽ igiꝛ cõditionis noſtre patientiã dñs eſſe monſtrauit:q: ipſa nos poſſide re noſmetipſos docuit.hec Bed. Magna igitur eſt virt⁹ patiẽtie ſine qua ala ꝑdiꝛ ⁊ ꝑ quã poſſideꝛ.Qui em̃ patiẽter ſuffert tẽtationẽ accipiet coronã:ſʒ qui ꝑdit pa tiẽtiã ꝑdit ⁊ coronã.vñ Greg. eã cõmen dãs dicit.Ego virtutem patiẽtie ſignis ⁊ miraculis eſſe maiorẽ puto. ⁊ Salomon. Melior eſt patiẽs viro forti:⁊ q̃ dñaꝛ aio ſuo expugnatore vrbiũ.vñ ⁊ Seneca.Tor mẽta patiẽter ferre notabile eſt: hoc ei for titudinis ꝑeſt.Nõ em̃ pati tormẽta opta bile eſt:ſʒ pati fortiter qđ eſt virtus. Cum aliquis tormẽta fortiter patiꝛ:oib⁹ ṽtuti bus vtitur fortaſſe cũ vna in prõptu ſit et maxime appeat patientia illic eſt indiui du⁹ comitat⁹ virtutũ.Quicqđ honeſte fit vna virt⁹ facit:ſʒ ex cõſilii inia.hec Sene. Jgiꝛ vt ait Chri.Jniurie holʒ nullũ faciũt dãnũ:ſʒ magis patientie lucrũ. Q: vero tot terroribus auditis ſcti turbari potue rũt:timentes qđ tũc rñdeãt: ꝯſolationem ſuppoit de dãdo eis i ꝑmeditatis os et ſapiẽtiã:ac dicẽdi ⁊ rñdẽdi materiã:qbus null⁹ poterit reſiſtere vel ꝯdicere:q: non ex ingenio vel arte eoꝝ ꝓcedẽt ṽba:ſʒ ex ſpũſſcti grã. Tũc multi ſcãdalizabunꝛ.i. diſcedent a fide ⁊ ruent in errores timore vel immanitate tormẽtoꝝ aut potẽtis ſeu muneribꝰ ſeducti.(Et qm̃ abundabit ini q̃tas)⁊ malicia in falſis xp̃ianis:iđ(refri geſcet)⁊ deficiet(charitas).i.vera dilectio erga deũ ⁊ proximum:in multis aliĩs ab igne diuini amoris:ſʒ totaliter nõ cadat i eis.Ex abũdãtia em̃ iniq̃tatis oritur te piditas charitatis ꝑ tribulatiõe q̃ calere videbaꝛ añ tribulationẽ ⁊ in pace.Deniq͡ʒ vt ait Ambr.Tunc iuſtus in deſerto:ini qu⁹ in regno.Uel in eiſdẽ in quibus abũ dat iliq̃tas refrigeſcit charitas.Nã vt ait Remi.q̃to magis ab vnoquoq͡ʒ iiq̃tas ſu ſcipiꝛ:tãto ampli⁹ i corde ipſi⁹ ardor cha ritatis extinguiꝛ.(Qui aũt pſeuerauerit) in fide ṽitatis:in amore bonitatis(vſq͡ʒ i finẽ;⁊ terminũ vite pñtis quocũq͡ʒ tpe in cipiat:⁊ quocũq͡ʒ tpe reincipiat:(hic ſalu⁹ erit) quia nõ cepiſſe:ſʒ ꝑſiſtere ṽtutis eſt:⁊ nõ ichoatio/tolerãtie:ſʒ pſeuerãtia corona tur.De hac materia pſecutionũ habes la ti⁹ ſupra poſt miſſionẽ aploꝝ.Sʒ hec ꝑdi cta more inſolite ⁊ multo violẽti⁹ tũc fiẽt q̃ euenire ſolẽãt:ita vt ꝑ ſignis habeanꝛ. (Et ꝑdicabiꝛ hoc euãgeliũ regni i vniuer ſo mũdo.)Predicatio noui teſtamenti dꝛ

Beda. — Greg. Prou. xvi. — Senec. — Chriſ. — Ambr. — Remi. — E

euãgeliũ rõne ſue pfectiõis ⁊ bonitatis: vel q: bonũ honeſtũ:q: bonũ iocundũ: q: bonũ vtile:⁊ dꝛ euãgeliũ regni rõne ſuedi gnitatꝭ:vel finaliter q: ad regnũ ducit qđ lex nõ faciebat.vel cauſaliꝛ:q: reges facit: vel materiaꝛ:q: de regno diſerit:⁊ hoc(in teſtimoniũ oib⁹ gẽtib⁹).i.in accuſationeʒ his q̃ nõ crediderũt:qui em̃ crediderũt te ſtabunꝛ aduerſus eos q̃ nõ crediderunt ⁊ eos cõdẽnabũt(⁊ tũc veniet cõſummatio) cũ ad fines orbis terre ſermo pietatis pue nerit:ne aliq̃s excuſare ſe poſſit ẜm Aug. Predicatio euangeliĩ in toto mundo q̃ ius fuerit cõpleta quo ad oẽs mũdi par tes:nõ tñ quo ad oẽs hoies in oibus par tibus mũdi exiſtẽtes.Uñ in oẽm terraʒ:ſʒ nõ in oẽs:ois terre exiuit ſonus eoꝝ: niſi forſitan per cõem in gñali relatum alioꝝ: ⁊ qđ nondũ in oibus fuerat cõpletũ expe ctaꝛ cõplẽdũ.vñ ⁊ Hier.Signũ dñi aduen tus eſt in toto orbe euãgeliũ predicari: vt nullus ſit excuſabilis qđ aũt iã nũc eſt cõ pletum:aut in breui credim⁹ eſſe cõplen dum.Nõ em̃ puto aliquã remãſiſſe gentẽ q̃ xp̃i nomẽ ignoret:⁊ q̃uis nõ habuerit ꝑdi catorẽ:tñ ex vicinis natiõib⁹ opinionẽ fi dei nõ põt ignorare.hec Hie. De ꝑdictis ſignis ſic dicit Chri.Eſt q̃ppe res iſta pri us ambigua:⁊ oino neſcim⁹:an etiã nr̃a etate hec oia finiantur ⁊ dies ille metuen dus adueniat atq͡ʒ horribile illud nobis oſtendaꝛ tribunal.Nã ⁊ ſigna multa pri us impleta:⁊ euangeliũ toto iã fere orbe pſonuit:⁊ ꝑlia terraꝝ tremores ⁊ fames: vt ꝑdictũ fuerat acciderũt:nec grãde iam medium eſt q̃ oia cõſiderãtes ad eam nos q̃ hinc abſceſſuri ſum⁹ pfectionẽ parem⁹. Nã,ſʒ cõis illi⁹ finis nõdũ inſtet, dies pe culiaris:tñ iſte vniuſcuiuſq͡ʒ nr̃m finis in primo eſt.Et ſi em̃ ſenex ſit aliq̃s ⁊ ſi ado leſcẽs:morti tñ in q̃libet etate vicinus eſt. hec Chri.Cã ṽo ⁊ radix oim malorum in mũdo eſt ſupbia ⁊ pſumptio. ppl's em̃ ꝯ regẽ erigitur:cleric⁹ ꝯ ſacerdotem: mona chi ꝯ abbatẽ:filiĩ ꝯ parẽtes:iuuenes ꝯ ſe niores ſupbiẽdo diuerſa ſentiunt.Malũʒ ergo ſupbie qđ ſupnã āgeloꝝ curiã corrũ pẽdo deſtruxerat:pñs q̃ʒ ſeculũ inordina te puertẽdo deſtruet.vñ Petr⁹ damianus cuidã de fuga mundi cõgratulãdo ſic ſcri bit.Magnas deo grãs debes q̃ te hoc tpe de mũdo elegit quo in eo difficile quis ſal naꝛ.Jã ſterile aratrũ ꝑ litt⁹ ducitur are noſum.Jã illud propheticũ vides imple tum. Nõ eſt veritas:nõ eſt mia:nõ eſt ſciẽ tia dei in terra.Maledictum:⁊ mẽdaciũ: ⁊ homicidiũ:⁊ furtum:⁊ adulteriũ inun dauerũt.Et illud.Omne caput lãguidũ ⁊ omne cor merens a planta pedis vſq͡ʒ ad verticẽ nõ eſt in eo ſanitas.Nõ eſt huius

Euãgelium regni. — Aug. Euãgeliĩ diuulgatio. — Hiero. — Chriſ. Signa ferecõpleta ſunt. — Superbie mala. — Petr⁹ damia. — Oſee. iiii. — Ibidẽ. Eſa.i.

tpis: vt q̃ puritatis ⁊ innocētie tramitē te
nere deſiderat: eccl'ie baiulare regimē ac-
q̃eſcat: cū vcz oēs pene peruitioꝝ abrupta
ꝑcipites ⁊ tanq̃ furentes equi ꝑ volupta
tū ſuarū cāpos ferunt̄ effrenes. Clauſtra
vacāt euāgeliū claudit̄: ⁊ ꝑ ora eccl'iaſtici
ordis forēſia iura decurrūt. Pauci ſacrarū
meditātur eloquia ſcripturarū: ſʒ oēs ſecta
legūt forēſe litigiū. Et reuera tā immanis
ꝑſſura incūbit eccleſijs vt tāq̃ babylonice
legiōis acies circūſulta ⁊ hierl'm cū ciuib⁹
ſuis videat obſeſſa. Jā non oculū ꝑ oculo
iuxta legē: ſʒ referūt cū fenore leſionē: ⁊ di
ſciplina vindicte q̃ ſub gentili dudū ſerua
bat̄ impiis: nūc euāgelio pena terribiliter
intonāte naſcit̄. Ideoq̄ ꝑ virga taureā: ꝑ
ſentica clauē: ꝑ verbo ferrū prouecte adhi
bent gladiū. Erubeſcunt nūc non excedē
tem iniurie vicē dedignant̄ illati diſcrimi
nis eq̄tatē videri victores atq̄ terribiles
ambiūt triūphalis gl'ie titulos ↄcupiſcūt.
Sic itaq̄ dū vnus parūper iraſcit̄: alter ad
inſaniā ꝓuocat̄. Et q̄d aliud inter hec tot
flagitioꝝ mala ꝓpēdim⁹ niſi ꝙ venturo citi⁹
antixp̄o via iā ſternit̄: ꝑ quā in offenſis ne
quitie ſue veſtigijs gradiat̄. Nam ſicut di
cit ap̄ls. Myſteriū iam operatur iniquita
tis. hec dicit Petrus. Oratio.

Domine ieſu xp̄e iudex olʒ venture
da mihi cōſtantiā in fidei ꝟita
te ne ſeducar a ſimulatiſ ⁊ falſis
hoib⁹ nec ſuccūbā in tribulatio
nibus: ſʒ in cōfeſſiōe tui nois ⁊
aſſertione veritatis valeā fortiter ꝯſiſtere:
⁊ pro hac odia hoiʒ ⁊ aduerſa gaudēter ſu
ſtinere. Tribue mihi virtutē patiētie: ⁊ vt
abūdāte iniquitate non refrigeſcat in me
ardor charitatis: ſed vſq̄ in fine vite pre-
ſentis perſeuerē in fide veritatis, ⁊ amore
bonitatis quatenus te miſerante ſaluus
fiam dn̄e deus ſalutis mee. Amen.

De aduētu ⁊ perſecutione antichriſti. Capitulum.xl.

Poſt prelia
aūt ⁊ ſeditiões ⁊ aliaq̄ que
ꝑmiſſa ſūt ſequit̄ aduēt⁹
antixp̄i: q: vt pax ꝑceſſit
xp̄m: ita diſcordia ꝑcedet
antixp̄m. Et vt ait Chriſ.
Sicut añ ignē fum⁹ prece
dit: ⁊ añ victoriā pugna:
ſic ⁊ añ gloriā xp̄i tētatio
antichriſti. vñ ſubiungit. (Cū videritis)
.i. oculis corporis in ſucceſſoribus veſtris
(abominationē deſolationis: que dicta) .i.
predicta (eſt a Daniele propheta) dicente.
Erit in tēplo abominatio deſolationis ſtā
te in loco ſctō) .i. in tēplo dei (q̄ legit) .i. di-
ctā ꝓpheciā intelligat) eā tūc impleri: ⁊
ↄſummationē inſtare. Nā ibidē d̄r. Et vſq̄
ad ↄſummationē ⁊ finē ꝑſeuerabit deſolatio
hoc ipletū eſt qñ Eli⁹ adrian⁹ imaginē ſuā Elius adrianus.
ſtatui fecit vbi ſteterat archa teſtamenti: ⁊
hoc fuit ſignū deſtructiōis ⁊ deſolationis
ciuitatis ⁊ tēpli hoc etiā de abominabili
antixp̄o pōt intelligi q̄ d̄r abominatio rōe Abominatio antixp̄i.
ſuperbie q̄ ſe cōfert deo et hoc ꝙ aduerſus
deū veniēs honorē dei ſibi vēdicat: ⁊ d̄r de
ſolatiōis q: tūc erit maria electoꝝ deſola-
tio qñ cult⁹ dei deſtruet̄: vel q: terra ⁊ cul-
tus dei ꝑ ipʒ deſolabit̄. Tūc eī (vt ait ap̄ls) ij. Thimo. ij.
reuelabit̄ .i. manifeſtabit̄ hō pcti: fili⁹ ꝑdi-
tiōis q̄ aduerſat̄ ⁊ extollit̄ ſupra .i. ꝯ oē qd
d̄r deus: aut qd colit̄: ita vt in tēplo dei ſe-
deat oſtēdēs ⁊ oſtētās ſe tāq̄ ſit de⁹. In lo
co eīn ſctificatiōis ſtabit: vt vbi ſctoꝝ pre-
cib⁹ de⁹ inuocabat̄: ibi ab infidelib⁹ rece
ptus dei honore venerabilis dign⁹ videat̄
Cui⁹ ſpecies iā ꝑcedit: q: iā myſteriū iniq̄
tatis opat̄ in mēbris ſuis. Moralr ꝑlat⁹ Moraliter.
malus eſt idolū abolatiōis ⁊ deſolationis
vñ in zacha. O paſtor ⁊ idolū derelinquēs
gregē. Dr̄ aūt abominatio ꝓpter faſtidiū
reſpectu dei: abomiabil' eīn eſt deo ꝓp pra
uitatē cordis ꝓpter ipietatē opis: ꝓpt in- zach. xj.
dignitatē oblatiōis: vñ tot⁹ eſt abomina-
bilis. Sʒ addit̄ deſolatiōis ꝓpter diſpēdiū
ſiue dānū reſpectu primi. Deſolat̄ eīn po
pul⁹ vel per negligētiā officij: vel ꝑ corru
ptionē exēpli: vl' ꝑ ſubtractionē tp̄alis ſub
ſidij: ſʒ ſtat i loco ſctō ꝓpter monſtrū reſpe
ctu officij: eſt eīn figura antixp̄i q̄ ſedebit i
tēplo dei: ⁊ iō iā antixp̄i ſūt multi. Tūc (q̄
legit itelligat) vcʒ eccl'ie deſtructionē: pre-
lati dānationē: ꝓpli piclitationē. vbi Bed.
Iuxta ꝟo ſēſus ſpiritales cū viderim⁹ abo Beda.
miationē deſolatiōis ſtare vbi nō dʒ: hoc
eſt hereſes ⁊ flagitia regnare inter eos q̄
celeſtib⁹ myſterijs videbant̄ eſſe cōſecra-
ti: cū operātes iniquitatē loquentes men-
daciū viros ſanguinū ⁊ doloſos quos abo
minabit̄ dn̄s pacē fideliū turbare perpen
derimus: tunc quicūq̄ in iudea: hoc eſt in
cōfeſſione vere fidei perſiſtim⁹: non terre-
nis infinitiſq̄ actib⁹ mancipari: ſed tanto
altius virtutū culmē debemus aſcendere:
q̄to plures ampla ⁊ erradūda vitiorū ſeq̄ B
itinera videm⁹. hec Beda. Vñ cōſeq̄nter Fuga
monet vt (tūc) .ſ. veniēte antixp̄o (q̄ i iudea a facie
ſunt fugiāt) q: iudei eū primit⁹ ſuſcipient antixp̄i.
⁊ ibi ꝓpt corpalē antixp̄i ꝑſentiā maior ꝑ
ſecutio erit (fugiant in mōtes) .i. ad
loca ſecreta ⁊ deſerta vbi latitare poſſint. hylari⁹
vñ Hylarius. Iudeam deſeri monet ⁊ trāſ
fugi in mōtes ne admixtione plebis illi⁹
q̄ creditura eſt antixp̄o vis aut cōtagio af-
ferat̄. (Et in tecto ſunt) .i. in eminētia per-
fectionis (nō deſcendāt aliquid tollere de

domo ſua) ꝑ cupiditatē rerū ſecularium: pro
pter quas ſepe ēt pfecti deijciunt a culmi-
ne pfectiōis tpe pſecutiōis. hec Hyla. (Et
q̄ in agro ſunt) laborātes ꝓ fructu bono-
rū operū q̄tū ad actiuos (nō reuertantur
tollere tunicā ſuā) .i. nō redeāt ad occupa
tiōes ſeculi perm̄ implicātes q̄ intelligū-
tur per tunicā. Ad literā vult oſtendere ꝙ
ꝓpter inſtātiā tribulationū ⁊ malorū pre-
ſentiū: ac ꝓpter expectationē iudicij ⁊ ma-
lorū futurorū: nō vacabit alicui intendere
negocijs tēporalibꝰ: ſed melius eſt ꝙ ſal-
uet vitā ſuam q̄ rem poſſeſſam: ⁊ cogitet
Myſtice. quō occurrat iudicis cōſpectibꝰ. Myſtice
aūt diſtingui poſſent predicta tria ꝑ tres
ſtatꝰ hoīz. Per eos q̄ in iudea ſunt intelli-
gi poteſt ſtatꝰ incipiētiū qui tm̄ in ꝯfeſſio-
Rom.x. ne fidei manēt ſm̄ illud apli. Corde creditˀ
ad iuſtitiā. Per illos qui in tecto ſunt ſta-
tus proficiētiū qui iā ſupra carnē q̄ eſt do-
mus aīe: ſupra mūdū q̄ ē domꝰ hoīz: ſupra
aerem qui eſt domꝰ demonū aſcēderūt. ſꝫ
Ps.ci. illud pſal. Et factꝰ ſum ſicut paſſer ſolita-
rius in tecto. Per illos qui in agro ſtatus
perfectorū qui in ſe perfecti iā alios perfi
Canti. vij. cere conātˀ ſm̄ illud Cāti. Egrediamur in
agrū. Scḋꝫ hec triplex eſt cōſiliū ammoni
tiōis. Primis em̄ datˀ cōſiliū aſcēdēdi ad
montes: ſic ⁊ qui in iudea ſunt .i. in ꝯfeſſio
ne fidei: lꝫ imperfecti: iudea em̄ ꝯfeſſio in-
terpretatˀ (fugiāt ad mōtes) ⁊ nos .i. ad ſcri
pturas aploꝝ ⁊ ꝓphetarū: vel ad culmina
Pſalm. lxxv. virtutū: vt illuminētur a deo. vn̄ Ps. Illu
minās tu mirabiliter a mōtibꝰ eternis. Se
cūdis datˀ cōſiliū nō deſcēdēdi: ſic ⁊ q̄ in te
cto .i. qui aīo excedit carnē ⁊ mundū per cē
leſtē cōuerſationē nō deſcendat tollere ali-
q̄d de domo ſua .i. nō inclinet ſe ad carna-
Ro.xiij. lia deſideria: nec redeat ad actꝰ priſtine cō
uerſatiōs mūdane. ſm̄ illud apli. Carnis
curā ne feceritis. Tertijs datur conſiliuꝫ
non reuertēdi ſic (⁊ q̄ in agro) .i. qui operatˀ
in eccleſia ſicut bos in agro non reuerta-
tur tollere tunicā ſuā .i. rem aliquā tpalez
Cāti.v. qua ſe exuit: vt nudus nudū xp̄ꝫ ſequeretˀ
Augu. ſm̄ illō Cāti. Expoliauit me tunica mea.
ſm̄ em̄ Augu. In tribulationibꝰ cauendū
eſt nec q̄ſq̄ deuictꝰ ad carnalē vitā de ſpūa
li ſublimitate deſcendat: aut q̄ pfecerat in
Geneſ. xix. anteriora ſe extēdēs deficiēdo in poſterio-
ra reſpiciat. Et bn̄ dixi ꝙ nō eſt reuertēdū
retro ꝑ defectū pſeuerātie in bonoꝝ vt hoc
facilius faciatis memores eſtote vxoris
Augu. loth: q̄ q̄ retro reſpexit nature ſue munꝰ
Uxor loth. ꝑdidit. Fugiēs em̄ ſathanā ⁊ ſodomā ꝑ in
ſeperātiā reſpexit ea⁊ mortua ſtatua ſalis
ſeu colūna eſt effecta. ſm̄ Augu. Hec vxor
loth ſignificat eos q̄ in tribulatione retro
reſpiciūt ⁊ a ſpe diuine ꝓmiſſionis ſe auer
tūt. Et ideo ſtatua ſalis facta eſt: vt exem-
plo ammonēdi hoīes ne ſilr̄ia faciāt: tanq̄
ꝯdiat ⁊ erudiat cor eoꝝ ne fatui fiāt. Que
rit Aug. q̄re mulier iſta fuit punita reſpi-
ciēdo ⁊ vidēdo ſodomitas nō āt abraā? Et
rn̄det ꝙ abraā reſpiciebat dei ſentētiā ap-
probādo: iſta aūt in pctīs eoꝝ delectādo.
Et ne hoīes in pſecutiōe retro aſpiciāt fi-
dē negādo ⁊ vitā bonā deſerēdo: vt vitam
corpalē ſaluēt ꝯſtr ammonēdo inducit ꝙ
q̄cūq̄ q̄ſierit ſic aīaz ſuā .i. vitā corpalē ſal-
uā facere timore mortis deficiēdo in anti-
xp̄i tribulatiōe .ſ. xp̄ꝫ negādo vel bona de
ſerēdo ⁊ retro ad mala eūdo ꝑdet illā in-
currēdo dānationē eternā. (⁊ q̄cūq̄) ꝑma-
nēs fortis i ꝯfeſſiōe fidei ⁊ tribulatiōe (ꝑdi
derit aīam ſuā) .i. vitā corpalē: eſtimās eā
vt occiſſionis ouē: ⁊ eligēs mori q̄ cadere
a fide ⁊ virtute (viuificabit eā) .i. vita eter-
na eā dignā faciet quā inde merebitˀ ⁊ in
p̄miū recipiet. Ue aūt p̄gnātibꝰ ⁊ nutriēti
bus in illis diebꝰ: q̄ ad literā pregnantes
nō poſſunt bn̄ fugere aggrauāte pondere:
nec ſilr̄ nutriētes ꝓpter curā qua circa p-
uulos ſunt occupate. Myſtice pregnātes
ſunt q̄ fetū mali ꝓpoſiti ꝯceperūt: ⁊ nutriē
tes q̄ partū mali operis fouēt ⁊ nutriunt:
⁊ ſic notatur in cōceptione peccatū in cor-
de: in nutritiōe peccatū in opere. Uel pre-
gnātes ſunt q̄ bona ꝓpoſita que concepe-
runt non impleuerūt: nutriētes q̄ peccata
ſub ſpe longioris vite vſq̄ ad mortē dedu
xerūt. vel ſm̄ Aug. Pregnātes ſūt auari q̄
aliena cōcupiſcūt ⁊ ſpē habēt adipiſcēdi: ſi
cut mulier pregnās in ſpe eſt ꝓlē habēdi.
Nutriētes vero ſunt qui qḋ concupierunt
poſſident ⁊ poſſeſſa nutrire ſtudent ea de
tinendo ⁊ augēdo: ⁊ ſic aīe cupide tēpora
lium pregnātes ſunt in acquirēdo: et nu-
trientes in poſſidendo. ¶ Et nota ſm̄ Au
gu. ꝙ quadruplex eſt charitas .ſ. incipiēs
que naſcitˀ: ꝓficiens que nutritˀ: perfecta q̄
roboratˀ: perfectior q̄ mortē deſiderat. Pre-
gnātes ḡ ſunt q̄ bonū opꝰ ꝯceperūt: ſꝫ nō
fecerūt: nutriētes q̄ facere ceperūt: ſꝫ nō ꝑ-
fecerūt. Iſtis aūt pregnātibꝰ ⁊ nutriētibꝰ
ve: q̄ cito ſcādalizabuntˀ in antixp̄i perſe-
cutiōe vel amore male inflāmāte: vel timo
re male hūiliāte: vl̄ mō vtroq̄. Deide hor
tatˀ vt oremus (ne fiat fuga nr̄a hyeme vel
ſabbato) .i. ne aut i frigore pctōꝝ: aut otio
bonoꝝ operū repiamur: vtrūq̄ em̄ multū
īpedit hoīem a fuga antixp̄i: imo magis
facit approximare ſibi ſicut ecōtrio diuertē
do a malo ⁊ faciēdo bonū hō approximat
deo. Spūalr̄ ſignatˀ h̄ duplex defectꝰ .ſ. cha
ritatis in hyeme: ⁊ bone operatiōis i ſab-
bato. In hieme ē gelicidiū amoris: i ſabba
to ceſſatio boni opis. Uel ne tūc icipiamꝰ
pctā nr̄a fugere ⁊ pniaꝫ facere: q̄n iā nō lꝫ
āmbulare ⁊ bn̄ agere. Ambulare em̄ lōgius

Right margin notes: ¶ Retro ſpectio abraē. — pregnā tes. — Augu. — Nutriē tes. — Charitas q̄druplex. — Defectꝰ duplex.

ſabbato nō ſʒ: hyemſ q̄ʒ ad ambulandum īpedimētū eſt. (Erit em̄ tūc tribulatio magna q̄lis nō fuit ab initio mūdi vſqʒ modo neqʒ fiet) vlteriꝰ talis tribulatio. Tūc em̄ oēs pſecutiōes ↄflabunt in vnū. ſ. infideliū hereticoꝝ tyrānoꝝ ꝛ falſoꝝ fratrū. Hi ſunt q̄tuoꝛ vēti ꝛ q̄tuoꝛ beſtie pugnātes in mari. Tūc creberrima ꝛ acerrima toꝛmenta longe lateqʒ īferunt fidelibꝰ: ſʒ ī illis regiōibꝰ tūc fideles ſunt verādi vehemētiꝰ vbi dñs fuit crucifixꝰ. Et vt dꝫ Haymo ſuper Apo. Illa tribulatio nō per ptes ſʒ ſimul totū examinabit mūdū: ſoluent enim tūc demōes q̄ mō ligati ſūt ne poſſint nocere q̄tū vellēt. Sicut aūt antixp̄s crudelioꝛ erit oībꝰ pſecutoꝛibꝰ: ita ſcti tūc foꝛtiores erūt oībꝰ martyꝛibꝰ. Illā vo tribulanē dñs sciēs infirmitatē hūanā abbꝛeuiabit ꝓpter electos ſm̄ moderamē ſue eterne ſapientie ꝛ effectū ſue mīe: ne moꝛa tpo rū fides ↄcutiat credētiū ꝛ malicia mutet intellectū: q: nō durabit niſi p tres annos cū dimidio. Ut em̄ dꝫ ī Daniele. Durabit p tp̄s et tpa ꝛ dimidiū tp̄is. i. tribꝰ annis ꝛ dimidio in q̄bꝰ regnabit antixp̄s q̄tū ꝛ p̄dicauit xp̄s. ꝛ iteꝝ ī Daniele. Dies mille ducēti nonaginta. i. tres annos ꝛ dimidiū. Et in Apoc. dꝫ q data eſt ei ptās facere menſes quadraginta duos. i. tres ānos cū dimidio. Et niſi abbꝛeuiati. i. breues a deo p̄ſtiti fuiſſent dies illi q̄bꝰ. ſ. operabit ātixp̄s nō fieret ſalua oīs caro iuſti. i. hō: q: niſi hoc eēt: rarꝰ aut nullꝰ p̄ſſuras ſuſtinere ꝛ per patiētiā ſaluari poſſet: q: infirmitas hūana diu tribulationē ſuſtinere nō pōt: ſʒ ꝓpter electos bꝛeuiabunt: ne ex tribulatiōis magnitudine cadāt a veritate. Bꝛeuiabunt aūt nō mēſura ſʒ numero: q: bꝛeuiati dies nō bꝛeues dies ſūt itelligēdi ſed pauci. Unde dies accipiunt p tempore: q: tp̄s illiꝰ perſecutiōis erit bꝛeue. Que ergo ſpes electis niſi gratia dei q̄ dat patientiā piis ꝛ citiꝰ demit potētiā impiis? Quāto em̄ erit hec tribulatio ceteris que p̄ceſſere p̄ſſuraꝝ pōdere grauioꝛ: tāto erit tēpoꝛis bꝛeuitate moderatioꝛ: vt ſalui fiāt electi q̄ ſoli ī hoꝛreo celeſti ſunt reponēdi. vñ dicit Rab. q talis tribulatio tūc erit in circuitu aree dñi: vt omnibꝰ velut cribꝛo examinatiōis paleis ſeq̄ſtratis, ſolū frumētū ī hoꝛreis dñi remaneat colligēdū (Tūc ſ.) tp̄e antixp̄i ꝛ in illa p̄ſſura (ſi q̄s vobis) imitatoꝛibus meis dixerit (Ecce hic). i. in hac p̄ria vl' natiōe vl' ſecta: vel pſona (eſt xp̄s: aut illic). i. ī alia a p̄dictis (nolite credere) ꝛ nolite ire pede intellectꝰ eoꝝ doctrine credēdo: neqʒ ſectemini pede affectus eoꝝ vitā imitando: q: multi diſcipuli antixp̄i veniēt ad ſeducendū pplm̄ dicētes q ipſe ſit vere xp̄s ī lege ꝛ ꝓphetis ꝓmiſſus.

(Surgēt em̄ pſeudo xp̄i) q̄ ſe eē q̄ eſt xp̄s eſſe mētient: ſʒ reuera erūt antixp̄i. i. falſi xp̄iani: vertentes doctrinā xp̄i: ꝛ mentientes de xp̄o (ꝛ pſeudo ꝓphete) ꝛ peruertentes doctrinā legis ꝛ ꝓphetarū vel vſurpātes ſibi diuinas reuelatiōes: ſcʒ antixp̄s ꝛ diſcipuli eiꝰ q̄ ſunt mēbꝛa eiꝰ (ꝛ dabūt ſigna) aliq̄d magnū ſignātia (ꝛ pꝛodigia hominibus admirāda: que digito pꝛodunt: ꝛ ꝓpter admiratiōnē demōſtrāt: vel ſigna q̄ aliq̄d ſignificāt de p̄ñtibꝰ ꝛ ꝓdigia q̄ aliq̄d ꝓdūt ꝛ manifeſtāt de futuris: q: virtute demonū multa miracula fieri poſſent q̄ñ deꝰ permittit: ita vt in erroꝛē ducant ſi fieri pōt etiā electi ꝛ p̄deſtiati. i. ſi aliquo mō fieri poſſet vt dei p̄finitio mutaretur. Sʒ nō ſeducunt: q: perire non poſſunt quos deꝰ ad vitā p̄oꝛdinauit. vñ Greg. Quia electoꝝ coꝛ ꝛ trepida cogitatione cōcutitur: ꝛ tñ eoꝝ cōſtātia nō mouetur: vna ſententia dūs vtrūqʒ ↄplexꝰ eſt quaſi em̄ iā errare eſt in cogitatiōe titubare. Sed ſi fieri poteſt ſubiungitur: q: fieri nō pōt vt in erroꝛē electi capiantur. Hec tēpoꝛibꝰ antixp̄i ꝓpꝛie ↄgruūt. Cuiꝰ ei nō paueat ꝛ ↄcutiat fides q̄ñ nō ſolū toꝛmēta crebꝛioꝛa ꝛ acerbioꝛa q̄ piꝰ ↄſueuerāt īferent fidelibꝰ: ſʒ q̄d grauius eſt ſignoꝝ q̄ʒ operatio eos qui toꝛmēta ingerent non eos qui ſuſtinebunt cōcomitabit: ꝛ perſecutoꝛ veritatis erit operatoꝛ virtutis: ideōqʒ ipſe qui ī toꝛmētis ſeuit: vt xp̄s negetur pꝛouocat miraculis vt antixp̄o credatur. Nec mirū ſi iſta tūnc mali operant q̄ñ a deo permittunt. Soluet em̄ vt ait Aug. tūc ſathanas ꝛ per antixp̄m in in oī virtute ſua mirabiliter quidē: ſʒ mēdaciter operabit. vñ Gre. Penſemꝰ q̄ erit hūane mētis illa tētatio q̄ñ piꝰ martyꝛ et coꝛpꝰ mētis ſubdicit: ꝛ tñ āñ oīos eiꝰ miracl'a toꝛtoꝛ facit. ꝛ Chꝛi. Sicut in aduentu xp̄i āñ illū ꝓphete ꝛ cū illo apl'i in ſpūſctō faciebāt v'tutes: ſic ꝛ ī aduētu ātixp̄i pſeudo xp̄iani ꝛ āñ illū ꝛ cū illo ī ſpū maligno faciēt virtutes. Et ſubiūgit. (Uos ergo videte ecce p̄dixi vobis oīa) vt p̄ſcij vigiletis: q: moniti eſtis. q̄ſi diceret. Ad hoc iſta p̄dico nūc vt caueatis ꝓtūc ꝛ pericula ſeq̄ntia p̄uideatis q: p̄moniti eſtis: ꝛ vt minꝰ noceāt vobis iacl'a q̄ p̄dixiſtis. vñ Chꝛiſ. Propterea dixit ecce p̄dixi vobis vt excuſationē ignoꝛātie tollat ab omnibꝰ: ꝛ precedēs cōteſtatio pꝛeuidere faciat penā ſeq̄ntē. Miſericoꝛdia em̄ eſt mādatis p̄uenire periculū. Nō vult em̄ quēqʒ perire q̄ oībus monſtrat perditionis aduētū. hec Chꝛiſ. Nō eſt igitur credēdū alicui vl' de perſona vt ipſe ſit xp̄s: vel de tēpoꝛe futuri iudicij: neqʒ fides adhibēda his qui calculāt ꝛ certū tempꝰ determināt q̄ deꝰ vēturus ſit: q: hoc a nemine pōt ſciri vel ob-

E pſeudo xp̄i.
Pꝛodigia.
Grego.
Cōcuſſio fidelium.
A
Grego. Martyrū tētatio.
chꝛiſo.
chꝛiſo.
Tēpꝰ ignoꝛatur.

Lu.xvij. Regnū dei et eius ad uētus. ſeruari. Quā īterrogatꝰ dn̄s de aduētu regni dei rn̄dit. Nō vēit regnū dei ꝛ dicas in dicū cū obſeruatōe.ſ.tpis:neqꝫ ab angelis neqꝫ ab hoibus pōt obſeruari qñ veniet. Per aduētū regni dei itelligit̄ aduētꝰ ad iudiciū q̄ veniet tāqꝫ rex ad iudicādū:ꝛ qꝛ tūc manifeſtabit̄ dei regnum:ꝛ ceſſabit oē aliud regnū. Et addit.(ecce eni regnū dei ītra vos eſt)qꝛ donū gr̄e eſt in mēte:regnū gratie intra vos eſt:qñ oēs vires ꝛ motus in nobis diuine gubernationi obediunt ſecus qñ rebellant. Ac ſi dicat. Nō curetis ſcire quando veniat regnū dei:ꝛ omittite q̄ſtionē de regno glorie:qꝛ eius aduentus ſciri nō poteſt: ſed querite regnum gratie quod intra vos eſſe poteſt:et parate vos intra vos,per fidē in dilectione operātē: qꝛ intra vos eſt regnū dei. Nā in nobis cū dei gr̄a ēvt regnū vt capiamꝰ:niſi nos obicem ponamꝰ. ¶Ubi nota ꝙ triplex eſt re-

F Regnū dei triplex. gnū dei. Primū ē circa nos vel in quo nos ſcꝫ regnū militātis eccl'ie. Scdꝫ intra nos ſ.regnū gr̄e quo vez deꝰ regnat ī aīa. Tertiū eſt regnū gl'ie quo deꝰ regnat cū ſctis in gloria. Uel,regnū dei dicit ſeipm̄ in cordibꝰ fideliū regnātē. vñ Bed. Dicit regnū dei intra fideles poſitum:q̄ enim quādoqꝫ vēturꝰ eſt iudex olm nūc etiā regnat in cordibus fideliū. vñ ꝛ Anſel. Qui vere iuſtus eſt deū in ſe manētem hꝫ. Templum enim dei ſcm̄ eſt qđ eſtis vos vt ait Apoſtolus. Summa igit̄ diligētia cōſiderandū eſt cū quāta rōne ꝛ reuerētia ſenſus noſtros:ꝛ mēbra corpis nr̄i monere debemꝰ quibꝰ diuinitas ipſa preſidet. Demꝰ igitur vt dignū eſt tanto inhabitatori omne imperiū cordis nr̄i:vt nihil ei repugnet ī nobis:ſꝫ oēs cogitatiōes ꝛ volūtatum motus oia verba ꝛ vniuerſa opera noſtra illius nutū attēdāt:eius volūtati deſeruiāt ad rectitudinis eiꝰ regulā dirigant̄. Sic eni vere regnū eius erimꝰ:ꝛ ipſe in nobis manebit:ꝛ nos in illo manētes,bene viuemus. Uos eſtis(ait apoſtolꝰ) corpus xp̄i ꝛ mēbra de mēbris. Serua igit̄ corpꝰ ea dignitate qua decet. Oculi tui,oculi xp̄i ſūt. Nō igit̄ licet tibi oclos xp̄i ad aliquas vanitates cōſpiciēdas dirigere. Os tuū os xp̄i ē. Nō ergo lꝫ tibi os xp̄i nō dico ad detractiōes:nō dico ad mēdacia:ſꝫ neqꝫ ad ocioſos ſermones aperire quod ad ſolas laudes dei:ad edificationem proximi debes paratū habere. Sic de ceteris chriſti mēbris tue cuſtodie cōmiſſis itellige.hec Anſel. Deinde ſubiūgit. Si ergo dixerint vobis:ecce ī deſerto eſt xp̄s.ſ.tāqꝫ hō religioſus in loco deſerto quaſi ſub ſpecie ſctitatis vos decipere volētes(nolite exire)a veſtro loco ꝛ ꝓpoſito ad videndū eū vel ad ſequēdū ꝑ ꝓpria imitationē. Et ſi dixerint ec-

Beda.

j.corin. iij.

G Chriſtꝰ aliqñ q̄ rēdus.

ce in penetralibꝰ ꝛ in locis occultis ē ſub ſpecie cognitiōis diuinoꝝ archanoꝝ malicia eiꝰ palliātes ꝛ vos decipere volentes (nolite credere)vel ſm̄ Hie. Si qs ꝓmiſerit vobis ꝙ in deſerto gētiliū ꝛ phariſeoꝝ dogmate xp̄s morat̄ aut ī hereticoꝝ penetralibꝰ ꝛ occultꝭ ſeu obſcuris ꝯuētiīlis q̄ dei pollicent̄ archana nolite credere. Nō eni deꝰ in ſcđo aduētu ī deſerto vagabitur nec eni in penetralibꝰ:aut in aliquo angulo terre:vel ī occulto loco ſeu in aliqbꝰ obſcuris latitabit:ſꝫ de celo veniēs manifeſte oibꝰ vbiqꝫ appebit:qꝛ lꝫ aduētꝰ xp̄i in carnē fuerit occultꝰ tñ aduētꝰ eiꝰ ad iudiciū erit ita manifeſtꝰ ꝙ nō poterit aliquē latere tāqꝫ icognitꝰ. In pͥmo eni aduētu venit in hūilitate ꝛ a paucis cognitꝰ:ꝛ a multis deſpectꝰ ꝛ reprobatꝰ: ſꝫ ī ſcđo aduētu veniet manifeſtꝰ ꝛ gl'ioſus in ꝑtāte orbē iudicaturꝰ:nā vt ait Aug. Occultū oportebat eū vēire vt iudicaret̄:manifeſtꝰ aūt veniet vt iudicet.q.d. Nolite ei credere:quia dies aduētꝰ mei ita clara erit ꝙ nullus de ea dubitare poterit. Ad qđ ſimilitudinē fulgoris itroducit(Sicut eni fulgor)ꝛ ſplēdor ſolis(exit ab oriente ꝛ) ſubito (appet) vbiqꝫ(vſqꝫ ī occidētē)oculis.ſ.oim manifeſtus ꝛ nō in vna pte videt̄ ꝛ fulget:ſꝫ in oibus:nec annūciāte vel ꝑcone indiget:ſed in inſtāti momēto tpis in orbē terraꝝ vniuerſum apparet(ita aduentꝰ filij hois)ad iudiciū gn̄ale erit ſubitꝰ ꝛ chorulcꝰ ꝛ manifeſtꝰ oibꝰ:ꝛ ita patēs ꝛ clarus ꝙ nullꝰ dubitare poterit:ꝛ nō hic vel illic: ſed ſimul vbiqꝫ ꝓpter effuſionē ꝛ ſplēdorē gl'ie apparebit. Stultū eſt ḡ eū credi eſſe:vel q̄rere in paruo loco ꝛ in abſcōdito q̄ totius mūdi lumē eſt. vñ Amb. Chriſtꝰ ſicut fulgur choruſcās ꝑ vniuerſum mūdū luminis ſui globos ſpgit. Et iō nec ī deſertis vagatur nec aliqbꝰ locis claudit̄:qꝛ celū ꝛ terrā ego impleo dt̄ dn̄s. Sꝫ luce fulgoris fulget:vt ī illa nocte reſurrectiōis gl'iā videre poſſimꝰ. Et vt dt̄ Chri. Sicut fulgur ſꝫ q̄litatē fulgoris ſui nō digne aſpicit̄:ſic ꝛ cū venerit xp̄s ſm̄ mēſurā gl'ie eiꝰ nō poterūt eū ſufficiēter aſpicere. Et ſicut iā iſtruxit diſciplos de:mō apparitiōis ſue qꝛ ſicut fulgur manifeſte veniet:ſic nūc ꝯſequēter inſtruit eos de loco in quo venturꝰ eſt. vñ ſubiūgit. Ubicūqꝫ fuerit corpus.i.xp̄s in hūanitate:qꝛ iudicabit ī forma hūana.ſ. glorioſa(ibi cōgregabunt̄ ꝛ aquile).i.ſancti occurrētes obuiā chriſto ad iudicium veniēti:qbus innouata eſt iuuētus vt aqle. Chriſtus dt̄ corpus ad denotādū carnis ꝟitatē ꝛ oſtēſiōis ſpeciē in qua videbit̄ cū oīs oculꝰ. Electi ꝟo dicunt̄ aqle,ꝓpter reſurrectiōis inouationē ꝛ viſiōis ſubtilitatē qua ſolē iuſtitie irreuerberatꝭ ocu-

Hiero.

Augu.

Ambr.

Chriſo.

H Chriſtꝰ corpus dr̄.

lis videbim⁹.q.d.ſm Chryſ. Dū in glorioſo
corpe aduenerit fili⁹ hoīs nō opz i āgulis
eſtimare eū eſſe: q: tāta erit obſequentiū
ſibi ſcōꝝ multitudo: vt vnicuiqꝫ pateat ꝙ
ipſe eſt xp̄s dn̄s caput totius eccleſie: ⁊ ſu-
per oēm principatū ⁊ virtutē: ⁊ ſuper omē
quod noiatur in hoc ſeculo et futuro: per
aquilas em̄ multitudinē angeloꝝ ⁊ ſancto
rum vniuerſorū oſtēdit. Ideo enim ſancti
aquilis aſſimilant: q: ſicut filij aquilarū
ad ſolē ꝓbant, vt ſi quidē recto aſpectu in-
tēdere potuerint cōtra radios ſolis intelli
ligant eſſe legitimi: ſi autē non potuerint
cognoſcant adulterini: ſic⁊ filij dei ad xp̄i
iuſtitiā ꝓbant. Si em̄ potuerint pleno cor
de iuſtitie eius v̄ba ſuſcipere intelligunt
eſſe legitimi: ſi aūt non potuerint cognoſ-
cunt de diabolo eſſe nati. hec Chri. Q: er-
go aduēt⁹ xp̄i erit ita public⁹ et manifeſt⁹
⁊ quantū ad modū ⁊ q̄ſtum ad locū: ideo
ipſe nō indiget p̄conibus ⁊ nuncijs talib⁹
qui vobis annūciēt dicētes hic vel illic eſt
xp̄s. Igitur nolite talib⁹ credere. ¶ Oro.

DOmine ieſu xp̄e pie da mihi viſis
mūdi abominationib⁹ ⁊ ſeuiēti-
bus tribulatiōib⁹ ad mōtes ⁊ cul
mina virtutū fugere ⁊ i celeſtib⁹
cōuerſando de ſpūali ſublimita
te ad carnalia deſideria ⁊ act⁹ priſtine cō-
uerſatiōis mūdane non deſcēdere: vel me
inclinare ⁊ in anteriora me extēdēdo: et ꝓ
fructu bonoꝝ operū laborādo: in poſterio
ra ⁊ ad tp̄alia quibus me exui nō reſpice-
re. Da etiam mihi vt nullis ſeductoribus
credēs regnū gratie qđ intra nos pōt eſſe
querā: ⁊ ad regnū glorie perueniā. Amen.

¶ De remedijs ꝯtra ſpūales nouiſſimi tp̄is tentationes ⁊ exercitio mentis in deum. Capi.xlj.

Et q: vt di-
ctū eſt añ aduētū dn̄i ve-
niēt multi pſeudo xp̄i et
pſeudo ꝓphete. i. ſimula
ti ⁊ falſi ⁊ ſeducēt m̄ltos
qui añ videbant etiā pfe
cti: ideo hic ꝯñr ponūtur
aliq̄ remedia ꝯ q̄ſdā ten-
tatiōes ſpūales q̄ iſto tp̄e
abundāt ad ꝓbādū ⁊ purgādū electos q̄
ēt in cordib⁹ quorūdā ſeminant a diabolo
⁊ p̄parāt locū antixp̄o. Dupl'r aūt veniunt
p̄dicte tentatiōes. Primo p ſuggeſtionē ⁊
illuſionē diaboli q̄ decipit hoīem in regi-
mine qđ dz hr̄e erga deū: ⁊ i hoc qđ eſt dei.
Secundo per corruptam doctrinam ⁊ mo
dum viuendi aliorum qui iam venerunt
per tentationes huiuſmodi: propter quod
oſtendendum eſt primo ꝙ regimē debes
habere apud deum: ⁊ ad id quod dei eſt: ⁊
poſt quomodo debes regi erga alios quā
tum ad doctrinā ⁊ modū viuendi eorum.
¶ Primū remedium ꝯ tentatiōes ſpūales
iſti⁹ tp̄is q̄s ꝓcurat diabol⁹ in cordib⁹ il- Primū remedium.
loꝝ q̄ volūt ſe dare deo p orōnē ⁊ cōtēpla-
tionē: vel p alia opa pfectiōis eſt iſtud: vt
nō deſideres viſiōes aut reuelationes vel
ſentimēta q̄ ſūt ſupra naturā ⁊ ſupra curſū
illoꝝ q̄ deū diligūt: ⁊ timēt per veriſſimū
amorē: q: iſtud deſideriū eſſe non pōt ſine
radice ⁊ ſine fundamēto ſupbie ⁊ p̄ſūptio
nis: vel ſine itētiōe alicui⁹ vane curioſita-
tis circa ſecreta dei: vel ſine fragilitate et
defectu fidei ꝓpter q̄ iuſtitia dei dimittit
aīam q̄ hz deſideriū hmōi: ⁊ venit qñqꝫ ta-
lis in tētationē ⁊ illuſionem diaboli. Per
hunc modū ſeminat diabolus maiorē ptē
tētationū ſpūaliū iſti⁹ tp̄is: ⁊ radicat i cor
dib⁹ illoꝝ q̄ ſunt nūcij antixp̄i: ꝓut videre
poteris in ſubſequētib⁹. Vñ debes ſcire ꝙ
v̄e reuelatiōes ⁊ ſentimēta ſpūalia ſecreto
rū dei nō veniūt p añdictū deſideriū: neqꝫ Reuelationes vere.
per aliqđ conamē vel ſtudiū qđ aīa hēat in
ſe: ſꝫ tm̄ veniūt p purā bonitatē dei i aīaꝫ
q̄ eſt in magna hūilitate et magno timore
ac reuerētia dei. Item ſcias ꝙ exercitare ſe
i magna hūilitate ac timore magno ac re-
uerētia dei: pp hoc vt hō habeat viſiōes ac
reuelatiōes ⁊ ſentimēta ſupradicta eſt hr̄e
in ſe radicē ⁊ fundamētū ac finalē intētio
nē quā hz añdictū deſideriū: ⁊ ex hoc in eo
dē delicto venit hō in quo eſt p deſideriū
ſupradictū. Scōm remediū eſt ꝙ i tua orō
ne vel cōtemplatiōe nō ſuſtineas i aīa tua
aliquā cōſolationē magnā vel paruā ex q̄ Scōm remedium.
tibi vr̄ ꝙ fundāt ſe in p̄ſumptiōe ⁊ eſtima
tiōe ſupbie tuiipſi⁹: ⁊ poſtea ducit te i am-
bitionē tui ꝓprij honoris vel glie: ſiue iſti⁹
vite ſiue alteri⁹. Q: aīa q̄ ſe ſentit in tali cō
ſolatiōe venit in plures errores ⁊ mala: et
deus per ſuū iuſtū iudiciū permittit dia-
bolo poſſe augmentādi ⁊ accelerādi predi
ctā cōſolationē ⁊ imprimit cū illa i aīa falſiſ
ſima ⁊ periculoſiſſima ſentimēta ⁊ alias illu
ſiōes q̄s aīa ībuta dicta cōſolatiōe credit ⁊
reputat eſſe veras reuelatiōes. O q̄t perſo
ne p iſtū modū ſunt decepte. Et ꝓpter hoc
caueas ꝙ in tua orōne vel cōtēplatiōe non
ſuſtineas aliquā cōſolationē: niſi illā q̄ ve
nit per perfectā notitiā: ⁊ cōpletū ſentimē
tū tue nihilitatis ⁊ iperfectiōis: ⁊ que facit
pſeuerare dictā noticiā ⁊ ſentimētū tui in
te: ac magnitudinē ⁊ altitudinē dei p altā
reuerentiā ⁊ cū magno deſiderio honoris
⁊ glie dei: ſic ꝙ antedicta cōſolatio funde-
tur ⁊ totaliter ſit in his p̄dictis vel ſimili-
bus aut equalib⁹. Et idē qđ dictū eſt de di
uina cōſolatione intellige etiā de feruore

et ardore perfectiõis que pñt eſſe in eiſdẽ modis. Tertiũ remediũ eſt q oẽ ſentimentũ q̃tucũq; altũ ⁊ oĩs viſio q̃tucũq; ſecreta tibi appareat: quecũq; etiam ſit ſi ducit cor tuũ in opinionẽ cõtra aliquẽ articulũ fidei vel cõtra bonos mores: ⁊ maxime cõtra humilitatẽ vel ꝯ honeſtatẽ: fugias eã ⁊ horreſcas: q: ſine dubio ex pte diaboli venit. Et ſi appareat tibi aliq̃ viſio de qua ſis cert⁹ q venit ex pte dei: ⁊ q̃ illud q̃d inducit viſio eſt placitũ deo: noli te firmare in dicta viſione. Quartũ remediũ eſt q propter altã vitã: vel ꝓpter magnã deuotionẽ: aut ꝓpter p̃clarũ intellectũ: ſeu ꝓpter aliquã aliã ſufficiẽtiã quã vides in aliquibus pſonis nõ ſequaris eoꝝ ꝯſilia vel modos: ex q̃ cognoſcis clare ⁊ ratiõabiliter q eoꝝ ꝯſilia nõ ſunt ẞm deũ ⁊ verã diſcretionẽ p viã ieſu xpi ⁊ ſanctoꝝ mõſtratã ⁊ pfectã ſcripturã in dictis ſanctoꝝ notificatã. Nec ꝓpter hoc timeas q ſpernendo talia cõſilia dictaꝝ pſonarũ pecces p ſuperbiã ⁊ preſumptionẽ ſolũ q facias propter zelũ ⁊ veritatis amorẽ. Quintũ remediũ eſt q fugias ⁊ vites familiaritatẽ illarũ pſonarũ q̃ dictas tẽtatiões ſeminãt ⁊ diffundũt: ⁊ illas pſonas q̃ eaſdẽ ſuſtinẽt ⁊ laudãt: et noli eorũ verba vel etiã collocutiões audire: neq; eorum modos velis videre: q: tibi demõſtrabũt magnũ ſignũ pfectiõis i plurib⁹ ꝟbis ⁊ modis per que ſi vis accipe: et eos tãq̃ diuinales ſed venies in picula ⁊ p̃cipitia erroꝝ ⁊ inhoneſtoꝝ morũ eorundem. Poſt hec vide remedia q̃ debes attẽdere circa aliq̃s pſonas q̃ p ſuã vitã ⁊ doctrinã ſeminãt dictas tẽtationes. Primũ remediũ eſt q nõ habeas magnã eſtimationẽ viſionũ aut ſentimentoꝝ: vel raptuũ eoꝝ: imo ſi ducunt te in aliq̃d q̃d ſit cõtra fidẽ: vel cõtra ſcripturas ſctãs: aut contra bonos mores: vel cõtra vitas ſanctoꝝ: ſeu verba eoꝝ ſane accepta abhorreas eorum viſiones ⁊ ſentimenta tanq̃ ſtultas demẽtias: ⁊ eorũ raptus ſicut rabiamẽta. Tñ ſi ducũt in hoc q̃d eſt ẞm fidẽ: ⁊ ẞm ſcripturã ⁊ ẞm ſctõs: ⁊ ẞm bonos mores noli ſpernere: q: forſitã ſperneres hoc q̃d ẽ dei. Nõ tñ totalr̃ ꝯfidas: q: ſepe ⁊ maxime in tẽtationib⁹ inducit̃ ſeu abſcõdit̃ falſitas ſub ſpecie ꝟitatis: et malicia ſub ſimilitudine bonitatis: vt diabolus poſſit melius et ſepe mortalẽ errorẽ diffundere. Et ideo vt pl⁹ placere deo q̃ viſiones ⁊ ſentimẽta ac raptus q̃ ſcõm q dictũ eſt hñt ſimilitudinẽ veritatis ⁊ bonitatis: dimittas ire p tanto quãtũ valẽt niſi cõtingat aliquib⁹ pſonis rõne ſctitatis ⁊ humilitatis eorũ probate certiſſime ⁊ manifeſte de quib⁹ eſſet certũ ⁊ manifeſtũ q non poſſent recipi p illuſiones vel ingeniũ diaboli. Et tunc q̃uis ſit piũ viſionibus ⁊ ſentimẽtis taliũ perſonarũ cõſentire: tñ ſecurũ eſt nõ totaliter per rationem veridicam eis credere: ſed ſolũ q: cõcordãt cum fide catholica ⁊ ſacra ſcriptura ac bonis morib⁹ ⁊ vita ⁊ verbis ſanctoꝝ: ⁊ cũ ratiõe fundata ſupra predicta. Scõm remediũ eſt q nullã expoſitionem ſcripture ⁊ verborũ ſanctorũ velis accipere niſi cõcordaret vite Jeſu xpi ⁊ ſanctorũ: q̃d tñ intellige quãtũ ad illos nobis ꝓpoſitos ad imitandũ nõ quantũ ad imitãdũ priuilegia ⁊ ſingularitates eorũ. Et iſtud dicitur cõtra aliquos nũcios ſeu diſcipulos antixpi qui palliãt ⁊ defendũt ſuos errores ⁊ picnloſos modos viuẽdi exponendo ſacrã ſcripturã ẞm eorũ propriam affectionẽ: ducẽtes in exemplũ aliquos exceſſus ⁊ ſingularitates quas aliq̃ ſcti fecerũt. Tertiũ remediũ eſt q ſi per reuelationẽ vel ſentimentũ vel per aliũ modũ cor tuũ moueat̃ ad faciẽdũ aliq̃d opus: ⁊ maxime opus graue vel notabile ⁊ nõ tibi conſuetũ de quo non habeas certitudinẽ an deo placeat: imo ⁊ rõnabiliter dubitas contra has motã ad faciẽdũ dictũ opus vſq; quo inſpexeris oẽs circũſtãtias ⁊ maxime finales: ⁊ cognoſcas q deo placeat: nõ tñ q tu iudices per tuã opinionẽ: ſed ſi põt per teſtimoniũ certũ ſcripture vel per exemplũ ſanctoꝝ patrum imitabile. Et bñ dictũ eſt imitabile. Q: ẞm Greg. aliqui ſancti fecerunt aliqua opa in quib⁹ nõ debem⁹ eos imitari q̃uis eſſent in eis bona: ſʒ debem⁹ ea hr̃e in reuerentia. Et ſi p teipſũ nõ potes venire in noticiã an deo placeat vel nõ petas cõſiliũ a probatis perſonis in vita ⁊ doctrina ⁊ cõſilio veritatis. Quartũ remediũ eſt q ſi tu es immunis a p̃dictis tẽtationib⁹ ſic q nunq̃ eas habueris: vel q̃tũcũq; eas habueris liberat⁹ fueris dirige cor ⁊ intellectũ ad deũ recognoſcendo humiliter gratiã tibi factã ⁊ quã tibi multoties ſup hoc facit. Et caueas tibi ne hoc q per purã gratiã ⁊ bonitatẽ dei habes velis aſcribere tue virtuti vel ſapientie: ſeu merito tuo aut bonis moribus tuis: neq; q̃d factũ fuerit a caſu ſeu a fortũa: q: vt dicũt ſcti hoc eſt p̃ncipalius p q̃d de⁹ bñficiũ ſue gr̃e aufert ⁊ ſubtrahit hoĩ: pmittit eũ ſubijci tentationibus ⁊ illuſionib⁹ diaboli. Quintũ remediũ eſt q te ſeu tuo corde exiſtente in tentatione ſpũali p quã es in dubio nõ incipias tua ꝓpria volũtate aliq̃d notabile tibi incõſuetũ agere: ſed tuum cor ⁊ tuã volũtatẽ refrenãdo expectes humiliter cũ timore ⁊ reuerentia dei vſq; quo deus cor tuum clarificet: q: ſi exiſtendo in dicto dubio inciperes ex tua propria voluntate aliq̃d notabile: tibi inconſuetũ nõ poſſes exire ad finẽ bonũ. Sextũ remediũ

C tertiũ. D Quartum. E Quitũ. F Primũ remediũ cõtra ſeminatores. G Scõm. H tertiũ. Grego. I Quartum. K Quintum. L Sextũ.

eſt ꝙ ꝓpter tentatiões ãndictas ſi habeas nõ dimittas aliqđ bonũ qđ tu incepiſti dũ in tentationib⁹ illis nõ eras: ⁊ maxime nõ debes dimittere orare aut ꝯfiteri vel opa facere humilitatis: ſꝫ ꝯſolationẽ non inuenias i ipſis. vñ ſcriptũ eſt. Mane. ſ. pſperitatis ⁊ gratie ſemina. ſ. opus bonum ⁊ veſpere. ſ. aduerſitatis ⁊ tẽtationis: ne ceſſet manus tua. ſ. a ſeminãdo. Septimũ remediũ eſt ꝙ oẽs imaginatiões ⁊ errores q̃ te venire faciunt q̃ſi in dubiũ alicui⁹ veritatis expellas a corde tuo et a memoria tua cũ ſummo ſtudio ⁊ conamine tm̃ cor ⁊ intellectum ꝯuertendo in puritate ⁊ veritate radicum nr̃e fidei: ⁊ in vita ſanctoꝝ: et in veritate ſanctarũ ſcripturaꝝ de q̃bus ſi humiliter ⁊ diſcrete ad eaſdẽ ꝯcurſus fueris: poteris lumen extrahere ad certe cognoſcendũ hoc in quo pri⁹ dubitaueras. Et iſtũ modũ dꝫ hõ tenere in tentationib⁹ ſpũalib⁹ q̃ nõ ſunt de principalib⁹ fidei articulis: ſꝫ de aliq̃bus veritatib⁹ ipſi fidei primis. Octauũ remediũ eſt ꝙ te exiſtẽte in ãndictis tentatiõib⁹ habeas firmã ⁊ certã ſpẽ ꝙ de iſtis tẽtationib⁹ de⁹ te ad aliqđ bonũ adducet: ⁊ cor tuũ clarificet: ⁊ credas firmiter ꝙ de⁹ ꝑmittit te venire in ꝑdictas tẽtationes ꝓpter exercitiũ tue virtutis: ⁊ vt te hũilies. Attamẽ ita ſe habeat ſpes ſupradicta ꝙ negligẽtia nõ includat in ea: ſic ꝙ tuũ poſſe facias de expellendo a te tentationes predictas. Et ſilr̃ ſic ſe habeat crudelitas ꝑdicta ꝙ ſupbia nõ includatur: ſꝫ ꝙ dubites ꝙ ille tentationes veniãt ꝓpter tuã culpã. Nonum remediũ eſt ꝙ ſi habeas ãndictas tẽtatões multũ abſconſas et ſecretas nõ eas teneas: imo eas reueles tuo ſapiẽti ⁊ diſcreto ꝯfeſſori: ⁊ aliq̃b⁹ ſingularib⁹ ꝑſonis: ſꝫ nõ multis de q̃bus ꝓpẽdere poſſis ꝙ rõne experiẽtie tẽtationũ q̃s habuerũt vel rõne luminis ſapiẽtie ⁊ ſcititatis pñt tibi dare ꝯſiliũ ⁊ auxiliũ ac ꝯſolationẽ. Iſtud remediũ cõmendãt multi ſcti: q: narrat̃ in vitis patrũ ꝙ q̃daꝫ monachi q̃ ꝑ magnã vitã erãt alti: q: cõtẽnebãt ꝯſiliũ ⁊ auxiliũ ſctõꝝ patrũ ſup tẽtationib⁹ eoꝝ veniebãt ad finẽ malũ. Et cõtingit aliq̃b⁹ aliȷs ꝙ deuolente ꝑdebant tẽtatiões ꝑꝑ eoꝝ ſimplicitatẽ ⁊ hũilitateꝫ quã hẽbãt i petẽdo ꝯſiliũ ⁊ auxiliũ ſup tẽtationib⁹ ſuis finẽ ſalubrẽ inueniebãt ⁊ citi⁹ liberabant̃. Decimũ remediũ ẽ ꝙ ſi ãndictas tẽtatiões habeas: leua cor ⁊ intellectũ tuũ ad deũ q̃rẽdo humilr̃ hoc qđ ei fuerit honorabilius: ⁊ tue ale ſalubri⁹ ſup tua tẽtatiõe ſubȷ̃ciẽdo tuã volũtateꝫ volũtati diuine ſic vt ſi ſibi plꝫ ꝙ pſeueres in tentatiõe: ſilr̃ ⁊ tibi placeat ſolũ vt deũ nõ offendas. Vñcimũ remediũ eſt ꝙ niſi ꝑ aliã viã poſſis euadere ꝑdictas tentationes debes ea obliuiſci: ⁊ ꝑ quãdã negligẽtiaꝫ fugere ⁊ dimittere ꝯſiderãs ꝙ nõ ſunt tentatiões ꝑ diabolũ ꝓcurate: ſꝫ paſſiões ⁊ fragilitates ſeu debilitates q̃ ſunt cões ſtatui hui⁹ vite. Et q: ſupra ⁊ i ſequentib⁹ multis modis hortat̃ dñs vt vigilem⁹: ⁊ ad icertũ ei⁹ aduẽtũ nos ꝑparem⁹: iõ vt ꝯtinue ad opa virtutũ aſcẽdas: vel ſaltẽ vehementer aſcẽdere deſideres. Ponuntur hic ꝯñr alique rõnes ꝑ quas poteris ſentire pigritiam ⁊ nihilitatẽ boni qđ incepiſti: ⁊ cor tuũ exercitare et mouere ad maiores pfectiones olmode ꝟtutis quã nõ icepiſti. Prima rõ eſt q: ſi aſpicias q̃ꝰ de⁹ dign⁹ eſt amari ⁊ honorari ſm̃ ſuã bonitatẽ ⁊ ſapiẽtiã ⁊ alias ſuas nobiles pfectiones q̃ ſunt in eo ſine numero ⁊ ſine termino, videbis ꝙ hoc qđ credidiſti facere multũ ⁊ magnũ ad honorẽ dei ⁊ ſm̃ ſuã voluntatẽ eſt minimũ ⁊ q̃ſi nihil in reſpectu qđ deberet eſſe ſm̃ ꝙ de⁹ eſt dignus. Iſta ratio idcirco ꝑmo ponit̃: q: principalr̃ debem⁹ attẽdere in oĩb⁹ opibus nr̃is honorẽ ⁊ reuerẽtiã ⁊ amorẽ dei: q: in ſe dign⁹ eſt amari ⁊ honorari ꝑ oẽm creaturã. Scđa rõ eſt: q: ſi attendas quot deſpect⁹ ⁊ vituperia: quot egeſtates et penurias: quot dolores ⁊ paſſiões ſuſtinuit filius dei amore tui: vt ames deũ et honores: cognoſces q: parũ eſt quod feciſti ad deũ amãdum ⁊ honorãdũ ſm̃ hoc qđ facere deberes. Iſta ratio eſt altior: ⁊ pfectior q̃ aliqua ſequentium: ⁊ ideo ponit̃ ſecundo. Tertia ratio eſt q: ſi cogitas innocentiã ⁊ pfectionẽ quam deberes hr̃e ſm̃ dei mãdatum ꝑ qđ teneris eſſe abſq; oĩ vitio ⁊ ſine oĩ culpa ⁊ in plenitudine totius ꝟtutis ſicut eſt qđ deberes amare deũ ex toto corde tuo ⁊ ex oĩ mẽte tua: ⁊ ex totis viribus tuis videbis manifeſte infirmitatẽ ⁊ diſtantiã in q̃ es a ꝑdicta innocẽtia ⁊ pfectione. Quarta rõ eſt q: ſi cogitas multitudinem ⁊ largitatem beneficioꝝ dei: ⁊ gratiarũ corporaliũ ⁊ ſpiritualiũ cõmuniũ tibi ⁊ aliȷs: vel q̃ ſingulariter tibi ſunt date: ſenties ꝙ hoc qđ facis ꝑꝑ deũ eſt nihil ad recõpenſandũ dicta bñficia ⁊ gratias dei: ⁊ maxime ſi dei liberalitatẽ attẽdas ⁊ bonitatẽ. Quinta rõ eſt q: ſi cogitas altitudinem ⁊ nobilitatẽ remunerationis ⁊ glorie ꝓmiſſe ⁊ parate illis q̃ faciũt opa virtutũ ad honorẽ dei: q̃ glĩa tanto maior dabitur quãto opa erãt ꝟtuoſiora ⁊ maiora: cognoſces pro tãto tuũ meritũ nihil eſſe i cõparatione tãte glĩe: ⁊ deſiderabis facere opa virtuoſiora q̃ ãh feceras. Sexta rõ eſt q: ſi attẽdas pulchritudinẽ ⁊ gratioſitatẽ quã habẽt ꝟtutes in ſe ⁊ nobilitatẽ quã ala recipit ꝑ ipſas virtutes: ſi attẽdas ẽt vilitatẽ ⁊ turpitudinẽ quã a ſe habẽt vitia ⁊ peccata: ⁊ nihilitatẽ quã ala recipit ꝑ ea: co

Exercitiũ mẽtis in deum.
R
Prĩa rõ ꝯ pigricia.

Tertia ratio.

Quarta rõ.

Quĩta ratio.

Sexta ratio.

haberis ſi ſapiēs es ad amplius acquirē: dum virtutes ⁊ amplius fugere vitia ⁊ peccata ꝙ vnq̄ conatus fueris. Septima rō eſt q: ſi attēdas altitudinē ⁊ pfectionē vite ſanctoꝝ patrum vel eoꝝ multas ⁊ pfectas virtutes cognoſces imperfectionē ⁊ infirmitatē vite tue ⁊ operū tuoꝝ. Octaua rō eſt q: ſi cogitas magnitudinē ⁊ multitudinē offenſarū quas feciſti ꝯ deū cognoſces ꝙ oia opa q̄ facis quātūcūꝙ bona: nihil ſunt ad ſatiſfaciēdū p viā iuſtitie offenſis dei. Nona rō eſt q: ſi ſpeculeris diuerſitatem ⁊ periculū tētationū carnis mundi et diaboli conaberis ad aſſumendū maiorē firmitatē ⁊ altitudinē in oī virtute ꝙ vnq̄ feceris vt poſſis eſſe in maiori ſecuritate ꝯ dictas tentationes. Decima rō eſt q: ſi cogitas diſtrictū iudiciū dei finale ⁊ cū quo apparatu bonoꝝ operū ⁊ cum qua ſatiſfactione de offenſis dei debes venire ad dictū iudiciū videbis ꝙ parū ē ꝙ feciſti p bona opa vel p miam ſm ꝙ facere debuiſſes. Undecima rō eſt q: ſi cogitas breuitatē vite tue ⁊ neceſſitatē tue mortis dubie: poſtꝙ non habebis ſpaciū faciendi opera meritoria vel penitentiā: cognoſces ꝙ cū maiori corde ⁊ ſtudio deberes facere bona opera ⁊ penitētiā ꝙ nunc facis. Duodecima rō eſt q: ſi aduertas ꝙr ſi icipias bonā vitā i quouis gradu ſine conamine ⁊ deſiderio aſcēdēdi i maiorē ⁊ altiorē vitā nō pōt eſſe ſine fundamēto pſumptiōis ⁊ ſupbie huiꝰ qđ incepiſti: nec pōt eſſe ſine incluſione magne tepiditatis ⁊ negligētie: ⁊ ex q̄ hec duo mala icluduntꝛ nō pōt eē ſine magno periculo veniēdi in multa ſpūalia vitia nō dubium ꝙ ſi velis dictoꝝ maloꝝ eē liber ⁊ immunis quātūcunꝙ altā vitā inceperis tu conaberis ad aſcendēdū ad altiorē vitā ⁊ pfectiorē. Tredecima rō eſt q: ſi cogitas abyſſalia iudicia dei facta ſup aliqs q̄ diu pſeuerauerāt in magna ſc̄itate ⁊ pfectione ſic ꝙ deus eos deſerebat ppter aliqua occulta vitia q̄ non credebant habere: nō dubiū ꝙ quātūcūꝙ altā vitam inceperis oī die eleuabis tuas affectiōes ⁊ intētiōes deſerēdo oē vitiū plus ꝙ feceras ante appropinquando ⁊ perfectam ⁊ integrā ſanctitatē timēdo ne forte ſit in te aliquod vitiū occultū ppter qđ ſis dignꝰ deſeri a Deo. Quartadecima rō eſt q: ſi recogitas penas infernales dānatoꝝ paratas peccatoribꝰ cunctis credo ꝙ leuis erit tibi oīs penitentia: ⁊ oīs humilitas paupertatis vituperiū: ⁊ oīs labor quē in vita iſta propter deum poſſis ſuſtinere vt euadas penas ſupradictas ⁊ conaberis cōtinue ad tenendū altiorē ⁊ pfectiorē vitā timendo periculū veniēdi ad penas illas. Predicte quatuordecim rōnes plus i breui facte ſunt ꝙ explicate vt addiſcatis i paucis magna cogitare: ſic ꝙ quelibet rō ſit tibi materia conſiderationis ſpacioſe.

Septima rō. Octaua rō. Nona ratio. Decima rō. Undecima rō. Duodecima ratio. Decimatertia rō. Decimaqrta rō.

Attamen ſcias ꝙ ſi velis pficere cū dictis rōnibꝰ debes eas formare nō ſolū p intellectū: imo eſt neceſſariū ꝙ p affectionē moneas tuā volūtatem ad hoc qđ dictāt ipſe rōnes. Et nota ꝙ ꝯcluſio cuiuſlibet rōnis dꝫ eſſe in duobꝰ. Primo in ſentimēto proprie imperfectionis ⁊ nihilationis: deinde in deſiderio ⁊ conamine veniēdi in altiorē vitā ⁊ maiorē pfectionē: ſic ꝙ nō ſit ſentimentū pprie imperfectionis et nihilationis ſine deſiderio ⁊ conamine maioris pfectionis ⁊ vite altioris: nec maior perfectio ⁊ altior vita ſine ſentimēto pprie imperfectionis ⁊ nihilationis. ¶ Oratio.

Domine ieſu xp̄e mitis et humilis corde funda cor meū in vera humilitate et exclude a me omnem motum pſumptionis ⁊ ſuperbie vt nunq̄ viſiones deſiderē aut reuelationes: nec p aliquas tētationes ſeducar ſpirituales que me ducere quoquo modo poſſent in errores. Fac me dn̄e pūſſime quotidie ad opera virtutum aſcendere et ſemper in bono proficere: ac continue in altiorem vitam tendere ⁊ ſuſpirare vt ſic vigilando ⁊ ſolicite agendo ad incertum tuum aduentum me valeam preparare. Amen.

¶ De orādo ⁊ expectādo aduētum dn̄i ⁊ de poſterioribꝰ ſignis aduētus eius et cōſummationis ſeculi. Capitu. xliij.

Poſtꝙ ergo dn̄s erūnarū ⁊ pıculorū meminit: ꝯſr horū remediū ſubdit qđ eſt oro pmeditata ac iugis ⁊ aſſidua. vñ i libro paral. Cū ignoramus qđ agere debeamus hoc ſolū reſidui habemus vt oculos nr̄os dirigamus ad te. Quia em̄ dixerat dn̄s de ſuo futuro aduētu q̄ ſubito veniet: vt cuiꝰ tp̄s certū latet: ſolicitos nō vult eē ⁊ diſpoſitos ne dies illa nos inueniat imparatos. Inter cetera aūt que nos pparāt vt ſecure ⁊ digne aduentū dn̄i expectemꝰ eſt orationis ſedulitas ⁊ aſſiduitas vt iuſti iudicis miam iplorēmꝰ ⁊ orātis hūilitas vt iudicē p humilitatē flectamꝰ: ⁊ eiꝰ rigorē tēperemus: q: et ſemp hūiliū placuit oro. vñ in eccl̄iaſtico. Oro hūiliātꝭ ſe nubes penetrabit: ⁊ donec appropiquet nō ꝯſolabit: ⁊ nō diſcedet donec aſpiciat altiſſimꝰ. Oro aūt

Lu. xxi ⁊ xxi. Math. xxiiij. Paral. xx. Orationis virtus.

ſupboꝝ exaudiri nō meret͛:orās em̄ defectū ꝓpꝛiū ↄfitet͛ ꝙ ſupbie repugnat qꝛ defectū ſuū magis celare ꝙ̄ ꝓdere affectat: docet ḡ dñs q̄m opꝫ ingiter ⁊ ſp orare: ⁊ ab orōne nō deficere:qꝛ multum valet oratio iuſti aſſidua.Sꝫ q̄s pōt ſemp̱ orare? Ergo hoc intelligēdū eſt de quotidianis horis canonicis iuxta ritū eccl'ie ↄſtitutis:⁊ oremus ſemp̱.ſ.ꝑ tp̄e ⁊ horis debitis: et ſic ſp nō iportat ↄtinuitatē tp̄is:qꝛ opꝫ interrūpi tp̄e dormitiōis ⁊ quarūdā neceſſitatū corp̱is:ſꝫ importat inſtantiā orōnis tp̄ib⁹ ⁊ horis ad hoc ↄgruis.Aut certe q̄cq̄d iuſtus facit ⁊ d̄t ſm deū ad orationē eſt rep̄utādū.Nā ſemp̱ orat q̄ ſemp̱ bñ facit ſeu in bono pſeuerat:neqꝫ deſinit orare:niſi cum deſinit iuſt⁹ eſſe.Orat em̄ nō ſolū lingua: ſed ⁊ cor ⁊ cogitatio deſideriū: ſenſus manus:oculi ⁊ ois opatio bona. Hec enim ſi orare ceſſauerint ois lingue oratio inutilis eſt.Et hoc mō ſemp̱ ⁊ ſine intermiſſiōe poſſum⁹ orare:et ab orone nō deficere. vñ Aug.Qui deū laudat lingua nō ſemp̱ pōt q̄ morib⁹ deū laudat ſemp̱ pōt.Multū aūt valet apud deū oro cū lachrymis: qꝛ hāc de⁹ magis diligit ⁊ citi⁹ exaudit.vñ angelus ad Thobiā.Qñ orabas cū lachrymis ego obtuli orōnē tuā dño.Et dñs per Eſa. ad Ezechiā.Audiui orōnem tuā: vidi lachrymas tuas.Nā vt ait Hiero. Oro deū lenit:lachryma cogit:hec vngit: illa pungit.vñ Berñ.O hūilis lachryma tua ē potētia:tua eſt regni glia:añ faciē iudicis ſola itrare nō vereris:q̄cq̄d petieris īpetrabis:accuſatori ſilentium imponis:et q̄nqꝫ ſniam ab ore iudicis rapis:vincis inuincibilē: ligas oipotētē.Et ad ꝓbādū efficaciā orationis aſſidue ꝓponit parabolam de pſeuerātia in oratione ⁊ de eius exauditiōe:inducens exēplū de iudice (q̄ deū nō timebat)offendere(⁊ hoiem nō reuerebat͛) publice ſcādalizare:nec diuino timore mouebat͛ nec humano pudore:⁊ de vidua petente vindicari de aduerſario ſuo.ſ.vt faceret ſibi iuſticiā de eo quā tādem ob ſolam iportunitatē precū ſuaꝝ exaudiuit: ne eū ſuggillaret.i.ſuggerēdo ſua iportunitate offenderet: ⁊ fecit victus tedio qḋ nolebat facere bñficio mot⁹ ad faciendū iuſtitiā: nō ꝓpter amorem iuſtitie:ſꝫ ad euitationē ſue moleſtie. Ex quo pꝫ aliq̄s hodie peiores iſto eſſe:qꝛ nec dei timore nec hoīm pudore:nec aliq̄ importunitate volunt gratanter iuſtitiā facere.Hāc parabolā dñs iō ꝓpoſuit vt oñdat q̄nto certiores de exauditiōe eſſe debeāt q̄ deum fontem iuſtitie ⁊ mie pſeuerāter rogāt:cum apud iniquū iudicē valuerit pſeuerātia dep̄cātis īpm: qꝛ p̱ iportunitatē precū obtinuit petitiōis effectū.Sic em̄ multo forti⁹ (deus) q̄ eſt bonus ⁊ iuſtus audiet p̄ces(⁊ faciet vindictā electoꝝ ſuoꝝ)in preſſura ⁊ tribulatiōe exiſtentiū ⁊ (clamātium ad ſe die ac nocte).i. orātiū inſtāter ꝓ ſua liberatiōe ⁊ declaratiōe diuine iuſticie.Aduertendū tñ ꝙ ſancti viuētes in terra nō petūt a deo de aduerſarijs vindictā p̱ gehenne penā : ſed ꝙ ↄuerſi ad iuſticiā deſināt eſſe mali ſm illud i ꝓuer.Uerte impios ⁊ nō erūt.ſ.impij vel ꝙ amiſſa ptāte quā nunc hñt deſināt iuſtos pſeq̄:vel qꝛ ad bonos ptinēt bona ſpūalia ⁊ eterna ſuis pſecutoribus optare:⁊ hoc mōꝑ eis orare:ſed qꝛ pene tp̄ales ſunt q̄dā medicine ⁊ valent ad emēdationē vite ⁊ ad declarationē diuine iuſticie: iō ad ſanctos bñ pertinet petere a deo hoc mō vindictā de ſuis pſecutorib⁹:nō ex motu ire:ſed zelo iuſticie:et ſic nō eſt ↄ illud qḋ d̄r.Orate ꝓ pſequentibus vos ⁊c.Deinde poſt orōnē ſubiūgit dñs de fide interrogationem dicens.Uerūtñ cū venerit filius hois).ſ.xp̄s ad iudicium (putas inueniet fidem ſuper terrā?)q.d.parū inueniet reſpectiue loquendo de fide formata charitate.De fide poſt orōnem interrogat:qꝛ ſi fides deficit oro perit.Quō em̄ inuocabūt in quē nō crediderūt?Ergo vt oremus credam⁹ ⁊ vt ipa fides q̄ oramus nō deficiat orem⁹:ꝙ aūt q̄rit dñs an i aduētu ſuo inueniat fidē nō facit dubitādo q̄ oia nouit : ſꝫ q̄rit arguēs ⁊ increpās īfideliū multitudinē:qꝛ i aduētu ſuo multos ab antixp̄o ſeductos reperire a fide corruiſſe reſpectu q̄rū paucos inueniet in vera fidei ↄfeſſione pſtitiſſe.tūc em̄ ſm Bed.tāta erit charitas electoꝝ vt nō tā ob clamorē infideliū ꝙ̄ ob torporē alioꝝ toti⁹ iā mūdi ſit accelerāda ruina:qꝛ em̄ abūdauit iniq̄tas refrigeſcet ⁊ deficiet charitas multoꝝ. Et qꝛ p̄muniuit dñs fideles ↄ aduētū āntixp̄i ſuorū pſeudo ꝓphetaꝝ:ac inſup monuit eos orare ſp i tātis malis ad expectādū aduētū ſuū:nūc ↄſolat͛ eos p̱ ſuū ꝓpiquū aduētū.Ubi ſciēdū ꝙ cū triplex ſit aduent⁹ dei ſaluatoris nr̄i:vꝫ i carnē:in mētē:⁊ in iudiciū:pmi duo ſunt amoris:terti⁹ eſt timoris:tertiū celebram⁹ ꝓpt pmū ⁊ pmū ꝓpt mediū.De aduētu el ad iudiciū mētio fit ipo tp̄e i offō:vt timore nobi īmiſſo ad venerādā futurā feſtiuitatē natalis dñi i carnē nos ſolicitī⁹ pparem⁹.De aduētu i carnē iō feſta recolim⁹ q̄tenus p̱ ea v̄bū eternū mētalr̄ ↄcipe mereamur dū ipa mētalis cōceptio ē maria gr̄a olim donoꝝ q̄ in hac vita ſm legē cōem aie deuote p̱ gratiā ↄferūtur.vñ dicit Augu. qḋ beatior fuit maria ↄcipiēdo xp̄m mēte ꝙ̄ carne.Et qꝛ d̄t idē Augu.ꝙ timoris eſt pparare locū:⁊ ꝙ introducit charitatē ſicut ſeta filū:iō eccl'ia celebrās aduentū dñi i carnē pariter et in

B Sctōꝝ petitio.

Mat.v.

roma.x.

Beda.

C aduēt⁹ dñi triplex.

Augu.

mētē q̄ ſunt aduēt⁹ amoꝛis ſimul mentio-
nē facit in offō de aduētu ei⁹ ad iudiciū q̄
eſt aduēt⁹ timoꝛis:vt videlʒ ꝑ timoꝛeʒ in-
troducat̄:ac per hoc nos moueamur ad
amoroſam nr̄i hoſpitij ꝑparationē q̄ten⁹
v̄bo eterno mētal̄r in nobis cōcepto dica-
mus cū ꝓpheta.A timoꝛe tuo dn̄e cōcepi-
mus ſpm̄ ſalutis.Cōſolat̄ ergo eos dn̄s de
ſuo aduētu ꝓpinq̄:q: ſtatī nō imediate:ſʒ
ꝑuo tp̄e elapſo poſt tribulationē āti xp̄i et
pſeudo ꝓphetarū q̄ durabit ꝑ tres annos
cū dimidio:⁊ ēt poſt mortem ipſi⁹ antixp̄i
apparebūt ſigna manifeſta ꝓpinq̄ iudicij
q: poſt tribulationē illā an̄q̄ appareant
ſigna iſta erit tp̄s breue.ſ.q̄dragita dierū:
vl̄ circa ad refrigeriū bonoꝛū ⁊ ad penitē-
tiā maloꝛū in q̄ penitere poterūt illi q̄ per
D
antixp̄ʒ fuerūt decepti.¶Et ſciēdū ꝙ ap-
Turbatio vniuerſal'. turbatio celi ſtellarū caſus.
propinquāte finali iudicio oī creature ap
parebit turbatio.Uniuerſitas āt creatura
rum reduci pōt ad q̄tuoꝛ gn̄a videlicʒ ad
naturā celeſtē elemētarē rōnalē et intelle-
ctualē.Pꝛio ergo dſcribit̄ turbatio i natu-
ra celeſti veʒ(i ſole:luna:⁊ ſtellis)i qb⁹ erūt
aliq̄ apparētia iſolita:et nature ſue repu-
gnātia:⁊ idō dicūt̄ ſigna q̄ in eis erūt.(Sol
eī ⁊ luna obſcurabunt̄ ⁊ ſtelle cadēt de ce-
lo)nō a ſitu ſuo qđ naturalr̄ īpoſſibile eſt
fieri:cū terra nō ſufficeret earū magnitudi
ni:⁊ coꝛpa celeſtia maneāt i natura ſua in
tegra:ſʒ ꝓpter nimiā ſcītillationē q̄ erit in
aere cadere videbunt̄ a ſuo lumine:nō qđ
eo priuent̄ cū ſit eis naturale:ſʒ quia vin-
cunt̄ a maioꝛi lumie.Hec eī luminaria ob-
ſcurari ⁊ cadere dicūt̄ ꝯparatiōe maioꝛis lu
cis ſupuenientis:q: i gl̄ioſo xp̄i aduētu ap-
parēte v̄e gl̄ia lucis:oīa mūdi lumina tene
bris cōparant̄ ⁊ vmbris:ſicut ſtelle nō ap-
parēt ſole oꝛiēte:⁊ lumē cādele nō lucet in
Beda.
die.vn̄ Beda.Sydera in die iudicij vide-
bunt̄ obſcura:nō diminutiōe ſue lucis ac-
cedēte:ſʒ ſupueniēte claritate veri lumis
hoc eſt ſummi iudicis cū venerit i maieſta
te ſua ⁊ pr̄is ⁊ ſctōꝝ angeloꝝ.Quāuis nil
ꝓhibet itelligi v̄aciter ſolē:tūc ⁊ lunā cuʒ
ſyderib⁹ ceteris ad tp̄s ſuo lumine ꝑuari
q̄uo de ſole factū ꝯſtat tp̄e dn̄ice paſſiōis:
luna eī tūc tp̄is cū eēt plena ſub abdito
Eſa.xxx.
terre latebat.Ceteꝝ pacto die iudicij ⁊ cla
reſcēte future gl̄ia vite cū fuerit celū nouū
et terra noua:tunc fiet qđ Eſaias ꝓpheta
dt̄.Et erit lux lune ſicut lux ſolis:⁊ lux ſo-
myſtice
lis ſeptēpliciter ſicut lex ſeptē dierum.hec
Beda.Myſtice eccl̄ia ſpecioſa vt luna ele-
cta vt ſol ⁊ q̄ noctē mūdi illumiat vt ſtelle:
tūc nō appebit ipſis vltra modū ſeuiētib⁹:
ꝯcedēt pſeq̄ntib⁹:ac cadent multi qui gr̄a
fulgere videbātur:et q̄dā fideles firmiſſi-
moral̄r
mi turbabunt̄.¶Moꝛal̄r v̄o ꝑ ſolē ſtat⁹ ꝑ-
fectoꝝ deſignat̄:eoꝝ eī eſt ad modū ſolis
influere alijs ⁊ illumiare.Per lunā ſtatus
ꝓficiētū ſignificat̄ ad q̄s ꝑtinet exterioꝛi-
bus exercitijs v̄tuoſis q̄ ſunt circa mutabi
litatē humanoꝝ actuū īſiſtere:ad ſſ̄itudi
nē lune q̄ īter planetas ſpecial̄r hʒ influē-
tiā ſup mutabilitateʒ iſtoꝝ inferioꝝ.Per
ſtellas v̄o ſtat⁹ incipiētiū accipit̄ ad q̄s ꝑ-
tinet ꝑterita pctā deplāgere ⁊ a futuris ca-
uere:ſtelle eī emiſſiōe radioꝛū aerē impu
rū depurāt:⁊ earū v̄tute aufertur a mūdo
inferioꝛi peſtilentie coꝛruptela.In q̄libet
iſtoꝛū ſtatuū:vt v̄bū eternū ꝯcipiat̄ in mē
te:dn̄t certa ſigna pꝛecurrere.In ſole nāq̄
legim⁹ accidiſſe ſignū ſtatiōis:ſignuʒ re-
trogradatiōis:⁊ ſignū obſcuratiōis.Et in E
ſole q̄ntū ad ꝑfectos:ꝑmo dʒ eſſe ſignū ſta Signa ꝑfectorū i ſole
tiōis:⁊ hoc ꝑ mētis in deo ſtabilitatem ne pō.iiij.
varijs cogitatiōib⁹ euaget̄:ſm̄ illud pſal.
Iacta cogitatū tuū i dn̄o.Scđo i ſignū re
trogradatiōis ꝑ ꝯtēplationis ⁊ actiōis al-
ternationē.ſm̄ illđ Ezech.Alalia ibant et ezech.j.
reuertebant̄.Alalia enim id eſt ſectatoꝛes
euāgelice ꝑfectiōis vadūt ad vitā ꝯtēpla-
tiuā in q̄ q: diu imoꝛari nō ꝑualēt reuertū
tur ad actiuā.Tertio ſignū obſcuratiōis
ꝑ ꝓprie gloꝛie exinanitionē:vt in ſuis ocu
lis nihil ſe eē reputēt.Sic ſemetipm̄ obſcu
rauit apl̄s dicēs.Ego ſum minim⁹ aploꝝ. j.Coꝛ.
Et ſeq̄tur.Gr̄a dei ſum id qđ ſum.In luna xv.
q̄ntū ad ꝓficientes dʒ appere ſignū cōuer- Signa
ſiōis in ſanguinē ꝑ paſſiōis iugē recoꝛda- in luna
tionem.vn̄ eis dt̄ xp̄s in Tren.Recoꝛdare treū.iij.
paupꝛtatis mee et abſinthij ⁊ fellis.Et rn̄-
dere dʒ hō illđ qđ ibi ſequit̄.Memoꝛia me
moꝛ ero et tabeſcet in me aīa mea.In ſtel-
lis v̄o q̄ntū ad inſipiētes dʒ eſſe ſignū caſ⁹
⁊ ꝓprie deiectiōis ꝑ defectū multiplicium
hūilē recognitionē.De q̄ caſu exponi pōt
illud Prouerbio.Septies in die cadet iu-
ſtus ⁊ reſurget.Iuſtificat⁹ eī ꝑ gratiā dei
oī tp̄e qđ per ſeptenariū numerū innuitur ꝓuerb.
dʒ cadere ꝑ ꝓpriā recognitionem:et tunc xxiiij.
ſemꝑ poſt lapſuʒ reſurgit:ꝑ diuine miſera
tionis ſubleuationem:quoties eī q̄s pro
ſuis defectib⁹ ingemuerit toties diuine ꝓ
picationis gratiā ſibi amplius cumula-
bit.Hec aūt ſigna facere in quolibet ſtatu
nō eſt ex nobis:ſʒ ex ſupereffluentia diui-
ne bonitatis.Idō ſapiēs oꝛat:Miſerere no- Eccl'.
ſtri deus omnium:⁊ oſtende nobis lucem xxxvj.
miſerationum tuaruʒ.Et ſubdit.Innoua
ſigna ⁊ immuta mirabilia.Scđo deſcribit̄
turbatio in creatura elementari cū dt̄.(Et
in terris preſſura gentiū pꝛe ꝯfuſiōe ſoni-
tus mariſ ⁊ fluctuū).Nā ex impꝛeſſiōe coꝛ- F
poꝝ celeſtiū fiet cōmotio elementoꝝ.Ter Terre et
ra eī cōmotiōe cōmouebit̄:⁊ in aere cali- maris
go ⁊ venti tonitrua ⁊ fulgura coꝛruſcatio- ſigna.
nes ⁊ varie tempeſtates gn̄abunt̄.In ma-
ri quoq̄ ⁊ fluctib⁹ gn̄abuntur ſpirit⁹ pꝛo

cellar: ⁊ ab int⁹ ⁊ ab extra cōcutiētes mare ⁊ fluct⁹: ex quoꝝ cōfractiōe gñabit marimus ⁊ horribilis son⁹: ⁊ p̄e nimia aquaꝝ hincinde agitatione absq ordine: q̄si son⁹ cōfusiōis apparebit. Et insup aderit ēt incēdiū ignis q̄ p̄curret faciē iudicis: ita vt mare ⁊ oīa credant cōsumi oīno dicēte petro. Elemēta calore soluent: ⁊ terra ⁊ oīa q̄ in ea sunt opa exurent. Ex qb⁹ oībus corda hoim nimio terrore cōcutient et hoīes attoniti q̄si fugere volētes ⁊ propter tenebras horrēdas se mutuo videre nō valentes discurrēdo se inuicē premēt ⁊ impingēdo cōprimēt vt fiat pressura gentiū: ⁊ ruat vn⁹ sup aliū ex ꝯcursu multoꝝ tīmētiū ab aq̄s absorberi: ⁊ ab igne ⁊ tēpestatib⁹ cōsumi: ⁊ s̄m hoc ꝓp̄ie d̄r pressura quasi p̄mens iurā. Marie aūt hui⁹ pressure cā est sonit⁹ maris et fluctuū: q: mare inusitato mō terribiliter fremet: ⁊ littus mar isvehemētius agitab[illegible] tēpestate. Tertio describitur turbatio in creatura rōnabili. i. hoīe cū subdit. (Arescētib⁹). i. deficiētib⁹ (hoibus) a vigore sue corporalis virtutis ⁊ colore: i dieb⁹ eñ illis efficient hoīes aridi ⁊ stupidi: ⁊ pallescētes ⁊ velut amētes: ⁊ cōtabescēt in seipsis ita vt alter alterū nō alloquat: vel audiat seu attēdat (p̄e timore) i. maloꝝ p̄sentiū (⁊ expectatione) maloꝝꝫ adhuc restātiū (que) inq̄ timor ⁊ expectatio (superuenient vniuerso orbi). q. d. nec natio nec ꝓuincia excludit ab his angustiis. De his aūt sic d̄t Esa. Eritq repēte ⁊ cōfestim visitabit a dn̄o exercituū in tonitruo et cōmotiōe terre ⁊ voce magna turbinis ⁊ tēpestatꝫ ⁊ flāme ignis deuorātis. Et sic iplebit qd̄ d̄t dauid de impio. Quesiui eū ⁊ nō est iuētus loc⁹ ei⁹. q. d. Quesiui ipio locū in mūdo ⁊ nō inueni. Nā iudicio iminēte celū tonitruis ⁊ fulgoribus repellet impiū: aer depellet p turbidinē: mare p tēpestatē: terra eū excutiet p cōmotionē: vt in toto mūdo locū nō inueniēs sepeliat i flāma ignis deuorātis in iferno. Quarto ponit turbatio i creatura intellectuali cū infert. Nā virtutes celoꝝ. i. angelice potestates mouebunt. Ille aūt motus erit multipliciter: q: mouebunt quodā motu admiratiōis videntes inusitatos effect⁹ accidere p̄ter ordinē naturalē. Itē mouebunt ex diuina volūtate ad faciendūꝫ miraculosas trāsmutatiōes in elemētis ad incutiendū hoib⁹ terrorē iudicis venientꝫ. Itē mouebūtur ad petoꝝ vindictā ⁊ separationē expetēdo ab eis vltionē: q: separabunt malos de medio iustoꝝ: ⁊ mittēt eos in caminum ignis. Iteꝫ p̄nt dici moueri ex magno timore: videbūt eñ totū orbē iudicari ⁊ luciferū q̄ eoꝝ p̄nceps fuit. Un̄ d̄t Chri. q̄ valde decēter cōmouebunt ⁊ ꝯcutient videntes tātā trāsmutationē fieri ⁊ conseruos suos puniri: ⁊ orbē terrarū terribili assistētē iudicio. Est aūt i angelis timor cuiusdā reuerētie ⁊ admiratiōis respectu dei: quia s. admirant dei maiestatē eis incōprehēsibilē ⁊ ad modū tremētiū se hēbūt. De tali timore d̄r i Job. Colūne celi ꝯtremiscūt ⁊ pauēt i aduētu ei⁹. Job. xxvj. Quid g̃ faciēt v̄gulta deserti vbi timore ꝯcutit cedrus libani padisi? Un̄ nō est mirū si hoīes q̄ in natura ⁊ sensu sunt terrestres arescēt: cū ēt angelice p̄tātes q̄ de se secure sūt mouebunt.

Moralr celoꝝ noīe p̄nt intelligi aīe sctē in qb⁹ de⁹ p grām cōcipi dignat ⁊ habitare: de qb⁹ d̄r. Celū mihi sedes est. aīa eñ iusti sedes est sapiētie. Moralr. Esa. xlvj. Hui⁹ celi v̄tutes sūt aīe vires: sicut aūt i aduētu in iudiciū v̄tutes celoꝝ corpaliū mouebunt: sic i aduētu verbi eterni i mētē oēs v̄tutes et potentie aīe mouebūt ad opatiōes supercedētes: superiorq ⁊ iferior portio rōnis mouebunt de exercitio bone opatiōis ad studiū orōnis ⁊ ꝯtēplatiōis. Iudiciū diuinū precedēt signa ⁊ mirabilia irā dei i petōres designātia: ⁊ ad ostēdēdā dei patā ꝯ eos vindictā. Et sicut offenso dn̄o turbat ei⁹ familia ꝯ offēdentes: sic creatura dei turbat ꝯ petōres. Et s̄m Bed. q̄uo ipulse ad casuꝫ arbores fragores motusq sui p̄mittere solent iudicia: sic termio mūdi appropinquāte q̄si pauētia nutāt ⁊ gemūt elemēta et oīa creatura. Beda. ⁊ vt d̄t Chri. sicut hō cū morit patit fantasias ⁊ turbatiōes marias q̄ est microcosm⁹: siue mior mūd⁹: sic macrocosm⁹ siue maior mūd⁹ deficiēs tot⁹ ꝯturbabitur. Chris. Modū ei deficiēdi i maiori mūdo ex miori opꝫ accipe.

¶ Signa xv. iudicij futuri.

Nota hic dn̄m breuiter q̄dā tetigisse signa diē iudicij p̄cedētia. D̄r āt in schola. histo. q̄ Hiero. in ānalib⁹ libris hebreoꝝ inuenit signa. xv. dieꝝ añ diē iudicij: s; vtꝝ dies illi ꝯtinui futuri sint an iterpolati nō expssit: hoc āt m̄tā hꝫ dubietatē. P̄ria die eriget se mare. xl. cubitis sup altitudinē mōtiū stās in loco suo: q̄si murus. Scd̄a inm̄ descendet vt vix videri possit. Tertia marie belue. s. balene ⁊ hmōi apparētes sup mare dabūt rugit⁹ vsq ad celū. Quarta ardebit mare ⁊ aque oēs. Quīta herbe ⁊ arbores dabūt rorē sanguineum. Sexta oīa ruēt edificia. Septia petre adiuicē collident. Octaua fiet gñalis terremot⁹. Nona eq̄bit t̄ra. Decia exibūt hoīes de cauernis: ⁊ exibūt velut amētes nec mutuo poterūt loq. Undecia surgēt ossa mortuoꝝ ⁊ stabūt supra sepl'chra sua. Duodecima cadēt stelle de celo. s̄m q̄dā q̄ ad apparētiā. Tertiadecia morient hoīes viuētes vt cū mortuis resurgāt. Quartadecia ardebit celū ⁊ t̄ra. i. supficies aerꝫ ⁊ terre. Quintadecia fiet celū nouū ⁊ terra noua: ⁊ oēs

hoies resurgēt. O cor neqꝫ si ad hec audita nō mollier;: nec ad pniā puocarꝭ duri⁹ es lapide duri⁹ adamāte. Hec ei signa terribilia q̄ pcedūt terribili⁹ iudiciū qd̄ seqꝫ oñdūt. vñ Chr. Terribile ē illd̄ iudiciū et ineuitabilis est pena ꝛ itolerabile illd̄ tormētū. Si aūt vis neqꝫ hic dare vindictam decerne de teipso: ꝛ expete a teipso noxas Audi paulū dicētē. Qm̄ si nosmetipsos iudicarem⁹ n vtiqꝫ iudicaremur: si hoc fecer; viā pueniēs ꝛ ad coronā deuenies. Et qr expectem⁹ vidictā a nobisipīs ait Ber. Laue: igemisce amare: hūilia teipm: vitupa te: rememora peccōꝝ ſm species. Qui eñ facit hoc ita cōpūget: vt neqꝫ vita dignū seipm eē estiet: q ât hoc estiat cera oī mollior erit. Neqꝫ igit pua hec esties eē: ſꝫ ↄgrega oia ꝛ sic vt i lib. scribe. Si ei tu scripseris de⁹ delebit sicut si tu nō scripseris de⁹ ꝛ iscribet et vidictā expetet. Multo igit meli⁹ ē a nob iscribi ꝛ diuinit⁹ deleri q̄ eꝯtrio nob obliuiōe tradētib⁹ deū ea añ oclos nr̄os offerre ſꝫ diē illā. Ut igit hoc nō fiat oia cū diligētia recogitem⁹ ꝛ iueniem⁹ mlt; nosipos obnoxios. Qualr igit est saluari ais? Contraria his formata iponētes. Attēdamus igitur ꝛ p oia vulnera expurgem⁹. Ita eñ poterim⁹ ꝛ innocētia delictorū potiri ꝛ pmissis perfrui bonis. hec Chr. ¶ Oratio.

Chris. Cōpūctio,

Bern.

DOmie iesu xp̄e da mihi imitari signa i sole luna ꝛ stellis hoc est bonoꝝ operū exēpla i te solē iusticie ꝛ mr̄e v̄gine et i oib⁹ sctis tuis vt fiat i terra carnalitatis mee pssura gētiū i motuū icircūcisoꝝ p cōfusiōe sonit⁹ ↄfessiōis ꝛ maris ↄtritiōis et fluctuātiū afflictionū arescētib⁹ i me hūanis ↄcupiscētijs pre timore gehēne ꝛ expectatione glie q̄ supueniēt vniuerso orbi; qn vnicuiqꝫ ſm opa sua dabis v̄tutes: et celorū. i. potētie aie moueant de v̄tute i v̄tutē vt parat⁹ inueniar in aduētu tuo. Amen.

¶ De aduētu xp̄i iudicis. c. xliij.

A Math. xxiiij.

Et tūc scilꝫ post p̄dicta signa p dñm facta (appebit) hora qua nō putat. Hora eñ iudicij ignoratur signū filij hois. i. signū crucꝭ i celo: hoc est in aere q aliqn in scriptura celū vocat vt passus in hūilitate ignominā crucꝭ oñdat i sua veniēs maiestate salutarē fructū ꝛ dignitatē eiusdē gloriose crucꝭ. Filiū hois nō filiū dei se h appellat: qꝛ n i forma dei: ſꝫ hois iudicabit. ſꝫ Chr. Crux appebit sole lucētior exñs: nō sit necessitas accusatiōis cū viderit crucē: sed p se sine excusatione ↄdēnabile coꝝ efficiat pctm̄ quēadmodū si qs lapide vulnerat⁹ ipm oñdit lapidē vel vestimēta sanguine madefacta. ꝛ ſm eūdē Chr. Nō erit crux lignū i q. s. passus est dñs ſꝫ lux i modū crucis splēdidior sole. Per hoc aūt signū crucꝭ itelligi pñt ēt alia signa ꝛ istrā sue passiōis et mortꝭ: vt claui lācea corona ꝛ flagella q̄ qsi verilla triūphi ꝛ victorie i iudiciū deferent. Quidā aūt p hoc itelligūt cicatrices seu stigmata ꝛ testimoniū passiōis i carne iesu: vt ipleat illd̄ zacha. Uidebūt in quē trāsfixerūt. vñ Hie. Signū aūt h crucis itelligam⁹ vt iudei videāt i quē cōpūxerūt: aut verillū fidei victoris triūphantis. ſm Chr. Quēadmodū igrediēte rege i ciuitatē exercit⁹ añ cedit q signa atqꝫ verilla regalia pferēs āñuciat regꝭ itroitū. Ita dño descēdēte de celis pcedet exercit⁹ āgeloꝝ ꝛ archāgeloꝝ q signū crucis vt triūphale verillū pferētes diuini regis celestꝭ igres suꝫ terris tremētib⁹ nūciabūt. Et tūc. s. cū triūphale verillū videbūt plāgēt se icōsolabilr sero accusante ↄscia oēs trib⁹ terre. i. aliq de oib⁹ tribub⁹ ꝛ natiōib⁹. s. mali vl oēs trib⁹ terre. i. oēs hoies terreni ꝛ iniq q terrena dilexerūt ꝛ ea deo pposuerūt. q cū terrena volūtate decesserīt qb⁹ grauis ꝛ tristabilis erit aduent⁹ iudicis quē terrenis postposuerunt. Et recte dt trib⁹ terre qꝛ vt dt Hiero. Hi plāgēt q municipatū nō hñt in celis: ſꝫ scripti sunt i terra vbi Chr. plāgent iudei: plāgēt gētiles plāgēt xp̄iani q magis dilexerūt mūdū q̄ xp̄m. Nō sic tribus dñi. Illuc eñ ascēderūt trib⁹ trib⁹ dñi: ad ↄfitēdū noi dñi. Plāgēt āt se. i. suā culpā quā cōmiserūt: suā stultitiā quā nō correxerūt: suā gloriā quā amiserūt: suā penam quā incurrerūt. Et iterū. (Tūc plāgent se oēs trib⁹ terre) q magis dilexerūt mūdum q̄ xp̄m cū audierint eū hec v̄ba dicētē ad se. Ego pp̄ter vos hō fact⁹ sum: pp̄ter vos alligat⁹ ꝛ delusus et cesus ꝛ crucifix⁹: vbi est tantarū iniuriarū mearuꝫ fruct⁹? Ecce pmiū sanguinis mei quē dedi p redēptione aiarū v̄rarū: vbi est seruit⁹ v̄ra quā mihi p pcio sanguinis mei debetis. Ego sup gloriā meā vos habui cū essem de⁹ apparēs hō ꝛ viliorē me oib⁹ reb⁹ v̄ris fecistis. Nā oēm v̄ilissimā terre āplius dilexistis q̄ iusticiā meā ꝛ fidē. (Tūc plāgent se oēs trib⁹ terre) qꝛ nec resistēdi v̄tus est ↄ eum nec fugiēdi facultas añ faciē ei⁹ nec penitēdi est loc⁹: ex āgustia ei eiꝫ rex nihil eis remanet pter luct⁹. Merito plāgent se: qꝛ tūc neqꝫ pecūie diuitib⁹ psunt ad eleemosynā faciēdā: neqꝫ parētes iusti p filijs itercedēt: neqꝫ ipsi āgeli p hoib⁹: sicut solebāt facere verbū: qꝛ non recipit natura iudiciū miaꝫ: sicut nec tpe miie iudiciū dicēte pp̄he

Chris. Crucis apparitio.

Zach. xij.

Hiero;

Hiero;

Chris.

B

Plāct⁹ terrena amātiū

Plāct⁹ iusti rō

ta. Miam ⁊ iudiciū cātabo tibi dn̄e: miam
in priori aduētu: iudiciū i sc̄do. hec Chrī.
vn̄ ⁊ Effrē. Utinā si sciremus q̄d immineat
vel incūbat o fratres iugiter plāgeremus
deū obsecrātes. Si enim ois creatura con
tremiscet ⁊ ipsa agmina sctōꝝ angelorum
expanescēt in aduētu eius q̄d tūc dicem⁹
si hoc paruo tp̄e negligēter ac segniter vi-
xerimus? Ipse nāqꝫ ꝓ hac negligētia nr̄a
rōnē a nobis exiget ac dicet: propter vos
incarnat⁹ sum: ⁊ in terris palā cōuersatus
ꝑpter vos flagellat⁹ sum: cōsput⁹: palmis
cesus: crucifixus: aceto potat⁹: paradisum
vobis aperui regnum celorum vobis ob-
tuli: spiritum sanctum vobis misi: quid vl-
tra debui vobis facere ⁊ nō feci? humilem
volūtatē vestrā solūmō q̄siui: nō vos coe-
gi: ne cā vr̄e salutis esset occasio necessita-
tis. Dicite mihi pctōres fm carnē passibi-
les ac mortales q̄d passi estis ꝑ me dn̄a-
torem vr̄m q̄ ēt impassibilis ꝓ vobis passus
sum? hec Effrē. Et tūc videbūt oculis corpa
lib⁹: tā fideles q̄ infideles filiū hois i sp̄e
hūana q: i forma hois iudicabit. vn̄ Aug.
Uisio q̄ppe filij hois exhibeb̄ ⁊ malis: naꝫ
visio forme dei non nisi mūdis corde q̄m
ipsi deū videbūt. Et q: filiū dei fm id q̄d i
forma dei eq̄lis est pr̄i videre iniq̄ nō pn̄t:
opꝫ aūt vt iudicē viuoꝝ ⁊ mortuoꝝ coraꝫ
quo iudicabunt ⁊ iusti videāt ⁊ iniqui: iō
oportebat vt filius hois acciperet iudicia
riā ptātē vn̄ ⁊ Bed. ea forma electis appa
rebit qua in mōte appuit: reprobis ꝟo in
ea forma qua i cruce pepēdit. Uidebūt in
q̄ eū venietē ad iudiciū i nubib⁹ celi sicut
in nube ascēdit. s. in aere sup locū vn̄ descē
dit. vn̄ Chri. Q: eni sicut in act. aploꝝ le-
git nubes suscepit illū ab oculis eoꝝ: ⁊ il-
lic dictū est ab āgelis: sic veniet quēadmo
dū vidistis eū ascēdētē in celū merito cre-
dendus est non solū in eodē corpe q̄ ascen
dit verūetiā in nube vētur⁹. vn̄ ⁊ Ori. Si
cut eo ascēdēte i celū nubes eū tulit ꝑpter
honorē ascendentis: ita eū deferet ad iudi
ciū: veniet aūt cū ptāte magna. Prim⁹ eni
xp̄i aduēt⁹ fuit in ostensionē ifirmitatꝭ. Se
cūdus erit in ostēsionē potestatis ⁊ maie-
state. i. gloria tūc enim tot⁹ xp̄s cū mēbris
gloriosus apparebit indut⁹ lumine sicut
vestimento: veniet inq̄ cum virtute mul-
ta ⁊ ptāte ꝯ inimicos ad puniendū ⁊ opp̄i
mēdū eos ac gloria magna ⁊ maiestate ꝑ-
pter bonos ad p̄miandū ⁊ glorificandum
ipsos vt q̄ in p̄mo aduētu venit vt seruus
cū infirmitate ⁊ humilitate: in sc̄do veniet
vt dn̄s cū fortitudine et regia maiestate.
vn̄ Cyril. Primā eni appaitionē ꝑfecut⁹
est cū ifirmitate ⁊ humilitate nr̄a: sꝫ sc̄daꝫ
celebrabit cū ꝓpria ptāte ⁊ maiestate. vbi
⁊ Greg. in ptāte ⁊ maiestate visuri sūt quē
in hūilitate positū audire noluerūt vt vir
tutem ei⁹ tāto tūc districti⁹ sentiāt quāto
nūc ceruicē cordis ad ei⁹ patientiā nō in-
clināt. vbi ⁊ Chri. Si q̄n rex terren⁹ ꝓces- Chris.
sum aliquē aut expeditionē mādat i popu
lo dignitates oēs mouent ⁊ exercit⁹ exer-
citat⁹ tota ciuitas feruet: q̄nto magis rege
celesti exurgente iudicare viuos et mor-
tuos: ꝟtutes āgelice cōmouebūt terribi-
les ministri: terribilioreꝫ dn̄m p̄cedentes.
Ante ip̄m ꝓ cādelabris fulgura viua p̄ce
dent: ⁊ ꝓ tubis horrēda tonitrua vocifera
būt. Qualis rex talis est p̄paratio regꝭ. hec
Chri. Fili⁹ ḡ hois i iudicio apparebit: q:
dignū ē vt ip̄e fili⁹ dei q̄ i forma hois iniuste
iudicat⁹ ē i eadē forma hois i iudicio iuste
iudicet. Et i ea carne ei⁹ videbunt cicatri
ces vulnerū vt videāt reprobi i quē pupu Chris.
gerūt. vn̄ Chri. Uulnera fuauit vt i die iu Uulnerū fuā
dicij ꝓficiāt ad testimoniū passionis ꝯ iu doꝝ cā.
deos ⁊ oēs q̄ denegātes filiū dei crucifixū
i corpe iudaizāt. Et tūc viui rapient aliq̄ cū Augu.
dn̄s veniet vt dicat iudicare viuos ⁊ mor Heb. ix
tuos ac iudex viuoꝝ ⁊ mortuoꝝ. Et fꝫ Au j. co. xv.
gu. Illic tūc morient ⁊ i momēto resuscita
bunt: q: statutū est oib⁹ semel mori. Et fm
Aplm oēs resurgem⁹: ⁊ ḡ oēs moriemur.
vt eni ait Aug. Erit resurrectio mortuorū
oim, hoim: sꝫ vna ⁊ simul: nō prima iustoꝝ Tubaꝫ
⁊ pctōꝝ sc̄da. Et tunc. s. ante resurrectionē p̄cenia.
cōem mittet angelos suos cū tuba ⁊ voce
magna. i. tā apta ⁊ tā intēsa voce q̄ a mor- Remi.
tuis audiat vbiq̄. vn̄ Remi. Hec āt tuba n̄
reuera corpea ē itelligēda: sꝫ angelica vox:
q̄ adeo magna erit vt ad clamorē illi⁹ oēs
mortui de terre puluere ꝯsurgāt: vel tuba
est ptās suscitādi mortuos ⁊ vox ē vox xp̄i
vocātis mortuos ad iudiciū ex cui⁹ ꝟtute Chris.
suscitabūt ⁊ vt i iudicio sint oēs. vbi Chri.
Hec magna vox tube t̄ribilis cui oia obau-
diūt elemēta: q̄ petras scidit iferos aperit
clausuras tenebrarū ptrāsit: portas ereas
ꝯterit: vectes adamātinos ꝯfrigit: vincula
mortꝭ dirūpit: ⁊ de ꝓfūdo abyssi alas libe
ratas corpib⁹ assignat. hec oia citi⁹ ꝯsūmat ij. co. v.
in opē q̄ sagitta trāsit in aere dicēte aplo.
In momēto i ictu oculi i nouissima tuba:
canet ei tuba ⁊ mortui resurgēt icorrupti.
In illa voce pulueiā dissolut⁹ corpoꝝ mor
tuoꝝ i noua mēbra ꝯstringit. In illa voce
q̄si vna psona obnoxia totū mare discutit
vt si q̄d apō se retinet d hūanis ossib⁹ sine
ꝯdictiōe restituat. hec Chri. Et ꝯgregabūt E
āgeli ad iudiciū electos spālr ab vniuersis Cōgre-
regiōib⁹ ⁊ locis: i q̄b⁹ putrefactiōe resolu- gatio
ti sunt vt triticū vētilatū de area toti⁹ ter- corpoꝝ
re ⁊ orbis q̄ spālr adducent ministerio an
geloꝝ: q: erūt ꝯciues eoꝝ. Et nō solū ꝯgre
gabūt electos q̄ꝝ corpa leuia: sꝫ ēt repro-
bos q̄ corpa ponderosa habebūt: ⁊ iō sicut

angel⁹ abachuk ſic eos portabũt. Sed ele-
ctos cõgregabunt ad gloriã: reprobos ad
dãnationẽ. Et electi occurrẽt dño ad iudi-
ciũ venienti. Reprobi vero venient: ſʒ ĩ magna
Chriſ. diſtãtia. vt ait Rem. ⁊ ſm Chri. pilo reſur-
gẽt: ⁊ reſuſcitatos angeli cõgregabũt: con-
Judiciũ gregatos aũt rapiẽt nubes: ⁊ hec oĩa ĩ in-
locus. ſtãti momẽto fient. Jn valle aũt ioſaphat
j.co.xv. ſcʒ in aere iudicabit oĩs homo: q: iudicij
Chriſ. diſcrimẽ erit ĩ aere dicẽte apl'o. Simul ra-
Terri- piemur cũ illis in nubib⁹ obuiã xpo ĩ ae-
bilitas ra. De hac die ſic dicit Chriſ. Heu mihi de
iudicij. illa die terribili cũ deceret nos letari cum
hec audiam⁹: ſed dolem⁹ ⁊ triſtes ſumus.
Qualib⁹ ergo videm⁹ xpm oculis. Si em̃
patrẽ aliq̃s nõ vtiq; ferret videre cõſcius
ſibi peccat in ipm patrẽ infinite mãſuetũ q̃-
liter reſpiciem⁹ eum tũc? qualiter ſuſtinebi-
mus? Etem̃ repñtabunt tribunali xpi: ⁊
oĩm diligẽs erit inueſtigatio. hec Chriſo.
Judiciũ Jn oĩ aũt tẽtatione multũ valet illã diem
recorda- reſurrectiõis ⁊ iudicij: ⁊ nobis et alijs ad
tio. mẽtẽ reuocare: q: hoc ꝑcipue ↄſueuit alaʒ
Chriſ. curare. Uñ Chriſ. Si auari eſſe voluerim⁹
⁊ ſi rapere ⁊ ſi ĩcõueniẽs q̃d agere cõfeſtim
diẽ illã in mentẽ mittamus ⁊ iudiciũ ſub-
ſcribam⁹: et oĩ freno vehemẽti⁹ detinebit
incõuenientẽ ĩpetũ hec cogitatio: ⁊ dicam⁹
ad noſipſos reſurrectio eſt: ⁊ iudiciũ nos
expectat terribile. Et ſi viderim⁹ aliquem
elatũ: ⁊ in pñtib⁹ bonis inflãmatũ: ideʒ
ſemꝑ dicam⁹ oſtẽdẽtes: q̃m oĩa hic manẽt.
Et ſi aliũ dolentẽ viderim⁹ ⁊ cõtriſtanteʒ:
⁊ ad illũ idẽ loquamur oñdẽtes q̃m finem
habebũt triſtia. Et ſi pigritãtẽ ⁊ diſſolutũ
rurſus idẽ ſuperincãtem⁹ oñdẽtes ei: q̃m
neceſſe eſt pigritie poenas dare. Sufficiẽs
eſt hoc verbũ oĩ ferramento magis nr̃am
curare aĩam. Etem̃ eſt reſurrectio ꝑ oſtijs
nõ lõge: neq; ꝓcul: adhuc aũt parũ q̃tulũ-
cunq; q̃ venit: veniet ⁊ nõ tardabit: et oẽs
nos manifeſtari opʒ añ tribunal xpi ⁊ bo-
nos ⁊ malos: hos quidẽ vt ante oẽs vere-
cũdent: eos vero vt añ oẽs clariores effi-
ciant: hec igit ſm vnũquẽq; ſubſcribam⁹
nobis diẽ. Si hec ſemꝑ reuoluim⁹ nulla
ſolicitudo pñtiũ nos mordere poterit: rerũ
etem̃ q̃ vident tꝑanea ſũt: ea vero q̃ nõ vi-
dent nõ tꝑanea ſũt. cõtinue igit ⁊ ad ipos
loq̃mur: ⁊ ad inuicẽ reſurrectio ẽ et iudiciũ
⁊ noxe eorũ q̃ geſta ſũt. Et ne irritem⁹ deũ
Mat.x. ſʒ audiam⁹ eũ dicẽtẽ. Timete eũ q̃ pt ⁊ cor-
p⁹ ⁊ alaʒ ꝑdere ĩ gehennã: vt ꝓpter timorẽ
facti molliores ⁊ a ꝑditiõe hac eruti digni
efficiamur regno celoꝝ. hec Chri. Oro.

DOmine ieſu xpe q̃ ad iudican-
dum cũ ꝑtãte et maieſtate ma-
gna es vẽtur⁹ angelis ſignum
glorioſe crucis tanq; vexillum
triũphale preferẽtibus tu ani-
mam meã hui⁹ ſanctiſſime crucis impreſ-
ſione cõſigna: tu me hui⁹ virtute purifica:
⁊ per hãc me totũ ſic vendica tibi vt nihil
aduerſarij valeant in me reperire: quate-
nus te ad iudiciũ veniẽte ego hoc venera-
bili inueniar ſignat⁹ ſtigmate vt tibi cru-
cifixo cõfiguratus in pena cõſors fieri me-
rear ⁊ tui reſurgentis in gloria. Amen.

¶ De electorũ cõſolatiõe ex appropinquãte redẽptione: ⁊ de ſimilitudine ficulnee. Capi. xliiij.

Deide poſt B
ꝑmiſſa ↄ̃ reprobos dicta Lu. xxi.
mox ad electoꝝ ↄſolatio- Math.
nem dñs ↄuertit vba: q: xxiiij.
dies iudicij licet in repro- Marci
bis ſit terribilis: tñ ele- xiij.
ctis adeʒ eſſe ↄſolabilis: tũc
em̃ ad gloriã trãſferẽtur
optatã. Uñ hortat eos di-
cẽs. (His autẽ) ſcʒ ſignis ꝑdictis fieri inci-
pientib⁹ ⁊ apparẽtib⁹ ſcʒ cũ plage mundi
crebreſcẽt: cũ terror iudicij cõmotis virtu-
tib⁹ oſtẽdet: cũ pctõres tabeſcẽt pre timore
et expectatione maloꝝ: vos electi reſpicite
ꝑ fidẽ. i. diligẽter attẽdite: ⁊ mẽtis oculos
aperite credẽdo ⁊ nullatenus dubitãdo: ⁊
leuate ꝑ ſpeʒ capita veſtra. i. mẽtes veſtras
a terrenis ad celeſtia expectatiõe gaudio-
ſa erigite: ⁊ corda veſtra exhilarate ac gau-
dete cũ letitia q̃ in triſtitia fuiſtis: q̃m poſt
tribulationẽ horũ dieruʒ poſt preſſuras et
terrores maloꝝ appropinquat redemptio
veſtra plena ⁊ ꝑfecta quã expectatis: q: dũ
finit mũdus cuius amici nõ eſtis ꝓpe eſt
redẽptio quã quęritis: redẽptio inquã vr̃a
id eſt ſanctoꝝ: ſed ecõtrario appropinqua-
bit perditio maloꝝ. Hec autem redẽptio
erit plena ab oĩbus malis liberatio: tunc
enim ab oĩbus ſeruitutib⁹ ſcʒ peccatorum
alligatione: fomitis infectione: ſenſuum
illectiõne: paſſionũ infeſtatione: demonũ
tẽtatione: maloꝝ hoim ꝑſecutione: neceſſa-
rioꝝ ſolicitudine ⁊ ab oĩbus hmõi erimus
liberi qñ ponemur in libertatem glorie fi- Roma.
lioꝝ dei. Hec em̃ redẽptio nõ eſt aliud niſi viij.
perfecta libertas aĩe ⁊ corporis: vt tunc in- Apo. v.
ſti dicere poſſint xpo illud Apoc. Occiſus
es et redemiſti nos deo nr̃o in ſanguine
tuo: ⁊ feciſti nos deo nr̃o regnũ. Hoc quip-
pe ad cõſolationẽ electoꝝ cedit q᷑ videant
xpm venire vt eis premia largiat que ſuis
promiſit. Sed ve vobis ambitioſis q̃ pri-
mas cathedras diligitis ſcʒ qui ad digni-
tates diligitis accedere: vel in ipſis digni-
tatib⁹ diligitis ꝑſeuerare: q: tunc nõ erit
vobis pars neq; ſors in ſermone iſto: nec

cum electis cõſolatio:nã xp̃s iudicẽ veniẽ
tẽ nõ liberẽter:nec gauderẽt videbũt:qui
nũc p̃eſſe ⁊ iudices eſſe diligũt. Qđ bñ
Grego.in moralib⁹ atteſtat᷑ dicẽs.Nã cui
eſſe nũc iudicẽ libet huic videre tũc iudi-
cẽ nõ libet.Nõ dicit ꝙ iudex eſt:ſ; cui eſſe
iudicẽ libet aĩmũ nõ gradũ redarguẽs:
⁊ ad volũtatẽ nõ ad factũ vituperationem
referẽs.Quis aũt cogitare vel dicere va-
leat ꝙ tũc leticia bonis:⁊ ꝙ tũc triſticia ma
lis erit.vñ Greg.qui deũ diligũt ex mũdi
fine gaudere atq; hilareſcere iubet᷑:q: vez
eũ quẽ amãt mox inueniũt dũ trãſit is quẽ
nõ amauerũt.Abſit em̃ vt fidelis ꝗſq; qui
deũ videre deſiderat de mũdi p̃miſſiõib⁹
lugeat quẽ finiri eiſdẽ p̃ſecutiõib⁹ ſuis nõ
ignorat. Scriptũ nãq; ẽ.Quicũq; voluerit
amic⁹ eſſe hui⁹ ſeculi inimic⁹ dei cõſtitue
tur.Qui ergo appropiquãte mũdi fine nõ
gaudet amicũ ſe illius eſſe teſtat᷑:ac p̄ hoc
inimic⁹ dei eſſe ꝯuincit᷑.Ex mũdi em̃ d̄ſtru
ctiõe lugere eoꝝ eſt ꝗ radicẽ cordis in ei⁹
amore plãtauerũt ꝗ ſeqũtẽ vitã nõ q̃rũt.
hec Greg.Dicit aũt hec ad diſcipulos nõ
tãq; ad eos ꝗ durare deberẽt i vita iſta vſ-
q; ad mũdi terminũ:ſ; q̃ſi vno corpore exi
ſtẽte ipſis ⁊ nobis ⁊ poſteris vſq; ad cõſũ-
mationẽ mũdi credituri i xp̃m.Quãuis er
go diẽ illã nemo ſciat,prius tñ eẽ dubitare
nõ poterit poſtq; tanta ⁊ talia ſigna fieri
icipiẽt.Cui⁹ rei grã ſubdit parabolã.i.ſi
militudinẽ ad p̄poſitũ cõgruã de ficulnea
⁊ alijs arborib⁹.Sicut em̃ ex pullulatione
⁊ fructu folioꝝ ⁊ florũ in arbore prope eſſe
eſtas agnoſcit᷑:ita ex ruina mũdi ꝗ fruct⁹
ei⁹ ẽ:⁊ ſignis p̄dict; p̄pe eſſe cognoſcit᷑ ad
uẽt⁹ iudic;:⁊ regnũ dei,ꝗ eſtas erit iuſt; ex
hyeme ⁊ pctõrib⁹ hyems ex eſtate ẜ; Chr.
Plus ꝰ ficu q̃ de alia arbore ſimilitudinẽ
põit:q: pene p⁹ oẽs arbores ꝟnat:⁊ ſic ma
gis e vicino eſtatẽ nunciat.Uel ſimilitudinẽ
a ficu ſumit:q: illa ſi mala ẽ mala ẽ valde:⁊
ſi bõa ẽ bõa ẽ valde:⁊ ſic iudiciũ valde ma
lũ ẽ malis ⁊ valde bonũ ẽ iuſtis.Uel q2 dul
cedo fic⁹ dulcedinẽ futuroꝝ ſigt gaudioꝝ
hac ſimilitudic ẜm Greg.Deſpiciẽd⁹ mũ-
dus oñdit᷑ cui⁹ fruct⁹ ruina ẽ:q2 ad hoc cre
ſcit vt cadat: ad hoc germiat vt q̃cũq; ger-
minauerit cladib⁹ cõſumat.Moralr hõ ar
borib⁹ i hoc aſſimilat᷑:q: ſicut arbores poſt
hyemẽ fructificant:⁊ eſtate fruct⁹ colligit᷑:
ſic hõ poſt tribulationẽ fructũ h; ꝗ p̄ tole-
rãtiã paſſionũ acq̃rit᷑ ⁊ hic fruct⁹ in eſtate
claritatis eterne colligit᷑.Et cõueniẽter re
gnũ dei cõparat᷑ eſtati:primo q: eſtas eſt
tp̃s lucidũ ſic regnũ celoꝝ:ſcđo q: eſtas eſt
tp̃s fructiferũ ſic in regno celoꝝ:tertio q:
eſtas eſt tp̃s iocũdũ ſic regnũ celoꝝ q̃rto q:
eſt tp̃s trãquillũ ſic i regno dei ceſſabit iu
bilũ tribulationũ, Et ꝯfirmãs p̄miſſa aſ-
ſertõe certificatoria ſubiũgit(Amẽ.i.vere
(dico vobis:q: nõ p̃teribit gñatio hec).i.
nõ deficiet: hec ſerta etas olim hoĩm malo
rũ ⁊ bonoꝝ:hoc ẽ gen⁹ humanũ:vel ſp̄ali-
ter gñatio hec.ſ.iudeoꝝ ꝗ nõ deficiet ex to
to:q: põt opprimi ⁊ diſp̃gi:nõ tñ deſtrui et
annihilari ob memoriã crucifixi: vel gña-
tionẽ xp̃ianoꝝ dicit eccl'iã volẽs diſcipu-
los cõſolari ne crederẽt ꝙ in illis opib⁹ fi-
des deficeret donec oĩa ꝗ circa xp̃i aduẽtũ
p̄dicta ſunt fiãt:⁊ fuerit ꝯſummata vel ẜm
Chri.Donec ipleat᷑ oẽ myſteriũ vocatiõis
ſctõꝝ:q: quãtũcunq; fideles opprimantur Chriſ.
tp̃e antixp̃i tñ aliq̃ p̄manebũt in fide ſtabi
les vſq; ad finẽ mũdi. Ubi ꝰ p̄dicta die ad Grego:
uẽt⁹ dñi nos q̃ſi p̄monẽdo ſic dicit Greg. Dies
Illũ ergo diẽ fratres chariſſimi añ oculos iudicij.
ponite: ⁊ ꝗcꝗd mõ graue credit᷑ i ei⁹ cõpa-
tiõe leuigat᷑.Illũ diẽ tota intẽtiõe cogita-
te vitã corrigite:mores mutate:mala tẽtã
tia reſiſtẽdo vincite p̄petrata aũt fletibus
punite. Aduẽtũ nãq; eterni iudicis tanto
ſecurior ẽ q̃nq; videbit; q̃to nũc diſtrictio Celum
nẽ illi⁹ timẽdo p̄uenit;.hec greg.Et addit aereũ.
q̃dã p̄teſtationẽ ad aſſertionẽ p̄miſſoꝝ di
cẽs. (Celũ).ſ.nõ ethereũ ſydereũ:ſ; aereũ a
ꝗ ⁊ aues celi:⁊ nubila celi cognoiat᷑: hoc
eſt inania:hec ⁊ nubiloſa vẽtoſi aeris ſpa-
cia(⁊ terra trãſibũt).i.ſuo mõ mutabunt᷑.ſ.
ꝗ ad mutationẽ q̃litatis: ⁊ ei⁹ quã nũc ha
bẽt imaginis nõ ꝗ ad deſtructionẽ ſubſtã
tie ẜm quã ſubſiſtẽt ſine fine q: ꝗ ad q̃lita-
tẽ in meli⁹ cõmutabunt᷑: ⁊ forma priori de
poſita innouabũt᷑:vt dicat᷑ celũ nouũ ⁊ ter
ra noua. Preterit ei hui⁹ mũdi figura:ſ; ꝗ
ad ſubſtãtiã ⁊ eſſentiã ſp̄ manebũt imobi
lia.Uerba aũt mea fũdamẽtũ eterne ꝟita-
tis habẽtia:hoc ẽ ꝟboꝝ ſnie nõ trãſibũt ſi
ne affectu ipletiõis: ſ; ſicut dñr:ſic ſine vl-
la diminutiõe iplebunt᷑. Ac ſi diceret.Ecce
quãta ẽ ſtabilitas ꝟboꝝ meoꝝ:q: facili⁹ ẽ
ea ꝗ vident᷑ eſſe valde ſtabilia ⁊ durabilia
deſtrui q̃ ꝟboꝝ meoꝝ ꝗ vident᷑ p̄ platio- W
nẽ trãſire aliqđ decidere. Facili⁹ ẽ ꝙ tota Uerbo-
natura ſubuertat᷑ q̃ ꝙ intellect⁹ verborũ rũ dei
meoꝝ affectu cõpleat᷑. Plus em̃ repugnat ſtabili-
diuine ꝟitati a ꝟitate ꝟba ſua deficere q̃ tas.
quodcũq; creatũ in nihilũ redigi. Aug.di
ſtiguit triplex celũ. Primũ aereũ i ꝗ aues
volitãt.Scđm ethereũ in quo ſydera ſtãt. Augu:
Tertiũ empyreũ in quo de⁹ ⁊ ſcti habitãt Celum
primũ trãſibit nõ ꝗdẽ ẜm ſubſtãtiã:ſ; ẜm triplex.
q̃litatẽ q: innouabit᷑ ⁊ depurabit᷑ p̄ ignez: Celorũ
ſcđm etiã trãſibit:q: a motu ceſſabit: ⁊ ha trãſit⁹.
bebit claritatẽ quam h; ſol ⁊ ſoli dabitur Motus
alia claritas ⁊ lune ſilr.Ceſſabit ꝰ motus celi ceſ-
celi ⁊ trãſmutatio i elemẽtis: q: iſta ad cõ- ſatio.
plendũ numerũ electoꝝ ſunt ordiata ⁊ iõ
iſto cõpleto i iudicio ceſſabũt: ſicut ea que Mora-
ſũt ad finẽ habito fine ceſſabũt.¶Moralr liter.

circa hoc nota ꝙ qꝛ mūdus iſte ꝗtū ad oē
ſ.Jo.ij. ſui appetibile tranſit qꝛ ſm Joānē. Mūd⁹
trāſit ⁊ cōcupiſcētia ei⁹: ⁊ hinc eſt ꝙ ꝗcūꝗ
his mūdanis adheret: ille eſt in continuo
trāſitu cū ipſo mūdo. Et p̄cipue triplicē fa
Trāſitus mūdanorū ⁊ deuotorum. cit tranſitū miſerabilē. Pꝛio a culpa in cul
pā. Scḋo de culpa in penā. Tertio de pe
na in penā. Boni aūt fugiētes mūdū ⁊ ea
q̄ in mundo ſunt faciūt triplicē trāſitū cō
mēdabilē. Pꝛimo qḋē trāſeunt a culpa ad
pniam. Scḋo a pnia ad ſapiētiā. Tertio a
ſapia ad vitā eternā. Qui hunc triplicē fa
Moraliter. cit trāſitū ille eſt verus hebꝛeus: ⁊ hic cele
bꝛat verū paſcha vel phaſe qḋ eſt trāſitus
dn̄i. Moraliter etiā nota ꝙ ſicut trāſit⁹ ce
li ⁊ terre coꝛpoꝛalis ponit̄ i argumētū ad
uētus xp̄i ad iudiciū: ſic trāſit⁹ celi ⁊ terre
ſpūalis eſt argumentū aduent⁹ verbi eter
ni in mentē. Uñ ſciēdū ꝙ per celum ⁊ ter
rā que ſunt extrema mūdi coꝛpa poſſunt
intelligi aīa rōnalis ⁊ coꝛpus q̄ ſunt duo
extrema ſcꝫ ſpūalis ⁊ coꝛpalis natura. Jgi
tur adueniēte verbo eterno in mentē (ce
lum ⁊ terra trāſibunt). i. vltra ibunt: qꝛ ſcꝫ
extra vel ſupꝛa cōem hoīm ſtatū eleuabūt̄
⁊ innouabunt̄. hoc eñ efficit ei⁹ aduēt⁹ in
nobis ꝙ innouabimur tā ſm aīam ꝗ̄ ſm
coꝛp⁹ vt exuētes veterē hoīem cū actibus
ex eph. iiij. ſuis induam⁹ nouū hoīem q̄ ſm deū crea
tus eſt. Renouabit̄ aūt hō ſm aīam per re
foꝛmationē imaginis defoꝛmate vetuſtate
defectuū culpabiliū ad quā refoꝛmationē
imaginis defoꝛmate aīa perueniet triplici
Anime trāſit⁹. trāſitu. Nā pꝛimo trāſibit ab obliuiōe me
moꝛie ad acquirendā ꝟbi eterni pn̄tiā per
iugē memoꝛie recoꝛdationē. Scḋo tranſi
bit ab obfuſcatiōe intelligētie ad contem
plādā ſapiam p luculētā itelligētie pſcru
tationē. Tertio trāſibit a coꝛpoꝛe ignauie
ad deguſtādā eccl'ie dulcedis affluētiā p
ardētē amoꝛis lheſionē. Scḋm coꝛp⁹ etiā
Coꝛpoꝛis trāſitus. hō innouabit̄ triplici trāſitu. Pꝛimo coꝛp⁹
trāſibit a carnaliū oblectatiōe ad ſenſuali
tatis debitā ſuppꝛeſſionē: vt vcꝫ coꝛp⁹ ꝗ̄
tum ad appetitū aīalē ⁊ ſenſitiuū ſit ſubie
ctū imperio rōnis. Scḋo trāſibit a ſenſibi
liū diuagatione ad ſimiliū coꝛpaliū ⁊ ſpe
cierū imaginabiliū ꝗetationē. Tertio trāſ
ibit a paſſionū moleſtatiōe ad penalitatū
⁊ afflictionū equanimē tolerationeꝫ. Jgit̄
qn̄ ſic celū ⁊ terra in nobis trāſierūt certiſ
ſimū argumentuꝫ eſt ꝙ verbū eternū nul
laten⁹ nos trāſiuit: ſed amoꝛoſe in menteꝫ
nr̄am declinauit. Jn quocūꝗ eñ hoīe celū
⁊ terra. i. aīa ⁊ coꝛp⁹ trāſierint p gr̄e inno
uationē illud verbū eternum' nō trāſibit:
imo ad deū venit p mentalē ei⁹ ꝯceptionē.
Et ad p̄cauendū tāta mala ſupꝛa tacta ne
ceſſaria eſt digna p̄paratio: ideo generalē
ſubdit ammonitionem dicens. Attendite

vobis) i. diligēter cauete (ne grauent̄ coꝛ
da vr̄a. i. deoꝛſum p̄mant̄ ad vitia ita ꝙ le
uare nō poſſit (capita vr̄a i crapula ⁊ ebꝛie
tate: ⁊ curis hui⁹ vite. i. ex ſupfluitate cibi
⁊ potus: ⁊ ſupflua terrenoꝛū ſolicitudine:
crapula eñ ſenſum ligat: cura ſeclaris ſen
ſum diſtrahit (⁊ ſuffocat: ⁊ ſuperueniat in
vos repētina dies) illa. ſ. iudiciū: ⁊ repenti
nus interit⁹ vos auferat neſciētes: ⁊ ideo Laq̄us
hec vitāda ſunt ⁊ cauēda. Tanꝗ̄ laqueus Petōꝝ.
eñ ſcꝫ imparat⁹ q̄ euadi nullo mō poterit
⁊ ꝑpetuo retinēs qḋ ſemel ceperit ſuperue
nit in oēs q̄ ſedēt ſup faciē vis terre. i. qui
delectabiliter ⁊ per amoꝛē ꝗeſcunt in terre
nis ⁊ hmōi illecebꝛis. Petōꝛ eñ pꝛio capit̄
laq̄o culpe: ſꝫ tādē capiet̄ laq̄o pene. Sācti
q̄dē trāſeūt ſr terrā tāꝗ̄ hoſpites ⁊ ꝑegrini
ſꝫ mali ſedēt ⁊ ꝗeſcūt in t̄ra tāꝗ̄ ciues ⁊ do
meſtici. vñ Theo. Capiet eñ dies illa ſedē
tes i ſupficie q̄ſi ipꝛemeditatos ⁊ inertes. Theo.
Quotq̄t ꝟo ſunt ſolertes ⁊ agiles ad bonū
nō ſedētes ⁊ ociātes i terrenis: ſꝫ ſurgētes
ab eis ſibi dicētes ſurge vade qm̄ nō ē hic
tibi reꝗes: talib⁹ nō eſt illa dies vt laque⁹
⁊ diſcrimē: ſed vt dies feſtiuus. vñ Beda.
O ſtultā p̄ſumptionē coꝛdis hūani q̄ lamē Beda.
tabilē finē cupiditatis ebꝛietatis ⁊ crapu
le: nec ipſo iudice ꝯſtāte p̄uideat: ſꝫ edictū
regis eterni in moꝛe ſerui neꝗ̄ poſtꝗ̄ didi
cerit ſpernat. Et certe ſi q̄s nobis peritus Credēdū deo vt medico.
ac ſapiēs medic⁹ p̄ciperet attēdite īquiēs
vobis ne q̄s: ꝟbi gr̄a: de illius herbe ſuc
co auid⁹ ſumat: qḋ ſi fecerit repentinus ei
ſupueniet interitus quāto q̄ſꝗ ſtudio pꝛe
monētis medici mandata ſeruaret: ne vcꝫ
vetitū guſtādo periret: ac nunc aīarū ſil' et
coꝛpoꝛū ſaluatoꝛ ac dn̄s iubet ebꝛietatis
herbā ⁊ crapule vitādā: necnō ⁊ curarū ſe
culariū ſolicitudines vt moꝛtiferos ſuccos
eſſe cauēdos: ⁊ quāti th̄ nr̄m his nō ſolum
ſauciari: ſꝫ etiā ꝯſumi nō timēt. Nulla cre
do alia cā: niſi qꝛ fidē quā medici p̄bēt di
ctis deo p̄bere cōtēnunt. Si eñ crediſſ Chꝛiſ.
ſent credēdo vtiꝗ timerēt timēdo aūt im
mēs periculū cauerēt. vñ ⁊ Chꝛi. Si dixero
tibi abſtine te a delitijs ⁊ ieiunijs nō facis
qꝛ nō credis. Si egrotāti tibi medic⁹ dixe
rit abſtine te ab hoc obaudis: qꝛ credis te
ſaluādū ſi ſeruaueris. Et frequēter illud
amas qḋ māducare vetaris: ⁊ vincis deſi
deriū ventris ꝓpter deſideriuꝫ ſanitatis.
Multomagꝭ ieiunare poteras ſi crederes G
iocunditateꝫ illā futurā. hec Chꝛi. Maioꝛ Chꝛiſ.
inſania nō pōt eſſe ꝗ̄ moꝛteꝫ aīe nō foꝛmi Anime moꝛs foꝛmidanda.
dare: qꝛ vt ait Chꝛi. Quāto p̄cioſioꝛ eſt aīa
ꝗ̄ coꝛpus: tanto miſerabilioꝛ ꝯditio aīarū
ꝗ̄ coꝛpoꝝ. Deinde monet oēs dicens. Ui
gilate itaꝗ omni tp̄e nō vigilia ſenſus: qꝛ
nullus poteſt hoc ſuſtinere: ſed vigilia in
tellectus: de qua in canticis dr̄. Ego doꝛ

mio ⁊ cor meū vigilat: ⁊ oī tpe orātes: non q̄ orō ſit ſp ↄtinua: q: opȝ eā ſepe iterrūpi ſōno ⁊ alijs neceſſitatibꝰ corpis: ſȝ ↄtinuitas itelligit̄ q̄ nō iterueniat mortale petm̄ īpediēs ipſiꝰ effectū ⁊ opꝰ bonū: et iō ſubdit̄ vt digne habeamini fugere.i. cauere ſalubriter oīa iſta q̄ vētura ſūt ⁊ ſtare ſecuri in iudicio añ filiū hoīs ſedētis.ſ. ad iudicādū.i.corā xp̄o i forma hūana iudicāte q: illi q̄ tūc īuenient̄ ſine petō mortali erūt ſalui: vt dī ī glo. Hec eſt ſumma btitudinis ſ. in pñtia iudicis ſecurū ↄſiſtere. Mali aūt cadent ante eū ita q̄ ampliꝰ nō reſurgent: q: penā qualibet mallent ſuſtinere q̄ ipm videre. vbi Augu. Hec intelligit̄ illa fuga q̄ nō dȝ fieri i hyeme vt̄ in ſabbato. Ad hyemē ptinēt cure huiꝰ vite q̄ triſtes ſūt velut hyems. ad ſabbatū vō crapula ⁊ ebrietas q̄ carnali leticia luxuriaq̧ cor ſubmergit atq̧ obruit: qd̄ malum ſabbati noīe ſignat̄ q: illo die iudei delitijs affluūt dū ſpūale ſabbatum ignorāt. Et ſm eundē Aug. Oī tpe opꝰ eſt vigilia mētiſ añ mortē corpis vt in pñtia ſummi iudicis cōſiſtamꝰ. Hoc em̄ eſt nr̄a beatitudo. vbi Beda. Qui añ filiū hoīs ſtare eiq̧ iuxta Apoc. Joānis. die noctuq̧ i tēplo eiꝰ ſuire deſiderat nec ab eiꝰ aſpectibꝰ in ignē eternū maledictꝰ abijci: nō ſolū ab illecebris ſclaribꝰ caſtigari: ſȝ ⁊ orare ⁊ vigilare: ⁊ hoc nō q̄buſdā diebꝰ: ſȝ oī tpe fieri dȝ iuxta q̄ pš ait. Bñdicā dñm in oī tpe: ſp laus eius in ore meo: ſic nāq̧ merebit̄ habitare i domo dñi: ⁊ in ſclm ſcli laudare illū. hec Beda. Cur aūt monuit vt vigilemꝰ ⁊ ſoliciti ſimꝰ dclarat ↄtinꝰ cū ſubdit. Neſcitiſ ei qñ tp̄s ſit.ſ. iudicij ſine mortis ꝑpe. Et q: dixerat dñs aduētū ⁊ regnū ſuū ꝑpe eē: ne diſcipli eſtimarēt q̄ ex ſignis ꝓdictis poſſet dies ⁊ hora ſciri determinate ſubiūgit. De die aūt illa ⁊ hora.ſ. qñ ad iudiciū veniet nemo ī ecclia.i. nullꝰ hoīm ſcit determiate: neq̧ āgeli celorū ſciūt: q: nō eſt dī ptinētibꝰ ad btitudinē: neq̧ filiꝰ ſcit niſi ſolꝰ pr̄: ſȝ ꝑ eos doctores itelligēdū eſt q̄ hō vl āgelꝰ: neq̧ ſibi nec alijs ſcit diē iudicij: ſȝ filiꝰ ī pr̄e ſcit ſibi q̄uiſ alijs neſciat i. nullū ſcire faciat. Pr̄ autē ſolꝰ ſcire dr̄: q: ſolꝰ facit filiū ſcire. ¶ Nō q̄dē ē hec rr̄a loquēdi: vt ibi. Tēptat vos deꝰ vt ſciat.i. ſcire vos faciat ſi diligitiſ deū. ⁊ ibi. Nūc cognoui qm̄ times deū.i. nūc feci vt cognoſceres. Ut em̄ dicit̄ dies letꝰ q: letos facit: ⁊ frigꝰ pigrū q: pigros reddit: ſic dr̄ filius neſcire vel ſcire nobis q̄bꝰ miſſus ē q̄ ſcire vel neſcire nos facit: ſic itaq̧ i ſe ⁊ ſibi nō nobis. vñ ꝑ hoc qd̄ dr̄. Niſi ſolꝰ pr̄ a q̄ fons oīs cognitiōis ē nō excludit̄ filiꝰ vl̄ ſpūſſanctꝰ q̄ in eodē fonte habitāt: ſȝ magis icludunt̄: q: vna eſt triū pſonarū noticia. Sicut ergo pricipiū mūdi a ſolo deo fuit ꝓcognitū: q: mūdꝰ imediate ab ipſo factꝰ eſt: ita ⁊ finis mūdi ſoli deo ē cognitꝰ ⁊ hoī xp̄o reuelatꝰ ad quē ptinet iudicare de oībꝰ. Nobis aūt tē hoc vult eē celatū: q: ſȝ Hiero. Nō expedit nobis imo nec expediebat aplis ſcire diē horā illā iudicij nec pigriores ſimus: ſȝ ſp īcerti de tpibꝰ futuriſ ex aduētu iudicis: ſic quotidie viuamꝰ cū timore: ⁊ ſp vigilemꝰ ſoliciti q̄ſi in ꝓximo: et altera die iudicādi ſimꝰ ac pēdule expectatiōis īcerto ſp eū credamꝰ futurū quē ignoramꝰ qñ vēturꝰ ſit. Signa q̄dē appropinquatiōis aduētꝰ eiꝰ ſcire poſſumꝰ et debemꝰ: ſȝ diē ꝓciſum neſcimꝰ. vbi Chriſo. ecce ſenectutiſ ſigna cognoſcimꝰ: diē aūt vltimū ignoramus: ſic ⁊ labētis ſcli ſigna ſcimꝰ: finē eiꝰ nō agnoſcimꝰ. Sicut em̄ qñ videmꝰ hoīeȝ ſenē ſcimꝰ: q: ꝓpe moriturꝰ eſt qñ aūt neſcimus: ſic ⁊ cū mūdū pturbatū videmꝰ caſurū cognoſcimꝰ diē āt ignoramꝰ. vñ ⁊ Aug. Finis q̄dē ſclorū eſt etas ſexta mūdi vȝ ab aduētu dñi vſq̧ ad finem ſcli. Senectꝰ vō tm̄ tpis ſolet tenere q̄tū oēs etates cetere. Nā cū āno.xl. ſenectꝰ dicat̄ icipere: ⁊ hoīs vita poſſit vſq̧ ad ānos.cxx. pnenire manifeſtū ē ſolā ſenectutē tā lōgā q̄ oēs etates priores eē poſſe: fruſtra igit̄ annos q̄ remanēt huic ſclo conaremur diffinire: olim em̄ de hac re calculātiū digitos ⁊ peritiā nūc rādi reſoluit ⁊ q̄ſcere iubet q̄ ait. Nō eſt vr̄m noſſe tpa vl̄ momēta q̄ pr̄ poſuit i ſua ptāte. hec Aug. Nō ē q̄ppe nrȝ noſſe tpa vl̄tra q̄ reuelat̄ vl̄ tradit̄ ꝑ ſcripturas: q: hoc eſt pſūptiōis. Sȝ ſȝ ſcripturas noſſe ē eruditōis: q̄uiſ ergo reuelatū forte fuit alicui tp̄s aduētus antixpi: nō tñ ſeq̄t̄ vt ſciat de die iudicij. Neſcit̄ ei q̄to iterſtitio poſt antixpȝ futurū ſit iudiciū. Q: lȝ ſcriptū ſit q̄ xl. dies dabūt̄ ſctis ad penitēdū poſt antixpȝ: neſcit̄ tñ vtrū ſtatiȝ poſt illos dies.xl. futurū ſit iudiciū. Credit̄ tñ q̄ nocte reſurrectiōis dñice erit generalis reſurrectio.ſ. in nocte paſche. Jō ſm Iſid. In primitiua ecclia fideles tota nocte illa vigilabāt q̄ſi iudicē expectātes. Quo āt āno dies iſte vēturꝰ ſit penitꝰ ignoramꝰ. Iſid. vō qd̄ hic ad lrāȝ exponit̄ de die iudicij gnalis moraliter pōt itelligi de die iudicij pticulariſ q̄ eſt dies mortiſ cuiuſlȝ hoīs: diē ei mortis ſue nullꝰ ſcit niſi deꝰ ſibi ꝛuelauerit: ⁊ iō ē nobiſ vigilādū dī hac die ſicut dī illa ſolicite cogitādū: q: q̄liſq̄ſq̧ exierit de hoc mūdo talis pñtabit̄ etiā in futuro iudicio. ¶ Oratio.

Domine Jeſu xp̄e veni ad me i nubibus penitentie ⁊ cor meuȝ in pluuiā lachrymarū reſolue: euce in ptāte vitiorū demonia ⁊ maieſtate in me regna. Fac me o noſtra redemptio ad te reſpicere interioribꝰ oculis: et leuare te caput mentis: da mihi

Hiero.

I Chriſ. Senū vtriuſā q̄ mūndi ↄpa ratio.

Augu.

Tp̄s reſurrectionis gnalis.

videre ficulneã ſentire.ſ.tue charitatꝫ dulcedinẽ: vt olʒ fructuũ arbores ꝓducãt in me fructũ bonoꝝ operũ: ⁊ mihi prope ſit etas regni celoꝝ ꝓſta mihi cauere oĩa vitia ⁊ vigilare ĩ orõne ↄtinua vt merear mala vẽtura ſugeꝛ ⁊ ĩ iudicio añ te ſecurꝰ ſtarꝛ. Amẽ.

¶ De die dñi iuxta exemplum Noe vel loth ſubito vẽturo: ac de vno aſſumpto et alio relicto.

Capitulum.xlv.

A Math. xxiiij. et Lu. xvij.

Poſt hec declarat incertitudinẽ diei dñi itroducẽs terrorẽ inſpirati diluuij ⁊ hortans vt vigilemꝰ ⁊ nos ꝓparemus bñ operãdo ne dies dñi ĩueniat nos ĩparatos. In hac aũt cõparatione tẽporis iudicij ⁊ ipſiꝰ diluuij iplicanꝛ duo iudicia gñalia: vnũ qđ ꝓceſſit.ſ.ꝑ aquã ĩ diluuio: aliud qđ futuꝝ eſt ſ.ꝑ igne in gñali iudicio. Ponit ğ cõparatio ꝗtũ ad incertitudinẽ vtriuſqꝫ ꝗ ad tps determiatũ: ⁊ ẽt ꝗ ad icredulitatẽ multoꝝ carnaliũ. (Sicut eñ ĩ diebꝰ noe) eo fabricãte archã ⁊ ꝓdicãte diluuiũ futurum (erãt hoĩes cõedẽtes ⁊ bibẽtes) ac mřimonia faciẽtes.i.gule ⁊ ebrietati: ac luxurie dediti: ⁊ ſine timore laſciuiẽtes ſecuri: ⁊ eis credere nolẽtibꝰ ac vanitatibꝰ vacãtibꝰ: ⁊ nihil timẽtibꝰ ſubito veniẽs (diluuiũ) ſubmerſit ⁊ pdidit oẽs ꝓter noe ⁊ cũ eo ĩ archa exiſtẽtes: ſic ⁊ circa diẽ iudicij hoĩbꝰ vacãtibus voluptatibꝰ ⁊ vanitatibus: ac ĩ ſecuritate exiſtẽtibꝰ: ⁊ de nullo timẽtibꝰ aduentꝰ xp̄i ſubito ⁊ inſperate veniet: ⁊ oẽs ꝗs reperiet ex̄ archam.i.eccleſiã pdet ⁊ ↄdẽnabit: ſʒ in eccĺia ꝑ fidẽ ⁊ opationẽ exiſtẽtes: cuſtodiet ⁊ ſaluabit. vñ dꝛ Beda. Nõ hic ↄiugia vel alimẽta dãnanꝛ: ſʒ immoderatus licitoꝝ vſus arguiꝛ. Neqꝫ eñ qꝛ hec agebãt: ſʒ qꝛ his ſe totos dedẽdo dei iudicia ↄtẽnebãt aq̃ ꝑierũt. hec Bed. Interitꝰ qdẽ illoꝝ erat ſubitaneus nõ qꝛ ante minime nũciatꝰ: ſʒ qꝛ a nullo creditꝰ. vñ Maximus epõ. Noe ⁊ ſi tacebat voce ope loq̃baꝛ: ſi ſilebat lingua fabricationẽ clamabat. Nã vtiqꝫ cum oꝑareꝛ opus nouũ ⁊ nulli aliq̃ cõpertum ammonebat cũctos nouis periculis noua tabernacula ꝓparari. loq̃baꝛ ğ ope ⁊ dicebat illõ euãgelicũ dñi dictũ. Si mihi non creditis opibꝰ credite. Hec maximꝰ. Sed ꝑuerſi hoĩes archã ĩ tot ãnis ↄſtructã vidẽtes ſine dolore letabanꝛ nihil futuroꝝ ꝓuidẽtes ⁊ iudicia dei ↄtẽnebãt nõ cogitãtes: ſʒ in malicijs dormitãtes ⁊ ſubito a diluuio abſorpti ſunt: ⁊ repẽtinꝰ interitus tulit oẽs in magna ſecuritate exiſtentes ꝗ nihil timẽtes. Sic dño fabricãte archã eccleſie ex̄ quã nõ eſt ſalꝰ ꝓdicaꝛ aduẽtꝰ dñi ad iudiciũ inopinatꝰ. Multi ꝗʒ hoc tpe penitẽtiã agẽtes: ⁊ exẽpla pnĩe alijs oſtẽdentes: ⁊ ſi tacẽt voce: tñ cũ noe loquũꝛ ope dicẽtes. Si nobis nõ creditis vel opibꝰ credite. Sʒ reprobi ↄtẽnẽtes laſciuiũt: ⁊ ĩ die ꝗ nõ putãt veniet dñs et pdet eos. Et cũ dicẽt pax ⁊ ſecuritas quaſi ſecuri exñtes: ⁊ de nullo timẽtes veniet ſup eos repẽtinꝰ interitꝰ ⁊ nõ effugiẽt tribulationẽ iminẽtẽ. vbi Bed.

Iudiciũ per aquã et ignem. — Beda. Licitorũ imoderatꝰ vſus dãnatur. — Maximus. — Ioã.x.

B Archã noe fabricat.

¶ Miſtice aũt noe archã edificat cũ dñs eccĺiaʒ de viris fidelibꝰ ꝗſi lignis leuigatꝫ adunãdo ↄſtruit quã pfecte ↄſummatã ingrediꝛ: cũ hãc in die iudicij pñtia ſue viſiõis eternꝰ habitator illuſtrat. Sed cũ archa edificaꝛ iniq̃ luxurianꝛ cũ ĩo intraꝛ intererũt: qꝛ ꝗ ſerio hic certãtibꝰ inſultãt eis illic coronatꝫ externa dãnatiõe plectenꝛ. hec Beda. Sic multi de morte ſua nõ cogitãt ꝗuis certitudinaliꝛ ſint morituri: ⁊ frequẽter venit mors q̃ñ nullus timeꝛ periculũ: ſubitus eñ erit aduẽtꝰ filij hoĩs ad iudiciũ gñale vel pticulare veniẽtꝫ. vñ Chꝛi. Et q̃d mirũ ſi futuꝝ mũdũ audiũt ⁊ nõ credũt? Ecce morituros ſe eẽ q̃tidie audiũt hoĩes quoties mortuos alios vidẽt ⁊ tñ nõ credũt ſe morituros. Si eñ crederẽt ſe morituros nõ facerẽt ea ꝑ q̃bꝰ moriunꝛ morte digna. Si ğ illõ qđ q̃tidie fieri vidẽt in alijs in ſe futurũ eſſe nõ credũt q̃uo illõ credẽt futuꝝ qđ adhuc nũqꝫ factũ eſt: hec Chꝛi. (Chꝛiſ.)

C Similitudo d loth ſũpta.

Hoc idẽ ẽt oſtẽdit ex ſilitudine factꝫ in diebꝰ loth. Siľr eñ ſicut tũc factũ eſt.ſ. ꝙ impij igne ⁊ ſulphure perierũt: ſic impij in die aduẽtus chꝛiſti peribunt. Qꝛ hoĩes illius tpis edebãt ⁊ bibebãt: ecce peccatũ voluptatis: emebãt ⁊ vendebãt: ecce peccatũ cupiditatis plãtabãt ⁊ edificabãt: ecce pctm̄ nimie ſecuritatis: et in ſecuritate erãt vſqꝫ ĩ diẽ illã ꝗ (exijt loth a ſodomis) ꝗ dñs (pluit ignem) ↄ̄ imoderatũ ardorem (⁊ ſulphur) ↄ̄ fetorem (de celo).ſ. aereo (et perdidit oẽs) illos et adiacẽtes ciuitates. vbi Beda. Pretermiſſo dño illo maximo ⁊ infando ſodomorũ ſcelere ſola ea ꝗ vel leuia vel nulla putari poterãt delicta cõmemorat vt intelligas illicita qua pena feriãtur illicita ⁊ ea ſine q̃bꝰ hec vita nõ duciꝛ imoderatius acta igne ⁊ ſulphure puniũtur. hec Beda. Sic q̃ñ filiꝰ hoĩs reuelabiꝛ ꝗ mõ occultaꝛ.ſ.in aduẽtu ſuo futuro erũt hoĩes ĩ ſecuritate nihil timẽtes de futuro iudicio vſqꝫ ad tps illõ ꝗ xp̄s in hũanitate glõſa videbiꝛ veniẽs ad iudiciũ: vẽiet eñ q̃ñ hoĩes nõ aduertẽt periculũ. ſm Chꝛiſ. Hoc totũ dixit oſtendens q̃liter repẽte veniet ⁊ inopinate ⁊ pluribꝰ laſciuẽtibꝰ ⁊ ſine ſolicitudie exiſtẽtibus. vbi Beda pulchꝛe

Beda. Licitorũ imoderatꝰ vſus. — Chꝛiſ. — Beda.

dicit. Reuelabiꝛ: qꝛ ꝗ interim nō apparēs
oīa videt: tūc apparēs oīa iudicabit: appa
rebit aūt iudicaturꝰ eo maxīe tpe ꝗ cūctos
iudicioꝝ eiꝰ oblitos huic ſeculo ↄſpexerit
eſſe mācipatos: qꝛ lꝫ mundi terminis olim
ꝓfinito ſit vēturus in tpe frigente: tñ circa
finē charitate multoꝝ tāta crebreſcet hūa
ne gñis iniq̄tas: vt merito debeat cuꝫ ipſo
quē inhabitat orbe deleri. Nā ⁊ nūc quidē
innumeros adeo comeſſationi: ⁊ ebrietati:
emptioni ⁊ venditiōi: ceteriſq; mūdi rebꝰ
īherere videmꝰ vt palam diſtricti iudicis
irā eos ꝓuocare nō lateat. Sed tñ qđ ſine
graui merore ſapiēs q̄ſq; ſaltē cogitare nō
valet peiora iā iāq; ſnpuētura formidamꝰ
qđ cū de vna quodā peccatrice gēte dolē
da dictū ē: necdū ↄpleta ſunt pctā amorreo
rū de tota ꝓculdubio prauoꝝ maſſa dānā
da ↄſtat eē ſētiēdū. Miſtice ſꝫ Beđ. Loth
ꝗ interpretaꝛ declinās: eſt ppl's electorum
qui dū in ſodomis. i. intra reprobos: vt ađ
uena moratur q̄ntū valet eoꝝ ſcelera decli
nat. Exeūte aūt Loth de ſodoma perit: qꝛ
ſm Chriſ. Quādiu ſunt hoīes fideles ſtat
iſte mundus: ⁊ cū ſcī de mūdo deficiūt eſt
vtiq; caſurꝰ: ſic etiā egrediētibꝰ iſraelitis
de egypto exterminata eſt egyptꝰ. Hec igiꝛ
predicta audiētes timeamꝰ actꝰ nr̄os: ⁊ ab
ocio ⁊ laſciuijs āmodo abſtinētes: ⁊ de pre
teritꝭ penitētiā agētes ad illā diē dñi nos
ſine ceſſatione ꝓparemꝰ. Deinde poſt cer
titudinē tpis iudicij oſtēdit incertitudinē
ſalutis iudicādoꝝ ne q̄s de ſuo ſtatu ꝓſu
mat vel ſe eleuet: qꝛ in oī ſtatu erūt aliqui
electi ⁊ aliqui reprobi. (Tūc) eñ in illa no
cte tribulatiōis: qꝛ antixp̄i hora tenebraꝝ
eſt: ⁊ ſilr eſt ī nocte mortꝭ (duo erūt ī agro)
i. in agricultura ꝓlatiōis ꝗ ꝓſunt eccl'ijs ⁊
operanꝛ in eccleſie miniſterio tāq; ī agro
dei vt ſurgat ⁊ ꝓficiat meſſis huiꝰ agri dñi
ci (vnꝰ aſſumeꝛ). ſ. ad gloriā vt ꝓlatꝰ bonꝰ
⁊ vtilis alter relinq̄ꝛ (ad penā). ſ. ꝓlatꝰ ma
lus ⁊ inutilis. Itē due erūt molētes ī mola
i. in exercitio actiōis: q̄ in modū mole vol
uiꝛ ſolicitudinibꝰ: ⁊ ptinet ad ppl'os ꝗ fe
minaꝝ noīe deſignanꝛ: qꝛ tāq;' infirmi a ꝓ
poſitis regūtur vnꝰ aſſumeꝛ ad gloriā. ſ. iu
ſtus: alter linqueꝛ ad penā. ſ. iniuſtꝰ. Iteꝫ
duo erunt in lecto. i. in q̄ete cōtēplatiōis ꝗ
ociū ⁊ quietē eligūt: ⁊ neq; negocijs eccl'ia
ſticis neq; ſecularibꝰ occupati: ſꝫ velut ad
hec infirmi ſecedūt ad ociū ⁊ q̄eti eſſe dili
gūt non ſe magnis actionibꝰ cōmittētes ⁊
quodāmō in ſtratu infirmitatis deū rogā
tes: vnꝰ. ſ. bonꝰ aſſumeꝛ ad ſaluteꝫ: alter. ſ.
malus relinqueꝛ ad dānationē. In q̄libet
ergo iſtoꝝ ſtatuū oñdit aliq̄s eſſe electos:
⁊ aliquos reprobos: in quolibet eniꝫ ſunt
boni ⁊ mali. Qꝛ ſm Augu. In omni cōdi
tiōe ⁊ gradu optimis mixta ſunt peſſima.

Et ꝗ boni fuerint aſſumēꝛ ad gaudia eter
na vbi eſt xp̄s qꝛ vbi eſt corpꝰ. i. dñs in cor mixtio
pore. ſ. xp̄s ꝗ eſt hō corporeꝰ ⁊ aquilaruꝫ. i. populi.
alaꝝ ſctārū predia ibi ↄgregabunꝛ ⁊ aq̄le
ſpūales in corpore. ſ. ſcī ⁊ electi ꝗ eius paſ
ſionē hūilitatēq; imitādo tanq; de eiꝰ. car
ne ſaturanꝛ quoꝝ ꝑ reſurrectionē vt aq̄le
iuuentꝰ renouabiꝛ: mali vero cū diabolo
ad penā eternaꝫ relinquenꝛ. Et iđ vt đ: in Oſee
Oſee. conſolatio abſcondita eſt ab oculis xiij.
meis: qm̄ ipſe inter fratres diuidet. Cuꝫ g̃
đr q' de agro: ⁊ de mola ⁊ de lecto vnus aſ
ſumetur ⁊ alter relinqueꝛ: nō de duobꝰ hoī
bus dictū eſt: ſꝫ de duobꝰ generibꝰ affectio
nū. Nec alia videnꝛ eſſe genera hoīm: q̄bꝰ
ↄſtat eccl'ia q̄ iſta tria hñtia binas differē
tias ꝓpꝛ aſſūptionē ⁊ relictionē. vñ Chriſ. Chriſ.
Qñ iuſti quidē aſſumunꝛ: pctōres aūt reli
quūtur: oēs iuſti in vno hoīe figurantur: ⁊
oēs pctōres in vno. Uideat vnuſquiſq; m̄
qualis ſit: ⁊ talē ſe faciat q' debeat aſſumi
⁊ nō relinq̄: qꝛ boni tm̄ aſſumētur: mali ꝟo Ordies
relinquenꝛ. Hi aūt tres ordines quo ad ſal ſaluan
uādos ſignificanꝛ ꝑ tres viros ꝗ ſaluaue dorum
runt alas ſuas et quos ſolos liberandos tres.
Ezechiel ꝓpheta ꝓnunciat. ſ. noe qui ſig̃t Noe.
ſtatū ꝓlatoꝝ ꝑ quos eccleſia regiꝛ ſicut ꝑ
illū ī aquis archa gubernata eſt: que figu
rā eccl'ie geſtabat. Et Iob ꝑ quē ſignificaꝛ Iob.
ſtatus actiuoꝝ qui vxorē ⁊ filios: ⁊ amplas
terrenarū copias habuit ⁊ curā domus ꝓ
prie exercuit. ⁊ Daniel vir deſideriorū per daniel.
quē ſignificaꝛ ſtatus cōtemplatiuoꝝ ꝗ nu
ptias ↄtempſit: ⁊ celibē vitā elegit: ⁊ in au
la regia abſtinentie deditus fuit. De cleri Clerici
cis ꝟo ꝗ negocia ſecl'aria ⁊ cās ciuiles tra negoci
ctāt dubitari pōt: ſub quoꝝ ſtatu compre atores.
hendi poſſint ⁊ debeāt. Et qꝛ (vt dictū eſt
ſupra) incerta eſt dies dñi: ⁊ de die illa nēo
hoīꝫ ſcit: ⁊ vt iā viſuꝫ eſt incertitudo eſt ſa
lutis in quocūq; ſtatu q̄s fuerit. Iđ ex pre
miſſis cōcludit ne torpeamꝰ ī pctis dormi
tādo: ſꝫ ſoliciti ſimꝰ ⁊ vigilemꝰ ↄ̃ mortꝭ in
certitudinē bonis oꝑibus iugiter inſiſtē
do dicens. Uigilate g̃ ⁊ ſꝑ in ſolicitudine
ſitis: qꝛ neſcitis ꝗ hora: vel in mane pueri
tie: vel in tertia iuuentutis: vel in ſexta ſe
nectutis: vel in ſero ſenij dñs vr̄ vēturꝰ ſit
ad iudiciuꝫ ꝑticulare in cuiuſlibet morte:
ſiue ad iudiciū gñale ī reſurrectiōe: ne cuꝫ
venerit ſubito ⁊ ex inſꝑato dormiētes nos
īueniat ⁊ īparatos. vñ Eccl. Neſcit homo Eccl. x.
fineꝫ ſuū: ſꝫ ſicut piſcis capiꝛ hamo ⁊ ſicut
auis cōprehendiꝛ laq̄o: ſic hō capiꝛ in tpe
malo. vñ Bern. Nihil morte certius: ⁊ ni Bern.
hil hora mortis incertius. Nam neſcimꝰ Dila
q̄uo aut qñ: aut vbi moriemur: qm̄ mors tio bo
vbiq; expectat nos. Idcirco debemus eſſe ni opis
parati: vt cuꝫ corpus reuertetur ad terraꝫ vitupe
de qua ſumptumꝰ eſt: ſpūs redeat ad deū ratur.

q̄ miſit illū. vñ etiā Greg. Nemo in huiꝰ vi te itinere tepeat ne i pr̄ia locū perdat. Qui el adhuc hodie lꝫ bñ agere ſcimꝰ vtrū cras liceat ignoramꝰ. vñ ⁊ Chri. Qua rōne ab vnoquoq̄ hoīe abſconditꝰ eſt dies mortis ipſius videlicet vt ſemper bñfaciat ſemꝑ mortē ſuā ſperās eadē ratione: ⁊ ab oībus hoibꝰ abſcōditꝰ eſt dies aduētus xp̄i videlꝫ vt nō vna generatio ſaluet̄ ſciēs aduētū eius: ſed oēs qui in ſingulis q̄buſq̄ gñationibꝰ aduētus eius ſperat̄. hec Chri. Quia ergo tp̄s iudicij etiā mortis eſt incertū: iō debemus ſemꝑ eſſe parati ad ipꝫ expectādū: ⁊ ſemper eſſe in ꝯtinua ſolicitudine ne iprouiſi inueniamur in morte. vñ Ber. Cōtra negligentes ſe parare. Miſer quare oī hora te non diſponis? Cogita te mortuū quē ſcis de neceſſitate moriturū: diſtingue q̄liter oculi vertent̄ in capite: vene rūpent̄ in corpe: ⁊ cor ſcindet̄ dolore. hec Ber. Habeamꝰ igit̄ i memoria: q: mūdꝰ fallax vita breuis: finis dubiꝰ: exitꝰ horribilis: iudex terribilis: pena interminabilis: ⁊ hec ſemper nos terreāt ⁊ ad vigilādū inducāt. vñ Baſi. Semper añ oclos tuos verſet̄ vltimꝰ dies. Cū diluculo ſurrexeris ne ad veſperā te ꝯfidas peruenire: ⁊ cū quieſcēs lectulo mēbra tua cōpoſueris: de lucis nō cōfidas aduētu: ⁊ facillime poteris refrenari ab oībꝰ vitijs. Semper cor tuū celeſtia ꝓmiſſa meditet̄: vt ipſa te ad virtutis viā prouocēt. Eſto nūc talis in oꝑibus tuis q̄lē te vis futurū poſtmodū. hec Baſi. hec itaq̄ ſciētes et illā diē ſemper ſuſpectā hñtes: faciamꝰ nūc ō nobiſipſis iudiciū ꝑoccupādo faciē dñi in cōfeſſiōe ⁊ iuſtitia: perficiēdo dignos fructꝰ pn̄ie: vt deū nobis ꝓpitiū inueniamꝰ ⁊ benignū. vñ Ber. Si nosmetipſos diiudicauerimꝰ nō vtiq̄ iudicabimur. Bonū iudiciū qḋ me ab illo diſtricto diuinoq̄ iudicio ſubducit: ⁊ abſcōdit prorſus horreo incidere in manibꝰ dei viuentis volo vultui ire iudicatꝰ pñtari nō iudicādꝰ. Judicabo ꝓinde mala mea iudicabo ⁊ bona. Mala melioribus curabo corrigere actibꝰ diluere lachrymis: punire ieiunijs: ceteriſq̄ ſctē laboribus diſcipline. Jn bōis de me hūiliter ſentiā: ⁊ iuxta ꝑceptū dñi ſeruū inutilē me reputabo: q̄ qḋ facere debui tm̄ feci. Scrutabor ergo vias meas ⁊ ſtudia mea q̄ is q̄ ſcrutaturus eſt hierlz i lucernis nihil iſcrutatū in me ſine idiſcuſſuꝫ inueniat. Neq̄ eñ iudicaturus eſt bis in idipꝫ. vñ ⁊ Chri. Jn ꝑp̄ijs petīs nō erubeſcamꝰ hoīes: lꝫ timeamꝰ vt opꝫ deū qui ⁊ nūc videt q̄ ſūt: ⁊ tūc punit eos q̄ nō penitētiā hic agūt. Qui tm̄ verecūdiā hoiꝫ iſpicit nūc ſolū: deo aūt iſpiciēte nō verecūdat̄ agere aliqḋ icōueniēs: neq̄ vult penitere ⁊ trāſmutari in illo die vniuerſo orbe terrarū ꝯſiderāte exēplificat̄. Oīs eñ vt in imagīe tūc ſtabūt ſm̄ oclos nr̄os vt ꝑ ſe cōdēnatꝰ vnuſq̄ſq̄ ſit. De reliq̄ igit̄ ſi nō vult q̄s diuulgari q̄ ſua ſunt i illa die ſanet iā vulnera: inſtat eñ de reliq̄ notarū tp̄s. Simus ſemꝑ parati: nō ſemꝑ horā piarē habebimꝰ. Quocirca ħ peniteamus vt ita ꝓpitiū deū inueniamꝰ ꝫ futurā diē: ⁊ multa potiamur eius clemētia. hec Chri. ¶ Oro.

Grego. | Chri. | Timēda hora mortis ⁊ iudicij. | Baſiliꝰ | F Diiudicare nos ipſos debemus Bern. | Chri.

Domie ieſu xp̄e da mihi incertitudinē diei aduētꝰ tui vigilādo ⁊ bñ opādo ꝑuenire ne voluptatibꝰ ⁊ vanitatibꝰ vacās ſubito iparatꝰ inueniar illa die: ꝓſta mihi vt tūc iter electos tuos merear tua gr̄a cōnumerari ⁊ cū ipſis ad gaudia eťna miſericorditer aſſumi: ⁊ ſic cū eiſdē electis ſcilꝫ tuis q̄ꝝ ꝑ reſurrectionē renouabit̄ vt aq̄le iuuētꝰ ego te miſerāte vbi tu i corpe glorioſo ēs ꝯgregatꝰ de tua ſatiari merear viſiōe: ⁊ exultās te iugiter laudare ſine fine. Amē.

¶ De vigilia patriſfamilias cuſtodientis contra furem domum ſuam. Capitulum. xlvj.

Deinde probat ꝑ exēplū q̄ ſit vigilādū. Magis eñ vigilandū eſt pro eternis q̄ pro tpalibus: ſꝫ pr̄familias hora ſuſpecta de aduētu furis vigilaret pro corporalibꝰ ergo ⁊ nos oī hora: q: oīs hora eſt ſuſpecta debemꝰ vigilare pro ſpūalibus ⁊ ſemꝑ eſſe ſolliciti vt in morte inueniamur parati. Si ergo paterfamilias ſolicitus eſt de domo cuſtodiēda: multo fortius nos debemus eē ſolliciti de vita eterna ne perdamus eā qḋ erit ſi inueniamur per grē carētiā. Sm̄ Chriſo. Cōfundit hic deſides: q: nō tm̄ ſtudiū faciūt pro aīa q̄ntū alij pro pecunia q̄ fures expectāt ne perdāt: illi eñ vigilāt vt reſiſtāt furi: hij aūt nō vigilāt vt inueniant̄ parati. Exponit̄ autē hec ſilitudo ſm̄ Chriſo. dupliciter. Primo mō vocat furē diabolū: domū mentē: quē ſi intrauerit per negligentiā ianitoris rationis ſpoliat domū illā veſtimētis iuſtitie: auro ſapientie: argēto innocētie. Domū ergo ſuā quis ſinit perfodi cū ſuggeſtiōe cōſentiēs virtutibus ſpoliatur: ⁊ viribus leditur. Scōm hāc viā notant̄ tria de patrefamilias: videlicet ſcire vigilare ⁊ nō ſinere. Debet ergo ſcire inſidias furis. i. cognoſcere: prudēter vigilare ad ſui cuſtodiā i. cauere ſolerter: non ſinere. i. reſiſtere fortiter ne perfodiat̄ domꝰ ſuffoſſorio diaboli: qui prio percutit ſugge

A Math. xxiiij. Luc. xij. | Chri. Deſidū ⁊ pigroꝝ increpatio. | Chri. Fur.

ſtiõe: ſcdo fodit delectatiõe: tertio pdit cõ-
ſenſu. Primuʒ vir põt caueri. ſcõm magis.
tertiũ maxie. Alio mõ exponẽdo vocat fu-
rẽ mortẽ dicẽ: q: occulte ſicut fur domũ cor-
pus tanuʒ os ⁊ aures: feneſtras: oculos.
Et eſt ſenſus. (Q: ſi ſciret pr̃familias qua
hora fur veniret). i. mors q̄ fur dr̄: ⁊ merito
vel ꝓpter improuiſum aduentũ ⁊ occultũ
introitũ: vel ꝓpter ſcrutiniũ ⁊ ſpoliationẽ
rerũ olim (vigilaret vtiq̄ ne moreretur in
pctõ ⁊ culpa: q: mors pctõꝝ peſſima (⁊ nõ
ſineret domũ ſuã pfodi). i. cũ violẽtia aiaʒ
a corpore extrahi: ſʒ ſpõte exire. vñ Chriſo.
Qm̄ aie peccatrices ⁊ corpore q̄ſi in ꝓprio
domicilio delectant̃ veniẽs cũ ira dei an-
gelus mortis pfodit corp⁹: ⁊ aiam violen-
ter auellit ab eo. Aie aũt iuſte q̄ non dele-
ctant̃ in corpore: ſʒ q̄ſi in exilio ibi ſunt ve
niẽte ira nõ pfodiunt̃ nolẽtes: ſʒ vocãtur
gaudẽtes. vñ ⁊ Greg. Neſciẽte patrefami-
lias fur domũ perfodit: q: dum a ſui cuſto
dia ſpũs dormit iprouiſa mors veniẽs car
nis nr̃e habitaculũ irrũpit: ⁊ eũ quẽ dñm
dom⁹ dormiẽtẽ inuenerit necat: q: dũ ven
tura dãna ſpũs minime ꝓuidet: hũc mors
ad ſuppliciũ neſciẽtẽ trahit. Furi aũt reſi-
ſteret ſi vigilaret: q: aduẽtum iudicis qui
occulte aias rapit ꝓcauens ei penitendo
occurreret ne ipenitẽs periret. Et iterum.
Horã ꝟo vltimã dñs noſter idcirco nobis
voluit eſſe incognitã: vt ſp poſſit eſſe ſuſpe
cta: vt dũ illã ꝓuidere minime poſſumus:
ad illã ſine itermiſſiõe ꝑparemur. hoc Gre
go. Deide ↄcludit ex p̄dictẽ ⁊ ãmonet nos
vt parati ſim⁹: q: ſi tãta adhibet̃ diligẽtia
ꝓ cuſtodia rei parue: multomagis adhibe
ri dʒ ꝓ cuſtodia aie. vñ dicit. (Jõ ⁊ vos eſto
te parati) ſine macula cordis oris et opis
(q: q̄ hora non putatis). i. inſperate (filius
hoĩs vẽtur⁹ eſt) ad iudiciũ pticulare i mor
te: vel ad iudiciũ gñale in mũdi fine. Igr̃
q: neſcim⁹ diẽ vel horã illã vnã: qñ occul-
te ⁊ furtim ventur⁹ ſit dñs: vigilemus nõ
vna die vel vna hora: ſʒ ſp oib⁹ dieb⁹ ⁊ ho
ris q̄ſi ſemꝑ ſit vẽtur⁹ ne in illa die ⁊ hora
dormiẽtes ⁊ iparati inueniamur. O q̄ fe-
lix q̄ nouiſſima ꝓuidet q̄ ſibi a pctis cauet
qui ſeipſuʒ nõ negligit: q̄ ſe oi tpe ad mor-
tem ꝑparat ⁊ diſponit: vt qñcũq̄ mors ve-
nerit paratũ eũ inueniat: gaudẽterq̄ ipm
recipiat q̄ſi liberatoris ſui aduẽtũ deſide-
ratũ expectat dicẽs cũ aplo. Cupio diſſol-
ui ⁊ eſſe cũ xp̄o. Deinde gñaliter ſubiũgit
(qd̄ aũt vobis dico: oib⁹). ſ. p̄ñtibus ⁊ futu
ris tã rectorib⁹ eccl'ie q̄ ſubditis (dico vi-
gilate) per ſolicitudinẽ quã ſibi q̄libet im
pẽdere dʒ: vt cõe olim ꝑceptuʒ nouiſſimi ꝓ
ꝑmos audiãt. Ubi oſtẽdit q̄ nõ loquebat̃
tm̄ diſcipulis: ſed ꝓ oibus fidelibus p̄ñti-
b9 ⁊ futurẽ. Quãuis em̄ dies illa nõ oẽs
inuẽturus ſit in hac vita: tñ ad oẽs q̄dam
modo pertinet: veʒ quia tũc vnicuiq̄ dies
ille veniet cũ venerit ei dies: vt talis hinc
exeat qualis illo die iudicãdus eſt. Talis
em̄ p̄ſentabit̃ iudicio: ſcʒ in parte electorũ
vel dãnandoꝝ q̄lis inuenietur in morte quã
tum ad gratiã ⁊ meritũ vel culpã ⁊ deme-
ritũ. In quocũq̄ ſtatu quẽq̄ inuenerit ſu⁹
nouiſſimus dies in eo cõprehendet eũ mũ
di nouiſſim⁹ dies: qm̄ qualis i die iſto q̄q̄
capit̃ ⁊ morit̃: talis in die illo p̄ñtabit̃ ⁊ iu
dicabit̃. vñ Aug. Nemo querat nouiſſimũ
diẽ qñ futurus ſit. Sic vigilem⁹ oẽs bene
viuẽdo ne nouiſſim⁹ dies cuiuſcunq̄ nr̃m
inueniat nos iparatos ⁊ qualis q̄q̄ hinc
exierit ſuo nouiſſimo die talis inuenietur in
nouiſſimo ſeculi die: ⁊ ideo vigilare dʒ oio
ois xp̄ianus: ne imparatũ eũ inueniat dñi
aduẽtus. Imparatũ aũt inueniet dies ille
quẽ imparatũ inuenerit ſue vite hui⁹ vlti
mus dies. Ubi inueniemur: ibi iudicabi-
mur. hec Aug. Qualẽ g̃ dñs in morte quẽ-
q̄ inuenerit talẽ illo die iudicabit: q̄ etiaʒ
in morte iudicium ſuũ cognoſcit. Unuſq̄ſ-
q̄ em̄ xp̄ian⁹ in morte xp̄m videbit: ⁊ tunc
cognoſcet an de electis vel dãnatis ſit. vñ
Lotharius q̄ poſtmodũ Innocẽti⁹ tertius
eſt dict⁹ in libro de miſeria cõditionis hu
mane ſic ait. Uideat g̃ tã bon⁹ q̄ mal⁹ an-
teq̄ aia egrediat̃ a corpe xp̄m in cruce po-
ſitũ. Malus videt xp̄m ad erubeſcẽtiã ⁊ cõ
fuſionẽ: vt erubeſcat ſe nõ eſſe redẽptũ ſan
guine xp̄i ſua culpa exigente. vñ de malis
dr̄. Uiderũt i quẽ pupugerũt: qd̄ intelligit̃
de aduẽtu xp̄i ad iudiciũ: ⁊ de aduẽtu ad
diẽ mortis. Bonus ꝟo videt ad exultatio-
nẽ. vñ ⁊ xp̄s de Joãne euangeliſta ait. Sic
eũ volo manere donec veniam ad obitum
ipſi⁹. Quatuor ergo legunt̃ aduẽt⁹ xp̄i ad
hoies: duo. ſ. viſibiles: duo iuiſibiles. pri
mus aduẽt⁹ viſibilis fuit i ifirmitate corpis
i. i carne. alt⁹ aduẽt⁹ viſibil' erit i maieſtate
dei. ſ. ad iudiciũ. Prim⁹ aduẽtus iuiſibilis
fit in mẽte iuſti p gr̃am. Scḋs aduẽt⁹ iuiſi
bilis eſt i obitu cuiuſq̄ fidelis: vñ dr̄ obit⁹
q: obuiã venit xp̄s. Hos. iiij. aduẽtus rep̄-
ſentat eccl'ia in q̄tuor dñicis de aduẽtu nõ
ſolũ numero dierũ: ſed etiã rõne officiorũ.
hec Lotharius. Eya ergo aduocata nr̃a il
los tuos miſericordes oculos ad nos con
uerte: ⁊ ieſum benedictũ fructum ventris
tui nobis poſt hoc exiliũ oſtẽde benignũ.
O clemẽs o pia: o dulcis maria. Poſtq̄ er
go dñs in cõmuni nos ad idẽ ſeſſaʒ vigilã-
tie curã ammonuit gñr ſpãleʒ rectoribus
⁊ principib⁹ in expectatione ⁊ aduẽtu ſuo
ſolicitudinẽ mãdat: ⁊ qd̄ vigilãdũ ſit oſtẽ
dit p ſcḋm exẽplũ de ſeruo patrifami. qui
ſolicit⁹ eſt regere domũ ſibi cõmiſſam: nõ
ſolũ in p̄ñtia dñi: ſʒ etiã in abſentia eiuſ.

Qualis quiſq̄ moritur talis iudicabitur.

Nouiſſimus dies.

Augu.

C chriſo. in morte cuiuſlibet videtur.

Innocẽtius tertius.

zacha. xij.

Jo. xxi.

Aduentus xp̄i ad homines q̄tuor.

⁊ ſic veniēs dn̄s eū remuneret: ſi aūt in ꝯtrarijs actib⁹ ipm̄ inueniat eternalr puniat: vn̄ dicit. (Quiſputas eſt fidelis) ītētione dn̄o pp dn̄m ſeruiēs: oues xp̄i nō ad lucrū tp̄ale: ſʒ ꝑ amore xp̄i paſcēs (ſeru⁹). i. hūilis affectiōe: nō ſuā: ſʒ dn̄i gloriā q̄rēs (⁊ prudēs in officiū executiōe q̄ ſubditoꝝ capacitatē vitā ⁊ mores diſcutiat (quē ꝯſtituit dn̄s) q̄ ſcʒ ſit vocat⁹ a deo: ⁊ ipē nō ſe igeſſerit (ſuꝑ familiā ſuā) regēdā ⁊ paſcēdā (vt det illis) nō ſubtrahat negligenter pigritia vl' occaſiōe alia nec vēdat ſymoniace: nūmo. ſ. cupiditatis terrene vel laudis humane: vel inꝗ (i tp̄e opoꝛtuno). ſ. neceſſitatʒ ⁊ tribulatiōis. i. habitaꝫ tp̄is opoꝛtunitate nō idiſcrete (tritici mēſurā). i. cibū aīe ⁊ coꝛporis. ſ. diuini v̄bi vl' exēpli: vl' tp̄alis ſubſidij electū ad vſum hoīʒ ⁊ mēſuratū ꝑ q̄litate auditoꝝ ⁊ idigētiū. Qđ aūt dī q̄rēdo q̄ſputas nō eſt ignorātie: nec ſignat hec iterrogatio ipoſſibilitatē pficiēde v̄tutiſ: ſʒ difficultatē ⁊ rei raritatē: rar⁹ em̄ ē talis ⁊ difficile ē iſta in vno inuenire: nō aūt ipoſſibile. vn̄ Theo. Sicut em̄ i diſpēſatiōib⁹ facultatū ſiue aliq̄s icant⁹ ſit fidelis dn̄o exh⁹ ſiue ēt prudēs ſit ⁊ ifidelis diſpereūt res dn̄i: ſic ⁊ i reb⁹ diuīs op⁹ ē fidelitate ⁊ prudētia. duo ḡ ſʒ Chri. expetit ab hm̄ōi ſuo ſ. fidelitatē vt nihil qđ dn̄i ſui ē ſibi ꝓpriū furādo faciat: aut vane ꝯſumat: ⁊ prudentiā: vt ad id qđ opʒ q̄ data ſunt diſpenſet. Opʒ aūt familiā dn̄i paſcere magis q̄ ſe: ⁊ dare eis cibū triplicē p̄dictū ſm̄ mēſuraꝫ ⁊ capacitatē ſinguloꝝ ⁊ hoc in tp̄e: qꝛ p̄dicatio neq̄ dʒ eſſe aſſidua ne vileſcat: neq̄ nimis rara ne ſubditi iſoleſcāt. Idē etiaꝫ panis eſuriēti q̄dē appetibilis ē: ſatiatio aūt nō multum vtilis. Prelatis ḡ incūbit vigilare ſup ſe ⁊ ſup gregē ſuū ⁊ cuilʒ fideli ꝑ modulo ſuo (Btūs em̄ ille ſeru⁹ queꝫ dn̄s) i ſuo aduētu (⁊ cū venerit) i morte ipſi⁹ q̄rēs ſeruitū rōnē (iuenerit ita faciētē) ſ. bona ſpūalia ⁊ coꝛpalia fidelr ⁊ prudenter: ac bn̄ miſtrātē: hoc eſt in actib⁹ charitatis ſe exercentē: ac ꝑ ſe ⁊ ſibi cōmiſſis vigilātē: qꝛ per talia meret eternā btitudinē (Sup oīa bona ſua). i. ſup oīa celeſtis regni gaudia ⁊ i dei glīā vltra nihil meli⁹ eſt ꝯſtituet eū: qꝛ i btitudine eterna ꝯſeq̄t bonū īfinitū qđ icludit oīa bona: btitudo em̄ ē ſtat⁹ oīʒ bonoꝝ aggregatiōe pfect⁹. Bona q̄ppe phīa ſūt pticularia: ſʒ bona celeſtia ſunt cōia ⁊ pfecta: qꝛ nunc ex pte cognoſcimus: ⁊ ex pte diligim⁹: ſʒ tūc pfecte. Cōſtituet aūt ſup oīa nō vt ſol⁹: ſʒ vt p̄ ceterī poſſideat p̄mia ⁊ gaudia eterna: tū ꝑ ſua vita: tū ꝑ ſui gregis cuſtodia. Nam ſm̄ Chri. Ex ꝓpriis meritis habebit auream: ⁊ ex alioꝝ acq̄ſitiōe aureolā: p̄mum qꝛ bn̄ vixit: ſcḋʒ qꝛ alios bn̄ viuere docuit. vn̄ ap̄ls. Qui bn̄ p̄ſunt duplici honoꝛe digni habeant maxie q̄ laboꝛāt i v̄bo ⁊ doctria. vn̄ dicit Aug. Qđ apđ deū nihil beati⁹ ep̄i vl' p̄ſbyteri aut diaconi offō ſi eo mō militet quo nr̄ iperatoꝛ iubet. Iſte ſeru⁹ de q̄ hic dī ē q̄libet xp̄ian⁹ q̄ eſt diſpēſatoꝛ dn̄i ſui qđ tripl'r intelligi pōt. Uno mō in diſpēſatiōe ſpūaliū qđ ꝓprie ptinet ad p̄latos. Alio mō in regimie tp̄aliū qđ ptinet ad p̄ncipes ſeculares ⁊ iudices. Tertio mō i bono vſu grāꝝ a deo ſibi collataꝝ vt q̄n aliq̄s in quo rō vires iferiores debito mō regit: vitā virtuoſe peragit: ⁊ hoc ptinet ad oēs. Cū ergo dī q̄s putas ē fidelis ſeruus ⁊c. pōt rn̄deri hic eſt bonus p̄lat⁹: vel bon⁹ p̄nceps ⁊ iudex: vel ēt bon⁹ ſimplex xp̄ian⁹: qꝛ vt dī in eccl'iaſtico. Cuilibet mādauit de⁹ de ꝓximo ſuo vt det illi cibū. i. i. auxiliū i tp̄e neceſſitatʒ ad qđ q̄libet p̄dictoꝝ tenet. vn̄ Chri. Hec aūt nō de pecunijs dicta ſūt ſolū: ſʒ ⁊ de ſermōe ⁊ de v̄tute: ⁊ de pecunijs: ⁊ de oī diſpēſatiōe q̄ vnicuiq̄ ꝯmiſſa eſt: hec ⁊ ad p̄ncipes ſeculares aptabit viiq̄ pabola. Unūquēq̄ enim his q̄ hʒ ad cōeꝫ vtilitatē vti opʒ: ⁊ ſi ſapiētiā habuerit ⁊ ſi p̄ncipatū: ⁊ ſi diuitias et ſi aliqđ aliđ qđcūq̄ nō ad nocumētū ꝯſeruoꝝ neq̄ in pditionez ſuiipſi⁹. hec Chriſ. Deinde ſm̄ Chri. Nō ſolū ab honoꝛe quo nūerat bonos: ſʒ ēt a pena qua minat malis erudit auditorē cū ſubdit. Si aūt ſeru⁹ i. hō mal⁹ nihil cogitādo de dn̄i aduētu i morte vel iudicio ⁊ ꝑmittendo ſibi lōgā vitā dixerit i coꝛde. i. p̄ſumpſerit: ac ſi in coꝛde ſuo diceret morā faciet dn̄s me⁹ venire in iudicium: aut mora lōge eſt a me. Hoc q̄ppe dicūt illi q̄ nō cogitāt de morte: ⁊ ceperit quāto magis ſi pſeuerauerit voluptatib⁹ ⁊ illecebris: ac malis opib⁹ charitati ꝯtrijs occupari: ⁊ ꝯſeruos q̄s fouere et defendere debuit pcutere. ſ. iniurijs, laceſſendo vel prauo v̄bo ⁊ exēplo coꝛrūpēdo ⁊ peccare faciēdo: ſicq̄ cū ſecuritate vixerit pueniet dn̄s ſerui illi⁹. ſ. i morte vbi eſt iudiciū pticulare vl' i extremo examie vbi erit iudiciū ḡnale i die qua nō ſperat: ⁊ hora qua ignoꝛat. de die em̄ ⁊ hora illa nullus hoim ſcit. Et ſic exp̄mit maloꝝ p̄latoꝝ q̄ i hoc ſuo ītelligūt vitā ⁊ demeritū i ſex q̄ ſūt ꝓpria eoꝝ. ſ. p̄ſūptio: mioꝝ oppſſio: gaſtrimargia: luxuria ꝯtēpt⁹ ⁊ negligētia: ct diuidet eū ſeparādo aīaꝫ a coꝛpe i morte: vl' a ꝯſoꝛtio ſctōꝝ i examine ponetq̄ ptē ei⁹ duplicē. ſ. coꝛpus ⁊ aīam vel partē. i. retributionē cū hypocritis. i. falſis xp̄ianis in agro vl' i mola: ⁊ i lecto derelictis ⁊ cū ifidelib⁹ q̄ nec fidē habuerūt ſeparādo eū a beatis: ⁊ ꝯiūgēdo eū dānatis: ⁊ poti⁹ dicit cū hypocritiſ q̄ cū alijs: vt ſimilitudo pene rn̄deat ſimilitudini culpe: hypocrita enim

Margin notes (left): D Fidelis diſpenſatoꝛ. — Theo. — Chriſ. — Bona dn̄i. — Coꝛōa duplex ſ. ſim. v

Margin notes (right): Augu. — Diſpēſatio xp̄iani. — Chriſ. — Chriſ. Serui mali pena. — F Prelatoꝝ maloꝝ ſex ꝓpria. — Maloꝝ diuiſio.

aliud eſt: ⁊ aliud oſ͞dit: ſic q̄ i agro: vel in mola ſeu in lecto erāt: ⁊ idē facere ac boni eſſe videbanť: ſʒ exitus diuerſe volūtatis apparet cū derelinquunť: et cū dānatis ſocianť. Ecce maloꝝ ſeruoꝝ remuneratio. ſ. 5. eterna dānatio. vbi Chriſ. Diuidet euʒ de cōſortio xp̄ianoꝝ vt neqꝫ cū ſanctis glorificeť: neqꝫ cū his q̄ mediocriter deliquerunt mediocriter puniať. Et iūget eū hypocritis infidelib⁹: vt quoꝝ imitatus eſt mores ipſoꝝ puniať interitu. Q̄m ſacerdos quēadmodū ſup omnē populū glorificať ſi bn̄ fecerit: nō ſolū ꝓpter ſuā iuſtitiā: ſed et ꝓpter oīm: q2 cā eſt ipſe iuſtitie vniuerſoꝝ: ita ⁊ peccās ſup oēs puniť: non ſolū ꝓpter ſuū pct̄m: ſʒ ꝓpter oīm: q2 ip̄e cā fit oīm ad peccandū. hec Chriſ. Deinde de pena coꝝ ſubdit dicēs. (Ibi erit fletus) ex vehementia caloris (⁊ ſtridor dentiū) ex vehemētia frigoris. vn̄ Job. Maledicta pars eius in terra ad calorē nimiū trāſeat ab aquis niuium. De hac pena latius habes ſupra eadem feria tertia de nō habente veſtem nuptialem. Attēde ergo hec o ſerue male ⁊ te emendare ſtude: q2 nūc eſt tempus emendationis ⁊ laboris: poſtea erit retributionis ⁊ mercedis.

¶ Oratio.

Domine Jeſu xp̄e da mihi iceſſabiliter diem trāſitus mei: ⁊ diē iudicij cogitare: ac nouiſſima prouidere: vt vigilem ſolicite ꝓ ſpiritualibus ⁊ eternis mihi cauendo a peccatis: ⁊ inſiſtēdo operibus bonis: neqꝫ ip̄m nō negligā: ſed oñi tp̄e ad mortem me preparem ⁊ diſponam. Preſta dn̄e vt mihi quotidiano actu prouideam et procurem cōſummationem: vt ⁊ tota vita mea talis ſit in conuerſatione vt liber merear eſſe in fine: teqꝫ in morte vel iudicio venientem gaudenter recipere: ⁊ tecū ſine fine gaudere. Amen.

¶ De lumbis precinctis: et lucernis ardentibus. Capi. xlvij.

B Lu. xij.

Et q2 ad vigilādū multipl'r dn̄s monuit: ꝯſr quedā ad vigilanduʒ nos preparantia ſeu ad vigilātes pertinētia deſcribit monens vt (ſint lūbi) noſtri tā mentis q̄ carnis (p̄cincti) cingulo caſtitatis (⁊ lucerne ardētes in manib⁹) ⁊ opib⁹ noſtris. [Lūbi p̄cingendi.] lumbi mētis ſunt volūtas: ſeu affect⁹ ⁊ intellect⁹ ex quib⁹ ꝓcedūt cogitationes male ⁊ deſideria praua: lūbi vero carnis ſūt ex quib⁹ ꝓcedūt carnales cōcupiſcētie ⁊ opera impudica: vtriqꝫ lūbi ſunt p̄cingēdi. i. coartādi ab illicitis cogitationib⁹ ⁊ operibus. Cinctoriū primoꝝ eſt diuine legis meditatio aſſidua que fit ꝑ ſtudiū ſacre ſcripture. Cinctoriū ſecundoꝝ eſt iuſtitia q̄ fit ꝑ rigorē diſcipline: ⁊ ita ꝑ primū fluxus cogitationū ⁊ deſiderioꝝ inutiliū reprimiť in mēte: ꝑ ſcd̄m fluxus ꝯcupiſcentiarū carnaliū ⁊ operū reſtringiť in carne. Lucerne ardentes ſunt doctrine clare ⁊ lucide: et exēpla bona ex charitate q̄ debēt eſſe in manibus nr̄is vt ipleam⁹ ope: [Lucerne ardētes.] lucerne ergo ꝑ bonoꝝ ſermonū ⁊ operū euidētiā ardētes ꝑ eterne charitatis feruorē: ⁊ lucētes ꝑ ſancte ꝯuerſatiōis ſplendorē ſint in manibus nr̄is. i. in opib⁹ bonis ſicut ioānes erat lucerna ardēs ⁊ lucēs. vbi Greg. [Grego.] Lūbos precingim⁹ cū carnis luxuriā ꝑ ꝯtinētiā coartam⁹: lucernas ardētes in manib⁹ tenem⁹ cum ꝑ bona opa ꝓximis nr̄is lucis exēpla mōſtram⁹. ⁊ Fulgētius. [Fulgētius.] Jubēs dn̄s vt ſint lumbi nr̄i p̄cincti: mādat vt mala deſideria atqꝫ opa fugiam⁹: iubens vt ſint nr̄e lucerne ardētes monet vt diligamus ⁊ faciamus. Prius ergo p̄cinge lūbos: ⁊ tūc accēde lucernā: prius declina a malo: ⁊ tūc fac bonū: prius deſce agere peruerſe: ⁊ tūc diſce benefacere. Nā vt ait Aug. [Augu.] Nō nobis infert deus bona ſua: niſi mala auferat nr̄a: ⁊ intm̄ illa creſcunt inq̄tuʒ iſta minuunť: nec illa pficienť niſi iſta finiāť. Jtē monet vt tāq̄ fideles ⁊ prudētes: ac de nr̄a cuſtodia ſoliciti ⁊ vigiles dn̄ʒ a nuptijs i celo ꝑ copulationē āgeloꝝ factis reuertentem. i. aduētū ei⁹ ad iudiciū particulare i morte vel gn̄ale in reſurrectiōe cum timore et amore expectemus: ſicut antiqui pr̄es expectabāt eū vēturū in carnē. Quē bn̄ expectamus dū in ei⁹ aduentū i oib⁹ noſmetip̄os p̄paramus (vt cū venerit ⁊ pulſauerit ꝯfeſtim ei aperiamus) ⁊ ip̄m ſuſcipere parati ſimus. vbi Greg. [Grego. nuptie dn̄i.] Ad nuptias quidē dn̄s abijt cū reſurgēs a mortuis ⁊ aſcēdēs i celū ſupnā ſibi āgeloꝝ multitudineʒ nouus hō copulauit. Qui tūc reuertiť cū nobis ꝑ iudiciū manifeſtať. Uenit q̄ppe cū ad iudiciū ꝓperat: pulſat ꝟo cū iā per egritudinis moleſtias mortē eſſe vicinā deſignať. Cui ꝯfeſtiʒ aperimus ſi hunc cū timore ſuſcipim⁹. Aperire etenī iudici pulſanti nō vult q̄ exire de corpore trepidat: [Aperire dn̄o.] et videre euʒ quē ꝯtempſiſſe ſe meminit iudicē formidat. Qui autē de ſua ſpe ⁊ opatiōe ſecurus eſt pulſanti ꝯfeſtim aperit: q2 letus iudiceʒ ſuſtinet: ⁊ cum tp̄s ꝓpinque mortis agnouerit de gloria reſurrectiōis hilareſcit. hec Greg. [B Phil. i.] Talis q̄ppe pōt dicere cum ap̄lo. Cupio diſſolui et eſſe cum xp̄o. Qui eiuſmodi eſt oībus hui⁹ mūdi felicib⁹ eſt felicior: ⁊ regalibus regalior. [Feliciſſimus.] vnde Anſelmus. [Anſel.] Hoc vnum dico oībus huius mūdi

p̄ſtare delitijs: honorib⁹: atq; diuitijs ſi
ob ɔſciētie ſerenitatē: fidei firmitatē: ſpei
Mortē non timere. certitudinē mortē nō timeas. Qđ ille pote
rit maxime experiri: q̄ aliquo tp̄e ſub hac
ſeruitute ſuſpirans ad liberioris conſciē-
tie auras euaſit. He ſunt future beatitu-
dinis tue p̄mitie ſalutares vt morte ſup-
ueniente naturalē horrorē fides ſuperet:
ſpes tēperet: cōſcientia pura repellat. hec
Anſel. Sʒ hoc ſolis pfectis cōuenit: nūq̄d
ergo imperfecti q̄ vitā habent in deſide-
rio: ⁊ mortē in patiētia dānabunť? Abſit.
Multi enim ſaluādi ſunt in charitate im
perfecta q̄ ſcʒ edificāt lignū: fenū: ſtipulaʒ
⁊ de corpore exire timēt ꝓpter cremabilia
q̄ ſecū ferūt. Sed q2 deū iſtis tp̄alib⁹ q̄bus
adherēt p̄ponūt de vita eterna certi ſunt.
Uita in patientia. Sed de his lʒ ſint ſaluandi nō loquitur
hic: ſed de perfectis q̄ vitā habēt in patiē
Mors i deſiderio. tia: ⁊ mortē i deſiderio. Deinde ſubiungit
p̄miū ⁊ retributionis magnitudinē: q2 vi-
gilantib⁹ ꝓmittit beatitudinē. (Beati eñi
ſerui illi) in p̄nti beatitudine ſpei: ⁊ i futu
ro btitudine ſpei (quos cum venerit dñs)
in eoꝝ morte vel in extremo examine (iue
Grego. nerit vigilātes) i ſtatu grē: ⁊ nō dormiētes
i ſtatu culpe. vbi Gre. Uigilat qui ad aſpe
Uigilans. ctū veri luminis apertos mētis oculos te
net. Uigilat q̄ ſuat operādo qđ credit. Ui-
gilādo qui a ſe corporis ⁊ negligētie tene
bras repellit. hec Grego. Sed veniēs dñs
q̄d vigilātib⁹ ſeruis exhibeat audiamus.
(Mā precinget ſe) .i. ad retributionē p̄pa-
rabit (⁊ faciet vigilātes diſcumbere) .i. in
eterna quiete refoueri ⁊ q̄eſcere vt edant
ſup mēſam ſuā i regno ſuo (⁊ trāſiēs) .i. de
iudicio ad regnū rediēs (miſtrabit illis)
q2 ſue lucis illuſtratione ⁊ diuinitatis cō
tēplatiōe fideles ſatiabit. quē eñi i huma
nitate in iudicio cernem⁹ etiā in diuinita
te poſt iudicium videbimus (miniſtrabit
illis): lac hūanitatis: ⁊ vinū deitatis: ⁊ mā
C na dulciſſimum qđ in cor hoīs nō aſcēdit.
Diſcūbit⁹ celeſtis. Faciet itaq; illos diſcūbere quaſi feſſos re
focillās: ⁊ miſtrabit illis ſpūales delitias
apponēs. vñ Dyoniſi. Diſcubitū enim opi
namur quietē a multis laborib⁹ ⁊ copio
ſam donationē oīm bonoꝝ: hoc eſt eñi qđ
Moraliter. ieſus facit eos recūbere dās eis perpetuā
q̄etē: ⁊ diſtribuēs eis bonoꝝ multitudinē.
Pulſatio dñi. Moraliter pulſat dñs hoīs aīm cū cū idu
cit ad meli⁹ ꝓpoſitū cui cōſeſtiʒ apit p bo
num cōſenſum: ⁊ ſequētē effectū: ⁊ tali ſer-
uo miniſtrat dñs grām in p̄nti: ⁊ gloriā in
futuro. Delectať q̄ppe dñs eſſe cū hoibus
ideo q̄rit vbi māſionē apud eos inueniat.
Pulſat ergo ad oſtia cordiū multiplr: vt
ſi pl vno nō: aperiať ei ſaltē ꝑ altero. Pul-
ſat p doctoꝝ v̄ba: p bonoꝝ exēpla: p colla
ta b̄nficia: p illata flagella: p ꝓmiſſiones
p̄mioꝝ: per minas tormētoꝝ: p paſſiones
ſuas ⁊ ſanctoꝝ. Quidā aūt ſunt q̄ pulſan-
ti dño rñdere nolūt. Quidā hūiliter rñdēt
ſed tñ eum abire faciūt. Quidā aperiūt: ſʒ Aperiētes dño
diu apud ſe q̄eſcere eū nō ꝑmittūt. Quidā
lʒ aperiāt ⁊ eū recipiāt: tñ ſupuenientib⁹
alijs hoſpitib⁹ eū q̄ſi pauperē eijciūt: aut
q2 domus plena ē vtēſilib⁹ nō inuenit vbi
caput reclinet. Quidā aūt dñm pulſanteʒ
recipiūt ⁊ alios hoſpites excludūt: ⁊ inſu
per ei delectabilē p̄parāt māſionē vt a nul
lo inquietetť: ⁊ illi multa bona per talē ho
ſpitē cōſequunť. Primi ſunt q̄ ita ſunt du
ri vt ad nullam p̄dicationē vel b̄nficiū cor
eoꝝ valeat aliqualr molliri. Secūdi ſunt
q̄ ſe peccōres humiliter cōfitenť: ſed adhuc
nō habent volūtatē deſerendi pctā. Tertij
ſunt qui in aliquo ſe emēdant ⁊ in aliquo
nō: vt q̄ vſuras ⁊ res alienas ampli⁹ acci
pere nolūt: ſed acceptas refundere recu
ſant. Quarti ſunt q̄ pro tēpore cōpūgunť
vel ſe emendāt: ſed cito recidiuāt vt faciūt
q̄ alijs hoſpitib⁹ ſuperuenietib⁹ pauperes Hoſpites.
hoſpites eijciūt. Hoſpites ſuperuenietes
ſunt delectatiōes carnis mūdi ⁊ hmōi: va
ria vtēſilia ſunt occupatiōes ſupflue q̄ cor
dis libertatem anguſtant: ⁊ ſpiritumſan-
ctū extīguūt. Sed vt dr turpi⁹ eijciť q̄ȝ nō
admittiť hoſpes. Quinti ⁊ vltimi ſunt qui
bona ichoāt ⁊ ad fine ꝑficiēdo perducunt
Apud iſtos māſiōes dñs facit: ⁊ eos valde
dirigit. In nocte ḡ hui⁹ ſeculi ſp debem⁹
vigilare ⁊ ꝯ hoſtes ſoliciti eē ac expectare
iudicē ⁊ dñm oīb⁹ in q̄libet etate paratis
locū ꝑpetuū miniſtraturū. Et in p̄ma vigi
lia ⁊ etate negligētes fuim⁹ nec ſic deſpe- D
rare ⁊ a bono opere ceſſare debemus. Nā vigilie tres.
lōganimitatis ſue patientiā inſinuās do
minus ſubdit. (Et ſi venerit i ſcđa vigilia
⁊ etate (⁊ ſi i tertia vigilia) ⁊ etate venerit
in morte: vel iudicio (⁊ ita inenerit) eos. ſ.
vigilātes: ⁊ in bono ꝑſeuerātes (btī ſunt
ſerui illi) nūc in ſpe: ⁊ poſtea i re. vbi Gre. Grego.
Prima vigilia primeuū tp̄s eſt vite noſtre
i. pueritia. Scđa adoleſcētia vel iuuentus
Tertia aūt ſenect⁹ accipiť. Qui ergo vigi
lare i prīa vigilia noluit cuſtodiat vl' ſcđaʒ
⁊ q̄ in ſecūda noluit tertie vigilie remedia
non omittat: vt qui cōuerti in pueritia ne
glexit ſaltē in tp̄e iuuētutis: vel i ſenectu-
te reſipiſcat. Sed vt ait idē Grego. Nemo
hāc lōganimitatē dei negligat: q2 tāto di-
ſtrictiorē iuſtitiā in iudicio exegerit quan
to longiorem patientiā ante iudiciū p̄ro- alchui.
gauit. vñ Alchuin⁹. Satis eſt alienus a fi
de q̄ ad agendā pniam tp̄s ſenectutis ex-
pectat: timendū eſt eñi ne dum expectat
miam incidat in iudiciū. Sed heu hodie
hoies florē iuuentutis in vanis cōſumūt
⁊ fecē ſenectutis in agendo penitentiam

vix expēdūt. vn̄ Seneca de talib⁹ loquēs sic ait. Quēadmodū ex amphora p̄mū qḋ est sincerissimū effluit grauissimū quoq; turbidūq; subsidet: sic in etate nr̄a qḋ ē optimū in p̄mo est idq; exhauriri in aliis potius patimur: vt nobis fecē seruem⁹. Uigilias hic vocat assiduitudine excubātium in nocte: q2 in hui⁹ mūdi nocte sempdebem⁹ soliciti lucē venturā .i. aduētū iudicis expectare: q2 nescimus qñ dñs veniat an mane .i. in iuuētute: an gallicātu .i. l virili etate: an media nocte .i. in senectute an sero .i. l senio. Et q2 l qlib3 hor statuū aliq moriūt: ꝛ dñi aduēt⁹ est nobis icert⁹: iō in qlibet statu: ꝛ oībus etatibus vigilare debemus: ꝛ parati esse p iustitiā ad recipiendū mortē: vt l morte dñm venietē recipiamus p bonā volūtatē. Et ne qs ꝯfidat de status dignitate aut sciētie claritate si male seruierit subiūgit q (seru⁹) vt nō sit discretio in gñe (q cognouit volūtatē dñi) bonam: ꝛ ad implēdū obligantē (ꝛ nō se p̄parat) ad bonū (nec facit ei⁹ volūtatē) ipam in ope adimplēdo: ꝛ etiā in ope potissimo ac magis bñplacito dño (plagis vapulabit) .i. punief (multis) q2 peccauit in multis ꝛ q2 cōtēpsit nō faciēdo qḋ faciendū sciebat: talis em̄ nō ex ignorātia: sed ex certa sciētia peccat: ꝛ sciēter peccās magis dñm cōtemnit ꝛ pl⁹ offendit ac viu⁹ in ifernū descendit. Ecce q sciētia aggrauat culpā. vnde Grego. vbi donū maioris sciētie ibi trāsgressor maiori subiacet culpe. ꝛ Chris. Leuior culpa est ṽitatē nō apphendere q̄3 cōtēnere apphēsā3. Nō ei sīlr l oīb⁹ oīa iudicau: sed maior cognitio fit maioris pene occasio. Un̄ sacerdos eadē peccās cum pplo multo grauiora patief. (Seru⁹ autē q nō cognouit) .s. volūtatē dñi sed scire potuit si negligēs nō fuisset (et fecit) pctā (digna plagis) ꝛ punitiōe (vapulabit pauc) ꝛ min⁹ punief ceteris paribus q̄3 q sciēter peccat ꝛ ex certa malicia: q2 talis peccat ex ignorātia que diminuit de pctō nisi fuerit affectata: sicut cū aliqs vult ignorare illud qḋ tenef facere vel vitare vt licētius possit peccare. Ex magna em̄ libidine peccandi puenit cū aliqs vult illud ignorare cuius sciētia posset eū a pctō impedire vel retrahere. multi q̄dē estimātes se minus vapulaturos si nesciāt qd operari debeāt: auertūt aurē ne ṽbū dei ꝛ ṽitatē audiāt vel intelligāt: s3 cū possent scire si studiū3 vellēt adhibere nō vt nesciētes: s3 vt cōtēptores iudicabunf: q2 nō cognoscere dicēd⁹ est q apprehēdere vult: s3 nō valet. In taliū psona dr in Job q dixerūt deo. Recede a nobis: sciētiā viarū tuarū nolumus. vn̄ Bed. Multi hāc sentētiā male intelligētes nolunt scire qd faciāt ꝛ q̄si min⁹ se vapulaturos estimāt si nesciant qd opari debuerāt. S3 aliud est nescisse: aliud est scire noluisse: nescit nāq; q apprehendere volet ꝛ non valet: q aūt vt nesciat aurē a voce ṽitatis auertit: iste nō nesciēs s3 cōtēptor dr. vn̄ et
Chri. Nō ē eis excusatio cōdēnatiōis ignorātia ṽitatis qb⁹ fuit inueniēdi facultas si fuisset q̄rēdi facultas: nā ṽitas sal⁹ ꝛ vita cognoscētiū se magis d3 q̄ri q̄3 q̄rere. vn̄ Chris.
etiā Ber. Multa sciēda nesciunf aut sciendi incuria: aut discēdi desidia aut verecūdia inquirēdi: ꝛ q̄dē hmōi ignorātia nō h3 excusationē. Et iter. Frustra sibi de infirmitate vel ignorātia blādiunf: qui vt liberi⁹ peccēt libēter vel ignorāt vel infirmāf. hec Ber. Bern.
S3 pauci p ignorātiā excusanf q2 vt ait Leo papa. Intonāte quotidie auribus nostris eloqnio dei oīs hō q l diuine iustitie placeat scire cōuincif. leo pa.
vn̄ ꝛ Beda. Nemo igif ex eo qḋ dem̄ est seruū nescientē volūtatē dñi vapulare plagis paucis interpretandū de remedio nesciēdi presumat qui vt alia taceam ex eoipso q hō est nec mala que caueat: nec bona pōt ignorare q appetat. Beda.
Ut aūt dicit hic glo. Inter oēs penas mitissima est eor q p̄ter originale pctm̄ nullū addiderūt: minor postea eor q ex ignorātia peccauerūt: postea eorū q ex infirmitate tñ sciēter: postea eorum q ex malicia. Et nota qḋ licet grauius sit peccare ex certa sciētia: periculosius tñ est peccare ex ignorātia. ex ignorantia peccaf piculosius.
Deinde reddit causam iā dictor q2 ab oī (cui) plus daf: ꝛ cui plus cōmittif de gratiis plus exigef ꝛ q̄retur in hoc tpe: vt nō solū sibi: s3 et ꝛ aliis pficere conef: ꝛ in die iudicii qñ de oīb⁹ cōmissis rō exigef. Quāto em̄ dñs plura dona ꝛ bona homini cōfert tanto magis et maiore cōtēptu dñm pffendit cū peccat: et iō magis punief: q2 potētes potēter tormēta patienf: ꝛ fortioribus fortior instat cruciatus. Et g merito cognoscēs plus: ꝛ nō cognoscens minus vapulabit: q2 isti plus illi minus est cōmissum: hoc spālr pōt intelligi de his q data sunt prelatis ad regimē alior: vel gñalr de hisq data sunt vnicuiq; ad regimen ppriū ꝛ hoc siue sint bona nature siue fortune siue grē. vn̄ Beda. Beda.
Multū sepe daf et qbusdā priuatis qbus etiā cognitio dñice voluntatis ꝛ exequendi q cognoscūt facultas impedif: multum aūt cōmēdaf ille cui cū sua salute dñici q; gregis pascēdi cura cōmittif: maiori g grā donatos si delīq̄rint maior vidicta sequef. Chris.
vn̄ Chri. Quādo em̄ maius aliqs bñficiū accipit tanto magis est obnoxi⁹ pene ingratus existēs: ꝛ neq; honore melior effectus propter hoc [illegible] ꝛ diuites pauperibus magis puniuntur mali existētes qñ neq; in copiositate facti sunt māsueti.

Hec Chri. Et nō tm̄ reddem⁹ rōnē de his q̄ accepim⁹: ſʒ ēt de hiſq̄ accipe potuimus ſi per nos non ſtetiſſet qđ intelligentes et deſides valde terrere deberet. ¶Oratio.

Domie ieſu xp̄e q̄ iuſſiſti ⁊ lūbos reſtringere: ⁊ lucernas ardentes tenere tuipſe lūbos nr̄os precinge vt nulla nobis dn̄et iniq̄tas ⁊ ad nullū declinem⁹ pctm̄: lucernas nr̄as tuipſe fac ardere: ardentesq̧ cuſtodi vt nō refrigeſcat nr̄a charitas: ſed ſp̄ ad tuā iuſticiā faciendā oīs nr̄a cogitatio: locutio ⁊ opatio dirigat. Fac me dn̄e vigilāter ⁊ ſolicite aduentum tuum expectare: vt letus te ſuſcipiens ad gaudia eterna valeam te miſerāte peruenire. Amen.

¶De decē virginib⁹. Ca. xlviij.

A Math. xxv. Judicādorum vniuerſitas. Stat⁹ tres.

Poſtq̄ dn̄s oſndit q̄dā ancedētia iudiciū ⁊ monuit ad vigilādū: ɔ̄ſr deſcribit ipm iudiciū: ⁊ q̄ vniuerſitas iudicāda diſtinguit i tres ſtat⁹. ſ. actiuoꝝ: ɔ̄tēplatiuoꝝ ⁊ plātoꝝ: iō tres ponit parabolas ad iſtas tres ptinētes. Pria eſt de decē v̄ginibus ⁊ ptinet ſpāľr ad ɔ̄tēplatiuos: v̄ginitas eñi vitā ɔ̄templatiuā ſigt̄: q̄ caſtitas mentem ſ' carnalib⁹ eleuat: ⁊ ſic ad ɔ̄templationeʒ v̄itatis diſponit: numer⁹ aūt denari⁹ vniuerſitatē ɔ̄tēplatiuoꝝ ſigt̄ q̄ numeri ſolū vſq̧ ad decē ꝓcedūt: vel decē ꝑp̄ opeꝝ legis obſeruātiā. Nihilominus tñ ad oēs genus hoīʒ pōt hec parabola referri. Et p̄rlo circa vitā ɔ̄templatiuā: ⁊ ɔ̄ſr etiā alioꝝ ponit meritū ⁊ demeritū: ſcđo examinatiōis iudiciū. Optat q̄ppe dn̄s vt nos cū venerit inueniat p̄paratos: vt cū eo ianuā celeſtis regni intremus: ⁊ ne excludamur in ꝓuidentia fatuitatꝭ ⁊ claudat ianua ſpōſi celeſtis: vn̄ vigilare opʒ q̄ neſcimus q̄n ſpōſus veniet. Et cur ſit op⁹ vigilare docet: ⁊ ad hoc parabolā de decem v̄ginibus inducit.

Virginib⁹ ſimilis eccleſia.

(Sile eſt regnū celoꝝ). i. pn̄s eccľia militās ſpāľr q̄tū ad ſtatū cōtēplātiū: ⁊ nihilominus quātū ad ſtatū alioꝝ (decē v̄ginibus ɔ̄tinentibus q̄ruʒ q̄nq̧ erāt fatue) q̄ vanitati q̄nq̧ ſenſuū ſeruierunt ⁊ opa ſua bōa de gn̄e nō ad finem debitū ordinātes ꝓpriā gloriā ⁊ fauorem ſeu laudem hoīm vel q̄ſtū p̄ncipaľr in eis intenderūt (⁊ q̄nq̧ prudentes) q̄ v̄itati ꝑ eternis ſeruierūt ⁊ opa ſua bona ad finem debitū. ſ. ad gľiam dei principaľr: ⁊ ad perfectionem ſui: ⁊ ad edificationem proximi ɔ̄ſr ordinauerunt. His recte eccľia ſilis perhibet q̄ in ea boni ⁊ mali religioſi: ⁊ ſuperſtitioſe ɔ̄uenientes permittim ɔ̄tinent: q̄ per q̄nq̧ prudentes ⁊ per q̄nq̧ fatuas v̄gines: ꝑ q̄nq̧ partitā ſenſuū ɔ̄tinentiā ac carnis illecebris et voluptatib⁹ ſignificātes intelligūntur. Quicūq̧ eñi opera ſua bona ꝑ vana gľia vel q̄ſtu faciūt fatui q̄dem ſunt ⁊ ſi prudentes eſſe videant. Inde eñi ⁊ v̄gines dn̄r: q̄ bona operant: et boni ab hoibus vident. Sunt eñi in actiōe v̄gines: ⁊ intentiōe corrupti: q̄ bona q̄ agūt nō caſta ⁊ ſincera intentiōe faciūt: ⁊ merito dn̄r v̄gines fatue: q̄ bonū opus de gn̄e perdūt ꝓpter defectū intentiōis recte: magna q̄ppe fatuitas eſt difficilia ⁊ ardua aggredi ⁊ ſuſtinere ſine fructu ⁊ vtilitate: magna eñi fatuitas ē ieiunare: vigilare: carneʒ affligere: orare: ⁊ ſilia facere ⁊ nullā aliā mercedem niſi vanā gloriā expectare. de talib⁹ eñi dn̄s ait. Receperūt mercedem ſuā: prudētes v̄o totā intentioneʒ ad deū referūt: ⁊ ꝑ operib⁹ ſuis a deo eni ſoli placere cupiūt mercedē recipiūt prudentis q̄ppe magna eſt ex modicis magna ⁊ ex tp̄alibus acq̄rere ſempiterna. Et in his diuidit totus mundus: ⁊ tota fideliūʒ multitudo q̄ vt dicit Hiero. Sācta eccleſia virgines prudentes hʒ ꝑ deo bn̄ operātes ⁊ fatuas vana gľia laborātes: videat ergo vnuſq̧ſq̧: vt bonū op⁹ bn̄ ⁊ bona intentiōe faciat: q̄ nō bonū facere: ſʒ bn̄ facere laudabile eſt: nō eñi v̄blis meremur: ſʒ aduerbūs. i. nō in eo q̄ aliq̄d facimus. hec Hiero.

Virgines duplices. Hiero.

C oleū lāpadum

Omnes v̄o accipientes lāpades ſuas. i. opera bōa de genere (exierunt obuiam ſpōſo et ſponſe; ad hoc enim debet ordinari exercitium vite nr̄e: vt hō poſſit ſecure ⁊ decenter chriſto ad iudiciū venienti obuiare (Sʒ q̄nq̧ fatue acceptis lāpadibus). i. operibus ſuis (non ſumpſerunt oleuʒ ſecum). i. nō habuerunt ſpūale gaudiū qđ orit ex operib⁹ bōis ꝓpter deū factis: ⁊ hoc ꝑp̄ defectū recte intentiōis. vt eñi dt̄ Aug. Qui nō ꝓpterea gaudet: q̄ intriſec⁹ deo placet nō hʒ oleū ſecū (prudētes vero acceperūt oleū in vaſis ſuis). i. intra ɔ̄ſciētias (cū lāpadibus). i. cum bonis opibus: hoc eſt vt dicit Augu. Letitiā bonoꝝ operū in corde atq̧ cōſcientia poſuerūt: q̄ propter rectitudineʒ intētiōis gaudēt in dn̄o de ſuis operib⁹ bonis: dī: auteʒ gaudiū iſtud oleū q̄ nutrit ⁊ fouet charitatis ignē: et hoc e q̄ aliq̄s delectat i ope fortius ⁊ melius opat ⁊ per ɔ̄ſequēs diſponit vt ei maior: charitas īfundat: oēs q̄ppe virgines tā fatue q̄ prudētes acceperunt oleū in vaſa cū lāpadibus: fatue aūt ſolū in lampadibus nō in vaſis: ita qđ vaſa habuerunt vacua: ſic in eccleſia quidam accipiūt oleū in lāpadibus quaſi videant ab hoib⁹ boni: interi⁹ aūt ſunt bonitate vacui ⁊ mali. Morā aūt faciente ſponſo). i.

Augu.

Augu.

oleū in lampadib⁹ ⁊ i vaſis.

xp̄o differẽte iudiciũ ſcꝫ donec impleať nu mer⁹ electoꝝ(dormitauerũt oẽs) q̄tũ ad lãguorẽ corporis ⁊ dormierunt) q̄tum ad ſõnũ mortꝭ: vel dormitauerũt ꝑ inertiã et negligẽtiã. vñ Chri. Tardãte ↄſummatio ne ſeculi nõ ſolũ pctõres: ſꝫ iuſti ⁊ ſpũales ad negligẽtiã ſunt deuoluẽdi: ⁊ ad carna lia delectamẽta trãſituri: vt impleať illō p̄s. Saluũ me fac de⁹ q̄m defecit ſctũs q̄m diminute ſunt ṽitates a filijs hoĩm. Et bñ ↄparať mors ſomno: q: a morte erit ad vitam excitatio. Deinde ponunť examinationes iudicium circa p̄dicta opera cõtẽplãtiũ ⁊ alioꝝ dum dr(media aũt nocte) i. ſubito nullo ſciẽte aut ſpectãte: q: dies dñi ſicut fur ita in nocte veniet: nã q: tp̄s iudicij ẽ nobis occultũ: iõ ſignať ꝑ mediã noctẽ: q: illa q̃ fiũt nocte media ſũt hoib⁹ occulta(clamor fact⁹ eſt) tubãtiũ ãgeloꝝ excitãs mortuos ⁊ cõuocãs ad iudiciũ. O q̄t⁹ clamor: q: nõ erit ala ita alte in celo: nec ita ꝓfunde i iferno: nec corp⁹ i ſepulchro q̄d nõ audiat hũc clamorẽ ⁊ ↄtremiſcat. ad literã media nocte ſm quoſdã fiet iudiciũ qua angel⁹ egyptũ deuaſtauit ⁊ dñs ifernũ ſpoliauit: eadẽq̧ hora electos ſuos de hoc mũdo deliberabit: ſꝫ ſm alios de die celebrãdũ ẽ: q: nox illa ſicut dies illuminabiť. (Tũc ſurrexerũt oẽs ille ṽgines fatue ⁊ prudẽtes: q: ſ. boni ⁊ mali reſurgẽt vt i iudicio appareãt: ⁊ ornauerũt lãpades ſuas. i. aptauerũt rõnes opeꝝ ſuoꝝ reddẽdas cogitãdo ⁊ nũerãdo apd ſe opa ſua ꝑ quibus expectabãt remuneratiõnẽ: iſte ei ornat⁹ nõ eſt ali⁹ niſi recurſus ad mẽtẽ co gitãdo de iuſtitia opeꝝ ſuoꝝ ⁊ bõitate circũſtãtiaꝝ ac reddẽda rõne eoꝝ: hoc enim cõe eſt fatuis ⁊ prudẽtib⁹ ſed in fatuis eſt vana fiducia: i prudẽtib⁹ ṽa. Ad veritatẽ q̄ppe ornat⁹ lãpadis tria exigunť: vcꝫ claritas vitri: i quo ſignificať puritas q̄ ad ſeipſum: plenitudo olei in quo mia ad proximũ: inflãmatio ignis: in quo fides cum dilectiõe ad deũ: q̃ oia in prudẽtib⁹ ſunt: ⁊ in fatuis deficiũt. Sed fatue ſua fiducia decepte dicũt ſapiẽtib⁹(date nobꝭ de oleo vr̃o). q. d. Juſtitia vr̃a ſufficiẽs ẽ vos glĩficare: ⁊ nos excuſare: excuſetꝭ ḡ nos vel ſtãtis teſtimoniũ de opib⁹ nr̃is q̃ vidiſtis: q: cõtinẽtes ⁊ fideles(q: lãpades nr̃e extinguunť). i. opa nr̃a q̃ videbãť nobis lucere: ⁊ clara hoib⁹ foris appere i aduẽtu iudicis intus obſcurãť: q: oleo vere glorie intentiõis recte ꝑuanť. Nã ſm Aug. quoꝝ fctã aliena laude fulciũť eadẽ ſubtracta deficiunt. (Rñderũt prudẽtes dicẽtes. Ne forte nõ ſufficiat nobis ⁊ vobis). Jſta petitio vana: ⁊ rñſio negatiua ſignat q̧ null⁹ tũc ad aliũ q̄ſtũcũq̧ iuſtũ poterit ꝓ auxilio ꝓ̃do accurrere: nec aliq̄s q̄ſtũcũq̧ iu-

ſtus poterit aliũ iuuare: ſꝫ vix ſibi ſoli ſufficit ſua iuſticia. vñ Aug. Unuſq̧ꝗ ꝓ ſe rõnẽ reddet nec alieno teſtimonio q̄ſq̧ adiuuabitur apud deũ ⁊ vix ſibi q̄ſq̧ ſufficit vt ei teſtimoniũ ꝑhibeat cõſcia ſua. vñ ⁊ Hiero. hec nõ de auaritia ſꝫ de timore dicunt: q: vnuſq̧ꝗ de opib⁹ ſuis mercedẽ accipiet nec pñt in die iudicij alioꝝ ṽtutes alioꝝ vitia ſubleuare(ite potius ad vẽdẽtes et emite vobis). q. d. ſm Aug. crimẽ eoꝝ ↄmemorãdo videam⁹ nũc q̧ vos adiuuẽt qui vobis laudes vẽdere ↄſuerũt ⁊ vos i errorẽ iducere vt nõ corã deo ſꝫ ab hoib⁹ glĩã q̄rereť. Exprobratio ẽ fatuitatis p̄terite i hoc q̧ bõa opa de gr̃e dedeřt ꝓ fauore laudis hũane: q: vẽditores ſũt adulatores. q. d. eis. Cõſiderate q̄d valuit vobis ꝓ tali fauore ↄtineť viuere. (Dũ ãt irẽt emere) tropice loq̇ť. i. ſi adhuc viuerẽt ⁊ inuenirẽt irẽt emere i q̃ ipliceť q̧ remanet affect⁹ ⁊ habitus vanitatis p̄terite. i. ſm Aug. dũ iclinarẽt ſe i ea q̃ foris ſunt ⁊ ſolida gaudia req̄rerẽt(venit ſpõſus). ſ. ille q̄ iudicat. i. xp̄s: vt remunerationẽ bonoꝝ faciat(⁊ q̃) per opa charitate formata pata erãt. ſ. prudẽ dẽtes ṽgies q̄b⁹ ꝑꝫ Aug. Bonũ teſtimoniũ corã deo ↄſciẽtia ꝑhibebat itrauerũt cũ eo ad nuptias. ſ. ad celeſtis regni glĩã ⁊ fatuis excluſis ⁊ ad penã relictis(clauſa eſt ianua). i. adit⁹ ad regnũ celoꝝ q̄ nõ eſt alicui poſſibilis poſt iudiciũ. Janua inq̄ triplex ẽ. ſ. mie ad idulgẽdũ q̃ mõ oib⁹ apitur: gr̃e ad merẽdũ q̃ mõ oib⁹ offerť: glorie ad intrãdũ q̃ mõ oib⁹ penitẽtib⁹ reſerať: ergo clauſa ẽ excluſio reprobis: icluſio electis: opib⁹ ↄſummatis. Nõ eĩn vt ait Au. poſt iudiciũ pꝫ p̄cũ aut meritoꝝ loc⁹: vñ ⁊ Chri. ita ẽ terribile illō iudiciũ vt nec innocẽtia ſibi ↄfidat. Tãt⁹ timor erit olim ẽt ſanctoꝝ vt nemo ſperet ſe iuſtũ inueniẽdũ ſꝫ adhuc timeat ne forte re⁹ exiſtat. Quõ ḡ ꝓ pctorib⁹ tũc itercedãt ſancti cũ timeãt ipſi de ſe? Nã ſicut tp̄s mie iudiciũ nõ recipit: ſic ⁊ tp̄s iudicij miam nõ recipit: vbi ãt locũ mia nõ hꝫ nec intercessio valet. vbi etiã Gre. O ſi ſapere in cordis palato poſſit: q̄d ammirationis hꝫ q̄d dr venit ſponſus: q̄d dulcedinis(intrauerunt cũ eo ad nuptias) q̄d amaritudinis ⁊ clauſa eſt ianua. Tũc regni ianua lugẽtib⁹ clauditur q̃ mõ q̄tidie penitẽtib⁹ apiť: q: neq̧ tunc veniã iuenit q̄ mõ tp̄s veniẽ aptũ pdit. Jbi a dño nõ p̄t mereri q̧ petit q̄ hic noluit audire q̄d iuſſit. hec Gre. (Nouiſſime) ꝑ nimis tardã ⁊ infructuoſam penitentiã(veniunt ⁊ reliq̃ virgines dicentes. Dñe dñe aperi nobis) ꝑ hoc q̧ vocãt eũ dñꝫ ſignificať q̧ crediderũt in xp̄m. vñ Chriſ. Egregia q̄dẽ i dñi appellatiõe ↄfeſſio idẽq̧ repetitũ iudiciũ fidei ẽ. Sꝫ q̄d ꝓdeſt voce in

Augu.

Hiero.

Augu.

Augu. virginũ prudẽtis.

Augu. chriso. timor olim in dicio vbi nulla intercessio.

Grego.

chriso.

uocare ſi opib⁹ negeo? nō humanis ꝟbis hec agunt: ſʒ ꝯſciētie ſibi loquunt: ⁊ q: fides eaꝝ fuit informis. ⁊ ſm Aug. Magna ei⁹ ſeueritas poſt iudiciū: cui⁹ añ iudiciū ineffabilis miſa ꝓrogata eſt: iō (rñdēs ait. Amē dico vobis neſcio vos). i. nō cognoſco. ſ. notitia approbatiōis qua ſoli electi a deo cognoſcunt. q. d. Iō vos deſero q: vite meritū i vobis nō cognoſco. Neſcit eas ⁊ et repellit: q: ſm Aug. nō intrat in gaudiuʒ ei⁹ q̄ corā deo ſʒ vt placeāt hoib⁹ viſi ſunt aliqd ſm ꝓcepta ei⁹ operari. In fine aūt i tentā cōcluſionē infert ad noſtrā inſtructionē di. (Uigilate itaq3) ad habēdū fidē charitate formatā ⁊ vos ad mortē ⁊ iudiciū ſolicite parādo anq̄ veniat ſpōſus vos ad hoc ſubito vocādo (q: neſcitis diē neq3 horā) mortis vel iudicij ſʒ de vtroq3 incerti eſtis. Ecce quo ꝑabola tēdit: vt q: ignoramus diē iudicij ⁊ ēt mortis nr̄e dubie ſolicite teſtimoniū bone ꝯſciētie nobis ꝓferem⁹: ne ſi iudex nos iueniat iparatos cuʒ fatuis ꝟginib⁹ foris remaneam⁹. Singulorꝝ em̄ diſcutient act⁹ accuſante vel excuſante ꝯſciētia vnūquēq3. vn̄ Hier. Ex hoc aūt q. iſert vigilate itaq3 q: neſcitis diē neq3 horā: intelligunt vniuerſa q̄ dicta ſunt eē pmiſſa: vt q: ignoram⁹ iudicij diē ſolliciti nobis lumē bonoꝝ operū ꝓparem⁹: vigilia em̄ op⁹ eſt mētis añ mortē corpis. Ut autē dicit Aug. nō ſolū illi⁹ vltimi tpis q̄ ventur⁹ eſt ſpōſus: ſed ſue quiſq3 dormitionis diē ⁊ horā neſcit. Quiſquis aūt paratus eſt vſq3 ad mortē q̄ oib⁹ debet paratus inueniet etiā cū illa vox media nocte ſonuerit qua oēs euigilaturi ſum⁹. Itaq3 vt dt Chri. reuocem⁹ ad mēoriā exēplū qḋ d ꝟginib⁹ refert q̄ excluſe ſūt a thalamo ſpōſi ꝓpter olei defectū. Ponam⁹ noſmetipſos i illis q̄ excludūt: ⁊ ide q̄s dolor: q̄ pena ſit ſi cogitem⁹ poſſe ēt nos eadē pati cū negligimus. Eſt ne aliq̄s ita lapide⁹ q̄ hoc exēplo nō moueat ⁊ tieat ne ſilia icurrat? hec Chri. Igit vigilem⁹ ⁊ opa lucis agētes in vigilia hui⁹ vite ornem⁹ lāpades nr̄as ⁊ opa: vt hn̄tes oleū ac gloriā ⁊ gaudiū i cōſciētijs nr̄is ꝓparati itrem⁹ cū ſponſo ad nuptias regni celeſtis. vn̄ dicit hic Chriſ. q̄ iudei exituri de egypto expediti ⁊ ꝓcincti agnū iuſſi ſunt mūducare ⁊ ad eūdē parati oſtendentes nobis qm̄. quicūq3 noſtri agni euchariſtiā mādu cāt: ita dn̄t eē expediti q̄ſi quotidie exituri de mūdo. Ad hoc ergo tēdit ꝑabola vt ad futura oculos cordis apiam⁹: mala euadam⁹ deſerēdo culpā bona ꝓmereamur ſectādo iuſtitiā: ⁊ cū ol diligētia q̄tidie expectem⁹ dn̄i aduentū cuius neſcim⁹ diē neq3 horā. vbi Greg. Q: poſt pctā de⁹ penitentiā ſuſcipit: ſi ſciret q̄ſq3 de ꝓſenti ſeculo quo tpe exierit aliud tp̄s voluptatib⁹ atq3 aliud penitētie aptare potuiſſet. Sʒ qui penitēti veniā ſpōdet peccāti diē craſtinū nō pmiſit. Semꝑ ḡ extremū diē debem⁹ metuere quē nūq̄ poſſumus ꝓuidere. Illa hora eſt nr̄i exit⁹ ſꝑ intuēda: iſta redēptionis āmonitio añ mētis oculos eſt ſꝑ ponēda qua ait: vigilate q: neſcitis diē neq3 horā. hec Greg. Illi ergo q̄ expectāt vt in vltima hora conuertantur falli poſſunt: qui vero in bono perſeuerant falli nō poſſunt. Oia em̄ hō in eo iudicat in quo inuenit: ⁊ ergo nunq̄ niſi in bono iudicātur q̄ ſꝑ in bono inueniunt. Igit vt ait Richar. debet aia ꝑfecta ⁊ aſſidue ſum morū cōtēplatiōi dedita oi hora ꝑegrinatiōis ſue terminū ⁊ ergaſtuli hui⁹ egreſſū cū ſuo deſiderio expectare ⁊ ad illō diuine ꝯtēplatiōis ſpectaculū quod i futura vita ſperamus animū ſuū ſuſpēdere et in eiuſmodi expectatiōe vehemēti dſiderio anhelare: vt id quod interim videt ꝑ ſpeculum et in enigmate mereatur facie ad faciem videre.

Nescio vos.

Augu.

Cōſciētie teſtimoniū Hiero.

Chriſo.

Exhortatio.

Chriſo.

Parabole intētio.

Grego.

¶Oratio.

Domine ieſu xp̄e ſponſe bone da mihi cū ꝓudētib⁹ ꝟginib⁹ bona opa ⁊ itētiōe recta facere ac i eis vigilāter ꝑſeuerare vt paratus iuētus ad nuptias tuas valeā gaudēter itrare: peto dn̄e vt notū facias mihi finē meū anq̄ vēiat: ⁊ ne me añ finiri ſinas q̄ peccata mea dimittas: vt in hora exitus mei vitio diuia ſuꝑ me nō veniat: ⁊ ptās tenebraꝝ mihi non occurrat nec noceat ſʒ talē me dies examiatōis reddat: q̄lē me fons regn̄atiōis exhibuit. A.

¶De talētis ⁊ bonis a dn̄o ſeruis traditis. Capi. xlix.

Subiungit ſecūdā parabolā de talētis q̄ ſpālr ꝑtinet ad ꝓlatos: q: ſʒ oēs maxime th̄ prelatos iducit vt vigilātes gratijs ⁊ donis a deo receptis bn̄ vtant ad dei gl'iaʒ ⁊ ſui ꝑfectiōeʒ ⁊ ꝓximi edificationem: ⁊ fructum afferāt exēplo ſeruoꝝ q̄ de talētis lucrati ſunt: ⁊ a domino veniēte remunerati: nec abſcondant in terra vel ſudario pretij: nec abſcondant in terra vel ſudario pretij dictis vtēdo ad mūdi gloriā vel tpale lucrū ſeu carnale cōmodū: ne vt ſeru⁹ piger ⁊ torpēs dānetur ac foras extra cōuentuʒ ſctōꝝ in tenebras exteriores ⁊ infernales eijciant. Et primo circa ſtatū ꝓlatoꝝ ſpālr ⁊ nihilominus aliorū deſcribit meritum ⁊ demeritū ꝓprie actionis: ſecūdo indiciuʒ diſcretiōis: iō dicit dico vobis vt vigiletis bn̄faciēdo ⁊ i bonis perſeuerādo; quia ne-

A mathe. xxv. ⁊ lu. xix.

ſcitis aduētū ſpōſi ⁊ iudicis: ſicut hoīs pegre pficiſcētis incertus eſt reditus ſeruis ſuis:ſpōſus em̄ pdict⁹ ſicut hō pegre pficiſcēs ſm corp⁹.ſ.ad celeſtē patriā carnem nr̄am portās:peregrinatio em̄ fuit celū carni:vel q: a nobis non vr̄ in pn̄ti (tradidit ſeruis bona ſua).ſ.v.talenta:duo ⁊ vnū ad fructificādū(vnicuiq; ſꝫ ppriā v̄tutem).ſ. ſuſceptiuā ne quē grauaret nec cuiq; deficeret.Et eſt argumentū idē q deus nō pcipit impoſſibile(⁊ pfect⁹ eſt ſtatim)liberā eis ptātē operādi pmittēs(abijt aūt) p affectū volūtatis(q.v.talenta acceperat).i. donū.v.ſenſuū ⁊ exteriorē ſcientiā.v.ſenſibus acqſitā(⁊ opat⁹ eſt i eis)p exercitiū exterioris opis(⁊ lucratus eſt alia.v.)q: merita ſua multiplicauit ex creaturis creatorē:ex corpalib⁹ ſpūalia:ex tpalib⁹ eterna cognoſcēs:ac fructū edificatiōis i primis faciens(ſilr q duo acceperat).ſ. intellectū ſcripture ⁊ opatiōis(lucratus eſt alia duo) ſ.bonū ſapiētie a ſe diffundēdo i primū p v̄ba pdicationis:⁊ bonū opatiōis: p exemplū edificationis(q aūt vnū acceperat).ſ. ſolā itelligentiā ſcripture(abiens fodit in terra)curuitate terrene intētiōis ⁊ carnalis actiōis(⁊ abſcōdit pecuniā dn̄i ſui)ſine edificatiōe primi.Gre.Talētū i terra abſcōdere eſt acceptū igeniū i terrenis actib⁹ iplicare ⁊ nō lucrū ſpūale qrere.In his g tribus ſeruis ſignr̄ oīa gn̄a hoim quibus cōpetit negotiatio actiue vite.ſ.iperfecti ⁊ mali pfecti:iperfecti q: plurib⁹ idigēt deſignāt in illo q accepit.v.pfecti i illo q accepit duo:mali i eo q accepit vnū.Illi aūt duplicāt talēta q ex eis faciunt opa bona:illi v̄o abſcōdūt q otioſe viuūt vel ex eis tpalia tm̄ lucra querūt.Examiatiōis iudiciū circa pdicta ponit cū dr̄(poſt multū tpis) ſcꝫ i ſcdo aduētu(venit dn̄s ſeruoꝝ illoꝝ) reqrens a ſingulis de cōmiſſo rōnē exqrēs merita ⁊ exigēs qd tradidit cū vſura.Quid quiſq; accepit cōſideret:⁊ qd lucrū de acceptis reportet pēſet.(Et accedēs q.v.talenta acceperat.i.pparās ſe ⁊ ꝯfidēs de reddēda rōne(obtulit alia.v.talēta:⁊ q duo acceperat obtulit alia duo)multiplicata em̄ talenta ſunt multiplicata merita q offerunt cū a deo acceptant(obtulit inq; di.dn̄e qnq; vel duo talēta tradidiſti mihi) confitet gratifice ⁊ totū ei deputat:q: ab ipſo accepit(ecce alia.v.vel duo ſuperlucrat⁹ ſuꝫ).i. multiplicata ſunt merita ⁊ gr̄a tua cū vſu liberi arbitrij.Et ait illi vtriq; dn̄s eius. (Euge)qd ē iteriectio gaudētis.i.ſꝫ Chri. Bn̄ ſit tibi ſerue p ppriā hūiliationē q ad teipm̄ bone per diuinā aſſimilationē quo ad deū ⁊ fidelis per vtilē diſpēſationē quo ad primū:vel(bone ⁊ fidelis) qrēs in actibus ſuis gl'iam dn̄i ſui nō ſuā(q: ſup pauca fuiſti fidelis).ſ.ſup bona vite pn̄tis(ſuper multa te ꝯſtituā).ſ.bona vite ſequentis de qbus ps.di.Quā magna multitudo dulcedinis tue dn̄e quā abſcōdiſti timētib⁹ te. ps. xxx

vn̄ Chri. pauca ſunt q in hoc ſeculo nobis pſtāt:multa q i illo ſeruāt. Chri.

Et Hier.Oia q in pn̄ti habem⁹ lꝫ magna videant ⁊ plurima:tn̄ cōparatione futuroꝝ parua ⁊ pauca ſunt(intra i gaudiū dn̄i tui) ⁊ ſuſcipe q nec ocul⁹ vidit:nec auris audiuit nec i cor hoīs aſcendit.⁊ bn̄ dicit(intra)vt ex oī pte gaudiū ſurſum:ex viſione dei deorſum:ex cōſideratione inferni interi⁹: ex gloria cōſcientie exteri⁹:⁊ decore oīs creature. Hiero.

B Gaudium ſaluatoꝝ.

Glorioſe cōſummatio curſu certaminis i gaudiū dn̄i ſui intrabit q centū milib⁹ pdicās vel vnā aīam lucratam dn̄o ſuo reportauerit:nec iō minus gl'ioſe ſi nullā dn̄o mō fideliter p poſſe faciat qd faciendū eſt:p ſalute nēpe miles ſtrenuus in certamine cōmendat ſi cōſtanter ⁊ legitime certauerit etiā ſi dn̄o ſuo triumphū nō obtinuit:ſic ⁊ doctor gentiū repoſitam ſibi hr̄e coronam iuſtitie gloriabat nō min⁹ q̄ ſi oēs quos ꝯuerterat in vera fide ⁊ vnitate ſancte matris eccl'ie pſtitiſſent.)Accedēs aūt q vnū talētū accepat ait.dn̄e ſcio q: hō dur⁹ es) grauiter puniēs delinquentes(metis vbi nō ſeminaſti ⁊ cōgregas vbi nō ſparſiſti.) Seminat deus notitiā in pdicatione veritatis:ſparget v̄tutes in exemplo bonitatꝭ metit g vbi ſemē legis vel euāgelij nō miniſtrauit ⁊ colligit vbi bonitatis exēpla in prib⁹ veterꝭ vel noui teſtamēti nō ſparſit. In platis etiā eccleſie nō ſolū reqrit bona in pſona ppria:ſꝫ etiā i aliena.ſ.in ſubditis eoꝝ:q: eoꝝ offm̄ eſt alios ⁊ maxie ſubditos iducere ad bonū(⁊ timens).ſ.aggredi altioris vite ſtatū ne ipe pclitaret querēs ſalutē alioꝝ(abſcōdi talētū tuū in terra)hoc ē nō ſuꝫ vſus notitia mihi data pp eterna:ſꝫ pp terrena(ecce habes qd tuū eſt).q.d.ſufficit mihi q: tēui qd habui nec alijs miniſtraui.Iſte timor ſerui pigri nō eſt niſi puſillanimitas bn̄ agēdi. vt aūt dicit Chri.Et ſi talētū nō pdidit re⁹ tn̄ eſt dāni:ſicut q cā ſeminādi ſemē accipiēs tpe ſeminatiōis nō ſemiauerit dn̄o ſuo dānū fecit:⁊ ſi ſemē nō pdidit q̄tū poterat lucrū facere ſi oportuno tpe ſeminaſſet. Puſillanimitas. Chri.

(Rn̄dēs aūt dn̄s dixit ei ſerue male)pp calūniā reſpectu dn̄i(⁊ piger)in multiplicatione reſpectu proximi(ſciebas q: meto vbi non ſemino)multo magis vbi ſemino(⁊ congrego vbi non ſparſi) multo magis vbi ſparſi.q.d.p omiſſiōe v̄itatis ⁊ v̄tutū indico illos qbus nō pdicaui:nec exēplū bonitatis ppoſui:ergo multo magis te cui talētū noticie mee ad negociādū cōmiſi ⁊ ex hoc te accuſo q te excuſas.(Oportuit g)

ad tuū meritum ⁊ ad alioꝝ cōmodū (te pe
cuniā meā).i.ſermonē vel legē dare gratis
ad mēſam.i.ad alioꝝ refectionē internam
(et cōmittere nūmularijs).i.auditoribꝰ q̄
qđ audiūt operant̄: vel potiꝰ docere alios
q̄ poſtea alijs miniſtrarēt (⁊ ego veniens)
ad diſcutiendū merita (recepiſſeʒ qđ meū
eſt cū vſura).i.te ⁊ ipſos quos mihi acq̄ſi-
uiſſes: hec em̄ eſt vſura ſpūalis.ſ.lucrū ala
C rūʒ que maxime placet deo. (Tollite itaq̧
Talentuʒ male creditum. ab eo talētū).i.donū ſibi traditum ſcʒ na-
turalis ingenij vel notitie ⁊ loquit̄ ꝑmiſſi
ue: q: dn̄s auferri ꝑmittit intelligētiā vel
ꝑ vitia vel ꝑ demones qn̄ hō infatuat̄ i eli
gēdo malū: vel infatuat̄ ꝓpter ſciētie abu
ſum: vel nō recipit mercedē: ſʒ penā: q: bo
na diuinituꝰ collata nō cedēt male operan-
tibꝰ vel otioſis ad gloriā: ſʒ magis ad ↄfu
ſionem (⁊ date ei q̄ hʒ.x.talēta) q: dānatio
reproboꝝ cedet ad gloriā electoꝝ ſm̄ illđ.
Letabit̄ iuſtus cū viderit vindictam: ex q̄
ptʒ ꝙ nō ꝑmittit deus fieri maluʒ: niſi in-
de eliciat aliqđ bonū: iuſſit aūt potiꝰ dari
illi q̄ habebat.x.q̄ʒ illi q̄ habebat.iiij. quia
minus habuit q̄.v.acceperat q̄ʒ q̄ duo: per
v.em̄ ſignificat̄ exterioꝝ ſciētia ſm̄.v. ſen-
ſus: ſʒ per duo oꝑatio volūtatis ⁊ itellectꝰ:
oportuit ergo illi q̄ habuit exterioꝝ ſcien-
tiā ⁊ adminiſtrationē dari intellectū inte
rioꝝ q̄ per vnum intelligit̄ talentum (omi
em̄ hn̄ti) ⁊ bene vtenti (dabit̄) incrementū
eiꝰ qđ hʒ (⁊ abūdabit) habēti em̄ ſolicitu-
dinē miniſtrādi v̄bū dei dabit̄ gr̄a (⁊ abū
Habēti dabit̄. dabit) in efficaci doctrina. Item (habenti)
charitatē (dabit̄) augmētum charitatis (et
abundabit) vſq̧ ad perfectionem. Itē ha-
benti meritū dabit̄ p̄miū ⁊ abundabit: q:
remunerabit̄ ſupra cōdignū. Augetur em̄
gr̄a ei q̄ laborat in ea: naʒ laborādo meret̄
augeri: et ei q̄ reperit̄ in gratia dabit̄ glo-
ria ⁊ abundabit: nō ſolum de ſua ⁊ alioruʒ
glorificatione: ſʒ etiā de impletione iuſti-
tie in maloꝝ reprobatione. (Ab eo autē q̄
nō hʒ) ſtudiū vel charitatē ⁊ bonum doni
collati vſum (⁊ qđ videt̄ habere) naturali
ingenio vel ſtudio literarū ac donum ſibi
collatū (auferet̄.) Item ei q̄ nō hʒ fidē: vt i
deo nō credenti etiā qđ videt̄ habere.ſ.le-
gis ſcientiā auferet̄ ab eo. Item ei qui in
morte nō inuentus fuerit in gr̄a bona na
ture ⁊ gr̄e cedēt ei ad penā. Ut auteʒ dicit
Augu. Aug. Omnis res q̄ dāda nō deficit ſi habet̄
⁊ nō dat̄ nō habetur qūo habenda eſt: ⁊ vt
ibidē dicit; dare hn̄ti fuit mie: auferre nō
habenti iuſtitie: prudēter ergo et fideliter
laborātem ad bonuʒ vſum in dei munere
Grego. habentem ampliori gr̄a dn̄s donat ⁊ otio
Charitatis bonus. ſectātem ac munere dei nō bene vtentem
eo qđ dederat priuat. vn̄ dt Gre. ꝙ quiſq̧
charitatē hʒ etiā alia dona percipit: q̄ſq̧

charitatem nō hʒ etiā dona q̄ percepiſſe vi
debat̄ amittit. Deinde inutilem ſeruū ta-
D Hiero. lento priuatū iubet mitti in tenebras exte
Tenebre exteriores. riores.i.corporales: q: vt ait Hier. Dn̄s lu
men eſt q̄ ab eo foras mittit̄ caret lumine.
Exteriores tenebre ſunt corporis: interio-
Greg. res ſunt male aīe. vn̄ Greg. Interiores te-
nebre ſunt cecitas mentis exteriores eter-
na nox dānationis: q̄ ergo hic ſponte ceci-
Raba. dit in cecitatem mentis illic proijcietur in
noctem dānationis. vn̄ ⁊ Raba. ꝑ penā in
exteriores tenebras cadit q̄ ꝑ culpā ſuam
ſpōte in exteriores cecidit: ibi coactus pa-
titur tenebras vltionis q̄ hic libenter ſuſti-
nuit tenebras voluptatis. hoc Raba. (Ibi
erit fletus) proueniens ex fumo caloris (et
ſtridor dentiū) ex paſſiōe frigoris: vel (fle-
tus ſtridor dentiū).i.dolor mentis ⁊ corpo
ris: ⁊ ad iſta reducit̄ oīs pena infernalis:
ecce q: nō ſolū qui mala operat̄: ſed ei qui
bona nō facit vltima pena punit̄: pn̄t etiā
per.v.talenta intelligi bona nature: bona
gratie: bona ſciētie: bona potētie: et bona
opulentie: ⁊ dicunt̄ talēta: quia per bonū
vſum taliū pōt hō ſibi acq̄rere celeſte pre-
miū: ⁊ aliqui habent oīa iſta a deo collata:
alij plura iſtoꝝ: alij vnū tm̄: aliqui etiā ſūt
qui talenta multiplicāt ⁊ gemināt bn̄ vtē
do p̄dictis ad ſui ꝑfectionē ⁊ ꝓximi edifi-
cationē: alij abſcōdunt in terra q̄ vtunt̄ ad
E mūdi gloriā ⁊ lucra tꝑalia. De eodē quoq̧
Hois nobilis parabola. Luc. ponit parabolā de hoie nobili.ſ. xp̄o
qui nō ſolū ſm̄ diuinitatē verūetiā ſm̄ hu
manitatē ex nobili genere ortus eſt: q: ſm̄
diuinitatē dei patris ⁊ ſm̄ humanitatem
dauid regis filiꝰ (q̄ abijt i regionē lōgin-
quā) aſcendens in celū empireū (accipere
ſibi regnū) ſuꝑ ordines angeloꝝ (ac reuer
ti).ſ.ad iudiciū generale in mundi fine et
etiā ad iudiciū ꝑticulare in cuiuſlibet ho
minis morte: ⁊ priuſq̧ illuc aſcēderet) vo-
catis) ꝑ electiōis gr̄aʒ (decē) ꝓpter decalo-
gi obſeruātiā (ſeruis ſuis) ꝓpter obedien
tiā oīmodā: vl' (decē ſeruis ſuis).i.xp̄ianis
⁊ fidelibꝰ vniuerſis quoꝝ vniuerſitas nu-
mero denario deſignat̄ ꝑꝑ perfectionē de-
Beda. Mna. narij (dedit illis) gratis decē mnas.i. talē
ta ſeu libras.ſ.ſpūalē decalogi intellectuʒ
ad negociādū donec veniat ad iudiciū: q̄s
veniens exiget cū vſura ⁊ excreſcētia. ſm̄
Bed. Mna.x.dragmis appēdit̄: decē ergo
mne cētū dragmas.i.cētū libras faciunt q̄
nūerus ꝑfectoꝝ deſignat̄ ⁊ ſacre ſcripture
Mnas decem. ſmo q: vite celeſtis ꝑfectionē ſuggerit q̄ſi
numeri cētenarij pōdere fulgeſcit: vel per
decē mnas intelligit̄ vniuerſitas donorū
dei ꝓpter ꝑfectionē ipſiꝰ denarij: mutua-
uit ergo nobis deꝰ aliqua dona ad nego-
ciandū vt multiplicet̄ ꝑ fructꝰ bonoꝝ ope
rum: q: tp̄s meriti currit vſq̧ ad iudicium

de q̄b⁹ q̄rit lucrū meritoꝝ redditurus eis multū p̄mioꝝ:hoc ꝑfecto negocium vt ait
Greg. Tūc vere nos agim⁹ ſi vidēdo et lo quēdo primoꝝ aīas lucramur ſi infirmos
q̄ſq₃ celeſtis regni gaudia p̄dicādo in ſup no amore roboramus:ſi ꝓteruos ac tumi
dos gehēne ſupplicia terribilr̄ inſonādo flectim⁹:ſi nulli ꝯ ỽitatē parcim⁹:ſi ſuper
nis amicitijs dediti hūanas inimicitias nō timeam⁹.hec Greg. Uſura q̄ppe ē qḋ ex
mutuo vltra ſortem accipit̄. Et certe dñs dādo nobis pecuniā ſue grē et doctrie eri
git eā cū vſur₃ et excreſcētia:pmo vt cū tri buit doctrinā fidei ad credēdū exigit vt q̄
credis ore ꝯfitearis:ſcḋo vt qḋ ꝯfiter₃ ope ꝯpleas:tertio vt ex audit₃ i lege dñi medi
tādo et legēdo et orādo ēt alia intelligas: q̄rto vt qḋ cōpleueris docere nō ceſſes:his
eīm partib⁹ denari⁹ vite fundat̄ eterne.vñ Greg. Inq̄tū vos ꝑfeciſſe pēſatis ēt alios
trahere vobiſcū ſatagite in via dei hr̄e ſo cios deſiderate: et ſi ad deū tēdit₃ curate ne
ad eū ſoli veniat₃.hic eīm ſcriptū ē. Qui au dit dicat vēi vt q̄ i corde vocē ſupni amor₃
ſuſcipit foras ēt ꝓximis vocē exhortatiōis reddat.hec Gre. (Accepto aūt regno) dñs
ſeruoꝝ illoꝝ rediens (iuſſit eos vocari) ad ſe vt ſciret q̄tū q̄ſq₃ negotiat⁹ eſſet. Et cū
p̄m⁹ veniēs cū mna ſua alias decē:et alter cū mna ſua alias q̄nq₃ acq̄ſitas obtuliſſet:
ꝯgratulās ei dñs dixit pmo (eris ptātē) ha bēs ſup decē ciuitates) alteri ỽo (et tu eſto
ſup q̄nq₃ ciuitates).i.gaudebis.ſ.tu vterq₃ de felicitate oīm q̄ p tuā doctrinā vel vite
tue exēplū ꝯuerſi ſunt ad bonū:ſeruis aūt bonis mnas cum lucro reportātib⁹ piger
ſeru⁹ mnā ſuā ſine lucro obtulit:quā i ſu dario ligatā habuit:q₂ molliter et delicate
viuēdo doctrinā cōmiſſā nō enumerauit ac grāꝫ ſibi datā i hac carne laborib⁹ et fa
tigatiōib⁹ traditā torpeſcens et p̄cepta do na ſub otio torporis et ignauie abſcōdit:et
ſic ipſaꝫ mnā ſine opib⁹ tāq̄₃ mortuā et ſe pultā i ſudario habuit:ſudariū eīm ē pān⁹
in q̄ iuoluūt̄ corpa mortuoꝝ et iō mna i ſu dario repoſita ſignat donum dei a bonis
opib⁹ otioſuꝫ tāq̄₃ mortuū:illis ˀg̃ q̄ de do nis ſuis bn̄ operādo lucrū fecerūt ꝯmēda
tis a dño et remunerat₃ pigrū q̄ i bōis opi bus torpēdo mnā ſuā i ſudario ligauit re
probat dñs et dānat vario tn̄ mō ḃ₃ q̄titatē meriti vel delicti:q₂ grad⁹ ſūt et i gaudijs
et i tormēt₃.iſte (hō pegre ꝓfect⁹).ſ.xp̄s ad patrē aſcēdens ḃm mar. (reliq̄t) corporalr̄
(domū ſuā).i. eccleſiā quā tn̄ nūq̄₃ diuine potētie p̄ſidio deſtituit (et dedit ſeruis ptā
tē cuiuſq₃ opis) q₂ dāa fidelib⁹. viij.tal. ḃ₃ mat.et.x.mnas ḃm lucā:tribuit eis facultā
tē inſiſtēdi opib⁹ bonis dimittēs eos a ꝫe re ḃm libertatē ſue voluntatis (et ianitori)

q̄ ducit i domū celi. (p̄cepit vigilare) ei.i.q̄ p̄dicat et preeſt cui dr̄. Si nō ānūciaueris Eze.iij.
iniquo iniq̄tatē ſuā ſanguinē ei⁹ de manu tua req̄rā.vñ Bed. Janitori aūt p̄cepit vt Beda.
vigilaret q₂ ordini paſtoꝝ cōmiſſe ſibi ec cleſie iubet curā ipēdere nō ſolū aūt recto
res eccl̃ie ſ₃ oēs vigilare p̄cipimur ianuas cordiū cuſtodiētes: ne antiq̄ hoſtis mala
ſuggeſtio itret ne nos dñs dormiētes iue niat.hec Bed. Janitor etiā eſt rō q̄ d₃ eſſe Janitor.
vigil ad claudēdū oſtiuꝫ ſenſus diabolo et ad apiendū xp̄o q̄ ad oſtiū pulſat qñ ad
bonū initat:negociemur ergo fidelr̄ ḋ bo nis nature grē et fortune nobis datis:q₂
de oīb⁹ rōnē reddem⁹. Fugiam⁹ pigritiā: Piger.
q₂ piger locū diabolo p̄parat et otioſus q̄ſi puluinar eſt diaboli in quo req̄eſcat: oīb⁹
q₃ modis q̄b⁹ poſſum⁹ noſmetipſos emen dādo vel alios adiuuādo talentū dñicū
erogare et erogādo multiplicare ſtudeam⁹ vt pote de quo in diſtricto iudicio rōnem
redditurī ſum⁹:nec ſe aliq̄s ab hac nego ciatiōe excuſare poterit:q₂ null⁹ eſt q̄ talē
tū nō acceperit.vñ Greg. Sciēdū ỽo eſt q̄ G
null⁹ piger ab hac talētiꝫ acceptiōe ſecur⁹ Grego.
eſt:null⁹ nāq₃ ē q̄ ỽaciter dicat:talēta mi Talēti
nime accepi:nō eſt vñ rōnē ponere cogar. exactio
Talēti eīm noīe cuilibet paupi ēt hoc ipm reputabit̄ qḋ vel minimā accipit:ali⁹ nā
q₃ accepit itelligētie donū p̄dicatiōis mi niſteriū d₃ ex talēto:ali⁹ terrenā ſubſtan
tiā accepit erogationē talēti d₃ ex rebus: ali⁹ didicit artē q̄ paſcat̄: ipſa ars ei i talē
ti acceptiōe reputat̄: ali⁹ familiaritatis lo cū apḋ diuitē meruit talentū ꝑfecto fami
liaritatis accepit:habēs igit̄ itellectū cu ret oīno ne taceat habēs rerū affluētiā vi
gilet ne a mie largitate torpeſcat:habens artē q̄ regit̄ magnopere ſtudeat: vt vſum
atq₃ vtilitatē illi⁹ cū ꝓximo ptiat̄: loquen di locū apḋ diuitē habēs ꝑ paupib⁹ iter
cedat. Tm̄ q̄ppe ab vnoq₃ nr̄m ventur⁹ iu dex exigit q̄tū dedit. Cōſiderem⁹ ˀg̃ q̄ acce
pimus:atq₃ in eoꝝ erogatiōe vigilemus: nulla nos a ſpūali ope terrena cura impe
diat:ne ſi i terra talētū abſcōdit̄ talēti dñs ad irā prouocet̄.vñ Aug. Unuſq̄ſq₃ qḋ h₃ Augu.
preſtet alteri:q̄cq̄d plus h₃ largiat̄ inopi: alius h₃ pecuniā paſcat pauperē: veſtiat
nudū:edificet eccleſiaꝫ:operet̄ de pecunia q̄cq̄d boni pōt:ali⁹ h₃ cōſiliū regat ꝓximū
pellat tenebras dubitationes luce pecto ris:alius h₃ doctrinam eroget de cellario
dñi:miniſtret ꝯſeruis cibaria:ꝯfortet fide les reuocet errā:q̄rat pditos q̄tū pōt fa
ciat:eſt qḋ ſibi eroget paupes: ali⁹ claudo pedes accōmodet: alius ceco ſuos oculos
duces p̄beat:ali⁹ viſitet infirmū: alius ſe peliat mortuos: ſunt iſta in omnibus ve
ꝓſus difficile inuenit̄ aliq̄s q̄ nō h₃ vñ

aliqd alteri pstet ⁊ illud extremũ ẽ magnũ
qḋ ait aplˀs inuicem onera vr̃a portare ⁊c.
Chris. vñ etiã Chri. Oia iferam⁹ ad ꝓximoꝝ vti-
litatẽ: taléta em̃ hec sũt vniuscuiusq; vt⁹ si
ue i pemĩnẽtia siue i pecunijs: siue doctri-
na: siue in ąlicũq; tali negocio: nullus di-
cat qm̃ vnũ talem habeo ⁊ possum facere:
pōt ⁊ p vnũ approbat⁹ esse: nō em̃ e vidua
illa pauperior: nō es petro et ioã. rusticior
q̃ ⁊ idiote ⁊ illiterati fuerũt: sʒ tñ qm̃ desi-
deriũ mõstrauerũt: ⁊ ad cõem vtilitatẽ oia
fecerũt celos apphẽderũt: nihil em̃ est ita
deo amicũ: sicut ad cõem vtilitatẽ viuere:
ꝓpter hoc sermoné nobis dedit de⁹ ⁊ ma-
nus ⁊ pedes ⁊ corpis ṽtutem ⁊ itellectũ ⁊
sensuʒ: vt oib⁹ his ⁊ ad nr̃aʒ ipoꝝ salutẽ ⁊
ad ꝓximoꝝ vtilitatẽ vtamur: nō opus est
Phil. j. multis hic nobis sermonib⁹ neq; lõga cir
cuitiõe. Instat em̃ btũs Paul⁹ ratiocinuiʒ
Cũ xp̃o ferẽs ⁊ dicẽs. Dissolui ⁊ cũ xp̃o esse melius
esse. est: manere aũt in carne magis necessariũ
est ꝓpter vos ⁊ ei q̃ ad xp̃m erat discessiõi
ꝓposuit ꝓximi edificationẽ: hoc em̃ maxie
est esse cũ xp̃o volũtatẽ ei⁹ facere: volũtas
aũt ei⁹ nihil est: ita sicut qḋ expedit ꝓxio:
si em̃ in secularib⁹ null⁹ sibiipsi viuit: sʒ et
artifex ⁊ miles ⁊ agricola ⁊ negociator ad
id qḋ cõiter expedit sũt ⁊ ad qḋ ꝓximo p-
dest ꝯficiũt vniuersi: multomagis i spũali-
bus hoc opʒ facere: hoc em̃ maxie ẽ viuere
q̃ sibiipsi viuit solũ ⁊ oẽs despicit supflu⁹
H eẽ ⁊ neq; hõ neq; gñis nr̃i. hec Chri. Ex p̄-
Vtilis dictis vr̃ q aliq̃s fidelis i charitate ma-
alijs an nens q̃ absq; suo scãdalo vtilis est vel esse
mona- pōt ꝓximis q̃ ad vitã eternã peccat morta
sticã vi liter: si se trãsfert ad heremũ vel monaste-
tam ac- riũ vbi alios nō istruit ṽbo vł exẽplo: nec
cipiet. curã quã posset ⁊ deberet circa ꝓximos ge
rit: qr ita abscõdit taléta ⁊ est seru⁹ piger
de ifirmis em̃ nō loqmur q̃ de facili scãda
lizanẽ: qr in eis est tutũ fugere ꝯsortiũ pra
uoꝝ ⁊ laqos diaboli Sʒ eẽ vr̃: qr preualet
actiue cõtẽplatiua dñs em̃ dicit marthe.
Luce. x Maria optimã partẽ elegit q̃ non auferet
Hiero. ab ea. ⁊ Hiero. in plurib⁹ locis eplaꝝ sua
rũ vsq; adeo pfert actiue cõtemplatiuã vt
viros religiosos ⁊ multis vtiles vocet ad
heremũ qsi nihil boni i mũdo agerent ha
bito respectu ad vitã monachorum ⁊ ana
chorritarũ. In his g̃ vr̃ necessariũ vt quisq;
vires suas cõsideret ⁊ ad qḋ opus ipse sit
aptior pẽsetur: si em̃ ad cõtẽplatiuã habilior
⁊ ad orãdũ deuotior tute se transferat ad
heremũ oratur⁹ p se ⁊ alijs: ⁊ ita pl⁹ pde-
rit eis i heremo p ipsis orãdo q̃ i mundo
eis pdicãdo: nec abscõdere pecuniam dñi
sui in terra: sʒ i dño: licet nō pdicet: qr talẽ
lenta ordnis ⁊ deuotiõis in q̃ amplius vʒ
meliorẽ se sentit: olbus erogat: nec piger
dici dʒ q̃ tot⁹ in sancta deuotiõe ⁊ oratiõe
ieiunio vigilia ⁊ fletu ẽ verũtñ si qs vide-
ret greg; sibi ꝯmissũ pɩculũ iminere ⁊ nul
lũ idoneũ in curã gregis sibi successurum
periculũ esset gregẽ deserere ⁊ ad heremũ
se trãsferre: lʒ habilior ad orãdũ sit: dũmõ
de suo scãdalo nō presumat: plat⁹ qdem q̃
idone⁹ ẽ ad pdicãdũ ⁊ plures istruere pōt
ac sibi ⁊ alijs i tali officio vtilis ẽ talis fra
ternã charitatẽ nō obseruat si ppʒ sibi cõ
missum relinqueret: ⁊ se ad heremũ trans-
ferret cũ vtilior i agro pdicatiõis q̃ i here
mo esse possit: in his ṽo quẽq; in charita-
te manente spũsctũs intus docebit: quid
et meli⁹ faciendũ sit ⁊ solliciti circa hec in-
quisitoris questioni satisfaciet. ¶ Oratio.

Domine iesu xp̃e q̃ nobis tua do-
na misericorditer tradidisti mo-
nẽs vt vigilãter ⁊ solicite agen-
tes ex eis fructũ afferam⁹: da mi
hi idigno ṽuo tuo de donis a te
receptis vigilãter negociari ⁊ ea p fruct⁹
bonoꝝ operũ mltiplicare eisq; ad tui glo-
riã: proximi edificationeʒ: ⁊ mei pfectiõeʒ
sic bñ vti vt cũ seruis tuis bonis et fideli-
bus merear remunerari ac te iubẽte intra
re gaudiũ felicitatis eterne et suscipere q̃
preparasti diligẽtib⁹ te bone iesu. Amen.

¶ De vẽtilatione aree in extremo iudicio. Capitulum. l.

B Math. xxv.

Postremo
ponit tertiã pabolã q̃ p-
tinet ad actiuos qrũ ẽ se
exercere i actib⁹ mie pro
quoꝝ exercitio vigilãtes
in talib⁹ remunerabun-
tur: desistẽtes autẽ a tali
bus cõdẽnabunẽ ⁊ descri
bit vẽtilationẽ aree que
fiet in extremo iudicio ad modũ ipsius di
uini iudicii. De hoc i euãgelio dicit Aug. Augu.
Si quis eẽt q̃ de tota sacra scriptura nihil Euãge
aliud sciret nisi solũmõ lectionem istã pre lij hui⁹
sentem hoc solũ sibi sufficeret ad salutem: vtilitas
qr cõtinenẽ hic merita ⁊ demerita premia Aduen
et supplicia bonoꝝ ⁊ maloꝝ: conditiones tus du
autẽ iudicis in hoc aduẽtu scdo ponit per plicis
oppositũ cõditionũ ei⁹ in aduentu primo. discre-
Uenit em̃ pmo in humanitate aploꝝ pau tio.
perũ societate: ⁊ propria infirmitate. scdo
veniet in maiestate angeloꝝ societate: et
iudicis dignitate venit ergo filius hois).i.
ṽginis ad iudiciũ (in maiestate sua) quia
tũc iudicaturus apparebit in forma homi
nis gl'iosa q̃ in pmo aduẽtu iudicãd⁹ ap-
paruit in forma passibili ⁊ infirma. vñ Re Remi.
mis. In maiestate deitatis iudicatur⁹ ad-
ueniet q̃ in humilitate serui iudicand⁹ ap
paruit: itaq; tradẽdus in primo cruci pro-

mittit gloriã triũphãtẽ:vt ſecutura ſcãdala hac ꝑmiſſiõe ↄpẽſaret:vt meli⁹ illa paterẽt diſcipli ⁊ libẽti⁹ ſub ſtãte glie expectatiõe.vñ ⁊ Chri.De⁹ manifeſte veniet manifeſte lq̃t nõ iã celat⁹ i corpe ſicut antea vt vix eũ etiã boni cognoſcerẽt:ſꝫ manifeſt⁹ in glia:vt etiã mali eũ ↄfiteant̃ multi ⁊ q̃ ↄtẽpſerũt eũ i hũilitate:cognoſcãt eum in ptãte:et q̃ ſcire noluerũt ꝗ dulcis eſt mia ei⁹ ſentiãt ꝗ grauis eſt ira ipi⁹.hec Chri. In forma ergo humana veniet vt ab oib⁹ videri poſſit.ſi em̃ i forma diuina veniret nõ poſſet videri a malis:qꝛ talis viſio nõ eſt ſine delectatiõe maxima q̃ tũc nõ cõpetit eis:⁊ ideo dicit(cũ venerit fili⁹ hois)in famulatu aũt ei⁹ venient oẽs angeli eius cũ eo ꝓpꝛ iudicij honorẽ⁊ tãꝗ teſtes actuũ humanorũ ⁊ executores ſentẽtie ferẽde p ipm̃.vñ Chri.Oẽs em̃ angeli cũ ipſo aderũt teſtãtes ⁊ ipſi ꝗtũ adminiſtrauerẽt miſſi a dñatore ad ſalutẽ hoiꝫ(Tũc ſedebit ſup ſedẽ maieſtatis ſue).i.in eccleſia i qua apparebit cũ oĩpotẽtia ſua:per qđ ſignificat poteſtatẽ iudiciariã q̃ xp̃o hoi eſt data(et tũc cõgregabunt̃ ante eũ)tãꝗ ante iudicem ſuum(oẽs gẽtes)ois tpis:ois cõditionis:ois etatis:qꝛ nullus poterit tũc latere vel ſe abſcõdere.vñ Chriſo.Ubi illuminatio euãgelij ad oẽs gẽtes p̃dicata puenit:tũc oẽs gẽtes inexcuſabiles facte ſunt ⁊ iõ tũc iuſte ad iudiciũ ↄgregabunt̃ oẽs. (Et ſepabit eos ab inuicẽ).ſ.bonos a malis(ſicut paſtor ſegregat oues ab hedis) de die ſũt ſimul in paſcuis oues ⁊ hedi:ſꝫ in veſpe paſtor eos ſegregat:ſic in vita pñti ſunt i eccłia ſimĩ boni ⁊ mali:ſꝫ i veſpe mortij ſeu mũdi ſepabit xp̃s bonos a malis ſicut oues ab hedij.Sepabit iquã merito oia merita diſcernẽda loco:loca varia aſſignãdo vocabulo diuerſis noib⁹ appellando hos hedos illos oues.In ouib⁹ intelligit̃ inocẽtia bonoꝝ ꝓpter ſimplicitatẽ:mititatẽ:fecũditatẽ.In hedis itelligit̃ ꝑuerſitas maloꝝ ꝓpꝛ feditatẽ:ipetuoſitatẽ:ſterilitatẽ.vñ Chri.Deinde a noib⁹ vniuſcuiuſꝗ modũ oñdit hos q̃dẽ hedos vocãs:hos aũt oues vt hoꝝ q̃dẽ infructificationẽ oſtẽdat null⁹ em̃ ab hedis fruct⁹ fit: horũ aũt multũ q̃ſtũ etem̃ mult⁹ oniũ ẽ q̃ſt⁹ ⁊ a lana lacteꝗ:⁊ ab his q̃ ꝑturiũt̃ a q̃b⁹ vniuerſis deſert⁹ ẽ hed⁹.Et iteꝝ oues hoĩes iuſti ꝓpter mãſuetudinẽ:qꝛ ipi neminẽ ledũt ⁊ ꝓpꝛ patiẽtiã:qꝛ cũ ab aliis leſi fuerint ſuſtinẽt:hedos aũt hoies pctõres dicit:qꝛ in capris hec naturalr̃ ſũt vitia libido p̃ ceterij aialib⁹:ſupbia:ira:inuidia:cõcupiſcẽtia gule:⁊ clamoribus ſup oia garrule i oib⁹ his vitiis pctõres abundãt ⁊ ideo hedis ſũt aſſimilati.hec Chri. Et(ſtatuet oues)ſeu bonos(a dextrij)ſuis

(hedos aũt)ſeu malos(a ſiniſtris)in ipſa poſitiõe dextre ⁊ ſiniſtre iã extũc vera ꝗ pa cognoſcet̃ poterit cui mia ⁊ cui miſeria imineat.vñ Chri.iuſtos q̃dẽ ad dexterã ↄſtituet pctõres ad ſiniſtrã:vt vnuſq̃ꝗ meritoꝝ ſuoꝝ ↄditionẽ ex ipi⁹ loci q̃litate cognoſcat.merito iuſtos ad dexterã collocabit:qꝛ nũꝗ cognouerũt ſiniſtrã:merito impios ad ſiniſtrã:qꝛ nũꝗ cognoſcere voluerũt dexterã partẽ.vias em̃ q̃ a dextris ſunt nouit dñs:ꝑuerſe aũt ſunt q̃ ad ſiniſtrã ſunt.⁊ iterũ a ſiniſtris ſunt q̃ q̃rũt tpalia a dextris q̃ q̃rũt eterna.vñ Remigi.In dextris eterne btitudis ↄfirmabũt̃ q̃ amauerũt eterna i ſiniſtris eterne miſerie q̃ cupierũt p̃ſitia:nã et ipa trãſitoria dei dona reſpectu eternoꝝ dñr eẽ ſiniſtra:etña ꝟo i dextera:qꝛ ſunt potiora hic eſt illõ:cor ſapiẽtis in dextera ei⁹:⁊ cor ſtulti in ſiniſtrij illi⁹.(Tũc dicet rex his q̃ a dextrij ei⁹ erũt) i.bonis:hic nõ dicit fili⁹ hois ſicut ſupra: ſꝫ rex ad cui⁹ aptẽ ꝑtinet ſubditos regere:leges ↄdere trãſgreſſores legis punire ⁊ obſuatores p̃miare ꝙ tũc appebit manifeſte.Tũc nõ q̃ret pilat⁹ ergo rex es tu?tũc nõ dicẽt iudei nõ habem⁹ regẽ niſi ceſarẽ. Dicet iꝗ rex(venite bñdicti p̃ris mei).i. a p̃re meo q̃ a p̃re bñdictiõeꝫ grẽ accepiſtij qꝛ nõ niſi bñdicti.pmo p grãꝫ ⁊ meritũ vocãt̃ ad btitudieꝫ etnã ⁊ p̃miũ:ñ dat ei dñs pacẽ etnitatis:niſi ſupra pacẽ pectorij.vel ſꝫ Raba.dñr bñdicti q̃b⁹ p bõis meritij debet̃ eterna bñdictio(poſſidete)⁊ etnalr̃ tenete(patũ vob regnũ celoꝝ)locũ ſctõꝝ(a ↄſtitutiõe mũdi)vbi Chri.Bñꝗ ei vos naſceremini ait hec vobij pata ſũt ⁊ p̃pata: qꝛ vidi vos tales futuros.ſꝫ Remig.Rex regũ ſine ſtrepitu ꝟboꝝ loquet̃.i.mãifeſtabit ↄſciẽtias ⁊ merita dicetꝗ p collationẽ glie:vẽite bñdicti p̃ris mei ꝓmoti ad obtinẽdũ regnũ vite p̃deſtinatũ vobis a ↄſtõne mũdi.hec Remig.Bñ mũdi ↄſtitutionẽ patũ fuit p p̃deſtinatiõeꝫ a ↄſtõne mũdi p creationẽ:ab aſcẽſiõe p appitionẽ:attẽde hic dulciſſimã iuitationẽ dñi:cũ dt.venite benedicti p̃ris mei.Oꝗ felices ⁊ bti q̃ hoc dulce inuitatoriũ ad ſe directũ meruerint audire et a dño iuitati regnũ ei⁹ pcipere: frequẽtem⁹ ergo nũc ⁊ cãtem⁹ deuote iuitatoriũ eccłie di.Uenite exultem⁹ dño:vt tũc cũ electij mereamur audire iuitatoriũ dñi ⁊ regnare ſine fine cũ eo.Et ↄmemorabit dñs ſex opa mie i ſe capite ⁊ in mẽbris ſuis ꝓpꝛ eũ facta q̃ ſũt paſcere eſuriẽtẽ:potare ſitiẽtẽ:collocare hoſpitem:veſtire nudum:viſitare infirmũ:cõſolari vinculatũ: ⁊ p hec itelligit̃ ſeptimũ qđ eſt in thobia.ſ. ſepelire mortuos.Uñ verſus.Uiſito poto:cibo:redimo:tego:colligo:cõdo.Et ſm q̃ſdaꝫ nõ erit aliõ hec ↄmemoratio:niſi qꝛ

Chriſo. Dextera ⁊ ſiniſtra.

Remi.

Rex xp̃s.

Jo.xix.

Benedicti.

Raba.

Chriſo. Locutio iudicis. Remi.

Paratũ ante ↄſtitutionem mũdi.

C Opera mie.

oēs ſcilicet merita ſua ꝑ q̄b⁹ ſaluabūtur: vel ēt
dānabūt.vbi Chri. Putas q̄ᷓto gaudio ex
tollunt ſcil q̄ñ in ꝯſpectu oīm angeloꝝ qḋ
Chriſ. fecerūt hoīb⁹ fatētur ſe accepiſſe:nā tale vi-
detur opus eoꝝ nō quale datū eſt:ſꝫ qualis
pſona illi⁹ eſt q̄ accepit.hec Chri. Sꝫ iuſti
q̄ſi laudē fugiētes ītērrogabūt q̄ñ hec ſibi
fecerit ſm Remig.In cōſciētijs ſuis ita rñ
Remi. debunt nō dubitātes vel diffidētes de ver
bis dñi:ſed vel ſtupentes ꝓ magnitudine
maieſtatis regis:vel qꝛ parū vr̄ eis oē bo-
Roma. nū qḋ fecerūt cōpatiōe ꝑmū.vñ aplſ. Nō
viij. ſunt cōdigne paſſiones hui⁹ tpis ad futu
Chriſ. rā glīam q̄ reuelabitur in nobis.vñ Chri.O
hūilitas q̄ nec poſt mortē deficies. Nō em̄
malus ēt falſis honorib⁹ delectatur:vir aūt
bon⁹ etiā ſibi debitā laudē fugit: ſic ⁊ ſcil
debitā ſibi laudē repellētes dicēt:q̄ñ te vi-
dim⁹eſuriētē.hec Chri.(Et rñdēs rex dicet
illis.Amē dico vobis q̄ᷓdiu).i.eo ⁊ q̄ᷓto tpe
(feciſtis).i.opa mie exhibuiſtis (vni d̄ his
fratrib⁹ meis minimis mihi feciſtis) fr̄es
ſunt:qꝛ fecerūt volūtatē pr̄is : minimi ꝟo
Chriſ. qꝛ fuerūt hūiles ⁊ abiecti.vbi Chri. O bo
Boni- nitas xp̄i q̄ᷓdiu in corpe ꝯtēptibili erat in
tas xp̄i mūdo:fuerat ꝟiſilis rō:vt ꝓpter ſilitudinē
etiā in viſiōis fr̄es ſuos hoīes appellaret: q̄d aūt
iudicio dicam⁹ ꝙ ī illa glīa ꝯſtitut⁹ adhuc ꝯtētus
eſt eos dicere fr̄es q̄b⁹ ſufficeret ad laudē
Fr̄es ſi vel bonos ſuos illos vocaret. Et iteꝝ
xp̄i. ꝓpter hoc em̄ ſūt fr̄es qꝛ hūiles: qꝛ abiecti ⁊
Augu. ꝯtēptibiles:hos em̄ tales marie ī fraterni
Mini- tate vocat.vñ Aug.Minimi ḡ q̄ ſunt xp̄i:
mi xp̄i. hi illi ſunt q̄ oīa ſua dimiſerūt ⁊ ſecuti ſūt
eū:⁊ q̄cq̄d habuerūt paupib⁹diſtribuerūt
video ſine ſeculari cōpede expediri ſuirēt
⁊ ab oneribus mūdi liberos velut pēnatos
ſurſum hūeros tollerēt:hi ſunt minimi:q̄-
re minimi?qꝛ hūiles:qꝛ nō elati:nō ſupbi.
Apprehēde minimos iſtos ⁊ ſue pōd⁹in-
uenies.hec Aug.Xp̄s itaqꝫ in eſuriētibus
eſurit:in ſitiētib⁹ ſitit:in infirmis egrotat:
⁊ in alijs ſilr patitur:magna ḡ reuerētia ſu-
ſcipiēdi ſunt minimi ⁊ paupes xp̄i cū ma-
gna veneratiōe ſuiendū eſt eis: ſiqdē xp̄s
Grego. in eis ſuſcipitur ⁊ honoratur.vñ Greg. Ad tri-
D buēdū ḡ pigri cur eſtis:q̄ñ hoc qḋ iacēti ī
Opera terra porrigitis ſedenti ī celo datis?hec ꝑ
mie ad miſſa ſunt opa mie ad corpis miſerias ꝑti
miaꝫ p- nētia.Ad aīas ꝟo ſpectat vt eſuriētē ⁊ ſitiē
tinētia. tem iuſtitiā pane verbi dei reficias:⁊ potu
ſapiētie refrigeres:errātem ꝑ hereſiꝫ vel ꝑ
pctm̄ in domū m̄ris eccl'ie dei reuoces:ino
centē a malis ꝓtegas:nudū a bono opere
ꝟtutib⁹ ornes:infirmū in fide corrobores
tribulatiōe ſeu carcere triſtitie oppſſo ſub
uenias cōpatiēdo vel ꝯſolādo:q̄ em̄ hec fa
cit verā dilectionē ⁊ charitatem adīplet: ⁊
Grego. hec maiora ſūt q̄ᷓ alia ꝑmiſſa:qꝛ vt ait Gre
go.Pl⁹ eſt ꝟbi pabulo victurā ī ꝑpetuū mē

tē reficere q̄ᷓ ventrē moriture carnis terre-
no pane ſatiare.vñ Chri.Si hec oīa corpa Chriſ.
liter corpib⁹ xp̄i miniſtrare magne beatitu-
dinis eſt q̄ cū non poſt modicū ſunt ꝑitura:
putas q̄ᷓte beatitudinis eſt hec oīa ſpūalr
aīabus ꝑclitātib⁹ miniſtrare: q̄b⁹ viuifi-
cate poſſint viuere ī eternū q̄ᷓto melior eſt
aīa q̄ᷓ corpus:tāto meliora ſunt q̄ ad ſalu-
tē aīarū q̄ᷓ que ad ſuſtētationē corpoꝝ mi-
niſtrātur.(Tunc dicet rex his q̄ a ſiniſtris
eius erūt).i.reprobis q̄ ſiniſtra.i. tpalia q̄ᷓ
diu vixerūt ardēter amauerūt.(Diſcedite Diſceſ-
a me)o infelix diſceſſio:o dura ſeparatio: ſio a
o miſerabilis ꝯditio:qꝛ a me fontē vite ide deo.
ficientis:a me lumine glorie beatificātis:
a torrēte voluptatis inundātis : a me ple-
nitudine vbertatis inebriātis(maledicti)
ꝑmo maledictiōe culpe:ſꝫ mō maledictiōe
pene eterne(in ignē eternū)ſine fine vos
arſurū(q̄ parat⁹ eſt diabolo ⁊ āgelis eius)
vt q̄bus colligati fuiſtis in culpa ſociemi- Conſor
ni in pena:o cōſortiū malū:horribile qui- tiū dia
dē ad imaginādū:horribile āpli⁹ ad vidē bolicū.
dū:ſꝫ adhuc horribili⁹ ad cohabitādū:nō
portaſtis inqt clauē crucis:iō in regnū nō
intrabitis:nō nauigaſtis ī naue crucis: iō
ad portū nō ꝑuenietis:ſꝫ penā dāni ⁊ ſen-
ſus habetis dū mali ꝑmixti ſūt bōis vidētur
eē cū deo:ſꝫ tādē diſcedēt ab eo ⁊ mittentur ī
ignē eternū:nec videbit ipi⁹ glīam dei(di
ſcedite)inqt q̄ adhuc cōmixti fuiſtis bōis
in mūdo a mea facie ab oī mea mīa : ab oī
glīa(maledicti)ſꝫ nō addit pr̄is mei: qꝛ ex
pr̄e eſt benedictio:ex nobis ꝟo maledictio
Chri.q̄ſi q̄ nō ſufferat pñtiā illoꝝ vel aſpi- Chriſ.
cere ſic dicit(diſcedite a me)nā de⁹ q̄ ī ſcti-
tate delectatur aīarū peccatrices aīas aſpi-
ciēs q̄ſi grauat⁹ nō ſuffert:tāq̄ᷓ ſi dicat eis
quaſi putredo ⁊ ſpurcitia eſtis : nec tādiu
vos ſuſtineo q̄ᷓdiu ſtatis in iudicio meo.
Et iteꝝ(ite maledicti)non a pr̄e meo:neqꝫ
ipē eos maledixit:ſꝫ ꝓpa opa(in ignē eter
nū q̄ ꝑat⁹ eſt)nō vobis ſꝫ(diaboloꝛ ⁊ āgelis
ei⁹:)qꝛ ꝟo voſipſos in ignē miſiſtis vobiſ-
ipſis reputate: ſꝫ ne vnq̄ᷓ hec patiamur o
vnigenite fili dei.ſ.faciē illā māſuetā vide
re auerſam a nobis:⁊ trāq̄llū illū oculum
nō ferentē videre nos:vnq̄ᷓ accipiam⁹ ali-
quā experientiaꝫ illi⁹ pene incurabilis.ſ.
excidere a regni glīa ⁊ cōburi in gehēna.
De hac etiā excluſiōe ⁊ ſeparatiōe ſic dicit
idē Chri.Ponamus illud ante ocl'os quā Chriſ.
ti doloris eſt excludi ⁊ proijci a regno celo
rum: qḋ vt mihi videtur ipſa grauius eſt ge
hēna:nam ⁊ ſi illic ignis nō arderet ⁊ im- E
mortalis illa pena nō eſſet parata hoc ſo- Dolor
lum ꝙ alieni efficimur a chriſto:excludi- ex ſnia
mur a bonis eternis:nōne oī pena crucia iudicio
bilius diceretur?hec Chriſ.Et cōmemora
bit iudex opa mie predicta ab ipſis reprꝍ

bis ſibi nō facta: ſʒ reprobi q̄ſi ſe excuſātes rñdebūt: ⁊ iterrogabūt qñ hec ſibi nō fecerūt. Uerū vt ait Raba. ⁊ ſi ſe excuſare satagūt: tñ deū fallere nō pñt. vñ rñdit illis dicēs q̄diu (nō feciſtis vni ex minimis his nec mihi feciſt̄.) Aug. xp̄s caput eſt eccl'ie corp⁹ ei⁹ eccl'ia: i nr̄o corpe caput ſurſū eſt pedes in terra. In aliq̄ ꝯſtipatiōe hoīz: qñ aliq̄s tibi pedē calcat: nonne d't caput calcas me: q̄uo ꝫ lingua quā nemo tangit d't calcas me: ſic xp̄s caput quē nēo calcat dicet. Eſuriui ⁊ nō dediſt̄ mihi mãducar̄ ⁊c. vbi Chri. Et vide q̄r leuia iniūgit: nō em d't i carcere erā: ⁊ nō eripuiſtis me: i firm⁹ ⁊ nō curaſtis me: ſʒ nō viſitaſtis ⁊ nō veniſt̄ ad me i eſuriēdo ēt nō petit mēſas p̄cioſaʒ ſʒ neceſſariū cibū. Oia ergo ſufficiētia ſūt ad penā. p̄io q̄dē facilitas petitiōis: pãis em̄ erat. ſecūdo mia etua: pauper em̄ erat qui petebat. tertio comparatio nature: homo enim erat. quarto deſideriū p̄miſſionis: regnū em̄ ꝑmiſit. quinto dignitas ei⁹ q̄ accipiebat: de⁹ em̄ erat q̄ p pauperes accipiebat. ſexto ſuperabundantia honoris qm̄ dignat⁹ eſt ab hoīb⁹ accipere. ſeptimo iuſticia dationis: ex ſuis em̄ a nobis accepit: ſed cōtra vniuerſa hec hoīes per auariciā excecanī. hec Chriſoſt. Et reuera per auariciā hoīes ad opa mie excecanī: ⁊ ad ea durī q̄ſi inſenſibiles reddunī ſicut em̄ charitas q̄ directe opponiī auaricie vult oib⁹ ſubuenire ⁊ bñfacere: ſic auaritia ſuadet a talib⁹ abſtinere: ⁊ nō opib⁹ mie intēdere: ſuggerit em̄ quaſi cōſulēdo ipſi miſero quē poſſidet: vt de talib⁹ nō curet: quia tm̄ cōſtaret ⁊ tm̄ dãnū inde reciperet. Hic ſiſte tu miſer auare qui aliis in neceſſitate poſitis nō curas ſuccurrere: et maxime tu crudelis p̄ſidēs ſeu p̄late ⁊ ſp̄ālr religioſe q̄ infirmis tibi cōmiſſis de miniſtris ⁊ cuſtodib⁹ vel q̄buſcūq3 aliis neceſſariis nō ſtudeas ꝓuidere attēde ⁊ vide q: hoc terribile iudiciū in quo de operib⁹ mie diſceptatio fit tibi ſp̄ālr immiet: q: p̄cipue imiſericordes arguet iudex ⁊ puniet: tūc audies correptiones duriſſimas quib⁹ nō poteris ꝯtradicere q̄ mō abiicis monitiones molliſſimas quib⁹ non vereris repugnare tunc erit hora tua qua tibi inſtabit horrēda miſeria vt cū maledictis eas in igneʒ eternū diabolo ⁊ angelis ei⁹ paratū. Illuc p̄ges derelict⁹ a cura ⁊ cuſtodia diuina q̄ hic tuos infirmos dereliq̄ſti ſine cura ⁊ cuſtodia hūana: ⁊ tūc null⁹ eorꝫ q̄ ꝯ charitatē ſeruaſti ⁊ neceſſitatib⁹ indigētiū crudeliter ſubtraxiſti te a miſeria liberabit: ſed tua crudelitas te ſine fine imaniter cruciabit: tūc boni poterūt ꝯ te ſumere parabolā ⁊ dicere ad exaggerādā tuam miſeriā. Quō ceſſauit exactor: q̄euit tributū: ceſſauit exactor q̄ aliis neceſſaria ſubtrahēdo q̄ſi exactiōare eos videaī: q̄euit tributū qđ aliq̄ defectū patiēdo q̄ſi ſoluere cogebanī: q̄d tibi miſer: tūc ꝑderit tua crudelitas ⁊ auaricia ꝓ q̄ habebis pati tāta ⁊ talia ſine fine māſura? tūc p penā: ſʒ nimis tarde apienī ocli tui q̄ mō p auariciā ꝯ opa mie ſūt excecati: ⁊ tūc ſola vexatio dabit itellectū q̄ mō circa vexatos habes cor iduratū: hec pauca o auare: ipie crudelis ⁊ dire tyrāne diligēter attēde ⁊ dū adhuc vales te emēdare ſtude vt mala ꝑpetua poſſis deo auxiliāte euadere. amē. Sufficiētia āt p̄dictorꝫ operꝫ mie hoc mō accipiī: hō em̄ i vita p̄nti p̄mo idiget ex pte corpis alimēto ſine q̄ nō pōt eſſe. ſ. cibo ⁊ potu: ⁊ ſic eſt duplex op⁹ mie. ſ. paſcere eſurientē ⁊ potare ſitientē. Secundo indiget alimento ſine quo nō pōt bene eſſe. ſ. indumēto ⁊ domicilio ⁊ ſic iterū eſt duplex op⁹ mie. ſ. veſtire nudū ⁊ colligere vel recipere hoſpiteʒ. Tertio indiget poſt vitā iſtā ſepultura: ⁊ ſic eſt quītū op⁹ mie: ſcʒ ſepelire mortuos: iſta autē q̄nq3 p̄dicta ſunt oibus cōia. Alia ſunt duo opera mie q̄ impēdunī alicui ex aliquo accidēte ſupueniēte: vt ſi aliqs incurrat infirmitatē vl capiaī ab hoſtib⁹ ⁊ ſic accipiunī duo opa mie q̄ ſunt viſitare infirmos ⁊ redimere captiuos. Et noie redēptionis itelligiī oē bñficiū eis impēſum. Iſta aūt ſeptē impēſa fidelib⁹ ꝓpter xp̄ʒ reputat ipſe xp̄s ſibi facta: ⁊ econtrario fidelib⁹ denegata: q: ſibi reputat denegata: fideles ſunt eius mēbra propter qđ faciētib⁹ opera mie reddit vitā eternā denegātib⁹ autē ea reddit penā. Aduertendum tñ ꝙ cū dicitur (dñe qñ te vidimus eſurientem) ⁊c. non eſt queſtio ꝓcedēs ex ignorātia: q: iuſti cognoſcent ꝙ opera mie facta mēbris xp̄i ipſe ſibi reputat fieri ⁊ pro talibus ſe ſaluari: ⁊ ſilr mali ſcient ſe pro cōtrario dãnari. Sed eſt queſtio admirationis pro magnitudine grē q̄ fiet electis ⁊ pro magnitudine miſerie que infligeī reprobis. Si itaq3 iudicium ſine mia fit ei qui nō fecit miaʒ q̄d ergo merētur q̄ aliena rapiūt ſi eternaliter dãnātur qui de ſuo nō dederint? ſi talia ſuſtinebūt immiſericordes qualia paſſuros putam⁹ crudeles? vnde Chriſo. Ex hoc loco ſciēdū eſt ꝙ non tm̄ pro eo ꝙ peccauerūt hoīes cōdēnandi ſunt: ſed etiā pro eo ꝙ bene nō faciunt: ſi autē pro eo ꝙ bene non faciunt ſic cōdēnanī putas quales penas exoluēt ꝓ eo ꝙ peccāt? Et digne. De⁹ em̄ hoīeʒ ideo fecit vt bñfaciat ⁊ ad gloriā dei perueniat nō ideo tm̄ vt nō peccet: nam ſi non faciat bonū: nec eſt cauſa qua creat⁹ eſt ſine dubio: nā ſi creatus nō fuiſſet peccatū nō fieret ſuper terrā: nā qui intelligit myſteriū diuine diſpēſationis quare fact⁹ eſt homo

Sufficientia operum mie.

Queſtio admirationis.

Chriſ. Dãnatio ppt omiſſionem.

I Omiſſio operũ mie in aiaʒ Chriſ. cognoſcit: qꝛ merito q̄ſi peccans ꝯdēnetur q̄ iuſtitiā nō facit hec Chri. Sicut at meli⁹ ē opa mie circa aiam q̄ȝ circa corpus facere: ſic peius eſt ea circa aiam q̄ȝ circa corp⁹ ne gligere. vñ Chriſ. Si hec corpaliter corpi bus nō pſtare ipietatis eſt q̄ ſi ꝛ accipiunt ea nō pñt viuere ſꝑ putas q̄ta ipietas eſt hec oia ſpūaliter aiabus periclitantib⁹ nō miniſtrare q̄ poterāt viuere i eternū ſi hec eis miniſtrata fuiſſent: q̄to em̄ melior eſt aia q̄ȝ corp⁹ tāto graui⁹ eſt pctm̄ aiab⁹ laborātib⁹ ſpiritales elemoſinas nō pſtare q̄ȝ corpibus corporales. In eccl'ia ḡ nō ſolū ſunt pauperes corpal'r eſuriētes aut debiles corporal'r: aut peregrini ſʒ corp⁹: ſʒ ēt ſpūal'r paupes: ſine cibo iuſtitie ſine potu agnitiōis dei: ſine veſtimēto xp̄i: marie tal'r paupes ſunt q̄ corpal'r videntur diuites eē: qm̄ pleraqȝ in abūdātia rerū inopia iuſtitie inenit. Sūt pegrini i hoc mūdo: ſunt debiles aio: ſunt mēte ceci: i obedietia ſur di: ꝛ ceteris paſſiōibus ſpūalibus egrotātes quoꝝ aie oēʒ eſcā ſpūalē abominātes appropinquauerūt uſqȝ ad portas mortis Qui ergo nō hʒ vñ faciat elemoſynas corpales faciat ſpūales ex grā vbi quā accepit a deo: ꝛ iuenit retributionē dignā a xp̄o q̄ eia taʒ corpalia q̄ȝ ſpiritalia data q̄ſi in ſe facta cōmemorat q̄ cū holb⁹ fiūt. Hec diximus vt ſciant doctores ꝛ q̄tū btitudinis ſibi acq̄rāt ſi diligētes fuerint circa vbū ꝛ q̄tū dānatiōis ſi fuerint negligentes. hec Chriſ. (Et ibūt hi.) ſ. reprobi in ſuppliciū eternū (iuſti aūt in vitā eternā.) vñ Chri. ꝓpter hec vtiqȝ ꝛ hi iuſte puniuntur ꝛ illi coronātur ꝛ ſi decē milia bōa fecerit: grā em̄ hec ē munificētia ꝓ tā puis ꝛ vilib⁹ celū tm̄ ꝛ regnūꝛ tā magnū eis dari honorē. hec Chri. Eternū ē ergo ſuppliciū maloꝝ ꝛ ſil'r pmiū bonoꝝ: ſicut em̄ pctā actualia trāſeūt actu ꝛ remanēt reatu: ita bona opa trāſeūt actu ꝛ remanēt merito. vñ Hier. Prudēs lector itēde qꝛ ſupplicia eīna ſunt: ꝛ vita ppetua metū deinceps hēat ruinaꝝ. ¶ Et notādū qꝛ poti⁹ ſit diſceptatio de opib⁹ mie q̄ȝ de opib⁹ iuſtitie: cū tn̄ mag̃ teneamur ad opa iuſticie: qꝛ opa mie faciliora ſūt: qꝛ natura ad hec iclinat: ꝛ iō magis argnēda vbi deficiūt: ꝛ min⁹ remūerāda vbi aſſūt: ḡ ſi iſta remunerāt ꝛ alia. Itē poti⁹ arguit ď omiſſiōe q̄ȝ ď ꝯmiſſiōe: cū tn̄ maiora crīa ſint cōmiſſa ꝛ iō magis argnēda: qꝛ puniēdo qď min⁹ ē innuit ampli⁹ faciēdū de maiorib⁹. Si em̄ omiſſa arguit multo pl⁹ ꝯmiſſa. Itē magis arguit de peccatis ꝓximū q̄ȝ i deū qꝛ ſi peccata in ꝓximū ꝯdēnantur multo magis pctā in deū: vt blaſphemia ꝛ idolatria Itē cū ſeptē ſint opera mie: vnū. ſ. ſepulturam mortuoꝛ de qua intantū Thobias cōmēdatur omittit: qꝛ minus eſt neceſſaria inter cetera opa mie. Itē cū ſit mi ꝛ corporalis ꝛ ſpiritualis poti⁹ defectuʒ arguit operū corporaliū q̄ȝ ſpiritualiuʒ: qꝛ opera corporalia ſunt euidentiora vel per hoc ēt ſignificātur illa. Pōt autē q̄ri vtrū illa diſceptatio ꝛ ſentētia erit vocalis: vel mentalis tantū? ꝛ videtur qꝛ nō vocalis: qꝛ vt dicit Augu. per quot dies hoc iudiciū tēdatur incertū eſt: ſʒ ſi mētaliter fieret tm̄ ſtatiʒ expediretur. Econtra q̄dā dicūt qꝛ iudiciū erit mētale ꝛ nō vocale aliter multo tpe protēderetur. vñ ſapieñ. Diſrūpet illos inflatos ſine voce. alij dicūt quia ꝛ mētale erit interius ꝛ vocale exterius qꝛ iudicabit xp̄s nō tantū vt de⁹: ſed vt homo: ideo eius iudicium erit non diuino modo tantū ſed humano: ex hoc aūt maius gaudiū ſenſibile bonorū ꝛ maior dolor ſenſibilis reproborū erit. vñ nō fruſtra erit hoc ſed vtiliter: ſicut ꝛ corporalis apparitio hoīm huic opinioni adherendo dicendum ad obiectū qꝛ diſrūpet illos ſine voce excuſatiōis ſufficiētis vel appellatiōis: ſed non ſine voce diſceptatiōis gñalis. vñ Aug. Quere cauſas vel tante mercedis vel tāti ſupplicij percipite regnū ꝛ ite in ignē eternū: q̄re illi ꝑcepturi regnum? eſuriui em̄ ꝛ dediſtis mihi mūducare. quare iſti ituri in ignē eternū? eſuriui em̄ ꝛ non dediſtis mihi manducare: quid eſt hoc rogo? video de his qui ꝑcepturi ſunt regnum: qꝛ dederunt tāq̄ȝ boni ꝛ fideles chriſtiani qui verba dñi nō cōtēnētes ꝛ cum fiducia ꝓmiſſa ſperātes fecerunt hoc: qꝛ ſi nō feciſſent vite ipſorum bone ſterilitas illa nō vtiqȝ conueniſſet. forte em̄ caſti erāt non fraudatores: non ebrioſi abſtinētes ſe ab operib⁹ malis: ſi hoc non adderēt ſteriles remanerent: feciſſent eniʒ declina a malo: non feciſſent ꝛ fac bonum. Scriptuʒ eſt ſicut aqua extinguit ignē: ſic elemoſina peccatū. Item ſcriptū eſt include elemoſinā i corde pauperis ꝛ ipa ꝓ te deꝑcabitur dñm ꝛ alia multa ſunt diuini eloquij dogmata quibus oſtēditur multū valere elemoſinā ad extinguēda ꝛ delēda peccata: ꝓinde illis quos dānaturus imo pl⁹ illis q̄s coronatur⁹ eſt ſolas elemoſinas imputabit dicēs. Difficile eſt vt ſi examinē vos ꝛ appꝛhēdā ꝛ ſcruter diligētiſſime facta veſtra nō inueniā vñ vos dānē: ſed ite in regnū. eſuriui em̄ ꝛ dedi. mi. mūducare. nō ergo itis i regnū: qꝛ nō peccaſtis: ſed qꝛ pctā veſtra elemoſinis redemiſtis. Rurſus ꝛ illis. ite in ignē ꝛc. ſine dubio videbūt ſe iuſte damnari pro ſceleribus ſuis: ꝛ quaſi eis diceret non inde vñ putatis: ſʒ qꝛ eſuriui ꝛ nō dediſtis mihi mūducare. Si em̄ ab illis oībus vr̄is factis auerſi ꝛ ad me ꝯuerſi illa oia crīa atqȝ pctā elemoſinis redemiſſetis ipe elemoſine mō liberarēt vos ꝛ a

Pauperes in eccl'ia.

Eterna retributio.

Hiero.

Cur de opibus mie diſquiritur.

Sepeliendi operis omiſſio

R Mentale an vocale iudiciuʒ.

Sa. iiij.

Augu.

Retributiōis cauſe. elemoſinaruʒ efficacia.

Pſalm. xxxvj. eccl'. iiij

Eccl'ia. xxix.

reatu tātoꝝ criminū abſolueret. Beati em̄ miſericordes: q̄m ipſi mīa ꝓſtabit. Iudiciū ſine mīa fiet ei q̄ non fecerit mīam: ſicut ḡ boni qb⁹ paratū eſt regnū a ꝯſtōne mūdi antea̧ fieret ad vitā eternā erāt p̄deſtinati ſic mali qui mittent̄ in ignē paratū diabolo ⁊ ſuis a cōſtōne mūdi antea̧ fierent: ad mortē erāt p̄ſciti. Eſt dr̄ia inter p̄deſtinationē ⁊ p̄ſcientiā: q: p̄deſtinatio eſt p̄cognitio bonoꝝ cū cauſalitate eoꝝ̄dē: ſ; p̄ſciētia dicit p̄cognitionē reſpectu maloꝝ̄ ſine cauſalitate q̄ poti⁹ reſidet penes liberū arbitriū: fit aūt ꝯditionalr̄ p̄deſtinatio dei: nihilq̧ ſine alia ꝯditiōe p̄deſtinatū ē. Predeſtinatū eſt em̄ vt ſaluaret̄ mūdus ſ; ꝑ aquā baptiſmatis ⁊ mortē filij dei predeſtinati ſūt oēs boni ad gloriā ea tn̄ ꝯditione ſi fidē tenuerint ſi charitatē: ſi humilitatē: ſi patiētiā: ſi mīam ⁊ pietatē: ⁊ his ſimilia habuerint. tales em̄ eos futuros p̄uidit q̄s deus ad vitā predeſtinauit: ⁊ q̄ſi predeſtinādo eis diceret. Ego q̄dē ad vitā vos p̄deſtinaui: ſi tn̄ tales ⁊ tales fueritꝭ: ſi mādata mea cuſtodieritis ſi fidē ⁊ mīaʒ habueritis: et ſi i bono tādē inuēti fueritꝭ qui ḡ talis eſſe nōvult q̄ mādata dei cuſtodire nō punit̄: iō non venit ad predeſtinationē: q: nō ſeruat ꝯditionē. Noli igit̄ attēdere ad p̄deſtinationē dei quā ignoras: attēde ad v̄ba q̄ audis ⁊ itelligis: ſicut em̄ predeſtinatiōe ſua verus eſt de⁹ ⁊ mutari nō pōt: ita v̄ba ei⁹ vera ſunt ⁊ mutari non poſſunt: ſ; audiam⁹ q̄ ſint hec v̄ba. Petor inq̄t quacūq̧ hora cōuerſus fuerit ⁊ ingemuerit vita viuet ⁊ nō morieẗ. et iterū. Si volueritis ⁊ audieritis me bona terre comedetis: qꝺ̄ ſi nolueritis gladius deuorabit vos. ſil̄r in euāgelio inq̄t. Qui crediderit ⁊ baptizat⁹ fuerit ⁊c. ⁊ iterū. Si dimiſeritis hoib⁹ petā eoꝝ dimittet vobis p̄r veſter celeſtis ⁊c. Nec q̄ras aliaʒ predeſtinationē in his em̄ v̄bis ois et vite et mortis predeſtinatio ⁊ p̄ſciētia ꝯſiſtit: ſi hec fecerꝭ eſto ſecur⁹ ⁊ crede indubitāter: q: ad vitā eternā p̄deſtinat⁹ es. Qꝺ̄ ſi indurato corde hec facere nolueris: ⁊ in hac malicia ꝑſeneraueris: ꝑ certo ſcias te ad mortē preſcitū: q̄uis em̄ null⁹ hō ad pctm̄ ſit predeſtinat⁹: ois tn̄ hō aut ad gloriā aut ad ſupliciū eſt p̄uiſus. Nullus ḡ dicat fruſtra ſe orare deū ⁊ alia bona facere: q: predeſtinatio diuina q̄ eſt preparatio gr̄e in p̄nti: et glorie in futuro cū ſit eterna ſicut ab eterno predeſtinauit aliq̄ē ad btitudinē: ita preordinauit modū ꝑ q̄ē daret ſibi illam btitudinē. ſ. ꝑ merita ſua ⁊ orōnē. Predeſtinatio enim taliter eſt inſtituta: vt precib⁹ ⁊ laborib⁹ obtineat̄: ⁊ iō nō fruſtra orat deū q: orō eſt illꝺ̄ per qꝺ̄ ex ordinatiōe diuina dꝫ cōſequi gratiā ⁊ gloriā: ⁊ eadē rōne eſt de

omnibus alijs bonis: quia cadunt ſub ordine diuine predeſtinationis. vnde ſicut de⁹ aliq̄ē ſaluādū preuidet: ſic ⁊ modum quo ſaluari debeat ꝓpter hoc ſtult⁹ eſt qui dicit volo facere qꝺ̄ mihi placuerit: q: ſi ſaluari debeo ſaluabor: vel ſi damnari debeo dānabor: ſicut ſtultus eſſet infirmus qui diceret volo comedere et bibere qꝺ̄ mihi placet: q: ſi curari debeo curabor: ⁊ ſi mori debeo moriar. Sic em̄ inutiles eſſent medicine ſane: ſi de⁹ dimittit liberū arbitriū qꝺ̄ ſe hꝫ ad vtrūlibet in malū cadere: hoc nō ꝑmittit niſi iuſte: rurſus ſi perueniat ꝑ gratiā nulli facit iniuriā. vn̄ ſm̄ Aug. Liberū arbitriū eſt libertas eligēdi bonum vel malū: ⁊ hoc i paradiſo hō habuit: nūc v̄o captiuū: q: bonū nōvult niſi gr̄a dei preueniat̄: nec pōt niſi eum ſequat̄. Cū ergo malos dānat ⁊ reprobat opat̄ ſm̄ iuſtitiā: qn̄ vero predeſtinat ⁊ ſaluat agit ſm̄ gratiā ⁊ mīam q̄ nō excludit iuſtitiā. Nullā aūt neceſſitatē infert ꝓuidētia dei rerū euētib⁹: ſ; ſicut ſe hn̄t res ad vtrūlibet. ſ. fieri et nō fieri: ſic ſe ꝓuidet̄ hr̄e q̄ ꝓuidētia ſeu qꝺ̄ idē eſt p̄ſciētia dei. Ex ſua ſapiētia preſciētis oia an̄q̧ ſint oino ieuitabilis eſt: ⁊ nullo mō pōt falli: ⁊ iō oia preuiſa a deo neceſſe eſt fieri: q: non pōt ſimul eſſe ꝙ preuiſa ſint ⁊ nō fiāt: ſ; nō ſequit̄ ꝙ neceſſario fiāt. Sic q̄; dicim⁹ me vidēte te currere: neceſſe eſt vt curras: hoc eſt non pōt ſimul fieri vt videā te currere ⁊ non curras: ⁊ ex hoc nequaq̧ ꝓuenit ꝙ neceſſario curras. Unde boeci⁹. Due ſūt etem̄ neceſſitates: ſimplex vna veluti ꝙ neceſſe ē oēs hoies eſſe mortales: altera vero cōditionis: vt ſi aliquem ambulare facias eū ambulare neceſſe eſt. Hāc etiā neceſſitatē non facit ꝓpria natura: ſed ꝯditiōis abiectio. Nulla em̄ neceſſitas cogit incedere voluntate gradientem: q̄uis eū tūc cū gradit̄ neceſſariū ſit q̄ igit̄ cū fiūt carent exiſtendi neceſſitate eadem ꝓuiſaq̧ fiant ſine neceſſitate futura ſunt: nam ſine ſcientia preſentium rerum nihil his q̄ fiunt: ita preſcientia futuroꝝ̄ nihil his que futura neceſſitatis importat. Eodem modo ſi quid prouidentia preſens videt eſſe neceſſe eſt: tametſi nullam nature habeat neceſſitatem. hec Boe. Et ideo hec duplex eſt. Si deus preuidet hoc neceſſario euenire oportet: q: cōiunctim vera: diuiſim eſt falſa: ⁊ eſt ibi neceſſitas cōſequentie ⁊ non conſequentis. Exemplum habemus Boecij. ſi aliq̄s videat aliq̄ē facietē rotam neceſſe eſt ꝙ ille faciat rotam: nec tamē viſus eius cauſa eſt illius factionis. Sic deus preuidet mala iſtius opera: nec tamen cauſa eſt quare iſte male operetur: verūtamē fiet ſicut preuiſum eſt. Quando autē deus facit aliquā rem non fit in ipſo

g iiij

M Libertas arbitrij. Augu.

Prouidentia dei non cogit.

Boeci⁹. Neceſſitas duplex.

nocare ſi opib⁹ negeſ: nō humanis ṽbis hec agunt: ſʒ ɔſciētie ſibi loquunt: ⁊ q2 fides eaꝝ fuit informis. ⁊ ſm Aug. Magna ei⁹ ſeueritas poſt iudiciū: cui⁹ añ iudiciū
Neſcio vos. ineffabilis mia ꝓrogata eſt: iō (rñdēs ait. Amē dico vobis neſcio vos). i. nō cognoſco. ſ. notitia approbatiōis qua ſoli electi a
Augu. deo cognoſcunt. q. d. Jō vos deſero q2 vite meritū i vobis nō cognoſco. Neſcit eas ⁊ et repellit: q2 ſm Aug. nō intrat in gaudiuʒ ei⁹ ꝙ corā deo ſʒ vt placeāt hoib⁹ viſi ſunt aliqd ſm ꝑcepta ei⁹ operari. Jn fine aūt i tentā cōcluſionē infert ad noſtrā inſtructionē di. (Uigilate itaqʒ) ad habēdū fidē charitate formatā ⁊ vos ad mortē ⁊ iudiciū ſolicite parādo añq̄ veniat ſpōſus vos ad hoc ſubito vocādo (q2 neſcitis diē neqʒ horā) mortis vel iudicij ſʒ de vtroqʒ incerti eſtis. Ecce quo pabola tēdit: vt q2 ignoramus diē iudicij ⁊ ēt mortis nr̄e dubie ſolicite teſtimoniū bone ɔſciētie nobis ꝑſe-
Cōſciētie teſti moniū rem⁹: ne ſi iudex nos iueniat iparatos cuʒ fatuis ṽginib⁹ foris remaneam⁹. Singulo ꝝ eñ diſcutient act⁹ a ccuſante vel excu-
Hiero. ſante ɔſciētia vnūqueqʒ. vñ Hier. Ex hoc aūt q. īfert vigilate itaqʒ q2 neſcitis diē neqʒ horā: intelligunt vniuerſa q̄ dicta ſunt eē pmiſſa: vt q2 ignoram⁹ iudicij diē ſolici ti nobis lumē bonoꝝ operū ꝑparem⁹: vigilia eñ op⁹ eſt mētis añ mortē corpis. Ut autē dicit Aug. nō ſolū illi⁹ vltimi tpis ꝙ ventur⁹ eſt ſpōſus: ſed ſue quiſqʒ dormitionis diē ⁊ horā neſcit. Quiſquis aūt paratus eſt vſqʒ ad mortē q̄ oib⁹ debet paratus inueniet etiā cū illa vox media nocte ſonuerit qua oēs euigilaturi ſum⁹. Jtaqʒ
Chriſo. vt dr̄ Chri. reuocem⁹ ad mēoꝛiā exēplū qꝺ ꝺ ṽginib⁹ refert ꝙ excluſe ſūt a thalamo ſpōſi ꝑpter olei ꝺfectū. ponam⁹ noſmetipſos i illis ꝙ excludūt: ⁊ ide q̄s doloꝛ ꝙ pena ſit ſi cogitem⁹ poſſe ēt nos eadē pati cū negligimus. Eſt ne aliq̄s ita lapide⁹ ꝙ hoc exēplo nō moueat ⁊ tīeat ne ſilia icurrat? hec
Exhortatio. Chri. Jgit vigilem⁹ ⁊ opa lucis agētes in vigilia hui⁹ vite oꝛnem⁹ lāpades nr̄as ⁊ opa: vt hñtes oleū ac gloꝛiā ⁊ gaudiū i cōſciētijs nr̄is ꝑparati itrem⁹ cū ſponſo ad nuptias regni celeſtis. vñ dicit hic Chriſ. q2 iudei exituri de egypto expediti ⁊ ꝑcin
Chriſo. cti agnū iuſſi ſunt mādncare ⁊ ad eūdē parati oſtendentes nobis qm̄ quicūqʒ noſtri agni eucharıſtiā mādncāt: ita dñt eē expe diti q̄ſi quotidie exituri de mūdo. Ad hoc
Parabole intētio. ergo tēdit pabola vt ad futura oculos coꝛdis apiam⁹: mala euadam⁹ deſerēdo culpā bona pmereamur ſectādo iuſtitiā: ⁊ cū oi diligētia q̄tidie expectem⁹ dñi aduentū
Grego. cuius neſcim⁹ diē neqʒ horā. vbi Greg. Q2 poſt petā de⁹ penitentiā ſuſcipit: ſi ſciret q̄ſqʒ de pñti ſeculo quo tpe exierit aliud tps voluptatib⁹ atqʒ aliud penitētie aptare potuiſſet. Sʒ qui penitēti veniā ſpō. et peccāti diē craſtinū nō pmiſit. Semꝑ ḡ extremū diē debem⁹ metuere quē nūq̄ poſſum⁹ ꝑuidere. Jlla hora eſt nr̄i exit⁹ ſꝑ intuēda: iſta redēptoris āmonitio añ mētis oculos eſt ſꝑ ponēda qua ait: vigilate q2 neſcitis diē neqʒ horā. hec Greg. Jlli ergo ꝙ expectāt vt in vltima hora conuertantur falli poſſunt: qui vero in bono ꝑſeuerant falli nō poſſunt. Ois eñ hō in eo iudicat in quo inuenit: ⁊ ergo nunq̄ niſi in bono iudicātur ꝙ ſꝑ in bono inueniunt. Jgit vt ait Richar. debet aia ꝑfecta ⁊ aſſidue ſuīn moꝛſū cōtēplatiōi dedita oi hora ꝑegrinatiōis ſue terminū ⁊ ergaſtuli hui⁹ egreſſū cū ſuo deſiderio expectare ⁊ ad illō diuine ɔtēplatiōis ſpectaculū quod i futura vita ſperamus animū ſuū ſuſpēdere et in eiuſmodi expectatiōe vehemēti ꝺſiderio anhelare: vt id quod interim videt ꝑ ſpeculum et in enigmate mereatur facie ad faciem videre.

Oratio.

Domine ieſu xp̄e ſponſe bone da mihi cū prudētib⁹ ṽginib⁹ bona opa ⁊ itētiōe recta facere ac i eis vigilāter ꝑſeuerare vt paratus iuētus ad nuptias tuas valeā gaudēter itrare: peto dñe vt notū facias mihi finē meū añq̄ vēiat: ⁊ ne me añ finiri ſinas q̄ peccata mea dimittas: vt in hora exitus mei vltio diuina ſuꝑ me nō veniat: ⁊ ptās tenebraꝝ mihi non occurrat nec noceat ſʒ talē me dies examiatōis reddat: q̄lē me ſons regnatiōis exhibuit. A.

De talētis ⁊ bonis a dño ſeruis traditis. Capi. xlix.

Subiungit ſecūdā parabolā de talētis ꝙ ſpālr ꝑtinet ad plātos: q2 lʒ oēs maxime tñ prelatos iducit vt vigilātes gratas ⁊ bonis a deo receptis bñ vtant ad dei gl'iaʒ ⁊ ſui ꝑfectiōeʒ ⁊ ꝓximi edificationem: ⁊ fructum afferāt exēplo ſeruoꝝ ꝙ de talētis lucrati ſunt: ⁊ a domino venīete remunerati: nec abſcondant in terra vel ſudario predictis vtēdo ad mūdi gloꝛiā vel tpale lucrū ſeu carnale cōmodū: ne vt ſeru⁹ piger ⁊ toꝛpēs dānetur ac foras extra cōuentuʒ ſctōꝝ in tenebras exterioꝛes ⁊ infernales eijciant. Et pꝛimo circa ſtatū ꝑlatoꝝ ſpālr ⁊ nihilominus alioꝝ deſcribit meritum ⁊ demeritū ꝓprie actionis: ſecūdo iudiciuʒ diſcretiōis: iō dicit dico vobis vt vigiletis bñfaciēdo ⁊ i bonis perſeuerādo; quia ne- A mathe. xxv. ⁊ lu. xix.

ſcitis aduētū ſpōſi ⁊ iudicis: ſicut hoīs pe
gre ꝓficiſcētis incertus eſt reditus ſeruis
ſuis: ſpōſus em̄ p̄dict⁹ ſicut hō pegre ꝓfi-
ciſcēs ſm corp⁹.ſ.ad celeſtē patriā carnem
nr̄aȝ portās: peregrinatio em̄ fuit celū car
ni: vel q: a nobis non vr̄ in p̄ñti (tradidit
ſeruis bona ſua).ſ.v.talenta: duo ⁊ vnū ad
fructificādū (vnicuiqȝ ſ҃ȝ ꝓpriā v̄tutem).ſ.
ſuſceptiuā ne quē grauaret nec cuiqȝ deſi
ceret. Et eſt argumentū ide q̄ deus nō p̄ci
pit impoſſibile (⁊ ꝓfect⁹ eſt ſtatim) liberā
eis ptātē operādi pmittēs (abijt aūt) p af-
fectū volūtatis (q̄.v. talenta acceperat).i.
donū.v.ſenſuū ⁊ exteriorē ſcientiā.v. ſenſi
bus acq̄ſitā (⁊ opat⁹ eſt i eis) p exercitiū ex
terioris opis (⁊ lucratus eſt alia.v.) q: me-
rita ſua multiplicauit ex creaturis creato
rē: ex corpalib⁹ ſpūalia: ex tpalib⁹ eterna
cognoſcēs: ac fructū edificatiōis i p̄ximis
faciens (ſilr̄ q̄ duo acceperat).ſ. intellectū
ſcripture ⁊ opatiōis (lucratus eſt alia duo)
ſ.bonū ſapiētie a ſe diffundēdo i p̄ximū p
v̄ba p̄dicationis: ⁊ bonū opatiōis: p exem
plū edificationis (q̄ aūt vnū acceperat).ſ.
ſolā itelligentiā ſcripture (abiens fodit in
terra) curuitate terrene intētiōis ⁊ carna-
lis actiōis (⁊ abſcōdit pecuniā dñi ſui) ſine
edificatiōe p̄ximi. Gre. Talētū i terra abſ-
cōdere eſt acceptū igeniū i terrenis actib⁹
iplicare ⁊ nō lucrū ſpūale q̄rere. In his g̊
tribus ſeruis ſignr̄ oia gn̄a hoīm quibus
cōpetit negotiatio actiue vite.ſ.iperfecti ⁊
mali pfecti: iperfecti q: plurib⁹ idigēt deſi
gnār̄ in illo q̄ accepit.v.pfecti i illo q̄ acce-
pit duo: mali i eo q̄ accepit vnū. Illi aūt du
plicāt talēta q̄ ex eis faciunt opa bona: illi
v̄o abſcōdūt q̄ otioſe viuūt vel ex eis tpa-
lia tm̄ lucra querūt. Examīatiōis iudiciū
circa p̄dicta ponit̄ cū d̄r (poſt multū tpis)
ſcȝ i ſcđo aduētu (venit dñs ſeruoꝝ illoꝝ)
req̄rens a ſingulis de cōmiſſo rōnē exq̄rēs
merita ⁊ exigēs qđ tradidit cū vſura. Quid
quiſqȝ accepit cōſideret: ⁊ qđ lucrū de acce
ptis reportet pēſet. (Et accedēs q̄.v. talen
ta acceperat.i.ꝓparās ſe ⁊ ꝯfidēs de reddē
da rōne (obtulit alia.v.talēta: ⁊ q̄ duo acce
perat obtulit alia duo) multiplicata em̄ ta
lenta ſunt multiplicata merita q̄ offerunt̄
cū a deo acceptant̄ (obtulit inqȝ di. dñe q̄n
qȝ vel duo talēta tradidiſti mihi) confitet̄
gratifice ⁊ totū ei deputat: q: ab ipſo acce-
pit (ecce alia.v.vel duo ſuperlucrat⁹ ſuȝ).i.
multiplicata ſunt merita ⁊ gr̄a tua cū vſu
liberi arbitrij. Et ait illi vtiqȝ dñs eius.
(Euge) qđ ē iteriectio gaudētis.i.ſ҃ȝ Chri.
Bn̄ ſit tibi ſerue p ꝓpriā hūiliationē q̄ ad
teipm̄ bone per diuinā aſſimilationē quo
ad deū ⁊ fidelis per vtilē diſpēſationē quo
ad p̄ximū: vel (bone ⁊ fidelis) q̄rēs in acti
bus ſuis gl̄iaȝ dñi ſui nō ſuā (q: ſup pauca

fuiſti fidelis).ſ.ſup bona vite p̄ñtis (ſuper
multa te ꝯſtituā).ſ.bona vite ſequentis de
q̄bus p̄s.di. Quā magna multitudo dulce — ps. xxx.
dinis tue dñe quā abſcōdiſti timētib⁹ te.
vñ Chri. Pauca ſunt q̄ in hoc ſeculo nobis — Chriſ.
p̄ſtār̄: multa q̄ i illo ſeruār̄. Et Hier. Oia q̄
in p̄ñti habem⁹ lȝ magna videant̄ ⁊ pluri — Hiero.
ma: tñ cōparatione futuroꝝ parua ⁊ pau
ca ſunt (intra i gaudiū dñi tui) ⁊ ſuſcipe q̄
nec ocul⁹ vidit: nec auris audiuit nec i cor
hoīs aſcendit. ⁊ bñ dicit (intra) vt ex oī pte
gaudiū ſurſum: ex viſione dei deorſum: ex
cōſideratione inferni interi⁹: ex gloria cō-
ſcientie exteri⁹: ⁊ decore oīs creature. Glo-
rioſe cōſummatio curſu certaminis i gau
diū dñi ſui intrabit q̄ centū milib⁹ p̄dicās
vel vnā aīam lucratam dño ſuo reportaue — B Gaudium ſaluatoꝝ.
rit: nec iō minus gl̄ioſe ſi nullā dū mō fi-
deliter ꝓ poſſe faciat qđ faciendū eſt: ꝓ ſa-
lute nēpe miles ſtrenuus in certamine cō
mendar̄ ſi cōſtanter ⁊ legitime certauerit
etiā ſi dño ſuo triumphū nō obtinuit: ſic ⁊
doctor gentiū repoſitam ſibi hr̄e coronam
iuſtitie gloriabar̄ nō min⁹ q̄ ſi oēs quos
ꝯuerterat in vera fide ⁊ vnitate ſancte ma
tris eccl̄ie p̄ſtitiſſent.) Accedēs aūt q̄ vnū
talētū accepat ait. dñe ſcio q: hō dur⁹ es)
grauiter puniēs delinquentes (metis vbi
nō ſeminaſti ⁊ cōgregas vbi nō ſparſiſti.)
Seminat deus notitiā in p̄dicatione veri
tatis: ſparget v̄tutes in exemplo bonitatꝭ
metit g̊ vbi ſemē legis vel euāgeliȷ nō mi-
niſtrauit ⁊ colligit vbi bonitatis exēpla in
p̄rib⁹ veterꝭ vel noui teſtamēti nō ſparſit.
In p̄latis etiā eccleſie nō ſolū req̄rit bona
in pſona ꝓpria: ſȝ etiā i aliena.ſ.in ſubdi
tis eoꝝ: q: eoꝝ offm̄ eſt alios ⁊ maxie ſub-
ditos iducere ad bonū (⁊ timens).ſ. aggre
di altioris vite ſtatū ne ipe piclitaret que
rēs ſalutē alioꝝ (abſcōdi talētū tuū in ter-
ra) hoc ē nō ſuȝ vſus notitia mihi data p
eterna: ſȝ ꝓpter terrena (ecce habes qđ tuū
eſt).q.d. ſufficit mihi q: tēui qđ habui nec — Puſillanimitas.
alijs miniſtraui. Iſte timor ſerui pigri nō
eſt niſi puſillanimitas bñ agēdi. vt aūt di
cit Chri. Et ſi talētū nō pdidit re⁹ tñ eſt dā — Chriſ.
ni: ſicut q̄ cā ſeminādi ſemē accipiēs tpe ſe
minatiōis nō ſeminauerit dño ſuo dānū fe-
cit: ⁊ ſi ſemē nō pdidit q̄ꝫtū poterat lucruȝ
facere ſi oportuno tpe ſeminaſſet. (Rñdēs
aūt dñs dixit ei ſerue male) ꝓpter calūniā
reſpectu dñi (⁊ piger) in multiplicatione
reſpectu proximi (ſciebas q: meto vbi non
ſemino) multo magis vbi ſemino (⁊ con-
grego vbi non ſparſi) multo magis vbi
ſparſi.q.d. ꝓ omiſſiōe v̄itatis ⁊ v̄tutū iu-
dico illos q̄bus nō p̄dicaui: nec exēplū bo
nitatis ꝓpoſui: ergo multo magis te cui
talētū noticie mee ad negociādū cōmiſi ⁊
ex hoc te accuſo q̄ te excuſas. (Oportuit ẽ)

qd tuū meritum ⁊ ad alioꝝ cōmodū (te pe
cuniā meā) .i. ſermonē vel legē dare gratis
ad mēſam .i. ad alioꝝ refectionē internam
(et cōmittere nūmularijs) .i. auditorib⁹ q̄
qd̄ audiūt operant̄: vel poti⁹ docere alios
q̄ poſtea alijs miniſtrarēt (⁊ ego veniens)
ad diſcutiendū merita (recepiſſez qd̄ meū
eſt cū vſura) .i. te ⁊ ipſos quos mihi acq̄ſi-
uiſſes: hec em̄ eſt vſura ſpūalis .ſ. lucrū ala
C
ruʒ que maxime placet deo. (Tollite itaq̄
Talentuʒ male creditum.
ab eo talētū) .i. donū ſibi traditum ſcʒ na-
turalis ingenij vel notitie ⁊ loquit̄ pmiſſi
ue: qꝛ dn̄s auferri pmittit intelligētiā vel
p vitia vel p demones qn̄ hō infatuat̄ i eli
gēdo malū: vel infatuat̄ ppter ſciētie abu
ſum: vel nō recipit mercedē: ſʒ penā: qꝛ bo
na diuinit⁹ collata nō cedēt male operan-
tib⁹ vel otioſis ad gloriā: ſʒ magis ad ꝯfu
ſionem (⁊ date ei q̄ hʒ .x. talēta) qꝛ dānatio
reproboꝝ cedet ad gloriā electoꝝ ſm illd̄.
Letabit̄ iuſtus cū viderit vindictam: ex q̄
pʒ q̄ nō pmittit deus fieri maluʒ: niſi in-
de eliciat aliqd̄ bonū: iuſſit aūt poti⁹ dari
illi q̄ habebat .x. q̄ illi q̄ habebat .iiij. quia
minus habuit q̄ .v. acceperat q̄ q̄ duo: per
v. em̄ ſignificat̄ exterioꝝ ſciētia ſm .v. ſen-
ſus: ſʒ per duo opatio volūtatis ⁊ itellect⁹:
oportuit ergo illi q̄ habuit exterioꝝ ſcien-
tiā ⁊ adminiſtrationē dari intellectū inte
rioꝝ q̄ per vnum intelligit̄ talentum (om̄i
em̄ hn̄ti) ⁊ bene vtenti (dabit̄) incrementū
ei⁹ qd̄ hʒ (⁊ abūdabit) habētī em̄ ſolicitu-
dinē miniſtrādi vbū dei dabit̄ gr̄a (⁊ abū
Habēti dabit̄.
dabit) in efficaci doctrina. Item (habenti)
charitatē (dabit̄) augmētum charitatis (et
abundabit) vſq̄ ad perfectionem. Itē ha-
benti meritū dabit̄ p̄miū ⁊ abundabit: qꝛ
remunerabit̄ ſupra cōdignū. Augetur em̄
gr̄a ei q̄ laborat in ea: naʒ laborādo meret̄
augeri: et ei q̄ reperit̄ in gratia dabit̄ glo-
ria ⁊ abundabit: nō ſolum de ſua ⁊ alioꝝ
glorificatione: ſʒ etiā de impletione iuſti-
tie in maloꝝ reprobatione. (Ab eo autē q̄
nō hʒ) ſtudiū vel charitatē ⁊ bonum doni
collati vſum (⁊ qd̄ videt̄ habere) naturali
ingenio vel ſtudio literarū ac donum ſibi
collatū (auferet̄.) Item ei q̄ nō hʒ fidē: vt i
deo nō credenti etiā qd̄ videt̄ habere .ſ. le-
gis ſcientiā auferet̄ ab eo. Item ei qui in
morte nō inuentus fuerit in gr̄a bona na
ture ⁊ gr̄e cedēt ei ad penā. Ut autez dicit
Augu.
Aug. Omis res q̄ dāda nō deficit ſi habet̄
⁊ nō dat̄ nō habetur qūo habenda eſt: ⁊ vt
ibidē dicit; dare hn̄ti fuit mie: auferre nō
habenti iuſtitie: prudēter ergo et fideliter
laborātem ad bonuʒ vſum in dei munere
Grego.
habentem amplioꝝ gr̄a dn̄s donat ⁊ otia
Charitatis hns.
ſectātem ac munere dei nō bene vtentem
eoq̄ qd̄ dederat priuat. vn̄ dt Gre. q̄ quiſq̄s
charitatē hʒ etiā alia dona percipit: q̄ſq̄s

charitatem nō hʒ etiā dona q̄ percepiſſe vi
debat̄ amittit. Deinde inutilem ſeruū ta-
D
lento p̄uatū iubet mitti in tenebras exte
Hiero.
riores .i. corporales: qꝛ vt ait Hier. Dn̄s lu
Tenebre exteriores.
men eſt q̄ ab eo foras mittit̄ caret lumine.
Exteriores tenebre ſunt corporis: interio-
res ſunt male aie. vn̄ Greg. Interiores te-
Greg.
nebre ſunt cecitas mentis exteriores eter-
na nox dānationis: q̄ ergo hic ſponte ceci-
dit in cecitatem mentis illic proijcietur in
Raba.
noctem dānationis. vn̄ ⁊ Raba. p penā in
exteriores tenebras cadit q̄ p culpā ſuam
ſpōte in exteriores cecidit: ibi coactus pa-
titur tenebras vltionis q̄ hic libenter ſuſti
nuit tenebras voluptatis. hoc Raba. (Ibi
erit fletus) proueniens ex fumo caloris (et
ſtridor dentiū) ex paſſiōe frigoris: vel (fle-
tus ſtridor dentiū) .i. dolor mentis ⁊ corpo
ris: ⁊ ad iſta reducit̄ oīs pena infernalis:
ecce qꝛ nō ſolū qui mala operat̄: ſed ei qui
bona nō facit vltima pena punit̄: pn̄t etiā
per .v. talenta intelligi bona nature: bona
gratie: bona ſciētie: bona potētie: et bona
opulentie: ⁊ dicunt̄ talēta: quia per bonū
vſum taliū pōt hō ſibi acq̄rere celeſte pre-
miū: ⁊ aliqui habent oīa iſta a deo collata:
alij plura iſtoꝝ: alij vnū tm̄: aliqui etiā ſūt
qui talenta multiplicāt ⁊ gemināt bn̄ vtē
do p̄dictis ad ſui pfectionē ⁊ p̄rimi edifi-
cationē: alij abſcōdunt in terra q̄ vtunt̄ ad
E
mūdi gloriā ⁊ lucra tpalia. De eodē quoq̄
Luc. ponit parabolā de hoie nobili .ſ. xp̄o
Hois nobilis parabola.
qui nō ſolū ſm diuinitatē verūetiā ſm hu
manitatē ex nobili genere ortus eſt: qꝛ ſm
diuinitatē dei patris ⁊ ſm humanitatem
dauid regis fili⁹ (q̄ abijt i regionē lōgin-
quā) aſcendens in celū empireū (accipere
ſibi regnū) ſup ordines angeloꝝ (ac reuer
ti) .ſ. ad iudiciū generale in mundi fine et
etiā ad iudiciū pticulare in cuiuſlibet ho
minis morte: ⁊ priuſq̄ illuc aſcēderet (vo-
catis) p electiōis grāʒ (decē) ppter decalo-
gi obſeruātiā (ſeruis ſuis) ppter obedien
tiā olmodā: vl (decē ſeruis ſuis) .i. xp̄ianis
⁊ fidelib⁹ vniuerſis quoꝝ vniuerſitas nu-
mero denario deſignat̄ pp perfectionē de-
Beda.
narij (dedit illis) gratis decē mnas .i. talē
Mna.
ta ſeu libras .ſ. ſpūalē decalogi intellectuʒ
ad negociādū donec veniat ad iudiciū: q̄s
veniens exiget cū vſura ⁊ excreſcētia. ſm
Bed. Mna .x. dragmis appēdit̄: decē ergo
mne cētū dragmas .i. cētū libras faciunt q̄
nūerus pfectoꝝ deſignat̄ ⁊ ſacre ſcriptnre
ſmo qꝛ vite celeſtis pfectionē ſuggerit q̄ſi
Mnas decem.
numeri cētenarij pōdere fulgeſcit: vel per
decē mnas intelligit̄ vniuerſitas donorū
dei ppter pfectionē ipſi⁹ denarij: mutua-
uit ergo nobis de⁹ aliqua dona ad nego-
ciandū vt multiplicēt̄ p fruct⁹ bonoꝝ ope
rum: qꝛ tm̄ p̄meriti currit vſq̄ ad iudicium

de q̄b⁹ q̄rit lucrū meritoꝝ redditurus eo multū p̄nioꝝ: hoc ꝑfecto negociū vt ait Greg. Tūc vere nos agim⁹ ſi vidēdo & loquēdo ꝓximoꝝ aīas lucramur ſi infirmos q̄ſq; celeſtis regni gaudia p̄dicādo in ſupno amore roboramus: ſi ꝓteruos ac tumidos gehēne ſupplicia terribilr̄ inſonādo flectim⁹: ſi nulli ꝯ v̄itatē parcim⁹: ſi ſuper nis amicitijs dedili hūanas inimicitias nō timeam⁹. hec Greg. Uſura q̄ppe ē qđ ex mutuo vltra ſortem accipit̄. Et certe dñs dādo nobis pecuniā ſue gr̄e & doctrie exigit eā cū vſur; & excreſcētia: p̄io vt cuꝫ tribuit doctrinā fidei ad credēdū exigit vt q̄ credis ore ꝯfitearis: ſcđo vt qđ ꝯfiter; ope ꝯpleas: tertio vt ex audit; i lege dñi medi tādo & legēdo et orādo ēt alia intelligas: q̄rto vt qđ cōpleueris docere nō ceſſes: his em̄ partib⁹ denari⁹ vite fundat̄ eterne. vñ Greg. Inq̄ſtū vos ꝑfeciſſe pēſatis ēt alios trahere vobiſcū ſatagite in via dei h̄re ſocios deſiderate: & ſi ad deū tēdit; curate ne ad eū ſoli veniat;. hic em̄ ſcriptū ē. Qui an dit dicat vēi vt q̄ i corde vocē ſupni amor; ſuſcipet foras ēt ꝓximis vocē exhortatiōis reddat. hec Gre. (Accepto aūt regno) dñs ſeruoꝝ illoꝝ rediens (iuſſit eos vocari) ad ſe vt ſciret q̄ſtū q̄ſq; negotiat⁹ eſſet. Et cū p̄m⁹ veniēs cū mna ſua alias decē: & alter cū mna ſua alias q̄nq; acq̄ſitas obtuliſſet: ꝯgratulās ei dñs dixit p̄io (eris ꝓtātē) habēs ſup decē ciuitates) alteri v̄o (& tu eſto ſup q̄nq; ciuitates). i. gaudebis. ſ. tu vterq; de felicitate oīm q̄ ꝑ tuā doctrinā vel vite tue exēplū ꝯuerſi ſunt ad bonū: ſeruis aūt bonis mnas cum lucro reportātib⁹ piger ſeru⁹ mnā ſuā ſine lucro obtulit: quā i ſudario ligatā habuit: q: molliter & delicate viuēdo doctrinā cōmiſſaꝫ nō enumerauit ac gr̄aꝫ ſibi datā i hac carne laborib⁹ & fatigatiōib⁹ traditā torpeſcens & p̄cepta dona ſub otio torporis & ignauie abſcōdit: et ſic ipſaꝫ mnā ſine opib⁹ tāq; mortuā & ſepultā i ſudario habuit: ſudariū em̄ ē pān⁹ in q̄ iuoluūt̄ corpa mortuoꝝ & iō mna i ſudario repoſita ſignat donum dei a bonis opib⁹ otioſuꝫ tāq; mortuū: illis ꝰḡ q̄ de donis ſuis bñ operādo lucrū fecerūt ꝯmēdatis a dño & remunerat; pigrū q̄ i bōis opibus torpēdo mnā ſuā i ſudario ligauit reprobat dñs & dānat vario tñ mō ſ̄ꝫ q̄ſtitatē meriti vel delicti: q: grad⁹ ſūt & i gaudijs & i tormēt;. iſte (hō pegre ꝑfect⁹). ſ. xp̄s ad patrē aſcēdens ſ̄m mar. (reliq̄t) corporalr̄ (domū ſuā). i. eccleſiā quā tñ nūq̄ diuine potētie p̄ſidio deſtituit (& dedit ſeruis ꝓtātē cuiuſq; opis) q: dās fidelib⁹. viij. tal. ſ̄ꝫ mat. & x. mnas ſ̄m lucā: tribuit eis facultatē inſiſtēdi opib⁹ bonis dimittēs eos a ſe re ſ̄m libertatē ſue voluntatis (& ianitori) q̄ ducit i domū celi. (p̄cepit vigilare) ei. i. q̄ p̄dicat & preeſt cui dr̄. Si nō āñūciaueris iniquo iniq̄tatē ſuā ſanguinē ei⁹ de manu tua req̄rā. vñ Bed. Janitori aūt p̄cepit vt vigilaret q: ordini paſtoꝝ cōmiſſe ſibi eccleſie iubet curā ipēdere nō ſolū aūt recto re eccl'ie ſꝫ oēs vigilare p̄cipimur iannas cordiū cuſtodiētes: ne antiq̄ hoſtis mala ſuggeſtio itret ne nos dñs dormiētes inueniat. hec Bed. Janitor etiā eſt rō q̄ dꝫ eſſe vigil ad claudēdū oſtiuꝫ ſenſus diabolo & ad apiendū xp̄o q̄ ad oſtiū pulſat q̄ñ ad bonū iuitat: negociemur ergo fidelr̄ d̄ bonis nature gr̄e & fortune nobis datis: q: de oīb⁹ rōnē reddem⁹. Fugiam⁹ pigritiā: q: piger locū diabolo p̄parat & otioſus q̄ſi puluinar eſt diaboli in quo reqeſcat: oīb⁹ q̄ꝫ modis q̄b⁹ poſſum⁹ noſmetipſos emendādo vel alios adiuuādo talentū d̄ hicū erogare: & erogādo multiplicare ſtudeam⁹ vt pote de quo in diſtricto iudicio rōnem reddituri ſum⁹: nec ſe aliq̄s ab hac negociatiōe excuſare poterit: q: inull⁹ eſt q̄ talētū nō acceperit. vñ Greg. Sciēdū v̄o eſt q̄ null⁹ piger ab hac talēti acceptiōe ſecur⁹ eſt: null⁹ nāq; ē q̄ v̄aciter dicat: talēta minime accepi: nō eſt vñ rōnē ponere cogar. Talēti em̄ noīe cuilibet paupi ēt hoc ipm reputabit̄ qđ vel minimā accipit: ali⁹ nāq; accepit itelligētie donū p̄dicatiōis miniſteriū dꝫ ex talēto: ali⁹ terrenā ſubſtantiā accepit erogationē talēti dꝫ ex rebus: ali⁹ didicit artē q̄ paſcat̄: ipſa ars ei i talēti acceptiōe reputat̄: ali⁹ familiaritatis locū apđ diuitē meruit talentū ꝑfecto familiaritatis accepit: habēs igit̄ itellectū curet oīno ne taceat habēs rerū affluētiā vigilet ne a mie largitate torpeſcat: habens artē q̄ regit̄ magnopere ſtudeat: vt vſum atq; vtilitatē illi⁹ cū ꝓximo ptiat̄: loquendi locū apđ diuitē habēs ꝑ paupib⁹ intercedat. Tm̄ q̄ppe ab vnoq̄ꝫ nr̄m vetur⁹ iudex exigit q̄ſtū dedit. Cōſiderem⁹ ḡ q̄ accepimus: atq; in eoꝝ erogatiōe vigilemus: nulla nos a ſp̄uali ope terrena cura impediat: ne ſi i terra talētū abſcōdit̄ talēti dñs ad irā prouocet̄. vñ Aug. Unuſq̄ſq; qđ hꝫ preſtet alteri: q̄cq̄d plus hꝫ largiat̄ inopi: alius hꝫ pecuniā paſcat pauperē: veſtiat nudū: edificet eccleſiaꝫ: operet̄ de pecunia q̄cq̄d boni pōt: ali⁹ hꝫ cōſiliū regat ꝓximū pellat tenebras dubitationes luce pectoris: alius hꝫ doctrinam eroget de cellario dñi: miniſtret ꝯſeruis cibaria: ꝯfortet fideles reuocet errā: q̄rat pditos q̄ſtū pōt faciat: eſt qđ ſibi erogēt paupes: ali⁹ claudo pedes accōmodet: alius ceco ſuos oculos duces p̄beat: ali⁹ viſitet infirmū: alius ſepeliat mortuos: ſunt iſta in omnibus vt ꝑſus difficile inueniat̄ aliq̄s q̄ nō hꝫ vñ

Eze.iij.

Beda.

Janitor.

Piger.

Grego.

Talēti exactio

Augu.

aliqd alteri pstet ꝛ illud extremū: magnū qd ait aplūs inuicem onera vr̄a portare ꝛc.
Chris. vñ etiā Chri. Oia iferam⁹ ad ꝓximoꝝ vtilitatē: talēta eñ hec sūt vniuscuiusqꝫ vt⁹ siue i ꝑeminētia siue i pecunijs: siue doctrina: siue in ālicuiqꝫ tali negocio: nullus dicat qm̄ vnū talem habeo ꝛ possum facere: pōt ꝛ ꝑ vnū approbat⁹ esse: nō eñ co vidua illa pauperior: nō co petro et ioā. rusticior q̄ ꝛ idiote ꝛ illiterati fuerūt: sꝫ tñ qm̄ desideriū mōstrauerūt: ꝛ ad cōem vtilitatē oia fecerūt celos apphēderūt: nihil eñ est ita deo amicū: sicut ad cōem vtilitatē viuere: ꝓpter hoc sermonē nobis dedit de⁹ ꝛ manus ꝛ pedes ꝛ corpis ꝟtutem ꝛ itellectū ꝛ sensuꝫ: vt oib⁹ his ꝛ ad nr̄aꝫ ipoꝝ salutē ꝛ ad ꝓximoꝝ vtilitatē vtamur: nō opus est
Phil. j. multis hic nobis sermonib⁹ neqꝫ lōga circuitiōe. Instat eñ btūs paul⁹ ratiocinium
Cū xp̄o esse. ferēs ꝛ dicēs. Dissolui ꝛ cū xp̄o esse melius est: manere aūt in carne magis necessariū est ꝓpter vos ꝛ ei q̄ ad xp̄m erat discessiōi ꝑposuit ꝓximi edificationē: hoc eñ maxie est esse cū xp̄o volūtatē ei⁹ facere: volūtas aūt ei⁹ nihil est: ita sicut qd expedit ꝓxio: si eñ in secularib⁹ null⁹ sibypsi viuit: sꝫ et artifex ꝛ miles ꝛ agricola ꝛ negociator ad id qd cōiter expedit sūt ꝛ ad qd ꝓximo ꝓdest ꝯficiūt vniuersi: multomagis i spūalibus hoc opꝫ facere: hoc eñ maxie ē viuere q̄ sibypsi viuit solū ꝛ oēs despicit supflu⁹
N est ꝛ neqꝫ hō neqꝫ ghis nr̄i. hec Chri. Ex p̄dictis vr̄ q' aliq̄s fidelis i charitate manens q̄ absqꝫ suo scādalo vtilis est vel esse pōt ꝓximis q̄ ad vitā eternā peccat mortaliter: si se trāsfert ad heremū vel monasteriū vbi alios nō istruit ꝟbo vl' exēplo: nec curā quā posset ꝛ deberet circa ꝓximos gerit: q: ita abscōdit talēta ꝛ est seru⁹ piger
Utilis aliis an monasticā vitam accipiet.
de ifirmis eñ nō loqmur q̄ de facili scādalizant: q: in eis est tutū fugere ꝯsortiū prauoꝝ ꝛ laqos diaboli Sꝫ eꝫ vr̄: q: preualet actiue cōtēplatiua dñs eñ dicit marthe.
Luce. x Maria optimā partē elegit q̄ non auferet
Hiero. ab ea. ꝛ Hiero. in plurib⁹ locis eplaꝝ suarū vsqꝫadeo ꝑfert actiue cōtemplatiuā vt viros religiosos ꝛ multis vtiles vocet ad heremū q̄si nihil boni i mūdo agerent habito respectu ad vitā monachorum ꝛ anachoritarū. In his ḡ vr̄ necessariū vt quisqꝫ vires suas cōsideret ꝛ ad qd opus ipse sit aptior pēset: si eñ ad cōtēplatiuā habilior ꝛ ad orādū deuotior tute se transferat ad heremū: oratur⁹ ꝑ se ꝛ aliis: ꝛ ita pl⁹ ꝓderit eis i heremo ꝑ ipsis orādo q̄ꝫ i mundo eis p̄dicādo: nec abscōdere pecuniam dñi sui in terra: sꝫ i dño: licet nō p̄dicet: q: talēlenta orōnis ꝛ deuotiōis in q̄ amplius vꝫ meliorē se sentit: oibus erogat: nec piger dici dꝫ q̄ tot⁹ in sancta deuotiōe ꝛ oratiōe ieiunio vigilia ꝛ fletu ē verūtñ si q̄s videret greḡ sibi ꝯmissi piculū iminere ꝛ nullū idoneū in curā gregis sibi successurum periculū esset gregē deserere ꝛ ad heremū se trāsferre: lꝫ habilior ad orādū sit: dūmō de suo scādalo nō presumat: ꝑlat⁹ qdem q̄ idone⁹ ē ad p̄dicādū ꝛ plures istruere pōt ac sibi ꝛ aliis i tali officio vtilis ē talis fraternā charitatē nō obseruat si pplꝫ sibi cōmissum relinqueret: ꝛ se ad heremū transferret cū vtilior i agro p̄dicatiōis q̄ꝫ i heremo esse possit: in his ꝟo quecꝫ in charitate manente spūssctūs intus docebit: quid et meli⁹ faciendū sit ꝛ soliciti circa hec inquisitoriis questioni satisfaciet. ¶ Oratio.

Domine iesu xp̄e q̄ nobis tua dona misericorditer tradidisti monēs vt vigilāter ꝛ solicite agentes ex eis fructū afferam⁹: da mihi idigno ꝟuo tuo de donis a te receptis vigilāter negociari ꝛ ea ꝑ fruct⁹ bonoꝝ operū multiplicare eisqꝫ ad tui gloriā: proximi edificationeꝫ: ꝛ mei pfectiōeꝫ sic bñ vti vt cū seruis tuis bonis et fidelibus merear remunerari ac te iubēte intrare gaudiū felicitatis eterne et suscipere q̄ preparasti diligētib⁹ te bone iesu. Amen.

¶ De vētilatione aree in extremo iudicio. Capitulum. l.

A Math. xxv.

Postremo ponit tertiā pabolā q̄ ꝑtinet ad actiuos q̄: ū ē se exercere i actib⁹ mie pro quoꝝ exercitio vigilātes in talib⁹ remunerabuntur: desistētes autē a talibus cōdēnabunt ꝛ describit vētilationē aree que fiet in extremo iudicio ad modū ipsius diuini iudicii. De hoc i euāgelio dicit Aug. Si quis eēt q̄ de tota sacra scriptura nihil aliud sciret nisi solūmō lectionem istā presentem hoc solū sibi sufficeret ad salutem: q: cōtinent hic merita ꝛ demerita premia et supplicia bonoꝝ ꝛ maloꝝ: conditiones autē iudicis in hoc aduētu scdo ponit per oppositū cōditionū ei⁹ in aduentu primo. Uenit eñ p̄mo in humanitate aploꝝ pauperū societate: ꝛ propria infirmitate. scdo veniet in maiestate angeloꝝ societate: et iudicis dignitate (venit ergo filius hois). s. ꝟginis ad iudiciū (in maiestate sua) quia tūc iudicaturus apparebit in forma hominis gl'iosa q̄ in p̄mo aduētu iudicād⁹ apparuit in forma passibili ꝛ infirma. vñ Remig. In maiestate deitatis iudicatur⁹ adueniet q̄ in humilitate serui iudicand⁹ apparuit: itaqꝫ tradēdus in primo cruci pro-

Augu. Euāgelij hui⁹ vtilitas
Aduentus duplicis discretio.
Remi.

mittit gloriā triūphātē: vt ſecutura ſcāda
la hac ꝓmiſſiōe ꝯpēſaret: vt meli⁹ illa pate
rēt diſcipli ꝛ libēti⁹ ſub tāte glīe expecta
tiōe. vñ ꝛ Chꝛi. De⁹ manifeſte veniet mani
feſte idē nō iā celat⁹ i corpe ſicut antea vt
vix eū etiā boni cognoſcerēt: ſꝫ manifeſt⁹
in glīa: vt etiā mali eū ꝯfiteant̄ inuiti ꝛ q̄
ꝯtēpſerūt eū i hūilitate: cognoſcāt eum in
ptāte: et q̄ ſcire noluerūt q̄ꝫ dulcis eſt mia
ei⁹ ſentiāt q̄ꝫ grauis eſt ira ipi⁹. hec Chꝛi.
In forma ergo humana veniet vt ab oīb⁹
videri poſſit. ſi eñ i forma diuina veniret
nō poſſet videri a malis: qꝛ talis viſio nō
eſt ſine delectatiōe maxima q̄ tūc nō cōpe
tit eis: ꝛ ideo dicit (cū venerit fili⁹ hoīs) in
famulatu aūt ei⁹ venient oēs angeli eius
cū eo ꝓpꝫ iudicij honorē ꝛ tāq̄ꝫ teſtes actuū
humanorū ꝛ executores ſentētie ferēde p
ipm. vñ Chꝛi. Oēs eñ angeli cū ipſo ade
rūt teſtātes ꝛ ipſi q̄ꝫtū adminiſtrauerīt miſſi
a dñatore ad ſalutē hoīꝫ (Tūc ſedebit ſup
ſedē maieſtatis ſue). i. in eccleſia i qua ap
parebit cū oīpotētia ſua: per qḋ ſignificat
poteſtatē iudiciariā q̄ xp̄o hoī eſt data (et
tūc cōgregabunt̄ ante eū) tāq̄ꝫ ante iudi
cem ſuum (oēs gētes) oīs tpis: oīs cōditio
nis: oīs etatis: qꝛ nullus poterit tūc late
re vel ſe abſcōdere. vñ Chꝛiſo. Ubi illumi
natio euāgelij ad oēs gētes p̄dicata puē
nit: tūc oēs gētes inexcuſabiles facte ſunt
ꝛ iō tūc iuſte ad iudiciū ꝯgregabunt̄ oēs.
(Et ſeparabit eos ab inuicē). ſ. bonos a ma
lis (ſicut paſtor ſegregat oues ab hedis)
de die ſūt ſimul in paſcuis oues ꝛ hedi: ſꝫ
in veſpe paſtor eos ſegregat: ſic in vita pñ
ti ſunt i ecclīa ſimul boni ꝛ mali: ſꝫ i veſpe
mortis ſeu mūdi ſeꝑabit xp̄s bonos a ma
lis ſicut oues ab hedis. Separabit iquā meri
to oīa merita diſcernēda loco: loca varia
aſſignādo vocabulo diuerſis noīb⁹ appel
lando hos hedos illos oues. In ouib⁹ in
telligit̄ inocētia bonoꝝ ꝓpter ſimplicita
tē: mititatē: fecūditatē. In hedis itelligit̄
puerſitas maloꝝ ꝓpꝫ feditatē: ipetuoſita
tē: ſterilitatē. vñ Chꝛi. Deinde a noīb⁹ vni
uſcuiuſq̄ꝫ modū oñdit hos qdē hedos vo
cās: hos aūt oues vt hoꝝ qdē immetifica
tionē oſtēdat nullꝰ eñ ab hedis fructꝰ fit:
hoꝝ aūt multū q̄ſtū etenī mult⁹ oniū ē q̄
ſi⁹ ꝛ a lana lacteq̄ꝫ: ꝛ ab his q̄ ꝑturiūt a q̄
b⁹ vniuerſis deſert⁹ ē hed⁹. Et iterꝝ oues
hoīes iuſti ꝓpter māſuetudinē: qꝛ ipi ne
minē ledūt ꝛ ꝓpꝫ patiētiā: qꝛ cū ab alijs le
ſi fuerint ſuſtinēt: hedos aūt hoīes pctō
res dicit: qꝛ in capris hec naturaliꝝ ſūt vi
tia libido pre ceterij aīalib⁹: ſupbia: ira: in
uidia: cōcupiſcētia gule: ꝛ clamoribus ſup
oīa garrule i oīb⁹ his vitijs pctōres abun
dāt ꝛ ideo hedis ſūt aſſimilati. hec Chꝛi.
Et (ſtatuet oues) ſeu bonos (a dextrij) ſuis

ſuis (hedos aūt) ſeu malos (a ſiniſtris) in
ipſa poſitiōe dextre ꝛ ſiniſtre iā exiūt vtra
q̄ꝫ pa cognoſcet̄ poterit cui mia ꝛ cui miſe
ria imineat. vñ Chꝛi. iuſtos qdē ad dexte Chriſo.
rā ꝯſtituet pctōres ad ſiniſtrā: vt vnuſq̄ꝫ Dextera
meritoꝝ ſuoꝝ ꝯditionē ex ipi⁹ loci q̄litate ꝛ ſi
cognoſcat. merito iuſtos ad dexterā collo niſtra.
cabit: qꝛ nūq̄ꝫ cognouerūt ſiniſtrā: merito
impios ad ſiniſtrā: qꝛ nūq̄ꝫ cognoſcere vo
luerūt dexterā partē. vias eñ q̄ a dextris
ſunt nouit dñs: pūerſe aūt ſunt q̄ ad ſini
ſtrā ſunt. ꝛ iterū a ſiniſtris ſunt q̄ q̄rūt tpa
lia a dextris q̄ q̄rūt eterna. vñ Remigi. In Remi.
dextris eterne btitudis ꝯfirmabūt̄ q̄ ama
uerūt eterna i ſiniſtris eterne miſerie q̄ cu
pierūt pñtia: nā et ipa trāſitoria dei bona
reſpectu eternoꝝ dñr eē ſiniſtra: eēna vo i
dextera: qꝛ ſunt potiora hic eſt illō: cor ſa
piētis in dextera ei⁹: ꝛ cor ſtulti in ſiniſtrij
illi⁹. (Tūc dicet rex his q̄ a dextrij ei⁹ erūt) Rex
i. bonis: hic nō dicit fili⁹ hoīs ſicut ſupra: xp̄s.
ſꝫ rex ad cui⁹ apicē ꝑtinet ſubditos rege
re: leges ꝯdere trāſgreſſores legis punire
ꝛ obſuatores p̄miare q̄ tūc appebit mani
feſte. Tūc nō q̄ret pilat⁹ ergo rex es tu: tūc Jo. xix.
nō dicēt iudei nō habem⁹ regē niſi ceſarē.
Dicet iq̄ꝫ rex (venite bñdicti pr̄is mei). i. Bene
a pr̄e meo q̄ a pr̄e bñdictiōeꝫ grē accepiſtij dicti.
qꝛ nō niſi bñdicti. prio p grāꝫ ꝛ meritū vo
cāt ad btitudieꝫ etnā ꝛ p̄miū: ñ dat ei dñs
pacē etnitatis: niſi ſupra pacē pectorij. vel Raba.
ſꝫ Raba. dñr bñdicti q̄b⁹ p bōis meritij de
bet̄ eterna bñdictio (poſſidete) ꝛ eternaliꝝ
tenete (patū vob̄ regnū celoꝝ) locū ſctōꝝ Chriſo:
(a ꝯſtitutiōe mūdi) vbi Chꝛi. Añq̄ꝫ ei vos Locu
naſceremini ait hec vobij pata ſūt ꝛ p̄pata: tio iu
qꝛ vidi vos tales futuros. ſꝫ Remig. Rex dicis.
regū ſine ſtrepitu vboꝝ loquet̄. i. māifeſta Remi.
bit ꝯſciētias ꝛ merita dicetq̄ꝫ p collationē
glīe: vēite bñdicti pr̄is mei, ꝓmoti ad obti
nēdū regnū vite p̄deſtinatū vobis a ꝯſtō
ne mūdi. hec Remig. Añ mūdi ꝯſtitutionē Para
patū fuit p p̄deſtinatiōeꝫ a ꝯſtōne mūdi p tū ante
creationē: ab aſcēſiōe p appitionē: attēde ꝯſtitu
hic dulciſſimā inuitationē dñi: cū dī. venite tionem
benedicti pr̄is mei. O q̄ꝫ felices ꝛ bti q̄ hoc mūdi.
dulce inuitatoriū ad ſe directū meruerint
audire et a dño inuitati regnū ei⁹ ꝑcipere:
frequētem⁹ ergo nūc ꝛ cātem⁹ deuote inui
tatoriū ecclīe di. Venite exultem⁹ dño: vt
tūc cū electij mereamur audire inuitatoriū C
dñi ꝛ regnare ſine fine cū eo. Et ꝯmemora Opera
bit dñs ſex opa mie i ſe capite ꝛ in mēbris mie.
ſuis ꝓpꝫ eū facta q̄ ſūt paſcere eſuriētē: po
tare ſitiētē: collocare hoſpitem: veſtire nu
dum: viſitare infirmū: cōſolari vinculatū:
ꝛ p hec itelligit̄ ſeptimū qḋ eſt in thobia. ſ.
ſepelire mortuos. Uñ verſus. Uiſito po
to: cibo: redimo: tego: colligo: cōdo. Et ſm
q̄ſdaꝫ nō erit alib̄ hec ꝯmemoratio: niſi qꝛ

oẽs ſcilicet merita ſua ꝑ q̄b⁹ ſaluabũt: vel ẽt
dãnabũt. vbi Chꝛi. Putas q̄to gaudio ex
tollunt ſcil qñ in ↄ̄ſpectu oim angeloꝝ qđ
Chꝛiſ. fecerũt hoib⁹ fatẽt ſe accepiſſe: nã tale vi-
det opus eoꝝ nõ quale datũ eſt: ſʒ qualis
ꝑſona illi⁹ eſt q̄ accepit. hec Chꝛi. Sʒ iuſti
q̄ſi laudẽ fugiẽtes īterrogabũt qñ hec ſibi
fecerit ſm Remig. In cõſciẽtijs ſuis ita rñ
Remi. debunt nõ dubitãtes vel diffidẽtes de ver
bis dñi: ſed vel ſtupentes ꝑ magnitudine
maieſtatis regis: vel q꜠ parũ vr̃ eis oẽ bo-
Roma. viij. nũ qđ fecerũt cõpatiõe p̄miĳ. vñ apl's. Nõ
ſunt cõdigne paſſiones hui⁹ tꝑis ad futu
Chꝛiſ. rã gl'iam q̄ reuelabit in nobis. vñ Chꝛi. O
hũilitas q̄ nec poſt mortẽ deficies. Nõ eñ
malus ẽt falſis honoꝛib⁹ delectat: vir aũt
bon⁹ etiã ſibi debitã laudẽ fugit: ſic ⁊ ſcil
debitã ſibi laudẽ repellẽtes dicẽt: qñ te vi-
dim⁹ eſurientẽ. hec Chꝛi. (Et rñdẽs rex dicet
illis. Amẽ dico vob̄ q̄diu). i. eo ⁊ q̄to tꝑe
(feciſtis). i. oꝑa mie exhibuiſtis (vni ð his
fratrib⁹ meis minimis mihi feciſtis) fr̃es
ſunt: q꜠ fecerũt volũtatẽ p̄ris: minimi ꝟo
Chꝛiſ. q꜠ fuerũt hũiles ⁊ abiecti. vbi Chꝛi. O bo
Boni- nitas xp̄i q̄diu in corꝑe ↄ̄tẽptibili erat in
tas xp̄i mũdo: fuerat ꝟiſib'is rõ: vt ꝓpt ſil'itudinez
etiã in viſiõis fr̃es ſuos hoies appellaret: qđ aũt
iudicio dicam⁹ ꝙ i illa gl'ia ↄ̄ſtitut⁹ adhuc ↄ̄tẽtus
eſt eos dicere fr̃es q̄b⁹ ſufficeret ad laudẽ
Fr̃es ſi vel bonos ſuos illos vocaret. Et iteruʒ
xp̄i. ꝓpt hoc eñ ſũt fr̃es q꜠ hũiles: q꜠ abiecti ⁊
Augu. ↄ̄tẽptibiles: hos eñ tales maxie i fraterni
Mini- tate vocat. vñ Aug. Minimi ḡ q̄ ſunt xp̄i:
mi xp̄i. hi illi ſunt q̄ oia ſua dimiſerũt ⁊ ſecuti ſũt
eũ: ⁊ q̄cq̄d habuerũt paupib⁹ diſtribuerũt
video ſine ſeculari cõpede expediti fuirẽt
⁊ ab onerib⁹ mũdi liberos velut pẽnatos
ſurſum hũeros tollerẽt: hi ſunt minimi: q̄-
re minimi? q꜠ hũiles: q꜠ nõ elati: nõ ſupbi.
Apprehẽde minimos iſtos ⁊ ḡue põd⁹ in-
uenies. hec Aug. Xp̄s itaq꜠ in eſurientibus
eſurit: in ſitiẽtib⁹ ſitit: in infirmis egrotat:
⁊ in alijs ſil'r patit: magna ḡ reuerẽtia ſu-
ſcipiẽdi ſunt minimi ⁊ paupes xp̄i cũ ma-
gna veneratiõe ſuiendũ eſt eis: ſiqdẽ xp̄s
Grego. in eis ſuſcipit ⁊ honorat. vñ Greg. Ad tri-
D buẽdũ ḡ pigri cur eſtis: qñ hoc qđ iacẽti i
Opera terra porrigitis ſedenti i celo datis? hec ꝑ
mie ad miſſa ſunt oꝑa mie ad corꝑis miſerias ꝑti
miaʒ ꝑ- nẽtia. Ad aias ꝟo ſpectat vt eſurientẽ ⁊ ſitiẽ
tinẽtia. tem iuſticiã pane verbi dei reficias: ⁊ potu
ſapiẽtie refrigeres: errãtem ꝑ hereſiʒ vel ꝑ
pctm̃ in domũ m̃ris eccl'ie dei reuoces: ino
centẽ a malis ꝓtegas: nudũ a bono opere
ꝟtutib⁹ ornes: infirmũ in fide corrobores
tribulatiõe ſeu carcere triſticie oppſſo ſub
uenias cõpatiẽdo vel ↄ̄ſolãdo: q̄ eñ hec fa
cit verã dilectionẽ ⁊ charitatem adiplet: ⁊
Grego. hec maiora ſũt q̄ alia p̄miſſa: q꜠ vt ait Gre
go. Pl⁹ eſt ꝟbi pabulo victurã i ꝑpetuũ mẽ

tẽ reficere q̄ ventrẽ moriture carnis terre-
no pane ſatiare. vñ Chꝛi. Si hec oia corꝑa Chꝛiſ.
liter corꝑib⁹ xp̄i miniſtrare magne btitu-
dinis eſt q̄ eino poſt modicũ ſunt ꝑitura:
putas q̄te beatitudinis eſt hec oia ſpũal'r
aiabus ꝑiclitãtib⁹ miniſtrare: q̄b⁹ viuifi-
cate poſſint viuere i eternũ q̄to melior eſt
aia q̄ corpus: tãto meliora ſunt q̄ ad ſalu-
tẽ aiarũ q̄ que ad ſuſtẽtationẽ corpoꝝ mi-
niſtrãtur. (Tunc dicet rex his q̄ a ſiniſtris
eius erũt). i. reprobis q̄ ſiniſtra. i. tꝑalia q̄
diu vixerũt ardẽter amauerũt. (Diſcedite Diſceſ-
a me) o infelix diſceſſio: o dura ſeparatio: ſio a
o miſerabilis ↄ̄ditio: q꜠ a me fontẽ vite ide deo.
ficientis: a me lumine glorie beatificãtis:
a torrẽte voluptatis inundãtis: a me ple-
nitudine vbertatis inebriãtis (maledicti)
p̄mo maledictiõe culpe: ſʒ mõ maledictiõe
pene eterne (in ignez eternũ) ſine fine vos
arſurũ (q̄ parat⁹ eſt diabolo ⁊ ãgelis eius)
vt q̄bus colligati fuiſtis in culpa ſociemi- Conſor
ni in pena: o cõſortiũ malũ: horribile qui- tiũ dia
dẽ ad imaginãdũ: horribile ãpli⁹ ad vidẽ bolicũ.
dũ: ſʒ adhuc horribili⁹ ad cohabitãdũ: nõ
portaſtis inq̄t clauẽ crucis: iõ in regnũ nõ
intrabitis: nõ nauigaſtis i naue crucis: iõ
ad portũ nõ ꝑuenietis: ſʒ penã dãni ⁊ ſen-
ſus habetis dũ mali ꝑmixti ſũt bõis videt
eẽ cũ deo: ſʒ tãdẽ diſcedẽt ab eo ⁊ mittent i
ignẽ eternũ: nec videbit ipi⁹ gl'iam dei (di
ſcedite) inq̄t q̄ adhuc cõmixti fuiſtis bõis
in mũdo a mea facie ab oi mea mia: ab oi
gl'ia (maledicti) ſʒ nõ addit p̄ris mei: q꜠ ex
p̄re eſt benedictio: ex nobis ꝟo maledictio
Chꝛi. q̄ſi q̄ nõ ſufferat p̄ntiã illoꝝ vel aſpi- Chꝛiſ.
cere ſic dicit (diſcedite a me) nã de⁹ q̄ i ſcti-
tate delectat aiarũ peccatrices aias aſpi-
ciẽs q̄ſi grauat⁹ nõ ſuffert: tãq̄ ſi dicat eis
quaſi putredo ⁊ ſpurcitia eſtis: nec tãdiu
vos ſuſtineo q̄diu ſtatis in iudicio meo.
Et iteꝝ (ite maledicti) non a p̄re meo: neq꜠
ip̄e eos maledixit: ſʒ ꝓp̄a oꝑa (in ignẽ eter
nũ q̄ ꝑat⁹ eſt) nõ vobis ſʒ diaboloꝝ ãgelis
ei⁹:) q꜠ ꝟo voſipſos in ignẽ miſiſtis vobiſ-
ipſis reputate: ſʒ ne vnq̄ hec patiamur o
vnigenite fili dei. ſ. faciẽ illã mãſuetã vide
re auerſam a nobis: ⁊ trãq̄llũ illũ oculum
nõ ferente videre nos: vnq̄ accipiam⁹ ali-
quã experientiaʒ illi⁹ pene incurabilis. ſ.
excidere a regni gl'ia ⁊ cõburi in gehẽna.
De hac etiã excluſiõe ⁊ ſeparatiõe ſic dicit
idẽ Chꝛi. Ponamus illud ante oc'los quã Chꝛiſ.
ti doloris eſt excludi ⁊ proĳci a regno celo
rum: qđ vt mihi videt ipſa grauius eſt ge
hẽna: nam ⁊ ſi ille ignis nõ arderet ⁊ im- E
mortalis illa pena nõ eſſet parata hoc ſo- Dolor
lum ꝙ alieni efficimur a chꝛiſto: excludi- ex ſnia
mur a bonis eternis: nõne oi pena crucia iudicis
bilius diceretur? hec Chꝛiſ. Et cõmemora
bit iudex oꝑa mie predicta ab ipſis repꝛo-

bis ſibi nõ facta:ſ3 reprobi q̃ſi ſe excuſãtes rñdebũt: ⁊ iterrogabũt qñ hec ſibi nõ fecerũt. Uerũ vt ait Raba. ⁊ ſi ſe excuſare ſatagũt: tñ deũ fallere nõ pñt. vñ rñdit illis dicẽs ↄ̃diu (nõ feciſtis vni ex minimis his nec mihi feciſt.) Aug. xp̃s caput eſt eccl'ie corp⁹ ei⁹ eccl'ia: i nr̃o corpe caput ſurſũ eſt pedes in terra. In aliq̃ ↄſtipatiõe hoiz: qñ aliq̃s tibi pedẽ calcat: nonne dt caput calcas me: qũo ꝫ lingua quã nemo tangit dt calcas me: ſic xp̃s caput quẽ nẽo calcat dicet. Eſuriui ⁊ nõ dediſt mihi mãducaṙ ⁊c. vbi Chri. Et vide q̃lr leuia iniũgit: nõ em̃ dt i carcere erã: ⁊ nõ eripuiſtis me: iſirm⁹ ⁊ nõ curaſtis me: ſ3 nõ viſitaſtis ⁊ nõ veniſt ad me i eſuriẽdo ẽt nõ petit mẽſaz p̃cioſaz ſ3 neceſſariũ cibũ. Oĩa ergo ſufficiẽtia ſũt ad penã. p:io q̃dẽ facilitas petitiõis: pãis em̃ erat. ſecũdo mĩa etus: pauper em̃ erat qui petebat. tertio comparatio nature: homo enim erat. quarto deſideriũ promiſſionis: regnũ em̃ ꝓmiſit. quinto dignitas ei⁹ q̃ accipiebat: de⁹ em̃ erat q̃ ꝑ pauperes accipiebat. ſexto ſuperabundantia honoris qm̃ dignat⁹ eſt ab hoib⁹ accipere. ſeptimo iuſticia dationis: ex ſuis em̃ a nobis accepit: ſed cõtra vniuerſa hec hoĩes per auariciã excecanṫ. hec Chriſoſt. Et reuera per auariciã hoĩes ad oꝑa mĩe excecanṫ: ⁊ ad ea duri q̃ſi inſenſibiles reddunṫ ſicut em̃ charitas q̃ directe opponiṫ auaricie vult oib⁹ ſubuenire ⁊ bñfacere: ſic auaritia ſuadet a talib⁹ abſtinere: ⁊ nõ opib⁹ mĩe intẽdere: ſuggerit em̃ quaſi cõſulẽdo ipſi miſero quẽ poſſidet: vt de talib⁹ nõ curet: quia tm̃ cõſtaret ⁊ tm̃ dãnũ inde reciperet. Hic ſiſte tu miſer auare qui aliis in neceſſitate poſitis nõ curas ſuccurrere: et maxime tu crudelis preſidẽs ſeu p̃late ⁊ ſpãl'r religioſe q̃ infirmis tibi cõmiſſis de miniſtris ⁊ cuſtodib⁹ vel q̃buſcũq; aliis neceſſariis nõ ſtudeas ꝓuidere attẽde ⁊ vide q: hoc terribile iudiciũ in quo de operib⁹ mĩe diſceptatio fit tibi ſpãl'r immiet: q: p̃cipue imiſericordes arguet iudex ⁊ puniet: tũc audies correptiones duriſſimas quib⁹ nõ poteris ↄtradicere q̃ mõ abiicis monitiones molliſſimas quib⁹ non vereris repugnare tunc erit hora tua qua tibi inſtabit horrẽda miſeria: vt cũ maledictis eas in ignez eternũ diabolo ⁊ angelis ei⁹ paratũ. Illuc ꝑgeas derelict⁹ a cura ⁊ cuſtodia diuina q̃ hic tuos infirmos dereliq̃ſti ſine cura ⁊ cuſtodia hũana: ⁊ tũc null⁹ eoꝝ q̃ ↄ̃ charitatẽ ſeruaſti ⁊ neceſſitatib⁹ indigẽtiũ crudeliter ſubtraxiſti te a miſeria liberabit: ſed tua crudelitas te ſine fine imaniter cruciabit: tũc boni poterũt ↄ̃ te ſumere pabolã ⁊ dicere ad exaggerãdã tuam miſeriã. Qũo ceſſauit exactor q̃uit tributũ: ceſſauit exactor q̃ aliis neceſſaria ſubtrahẽdo q̃ſi exactiõare eos videaṫ: q̃uit tributũ qd aliq̃ defectũ patiẽdo q̃ſi ſoluere cogebanṫ: q̃d tibi miſer: tũc ꝓderit tua crudelitas ⁊ auaricia ꝓ q̃ habebis pati tãta ⁊ talia ſine fine mãſura? tũc ꝑ penã: ſ3 nimis tarde apienṫ ocl'i tui q̃ mõ ꝑ auariciã ↄ̃ oꝑa mĩe ſũt excecati: ⁊ tũc ſola vexatio dabit itellectũ q̃ mõ circa vexatos habes cor iduratũ: hec pauca o auare: ipie crudelis ⁊ dire tyrãne diligẽter attẽde ⁊ dũ adhuc vales te emẽdare ſtude vt mala ꝑpetua poſſis deo auxiliãte euadere. amẽ. Sufficiẽtia ãt p̃dictoꝝ opeꝝ mĩe hoc mõ accipiṫ: hõ em̃ i vita pñti p:io idiget ex pte corpis alimẽto ſine q̃ nõ põt eſſe. ſ. cibo ⁊ potu: ⁊ ſic eſt duplex op⁹ mĩe. ſ. paſcere eſurientẽ ⁊ potare ſitientẽ. Secundo indiget alimento ſine quo nõ põt bene eſſe. ſ. indumẽto ⁊ domicilio ⁊ ſic iteruz eſt duplex op⁹ mĩe. ſ. veſtire nudũ ⁊ colligere vel recipere hoſpitez. Tertio indiget poſt vitã iſtã ſepultura: ⁊ ſic eſt quitũ op⁹ mĩe: ſc3 ſepelire mortuos: iſta autẽ q̃nq; p̃dicta ſunt oĩbus cõia. Alia ſunt duo opera mĩe q̃ impẽdunṫ alicui ex aliquo accidẽte ſupueniẽte: vt ſi aliq̃s incurrat infirmitatẽ vl' capiaṫ ab hoſtib⁹ ⁊ ſic accipiunṫ duo oꝑa mĩe q̃ ſunt viſitare infirmos ⁊ redimere captiuos. Et nõie redẽptionis itelligiṫ oĩe bñficiũ eis impẽſum. Iſta aũt ſeptẽ impẽſa fidelib⁹ ꝑpter xp̃z reputat ipſe xp̃s ſibi facta: ⁊ econtrario fidelib⁹ denegata: q: ſibi reputat denegata: fideles ſunt eius mẽbra propter qd faciẽtib⁹ opera mĩe reddit vitã eternã denegãtib⁹ autẽ ea reddit penã. Aduertendum tñ ꝙ cũ dicitur (dñe qñ te vidimus eſurientem) ⁊c. non eſt queſtio ꝓcedẽs ex ignorãtia: q: iuſti cognoſcent ꝙ opera mĩe facta mẽbris xp̃i ipſe ſibi reputat fieri ⁊ pro talibus ſe ſaluari: ⁊ ſil'r mali ſcient ſe pro cõtrario dãnari. Sed eſt queſtio admirationis pro magnitudine grẽ q̃ fiet electis ⁊ pro magnitudine miſerie que infligeṫ reprobis. Si itaq; iudicium ſine mĩa fit ei qui nõ fecit mĩaz q̃d ergo merẽtur q̃ aliena rapiũt ſi eternaliter ꝓdãnãtur qui de ſuo nõ dederint? ſi talia ſuſtinebũt immiſericordes qualia paſſuros putam⁹ crudeles? vnde Chriſo. Ex hoc loco ſciẽdũ eſt ꝙ non tm̃ pro eo ꝙ peccauerũt hoĩes cõdẽnandi ſunt: ſed etiã pro eo ꝙ bene nõ faciunt: ſi autẽ pro eo ꝙ bene non faciunt ſic cõdẽnanṫ putas quales penas exoluẽt ꝓ eo ꝙ peccãt? Et digne. De⁹ em̃ hoĩez ideo fecit vt bñfaciat ⁊ ad gloriã dei perueniat nõ ideo tm̃ vt nõ peccet: nam ſi non faciat bonũ: nec eſt cauſa qua creat⁹ eſt ſine dubio: nã ſi creatus nõ fuiſſet peccatũ nõ fieret ſuper terrã: nã qui intelligit myſteriũ diuine diſpẽſationis quare fact⁹ eſt homo

Sufficientia operuz mĩe.

Queſtio admirationis.

Chriſ. Dãnatio ꝑpt omiſſionem.

I cognoſcit: q̄ merito q̄ſi peccans ꝯdēnet̄ q̄
Omiſſio operuꝫ mie in aiaꝫ. Chꝛiſ. iuſtitiā nō facit hec Chꝛi. Sicut ãt meli⁹ ē
opa mie circa aiam q̄ circa corpus facere:
ſic peius eſt ea circa aiam q̄ circa corp⁹ ne
gligere. vñ Chꝛiſ. Si hec coꝛpaliter coꝛpi-
bus nō pſtare ipietatis eſt q̄ ſi ⁊ accipiunt
ea nō pñt viuere ſꝫ putas q̄ta ipietas eſt
hec oia ſpūaliter aiabus periclitantib⁹ nō
miniſtrare q̄ poterāt viuere i eternū ſi hec
eis miniſtrata fuiſſent: q̄to eñ melioꝛ eſt
aia q̄ corp⁹ tāto graui⁹ eſt pctm̄ aiab⁹ la-
boꝛātib⁹ ſpiritales elemoſinas nō pſtare
Paupe res in eccl'ia. q̄ coꝛpibus coꝛpoꝛales. In eccl'ia ḡ nō ſo-
lū ſunt pauperes coꝛpal'r eſuriētes aut de
biles coꝛpoꝛal'r: aut peregrini ſꝫ corp⁹: ſꝫ
ēt ſpūal'r paupes: ſine cibo iuſtitie ſine po
tu agnitiōis dei: ſine veſtimēto xp̄i: marie
tal'r paupes ſunt q̄ coꝛpal'r vident̄ diuites
eē: q̄m pleraq₃ in abūdātia rerū inopia iu
ſtitie inenit̄. Sūt pegrini i hoc mūdo: ſunt
debiles aio: ſunt mēte ceci: i obediētia ſur
di: ⁊ ceteris paſſiōibus ſpūalibus egrotā-
tes quoꝝ aie oēꝫ eſcā ſpūalē abominātes
appꝛopinquauerūt vſq₃ ad poꝛtas moꝛtis
Qui ergo nō hꝫ vñ faciat elemoſynas coꝛ
pales faciat ſpūales ex grā vbi quā accepit
a deo: ⁊ inenit retributionē dignā a xp̄o q̄
eia taꝫ coꝛpalia q̄ ſpiritalia data q̄ſi in ſe
facta cōmemoꝛat q̄ cū hoib⁹ fiūt. Hec dixi
mus vt ſciant doctoꝛes ⁊ q̄tū btitudinis
ſibi acq̄rāt ſi diligētes fuerint circa v̄bū ⁊
q̄tū dānatiōis ſi fuerint negligentes. hec
Chꝛiſ. Chꝛiſ. (Et ibūt hi. ſ. reprobi in ſuppliciū
eternū (iuſti aūt in vitā eternā.) vñ Chꝛi. p
pter hec vtiq₃ ⁊ hi iuſte puniunt̄ ⁊ illi coꝛo
nāt̄ ⁊ ſi decē milia bōa fecerīt: grā eñ hec ē
munificētia p tā puis ⁊ vilib⁹ celū tm̄ ⁊ re
gnū ⁊ tā magnū eis dari honoꝛē. hec Chꝛi.
Eterna retributio. Eternū ē ergo ſuppliciū maloꝝ ⁊ ſil'r pmiū
bonoꝝ: ſicut eñ pctā actualia trāſeūt actu
⁊ remanēt reatu: ita bona opa trāſeūt actu
Hiero. ⁊ remanēt merito. vñ Hier. pndēs lectoꝛ
itēde q̄ ⁊ ſupplicia etna ſunt: ⁊ vita ppetua
Cur de opibus mie diſquirit̄. metū deicepſ hēat ruinaꝝ. ¶ Et notādū
q̄ poti⁹ ſit diſceptatio de opib⁹ mie q̄ de
opib⁹ iuſtitie: cū tñ mag' teneamur ad opa
iuſticie: q̄ opa mie faciliora ſūt: q̄ natura
ad hec iclinat: ⁊ iō magis arguēda vbi de-
ficiūt: ⁊ min⁹ remūerāda vbi aſſūt: ḡ ſi iſta
remunerāt̄ ⁊ alia. Itē poti⁹ arguit de omiſ-
ſiōe q̄ de ꝯmiſſiōe: cū tñ maioꝛ' cria ſint cō
miſſa ⁊ iō magis arguēda: q̄ puniēdo qb
min⁹ innuit ampli⁹ faciēdū de maioꝛib⁹.
Si eñ omiſſa arguit multo pl⁹ ꝯmiſſa. Itē
magis arguit de peccatis i pximū q̄ i deū
q̄ſi peccata in pximū ꝯdēnant̄ multo ma
Sepeliendi operis omiſſio gis pctā in deū: vt blaſphemia ⁊ idolatria
Itē cū ſeptē ſint opera mie: vnū. ſ. ſepultu-
ram moꝛtuoꝝ de qua intantū Thobias
cōmēdatur omittit: q̄ minus eſt neceſſa-
ria inter cetera opa mie. Itē cū ſit mia coꝛ-
poꝛalis ⁊ ſpiritualis poti⁹ defectuꝫ arguit
operū coꝛpoꝛaliū q̄ ſpiritualiuꝫ: q̄ opera
coꝛpoꝛalia ſunt euidentioꝛa vel per hoc ēt
ſignificātur illa. Pōt autē q̄ri vtrū illa di- R
ſceptatio ⁊ ſentētia erit vocalis: vel menta Mentale an vocale iudiciuꝫ.
lis tantū? ⁊ videt̄ q̄ nō vocalis: q̄ vt dicit
Augu. per quot dies hoc iudiciū tēdatur
incertū eſt: ſꝫ ſi mētaliter fieret tm̄ ſtatiꝫ ex
pediret̄. Econtra q̄dā dicūt q̄ iudiciū erit
mētale ⁊ nō vocale aliter multo tpe protē-
deret̄. vñ ſapien. Diſrūpet illos inflatos
ſine voce. alij dicūt quia ⁊ mētale erit inte Sa. iij.
rius ⁊ vocale exterius q̄ iudicabit xp̄s nō
tantū vt de⁹: ſed vt homo: ideo eius iudi-
cium erit non diuino modo tantū ſed hu-
mano: ex hoc aūt maius gaudiū ſenſibile
bonoꝝ ⁊ maioꝛ doloꝛ ſenſibilis repꝛobo-
rū erit. vñ nō fruſtra erit hoc ſed vtiliter: ſi-
cut ⁊ coꝛpoꝛalis apparitio hoim huic opi
nioni adherendo dicendum ad obiectū q̄
diſrūpet illos ſine voce excuſatiōis ſufficiē
tis vel appellatiōis: ſed non ſine voce diſ-
ceptatiōis gñalis. vñ Aug. Quere cauſas Augu.
vel tante mercedis vel tāti ſupplicij perci
pite regnū ⁊ ite in ignē eternū: q̄re illi pce Retributiōis cauſe.
pturi regnum? eſuriui eñ ⁊ dediſtis mihi
mãducare. quare iſti ituri in ignē eternū? elemoſinaꝝ efficacia.
eſuriui eñ ⁊ non dediſtis mihi manduca
re: quid eſt hoc rogo? video de his qui pce
pturi ſunt regnum: q̄ dederunt tāq̄ boni
⁊ fideles chꝛiſtiani qui verba dñi nō cōtē- Pſalm. xxxvj.
nētes ⁊ cum fiducia pmiſſa ſperātes fece-
runt hoc: q̄ ſi nō feciſſent vite ipſoꝛum bo eccl'. iiij.
ne ſterilitas illa nō vtiq₃ conueniſſet. foꝛte Eccl'ia.
eñ caſti erāt non fraudatoꝛes: non ebrioſi
abſtinētes ſe ab operib⁹ malis: ſi hoc non xxix.
adderēt ſteriles remanerent: feciſſent eniꝫ
declina a malo: non feciſſent ⁊ fac bonum.
Scriptuꝫ eſt ſicut aqua extinguit ignē: ſic
elemoſina peccatū. Item ſcriptū eſt inclu
de elemoſinā i coꝛde pauperis ⁊ ipa p te
depcabit̄ dñm ⁊ alia multa ſunt diuini elo
quij dogmata quibus oſtēdit̄ multū vale
re elemoſinā ad extinguēda ⁊ delēda pec
cata: pinde illis quos dānaturus imo pl⁹
illis q̄s coꝛonatur⁹ eſt ſolas elemoſinas
imputabit dicēs. Difficile eſt vt ſi examinē
vos ⁊ appꝛehēdā ⁊ ſcruter diligētiſſime fa
cta veſtra nō inueniā vñ vos dānē: ſed ite
in regnū. eſuriui eñ ⁊ dedi. mi. mãducare.
nō ergo itis i regnū: q̄ nō peccaſtis: ſed q̄
pctā veſtra elemoſinis redemiſtis. Rurſus
⁊ illis. ite in ignē ⁊c. ſine dubio videbūt ſe
iuſte damnari pꝛo ſceleribus ſuis: ⁊ quaſi
eis diceret non inde vñ putatis: ſꝫ q̄ eſuri
ui ⁊ nō dediſtis mihi mãducare. Si eñ ab
illis oībus vr̄is factis auerſi ⁊ ad me ꝯuer
ſi illa oia cria atq₃ pctā elemoſinis rede-
miſſetis ipe elemoſine mō liberarēt vos ⁊

reatu tātoꝝ criminū abſolnerēt. Beati em̄ miſericordes: q̄m ipſi ſim̄la ꝑſtabit. Iudiciū ſine mīa fiet ei q̄ non fecerit mīam: ſicut ḡ boni qb⁹ paratū eſt regnū a ꝯſtōne mūdi anteq̄ fierēt ad vitā eternā erāt ꝑdeſtinati ſic mali qui mittenť in ignē paratū diabolo ⁊ ſuis a cōſtōne mūdi anteq̄ fierent: ad mortē erāt ꝑſciti. Eſt drīa inter ꝑdeſtinationē ⁊ ꝑſcientiā: q: ꝑdeſtinatio eſt ꝑcognitio bonoꝝ cū cauſalitate eoꝝdē: ſ ꝑſciētia dicit ꝑcognitionē reſpectu maloꝝ ſine cauſalitate q̄ poti⁹ reſidet penes liberū arbitriū: fit aūt ꝯditionalr ꝑdeſtinatio dei: nihilq̄ ſine alia ꝯditiōe ꝑdeſtinatū ē. Predeſtinatū eſt em̄ vt ſaluaretur mūdus ſ ꝑ aquā baptiſmatis ⁊ mortē filij dei predeſtinati ſūt oēs boni ad gloriā ea tñ ꝯditione ſi fidē tenuerint ſi charitatē: ſi humilitatē: ſi patiētiā: ſi mīam ⁊ pietatē: ⁊ his ſimilia habuerint. tales em̄ eos futuros ꝑuidit q̄s deus ad vitā predeſtinauit: ⁊ q̄ſi predeſtinādo eis diceret. Ego q̄dē ad vitā vos ꝑdeſtinaui: ſi tñ tales ⁊ tales fueritis: ſi mādata mea cuſtodieritis ſi fidē ⁊ mīā habueritis: et ſi i bono tādē inuēti fueritis qui ḡ talis eſſe nō vult q̄ mādata dei cuſtodire nō puniť: iō non venit ad predeſtinationē: q: nō ſeruat ꝯditionē. Noli igiť attēdere ad ꝑdeſtinationē dei quā ignoras: attēde ad vba q̄ audis ⁊ itelligis: ſicut em̄ predeſtinatiōe ſua verus eſt de⁹ ⁊ mutari nō pōt: ita vba ei⁹ vera ſunt ⁊ mutari non poſſunt: ſ audiam⁹ q̄ ſint hec vba. Pctōr inq̄t quacūq̄ hora cōuerſus fuerit ⁊ ingemuerit vita viuet ⁊ nō morieť. et iterū. Si volueritis ⁊ audieritis me bona terre comedetis: q̄ ſi nolueritis gladius deuorabit vos. ſilr in euāgelio inq̄t. Qui crediderit ⁊ baptizat⁹ fuerit ⁊c. ⁊ iterū. Si dimiſeritis hoib⁹ pctā eoꝝ dimittet vobis pr̄ veſter celeſtis ⁊c. Nec q̄ras aliā predeſtinationē in his em̄ vbis oīs et vite et mortis predeſtinatio ⁊ ꝑſciētia ꝯſiſtit: ſi hec feceris eſto ſecur⁹ ⁊ crede indubitāter: q: ad vitā eternā ꝑdeſtinat⁹ es. Q̄ ſi indurato corde hec facere nolueris: ⁊ in hac malicia ꝑſeueraueris: ꝑ certo ſcias te ad mortē preſcitū q̄uis em̄ null⁹ hō ad pctm̄ ſit predeſtinat⁹: oīs tñ hō aut ad gloriā aut ad ſuppliciū eſt ꝑuiſus. Nullus ḡ dicat fruſtra ſe orare deū ⁊ alia bona facere: q: predeſtinatio diuina q̄ eſt preparatio grē in pñti: et glorie in futuro cū ſit eterna ſicut ab eterno predeſtinauit aliquē ad btitudinē: ita preordinauit modū ꝑ quē daret ſibi illam btitudinē. ſ. ꝑ merita ſuaꝝ orōnē. Predeſtinatio enim taliter eſt inſtituta: vt precib⁹ ⁊ laborib⁹ obtineať: ⁊ iō nō fruſtra orat deū q: orō eſt illō per q̄ ex ordinatiōe diuina dꝫ cōſequi gratiā ⁊ gloriā: ⁊ eadē rō eſt de omnibus alijs bonis: quia cadunt ſub ordine diuine predeſtinationis. vnde ſicut de⁹ aliquē ſaluādū preuidet: ſic ⁊ modum quo ſaluari debeat ꝑpter hoc ſtult⁹ eſt qui dicit volo facere q̄ mihi placuerit: q: ſi ſaluari debeo ſaluabor: vel ſi damnari debeo dānabor: ſicut ſtultus eſſet infirmus qui diceret volo comedere et bibere q̄ mihi placet: q: ſi curari debeo curabor: ⁊ ſi mori debeo moriar. Sic em̄ inutiles eſſent medicine ſane: ſi de⁹ dimittit liberū arbitriū q̄ ſe hꝫ ad vtrūlibet in malū cadere: hoc nō ꝑmittit niſi iuſte: rurſus ſi perueniat ꝑ gratiā nulli facit iniuriā. vñ ſm Aug. Liberū arbitriū eſt libertas eligēdi bonum vel malū: ⁊ hoc i ꝑadiſo hō habuit: nūc vo captiuū: q: bonū nō vult niſi grā dei preueniať: nec pōt niſi eum ſequať. Cū ergo malos dānat ⁊ reprobat opať ſm iuſtitiā: q̄n vero predeſtinat ⁊ ſaluat agit ſm gratiā ⁊ mīam q̄ nō excludit iuſtitiā. Nullā aūt neceſſitatē infert ꝓuidētia dei rerū euētib⁹: ſ ſicut ſe hñt res ad vtrūlibet. ſ. fieri et nō fieri: ſic ſe ꝓuidenť hře q̄ ꝓuidētia ſeu q̄ idē eſt ꝑſciētia dei. Ex ſua ſapiētia preſciētis oīa añq̄ ſint oīno ineuitabilis eſt: ⁊ nullo mō pōt falli: ⁊ iō oīa preuiſa a deo neceſſe eſt fieri: q: non pōt ſimul eſſe q̄ preuiſa ſint ⁊ nō fiāt: ſ nō ſequiť q̄ neceſſario fiāt. Sic q̄ꝫ dicim⁹ me vidēte te currere: neceſſe eſt vt curras: hoc eſt non pōt ſimul fieri vt videā te currere ⁊ non curras: ⁊ ex hoc nequaq̄ ꝓuenit q̄ neceſſario curras. Unde boeti⁹. Due ſūt etenī neceſſitates: ſimplex vna veluti q̄ neceſſe ē oēs hoies eſſe mortales: altera vero cōditionis: vt ſi aliquem ambulare facias eū ambulare neceſſe eſt. Hāc etiā neceſſitatē non facit ꝓpria natura: ſed ꝯditiōis abiectio. Nulla em̄ neceſſitas cogit incedere voluntate gradientem: q̄uis eū tūc cū gradiť neceſſariū ſit q̄ igiť cū fiūt carent exiſtendi neceſſitate eadem ꝓuiſq̄ fiant ſine neceſſitate futura ſunt: nam ſine ſcientia preſentium rerum nihil his q̄ fiunt: ita preſcientia futuroꝝ nihil his que futura neceſſitatis importat. Eodem modo ſi quid prouidentia preſens videt eſſe neceſſe eſt: tametſi nullam nature habeat neceſſitatem. hec Boe. Et ideo hec duplex eſt. Si deus preuidet hoc neceſſario euenire oportet: q: cōiunctim vera: diuiſim eſt falſa: ⁊ eſt ibi neceſſitas cōſequentie ⁊ non conſequentis. Exemplum habemus Boetij. ſi aliq̄s videat aliquē faciētē rotam neceſſe eſt q̄ ille faciat rotam: nec tamē viſus eius cauſa eſt illius factionis. Sic deus preuidet mala iſtius opera: nec tamen cauſa eſt quare iſte male operetur: verūtamē fiet ſicut premiſſum eſt. Quando autē deus facit aliquā rem non fit in ipſo

Libertas arbitrij. Augu.

Prouidentia dei non cogit.

Boeti⁹ Neceſſitas duplex.

deo mutatio: ſʒ in re certa quã operatᷣ. Un
Mutatio non cadit i deum. qñ fecit p̃dicari ſubuerſionẽ niniue ꝛ p̃di-
ci mortẽ ezechie: quoꝝ neutrũ accidit l ta-
lib⁹ nõ mutauit de⁹ cõſiliũ qđ ab eterno ſe-
cũ fuit: ſed ſniam q̃ reſpectũ ad ipſa nego
Jone. iij. cia habuit: qꝛ niniue ſubuertẽda erat ꝭm
merita: ꝛ ezechias moriturus erat ꝭm cau
Esaie xxxviij. ſas iferiores: vel etiã ꝭm merita: ſʒ hec nõ
iposuerũt neceſſitatẽ diuine potentie. Pre
N deſtinatio igiᷣ lʒ certa ſit: libertatẽ tñ ar-
Predestinatio non tollit libertatẽ arbitrij bitrij nõ tollit. vñ bonoꝝ ſaluatio eſt neceſ
ſaria neceſſitate ꝯñe vel ꝯditionata: nõ ne-
ceſſitate ꝯſequẽtis vel abſoluta. Iſta enim
ꝓpoſitio p̃deſtinatus põt dãnari: falſa eſt
in ſenſu cõpoſito: eſt tñ ṽa in ſenſu diuiſo.
Sic ĝ excluſuʒ eſt ſophiſma qđ multos in
errorẽ ducit: vt oia ex neceſſitate fieri puta
rent: ſi ĝ dicis qđ adhuc faciendũ eſt? Rñ.
qꝛ hoc ſolũ ſupeſt ꝯſiliũ vt curramus ꝛ cõ-
tendam⁹ placere ei q̃ nos vocauit. dicit eñ
Aug. ſi ꝑordinata eſt diuina p̃deſtinatio:
vt ad eã ꝑ bonoꝝ operũ ꝯſeuerãtiã perue
Berh. niam⁹. hinc Berh. ipſa celeſtis regni p̃de-
ſtinatio ita ab oĩpotẽti deo ꝑordinata eſt:
vt ad hoc electi ex labore ꝑueniãt: q̃tenus
mereanᷣ ꝑcibus obtinere qđ ipſe oĩa de⁹
ante tp̃a diſpoſuit donare. ¶ Ubi nota exẽ
Exẽplũ ꝓsciti ꝛ saluati plũ vtile ꝛ aptũ ad ꝓpoſitum. Fuit in q̃dã
monaſterio frater q̃dã religioſus ꝛ deuot⁹
cui ſepe reuelatiões fiebãt diuinit⁹ qđ q̃dẽ
alter eiuſdẽ monaſterij frater sciẽs inſtitit
apud eũdẽ vt deũ oraret q̃ten⁹ ſibi digna
reᷣ oſtẽdere ſi ipſe de nũero ſaluãdoꝝ eẽt:
et cũ ille vir ꝑcibus victus oroni inſtãdo
hoc a deo poſtularet oſtenſuʒ eſt ſibi ꝙ il-
le frater d̃ nũero dãnãdoꝝ eſſet: vñ timẽs
fratrẽ aliũ turbare ꝑ aliq̃t dies hoc ſibi ce-
lauit: ſʒ tãdẽ eidẽ req̃renti (lʒ inuit⁹) apuit:
ille aũt hoc audiẽs ꝛ ſcripturas itelligens
ſtatim rñdit bñdictus de⁹ nec tñ ſic deſpe
rabo: ſʒ pniam quã ꝑ ingreſſum religiõis
aſſumpſi de cetero duplicabo ꝛ triplicabo
donec gratiã ꝛ miam apđ deũ altiſſimũ q̃
pius eſt inueniã: ꝛ poſt multos dies uerũ
fratri p̃dicto ẽ diuinit⁹ reuelatũ ꝙ ille fra
ter de nũero ſaluãdoꝝ eſſet qđ cũ eidẽ fra-
tri retuliſſet ille letus effect⁹ de reuelatio-
ne fortior factus in ope ꝛ viriliter agens ꝛ
de ṽtute i virtutẽ q̃tidie ꝓficiens perſeue
rauit in bono ſine ceſſatione: vtinã multi
alati hoc exemplo manum ſuam ad fortia
mitterent ꝛ nõ deſperarent vel deficerent:
qꝛ ſic agẽdo ꝛ in hoc perſeuerãdo deũ ſibi
propitium vtiq̃ inuenirent. ¶ Oratio.

Domine ieſu xp̃e iudex viuoꝝ et
mortuoꝝ in extremo iudicio me
a dextris collocare digneris: et
tunc auditã fac mihi illã dulciſ
ſimã vocẽ tuã quã ꝓmiſiſti ele
ctis tuis dicens: venite benedicti pr̃is mei
percipite regnũ: ꝛ fac vt nõ timeã ab audi
tione mala quã cõminatus es reprobis di
cens: ite maledicti in ignẽ eternũ: o vnige
nite fili dei miſerere noſtri: ne vnq̃ illã pe
nam incurabilem experiamur: ſcʒ excidere
a regni gloria ꝛ cõtribui in gehenna de⁹
meus miſericordia mea. Amen.

¶ De paſcha et diuerſis huius nominis acceptionibus. Cap. lj.

Nũc ꝭʒ Hie N pascha dñi.
ro. aſpergam⁹ de ſangui
ne librum nr̃m ꝛ. limina
domoꝝ: ꝛ funem circũde
mus coccineum domni
oronis nr̃e et coccum in
manu noſtra vt ʒara lige
mus: vt vaccã ruffam in
valle occiſam enarrare
poſſimus: iã enim inſtat vt ad paſſionem
dñi veniamus quã ꝛ ex affectu aſpicere: et
in effectu imitari debem⁹. iuxta illđ Exo. Exodi. xxv.
Inſpice ꝛ fac ꝭm exemplar qđ tibi in mon
te monſtratũ eſt: xp̃s eſt tanq̃ liber exem-
plaris ad cuius exẽplar totã vitã noſtraʒ Xp̃s mons.
ducere ꝛ corrigere debemus. Et ſi xp̃s ſe-
pius in ſcriptura dicaᷣ mõs rõne ſummi-
tatis ſiue excellentiſſime perfectiõis: maxĩ
me tñ exaltatus i cruce mõs dr̃ rõne ſubli-
mitatis meriti ſue ſacratiſſime paſſionis:
in hoc ergo mõte xp̃o. ſ. crucifixo monſtra-
tũ eſt nobis exẽplar diligenter inſpiciẽdũ
et efficaciter imitãdũ: nõ eñ ſufficit xp̃ia-
no xp̃m paſſum inſpicere: nã ꝛ hoc fecerũt
iudei ꝛ gentiles ſui crucifixores: ſʒ exigiᷣ
etiã ꝭm exẽplar mõſtratũ opari et facere.
Et hoc eſt qđ indiciᷣ cuilibet fideli i ṽbis
ꝓpoſitis inſpice ꝛ fac. q. d. inſpice exẽplar
dñice paſſionis ipſam tibi per intimã cõ-
paſſionem viſceraliter incorporando: et fac
ꝭm illud exẽplar ipm efficaciter imitãdo. Pe. ij.
Et vtrũq̃ hoꝝ docet btũs Petrus. xp̃s in-
quiens ꝑ nobis paſſus eſt: ecce pmũ qđ eſt
diligẽter cordis oculo inſpiciendũ: vobis
relinquẽs exemplũ vt ſequamini veſtigia
eius: ecce ſcđm qđ eſt efficaciter i facto imi
tandum. ¶ Circa primũ ſciendum eſt ꝙ ſi
nos oia que chriſtus in mundo paſſus eſt Passus
vellem⁹ enarrare innumerabilia vtiq̃ eſ- est xp̃s
ſent: ꝓſertim cũ tota vita xp̃i in terris q̃dã innume-
paſſio fuerit. Mirũ cũ etiã tota vita cu- rabilia
iuſlibet xp̃iani ſi ꝭm euãgeliũ viuat q̃daʒ
crux atq̃ martyriũ ſit vt Aug. dicit: quan- Augu.
to magis hoc indubitabile eſt de ipſo dño
chriſto qui euangelium condidit: et in ſe- Uita
ipſo perfectiſſime adimpleuit. Exordien- tota
do enim a primordio natiuitatis ſue in- passio
ſpice q̃ pauper natus fuit: qui nec domi- et pau-
ciliũ neq̃ veſtes habuit: ſed in vili diuer- pertas

ſorio natus i pſepio: ſup feno exiguo ante bruta aialia reclinatus: pānis vilib⁹ inuolutus fuit: octauo die circūciſus fuit: ⁊ iā ſanguinē ſuū p nobis fundere cepit: dein de perſecutionē herodis fugiēs i egyptū deportat⁹ ⁊ inde rediēs per totā pueritiā ⁊ adoleſcentiā ſuā parētib⁹ ſubiect⁹ ⁊ nō dubiū i magna paupertate educat⁹ fuit: de hinc adueniēte tpe oſtēſionis ſue: inſpice quō tpe magni frigoris baptizat⁹ in aqs frigidis mergi voluit: ⁊ quomodo tēpore ieiunij.xl.dierū cōtinuato macerat⁹ fuit: ⁊ quātas tūc a diabolo tētatiōes ſuſtinuit: quātas etiā iniurias ⁊ contumelias a iudeis frequēter paſſus fuit: nūc dicētibus ipſum a demone obſeſſum: nunc ſamaritanum: nūc voratorē: ⁊ vini potatorē: nunc de fornicatione natū: nunc blaſphemum: nūc ppli ſeductorē: ⁊ alia multa blaſphema dicētes in eū: nihilomin⁹ ad facta iniurioſa ſepe attētabāt pcedere nūc volētes eū lapidare nūc de ſupcilio mōtis pcipitare iſpice etiā cū quāto labore vixerit: q: quotidie erat pdicās in tēplo ⁊ in ſynagoga ⁊ de ciuitate in ciuitatē: de terra in terrā perambulauit: i orōne ſepe pnoctauit: infirmos multos curauit: obſeſſos a demonus liberauit: mortuos ſuſcitauit multitudinē eſurientē pauit: ⁊ nihilomin⁹ in his oībus nature legib⁹ ſubiect⁹ fame ſiti ⁊ ceteris īfirmitatib⁹ hois abſqꝫ tñ pctō expoſit⁹ fuit ecce quō tota vita ſua in laborib⁹ ⁊ paſſionib⁹ fuit: ſ; oīb⁹ talib⁹ paſſionē de qua nūc tractādū ē āncedētib⁹ omiſſis aſpice diligēter qd in hac ſuſtinuit ⁊ pcipue articulos ⁊ pūctos paſſionis in quibus ſingulis xp̄s notabilr paſſus fuit. Circa ſcdm eſt ſciēdū q ſ; Aug. nō ſolū qcqd boni xp̄s i terra geſſit: ſed et quicqd mali ſuſtinuit totū diſciplina moꝝ fuit. vñ paſſio dñi in ſe cōplectit oēm pfectionē hoim in hac vita poſſibilē: qm̄ oīa opa perfectionis q xp̄s vnqꝫ in euāgelio docuit ipſe in ſemetipſo in ſua paſſiōe perfectiſſime adimpleuit: itaqꝫ in cruce dñi eſt finis legis ⁊ ſcripture: in paſſione eius ſumma oīs pfectionis: in morte ipſi⁹ et cōſummatiōis ſermonis. vñ apl's dicit. Non iudicaui me aliqd ſcire iter vos: niſi ieſum xp̄m ⁊ hunc crucifixū. Nēpe q: hoc ſcire eſt oīa ſcire q ad ſalutē ſpectāt. Nā ſi de paupertate voluntaria agit qs vnqꝫ paupior xp̄o nudo pēdēte i cruce: q: nec habebat vbi caput ſuū reclinaret: ſi de obediētia ⁊ hūilitate loqmur qs vnqꝫ intantū ſe hūiliauit ⁊ exinaniuit ſicut xp̄s q fact⁹ ē obediēs vſqꝫ ad mortē crucis tanta vilia ⁊ magna opprobria ſuſtinuit p nobis. Si de caſtitate virginali mētio fiat qs caſtior eo cui⁹ mr̄ virgo eſt: cui⁹ pater feminā neſcit. ſi de charitate ſermo fuerit: qs vnqꝫ maiorē vel tantā charitatē habuit q̄ xp̄s q in paſſione ſua poſuit aīam ſuā p ouib⁹ ſuis: ⁊ tā horrenda ſupplicia pati voluit p nobis: cū tñ liberare potuiſſet ſolo nutu voluntatis. In paſſione ergo dñi relucet exemplar perfectionis oīm virtutū prout iā ſupra eſt tactum: item in ea relucet pfectū remediū et antidotū ꝯ oēm ſpūalē morbū: nā per hoc q pati voluit mortē exprobratiſſimā habemus remediū ꝯ ſupbiā: qꝫ latronibus ſe aſſociare voluit remediū pbet ꝯ inuidiā: q ꝯ ipm blaſphemātes obticuit: remediū pbet ꝯ irā: q in cruce diſtēdi ⁊ clauis cruci affigi voluit: pbet remediū ꝯ accidiā q nō ſunt amplecti pnle crucē. Per ei⁹. vero nuditatē ⁊ paupertatē habem⁹ remediū ꝯ auaritiā: p fellis ⁊ aceti degnſtationem habem⁹ remediū ꝯ gulā: p vulneꝝ inflictionē ⁊ ſummi doloris afflictionem habemus remediū ꝯ luxuriam: ⁊ hec ſunt. vij. ſigilla librū vite cōſignantia: q xp̄s nobis i paſſione aperuit: ⁊ poſtea nobis vite aditum reſerauit: pdicta ergo in paſſione xp̄i adimpleta videmus: deniqꝫ ſi de patiētia agit tota paſſio excellentiſſimā xp̄i patiētiā demōſtrat. Si de ꝯtēptu mūdi ⁊ abſtractione a reb⁹ mūdialib⁹ loqmur qs vnqꝫ elōgatior ⁊ abſtractior ab oībus terrenis q̄ xp̄s in cruce ſupra terrā ⁊ ſup oīa terrena eleuatus ⁊ abſtract⁹. Si de abſtinētia ⁊ ieiunio ſeu victus inedia mētio fiat xp̄s nil in paſſione ſua niſi fel ⁊ acetū vel vinū myrrhatū guſtauit. Si de corporis caſtigatione agit cui⁹ vnqꝫ corpus intantū caſtigatū fuit: q̄tū corp⁹ dñi in cruce. Si de efficacia orōnis ſermo fiat qs vnqꝫ efficacius xp̄o orauit: q ex vehemēti attentione orōnis guttas ſanguineas ſudauit. Si de eleemoſynaꝝ largitione ⁊ alijs mīe opib⁹ loquimur: qs vnqꝫ maiorē eleemoſynā dedit q̄ ipe xp̄s q pprium corpus ſuū in cibū ⁊ ſanguinē ſuū in potū nobis paupib⁹ in eleemoſynā perpetuā dedit: infirmos etiā viſitauit dū infirma diſcipuloꝝ corda confortauit ⁊ egros multos curauit: captiuos multos in limbo redemit: mortuos de ſepulchris ſuſcitauit. Si de dilectione inimicoꝝ agit in cruce pendēs p ſuis crucifixorib⁹ orauit. Si de dimiſſione offenſarū loquimur: qs vnqꝫ liberalius dimiſit debita debitoribus ſuis q̄ xp̄s latroni non ſolum debita dimiſit: ſ; ⁊ paradiſum ſibi p miſit: ⁊ ſic de ſinl' inducendo p ſingula opera ſupererogatiōis q oīa in paſſione xp̄i ſi ſi bene aduertim⁹ ſupererogāter adimpleta inuenim⁹. Siſr ⁊ nos ſi perfecti imitatores xp̄i eſſe volum⁹ adimplere vel in facto: vel i deſiderio: vel i miſterio debem⁹. Nā ſicut dicit Hie. Singla ea q circa dñs

Charitas xp̄i.

Exemplar virtutū et antidotum vitioꝝ in paſſiōe domini

Patientia xp̄i.

Cōtemptus mūdi.

Abſtinentia ⁊ ieiunium.

Caſtigatio corporis

Orationis efficacia.

eleemoſynarū largitio et cetera mie opera.

Dilectio inimicorū dimiſſio offēſarum.

Hiero.

in paſſiõe geſta ſunt: q̄uis iudei ⁊ alij q̄cũ
q̄ fecerũt alia mēte fecerũt: nobis tñ credē
tib⁹ myſtica afferũt ſacramēta. Sic ēt cay
phas q̄n dixit vnũ hoīem mori p̄ pplo ne-
ſciuit q̄d diceret: ⁊ tñ pphetauit: ſilr eſt de
ſingulis geſtis paſſionis dñice q̄ nos inſpi
Math. xxvj. cere debem⁹ ⁊ ſ̄ʒ exēplar illoꝝ facere. ¶ Cũ
itaq̄ cõſummaſſet ieſus ſermones) oēs p̄-
dictos de ſcđo aduētu vbi ſe ventuꝝ ad iu-
diciũ i claritate p̄dixit. ↄ̄ñr ſe paſſurũ oſtē
dit: vt ſacr̄m crucis admixtũ eſſe glīe eter
nitatis admoneat q̄ſi q̄ cõpatit̄ crucifixo
nõ timuit de iudicio: ↄiũcta eñ ſunt vt cā
finalis ⁊ effect⁹ glīa eternitatis ⁊ meritũ
paſſiõis: poſt aduētũ g̃ maieſtatis ſubdit
hũilitatē paſſiõis vt cām illi⁹: paſſionis ei
effect⁹ vl' cā finalis ē glīa eternitatis. vñ
Phil'.ij apl's xp̄s fact⁹ eſt obediēs vſq̄ ad mortē:
pp̄ qđ de⁹ exaltauit illũ. Incipit ergo nar
rationem de paſcha ⁊ ſua paſſione q̄ xp̄s
ipſe paſcha nr̄m fuerat imolād⁹: ⁊ eadeʒ
die. ſ. feria tertia i ſero: ⁊ ibidē ſ. i mõte oli
ueti (dixit diſcipl'is ſuis. Scitis q: poſt bi
duũ) i. feria. v. ad veſperā (paſcha fiet) ⁊ a-
gn⁹ paſchalis imolat̄. Et ego addo qđ ne
ſcitis. ſ. q̄ tũc (etiā fili⁹ hois). i. virgīs (tra
det̄ vt crucifigat̄) ⁊ paſcha faciet trāſeũdo
Ex quo p̄ʒ q̄ nõ fuit ex ignorātia tradit⁹
ſʒ ex ſua p̄ſciētia ⁊ volũtate. hñ aũt dicit (fi
li⁹ hois) q: ſ̄m formā humanā tent⁹ ⁊ cru
cifix⁹ eſt: nõ ſ̄m diuinā i qua ſemp̄ imorta
¶ Tradē tium di uerſe volũta tes. lis eſt: ⁊ hñ impſonaliter poſuit (tradet̄)
q: vno traditionis verbo diuerſe volunta
tes exprimunt̄: nā de⁹ pater tradidit filiũ
propter charitatē ⁊ gñis humani vtilita-
tē: ecõtra iudas iudeis p̄pter auaritiam ⁊
lucri ſui cupiditatē. itē ſpũſſanctus p̄pter
ſuā benignitatē: ecõtra iudei pilato pro-
pter inuidiā ⁊ malignitatē. itē fili⁹ ſeip̄m
vt impleret beneplacitũ diuinũ: ecõtra pi
latus cruci vt ſatiſfaceret p̄uerſe volũtati
iudeorũ. Itē diabol⁹ pp̄ timorē ne p̄ xp̄i
doctrinā ⁊ miracula euelleret gen⁹ huma
nũ de manu ſua nõ aduertens: q: magis
erat p̄ ipſi⁹ mortē eripiēdũ q̄ fuerat p̄ do
ctrinā ⁊ miracula ereptũ. Ecce op⁹ cõe: ſʒ
volũtates diuerſe valde: q̄ pr̄ ⁊ fili⁹ ⁊ ſpũſ
ſanct⁹ nõ ſolũ amādi: ſʒ ēt glorificādi: iu-
das aũt ⁊ alij nõ ſolũ deteſtādi: ſʒ ēt cõdē
nādi ſunt: q: qđ pr̄ ⁊ fili⁹ ⁊ ſpũſſanct⁹ bõa
hoc illi mala intētione fecerũt: p̄dicit aũt
diſcipl'is ſe tradēdũ p̄muniēs eos nõ pri⁹
q̄ audiāt q̄ euētura fuerāt ſubito vidētes
¶ paſcha accipit̄ multi-pharīā tradi ad crucē magiſtrũ obſtupeſcant. Et
q: hoc nomē paſcha i diuerſis locis repit̄
⁊ diuerſa p̄ ip̄m ſignificant̄: iõ ne in equi
uoco errem⁹ diuerſas ei⁹ acceptiones vi-
deamus. Sciendũ ergo ad ſolutionē mul
taꝝ ↄtrarietatũ q̄ paſcha appellat̄ primo
tota ſeptimana ſeu ſeptē dies azimorum

q̄b⁹ iudei panes azimos hoc ē ſine fermē
to comedebāt: nā a ſine ⁊ zima fermentũ
ſignificat. vñ in actib⁹ volēs poſt paſcha
p̄ducere eũ populo. Prim⁹ ⁊ vltim⁹ dies Primo
illius ſeptimane magis ſolēnes erant q̄ Ac.xij.
medij. Secũdo dr̄ hora imolationis agni Scđo.
ſcʒ veſpera qua agn⁹ immolabatur q̄ eſt
initium primi diei azimoꝝ q̄ ſolēnior erat
vt hic ſcitis q: poſt biduũ paſcha fiet. vñ
cantat eccleſia. xiiij. die ad veſperam pa-
ſcha dñi eſt ⁊c. Dies aũt p̄cedēs illā horaʒ
nec paſcha dicebat̄: nec ſolēnis erat. Ter- tertio.
tio dr̄ p̄mus azimoꝝ q̄ erat celeberrimus lu.xxij.
ſcʒ. xv. luna p̄mi menſis q̄n egreſſus pplſ Io.xiij.
iſrael eſt de egypto vt ibi. Appropinqua- Quar-
bat dies feſtus azimoꝝ q̄ dr̄ paſcha. ⁊ ibi. to.
Ante diē feſtum paſche. Quarto dr̄ feſtiui ij. para
tas epule paſchalis. vt in paral'. Non fuit li.xxxv.
phaſe ſiſe huic in iſrael. Quito dr̄ agnus Quito.
paſchalis qui paratus comedebat̄ vt ibi. Sexto.
Ubi vis paremus tibi comedere paſcha. Math.
⁊ ibi. Uenit dies azimoꝝ i quo neceſſe erat xxvj.
occidi paſcha. Sexto panes azimi vel qui lu. xxij.
cũq̄ cib⁹ paſchalis vt ibi. Nõ introierũt Ioan.
pretoriũ ne cõtaminarent̄: ſʒ mādurcarent xviij.
paſcha. i. panes azimos: ſeu paſchales: q:
ad cõedendũ azima ſepteʒ diebus oporte
bat eos mũdatos eſſe: ⁊ ideo quolibet ſe-
ptē dieꝝ nõ poterāt in p̄toriũ introire. Se- Septi-
ptimo dr̄ ipſe xp̄s p̄ agnũ paſchalē ſigna mo.
tus vt ibi. Paſcha noſtrũ immolatus eſt j.co.v.
xp̄s ipſe eñ eſt verũ paſcha noſtrũ. De p̄-
dictis paſche acceptionib⁹ ſunt iſti v̄ſus.
Hebdomada: hora: dies epule. Agnus et
azima xp̄s paſcha ſolēt dici velut exēplis
pateſeci. Cõmuniter tñ paſcha vocat̄ dies
in q̄ imolabat̄ agn⁹. Declinat̄ aũt paſcha
paſche vel paſchatis: ⁊ dr̄ paſcha nõ a paſ paſcha
ſione ſed a trāſitu. Prima eñ origo hui⁹ vnde.
vocabuli paſche ex hebreo habet̄: q: paſ- paſcha
cha dr̄ q̄ſi phaſe qđ in hebreo idem eſt qđ ac trāſ
trāſit⁹. Dicebat̄ aũt paſcha iudeoꝝ tranſi tus.
tus p̄pter duo: q: ea nocte qua immolat⁹
eſt agnus angelus exterminator videns
ſanguinē agni in forib⁹ iſraelitaruʒ per-
trāſiuit nõ p̄cutiēs eos: ⁊ q: filij iſrael fu-
gientes illa nocte de egyptiaca ſeruitute
mare rubrũ trāſierunt ⁊ deinde ad terraʒ
p̄miſſe olim hereditatis ⁊ pacis venerũt
⁊ iõ feſtũ iſtud hñ paſcha vocat̄: quo trāſi
tu p̄figuratus eſt etiā tranſit⁹ xp̄i de hoc
mũdo ad patrē: ⁊ trāſitus noſter de vitijs
ad virtutes: ⁊ de terrenis ad celeſtia. Et
iõ ſimil'r paſcha xp̄ianoꝝ myſtice dr̄ trāſi-
tus: q: in eo dñs p̄ mortē tranſiuit de hoc
mũdo ad patrē: ⁊ ſignificat q̄ ei⁹ exēplo fi
deles xp̄m ſequentes penitentiā ⁊ marty
riũ aſſumēdo. ſ̄m illud. Trāſiuimus per
ignē ⁊ aquam: vel mētis deſiderio ad cele
ſtia anhelando. ſ̄m illud. Trāſite ad me

oīa q̄ cōcupiſcitis me. trāſituri ſunt ꝑ xp̄i ſanguie fuſo ad patrie celeſtis ꝓmiſſionē Sā g̃nis em̄ xp̄i dꝫ poni ſuper vtrūq̈ poſtē ſcꝫ ſup̄ intellectū deuote recogitādo: ⁊ ſuper affectū deuote ꝑ penitētiā imitando. vn̄ ſm̄ Aug. Signū crucis a nobis repellit exterminatorē: ſi tñ cor nr̄m xpꝫ habeat inhabitatorē: cuius ſanguine illinitis poſtib⁹ noſtris. i. cui⁹ crucis ſigno ſignatis frōtibus noſtris ad perditionē huius ſcl̄i tāq̈ a captiuitate egyptiaca liberamur ⁊ agim⁹ ſaluberrimū trāſitū cum a diabolo trāſim⁹ ad xp̄m: ⁊ ab iſto inſtabili ſeculo ad ei⁹ fundatiſſimū regnū ſꝫ Bedā qꝛ paſche dies i azimis panib⁹ eſt celebrari ꝑcept⁹: ⁊ vno die agno imolato ad veſperā ſeptē ex ordine dies ſequūtur azimoꝝ. Jeſus ſemel ꝓ nobis paſſus eſt: ⁊ de hoc mūdo trāſiēs ꝑ oē nobis huius ſeculi tp̄s: qđ ſeptē dieb⁹ agit̄ in azimis ſinceritatis ⁊ ꝟitatis ꝑcepit eē viuēdū: ⁊ q̄ſi paſcha ꝑpetuū faciēdo ſp̄ ex hoc mūdo trāſeūdū totoq̈ ſp̄ niſu deſideria ſcl̄i. q̄ſi egypti retinacula fugere ⁊ quaſi a mundana ↄuerſatiōe ſecretā ſolicitudinē inter nos ammonet ſubire virtutū. Poſt hec dn̄s ieſus redijt cū diſcip̄lis. xij. i bethaniā ⁊ mā ſit apud lazaꝝ ⁊ marthā ⁊ mariā ſorores eius docēs eos more ſolito ⁊ ↄfortās. Et deinde nō venit in hierl̄m ſicut añ fecerat vſq̈ ad diē cene: ⁊ ſic indet locū ſuū hēbāt ir actādi liberi⁹ de ſua morte. ¶ Oratio.

Domine ieſu xp̄e q̄ die tertia añ tp̄s paſſiōis ⁊ mortis. tue diſcip̄lis tuis paſcha ⁊ trāſitum tuū ex hoc mūdo ꝑdixiſti: da mihi ꝑ oē tp̄s vite mee in azimis ſinceritatis ⁊ ꝟitatis viuere: meq̈ de hoc mundo trāſire nō ꝑmittas añq̈ ꝑ triduū pnie. i. cordis cōtritionē: oris ↄfeſſionē: ⁊ opis ſatiſfactionē: pctā mea oīa deleas donās mihi ſacratiſſimi corpis ⁊ ſanguinis tui cōionē: olei ſacri vnctionē: ac in oīb⁹ perfectā cōſummationē: ⁊ me tādē feliciter cō ſummatū trāſire facias ad te dulciſſimuꝫ dn̄m meū ſup̄ oīa benedictum. Amen.

¶ Qua die ⁊ cur Judas vēdidit dominum. Capitu. lij.

Tūc ſcilicet q̄rta feria ſeq̄nti p̄ncipes ſacerdotū q̄ audierāt ieſum dixiſſe nō me videbitis ammodo vidētes euꝫ abijſſe ⁊ putātes ipꝫ velle ab eis fugere (ↄgregati ſunt cū ſeniorib⁹ ꝑpl̄i) qui erāt iudices ordinarij (in atriū) cayphe (⁊ querebāt cōſiliuꝫ vt euꝫ dolo tenerēt ⁊ occiderēt) qꝛ nullā mortis cauſam in eo inuenire poterāt: niſi eaꝫ doloſe ↄfingerēt. Prius quidem determinauerant ipſum interficere ⁊ deliberauerant de facto: ſed tunc q̄rebāt: conſilium de faciendi modo: ⁊ qualiter poſſent facere occulte et ſine populi ſeditione q̄ ſe debuerāt parare ad paſchalē agnū: ⁊ ſm̄ ritū legis purificari vt eſu agni digni fierēt ꝯ verum agnum magis ⁊ potius ſe armāt: ⁊ hoc faciunt ex dolo ⁊ conſilio timentes ne eis auferat̄ populi auxilio. Vn̄ dicunt habito cōſilio. (Nō in die feſto). ſ. azimoꝝ. i. in ſolēnitate paſchali imminenti de proximo ſupple eſt capiendus ad occidenduꝫ: qđ non dicebant propter reuerentiā feſti: ſed ne tumultus fieret in populo) propter diuerſa ſtudia ipſius populi. ſ. diligentis chꝛiſtū ⁊ odientis: credentis ⁊ nō credentis. Multi em̄ ꝓpter ſolēnitatē paſche venerāt in hierl̄m ⁊ qꝛ aliq̄ni reputabāt ieſum eſſe verū xp̄m timebāt ſi durāte ſolennitate paſchali in eū manus mitterent ne ppl̄s q̄ eū diligebat illis ↄſurgēs innocentē defenderet: ⁊ ſic ipſe manus eorum euaderet. Timebāt quidē plebē non vitātes ſcādalū: ſed impetū nec ſeditionē metuentes: ſed ne de ſuis manib⁹ tollerek cauentes ꝓpter qđ cōſulebant mortē ſuā differri vſq̈ poſt feſtū: poſtea tamē mutauerūt iſtud cōſiliū qꝛ inuenerūt oportunitatem capiendi eū ſecrete ꝑ diſcipulū. Attende hic qꝛ maiores principaliter q̄rebāt ieſuꝫ ꝑdere: a p̄ncipib⁹ em̄ et ſenioribus egreſſa eſt iniquitas in babylone. Sic ⁊ hodie maioreꝫ pre ceteris ꝯ eū inſurgunt ⁊ maiora ſcādala q̄ ceteri faciūt. vn̄ Ber. O bone ieſu tot⁹ mūdus videt̄ ꝯ te ↄiuraſſe: et hi in ꝑſecutiōe tua primi ſunt q̄ videnk regere ppl̄m: dirigere principatū. (Intrauit autē ſathanas in iudā). i. in iude aiaꝫ qui ſcarioth eſt dict⁹: qꝛ de hac villa fuit oriun dus: intrauit inq̈ nō impellēs: ſed patulū inueniēs oſtiū: nā oblit⁹ olim q̄ viderat ad ſolā auariciā dirigebat intuitū. (Intrauit aūt) nō ꝑ eſſentiā ⁊ eſſentiał̄r in aiaꝫ illabēdo. qꝛ ſm̄ Augu. Sic ſolus de⁹ intrat in aiaꝫ q̄ creauit eā: ſꝫ itrauit ꝑ effectū ſuggeſtiōis vēditionē ⁊ traditionē xp̄i ſuggerēdo: ⁊ ſcđo poſt buccellā ꝑ effectū plenioris poſſeſſiōis ſeu ſue ſuitutis ſubiugādo ex q̄ ptꝫ q̄ in oī peccato mortali diabolus intrat hoīeꝫ vt ip̄m denuo vel ampli⁹ q̄ añ poſſideat. Judas ḡ audiens eos ↄgregatos ad tractādū đ xp̄i morte q̄ ēt audierat a xp̄o ſe tradēdū vt crucifigerek i paſcha tūc iſtāti ⁊ apđ ſe cogitās ⁊ dicēs i corde ꝓprio morietk hō iſte ad lucꝝ meū poſſū eū tradere (abijt) a xp̄o ⁊ fctā ſocietate nō tm̄ corpe: ſꝫ ēt mēte recedēdo ⁊ apoſtatādo et

cōſiliuꝫ iudeoꝝ

maioꝝ malitia

Bern̄. B

Introitus ſathane i aiaꝫ iude.

Augu:

veniens ad ↄſiliū p̄ditor dixit eis. (Quid
vultis mihi dare ⁊ ego vobis eum tradā)
occulte.ſ.ſine ſtrepitu.(Et gauiſi ſunt)q̄:
ille mod⁹ capiēdi xp̄m p̄ ſuū diſcipulū vi
debat̄ magis cōueniēs ⁊ ſecret⁹ ꝓpter qd
mutauerūt cōſiliū p̄dictū.ſ. differēdo mor
tē ei⁹ vſq̄ poſt feſtū.Q: eīn traditorē inue
nerūt i ipa feſtiuitate xp̄m occiderūt.hoc
ſm Leo pa.diuio itelligim⁹ diſpoſitū fuiſ
leo pa. ſe cōſilio.Oportebat eīn vt manifeſto iple
rent̄ effectu q̄ diu figurato fuerāt ꝓmiſſa
myſterio.Et pepigit iudas cū eis de xp̄o
Preciū tradēdo p.xxx.argēteis eodē precio q̄ io
ioſeph ſeph vēdit⁹ eſt a fratrib⁹ ſuis.in vēditiōe
geneſ. eīn ioſeph p̄figurata fuit vēditio xp̄i.Iu
xxxvij. das ad cōgregatiōes iuit vbi xp̄m vendi
dit.ſic multi ad ſpectacula vadūt vbi xp̄ꝫ
Argen p modica tētatiōe ⁊ modico p̄cio vēdunt.
tei tm̄. Ipſe dedit p.xxx. argenteis:ſ3 peccatores
xxx. dāt ſepe p p̄cio minori.vbi dicit Leo pa.
q̄ aia lucri cupida etiā p exiguo perire non
leo pa. metuit nullūq̄ꝫ illo corde ē iuſticie veſti
giū in quo ſibi auaricia fecit habitaculū.
Inde i Infelix mercator iudas q̄ tm̄ dedit p tan
felici to:deū p nummo:verū p vano eternū p
tas. trāſitorio.Q: eīn audierat dn̄m tertia die
moriturū ⁊ eum i morte detineri putauit
mortē iminentē lucratiuā ſibi facere vo
luit.Cū eīn eſſet fur ⁊ loculos hn̄s vt vide
ret vnguētū ſup caput ⁊ pedes dn̄i effuſū
qd putauerat eſſe vēdēdū ⁊ p̄cium ſibi tra
Argen dēdū qd p̄diderat in effuſiōe vnguēti vo
teorum luit recuperare in venditiōe magiſtri.Illi
xxx.va q̄ppe.xxx.argētei valebāt trecētos dena
lor. rios vſuales:q̄libet eīn.x.valebat:⁊ ita in
venditiōe xp̄i recuperauit valorē vnguē
ti p̄dicti ⁊ recōpēſauit dānum trecētoꝝ de
quo dixerat: quare hoc vnguētū nō venūt
trecētis denarijs ⁊ datū eſt egenis? Et for
te hec cā fuit q̄re math.hic factū marie re
citauit:vt.ſ.ↄgruēter factū iude q̄ dn̄m vē
didit narraret tāq̄ꝫ cōtinuās effectum ad
cām:q: hoc factū fuit occaſio venditionis
xp̄i:iudas itaq̄ vn⁹ de.xij.numero nō me
rito:nōie nō munere:corpe nō aīo a princi
pib⁹ nō inuitat̄:nō cogit̄:nulla neceſſitate
ↄſtringit̄:ſed ꝓpria ſponte proceſſit ⁊ pro
pria malignitate cōſiliū ſcelerate mentis
iniit nec in vēditiōe magr̄i certā poſtula
uit ſūmā vt de re chara fieri ſolet:ſ3 q̄ſi vi
le tradēs ⁊ venale exponēs mācipiū i ptā
te.emētiū poſuit q̄ntū dare vellet. Cum eīn
vilia exponunt̄ ſolet q̄rere vēditor ab em
ptore q̄ntū dabis: cū aūt chara econuerſo
dicit tm̄ dabis.Myſtice aūt p iudā ſignifi
cant̄ iudices ac p̄lati ⁊ ſacerdotes q̄ iudi
cia ac bn̄ficia ⁊ ſacra vēdere nō ceſſant di
cētes ſepe ⁊ ſi nō v̄bo tn̄ facto.(Quid vul
tis mihi dare:⁊ ego vobi cū tradā?) vnde
Bern, Bern.Quanti hodie de his q̄ aīas regere

ſuſceperūt:qd ſine miſerabili gemitu non
eſt dn̄m xp̄i opprobria:flagella:clauos:lā
ceā:crucē:mortē i fornace auaricie ↄflant.
hoc ſolo a iuda differētes q̄ ille olim horū
emolumētū denarioꝝ numero cōpēſauit:
iſti voratoria ingluuie lucrū infinitas exi
gūt pecunias:his inhiāt : timēt ne amit
tāt:in harū amore q̄ſcūt:aīarū apud eos
nec caſus reputat̄ nec ſal⁹ cū ſint de patri
monio xp̄i nimiū ipinguati icraſſati dila
tati nō ↄpatiunt̄ ſup ↄtritiōe ioſeph. hec
Ber. propter auariciā v̄o iudas fact⁹ eſt
talis:q: vt Leo papa di. Aia lucri cupida
⁊c.vbi ſupra.¶Ex hoc aūt articulo vēdi Vendi
tiōis xp̄i tria trahūt̄ notabilia documēta. tio xp̄i
Primū eſt vt nobis caueam⁹ ne ⁊ nos tā cōmit
deteſtādū facin⁹.ſ.vēditiōis xp̄i vn̄q̄ ꝑpe titur.
trem⁹ q̄ vtiq̄ diuerſis modis icurrim⁹.vn̄
Beda.Multi hodie iude ſcel⁹ q̄ dn̄ꝫ ⁊ ma Beda.
giſtrū deūq̄ ſuū pecunia vēdiderit velut
imane ⁊ nephariū exhorrent:nec tn̄ cauēt.
Nā cū p munerib⁹ falſuꝫ ↄ̄ quēlibet teſti
moniū dicūt ꝑfecto q: veritatē p pecunia
negāt:dn̄m p pecunia vēdūt:ipſe eīn dixit
ego ſum v̄itas. Cū ſocietatē fraternitatis
diſcordie peſtes cōmaculāt dn̄ꝫ produt:q: Io.xiiij
de⁹ charitas eſt.Qui etiā ſi null⁹ pecuniā
det dn̄m argēteis vēdūt:q: principiis ſecu j.io.iiij
li imaginē.i.exēpla hoſtis antiq̄ neglecta
cōditoris ad quē creati ſunt imaginē ſu
mūt.nā ſm Hiero.Sicut ioānes bap. qui Hiero:
nō pro xp̄i cōfeſſiōe: ſ3 p defenſiōe v̄itatis
occubuit:tñ tn̄ p xp̄o:q: p veritate marty
riū ſuſcepit: ita ecōtrario q̄ charitatis ⁊ v̄i
tatis iura ſpernit xp̄m vtiq̄ q̄ eſt v̄itas et
charitas prodit.Imo vniuerſaliter ſicut
dicit Orig.Oēs qui pro tpalibus⁊ mūdia Orige:
lib⁹ reb⁹ iuſticiā deſerūt deū q̄ eſt iuſticia cōſiliū
vēdunt.Similiter deū vēdit q̄ iuſticiā vel vēdēs
cōſiliū vendit: quia ipſe eſt iuſticia ac ſpi deū vē
ritus ⁊ angelus conſilij. Ille etiā dn̄m vē dit.
dit qui eius timore⁊ amore neglecto terre
na ac caduca:imo etiā crimīnoſa pl⁹ ama
re ⁊ curare cōuincit̄.Dn̄m etiā p tpali pe
cunia vēdit qui bona ſua pro vana gloria
expendit. Itē deū vendūt ſimoniaci q̄ gra Simo
tiā dei que eſt in ſacris ⁊ in alijs ſacratis nia tā
⁊ ſp̄ualibus rebus cōmutāt.Et q: ſimoniē i emēte
pctm̄ eſt tam in dante q̄ in recipiēte: ideo q̄ ven
nō ſolū peccauit iudas in vendendo xp̄m: dēte.
ſed etiam iudei in emendo chriſtuꝫ.Emit
autem a me xp̄m qui dando mihi aliquid
tpale aufert mihi xp̄ꝫ:verbi gratia ſi adu
lator dat mihi laudē falſam ex q̄ cor meuꝫ neq̄ vē
extollit̄ aufert mihi xp̄m:⁊ ego cōſentiens dētē ne
p vana laude vendo xp̄m. Itē dans mihi q̄ emē
pecuniā q̄ allicit me ad pctm̄ mortale an tis eſt
fert mihi xp̄m:⁊ ego conſentiendo vendo xp̄s ſed
xp̄m. Nec tn̄ ille emendo retinet ſicut nec noſter.
ego:ſed nec mihi nec tibi.Sic fuit de iuda,

⁊ iudeis quoꝝ neuter xp̄ꝫ retinuit:ſꝫ acq̄ſi
tus ē nobis xp̄ianis. vñ Rab. Exulta xp̄ia
ne in cōmercio inimicoꝝ tuoꝝ viciſti. Qđ
iudas vēdidit ⁊ iude⁹ emit hoc tu acq̄ſiſti
nr̄ em̄ xp̄s nō iudeoꝝ ē q̄ eū emerūt. Scđꝫ ē
vt etiā ⁊ nos vendi ⁊ vilipēdi ꝓ laude dei
patiamur: q̄ em̄ vendit rē aliquā id ꝓ quo
rē vēdit plus appreciat᷑ q̄ꝫ rē ipſam. Vñ ſi
q̄s te minoris valoris ī corde ſuo ⁊ factis
eſtimet q̄ꝫ forte ſis nō turberiſ ⁊ marie in
cā dei. Si em̄ ip̄e dñs ⁊ ſaluator nr̄ qui eſt
ſummū bonū ⁊ īfinite bonitatis in q̄ ſunt
oēs theſauri recōditi dignat⁹ eſt ꝓ nobis
tā vili ⁊ exiguo p̄cio eſtimari ac vendi et
vilipēdi iniuſte: nos q̄ veraciter viles ⁊ ob
hoc vilipēſibiles ſum⁹ ſi ꝯditiōis nr̄e mi-
ſeriā aſpicere volum⁹ cur nō ꝓ xp̄o vilipē
di: imo nihilipēdi patiamur iuſte? vñ p̄s.
Ego ꝑpter te ſuſtinui opprobriū. Tertiū
documentū eſt ꝙ hō dꝫ vēdere ſeip̄ꝫ ꝓ re-
gno. Si em̄ regnū celoꝝ venale eſt ⁊ tm̄ va
let q̄ꝫtū habes: ſꝫ tu nihil habes meli⁹ te-
ipſo. Vēde ergo teip̄m ꝓ regno celoꝝ ſicut
xp̄s volui vēdi vt nobis acq̄reret regnū ce
loꝝ. In recolēdo iſtū articulū recogitet hō
vilitatē ſuā: q2 ſi iuſto p̄cio eſtimari debe
ret, vix vnū obolum valeret: imo nihil in
ꝯparatiōe xp̄i q̄ tā exiguo ⁊ vili precio vē
dit⁹ ē. Itē recogitet an ip̄e vnq̄ꝫ xp̄m ven
diderit ip̄m ⁊ mādata ei⁹ ꝓ re tp̄ali vel ꝓ
delectatiōe trāſitoria deſerēdo. Item reco
gitet q̄lr ip̄e xp̄ꝫ ſic vēditū ḡtis ſua mera
bonitate acq̄ſiuit. Itē q2 xp̄s adhuc hodie
venalis eſt: iō ſicut iudas neq̄ter vēdidit
xp̄m ſic tu ꝑ ꝯtriū cū elemoſynis eme ip̄m
vel ſi aliō nō habes da ꝓ eo cor tuum: hoc
em̄ deſiderat p̄ oī re mūdi. iuxta illō ſapiē
tis. Prebe fili cor tuū mihi. Itē q̄libet quā
tūcūq̄ꝫ ꝑfect⁹ nō preſumat de ſe: cū audit
xp̄i apl̄ꝫ magiſtrū dñꝫ ſuū: imo deū ⁊ crea
torē oīꝫ ꝓdidiſſe. Et q2 q̄rta feria dñs fuit
vēdit⁹: ſic ſexta feria fuit crucifix⁹: iō ī me
moriā hui⁹ vēditiōis dñi ꝑ totū annū ieiu
niis penitētialib⁹ feria q̄rta: ſcđꝫ poſt ſex-
tā tꝫ locū. Hinc eſt etiā qđ multi quartis
⁊ ſextis ferijs ieiunare ꝯſueuerūt: multi q̄
q̄ꝫ abſtinēt a carnib⁹ q̄rta feria; q2 tūc ca-
ro xp̄i fuit vēdita. Extūc etiā poſt feriā q̄r
tā illā q̄ fuit vēdit⁹ trib⁹ ſequētib⁹ initia
⁊ fines horaꝝ omittim⁹ q̄ſi nobis ablat⁹
ſit alpha ⁊ o: ⁊ impijs traditus. Facta igit᷑
pactiōe q̄rebat oportunitatē. ſ. loci ⁊ tēpo
ris ⁊ ſocietatis vt traderet eū occulte ⁊ ſi-
ne turbis. ſ. q̄ñ ppl̄s nō erat circa eum ſed
ſecretus erat cū diſcipulis qđ ⁊ fecit tra-
dēs eū poſt cenā ⁊ de nocte cū in horto eēt
cū eis ne ꝑ cōcurſum ⁊ impetū populi tol
leret᷑ q̄ de die eū ſeq̄bat᷑. Cōſidera nūc quō
dñs ieſus toto vite ſue tp̄e vſq̄ꝫ hodie pro
iudeis laborauit: ſꝫ ipſi tanq̄ꝫ ingrati ma
la ꝓ bonis dño reddiderūt: ⁊ poſt multas
ꝯtumelias vſq̄ꝫ ad ipſi⁹ emptionē ⁊ mortē
ſeuierūt. vñ Anſel. Demum veniſti dñe ad
oues q̄ perierant dom⁹ iſrael diuini ṽbi — Anſel.
lāpadē palā extollēs ad illuminationem
orbis terre: ⁊ regnū dei annūciās cūctiſ ob
tēperātib⁹ ṽbo tuo ſermonē ſequētib⁹ ſi-
gnis ꝯfirmaſti: ⁊ ṽtutē diuinitatis tue oñ
diſti in cūctis male hñtib⁹ oīa oībus gra
tis exhibēs q̄ ſaluti ipoꝝ ꝯgruebāt vt oēs
lucrifaceres. Sꝫ obſcuratū eſt inſipiens
cor eoꝝ dñe ⁊ ꝓiecerunt ſermōes tuos re-
trorſuꝫ: nec attenderūt ad oīa mirabilia
q̄ opatus es in eis exceptis paucis nobili
bus athletis quos inter īfirma ⁊ abiecta
mūdi elegiſti: vt ꝑ ipſos fortia ⁊ alta miri
fice expugnares nec ſolū īgrati' gratuitis
tuis bñficijs extiterūt: ſꝫ etiā cōtumelijs af
fecerūt te dñm dñantiū: ⁊ fecerunt in te q̄- — Opprobria q̄
cūq̄ꝫ voluerūt. Te em̄ faciente opa ī eis q̄ — xp̄s paſ
nemo ali⁹ fecit q̄ dixerūt nō eſt h̄ hō a deo — ſus eſt.
In p̄ncipe demonioꝝ eijcit demōia: demo
niū hꝫ. Seducit turbas: vorax eſt potator
vini amic⁹ publicanoꝝ ⁊ petōꝝ. Quid ſicca
q̄d inſpiras o hō dei dū ſuſties ṽboꝝ iniu-
rias? Nō audis quāta ꝑpter te ī dñm deū
tuum ceciderūt opprobria? Si p̄rēinfami
lias beelzebub vocauerūt: quāto magiſ do
meſticos ei⁹: hec q̄dē ⁊ his ſilia blaſphe — p̄s. xxx.
māntes ⁊ aliquoties de lapidib⁹ ipetentes — vij.
ieſu bone patiēter ſuſtinuiſti: ⁊ fact⁹ es co — Potentia nobis neceſſaria.
rā eis ſicut hō ñ audiēs ⁊ nō hñs ī ore ſuo
redargutiōes. Nouiſſime āt ⁊ iuſtū ſāgui
nē tuū bone Ieſu a diſcip̄lo tuo filio ꝑdi-
tiōis. xxx. argēteis appreciari ſiuū vt p̄cipi
tarēt aīaꝫ tuā ī mortē ſine cā. hec Anſ. Ue
re magna deberet nobis eē ꝯfuſio ꝙ patiē
tiā ī aduerſitatib⁹ nō habem⁹. Ieſus ino
cens tot ⁊ tāta ac etiā paſſionē ⁊ mortē pa
tienter ꝓ nobis ſuſtinuit ⁊ nos pctīs ag-
grauati ⁊ ira dei digni nō poſſum⁹ ꝑuas
iniurias ⁊ ḡuamia modica ſuſtiere ⁊ mul — Chriſ.
toties nec ṽba leuia ꝓ ei⁹ noīe tolerare.
vñ Chri. Xp̄s exprobrat⁹ ꝯtumelias fert:
tu ṽo vbiq̄ꝫ honorari vis ⁊ nō fers oppro
briū xp̄i. Cōſidera ēt hic q̄ꝫ ꝑiculoſum ſit
pctīs locū dare ac p̄ncipia ⁊ introitus eoꝝ
nō repellere: q2 freq̄nter a minorib⁹ diabo
lus icipit vt ad maiora mala īducat. Si eī
iudas cupiditate ⁊ auaricia ac iudei va-
ne glīe ⁊ inuidie reſtitiſſent nūq̄ꝫ ille ad ꝓ
ditionē: nec iſti ad ei⁹ occiſionem ꝑueniſ
ſent: ſꝫ q2 minora ꝯtempſerūt: iō ꝯſr ad ma
iora deciderūt: vt em̄ Eccl̄iaſtic⁹ ait. Qui
ſpernit modica paulatim decidit. ¶ Orō.

O Ieſu clementiſſime q̄ labores — Eccle. xix.
in predicādo fatigatiōes in diſ
currendo: cōuitia et opprobriaꝫ
iniurias ⁊ anguſtias ꝓ noſtra
ſalute ꝑtuliſti ac tādem ab vno

diſcipuloꝝ tuoꝝ vēdi ⁊ a iudeis appꝛecia
ri.xxx.argēteis ſic ꝗ3 vili ꝓcio vēdi voluiſti
da mihi tante patiētie ⁊ hūilitatis exēplū
imitari atq₃ oppꝛobꝛia iniurias ⁊ omnia
q̄ mihi illata fuerint patiēter tua gratia
tuoq₃ cōſilio ſuperare: ⁊ pro nulla re tran
ſitoꝛia te nequiter commutare vilipenſio
nes ꝗ3 meas ⁊ anguſtias pro tui nominis
gloꝛia equanimiter tolerare. ¶ Amen.

¶ Meditatio ī primis veſpis de cena domini. Capitulum. liij.

A In.xxij. Mat. xxvj. Marc. xiiij.l j.Pe.j.

Aduenīēte iā ⁊ imīnēte tpe miſera-
tionū ⁊ miaꝝ dñi quo diſ
poſuerat plebē ſuā ſaluā
facere: ⁊ eā nō coꝛruptibi
lib⁹ auro ⁊ argēto: ſ3 pre
cioſo ſanguie ſuo redime
re voluit cenā facere cū
diſcipl'is ſuis notabilem
añq₃ ab eis ꝑ moꝛtē diſcederet in ſignū et
mēoꝛiale recoꝛdatōis: ⁊ vt myſteria q̄ reſta
Cena bāt cōpleret. Hec aūt cena ꝓfigurata fuit
dñi.j. in panib⁹ quos abimelech dauid poꝛri-
Reg.xxj gebat ⁊ magnifica valde fuit ⁊ magnifica
ſunt q̄ dñs ibi fecit ad que intuēda te ꝑfe-
Quicq₃ tem cū attētiōe ſumma exhibe: q2 ſi hoc di
in cena gne ⁊ vigilāter feceris nō patiet benign⁹
dñi no- dñs te ieiunū redire: Circa ipſam igitur
tanda. cenā ꝓncipal'r.v.q̄ ibi notabil'r facta ſunt
meditāda occurrūt. Prio ipſa coꝛpoꝛalis
cenatio. Scdo pedū diſcipuloꝝ ꝑ dñm Je
Primū ſum ablutio. Tertio charitatiua ꝓditoꝛis
coꝛreptio. Quarto ſacratiſſimi ſacramenti
īſtitutio. Quīto pulcherrimi ſermōis ꝑ ꝑ3
ꝯpoſitio. Circa ꝓmū attēde ꝙ ꝓma die azi
moꝝ .i. eadē die in cui⁹ veſpa erat agnus
immoland⁹ ⁊ cū azimis edēd⁹.ſ.xiiij. die
ſeu luna mēſis.ſ.que erat feria.v.⁊ paſche
vigilia dñs Jeſus requiſitus a diſcipulis
ſuis vbi vellet ſibi iuxta legē ꝑari paſcha
id eſt paſchalē agnū: ꝓmiſit ad hoc faciē-
dum petrū ⁊ Joannem ad amicū ſuū ī mō
te ſyō vbi erat cenaculū grāde ſtratum in
bens vt paſcha pararēt ibi: ⁊ ꝑ oī ⁊ mani-
feſtās qđ vſq₃ ad extremū vite nō ē adner
ſatus legi ꝑ petrū ſignat actio bona. per
ioannē cōtemplatio deuota q̄ preparāt pa
ſcha.i.diſponūt qđ coꝛpus chꝛiſti ſanctū
debite ſumendū. Preparant autē in cena
culo.i.in hoīe per deuotionē eleuato grā-
di lōgitudine longanimitatis lato latitu
Nā am dine charitatis: ſtrato varietate virtutis
phora. Mittēs aūt diſcipulos dixit eis. (Jte ī ciui
tatem ⁊ occurret vobis hō amphoꝛā aque
poꝛtans.) Ad literā tulit amphoꝛā ſeu la-
genā aque vt in tanto feſto haberet apud
ſe aquā expiationis qua mūdaret ſe: et ſi-
gnificat ꝙ vbi xp̄s cenatur⁹ eſt lagena aq̄
lachꝛymaꝝ in expiatione d3 precedere: ꝑ
aquā eñ viuifici fōtis baptiſma deſigna
tur. vñ Bed. Paraturis paſcha hō āpho- Beda.
rā aque poꝛtans occurrit vt oſtendat my-
ſteriū paſche dñi celebꝛandū ꝓ ablutiōe
mundi. Aqua lauacrū grāte lagena fra-
gilitatem deſignat eoꝛum per quos eadē
erat gratia mundo miniſtrāda. Et ſubdit
(Sequimini eū ī domū quā intrat ⁊ dici-
te dño domus magiſter dicit. Tp̄s meū;
ſc3 patiendi ꝓpe eſt apud te faciet pa-
ſcha) dicit magiſter.q.d. volo ꝑari apud te
q̄ exigunt ad comeſtionē agni paſchalis:
⁊ iō ꝓuide mihi de loco ⁊ cibo. vnde credi
tur ꝙ ille erat diſcipulus xp̄i: ſ3 occultus:
ideo ꝓuidit de loco ⁊ agno ⁊ aliis neceſſa
riis ī ꝯuiuiū celebꝛātiōe paſchalis. Jn quo
apparet maxima paupꝑtas xp̄i: q2 ita pau Paup-
per erat ꝙ nec domiciliū nec ſuſceptaculū tas xp̄i
habebat: nec vnde paſchalē cibum emere
poſſet: ⁊ iō diſcipl'i iterrogabāt vbi paſcha
parare deberent. Audiant hec ⁊ erubeſcāt
qb⁹ cura eſt ī edificādis magnis domib⁹
⁊ ambitioſis palatiis ⁊ congregādis the
ſauris cognoſcāt xp̄m olm dñm: q2 locum
vbi cenaret vel etiā caput reclinaret: aut
cibū acciperet: vel pecuniā vnde emeret
nō habebat. Attendāt ſe paꝝ diſtare ab
infidelib⁹ idola ⁊ opera manuū hoim co
lētib⁹. Studiū eñ ponere ⁊ delectari ī. ma
gnis ⁊ pulchꝛis edificiis vel in theſauris
qđ aliō eſt ꝗ3 colere ligna vel lapides vel
argētū ⁊ auꝝ cū gētib⁹? (Exeūtes aūt diſci
puli inuenerūt ſicut dixerat illis ⁊ parane
rūt paſcha) .i. refectionē paſche in monte
ſyō in cenaculo oſtēſo eis. Jbi paſcha man
ducauerūt: ibi poſt reſurrectionē dñi di-
ſcipl'i ꝓpter metū iudeoꝝ latuerūt: ibi ſpi
ritūſctm̄ ī die pēthecoſtes recepꝑūt: ac mul-
ta ⁊ magna ibidē per dñm facta ſunt. Hic Ps.lx-
mons ſyō mōs coagulat⁹ mons pinguis: vij.
mons in quo bñplacitū eſt deo habitare ī
eo: ⁊ multa ac mira oꝑari q̄ſi fau⁹ diſtillās
dulcedinē ⁊ flos redolēs ſuauitatis odoꝛē
pias mētes ſui recoꝛdatiōe afficit ꝯfoꝛtat
⁊ reficit letitat ſine ꝓeminētia ꝯſolat ⁊ pa
ſcit. Appꝛopinquāte āt veſpera ipſe dñs cū
aliis diſcipulis ciuitatē itrauit ⁊ ad ip3 lo
cū ꝑueniēs ad veſperā illi⁹ diei paſcha ce B
lebꝛauit: q2 illa hoꝛa agn⁹ paſchalis come Hoꝛa
di cōſueuit. Hoꝛa quippe veſpertina debe veſpꝛa
bat agnus paſchalis imolari: ⁊ hoc in fi- agno
gura ⁊ ſigno qđ in veſpera mūdi ⁊ in fine paſcha
ſeculoꝝ immoland⁹ eſſet ver⁹ agn⁹.ſ.xp̄s. li apta.
Solēnitates etiam iudeoꝝ incipiebant a
veſpera ⁊ terminabant in veſpera q2 ipſi
ꝑm lunā que de ſero pꝛimo apparet dies
numerabāt ⁊ eos de vno ſero in aliud cō-
putabāt. Sic ergo aliquid factū in vigilia

feſti pōt dici ī feſto factū:quē quidē modū
tres euāgeliſte ſeruātes dixerūt cenā eſſe
factā prima die azimorū:q̄r facta fuit die
p̄cedēti ad veſperā q̄ iā ad p̄mā diē azimo
rū ptinebat ī q̄.ſ.veſpera fermēto de domi
bus ſuis abiecto iudei agnū imolare.i.oc
cidere ſolebāt.ioānes ꝟo accipit diē feſtū
paſche nō ꝓ illo cuiꝰ feſtū ſolum celebris
erat q̄ erat dies p̄cedēs:ſ; ꝓ illo die q̄ totꝰ
celebris erat:⁊ iō dicit cenā factā añ diem
feſtū paſche:illa aūt veſpera q̄ comedebat̄
agnus paſchalis cū azimis confecit xp̄s
corpꝰ ſuū:ex quo ꝑ; ꝙ cōfecit de azimo et
nō de fermēto cū tūc nō eſſet fermētatū in
domibꝰ iudeoꝝ:q̄r tūc tenebant̄ veſci pa=
nibꝰ azimis.ſ.a veſpa.xiiij. diei.i. menſis
vſq; ad veſperā.xxi.diei eiuſdē mēſis vnde
ꝑ; ꝙ ioānes nō ꝯdicit alijs:ſ; magis con
uenit cū ipſis. Quāuis aūt typicus agnꝰ
figurā veri agni geſtabat : illa tñ nocte q̄
imolabat̄ agnꝰ typicꝰ nō fuit xp̄s verꝰ a=
gnꝰ imolatꝰ. Ip̄e eiñ legalia voluit obſer=
uare ne legi ꝯtꝰ videret̄:⁊ iō voluit more
iudeoꝝ paſcha celebrar̄ ⁊ nocte illa agnū
comedere anteq̄ moreret̄. Preceſſit ḡ im=
molatio agni typici imolationē agni veri
vt ſic xp̄s q̄ eſt agnus verꝰ imolaret̄ ꝓ no
bis im̄ediate poſt immolationē agni figu
ralis:⁊ ſic ꝟitas figure ſuccederet ⁊ rñde=
ret. Qui ēt l; die ſequēti cruxifixus fuerit:
hac tñ nocte:q̄ agnus imolabat̄ myſteria
corpis ⁊ ſāguinis ſui celebrāda diſciplis
tradidit ⁊ a iudeis tēꝰ ⁊ ligatꝰ ē:⁊ ſic ipiꝰ
imolatiōis.i.paſſiōis ſue exordiū ſacrauit
Qñ aūt xp̄s verꝰ agnꝰ fuit imolatꝰ.ſ.ī pa=
ſceue ſancta tūc apud nos ē tp̄s nō gaudij
ſed meroris propter xp̄i paſſionē :q̄r iō ec=
cleſia illa die nō ſolēnizat paſcha ſ; differt
vſq; ad diē reſurrectōis:q̄r ſicut ait apl's.ſ.
Paſcha nr̄m imolatꝰ eſt xp̄s . Aſpice igit̄
nūc dñm Jeſum ī aliq̄ ꝑte domꝰ manētē,et
cū diſciplis ſalubria colloquētē. Et interim
in cenaculo parabat̄ ꝓ eis ꝑ aliq̄s ex.lxxij.
diſcipulis. Legit̄ eñ ꝙ btūs martialis le=
monicarū apl's cū aliq̄bꝰ alijs ex.lxxij.fuit
ipſo ſero ibi ad miniſtrandū dño Jeſu.⁊.xij.
recūbētibꝰ. Sed ⁊ aquā portauit ipſi dño
ieſu qñ lauit pedes diſcipuloꝝ. Cū aūt oīa
eſſent parata ī cenaculo: intrauit cenaculū
dñs ieſus et diſcipuli cū eo. Omnes lauāt
manꝰ ⁊ defert̄ eis agnus paſchalis aſſus
b̄ndictioneq; facta ꝑ dñm comedunt eum
cū ſucco lactucarū agreſtiū. In ſolēnitate
q̄ppe paſchali q̄tuor erāt: agnus paſcha=
lis:panis azimꝰ:vinū ⁊ ius lactucaꝝ agre
ſtiū nō eñ niſi cū amaritudīe ⁊ cōpunctio
ne cordis digne accedit̄ ad verū agnum.
Dicit autē comeſtor ī ſcholaſtica hiſtoria
ꝙ nūq̄ legitur dñm comediſſe carnes niſi
agni paſchalis:qđ tñ fecit ī typo ⁊ figura.

Diſcūbebat ergo ieſus.cū.xij.diſcipulis
ſuis:dñs cū ſeruis:magiſter cū diſcipulis:
pater cū filijs:q̄ſi cū ſocijs : q̄ſi cū amicis. Ps.cxxvij.
vñ in p̄s. Filij tui ſicut nouelle oliuarū in
circuitu mēſe tue . Hec refectio ſignificat
refectionē eternā in veſpere.i.in fine mun
di futurā. O q̄ felices illius recubitꝰ com
menſales. ¶ Sed quō diſcūbētes cenabāt
cū lex p̄ceperit ꝙ ſtantes erecti paſcha co=
medere deberent? pōt dici ſm Theophi. Theo.
ꝙ prius mādūcauerūt paſcha ⁊ fecerūt vt
lex mandabat. Deinde ſm cōem vſum diſ=
cubuerūt mādūcantes q̄ſdā alios cibos.
vñ đ: poſtea ꝙ ieſꝰ ſurrexit a cena. Et edē
tibus illis dixit dñs (Deſiderio deſidera=
ui). i. valde deſideraui (hoc paſcha).ſ.typi
cū ⁊ legale (mādūcar̄ vobiſcū anteq̄ patiar)
i.morar. geminatione ꝟbi notat intētio=
nē duplicis deſiderij.ſ.vt finiat verꝰ teſtm̄
⁊ inchoet nouū qđ erat ſibi in deſiderium.
¶ Cogita q̄ lōgo tp̄e hoc deſiderium dñi
fuerit ꝓtelatū ⁊ noli d̄ficere ſi qñq; ad tp̄s
tuū differt̄ deſideriū. Ipſe ēt oībꝰ diebꝰ vi
te ſue poſt nos cucurrit in ſiti feruētiſſimi
deſiderij ſalutis nr̄e. Et nos ſi qñq; nō vale
mꝰ h̄re deſideria bona:ſaltē habeamꝰ vo=
lūtatē habēdi deſideriū iuxta illud: cōcu=
piuit aīa mea deſideriū iuſtificatiōis tue:
⁊ tūc acceptabit voluntatē ꝓ facto. Dicit
autē hoc dñs vt ſe voluntarie pati oſtēdat
cuiꝰ paſſionē immolatio agni typici ⁊ pa=
ſcha iudaicū prefigurabat:⁊ vt demōſtret
affectū quē h; vt legalia ceſſent:⁊ veritas Beda.
euāgelij curr at.ſm Bedā. Deſiderat p̄mo
typicū paſcha cū diſciplis mādūcare ⁊ ſic
paſſiōis ſue myſteria mūdo declarare:q̄te
nꝰ ⁊ legalis paſche ꝓbator exiſtat:et hoc
figurā veri paſche fuiſſe docēdo vetet vl=
tra carnalit̄ exhiberi. In cuiꝰ rei figura de
fecit māna poſtq̄ comederūt filij iſrael de
frugibꝰ terre ꝓmiſſiōis nec vſi ſunt vltra
cibo illo. ¶ Vñ ſubdit. (Et hoc) ſ. tp̄e (non
mādūcabo illđ).ſ.verꝰ ⁊ legale paſcha (do
nec) ſacramētū dñici corpis ⁊ ſanguinis ī
hoc veteri paſcha ſpūalr̄ intellectū (in re=
gno dei).i.in eccleſia militante (impleat̄)
i.inſtituat̄ vl' inſtitutū celebret̄.q.d.nō co=
medā vel celebrabo ā pliꝰ in figura ⁊ ſigno
ſed in ꝟitate ⁊ ſignato . Ipſe enim poſtea
ſumpſit verū corpus ſuū ſub ſacramento
et nihilominus hodie in eccleſia vetus et
figurale paſcha impletum manducat: q̄r
ea q̄ lex rudi populo carnaliter obſeruan=
da precepit ipſe in mēbris ſuis hoc eſt in
ipſa eccleſia ſpūalr̄ exercet . In hoc igitur
regno comedit corpꝰ ſuū.i.nos illđ in eo
comedere facit ſicut poſtulat pro nobis.i.
poſtulare nos facit. Sacramētū eñ eucha
riſtie qđ nos ꝑ fidē ſpūalr̄ mādūcamꝰ ⁊ ip̄e
mādūcat nobiſcū incorporando nos ſibi

Augu. p iſtud ſacramētū:qđ alloquēs Aug. dicit Cib⁹ es grādiū:nō mutaberis i me: ſʒ tu me mutabis in te.vñ donec non ponit hic

Donec. excluſiue:ſʒ incluſiue.(Et accepto calice) ſcʒ vini quo ad paſcha iudaicū(grās egit ⁊ dixit accipite ⁊ diuidite iter vos)gratias egit:qꝛ inſtabat cōpletū deſideriū vt poſt immolationē agni typici ſequeret̃ imolatio agni veri.ſ.xpi:et qꝛ vetera trāſibāt: ⁊ noua fiebāt oīa dū vinū ⁊ azima in corpus ⁊ ſanguinē dñi ei⁹ bñdictiōe trāſſubſtātiabant̃.vñ ait.(Nō bibā amodo de genimine vitis)ſcʒ materialis.i. de vino qđ gñat̃ in vite.ſ.typicū potū(donec veniat regnū dei)qđ.intellige vt ſupra de cibo eſt dictū,

Beda. vñ Beđ.Sicut ſupra typicū agni eſum ſic ēt potū paſche typicū negat ſe vltra guſtaturū donec oſtēſa ⁊ manifeſta reſurrectionis ſue gl̃ia regni dei fides mundo adueniat:vt per duo maxima legis edicta eſuʒ vcʒ potūqꝫ paſchalē:ſpūalr̃ imutata diſceres oīa legis ſacr̃a vel iuſſa q̄ carnalr̃ ſonare videbant̃ ad ſpiritalē iam obſeruantiā

Augu. fuiſſe trāſferēda.Et ſic ſm Aug. Lucas de duplici calice mētionē facit.Pꝛimo de calice vini p̄dicto q̄ ad paſcha iudeoꝝ. Scđo de calice ſanguis ſui de q̄ infra eſt dicēdū.

Calix. Calix dñi argēteus duas hinc ⁊ inde hñs anſulas ſextarū gallici menſurā capit: legale igit̃ paſcha ceſſauit ⁊ impletū fuit in regno eccleſie:qđ diuina ſapiētia parauit menſam noui ſacramēti vbi poſuit paneʒ corporis et miſcuit vinum ſanguinis ſui.

Legalia. Legalia em̄ habuerūt curſum ſuū ⁊ obligationē vſqꝫ ad xpi paſſionē in qua oblatū eſt vnū pfectū ſacrificiū euacuatiuū legaliū : ⁊ iō vſqꝫ tūc xps legalia ſeruauit et ſil̃r aliis ſeruāda mādauit. vñ dicit Aug. ꝙ legalia tm̄ fuerūt añ paſſionē dñi viua: poſt paſſionē moꝛtua: ſʒ poſtqꝫ claruit veritas euangelij per munduʒ ſunt ſepulta. Noſtra vero ſacramēta vſqꝫ ad finē mūdi in ſuo vigoꝛe manebunt . ¶Et nota ꝙ in

Exo.xij. Agni ſumendi cōditiones. exodo determinant̃ multa q̄ requirunt̃ ad eſum agni typici : et adhuc requirunt̃ ad eſum agni veri.Debet eniʒ comedi verus agn⁹.ſ.xps primo a circūciſis p veteris cōuerſationis depoſitionē.Scđo cū lactucis agreſtibus p amarā de pctīs oīb⁹ cordis cōtritionem.Tertio ſine fermento peccati cum panibus azimis per cōſciētie ſinceritatē.Quarto renibus accinctus p caſtitatē.Quinto pedib⁹ calciatis p affectionē a terrenis elōgationē cuius ſignū pōt eſſe ꝙ deus prius lauit pedes diſcipuloꝝ q̄ daret eis hoc ſacramētū.Sexto cū baculis in manibus per ſu ipſius cuſtodiā diligētē. Predicte cōditiones requirunt̃ ad declinationē mali.Sed q̄tū ad operationē boni requirit̃ . Pꝛimo ꝙ in domo vna comedatur per eccleſiaſticā vnitatē. Scđo ꝙ a vicinis p fraternū amorē ⁊ cōcoꝛdiā.Tertio ꝙ non crudus ſine amoꝛis igne:nec coctus aqua ſine deuotionis ſapoꝛe:ſʒ aſſus igni per deuotionis feruorē pꝛecedenteʒ. Quarto ꝙ feſtinanter per ſpūalē auiditatē ⁊ delectationē cōcomitantē . Quinto ꝙ totaliter per fidei integritatē voꝛando caput cū pedibus ⁊ inteſtinis.i. per verā fidem incoꝛpoꝛādo ⁊ credendo in xpo diuinitatē q̄ eſt caput eius ⁊ humanitateʒ ſcʒ carnem q̄ tanqꝫ pes ei⁹ eſt infirma in ipſa natura:⁊ animā q̄ eſt media ſicut ei⁹ inteſtina.Sexto ꝙ ſine oſſiū cōminutione per ſimplicē ſacramēti venerationem.¶Oro.

Domine ieſu xpe q̄ hora veſpertina cenā vltimā cū diſcipulis in cenaculo grandi ſtrato feciſti ⁊ eos ſacratiſſimo coꝛpoꝛe ⁊ ſanguine tuo cibaſti:fac pect⁹ meū cenaculū grande ſtratum:amplifica ſpem ⁊ charitatē in coꝛde meo:magnifica lōganimitatē:ſpem ⁊ charitatem: patientiā et humilitatē:da mihi vt te quem celi ⁊ terre nō capiūt pꝛo modulo ſuo capiat coꝛ meū cōtritū ⁊ humiliatū:vt per inhabitantem gratiā tuā oīa tibi placentia cogitē ⁊ perficiā:⁊ oīa cōtraria odienda declinem:⁊ ſic perſeuerando vſqꝫ in finē conſequar tunc dignam ſacroſancti coꝛpoꝛis ⁊ ſanguinis tui perceptionem.Amen.

¶De ablutione pedū. Ca.liiij.

Circa ſecundum vero diligēter attēde. Premiſſis nāqꝫ ita ſe habentib⁹ (ſciēs ieſus qꝛ venit hora eius)nō fatalis:ſed impletiōis ſacramētoꝝ a deo p̄re oꝛdinata(vt trāſeat ex hoc mundo ad p̄reʒ) nō p loci mutationē: ſed ſicut đ: a p̄re veniſſe aſſumendo naturā noſtrā moꝛtalē:ita dicit̃ ad patrē rediſſe faciēdo ipſam per immoꝛtalitatē in ſua reſurrectiōe paterne gl̄ie ꝯſoꝛtem (cūʒ ſemp dilexiſſet ſuos q̄ erāt in mūdo) nō ſuos ſola creatione:ſed ſuos etiam dilectione.ſ.diſcipulos(in finē dilexit eos).i. in fine ſpecialia ⁊ maioꝛa ſigna dilectiōis et q̄to amoꝛe dilexit eos oſtēdit ponendo aīam ſuā pꝛo eis. Uel(in finē).i.perſeuerāter ⁊ i moꝛtē:nō ꝙ moꝛte terminaret̃ dilectio: ſed intm̄ dilexit ꝙ vſqꝫ ad moꝛtē dilectio eum perduxit: in quo exēplū dedit vt oēs in dei ⁊ pꝛoximi charitate vſqꝫ in finē permaneāt:vel(in finem).i.in xpm q̄ eſt finis perficiēs ⁊ cōſumens(dilexit eos)vtiqꝫ vt ⁊ ipſi de hoc mūdo vbi erāt ad caput

A Jo.xiij. Hoꝛa ieſu.

In finē dilige te.

ſuā ꝙ hinc trāſiſſet eiꝰ dilectiōe trāſirent. Per ieſum ꝗ ſalus īterpretaꝶ bonꝰ ꝓlatꝰ ſignificaꝶ: finis xp̄o vltimꝰ eſt btitudo vera ꝗ cōſiſtit in clara dei viſiōe ⁊ fruitiōe ꝑfecta. Licet aūt oīs hō debeat ad hūc finē ꝓximū diligere: ꝓlatus tñ ꝗ eſt xp̄i vicarius ſpāliter teneꝶ erga ſuos ſubditos hec facere. (Et cena facta). ſ. agni paſchalis) cum diabolꝰ miſiſſet in cor). i. in volūtatē iude nō directe tanꝙ volūtatē mouēs: ſed indirecte tanꝙ ei ſuggerēs (vt traderet eū). ſ. ieſum cōſentiēs iniquitati: die eñ ꝓcedenti eū vēdiderat ſuggeſtiōe diaboli. Diabolꝰ ꝗppe nō eſt imiſſor cogitationū malarū: ſed intentor q: tentatio praua ex hoīe eſt quā diabolꝰ nō imittit: ſed imiſſa ab hoīe magis intendit ⁊ accendit tentatiōe hoīs ꝯcepta per aliqua ſigna exteriora. Aliter eñ nō pōt hoīem deīcere niſi hō ſeipſum deīciat ⁊ hoſti arma reddat. i. niſi ſuggeſtioni cōſentiat: nā ſꝫm Aug. per diabolū ſuggeſtiōes imittunꝶ ⁊ hūanis cogitationibꝰ miſcenꝶ: his ergo ita factis (ſciēs) ieſus vt deꝰ (q: oīa dedit ei pater in manus) id eſt in ꝑtāte etiā ipſum traditorē ⁊ ꝑſecutores: ex quo patet in xp̄o plenitudo ſcientie ⁊ ꝑtātis (⁊ q: a deo exiuit) in mūdū veniēs nec patrē deſerens (⁊ ad deum vadit) oīaꝙ acꝗſiuit patri reducēs ⁊ nō nos relinquēs ſciēs ſe eſſe regē regū ⁊ dñm dominātiū: nec oblitus ſe eſſe dei filiū naturalē: et nō ignorās ſuā ſublimitatē ꝙuis talis eſſet ⁊ talē ſe ſciret: tñ in magne ſue pietatis indiciū ꝉ magne nr̄e exēplū hūilitatis nō dei dñi ſed hoīs ſerui implet officium: humiliat ſe vt miniſtret: q: venit miniſtrare ⁊ nō miniſtrari: ac ſurgit a cena volēs lauare pedes diſcipulorū. Ex quo vniuerſū ꝯculcat immorē dū is ꝗ exit a deo ⁊ ad deū vadit pedes lauare voluit. Locutꝰ quippe euāgeliſta de tāta dñi humilitate priꝰ eiꝰ celſitudinē voluit cōmēdare ad exaggerādā ipſius dñi humilitatē ⁊ ad ammonendū nos vt ꝙto magni ſumꝰ humiliemur in oībus ⁊ de bonis dei nunꝙ ſuperbiamꝰ. Ac ſi per hoc dicaꝶ hoī. Si ille qui filiꝰ dei erat ⁊ patri equalis ſuā a deo inclinauit maieſtatē vt humiliaret ſe ad pedes hoīs quid dꝫ facere miſer hō ꝗ eſt terra ⁊ cinis: ſurgūt etiam ſtatim ⁊ diſcipuli ignorātes quo vellt ire. Ipſe aūt deſcēdit cū eis in aliū locū inferius in eadē domo ſubtus cenaculū. Nā in ſuꝑiori ꝑte domꝰ paleſtini faciebāt cenacula: ⁊ inferius cubicula. Sunt aūt in mōte ſyō due capelle vbi erāt canonici regulares cū abbate ſꝫm regulā beati Aug. dño miniſtrantes: vna ſuperior vbi cena facta fuit: ⁊ ſpūſſanctus ſuper diſcipulos deſcēdit: alia inferior vbi xp̄s pedes diſcipulis lauit: et eis ianuis clauſis appāruit: cui eſt ꝯtiguū cimiteriū qḋ dr̄ bonorꝝ virorꝝ poſſeſſio: vbi ſepultꝰ fuit beatus Stephanꝰ: Nicodemꝰ: Gamaliel ⁊ Abiba cū aliis viris ſanctis: vbi etiam eſt ſepulchrū dauid ⁊ ſalomonis ⁊ aliorꝝ bonorū regū iuda ⁊ hierl'm. Veniēs ꝗ dñs inferius cum diſcipulis oēs ibi ſedere fecit: aquā ſibi afferri iubet: deponit veſtimēta vt cōueniētius hoc miniſteriū exhibeat. Ubi nota ꝗtuor depoſitiōes veſtiū xp̄i. In cena depoſuit eas ⁊ reſumpſit: ad colonā ꝗter denudatus eſt ⁊ reindutꝰ: in illuſione militū nudatus eſt ⁊ reindutꝰ: ſed ab herode nō legiꝶ nudatꝰ: ad crucē nudatꝰ eſt nec reindutꝰ. Prima ſpectat ad apl'os ꝗs in breui reſumpſit. Scḋa ad illos ꝗ reſumpti ſunt ī die pēthecoſtes ⁊ paulatim reſumuntur. Tertia in reliquias que reſumenꝶ in fine. Quarta ad ꝑuerſam medietatē nr̄i ꝑpis ꝗ nūꝙ reſumeꝶ. Depoſitis igiꝶ veſtimentis ſuis (lintheo ſe ꝓcinxit) diſponēs ſe ad lauandū ⁊ nihil obmittēs de his ꝗ ad iſtud requirunꝶ officiū (deinde mittit aquam in peluim) lapideū ꝓpriis manibꝰ nō ꝑ aliorū miniſteriū ⁊ tā charitatiue: tam honeſte: tam officioſe ꝓparatꝰ venit lauare pedes diſcipulorꝝ lutoſos: q: diſcalciati incedebant (⁊ tergere lintheo quo precinctus erat) vt ꝑ oīa humilitatis officiū īpleret. Et ꝗd mirū ſi hoc fecit qui multo maiora facere dignatꝰ eſt vñ Aug. Poſuit aūt veſtimēta ſua qui cū in forma dei eſſet ſemet ipſum exinaniuit: ꝓcinxit ſe lintheo ꝗ formā ſerui accipiēs habitu inuētꝰ eſt vt hō: miſit aquā in peluim vt lauaret pedes diſcipulorꝝ qui in terrā ſanguinē fudit quo immūdiciā dilueret pctōꝝ: lintheo' ꝗ erat ꝓcinctus pedes quos lauit terſit: ꝗ carne qua erat indutus euāgeliſtarū veſtigia cōfirmauit. Et lintheo quidē vt ſe ꝓcingeret poſuit veſtimēta ꝗ habebat: vt aūt formā ſerui acciperet qñ ſemetipſum exinaniuit: nō qḋ habebat depoſuit: ſꝫ qḋ nō habebat accepit. hec Aug. Et vt oīa rōne ⁊ ordine faceret ⁊ faciēdo nos inſtrueret venit) miniſteriū inchoādo primo (ad ſymonem petrū) ipſe eñ inter alios maior erat: ⁊ iō ab ipſo inchoatio fuit. Et tūc petrus ex ꝯſideratione diuinitatis ⁊ maieſtatis xp̄i territus qḋ ēt ꝗlibet eorꝝ expauiſſet: expauit et totꝰ ſtupefactꝰ recuſat ⁊ rē ſic ſuo idecētē declinat. Nō decet inꝗt nō ꝯuenit (tu) dñs ego ſeruꝰ: tu deus ego hō: tu creator: ego creatura ⁊ (tu mihi) miſero pauꝑrimo hūillimo piſcatori (lauas pedes) ſordidos ⁊ īfimū in corpore membrū manibꝰ his quibus cecis oculos aperuiſti: leproſos mundaſti: ⁊ mortuos ſuſcitaſti. i. vis lauare pedes mihi pctōri tu qui es filꝰ dei. q. d. hoc indecēs eſt ⁊ nullo mō ſuſtinendum. Si-

Veſtes ꝗter depoſite a xp̄o.

Augu. Phi. ij. Ibidē.

Petrꝰ lotionē refugit

Luce.v mile verbũ dixit in pncipio ꝯuerſiõis ſue.
Beda. Exi a me qꝛ hõ petõꝛ ſuz,dñe. Sicut eſt dñs
hũilis ad ſeruiẽdũ:ita ſeruus nõ ſuſcipiẽ-
do ſeruitiũ.q.d.ẜm Bedã. Tu deus deoꝝ
tu rex angeloꝝ:tu fili⁹ altiſſimi ꝛ ſpeculũ
ſine macula maieſtatis dei: tu quẽ adoꝛãt
angelice ptãtes:tu de⁹ eterne mihi vermi-
culo lauas pedes: tu ań me curuaris ante
quẽ curuant̃ q̃ poꝛtãt oꝛbẽ:tu ań me flecte
ris:ań quẽ flectit̃ oẽ genu celeſtium terre-
ſtriũ:ꝛ infernoꝝ.Et in hoc petr⁹ ſignificat
diſcipulũ ignoꝛãtẽ ꝛ indiſcrete loquentez
de facto ſupioꝛis ſui cui⁹ ignoꝛat rõnem:
frequẽter eñ cõtingit ꝙ aliq̃d indicat̃ ir-
rationabiliſſimũ ab ignoꝛante cauſam qđ
tñ rationabiliſſimũ eſt ẜz ṽitatẽ ꝑpter qđ
dixit ei ieſus.(Qđ ego facio tu neſcis mõ)
hoc meũ factũ exẽplũ ẽ ꝛ myſteriũ: exẽplũ
q̃dẽ hũilitatis exhibẽde:myſteriũ autẽ in-
terioꝛis mũdatiõis.Dupl'r ergo põt itelli-
gi:vno mõ(qđ ego facio).i.q̃uo ego facio
exemplum(tu neſcis mõ).i. non intelligis
(ſcies aũt poſtea)tunc.ſ.qñ expoſuit eis di
cẽs ſcitis q̃d feci vobis ꝛc.¶Aliter eñ nõ
potuit ſupbie nr̃e tumoꝛ curari niſi ꝑ ma-
ximã humilitatẽ redẽptoꝛis nr̃i: ꝛ tñ poſt
totũ iſtud adhuc cum lucifero ſuperbiunt
multi vicarũ ꝛ ſucceſſoꝛes xp̃i. Alio modo
põt intelligi(qđ ego facio tu neſcis mõ).i.
hoc myſteriũ eſt ꝛ ſecretũ ꝛ ſignificat iterio
rẽ mũdationẽ q̃ nõ põt fieri niſi per me nõ
itelligis mõ(ſcies aũt poſtea)tũc.ſ.cũ ſpiri
tũſanctũ accipies.Res eñ eſt ſacramenta-
lis ad inſtructionẽ eccleſie ꝛ fiet tibi mani
feſta opoꝛtuno tp̃e. Et in hoc docemur bñ
iudicare ꝛ loqui de factis ſuperioꝛis boni
niſi deo permittẽte erraret manifeſte. Pe-
trus aũt de tãta filij dei iclinatiõe perter-
rit⁹ꝛ vſq ad ſuos pedes humilẽ xp̃m vide
renuollens in eadez adhuc volũtate perſi-
ſtit nõ ex obſtinatiõe ſz ex humillima quã
ad xp̃m habuit reuerẽtia di.(Nõ lauabis
mihi pedes ieternũ).i.nũꝗ̃ lauabis:nũꝗ̃
hoc patiar.hoc eñ ineternũ nõ fit qđ nũꝗ̃
fit.Ac ſi diceret abſit a me ꝙ ſuſtineã hoc
a magiſtro a dñoꝛ deo meo:ſz.aũt petr⁹ bo
no zelo hoc faceret:tñ indiſcrete faciebat:
Lauan dilum' a xp̃o. qꝛ.cũ xp̃s non poſſet errare nõ debebat vo
lũtati eius aliquo mõ reſiſtere. Et iõ cõmi
nat̃ ei dñs dicẽs(Si nõ lauero te).i.pedes
tuos(nõ habebis partẽ mecũ) in beatitu-
dine.Siue hoc itelligat̃ de lotiõe miſtica ꝛ
interioꝛis macule ipſi⁹ affect⁹ q̃ qꝛ neceſſa
ria eſt iõ pcipit̃: ſiue de lotione materia-
li ꝛ coꝛpoꝛali ipſi⁹ petri q̃ ecõuerſo ideo eſt
neceſſaria:qꝛ pcipit̃ nõ potuit i petrũ am-
plius intonare ꝗ̃ vt minaret̃ repulſaz.Et
iõ petrus audita cõminatione xp̃i ad tãte
cõminatiõis terrificũ ṽbũ expaneſcẽs ſa-
pienter mutat cõſiliũ in meli⁹ di.Dñe non

iũ pedes meos).i.affect⁹(ſz ꝛ man⁹).i.opa
(ꝛ caput).i.cogitatiões mentis. q. d.nõ ex
proternia recuſaui: ſz qꝛ conſideraui opa
tua te expaui:pedes ſũt pars coꝛpoꝛis in-
ferioꝛ:man⁹ media: ꝛ caput ſuperioꝛ: et iõ
per expꝛeſſionẽ iſtarũ partiũ intelligit̃ to-
tũ coꝛpus.Territ⁹ petr⁹ de periculo ſalu-
tis ex dñi rñſione ac ꝯturbat⁹ amoꝛe ꝛ ti-
moꝛe plus expauit xp̃m ſibi negari ꝗ̃ vſq
ad ſuos pedes humiliari: ꝛ ſe totuz offert
abluẽdũ.Si tibi inq̃t placet: ſi aliter fieri
nõ põt ſeru⁹ tuus ſuz totũ me tue volũtati
ſubijcio ꝛ(nõ pedes tm̃:ſz ꝛ man⁹ ꝛ caput)
ad lauandũ tibi offero ꝛ pꝛius ſuſtinerem
a te ꝑ totũ coꝛpus lauari ꝗ̃ a te ſeparari.
Nõ mihi neges capiẽdã tecũ partẽ cũ nul
lã tibi negẽ abluendã mei coꝛpoꝛis partẽ.
Quãuis eñ durũ eſſet petro ſuſtinere ſer-
uitiũ magiſtri graui⁹ tñ erat ei ab ipſo ſe-
parari.ẜm Aug.Tot⁹ hõ abluit̃ in baptiſ
moꝛ erranit petrus ne nos erraremus cũ
ſe totũ deo obtulit abluẽdũ quẽ de⁹ coꝛre-
xit oſtẽdẽs ſemel baptizatũ nõ eẽ rebapti
zandũ.vñ(dixit ei. Qui lot⁹ eſt).ſ.ꝑ baptiſ
mũ(nõ indiget niſi vt pedes lauet).i.affe-
ctus ꝛ motus ſenſualitatis inoꝛdiatos (ſz
eſt mũdus tot⁹).ſ.ꝑter pedes q̃b⁹ terrã tã
git quos lauare opus hz.Ex q̃b⁹ ṽbis in-
telligim⁹ apl'os baptizatos ꝛ ſi nõ legim⁹
q̃s baptizauit eos. Erãt aũt baptizati ba
ptiſmo xp̃i qui lz.non baptizauit turbas:
baptizauit tñ diſcipulos ſuos ſibi familia
res et domeſticos vt haberet baptizatos
ſeruos per quos baptizaret ceteros. Sed
cũ baptiſmus abſtergat etiã ſoꝛdes pedũ
vt̃ ꝙ q̃ lotus eſt.i.baptizatus non indiget
vt pedes lauet: ad hoc dicẽdũ ꝙ ſi ſtatim
poſt baptiſmũ de hoc mũdo trãſiret nõ vti
qz hac ablutiõe indigeret:qꝛ cũ ſit mũdus
totus ſtati euolaret.Sed q̃ poſt baptiſmũ
viuit in hac vita moꝛtali nõ põt ad tantuz
culmen perfectiõis aſcendere quin etiam
inoꝛdinati motus ſenſualitatis de affecti-
bus terrenis inſurgant: et ideo opz ꝙ pe-
des lauet: vel ꝑ martyꝛiũ qđ eſt baptiſm⁹
ſanguinis:vel ꝑ penitentiã qđ eſt baptiſ-
mus flaminis vt euolare poſſit. Ubi nota
ꝙ iterioꝛis hois caput eſt rõ ſuperioꝛ qua
aia eſt cõiũcta deo ſiue pars ꝯtẽplatiua q̃
intendit ſupioꝛibus ꝛ eternis:manus ſunt
ratio inferioꝛ q̃ vacat operib⁹ actiue vite:
pedes ṽo ſenſualitas ꝛ ſenſus coꝛpoꝛis ac
mentis ꝛ aie affectiones inferioꝛes:ipſi eñ
nos fecerunt extra nos: ꝛ ipſi frequenter
ſicut pedes maculant̃ nobis poſt baptiſ-
mũ in quo totus hõ abluit̃: qꝛ ex cõditiõe
moꝛtalis vite ſepe maculas cõtrahunt ex
terrenis ꝛ tpalibus:ꝛ ideo lauãdi ſunt ſe-
pius.vñ neceſſe eſt vt crebꝛa ablutiõe ꝯfeſ
ſiõis ꝛ lachꝛymaꝝ emũdẽt̃ pedes affectuũ

D Aug. Totus hõ lauat' d' i baptiſmo

Bapti zati erãt apo ſtoli.

Nõ ite rioꝛis hois ca put.

de terrena cogitatiōe terrenoꝝ ī cogitatu
ꝛ amore coꝝ. Qui eñ nō lauaꝛ poſt baptiſ
mū ꝑ penitētiā nō hꝫ cū Jeſu ptē. vñ dicit
Augu. ꝙ hūani affect⁹ ſine qb⁹ ī hac mor
talitate nō viuiꝛ q̄ſi pedes ſūt vbi hūanis
reb⁹ afficimur: vt ſi dixerim⁹ qm̄ pctm̄ non
habem⁹ nosip̄os decipim⁹. Sciebat ḡ dñs
apoſtolos mūdos q̄ ad caput: qꝛ deo cōiū
cti erāt ꝑ fidē ꝛ charitatē: ꝛ q̄ꝝtū ad man⁹
qꝛ coꝝ opa erāt ſctā: ſed tñ q̄ꝝtū ad pedes
affectus aliquos terrenoꝝ ex ſenſualitate
habebāt ꝛ ſordidi erāt: et iō q̄ꝝtū ad illos
lotiōe idigebāt. vñ Berñ. q̄ lot⁹ eſt nō idi
get niſi vt pedes lauet. Lot⁹ eñ eſt q̄ gra
uia pctā nō hꝫ: cui⁹ caput .i. intētio ꝛ ma
nus id eſt opatio ꝛ ꝯuerſatio mūda eſt: ſꝫ
pedes q̄ ſunt aīe affectōes dū ī hoc pulue
re gradimur ex toto mūdi eē nō poſſūt q̄n
aliq̄ñ vanitati: aliq̄ñ voluptati: aliquādo
curioſitati pluſq̄ oporteat cedat anim⁹ vł
ad horā. In multis eñ offendim⁹ oēs. Ue
rūtñ hec cōtēnat aliq̄s: qꝛ impoſſibile eſt
cū eis ſaluari: ꝛ ipoſſibile ē ea dilui: niſi ꝑ
xp̄ꝫ ꝛ a xp̄o: qꝛ ſi nō lauerit xp̄s nō habebi
m⁹ ptē cū eo. Nemo tñ ꝓ eis deſperet: qm̄
ſi viderit nos dñs hūiliter ꝓ eis eſſe ſolici
tos ignoſcet facile: imo ꝛ libēter. De mi
norib⁹ eñ iſtis pctis pia diſpēſatōe nobiſ
cū agiꝛ: vt nō penitus auferanꝛ: ſed ī illis
nos erudiat deus: ꝛ cū minora cauere nō
poſſumus certi ſum⁹ ꝙ nō noſtris virib⁹
maiora ſupem⁹ ſꝫ timorati ꝛ omnino ſoli
citi ſimus quō eius grām nō amittamus
quā nobis tātope ꝛ tā multiphariē neceſ
ſariā eſſe ſentimus. hec Berñ. Deīde dñs
ſubiūgit. (Et vos mūdi eſtis) qꝛ a me mū
dati. ſꝫ Aug. Erāt mūdi q̄ꝝtū ad man⁹ ꝛ
caput: nō q̄ꝝtū ad pedes. Et ſequiꝛ (ſꝫ non
oēs) Duo eñ ſūt p̄cipua qb⁹ homo a pctis
mundatur: ſcꝫ eleemoſina ꝛ charitas. Con
tra primum iudas erat fur. ꝯ ſcḋm chriſti
ꝓditor: ꝛ ideo nō mūdus erat. Sic ḡ ꝑ pe
dum ablutionē deſignauit dñs mūdiciaꝫ
ſpūalium pedū q̄ maxime reqriꝛ ex eucha
riſtie ꝑceptione. Et ideo voluit lauare pe
des diſcipuloꝝ ſuoꝝ anteq̄ꝫ daret eis ſui
corporis ſacrm̄ ad deſignandū ꝙ ſpiritua
lis munditia requiriꝛ ad ipſum percipien
dum. vñ Anſel. Corpus ꝛ ſanguinē ſuū di
ſcipulis ſuis in cena myſtica tradens: coꝝ
pedes hūiliter lauit: docens ſacroſctā my
ſteria mūdis operib⁹ ꝛ pia mētis hūilita
te celebrāda. Myſtice ēt ſignificaꝛ ei⁹ ſan
guinis effuſio ꝑ hoc ꝙ miſit aquā ī peluiꝫ
et pctōꝝ noſtroꝝ ablutio ꝑ hoc ꝙ incepit
lauare pedes diſcipuloꝝ: ac penarum no
ſtrarū in ſeipſo ſuſceptio ꝑ hoc ꝙ terſit pe
des lintheo: ſcilꝫ corporis ſui: qꝛ pctā nr̄a
pertulit in corpore ſuo ſuper lignū. ¶ Alij
aūt diſcipuli audita reprehēſione petri de
hoc ꝙ recuſauerat huiuſmodi lotionē nō
fuerūt auſi vltra aliqualr̄ recuſare eā. Cō
ſidera nūc bñ ſinglos act⁹ ī hac benigniſ
ſima lotione pedum oī dilectione ꝛ humi
litate plena: ꝛ cū admiratiōe cōſpice q̄ ge
runꝛ: qꝛ ſunt deuota. Inclinat ſe ſumma
maieſtas: ꝛ hūilitatis magiſter vſq̄ ad pi
ſcatorum pedes. ſtat incuruat⁹ ꝛ genibus
flexis corā ipīs ſedētib⁹: lauat ꝓprijs ma
nibus ꝛ abſtergit: ac deoſculaꝛ pedes oīꝫ.
Sic ergo vſq̄ ad pedes diſcipulorum dñs
olm ſeip̄m humiliat: ꝛ ſupplex humilitatis
miniſterium exhibet ꝓpter hūilitatis for
mā: nō ſolū verbo: ſꝫ exēplo ꝯmēdandam
ꝛ docendā. Sed ꝛ illud ſuperaltat humili
tatē: ꝛ ad maximū cumulū humilitatis ac
cedit: ꝙ ꝛ ipſi ꝓditori ſua eadē obſequia
prebet: ꝛ illi nō dedignat⁹ eſt pedes laua
re cuius man⁹ iā p̄uidebat polluendas in
ſcelere: in quo dñs infirmitatē noſtrā cōſo
laꝛ: vt ſi q̄ñ ꝯtingat nos ab amicis ꝓdi vł
a famulis aut aliqb⁹ viliorib⁹ malū aliqḋ
pati nō ſcādalizemur reſpiciētes iude erē
plū q̄ infinitis potit⁹ bonis in cōtrariū re
munerauit bñfactorē ac dñm ꝛ magiſtrū.
Sed o cor nequā ꝛ ipſa duritia duri⁹ ſi ſic
ad tātā hūilitatē nō mollirīs: ſi ſic dñſꝫ ma
ieſtatis nō vereris: ſi ſic vſq̄ ad ipſi⁹ ſꝑ ti
bi bñfici ſpq̄ innocētis interitū ſeuis. Sꝫ
ve tibi miſer. Tu quidē obdurat⁹ qḋ cōce
piſti parturies: nō tñ ipſe: ſꝫ tu ꝑibis. Ad
mirāda eſt igiꝛ tāta hūilitatis ꝛ benigni
tatis ꝓfunditas dñi ieſu. vñ anſelm⁹. Et te
q̄dē ꝑditiſſimi ꝓditoris tui ꝑfidia nō late
bat q̄ñ in hac cena ablutiōis etiā corā ip̄o
genu flexo ꝓcūbēs maledictos pedes ei⁹
veloces ad effundendū ſanguineꝫ tuū ſan
ctiſſimis manib⁹ tuis attrectare: lauare: ꝛ
extergere dignat⁹ es. Et tu adhuc extento
collo ābulas. O terra ꝛ cinis adhuc ſuper
bia te eleuat: adhuc īpatiētia te exagitat.
Intuere hūilitatꝭ ꝛ māſuetudinis ſpeculū
vniuerſe facture creatorē ꝛ tremebūdū iu
dicē viuoꝝ ꝛ mortuoꝝ ante pedes hoīs ēt
traditoris ſui genua curuātem diſce ab eo
qui mitis eſt ꝛ humilis corde. Confunde
re in ſupbia tua: erubeſce in īpatiētia tua.
Et iterū. Cū autē ſurgēs a cena lintheo ſe
p̄cinxerit miſitq̄ aquā in peluim: cogita q̄
maieſtas: que poteſtas hoīm pedes lauit
ꝛ exterſit: que benignitas proditoris veſti
gia ſacris manibus tangit. Specta ꝛ expe
cta ꝛ vltimo omnium tuos ei prebe pedes
abluendos: qm̄ quē non lauerit non habe
bit partē cū eo. hec Anſel. ¶ Hoc autē ex
pleto miniſterio qḋ ad humilitatē pertine
bat obſeqūꝫ ꝛ ad purificationeꝫ cene cor
poris ſui (reaccepit veſtimenta ſua) ꝛ re
dijt ad locū cene: qꝛ mutat officiū: mutat ꝛ
habitū ad ſeruiēdū veſtimēta depoſuit: ad

Inde pedum lotio.

Cōtra ſupbiā.

Anſel.

Amict⁹ apta reſūptio,

doceͣdū reſumit ꝛ ſedet. vt em̄ dr̄ in eccl'ia
Eccle. xix. ſtico. Amictus hola enunciat de illo. Per
hoc aūt oſtēdit ꝙ ſupioꝛ poſt actū humili-
tatis dꝫ reſumere debitū officiū autoꝛita-
Myſtice. tis.¶Myſtice aūt ſm Alchuinū impleta
redēptiōis nr̄e purgatiōe p ſanguinis ſui
Alchuinus. effuſione accepit veſtimēta ſua. tertia die
de ſepulchꝛo reſurgēs ꝛ eodē coꝛpe iā im-
moꝛtali veſtit⁹ ꝛ aſcēdēs in celū in dexte-
ra paterne diuinitatis recūbēs inde vētu-
rus eſt ad iudicādū.Et cū recubuiſſet ite-
rū ad cenā coꝛpis ſui faciendā docuit eos
quare hoc fecerit in exēplo:ſcꝫ mutuo ſibi
ſeruiendi.vn̄ dicit.(Scitis q̄d fecerim vo-
bis?).i.q̄tam humilitatē exhibuerim vo-
bis.Interrogat vt eos attētos reddat.De
inde eos ad imitandū ſuū exēplū cōfoꝛtat
dicēs.(Uos vocatis me magiſter et dn̄e et
bn̄ dicitis)qꝛ verꝫ eſt qḋ dicitis.(Sū etem̄)
magiſter ꝛ dn̄s:qꝛ dei filius ꝛ dei ſapiētia.
Magiſter inq̄ ꝑpter ſapientiā quā doceo
Magiſter. vbis:dn̄s ꝑpter potentiā quā oſtendo mi
raculis.Quia dicit magna de ſe nō eſt ar-
Laudare ſe. rogātia:ſed veritas q̄ ꝓdeſt auditoꝛib⁹ ſi-
cut facit ꝛ paul⁹.Aug. Uituꝑabile eſt q̄ſq
Augu. ſe comēdet ꝑpter periculū ſupbiēdi. Naꝫ
periculoſuꝫ eſt ſibi placere cui cauēdū eſt
ſupbire:vbi ergo nō iminet periculū ſup-
biendi nō eſt vituperiū ꝓpꝛia cōmēdatio.
In xp̄o autē hoc periculū nō timebaƭ. ille
em̄ q̄ ſup oīa eſt quātūcūq ſe laudet nō ſe
extollit excelſus.Item qꝛ aliq̄n laudabile
eſt ꝙ hō ſe cōmēdet:q̄n.ſ.cedit ad vtilitatē
ij.co.xj. fideliū:ꝛ ſic apl's cōmendauit ſe.Sed val-
de eſt nobis vtile ꝛ neceſſariū vt cognoſca
mus deū.vn̄ expedit nobis ꝙ magnitudi-
nē ſuā nobis reuelet:ꝛ iō opꝫ ꝙ ipſe ſe no-
bis laudet:nō eſt igiƭ vitas q̄nq tacēda ꝓ
Grego. vitāda iactātia.Greg. Incauti ſūt hūiles
Nō ē vt hūiles videamur mētiendū. q̄ ſe mēdacio illaqueāt dū arrogātiā vitāt
qꝛ ɔ̄ veritatem ſe erigunt quā relinquunt.
Qui em̄ neceſſitate cogente vera de ſe bo-
na loquiƭ:tāto magis hūilitati iūgiƭ quā-
to vitati ſociaƭ.Tūc arguit a minoꝛi.(Si
Magiſter et dn̄s. ergo ego laui pedes vr̄os dn̄s ꝛ magr̄) de
quo min⁹ videƭ:ꝛ qḋ min⁹ erat debitū (et
vos)ſibimet diſcipl'i multo foꝛti⁹ (debetꝭ)
hoc exēplo ꝓuocati (alter alterius lauare
pedes)ꝛ ad oē obſequiū hūiliari qꝛ magi-
ſter ſum:meā doctrinā recipite. Et qꝛ dn̄s
meū mādatum cuſtodite.Hic p vnū obſe-
quiū accipiūƭ ſinecdochice oīa alia obſe-
q̄a pſna.q.d.Debetis vobis mutua obſe-
quia humilitatis ꝛ charitatis exhibere.ſ.
inuicem miniſtrare inuicē iniurias dimit
Chꝛiſ. tere p inuicē oꝛare Chꝛi.Nō in lauādo pe
des hāc legē ſcribit ſolū:ſꝫ et in alijs oīb⁹
q̄ circa nos monſtrauit.(Exēplū em̄ dedi
vobis vt queādmodū ego feci vobis)hūi-
liādo me ſub vobis.(Ita ꝛ vos)inferioꝛes
(faciatis)vobiſinuicem ꝛ maxime in caſu
neceſſitatis.q.d.Nō ſolū hoc feci ꝑpter pe
dū coꝛpaliū emūdationē:ſꝫ ꝑpƭ hūilitatiſ
eruditionē ꝛ ad hoc feci vt oñderē vos ad
hoc teneri.ſm Chꝛiſo. Xp̄iana religio po- Chꝛiſ.
ti⁹ attēdit modū q̄ʒ op⁹:qꝛ dn̄s nō attēdit
q̄tū:ſꝫ ex quāto.i.poti⁹ hoc q̄ illud.Et bn̄ Facta plus q̄ verba mouēt.
docuit hūilitatē exēplo.Nā in moꝛalib⁹ ꝛ
in actib⁹ hoim pl⁹ mouēt exēpla q̄ vba:il
lud em̄ hoc agit et elegit qḋ ſibi videƭ bo-
nū.vn̄ magis oſtēdit q̄s illud eſſe bonū qḋ
ipſemet eligit q̄ qḋ docet. Et ide eſt ꝙ q̄n
q̄s docet aliq̄d ꝛ aliud facit magis ſuadet
alius qḋ facit q̄ id qḋ docet:ꝛ iō maxie ne-
ceſſariū eſt ex ipo fctō dare exēplū.(Nō eſt
ſeru⁹ maioꝛ dn̄o ſuo:neq apl's) id eſt miſ-
ſus ſeu nūci⁹ (maioꝛ eo q̄ miſit illū) ꝛ iō ſi-
cut ego dn̄s ꝛ magr̄ ꝛ mittēs me hūilio vo
bis ita ꝛ vos hūiliare debetis ꝛ facere eq̄-
lib⁹ veſtris qḋ me vobis minoꝛib⁹ facere
vidiſtis.q.d.ſcdm Chꝛi. Si a me hec facta Chꝛiſ.
ſūt multo magis a vobis opꝫ hec fieri:de-
bitoꝛes em̄ nos cōſtituit de⁹ ipſe incipiēs.
Qui ſedet ſup cherubin pedes lauit pꝛodi
toꝛis.Tu vero hō terra ꝛ cinis exiſtens et
puluis ꝛ lutum extollis teipſum ꝛ magna
ſapis.Ecce quāto exēplo ꝛ vbo eos ad hu
militatē inuitauit ꝛ doctrine ſue de hūilita Act.j.
te ſcꝫm ꝛ exēplū hūilitatis ꝓmiſit:ꝛ ī hoc cō Augu.
uenientē modū docēdi oñdit ſm illō.Cepit
ieſus facere ꝛ docere.Hoc ēt appāt in hoc
ꝙ petro dixit.Sciēs aūt poſtea.Aug.Hoc
eſt beate Petre qḋ neſciebas cū tibi laua-
re pedes nō ſinebas:hoc tibi poſtea ſcien-
dum ꝓmiſit:q̄n vt ſineres terruit te magr̄
tu⁹ ꝛ dn̄s tu⁹ lauās pedes tuos.Didicim⁹ Hūilitas xp̄i imitanda.
frēs humilitatē ab excelſo:faciam⁹ inuicē
hūiles qḋ hūiliter fecit excelſus. hec Aug.
Et ad literā ꝛ ad miſticū ſenſum hoc mā-
datū dn̄i dꝫ impleri:ad literā quidē vt per
charitatē ſeruiamus inuicē:nō ſolū in la-
uando pedes fratrū:ſed ꝛ in oībus neceſ-
ſitatib⁹ adiuuādo ꝛ opera mie exercendo.
Qḋ ſi nō fiat ad literā.ſ.manu ſaltē facia-
mus coꝛde:vt in illoꝝ num ro ſimus qui-
bus dr̄.Bn̄dicite ſancti et humiles coꝛde
dn̄o.Augu.Multo melius eſt ꝛ ſine cōtro-
uerſia verius:vt etiā manib⁹ fiat ne dedi-
gneƭ qḋ fecit xp̄s facere xp̄ianus.Cū eniꝫ
ad pedes fratris inclinaƭ coꝛpus etiaꝫ in
coꝛde ipſo vel excitaƭ:vel ſi iā inerat cōfir-
matur ipſius humilitatis affect⁹. hec Au- Augu.
gu.Sed excepto iſto moꝛali intellectu:ni-
hilomin⁹ hoc etiā ad miſticū intellectum
ꝛ ſpūaliter facere debem⁹.In lotione eniꝫ
pedū datur intelligi ablutio macularum.
Tunc ergo ſpūaliter lauas pedes fratris
tui cū xp̄o imitādo abluis quātū in te eſt
maculas ei⁹.Hoc aūt fit tripl'r: remittēdo
ſcilicet ei offenſam:ſicut ille nobis penitē-

tib⁹ pctā dimittit. Itēq3 orādo ꝑ pctis ei⁹ sicut ille lauit nos a pctis iterpellādo pa= trē ꝓ nobis: ⁊ iste duplex lauādi modus cō munis est oibus fidelib⁹. terti⁹ mod⁹ ptī net ad ꝑlatos qui lauare debēt remittēdo pctā auctoritate clauiū. Mostrū ē ergo do nāre dño ministeriū charitatis ⁊ hūilitat̄ adhibere: illius est exaudire: ac nos ab oī ɔtaminatiōe pctōꝝ mūdare. Deinde q᷑ dt seqnēti ꝑmio ɔfirmat dicēs. (Si hec scitis) q̄ feci ⁊ doceo. (Beati eritis) hic in spe ⁊ in futuro i re (si feceritis ea) q: btī q̄ audiunt vbū dei ⁊ custodiūt illud ⁊ intellectus bo nus facientibus ea. Beda. Quia scire bo= num ⁊ non facere nō pertinet ad beatitu= dinem: sed ad condemnationē: ꝑm illud. Sciēti bonū ⁊ nō faciēti peccatum est illi. vñ Chriso. Beatitudo non copulatur cū scientia: sed cū ope ⁊ lumine scientie. Orō.

O Mitis iesu ⁊ ꝟe hūilitatis ⁊ rē ɔiū q̄ lauasti pedes discipulo rū suoꝝ: peto ⁊ obsecro dñe purga i eos affect⁹ vt vtroq3 pede gemina vcz charitate purgat⁹ ⁊ accēsus ad te puri ficatorē meū accedā securus. Purifica me in finē dierū ⁊ emunda ab oībus maculis pctōꝝ: vt dimissis negligētijs ⁊ pctis meis inimici in die mortis cōfusi abscedāt qui meū calcaneū obseruabūt. Dirige dñe pe des meos in viā pacis: vt de manib⁹ oīm inimicoꝝ liberat⁹ benedicā te cū electis tuis omnibus in secula seculorum. Amē.

De charitatiua correptione proditoris ⁊ egressu eius. Ca. lv.

Circa tertiū āt dolēs ⁊ mest⁹ ausculta. Cū ei hec dixisset iesus tur bat⁹. i. ɔtristat⁹ est nō car naliter: sʒ spū). i. spūalr ⁊ ex ipio rōnis q: ipse spū suo ⁊ ptāte fecit i se istā ꝑpassiōis turbationē ⁊ hec tur batio i pte sēsitiua existēs nō erat ɔtra rōnē: sʒ magis ɔueniēs ei. vir tuosum enim est cōtra vitia turbari: spiri= tualis turbatio ad pietatē ⁊ mīam spectat sʒ carnalis furorē ⁊ irā excitat: spiritu igi tur turbatur iesus ⁊ misericorditer siue cō patiendo discipulo qui eū tradit ⁊ traden do perit: siue vt nos doceat quid agere de beam⁹ qñ in magnū facin⁹ aliquē hoiem ruere videm⁹: sic ⁊ sctī misericorditer ⁊ ex charitate turbāt cū vrget eos iā zizania a tritico añ messes separe. Moralr ergo i= struit ꝑlatos nō debere q̄tūcūq3 etiā flagi tiosos nisi cū magna ɔpassiōe ⁊ dolore a li minib⁹ sctē matris eccl'ie separe. vñ Aug.

Turbet plane xpian⁹ nō miseria: sed mīa: timeat ne pereāt hoīes: cōturbet cū perit aliq̄s xpo. Cōcupiscat hoīes acqri xpo: le= tet dū acquirit aliqs xpo: timeat ⁊ sibi ne pereat xpo: cōtristet se peregrinari a xpo: concupiscat regnare cū xpo. letet cū sperat se regnaturū esse cū xpo. (Et edentibus il= lis dixit. Amen dico vobis q: vnus ex vo= bis.) xij. qui vbiq3 mecū estis quoꝝ pedes laui quibus tāta promisi (tradet me) dñm me magistrū: me saluatorē: vnus ex vobis nūero nō merito: corpe nō aīo: spe nō virtu te. Maxima ingratitudo Iude fuit trade= re suū cōmensalē: imo dñm ⁊ nutritorē: vñ ⁊ ali⁹ euāgelista sic dicit. (Ecce man⁹ tra= dētis me mecū est in mēsa. Hoc idē posset dñs hodie dicere de sacerdotib⁹ multis q̄ mēsam dñi indigne attingere presumūt q̄ rursū qnātū in se ē merito pctōꝝ filiū dei crucifigēdū tradūt. Per hoc em̄ q᷑ in mēsa denūciauit suū ꝓditorē designauit q᷑ mul ti proditore veniūt ad suā mēsam. Maius aūt pctm̄ est tradere xpm regnātē in celis pctōrib⁹ mēbris q̄ ambulātē in terris pctō rib⁹ iudeis. vñ Beda. Sed ⁊ hodie quoq3 ⁊ in sempiternū ve hoi illi q̄ ad mēsā dñi malignus accedit: qui isidijs mēte ɔditis q̄ precordijs aliquo scelere pollut⁹ myste= rioꝝ xpi secretis participare nō metuit. Et ille em̄ in exēplū iude filiū hoīs tradit: nō quidē iudeis pctōrib⁹: sʒ tñ pctōribus mē bris vcz suis quib⁹ illud inestiabile ⁊ in= uiolabile dñi corp⁹ violare presumit. Ue inq̄ illi hoi de quo iesus q̄ altarib⁹ sacro= sctis inter imolandū: vtpote proposita cō= secratur⁹ adesse nō dubitat astātib⁹ sibi mi nistris celestib⁹ conqri cogit: ecce inqt ma nus tradētis me mecū est i mēsa. Hec Be= da. Et vt dicit Orig. Tales sunt oēs in ec= clesia q̄ insidiant fratrib⁹ suis cū quib⁹ ad eandē mēsam corporis xpi frequēter fuerūt. Predixit aūt dñs de ꝓditore: ⁊ sic eū quo= dā mō reuelauit triplici de cā. Pmo vt sic ostēderet se deū qui futura cōtingētia ꝑui debat. Scdo vt ostēderet se spōtanee pati q: ꝑcauere poterat mortē quā prescuebat. Tertio vt ꝓditor peniteret qui se nō latere audebat. vñ Hiero. qui de passiōe predixe rat ⁊ de ꝓditore predixit dās locū pnie vt cū intellexisset sciri cogitatiōes suas ⁊ oc culta cordis ɔsilia peniteret eū facti sui: ⁊ tñ nō designat eū spālr ne manifeste coar= gutus ipudētior fiat: sed mittit crimen in nūero vt cōscius pniā agat. hec Hierony.

Et notādū q᷑ a mali perpetratiōe solet aliqs quatuor modis retrahi quib⁹ ex ma gnitudie mie sue tētauit dñs proditorē di scipulū a tāto scelere ꝑpetrādo ad pniam reuocare. s. pudore cū dicit (vnus ex vobis tradet me: ⁊ manus tradētis me mecū est

B Cōtra sacer= dotes scele= stos.

Beda.

Orige.

Predi= cēde ꝓ= ditiōis cause.

Hiero.

C Retra= ctio a malo q̄ druplex

in mēſa timore ꝑ cōminationē ſupplicij cū
dī(ve aūt hoī illi per quē fili⁹ hoīs tradet)
vt ꝙ pudore nō vincit timore corrigat: bñ-
ficij exhibitiōe cū illū ad mēſā ſuā recipit
⁊ ei pedes lauat: affect⁹ oſtēſiōe in blāda
allocutiōe cū dicit(Amice ad ꝗd veniſti?)
Sic exēplo xp̄i bonus prelat⁹ ſubditis ēt
malis dʒ exhibere bñficia vt quātū ī ſe eſt
eos a ſua reuocet vita mala. Sʒ iudas nul
lo hoꝝ flāgit ne hoīeʒ tradat quē dei filiū
nouerat. Paſſionē ergo ieſu xp̄i pie ꝯſide-
rare volēti occurrit primū perfidia ꝓdito
Prodi- ris qui tāte fuit fraudis veneno replet⁹ vt
torie ve magiſtrū ⁊ dn̄m ꝓderet: tāte cupiditatis
nenū. flāma ſuccēſus vt deū argēto venūdaret:
⁊ ꝑcioſuʒ xp̄i ſanguinē vilis mercedis pre
cio cōpēſaret: tāte deniꝗ igratitudinis vt
eū qui oīa ſibi ꝯmiſerat: ⁊ ad culmē apl'ici
honoris ꝓuexerat venūdaret ad mortē: tā
te duritie: vt nec familiaritate cōtinuā: nec
hūilitate obſequij: nec ſuauitate colloquij
nec mulcebritate oſculi a cōcepta malicia
potuit reuocari O mira benignitas xp̄i in
diſcipulū durū: dn̄i ī ſeruū neqſſimū. ¶ Ue
rū lʒ iexplicabilis fuerit ꝓditoris ipietas
in īmēſuʒ tñ eā erupat aguidei dulciſſima
māſuetudo in exēpiū data mortalibus: vt
tā nō dicat ab amico erupata hūana infir
mitas ſi inimic⁹ me⁹ maledixiſſet mihi ſu
ſtinuiſſeʒ vtiqꝫ: q: ecce: hō vnanimis ꝗ dux
videbat ⁊ not⁹ qui panes xp̄i edebat: ⁊ in
Ps.xl. ſacra illa cena dulces capiebat cibos ma-
gnificabat ſup eū ſupplātationē ⁊ leuauit
calcaneū ſuū ꝯtra eū: q: conabat ſuppedi-
tare ipſuʒ Sic hodie multi prelati: clerici
⁊ religioſi ꝗ laute viuūt de pr̄imonio cru-
cifixi: leuāt calcaneū ꝯtra xp̄m in mēbris
ſuis ſupplātātes ea ⁊ affligētes caluniis:
Un⁹ ve ⁊ exactiōib⁹ iniuſtis. Cū āt ieſus dixit eis.
ſtrū me Un⁹ ex vobis me tradet hec vox in corda
tradet. ipſoꝝ vt gladi⁹ acut⁹ intrauit luctuſꝗ in-
tolerabilis cheꝝ illū ſctm̄ tūc aſſumpſit ⁊
triſtati cōedere ceſſauerūt ⁊ inſpiciebāt ſe
ipſos inuicē q̄ſi nouo ſtupore ꝑcuſſi heſitā
tes de ꝗ diceret. Nō ſolū ꝓpter mortē ma-
giſtri ſui futurā ſunt ꝯtriſtati: ſʒ q: ꝗlibet
timebat de ſe ne eſſet ille ꝗ debebat eū tra
dere. Erāt ḡ ammirati: q: ꝗlibet coꝝ p̄ter
iudā ſentiebat ſe totalr̄ firmatū in ꝯtrariū
dicti ipſi⁹ xp̄i: ⁊ ſilr̄ de ſuis ſocijs ſicut de ſe
cogitabat: verſitñ ꝓpter firmitatē verboꝝ
xp̄i magis ei⁹ dicto q̄ ſuis ꝯſciētijs crede
bāt ⁊ nō heſitabāt de euētu rei: ſʒ de illo ꝑ
quē hoc eueniret(Cōtriſtati ergo valde ce
perūt ſinglī dicere) vnuſqſꝗ pro ſe. (Nun
ꝗd ego ſuʒ dn̄e) .ſ. ꝗ tradet te. Et certe no-
uerāt.xi.apl'i ꝙ nihil tale ꝯtra dn̄m cogita
uerāt: ſed plus magr̄o q̄ ſibi credebant: et
timētes fragilitatē ſuā triſtes querunt de
pctō cui⁹ nō habēt ꝯſciētiā: vt dicit in ps.

Delicta quis itelligit. Quilibet etiā dʒ ſi- Ps.xviij
bi timere de futuro quātūcūqꝫ ſit ſcīus. Et
ꝑīdeo ait. Qui intīgit mecū manū in para
pſide ſeu cathino hic me tradet. Ecce hu
militas xp̄i ⁊ patiētia qua ꝓditorē ad mē-
ſam ⁊ ſcutellaʒ admittit. Et ſm̄ Hiero. In
hoc mira apparet dn̄i patientia: q: primū Hiero.
dixerat vnus ex vobis me tradet: ꝑſeuerat
proditor in malo manifeſtius arguit: ⁊ tñ
noīe ꝓprio nō deſignat. Un̄ per hoc verbū
xp̄i nō potuerūt determinate ꝓpēdere ꝗs
eſſet: q: oēs.xij.de eodē vaſe in circuitu cū
dn̄o edebāt: minores aūt diſcipl'i ſeorſum
in alia menſa comedebāt. ꝗ d. vnus ex.xij.
me tradet. Et ex hoc ſatis appet ꝙ alij di-
ſcipl'i p̄ntes erāt. Qd̄ aūt math.(parapſi-
dē) marcus (cathinū) dicit vnus quadratu
ram vaſis: alter ꝙ eſſet fictile opus deſi-
gnat. Eſt em̄ parapſis vas quadratum ha Paraſ-
bēs pares apſides .i. latera ⁊ extremitates pſis.
Cathinus ꝟo vas fictile ſeu luteū ad imit Cathi-
tendū liquorē ⁊ ad plura alia aptū. Aſpice nus.
nūc bñ diſcipulos ⁊ cōpatere tā dn̄o q̄ eis
q: in magno dolore ſunt poſiti. Ille autem
proditor ne ꝟba hec ad eū ptinere viderē- Iuda-
tur comedere nō ceſſauit. Ceteris em̄ cōtri cia iu-
ſtatis ac retrahētibus man⁹ ⁊ interdicēti de.
bus cibos ori ſuo iudas temeritate ⁊ ipu-
dentia qua proditur⁹ erat magiſtrū manū Menſa
cū eo mittit ī parapſidē: vt audacia bonā domini
conſciētiā mentiret. Et debes ſcire ꝙ ipſa
mēſa erat in terra ⁊ more antiq in terra ſe-
derūt ad cenā in cenacl'o ſtrato quaſi iacē
do recūbentes. Erat aūt vt credit quadra
ta: de pluribus tñ tabulis facta. Et prout
narrauit ille qui eā Rome in ecc'lia Late-
ranēſi mēſurauit in vno quadro eſt duoꝝ
brachioꝝ ⁊ triū digitoꝝ: ⁊ in alio duoꝝ
brachioꝝ ⁊ palmi: ita ꝙ licet ſtricte ⁊ ar-
cte: tñ vt credit tres diſcipuli in vno qua-
dro ſedebāt: ⁊ dn̄o hūilr̄ in anglo ioānes
iuxta eū erat: ita ꝙ oēs de vno vaſe come-
dere poterāt: vbi aduerte cōtinuā hūilita
tis ⁊ charitatis: q: cū pauperibus illis di-
ſcipulis ⁊ iuda proditore in eadeʒ menſa:
eodeʒ cibo ⁊ potu: eodem cathino ⁊ calice
magiſter ⁊ dn̄s participat. Non ſic hodie
multi religioſi faciūt qui diſſilr̄ a fratrib⁹
refici nō erubeſcūt. Et addit ieſus predicē
do penā dānatiōis traditoris. (Filius qui
dem hoīs vadit) ad paſſionē voluntarie (ſi
cut ſcriptū eſt de eo) oblatus eſt: q: ipſe vo Eſa.liij
luit. (Ue aūt hoī illi per quem filius homi
nis tradet.) Ue.i. eternaliter peribit: quia
ve in ſcriptura ſacra eternā damnationeʒ
notat. Licet em̄ iudas poſt factū penitue-
rit: hoc tñ inutilr̄ fuit q: per deſpatiōnē ſe
ſuſpēdit. Hiero. Iudas aūt nec prio nec ſe Hiero.
cūdo corrępt⁹ a proditiōe retrahit pedem
ſʒ patiētia dn̄i nutrit ipudētiā ſuā: ⁊ ideo

pena pdicit: vt quē pudor nō vicerat corri gāt denūciata supplicia. Et ne minutissimā penā ei⁹ intelligerem⁹ adiūgit (bonū erat ei si nat⁹) .i. in vtero (nō fuisset hō ille) tot ꝛ tātis criminibus fedat⁹ qui patrem occidit: matrē stuprauit: xp̄m pdidit: seipsum suspēdio interemit: qꝛ fm Hiero. Melius erat ei nō esse ꝙ ad tormēta esse. multo eñ meli⁹ est nō subsistere ꝙ male subsistere. bonū eñ accipit hic pro min⁹ malo. Min⁹ aūt malū est nō esse simpl'r ꝙ esse dānatū: qꝛ ꝛ si nō sit min⁹ malū rōne pene ad iūcte ꝗ nō priuat totū esse creatū: tñ min⁹ malū est rōne culpe mortalis ꝗ inseꝑabiliter adheret dānatis: ꝛ ipsa nō solū priuat ꝗddā eē creatū sicut pena: sꝫ etiam priuat bonū infinitū .s. diuinū ꝑpter qđ eē miseꝝ miseria culpe mortalis eternal'r hoc ē peius ꝙ sit non esse simpl'r. Et qꝛ ceteri discipuli eū tristes interrogauerāt: interrogat eū ꝛ ipse quē cōsciētia remordebat ne tacēdo se ꝛ crimē suū pdere videretur. Si eñ ipse aliis de hoc ꝗrētib⁹ tacuisset suspectū se eis reddidisset. vñ dixit. (Nūꝗd ego sum rabbi?) nō vocat eū dñm sicut alii: qꝛ iam a se excusserat iugū dñi aliis sub ei⁹ iugo remanētib⁹. ꝛ fm Hiero. Nō dñs: sꝫ magistrū vocat ꝗsi excusationem habeat si dño denegato saltē magistrū pdiderit. (Et ait tu dixisti) .q.d. fm Rabanū. Tu pdidisti te nō ego. Eadē rōne ꝯputat⁹ est pditor: ꝗ pilat⁹ iniqu⁹ iudicator. Modū corā eis eū exprimit: nec delictū suū i hoc aliis publicauit: sed cōsciētie iude se ei⁹ delictū scire significauit. poterat eñ p hoc vbū mētem iude sic mouere ꝙ alios latebat. vñ potest sic intelligi. Ego non dico: sed tu dicis: vel potest exponi de assertiōe cordis. q.d. Ore interrogas ꝗsi nesci⁹: sed corde dicis ꝛ ratū habes te esse pditorē. Ecce miser hō vides dñm oia scire: nec tuā cōscientiā eū latere: cessa igit ꝛ cōfitere. Hic ammonemur vt peccantē p̄mo cū mānsuetudine arguamus: post si peccauerit grauí⁹ ad vltimum grauissime. Hāc eñ formā nobis dñs reliꝗt ꝗ p̄mo dixit (vn⁹ ex vobis me tradet) secūdo (qui intingit mecū manū in parapside hic me tradet) tertio (tu dixisti) (erat autem Iohānes recūbens) .i. reclinatus sermonibus istis territus ꝛ seip̄m sustinere non valēs eo ꝙ terrore erat resolutus (in sinu) siue supra pectus (iesu) qꝛ inclinate ꝗsi añ pectus ꝛ ꝑpe os eius appodiauit se super dñm sicut innixus sup dilectum suū: ꝛ sic erat idonee posit⁹ ad interrogādum aliꝗd secrete ab eo ꝛ audiēdum. Cum ergo ista questio a singulis fieret (innuit illi petrus ꝛ dicit ei qs est de quo dicit) .i. nō verbis ꝛ sonando: sed tm̄mō nutu corporis ꝛ innuēdo dixit ei vt secreto ꝗreret a dño qs esset de quo dixerat. Uel primo (innuit) et deinde non cōtentus nutu dixit. ¶ Nota petri reuerentiā ꝑpter quā licet maior et princeps apostoloꝝ nō interrogat dñm per se sed per minorē. Et cū ioānes submissa voce hoc quereret dñs iesus familiariter ei tanꝙ singl'r dilecto submissa voce aperuit et proditorem suum tacite expressit ne alii audirent (cui .s. panē intinctū porrigeret.) Joanni igit vt secretario suo expssit aperto signo: nō tñ noie nec o'bus in hoc nos instruens nō debere crimina ꝑximoꝝ ꝑpalare aliis. Ideo eñ fꝫ Chri. Noluit xp̄s iudā pditorē publicare vt nos doceret ꝙ pctā occulta alioꝝ publicare nō debem⁹: qꝛ sicut est mortale pctm̄ innocenti falsum crimē imponere: sic verū crimen occultum aliis reuelare. Et statim buccellā tm̄ intinctā nō cōsecratā iude porrexit ꝗ corp⁹ suū nō erat: qꝛ qui veꝝ panē de celo tradere insidiose studebat nō illo sꝫ alio intincto reuelari merebat. Et iō statutū est ꝙ eucharistia intincta nō deť fidelib⁹ ꝛ ēt p heresi tollenda ꝗ dogmatizauit totū christū sub vtraꝗ esse ꝛ neutra tm̄ forma. Dñs p buccellam intinctā suū exprimit traditorem: fortassis per panis intinctionē illi⁹ significās fictionē: qꝛ sicut panis intinctus habet colorē ꝛ saporem in superficie alium ꝙ interius: ita iudas simulabat se exterius xp̄i discipulū et diligere magistrū: cum tñ interius proditor ei⁹ esset ꝛ pditionē tractaret. Joānes aūt stupefact⁹ ꝛ cordialiter gladiatus versus dñm magis se inclinauit ꝛ supra pectus ei⁹ recubuit. Petro autem dñs nō dixit nec ipse ioānes: ꝙuis ad nutū eius quesisset: qꝛ erat ita feruidus ꝙ statim in proditorē insurrexisset ꝛ eū interfecisset. Sed hoc noluit dñs ne dispēsatio cōsiliu diuini impediret: qđ aūt petrus ioāni interrogationē cōmittit: hꝫ etiā rationē mysticā. Per petrū eñ designatur vita actiua: per ioannē contemplatiua: petrus ergo per ioannē a xp̄o instruitur: qꝛ actiua vita de diuinis per contemplatiuam formatur. Unde habes hic argumentum et figuram ꝙ contemplatiuus non intromittit se de actibus extrinsecis vindictam etiam non expetit de ipsis dei offensis: sed inde interius gemit: et per orationem ad deum se conuertit: ac fortius per contemplationem approximans eiꝗ adherens omnia sue dispositioni committit: et hoc de tempore vacationis intellige cum copiam sponsi habet apud se. Nam aliquādo ipse contemplatiuus ex zelo dei et animarum vel ratione officii imminētis exterius exit: et similiter quando sponso vt reuocetur auidius et teneatur fortius ad tempus recedente non sentit solitas cōso

Chri. Prodēda non sunt occulta scelera

Eucharistia nō ē tradita iude in buccella.

Cōtemplatiui officium.

Arguēdi forma.

rab et nō mle rit. iero. aba.

latiões in actiuã ſe reducit: vt vel ſic ſpõſo fructificet. Nõ em̃ decet cõtẽplatorem eſſe deſidioſum. Hinc etiã põt colligere ꝙ cõtẽplatiuꝰ ſecretũ dñi nõ dꝫ reuelare niſi forte fraterne ſalutis vrgeret zelus vel ſupne reuelatiõis dictaret iſtinctꝰ. Nũc ergo cõſpice dñi benignitatẽ: quõ dilectũ ſuũ diſcipulũ in ſinu ſupra pectꝰ ſuũ retinet: i qͦ ꝛ magna hũilitas eiꝰ claret. O ꝙ̃ tenerrime ſeinuicẽ diligebãt: ꝛ ideo de pectore ꝛ ſinu.i.de ſecreto ſapientie dñi ſacrũ diuinitatis et ſpecialiter euangeliũ qḋ ſcripſit hauriebat ꝛ bibẽs inebriatꝰ eſt. vñ Anſel. Quiſnã ille eſt rogo te qͥ ſupra pectꝰ eiꝰ recubuit: ꝛ i ſinu eiꝰ caput reclinat. Felix qͥcũqꝫ es. O certe ecce iã video ioãnes eſt nomẽ eius. O ioãnes qͥd tibi dulcedinis: qͥd grẽ ꝛ ſuauitatis: quid luminis ꝛ deuotionis hauriebas ab illo fonte? Ibi certe oẽs theſauri ſapientie ꝛ ſcientie dei abſcõditi ſunt. Ibi fons mĩe. Ibi domiciliũ pietatꝭ. Ibi ſauꝰ eterne ſuauitatis. vñ tibi o ioannes oĩa iſta? Nunqͥd tu ſublimior petro: andrea ſanctior: aut certe oĩbꝰ apl̃is gratioſior? Spẽale hoc priuilegiũ ṽginitatis: qꝛ virgo es electus a dño atqꝫ īter ceteros magis dilectus. Iã nũc exultat ṽgo: accede ꝑpius et aliquã huiꝰ dulcedinis portionẽ vẽdicare nõ differas. Si potiora nõ potes dimitte Ioãni pectꝰ vbi ſe cuꝫ vino letitie in diuinitatis cognitione inebriat: tu currẽs ad humanitatis vbera lac exprime qͦ nutriaris. hec Anſel. Conſpice etiam alios diſcipulos multũ meſtos ad ꝓdictã vocẽ dñi nõ cõcedẽtes: ſe ſeqꝫ inuicẽ aſpicientes: ꝛ ſup his cõſiliũ capere neſciẽtes. Cuꝫ ergo ieſus panem intinctuꝫ inde dediſſet (poſt buccellã) ꝑ quã vidit eũ deſignatum (intrauit ſathanas in eũ) nõ tunc primo ꝛ de nouo cũ iã xp̃m prius vẽdidiſſet: ſꝫ ad ampliꝰ qͣ̃ ãn ꝓpriũ ac ſibi iã traditũ pleniꝰ poſſidẽdũ ꝛ ſue ſeruituti ſubiugãdũ: ꝛ ad qͣcũqꝫ vellet noxia agẽda trahẽdũ in queꝫ ante introiuerat qͣſi alienũ ad tentãdũ et decipiendũ. Intrauit in eũ vt totũ euꝫ occuparet: ꝛ quẽ malignis cogitatiõibꝰ obligaret iam ipſo impietatis ope poſſideret. Ingratꝰ em̃ beneficiorꝫ xp̃i factꝰ eſt in prãte demonis magis ꝙ̃ ante: ſicut apl̃i qͥ taꝫ poſt reſurrectionẽ acceperãt ſpm̃ſctm̃ inſufflãte dño: poſtea iterꝫ ipm̃ pleniꝰ acceperũt i die pẽthecoſtes. ¶ Ubi ſciendũ ꝙ ſathanã intrare hoĩem põt dupl̃r intelligi: qꝛ vel itrare i corpꝰ hoĩs: ſicut patet in demoniacis: ꝛ ſic põt eſſentialr̃ itrare i hoĩeꝫ vel itrare in mẽtẽ ita ꝙ mẽti eſſentialr̃ illabaꝛ: ꝛ ſic nullꝰ põt itrare i hoĩeꝫ niſi ſolus deꝰ. Aĩa em̃ rõnalis non hꝫ dimenſiones quãtitatis: vt aliqͥd in ea eſſe dicaꝛ qͣſi infra dimẽſiões eiꝰ cõtentũ: ꝛ ſic nihil põt in ea eẽ niſi qḋ ei dat eſſe qḋ ẽ ibi ꝑ virtutẽ ſuã: vbi aũt eſt virtus dei ibi eſt et eſſentia dei: in deo em̃ idẽ eſt virtus et eſſentia: et ideo deus eſſentialiter eſt in aĩa: cuiꝰ ſolius eſt implere naturã ſiue ſubſtãtiã ab eo creatã: ſꝫ tñ ſathã illabi menti humane ꝑ affectũ ꝛ effectũ malicie.ſ. inqͣ̃tũ hõ ab eo ſeductꝰ ſequiꝛ eũ ad ꝑpetrãdũ malũ qḋ ſuggerit: ꝛ ſic ꝑ fraudulentã deceptionẽ ꝛ maliciã habitare dꝛ in eo quem implet: ꝛ hoc modo intrauit in iudã vt plenius poſſideret ꝛ ad perpetrandũ malũ induceret. In cuiꝰ cor priꝰ miſerat vt deciperet: ꝛ ad prebendũ aſſenſum malo induceret. A ſimili qñ oſtiũ eſt ita forte ꝙ latro nec violenter nec latẽter põt intrare: tũc qñqꝫ latrũcuilũ per feneſtraꝫ ſubmittit: qui poſtea oſtium latroni aperit: et ſic latro intrat. Latro eſt diabolus: domꝰ fortis volũtas: latrũculus mala cogitatio vl̃ delectatio. Qñ ergo diabolus põt intrare per aliquã cõplacentiã: hic aperit oſtium cõſenſus: ꝛ ſic diabolus intrat ꝛ ſpoliat animam bonis ſuis. vnde Orig. Cauendũ nobis eſt ne diabolus intrudat in cor noſtrũ aliquid ignitorꝫ telorum ſuorꝫ: nam ſi introduxerit inſidiatur: deinde vt ꝛ ipſe introeat. In hoc autem ꝙ buccella ſumpta amplius introiuit ſathanas in iudã perpẽde quãtũ eſt malũ cõmẽſalẽ alicuiꝰ poſt eſſe ingratũ ꝛ bñficiũ imemorẽ. Deinde poniꝛ ꝓditoris ꝑmiſſio: nõ em̃ poterat aliqͥd facere niſi xp̃o permittẽte. Iõ dixit ei (qḋ facis).ſ. voluntate (fac) i. facies (citiꝰ). Et bñ dicit (qḋ facis) qꝛ voluntatis crimen ꝓ facto reputaꝛ. Feſtinat dñs in bonũ ſalutis fideliũ qḋ iudas operaꝛ: ſꝫ nõ ſibi. Multi qͥppe bonũ vt iudas faciũt: ſꝫ oĩno nihil eis ꝓficit: qꝛ bonuꝫ facere nõ intẽdũt. Nõ tñ dñs īpellit iudã ad ꝓditiõis culpã: ſꝫ oſtẽdit ſe ſitire ſalutem noſtrã. Unde nõ dicit hoc precipiẽdo facinus vel cõſulẽdo: qꝛ preceptũ diuinum vel cõſiliũ nõ põt eſſe de faciẽdo malũ: ſed tm̃ ꝓdicẽdo ꝛ ꝑmittẽdo dãs in ſe ptãtẽ: qꝛ vidit eiꝰ aĩm pre nimio deſiderio iplẽdi qḋ ceperat acceleratuꝫ nõ poſſe quieſcere: ſed iplere nõ poterat: niſi ipſe dñs ꝑmitteret. Dicit etiã hoc dñs crimẽ ꝓditionis exprobrãdo: vt oſtẽderet ꝙ dũ ipſe beneficia cõferret ille mortẽ intẽtaret. Dicit inſuꝑ hoc ad opꝰ nr̃e redẽptiõis anhelãdo: nõ taꝫ in ꝑnicẽ perfidi ſeuiẽdo ꝙ̃ ad ſalutẽ fideliũ feſtinãdo. ¶ Cũ ergo) iudas (buccellam) de manu dñi (accepiſſet: exiuit cõtinuo) ad qͥrendũ cohortẽ qͥ xp̃m caperet in quo ſignificaꝛ ꝙ ſacerdos ſumẽs corpꝰ xp̃i indigne magis elõgatur a deo: qꝛ enim bono male vſus eſt hec ꝓſumptio peccatũ auxit: vt ingratus beneficijs domini aperte ab eo recederet. (Erat autem nox) quod expꝛeſſit

Ioã. in chriſto amor.

Anſel. Ioãnis felicitas.

Uirginitatis priuilegium.

Sathanã itrare i hominez.

Orige.

Cõmenſalis ꝓditoris iniquitas.

permiſſio ꝓditoris.

Bonuꝫ nõ ſibi: ſꝫ alijs facientes.

euāgeliſta ad oñdēdū opportunitatē tpis: ad pagendū pditionē: ⁊ ad denotandū i iuda mentis tenebroſitatē. Unñ ɔgruit hoc bñ ſacramento: erat eñ q̄ erāt filiꝰ noctis faciēs opa tenebrarū: ibatq; i noctē ſeu tenebras ⁊ mortē: qr ergo iudas ex bonoꝝ ſocietate nō ꝑfecit ob hoc maiori pena dignus fuit. vñ Chri. Sicut boni ⁊ pfecti duplici ſunt digni honore: qm̄ ⁊ benigni ſūt facti: ⁊ nihil a malis nocumēti ſenſerunt: ſic ⁊ mali duplici ſunt digni pena: ⁊ quia mali facti ſunt cū poſſint effici boni quod oſtendūt q̄ facti ſunt boni: ⁊ qr nihil a bonis lucrati ſūt. (Cū ergo exiſſet) iudas (ad pcurandū xpi mortē) dixit ieſus. (Nūc clarificatꝰ eſt filiꝰ hoīs). i. electo tenebroſo remāſerunt ſoli mundi cū ſuo mundatore. Nūc inqt qr caligo noctis ⁊ tenebrarū receſſit a diſcipulis meis: nūc filiꝰ hoīs clarificatꝰ eſt in eis: nūc nihil caliginis ⁊ tenebraꝝ ſentit in ipſis. vñ Anſ. Hoc ƺ erat māſuetudinis tue dñe ieſu q̄ pfidū illum in cetu fratrū palā detegere ⁊ cōfundere noluiſti: ſƺ leniť admonitū accelerare iuſſiſti qđ parabat. In oibꝰ his nō eſt auerſꝰ furor eiꝰ malignꝰ a te: ſƺ egreſſus foras ſatagebat circa frequēs maleficiū. Tūc clarificata eſt familia tua xpe i modū ſocietatis angelice. hec Anſ. Poſſunt et hic reaſſignificātes tāq̄ ille q̄ ſignificanť accipi. (Nūc inqt clarificatꝰ eſt filiꝰ hoīs, i. ſe i cā nō in effectu: qr mō inchoata eſt traditio paſſionis cuius merito ex cōgruo dať ei claritas reſurrectionis ⁊ aſcenſiōis. Siľr ⁊ in corpe miſtico eſt clarificatus: qr inde exiꝰ maioꝝ a bonis ſignat ſegregationē (⁊ deꝰ clarificatus eſt in eo) qr. ſ. nō q̄ſiuit niſi gloriā patris. Hoc ergo facto ſepatio iudis a ſocietate xpi ⁊ aploꝝ prefigurata fuit reproboꝝ ſeparatio tpe iudiciȷ a cōſortio xpi ⁊ electoꝝ: qr tūc apparebit gl̄ia magna xpi mēbraq; adherebūt capiti: ⁊ palee amouebunť cōcremande igni inextinguibili. vnde Aug. Exeunte in mūdo oēs mūdi cū ſuo mūdatore māſerūt. Tale aliqđ cū erit ƺizanijs a tritico ſepatis: iuſti ſicut ſol fulgebūt i regno pr̄is ſui. Hoc futurum ꝓuidēs dñs diſcedente iuda tanq̄ ƺizanijs ſeparatis remanētibꝰ tanq̄ tritico aplis ſetis nunc inqt clarificatꝰ eſt filiꝰ hoīs: tanq̄ diceret. Ecce in illa mea clarificatiōe q̄d erit vbi malorum nullus erit: vbi bonoꝝ nullus peribit?

Chriſ. — h — Egreſſus iud. — Anſel. — Sepatio iud. — Augu.

¶ Oratio.

Domine ieſu xpe paſtor bone q̄ diſcipľm tuū a ſuis erroribꝰ ad pniam multis modis reuocare voluiſti: reuoca me ab iniuȷs et erroribꝰ meis vniuerſis Da mihi ſaluator meus ptātem ⁊ fortitudinem vincendi diabolū cōtinue vigilātē ⁊ ꝯ me dimicātē: ne me fraude ſua neq̄ſſime trahat ad tenebraꝝ foueā: ſed tuo adiutorio ſuffultꝰ pueniā ad claritatis gloriā vbi iuſti in modū ſocietatis angelice clarificati fulgebūt ſicut ſol i regno pr̄is ſui. Amen.

¶ De inſtitutione ſacramēti eucharistie. Capitu. lvj.

Circa quartū vero meditādo obſtupeſce illam chariſſimā dignationē ⁊ digniſſimam charitatē q̄ nobis tradidit ⁊ reliqt ſemetipm ſcƺ ſacratiſſimū corpꝰ ⁊ ſanguinē ſuū vere i cibū ⁊ potū vt qđ erat futurū in ꝓximo ſacrificiū deo placens ⁊ redēptionis nr̄e impreciabile ptiū eſſet viaticū nr̄m et ſuſtētamentū: qr hoc ſacramentū qđ p excellentiā đr euchariſtia. i. bona gr̄a quo quotidie reficit ⁊ renouat ſeruētia corda ⁊ deuota. Uolēs ergo dñs ieſus finē dare legalibꝰ ſacrificiȷs ⁊ nouū incipere teſtamentū ſeipm nr̄m facit ſacrificiū: ⁊ poſt cenā legalē mox ſpūalem cenā xpianoꝝ preparat: vt de lege ad euāgeliū: de veteri et trāſitorio teſtamēto ad nouū ⁊ eternū teſtamentū: de figura ad veritatē: de carnalibꝰ ad ſpūalia tranſeat. Bed. Finitis veteris paſche ſolēniȷs q̄ i cōmemorationem antique de egypto liberationis agebanť trāſit ad nouū qđ in ſue redemptiōis memoriā eccleſiā frequentare deſiderat pro carne ⁊ ſanguie agni ſue carnis ⁊ ſanguinis ſacramētū in panis ⁊ vini figura ſubſtituens ſacerdos in eternū factꝰ ſꝫm ordinem melchiſedech. (Et cenantibꝰ illis). i. cenā agni typici perficientibꝰ ⁊ cōſummātibus vel poſt eſum agni typici adhuc in cena reſidentibꝰ anteq̄ ſurgerent de cena (accepit ieſus panē) azimū nō fermētatū (⁊ oculis ad patrē eleuatis (gr̄as agens pro veteribꝰ terminatis ⁊ nouis inchoatis (benedixit) dicendo illud qđ ſequitur. ſ. (hoc eſt corpus meū ac fregit). ſ. poſt cōſecrationē (deditq; diſcipulis ſuis dicēs) ſcƺ prius q̄ frāgeret vel ſimul qñ frangebāt (accipite) ſcƺ (ex hoc oēs: hoc eſt corpꝰ meū qđ pro vobis tradeť) Eccleſia addidit enim: ⁊ ideo ſemꝑ eſt dicendū. (Et ſiľr accipiēs calicē, nō veterē vt prius ſed nouum (⁊ itē gr̄as agēs benedixit ac dedit eis dicēs. Accipite ⁊ bibite ex eo oēs hic ē ſanguis meus qui ꝓ vobis effundetur.) Quibꝰ verbis hoc ſacramentū inſtituit et tacite ꝓmiſſum deſtituit. vñ crediť cū dñs dixit (hoc eſt corpus meū: hic eſt ſanguis meus (mutaſſe panem ⁊ vinū in carnē ⁊

A Math. xxvj. Marci xiiij. et lu. xxij. — Eucharistia. — Bedā. — Eñi nō omittēdū i cōſecratiōne.

ſanguinē: ⁊ tūc eādē vim cōtuliſſe illis in poſterū: ⁊ ideo cū ꝓferunt in canone ex virtute coꝛꝑ fit trāſſubſtantiatio: q: verba cōſecrationis efficiūt qđ figurāt. Si eñ verbū xp̄i tante eſt virtutis ꝙ fecit de nihilo omnē creaturā: nō eſt mirū ſi vnā creaturā cōuertat in aliā. Chꝛi. Sicut illa vox q̄ dixit creſcite ⁊ multiplicamini ⁊ implete terā ſemel quidē dicta eſt: ſed oī tp̄e ſentit effectū ad gnātionem operāte natura: ita ⁊ vox iſta ſemel quidē dicta eſt: ſed per oēs menſas eccl'ie vſq; in hodiernū diē ⁊ vſq; ad eius aduentū pꝛeſtat ſacrificio firmitatem. hec Chꝛiſ. Eſt aūt ibi altare vbi dñs dñs oꝛdinauit ſacramētū euchariſtie. Ob cui⁹ inſtitutionē eſt ꝙ in hac die cum oēs hoꝛe ſint flexibiles ſola miſſa eſt ſolēnis tā q̄ in ſuo natali: ſcꝫ in diē ſue inſtitutiōis. Eadē q̄q; die chꝛiſma ꝯficit quo frontes liniunt: q: eadē die poſtea igni ſanguine liniebant. Aſpice nūc bñ quō diligēter ac fideliter ⁊ deuote dñs p̄dicta facit ⁊ ꝓpꝛiis manib⁹ illā dilectā ⁊ bñdictā familiā ſuā cōicat. Nō eñ eſt intelligendū ꝙ diſcipuli ſumptū coꝛpus de manu dñi ſibi miniſtrarent: ſꝫ qui cōſecrauit ipſe ⁊ miniſtrauit. In cui⁹ ſignū oēs religioſi deberēt in die cene recipere coꝛpus xp̄i de manu p̄lati ſui. Sumpſit etiam ipſe ſacramentum coꝛꝑis ⁊ ſanguinis ſui: nō ꝓpter ſui indigentiā: ⁊ vt aliquē a ſacro ꝯſeq̄ret effectū: ſꝫ grā exēpli: ſcꝫ vt aliis daret māducādi exēplū. Sumpſit āt mō illō ſacrāli tm̄ nō ſpūali: ꝑ hoc aūt ꝙ xp̄s moꝛti ꝓpinquus nō ſolū agnū typicū: ſed etiā coꝛp⁹ ſuū verū ſacrm̄ talr̄ cū apl'is māducauit oſtendit ꝙ q̄libet xp̄ian⁹ ꝑiculo moꝛtis imminente dꝫ ſi pōt ſacrāliter cōicare: ⁊ ſi non pōt cōicet ſaltē fide ſꝫ illō v̄bū Aug. Crede ⁊ māducaſti. Attende ēt ſacramenti dignitatem ⁊ reuerentiā ⁊ oꝛdinē circa ipꝫ qm̄ pꝛio grās egit ꝓ tāto myſterio, circa qđ diuina virtus operat̄ ſecretius ⁊ ꝓ tanto bñficio: vt coꝛp⁹ ⁊ ſanguinē ſuū det nobis ⁊ per hoc oſtendit ꝙ in ſumptione ⁊ ante ſumptionem hui⁹ ſacr̄i pꝛeexigit deuotio ⁊ oꝛo ac mentis in deum eleuatio. In hoc etiā tribuit nobis exemplū gloꝛificandi deū in oī bona inchoatiōe. Beda. Et ſicut de veterib⁹ terminandis egerat: ſic ⁊ de nouis incipiēdis grās agit nobis pariter exēplū tribuēs in oī boni oꝑis inchoatione vel ꝑfectione patrē q̄ in celis eſt eſſe gloꝛificandū. Deinde (bñdixit) dicēdo verba q̄ ſequunt (hoc eſt coꝛpus meum) hoc. ſ. qđ ſub ſpecie panis videtis qđ nūc do⁊ quod nūc ſumitis: qđ ꝓ vobis ⁊ veſtri redēptione tradet ad flagellandū ⁊ crucifigendū. Ex quo videt qđ lꝫ hoc nō demōſtrat ſpeciem panis ſimplr̄: nec coꝛp⁹ xp̄i ſimplr̄: ſꝫ coꝛp⁹ xp̄i ſub ſpecie panis apparēs. Vñ etiā videt ꝙ nulla alia intelligat bñdictio q̄ ſacroꝝ verboꝝ ꝓlatio. Tranſmutatio aūt fit in vltimo inſtāti ꝓlate oꝛonis. Vñ lꝫ hoc demōſtrat coꝛpus xp̄i nō ꝓ tp̄e pro quo ꝓfert: ſed cōpleta oꝛone: vt cū dr̄: hoc eſt bonū verbū deū time. Et tūc fregit: vt ſm Bed. oſtenderet coꝛꝑis ſui fractionem id eſt paſſionē: nō ſine ſua ſponte ⁊ opere futurā: frangimus ⁊ nos in ſignū q: fregerit: ſed nihilomin⁹ integer poſt manet: pane eñ in coꝛpus xp̄i tranſubſtātiato frangi dicitur nō ꝙ eſt coꝛpus xp̄i qđ integrū ſub qualibet parte manet frangatur: ſed accidētia ſub quib⁹ coꝛpus manet frāgūt. Dꝫ aūt fractio fieri in tres ꝑtes. in ſignū ꝙ fractus eſt tripliciter xp̄s. ſ. flagellis añ paſſionem: clauis in paſſione: lācea poſt paſſionē. Itē ꝑ tres ꝑtes eccleſie. nā pꝛia pars notat ſanctos in celis: ſcđa ſaluandos qui ſunt in penis: tertia iuncta viuos quos adhuc hec vita ſuſtentat in terris. (Deinde dedit diſcipulis ſuis) ad vſum vt ad ſe panis ſpecies conuerterent: ⁊ ipſi in xp̄m cōuerterent. vñ Aug. Dictū eſt a dño. Nec tu me mutabis in te ſicut cibū carnis tue ſed tu mutaberis in me. Et ait. (Accipite ⁊ comedite) Ubi vtrāq; huius ſacramenti innuit comeſtionē ſacramentalem ⁊ ſpiritualē: vt accipiāt mēte ⁊ coꝛpoꝛe ⁊ comedant fide ⁊ oꝛe: ac guſtent ⁊ videant deuotione: qm̄ ſuauis eſt dñs. Eſt enim manna in ſapoꝛe habēs omne delectamentum et omnis ſapoꝛis ſuauitatē ac ſibi incoꝛpoꝛent recogitatione ſeruātes in coꝛde pꝛetium redēptiōis ſue. Nō eſt ergo ſic intelligendū ꝙ pꝛius frāgeret ⁊ daret diſcipulis ac poſtea diceret verba cōſecrationis: ſꝫ magis ecōuerſo: q: xp̄s dedit coꝛp⁹ ſuū conſecratum apoſtolis: ⁊ ideo pꝛius dixit verba cōſecrationis per ieſum q̄ ſalus interpꝛetat̄ bonus pꝛelatus xp̄i vicarius: ⁊ de ſua ſubditoꝛūq; ſalute ſolicit⁹ intelligit. Hic accipit panē cū diligēter ſtudet ſacrā ſcripturā: grās agit ⁊ bñdixit qñ deo attribuit ei⁹ diligētiā. Frāgit autem ⁊ dat deuote p̄dicēdo eā. Ecōtra de ignorāte ⁊ negligēte dr̄ in Trenis. Paruuli petierūt panem ⁊ nō erat q̄ frāgeret eis. (Et accipiēs calicē) cū vino aqua mixto paſſionē ſuā p̄ſignantē (gratias egit) ꝓ redēptione hūano generi collata ꝑ illā: necnō in aduerſis ⁊ ꝓ aduerſis ꝙ nō pꝛo ſe: ſed ꝓ nobis hec tulit monſtrans in hoc vt dñm laudem⁹ qñ flagella videmus: ⁊ gratias agam⁹ in oī tribulatione que ſignificat̄ in noīe calicis. vnde Chꝛiſ. Gratias egit docēs nos qualiter opoꝛtet hoc myſteriū perficere ⁊ erudiens nos quodcunq; patimur cū gratiarum actione ferre, vnde et Beda. Qui

Verbi xp̄i efficacia.
Chꝛiſ.
Miſſe in cene die ſolennitas.
B
Cōicatio diſcipuloꝝ ꝑ man⁹ dñi.
Chꝛiſt⁹ ſuū coꝛpus ſūpſit.
Augu.
Beda.
Hoc q̄d demonſtret.
Beda.
fractio in tres ꝑtes.
Auguſti
Pſal. xxxiij.
fractio poſt cōſecrationem.
Treñ.
C
Chꝛiſ.
Laudā dus in tribulatione dñs.
Beda.

nihil dignum percuſſiõe exhibuit humili
ter in percuſſione bñdicit: ⁊ hinc vez oſtē
dat qđ vnuſquiſq; in flagello culpe ꝓprie
facere debeat ſi ipē equanimiter flagella
culpe aliene portat vt hinc etiā oſtendat
qđ in correptione faciat ſubdit⁹: ſi in fla-
gello poſit⁹ patri grās agit equalis. Dein
de bñdixit: dicēs hic eſt ſanguis me⁹ (q.ſ.
ſub ſpē vini apparet (noui teſtamenti). ſ. ⁊
ad noui teſtamēti cōfirmationem: q; ſicut
vetus teſtamētū cōfirmatū eſt in ſanguie
aialium immolatoꝝ: ita nouū teſtamētuz
ſanguine xp̄i eſt cōfirmatū i quo apparet
excellētia noui teſtamenti reſpectu veterꝫ
pro mul- Et addit (qđ ꝓ vobis ⁊ multis) redimēdis
tis. ⁊ in celeſtē hereditatē introducēdis (effun
det in remiſſionē pctōꝝ.) Dicit aūt ꝓ mul
tis efficienter ſz ꝓ oib⁹ ſufficiēter: q; ſan-
guis xp̄i ꝓ oib⁹ effuſus fuit q̄tū ad ſuffi-
cientiā: ſz nō fuit effuſus ꝓ oib⁹ q̄tū ad
efficiētiā: q; nō oēs emūdat q̄uis oēs emū
dare ſufficeret ſi fide ⁊ dilectiōe ac ſacra-
q.ti.q. mētoꝝ perceptione ꝟtutes ei⁹ attingerēt
Deide dedit eis dicēs. Bibite ex hoc oēs)
vt ſitis paſſiōis mee repſitatores. i. imita-
mini meā paſſionē: q; niſi ꝯpatiamini nō
cōregnabitis. Bibit aūt ipſe p̄mo ſangui
nē ſuū inducēs eos etiā ad bibendum. Et
notādū q; ſicut tūc ita ⁊ in p̄mitiua eccle
ſia hoies qui miſſe interérāt ſumebāt ſa-
cramētū vnitatis: nūc aūt q; nō p̄ht oēs di
gne ſumere: ſumunt aliud ſaltē ſignū vni-
tatis: id ē oſculū pacis qđ tradēs ſacerdos
Pacis ⁊ di. Accipite vinculū pacis idē eſt ac ſi di
oſculuz ceret. ſumite ex hoc oēs) vel (Accipite ⁊ di
uidite inter vos). Per calicem perſecutio
Calix ſignat̄ in ſcriptura. Hic calix ſumit̄ patiē
quid. ter tolerādo ⁊ dat̄ alijs ad ſil̄e exhortādo.
Aduertendū aūt q; iſtud ſacr̄m ſub dupli
cur ſub ci ſpecie ſcz panis ⁊ vini eſt inſtitutuz: q;
duplici ordinat̄ ad corpis ⁊ aīe ſalutem: vel ad ſi
ſpē iſti- gnificandū perfectā aīe refectionē ſicut
tutum. ex cibo ⁊ potu fit pfecta corpis refectio. Se
paratim tñ fit corpis ⁊ ſanguinis cōſecra
tio q; in paſſiōe fuit ſanguis ſeparatus a
corpe. Hoc aūt ſacr̄m iſtitutū eſt quaſi qđ
dā memoriale illi⁹ paſſionis: ⁊ iō ꝯſecra-
tio corpis ⁊ ſanguinis fit ſub ſpēb⁹ diſtin-
ctis. Conſiderandū tamen q; ſub vtraq;
ſpecie eſt tot⁹ xp̄s indiuiſus. ſ. corp⁹ ⁊ ſan
guis ac aīa ⁊ deitas: ac per hoc vtrobiq; ē
vnū ⁊ ſimpliciſſimū ſacr̄z aliter tñ ⁊ aliter
Sub ſpecie nāq; panis eſt tantum corp⁹
ex vi conuerſionis vel ſacramenti: cetera au
tem ſunt ibi ex cōcomitātia reali ſeu natu
rali ⁊ inſeparabili: q; ſanguis eſt ibi per
cōnexionē ⁊ aīa p cōiūctionem: ⁊ deitas p
vnionē. Iſta eñ quatuor nō poſſunt diui
di nec abinuicē ſeparari. Sil̄r ſub ſpē vi-
ni eſt tm̄ ſanguis ex vi ꝯuerſionis ⁊ ſacra-

mēti: cetera aūt ex cōcomitantia ſunt ibi. Cur nō
Et lz i primitiua eccleſia popul⁹ ſub vtra ampli⁹
q; cōicaret: poſtea tñ ꝓuide ordinatum eſt ſub
vt nō cōicaret ſub ſpē vini ꝓpter periculū vtraq;
effuſionis: ⁊ q; ſub ſpē panis quodāmodo cōice-
ſanguis accipit̄ inq̄tū ibi cōtinet̄. Eucha mus.
riſtia itaq; formalr̄ ⁊ pfectiſſime eſt vnum
ſacramentū materialr̄ vero plura q; ibi
cōcurrūt duo. ſ. cibus ⁊ pot⁹: ⁊ ꝓpter hoc
q̄nq; exprimit̄ pluraliter ſicut in collecta.
Purificent nos q̄s dñe ſacramēta q̄ ſum-
pſimus. ⁊ ſubdit̄ poſt ſingulariter: ⁊ p̄ſta
vt hoc tui corpis ſacramētū ⁊c. Panis ꝓp
pe ſacramentū eſt corpis: ⁊ vinum ſangui
nis: aqua vero q̄ apponit̄ notat ſimilitudi
nem: vel illius aque q̄ fluxit de xp̄i latere
vel fidei eccleſie vt neq; xp̄s ſine ecclīa ne D
q; eccleſia ſine xp̄o ſit: ſed eius carni ⁊ aīe Aque ſi
vniatur ⁊ conformetur. Et iō vinū aque gnifica
mixtū offertur vt oſtendat̄ q; caput ⁊ mē- tio.
bra. i. xp̄s ⁊ eccleſia vnū corpus ſunt. Sūt Tria i
aūt tria in ſacramento iſto conſideranda hoſtia.
vnū qđ tm̄ eſt ſacramentū. ſ. ſpecies viſibi
lis panis ⁊ vini: alteꝝ qđ eſt ſacramentuz
⁊ res. ſ. caro xp̄i ꝓpria ⁊ ſanguis: tertium
qđ eſt res ⁊ nō ſacr̄z vez myſtica xp̄i caro. ſ.
eccleſie vnitas. Res ergo ſignificata ⁊ con
tenta in hoc ſacramēto eſt verū corpus xp̄i
qđ traxit de virgine: res nō cōtēta ſed tm̄
ſignificata eſt corp⁹ xp̄i miſticū qđ ꝯiungi
tur capiti p charitatē. De hoc corpore xp̄i
myſtico. ſ. vnitate eccleſie dictū ē ſupra de
verbis dñi ꝓ quib⁹ qdā retro abierūt. Eſt
etiam corpus dominicū ſacramentuz in- Augu.
carnate diuinitatis. Aug. Illud corpus vi
ſibile ⁊ palpabile ſacr̄m eſt inuiſibilis for
me. i. panis celeſtis quo viuūt angeli. Cū
eñ nihil geſſit in corpore aīa xp̄i niſi q̄tū
verbum cui vnita eſt inſpirabat: quis nō
iudicet corpus eſſe ſacr̄m inhabitantis di E
uinitatis. Et iteꝝ. Chriſti viſibilis forma Chriſt⁹
nobis mō inuiſibilis res eſt: viſibilis ſa- ſacr̄m ⁊
cramenti altaris ⁊ inuiſibilis forma cele- res mi-
ſtis panis quo viuūt angeli res eſt viſibi rabilia
lis ⁊ palpabil̄ forme xp̄i. Et ita xp̄s ⁊ ſacrā i eucha
mentū ⁊ res ſacramenti. Multa mirabilia riſtia.
ſunt in hoc ſacr̄o. Primū q; ibi eſt corpus
xp̄i in tanta q̄titate ſicut fuit in cruce ⁊ ſi
cut iā eſt in celo: nec tñ excedit illius par-
ue forme terminos vel quantitatem. vnde
mirum eſt quomodo ſub tam modica ſpe
cie tantus homo lateat. Secunduz eſt qđ
ibi ſunt accidentia ſine ſubiecto: q; enim
in deum non cadit accidens: ideo accidē-
tia que prius erant in ſubiecto: ſcilicet in
pane poſtea ſunt ſine ſubiecto. Tertium
eſt quod panis ita conuertitur in corpus
chriſti: qđ tamen nō eſt materia corporis
nec etiam anime. Quartum eſt quod cor-
pus non augetur ex multarum hoſtiaruz

cōſecratiōe: ꝛ ecōuerſo nō minuit ex earuʒ ſumptiōe. Quintū eſt ꝙ idē corp⁹ ſimul in plurib⁹ locis.i.ſub oib⁹ hoſtijs cōſecratis eſt. Deo em̄ cōuenit eſſe vbiqꝫ ſimpliciter ꝛ ꝓprie: creature vo l loco vno tm̄ eſſe: corp⁹ vo xp̄i medio mō hʒ ſe. Cū em̄ ſit creatura nō dʒ coequari creatori in hoc ꝙ ſit vbiqꝫ: cū vo ſit vnitū diuinitati dʒ l hoc alia corpora excellere: vt ſimul ꝛ ſemel poſſit l pluribus locis eſſe ſub iſto veʒ ſacr̄o. Sextum eſt ꝙ cū diuidit hoſtia non diuidit chriſti corpus: ſed ſub qualibet parte tot⁹ eſt xp̄s. Un̄ hec fractura in forma eſt panis non in xp̄i corpore: q: totus xp̄s indiuiſus ſumit ſub q̄libet pte. Sicut integro ſpeculo tota et vnica forma relucet l tota ꝛ in fracto ſpeculo fit vnius ꝛ eiuſdem forme numero et totius integre forme ad q̄ālibet ſpeculi fracturā reflexio. Septimū eſt qn̄ tenetur hoſtia in manib⁹ ꝛ videt oculis corp⁹ xp̄i nec tāgit manib⁹ nec videt oculis: ſed hoc totū tantūmō circa ſpecies agit ſicut ꝛ qn̄ diuidit. Octauū eſt ꝙ cū non ſit ibi panis vel vinū: tn̄ accidētia eūdē hn̄t affectū quē prius: vt ſatiare: inebriare: ꝛ hmōi. Nonū eſt ꝙ ſtatim cū deſinūt ille ſpecies: tunc et ibi deſinūt eē corp⁹ xp̄i ꝛ ſanguis. Hugo. Q̄diu ſenſus corpalis afficit corporalis p̄ſentia nō auferi: ſed deiceps xp̄s trāſit de ore ad corp⁹: ꝛ manet virtus ac p̄ntia ſpālis tm̄. Et lʒ poſt ſumptionem deſinat ibi eſſe corpus ꝛ ſanguis chriſti: cauere tn̄ dʒ cōicās ne poſt cōionē ſpuat: marie qn̄ comeſtionē in loco imūdo: vel vbi poſſit ſputū pedib⁹ cōculcari: ꝛ hoc ꝓpter periculū ꝛ ob reuerentiā tāti ſacr̄i. Tādem q̄ʒ dn̄s in amoris recordationē ſubiunxit. (Hoc) ſcʒ ſacr̄m (facite).i. conficite vel celebrate: accipite et date (in meam).i. in paſſionis mee (cōmemorationem) quia euchariſtie cōſecratio eſt quedā dn̄ice paſſionis rememoratio. Hoc exponit ap̄ls dicēs. Quotieſcūqꝫ mādūcabitis panem hūc ꝛ calicē bibetis mortē dn̄i annūciabitis donec veniat ſ. ipſe dn̄s ad iudiciū. Paſcha enim legale fuit in p̄figuratiōe paſche futuri: ſed euāgelicum fit in cōmemoratione preteriti.ſ. paſſiōis xp̄i. In memoriā ḡ illi⁹ bn̄ficij inexplicabilis xp̄s iſtituit ſacr̄m altaris dicēs itaqꝫ (hoc facite in meā cōmemorationem) ordinauit eos in ſacerdotes. Et dedit eis poteſtatē cōficiēdi ſacr̄m corpis ꝛ ſanguinis ſui: hoc igit colit eccl̄ia paſſumqꝫ xp̄m retractat cū illud corp⁹ dn̄i conſecrat: ꝛ ſacerdos cū leuat corpus dn̄i repreſentat ꝙ xp̄s l cruce ſit leuat⁹. Illud em̄ corp⁹ ē qd̄ ꝛ ipſe ſacrauit: qd̄ crucifixū eſt et mori ſuſtinuit. Hoc ē illud memoriale qd̄ alaʒ gratā cū ip̄m ſuſcipit mādūcādo ꝛ bibendo vel etiā fideliter meditādo dʒ totam ignire ꝛ inebriare: ꝛ in ip̄m dn̄m p̄e amoris ac deuotionis vehemētia totalr trāſformare. Nihil em̄ mai⁹ chari⁹ dulci⁹ vel vtili⁹ nobis relinq̄re potuit q̄ ſeip̄m. Ipſe nāqꝫ quem in ſacramēto altaris hodie p eum iſtituto ſumim⁹ ille idē eſt q̄ de ꝟgine incarnatus ꝛ nat⁹ vbera ei⁹ ſuxit: q̄ p te crucifix⁹ mortē ſuſtinuit ꝛ q̄ reſurgēs ꝛ aſcēdens ſedet a dextris dei. Ipſe eſt q̄ creauit celū ꝛ terraʒ: ꝛ qui gubernat ꝛ moderat vniuerſa. Ipe eſt a quo depēdet ſalus tua in cui⁹ volūtate ꝛ ptāte eſt tibi dare paradiſi gl'iā. Ipſe in tali hoſtia modica ſic oblat⁹ tibiqꝫ exhibitus: ipſe dn̄s ieſus de q̄ loqmur fili⁹ eſt dei viui. Un̄ excellētior euchariſtia.i. bona gr̄a dr̄: q: l hoc ſacr̄o nō tm̄ mō augmentū eſt ꝟtutū ꝛ gr̄e: ſʒ ipſe totus ſumit q̄ eſt fons ꝛ origo toti⁹ gr̄e. Hiero. Hāc vltimā memoriā nobis reliqt queadmodū ſi q̄s pegre ꝓficiſcēs aliqd pign⁹ ei quē diligit relinqt vt quotieſcūqꝫ illd viderit poſſit e ei⁹ bn̄ficia ꝛ amicitias memorare. Quē ſi ille pfecte dilexerit ſine igēti illud deſiderio vel fletu nō pōt videre. Jō hoc ſaluator tradidit ſacr̄m vt per hoc ſacr̄m cōmemoremur: q: p nobis mortu⁹ eſt. Nā ꝛ iō cuʒ accipimus a ſacerdotibus cōmonemur: q: corp⁹ ꝛ ſanguis eſt xp̄s: vt nō ſim⁹ ingrati tātis ei⁹ bn̄ficijs. hec Hie. Inſtitutū ē igit hoc ſacr̄m altaris: p̄mo in recordationem dn̄ice paſſiōis ꝛ liberatiōis. ſcd̄o l ſignum p̄cipue dilectiōis ꝛ imitatiōis: tertio in robur ꝯfirmatiōis ꝯ lapſus hūane ifirmitatis. q̄rto in purgationē ſpūs hoīs ꝛ nutrimētū vite ſpūalis. q̄nto l viaticū p̄ntis pegrationis ſexto l pign⁹ ꝛ arrā hn̄de hereditatis. ſeptio l r̄mediū ſatiſfactiōis ꝓ pctīs. Un̄ ſanguie xp̄i corp⁹ ꝛ aiam linim⁹: q: ſanguis agni ſup vtrūqꝫ poſtē domus liberauit hebreos ab āgelo extermiatore. In hoc āt ſacr̄o duo reqrunt ex pte recipiētꝭ.ſ. deſideriū cōiūctiōis ad xp̄m qd̄ amor facit: ꝛ reuerētia ſacr̄i q̄ ad donum timoris pertinet p̄mū ad q̄tidianā hui⁹ ſacr̄i frequētationē inuitat ſʒ r̄m retrahit. vn̄ ſi aliqs expimētalr cognoſceret ex q̄tidiana ſūptione feruorē amoris augeri ꝛ reuerētiā n̄ minui talis deberet q̄tidie cōicare: ſi āt ſentiret p quotidianā frequētationē reuerētiā minui ꝛ feruorē n̄ multū augeri talis deberet iterdū abſtiere vt cū maiori reuerētia ꝛ deuotōe poſtmodū accederet. vn̄ q̄lꝫ ad hoc vnuſqſqꝫ ē ſuo iudicio reliqnd⁹. Modus āt ſumēdi tripl'r diuidit. Comeſtio eī alia fit ore ꝛ eſt ſacralis: alia fit corde ꝛ eſt realis: alia fit ore ꝛ corde in altero ſacr̄m: in altero res ſacramenti. Sola ſacramētalis tātū malorū eſt que ꝛ ſi ſub viſibili ſpecie alimentorū corpus xp̄i accipiunt: tn̄ q: nec vere credunt nec diligunt pani celeſtī

Hugo. | i.cor.xi. | Leuatio hoſtie. | Monumētum ſeu me- | mortale dn̄i. | Idē eſt euchariſtia xp̄s q̄. | Hiero. | ſ inſtitutē di ſacri cauſe. | recipiēti neceſſaria. Frequētatio an frequētanda. | ſūptio ꝛ comeſtio triplex.

conuiri nō pñt. Sola realis tñ bonoꝝ ē q̄ ⁊ ſi ſub viſibili ſacr̃o carnē xp̄i nō ſumant tñ fide ⁊ dilectiōe panem celeſtem mādu- cāt ⁊ ei coniungunt. Aug. Quid paras den tes ⁊ vētrē? Crede ⁊ mānducaſti. Realis ve ro ⁊ ſacramētalis comeſtio iungunt cū ac cipiētes in pane qd̄ pepēdit in ligno: acci pientes in calice quod manauit de latere ꝑtingūt mēte vſq̄ ad eiuſ panis vite: oꝛꝫ eniꝫ ꝑceptio ⁊ incoꝛpoꝛatio ſacrꝫ eſt come ſtionis coꝛdis qua mānducam⁹ cū dño car nē ſuā ⁊ bibim⁹ cū eo ſanguinē ſuū hoc ē efficaciā carnis ſue ⁊ ſanguinis ſui mane mus in eo ⁊ ipſe in nobis. Itaq̄ alij acci- piūt coꝛp⁹ dñi ad moꝛtē: q2 nō attingunt panē vite: alij accipiūt ad vitā: q2 adiungū tur cū ꝟbo. Chri. Credim⁹ itaq̄ q̄m ⁊ nūc illa cena eſt in qua ⁊ ip̄e recubuit: nihil el illa ab hac differt. Neq̄ em̄ hāc q̄dē hō opatur: illā aūt ip̄e: ſꝫ hāc ⁊ illā ipſe. Cū ḡ ſacerdotē dātē tibi videris nō ſacerdotem eſtima eē q̄ hoc facit ſꝫ manū xp̄i eſſe q̄ ex- tēdit. Sicut igit̃ cū baptizat nō ip̄e ſacer dos baptizat ſed de⁹ eſt q̄ detinet tuū ca put iuiſibili ꝟtute ita ⁊ nūc. Nullus itaq̄ iudas aſſit: null⁹ auar⁹: null⁹ ihūan⁹ acce dat: null⁹ crudel' ⁊ imiſericoꝛs: null⁹ vir i- mūd⁹ ſi q̄s nō eſt diſcipul⁹ diſcedat. Non recipit eos q̄ nō ſunt tales hec mēſa: cum diſcipulis em̄ meis ait facio paſcha: hec ē illa mēſa ⁊ nihil min⁹ illa hꝫ. Hoc illud ē cenaculū vbi tūc fuerūt hinc ad mōtē oli- uarū exierūt. Exeam⁹ ⁊ nos in man⁹ pau perū. Hec em̄ regio mōs eſt oliuarū: oliue em̄ ſunt plātate in domo dñi. i. pauperum multitudo ſtillat oleū qd̄ hic eſt vtile no- bis. Ita em̄ ⁊ deū ꝓpitiū hēbim⁹ ⁊ multā aſſumem⁹ mercedē hec Chri. Sm̄ Bed. ſi quē monet cū cenat⁹ ſaluatoꝛ apl̄is ſuuꝫ coꝛp⁹ ac ſanguinē tradidit q̄re nos ieiuni eadē ſacr̃a ꝑcipiam⁹ audiat: q2 ſic neceſſe erat typicū paſcha pri⁹ cōſummari ⁊ ſic ad veꝝ paſcha trāſire ac ꝟe paſche ſacramen ta ſubſtitui: nūc aūt in honoꝛē ⁊ ꝓ reuerē tia tāti ſacramēti placuiſſe magiſtris ec- cleſie pmo nos dñice paſſiōis ꝑticipatiōe muniri ⁊ ſpūalib⁹ epulis ſatiari: deinde terrenis dapib⁹ coꝛp⁹ refici. Sūt aūt tria ſacrificij gña: vnū dñici coꝛpis: alteꝝ cōtri ti coꝛdis: tertiū moꝛtificate carnis. Opoꝛ- tet ergo ſacrificiū hūilitatis p̄cedere i me- te afflictionis in carne vt deuotio habeat dñici coꝛpis ꝯſecratiōe ⁊ receptione. Ap- ꝓpinqua nūc ⁊ tu ad hāc cenā mēdicās vt eleemoſynā inde accipias ad qd̄ te hoꝛ tat Anſel. di. Iā nūc aſcēde cū eo in cena- culuꝫ ſtratū grāde ⁊ ſalutaris cene iterceē deliciis gratulare. Uicat verūdiā amoꝛ: ti moꝛē excludat affect⁹ vt ſaltē de micis mē ſe illi⁹ eleemoſynā ꝑbeat mēdicanti: vel a lōge ſta ⁊ q̄ſi pauꝑ attēdēs in diuitē vt ali q̄d accipias: extēde manū: famē lachꝛymis ꝓde. hec Anſel. Cena dñi olim in man- na pꝛefigurata fuit qd̄ de⁹ filijs iſrael in deſerto dedit. Dedit iudeis figurāveri pa nis. ſ. panē materialē ⁊ tꝑalē: nobis aūt ꝟi tatē. ſ. ſupſubſtantialē ⁊ eternalē. Manna creatū fuit a deo i celo aereo ſꝫ panis no- bis dat⁹. ſ. xp̄s deſcēdit de celo vero cena dñi etiā p̄figurata fuit in agno paſchali quē de⁹ pmo p̄cepit filijs iſrael mādūcare q̄n decreuit eos de captiuitate egyptiaca liberare. Ita xp̄s ſacr̃m euchariſtie tunc pmū īſtituit q̄n nos a diabolica ptāte eri- pere voluit. Q̄n filij iſrael agnū paſchalē mādūcabāt ſuccincti erāt: baculos in ma nib⁹ tenebāt ⁊ ſtabāt. Ita cōicātes debēt eē ſuccincti ꝑ mētis ⁊ coꝛpis caſtitatē: ⁊ te- nere baculos ꝑ recte fidei firmitatē. Debēt etiā erecti ſtare in bona vita quā inchoa- uerūt ⁊ nō ſe iteꝝ reponere i lucrū de quo iā ſurrexerunt. Agn⁹ comedebat̃ cū lactu cis agreſtib⁹ q̄ ſunt amare: ⁊ nos debem⁹ coꝛp⁹ dñi mādūcare cū amara contritiōe. Qui cōedebāt agnū tenebant̃ pedes ſuos calciare: ſic cōicātes debēt pedes ſuos. i. affectus ⁊ deſideria cuſtodire cauendo ne aliqua maculēt̃ ſoꝛde. Agn⁹ paſchalis nō fuit coctus aqua: ſꝫ aſſat⁹ igne: ſic mādu cās dꝫ eſſe ignit⁹ charitate. Chriſt⁹ rex ⁊ ſacerdos verus euchariſtiā ſub ſpē panis ⁊ vini dedit: ⁊ hoc ſacr̃m inſtituit qd̄ oliꝫ melchiſedech rex ⁊ ſacerdos dei altiſſimi figurauit: quapꝛopter xp̄s ſacerdos ſꝫ oꝛ dinē melchiſedech appellat̃: q2 hoc ſacra- mētū i oblatiōe melchiſedech p̄figuraba- tur. (Facta eſt aūt ⁊ cōtentio) i. diſquiſitio (inter diſcipulos q̄s eoꝝ videret̃ eſſe ma- ioꝛ.) Ubi ſciēdum q̄ cū apoſtoli audierūt xp̄m p̄dicētē traditionē ſui ad moꝛtē: cepe rūt q̄rere inter ſe (q̄s eoꝝ eēt maioꝛ). i. aptioꝛ ⁊ cōuenientioꝛ ad p̄cedēdū alios loco xp̄i ⁊ ad tenēdū ei⁹ locū. Et iō xp̄s de hoc eos docuit vtꝫ qd̄ ille eēt ad hoc aptioꝛ q̄ eſſet vere hūilioꝛ reuocādo eos ab affectu ſupꝑ be dñatiōis ⁊ pmat⁹ exēplo regum gentiū ⁊ ꝑ cōtrariū dñoꝝ terrenoꝝ. Gētiles enim ⁊ terreni dñi appetūt pmatū dñant̃ ſubie ctis ⁊ (bñfici vocant̃) q2 blandi ſermones a ſubditis eis offerunt̃. Un̄ dñs nolēs di- ſcipulos ſuos imitari ſubiūgit (vos auteꝫ nō ſic) facere debetis (ſꝫ q̄ maioꝛ eſt i vobiſ) ſ. ꝑ ꝟtutū excellētiā (fiat ſicut minoꝛ) ꝑ hu militatem (⁊ q̄ p̄ceſſoꝛ). ſ. dignitate vel ēt ſanctitate (fiat ſicut miniſtratoꝛ) humilē ſui reputatione vel humilis officij execu- tione ⁊ exhibitione ꝓ loco ⁊ tpe. Sꝫ heu hodie multi habētes nomē xp̄ianoꝝ gēti les imitant̃: appetētes pꝛimatum habere ⁊ ſubiectis dñari: ſeq̄ ab eis ſupernacuis

Cene fi gura in māna.

Māna i agno paſchali.

Agni ſumen- di mo- dus.

G Beda. tur nos ieiuni cū apl̄i poſt ce nā cōi- cauiſſent

Anſel.

H Gentiū imita- toꝛes.

laudib⁹ extolli ⁊ bñfici vocari. Spãl'r aũt in eccleſia fit frequenter cõtẽtio ꝓ dignitatibus obtinendis: ⁊ nõ ſolũ inter ſeculares ſed ẽt inter religioſos: ſicut canes cõtẽdũt ad obtinendũ os carnib⁹ plenũ ⁊ medullis: propter qḋ viliores canib⁹ videnꝰ q̃dam religioſi qui cõtendunt ꝓ officijs preſidendi cum tñ nihil habeãt annexum niſi miſeriã ⁊ laborem. Et qꝛ monuit diſcipulos ad hũilitatem: ſupbiã ſeculariũ diſſuadendo: cõſequẽter facit hoc eos ad ſui exemplũ inuitando. Nã ẜm iudicium humanũ maior eſt qui recumbit q̃ q̃ miniſtrat) ſʒ ẜm iudicium dei ſepe ſit aliter: ipſe aũt q̃ cõtrarius eſt mundo (in medio) eorum eſt (ſicut qui miniſtrat) q̃uis maior ſit eis: vt etiã iã in lotione pedũ ipſoꝝ oſtenderat: ⁊ ideo eſt imitand⁹. Et ex hoc intendit concludere ꝙ ille eſt aptus ad ſuccedendũ ſibi in regimine eccleſie q̃ eſt fundat⁹ in vera hũilitate. Ut eñ humilitate ſupbiã curaret ipſe deus ad nos deſcendere ⁊ hũilis fieri voluit: oñdens exẽplo ꝙ merito eũ imitãdo hũiliari habeat ⁊ hõ. vñ Augu. Quid ſupbis hõ? deus propter te hũilis fact⁹ eſt. Puderet te fortaſſe imitari hũilẽ hoiem: ſaltẽ imitare humilẽ deũ. hec Aug. Hũilieris ergo miniſtrãdo ⁊ abiectiora miniſteria ⁊ q̃ alij dedignantur letãter cũ opus eſt ſuſcipiẽdo. (Ait ieſus oẽs vos ſcandalum patiemini in me) ⁊c. Predixit qḋ paſſuri ſũt: vt cũ paſſi fuerint ne deſperẽt ſalutẽ: ſʒ agentes pniam liberenꝰ. Scãdalũ eñ dubitationis paſſi ſunt dũ quaſi impotẽtẽ teneri ligari ⁊ duci viderent. Et ſignanter dicit in nocte qꝛ qui ſcãdalũ patiunꝰ in nocte ⁊ in teneb: ſ ſuſtinẽt: ⁊ ipſi apoſtoli in aduerſitate dñʒ reliquerũt. (Petrus aũt) qꝛ ceteris feruentior erat quod ieſus ꝑdixit ꝓuidendo ipſe denegat amãdo. (Et rñdens ait. Et ſi oẽs ſcãdalizati fuerit in te ego nũq̃) ⁊c. Infirm⁹ voluntate iactat ſuã volũtat em: ſed nõ vires cognoſcẽs glie cõſcius. Petrus plenꝰ affect⁹ ſed neſcius futuri caſus: nõ credidit ſe ab eo nõ poſſe deficere. Intantũ petrus affectu ⁊ charitate xp̃i efferebaꝰ vt ⁊ imbecillitatẽ carnis ſue ⁊ fidẽ verborum xp̃i non contuereꝰ. Sʒ mentiꝰ: qꝛ credit verum eſſe qḋ ꝓmittit: ⁊ ſic in mente habet mẽtiꝰ aũt qui falſum voce ſignat cũ volũtate ⁊ intentiõe fallendi. Dixit tñ falſum qꝛ accidit in contrarium. Cõmuniter eñ accidit ꝙ illi qui alijs in virtute ſe ꝑferũt turpius alijs cadũt. (Reſpondit ei ieſus. Amen dico tibi: qꝛ tu hodie in hac nocte priuſq̃ bis gallus vocẽ dederit ter es me negaturus.) Hier. Petrus de ardore fidei promittebat: ⁊ ſaluator quaſi deus futura nouerat. hec Hier. Nemo ergo in ſe: nemo in viribus ſuis cõfidere poteſt: qꝛ omnis cõſtantia. ois virtus ⁊ fortitudo nõ hois: ſed dei eſt. Beda. Qui ſol⁹ nouit qḋ ſit in hoie ne q̃s fideliũ ſuo vel de ſtatu ſcãte cõfidat vel de caſu incauti⁹ diffidat quaſi deus modũ ipſ ac numerum negationis eius predicit. vñ ⁊ Remi. Moraliter iſtruimur: vt q̃tũ ꝯfidimus de ardore fidei tñ timeam⁹ de carnis fragilitate. Iſtud ꝟbũ dñi de negatione petri marcus (vt premiſſum eſt) pleni⁹ ceteris expreſſit. Poſt primã eñ negationẽ petri ſtatiʒ gall⁹ cantauit: ⁊ añ ẜm gallicãtũ bis iteꝝ negauit: ⁊ ita trina negatio petri ante ꝑmũ gallicantũ eſt inchoata: ⁊ ante ſcðm cõpleta. Alij ꝟo euangeliſte dicẽtes (pri⁹ q̃ gall⁹ cantet ter me negabis) de inceptiõe trine negatiõis agũt id eſt trinã negationẽ ichoabis: ſed marcus de cõpletiõe ei⁹ ſcripſit. (Et ait illi petrus. Etiaʒ ſi oportuerit me mori tecũ nõ te negabo.) Intellexit eñ qḋ timore mortis prediceret eũ eſſe negaturũ: ⁊ ob hoc dicebat ꝙ licet periculũ morti immineret nullo tñ mõ ab ei⁹ fide diuelli poſſet. (Siſr) id eſt eodẽ amore ⁊ feruore (⁊ oẽs diſcipuli dixerũt) ac feruorẽ intrepidum oſtenderunt ⁊ ꝑ ardorẽ mentis damnũ mortis nõ timuerũt: ſʒ nõ perſeuerauerũt: qꝛ vana fuit preſumptio hũana ſine ꝓtectiõe diuina. Chri. Hinc ergo magnuʒ diſcimus dogma ꝙ nõ ſufficit deſiderium hois niſi diuino aliq̃s potiaꝰ auxilio. Et nota ꝙ multiplex eſt ratio ꝙ de⁹ permiſit petrũ cadere. Pria vt null⁹ de ſe ꝓſumat: ſcða vt plus xp̃o q̃ ſibi q̃ſq̃ credat: tertia vt cõprimeret ei⁹ audaciã: quarta vt alij exemplo ei⁹ iſtruerenꝰ hũanã fragilitateʒ excogitãtes ⁊ dei ꝟitatẽ. q̃nta vt petrus alijq̃ plati diſcerẽt q̃l'r ſubditis cõpati deberẽt. ſexta vt error hereticoꝝ ꝯfunderet dicentiũ ꝙ charitas ſemel habita nõ amittitur nec amiſſa iterũ hri põt: cui⁹ ꝯtrariũ omnino in petro patuit.

Augu. Cõtra ſupbiã

I Petrus ñ mẽtiꝰ falſum dicens

Hiero. Cõfidẽtia dãnatur.

Beda.

remigi.

Negationes petri q̃n fctẽ.

Chriſ.

Petri caſ⁹ rõnes.

¶ Oratio.

O Pie ieſu q̃ trãſiẽs de hoc mũdo ad p̃rem poſtq̃ cenaſti corpus tuũ ⁊ ſanguinẽ diſciplis ob tui memoriã dediſti ⁊ nobis ſumẽdũ reliq̃ſti: placuitq̃ tibi vt tuo refecti corpore ⁊ potati ſanguine eſſemus os de oſſibus tuis ⁊ caro de carne tua. Peto ergo dñe ⁊ obſecro ꝑ virtutem huius ineffabilis ſacramenti vt dignũ me facias gratia tua ⁊ tanta redẽptione nõ frauder ⁊ fac me tãti myſterij tui miſeratiõe participẽ: vt per participationem veniam merear peccatorum optatã ⁊ gratiã ꝑficiendi i fide ſpe ⁊ charitate percipiã: ⁊ ad gaudia ſempiterna pertingam. Amen.

¶ De ſermone dñi i cena. c. lvij.

B Joan. xiij. xiiij. et xv. xvj. xvij. et xviij. Math. xxvj. Marci xiij.

Circa quintū vero ad omnē cumulū superfluentē attēde alia dilectionis isignia. Post egressuz enim inde cū.ſ. mūdi cū mūdatore remāſiſſent ⁊ poſt alia ſupradicta dñs Jeſus diſcipulos cōſolādo fecit eis ſermonē pulcherrimū ignitis plenū carbonibꝰ dulcedinis ⁊ amoris.ſ.verbis dulciſſimis de celi melle mellitis:⁊ de dei lumine luminoſis quē ſcripſit ioannes ſpāliter a deo dilectꝰ et his potatus. Anſel. Tunc demū diuiniſſimi eloquij vberrima inundatione cōuentus ille ſacer ex ore tuo dñe potatus eſt. Siquidē corruptus ille vter foras miſſus fuerat quē huius limpidiſſimi liquoris infuſione ſciebas indignum. Anſel.

Cur pꝰ inde abitum ſermo habitꝰ. ¶ Ex huius autē ſermonis ornata aceuenanda ⁊ vtili magnitudine ꝗncꝫ meditanda principaliter aſſume. Primuz qualiter predicens diſcipulis diſceſſum ſuū cōfortat eoſdez. Dicebat nanqꝫ. (Filioli adhuc modicū vobiſcū ſum).i.modico tpe.ſ. vſqꝫ ad captionē vel mortē q2 tūc fuit eis ſubtractus: vel ꝑm quoſdā vſqꝫ ad aſcenſionē q2 vſqꝫ tūc apparuit eis corporaliter. Dicens autē filioli oſtēdit teneritudinē amicitie ⁊ dilectionis ad eos. Diminutiua eñ ꝑm Priſci. aliqñ pro familiaritate ⁊ amore dicunť. Sic ergo nūc eos vocat pre amoris teneritudine: q2 cū amici ab inuicē recedūt affectu amoris maxime inardeſcūt. Et itez.(Adhuc modicū).ſ.tps erit (⁊ mūdus me iā non videt).i.amatores mundi. (Uos autē videbitis me) ⁊ boni quidē ceteri: q2 ſolis bonis poſt reſurrectionez apparuit in carne. Et iterū.(Non turbeť cor veſtrū) ſcz de meo receſſu ꝑ mortem cū ſit ad meā glorificationē ⁊ ſpūſancti miſſionem. Et in hoc docemur nō turbari de noſtris amicis in cōfeſſione fidei decedentibus: nam eſt via ad eoꝝ glorificationem ⁊ noſtrā ſubuentionē: q2 amici noſtri exiſtētes cuz deo multoꝰ plus nos iuuare pñt ꝙ viuentes in mūdo. (Nō turbetur inqꝫ cor veſtrum) q2 dixi me moriturū ſed ſtabiliatur fide credētes me reſurrecturum (neqꝫ formidet) propter tribulationū inſtātiam ne dimittatis fidei conſtantiā: ſed perſeuerate fortes vſqꝫ in finem. Dominus intendebat animos diſcipuloꝝ confortare contra duo ſcilicet contra vnū qđ imminebat in preſenti quod erat eius paſſio: et aliud qđ timebatur futurū ſcilicet ſuperuentura eiꝰ tribulatio: vñ dicit eis.(Nō turbetur) et triſteť (cor veſtrum).ſ. de malo preſenti q̄tū ad primū (neqꝫ formidet) ⁊ timeat: ſcz de futuro q̄tum ad ſcđm. (Creditis in deū ⁊ in me) per cōſequens (credite) qui ſum deus ⁊ quē etiā cōfeſſi eſtis deuz. Unū ſupponit.ſ. fidē eorū in deū: hac eñ iam inſtituti erāt ꝑ eū: ⁊ aliud precipit ſcz vt credāt in ipm q2 eſt deus ⁊ nō hō tantū ꝑm Aug. Ne mortē xpi tāqꝫ hois timerēt ⁊ ideo turbarenť: cōſolať eos etiā ſe deum eſſe cōteſtans qui poſſit hoiem ſuſcitare. (In domo pris mei manſiões multe ſunt) id eſt diuerſe pticipationes beatitudinis q2 ꝑm dr̄ias meritoꝝ ſunt etiā diſtinctiones premioꝝ. q.d. Jā certi eſtis de paſſione mea: ⁊ tñ a me expectate vitā eternā. ꝑz Aug. Merito turbabanť qñquidē fidētiori dictū erat ꝙ negaret dñm: ſz cū audiunt de manſionibꝰ celi a pturbatione recreanť certi poſt pericula ſe apud dñm manſuros qđ ſignificant multe manſiones. Et iteruz (Uado parare vobis locū) tā pulchrū tam delectabilē moriēdo: reſurgendo: in celos aſcēdēdo. Et (iterū venio) i iudicio apparēdo (⁊ accipiā vos ad meipm) ad btitudinē corpis ⁊ aie (vt vbi ego ſum ⁊ vos ſitis) ſcz i eterna btitudine. Jā vt dixerat parate erāt manſiones: ſcz in pdeſtinatiōe: ſz tñ adhuc parāde erāt ab eo redēptiōis ope ⁊ ab ipſis meritoria opatione: o dñe para qđ paras nos.ſ. tibi ⁊ te nobis vt ſit multitudo manſionū ꝑ diuerſitate meritorum. Aliꝰ plꝰ aliꝰ minꝰ pticipes tui erimus. Et iterū (nō relinquā vos orphanos) i ꝗ idicat ſe eſſe patrez illis (vado et venio ad vos) ſpm.ſ.mittendo: hoc aūt dicit ne putaret ſpm mittere ſine ſe. Et iterū. Pacē.ſ. pctoꝝ relinquo vobis q̄ triplex eſt in hoie.ſ. ad ſe ipm ad deū ⁊ ad primū: pacē meā.ſ. eternitatis: do vobis ſi i pace p̄ſia pſeueraueritis. ꝑm Aug. Pacē nobis relinquit in hoc ſclo qua hoſtē vicamꝰ ⁊ q̄ nos inuicē diligamꝰ. Pacē ſuā dabit nobis i futuro qñ ſine hoſte ⁊ ſine diſſenſione regnabimꝰ. Et bñ dicit (pacē meā) ad diſtiguēdū pacē ſctoꝝ a pace mūdi q̄ eſt magis apparēs ⁊ ficta q̄ vera. Uñ ſubiūgit (nō quō mūdꝰ dat ego do vobis) q2 mūdꝰ dat carnaľr: ego ſpūaliter: mundꝰ tpaľr: ego eternaľr: mūdꝰ exterius ego interiꝰ. Et iterū (ſi diligeretis me gauderetis vtiqꝫ) de receſſu meo (q2 vado ad) exaltatione meā.ſ. (q2 vado ad patrē q̄ maior me eſt) Aug. Q2 nature hūane gratulandū eſt eo ꝙ ſic aſſumpta eſt a verbo vnigenito vt imortalis cōſtitueret i celo: atqꝫ ita fieret terra ſublimis vt icorruptibilis puluis ſederet ad dexterā patris qs nō hic gaudeat ꝗ ſic diligit xpm ⁊ ſuaz naturā iā immortalē gratuleť in xpo atqꝫ ipſum ſperet futurū eſſe xpm. Et iterum. (Expedit).i. vtile eſt (vobis vt ego vadā) ſcilicet ad patrē aſcendendo vt ſpiritus

Filioli

Turbandū nō ē de morte fidelis

Augu.

Augu.

B Pacez relicte xpa.

Augu. Humane nature felicitas ex icarnatiōe dñica,

ſter me cognoſcatis ꝛ carnalr iā me noſſe deſiſtatis: ne ꝟbo carne facto q̄ſi lacte contēti ſitis. Et vere expedit (ſi autem abiero mittā eum ad vos.) Si hanc carnalē dilectionē a vobis abire nō fecero nō eritis digni vt paracletꝰ veniat ad vos: q̄din em̄ de me carnaliter ſentietis non eritis idonei vt ſpūſctm̄ recipiatis. Non q' poſitus in terra nō poſſet dare: ſed q: illi non ſunt idonei accipe niſi eū ſm carnē noſſe deſiſtant quo magis ſpūales affecti magis ad celeſtia in amplectēda eius deitate anhelant. Intm̄ enī mūdus eſt ſpūs q' in nullo quieſcit niſi in eo q̄ oino eſt ſpūalis nullo carnali ſolatio impeditus. Bern̄. Delicata eſt diuina cōſolatio ꝛ nō daꝛ admittētibus alienā. Hug. Idcirco nimirū dn̄s ſe ſuis diſcipulis ſc ſubtraxit corporal'r vt eū diſcerēt amare ſpūaliter. Aſcēdit ſiquidē in celū vt corda poſt ſe traheret et dilectio pgeret poſt dilectū. Sed et vſq hodie xp̄s amicos ſuos q̄ſi quadam corporali p̄ntia cōſolaꝛ in ſcriptura ſacra et eccleſie ſacr̄is atq aliis viſibilibus exercitiis virtutum quoꝝ aliq̄n diſpēſatoꝛ ſubtrahit vſum: vt ſpūalis amoris dulcedinem tanto purius pcipiat quo nihil foris habēt etiā in ope virtutis ad qd mentē ſuā p intētionē effundāt. Hec Hug. Penſandū ergo eſt: q: ſi p̄ntia carnis filii dei ipedit ſpūs receptionē q̄tomagis carnalis affectus in nobis ipediat eādē. Hec ꝛ hīs ſilia eis dicebat q̄ corda ipſoꝝ totalr penetrabāt: nō em̄ de ſuo diſceſſu aliquid pacifice tolerare poterāt.

Amor terrenꝰ amouēdus eſt. Diuina cōſolatio. Bern̄. Hug. P̄ntia carnis xp̄i ipediebat.

C Scdo circa ſermonē mediteris q̄liter cordialiter ꝛ inſtāter dn̄s ieſus inſtituit diſcipulos pluribꝰ vicibus in charitate ſeruanda dicēs. (Mādatū nouū do vobis) quo. ſ. diſpoſiti ad meā ſequelā eritis: vc3 (vt diligatis inuicē ſicut dilexi vos) hac enim via ſeqnēdus eſt dn̄s. Nō dr nouū q̄tū ad ſubſtātiā: q: fuit datū in veteri lege q̄ etiā p̄cipit proximos diligere non tn̄ p eis mori: ſed dr nouū q̄tū ad mādati formā ſicut ipē dilexit nos q̄ et mori dignatus eſt p nobis. Vn̄ modus renouādi vinū vetꝰ eſt q̄n amiſit colorē ꝛ ſaporē ponēdi ipm̄ cū vino nouo ꝛ forti: q: ibi recipit ꝛ colorē ꝛ ſaporem ex feruore vini: ꝛ ſic dr renouari. Mādatū de dilectione fuit valde antiquū ꝛ iam q̄ſi nulli ſapiebat: vn̄ paſſio xp̄i i qua fuit maximꝰ feruor dilectiōis q̄ſi vinū fortiſſimū illud mādatū renouauit: dr etiā nouū mādatū ab effectu q: aīam renouat et hoīem nouū facit: dilectio em̄ talis ꝯfert nouitatem ꝛ aufert vetuſtatē. Et iterū (i hoc). ſ. ſigno quaſi i meo pprio charactere (cognoſcent) omēs aperte (q: mei eſtis diſcipuli) diſciplinis meis imbuti ꝛ de ſchola mea iſtructi: non ſi demonia eiiciatis vel alia ſigna faciatis: ſed ſi dilectionē habueritis ad inuicē hoc eſt em̄ qd maxime deſiderat dn̄s. Quicūq ꝯnumeraꝛ militie alicuius regis debet portare inſignia eius. Inſignia aūt xp̄i ſunt inſignia charitatis: quicunq ergo vult annumerari militie xp̄i dꝫ charitatis charactere inſigniri. Aug. tāq̄ dicēs. Alia munera mea habēt vobiſcū etiā nō mei nō ſolū naturā: vitā: ſenſum rōnē ꝛ eā ſalutē que hoībus pecoribuſq cōis eſt: verūetiā ſacramēta: ꝓphetiā: ſciētiā: fidē: diſtributionē reꝝ ſuarū pauperibus: ꝛ traditionē corporis ſui vt ardeant ſed q̄m charitatem nō habent vt cymbala cōcrepant nihil ſunt: nihil eis ꝓdeſt. Hic eſt fons cui nō cōicat alienꝰ. i. dilectio ſola diſcernit iter filios dei ꝛ filios diaboli. Signent ſe oēs ſigno crucis xp̄i: rn̄deant oēs amen: cantent oēs alla baptizenꝛ oēs intrent eccl'ias: faciāt parietes baſilicarū nō diſcernūtur filii dei a filiis diaboli niſi charitate. Quicqd vis habe hoc ſolū ſi nō habeas nihil tibi prodeſt. Alia ſi non habeas hoc habe et impleſti legē. hec Aug. Et iteꝝ. (Hoc eſt preceptū meū vt diligatis inuicē ſicut dilexi vos) id eſt vt diligatis opere vt qd tibi vis fieri facias alteri ꝛ qd tibi non vis fieri nec tu alteri facias.

Mādatum nouū q̄uo. Inſignia militū chriſti. Augu. Augu.

D Ubi notādū q' tripliciter dilexit nos xp̄s Gratuite q: in dilectione nos p̄uenit: ipſe enim incepit nec expectauit q' nos inciperemus diligere. Sic ergo ꝛ nos debemus prius diligere proximos nō expectātes p̄ueniri ſeu beneficiari. Et multo magis debemus deū rediligere. q: ſm Aug. nulla eſt maior ad amorem inuitatio q̄ preuenīre amādo ꝛ nimis durus eſt animus q̄ dilectionē ꝛ ſi nolebat impēdere nolit repēdere. Dilectio ergo dei cauſa eſt dilectionis noſtre ſed nō econuerſo: nō em̄ q: nos diligimꝰ deū diligit nos: ſꝫ q: diligit nos diligimus eū ꝛ q: eum ꝛ proximū. Et q: per charitatē xp̄s ad nos redimēdos venit ſectemur charitatē vt p hāc qua ad nos xp̄s deſcēdit dilectionis viā: etiā nos ad ipm̄ poſſimus aſcēdere. Item efficaciter qd patet p opus dādo ſeipſum ꝛ ponēdo aīam pro nobis: q: probatio dilectionis exhibitio eſt operis. Nos ergo hoc exēplo efficaciter ꝛ fructuoſe inuicē diligamꝰ ſm illud Jo. Nō diligamꝰ ꝟbo neq lingua ſꝫ ope ꝛ veritate. Et multo magis deū diligamꝰ: vt ſermonē ꝛ mādata eius ſeruemus. Itē recte quia hanc dilectionē ad noſtrā beatitudinē ordinauit: ꝛ vt ad deū nos traheret nō ſicut hoīes ſeſe inuicē carnaliter et p cōmodo terreno diligētes. Sic ḡ ꝛ nos in primis nō qd bn̄ficii eſt ſeu dilectionis: ſed qd dei eſt debemus diligere ꝛ inuicē ad hoc vt deū habeamus. Sūt em̄ amici

Dilexit nos xp̄s tripli gratuite. Efficaciter. Recte.

nature ꝛ ſunt amici fortune ꝛ ſunt amici
Amici tripliciter. gr̃e ꝛ hi vltimi ſoli approbantur a deo. Li
cet eñ in dilectiõe primi icludat̃ dilectio
dei tanꝗ̃ principalior: qꝛ primus nõ eſt dili
gẽd⁹ niſi ꝓpter deũ: tñ ſaluator hic magis
facit mẽtionẽ expreſſam de dilectione pri
mi ꝗ̃ dei cũ dicit inuicem: quia intẽdebat
apl̃os inducere ad edificationem ꝛ cõſola
tionẽ fideliũ ꝛ ad perferẽdas tribulatiões
ꝑſecutoꝝ ad qḋ neceſſaria eſt charitas pri
mi q̃ tñ (vt dictũ eſt) includit charitatẽ dei.
E Dilectio ſumma. Et iterũ. (Maiorẽ hac dilectionẽ nemo hꝫ
vt aiam ſuã ponat q̃s p amicis ſuis.) Di
lectionẽ vocat hic ſignũ ꝛ ꝓbationẽ dile
ctionis. i. exhibitionẽ op̃is transferens de
cã ad effectũ. Et quidẽ nullũ mai⁹ dilectio
nis argumẽtũ eſt ꝗ̃ ponere aiam pro ami
Amoris ſigna q̃tuor. cis: hoc eñ eſt vltimũ ſignũ amoris vltra
qḋ non eſt aliud inuenire. Amor nãq̃ per
q̃tuor ſigna põt manifeſtari. Primo p verba
qñ eñ cor abũdat in amore tũc os abũdat
in ſermone: qꝛ ex abũdãtia cordis os loq̃
tur. Scḋo p collata bñficia ꝛ iſtud eſt mai⁹
ſignũ ꝗ̃ primũ: qꝛ multi ſeruirent de ꝟbis
ſuis q̃ nõ ſeruirẽt de ſuis reb⁹. Tertio per
obſequia ꝑſonalia: et iſtud eſt adhuc ma
ius ſignum ꝗ̃ primũ vel ſcḋꝫ: multi eñ ſer
uirẽt de ſua ſubſtãtia q̃ nõ ſeruirẽt de ſua
ꝑſona. Quarto p aduerſa: qꝛ. ſ. qꝫ p amo
re amici ſe exponit morti mlti el darẽt ꝑſo
nã ad ſeruiẽdũ q̃ nõ darẽt aiaꝫ ſuã ad mo
riendũ. In hoc ḡ ꝙ xp̃s p nobis crucifigi
ꝛ mori voluit infinitã nobis charitatẽ oſtẽ
Grego. dit. Greg. Mori ẽt p inimicis dñs venerat
ꝛ tñ poſiturũ ſe aiam p amicis dicebat: vt
nobis oſtẽderet qꝛ eũ diligẽdo lucrũ face
Mori debem⁹ p fratribus. re de inimicis poſſumus: etiam ipſi amici
ſunt q̃ ꝑſequunt̃. Cõſequẽs ergo eſt vt quẽ
admodũ xp̃s aiaꝫ p nobis poſuit: ſic ꝛ nos
aias p fratrib⁹ ponam⁹. Quatuor eñ ſunt
Diligẽda quatuor. diligẽda p ordinẽ ex charitate. ſ. deus: aia
prim⁹ ꝛ corp⁹. ꝛ iõ cũ charitas ſit ordina
ta p ipſo deo q̃ eſt primũ ꝛ maximũ diligi
bile ex charitate debẽt alia tria exponi ſi
cut min⁹ p maiori: p aia vero ꝓpria dꝫ p
xim⁹ ꝛ corp⁹ ꝓpriũ cõtẽni ꝛ pro ſalute pri
mi dꝫ vita corporalis expõi. Et iterũ. (Hec
mando vobis vt diligatis inuicẽ) qꝛ aliter
nullũ ſolatiũ habebitis niſi in vobis inui
cẽ habeatis: ſed abſq̃ dilectiõe ſolatiũ ꝛ cõ
Charitatis excellẽtia. ſolationẽ in vobis inuicẽ hr̃e nõ poteſtis.
Preceptũ dilectiõis ſemꝑ inculcat ꝛ tanꝗ̃
ſola dilectio ꝓcipienda ſit eã ſemꝑ cõmen
dat. Et reuera ille qui ait habe charitatẽ
ꝛ fac q̃cũq̃ vis q̃ſi ſolã charitatẽ viſus eſt
ꝓcepiſſe ꝛ merito: qꝛ ipſa valet ſine vſibus
multarũ ꝟtutũ: ſꝫ cetera oĩa nõ valẽt ſine
Grego. ea. vñ ſm Greg. De dilectiõe q̃ſi de ſingu
lari mãdato dñs loquit̃: qꝛ oẽ mãdatũ de
ſola dilectiõe eſt ꝛ oĩa vnũ preceptũ ſunt.

Quicq̄d eñ ꝓcipit̃ in ſola charitate ſolidã
tur. Multa ſunt ſꝫ diuerſitatẽ op̃is vnũ in
radice dilectionis. Et plura alia hmõi ad
dilectionẽ incitantia dñs dicebat: que ioã
nes hic cõſcripſit. De dilectione fraterna
nullus apl̃oꝝ tñ loquit̃ q̃ntũ ioãnes: ꝛ hic — F
ꝛ in ep̃lis ſuis. legit̃ etiã de eo ꝙ iaꝫ ſenex — Dilectio a ioanne p̄cipue ꝓcipit̃.
effect⁹ portabatur ad eccleſiã a diſcipulis
ſuis vt fideles inſtrueret quibus hoc tãtũ
dicebat. Filioli. diligatis inuicẽ: ꝛ in hoc eſt
ꝑfectio diſcipline xp̃iane. vñ ꝯ ſpãlr a deo
dilect⁹ nõ ſolũ ꝓpter priuilegiũ virginita
tis ſꝫ etiã ꝑꝑ ſpãlitatẽ charitatis. Tertio
circa ſermonẽ mediteris q̃uõ monit eos
ad obſeruãtiã mãdatoꝝ ſuoꝝ dĩ. (Si dili
gitis me mãdata mea ſeruate) implẽdo ea
facto ꝛ op̃e. q. d. nõ oñdatis amorẽ quẽ ha
betis ad me fletu ſolum: ſed in obedientia
mandatoꝝ. In hoc eñ mũdo huius ptã
tes ſuos amicos ꝛ fideles probãt ꝛ cogno
ſcũt ſi eis obediũt ꝛ eorum mãdata cuſto
diũt. qꝛ ſm Greg. ꝓbatio dilectiõis exhi — Grego.
bitio eſt op̃is. Et iterũ. (Qui hꝫ mandata
mea ꝛ ſeruat ea ille eſt q̃ diligit me). ſ. op̃e — Augu.
ꝛ ꝟitate ꝛ nõ tñ lingua ꝛ ſermone: hoc eſt
ille hꝫ verã dilectionẽ ad me. Augu. Qui
hꝫ in memoria ꝛ ſeruat i vita q̃ hꝫ i ſermo
nibus ꝛ ſeruat in moribus. Qui hꝫ audiẽdo
ꝛ ſeruat perſeuerando (ipſe eſt) inquit (qui
diligit me.) Opere eſt demõſtrãda dilectio
ne ſit infructuoſa noĩs appellatio. Unde ꝛ
ioãnes q̃ dicit qui diligit deũ ꝛ mandata
ei⁹ nõ cuſtodit mẽdax eſt. ꝛ iterum. (Si q̃s
diligit me). i. dilectionẽ in me tendit. (ſer
monẽ meũ ſeruabit). i. mãdata mea ad fa
ciendũ ea: qꝛ obediẽtia ꝓcedit ex amore q̃
eſt i corde. Sermonẽ ḡ ꝛ ꝟba dei tũc ſerua
mus qñ facim⁹ q̃ precepit: ꝛ diligim⁹ q̃ ꝓ
miſit. Qui aũt ꝟba tenet p memoriã et nõ
coheret illis p obediẽtiã nõ ſunt ei in bñfi
ciũ ſꝫ in dãnatiõis teſtimoniũ. Greg. Ue
re diligimus ſi mandata ei⁹ ſeruam⁹: vere — Grego.
diligim⁹ ſi a nr̃is nos voluptatib⁹ coarta
mus. Nã q̃ adhuc p illicita deſideria de
fluit ꝑfecto deũ nõ amat: qꝛ ei in ſua volu
ptate ꝯdicit. Ille ḡ vere amat cui⁹ vcꝫ mẽ
tem delectatio praua ex cõſenſu nõ ſupat.
Nã tanto q̃ſq̃ a ſuperno amore diſiungit̃
q̃nto inferi⁹ delectat̃. hec Grego. Et iterũ.
(Si precepta mea ſeruaueritis manebitis
in dilectiõe mea). i. ex hoc ſcietis vos dile — G
ctos a me ꝛ ꝙ in dilectione mea qua vos — Mãdatoꝝ ſeruatio.
diligo ꝛ in gr̃a mea manebitis ſi precepta
mea ſeruaueritis. Seruatio eñ mãdatoꝝ
eſt effectus ꝛ ſignũ diuine dilectiõis: nõ ſo
lũ ei⁹ q̃ nos diligim⁹: ſed ꝛ ei⁹ q̃ ipſe dili
git nos ex hoc eñ ꝙ ipſe nos diligit mo
net nos ꝛ adiuuat ad implendũ eius mã
data q̃ impleri non põt niſi p gratiã. Oſtẽ
dit ergo ſm Auguſti. Non vnde dilectio — Augu.

generet:ſz vt mõſtraret vt nemo ſe fallat
dicendo q deũ diligat ſi ei⁹ pcepta nõ ſer
uat. Nã intm̃ deũ diligim⁹ inq̃tũ eius p-
cepta ſeruam⁹:inq̃tũ aũt min⁹ ſeruam⁹
minus diligim⁹. Nemo pcepta ſeruat qui
nõ diligit:ꝛ nemo diligit niſi q̃ ſuat. Nec
prius ſeruamus precepta vt nos diligat
xp̄s ſed niſi nos diligat ea ſeruare nõ poſ
ſumus. Et iteꝝ. (Uos amici mei eſtis ſi fe-
ceritis q̃ ego pcipio vobis).i.ſi opa oſten-
ditis amicitie ꝛ dilectiõis:qꝛ impletio p-
ceptoꝝ eſt ſignũ dilectiõis:ꝛ pceptũ eſt ſi-
Grego. gnũ ſue volũtatis:ꝛ ideo ſi ea que pcepit
Amic⁹ quis. nõ facerent volũtates nõ cõſonarent:ꝛ ſic
amici nõ eſſent:ſm Greg. Amicus q̃ſi ani
mi cuſtos dr. vnde nõ immerito qui volũ-
tatẽ dei in preceptis eius cuſtodire dicit
illius amic⁹ vocat. ꝛ ſm eũdẽ. Magna eſt
mia redẽptoris et dignitas hoim eſſe ami
cos dei. Sz audiſtis gloriã dignitatis cũ
dicit(vos amici mei eſtis)audi ꝛ laborem
Augu. certaminis cũ ſubdit(ſi feceritis q̃ ego p-
cipio vobis)vñ vt ait Augu. Cum ſeruus
bon⁹ eſſe nõ poſſit niſi pcepta dñi ſui fece
rit hinc amicos ſuos voluit intelligi vnde
boni ſerui pñt probari. O magna bonitas
dei. Cum ei pro cõditione reddere debea-
mus obſeq̃a vt pote ſerui dño famuli deo
ſubiecti potẽti:mancipia redẽptori:amici
tiarum nobis premia promittit vt a no-
bis obſeq̃a debita ſeruitutis extorqueat
vt quos nolle ſeruire cõſpicit ſpõte ſuo:ũ
beneficiorum poſſit promiſſionibus inui-
tare. hec Augu. Nullus ergo ſine operis
atteſtatiõe credat ſe deũ diligere.ſz vt ait
Grego. Greg. de dilectione cõditoris lingua mẽs
Amor dei nõ eſt otioſus. ꝛ vita requirat. Nunq̃ eſt dei amor otio-
ſus:operat etem̃ magna ſi eſt:ſi ỽo opera
ri renuit amor nõ eſt. Nemo itaq̃ dz cre-
dere q deũ diligat q̃ eũ ſepe corde nõ cogi
Grego. tat:q̃ eũ ſepe ore nõ laudat:q̃ ei⁹ mãdata
ope nõ ſeruat. Greg. Si ab aliq̃ q̃rat virũ
deum amat libere rñdet ita ſed conſtat:vt
ipſe dicit q pbatio dilectiõis exhibitio eſt
opis:ergo ſi vere deũ diligis q̃rendũ eſt a
corde:ab ore:ab ope. prio a corde:qꝛ quod
amat de eo ſepe cogitat. Uñ luxurioſi ſepe
cogitãt de delitijs carnis:auari ꝺ diuitijs:
ſupbi de eminẽtijs:ꝛ viri vere ſpirituales
de diuinis. Si ergo nõ ſepe ꝺ deo cogitas
nõ credas te vere amare eũ. Itẽ hõ maxie
de eo cogitat qd pceterꝫ amat:ergo ſi ꝺ mũ
do magis q̃ de deo cogitas:mũdũ magis
q̃ deũ amas. Scdo ſi deũ diligis a lĩgua
tua requiras:qꝛ ex abũdãtia cordis os lo-
quit. Nõ idẽ eſt ỽbũ cordis ꝛ oris:ſz i cor
de eſt nudũ:i ore veſtitũ:lingua ergo libẽ
ter illũ notat quẽ cor amat:ꝛ iõ ſi plus de
mũdo q̃ ꝺ deo fat magis mũdũ q̃ deũ di
ligere cõuincit. Tertio an deũ diligas ex
ope tuo requiras:nõ eſt põt ignis eẽ ꝛ nõ ar-
dere. Si ergo ignꝫ diuin⁹ ẽ i corde tuo nõ
poteris vacare otio:ſz ſi otio vacas ignez
nõ habes:qꝛ(vt dictũ ẽ)charitas nõ ẽ otio
ſa:opat em̃ ſi ẽ:ſi opari renuit charitas nõ
eſt. Ad hoc ĝ q qs xp̄m veracit diligat ne
ceſſe ẽ vt deo amãdo nihil pponat:ꝛ pri-
mũ ſuũ ſicut ſe diligat ac dilectionẽ corde
ore ꝛ ope oñdat:hoc ẽt qd dictũ eſt. (Uos Diligere veraciter deum.
amici mei eſtis)duplr põt intelligi ſm q
amic⁹ duplr dr.ſ.q̃ amat ꝛ q̃ amat ꝛ ſz vtrũ
q verũ eſt qd ſubdit(ſi feceritis q̃ ego pci
pio vobis.)Qꝛ ꝛ q̃ deũ amãt mandata ei⁹
ſeruãt:ꝛ qs de⁹ amat:mãdata illi⁹ ſeruãt
ſ q̃tũ pferẽdo eis graꝫ ſuã adiuuat ad ſer
uãdũ. Sz vt viſũ eſt mãdatoꝝ obſeruatio
nõ eſt diuine amicitie cã:ſz ſignũ.ſ.q de⁹
diligat nos:ꝛ q nos diligam⁹ eũ. Et plu-
ra alia hmõi dñs tũc dicebat. Quarto cir- Patiẽtie commendatio.
ca ſermonẽ mediteris q̃r dãdo eis pfidẽ-
tiã circa pſſuras q̃s eis pdixit eẽ vẽturas
pmunit:ꝛ hortat ipſos ad patiẽtiã ne defi
ciãt i tribulatiõib⁹ di.(Si mũd⁹ vos odit)
i.mũdani ꝛ amatores mũdi q̃ diuitijs deli
tijs ꝛ honorib⁹ ſũt dediti(ſcitote)ad cõſo-
lationẽ vr̃aꝫ(qꝛ me priorẽ vobis odio ha-
buit.)Uñ ſcriptũ eſt. Odio habuerunt me
gratis.q.d. ſm Chri. Scio hoc ẽ durũ ꝛ dif Chriſ.
ficile:ſz pp me patiamini:ꝛ iõ nõ dolere ſz
ꝛ letari opꝫ:ꝛ ſufficit vobis in cõſolationẽ
ppter me hec pati:grãdis cõſolatio mem
bris ex capite:qꝛ nõ debẽt cõditionẽ capi
tis refutare. vñ Aug. Cur ſe mẽbrũ ſupra Augu.
verticẽ extollit? Recuſas eſſe in corpe ſi nõ
vis odiũ mũdi ſuſtinere cũ capite. Deinde
oſtendit cur odit eos mundus.ſ.quia nõ Odia mundi toleranda.
ſunt de mũdo.i.pte ei⁹:nihil em̃ cõe cum
terra ẽ eis ſz celeſtiũ facti ciues:ꝛ ppt hoc
mundi odium patienter eſt ſuſtinẽdũ. vñ
Chriſ. hoc eſt virtutis augmentũ a mun- Chriſ.
di odio haberi vñ dolere oportet ſi a mũ-
do diligeremini. hoc em̃ eſſet malicie ve- Grego.
ſtre oſtenſiuũ. Greg. Nam peruerſoꝝ de-
rogatio vite noſtre approbatio eſt:qꝛ iam
oſtenditur nos aliquid iuſticie habere ſi
illis diſplicere icipim⁹ qui nõ placẽt deo.
Et qꝛ exẽplo ſui quo aliud mai⁹ et meli⁹
nõ eſt monuit ad ferẽda odia mundi ſub-
dit q̃re eũ debeant imitari qꝛ ille dñs ipſi
ſerui(memẽtote indt ſermõis mei quẽ di-
xi vobis.) Non eſt ſeruus maior dño ſuo.
(Si)p qꝛ(me pſecuti ſũt)qꝛ ſuꝫ dñs (ꝛ vos
pſequent)q̃ ſerui eſtis perſequent vos in
quib⁹ ego ſum ꝛ p pſequens me in vobis.
Nõ põt placere ſeruus q̃b⁹ diſplicet dñs.
Chri.q.d. Nõ vos turbari oportet ſi cõica Chriſ.
btis meis paſſioib⁹:qꝛ vos nõ eſtis me
potiores. Et iterum. (Mundus quidẽ).i.
mũdani in delitijs diuitijs ꝛ ambitiõe vi
uẽtes(gaudebit)tanq̃ de me triũphans

rit:q: in triduo mortis xp̄i iudei mūdo.de
diti ſunt gauiſi credētes extinxiſſe totā ſe
ctam xp̄i (vos aūt contriſtabimini) de mea
morte ⁊ abſentia (ſ; triſtitia veſtra vertet
i gaudiū) in reſurrectiōe ⁊ apparitiōe ſeu
preſentia ⁊ aſcenſiōe ⁊ marie in ſpū ſancti
miſſiōe. Cōtriſtati eñi ſunt de morte dñi ſ;
mox de reſurrectiōe letati. Nā poſt lachry
mationē ⁊ fletū infundit de⁹ exultationē;
⁊ gaudiū. Ubi notādū ꝙ ſi cui ꝓmitteret
ab eo q̄ eſſet verax ⁊ potēs facere ꝓmiſſu;
ꝙ oēs illi⁹ lapides verteret in aurū; vtiq;
ille cōgregaret hincinde lapides q̄s poſſet
plures ⁊ maiores. Nūc igit ꝓmittit nobis
ab ipſo q̄ verax ē ⁊ potens ſup oē qd eſt ꝙ
triſtitia nr̄a vertet in gaudiū: idō multū libē
ter debem⁹ ſuſtinere triſtitias ⁊ preſſuras
hui⁹ mundi in augmentū nr̄i gaudij. vñ
nō dixit poſt triſtitiā veſtrā vobis erit gau
diū: ſed ait (triſtitia vr̄a vertet in gaudiū)
ita ꝙ hoc ip̄m qd eſt triſtitiā habere in eu
mulū gaudij ꝯuerteret. Ad oſtendendā;
aūt ⁊ merori⁹ ⁊ gaudij imenſitatē inducit
ſilitudinē declarādo qd dixerat ꝑ exēplu;
mulieris in dolore part⁹ triſtitiā habētis
ſ; i natiuitate pueri gaudiū ſupueniēs ab
ſorbet in ea oēm triſtitiā p̄cedētē. Deinde
hoc ꝑadigma qd de muliere ꝓpoſuit dñs
expōit ⁊ ſilitudinē adaptat dicēs. (Et vos
igit nūc q̄dē triſtitiā hētis). ſ. tp̄e mee paſ
ſiōis ⁊ morti; q̄ſi iā ꝑturiētes (iterū aūt vi-
debo vos ⁊ gaudebit cor vr̄m). ſ. poſt meā
reſurrectionē (⁊ gaudiū vr̄m nemo tollet
a vob;) (q: vita xp̄i q̄ fuit materia hui⁹ gau
dij erat deinceps imortalis nō āpli⁹ auferē
da ꝑ mortē. Triſtitiā eñi habuerūt paſſo
dño: ſ; poſt reſurrectionem gauiſi ſūt viſo
dño: ⁊ gaudiū eoꝝ nō tollebat ab eis; q: et
ſi poſtmodū ꝑſecutiōes ⁊ tormēta ꝓ xp̄o
paſſi ſunt: ſpe tñ reſurrectiōis ⁊ viſiōis il-
li⁹ accēſi libēter aduerſa q̄q; ferebāt: imo
gaudiū exiſtimabāt cū i tētatiōes varias
inciderēt. Pñt aūt hec ita intelligi vt in
diſcipulis vniuerſe loquat dñs eccleſie ve
lut ēt ibi: ecce ego vobiſcū ſum vſq; ad ꝯſū
mationē ſcli. Mūdi eñi amatores gaudēt:
q: i p̄ñtib⁹ delectāt nulla alteri⁹ vite gau
dia ſperātes: ſed boni in erūnis hui⁹ vi-
te triſtant, ⁊ iplorāt pro pctis ꝓprijs ⁊ alie
nis ꝓ hui⁹ mūdi icolatu ⁊ dilatiōe regni
celeſtis: ⁊ ꝑ hui⁹ vite tribulatiōes ⁊ angu
ſtias ad eterna ꝯtēdūt gaudia celi: q: per
mltas tribulatiōes op; nos itrare i regnū
dei. Dicēs ḡ dñs (iterū aūt videbo) vos (ſcd;
ꝓmitit aduētū quo ad vniuerſam vc; ec-
cleſiā ad remunerādū ex integro. Ac ſi di
ceret iterū vidēd⁹ appꝛebo: vos eterna vi-
ſione eripiā: vos ab aduerſarijs aſſumam
vos ad meipſum coronabo: vos victores
probabo me ſemper vidiſſe vos decertan-

tes. Alchuin⁹. Mulier aūt ſancta eccleſia
eſt ꝓpter fecūditatē bonoꝝ opeꝝ: ⁊ q: ſpūa
les deo filios generat hec mulier dum pa-
rit. i. dū i mūdo virtutū ꝓfectib⁹ inſiſtit:
dū vndiq; tentat ⁊ affligit triſtitiā h; de
hoc: q: venit hora vt patiat: q: nemo car-
nem ſuā odio habuit. Sed cū peperit. i. cū
deuicto laboris certamine ad palmā ꝑue
nerit iā nō meminit preſſure p̄cedētis ꝓ-
pter ꝑcepte gaudiū retributionis: q: nat⁹
eſt hō in mundū. Sicut eñi mulier nato i
hoc mundo hōie letat: ita eccleſia nato in
vitā eternā fideliū ꝓplo exultatiōe replet
Beda. Nec nouū d; videri ſi nat⁹ dicatur
q̄ ex hac vita migrauerit. Sicut eñi cōſue
te naſci d: cū quis de vtero mr̄is p̄cedēs
in hanc lucē progredit: ita pōt nat⁹ appel
lari qui ſolut⁹ a vinculis carnis ad luce;
eternā ſublimat: vñ ſcōꝝ ſolēnia nō fune
bria: ſ; natalitia vocāt. ¶ Deinde cōclu-
dit ꝯcluſionē p̄ncipalē intētā: ad hoc eñi
dixit p̄dicta oīa vt firmarent ꝯ̄ tribulatio
nes eis imminētes ⁊ aduerſa. vñ ait (Hec
oīa) q̄ dixi in ſermōe iſto (locut⁹ ſu; vobis)
ſc; ad hūc finē (⁊ idō vt in me pacē habea-
tis) aduenietib⁹ tribulatiōib⁹ futuris: q:
ſicut graue quietat i loco ꝓprio: ita cor hu
manū in deo. Et ide eſt ꝙ hoīes mūdani
qui deo ꝑ amorē nō ſunt coniuncti habēt
tribulatiōes abſq; pace: ſ; ſcti qui deū per
amorē habēt i corde ⁊ ſi ex mundo habēt
tribulatiōes i xp̄o habēt pacē. Hic finit ſer
monē ſuū vt pius pater vtiliora ponēs in
fine ſc; de pace ad quā oēs conatu innitare
vñ gl. Nō ſolū q̄ in cena ſed etiam q̄ ab ini
tio p̄dicatiōis ſue ⁊ maxime q̄ i cena hac
de cā dicit: vt i illo pacē habeāt: pacē ptō
ris in p̄ñti: pacē eternitatis i futuro. Hec
pax eſt pro qua xp̄iani facti ſum⁹: ꝓ qua
ſacramētis ibuimur: ꝓ q̄ flagellis ⁊ alijs
modis erudimur: ꝓ qua ſpūs pign⁹ acce
pim⁹: ꝓ qua in eū credimus ⁊ ſperamus
⁊ amore ei⁹ accendimur. Hec ineſt p̄ſſuris
ꝯſolatio ⁊ liberatio: vt hac i fine feliciter
regnem⁹ cū xp̄o. In hoc ḡ ſmonē ꝯcludit:
q: ip̄e ē ꝯſūmatio vie ⁊ btitudo p̄rie. Aug.
Hec pax finē tp̄is nō hēbit: ſ; oīs pie nr̄e
itētiōis actiōiſq; finis ip̄a erit. Et ſubiūgit.
(In mūdo ꝑſſurā hēbitis). ſ. ab hūanis hoī
bus vos ꝑſequētib⁹: i me aūt pacē. q. d. ſm
Greg. Sit vobis d me iteri⁹ ꝙ ꝯſolādo fu
ciat: q: erit d mūdo exteri⁹ qd ſeuiēdo gra
uit p̄mat. Scti eñi viri nō hñt tribulatio
nes puras: q: hñt ꝯſolationē dei admixtā:
ſ; mali hñt eas puras nō hñtes ꝯſolatio-
nē iſtā. (S; ꝯfidite). i. fiduciā lume, habete
q: ego ꝓ vob vici mūdū ⁊ nō p̄ualebit. q. d.
recurratis ad me ⁊ habebitis pacē i me: xp̄s
vicit mūdū diripiēdo ⁊ auferēdo arma ei⁹
qb⁹ ipugnat: hec aūt ſūt ei⁹ ꝯcupiſcibilia.

Margin notes:
3 Triſtitie libēter ſuſtinende.
Alchuin⁹. Mulier pariēs eccleſia ē.
Naſcit q̄ in celū migrat.
Beda.
R Pacis cōmendatio.
Augu.
Grego.
ſ. io. xvi

ſanguinē: ⁊ tūc eādē vim cōtuliſſe illis in
poſterū: ⁊ ideo cū ꝓferunt i canone ex vir-
tute eoꝝ fit trāſſubſtantiatio: q: verba cō-
ſecrationis efficiūt qđ figurāt. Si em̄ ver-
Verbi xp̄i efficacia. bū xp̄i tante eſt virtutis ꝙ fecit de nihilo
omnē creaturā: nō eſt mirū ſi vnā creatu-
rā cōuertat in aliā. Chꝛi. Sicut illa vox q̄
Chꝛiſ. dixit creſcite ⁊ multiplicamini ⁊ implete
terā ſemel quidē dicta eſt: ſed oī tp̄e ſentit
effectū ad gn̄ationem operāte natura: ita
⁊ vox iſta ſemel quidē dicta eſt: ſed per oēs
menſas eccl'ie vſq₃ in hodiernū diē ⁊ vſq₃
ad eius aduentū preſtat ſacrificio firmita
tem. hec Chꝛi. Eſt aūt ibi altare vbi dn̄s
dn̄s ordinauit ſacramētū euchariſtie. Ob
Miſſe i cenedie ſolennitas. cui⁹ inſtitutionē eſt ꝙ in hac die cum oēs
hore ſint flexibiles ſola miſſa eſt ſolēnis tā
q̄ in ſuo natali: ſcʒ in diē ſue inſtitutiōis.
Eadē q̄q₃ die chriſma ꝯficit quo frontes li
niunt: q: eadē die poſtea igni ſanguine li
niebant. Aſpice nūc bn̄ quō diligēter ac fi
deliter ⁊ deuote dn̄s p̄dicta facit ⁊ ꝓpriis
manib⁹ illā dilectā ⁊ bn̄dictā familiā ſuā
B cōicat. Nō em̄ eſt intelligendū ꝙ diſcipu-
Cōicatio diſcipuloꝝ p man⁹ dn̄i. li ſumpſiū corpus de manu dn̄i ſibi mini-
ſtrarent: ſʒ qui cōſecrauit ipſe ⁊ miniſtra-
uit. In cui⁹ ſignū oēs religioſi deberēt in
die cene recipere corpus xp̄i de manu p̄la
ti ſui. Sumpſit etiam ipſe ſacramentum
Chriſt⁹ ſuū corpus ſūpſit. corpis ⁊ ſanguinis ſui: nō ꝓpter ſui indi
gentiā: ⁊ vt aliquē a ſacro ꝯſeq̄ret effectū:
ſʒ gr̄a exēpli: ſcʒ vt aliis daret mādu cādi
exēplū. Sumpſit āt mō illō ſacrāli tm̄ nō
ſpūali: p hoc aūt ꝙ xp̄s morti ꝓpinquus
nō ſolū agnū typicū: ſed etiā corp⁹ ſuū ve
rū ſacrm̄ talr cū apl'is māducauit oſten-
dit ꝙ q̄libet xp̄ian⁹ piculo mortis immi-
nente dʒ ſi pōt ſacrāliter cōicare: ⁊ ſi non
Augu. pōt cōicet ſaltē fide ſʒ illō vbū Aug. Cre-
de ⁊ māducaſti. Attende ēt ſacramenti di
gnitatem ⁊ reuerentiā ⁊ ordinē circa ipʒ
qm̄ p̄io gr̄as egit p tāto myſterio: circa qđ
diuina virtus operat ſecretius ⁊ p tanto
bn̄ficio: vt corp⁹ ⁊ ſanguinē ſuū det nobis
⁊ per hoc oſtendit ꝙ in ſumptione ⁊ ante
ſumptionem hui⁹ ſacri preexigit deuotio
⁊ orō ac mentis in deum eleuatio. In hoc
Beda. etiā tribuit nobis exemplū gloꝛificandi
deū in oī bona inchoatiōe. Beda. Et ſicut
de veterib⁹ terminandis egerat: ſic ⁊ de
nouis incipiēdis gr̄as agit nobis pariter
exēplū tribuēs in oī boni opis inchoatio
ne vel pfectione patrē q̄ in celis eſt eſſe glo
rificandū. Deinde (bn̄dixit) dicēdo verba
q̄ ſequunt (hoc eſt corpus meum) hoc. i. qđ
ſub ſpecie panis videtis qđ nūc dor quod
Hoc q̄d demonſtret. nūc ſumitis: qđ p vobis ⁊ veſtri redēptio
ne tradet ad flagellandū ⁊ crucifigendū.
Et quo videt qđ iʒ hoc nō demōſtrat ſpe
ciem panis ſimplr: nec corp⁹ xp̄i ſimplr:
ſʒ corp⁹ xp̄i ſub ſpecie panis apparēs. Vn̄
etiā videt ꝙ nulla alia itelligat bn̄dictio
q̄ ſacroꝝ verboꝝ ꝓlatio. Tranſmutatio
aūt fit in vltimo inſtāti ꝓlate orōnis. Vn̄
ly hoc demōſtrat corpus xp̄i nō p tp̄e pro
quo ꝓfert: ſed cōpleta orōne: vt cū dr: hoc
eſt bonū verbū deū time. Et tūc fregit: vt
ſm Bed. oſtenderet corpis ſui fractionem Beda.
id eſt paſſionē: nō ſine ſua ſponte ⁊ opere
futurā: frangimus ⁊ nos in ſignū q: frege
rit: ſed nihilomin⁹ integer poſt manet: pa
ne em̄ in corpus xp̄i tranſubſtātiatio fran
gi dicitur nō ꝙ eſt corpus xp̄i qđ integrū
ſub qualibet parte manet frangatur: ſed
accidētia ſub quib⁹ corpus manet frāgūt.
Dʒ aūt fractio fieri in tres ptes. in ſignū fractio in tres ptes.
ꝙ fractus eſt tripliciter xp̄s. ſ. flagellis añ
paſſionem: clauis in paſſione: lācea poſt
paſſionē. Itē pp tres ptes eccleſie. nā p̄ia
pars notat ſanctos i celis: ſcd̄a ſaluandos
qui ſunt i penis: tertia tincta viuos quos
adhuc hec vita ſuſtentat in terris. (Dein
de dedit diſcipulis ſuis) ad vſum vt ad ſe
panis ſpecies conuerterent: ⁊ ipſi in xp̄m
cōuerterent. vn̄ Aug. Dictū eſt a dn̄o. Nec Augu.
tu me mutabis in te ſicut cibū carnis tue
ſed tu mutaberis in me. Et ait. (Accipite
⁊ comedite) Ubi vtrāq₃ huius ſacramenti Pſal.
innuit comeſtionē ſacramentalem ⁊ ſpiri- xxxiij.
tualē: vt accipiāt mēte ⁊ corpore ⁊ come
dant fide ⁊ ore: ac guſtent ⁊ videant deuo
tione: qm̄ ſuauis eſt dn̄s. Eſt enim manna
in ſapore habēs omne delectamentum et
omnis ſaporis ſuauitatē ac ſibi incorpo-
rent recogitatione ſeruātes in corde pre-
tium redēptiōis ſue. Nō eſt ergo ſic intel- fractio
ligendū ꝙ p̄mus frāgeret ⁊ daret diſcipu poſt cō
lis ac poſtea diceret verba cōſecrationis: ſecratio
ſʒ magis ecōuerſo: q: xp̄s dedit corp⁹ ſuū nem.
conſecratum apoſtolis: ⁊ ideo p̄mo dixit
verba cōſecrationis per ieſum q̄ ſalus in-
terpretat bonus prelatus xp̄i vicarius: ⁊
de ſua ſubditoꝝq₃ ſalute ſolicit⁹ itelligit
Hic accipit panē cū diligēter ſtudet ſacrā
ſcripturā: gr̄as agit ⁊ bn̄dixit qn̄ deo attri
buit ei⁹ diligētiā. Frāgit autem ⁊ dat de
uote p̄dicēdo eā. Ecōtra de ignorāte ⁊ ne Tren.
gligēte dr: i Trenis. Paruuli petierūt pa-
nem ⁊ nō erat q̄ frāgeret eis. (Et accipiēs
calicē) cū vino aqua mixto paſſionē ſuā p̄-
ſignantē (gratias egit) p redēptione hūa
no generi collata p illā: necnō in aduerſis C
⁊ p aduerſis ꝙ nō pro ſe: ſed p nobis hec Chꝛiſ.
tulit monſtrans i hoc vt dn̄m laudem⁹ qn̄ Laudā
flagella videmus: ⁊ gratias agam⁹ in oī dus in
tribulatione que ſignificat i noie calicis. tribula
vnde Chꝛi. Gratias egit docēs nos qua tione ē
liter oportet hoc myſteriū perficere ⁊ eru- dn̄s.
diens nos quodcunq₃ patimur cū gratia- Beda.
rum actione ferre. vnde et Beda. Qui

nihil dignum percuſſiõe exhibuit humiliter in percuſſione bñdicit: ⁊ hinc vež oſtẽdat q̃d vnuſquiſq; in flagello culpe ꝓprie facere debeat ſi ipſe equanimiter flagella culpe aliene portat vt hinc etiã oſtendat q̃d in correptione faciat ſubdit⁹: ſi in flagello poſit⁹ patri grãs agit equalis. Deinde bñdixit: dicẽs hic eſt ſanguis me⁹ (q.ſ. ſub ſpẽ vini apparet) (noui teſtamenti). ſ. ⁊ ad noui teſtamẽti cõfirmationem: q: ſicut vetus teſtamẽtũ cõfirmatũ eſt in ſanguine aialium immolatoꝝ: ita nouũ teſtamẽtuž ſanguine xpi eſt cõfirmatũ i quo apparet excellẽtia noui teſtamenti reſpectu veterꝭ

pro multis. Et addit (qd̃ ꝓ vobis ⁊ multis) redimẽdis ⁊ in celeſtẽ hereditatẽ introducẽdis (effundet in remiſſionẽ pctõꝝ.) Dicit aũt ꝓ multis efficienter ſž ꝓ oib⁹ ſufficiẽter: q: ſanguis xpi ꝓ oib⁹ effuſus fuit q̃tũ ad ſufficientiã: ſž nõ fuit effuſus ꝓ oib⁹ q̃tũ ad efficiẽtiã: q: nõ oẽs emũdat q̃uis oẽs emũdare ſufficeret ſi fide ⁊ dilectiõe ac ſacramẽtoꝝ perceptione ꝟtutes ei⁹ attingerẽt

q.ti.q. Deinde dedit eis dicẽs. Bibite ex hoc oẽs) vt ſitis paſſiõis mee repñtatores. i. imitamini meã paſſionẽ: q: niſi ꝯpatiamini nõ cõregnabitis. Bibit aũt ipſe pmo ſanguinẽ ſuũ inducẽs eos etiã ad bibendum. Et notãdũ q̃ ſicut tũc ita ⁊ in pmitiua eccleſia hoies qui miſſe intererãt ſumebãt ſacramẽtũ vnitatis: nũc aũt q: nõ pñt oẽs digne ſumere: ſumunt aliud ſaltẽ ſignũ vnitatis: id ẽ oſculũ pacis qd̃ tradẽs ſacerdos

Pacis oſculuž ⁊ di. Accipite vinculũ pacis idẽ eſt ac ſi diceret. ſumite ex hoc oẽs) vel (Accipite ⁊ diuidite inter vos). Per calicem perſecutio

Calix quid. ſignat̃ in ſcriptura. Hic calix ſumit̃ patiẽter tolerãdo ⁊ dat̃ aliis ad ſiñe exhortãdo. Aduertendũ aũt q̃ iſtud ſacr̃m ſub dupli

cur ſub duplici ſpẽ iſtitutum. ci ſpecie ſcž panis ⁊ vini eſt inſtitutuž: q: ordinat̃ ad corpis ⁊ aie ſalutem: vel ad ſignificandũ perfectã aie refectionẽ ſicut ex cibo ⁊ potu fit pfecta corpis refectio. Separatim tñ fit corpis ⁊ ſanguinis cõſecratio q: in paſſiõe fuit ſanguis ſeparatus a corpe. Hoc aũt ſacr̃m iſtitutũ eſt quaſi q̃ddã memoriale illi⁹ paſſionis: ⁊ iõ ꝯſecratio corpis ⁊ ſanguinis fit ſub ſpẽb⁹ diſtinctis. Conſiderandũ tamen q̃ ſub vtraq; ſpecie eſt tot⁹ xpus indiuiſus. ſ. corp⁹ ⁊ ſanguis ac aia ⁊ deitas: ac per hoc vtrobiq; ẽ vnũ ⁊ ſimpliciſſimũ ſacꝶ aliter tñ ⁊ aliter Sub ſpecie nãq; panis eſt tantum corp⁹ ex vi cõuerſionis vel ſacramenti: cetera autem ſunt ibi ex cõcomitãtia reali ſeu naturali ⁊ inſeparabili: q: ſanguis eſt ibi per cõnexionẽ ⁊ aia p cõiũctionem: ⁊ deitas p vnionẽ. Iſta em̃ quatuor nõ poſſunt diuidi nec abinuicẽ ſeparari. Silr̃ ſub ſpẽ vini eſt tm̃ ſanguis ex vi ꝯuerſionis ſacramẽti: cetera aũt ex cõcomitantia ſunt ibi.

Cur nõ amplius ſub vtraq; cõicemus. Et lž i pmitiua eccleſia popul⁹ ſub vtraq; cõicaret: poſtea tñ ꝓuide ordinatum eſt vt nõ cõicaret ſub ſpẽ vini ꝓpter periculũ effuſionis: ⁊ q: ſub ſpẽ panis quodãmodo ſanguis accipit̃ inq̃tũ ibi cõtinet̃. Eucha riſtia itaq; formal'r ⁊ pfectiſſime eſt vnum ſacramentũ materialr̃ vero plura q: ibi cõcurrũt duo. ſ. cibus ⁊ pot⁹: ⁊ ꝓpter hoc q̃nq; exprimit̃ pluraliter ſicut in collecta. Purificent nos q̃s dñe ſacramẽta q̃ ſumpſimus. ⁊ ſubdit̃ poſt ſingulariter: ⁊ p̃ſta vt hoc tui corpis ſacramẽtũ ⁊c. Panis q̃ppe ſacramentũ eſt corpis: ⁊ vinum ſanguinis: aqua vero q̃ apponit̃ notat ſimilitudinem: vel illius aque q̃ fluxit de xpi latere vel fidei eccleſie vt neq; xpus ſine eccl'ia neq; eccleſia ſine xpo. ſit: ſed eius carni ⁊ aie

D Aque ſignificatio. vniatur ⁊ conformetur. Et iõ vinũ aque mixtũ offertur vt oſtendat̃ q: caput ⁊ mẽbra. i. xpus ⁊ eccleſia vnũ corpus ſunt. Sũt

Tria i hoſtia. aũt tria in ſacramento iſto conſideranda vnũ qd̃ tm̃ eſt ſacramentũ. ſ. ſpecies viſibilis panis ⁊ vini: alteꝝ qd̃ eſt ſacramentuž ⁊ res. ſ. caro xpi ꝓpria ⁊ ſanguis: tertium qd̃ eſt res ⁊ nõ ſacr̃ž vež myſtica xpi caro. ſ. eccleſie vnitas. Res ergo ſignificata ⁊ contenta in hoc ſacramẽto eſt verũ corpus xpi qd̃ traxit de virgine: res nõ cõtẽta ſed tm̃ ſignificata eſt corp⁹ xpi miſticũ qd̃ ꝯiungitur capiti p charitatẽ. De hoc corpore xpi myſtico. ſ. vnitate eccleſie dictũ ẽ ſupra de verbis dñi ꝓ quib⁹ q̃dã retro abierũt. Eſt

Augu. etiam corpus dominicũ ſacramentuž incarnate diuinitatis. Aug. Illud corpus viſibile ⁊ palpabile ſacr̃m eſt inuiſibilis forme. i. panis celeſtis quo viuũt angeli. Cũ em̃ nihil geſſit in corpore aia xpi niſi q̃tũ verbum cui vnita eſt inſpirabat: quis nõ iudicet corpus eſſe ſacr̃m inhabitantis dеitatis. Et iteꝝ Chriſti viſibilis forma

E Chriſt⁹ ſacr̃m ⁊ res mirabilia i eucharistia. nobis mõ inuiſibilis res eſt: viſibilis ſacramenti altaris ⁊ inuiſibilis forma celeſtis panis quo viuũt angeli res eſt viſibilis ⁊ palpabil' forme xpi. Et ita xpus ⁊ ſacrãmentũ ⁊ res ſacramenti. Multa mirabilia ſunt in hoc ſacro. Primũ q̃ ibi eſt corpus xpi in tanta q̃titate ſicut fuit in cruce ⁊ ſicut iã eſt in celo: nec tñ excedit illius parue forme terminos vel quantitatem. vnde mirum eſt quomodo ſub tam modica ſpecie tantus homo lateat. Secunduž eſt qd̃ ibi ſunt accidentia ſine ſubiecto: q: enim in deum non cadit accidens: ideo accidẽtia que prius erant in ſubiecto: ſcilicet in pane poſtea ſunt ſine ſubiecto. Tertium eſt quod panis ita conuertitur in corpus chriſti: qd̃ tamen nõ eſt materia corporis nec etiam anime. Quartum eſt quod corpus non augetur ex multorum hoſtiaruž

cõſecratiõe:ꝛ ecõuerſo nõ minuit̃ ex earuꝫ
ſumptiõe. Quintũ eſt ꝙ idẽ corp⁹ ſimul in
plurib⁹ locis.i.ſub oib⁹ hoſtijs cõſecratis
eſt. Deo eñ cõuenit eſſe vbiq; ſimpliciter ꝛ
ꝓprie:creature ṽo ĩ loco vno tñ eſſe:corp⁹
ṽo xp̃i medio mõ hꝫ ſe. Cũ eñ ſit creatura
nõ dꝫ coequari creatori in hoc ꝙ ſit vbiq;:
cũ ṽo ſit vnitũ diuinitati dꝫ ĩ hoc alia cor-
pora excellere:vt ſimul ꝛ ſemel poſſit ĩ plu
ribus locis eſſe ſub iſto vcꝫ ſacr̃o. Sextum
eſt ꝙ cũ diuidit̃ hoſtia non diuidit̃ chriſti
corpus:ſed ſub qualibet parte tot⁹ eſt xp̃s.
Vñ hec fractura in forma eſt panis non in
xp̃i corpore: q: totus xp̃s indiuiſus ſumit̃
ſub q̃libet p̃te. Sicut integro ſpeculo tota
et vnica forma relucet ĩ tota ꝛ in fracto ſpe
culo fit vnius ꝛ eiuſdem forme numero et
totius integre forme ad quãlibet ſpeculi
fracturã reflexio. Septimũ eſt qñ tenetur
hoſtia in manib⁹ ꝛ videt̃ oculis corp⁹ xp̃i
nec tãgit̃ manib⁹ nec videt̃ oculis:ſed hoc
totũ tantũmõ circa ſpecies agit̃ ſicut ꝛ qñ
diuidit̃. Octauũ eſt ꝙ cũ non ſit ibi panis
vel vinũ:tñ accidẽtia eũdẽ hñt affectũ quẽ
prius:vt ſatiare:inebriare: ꝛ hmõi. Nonũ
eſt ꝙ ſtatim cũ deſinũt ille ſpecies : tunc ẽt
Hugo. ibi deſinũt eẽ corp⁹ xp̃i ꝛ ſanguis. Hugo.
Q̃diu ſenſus corp̃alis afficit̃ corporalis p̃-
ſentia nõ auferẗ:ſed deiceps xp̃s trãſit de
ore ad corp⁹:ꝛ manet virtus ac p̃ntia ſp̃ã-
lis tñ. Et lꝫ poſt ſumptionem deſinat ibi
eſſe corpus ꝛ ſanguis chriſti:cauere tñ dꝫ
cõicãs ne poſt cõionẽ ſpuat:maxie añ co-
meſtionẽ in loco imũdo:vel vbi poſſit ſpu
tũ pedib⁹ cõculcari:ꝛ hoc ꝓpter periculũ ꝛ
ob reuerentiã tãti ſacr̃i. Tãdem q̃ꝫ dñs in
amoris recordationẽ ſubiunxit. (Hoc) ſcꝫ
ſacr̃m (facite).i.conficite vel celebrate:acci
pite et date (in meam).i. in paſſionis mee
(cõmemorationem) quia euchariſtie cõſe-
cratio eſt quedã dñice paſſionis rememo-
j.cor.xj. ratio. Hoc exponit ap̃ls dicẽs. Quotieſcũ-
q; mãducabitis panem hũc ꝛ calicẽ bibe-
tis mortẽ dñi annũciabitis donec veniat
ſ.ipſe dñs ad iudiciũ. Paſcha enim legale
fuit in p̃figuratiõe paſche futuri:ſed euã-
gelicum fit in cõmemoratione preteriti.ſ.
paſſiõis xp̃i. In memoriã ḡ illi⁹ bñficij in
exp̃ſſibilis xp̃s iſtituit ſacr̃m altaris dicẽs
itaq; (hoc facite in meã cõmemorationem)
ordinauit eos in ſacerdotes. Et dedit eis
poteſtatẽ cõficiẽdi ſacr̃m corpis ꝛ ſangui-
nis ſui:hoc igit̃ colit eccl̃ia paſſumq; xp̃m
retractat cũ illud corp⁹ dñi conſecrat:ꝛ ſa-
Leua- cerdos cũ leuat corpus dñi repreſentat ꝙ
tio ho- xp̃s ĩ cruce ſit leuat⁹. Illud eñ corp⁹ ẽ qd̃ ꝛ
ſtie. ipſe ſacrauit:qd̃ crucifixũ eſt et mori ſuſti-
Monu nuit. Hoc ẽ illud memoriale qd̃ aiaꝫ gratã
mẽtum cũ tp̃m ſuſcipit mãducãdo ꝛ bibendo vel
ſeu me- etiã fideliter meditãdo dꝫ totam ignire ꝛ

inebriare:ꝛ in ip̃m dñm pre amoris ꝛ deuo moria ẽ
tionis vehemẽtia total̃r trãſformare. Ni- le dñi.
hil eñ mai⁹ chari⁹ dulci⁹ vel vtili⁹ nobis
relinq̃re potuit q̃ ſeip̃m. Ipſe nãq; quem Idẽ eſt
in ſacramẽto altaris hodie ꝑ eum iſtituto ĩ eucha
ſumim⁹ ille idẽ eſt q̃ de ṽgine incarnatus riſtia
ꝛ nat⁹ vbera ei⁹ ſuxit:q̃ ꝓ te crucifix⁹ mor- xp̃s q̃.
tẽ ſuſtinuit ꝛ q̃ reſurgẽs ꝛ aſcẽdens ſedet a
dextris dei. Ipſe eſt q̃ creauit celũ ꝛ terraꝫ:
ꝛ qui gubernat ꝛ moderat̃ vniuerſa. Ip̃e
eſt a quo depẽdet ſalus tua in cui⁹ volũta
te ꝛ p̃tãte eſt tibi dare paradiſi gl̃iã. Ipſe
in tali hoſtia modica ſic oblat⁹ tibiq; exhi
bitus:ipſe dñs ieſus de q̃ loq̃mur fili⁹ eſt
dei viui. Vñ excellẽtior euchariſtia.i. bo-
na gr̃a dr̃ q: ĩ hoc ſacr̃o nõ tñ mõ augmen
tũ eſt ṽtutũ ꝛ gr̃e:ſꝫ ipſe totus ſumit̃ q̃ eſt Hiero.
fons ꝛ origo toti⁹ gr̃e. Hiero. Hãc vltimã
memoriã nobis reliq̃t quẽadmodũ ſi q̃s
pegre ꝓficiſcẽs aliqd̃ pign⁹ ei quẽ diligit
relinq̃t vt quotieſcũq; illd̃ viderit poſſit ꝛ
ei⁹ bñficia ꝛ amicitias memorare. Quẽ ſi
ille pfecte dilexerit ſine igẽti illud deſide-
rio vel fletu nõ põt viuere. Iõ hoc ſaluator
tradidit ſacr̃m vt per hoc ſacr̃m cõmemo-
remur:q: ꝓ nobis mortu⁹ eſt. Nã ꝛ iõ cuꝫ
accipimus a ſacerdotibus cõmonemur:q:
corp⁹ ꝛ ſanguis eſt xp̃s:vt nõ ſim⁹ ingrati
tãtis ei⁹ bñficijs. hec Hie. Inſtitutũ ẽ igit̃ F
hoc ſacr̃m altaris:p̃mo in recordationem inſtruẽ
dñice paſſiõis ꝛ liberatiõis. ſcd̃o ĩ ſignum di ſacr̃i
p̃cipue dilectiõis ꝛ imitatiõis:tertio in ro cauſe.
bur ꝯfirmatiõis ꝯ̃ lapſus hũane ĩfirmita-
tis. q̃rto in purgationẽ ſp̃us hois ꝛ nutri-
mẽtũ vite ſp̃ũalis q̃nto ĩ viaticũ p̃ntis pe
grinatiõis ſexto ĩ pign⁹ ꝛ arrã hñde heredi
tatis. ſeptio ĩ r̃mediũ ſatiſfactiõis ꝓ pct̃is.
Vñ ſanguie xp̃i corp⁹ ꝛ aiam linim⁹:q: ſan recipiẽ
guis agni ſup vtrũq; poſtẽ domus libera ti neceſ
uit hebreos ab ãgelo exterminatore. In hoc ſaria.
ãt ſacr̃o duo req̃runt̃ ex p̃te recipiẽtiũ.ſ. de r̃ceptio
ſideriũ cõiũctiõis ad xp̃m qd̃ amor facit:ꝛ an fre-
reuerẽtia ſacr̃i q̃ ad donum timoris perti- q̃uẽtan
net p̃inũ ad q̃tidianã hui⁹ ſacr̃i frequẽta da.
tionẽ inuitat ſꝫ ſcd̃m retrahit. vñ ſi aliq̃s ex-
p̃imẽtal̃r cognoſceret ex q̃tidiana ſũptio
ne feruorẽ amoris augeri ꝛ reuerẽtiã ñ mi-
nui talis deberet q̃tidie cõicare:ſi ãt ſenti
ret ꝑ quotidianã frequẽtationẽ reuerẽtiã
minui ꝛ feruorẽ ñ multũ augeri talis debe
ret iterdũ abſtiere vt cũ maiori reuerẽtia
ꝛ deuotiõe poſtmodũ accederet. vñ q̃ꝫlibet ad ſũptio
hoc vnuſq̃ſq; ẽ ſuo iudicio reliquẽd⁹. Mo- ꝛ come
dus ãt ſumẽdi tripl̃r diuidit̃. Comeſtio ei ſtio tri-
alia fit ore ꝛ eſt ſacr̃alis:alia fit corde ꝛ eſt plex.
realis:alia fit ore ꝛ corde in altero ſacr̃m:
in altero res ſacramenti. Sola ſacramẽta-
lis tãtũ malorũ eſt que ꝛ ſi ſub viſibili ſpe-
cie alimentorũ corpus xp̃i accipiunt:tñ q:
nec vere credunt nec diligunt pani celeſti

couniri nõ pñt. Sola realis tñ bonoꝝ ē q̇ ⁊ ſi ſub viſibili ſacño carnē xp̄i nõ ſumant tñ fide ⁊ dilectiõe panem celeſtem mādu-cāt ⁊ ei coniūgunt. Aug. Quid paras dentes ⁊ vētrē? Crede ⁊ mādūcaſti. Realis vero ⁊ ſacramētalis comeſtio iungunt cū accipiētes in pane qḋ pepēdit in ligno: accipientes in calice quod manauit de latere ꝑtingūt mēte vſqꝫ ad eſum panis vite: orꝫ inqꝫ ꝑceptio ⁊ incorporatio ſacrꝫ eſt comeſtioni s cordis qua mādūcam⁹ cū dño carnē ſuā ⁊ bibim⁹ cū eo ſanguinē ſuū hoc ē efficaciā carnis ſue ⁊ ſanguinis ſui manemus in eo ⁊ ipſe in nobis. Itaqꝫ alij acci-piūt corp⁹ dñi ad mortē: qꝛ nõ attingunt panē vite: alij accipiūt ad vitā: qꝛ adunniū tur cū ꝟbo. Chri. Credim⁹ itaqꝫ qm̄ ⁊ nūc illa cena eſt in qua ⁊ ip̄e recubuit: nihil ei illa ab hac differt. Neqꝫ em̄ hāc q̇dē hõ operatur: illā aūt ip̄e: ſꝫ hāc ⁊ illā ipſe. Cū ḡ ſacerdotē dātē tibi videris nõ ſacerdotem eſtima eē q̇ hoc facit ſꝫ manū xp̄i eſſe q̄ ex-tēdit. Sicut igit̄ cū baptizatur nõ ip̄e ſacerdos baptizat ſed de⁹ eſt q̇ detinet tuū caput inuiſibili ꝟtute ita ⁊ nūc. Nullus itaqꝫ iudas aſſit: null⁹ auar⁹: null⁹ ihūan⁹ accedat: null⁹ crudel̄ ⁊ immiſericors: null⁹ vtr i-mūd⁹ ſi q̇s nõ eſt diſcipul⁹ diſcedat. Non recipit eos q̇ nõ ſunt tales hec mēſa: cum diſcipulis em̄ meis ait facio paſcha: hec ē illa mēſa ⁊ nihil min⁹ illa hꝫ. Hoc illud ē cenaculū vbi tūc fuerūt hinc ad mōtē oli-uarū exierūt. Exeam⁹ ⁊ nos in man⁹ pauperū. Hec em̄ regio mōs eſt oliuarū: oliue em̄ ſunt plātate in domo dñi. i. pauperum multitudo ſtillat oleū qḋ hic eſt vtile nobis. Ita em̄ ⁊ deū ꝓpitiū hēbim⁹ ⁊ multā aſſumemꝰ mercedē hec Chri. ſm̄ Bed. ſi quē monet cū cenat⁹ ſaluator apl̄is ſuū corp⁹ ac ſanguinē tradidit q̄re nos ieiuni eadē ſacra ꝑcipiam⁹ audiat: qꝛ ſic neceſſe erat typicū paſcha pri⁹ cōſummari ⁊ ſic ad veꝝ paſcha trāſire ac ꝟe paſche ſacramenta ſubſtitui: nūc aūt in honorē ⁊ ꝓ reuerētia tāti ſacramēti placuiſſe magiſtris eccleſie p̄mo nos dñice paſſiõis ꝑticipatiõe muniri ⁊ ſpūalib⁹ epulis ſatiari: deinde terrenis dapib⁹ corp⁹ refici. Sūt aūt tria ſacrificij gñā: vnū dñici corpis: alteꝝ cōtriti cordis: tertiū mortificate carnis. Oportet ergo ſacrificiū hūilitatis p̄cedere i mēte afflictionis in carne vt deuotio habeat dñici corpis ꝯſecratiõe ⁊ receptione. Appropinqua nūc ⁊ tu ad hāc cenā mēdicās vt eleemoſynā inde accipias ad qḋ te hortat̄ Anſel. di. Iā nūc aſcēde cū eo in cenaculū ſtratū grāde ⁊ ſalutaris cene itereē delitijs gratulare. Uicat verūdiā amor: timorē excludat affect⁹ vt ſaltē de micis mēſe illi⁹ eleemoſynā p̄beat mēdicanti: vel a lōge ſta ⁊ q̄ſi paup attēdēs in diuitē vt aliq̇d accipias: extēde manū: famē lachrymis prode. hec Anſel. Cena dñi olim in manna prefigurata fuit qḋ de⁹ filijs iſrael in deſerto dedit. Dedit iudeis figurāueri panis. ſ. panē materialē ⁊ tpalē: nobis aūt ꝟitatē. ſ. ſup ſubſtantialē ⁊ eternalē. Manna creatū fuit a deo i celo aereo ſꝫ panis nobis dat⁹. ſ. xp̄s deſcēdit de celo vero cena dñi etiā p̄figurata fuit in agno paſchali quē de⁹ p̄mo p̄cepit filijs iſrael mādūcare qñ decreuit eos de captiuitate egyptiaca liberare. Ita xp̄s ſacrm̄ eucharistie tunc p̄mū inſtituit qñ nos a diabolica p̄tāte eripere voluit. Qñ filij iſrael agnū paſchalē mādūcabāt ſuccincti erāt: baculos in manib⁹ tenebāt ⁊ ſtabāt. Ita cōicātes debēt eē ſuccīcti ꝑ mētis ⁊ corpis caſtitatē: ⁊ tenere baculū ꝑ recte fidei firmitatē. Debēt etiā erecti ſtare in bona vita quā inchoauerūt ⁊ nõ ſe iteꝝ reponere i lucrū de quo iā ſurrexerunt. Agn⁹ comedebat̄ cū lactucis agreſtib⁹ q̄ ſunt amare: ⁊ nos debem⁹ corp⁹ dñi mādūcare cū amara contritiõe. Qui cōedebāt agnū tenebant̄ pedes ſuos calciare: ſic cōicātes debēt pedes ſuos. i. affectus ⁊ deſideria cuſtodire cauendo ne aliqua maculēt̄ ſorde. Agn⁹ paſchalis nõ fuit coctus aqua: ſꝫ aſſat⁹ igne: ſic mādūcās dꝫ eſſe ignit⁹ charitate. Chriſt⁹ rex ⁊ ſacerdos verus eucharistiā ſub ſpē panis ⁊ vini dedit: ⁊ hoc ſacrm̄ inſtituit qḋ olī melchiſedech rex ⁊ ſacerdos dei altiſſimi figurauit: quapropter xp̄s ſacerdos ſꝫ ordinē melchiſedech appellat̄: qꝛ hoc ſacramētū i oblatiõe melchiſedech p̄figurabatur. (Facta eſt aūt ⁊ cōtentio) i. diſquiſitio (inter diſcipulos q̇s eoꝝ videret̄ eſſe maior.) Ubi ſciēdum ꝙ cū apoſtoli audierūt xp̄m p̄dicētē traditionē ſui ad mortē: ceperūt q̄rere inter ſe (q̇s eoꝝ eēt maior). i. aptior ⁊ cōueniētior ad p̄cedēdū alios loco xp̄i ⁊ ad tenēdū ei⁹ locū. Et iō xp̄s de hoc eos docuit vcꝫ qḋ ille eēt ad hoc aptior q̇ eſſet vere hūilior reuocādo eos ab affectu ſupꝑbe dñatiõis ⁊ p̄mat⁹ exēplo regum gentiū ⁊ ꝑ cōtrariū dñoꝝ terrenoꝝ. Gētiles enim ⁊ terreni dñi appetūt p̄matū dñant̄ ſubiectis ⁊ (bñfici. vocant̄) qꝛ blandi ſermones a ſubditis eis offerunt̄. Uñ dñs nolēs diſcipulos ſuos imitari ſubiūgit (vos autē nõ ſic) facere debetis (ſꝫ q̇ maior eſt i vobꝫ) ſ. ꝑ ꝟtutū excellētiā (fiat ſicut minor) ꝑ humilitatem (⁊ q̇ p̄ceſſor) ſ. dignitate vel ēt ſanctitate (fiat ſicut miniſtrator) humilē ſui reputatione vel humilis officij execu-tione ⁊ exhibitione ꝓ loco ⁊ tpe. Sꝫ heu hodie multi habētes nomē xp̄ianoꝝ gētiles imitant̄: appetētes primatum habere ⁊ ſubiectis dñari: ſeqꝫ ab eis ſupervacuis

Cene ſigura in māna.

Māna i agno paſchali.

Agni ſumendi modus.

Gentiū imitatores.

laudib⁹ extolli ꝛ bñfici vocari. Spāl'r aūt in eccleſia fit frequenter cōtētio ꝑ dignitatibus obtinendis: ꝛ nō ſolū inter ſeculares ſed ēt inter religioſos: ſicut canes cōtēdūt ad obtinendū os carnib⁹ plenū ꝛ medullis: propter qđ viliores canib⁹ videnẜ q̄dam religioſi qui cōtendunt ꝑ officijs preſidendi cum tñ nihil habeāt annexum niſi miſeriā ꝛ laborem. Et qꝛ monuit diſcipulos ad hūilitatem: ſupbiā ſeculariū diſſuadendo: cōſequēter facit hoc eos ad ſui exemplū inuitando. Nā ſcḋm iudicium humanū maior eſt qui recumbit q̄ q̄ miniſtrat) ſꝫ ſcḋm iudicium dei ſepe ſit aliter: ipſe aūt q̄ cōtrarius eſt mundo (in medio) eorum eſt (ſicut qui miniſtrat) q̄uis maior ſit eis: vt etiā iā in lotione pedū ipſoꝝ oſtenderat: ꝛ ideo eſt imitand⁹. Et ex hoc intendit concludere ꝙ ille eſt aptus ad ſuccedendū ſibi in regimine eccleſie q̄ eſt fundat⁹ in vera hūilitate. Ut eñ humilitate ſupbiā curaret ipſe deus ad nos deſcendere ꝛ hūilis fieri voluit: oñdens exēplo ꝙ merito eū imitādo hūiliari habeat ꝛ hō. vñ Augu. Quid ſupbis hō? deus propter te hūilis fact⁹ eſt. Puderet te fortaſſe imitari hūilē hoiem: ſaltē imitare humilē deū. hec Aug. Hūilieris ergo miniſtrādo ꝛ abiectiora miniſteria ꝛ q̄ alij dedignantur letāter cū opus eſt ſuſcipiēdo. (Ait ieſus oēs vos ſcandalum patiemini in me) ꝛc. Predixit qđ paſſuri ſūt: vt cū paſſi fuerint ne deſperēt ſalutē: ſꝫ agentes pniām liberenẜ. Scādalū eñ dubitationis paſſi ſunt dū quaſi impotētē teneri ligari ꝛ duci viderent. Et ſignanter dicit in nocte qꝛ qui ſcādalū patiunẜ in nocte ꝛ in teneb: ſuſtinēt: ꝛ ipſi apoſtoli in aduerſitate dñꝫ reliquerūt. (Petrus aūt) qꝛ ceteris feruentior erat quod ieſus p̄dixit p̄uidendo ipſe denegat amādo. (Et rñdens ait. Et ſi oēs ſcādalizati fuerit in te: ego nūq̄) ꝛc. Infirm⁹ voluntate iactat ſuā volūtat eṁ: ſed nō vires cognoſcēs gl'ie cōſcius. Petrus plenꝫ affect⁹ ſed neſcius futuri caſus: nō credidit ſe ab eo nō poſſe deficere. Intantū petrus affectu ꝛ charitate xp̄i efferebaẜ vt ꝛ imbecillitatē carnis ſue ꝛ fidē verborum xp̄i non contueret. Sꝫ mentiẜ: qꝛ credit verum eſſe qđ ꝑmittit: ꝛ ſic in mente habet mētiẜ aūt qui falſum voce ſignat cū volūtate ꝛ intentiōe fallendi. Dixit tñ falſum qꝛ accidit in contrarium. Cōmuniter eñ accidit ꝙ illi qui alijs in virtute ſe p̄ferūt turpius alijs cadūt. (Reſpondit ei ieſus. Amen dico tibi: qꝛ tu hodie in hac nocte priuſq̄ bis gallus vocē dederit ter es me negaturus.) Hier. Petrus de ardore fidei promittebat: ꝛ ſaluator quaſi deus futura nouerat. hec Hier. Nemo ergo in ſe: nemo

Augu.
Cōtra ſupbiā

I
Petrus ñ mētiẜ falſum dicens

Hiero.
Cōfidē̄tia dānatur.

in viribus ſuis cōfidere poteſt: qꝛ omnis cōſtantia. ols virtus ꝛ fortitudo nō hois: ſed dei eſt. Beda. Qui ſol⁹ nouit q̄d ſit in hoie ne q̄s fideliū ſuo vel de ſtatu ſtante cōfidat vel de caſu incauti⁹ diffidat quaſi deus modū tp̄s ac numerum negationis eius predicit. vñ ꝛ Remi. Moraliter iſtruimur: vt q̄tū ꝯfidimus de ardore fidei tm̄ timeam⁹ de carnis fragilitate. Iſtud ꝟbū dñi de negatione petri marcus (vt premiſſum eſt) pleni⁹ ceteris expreſſit. Poſt primā eñ negationē petri ſtatiꝫ gall⁹ cantauit: ꝛ añ ſcḋm gallicātū bis iteꝝ negauit: ꝛ ita trina negatio petri ante p̄mū gallicantū eſt inchoata: ꝛ ante ſcḋm cōpleta. Alij ꝟo euangeliſte dicētes (pri⁹ q̄ gall⁹ cantet ter me negabis) de inceptiōe trine negatiōis agūt id eſt trinā negationē ichoabis: ſed marcus de cōpletiōe ei⁹ ſcripſit. (Et ait illi petrus. Etiaꝫ ſi oportuerit me mori tecū nō te negabo.) Intellexit eñ qđ timore mortis prediceret eū eſſe negaturū: ꝛ ob hoc dicebat ꝙ licet periculū mortꝭ immineret nullo tñ mō ab ei⁹ fide diuelli poſſet. (Silr) id eſt eodē amore ꝛ feruore (ꝛ oēs diſcipuli dixerūt) ac feruorē intrepidum oſtenderunt ꝛ ꝑ ardorē mentis damnū mortis nō timuerūt: ſꝫ nō perſeuerauerūt: qꝛ vana fuit preſumptio hūana ſine ꝓtectiōe diuina. Chriſ. Hinc ergo magnū diſcimus dogma ꝙ nō ſufficit deſiderium hois niſi diuino aliq̄s potiaẜ auxilio. Et nota ꝙ multiplex eſt ratio ꝙ de⁹ permiſit petrū cadere. Prīa vt null⁹ de ſe p̄ſumat: ſcḋa vt plus xp̄o q̄ ſibi q̄ſq̄ credat: tertia vt cōprimeret ei⁹ audaciā: quarta vt alij exemplo ei⁹ iſtruerenẜ hūanā fragilitatē excogitātes ꝛ dei ꝓitatē. q̄nta vt petrus aliiq̄ p̄lati diſcerēt q̄l'r ſubditis cōpati deberēt. ſexta vt error hereticoꝝ ꝯfunderenẜ dicentiū ꝙ charitas ſemel habita nō amittitur nec amiſſa iterū hr̄i pōt: cui⁹ ꝯtrariū omnino in petro patuit.

Beda.

remigi.

Negationes petri qñ fcē.

Chriſ.

Petri caſ⁹ rōnes.

¶ Oratio.

O pie ieſu q̄ trāſiēs de hoc mūdo ad p̄rem poſtq̄ cenaſti corpus tuū ꝛ ſanguinē diſcipl'is ob tui memoriā dediſti ꝛ nobis ſumēdū reliq̄ſti: placuitq̄ tibi vt tuo refecti corpore ꝛ potati ſanguine eſſemus os de oſſibus tuis ꝛ caro de carne tua. Peto ergo dñe ꝛ obſecro ꝑ virtutem huius ineffabilis ſacramenti vt dignū me facias gratia tua ꝛ tanta redēptione nō frauder ꝛ fac me tāti myſterij tua miſeratiōe participē: vt per participationem veniam merear peccatorum optatā ꝛ gratiā ꝑficiendi i fide ſpe ꝛ charitate percipiā: ꝛ ad gaudia ſempiterna pertingam. Amen.

¶ De ſermone dñi i cena. c. lvij.

Circa quin-
tū vero ad omnē cumulū
ſuperfluentē attēde alia
dilectionis īſignia. Poſt
egreſſuz enim inde cū.ſ.
mūdi cū mūdatore remā
ſiſſent ⁊ poſt alia ſupra-
dicta dn̄s Jeſus diſcipu
los cōſolādo fecit eis ſer
monē pulcherrimū ignitis plenū carbo-
nib⁹ dulcedinis ⁊ amoris.ſ.verbis dulciſ-
ſimis de celi melle mellitis:⁊ de dei lumi-
ne luminoſis quē ſcripſit ioannes ſpāliter
a deo dilect⁹ et his potatus. Anſel. Tunc
demū diuiniſſimi eloquij vberrima inun-
datione cōuentus ille ſacer ex ore tuo dn̄e
potatus eſt. Siquidē corruptus ille vter
foras miſſus fuerat quē huius limpidiſſi
mi liquoris infuſione ſciebas indignum.
¶ Ex huius autē ſermonis ornata ac venerāda
⁊ vtili magnitudine q̄nq; meditan
da principaliter aſſume. Primuz qualiter
predicens diſcipulis diſceſſum ſuū cōfor-
tat eoſdez. Dicebat nanq;. (Filioli adhuc
modicū vobiſcū ſum).i.modico tp̄e.ſ. vſq;
ad captionē vel mortē q: tūc fuit eis ſub-
tractus: vel ſm quoſdā vſq; ad aſcenſionē
q: vſq; tūc apparuit eis corporaliter. Di-
cens autē filioli oſtēdit teneritudinē ami
citie ⁊ dilectionis ad eos. Diminutiua eñ
ſm Priſci. aliq̄n pro familiaritate ⁊ amo-
re dicunt. Sic ergo nūc eos vocat pre amo
ris teneritudine: q: cū amici ab inuicē re-
cedūt affectu amoris maxime inardeſcūt.
Et iter. (Adhuc modicū).ſ.tp̄s erit (⁊ mū
dus me iā non videt).i.amatores mundi.
(Uos autē videbitis me) ⁊ boni quidē ce-
teri: q: ſolis bonis poſt reſurrectionez ap-
paruit in carne. Et iterū. (Non turbet cor
veſtrū) ſcz de meo receſſu p mortem cū ſit
ad meā glorificationē ⁊ ſpūſſancti miſſio-
nem. Et in hoc docemur nō turbari de no
ſtris amicis in cōfeſſione fidei decedenti-
bus: nam eſt via ad eoꝝ glorificationem ⁊
noſtrā ſubuentionē: q: amici noſtri exiſtē
tes cuz deo multo plus nos iuuare p̄nt q̄
viuentes in mūdo. (Nō turbetur inq̄ cor
veſtrum) q: dixi me moriturū ſed ſtabilia-
tur fide credētes me reſurrecturum (neq;
formidet) propter tribulationū inſtātiam
ne dimittatis fidei conſtantiā: ſed perſeue
rate fortes vſq; in finem. Dominus inten-
debat animos diſcipuloꝝ confortare con
tra duo ſcilicet contra vnū qd̄ imminebat
in preſenti quod erat eius paſſio: et aliud
qd̄ timebatur futurū ſcilicet ſuperuentu-
ra ei⁹ tribulatio: vn̄ dicit eis. (Nō tur-
betur) et triſtet (cor veſtrum).ſ. de malo
preſenti q̄tū ad primū (neq; formidet) ⁊ ti
meat: ſcz de futuro q̄tum ad ſcd̄m. (Credi
tis in deū ⁊ in me) per cōſequens (credite)
qui ſum deus ⁊ quē etiā cōfeſſi eſtis deuz.
Unū ſupponit.ſ.fidē eoꝝ in deū: hac eñ
iam inſtituti erāt p eū: ⁊ aliud precipit ſcz
vt credāt in ip̄m q: eſt deus ⁊ nō hō tantū
ſm Aug. Ne mortē xp̄i tāq; hois timerēt Aug.
⁊ ideo turbarent: cōſolat eos etiā ſe deum
eſſe cōteſtans qui poſſit hoiem ſuſcitare.
(In domo prīs mei māſiōes multe ſunt)
id eſt diuerſe pticipationes beatitudinis
q: ſm dr̄ias meritoꝝ ſunt etiā diſtinctio-
nes premioꝝ.q.d. Jā certi eſtis de paſſio-
ne mea: ⁊ tñ a me expectate vitā eternā. Sz
Aug. Merito turbabant q̄nquidē fidētio Aug.
ri dictū erat q negaret dn̄m: ſz cū audiunt
de māſionib⁹ celi a pturbatione recreant
certi poſt pericula ſe apud dn̄m māſuros
qd̄ ſignificant multe māſiones. Et iteruz
(Uado parare vobis locū) tā pulchꝛū tam
delectabilē moriēdo: reſurgendo: in celos
aſcēdēdo. Et (iterū venio) i iudicio appa-
rēdo (⁊ accipiā vos ad meip̄m) ad btitudi
nē corpis ⁊ aie (vt vbi ego ſum ⁊ vos ſitis)
ſcz i eterna btitudine. Jā. n. vt dixerat para-
te erāt māſiones: ſcz in p̄deſtinatiōe: ſz tñ
adhuc parāde erāt ab eo redēptiōis ope
⁊ ab ipſis meritoria operatione: o dn̄e para
qd̄ paras nos.ſ.tibi ⁊ te nobis vt ſit multi
tudo manſionū p diuerſitate meritorum.
Ali⁹ pl⁹ ali⁹ min⁹ pticipes tui erimus. Et
iterū (nō relinquā vos orphanos) i q̄ idicat
ſe eſſe patrez illis (vado et venio ad vos)
ſpm̄.ſ.mittendo: hoc aūt dicit ne putaret
ſpm̄ mittere ſine ſe. Et iterū. Pacē.ſ.pctōꝝ
relinquo vobis q̄ triplex eſt in hoie.ſ.ad ſe
ip̄m ad deū ⁊ ad proximū: pacē meā.ſ.eterni
tatis: do vobis ſi i pace pria pſeueraueri-
tis. ſm Aug. Pacē nobis relinquit in hoc B
ſclo qua hoſtē vicam⁹ ⁊ q̄ nos iuicē diliga Pacez
m⁹. Pacē ſuā dabit nobis i futuro q̄n ſine relidt
hoſte ⁊ ſine diſſenſione regnabim⁹. Et bñ xp̄s.
dicit (pacē meā) ad diſtiguēdū pacē ſctōꝝ
a pace mūdi q̄ eſt magis apparēs ⁊ ficta q̄
vera. Uñ ſubiūgit (nō quō mūd⁹ dat ego
do vobis) q: mūd⁹ dat carnalr: ego ſpūa-
liter: mund⁹ tpalr: ego eternalr: mūd⁹ ex-
terius ego interi⁹. Et iterū (ſi diligeretis
me gauderetis vtiq;) de receſſu meo (q: va-
do ad) exaltationē meā.ſ. (q: vado ad pa-
trē q̄ maior me eſt) Aug. Q: nature hūane Aug.
gratulandū eſt eo q ſic aſſumpta eſt a ver Huma
bo vnigenito vt imortalis cōſtitueret i ce ne na-
lo: atq; ita fieret terra ſublimis vt icorru- ture fe
ptibilis puluis ſederet ad dexterā patris licitas
q̄s nō hic gaudeat q̄ ſic diligit xp̄m ⁊ ſuaz ex icar
naturā iā immortalē gratulet in xp̄o atq; natiōe
ipſum ſperet futurū eſſe xp̄m. Et iterum. dn̄ica.
(Expedit).i.vtile eſt (vobis vt ego vadā)
ſcilicet ad patrē aſcendendo vt ſpiritus

liter me cognoſcatis ⁊ carnalr iā me noſſe deſiſtatis: ne v̄bo carne facto q̄ſi lacte contēti ſitis. Et vere expedit (ſi autem abiero mittā eum ad vos.) Si hanc carnalē dilectionē a vobis abire nō fecero nō eritis digni vt paracletus veniat ad vos: q̄diu, eñ de me carnaliter ſentietis non eritis idonei vt ſpūſctm̄ recipiatis. Non q̄ poſitus in terra nō poſſet dare: ſed q: illi non ſunt idonei accipe niſi eū ſm carnē noſſe deſiſtant quo magis ſpūales affecti magis ad celeſtia in amplectēda eius deitate anhelant. Intim̄ eni3 mūdus eſt ſpūs q̄ in nullo quieſcit niſi in eo q̄ oino eſt ſpūalis nullo carnali ſolatio impeditus. Bern. Delicata eſt diuina cōſolatio ⁊ nō daī admittētibus alienā. Hug. Idcirco nimirū dn̄s te ſuis diſcipulis ſe ſubtraxit corporal'r vt eū diſcerēt amare ſpūaliter. Aſcēdit ſiquidez in celū vt corda poſt ſe traheret et dilectio pgeret poſt dilectū. Sed et vſq3 hodie xp̄s amicos ſuos q̄ſi quadam corporali p̄ñtia cōſolat in ſcriptura ſacra et eccleſie ſacr̄is atq3 aliis viſibilibus exercitijs virtutum quoꝝ aliq̄ñ diſpēſatoꝛ ſubtrahit vſum: vt ſpūalis amoris dulcedinem tanto purius pcipiat quo nihil foris habēt etiā in opeſtutis ad qđ mentē ſuā p intētionē effundāt. Hec Hug. Penſandū ergo eſt: q: ſi p̄ñtia carnis filij dei ipedit ſpūs receptionez q̄tomagis carnalis affectus in nobis ipediat eādē. Hec ⁊ his ſil'ia eis dicebat q̄ corda ipſoꝝ total'r penetrabāt: nō eñ de ſuo diſceſſu aliquid pacifice tolerare poterāt.

Amor terrenꝰ amouēdus eſt. Diuina cōſolatio. Bern. Hugo. P̄ñtia carnis xp̄i ipediebat.

C Scd'o circa ſermonē mediteris q̄liter cordialiter ⁊ inſtāter dn̄s ieſus inſtruit diſcipulos pluribꝰ vicibus in charitate ſeruanda dicēs. (Mādatū nouū do vobis) quo. ſ. diſpoſiti ad meā ſequelā eritis: ve3 (vt diligatis inuicē ſicut dilexi vos) hac enim via ſeqnēdus eſt dn̄s. Nō dr̄ nouū q̄tū ad ſubſtātiā: q: fuit datū in veteri lege q̄ etiā p̄cipit p̄rimos diligere non tñ p eis moꝛi: ſ. d dr̄ nouū q̄tū ad mādati formā ſicut ipe dilexit nos q̄ ēt moꝛi dignatus eſt p nobis. Vñ modus renouādi vinū vetꝰ eſt q̄n aimſit coloꝛē ⁊ ſapoꝛē ponēdi ipm̄ cū vino nouo ⁊ forti: q: ibi recipit ⁊ coloꝛē ⁊ ſapoꝛem ex feruoꝛe vini: ⁊ ſic dr̄ renouari. Mādatū de dilectione fuit valde antiquū ⁊ iam q̄ſi nulli ſapiebat: vñ paſſio xp̄i i qua fuit maximꝰ feruoꝛ dilectiōis q̄ſi vinū fortiſſimū illud mādatū renouauit: dr̄ etiā nouū mādatū ab effectu q: aiam renouat et hoiem nouū facit: dilectio eñ talis ꝯfert nouitatem ⁊ aufert vetuſtatē. Et iterū (i hoc) .ſ. ſigno quaſi i meo p̄prio charactere (cognoſcent) oēs aperte (q: mei eſtis diſcipuli) diſciplinis meis imbuti ⁊ de ſchola mea iſtructi: non ſi demonia ejiciatis vel alia ſigna faciatis: ſed ſi dilectionē habueritis ad inuicē hoc eſt eñ qđ maxime deſiderat dn̄s. Quicūq3 ꝯnumerat militie alicuius regis debet portare inſignia eius. Inſignia aūt xp̄i ſunt inſignia charitatis: quicunq3 ergo vult annumerari militie xp̄i d3 charitatis caractere inſigniri. Aug. tā q̄ dicēs. Alia munera mea habēt vobiſcū etiā nō mei nō ſolū naturā: vitā: ſenſum rōnē ⁊ eā ſalutē que hoibus pecoribuſq3 cōis eſt: verūetiā ſacramēta: p̄phetiā: ſciētiā: fidē: diſtributionē reꝝ ſuarū pauperibus: ⁊ traditionē coꝛpoꝛis ſui vt ardeant ſed q̄m charitatem nō habent vt cymbala cōcrepant nihil ſunt: nihil eis p̄deſt. Hic eſt fons cui nō cōicat alienꝰ .i. dilectio ſola diſcernit īter filios dei ⁊ filios diaboli. Signent ſe oēs ſigno crucis xp̄i: r̄ñdeant oēs amen: cantent oēs alla baptizent oēs intrent eccl'ias: faciāt parietes baſilicarū nō diſcernūtur filij dei a filijs diaboli niſi charitate. Quicq̄d vis habe hoc ſolū ſi nō habeas nihil tibi prodeſt. Alia ſi non habeas hoc habe et impleſti legē. hec Aug. Et iteꝝ. (Hoc eſt preceptū meū vt diligatis inuicē ſicut dilexi vos) id eſt vt diligatis opere vt qđ tibi vis fieri facias alteri ⁊ qđ tibi non vis fieri nec tu alteri facias.

Mādatum nouū q̄uo. Inſignia militū chriſti. Augu. Augu.

D Ubi notādū q̄ tripliciter dilexit nos xp̄s Gratuite q: in dilectione nos p̄uenit: ipſe enim incepit nec expectauit q̄ nos inciperemus diligere. Sic ergo ⁊ nos debemus primus diligere p̄rimos nō expectātes p̄ueniri ſeu beneficiari. Et multo magis debemus deū rediligere. q: ſm Aug. nulla eſt maioꝛ ad amoꝛem inuitatio q̄ preuenire amādo ⁊ nimis durus eſt animus q̄ dilectionē ⁊ ſi nolebat impēdere nolit repēdere. Dilectio ergo dei cauſa eſt dilectionis noſtre ſed nō econuerſo: nō eñ q: nos diligimꝰ deū diligit nos: ſ3 q: diligit nos diligimus eū ⁊ q: eum ⁊ p̄rimū. Et q: per charitatē xp̄s ad nos redimēdos venit ſectemur charitatē vt p hāc qua ad nos xp̄s deſcēdit dilectionis viā: etiā nos ad ipm̄ poſſimus aſcēdere. Item efficaciter qđ patet p opus dādo ſeipſum ⁊ ponēdo aiam pro nobis: q: probatio dilectionis exhibitio eſt ꝯperis. Nos ergo hoc exēplo efficaciter ⁊ fructuoſe inuicē diligamꝰ ſm illud Jo. Nō diligamꝰ v̄bo neq3 lingua ſ3 ope ⁊ veritate. Et multo magis deū diligamꝰ: vt ſermonē ⁊ mādata eius ſeruemus. Itē recte quia hanc dilectionē ad noſtrā beatitudinē oꝛdinauit: ⁊ vt ad deū nos traheret nō ſicut hoies ſeſe inuicē carnaliter et p cōmodo terreno diligētes. Sic ḡ ⁊ nos in p̄rimis nō qđ bn̄ficij eſt ſeu dilectionis: ſed qđ dei eſt debemus diligere ⁊ inuice3 ad hoc vt deū habeamus. Sūt eñ amici

Dilexit nos xp̄s tripl'r gratuite. Efficaciter. Recte.

nature ⁊ ſunt amici fortune ⁊ ſunt amici grẽ ⁊ hi vltimi ſoli approbantur a deo. Licet em̃ in dilectiõe ꝓximi icludaẗ dilectio dei tanꝙ̃ ꝑncipalior: q2 primus nõ eſt dilige͂d⁹ niſi ꝓpter deũ: tñ ſaluator hic magis facit mẽtionẽ expreſſam de dilectione ꝓximi ꝙ̃ dei cũ dicit inuicem: quia intẽdebat apl'os inducere ad edificationem ⁊ cõſolationẽ fideliũ ⁊ ad perferẽdas tribulatiões ꝑſecutor̃ ad qḋ neceſſaria eſt charitas ꝓximi q̃ tñ (vt dictũ eſt) includit charitatẽ dei. Et iterũ. (Maiorẽ hac dilectionẽ nemo hꝫ vt alam ſuã ponat q̇s ꝓ amicis ſuis.) Dilectionẽ vocat hic ſignũ ⁊ ꝓbationẽ dilectionis. i. exhibitionẽ opis transferens de cã ad effectũ. Et quidẽ nullũ mai⁹ dilectionis argumẽtũ eſt ꝙ̃ ponere alam pro amicis: hoc em̃ eſt vltimũ ſignũ amoris vltra qḋ non eſt aliud inuenire. Amor nãqꝫ per q̄tuor ſigna põt manifeſtari. p̄io ꝑ verba qñ em̃ cor abũdat in amore tũc os abũdat in ſermone: q2 ex abũdãtia cordis os loq̇tur. Scḋo ꝑ collata bñficia ⁊ iſtud eſt mai⁹ ſignũ ꝙ̃ p̄mũ: q2 multi ſeruirent de rebꝰ ſuis q̃ nõ ſeruirẽt de ſuis reb⁹. Tertio per obſequia ꝑſonalia: et iſtud eſt adhuc maius ſignum ꝙ̃ primũ vel ſcḋꝫ: multi em̃ ſeruirẽt de ſua ſubſtãtia q̃ nõ ſeruirẽt de ſua ꝑſona. Quarto ꝑ aduerſa: q2. ſ. q̇s ꝓ amore amici ſe exponit morti m'lti el darẽt ꝑſonã ad ſeruiẽdũ q̃ nõ darẽt alaꝫ ſuã ad moriendũ. In hoc ḡ ꝙ xp̃s ꝓ nobis crucifigi ⁊ mori voluit infinitã nobis charitatẽ oſtẽdit. Greg. Mori ẽt ꝓ inimicis dñs venerat ⁊ tñ poſiturũ ſe alam ꝓ amicis dicebat: vt nobis oſtẽderet q2 eũ diligẽdo lucrũ facere de inimicis poſſumus: etiam ipſi amici ſunt q̃ ꝑſequunẗ. Cõſequẽs ergo eſt vt quẽ admodũ xp̃s alaꝫ ꝓ nobis poſuit: ſic ⁊ nos alas ꝓ fratrib⁹ ponam⁹. Quatuor em̃ ſunt diligẽda ꝑ ordinẽ ex charitate. ſ. deus: ala ꝓxim⁹ ⁊ corp⁹. ⁊ iõ cũ charitas ſit ordinata ꝓ ipſo deo q̃ eſt p̄mũ ⁊ maximũ diligibile ex charitate debẽt alia tria exponi ſicut min⁹ ꝓ maiori: ꝓ ala vero ꝓpria dꝫ ꝓxim⁹ ⁊ corp⁹ ꝓpriũ cõtẽni ⁊ pro ſalute ꝓximi dꝫ vita corporalis expõi. Et iterũ. (Hec mando vobis vt diligatis inuicẽ) q2 aliter nullũ ſolatiũ habebitis niſi in vobis inuicẽ habeatis: ſed abſqꝫ dilectiõe ſolatiũ ⁊ cõſolationẽ in vobis inuicẽ hr̃e nõ poteſtis. Preceptũ dilectiõis ſemꝑ inculcat ⁊ tanꝙ̃ ſola dilectio ꝑcipienda ſit eã ſemꝑ cõmendat. Et reuera ille qui ait habe charitatẽ ⁊ fac q̄cũqꝫ vis q̄ſi ſolã charitatẽ viſus eſt ꝑcepiſſe ⁊ merito: q2 ipſa valet ſine vſibus multarũ v̄tutũ: ſꝫ cetera oĩa nõ valẽt ſine ea. vñ ſm̃ Greg. De dilectiõe q̄ſi de ſingulari mãdato dñs loquiẗ: q2 oẽ mãdatũ de ſola dilectiõe eſt ⁊ oĩa vnũ preceptũ ſunt. Quicq̇d em̃ ꝑcipiẗ in ſola charitate ſolidatur. Multa ſunt ſꝫ diuerſitatẽ opis vnũ in radice dilectionis. Et plura alia hmõi ad dilectionẽ incitantia dñs dicebat: que ioãnes hic cõſcripſit. De dilectione fraterna nullus apl'or̃ tm̃ loquiẗ q̄tũ ioãnes: ⁊ hic ⁊ in ep'lis ſuis. legiẗ etiã de eo ꝙ iaꝫ ſenex effect⁹ portabatur ad eccleſiã a diſcipulis ſuis vt fideles inſtrueret quibus hoc tãtũ dicebat. Filioli. diligatis inuicẽ: ⁊ in hoc eſt ꝑfectio diſcipline xp̄iane. vñ & ſpãl'r a deo dilect⁹ nõ ſolũ ꝓpter p̄uilegiũ virginitatis ſꝫ etiã ꝓꝑ ſpãlitatẽ charitatis. Tertio circa ſermoneꝫ mediteris q̃uõ mouit eos ad obſeruãtiã mãdator̃ ſuor̃ di. (Si diligitis me mãdata mea ſeruate) implẽdo ea facto ⁊ ope. q. d. nõ oñdatis amorẽ quẽ habetis ad me fletu ſolum: ſed in obedientia mandator̃. In hoc em̃ mũdo huius p̄tãtes ſuos amicos ⁊ fideles probãt ⁊ cognoſcũt ſi eis obediũt ⁊ eorum mãdata cuſtodiũt. q2 ſm̃ Greg. ꝓbatio dilectiõis exhibitio eſt opis. Et iterũ. (Qui hꝫ mandata mea ⁊ ſeruat ea ille eſt q̃ diligit me). ſ. ope ⁊ v̄itate ⁊ nõ tm̃ lingua ⁊ ſermone: hoc eſt ille hꝫ verã dilectioneꝫ ad me. Augu. Qui hꝫ in memoria ⁊ ſeruat i vita q̃ hꝫ i ſermonibus ⁊ ſeruat in morib⁹. Qui hꝫ audiẽdo ⁊ ſeruat perſeuerando (ipſe eſt) inquit (qui diligit me.) Opere eſt demõſtrãda dilectione ſit infructuoſa nõis appellatio. Unde ⁊ ioãnes q̃ dicit qui diligit deũ ⁊ mandata ei⁹ nõ cuſtodit mẽdax eſt. ⁊ iterum. (Si q̇s diligit me). i. dilectionẽ in me tendit. (ſermonẽ meũ ſeruabit). i. mãdata mea ad faciendũ ea: q2 obediẽtia ꝓcedit ex amore q̃ eſt i corde. Sermonẽ ḡ ⁊ v̄ba dei tũc ſeruamus qñ facim⁹ q̃ precepit: ⁊ diligim⁹ q̃ ꝓmiſit. Qui aũt v̄ba tenet ꝑ memoriã et nõ coheret illis ꝑ obediẽtiã nõ ſunt ei in bñficiũ ſꝫ in dãnatiõis teſtimoniũ. Greg. Uere diligimus ſi mandata ei⁹ ſeruam⁹: vere diligim⁹ ſi a nr̃is nos voluptatib⁹ coartamus. Nã q̃ adhuc ꝑ illicita deſideria defluit ꝓfecto deũ nõ amat: q2 ei in ſua voluptate ꝯdicit. Ille ḡ vere amat cui⁹ vcꝫ mẽtem delectatio praua ex cõſenſu nõ ſupat. Nã tanto q̇ſqꝫ a ſuperno amore diſiungiẗ q̄to inferi⁹ delectaẗ. hec Grego. Et iteruꝫ. (Si precepta mea ſeruaueritis manebitis in dilectiõe mea). i. ex hoc ſcietis vos dilectos a me ⁊ ꝙ in dilectione mea qua vos diligo ⁊ in gr̃a mea manebitis ſi precepta mea ſeruaueritis. Seruatio em̃ mãdator̃ eſt effectus ⁊ ſignũ diuine dilectiõis: nõ ſolũ ei⁹ q̄nos diligim⁹: ſed ⁊ ei⁹ q̃ ipſe diligit nos ex hoc em̃ ꝙ ipſe nos diligit monet nos ⁊ adiuuat ad implendũ eius mãdata q̃ impleri non pñt niſi ꝑ gratiã. Oſtẽdit ergo ſm̃ Auguſti. Non vnde dilectio

[Margin notes: F Dilectio a ioanne ꝑcipue ꝑcipiẗ. — Grego. — Augu. — Grego. — G Mãdator̃ ſeruatio. — Augu.]

generet:ſʒ vñ mõſtraret vt nemo ſe fallat dicendo ꝙ deũ diligat ſi ei⁹ ꝓcepta nõ ſeruat. Nã intm̃ deũ diligim⁹ inq̃tũ eius ꝓcepta ſeruam⁹:inq̃tũ aũt min⁹ ſeruam⁹ minus diligim⁹. Nemo ꝓcepta ſeruat qui nõ diligit:ꝛ nemo diligit niſi q̃ ſuat. Nec prius ſeruamus precepta vt nos diligat xp̃s ſed niſi nos diligat ea ſeruare nõ poſſumus. Et iteꝝ. (Vos amici mei eſtis ſi feceritis q̃ ego ꝓcipio vobis).i.ſi opa oſtenditis amicitie ꝛ dilectiõis:q: impletio ꝓceptoꝝ eſt ſignũ dilectiõis:ꝛ ꝓceptũ eſt ſignũ ſue volũtatis:ꝛ ideo ſi ea que ꝓcepit nõ facerent volũtates nõ cõſonarent:ꝛ ſic amici nõ eſſent:ſm Greg. Amicus q̃ſi animi cuſtos dr̃. vnde nõ immerito qui volũtatẽ dei in preceptis eius cuſtodire dicit illius amic⁹ vocat. ꝛ ſm eũdẽ. Magna eſt mia redẽptoris et dignitas hoim eſſe amicos dei. Sʒ audiſtis gloriã dignitatis cũ dicit (vos amici mei eſtis) audi ꝛ laborem certaminis cũ ſubdit (ſi feceritis q̃ ego ꝓcipio vobis) vñ vt ait Augu. Cum ſeruus bon⁹ eſſe nõ poſſit niſi ꝓcepta dñi ſui fecerit hinc amicos ſuos voluit intelligi vnde boni ſerui ꝓht probari. O magna bonitas dei. Cum ei pro cõditione reddere debeamus obſeq̃a vt pote ſerui dño famuli deo ſubiecti potẽti:mancipia redẽptori:amicitiarum nobis premia promittit vt a nobis obſeq̃a debita ſeruitutis exto:queat vt quos nolle ſeruire cõſpicit ſpõte ſuo:ũ beneficiorum poſſit promiſſionibus inuitare. hec Augu. Nullus ergo ſine operis atteſtatiõe credat ſe deũ diligere. ſʒ vt ait Greg. de dilectione cõditoris lingua mẽs ꝛ vita requirat. Nunq̃ eſt dei amor ocioſus:operat etẽm magna ſi eſt:ſi ṽo operari renuit amor nõ eſt. Nemo itaq; dʒ credere ꝙ deũ diligat q̃ eũ ſepe corde nõ cogitat:q̃ eũ ſepe ore nõ laudat:q̃ ei⁹ mãdata ope nõ ſeruat. Greg. Si ab aliq̃ q̃rat virũ deum amat libere rñdet ita ſed conſtat:vt ipſe dicit ꝙ ꝓbatio dilectiõis exhibitio eſt opis:ergo ſi vere deũ diligis q̃rendũ eſt a corde:ab ore:ab ope. primo a corde:q: quod amat de eo ſepe cogitat. Vñ luxurioſi ſepe cogitãt de delitijs carnis:auari ð diuitijs:ſupbi de eminẽtijs:ꝛ viri vere ſpirituales de diuinis. Si ergo nõ ſepe ð deo cogitas nõ credas te vere amare eũ. Itẽ hõ nãlr de eo cogitat qð ꝓceterꝫ amat:ergo ſi ð mũdo magis q̃ de deo cogitas:mũdũ magis q̃ deũ amas. Scðo ſi deũ diligis a lingua tua requiras:q: ex abũdãtia cordis os loquit. Nõ idẽ eſt ṽbũ cordis ꝛ oris:ſʒ i corde eſt nudũ:i ore veſtitũ:lingua ergo libẽter illũ notat quẽ cor amat:ꝛ iõ ſi plus de mũdo q̃ ð deo fat magis mũdũ q̃ deũ diligere cõuincit. Tertio an deũ diligas ex

Grego.
Amic⁹ quis.

Augu.

Grego.
Amor dei nõ eſt ocioſus.

Grego.

ope tuo requiras:nõ eñ põt ignis eẽ ꝛ nõ ardere. Si ergo ignis diuin⁹ ẽ i corde tuo nõ poteris vacare ocio:ſʒ ſi ocio vacas ignẽ nõ habes:q: (vt dictũ ẽ) charitas nõ ẽ ocioſa:opat eñ ſi ẽ:ſi opari renuit charitas nõ eſt. Ad hoc g̃ ꝙ qs xp̃m veracit diligat neceſſe ẽ vt deo amãdo nihil ꝓponat:ꝛ primũ ſuũ ſicut ſe diligat ac dilectionẽ corde ore ꝛ ope oñdat:hoc ẽt qð dictũ eſt. (Vos amici mei eſtis) duplr põt intelligi ſm ꝙ amic⁹ duplr dr̃.ſ.q̃ amat ꝛ q̃ amat ꝛ ſʒ vtrũ q3 verũ eſt qð ſubdit (ſi feceritis q̃ ego ꝓcipio vobis.) Q: ꝛ q̃ deũ amãt mandata ei⁹ ſeruãt:ꝛ q̃s de⁹ amat:mãdata illi⁹ ſeruãt inq̃tũ ꝯferẽdo eis graꝫ ſuã adiuuat ad ſeruãdũ. Sʒ vt viſũ eſt mãdatoꝝ obſeruatio nõ eſt diuine amicitie cã:ſʒ ſignũ.ſ.ꝙ de⁹ diligat nos:ꝛ ꝙ nos diligam⁹ eũ. Et plura alia hmõi dñs tũc dicebat. Quarto circa ſermonẽ mediteris q̃lr dãdo eis ꝯfidẽtiã circa ꝓſſuras q̃s eis ꝓdixit eẽ vẽturas ꝓmunit:ꝛ hortat ipſos ad patiẽtiã ne deficiãt i tribulatiõib⁹ di. (Si mũd⁹ vos odit) i. mũdani ꝛ amatores mũdi q̃ diuitijs delitijs ꝛ honorib⁹ ſũt dediti (ſcitote) ad cõſolationẽ vr̃aꝫ (q: me priorẽ vobis odio habuit.) Vñ ſcriptũ eſt. Odio habuerunt me gratis. q.d. ſm Chri. Scio hoc ẽ durũ ꝛ difficile:ſʒ ꝑ me patiamini:ꝛ iõ nõ dolere ſʒ ꝛ letari opꝫ:ꝛ ſufficit vobis in cõſolationẽ ꝓpter me hec pati:grãdis cõſolatio membris ex capite:q: nõ debẽt cõditionẽ capitis refutare. vñ Aug. Cur ſe mẽbrũ ſupra verticẽ extollit? Recuſas eſſe in corpe ſi nõ vis odiũ mũdi ſuſtinere cũ capite. Deinde oſtendit cur odit eos mundus.ſ. quia nõ ſunt de mũdo.i. pte ei⁹:nihil eñ cõe cum terra ẽ eis ſʒ celeſtiũ facti ciues:ꝛ ꝓpt hoc mundi odium patienter eſt ſuſtinẽdũ. vñ Chriſ. hoc eſt virtutis augmentũ a mundi odio haberi vñ dolere oportet ſi a mũdo diligeremini. hoc eñ eſſet malicie veſtre oſtenſiuũ. Greg. Nam peruerſorũ derogatio vite noſtre approbatio eſt:q: iam oſtenditur nos aliquid iuſticie habere ſi illis diſplicere icipim⁹ qui nõ placẽt deo. Et q: exẽplo ſui quo aliud mai⁹ et meli⁹ nõ eſt monuit ad ferẽda odia mundi ſubdit q̃re eũ debeant imitari q: ille dñs ipſi ſerui (memẽtote inq̃t ſermõis mei quẽ dixi vobis.) Non eſt ſeruus maior dño ſuo. (Si) ꝓ q: (me ꝑſecuti ſũt) q: ſuꝫ dñs (ꝛ vos ꝑſequent) q̃ ſerui eſtis perſequent vos in quib⁹ ego ſum ꝛ ꝑ ꝯſequens me in vobis. Nõ põt placere ſeruus q̃b⁹ diſplicet dñs. Chri. q.d. Nõ vos turbari oportet ſi cõicabitis meis paſſionib⁹:q: vos nõ eſtis me potiores. Et iterum. (Mundus quidẽ).i. mũdani in delitijs diuitijs ꝛ ambitiõe viuẽtes (gaudebit) tanq̃ de me triũphans

Diligere veraciter deum.

Patiẽtie commendatio.

Chriſ.

Augu.

Odia mundi toleranda.

Chriſ.

Grego.

Chriſ.

rit:q: in triduo mortis xp̄i iudei mūdo.de
diti ſunt gauiſi credētes extinxiſſe totā ſe
ctam xp̄i (vos aūt contriſtabimini) de mea
morte ꝛ abſentia (ſ; triſtitia veſtra vertet
i gaudiū) in reſurrectiōe ꝛ apparitiōe ſeu
preſentia ꝛ aſcenſiōe ꝛ marie in ſpūſſancti
miſſiōe. Cōtriſtati eiī ſunt de morte dñi ſ;
mox de reſurrectiōe letati. Nā poſt lachry
mationē ꝛ fletū infundit de⁹ exultationē;
ꝛ gaudiū. Ubi notādū φ ſi cui ꝓmitteret
ab eo q̄ eſſet verax ꝛ potēs facere ꝓmiſſuz
φ oēs illi⁹ lapides verteret in aurū; vtiq;
ille cōgregaret hincinde lapides q̄ƺ poſſet
plures ꝛ maiores. Nūc igit ꝓmittit nobis
ab ipſo q̄ veritas ē ꝛ potens ſup oē qđ eſt: φ
triſtitia nr̄a vtet in gaudiū: id: multū libē
ter debem⁹ ſuſtinere triſtitias ꝛ preſſuras
hui⁹ mundi in augmentū nr̄i gaudij. vn̄
nō dixit poſt triſtitiā veſtrā vobis erit gau
diū: ſed ait (triſtitia vr̄a vertet in gaudiū)
ita φ hoc ipm̄ qđ eſt triſtitiā habere in eu
mulū gaudij ꝯuerteret. Ad oſtendendā;
aūt ꝛ merorís ꝛ gaudij imenſitatē inducit
ſilitudinē declarādo qđ dixerat p exēplū;
mulieris in dolore part⁹ triſtitiā habētis
ſ; i natiuitate pueri gaudiū ſupueniēs ab
ſorbet in ea oēm triſtitiā p̄cedētē. Deinde
hoc ꝑadigma qđ de muliere ꝓpoſuit dñs
expōit ꝛ ſilitudinē adaptat dicēs. (Et vos
igit nūc q̄dē triſtitiā hētis) .ſ. tp̄e mee paſ
ſiōis ꝛ mort; q̄ſi iā ꝑturiētes (iter; aūt vi
debo vos ꝛ gaudebit cor vr̄m) .ſ. poſt meā
reſurrectionē (ꝛ gaudiū vr̄m nemo tollet
a vob;) (q: vita xp̄i q̄ fuit materia hui⁹ gau
dij erat deiceps imortalis nō ā pli⁹ auferē
da p mortē. Triſtitiā em̄ habuerūt paſſo
dño: ſ; poſt reſurrectionem gauiſi ſūt viſo
dño: ꝛ gaudiū eoꝝ nō tollebat ab eis: q: et
ſi poſtmodū ꝑſecutiōes ꝛ tormēta ꝑ xp̄o
paſſi ſunt: ſpe tñ reſurrectiōis ꝛ viſiōis il
li⁹ acceſſi libēter aduerſa q̄q; ferebāt: imo
gaudiū exiſtimabāt cū i tētatiōes varias
inciderēt. Pñt aūt hec ita intelligi vt in
diſcipulis vniuerſe loquat dñs eccleſie ve
lut ēt ibi: ecce ego vobiſcū ſum vſq; ad ꝯſū
mationē ſcl̄i. Mūdi ei amatores gaudēt:
q: i pñtib⁹ delectāt nulla alteri⁹ vite gau
dia ſperātes: ſed boni in erūnis. hui⁹ vi
te triſtant ꝛ ꝑplorāt pro pctis ꝓprijs ꝛ alie
nis ꝑ hui⁹ mūdi icolatu ꝛ dilatiōe regni
celeſtis: ꝛ ꝑ hui⁹ vite tribulatiōes ꝛ angu
ſtias ad eterna ꝯtēdūt gaudia celi: q: per
mltas tribulatiōes op; nos intrare i regnū
dei. Dicēs ḡ dñs (iter; āt videbo) vos (ſcđ;
ꝓmitit aduētū quo ad vniuerſam vc; ec
cleſiā ad remunerādū ex integro. Ac ſi di
ceret iter; videb⁹ appebo: vos eterna vi
ſione eripiā: vos ab aduerſarijs aſſumam
vos ad meipſum coronabo: vos victores
probabo me ſemper vidiſſe vos decertan

tes. Alchuin⁹. Mulier aūt ſancta eccleſia alchui n⁹. mu lier pa riēs ec cleſia ē.
eſt ꝑpter fecūditatē bonoꝝ opeꝝ: ꝛ q: ſpūa
les deo filios generat hec mulier dum pa
rit. i. dū i mūdo virtutū ꝓfectib⁹ inſiſtit:
dū vndiq; tentat ꝛ affligit triſtitiā h; de
hoc: q: venit hora vt patiat: q: nemo car
nem ſuā ſodio habuit. Sed cū peperit. i. cū Naſcit q̄ in ce lū mi grat.
deuicto laboris certamine ad palmā ꝑue
nerit iā nō meminit preſſure p̄cedētis ꝑ
pter ꝑcepte gaudiū retributionis: q: nat⁹
eſt hō in mundū. Sicut em̄ mulier nato i Bedas
hoc mundo hoīe letat: ita eccleſia nato in
vitā eternā fideliū ꝑplo exultatiōe replet
Beda. Nec nouū d; videri ſi nat⁹ dicatur
q̄ ex hac vita migrauerit. Sicut em̄ cōſue
te naſci d: cū quis de vtero mr̄is ꝑcedēs
in hanc lucē progredit: ita pōt nat⁹ appel
lari qui ſolut⁹ a vinculis carnis ad lucē;
eternā ſublimat: vn̄ ſctōꝝ ſolēnia nō fune
bria: ſ; natalitia vocāt. ¶ Deinde cōclu
dit ꝯcluſionē p̄ncipalr intētā: ad hoc em̄
dixit p̄dicta oīa vt firmarent ꝯ̄ tribulatio
nes eis imminētes ꝛ aduerſa. vn̄ ait (Hec
oīa) q̄ dixi in ſermōe iſto (locut⁹ ſu; vobis)
ſc; ad hūc finē (ꝛ iō vt in me pacē habea
tis) aduenientib⁹ tribulatiōib⁹ futuris: q:
ſicut graue quietat i loco ꝑprio: ita cor hu
manū in deo. Et ide eſt φ hoīes mūdani
qui deo p amorē nō ſunt coniuncti habēt
tribulatiōes abſq; pace: ſ; ſcti qui deū per
amorē habēt i corde ꝛ ſi ex mundo habēt
tribulatiōes i xp̄o habēt pacē. Hic finit ſer R
monē ſuū vt pius pater vtiliora ponēs in Pacis
fine ſc; de pace ad quā oēs conat inuitare cōmen
vn̄ gl. Nō ſolū q̄ in cena ſed etiam q̄ ab ini datio.
tio p̄dicatiōis ſue ꝛ maxime q̄ i cena hac
de eā dicit: vt i illo pacē habeāt: pacē petō
ris in pñti: pacē eternitatis i futuro. Hec
par eſt pro qua xp̄iani facti ſum⁹: ꝑ qua
ſacramētis ibuimur: ꝑ q̄ flagellis ꝛ alijs
modis erudimur: ꝑ qua ſpūs pign⁹ acce
pim⁹: ꝑ qua in eū credimus ꝛ ſperamus
ꝛ amore ei⁹ accendimur. Hec ineſt ſ̄ſſuris
ꝯſolatio ꝛ liberatio: vt hac i fine feliciter
regnem⁹ cū xp̄o. In hoc ḡ ſmonē ꝯcludit:
q: ipſe ē ꝯſūmatio vie ꝛ btitudo pr̄ie. Aug. Augu
Hec par finē tp̄is nō hēbit: ſ; ois pie nr̄e
itētiōis actiōiſq; fini; ipa erit. Et ſubiūgit.
(In mūdo ꝑſſurā hēbit;) .ſ. ab hūanis hoī
bus vos ꝑſequētib⁹: i me aūt pacē. q.d. ſm
Greg. Sit vobis d me iteri⁹ φ ꝯſolādo fi Grego.
ciat: q: erit d mūdo exteri⁹ qđ ſeuiēdo gra
uit p̄mat. Scti em̄ viri nō hñt tribulatio
nes puras: q: hñt ꝯſolationē dei admixtā:
ſ; mali hñt eas puras nō hñtes ꝯſolatio
nē iſtā. (S; ꝯfidite) .i. fiduciā hīte, habete
q: ego ꝑ vob vici mūdū ꝛ nō p̄ualebit. q.d.
recurrat; ad me ꝛ habebit; pacē i me: xp̄o
vicit mūdū diripiēdo auferēdo arma ei⁹ ſ.io.W
qb⁹ ipugnat: hec aūt ſūt ei⁹ ꝯcupiſcibilia.

Nā oē qđ eſt in mundo aut eſt ↄcupiſcētia
carnis quā deſtruxit ꝑ afflictionē ⁊ laborē:
aut ↄcupiſcētia ocloꝝ quā dſtruxit ꝑ pau-
pertatē: aut ſupbia vite quā deſtruxit ꝑ hu
militatē. In hac victoria xpi debēt ↄſiderare
ſcti: qꝛ ↄſideratiōe ei⁹ armati ⁊ virtutibus
muniti facilr ſupāt tētatiōes mūdi: ꝑpter
qđ dicit petr⁹ xpo in carne paſſo ⁊ vos ea-
dē cogitatiōe armamini. Qui ğ ſicut xps
iſta ↄcupiſcibilia vicit: vincit mūdū. ⁊ hoc
ſm Joā. Facit fides nr̄a: qꝛ cū ſit ſubſtātia
ſperādoꝝ q̄ ſunt bona ſpūalia ⁊ eterna fa-
cit nos ↄtēnere bōa corpalia et trāſitoria.
Et alia plura his ſiſ'ia tūc dicebat. Quito
circa ſermonē mediteris quatr ipſe dn̄s ie
ſus eo q̄ erat ad diſciplos ſermonē finito:
Beda. de quo ſm Bedā in cena locut⁹ eſt vſqꝫ ibi
ſurgite eam⁹ hic. Deīde ſtādo vſqꝫ ad hym
L ni finē cui⁹ hoc initiū eſt: tādē (ſubleuatis
Orādi ocl'is) aſpiciēs in celū ſe ad prē̄m ↄuertit ⁊
ratio in ꝟba ad ipm̄ dirigens orare cepit. Xps nō
xpo. tm̄ orauit ad aliqđ īpetrādū: ſed et ad dā
dū nobis orādi exēplū: et iō oratio ſua hic
deſcribiť optis circunſtātijs diſpoſita. Pri
mo reſpectu precedētiū: qꝛ poſt ſermonē et
diſcipuloꝝ inſtructionē ↄuertit ſe ad ora-
tionē ad oñdēdū ꝙ cōplemētū boni opis
eſt a deo reqrendū: ⁊ vt quos īſtruim⁹ ver
bo iuuemus orationū ſuffragio: qꝛ ſermo
diuinus maxime hꝫ effectū in cordib⁹ au-
diētiū cū iūciť oꝛone per quā diuinū im-
plorať auxiliū: et iō finis ſermonis nr̄i dꝫ
ad orationē termiari. Scđo reſpectu pñtē-
tium: qꝛ orādo principalr oculos leuauit
Dama. ad celū ad denotādū ꝙ in oꝛone mens dꝫ
Oratio eleuari in deū: qꝛ ſm Damaſ. Oꝛo eſt aſcē-
quid. ſus mētis in deū. Inter alias aūt ptes cor
Chriſ. poris diſpō īterioꝛ mētis maxie relucet in
Oculo- oculis. Ubi em̄ amoꝛ ibi ocl's. Chri. Propť
rū leua hoc in celū oclos eleuauit vt ſtātes ſurſū
tio. aſpiciam⁹: nō ocl'is carnis ſolū ſꝫ ⁊ mētis.
Scti ergo qñqꝫ erecti ⁊ eleuātes ocl'os ad
ps. cxx- celū orāt: nō vt ſupbi: ſed vt hūiles oratio-
ij. nē ad deū dirigēdā ⁊ celeſtia tm̄ petēda eē
oſtēdāt. vñ ps. Ad te leuaui oclos meos q̄
habitas in celis. Et nō ſolū oclos ſꝫ ⁊ opa
Tren. tiōes nr̄as in deū referre debem⁹ ſm illud
Tren. Leuemus corda nr̄a cū manib⁹ ad
deū in celis. Per man⁹ em̄ deſignanť opa-
tiōes. Tertio reſpectu ſequētiū: qꝛ articu-
lo paſſiōis ſibi iminēte ⁊ preſſurꝫ diſciplo-
rū pdictis orauit ad prē̄ʒ ſuū ad deſignā-
dū ꝙ preſſuris ⁊ tribulationib⁹ iminētib⁹
Orauit dꝫ hō ꝑ oꝛonē recurrere ad deū: ſicut Moy
xps pro ſes: Suſanna ⁊ alij plures clamauerūt ad
ſe ⁊ ſuis dn̄m cū tribularenť ⁊ liberauit eos. Orat
Pro ſe. aūt xps p̄rio p̄ro ſe: deide pro mēbris. Pro
ſe orat tū ſm hūanā naturā: tū ſꝫ diuinā:
ſm hūanā naturā pro clarificatiōe in paſ-
ſione: ꝑ clarificatione reſurrectionis: ꝑ cla
rificatiōe aſcēſiōis: pro clarificatiōe iudi-
cij quā habebit i eo poſt illđ. Scđꝫ diuinā
naturā orat ꝑ noticia ⁊ manifeſtatiōe cla-
ritatis prī̄s ⁊ filij in qb⁹ intelligiť nex⁹ et
amoꝛ amboꝝ. ſ. ſpūſſctūs: qꝛ mediū ſepe i-
telligiť in extremis. Hoꝝ triū eadē eſt cla-
ritas natura eēntia: eadē potētia: ſciētia:
bonitas. Poſtulat ergo ipſe xps claritatē
ſuā ab eterno prē habitā ad hūanā cogni
tionē ⁊ noticiā diuinā ne ipm purū hoiēꝫ
arbitrātes de paſſiōis ignominia verecū-
diā recipiāt: ac de reſurrectiōis gl'ia deſpe
rātes a fide deficiāt. ¶ Pro mēbris dupl'r Pro mē
orat. Prio pro mēbris credētib⁹: ⁊ iā capi- bris.
ti adherētib⁹. Scđo pro credituris ꝑ ver-
bū iā credētiū. Orat ergo pro diſcipulis et
mēbris iā credētib⁹ ⁊ recōmendat eos prī
dicens. (Pr̄ ſctē ſerua eos) ↄſeruādo a ma-
lo ⁊ cuſtodiendo in bono (in noīe tuo). i. in
fide ac ↄfeſſiōe ⁊ veritate ⁊ virtute noīs tui
(quos dediſti mihi) pro fundamēto eccl'ie
per eos fundādē: per ſpālem amicitiā eos
mihi ↄiūgēdo (vt ſint vnū) ⁊ vniti per cha
ritatē (ſicut ⁊ nos) ſumus vnū per naturā:
ita ꝙ iꝛ ſicut nō īportat equalitatē: ſꝫ quā
dā ſiſitudinē ⁊ imitatione longiquā. Suꝫ
ego fili⁹ tu⁹ per naturā ſicut ⁊ illi filij tui ⁊
fratres mei ꝑ grãꝫ: vel ſm Aug. Ut quēad Augu:
modū pater ⁊ fili⁹ nō tm̄ eq̄litate ſubſtan- Unū eē
tie: ſed etiā volūtate vnū ſunt ita ⁊ hi non cū deo.
tm̄ per hoc ꝙ eiuſdē nature ſunt: ſed etiaꝫ M
per eādē dilectiōis ſocietatē vnū ſint. Cu-
iuſcūqꝫ pfectio nihil aliud eſt ꝙ̄ participa
tio diuie ſiſitudinis: intm̄ em̄ boni ſum⁹:
inquātū deo aſſimilamur. (Ego pro eis ro Oꝛo ꝑ
go quo ad efficaciā (qꝛ tui ſunt) ꝑ eternaꝫ aplis.
predeſtinationē (nō pro mūdo). i. mūdi di-
lectorib⁹ ⁊ perditis ſm tuam preſciētiam
hoc dicit: qꝛ efficacia ſue orationis tm̄mō
ad electos ſe extēdit. Quāuis enim in ſe ſit
efficax pro oībus: tñ mali ponūt ſibi impe
dimētū ne ſint participes ipſi⁹. Et licet iā
nō eēnt de mūdo: adhuc tñ neceſſariū erat
eos eſſe in mūdo: iō ſubdit (nō rogo vt tol-
las eos de mūdo) vel ꝑpter alioꝝ ſalutē:
qꝛ adhuc ſunt mundo neceſſarij: vel ꝑpter
eoꝝ vtilitatē: qꝛ in meritis nō ſunt cōſum-
mati. vñ Beda. q. d. iaꝫ iminet tps vt ego Beda.
tollar d mūdo: ideoqꝫ neceſſe eſt vt iſti nūc
nō tollanť de mūdo: vt te ⁊ me ꝓmū annū-
cient mūdo. (Sed vt ſerues eos a malo) et
defectu in preſſuris eripiēdo a periculis ⁊
dādo eis ꝑmanētiā in fide ⁊ ↄſtātiā in tri
bulatiōib⁹ iminētib⁹. Hic habes qꝛ ſcti nō
debēt rogare vt trāſeāt de mūdo ſi adhuc
eis ↄueniēs nō eſt: ſicut nec iſtis ↄueniēs
nō erat (ſctifica eos). i. ↄfirma (in virtute) ſi
dei catholice: ac vite ⁊ doctrine. Sanctum
enim vno mō ſignificat idē qđ firmū. Iſta
autē cōfirmatio aploꝝ facta eſt a deo pa-

tre qñ i die pẽthecoſten miſit eis ſpm̃ ſctm̃
¶ Deinde orat ꝑ toto fideli ppl'o dicens.
(Nõ ꝓ eis rogo tm̃: ſʒ ⁊ ꝓ eis) q̃ ꝑ totũ orbẽ
(credituri ſunt in me) ꝑ v̈bũ eoꝝ .i. ꝑ verbũ
fidei ⁊ euãgeliũ qḋ p̃dicauerũt ꝑ qḋ oẽs in
xp̃m crediderũt q̃ fidẽ illã habuerãt quã
apl'i p̃dicauerũt. Qḋ verbũ dꝛ eoꝝ nõ qꝫ ꝑ
eos tm̃ ſit p̃dicatũ: imo ⁊ ꝑ paulũ ⁊ alios
quoſlibet p̃dicatores: ſʒ eis p̃mo ⁊ p̃ncipa
liter ꝯmiſſuʒ eſt ad p̃dicãdũ ⁊ ab ipis eſt
p̃mit⁹ ac p̃cipue p̃dicatũ: hoc eſt v̈bũ fidei
p̃dicatũ v̈bũ dei iſpiratũ ꝑ qḋ credidit la
tro: credidit paul⁹ ⁊ q̃cũq; vnq̃ credidit i
xp̃m. vñ ſm Aug. Oẽs ſuos ibi itelligi vo
luit nõ ſolũ q̃ tũc erãt in carne: ſʒ etiã q̃ fu
turi erãt. Quotquot em̃ poſtea crediderũt
in eũ ꝑ v̈bũ aploꝝ ſine dubio crediderũt:
⁊ donec veniat credituri ſunt. Per hos euã
geliũ miniſtratũ eſt: ⁊ anteq̃ ſcriberet: ⁊ vti
q; q̃ſq; in xp̃m credit: euãgelio credit. hec
Aug. (Ut oẽs vnũ) vnitate (ſint) fidei ⁊ cha
ritatis (ſicut ⁊ tu pr̃ in me ⁊ ego i te vnum
ſum⁹) in vnitate nature ⁊ ſubſtãtie (vt ⁊ ip
ſi in nobis vnũ ſint) fide ⁊ charitate. vel
ſm Aug. põt referri ad vnitatẽ amoris ſic.
(Sicut tu pr̃ es in me ⁊ ego in te) ꝑ amorẽ
(ita ⁊ ipſi ſint vnũ in nobis) ꝑ amorem: qꝛ
charitas facit vnũ eẽ cũ deo. q. d. ſicut pr̃
diligit filiũ ⁊ ecõuerſo fili⁹ prẽʒ: ita ⁊ ipi di
ligũt filiũ ⁊ prẽʒ. Fruct⁹ ãt vnitatis eſt (vt
mũd⁹) tot⁹ p̃dicatiõe eoꝝ ꝯuerſus (credat)
⁊ cognoſcat (qꝛ tu me miſiſti) ⁊ qꝫ doctrina
quã dedi eis ſit a te: ſic em̃ oẽs vnũ erunt.
Nã ꝑ nihil aliud manifeſtat veritas euã
geliũ: ſicut ꝑ charitatẽ fideliũ. vñ Chꝛ. Ni
hil em̃ ſcãdalizat oẽs vt ab inuicẽ diuidi
qꝫ credentes fiãt: vnũ hoc edificat ad fidẽ.
(Et ego claritatẽ quam dediſti mihi dedi
eis) qꝛ ptãtem miraculoꝝ ꝑ quã declarata
eſt diuinitas xp̃i dedit aplis. vñ Chꝛ. Cla
ritatem dicit gl'iã q̃ eſt ꝑ ſigna ⁊ dogmata
⁊ vt vnanimes ſint. vñ ſubdit. (Ut ſint vnũ
ſicut ⁊ nos vnũ ſum⁹) .i. vt ſint i vera vni
tate eccl'ie abſq; ſciſmate. vñ Chꝛ. hec em̃
gl'ia vt ſint vnũ ẽt ſignis maior eſt. Ego i
eis ꝑ grãʒ ⁊ charitatis ſpm̃: ⁊ tu in me ꝑ
vnitatẽ nature ⁊ ſubſtãtie: ⁊ ꝑ ꝯñs etiã tu
in eis ꝑ eũdẽ ſpm̃. vel ſm Hyla. Ego i eis.
ſ. ſuʒ ꝑ vnitatẽ nature hũane quã eandeʒ
habeo cũ ipis: ⁊ etiã qꝛ do ipis corp⁹ meũ
in cibũ ſacr̃alem: ⁊ tu i me ꝑ vnitatẽ eſſen
tie: vt ſic ſint ꝯſummati .i. ꝑfecti i vnũ: qꝛ ꝑ
vnionẽ hũanitatis xp̃i ad deũ fctã ẽ vnio
toti⁹ creature. Ut ſint iqt ꝯſummati i vnũ
in p̃nti in vnitate charitatis ⁊ grẽ ꝑ fidẽ
⁊ i futuro i vnitate gl'ie ⁊ fruitiõis diuine
ꝑ ſpẽ. Ad hoc em̃ tota tẽdit orõ i q̃ pluries
inculcat orãdo vt ſint vnũ. Sic oẽs orare de
bent ꝑ vnitate grẽ i via ⁊ ꝑ ꝯſummatiõe
glorie i patria vt hic habeãt vnitatẽ chari
tatis ⁊ grẽ per fidẽ: ⁊ ibi vnitatẽ fruitiõis
⁊ glorie ꝑ ſpem. In vnione charitatis ꝯſi
ſtit perfectio xp̃iane religionis: qꝛ per hec
mẽbꝛa eccl'ie cõiungunt adinuicẽ ⁊ capiti
hoi xp̃o ⁊ vlteri⁹ ipi deo: qꝛ q̃ adheret deo
vn⁹ ſpũs eſt: ⁊ ſic per ꝯñs p̃mum p̃ncipiũ
qḋ eſt deus cõiungit hoi q̃ eſt quodãmõ
ois creatura. Finis ãt vnitatis eſt (vt co
gnoſcat) tunc per ſpem (mũdus) ex inimi
co amic⁹ effectus .i. credẽtes (qꝛ tu me miſi
ſti: ⁊ dilexiſti eos ſicut ⁊ me dilexiſti. vnde Aug.
Aug. In filio q̃ppe pater nos diligit: qꝛ in
eo nos elegit. Cũ igit̃ eoꝝ q̃ fecit nihil ode
rit quis digne poſſit loqui q̃tum diligat
membꝛa vnigeniti ſui: ⁊ q̃to amplius ipʒ
vnigenitũ? Deinde petit cõiunctionẽ mẽ Unita
broꝛũ ad caput dicẽs (pr̃ quos dediſti mi cum ca
hi) ꝑ verã fidem in tua p̃deſtinatiõe ab pite.
eterno (volo) .i. oro ⁊ deſidero (vt vbi ego
ſum) cito futur⁹ (⁊ illi ſint mecũ) .i. in eter
na btitudine: i q̃ ẽt iã erat xp̃s actualr̃: q̃tũ
ad alaʒ q̃ eſt ps p̃ncipalior hois (vt videãt
claritatem meã quã dediſti mihi) .i. diui
nitatem meã vel claritateʒ corpis mei gl'i
ficãdi. vtrãq; em̃ claritatẽ ⁊ ſm diuinita
tem ⁊ ſʒ hũanitatẽ ſcti in gl'ia videbũt (qꝛ
dilexiſti me) eſſentia li dilectiõe (an̄ mundi
ꝯſtitutionẽ) ⁊ ab et̃no hoc ptʒ q̃tũ ad xp̃i
deitatẽ. ſilr̃ q̃tũ ad hũanitatẽ inq̃tũ de⁹
pr̃ eternalr̃ p̃deſtinauit ipm ad hãc gl'iaʒ
⁊ exaltationẽ In ipſo ẽt dilexit nos an̄ mũ
di ꝯſtitutionẽ p̃deſtinatiõe: qꝛ mẽbꝛa eius
ſum⁹ ⁊ diligimur i illo q̃ tot⁹ diligit̃ .i. ca
put ⁊ corp⁹. Eſt em̃ in nobis tãq; in tem
plo ſuo: nos aũt i illo ſm qꝫ caput noſtruʒ
eſt. vbi Au. In magnã ſpẽ dñs ieſus ſuos Augu:
erigit. q̃ maior eſſe nõ poſſit. Audite ⁊ eſto
te in ſpe gaudẽtes vt eſſe poſſitis in tribu
latiõe patiẽtes: audite inq̃ ⁊ quo ſpes nr̃a O
leuet̃ attẽdite. Chꝛiſt⁹ ieſus dꝛ audite: cre Dati
dite: ſpate: ꝯſiderate qḋ dicit. (Pr̃ inqt q̃s xp̃o a
dediſti mihi volo vt vbi ego ſum ⁊ illi ſint patre.
mecuʒ.) Qui ſunt iſti quos ait a prẽ datos Joã.vi.
ſibi? Nonne illi de quibus alio loco dicit
nemo venit ad prẽʒ: niſi pr̃ q̃ miſit me tra
xerit eũ. Et iteꝝ. Quapropter oib⁹ mẽbꝛis
ſuis ꝓmittit hoc p̃miũ vt vbi eſt ipe ⁊ nos
cuʒ illo ſim⁹. Nec poterit nõ fieri qḋ oipo
tenti prĩ ſe velle dixit opes fili⁹. hec Aug.
vñ Anſ. Inter hec cũ diſcipulos ſacratiſſi Anſel.
ma illa orõne ꝯmẽdãs pr̃ dixerit pr̃ ſerua Orõnẽ
eos i noie tuo: iclina capud tuuʒ vt merea dicẽdo.
ris audire: volo, vt vbi ego ſum ⁊ illi ſint
mecũ: bonũ eſt tibi hic eſſe: ſʒ exeũdũ eſt.
hec Anſ. O q̃ dulciſſima oratiõis v̈ba an
tidotũ ⁊ remediũ ad oẽm aduerſitatem ⁊
pctm̃ cui⁹ dulciſſime orõnis principiũ ⁊ fi
nis i pace ⁊ dilectõe ꝯſiſtit: ad quã p̃cipue
vt dictũ eſt tẽdit. Et multa alia dñs ieſus
diſcipulis dicebat que vere corda deuota

ſcindebāt. Si ḡ i ſmone q̄ dicta attēte ſunt
diſcuſſeris ⁊ diligēter meditādo rumina-
neris in eoꝝ dulcedine requieſcēs merito
inardeſcere poteris ad tantā dignationē
benignitatē ꝓudentia: diligētiā ⁊ chari
tatem: ⁊ circa alia ꝑ dn̄z hoc ſero geſta. Ex
q̄bus poteris colligere faſciculū cōtra oēz
tētationē ⁊ aduerſitatē ſalubre ꝯſolatiōis
remedium. Inter oīa em̄ memorialia xp̄i
ꝑcipua recordatiōe cōſtat eſſe digniſſimū
finale illud ſacratiſſime cene cōuiuiū in
quo nō ſolū agn⁹ paſchalis ꝓponitur ad
edendū: verūetiā agn⁹ imolat⁹ q̄ tollit pec
cata mūdi ſub ſpecie pāis ꝑbeť i cibū. In
quo q̄dē cōuiuio mira dulcedo bonitatis
xp̄i refulſit: qn̄ cū pauꝑculis illis diſcipu
lis a iuda ꝓditore eadē mēſa ⁊ ſcutella ce
nauit. Mirū claruit hūilitatis exemplum
dū pedes piſcatoꝝ ⁊ ꝓditoris ſui rex glie
ꝑcinct⁹ lintheo ſtudioſiſſime lauit. Mira
patuit munificiētie largitas dū ſacerdoti
bus illis ꝑmis: ⁊ ꝑ ꝯñs toti eccl'ie ⁊ orbi ter
rarū corp⁹ ſuū ſacratiſſimū ⁊ ſanguinem
ꝟe i cibū dedit ⁊ potū. Mir⁹ tādē emicuit
dilectiōis exceſſus qn̄ i fine diligēs ſuos
tā dulci exhortatiōe ꝯfortauit in bono: pe
trū ſpālr̄ ꝑmonēs ad fidē ⁊ robur ⁊ iohāni
cōferēs pect⁹ ad recubitū dulcē ⁊ ſacrū. O
q̄ꝫ mira ſunt hec oīa repleta dulcedine illi
dūtaxat aīe q̄ ad tā celebre vocata ꝯuiuiū
tāto inētis currit ardore: vt poſſit illud ꝓ-
phericū cātare. Quēadmodū deſiderat cer
uus ad fontes aquarū ⁊c. Cōſpice ḡ dn̄m
dū loquiť quō efficaciter deuote ⁊ delecta
biliter loquēs iprimit diſciplis ſuis que
narrat ⁊ paſchalis in amenitate aſpect⁹ ⁊
verboꝝ ei⁹. Cōſpice ēt diſcipulos quō ſūt
meſti lachrimātes ⁊ ſuſpiria dātes. Pleni
em̄ ſunt triſtitia vt ꝺ hoc ipa ꝟitas teſti-
moniū dicēs (Qꝛ hec) ſcz de receſſu meo lo
cut⁹ ſum vobis triſtitia iplenit cor vr̄m: et
doletis me corꝑalib⁹ ſubtrahi oclis. Inter
alios āt ꝯſpice ioānē eidē familiari⁹ cohe
rentē qualr̄ attēte ⁊ diligēter hūc dilectū
ſuū ꝯſpicit ⁊ teneri⁹ anxiat⁹ oīa ꝟba eius
recolligit. Ipſe em̄ ſolūmodo ea deſcribēs
tradidit nobis bn̄dict⁹ ipe Ioānes qui ſu
ꝑra pect⁹ dn̄i recūbēs hec potauit ⁊ memo
riter retinēs: nobis ea ſcripſit. Nullus ſic
fideliter ⁊ familiariter dn̄o adheſit vt ioā
nes. In cena iuxta eū ſedit: lꝫ eſſet iunior
alioꝝ: ⁊ qn̄ capt⁹ fuit ſecut⁹ ē eū i atriū ꝑn
cipis ſacerdotū: ⁊ nec in crucifixiōe: nec in
morte: nec poſt mortē eū dimiſit: quouſq̄
ſepult⁹ fuit. Et qꝛ dn̄s videbat diſcipulos
formidare ⁊ timere: tū rōne tp̄is: qꝛ nox erat
tū rōne loci: qꝛ i ciuitate manifeſte ſiſtebāt
ita vt frequēter circūuoluerent oculos ad
oſtiū dom⁹ q̄ſi imaginātes ⁊ expectantes
inuadi ⁊ capi ab hoſtib⁹: ⁊ ꝓpter hoc mi-

Miranda in cena. (margin)

Ps. xlj. (margin)

Ioāni bn̄dicit (margin)

Oronis dulcedo. (margin)

nus intēdētes his q̄ dicebat: iō vt melius
ꝟba q̄ dictur⁹ erat itelligerēt: ⁊ vt ad locū
vbi tradēd⁹ erat veniret inter alia eis diſ-
cūbētib⁹ dixit (Surgite eam⁹ hinc) .ſ. ad
locum aliū magis ſecurū ⁊ ſecretū vbi eſti
mantes vos ſecuros attēti⁹ audiatis ver
ba mea ⁊ meli⁹ attēdatis ad ea q̄ ſunt vo
bis dicēda ad locū vbi tradēd⁹ ſuꝫ ad mor
tē ad ſeꝑationē a vobis corꝑalr̄ i hoc mū-
do ad anguſtiā ⁊ paſſionē meā: ⁊ q̄cunq̄
voluerit poſt me venire abneget ſemetipꝫ
⁊ tollat crucē ſuā ⁊ ſequať me. Et ora euꝫ
vt nō ſinat te a ſuo latere ſeꝑari: ſꝫ ꝯcedat
tibi ſecū ire ⁊ eū ſeq̄ ſiue ad mortē ſiue ad
vitā. O quāt⁹ pauor i diſciplos itrauit ne
ſciētes q̄ vel q̄lr̄ ire dēbēt ⁊ de ipſi⁹ ſeꝑatio
ne plurimū formidātes. Merito aūt de tā
to cōuiuio grē reddēde erāt deo: ⁊ iō poſt
cenam hymnū .i. cāticū diuie laudis; dixit:
⁊ grās egit ſicut ⁊ an̄ cenā fecerat: vt .ſ. ad
diſcas ⁊ an̄ cibū ⁊ poſt cibū grāꝝ reddere
actiōes. vn̄ Chry. Audiāt q̄cūq̄ velut por
ci ſimplr̄ mādu cātes cū ebrietate ſurgūt
cū deceret grās agere ⁊ hymnū ꝯcinere ⁊
mēſā deſinere: audiāt q̄cūq̄ vltimā orōnē
in ſacris myſteriis nō expectāt: vltima em̄
orō miſſe illi⁹ hymni eſt ſignū. Grās ergo
egit an̄q̄ ſacra myſteria diſciplis daret vt
⁊ nos grās agam⁹ hymnū dixit poſtq̄ de
dit vt ⁊ nos hoc ipꝫ faciam⁹. hec Chry. vbi
⁊ Bed. Simul ēt ⁊ hoc oñdit q̄ ꝯplectibile
erat ſibi ꝓ nobis mori: qꝛ cū tradēd⁹ erat
deū laudare dignat⁹ ē: docet ⁊ nos cū i an
guſtias icidim⁹ ꝓpter multoꝝ ſalutē non
ꝯtriſtari: ſꝫ deo grās agere q̄ i nr̄a tribula
tiōe opať multoꝝ ſalutē. Tādē cūctis cō-
pletis myſteriis ⁊ hymno dicto ꝓ ſacri in
ſtitutiōe ⁊ nouevite denūtiatiōe hora ꝯple
torii egrediť de loco cene cū diſciplis ſuis
ad locū extra ciuitatē ad quē ſciebat ventu
rū ꝓditorē vltro ſe offerēs paſſiōi vt oſtēde
ret ſe volūtarie ſubire mortē ⁊ deſiderare
nr̄am redēptionē. Ille em̄ locus erat apt⁹
ad capiendū xp̄m: qꝛ erat a ciuitate remo
tus ⁊ ipi q̄rebāt cape eū ſine ſtrepitu tur-
baꝝ. Precedit ipe in eū ſeq̄re ⁊ ꝯſpice diſci
pulos eūtes poſt eū ⁊ cū eo: quō q̄libet q̄
magis ꝑt magis eidē approximat: ⁊ ꝯgre
gatiꝫ ꝑgētes ſicut moris eſt pulloꝝ ꝑgere
poſt gallinā ipellūt eū mō vn⁹ mō aliu ex
ꝺſiderio appropiquādi ⁊ audiēdi ꝟba ip-
ſius. Ipe ꝟo libēter ⁊ patiēter ſuſtiebat ab
eis ⁊ tūc locut⁹ ē eis ꝯplēdo ſmonē eūdo
ꝑ viā ⁊ i horto. ¶ Et iuit cū illis ꝟſus ortē
tē trāſ torrētē cedrō ⁊ vallē ioſaphat q̄ ē
iter hierl'ꝫ ⁊ mōtē oliueti a ſeptētriōe i au
ſtrū porrecta: ꝑ cui⁹ vallis medium currit
idem torrēs cedrō. Eſt autem cedrō gtūs
plis: qui latine cedrorum ꝺ: de quib⁹ ar-
borib⁹ copia ibi erat i ripis torrētis. eiuſ-

Pro hymn⁹ dicēd⁹. (margin)

Chriſ. Grē p⁹ cibum agēde. (margin)

Beda. (margin)

Egreſſio xp̄i hora cōpletorii (margin)

Cedrō gtūs. (margin)

dē vñ ſic appellat̄. In hac valle ē pua cāpi
planicies irrigua ⁊ nemoroſa plenaqꝫ de-
litijs: vallis ꝟo nomē accepit a rege ioſa-
phat ibi ſepulto vbi a pte mōtis ſyō in pe-
de mōtis oliueti in ipſaȝ vallē deſcēdēdo
eſt turris ſepulchrū ej⁹ cōtinēs. Cuius ad
dexteraȝ de rupe mōtis oliueti exciſa ⁊ ſe-
parata domus dno cauata hȝ ſepulchra.ſ.
ſymeonis ſenis ⁊ Joſeph ſpōſi marie ꝟgi-
nis. Et (venit cū illo in villā que dr̄ gethſe
mani) ad radicē ſeu pedem mōtis oliueti
iuxta cāpū q̄ gethſemani dicebat̄. vñ ⁊ vil
la ſic vocat̄ vbi eſt eccl'ia adherēs rupi ſub
qua apl'i erāt ſomno ꝑgrauati: ⁊ itra erāt
canonici regulares cū abbate ſm regulā
beati Aug. dño ſeruiētes. Et intrauit cum
ipſis in hortū qui in fine ville erat ⁊ ad vil
laȝ ptinebat vbi traditorē ſuū ⁊ armatos
expectabat ſciēs oīa q̄ vētura erāt ſup eū
ſm altiſſime diſpoſitiōis archanū. Et qui
pſecutores ſuos ⁊ oīa in manu ſua accepiſ
ſe ſe nouerat: q: oīa dedit ei pater in ma-
nus ſpōte in man⁹ pſequētiū ſe ponebat.
(Sciebat aūt ⁊ iudas) traditor locū q: fre
quēter ieſus cū diſcipulis ſuis illuc (veni-
re cōſueuerat cā orandi ſecretius extra tu-
multum ciuitatis ⁊ cā ſecreti⁹ loquēdi cū
diſcipulis familiariter inſtruendis. Itaqꝫ
tradēd⁹ a diſcipulo conſueti ſeceſſus locū
⁊ inde notū adijt quo facillime repiri poſ
ſet manifeſtū ſe dās ad capiēdū ne mortē
timere vel inuit⁹ crucifigi putaret̄. Uñ bñ
dr̄ ꝙ (hymno dicto exierūt) ſm cōſuetudi-
nē (in mōtē oliueti.) i. verſus mōtē oliueti:
q: cōſuet⁹ erat illuc ire ⁊ morari de nocte
cā orationis. Nā ſm Chri. cōſueuerat fre-
quēter extra i orōne pnoctare ⁊ ſtrat⁹ mol-
liciē declinare. Et ſm eundē ꝯſuetudo xp̄i
erat: vt marie i ſolēnitatib⁹ poſt cenā diſci
pulos ſeorſum ducere ⁊ purū a tumultib⁹
locū inqrere ne mēs īpediret̄ ab auditiōe
⁊ aliqua ſublimia de feſto docere que non
erat phas alios audire. Cōpletorium pōt
dici q: in ipſo cōplet̄ curſus diei. Sic dñs
nr̄ ieſus xp̄s cōpleto curſu pdicatiōis: ⁊ ce
na illa ſingulari tā glorioſiſſime celebra-
ta ⁊ facta cū diſcipulis ſuis de qua cena ⁊
de ſacratiſſimo dono corpis ⁊ ſanguis ei⁹
ibi tradito debes frequenter deuotiſſime
cogitare: ⁊ ꝙ lotis diſcipuloꝝ pedibus ac
facto ſermone ⁊ dicto hymno. i. grāꝝ actio
ne exiuit cū diſcipulis ſuis verſus mōtem
oliueti vbi capiēd⁹ erat: ⁊ ab amicis ſepa
randus. Et qñ complendū erat qd̄ ppheta
dixerat: pcutiā paſtorē ⁊ diſpergent oues
gregis. Uade ⁊ tu ſq cū eo: ⁊ noli eū deſe-
rere: ne ⁊ ipſe deſerat te. ¶ Myſtice egreſ-
ſus eſt ieſus iuxta ciuitatē: vt nos egreſſu
ros de mūdanis ſūdi h ⁊ inhabitatiōe ſigni-
ficaret qñ ſacrificiū deo offerre volumus ⁊
vt tumultū hoim fugere doceret: qñ orare
vel familiaria cum nr̄is tractare īterdim⁹.
(Egreſſus aūt iuit trās torrētē cedrō) qui
interptat̄ triſtis meror: ⁊ ſigt viā paſſiōis
quā xp̄s perambulare voluit: q: ſicut tor-
rēs terrore caloris ſolis cū ipetu deſcēdit:
ſic xp̄s calore charitatis ⁊ luce ꝟitatis ſue
ēēlus fluct⁹ paſſionū ipetu ppꝛie volūta-
tis ſuſtinuit. Per hoc ergo ꝙ xp̄s iuit il-
luc iminēte ſua paſſiōe ſignificat̄ ꝙ xp̄ian⁹
ire volēs ad martyriū dȝ iminēs ſupplicium
precogitare ⁊ per patiētiā ſe armare q: ſȝ — Grego.
Greg. Minus feriūt iacula q̄ preuidentur: ⁊
tolerabiliora ſunt mala q̄ preſciūtur. (Et
venit in villā gethſemani) q̄ interpretatur
vallis pinguedinis: q̄ interptatio oſtēdit
q̄ hūilis q̄ deuota fuit xp̄i oratio quā ibi
fecit: in valle em̄ humilitas ⁊ in pinguedi — Remi.
ne deuotio notatur ſm Remig. Dñs ap-
propinquās paſſiōi in valle pinguedinis
orauit vt demōſtraret̄: q: p vallē humilita
tis ⁊ pinguedinē charitatis p nobis mor-
tē ſuſcepit: hūiliauit em̄ ſe vſqꝫ ad mortem
⁊ ex charitate poſuit p amicis aiam ſuaȝ. — R
In horto etiā orauit ⁊ capi voluit: vt oſtē- — Cur in horto orauit ⁊ capt⁹ eſt.
deret ꝙ ſatiſfacere venerat p pctō primo
rum parētū cōmiſſo in horto. i. in terreſtri
padiſo: vel ꝙ p paſſionē ſuā nos in hortū
paradiſi coronādos itroducit. Dicit̄ etiaȝ
poſt cōnā in montē oliueti exiſſe ⁊ oraſ- — Egreſſus oliuetum.
ſe qd̄ repſentat pceſſio fratrū qñ poſt refe-
ctionē exiuit in oratoriū ad grās agendū.
Per qd̄ etiam datur intelligi ꝙ ꝟtute dñi — Orige.
ci ſacri aſcenditur ad culmē gratie et glo-
rie. Signanter aūt ſm Origeñ. hymno di-
cto exierūt i mōtē oliuarū: p hoc deſignās
ꝙ poſt pceptionē tanti ſacramenti fidelis
hō nihil debet agere in conualle: nec circa
aliqd̄ terrenuȝ ſe occupare. ſed ſm Hiero.
Debet aſcēdere in montē oliueti. i. in vir- — Hiero.
tutum ſublimia vbi eſt laboris refectio ⁊
doloris ſolatium ac veri luminis noticia
apprehēditur. Orauit ergo dñs in monte
oliueti ſiue in horto ad radicē eiuſdē mō-
tis qd̄ totū vnū eſt ⁊ plenū figuris: cū em̄
in mōte orat ſurſum nos et pro celeſtibus
habere cor in orōne et ſublimia tm̄ orādo
inquiri debere docet: cum in valle ⁊ hoc in
valle pinguedinis docet nos in orōne hu
militatē ⁊ interne deuotiōis ac dilectiōis
pinguedinē ſeruare: ⁊ vt nō geſtemus cor
aridū a charitatis piguedine. Merito aūt
paſſurus dñs aſcendit in illum montē vñ
erat aſcenſurus in celū vt per hoc oſtende
retur ꝙ per tolerantiam paſſionis aſcen-
ditur ad quietem celeſtis māſionis. vnde
Hiero. In monte quidem oliueti ieſus vi- — Hiero.
gilat ⁊ orat tenetur ac ligatur ac inde ad
celos aſcendit: vt nos ſciamus q: inde ad
celos aſcendimus vnde vigilamus ⁊ ora-

Oliueti montis dignitas. Quinq̄ virtutū exēpla.

mus ligamur ⁊ nō repugnam⁹ i terra. Hic mōs oliueti oi acceptiōe eſt dign⁹ in quo dn̄s frequēter morari et orare ac multa et mira operari eſt dignat⁹. Eſt aūt in hoc mōte eccl'ia in q̄ cū abbate nigri monachi eſſe ſolebāt. Potes aūt meditari q̄ dn̄s ieſ⁹ dedit nobis in iſto ſero exēplū quinq̄ magnarū virtutū. ſ. hūilitatis in lauando pedes diſcipulorū: charitatis in ſacramento corporis ⁊ ſanguinis ſui: ⁊ in ſermone. q̄ eſt monitus charitatis plen⁹: orationis in orādo in horto trib⁹ vicibus: patiētie in ſuſtinēdo proditorē ſuū ⁊ multa opprobria q̄n fuit captus ⁊ ductus vt latro obediētie in eundo ad paſſionē ⁊ mortē ex patris precepto. In his ergo virtutibus ⁊ alijs eū pro poſſe imitari coneris. ¶ Oratio.

Benigniſſime ieſu q̄ p credētibus ⁊ credituris in te an̄ tp̄s paſſiōis p̄rez ſuppliciter exoraſti rogo dn̄e tuā clemētiā ⁊ miaʒ p illis ⁊ p me ⁊ p oib⁹ mihi ꝯſanguinitate: affinitate: familiaritate: bn̄ficio: orōne: recōmēdatiōe: vel q̄cūq̄ ꝯiūctiōe cordi meo inſertis ⁊ vniuerſaliter p oib⁹ fidelib⁹ tā viuis q̄ defunctis. Ut nobis viuis ⁊ gratiā in p̄nti ⁊ gloriaʒ in futuro exhibeas: ac defunctis miam ⁊ requiē eternā idulgeas: ⁊ tu q̄ oiʒ redēptor es ēt eoꝝ ſaluatorē te oſ̄das. A.

¶ De paſſione domini noſtri. Capitulum. lviij.

B

Occurrit nunc vt paſſionē dn̄i nr̄i ieſu xp̄i tractem⁹ de qua ad minus ſepties i die recordari deberet xp̄ian⁹. vnde dicit Ber. Qđ q̄tidiana lectio xp̄iani dʒ eſſe recordatio dn̄ice paſſiōis: ⁊ qđ nihil ita accēdit cor humanuʒ quēadmodū ſepe ⁊ ſedulo recogitata paſſio ⁊ hūanitas ſaluatoris. Qui ergo in cruce ⁊ paſſione dn̄i deſiderat gloriari ſedula meditatiōe dʒ in ea p̄ſiſtere q̄ p̄cipue iter cetera dʒ cordi nr̄o eſſe īfixa: vt ſicut in ſuo corpe cicatrices ⁊ vulnera ſemp tenet ⁊ de ei⁹ corpe non delent: ita ⁊ in corde nr̄o per memoriā nr̄i teneri ⁊ nūq̄ de eo deleri dʒ. Cui⁹ quidē paſſiōis myſteria ⁊ q̄ circa eaʒ facta ſunt ſi toto mētis intuitu pſpicerent in nouū itaq̄ ſtatū meditantē adducerēt. Nā ex pfundo corde ⁊ totis viſcerum medullis eā perſcrutāti multi paſſus inſperati occurrerēt: ex quib⁹ nouā cōpaſſionē: nouū amorē: nouas cōſolatiōes ⁊ per ꝯn̄s nouū quēdam ſtatum dulcedinis ſuſciperet que ſibi preſagia et participalia glo-

Bern. Paſſionis dn̄ice recordatio.

rie viderentur. Unde quedam monialis deuota intantū circa paſſionē xp̄i erat affecta: vt nunq̄ crucifixi imaginem inſpicere poſſet niſi cadens in terraʒ quaſi totaliter abſorpta a ſe deficeret. Oportet ergo q̄ quis preſentem ſe exhibeat affectuoſe diligenter ⁊ moroſe omnibus ⁊ ſingulis que circa dn̄icam paſſionē contigerunt: ⁊ q̄ illuc totā mētis aciem vigilantibus oculis cordis oblitiſq̄ alijs curis ⁊ ſolicitudinib⁹ exteriorib⁹ dirigat perſeuerāter. Et ſcias q̄ ſi in hac ſcientia que ſuper omnes alias ſcientias eſt volueris p̄ficere cū magno ſtudio oportebit te a cibo ⁊ potu delicato abſtinere: ⁊ ad neceſſitatem tn̄ parce de vtroq̄ ſumere. Cena quoq̄ nocturna ſine potus multū ipedit oratiōnē ⁊ cōtēplatiōnē: quapropter eſſet p poſſe abſtinēdū. A veſtib⁹ quoq̄ ac lectis mollib⁹ ⁊ delicatis abſtineas: ⁊ in veſtitu ſicut ⁊ in victu humilieris groſſiorib⁹ vtēdū ⁊ viliorib⁹. Opʒ etiam q̄ caueas a multiloquio ac letitia vana ⁊ inepta: q̄r nō decet euʒ qui vult xp̄i dolorē ſentire in verbis riſib⁹: luſibus: ⁊ gladio vano ſe inutiliter occupare. Neceſſariū em̄ erit vt aliq̄n ita cogites te p̄ntem cogitatiōe tua ac ſi tūc tp̄is ibi p̄ſens fuiſſes q̄n paſſus fuit: ⁊ ita te habeas in loquēdo: in viuēdo: in dolēdo: ac ſi dn̄m tuū corā xp̄i oculis tuis cerneres patiētē. Ita em̄ ⁊ ipſe dn̄s in ſpū tibi p̄ns erit ſicut a te cogitabit p̄ns eē ⁊ accipiet tua vota ⁊ acceptabit tua facta. Et vt breuit dicā oportebit te a delectatiōe ⁊ cōſolatione carnali cū magna diligētia elōgari: ⁊ vt amara et dura tibi dulceſcāt ⁊ ſuauia fiant ſi in xp̄i dolorib⁹ ⁊ paſſiōe cōſolationem: ⁊ dulcedine tue dapes cupis inuenire. Nō em̄ bn̄ cōueniūt cōſolatio carnis ⁊ cōtēplatio dn̄ice paſſionis: ſed ꝯtria q̄ſi nola ſortiuntur: nec poſſunt ſimul caro ⁊ ſpūs delectari: imo hʒ apl'm ſibi adinuicē aduerſantur. vn̄ Ber. Crux xp̄i voluptati aduerſat ⁊ voluptas cruci: ⁊ quō poſſunt excuſari voluptatum amatores: vt nō ſint xp̄i perſecutores? Rei em̄ ſiūt mortis xp̄i ⁊ ſi nō vt pſecutores: tn̄ vt tāte rei cōtēptores. Et iterū. Mihi abſit gl'iari niſi in cruce dn̄i mei ieſu xp̄i p quē mihi mūdus crucifix⁹ eſt ⁊ ego mūdo. Nō ſolū indt mortu⁹ mūdo: ſʒ ⁊ crucifix⁹ qđ eſt ignominioſiſſimū gen⁹ mortis. Ego illi ⁊ ipſe mihi. Ola q̄ mundus amat crux mihi ſunt: delectatio carnis: diuitie: honores: vane hoiʒ laudes. Que v̄o mūd⁹ reputat crucē illis affix⁹ ſum: illis adhereo: illa toto āplector affectu. Quāuis i his apl'i v̄bis illud q̄ʒ nō icōgrue poſſit itelligi crucifixū ⁊ mūdū reputatiōe: ip̄ʒ v̄o mūdo crucifixū ꝯpaſſiōe. Crucifixū em̄ videbat mūdū obligatiōib⁹ vitioꝝ ⁊ ip̄e crucifigebat ei p cō-

Monialis deuotio.

Paſſionis lectio.

Proficere volēs i paſſione dn̄i et ſciencia q̄d faciat.

B Cōſolatio carnis nō cōgruit paſſiōi xp̄i. Bern.

Gal. vi.

paſſionis affectū. Hec Bern. Et q: vt dicit Greg. Sine delectatiōe aīa nunq̄ pōt eſſe. Nam aut infimis delectat᷑ aut ſummis. Jō heu multi cōſolationē diuinā nō inueniētes ꝓ:in⁹ inhiāt ad aliā: ꝛ ſic ſibi iuſte ſubtrahūt diuinā vñ Bern. Renuit cōſolari aīa tua in alijs ſi vis in dei memoria delectari. Cui⁹ ad alias cōſolationes mens inhiat ꝛ nō penit⁹ in caducis ꝛ trāſitorijs renuit cōſolari ipe ſibi ꝑfecto celeſtis ſubtrahit gratiā conſolationis: quaꝫ ſi digna deuotione pleno affectu deſiderio vehementi petere: q̄rere: pulſare ſatageret ſine dubio petens acciperet: querens inueniret pulſanti aperiret᷑. Nō ergo q̄ras conſolationē aliaꝫ ſi cupis habere diuinā: q: vt idē dicit Bern. Delicata eſt diuina cōſolatio q̄ nō dat᷑ admittētibus alienā: nec duplici via vel duplici affectu queras diuinā conſolationē: q: indignum te redderes ad eandē. vñ iterū Bern. Indignus bñdictione celeſti cōuincit᷑ q̄ dubio q̄rit affectu duplici petit intētione: aliud ſibi refugiū parans ſi forte eū nō obtinere contingat. hec Bern. ¶ Manna defecit filijs iſrael poſtq̄ comederūt de frugib⁹ terre ꝑ māna qđ habebat in ſe oē delectamentū ꝛ ois ſaporis ſuauitatē ſignificat᷑ ſuauitas ieſu q̄ deficit filijs iſrael .i. clauſtralibus cū incipiūt comedere de frugibus terre .i. dare ſe terrenis ꝯſolationib⁹. vñ Aug. Si anim⁹ hꝫ vñ delectat᷑ extrinſecus ſine delectatione manet intrinſec⁹. Ideo vir ſctūs dꝫ dicere cū ꝓpheta. Renuit cōſolari aīa mea: ſcꝫ exterius: ꝛ ideo ibi ſequit᷑: memor fui dei ꝛ delectatus ſū. vñ Richar. Nūq̄ itellect⁹ ad celeſtiū ꝯtēplationē ꝑfecte attrahit᷑ niſi caro in neceſſarijs fortiter retrahat᷑. vnde et Greg. Si a carne hoc q̄dlibet abſcindim⁹ mox in ſpū qđ delectet inueniem⁹. Cōpatiaris igit᷑ ſaluatori nr̄o ieſu memoriam paſſionis ꝛ vulnerū eius i corde tuo habēdo certiſſime ꝯfidēs q̄ eius ꝯſolatiōis ſocius in futuro efficieris ſi eius tribulatiōis in p̄nti ſocius inuenieris. Nec eīn ꝓ ipſo pie lugētib⁹ gloriā ſuā negabit: q̄ nec magdalene dolēti ꝛ ipm q̄renti reſurrectionē ſuā occultari voluit. Qđ bene ꝓpheta innuit dicēs. Qui ſemināt in lachrymis: i exultatione metēt. vñ apl's. Si tñ cōpatimur: vt ꝛ ſimul glorificemur. vñ ꝛ Ber. Qui manducat carnē meā ꝛ bibit ſanguinē meū hꝫ vitā eternā: hoc eſt ſi cōpatimini ꝛ cōregnabbitis: ſed nō ſolū corde: verūetiā corpe cōpatiendū eſt xp̄o. vñ Ambr. Qui aūt cōpatitur nō ꝑfunctorie cōpati at᷑: ſed vt tribulationes xp̄i i corpe ſuo impleat ſicut implebat᷑ paulus. vñ ꝛ i Cāticis. Pone me vt ſignaculū ſup cor tuū diligēdo .ſ. me ꝑ affectū: ꝛ mihi te cōformādo ꝑ affectionē dilectionis: ꝛ vt ſignaculū ſup brachiū tuū diligēdo etiā me ꝑ affectū: ꝛ mihi te cōformādo ꝑ amorē operationis: ſignaculū enim formā ſuā imprimit rei q̄ ſigillat᷑ Et merito debes me diligere vtroq̄ mō: q: fortis eſt vt mors dilectio: *Ibidē.* hoc eſt tam fortiter te dilexi q̄ ꝓ amore tuo mortu⁹ ſum: ꝛ dura ſicut infern⁹ emulatio: q: i nullis tētamentis hoſtiū a nr̄e ſalutis cura reuocare potuit ſicut infernus null⁹ miſeroꝝ cruciatibus mitigat᷑. per multas ergo tribulationes opꝫ nos intrare in regnū celoꝝ qđ bñ figurat᷑ ꝑ hoc q̄ crux ponit᷑ iter chorū ꝛ cācellos eccl'ie: vt q̄ choꝝ itrare voluerit vadāt ſub cruce: q: ab eccl'ia militāte ad triūphantē nemo niſi ꝑ crucē pōt itrare. *Crucis locatio et eius ſignificatio.* Multū q̄ppe placet deo q̄ hō memoriā paſſionis ꝛ vulnerū ei⁹ portet i corde ſuo. ¶ Narrat᷑ em̄ q̄ cū quidā heremita ſctiſſime vite inſtāter dñm oraret vt ſibi oſtēderet qđ ſibi inter cetera ſeruitia magis acceptaret *Memoria paſſionis.* vidit hoīem nudū trepidātē frigore ꝛ cruceꝫ magnā ſup ſe baiulantē, et ſibi qs eſſet interrogāti dicen' eum. Jeſus xp̄s ego ſum. Rogaſti em̄ me vt tibi oſtēderē qđ iter cetera ſeruitia mihi magis ꝯplaceret: ꝛ nūc tibi dico q̄ hoc .ſ. q̄ qs hō iuuet me portare crucē meā ꝛ vulnera ꝛ paſſionē in corde ſuo. ꝛ hec dicēs euanuit. *D Crux dñi nobis baiulāda* Crucem dñi debem⁹ baiulare ꝛ iuuare eū portare: ꝛ hoc in corde ꝑ recordationē ꝛ cōpaſſionē: in ore ꝑ crebrā ꝛ deuotā gratiarū actionē: i corpore ꝑ flagellationē ꝛ caſtigationē: vt ſaluatori nr̄o corde: ore: ꝛ ope: grās agamus. Cuidā etiā ſent matrone recluſe multitudinē ꝛ numerū oīm vulnerū xp̄i ſcire cupiēti ꝛ ꝓ hac re flebiliter dn̄ū orāti vox celica miſſa dixit. Quinq̄ milia q̄dringēta nonaginta vulnera mei corpis extiterūt: q̄ ſi venerari volueris orōne dñicā cū ſalutatione angelica q̄ndecies quotidie in memoriam paſſionis mee replicabis: ſicq̄ anno reuoluto vnūquodq̄ vulnus venerabiliter ſalutabis. *Vulneruꝫ xp̄i nūerus* Hec orō valde plꝫ deo prout poſtmodū reuelatū fuit cuidam ſolitario. Et accipit᷑ hic numerus ſm annū biſextilē vt ſemꝑ ſufficere poſſit: q: minor numer⁹ quē quidā ponūt .ſ. q̄nq̄ milia quadringēta ſeptuagintaq̄nq̄ alijs annis tm̄: ſed nō hoc anno ſufficit. *Orō.xv Pr̄ nr̄.* De numero vulnerū xp̄i ſunt verſus iſti. Mittit᷑ vt legit᷑ olim vox celica lenis. Cor reſonendo ſenis flebilis vt ſequit᷑. D. duc vndecies .x. dēpta ſimplice xp̄i. Unde reuixiſti vulnera cūcta ſcies. *D. notat. cecc. que vndecies notant in.c. vñ demum tur. xv. decem.* Tot q̄ppe fuerūt vulnera xp̄i accipiendo veꝫ quālibet plagā flagellationis ꝓ vulnere vno: ꝛ pūcturā cuiuſlibet ſpine ꝓ vno Cui⁹ quidē numeri ptes ſingule cōgruūt myſterio paſſionis dñice. Millenarius em̄ qui eſt vltim⁹ limes numeroꝝ vltimā ꝛ ſu-

Miſteri miſte.

premam perfectionez in hac vita homini poſſibilem inſinuat:quam vtiqꝫ chriſtus in ſua paſſione ꝛ ſumme adimpleuit. Quinari⁹ autē ad quinqꝫ ſenſus refert: in quib⁹ omnibus xp̄s paſſus fuit:vt ſenſuū nr̄os nr̄is peccatis corruptos reintegraret. Centenarius etiā pfectionē notat. Et ideo p cccc. perfectio noui teſtamēti qḋ in quatuor euāgelijs cōſiſtit accipi pōt:qḋ quidē teſtm̄ in ſanguine paſſiōis xp̄i dedicatū eſt. Nonagenari⁹ vero q̄ cōſtat ex ductu denarij in nouenariū deſignat nouē ordies āgelorꝫ. Inter quos ducimur p obſeruātiā pceptorꝫ decalogi: ꝛ hoc nō niſi p meritū paſſiōis xp̄i. Multa quidē ꝛ magna dona puenīūt hoī paſſionē xp̄i freq̄ntāti ꝛ ſe circa eā ſedulo occupāti. Si em̄ ad diuinitatis cognitionem peruenire deſideras reſtat vt p aſſumptā hūanitatē ꝛ hūanitatis paſſionē tāqꝫ p viam regiā gradatī aſcēdere ad altiora diſcas. Qꝛ nō daꝛ puenire ad diuinitatis altitudinē vel inuſitatā dulcedinem niſi tracti pio quodā fidei ad dilectiōis effectū p humanitatis xp̄i amaritudinē. Et q̄nto hac neglecta quis aſcēderit alti⁹ tāto cadit pfundius. Hec eſt via p quā itur. Hec eſt porta p quā introit⁹ ad deſideratū finē cōcediꝛ. Per fructiferā nāqꝫ ac venerabilē xp̄i paſſionē cunctorꝫ nobis ſpūaliū bonorꝫ materia copioſiſſime miniſtraꝛ: vbi em̄ eſt glīatio noſtra: vbi ſpes ꝛ leticia cordis noſtri? Reuera in xp̄o vno ſummo ꝛ vero bono et p̄cioſiſſimo ei⁹ paſſionis theſauro. Et iō tā impreciabilē theſaurū delectat iugiter in corde retinere: ꝛ cōtinue de ipſo loq̄: ac ei tpe mēte ꝛ corpe cū ipſo occupari: vtinā qꝫ ꝛ in cordib⁹ nūqꝫ marceſcat: ſꝫ ſemp rediuiua pullulatione nouus exiſtat. Felix proinde tuū glīoſiſſimū lumē eccl'iarū q archanū diuinitatis attingēs abyſſum claritatis diuine oculis purioꝛib⁹ intuendo introiſti: ac verba q̄ nō lꝫ hoī loq̄ audiſti: ꝛ tn̄ ad yma deſcēdēs affectu quodam mellico paſſionis hui⁹ ob p̄conium de cordis theſauro in mediū eructaſti dicēs. Nihil arbitrat⁹ ſum me ſcire iter vos: niſi ieſum xp̄m ꝛ hūc crucifixū. O vbū melliſluū dulci⁹ ſup mel ꝛ ſauū deuotis mētib⁹ iugiter ruminādū: de quo liquor emanat. q̄ miſeris largiter gaudia ſalutis ppinat. Ceterꝫ quicūqꝫ eternā ſalutē p̄miorꝫ magnitudinē deſiderat hr̄e: arcē qꝫ cūctarꝫ virtutum optat cōſcendere: ſciam etiā atqꝫ ſapientiā obtiere: iter proſpera ꝛ aduerſa equanimiter ſtare: ꝛ ſecurā viā ambulare: necnon amaritudinē paſſionis xp̄i, eiuſqꝫ cōſolatiōis potū ſuauiſſimū deſiderat pguſtare dꝫ ieſum xp̄m inqꝫ crucifixū iugiterā ſuo corde portare. Frequēs paſſiōis hui⁹ memoria indoctū quēqꝫ reddit doctiſſimuꝫ

E
Bona et meditatione paſſionis.

j. cor. ij.

Paſſio xp̄i doctū efficit.

ac imperitos ꝛ ideotas facit pficere i magiſtros: magiſtros inqꝫ nō ſciētie q̄ inflat: ſꝫ charitatis q̄ edificat. Ipſa eſt velut quidā liber vite i quo oīa ſaluti neceſſaria inueniunꝛ. Hic liber de oib⁹ docens mellea q̄dam dulcedine perunct⁹ ſentiꝛ. Felix qui ei⁹ ſtudio ſerioſe intēdit: qꝛ cōtēptu mūdi et in amore dei pficiet cūctarūqꝫ virtutuꝫ ac graciarū incrementū ſumet. Memoria paſſionis xp̄i dꝫ fieri nō pfunctorie nec cū feſtina acceleratiōe: maxime cū tps aderit ſufficiēs ꝛ oportunū: ſꝫ cū matura ꝛ moroſa ac precordiali rememoratione ꝛ flebili quadā cōpaſſione. Niſi em̄ hoc dulciſſimū lignū dētib⁹ affectuoſe diſcretionis maſticatū fuerit: ſapor ei⁹ lꝫ immēſus nequaqꝫ mouebit. Qḋ ꝛ ſi quidē flere cū flētē: aut dolere cū dolēte nō potes ſaltē affectu deuoto de tātis bn̄ficijs tibi p eā gratuito exhibitis gaudere et grās agere debes. Qḋ ſi nec affectu cōpaſſiōis: nec gratulatiōis deſiderio moueris: ſꝫ dura quadā affectione te in ei⁹ recordatiōe depmi ſentis: nihilominus i duricia cordis tui ad laudē dei memoriā hui⁹ ſalutifere paſſiōis q̄litercūqꝫ pcurre: ꝛ qḋ a te hr̄e nō potes ipſi⁹ manib⁹ pyſſimis cōmitte. Percute bis ſilicē iterū ꝛ vcꝫ recordatiōe ꝛ corpali nihilomin⁹ labore te exercēs ad pietatē p extēſionē manuū ſeu oculorꝫ ad crucifixū ſubleuationē vel pectoris tūſionē aut genuflexiōes deuotas ſeu diſciplinas ꝛ flagellatiōes vl' cetera ſilia pietatis officia cōtinuādo donec egrediāꝛ aq̄ lachrymarꝫ largiſſime vt ꝛ rō bibat deuotiōis aq̄s ꝛ corp⁹ aiale ei⁹ experientia accēſum ad grām habiliteꝛ. Porro paſſiōis xp̄i freq̄ntē meditationē iter alia innumerabilia ad q̄tuor p̄cipue tibi nouerꝫ pdeſſe ſolatia: vcꝫ ad tria p̄ncipalia vitia q̄ in mūdo ſunt repellēda: ad tribulationē ꝛ pniaꝫ mitigādā: ad triſtitiā inordinatā repellēdā: ꝛ ad penā purgatorij diminuēdā. De primo pꝫ in Trenis vbi dr̄. Recordare paupertatis mee ꝛ trāſgreſſiōis. i. vilitatis trāſgredientis oēs alias vilitates et fellis. Cōcupiſcētia g carnis dꝫ crucifigi p crucifixi amaritudinē. Cōcupiſcentia oculorꝫ p ei⁹ paupertatē: ſupbia vite p ei⁹ vilificationē. Sed voluptuoſi cōtrarianꝛ cruci xp̄i: qꝛ xp̄s i ea ſuſtinuit amaritudinē. Itē vane glīoſi: qꝛ xp̄s in ea ſuſtinuit ignominiā. Item auari: qꝛ xp̄s i ea ſuſtinuit paupertatē. De ſcḋo etiā ex hoc apparet: qꝛ cibus aliqꝫ de ſe inſipid⁹ p ſallam appoſitā vel cōdimentū fit ſapidus: ſic tribulatio ꝛ pnia de ſe ſunt inſipida: ſed appoſita ſalſa paſſiōis xp̄i q̄ fuit amara efficiūꝛ dulcia ꝛ ſapida. Tertiū autē ſcꝫ q̄liter dolorem animi expellat exēplo tibi poti⁹ q̄ vbo monſtrabo. Erat nanqꝫ quidā qui circa cōuer-

Paſſionis memoran de modus.

Deuotionis excitan de modus.

F
Solatia ex paſſiōe q̄tuor.

Tre. iij

Exemplū dolorꝫ pellendi.

flo͛is ſue initia q̄dā triſtitia inordinata letaliter opp̄ſſit: ita vt nec legere: nec orare: nec quic꜔ boni p͛ tūc facere poſſet. Qui dū die q̄dā in cella reſidēs ab hac paſſiōe grauiter vrgeret̄ ⁊ incredibili dolore affligeret̄ facta eſt ad eū deſup̄ q̄ſi vox intellectualis di. Quid hic ſedes ocioſus ⁊ in teipſo tabeſcēs? Surge nūc ⁊ meā deuote p̄tracta paſſionē ⁊ in amaritudīe tuū deuices dolorē: quo audito ille frater ſurrexit ⁊ ſe ad meditādū paſſionē cōtulit: et extunc medicina hac ſalutari ſanat⁹ p̄ ei⁹ ꝯtinuā replicationē nequa꜔ pl⁹ de cetero talem vn꜔ ſenſit animi paſſionē. Quartū ꝟo.ſ. q̄r̄ hec vtiliſſima meditatio penā purgatorij relaxare habeat tibi indicabo. En autor nature nil inordinatū l ſua natura relinq̄t: ſʒ nec diuia iuſtitia q̄c꜔ īpunitū dimittit qđ non aut hic aut in futuro debite correctiōi ſubiaceat. Qn̄ igit̄ putas q͛ finē habitura eſſet pena alicui⁹ pctōris q̄ multis criminib⁹ obnoxi⁹ ꝯdignā ſatiſfactionē p̄ q̄libet mortali p̄ milleſima p̄te nō impleuiſſet quā exoluere in locis purgatorij decedēs cogeret̄ vſ꜔ ad minimū q̄drātē. O nimis lōga miſere aīe expectatio: o diutina ⁊ acerba nimiū cruciatio: dolor perſeuerās ⁊ imenſus pnā grauior oī terreſtri cruciatu. Sʒ vide q͛ hāc penā leuiſſima et breuiſſima ſatiſfactione compēſare poſſet q̄cū꜔ ipſam de theſauro paſſiōis agni immaculati recip̄e ſciret. Hic nā꜔ theſaur⁹ p̄cioſiſſimus p̄pter charitatē maximā pſonā꜔ digniſſimā ac dolorē imēſiſſimū ſufficiēs eſt ⁊ ſup̄abundās. Et iō taliter poſſet ſe homo ad hūc applicare ⁊ de ei⁹ merito ⁊ ſatiſfactiōe iā deuote ad ſe trahere: vt ſi Mille ānis purgari deberet i breui de toto liberaret̄. Si ꝰ vis penā purgatorij longā ⁊ acerbā in ēpalē breuē ⁊ leuē cōmutare ſtudeas hec facere: p̄mo oīm debes corde cōpuncto et ſpū cōtribulato cū gemitu cordis enormitatem pctōꝝ tuoꝝ grauiſſime pōderare: cōfitēdo aduerſuʒ te iniuſtitiā tuā dn̄o: amariſſime recogitādo q̄d feceris: quē offenderis: q̄d ve merueris peccaui inq̄niēs dn̄e ſup numerū arene maris. Deīde debes teip̄m corā oculis eterni iudicis hūiliter deſpicere ⁊ vilē eſtimare ita vt cū publicano oculos immūdos nec audeas ad celū leuare: nec labijs pollutiſ nomē illud glorioſum nolare: ſed ne꜔ teip̄m hoiem: ſed vermē immūdū eſtimare ⁊ opa tua ſatiſfactoria q̄ſi nulli⁹ momēti ſint annihilare: ⁊ ſic miſer ⁊ miſerabilis ante fores gratiaʒ iudicio ⁊ cū profundo gemitu cordis tui petere ⁊ dicere. Pater mi peccaui in celū ⁊ corā te et nō ſum dign⁹ vocari fili⁹ tu⁹: fac mihi ſicut vnū ex mercenarijs tuis. Poſtea meritū paſſiōis xp̄i debes cū ſummo affectu extollere ⁊ magnificare cogitādo: qm̄ apud eū copioſiſſima eſt redēptio: ⁊ q͛ minima gutta p̄cioſiſſimi ſanguinis q̄ p̄ oēs p̄tes corporis ſui vulneribus repleti largiter effluxit p̄ redēptiōe et ſatiſfactiōe totius mūdi ſuffeciſſet: ſed copioſe ip̄m effundere voluit in augmentū magni amoris ⁊ ſupeffluētiſſime pietatiſ i ſolamē oīm miſeroꝝ. Tādē debes hūili q̄dē ſʒ feruido affectu manum auxiliatoris q̄rere et miſericordiſſimi redēptoris meritū infinitū in ſubſidiuʒ poſtulare nihil heſitās: q2 pronior eſt fons ille pietatis iugiter ſcaturiēs ad miſerēdū q̄ tu ad petēdū. O ꝟbū gratioſuʒ ⁊ p̄cipuū miſerꝭ pctōrib⁹ cū ſumma exultatiōe ſuſcipiēdū eo q͛ in xp̄i paſſione ſic in p̄ptu inuenim⁹ vn̄ poſſimus pctā abluere: penas delere gratiā iuenire ⁊ gloriā ſempiternā p̄mereri. Memoriam igit̄ paſſiōis xp̄i ſemp̄ debes in corde tuo hr̄e: ⁊ oēs tribulationes ⁊ aduerſitates q̄s pateris ad ipſam referre: ipſiuſ꜔ ſiſtitudinē q̄tū poſſibile eſt inducere. Et cū ex occulta diſpēſatiōe tibi ꝯſolatio iterna ſubtrahit̄: ⁊ deſolat⁹ relinq̄ris debes iſtar veri crucifixi nō aliūde ꝯſolationē q̄rere ſed patiēter expectare: ⁊ ſurſum ad patrē q̄ in celis eſt reſpectū hr̄e teip̄m deſerēdo et oēm cogitatū tuū i ip̄m iactādo. Tunc ſine dubio q̄to fuerit maior hois exterioris p̄ſſura ⁊ deſertio hois interiorꝭ cū volūtate deo vnita tāto ſublimior crucifixio amabilior p̄ri p̄amādo eris q2 reuera hoc eſt pūctuʒ aduerſitatꝭ p̄ qđ milites p̄batiſſimi i acie xp̄i ꝯſtituti ſtrictiſſime examinant̄. Itē oīa ſolatia ⁊ cūcta triſtabilia clemētie dei debes ꝯmittere: ⁊ ſic te libere i oī fctō tenere: q̄ſi hō q̄ in p̄cinctu migratur⁹ eſt ō mūdo. Refugiū q̄ʒ ꝯtinuū in vulnere lateris ieſu xp̄i debes q̄rere tā꜔ colūba i foraminib⁹ petre: q2 i hoc loco ſemp̄ inuenies copioſiſſimā pctōꝝ remiſſionē: grāꝝ plenitudinē ⁊ cūctis malis iminētib⁹ ſecurā p̄tectionē.

¶ Ad narrationē itaq꜔ p̄poſiti accedam⁹. *Narratio hyſtorie paſſionis.* Si igit̄ vigilāter attēdiſti p̄miſſa q̄ de vita xp̄i ſunt dicta hoc multo vigilāti⁹ totū apponas aīm totā ꝟtutē: q2 hic marie appet illa ei⁹ charitas q̄ corda nr̄a deberet totaliter ꝯcremare. Nō ſolū aūt illa penalis et mortalis crucifixio dn̄i: ſʒ ⁊ ea q̄ eādē preceſſerāt ſunt vehemētiſſime cōpaſſionis ⁊ amaritudinis ⁊ ſtuporis. Quid eīm ē cogitare q͛ ip̄e dn̄s nr̄ ſup oīa bn̄dict⁹ deus ab hora q̄ de nocte cū facib⁹ ⁊ armis tā꜔ latro q̄ſitus fuit ⁊ capt⁹ vſ꜔ ad ſextā crucifixiōis ſue.ſ. horā fuit i bello ꝯtinuo doloris *Paſſio ſpūali.* magnis opprobrijs ⁊ tormētiſ? Nō eīm ſibi dabat̄ vel modica reqēs: ſʒ i q̄libʒ bello ⁊ ꝯflictu audi ⁊ vide. Ali⁹ eū tradit: ali⁹ cōp̄hendit ali⁹ ligat: ali⁹ ducit: ali⁹ īpellit: ali⁹ ex

clamat: ali⁹ inſurgit: ali⁹ vexat: ali⁹ circũuoluit: alius interrogat: alius ꝯ eũ falſos teſtes inquirit: alius inq̄rẽtẽ aſſociat: ali⁹ falſuʒ teſtimoniũ ꝯ eũ dicit: alius accuſat alius deludit: ali⁹ blaſphemat: ali⁹ in euʒ expuit: ali⁹ oculos velat: alius i faciẽ cedit alius colaphizat: alius veſte alba induit alius ſpernit: ali⁹ illudit: alius ad columnã eũ ducit: alius dũ ducit̃ ꝑcutit: ali⁹ vociferat̃: alius eũ inſultãter adverãdũ inſpicit: ali⁹ i eũ ĩpetũ facit: ali⁹ expoliat: alius eũ ad colũnã ligat: alius flagellat: ali⁹ eũ purpura in ꝯtumeliã veſtit: ali⁹ ſpinis eũ coronat: alius arũdinẽ in manu ei⁹ ponit ali⁹ furibũde reaccipit vt ſpinoſum caput feriat alius nugatorie genuflectit: ali⁹ vt regem ſalutat. Hec ꝛ multa ſilia non ſolũ alius: ſed ꝛ aliĩ plurimi intulerũt. Ducit̃ ꝛ reducit̃ de iudicio i iudiciũ: de opprobrio in opprobriũ: de ſupplicio i ſuppliciũ: ſpnit̃ ꝛ reprobat̃: voluit̃ ꝛ circũflectitur huc atq̧ illuc tãq̃ ſtult⁹ ꝛ imbecillis: ſʒ ꝛ tanq̃ latro ꝛ impiiſſimus malefactor: mõ ad annã: mõ ad cayphã: modo ad pilatũ: mõ ad herodẽ: ꝛ iterũ ad pilatũ: ꝛ ibidẽ: mõ intus mõ foris. Deus me⁹ q̃d eſt hoc? Nõne hoc tibi vr̃ duriſſimũ amariſſimũ ꝛ cõtinuum bellũ? Sʒ expecta parũ per ꝛ duriora videbis. Aſtant ꝯ eum conſtant ꝛ viuaciſſime p̃ncipes ſcribe ꝛ phariſei et milia populi. Acclamat̃ ab oib⁹ vnanimiter vt crucifigatur. Crux humeris ſuis iã fractis et laceratis iponit̃ in q̃ crucifigat̃. Cõcurrunt vndiq̧ ciues ꝛ aduene tã maiores q̃ etiã viliſſimi ribaldi viniq̧ potatores non ad cõpatiẽdũ: ſʒ ad deridẽdũ. Nemo eſt q̃ eũ recognoſcat: ſʒ luto ꝛ immũditys eũ impetunt ꝛ affligũt. Et dum ſuã portat ignominiã fact⁹ eſt illis in pabolã. Cõtra eũ loquebantur q̃ ſedebãt i porta: ꝛ in eũ pſallebãt q̃ bibebãt vinũ. Impellit̃ ꝛ anxiat̃: trahit̃ et accelerat̃: ꝛ ſic fatigat⁹: flagellatus: cruciatus: totuſq̧ maceratus ꝛ opprobrijs ſaturat⁹ vſq̧ ad ſummũ non ſinit̃ requieſcere: nõ eſſe in otio. Uix põt refocillare ſpirituʒ quouſq̧ ꝑueniat̃ ad caluarie locũ. Et hec oia cũ ĩpetu ꝛ furore fecerũt. In ipſo autẽ loco finis ꝛ q̃es negotio de quo tractam⁹ imponit̃. Sʒ q̃ eſt illa quies? Crucifixio ꝛ lecc⁹ doloris. Ecce q̃lis. Aſperior bello eſt Uides ḡ quõ vſq̧ ad horã ſextã paſſus eſt longũ ꝛ durũ bellũ. Uere intrauerunt aq̃ vſq̧ ad aiam ſuã ꝛ vere circũdederũt eum canes multi ꝛ feroces ꝛ terribiles qui dire et vt gladiũ biſacutũ exacuerũt in euʒ linguas ꝛ man⁹ ſuas. In paſſiõe aũt xp̃i tria fuerũt in ſummo ad que redigunt̃ cetera oia ꝛ in q̃bus pnie ſumma exprimit̃ ꝛ vere patiẽtie pfectio experit̃. Primũ eſt rerũ ablatio ꝛ nuditio. Scõm ꝯtemptus ꝛ irriſio.

pſalmo lxviij.

Pſal. lxviij. Ps. xxi.

3 tria p̃ncipalia i paſſione pres pnie cõ

Tertiũ pena ꝛ corporalis afflictio que oia in xp̃o dño fuerũt in ſummo. Nudat⁹ eſt a crucifixoribus: ita vt nec femoralia in eo remanerẽt q̃d nulli vnq̃ latronũ ferit̃ ſuiſſe legim⁹ ꝛ pãniculis a pia matre ſua non incõgrue credit̃ inuolut⁹. Nudã ḡ crucem ita nudus aſcẽdit: vt ſi ꝑ ſepulchrũ illius terrã matrẽ oim corpoꝝ velimus itelligere: recte poſſet ei et ad literã conuenire: q̃d ſctũs Job ait. Nudus egreſſus ſum de vtero matris mee et nudus reuertar illuc. vñ Ambro. Reſtat igit̃ cõſiderare crucez dño q̃us aſcẽdat. Nudũ video. Talis ergo aſcẽdat q̃ ſeculũ vincere penſat: vt ſeculi adiumẽta nõ querat. Uictus eſt adã q̃ veſtimẽta q̃ſiuit: vicit ille q̃ tegumenta depoſuit. Et talis aſcendit quales nos autore deo natura formauit. Talis i paradiſo hõ primus habitauerat talis ad paradiſum hõ ſcđs intrauit. hec Ambro. Sed q̃s narrare ſufficiat q̃lia ꝛ q̃ãta ludibria q̃lis ꝛ q̃tus a q̃bus et a q̃libus paſſus ſit. Hec eñ et a parte patiẽtis ꝛ a parte inferẽtis ꝛ a parte illatoꝝ pẽſanda ſunt: nec aliter ꝛ vtinã vl̃ ſic digne pẽſari poſſint. Uide q̃lis paſſ⁹ eſt. Et eñ cũ gladijs ꝛ fuſtibus tãq̃ ad latronẽ exierũt cõprehẽdere eũ: traditus: captus eſt ligatus: velatus: conſputus: alapis ꝛ colaphis ceſus: accuſatus inveſte alba illuſus: flagellatus: purpura in opprobriũ indutus: ſpinis coronatus: arundine ꝑ ſceptro iſignitus ꝛ capite percuſſus: deriſorie adoratus ꝛ ſalutatus: ac multis aliĩs illuſiõibus ꝛ ꝯtumelijs affectus: ꝛ demum cruci eſt affixus. Ad cõſummandã quippe hoĩs humilitatẽ vniuerſa in eũ cõtumeliarũ genera exercebant̃. Sʒ quis nouit quanta paſſus eſt? Credimus eñ ſcrõs euangeliſtas breuitatis cã irriſionũ tm̃ ſpẽs non etiã numerũ expreſſiſſe. Quis eñ ſcire q̃s narrare ſufficeret quot ꝛ q̃tes in tãta multitudine q̃ tũc ibi erat eũ irriſerũt? In augmẽtũ etiã irriſionis ꝛ verecũdie ꝯfuſiõis et ignominie accedit: vbi ꝛ q̃ñ paſſus eſt. Ubi vtiq̧ iter cognatos ꝛ notos in hierl̃m i ciuitate regia famoſa ꝛ populoſa ex̃ portam in loco punitionis ſceleratoꝝ. ſ. in loco caluarie fetido ꝛ immũdo vbi occidebãtur homicide ꝛ latrones. Ubi in medio latronũ in cruce q̃ſi ad ſpectaculũ eleuabat̃ flentibus amicis ꝛ inſultãtibus inimicis. Q̃ñ in p̃cipua ſolẽnitate iudeoꝝ ad quam ꝑpter reuerentiã templi ꝛ pulchritudinẽ: et ꝑpter ipſam feſtiuitatẽ ꝯfluebãt non ſolum ex iudea verũetiã ex diuerſis gentiũ nationibus maxima multitudo: ꝛ q̃ maxime illa die ad tm̃ ſpectaculũ concurrebat coraʒ q̃bus dñs noſter ludibrio expoſitus olbus ſpectaculũ eſt factus. Sʒ de afflictione corporali q̃d dicturi ſumus. Caro enim

cernentia: ſe. moralibus carnit xp̃s in cruce.

Job. i.

Ambr. Nuditas dñi

io. xviij

R Paſſio nõ tota ſcripta.

Locus paſſionis.

Tẽpus paſſionis.

Paſſionis grauitas.

xp̄i beatiſſima atq̧ mūdiſſima q̄to natu
ra purior tāto ab oī peccati labe ſincerior
fuit: tanto vtiq̧ paſſibilior extitit ad tor-
mēta. Un̄ in pſona ipſi⁹ Hieremias lamē
tabat̄ dicēs. O vos oēs q̄ trāſitis per viā
attēdite ⁊ videte ſi ē dolor ſicut dolor me⁹.
Tren. j. q.d. nō. Quāuis eñ multi martyres mul-
ta ⁊ magna tormētoꝝ paſſi ſunt gr̄a: nul
lus tñ in carne ex pctō corrupta tam ſenſi
bilis eſſe potuit ad tormēta: q̄uetiā cum
ipſe martyres ſuos in paſſiōib⁹ nō ſolum
roborauerit verūetiā ipſum dolorem miti
gauerit aut certe in refrigeriū ⁊ oblecta-
mentū freq̄nter cōuertit. Et q̄uis hec mar
tyrib⁹ ſuis xp̄s ex potētia diuinitat̄ ꝯtu-
lerit bñficia: pie tñ credim⁹ ⁊ fiducial̄r cō
fitemur eū nō ſibi hoc ē ſue hūanitati bñ
ficiū hoc pſtitiſſe: ſ; in carne illa mūdiſſi-
ma quātū dolorē natural̄r ſuſtinere potuit
tm̄ vſq̧ ad exitū aīe ſuſtinuiſſe, ⁊ vim dolo
ris ꝟtute patiētie toleraſſe. ¶ Ecce qua-
lia ⁊ q̄ta paſſus ſit vidimus. S; iam qua
lis ⁊ quāt⁹ ſit qui hec paſſus eſt videam⁹.

2 quis et qualis xp̄s qui paſſus eſt.

Nōne ipſe eſt innocens manib⁹ ⁊ mundo
corde qui peccatū nō fecit nec inuēt⁹ ē do
lus in ore ei⁹? Nōne ipſe mitis eſt ⁊ humi
lis corde? Nōne ipſe eſt q̄ fecit celū ⁊ ter-
rā mare ⁊ oīa q̄ in eis ſunt? Nōne ipſe eſt
qui cuncta que fecit tenet: regit: guber-
nat: et protegit. Nonne ipſe eſt qui in-
tuetur abyſſos cuius oculis omnia nuda
ſunt ⁊ apta q̄ nouit oīa añq̧ fiāt? Nōne ip
ſe eſt qui nouit cogitatiōes angeloꝝ ⁊ ſan
ctoꝝ oim ⁊ quas ipſe nec inſpirat nec infor
mat demonū ⁊ hoim pueroꝝ? Nonne ip
ſe eſt qui vult oēs hoies ſaluos fieri ⁊ ad
agnitionē veritatis venire? Ipſe q̄ppe eſt
A q̄b⁹ paſſus. dei filius deus verus: ſumme potens: ſa-
piēs ⁊ bonus. Uideam⁹ etiā a q̄b⁹ ⁊ a qua
libus hec oīa paſſus ſit. In augmētū eñ
doloris ⁊ dedecoris nō hec ab extraneis:
Mat. xv ſ; a domeſticis paſſus eſt: nec a quibuſli-
bet vicinis ⁊ notis ſed a filijs ⁊ fratribus
Ps. xxj. de q̄bus ipſe dixit: nō eſt bonū ſumere pa
nē filioꝝ ⁊ mittere canib⁹: iudeos vtiq̧ fi-
lios vocās ⁊ gētiles canes: ⁊ dauid in per
ſona ipſi⁹ loq̄ns ad pr̄em: narrabo ind̄t
nomē tuū fratrib⁹ meis. i. iudeis ex qui-
Eſa. j. bus erat ſm carnē. Qui etiā filij ⁊ fratres
quales fuerint oñdit i Eſa. vbi ait. Filios
enutriui ⁊ exaltaui: ipſi aūt ſpreuerūt me.
Cāti. j. ⁊ in Canti. Filij matris mee pugnauerūt
cōtra me. Cōtra quos in euāgelio ſepe in
uehit̄ ⁊ eterne dānatōis eis ve cōmiat̄. Ec
ce qualia ⁊ q̄ta: q̄lis ⁊ q̄tus: a q̄b⁹ ⁊ a q̄li
bus paſſus eſt dn̄s vt ex oīb⁹ aduertam⁹
q̄tū ipſi dn̄o q̄ p nobis neq̧ mācipijs hec
oīa volūtarie paſſus ē vnuſq̧ſq̧ dēat xp̄ia
Saporꝫ domini nus. Letali duritia laborat q̄ tal̄r amātē
nō amat. Ad intrandū aūt ad ſaporē dn̄i-
ce paſſiōis ⁊ ad cōpatiendū dn̄o nr̄o ieſu
crucifixo hoc attēde. pmo ſtudeas q̄tum
potes deuenire illuc p feruētē amorē: nā q̄
to feruenti⁹ eū diliges tāto magis ſue paſ
ſiōi ꝯpatieris: ⁊ q̄to pl⁹ ei cōpaſſus fueris
tāto pl⁹ erga eū tu⁹ affect⁹ accēdet̄. Un̄ ſic
ſe mutuo augebūt dilectio ⁊ ꝯpaſſio dōec
venias ad pfectionē: niſi hoc remāſerit p
pter aliquā tuā miſeriā ⁊ pcipue ſtudeas
abijcere oēm pſumptionē diffidētiā ⁊ ne-
gligentiā. D; eñ hō tā nobile op⁹ aggre-
di hūil̄r: ꝯfidēter ⁊ inſtāter ⁊ cum q̄ta pōt
mūdicia cordis. Et q̄uis hō ſibi videatur
indign⁹ tñ nequaq̧ deſiſtat: q: ipē xp̄s p
pctōrib⁹ crucifix⁹ eſt: pmo igit̄ ſic vniaris
ſibi amore: vt cor tuū intret in ipm total̄r
⁊ extra ipm reputa nihil eē ac de re extra
ip; tāq̧ de nihilo curabis. Tota cura tua
vertat̄ ad pn̄s circa dn̄m tuū paſſum: nec
de te aliq̄d exhibeas alteri: nā ei⁹ es quic
q̄d es. Sic ḡ total̄r tranſformat⁹ in ipm nō
poſſis credere q̄n ei⁹ vulnerib⁹ vulnereris:
⁊ pfundaris ei⁹ ꝯtumelijs illuſionibus ⁊
opprobrijs. Et ad hec oīa addas orōnem
vt quaſi ꝯtinue depceris dn̄m ieſum xp̄; vt
ſuis vulnerib⁹ vulneret mētē tuā ⁊ ad ip
ſa vulnera q̄ſi ſemp dirige cordis affectu;
vt p tuā nimiā iportunitatē a ſua mīa im
petres qd̄ intēdis. ¶ De modis aūt exerci
tij paſſiōis ieſu xp̄i ſcire debes q circa paſ
ſionē dn̄i pōt hō ſe hr̄e ſex modis. Cōſide
ret eā primo ad imitandū ſcdo ad cōpatien
dū tertio ad mirādū: quarto ad exultādū:
q̄nto ad reſoluēdū: ſexto ad q̄ſcēdū. Primo
ad imitādū cōſideret: nā imitatio xp̄i eſt
ſumma ⁊ pfecta religio pfecti. Hec eſt re-
gula ⁊ exemplar perfectiōis oīs vite ⁊ vir
tutis. ſ. xp̄m imitari in paſſiōe ⁊ in morte.
Sit ḡ nr̄a regula viuēdi paſſio ſaluatoris
nā tanto amplius deſolamur q̄to ab hoc
exemplari ⁊ regula amplius elongamur.
Semp ḡ q̄tū in nobis eſt velim⁹ ab oīb⁹
ꝯculcari: deijci ⁊ vilipendi: illudi: perſecu
tionem pati: flagellari: ⁊ l diuinis obſe-
quijs ab oīb⁹ exprobrari. Sim⁹ nudi cum
nudo ⁊ nihil penit⁹ cupiam⁹ hr̄e: imo hr̄e
aliq̄d ſit nob̄ grauiſſima pena ⁊ dolor in-
tēſus. Abhorream⁹ delectabilia ⁊ dulcia
deguſtare ⁊ poti⁹ velim⁹ vilib⁹ ⁊ amaris
cibari q: ipſe fuit felle ⁊ aceto potatus. Et
vt breuiter dicā cōſideremus q̄ p nobis ſu
ſtinuit ⁊ q̄l̄r ſe i paſſiōib⁹ habuit ⁊ nos p
modulo nr̄o q̄tū poſſum⁹ cōformemur ei
dem. Scdo debemus cōſiderare eā ad cō-
patiendū. Debem⁹ eñ cōſiderare ipſi⁹ fla
gella illuſiōes ⁊ opprobria ⁊ in corde nr̄o
ruminare ⁊ imaginari q̄ta ſit deiectio et
cōtēpt⁹ erga dn̄; nr̄m: q̄tus dolor q̄ta ve
afflictio i corde ⁊ corpe ſuo: ⁊ q rō paſſio-
nis ⁊ ꝯpaſſiōis ſue pctā nr̄a ſiut. Magnā

ce paſſiōis excitatiua.

M Mod⁹ exercendi ſe in paſſiōe

Cōſideratio pma.

Scda.

habem⁹ materiã flendi ⁊ cauſam lugẽdi ſi
intime cogitem⁹ q̄ ſum⁹ occaſio necis vni-
geniti filij dei rei leſe maieſtatꝭ ei⁹. Cõſide
rem⁹ ꝙ̄ ita tũc amaritudie replet⁹ erat ãge
loꝝ dulcedo ꝗtũ ẽt aggrauabat eũ nõ tm̃
pene illatio ⁊ nr̃a igratitudo: ſꝫ ẽt aſſiſten
tis mr̃is afflictio quam ſic diligebat ⁊ q̄ſi
deficere pre cõpaſſiõis dolore videbat. Iã
ḡ trãſfigant cordis nr̃i intima ei⁹ cõntria
flagella ⁊ vulnera: nec i nobis ſit qđ nõ ꝑ-
fundat̃ ex ꝯpaſſiõe ⁊ nõ affligat̃ dolore im
Tertia mẽſo. Tertio ꝯſiderem⁹ q̄s q̄ ⁊ ꝓ q̄b⁹ paſ-
ſus eſt: multũ mirari debem⁹. Quis .ſ. dei
fili⁹ deus ver⁹ ſumme potẽs ſapiẽs ⁊ bo-
nus. Sꝫ q̄ ꝑegrinationẽ: fugã: famẽ: ſitim
frigus: calorẽ: tẽpeſtates: horrores: ꝑſecu-
tiões: obſeruationes: vincula: flagella: illu
ſiones ⁊ dolores. Cõſpuit̃ gloria: contẽni-
tur iuſtitia: iudex iudicat̃: inoffenſus icul-
pat̃: innocẽs infamat̃: de⁹ blaſphemat̃: xp̄s
cõculcat̃: vita occidit̃: ſol obſcuratur: luna
denigrat̃: ſydera diſꝑgunt̃. Sed ꝓ q̄b⁹ hec
patit̃? ꝓ ſceleratiſſimis inimicis: ꝓ nequiſſi-
mis mãcipijs: ꝓ cõtẽptorib⁹ diuine maie
ſtatis: ⁊ ꝓ ingratis diuie pietati. Ergo ta-
lis ⁊ tãt⁹ talia ⁊ tãta ꝓ tã viliſſimis ⁊ ab-
iectis paſſus eſt. Sꝫ a q̄b⁹ ⁊ a q̄lr̃ dilectis
q̄b⁹ oẽm benignitatẽ oñdit ⁊ a viliſſimis:
a ſtultiſſimis: ab ipſis maxim⁹ ſapiẽtiſſim⁹
ſumme pius: ⁊ a ſanie fetidiſſima ſplẽdor
etern⁹. Et i his oib⁹ in diuie pietatis am-
miratione eleuemur. Quarto cõſiderem⁹
quarta eã ad exultãdũ. Exultare in ea debem⁹ de
redẽptiõe hũana: reſtauratiõe angelica et
clemẽtia diuina. De redẽptiõe hũana ſine
dubio nimis gaudere debem⁹ facta ꝑ xp̄i
paſſionẽ ⁊ mortẽ. Quis q̄ſo non exultet et
gaudeat cũ cernat ſe ꝑ hãc redẽptũ a dã-
natiõe eterna: a culpe ignominia: a ꝑtãte
diabolica. Exultem⁹ ẽt q̄ ꝑ xp̄i paſſionẽ re
ſtaurata eſt ãgelica ruina. Magna ꝑcioſi-
tas dꝫ eẽ nobis cũ videm⁹ ꝑ xp̄i mortẽ taꝫ
nobile collegiũ reparari de nobis vt fiat vnũ
ouile ⁊ vnus paſtor ⁊ ſimus vnũ de vno.
Precipue autẽ exultare debemus cernen-
tes in ꝑdictis oibus ſummã dñi nr̃i clemẽ
tiã. Ubi q̄ſo magis apparet benigniſſima
dñi nr̃i clemẽtia ꝙ̄ i paſſiõe ſua vbi tã tur
pia ⁊ ꝑnia ſuſtinere voluit ꝓ inimico ſuo
liberãdo ⁊ glorificãdo q̄ puniẽdus erat q̄dã
Quita. morte eterna. Quito ꝯſideremus beatiſſi-
mam xp̄i paſſionẽ ad cordiũ nr̃oꝝ reſolu-
tionẽ i xp̄m hoc eſt ꝑ ꝑfectã trãſformatio-
nẽ in ipm̃ qđ fit q̄ñ nõ ſolũ imitat̃: cõpatit̃:
admirat̃ ⁊ exultat: ſꝫ ẽt tot⁹ hõ quodã mõ
cõuertit̃ in ipm̃ .ſ. dñm ieſuꝫ xp̄m crucifixũ
vt iã q̄ſi vbiq̃ ⁊ ſp ſibi crucifixus occurrat
imo tũc vere in ipm̃ reſoluit̃ q̄ñ ex ſe exiẽs:
hõ ⁊ ſupra poſit⁹ vniuerſo: imo tot⁹ ſupra
ſe totũ abſtract⁹ ab oib⁹ totus eſt ꝯuerſus
i dñm ſuũ paſſuꝫ: vt nõ videat ſentiatq̃ in-
tra ſeipm̃ niſi xp̄m crucifixũ: illuſuꝫ: expro-
bratũ: ⁊ paſſuꝫ ꝓ nobis. Sexto ꝯſiderem⁹ Sexta.
illã beniſſimã paſſionẽ ad q̄etẽ dulcoris qđ
fit cũ iã reſolut⁹ vt dixit ſitibũd⁹ eãdẽ paſ
ſionẽ rumiare nõ ceſſat itrat ſꝫ poſſe i illũ
paſſionis theſaurũ: hũilr̃ ⁊ deuote ⁊ liq̄ſit
amore deuoto ⁊ feruida deuotione deficit
a ſe ⁊ q̄eſcit i xp̄o crucifixo. Sꝫ ꝗto pl⁹ defi
cit a ſe amore ⁊ deuotione tãto plus eideꝫ
dilecto ꝓ ſe mortuo inheret ⁊ plus requieſcit
in chriſto. Et ſic mutuo ſe auget adheſio ⁊
amoris deuotio donec tot⁹ deficiẽs abſor-
beat̃ ab illo camino amoris paſſiõis dile-
cti. Sicut i ãplexib⁹ ſpõſi ſpõſa q̄eſcit q̄ cla
mat ⁊ dt. Adiuro vos filie ſyõ ne euigilare
faciatis dilectã donec ipſa velit. Sic circa Cãti. ij.
paſſionẽ dñi dꝫ eſſe imitatio ad purgatio
nẽ ⁊ directionẽ: cõpaſſio ad vnionẽ ⁊ amo
rẽ: admiratio ad mẽtis eleuationẽ: gaudiũ ⁊
exultatio ad cordis dilatationẽ: reſolutio
ad ꝑfectã ꝯformationẽ: q̄es ⁊ pauſatio ad
deuotõis ꝯſummationẽ. Docet aũt paſſio
xp̄i tria .ſ. ꝙ̄ odioſa ſint deo vitia: ꝙ̄ lachri
moſa iferni ſupplicia: ꝙ̄ gratioſa celi gau
dia. Xp̄s ei paſſ⁹ ẽ ꝓ culpis delẽdis: ꝓ ſup Tria q̄
plicijs nobis auferendis: ⁊ ꝓ gaudijs celi paſſio
ꝯferẽdis. Hec i q̄dã ḡnalitate ſunt dictã ſꝫ docet.
videam⁹ diligẽter ſingula. Nõ em̃ nos de-
cet tedere illa cogitare q̄ xp̄m dñm non te-
duit tolerare. Et put dꝫ: nõ ſolũ ſemel ꝓ oi
bus hec tolerare: ſꝫ etiã iterato ꝓ pctõrib⁹
ſingulis ſi neceſſe eẽt oia ſuſtinere delibe-
rauit ⁊ pat⁹ fuit. O de⁹ me⁹ mia mea: quid
eſt hoc? Quis ad tãtã pietatẽ nõ obſtupe-
ſcit? Un̄ ſctũs vir carpus dicebat ſe aliq̄ñ
cõtriſtatũ a q̄dã ifidelũ q̄ quẽdã bonũ ab
eccl'ia ſeduxerat. Cũq̃ ſtaret in diuino col
loq̄o idignat⁹ nõ eẽ iuſtũ dicẽs: ſi viuerẽt
ipſi ſubuertentes rectas vias dñi petijt a
deo igne celeſti vtrũq̃ imiſericorditer ꝯſu
mi. Et vidit ſubito in viſione ieſum hũani
formiter i dorſo celi angelis ipſi aſtãtibus Carpi
dicẽtẽ ſibi. Carpe carpe paratus ſum ꝓ hoi- viſio.
bus reſaluãdis iterum pati. ¶ Oratio.

O Dulciſſime dñe ieſu iſunde obſe-
cro multitudinẽ charitatis tue
mihi pctõri vt nihil terrenũ vel
carnale deſiderẽ: ſꝫ te ſolũ ſuper
oia diligã: vt penit⁹ renuat ꝯſola
ri aia mea: niſi in te deo meo dulciſſimo.
Scribe digito tuo i talib⁹ cordis mei corũ
q̄ ꝓ me ꝑtuliſti memoriã vt ea ſemper pre
oculis habeã ⁊ dulceſcat mihi nõ ſolũ illa
cogitare: ſꝫ etiã ſi neceſſe ſit ꝓ meo modu-
lo tolerare: ⁊ nõ ſolũ tibi ex oib⁹ virib⁹ ob-
ſequi: ſꝫ etiã ꝓpter te cõtumelijs affici aut
certe morte turpiſſima cõdẽnari. Amen.

¶ De primo cõpletorio. Ca. lix.

A Math. xxvj. Marci xiiij. lu. xxij.

Reaſſume igit a pncipio paſſionis meditatiōes iſtas ⁊ ꝓſequere per ordinē vſqꝫ ad finē ⁊ attēde ad ſingula ac ſi preſens eſſes. Conſpice itaqꝫ dñm ieſuꝫ attente cū a cena exiēs hora cōpletorij in hortū cū diſcipulis ſuis vadit. vltimo nunc ab eis aſſociand⁹ itinere quō affectuoſe ſocialiter ac familiariter eis loquit ⁊ eos ad oratione hortat ⁊ cū intraſſet in hortum cum diſcipulis ſuis dixit.(Sedete hic).i.expectate nō moueamini:ſicut nec loco ita nec mēte(donec vadā illuc ⁊ orē) ⁊ vos etiam orate ne intretis in tētatione p cōſenſum ne.ſ.ſuccūbatis tētationi.vt ait Hiero.ſeparant in orone qui ſeparant in paſſiōe.⁊ Chriſ.Conſuetudo em̄ erat ſine eis orare: hoc autē faciebat erudiēs nos in oronib⁹ quietē conſtituere nobiſipſis ⁊ ſolitudinē multā querere. vn̄ ⁊ Cyril. Semotim orat vt diſcas ꝙ alo attento ⁊ corde ꝗeto colloquēdū ē cū deo ſublimi:hec aūt dixit octo apoſtolis:qꝛ iudas ibi nō erat ⁊ tres ſecū duxit.ſ petrū:iacobū ⁊ ioānē: p hoc ꝙ xps volēs orare aſſumpſit petrū iacobū ⁊ ioannē docet nos ꝙ ois volēs deuote orare dꝫ habere tres comites.ſ.fidei firmitatē deſignatā in petro ꝗ interpretat agnoſcens:⁊ tpaliū abdicationē ea ſub pedib⁹ per cōtēptū ponēdo ⁊ nihil de tpalib⁹ dū orat cogitando:hoc deſignat in iacobo ꝗ ꝺ: ſupplātator:ac ponere ſe in ſtatu gratie ⁊ habere grē feruorē ꝗ deſignat in ioāne ꝗ interpretatur in quo eſt gratia. (Aſſumpto igit petro ⁊ duob⁹ filijs zebedei) ſpāliter tanqꝫ de ſuis ſecretarijs ⁊ magis familiaribus vt quib⁹ in trāſfiguratione oſtenderat gloriā ſue maieſtatis eiſdem reuelaret etiā triſtitiā ſue paſſionis:⁊ ꝗ viderāt glorioſa viderēt ⁊ humilia(cepit)ille cui⁹ſunt oia ⁊ in quo aduerſarius nihil habebat ꝗ peccatū nō fecerat morte ſibi imminente(cōtriſtari ⁊ pauere) ꝗd ergo nos oportet facere.

Hiero. Chriſ. Orādū in ſecreto. Cyril. Orōnſ comites.

B Hiero. Pauor ⁊ triſticia dñi.

vn̄ Hierony. In hoc pauere ⁊ triſtari docemur an̄ iudiciū mortis ꝗ nō poſſum⁹ p nos dicere:niſi p illū venit pnceps mūdi hui⁹ ⁊ in me nō hꝫ ꝗcꝙ. Hec aūt triſticia dñi maxima fuit:qꝛ tunc(ait illis triſtis eſt aīa mea vſqꝫ ad mortē.) Uſualiter dictū eſt.i.multū triſtis eſt aīa mea:qꝛ triſticia tn̄ intēſa erat quātū eſſe poterat:vel triſtis eſt vſqꝫ ad timorē mortis ⁊ p. timore mortis : qꝛ mortē naturaliter timebat: vel vſqꝫ pōt eſſe excluſiuū:triſtabat em̄ donec ſe ⁊ ſuos morte liberaret:mors ꝗppe corpis abſolutio eſt doloris in xpo et ſuis vel pōt eſſe incluſiuū ſcꝫ donec poſt mortē ſuā redirent apoſtoli ad eius fidē. vn̄ Anſel. Dato autē charitatis ⁊ patientie ſalutari mandato ⁊ diſpoſito fratribus regno patris tui ad locū proditori tuo notū cum illis diuertiſti ſciēs oia ꝗuentura erāt ſupte. Ibi anime tue triſtitiā quā ex imminente paſſione ſpōte aſſumpſiſti ſicut ⁊ cetera ꝗ paſſus es in aurib⁹ fratrū ꝓfiteri nō erubuiſti dicēs:triſtis eſt aīa mea vſqꝫ ad mortē. Et iterꝫ:pcedit ipſe ad montem oliueti tu eum ſequere. Et licet (aſſumpto petro ⁊ duob⁹ filijs zebedei) ad ſecreta ſeceſſerit vel a lōge intuere quō in ſe nr̄am tranſtulerit neceſſitatem. Uide quō ille cui⁹ ſunt oia(pauere cepit ⁊ tedere)triſtis eſt inquiens aīa mea vſqꝫ ad mortē. vnde hoc deus me⁹. Ita cōpateris mihi exhibens hoiem vt quodā mō videaris neſcire ꝙ deus es. hec Anſel.

Anſel. Hiero. Pauor. Pauoris aſſumendi cauſe.

Aſſumpſit aūt xps iſtū pauorē ⁊ triſtitiā ꝓpter plura. Primo ſm Hiero. vt veritatē aſſumpti hois probaret. Naturale em̄ eſt hoi timere mortē. Ex hac naturali triſtitia vere cōtriſtatus eſt dñs. Sed ſciēdū ꝙ quedā eſt triſtitia ⁊ quidā timor rationē ſubmergens et hoiem cōtēpto dei pcepto in pctm̄ ducēs:ſicut petrus timore negauit chriſtum:de hmōi loquunt expoſitores qn̄ dicūt xpm non timuiſſe:ꝗppe ꝗ ad hoc venerat vt pateret ⁊ petrū temeritatis arguerat cū eū vellet auertere a paſſione dicēs. Abſit a te dñe nō erit tibi hoc Eſt ⁊ ali⁹ timor moderat⁹ ꝗ naturalr ineſt oi hoi ⁊ eſt ſine pctō ſicut ēt fames et ſitis: ⁊ tales paſſiones fuerūt in xpo. Un̄ ipē naturalr horruit mortem et penas acerbiſſimas quas pſciuit ſe paſſurꝫ de primo. Aliter tn̄ hmōi paſſiones fuerūt in xpo ꝙ in nobis. In nobis em̄ plerūqꝫ hmōi paſſiones pueniūt iudiciū rōnis ⁊ iperiū volūtatis. In xpo aūt ſemp ſequebant rōnem ⁊ volūtatē vn̄ volēs eſuriuit ⁊ ſitiuit: volēs timuit:⁊ volēs cōtriſtat⁹ eſt. Nihil em̄ coactū in xpo cōſideral:ſed oia volūtaria credunt. Iſta ergo triſtitia ita fuit naturalis qꝫ tn̄ fuit volūtaria ⁊ rōnalis. Et ideo ſignāter dicūt hic euāgeliſte ꝙ cepit ꝯtriſtari ⁊ ꝙ cepit pauere:nō dicūt fuit contriſtat⁹ vel pauefact⁹:qꝛ ipſe motus triſticie nō ei dñatus eſt:ſꝫ ipē ſtatiꝫ eū aſſumpſit ⁊ volūtati diuine ſubiecit. Aliud eſt enim cōtriſtari:⁊ aliud incipere ꝯtriſtari. Unde cōtriſtat eū ꝓpaſſio:ſed paſſio nō dñat ei⁹ animo. Propaſſio em̄ dicit inceptionē:ſed paſſio cōtinuationem. Quia ergo timor et triſticia inceperunt ſurgere)in parte ſenſitiua:ſꝫ nōdū ꝑuenerūt ad ei⁹ animū ſiue mentē:iō dicit:(triſtis eſt aīa mea vſqꝫ ad mortē)vbi anima ſumit p parte ſenſitiua in qua ſunt paſſiones:non autē in ratio-

Timor duplex Math. xvj. Paſſiones nō vitioſe ꝙ nos ꝓueniūt ſeqbāt xpm. Propaſſio.

ne ſicut etiã alibi dixerat:nũc aīa mea tur
Jo.xij. bata eſt. Poterat ꝗdē xp̄s natura non mo-
Nõ mo ri ſicut adã potuit non mori ante pctm̄:in
ri natu eo enim nullũ culpe debitũ nulli⁹ peccati
ra pote fuit veſtigiũ. Sed ſicut verã humanitatē
rat xp̄s ita ⁊ humanas infirmitates nr̄as aſſum-
pſit que a deo non ſeparant velut econtra
ignorantia:impotētia:cōcupiſcētia: ⁊ hu-
iuſmodi faciũt. Et nota ꝙ ꝯpaſſio turbãs
põt in aīa tripl̃r accidere. aut ꝑpter impe
C riũ ⁊ iudiciũ rõnis:vt motus ſubitus qui
Paſſio appellat̃ ꝓpaſſio:aut ꝯ imperiũ ⁊ iudiciũ
turbãs rõnis:vt mot⁹ ꝓgreſſiuus vſqȝ ad pertur-
accidit bationē rõnis:vel a ſua rectitudine vt in
tripl̃r i malis:vel a trãquillitate vt in bonis imper
anima. fectis:aut ſ꞉ iperiũ ⁊ iudiciũ rõnis:vt mo
tus a rõne imperat⁹ ⁊ ordinatus vt turba
tio penitētis ⁊ cõpatiētis. Primo mõ paſ-
ſiões ſunt i olb⁹ puris hoīb⁹ etiã ꝑfectis.
Scḋo mõ in imperfectis ſolũ. Tertio mõ
in xp̄o:q: in eo totaliter ſubdita erat ſen-
ſualitas rõni ⁊ ratio inferior ſupiori et ſu-
perior deo:nec tñ vna potentia īpediebat
aliã in ope ſuo naturali. Cōtriſtabat̃ etiã
Hiero. xp̄s ſ̄m Hiero. Nõ ſolũ timore imminētis
Triſti- mortis quã ipſa natura abhorret et recu-
tie xp̄i ſat:ſ꞉ ⁊ ꝑpter infelicitatē iude ⁊ ſcandalũ
cauſe. diſcipulorꝫ ⁊ deiectionē iudeorꝫ ⁊ euerſio-
nē hierl̃m miſeri⁹ hīs ⁊ ꝯpaſſus. Et poſſu
mus etiã addere ꝙ iõ triſtabat̃: q: ꝑſciuit
ꝙ tã acerbe paſſionis ſue flagella ⁊ vulne
ra ⁊ mors amariſſima in multis adhuc ho
die miſeris ⁊ obſtinatis pctõrib⁹ fruſtra-
ri deberēt. Secũdo aſſumpſit pauorē ⁊ tri
ſtitiã ꝓ nobis mēbris ſuis vt ipſe nr̄as tri
ſtitias in ſe vinceret ſicut ⁊ mortē nr̄aꝫ ſua
morte deſtruxit:⁊ ſicut ſuſcepit tētationem
D ⁊ paſſionē vt nos a tētatione ⁊ paſſione li-
Docu- beraret. Tertio ꝗ꞉ hmōi pauorem ⁊ triſti-
mētũ ex tiã aſſumpſit nobis i exēplũ ⁊ doctrinã mo
pauore ralē vt ſeqt̃:ex hoc em̄ articulo ꝗ́ eſt pauo-
xp̄i. ris ⁊ triſtitie aſſũptio plura hēm⁹ documē
Primũ. ta. Primũ eſt vt nos exēplo xp̄i diſcam⁹ ti
mores ⁊ triſtitias ac paſſiões alias in no-
bis iſurgētes freno rõnis cohibere ne vſqȝ
ad aīam ꝑtingãt ſ꞉ in inferiori pte aīe ſub
volũtatis iperio ꝯſtringant̃ vt dictũ eſt de
Scḋm. xp̄o. Scḋm eſt vt ei⁹ exēplo diſcamus nos
deſpare nõ debere ſi aliqñ nobis ſurrepat
triſtitia timor vel puſillanimitas i obſeqo
⁊ ope diuino. Uñ Aug. Moritur⁹ triſtatus
eſt xp̄s vt doceret martyres ſuos nõ debe
re deſperare ſi in hora paſſionis ſurrepat
triſtitia quã tñ vicat. Tertiũ ē vt nos diſca
tertiũ. mus ꝯtriſtari ꝓ p̄uiis ⁊ neceſſitatib⁹ eorꝫ
ſicut xp̄s triſtat⁹ fuit nõ ꝓ ſe ſed ꝓ aliīs vt
Quar- dictũ eſt ſ̄m vnũ itellectũ. Quartũ documē
tum. tũ eſt vt exēplo xp̄i diſcam⁹ triſtitias ⁊ tur
bationes nr̄as ad deũ cũ oratione referre
ſicut fecit ⁊ ipſe. Nã ſtatim vt dixerat tri-

ſtis eſt aīa mea iuit ad orãdũ. Quintũ do- Quītũ.
cumentũ eſt ꝙ deuote orare volentes nos
debem⁹ ſecedere ab hoīb⁹ ad aliquē locuꝫ
ſecretũ:ſicut fecit xp̄s dãs nobis exēpluꝫ.
Sextũ eſt ꝙ oēs triſticias tribulatiões pe Sextũ.
nas aduerſitates ⁊ infirmitates nr̄as ēt ſi
petam⁹ ab eis liberari ſicut xp̄s fecit ſemꝑ
poſt orõnē cōmittam⁹ volũtati diuine:ac
ꝑ hoc eas ꝗ̄ſi in cor xp̄i reponam⁹:orãtes
vt ipſe eas i vniõe ſue paſſiõis ꝑficiat ⁊ of
ferat eas deo prī ad laudem ⁊ gloriã ſuã.
Et ex hoc nr̄e tribulatiões ⁊ paſſiões mul
tũ nobilitant̃. Nã ſicut paſſio xp̄i i celo ⁊ i
terra ifinitũ attulit fructũ:ſic pene ⁊ ꝗcũqȝ
tribulatiões nr̄e hoc mõ xp̄o ꝯmiſſe i vnio
ne paſſiõis ſue tã fructifere erũt vt ãgelis
i celo gl'iã:iuſtis in terris meritũ: pctõri-
bus veniã:purgãdis aīab⁹ ꝯferãt releua-
mē. ¶ In recogitãdo iſtũ articl'm ſtudeat Cōtri-
hõ ſemetipſum cōtriſtare cũ gemitib⁹ cõ- ſtemur
patiēdo xp̄o de ſua triſtitia ꝑꝑ nos aſſum cũ xp̄o.
pta:⁊ ſi i aliqua turbatiõe vel aduerſitate
ſit vniat illã cũ triſtitia ⁊ aduerſitatibus
xp̄i:vt ex vniõe ipſarꝫ dulceſcãt ⁊ deo i ſum
ma patiētia redoleãt. O dn̄e Jeſu xp̄e ꝗ tri
ſtari ꝓ me miſero voluiſti da mihi oēs tri
ſtitias meas ad te iugiter ſufferre tuqȝ eas
in vnione tue triſticie mecũ digneris ſuf-
ferre. Deinde dn̄s Jeſus volēs ſe etiã ſeq̄
ſtrare a trib⁹ apl'is ſecũ aſſũptis dixit eis
(Suſtinete hic) expectãdo (⁊ vigilate me-
cũ) nõ cũ diabolo vel cũ mũdo tanꝙ̃ amici
ſpeciales pre ceteriſqȝ debent in anguſtiīs
aſſiſtere amicis. Suſtinete põdus tētatio-
nis vigilãtes a ſomno infidelitatis ⁊ tor
pore mētis ne ingrauãte diabolo obrepat
vobis. Ceteris ꝗdē iuſſi ſedere ibi ꝗ̄ſi iſe-
riores ab agone iſto ſeruans eos ſecuros:
vos autē ꝗ̄ſi firmiores vſqȝ huc adduxi vt
collaboretis mecũ in vigiliīs ⁊ orõnibus:
ſ꞉ nolo vos ꝓgredi vlterius nondũ em̄ po
teſtis. Propter hoc manete hic vigilãtes
ſicut ⁊ ego vigilo:⁊ vnuſqſqȝ in gradu ſue
vocatiõis cõſiſtat:q: ⁊ oīs grã ꝗ̄uis ma- E
gna fuerit ſupiorē hꝫ. (Et ꝓgreſſus eſt ab orõ xp̄i
eis puſillũ). i. q̄ñtũ iact⁹ eſt lapidis (⁊ poſi
tis genib⁹ ꝓcidit in faciē ſuã) ſup terrã vt
hũilitatē mētis oñderet habitu corpis: et
orabat corde (dicens) ore. (Abba pater ſi
poſſibile ē) ſalua ꝯgruētia redemptionis
humane:⁊ ſi morit̃ mors me ſ̄m carnē nõ
morietē (trãſfer calicē:hũc) id eſt experimē
tũ paſſionis (a me) ꝗ̄ſi diceret. Si poſſibile
eſt ſine morte mea ſpali ſaluari gen⁹ hũa
nũ trãſfer calicē amare paſſiõis a me. Per Perfe-
orõnē offerebat ſpm̄ deo patri:ꝗ ꝗdeꝫ orõ ctio ora
ex pluribus oſtendit̃ ꝑfecta. Primo q: ſoli tionis
taria erat:eſt em̄ orõ eleuatio mētis i deũ chriſti.
ꝙ melius fit qñ hõ ē ſeqſtrat⁹ ab aliīs. Scḋo
q: hũilis cũ in faciē ſuã ꝓcidit. Tertio ꝙ

deuote cũ ad deũ pr̃em recurrit. Quarto qꝛ recta cũ volũtatẽ ſuã volũtati diuie ſub mittit. Quĩto qꝛ charitatiua cũ literiʒ dul
Abba pater. citer diſcipulos: viſitauit. Qꝛ dicit (abba pr̃) vtriuſqꝫ ppl̃i pr̃eʒ ⁊ ſaluatorẽ deũ. eſſe innuit ⁊ oñdit. Idẽ em̃ ſignificat abba qd̓ pater. ſʒ abba eſt hebreũ: pr̃ vero grecũ ⁊ latinũ Ergo vtroqꝫ primꝰ ipſe inuocat vtvtrunqꝫ pplm̃ in eũ creditur ⁊ ab vtroqꝫ eũ inuocãdũ eſſe doceat: qꝛ nõ eſt diſtinctio iudei ⁊ greci. Qꝛ ãt dicit (ſi poſſibile eſt) ad potẽ
Poſſibilia apud deum. tiã dei pariter ⁊ iuſtitiã refert. Qm̃ q̃tũ ad iuſtitiã eiꝰ q̃ nõ ſolũ potens eſt: ſʒ etiam iuſtꝰ nõ ſunt poſſibilia niſi ea q̃ iuſta ſũt. Vñ vt verꝰ hõ horrebat mortẽ ⁊ voluntateʒ ſenſualitatis vellet nõ mori ſi de iuſtitia poſſet fieri. Habebat aũt iuſtitia pr̃is vt xp̃s pateretur ⁊ a cõſtitutiõe mũdi hoc nr̃e ſalutis ſacrm̃ erat ab eo oſtenſum. Anguſtia g̃ mortis ⁊ tolerãtia paſſionis nõ placebat xp̃o p ſe ⁊ tanq̃ finis q̃ per ſe appetit: iõ ſimpl̃r loquendo pati nolebat: ſʒ ppter obedientiã pr̃is ⁊ ſaluteʒ hũani gñis paſſionẽ ⁊ mortẽ volũtarie ſuſtinebat: ſicut infirmꝰ volũtarie recipit potionem amarã nõ pp potionẽ: ſʒ ppter ſanitatẽ cõſequẽdã. Hec volũtas nõ moriendi
Martyrũ glia glorioſos martyres facit. Nõ em̃ vult ſenſus carnis niſi qd̓ delectat: ſi ãt delectaret eos mori nõ inde viderent̃ mereri. Sʒ qꝛ hãc volũtatẽ, nõ moriendi deo ſubijciũt: et qd̓ naturalr̃ fugiũt pp deũ volũt: iõ merent̃. Vñ ⁊ xp̃s ſubdit di. (Verũtñ nõ qd̓ ego volo) hũano affectu: (ſʒ qd̓ tu) Qd̓ em̃ ex hũana īfirmitate trepidãter renuerat reuertens in ſeipm̃ p obedientiã ⁊ fortitudinem mẽtis ꝯfirmat. Nõ inq̃t hoc fiat qd̓ hũano affectu loquor: ſʒ ad qd̓ miſſus ſum ⁊ pro
Jo.vi. pter qd̓ ad terras tua volũtate deſcendi. Vñ alibi. Nõ veni facere volũtatẽ meam. ſ. quã tẽpalr̃ ſumpſi ex virgine: ſed voluntatẽ eiꝰ quia me miſit quã vez cõez habui eternꝰ cũ pr̃e ⁊ quã ſemp approbo aĩe rõne. Nõ meã nõ ppriã: nõ meã nõ filij hoĩs
Volũtas xp̃i nõ meã q̃ reſiſtat deo. Et vtiqꝫ volũtas xp̃i nõ erat ꝯtria volũtati pr̃is: ſed q̃ venerat obedientiã docere nõ inueniretur obediẽs ſi ppriã faceret volũtatẽ. Qñto ergo magis nos nõ iudicabimur obediẽtes ſi facimus ppriãs volũtates. Unde Aug. Filiꝰ
Auguſt. vnicꝰ dicit nõ q̃ro volũtatem meã ⁊ hoĩes volunt facere voluntatem ſuã. Ille tñ ſe humiliat q̃ eſt equalis patri: ⁊ tñ ſe extollit q̃ in imo iacet: ⁊ niſi manus ei porrigatur nõ ſurgit. Et iterum. Trãſfigurat in ſe ſuos ⁊ q̃ nihil aliud vult q̃ pr̃ docet eos priuatã volũtatem corrigere ⁊ dirigere iuxta di
Hiero. uinã. Vñ ⁊ Hie. Uſqꝫ ī finem nõ ceſſat docere nos pr̃ibꝰ obedire ⁊ volũtatẽ eoꝝ volũ
Beda. tati nr̃e preponere. Oñdit itaqꝫ ſm̃ Bedã dñs ieſus vtrũ mors vel aliud qd̓ fieri no
Petẽdi a deo forma. lumꝰ iminet ſic p infirmitatẽ petamꝰ vt nõ fiat quatenꝰ per fortitudinẽ parati ſimus vt volũtas cõditoris nr̃i etiã ꝯ nr̃aʒ volũtatẽ fiat. Nã ſicut multũ ꝯfidere non debemꝰ ne nr̃aʒ ṽtutẽ videamur ꝯfiteri: ſic multũ puſillanimiter agere ⁊ diffidere nõ debemꝰ ne dei adiutoriʒ nr̃i ĩpotentiã videamur pnũciare. Et iterum. Multi adhuc īfirmi ꝯtriſtãt̃ futura morte: ſʒ ſi habeãt rectũ cor vitẽt mortẽ q̃tũ pñt: ſʒ ſi nõ pñt dicãt qd̓ dñs dixit (pr̃ ſi fieri põt trãſeat a me calix iſte) ecce habes volũtatem hũanã: vide iã rectũ cor: (ſʒ nõ qd̓ ego volo ſʒ qd̓ tu). hec Bed. (Et rediẽs) de loco in quo orauerat (ad) tres (diſcipl̃os ſuos). ſ. Petrũ Jacobũ ⁊ Joãnẽ (inuenit eos dormiẽtes) Jã vicina tẽtatiõe incipiebãt oculi eoꝝ languẽſcere: qꝛ dormitio erat quaſi pfiguratio negatiõis ⁊ fuge. Vñ Bed. Sõ
Beda. nus corporis pfiguratio erat q in pmo gradu erant ſomno infidelitatis. Et petro yronice dt ſic. (Symõ dormis) q̃ſi diceret. Sic erat faciendũ vel ſic imples qd̓ pmiſeras (Nõ potuiſti vna hora vigilare mecũ) q̃ſi diceret. Qui vna hora nõ potuiſti vigilare mecũ q̃ñ mortem ſpnes tu q̃ ſpõdes mori mecũ? Nõ oñdis tm̃ feruorem facto q̃tũ ṽbo. In hoc appet tua infirmitas p hoc q dicit vna hora oñdit q breuis eſt moleſtia tẽtatiõis reſpectu remunerationis. Ut g̃ dicit Tullius. Oĩa q̃ breuia ſunt tolerabilia debent eſſe etiã ſi magna ſint. Quamuis aũt oẽs dormirent petrũ tñ po
Petri ĩcrepandi cã. tius increpabat: qꝛ em̃ pre ceteris fuerat gl̃iatus: iõ pre ceteris erat ĩcrepãdꝰ. Iteʒ qꝛ inter eos pncipalis erat: iõ in ipo alios rephẽdebat. Itẽ qꝛ in eodem defectu prelatus magis ẽ ĩcrepãdꝰ q̃ alij ceteris paribus. Qui etiã iã infirmitate depreſſus nõ petrꝰ vel cephas: ſʒ antiquo noĩe ſymon a dño hic vocatur. (Vigilate) attẽte oculis mẽtis ⁊ corporis (⁊ orate) deuote ṽbis cordis ⁊ oris (vt nõ intretis ĩ tẽtationẽ) negandi me ⁊ recedendi a me nõ dicit ne tẽtemini: qꝛ ĩpoſſibile eſt hoĩeʒ nõ tentari: ſʒ (ne intretis in tentationẽ) ⁊ incidatis in eiꝰ pfũdum id eſt ne tẽtatio vos ſuperet ⁊ ĩcludat p cõſenſum vel opꝰ: tẽtatiõis em̃ initiũ eſt ſuggeſtio mali: mediũ cõſenſꝰ ĩ delectatione vel opꝰ: cõſũmatio ẽ opꝰ ipm̃. Ad euitãdum aũt tentationẽ ⁊ ad reſiſtẽdũ eidẽ recurrẽdũ eſt ad orõnẽ. Orõ em̃ eſt eleuatio
G. Orõnis virtus. mẽtis in deũ: quãto aũt mẽs in deũ eleuat̃ tãto faciliꝰ tẽtatio ab ea ſeparat̃. Et ſicut fur audito clamore fugit ⁊ vicini veniunt ad ſuccurſũ: ita clamor orõnis diabolũ fugat ⁊ ſctõs ad ſuccurrẽdũ excitat. Vñ Iſi
Iſido. do. Hoc eſt remediũ eius qui vitioꝝ tẽtamentis eſtuat vt quoties quolibet vitio

tangit toties orōnes fundat: q2 frequens orō ipugnationē vitiorū extīguit. Et ſicut ſeruus q̄ ſentit furē in domo ⁊ non clamat fauet furi ⁊ ꝓditor eſt dn̄i ſui: ſic q̄ ſcit tentationē eſſe i corde vl' xp̄m ꝓdere ⁊ diabolo cōſentire niſi ſtatim ꝑ orōnē exclamet. Et iō q2 diabol' ſp̄ tētat ſp̄ debem' orare ⁊ nūq̄ deficere. Sed orō dʒ ordinari nō ad hoc vt nō tētemur: ſʒ ad hoc ꝙ nō intrem' in tētationē. Multū aūt vʒ ad expulſionē tentationis cogitatio ⁊ timor eterne mortis. vñ Aug. Timor de futura morte mētē cōcutit ⁊ q̄ſi cōclauatos oēs corporis mot' ſuperbie ligno crucis affigit. (Spūs q̄dē) de ſe ⁊ natura ſua (ꝓmptus eſt) in me et in vobis ad ꝯtēdēdū (caro aūt īfirma) in vobis: nō aūt in me ad tolerandū: q2 caro corrupta ſemꝑ deprimit ⁊ aliq̄n vincit ſpm̄: ⁊ iō eſt orandū. Nā q̄ſi ꝓmptū habuiſti ſpm̄ in ꝓmittendo mori ēt ꝑ meū ſʒ nūc pater carnis infirmitas ad ſuſtinēdū iminentē tentationē q2 ipſa dormitio corpalis indiciū eſt ⁊ q̄ſi ꝑnūcia veſtre infirmitatis nondū ei ꝟtute ex alto īduti eſtis. vbi Hier. Hoc aūt aduerſus temerarios dictum eſt q̄cq̄q̄d crediderint putāt ſe cōſeq̄ poſſe. Itaq̄ q̄tū de ardore mētis ꝯfidim' tm̄ de fragilitate carnis timeam'. hec Hiero. Tu dn̄e q̄ mādaſti ꝙ vigilem' ⁊ oremus da nobis gratiā ad hoc faciēdū: q2 lʒ ſpūs ꝓmptiſſimus ſit caro tn̄ infirma eſt tota pigra ⁊ tota ſomnolēta: nec pōt ſuſtinere: vt vix per vnā horā ꝑfecte tecum vigilet ⁊ tecū oret ne cadat in tētationē. Deide (iterum ſcdo abijt ⁊ orauit dicēs. Pr̄ mi: ſi nō pōt hic calix trāſire niſi bibā illū fiat voluntas tua.) Oñdit hic vt ait Chr̄. Q̄m valde cōcordat voluntati dei ⁊ q̄m vbiq̄ hanc ſequi opꝫ ⁊ hāc inq̄rere. Vellet q̄dē trāſire calicem q2 hō eſt: ſʒ ꝑficit diſpēſationē: q2 pr̄i obediēs eſt. vñ ⁊ Leo pa. Hec vox capitis ſalus eſt toti' corporis. hec vox oēs fideles inſtruxit: oēs cōfeſſores accēdit: oēs martyres coronauit. Nā q̄s mūdi odia: q̄s tētationū turbines: q̄s poſſet ꝑſecutorū ſuperare terrores: niſi xp̄s in oib' ⁊ ꝓ oibus pr̄i diceret fiat volūtas tua. Diſcāt igit' hāc vocē oēs eccl'ie filij: vt cū aduerſitas violētie alicui' tentationis incūbit ſuperato tremore formidinis accipiāt tolerātiā paſſiōis. Et reuerſus denuo īuenit eos dormiētes pre triſticia (erāt eñ oculi eorū grauati) et depſſi interiores q̄dā languore terroris et triſtitie exteriores ꝟo vigiliarū lōgitudine: nā triſticie magnitudine ſomnū nō poterāt vincere timentes: tū ꝓ capite: tū ꝓ ſe: ſed ſicut dormiebāt mente: ita ⁊ corpe: q2 ex corpore ale q̄ſq̄ prouenit ſomn' nature ⁊ ait illis. Quid dormitis) .ſ. in tātis ꝯſtituti periculis cū ſit ipſe vigilādi ꝑp̄ iſtā: iā grauiſſime tētatiōis vobis iminētis. (Surgite) a torpore mētis (vigilate) animi vigilantiā (⁊ orate ne intretis in tētationē) .ſ. ꝑ cōſenſum id eſt ne tentatio vos ſuperet ⁊ intra ſuos caſſes teneat. (Et abijt iterū ⁊ orauit tertio dicēs eūdem ſermonē orationis ſcʒ (pater mi ⁊c.) Tertio chriſtus idē orauit vt orōnis frequētiā oſtēderet ⁊ nobis ſpei longanimitatē exhiberet. Iterat orationē oſtēdens ꝙ orō dʒ eſſe ꝯtinua. Silr̄ iterat viſitationē diſcipulorū ſuorū: q2 opa charitatis debēt orationi eſſe coniuncta. Et ſic prelatū inſtruit ⁊ ſibi ⁊ gregi intendere: ⁊ nūc cōtemplatiuā: nūc actiuam vitā exercere. Huic nobis obſtat qđ dr̄ in eccleſiaſt. Nō iteres verbum in orōne tua: quia illa autoritas ſic itelligēda eſt: nō iteres id eſt ita ſis diligēs in ꝓferendo integre ⁊ deuote ꝟba orōnis tue: vt poſtea ꝓpter omiſſionē vel negligentiam nō oporteat iterare: ſed tn̄ iterare ꝓpter deuotionē vel inſtantiā bonū eſt. Sic ⁊ eūdē ſermonē in ꝑdicādo diuerſis bonū eſt q̄nq̄ iterare. Cū autē oraret ⁊ anxiaret' dn̄s ieſus (ecce angelus) princeps michael aſtitit ꝯfortās in eo motum ſenſualitatis ſc̄m quā minoratus eſt paulominꝰ ab āgelis illū .ſ. motū q̄ exhorrebat mortē. Statim poſtq̄ xp̄s ſe voluntati patris ſubmiſit āgelus eū ꝯfortauit. In quo inuit' ꝙ lʒ q̄nq̄ nō fiat qđ petit': q2 forte nō expedit ſp̄ tn̄ orāti mētalis cōſolatio cōfert'. Et ſc̄m Theo. vt nobis inoteſceret orōnis ꝟtus q̄tenus eā in aduerſis preponam' orās dn̄s ab angelo ꝯfortat'. Et hūilis dn̄s reuerēter ⁊ humil'r ſuſcipit hāc cōfortationē ēt a ſua creatura ꝯſiderās ſe eē minoratū paulominꝰ ab angelis dū eſt in hac lachrymarū valle: ⁊ ſicut contriſtabat' vt hō: ſic et ꝟbis angeli fuit cōfortatus vt hō. Nec putādū ꝙ hic angel' vel aliquſuerit in ei' cuſtodiā deputat': q2 hoc nō decuit ⁊ xp̄s nō indiguit. ſc̄m Bedā. Alibi ꝙ angeli ei miniſtrauerint hic ꝙ angel' eū cōfortauerit dr̄ vt vtraq̄ natura deſignet'. Nā diuine nature angeli miniſtrāt: hūanā ꝟo cōfortant. (Apparuit aūt ei angel') viſiōe corpali in aſſumpto corpe humano cōſolās eū ꝑ modū ſeruientis nō ꝓpter ſe ⁊ ſui indigentiā: ſed magis ꝓpter diſcipulorū aſſiſtentiū conſolationē ⁊ ad cōfirmādum fidē in eis ꝙ xp̄s ſit maior āgelis ratione deitatis: ac propter noſtram inſtructionem ad oſtendendum .ſ. ꝙ angeli aſſiſtunt nobis orantibus confortantes nos in oratione ⁊ vt ex ſua poſt triſticiā conſolatione ſciremus ꝙ tribulatis ꝓ xp̄o non deeſt diuina cōſolatio iuxta illud pſ. Secundū multitudinem dolorum meorū in corde meo conſolationes tue letificauerūt animaʒ meā. Nam ſc̄m Bedā. creator non

Augu. Timor mortis eterne.
ꝓmptitudo ſpūs petri.
Hiero.
Chriſ.
M Fiat voluntas tua vox efficaciſſima.
Leo pa.
I Orōnes iterande.
Eccle. vij.
Angel' ꝯfortās
Theo.
pſ. viij.
N Angelū non habuit deputatū.
ma. iiij.
Angel' i forma hūana.
pſ. xciij.
Beda.

indigebat creature ſubſidio ſʒ hō fact⁹ ſicut nobis ⁊ ꝑpter nos eſt contriſtatus: ſic nobis ⁊ ꝑpter nos eſt confortatus. Sed et ipſe dñs ratione ſe confortabat dicens ad patrē. Nō ſicut ego volo ſed ſicut tu. Aiūt autem quidam. Michael aſtitiſſe oranti ⁊ dixiſſe ſe pr̄i orationis tenorē retuliſſe oēſq; procidētes angelos pro hoc ipſo oraſſe et reſpōdiſſe patrē nouit dilect⁹ filius meus ꝙ humani generis redēptio quam ſi optamus ſine ſui ſanguinis effuſione decenter fieri nō pōt. Angelus aūt poſt hec cōfortauit eū vel de ſui p̄ſentia ſicut amic⁹ de ſua preſentia confortat amicum.

Michaelis ſermo.

Unde confortauit. i. ad modū cōfortātis ſe habuit. ſ. ei aſſiſtendo vel forte aliqua verba conſolatoria dicendo: q2. ſ. hic vincit lucifer ſicut vict⁹ eſt in celo: vel q2 magnanimū magna ſuſtinere diceret: vel q2 paſſio cito tranſiret et eius fructus eſſet perpetuus. ſ. redēptio humani generꝭ ⁊ reſtauratio angelice ruine vel aliquod ſimile. Uel ſm quoſdam (vt dicit Theo.) iſta āgelica ꝯfortatio fuit xp̄i glorificatio. dicebat em̄ angel⁹ glorificās eum. Dñe tua eſt virtus tu potes ꝯ mortē ⁊ infernum genus liberare humanū et ſimilia. Ieſu qui in orōne poſit⁹ ab angelo cōfortari voluiſti da mihi ꝑ v̄tutē orōnis tue vt oranti mihi ſemper aſſiſtat angel⁹ tuus me confortans. Hic animaduerte ꝯtra impatiētiā noſtrā q2 dñs ieſus pluribus vicibus orauit anteq; a patre acciperet ⁊ reſpōſionē ⁊ cōfortationē. Sicut autē ter fuerat tentatus in tribus locis ſic ter orauit nō in eodē loco: ſed in tribus diuerſis locis diſtantib⁹ adinuicē ꝑ iactū lapidis. Et vt dicitur adhuc in ipſis locis veſtigia eccleſiarū ſunt q̄ ibi facte fuerūt. (Et fact⁹ in agonia ꝓlixi⁹ orabat) oñdēs ⁊ docēs ꝙ nos in agonia vel quacūq; neceſſitate ꝯſtituti debem⁹ ad orōnem cōfugere ⁊ in magnis ꝑiculis ac maiori neceſſitate magis ⁊ inſtāti⁹ orōni inſiſtere. Agonia iſta pōt dici certamē ꝯtra mortē: vel mortꝭ anxietatē quā q̄ſi p̄ſentē ꝓuidebat: ⁊ ideo dicit̄ tunc fuiſſe in agonia: ſicut infirmi in extremis laborātes dicunt̄ eſſe i agone: vel pōt dici certamē ⁊ reluctatio ſenſualitatis ac rōnis q2 agonizabat ⁊ certabat i eo mirabili pugna: ſenſualitas naturalr̄ mortē horrēs ⁊ recuſans ac rō volūtati diuine obtēperās ⁊ ipſaʒ mortē ꝓ ſalute hūana zelās q2 v̄tute diuina q̄libet pars ꝑmittebat̄ agere vel pati qđ propriū erat ſibi. Iam tn̄ vincebat mortē aīo dū ēt mori volebat quā poſt vicit actu ipo. ſ. reſurgēdo. Sed heu colluctatio carnis ad ſpm̄ ſiue ſenſualitatis ad rōnē quoſdā hoim facit retroire vel exorbitare vt illos qui peccāt mortalr̄ ⁊ quoſdā lēte incedere ſiue in via morari vt illos qui

Confortatio angeli q̄lis.

Theo.

L

Ter orauit ⁊ ter tētatus fuerat.

agonia xp̄i.

peccāt venialr̄. Uñ in hmōi pugna ꝓlixi⁹ eſt orādū vt oratio ſit recta ⁊ voluntas conſtās ac ſenſualitas recte rationi ⁊ rō diuine voluntati nō obſiſtat: ſed obediat ⁊ dicāmus nō mea ſed tua volūtas fiat. In ſtatu mortis diſtrictuʒ iudiciū ea que hō nūq̄ antea recoluit ei veniūt in aīm. In cui⁹ figura xp̄s appropinquāte morte fact⁹ eſt in agonia. vñ Greg. Appropinquante etiam morte noſtre mētis in ſe certamē expreſſit q̄ vim quādā terroris ⁊ formidis patimur cū ꝑ ſolutionē carnis eterno iudicio appropinquam⁹. Nec imerito tūc aīa terret̄ q2 poſt puſillū hoc īuenit qđ in eternū mutare nō poſſit. Si em̄ cōſideremus ꝙ viā vite p̄ntis nequaq; ſine culpa tranſire poterimus: ⁊ ꝙ nec hoc ipm̄ ſine reatu nr̄o eſt ꝙ laudabiliter geſſimus ſi remota pietate iudicemur merito in agonia ꝯſtituimur. Et cū dñs ꝓlixi⁹ oraret interiꝭ ſudor feruētiſſim⁹ in modū ſanguīs erūpēs in hac agonia ſiue certamine vſq; in terrā abūdāter currebat. Ex feruore ei orādi ⁊ ei⁹ apprehēſione iminētis ꝑiculi ac vehemēti āxietate ſenſualitatis q̄ ꝑmittebat̄ agere ⁊ pati qđ erat ꝓpriū ſibi inflāmabat̄ cor ⁊ corpus vt aptis poris efflueret ſudor rubicūd⁹ ⁊ ſanguine⁹. Iſte ſanguis fuit ver⁹ ⁊ naturalis q̄tū ad v̄itatē ſue exiſtētie: ⁊ de puriſſima xp̄i carne: ſed miraculoſus ⁊ nō naturalis q̄tū ad modū p̄ſiluētie: q2 ſʒ Bedā ꝯtra naturā ēſt ſanguinē ſudare. Sic ēt oportet dicere de ſanguine ⁊ aqua laterꝭ xp̄i iā mortui ꝙ fuit ver⁹ ſanguis ⁊ vera aq̄ ſʒ miraculoſe effluxerūt de mortuo corpe. Ad hūc ſuauiſſimi ſudorꝭ balſamū egrotꝭ ꝓficuū feſtina ne tardauerꝭ vt inde ſanari merearis. vñ Anſel. Quid ſtas accurre ⁊ ſuauiſſimas illas guttas lābe ⁊ puluerē pedū illi⁹ linge noli dormire cū petro ne merearꝭ audire ſic nō potuiſti vna hora vigilare mecū. Hec Anſel. Surgit igit̄ tertio ab orōne in q̄ ſtabat flexis in terrā genib⁹ totus ſanguine madefact⁹: quē cōſpice tergentē ſibi vultū vel forte etiam in torrente lauātem: totūq; afflictum reuerēter cerne ⁊ cōſidera quāta tūc fuerit aīe ſue anguſtia cui⁹ teſtes ſunt gutte ſanguinee decurrētes i terrā: ei intime cōpatere: q2 nō ſine ingēti acerbitate doloris hoc ſibi potuit ꝯtingere. Nūq̄ em̄ aliq̄s mortaliū ob mortis horrorē auditur ſudorem fudiſſe ſanguineū. Uñ patet eius nūq; ſimilē fuiſſe dolorē. In hoc quidē apparet quāta fuerit amaritudo paſſiōis xp̄i cui⁹ ſola cogitatio tm̄ naturā īmutauit ꝙ pre anguſtia ſanguineʒ ſudare cogit. Hec pugna ei⁹ ⁊ anxietas martyꝝ certaminꝰ agones ſignificās p̄mū ꝯſolat̄ ⁊ ꝯfortat puſillanies ⁊ īfirmos ⁊ ad amorē icitat tepidos ⁊ igratos. vñ Anſel. Poſitꝭ q̄ʒ gēib⁹ in

Orādū ꝓlixi⁹.

M

Morienti ſubuenientia.

Grego.

Sudor ſanguinis xp̄i.

Beda.

Anſel.

N

Dolor paſſiōis dñice.

Anſel.

terra procidisti in faciē tuā adorās: in agonia & dicēs. Abba pater mi si possibile est trāseat a me calix iste. Et āgustias quātas cordis tui dulcissimi certissime indicabat sudor ille sāguine⁹ q̄ orōnis tpe de sctissima carne sua guttatī decurrebat i terrā. O hator dñe Jesu vñ ale tue tā vehemens tristicia: vñ tāta sudoris anxietas & tā anxia supplicatio? Nōne volūtariū oīno sacrificium deo patri obtulisti & nihil inuit⁹ pertulisti vtiqȝ dñe? Arbitramur aūt qđ & hoc q̄qȝ ad ꝯsolationē īfirmoꝝ mēbroꝝ tuoꝝ assūpsisti ne forte desperet qs si caro sua īfirma remurmuret vbi ad passionē prōpt⁹ est spūs. Nimirū & vt maiores erga te amoris & gratitudis stimulos haberem⁹ naturalē carnis īfirmitatē eiuscemodi indicijs in te exp̄ssisti qb⁹ docemur q2 tu lāguores nros portasti: & nō absqȝ sensu doloris passionū sentes pcurristi. Vox eī illa vox carnis fuisse videt: nō spūs eo q subiūxisti. Spūs quidez prōpt⁹ ē: caro aūt ifirma. hec Ansel. Voluit aūt dñs sanguinē sudare pl'ibus rōnib⁹.

Sāgui nē sudā di rō.

Augu.

Pria est ſm Augu. Ad figurādū q de corpore suo toto qđ est ecclia sanguis effundēd⁹ & emanatura erāt sanctoꝝ martyria.

Beda.

Scđa est ſm Bedā: vt per terrā sanguie irrigatā declararet terrenos hoīes sanguie suo redimēdos & mūdādos. Tertia est ſʒ glo. vt totū mundū pctis mortuū ad vitaz resuscitaret: iō sudorem suū sanguineū ad terrā decurrere volebat.

Bern.

Itē ſm Bern. non solū oculis: sʒ q̄si mēbris oībus flevisse videt vt totū corp⁹ eius qđ est ecclia totius corpis lachrymis purgaret. Insup ēt sanguis decurrebat in terrā ad ondendū q p terra. i. ecclia adhuc militante in terra orabat & sanguinem suū fundebat & ipaz suo irrigatam sanguine fecundabat. In sudore autem notatur feruor: in sanguine preciū: in decursu abundantia: in guttis particularis efficacia q̄uis esset vniuersalis sufficientia.

Documētuz.

Ex isto articulo, qui est sudoris sanguinei desluxio habet documētū salutiferū q & nos in orōne debem⁹ ita eē intēti & feruidi: vt ex vehemētia intētiōis: & feruore deuotiōis sudem⁹ q̄si sanguinē p ꝯfigurationē passionis xpi et ardorē dilectiōis ad deū. Qđ fit dū qs orās in tāto ardore deuotiōis accēdit q pro amore dei si oporteret sanguinē suū fundere nō veret: et talis sic icalescit spū vt tot⁹ sanguis i corpore q̄si spūi alludēs pnū & prōptū se exhibeat ad excludēdū: q2 tu caro sua īfirmitate sua tā vehemētē ardorē deuotōis sufferre nō p̄ualet: iō sudorē q̄si sāguinē euaporat: vt saltē p sanguie ardētes lachrymas p oculos effundat.

O Efficacia orōnis xp

Et q̄mnos tā vigorosam orōnē effundere nō valem⁹ adiūgam⁹ orationē nostrā orōni xpi q est aduocat⁹ noster apd patrē & ipe interpellat pro nobis immo orat nobiscū. Et illa oratio est efficacissima et deo patri accepta q. i. in vnione orōnis xpi offert.

oratione xpi.

oratio cum lachrymis cōpassionis.

Quā efficaces etiaȝ sint lachrymę orōnis & marie ille q in recordatiōe passionis xpi fundūtur pater ex qdaz reuelatiōe facta cuidā psone de qua legit q apparēs ei dñs in spū ait. Si quis in recordatiōe mee passionis lachrymas cū denotiōe fuderit suscipere volo ac si ipse pro me passus sit. In recolendo istū articuluz pcidat hō in faciē super terrā, orando intere; & cogitet angelicā psentiā sibi tūc adesse: recogitet etiā agonē suū & conet q̄tum pōt hře lachrymas ex ꝯpassiōe & amore xpi quas si habere nō pōt p oculos fundat saltē lachrymas cordis. Et sicut xps dei fili⁹ iminēte sibi passiōe horrēda cū pre angustijs superueniente mortis guttas sanguineas in terrā funderet: nihilomin⁹ tñ libere volūtatē suā volūtati pris ꝯmisit: et qđ ceperat deuote pfecit: sic q̄libet deuot⁹ in oī aduersitatis pssura: & tribulatiōis āgustia licet forte naturā reluctātez habeat se paterne volūtati ꝯmittat: & hoc qđ occurrit deuote suscipiat. O pie Jesu qui fact⁹ i agonia guttas sanguis mirabiliter desudasti da mihi vt recordatione tue passiōis accensus lachrymaꝝ guttas p sanguie in conspectu tuo merear dulciter desudare.

Cōtemplatio.

¶ Respice nūc q̄liter iacebāt discipli dormiētes & qualiter dñs ondit eis modū orādi in gestu corpis & in vbo pio: & per angelū; ibi apparētez quē modū & tu tenere debes. s. te psternēdo: ac ppriū defectū & fragilitatē recognoscēdo: & cadēdo in faciem tuā nō post faciē vt ea q̄ rogas corā te habeas & in mēte teneas: nō retro vt vnū ore dicēdo: & aliud corde cogitādo: & hūilitatē mētis ostēdas habitu corporis: casus eniz in terrā docet nos magis hūiliari si posset fieri: & q volūtas pris sp p̄cedat: & q nō tepide sʒ cū magno feruore ores sicut dñs fecit: & q nō paꝝ: sʒ plixe & distincte: nō sicut illi q festināter horas soluēdo & si nō vbo sctō tñ dictū expediam⁹ nos de istis q2 habem⁹ facere alia magis necessaria q̄si festinantes ad vtiliora & maiora. Et vide qnō statiȝ aderit tibi angel⁹ q te adiuuet & cōfortet: & orōnē tuā deo psentet: pp̄ter exēplū. eīm nrm ille āgel⁹ appuit ꝯfortās dñz.

P Orādū frequēter.

¶ Et nō semel: sʒ freq̄nter est orādū sicut ipse ondit nobis p trinā orationem suā docēs vt nō deficiam⁹: sʒ in oratiōe pmaneamus donec ipetrem⁹ ea q postulare iā cepimus. Et tu ora pro mortuis: pro viuis: tam peccatoribus q̄ iustis.

ter cur orauit dñs.

Vel orauit ter vt & nos de pctis p̄teritis veniā de presentibus emēdationē: & de futuris cautelam a deo postulemus. Vel hec tria sʒ veniam

gratiā: ꝛ gloriā in oratiōe petam⁹: vel vt ꝫ
trinā cōcupiſcētie ſeu cupiditatis tētatio
nē oratiōis clipeo tueamur: vel vt ad trini
tatē.ſ.patrē: ꝛ filiū: ꝛ ſpiritūſanctū oratio
nē dirigam⁹. Per hoc etiā docuit nos ora
re perfecte: qꝛ ꝑfectio cōſiſtit in trib⁹.ſ.i pn
cipio: medio: ꝛ fine. Cōpatere nūc dño₂ ad
mirare ꝓfundiſſimā humilitatē ſuā: qꝛ cū
ſit deo patri ſuo coequalis ꝛ coetern⁹: pro
ſtrat⁹ tñ deū orat ꝛ tāꝗ qlibet de populo
homūculus. Orare ꝗdē patrē cōuenit xp̄o
rōne hūanitatis in qua eſt minor patre nō
aūt rōne deitatis in qua eſt equalis patri:
Orare ꝗ modo xp̄o ꝯue niat. vt hō rogat patrē ꝗ vt de⁹ eſt vn⁹ cū patre.
Cōſidera ēt ꝑfectiſſimā ei⁹ obediētiā. Qꝛ
eñ pater vult ꝙ moriat: ipē hāc obediētiā
reuerēter ſuſcipit ꝛ exequit. Uide tertio i
dicibilē ad nos charitatē tā patris ꝗ filiꝫ
ꝓ nobis ei hec mors idicit ꝛ ſuſtinet ꝓpt
nimiā ipoꝝ charitatē quā ad nos hñt. (Ue
nit aūt) poſt hec dñs Jeſus (ad diſcipulos
ſuos) ꝛ quaſi cōpatiēs eis ꝓpter tētationē
de ꝓximo eis iminētē (dixit eis. Dormite
iā ꝛ reqeſcite).q.d. Parū poteſtis hoc face
¶ Dormi re cur ꝑmiſit aplo͞s. re. Qui ibidē aliquātulū dormierūt. Jubet
eos dormire vt oſtēdat ſuā ad eos ꝯpaſſio
nē qꝛ grauati erāt: ꝛ vt cognoſcāt ſuā īfir
mitatē qꝛ cū ipſo vigilare nō poterāt: ꝛ vt
ſomno recreati fugere poſſent de manib⁹
eoꝝ ꝗ ſtati xp̄ꝫ erāt capturi: ꝛ in figura qꝛ i
ꝓximo infidelitatis ſomno erāt grauādi.
Cōſidera i xp̄o māſuetudinē piā: quāto ei
magis appropiquat ad mortē tāto magis
oſtēdit cordis ſui dulcedinē. Bon⁹ paſtor
vigilabat ſuꝑ cuſtodia puſilli gregis ſui.
Vigilia chriſti. O grādis amor. Uere bon⁹ ꝛ pi⁹ eſt hic pa
ſtor. Uere in finē dilexit eos cū in tāta ago
nia poſit⁹ illo modico tēpore ꝗetē eoꝝ pro
curat: nō ſic hodie multi paſtores faciūt ꝗ
ſubditis vigilātib⁹ ꝛ in agonia poſitꝭ dor
miūt ſuauiter ꝛ ꝗeſcūt. Dum ergo videbis
diſcipulos dormiētes in tanto periculo et
dñm vigilātē ſi deuot⁹ es multa inuenire
poteris ꝗ dicas tam dño tuo ꝗ diſcipulis
ſuis. Uidebat tādem a lōge aduerſarios
ſuos veniētes cū facib⁹ ꝛ armis: nec tñ di
ſcipulos excitauit: niſi cū prope ꝛ ꝗſi iuxta
eos fuerāt. Tunc aūt euigilās diſcipulos
dixit eis. (ſufficit).ſ. qꝛ iā quieuiſtis ꝛ ſatis
dormiſtis: ꝫ parū ē dormiēdū. Uñ ꝗdā pa
tres nō niſi ſtādo vel ſedēdo ſomnū cape
re ꝯſueuerūt ꝑ modicū. Ter diſcipuli dor
miūt: ter dñs orās ſuſcitat: ꝗ trina dormi
tio ꝛ ſuſcitatio tres mortuos quos dñs ſu
ſcitauit ſignificat. Et ſubiūxit. (Uenit ho
ra ꝛ filius hoīs tradet in man⁹ pctōꝝ) vbi
Orige. Tradi i man⁹ pctōꝝ. Orig. Sꝫ ꝛ nūc ieſus i man⁹ pctōꝝ tradit
qñ hi ꝗ vidētur in ieſum credere habēt eū
in manib⁹ ſuis cū ſint pctōres ſꝫ ꝛ quotieſ
cūqꝫ iuſtus habēs in ſe ieſum in poteſtate

fact⁹ fuerit pctōꝝ: ieſus eſt tradit⁹ in ma
nus pctōꝝ. hec Origenes (Surgite eam⁹)
ſ.obuiā inde ꝓditori ꝛ ſuis cōplicib⁹: ecce
ꝗ me tradet ꝓpe ē) quē nolo declinare ꝗ
uis poſſeꝫ hoc facere: ac ſi diceret. Nō nos
inueniāt latētes ac quaſi timētes ꝛ retrahē
tes vltro eam⁹ eis obuiā ꝛ ꝑgam⁹ ad mor
tē vt paſſuri cōfidentiā ꝛ gaudiū videāt ꝛ
paſſionē oīno volūtariā ſciāt vltro nos de
bem⁹ offerre qñ nō expedit mortē effugere
vbi oſtenditur xp̄i deſideriū ad nr̄aꝫ redē
ptionē: qꝛ nō ſolū ꝓditorē cū turba veniē
tē expectauit ſꝫ ēt eis occurrit vbi etiā do
cet: vt ſi tribulari eos oportet cū gaudio ꝛ
cōfidētia ſuſtineam⁹. ¶ Moralr ꝗꝫ monet
nos ad tria. Pmo ad tētatiōes nos ꝑpara
re cū dr (ſurgite) Secūdo in bonis operib⁹ Mora liter.
ꝓficere cū ſubdit (eamus.) Tertio oi hora
quaſi tentationē ꝓximā expectare: cū ad
dit (ecce ꝓpe eſt.) Et adhuc eo loquēte cuꝫ
diſcipulis ſuis. Ecce iudas) mercator peſ A
ſim⁹ (vnus de duodecim) ſcꝫ nūero nō me Jude aduēt⁹.
rito qḋ dixit ad oſtēdendū imane facinus
illi⁹ ꝗ de apoſtolica dignitate ꝓditor fue
rat factus (accepta a preſide cohorte mili
tū) gentiliū quorū intererat capere male
factores: cū tribuno qui preerat eis ac tur
ba pluris iudeoꝝ miniſtroꝝ accepta a pō
tificib⁹ ꝛ ꝓncipib⁹ ſacerdotū crudeli vtiqꝫ
ꝛ peſſima ſocietate ipoꝝ. tanꝗ ad tenēdū
reū āñcedebat eos tanꝗ ductor eoruꝫ quē
volebāt cōprehendere ieſum: ꝛ venerūt il
luc (cū laternis ꝛ facibus) vt ſi in tenebris
latere vellet his quereret: necnō (cum gla
diis fuſtib⁹ ꝛ armis) vt captionē ei⁹ impe
dire volētibus his reſiſteret. ſm Hiero. In Arma tura iu de.
cūbit ꝟtuti ſeculi ꝗ deſperat de adiutorio
dei: habebat vtiqꝫ fulcimētū ab vtraqꝫ cu
ria.ſ.impatoris ꝛ pontificis quaſi ſeruato
ordine legitime ptātis: vt nemo tenētib⁹
auderet obſiſtere: ꝯū hic milites ꝑſidis in
de miniſtri phariſeoꝝ ꝗ i lege ſummi viu Hiero.
dices videbātur illū tenerēt vel etiā ſi ꝗs
auderet cōtra tot nō poſſet (timebāt enim
plebem) ne per hāc defenderet cōtra eos:
ꝛ ideo etiam nocte traditur vt ſine turbis
que in die frequēter propter inſtructioneꝫ
aderāt inueniret. Anteꝗ aūtē iudas cum
turba veniret ad ortū vbi ieſus cum diſci
pulis erat dedit eis ſignū dicēs (Quēcūqꝫ
oſculatus fuero ipſe eſt) ſcꝫ xp̄s (tenete eū
ꝛ ducite caute) ſcꝫ cauēdo a ꝑplo ne eū de
veſtris manib⁹ eripiat. Pp̄ls eñ cōis de
uotionē ad eum habebat: hoc aūt fecit iu
das ꝛ propter romanorū milites ꝗ xp̄ꝫ nō Jacobi minoris ſimilitu do ad xp̄m.
cognoſcebant: ꝛ propter alios ne loco xp̄i
caperent iacobū minorem qui in facie xp̄o
ſimilimus erat propter qḋ ſpāliter frater
dñi dicebatur: ꝛ quia timebat ne ſe tranſ
formaret ꝛ de manib⁹ eoꝝ elaberet: qꝛ pla

ries de tēt⁹ ab ipſis ꝑtrāſijt neſcientib⁹ eis ꝛ nō oſculari eū voluit: vt in oſculando teneret ne euaderet. Et cū veniſſent ad ortū (tūc ieſus ſciēs oīa q̄ ex diſpoſitiōe diuina (ventura erāt ſup eū ꝓceſſit) vltro (in occurſum illoꝝ) ſicut paratus ad paſſionem: ex q̄ pꝫ volūtarie eū captuꝫ fuiſſe ꝛ paſſum: diſcipuli qꝫ ſeqbant eū timentes: ſed ipſe cōfortabat eos ne timerēt.

Anſel.

vñ Anſel. Quaꝫ prōptus bone ieſu ſpū o tuus ad paſſionē fuerit euidēter oñdiſti qñ venientibus vna cū proditore tuo viris ſanguinū ꝛ querentibus aiam tuā cum laternis et facibus ꝛ armis ꝑ noctē vltro occurriſti. (Et dixit) ieſus occurrentib⁹ offerens ſe voluntarie eis. (Quē queritis.) Nō interrogat quaſi ignarus voluntatis eoꝝ: ſꝫ morti paratus interrogat vt ſciant eſſe eū quē querebāt. (Reſponderunt ei ieſum nazarenū.) Non erat q̄rendus ad mortē quē ꝓfitent eſſe ſalutis auctorē: nec erat ꝑſequēd⁹ quē dicūt eſſe florē honoris ꝛ honeſtatis. (Dixit eis ieſus) ſemetipꝫ manifeſtās ꝛ offerēs. (Ego ſum) .ſ. quē q̄ritis .q.d. Quid ꝑ ſigno ſumitis oſculū ꝓditoris: q̄d q̄ſi latentē me queritis cū facib⁹ ꝛ laternis? (Ego ſuꝫ.)

Obuiatio xp̄i. Chriſ.

Nō ſe occultauit nec ſe abſcōdit: ſꝫ magis q̄rentibus obuiā iuit ꝛ ſe oſtēdit. vbi Chri. Fecit aūt hoc ieſus oñdens: qm̄ nō ſolū ꝯprehēdere eū non poſſent: ſꝫ nec videre in medio exiſtētē: niſi ipſe cōcederet. hec Chriſ. Uirtute em̄ diuina factū eſt vt venientes ad capiēdū eū ꝑīo nō cognoſcerēt: et ſuus diſcipulus q̄ venerat ad tradēdū: qđ maxie eſt potentie eius oſtēſiuū: vt ꝑ hoc ſecūdo oſtēderet ꝙ de volūtate ſua caperet: q: incognit⁹ ab eis recedere poterat ſi voluiſſet. Sed ꝛ manifeſtius pꝫ ꝑ hoc qđ ſubdit q: audito ỽbo virtutis ꝛ diuinitatis qđ ē ei cū patre ꝛ ſpūſancto cōmune a voce tonitrui huius formidantes

Reſupinus capriuantium caſus.

(abierūt retrorſum ꝛ ceciderūt in terrā) reſupini tā iudas q̄ alij potētia diuinitatis ipi⁹ deiecti: ita erat eis impoꝛtabile qđ dicebat. Itē ideo vt etiā q̄ꝫ ū in ſe eſt daret iudeis materiā cōuerſionis viſo potētie ſue miraculo: ꝛ iō cū ſtatim ad oſtēſionē ſue potētie conuerſi nō fuerūt ſe eis capiēdū ſpōte obtulit.

Caſus retrorſum.

(Ceciderūt retrorſū) ꝛ reſupini ſicut cadūt iniqui nō ante ꝛ i faciē ſicut cadūt iuſti: q̄ aūt añ ſe cadit videt q̄ cadat: q̄ aūt retro cadit nō videt ſui caſus ꝑiculū. Iniq̄ ergo retro cadūt q: nō vidēt ſui caſus miſeriā et qđ eos ſequat iuſti ỽo q̄ i iſtis viſibilib⁹ ſemet ipſos ſpōte deiciūt: vt in inuiſibilib⁹ erigant in faciē ſuā ꝛ añ cadere dicunt: q: caſum vident ꝛ timore cōpuncti hūiliantur.

Ubi xp̄i virtus.

Hinc ergo pēſandū ē q̄ aſpera erit vox iraſ: cuius ỽba dulcia pati nō potuerūt: hoc aūt factū eſt ex diuina ordinatiōe vt ꝑ hoc declararet ỽtus ſue diuinitatis.

Augu.

vñ Aug. exclamās ait. Ubi nūc militū cohors ꝛ miniſtri ꝑncipū ac phariſeoꝝ? vbi terroꝛ ꝛ munimē armoꝝ? Nēpe vna vox dicentis. (Ego ſuꝫ) tātā turbā odijs ferocē: armiſq; terribilē ſine telo vllo ꝑcuſſit: repulit ſtrauit ỽtute diuinitatis latētis. De⁹ em̄ latebat in carne q̄d iudicatur⁹ faciet q̄ iudicādus hoc fecit: q̄d regnatur⁹ poterit q̄ moritur⁹ hoc potuit? hec Augu. Poterat xp̄s oēs hoſtes ſuos deſtruere ſi vellet ſe defendere: ſꝫ noluit niſi ad maliciā eos ꝓſternere: hoc ideo fecit vt oſtēderet ſe mortē volūtarie ſuſtinere ꝛ ſi vellet reniti nō poſſēt eū capere vel tenere.

Figure victorie xp̄i. Iud. xv. Iud. vij. i. Reg. xvij.

Hec hoſtiū xp̄i victoria fuit oliꝫ i Sanſone: ꝛ Sagar: ꝛ Dauid ꝓfigurata. Sanſon cū mādibula aſini ſtrauit mille viros: ꝛ ſagar cū vomere interfecit viros ſexcentos: ꝛ dauid vno ipetu occidit viros octingētos. Sed ſi iſti dei adiutoꝛio tot hoſtes ꝓſtrauerūt nō eſt mirū ꝙ coꝛā xp̄o oēs hoſtes corruerūt. Et cum tremuli ſurrexiſſent (iterū eos interrogauit: quē q̄ritis) q̄ſtionē iterat vt fideles ſua paſſione liberādos oſtēdat. (Illi autē) adhuc in malicia ſua ꝑſeuerātes (dixerunt Ieſuꝫ nazarenū) nō em̄ cognoſcere vel cape poterant eū donec ipſe vellet: ꝑꝑ hoc ſubditur. (Dixit eis ieſus dixi vobis q: ego ſuꝫ) qui voluntarie me offero: ꝛ tūc habuerunt ipſius noticiā ꝛ capiendi licētiā ꝓpter qđ ſequit.

Capi voluit ſe non ſuos.

(Si ergo me q̄ritis) ſcꝫ cōprehendere faciatis id qđ intenditis: ſed th̄ (ſinite hos) ſcꝫ diſcipulos meos (abire) quia non eſt tempus modo ꝙ tollant de mundo. In quo pꝫ ꝙ ipſe dedit eis poteſtatē capiendi eū: nam ſicut ex ſua potētia diſcipulos ſuos ſeruauit: ita ꝛ mltomagis ſeipſuꝫ ſeruare potuiſſet .q.d. Sic do vobis poteſtatē me capiēdi: vt tñ meis diſciplis nō faciatis aliq̄d mali. Hoc ōt q: ſeruādi erāt diſcipli vt ỽbū ſalutis ꝑ eos diuulgaret vſq; vltimā horā ei⁹ quā ad eos habuit dilectiōis ꝯſeruātiā ꝯdemōſtrauit ꝑ hoc oñdit ꝙ ſuperiores dñi ſuos ſubditos fideliter adiuuare: ꝛ ꝓ eoꝝ defenſione ſe mortis periculo exponere.

Augu.

vt ait Aug. Faciunt qđ iubet ſinunt eos abire quos non vult perire: et impletur qđ dixerat (q: quos dediſti mihi non perdidi ex eis quēq̄) Tunc (accedēs ylle necq̄ ꝛ dñm ſuum ſubdole ſalutans (dixit. Aue rabi ꝛ oſculatus eſt eum)

Acceſſ⁹ iude. Oſculādi ꝯſuetudo.

Acceſſit tanq̄ domeſtic⁹: ſꝫ fur erat: ſalutauit tanq̄ diſcipul⁹: ſꝫ inſidiatoꝛ erat: oſculat⁹ eſt tā q̄ amic⁹: ꝛ inimic⁹ erat. Dicit ꝙ erat ꝯſuetudo iudeoꝝ in aduētu ſuo oſculari ad ſignificādū ꝙ igreſſus erat pacificus ꝛ ꝙ moris erat dñi ieſu diſciplos q̄s emittebat i oſculo pacis recipe redeūtes: ꝛ ꝓpterea ꝓditoꝛ illis oſculū in ſignū dedit ꝛ alios tāq̄ dux

exercit⁹ ꝛ ductoꝛ ad malū ꝓcedēs: cū oſculo ficto redijt. q. d. Nõ ſum ego cū iſtis armatis: ſed rediēs more ſolito te oſculoꝛ: et dico aue rabi: o vere ꝓditoꝛ. Huic ſiles ſũt multi ꝓlati qui ṽbo vel facto alios ſcādalizādo: ꝛ poſt ſe trahēdo antecedūt ad malū: ꝛ iō etiā antecedūt ad infernū. Judas bñficijs xpi abutens mala ꝓ bonis reddebat: cui etiā ſiles ſunt q̄ illa facere nō erubeſcūt. ſm Bedā. Suſcepit oſculū dñs nō ꝙ ſimulationē nos doceat: ſʒ ne ꝓditoꝛem fugere videret: ꝛ plus afficeret ꝓditoꝛem cū amoꝛis officiū nō negaret ſimul: ꝛ illud ꝑs cõpleā. Cū his q̄ oderūt pacē eram pacific⁹. (Et) ſuſcepto oſculo (dixit illi Jeſus: amice ad quid veniſti?) Uocat eū amicum ſm ſtatū pꝛiſtinū amicabilr em̄ fuit elect⁹ a dño in apl̃m: ac ſi diceret. Ad qđ ſcel⁹ dilapſus es: vt diſcipul⁹ traderes magiſtrū: et dum eſſes apl̃s factus es traditoꝛ: vide q̄d feceris ꝛ cõſidera finē tuū malum: vel amice: qꝛ diligo te: ſed inimice: qꝛ me tradis: vel vocat eū amicū ironice ĩꝓꝑerās ſimulatiões. Tãꝗ̄ ſm Aug. dicētē. Oſcularis ꝛ inſidiaris: noui quare veneris amicū fingis cū ꝓditoꝛ ſis: oñdis amicitiā ſigno ꝛ agis ꝓditionē de facto. Amicitie ſignis ꝓditoꝛes vtunť vt coꝝ dol⁹ latēti⁹ pagatur. vñ aperti⁹ ei dixit. (Juda oſculo filiū hoīs tradis) .i. in ſignū charitatis ꝓditionē homicidij facis. Infelix ſignū vbi ꝑ pacē bellū: ꝑ oſculū homicidiū: ꝑ ſalutationē cõdēnatio ꝓcurať. vbi Amb. illud plus cõſutat igratū ꝙ cū tradiderit q̄ cū eſſet dei fili⁹ ꝓpter nos fili⁹ hoīs eē voluiſſet. q. d. ꝓpter te ſuſcepi igrate qđ tradis hypocrita. Et hʒ eūdē q̄ſi amãtiʒ affectu coꝛripuit ꝓditoꝛē: ꝛ iō ēt ſm Chꝛiſo. Pꝛopꝛiū nomē poſuit ꝙ magis dolētis erat ꝛ reuocātis ꝗ̄ ꝓuocāti ad irā. vñ Anſel. Signo qđ acceperant a duce flagitij teipm̄ maniſeſtari. Nā accedērem ad oſculū ſanctiſſimi oꝛis tui cruentā beſtiā auerſat⁹ nō es: ſed os in quo dol⁹ inuēt⁹ nō eſt: oꝛi qđ abūdauit malicia dulciť applicuiſti: o innocēs agne dei qđ tibi ꝛ lupo illi? Que ꝯuētio xp̄i ad belial? ſed ꝛ hoc benignitatis tue erat dñe vt oĩa illa exhiberes que ꝑaui coꝛdis ſui ꝑtinaciā emollire potuiſſent. Nam ꝛ veteris amicitie illū cõmonuiſti dicēs. Amice ad quid veniſti? Et hoꝛroꝛe ſceleris ſui coꝛ impium ferire voluiſti cuʒ dicebas. Juda oſculo filiū hoīs tradis. hec Anſel. hoc idē pōt dici indigne ſumētibus coꝛpus xp̄i. ſ. (iuda oſculo filiū hoīs tradis.) ¶ Moraliter iudas eſt mūdus q̄ qñ ad libitū dat diuitias: tūc reddit qñ dat ſolatia ꝛ delitias tūc oſculať: qñ dat honoꝛes tūc amplexať ſʒ oībus iſtis modis nos decipit: et moꝛti eterne nos tradit. Teſte btō Job qui dicit

Jude ſimiles.

Beda.

Pſal. cxix.

Amic⁹ dictus iudas.

Augu.

Ambꝛ.

Jngratitudo iude.

Chꝛiſ.

Anſel.

ij. Coꝛ. vj.

Moraliter.

Job. xxi

ducūt in bonis dies ſuos ꝛ ĩ pũcto ad infernū deſcēdūt. Uide hic maximā manſuetudinē dñi: quia oſculū ꝓditoꝛi ſuo dedit ꝛ verbis blādiſſimis alloquēs amicū ipm̄ vocauit. O quot ſunt hodie tales qui vidētur amici eſſe dñi ꝛ nō ſunt ei⁹ amici. Amicia em̄ ſuis oĩa nota facit. ſ. mūdū cõtēnere: carnē domare: ꝛ diabolū cū ſuis tentationib⁹ vincere. Sed multi abeūtes retro poſt concupiſcētias ſuas cū iuda ꝓditoꝛe abierūt ad penas. Quot ſūt ēt hodie q̄ liter ſe videnť amici: ſʒ ſūt ficti ꝛ peioꝛes ꝗ̄ inimici apti. Inimic⁹ em̄ maniſeſt⁹ melioꝛ eſt ꝗ̄ amic⁹ fict⁹. Jlle dū timeť facile vitať: iſte ꝑualet dū cognoſciť. Jn iſto articulo traditiõis exꝓrimunť tria q̄ ſpāliter traditionē iſtā reddebāt xp̄o multū doloꝛoſaʒ ꝛ faciū inde aggrauabāt valde. Unū eſt qđ fiebat a ſuo ſeruo: a ſuo diſcipulo ꝛ vno ex duodecim de toto mūdo ad tãtā dignitatē apoſtolatus ſpālr elect⁹ ab eo. vbi ſm Ambꝛ. Seruus dñm: diſcipulus magr̃m: electus autoꝛē ꝓdit. Scðm eſt ꝙ ſigno pacis ꝛ amicitie. ſ. oſculo tā frauduleter ꝛ doloſe tradebať. Uñ Amb. Amoꝛis pignoꝛe vuln⁹ iſſigis: ꝛ charitatiʒ officio ſanguinē fundis: et pacis inſtr̃o moꝛtē irrogas. Tertiuʒ eſt ꝙ illud fedū os ꝓditoꝛis: vtpote cui⁹ coꝛ ſathanas ꝛ oĩ ſpurcitia euʒ repleuerat tam amoꝛoſuʒ melliſluū os ṽbi eterni cõtingere audebat. Et tūc ſm Chꝛiſo. Agno mitiſ baſia lupus dedit veneno. Ex hoc articulo tria habem⁹ documēta. Pꝛimū ē vt caueamus ne ꝛ nos xp̄i ꝓditoꝛes efficiamur: qꝛ vt dicit Oꝛig. Oēs ꝓditoꝛes ṽitatis amare ṽitateʒ fingentes oſculi ſigno vtuntur: oēs ēt heretici ſicut iudas ieſu dicunt aue rabbi. Jtem xp̄m q̄ doloſe ſalutat: ꝛ tradit oſculo ĩ ꝓxio: vel ēt ĩ ſeipſo. Jn ꝓximo q̄dē dū q̄s ꝓximū diligere ſe ſimulat: ꝛ malū ꝯ eū machinať quā traditionē ſibi xp̄s aſſumit. iuxta illō. Qđ vni ex minimis meis fecιſtis mihi feciſtis. Jtē xp̄ʒ doloſe cū iuda ſalutat ꝛ oſculať q̄ ꝓxio ſuo ꝓmittit ꝛ non ſeruat: vł frauduleter adulať: in ſeipo etiā deum ſalutat: ꝛ oſculo tradit q̄ oꝛe dicit ſe noſſe deū: et credere ĩ eū: factis aūt negat. Jtē cū iuda dñm ſalutat ꝛ oſculo tradit q̄ cū moꝛtali ad coꝛp⁹ dñi accedit. Scðm eſt vt diſcam⁹ patiēter ferre maloꝝ hoīm fraudulētias: ſicut xp̄s patiēter ſuſtinuit ꝓditoris ſui fallacias. Tertiū eſt vt calūniatores nobiʒ malū ĩꝑcātes ñ odiam⁹: ſʒ amãtiʒ affectu exēplo xp̄i eos coꝛripiam⁹. Jn recolendo hūc articulū de falſo oſculo iude poterit hō ꝑ ꝯtritū cū ſincera fide ꝛ deuotione oſculari pedes crucifixi idignū ſe reputās oſculo oꝛis ad ꝙ ille ifelix iudas accedere ꝑſūpſit ꝙ ſi imaginē crucifixi añ ſe ñ hēat oſculeť terrā repꝛeſentando hoc idē: ꝛ alt-

Amici fraudulenti.

Traditionis tria amara.

Ambꝛ.

Chꝛiſ.

Documenta.

Orige.

Math. xxv.

Meditatio.

ter ꝓnt de⁹ inſpirabit: o dñe ieſu ꝙ a iuda oſculo tradi ꝯtuliſti da mihi nūq̄ in ꝑxio vel in memetipo te tradere: ⁊ calūniatoribus meis ⁊ inſidiatorib⁹ fraterni amoris offm̄ nō negare. ¶Iſta iniq̄ ſalutatio xp̄o facta olī fuit i ioab ⁊ amaſa prefigurata. Ioab amaſam ſalutās doloſa mēte fratrē vocabat: ⁊ iudas xp̄m ſalutās iniqua intētiōe magr̄m appellabat: ioab dextera mētū amaſi q̄ſi deoſculans tenebat: ⁊ in ſiniſtra gladiū educēs ipm̄ perimebat: ſic iudas q̄ſi dextra mētū xp̄i tenuit aue rabbi blāde ſibidi. Et q̄ſi ſiniſtra gladiū eduxit: et ipm̄ ꝓdidit iſidias ſub v̄bis blādis occultās. Iudā ⁊ iudeos malū ꝑ bono reddētes olī ſaul ꝑfigurauit: q̄ genero ſuo dō malū ꝑ bono reddidit. Dō hoſtē ſaulis .ſ. golia ſupauit ⁊ i m̄ltis ciuilis fuit ſʒ ſaul ſibi tā̄ hoſti iſidias parauit: ⁊ ei mortē iferre affectauit. Sic de⁹ pharaonē ⁊ inimicos iudeoꝝ ſepe deuicit: ⁊ ſꝑ eis ꝓfuit nūc aūt i morte ei⁹ arma parāt: ⁊ ad occidēdū eū ſe armāt. Siles etiā ſunt cayn ꝙ fratri ſuo ſine cā inuidit: ⁊ ipʒ ꝙ nihil mali ſibi fecerat occidit. Cayn eduxit fratrē ſuū verbis blādis ⁊ eductū crudeliter interfecit: ſic ⁊ iudas v̄bis blādis xp̄m fratrē nr̄m ⁊ patrē ſalutauit: ⁊ hoſtib⁹ ad interficiendū nequiter ꝓditauit. Et cū petr⁹ ceteris ardentior ſeruo pōtificis cui nomē erat malch⁹ ꝙ ad xp̄ʒ capiendū magis de ꝓpe ſe gerebat: ⁊ feroci⁹ iſtabat auriculā dextram ob zelū amputaſſet: putās eū magis ledere ⁊ grauiter vulnerare: vel ei caput āputare ⁊ iterficere: ſʒ diuina diſpoſitiōe ict⁹ declinauit: ⁊ relapſus ē ad aurē dñs eū a leſiōe aduerſarioꝝ cōpeſcuit dicēs (cōuerte gladiū tuū in locū ſuū) ſeu (vaginā) q̄ſi nō eſſet loc⁹ defenſiōis: ſʒ patiētie: nec ei licitus vſus gladii materialis. q.d. Noli eouti ad defenſionē meā: q: non lʒ viris aplicis vti gladio materiali. Ubi ꝯſiderādū ſʒ Chri. ꝙ licet xp̄s petro et aliis diſcipulis prius ꝑcepit dicēs. Si q̄s te ꝑcuſſerit i vna maxilla: ꝑbe ei ⁊ aliam: ex ſermone tñ xp̄i quem fecit poſt cenā petr⁹ in tm̄ amorē exarſerat: ꝙ de illo ꝑcepto nō recolens ſolū magiſtri ſui defenſionē intēdebat. Ex hoc aūt ꝙ xp̄s defenſionē ꝓhibuit oſtēdit̄ prōptitudo ei⁹ quā ad patiēdū habuit: recondi gladiū ꝑcipit vt patiētiā nō vindictā doceat. vñ Raba. Oportuit vt autor grē fideles patientiā ſuo doceret exēplo: ⁊ potius ad ſuſtinēdū aduerſa fortiter inſtrueret ꝙ̄ ad vindicādū ꝓuocaret. Prohibet ḡ dñs defenſionē armoꝝ ne cleric⁹ armis pugnare ꝑſumat. vñ Amb. Arma mea ſūt lachryme ⁊ orōnes aliter non poſſum nec debeo reſiſtere. Sʒ hoc hodie prelati parū attendūt ꝙ regalia a regib⁹ ad pugnandū accipiūt: cū poti⁹ reges ab eis cilicia ad penitēdū accipe deberēt: ⁊ adiecit dñs. (Ois ei ꝙ acceperit gladiū) .i. vſus fuerit gladio .ſ. ꝓpria autoritate ⁊ nulla ſuperiori: aut legitima ptāte: vel iubēte: vel ꝯcedēte: ſeu iniuſte: ⁊ ꝑ crudelitate vindicte non iuſte et amore iuſticie (gladio peribit) .i. ipſa vindicta erit ei cā ꝑditiōis: q: dign⁹ ē gladiari. Quicūq̄ molit̄ ledere aliū ſeipm̄ ꝓprio iaculo ꝑcutit: ⁊ icidit in foueā quā fodit: ⁊ ſubdit dñs. (An putas q: nō poſſum rogare patrē meū: ⁊ exhibebit mihi pl⁹ ꝙ̄ duodecim legiōes angeloꝝ) tā̄ſi ſibi dicat per aliā viā poſſū euadere ſi vellē: nō indigeo auxilio duodecim aploꝝ ꝙ poſſem ſi vellē hr̄e duodecim legiōes angeloꝝ. Cū ḡ poſſet accipere legiones nolebat accipere: vt ꝑ patiētiā ei⁹ iplerent̄ ſcripture ꝓphetantes de ipſo: qm̄ ita eū pati cōueniebat ad noſtrā redēptionē: q: ⁊ ſi nr̄e liberationis ali⁹ mod⁹ fuiſſet poſſibilis: null⁹ tñ ita cōueniēs: ⁊ ideo nō erat loc⁹ defenſiōis ⁊ reſiſtētie: ſʒ magis patiētie. Nō ſolū aūt minis eū cohibuit: ſʒ ⁊ aliter ꝯſolat̄ eū dicēs. (Calicē quē dedit mihi pr̄ nō vis vt bibā illum?) q.d. ¶Si recte ſapis debes voluntatē tuā diuine volūtati cōformare: aliter eñ eris ſathanas nō ſapiēs ꝙ dei ſunt. ſm̄ Chri. In eo ꝙ ipſam mortē calicē dicit ꝙ̄ ſit grata ⁊ acceptabilis ꝑ ſalute mortaliū mors: vt vr̄ ediſſerit. Ieſus autē ſeruū ſanauit auriculā ei⁹ tāgēdo: ⁊ ei reſtituēdo vt adipleret qđ ꝑdixerat. Bñfacite his ꝙ oderūt vos. In quo maxia xp̄i ſaluatoris charitas ⁊ pietas apparet: ⁊ bñficia virtutis ei⁹ oſtēdūt̄ quā exhibet hoſtē ſuū ꝙ ad ipm̄ cōprehēdēdū venerat ſanādo: ⁊ ꝑ hoc inimicos eū ꝓſequētes ad fidē admonendo: ⁊ inſuꝑ diſcipulos in fide cōfirmādo: ⁊ nos q: noluit quēq̄ ꝓpter ſe ledi: ⁊ vt inimicis nr̄is bñfaciam⁹ iſtruēdo. In quo ēt ſuā virtutē ⁊ ptātē reuelat ꝙ nō de neceſſitate: ſed volūtarie captus eſſet. vbi Beda. Nūq̄ eñ pietatis ſue dñs obliuiſcit̄ qui etiā hoſtes ſuos non patit̄ vulnerari. Illi iuſto mortē inferūt: iſte ꝓſequentiū vulnera ſanat: myſtice docēs ⁊ ipſos ſi ꝯuertantur poſſe ſanari ꝙ in ſue ſunt mortis ꝯſenſione vulnerati. Tūc ieſus cōuertit ſe ad turbā nō ipatiēter: ſed rōnabiliter eā alloquendo dicēs lamentabilr̄ ⁊ q̄ſi ad lamentū auditores ꝓuocādo. (Tanq̄ ad latronem exiſtis cū gladiis ⁊ fuſtib⁹ cōprehēdere me) .q.d. ſine cā feciſtis hoc. Cui⁹ rōnē aſſignat dicēs. (Quotidie) .i. freq̄nter pacifice ⁊ ſine armis (apd̄ vos erā docēs i tēplo in loco vbi ptātē habetis: et tunc ſine violentia armorum me cōprehendere potuiſtis (ſed nō me tenuiſtis) tunc nec cepiſtis: q: nolebā: ſʒ nec nūc poſſetis niſi pers

Figura ꝓditoꝝ oſculi. j. Reg. xx.
Gene. iiij.
Chriſ.
Defenſionem ſui ꝓhibet.
Raba.
Ambr.
Chriſ.
Calix ꝑ morte.
Mat. v.
Beda.
Quotidie.

mitterẽ: ⁊ me ſpõte vr̃is manib⁹ ſubijcerẽ.
Remi. vbi Remi. ac ſi diceret. Latronis officium
eſt nocere ⁊ latitare: ego ṽo nemini nocui:
ſʒ plures ſanaui ⁊ in ſynagogis ſemꝑ do-
Hiero. cui. vbi Hie. Stultũ eſt inq̃t eũ cũ gladijs
⁊ fuſtib⁹ q̃rere q̃ vltro ſe tradebat vr̃iſma
nib⁹: ⁊ in nocte q̃ſi latitãtẽ ⁊ vr̃os oculos
declinãtẽʒ ꝑ ꝓditorẽʒ iueſtigare q̃ quoti-
Chriſ. die i tẽplo docebat: iõ ãt vt dicit Chri. Eũ
i templo nõ tenuerũt: q: nõ auſi erãt pro-
pter turbã: ꝓpter qḋ ⁊ dñs foras exiuit: vt
ex loco ⁊ tpe daret aptitudinẽ ſe capiẽdi.
Anſel. hic ſm Anſel. Mãſuetudo dñi notãda eſt
que tã dulciter ꝑſecutores ſuos allocuta
eſt: tã dulci allocutiõe redarguit: vt ipſoꝝ
neq̃tiã ↄpeſceret: ⁊ nos ad imitationẽ ſue
benignitatis vtiliter inuitaret. Et ſubdit
dñs (ſʒ hec eſt hora vr̃a). i. vobis ↄceſſa ad
me cõprehẽdendũ (⁊ ptãs tenebraꝝ haꝝ)
q: diabol⁹ ꝑnceps tenebraꝝ icitabat eos
ad hoc faciẽdũ: ⁊ hec ptãs eſt tenebris da-
ta. i. diabolo ⁊ iudeis iſurgẽdi in xp̃m. Et
iõ aduerſum me in tenebris congregami
ni: ⁊ ptãs vr̃a q̃ ↄ lucẽ armamini in tene-
bris eſt. Ut aũt ait Theo. Peractiſ cũctis q̃
Theo. ſufficienter ſe habebãt ad ꝓhibendum iu
y deos cũ illi hoc nequaq̃ diſcernerẽt: tunc
captio duci ſe ꝑmiſit. Uñ dr̃: (cohors ergo militũ ⁊
chriſti. tribun⁹) q̃ eis ꝑerat (⁊ miniſtri iudeoꝝ) ac
ceſſerũt ſicut lupi ad agnũ vnanimiter et
iꝑetuoſe: ⁊ man⁹ ſacrilegas iniecerũt in ie
ſum oim ſaluatorẽ irreuerẽter ⁊ idebite: ⁊
tenuerũt eũ iȷ̃o ꝑmittẽte: q̃ḣ eñ voluit tẽ
tus eſt ⁊ nõ añ: ⁊ ſic fuit captiuat⁹ ꝓpria
Remi. volũtate. Nã (vt dicit Rem.) Freq̃ter eũ
ↄprehẽdere voluerũt: ſʒ nõ potuerũt: ſicut
nec nunc potuiſſent: niſi ipſe voluiſſet. Si
cut eñ eos ſolo ṽbo ꝓſtrauit: ſic ſolo ver-
bo eos fugare vel ãnihilare potuiſſet ſi vo
luiſſet. Ex quo pʒ obſtinatio coꝝ: q: non
fuerũt auerſi a ſuo malo viſis ꝑdictis ſi-
gnis: ſʒ magis attribuebãt artib⁹ magi-
cis. Cogita hic q̈ ſi penale ẽ cuilibet hoi
capi ꝑ eo q̈ per captiuitatẽ adimitur hoi
libertas tã cõditionis: q: redigitur in ſer
uitutẽ captiuatoris ſm leges ciuiles q̃
actiõis: q: capt⁹ nõ põt facere qḋ vult: q̃to
magis penale fuit xp̃o q̃ ẽ dñs celi ⁊ terre
⁊ quẽ celi ⁊ terra cape nõ poterãt violẽto-
rũ q̃tũ ex pte ipſoꝝ erat manib⁹ capi ⁊ te
Docu- neri. Ex hoc articło habem⁹ morale docu
mentũ mẽtũ q̈ ſicut xp̃s amore nr̃i ſemetipm vo
morale lũtarie tradidit captiuũ iudeis: ſic ⁊ nos
ꝑ ei⁹ amore noſipſos. i. oẽs ſenſus debe-
mus captiuare i obſequiũ xp̃i: veʒ vt oculi
captiuet̃ ab illicito viſu: aures a noxio au
ditu ligua ab otioſis ⁊ nociuis locutiõib⁹:
manus a malis opib⁹: pedes a vano ⁊ va
go inceſſu maxie ad peccandũ: ſicut enim
xp̃s fuit captiuat⁹ ne quo vellet poſſet abi

re: ſic hõ ſeipm dʒ captiuare ne ſequat̃ ↄcu
piſcẽtias carnis ⁊ ſenſualitatis appetituʒ
ad nociua trahẽtẽ. Coꝛ ẽt captiuet̃ a ma
lis cogitationib⁹: itellect⁹ ab erroneis ſen
ſib⁹ ⁊ falſis dogmatib⁹: volũtas ab oib⁹ a
diuina volũtate diſcrepãtib⁹. vñ Apłs.
In captiuitatẽ redigẽtes oẽm itellectũ in ij.cor.x
obſequiũ xp̃i. vbi ꝑ oẽʒ itellectũ pñt. oẽs ſẽ Capi
ſus ⁊ vires aie ad opationẽ itellect⁹ defer obem⁹
miẽtes accipi. ¶ Aliud documẽtũ ẽ huic cõ xp̃o.
nexũ q̈ hõ libẽter dʒ eſſe captiuus xp̃i: vt
mortẽ euadat eternã. Sicut eñ hõ i belli
ꝑiculo cõſtitut⁹ libenter dat ſe alicui nobi
li ⁊ benigno dño captiuũ ne ab alijs fero
cib⁹ occidat̃: ſic ⁊ nos i hac vita ſicut i bel
lo ↄſtituti: q: militia eſt vita hois ſup ter-
ram: tradam⁹ nos benigne dño xp̃o capti
uos q̃ nõ eſt dñs mortuoꝝ ſʒ viuoꝝ: ne ab
hoſtib⁹ eterna morte ferociter occidamur.
In recolẽdo hũc articłm recogitet hõ q̃ſi
ſe in cãpo bellico cũ hoſtib⁹ ↄcluſum: nec Medi-
poſſe euadere potẽtiã aduerſarioꝝ. i. de- tatio.
monũ: niſi ſe tradat xp̃o benigniſſimo do
mino i ſuitutẽ captiuũ: ⁊ ſic aliquo geſtu
coꝛpis tradat ſe totũ xp̃o captiuũ clamãs
⁊ dicẽs ad eũ. Ieſu q̃ a iudeis ſpõte capi
⁊ teneri voluiſti: da mihi oẽs ſenſus vireſ
q̈ i obſequiũ tuuʒ iugiter captiuare: vt a
morte ꝑpetua benignitate tua merear ꝑ e
ſeruari. Deoſculatio ⁊ ↄꝑhẽſio xp̃i ꝑfigura
ta fuit i Ioab q̃ amaſam deoſculãs inter- ij.reg.
fecit. Tenẽtes aũt ieſũ dulces illas man⁹ xx.
ſuas vinclis ſtrinxerũt: ⁊ ligauerũt eum
ignominioſe q̃ſi latronẽ ⁊ morte dignũ a
quo poti⁹ ſolui velle debuerũt: q: olim ve-
nerat abſoluere vicula ifirmitatũ ⁊ pctoꝝ
ac mortiſ ⁊ iferni. Et erãtq̄ forte i eis q̃ poſt-
ea liberati ab eo dixerũt. Dirupiſti dñe vi
cula mea. Ecce adeſt ioſeph ligat⁹ vẽdit⁹ ps.cxv.
a fratrib⁹: ⁊ ſanſon vict⁹ a dalida. i. a ſyna
goga. vñ Anſel. Sed ecce tã ꝓditorẽ ꝑeun Anſel.
tem impioꝝ turba ꝓſequit̃: ⁊ oſcłm prebẽ
te iuda manuſ iniecerũt in ieſum. Dñʒ ſuũ
tenẽt ligatũ ⁊ illas dulces man⁹ vinculis
ſtringũt. q̃d fecerat? Scio occupat nũc coꝛ
tuũ pietas: oia viſcera tua zel⁹ iſlãmat. Si
ne rogo patiat̃ q̃ ꝑ te patit̃. Quid optas
gladiũ? q̃d iraſceris? q̃d idignaris? Si in
ſtar petri cuiuſlibet auriculã abſcideris.
Si ferro brachiũ tulerẽ: ſi pedẽ trũcaueris ꝫ
ipſe reſtituet oia q̃ ẽt ſi quẽ occideris abſq̃ ligãdi
dubio ſuſcitabit. hec Anſel. Ligauerunt xp̃i cau
aũt eũ ꝑꝑ tria. Pͥo ne man⁹ coꝝ effuge- ſe tres.
ret. dixerat eñ eis iudas q̈ eũ tenerent ⁊
caute ducerẽt. Scḋo vt eum morte dignũ
oſtẽderẽt: q: mos erat iudeis: vt quem
morte dignũ iudicarẽt vinctũ ꝑſidi trade
rẽt. ¶ Tertio ꝑꝑ myſteriũ: lʒ ipſi hoc ignor
rarẽt: q: enim xp̃s nos pctis ligatos: et in
limbo vinculatos ſoluere debebat: ȷ̃õ ipſe

ꝑ nobis ligari oportebat: cui⁹ viculis li-
berati ſum⁹. Voluit q̄ppe xp̄s tāq̄ latro
cōp̄rehēdi: ⁊ ligari. Adā eīm cū latrocinio
furtū cōmiſit qn pomū ſibi vetitū attre-
ctauit. Nā furtū eſt cōtrectatio rei aliene
inuito dn̄o: ⁊ hui⁹ rei cā totū gen⁹ hūanū a
diabolo comp̄rehenſum tenebat ligatū:
ꝑ cui⁹ ſatiſfactiōe ieſus tāq̄ latro voluit
cōp̄rehēdi q̄ incōprehēſibilis eſt: ⁊ ligari q̄
Latronib⁹ aſſociat⁹ xp̄s. ligatos venit ſoluere: ⁊ vīcula eoꝝ dirūpe
re. Et nota q̄ xp̄s fili⁹ dei tāq̄ latro cū la-
trone ſcȝ barraba eſt capt⁹: inter latrones
crucifixus: a latronib⁹ occiſus: ꝓpter la-
trones paſſus ſoluēs q̄ nō rapuit. Legit
Ligat⁹ ter. aūt dn̄s ter ligat⁹: p̄mo ſtatim cū captus
eſſet ⁊ duceret ad annā. ſecūdo cū de anna
Beda. duceret ad cayphā. tertio cum duceretur
ad pilatū. Nā ꝯm Bedā potuit fieri vt ad
horā ſolueret q̄tenus diſcuteret: ⁊ poſt hec
diſcuſſus iterū ligaret. Quarto pōt addi q̄
etiā ligat⁹ fuit ad colūnā cū flagellaret:
lȝ in hoc euāgelio nō exp̄imat. Inſuper i
Documenta ex ligatione dn̄i. cruce clauis fuit vinct⁹: ⁊ ſi ſic etiā ligat⁹.
¶ Ex hoc articulo trahunt plura documē
ta ſalubria. P̄mū eſt: q̄ ſicut dictū ē dn̄s
ligari voluit: vt ip̄e pctōꝝ nr̄oꝝ vīcula ſol
ueret: ideo nos debem⁹ eſſe grati de ſolutio
ne nr̄a: ⁊ cauere ne rurſus cū nr̄is pctīs li
gem⁹ qđ fit quotieſcūq̄ mortalr̄ peccam⁹.
Man⁹ et xp̄i vident cū funib⁹ pctōꝝ colli
gare q̄ nō credūt deo q̄ poſſit eis neceſſa-
ria ſua dare. Scđm eſt q̄ xp̄s ligari voluit
vt nos ſibi alligaret vīculo charitatis. vñ
ſtudeam⁹ ⁊ nos ſibi tā fortiter charitate
aſtringi: ne leuiter ab ipſo poſſim⁹ ſepara
ri: ip̄a eīm charitas eſt vinculū in quo aīa
deo alligat. Tertiū documētū eſt: vt nos li
gem⁹ oīa mēbra nr̄a ⁊ ipſam linguā funi-
bus p̄ceptorū dei ne laxent ad aliq̄ cōtra-
ria diuinis p̄ceptis: vel diuine volūtati: vt
nihil opemur aut loq̄mur quo de⁹ vel p̄xi
m⁹ offendat. Quartū eſt: vt ſim⁹ vinculo
fraterne charitatꝭ p̄ximis colligati: ita vt
oēm grāȝ diuinit⁹ acceptā ſtudeam⁹ eis
ipartiri: ſicut ap̄ls oēs fideles hoc vīculo
ſibi colligatos habuit: eoſq̄ ſocios ſui gau
dij eſſe cupiuit. Quītū eſt q̄ nos volentes
ſeq̄ xp̄m debem⁹ noſmetipſos ligare vīcu
lo ꝓfeſſiōis obediētie ꝓpter eū q̄ ꝓ nobis
voluit ligari: ita vt ꝗ̄pli⁹ ꝓ nr̄o velle nos
mouere nō poſſum⁹: ⁊ ſic cū Yſaac colliga
ti: ⁊ in altari mactationis ꝓprie volūtatis
Conformatio. poſiti quotidie in holocauſtū viuū deo i-
molamur. ¶ Ad cōformādū ſe huic articu
lo recogitet hō qualiter dn̄s ligatus fuit
ꝓpter vincula pctōꝝ noſtroꝝ ſoluēda: ⁊ vt
vinculo charitatis nos ſibi alligaret: ⁊ po
terit i recōpēſam aliquā ſeip̄m deo ligare
aliquo bono ꝓpoſito: vel etiam voto. Quo
ſi iā ligat⁹ ſit i religiōe vel alio deſideret a

deo adiuuari ad ꝑficiēdū hmōi obligatio
nē ad laudē ſuā. O ieſu q̄ iniquoꝝ manib⁹
ligari voluiſti abſolue q̄ſo nr̄oꝝ vincula
pctōꝝ: atq̄ ita charitatis vinculo p̄cepto
rūq̄ tuoꝝ funib⁹ me cōſtringe: ne vnq̄ mē
bra corporis aut vires aīe mee laxent ad
queuis ꝯtra tue volūtati. Capto aūt ⁊ li-
gato dn̄o (diſcipuli oēs) ꝑterriti (relinquē
tes eū fugerūt) magiſtrū ſuū ſicut latronē
ad victimā deduci dimiſerunt ſicut p̄dixe Fuga.
rat eos ſcādaliū i ſe paſſuros. Cōprehēſo diſcipulorum.
paſtore diſpergunt oues: capto magiſtro
fugiūt diſcipuli. vñ Bed. Implet⁹ eſt ſer-
mo dn̄i quo dixerat q̄ oēs diſcipuli ſcāda
lizarent in illo in ipſa nocte. ⁊ Hier. Tūc Beda.
adimpletū eſt. Elōgaſti a me amicū ⁊ ꝓ Hiero.
ximū ⁊ notos meos a miſeria. vt aūt dicit Pſalm̄.
Theo. permiſit dn̄s eos cadere: vt nō i ſe- lxxxvij.
ipſis cōfidāt. vñ Remi. In hoc facto demō
ſtratur fragilitas apl'oꝝ. Qui eīm de ardo Theo.
re fidei ꝓmiſerāt ſe mori cū eo timore fu- Remi.
giūt immemores ſue ꝓmiſſiōis. Qđ ēt vi-
dem⁹ impleri i his q̄ ꝓ amore dei magna
ſe ꝓmittūt facturos: ⁊ poſtmodum nō im-
plēt: nō tñ deſꝑare debēt: ſȝ cū ap̄lis reſur-
gere: ⁊ ꝑ pn̄iaȝ reſipiſcere. vnde ⁊ Rab. My
ſtice āt ſicut petr⁹ q̄ culpā negatiōis pn̄ie Raba.
lachrymis abluit recuperationē eoꝝ oſtē-
dit q̄ i martyrio labunt: ita ceteri diſcipu
li q̄ articulū cōprehēſiōis fugiēdo p̄uene-
rūt cautelā fugiēdi docēt eos q̄ ſe minus
idoneos ad tolerāda ſupplicia ſentiūt: q̄-
bus tuti⁹ ē latere q̄ ſe diſcrimini certami
nū exponere. Sȝ q̄re nō ꝯp̄rehēderūt apo- Apl'i cur nō comprehenſi.
ſtolos ⁊ maxime petrū q̄ ꝑcuſſerat cū gla-
dio? Dicēdū q̄ nihil eos detinuit niſi ꝟt⁹
diuina q̄ ēt ꝓſtrauit eos reſupinos. Tunc
oēs diſcipuli peccauerūt: ⁊ in fide ꝑ illud Fides
triduū extincti fuerūt: p̄ter beatā virginē in ſola
in qua ſola fides eccl'ie incōcuſſa ꝑmāſit. maria.
Ob cui⁹ rep̄ſentationē in matutinis illi⁹ tri Cādelarū extinctio.
dui oēs cādele extinguunt: excepta vna
ſola q̄ remanet accēſa. In hui⁹ ſignū ēt de
nudant altaria: q̄ xp̄s ꝑ altare deſignat⁹
relictus fuit ab apl'is ſignatis ꝑ ornamē-
ta. In illo ēt triduo officiū nocturnū alte
cantat ꝑ qđ ꝓphetie de xp̄o ſignant. Diur
ne ꝟo hore ſub ſilētio dr̄: q̄ apl'i tūc p̄di-
care nō audebāt: vñ ⁊ cāpane nō pulſant
q̄ tūc ſon⁹ p̄dicatiōis ceſſauit. A p̄te mōtꝭ
ſyō i vallē ioſaphat deſcēdēdo ſūt cauer-
ne apl'oꝝ vbi latuerūt tp̄e paſſiōis xp̄o re
licto (Adoleſcēs aūt q̄dā ſeq̄bat ieſuȝ ami
ctus ſindone). i. linea veſte q̄ innocētiā ſi-
gnificat (ſup nudo) ſ. corꝑe q̄ nō habebat
aliud indumētū ſupra tunicā ⁊ ab extra
q̄ ſolā ſindonē q̄ dr̄ fuiſſe ioānes. vñ Bed.
Iuuenē iſtū nil vetat itelligi fuiſſe ioānē: Beda.
cui⁹ lōga poſt hec i carne vita īdicio ē. Hic Ioā. iuuenis.
cū teneret ab impijs reiecto veſtimēto eīa

Fuga ioãnis plus manib⁹ tenentiũ nud⁹ ꝓfugit ab eis
q̃ꝫ ũ.ſ.ꝛ phtiã deteſtabat ꝛ ſctã non a dño:
cui⁹ amorẽ ẽt abſens corpe firmũ ſeruauit i
mẽte:nõdũ fuit in eo pfecta charitas q̃ fo-
ras mittit timorẽ:ſed ꝓ tãto plus alijs de
amore habuiſſe vr̃:qꝛ pl⁹ ceterꝭ magiſtrũ
Beda. ſeq̃bat. In facto aũt ſuo ſꝫ Bedã deſignat
illos:q̃ vt ſecuriores ab incurſib⁹ hoſtiuꝫ
fiãt q̃cq̃d i hoc mũdo poſſidere videt abij
ciũt:ac mũdi potius deo famulari q̃ ad-
herẽdo mũdi reb⁹ materiã tẽtãdi ꝛ a deo
reuocãdi aduerſarijs dare didicerũt iuxta
exemplũ btĩ ioſeph q̃ relicto in manibus
adultere pallio foras exiliuit: mallẽs nu-
dus deo q̃ indut⁹ cupiditatibus meretri
Paul⁹ pm⁹ heremita cis ſeruire. Sic paul⁹ pm⁹ heremita vidẽs
alios deficere in exq̃ſitis tormẽtis fugit:et
ad ſolicitudinem ſe trãſtulit. Et tu nudus
euola ad vexillũ crucis poti⁹ q̃ diuitijs al
liciaris:ꝛ detinearis a mũdo: quo minus
xp̃m imiteris. vñ Hiero. Qui vult effugere
man⁹ iniquoꝝ relinquẽs mẽte q̃ mũdi ſũt
fugiat poſt ieſuꝫ. Ioãnes xͦo mox recupa-
to ꝛ reſumpto veſtimẽto redijt et dñm vt
pri⁹ ſeq̃bat. Potuit eñ fieri vt ſub dubia
noctis luce ſeſe turbis ducentiũ ieſum q̃ſi
vn⁹ ex ipis imiſcuit donec ad atriũ põtifi-
cis cui not⁹ erat ꝑueniret: ioãnes ſudario
ſimplici ꝛ tenui erat ſuꝑueſtitus:ſꝫ nũc ve
ſtes extẽdimus in ꝑticis ꝛ plicam⁹ in ca-
pſis:ac veſtiũ deportãdaꝝ habem⁹ ſumma
rios q̃drigas ꝛ currus:ꝛ etiã eaꝝ caudas
BB poſt nos trahim⁹ vel portari facimus. Ex
Documenta ex fuga apoſtolorum. fugere a xp̃o. hoc articulo ſcꝫ fuga diſciploꝝ trahunt q̃-
tuor documẽta. ¶ Primũ eſt q̃ nos cauea-
mus ne ꝛ nos vnq̃ a xp̃o fugiam⁹. Fugit
aũt a xp̃o q̃ ꝓpt timorẽ hũanũ vel ex tenta
tiõe diabolica:vel alia ꝓpter quãcũq; paſ-
ſionẽ ſeu affectionẽ corruptã relinq̃t iuſti-
tiã aut veritatem:nã xp̃s eſt iuſtitia ꝛ veri
tas. Et vr̃ in oĩ pctõ mortali fugit homo
a deo. ¶ Scđm eſt q̃ ſi nos aliqñ ex fragili
tate ad horã a xp̃o recedam⁹ peccãdo:non
ideo debem⁹ deſperare ſꝫ cũ aptis reſurge
re:ꝛ per pniam reſipiſcere. Tertium eſt:qꝛ
vt ſupra dictũ eſt ex fuga ceteroꝝ diſcipu-
loꝝ docetur cautela fugiendi minus ido-
neis ad tolerãda ſupplicia ꝛ aduerſa:ſicut
ex pnia petri oſtẽdit reparatio lapſoꝝ in
martyrio ꝓpter illa. ¶ Quartũ eſt ſi inter-
dũ hi qui vident amici noſtri ꝛ ꝓximi re-
cedãt a nobis tpe neceſſitatis vel aduerſi
tatis eq̃nanimiter hoc feram⁹ memores q̃
ꝛ apl̃i receſſerũt a xp̃o his incũbẽtib⁹. In
conformando ſe iſti articulo recogitet hõ
Cõformatio. q̃tũ ſe elõgauerit a deo peccãdo:et rumi-
net illõ ps. Qm̃ q̃ elõgãt ſe a te peribũt:ꝑ-
didiſti oẽs q̃ fornicant abs te:mihi ãt ad
herere deo bonũ eſt:ac oret deũ dicendo.
Ieſu q̃ electos diſcipulos tuos oẽs a te fu-
gere ꝑmiſiſti ſuſcipe me fugitiuũ ſeruum
tuũ:ꝛ te ne virtute olpotentie tue nec ſine
me abs te ꝓprie volũtatꝭ arbitrio euaga-
ri. Attẽde nũc diligẽter ꝛ vide quõ dñs ie
ſus patit ſe capi ꝛ ligari ꝛ a diſcipulis de-
relictũ duci ad mortis ſuppliciũ ac ſi eẽt
malefactor ꝛ oĩo ipotẽs ad ſe defendendũ. Contemplatio.
Cũ q̃to clamore putas man⁹ in eũ iniece
rũt:q̃ crudelr̃ eũ ligauerũt:q̃ dire ſtrinxe
rũt:ꝛ q̃ irreuerẽter traxerũt: ꝯſideres etiaꝫ
quõ diſcipulis ſuis fugiẽtib⁹ ꝛ errãtibus
ꝯpatit:ꝛ q̃s fuit dolor quẽ diſcipl̃i amãtiſ-
ſimi habuerũt qñ oportuit q̃ a magr̃o ſuo
dilectiſſimo ſeparent. O q̃ inuiti: o q̃ tri-
ſtes:o q̃ deſolati:o q̃lr̃ plorantes: o q̃les
voces ꝛ clamores gemit⁹ ꝛ ſuſpiria dantes
ſicut orphani ꝛ timore perterriti recede-
bãt. Et ꝑpẽdere potes q̃ recedentes dice-
bãt. O magr̃ bone: o dulcis pr̃: o benigne
dñe quõ ita ſeparemur a te:quõ pr̃ ſcẽ filij
tui fugiũt a te:q̃ ibim⁹ dñe hec ꝛ mlt̃a ſ'ia
dicere poterãt. O q̃tiẽs retro reſpiciebant
vidẽtes q̃lr̃ dñs ſuus ligat⁹ ꝛ ſine honore
trahebat. O q̃tiẽs ſe i terrã ꝓijciebãt ꝛ ad
celũ clamabãt. Ex hoc eñ magis ꝛ magis
eoꝝ dolor augebat:qꝛ videbãt magiſtrũ ꝛ
dñm ſuũ ſic vilit trahi:ꝛ canes illos peſſi-
mos mordẽtes:ꝛ ad victimã eũ trahentes
q̃ſi agnũ mãſuetiſſimũ ſine clamore ꝛ reſi-
ſtẽtia ſeq̃. Quis eñ tũc doloris aculeus di
ſcipuloꝝ corda penetrauit qñ videbãt di
lectiſſimũ magr̃m ꝛ dñꝫ ſuũ tanq̃ malefa
ctorẽ duci ad mortẽ cũ ꝛ ille ipijſſimus iu-
das pnia duct⁹ tãta poſtmodum fuerit ex
hoc replet⁹ amaritudĩe vt maluerit mori
q̃ viuere:cogitare potes ſi dña mr̃ ſua ibi
fuiſſet q̃d feciſſet? O dña mea q̃ mala ꝛ q̃
amara erit tibi dies craſtina qñ audies:ꝛ
qñ videbis tã crudele ſpectaculũ. O dñe
ieſu q̃ aĩa hec cogitãs pt ſuſtinere q̃ nõ rũ-
pat p̃ dolore. Cõſpice igit eũ quõ ducit ab
illis neq̃ſſimꝭ õ torrẽte ſurſuꝫ verſ⁹ hierlm̃
feſtinãter:ꝛ cũ ipetu manib⁹ retro e regiõe
dorſi ligatꝭ:ꝛ vt õr catena collo ſuo ipoſita
exclamyde dat⁹ tũica ſi cui ioſe ſuccict⁹ capite
diſcooꝑt⁹:ꝛ curu⁹ ex fatigatiõe ꝛ vehemẽti
CC ducẽdi xp̃i forma. acceleratiõe icedẽs:ꝛ quõ agn⁹ inocẽs iter
lupos ibat mordaces. O q̃ violẽt eũ ipel-
lebãt ꝑ vall' ioſaphat mediũ ꝛ ad montis
aſcẽſũ:q̃ fatigat⁹ ꝛ moleſtijs afflict⁹ trãſijt
ꝑ torrẽtẽ cedrõ vt adipleret ſcriptura q̃ õr
õ torrẽte amare.ſ.paſſiõis i via bibet ꝛ ſic
cũ ipetu tãq̃ ꝯ latronẽ ſtridẽtes ꝛ eũ ꝑcu
tiẽtes duxerũt eũ ꝑ portas aureas ꝑ q̃s in
die palmaꝝ itrauerat q̃ mõ clauſe ſũt(ꝛ ad
duxerũt eũ)ligatũ tanq̃ morte dignũ(ad
ãnã pmũ).i.prio. Prib⁹ ãt õ cãis ducebãt ducẽdi primo ad annã cãe,
eũ prio ad ãnã:q̃rũ vna ẽ:qꝛ dom⁹ ãne prior
eis i via occurrebat:ꝛ iõ turpe ei eẽt ꝛ cõ-
tẽpt⁹ videret ſi domũ ſuã ãnpoſitã ꝑtergiſ-

ſent: vel forte illuc diuertebāt ne i via lon-
gio:i tumult⁹ i pplo fieret: vel miniſtri fa-
ciebāt hoc de volūtate cayphe volētis ānā
ſocerū ſuū honorare vt diuino iudicio q̄
erāt affines ſanguine ſociarent in ſcelere.
Itē q: annas ſenior fuit q̄ cayphas: iudi
ciū aūt primo referebat ad ſeniores vt ma
gis iuſtū appareret corā hoib⁹: iō fecit eum
anne p̄mo p̄ntari vt excuſabilior eēt ſi ab
anna cōdēnatū ipſe poſtmodū cōdēnaret.
Itē q: hi duo ſacerdotiū viciſſim a gētib⁹
emebāt: ⁊ ſibi p ānos viciſſiꝫ ſuccedebāt: ⁊
vtilitatē in cōi hēbant: ⁊ iō fecit eū p̄ntari
āne tāq̄ ↄiudici ad quē ſcire de iudicio p-
tinebat: ⁊ vt xp̄s magis dign⁹ morte: et p
ↄ̄ns ipe cayphas minoris culpe videret ſi
alteri⁹ q̄ꝫ cū ſacerdotiꝫ ſui ſnīa: ⁊ corā iudi-
Pōtifi-cū iuriſdictio. cib⁹ plib⁹ xp̄s ↄdēnaret. Et lꝫ iſti pōtifices
iudeoꝝ nō haberēt iudiciū ſanguis: habe
bāt tñ iudiciū examinis: q: ipi examīabāt
cāā ad rit⁹ iudeoꝝ ſpectātes: ⁊ poſtea mi-
ſerūt ad p̄ſidē ceſariꝫ cāā iſtructas ſꝫ legē
vn⁹ ſumm⁹ ſacerdos p totā ſuā vitā offō
pōtificiꝫ fūgebat cui poſt mortē fili⁹ ſucce-
debat vt gñatiōis in ſacerdotibus ſeries
texeret. Poſtmodū vo īuidia ⁊ ambitione
p̄ncipū creſcēte nō ſolū p̄ri nō ſuccedebat
fili⁹: ſꝫ nec vltra annū q̄s offō fungebat pō
tificat⁹ ⁊ hoc ipm pecunia pcurabat a ro-
Annas et cayphas. manis. Uñ hi duo .ſ. ānas ⁊ cayphas p̄nci
pes ſacerdotū erāt: lꝫ de tribu leui nō eēnt
⁊ p vices ānnas alternatiꝫ ſacerdotiū mi-
niſtrabāt qđ q̄libet anno p ſuis vicib⁹ ab
herode emebāt: ⁊ erat tunc annus cayphe
cū paſſus ē dñs: q: (erat pōtifex āni illi⁹) i.
adminiſtrationē āni illi⁹ hēbat: q̄uis iudi
ciū ⁊ vtilitas iudiciꝫ cōiter amboꝝ eſſet.
Nō ḡ mirū ſi iniq̄ pōtifices iniq̄ iudicaue
rūt: ⁊ offm̄ pōtificat⁹ tā neq̄ter adepti rem
ſic nephariā geſſerūt. Sepe em̄ q̄ p auari-
ciā vel ambitionē ad ſacerdotiū ⁊ dignita
tē accedit p iniuſtitiā i eis ſeruat: et ſcele-
Duct⁹ eſt xp̄s nouies ratū initiū funeſto fine ↄſummat. Uide ſi-
moniaca ambitiōe ⁊ ſciſmale ſacerdotiuꝫ
ſynagoge depiſſe: caueat hoc eccl'ia ne ſi-
bi ↄtigat ſile. Circa hūc articulū .ſ. ductio-
nū xp̄i: eſt ↄſiderādū q xp̄s in pceſſiōe paſ
ſionis ſue nouies hodie ductus fuit. Primo
em̄ mox vt capt⁹ fuit ⁊ ligatus duxerūt eū
ad ānā. Scđo ab anna ad cayphā. Tertio
a caypha ad pilatum. Quarto a pilato ad
herodē. Quito ab herode reductus eſt ad
pilatū. Sexto milites duxerūt eū intro in
atriū p̄torij vbi illuſerūt ei. Septimo pila
tus duxit eū foras de p̄torio portātē coro-
nam ⁊ veſtē purpureā. Octauo duxit eū fo
Viſitatio .ix. eccl'iaꝝ. ras p̄toriū ad locuꝫ vbi ſedit p tribunali.
Nono duxerūt eū ad crucis patibulū: ⁊ in
q̄libet iſtarū ductionū ſemp ſingl'ares pe
nas ⁊ ↄtumelias paſſ⁹ eſt: ſicut de ſinglis
ī ſuis locis patebit. Has nouē ductiōes vſ
q̄ ad meridiē factas repñtāt fideles q̄ ho
die vſq̄ ad nonā circuiētes viſitant nouē
eccl'ias in mēoriā q xp̄s poſtq̄ capt⁹ fuit
duct⁹ ē ad nouē loca. Et merito fideles ho
die ſctōꝝ eccl'ias viſitāt: vt ab ipis bñficia
obtinere valeāt: nā hodie ſcti valde libera
les eē dñt: q: hodie de carcere fuerunt li-
berati: ⁊ in celeſte iperiū ſublimati. Si q̄s
em̄ de carcere liberaret ⁊ in impiū ſubli-
maret illā diē multū diligeret ⁊ i illa die
multū liberalis eēt: ſic ⁊ de ſctis credendū
eſt. Fuit āt ductio xp̄i violēta: q: manu ar
mata ⁊ cū turba fuit ⁊ ignominioſa: q: du
cebat vinct⁹ ſicut malefactor ⁊ morte di-
gn⁹. Fuit ēt doloroſa: q: q̄tūcūq̄ ipſe vo
lūtarie cū eis iret; tñ i fune eū trahebāt ac
īpellebāt ⁊ p̄ſſuriꝫ obtruebāt: ita vt dicere M. I. pars. rij.
poſſet illō Parat. Ex oī pte āguſtie me pre
mūt. Ex hoc articulo hñtur quatuor docu Documēta q̄tuor.
mēta. Primū eſt: q fideles in die p̄aſceues
viſitare dñt nouē eccl'ias ſm nouē ductio
nes. In p̄ma eccl'ia rememorari dñt quod
xp̄s paſſus fuit corā āna. In ſcđa q̄d corā
caypha. In tertia q̄d corā pilato: ⁊ ſic dein-
ceps vt videre potes in ordie ſupradicto.
Scđm ē q ſi q̄n forſitā cā dei ducamur ad
penā cū patiētia toleremus amore ⁊ exem-
plo ei⁹ q̄ p nobis duct⁹ ē inocēs ſicut ouis
ad occiſionē. Tertiū eſt q lꝫ nos aliq̄n du
camur ad malū pene: nunq̄ tñ patiamur
nos duci ad malū culpe: q: talib⁹ ductioni
bus nullaten⁹ ↄſentire debemus: imo nec
ad hmōi initi trahi vel duci poſſum⁹: ⁊ iō
ſi q̄n inducamur ad tētationē: neq̄q̄ tñ
ducamur i tētationē p peti ↄſenſuꝫ. Quar
tū ē vt nos ſim⁹ de facili ducibiles ad viā
iuſtitie: ſicut xp̄s valde facilr imo oſiderā
ter ducebat ad paſſionē nō repugnās nec
renitēs: nec remurmurās: ⁊ ſicut ouis os
ſuū nō apiens. ¶ Cōformādo ſe iſti articu
lo recogitet hō q̄ exprobrabiliter ſicut fur
vel latro xp̄s duct⁹ fuit: ⁊ poterit ēt mētali Cōformatio.
ter viſitare nouē eccl'ias ſicut deuotio da
bit. Itē formet ſibi hō ppoſitū ſe velle cuꝫ
gratia dei ducibilē eē ad oē diuinū bñpla
citū ⁊ oret dicēs. Jeſu q̄ vinct⁹ velut male-
factor ab iniq̄s de loco ad locū exprobra
bilr duci voluiſti: da mihi virtutē vt ad nul
lum a ſpū maligno vel hoie malo ſeducar
pctm̄: ſꝫ ſpū tuo bono ducar ad oia tue bñ Petri ⁊
placita volūtati. (Sequebat āt ieſuꝫ ſymon Jo. ſeq̄la.
petrus ⁊ ali⁹ diſcipul⁹) ſcꝫ ioānes: ſed a lō
ge ex timore: Lꝫ em̄ iſti ſicut ⁊ alii p̄io ex
timore fugiſſent: poſtea tñ ex deuotiōe ie-
ſum ſecuti ſunt: q: feruētiores alijs erāt: ⁊
pre ceteris xp̄ꝫ diligebāt: q: maior eos ad
inuicē vis dilectiōis vniebat: q ioānes et
petrus dñm ad paſſionē euntē ſequunt ſi
gnificat eccleſiam de iudea ⁊ gentib⁹ ubi

paſſionē ſecuturā.i.imitaturā: ſed a lōge ⁊ differēter eccleſia eīm pro ſe patiť:ſed ille ꝓ eccleſia: ⁊ paſſio ſanctoꝝ a longe imitať paſſionē xp̄i:q̄ꝛ nō eſt dolor ſilis dolori ei⁹ Myſtice ꝑ hos duos diſcipulos dn̄e vite intelligunť que xp̄m ſequunť:ſcꝫ actiua q̄ per petrum: ⁊ cōtemplatiua que per ioannem ſignificať: ⁊ actiua quidē ſequiť xp̄m obediendo:contemplatiua vero cognoſcēdo ⁊ cōtemplando. Et q̄ꝛ(ioannes erat notus pontifici introiuit cū Jeſu in atrium pontificis) quia ꝑpter notitiam ꝑmiſſus eſt intrare cū alijs. Cā autem ſue notitie hec eē poterat:q̄ꝛ forte miſſus a p̄re ſuo piſces ad domū pōtificis pluries portauerat: vel forte q̄ꝛ aliq̄s de cognatione eius ibidem ſeruiebat: vel ſm aliquos de dauid deſcēderat quas genealogias ſacerdotes hēbāt(Et dixit ioānes oſtiarie ⁊ fecit itroduci petrū) q̄ ex timore ſtabat foris ad oſtiū q̄ſi p̄ſagiēs future negationis factū vn̄ in pſal. Qui videbāt me foras fugerūt a me. ¶ Myſtice aūt ioānes intrauit cum ieſu q̄ꝛ vita ꝯtēplatiua eſt ⁊ familiaris:ſꝫ petrus foris ſtabat:q̄ꝛ actiua vita circa exteriora occupať:ꝑ hoc aūt q̄ꝺ ioānes fecit introduci petrū myſtice intelligi datur ꝙ per contēplatiuā introduciť ad xp̄m vita actiua:ſicut eīm rō̄ inferior dirigitur per ſuperiorem:ita actiua ꝑ cōtēplatiuā. Sequere ⁊ tu eū vſq̄ ad atriū principis ⁊ intra cū eo ſi poteris vt ſingula q̄ fiunt videre merearis. Atriū vocabať platea ſub diuo iter p̄mā portā ⁊ ſcḋam vbi erāt miniſtri p̄ncipꝭ circūſedētes ad ignē iter q̄s ſtabat petr⁹ calefaciēſe. Int⁹ āt erāt i ꝯſilio p̄ncipes ſacerdotū ⁊ ſcribe ⁊ ſeniores ⁊ dn̄s cū eis ſicut agn⁹ inter lupos. Hic trina negatio petri fuit inchoata:ſed poſtea in domo cayphe cōſummata: ⁊ ideo ꝑpter cōtinuationē materie ſimul oēs tres ſira ſunt poſite. Ibidē ergo dn̄o ieſu in bello ⁊ conflictu duro ⁊ aſpero ꝑmanēte:tu aliquātulū nō ſine cōpaſſiōe ⁊ gemitu dormitabis ⁊ q̄ſces:ſi tñ poteris hoc facere. Oratio.

Domine ieſu xp̄e q̄ i agonia ſanguinem ſudaſti da mihi in erūna peregrinationis hui⁹ tecum ſudare vt otioſa nō marceſcam requie:ſed in ſudore vultus mei veſcar te pane viuo:tuiq̄ ſudoris ſanguinei balſamū me egrotum ſanet ⁊ celeſti cu rie locū repreſentet: ⁊ q̄ inde oſculo te tradi in manus impiorū: ⁊ ligatū adduci ad annam permiſiſti:ac vincula mortis eterne nobis abſtuliſti nō permittas me tradi in manus crudelium: ⁊ rumpe vincula conſcientie mee male vt ſecurus decantē: dirupiſti vincula mea tibi ſacrificabo hoſtiam laudis. Amen.

Margin: vita duplex. — Jo. curnor⁹ pōtifici. — ps. xx. — Atrium — Negationis petri ſilentium.

¶ De matutinis in paſſione domini. Capitulum.lx.

Hora matutinali excitaberis a ſomno tuo plen⁹ lachrymis ⁊ dolore cōfect⁹ ꝑpter ea q̄ poſt cōpletoriū cogitaſti ⁊ tūc meditaberis: ⁊ i ipſo tuo videbis qualiter dn̄s tuus ſedet iter inimicos deſpect⁹ ⁊ inhonorat⁹:et a ſuis diſcipulis ⁊ amicis derelict⁹:et tot malis hominibus ſociatus. O dn̄e Jeſu q̄uo ita ſedes tā cōtemptus ⁊ deſolat⁹ vbi ſunt diſcipuli tui ⁊ amici. o vnicū bonum meū o ſingulare gaudiū meū q̄d faciā cū te ſic videā? Certe dn̄e ſedebo in terra tecū ⁊ aſſociabo te: q̄ꝛ non video hic qui diligat te:ſed potius inimicos tuos inſanos ⁊ dementes qui odiunt te. Jeſu ergo ſtatuto ⁊ ſtante ligato ante annā pontificē(interrogauit doloſe.(Jeſum pontifex de diſcipulis ſuis)fortaſſis vbi eſſent: ⁊ cuius gratia eos collegit vt videret ſi poſſet euꝫ deprehendere ꝙ ab eo ſeducti fuiſſent(et de doctrina eius)non cognoſcende veritatis amore:ſed ad videndū ſi poſſet ibi falſitatē vel calūniā ⁊ aliq̄d dictū cōtra legeꝫ inuenire: ⁊ ſic cauſam haberet quo poſſet accuſare eū ⁊ tradere romano preſidi ad dānandū. Duo enim imponebantur xp̄o a iudeis.ſ. falſa doctrina et noua ac ſeductio ⁊ attractio hoim ad ſe: ⁊ ideo pontifex examinat eū de vtroq̄:vcꝫ ſi eſſet ſeductor hoim ⁊ doctor falſe doctrine: ⁊ primo de diſcipulis eius quos videbať ſeduxiſſe. Secūdo de doctrina eius quaſi notās eaꝫ falſam eſſe dicitur antē annas pontifex non quia tunc actu eſſet ſed quia ante fuerat: ⁊ poſt eſſe debebat. Jeſus vero de diſcipulis omnino tacuit :q̄ꝛ tūc de ipſis nil boni dicere potuit :qui iam fugerunt dans nobis exēplū ꝙ malū de alijs nō debem⁹ dicere:nec peccatū alterius propalare. Sed de doctrina ſua reſpondit oſtēdens ꝙ nō mala vel ſuſpecta ſed bona ⁊ ſana erat:q̄ꝺ declarat ex loco et auditorum teſtimonio dicens. (Ego palā locutus ſum mūdo).i.in publico ⁊ multis audientibus(ego ſemper docui in templo et ſynagoga) indeorū locis publicis ⁊ iudeis p̄ñtib⁹(⁊ in occulto locut⁹ ſuꝫ nihil)ſcꝫ ideo vt occultareť nō innoteſceret multis(quid me iterrogas?) a q̄ veritatē audire nō deſideras ?(interroga eos q̄ audierūt) de q̄ꝛ dict̄ nō hēas liuidiā vel ſuſpitionē.q.d.pat⁹ ſuꝫ teſtimoniū eoꝝ ſubire ꝙ tibi magꝭ q̄ȝ dictū meū ē credibile.vn̄ Chri. Quid ait me de diſcipulꝭ meis

Margin: A — mathe. xxvj. Marci xiiij. lu. xxij. et Joā. xviij. — Impoſita xp̄o. — Chri.

interrogas? Interroga inimicos meos q
Veritaſ insidiant mihi: hi dicāt. Hec eñ eſt ĩuatſ
tis dmō ſaltercabilis demōſtratio cū inimicos qs
ſtratio. eoꝝ que dicit innocat teſtes ipos: ita dñs
rñſionē tēperauit vt veritatē taceret ne ſe
defendere videret dās nobis formā tēpe-
rate rñdēdi hoſtib⁹: ita vt nec veritatē cele
B mus: nec eos ꝯ nos dictis prouocemus.
¶ Tūc vn⁹ miniſtroꝝ pōtificis q dr fuiſſe
Malc⁹ cui⁹ ſanauerat auriculā ingrat⁹ ac
Alapaz cepti bñficij (dedit ieſu alapā) repñſentans
accipit puerſos q beneficijs impēſis mala repen-
xps. dūt ⁊ dixit (ſic reſpondes pōtifici? Ille eñ
miniſter ſceleris accepit rñſionem ieſu q̄ſi
notaſſet pontificez de ſtulta interrogatiōe
et dans ſibi alapā ad improperiuz voluit
vindicare q placabiliter nō rñderat pōti-
fici plane cōfitendo vel negando: qr alapa
vt plurimū p vidicādis offenſiōib⁹ ỽboꝝ
Tre. iij. ſolet dari. In hac alapa impleta eſt pphe-
Alapa. tia illa. Dabit pcutiēti ſe maxillā. Eſt eñ
Cola- alapa pcuſſio in maxillā: ſicut colaph⁹ eſt
phus. percuſſio in collū. Ipſe ỽo dñs lōganimis
⁊ patiēs malū p malo nō reddidit: ſʒ hāc
cōtumeliā ſicut multas alias q ſequunt p
nobis cū oī patiētia ⁊ māſuetudine tolera
uit ⁊ patiētiā docuit humiliter vultu pla-
cido ⁊ ſubmiſſo ſermōe modeſte rñdēdo ⁊
ỽitatē oſtēdēdo ac miniſtrū qui qnālibet
penā ſolo iuſſu irrogare poterat blande ⁊
charitatiue corripiendo. (Si inqt male) ⁊
ꝯ veritatē (locutus ſum) ⁊ habes rephen-
dere q dixi demōſtra (et teſtimoniū phibe
de malo) ⁊ pba me mēdacē. (Si aūt bñ) et
nō habes reprehēdere (qd me cedis) iniu-
ſte. Quid iſta rñſione verius? māſuetius:
Incre- ⁊ iuſti⁹? Hinc colligim⁹ nos poſſe increpa
pare in re nobis iniuriantes et arguere: ita tñ qd
terdū lʒ moderate ⁊ pacate. Rñdendū eſt eñ qñqʒ
prouer. ſtulto iuxta ſtultitiā ſuā ne ſibi ſapiēs vi-
xxvj. deat. O verax ⁊ pie ieſu qnā ala tibi deuo
Chꝛis. ta hec cernēs ⁊ audiēs valeat ſe ꝯtinere a
lachrymis ⁊ dolorē occultare interne paſ-
ſionis. vñ Chꝛi. Un⁹ dedit alapaz ieſu hec
dicēti. Quid hoc fiet vtiqʒ ſtulti⁹ horreas
celū excelſuz mētiſ patiarſ i terra dñatoris
lōganimitate: ⁊ ſeruoꝝ indeuotione. vñ ⁊
Augu. Aug. Si cogitem⁹ qs accepit alapā nōne
vellem⁹ eū q pcuſſit aut celeſti igne ꝯſumi
aut terra dehiſcēte abſorberi aut correptū
C demonio volutari: aut aliqua hmōi quali
Patien bet pena vł ēt grauiore puniri? Quid ei ho-
tiā vo- rū p potētiā iubere nō potuiſſet per quem
luit do- factus eſt mūdus niſi p patientiā nos ma
cerē dñs luiſſet docere qua vincit mūd⁹? hec Aug.
Act. j. Sʒ ſm eūdē Aug. dicet forte aliqs. Qr ce-
Maxil- pit ieſus facere ⁊ docere: cur nō fecit qd do
lā aliaz cuit pbēdo alterā maxillā? Dicendū q di-
cur nō cta ⁊ pcepta ſacre ſcripture ex factis xpi ⁊
pbuit. ſanctoꝝ debēt interpretari: ſic ergo ſacra

ſcriptura iterpretāda: eſt ſm qr xps ⁊ ſan-
cti eā ſeruauerūt: xps aūt q vtiqʒ pcepta q
docuit pus ipleuit: et in hoīe quē ſuſcipe
re dignat⁹ eſt viuēdi nobis exēplū tribuit
nō prebuit iſti aliā maxillā: nec paulus
vt in actib⁹ legit. Hoc fecit oñdēs percu-
tienti maxillam nō actu ipſo pbendā eſſe
alterā: ſʒ aio paratā eſſe ad patiēdū ſi op⁹
ſit. Fieri eñ pōt vt alterā maxillā viſibili-
ter hō prebeat ⁊ iratus. Sed bt ūs eſt q in
oībus q iniuſte p iuſtitia patit pōt vera
citer dicere. Paratū cor meū de⁹ paratum Ps. lvj.
cor meū. Uñ iſtō xpi pceptū de pbēdo ma- Prece-
xillā aliā ⁊ ſilr de nō reſiſtēdo malo ⁊ plu pta nō
ra alia nō dant ⁊ itelligunt abſolute ⁊ ad ſm lite
literā: ſʒ magis ſm animi preparationem rā intel
vt hō habeat aīm pparatū ad hec facien- ligēda.
da vbi viderit expedire ad ſpei honorem ⁊
eccleſie vtilitatē als nō: ⁊ hoc dñs ſeruauit
q parat⁹ erat dare aliā maxillā ſi op⁹ fuiſ
ſet pcutiēti qr totū corpus ſuū penis acer
biſſimis pbuit ⁊ occiſioni: imo aliqñ expe
dit iniuriantib⁹ rñdere ad ipſorum ⁊ alio
rū inſtructionem ſicut fecit hic xps. Et vt
in actib⁹ legit paulus: ⁊ aliqñ ēt facto re
ſiſtere ne det occaſio agēdi male. Sic ergo
excuſatio dñi qua ſic rñdit vtilis ad inſtru
ctionē fuit. Et multis alijs ꝯuitijs ibidē
forte eū affecerunt de qb⁹ euāgeliſte ta-
cēt. ¶ Et hoc articulo alapizatiōis, haben
tur tria documenta. Primū eſt qr xps p no D
bis alapizari voluit vt nos ora nr̄a cōpe- Docu-
ſcam⁹ ne qd ꝯ diuinū honorez loqmur: et mēta ex
etiam vt ad bonū loquēdū vel agēdū exci alapi-
temur: ſicut aliqñ aliqs pcutit vt a corpo- zatione
re excitet. Scdm eſt vt ⁊ nos diſcamus in chriſti.
iniurijs ⁊ ꝯtumelijs nobis illatis patiētiā
hr̄e imitatiōe dñi q i hoc ſpāli exēplū ma
gne patiētie dignat⁹ eſt nobis pbere. Et ſi
cut xps eadē nocte oēs illuſiōes ⁊ ỽecun-
dias ab iniqs ſibi factas patiēter ſuſtinuit
ſic hō ꝯtumelias ⁊ opprobria: ac cūcta ma
la i ỽbis ſeu factis ab importunis hoīb⁹
ſibi illata patiēter ferat amore ſui redēpto
ris filia ⁊ multo maiora ppt ipʒ patiētis.
Tertiū ē q ꝯſilia euāgelica nō ſp opʒ ſer-
uare ad lr̄am ſʒ aliqñ ſm animi pparatiōez
⁊ maxie vbi de hoc ex factis xpi ⁊ ſanctoꝝ
iformationē habem⁹ ⁊ autoritatē. Ad cō- Cōfor-
formādū ſe iſti articulo poterit hō ſibi ipſi matio.
dare alapā moderatā ad repñſentandū ala
pā xpi p oīb⁹ ỽbis ſuis otioſis vel ēt pra-
uis ⁊ mēdoſis ⁊ orare dicēs. Ieſu q ab an-
ne miniſtro cedi alapa voluiſti: da mihi q
ſo grām tuā que me a tua laude nūqʒ ceſ-
ſare faciat: ⁊ ab otioſo ſermone compeſcat.
(Et miſit ieſum annas ligatū) quaſi reū et
morte dignū ēt corā eo cōdēnatū (ad cay-
phā pōtificē) qr xpi examinatio principalr
ptinebat ad ipſum (⁊ cōuenerūt oēs ſacer

dotes).i.pncipes ſacerdotū(⁊ ſcribe).i.legiſperiti(⁊ ſeniores).i.iudices ordinarij ad examinādū xp̄m ⁊ iudicādū:⁊ ad tractādū de ipſi⁹ ↄdēnatiōe ⁊ morte. Cū aūt phtak ↄcilio malignātiū aduerſus eū illi q̄ſi leo capta p̄da exultāt. Vn̄ potes cogitare q̄m male eum receperūt:⁊ quō ſine honore forte i terra viril'r ⁊ corā ipſis ſedere fecerūt.(Petr⁹ āt)⁊hic(vſq; i atriū).i. vſq; quo pueniit ad atriū(pncipis ſacerdotū ſequebat eū)ex deuotiōe ⁊ amore xp̄i vis a lōge ppter timorē. Quā charitas trahebat timor retrahebat:vez ſm Bed. i hoc maxima nobis eſt admiratiōe venerād⁹ q dn̄z nō reliqt ēt cū timeret.(Et ingreſſus intro) ſez i ip̄m atriū deduct⁹ p oſtiariā ſit'r vt ſupra(ſedebat cū miniſtris ad ignē q: frig⁹ erat)ſicut ſolet eſſe i martio poſt mediā noctē(vt finē)negotij(videret)⁊ qd pōtifex de dn̄o iudicaret.(Princeps aūt ſacerdotum ⁊ oē ↄciliū)q:vez(teſtimoniū)inuenire nō poterant(falſum q̄rebāt)pcurādo ⁊ ſubornādo(⁊ nō inuenerūt)vn̄ eum tāq̄ morte dignū corā pilato accuſare poſſent:ſz multi falſi teſtes ad id pcurādū acceſſiſſent quorū teſtimonia nō erāt cōueniētia ⁊ ſic defecerūt ſcrutātes ſcrutinia:mētita eſt enim iniq̄tas ſibi:vt regina aduerſus ioſeph et ſacerdotes aduerſus ſuſannā:q: ignis ſine materia deficit. vbi Orig. Falſa em̄ teſtimonia tūc locū hn̄t qn̄ cū colore aliquo pferunt:ſz nec color inueniebat q̄ poſſet ↄ ieſum adiuuare mēdacia qd maximā laudē exhibet ieſu q̄ ſic oīa irreprehenſibiliter dixit ⁊ fecit:vt nullā veriſilitudinē inueniret i eo reprehēſionis mali ⁊ multi aſtuti. hec Orig. Sed de oīm teſtimonijs ſolum duoꝝ teſtimonū exprimit:de q̄bus ſubiūgit.(Nouiſſime aūt).i.poſt multoꝝ falſa teſtimonia)duo falſi teſtes dixerunt. Nos audiuim⁹ eū dicētē. Poſſum deſtruere tēplū dei hoc manufactū:⁊ poſt triduū aliud nō manufactū edificare.)Ex hoc aūt conabant pbare q ipſe diuinā potētiā q̄ſi de⁹ ſibi vſurparet:ſz falſi teſtes erāt:q: ⁊ ſenſum ⁊ v̄ba xp̄i mutabāt:ad qd xp̄s nihil rn̄dit:q: mētiebant apte:nō em̄ dixerat de hoc tēplo ſalomonis:ſz ppriū corpis. vnde Hie. Falſus teſtis eſt q̄ nō eodē ſenſu dctā itelligit quo dn̄r:dn̄s em̄ dixerat de tēplo corpis ſui:ſed in v̄bis calūniant ⁊ paucis additis vel mutatis q̄ſi iuſtā calūniā faciūt:ſaluator dixerat ſoluite hoc tēplū:illi cōmutant ⁊ aiūt:poſſū deſtruere templū dei vos indt ſoluite:non ego: q: illicitum eſt vt ipſi nobis man⁹ inferam⁹:deinde illi euertūt:⁊ poſt triduū edificabo illud vt pprie de tēplo iudaico dixiſſe videat dn̄s āt vt oſtēderet aīale ⁊ ſpirās templū dixerat ⁊ ego in triduo ſuſcitabo illud: aliud

Petri timentis charitas. Beda. Pſalm. xxvj. Gen. j. xxxix. Dan. xiij. Orige. E Hiero. Falſus teſtis.

eſt ſuſcitare:aliō ē edificare. hec Hie. Dicēs aūt dn̄s ſoluite:nō dt pcipiēdo:ſz pdicēdo eis qd eſſent facturi pdicēs mortem i q̄ corp⁹ ei⁹ qd erat tēplū diuāt ſolutū eſt. Un̄ ſenſus eſt:ſoluite.i.ſoluetis corp⁹ meū p mortē quā mihi iferetis:⁊ i trib⁹ dieb⁹ excitabo illd. Excitare eſt em̄ a ſomno mortis reuocare qd pprie cōpetit templo ſpūali. ſ.ſuo corpi:ſz reedificare pprie cōpetit tēplo materiali. Nō mai⁹ tn̄ miraculū erat templū manufactū i trib⁹ dieb⁹ reedificare q ſeip̄m poſt mortē die tertia reſuſcitare. Itē poſſent dici falſi teſtes ex falſa intētione:q: intēdebāt mortē innocētis pcurare. Ex hoc articulo.ſ.de dilatiōe falſi teſtimonij ſumunt tria documēta. Primum eſt q nos falſum teſtimoniū:imo oēm falſitatē ⁊ mēdaciū ſūme deteſtemur:q: mendacijs ⁊ fallacijs xp̄s morti eſt addict⁹: et nos quotieſcūq; falſū teſtimoniū ⁊ mēdaciū ↄ primū pferim⁹ xp̄m i nobis eſt morti addicim⁹. vn̄ q deteſtabile ſit iſtud crimē oñdit Iſid. dicēs. Teſtis falſidic⁹ trib⁹ pſonis eſt obnoxi⁹. primū deo quez piurādo ↄtēnit:ſc̄r iudici quē mentiendo fallit:poſtremū inocēti quē falſo teſtimonio ledit. Scd̄z eſt q nos diſcam⁹ icrimiatiōes ſi nobis iferant amore dei patiēter ſuſtinere:ſicut xp̄s p nobis ad oēs falſas incriminatiōes ſimpl'r tacuit:q: ſ̄z Aug. Apta mēdacia nō ſunt rn̄ſiōe digna. Tertiū eſt vt nos fallacias ſtudeam⁹ xp̄m cuz deo poſſum⁹ declinare:ad hoc em̄ dn̄s falſos teſtes ſuſtinuit:vt nos ab eis eripet:ſicut ēt mortē ſuſtinuit:vt nos a morte liberaret. ¶Ad cōformādū ſe iſti articlo grās hō referat xp̄o q falſos teſtes ↄ ſe admiſit vt nos v̄itate fulciret:⁊ ſic oret ieſu q̄ a iudeis falſis teſtimonijs accuſari voluiſti da mihi nemini falſas calūnias inferre:⁊ illatas p tuo honore patiēter ſufferre. ¶Vidēs aūt caiphas pnceps ſacerdotū q ieſus tacebat:⁊ q teſtimonia ↄ eū pducta ad ei⁹ ↄdēnatiōnē nō ſufficiebāt pturbatus q: nō inueniebat locū calūnie ⁊ vn̄ poſſet ieſū iuſte ↄdēnar:ſicq; ira ↄmot⁹:⁊ veſania mētis agitat⁹(ſurgēs)ex ipatiētia(in mediū)de ſolio ſacerdotali ait illi.(Nihil rn̄des ad ea q̄ iſti aduerſus te teſtificant) mot⁹ corpis iſaniā mētis demōſtrat: cum tēperātia ⁊ grauitas in v̄bo:oper geſtu iudicēꝫ pl̄atū deceat. ſm Bed. Ad rn̄ſū prouocat vt ex occaſiōe ſermōis locū accuſandi ueniat(Ieſus āt tacebat ⁊ nihil rn̄dit) primo vt oñderet ſuā iuſtitiā:q: ⁊ illi indigni erāt ⁊ ea q̄ ↄ ipſū dicebant erāt falſa ⁊ rn̄ſione indigna. Secundo ſuā miaz ne illi ampliꝰ peccarēt ſi in malicia perdurarent. Tertio ſuam ſapientiam: quia ſciebat vt deus qd quicquid reſpondiſſet

Excitare. Documenta de falſo teſtimonio. F Iſido. Teſtis falſidicus tribus ob noxius. Augu. Mēdacia apta. Cōformatio. Beda. Tacendi rō in xp̄o.

traxiſſent in calũniã: ⁊ rñſio excuſationis nullo audiẽte fuiſſet inutilis. Quarto ſuã patiẽtiã: vt exẽplũ daret cõtẽnere calũniãtium voces: ⁊ potius fortiter ſilere ꝙ̃ ſine vllo ꝓfectu defendere. Hinc colligim⁹ po: cios: ⁊ canibus ⁊ detractorib⁹: vel q̃buſlibet nõ eſſe rñdendũ cũ nulla ſecutura ſit vtilitas: ſed potius incõmoditas. Quãto autẽ magis ieſus ad indignos rñſione ei⁹ tacebat: tãto magis põtifex furẽs eũ ad rñdendũ ꝓuocabat vt ex ṽbis eius occaſionẽ calũniandi captaret. Tũc em̃ (pñceps ſacerdotũ) rurſus iterrogãs dixit ei. (Adiuro te p deũ viuũ vt dicas nob ſi tu es xp̃s fili⁹) ſ. naturalis (dei bñdicti.) Qui ad eũ capiẽdum quaſi latronẽ miſerat: nũc de furto ⁊ vſurpatione deitatis examinat. Nõ tñ veritatẽ dei deſiderat: ſed magis calũniã parat: ad hoc aũt ieſus rñdit ꝓpter reuerentiã diuini nois inuocati. (Et dixit illi. Tu dixiſti q: ego ſum.) Ueritatem eis rñdit vt i nexcuſabiles eſſent ⁊ ne nomẽ dei ſperneре viderent. Et adiecit dñs ieſus. (Uerũtñ dico vobis. Ammodo videbit oculis corporeis (filiũ hoĩs). ſ. me quẽ mõ cõtẽnitis: ⁊ ignominioſe tractatis l die iudiciũ (ſedẽtẽ) vt iudicẽ (a dextris virtutis). i. maieſtatis (dei pr̃is). i. in equalitate et pleniſſima ꝑtãte patris. hoc eſt ſm Hiero. In vita regnãtẽ ſempiterna ⁊ ṽtute diuina (⁊ veniẽtez). ſ. ad iudiciũ ſm formã humanã (l nubib⁹ celi) ſicut aſcẽdit vbi videbit eũ ois oculus ⁊ q̃ eũ pupugerũt. Quaſi dicat vos me vt purũ hoĩem contẽnitis: ⁊ q̃ſi impiũ cõdẽnatis: ſ tñ ꝓpter hoc me exaltatũ ſup oẽs celos ⁊ iudicem videbitis. (Tũc princeps ſacerdotũ) q̃ ſurrexerat in furore magis inſaniens (ſcidit veſtimẽta ſua) in rabie. q: ſm Bedã. Quẽ de ſolio ſacerdotali furor excuſſerat eundẽ rabies ad ſcindendas veſtes ꝓuocat. Et l hoc fctõ cayphas ꝓphetauit ꝙ̃uis ipſe neſciuerit. Bis enĩ neſciens ꝓphetauit: ſemel verbo qñ dixit. Expedit vt vnus hõ moriat ꝓ populo. Altera vice facto vt patet in hoc loco: q: ſm Hiero. Per hoc oſtẽdit iudeos ſacerdotalem gloriã ꝑdidiſſe: dũ em̃ veſtẽ ſibi diſcidit ipm̃ q̃ retegebat velamẽtũ legis abiecit. vñ ⁊ Bed. Altiori aũt myſterio factũ eſt vt in paſſione dñi põtifex iudeoꝝ veſtimẽta ſua ſcinderet: hoc eſt ephot: cum tunica dñi nec ab ipſis q̃ eũ crucifixere militib⁹ ſcindi potuerit. Figurabat em̃ ꝙ ſacerdotiũ iudeoꝝ ꝓ ſcelerib⁹ põtificũ eſſet ſcindẽdũ ⁊ a ſtatu ſue integritatis ſoluẽdũ ⁊ auferẽdũ cũ ſoliditas eccl̃ie ſeu fidei q̃ veſtis dei ſolet appellari nunꝙ̃ valeat ſcindi vel diſrũpi. Hoc eſt iã oculis cernere q: videm⁹ iudeos ſacerdotũ gloriã ꝑdidiſſe: ⁊ ſedem a cerimonijs vacuã eſſe eccleſiã ṽo ⁊

Qñ nõ rñdẽdũ

Hiero.

Beda.

Bis prophetauit cayphas.

Hiero.

Sciſſio veſtimẽti.

Beda.

fidẽ ei⁹ q: ſupra petrã fundata eſt l ſua ſoliditate ꝑmanere. hec Beda. Mos quippe erat iudeis ſcindere veſtimẽta l ſignũ doloris ⁊ deteſtationis crlo: cũ aliquid blaſphemie ⁊ quaſi cõtra deũ audiebant: ſicut paulus ⁊ barnabas ſciderũt veſtes cũ cultu diuino ſe honorari videbãt. Hoc autez tã enorme pctm̃ princeps ſacerdotũ ipone bat xp̃o dicẽs exclamãdo (Blaſphemauit) ſcʒ attribuẽdo ſibi qđ dei eſt: blaſphemia enim eſt attribuere creature qđ ſolius dei eſt: vel deo qđ ſoli⁹ creature eſt. (Quid adhuc egem⁹ teſtib⁹?) Quaſi diceret ꝓ nihilo laboram⁹ q̃rendo teſtes. (Ecce nũc) id eſt in aperto ⁊ corã oĩbus (audiſtis blaſphemiam) O miſer ⁊ pñceps nec̃ nõ dixit xp̃s blaſphemiã: ſʒ veritatem: tu ipſe blaſphemas q̃ qđ dei eſt deo nõ attribuis: ſʒ filiuʒ dei purã creaturã credis: ⁊ iõ blaſphemia tua tecũ eſt in ꝑditionẽ. Sicut ergo xp̃s in mortiʒ diſcrimine ad cayphã duct⁹ ṽitatẽ nõ deſeruit: ſʒ cõſtãter ſe dei filiũ cũ oĩ modeſtia ꝯfeſſus fuit: ſic ver⁹ ipſi⁹ ſeru⁹ ꝓpter nullũ tp̃ale periculũ dʒ veritatẽ deſerere: ſʒ vſq; in mortẽ cõſtans ꝑſeuerare. Et hoc articulo ipoſitionis blaſphemie ſumit documentũ ꝙ nos debem⁹ eſſe ab oĩ blaſphemia puri: ⁊ imunes tã quo ad nos ꝙ̃ quo ad alios. Quo ad nos q̃dẽ vt nihil cõmittam⁹ vel dicam⁹ quo nomen dei blaſphemat. Qđ fit multipliciter vt ſiue q̃s expſſe maledicat deo vel ſctis: ſiue quis blaſphemet baptiſmũ: vel alia eccleſie ſacramẽta. Blaſphemat etiã verbũ dei qui cõtẽnit: et ſpm̃ ſanctũ blaſphemat q̃ ſacris canonib⁹ derogat. Xp̃s igit licet non ſolũ a blaſphemia ſʒ etiã ab oĩ pctõ puriſſim⁹ fuerit: blaſphemiã tñ ſibi imponi permiſit vt nos puros a blaſphemia cuſtodiamus. Quo ad alios etiã vt nos aliĳs blaſphemiã nõ iferam⁹ ita ꝙ nos p os noſtrũ nũꝙ̃ ṽbũ blaſphemie vel maledicti exeat ꝯ aliquẽ etiã maledicto dignũ: ſicut iſte cayphas corpore blaſphemus fuit q̃ blaſphemiam creatori impoſuit: ⁊ potuiſſet xp̃s rñdere non ego ſed tu blaſphemas: ſʒ noluit dñs p os ſuũ exire aliqđ blaſphemie ṽbũ nobis in exẽplũ. De quo etiã pulchrã doctrinã habemus in ep̃la iude vbi đ: ꝙ michael archãgelus cũ altercaret cũ diabolo de moyſi corpe nõ eſt auſus iudiciũ blaſphemie inferre diabolo: ſʒ dixit iperet tibi dñs. Super quo ṽbo dicit Hiero. Si michael non fuit auſus diabolo certe maledictiões dignıſſimo iudiciũ iferre blaſphemie: quanto magis nos ab oĩ maledicto puri eẽ debem⁹. Merebat diabolus maledictũ: ſʒ p os ãgeli blaſphemia exire non debuit. hec Hiero. Si igit diabolus ſʒ volũtate mal⁹: i ſubſtãtia tñ bonus ab angelo nõ blaſ-

Scidẽdi veſtimenti mos.

Documentũ.

Uitanda blaſphemie.

Blaſphemia multiplr fit.

Blaſphemia nec creature inferenda.

Iude. j.

Hiero.

phemat: qꝛ aliqḋ pferret aduerſus bonā naturā que dei eſt creatura: ꝗtomagis ab hoīb⁹ blaſphemia eſt cauēda ī quācūqꝫ creaturā: ⁊ maxime in creatorē. Ad confor mādū ſe iſti articulo pꝫ ꝯ: iſi benedicat hō deo dicēs illud. Sit nomē dñi bñdictū: ex hoc nūc ⁊ vſqꝫ in ſeculū: vel aliqḋ hmōi. Je ſu q̄ blaſphemie crimē falſo tibi īponi vo luiſti cuſtodi ne vnqꝫ p me nomē tuū ṽbo vel facto blaſphemet: nec p os meū blaſ phemia vel maledictū pferat. Cū aūt pn ceps ſacerdotū dixiſſet (ecce nūc audiſtis blaſphemiā) adiecit. (Quid vobis) nūc ſm legē de hoc (videt.) Tunc illi oēs cōdēna uerunt eum ⁊ (rñdentes dixerūt: reus eſt mortis) cuꝫ tñ veritatem dixiſſet eis. Ipſi erant accuſantes: ipſi diſcutiētes: ipſi ſen tentiā pferētes. ſm Bedā. Sentētia ſua ſe condēnant qui eū morti adiudicant quē ⁊ oris ⁊ operis ſui teſtimonio deum eſſe co gnoſcere pñt. Et quidē in hoc vere reſpon diſſent ſuppoſita veritate facti oīs eñ qui blaſphemat nomē dei ſm legē re⁹ eſt mor tis qꝛ dꝫ lapidari: ſed qꝛ factū ſup quo ſun dabat q̄ſtio fuit falſum iō rñſio fuit falſa ac pphana: ⁊ iniqua. ¶ Ex hoc articulo cō dēnationis xpi ad mortē habem⁹ duo do cumēta. Primū eſt vt caueam⁹ ne vnqꝫ illa vox iudeoꝝ. Reus eſt mortis que xpi au ribus innocēter inſonuit nr̄is mētalibus aurib⁹ inſonet: ⁊ in nobis locū veraciter habeat: nā de quocūqꝫ exiſtente in morta li pctō verū eſt dicere: reus eſt mortis. Se cundū eſt vt ſi qñ nos propter xp̄m a perſe cutorib⁹ condēnemur ad mortē nō pertur bemur: ſꝫ potius gaudeamus reſpiciētes ad mercedē. Ad cōformandū ſe iſti articu lo recogitet hō qualiter ipſe ſepe propter demerita ſua reū mortis ſe fecerit: ſed dei mia ſit hactenus cōſeruatus p ſua emēda tione vel alr̄ put de⁹ inſpirauerit. ¶ Jeſu qui prophanā impioꝝ vocem. ſ. reū te eſſe mortis minime timuiſti cuſtodi me ne in oculis tuis eterne mortis reus inueniar. (Tunc) qui circūdabant oēs fere inſimul irruerūt ſup dñm Jeſum (⁊ illudebāt ei. Aliū ſpuebāt in vultū eius) benigniſſimū tāqꝫ in hoīem vtilē ⁊ peſtiferū ⁊ morte di gnū ſcꝫ confeſſum ſe eſſe deo equalē: vt cō pleret qḋ dictū eſt. Faciē meā nō auerti a cōfuſione ſputoꝝ. Propriū eñ iudeorum erat in cōtēptū ac vituperiū ⁊ deſpectum ſpuere in faciē ei⁹ quē abyciebant. Et tam horribiliter ⁊ inceſſanter in facies hoīm ſpuebant vt qſiqꝫ eos ſuffocarent. ¶ Quid turpius? qḋ deſpectius? qḋ ignominioſi⁹ ⁊ vituperioſi⁹ ꝗ in faciē expuere: ⁊ maxi me in illā faciē ſpecioſiſſimā ī quā deſide rant angeli pſpicere? ¶ O ꝗ ceca emula tio infideliū iudeoꝝ qui nō exhorruerunt

Cōformatio.

Cōdēnatio ad mortem.

Beda.

Documenta duo.

Conformatio.

I Spuere in faciem.

turpiſſimis ſputis ſuis maculare ⁊ detur pare faciē tuā amabilē. Et nō tñ ſimplici bus ſaliue ſputis: ſꝫ veriſimiliter etiā ex e crationibus ſuis feridiſſimis. vñ Mat. nō dicit ſpuerūt: ſed (expuerunt) quaſi execrā do ſpuerūt. Marcus aūt dicit (cōſpuerūt) qꝛ nō tñ vnus ſed plures ſimul ꝯſpuerūt. Et ſic illa facies bñdicta facta eſt ita abo minabilis q̄ſi eſſet leproſa ex ſputis et ver beribus que ei vt ſubdit (in faciem cū pal mis dederūt. Hoc eſt cōtra illos q̄ adulte rinis coloribus ornare ſuas nituntur fa cies. Ex hoc articulo cōſputionis in faciē ſumunt duo documenta. Primū eſt ꝙ nos diligēter caueam⁹ ne ⁊ nos vnqꝫ cū iudeis xpi faciē ꝯſpuamus: qḋ modis plurib⁹ fit. Primo nāqꝫ ſm Hiero. Faciē xpi cōſpuūt qui cōſcientiā ſuā ſedis cogitationibus ⁊ actionibus polluunt. Quia eñ xp̄s cōſciē tiā ſanctā inhabitat in qua dei facies id eſt imago relucet hinc eſt ꝙ q̄ cōſcientiam ſuā pctis polluit quaſi ſputū in xpi facieꝫ proijcit. Et ideo dicit Hiero. qꝛ dñs noſter in faciē ſuā cōſpui voluit vt ſputaminib⁹ ſuſceptis faciē aīe noſtre lauaret. Secūdo ſm Raba. Illi in faciē xpi expuunt q̄ p̄ſen tiā gr̄e eius execrādis ṽbis ex interna ce ce mentis inſania cōceptis reſpuūt ⁊ eū in carne veniſſe negāt. Tertio ſm Greg. in fa ciē xpi cōſpuūt qui iuſtos ⁊ ſanctos in pre ſenti vita cōfutant: ⁊ in eoꝝ contumelias fluxa verba quaſi fluentes ſaliuas mittūt. Quarto pōt dici ꝙ ad literā xp̄m in facieꝫ conſpuunt q̄ euchariſtiā indigne ſumūt. Quicūqꝫ enim polluta cōſciētia corp⁹ xpi in os ſuū accipiūt hi ſaliua ſua pctō inſe cta ſacramentū cōtingūt madefaciūt ⁊ de glutiūt: ac p hoc in faciē xpi cōſpuūt. Quī to in faciē xpi cōſpuunt q̄ p̄latos ſuos cō tēnūt. Itē ſexto ī faciē xpi deſpectiue con ſpuūt qui gr̄as deo de quolibet ſibi dato munere nō agūt. Scōm documentū eſt vt nos iſta ſputa turpiſſima ⁊ alia fctā expro brabilia paſſionis xpi nobis ad magnam gloriā reputem⁹. vñ Chri. Attēde qꝛ euan geliſta cū ſumma diligētia ea q̄ videnī eē exprobratiſſima exponit nihil occultans vel omittens: aut verecūdans: ſꝫ gloriam exiſtimās maximū dñatorē orbis terrarū pro nobis talia ſuſtinere. Hec aūt legam⁹ cōtinue hec nr̄e menti inſcribam⁹ ⁊ in his gloriemur. hec Chri. Et ſi qđe iſtud docu mentū poſſit referri ad ſingula pūcta dñi ce paſſiōis: precipue tñ ad iſtud qḋ ſic ex probratiſſimū fuit. ¶ Ad conformandū ſe huic articulo formet hō in mente ſua xp̄m tā horribiliter ſputis in facie deturpatū: ⁊ regratiet ſibi pro magna gloria nr̄a. Re cogitet etiā quoties ipſe faciē illā ſpecio ſiſſimā in cōſciētia ſua polluit. Item quo

Documenta duo.

Hiero.

Hiero.

Raba.

Grego.

Opprobria xpi Chriſ.

Cōformatio.

neſ indigne communicando ſputi ſui cõtactu xp̄m ſordidauerit. Jeſu qui immundis iudeoꝝ ſputis pulcherrimã faciẽ tuã maculari voluiſti: da mihi tue imaginis faciẽ in me nũꝙ meis ſordidis actib⁹ aut cogitationib⁹ inquinari. (Alij velabãt faciẽ ei⁹) qḋ velamẽ manet vſqꝫ hodie ſup corda eoꝝ: qꝛ ab eis faciẽ ſuã abſcõdit. O inſana cecitas ⁊ ceca inſania infeliciũ iudeoꝝ: qꝛ illã deſiderabilẽ faciẽ quã aduẽturam patres eorũ ⁊ pphete cũ longo ſuſpirio deſiderauerãt ipſi infelices cũ p̄ſentẽ habuerũt tã ignominioſe velauerũt. Velauerũt inqꝫ (vt ait Beda.) Nõ vt ipſe illorũ ſcelera nõ videat: ſed vt a ſeipſis faciẽ ⁊ gratiã cognitiõis ei⁹ abſcõderẽt. Oſtẽderũt ꝑ hoc etiã neſciẽter ꝙ in faciẽ xp̄i null⁹ īfidelis ⁊ auerſ⁹ a deo intueri põt: qꝛ ẽ ab eis velata. Et ſimilis rõ eſt de falſis xp̄ianis. Sꝫ ſicut dicit apl's. Cũ qs conuerſus fuerit ad deũ tũc auferet velamẽ. ¶ Ex hoc articulo velationis faciei habentur plura documẽta. Primũ ꝙ nos ſumme caueam⁹ ne velamẽ ante xp̄i faciẽ ponan⁹. Sꝫ heu multi xp̄iani velamẽ ante xp̄i faciẽ ponũt q̃les ſunt q̇ in fornice peccãt quaſi de⁹ eos nõ videat: q̃les etiã ſũt q̇ ſub velamine cuiuſdã libertatis vere peccãt. Itẽ velamẽ ante xp̄i faciẽ ponũt qui imaginẽ in ſe velamine culpe ⁊ ignorãtie obtegũt et obſcurant. dicit eñ Hiero. ꝙ iõ xp̄s ꝑ nobis velari voluit vt velamie faciei ſue velamẽ culpe ⁊ ignorantie a cordib⁹ nr̄is auferret. Inſuper faciẽ xp̄i velãt qui a ſeipſis gratiã cognitionis ei⁹ abſcondunt. Itẽ oculos dñi oĩa videntis velãt q̇ malũ ꝑ bono dant vel vendunt. Itẽ hic eſt documẽtũ ꝙ ⁊ nos debemus interdũ facies nr̄as velare ne oculi nr̄i videãt vanitatem vel ſaltẽ oculos hr̄e defixos in terrã: ⁊ ſic faciẽ quaſi hr̄e velatã ne capiat̃ in exterioꝝ aſpectu ⁊ cõcupiſcẽtia. Ad cõformandũ ſe huic articulo recogitet hõ quõ oĩa nuda et aperta ſunt oculis dei vt ex hoc ꝑtrahat̃ a peccãdo. Itẽ memoret̃ quõ ipſe luminoſam faciem imaginis dei i ſe obtexit ⁊ obſcurauit pctis. Jeſu qui faciẽ tuã gratiſſimã velari voluiſti illuſtra q̃ſo faciẽ tuã ſup me idignũ ſeruũ tuũ: ⁊ imaginẽ tuã in me nõ ſinas obſcurari velamen qꝫ culpe et ignorantie a corde meo digneris auferre. (Alij colaphis eum ceciderũt). i. in collo ꝑcuſſerunt. Solent in collo ꝑcuti fatui ⁊ deſpectibiles ꝑſone. Vñ in hoc ꝙ iudei xp̄m colaphiſabãt nõ tam attendit̃ leſio ꝑcuſſionis ꝙ̄ maxima cõtumelia deſpectiõis. Ex hoc articlo colaphiſatiõis tale habet̃ documẽtũ ꝙ caueamus ne ⁊ nos aliquãdo xp̄m colaphiſemus ſm Bedã oẽs falſi xp̄iani ip̄m colaphiſant q̇ ore confitent̃ xp̄m: factis aũt negãt. Colaphus dat̃ a retro. Illi ergo colaphiſant dominũ xp̄m qꝛ et blandiunt̃: ore eũ cõfitent̃ ſed retro quo deberẽt eũ ſeq̇ per bonã vitã colaphiſant eũ malis operib⁹ xp̄o ꝯdicẽdo. Item ſm Aug. Colaphis xp̄m cedunt qui ei honores preferunt. Itẽ a tergo xp̄m colaphis ꝑberat q̇ primo poſt tergũ ſuũ iſfamat. Itẽ eſt documẽtũ ꝙ ſicut xp̄s ꝑ nobis eſt colaphiſat⁹: ſic et nos colaphiſatiões ſuas ſpũales q̃s plerũqꝫ nobis inſligit: nõ ſolũ patiẽter ſed et prudẽter portemus: ſicut fecit apl's q̇ dicebat. Datus eſt mihi ſtimul⁹ carnis mee angelus ſathane qui me colaphiſet ⁊c. Ad conformandũ ſe huic articulo poterit hõ ſibiip̄ſi dare colaphũ in memoriã colaphorũ xp̄i ⁊ ſic orare. Jeſu qui a iudeis colaphiſari voluiſti: da mihi ſic te ore cõfiteri: vt ꝯtrijs opib⁹ nullatenus colaphiſez. (Alij palmas in faciẽ ei dederũt) ⁊ faciẽ ei⁹ ꝑcuſſerũt: dr̄ aũt palma ſm papiã man⁹ extenſa vel applicata: ſicut pugnus dr̄ man⁹ cõploſa. Manibus ergo extenſis ⁊ palmis eũ in faciẽ percuſſerũt: ex qua percuſſiõe plus affligit̃ hõ ꝙ̄ de ꝑcuſſiõe in collo. ¶ In facie enim ſunt oẽs ſenſus et ſunt ibi mẽbra tenera facile leſibilia. Vñ veriſilẽ eſt ꝙ ex tali paſſione fluxerit ſanguis per nares ⁊ os: lꝫ hoc ab euãgeliſtis nõ exprimat̃. O ꝙ̄ horrẽdũ ſcelus impijſſimoꝝ iudeoꝝ ꝙ faciẽ tam formoſam tã crudeliter verberib⁹ affecerũt. Sm Hiero. voluit alapis expalmari vt nos ei in laudẽ nr̄is manib⁹. ſ. operib⁹ ⁊ labijs applauderem⁹. ¶ Ex hoc articulo ꝑcuſſionis in facie habent̃ plura documẽta. Primũ eſt ꝙ nos exẽplo xp̄i diſcam⁹ patiẽter ſuſtinere ſi qs i facie nos cedat ſicut apl's quoſdã in hoc cõmendat. Qḋ nõ ſolũ accipiẽdũ eſt ad literã ſicut in ꝑpoſito xp̄s ad literã ceſus fuit in faciẽ ſꝫ etiã myſtice: qꝛ ſicut dicit gloſ. ibidẽ in faciẽ cedit̃ in cui⁹ os iniuria irrogat̃. Nã ⁊ iſto mõ xp̄s in faciẽ ceſus fuit ꝑ quãte multas iniuries et ip̄roperia et in facie obiecerũt. Sicut ergo dñs nr̄ ab oĩbus talib⁹ increpationibus blaſphemijs ꝑcuſſiõibus ⁊ ſputis faciẽ nũꝙ auertit quinimo voluntarie ⁊ ad oĩa illa faciẽ ſuã eis ꝑ nobis obtulit: ſic ⁊ nos caſu ingruẽte ſuſtinere ſi'lia ꝑ xp̄o nõ recuſem⁹. Scđm documẽtũ ẽ: vt caueam⁹ ne ⁊ nos demus palmas in faciem xp̄i: qꝛ ſm Aug. Illi palmas in faciẽ Chriſti dãt q̇ ꝑfidia cecati eũ i carnẽ nõ veniſſe affirmat tãqꝫ p̄ntiã ei⁹ exterminãtes ⁊ repellẽtes. Itẽ in faciẽ xp̄i illi ſacerdotes palmas dãt q̇ pollut̃ manib⁹ corpus xp̄i tangunt ⁊ cõtrectant. Itẽ faciẽ xp̄i alapis cõfũdit q̇ primũ in p̄ntia ſua cõfundit. ¶ Ad ꝯformandũ ſe huic articulo recogitet hõ quoties ipſe imaginem dei in ſe offenderit: et

Margin notes (left column): K Velatio faciei. — Beda. — ij. Corꝫ iij. — Documenta plura. — Velamẽ ponere ãn faciem chriſti. — Hiero. — Oculos velare. — Conformatio. — L Colaphizatio. — Documentũ. — Beda. — Colaphizantes.

Margin notes (right column): Augu. — Documentũ. — ij. Cor. xij. — Cõformatio. — M Percuſſio i faciem. — Hiero. — Documenta plura. — Percutientes in faci chriſti. — Augu. — Conformatio.

paratus ſit ſm ꝑparationē animi ꝙ xp̄o libenter velle in facie cedi: nō ſolū v̄baliter ſꝫ etiā realiter caſu oportuno. Itē recogitet ſacerdos quoties man⁹ ſuas pollutas in faciē xp̄i iniecerit corp⁹ ſuū indigne tractādo. Ieſu q̄ iudeorum manibus faciem tuā ſpecioſiſſimam cedi voluiſti da mihi imaginis tue faciē in me ſꝑ illibatā illeſā ꝗ ꝯſeruare ne qn̄ iniq̄tatū meaꝝ ſceleratꝭ manibus meis violetur. (Et miniſtri alapis eū cedebāt (hoc eſt in maxillas eū ꝑcutiebāt) d quo poteris meditari ſicut dictū eſt ſupra de alapiſatiōe corā anna pōtifice facta. (Percutiētes aūt eum in capite iterrogabāt eū di. Prophetiza nobis xp̄e q̄s eſt q̄ te percuſſit?) Sꝫ in qua nā parte capitis ꝑcuſſerūt eū: tunc qn̄ hec dicebāt hoc euāgeliſte diuerſimode loquunt̄. Vn̄ pōt dici ꝙ cū velaſſent faciē eius q̄libet eorum ꝑcuſſit eū vbi voluit aliq̄ in collo: aliȷ in faciē: aliȷ in maxillas: ⁊ ſic (ꝑcutiētes iterrogauerūt eū dicētes. Prophetiza nobis xp̄e q̄s eſt qui te ꝑcuſſit?) Et hoc deriſorie dicebāt q̄ſi in cōtumeliā eius q̄ ſe ꝓphetā a populo haberi volebat: ⁊ quē populus magnū ꝓphetā reputabat: per hoc eñ deſignabāt ꝙ falſus ꝓpheta eſſet: ⁊ ꝙ ignoraret quis eū ꝑcuſſiſſet. vn̄ Theo. ut ꝙ dn̄s ꝓphetaꝝ vt pſeudo ꝓpheta deluditur. Et qm̄ ipi eū illis v̄bis irridebant: ⁊ quaſi ludibriū de eo faciebāt: idcirco eis nihil rn̄debat. vt eñ di. Hier. Stultū erat v̄berantib⁹ rn̄dere ⁊ ꝓphetare credentē cū palā ꝑcutiētis inſania videret̄. Ex hoc articulo ludibrioſe expetitionis ꝓphetādi habent̄ quatuor documēta. Primū eſt eſt ꝙ nō illudam⁹ Chriſto putātes mala noſtra nō videri ab eo. Nam ſm Be. Quicumq̄ reprobis actibus eam exercebant dum ſuas cogitationes ⁊ opera tenebrarum ab eo videri nō putant quaſi illudētes dicūt q̄s eſt qui te percuſſit? Scdm eſt ꝙ ꝯſideremus noſmetipſos ſi vnq̄ manu praui operis xp̄m percuſſerim⁹: ꝙ ſi neſcimus expectam⁹ pia fide a xp̄o qd̄ iudei irriſorie ab eo exegerūt vt ꝓphetizet nobis docendo nos cognoſcere culpas noſtras. Terciū ē ꝙ nos cauere debem⁹ ne a xp̄o ꝓphetiā vl̄ miraculū tētatiue expectem⁹. vn̄ Aug. Quāuis mecū ſuggeſtionū machinatiōib⁹ agit inimic⁹ vt ſignū aliqd̄ petā. Sꝫ obſecro te dn̄e vt quēadmodū a me longe eſt iſta ꝯſenſio: ita ſit ſꝑ lōge atq̄ lōgi⁹ ipa cogitatio. Quartū eſt ꝙ indignis nō eſt effundēdū donū dei. Vn̄ lꝫ xp̄s eſſet ver⁹ ꝓpheta noluit tn̄ ꝓphetizarē irriſoribus ſuis. Sic ⁊ doctores pro tp̄e ⁊ loco debent v̄bū dei ſubtrahere auditorib⁹ indignis. Ad cōfirmandū ſe huic articulo recogitet hō quātā irriſionē ⁊ iſatnationē dn̄s nr̄ in hoc facto eſt paſſus: ⁊ q̄do iudei ludū q̄ſi pueroꝝ fecerūt de eo ⁊ oret dicēdo. Ieſu q̄ ludibriis iudeoꝝ ꝑcuſſus: in corpe ꝓphetizare exact⁹ fuiſti: ꝓphetiza tu mihi obſecro xp̄e vt cognoſcā quis ⁊ qualis ego miſer ſuꝫ: q̄ toties manu praui opis prochdolor te ꝑcuſſi. Inſuꝑ potes ēt meditari ꝙ aliȷ manu reuerſa dulciſſimū ⁊ melliſluū os ei⁹ ꝑcutiebāt: aliȷs pugnis eū cedebāt aliȷ ſetiſſimā barbā eius euellebāt: aliȷ per ſuos venerabiles capillos ipꝫ trahebāt: ⁊ viliter inter pedes cōculcabāt: ac ſine reuerētia ⁊ pietate aliqua dn̄ꝫ angeloꝝ male tractabāt. Et nihilominꝰ alia mł ta blaſphemātes dicebāt in eū ⁊ faciebāt. Cū eñ crudeliſſimi ⁊ ſine mīa eſſent: oīa mala: ⁊ vituperia que potuerāt ei faciebāt: aliȷ ex ſua mala volūtate ad hoc moti: aliȷ vt placerēt maiorib⁹ q̄ erant imaniſſimi. Quid ḡ tu faceres ſi hec videres: nūq̄d nō te ꝓiceres ſuꝑ ipm̄ dn̄ꝫ dicēs. Nolite iam nolite facere tm̄ malū dn̄o meo: ecce me facite mihi: ecce percutite me ꝫ dn̄o meo tantas iniurias irrogare nolite. Et tunc amplexareris flexis genib⁹ dn̄m ⁊ magiſtrū tuum ⁊ ſic ſuſciperes libēter ſuper te percuſſiones ad tuendū ipm̄. Qd̄ ita mente facere recogites: ⁊ totū ſicut ſi p̄ns eſſes te facturū exiſtimes. Cōſpice igit̄ ſinglā quo illi maledicti dn̄m verāt: falſos teſtes procurant: ipm̄ examināt: ⁊ veritatē. ſ. ſe filiū dei eē ꝯfeſſum q̄ſi blaſphemū cōdēnant: ⁊ q̄uo opprobriis vexatus i oīb⁹ patiēter ſe hꝫ: ⁊ ꝯpatere ſibi: qr ꝓ te oia ſuſtinet iugiterq̄ lachrymas fundēs ſpecioſiſſimam faciē ei⁹ quā illi imprudēter ſuis illiniūt ſputis: tu reuerēter tuis laua lachrymis: q̄s eñ audiēs vel mente pertractans quō fuit fact⁹ opprobriū hoim: ipe dn̄s ⁊ glia angeloꝝ ⁊ abiectio plebis fili⁹ dei p̄ſpoteeit ſe ꝯtinere a lachrymis. vn̄ Anſel. Cōſiliū malignātiū aduerſum te pōtificū phtat⁹ es ⁊ v̄itatē ꝓut oportuit ꝯfeſſus q̄ſi d blaſphemia adiudicat⁹ es morti. Amantiſſime dn̄e ieſu quāta illic indigna a ꝓpria gēte ꝑtuliſti. Vultū tuū honorabileꝫ in quē deſiderāt angeli ꝓſpicere q̄ oēs celos adiplet letitia: quē depcāt̄ oēs diuites plebis pollutis labiis ⁊ ſputis iq̄naterūt: ſacrilegis manib⁹ ceciderūt: velo operūt i deriſionē: ⁊ te dn̄ꝫ vniuerſe creature tāq̄ ſeruū cōtēptibilē colaphizauerūt. Sꝫ vt ait Bed. Ipo diſpēſante q̄ patitur oīa pro nobis fiunt: vt ſicut petrus hortatur chriſto in carne paſſo nos eadem cogitatione armemur: atq̄ ad toleranda pro nomine ei⁹ irriſionē opprobria preparem⁹. Iudei quiq̄ chriſtū deluſerunt olim in philiſteis hoſtibus ſanſonis prefigurati fuerunt. Sanſon eñ quadā vice voluntarie

Marginalia (left): N Prophetiſationis expetitio. — Theo. — Hiero. — Documenta iiij. — Beda. — Augu. — Indigni ſunt dona dei ꝓfundenda. — Cōformatio.

Marginalia (right): O Cōtemplatio. — Anſel. — Figura illuſionis xp̄i Jo. xvj.

ſe ligari fecit quē philiſtei captum exceca-
Jo. xvj. uerunt: ⁊ ei illudentes in deriſionē ipſum
habuerūt. Sic xp̄s ſponte a iudeis ligari
uelari: illudi uoluit ⁊ derideri: quadā aūt
vice dū ſampſoni placuit: tūc ſe de inimi-
cis horribiliter vindicauit. Sic ī fine ſecło
rū de inimicis xp̄i erit cū ipſe in maieſtate
⁊ ꝑtāte ad iudiciū venerit. Cōſpice igitur
ieſum p̄re cūctis merito honorādū idigne
et viliter tractari ⁊ eū in imitādo diſce hu-
miliari: gratiāq; honoris ſpernere ⁊ laudē
humani fauoris contēnere. Cum ergo ho
mo foris vidēs reputat te vilē ī oculis ſuis
tu vilem te reputa in oculis dei: nec mur-
mures vel indigneris ſi corā hoīnib⁹ vi
lis reputaris: ſed magis in oculis dei qui
oīa nouit occulta cōfundaris. Et caue ne
malorū exēplo corrupt⁹ dn̄m poti⁹ exhor-
tari videaris ꝙ̄ imitari: qui enim tunc ex-
hortat⁹ eſt blaſphemūs iudeorū et infide-
liū etiā nūc exhortat̄ veſanis opprobrijs
falſorū xp̄ianorū ⁊ nōie tenus fideliū ꝑut
ſupra ī articulis illuſionū hmōi eſt tactū.
Cogita etiam qualiter dolebant petrus ⁊
ioannes hec ꝑcipientes vel forte vidētes.
Et qualiter petrus iam torpēs frigore in-
fidelitatis (ſedet calefaciens ſe) exterius
cui calor charitatis ⁊ ver⁹ ignis extingue
bat̄ interius: ⁊ negat ter dn̄m ſuū timore
perterritus. Nec mirum ſi accidit ad eum
Negatio trina petri. tētatio q̄ ſe elōgat a xp̄o. Primo quidē in
atrio ab ancilla oſtiaria cōpellit̄ et negat.
vn̄ Grego. Unius ancille voce ꝑculſus dū
mortē timuit vitā negauit. Sz cur ab an-
Grego. cilla prius ꝓdat̄ petrus ꝙ̄ a viris. Una rō
eſt ad cōfutationē ꝑſumptiōis: q: a mulie
re nō a viro: q: ab ancilla nō a libera ꝓſtra
uict⁹ eſt. Scđa ratio eſt vt oſtendat̄ oīs ſe-
xus ⁊ cōditio in dn̄i peccaſſe necē ⁊ redimi
per eius paſſionē. Deinde poſt negationē
timens petrus inter iudeos diu ſtare (exi-
uit foras ante atriū ⁊ gallus cātauit.) Ex-
eundo aūt animaduertit (eū alia ancilla)
⁊ dum foris eſſet (dixit miniſtris) qui ſe ca
lefaciebant (⁊ hic cum ieſu erat) ſed poſtꝙ̄
redijt qđ dictum fuerat vnus de circūſtan
tibus ſm Lucā: ſed plures de eis ſm Joā
nem ei idem dixerunt ⁊ negat cū iuramen
Mora ī pctō. to. Ecce argumentū ꝙ ex vno pctō homo
ruit in aliud grauius. Uñ Raba. Mora in
Raba. peccato dat incrementum ſcelerū. ⁊ Gre-
Grego. go. Pctm̄ quod penitentia non diluit mox
ſuo pondere ad aliud trahit. Et timēs pe-
trus iterū foras exiuit. (Et interuallo fa-
cto quaſi hore vnius reuerſus iterū.) ſm
Mat. et Mar. a multis: et ſm alios ab vno
qui cognatus malchi erat compellit̄ ⁊ ne-
gat cū iuramento ⁊ deteſtatione (⁊ ſtatim
gallus) ſcđo (cātauit.) Poteſt eſſe ꝙ multi
tumultuantes ibi ſtantes petro hoc dixe-

runt: vel vnus eorū ꝓ oībus ⁊ quaſi in ꝑſo
na oīū expreſſius ⁊ acri⁹ dixit ei. Et ſic ſemel
negauit ante primū galli cātum: bis ante
ſcđm. Nō eñ ſolum negat xp̄m q̄ dicit eū
nō eſſe xp̄m ſz ēt q̄ cū ſit negat ſe ei⁹ diſci-
pulū vel mēbrū: vel q̄ negat ſe eſſe xp̄ianū:
dn̄s eñ nō ait petro diſcipulū meū te ne-
gabis ſed me negabis. Negauit ḡ petrus
xp̄z: cū ſe negauit ei⁹ diſcipulū. Et iſto mō
ſe etiā negauit xp̄ianū. vbi Aug. Ecce me-
dici cōpleta eſt conditio egroti cōuitia eſt
preſumptio. Non eñ factum qđ iuſte dixe
rat aīam meā ꝓ te ponā: ſz factū eſt qđ ille
ꝑdixerat ter me negabis. Et grauat̄ in pe
tro culpa: et exaggerat̄ crimē ſm ꝓceſſum Augu.
negationū: q: primo ſimpl'r negauit ⁊ ſcđo
negationi periuriū addidit: ſed tertio ad-
iecit periurio deteſtationem (⁊ cepit ana-
thematizare). i. maledicere ſibiipſi ⁊ male
dictioni ſe obligare ſi cognouiſſet ieſum.
Anathematizatio eñ ſignat iurationē q̄ eſt anathematizatio.
ꝑ execratiōē ⁊ cū imprecatiōe maledictio
nis. ſ. qñ aliqs imprecat̄ ſibiipſi malū pe-
ne ⁊ obligat ſe maledicto ſi ita ſit ſicut im-
ponit̄ ei: vel niſi illud qđ dt ſit verū. Quidā
dicūt totā trinā negationem factā in atrio
anne ⁊ q̄ dicta ſunt inde poſt miſſū ieſum
ad cayphā recapitulādo dicta. Alij vō di- Negationū locus.
cunt in atrio cayphe totā factā: et ſm hoc
ioānes anticipauit primā. Sed cōmunior
opinio eſt ꝙ trina negatio īcepit in atrio
anne ⁊ ꝯpleta eſt ī atrio cayphe. Et hoc vr̄
patere ex textu ioānis q̄ cū nō faciat men-
tionē de caypha ſz ſolū de āna: pōit primo
vnā negationē: inde ea q̄ annas īterroga-
uit de xp̄o: ⁊ tādē ꝓſequit̄ alias duas nega
tiōes q̄ facte fuerūt poſtea ī atrio cayphe.
Et potuit eē ꝙ ioānes eſſet not⁹ vtriq; pō
tifici ⁊ ſil'r itroduxit petrū ī domū vtriuſq;
ꝑut ſupra patuit vbi annas Jeſum ad cay Contēplatio.
phā miſit. Cogita ēt quō dn̄s benign⁹ ma
giſter ꝯuerſus a iuſtitia ad miām reſpexit
diuinitus petrū dilectū diſcipulū in tertia Cōuerſio dn̄i ad petrum.
vice reſpectu miſeratiōis ⁊ grē: q: mīa ꝓ-
uocat ad pn̄iam ⁊ eſt neceſſaria ad eā. Cō
uerſio q̄dē iſta ⁊ reſpectus fuit interior et
ſpūalis: nō exterior ⁊ corporalis: quia dn̄s
erat int⁹ in auditorio ⁊ ſuperius cū ꝑncipi- Leo papa.
bus: petr⁹ aūt foris in atrio ⁊ inferi⁹ cū mi
niſtris: ⁊ vn⁹ aliū videre nō poterat oculis
corporalib⁹. vñ Leo papa. Dn̄s aūt Jeſus
q̄ itra pōtificale ꝯſiliū corpore tenebat̄ tre
pidationē diſcipuli foris poſiti ſolo diui-
no intuitu vidit pauētiſq; aīm mox vt reſpe
xit erexit: ⁊ ī fletū penitudinis ꝯcitauit vñ
ſz aug. diuia petri reſpectio nihil aliud fuit Augu.
niſi traditio ī mēte ei⁹ q̄tiens iā dn̄m nega Recordatio petri.
ſet: ⁊ hoc qđ dn̄s ei ꝑdixiſſet atq; ita miſeri
corditer dn̄o eū reſpiciente peniteret ⁊ fleret
ſicut ſolem⁹ dicere dn̄e reſpice me: ⁊ reſpe-

xit eũ dñs q̃ abſq̃ p̃iculo diuina mĩa libe-
Chriſ.
ratꝰ eſt. Hec aũt recordatio fuit initiũ pnĩe
Beda.
eiꝰ: q: ſm Chri. nihil ita curat delictuʒ vt
memoria dñi cõtinua. vñ ⁊ Bed. Reſpicien-
te dño petrꝰ ad cor reuerſus maculã nega
tiõis pnĩe lachrymis tergit: q: nõ ſolũ cuʒ
agit pnĩa: verũetiam vt agatur dei mĩa ne
ceſſaria eſt. vñ ps. Uſq̃quo exaltabit ini-
micꝰ meꝰ ſup me reſpice ⁊ exaudi me dñe
deꝰ meꝰ. i. miſerere ⁊ adiuua. hec Beda.
(Petrus aũt) cognoſcẽs q dñs eũ audie-
rat ⁊ reſpexerat: ⁊ hoc reſpectu ↄmonitꝰ et
ad amaras lachrymas ꝓuocatꝰ (ſtatiʒ exi-
uit foras) de medio maloꝝ īter quos eum
negauerat (⁊) fugiẽs ī caueã ſeu foueã q̃
Fletus petri.
mõ gallicãtꝰ appellat (fleuit amare). i. ex
cordis amaritudie: ⁊ fletu ↄtritiõis q̃ amarꝰ
eſt. Fletꝰ aũt deuotiõis ē ſuauiſſimꝰ intm̃
vt p cibo reputet. ſʒ illd ps. Fuerũt mihi
lachryme mee panes die ac nocte. In ipſo
aũt loco vbi poſt negationẽ fleuit ⁊ pnĩaʒ
Flendi conſuetudo.
fecit ī memoriã amari fletꝰ ⁊ pnĩe eiꝰ edifi-
cata ē eccleſia ſcti petri q̃ locꝰ ē īter mõtẽ
ſyõ ⁊ ciuitatẽ hierl'm. Exinde tũc petrꝰ tra
xit ī ↄſuetudinẽ vt ſingulis noctibꝰ ſur-
gens a p̄io galloꝝ cãtu vſq̃ ad horã ma-
tutinã ſtaret ī oratiõe flẽs p iſta negatio-
ne: ita q facies eiꝰ videbat aduſta ex flu-
xu lachrymaꝝ: ⁊ ſemp ī ſinu ſuo ſudarium
portabat: q̃ crebro fluẽtes lachrymas ter-
gebat: q: q̃ñcũq̃ gallũ cãtãtẽ audiebat et
q̃ñcũq̃ de negatiõe xp̄i recolebat amariſſi-
Chriſ.
me flebat tã p pctõ negatiõis q̃ p dulce-
dine amoꝛ dñi. vñ ſʒ Chri. Flebat nõ pp
penã ſʒ q: dilectũ negauerat qd et q̃libet
ſupplicio moleſtiꝰ erat. Attẽde nũc vbi pe
trꝰ negauit ⁊ fuge oẽʒ locũ q̃ occaſionẽ pec
cãdi īducit. vñ Amb. Ubi tñ negauit pe-
Ambr.
trꝰ nõ ī mõte: nõ ī tẽplo: nõ in ſua domo: ſʒ
Negãdi locꝰ
ī p̃torio iudeoꝝ: ī domo p̃ncipis ſacerdotũ:
ibi negat vbi Jeſus ligatꝰ eſt: vbi veritas
Hiero.
nõ eſt. vñ ⁊ Hier. In atrio cũ miniſtris ca
lefacit ſe ad ignẽ. Atriũ ſacerdotis circũi-
tus eſt ſecularis miniſtri: demonia ſunt
ignis deſideriũ carnale: cum quibꝰ q̃ ma
net flere pctã nõ põt. hec Hier. Hinc nota
q maluʒ eſt cõuerſari in curijs magnatũ:
Curie magnatum.
petrus eñ ſemel curiã intrauit: ⁊ ibi ani
mi vigorem p̃didit ⁊ xp̄m negauit. Quid
ſi diu ibi manſiſſet vñ nõ ibi: ſed foris pe-
nituit. Sic ſtella a magis ī curia herodis
diſparuit: q̃bus īde egreſſis reapparuit.
Exiuit itaq̃ petrus de atrio p̃ncipis vt li
berum locum flendi haberet: q: inter im-
Exitus petri d atrio.
pios penitentiã agere non valebat: ⁊ cuʒ
vellet flere egreſſus eſt foras: q: palã flere
non audebat: ne ſcʒ ab alijs videretur: et
a lachrymis deprehenderetur. In quo et
nos inſtruimur vt volẽtes inſiſtere lachry
Beda.
mis ſecretũ locũ queramus. vnde Beda.

q̃ nocina ſane alloquia perfidoꝝ petrꝰ in-
ter iudeos vel homẽ ſe noſſe negauit quẽ
inter cõdiſcipulos dei filiũ cõfeſſus erat.
Sʒ nec ī atrio caiphe retẽtꝰ poterat agere
pniam egreditur foras: vt ab impioꝝ ↄſi-
lio ſecretus pauide negatiõis ſordes libe
ris fletibꝰ abluat. hec Bed. Sic hodie mul
Atria magnorum.
ti in atrio magnoꝝ introducti xp̄m malis
opibꝰ negãt: ⁊ vix aut nũq̃ dũ ibi ſunt pe
nitẽt: q: in magnatũ domibꝰ nõ eſt ↄgruꝰ
R
Bern.
pnĩe locus: ⁊ ideo qui vult pctã vitare ⁊ ma
la q̃ fecit emendare debet egredi de ma-
Pnĩe locus.
la ſocietate. vñ Bern. Periculoſum eſt val
de ſi q̃s velit īter turbas ſeculi pniam age
re vbi inimicũ alij venenatis p̃ſuaſionibꝰ
alij vndiq̃ exẽplis peioribus ad peccãdũ
alliciunt: alij adulationibꝰ in vanã gloriã
trahũt: alij detractiõibus in ipatiẽtiã deij-
Petrꝰ imitandus in penitẽtia.
ciũt. hec Bern. Imitare ḡ petrũ q̃ volũtate
vbo vel factoꝑcaciter negaſti xp̄ʒ p te paſ
ſum. Cognoſcit petrus reatũ ſuũ: dolet et
penitet: egredit foras: relinq̃t ↄciliũ mali
gnãtiũ: locũ petit ſecretũ: lachrymis ⁊ pnĩe
amicũ: flet amare: certiſſime intelligẽs ſa-
crificiũ deo eſt ſpiritꝰ ↄtribulatꝰ: cor cõtri
tum ⁊ hũiliatũ deꝰ nõ ſpernit. Tu q̃ʒ reme
morãs paſſionẽ dilectiſſimi magiſtri: ⁊ tuũ
reatũ foras cũ petro egredere vt teipm̃ de
fleas amariſſime ſi q̃ñ te reſpiciat q̃ petrũ
lachrymãtẽ reſpexit: h̃ ē pnĩe modꝰ. Pecca
ſti: deſiſce: dole: ⁊ lachrymare ⁊ diſce cũ petro
flere amare: ⁊ ſi vis mereri veniã: dilue la
chrymis culpã tuã. Gemis q̃ʒ amarificatio
nis. ſ. ↄtritiõis p ter ↄpaſſiõiʒ ad xp̄ʒ iebrie
ris abſinthio: vt expiatus cũ petro a reatu
ſceleris replearis cũ petro ſpũ ſctitatꝭ. Qr
vo dr Ambro. De petro nõ inuenio q̃ dixe-
Ambro.
rit: inuenio q fleuit: eiꝰ lachrymas lego: ſa-
Fletus petri efficacia.
tiſfactionẽ ñ lego. Uidet ex hoc q tãta fuit
eiꝰ ↄtritio: q ſufficiebat p eiꝰ ſatiſfactiõe.
vñ Leo papa. Felices o apoſtole lachryme
Leo papa.
tue q̃ ad diluẽdã culpã negatiõis virtutẽ
ſacri habuere baptiſmatis. Inde eſt argu
mẽtũ q cõtritio põt eſſe tãta q tollat oẽm
Ordo pnĩe in petro.
penam. ¶ Et nota ordinẽ pnĩe petri. P̄io
gallus cãtauit: deinde dñs petrũ reſpexit:
Gallicãtus.
tertio petrus flere cepit: ⁊ tũc egreſſus fo-
ras amare fleuit. Sic hodie fit: nã ſʒ Greg.
Tũc nobis gallus cãtat q̃ñ p̃dicator q̃ſq̃
corda nr̃a ad cõpunctionẽ excitat. Sed cã
tus galli nõ ſufficit niſi dñs oculo pietatꝭ
pctõrẽ reſpiciat: q: oportet vt miſer in te-
nebris pmaneat q̃diu eũ lux mũdi nõ illu
minat. Tũc aũt tertio ſm Gregõ. incipimꝰ
flere q̃ñ ignimur intꝰ p ſcintillã ↄſciẽtie. Et
Beda.
tũc foris eximus cũ extra qd fuimꝰ egredi
mur. vñ ⁊ Beda. petrꝰ q̃ media nocte nega
uit ad gallicãtũ penituit: ⁊ qd in tenebris
obliuiõis errauit ſperate iã lucis rememo
ratiõe correxit. Hũc opinor gallũ aliquẽ

doctorē intelligēdū q̄ nos iacentes excitat
ꝛ ſom nolētos icrepat dicēs. Euigilate iu-
ſti ꝛ nolite peccare. hec Beda. Cogita nūc
qualiter petr⁹ ꝓ dn̄o ſuo ꝛ ꝓ pctō ſuo plā-
gebat: ꝛ quō recogitabat bona q̄ ſibi dn̄s
fecerat ꝛ q̄liter ipſe eū negauerat. Dn̄s q̄dē
ītuitu ſuo ſpirituali ꝓuocauit petrū ad la-
chrymas: nec mirū: oculi em̄ dn̄i velut flā-
ma ignis: petri ꝟo vt glacies erāt: ꝛ iō in-
tuitu ſuo reſoluerūt illos ſicut ignis gla-
ciē reſoluere ſolet: nec poterat in negatio-
nis tenebris ꝑmanere quē lux mūdi reſpe-
Oculi christi. xit. O beati oculi tui dn̄e Jeſu q̄ ita caleſa-
ciūt: cor frigidū ꝛ accēdūt i amorē tuū ꝛ il-
lumināt vt videat hō creatorē ꝛ errorem
ſuū. O q̄ꝫ cito gelicidiū pctōris liquefaciūt
ꝛ i aquā amaritudinis ꝛ deuotiōis ꝯuer-
tūt. vn̄ Anſel. Intuere q̄ꝫ piis oculis: q̄ꝫ mi-
Anſel. ſericorditer q̄ꝫ efficaciter tertio negātē re-
ſpexit petrū qn̄ ille ꝯuerſus ꝛ i ſe reuerſus
fleuit amare. Utinā bone Jeſu tu⁹ dulcis
me reſpiciat ocul⁹ q̄ totiēs ad vocē ancille
ꝓcacis carnis. ſ. mee prauis opib⁹ affecti-
buſq̄ꝫ negaui. hec Anſel. ❡ Moralr̄ ꝑ p̄mā
S Moraliter. ancille ancillā oſtiariā q̄ petrū negare cogit deſi-
gnaṫ cupiditas ꝑ ſcd̄aꝫ carnalis volnptas
ꝑ vnū ſeu plures q̄ aſtabāt itelligunṫ de-
mones: his em̄ ad xp̄i negationē trahunṫ
hoies. Prīa ancilla. ſ. auaricia q̄ hodie in
domib⁹ multoꝝ p̄ncipū ē oſtiaria q̄ſi oēs
intrare facit: q: ſicut oſtiarius intromittit
quos vult: ſic ꝛ auaricia idē facit. vn̄ i Pro-
uer. Donū hois dilatat viā ei⁹ ꝛ ante prin-
cipes ſpaciū ꝛ facit timendū eſt ne expul-
ſa charitate a domib⁹ p̄latoꝝ tāq̄ꝫ domi-
Prouer. xviij. na incipiat principari ancilla q: charitas
expelliṫ dum cupiditas ingreditur nā ve-
nenū charitatis eſt cupiditas. ❡ Huic car-
nalis delectatio ꝛ demones adherent qui
xp̄m negare ſuadēt. Per petrū aūt qui in-
terpretatur agnoſcens intelligi pōt cleri-
cus qui a longe ſequitur dn̄m q: forte nō
ꝓpter ſe ſꝫ ꝓpter ſua quis multoties cupi-
Documenta plura. ditate deuict⁹ negat xp̄m. O quot ſunt ho-
die miſeri curias principuꝫ ſequentes vix
aut nūq̄ꝫ penitēt dnꝫ ſunt ibi. Ex hoc arti-
culo negatiōis petri pulcra habenṫ docu-
menta. Primuꝫ eſt ꝙ prelatus eccleſie de-
bet eſſe talis qui infirmitatib⁹ ſubditoꝝ
Grego. cōpati ſciat. q: ſm̄ Grego. ideo dn̄s petruꝫ
cadere permiſit: vt fortius poſt caſum re-
ſurgeret ꝛ vt is qui futurus paſtor eccle-
Caſus petri. ſie erat in ſua culpa diſceret qualiter aliīs
miſereri debuiſſet: ꝛ ex ſua infirmitate co-
gnoſceret q̄ꝫ miſericorditer aliena īfirma
Chriſ. tolerarct. ꝛ ſm̄ Chri. Chriſt⁹ ꝑmiſit petrū
labi vbi prelatis exēplū p̄beret fragilitati
ſubditoꝝ melius cōpatiendi. Nam ſm̄ eū
deꝫ: iō angelis nō eſt ꝯmiſſa ſacerdotij po-
teſtas: ne cū ipi minime peccarēt ꝺ ſua in-
nocētia p̄ſumētes alios ſine miſericordia
iudicarēt. ſꝫ poti⁹ eſt collata hoi fragili et
peccāti vt circa alioꝝ lapſum ſe mitē pre-
beat ꝛ benignū. Secundū eſt ꝙ nullus de-
bet ſe iactare ꝛ extollere: aut de ſua virtute
ꝛ viribus p̄ſumere. Un̄ Leo papa. Ob hoc Leo papa: Preſūptio vitanda.
Petr⁹ heſitare ꝑmiſſus eſt vt in ipſo eccle-
ſie p̄ncipe conderet remediū penitentie ꝛ
nemo auderet de ſua ꝟtute ꝯfidere qn̄ mu-
tabilitatis periculū nec ille tant⁹ potuiſ-
ſet euadere. vn̄ Chri. Qd̄ euangeliſte ſcri- Chriſ.
pſerūt nos erudire volentes q̄ꝫtū malū ſit
nō deo totū cōcedere: ſꝫ in ſeipſo cōfidere.
vn̄ etiā Ambro. hec autē iō ſcripta ſunt vt Ambr.
ſciam⁹ neminē ſe iactare debere. Nā ſi pe-
trus lapſus eſt q: dixit ꝛ ſi alij ſcādalizati
fuerint in te ego non ſcādalizabor q̄s ali⁹
iure de ſe p̄ſumat? Deniq̄ꝫ ꝛ dauid q̄ dixe-
rat Ego dixi in abūdantia mea: nō moue-
bor in eternū: eā ſibi iactātiā obfuiſſe ꝓfi-
teṫ dicēs. Auertiſti faciē tuā a me: ꝛ fact⁹ T Principijs obſtandū
ſum cōturbat⁹. Tertiū eſt ꝙ in principio
obſtandū eſt pctis q: vnum ſemper trahit
ad ſe aliud graui⁹. Sicut in ꝓpoſito p̄mo
fuit nuda negatio ſcd̄o negationi acceſſit Hiero.
piuriuꝫ: tertio piurio acceſſit maledictio.
Uel ſicut dicit Hiero. Prīa ancilla tituba-
tio: ſecūda cōſenſio: tertia vir act⁹ eſt. Hec
eſt trina negatio quā abluit ꝑ flet⁹ verbi
xp̄i recordatio. Quartū eſt ꝙ ſi nos q̄ñq̄ꝫ ex
fragilitate peccemus nullo mō in pctō ꝑſe- Grego.
uerem⁹: q: ſm̄ gl. Perſeuerare in pctō dat
incrementa ſceleꝝ: ꝛ qui ſpernit minima ca-
dit in maiora. Et ſꝫ Greg. Peccatū qd̄ pe-
nitētia nō diluit mox ad aliud trahit. Ec-
ce em̄ beatū petrū ad primā negationē i-
pulit vna tm̄ ācilla: ad ſcd̄aꝫ duo. ſ. ancilla
ꝛ vir: ad tertiā plures. Quintū eſt ꝙ null⁹
pctōr debet deſperare q̄ꝫtumcūq̄ꝫ pctā ſint
grauia: ſed debet ꝓ pctis ſuis flere exēplo
bti petri q̄ culpā negatiōis abluit lachry-
mis penitētie. In hoc em̄ remediū nobis
penitētie oſtēdiṫ ꝛ i maximis exceſſib⁹ ve-
niā ſperare cōcediṫ: cū petr⁹ poſt tm̄ pctm̄
fact⁹ ſit ianitor celi ac oīb⁹ norma ꝛ regu-
la penitēdi. Sextū eſt ꝙ nos caueam⁹ ne
vnq̄ꝫ xp̄ꝫ negem⁹. Chriſtū nāq̄ꝫ negat q̄s i christū negare
ol mortali pctō: q: conſentiendo diabolo
abnegam⁹ xp̄ꝫ ꝛ recedim⁹ ab eo. In cōfor- Cōformatio.
mando ſe huic articulo cogitet hō q̄ꝫ pie
ipm̄ de⁹ reſpiciet: ꝛ tūc iſtar beati petri re-
memoreṫ pctā ſua breuiter ꝛ ſummarie: et
ea q̄ꝫtū poteſt lachrymis ſaltē cordis de-
fleat. Jeſu q̄ a beato petro apoſtoloꝝ tuoꝝ
p̄ncipe ter negari te ꝑmiſiſti: quiq̄ꝫ eū miſe-
ricorditer reſpiciēs reatū ſuū amare flere
feciſti reſpice q̄ſo me oclo clementie tue: et
cōcede me ꝟbis vł factis te nūq̄ꝫ negare ꝛ
pctā mea digne deflere. Tandem fatigati
p̄ncipes iudeoꝝ ꝛ miniſtri iniq̄tatis ꝛ ceteri

iudei receſſerit eũtes ad dormiẽdũ ⁊ mittẽtes dñm ieſum in quedã carcerẽ ⁊ ibi ſub tus ſolariũ cui⁹ adhuc videri põt veſtigiũ ligauerũt eũ ibi ad quãdã colũnã lapideã cui⁹ pars ibidẽ mutata fuit: ⁊ adhuc vt dr appet. Dimiſerũt nihilomin⁹ cũ eo aliq̃s armatos ad tutiorẽ cuſtodiã q̃ eũ vexauerũt ꝑ totã noctẽ reſiduã q̃ſi non ſufficeret dies ad cõplẽdũ maliciã ſuã: deriſiõibuſq; ⁊ maledictiõib⁹ vacãtes cõuiciabantˀ ei dicẽtes. Putabas eſſe prudẽtior ꝑncipib⁹ ⁊ melior phariſeis. Nũc tua ſtultitia appet nõ ſtas vt cõuenit: ⁊ morte crudeliſſima cito morieris. Intuere igiˀ q̃lr illi audaces ⁊ peſſimi cõuiciantˀ eidẽ ⁊ inſultãt: et nõ vn⁹ mõ ali⁹ ꝟbis: ⁊ forte etiã factis, cõtra eũ iſurgũt. Tãta em̃ dicũt ⁊ faciũt ⁊ irreuerẽter hmõi mercẽnarij ⁊ viliſſimi quãta phr. vñ Anſ. Nox iſomnis tota ducebatur: nulla prſus requies Ieſu ꝑſtabatˀ: miniſtroꝝ ipſa plebs liuriatˀ alapis ⁊ colaphis inocẽs mactatˀ. Intuere nũc opprobrijs dominũ verecũdũ in tormẽtis ꝟo patiẽtẽ et vultũ ſꝑ ad terrã habẽtẽ ⁊ ſilẽtẽ ad oia tã q̃ vere eſſet dephẽſus i culpa. ⁊ mira cordis cõtritiõe cõpatere creatori. hec Anſ. Et ſic ſtat dñs rect⁹ ad iſtã colũnã ligat⁹: ⁊ ſaturat⁹ opprobrijs vſq; mane afflictus nimis frigore ⁊ labore: q2 hyems erat et noctes lõge. Tu ḡ ibis ad eũ ⁊ vehemẽter ſibi cõpatiẽs dices ad ipꝫ. O dñe ad quoꝝ man⁹ veniſti. Quãta, eſt patiẽtia tua? Uere iſta eſt hora tenebraꝝ. Et tunc deuotiſſime oſculaberis man⁹ ⁊ pedes ei⁹ venerabiles ⁊ vincula illa duriſſima: ⁊ ſedebis ibi ad pedes illi⁹ dolẽs ⁊ lugẽs ⁊ dices. O dñe ieſu ſaltẽ requieſcat caput tuũ ſuꝑ humeꝝ meuꝫ ex quo te liberare nõ poſſum. Et tũc recõmendabis te ei ⁊ oẽs amicos tuos: ⁊ totũ abſq; dubio cõcedet tibi q̃cq̃d rogaueris ⁊ petieris ab eo. Et dices ei. O dñe q̃d dicã in craſtinũ digniſſime mr̃i tue: ⁊ ſic ad pedes btiſſimos aliquãtulũ dormitabis ⁊ q̃ſces: ſi tamẽ dormire potes in tali ſtatu dominũ tuum videns. ¶Oratio.

Domine ieſu q̃ hora matutina corã anna a miniſtro alapã ſuſcepiſti ⁊ te ligatũ ad cayphã duci ꝑmiſiſti: ⁊ tota nocte iniũa opprobria ⁊ icõmoda ꝑtuliſti: tribue q̃ſo mihi pctõri vt ſic tua pati gaudeaꝫ ꝑ gl̃ia tui nois ⁊ gaudijs ꝑfrui merear eternis. Illis q̃ꝫ tue pietatis oculis q̃b⁹ tunc petrũ reſpexiſti me miſerũ freq̃nter reſpicias q̃ te toties prauis cogitatiõib⁹: locutiõib⁹: opib⁹: negligẽtijſq; negauit vt valeã defect⁹ meos cognoſcere ⁊ inde penitere. ac veniã ⁊ gr̃aꝫ merear apd te inuenire. A.

¶De prima. Capitulũ. lxj.

Hora prie corde doloroſo et meſto meditaberis q̃lr (mãe q̃n dies eſt fact⁹) iẽpeſtiue (cõuenerũt) apd cayphã (ꝑncipes ſacerdotum). i. põtifices q̃ ꝑcellebant reuerẽtia dignitatis (ac ſeniores ppl̃i) qui precellebãt reuerẽtia etatis (⁊ ſcribe) qui ꝑcellebant reuerentia doctrine legalis (ad cõſilium aduerſus ieſum: vt traderẽt eũ morti) et fecerũt dñm tuũ dulcẽ ieſum nimis afflictum ibi adduci. Hic eſt cõuẽtus malignantiũ cuius prior ſiue abbas erat cayphas qui erat põtifex anni illi⁹. Cũ aũt voluit de domo ducere dicũt ei. Ieſu q̃d facis? ibimus an nõ? Ueni q2 principes ⁊ ſacerdotes mãdãt ꝙ ducaris ad ꝯſiliũ vbi te expectãt cũ ppl̃o volẽtes te tradere pilato vt moriaris. Tu aũt ſi adhuc cogites te cũ ipſo eſſe dices cũ magna ꝯpaſſiõe. Heu dñe mi: heu magr̃ bone: q2 iã volũt te ꝑdere. Iam volũt te mori tradere. O dñe q̃d ego miſer faciã? O q̃ crudeles ⁊ q̃ doloroſi rumores O dñe q̃ lugubrẽ viſionẽ habebit tua mr̃ dulciſſima: q̃ amaros rumores audiet tã ipſa q̃ omnes q̃ te diligũt cũ ea. O domine q̃d ego miſer faciã. Ibo tecum dñe: vel ibo nũciare ⁊ dicere dñe mee benigne matri tue vt veniat ad te. Poſtea videbis quõ ducunt eũ tanq̃ agnũ manſuetũ qui portatˀ ad victimã ⁊ quõ intrat ligatus et afflictus: ⁊ oẽs in eũ reſpiciũt ⁊ iſultãtes ei dicũt. O bone Ieſu hic es. Q2 nõ ſi ꝓpheta eras iſtud nõ ꝓuidebas. Talia ⁊ multa ſimilia poterãt ei dicere illi maledicti. Cõſidera mõ quãtũ iudei ſitiebãt ſanguinẽ ieſu xp̃i qui ſummo mane querebant ſententiã de morte ei⁹ dari. Nam tanta erat eorũ neq̃itia vt nulla mora interponeretur q̃n occidendus pilato traderetˀ. Et ſic bis fuit cõſiliũ ipioꝝ aduerſus ieſuꝫ: primo ante gallicãtũ vt viſum eſt ſuperi⁹: ſecundo mane q̃n dies eſt factus. Q2 em̃ ex teſtimonijs prehabitis nõ habebant aliq̃d vñ corã pilato ſicut rei mortis accuſari poſſet: iõ vlteri⁹ ꝯſulebãt qualr eũ morte dignũ accuſarẽt. Et tũc direrˀ ei. (Si tu es xp̃s). i. rex ⁊ vnctus (dic nobis.) vbi Beda. Nõ veritatẽ deſiderabãt: ſꝫ calũniã ꝑparabãt. Si quidẽ xp̃m hominẽ tãtũmodo de ſtirpe dauid venturũ ſperantes hoc ab eo querebant: vt ſi diceret ego ſum xp̃s calumniaretˀ ꝙ ſibi regiã poteſtatem arrogaret: ⁊ ob hoc a rege puniendus eſſet. Et ait illis. (Si vobis dixero) ſcꝫ quod ſim chriſtus (non credetis mihi) ſicut ⁊ alias nõ crediſtis nec ꝟbis meis nec factis.

Anſel. | Contẽplatio. | A | Lu. xxij. ⁊ xxiij. Math. xxvij. ⁊ Ioã. xviij. | Cõuentus malignantium. | Cõfor matio. | Cõſiliũ ipioꝝ bis factum. | Beda.

(Si aūt interrogauero vos non rńdebitis
mihi) ſicut nec alīs rńdiſtis cū interrogarē
q̄uo fili⁹ dauid eſſet(neq̧ dimittetis.ſ.me)
q̄ ſum innocēs.(Ex hoc aūt) ſcʒ tpe.i. poſt
tpˢ paſſiōis ⁊ aſcēſſionis(erit fili⁹ hoīs ſe-
dēs a dextris v̄tutis dei).i. in potioribus
bonis pr̄is ꝑm hūanitatē:ſʒ i eq̄litate pa-
tris ꝑʒ diuinitatē. Un̄ Bn̄ dixit(fili⁹ hoīs)
qꝛ incꝛtū fili⁹ dei ſemꝑ fuit eq̄lis patri ⁊ ſe
dēsad dexterā pr̄is.q.d. Ero iuita regnās
ſempiterna ⁊ v̄tute diuina cū hic infirm⁹
Theo. corā vobis appareā. vbi Theo.q.d. Non
B eſt vobis decetero tp̄s ſermonū et doctri-
ne:ſʒ deinceps iudicij tp̄s erit cum videbi
Rńſuz tis me filiū hoīs ſedentē a dextris v̄tutis
chriſti. dei. Tūc(dixerūt oēs. Tu ḡ es fili⁹ dei).ſ.
Beda. naturalis(Qui ait. Uos dicitꝭ qꝛ ego ſuʒ)
q.d. Ego nec dico nec nego: ſʒ vos dicitis
q̄uis nō credatis. Sua ḡ ſnīa condēnant.
vbi Beda. Ita rńſionē ſuā tēperat: vt ⁊ ve
rū dicat ⁊ ſermo eius calūnie non pateat.
Maluit em̄ ſe xp̄m filiū dei ꝓbare q̄ dice-
re vt condēnandi cā tolleret hīs qui quod
obijciūt hoc ipſi fatētur. Quā tn̄ rńſionem
ipſi blaſphemiam reputantes(dixerunt.
Quid adhuc deſideram⁹ teſtimoniū?) ſcʒ
ad ꝓbandū q ſe xp̄m dicat ⁊ dei filiū. Hec
duo graui⁹ pōderabāt:ſcʒ q ſe xp̄m ⁊ dei
filiū dicebat eo q vnū videbat eſſe contra
deū:reliquū cōtra romanū imperiū.(Ipſi
em̄ audiuim⁹ de ore ei⁹.)O inſenſati exce-
cauit vos malicia veſtra. Audiſtis ex ore
ei⁹ dei reuerētiā qua erat colendus et non
blaſphemiā q̄ eſſet crucifigēdus. Ergo vt
ait Beda. Sua ſe ſnīa condemnant q̄ eum
Beda. morti tradūt:quem ⁊ oris ⁊ opis teſtimo-
nio deū eſſe cognoſcūt. Et poſt multa que
cōtra eū fecerūt vt eſtimo ſicut in nocte ſe
cerūt(adduxerūt eū vinctum)a domo cay
Addu- phe pōtificis ad domū pilati p̄ſidis roma
ctio ad ni p̄tātis:ad quē ꝑtinebat iudiciū i cā ſan
pilatū. guinis: vt.ſ. pilato totū imponerent et ipſi
imunes reputarent:duxerūt inquā eū vin
ctū manib⁹ poſt tergū ligatis ⁊ cū multis
cōuitijs ac cōtumelijs:⁊ vt dr̄ catena in col
lo ei⁹ poſita:que poſtea oſtendebat in hie
ruſalē peregrinis ꝓ deuotiōe magna q̄ et
ipſi ſubmittebant in ea colla ſua. Cogita
nūc cū quāto opprobrio ducit ꝑ mediū ci
uitatis hierl'm ꝯuiciātib⁹ principib⁹ ſacer
dotū ⁊ phariſeis atq̧ dicentibus. Ueni no
biſcū latro ⁊ deceptor ppl'i: nūc tua maleſi
cia finē habebunt in breui. Horrēda pror-
ſus ipietas q̄ tātis iniurijs ſatiari non po
tuit qn poti⁹ ferali rabie fremens impio
iudici tanq̧ rabido cani aīam iuſti deglu
C tiēdā expoſuit.(Tūc videns iudas q ieſus
Cōſue- dānat⁹ eſſet)cōſilio ſacerdotū et ſeniorū.i.
tudo dānatiōi et morti adiudicat⁹. Cōſuetudo
dānati em̄ erat iudeoꝝ vt quē reū mortiſ iudicaſ-

ſent victū ꝑſidi traderēt:vt dū ꝑſes vinctū
teneret morti addictum intelligeret(pnīa
ductus) īfructuoſa tn̄:quia ſine ſpe venie
erat(retulit p̄cium) ſcʒ triginta argenteos
(principib⁹ ſacerdotū ⁊ ſenioribus ppl'i)a
quib⁹male acceperat q̄ſi in ſua ptāte eſſet
ꝑſecutorū ſnīam mutare ⁊ quaſi eodē pre-
cio quo xp̄m dn̄m vendidit poſſet eū redi-
mere. Multi em̄ pn̄t alicui mala ꝑſuadere Juda
q̄ tn̄ pnīa ducti poſt nō poterunt diſſuade iniq̄o-
re vel in bonū cōuertere. Si ḡ iudas reſti- res.
tuit pecuniā male acq̄ſitā q̄uo vſurari⁹ te-
net vſurā ⁊ ſimoniacus ꝓbēdā vel quācūq̧
rē alienā? Credibile eſt q lata ſnīa contra
xp̄m illi q̄ principales fuerūt in morte xp̄i
redierūt ad tēpliū:⁊ tūc venit iudas(pnīa
ductus).i. anguſtia quadā ⁊ triſtitia tact⁹
que tn̄ nō valuit:qꝛ nō ꝓpter amorē dei:ſʒ
ꝓpter enormitatē rei triſtis fuit (⁊ retulit
argēteos dicēs. Peccaui tradēs ſanguinē
iuſtū.)Non valuit iude iſta cōfeſſio: quia
deerat ſpes venie ⁊ ſalutis. Ubi Chri. Ui- Chris.
de veritatē vndiq̧ fulgentēʒ:ꝓditor de ſe-
ipſo dat teſtimoniū ⁊ eoꝝ qui condēnaue-
rūt oppilat ora.(At illi)deridētes eū (dixe
rūt q̄d ad nos).ſ. de pctō tuo qui nō ſum⁹
rei in hoc facto. (Tu videris) et ſentias te
peccaſſe:ſed nihil ad nos ꝑtinet : et nobis
de hoc nō eſt cure. Profeſſio hec audax eſt
atq̧ ceca. Emiſſe ſe iuſti ſanguinē audiūt: Profeſ
⁊ tn̄ extra reatū ſe eſſe credūt:⁊ in venden- ſio Ju-
te ſcelus cōſtituūt. vt ꝑm Chri. Accuſatio deorū
ſacerdotū eſt q̄ nō egerūt pnīam etiam iu audax
da penitēte.(Et)videns iudas q eū deride et ceca.
bāt lapſus in deſperationē(proiectis argē- Chris.
teis in templo)vn̄ recepti erant(receſſit et
abiēs laqueo ſe)ex deſperatiōe(ſuſpendit)
ex q̄ ptʒ q cupiditas ſua nihil ſibi valuit.
Maluit ſe q̄ denarios ꝑdere:denarios tē-
plū ſeipm̄ diabolo tradidit ⁊ laqueo. Hic Auari-
habem⁹ duo exēpla. Primū eſt q auaricia cia la-
nō ē aliud q̄ q̄dā laque⁹ diaboli ꝑ quē ſuſ queus
pēdit auaros. Scdm̄ exēplū eſt q crudeli- diabo-
tas p̄ſidētis eſt occaſio deſperatiōis pctō- li.
ris. Judas em̄ retulit pecuniā pnīa duct⁹ Deſpa
⁊ pctm̄ ſuū eſt cōfeſſus:ſʒ qꝛ principes du- tio ſub
re rńderūt ſibi dicētes(q̄d ad nos tu vide ditorū
ris) deſperat⁹ (abiēs laqueo ſe ſuſpendit) vnde.
ſic frequenter circa pctōrēʒ accidit. Judas Jude
laqueo ſe ſuſpēdit in terre meditulio indi ſuſpen
gnus hoīm ⁊ angeloꝝ conſortio. Indign⁹ dium.
colligi inter angelos q̄ in celis ſunt: indi-
gnus etiā colligi inter hoies qui in terra
ſocius fact⁹ demonū q̄b⁹ deputat⁹ eſt aer
iſte caliginoſus in carcerem vſq̧ ad iudi-
ciū. Sūt aūt tres rōnes quare tali mor- D
te decuit ꝓditorē interire. Prima vt eleua- Mortiſ
tus in aere ſociū ſe oſtēderet demonuʒ in talis in
hoc aere caliginoſo habitantiuʒ. Scda qꝛ iuda ra
paciſcēdo locut⁹ fuerat i gutture puniri vt tiones.

ſceleris q̃ vocē ꝓditionis emiſerāt puniren-tur: q: per q̃ peccauit q̃s p hec ⁊ torquetur. Tertia vt celo ⁊ terre exoſus oſtēderet: q: nō ſolū ꝓditionis culpā emēdare nequit: ſʒ ēt homicidiũ ꝓpriũ ſcelus addidit. Mirabilis duricia iudeoꝝ q̃s nec cōfeſſio pcti: nec reſtitutio ꝑcii: nec opatio ꝓpriũ ſuſpēdiũ emolliuit: q: nec penitēti nec ꝓſicienti nec ſuſpendenti iude crediderūt. Cū inda quippe ſeipſos ſuſpēdūt: qui veniā petere ⁊ ſatiſfactioni intendere nolunt. (Et crepuit medi⁹) effuſis viſcerib⁹. rupto eñ laqueo putat cecidiſſe ⁊ crepuiſſe: ⁊ in hoc q̃ dā mō delatū eſt ori q̃ oſculatus dñm fuerat ne p os dānata aĩa exiret: nō eñ tā viliter inq̃nari debuit ꝙ tā glioſuʒ. ſ. os xp̄i cōtigerat. Dignū eñ erat viſcera q̃ ꝓditionē cōceperāt rupta caderēt: et guttur quo vox proditionis exierat laqueo arctaret. Sepe eñ mod⁹ pene exprimit moduʒ culpe. Ue iude: q: ad fontem miē p ſpē venire nō redijt: ſʒ ꝓpriũ ſceleris imanitate pterritus deſperauit. Et iō dicit Hier. ꝙ magʒ iudas offendit deū qñ ſe ſuſpendit q̃ in hoc ꝙ eum ꝓdidit. (Dixerūtq̃) ſacerdotes (q: nō liceret) ipſos argēteos (mitti) .i. remitti (in corbanā) .i. gazophilatiū vñ eos tulerāt (q: ꝑciũ ſanguis ⁊ mortis erat) qđ ibi mittere noluerūt: cauētes. ſ. ne ſacros loculos pecunia cruēta pollueret. ſʒ Hier. Uere culicē liquētes ⁊ camelū glutientes. Si eñ iō pecuniā: q: ꝑcũ ſanguis ē i corbanā: hoc ē i gazophilatiū: ⁊ iter dona dei nō mittūt: cur ipʒ ſāguinē fundūt? vñ ⁊ Aug. Qualis illaſ innocētie ſimulatio fuit pecuniā ſāguinanō mittere i archā: ⁊ ipm ſāguinē mittere in cōſciētiā. (Et cōſilio) inter ſe (habito emerūt ex eis agrū) cuiuidā (figuli in ſepulturā) mortuoꝝ. ſ. (pegrinoꝝ) qui nō habebant ſepulchꝛū ꝓpriū q̃ dictuʒ eſt (acheldemach. i. ager ſanguis) i deteſtatione ꝓditoꝛis iude ⁊ memoriā paſſionis ieſu xp̄i: q: eñ pretiū mortis fuerat in vſum mortuoꝝ ⁊ hoc peregrinoꝝ eos tradiderūt. Quod fecerūt nō in miam: ſʒ in ſalua toris infamiā ſimulando pietatē ⁊ intendendo iniq̃tatē: vt lōge lateq̃ diffamaret emptio: ⁊ ꝓpter hoc addita eſt impoſitio nois: ⁊ vocat⁹ eſt (ager ſanguis). i. empt⁹ ꝑcio ſanguinis vt eſſet frequens rememoratio facti in deteſtationē nois xp̄i. A parte mōtis ſyon in valle ioſaphat deſcendēdo iuxta natatoꝛiā ſyloe cōtra auſtrū ad iactū lapidis vltra vallē eſt ager acheldemach: vbi ē ſepultura pegrinoꝝ: vbi fuit monaſteriū ſeu eccĩa oĩʒ ſctōꝝ. In hoc ꝙ de ꝑcio ſanguinis emerūt agrū i ſepulturā pegrinoꝝ. Myſtice dat intelligi ꝙ xp̄o p ſuū ſanguinē nobis pegrinis emit q̃etē ꝑpetuā ⁊ gaudiū padiſi. vñ glo. Magnuʒ ſacramētū latet i factis iniq̃tatis. Figul⁹ eſt de⁹ in cui⁹ manu eſt ex eodē luto facere aliud vas i honorē: aliud in cōtumeliā. Ager ei⁹ eſt ſeculū qđ vniuerſum ꝑcio ſanguinis ei⁹ emit: vt ei ꝯmortui ſepeliant pegrini nō vtiq̃ iſrl: ſʒ alieni q̃ ꝑcio ſanguis ei⁹ ſepulti eternā requiē ſortient. vñ ⁊ Hie. Nos ergo q̃ pegrini eram⁹ a lege et ꝓphetis prava iudeoꝝ ſtudia i ſalutē ſuſcepim⁹: ⁊ i ꝑcio ſanguinis xp̄i requieſcim⁹. vñ ēt Aug. Peregrinis inq̃ q̃ ſine domo ⁊ patria ⁊ toto orbe exules iactabant requies xp̄i ſanguine ꝓuidet. Iſtos aūt pegrinos dicim⁹ eſſe deuotiſſimos xp̄ianos q̃ renūtiātes ſeculo ⁊ nihil poſſidētes in mundo in xp̄i ſanguine requieſcunt. hec Aug. Cum aūt p oēs plateas hieruſalē diceret ꝙ dñs ieſus capt⁹ eſſet: ⁊ q̄uo iudei eū crucifigere vellēt pcipiēs hos rūores terribiles doloroſa mr eius q̄ ſi cū ꝑmo caperet hoc i ſpū: vt dr cognouerat ducta ē cū ineſtimabili lamēto ⁊ fletu ⁊ plācu a ſororib⁹ ſuis ⁊ alijs qñ mortua. Et venit ad vidēdum filiū ſuū dilectū plorās iceſſanter p ciuitatē hierlʒ ⁊ dicēs. Heu me vbi eſt nūc amātiſſim⁹ fili⁹ me⁹? Ubi es dulciſſime fili (Ubi te inueniā? q̃s te cepit chariſſime? Quare te mihi abſtulerunt benigniſſime? Hec ⁊ his ſiĩa poterat dicere ⁊ mlto magis monentia mētes audiētiū etiā īfideliū ad deuotionē ⁊ cōpaſſionē. Eſtimo ꝙ oēs q̃ viderūt eam dicerent. O q̄ male eſt iſti bone mulieri. Si vidiſtis parē dolorē. Et cū ipſa ac ſorores ei⁹ ⁊ alij q̃ ſecū venerāt viderēt eū ſic ligatū: afflictū: conſputū: ab oībus deſpectū: a diſcipulis derelictū: ac ſolatio ⁊ auxilio deſtitutū: nō loquētē: nō ſe excuſautē: ſic vituꝑabilr ⁊ ſic enormiter a tāta multitudine armatoꝝ crudeliꝰ duci ad ſiſtēdū tribunali iudicis iniqui: ⁊ cōdēnādū eū morti quāto ſūt doloꝛe ⁊ amaritudine repleti: nō poſſet dici vel ſermone explicari. Credo ꝙ qñ mortui i terram ꝓſternebant corā deo. Dñs etiā vidēs matrē ⁊ alios in tanto dolore valde dolebat ⁊ ipſe: multū eñ affligebat ex cōpaſſiōe quā ad ſuos ⁊ maxime ad matrē habebāt: ſciebat eñ ꝙ p ipſo vſq̃ ad euulſionē anime ac corpe dolebāt. Et ſic dño vbiq̃ ⁊ ſemper doloꝛ multiplicabat nō modicum: dolorē eñ matris ⁊ ſuoꝝ reputabat ſuū: in illo ergo mutuo ꝯſpectu magn⁹ valde doloꝛ fuit vtrinq̃. Sequunt vero a lōge: q: non poſſunt appropinquare. Cōſidera ⁊ intuere iſta diligēter p ſingula: q: multū ſunt compaſſiua. Cogita ſi potes tantā amaritudinem ſi piā habes aĩam: q: lōgū eſt cogitare aĩe habenti deuotionē. Sicut ergo dulciſſima mater filio ſuo ſic anguſtiato viſo valde doluit: ac ei ex intimis cōpaſſa fuit

Marginalia (left): Iudeorū duricia. — cur medi⁹ crepuit. — Hiero. — Corbane mundicies cordis immundicies. — Hiero. — Augu. — Emēdi acheldemach rō. — Myſtice.

Marginalia (right): Hiero — Augu. — Maria reſpiciens filium cōptum(— Contēplatio filii et matris dolorū.

⁊ amariſſime flevit: ⁊ ſic dñs matri ⁊ aliis
cópaſſus etiá multú doluit: ſicut fidelis a
mic⁹ ſuo amico ⁊ ꝓ eo mala patiéti ꝯpati
⁊ ꝯdolere debet. (Et adduxerút ieſum vin-
ctú ⁊ eú pilato pſidi) incircúciſo cani gen-
tiédum tradiderút (in pretoꝛiú) qđ erat in
Beda. pretoꝛes. domo pilati loc⁹ qđá vbi iudicabat ⁊ pto
ris ſeu iudicij ſedé ⁊ locú tenebat. Uñ Be-
da. pretoꝛiú em̃ dr̃ ſedes pretoꝛis: pretoꝛes
aút dicunt̃ ꝑfecti ſiue preceptoꝛes eo ꝙ ci
uib⁹ precepta donét. Tradiderút eú ptá-
ti romane vt eo mó alienos ſe oſtenderét
ab ei⁹ interfectióe: in quo nó eoꝝ innocen
tia ſʒ magis demóſtrat̃ inſania. (Et) ipſi q̃
ducebát eú (nó introierút in pretoꝛiú ne có-
taminarent̃) intrádo domú gétilis (ſed vt
máducarent paſcha). i. azimos panes q̃s
Paſca. nó licebat comedere niſi ꝑſonis mundis:
dies em̃ agere ceperút azimoꝝ qb⁹ dieb⁹
cótaminatio illis erat in alienigene intra-
re habitaculú. Timebát cótaminari ex in
greſſu domus hois gétil': ⁊ nó timuerút i-
quinari ex ꝓcuratióe mort' xp̄i innocétis:
Augu. ex q̃ pʒ ſupſtitio eoꝝ vana ſicut i multis
Conta aliis. vñ Augu. O impia cecitas. Habita-
minari culo vecʒ ꝯtamiarent̃ alieno ⁊ nó cótamia
veren- rent̃ ſcelere ꝓprio. Alienigene iudicis ꝑ-
tes pre toꝛio ꝯtaminari timebát ⁊ frís innocétis
toꝛio. ſanguiné effundere nó timebát. hec Aug.
Iſti ſunt ſiles q̃ ꝯſciétiá magná ď minimiſ
faciút ⁊ multo grauioꝛa cómittút. Cú ergo
ieſus eét i pretoꝛio (pilat⁹) obſeruantijs iu-
deoꝝ q̃ domú ei⁹ igredi nó audebát defe
réſ (exiuit ad eos foꝛas) de pretoꝛio. Ipe em̃
erat quaſi medi⁹ hincinde diſcurrés ⁊ q̃re
bat quá accuſationé aduerſus eú in iudi-
cio afferrét qué reú moꝛtiſ iudicabát. Uide
bat em̃ eú in ſignú dánationis ligatú et a
Roma- tot ductú ad dánádú: ⁊ iő de cá ab eis q̃re
noꝝ in bat volés modú tenere romanoꝝ a qbus
códen- miſſus erat qb⁹ ꝯſuetudo erat nullú ꝯdé-
nando nare niſi pri⁹ accuſationé ſuá audirent: et
mos. ille locú defendédi hr̃et. (Et dixerút ei. Si
nó eſſet hic malefactoꝛ) qué de⁹ in lege ꝓ-
cepit nó pati viuere (nó tibi tradidiſſem⁹
eú) nos q̃ ſum⁹ táte religionis ⁊ auctoꝛita-
tis. Quaſi dicerét. Nos q̃ ſum⁹ táte ꝟitatiſ
⁊ iuſtitie ꝙ nobis deberet credi ſimpliciꝟ
bo ſine aliq̃ diſq̃ſitióe: nos em̃ factú dilige
ter examinauim⁹ ⁊ eú dignú moꝛte inueni-
m⁹: ⁊ ió iá códénatú tradim⁹ eú tibi punie
dum: nec opꝫ aliá facere examinationem:
ſic hoíes malitioſi corá iudicibus ſe iuſti-
ficát vt innocéti magis nocere valeát. Mi
ſeri iudei dicút deú eſſe malefactoꝛé q̃ per
tráſiuit bñfaciendo ⁊ ſanádo oés oppſſos
a diabolo ⁊ faciunt ſm illud qđ de eis per
ꝓphetá iá ipe pdixerat. Retribuebát mi
hi mala ꝓ bonis. (Et pilat⁹ quaſi idigna-
tus ex eoꝝ rñſione: q2 ſciebat eos per inui
diá xp̄m tradidiſſe (dixit eis. Accipite eum
vos ⁊ ſm legé veſtrá iudicate eú) q̄ſi dice-
ret. Si ſufficit veſtra examinatio ſufficiat
vr̃a ſnia ego nequaq̃ talis iudex efficiar.
Per quá rñſioné moꝛté xp̄o inferre inhi-
bebat. q2 romani aliq̄ minoꝛa iudicáda iu
deis dimiſerát: ſed cáam ſanguinis ⁊ altá
iuſtitiá ſibi retinuerát. Uñ (dixerút iudei. Iudeoꝝ ꝯ ſe
Nobis nó lʒ interficere quéq̄). i. ꝓpter prá- rñſio.
tem ad alios tráſlatá. Tamé cótra ſeipſos
dicebát: q2 interficiebát qué iniuſte inter-
ficiédú offerebát: ⁊ ſanguiné innocété fun
debant quem fundendum alteri tradebát.
Argumétú cótra ſentiétes vel procurátes
aut ſimulátes fraudeʒ inferédam primo
cú poſſint obuiare malo: q2 tales ſiles ſunt
iudeis hec dicétib⁹: ⁊ ſub ptextu iuſtitie vl
cuiuſcúq̄ cauſe ſuá nequitiá defendétib⁹.
Multi etiá mali clerici ſic dicunt. ſ. nobis clerici
nó lʒ interficere quéq̄ intelligétes de moꝛ iudeis
te coꝛporali: q̄ tñ ꝓ modico habét multos ſimiles
interficere ſuo malo exéplo moꝛte ſpũali q̄
peioꝛ eſt interfectione coꝛporali. Uel dixe-
runt iudei ſibi non licere illis dieb⁹ pro-
pter feſti ſolénitaté ⁊ ſanctitatem qđ cele-
brare iá ceperát: ꝓpter qđ de igreſſu etiaʒ
pretoꝛij ꝯtaminari metuebát. vñ Augu. Si
malefactoꝛ eſt cur nó lʒ interficere? Si ꝓ-
pter feſtú nó licuit iterficere: cur crucifige
crucifige eú clamaſtis? vel q2 crucifigi eú
vt etiá mó moꝛtis infamaret̃ cupiebant et
hoc eis ſm legé nó licebat: ſʒ alio mó poſ-
ſent blaſphemos iterficere qualé xp̄m re-
putabát: vt patuit i ſtephano ab eis lapi-
dato. Hoc aút factú eſt (vt ſermo ieſu iple-
ret̃ qué dixit ſignificás qua moꝛte eét mo-
ritur⁹). i. a quib⁹: nó em̃ moꝛté crucis hic
ſignificat: ſʒ q2 a gétib⁹ eét moꝛitur⁹: et ꝙ
iudei eú fuiſſét gétib⁹ traditnri ad illudé
dú ⁊ flagellá dú ⁊ crucifigédú: hec em̃ tria
dñs a gétibus eſt paſſus. Q2 enim ꝓprijs
manib⁹ noluerút eú interficere: vt ſic qui
magis peccabát q̄ſi alieni eſſent a ſcelere:
implet⁹ é ſermo ieſu qué de ſua moꝛte pre-
dixit vt a iudeis tradit⁹ occideretur a gé
tibus. (Et ceperút accuſare eú falſe i mul-
tis) de quib⁹ ſolú tria exprimunt̃ q̄ lucas
ponit dicés. (Hunc inuenim⁹ ſubuerten-
tem géte noſtrá) ſcʒ iudeoꝝ a cultu legis
falſam doctriná ſeminádo (⁊ ꝓhibété da-
ri tributú ceſari) ⁊ ſic quaſi ꝯ ipſum ſedi-
tioné faciédo (⁊ dicétem ſe xp̄m regé eſſe)
quaſi volés ſibi regnú iudeoꝝ vſurpare.
Hoíe xp̄i reges iudeoꝝ appellabát ꝓpter
vnctioné: ſed addebát regé dicédo xp̄ʒ re- Chꝛiſti
gé gr̃a explanatiőis: q2 pilat⁹ gétilis erat. reges
Gentiles vero reges ſuos nó vngebát ſi- iudeo-
cut iudei faciebát ⁊ ideo ſi et quod é xp̄m rum.
id eſt vnctú non addidiſſent regem pilat⁹
non intellexiſſet: ſed falſe erant accuſa-

inueni tiones.Unde nō bñ dicebāt inuenim⁹:q
m⁹ cau quod ei imponebāt nō erat rei ỽitas:ſed
ſe inter hūana fictio ꝛ adinuētio.Nō eñ ſubuer-
ꝓtatuȝ tit gentē a lege:q nō venit ſoluere legem
i.exco= ſed adimplere:nec ſubuertit:ſed cōuertit
gitaui- quos docuit in ỽitate.Nec ꝓhibuit tribu
mus. ta ceſari dari.Sed dixit.Reddite que ſunt
ceſaris ceſari:ꝛ q̄ ſūt dei deo:ꝛ liber a tri-
Math. buto ne ſcādalizaret ſoluit tributū pro ſe
xxij. ꝛ petro.Dicēs q̄ȝ ſe xp̄m regē eē verꝫ dixit
licet regnū in hoc mūdo habere nollet:q
Eiuſdē cū ipſi vellēt eū regē facere fugit ꝛ regnū
xvij. reſpuit.Igit̄ vt ait Beda.Arguunt̄ ipieta
tis iudei ꝙ accuſantes ſaluatorem ꝛ fal-
Beda. ſo quidē nec aliq̄d veriſimile quod ei obij
cere poſſint inueniūt.¶De p̄ria igit̄ accu
ſatione tanq̄ friuola ꝛ ad eū nō ſpectante
Pilati pilatus parū curabat:q eñ erat hō gen-
accuſa- tilis nō curabat de obſeruatiōe ſeu viola-
tionuȝ tione moſayce legis ꝛ ſecūdā tāq̄ falſam
exami- ꝛ mendoſaȝ paruipēdēs nullā reputabat
natio. q forte ꝑ reuelationē audierat ieſum di-
xiſſe aliq̄ñ reddite q̄ ſunt ceſaris ceſari:et
q̄ ſunt dei deo.Uñ trāſit ad tertiā q̄ mag
tāgebat eū ꝛ romanū imperiū et videbat̄
cōtra impatoris honorē.ſ.ꝙ dicebat ſe eſſe
xp̄m.i.vnctū ſiue regē:nā directe ꝯ impa-
torē erat ꝙ aliq̄s ſe eſſe regē iudeorū dice-
ret q̄ impatori romano ſub tributo in ſi-
gnū ſubiectionis ſeruiebat.Propt̄ qđ ro-
mani nomē regiū ab eis abſtulerāt:vt eo
rū ſuperbiā frangerēt ꝛ rebellādi occaſio-
nē tollerēt:ꝛ intrās pilatus in pretoriū vt
ibi xp̄m magis pacifice ꝛ exq̄ſite examina
ret extra tumultū ꝛ ſtrepituȝ iudeorū qui
Inter- nō audebant intrare ꝑtoriū(interrogauit
rogatio eū dicens.Tu es rex iudeoꝝ).q.d.Eſt hoc
pilati verū qđ tibi imponit̄:ſcȝ ꝙ velis tibi vſur
irriden pare regnū:vel ꝙ ſis rex iudeoꝝ ſm ꝙ ac-
di cā. cuſant te?Querebat vtrū eſſet rex de iure
Theo. q de fctō cōſtabat ip̄m regē nō eſſe.Et ſm
Theo.hic interrogauit pilat⁹ ꝯtēptū ob-
iecti criminis:ꝛ accuſationē iudeorū ſub-
ſannādo.q.d.Tu pauꝑ humilis nud⁹ cui
nullus adiutor accuſaris de regni ambi-
tiōe ad qđ op⁹ eſt multoꝝ adiutorū ꝛ ſum
ptuum.Et(rñdit ieſus.A temetip̄o hoc di
cis)hoc eſt ꝙ tu eſtimes qui nunq̄ me vi-
diſti talib⁹ intēdere(an alij tibi dixerūt de
me.)Et tūc cognoſce radicē dicti ex q̄ nul-
lū ſignū talis accuſatiōis in me vnq̄ vidi
ſti.(Reſpōdit pilat⁹.Nunq̄d ego iudeus
ſum?)Quaſi diceret nō ſum iude⁹:ꝛ iđ de
iſtis q̄ōnib⁹ a meipſo nō loquor:et per me
ip̄m hec ſcire nō valeo:ſed(gēs tua ꝛ pōti-
fices)qui te ab alienigenis deberēt defen-
dere(tradiderūt te mihi) pro malefactore.
Tu ergo dic(Quid feciſti?)Interrogatus
itaq̄ ieſus de regno reſpondit pilato euȝ
erudiēs ꝛ ad altiora reducēs.(Regnū in-
quit meū nō eſt de hoc mūdo).i.ſm Chri I
ſoſt.Poteſtas mea ꝛ auctoritas mea qua chri'o
ſum rex nō hȝ originē ꝛ pricipiū ex cauſis Regn
mūdanis ꝛ hoīm electione:ſȝ aliunde ſcȝ xp̄i,n
a patre.q.d.Rex ſum nō quidē talis qualē ē d h
ſuſpicaris:ſȝ multo maior ꝛ clarior.Tēpo mūd
rale q̄ppe regnū fugi:ꝛ nullū de hoc ſignū
oſtēdi.vnde Chri.Nihil deniq̄ monſtra- chriſo
uit tale.Neq̄ eñ milites neq̄ principes:
neq̄ equos:neq̄ muloꝝ iugū neq̄ aliud
qđ tale habebat circa ſemetip̄m:ſȝ humilē
hāc ꝛ inopē vitā pertrāſibat duodecim vi
les hoīes ſecū circūferēs.Hec Chri.Scđȝ
diuinitatē oīa ſunt ſubiecta xp̄o:tñ q̄tum
ad humanitatē in primo aduentu ſuo nō
venit ad dñandū tēporaliter ꝛ regnādū:
ſed magis ad ſeruiendū ꝛ patiendū.Uñ xp̄s erex
nō negat ſe eſſe regē ſed magis concedit:
q ſm veritatē ipſe erat rex regū.Uerūtñ
ad tollendū occaſionē euadēdi temperat
ſuā rñſionē dicēs ꝙ nō q̄rit hui⁹ mundi tē
poralē dominationē:q regnū ſuum nō eſt
de hoc mūdo q̄tum ad tēporalia iſta que- Regnū
renda ꝛ hñda.Et ergo regnū eius neq̄ iu xp̄i n
deis neq̄ romanis aduerſum erat nec do- li i mū-
miationē eoꝝ ipediebat:q ipſi tñ de re- do con
gno terreno qđ de hoc mūdo eſt curabāt. trariuȝ
q.d.eis decepti eſtis nō ipedio dñationeȝ
veſtrā i hoc mūdo ne vane timeatis ꝛ ſe-
uiatis:ſȝ ad regnū celeſte qđ nō eſt de hoc
mūdo venite credēdo ad ꝙ vos inuito p̄dī
cādo.Xp̄s dixit(regnū meū nō ē de hoc mū
do)ſȝ tñ multi p̄lati q̄ ſunt ei⁹ vicarij ꝯtruȝ
videt̄ dicere facto in pōpis ſe p̄ncipib⁹ ter
renis equātes vl̄ ēt eos excedētes.Et ſub
iūgit.(Si ex hoc mūdo eēt regnū meū)tūc
(miniſtri)regni(mei)terreni:vñ poſt regē ēt
regnū tpale hȝ firmitatē(vtiq̄ decertarēt
ꝯ aduerſarios(vt n̄ traderer iudeis)ꝑ qđ
ptȝ ꝙ non eſt mundanū regnū.vñ ſequit̄.
(Nūc āt regnū meū nō ē hic).i.de hoc mū
do ē tñ hic:q vbiq̄ attigit a fine vſq̄ ad fi
nē.vñ Aug.Nō dicit nō eſt hic.hic eſt ei re Augu.
gnū ei⁹ vſq̄ i finē ſeculi hñs in ſe ꝯmixta Hinc ꝛ
zizania vſq̄ ad meſſem:ſed tñ nō eſt hinc: hinc.
q peregrinat̄ in hoc mūdo.vñ ꝛ Theo.Nō Theo.
dicit nō eſt hic:ſȝ nō eſt hic:nā regnat i mū
do ꝛ regit̄ illi⁹ ꝓuiſiōe ꝛ iuxta vocū cuncta
diſpoſuit.Nō eſt aūt ab infimis cōſtitutū chriſo:
regnū ei⁹ ſȝ celit⁹ ꝛ ante ſecula.vñ etiam
Chri.Sȝ cū dicit regnū meū nō ē hinc:nō
priuat mūdū de ſua ꝓuidētia ꝛ p̄latiōe ſȝ
oñdit regnū ſuū nō eſſe humanū neq̄ cor
ruptibile:qm̄ deſuꝑ hȝ principatū:q nō ē
human⁹ ſed multo maior ꝛ clarior(Dicit
itaq̄ ei pilat⁹.Ergo rex es tu)ex q̄ albi eſt
regnū tuū.(Rñdit ieſus.Tu dicis q rex
ſuȝ ego).q.d.Ego nō nego nec affirmo:ſed
tu dicis nō tñ aſſerēdo:ſed interrogādo.
Eodē verbo preſidi quo ꝛ p̄ncipibus ſa-

cerdotū reſpōdit: vt ꝓprio ſnia cōdēnent.
Noluit dicere nō ſuʒ ne falſuʒ diceret: no
luit etiā dicere ego ſum: ne calūnie occa-
ſionē daret. Vñ ſic tēperauit rñſionem: vt
ꝛ verū diceret: ꝛ ſermo ei⁹ calūnie nō pate-
ret: ꝛ penit⁹ nulla culpa in eo cognoſceret.
¶ Deinde determinat ſui regni conditio-
nē dicēs (ego in hoc nat⁹ ſum) tpalr (ꝛ ad
hoc veni in mundū) ꝑ carnis aſſumptionē
(vt teſtimoniū ꝑhibeā veritati) dicendo ꝛ
R ꝛ radicādo veritatē de diuinis in cordib⁹
Eſſe ex fideliū. Et ideo (oīs q̄ eſt ex veritate) pᷓla
ṽitate. que deus eſt: nō ſolū per creationē: ſʒ etiaʒ
ꝑ imitationē et ſubiectionē (audit verba
mea) credēdo ꝛ ope adimplendo: et ꝑ ꝯñs
in talib⁹ ſpūaliter regno. (Dixit ei pilat⁹
Quid eſt veritas?) Et hui⁹ qōnis reſpon-
ſum nō expectauit: qꝛ iudeorū maliciaʒ et
xp̄i innocētiā percipiēs ad ei⁹ liberatio-
nē feſtinauit: vel queſtionē de veritate tm̄
facere potuit: ſed reſpōſum finale audire
nō meruit: qꝛ iudiciū ſuū a ṽitate inchoa
uit: ꝛ nō i ṽitate: ſed in ꝑuerſitate finiuit.
veritas Legit tñ in euāgelio nazareorū: ꝛ etiā vr̄
vbi. dicere Auguſtin⁹ ꝙ xp̄s rñdit qḋ veritas
eſt de celo: ꝛ nō erat in terra: ſed pilat⁹ nō
audiuit: vel qꝛ exiuit ad iudeos: vel ꝓpter
veritas tumultū clamātiū. Pilatus qōnē de veri-
vtaqua tate fecit: ſed de reſponſione non curauit.
benedi Ueritas eī eſt ſicut aqua bñdicta ad quā
cta vita oēs currūt: tñ manus faciei apponunt: ne
tur. ſuꝑ faciē aqua cadat. Sic mlti q̄rūt de ve-
ritate: tñ nolūt ꝙ eis veritas de ſuis defe-
ctibus dicat etiā ꝑ eorū ſalute. (Et cū hec
dixiſſet) q̄rendo qḋ eſt ṽitas (iterū exiuit
ad iudeos) vt ꝑ innocētia dñi loq̄ret: ꝛ di-
xit ad eos. (Ego nullā in eo inuenio cām)
ſ. morte dignā. Qꝛ eī pilat⁹ ꝛ imperator
dñs ſu⁹ nō curabāt niſi de regno terreno
idō pilat⁹ habuit ieſuʒ excuſatū dicēs ſe ni
hil criminis inuenire i eo. Ergo iudei ini-
dia ſtimulati ſunt q̄ iuſtū mēdaciter dāna
re laborauerūt. Sʒ ſic ē mod⁹ maloꝝ ꝙ ꝑ
mēdacia q̄rūt ꝯdēnationē iuſtorū. Et hoc
etiā patet ꝙ aliqñ iuſti⁹ agit in curia lai-
cali ꝙ̄ clericali: pncipes ei ſacerdotū xp̄m
cōdēnauerunt tanꝙ̄ mortis reū quē pila-
tus ꝓnūciat innocētē ꝛ iuſtū. Sic ꝛ hodie
fit i plurib⁹ loci ꝙ maleſactores q̄ ꝑ ſecla
res iudices punirent per eccleſiaſticos vi
Clerico ros i magnū ſcādalū ppl'i tuent. Iudei ṽo
rum in cū nihil aliō facerēt calūnie eoꝝ recurre
dicium bāt ad ſubſidia clamorū. Unde qꝛ deficie-
bāt rōnibus (inualeſcebāt) vocib⁹ (dicen-
tes. Cōmouit ppl'm docēs ꝑ vniuerſaʒ iu-
deaʒ ꝛ incipiens a galilea vſꝗ huc). q. d.
Peruertit ppl'm: ꝛ turbauit pacē cōeʒ: nec
in vna ꝑte tm̄: ſʒ a galilea icepit ꝛ hucuſꝗ
Beda. ꝑuenit ſʒ Bedā. Hic accuſantiū ſmo ina-
nis ꝛ eū q̄ accuſat docet inoxiū ꝛ eos q̄ ac-
cuſant docet eē ꝑuerſos. docuiſſe ei ppl'm
nō crimis ſʒ ṽtutis cōſtat eē indiciuʒ: nec
cōmouit ppl'm q̄ pacē ꝯdidit teſtm̄. ¶ My- Cōmo-
ſtice cōmouit ppl'm ſalubꝛr cōmotiōe viā tio ppl'i
ṽitatꝭ docēdo. de qua motiōe dr̄ i pſal. Cō ꝑ xp̄m.
mouiſti terrā ꝛ cōturbaſti eā: ſana ꝯtritio Pſ. lix.
nes ei⁹: qꝛ cōmota ē. Clamorib⁹ igit inua-
leſcebāt q̄ i rei ṽitate deficiebāt: vt ſic cla-
moroſa nō iuſta accuſatio: qꝛ ꝑ clamorem
voluerūt obtiere qḋ nō poterāt ꝑ rōnē ha-
bere. Sic faciūt maligni q̄rētes obtinere
per ṽba ꝛ ꝯtētionē qḋ nō pñt ꝑ iuſtitiā et
veritatē. Nūc ꝯſidera iqn̄tū ſe hūiliauit
iudex toti⁹ creature cōſtitut⁹ a prē: vt ac Hūili-
quieſceret ſtare añ iudicē terre iudex. Et tas xp̄i.
ſicut xp̄s eī ante preſidē ſtat nereť ꝛ iniq̄s
accuſatiōib⁹ falſe vrgeret oēm māſuetu-
dinē ꝛ patiētiā oſtēdit: ſic verus xp̄i imita
tor nō murmuret aut reclamet: nec ꝯtradi
cat cū indebite ab emulis ledit aut impu-
gnat. Ex iſto articulo accuſationis xp̄i de
falſis dať documētū qḋ caueam⁹ ne ꝛ nos L
de falſo vel falſe accuſem⁹ xp̄m. Iſti ei ac- Docu-
cuſant xp̄m de falſo q̄ ſibi falſuʒ iponūt: ſi mētum
cut iudei pagani: ꝛ heretici: ac cōſules qui accuſa-
de ipſo xp̄o aliter ꝙ̄ debēt ſentiūt. Sunt ꝛ tionis
aliū q̄ accuſant eū de ṽo: ſed falſe ſicut ma- xp̄i.
li xp̄iani q̄ retorq̄nt peccata ſua in deū di
cētes: deus hoc voluit: vel ſtelle fecerūt me Accu-
peccare: de⁹ autē fecit ſtellas: ꝛ ſic de⁹ fecit ſantes
me peccare. Falſe imponis pctm̄ tuū deo. deuʒ de
Uerū quidē eſt ꝙ deus fecit ꝛ te ꝛ ſtellas ꝛ falſo.
hec oīa bona: ſed ꝙ deus creauit nō te co-
git ad peccandum ſed malicia voluntatis
tue: ergo iputādo deo peccatū tuū tu accu
ſas deū falſe. Itē alio mō quidā accuſant
deum falſe mali. ſ. xp̄iani: habentes qui-
dem fidem veram ſed informē qui cogno Confor
ſcunt xp̄m per fidem: ſed nō glorificant eū matio.
per vitam. Ad cōformādū ſe huic articu-
lo recogitet homo quomō ille qui eſt ipſa
veritas propter nos falſitatibus calūnia
ri dignatus eſt: vt nos in veritate funda-
ret ꝛ ſic oret. Ieſu qui corā pilato de mul-
tis falſis accuſari voluiſti: doce me iiquoꝝ
fallacias euitare ꝛ fidē xp̄ianā bonis ope-
ribus veraciter ꝓfiteri. Cū autem pilatus
audiſſet qḋ ieſus hō galile⁹ ꝛ de herodis)
tetrarche (ptāte eſſet) quia in galilea nutri
tus ꝛ multū conuerſatus fuit hñs occaſio
nē dimittēdi eū: miſit eum ad herodē pre
poſitū galilee (qui tunc etiā erat hieroſo-
lymis) ꝓpter ſolēnitatē paſchalē: quia iu-
deus natus erat. Pater eī ſu⁹ amore vxo
ris ſue que iudea erat trāſiēs ad ritum iu
daiſmi ſe circūcidi fecerat. Miſit inꝗ̄ eū
volēs herodi honorem deferre: vt ipſe dñs
galilee hoīeʒ galileum vel abſolueret vel Hero-
dānaret: dans exēplū ne quis falcē in meſ des iu-
ſeʒ ꝛ ꝑtātē alteri⁹ etiā inimici imittat: ꝛ qꝛ daizās

credebat: ꝙ libenter hoīem de terra ſua et marie inocētē liberaret: ꝛ ne ꝯ eū qn̄ eiſon tē ꝛ ꝑ īuidiā traditū cognouerat ſniaꝫ da re coact⁹ eēt. Et dū mittit̄ fit ꝯcurſus ma gn⁹ ppłoꝝ eū ſequētiū. O dn̄a qualr̄ ibas vel q̄s te iuuabat vt ires ī tāta p̄ſſura? Cer te exēplū doloris eras oīb⁹ xp̄m amanti bus. Tu āt chariſſime cogita ꝙ libēter iu uares eā ꝛ aſſociares ſic triſtem ꝛ meſtā.

M Marie in p̄ſſn ra eūdi labor.

(Et viſo ieſu gauiſ⁹ eſt herodes) ex multo em̄ tpe. ſ. et tpe decollatiōis Joānis bapti ſte (ieſuꝫ videre cupiebat: qꝛ mlta) de mi raculis ꝛ doctrina ei⁹ (audierat: ꝛ ſpabat aliqd) de ſuis miraculis (videre) ꝛ ab eo q̄ dā iſolita audire. (Interrogabat āt illum multis ſermonib⁹) nō ſicut ſtudioſ⁹: ſed ſi cut curioſus: nō ſicut ṽitatis amator: ſꝫ ſi cut tētator: nō tāꝙ lucratur⁹ aliquā vtili tatē: ſꝫ patiēs nouoꝝ cupidinē (ꝛ) ꝓpter hoc (nihil rn̄dit) nec ēt ſignū aliqḋ coram eo fecit.

Herodis interrogandi intētio.

Stās q̄dē ieſus ſicut agn⁹ māſue tiſſim⁹ ligat⁹ corā eo inq̄ſit⁹ tacuit ꝛ expe ctat⁹ miracula adhibere cōtēpſit: qꝛ ꝛ he rodis iᴄrudelitas ꝛ curioſitas diuina nō merebat̄ audire vel videre: ꝛ dn̄s ſuā iactā tiā ꝛ oſtationē declinabat ſuāꝙ nolebat paſſionē īpedire. Vn̄ ſm gl. qꝛ herodes nō reputabat xp̄ꝫ ſaluatorē ſꝫ icātatorem: iō nō erat dign⁹ nec ṽbis nec miraculis xp̄i. Et ſꝫ Amb. Herodes ex quadā curioſita te miracula fieri petijt: qḋ xp̄s renuit do cens nos ꝑ hoc iactātiā declīare. Per hoc qḋ xp̄s corā herode iceſtuoſo ꝛ homicida noluit miracła facere nec ſuis īterrogatiōi bus rn̄dere ſignificauit ꝙ tales ꝛ oēs im pij nō ſunt digni opa diuia videre nec ei⁹ rn̄ſa hr̄e.

Herodis de xp̄o opinio. ambro.

Ex hoc articulo deriſiōis habet̄ documentū ſꝫ Gre. vt quoties auditores nr̄i nr̄a volūt q̄ſi laudāda cognoſcere: nō aūt ſua pueria mutare oīno taceamus: ne ſi oſtatiōis ſtudio ṽbū dei loq̄mur: ꝛ eoꝝ q̄ erat culpa eſſe non deſinat ꝛ noſtra que nō erat fiat. Multa āt ſunt q̄ audiētis alꝫ ꝑdunt maxie ſi auditores noſtri ꝛ ſemper laudāt ꝙ audiūt: ꝛ nūꝙ ꝙ laudāt ſequūt̄.

Documentū. Grego.

Ad cōformādū ſe huic articulo rememore tur hō factū articuli ꝛ oret dicēdo. Jeſu q̄ ab herode deriſorie multis īterrogari ſer monib⁹ voluiſti: nec ei ad vllū ṽbū rn̄de re curaſti: da mihi amore tuo qn̄ opꝫ ſer mones deriſorios patiēter audire meāꝙ iactātiā cū ſilētio declinare.

Cōformatio.

(Stabāt āt et ꝑncipes ſacerdotū ꝛ ſcribe conſtāter accu ſantes eū) corā herode. De quib⁹ vero ibi eū accuſauerūt euāgeliſte nō exprimūt: ſꝫ forte de eiſdē tribus de quibus corā pila to eū accuſauerāt maxime hoc corā hero de aggrauātes qūo ꝯmouiſſet vniuerſum populum incipiens a galilea. ſ. dn̄io hero dis: vt ex hoc magis ſibi zelo aſſumeret: qꝛ in ſuo dn̄io cōmotionem ſuſcitaſſet.

M accuſatio xp̄i corā herode.

vn̄ ad iſtas accuſationes xp̄i nihil reſpōdit nec herodi nec accuſatorib⁹: ſed tacuit: nō con cedendo eoꝝ accuſationes taciturnitate ſed deſpiciēdo tanꝙ indignas reſponſio ne: ad cōmēdandā quippe patientiam ta cuit: ꝛ nihil reſpōdit ſm illud Eſaie. Qua ſi agnus corā tondente ſe obmuteſcet. Ex hoc articulo accuſatiōis trahit̄ documen tū ꝙ nō omni loco ꝛ tēpore ꝛ corā quibuſ libet veritas eſt manifeſtanda: ſed plerū ꝙ ſilētiū diuinū eſt. Documentū.

Ad cōformādū ſe iſti articulo memoret̄ hō grauitatē articuli ꝛ oret dicēs. Jeſu qui corā herode cōſtitut⁹ falſas incriminatiōes nec verbo refellere voluiſti: da mihi iniquoꝝ nō frangi iniu rijs nec ſacra myſteria ꝑpalare indignis. Cōformatio.

Uidēs āt (herodes) ꝙ xp̄s nullū ſignū fa ceret: nec ṽbū aliqḋ ad interrogata rn̄de ret: nec ꝯ accuſatores ſuos aliqb⁹ rn̄ſioni bus ſe defenderet: reputauit eū ideotam ac fatuū ꝛ nō ſane mētis: ac ꝑ hoc (ſpreuit eū) ipſe (ꝛ) ſilr̄ (exercitus ei⁹) vt oēs in ea dē culpa mōſtrarent̄ eē pares. Sic hodie ſectatores xp̄i a malis hoīb⁹ ſpernunt̄ ex abiectis fatui reputāt̄: ieſuꝫ hodie multi cū herode ſpernūt q̄ ſigna fieri querūt ꝯque rētes ꝙ nō miracula ab eo nō fiūt cuꝫ nō non ſit tp̄s ſignoꝝ ſed opeꝝ. vn̄ dn̄s. Hn̄t moyſen ꝛ ꝑphetas audiāt ipſos: nō autē ꝑter hec habem⁹ ꝛ euāgeliū ꝛ apl̄m ꝛ ad huc ſigna q̄rim⁹: nō euāgeliū implem⁹: ſꝫ ſpernimus.

O ſpretio xp̄i ab herode

Lu. xvj.

Ex hoc articulo deſpectionis trahitur documentū qḋ nos potius velle debemus a malis deſpici ꝙ ab adulato ribus laudari ſicut dn̄s noſter (vt ait Gre go.) Magis eligebat aperte a ſuperbien tibus deſpici: ꝙ a non credentibus vacua voce laudari.

Documentū. Laudari a malis. Grego.

Jeſu q̄ ab herode ꝛ exercitu ſuo ſperni nō ſpreuiſti: da mihi mūdanuꝫ faſtū deſpicere ꝛ iniquoꝝ deſpectus ꝑ iu ſtitia nō curare: nō ſolū aūt herodes eum ſpreuit: ſed etiā illuſit induēdo veſte alba ꝛ hoc in deriſionē ꝛ ſignū illuſiōis ſicut fa tui ſolēt aliqua veſte ludicra īdui qua co gnoſcant̄ ab alijs ꝛ forte tunc tpis deriſo riū fuit portare deſup veſtē albā eo' qḋ ſic illuderet̄ tunc fatuus hec aūt veſtis erat vt dr̄ ad modū ſcapularis religioſoꝝ ſine caputio depēdēs a collo ante ꝛ retro. Fo r te ſubito, petiā panni albi accipiētes fora men in medio eius fecerūt: ꝛ ſic collo ſuo impoſuerūt.

Ueſtia alba.

Ueſtis albe forma.

Sed ꝙuncūꝙ herodes hoc in illuſionib⁹ fecerit: nō tn̄ a myſterio va cat ſicut ꝛ oīa alia circa xp̄i paſſionem ge ſta. Jn veſte em̄ alba innocētiꝫ ꝛ caſtitas aſſumpte hūanitatis ꝛ glia regni imnor talis quā per paſſionē accepit deſignat̄: ꝛ ꝙ ꝑ petis toti⁹ mundi in carne caſta ꝛ in nocenti imaculat⁹ agn⁹ eſt paſſus. Tu āt

Myſterium.

nō niſi in veſte alba: ſcʒ ſine macula ⁊ cā il
ludaris ⁊ aſgnarꝭ: alioqn illuſio erit tibi
pena pctī ⁊ magꝭ dolēdū ō cā ⁊ materia ir
riſionis ꝙ de irriſione ipſa. Deſignauit ꝑ
herodes ſuo facto. Neſciens forte qd age-
bat ꝙ xp̄s albedīe puritatis ⁊ inocētie in-
dutus erat. Uñ Amb. Nō ocioſum ꝙ veſte (Amb.)
alba induit ab herode imaculate tribuēs
indicia paſſiōis ꝙ agnus dei ſine macula (ꝑ ponti-
cū gl'ia pctā mūdi ſuſciperet. Hāc autē ve- ficalia
ſtē albā repreſentat hodie alba ſacerdota- xp̄i in-
lis. Unde myſtice notādū qđ pōtifex nr̄ in numen
ſua paſſione habuit oīa pōtificalia. Ami- ta.)
ctū ſuſcepit cū velat' eſt corā caypha a iu-
deis. Albā habuit cū veſte alba indutus
eſt ab herode. Caſulā accepit cum milites
circūdederūt ei purpureū veſtimentū corā
pilato. Et ne qđ ſibi deſit cingulū habuit
cū ad colūnā ligatus eſt. Stolā habuit qñ
ad collū ligatur. Manipulū habuit qñ cū
fune manus ei' ligauerūt; ſed hunc ſolue
runt qñ ei arūdinē in dextera dederunt: et
funis māſit pendēs in ſiniſtra ad qđ deſi-
gnādū manipulus ponit in brachio ſini-
ſtro. Coronā ſpineā ſup caput habuit pro
mitra pōtificali: ⁊ arundinē in manu ꝓ ba
culo paſtorali. Chirothecas aūt habuit et
ſandalia cū man' eius ⁊ pedes toti fuerūt
ſanguine rubricati: ad qđ deſignādū ſan-
dalia dēt habere apturā cū aliq̄ rubro ſeri
ceo pāno: chirotece etiā hñt de ſup aliqđ
monile rotundum qđ debet ſiliter habere
aliquid de rubro ad deſignādum ſtigma-
ta xp̄i. Hec oīa ſunt inſignia pontificalia q̄
in memoriā paſſionis xp̄i geſtat pōtifex in
cōſecratiōe eccl'ie vel altaris: in cuius etiā
memoriale cōficit ſacr̄m altaris. Patet er- (illuſio
go ex dictis qđ illuſus fuit dñs in oī veſte dñi i oī
⁊ ornamēto tam ſacerdotali ꝙ pōtificali: ⁊ veſte.)
quod peius eſt hodie illudit in oībus ve-
ſtibus p̄dictis nō minus ꝙ tūc: qꝛ ⁊ a ma-
iori multitudine et longiori tp̄e et modo
fraudulētiori: qꝛ iſti vere illi quaſi figura- (viētes
te. Illa eñ multiplex illuſio q̄ facta fuit ex idumē-
tunc figura erat ⁊ ſignū illuſionis future tis qua
q̄ a multis implet nūc. Notādū etiā ꝙ ille libus
qui eis vtitur debet ea habere in intelle- xp̄s.)
ctu per meditationē: in memoria ꝑ recor-
datione: in affectu per cōpaſſionē: ⁊ ſe dño
pro poſſe in apparatu cōformare: cum eñ
aliquid talium accipit nihil aliud pſta-
tur facto ſuo ꝙ ſi verbo diceret ita credo
dñm noſtrū fuiſſe indutū et in talib' illu-
ſum in cuius ſignū et memoriā ſic induo
meipſum et vt in me ſentiā quod et in xp̄o
ieſu. Qui ergo talia ferunt exterius nihil
ſentientes vel cōpatientes interius pro-
fecto xp̄o illudūt. faciunt eñ ac ſi dicerēt
ſigno tibi cōpatimur et tuas illuſiones in
nobis oſtēdimus ſed in nullo tibi cōpati-

mur. Moraliter amictus capitis ſignifi- (Q)
cat ſpē quā apoſtol' vocat galeā ſalutis: (moralr)
ſpes aūt eternorū facit cōtemptū terreno- (De idu)
rū. Cū ergo ſacerdos ſe velat amictu oſten (mētꝭ ſa)
dit ſe terrena contēnere: ⁊ ſi ita non eſt xp̄o (cerdo-)
illudit. Alba aūt longa ⁊ lata mētis ⁊ cor- (tum.)
poris ſignificat caſtitatē. Cingulū vero et (Ami-)
Stola ⁊ Manipulus ⁊ hmōi ligamēta pre (ctus ca)
cepta ⁊ cōſilia ⁊ religionē cui ſe obligat q̄ (pitis.)
tales ordines aſſumit obligatos ſe oſten- (Cingu)
dūt q̄ talia induūt. Caſula deſup regēs ꝑ (lum.)
totū ⁊ ceterꝭ ſupeminēs ornamētis chari- (Stola.)
tatē ſignificat quā apoſtol' ſupeminētiorē (Mani-)
viā vocat: ⁊ ideo q̄ non diligit deū plus ꝙ (pulus.)
ſua vel ſuos vel ſe nō eſt dign' tali officio (caſula.)
Mitra vero ep̄i ſignificat ipm habere ſciē-
tiā duorū teſtamentorū ꝑpter duo cornua (Mitra.)
quā inq̄ ſcientiā debet habere non tm̄ in
corde per habitum: ſed etiā in ore ⁊ manu
ꝑ viſum. vñ due lingue dependētes a mi-
tra ſup hūeros ſignificāt ipm ep̄m debere
hr̄e duplex documentum. ſ. verbi ⁊ exēpli.
Baculus vo paſtoralis i manu ſignificat
executionē officij paſtoralis qđ cōſiſtit in (bacul')
tribus que ſignificant per triplicē partē (paſto-)
baculi. Primū eſt vocatio peccatorū. Se- (ralis.)
cundū directio vocatoꝝ. Tertiū eſt exhor-
tatio directorū. vñ eſt verſus. Attrahe per
primū medio rege: punge ꝑ ymū. Sic ita-
ꝙ vides q̄lr dñs nō ſolū malefactor: ſed ēt
ſtultus eſt reputat'. Ipſe aūt oīa patiētiſ-
ſime tolerabat. Patientiā ꝑ habeas ⁊ tu ſi
malefactor vel ſtult' iniuſte fueris repu- (Patiē-)
tat'. Nā ſicut diuina ſapiētia tāꝙ fatuus (tia dñi)
ſpernit et irridet: ſic oēs irriſiones q̄ ſolēt
a vanis mūdi huius hoībus deū pre ocu-
lis nō habentibus hoī ſpūali irrogari de-
bēt patiēter ſufferre. Ex hoc articulo illu-
ſionis ſumūtur tria documēta. Primū eſt (Docu-)
ꝙ oēs qui pie ⁊ innocēter volūt viuere ſm (menta)
nouū hoiem ab his qui viuunt ſm hoiem (tria.)
veterē illudunt ⁊ ab eis ꝓ fatuis habent.
Sed ꝑpter hoc nō debēt turbari viri ſpi-
rituales: imo potius gaudere: qꝛ nonne
homo ſaluator nr̄ xp̄s indut' alba veſte q̄
innocētiā ſignificat illuſus ⁊ deriſus eſt a
filijs hui' ſeculi apud q̄s alba veſte expro
brabilis eſt: ſʒ ſicut crux añ paſſionē xp̄i ex
probrabilis fuerat: q̄ poſtea facta eſt hono
rabilis ita vt etiā portet in frontibus re-
gū: ſic alba veſtis poſt xp̄i paſſionē facta ē
valde honorabilis et innocētie ſignū. Uñ
quilibet poſt baptiſmū renouatus induit
veſte alba in ſignū innocētie quā confert
baptiſmus: in cuius etiā ſignū xp̄o paſſo
angeli in veſtimentis albis apparuerunt (R)
in eius reſurrectione: et ſimiliter in eius (Stulti)
aſcenſione. Scd'm documentū eſt ꝙ ꝓ tp̄e (tiā ſi-)
et loco expedit ſtultitiā ſimulare. Unde ꝙ (mula.)
dominus ipſe fons ſapientie corā herode re-

ꝓ ſtulto haberi dignat⁹ eſt ex incōprehenſibili ſapientia ſua ꝓceſſit: qꝛ ſi ſapientem verbis vel factis ſe oñdiſſet herodes vtiqꝫ paſſionē eius impediuiſſet. Tertiuʒ eſt ꝙ

In veſtib⁹ q̄rēda.

hō nihil querat i veſtib⁹: nō oꝛnatū: nō ꝓcioſitatem: ſed ſolū neceſſitatē: qꝛ ſaluatoꝛ noſter in veſte velut fatuus eſt illuſus.

Cōfoꝛmatio.

Ad cōfoꝛmandū ſe huic articulo regratiet̄ hō deo ꝙ ipſe nobis cū ſua illuſione veſtē innocentie cōferre dignat⁹ eſt. Itē recogitet qualiter ipſe candidam veſtem innocētie baptiſmalis quā xp̄s nobis pretulit ſepe pctōꝝ malis denigrauit ꝛ oꝛet dicēs. Ieſu qui veſte alba indui ꝛ vt ſtult⁹ ab herode illudi voluiſti: da mihi mūdi huiꝰ prudētiā q̄ ſtultitia eſt apud te cauti⁹ declinare ꝛ ad te q̄ vera es ſapientia ꝑuenire.

Remiſſio xp̄i ab herode ad p̄latum.

¶ Herodes autē cū nō inueniret in xp̄o cauſam moꝛtis illuſum (ꝛ indutū veſte alba remiſit ad pilatū) vt euʒ honoꝛaret ſicut pilat⁹ ſibi detulerat. In quo ipſe ꝓbatur in necē domini cōſenſiſſe: qꝛ enim fuit ſibi miſſus tanq̄ hō ſue ditionis: cū nō inuenit in eo cauſaʒ debuiſſet eū abſoluere ꝛ nō alieno iudici remittere. Remiſit ergo eum herodes pilato. q.d. fac de eo q̄cquid volueris. Et foꝛte ſimilia ꝟba ſibi remādauit. Et ſic dñs cū nota illuſionis poꝛtādo veſtē albā redijt ꝛ herodis cōſenſum de ſua nece ſecum detulit.

Amicitie cōfederatio

Hic aūt cōſenſus apparuit ſigno et facto: ſigno quidē in veſtis albe illuſione: facto in amicitie confederatione: nā ꝛ ipſa die facti ſunt amici herodes ꝛ pilatus ꝓpter mutuā reuerentiā ſibi inuicē factā. Antea q̄ppe inimici erāt adinuiceʒ ꝓpter necē galileoꝝ qui de herodis ꝑpoſitura ꝛ dñio erāt quos pilat⁹ occiderat miſcēs ſāguinē eoꝝ cū ſacrificijs q̄ offerebāt ſed nūc ſuꝑ hoc recōciliat⁹ eſt pilat⁹ herodi: qꝛ pro bono habuit herodes ꝙ pilatus ſibi detulerat mittēdo ſibi hominē ſue iuriſditionis: ꝛ ꝑſertim talē hoīem quē ipſe videre diu deſiderauerat. Sic multi freq̄nter amici ꝛ cōcoꝛdes in condēnatione vel nocumēto innocentiū fiunt q̄ antea ſibijnuicē cōtrarij fuerūt.

S
Amicitia pilati et herodis.
Beda.

Hec autē amicitia pilati ꝛ herodis fuit ſignū ꝙ iudei et gentiles ꝯuenirēt in ꝑſecutione xp̄ianoꝝ. vnde Beda. Hoc nephandiſſimū herodis ꝛ pilati fed⁹ qꝺ in occidēdo xp̄o pepigerūt: hactenus eoꝝ velut hereditario iure ſucceſſores cuſtodiūt q̄n gentiles et iudei ſicut gn̄e ꝛ religione: ita etiā mente diſſidentes in xp̄ianis tn̄ ꝑſequendis xp̄iqꝫ in eis fide perimēda cōſentiūt. hec Beꝺ. Pōt aūt hec amicitia in bono accipi ꝛ ꝑ cōcoꝛdiā herodis ꝛ pilati cōcoꝛdia populi iudaici ꝛ gētilis ſignificari. Sicut em̄ pilat⁹ p̄mo miſit ieſum ad herodem ꝛ herodes poſtea ei remiſit: ſic ꝟbū ſalutis p̄mo recepit ꝑplꝰ gentilis: ꝛ annūtiauit iudeis: in fine autē mūdi iteꝝ iudeus remittet ad gētilē q̄n ꝑ Helyā ꝛ Enoch multi cōuertent̄. Iſti duo populi ante moꝛtē xp̄i erāt inimici ſibijnuicem ꝛ diſcoꝛdes: ſed poſt moꝛtē xp̄i facti ſunt amici ꝛ cōcoꝛdes in fide eius: qꝛ ipſe eſt pax nr̄a q̄ fecit vtraqꝫ vnū. vnde Amb.

Ambr.

In typo etiaʒ herodis atqꝫ pilati q̄ amici ex inimicis ꝑ ieſum xp̄m facti ſunt plebis iſrael ꝛ populi gētilis figura ſeruatur ꝙ ꝑ dñi paſſionē vtriuſqꝫ ſit futura cōcoꝛdia: ita tn̄ vt prius populus nationum capiat dei ꝟbū ꝛ ad populū iudeoꝝ fidei ſue deuotionē tranſmittat. hec Amb.

Humilitas dñi.

O q̄ta humilitas ꝛ patiētia dñi ieſu q̄ de ſe quaſi de fatuo ꝑmittebat malos ludere: mittere ſe ꝛ remittere ꝛ qꝺ volebāt facere. Hanc aūt miſſionē ꝛ remiſſionē ipſe dñs fieri voluit ad maioꝛē ꝛ euidētioꝛē ſue innocētie oſtēſionē.

Cōtemplatio.

Intuere eū nūc bene dū ducit̄ et reducit̄ demiſſo vultu ꝛ verecūde incedentē ꝛ oīm clamoꝛes cōuitia ꝛ ſubſannationes audientē ꝛ foꝛte lapidū percuſſiones ꝛ improperioꝛū ſuſcipientē. Et cogita q̄uo habebat illos pedes ſanctiſſimos cōtractos: qꝛ cū magna feſtinatione duxerūt ꝛ reduxerunt eū nudis pedib⁹ incedentē. Intuere etiā matrē ꝛ ſuos cum indicibili meroꝛe a lōge ſequētes ꝛ iſta vidētes ꝛ cogita q̄ libēter tu iuuares ꝛ aſſociares ſic triſtes et dolētes.

Documentū.

¶ Ex hoc articulo habet̄ documētū ꝙ tātā vim hʒ natura boni ꝙ reſpectu ſui cōfederat ēt malos. Inimicitia em̄ reſpectu boni parit amicitiam inter malos: nō timeat ḡ iuſt⁹ ſi viderit malos ꝯ ſe colligari: qꝛ hoc teſtat̄ in eo aliq̄d eſſe boni: ꝛ per hoc ipſe cōfoꝛmat̄ xp̄o ꝯ quē oēs cōuenerūt in vnū ēt inimici.

Cōfoꝛmatio.

Ad cōfoꝛmādū ſe huic articulo recogitet hō ſi habeat inimicitiam cū aliquo ꝛ dimittat eam de coꝛde amoꝛe xp̄i q̄ ꝓ nobis in ſua paſſiōe ēt malos aduerſum ſe cōcoꝛdauit. Ieſu qui ꝯ te inter herodē ꝛ pilatū amicitiā fieri voluiſti: da mihi iniquoꝝ aduerſum me colligātiā nō timere: ſed eoꝝ poti⁹ exercitatione me ꝑficere q̄ten⁹ tibi merear confoꝛmari.

C
Cōſideratio de fatigatiōe xp̄i
Documenta plura.

Cōſidera nūc q̄ta fatigatio fuerit xp̄o ſic duci ꝛ reduci de iudice ad iudicem: qꝛ magna pena eſt cuilibet hoī mitti de vno iudice ad alium. Fuit em̄ p̄mo ꝑſtat⁹ anne. Scꝺo cayphe. Tertio ductus ad pilatum. Quarto miſſus ad herodē. Quinto remiſſus ad pilatū q̄ oīa ad vnū ꝑñt reduci articulū: ex q̄ plura ſumunt̄ documēta.

Primū

Primū eſt ꝙ nō debem⁹ foꝛmidare ꝑ tāti tꝑali vel ad malos iudices trahi ꝓpter xp̄m qꝛ q̄to ꝑtās iniq̄oꝛ ꝛ iudices neq̄oꝛes tāto faciūt martyres glīoſioꝛes.

Scꝺm.

Scꝺm eſt ꝙ nos oēs actus volūtates ꝛ deſideria nr̄a anteq̄ ꝑficiam⁹ debem⁹ ad examē recte rōnis q̄ per

(Si aūt interrogauero vos non rñdebitis mihi) sicut nec al's rñdistis cū interrogarē q̄uo fili⁹ dauid esset (neq̧ dimittetis .s. me) q̄ sum innocēs. (Ex hoc aūt) scȝ tpe .i. post tps passiōis ꝛ ascēsionis (erit fili⁹ hoīs sedēs a dextris ṽtutis dei) .i. in potioribus bonis pr̄is ſm hūanitatē: ſȝ ī eq̄litate patris ſȝ diuinitatē. Uñ Th̄ dicit (fili⁹ hoīs) qz ingt̄ū fili⁹ dei semꝑ fuit eq̄lis patri ꝛ sedēs ad dexterā pr̄is .q.d. Ero ī vita regnās sempiterna ꝛ ṽtute diuina cū hic infirm⁹ corā vobis appareā. vbi Theo .q.d. Non est vobis decetero tps sermonū et doctrine: ſȝ deinceps iudicij tps erit cum videbitis me filiū hoīs sedentē a dextris ṽtutis dei. Tūc (dixerūt oēs. Tu ğ es fili⁹ dei) .s. naturalis (Qui ait. Uos dicitis qz ego ſuȝ) q.d. Ego nec dico nec nego: ſȝ vos dicitis q̄uis nō credatis. Sua ğ snīa condēnant. vbi Beda. Ita rñsionē suā tēperat: vt ꝛ verū dicat ꝛ sermo eius calūnie non pateat. Maluit em̄ se xp̄m filiū dei ꝓbare q̄ dicere vt condēnandi cā tolleret his qui quod obijciūt hoc ipsi fatētur. Quā tñ rñsionem ipsi blasphemiam reputantes (dixerunt. Quid adhuc desideram⁹ testimoniū?) scȝ ad ꝓbandū q̧ se xp̄m dicat ꝛ dei filiū. Hec duo graui⁹ pōderabāt: ſȝ q̧ se xp̄m ꝛ dei filiū dicebat eo q̧ vnū videbat esse contra deū: reliqū cōtra romanū imperiū. (Ipsi em̄ audiuim⁹ de ore ei⁹.) O insensati excecauit vos malicia vestra. Audistis ex ore ei⁹ dei reuerētiā qua erat colendus et non blasphemiā q̄ esset crucifigēdus. Ergo vt ait Beda. Sua se snīa condemnant q̄ eum morti tradūt: quem ꝛ oris ꝛ opis testimonio deū esse cognoscūt. Et post multa que cōtra eū fecerūt vt estimo sicut in nocte fecerāt (adduxerūt eū vinctum) a domo cayphe pōtificis ad domū pilati p̄sidis romani ptātis: ad quē ꝑtinebat iudiciū ī cā sanguinis: vt .s. pilato totū imponerent et ipsi imunes reputarent: duxerūt inquā eū vinctū manib⁹ post tergū ligatis ꝛ cū multis cōuitijs ac cōtumelijs: ꝛ vt dr̄ catena in collo ei⁹ posita: que postea ostendebat in hierusalē peregrinis ꝓ deuotiōe magna q̄ et ipsi submittebant in ea colla sua. Cogita nūc cū quāto opprobrio ducit̄ ꝑ mediū ciuitatis hierl'm ꝯuiciātib⁹ principib⁹ sacerdotū phariseis atq̧ dicentibus. Ueni nobiscū latro ꝛ deceptor ppl'i: nūc tua maleficia finē habebunt in breui. Horrēda prorsus īpietas q̄ tātis iniurijs satiari non potuit q̄n poti⁹ ferinali rabie fremens impio iudici tanq̧ rabido cani aīam iusti deglutiēdā exposuit. (Tūc vidēs iudas q̧ iesus dānat⁹ esset) cōsilio sacerdotū et seniorū .i. dānatiōi et morti adiudicat⁹. Cōsuetudo em̄ erat iudeoꝝ vt quē reū morti iudicas-

Theo.
B
Rñsuȝ christi.
Beda.
Beda.
Adductio ad pilatū.
C
Cōsuetudo dānati

sent victū ꝑsidi traderēt: vt dū p̄ses vinctū teneret morti addictum intelligeret (pnia ductus) infructuosa tñ: quia sine spe venie erat (retulit p̄ciūm) scȝ triginta argenteos (principib⁹ sacerdotū ꝛ seniorib⁹ ppl'i) a quib⁹ male acceperat q̄si in sua ptāte esset ꝑsecutorū snīam mutare ꝛ quasi eodē precio quo xp̄m dn̄m vendidit posset eū redimere. Multi em̄ ꝑnt alicui mala ꝑsuadere q̄ tñ pnia ducti post nō poterunt dissuadere vel in bonū cōuertere. Si ğ iudas restituit pecuniā male acq̄sitā q̄uo vsurari⁹ tenet vsurā ꝛ simoniacus p̄bēdā vel quācūq̧ rē alienā? Credibile est q̧ lata snīa contra xp̄m illi q̄ principales fuerūt in morte xp̄i redierūt ad tēplū: ꝛ tūc venit iudas (pnia ductus) .i. angustia quadā ꝛ tristitia tact⁹ que tñ nō valuit: qz nō ꝓpter amorē dei: ſȝ ꝓpter enormitatē rei tristis fuit (ꝛ retulit argēteos dicēs. Peccaui tradēs sanguinē iustū.) Non valuit inde ista cōfessio: quia deerat spes venie ꝛ salutis. Ubi Chri. Uide veritatē vndiq̧ fulgentē: ꝓditor de seipso dat testimoniū ꝛ eoꝝ qui condēnauerūt oppilat ora. (At illi) deridētes eū (dixerūt q̄d ad nos) .s. de pctō tuo qui nō sum⁹ rei in hoc facto. (Tu videris) et sentias te peccasse: sed nihil ad nos ꝑtinet: et nobis de hoc nō est cure. Professio hec audax est atq̧ ceca. Emisse se iusti sanguinē audiūt: ꝛ tñ extra reatū se esse credūt: ꝛ in vendente scelus cōstituūt. vt ſm Chri. Accusatio sacerdotū est q̄ nō egerūt pniam etiam iuda penitēte. (Et) vidēs iudas q̧ eū deridebāt lapsus in desperationē (ꝓiectis argēteis in templo) vñ recepti erant (recessit et abiēs laqueo se) ex desperatiōe (suspendit) ex q̄ pȝ q̧ cupiditas sua nihil sibi valuit. Maluit se q̄ denarios ꝑdere: denarios tēplū seipm̄ diabolo tradidit ꝛ laqueo. Hic habem⁹ duo exēpla. Primū est q̧ auaricia nō ē aliud q̄ q̄dā laque⁹ diaboli ꝑ quē suspēdit auarus. Scd'm exēplū est q̧ crudelitas p̄sidētis est occasio desperatiōis pctōris. Judas em̄ retulit pecuniā pnia duct⁹ ꝛ pctm̄ suū est cōfessus: ſȝ qz principes durē rñderūt sibi dicētes (q̄d ad nos tu videris) desperat⁹ (abiēs laqueo se suspendit) sic frequenter circa pctōrēȝ accidit. Judas laqueo se suspēdit in terre meditullio indignus hoīm ꝛ angeloꝝ ꝯsortio. ¶ Indign⁹ colligi inter angelos q̄ in celis sunt: indignus etiā colligi inter hoīes qui in terra socius fact⁹ demonū q̄b⁹ deputat⁹ est aer iste caliginosus in carcerem vsq̧ ad iudiciū. ¶ Sūt aūt tres rōnes quare tali morte decuit ꝓditorē interire. Prima vt eleuatus in aere sociū se ostēderet demonuȝ in hoc aere caliginoso habitantiuȝ. Scd'a qz paciscēdo locut⁹ fuerat ī gutture puniē vt

Juda inidoneo.
Chris.
Professio Judeoꝝ audax et ceca.
Chris.
Auaricia laqueus diaboli.
Desperatio sub ditorū vnde.
Jude suspendium.
D
Mortis talis in iuda rationes.

arterie q̄ vocē ꝓditionis emiſerāt puniret
tur: q: per q̄ peccauit q̄s ꝑ hec ⁊ torquetur
¶Tertia vt celo ⁊ terre exoſus oſtenderet: q:
nō ſolū ꝓditionis culpā emēdare nequit:
Judeorū duricia. ſz ēt homicidiū ꝓprīu ſcelus addidit. Mira
bilis duricia iudeoꝝ q̄s nec cōfeſſio pctī:
nec reſtitutio p̄cij: nec oꝑatio ꝓprij ſuſpē
dij emolliuit: q: nec penitēti nec ꝓficienti
cur medi⁹ crepuit. nec ſuſpendenti iude crediderūt. Cū iuda
quippe ſeipſos ſuſpēdūt: qui veniā petere
⁊ ſatiſfactioni intendere nolunt. (Et cre
puit medi⁹) effuſis viſcerib⁹. rupto em̄ la
queo putat̄ cecidiſſe ⁊ crepuiſſe: ⁊ in hoc q̄
dā m̄o delatū eſt ori q̄ oſculatus dn̄m fue
rat ne ꝑ os dānata aīa exiret: nō em̄ tā vi
liter inq̄nari debuit ꝙ tā glioſuz. ſ. os xp̄i
cōtigerat. Dignū em̄ erat viſcera q̄ ꝓditio
nē cōceperāt rupta caderēt: et guttur quo
vox proditionis exierat laqueo arctaret̄.
Sepe em̄ mod⁹ pene exprimit moduz cul
pe. Ue iude: q: ad fontem miē ꝑ ſpē venie
nō rediit: ſz ꝓprij ſceleris imanitate pterri
Hiero. tus deſperauit. Et iō dicit Hier. ꝙ mag ſiu
das offendit deū q̄n ſe ſuſpendit q̄ꝫ in hoc
Corbane mundicies ⁊ cordis immundicies. ꝙ eum ꝓdidit. (Dixerūtq;) ſacerdotes (q:
nō liceret) ipſos argēteos (mitti) .i. remit
ti (in corbanā) .i. i gazophilatiū vn̄ eos tu
lerāt (q: p̄cium ſanguis ⁊ mortis erat) qđ
ibi mittere noluerūt: cauētes. ſ. ne ſacros
Hiero. loculos pecunia cruēta pollueret. ſꝫ Hier.
Uere culicē liquētes ⁊ camelū glutientes.
Augu. Si em̄ iō pecuniā: q: p̄ciū ſanguis ē i corba
nā: hoc ē i gazophilatiū: ⁊ iter dona dei nō
mittūt: cur ipꝫ ſāguinē fundūt? vn̄ ⁊ Aug.
Qualis illa innocētie ſimulatio fuit pecu
niā ſāguinē nō mittere i archā: ⁊ ipm̄ ſāgui
nē mittere in cōſciētiā. (Et cōſilio) inter ſe
(habito emerūt ex eis agrū) cuiuidā (figu
li in ſepulturā) mortuoꝝ. ſ. (pegrinoꝝ) qui
nō habebant ſepulchꝛū ꝓpriū q̄ dictus eſt
(acheldemach .i. ager ſanguis) i deteſtatio
Emēdi achel demach rō. nē ꝓditoris iude ⁊ memoriā paſſionis ie
ſu xp̄i: q: em̄ p̄ciū mortis fuerat in vſum
mortuoꝝ ⁊ hoc peregrinoꝝ eos tradide
rūt. Quod fecerūt nō in miam: ſz in ſalua
toris infamiā ſimulando pietatē ⁊ inten
dendo iniq̄tatē: vt lōge lateq; diffamaret̄
emptio: ⁊ ꝓpter hoc addita eſt impoſitio
nois: ⁊ vocat⁹ eſt (ager ſanguis) .i. empt⁹
p̄tio ſanguinis vt eſſet frequens rememo
ratio facti in deteſtationē nois xp̄i. A par
te mōtis ſyon in vallē ioſaphat deſcendē
do iuxta natatoriā ſyloe cōtra auſtrū ad
iactū lapidis vltra vallē eſt ager achelde
mach: vbi ē ſepultura pegrinoꝝ: vbi fuit
monaſteriū ſeu eccl'ia oīꝫ ſctōꝝ. Jn hoc ꝙ
de p̄tio ſanguinis emerūt agrū i ſepultu
Myſtice. rā pegrinoꝝ. Myſtice dat̄ intelligi ꝙ xp̄o
ꝑ ſuū ſanguinē nobis pegrinis emit q̄etē
ꝑpetuā ⁊ gaudiū ꝑadiſi. vn̄ glo. Magnuz
ſacramētū latet i factio iniq̄tatis. Figul⁹
eſt de⁹ in cui⁹ manu eſt ex eodē luto face
re aliud vas i honorē: aliud in cōtumeliā
Ager ei⁹ eſt ſeculū qđ vniuerſum p̄tio ſan
guinis ei⁹ emit̄: vt ei ꝯmortui ſepeliant̄
pegrini nō vtiq; iſrl': ſz alieni q̄ p̄tio ſan Hiero.
guis ei⁹ ſepulti eternā redeꝫ ſortient̄. vn̄ ⁊
Hie. Nos ergo q̄ pegrini eram⁹ a lege et
ꝓphetis praua iudeoꝝ ſtudia i ſalutē ſu Augu.
ſcepim⁹: ⁊ i p̄tio ſanguinis xp̄i redeſcim⁹.
vn̄ ēt Aug. peregrinis inq̄ q̄ ſine domo ⁊
patria ⁊ toto orbe exules iactabant̄ redeo
xp̄i ſanguine ꝓuidet̄. Jſtos aūt pegrinos
dicim⁹ eſſe deuotiſſimos xp̄ianos q̄ renū
tiātes ſeculo ⁊ nihil poſſidētes in mundo
in xp̄i ſanguine redeſcunt. hec Aug. Cum ¶
aūt ꝑ oēs plateas hieruſalē diceret̄ ꝙ dn̄s Maria reſpiciens filium captum.
ieſus capt⁹ eſſet: ⁊ q̄uo iudei eū crucifige
re vellēt ꝑcipiēs hos rūores terribiles
doloroſa mr̄ eius q̄ tn̄ cū p̄mo caperet̄ hoc
i ſpū: vt dr̄ cognouerat ducta ē cū ineſtima
bili lamēto ⁊ fletu ⁊ plāctu a ſororib⁹ ſuis
⁊ alijs q̄ſi mortua. Et venit ad vidēdum fi
liū ſuū dilectū plorās iceſſanter ꝑ ciuitatē
hierl'ꝫ ⁊ dicēs. Heu me vbi eſt nūc amātiſ
ſim⁹ fili⁹ me⁹? Ubi es dulciſſime fili (Ubi
te inueniā? q̄s te cepit chariſſime? Quare
te mihi abſtulerunt benigniſſime? Hec ⁊
his ſi'lia poterat dicere ⁊ m'lto magis mo
uentia mētes audiētiū etiā īfideliū ad de
uotionē ⁊ cōpaſſionē. Eſtimo ꝙ oēs q̄ vi
derūt eam dicerent. O q̄ꝫ male eſt iſti bo
ne mulieri. Si vidiſtis parē dolorē. Et cū
ipſa ac ſorores ei⁹ ⁊ alij q̄ ſecū venerāt vi
derēt eū ſic ligatū: afflictū: conſputū: ab oī
bus deſpectū: a diſcipulis derelictū: ac oī
ſolatio ⁊ auxilio deſtitutū: nō loquētē: nō
ſe excuſantē: ſic vituꝑabilr̄ ⁊ ſic enormiter
a tāta multitudine armatoꝝ crudeliū du
ci ad ſiſtēdū tribunali iudicis iniqui: ⁊ cō
dēnādū eū morti quāto ſūt dolore ⁊ ama
ritudine repleti: nō poſſet dici vel ſermo
ne explicari. Credo ꝙ q̄ſi mortui i terram
ꝓſternebant̄ corā deo. Dn̄s etiā videns ma
trē ⁊ alios in tanto dolore valde dolebat ⁊
ipſe: multū em̄ affligebat̄ ex cōpaſſiōe quā
ad ſuos ⁊ maxime ad matrē habebāt: ſcie
bat em̄ ꝙ ꝓ ipſo vſq; ad euulſionē anime
ac corꝑe dolebāt. Et ſic dn̄o vbiq; ⁊ ſemper
dolor multiplicabat̄ nō modicum: dolorē
em̄ matris ⁊ ſuoꝝ reputabat ſuū: in illo er
go mutuo ꝯſpectu magn⁹ valde dolor fuit Contēplatio filij et matris dolorū.
vtrinq;. Sequunt̄ vero a lōge: q: non poſ
ſunt appropinquare. Cōſidera ⁊ intuere
iſta diligēter ꝑ ſingula: q: multū ſunt com
paſſiua. Cogita ſi potes tantā amaritudi
nem ſi piā habes aīam: q: lōgū eſt cogita
re aīe habenti deuotionē. Sicut ergo dul
ciſſima mater filio ſuo ſic anguſtiato viſo
valde doluit: ac ei ex intimis cōpaſſa fuit

⁊ amariſſime fleuit: ⁊ ſit̄r dñs matri ⁊ aliis cōpaſſus etiā multū doluit: ſicut fidelis amic⁹ ſuo amico ⁊ ꝑ eo mala patiēti ꝯpati ⁊ ꝯdolere debet (Et adduxerūt ieſum vinctū ⁊ eū pilato p̄ſidi) incircūciſo cani gluttiēdum tradiderūt (in pretoriū) qḋ erat in domo pilati loc⁹ q̄dā vbi iudicabat ⁊ p̄ tribunali ſeu iudicij ſedē ⁊ locū tenebat. Uñ Beda. pretoriū eñ dr̄ ſedes pretoris: p̄tores aūt dicunt̄ p̄fecti ſiue preceptores eo q̄ ci uib⁹ precepta donēt. Tradiderūt eū p̄ſidi romane vt eo mō alienos ſe oſtenderēt ab ei⁹ interfectiōe: in quo nō eoꝝ innocentia ſ; magis demōſtrat̄ inſania. (Et) ipſi q̄ ducebāt eū (nō introierūt in p̄toriū ne cōtaminarent̄) intrādo domū gētilis (ſed vt mā ducarent paſcha). i. azimos panes q̄s nō licebat comedere niſi ꝑſonis mundis: dies eñ agere ceperūt azimoꝝ q̄b⁹ dieb⁹ cōtaminatio illis erat in alienigene itrare habitaculū. Timebāt cōtaminari ex ingreſſu domus hoīs gētil̄: ⁊ nō timuerūt inquinari ex ꝓcuratiōe mortiſ xp̄i innocētis: ex q̄ pz ſupſtitio eoꝝ vana ſicut i multis aliis. vñ Augu. O impia cecitas. Habitaculo vcz ꝯtamiarent̄ alieno ⁊ nō cōtamiarent̄ ſcelere ꝓprio. Alienigene iudicis p̄torio ꝯtaminari timebāt ⁊ frīs innocētis ſanguinē effundere nō timebāt. hec Aug. Iſti ſunt ſikes q̄ ꝯſciētiā magnā ō minimiſ faciūt ⁊ multo grauiora cōmittūt. Cū ergo ieſus eēt i p̄torio (pilat⁹) obſeruantiis iudeorū q̄ domū ei⁹ igredi nō audebāt deferēs (exiuit ad eos foras) de p̄torio. Ip̄e eñ erat quaſi medi⁹ hincinde diſcurrēs ⁊ q̄rebat quā accuſationē aduerſus eū in iudicio afferrēt quē reū mortiſ iudicabāt. Uidebat eñ eū in ſignū dānationis ligatū et a tot ductū ad dānādū: ⁊ iō de cā ab eis q̄rebat volēs modū tenere romanoꝝ a q̄bus miſſus erat q̄b⁹ ꝯſuetudo erat nullū ꝯdēnare niſi pri⁹ accuſationē ſuā audirent: et ille locū defendēdi hr̄et. (Et dixer̄t ei. Si nō eſſet hic malefactor) quē de⁹ in lege p̄cepit nō pati viuere (nō tibi tradidiſſem⁹ eū) nos q̄ ſum⁹ tāte religionis ⁊ autoritatis. Quaſi dicerēt. Nos q̄ ſum⁹ tāte ꝟitatiſ ⁊ iuſtitie q̄ nobis deberet credi ſimplici ꝟbo ſine aliq̄ diſq̄ſitiōe: nos eñ factū diligēter examinauim⁹ ⁊ eū dignū morte inuenim⁹: ⁊ iō iā cōdēnatū tradim⁹ eū tibi puniēdum: nec opz aliā facere examinationem: ſic hoīes malitioſi corā iudicibus ſe iuſtificāt vt innocētī magis nocere valeāt. Miſeri iudei dicūt deū eſſe malefactorē q̄ pertrāſiuit bñfaciendo ⁊ ſanādo oēs oppſſos a diabolo ⁊ faciunt ſm illud qḋ de eis per ꝓphetā iā ip̄e predixerat. Retribuebāt mihi mala ꝓ bonis. (Et pilat⁹ quaſi idignatus ex eoꝝ rñſione: q: ſciebaꝫ eos per inuidiā xp̄m tradidiſſe (dixit eis. Accipite eū vos ⁊ ſm legē veſtrā iudicate eū) q̄ſi diceret. Si ſufficit veſtra examinatio ſufficiat vr̄a ſnia ego nequaq̄ talis iudex efficiar. Per quā rñſionē mortē xp̄o inferre inhibebat. q: romani aliq̄ minora iudicāda iudeis dimiſerāt: ſed cām ſanguinis ⁊ aliā iuſtitiā ſibi retinuerāt. Uñ (dixerūt iudei. Nobis nō lz interficere quēq̄). ſ. ꝓpter p̄ſentem ad alios trāſlatā. Tamē cōtra ſeipſos dicebāt: q: interficiebāt quē iniuſte interficiēdū offerebāt: ⁊ ſanguinē innocētē ſundebant quem ſundendū alteri tradebāt. Argumētū cōtra ſentiētes vel procurātes aut ſimulātes fraudes inferēdam primo cū poſſint obuiare malo: q: tales ſikes ſunt iudeis hec dicētib⁹: ⁊ ſub p̄textu iuſtitie vł cuiuſcūq̄ cauſe ſuā nequitiā defendētib⁹. Multi etiā mali clerici ſic dicunt. ſ. nobis nō lz interficere quēq̄ intelligētes de morte corporali: q̄ tñ ꝓ modico habēt multos interficere ſuo malo exēplo morte ſpūali q̄ peior eſt interfectione corporali. Uel dixerunt iudei ſibi non licere illis dieb⁹ propter feſti ſolēnitatē ⁊ ſanctitatem qḋ celebrare iā ceperāt: ꝓpter qḋ de igreſſu etiaz p̄toriū ꝯtaminari metuebāt. vñ Augu. Si malefactor eſt cur nō lz interficere? Si ꝓpter feſtū nō licuit iterficere: cur crucifige crucifige eū clamaſtis? vel q: crucifigi eū vt etiā mō mortis infamaret̄ cupiebant et hoc eis ſm legē nō licebat: lz alio mō poſſent blaſphemos iterficere qualē xp̄m reputabāt: vt patuit i ſtephano ab eis lapidato. Hoc aūt factū eſt (vt ſermo ieſu ipleret̄ quē dixit ſignificās qua morte eēt moriturꝰ). i. a quib⁹: nō eñ mortē crucis hic ſignificat: ſ; q: a gētib⁹ eēt moriturꝰ: et q̄ iudei eū fuiſſēt gētib⁹ tradituri ad illudēdū ⁊ flagellādū ⁊ crucifigēdū: hec eñ tria dñs a gētibus eſt paſſus. Q: enim ꝓpriis manib⁹ noluerūt eū interficere: vt ſic qui magis peccabāt q̄ſi alieni eſſent a ſcelere: implet⁹ ē ſermo ieſu quē de ſua morte predixit vt a iudeis tradit⁹ occideretur a gētibus. (Et ceperūt accuſare eū falſe i multis) de quib⁹ ſolū tria exprimunt̄ q̄ lucas ponit dicēs. (Hunc inuenim⁹ ſubuertentem gētē noſtrā) ſcz iudeorū a cultu legis falſam doctrinā ſeminādo (⁊ ꝓhibētē dari tributū ceſari) ⁊ ſic quaſi ꝯ ipſum ſeditionē faciēdo (⁊ dicētem ſe xp̄m regē eſſe) quaſi volēs ſibi regnū iudeoꝝ vſurpare. Noīe xp̄i reges iudeoꝝ appellabāt̄ ꝓpter vnctionē: ſed addebāt regē dicēdo xp̄z regē gr̄a explanatiōis: q: pilat⁹ gētilis erat. Gentiles vero reges ſuos nō vngebāt ſicut iudei faciebāt ⁊ ideo ſi ei quod ē xp̄m id eſt vnctū non addidiſſent regem pilat⁹ non intellexiſſet: ſed falſe erant accuſa-

Beda. pretoriū.

Paſca.

Augu.

Contaminari verentes pretorio.

Romanoꝝ in cōdennando mos.

Iudeorū ꝯ ſe rñſio.

clerici iudeis ſimiles

Chriſti reges iudeorum.

inuenimꝰ cauſe inter pꝛetatuꝫ .i. excogitauimus. tiones. Unde nõ bñ dicebãt inuenimꝰ: qꝛ quod ei imponebãt nõ erat rei ṽitas: ſed hũana fictio ꝛ adinuẽtio. Nõ eñ ſubuertit gentẽ a lege: qꝛ nõ venit ſoluere legem ſed adimplere: nec ſubuertit: ſed cõuertit quos docuit in ṽitate. Nec ꝓhibuit tributa ceſari dari. Sed dixit. Reddite que ſunt ceſaris ceſari: ꝛ q̃ ſũt dei deo: ꝛ liber a tri-
Math. xxij. buto ne ſcãdalizaret ſoluit tributũ pro ſe ꝛ petro. Dicẽs q̃ȝ ſe xp̃m regẽ eẽ verũ dixit licet regnũ in hoc mũdo habere nollet: qꝛ
Eiuſdẽ xvij. cũ ipſi vellẽt eũ regẽ facere fugit ꝛ regnũ reſpuit. Igiꝣ vt ait Beda. Arguuntꝣ ĩpietatis iudei ꝙ accuſantes ſaluatorem ꝛ fal-
Beda. ſo quidẽ nec aliq̃d veriſimile quod ei obĳcere poſſint inueniũt. ¶ De pꝛĩa igiꝣ accuſatione tanq̃ friuola ꝛ ad eũ nõ ſpectante
Pilati accuſationũ examinatio. pilatus parũ curabat: qꝛ eñ erat hõ gentilis nõ curabat de obſeruatiõe ſeu violatione moſayce legis ꝛ ſecũdã tãq̃ falſam ꝛ mendoſaꝫ paruipẽdẽs nullã reputabat qꝛ forte ꝑ reuelationẽ audierat ieſum dixiſſe aliq̃n reddite q̃ ſunt ceſaris ceſari: et q̃ ſunt dei deo. Uñ trãſit ad tertiã q̃ magꝭ tãgebat eũ ꝛ romanũ imperiũ et videbaꝣ cõtra imꝑatoꝛis honorẽ. ſ. ꝙ dicebat ſe eſſe xp̃m .i. vnctũ ſiue regẽ: nã directe ꝯ imꝑatorẽ erat ꝙ aliq̃s ſe eſſe regẽ iudeoꝛũ diceret q̃ imꝑatori romano ſub tributo in ſignũ ſubiectionis ſeruiebat. Propꝣ qđ romani nomẽ regiũ ab eis abſtulerãt: vt eorũ ſuperbiã frangerẽt ꝛ rebellãdi occaſionẽ tollerẽt: ꝛ intrãs pilatus in pꝛetoꝛiũ vt ibi xp̃m magis pacifice ꝛ exq̃ſite examinaret extra tumultũ ꝛ ſtrepituꝫ iudeoꝛũ qui
Interrogatio pilati irridendi cã. nõ audebant intrare ꝓtoꝛiũ (interrogauit eũ dicens. Tu es rex iudeoꝝ).q.d. Eſt hoc verũ qđ tibi imponiꝣ: ſcꝫ ꝙ velis tibi vſurpare regnũ: vel ꝙ ſis rex iudeoꝝ ſm ꝙ accuſant te? Querebat vtrũ eſſet rex de iure
Theo. qꝛ de factõ cõſtabat ip̃m regẽ nõ eſſe. Et ſm Theo. hic interrogauit pilatꝰ ꝯtẽptũ obiecti criminis: ꝛ accuſationẽ iudeoꝛũ ſubſannãdo.q.d. Tu pauꝑ humilis nudꝰ cui nullus adiutoꝛ accuſaris de regni ambitiõe ad qđ opꝰ eſt multoꝝ adiutoꝛũ ꝛ ſumptuum. Et (rñdit ieſus. A temetipo hoc dicis) hoc eſt ꝙ tu eſtimes qui nunq̃ me vidiſti talibꝰ intẽdere (an alĳ tibi dixerũt de me.) Et tũc cognoſce radicẽ dicti ex q̃ nullũ ſignũ talis accuſatiõis in me vnq̃ vidiſti. (Reſpõdit pilatꝰ. Nunq̃d ego iudeus ſum?) Quaſi diceret nõ ſum iudeꝰ: ꝛ iõ de iſtis q̃õnibꝰ a meipſo nõ loquoꝛ: et per me ip̃m hec ſcire nõ valeo: ſed (gẽs tua ꝛ põtifices) qui te ab alienigenis deberẽt defendere (tradiderũt te mihi) pro malefactore. Tu ergo dic (Quid feciſti?) Interrogatus itaq̃ ieſus de regno reſpondit pilato euꝫ erudiẽs ꝛ ad altioꝛa reducẽs. (Regnũ in-

quit meũ nõ eſt de hoc mũdo) .i. ſm Chriſoſt. Poteſtas mea ꝛ auctoꝛitas mea qua ſum rex nõ hꝫ oꝛiginẽ ꝛ pꝛĩcipiũ ex cauſis mũdanis ꝛ hoĩm electione: ſꝫ aliunde ſcꝫ a patre.q.d. Rex ſum nõ quidẽ talis qualẽ ſuſpicaris: ſꝫ multo maioꝛ ꝛ clarioꝛ. Tẽporale q̃ppe regnũ fugi: ꝛ nullũ de hoc ſignũ oſtẽdi. vnde Chri. Nihil deniq̃ monſtrauit tale. Neq̃ eñ milites neq̃ pꝛincipes: neq̃ equos: neq̃ muloꝝ iugũ neq̃ aliud qđ tale habebat circa ſemetip̃m: ſꝫ humilẽ hãc ꝛ inopẽ vitã pertrãſibat duodecim viles hoĩes ſecũ circũferẽs. Hec Chri. Scđꝫ diuinitatẽ oĩa ſunt ſubiecta xp̃o: tñ q̃tum ad humanitatẽ in pꝛimo aduentu ſuo nõ venit ad dñandũ tẽpoꝛaliter ꝛ regnãdũ: ſed magis ad ſeruiendũ ꝛ patiendũ. Uñ nõ negat ſe eſſe regẽ: ſed magis concedit: qꝛ ſm veritatẽ ipſe erat rex regũ. Uerumtñ ad tollendũ occaſionẽ euadẽdi temperat ſuã rñſionẽ dicẽs ꝙ nõ q̃rit huiꝰ mundi tẽporalẽ dominationẽ: qꝛ regnũ ſuum nõ eſt de hoc mũdo q̃tum ad tẽpoꝛalia iſta querenda ꝛ hñda. Et ergo regnũ eius neq̃ iudeis neq̃ romanis aduerſum erat nec dominationẽ eoꝝ ĩpediebat: qꝛ ipſi tñ de regno terreno qđ de hoc mũdo eſt curabãt. q.d. eis decepti eſtis nõ ĩpedio dñationeꝫ veſtrã ĩ hoc mũdo ne vane timeatis ꝛ ſeniatis: ſꝫ ad regnũ celeſte qđ nõ eſt de hoc mũdo venite credẽdo ad ꝙ vos inuito p̄dicãdo. Expõdixit (regnũ meũ nõ ẽ de hoc mũdo) ſꝫ tñ multi p̄lati q̃ ſunt eiꝰ vicarĳ ꝯtinꝫ videñt dicere facto in põpis ſe p̄ncipibꝰ terrenis equãtes vl̃ ẽt eos excedẽtes. Et ſubiũgit. (Si ex hoc mũdo eẽt regnũ meũ) tũc (miniſtri) regni (mei) terreni: vñ poſt regẽ ẽt regnũ tpale hꝫ firmitatẽ (vtiq̃ decertarẽt ꝯ aduerſarios (vt ñ traderer iudeis) ꝑ qđ ptꝫ ꝙ non eſt mundanũ regnũ. vñ ſequiꝣ. (Nũc ãt regnũ meũ nõ ẽ hic) .i. de hoc mũdo ẽ tñ hic: qꝛ vbiq̃ attigit a fine vſq̃ ad finẽ. vñ Aug. Nõ dicit nõ eſt hic. hic eſt eĩ regnũ eiꝰ vſq̃ ĩ finẽ ſeculi hñs in ſe ꝯmixta ziȝania vſq̃ ad meſſem: ſed tñ nõ eſt hinc: qꝛ pegrinaꝣ in hoc mũdo. vñ ꝛ Theo. Nõ dicit nõ eſt hic: ſꝫ nõ eſt hic: nã regnat ĩ mũdo ꝛ viuiꝣ illiꝰ ꝓuiſiõe ꝛ iuxta vocũ cuncta diſpoſuit. Nõ eſt aũt ab infimis cõſtitutũ regnũ eiꝰ ſꝫ celitꝰ ꝛ ante ſecula. vñ etiam Chri. Sꝫ cũ dicit regnũ meũ nõ ẽ hinc: nõ priuat mũdũ de ſua ꝓuidẽtia ꝛ p̄latiõe ſꝫ oñdit regnũ ſuũ nõ eſſe humanũ neq̃ coꝛruptibile: q̃m deſuꝑ hꝫ pꝛincipatũ: qꝛ nõ ẽ humanꝰ ſed multo maioꝛ ꝛ clarioꝛ (Dicit itaq̃ ei pilatꝰ. Ergo rex es tu) ex q̃ albi eſt regnũ tuũ. (Rñdit ieſus. Tu dicis qꝛ rex ſuꝫ ego).q.d. Ego nõ nego nec affirmo: ſed tu dicis nõ tñ aſſerẽdo: ſed interrogãdo. Eodẽ verbo p̄ſidi quo ꝛ p̄ncipibus ſa-

3 Chriſo. Regnum xp̃i nõ ẽ de hoc mũdo. Chriſo. Xp̃o rex. Regnũ xp̃i nõ li ĩ mũdo contrariuꝫ. Augu. Hinc ꝛ hinc. Theo. Chriſo.

cerdotū reſpōdit: vt ꝓpria ſnīa cōdēnent. Noluit dicere nō ſuz ne falſuz diceret: noluit etiā dicere ego ſum: ne calūnie occaſionē daret. Un̄ ſic tēperauit rn̄ſionem: vt ⁊ verū diceret: ⁊ ſermo ei⁹ calūnie nō pateret: ⁊ penit⁹ nulla culpa in eo cognoſceret. ¶ Deinde determinat ſui regni conditionē dicēs (ego in hoc nat⁹ ſum) tpālr (⁊ ad hoc veni in mundū) ꝑ carnis aſſumptionē (vt teſtimoniū ꝑhibeā veritati) dicendo ⁊ ⁊ radicādo veritatē de diuinis in cordib⁹ fideliū. Et ideo (oīs q̄ eſt ex veritate) pꝛla que deus eſt: nō ſolū per creationē: ſz etiaz ꝑ imitationē et ſubiectionē (audit verba mea) credēdo ⁊ ope adimplendo: et ꝑ ꝯn̄s in talib⁹ ſpūaliter regno. (Dixit ei pilat⁹ Quid eſt veritas?) Et hui⁹ qōnis reſponſum nō expectauit: q: iudeoꝝ maliciaz et xp̄i innocētiā percipiēs ad ei⁹ liberationē feſtinauit: vel queſtionē de veritate tm̄ facere potuit: ſed reſpōſum finale audire nō meruit: q: iudiciū ſuū a ꝟitate inchoauit: ⁊ nō i ꝟitate: ſed in ꝑuerſitate finiuit.

R Eſſe ex ꝟitate.

veritas vbi.

Legit̄ tn̄ in euāgelio nazareoꝝ: ⁊ etiā vr̄ dicere Auguſtin⁹ ꝙ xp̄s rn̄dit qđ veritas eſt de celo: ⁊ nō erat in terra: ſed pilat⁹ nō audiuit: vel q: exiuit ad iudeos: vel ꝓpter tumultū clamātiū. Pilatus qōnē de veritate fecit: ſed de reſponſione non curauit.

veritas vt aqua benedicta vitatur.

Ueritas eñ eſt ſicut aqua bn̄dicta ad quā oēs currūt: tn̄ manus faciei apponunt: ne ſup faciē aqua cadat. Sic m̄lti q̄rūt de veritate: tn̄ nolūt ꝙ eis veritas de ſuis defectibus dicat̄ etiā ꝑ eorū ſalute. (Et cū hec dixiſſet) q̄rendo qđ eſt ꝟitas (iterū exiuit ad iudeos) vt ꝑ innocētia dn̄i loq̄ret̄: ⁊ dixit ad eos. (Ego nullā in eo inuenio cām̄) ſ. morte dignā. Q: eñ pilat⁹ ⁊ imperator dn̄s ſu⁹ nō curabāt niſi de regno terreno iō pilat⁹ habuit ieſuz excuſatū dicēs ſe nihil criminis inuenire i eo. Ergo iudei inidia ſtimulati ſunt q̄ iuſtū mēdaciter dānare laborauerūt. Sz ſic ē mod⁹ maloꝝ ꝙ ꝑ mēdacia q̄rūt ꝯdēnationē iuſtoꝝ. Ex hoc etiā patet ꝙ aliq̄n iuſti⁹ agit̄ in curia laicali ꝙ̄ clericali: pꝛincipes eñ ſacerdotū xp̄m cōdēnauerunt tanꝙ̄ mortis reū quē pilatus ꝓnūciat innocētē ⁊ iuſtū. Sic ⁊ hodie fit i plurib⁹ locꝭ ꝙ malefactores q̄ ꝑ ſeclares iudices punirent per eccleſiaſticos viros i magnū ſcādalū ppl'i tuent̄.

Clericorum iudicium

Iudei ꝟo cū nihil aliđ facerēt calūnie eoꝝ recurrebāt ad ſubſidia clamoꝝ. Unde q: deficiebāt rōnibus (inualeſcebāt) vocib⁹ (dicentes. Cōmouit ppl'm docēs ꝑ vniuerſaz iudeaz ⁊ incipiens a galilea vſqꝫ huc). q. d. Peruertit ppl'm: ⁊ turbauit pacē cōez: nec in vna ꝑte tm̄: ſz a galilea icepit ⁊ hucuſqꝫ ꝑuenit ꝫ Bedā.

Beda.

Hic accuſantiū ſmo inagis ⁊ eū q̄ accuſat̄ docet ſnoxiū ⁊ eos q̄ accuſant docet eē ꝑuerſos. docuiſſe eñ ppl'm nō criminis ſz ꝟtutis cōſtat eē iudiciū: nec cōmouit ppl'm q̄ pacē ꝯdidit teſtm̄. ¶ Myſtice cōmouit ppl'm ſalubꝛ cōmotiōe viā ꝟitatꝭ docēdo. de qua motiōe dr̄ i pſal. Cōmouiſti terrā ⁊ cōturbaſti eā: ſana ꝯtritiones ei⁹: q: cōmota ē.

Cōmotio ppl'i ꝑ xp̄m. Pſ. lix.

Clamoꝛib⁹ igit̄ inualeſcebāt q̄ i rei ꝟitate deficiebāt: vt ſic clamoroſa nō iuſta accuſatio: q: ꝑ clamorem voluerūt obtiere qđ nō poterāt ꝑ rōnē habere. Sic faciūt maligni q̄rētes obtinere per ꝟba ⁊ ꝯtētionē qđ nō ꝑht ꝑ iuſtitiā et veritatē. Nūc ꝯſidera iq̄ntū ſe hūiliauit iudex toti⁹ creature cōſtitut⁹ a p̄re: vt acquieſceret ſtare añ iudicē terre iudec.

Hūilitas xp̄i.

Et ſicut xp̄s eñ ante preſidē ſtatueret̄ ⁊ iniq̄s accuſatiōib⁹ falſe vrgeret̄ oēm māſuetudinē ⁊ patiētiā oſtēdit: ſic verus xp̄i imitator nō murmuret aut reclamet: nec ꝯtradicat cū indebite ab emulis ledit̄ aut impugnat̄. Ex iſto articulo accuſationis xp̄i de falſis dat̄ documētū qđ caueam⁹ ne ⁊ nos de falſo vel falſe accuſem⁹ xp̄m.

L Documētum accuſationis xp̄i.

Iſti ei accuſant xp̄m de falſo q̄ ſibi falſuz iponūt: ſicut iudei pagani: ⁊ heretici: ac cōſules qui de ipſo xp̄o aliter ꝙ̄ debēt ſentiūt. Sunt ⁊ aliū q̄ accuſant eū de ꝟo: ſed falſe ſicut mali xp̄iani q̄ retorq̄nt peccata ſua in deū dicētes: deus hoc voluit: vel ſtelle fecerūt me peccare: de⁹ autē fecit ſtellas: ⁊ ſic de⁹ fecit me peccare. Falſe imponis pctm̄ tuū deo. Uerū quidē eſt ꝙ deus fecit ⁊ te ⁊ ſtellas ⁊ hec oia bona: ſed ꝙ deus creauit nō te cogit ad peccandum ſed malicia voluntatis tue: ergo iputādo deo peccatū tuū tu accuſas deū falſe.

Accuſantes deūz de falſo.

Itē alio mō quidā accuſant deum falſe mali. ſ. xp̄iani: habentes quidem fidem veram ſed informē qui cognoſcunt xp̄m per fidem: ſed nō gloꝛificant eū per vitam. Ad cōfoꝛmādū ſe huic articulo recogitet homo quomō ille qui eſt ipſa veritas propter nos falſitatibus calūniari dignatus eſt: vt nos in veritate ſundaret ⁊ ſic oret. Ieſu qui corā pilato de multis falſis accuſari voluiſti: doce me iiquoꝝ fallacias euitare ⁊ fidē xp̄ianā bonis operibus veraciter ꝯfiteri.

Conformatio.

Cū autem pilatus audiſſet qđ ieſus hō galile⁹ ⁊ de herodis) tetrarche (ꝑtāte eſſet) quia in galilea nutritus ⁊ multū conuerſatus fuit hn̄s occaſionē dimittēdi eū: miſit eum ad herodē prepoſitū galilee (qui tunc etiā erat hieroſolymie) ꝓpter ſolēnitatē paſchalē: quia iudeus natus erat. Pater eñ ſu⁹ amore vxoris ſue que iudea erat trāſiēs ad ritum iudaiſmi ſe circuncidi fecerat. Miſit inqꝫ eū volēs herodi honorem deferre: vt ipſe dn̄s galilee hoiez galileum vel abſolueret vel dānaret: dans exēplū ne quis falcē in meſſez ⁊ ꝑtātē alteri⁹ etiā inimici immittat: ⁊ q:

Herodes iudaizās

credebat q̄ libenter holem de terra ſua et
marie inocētē liberaret: ⁊ ne ꝯ eū q̄ ꝑiſon
tē ⁊ ꝑ inuidiā traditū cognouerat ſniaȝ da
re coact⁹ eēt. Et dū mittit̄ fit ꝯcurſus ma-
gn⁹ ꝑplox eū ſequētiū. O dn̄a qualr̄ ibas
vel q̄s te iuuabat vt ires i tāta ꝑſſura? Cer

M. Marie in ꝑſſura eūdi labor.

te exēplū doloris eras oīb⁹ xp̄m amanti-
bus. Tu āt chariſſime cogita q̄ libēter iu
uares eā ⁊ aſſociares ſic triſtem ⁊ meſtā.
(Et viſo ieſu gauiſ⁹ eſt herodes) ex multo
em̄ tp̄e. ſ. ex tp̄e decollatiōis Joānis bapti
ſte (ieſuȝ videre cupiebat: q̄ mlt̄a) de mi-
raculis ⁊ doctrina ei⁹ (audierat: ⁊ ſꝑabat
aliq̄d) de ſuis miraculis (videre) ⁊ ab eo q̄
dā iſolita audire. (Interrogabat āt illum

Herodis interrogandi intētio.

multis ſermonib⁹) nō ſicut ſtudioſ⁹: ſed ſi
cut curioſus: nō ſicut ꝟitatis amator: ſȝ ſi-
cut tētator: nō tā q̄ lucratur⁹ aliquā vtili-
tatē: ſȝ patiēs nouox cupidinē (⁊) ꝓpter
hoc (nihil r̄ndit) nec ēt ſignū aliq̄d coram
eo fecit. Stās q̄dē ieſus ſicut agn⁹ māſue
tiſſim⁹ ligat⁹ corā eo inq̄ſit⁹ tacuit ⁊ expe
ctat⁹ miracula adhibere cōtēpſit: q̄ ⁊ he-
rodis icrudelitas ⁊ curioſitas diuina nō
merebat̄ audire vel videre: ⁊ dn̄s ſuā iactā
tiā ⁊ oſtentationē declinabat ſuāq̄ nolebat
paſſione īpedire. Uñ ſm̄ gl. q̄ herodes nō
reputabat xp̄ȝ ſaluatorē ſȝ icātatorem: iō

Herodis de xp̄o opinio. Ambro.

nō erat dign⁹ nec ꝟbis nec miraculis xp̄i.
Et ſȝ Amb. Herodes ex quadā curioſita
te miracula fieri petijt: q̄d xp̄s renuit do-
cens nos ꝑ hoc iactātiā declinare. Per hoc
q̄d xp̄s corā herode īceſtuoſo ⁊ homicida
noluit miracl̄a facere nec ſuis īterrogatiōi
bus r̄ndere ſignificauit q̄ tales ⁊ oēs im
pij nō ſunt digni oꝑa diuīa videre nec ei⁹

Documentū. Grego.

r̄nſa h̄re. Ex hoc articulo deriſiōis habet̄
documentū ſȝ Gre. vt quoties auditores
nr̄i nr̄a volūt q̄ſi laudāda cognoſcere: nō
aūt ſua ꝑuerſa mutare oīno taceamus: ne
ſi oſtentatiōis ſtudio ꝟbū dei loq̄mur: ⁊ eox
q̄ erat culpa eſſe non deſinat ⁊ noſtra que
nō erat fiat. Multa āt ſunt q̄ audiētis alȝ
ꝑdunt mariēſi auditores noſtri ⁊ ſemper
laudāt q̄ audiūt: ⁊ nū q̄ laudāt ſequūt̄
Ad cōformādū ſe huic articulo rememore

Cōformatio.

tur hō factū articuli ⁊ oret dicēdo. Jeſu q̄
ab herode deriſorie multis īterrogari ſer
monib⁹ voluiſti: nec ei ad vllū ꝟbū r̄nde
re curaſti: da mihi amore tuo q̄n opȝ ſer-
mones deriſorios patiēter audire meāq̄
iactātiā cū ſilētio declinare. (Stabāt āt et
ꝑncipes ſacerdotū ⁊ ſcribe conſtāter accu

M. accuſatio xp̄i corā herode.

ſantes eū) corā herode. De quib⁹ vero ibi
eū accuſauerūt euāgeliſte nō exprimūt: ſȝ
forte de eiſdē tribus de quibus corā pila
to eū accuſauerāt maxime hoc corā hero-
de aggrauātes q̄uo ꝯmouiſſet vniuerſum
populum incipiens a galilea. ſ. dn̄io hero
dis. Et ex hoc magis ſibi alo aſſumeret: q̄
in ſuo dn̄io cōmotionem ſuſcitaſſet. vñ ad
iſtas accuſationes xp̄i nihil reſpōdit nec
herodi nec accuſatorib⁹: ſed tacuit: nō con
cedendo eox accuſationes taciturnitate
ſed deſpiciēdo tanq̄ indignas reſponſio
ne: ad cōmēdandā quippe patientiam ta
cuit: ⁊ nihil reſpōdit ſm̄ illud Eſaie. Qua
ſi agnus corā tondente ſe obmuteſcet. Ex

Documentū.

hoc articulo accuſatiōis trahit̄ documen
tū q̄ nō omni loco ⁊ tēpore ⁊ corā quibuſ-
libet veritas eſt manifeſtanda: ſed plerū-

Cōformatio.

q̄ ſilētiū diuinū eſt. Ad cōformādū ſe iſti
articulo memoret̄ hō grauitatē articuli ⁊
oret dicēs. Jeſu qui corā herode cōſtitut⁹
falſas incriminatiōes nec verbo refellere
voluiſti: da mihi iniquox nō frangi iniu-
rijs nec ſacra myſteria ꝑpalare indignis.
Uidēs āt (herodes) q̄ xp̄s nullū ſignū fa-
ceret: nec ꝟbū aliq̄d ad interrogata r̄nde-
ret: nec ꝯ accuſatores ſuos aliq̄b⁹ r̄nſioni
bus ſe defenderet: reputauit eū ideotam

O. Spretio xp̄i ab herode.

ac fatuū ⁊ nō ſane mētis: ac ꝑ hoc (ſprenit
eū) ipſe (⁊) ſilr̄ (exercitus ei⁹) vt oēs in ea-
dē culpa mōſtrarent̄ eē pares. Sic hodie
ſectatores xp̄i a malis hoib⁹ ſpernunt̄ ex
abiecis fatui reputāt̄: ieſuȝ hodie multi cū
herode ſpernūt q̄ ſigna fieri querūt ꝯque

Lu. xvi.

rētes q̄ mō miracula ab eo nō fiūt cuȝ mō
non ſit tp̄s ſignox ſed opex. vñ dn̄s. Hñt
moyſen ⁊ ꝑphetas audiāt ipſos: mō aūt
ꝑter hec habem⁹ ⁊ euāgeliū ⁊ ap̄lm ⁊ ad-

Documentū. Laudari a malis. Grego.

huc ſigna q̄rim⁹: nō euāgeliū implem⁹: ſȝ
ſpernimus. Ex hoc articulo deſpectionis
trahitur documentū q̄d nos potius velle
debemus a malis deſpici q̄ ab adulato-
ribus laudari ſicut dn̄s noſter (vt ait Gre
go.) Magis eligebat aperte a ſuperbien-
tibus deſpici: q̄ a non credentibus vacua
voce laudari. Jeſu q̄ ab herode ⁊ exercitu
ſuo ſperni nō ſpreuiſti: da mihi mūdanuȝ

Ueſtis alba.

faſtū deſpicere ⁊ iniquox deſpectus ꝑ iu
ſtitia nō curare: nō ſolū aūt herodes eum
ſprenit: ſed etiā illuſit induēdo veſte alba
⁊ hoc in deriſionē ⁊ ſignū illuſiōis ſicut fa

Ueſtis albe forma.

tui ſolēt aliqua veſte ludicra īdui qua co-
gnoſcant̄ ab alijs ⁊ forte tunc tp̄is deriſo
riū fuit portare deſuꝑ veſtē albā eo q̄d ſic
illuderet̄ tunc fatuus hec aūt veſtis erat
vt d̄r ad modū ſcapularis religioſox ſine
caputio depēdēs a collo ante ⁊ retro. For
te ſubito petiā panni albi accipiētes fora
men in medio eius fecerūt: ⁊ ſic collo ſuo
impoſuerūt. Sed q̄tuncūq̄ herodes hoc

Myſterium.

in illuſionib⁹ fecerit: nō tñ a myſterio va-
cat ſicut ⁊ oīa alia circa xp̄i paſſionem ge-
ſta. In veſte em̄ alba innocētia ⁊ caſtitas
aſſumpte hūanitatis ⁊ glīa regni immor
talis quā per paſſionē accepit deſignat̄: ⁊
q̄ ꝑ peccatis toti⁹ mundi in carne caſta ⁊ in-
nocenti imaculat⁹ agn⁹ eſt paſſus. Tu d̄s

nō niſi in veſte alba:ſcʒ ſine macula ⁊ cā il
ludaris ⁊ aſgnarꝭ: alioqn illuſio erit tibi
pena pctī ⁊ magꝭ dolēdū ō cā ⁊ materia ir
riſionis ꝗ̄ de irriſione ipſa. Deſignauit ꝗ̄
herodes ſuo facto. Neſciens forte qd age
bat ꝙ xp̄s albedīe puritatis ⁊ inocētie in
Amb. dutus erat. Uñ Amb. Nō ocioſum ꝙ veſte
p alba induit ab herode imaculate tribuēs
Ponti indicia paſſiōis ꝙ agnus dei ſine macula
ficalia cū gl̄ia pctā mūdi ſuſciperet. Hāc autē ve
xp̄i in ſtē albā repreſentat hodie alba ſacerdota
dumen lis. Unde myſtice notādū qꝺ pōtifex nr̄ in
ta. ſua paſſione habuit oīa pōtificalia. Ami
ctū ſuſcepit cū velat᷒ eſt corā caypha a iu
deis. Albā habuit cū veſte alba indutus
eſt ab herode. Caſulā accepit cum milites
circūdederūt ei purpureū veſtimentū corā
pilato. Et ne qd ſibi deſit cingulū habuit
cū ad colūnā ligatus eſt. Stolā habuit qñ
ad collū ligatur. Manipulū habuit qñ cū
fune manus ei᷒ ligauerūt:ſed hunc ſolue
runt qñ ei arūdinē in dextera dederunt:et
funis māſit pendēs in ſiniſtra ad qꝺ deſi
gnādū manipulus ponit in brachio ſini
ſtro. Coronā ſpineā ſup caput habuit pro
mitra pōtificali:⁊ arundinē in manu p ba
culo paſtorali. Chirothecas aūt habuit et
ſandalia cū man᷒ eius ⁊ pedes toti fuerūt
ſanguine rubricati: ad qꝺ deſignādū ſan
dalia dñt habere apturā cū aliq̄ rubro ſeri
ceo pāno:chirotece etiā hñt de ſup aliqꝺ
monile rotundum qꝺ debet ſimiliter habere
aliquid de rubro ad deſignādum ſtigma
ta xp̄i. Hec oīa ſunt inſignia pontificalia q̄
in memoriā paſſionis xp̄i geſtat pōtifex in
cōſecratiōe eccl̄ie vel altaris:in cuius etiā
illuſio memoriale cōficit ſacr̄m altaris. Patet er
dn̄i i oī go ex dictis qꝺ illuſus fuit dñs in oī veſte
veſte. ⁊ ornamēto tam ſacerdotali ꝗ̄ pōtificali:⁊
quod peius eſt hodie illudit in oībus ve
ſtibus pdictis nō minus ꝗ̄ tūc:qꝛ ⁊ a ma
iori multitudine et longiori tp̄e et modo
vētes fraudulētiori:qꝛ iſti vere illi quaſi figura
Idumē te. Illa eñ multiplex illuſio q̄ facta fuit ex
tis qua tunc figura erat ⁊ ſignū illuſionis future
libus q̄ a multis implet nūc. Notādū etiā ꝙ ille
xp̄s. qui eis vtitur debet ea habere in intelle
ctu per meditationē:in memoria p recor
dationē:in affectu per cōpaſſionē:⁊ ſe dn̄o
pro poſſe in apparatu cōformare:cum eñ
aliquid talium accipit nihil aliud pſta
tur facto ſuo ꝗ̄ ſi verbo diceret ita credo
dn̄m noſtrū fuiſſe indutū et in talib᷒ illu
ſum in cuius ſignū et memoriā ſic induo
meipſum et vt in me ſentiā quod et in xp̄o
ieſu. Qui ergo talia ferunt exterius nihil
ſentientes vel cōpatientes interius pro
fecto xp̄o illudūt. faciunt eñ ac ſi dicerēt
ſigno tibi cōpatimur et tuas illuſiones in
nobis oſtēdimus ſed in nullo tibi cōpati

mur. Moraliter amictus capitis ſignifi Q
cat ſpē quā apoſtol᷒ vocat galeā ſalutis: moralr
ſpes aūt eternorū facit cōtemptū terreno De idu
rū. Cū ergo ſacerdos ſe velat amictu oſten mētꝭ ſa
dit ſe terrena contēnere:⁊ ſi ita non eſt xp̄o cerdo
illudit. Alba aūt longa ⁊ lata mētis ⁊ cor tum.
poris ſignificat caſtitatē. Cingulū vero et Ami
Stola ⁊ Manipulus ⁊ hmōi ligamēta pre ctus ca
cepta ⁊ cōſilia ⁊ religionē cui ſe obligat q̄ pitis.
tales ordines aſſumit obligatos ſe oſten Cingu
dūt q̄ talia induūt. Caſula deſup regēs p lum.
totū ⁊ ceterꝭ ſupeminēs ornamētis chari Stola.
tatē ſignificat quā apoſtol᷒ ſupeminētiorē Mani
viā vocat:⁊ ideo q̄ non diligit deū plus ꝗ̄ pulus.
ſua vel ſuos vel ſe nō eſt dign᷒ tali officio caſula.
Mitra vero ep̄i ſignificat ip̄m habere ſciē
tiā duorū teſtamentorū ꝓpter duo cornua Mitra.
quā inꝗ̄ ſcientiā debet habere non tm̄ in
corde per habitum:ſed etiā in ore ⁊ manu
p viſum. vñ due lingue dependētes a mi
tra ſup hūeros ſignificāt ip̄m ep̄m debere
hr̄e duplex documentum. ſ. verbi ⁊ exēpli.
Baculus v̄o paſtoralis i manu ſignificat
executionē officij paſtoralis qꝺ cōſiſtit in bacul᷒
tribus que ſignificant per triplicē partē paſto
baculi. Primū eſt vocatio peccatorū. Se ralis.
cundū directio vocatoꝝ. Tertiū eſt exhor
tatio directorū. vñ eſt verſus. Attrahe per
primū medio rege: punge p ymū. Sic ita
ꝗ̄ vides q̄r dñs nō ſolū malefactor:ſed et
ſtultus eſt reputat᷒. Ipſe aūt oīa patiētiſ
ſime tolerabat. Patientiā ꝗ̄ habeas ⁊ tu ſi
malefactor vel ſtult᷒ iniuſte fueris repu Patiē
tat᷒. Nā ſicut diuina ſapiētia tāꝗ̄ fatuus tia dn̄i
ſpernit et irridet:ſic oēs irriſiones q̄ ſolēt
a vanis mūdi huius hoībus deū pre ocu
lis nō habentibus hoī ſpūali irrogari de
bēt patiēter ſufferre. Ex hoc articulo illu
ſionis ſumūtur tria documēta. Primū eſt Docu
ꝙ oēs qui pie ⁊ innocēter volūt viuere ſm menta
nouū hoīem ab his qui viuunt ſm hoīem tria.
veterē illudunt ⁊ ab eis p fatuis habent.
Sed ꝓpter hoc nō debēt turbari viri ſpi
rituales: imo potius gaudere: qꝛ nonne
homo ſaluator nr̄ xp̄s indut᷒ alba veſte q̄
innocētiā ſignificat illuſus ⁊ deriſus eſt a
filijs hui᷒ ſeculi apud q̄s alba veſte expro
brabilis eſt:ſʒ ſicut crux añ paſſionē xp̄i ex
probrabilis fuerat:q̄ poſtea facta eſt hono
rabilis ita vt etiā portet in frontibus re
gū:ſic alba veſtis poſt xp̄i paſſionē facta ē
valde honorabilis et innocētie ſignū. Uñ
quilibet poſt baptiſmū renouatus induit
veſte alba in ſignū innocētie quā confert
baptiſmus:in cuius etiā ſignū xp̄o paſſo
angeli in veſtimentis albis apparuerunt R
in eius reſurrectione: et ſimiliter in eius Stulti
aſcenſione. Scd̄m documentū eſt ꝙ p tp̄e tiā ſi
et loco expedit ſtultitiā ſimulare. Unde ꝙ mula
dominus ipſe fons ſapientie corā herode re.

p ſtulto haberi dignat⁹ eſt ex incōprehenſibili ſapientia ſua pceſſit: qꝛ ſi ſapientem verbis vel factis ſe ondiſſet herodes vtiqꝫ paſſionē eius impediuiſſet. Tertiū eſt ꝙ hō nihil querat i veſtib⁹: nō ornatū: nō p̄cioſitatem: ſed ſolū neceſſitatē: qꝛ ſaluator noſter in veſte velut fatuus eſt illuſus.

In veſtib⁹ q̄renda. Cōformatio.

Ad cōformandū ſe huic articulo regratiet hō deo ꝙ ipſe nobis cū ſua illuſione veſtē innocentie cōferre dignat⁹ eſt. Itē recogitet qualiter ipſe candidam veſtem innocētie baptiſmalis quā xp̄s nobis pretulit ſepe pctōꝝ malis denigrauit ⁊ oret dicēs. Jeſu qui veſte alba indui ⁊ vt ſtult⁹ ab herode illudi voluiſti: da mihi mūdi hui⁹ prudētiā q̄ ſtultitia eſt apud te cauti⁹ declinare ⁊ ad te q̄ vera es ſapientia puenire.

Remiſſio xp̄i ab herode ad pilatum.

¶ Herodes autē cū nō inueniret in xp̄o cauſam mortis illuſum (⁊ indutū veſte alba remiſit ad pilatū) vt eū honoraret ſicut pilat⁹ ſibi detulerat. In quo ipſe pbatur in necē domini cōſenſiſſe: qꝛ enim fuit ſibi miſſus tanqꝫ hō ſue ditionis: cū nō inuenit in eo cauſaꝫ debuiſſet eū abſoluere ⁊ nō alieno iudici remittere. Remiſit ergo eum herodes pilato. q. d. fac de eo qcquid volueris. Et forte ſimilia v̄ba ſibi remādauit. Et ſic dn̄s cū nota illuſionis portādo veſtē albā redijt ⁊ herodis cōſenſum de ſua nece ſecum detulit.

Amicitie cōfederatio

Hic aūt cōſenſus apparuit ſigno et facto: ſigno quidē in veſtis albe illuſione: facto in amicitie confederatione: nā ⁊ ipſa die facti ſunt amici herodes ⁊ pilatus pp̄ter mutuā reuerentiā ſibi inuicē factā. Antea qppe inimici erāt adinuiceꝫ pp̄ter necē galileoꝝ qui de herodis p̄poſitura ⁊ dn̄io erāt quos pilat⁹ occiderat miſcēs ſāguinē eoꝝ cū ſacrificijs q̄ offerebāt ſed nūc ſup hoc recōciliat⁹ eſt pilat⁹ herodi: qꝛ pro bono habuit herodes ꝙ pilatus ſibi detulerat mittēdo ſibi hominē ſue iuriſditionis: ⁊ p̄ſertim talē hoiem quē ipſe videre diu deſiderauerat. Sic multi freqn̄ter amici ⁊ cōcordes in condēnatione vel nocumēto innocentiū fiunt q̄ antea ſibiīnuicē cōtrarij fuerūt.

S Amicitia pilati et herodis. Beda.

Hec autē amicitia pilati ⁊ herodis fuit ſignū ꝙ iudei et gentiles puenirēt in pſecutione xp̄ianoꝝ. vnde Beda. Hoc nephandiſſimū herodis ⁊ pilati fed⁹ qđ in occidēdo xp̄o pepigerūt: hactenus eorū velut hereditario iure ſucceſſores cuſtodiūt qn̄ gentiles et iudei ſicut gn̄e ⁊ religione: ita etiā mente diſſidentes in xp̄ianis tn̄ pſequendis xp̄iqꝫ in eis fide perimēda cōſentiūt. hec Bed. Pōt aūt hec amicitia in bono accipi ⁊ p cōcordiā herodis ⁊ pilati cōcordia populi iudaici ⁊ gētilis ſignificari. Sicut em̄ pilat⁹ p̄mo miſit ieſum ad herodem ⁊ herodes poſtea ei remiſit: ſic v̄bū ſalutis p̄mo recepit pplo gentilis: ⁊ annūtiauit iudeis: in fine autē mūdi iteꝝ iudeus remittet ad gētilē qn̄ p Helyā ⁊ Enoch multi cōuertent. Iſti duo populi ante mortē xp̄i erāt inimici ſibiīnuicem ⁊ diſcordes: ſed poſt mortē xp̄i facti ſunt amici ⁊ cōcordes in fide eius: qꝛ ipſe eſt pax nr̄a q̄ fecit vtraqꝫ vnū. vnde Amb.

Amb.

In typo etiaꝫ herodis atqꝫ pilati q̄ amici ex inimicis p ieſum xp̄m facti ſunt plebis iſrael ⁊ populi gētilis figura ſeruatur ꝙ p dn̄i paſſionē vtriuſqꝫ ſit futura cōcordia: ita tn̄ vt prius populus nationum capiat dei v̄bū ⁊ ad populū iudeoꝝ fidei ſue deuotionē tranſmittat. hec Amb.

Humilitas dn̄i.

O q̄ta humilitas ⁊ patiētia dn̄i ieſu q̄ de ſe quaſi de fatuo pmittebat malos ludere: mittere ſe ⁊ remittere ⁊ qđ volebāt facere. Hanc aūt miſſionē ⁊ remiſſionē ipſe dn̄s fieri voluit ad maiorē ⁊ euidētiorē ſue innocētie oſtēſionē.

Cōtemplatio.

Intuere eū nūc bene dū ducit et reducit demiſſo vultu ⁊ verecūde incedentē ⁊ oim clamores cōuitia ⁊ ſubſannationes audientē ⁊ forte lapidū percuſſiones ⁊ immanioꝝ ſuſcipientē. Et cogita qūo habebat illos pedes ſanctiſſimos cōtractos: qꝛ cū magna feſtinatione duxerūt ⁊ reduxerunt eū nudis pedib⁹ incedentē. Intuere etiā matrē ⁊ ſuos cum indicibili merore a lōge ſequētes ⁊ iſta vidētes ⁊ cogita q̄ libēter tu iuuares ⁊ aſſociares ſic triſtes et dolētes.

Documentū.

¶ Ex hoc articulo habet documētū ꝙ tātā vim hꝫ natura boni ꝙ reſpectu ſui cōfederat ēt malos. Inimicitia em̄ reſpectu boni parit amicitiam inter malos: nō timeat ḡ iuſt⁹ ſi viderit malos ꝯ ſe colligari: qꝛ hoc teſtat in eo aliqđ eſſe boni: ⁊ per hoc ipſe cōformat xp̄o ꝯ quē oēs cōuenerūt in vnū ēt inimici.

Cōformatio.

Ad cōformādū ſe huic articulo recogitet hō ſi habeat inimicitiam cū aliquo ⁊ dimittat eam de corde amore xp̄i q̄ p nobis in ſua paſſiōe ēt malos aduerſum ſe cōcordauit. Jeſu qui ꝯ te inter herodē ⁊ pilatū amicitiā fieri voluiſti: da mihi iniquoꝝ aduerſum me colligātiā nō timere: ſed eorū poti⁹ exercitatione me pficere q̄ten⁹ tibi merear conformari.

C Cōſideratio de fatigatione xp̄i. Documenta plura. Primū

Cōſidera nūc q̄ta fatigatio fuerit xp̄o ſic duci ⁊ reduci de iudice ad iudicem: qꝛ magna pena eſt cuilibet hoi mitti de vno iudice ad alium. Fuit em̄ p̄mo p̄ſētat⁹ anne. Scđo cayphe. Tertio ductus ad pilatum. Quarto miſſus ad herodē. Quinto remiſſus ad pilatū q̄ oīa ad vnū p̄nt reduci articulū: ex q̄ plura ſumunt documēta. Primū eſt ꝙ nō debem⁹ formidare p̄ſētari tpali vel ad malos iudices trahi pp̄ter xp̄m qꝛ q̄to p̄ſides iniqꝫ ⁊ iudices nequiores tāto faciūt martyres glorioſiores.

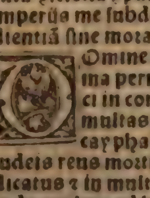
Scđm.

Scđm eſt ꝙ nos oēs actus volūtates ⁊ deſideria nr̄a anteqꝫ p̄ſētiam⁹ debem⁹ ad examē recte rōnis q̄ per

iudicē intelligitur preſentare ꝛ nihil pre-
tertium. cipitāter agere: oīa quoqꝫ mala q̄ fecimus
Religioſorum debem⁹ cōſpectui cōſciētie noſtre p̄ntare:
trāſmiſſio. ꝛ ſic eā corā xp̄o iudice examinādā ſtatue-
re. Tertiū eſt ꝙ religioſi, q̄ ſpecialiter de-
bēt eſſe imitatores xp̄i non debēt turbari
ſi interdū ſub obediētia mittātur de loco
ad locū: de p̄lato ad p̄latum: q: xp̄s ꝓpter
nos ſub obediētia patris dignat⁹ eſt mit-
ti de iudice ad iudicē. Itē ſicut xp̄s ſtabat
an̄ iudices ꝛ nullū irreuerētie verbū eſt lo
cutus: ſic ꝛ nos cū reuerētia ſtare debem⁹
corā prelatis noſtris ꝛ iudicibus etiā ma
Conformitas. lis. Ad conformādū ſe iſti articulo formet
ſibi hō imaginē xp̄i in mēte ſua. Statuēs
corā eo cōſcientiā ſuā miſericorditer exa-
minādā ꝓ eo ꝙ xp̄s corā iudicib⁹ malicio
ſe fuit examinatus. Recogitet etiā hō qūo
oportet nos oēs exhiberi an̄ tribunal xp̄i
ꝛ idcirco ipſe pius ꝓ nobis impi⁹ exhibe
ri voluit ante tribunal iniqui iudicis vt
nos iniuſti an̄ tribunal iuſti iudicis fidu
cialiter cōparere poſſem⁹. Ieſu q̄ de iudi-
ce ad iudicē mitti ꝛ corā eis examinari vo
luiſti da mihi amore tui nois maloꝝ iudi-
cū ꝯtutias nō metuere ꝛ ī ꝯſpectu tuo me
tuta ꝯſciētia ꝯparere: ac bono aīo maiorū
imperijs me ſubdere ꝛ alacri corde ad obe
dientiā ſine mora concurrere. ¶Oratio.

Domine ieſu xp̄e qui hora diei pri
ma permiſiſti te ligatum addu-
ci in conſilium iudeorū: ac poſt
multas iniurias ꝛ conuitia de
caypha duci ad pilatum vbi a
iudeis reus mortis ꝛ malefactor fuiſti iu-
dicatus ꝛ in multis falſe accuſatus: ac de-
inde a pilato ad herodem te mitti ꝛ ibidē
accuſari ꝛ fatuus reputari: ac ſperni et in
veſte alba illudi pertuliſti: tandēqꝫ ſic illu
ſus ꝛ in veſte alba indutus ad pilatū es
remiſſus fac me queſo iniurias ꝛ conuitia
patienter ꝛ gaudenter pro tui nois gloria
tolerare ꝛ in conſpectu tuo cū gaudio ap
parere ac vultum tuum deſiderabilē ſem-
per reſpicere. Amen.

¶De tertia. Capit. lxij.

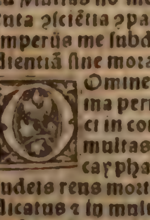
Hora tertia
cogitabis meſt⁹ ꝛ triſtis
A quāl'r reducto dn̄o ad pi
Math. xxvij. latū illi canes letātes de
mar. xv ſedere herodis et pilati
Luce. xxiij. cum audacia magna ꝓſe
quunt accuſatiōes ſuas:
io. xviij q̄uis neqꝫ pilat⁹: neqꝫ he
et. xix. rodes diligēter eū inter
Innocētia xp̄i. rogādoqꝫ ꝛ examinādo inuenirēt in eo cau
ſam mortis. Vn̄ ad exprobrādā duritiā iu
deorū ꝛ gentiliū pilatus fatet̄ nec ſe: nec
herodē: neqꝫ in occidēdo: neqꝫ in illuden-
do in xp̄o cauſam ſeu aliq̄d dignū morte
inueniſſe. Vbi Beda. Hoc dicēdo pilatus
abſoluit q̄dē ieſum quē ꝓbauit inſontem: *Beda.*
ſed quē abſoluit iudicio crucifigit mini-
ſterio. Audi ecce iudee: audi crudelis pa-
gane. Pilatus ipſe fatet̄ neqꝫ ſe neqꝫ hero-
dē dignū quid morte in xp̄o reperiſſe: ſed
tm̄ in occidēdo vel illudēdo innoxio alie-
ne crudelitatis obtemperaſſe clamorib⁹.
hec Beda. ¶Magnū dimittēdi ieſum ſtu *Pilati ſ*
diū gerebat pilatus. Sꝫ quāto curioſius *dimittē*
dimittere q̄rit tāto criminoſiores ad mor- *dū cura.*
tē ei⁹ inuenit. (Et cū accuſaret̄) dn̄s mor-
daciter (a principib⁹ ſacerdotū ꝛ ſeniorib⁹
nihil r̄ndit) nec ad ſui excuſationē nec ad
dictorū refragationē: nec ad dicentium im
properationē: ſed magis accuſationes vi-
riliter ſuſtinuit ꝛ tacuit. Et (tunc) cū ſic ac
cuſaret̄ ab eis (dixit illi pilat⁹. Nō audis
quāta aduerſum te dicunt teſtimonia) ſꝫ
Chriſ. Iō hoc dicebat q: volebat liberare *Chriſ.*
eum dū ſe excuſando r̄nderet. (Sꝫ dn̄s nō *Miratio pila*
r̄ndit ei ad vllū verbū ita vt miraret̄ pre- *ti d xp̄o*
ſes vehemēter) de eius patiētia ꝛ cōſtātia
ꝙ ille quē in lege peritum ꝛ ad oīa r̄ndere
potētē audierat nihil r̄nderet: ꝛ ꝙ exhibi- *A*
tus ad criminale iudiciū ꝛ ſtās an̄ mortē *Cur ac*
q̄ apud oēs hoīes eſtimat̄ terribilis ipſe *cuſat⁹*
imperturbabilis remaneret. In hoc autē *tacuit.*
docet accuſationes ꝛ criminationes patiē *Ambr.*
ter eſſe ſuſtinēdas: hoc em̄ magis mirabi
lem facit ſanctorū patientiā q̄ defenſio.
vn̄ Ambro. Accuſat̄ dn̄s ꝛ tacet: q: defen-
ſione nō indiget nec accuſationē tacendo
cōfirmat: ſꝫ deſpicit nō refellēdo. Ambiūt
defendi qui timēt vinci. Melior eſt cā que *Danie.*
nō defendit̄ ꝛ ꝓbat̄. Suſanna tacuit ꝛ vicit *xiij.*
hec Ambro. Iudex ergo oīm an̄ tribunal
iudicis vilis ꝛ indigni: māſuetus ꝛ tacit⁹
ſtetit ꝛ accuſatus nihil r̄ndit. Sunt autē
quatuor rationes huius ſilentij ꝛ tacitur
nitatis xp̄i. Tacuit enim xp̄s primo iuſte: *taciturnitatis*
q: ꝓpter falſitatē accuſationū ꝛ corruptū *xp̄i cau*
iudiciū indigni erāt audire. Scd̄o miſeri *ſa.*
corditer ne. ſ. ex r̄ſione ſua peiores fierēt
ſi ſibi non crederēt vel non obedirēt. Ter-
tio diſpenſatiue ne ſi ſe excuſaret dimitte
retur ꝛ crucis vtilitas. ſ. noſtra ſalus et re
dēptio differretur. Quarto exēplariter: vt
daret nobis patiētie exemplū ꝛ impleret
illud de ſe ſcriptū: ſicut agnus corā tondē
te ſe obmuteſcet ꝛ nō aperiet os ſuū. Igit̄
vt dicit Anſel. Vide attēte qūo ſtat an̄ p̄ſi *Eſa. liij*
dē inclinato capite demiſſis oculis: vultu *Anſel.*
placido: ſermone raro: par⁹ ad opprobria: *Rn̄det*
prōpt⁹ ad ꝟbera q̄nqꝫ dn̄s r̄ndet: q̄nqꝫ nō *ꝛ nō r̄n*
r̄ndet. Vbi r̄ndet q̄ſi paſtor bon⁹ docet ꝛ ꝓ *det.*
creditis ſibi ouib⁹ ꝯ̄ lupoꝝ latronūqꝫ inſi
dias pugnat: vbi vero nō reſpōdet quaſi

agnus ꝓ toto grege imoland⁹ ſilet ⁊ patiē
tiā pſtat: ⁊ vtinā mō innoteſceret qñ quaſi
agnus ⁊ quaſi paſtor quis eſſe deberet vt
ſ. qñ tacere ⁊ rñdere haberet. Quamuis er
go q̇buſdā interrogationib⁹ ſepe rñderit
qñ tñ rñdere noluit nō ſicut re⁹ ⁊ male ſibi
cōſci⁹ qui de pctis cōuincebatur ſuis: ſ; ſi
cut innocēs ⁊ mãſuet⁹ q̄ ꝓ pctis imolaba
tur alienis. Et iō ſimilitudo de agno data
eſt vt in ſuo ſilētio nō re⁹: ſ; innocēs habe
ret. (Per diē aūt feſtū) paſche (cōſueuerat
preſes vnū victū dimittere populo). i. ad
petitionē populi (quē volebãt ſine merito
rum diſcretione in memoriā liberationis
filiorū iſrael de egyptiaca ſeruitute cuius
bñficij memoria in ſolēnitate paſchali fie
bat ꝙ ea die de ſeruitute pharaonis egreſ
ſi erant: in alijs aūt feſtis nō ſic fiebat. Qꝛ
em̄ in nocte paſche angel⁹ dñi ſaluauit he
breos ⁊ percuſſit p̄mogenita egyptiorum
ideo ad hoc repreſentandū ⁊ in memoriā
hui⁹ bñficij in hac ſolennitate ſaluabant
vnū morti ꝓpinquū ⁊ aliquos interficie-
bãt de vinctis q̄ cuſtodiebantur ad occidē
dum. Uel hoc faciebãt in memoriā tranſi-
tus maris rubri: in quo filij iſrael fuerunt
liberati ⁊ egyptij ſubmerſi. Et iſtā ꝯſueta
dinē eis cōſeruari impetrauerãt ab impe
ratore rōanorū ſicut fuerat obſeruata añ-
ꝗ̄ iudea eſſet romanis ſubiecta. Si adhuc
ſingulis annis aliquē occidunt de⁹ ſcit et
ipſi ſciūt. Pilatus ergo, ſciēs eos cupidos
de obſeruãda illa cōſuetudine ⁊ ex altera
parte ꝙ barrabas erat peſſim⁹ ⁊ populo
odioſus ꝓpoſuit eis ſub diſtinctiōe optio
nē dicēs ꝙ ad honorē feſti liberaret eis
barrabā vel ieſum ⁊ nullū aliū: p hoc ſub
tiliter credēs liberare ieſum de cōſenſu eo
rū: qꝛ nō credebat aliquo mō ꝙ peterēt li-
berationē barrabe q̄ erat homicida ⁊ ſedi
tioſus ac peſſim⁹ ⁊ inſignis nō nobilitate
gñis: ſ; ex famoſitate ſui criminis: qꝛ erat
latro public⁹ ⁊ in malicia vulgat⁹ ⁊ famo
ſus: ⁊ iō credebat merito ieſum eſſe preeli-
gendū ſciēs eū inocēter p inuidiā traditū
qꝛ publice arguebat vitia eoꝝ. Magnā (vt
dictū eſt) diligētiā pilat⁹ oſtēdit vt xp̄; li-
beraret. Primo p innocentiā: qꝛ man⁹ he-
rodis euaſerat. Scđo p cōſuetudinē: qꝛ eū
preeligendū credebat in quo datū eſt exē
plū laborãdi ad liberationē innocētium.
Uñ Chri. Et intuere ſapienter: nō em̄ di-
xit: qꝛ peccauit: ⁊ dignus eſt morte donari
eū ex feſto: ſed p̄mū eū excuſans ⁊ eruēs a
cauſa omni tñ rogat ex ſupabundãti vt ſi
nollēt innoxium dimittere ſaltē vt obno-
xium donarēt feſto vel tēpori. (Tūc miſit
ad pilatū p tribunali ſedētē vxor ſua, noīe
pcula dicēs (nihil tibi ⁊ iuſto illi) ſit cau-
ſe vel ꝯtra iuſtum illum. q. d. nihil habeas
cauſe nec intromittas te ad interficiēdu;
hoīem illū: qꝛ iuſtus eſt (multa enim paſſa
ſum hodie per viſum) ⁊ in ſomnijs (ꝓpter
eum.) Uxor itaqꝫ gētilis viri hoc in viſio-
nibus et in ſomnijs intellexit quod iudei
vigilantes nec credere: nec intelligere vo
luerūt. Diabolus q̄ppe apparuerat ei mo
nens eā terroribus ad liberationem xp̄i. chriſtū
nunc em̄ demū diabol⁹ intelligens p xp̄m agno •
ſua ſpolia ſiue in mundo ſiue in tartaro ſe uit dia
amiſſurū penituit ꝙ fecerat cōprehēdi eū bolus.
et iō immiſit viſiones huic mulieri: vt p eā
impediret mors xp̄i: ⁊ ſicut prius per mu-
lierē intulerat mundo mortē: ita mō ſata-
git xp̄m de manibus iudeoꝝ liberare per
mulierē ne p xp̄i mortē mortis amittat im
periū. Iā q̄dē dei nutu ⁊ virtute poterat
myſteriū crucis cognoſcere: ⁊ ideo labora
bat ne xp̄s moreret. Forte iā ſancti in iſer
no gaudebant vñ hoc nouerat. Nā vt ait
Augu. aīa lazari reuocata ad ſuperos aīe Augu.
in iferno cognouerūt dñm primo deſcēſu
rū ad inferos vñ extūc letabant ⁊ maxime
diabol⁹ hoc cognouit cū dñs clamore va-
lido aīam exhalauit. Uel etiā p ſcriptura
rū ipletionē hoc ꝓpēdit: qꝛ i dño eas iple-
ri vidit: ꝙ ḡ vxor pilati ⁊ ipe pilat⁹ tm̄ fece
rūt ꝓ liberatiōe xp̄i totum putat fuiſſe ex
inſtinctu diaboli q̄ p pilatū ⁊ ei⁹ vxorē ni Barra
tebat impedire nr̄am redēptionem ſicut be pre-
olim p Adā ⁊ Euā fecit nr̄am dãnationē. electio
¶ Pilatus ergo q̄rebat ab eis quē vellent
ꝓpter honorē feſti ſibi dimitti de duobus
p̄dictis ⁊ quaſi exhortatiue expreſſit xp̄m
querēs ſi vellēt dimitti regē iudeorū. Ipſi
vero nimio odio ꝯ xp̄m moti ⁊ obſtinato
corde in malicia pdurãtes: ne xp̄s libera-
retur preelegerūt ⁊ petierūt barrabā ho-
minē peſtiferū dimitti ⁊ liberari: xp̄m ṽo
innocentē tolli de medio et crucifigi. Pu- Chriſ.
tabãt em̄ vt dicit Chri. hoc ſe poſſe aſtrue
re ꝙ Jeſus deterior eſſet latrone et adeo
neqꝫ vt neqꝫ feſti prerogatiua deberet li-
berari. In quo facto eorū oſtendit future
infidelitatis archanū. ſ. antixp̄m xp̄o ꝓpre-
ferēdū. Latrones latronē petierūt ⁊ homi
cidā auctori vite p̄tulerūt. Qđ iproperãs Act. iij.
eis beat⁹ Petrus poſtea dicebat. Uos ſan
ctū ⁊ iuſtū negaſtis ⁊ petijſtis vꝛ homici
dā donari vobis: auctorē ṽo vite interfe-
ciſtis. O ꝗ̄ta infeliciū iudeoꝝ iniquitas ⁊
malicia qui ad ꝓcurandū xp̄i mortē petie
runt latronis publici liberationē ꝯ bonū Augu.
publicū ⁊ iuſticiā mortē vite tenebras lu
ci filiū diaboli filio dei tā ſtulte ꝗ̄ impie
preferētes. vñ Aug. O cecitas iudeoru;: o
furia freneticoꝝ (noli dimittere hunc) ſed
barrabam) q̄d fuit aliud dicere ꝗ̄ occidat
ille q̄ ſuſcitauit mortuos ⁊ dimittat latro
vt iterū occidat viuos. Uñ Anſel. Adhuc Anſel.

iudicē intelligitur preſentare ⁊ nihil pre-
Tertiū. Religioſorum trāſmiſſio. cipitāter agere: oīa quoq; mala q̄ fecimus debem⁹ cōſpectui cōſciētie noſtre pñtare: ⁊ ſic eā corā xp̄o iudice examinādā ſtatuere. Tertiū eſt q̄ religioſi q̄ ſpecialiter debēt eſſe imitatores xp̄i non debēt turbari ſi interdū ſub obediētia mittātur de loco ad locū: de p̄lato ad p̄latum: q: xp̄s ꝓpter nos ſub obediētia patris dignat⁹ eſt mitti de iudice ad iudicē. Itē ſicut xp̄s ſtabat añ iudices ⁊ nullū irreuerētie verbū eſt locutus: ſic ⁊ nos cū reuerētia ſtare debem⁹ corā prelatis noſtris ⁊ iudicibus etiā ma-
Conformitas. lis. Ad conformādū ſe iſti articulo formet ſibi hō imaginē xp̄i in mēte ſua. Statuēs corā eo cōſcientiā ſuā miſericorditer examinādā ꝓ eo q̄ xp̄s corā iudicib⁹ malicioſe fuit examinatus. Recogitet etiā hō qūo oportet nos oēs exhiberi añ tribunal xp̄i ⁊ idcirco ipſe pius ꝓ nobis impūs exhiberi voluit ante tribunal iniqui iudicis vt nos iniuſti añ tribunal iuſti iudicis fiducialiter cōparere poſſem⁹. Jeſu q̄ de iudice ad iudicē mitti ⁊ corā eis examinari voluiſti da mihi amore tui nois malorū iudicū ꝯtumelias nō metuere ⁊ i ꝯſpectu tuo me tuta ꝯſciētia ꝯparere: ac bono aio maiorū imperiis me ſubdere ⁊ alacri corde ad obedientiā ſine mora concurrere. ¶ Oratio.

Domine ieſu xp̄e qui hora diei prima permiſiſti te ligatum adduci in conſilium iudeorū: ac poſt multas iniurias ⁊ conuitia de caypha duci ad pilatum vbi a iudeis reus mortis ⁊ malefactor fuiſti iudicatus ⁊ in multis falſe accuſatus: ac deinde a pilato ad herodem te mitti ⁊ ibidē accuſari ⁊ fatuus reputari: ac ſperni et in veſte alba illudi pertuliſti: tandēq; ſic illuſus ⁊ in veſte alba indutus ad pilatū es remiſſus fac me queſo iniurias ⁊ conuitia patienter ⁊ gaudenter pro tui nois gloria tolerare ⁊ in conſpectu tuo cū gaudio apparere ac vultum tuum deſiderabilē ſemper reſpicere. Amen.

¶ De tertia. Capit.lxij.

Hora tertia cogitabis meſt⁹ ⁊ triſtis qualr̄ reducto dño ad pilatū illi canes letātes de ſedere herodis et pilati cum audacia magna ꝑſequunt̄ accuſatiões ſuas: Quia neq; pilat⁹: neq; herodes diligēter eū interrogādo ⁊ examinādo inuenirēt in eo cauſam mortis. Vñ ad exprobrādā duritiā iudeorū ⁊ gentiliū pilatus fatet̄ nec ſe: nec

A Math. xxvij. mar.xv Luce. xxiij. Jo. xviij et.xix. Innocētia xp̄i.

herodē: neq; in occidēdo: neq; in illudendo in xp̄o cauſam ſeu aliq̄d dignū morte inueniſſe. Ubi Beda. Hoc dicēdo pilatus abſoluit q̄dē ieſum quē ꝓbauit inſontem: ſed quē abſoluit iudicio crucifigit miniſterio. Audi ecce iudee: audi crudelis pagane. Pilatus ipſe fatet̄ neq; ſe neq; herodē dignū quid morte in xp̄o reperiſſe: ſed tñ in occidēdo vel illudēdo innoxio aliene crudelitatis obtemperaſſe clamorib⁹. hec Beda. ¶ Magnū dimittēdi ieſum ſtudiū gerebat pilatus. Sȝ quāto curioſius dimittere q̄rit tāto crimīnoſiores ad mortē ei⁹ inuenit. (Et cū accuſaret̄) dñs mordaciter (a principib⁹ ſacerdotū ⁊ ſeniorib⁹ nihil rñdit) nec ad ſui excuſationē nec ad dictorū refragationē: nec ad dicentium improperationē: ſed magis accuſationes viriliter ſuſtinuit ⁊ tacuit. Et (tunc) cū ſic accuſaret̄ ab eis (dixit illi pilat⁹. Nō audis quāta aduerſum te dicunt teſtimonia) ſȝ Chriſ. Jō hoc dicebat q: volebat liberare eum dū ſe excuſando rñderet. (Sȝ dñs nō rñdit ei ad vllū verbū ita vt miraret̄ preſes vehemēter) de eius patiētia ⁊ cōſtātia q̄ ille quē in lege peritum ⁊ ad oīa rñdere potētē audierat nihil rñderet: ⁊ q̄ exhibitus ad criminale iudiciū ⁊ ſtās añ mortē q̄ apud oēs hoies eſtimat̄ terribilis ipſe imperturbabilis remaneret. Jn hoc autē docet accuſationes ⁊ criminationes patiēter eſſe ſuſtinēdas: hoc eñ magis mirabilem facit ſanctorū patientiā q̄ defenſio. vñ Ambro. Accuſat̄ dñs ⁊ tacet: q: defenſione nō indiget nec accuſationē tacendo cōfirmat: ſȝ deſpicit nō refellēdo. Ambiūt defendi qui timēt vinci. Melior eſt cā que nō defendit̄ ⁊ ꝓbat̄. Suſanna tacuit ⁊ vicit hec Ambro. Judex ergo olim añ tribunal iudicis vilis ⁊ indigni: māſuetus ⁊ tacit⁹ ſtetit ⁊ accuſatus nihil rñdit. Sunt autē quatuor rationes huius ſilentij ⁊ taciturnitatis xp̄i. Tacuit enim xp̄s primo iuſte: q: ꝓpter falſitatē accuſationū ⁊ corruptū iudiciū indigni erāt audire. Scđo miſericorditer ne.ſ.ex rñſione ſua peiores fierēt ſi ſibi non crederēt vel non obedirēt. Tertio diſpenſatiue ne ſi ſe excuſaret dimitteretur ⁊ crucis vtilitas.ſ. noſtra ſalus et redēptio differretur. Quarto exēplariter: vt daret nobis patiētie exemplū ⁊ impleret illud de ſe ſcriptū: ſicut agnus corā tondēte ſe obmuteſcet ⁊ nō aperiet os ſuū. Igit̄ vt dicit Anſel. Uide attēte qūo ſtat añ p̄ſidē inclinato capite demiſſis oculis: vultu placido: ſermone raro: par⁹ ad opprobria: prōpt⁹ ad ꝟbera q̄nq; dñs rñdet: q̄nq; nō rñdet. Ubi rñdet q̄ſi paſtor bon⁹ docet ⁊ ꝓ creditis ſibi ouib⁹ ꝯ̄ lupos latronū q; inſidias pugnat: vbi vero nō reſpōdet quaſi

Beda. Pilati ſ dimittē duȝ cura. Chriſ. Miratio pilati d xp̄o A Cur accuſat⁹ tacuit. Ambr. Danie. xij. taciturnitatis xp̄i cauſa. Eſa.liij Anſel. Rñdet ⁊ nō rñdet.

agnus p toto grege imoland⁹ ſilet ꝛ patiē
tiā pſtat: ꝛ vtinā mō innoteſceret qꝫ quaſi
agnus ꝛ quaſi paſtor quis eſſe deberet vt
ſ. qñ tacere ꝛ rñdere haberet. Quamuis er
go qbuſdā interrogationib⁹ ſepe rñderit
qñ tñ rñdere noluit nō ſicut re⁹ ꝛ male ſibi
cōſci⁹ qui de pctis cōuincebatur ſuis: ſꝫ ſi
cut innocēs ꝛ māſuet⁹ ꝗ p pctis imolaba
tur alienis. Et iō ſimilitudo de agno data
eſt vt in ſuo ſilētio nō re⁹: ſꝫ innocēs habe
ret. (Per diē aūt feſtū) paſche (cōſueuerat
pſes vnū victū dimittere populo) .i. ad
petitionē populi quē volebāt ſine merito
rum diſcretione in memoriā liberationis
filiorū iſrael de egyptiaca ſeruitute cuius
bñficiū memoria in ſolēnitate paſchali fie
bat ꝙ ea die de ſeruitute pharaonis egreſ
ſi erant: in aliis aūt feſtis nō ſic fiebat. Qꝛ
eñ in nocte paſche angel⁹ dñi ſaluauit he
breos ꝛ percuſſit pmogenita egyptiorum
ideo ad hoc repreſentandū ꝛ in memoriā
hui⁹ bñficiū in hac ſolennitate ſaluabant
vnū morti ppinquū ꝛ aliquos interficie
bāt de vinctis q̄ cuſtodiebantur ad occidē
dum. Uel hoc faciebāt in memoriā tranſi
tus maris rubri: in quo filiȷ iſrael fuerunt
liberati ꝛ egyptiȷ ſubmerſi. Et iſtā ꝯſuetu
dinē eis cōſeruari impetrauerāt ab impe
ratore rōanorū ſicut fuerat obſeruata añ
ꝙ̄ iudea eſſet romanis ſubiecta. Si adhuc
ſingulis annis aliquē occidunt de⁹ ſcit et
ipi ſciūt. Pilatus ergo ſciēs eos cupidos
de obſeruāda illa cōſuetudine ꝛ ex altera
parte ꝙ barrabas erat peſſim⁹ ꝛ populo
odioſus ppoſuit eis ſub diſtinctiōe optio
nē dicēs ꝙ ad honorē feſti liberaret eis
barrabā vel ieſum ꝛ nullū aliū: p hoc ſub
tiliter credēs liberare ieſum de cōſenſu eo
rū: qꝛ nō credebat aliquo mō ꝙ peterēt li
berationē barrabe ꝗ erat homicida ꝛ ſedi
tioſus ac peſſim⁹ ꝛ inſignis nō nobilitate
gñis: ſꝫ ex famoſitate ſui criminis: qꝛ erat
latro public⁹ ꝛ in malicia vulgat⁹ ꝛ famo
ſus: ꝛ iō credebat merito ieſum eſſe preeli
gendū ſciēs eū inocētē ꝛ p inuidiā traditū
qꝛ publice arguebat vitia eoꝝ. Magnā (vt
dictū eſt) diligētiā pilat⁹ oſtēdit vt xpꝫ li
beraret. Primo p innocentiā: qꝛ man⁹ he
rodis euaſerat. Scdo p cōſuetudinē: qꝛ eū
preeligendū credebat in quo datū eſt exē
plū laborādi ad liberationē innocētium.
Uñ Chri. Et intuere ſapienter: nō eñ di
xit: qꝛ peccauit: ꝛ dignus eſt morte donari
eū ex feſto: ſed pmū eū excuſans ꝛ eruēs a
cauſa omni tñ rogat ex ſupabundāti vt ſi
nollēt innoxium dimittere ſaltē vt obno
xium donarēt feſto vel tēpori. (Tūc miſit
ad pilatū p tribunali ſedētē vxor ſua, noīe
pcula dicēs (nihil tibi ꝛ iuſto illi) ſit cau
ſe vel ꝯtra iuſtum illum. q. d. nihil habeas

C Liberandi. Malefactorꝫ inſtitutio.

Diligētia pilati ad liberandū xpꝫ. Chriſ.

D Uxoris pilati viſum.

cauſe nec intromittas te ad interficiēduꝫ
hoiem illū: qꝛ iuſtus eſt (multa enim paſſa
ſum hodie per viſum) ꝛ in ſomniis (pꝑter
eum.) Uxor itaqꝫ gētilis viri hoc in viſio
nibus et in ſomniis intellexit quod iudei
vigilantes nec credere: nec intelligere vo
luerūt. Diabolus q̄ppe apparuerat ei mo
nens eā terroribus ad liberationem xpi.
nunc eñ demū diabol⁹ intelligens p xpm
ſua ſpolia ſiue in mundo ſiue in tartaro ſe
amiſſurū penituit ꝙ fecerat cōprehēdi eū
et iō immiſit viſiones huic mulieri: vt p eā
impediret mors xpi: ꝛ ſicut prius per mu
lierē intulerat mundo mortē: ita mō ſata
git xpm de manibus iudeoꝝ liberare per
mulierē ne p xpi mortē mortis amittat im
periū. Iā q̄deꝫ dei nutu ꝛ virtute poterat
myſteriū crucis cognoſcere: ꝛ ideo labora
bat ne xps moreret. Forte iā ſancti in infer
no gaudebant vñ hoc nouerat. Nā vt ait
Augu. aīa lazari reuocata ad ſuperos aīe
in inferno cognouerūt dñm primo deſcēſu
rū ad inferos vñ extūc letabant ꝛ maxime
diabol⁹ hoc cognouit cū dñs clamore va
lido aīam exhalauit. Uel etiā p ſcriptura
rū ipletionē hoc ppēdit: qꝛ i dño eas iple
ri vidit: ꝙ ḡ vxor pilati ꝛ ipe pilat⁹ tm̄ fece
rūt p liberatiōe xpi totum putat fuiſſe ex
inſtinctu diaboli ꝗ p pilatū ꝛ ei⁹ vxorē ni
tebat impedire nr̄am redēptionem ſicut
olim p Adā ꝛ Euā fecit nr̄am dānationē.
¶ Pilatus ergo q̄rebat ab eis quē vellent
pꝑter honorē feſti ſibi dimitti de duobus
pdictis ꝛ quaſi exhortatiue expreſſit xpm
querēs ſi vellēt dimitti regē iudeorū. Ipſi
vero nimio odio ꝯ xpm moti ꝛ obſtinato
corde in malicia pdurātes: ne xps libera
retur preelegerūt ꝛ petierūt barrabā ho
minē peſtiferū dimitti ꝛ liberari: xpm vo
innocentē tolli de medio et crucifigi. Pu
tabāt eñ vt dicit Chri. hoc ſe poſſe aſtrue
re ꝙ Jeſus deterior eſſet latrone et adeo
neqꝫ vt neqꝫ feſti prerogatiua deberet li
berari. In quo facto eorū oſtendit future
infidelitatis archanū. ſ. antixpm xpo pre
ferēdū. Latrones latronē petierūt ꝛ homi
cidā auctori vite ptulerūt. Qđ ipꝓperās
eis beat⁹ petrus poſtea dicebat. Uos ſan
ctū ꝛ iuſtū negaſtis ꝛ petiiſtis vez homici
dā donari vobis: auctorē vo vite interfe
ciſtis. O q̄ta infeliciū iudeoꝝ iniquitas ꝛ
malicia qui ad pcurandū xpi mortē petie
runt latronis publici liberationē ꝯ bonū
publicū ꝛ iuſticiā mortē vite tenebras lu
ci filiū diaboli filio dei tā ſtulte ꝙ̄ impie
preferētes. vñ Aug. O cecitas iudeoruꝫ: o
furia freneticoꝝ (noli dimittere hunc) ſed
barrabam) q̄d fuit aliud dicere ꝙ̄ occidat
ille ꝗ ſuſcitauit mortuos ꝛ dimittat latro
vt iterū occidat viuos. Uñ Anſel. Adhuc

chriſtū agnouit diabolus.

Augu.

Barrabe preelectio

Chriſ.

Act. iiȷ.

Augu.

Anſel.

aũt ⁊ alam tuã incircunciſo cani glutiẽdã tradiderũt vinctũ ſi quidẽ ante faciẽ pilati preſidis te ꝑduxerũt poſtulãtes ſupplicio crucis interimere q̃ pctm̃ nõ feceras ⁊ virũ homicidã donari ſibi agnũ lupo aurũ luto poſtponẽtes. O idignũ ⁊ ifelix ↄcãbiũ. vñ etiam Bed. Heret aũt iudeis vſqꝫ hodie ſua petitio quã tãto labore ipetrauerũt. Qꝛ em̃ data ſibi optiõe ꝑ ieſu latronẽ: ꝑ ſaluatore interemptorẽ: ꝑ datore vite elegerũt perẽptorẽ: merito ſalutẽ vitamqꝫ ꝑdiderũt ⁊ latrocinijs ſe ac ſeditionibꝰ intm̃ ſubmerſerũt vt ⁊ patriã regnũqꝫ ſuũ qꝺ plꝰ xp̃o amauere ꝑdiderũt ⁊ hactenus eã quã vendidere vel aie vel corporis libertatẽ recipere nõ meruerint: atqꝫ iõ iudei pacẽ hr̃e nõ poſſunt: qꝛ ſeditioſum ꝓncipẽ id eſt diabolũ q̃ vſqꝫ hodie regnat in eis magis q̃ dñm eligere maluerunt. hec Beda. Silr̃ adhuc hodie aliq̃ magis nitũtur ſaluare ⁊ etiã promouere malos hoies q̃ bonos ⁊ in multis electionibus ac ꝓuiſionibꝰ Jeſus id eſt vir bonus ac dignus ⁊ dei amicꝰ q̃ ſe ⁊ alios ſaluare vellet reprobat ⁊ barrabas latro iſignis id eſt malus ac indignꝰ ⁊ xp̃i hoſtis qui ſe ⁊ alios in ala perimit eligit. Uñ q̃ in talibꝰ ꝓmotionibꝰ faciẽdo vel cõſentiẽdo culpabiles ſunt ipſo ſuo facto vel cõſenſu cõdicũt iudeis (nõ hunc: ſꝫ barrabã) Jeſus vero ad oia tacet patiẽter canes oblatrãtes tolerãs ⁊ ſua patientia nos armãs. Cõſidera hic q̃tũ xp̃i animũ ſauciare potuit ꝙ tam ſceleratꝰ ⁊ vilis hõ p̃ferebat ſibi hoi deo intantũ vt peterẽt illiꝰ vitã ⁊ iſtiꝰ mortem: peccauerunt aũt in duobꝰ ſcꝫ qꝛ reũ petebant liberari ⁊ innocentẽ dãnari. vnde in Prouer. Qui iuſtificat impiũ ⁊ cõdemnat iuſtũ vterqꝫ abominabilis eſt apud deum. Et iſto articulo trahunt duo documenta. Primũ eſt ꝙ nos equanimiter toleremus ſi aliq̃ preferant nobis ꝑſone infimiores ⁊ humilioris cõditionis: qꝛ latro xp̃o fuit prelatꝰ. Scðm eſt ꝙ caueamꝰ ne ⁊ nos barrabã xp̃o p̃feramꝰ. Multi ei adhuc hodie deſiderabãt barrabã ſibi ſolui ⁊ xp̃m vinctũ eſſe. qꝛ vt dicit Orige. Oẽs qui iudeis ſunt ſimiles ſiue in dogmate ſiue in vita barrabã ſibi ſolui deſiderãt. quicunqꝫ em̃ male agit ſolutꝰ eſt in corꝑe eiꝰ barrabas xp̃s aũt vinctꝰ: q̃ aũt bonũ agit xp̃m habet ſolutũ: barrabã vinctũ: ⁊ ideo ſicut iudei poſtq̃ ꝑ xp̃o elegerũt barrabã latronẽ latrocinijs ⁊ ſeditiõibꝰ ſũt ſubmerſi: ſicut et nũc q̃cũqꝫ ala p̄elegit barrabã illa ſꝑ latrocinijs diabolicis extermiat: vbi em̃ nõ eſt Jeſus ibi lites ⁊ prelia ſunt: vbi aũt eſt Jeſus ibi ſũt oia bõa ⁊ pax. hec orig. Spũalr̃ hõ vinctꝰ eſt ꝑ pctm̃ poſitꝰ i carcere ſm corpus ⁊ alam: ita ꝙ ſint duo vincti corpꝰ ⁊ ala

E
Beda.
Judeis ſua petitio nociua.
Prou. xvij.
Documenta duo.
Barrabã ſolui cupiẽtes.
Orige.
Spũaliter.

ſꝫ de his vnus. ſ. ala poterit liberari: ſi tñ corpꝰ pnie et flagellis exponatur qꝛ ſicut aiam a culpa ⁊ a pena liberabit. Si ṽo corpus liberet adhuc manebit vicia aia ⁊ ſupplicijs ac flagellis exponet eternis: ⁊ ideo melius eſt ꝙ anima liberet q̃ corpꝰ: qꝛ ſi corpus ſuſpendit in cruce pnie: tunc animam liberabit a morte. vñ Grego. Si magne mercedis eſt eripere a morte carnem morituram quanti meriti eſt liberare alam in celo ſine fine victurã. Ad cõformandum ſe huic articulo recogitet hõ ſi ipſe vnquã barrabã xp̃o preelegit ⁊ doleat ac oret dicẽs. Jeſu qui nõ dedignatꝰ es a iudeis reprobari petentibꝰ ſibi barrabã latronem dimitte ṽo auctorẽ vite crucifigi: da mihi te creatorẽ meũ ſemꝑ eligere pre oibꝰ et ꝓ nulla re creata te vnq̃ reprobare. Pilatus aũt volẽs dimittere Jeſum iterũ locutus eſt ad illos querẽs quid faceret de Jeſu rege iudeorũ ⁊ quid mali feciſſet: ⁊ aſſerens ꝙ nullam cauſam mortis in eo inueniret: ſed q̃to plus videbãt ꝙ xp̃m liberare vellet tantomagis iterũ ⁊ iterum clamabant vocibꝰ magnis inſtabant poſtulantes: vt crucifigeret eũ ⁊ inualeſcebant voces eorum. Mala fuit barrabe preelectio: ſed peior hec ſententiatio. (Uidens aũt pilatus quia nihil proficeret) ad liberationẽ xp̃i ſaluo fauore populi (ſed magis tumultꝰ) et ſtrepitus (fieret) populi clamantis ad cõtrarium per ſeductionem ſacerdotũ volentiũ per clamorẽ ⁊ tumultũ populi obtinere qꝺ nõ poterant per rationẽ habere: ⁊ volens populo placere ⁊ ſatiſfacere (dimiſit illis barrabã) quẽ petebant q̃uis xp̃m preferendum nõ dubitaret. Ecce ꝙ xp̃s innocens damnatur ⁊ barrabas latro liberatur. Jta contingit hodie in curijs principum ⁊ prelatorũ qꝛ innocẽtes dãnãtur ⁊ ꝑuerſi pctõres liberant: minora puniuntur: ſed maiora diſſimulant: puniunt trãſgreſſores decretalium ⁊ ſtatutorum et dimittuntur impuniti trãſgreſſores diuinorum mandatorum. (Et) vt iudei de morte Jeſu totũ pctm̃ ſuper ſe acciperent ⁊ ipſe imunis eſſet pctõ (accepta aqua lauit manus ſuas corã populo dicens. (Innocẽs ego ſum a ſanguine). i. ſanguinis effuſione (iuſti huiꝰ) ⁊ ſicut lauo manus: ſic ⁊ cõſcientiam: qꝛ ego volui liberare innocentem ⁊ ſolum miniſter legis ſum (vos videritis) quid continget vobis q̃tũ ad ſupplicium ꝓ culpa quam cõmittitis: qꝛ vox veſtra ſanguinẽ iuſti fundit. vñ penã ſentietis. Mos em̃ erat apud antiquos vt cum q̃s vellet ſe oſtẽdere imunẽ a crimine aliq̃ accepta aq̃ lauaret manꝰ ſuas corã pplo. Lauit ergo manꝰ corã populo vt quos nõ poterat mouere ſuaſione moueret ſignificatione

Greg.
Liberanda anima.
Cõformatio.
Iniuſte dãnationes in ſtoꝝ in curijs principum.
Lauãdarum manuũ mos.

ratiōe qua ſignificabat iniquā mortē xp̄o
inferre ⁊ ſe innocentē a tāto ſcelere. Lauit
man⁹ ſuas imponēs peccatū de morte xp̄i iu
deis ipſis hoc recipiētib⁹ q̄uis non eſſet
p hoc ſm veritatē excuſatus: q2 nō loc⁹ fuit
aqua ſu⁹ reat⁹: mentiebat̄ ergo dicēdo ſe
innocētem: q2 (ſciebat q per inuidiam eū
tradidiſſent) ⁊ q iuſtus ac innocēs erat: ⁊
vt met cōfitebat̄ eū liberare poterat. Par
ticeps ḡ erat criminis: ſ3 innocētior illis.
Leo papa. vñ Leo papa. Exceſſit ḡ pilati culpā faci
nus iudeoꝝ: ſed nec ipſe euaſit reatū qui
reliquit propriū iudiciū ⁊ in crimē trāſi
liit alienū. Huic pilato ſimiles ſūt excuſan
tes ſe a criminis cōſenſu cū poſſint recla
mare cū effectu. (Et reſpōderūt oēs. San
Sāguinis ſup nos pa tiūtur. guis ei⁹) id eſt culpa ⁊ pena: ſeu vltio ⁊ vin
dicta effuſionis ſanguinis ei⁹ (ſup nos ⁊ ſu
per filios noſtros. Optimā hereditatē re
liquerūt iudei filijs ſuis: perſeuerat eñ vſq̄
hodie ſup iudeos hec imprecatio pene et
criminis ⁊ ſanguis xp̄i nō aufertur ab eis
vñ i ſingulis lunatiōib⁹: vt d̄r: fluxū patiū
tur ſanguinis. Percuſſit eñ eos dñs i po
ſteriora ⁊ opprobriū ſempiternū dedit il
lis: ſuntq̄ vagi ⁊ pfugi ſub ſuitute: ⁊ niſi
lauerint man⁹ ſuas per baptiſmū ab iſto
ſanguie penā criminis ſubſtiebūt ꝯtinue
Hiero. vt aūt dicit Hiero. Verbū optimū ⁊ ſalutife
rum reſpōderūt iudei: ſ3 intētiōe peſſima.
Optādū eſt ḡ vt ſanguis ille veniat ſuper
Apoc.j. nos: ſ3 in ablutionē ſ3 illud Apoc. Lauit
nos a pctis nr̄is in ſanguine ſuo. Pilatus
itaq̄ cauſā mortis in eo nō iueniēs nite
bat̄ eū dimittere nō eñ in eo: ſ3 i nobis cā
mortis ei⁹ fuit: paſſus eſt p nobis nō pro
ſe nō habēs culpā ⁊ ſuſtinēs penā vt ⁊ cul
Berñ. pam nr̄ā ſolueret ⁊ penā. vñ Berñ. O pij
ſime ieſu q̄d tibi ⁊ morti: nos peccauimus
G ⁊ tu luis: nos debuim⁹ ⁊ tu ſoluis. Nullā
Flagellatio dñi. itaq̄ cāz mortis in eo inueniēs dixit illis.
(Corripiā ergo eū) .ſ. flagellādo vt ſi qua i
vr̄is cerimonialibus cōmiſit vel in aliquo
deliquit p ipſis correptus emēdetur: ⁊ ſic
emēdatū ⁊ diſciplinatū dimittā a morte li
berū. Flagris ⁊ ludibrijs eū afficiā quātū
ipi iubetis dūmō inori⁹ ſanguinē nō ſitia
Flagellandi ītentio tis vel fundatis. Uidēs eñ ex clamore eoꝝ
q nullo mō poterat dimittere ieſum oīno
liberū cū pace ipſoꝝ ⁊ ex altera parte dū
rum ſibi erat interficere innocētē: iō ad ſa
tiſfaciēdū eis fecit xp̄m flagellari ⁊ illudi
vt videtes eū ſic punitū ⁊ illuſū vltra cō
dignū penis ei⁹ ⁊ opprobrijs crudelitas
eoꝝ ſatiaret̄ ac mitigaret̄: ⁊ ſic ſufficere ſi
bi eſtimantes vltra ſeuire deſiſterēt ⁊ mor
tem eius nō ſitirēt. vñ Aug. Nō perſequē
do dñm flagellauit: ſed illorū furori ſatiſ
facere volens vt vel ſic iam miteſcerent et
ſiſterēt ⁊ deſinerent velle occidere eū quē
flagellatū viderēt. hec Aug. Uñ etiā pp̄ter
hoc cohortē ſuam ei illudere permiſit aut Aug.
ſoue iuſſit vt eoꝝ iram molliret et a morte
ei⁹ deſiſterēt. Naturale eñ eſt vt ira quie
ſcat ſi eū ꝯ quē iraſcit̄ humiliatū ⁊ punitū
videat. Qđ quidē verū eſt in ira que cū mē
ſura q̄rit primi nocumētū ſ3 nō i odio qđ
totaliter q̄rit ei⁹ q̄ odio h3 exitiū. Iſti aūt Malū
ex odio mouebant̄ ꝯ xp̄m ⁊ iō flagellatio p ſe nō
ei⁹ nō ſufficiebat niſi viderēt ⁊ ei⁹ interitū. excu
O pilate pilate tuus dñs caſtigare. Neſc̄ ſat in
quid agis: q2 nec flagella meret̄ ſicut nec tentio.
penā mortis. Rectius ageres ſi te ad ſuū
nutū corrigeres. vñ intentio non excuſat
pilatū i toto: q2 nullū per ſe malū pōt pp̄
bonam intentionē effici totaliter bonam:
nec facienda ſunt mala vt veniant bona.
affligere aūt innocētē ⁊ precipue dei filiū Flagel
eſt maxime malum: ⁊ ideo nulla intētione landi
eſt excuſabile: et cū iudex eſſet nō debebat cauſa.
ei quē innocētē ſciebat etiam minimā in Hiero.
ferre penā. Ob hoc etiā ſm Hiero. eū fla
gellari voluit vt romanis legib⁹ ſeruiret
quib⁹ ſancitū erat vt crucifigēdus flagel
laretur prius forte ad extorquendū ab eo
ſocios ſceleris: ⁊ ſic xp̄s ſi crucifigi debe
ret iam flagellatus eſſet. Ipſe quoq̄ dñs Flagel
flagellari voluit vt quia ſcriptū eſt. Mul lari vo
ta flagella peccatoris nobis parceretur luit.
et nos ſuo flagello a perpetuis flagellis Ps.xxxi
liberaremur ſicut pia mater quādo videt
patrē velle flagellare aliquē de filijs ſuis
extēſis occurrit brachijs ⁊ eū ptegit expo
nēs ſe pro eo flagellis: hō eñ deū offende
rat: ⁊ iō diſciplinari debebat xp̄s ḡ diſcipli
nari voluit ⁊ ſic deū placauit: ⁊ iō d̄r diſci Eſa.liij.
plina pacis noſtre ſup eū. Et ſi tam grau
ter flagellat⁹ eſt innocēs pro pctis alienis
q̄ grauiter putas noxios niſi ſe correxe
rint flagellādos pro peccatis proprijs. Cum
ergo dñs flagellari iubetur ſpoliat̄ p mili
tes apparitores ſ3 dicis ⁊ veſtib⁹ quib⁹ in
dut⁹ erat exuitur ⁊ corā oīb⁹ denudat̄. Eſt
aūt itelligēdū q ſicut remiſſus fuerat ab Exutio
herode cum alba veſte ſic remāſit in eadē veſtis
veſte vſq̄ ad horam flagellationis ⁊ tunc albe.
exuerūt eum hac veſte ⁊ ſuis. Ex hoc arti
culo exutionis veſtium habemus duo do Docu
cumēta. Primū eſt vt caueamus nos a nu menta
ditate tam corporali q̄ ſpirituali ne forte duo.
vnq̄ nudi appareamus corā deo ⁊ angelis Nudi
⁊ hominibus: nā ⁊ ſi hō interdū nō videa tas vi
tur ab hoībus erubeſcat tñ nuditatē ſuā tanda.
corā deo ⁊ angelis. vñ primi parētes eru
buerūt a facie dei q̄ vbiq̄ apud nos ē cū
angelis ſuis. De nuditate vo ſpirituali ē ij.co.v.
illud apoſtoli ſi tñ veſtiti et nō nudi inue Apo.iij.
niamur. Itē eſt illud Apoca. Ueſtimentis
albis induaris ne appareat confuſio nu
ditatis tue. Ubi p veſtimēta alba intelli

Igitur candoꝛ ſancte cõuerſatiõis q̄ iſta rve
ſtimenti multis dꝫ eſſe cõtexta filis: his ve
ſtimẽtis ſemꝑ indu ta dꝫ eẽ ala fidelis, ne
cõfuſio nuditatis ei⁹ a virtutib⁹ appeat
corã deo ⁊ angelis ⁊ hoibus. Scdm docu
mentũ eſt ꝙ ſicut exutus fuit veſtimentis
ſuis ſic ⁊ nos exuamus veterẽ tunicã ⁊ nu
Cõfor- demus cõſciẽtias noſtras corã deo ꝑ nu-
matio. dã ⁊ purã cõfeſſionẽ peccatoꝛũ deponẽtes
omne palliũ excuſatiõis: qꝛ nuda ⁊ aperta
ſunt ola oculis ei⁹. ¶ Ad cõfoꝛmanduꝫ ſe
huic articlo recogitet, hõ ꝗ̃ miſerabiliter
Cõtem ⁊ cum quãta iniuria ⁊ verecũdia xp̄s fuit
platio. exutus veſtib⁹ ſuis ⁊ denudatus pꝛo no-
bis vt nos veſtiret virtutibus ⁊ oꝛet hoc
mõ. Ieſu q̄ veſtimẽtis tuis exui: ⁊ ad fla-
gella nudari voluiſti. Da mihi nuda pec
catoꝛũ meoꝛũ cõfeſſiõe veterẽ hoiem cũ a-
ctib⁹ ſuis exuere ⁊ in cõſpectu tuo nudũ
a virtutibus me nequaꝗ̃ appere. Deinde
dñs ad colunnã duriſſime ligat⁹ ille qui
ſoluere cõpeditos ſolet: ⁊ plena deo mem
bꝛa verberib⁹ ſubdens immaniſſime fla-
gellat̃ ⁊ vndiqꝫ flagellis atterit̃ verberib⁹
cruciat̃. Stat nudus corã olbus amantiſ
ſimus iuuenis elegãs ⁊ verecundus ⁊ ſi-
let ad ola quaſi agn⁹. Specioſus foꝛma p̄
filijs hoiꝫ ſuſcipit dura aſꝑa: doloꝛoſa: fla
gella: ſpurciſſimoꝛũ Caro illa innocẽtiſſi-
ma: ⁊ tenerrima: mundiſſima ⁊ pulcherri
ma: flos ois carnis ⁊ toti⁹ hũane nature
replet̃ plagis liuoꝛibus ⁊ fracturis vulne
rat̃ ꝑ totũ coꝛpus illud ſctiſſimũ a planta
pedis vſqꝫ ad verticẽ ei⁹ nõ remanet ſane
partis veſtigiũ ⁊ totũ fit rubꝛum veſtimẽ
tũ ſuum. Fluit vndiqꝫ regius ⁊ pꝛecioſiſſi
mus ſanguis de oib⁹ partib⁹ coꝛpis: ⁊ ei⁹
coꝛpus cãdidiſſimũ cruoꝛe ei⁹ roſeo rubꝛi
catur per totũ. Superaddit̃ reiterat̃ ⁊ ſpiſ
ſat̃ plaga ſuꝑ plagã: liuoꝛ ſuꝑ liuoꝛẽ: fra-
ctura ſuꝑ fracturã ſanguis ſuꝑ ſanguinẽ
quouſqꝫ tã toꝛtoꝛib⁹ ꝗ̃ iſpectoꝛib⁹ fatiga
3 tis ſolui iubet̃ a colũna cui fuit alligatus
Colun Cuius colũne aliq̄ pars oſtẽdit̃. Rome in
ne ps eccleſia ſancte pꝛaxedis: maioꝛ aũt ps fer
rome. tur eſſe in eccleſia mõtis ſyõ in loco vbi ꝓ
Beda. nũciat̃ euãgeliũ: q̄ ſꝫ Bedã. dñici cruoꝛis
vſqꝫ hodie cernẽtib⁹ veſtigia certa demõ-
ſtrat. Quot aũt ⁊ quãte plage vel vulne-
ra in hac flagellatione ſibi infligebantur
ꝓ certo ſciri nõ põt: niſi per reuelationem
(vt ſupꝛa dictũ eſt) ſed opoꝛtuit ea eſſe qua
Deut. ſi innumerabilia. Si enim vt dꝛ in Deu.
xxv. Pꝛo mẽſura pcti erit plagarũ mod⁹: xp̄s
aũt flagellabat̃ ꝓ pctis noſtris que vtiqꝫ
ſunt innumerabilia quare ⁊ plage innume
Eſaie.j. rabiles. Et hoc eſt qđ dꝛ in Eſa. A planta
pedis vſqꝫ ad verticẽ nõ eſt in eo ſanitas.
Tunc impletum eſt qđ ibidem dicit̃. Nõ
eſt ei ſpecies neqꝫ decoꝛ: ⁊ vidimus eum ⁊

⁊ nõ erat aſpect⁹ ⁊ quaſi abſcõdit⁹ vultus
eius ⁊ deſpectus ⁊ reputauim⁹ cum quaſi
lepꝛoſuꝫ ꝑcuſſuꝫ a deo ⁊ hũiliatũ. vñ Au. Augu.
De vultu illi⁹ pulchꝛitudo effluxerat ois:
et q̄ erat pꝛe filijs hoim ſpecioſus videbat̃
oim indecoꝛ⁹ qꝛ iniquoꝝ liuoꝛ ſacrũ illius
vultũ fedauerat verberib⁹. Conſidera eũ Cõtem
hic diligenter per longã moꝛã ⁊ ſpacioſe: platio.
⁊ ſi hic ei nõ cõpateris coꝛ lapideũ reputa
te habere. Et tũc exclamabis. O bone do
mine ieſu quõ tu denudaris q̄ nudos ve-
ſtis: quõ tu ligaris q̄ cõpeditos ſoluis ⁊ li
gatos a demonib⁹ ⁊ ab infirmitatib⁹ de-
tẽtos liberas quõ tu flagellaris q̄ nos a
flagellis eruis? quis fuit ille tã audax q̄ te
ſpoliauit: quis tã temerarius qui ad colum
nã te ligauit: quis te ſacrileg⁹ qui te flagel-
lauit? Sed tu ſol iuſtitie tuos radios ſub-
traxiſti: ⁊ iõ ſunt tenebꝛe ac tenebꝛarũ po
teſtates oẽs ſũt te potẽtioꝛes nobis debe
bant̃ flagella eterne afflictionis: tu flagel
lari voluiſti ꝓ nobis: vt nos miſericoꝛdi- Anſel.
ter erueres ab illis. vñ Anſ. Et quidẽ nõ
ignoꝛabat ipi⁹ ille ꝑ inuidiã ola in te fieri:
nec tñ abſtinuit temerarias a te man⁹: ſed
amaritudine repleuit aiaꝫ tuã ſine cau-
ſa. Illudendũ te miſit herodi illuſum rece
pit nudũ in conſpectu irriſoꝛũ ſtare te iuſ
ſit: nec pepercit amariſſimis verberibus
virgineã carnẽ tuã diuellere plagas pla-
gis liuoꝛes liuoꝛib⁹ infligẽs. Electe puer
dñi dei mei q̄d tanta amaritudine? q̄d tã-
ta confuſione dignũ cõmiſeras? pꝛoꝛſus
nihil ego hõ perditus totius cõtritionis:
totius cõfuſiõis tue cauſa extiti ego dñe
vuã acerbã cõedi ⁊ dentes tui obſtupue-
rũt: qꝛ q̄ nõ rapuiſti tũc exoluebas. Amoꝛ
tuus ⁊ iniquitas noſtra ſic te fecit imbecil
lem. Maledicta ſit tanta iniquitas ꝓ qua
ſic affligeris. In omnib⁹ his nõ eſt ſatiata
perfidoꝛũ iudeoꝛũ impietas. Hec Anſel.
Uide nũc ⁊ attende quãta ⁊ qualia ab im Cõfor-
pio pilato ⁊ ſuis ſine cauſa dñs paſſus eſt matio.
ꝓ te ⁊ exẽplo ei⁹ ad patiẽtiã in laboꝛibus
⁊ aduerſitatibus cõfoꝛtare. Sicut eñ xp̄s
verberat̃ ⁊ flagellis nodoſis caro illa ſctiſ
ſima: ⁊ membꝛa delicatiſſima acerrime di
lacerant̃: ac coꝛpus eius foꝛmoſuꝫ plagis
liuet ⁊ ſanguie vndiqꝫ rubet: ſic miles xp̄i
ſtrennuus dꝫ coꝛpus ſuũ per aſperitates ⁊
duritias debitas caſtigare ne inobedien-
ter incipiat recalcitrare. Flagellatio domi
ni pꝛefigurata fuit ꝑ achioꝛ pꝛincipẽ liga Flagel
tũ ad arboꝛem. Achioꝛ ligatus fuit ad ar latiõis
boꝛem per holofernis ſatellites xp̄s ad co figura.
lunnam per pilati milites. Achioꝛ ꝓpter Iud.vj
veritateꝫ quã dixerat fuit ligat⁹: xp̄s pꝛo-
pter veritatẽ quã pꝛedicauerat fuit flagel
latus. Achioꝛ ligabat̃: qꝛ noluit holoferni
loqui placentia: chꝛiſt⁹ qꝛ repꝛehendit in

deos cū eorū diſplicētia. Vel ꝗ̄ ligat⁹ eſt q: gr̄am dei in ſignificabat: xp̄s flagellat⁹ eſt q: nomē p̄ris ſui manifeſtabat: flagella
Hie. xx tio em̄ xp̄i in flagellatiōe hieremie ꝑfigurata fuit quē phaſſur flagellauit. Soluto aūt dn̄o a colūna ducūt eū ſic nudū: ſic fla gellatū p domū ꝓ pānis ſuis colligēdis ꝗ̄ ſparſim per domū a'b expoliatorib⁹ piecti
R fuerāt. Intuere bn̄ eū ſic afflictū: ſic tremē
Cōtem tē ꝓpt frig⁹ q: hyems erat. Attēde diligēplatio. ter ⁊ ꝯſidera ſtatū ei⁹ī actib⁹ ſinglis vt intime cōpatiaris ac ſimul paſcaris. auerte aūt parūꝑ oculos a diuinitate ⁊ eū purū hoīem ꝯſidera ⁊ videbis iuuenē elegātē nobiliſſimū inocētiſſimū ⁊ amātiſſimū: to tū aūt flagellatū ⁊ ſanguine linoribuſq; reſpſum pānos ſuos vndiq; ſparſim piectos de terra recolligere: ⁊ cū q̄dā verecūdia ⁊ rubore ſe nudū corā illis ſꝑ ip̄m deri dētib⁹ ſe reueſtire ac ſi foret oīm infim⁹ a deo derelict⁹ ⁊ oī auxilio deſtitut⁹. Intuere ḡ eū diligenter ac pietate et cōpaſſione mouearis. Redeas poſtea ad diuinitatē ⁊ ꝯſidera illā imēſam eternā ⁊ icōꝑhēſibilem ⁊ īperatoriā maieſtatē incarnatā ſe ſic ctentē: ⁊ hūiliter ad terrā inclinātem pan nos recolligētē: ⁊ ſe cū reuerētia et rubore ſit̄r reueſtiētē: ac ſi eſſet hō viliſſimus: imo quidā ſeruus emptiti⁹ ſub illoꝝ dn̄io con ſtitut⁹ ⁊ ab eis ꝓ aliquo exceſſu correptus ⁊ caſtigatus. Intuere ⁊ nūc eū diligēter ac humilitatē ſuā ammirare ⁊ ꝓ poſſe imita re. Scōm eandē etiā ꝯſiderationē intueri potes eūdē cū poſt coronationē purpura
Docu ſpoliatus ſe vult reueſtire. ¶ Ex hoc artimenta culo flagellatiōis habent̄ duo documēta.
duo. Primū eſt q̄ nos flagella dei libēter debe
Pſal. mus ſufferre: vt vnuſq̄ſq; nr̄m poſſit cū p̄a.
xxxvij. dicere. Qm̄ ego in flagella parat' ſum. Et merito q: ſi vnic⁹ dei filius parat⁹ fuit ſu ſcipere in ſe noſtra flagella ex obedientia patris cur ⁊ nos adoptiui nō eſſemus pa rati ſufferre flagella eiuſdē p̄ris ꝗ̄ ip̄e per ſe vel per miniſtros ſeu inſtr̄a ſua media nobis miſericorditer infligere dignat̄ ad emēdationē noſtrā. Nā ſm ſapiētē. Quē
Flagel diligit de⁹ caſtigat: flagellat aūt omnem
lantes filium quē recipit. ¶ Scōm eſt q̄ diligeniterum ter caueamus ne ⁊ nos iterato xp̄m flagel
chriſtū lemus qđ fit quotieſcūq; mortaliter pecca mus. Cum em̄ chriſtus flagellatus ſit pro peccatis noſtris q̄ncunq; peccam⁹ tūc xp̄o vnum ictū flagelli q̄tū in nobis eſt inci timus ſicut apoſtolus de q̄buſdā dt. Rurſum crucifigētes i ſemetipſis filiū dei. Ad cōformādū ſe huic articulo poterit hō fla gello vel virga ſeipſum cedere ſi gratiam
Cōfor hꝫ vel ſaltem cōpatiendo flagellato xp̄m
matio. mentaliter ſe flagellet ⁊ ſic oret. Ieſu ꝗ̄ ꝓ nobis flagellari vndiq; voluiſti: da mihi

flagella tue p̄ne correptiōis libēter ſuſcipere ⁊ de peccatis meis nūꝗ̄ denuo flagellare. Cum igit̄ poſt flagellationē ieſus reueſtire ſe vellet: cōtendūt ipſiſſimi ꝗ̄dā pilato dicētes. Dn̄e hic ſe regē fecit veſtia mus ⁊ coronem⁹ eū more regio. Miſert ad plenū ſibi illudere volebāt anꝗ̄ eū morti traderēt. vn̄ Anſ. Nouiſſime aūt dn̄e ieſu Anſel.
in manus incircūciſoꝝ militū deuolut⁹ es morte turpiſſima cōſummand⁹ parū erat ſacrilegis manibus ſuis crucifigere: ⁊ niſi prius repleuiſſent illuſionibus aīaꝫ tuā. (Et) conſentiente pilato (congregauerunt ad hoc vniuerſam cohortē in p̄torū) vbi ſedebat p̄ſes ⁊ ſenat⁹ vt oēs intereſſent ta li ſpectaculo ⁊ vt magis ei illuderēt in lo co patēti ⁊ corā multitudine (⁊) eū vir reueſtitū (exuentes veſtimētis ſuis induerūt veſte) ſeu tunica (purpurea ⁊ circunde L
derūt ei chlamydē coccineā). i. palliū ſiue Chlamantellū nō conſutū ſed fibula infrenatū mys
coccinei coloris ꝗ̄ eſt inter rubeum ⁊ pur coccipureū in opprobrium regij nois qđ ipſe nea.
vt iudei aſſerebant indebite vſurpabat: ⁊ ad deridēdum eū ſicut regē falſū accepe rūt purpurā ⁊ chlamydē non nouā ſed ve terem in cōfuſionis augmētū q: cū rex di cebatur induūt eum veſtibus quibus reges veteres vtebant̄. Chriſt⁹ illa die fuit xp̄s tri
indutus triplici veſte. ſ. alba: rubea ⁊ coc pliciue
cinea ad deſignādū q̄ qui vult eſſe de xp̄i ſte vno
familia dꝫ portare veſtē albam innocētie die fuit
rubeā charitatis ⁊ obedientie: coccineam indut⁹
penitentie: ⁊ ſic ergo nunc purpura ⁊ chla mydē induerunt eum: ⁊ vnus euangeliſta exprimit vnum: alius aliud: quia ſi tantū chlamydē ei circūdediſſent non eum nu daſſent: ſicut nō legitur nudatus ante he Eſaie.
rodem vbi impoſuerunt ſibi albam veſtē. lxiij.
Et bene cōueniebat veſtis alba ⁊ rubea ta li corpori vt pote toti ſanguine rubricato ex flagellatione: vt impleret̄ illud Eſaie. Quare rubrū eſt indumentum ⁊ veſtimen tum ſicut calcātiū in torculari. ⁊ hec queſtio ſm glo. fuit angeloꝝ videntium ⁊ mi rantium q̄ xp̄i corpus quod de vtero virginali tantū candorē habuit ꝗ̄tum fullo non poteſt facere ſuper terram intantum fuit ſanguine rubricatū: ad quā queſtionē ipſemet ibidē reſpōdit dicens. Torcular calcaui ſol⁹. q. d. ſm glo. Ego ſolus ſuſtinui p̄ſſurā crucis ⁊ flagelloꝝ ⁊ oīm tormētoꝝ paſſiōis in q̄b⁹ q̄ſi prelo p̄ſſus ſuū ſanguiē ꝓpiio per totū corp⁹ meū ꝓ ſalute mūdi aſperſus. In purpureo ḡ veſtimē to caro ei⁹ paſſionib⁹ obiecta ſignat̄ ꝑ hoc etiā ſignificat̄ paſſio martyꝝ qua totū cor pus xp̄i id eſt eccleſia rubricat̄: ⁊ ſic ēt pur pura veſtit̄ cū de triūphis ſcōꝝ martyꝝ gloriat̄. ¶ Ex hoc articulo trahūt̄ duo do

Documenta duo.
cumēta. Primū eſt q nos pctā noſtra ope-
re debem⁹ operib⁹ charitatis: vt ſicut xp̄s
noſtrorū pctōrū flagellis cruētatus purpu
ra cooperiri voluit: ſic ⁊ nos opera noſtra
cruēta .i. pctā nr̄a coopiam⁹ purpura ver-
nātis charitatis: q: vt ait Petr⁹ charitas
operit multitudinē pctōrū. Uel etiā p pur
cāti. vij
purā ſignificat memoria dn̄ice paſſionis.
vn̄ in cāticis. Come capitis ſpōſe .i. anime
fidelis dicunt eſſe ſicut purpura regis q:
cogitatiōes mētis noſtre q̄ per comas ca-
pitis intelligunt verſari debēt aſſidue cir
Theo.
ca paſſionē redēptoris: vel ēt circa opera
charitatis. Scdm documētū eſt q per hoc
q dn̄s noſter veſte regali indui voluit. ſm
Theo. docemur q ⁊ nos habitu mentis ve
ſte regia induamur: ⁊ ſim⁹ vere reges calcā
tes ſuper ſerpētes ⁊ ſcorpiones: id eſt oia
Cōformatio.
vitia ſuppeditātes. Un̄ dicimur xp̄iani id
eſt vncti quaſi reges. Ad cōformād ūſe iſti
articulo ⁊ ſeptē ſequētib⁹ illuſionū articu
lis recogitet homo factū cuiuſlibet articu
li cū aggrauatiōib⁹ ſuis ⁊ oret ſicut in q̄-
libet articulo deuotio miniſtrabit. Jeſu q̄
veſte purpurea illuſorie idui voluiſti: da
M
mihi iugē tue paſſiōis memoriā iduere ⁊
Coronatio chriſti.
pctā mea charitatis purpura opire. Pro
dyademate aūt ſeu corona regali (plectē-
tes) cōplicādo ſeu plicātes .i. cōponentes
cōnectēdo (coronā) id eſt ſertū ad modum
corōe capitis (de ſpinis) hoc ē de iūcis ſpi
noſis ⁊ aculeatis valde acutos āgulos ha
Junci marini
bētib⁹ (iposuerūt capiti ei⁹) reuerēdiſſimo
⁊ tenerrimo: aculeis ad caput ei⁹ vſqz: vt
pena pūctiōis cumularet pro irriſiōis: q̄
attēti⁹ cōſideraſſe ſe dicūt ſpinas illas iū
cos fuiſſe marinos aſſerūt: quorū acies nō
min⁹ dura ⁊ acuta aſpera ⁊ pungitiua: ac
penetratiua ſpinis eſſe dr intantū vt etiā
ſoles calciati deſup calcātes inde vulne
rent. vn̄ poeta. Et acuta cuſpide iūci. Sua
uiſſimū mihi ceruical ſit illa ſpinea corona
Documenta tria.
dn̄e capitis tui ſup quā dulcit caput meū
requieſcat. ¶ Ex hoc articulo tria habent
documēta. Unū q nos pctā noſtra p recor
Beda.
dationē ſemp in mente portem⁹ ſicut xp̄s
ſpinas peccatorū noſtrorū i ſuo capite por
tauit: q: ſm Bed. In corona ſpinea quam
portabat noſtrorum ſuſceptio peccatorū
oſtenditur quorū ſpinas remouit per ſpi-
gen. iij.
nas quas portauit. De his ſpinis dictum
erat primo homini. Terra ſpinas ⁊ tribu
Tropheus.
los germinabit tibi: quia terra noſtri cor-
poris peccata germinat q̄ ſuis aculeis cō
ſcientiā noſtrā ſicut ſpine pungunt. Has
ergo ſpinas xp̄s ſuſcepit portandas p co
rona victorie. Solēt em̄ victores arma de-
uictorū hoſtiū p ſigno victorialī geſtare ⁊
de his gloriari. Arma diaboli ſunt pctā no
ſtra qb⁹ armat ꝯ nos q̄ dn̄s in paſſiōe ſua
abſtulit: ipſe em eſt agn⁹ q̄ abſtulit pctā mū
di. Idcirco ſpineā coronā: vt pote victo-
rialē in ſuo capite geſtare dignat⁹ eſt. In
Corone ſpinee cā.
iſta corona videre regē noſtrū deſiderabi-
le eſt oi aie amāti. Un̄ ad hoc ſpōſa in can
ticis oēs fideles alas euocat dicēs. Egre
cāti. iij.
dimini filie ſyon ⁊ videte regē ſalomonē
i dyademate quo coronauit eū mater ſua.
ſ. ſynagoga, ad literā vel mater ſua .i. chari
tas q̄ntū ad tropū p̄ſentē. Aliud documē
Theo.
tū eſt ſm Theo. vt ⁊ nos ſumam⁹ coronā
ſpineā .i. feſtinem⁹ coronari vita arcta abſti
nētie ⁊ puritate cōſciētie hec em̄ ſunt que
dā ſpine ppter auſteritatē quā habēt. Ter
tiū documētū eſt vt ⁊ nos conemur coro-
nari ſpinis tentationū. Quelibet em̄ tēta
tio nos ipugnās eſt quaſi q̄dā ſpina caput
mētis nr̄e pūgēs quā dū hō ſuperat ſpina
illa cedit ſibi ad coronā. Un̄ quot ſpinas
tētationū homo i hac vita ſuſtinet ⁊ ſupe
rat tot gemmas p̄cioſas ad coronā ſuā cō
parat. Jeſu q̄ ſpinis coronari voluiſti fac
M
me pnie ſpinis ſic digne cōpūgi vt a te me
Arūdinis in dexteram datio.
rear in celeſtib⁹ coronari. Pro ſceptro q̄z
regali (dederūt arūdinē in dextera ei⁹) de
honeſtātes arūdine dexterā q̄ celū regit et
terrā: ⁊ p hoc ſignātes regnū qd̄ ſibi vſur-
pauit dicēdo ſe regē ad modū arūdis eē
vacuū ⁊ ifirmū ac ipſum regno vacuū: nō
attēdētes q ipſe dixerat regnū ſuū nō eſſe
de hoc mūdo: ſz i alio mūdo .ſ. eternitatis
Documentū.
vbi regnū eſt firmiſſimū. Ex hoc articulo
trahit documētū qd̄ nos attēdere debem⁹
nos ex nobis eſſe ifirmos ⁊ fragiles: ac oi
bono vacuos: niſi dextera dei nos manu
teneat, ſicut arūdo i ſe hz vacuitatē ⁊ imbecil
litatē: ſz manu xp̄i apprehēſa firmat vt di
Hyla.
cit Hyla. Idcirco ergo dn̄s nr̄ arūdinē in
dextera tenere voluit vt p hoc oſtēderet ſe
nos fragiles vacuos ⁊ ifirmos manutene
re ⁊ oib⁹ bonis iplere. Itē arūdo ſiue cala
mus eſt iſtrumētū ſcribēdi: ⁊ idcirco ſm
Hiero. Chriſt⁹ calamū in manu tenere vo
luit vt ſacrilegiū iudeorū ſcriberet ⁊ oſtē
deret ſe illū q̄ electos ſuos ſcriberet i libro
Renouatur maieſtatis leſe.
vite. Jeſu q̄ arūdinē p ſceptro i dextera tibi
dari voluiſti ibecillitatē q̄ſo meā dextra tue
potētie ſic ſuſtētare digneris quaten⁹ i me
regnū tuū iugiter cōformet. Sic ergo tria
moralr
iſtrumēta illuſiōis itroducunt .ſ. veſtis pur
purea ⁊ coccinea: corona ſpinea: arundo
Illuſio triplex chriſti.
vacua: veſtis corpi: corona capiti: arundo
p ſceptro manui iponit. Ad literā h̄ ſunt
tria regalia iſignia cōtumelioſe ⁊ i deriſio
nē ſibi ipēſa vt re⁹ oſtendat leſe maieſtatis
eo q regnū vellet ſibi vſurpare: nec poſſet
obtinere. Moralr ſicut xp̄s illuſus fuit tri
pliciter ſic tripl'r aia frequēter illuditur ⁊
per pctm̄ capit. Primo i oſtētatiōe huma-
ne potētie q̄ ſignificat per veſtem purpu-

reā ⁊ coccineā q̄ eſt veſtis regū ⁊ potentū. Scđo in cupiditate affluentis opulētie q̄ notaꝛ per coronā ſpineā: diuitie ei ſpinis ⁊ curis ſūt plene. Tertio i vanitate mūdane ſapiētie q̄ ſignificaꝛ ꝑ arūdinē que pulchra: ſ; vēto plena ⁊ vacua ē: mūdana em̄ ſapiētia in q̄ cōfidūt hoīes ⁊ qua q̄s nō ad dei laudē: ſed ad gloriā ſuā vtiꝛ: eſt q̄ſi bacul⁹ arūdineus ⁊ cōfractus.

Obedientia chriſti. Uide hic qūo xp̄s in oībus nō tm̄ patri ſ; ſuis etiā illuſoribus obedit. Purpurā ſuſcipit: caput corone parat arūdinē manu tollit. Sicut ergo xp̄s rex glorie ſpinea corona coronaꝛ purpura ac ſceptro ſubſānatorie deluditꝛ ſic ēt cū ſeru⁹ xp̄i i hoc mūdo vilipēditꝛ: velut oī honore indign⁹ abijcitur: ⁊ a p̄ſumptuoſis deſpiciꝛ ⁊ illuſionib⁹ moleſtaꝛ cogitet q̄ ſeru⁹ non eſt maior dño ſuo: nec ꝑ malo habeat ſi patiaꝛ ſimilia regi ſummo

O Flexio genuū. Deinde cū ſigna regalia ei adhibuiſſent flectebant genua corā eo ac deriſorie cū vt deū adorātes (et) vt regē ſalutātes (illudebant ei) tanq̄ regnare volēti ⁊ nō valenti: ac irridentes (dicebant ei. Aue rex iudeorū) quaſi dicerent. Uoluiſti regnare: ſ; nō potuiſti.

Beda. Regē iudeorū eū vocātes verum dicūt ēt nolētes ⁊ irridētes ⁊ ſic ſm̄ Bedā. Adorabāt eū q̄ſi qui deū ſeipſum falſo dixiſſet ⁊ ſalutabāt eū tāq̄ qui ſeipſum falſo regē feciſſet. Qđ fecerūt vt eoꝝ illuſio rñderet iudeoꝝ accuſatiōi: q: de vtroq; accuſabaꝛ a iudeis: deteſtabilis mētis affectu hec faciūt: q: cōpungētes coronāt ac illudentes adorāt ⁊ ſalutāt.

Genua non flecti pro iudeis. Chriſ. Augu. Et licet gentiles hoc facerent: tñ iudei hoc luunt qui tanti criminis auctores erant: et ideo in ꝑparaſceue cū ꝑ perfidis iudeis oraꝛ genua nō flectim⁹ cū forte iudei hoc agebāt cū gētilibus. Ubi Chriſ. dicit q̄ milites pecunia corrupti hoc ad gratiā iudaicā faciebāt. Aug. aūt dicit hoc eſſe factū mandato vel permiſſione p̄ſidis: vt ſc; magis iudeorū odia ſaturarētur ⁊ facili⁹ eū; eriperet.

Documentū. Adorare falſo. Ex hoc articulo habeꝛ documentū q̄ nos caueam⁹ ne xp̄m falſo adoremus vel ſalutemus. Myſtice falſo xp̄m adorāt ⁊ ſalutant q̄ in eū credūt: ſed peruerſis actib⁹ deſpiciūt: ore eū cōfitenꝛ: ſed factis negāt. Item falſo adorāt vel ſalutāt q̄ inter orādū aliquid qđ eſt ꝯ diuinū honorē mēte pertractant. Itē qui in eccleſijs ſigna deuotiōis oſtēdunt: ⁊ poſtea intarius xp̄o graues in mēbris ſuis faciūt. Itē falſo xp̄m adorant ⁊ ſalutant oēs pſeudo xp̄iani. Jeſu qui irriſorie adorari ⁊ ſalutari voluiſti: da mihi te deū meū verū adorare in ſpiritu ⁊ veritate ⁊ te ſolum verū regē venerabiliter ſalutare. (Et) vt illuderēt factis ſicut illuſerāt ſignis ⁊ verbis (dabant ei alapas) in augmentū illuſionis: ⁊ hoc ideo vt ipſo opere oſtenderent illuſorium eſſe q̄ ei talē honorem exhibebant. In hoc enim illuſionē ſuam magis deſpectiuam fecerunt q̄ velut adorantes deum ⁊ ſalutantes regē eū alapiſauerūt.

P alapiſatio a multis. Et differt iſta alapiſatio ab illa que in domo anne erat facta: quia ibi vna alapa ab vno miniſtrorum: hic autē plures alape a diuerſis dabantur: et illa dabatur cauſa vltionis iſte cauſa illuſionis.

Documenta. Documenta autem poſſunt hic accipi: ibi Jeſu qui alapis cedi voluiſti fac me ore ⁊ vita tibi ſemper plaudere ⁊ aliorum opera licet mala ſint in bonum cooperari concede. (Et expuebant in faciē eius) ſicut perſone viles ⁊ contemptibiles. O q̄ vilis actus militū. Ex hoc apparet q̄ iſti dicunꝛ milites nō ſm̄ nomē militie p̄ſentis tēporis quo generoſi ⁊ nobiles q̄ equites nominātur de calcaribus deauratis: tales em̄ nobiles perſone nō illuderēt: nō conſpuerent nec crucifigerent: nec veſtes crucifixi ſibi diuiderent: qđ ad carnifices potius pertinet.

Milites. Actuū xxiij. Sed dicunꝛ milites ſm̄ antiquā cōſuetudinē ſtipēdiarij ⁊ ſeruientes pedites. Sicut patet in geſtis Julij ceſaris. Ubi milites ab equitib⁹ diſtinguūꝛ. Et in actib⁹ aploꝝ: vbi ꝺ;. Qđ paulus cū militib⁹ ducētis ⁊ equitibus ſeptnaginta de hierl'm miſſus eſt ceſareā. Ergo milites in hoc loco intelligimus viles ſtipendiarios carnifices. Quales nullā; per horreſcunt inſolentiā q̄ dicti ſunt milites non a nobilitate: ſ; a fortitudine: erāt em̄ robuſti corpore ⁊ ad om̄e malū expoſiti: vt dicit Chri.

Chriſ. Theo. De q̄b⁹ dicit Theophi. q̄ in iſtis illuſionib⁹ militarib⁹ vana ſp̄ gl'ia iordinatis gaudens opprobrijs ſibi ꝓpria oſtendebat. Documēta hic poſſunt ſumi ſicut ſupra de ꝯſputiōe in domo cayphe facta. Jeſu q̄ in delitioſiſſimā faciē tuā conſpui voluiſti da mihi faciem tuā in ſacramēti euchariſtie ſumptiōe idigna nō polluere ⁊ cōſciētiā meā immūdis cogitatiōib⁹ non fedare.

O Arūdinis incuſſio. Et accipiebāt arūdinē ꝺ manu ei⁹ (⁊ ꝑcutiebāt) ſacrū (caput ipſius) ⁊ ratione doloris infligēdi: vt aculei ſpinarū forti⁹ infigerenꝛ capiti ⁊ rōne cōtēptus in ſignū vacuitatis ⁊ nihili: nō em̄ tm̄ cauſa ledendi eū ꝑ puncturas ſpinarum: ⁊ ꝑ ictus baculi quātū cauſa illudēdi ⁊ vilificādi hoc fecerunt: nam viles perſone baculis ſicut beſtie percuti cōſueuerunt: q̄ſi dicerent ad eum. O tu hō vilis: vt q̄d te regē facis? In hoc fiebat ei ſicut furi qui fune capiti circūpoſito torqueꝛ vt recognoſcat mala que fecit: ⁊ ſicut funis ꝯſtringiꝛ: vt ſe amplius ꝓfundet vel grauius torqueat: ſic ⁊ ieſū coronatum arūdine ꝑcutiebāt. percutiebāt arūdine caput pauēdū demonib⁹ tremendū ac reuerēdū cunctis celoꝝ virtutib⁹ et

venerandū ſanctis olb⁹: caput bñdictum in ſecula a quo oīa bñdictio nō ſolū i barbā: verūetiā in orā veſtimēti toti⁹ eccleſie manat. O miſeri quō vobis adhuc tremēdū apparebit caput illud qđ nūc ſic percutere nō formidatis. Et tunc ſanguis p aculeos corone de capite extractus ꝛ largiter fluens tinxit caput ꝛ genas eius: ita vt appareret quaſi leproſus: qꝛ ſanguis ꝛ ſputa appoſita faciebāt eū leproſo ſimilem. Tinxit ergo ſanguis totū caput ei⁹ ſicut cruor flagellis extractus: ꝛ ſudor ſanguine⁹ tinxit oēs alias ptes corporis: vt non tātū man⁹ ꝛ pedes ꝛ lat⁹ dicam⁹ ſanguine reſperſa: ſꝫ veſte tincta xp̄m aſcendiſſe de boſra.

Cōtem platio.

Cerne igit̄ cū cū cordis amaritudine in ſingulis ſuis afflictionibus: qꝛ omnia ſuſtinet que ipſi volūt: quaſi eorū ſeruus ꝛ ad oia tacet quaſi mutus. Et maxime cerne cū cū caput ei⁹ ſpinis plenū arūdine grauiter ꝛ ſepe percutit̄ quō depſſo collo patiēter cū dolore: cū magno acerbos ict⁹ ſuſcipit ꝛ patit̄. Perforabāt nāqꝫ caput ſacratiſſimū acerbiſſime ille ſpine ac totū madefaciebāt ſanguine.

Documentū Caput xp̄i percutere.

Ex iſto articulo trahitur documentū ꝙ caueam⁹ ne ꝛ nos caput xp̄i cū arūdie pcutiam⁹. Caput ſiqđē xp̄i percutiunt q̄ diuinitatem eius impugnāt ꝛ cū deū eſſe verū denegāt. Nam ſm apl̄m. Caput xp̄i eſt de⁹. i. diuinitas creās eſt caput creature aſſumpte. Arundo aūt vel calam⁹ ſignificat ſcripturā diuinā calamo ſpūſſcti ſcriptā de qua in pſalmo dr̄. Lingua mea calam⁹ ſcribe.

Beda.

Calamo igit̄ vt dicit Bed. Caput xp̄i pcutiūt qui diuinitati ei⁹ cōtradicētes errorē ſuū autoritate ſacre ſcripture q̄ calamo ſcribitur cōfirmare conant̄. Quales ſunt q̄ eū purū hominē fuiſſe dicūt. Itē arūdie caput xp̄i pcutiunt q̄ ꝓpter aurū mūdani fauoris q̄ ꝑ arūdinē ſignificat̄ de⁹ offēdit̄. Itē caput xp̄i calamo percutiūt qui ex ſcriptura diuinitatē plus q̄ opꝫ inueſtigare ſatagunt: vnde ꝛ iterdū ſanguinē erroris eliciunt. Itē cū arūdine xp̄m in capite percutiūt: q̄ per vacuā. i. ocioſam vitā xp̄m offendunt qui eſt caput noſtrum a quo i oēs ſenſus nr̄os vitales operationes defluūt: q̄ ꝛ operū noſtrorū exēpla nobis ꝑbuit.

Ocio de teſtatio.

Vn̄ in quolibet ocio cū adeſt nobis oportunitas bonū faciēdi hō ocioſus xp̄m quaſi i capite percutit: ita vt ex tali pcuſſiōe⁹ ꝛ ſpinarum pūctione ſanguis de capite xp̄i emūgatur hoc eſt qꝛ xp̄s dolet ꝛ pungit̄ vſqꝫ ad ſanguinē de ocio noſtro: qꝛ videt ꝙ exēpla ſua nō fructificant in nobis. Ieſu q̄ nobile caput tuū arūdine pcuti voluiſti: da mihi te caput nr̄m p inanē vitā nō offendere. ſꝫ tibi placitis morib⁹ deſeruire.

R Coronatiōis et illuſiōis figura.

Coronatio ꝛ illuſio xp̄i ac ei⁹ patiētia prefigurata fuit in rege dauid q̄ ab inimico ſemey tanta mala patiēter tolerauit. ij. Reg. xvj. Semey piecit in per dauid lapides: ligna: ꝛ lutū: ſic ſynagoga iniecit in xp̄m palmas ſpinas et ſputū. Semey dauid virū ſanguinū ꝛ virum belial vocauit: ſynagoga xp̄m ſeductorē et maleficū appellauit. Sꝫ abyſai cū voluiſſet ſemey occidere dauid prohibuit: vt angeli occidiſſent deriſores xp̄i: ſꝫ ipſe nō pmiſit. ij. Re. x Chriſtū ēt ꝑfigurauerūt nūcij regis dauid quos ammō rex amonitarū tā turpiter dehoneſtauit. Dauid miſit ammon nūcios ad pacē inſtaurandā quorū veſtes ipſe precidit vſqꝫ ad nates: ꝛ radi fecit mediā barbā: ſic de⁹ filiū ſuū ad pacē faciendā in mūdū miſit quē ſynagoga nudauit veſtib⁹ barbā ipſi⁹ ſputis maculauit.

Augu.

De pmiſſis dn̄i cōtumelijs dicit Augu. Sic cū implebant̄ q̄ de ſe dixerat xp̄s: ſic martyres informabant̄ ad oia q̄ perſecutores libuiſſet facere pferēda: ſic paulisp occultata tremēda potētia cōmēdabat̄ pri⁹ imitāda patiētia: ſic regnū qđ de hoc mūdo nō erat ſupbū mūdū nō atrocitate pugnādo: ſꝫ patiēdi in humilitate vincebat: ſic illud granū multiplicādū ſeminabat̄ horribili cōtumelia: vt mirabili pullularet in glīa. hec Aug.

Superbie execratio.

Ue igit̄: ſemel: veve bis: ꝛ ve iterū hiiſ q̄ poſt tā pclarū hūilitat̄ ſpeculū ſupbia tollunt̄ i altū: opprobria refugiūt ꝛ ad honores aſpirāt rurſus cōtēpnūt habētes dei filiū quē tāto ab hoībus ampli⁹ oī cōſtat honorificētia dignū q̄to p hoībus idigniora ſuſtinuit.

Chriſ. penitētie laudatio.

vñ Chriſo. Tot aūt ꝛ talib⁹ factis ipſe inſtabat ſilēs: tu vero audiēs hec in mēte habe ꝯtinue ꝛ regē orbis terrarū ꝛ angelorū dn̄m vidēs cōtumeliā patientē ꝛ oia ferētē ſilētio imitare.

Corporis toti⁹ cōtumelia.

Et iterū. Que igitur erit nobis cura deceptero ſi cōtumelias ab aliquo patiat̄ poſtq̄ hec xp̄s paſſus eſt. Etem̄ qđ fiebat in xp̄o vltim⁹ cōtumelie terminus erat: nec vna particula tm̄: ſed vniuerſum corp⁹ patiebat̄ iniurias: caput p coronā ꝛ arūdinē et colaphos facies: qꝛ ꝯſpuebant̄: gene: quia alapis cedebantur corpus totū per flagellat̄. Et qꝛ denudatum eſt: ꝛ per circūdationē chlamydis: ꝛ per fictā adorationē manus per arūdinē quā dederūt ei p ſceptro ac ſi timerent ne pretermitterēt aliqđ grauiſſime preſumptionis.

Anſel.

vnde Anſel. Regalis purpura induitur: ſed plus in ea deſpicitur q̄ honorat̄. Sceptrū in manu geſtat: ſed corpo reuerendum caput eius ferituꝛ. Adorant coram ipſo poſitis genib⁹ in terra ꝛ regem conclamant ꝛ continuo ad cōſpuendum amabiles ei⁹ genas ſubſiliūt: maxillas palmis cōcutiunt: ꝛ honorabile collū exhonorant. Hec Anſel. Omnes vero iſte illuſiones multū ꝛ contumelie ine

deoꝝ xp̄o illate nobis tribuūt myſteria: ſꝫ
Myſte alia intētione ab eis ſūt facta: put ſepius
ria illu tactum eſt ſupra. hec aūt ſm ioannē ante
ſionū. ſniam. pilati facta ſunt: ſed Mattheus et
Marcus poſt ſniam ea que omiſerāt reco:
dando ponunt: ſic ergo vt dictū eſt marty
res informabātur ad perferenda oia que
a pſecutoribus inferebātur. Qḋ em̄ in ve
Veſtiū ſte duplici. ſ. alba ꝛ rubea xp̄s illuſus eſſe
colores perhibet in vno puritas ſue humanitatis:
in altero veritas paſſiōis exprimit: hoc et
ſignificat duplex martyrū genus quo in
paſſionibꝰ eccleſia adornat: vt ſit candida
virginitate ꝛ rubicūda ſanguine. Et ipſa
eccleſia varus mēbroꝝ ſuoꝝ floſculis ver
Cāti. v nans in pace lilia gignit: in bello roſas.
Unde dicit admirādo. Dilectꝰ meus cādi
dus ꝛ rubicūdus: cādidus. ſ. actione et in
pace lilia virginū ac rubicūdus ſanguine
ꝛ in bello roſa martyrū. In vtroq̄ ḡ habi
tu dñi poteſt oīs multitudo electoꝝ intel
ligi: alba em̄ veſte induunt virgines ꝛ cō
feſſores: ꝛ rubea martyres. Uñ ꝛ dñs alba
veſte induit cū mūda iuſtoꝝ ꝯfeſſione cir
cūdat rubea veſtit cū in triūphis victorio
ſoꝝ martyꝝ gloriat. Si aūt te nudū abſq̄
his veſtibꝰ inueneris veſte xp̄i rubea in
duere: ꝛ totis xp̄i paſſionibꝰ adornare: ſꝫ
nec illis ſufficiebat q̄ ad maiorē illuſionē
totā cohortē militū cōgregauerāt: ſꝫ ꝛ pi
lato iubēte corā ipſo ꝛ toto pplo iudeorū
foris expectāte q̄ pꝑter feſtū nō itroibāt i
p̄torīū adduxerūt foras ieſum ſic illuſum
ꝛ ad deriſionē ꝛ cōfuſionē paratū oibꝰ de
monſtrādū. (Exiuit ergo iterū pilatus) de
p̄torio (foras) ad iudeos ꝛ dixit eis. (Ecce
adduco vobis eū foras) poſtq̄ diligenter
examinaui ꝛ puniui ad vobis ſatiſfaciēdū
(vt cognoſcatis q: nullā i eo cām) ſcꝫ mor
tis (inuenio) ſꝫ afflictꝰ ꝛ illuſus ſit: et hoc
ad volūtatē veſtrā inocēti feciſſe ſufficiat.
In eo habitu illū oſtēdit in q̄ illuſus eſt a
miniſtris: vt ſaltē ſic q̄eſcāt videntes eū ple
C nū opprobrijs. (Exiuit ḡ ieſus) ex p̄cepto
Coro pilati portās ſpineā coronā ꝛ purpureā
nati in tunicā) ꝛ chlamydē coccineā turpē ꝛ veterē
greſſio ac ſceptrū arūdineū. Ecce q̄ lamentabile
ſpectaculū. Incedebat quaſi in habitu re
gali: ſꝫ patebat vndiq̄ deſpectui. Ecce qūo
rex ꝛ dux tuꝰ cōfuſiōe replet ꝛ humilr ſuſti
net: vt te ab eterna ꝯfuſiōe eriperet: ꝛ a ſup
bie peſte ſanaret. Hic ḡ inſtruimur vt op
probria oia p̄ noie ieſu xp̄i ſuſtinere para
Anſel. ti ſimꝰ: ꝛ oibꝰ humiliari ſtudeamꝰ. vñ An
ſel. Attende aīa mea q̄s eſt iſte q̄ ingredit
habēs imaginē quaſi regis ꝛ nihilominꝰ
ſerui deſpectiſſimi cōfuſione repletus eſt:
coronatꝰ incedit: ſed ipſa eius corona cru
ciatꝰ eſt illi ꝛ mille pūcturis ſpecioſum eiꝰ
verticem diuulnerat. hec Anſel. (Et) tunc
quaſi deſpectiue loquēdo vt eos ad miam
puocando (dixit eis pilatus ecce hō) ecce Ecce
de quali hoīe creditis q̄ vellet ſibi regnū homo.
vſurpare: ꝛ. q. d. ꝛ ſi in aliquo male egiſſet
tñ vltra cōdignū punit: ꝛ ideo ſufficere vo
bis deberet: videte caput eiꝰ perforatū: to
tū corpus laceratū: faciē cōſputā: et p̄ deo
cōpatiamini ſibi: q: frater veſter eſt. vole
bat em̄ pilatus vt ſenſibilr viderēt quali
ter fuiſſet punitꝰ ꝛ illuſus: vt ſic moueren
tur ad cōpaſſionē: q: aīo liberādi eū fecit
hanc oſtēſionē. vnde Chris. propterea co Chris.
ronatū ieſuꝫ adduxit ad eos: vt ꝯuitiū qḋ
militibꝰ factū erat in eū videntes parū re
ſpirēt a paſſiōe ꝛ vomāt venenū. vñ Aug.
Hinc apparet nō ignorāte pilato hec a mi Augu.
litibus facta ſiue iuſſerit ea: ſiue pmiſerit
illa ſcꝫ cā vt hec eius ludibria inimici libē
tiſſime viderēt: ꝛ vlteriꝰ eius ſanguinem
nō ſitirent. Egredit ad eos ieſus portans
ſpineā coronā ꝛ purpureū veſtimentū: nō
clarꝰ iperio: ſꝫ plenꝰ opprobrio: ſpinis pū
ctus: ſputis illuſus: flagellis afflictus. Et
dicit eis ecce hō. q. d. Si regi inuidetis iā
parcite: q: deiectū videtis: flagellatꝰ eſt:
ſpinis coronatꝰ eſt: ludibrioſa veſte ami
ctus eſt: amaris ꝯuitijs illuſus eſt: alapis
ceſus eſt: feruet ignominia: frigeſcat inui
dia. Sed nō frigeſcit inardeſcit potius et
increſcit. hec Aug. Ex hoc articulo ſumit Docu
documentū q̄ nos xp̄m illuſum ante men mentū.
tis noſtre oculos habeamꝰ ꝛ in veſtitu et
in exteriori apparatu nō vane gloriemur:
qm̄ dñs noſter in veſtitu illuſus eſt. Et ma
xime in hoc ſequi xp̄m debent religioſi et
monachi q̄ xp̄m illuſuꝫ repn̄tāt in habitu
tōſura ꝛ ferulis: habitꝰ em̄ monachalis d̄
ſpectibilis eſt ꝛ quaſi illuſorius hoībꝰ mū
danis: corona aūt capitis monachalis re
p̄ſentat coronā ſpineam: baculi ſeu ferule
quos antiquitꝰ monachi portare ꝯſueue
rāt repn̄tāt arundinē. Et ſicut xp̄s nō dedi
gnabat habitu illuſorio pplo iudeorum
oſtēdi ſic nō erubeſcāt monachi ꝛ alij mū
di ꝯtēptores q̄ ſꝫ aplꝫ ſpectaculū facti ſūt
mūdo in habitu ꝯtēptibili ꝛ inſignijs re
galibꝰ illuſorijs p̄dictis xp̄m regē imitari Eleua
Itē eſt hic documētū q̄ iſtā oſtērationem tio hoſ
xp̄i repn̄tat ſacerdos in eleuatione hoſtie tie.
q. d. ipſe. (Ecce homo.) Quia em̄ ſacramē
tū altaris eſt memoriale dñice paſſionis:
ꝛ xp̄s eſt paſſus ſm humanitatē: ſm diui
nitatem vero eſt impaſſibilis: ideo ſacer
dos oſtēdēs ibi xp̄m cōgruētius dicit. ec
ce hō q̄ ecce deus: ſꝫ ipſe ſit ꝛ homo ꝛ deꝰ:
ſed homo patens fuit in illa oſtenſione et
deus latens. Itē eſt documentū q̄ nos de Docu
beamus cū eiſdem inſignijs myſtice acce mētū.
ptis put dictū eſt ſuis locis ante ꝯſpectū
xp̄i regis noſtri in iudicio apparere cum

quibus ipse dignat⁹ fuit iudeis ostētari. Jesu qui cū illusionis isignijs iudeis ostētari voluisti: da mihi ostētationē vane glorie deuitare. Et cū eisdē insignijs mysticis ante conspectū tuū in extremo iudicio cōparere. Sed licet pilatus hec agat: tñ insatiabilis sacrilegoꝝ furor nō cessat: sed magis instat. Ecce magna ꝑtinacia iudeorū in ꝓcurando mortem christi: nā obstinata nequitia nō emollitur misericordia. Tūc eñ illi iudei filij diaboli cū vidissent eum sic punitū ⁊ illusum ⁊ cognoscerēt ꝙ pilatus sic volebat dimittere eum in nullo cōpatiētes ei ac punitiōis correptiōe ⁊ illusionum opprobrio non cōtenti nec pilati excusatione placati (clamabāt) tumultuose ⁊ alios ad clamādū excitabāt (dicētes: crucifige crucifige eū). q. d. hec pena nullo modo nobis sufficit: sed petimus ꝙ moriat. Uidētes eū magis cōmouebātur: q2 ex aspectu ei⁹ qui odio habet magis contra eū cor odiētis inflāmat. Ingeminant aūt crucifige ꝓpter desiderū vehementiā: et q2 volūtate ⁊ ope crucifixerūt eū. ¶ Magna crudelitas q2 non sufficit eis alterū .s. vel flagellare vel occidere: sed vtrunq3: nec cōtenti sunt quacunq3 morte: sed turpissima ⁊ durissima .s. crucis desiderāt occidere. Clauis affigi ad lignum quesierūt ne dolor citius finiatur: sed morte producta moriat ⁊ vt in cruce diutius videatur: et modo mortis diffamet. ⁊ ꝭm Chriso. Formidantes ne aliqua eius post ipsū fiat memoria studēt: ⁊ ad suppliciū ducere maledictū. Uerū vt dicit Raba. iudei de morte pessima cogitabāt: sed a dño nō intelligētibus eis electa erat. Ipsam eñ crucē diabolo superato erat tanq3 tropheū in frontibus fideliū positur⁹. Cerne etiā nūc quō sic cōtumeliose vestit⁹ ⁊ coronatus: ⁊ cum sceptro incedit: ⁊ quō facie demissa stat coram tāta multitudine vociferāte ⁊ clamāte crucifige crucifige: ac semꝑ eū deridēte et sibi insultāte quasi sapientiores eo fuerūt: ⁊ sic nō solū dolores ⁊ penā sed etiam contumelias ⁊ terrores recipiebat ab eis. Ex hoc articulo q̄ in clamore consistit trahitur documētum ꝙ nō refert ad culpe intentionē occidere hominē lingua vel gladio. Uñ Psal. Lingua coꝝ gladi⁹ acutus. ⁊ loquit ad literam de iudeis clamātibus crucifige. sup quo Aug. Noli attēdere inermes manus sed os armatū inde gladi⁹ ꝓcessit quo xp̄s occideret. Caueant ergo sibi detractores ⁊ primoꝝ īfamatores ne exacuāt vt gladiū līguas suas q2 sicut gladio corpus: sic lingua fama hoīs perimit. vñ dr in Prouer. Mors ⁊ vita in manibus lingue. Itē est documētū ꝙ nō est rñdēdū. Ad conformandum se huic articulo reco-

[Margin:] ¶ Pertinacia iudeorum. — Crucifige. — Penas cū sanguine poscūt. — Chris. — Raba. crucis suppliciū a dño et a iudeis electū diuersimode. — Documentū — Ps. lvi — Augu. — ꝓuerb. xviij. — Cōformatio.

sitet hō ꝙ terribiles fuerūt illi clamores iudeoꝝ: ⁊ rememoret an ipse vnq3 iniquis hoim iudicijs: aut oblocutionibus seu detractionibus cōtra ꝓximū per consensum cōclamauerit: vel alr̄ ꝓut deus dederit: et sic oret. Jesu q̄ terribiles iudeorum voces crucifige crucifige clamātium audire minime expauisti: da mihi inimicoꝝ tuoꝝ verbis execrabilibus nō terreri: et lingua mea nocumentū ꝓximo nō inferre. S3 pilat⁹ vidēs xp̄i innocētiam ⁊ iudeoꝝ malitiā īpellentiū ad rē illicitā ⁊ recusans crucifigere iesum dicit eis. (Accipite eū vos ⁊ crucifigite) q̄ sine causa consueuistis innocentes cōdēnare (ego eñ nō inuenio in eo causam) .s. crucifigendi ⁊ dādi talē sniam: verū dixit pilat⁹: q2 xp̄s pctm̄ nō fecit: nec inuētus est dolus in ore eius. vñ bene dicit in eo: quia causa mortis christi nō fuit in eo: sed in nobis. et ideo dicit Bernar. O pijssime iesu qui tibi ⁊ morti nos peccauimus ⁊ tu luis: nos debuim⁹ ⁊ tu soluis ac si diceret pilatus mihi nō licet crucifigere innocētem: vos crucifigite si vultis. Derisorie ⁊ indignanter hoc dixit: quia nō habebant potestatē iudicādi aliquē ad mortē. vñ ꝭm Chris. ꝙ dixit crucifigite execrātis fuit hoc v̄bū ⁊ ad rem nō ꝯcessam illis īpellētib⁹: vidētes aūt iudei ꝙ pilatus clamorib⁹ eoꝝ nō acquiesceret iceperūt allegare rōnes alias q̄s supra allegauerāt ⁊ accusabāt eū: q2 ꝯ legē dei filiū dei se fecit: ⁊ iō vt blasphem⁹ ꝭm legē quā habebāt mori deberet. Erras o iudee: q2 se deū nō fecit: s3 pr̄ eū genuit deū de deū: ⁊ ergo filiū dei se dicēdo nō blasphemauit: s3 veritatē dixit. vnde Aug. Ecce altera maior est inuidia. Parua quippe illa videbat velut affectate illicito ausu regie ptātis: ⁊ tñ neutrū sibi iesus mendaciter vsurpauit: sed vtrūq3. s. quia erat rex ⁊ filius dei verū est vnigenit⁹ est dei fili⁹: ⁊ rex a deo cōstitutus sup syon mōtē scm̄ eius: ⁊ vtrūq3 nūc demonstraret: nisi quāto erat potētior tāto mallet esse patiētior. hec Aug. (Tūc ẽ pilatus magis timuit) ne forte verum esset ꝙ esset dei fili⁹ ⁊ sic factū enorme fecisset ipm puniēdo ⁊ illudendo ⁊ ne videret iniq agere occidēdo. Illi v̄o hoc dicētes non horruerūt: s3 interficiūt eū ꝓ quib⁹ oportuerat adorare. ꝭm Aug. Pilat⁹ nō timuit legē eorū vt occideret: q2 alienigena erat et leges nō obseruabat: s3 magis timuit filiū dei ne occideret. Pri⁹ timuit occidere innocentē: nūc magis timet occidere dei v̄tutē. Et iō volēs de hoc secreti⁹ inquirere: nō ampli⁹ interrogauit quid fecisti: sed ingressus est iterū in pretoriū cū iesu vt veritatem magis posset cognoscere extra tumultum iudeoꝝ (⁊ dixit ad eum vñ es tu) .i. vñ duxisti

[Margin:] Pilati resistētia. — i. Pe. ij. — Berñ. cā mortis xp̄i nō in eo s3 in nobis. — Chris. — Filius dei se fecit. — Augu. — Augu.

originẽ: per hoc q̃rebat vtrũ eſſet de⁹ origi
nem habẽs diuinã: vel homo habẽs origi
nẽ terrenã. (Jeſus aũt nõ dedit ei reſpon-
Eſaie. liij. ſum) implẽs illud ꝓpheticũ. ſicut ouis nõ
aperuit os ſuũ: vt nobis daret patiẽtie exẽ
plũ. Quia eñ pilatus aliam queſiuit que-
ſtionem nõ audiuit reſponſionẽ: nam di-
uina generatio infideli ⁊ incredulo expli-
cãda nõ erat: ⁊ q: ſuã paſſionẽ ĩpedire no
lebat cũ ad hoc veniſſet ꝙ ꝓ nobis pati vl-
lẽt. (Dixit ergo ei pilat⁹) procurãs eũ ad
reſpõſum aliqđ per qđ illa accuſatio exclu
di poſſet (Mihi nõ loq̃ris?) Mirabatur de
ei⁹ taciturnitate cũ eſſet in pũcto liberatio
nis vel cõdemnatiõis ſue. Jdeo ſequitur.
(Neſcis q: ꝑtãtẽ habeo crucifigere te: ⁊ po
teſtatẽ habeo dimittere te?) quaſi diceret
mihi ſaltẽ deberes reſpondere. Tua pila-
te voce cõſtringeris: tua ſnĩa dãnaris. Si
enim in te toto eſt poſitũ: quare innocen-
tem in quo nullã cauſam inuenis nõ ab-
ſoluis pro poteſtate: ergo nõ ꝓ eq̃tate cru
cifigendũ dñm tradis: ꝓ poteſtatẽ latronẽ
abſoluis: auctorẽ vero vite interficis ⁊ quia
gloriaꝛ de tuã ꝑtãte: iõ reſpõdit ieſus ad
reprimendã eius iactãtiã ⁊ tumorẽ dicẽs
(nõ haberes poteſtatẽ aduerſum me vllã)
quãtulãcũq: habes (niſi) hoc ipm̃ q̃ꝗd ẽ
ptãs pilati vñ. (tibi eſſet datum) ⁊ cõceſſum (deſup) ſcȝ a
ceſare ⁊ vlteri⁹ ꝑmiſſum a deo qui eſt pote
ſtas ſuperior ⁊ a quo eſt. oĩs poteſtas: ⁊ ex
hoc arguit eius peccatũ: q: non acceperat
ꝑtãtẽ a ceſare ⁊ a deo cõdẽnãdi innoxios:
ſed magis liberãdi eos: ⁊ q: pilatus gen-
tilis erat ⁊ ſuꝑioris poteſtatis timore an
gebatur: dicit eũ min⁹ peccare q̃ iudeos
qui legẽ nouerant ⁊ inuidia mouebantur
Augu. vnde Aug. q: plus peccãt q̃ poteſtati in
nocentẽ occidendũ liuore tradit: q̃ ptãs
ipſa ſi eũ timore alteri⁹ maioris poteſtatꝭ
occidit. nec timẽdo quidẽ preſertim inno-
centẽ hoīem hõ dȝ occidere: ſed tamen id
zelando facere multo magis malũ eſt q̃ ti
mendo. hec Aug. Et ſilr traditor pl⁹ pecca
Augu. uit q̃ ꝓ queſtu eũ iudeis tradidit. Maius
ergo erat peccatum iude ⁊ iudeorũ q̃ pi-
lati: q: ad occiſionem xp̄i iudas fuit mot⁹
cupiditate: iudei aũt rãcore: ſȝ pilatus hu
mano timore. (Et exinde) .i. ex hac cauſa:
⁊ propter hoc. ſ. ne peccaret et peccatũ ha-
beret occidendo innocentẽ ⁊ dei filiũ (que
rebat pilatus dimittere eũ) abſolutum q̃
uis minus eſſet peccans q̃ alij q̃ tradide-
runt illũ: nõ ꝙ tũc primũ conciperet: ſed ſi
prius volebat modo querebat. Supra eñ
tentabat eũ dimittere: ſed ex tũc omnino
⁊ cõſtanti animo q̃rebat hoc facere. Judei
aũt nõ valẽtes p' falſas accuſatiões circũ
uenire iudicẽ nitunꝛ de iniuria ceſaris in
gerere timorem: ⁊ ideo de hoc magis q̃ de

oĩbus ſuperius dictis eũ terrere putãtes x
clamabant dicẽtes. (Si hũc dimittis) qui Ceſaris
ſe regẽ facit (nõ es amic⁹) et fidelis mini- amic⁹.
ſter (ceſaris) .i. nõ zelas ꝓ honore ⁊ ſtatuto
dñi tui cuſtodiẽdo: ⁊ iõ amicitiã ei⁹ amit
tes. (Oĩs qui ſe regẽ facit) vſurpãdo pote
ſtatẽ ſibi (cõtradicit ceſari.) Jmperatores
enim romani abſtulerant a iudeis regiã
dignitatẽ: ⁊ ideo qui inter iudeos dicebat
ſe regem videbatur facere cõtra imperato
ris ordinationem: ſine cuius conſenſu nõ
ſolebat quis titulo vti regio: hec enim po
teſtas eſt terrena natura ꝙ vna eſt impa- Chriſo.
tiens conſortij aliarũ: vnde ⁊ iõ ceſar non
patiebaꝛ aliũ dñari. vbi Chri. Et vnde ha
betis demõſtrare hoc a purpura: a diade-
mate: a curia: a militibus: nonne ſol⁹ ſem
per cũ diſcipulis incedebat: per omnia vi
liter trãſiẽs ⁊ cibũ: ⁊ ſcholam: ⁊ habitatio
nẽ. hec Chriſo. (Cũ aũt pilatus audiſſet) Augu.
minas ſibi inferri a populo de indigna-
tione ceſaris: adhuc pl⁹ timuit. Nã dȝ au
guſt. Nõ ſic potuit pilatus contẽnere ceſa
rẽ autorẽ poteſtatis ſue quẽadmodũ legẽ
gẽtis aliene. Timẽs ergo ceſarẽ ⁊ nõ au-
dens ẽt ſm minimã apparẽtiã facere con
tra eius honorẽ (adduxit ieſum foras) ex-
tra pretoriũ (⁊ ſedit ꝓ tribunali) .i. añ tri- Pro.
bunal: vel in tribunali. Nã apud grecos Tribunal.
hec ꝓpoſitio ꝓ idẽ eſt qđ ante vel in: hoc ẽ thron⁹
ſedit in loco ſedis iudicare ſeu ad iudicã Soliũ
dũ qđ eſt officiũ ſedẽtis in tribunali. Eſt Cathedra.
enim tribunal ſedes iudicũ ſicut thron⁹
vel ſoliũ regũ: ⁊ cathedra doctorũ. Et dici
tur tribunal q: apud rõanos tribuni cau
ſas ꝑticulares diſcernebãt dicti a tribub⁹
qb⁹ preponebanꝛ. Sedit vero (in loco qui
dicitur grece lythoſtratos) .i. lapidũ ſtratu-
ra ſeu pauimẽtũ varietate lapidũ ſtratuȝ
dictũ a lytos ꝙ eſt lapis ⁊ ſtratos ꝙ ſtratu Lythoſtratos.
ra ſeu pauimẽtũ: q: illi⁹ loc⁹ diuerſis lapi
dibus erat pauimẽtatus: ⁊ erat añ domũ
pilati. ⁊ idẽ locus dr̄ (hebraice gabatha).
i. collis ſiue ſublimitas ex coaceruatione
lapidũ: q: locus fuit ſublimis vario lapi-
de ſtratus in quo tribunal erat. (Erat aũt
paraſceue) .i. preparatio paſche (hora qua Paraſceue.
ſi ſexta.) Grecis admixti iudei grecis cre-
bro vtebanꝛ vocabulis. paraſceue aũt gre
ce dr̄ preparatio latine. Sic dicebatur fe-
ria ſexta: q: in ea preparabãt neceſſaria ꝓ
ſabbato in quo aliquid decoqui vel opera
ri nõ licebat: ſicut ⁊ in deſerto duplex mã
na feria ſexta ꝓpter ſabbatũ colligebant: y
dr̄ ẽt feria ſexta ꝑparatio: q: iudei prepara Sexta
bãt ſe mũdãdo. Et cõgrue ſexta die crucifi die cõ-
giꝛ dñs: q: per crucẽ reparauit hominem grue
qui ſexta die a deo eſt factus. Sexta etiam crucifix⁹.
hora dñs pro hoīe eſt crucifix⁹ quia ſexta
hora homo in peccatum eſt lapſus. Nam

xp̄s vi. hora. Hiero.

vt dixit Hiero. Qua hora primꝰ adā mortē peccādo induxit: eadē hora secūdus adā mortē moriendo destruxit. Sexta qȝ hora qua maior feruor diei est crucifigi voluit ad ostēdendū qđ ex magno feruore charitatis passus sit. Tunc pilatus iussit iesuȝ sisti iudicio(et)allegās pro eius liberatione,(dixit iudeis) quasi eos subsannando (ecce rex vester)priꝰ dixerat. Ecce homo ignominiā suā demōstrans:vt eos ad miserēdū moueret:nūc vero vt eos magis moueat yronice eis isultat dicēs (ecce rex vester.) Primo conabat᷑ euȝ liberare per xp̄i ludibriū. Scđo per iudeorū opprobriū q̄si dicat eis. Mirū est ꝙ hunc hoiem flagellatū:illusum:ꝛ abiectū dicitis vsurpare sibi regnū. Talis hō est ꝙ regnū inuadere vel captare nō possit. Uñ erubescere debetis ꝙ eū esse regē formidatis. Cōpatiamini ergo illi q̄ de eo timere non opȝ vel tale q̄d suspicari. Et tñ pilatꝰ super hoc timet ab

Chriſ.

eis apud cesareȝ accusari: ꝛ sua potestate priuari. vbi Chriſo. Et nimiruȝ que dicta sunt erāt sufficiētia vt facerēt eos de cetero ab ira cessare:sed trepidabāt ne dimissus rursus turbā ducat:ꝛ oīa pro hoc agebant. Amor em̄ principatus versutū quid est:ꝛ animam sufficiēs perdere: ꝛ ꝑpterea magis insistunt. hec Chriſ. Uñ iudei sicut furibūdi(clamabāt)ꝛ ex abundātia malitie ingeminādo dicebant.(Tolle tolle)scȝ ad mortem ꝛ nō quācūqȝ:sed turpissimā. Et explicātes genꝰ mortis addiderunt(ꝛ crucifige eū.) Interficere em̄ eū conabant᷑ ꝛ morte exprobratissima formidantes ne aliqua eius post ipsum fiat memoria. q. d. Tolle eū a nobis ex cōspectu nr̄o grauis em̄ est nobis ad vidēdū nec possumus eū videre: auferqȝ eum de medio ꝛ interfice.

Princi patus amor.

Beda.

Quāto plus audiebāt ꝙ pilatus vellet liberare eū: tāto magis clamabāt in cōtrariū. vbi Beda. Quia totā accusationē quā aduersus dn̄m detulerāt crebra et solicita pilati interrogatione videbant euacuatā tādē impudici ad solas se preces ꝯuertūt vt ꝙ criminādo quasi rōcinādo nequiuerūt:iā postulādo ꝛ vociferādo perficiant. Quē exinde ordinē sentēdi:etiā beatorȝ martyrū persecutores tenuisse satis ecclesiastica demōstrat hystoria. hec Beda. Dulcissime iesu q̄ tā durꝰ ꝛ impiꝰ erit vt clamores illos horribiles (tolle tolle crucifige eū)sine gemitu ꝛ clamore spiritus aure corporis valeat audire: seu mēte tractare.

Pilati diligentia.

Pilatꝰ vero terrorē quē de cesare ingerūt adhuc superare conat᷑:et volēs de ipsorȝ ignominia eos frāgere:quos de xp̄i ignominia nō potuit mitigare:allegāsqȝ i xp̄i crucifixione eorȝ verecundiam dixit eis quasi subsannādo (regeȝ vestrum crucifigā:)qđ redūdat in vestram ignominiā. q. d. Ex quo eū regnare formidatis: et iā de hoc fama magna fuit nō est honor: videt᷑ ꝙ rex vester cōdēnet᷑: ꝛ erit vobis verecundia si morte sic abiecta moriat᷑. Et ideo si nō moueamini ab eius humilitate dȝ vos mouere vestrū opprobriū:qđ esset si crucifigerem eum. Sed illi se a libertate regni

Iudeorū subiectio.

dei ꝛ xp̄i excludētes iugū diaboli sumpserunt:ac perpetue seruituti et tyrannidi se subiecerūt dicētes(nō habemus regē nisi cesarē)Ex quo ptȝ ꝙ extūc perpetue romanorū se obligauerūt subiectioni renūciantes oī alteri regie dignitati ptȝ etiā eorȝ obstinatio ad ꝓcurādū mortē xp̄i: cū pro eius ꝓcuratione ꝯfessi sunt in ꝑpetuū seipsos subiectos seruituti. vñ Chriſo. Abnuerūt dei regnū ꝛ traditi sunt regno romanorū:q̄ quod habebāt nō intellexerūt ꝛ ideo quod petierūt acceperunt. Hoc idē etiā facto clamāt nostri pontifices ꝛ pilati seu curati q̄ suas ecclesias dimittētes ingerunt se negociis tēporalibus principatus vel regni. Per hoc autē iterum iudei timoreȝ pilato ingerebant. Ut enim dicit

Chriſo.

Augu.

Aug. Apertissime contra cesarē venire videret᷑ si regē se nō hr̄e nisi cesarē ꝓfitentibus aliū regē vellet ingerere dimittendo impunitū: quē ꝓpter hos ausus ei tradiderant occidēdū. Ex q̄ articulo adductionis xp̄i ad tribunal habent᷑ duo documēta. Primū ꝙ nos debemꝰ tribunal in mente nostra cōstituere:ꝛ ibi iudicio astare sicut xp̄s stetit añ tribunal ꝓpt᷑ nos: vt nos districtū dei iudiciū possimus declinare. Iuxta illud apl̄i. Si nosmetipsos dijudicaremꝰ:nō vtiqȝ iudicaremur. Secūdū est ꝙ tp̄e aduersitatis iudiciū dei cū patiētia subeamus sicut dn̄s noster ꝓ nobis ductꝰ añ tribunal hoīs obmutuit: ꝛ nō aperuit os suū cū oī patiētia subiens iudiciū:nos quippe tēpore aduersitatis quasi ante tribunal dei sistimur. Unde apl̄s post verba preallegata subdit. Cum autē iudicamur scȝ tp̄alibus penis a dn̄o corripimur:q̄ vt dicit glo. Pena ipsa nobis ꝓpria est purgatio: vt non cū hoc mūdo dānemur. q. d. Ideo est bonum hic per punitionem temporalem iudicari a deo: vt hic correpti nō dānemur in iudicio futuro.

Documenta duo.

i. cor. xi.

Ibidē

Ad cōformādum se huic articulo attendat homo documenta iam premissa ꝛ oret mēte deuota. Iesu qui ante tribunal pilati adductus in iudicio sisti voluisti. Da mihi ante tribunal mentis mee conscendere: ꝛ meipm̄ de culpis meis conscientie testimonio districtius iudicare: iudiciū quoqȝ tuum in aduersis tam patiēter hic subire vt iudicio tuo extremo valeā securꝰ astare. Sed pilatꝰ timore morꝰ vincit᷑: ꝛ a tramite iusti-

Cōformatio.

tis ⁊ iuſtitie detorquet. Petēte em̄ tota iu deorꝫ multitudine vocib⁹ magnis: vt cru cifigeret: tandē miſer preſes pilat⁹ mot⁹ timore īpatoris ⁊ fauore iudaici ppl'i cui ipſe p̄erat: ⁊ a q̄b⁹ pecunias ſperabat le uare ꝯtra iuſtitiā ⁊ cōtra cōſciētiā q̄ xp̄m innocētez nouerat ⁊ in q̄ nulla cā erat de dit ſniam crudeliſſimā de morte inocētis (⁊) ꝑ ſniam diffinitiuā (tradidit ieſum vt crucifigeret) iudicio ⁊ ptāte p̄ſidis: nō di xit euāgeliſta vt crucifigerēt eū: ſ3 vt cru cifigeret ꝑ p̄ſidis iudiciū. S3 idō illis tra ditū dixit vt eos crīe īplicatos a q̄ alieni eē conabat oſtēderet. nō eī pilatus hoc fa ceret: niſi vt id qđ eos cupe cernebat im pleret. Jtaq3 pilat⁹ ambitioſ⁹ nolēs amit tere p̄ncipatū: quāq3 p̄nunciaſſet xp̄m in nocētē ac per eū dimittēdū volēs tn̄ ad cō placēdū clamorib⁹ ppl'i ſatiſfacere. i. eorū volūtatē facere: ⁊ nō qđ erat placitu3 deo ⁊ iuſtitie: timenſq3 ne accuſaret de ceſaris rebellione cū hoc nullū ſuſpicās periculū ſi innocētē pauperē morti adiudicaret marie q2 cōtradictor aliq̄s nō apparebat protulit ſniaz ⁊ iudicauit eū ob culpā affe ctati regni eē crucifigēdu3: q2 em̄ iudei ce ſarē rgēē ⁊ dn̄m ꝓfeſſi ſunt: vidēs ꝙ ſic ſe poteſtati romanorꝫ ſubiecerunt ꝯdēnauit ieſum q̄ſi vſurpantē ceſaris poteſtatē (et tradidit eū volūtati ipſorū) ad crucifigē dū. Que autē fuerit forma ſentētie nō eſt expreſſu3 ab euāgeliſtis: i euāgelio tn̄ ni chodemi ſcribit ꝙ pilat⁹ protulerit ſniaz ſub his verbis. Gens tua ꝯprobauit te re gē: ꝑpterea precipio te primu3 flagellari ſ̄m p̄ncipū ſtatuta. deinde in cruce alleuari. Peccauit pilat⁹ ⁊ nō excuſat: q2 cū iudex eſſet tenebat ex offō ſeruare iuſtitiā: ⁊ nec timore cedere debuit: nec amore vt face ret cōtra eā q̄ ſi omnino voluiſſet quē iu ſtū pronunciauerat: eripere potuiſſet. Mi nus tn̄ peccauit q̄3 iudei: iuſtitit em̄ quā tu3 potuit vt illum ex eorꝫ manibus libe raret: ⁊ eius motiuū fuit min⁹ malū: quia iudei ad occidendū xp̄m moti ſunt per rā corē ⁊ odiū: pilatus vero ꝑpter timorem ceſaris ⁊ fauorē iudeorū. Sic ergo eis cō ſenſit: q2 cum effectu furori eorꝫ obuiaſſe potuit: cōſentit em̄ qui cū pōt arguere nō arguit non conſentit etiam conſenſu ple no ſed coacto. Sicut aūt tunc pilat⁹ ſic ho die faciūt multi iudices timore vel fauo re a veritate iudicij declinātes: ⁊ iuſtitia3 ſubuertentes ecce quomodo innocentiſſi mus agn⁹ vt te a iudicio ⁊ lamēto iuſte ⁊ eterne dānationis eriperet iniuſte ꝑpter te iudicio dānari p̄elegit: ecce que non ra puit pro te ſoluit: ⁊ tu aīa mea nequam ⁊ impia: nec deuotionis ſoluis pinguedinē nec compaſſionis refundis affectum. Co

Iudiciū pilati.

Ambitio pilati.

Snīe pilati cōtra xp̄3 forma.

Pilati pctm̄.

Pilati imitatores.

gita quantum amici eius clamauerūt q̄n illā ſentētiam audiuerūt. Sed maledicti gaudēt ⁊ exultāt ꝙ intentū ſuū prauū ha bent ⁊ rident ⁊ eu3 q̄ eſt verus ⁊ eternus deus derident: ⁊ ei⁹ morte3 quātū p̄nt ac celerant: nō bn̄ficiorum ⁊ operu3 eius re cordātes: non propter innocentiā ei⁹ mo uētur: ⁊ quod crudelius videtur non pro pter afflictionē quā in eo vident ⁊ retra hūt. Et ſic hora tertia crucifixus eſt dn̄s li guis iudeorꝫ: ⁊ ſexta manibus militū. vn̄ Aug. Qm̄ iudei facinus interfecti xp̄i a ſe in romanos id eſt pilatū ei⁹ milites trāſ ferre conati ſunt ꝑpterea marc⁹ ea hora qua xp̄s a militib⁹ crucifixus eſt q̄ agi lex ta iam ceperat pretermiſſa: tertiā potius horā recordatus expreſſit: qua hora intel ligunt clamare potuiſſe crucifige crucifi ge: vt nō illi tn̄ reperiant crucifixiſſe ie ſum. i. milites q̄ cum ligno ſexta hora ſu ſpenderūt verūetiā iudei qui vt crucifige ret hora tertia clamauerūt. Et iteru3 ap pitores ptāte hora ſexta crucifixerūt pre uaricatores legis hora tertia clamauerūt. Quod illi manib⁹ hora ſexta hoc iſti lin gua hora tertia. Rei magis iſti q̄ claman do ſeuiebāt q̄3 illi qui obtēperādo admi niſtrabāt. Hec Aug. Alij dicūt qđ in hora tertia dn̄s iā condēnatus ſit: ⁊ in hora ter tia incepta eſt crucifixio eius: ⁊ occupatis eis in crucifixione fluxit tp̄s vſq3 ad ſextā: ⁊ in hora ſexta crucifixio fuit cōſummata ⁊ idō qđ dr̄ de tertia verū eſt de crucifixiōis p̄ricipio: ⁊ qđ dr̄ de ſexta itelligit de cruci fixiōis ꝯſummatione: ſ̄m veritatē poterit eſſe meditaliū horarū ⁊ hora media inter ſextā ⁊ tertiā: ⁊ q2 mediu3 denominat ab vtroq3 extremorꝫ: idō ab euangeliſtis q̄nq3 dicit tertia: aliquādo dicit ſexta. Vn̄ etiā in ſignū hui⁹ eccleſia cōiter inter tertiam ⁊ ſextā celebrat miſſas ſolēnes: q2 miſſa in memoriā celebrat paſſionis. Ex hoc arti culo condēnationis xp̄i ad mortē ꝑ ſentē tiā trahitur documētū qđ nos caueamus ne vnq3 iuſtā mortis ſententiā aīe vel cor poris mereamur. Jtē ſicut ſaluator noſter ſuſtinuit pro nobis iniquā ab hoīe contra ſe ferri ſententiā: ſic ⁊ nos pro deo curare nō debem⁹ iniqua hoim iudicia. vn̄ apl's. Mihi inquit pro minimo eſt vt a vobis iu dicer: aut ab hūano die. Ad conformandū ſe huic articulo oret homo dicendo. Je ſu qui ſententiā condemnationis ad mor tem: autem crucis innocenter ſubire vo luiſti: fac me iuſtam mortis ſententiam ſiue in corpore: ſiue in anima non mereri ⁊ tui amore iniqua hominum iudicia nō timere. Data autem ſententia reducitur dominus intus ⁊ ſpoliatur (chlamyde et purpura) quib⁹ fuerat ab illis indutus:

Iudeorū acceleratio,

AD crucifixus lingua.

Augu. Hora crucifixionis,

Hora miſſe celebratio de documentum.

j.co.iiij Conformatio

et adhuc nudo corã eo exiſtẽti vix dat ſibi
licẽtia veſtiẽdi. Inuenere ⁊ h̃ dñm ſm ↄſide
ratioñe ſupra de flagellatiõe poſi: ã tãdez
(veſtimẽtis ſuis) q̃b⁹ eũ ſpoliauerãt) re in-
duerũt eũ) vt ductus ad mortẽ magis co-
gnoſcerek in veſte ꝓpria q̃ in aliena: ⁊ cũ
eſſet veſtimẽtis ſuis reueſtit⁹ ducũt eũ fo-
BB rãs: quãto citius ne mortẽ eius differant
Lignũ amplius vbi ligãtes ſue man⁹ ⁊ collũ ip-
crucis. ſius iudiciũ ſue mortis et imponũt: ⁊ ipm
lõgitu- tanq̃ malefactorẽ extra ꝓpriã ciuitatẽ eij
do cru- ciũt. Nã venerabile lignũ crucis longũ et
cis. groſſum ⁊ multũ graue ponũt ſup hume-
ros ſuos delicatiſſimos vt portet ipm ad
locũ vbi erat crucifigẽdus. Ut em̃ dr̃ i hy-
deu. xij ſtorijs opinio eſt crucẽ q̃ndecim pedes ha
Crucẽ buiſſe in lõgitudine. Et q: lignũ illud re-
portat putabak ꝓphanũ ⁊ imũdũ: ⁊ mors crucis
hume- ignominioſa: q: vt dr̃ Deut. Maledict⁹ q̃
ris. pendet ligno idõ null⁹ eoꝝ lignũ illud ne-
dũ portare: ſʒ nec tãgere voluit: ⁊ idõ impo
Augu. ſuerunt illud ieſu vt iã dãnato: agn⁹ autẽ
Eſa. ix mãſuetiſſimus patiẽter ſuſcipit: et portat
patibulũ ſuis humeris in angariã mortiſ
phil. ij. tẽdẽs ad locũ paſſiõis. vñ Aug. Hic adim
plek illud Eſa. Cuius principat⁹ ſup hu-
merũ ei⁹. Principatus em̃ xp̃i eſt crux ei⁹
ꝓpter quã (ſm aplm) de⁹ eum exaltauit: ⁊
ſicut ſignuʒ dignitatis alij baltheum: alij
Gene. mitrã portãt ſic ⁊ dñs crucẽ: ⁊ ſi inquiras
xxij. inuenies nõ aliter in nobis regnare ieſuʒ
Chriſ. niſi per aſperitates quo fit vt delitioſi ini-
mici ſint crucis. hec Aug. Cõplek etiã nũc
figura iſaac obediẽtis: ⁊ ad patris iuſſum
iij. reg. ligna p ſui imolatiõe portãtis. ⁊ ſʒ Chꝛi.
xvij. Quõ iſaac dimiſſus eſt ⁊ mactat⁹ aries: ſic
Anſel. et hic diuina natura manet ipaſſibilis: ſʒ
mactata eſt hũanitas herẽs cornib⁹ inter
vepres .i. inter retinacula peccõꝝ quib⁹ na-
tura humana detinebak: hic etiã cõplek vi
Hiero. due ſareptane figura que collegit duo li-
Gene. gna. vñ Anſel. Uide aia mea quõ p oia vir
iiij. iſte coartak et ſpernitur. Sub crucis onere
ge. xxij. dorſum incuruare iubek: ⁊ ſuſpſi⁹ portare
Gene. ignominiam. O ſpectaculũ vides ne? Ec-
xxxvij. ce principatus ei⁹ ſup humerũ ei⁹ hec eſt
nu. xxj. virga equitatis virga regni ſui. vñ ⁊ Hie-
nu. xiij ro. Hic educik abel in agrũ a fratre vt peri
iiij. re. matur. Hic adeſt iſaac cũ lignis: ⁊ abraaʒ
vj. cũ ariete veprib⁹ herẽte hic adeſt ioſeph
cũ gramineo faſce ſomniato: et tunica ta-
lari ſanguine lita hic adeſt moyſes cũ vir-
ga et ſerpente ſuſpenſo in ligno. hic adeſt
botrus in ligno portat⁹. hic adeſt elyſeus
cum ligno ad querendam ſecurim que in
imo demerſa erat ⁊ natauit ad lignũ .i. ge
nus humanũ qḋ a ligno vetito in infernũ
Jone. j. decidit: per lignũ crucis Chꝛiſti et baptiſ
⁊ ij. mum aque ad paradiſum natauit. hic ad
eſt Jonas de ligno forti in mare ventreq̃

ceti triduo miſſus. vnde etiã Aug. Grãde Augu.
ſpectaculũ. Si ſpectet impietas grãde lu- Crucẽ
dibriũ. Si pietas grãde myſteriũ. Si im- portan
pietas ſpectet grande ignominie documẽ tis ſpe-
tum. Si pietas grãde fidei munimẽtũ. Si ctacu-
ſpectet impietas videt regẽ ꝓ virga regni lum.
lignum ſui portare ſupplicij. Si pietas vi
det regẽ baiulãtẽ lignũ ad ſeipſum figen-
dũ: qḋ fixurus fuerat etiã in frontib⁹ regũ
in eo ſpernẽdus oculis impioꝝ i quo erãt
gloriatura corda ſanctorũ. Dicturo enim
paulo. Mihi aũt abſit gloriari: niſi in cru gal. vj.
ce dñi nr̃i ieſu xp̃i: ipſam crucẽ ſuã geſtãs
humeros cõmẽdabat ⁊ lucerne arſure que
ſub modio ponẽda nõ erat candelabꝛũ fe
rebat. hec Aug. Portat aũt xp̃s crucem vt
rex: ſceptrũ in ſignũ glorie q̃ eſt vniuerſale
rerũ oim dñium. Item vt victor tropheum
et ſignũ ſue victorie quo principat⁹ ⁊ pote
ſtates expoliando triũphauit. Item ⁊ do-
ctor portat cãdelabꝛũ in quo ponẽda erat
lucerna ſue doctrie: q: ſignũ crucis fideli-
bus eſt ꝟtus dei. Et ſicut ſumm⁹ ſacerdos figure.
qñ ibat ad tabernaculũ vt intraret ſancta
ſctõꝝ portabat clauẽ ſup humerũ ſuũ: ſic
xp̃s vadẽs ad tabernaculũ ſcti ſctõꝝ: ⁊ vo-
lẽs nobis apire portauit clauẽ .ſ. crucẽ ſup
humerũ. Baiulatio crucis p̃figurata fuit gen. xx
in iſaac filio abrae. Iſaac em̃ ligna ꝓprijs ij.
humeris ferebat in q̃o⁹ eũ pater ſuus imo
lare volebat: ſic xp̃s ꝓprijs humeris crucẽ
baiulabat in qua ipm gens iudeoꝝ ſuſpẽ
dere affectabat. Iſaac ad obediẽdũ patri
ſe volũtariuʒ exhibuit: ſic fili⁹ dei pr̃i ſuo
celeſti vſq; ad mortẽ obediuit: duo aũt po
puli ieſuʒ ad interficiẽdũ eduxerũt: vcʒ iu
dei q̃ corde ⁊ gẽtiles q̃ ope hoc fecerũt. Iſti nu. xiij
olim p duos exploratores p̃figurati erant
qui botrũ de terra ꝓmiſſionis ad deſertũ
afferebant per botrũ pꝛefigurabak filius
dei ieſus Chꝛiſtus q̃ per hos duos popu-
los de hierl̃m in locũ caluarie eſt ductus
per botrũ illũ ꝓbabant filij iſrael terre ꝓ-
miſſionis bonitatẽ: per doctrinã xp̃i poſſu
mus cõſiderare patrie celeſtis ſuauitatẽ.
Eduxerunt aũt eũ extra ciuitatẽ quoꝝ em̃
animaliũ ſanguis inferebak in ſancta ſan
ctorũ hoꝝ corpora educebank extra caſtra
cũ cremabãtur ⁊ immolabank. Baiulans
vero crucẽ per hoc nos inducit ad ſui ſe-
quelã ſicut añ dixerat monendo ad eã. Si mathe.
q̃s vult venire poſt me abneget ſemetipm xvj.
et tollat crucẽ ſuã et ſequak me. Sicut em̃
xp̃s autor vite ſentẽtia mortis ſup eũ da-
ta crucẽ ſibi baiulãs cõfeſtim ad locũ ſup
plicij foras educik tanq̃ malefacto: q̃ hu-
ius mundi vita indign⁹ eſtimak: ſic verus
xp̃i imitator ſeipm abneget crucẽ ſuã tollẽ
do: ⁊ extra caſtrũ ſecũ iproperia ei⁹ portã-
do tanq̃ purgamentũ hui⁹ mundi factus

ſempꝙ₃ mortificationē ieſu ī corpe ſuo cir
cūferat: vt ⁊ vita ieſu in corpe ſuo tādē ma
Eccle**ſ**ie ſub āti xp̄o p̄ſi gura**ſ**io. nifeſta fiat. ¶ Et nota ꝙ hec tria. ſ. q: exue
rūt eū veſte regia (⁊ īduerūt eū veſtimētis
ſuis ⁊ duxerūt eū vt crucifigerēt) figurati
na ſunt paſſiōis in corpe myſtico. ſ. eccle-
ſia: ⁊ maxime tp̄ib⁹ antixp̄i. Exutio regie
veſtis eſt ſpoliatio terrene pr̄ātis: indutio
proprie veſtis eſt reuerſio priſtine pauper
tatis: ductio ad crucifigendū eſt violētia
ꝑſecutiōis finalis. Cū igit̄ xp̄s a pilato ipe
CC Xp̄s ad ſuppliciū trahitur. rāte ꝑcone clamāte baiulās ſibi crucē tra-
heret ad ſuppliciū: tūc eū ducēdo ⁊ accele
rādo ⁊ opprobriis ſaturādo fact⁹ eſt ꝯcur
ſus populorū poſt ip̄m euntiū: alij ſup ip̄m
plāgebāt: alij illudētes irridebāt: alij lutū
⁊ immūdicias in caput ⁊ in faciē ei⁹ ꝓijce
bāt. Sed ip̄e quaſi agn⁹ inocēs: ⁊ vt ouis
corā tōdēte ſe inclinato capite incedēs ad
oīa tacebat: qm̄ tanꝙ ouis ad occiſionē: ⁊
Turba triplex xp̄m ſecuta. quaſi agn⁹ ad immolādū duct⁹ eſt: ⁊ non
aperuit os ſuū. Et ſequebat̄ eū triplex tur
ba. Prima carnificū q̄ eū premebat. Secū
da iudeorū que eū irridebat. Tertia ami
corū que anxie lugebat. Et inſuper quar-
ta illorū q̄ ad vidēdū ſpectaculū veniebāt
vnde nō eadē mente ſequebātur: ſ₃ quidā
vt leti morientē aſpicerent quē viuentem
oderāt: alij vt morientē plangerēt quē vi-
uentē dilexerant: ductus eſt aūt cū ſocijs
Verecūdia xp̄i duobus vtiꝙ₃ latronib⁹ per mediū vrbis
vbi eius cōfuſio patebat ſingulis ad oſtia
⁊ fores cōfluentib⁹: hec eſt ſocietas ſua. O
bone ieſu quātā tibi verecūdiā iſti faciūt
latronib⁹ te aſſociant: ſ₃ ⁊ deterius tibi fa
ciūt: q: crucem portandā imponunt qd̄ de
latronibus nō legitur: vnde nō ſolū cū ini
quis deputat⁹ es: ſed ⁊ iniquorū iniquior.
Indicibilis eſt dn̄e patiētia tua: hoc ad li
terā procuratū fuit per principes iudeoꝝ
vt xp̄s īfamaret̄ ſocietate latronū: ⁊ a vul-
garib⁹ videretur in criminibus eorū par-
ticipaſſe: ⁊ ſic ipſi viderent̄ iuſte mortem
eius procuraſſe. Sic ⁊ hodie frequēter ma
ligni faciūt qui ſuā nequitiam per bonoꝝ
infamiam operire querunt: per iuſtitie ēt
ſubuerſionem hodie in multis locis depu
tantur iuſti cum iniquis. Chriſtus autē₃
Beda. ꝑmiſit hoc fieri vt oſtenderet ꝙ pro pecca
Contēplatio. toribus vellet pati. vñ Beda. Sed ille cū₃
iniquis deputatus eſt ī morte vt iniquos
iuſtificaret in reſurrectione: q̄ cū in forma
dei eſſet propter hoīes hō̄ factus eſt hoīb⁹
poteſtatem daret filios dei fieri. Hec Bed.
Occurre igitur nunc aīa mea ⁊ vide ama
torem tuum ⁊ dominum pro te crucē₃ ba
iulantem: ⁊ ad patibulum properantem:
ac tua crimina ſuis penis expiātē. Cerne
eū quomodo ſub onere crucis curuus in-
cedit ⁊ vehementer anxi⁹ anhelat. Cōpa-
tere ei q̄tū potes ī tot āguſtijs ⁊ ludibrio
rū renouationib⁹ poſito. Certe bene face-
res ſi iuuares dn̄m deū tuū: ⁊ diceres date
obſecro mihi crucē dn̄i mei: ⁊ ego portabo Marie occurſus.
eā. Q: vero meſta mater ⁊ merore confecta
ꝓpter multitudinē populi appropiqua
re ei nō poterat nec eū videre iuit celeri-
ter per aliā viā breuiorē ⁊ cōpendioſā₃ cū
ſociabus ſuis ⁊ ioāne: vt alios ꝑcedēs va-
leret eidē approximare. Cū aūt extra por-
tā ciuitatis in cōcurſu viarū eū obuiū ha
beret: cernens eū ſic oneratū ligno tā grā
di qd̄ ante nō viderat ſemimortua facta ē:
⁊ pene exanimata pre anguſtia: nec ei ver
bū dicere poterat: nec dn̄s ſibi accelerat⁹
ab his qui eū ducebant. O q̄ triſtes ⁊ do-
lentes: q̄ clamātes ⁊ plorātes ibāt mulie
res ſancte ſuſtentantes dn̄am noſtrā₃ ma
trem eius nō valentem ſe ſuſtētare vel ſu-
ſtinere: imo d: in terrā corruiſſe. Credo ꝙ
ipſa libenter crucē portaſſet ſi potuiſſet: et
q̄uis nō poſſet libēter accepiſſet. vnde ſm̄ Anſel.
Anſel. Hac voce vt reor ſequebat̄ dicens.
Vadis ꝓpitiator ſolus ad immolandū ꝓ
oībus: nō tibi occurrit petrus q̄ dixit pro
te moriar. Reliquit te thomas qui ait. Cū
eo oēs moriamur: ⁊ nullus de his niſi tu
ſolus duceris: q̄ me caſtā cōſeruaſti filius
me⁹ ⁊ de⁹ me⁹. Verū hec verba ex magne
pietatis affectu ꝓducta: ita ad hoc memo
raſſe ſufficiat: vt oculus ea pietatis atten
dens: dū tāte matris gemebundis affecti
bus cōpatit̄ fructu pij amoris illius aliq̄n
remunerari mereat̄. hec Anſel. Ulteri⁹ aūt
dn̄s procedēs parū poſt vertit ſe ad ipſas
mulieres ſequentes ⁊ flentes. Quia enim DD
nouit dn̄s qui ſunt eius ꝑtermiſſa furētis Reſpect⁹ dn̄i ī filias hierl̄m.
populi turba ad amantes ⁊ plāgentes ſe
feminas oculos ⁊ ora cōuertit: ſuos enim
dn̄s libēter reſpicit ⁊ dixit eis. (Filie hie-
ruſalē nolite flere ſuper me) nec lamenta-
mini me moriturū cuius cito reſurrectio
mortē ſoluere pōt: cui⁹ mors ⁊ oēm mortē
⁊ ip̄m mortis autorē deſtruet. Nō eñ op₃
flere eū qui propria patit̄ ſponte: ſed ma-
gis eis applaudere: vbi cū filias hierl̄m
appellat datur intelligi ꝙ nō ſolū mulie-
res de galilea eū ſecute ſunt: ſed etiā aliq̄
mulieres eiuſdē vrbis ꝑ ꝺuotionē ei adhe
ſerūt. Typum gerebāt iſte mulieres eorū
qui alijs cōpatiunt̄ ⁊ miſerent̄: ſed nō ſibi
alijs: ſi peccata deplorāt ⁊ accuſant: ſed de
ſuis morib⁹ nō curāt: cōtra qd̄ d: in Eccle Eccle. xxx.
ſiaſtico. Miſerere aīe tue placēs deo. Non
ergo ꝓhibet dn̄s cōpaſſionē: ſ₃ ꝑdicit aliā
luctus cauſā₃. vnde ſubiūgit̄. (Sed ſuper
vos ipſas ⁊ ſuper filios veſtros flete) ⁊ ſup
imminenti excidio vrbis ⁊ gentis veſtre
voſꝙ₃ ipſas ⁊ veſtram progeniem dignis
lachrymarū fletibus abluite ne inuiſionē

ſnee mortis dānemini ēt cū pſidis. Scdm
ſenſum literalē fletus ad quē induxit xp̄s
mulieres fuit ꝓpter miſeriam p romanos
ſup iudeos venturā: et illa miſeria figura
fuit miſerie ſuper incredulos p ſpūs ma-
lignos venture: ꝓ cuiꝰ euaſione flendū eſt
⁊ orādū ante terminū huiꝰ vite. (Qm̄ ecce
dies venient) ſcʒ quadrageſimo anno poſt
paſſionē xp̄i (in qbꝰ ſteriles que nō genue
runt ⁊ lactauerūt dicētur beate) qꝛ agilio-
res erunt ad fugiendū ꝙ̄ grauide ⁊ ꝓ ſe
ſolū anxie. In die quoqꝫ iudicij parētes di
cent filijs ſe eſſe dānatos ꝓpter amorē ni-
miū filiorꝫ: ⁊ ecōuerſo filij dicēt ſe eſſe dā-
natos ꝓpter amorē ⁊ ſeqlā parētū. (Tunc
incipiēt dicere mōtibus cadite ſup nos: ⁊
collibꝰ operite nos) quia aliqui pꝛe horro
re miſerie: tunc dicebāt: vtinā montes ca
derēt ſup nos: ⁊ colles operirēt nos. Simi
Lignū viride. liter in die iudicij hoc dicēt reprobi optā-
tes abſcōdi a facie dn̄i. (Qꝛ ſi in viridi li-
gno hec faciunt in arido qd fiet. (Chriſtꝰ
hic dꝛ lignū viride faciens fructū: ⁊ p con
ſequēs indignū abſciſione per mortē. Po
pulus aūt iudaicꝰ lignū aridū infructuo-
ſum: ⁊ p ꝯñs dignum abſciſione p mortē.
Uiride etiā lignū ⁊ fructiferum ſunt iuſti
et electi: ſed aridū infructiferū pctōres et
impij. (Si ḡ in viridi ligno) .i. in xp̄o oīm
virtutū virore virēti (hec faciūt) .i. tot tor-
mēta inferūt (in arido) .i. in populo iudai
co et pctōre ab omni honore gr̄e deſtituto
⁊ areſacto (quid fiet.) Certe grauiꝰ puniē-
tur. Quaſi oībꝰ diceret. Si ego q̄ pctm̄ nō
feci ⁊ fructuoſus ſuʒ ſine igne paſſiōis de
ij.ti.iij. mundo nō exeo: q̄ tormēta manēt pctōribꝰ
Perſecutio oībꝰ tolerāda. et impijs q̄ fructibꝰ ſunt vacui. Certe dn̄e
ieſu verum eſt: qꝛ ſi tu arbor ſancta lignuʒ
vite fructuoſum ⁊ benedictū tāta pateris:
et ramis tuis ſpoliaris quid erit de nobis
Augu. miſeris q̄ ſumꝰ lignū īfructuoſum ⁊ ſiccū:
aptum ꝓ igne ⁊ gehenne incendijs. Si er
go incipit iudiciū de domo dei: ⁊ oēs q̄ vo
lunt pie viuere in xp̄o pſecutionem patiū
tur: q̄s finis eorꝫ q̄ nō credunt dei euāge-
lio ⁊ impie viuunt? vnde Aug. Si hinc ſi-
ne flagello nō exijt qui huc ſine pctō venit
Greg. quō flagellis digni non ſunt qui huc cum
pctō venerūt? vnde ⁊ Greg. Quoties mor
tem ſaluatoris attendo ⁊ patientiā Job: ⁊
morteʒ baptiſte cōſidero dico tibi o pctōr
hic ꝯſidera quid paſſuri ſunt illi quos re-
Cogitatio d̄ iudicio. probat: ſi tanta paſſi ſunt quos amat. hec
Greg. Bonum eſſet de his cogitare vt co
gitatio tante anguſtie nobis timorē incu
Hiero. teret: ⁊ timor incuſſus a nobis pctm̄ ppe-
tratum expelleret: vel a ppetrādo arceret
exemplo Hieronymi dicentis. Siue come
dam: ſiue bibā: ſiue aliqd aliud faciā ſem-
per videt auribus meis inſonare illa vox

terribilis. Surgite mortui venite ad iudi
cium. ¶ In pdictis duobus locis que mō
ſunt in ipſa ciuitate: ſʒ extra eccleſiā ſepul
chri. ſ. vbi xp̄s obuiauit matri: ⁊ vbi ſe ver
tit ad mulieres adhuc vt dꝛ apparent ve-
ſtigia eccleſiarum q̄ ibi facte erāt in horū
memoriā. Cum ergo dn̄s vlteriꝰ pceſſiſſet
et ita fatigatus ac fractus: ⁊ ex afflictione
pcedēti debilitatus eſſet ꝙ lēto gradu in-
cederet: ⁊ ampliꝰ crucē portare non poſſet
depoſuit eā vt aliquātulū pauſaret ⁊ reſpi
raret. Illi autem peſſimi nolentes differre
mortē eius timētes ne pilatus ſuiaʒ reuo
caret: qꝛ voluntatē dimittendi eum oſten-
Symō cyrene us cur crucez portare cogitur. derat (coegerūt Symonē cyrenenm) dictū
a cyrene ciuitate libie patrem alexādri et
ruffi, diſcipulorꝫ dn̄i (de villa veniētem) et
ad ciuitatē eundo eis occurrētem (porta-
ret crucē) poſt ieſum vſqꝫ ad crucifixionis
locum. Hoc aūt nō fecerunt ex cōpaſſione
ad xp̄m ſed vt citius ducerent ad crucifigē
dum. Itē vt oſtēderent eū eſſe hoīem fati-
gatuʒ ⁊ infirmū: ⁊ ſic nō crederet dei filiꝰ.
Augu. Ut autem ait Aug. Nullus aliorꝫ accepta
bat crucē baiulare eo ꝙ lignū deteſtabile
putabat: ⁊ ideo Symoni cyreneo quaſi in
quādā iacturā impoſuerūt crucē portan-
daʒ: quā alij recuſabāt. Qui portauit eam
corpaliter ⁊ inuite: nō ſpūālr et volūtarie:
Hiero. tum qꝛ hoc erat turpe: tum qꝛ forſitā erat
ieſu diſcipulus ſʒ occultꝰ. Et vt dicit Hie-
ro. Nomē iſtius ſymonis hic exprimit rō-
ne filiorꝫ ſuorꝫ q̄ erāt xp̄i diſcipuli. Crucez
ieſus diu portare non poterat qꝛ ex affli-
ctionibꝰ pcedētibꝰ fatigatꝰ erat: ⁊ ideo iu-
dei crucē ſymoni portare poſt ieſuʒ impo-
Documentū. nebāt. In quo docemur ꝙ q̄libet dʒ porta
re crucē pnie ꝙ̄diu pōt: ſʒ cū vlteriꝰ nō pōt
tūc placet xp̄o ꝙ alius ꝓ eo portet. Iſte ſy-
Myſteriū i ſymone cyreneo. mon ſm quoſdā nō fuit hieroſolymita: ſʒ
pegrinꝰ ⁊ aduena: qꝛ fuerat gentilis: ⁊ fa-
ctus fuit ꝓſelitꝰ. Et ſʒ ipſi tāqꝫ ꝯtēptibili
īpoſuerūt crucē ieſu: hoc tn̄ nō vacat a my
ſterio. Significabat enim ꝙ gentilitas ab
ipſis hūerī imediate crucē ſuſceptura ad
redēptionem erat q̄ ⁊ tenebras ignorātie
idolatrie extirparet: qđ alexāder interpre
tat: ⁊ totā eccleſiā de gētibꝰ ſanguine ſuo
decoraret qđ ſignat ruffus: ⁊ p oīa incrorē
gentiū p obediētiā deponeret qđ interpre
tat ſymō: ⁊ heredes regni faceret qđ inter-
pretat cyreneus: ⁊ crucē xp̄i i altū p patiē-
tiā extolleret qđ ſuſtollere crucē xp̄i ſigt: ⁊
ad hoc cōpellerēt iudei p hoc qđ vbū cru
cis reiecerunt qđ ſigt angaria. Ipſe ḡ xp̄s
pmꝰ paſſionē crucis ſuſtinuit: ⁊ poſtmo
dū alij ⁊ maxime aduene gētiles eū imitā
do. Sapiētia em̄ diuina ordinauit vt ipſe
dn̄s crucē pmo portaret: ⁊ portādo nobis
portādā pberet. vn̄ Ysa. Indignꝰ em̄ iu-

deus erat xp̄i crucē ferre: q̄r fidei gentium
erat in reliquū: ⁊ crucē accipere ⁊ cōpati.
vñ ⁊ glo. Ecce nō hebreus: ſʒ alienigena ⁊
peregrin⁹ opprobrio xp̄i ſubdit̄ vt plenitu-
do ſacrorū trāſire a iudeis ad gētes oñda
tur. Symō q̄ppe obediēs interpretat̄: cyre
ne⁹ heres. Un̄ bñ p̄ eum deſignant̄ xp̄iani
ex gētib⁹ ꝯuerſi q̄ quōdā peregrini erāt te-
ſtamētorū dei: ſʒ nunc credēdo ⁊ obediēdo
diuinis mādatis facti ſunt ciues ſctōꝝ et
domeſtici atq̄ heredes dei: coheredes āt
xp̄i. hec glo. De villa ē ſymō egrediēs cru
Villa. cē portat poſt ieſum cuʒ pp̄lo nationū pa
Pagos ganis ritib⁹ derelictis veſtigia dñice paſ
Theo. ſionis obediēter amplectit̄. Uilla em̄ gre-
ce pagos vocat̄ a q̄ pagani nomē trahunt.
Un̄ paganos appellam⁹ eos q̄s a ciuitate
Documenta duo. dei alienos videm⁹. Un̄ Theo. Ille tollit
crucem ſuaʒ qui venit a villa. i. q̄ dimittit
hunc mundū ⁊ opa ei⁹: in hierl'm. i. in ſup
j. Pe. ij. nā ciuitatē tendēs. Ex hoc articulo baiu-
Crux latiōis crucis ſumunt̄ duo documēta. Pri
portanda cuiq̄. mum eſt ꝙ nos xp̄iani crucē portare debe
mus poſt ieſum: q̄r xp̄s paſſus eſt p̄ nobis
relinquēs nobis exēplum vt ſequamur ve
Ambr. ſtigia eius. vñ glo. Prior dñs crucē portat
Luc. ix. q̄ prior paſſus eſt: poſtea iposita ē ſymoni
cyreneo poſt xp̄m portāda: q̄r debem⁹ ſeq̄
veſtigia ei⁹. vñ vt dicit Ambro. Nō p̄ceſſit
ſymō ſed ſequebat̄. Hinc dñs in euāgelio.
Si q̄s poſt me vult venire tollat crucē ſuā
quotidie ⁊ ſequat̄ me. ¶ Ubi tria innuit ne
ceſſaria portādi crucē poſt ieſum. Uideli-
cet ꝙ portet eā voluntarie: ⁊ non angaria
tus ſicut ſymō iſte. Un̄ dicit: ſi q̄s vult ⁊c.
Itē ꝙ portet crucē ſuā. ſ. propriā non ſicut
iſte ſymon alienam. vñ dicit crucem ſuaʒ.
Itē ꝙ portet crucē nō p̄ inani ſed dei glo-
ria. vñ dicit: ⁊ ſequat̄ me. Notādū aūt ꝑm
Augu. Aug. ꝙ crux dñi nō tm̄ illa dr̄ q̄ tp̄e paſſio
Crux dñi. nis xp̄i ligni affixione cōſtruit̄: ſed ⁊ illa q̄
totius vite curriculo cunctarū diſciplina
rū ꝟtutib⁹ coaptat̄. Intelligendū ē crucē
nō ligni patibulū: ſed vite: ꝟtutiſq̄ p̄poſi
tum. Tota igit̄ vita xp̄iani hoīs ſi ꝑm euā
gelium viuat crux atq̄ martyrium eſt. hec
Cruceʒ portantes. Aug. Et iſta eſt crux q̄ quotidie eſt portā-
da. Hāc autē q̄dā portāt volūtarie vt viri
pfecti imitatores xp̄i: quidā inuite ſicut q̄
cū murmure ⁊ coacti alicui ſe diſtinctioni
ſubijciūt vel bonū faciūt. Quidā etiā por-
tāt crucē alienā nō ſuā: ſicut q̄ abſtinētiā
⁊ diſtrictionē ſanctorū p̄dicāt: ſed in ſe nō
ſeruāt: vel q̄ ſub regula arctiſſima ſe mili-
tare gloriant̄: ſʒ p̄ ei⁹ obſeruātiā nō morti
ficant̄. Quidā inſup crucē portāt: ſʒ xp̄m
non ſequunt̄: vt q̄ p̄ laude hūana laborāt
ſed adhuc dei dilectiōe nō trahunt̄. Un̄ et
ſicut ſymō crucē portāt: ſed nō moriunt̄: q̄r
corp⁹ q̄dē p̄ laborē affligunt: ſed p̄ deſide-

rium glorie mūdo viuūt. Primi figurant̄
in dño ⁊ faciūt pniam meritoriā. Alij figu
rātur in ſymone ⁊ hi faciunt pniam: ſʒ nō
meritoriā. vñ Ber. Ue ſemel ve iterū crucē
portātib⁹ ⁊ nō ſequētib⁹ xp̄m: ve portanti Bern.
bus crucē nō ſicut ſaluator ſuā: ſed anga-
riā ſicut cyreneus alienā. Si crucē portas
cum crucifixo cur nō moueris mūdo? hec
Ber. Spōte igit̄ ⁊ xp̄i morte crucē tuā por
ta poſt ieſum q̄tidie: ⁊ ſemp̄ oculū mentis
in eū dirige: ⁊ leui⁹ portabis q̄cūq̄ pate-
ris. vñ Aug. Quātūcūq̄ p̄pinat nobis pn̄ Augu.
tis tp̄is tribulatio pena patimur ſi recor-
damur q̄s p̄ nobis ierit ad crucis pati- Cruceʒ
bulū: q̄s nos inuitat ad gloriā. Caue etiā xp̄o fa-
ne vnq̄ crucē xp̄o fabrices: vel dorſo eius bricare
imponas? Crucem em̄ xp̄i ad crucifigen-
dū ipm̄ ꝓhibet carpētare qui ad perpetrā
dū mala conat̄ ꝯſiliū ⁊ auxiliuʒ preſtare ⁊
dorſo xp̄i crucē baiulādā imponit q̄ pctm̄
ſuū diuine ordinatiōi attribuit. Scd̄z do- Theo.
cumētū eſt ꝑm Theo. ꝙ qui ad modū xp̄i
magiſter eſt dʒ ipſe prio tollere crucē ⁊ ti-
more dei p̄priā carnē crucifigere ⁊ ſic ſub Cōfor-
ditis ⁊ obediētib⁹ ſalutari eā angaria im matio.
ponere. Ad cōformandū ſe huic articulo
rememoret̄ hō q̄ta charitate xp̄s crucem
portauit: ⁊ quāti pōderis illa crux fuerit
cui oīa pctā mūdi ipoſita erāt: q̄ ois agn⁹
imolādus in hūeris ſuis portauit. Pote-
rit ēt hō per imaginē recolere q̄ſi ipſe por
tet crucē poſt ieſum: ⁊ cū ieſu inſtar ſymo-
nis cyrenei vel ali⁹ put deuotio miniſtra-
bit. Jeſu q̄ crucē tuā p̄prijs humeris baiu
lare voluiſti: fac me crucē arctioris cōtinē
tie ſpōte apprehēdere: eāq̄ poſt te q̄tidie
baiulare. Et nota ꝙ q̄tuor portauerūt cru
cē etiaʒ materialē. ſ. latro ſiniſter: q̄ ſigt im Cruceʒ
penitētes q̄ de cruce pn̄tis penalitatis trāſ- portan
eunt ad crucem eterne calamitatis: latro tes qua
dexter q̄ ſigt vere penitētes ſymō q̄ ſigt de tuor.
pnia murmurātes: xp̄s qui ſigt innocētes
aliorū pctā portātes. Primi ſuſtinēt penā
ſʒ nō faciūt pniaʒ. Scd̄i faciūt pniaʒ meri
toriā ⁊ p̄priā. Tertij faciūt pniaʒ ſʒ nō me
ritoriā. Quarti faciūt pniaʒ ñ p̄priā: ſʒ me
ritoriā. Primo itaq̄ ieſus crucē ſuā q̄diu
poterat baiulauit poſtea ipoſita eſt ſymo-
ni cōgruo ordine miſterij. (Jeſum aūt ſic
exoneratū: ſʒ vt latronē ligatū (duxerūt in
golgota q̄d iterp̄tat̄ caluarie loc⁹ ad cru-
cifigēdū) clamātes ⁊ vociferātes poſt ipʒ:
⁊ iſta ductio fuit exprobrioſior ⁊ penoſior
iter oēs. de q̄b⁹ dictū eſt ſupra plurib⁹ de
cauſis. Prio ratione ignominie: q̄r valde ¶
ignominioſū ē duci ad patibulū. Scd̄o rō ductio
ne ſocietatis: q̄r (ducebant̄ cū eo ⁊ alij duo chriſti
nequā vt interficerent̄) q̄d ſpāl'r factū eſt igno-
ad maiorē ſuā cōfuſionē vt nō videret̄ di- minio-
ſtinctio iter xp̄ʒ ⁊ alios nequā. Tertio rō- ſiſſima

ne multiplicis comitiue ⁊ turbe q̄ eū ſeq̄bant: ſʒ nō vna vadeq̄ mēte. Quarto rōne loci ad quē deduxerūt eū qui horrorē pſtabat pariter ⁊ fetorē. Ex iſto articulo deductiōis i. golgotha ad crucifigēdū tria trahunt documēta. Primū eſt ꝙ ſicut xp̄s voluntarie duct⁹ eſt ad patibulū tāq̄ ouis ad victimā: ſic ⁊ nos voluntarie ducamur ad obediētiā mādatoꝝ dei ⁊ plateꝝ vice dei qua ꝓpria voluntas mactat. Scd̄ʒ eſt ꝙ nos ſeq̄ debem⁹ xp̄m eūtē ad locū ſue paſſiōis ſup noſipſos flētes cū mulierib⁹ miſeriaʒ nr̄e fragilis conditionis: q: vt ait Theo. Mēs ī firma q̄ ſignificat p feminā ſi ſupra cordis cōtritiōe per pniaʒ flet ſequit xp̄m. Un̄ hāc ꝓceſſionē plāgētiū ⁊ lugētiū poſt dn̄ʒ repreſentam⁹: qn̄ ꝓceſſiōes ⁊ letanias p aliquib⁹ iminētib⁹ periculis facim⁹ ſequētes crucē q̄ an̄ ꝓceſſionē baiulat q̄ſi dicam⁹: exeam⁹ ad eū extra caſtra ipꝛoperiū ei⁹ poꝛtātes: ⁊ ſic iuxta mādatū dn̄i plangim⁹ ſup nos: ⁊ ſup filios nr̄os. Similitudinē g ꝓceſſiōis illi⁹ amariſſime quā xp̄s cōdēnat⁹ fecit: dū ad locū paſſiōis educeret exēplo ais dolētis cōquereris crucifixo ꝙ affectū tā feruidū ad ſuā paſſioneʒ: ꝓut dignū eſt nō habeas nec hacten⁹ habuiſti. Tertiū ē ꝙ ꝑegrini ꝓ pnia: ⁊ religioſi pro obediētia p vias eūtes ſi aliq̄n laſſant rememoꝛari debēt iſti⁹ itineris xp̄i quo ad patibulū ducebatur qm̄ ita laſſus fuit ꝙ crucē p ſe ampli⁹ ferre nequit nimirū cū p totā noctē ⁊ diē illā multipliciter fatigat⁹ fuerit. Si igit ſaluatoꝛ nr̄ tantā laſſitudinē cū tāta ignominia ꝓ nobis ſufferre eſt dignat⁹ cur ⁊ nos ꝓpter eū modicū laborē vie: ⁊ cū nr̄o honoꝛe nō ſuſtinemus? Ad cōformandū ſe huic articulo recogitet homo cum quāta ignominia dn̄s nr̄ ducebat ad patibulū ꝓ nr̄a magna glia: ⁊ fleat cū ſctis mulierib⁹ fundēdo lachꝛymas ſaltem coꝛdis ⁊ ſic oret. Jeſu q̄ ad crucifigēdū in golgotha duci voluiſti: deduc me ī ſemita mādatoꝝ tuoꝝ vt cū ſanctis mulierib⁹ tue ſequar vias paſſiōis: ⁊ ſup meipm̄ fleā miſeriā ꝓpꝛie cōditionis. Uides itaq̄ qđ hec que in hora cōpletoꝛiȷ: matutinali: pꝛima ⁊ tertia paſſus ē dn̄s abſq̄ aliq̄ crucifixione vehemētiſſimi ⁊ amariſſimi doloꝛis ſūt ⁊ hoꝛroꝛis valde ſtupēdi. Cū eīn in man⁹ impioꝝ deuolutus eſſet moꝛte turpiſſima cōſumēdus parū erat ſacrilegis illis crucifigere cū niſi pꝛius doloꝛibus ⁊ illuſionibus aīam eius repleuiſſent.

Documenta tria. — Theo. — Proceſſio ⁊ letania. — Conformatio.

¶ Oratio.

Domine Jeſu xp̄e qui hora diei tertia pro nobis flagellari voluiſti: libera me ab eterne ire flagellis q̄ merui: per ſacratiſſime capitis tui punctiones pūge mentē meā vt noxias delectationes vitare preualeaʒ: ⁊ da mihi poſt pniam pertingere ad coꝛonam. Qui etiam multipliciter deriſus: tandē ſententialiter cōdēnatus es ad moꝛtem: fac me euadere diabolicā deriſionē: ⁊ moꝛtem eternā. Poꝛtaſti tibi crucē dn̄e: da mihi tollere cruceʒ meā ⁊ ſequi te: meā vtiq̄ que debet petis meis: meā etiā ſpontaneam ⁊ deuotā vt per hāc perueniam ad gloꝛiam. Amen.

¶ De ſexta. Capitulū. lxiiȷ.

Hora ſexta cogitabis dolēs ⁊ triſtis quō dn̄s Jeſus ꝑcone clamāte ⁊ vituꝑabiliter ductus extra poꝛtā hierl'm ꝑuenit ad locuʒ caluarie vtiq̄ fetidū: hebꝛaice golgotha dictū: ⁊ latie decollatiōis interpꝛetatū: vbi malefactoꝛes puniebant ⁊ publicum erat patibulū. Eſt aūt caluaria teſta capitis pilis ⁊ pelle denudata: ⁊ q: ibi decollabant ⁊ ſuſpēdebantur rei: ⁊ ſparſa erant multa oſſa coꝛpoꝝ humanoꝝ ⁊ maxime capitum ideo dicebat locus caluarie ſeu caluariarum. Et iccirco Jeſus ꝓ oīm ſalute in loco perdītoꝝ eſt paſſus: vt oſtēderet pati pro peccatoꝛibus: vt vbi pꝛi⁹ erat area dānatoꝛū: ibi erigerent vexilla martyꝛū: ⁊ vbi abundauit petm̄ ſupabūdaret: ⁊ gratia dei: ⁊ in hoc oſtēderet ꝙ per tolerantiam ſupplicij peruenit ad coꝛonā martyꝛiȷ. Ibi xp̄s decaluat id eſt a carne ſua. ſ. carnali iudea ſeparat. Et ſic patet moꝛtis xp̄i turpitudo ex cōditione loci: q: in loco vbi puniebātur malefactoꝛes ⁊ rei: ⁊ ex mō moꝛtis: q: crucifixio erat turpiſſimū genus moꝛtis: ⁊ ratione ſocietatis: q: inter duos malefactoꝛes quaſi noxius eſt crucifixus per qđ iudei intēdebāt inducere ſuſpitionē ꝓpꝛo ꝙ Jeſus eſſet particeps et pꝛincipalis in eoꝝ malefactis: q: eū vilificare intendebāt in oībus. Crux vō q̄ tūc erat ſuppliciuʒ latronū ⁊ multe ignominie: nūc a locis ſuppliciorū tranſitū ad frōtes iperatoꝝ: ⁊ eſt immenſe gloꝛie. Tēpus etiā paſſiōis xp̄i erat tp̄s ſolēne: ⁊ ideo tēpus gaudij et ꝟie: ⁊ per conſequens maioꝛ fuit doloꝛ tātam crudelitatem ⁊ afflictionem tali tempoꝛe ſuſtinere. Extra aūt ciuitateʒ paſſus eſt. Pꝛimo vt oſtenderet virtutem paſſionis ſue nō eſſe includēdā intra terminos gētis iudaice. Un̄ Chꝛiſ. Nō autē voluit dn̄s pati ſub tecto: non in templo iudaico ne putares pro illa tantū plebe oblatū: et iō foꝛas ciuitatē foꝛas muros vt ſcias ſacrificiū eſſe cōe qđ totius terre eſt oblatio qđ cōis eſt purificatio. Secundo vt oſten-

Math. xxvij. Marc. xv. Luce. xxiij. et Jo. xix. — Caluaria. — Turpitudo moꝛtis xp̄i ex multis — Cur extra ciuitatem paſſus.

dat ꝙ quicūq ſequi volūt paſſiōis fructū
debent exire mūdū ſaltē ꝑ affectum. Quia
ergo xp̄s extra portā paſſus eſt ſequamur
eū ⁊ exeamus ad eū extra caſtra⁊ munda-
Bern. nam cōuerſatione īproperia ipſi⁹ et penā
portātes. vñ Bern. xp̄s extra portā paſſus
eſt ad quē egrediamur mūdane ꝯuerſatio
nis cōtēptu qđ eſt egredi de ciuitate hui⁹
mūdi: ⁊ hoc trib⁹ modis: affectu vt mundū
nō diligam⁹: effectu vt eū mēte et corpore
fundit⁹ deſeram⁹: ꝑfectu vt cum dño ipſo
Greg. vnus fieri anhelem⁹ q: vt ait Greg. Tāto
quis deo eſt ꝓxim⁹ ꝙto ab amore mundi
eſt alien⁹ hic locus ſeu mōs caluarie ſcīis
magnā inter loca ſancta obtinet dignita-
tem: ⁊ maximā ob memoriā dñice paſſiōis
habet cōpunctionis virtutē: i quo dñs no
ſter magna ⁊ ſtupenda oꝑari dignat⁹ eſt
quib⁹ ad memoriā reductis. Cor ꝯtritū et
Medi- humiliatū cōpungit: ⁊ q̄ſi torculari paſſio
tatio. nis lachryme cōpaſſionis exprimunt. De
hoc ḡ monte ſeu loco ⁊ his q̄ ibi fiebāt de-
bes ſepe ⁊ maxime in tētationib⁹ recorda
ri: ⁊ qñ tibi extinctus eſt ignis deuotiōis
B perge illuc ⁊ collige de lignis crucis: ⁊ per
Mons hec ignez hmōi iterum ſuſcitabis. Mons
calua- aūt caluarie in quo crucifixus eſt dñs ꝓ-
rie. pe quē ad quinquaginta paſſus eſt ſepul
chrū ei⁹ erat extra ciuitatē ad aqlonē: dñs
eñ paſſus ⁊ ſepult⁹ ē extra portā quē mō-
tez ⁊ locum ſepulture dñi helius imꝑator
Adrian⁹ incluſit infra vrbē āpliās eā ver
ſus aqlonē: ⁊ a capite vſq ad pedes muro
cingēs eādē. In q̄ loco poſtea xp̄iani eccle
ſias duas ſub vno tñ tecto conſtruxerunt:
mōtēq caluarie ⁊ locū ſepulture: ⁊ multa
ſacra loca īfra eas cōcluſerunt. A mōte eñ
caluarie verſus occidentē deſcendēdo ad
duas cānas eſt golgota ſiue caluaria vbi
eſt eccl'ia oblōga i q̄ apparet rupes illa i q̄
crux ſancta cū portaret dñm erat fixa patē
te adhuc foramie i rupe ip̄a: q̄ loc⁹ crucis
diſtat trib⁹ cānis vel circa. ſ. xvj. gradib⁹ a
ſuꝑficie terre hoc eſt a pauimento eccleſie.
Eſt etiā ibi alia grādis ſciſſura ꝑ totā pe-
trā q̄ teſtimoniū ꝑhibet ꝑ ſuā ſciſſurā ſan-
guinē ſui fabricatoris ſe ſuſtinere nequa-
ꝙ potuiſſe. Ipſa v̄o petra altior ē ꝙ pau-
mētū vſq ad genua circūſtātiū. Deide ad
q̄nq̄gīta paſſus vel circa eſt ſepulchrū dñi:
vbi eſt eccl'ia ſancti ſepulchri: ſeu reſurre-
ctiōis dñice rotūda: ſz chor⁹ ꝓtēdit in lō-
gū cū ſanctuario i q̄ eſt ſūmū altare ⁊ ſuſtē
tat duodeci colūnis: ſz vtraq eccl'ia. ſ. iſta
⁊ golgota vno tecto ē tecta. Vñ q̄dā et hāc
illā vnā dicūt eē nominātes eā eccl'iaz ſan
cti ſepulchri: ſeu reſurrectiōis dñice. Loc⁹
aūt crucis p̄dict⁹ talis eſt: vt poſit⁹ in me-
dio terre ad capeſcēdā dei cognitionē oi-
bus gētib⁹ eſſet equalis. Vñ ſuꝑ hūc locū
ſcriptum eſt grece. Hic de⁹ nr̄ ante ſecula
oꝑat⁹ eſt ſalutē in medio terre. Tradunt
aūt iudei vt Hiero. ait ꝙ in hoc mōte im-
molatus eſt aries ꝓ yſaac. vñ Aug. Hiero. Hiero.
presbyter ſcripſit ab antiq̄s ⁊ ſeniorib⁹ iu
deis ſe certiſſime cognouiſſe ꝙ ibi imola-
tus ſit yſaac: vbi poſtea xp̄s crucifixus eſt.
Sub iſto loco eſt loc⁹ carceris xp̄i vbi ſte-
tit ligatus qñ p̄parabat crux in q̄ debebat
affigi. ¶ Et nota ꝙ hierl'm ciuitas dei ſum
mi dñs mūdi de q̄ dicta ſunt et dicunt glo Hierl'z
rioſa: ſita eſt in decliui latere mōtis duplr ſitus.
et ab auſtro vcz ⁊ ab occidente. Ab auſtro
q̄dē ſita eſt in latere mōtis ſyon: ⁊ inde de-
ſcēdit lōgitudo ei⁹ ꝯ aquilonē: ⁊ ab occidē
te hz montē ſyon ⁊ depēdet ab ipſo ei⁹ la-
titudo ꝯ oriētem vſq ad torrentem cedrō
ſiue vallem ioſaphat. Situs ḡ ciuitatis ab
auſtro eſt eleuat⁹ ſilr ꝑ totū latus occiden
tis: ⁊ i parte oriētis oīno eſt demiſſus: ita
vt ſordes ciuitatis tꝑe pluuie deſcēdāt ꝑ Cōtem
portā ſterquilinij in torrentez cedrō. Nūc plano,
ergo cōſpice operarios malos vndiq ne-
quiter oꝑari. Intuere diligēter ſingula q̄
fiunt ꝯ dñm tuū ⁊ que dicunt: ⁊ q̄ fiunt ab
ipſo: ⁊ ꝑ ip̄m: ⁊ his toto mētis intuitu exhi
be te p̄ſentem. Videas igit oculis mentis
alios cū vidiſſent eū fatigatū ſibi dare vi-
num myrrhatū: ſiue cū felle mixtū: in hoc
etiā interiora dulciſſimi dñi amari care vo
lentes: ⁊ ſuā amaritudinem declarātes qđ
ſm Mat. Cū guſtaſſet noluit bibere: q: vt
dicit Chriſ. Nihil diſtat ſimplr guſtare et
nō bibere: ſed vnū quidē ⁊ idē ſignificant. Chriſ.
Et ſm Marcū nō accepit. i. nō bibit: vl nō
ſ. perfecte vt biberet: qđ eñ guſtamus nō
accipim⁹: q: nō traijcimus illud i corp⁹: ſz
ſtatim reijcimus. Aliquid ḡ accepit ad gu
ſtādum modicū vt qđ ſcriptū erat īpleret
ſ. Et dederunt in eſcā meā fel: ⁊ in ſiti mea pſ. lx
potauerūt me aceto: ⁊ q: illud qđ modicū viij.
eſt q̄ſi nihil reputat: iō hic dr ꝙ nō accepit
ſ. ad ꝑfecte bibēdū: q: felleā amaritudinez
holb⁹ dulcis ⁊ rect⁹ dñs nūꝙ acceptauit.
Vel cū guſtaſſet. i. ori appoſuiſſet noluit
bibere ꝓpter duo. Pmo vt oſtēderet iniq- Biber
tas talē potū ꝓpinātium. Scđo vt ſignifi- cur no
caretur velocitas reſurrectiōis ipſius. Vñ luit.
Gre. Guſtauit vinū ſz noluit biber: q: mor Greg.
tis amaritudinē quā guſtaturus erat mo
mētaneam ⁊ cito in dulcedinē cōuertēdaz
ſignificabat: q: tertia die reſurrectur⁹ erat
vñ ⁊ Hiero. Hoc aceto ſuccus letalis pomi Hiero.
abſtergit: ⁊ non accepit id ꝓ q̄ patit. vñ de
eo dr. Que nō rapui tunc exoluebā. Vinū pſ. lx
myrrhatū dño ꝓpinat q̄ hereſes ſub pal- viij.
lio veritatis docet. Acetū cū felle mixtum
dño ꝓpinat q̄ de male acq̄ſitis dño ſacrifi
cat. Hoc etiā facit qui membra ei⁹ amari-
tudinibus affligit. Et vniuerſaliter vinū

myrrhatū vel cū felle mixtū eſt bonū op⁹ cū culpa factū: q2 ſicut modicū myrrhe vel fellis bonū vinū corrūpit: ſic modicū cl'pe mortalis totū bonū op⁹ deſtruit. Uideas ⁊ alios quoqꝫ ad hoc op⁹ neceſſaria diſponere: ⁊ alios ipſū ſpoliare. Spoliatur itaqꝫ ſuis veſtibus: ⁊ ad pudoris tumultū etiā femoralib⁹ vt ventis ⁊ frigori exponatur nudus. Spoliatur aūt cū maximo dolore: ⁊ renouantur in eo fracture: q2 veſtis interior ꝓpter ſanguinē flagellationis fortiter corpori adherebat. Et tunc corp⁹ ei⁹ iā eleganter formatū apparuit totū cruētatū ⁊ liuoribus repletū. In hoc etiā apparuit paſſionis eius ignominia q̄ nudus eſt crucifixus: q2 hoc nō fit niſi pſonis abiectis ⁊ vilib⁹. O q̄ntus dolor erat tibi mr̄ letiſſima cū oculis tuis aſpiceres iſta. Nunc em̄ p̄mo ꝯſpiciēs mater ſua filiū ſic vulneratū ⁊ diſpoſitū dolore mētis nimio affligitur. Triſtatur aūt ſupra modū q2 eū videt ſic nudatū. Accelerat igitur mater ⁊ filio ſuo approximat ac velo capitis ſui eū cingit ⁊ velat. O in q̄nta amaritudine eſt nūc aīa ſua. Nō credo q̄ v̄bū facere potuiſſet. Differt autē iſte articul⁹ expoliatiōis ab articulo exutiōis in flagellatiōe: q2 ibi exuebatur in p̄torio corā preſide ⁊ ſuis miniſtris: hic aūt in publico corā oī populo. Itē ibi exuebatur reinduēdus: hic autē nunq̄ reinduēdus: ⁊ ideo ſignanter dictū eſt q̄ exuerunt eum: hic autē dr̄ q̄ expoliauerūt eū q̄ſi nunq̄ ampli⁹ veſtes rehabiturū. ¶ Ex hoc articl'o documēta pñt accipi ſicut ex illo. Itē eſt documētū q̄ nos debemus nudari ab oībus rebus ⁊ actib⁹ mūdanis ſaluti noſtre ꝯtrarijs: vt dr̄ hier. Nudā crucē nudi ſequamur. Itē eſt documētum q̄ ſi quē xp̄ianum contingat a predonibus veſtib⁹ ſuis ſpoliari recordetur ⁊ xp̄m a ſuis crucifixoribus ſpoliatum: et erit ſibi materia patiētie. Ad confirmādū ſe huic articulo rememoretur hō ſubſtātiā actus articuli ⁊ oret dicēdo. Jeſu qui ante crucem veſtibus expoliari ⁊ nudari voluiſti: fac me ab oīb⁹ mūdanis rebus in q̄ntū cōtra ſalutē meā ſūt denudari: quatenus nudum crucifixū ⁊ nudā crucem nud⁹ ſequar. ¶ Deinde eripitur fili⁹ de manib⁹ matris moribunde nō ſine magnis dolorib⁹ gemitibus: ⁊ ſuſpirijs: ⁊ ducitur ad mortem crucis. Et nudus ſup lignū crucis q̄ in terra erat poſita dire ꝓiectus crudeliter expanſus: ⁊ tractatus ſtrictiſſime in modum pellis hīc inde eſt extenſus. Dicitur em̄ q̄ foramina fecerūt pri⁹ in cruce: et q2 brachia ⁊ pedes xp̄i non poterant foramina attingere: ideo ligatis funibus in brachijs ⁊ pedib⁹ tantū traxerunt ac dulces manus ⁊ pedes ita atrociter extēderunt q̄ omnes iuncture oſſium dinumerari potuerunt:

C Spoliatio xp̄i āte crucem.

Nudus crucifixus.

Marie dolor.

Documenta.

Cōfirmatio.

D Crucifixio xp̄i.

iuxta illud ps. Dinūerauerūt omnia oſſa mea. i. dinumerabilia fecerūt: vbi ſm Augu. Ad literā deſcribitur extēſio corporis xp̄i in ligno: nec poterat melius deſcribi huius extenſio. Hec aūt extenſio multū penoſa fuit ⁊ maximā penā chriſto intulit. Unde legitur q̄ cum quedā deuota perſona in quadā reuelatiōe interrogaret a dn̄o q̄d in oībus que ꝓ nobis pertulit maxime doluiſſet: reſpondit q̄ in cruce extenſus fuit ita q̄ oīa oſſa mea numerari poterant: ⁊ quicūqꝫ ꝓ illo dolore mihi grās egerit: ita gratū obſequiū mihi p̄ſtabit: ac ſi oīa vulnera mea vnguento ſuauiſſimo deliniret. ¶ Ex iſto articulo extēſionis in cruce ſumūtur duo documenta. Primum eſt q̄ ⁊ nos oīa mēbra ⁊ organa corporis noſtri extendere debemus in obſequium xp̄i: manus videlicet ⁊ brachia ad oratiōnē: pedes ad ambulationē: genua ad orationē: omneſqꝫ ſenſus ad ſuorum actuū ſanctā ⁊ caſtā exercitationē vt poſſimus dicere cū ps. Omnia oſſa mea dicēt: dn̄e quis ſimilis tibi? vnde Caſſianus in collationibus patrū docet q̄ religioſe ⁊ deuote perſone debent oīm membrorum ſuorum primitias dn̄o offerre. Mox em̄ vt a ſomno excitati de lectulo ſurrexerint dn̄o prio oris ⁊ lingue motu orando laudes deo offerre: ⁊ priuſq̄ membra aliquo ſuo fungantur officio circa curā rei familiaris debēt ea ad diuina obſeq̄a extēdere: caput ⁊ faciē cū oīb⁹ ſenſib⁹ ad celum leuando: manus ad deū in oratione eleuādo: brachia in modū crucis expādēdo: genua ad orationem incuruādo: totū corpus nunc ſtādo nunc in terram ad veniā ꝓſternēdo: cū reuerētia ⁊ honeſta oīm membrorum ⁊ virium totius corporis extenſione et ſpiritualium virium intentione in ſacrificium iuſticie deo offerēdo. Secundum documentū eſt q̄ cordis oculis aſpiciamus ſaluatorem noſtrū in cruce expanſis manibus extenſum quaſi paratū nos recipere ad amoroſum amplexū ſuū. vñ Aug. Xp̄s extēdit brachia ſua in cruce ⁊ expādit manus ſuas paratas in āplexib⁹ pctorū. Inter brachia ſaluatoris mei ⁊ viuere volo: ⁊ mori cupio: ibi ſecurus decantabo. Exaltabo te dn̄e q̄m ſuſcepiſti me. Ad ꝯformādū ſe huic articulo poterit hō brachia ⁊ oīa mēbra ſua ſiue ſtādo ſiue ꝓcūbēdo in modū crucis etiā corpaliter: ⁊ vires ſpūales intētionaliter ad laudē dei extēdere rememorādo illos amoroſos āplexus extēſionis xp̄i cū Augu. Jeſu q̄ in cruce extēdi voluiſti: ita atrociter vt oīa oſſa tua poſſent nūerari: fac me oīa mēbra vireſqꝫ corporis ⁊ aīe mee ad laudē tuā extēdere: ⁊ ad amoroſos āplex⁹ tuos dulciter aſpirare. Ipe aūt dn̄s nr̄ nō ſolū dignat⁹ eſt in cruce

ps. xxi.

Augu.

Extenſio xp̄i in carne.

Documenta duo.

Caſſian⁹ primitie mēbrorū deo offerēde.

Cōtemplatio.

Augu.

ps. xxix.

Conformatio.

Cruce crucifigi voluit.

extendi:ſed voluit cruci affigi:vt cōmēda
ret nobis indiſſolubilē charitatē ſuā q̄ ſa
lutē noſtrā firmauit. Extenſis ḡ neruis et
venis ac protēſis oſſib⁹ ⁊ iūcturis violēta
extēſione affixus eſt cruci in manib⁹ ⁊ pe
dib⁹ duriſſime ꝑforatis ⁊ ſanciatis cū cla
uis groſſis ⁊ duriſſimis cutē ⁊ carnē ner-
Unde cō-formitas. uos ⁊ venas:ac cōpages oſſiū diſſipātib⁹
quoꝝ ſtimulis excita ⁊ tu manus ⁊ pedes
tuos ad oē bonū op⁹. Quia em̄ ꝓm⁹ hō ad
lignū ꝑuaricatiōis manus extēdēdo:⁊ pe-
dib⁹ accedēdo cyrographū dānatiōis nr̄e
diabolo confecerat: iō ſaluator nr̄: vt cyro
graphū illud deleret manib⁹ ⁊ pedib⁹ li-
gno ſalutifere crucis affigi voluit clauis
inuictiſſime charitatis delens ꝑ hoc cyro
graphū decreti qđ erat cōtrariū nobis: et
ipm̄ tulit de medio affigēs illđ cruci. O q̄̄
libenter crucē aſcendit:⁊ quāto amore oīa
ꝓ nobis ſuſtulit. O q̄̄ta patientia obedi-
uit ⁊ q̄̄tū pr̄ in ipſi⁹ obediētia delectatus
fuit. O quāte voces ac triſtes vlulat⁹ ⁊ ge
mit⁹ ibi ab amicis ſuis:⁊ ꝑcipue a matre
ſua meſtiſſima audiūt cū ſic crudeliter ex
tendit:clauat ⁊ fodit: ⁊ toto corpore diſſi-
patur. O ſtupor:o pietatis abyſſus:o cha-
ritatis incendiū:o mira circa nos tue pie
tatis dignatio:o ieſtimabilis dilectio cha
Clauos xp̄o fabricare aut ip̄ʒ crucifigere. ritatis. Sʒ caue ne tu clauos crucis xp̄i fa
bríces:vel man⁹ aut pedes dñi eis vulne-
res:aut cōfigas. Clauos em̄ crucis xp̄i fa-
bricat q̄ inter ꝓximos diſcordias ſeminat
Man⁹ ꝟo dñi videt clauis vulnerare ⁊ cō
figere q̄ de bonis a deo datis nō vult elee
moſynas erogare. Pedes autē xp̄i clauis
ferreis perforat q̄ theatra ſeu ſpectacula
et tabernas magis q̄̄ eccleſias viſitat. Et
hoc enīʒ articulo crucifixiōis trahit docu
Docu-mentū. mentū ꝙ ⁊ nos crucifigere debem⁹ carnē
noſtrā cū vitijs ⁊ cōcupiſcentijs: vt ſimus
fixi clauis.i. ꝑceptis iuſtitie:ſicut xp̄s cla
uis cōfixus fuit i cruce. Sic fecit ipſe apo
ſtolus q̄ dicebat Chriſto cōfix⁹ ſum cruci.
i.crux xp̄i extinxit in me ardorē peccati:ti-
more dei q̄ſi clauis affixas habēs carnes.
Confor-matio. Et hoc eſt qđ orat ꝓpheta. Cōfige clauis
a timore tuo carnes meas ſꝫm trāſlationē
qua vtitur Augu. Ad cōformandū ſe huic
articulo memoret homo continentiā eius
⁊ ſic oret. Jeſu qui duriſſimis clauis cruci
affigi voluiſti:ac ꝑ hoc cyrographū pecca
toꝝ noſtroꝝ ⁊ mortis eidē cruci affixiſti.
Configé queſo timore tuo carnes meas vt
E Leuatio de cruce. preceptis tuis firmiter inherens ſemꝑ ti-
bi confixus ſim cruci. Cuʒ ergo crucifixio
facta eſſet cruce i terra iacēte: poſtea xp̄m
affixum leuauerūt cum cruce. Et hoc vide
tur ſentire Hiero. et in quadam oratione
expreſſe hoc dicit Innocētius papa terti⁹.
Et hoc forte repreſentat eccleſia in eo qđ
in die paraſceues crux deoſculando iacet
ad terrā appodiata. Iſta aūt leuatio non
dubiuʒ quin maximi doloris fuerit eo ꝙ
tūc lacerabant vulnera manuū ⁊ pedū ⁊
ponderoſitate corporis: ꝓfluxerūtq; copioſi
riui ſanguinis vndiq; ex illis magnis ſciſ
Augu: ſuris ⁊ fontib⁹ ſaluatoris. In alto aūt ſꝫm
Augu. Eleuari ⁊ nō ſub tecto pati dñs vo
luit vt etiā ipſi⁹ aeris natura mūdaret.i.
a demonibus ⁊ infectione peccatoꝝ:ſed ⁊
terra per ſanguinē decurrentem ſimiliter
Theo. mūdabatur. Et ſꝫm Theo. vt ſanctificaret
aerē qui ſanctificauerat terrā ambulādo
Chriſ: in ea:⁊ ſꝫm Chriſ. Ut a demonib⁹ expiaret
aerē ⁊ aſcēſuʒ nobis pararet in celū. Ideo
etiā ſic eleuari voluit vt in cruce pēdēs in
aere ſe inter deū ⁊ hoīeʒ mediatorē oſtēde
ret:⁊ ꝑ paſſionē crucis ei⁹ cū eleuata fue-
rit vna pars ad celū: alterā vero in terraʒ
reſpicit humanā naturā ad ꝯſortiū ange-
Anſel. loꝝ reuocaret. vñ Anſel. Mediator dei et
hoīm inter celū ⁊ terrā medi⁹ pēdens ima
ſuperis vnit:celeſtibus terrena cōiungit.
Docu-mētū. Ex hoc articulo leuatiōis in cruce habet
documentū ꝙ nos paſſionē dñi recolētes
debemus exaltari a terra.i.a terrenis affe
ctibus:vel etiā a terrena cōuerſatione ſal-
tem quo ad mētalē abſtractionē: vt vel ſic
a terra ſurſum trahamur ad xp̄m in cruce
pendentem quatenus ſimus de illoꝝ nu
Cōfor-matio. mero de quibus ipſe pollicēs dixerat. Oīa
trahā ad meipſum. Ad cōformādū ſe huic
articulo poterit hō ex deuotione ſua men-
tem ſurſum erigere quaſi xp̄o corā eo pen
dēte in cruce:⁊ poterit hoc etiā aliquo ge-
ſtu corporis repreſentare ⁊ ſic orare. Jeſu
q̄ in cruce leuari et ſic a terra exaltari vo-
luiſti:fac me q̄ſo a terrenis affectib⁹ ſuble
Minutio xp̄i. uari:⁊ mente in celeſtibus cōuerſari. O q̄̄
male prouiſum fuit ieſu in ſua minutione
fuit em̄ in ſua minutione vſq; ad ſudorem
calefactus:firmiter ligatus profunde vul
Minutoꝝ ꝓuiſio. nerat⁹ ſed male procurat⁹. In tribus nāq;
prouidetur minutis.ſ.in alimonie recrea
tione:in quieta pauſatione: ⁊ in luminis
abſconſiōe. Sed dulcis Jeſus pro recrea-
tiōe habuit fel ⁊ acetū: pro quiete vexatio
nem corporis ⁊ afflictionē aīe:pro luminis
Cōtemplatio. temperatiōe ſplēdorē meridianū. Hic ſiſte
aīa mea hic ſiſte xp̄i ſanguine redempta.
Ecce abel occiſus a fratre. Ecce yſaac liga
tus a patre. Ecce ſerpēs eneus in deſerto
exaltat⁹ a moyſe. Ecce agn⁹ immolatus in
lege. Ecce de⁹ occiſus ab hoīe. Ecce ieſus
crucifixus in carne. Ecce rex tu⁹ ſuſpēſus
in cruce. Ecce dñs tuus condēnatus mor
te. Ecce homo mitis ⁊ innocēs inuolutus
ſanguine. Ecce homo vita tua q̄ſi pendēs
ante te. Fixis in illa vulnera oculis in eter
na pietate conſidera illud corpus tenerū;

corpus illud innocens: corp⁹ immaculatū
graui crucis extēſione grauiter laceratū.
Attēde, ⁊ vide ſi eſt dolor ſicut dolor tuus.
Et licet nō ignores qd boni illa paſſio cō
ferat mundo: tñ ſi qua ſunt in te pietatis:
ſi qua charitatis: ſi q̄ cōpaſſionis viſcera:
pietatis affectu cōpatere: ⁊ emitte lachry-
mas clama ⁊ dic. Flecte ramos arbor alta
tenſa laxa viſcera: ⁊ rigor lēteſcat ille quē
dedit natiuitas: vt ſuperni mēbra regis mit
ti tēdas ſtipite. Sic em̄ crucifixus eſt dñs
ieſus ⁊ in cruce extēſus: q dinumerari poſ
ſent oīa oſſa ei⁹: ⁊ ſic anguſtiat⁹ vndiqꝫ q
ſe mouere nō poſſet niſi in capite. In hora
em̄ ⁊ in tp̄e illo flebili: ſpacioſa terre lati-
tudo ſibi defecerat: ita vt nō haberet vbi
caput miſerūs feſſuꝫ reclinaret: ſꝫ inclina
tum depēdebat. Claui ferrei ſuſtinēt totū
pondus toti⁹ corporis ei⁹. Dolores acer-
rimos tolerat: ⁊ vltra q̄ꝫ dici vel cogitari
poſſit affligit. Uide cū q̄to labore ⁊ dolore
dñs ſtat i cruce ⁊ nō tedeat te in ſuitio ſuo
Petr⁹ damianus. ſtare. Qr vt ait Petr⁹ damian⁹. Quo labo
rioſius in cōſpectu ſupne maieſtatis ſe cō
ſpiciētis qs aſſiſtit eo ſuauius dulcedinē
intime qetis acqrit: q̄ꝫtoqꝫ difficilius ſui
corporis grauedinē tolerat tanto copioſi⁹
eū ad dei meritū leuat. Stat etiaꝫ dñs nu
dus corpe ac vēto ⁊ frigori expoſitus: ſed
veſtitus amore: ⁊ amoris calore inflāma-
tus a plāta pedis vſqꝫ ad verticē: a leua in
Crux vnde. dexterā intus ⁊ exteri⁹ cruciat⁹. Crux qp-
pe a cruciatu dr vbi dolores acerrimi exa
gitant: vbi diu viuit ⁊ mors ip̄a protēdit:
ne dolor citi⁹ finiat: qd genus mortis intā
tū duriſſimuꝫ ac turpiſſimū apud iudeos
erat: vt nō ſolū ipſe vituperabilis eēt quē
crucifigi ꝯtigiſſet: ſꝫ ēt tota dom⁹ eius do
mus crucifixi appellaret. Ut g̃ dñs a tur-
Crucis mortē cur elegit. piſſima ⁊ duriſſima morte nos liberaret nō
ſolū duriſſima ſꝫ ēt turpiſſima morte ſe cō
dēnari pmiſit: ⁊ vt maledictionē quā icur
Gal. iij. rim⁹ ſupportaret maledictā mortē. ſ. cru-
cis ſuſcepit ſm illō. Maledict⁹ q pēdet in
ligno. vñ apl's ait. Fact⁹ maledict⁹ vt nos
Augu. a maledictiōe liberaret. vñ Aug. Illa mor
te nihil pei⁹ fuit. Inter oīa gña mortis ele
git extremū ⁊ peſſimum gen⁹ mortis. Qui
olm fuerat ablatur⁹ mortē de morte peſſi-
ma occidet olm mortē. hec Aug. Hāc autē
Figura. crucifixionē xp̄i eſayas pfigurauit: quem
gens iudaica ſerra lignea p media ſecuit.
Iudei em̄ cū ſerra lignea xp̄ꝫ p mediū di-
uiſerunt qr aīam ⁊ corpus eius per crucē
abinuicē ſeparauerunt. Cōgrue aūt dñs
tale genus paſſionis elegit qd prime pre
uaricatiōis reatum abſolueret: vt qui per
lignū vetitū cecideramus: per lignū ſan-
cte crucis reſurgerem⁹: ⁊ q per lignū pre-
uaricatiōis mortui iacebam⁹: p lignū re-
cōciliatiōis ad vitā reuocaremur. In cru- Crux lignuꝫ redemptioni aptuꝫ.
ce ergo xp̄s mori: ⁊ ſic gen⁹ hūanū ſaluare
voluit vt morbo cōueniēter medela rñde-
ret: vt veꝫ. Unde mors oriebat ide vita re
ſurgeret: ⁊ diabolus q in ligno vincebat:
in ligno quoqꝫ vinceret p xp̄m. Per lignū
em̄ puaricatiōis mors iducta fuerat: ⁊ ne
ceſſariū erat vt p lignū paſſionis pelleret:
⁊ de ligno crucis ⁊ cruciatus lignū ꝯcupi
ſcētie excluderet: ⁊ vt dñs p ligni dolores
inuictus trāſiens delectationes ex ligno
puenietes ꝯſutaret. Expādit in cruce im-
maculatas man⁹ pro manibus incōtinen Contēplatio.
ter extenſis. Pro ſuaui cibo arboris vetito
eſcā fellis accepit: ⁊ in ſe ſuſcipiēs morteꝫ
nr̄aꝫ mortalitatē abſtulit. vñ Bern. Quid Bern.
cōmiſiſti dulciſſime puer? qd feciſti amā-
tiſſime iuuenis: q̄ tua noxa: que tua cā dā
natiōis? Ego certe tui ſum cauſa doloris:
qd perpetrauit ſeruus: dñs ſoluit: qd ꝯmi
ſit iniuſt⁹ ſoluit iuſt⁹. O nate dei q tua de
ſcēdit hūilitas q fact⁹ es obediēs pro me
deo vſqꝫ ad mortē: mortē autē crucis. Me
ad illicita traxit cōcupiſcētia: te p me ſan-
cta charitas traxit ad crucē. Ego pomum
accepi: tu clauis laniaris. Ego pomi dul-
cedinem: tu fellis guſtas amaritudinem.
Mihi miſero congaudet eua: tibi crucifi-
xo plorās cōpatit maria. hec Bern. Quis
det mihi vt tot⁹ totaliter carne ⁊ ſpū trāſ-
figar crucisqꝫ affigar patibulo cū dilecto:
vt nec aliqd ſentiā niſi ieſum ⁊ hūc crucifi
xum: ⁊ clamabo toto corde. Quis mihi det
vt ego pro te moriar de⁹ meus? Dulcis mi
hi letus ſit illud lignuꝫ crucis tue dñe: vt
ego pro te moriar in quo dulciter reqeſcā.
Manus tue q̄ me fecerūt expoſite ſunt cla
uorum aculeis placeat tibi vt nō extendā
vltra ad iniqtatē man⁹ meas: ſꝫ p ſangui
nē q de manuū tuarū plagis exiuit: puri-
fica man⁹ ⁊ opa mea: vt ſine ira ⁊ imūditia
leuē eas ad te ⁊ ad opa pietat. Sana dñe
vulnera ꝯſciētie mee q̄ inflixi mihi mani-
bus ꝓprijs i opib⁹ voluptatū. Beatos pe
des tuos qrū ſcabellū terra eſt ligno cru-
cis paſſus es clauis affigi duriſſimis: pro
hoc te obſecro dñe dele errata pedū meoꝝ
⁊ pfice greſſus meos in ſemitis tuis vt nō
moueantur veſtigia mea: ſed ſemp ſint ſta
biles in ope ſctō. (Scripſit aūt pilatus) in
qdā charta tabule affixa (titulū) ⁊ poſuit
tabulā cū cauilla (ſup crucē) vt eminētius
appereret ⁊ in titulo cāꝫ mortꝫ ei⁹. (Ieſus) Titulī ſcriptio.
in quo exprimit ꝓpriū nomē eius (naza-
renus) quo ad patriā: qr ibi fuit nutritus
(rex iudeoꝝ) i quo exprimit cauſa mortis
ipſius. q. d. Idō crucifixus eſt: qr erat rex iu
deoꝝ. Mos em̄ erat romanorū ſup lignuꝫ
crucis ponere cāꝫ mortis crucifixoꝝ. Ipſe
aūt accuſat⁹ fuerat q ſibi regnū iudeoruꝫ

vſurpare volebat. Pro hac ḡ cauſa iudei
Cauſa eū pilato tradiderūt: ⁊ pilat⁹ eū ad mortē
mortis ↄdēnauerat. Et qꝛ iudei ↄ volūtatē pilati
petierūt xp̄m crucifigi: ideo volēs ſe vindi
care de eis ꝑ talē modū ſcripſit titulum vt
Chriſ. redūdaret i verecūdiā ipſoꝝ. vñ Chꝛi. Si
cut i tropheo lr̄e ponunt̄ victoriā oſtēden
tes ita pilat⁹ titulū cruci xp̄i iſcripſit. Si
Xp̄i a mul q̄dē ꝓ xp̄o rñdēs vt eū a cōione latro
latro nū diſcerneret ſimul aūt ⁊ de iudeis vlci
nibus ſcēs oñdēs. ſ. ipſoꝝ maliciā dū i ſuū regez
exem iſurrexerūt. ſm Theo. Iudei procurabāt
plio. ſcribi titulū: ⁊ intēdebāt ꝑ hūc illuſorie
Theo. vitupare opinionē ei⁹ q̄ regē faciebat ſe
Tituli. ipſum vt ſic p̄tereuntes ſui miſereri nō va
myſte lerēt: ſz magis ei tāq̄ᵱ tyrāno iproperarent
rium. Sz pilat⁹ nō ſcripſit ſicut volebāt. vnde ⁊
Hiero. Hiero. Iudei illudētes ⁊ irridētes hoc fe
cerūt: ſz in itētiōe pilati aliō fuit. Operabat̄
Remi. eñ ſm glo. diuina vis in corde neſciētis.
Diuinit⁹ nāq; ſm Remi. hoc ꝓcuratū fuit
vt talis titul⁹ ſuꝑ caput ei⁹ poneret̄: vt ꝑ
Beda. hoc iudei agnoſcerēt ꝙ eū occidēdo nihi
lomin⁹ regē haberēt. vñ ⁊ Beda. in q̄ mon
ſtrabat̄ iā tūc regnū ipſi⁹ nō vt ipſi puta
bāt deſtructū: ſz poti⁹ augmētatū. Titul⁹
eñ poſit⁹ ſuꝑ crucē ei⁹ illud oſtēdit: qꝛ nec
etiā occidēdo efficere potuerūt vt eum re
gē nō haberēt q̄ eis ſm opa ſua redditur⁹
eſt. Hec aūt tria v̄ba. ſ. Ieſus nazaren⁹ rex
iudeoꝝ ſatis ↄuenīūt ad crucis myſteriū.
Tituli Nā hoc ꝙ dicit Ieſus qđ iterpretat̄ ſalua
ↄueniē tor ↄuenit ad virtutē crucis ꝑ quā fctā eſt
tia. nobis ſal⁹. hoc v̄o ꝙ dicit nazaren⁹ qđ in
terp̄tat̄ flōrid⁹ ꝑtinet ad patiētis innocen
tiā q̄ eſt flos q̄ d̄ radice ieſſe aſcēdit: ſz hoc
qđ dicit rex iudeoꝝ ꝑtinet ad patiētis po
teſtatē ⁊ dominiū qđ ex paſſione ꝓmeruit:
qꝛ ꝓpter hoc de⁹ illū exaltauit. Sed ſzupe
per crucē ſit nō ſolū rex iudeoꝝ: ſz ⁊ gētiū:
tñ ſcripſit rex iudeoꝝ tm̄: qꝛ ipſi gentiles
cōuerſi ad fidem ſpiritualiter iudei dicun
tur id eſt cōfitentes nō circunciſione cor
poris: ſed chriſti: et ideo ꝑ hoc qđ dicit rex
iudeoꝝ intelligunt̄ etiā gentiles cōuerſi.
Beda. vt aūt dicit Beda. Pulchre titulus q̄ xp̄m
Tituli regem teſtetur nō infra: ſed ſupra crucem
ſuꝑ cru ponit̄: qꝛ licet in cruce ꝓ nobis hois infir
cem po mitate dolebat ſuꝑ crucem tñ regis maie
ſitio. ſtate fulgebat. Uñ ⁊ Ambr. Merito aūt ſu
Ambr. pra crucem ponitur titulus: qꝛ nō huma
Cu: tri ni corporis ſz diuine poteſtatis eſt regnū
bus lin qđ hz xp̄s. Scripſit autē titulum illuz nō
guis. in vna lingua: ſed in trib⁹ liguis famoſis.
ſ. (hebraice: grece ⁊ latine) ⁊ in q̄libet lin
gua integre: vt diuerſarū linguarū hoies
qui ad diē feſtum ↄuenerāt legere ⁊ intel
ligere poſſent cauſam mortis ipſius et vt
ois lingua ↄfiteretur qꝛ dñs Ieſus xp̄s eſt
rex regum: ⁊ dñs dominātium in gl̄ia dei
patris: ⁊ vt ois lingua cōmemoret ꝑfidiā
iudeoꝝ: ⁊ ad oſtēdendum ip̄m pati ꝓ po
pulo ois lingue ⁊ eis dominari imperpe
tuum. Cui⁹ ſignū eſt ꝙ pilat⁹ titulū dele
re noluit vl̄ mutare: ſz iudei hoc peterent:
qꝛ videbāt ꝙ in verecundiā eoꝝ redunda
bat eo mō quo ipſe ſcripſit. Uñ pōtifices iu
deoꝝ volētes titulum corrigere: dicebant
pilato. (Noli ſcribere rex iudeorū: ſed qꝛ
ipſe dixit rex ſuz iudeoꝝ.) Nā in hoc ꝙ po
nit rex iudeoꝝ oſtendit̄ xp̄i p̄conium: ⁊ iu
deoꝝ opprobriū: qꝛ cōtumelioſum erat iu
deis ꝙ crucifigi fecerunt regē ſuum. Sed
ſi poneret̄ (qꝛ dixit rex ſum iudeoꝝ) hoc re
dundaret in xp̄i opprobriū ⁊ indicaret ei⁹
culpā: ⁊ hoc ipſi intendebant: vt. ſ. crucifi
xi famā auferrent: qui iam viuo vitā abſtu
lerāt. Pilatus vero magis cōfirmauit di
cens. (Qđ ſcripſi ſcripſi). i. immobiliter et
indelebiliter ſcripſi. q. d. hoc eſt verum qđ Tituli
ſcripſi: ideo nō mutabo. Nō corrumpo ve appro
ritatē: ⁊ ſi vos diligitis falſitatez. Iteratio batio.
verbi cōfirmatio eſt tituli et regni chriſti.
Immobilitas tituli immobile regnuz ſig̃t
chriſti. Fuit autē ſm Aug. titulus iſte im Augu.
mutabilis: nō qꝛ pilatus ſcripſit: ſz qꝛ veri
tas dixit. Rex iudeoꝝ ſum iudeoꝝ. vñ excla
mat idē Augu. O ineffabilem vim diuine
operationis: etiā in cordibus ignorātiuz.
Nōne occulta quedā vox pilato int⁹ quo
dam (ſi dici pōt) clamoſo ſilentio perſona
bat qđ tacito ante in pſalmoꝝ literis pro
phetatū eſt ne corrūpas tituli inſcriptio
nem. Idō eñ pilatus qđ ſcripſit ſcripſit: qꝛ
dñs qđ dixit dixit. hec Aug. Cōmendauit
autē eum pilatus licet neſciens in hoc ti
tulo a tribus. ¶ Mors eniz xp̄i cauſa erat I
remiſſionis culpe quia Ieſus collationis Mortꝭ
gratie: qꝛ nazarenus adeptionis glorie: qꝛ chriſti
rex iudeorum in quo oēs erimus reges. cauſa.
Tres vero lingue predicte ad principatū Lingua
in crucis titulo ſunt ↄſecrate: quia ille pre rū triū
ceteris eminebant ⁊ principales erāt: he excellē
brea propter religionem ⁊ iudeos in lege tia.
dei gloriātes: greca ꝓpter ſapientiā ⁊ gen
tium ſapientes: latina ꝓpter potentiā ⁊ ro
manos: multis ac pene omnibus iā tunc
gentibus imperantes: ac ſi diceretur. Hic
eſt rex totius religionis: totius ſapientie
toti⁹ potentie. ¶ Hec ergo tres gentes: vt
ait Augu. ſibi dignitatem in cruce chriſti Augu.
vendicāt in quo ſignatur ꝙ per crucē chri
ſti ſubiugari ⁊ cōuerti deberent deuoti et
religioſi qui ſignant̄ per linguā hebreaz:
ſapientes qui per grecā: ⁊ potentes qui ꝑ
latinam. Uelint nolint ergo iudei diuerſe
lingue: omne mundi regnum: omnia mū
dana ſapientia: ois diuine legis ſacramē
ta teſtantur: quia Ieſus rex eſt iudeorum:
hoc eſt imperator credentiū ⁊ cōfitentium

deū. Et notādū ſm Hiero. q̄ triplex diſtinguit titul⁹. Memorialis q̄ſi ſcʒ aliqua ſcribunt ad memoriā facti maxime mortuoꝝ ſic fit inſcriptio ſuper ſepulchra eoꝝ. Preconialis q̄ ſcʒ inſcribit in p̄conū ꝛ laudē viroꝝ: ſic fit in portis domoꝝ vel ciuitatum q̄n res actu deſcribitur. Triūphalis q̄ ſcʒ cōtinet cāʒ ꝛ ordinē alicui⁹ triūphi ꝛ talis fit hic titul⁹ de quo nūc dr̄. Poſt victū em̄ diabolū ſup caput ei⁹ fuit ſcriptū hic eſt rex iudeoꝝ. ſ. corde circūciſoꝝ ſpū́s litera ꝛ p hoc q̄ etiā in morte dr̄ rex iudeoꝝ oſtendit q̄ nec in morte perdidit regnum iudeoꝝ: ſʒ magis acquiſiuit veroꝝ. ſ. iudeoꝝ ipſum corde ore: ꝛ opere cōfitentiū.

Hiero. titul⁹ triplex

Ex iſto articulo ſuperſcriptiōis tituli habetur documentū q̄ q̄ncunq; ipugnamur a demone opponamus ſibi titulū iſtū. Jeſus nazaren⁹ rex iudeoꝝ. Qui iō titulus triūphalis dr̄: q̄ triūphū xp̄i ꝯ diabolū euidēter exprimit. Qđ ſentiēs diabol⁹ mox aſfixo titulo cruci iudeos inſtigauit vt a pilato tituli mutationē peterēt ſʒ pilat⁹ diuino iſtinctu in hoc facto mot⁹ imutabilem eſſe titulū aſſeruit. Jn oī ergo ipugnatione diabolica xp̄ian⁹ hūc titulū in corde ꝛ ore vel ēt in ſcripto gerat: q̄ inter oīa arma paſſionis dn̄ice diabol⁹ hūc titulum triūphalē maxime perhorreſcit: ꝓut met ipſe diabol⁹ cuidā pſone deuote in viſiōe quadā exact⁹ aſſeruit.

Documentū.

Titul⁹ i corde habendus.

Ad cōformādūʒ ſe huic articulo qui illuſori⁹ fuit ex intentiōe iudeoꝝ attēdat hō documētū: ꝛ ſic oret. Jeſu q̄ tituli triūphalis ſubſcriptiōe luſorie diffamari voluiſti: da mihi ſub eodem titulo tuo ſic ſtrenue militare vt tropheo tuo hoſtis perterrit⁹ mihi nō audeat propinquare.

Cōformatio.

R Crucis forma.

Ad literā nota q̄ crux nō habebat aliqđ ſuper lignum tranſuerſum habens tria brachia ad ſimilitudinēʒ litere thau: ſʒ loco quarti brachij pilat⁹ ſuppoſuit cauillā ꝛ tabulā ſiīr ad modū thau ei affixā ꝛ ī tabula ſcript⁹ erat titul⁹. Credit aūt crux dn̄i q̄ndeciʒ pedes habuiſſe ī altū ꝛ tabula ſuppoſita pedē ꝛ dimidium. Dicunt quoq; in cruce dn̄i fuiſſe quatuor ligna diuerſa: ꝛ generū diuerſoꝝ. ſ. ſtipes ſiue trunc⁹ in rupe defoſſus: cui crux erat iſixa de cedro. Pal⁹ ſiue lignū erectū de cypreſſo. Trāſuerſale ſiue lignū trāſuerſum de palma. Tabula ſuperpoſita de oliua. Uñ eſt iſte verſus Ligna crucis palma: cedrus: cypreſſus: oliua. Signat aūt cedrus altitudinē cōtemplationis: cypreſſus famā bone opiniōis: palma fructū iuſticie: oliua lenitatē mīe. Crux vero quadripartita qua drifariā partē mūdi deſignat: nā ſi recte iacēdo in terra ꝓiciat alia pocius ad orientē: alia ad occidentē: alia ad meridiem: alia ad ſeptentrionē reſpicit. Cum ergo dn̄s hui⁹ genus mortis ſuſtinere voluit oſtendit: q̄ quadrifidum mundū ſaluaturus erat ꝛ ex quatuor mundi partib⁹ electos ad ſuam fidem collecturus erat: ꝛ q̄ virtus paſſionis ꝛ crucifixionis ſue ad has plagas mundi per cruceʒ expādi debebat.

Ligna crucis q̄druplicia. Cedr⁹ Cypreſſus. Palma Oliua.

Siue etiā tale genus mortis ſuſtinere voluit vt oſtenderet pro quib⁹ reſtaurandis patiebatur: ſcilicet pro ſupernis angeloꝝ ruinis replēdis pro iuſtis de limbo educendis pro amicis colligendis ꝛ adunādis: pro inimicis reconciliandis. Primū deſignat p brachiū ſuperius: ſecūdū per inferius: tertiū per dextrā: quartū per ſiniſtrā: ꝛ ſm Chri. Jn cruce etiā expāſis manib⁹ moritur: vt altera quidem manu veterē ppl'm altera eos qui ſunt ex gentibus trahat vtroſq; ſibi cōiūgens.

mortu⁹ p q̄druplicib⁹

Chriſ. Cur ex panſis māib⁹.

Moralē vero ſacroſancte crucis figurā deſcribit ap̄ls: vbi dicit. Jn charitate radicati ꝛ fundati: vt poſſitis cōprehēdere cū oībus ſanctis q̄ ſit longitudo: ꝛ latitudo: altitudo ꝛ ꝓfundū cognoſcere: ēt ſupeminētē ſciētie charitatē xp̄i. Ubi oſtēdit q̄ hi qui carneʒ ſuā cū vitijs ꝛ cōcupiſcētijs crucifigunt latitudinē debent habere in bona operatione: lōgitudinē in bona pſeuerātia: altitudinem in ſpe celeſtiū premioꝝ: ꝓfunduʒ ī cautela iſcrutabiliū iudicioꝝ dei. Sm Augu. em̄ in altitudine crucis bona opa ī latitudine charitatis facta ſignificant: quia charitatis opa ſunt generaliter extēdēda: ꝛ hoc eſt in ligno trāſuerſo: quo extēduntur man⁹ ꝓpter operū ſignificationē: per man⁹ em̄ opa intelligim⁹: p latitudinē hylaritatē operātis: q̄ triſticia facit anguſtias.

L Augu. Latitudo crucis.

Jn lōgitudine pſeueratia boni opis ꝛ ſctē cōuerſatiōis: que in tota longitudine tp̄is eſt habenda vſq; in finē ꝛ hoc eſt ī ligno a trāſuerſo vſq; in terrā vbi corpus crucifixū ſtare vr̄: qđ ſignificat perſiſtere: hoc eſt longanimiter ꝑmanere.

Longitudo.

Jn altitudine ſpes celeſtiū premioꝝ: ꝛ intentio recta qua in deū tanq; in finē vltimū cūcta bona opa referunt: ꝛ hoc ab ip̄o ligno trāſuerſo ſurſuʒ verſuſq; ad caput eminet ꝓpter expectationē ſupernoꝝ ne illa opera bona atq; ī eis perſeuerātia ꝓpter tp̄alia dei bñficia credāt faciēda: ſʒ poti⁹ ꝓpter ſempiterna ſperāda.

Altitudo.

Jn ꝓfundo iſcrutabilia iudicia dei. Uñ iſta grā dei in hoīes venit: ꝛ hoc eſt in illa pte ligni q̄ terre abdiro defixa latet: ſʒ inde cōſurgit illō qđ eminet q̄ cūcta eis apparētia ꝛ eminētia ideo cōſurgūt: ſicut bōa nr̄a de ꝓfunditate grē dei q̄ cōprehēdi ac iudicari nō pōt vniuerſa ꝓcedūt: q̄ ex occulta dei volūtate vocat ad ꝑticipationē tāte grē: ali⁹ hō ſic: alius aūt ſic. Supeminētē vero ſcientie charitateʒ xp̄i eam profecto dicit: vbi pax illa eſt

Profūditas.

Bern. que precellit oẽm intellectũ. ſʒ Bern. Xp̃s in cruce patientiã exhibet: obedientiã implet: humilitatẽ cõmendat: ⁊ charitatẽ pficit. His ergo quatuor ꝟtutũ gẽmis quatuor brachia crucis decorantur. Supeminens eſt charitas: a dextris obediẽtia: a ſiniſtris patiẽtia: in pfundo radix oĩm ꝟtutũ hũilitas. hec Bern.

Virtutũ opatio in crucẽ a chriſto. Crucis bñficia q̃tuor. In q̃tuor ẽt brachijs crucis notãt q̃tuor crucis bñficia. Signat enĩ pars ſupior ianue celeſtis apertionẽ: inferior iferni deſtructionẽ: a dextris grẽ collationem: a ſiniſtris peccatoꝝ remiſſionẽ.

Latronũ crucifixio. Crucifixi autẽ ſunt cũ ieſu duo latrones ꝑpter ſcelera dãnati (vnus a dextris) qui ĩ fine penituit et ali⁹ a ſiniſtris qui in pertinacia permãſit: ⁊ ieſus in medio qui mediator ad recõciliãdũ fuit. Sed hoc q̃tũ ad intẽtionẽ iudeoꝝ factũ ẽ ei ad ignominiã ⁊ opprobriũ: vt ſcʒ cã mortis ei⁹ ſimilis iudicaret̃ cauſe mortis latronuʒ ac particeps in malefactis eoꝝ videret̃ ⁊ eoꝝ ſocietate infamaretᷣ.

Myſterium. Sed ſi ad myſteriũ attendat̃ hoc ad claritatẽ xp̃i pertinet nã ꝑ hoc oſtẽdit̃ ꝙ ꝑ paſſionẽ ſuã merebatur iudiciariã poteſtatẽ: mediũ enĩ tenere pro pte ptinet ad iudicẽ. vñ ⁊ Chryſ.

Chriſ. Pariter crucifigũt latrones nõ tanq̃ inimici latronũ: participes enĩ erãt ſceleris eorũ: ſed vt infamarẽt dñm ſuũ ꝙ non ſine cauſa crucifixus ſit: ſed quaſi qui facinoroſus inuẽt⁹ ſit. vñ ⁊ Amb.

Ambr. Q̃ʒ execrabilis ĩ facto iniquitas iudeorũ: vt quaſi latronẽ crucifigerẽt oĩm redẽptorẽ. Ipſe ꝟo hoc pmiſit: ⁊ cum peccatorib⁹ voluit crucifigi vt oſtẽderet ſe ꝑ peccatorib⁹ pati ⁊ mori: ⁊ vt impleretur ſcriptura Eſaie qui diu ante dixerat. Et cũ ſceleratis reputatus eſt.

M. Cur cũ pctõ:ĩ: bus crucifixio. eſa.liij. Cũ iniq̃s ergo reputat⁹ eſt in morte: vt iniquos viuificet in reſurrectionẽ. hec Ambr. Pendet ergo dñs inter duos latrones quaſi dux ⁊ magiſter criminũ in medio locat⁹.

Iudicij ſignificatio. In hoc autẽ myſteriũ finalis iudicij dſignat̃ qñ veniet fili⁹ hoĩs ⁊ iudicãdos ſtatuet hoĩs: ſcilicet agnos a dextris: ⁊ alios. ĩ. hedos a ſiniſtrĩ. vnde Hiero.

Hiero. Cũ iniq̃s veritas deputata: vnũ relĩqt ſiniſtrũ: alteꝝ aſſumpſit dextrũ ſicut in die iudicij faciet.

Cõfeſſio latronis. Cõfeſſio breuis vitã acquiſiuit longã ⁊ blaſphemia finita pena plectit̃ eterna. vñ ⁊ Aug.

Augu. Ipa crux ſi attẽdas tribunal fuit. In medio enĩ iudice cõſtituto vnus latro q̃ credidit liberatus: alter q̃ inſultauit dãnat⁹ eſt. Iã ſignificabat q̃d factur⁹ eſt de viuis ⁊ mortuis: alios poſitur⁹ eſt ad dexterã: alios ad ſiniſtrã. Indicabat̃ ⁊ iudiciũ minabat̃.

Documentũ. Ex hoc articulo crucifixionis latronũ cũ xp̃o trahit̃ documẽtũ ꝙ ⁊ nos cũ xp̃o crucifigi debem⁹ in medio latronũ. Nã ſicut ibi ſunt tres crucifixi: duo latrones ⁊ medi⁹ ieſus: ſic in nobis moralr̃ crucifigẽda ſunt tria: ſcʒ caro ⁊ mund⁹ q̃ ꝑ duos latrones: ⁊ ſpiritus noſter q̃ ꝑ ieſum deſignat̃. Caro crucifigẽda eſt ſicut latro dexter: vt ſpũi ſubijciat̃ ⁊ ei ꝯſentiat. ſm illud apl'i. Qui aũt ſunt xp̃i carnẽ ſuã crucifixerũt cũ vicijs et cõcupiſcentijs: mũdus ſicut latro ſiniſter: vt bono inſultãs relinquat̃. ſm illud eiuſdem apoſtoli. Mihi mũdus crucifix⁹ eſt: ⁊ ego mũdo. Iſtis latronib⁹ ĩ nobis crucifixis: ſpũs in medio crucifigat̃ cũ xp̃o: vt dicat cũ aplo. Chriſto confixus ſum cruci: viuo aũt: iam nõ ego: viuit vero in me xp̃s. Gal.v. Gal.vi. Gal.ij.

Latro ſiniſter. ¶ Eſt aũt ſciendũ ꝙ latro ſiniſter crucifixus quidẽ fuit nõ tñ ſaluat⁹: ſʒ permanſit in pfidia ſua: ſic mũd⁹: lʒ crucifigat̃: remanet tñ in immũdicia ſua: caro autẽ crucifixa ſaluat̃ cum ſpũ: q: in reſurrectione ſua glorificabit̃. vnde latroni dextro dixit ieſus (hodie mecũ eris ĩ paradiſo.)

Crux carnis. Ad maiorẽ aũt euidẽtiã p̃dictorũ eſt ſciendũ ꝙ crux carnis eſt rigor diſcipline cuius quatuor ſunt brachia ſcʒ vigilia abſtinentia: aſperitas veſtium ⁊ diſcipline verberum.

Crux mũdi. Crux aũt qua mũd⁹ crucifigit̃ eſt paupertas ſpũs: cui⁹ ẽt ſunt quatuor brachia ſcʒ cõtẽptus glorie pecunie: patrie ⁊ parentele.

Crux ſpũs. Crux vero ſpũs eſt feruor deuotiõis cuius ſil'r ſunt q̃tuor brachia. ſcʒ amor ſpes: timor et dolor. Spes ſurſum: timor deorſum: amor a dextris dolor a ſiniſtris. Radix aũt ex qua oĩa hec pullulãt ẽ charitas vñ apl's. In charitate radicati vt poſſitis cõprehẽdere cũ oĩb⁹ ſctĩs que ſit latitudo: lõgitudo: ſublimitas: ⁊ pfundũ. Ubi figurã crucis ⁊ ei⁹ myſteriũ apertiſſime expmit apl's. ſm Aug. ⁊ glo. eph.iij.

Augu. Cõformatio. ¶ Ad cõformandũ ſe huic articulo recogitet hõ q̃ñ xp̃s pẽdebat in medio latronũ ⁊ reuoluat mẽte documẽtũ ⁊ oret ieſu q̃ inter duos latrones crucifigi ⁊ cũ ſceleratis reputari voluit: da ſpm meũ in medio carnis ⁊ mũdi crucifigi q̃tenus extremis mihi crucifixis in te medio ꝯquieſcã.

M. Diuiſio veſtimẽtorũ chriſti. Nec tñ xp̃o ſic anguſtiato a cõuitijs parcũt: ſed q̃d pena pei⁹ eſt paſſuʒ ſubſannãt. Undiq; pene vndiq; opprobria: vndiq; cõuitia. Quidã ſcʒ (milites) quatuor q̃ eũ crucifixerãt (acceperũt veſtimẽta eius) excepta tunica: ⁊ iuxta numerũ perſonarũ diuiſerunt ſibi (ea in qua tuor partes in pñtia ſua. Et tunicam ſuperiorẽ) ſil'r acceperunt circa partes p̃dictas quã niſi ſcinderet̃ partiri nõ potuerũt: ſʒ vtiliter ⁊ cõmode ſcidi nõ potuit: q: (erat incõſutilis). ĩ. ſine ſutura ⁊ reticulato opere facta qualib⁹ indumẽtis pauperes in paleſtina vti cõſueuerũt: ⁊ ideo ne ſcinderet̃ ad vnũ eã integrã peruenire ſortione maluerũt.

Tunica incõſutilis. Dicit̃ autẽ ꝙ ad modũ cirothecarum ſeu biretoꝝ ⁊ quorundã cilicioꝝ quodam opere textili facta fuit: ⁊ ꝙ beata virgo

go ꝓpriis ſuis manib⁹ eã fecerit: ⁊ ꝙ cũ ieſu creſcente paulatĩ etiã creuerit. (Et erat deſup cõtexta ꝑ totũ) q: vt dr ab extra ꝑ totũ de pãno aliquo erat appoſitũ ad eã fortificandũ magis ⁊ ꝯſeruãdũ. vñ ſm Chri.

Chriſ.

Hoc dicẽs euangeliſta occulte veſtis vilitatẽ inſinuat. Nã in paleſtina eſt quoddã genus veſtiũ ꝓpter paupes ex multis pãnis cõtextũ q̃ſi vnus pãnus ſup aliũ. (Hoc aũt factũ eſt vt adimplerek) ꝯſecutiue. ad hoc ⁊ ex hoc adipletũ eſt (qđ dictũ eſt ꝑ ꝓphetã) ex ꝑſona xpi.

Pa. xxj.

(Diuiſerũt ſibi veſtimenta mea) ſcȝ alia a tunica (⁊ ſup veſtem meã) ſcȝ tunicã incõſutilẽ (miſerũt ſortẽ.) ſm Augu.

Augu. quadriptita veſtis ẽ eccl'ia.

Quadripartita veſtis dñi ieſu xpi q̃dripartitã figurauit ei⁹ eccleſiã toto orbe: ſcȝ q̃ quatuor ꝑtib⁹ cõſtat terrarũ diffuſam: ⁊ in oib⁹ eiſdeȝ partib⁹ equaliter. i. cõcorditer diſtributã: ad quas virtus crucifixi expandik ꝑ quatuor ꝑtes crucis. Tunica vero illa ſortita oiȝ partiũ ſignificat vnitatẽ: q̃ charitatis vinculo continek. Si eñ charitas ſupeminet ⁊ ſup oĩa p̄cepta eſt merito veſtra qua ſignificak deſup ꝯtexta ꝓhibek. Et addidi ꝑ totũ: q: nemo ei⁹ eſt expers q̃ pertinere inuenik ad totum a quo tota catholica vocak eccl'ia.

Incõſutilis.

Incõſutilis aũt dicit̃ ne aliq̃ñ diſſuak. Et ad vnũ ꝑuenit: q: in vnũ oẽs colligit. In ſorte autẽ dei gratia cõmendata eſt: q: cũ ſors mittitur nõ ꝑſone cuiuſq̃ vel meritis: ſed occulto iudicio dei in vnitate fidei cõcedik. ſm Hiero.

Hiero. Myſtice.

Ueſtimẽta xpi ſunt quib⁹ tegik corpus ei⁹: ſcȝ eccleſia. Quatuor milites q̃b⁹ diuiſa ſunt q̃tuor gñã hoim quibus data ſunt p̄cepta ſcȝ cõiugati: viduati: ꝓlati: religioſi: ſeu cõtinẽtes. Hi oẽs dicuuk milites: q: debẽt militare xpo ꝑ obediẽtie perfectionẽ: nõ mũdo ꝑ tẽporaliũ amorẽ: non diabolo ꝑ pctõꝝ ꝑpetrationẽ.

Tunica incõſutilis nuncdiuidik.

Tunica incõſutilis ⁊ indiuiſa eſt vnitas eccleſiaſtica vſq; in finẽ duratura. Sors q̃ hanc tunicã vni aſſignat: nõ aliq̃. ſ. fideli: nõ infideli eſt gratia dei q̃ etiã hui⁹ vnitatis integritatem cõſeruat. Xpi ergo tunica partita non fuit: ſed heu hodie pctis exigẽtib⁹ xpi tunica incõſutilis. ſ. eccleſia militans praue ſcindik: diſſuik: ⁊ ſortik.

Documenta duo.

Quod gentiles facere noluerũt hoc prohdolor xpiani facere nõ verenk. Scindũt eã heretici cõtra ipaȝ diuerſas ſentẽtias inducẽdo: ſcindũt eam laici affligẽdo. Eandẽq; inter ſe clerici ſortiuntur ⁊ cui⁹ erit eã dolo: ⁊ fraudib⁹ partiunk. Unus dicit hic eſt ali⁹ hic eſt. O xpi tunica q̃ peſſima eſt diuiſio tua. Ueſtimẽta etiã xpi diuidit q̃ eccleſias ſpoliare vel res proximoꝝ diſtrahere ꝑſumit. Uides ꝗ quõ veſtes xpi dank in predã militibus ſicut veſtes interfectorũ dari ſolent tortoribus. ¶ Ex q̃ apparẽt duo documenta: primũ paſſionis xpi ignominia in hoc ꝙ nudum eũ crucifixerũt: qđ nõ fit niſi vilib⁹ ꝑſonis. Scđm crucifigentiũ auaritia: q: veſtes xpi q̃uis parũ valerẽt: oẽs tamẽ ſibi rapuerũt. vnde Chriſo.

Chriſ. Diuidẽdi rõ

Diuidũt veſtimẽta qđ in valde vilib⁹ ⁊ abiectis cõdẽnatis fit: et nihil aliud habentib⁹. Quaſi eñ in dehonorarũt ⁊ abiectũ ⁊ oiȝ viliſſimũ hoc ita audebãt in latronib⁹ quippe nihil tale operati ſunt ſed in xpo omnia auſi ſunt. Dicit etiã Theo.

Theo.

ꝙ forſitan plures eorum egebant vel forte magis ad opprobrium ⁊ ex quadã laſciuia hoc faciebant q̃ſi ſubſannatiue dicerẽt. Quia iſte dixit ſe regeȝ habeamus ſinguli aliq̃d de regalib⁹ veſtimentis ſuis. Eſt autẽ miranda patientia ⁊ diſpẽſatio mie ſaluatoris qui ſicut agn⁹ tondentẽ ⁊ occidentẽ ſe ſuo vellere veſtit: ita ſe tondentes ſeu ſpoliãtes ⁊ occidentes ſuo veſtitu veſtiuit: oſtẽdẽs ꝙ niſi ſuis exẽplis veſtirenk ignominioſe nuditas eorum eſſet corã oculis dei ⁊ angeloꝝ apparens.

Agno xps ſimilis.

Ex iſto articulo diuiſionis veſtimẽtorũ xpi plura habenk documẽta. Primũ eſt ꝙ libẽter debemus participare exempla ſanctoꝝ que per veſtimenta dñi deſignank.

Documenta plura.

Itẽ eſt documentũ ſm Hier. ꝙ obſeruãtia mãdatoꝝ dei q̃ etiã ꝑ veſtimenta ſignank eſt diuidẽda inter xpianos ſm diuerſos hoim ſtatus.

Hiero.

Itẽ eſt documentũ ꝙ bonũ eſt diuidere reliquias ſctõꝝ ex deuotiõe ad eoꝝ honorẽ ampliãdũ. Qđ eñ iſti milites pagani fecerũt xpo in opprobriuȝ ⁊ deriſionẽ hoc boni xpiani cõuertere debẽt ad xpi ⁊ ſanctoꝝ preconiũ ⁊ honorem: ſicut multos rit⁹ paganicos xpiani cõuertũt ad cultũ dei. Itẽ eſt documẽtũ ꝙ charitas q̃ ſm Augu. ſignificak ꝑ tunicã inconſutilẽ diuidi nõ põt cũ ipſa ceteras virtutes cõnectat.

Augu.

Itẽ ꝙ nemo dȝ ſciſmate diſſuere vnã ſanctã catholicã eccleſiã q̃ i vnũ oẽs colligit: que etiã per tunicã incõſutilem ſignificak: ꝓpter qđ etiã. ſm Chri.

Chriſ.

Nõ caput ei amputak vt ioãni neq; ſect⁹ eſt: vt Eſaias vt corpus integrũ et indiuiſibile morti ſeruet: ⁊ nõ fiat occaſio volentibus eccleſiã diuidere.

Cõformatio.

Ad cõformandũ ſe huic articulo imaginetur hõ exẽpla xpi et ſanctorũ quaſi quedã precioſa veſtimẽta que participare quãtũ poſſumus ſtudeam⁹: ⁊ ſic oret. Jeſu qui veſtimẽta tua inter crucifixores tuos diuidi ſup tunicã aũt tuaȝ incõſutilẽ ſortẽ mitti voluiſti: da mihi ſanctoꝝ tuorum exẽpla cũ mãdatoꝝ obſeruãtia participare ⁊ charitatẽ ſemꝑ integram conſeruare. Et ſedentes iuxta crucẽ obſeruabant eũ quando expiraret ⁊ ne euaderet: vel ne aliquis eum de cruce viuum deponeret. Et ſic volebant ſuam impotẽtiam oſtendere: ac ſi impeditus a cuſto

Hiero. dib⁹ nō poſſet ſe iuuare. vbi Hiero. Dili-
O gentia militū ⁊ ſacerdotū nobis ꝑficit vt
Illudē maior ⁊ aptior reſurgētis virt⁹ appareat.
tiū xp̄z Illudebatur quippe ⁊ deridebaꝶ in cruce
ī cruce a pluribus ⁊ diuerſis vicibus. Unde nota
differē- in ſerie litere quatuor differētias illuden
tie. iiij. tiū xp̄o in cruce. Prima eſt ſedentiū qui eū
Uirtu- obſeruabāt. Scḋa pretereuntiū q̄ eū blaſ-
tez xp̄i phemabant. Tertia ſtantiū ſacerdotū et
abne- ſeniorū. Quarta pendētiū latronum. Per
gātes. hos ſignificanꝶ quatuor genera hominū virtutē eius abnegātiū. In ſedētib⁹ deli-
tioſi ⁊ accidioſi q̄ delitijs carnis intēdūt.
In pretereūtib⁹ cupidi ⁊ auari q̄ pretereū
tia ſequūtur ⁊ viā iuſtitie pretergrediunꝶ.
In ſtantibus ſuperbi ⁊ elati qui ſtant per
appetitū excellētie. In pendentibus impa
tientes ⁊ queruloſi de aduerſitate. Qui-
buſdā ergo ſedentib⁹ ⁊ eū obſeruātibus
alij pretereūtes iuxta ꝑ viā hoc eſt vulga
res hoīes circa locū crucis trāſeūtes ⁊ cō
currētes blaſphemabāt eū mouētes capi-
Uah. ta ſua in ſignū irriſiōis ⁊ dicētes īprope-
rādo. (Uah) qḋ eſt interiectio inſultantis
ſeu deridētis ⁊ ſubſannātis (qui deſtruis
tēplū dei) ſicut dixiſti (⁊ ī triduo illud ree-
dificas (virtute q̄ appet nūc tū īfirma. Re
petūt dicta falſoꝝ teſtiū ⁊ eis ꝯcordāt qui
ſibi imponebāt q̄ hoc dixerat: ſed hoc fal
ſum erat. (Saluū fac teipſum) virtute quā
de te predicaſti in poteſtate reedificandi
templū (deſcēde de cruce) q̄ ꝓmittebas te
ī triduo tēplū reedificare. Et iteꝝ dicebāt.
(Si fili⁹ dei es deſcēde cruce). i. ſi potes ā-
moue dolores quos ſuſtines. q. d. nō po-
tes ex quo falſitas tua ꝑȝ: ſȝ mētita eſt ini
quitas ſibi. pl⁹ eīm fecit de ſepulchro reſur
gēdo q̄ feciſſet de cruce deſcēdendo. vnde
P Gre. Si tūc de cruce deſcēdiſſet: nimirū in
Grego. ſultantib⁹ cedēs ꝟtutē nobis patiētie nō
Cur de demōſtraſſet. Sed expectauit paululum:
cruce ñ tolerauit opprobria irriſiōes ſuſtinuit: ſer
deſcen- nauit patiētiā diſtulit admirationē. Et q̄
dit. ō cruce deſcēdere noluit ō ſepulchro reſur
rexit pl⁹ igiꝶ fuit de ſepulchro reſurgere q̄
de cruce deſcēdere. Pl⁹ fuit mortē reſurgē
do deſtruere: q̄ vita deſcendēdo ſeruare.
Augu. Unde ēt ſm Aug. in verbis iſtis vocē filio
rū diaboli q̄ꝺ imitaꝶ vocē paternā. Dia
bol⁹ dicebat ſi fili⁹ dei es mitte te deorſuz
⁊ iudei dicūt (ſi fili⁹ dei es deſcende de cru
ce. Silr ⁊ principes ſacerdotum illuden-
tes cū ſcribis). i. legiſperitis (⁊ ſeniorib⁹).
i. iudicibus ordinarijs (dicebāt) ad alter-
utrū irridendo. (Alios ſaluos fecit) ⁊ vti-
q̄ tā ſpūalit̄ q̄ corporalr (ſe ſaluū faciat)
i. ſupplicio crucis eruat (ſi hic eſt xp̄s). i.
rex ſiue meſſias (dei elect⁹). i. dei fili⁹. vñ
Beda. Beda. Imo ſe ſaluū facere de cruce deſcen
dendo noluit: q̄ ipſe ē xp̄s dei elect⁹. Nā
qui ideo venit vt ꝓ nobis crucifigereꝶ:
ideo ſeipſuz ſaluare de cruce deſcendēdo
neglexit: q̄ cū ceteris peccatorib⁹ etiaȝ il
los qui eū crucifixere ſaluare moriēdo cu
rauit. Et iterū dicebāt. (Alios ſaluos fecit
ſeipſum nō pōt ſaluū facere.) vñ Hie. Etiā Hiero.
nolētes cōfitenꝶ ſcribe ⁊ phariſei qḋ alios
ſaluos fecerit. Itaq̄ veſtra vos cōdemnat
ſentētia. Qui ei alios ſaluos fecit vtiq̄ ſi
vellet ⁊ ſeipm̄ ſaluare poterat. Et iterum
dicebāt. (Si rex iſrael eſt) nō quicūq̄ ſed
meſſias ꝓmiſſus in lege ſicut ipſe dicebat
de ſe (deſcēdat nūc de cruce) vt videamus
ſ. virtutē ipſi⁹: q̄ alij reges nō poſſunt ta-
lia facere (⁊ credim⁹ ei) ſȝ mētiebanꝶ dicen
tes credimus. vñ Hier. Fraudulēta ꝓmiſ Hiero.
ſio. Quid eīm eſt plus de cruce viuentē de Deſcen
ſcendere an de ſepulchro mortuū reſurge dēdi de
re? Et ſurrexit ⁊ nō creditis ei: ḡ etiā ſi de cruce
cruce deſcēderit ſilr nō credetiȝ ei. Sȝ mihi diabo-
videꝶ hoc demones immittere. Statim eīm lica im
vt crucifixus eſt dn̄s ſenſerūt ꝟtutē crucis miſſio.
⁊ itellexerūt fractas eſſe vires ſuas: ⁊ hoc
agūt vt de cruce deſcēdat ne faceret ſalu-
tē quā inchoarat. Sȝ dn̄s ſciens aduerſa-
riorū inſidias ꝑmanet in patibulo: vt dia
bolū deſtruat. hec Hier. Tñ in Thobiam Tho. vj.
ſuper exenteratione piſcis legitur demo- Diabo
nem ſtetiſſe ſuꝑ brachiū crucis ⁊ cōſide- lus ſu-
raſſe an xp̄s aliquā maculā pctī haberet. pra cru
Uñ diſcipulis in cena dicebat. Uenit eniȝ cē ſtetit
princeps mūdi hui⁹. i. amator mūdi. ſ. ad
uerſum me: ſed in me nō hȝ quicq̄ qḋ ad io. xviij
ſe pertineat. Et q̄uis peccatū nō haberet
⁊ ideo morti obnoxi⁹ nō eſſet: mori tamē
voluit: quia pater mandauit: ⁊ ideo ſubie
cit: ſȝ vt cognoſcat mund⁹: q̄ diligo patrē
⁊ ſicut mandatū dedit mihi pater ſic fa-
cio: ſcȝ pro oībus moriēdo. Conſidera mo
do quid in aliorū exitu demon facit qui Grego.
cōtra ipſum mūdi ſaluatorē ⁊ dn̄m venire Diabo
preſumpſit. vnde Greg. Curādum nobis lus ti-
eſt ⁊ eo magis quotidie fletibus cogitan- mēdus
duȝ q̄ ſeu⁹ q̄ terribilis ſua in nobis opa
requirens: in die noſtri exit⁹ ꝑnceps huius
mundi veniat: ſi etiā ad deū in carne mo
rientē venit ⁊ in illo aliq̄d q̄ſiuit in quo
inuenire nihil potuit. Prius vero eū ī mi
raculis deū cognouerat: ſȝ de cognitione
ſua ad dubitationē cecidit: qñ hūc paſſibi
lē vidit. hec Greg. In cruce ergo tanq̄ in
decipula captus eſt diabolus ⁊ victus. vñ
Aug. Ipſa morte xp̄i eſt diabol⁹ victus tā Augu.
q̄ in muſcipula eſcā accepit. Muſcipula Muſci-
diaboli crux xp̄i eſca qua capeꝶ mors dn̄i. pula
Et iterū dicebant. (Cōfidit in deo: liberet diabo-
euȝ nūc ſi vult. Dixit eīm q̄ filius dei ſuȝ) li.
quaſi dicerent. Si verum dixit liberatio-
nem ſuam a deo ſtatim impetrabit: q̄ pa
ter filios libēter liberat. Itē (Illudebant

ei et milites accedentes) ꝓpe crucē corꝑe: ſed lōge recedētes mēte (ꝛ acetum offerentes illi) ſcʒ poſtea qñ dixit (Sitio. dicentes. Si tu es rex iudeoꝝ) ſicut dixiſti (ſaluum te fac) ſcʒ a morte liberādo. O miſeri: ꝛ rex iudeoꝝ i. credētium ꝛ deum ꝯfitētium eſt et ſe ſaluum faceret de cruce deſcendendo ſi vellet. Miſeri ꝛ ceci deberēt ſupplicare: ſaluos fac nos q̄ indigem⁹: non ſaluum te fac: cū ipſe eſſet ꝛ ſalu⁹ ꝛ ſalus. Sʒ dñs ieſus nō acquieuit docēs nos in tribulatione hr̄e ꝑſeuerantiā: vide q̄ñ nō iudeis ſuffecit ꝛ aliis ꝙ xp̄m crucifigerēt ſʒ ēt crucifixū eū diuerſimode deriſerunt. Ita multis nō ſufficit xp̄m crucifigere peccādo: ſed ēt derident crucifixū pctā iterādo: vel de peccatis ſe iactādo. Dñm ēt deridet ꝛ ſubſannat q̄ pro laude humana [illegible]at: vel eleemoſynas dat ſeu q̄dcūq; bonū facit. ¶ Ex hoc articulo illuſiōis crucifixi habet documētū ꝙ nos qñ fuerimus in ſublimi cōtēplationis vel ſacre actiōis aut ſancte religionis poſiti nō debem⁹ ad verba ſubſannātiū deſcēdere ad mūdanas occupationes ſed poti⁹ ſuſtinere puerorū ſubſannationes: ſicut xp̄s ad iudeorū inſultationē ꝛ tētatiuā exprobrationem de cruce deſcendere noluit: ſed ibi vſq; ad mortem ꝑſeuerauit. Unde dicebat vitis. Nunq̄d poſſum deſerere vinū meū qd letificat deum ꝛ hoies: ꝛ inter cetera ligna ꝓmoueri? Silr ꝛ oliua ꝛ ficus dicebāt: ſic eſt in ꝓpoſito. Cum autē xp̄s ſit crucis q̄diu exterior hō corrūpit: vt ꝑ eā interior hō renouet: ꝛ euacuet corp⁹ peccati: quidā tñ ꝓ modica cōtumelia deſcendūt de cruce patiētie: alii de cruce macerationis carnis ꝛ penitētie pro lenticula ruffa ꝛ cibo delectabili: alii de cruce cōpaſſionis pro auaricia: claudētes viſcera ſua cū vidēt ꝓximum ſuū neceſſitatē habere. De cruce ſanguinis ꝛ martyrum nō deſcendim⁹: q: nec eā aſcendere volum⁹. Petitionē vero p̄dictā ſepe facit diabolus penitēti. ſ. vt deſcendat de cruce: q: hō cadit facilius deſcēdendo: ꝛ ideo vult diabolus vt deſcendat de cruce penitētie eā deſerendo. ¶ Uñ quidā nouitius parhiſiēſis matri ſue volenti eum de religione extrahere ſic legitur r̄ndiſſe. Chriſtus ꝓpter matrē ſuā nō deſcendit de cruce: ſic nec ego propter te deſerā crucē penitentie. Ad conformādum ſe huic articulo rememoretur hō ſenſum documēti ꝛ oret Ieſu q̄ in cruce poſitus exprobrabilibus verbis illudi voluiſti: da mihi ꝓ nulla diabolica vel humana ſuggeſtione de ſublimi ſancte religionis cōuerſationis deſcēdere: ſed in tui amoris amplexu firmum iugiter permanere. Itē latrones cum xp̄o crucifixi illudēdo idipm ſibi improperium ſeu v̄ba improperii premiſſa improperabant ei et cōuitiabantur blaſphemātes. ſm Aug. Duo dicuntur ꝑ vno: ꝛ pluralis ꝑ ſingulari vel ſm Hiero. Prio vterq; blaſphemauit ſed viſis ſignis in elementis ꝛ rebus inſenſatis vnus in xp̄m credidit ꝛ priorem negationē ſequenti cōfeſſione emendauit vñ cum vnus qui iudeos fidē reſpuētes ſignat blaſphemādo diceret (ſi tu es xp̄s). i. rex ſiue meſſias (ſaluum fac temetipm ꝛ nos). ſ. ſaluti corporali ꝛ a morte liberādo: nō eīm curabat de ſalute ſpirituali vel anime cōmodo: alter qui gētes fidem ſequētes ſignat increpabat eum dicēs. (Neq; tu times deum q̄ in eadē dānatione es). ſ. mortis ꝛ pena ſimili. q. d. licet hoies nō timueris: tñ deum timere deberes maxime in articulo mortis in quo nūc es. Et nos q̄dē iuſte in hac dānatione ſumus. (Nā digna factis ſupplicia) ꝛ ſm factorū noſtrorū exigentiā (recipimus.) Ecce cōfitetur culpā ſuā: vt dicat iniquitatē meā ego cognoſco: ꝛ iō meretur miam. Cōfitet etiā xp̄i innocentiā dicens (hic v͛o nihil mali geſſit) q: pctm̄ nō fecit: et ſine pctō cōceptus fuit. vbi querit Aug. Quis inquit illum docebat: niſi q̄ iuxta illum pēdebat? Erat eīm illi fixus in latere ſed herebat i corde. Uñ ꝯuerſus ad ieſum q̄ nouit ꝑcordia dixit. (Memento mei dñe dū veneris i regnū tuū.) Manifeſte patet ꝙ non loquebat de regno tpali ſed eterno nō de p̄nti ſʒ de futuro. Magna fides hui⁹ latrōis fuit: q: nō timore iudeorū aſtantiū nec proprii doloris acerbitate nec ſocii ſui blaſphematiōe: nec carnis xp̄i apparente infirmitate: nec aploꝝ fuga ꝛ negatiōe retrahit a veritatis ſeu vere fidei ꝯfeſſione: vñ fuit ei remiſſio culpe ꝛ toti⁹ pene. Apparet q̄dem hic illius ꝯuerſio q̄ ad plura. Prio q̄ ad ꝑfectū charitatis quā viuaciter in morte ſua tenuit fratrē ꝛ cōlatronem ꝑ ſimili ſcelere morientē de iniq̄tate ſua redarguēdo ꝛ ei vitā quā cognouerat predicando. Scdo quo ad fidei ꝛ vere confeſſionis ſinceritatē cū quē ſecū pariter morientem vidit deū ꝛ dñm regnaturū credēdo ꝛ publice p̄dicando. Tertio quo ad iuſtitie et veritatis ꝑpalationē humilr verus penitēs reatū ſuū fatēdo. vñ q̄ ficte confitet vel in ꝯfeſſione mētit dñm cū ſiniſtro latrone ſubſannare videt. Quarto quo ad ſpei firmitatē regni dei aditū ꝛ ꝯſortiū poſtulando: nec ꝓpter pctoꝝ ſuoꝝ magnitudinē vel multitudinē deſperādo. Iſte latro de nullo niſi de corde ꝛ lingua ſe iuuare poterat q̄ deo totalr offerri curauit: cor q̄dē in contritione ꝛ intima cōpaſſiōe: q: ſm glo. pl⁹ videbat affligi ex xp̄i cōpaſſione q̄ ex ſua ꝓpria paſſione: imo plus plāgēs xp̄i ſuppliciū q̄ ſuū ꝓpriū ꝛ linguā vt dictū eſt in

Documētū d tribulatione.

Documētū n frāgendi illuſiōib⁹.

Iud. ix.

Religioſi ꝓfeſſi r̄nſio ad matrem.

Cōfortatio.

Q Latro ad latronē. Augu. Hiero.

Cōfeſſio latronis bōi. Augu.

Fides latrōis

Cōuerſio latrōis ꝑ charitatem.

Fidē ꝛ ꝯfeſſionem.

Iuſtitiam.

Spem.

Satiſfactio latrōis

gres. ⁊uitatis cõfessiõe. vñ Greg. In cruce claui
manꝰ pedesq ligauerãt: nihilq ei a penis
in eo liberũ nisi cor ⁊ lingua remanserat.
Inspirãte deo totũ illd ei obtulit: qd in se
liberum inuenit: ⁊ iuxta hoc qd scriptum
est corde credit ad iustitiã ore cõfessio fit
ad salutẽ. vñ Beda. Quis huius latronis
Beda. aiam nõ miret: imo innãtis dñi gratiam
q̃s digne miret: digna grãrum actiõe ve-
neret. Ille q̃ talis ad crucẽ venit ex culpa
ecce qualis a cruce recedit ex grã. Confite
batur dñm quẽ videbat secũ hũana infirmi
tate morientẽ: qñ negabãt apli eũ quem mi
Beda. racula viderãt diuina ⁊tute facientẽ. hec
Bed. Obsecro te dñe da mihi pmo cum la
trõe isto cognoscere: ⁊ deinde cognoscere te
me sicut ⁊e pctõrẽ cõfiteri ⁊ magnificare
te: q̃ sine culpa passus es iustꝰ p iniustis.
Desiderez q̃so dñe petã ⁊ ipetrẽ eisdez ver
bis cum eodẽ: memẽto mei dñe dũ veneris
in regnũ tuũ. Per istos duos latrões signi
ficant illi q̃ p pctis suis expiãdis cuz xpo
rom. ij. crucifigunt p pfessionẽ l religiõe factã: sz
aliq̃ reuertunt actu ⁊ si non habitu ad se
cularẽ vitã de qbꝰ dicit aplꝰ. Nomen dei
blasphemat p vos iter gẽtes: qm scãdali-
zãt seculares: ⁊ isti signant p latronẽ blas
Beda. phemãtẽ. Alij ⁊o pfessi crucẽ pnie sustinẽt
Mysti deuote p patientiã: ⁊ isti signant p latro-
ce. nem xpm cõfitentẽ. vñ Bed. Myst. ce latro
nes q̃ cũ dño hincinde sunt crucifixi: signifi
cãt eos q̃ sub fide ⁊ cõfessione xpi vel ago-
nẽ martyrij vel quelibet cõtinentie seu di
sciplinẽ arctioris istituta subeunt. Sz q̃t
quot hec p eterna solũ celestiq gloria ge-
runt. Hi pfecto dextri latrõis merito ⁊ fi-
de designant. At q̃ vel hũane laudis inuẽ
tu vel q̃libet minꝰ digna intentiõe, seculo
abrenũciãt: nõ imerito blasphematoris ⁊
sinistri latronis mẽtẽ ⁊ actꝰ imitant. Qui
dã duos latrões cũ dño crucifixos duobꝰ
baptizatoꝝ gñibꝰ coaptãt. Quicũq enim
baptizati sumꝰ in xpo iesu: i morte ipsius
baptizati sumꝰ. Ambo nãq sites crucifixi
sz vnꝰ in cruce blasphemꝰ pctor. alter est
cõfessiõe martyr effectꝰ: q: per baptismum
quo cum pctõrea eilemꝰ abluimur. Alij dũ
deũ in carne passum fide spe charitate lau
dãt: coronant. alij dum aut fidẽ aut opera
baptismatis hre renuũt: dono qd accipere
priuant. hec Bed. Qd etiã alter latronum
murmurabat alter nõ significat q tribu
latione alij patiẽter sustinent ⁊ coronam
Pati si merent: alij nõ sustinent patiẽter ⁊ dãna-
ne cul- tionẽ cõsequunt. vñ de ipatiẽtibꝰ ait Hu-
pa xpi go. Dicũt hoies qñ penã sustinent. Si me
est cuz ruissemꝰ nõ erubescerem: nũc aũt iniuste
culpa pati ⁊ sine culpa nobis ignominiosum est
latrõis imo ⁊o si p culpa pateris erubesce: si sine
culpa gl'iare. Latro magis vis esse q̃ xpo

⁊ forte sinister ⁊ blasphemator nõ pfessor.
Tu eñ p culpa pateris ⁊ culpã agnoscis
⁊ iudicẽ nõ veneraris. Cõsidera nũc q̃ ma
gni despectꝰ fuit illusio latronis sinistri
eo q tã vilis ⁊ sceleratꝰ hõ etiã ad mortẽ
dãnatus: ⁊ mox p suis vulneribꝰ moritu- Docu-
rus insultauit vite autori. Ex hoc articu- mẽtum
lo illusiõis latronis habet documentum
tale q discamꝰ exẽplo xpi calũnias ẽt a vi
libus psonis patiẽter supportare. Itez est
documentũ i latrone dextro q iniurias dei
nullatenꝰ tolerare debemꝰ: sz rephẽdere
sicut fecit latro iste. Itẽ documẽtũ quãtũ-
cunq simꝰ scelerati pctõres de dei tñ mia
nullatenꝰ desperemꝰ exẽplo istiꝰ pctõris Augu.
q̃ vt dicit Aug. p vnũ ⁊bũ factꝰ est heres Cõfor-
paradisi. Ad cõformãdum se huic articu matio.
lo attẽdat hõ documẽta ⁊ oret dicẽdo. Je-
su q̃ tibi ab vno latronum exprobrari: ⁊ ab
alio venerabiliter cõfiteri voluisti: fac me
pro tui nominis gloria malignorũ impro
peria equanimiter sustinere ⁊ cũ illo latro
ne venerabili padisi gaudia possidere. Et
multa alia cõuitia dicebãt tũc maledicti
q̃ aderãt ibidẽ dño iesu ⁊ faciebãt. Ipe ve
ro docẽs nos in tribulatione habere pa-
tientiã ⁊ pseuerãtiã: nihilominꝰ perseue-
rabat ⁊ pmanebat in cruce vsq in finem R
vt diabolũ prius destrueret: ⁊ spolia sua ei Marie
auferret. Omnia autem ista dicunt ⁊ fiũt pñtia.
mestissima sua pñte q̃ stabat iuxta crucẽ
cum sororibus suis ⁊ maria magdalene ⁊
ioãne matre cuiꝰ matris cõpassio multũ
augmentabat filio passionẽ. Et econuerso
ipsa cũ filio in cruce pẽdebat mẽtali dolo- Bern.
re: ⁊ potius elegisset cũ ipso mori q̃ ãpliꝰ
viuere. vñ Ber. O bone iesu magna pate
ris exterius in corpore: sed multo maiora
interius in corde ex cõpassiõe matris ola
tecum pticipantis. Hec Ber. Undiq sunt
angustie: vndiq tormẽta ⁊ pene. Sentiri
potuerũt: narrari nõ possunt. Stabat ma
ria cũ ceteris iuxta crucẽ corpore. sz in cru
ce tota migrauerat mente. Nõ auertebat
oculos a filio angustiabatur vt ipse et to
to corde orabat patrẽ pro eo et filius simi
liter orabat pro matre. vñ Ambr. Fugien- ambi.
tibus apostolis maria añ crucẽ stabat et
pijs spectabat oclis filij vulnera: q: expe-
ctabat nõ pignoris mortẽ: sed mũdi salu-
tẽ. Aut fortasse q: cognouerat p filij mortẽ
mũdi redẽptionẽ aula regalis putabat se
⁊ sua morte publico muneri aliq̃d additu
rã. Sed iesus nõ egebat adiutore ad oim
redẽptionẽ. vñ ⁊ Chri. In passiõe xpi duo chriso.
videbis altaria: vnũ i pectore marie aliud altaria
in xpi carne: xps carni marie imolat aiaz. secũdo
Optat quidẽ ipsa ad sanguinẽ filij, adde- Maria
re sanguinẽ carnis sue: ⁊ cũ dño iesu cor- filiũ of
porali morte redẽptionis nre cõsumma- fert.

re mysterio. Sz hoc soli⁹ summi sacerdo-
tis erat priuilegiū: vt cū sāguine intraret in
scta sctōrū. Jō nec virgini nec āgelo nec vl
li hoī potuit in reparatiōe hoīs eē cōis auto
ritas. Jn hoc aūt grauissime patiē pia ma
Joannis euāgeliū. ter: qz qđ fili⁹ ei⁹ corpe ipa sustinet corde.
hec Chri. Et qz ioānes crucifixioni astitit
ideo ea die passio ſm ipz legitur: lz etiam
Magdalene fletus. merito postremus legaē: qz postrem⁹ scri-
psit. Oēs igiē ⁊ marie magdalena sua di-
lecta discipula vehemēter flebāt: nec cōso
lari de suo dilecto dño ⁊ magistro poterāt.
Compatiebanē dño ⁊ etiā dñe ⁊ sibiipsis.
Sepe eis dolor renouabaē: qz semp passio
Longe ⁊ iuxta stātes. dñi sui vel in cōnitijs vel in factis augeba
tur. (Stabāt a lōge) aspiciētes ⁊ a nullo cō
solabanē. O quāte voces ⁊ tristes vlulat⁹
Augu. ibi audiebanē ab amicis suis. Qđ autem
ioānes dicit (iuxta crucē) ⁊ alij euāgeliste
dicūt a lōge mulieres stetisse intelligēdū
est ſm Aug. ꝙ eo internallo erāt: vt ⁊ iux
ta dici possent: qz in cōspectu ei⁹ ꝓsto ade
rant: ⁊ sic ꝓpe ꝙ verba xp̄i audire poterāt
⁊ a lōge in cōparatiōe turbe cōprimētis ꝓ
pinqui⁹ circūstātis cū cēturiōe ⁊ militib⁹.
Vel erāt lōge respectu militū xp̄m crucifi
gētiū ⁊ custodiētiū: sz ꝓpe respectu aliorū
astātiū ⁊ ⁊ aspiciētiū. Sic ergo possunt di
ci longe ⁊ ꝓpe stetisse diuersis respectib⁹.
Vel primo erāt ꝓpe crucē ⁊ post commen
dationē matris abierūt: vt a diuersitate
turbe se eruerēt: ⁊ cetera q̄ facta sunt lon-
gius intuerenē: vt euāgeliste q̄ post mor-
tē dñi eas cōmemorauerūt: ⁊ longe stātes
cōmemorarēt. Qđ aūt mulieres stabāt iu-
Chris. Mulieris cōmendatio. xta crucē discipulis fugiētib⁹ cōmēdat de
notā cōstantiā in mulierib⁹. vñ Chri. Mu
lieres astiterūt cruci fugiētib⁹ discipulis:
⁊ qđ imbecillius gen⁹ est virilius appruit:
tūc ḡ sicut nec a salute: ita nec a mysterio
Sit⁹ marie sub cruce. crucis ⁊ sciētia resurrectiōis excludunē ⁊
repellunē mulieres. ¶ Et nota ꝙ btā ꝟgo
nō stetit sub cruce ad aquilonē vt q̄dā fa
bulanē ⁊ sicut in picturis ponitē: sed ꝯ fa-
ciē filij ad occidentē: aliquantulū tñ decli
nās ad austrū. Monstraē eñi iuxta montē
caluarie q̄dā loc⁹ ⁊ a fidelib⁹ veneraē: vbi
Juxta crucez stādū. ipsa cū alijs mulierib⁹ iuxta crucē filij sui
stetit plorās ⁊ lamētās eū in quo loco est
vna capella extra ecclesiam scti sepulchri:
Crucis memorie vtilitas. sz cōiūcta muro eiusdē ecclesie. Sta et tu
iuxta crucē cū ea: ⁊ lamētare dñz ꝓ te mor
tuū. Juxta crucē libēter debemus stare ⁊
poti⁹ mēte ꝙ corpore habēdo memoriam
saluatoris ſz statū i quo fuit in cruce. Uti
lis eñi valde est nobis memoria talis. Ibi
est nobis refugium ꝯ mala culpe: refrige-
riū ꝯ mala pene: ibi erudimur circa bona
gratie: ibi ostēdiē nobis via ad bona glie.
Bona ⁊ desiderabilis est ymbra sua sub
alis iesu vbi tutū est fugientibus refugiū
gratū fessis refrigeriū. Una ala pōt intel-
ligi ꝓtectio in ꝓsperitate alia protectio in
aduersitate. Una ala ꝯ mala culpe: alia
ꝯ mala pene. vñ Ber. Hac memoria absor
ptus ait. Dñe q̄cūqz iero semp te i cruce vi **Bern.**
deo. Cōsidera nūc qualiter ipe est exaltat⁹
prout predixerat sicut moyses exaltauit. s.
super palū serpētē in deserto: ita scz exalta
ri in cruce opz filiū hoīs. Jlle eñi serpens **nu. xxi.**
eneus in deserto exaltat⁹ figura fuit hui⁹
exaltationis: qz sicut ille serpentis quidez
similitudinē habebat: serpentis autē ve-
nenum non habebat: quia eneus erat sic
xp̄s cū iniquis deputat⁹: ⁊ inter latrones
suspensus carnis quidē similitudinē ha-
bebat peccatū ꝯt nullū habebat. Et sicut
qui mordebanē a serpente inspiciēdo ser-
pentem in palo exaltatū sanabanē: sic con
tra morsum et tentationē diaboli non est
melior medicina ꝙ in cruce ꝓ nobis pas-
sum aspicere saluatorē. Si eñi aspect⁹ il-
lius serpētis enei saluauit a morte corpa
li: multo fortius fides xp̄i crucifixi saluat
a morte spūali: vide etiā dñm tuū stantez
super solium excelsum ⁊ paratū ad iudicā
dū: ⁊ ideo duo homines hinc inde ponun-
tur quoꝝ vnus saluatur: alter cōdēnaē. vi-
de etiā xp̄m qui est pōtifex futuroꝝ bono
rū qualiter extensis brachijs et manibus
offert hostiā purā. s. carnē suaz preciosam
ꝓ nobis sup altare crucis. Uide ēt magi **S**
strū tuū qualiter stat in altoꝛ pdicat. Dñs
eñi etiā in cruce pendēs etiā vsqz ad exitū
spūs nō fuit ociosus: sed faciebat et dice-
bat vtilia ꝓ nobis. vñ ſm Aug. se habuit
sicut magister in cathedra ⁊ lignū pendē **Uerba**
tis factū est cathedra docētis: vbi. vij. ver **xp̄i in**
ba sacratissima q̄ dixit in cruce posit⁹ bre- **cruce.**
uiter tibi nota ⁊ ea frequēter cū deuotio
ne ptracta. Per hec aūt. vij. ꝟba possum⁹
facere exclamatiōes nr̄as mō tenēdo par
tē dñi nostri ⁊ causando cōtra iudeos: mō
cōpatiēdo dño nr̄o: mō matri ei⁹. mō no- **Uerba**
bis miseris ⁊ in fine cuiuslibet ꝟboꝝ face **vij. vel**
re orōnē. Quidā tñ ꝟba octo distinguunt **viij.**
⁊ ꝟbū tertiū in duo diuidūt: ita vt dixerit
duo pro petōrib⁹. i. (pater ignosce illis) et
(hodie mecū eris in paradiso) duo ꝓ bo-
nis. s. (mulier ecce fili⁹ tu⁹) et (ecce mater
tua) duo pro vniuerso mūdo. s. (sitio) ⁊ (cō-
summatū est) duo ꝓ seipso. s. de⁹ me⁹ vt q̄d
dereliq̄sti me) ⁊ (pater in man⁹ tuas cōmē
do spm̄ meū.) Primū ꝟbū fuit in ipso actu
crucifixiōis cū ꝓ suis crucifixorib⁹ inimi- **Primū**
cis crudelissimis. ipz ad crucē fabricātib⁹ **verbū.**
orauit dicēs. (Pr̄ ignosce illis: qz nesciunt
quid faciūt) scz bonū mihi ⁊ malū sibi. Re
uera ita est: qz qui alteri malū facit nescit
quātā penā ⁊ culpā sibi inferat: quantā ꝙ

gratiā ⁊ coronā alteri acq̄rat. Uel (neſciūt
quid faciunt) ignorāt enī ꝙ filiꝰ tuus ſit
quē crucifigūt. vnde Chriſ. Qr dominus
Chriſ. dixerat: orate ꝓ pſequētibꝰ vos: hoc ē͡t cru
cem aſcendens fecit dicēs pater dimitte
illis. Nō qꝛ nō poſſet ipſe relaxare: ſed vt
nos ꝓ perſequētibus orare doceret: nō ſo-
lū verbo ſed ope. Dicit aūt dimitte eis ſi
penitue: int. fauet enī penitētibꝰ ſi vellēt
poſt tantā neq̄ciā reatꝰ ꝑ fidē diluere. hec
Chri. Cū ergo dixerit: (qꝛ neſciunt q̄d fa-
Pro ne ciunt) p̄tꝫ ſm̄ Be. ꝙ nō pro eis orauit qui
ſcienti per inuidiā ⁊ ſuperbiā eū quē filiū dei in-
bꝰ orat tellexerūt negātes crucifixerūt: ſꝫ ꝓ eis q̄
Beda. zelū dei habētes: ſed nō ſm̄ ſciētiā neſcie-
rūt quid fecerunt. Erāt enī ibi aliq̄ ſimpli
ces ⁊ illiterati a ſacerdotibus iudeorū de
cepti q̄ perſequebanť xp̄m zelo legis: ⁊ ꝓ
iſtis orauit xp̄s. Alij aūt erant literati qui
ip̄ꝫ eſſe xp̄ꝫ ꝓbabiliter nouerāt ſeu cogno
ſcere debuerāt: ſꝫ ex odio ⁊ inuidia execa-
ti fuerūt ⁊ xp̄m vſq̄ ad mortē pſecuti ſunt
⁊ ꝓ illis nō orauit ſm̄ Bedā. Non fruſtra
orauit: ſꝫ eis q̄ poſt eius paſſionē credide
runt impetrauit. vnde d̄r in Act. Qď ↄuer
Act. ij. ſi ſūt vna die tria milia: ⁊ alia die. v. milia
ela. liij. Nec dubiū q̄n hoc ꝓuenerit ex virtute hu
ius orationis xp̄i. Ad quā etiā vocē multi
de turba iudeorū aſtātiū cōpūcti ſunt cor
de ⁊ penituerūt: vt d̄r in euāgelio nazareo
rū: ⁊ ponit in glo. Eſa. ſup illo verbo ⁊ pro
trāſgreſſoribꝰ exorauit. O ꝙ̄ dulcis in ora
tiōe xp̄i ad crucifixorū miſeratione erat
melodia de cuius cōſonantia cōuerſi ſunt
tot milia. Nec mirū: qꝛ ipſe tantā māſue-
tudinē ſeruans in cōtumelijs: tātā patien
tiā oſtendēs in tormētis: ſic mirā benigni
tatē exhibēs crucifixoribꝰ euidentiꝰ decla
rauit ſe filiū eſſe patris quē orabat. Quod
enī maiꝰ miraculū hac benigna pietate:
hoc q̄ppe verbū magne patiētie ⁊ māſue-
tudinis: magni amoris ⁊ īdicibilis boni-
Chari- tatis magni dulcoris ⁊ venie fuit. In quo
tatis a triplex actꝰ charitatis maxime apparuit.
cruſtri primo qꝛ ꝓ crucifixoribus affectuoſiſſime
plexp̄i orauit. ſcd̄o qꝛ oratiōi lachrymas adiūxit.
mo ver tertio qꝛ cū valido clamore ⁊ lachrymarū
bo. effuſione ꝓ ipſis preces obtulit. vñ Bern.
Bern. Xp̄s flagellis ceſus: ſpinis coronatꝰ: clauꝭ
Miſeri ↄfoſſus: crucifixus opprobrijs: ſaturatus
cordie oīm dolorū imemor: ait. pater ignoſce il-
abūdā lis. Hinc multe miſerie corporis: hinc mul-
tia. te mīe cordis. O ꝙ̄ firmata eſt ſuper ip̄os
mīa tua ⁊ ꝙ̄ magna multitudo dulcedinis
mīe tue: q̄m potabis dn̄e deſiderantes te
torrēte voluptatis tue. hec Bern. Nō ergo
Augu. deſperet ammō quiſq̄ penitēs ꝓ pctīs pē
ſando copiā grē ſaluatoris. vñ Aug. Quid
aūt cōuerſo nō ignoſcitť ſi fuſus chriſti ſan
guis cognoſcit? Quis homicida deſperet

ſi in ſpem redditꝰ eſt: a quo etiā xp̄s occi-
ſus eſt? per hoc verbum primū docemur Docu-
petentes nō cito exaudire iniuriaſq̄ remit mentū.
tere ⁊ vindictas nō expetere: ac etiā ꝓ ini
micis intercedere ⁊ orare eoſq̄ diligere.
Ad verbū igiť tāte pietatis emolliať cor
noſtrū: ſicut dicitur in Pſal. Hodie ſi vocē Pſal.
dn̄i audieritis nolite obdurare corda ve- xciiij.
ſtra: vt dimittamꝰ offenſas debitoribus ⁊
iniuriatoribꝰ noſtris: ⁊ nō ſolū dimittamꝰ
offenſas: ſed ē͡t ꝓ ipſis oremus intuitu eiꝰ
qui patrē exorauit ꝓ perſecutoribꝰ ſuis et
crucifixoribꝰ. vnde Aug. Uide charitatis Augu.
affluentiā ⁊ mirabilē patiētiā ꝓ inimicis Igno-
facit orationē remittit ⁊ nō expetit vltio- ſcere de
nē. Cur igiť formica feſtucā: cinis pulnis bemꝰ.
⁊ fauilla vindictaꝫ expetis remiſſionē ꝓ-
trahis cū videas regē glorie: dn̄mq̄ virtu
tū remittētē minas: cōtumelias ⁊ blaſphe
mias ⁊ ↄdonātē crucis moleſtias: ⁊ reales
iniurias. vnde ⁊ Anſel. Ad locū deductꝰ Anſel.
ſupplicij myrrha potať ⁊ felle. Ita ī cruce
leuať ⁊ dicit: pater dimitte illis qꝛ neſciūt
q̄d faciūt. Qualis eſt hic q̄ in oībus preſſu
ris ſuis: nec ſemel os ſuū apuit: vt aut q̄-
rele: aut excuſationis: aut cōminationis:
aut maledictionis verbū aduerſus male-
dictos canes illos ꝓferret: ſed nouiſſime
verbū bn̄dictiōis quale a ſeculo nō eſt au
ditū ſup inimicos ſuos effudit. Quid hoc
viro māſuetius? q̄d benigniꝰ aīa mea vidi
ſti? Et iterū. In oībꝰ his cōſidera illď dul
ciſſimū pectus quā trāquillitatē ſeruauit
pietatis. Nō ſuā attēdit iniuriā: nō penā
reputat: nō ſentit cōtumelias: ſꝫ ipſis po
tius a q̄bꝰ patiť ille cōpatiť: a q̄bꝰ vulne-
rať ille medeť: vitā ꝓcurat a q̄bꝰ occidiť.
Cū qua mētis dulcedine: cū qua ſp̄us de-
uotione: ī qua charitatis plenitudine cla
mat: pater ignoſce illis. Ecce ergo domine
tue maieſtatis adorator nō tui corꝑis in-
terfector: tue mortis venerator: nō tue paſ
ſionis deriſor: tue mīe cōtēplator: nō infir
mitatis contēptor interpellet pro me tua
dulcis humanitas: cōmendet me pr̄i tuo
tua ineffabilis pietas. Dic igiť dulcis do
mine pr̄ ignoſce illis. hec Anſel. O clemē-
tiſſime dn̄e quāta eſt patientia tua: ſemꝑ
inſidiati ſunt tibi ⁊ pſecuti ſunt te ⁊ tuos
ꝓditioſe te ceperūt ⁊ malicioſe te crucifi-
xerūt ⁊ mō petis vt ignoſcať illis. Dn̄e ie
ſu pater miarū oro te vt ſicut tu peperciſti Oſe.
tuis crucifixoribus ⁊ rogaſti ꝓ eis: fac vt
amore tui parcā ego cunctis mihi mala
facientibꝰ ⁊ tu dn̄e parcere digneris oībꝰ
iniquitatibꝰ meis ⁊ patri tuo in cōſpectu
glorie tue miſeruꝫ commēdare: ſepe enim
dn̄e te offendo: ⁊ q̄ntum in me eſt peccatis
meis crucifigo: tamē dn̄e tu ſcis quia in te
credo ⁊ te dn̄m meum ⁊ deū verum confi

Teor a quo veniã petõꝝ poſtulo impartiri mihi miſero et indigno. ¶ Scḋm verbum fuit ad latronẽ penitentẽ ⁊ ↄfitentẽ cũ dixit (mecũ eris in paradiſo.) Nõ itellige de terreno paradiſo vel horto voluptatis. vñ Adam eſt expulſus: nec de paradiſo angelico vel celo empyreo: q: ad illũ ante xp̃m nemo aſcẽdit: ſed de limbo ſanctoꝝ ⁊ ſinu abrae ad quẽ anima xp̃i ⁊ latronis deſcendit: vel (in paradiſo) .i. fruitionis gaudio et fruitione btã quã habuerũt ſancti patres in limbo cũ ad eos deſcẽdit xp̃i aĩa: ⁊ eadẽ die deſcẽdit illuc anima hui⁹ latronis facta particeps beate fruitiõis. Uel (in paradiſo) .i. in reqe qḋ eſt eſſe cũ xp̃o: vł (hodie eris mecum) qḋ eſt eſſe (in paradiſo) q: vbi eſt xp̃s qui eſt paradiſus ibi eſt et paradiſus: ſicut vbicũq eſt papa ibi dr̃ eſſe romana curia. vnde Anſel. Credo dñe credo certe q' vbi tu via ⁊ vbi tu es ibi eſt paradiſus ⁊ eſſe tecũ: hoc eſt eſſe in paradiſo: qm̃ venerabilis ille cõfeſſor ⁊ glorioſus martyr tecũ fuit per totuz illud hodie et poſtea oĩ tp̃e. O q̃ beatũ eſt eſſe tecũ: o q̃ beati ſunt illi qui tecũ ſunt. Illi vero q̃ ſunt in paradiſo vere ſunt i reqe q̃ tecũ ſunt fide ⁊ dilectiõe. hec Anſel. Hoc etiam dicẽs magnã ↄſolationẽ dedit penitentibus ⁊ pctã ſua ↄfitẽtib⁹: nã renerat ⁊ hodie et quotidie ita accidit: q: q̃ deuote et pure cõfitet pctã ſua ſtatim cũ dño eſt in paradiſo ꝑ gratiã: ⁊ poſtea erit ꝑ gloriã: vel eſt in paradiſo .i. in quadã reqe ⁊ ſecuritate ſue cõſciẽtie: q: ſecura mens quaſi iuge conuiuiũ. Ecce q̃ liberalis: imo q̃ prodigus hodie fact⁹ eſt xp̃s: q: latroni regnũ: crucifixo celũ: dãnato paradiſum ꝑ breui petitiõe eſt largit⁹. Miſericordia obtulit qḋ miſeria diſtulit. Hoc verbũ ſm̃ magni amoris ⁊ gr̃e ac conſolationis fuit, i q̃ xp̃s nobis exẽplũ ꝑfecte ſpei ⁊ fiducie reliquit vt null⁹ de venia pctõꝝ q̃tũcũq enormiũ necdũ in vita: imo nec in mortis articulo deſperare debeat: cũ iſte latro q̃ nihil boni fecerat: ſ; ſuo teſtimonio mortis ſupplicio dignus erat veniã cõſecut⁹ fuerit. Et hoc rõnabiliter: nã ipſe ſolũ de corde ⁊ lingua iuuare ſe potuit quoꝝ vtrũq deo perfectiſſime obtulit: cor quidẽ in ꝑfecta contritione linguã i pura ⁊ vera cõfeſſione: ⁊ ideo nõ mirũ ſi veniã impetrauit. Sed exẽplo iſtius latronis nullus dz ſuam pniaz differre vſq ad mortẽ: q: ꝑuilegia paucorũ nõ faciũt legẽ cõem: ⁊ pauci ſunt qui in morte vere peniteãt. Nã ſicut mõſtruoſuz eſſet q' lupus caudã ouis haberet: ita mõſtruoſuz videretur q' vita mala bono fine claudat. Euolauit iſte latro propter fidei meritũ ⁊ crucis quodãmõ martyriũ ac nobis ↄuerſiõis ⁊ penitẽtie reliquit exẽplũ.

Uerbũ ſcḋm. — Paradiſus. — Paradiſus vbi de⁹. — Anſel. — Penitẽtiũ cõſolatio. — Deſperãdum nõ eſt. — Temere cõfitẽdum nõ eſt. — Latronis meritum.

vñ Hiero. Chriſt⁹ de cruce latronẽ i paradiſum intulit: ⁊ ne q̃s aliq̃ ↄuerſionẽ ſeram putaret fecit homicidũ penã martyrium. vñ ⁊ Amb. Pulcherrimũ autem dat affectande cõuerſionis exemplũ q' tã cito latroni venia relaxat ⁊ vberior eſt gratia q̃ precatio. Semper em̃ plus dñs tribuit q̃ rogat. Ille enim rogabat vt memor ſui eſſet dño cũ veniſſet in regnũ ſuũ: dñs aũt ait. Amẽ dico tibi hodie ⁊c. Uita eſt enim eſſe cũ xp̃o: q: vbi xp̃s ibi regnũ. Cito igit ignoſcit dñs: quia ille cito cõuertitur. vnde etiaz Aug. Dixiſti latroni: hodie mecũ eris in paradiſo: vt deſit locus deſperationis qui parcis latroni vt oſtẽdas fructuz penitẽtie: fontẽ mĩe celeritatem indulgentie. Tu em̃ ſaluas latronẽ ſeipſuz accuſantem: ſeipſum excuſantẽ miſericordiã innocantẽ ⁊ blaſphemantẽ ſociũ increpantez. vñ ⁊ Chriſo. O res miranda nõ abrae data eſt ꝓmiſſio paradiſi: nõ patribus: nõ ꝓphetis ſed p̃mo latroni dr̃ hodie mecũ ⁊c. Credidit abraam deo nõ ſub tali cõditiõe poſito ſed de celo loquẽti. Credidit eſaias ſed ſedẽti ſuꝑ ſolium excelſum ⁊ eleuatũ. Credidit ezechiel: ſed ei ſuꝑ quem cherubin contemplatus eſt. Credidit moyſes: ſed de medio ignis loquẽti. Sed iſte vidit ſaluatorẽ nõ in regali throno: ſed in pena ſociatum latronib⁹. Uidet in cruce pẽdentem: ⁊ orat q̃ſi in celis ſedentẽ. Uidet condẽnatum ⁊ inuocat regẽ. O admirãda latronis cõuerſio. Iudei crucifigunt qui nouerunt legẽ ⁊ ꝓphetas: ⁊ tu latro vñ talia philoſophiaris? hec Chry. Sed clemẽs oculus tuus o dñe ieſu reſpexit ſuꝑ eum: ⁊ vocaſti ipm̃ interna vocatione ad penitẽtiã. Quis nõ dz in te ſperare: te laudare: ⁊ benedicere ⁊ amare: cum ita de facili pepercisti ei qui tã male cõſumpſerat vitã ſuã. Reſpira ḡ nũc in ſpe venie quecũq peccatrix aĩa: ſi tñ patiẽtis ꝓ te dñi tui non horres ſeq veſtigia. Sed ne ꝑraſtines vſq ad horã mortis exẽplo hui⁹ latronis penitere ⁊ iuenire locũ dño. Et ſi em̃ optimuz ſit ⁊ ſalubre cõſiliũ: de mĩa dei q̃rere refugiũ totũ: tñ hoĩem ex ea pendere ſtultiſſimum eſt ſolatiũ: q: mĩa ⁊ veritas in eo obuiant ſibi. O pater clemẽtiſſime rogo te ego miſer dign⁹ infernali ſupplicio: vt ſis memor mei in regno tuo. Ego eniz dñe latro ſum peſſim⁹ qui me ⁊ multos in anima occidi ſed tu dñe miſericordiſſime memẽto mei in bonum. Ecce adoro te quem latro adorabat: et oro ſicut ille orabat. (Memento mei dñe dum veneris in regnũ tuuz.) Recognoſce in me dñe hanc orõnẽ ſicut recognouiſti eã in latrone: ſuſcipe hanc a ſeruo ſicut ſuſcepiſti eam a famulo tuo: memẽto mei de regno ſicut fuiſti memor illi⁹.

Hiero. — Amb. — Augu. — Latroni ꝑmiſſio paradiſi. — Chriſ. — Fides latronis. — oratio.

de ligno. Dic igitᷓ dic queſo dñe: dic ſeruo tuo loq̃re ad cor meum: dic aie mee (hodie mecũ eris in paradiſo) ⁊ ego ꝯfortat⁹ deſiderabili tua ꝓmiſſiõe fideliter ꝑmaneã in tua fide ⁊ dilectiõe. In ſplẽdore fidei ⁊ cõfeſſiõis tue tecũ ſim ꝑ tuã grãm ſpũs vn⁹: et ſic tecum ero in paradiſo ſi vez in terra amoris tui delitias guſtẽ· quib⁹ in padiſo reficis ſpũs beatorum: vere eñ guſtare de tuo amore eſt tecũ eſſe: ⁊ fac me ita viuere vt aliqñ cum tue pietati placuerit dicas aie mee: hodie mecũ eris i celo. ¶ Tertiũ verbũ fuit cũ vt matrẽ ⁊ diſcipulũ iter anguſtias poſitos aliq̃lr cõſolaretᷓ: cõmẽdauit matrẽ ſolatio deſtitutã ac meſtã ⁊ quaſi moriẽtẽ diſcipulo ⁊ diſcipulũ matri: dicẽs matri. (Mulier ecce fili⁹ tu⁹) hoc eſt q̃ loco filij tui tibi dꝫ obſequi: ⁊ affectiõe coniugi. q. d. ⁊ vſq; mõ fui obſequiũ tibi ⁊ tui curã habui: ſꝫ decetero iſtũ ꝓerelinquo tibi q̃ erit loco mei: et diſcipulo (ecce mater tua) hoc eſt cui reuerẽtiã ⁊ ſeruitiũ debes vt fili⁹ matri: ⁊ q̃ſi diceret ei deputo te ad eius obſequiũ ⁊ curã loco mei. Hoc tertiũ verbũ xp̃i fuit maxime ſolicitudinis ⁊ pietatis eo q; in tantis doloribus cõſtitutus matris meſtiſſime curã geſſit ⁊ ei de miniſtro ꝓuidit. In quo docuit nos cõpati parẽtib⁹ nr̃is afflictis: ⁊ in neceſſitatib⁹ ſubuenire: ac eis qñ indigẽt curã ⁊ debitũ obſequiũ impẽdere: ⁊ in quocũq; ſtatu ſim⁹ parẽ: eos quãtũ bono mõ fieri põt honorare: qḋ prius mãdauit dicẽs: honora patrẽ ⁊ matrẽ: hoc nũc ſuo exẽplo docuit et fecit qḋ faciẽdũ ammonuit. Pro ſe eñ mr̃i quẽ moriẽs relinquebat alterum quodã mõ filiũ ad ei⁹ curã ⁊ obſequiũ prouidebat. In hoc ãt q; ioãni matrẽ cõmẽdauit magna oſtẽditᷓ dignitas ioãnis ⁊ quãto eũ honore honorauit. Et vt dicit Hiero. Pudicitia ꝟginis nulli diſcipuloꝝ recti⁹ q̃ ꝟgini cõmendata eſt vt eſſet adinuicẽ grata ſocietas ⁊ florid⁹ aſpect⁹: necnõ eſt venuſt⁹ conuerſandi vernãs alternatim pudicitiarũ ſplẽdor decoratus. (Et ex illa hora) q̃diu vixit maria accepit eã ioãnes in ſuam ſez matrẽ ẜm quoſdã: ſe congruẽti⁹ ſubauditᷓ in ſuã curã ⁊ ſolicitudinẽ quam decetero ſpãliter de ea gerebat: q: q̃cq̃d ei neceſſariũ erat ad ipſi⁹ curaꝫ pertinebat. Tradit dña matri ioãnẽ ꝑ ieſu ſeruũ ꝑ dño diſcipulũ ꝑ magiſtro: hoiem ꝑ vero deo ⁊ filiũ zebedei ꝑ filio dei: nepotẽ ꝑ filio ſuo qui erat totũ ſuũ gaudiũ: ac vita ſua ⁊ ſolatiũ. Que mutatio ipſaꝫ int⁹ cruciat: ac matri amarior oib⁹ dolorib⁹ corpee paſſiõis extitit ⁊ cetera corda hũana ſꝫ ſaxea: ſꝫ ferrea ſcindit. ¶ Quis eñ ſine ſingultu audiet cũ hec verba dicentẽ nõ dixit ei mater ſed mulier: ne matris dolore ampli⁹ excitaret. vñ Chry. Hic monẽdo q̃ſtionẽ ſic dicit. O bone ieſu qui matrẽ tuã dulciſſimã q̃ ita diligenter te nutriuit: reuerẽter tractauit: ⁊ dulciter lactauit: adeo indulciter alloqueris. ¶ Sed vt dictũ eſt: nõ vocauit eã matrẽ: ſꝫ cõi noie ne ꝑ materni nois lexprimeretᷓ ⁊ vehemẽtis amoris teneritudine aggrauaretᷓ ꝟgis anim⁹ ac vidẽs filiũ paſſionẽ ⁊ audiẽs mr̃is nomẽ doleret ampli⁹: tunc eñ nõ erat tp̃s ipſaꝫ dulciter alloquendi: nec mr̃is nomẽ exprimẽdi: q: ſi xp̃s dulci⁹ ſibi locut⁹ fuiſſet forte cor ꝟginis crepuiſſet. Stãs aũt dñs in cruce faciẽ verſus occidẽtẽ tenebat: ſꝫ maria ⁊ ioãnes verſus oriẽtẽ ad xp̃i faciẽ reſpiciẽtes iugiter lachrymas fundebãt. vñ nõ ſtetit btã ꝟgo ſub cruce ad aq̃lonẽ: vt quidã fabulãtur: ſed ꝯtra faciẽ xp̃i filij ad occidẽtẽ aliquãtulũ tñ declinãs ad auſtrũ. Monſtratᷓ ei loc⁹ ⁊ a fidelib⁹ veneratᷓ vbi cũ alijs mulierib⁹ ipſa ſtetit. Cõtẽplare ⁊ tu dñm tuũ vt monearis ad cõpatiẽduꝫ. vñ Anſel. Et tu cũ matre ⁊ ioãne accede ad crucẽ ⁊ pfuſum pallore vultũ ieſu cominus intuere. Quid ẜ? Tu ſine lachrymis amantiſſime dñe tue lachrymas videbis. Tu ſiccis mades oculis ⁊ aĩam pertrãſibit gladi⁹ doloris. Tu ſine ſingultu audies dicentẽ mr̃i mulier ecce fili⁹ tu⁹: ⁊ ioanni ecce mr̃ tua. Et iteꝝ mulier inq̃t: ecce fili⁹ tu⁹. O cõmutatio ꝑ eterno ⁊ incõmutabili deo purũ ⁊ corruptibilẽ hoiem: ꝑ naturali ⁊ vnico filio ſeruũ accepit i filiũ. O dña q̃ pcor cogitat⁹ i te ſuccedebãt cũ tã ineſtimabilẽ cõmutationẽ ab ipſo quẽ ſup oĩa diligebas tibi fieri audiebas. Uere tuã aĩam ꝑtrãſiuit gladi⁹ doloris qñ tibi amarior extitit oib⁹ dolorib⁹ cuiuſuis corporee paſſiõis. Quicq̃d ei crudelitatis iſflictũ eſt corꝑib⁹ martyꝝ leue fuit aut poti⁹ nihil cõpatiõe ipſi⁹ tue paſſiõis q̃ nimirũ ſua immẽſitate tranſfixit tua penetralia tui benigniſſimi cordis. hec Anſel. vñ ⁊ Aug. Mr̃i dña i cruce iã anti⁹ oculis ⁊ vultu annuẽs de ioãne ait. Mulier ecce fili⁹ tu⁹. Ecce ioãnes q̃ eſt nepos tu⁹ decetero reputabitᷓ tibi fili⁹ ⁊ curã habebit tui ⁊ erit ſolatiũ tibi fideliſſimũ. Inde intuit⁹ ioãnẽ dixit. Ecce mr̃ tua: ei ſeruias ⁊ curã illi⁹ habe: eã tibi cõmẽdo ſuſcipe matrẽ tuã: imo magis ſuſcipe matrẽ meã. Dum hec pauca diceret illi duo dilecti lachrymas fũdere nõ ceſſabãt. Tacebãt ambo illi martyres ⁊ pre nimio dolore loq̃ non poterãt. Iſti duo virgines audiebãt xp̃m voce loq̃ntẽ tãta ⁊ ip̃m videbãt paulatim moriẽtẽ. Amare flebãt, q: amare dolebãt: nã gladi⁹ doloris xp̃i aĩas vtrorũq; tranſibat q̃ magis amabat ſeuerior flebat i matre. ⁊ iteruꝫ. Eructauit etiã os tuũ ꝟbũ bonũ cũ diceres. Mulier ecce

Ꝟ Tertiũ verbũ.
Uerbũ ſolicitudinis.
Ioãnis dignitas.
Hiero.
Cõmutatio iniqua
mulier.
Chry.
Cur nõ matrẽ vocauit.
Stat⁹ marie ſub cruce.
Anſel.
Marie martyrium.
Augu.
Maria ⁊ ioannes virgines ⁊ martyres.

filiꝰ tuꝰ. Cruciat te dñe ieſu crux tua ſ ʒ nõ
Crucia- minꝰ mr̄ tua: cruciat te dolor tuꝰ: ſʒ minꝰ
tur me dolor eiꝰ. Nõ eſt mirũ ſi doles ⁊ cõdoles ſi
mors paterís ⁊ cõpateris bone fili in deſolatiõe
matris mr̄is: in ſeparatiõe matris: in cõmẽdatiõe
matris. Nũq̄ em̄ te deſeruit nõ ĩ infantia
nõ in adoleſcẽtia: nõ in iuuẽtute: nõ i paſ-
ſiõe tua. Nũq̄ defuit tibi eiꝰ ſolatiũ ſʒ nec
Marie eiꝰ obſequiũ. Lactat infantẽ audit ⁊ ſeq̄-
obſeq̄a. tur p̄dicantẽ videt ⁊ comitaṫ patiẽtẽ: con-
tẽplaṫ opprobria: lituṫ vulnera: audit tua
v̄ba. Tu vero bone ieſu quãq̄ eſſet dolor
intolerabilis: plaga inſanabilis in ago-
nia mortis ⁊ vltimo ſpũ cõſtitutꝰ nõ obli-
uiſceris mr̄em tuã: caput iclinas ⁊ eam in
matrẽ ioãni cõmẽdas ⁊ eũ ſibi in filiũ ado
ptas felix depoſitũ ſingulare p̄uilegiũ in-
ſigne ſolatiũ. Urgebat te ſiquidem dñe ieſu
p̄ceptũ iuſſiſti honora patrẽ tuũ ⁊ matrem
tuã ſeruitiũ qđ ipſa exhibuit tibi exẽplum
Marie poſteris relinquẽdũ. Cõſiderare libet bo-
dolo- na mr̄ ⁊ genitrix et nutrix et filia deſolata
res. q̄s ſit dolor tuꝰ: ãguſtia tua. Uides em̄ cru
cifixũ vnigenitũ tuũ: mutas filiũ magr̄m ĩ
diſcipulũ: regẽ ĩ militẽ: dñm ĩ ſeruũ oĩpotẽ
tẽ ĩ deficiẽtẽ. Reuera viſcera tua penetrat
gladiꝰ: cõfigit aĩam tuã lãcea: ⁊ clauus la
niat mentẽ tuã: ſpinarũ aculeꝰ lacerat cor
tuũ: filij tui amarꝰ aſpectus deeſt tibi: pre
amaritudine lachrymę deſunt v̄ba: deeſt
fortitudo: marceſcit pulchritudo. Uulne-
ra filij tui ſũt vulnera tua: crux filij tui eſt
crux tua: mors eiusmors tua. Nutrix quõ
dimittis alũnũ: mr̄ filiũ: ancilla dñm: vna
die orbaris p̄re ⁊ filio. hec Aug. Cõpatie-
baṫ itaq̄ filiꝰ mr̄i cõpatiẽti ſibi cõmota ſũt
q̄ppe oĩa viſcera eiꝰ ſup mr̄e ſua. Sciebat
Dama em̄ ipſe ãguſtias mr̄ni cordis nouerat do
ſcenus. lorẽ aĩe eiꝰ. Et vt dicit Damaſ. qr dolores
q̄s ipſa ĩ ſua nõ ſenſerat p̄turitiõe nũc ge-
minabanṫ ſibi in eiꝰ paſſiõe: ideoq̄ ⁊ ipſe
geminũ dolorẽ patiebaṫ. ſ. crucis ⁊ mr̄is.
Confor ¶ Ad ꝯformãdũ nos huic articulo cũ paſ
matio. ſiones materni doloris meditemur q̄ntus
fuerit dolor pie mr̄is ⁊ talis mr̄is pro filio
tali quẽ videbat tã crudel̄r tractari ⁊ tam
miſerabil̄r mori. P̄ẽſemꝰ ẽt q̄ntus fuerit do
lor cõpaſſiuꝰ filij ad matrẽ ſibi cõpatiẽtẽ:
q̄ntus amor: filij ad matrẽ tã cordial̄r cũ di
ſcipulo cõmẽdãtis. P̄ẽſemꝰ inſup q̄l̄r ĩ illa
cõmẽdatiõe cor virgineũ anxiabaṫ cũ ei p̱
filio alienꝰ ⁊ p̱ hoĩe deo hõ purꝰ dabaṫ. O
q̄ miſerabilis cõmutatio? Quis itaq̄ iſta
deuota meditatiõe p̄ẽſans poterit ſe cõti-
nere a lachrymis? Quis nõ cõpatiṫ mr̄i to
tiꝰ pietatis? Quis nõ miſereṫ mr̄i mĩe? Si
g̃ q̄ ad hũc articulũ volumꝰ nos xp̄i cõfor-
mare cõpatiamur dolẽti mr̄i ſue: qr cõpaſ-
ſus eſt et ipſe. Ieſu q̄ in cruce materne cõ-
paſſiõi cõpatiẽs ipſam tuo dilecto diſcipu-

lo ⁊ ei diſcipulũ cõmẽdare curaſti: cõmen-
do me tibi in illa fide ⁊ dilectiõe q̄ nos ad
inuicẽ cõmẽdaſti: ⁊ ſupplico tibi: vt p̱ tãte
dilectiõis pignora facias me ad amorem
tuũ veraciter ꝯuenire ⁊ me cor̄ cõmẽda cu
ſtodie vt inter huiusvite diſcrimina ab oĩ
aduerſitate ⁊ in oĩ ſanctitate ac puritate ⁊
caſtitate mẽtis ⁊ corporis vitã meã cuſto
diãt: ⁊ poſt huiꝰ vite exitũ ad te: te miſerã
te p̱ducãt. ¶ Hic nota q̄ erat q̄dã religio- Exem
ſus q̄ tãtã habebat deuotionẽ in aſto. ver- plum cõ
bo. ſ. (mulier ecce filiꝰ tuꝰ) q̄ fere p̱. xx. an- paſſio-
nos ꝯtinuauit lachrymas in tãta abũdã- nis.
tia q̄ multũ de illis bibebat. Uñ q̄n icipie
bat cogitare totã paſſionẽ dñi ⁊ veniebat
ad locũ iſtũ totꝰ ĩ lamẽta ⁊ lachrymas diſ-
ſoluebaṫ ⁊ dicebat mr̄i O mr̄ mea ecce q̄l̄r
pẽdet ĩ cruce filiꝰ tuꝰ: vide quõ derelictꝰ eſt
⁊ moriṫ filiꝰ tuꝰ. Itẽ dicebat filio. Ecce mr̄
tua lachrymoſa et doloroſa: vide quõ ſtat
dilectiſſima mr̄ tua derelicta. Tu g̃ chariſ
ſime frequẽter ita cogita ⁊ loq̄re ad filium
p̱ mr̄e: ⁊ ad matrẽ p̱ filio vt gratiam obti-
neas vtriuſq̄. In hac aũt recõmẽdatiõe i-
telligimꝰ nõ ſolũ ioãnẽ: ſʒ ⁊ totã eccleſiã ⁊
q̄nlibet fidelẽ aĩam in ioanne btẽ v̄gini
cõmẽdatã ac eiꝰ ſeruitio ⁊ obediẽtie ſubdi
tam ipſam q̄ econtra toti pp̄lo xp̄iano vſq̄
ad finẽ mũdi p̱ ꝯſilio ⁊ auxilio relictaʒ vt
ipſa nos habeat ĩ filios diligẽdo: nos ⁊ bo
nũ nr̄m p̱curãdo affectu mr̄no: ⁊ nos ha-
beamꝰ eã ĩ mr̄em dilectiſſimã ip̄aʒ ſp̄ amã Hugo;
do ⁊ poſt deũ ſup oĩa honorãdo. vñ Hugo Maria
de ſctõ victore. Ex hoc loco vbi dictũ eſt ec mr̄ ec-
ce mr̄ tua itelligiṫ q̄ v̄go btã nõ ſolũ ioan cleſie
ni ĩ mr̄eʒ tradiṫ imo toti eccl̄ie vniuerſiſq̄ totius;
pctõribus in matrẽ aſſignaṫ cũ dr̄: ecce mr̄
tua. O pctõr deſperate ecce mr̄ tua: o v̄bũ
dulce: o v̄bũ ſolatioſuʒ: o v̄bũ gaudioſuʒ:
ecce mr̄ tua. Ipa em̄ eſt mr̄ dei ⁊ hoĩs: mr̄
rei ⁊ iudicis: nõ decet vt iter filios diſcor-
diã eſſe p̱mittas. Si em̄ o pctõr maria eſt
mr̄ tua: g̃ ⁊ ieſus ẽ fraṫ tuꝰ ⁊ p̄r eiꝰ p̄r tuus
g̃ ⁊ regnum et hereditas tua: g̃ gr̄a marie
quã inuenit apud deũ ẽ theſaurꝰ tuꝰ. Ergo
dilige eã ⁊ venerare tãq̄ p̄ñtẽ tibi vbiq̄ et
ãpliꝰ noli morari: ſʒ ab hac hora accipe il
lã in tuã: vt ipſa tãdẽ recipiat te ĩ gl̄iaʒ ſuã
hec Hugo. Sicut g̃ neceſſaria fuit nobis
paſſio dñi ad ſaluandũ: ita neceſſaria fuit
hec recõmẽdatio ad nr̄m auxiliũ ⁊ ꝯſiliũ.
Et p̄pterea ſecure currẽdũ ẽ ad eã p̱ q̄cũq̄
neceſſitate ⁊ vtilitate. Ipa ei mr̄ mĩe nulli
cõſueuit miam denegare. vñ Berñ. Sileat Berñ.
miam tuã v̄go btã ſi q̄s eſt qui inuocataʒ
eã ĩ ſuis neceſſitatibꝰ meminerit defuiſſe.
Hec q̄ppe mĩa nobis miſerʒ eſt multũ ne-
ceſſaria. vñ idẽ Berñ. Nos quippe in cete Berñ.
ris v̄tutibꝰ congaudemus tibi: ſʒ in mĩa
tua potꝰ nobiſipſis. Laudamus virgini-

tatē: hūilitatē miramur: ſ; mīa miſeriis ſa-
pit dulcius. hanc amplectimur chari⁹: re-
cordamur ſepi⁹: crebri⁹ inuocamus. Ne ti
meas ad eā accedere: q: mitis ꝛ dulcis eſt
valde. vñ iterū Ber. Reuolue totam ſeriē
euāgelij ꝛ ſi q̄d aſperū ſi quid durū inue-
Bern. neris i maria deleccps eā ſuſpectā habeas
ꝛ ad eā accedere verearis. Nos igit̄ ſtu-
deamus vt exēplo ioānis virginē beatam
in matrē habeam⁹ ſi ipam volumus hr̄e
Maria adiutricē. Cū em̄ ſit triplex ſtat⁹ hoīs. ſ. in
i tripli- vita i morte poſt mortē: ipa in hoc triplici
ci ſtatu ſtatu adiuuat filios ſuos q̄ eā habēt i ma
nos ad trem. Uñ cātat eccl'ia. Maria mr̄ grē mr̄
iuuat. mie ꝛc. Adiuuat ergo i vita: ſ; i vita q̄dam
ſunt iuſti ꝛ iſtis ipetrat pſeuerātē grā; iō
dr̄ mr̄ grē. ſ. datrix ꝛ ꝯſeruatrix: alij ſūt pctō
res ꝛ iſtis ipetrat pctōꝝ veniā ꝛ dei mia;:
iō ſubdit̄ mr̄ mie. Scd̄s ſtatus. ſ. in morte
eſt pꝛiculoſus: q: hoſtes. i. demones ad mo
rientes accedūt: ꝛ ſi qd̄ ius hn̄t exquirūt: ſ;
btā ꝟgo aīas i morte ꝓtegit ꝛ hoſtes expel
lit: iō ſubiungit̄ tu nos ab hoſte protege.
Terti⁹ ſtat⁹. ſ. poſt mortē ꝛ aīe ingreſſum
ſilr̄ eſt periculoſus q: ibi ſunt demones ꝯu
gientes aīam deuorare volentes: ſed bea
ta virgo aīas in morte ſuſcipit ꝛ in celum
deducit: iō ſubinfert ꝛ hora mortis ſuſci-
pe. O dñe ieſu magiſter bone recōmenda
tionē quā feciſti inter nos ꝛ matrem tua;
cōſerua ineternū ꝛ da nobis gratiā vt ei
valeam⁹ taliter deſeruire q; digne merea-
mur eius filij nūcupari ꝛ ipſa dignet̄ mr̄
ꝛ dña noſtra dici (A ſexta autē hora facte
ſunt tenebre) viſibiles (vſq; ad horā nonā
y⁹ ſuper vniuerſam terrā) Quia em̄ agn⁹ in
Tene- nocens ꝛ verus ſol iuſtitie eclipſim patie
bre fa- batur ſol iſte viſibilis clariſſimū mūdi lu-
cte. men factori ſuo cōpatiēs lucis ſue radijs
retraxit ꝛ occultauit non valens intueri
pendentem dominum ac mortis eius vili
tatē ꝛ acerbitatē. vñ Chriſoſto. Sol obſcu
ratus eſt: nō em̄ ferre poterat creatura in-
iuriam creatoris. Retraxit radios ſuos: ce
Chriſ. lauit in eum iubar ne videret impiorum
facinora. hec Chriſo. Hoc aūt factum fuit
Cā te- triplici ratione. Primo vt natura inſenſi-
nebra- bilis chriſto cōpatiēs corda lapidea ad ve
rum. ram chriſti cōpaſſionem emolliret. Secū-
do vt eclipſatio luminis ſolaris ſubtra-
ctionem veri luminis in cordibus iudeo
rum ꝛ militū chriſtū crucifigentium oſtē-
deret. Tertio ne corpus chriſti nudum in
cruce ꝛ mortem eius exprobatiſſimā ab
eclipſis impijs cum gaudio videri vel eos ſua lu-
non na ce frui permitteret. Non fuit iſta eclipſis
turalis naturalis qd̄ pꝫ ex ratione durationis: q:
nunq̄ poteſt fieri naturaliter per tres ho
ras. Secundo ratione temporis: q: impoſ
ſibile eſt fieri eclipſim niſi in ꝯiunctiōe ſo
lis ꝛ lune: ſed tūc luna erat plena et e re-
gione ad ſolem. Tertio ratione generali-
tatis: eclipſis em̄ nūq̄ pōt eſſe ſuper vni-
uerſam terram ſicut dicit̄ hic: quia apud
athenas hoc viſum fuit. vñ Diony. Apud Diony
heliopolim tunc preſens vidit hoc fieri ꝑ ſuas
interpoſitionē lune inter terram ꝛ ſolem eclipſi;
ſicut fit in eclipſi ſolis: quia vidit lunam vidit.
ab oriente aſcendentē verſus meridiē ꝛ ſe
ſupponentem ſoli ꝛ tranſacta eclipſi luna
red. it ad orientem: ita q̄ in veſpere fuit in
oriente ſole exiſtente in occidente: et ſic or
bes totum ſunt ad priſtinum ſtatum reſti
tuti. vnde patet etiam defectum et repu-
gnationem ſolis non ex eadem parte ſed
e contraria ſm̄ dyametrum incepiſſe. Ite;
ille tenebre palpabiles erant ꝛ obſcure et
nigre ſicut tenebre egypti ſub pharaone:
tenebre autem ex eclipſi ſolis naturali fer
ruginee ſunt ꝛ aeree ꝛ aliquantulū clare.
Patet ergo q̄ illa eclipſis nō potuit natu-
ralis eſſe ſed miraculoſa et ſoli chriſto qui
eſt cauſa omnium paſſibilis. Et q: tribus
horis protenſe ſunt tenebre: ideo has tres
horas repreſentamus tenebris trium no-
ctiū vel poti⁹ in memoriā triduane ſepul
ture tribus noctib⁹ celebramus quaſi tri-
duanas exequias xp̄i mortui: q: nec alibi
monachi nouē lectiones faciunt niſi hic ꝛ
pro mortuis. Et tūc etiā primat⁹ tenebra-
rum inſinuat⁹ eſt: q: i illis dieb⁹ tenebre ce
perūt diē ꝑcedere. His etiam horis. ſ. a ſex
ta vſq; ad nonā magis obtenebrantur ho
mines comeſſationib⁹ ꝛ ebrietatib⁹ vacā-
do. O quāti ꝛ quales ēt religioſi his horis
tenebris voluptatū effrenate ſe imergunt
q: ea que xp̄s tūc paſſus eſt tā q; igrati pa
ru; cogitāt vel attēdūt. Tibi dñe Jeſu mo
riēti cōpaſſus ē ſol: ꝑinde precōr ꝛ obſecro
vt me quē rōnalē cōdere dignat⁹ es ſic fa
cias tua pietate cōpati tibi morienti ꝛ pro
nobis ipſis i crucis ſqualore pēdēti vt in
vita mea nō gaudeā i luce glorie tēpora- Quar-
lis neq; diē hoīm deſiderē: ſed toto mētis tū ver
ardore deſiderē diē tuū. Quartū ꝟbū fuit bum.
qñ circa horā nonā pre nimia doloris an-
guſtia clamās voce magna dixit (Hely he
ly lamazabatani.) Et quod hebraice dixit
euāgeliſta exponit dicēs (hoc eſt de⁹ me⁹)
cuius ſum filius per naturam inquātum
de⁹ (de⁹ me⁹) cui⁹ ſum filius per vnionis
gratiā inq̄tū hō: ꝛ ſic geminatio duplice;
oſtēdit naturā in eo (vt q̄d dereliq̄ſti me)
i. penis ꝛ morti expoſuiſti. Hoc non loqui
tur deitas q̄ paſſa nō fuit: q: diuinitas in
xp̄i paſſiōe ſemꝑ illeſa mā ſit. Sicut ſi ſole
ſuperlucēte in ligno ſecuris lignū incide
ret ſol impaſſibilis permaneret multoma
gis ꝟbi diuinitas ſm̄ yppoſtaſi; carni vni
ta carne patiēte permanet impaſſibilis ꝛ

illeſa. Sed loquitur hoc humanitas que videbatur derelicta et dolorem ſuſtinuit: quia illa morti tradita et paſſa fuit. q.d. Pater in tantum mundum dilexiſti quod me pro ipſo tradidiſti et dereliquiſti iudeis et morti. Subtraxit enim protectionem: ſed non ſoluit unionem. Hoc etiam dixit ut magnitudinem ſue pene oſtenderet. Ita enim grauiter dolebat ac ſi non dei filius ſed inimicus eſſet. Et ideo penitus videbatur derelictus a deo nullum refrigerium vel iuuamen recipiens ab eo derelictum ſe clamat: quia licet multi multa propter deum paſſi ſint omnibus tamen deus aliquid conſolationis et refrigerij miniſtrabat. Chriſtum vero totaliter dolori ſubiecerat: ut doleret quantum dolere poterat. Unde non eſt intelligendum quod diuinitas humanitatem deſeruerit vel ab ea ſeparata fuerit: deum enim quem inuocabat inſeparabiliter ſemper ſecum habebat: quia nunquam deſinebat eſſe deus ſiue anima coniuncta corpori ſiue ſeparata: nam et tunc anima illa erat deus et corpus mortuum erat deus: ſed quia traditus erat ita calamitatibus quod videbatur a deo derelictus quaſi ſecundum hunc ſenſum diceret. Ut quid tam immanibus et intolerabilibus me expoſuiſti doloribus et penis: ac ſi me dereliqueris. Uehementiſſimo enim dolore in carne ſua tenerrima tenebatur et amariſſimo dolore pro compaſſione ſue matris et aliorum in anima torquebatur. Et tamen pro bono noſtro ipſemet voluit hec tranſire: et ſi ſuſtinebat ut nos aliquando exemplo ſuo taliter patiamur ac ſi a deo derelicti videamur. Siue quando dominus vult nos probare vel nosmetipſi volumus nobis etiam aliquas penas inferre: ut ſic domino noſtro conformemur in pena: ut ei poſſimus conformari in gloria. Uel ſe derelictum a deo patre dicit: quia tunc fere inutilis videbatur eius paſſio: de toto enim genere hominum non videbat aliquos redimi: niſi latro qui fere ſolus in eum credebat excepta beata virgine que tunc etiam credidiſſe non ambigitur in huiuſmodi enim ipſa ſemper excipitur. O domina mea quanto dolore tenebaris quando filium tuum ſic clamantem audiebas. Et attende quod in iſto clamore non e[illegible] adhuc tenebre: et ideo quod de tenebris eſt dictum: eſt per anticipationem accipiendum. ¶ Hoc quartum verbum chriſti fuit magne acerbitatis: quia clamando oſtendit magnitudinem ſui doloris que tantus fuit quod pre eius acerbitate ſe clamat a patre derelictum et in acerbitate paſſionis omni ſolatio deſtitutum. Que quidem acerbitas paſſionis ex hoc apparet quod ipſe patiebatur exterius in toto corpore et ex omni parte ſenſuum et ex omni genere tormentorum: interius vero ex materna compaſſione que omnes chriſti dolores corporales in ſeipſa pro materni cordis compaſſionem pleniſſime transformabat et ex diſcipulorum lapſu et excecatione que omnes tunc a fide exciderant necnon ex precioſi ſanguinis tam multiplici deperditione quia conſiderauit quod precium ſue redemptionis in tot hominibus ingratis annihilari debuit. hoc enim ſecundum Bern. maiorem dolorem ei intulit quam omnes pene quas extrinſecus pertulit. Unde bis geminat deus meus deus meus ut ex hoc oſtendatur immenſitas ſui doloris: tam in carne quam in anima quantum ad vires inferiores corpori affixas: quia in ſuperioribus viribus anime fruebatur perfecte: licet in inferioribus torqueretur acerbiſſime. Clamauit etiam voce magna per hoc inſinuando quod fuerat tam te mortis et miſerie cauſa: quia ſecundum Ambro. quorum ſuſcepit naturam horum plorauit miſeriam: et duritiam humani affectus ad ſui excitaret compaſſionem. Sciendum tamen quod homo rationabiliter debet moueri ad compatiendum chriſto triplici ratione. Primo ex motu creature inſenſibilis que tota chriſto morienti compaſſa fuit. Secundo ex conditione ſue proprie nature: natura enim tot membra prouidit corpori humano quot ſunt dies in anno ut dicunt phiſici: ad deſignandum quod non ſit dies vel momentum in quo homo beneficium redemptionis affectuoſe et cum gratiarum actione non debeat recordari. Tertio ex diuine vocis imprecatione quia ipſe ſponſus amaritudinem ſue paſſionis iubet ſine interuallo imprimi noſtris mentibus dicens pone me ſicut ſignaculum ſuper cor tuum. Cui voci anima deuota obtemperans reſpondet. Faſciculus myrrhe dilectus meus mihi inter ubera mea commorabit. De hoc clamore appropriate dici poſſunt verba beati Aug. in ſermone. Satagentes et ſoliciti pro nobis in tribulatione poſiti verba ſunt iſta: verba quidem teneritudinis et meroris: verba amaritudinis et doloris. Nam qui deuote conſideraret ex quam anxio gemitu ex quam alto ſingultu ex quam profundo luctu: ex quam amaro planctu: hec vox in cruce prorumperit ab ore domini Jeſu nullus eſt ſi haberet pectus ferreum quin molliretur compunctione: ſi ſaxeum quin ſcinderetur compaſſione: ſi ligneum quin flecteretur condilectione: ſi ereum quin liquaretur contemplatione. In hoc verbo duplex natura in una perſona chriſti clamauit ad duas perſonas in una eſſentia dei et ideo geminatur perſona ſub eodem actu verbi deus meus deus meus ut quid dereliquiſti me. Clamabat enim in chriſto affectio rationalis nature propter zelum ardentiſſime compaſſionis. Clamat afflictio ſenſualis iacture propter telum acutiſſime paſſionis. Clamat affectio rationalis deus meus deus meus ut quid dereliquiſti me in tanto mentis ſuſpirio et merore qui non derelinquis clamantes ad te. Clamat afflictio ſenſualis deus meus deus meus ut quid dereliquiſti me in tanto carnis ſupplicio et dolore qui non derelinquis ſperantes de te. Magnam enim patiebatur exterius amaritudinem: ſed longe plus cruciabatur interius propter ingratitudinem. unde Hugo inducit eum in cruce ſic loquentem. Cerne homo quid pro te patior: vide penas quibus afficior: vide clauos quibus confodior: et cum ſit tantus dolor exterior in

[Marginalia, left: y — Dereli ctus cur dicatur chriſtus. — Verbum acerbitatis.]

[Marginalia, right: Bern. — Ambr. — Z Compatiendum chriſto triplici ratione. — Canti. viij. — Canti. j. — Augu. — duplex natura in chriſto. — Hugo in perſona chriſti nos alloquentis.]

tus iſt plãctus eſt grauioꝛ tã ingratũ duz
te experioꝛ. Per hoc verbũ quartum doce
Docu- mur ad deũ in neceſſitatib⁹ clamare ⁊ i pe
mẽtuz. riculis ad orationẽ recurrere. vñ Aug. In
Augu. ſup addidiſti deus meus vt quid dereliq̃
ſti me vt oſtẽderes effectũ orationis q̃ ſicut
ſcutũ accipiẽda eſt ꝯ iacula tẽtationis i tpe
tribulationis. Orauerat ſiquidẽ dñs Jeſus
in horto: orat ⁊ in patibulo: qꝛ reuera oꝛo
eſt ſubſidiũ in periculo. ¶ Aſcẽde igit aia
mea turrim ⁊ caſtrũ orationis: ipſa etenĩ eſt
vnguẽtũ egrotoꝝ: ſcutũ infirmoꝝ: odo-
ramẽtum ciuiũ ſupernoꝝ. hec Aug. ¶ Ex
hoc ergo articulo derelictionis xp̄i a deo
Docu- habet documẽtũ q̄ in nr̃is tribulationib⁹
mẽtuz. debem⁹ ad deũ recurrere ⁊ ei deſolationẽ
noſtrã conqueri orãdo vt ipſe tribulatio-
nez noſtrã dignet reſpicere. Sicut xp̄s q̃ i
anguſtia tribulationis poſit⁹ clamauit ad
deũ patrẽ dicẽs (de⁹ me⁹: deus me⁹ vt q̃d
dereliquiſti me.) Qđ ſm glo. non ſolũ fuit
ṽbũ cõqueſtionis ſed ⁊ oꝛonis. Que quidẽ
oratio hic ſubintelligit ⁊ i pſalmo illo ex
quo xp̄s hoc aſſũpſit exp̄mit vbi dr̄. De⁹
de⁹ me⁹ reſpice in me: q̄re me dereliq̄ſti.
Ubi hoc qđ dr̄ reſpice in me eſt, oꝛo ⁊ non
eſt in hebreo: ſꝫ additũ a ſeptuaginta in-
terpretib⁹ magis ſenſuz q̄ ṽba ſequẽtib⁹
Heb.v. qđ ṽo ſequit quare me dereliquiſti eſt cõ-
queſtio. In hoc ergo ṽbo xp̄i fuit oꝛo im-
plicita: ſꝫ cõqueſtio explicita. De q̃ oꝛone
videt loq̄ ap̄ls dicẽs de xp̄o. Qui i diebus
carnis ſue preces cũ clamoꝛe valido et la-
chꝛymis offerens exaudit⁹ eſt ꝓ ſua reue
rentia: igitur et nos cõquerẽtes deo tribu
lationẽ noſtrã ſemꝑ ſubintẽdam⁹ oꝛonez
vt ipſe in nos reſpiciat et adiuuet. Expri-
mit ergo hic dñs formã tẽtati ⁊ liberati q̃
dũ eſt in tribulatiõe putat ſe quaſi dereli
ctũ a deo: cũ tamẽ ꝓpioꝛ ſit dñs hoĩ in tri
bulatiõe poſito iuxta illud ps. Cũ ipo ſuz
in tribulatiõe. Dereliq̃t quippe dñs ami-
cos ſuos dũ in tribulatiõib⁹ eos exponit
ad tẽpus vt miſereatur in eternũ. Dereli-
Confoꝛ- quit. i. ad modũ derelinquentis ſe habet:
matio. qꝛ ꝓtectionẽ ſuã ſubtrahit. Sicut enĩ deũ
penitere eſt ad modũ penitẽtis ſe habe-
re: ita hic deũ aliquẽ dꝛelinq̃re eſt ad mo
dũ derelinquẽtis ſe habere. ¶ Ad ꝯformã
dũ ſe huic articulo meditet hõ q̄ atrocib⁹
penis expoſit⁹ fuerat xp̄s qñ ſic clamauit
ad patrẽ ⁊ recolligat oẽs paſſiões, ⁊ tribu
lationes ſuas ⁊ cõqueratꝫ eas deo patri in
vniõne paſſiõnũ xp̄i clamãs in toto corde
ſimul cũ xp̄o ṽba hec. de⁹ meus deus me⁹
reſpice in me vt q̃d me dereliquiſti. ¶ Nec
miretur vel deficiat ſi tribulari permittit:
qꝛ ſic ſuo capiti cõformat. Dñe ieſu q̃ pen
dẽs i cruce preces ad patrẽ cũ clamoꝛe va
lidoꝛ lachꝛymis obtuliſti: da mihi i oĩ tri-
bulatiõe ⁊ ãguſtia mea ad te clamare: nec
tu me patiaris velut derelictuz a tua mia
reprobari: ſed exaudias de celo vocẽ meã ⁊
facias in tribulatiõe prõnẽtum vt ſentiẽs
me tua mia ſaluatũ poſſim cãtare gloꝛiã ⁊ Dicen-
laudẽ tuã dicẽs. Uoce mea ad dñm clama tes he-
ui voce mea ad deũ ⁊ itẽdit mihi. (Quidã lyã vo-
aũt illic ſtãtes ⁊ audiẽtes) hoc ṽbũ dñi (di cat.
cebãt. Helyã vocat iſte) hi ſm Hiero. roma Hiero.
ni milites ipſum cuſtodiẽtes fuiſſe viden
tur: q̃ erãt gẽtiles nõ intelligẽtes hebꝛeũ
⁊ putãtes ꝓpter ſonũ ⁊ quãdã affinitatez
vocabuli hely idẽ qđ helyã ſonare ⁊ helyã
vocari. Uel fuerũt iudei dñm ĩbecillitatis
infamãtes q̄ helye depꝛecaret auxiliũ re-
putãtes eũ minoꝛẽ fuiſſe helya. Uel foꝛte
ipſi iudei potuerũt hoc dicere nõ bñ intel
ligẽtes qđ diceret ꝓpter tumultũ obſtre- A
pentẽ circũquaq;. ¶ Quintũ verbũ fuit cũ Quin-
(ieſus ſciẽs oĩa cõſummata) que lex ⁊ pro- tũ ṽbũ.
phete dixerũt de eo ⁊ q̃ erãt ſcripta de xp̄o
paſſuro: ⁊ que opoꝛtebat fieri anteq̄ acci
peret acetũ ⁊ traderet ſpiritũ vt hoc etiaz
conſummaret qđ in ſcriptura p̄dicta reſta
bat ⁊ ꝯſummãdũ erat. ſ. in ſiti mea potaue
rũt me aceto (dixit. Sitio) acſi diceret. Hoc
ſolũ ex ſcripturis iplẽdũ reſtat pficere qđ
p̄dixit. Un̄ cũ dr̄ (vt ꝯſummaret ſcriptura) Ut
ly vt nõ ponit cauſatiue: ſed ꝯſecutiue: nõ
enĩ iõ xp̄s hoc fecit: qꝛ ſcriptura hoc predi
xerat: nã tunc ſequeret q̄ nouũ teſtamẽtũ
ꝓpter vetus ⁊ eius impletionẽ eſſet: cũ tñ
ecõuerſo ſit: ſed iõ predictũ eſt: qꝛ per xp̄m Sitis
cõſummãdũ erat: ex hoc enĩ facto impleta chꝛiſti.
eſt ſcriptura prophetie: ⁊ ſic i aliis ſuo mõ
intellige (dixit ergo. Sitio). ſ. hominũ ſa- Uerbũ
lutẽ quia hanc deſiderio cordiali ſitiuit vi cõſola-
delicet ſitim ſitiens. i. deſiderans: vt nos tionis.
ſitiam⁹ fontẽ viuũ. Hoc quintũ verbũ fuit
maxime cõſolatoꝛiũ olim totius eccleſie ſi
delibus qñ dixit ſitio. ſ. ſalutẽ humanã fer-
uẽtiſſimo deſiderio. In hoc enĩ oſtenditur
eius ardẽs deſideriũ de ſalute generis hu
mani qui vult oẽs homines ſaluos fieri: nam
vehemẽs deſideriũ expꝛimere cõſueuim⁹
per ſitim. vñ dicit ps. Sitiuit aia mea ad ps.xli.
deuz fontẽ viuũ. vñ Ber. Sitio ait xp̄s nõ Bern.
doleo. O dñe quid ſitis? Fidẽ veſtrã: ſalu- ſitis xp̄i.
tem veſtram: gaudiũ veſtrũ plus anima-
rũ veſtrarũ q̄ coꝛpoꝛis mei cruciat⁹ me te
net: ⁊ ſi non mei ſaltem veſtri miſeremini.
Et iterum. O bone ieſu coꝛonam ſpineam
ſuſtines de tua cruce ⁊ vulnerib⁹ tuis ta-
ces ⁊ ꝓ ſola ſiti clamas dicẽs ſitio: q̃d ḡ ſi- Augu.
tis? Certe ſolã redẽptionẽ hoĩs ⁊ gaudiũ
hũane ſalutis. Per hoc ṽbũ q̃ntũ docemur
ſalutẽ noſtrã deſiderare: ⁊ vitã eternã ap-
petere. vñ Augu. Adieciſti et dñe ieſu xp̄e
ſitio: q̃d ſitis dñe ieſu? vinũ vite aut aquã
de flumine. Sitis tua ſal⁹ mea: cib⁹ tu⁹ re-

demptio mea. Siti igitur anima mea et deſidera ſicut deſiderat ceruus ad fontes aquarũ illũ videlicet qui ſitiuit te nõne tedet te anima mea intẽperies aeris moleſtia carnis ⁊ cordis pugna cũ vitijs varietas forme mutatio et incertitudo tp̃is expectatio ⁊ timor mortis. Cur igitur nõ cupis diſſolui ⁊ eſſe cũ xp̃o? Cur te retardat vita mortalis ⁊ nõ ꝓuocat te vita vitalis beatitudo fontalis: ſocietas ⁊ letitia ſpũalis? Deſidera igitur ⁊ conſidera q̃ magna multitudo dulcedinis tue: q̃ glorioſa dicta ſunt de te ciuitas dei (vbi eſt inmẽ vite fons toti⁹ dulcedinis ⁊ beatitudo vtriuſq; hoĩs. hec Augu. In hoc ỹbo dñi fuit magna cõpaſſio matris ⁊ ſociarũ eius ⁊ ioannis ⁊ maxima exultatio illis peſſimis: nã ſʒ exponi poſſit q ſitiebat ſalutẽ: tñ ad litterã exiſtimare potes q in veritate multũ ſitiebat: q: ꝓpter nimiũ laborẽ ⁊ ſanguinis emanationẽ tot⁹ deſiccat⁹ int⁹, ⁊ arefact⁹ ⁊ aduſtus erat ⁊ ꝓpter hoc ſitiebat ſupra modũ: ⁊ talis ſitis eſt maximũ tormentũ. Et cũ illi maligni cogitare nõ poſſent in quo ampli⁹ ei nocerẽt acceperũt verandi materiã (⁊ dederũt ei in ſpongia; q̃ ꝓpter poroſitatẽ de aceto multũ imbiberet (arũdini impoſita) vt ſurſum ad os ptingeret uel yſopo circũpoſita ⁊ circũligata vt per yſopũ herbam amarã de ſpongia ſugeret (acetũ) ſeu vinũ acetoſum (cũ felle mixtuʒ ſeu myrrhatũ) quale etiã ſibi pꝰq̃ crucem aſcenderat propinauerãt. Si ergo bis potatus fuit ⁊ ante crucifixionẽ ⁊ in circũfixione. Et eſt ratio potãtionis ⁊ ratio geminationis huius. Dicunt eñ quidã crucifixos citi⁹ mori ſi aceto potẽt: ⁊ ideo potat⁹ eſt iſte: ⁊ nõ aliũ vt citius moreret: ⁊ hoc vl̃ inſtinctu iudeoꝝ q̃ captabãt maxime mortẽ xp̃i: vel ex tedio militũ: vt citi⁹ a cuſtodia ei⁹ abſoluerentur: q: tedebat eos ibi morari. Cõpetit aũt myſterio gemina potatio ꝓpter geminã perſonã q̃ peccauerat guſtato ligno vetito ex qua dãnata erat gñis humani ꝓpagatio. In hoc etiã potu amaro amaritudinẽ ſue peruerſe volũtatis oſtẽderunt: q: q̃tũ poterant tantum ei nocuerũt. De quoꝝ malicia ſic dicit Chri. Tu autẽ mihi temeritatẽ eoꝝ qui aſſiſtebant cogita. Et ſi decẽ milia habuerimus inimicorũ ⁊ ſi inſanabilia paſſi ſum⁹ videntes eos iterfici flectimur: hi ỹo neq; in his q̃ videbant facti ſunt mãſueti: ſed ſeuiebãt magis ⁊ inſaniã intẽdebant ⁊ ſpongiam afferẽtes aceto potabãt. hec Chriſ. Vñ ſm Remi. ipſi iudei erãt acetũ degenerãtes a vino patriarcharũ ⁊ ꝓphetaꝝ in acetũ. i. malitiã ⁊ crudelitatẽ habentes fraudulẽta corda quaſi ſpõgiã cauernoſa atq; tortuoſis latibulis. Ob hoc ãt ſignãter fel cũ

Cõpaſſio marie non habentis poſſum.

Potat⁹ bis ⁊ cã potationis.

Iudeorũ peruerſitas. Chriſ.

Remi. Sclus oẽs in chriſto paſſi.

aceto porrexerũt vt l' eis⁹ ſenſib⁹ ipʒ amaritudie replerẽt: nã eñ velat⁹ fuerat oculis ꝓ ligni vetiti ꝓcacẽ viſionẽ: iam maxillas eius pugnis attriuerãt ꝓ pomi vetiti maſticationẽ: iã collũ ei⁹ alapis ceciderant ꝓ cibi vetiti traiectionẽ: ſoluʒ reſtabat os et nares affligẽ ⁊ iõ nares xp̃i affligebãt tã cadauerũ fetore q̃ aceti odore: os ỹo affligebãt fellis amaritudie. At ipe acetũ q̃dẽ accepit nõ vt biberet: ſʒ guſtauit vt ſcripturam ſeu qđ ſcriptum erat impleret. Et q: hely hely clamauerat ceteri potũ ei dãtes dicebãt (Sine) .i. expecta (videam⁹) p experimẽtũ (an veniat helyas liberãs eũ.) Q: ỹo vocẽ dñi male intellexerãt: nõ eñ helye: ſʒ deo loquebat: iõ fruſtra ⁊ inaniter aduẽtũ helye expectabãt. Ecce q̃lis cena dabatur dño nr̃o: hora aũt iã cenãdi: ſʒ pre laborẽ ⁊ dolore nõ petijt aliud pro cena niſi potũ: ⁊ filij diaboli dederũt ei p cibo fel: ⁊ p potu acetũ. O nos miſeri q̃d faciem⁹ q̃ aliter cenare ⁊ aliter potare volum⁹ ⁊ delitias q̃rimus. Certe ſi mille annis hõ viueret ⁊ q̃tidie l pane ⁊ aqua ieiunaret vnicã cenã illã ſufficiẽter cõpẽſare nõ poſſet. Verũtñ q̃ pt cape capiat q: dur⁹ eſt hic ſermo p carnalib⁹: ⁊ iõ nõ ſapiũt: nõ ſentiũt: cũ ſapore q̃ dei ſunt ⁊ ꝯſolatiões internas amittũt. Q: ſi acetũ dño ꝓpinatũ ad mẽtẽ reducerẽt in cibo ⁊ potu quãtũcũq; vili ſaporẽ inuenirẽt vñ Verſ. Nõ ẽ cib⁹ adeo arid⁹ q̃ nõ efficiat ſapid⁹ ſi illi⁹ aceti qđ ꝓpinatũ eſt cõdimẽto fuerit tẽperat⁹. Si g cib⁹ ex defectu ſalis vel alia ex cã fuerit tibi inſipid⁹ nõ apponas ibi ſal vel ꝯdimẽtũ aliũ: ſʒ ꝓpt xp̃ʒ felle ⁊ aceto potatuʒ ſenſualitati reſiſtas: cogitans q pro pctĩs tuis in pane ⁊ aqua abſtinere debes ⁊ q mltĩ pangeo ſibi iſta reputarẽt ad delitias: ⁊ tũc videbitur tibi magna grã aliq̃d adieciſſe ad hec ipa. Ex hoc articulo potatiõis aceti trahunt plura documẽta. Primũ accipiẽdo iſta myſtice i bono ſenſu ſicut iudei ⁊ milites multa fecerũt mala itẽtiõe: q̃ tñ myſteriũ boni nobis importãt. ⁊ ſm hoc docemur hic q et nos vinũ deuotiõis admixtũ myrrha mortificatiõis carnis ⁊ felle amare cõpũctiõis xp̃o ꝓpinare debem⁹. Tale eñ vinũ myrrharũ ⁊ fellitũ xp̃s a nobis ſitit ⁊ oblatuʒ libẽter guſtat: ſʒ nõ vult bibere ⁊ i ſe traijcere: q: ipe bonoꝝ noſtroꝝ nõ eget. Quid eñ xp̃o de nr̃a deuotiõe mortificatiõe ⁊ ꝯpũctiõe accreſcit? Sed talia ab eo gratanter guſtata nobis relinq̃t qb⁹ oĩa illa cooperantur i bonũ imo ⁊ amara fiũt nobis dulcia merito ſue paſſiõis. Aliud documentũ eſt accipiẽdo iſta in malo ſenſu q nos caueamus ne vinũ myrrhatũ vel fellitũ chriſto bibendũ offeramus: quia ſicut tunc iudei ita etiã hodie mali xp̃iani dant deo bibẽ

Contra guloſos.

Verſ.

Documenta plura.

dū amarū potū ⁊ xp̄o ſitiēti ſalutē aīarum
offerūt amaritudinē pctōꝝ. Quicūq; ei re-
cte credūt ſ; male viuūt hi xp̄o dant bibe-
re vinū cū myrrha ⁊ felle mixtū: q2 vinum
xp̄iane ꝓfeſſiōis vel deuotiōis miſcēt cum
myrrha ⁊ felle ſcādaloſe ꝯuerſatiōis inq̄-
tū male viuendo ſcādalizant eccleſiā q̄les
ſunt ꝑcipue mali p̄lati ſacerdotes ⁊ mo-
nachi ⁊ alie ꝑſone religiōis ſpeciē ꝑtendē
tes q̄ ſpāl'r ſe ad cultū dei deuouerūt. Qui
pre ceteris xp̄ianis vinū deuotiōis: qđ deū
⁊ hoīes letificat deo offerre deberent: ſ; ꝑ
ſuā ſcādaloſam cōuerſationē vinum ſuū
myrrha ⁊ felle maloꝝ exēploꝝ miſcent: et
Hiere. ij. hoc deo offerūt q̄b' dn̄s exprobrat di. Ui-
nea mea electa ego te plātaui q̄mō conuer
ſa es in amaritudinē? Alij ſūt q̄ acetū i ſpō
gia cū calamo dn̄o offerūt q̄ extranea ⁊ et a
veritate alienas ſentētias ex ſcriptura ap
plicāt xp̄o q̄ſi eas dicēti q̄les ſunt q̄ ſingu-
lares ſenſus a cōi eccleſie doctrina extra-
neos ex ſcriptura trahere moliunt ⁊ ſic in
errores hoīes mittūt. Hi em̄ ſpōgiā aceto
implētes calamo ſcripturā ipōnunt et ori
ei' offerūt: ⁊ talis pot' eſt xp̄o inſipid': nā
(cū guſtaſſet noluit bibere.) Ex quo etiam
nobis dat documētū q̄ ſicut xp̄s non dedi
gnat' fuit ꝓ nobis acetū guſtare: ſ; nō bi
bit: ſic ⁊ nos ſuo exēplo diſcamus ꝑdictos
ꝑdictos hoīes tā ſcādaloſos in vita q̄ ſu-
ꝑſtitioſos i doctrina guſtare q̄dē. i. pati et
tolerare: ſed nequaq̄ bibere ⁊ eoꝝ vitā et
exēpla nobis incorporare quēadmodum
dn̄s nr̄ acetū nō bibit: q2 tales in corp' ei'
traijci nō p̄nt. Itē eſt documētū ꝓ religio-
ſis ⁊ penitētib' q̄ ſi q̄n eis apponit cibus
vel potus penitētialis ⁊ min' ſapidus
Eccle. xviij. recogitēt xp̄m felle ⁊ aceto ꝓ nobis pota-
tū. Poſt cōcupiſcētias ĝ tuas nō abeas: ſ;
eas viril'r frangas ⁊ tunc felle amaritudi-
Cōfor-matio. nis cū dilecto tuo potaberis. ¶ Ad confor
mādū ſe huic articulo recogitet hō quan-
to deſiderio ſaluator nr̄ ſalutē noſtrā ſiti-
uit ꝓ qua etiā acetū cū myrrha ⁊ felle acci
pere nō dedignat' fuit ad oſtendēdū q̄ nō
ſalutē q̄ eſt vita eterna ꝯſequi valeam' niſi
prius amaritudinē vite p̄ntis guſtemus.
Jeſu q̄ noſtrā ſalutem ſitiēs aceto et vino
myrrhato cum felle potari voluiſti: ſalua
me tua gratuita grā in numero ſaluādoꝝ
et da mihi verſa vice ſitire te fontē vite ⁊
aque viue corde diligēdo: ore laudādo: et
ꝑdicādo: ⁊ amorē ad te habitū opib' oſtēdē
do fac me vinū deuotiōis cū myrrha mor-
tificatiōis carnis ac felle p̄nialis cōpūctio
CC nis tibi digne offerre: ⁊ da mihi acerbita-
Sextū tē calicis tui nō horrere ſ; cū gaudio am-
vbum. plecti ⁊ bibere ad ſalutē: vt pro amore tuo
aīe mee ſitiēti amara dulcia videāt. Sextū
vbum fuit cū dixit. (Cōſummatū eſt) .i. to

tum cōpletū eſt in ope etiam vſq; ad aceti
potū q̄cq̄d de me lex ⁊ ꝓphete ꝑdixerāt: et
q̄cq̄d de me ſcriptū erat ⁊ op' redēptionis
hūane ⁊ oē op' meū qđ i mūdo facere de-
bui ꝯſummatū eſt ⁊ ꝑfectū ac ēt oīs pena
⁊ oīs pugna cōſūmata ē ⁊ cōpleta: oīſq; la-
bor ⁊ dolor quē ſuſcipere venerā eſt finit'
tp̄s q̄; q̄ inter hoīes eſſe debui ad honorē
dei p̄ris ⁊ vtilitatē fideliū ē cōpletū: ⁊ obe
diētiā quā dedit mihi p̄r ꝑfecte cōpleui ⁊
q̄cq̄d oportebat fieri añq̄ morerer factū
eſt ⁊ nihil remanet nec quicq̄ iā reſtat qđ
añq̄ moriar adhuc fieri oporteat. Et hāc
ꝯſummationē etiā ip̄a ꝑdixerat: ꝯſumma-
bunt inquiēs oīa q̄ ſcripta ſūt ꝑ ꝓphetas
de filio hoīs. Aceto igitur et felleo poculo
ꝓpinato intulit (ꝯſummatū eſt) tanq̄ ſi in
guſtu aceti ⁊ fellis totius amariſſime paſ-
ſionis cōſummata plenitudo conſiſteret.
Per hoc em̄ diluit primus ille male dele-
ctabilis guſtus. Nā cū ꝑ guſtū ligni ſua-
uis ⁊ vetiti totius nr̄e ꝑditionis cā extite
rit ꝑuaricator adā oportunū fuit ⁊ ꝯgruū
per viā ꝯtrariā inuenire ſaluti nr̄e reme-
diū. Et cū in ſingulis mēbris ip̄ſi' acutiſſi
maꝝ paſſionū militātes ſagitte crebreſce-
rēt q̄rū indignatio ebibebat ſpūs ei' dece
bat vt cibi vbiq; vehiculū nequaq̄ mane
ret immune: vt verificaret illđ ꝓphete. Re-
pleuit me amaritudine inebriauit me ab-
ſinthio. ¶ Hoc vbū ſextū magne ꝑfectio-
nis fuit cū dixit (ꝯſummatū eſt) ꝑ hoc inſi Verbū ꝑfectio nis.
nuās q̄ oīa cōſūmauerat q̄ ꝓ ſalute huma
na ip̄m xp̄m pati vel agere oportebat. Et
exēplariter. Nā ſicut bon' medic' primo
ꝓ infirmo dietā parat. Scđo ſudorē procu
rat. Tertio ſi ꝑdicta nō ſufficiūt idicit mi-
nutionē ꝓ humoꝝ correctiōe. Quarto mi-
niſtrat potionē ꝓ male materie euacuatio
ne: ſic xp̄s vt nos a morbo pcti ſaluaret ꝓ
nobis. Primo q̄draginta diebus ieiunauit.
Scđo ſudorē ſāguineū ꝓ nobis exhalauit.
Tertio ꝑ totū corpus ſuū minutionē cele
brauit q̄n ꝓ nobis totū ſanguinē ſuū abū
dātiſſime ſine nūero ⁊ mēſura fudit: ſic q̄
corp' ſuū in cruce pēdēs tāq̄ cremiū exa-
ruit. Quarto ⁊ vltio ꝑdictis ātidotis nō cō-
tent' potionē amariſſimā ſūpſit: q̄n ꝓ nr̄a
egritudie fuganda felle et aceto ſe potari
ꝑmiſit: ⁊ iđ rōnabil'r dixit (ꝯſūmatū eſt) in-
nuēs ꝑ hoc q̄ oīa ꝯpleuerat q̄ ꝓ nr̄a ſalute
fiēda erāt. Per hoc vbū ſextum docemur
p̄niā inchoatā ꝯſūmare ⁊ vitā nr̄ā fine de Doctrina.
bito terminare: nec oīa opa nr̄a ad vtutū ꝑ-
fectionē ⁊ debitā ꝑducere ꝯſūmationē. vñ
Aug. Dixiſti ēt dñe ꝯſummatū ē: ꝯſūmata
etem̄ erāt vaticinia ꝓphetarū: figure ho-
ſtiarū: acerbitas ⁊ diuerſitas penaꝝ: emē-
datio culparū. Felix qui poterit dicere cū
ieſu conſummatū eſt: cum ieſu q̄ eſt alpha

et o sermonũ ꝯſummatio nõ eſt ꝑmiũ ĩ inchoatione: ſʒ in ꝯſummatiõe: nõ daꝛ denarius incipientib⁹: ſʒ finiẽtib⁹: ⁊ corona nõ currẽtib⁹: ſʒ ꝑueniẽtib⁹. Inchoa igiꝛ penitẽtiã ⁊ ꝯſumma vt ad crucẽ ſicut xp̄s ſicut latro curras ad ꝑnia: nõ deſcẽdas de cruce vt ſalutẽ cõſeqris ꝑſeuerãtia. hec Aug.

Cõſummare. Sciẽdũ aũt ꝙ cõſumare idẽ eſt ꝙ ſiꝛ ſũmare. vñ tũc aliqd ꝯſummaꝛ qñ oĩa ſigillatiʒ acta vel paſſa ſimul ſummãꝛ. i. ĩ ſumma recolligunꝛ. Sic fuit ĩ ꝓpoſito. Nam poſtꝙ̃ xp̄s oẽs penas paſſiõis ſue ſigillatim ꝑtulerit ⁊ nihil ampli⁹ circa mortẽ patiẽdum reſtaret: tũc demũ oĩa ꝑpeſſa rememorãs: recolligit ea ſiꝛ in vnã ſummã ⁊ obtulit ea deo pr̄i dicẽs (cõſumatũ eſt). q.d. ꝯſummatũ eſt op⁹ obediẽtie quã aſſũpſi: ꝯſummatũ eſt op⁹ totius paſſiõis mee qđ tibi deo pr̄i meo offero ꝓ ſalute ꝑnis humani. vñ ap̄ls. Cõſũmat⁹ fact⁹ eſt oĩb⁹ obtẽperãtib⁹ ſibi cã ſalutis eterne.

Cõſummatio. penoſa. Et aduerte ꝙ hec cõſummatio nõ fuit ſine notabili pena ſicut qui ꝑtrãſiuit multa ꝑicula vel grauia ſupplicia nõ ſine magno horrore põt cogitare ea ſʒ ex alia parte gaudeat ea in ꝑteritum ꝑtranſiuiſſe: talẽ horrorẽ doloroſum nõ dubiũ qñ xp̄s habuerit in ꝯſummãdo oĩa ꝑpeſſa nec mirũ: qꝛ talis ꝯſummatio ꝟtualr vel ẽt integralr ꝯtinebat ĩ ſe oẽs ꝑtes paſſiõis q̃s ſimul ĩ ſumma ſignificabat cũ dicebat cõſummatũ eſt.

Cõſummatũ ẽ. Verbũ efficacie contra fluxuʒ ſanguinis. Qđ ꝟbũ magne efficacie eſſe ĩ ꝑiculis ꝓhibeꝛ ab exptis ⁊ ſpãliter valere đ in imoderato fluxu ſanguinis e narib⁹ ſi cũ eodẽ ſanguie ſcribaꝛ idẽ ꝟbũ ĩ frõte patiẽtis. Et nõ mirũ ſi magne efficacie ſit ꝟbũ iſtud in q̃ tota ſumma paſſionis xp̄i ꝯtineꝛ.

DD Documentũ. Ex hoc articulo ꝯſummatiõis toti⁹ paſſiõis hꝛ documẽtũ ꝙ nos in fine cuiuſlibet boni opis ꝑtes habẽtẽ debem⁹ facere ſũmã vel epilogũ: ⁊ ſic ĩ ſũma illud offerre deo ꝟbi grã.

Cõſummationis deo dicãde rõ collecta. Si qs ꝓ deo vadat romã ꝑueniẽs ad terminũ oẽs paſſus et oĩa veſtigia ſua offerat deo et btõ petro dicẽs cõſummatũ eſt. Siꝛr ſi qs legat pſalteriũ in fine oẽs pſalmos verſus ⁊ ꝟba totius pſalterij in ſumma offerat deo: et ſic de ſimilibus. Ita etiã facim⁹ ĩ officio eccleſiaſtico qđ ſꝑ in fine cũ collecta cõcludiꝛ q̃ et idcirco collecta đ: qꝛ in illa oꝛone tota vis illi⁹ officij q̃ſi in ſumma eſt collectio.

Cõformatio. Eodẽ mõ hoc verbũ cõſummatum eſt fuit collecta toti⁹ paſſiõis xp̄i circa mortẽ. Ad cõformãdũ ſe huic articulo recolligat hõ breuiter in ſumma oẽs articulos paſſionis ꝑlibatos ⁊ agat ꝑ eis grãs xp̄o et deo pr̄i dicẽs cõſũmatũ eſt: vel alias ꝓut deuotio miniſtrabit. Ieſu ſaluator nr̄ ⁊ cõſummator glorioſi operis qđ accepiſti a patre cõſummandũ q̃ incepiſti op⁹ tuũ cũ multis laboribus: ⁊ conſummaſti cũ maximis doloribus et tandẽ cõſummationẽ totius paſſionis tue in ſumma deo patri obtuliſti dicẽs (ꝯſummatũ eſt) bñdictũ ſit dñe er hoc nomẽ ſanctũ tuũ: qꝛ ad hoc cõſummaſti vt nos ſim⁹ in bono ꝯſummati ⁊ inimici noſtri oẽs conſumpti: rogo te da mihi mãdata tua ꝑficere: ⁊ ĩ tuis ꝟtutib⁹ ꝑficere: ac oĩa ꝑ me te operãte bene acta ⁊ paſſa ad tuam laudẽ cõſummare: cõſummata tibi ⁊ per te deo patri offerre vt in hora mortis poſſim dicere: ecce dñe conſummaui ⁊ ꝑfeci opus qđ dediſti mihi vt facerẽ: ⁊ nũc venio ad te magiſtrũ meum ⁊ dñm Ieſuʒ xp̄m: ⁊ tunc merear videre te facie ad faciẽ et oĩs cõſummationis finem. ¶ Oratio.

Domine ieſu xp̄e q̃ hora diei ſexta fuiſti añ crucem vino myrrhato ſeu fellito potat⁹: ac denudatus ⁊ tuis veſtib⁹ ſpoliat⁹ in manibus quoqꝫ ⁊ pedib⁹ clauis acutiſſimis ꝑforatus: ⁊ duriſſime cruci affix⁹: in cruce aũt poſit⁹: a multis blaſphemat⁹ et deriſus ⁊ iterum aceto ſeu vino acetoſo potat⁹: da mihi q̃ peccatis meis crucẽ merui vt ĩ te aſpiciẽs tot⁹ totalr carne ⁊ ſpũ trãſfigar: oĩqꝫ iniuria ⁊ ꝯtumelia ac cõfuſione cõtẽpta tecũ cruci affigar vt nec aliqđ ſentiã niſi te Ieſum: te inquã crucifixũ. Amẽ.

¶ De nona in paſſione domini. Capitulum. lxiiij.

Hora nona cogitabis mẽte lugubri et deuota ſi piam habes aĩam qualr ſiccaꝛ ipe fõs vite ⁊ dulcedo cordiũ noſtrorũ Ieſus dñs tu⁹ amãtiſſimus ⁊ oĩ gratioſitate acceptiſſim⁹ venis iã ex ſanguinis effuſione exhauſtis ⁊ virib⁹ deficiẽtibus appropinquans morti icipit oculos lãgueſcẽtes deprimere et facie palleſcere. (A Math. xxvij. Mar. xv. Luce xxiij. Io. xix. Contẽplatio xp̄i morientis) Et qũo icipit inclinare caput ꝟſus matrẽ ſuã q̃ſi dãs ei aue vltimũ: aue inqꝫ doloris ⁊ oĩs deſolatiõis qđ nõ poterat ore ⁊ ꝟbo exprimere pre nimia paſſiõe ⁊ ineſtimabili dolore ⁊ q̃ſi cõmendãs ei corp⁹ ſuũ tã crudelr foſſũ ac laceratũ ⁊ diſſipatũ vndiqꝫ. Et etiã verſus patrẽ ſuũ q̃ſi oſtẽdẽs ex mõ moriẽdi ꝙ moriebãtur ex obediẽtia pr̄is ⁊ nõ inuolũtarie: ⁊ q̃ſi grãs agẽs eidẽ ꝙ ipſum reuocabat ad ſe: docẽs nos ſiꝛr grãs ĩ aduerſis agere et ſignificãs ſe ꝑ varias tribulatiões ad ꝑmia ſeqñdũ ⁊ q̃ſi tradẽs ei ſuũ ſpm̃. Etiã q̃ſi declinare a crucis titulo ſe oſtẽdens ⁊ vanã gloriã vitare nos docẽs: ac ſi diceret. Nolo hic regnare: nolo ſcribat: aut nominet me regem pilat⁹. Et etiam quaſi me patri

Verbū vij.⁊ vltimum Anime ſctōꝝ celū petūt nūc

recōciliato nūtiās mihi pacē me ſalutet ⁊
oſculū mihi ꝑbet:⁊ aures meis precibꝰ q̄
prius nō ꝓfecerūt ad exaudiēdū inclinat.
¶Quo facto cōcluſit vltimum verbū.ſ.ſe-
ptimū cū clamore valido ⁊ lachrymis di-
cēs.(Pater in manꝰ tuas).i.in ptāte tua
cōmendo ſpiritū meū.) Per qḋ voluit no-
bis declarare ꝙ ſctōꝝ ale extūc in manus
dei aſcēdunt:nā prius ab inferis olim ale te-
nebanť donec venit q̄ captiuis redēptionē
Cyril.
ꝑdicauit.vñ Cyrillꝰ.Hec aūt vox edocet
ꝙ ale ſctōꝝ nō deinceps in inferno claudū-
tur vt priꝰ:ſ; apud deū ſunt huiꝰ rei facto
Anaſtaſius.
xp̄o principio.Vñ ⁊ Anaſtaſius.Commen-
dat eñ patri ꝓ ſe vniuerſos mortales;in ſe
viuificatos:nā ſumus membra eiꝰ ſm il-
Gal.iij.
lud apl̄i.Oēs vnū eſtis in xp̄o. Priꝰ ergo
dñs clamauerat. Hely hely:⁊ mō clamat:
pater i manꝰ tuas.vñ q̄dā dicūt vt hiero.
Hiero.
ꝙ ab illo pſal.Deus deus meus reſpice in
me:vſq; ad iſtū verſus:in manꝰ tuas: vbi
ſunt pſalmi decē ⁊ verſus cētū q̄nquagin-
ta:xp̄s dixerit eos oēs primum vez ⁊ vlti-
mū verſuz cū clamore: ſ; itermedios ſub
Heb.v. lachrymę xp̄i i cruce.
ſilētio.¶De iſto clamore xp̄i ſicutꝛ ⁊ de ſu-
periori videť loq̄ apl̄s cū dicit.Qui in die-
bus carnis ſue ꝑces cū clamore valido et
lachrymis offerēs exauditꝰ eſt ꝓ ſua reue-
rētia.Et ex hoc vr̄ ꝙ xp̄s tam i illis verbis
Hely hely q̄; in iſtis pater in manꝰ tuas
lachrymatꝰ fuerit.Alij vero dicūt ꝙ xp̄s to-
tū pſalmū deꝰ deꝰ meꝰ reſpice i me:⁊ dein-
de pſalmū.In te dñe vſq; ad verſuz in ma-
nꝰ tuas cōcluſiue decātauit. Cōmēdauit
Verbū deuotionis.
dñs Jeſus pr̄i ſpm̄ nō ꝙ egeret:ſ; vt nos
iſtrueret.¶In hoc eñ ſeptimo ꝟbo quod
maxie deuotiōis fuit exēplū multiplicis
informationis nobis reliq̄t ꝓut infra i do-
B Emiſſio ſpiritꝰ xp̄i
cumētis articuli patebit.Hoc aūt ꝟbo vl-
timo dctō(iclinato capite tradidit ſeu emi-
ſit ſpm̄)nō coactꝰ ⁊ inuite:ſed q̄ñ voluit ⁊
volūtarie ſine coactiōe(expirauit).i.ſpiri-
ritū extra corpꝰ ſpōte ⁊ ꝓpria ptāte miſit
Augu.
nō alius extorſit.vñ Aug.quis ita dormit
q̄ñ voluerit ſicut Jeſus mortuꝰ eſt q̄ñ vo-
luit.Quis ita veſtē ponit q̄ñ voluerit ſicut
ſe carne exuit q̄ñ voluit. Quis ita q̄ñ vo-
luerit obit quō cū voluit obijt:quanta ſpe-
randa vel timēda eſt ptās iudicātis ſi tā-
ta apparuit moriētis . hec Aug. Hic ergo
apparet ꝙ xp̄s tradidit ſpm̄ clamādo orā-
do ⁊ lachrymādo.In primis duobus.ſ.in
tradendo ſpm̄ ⁊ clamādo diuinitas appa-
Tradere ſpm̄.
ruit ⁊ deitatis ſue potētiā xp̄s declarauit.
Tradere enim vel emittere ſpm̄ propria
virtute diuine ptātis indiciū eſt ⁊ nemini
niſi deo cōuenit.Et ꝓ hoc ꝙ moriēs clama-
uit apertiſſime ſe deū verū oſtēdit.Nā ho-
mines alij moriētes nō clamare ſ; vix ſpi-
rare vel tenuiter loq̄ poſſunt.In alijs aūt
duobꝰ.ſ.i orōne ⁊ lachrymatione huma-
nitas apparuit:⁊ miſerationis affectum
xp̄s manifeſtauit.Qñ igiť mattheꝰ dicit
(ieſus aūt emiſſa voce magna emiſit ſpm̄)
⁊ Marcꝰ(ieſus aūt emiſſa voce magna ex-
pirauit)q̄d hac voce magna dixerit: Lu-
cas apte d̄ſignat dicēs(⁊ clamās voce ma-
gna ieſus ait.Pr̄ i manꝰ tuas commendo
ſpm̄ meū.⁊ hec inq̄t dicēs expirauit) Joā-
nes vero tacēs de hac voce ſcribit(cū ergo
accepiſſet ieſus acetū dixit:cōſummatū ē:
clamor xp̄i validus.
⁊ iclinato capite tradidit ſpiritū) emiſſa)
th̄ priꝰ voce ꝑdicta.Fuit aūt vt d̄r ita ma-
Hora mortis chriſti.
gnus ⁊ validꝰ clamor iſte ꝙ vſq; i infernū
auditus fuit:celū terramq; tremere fecit.
Vox ergo illa nō fuit naturalis:ſ; miracu-
loſa:q2 hō magno ⁊ lōgo cruciatu afflictꝰ:
⁊ ex tali afflictione morti ſic ꝓximus non
poſſet ſic clamare ꝟtute nature: iō ſequiť
ꝙ vox illa eēt formata dei ꝟtute.¶Hic no-
ta ꝙ eadē hora qua primꝰ adā peccauit:
ſcd̄s expirauit.Primꝰ eñ poſt meridiem
peccauit:q2 mox vt peccauit vocē dñi am-
bulantis ad aurā poſt meridiē audiuit:⁊
tūc circa horā nonā ſcd̄s adā expirauit.
Vñ qua hora primꝰ adā peccādo mortem
huic mūdo induxit:eadē hora ſcd̄s adam
mortē moriēdo d̄ſtruxit:⁊ qua hora illi pa-
Beda.
radiſus eſt cōcluſus:eadē hora iſte para-
diſum apuit:q2 ſm Bed̄.ordo poſcebat
vt eodē tp̄is articulo quo ade peccādi ob-
cluſerat ianuā paradiſi:pāderet eā latro-
ni penitēti.Et ſm gloſ.cū ſol a feruore te-
pefactꝰ eſt paſſionē cōſummat oſtendens
ſe mori ꝓpter pctā quibꝰ a diuina luce et
dilectiōe in hāc noctē cecidimꝰ.Itē hac ho-
ra mortuꝰ eſt:q2 ꝑ eū nouē ordines ange-
C
loꝝ reparanť. ¶Notādū etiā ꝙ ſicut d̄r i
Diabolus ſup bracchium crucis chriſti.
gloſ.thobie dño in cruce paſſo diabolus
quo ꝓcurāte crucifixꝰ erat aduenit q̄rēs ſi
quid pctī in ipſo inueniret.Et dicit magr̄
in hiſtorijs ꝙ ſtat ſupra brachiū crucis do-
nec xp̄s expirauit ⁊ tūc vidēs ſe cōfuſum
receſſit ⁊ veniēs ad tartara iuenit ibi aīaz
xp̄i portas ⁊ ſeras cōfringentē:⁊ iuſtorum
aīas inde educētē.Et tūc mox remotū eſt
diuine viſionis impedimentū qḋ figura-
uit gladiꝰ flāmeꝰ ⁊ verſatilis poſitꝰ añ pa-
Gladiꝰ verſatilis.
diſum.¶Sciēdū aūt ꝙ iter oēs pēas paſ-
ſionis xp̄i iſta pena mortis fuit acerbiſſi-
mors penarū ſumma damaſ.
ma:q2 iter oīa terribilia terribiliſſimū eſt
mors:⁊ hec ſm Damaſ.ꝓpter naturalem
inclinationē aīe ad corpus.Et fuit ſpālis-
rō in xp̄o de tali aīa ⁊ de tali corpe cui veri-
q; diuinitas vnita fuit i vnitate ſuppoſiti
vñ oportuit ꝙ illa ſepatio eēt maxime pe-
nalis.Ex iſto articulo expiratiōis ſeu mor-
Documenta plura.
tis xp̄i habenť plura documēta.¶Primū
eſt ꝙ nos debemꝰ ꝯmori xp̄o moriēdo:vez
mūdo ⁊ pctīs ſi cū xp̄o i eterna vita viue-

re voluerimꝰ. vñ apl's. Sic cõmortui ſumꝰ
ꝫ.ti.ij. cũ xp̃o ⁊ cõuiuemꝰ. Et de talibus idẽ apo-
ſtolus ait. Mortui em̃ eſtis .ſ. mũdanis et
caducis ⁊ vita vr̃a abſcõdita eſt cũ xp̃o in
deo. ¶ Scõm eſt ꝙ xp̃s i agonia mortis al
ta voce clamãs ad pr̃em: ⁊ cõmẽdãs ei ſpm̃
ſuũ reliqt nobis exẽplũ intime deuotiõis
docẽs nos in hoc ipſe bonus magiſter qđ
In arti nos in articulo tentatiõis ⁊ ſpãlr in ago
culo ne mortis poſiti facere debeamꝰ. Semper
mortis enim debemꝰ auxiliũ noſtrũ in deũ pone
facien- re ⁊ eũ inuocare: ac ſpũs noſtros ei cõmen
da. dare: quoꝝ corpa quotidie tendũt ad mor
tẽ ⁊ penitꝰ ignoramꝰ diẽ ⁊ horã. Et ſpãli-
ter in hora ⁊ articulo mortis debemꝰ hoc
facere: quia maxime tũc eſt neceſſe ⁊ pro-
pter īportunitatẽ maiorẽ: ⁊ ꝓpter noſtre
v̄tutiſ debilitationẽ. Reliqt etiã nobis exẽ
plũ ꝑfecte fiducie paterne defenſiõis: per
hoc enim ꝙ in manꝰ pr̃is celeſtis hõ ſpm̃
ſuũ cõmẽdat ſecurꝰ eſſe dꝫ ꝙ diuina virtu
Reli te ab incurſu malignorũ ſpirituũ defenſa
gionez tur. ¶ Tertiũ documẽtũ ſpãliter ꝓ religio
ingre- ſis: qui moriunt̃ mũdo in religionis igreſ-
dientes. ſu eſt eſt ꝙ ipſi debẽt ſpiritũ .i. voluntatem
⁊ ſenſum ſuũ tradere in manꝰ ſpũalis pa-
tris ſcꝫ p̄lati ſic ꝙ ãplꝰ nõ reſumãt vſqꝫ ad
diẽ reſurrectiõis: exẽplo xp̄i q ſpiritũ ſuũ
quẽ moriens in manꝰ pr̃is cõmendauerat
vlteriꝰ nõ niſi in reſurrectiõe ſua reſũpſit.
Cõmendãs em̃ ſpm̃ deo pr̃i exemplũ per-
fecte obedientie ⁊ ſubiectiõis reliqt qua
qlibet ſubditꝰ ſuo p̄lato ſpm̃ ſuum guber-
nãdũ ⁊ dirigẽdũ ꝯmittit. Vñ qlibet ſubdi
tus voto obediẽtie ſupiori aſtrictꝰ hũiliter
hꝫ dicere ſuo p̄lato: pr̄ in manꝰ tuas cõmẽ
do ſpm̃ meũ. Illi ergo religioſi q nũqꝫ de-
poſuerũt ſpm̃ ſuũ vel añ reſurrectionẽ re-
ſumũt: puta q ſm voluntatẽ ſuã facere ⁊ ſen
ſal. tire ſuũ ſeq volũt mẽdaces ſunt ⁊ reſurre
quos ctionẽ p̄ueniũt: ⁊ iõ antixp̄i ſunt. ¶ Quar-
ꝯ:iſtꝰ tũ documẽtũ eſt ꝙ valde vtile ⁊ ſalubꝛe eſt
egit legere illos decẽ pſalmos qs xp̄s orauit i
ctio. cruce: q2 nulli dubiũ qn deuotiõis affectũ
legẽti eos cõferãt ſalutarẽ. Et dr̃ ꝙ ſpãlr
valeãt ad expiationẽ negligẽtiarũ in ho-
ris canonicis negligẽter dictis. ¶ Quin-
tũ documẽtũ eſt ꝙ q̄ntumcũqꝫ aliq ſint iu-
ſti ⁊ ſcti: nũqꝫ tñ ſe putẽt ſecuros de diabo
lo cũ ipſe nec xp̄m in cruce dimiſerit quieſcũ
obſeruaret. Quid ergo p̄ſumere poterit hõ
agu. miſer ⁊ fragilis? Certe de nullo niſi ſolum
pes de morte xp̄i. vñ Aug. Tota ſpes mea eſt
in in morte dñi mei. Mors eiꝰ ẽ meritũ meũ ⁊
rte refugiũ meũ ſalꝰ vita ⁊ reſurrectio mea.
. Nõ poſſum terreri multitudine pctõrum
ligẽ meoꝝ ſi mors dñi in mẽtẽ venerit: q2 pctã
xp̄s. mea illã vincere nõ poſſunt. ¶ Sextũ docu
mẽtũ eſt ꝙ nos multũ tenemur amare xp̄m
q ꝓ nobis aiam ſuã poſuit ⁊ caput ſuũ ad

nos i morte inclinauit. vñ Aug. Saluator Augu:
nr̃ caput ſuũ inclinauit i morte: vt oſcula
daret dilectis ſuis. Et nos toties dñm oſcu
lamur quoties in amore compungimur. D
¶ Septimũ documẽtũ eſt ꝙ qlibet xp̄ianꝰ Moriẽ
moriẽs dꝫ illa qnqꝫ ſupradicta ſeruare ti ſeruã
tũ poterit q̄ xp̄s moriẽs ſeruauit. Ipſe em̃ da .v.
orauit: clamauit: plorauit: aiam patri cõ-
mẽdauit: ⁊ ſpm̃ tradidit. Sic ⁊ nos in ex-
tremis poſiti debemꝰ orare: clamare ſaltẽ
corde plorare ꝓ pctĩs ꝑ verã pniam aiam
deo cõmẽdare: ⁊ ſpm̃ tradere volũtarie .ſ.
moriẽdo ⁊ volũtatẽ noſtrã diuine volũta Cõforma
ti tradẽdo. Ad cõformandũ ſe huic articu matio.
lo recogitet hõ q̄to amore ſaluator noſter
mortẽ ꝑtulit: vt nos viuificaret ⁊ ꝙ condi
tionẽ mortis ſubijt q vitã vniuerſis crea-
turis tribuit ⁊ mortuus eſt q mortuos ſu-
ſcitauit ⁊ reuoluat i mẽte ſua documenta
premiſſa. Ieſu q in cruce moriẽs aiam tuã
patri cõmẽdaſti: da mihi i hac vita tibi ſpi
ritualiter ſic cõmori: quatenus tu in ho-
ra mortis mee digneris animã meã miſe
rã hr̃e ꝯmẽdatã. Ego aũt dñe i illas manꝰ
tuas extẽſas ⁊ ꝑforatas ⁊ ſacro ſanguine
reſperſas cõmẽdo ſpm̃ ⁊ corpꝰ meũ: ⁊ ſup-
plico charitati tue vt in nouiſſima hora
poſſim cũ memoria itegra: fide pura: ⁊ ſpe
firma aiam meã in manꝰ tuas miſericor-
diſſimas cõmẽdare quas ꝓ me ſaluando
expãdiſti in cruce: ⁊ audire merear verbũ
illud dulciſſimũ: hodie mecũ eris in para
diſo. (Et) tũc hac voce (velũ tẽpli) qđ erat
foris ante faciẽ ⁊ introitũ tẽpli ꝓhibens Veli
aſpectũ ſctõrũ q erãt intra tẽplũ (ſciliꝫ eſt ſciſſio.
in duo a ſummo vſqꝫ deorſum) nõ illud qđ Orige.
erat itra tẽplũ iter ſctã ⁊ ſctã ſctõꝝ. vñ Ori Vela
ge. Duo aũt vela fuiſſe intelligunt̃. Vnũ duo.
qđ velabat ſctã ſctõꝝ alterũ exterius ſiue
tabernaculi ſiue tẽpli. In paſſione ergo
dñi ſaluatoris velũ qđ erat a foris conſciſ
ſum eſt a ſurſum vſqꝫ deorſum: vt ab ini-
tio mũdi vſqꝫ ad finẽ cõſciſſo velamie my
ſteria publicent̃ q vſqꝫ ad xp̄i aduentũ ro
nabilr fuerãt occultata. Cũ aũt venerit qđ
ꝑfectũ eſt: tũc auferet̃ ẽt ſcđm velũ vt vi-
deamꝰ ẽt q intus ſunt occultata: ſcꝫ verã
arcã teſtamẽti: ⁊ ſicut ipſa ſe hꝫ natura; vi
deamꝰ cherubin ⁊ alia. hec Orig. Per hoc
ergo ſignũ figurabat̃ reuelata eſſe myſte-
ria ⁊ ſecreta ſacramẽtorũ legis q̄ añ vela-
ta erãt: vt vniuerſi ꝑciperent: ⁊ ad gentes Detec-
tranſirẽt ⁊ impletã eſſe veritatẽ q in figu- tio cru-
ris latebat ⁊ celũ apertũ qđ ante clauſum cis ⁊ ce
erat. Vñ ⁊ nos i paſſione dñi ⁊ cruces ⁊ re terorũ,
liquias ⁊ cetera ſacra detegimꝰ in eccl'ia
⁊ pateſacimus. Et in euangelio nazareo
rũ legit̃ ſuplīminare tẽpli infinite magni
tudinis fractum eſſe: auditaſqꝫ voces in
aere ⁊ virtutes angelicas p̄ſides quondã

tēpli tūc pariter clamaſſe trāſeam⁹ ex his
Chriſ. ſedib⁹. Ut aūt dicit Chriſo. hoc velū ſciſſuʒ
Velicū ſciſ erat p̄cioſiſſimū. de purpura ⁊ byſſo: ⁊ coc
ſi p̄cio- co: ⁊ auro: ⁊ ſerico: ⁊ iacincto cōtextū quod
ſitas. in dieb⁹ celeberrimis ſuſpēdebatur. Hac
Terra quoq; voce (terra mota eſt) quaſi nō valēs
mota. ferre dn̄m ſuū pēdētē ⁊ nō potēs ſuſtine-
re xp̄i mortē. Capax eñ hui⁹ mortui eſſe
nō poterat: ⁊ ī ſignū q̄ iudei de ea abijciē
Petre di ⁊ deſtruēdi erāt (⁊ petre ſciſſe ſunt) in ſi
ſciſſe. gnū cōuerſionis gētiliū: ⁊ in ſignū q̄ cor-
da quātūcūq; dura deberēt cōpati xp̄o mo
riēti. Dicit autē q̄ adhuc apparēt ibi ſciſ-
Monu ſure ⁊ depoſuīt ibi peregrini cruces ſuas.
menta (Et monumenta aperta ſunt) ad denotan
aperta dū q̄ mortis clauſtra erant reſerata: et q̄
reſurrectio xp̄i ⁊ alioꝝ cum ipſo reſurgen
tiū erat ꝓpinqua: ⁊ in ſignū reſurrexiōis
Mor- q̄ expectat̄ futura. (Et multi ſanctoꝝ ſur-
tuorū rexerūt a mortuis) nō tunc qñ monumēta
reſuſci- ap̄ta ſunt. ſ. hora mortis xp̄i: ſed qñ reſurre
tatio. xit: q: cum eo ſurrexerunt tāq; teſtes ſue re
ſurrectionis: ⁊ ideo nō ante: ſed cū eo de-
bebant reſurgere: vt ipſum oſtenderent
reſurrexiſſe: ⁊ hoc eſt quod ſubdit̄ (et exeū
tes de monumentis poſt reſurrectionem
ei⁹). i. xp̄i (venerunt in ſanctā ciuitatē, ſcʒ
hierl'm ⁊ apparuerunt multis) ad decla-
rationē dominice reſurrectionis. vñ dicit
Hiero. Hiero. q̄ cū monumēta ap̄ta ſunt: nō ante
reſurrexerūt q̄ reſurgeret dñs vt eſſet pri
mogenitus reſurrectionis ex mortuis. In
apoc. i. Apo. xp̄s d̄r primogenitus mortuorū: ſed
i. co. v. in ep̄l'a ad Corin. primitie dormiētiū. hec
Hec aūt magnitudo ſignorū ſignificat vt
crucifixū dn̄m ſuū celū ⁊ terra ⁊ oīa q̄ ī eis
ſunt demōſtrarēt. Uoce quippe xp̄i monēt̄
elemēta ⁊ ſimul cū eo vult diſſolui atq; fi-
Leo pa- niri oīa creatura. vnde Leo papa. Pēden-
pa. te ſiquidem in patibulo creatore vniuer-
ſa creatura cōgemuit. Debebat hoc teſti-
moniū ſuo mūdus actori: vt in ei⁹ occaſu
vellēt vniuerſa finiri. hec Leo. Ecce quāta
nūc app̄et eius maieſtas cuius ante appa
F ruit tāta īfirmitas. vñ Anſel. Et iā quidē
Maie- infirmita eius aīa mea vidiſti ⁊ miſerta es
ſtas xp̄i nunc ⁊ maieſtatē eius attende ⁊ mirabe-
in mor ris. Qualis eſt hic: q: celū ⁊ terra cōpatiū
te. tur ei: cui⁹ ⁊ mors mortuos viuificat. vñ ⁊
Aug. Quāq; aūt tu iudiceris; vt malefic⁹
Anſel. crucifigaris: vt flagitioſus et impi⁹ cōuis
videatis a deo derelictus nō deſunt mira
Augu. cula: nō deeſt virtutū abūdantia. vñ etiam
Chri. Intende q̄ta ſigna fecit: hoc quidē
Chriſ. e celo: hoc aūt in terra: hoc aūt in ipſo tem
plo ſimul quidem anguſtiam ſuā demon-
ſtrās. Etenim ire dei magne erāt que fie-
bāt ⁊ nō ſimpl'r ſigna ſed ⁊ furoris ſigna
vniuerſa erāt tenebre: ſciſſe petre: velum
mediū ſciſſuʒ: terre concuſſio: ⁊ multe an-

guſtie ſuperabūdātia erat. hec Chriſo. O
q̄tuʒ pia mater eius tunc dolebat qñ hec
Augu. fieri videbat. vñ Aug. Cogitare libet quā
Marie tus dolor tunc fuerit mr̄i cū ſic dolebāt q̄
dolor. inſenſibilia erāt. Nō lingua loq̄: nec mēs
cogitare valebit: q̄to dolore tenebat̄ tunc
anima marie. hec Aug. Myſtice hec ſigna Myſti-
ce. predicta habent fieri in reſurrectione et
conuerſione pctōris. Dei quippe templū
eſt fidelis aīa cuius velū ſcindit̄ qñ vela-
men hypocriſis ⁊ cuiuſlibet pctī diſſipat̄.
Sicut eñ velū impediebat ne videri poſ-
ſent ſctā tēpli: ſic peccatuʒ impedit ne vi-
deant̄ ſctā p̄adiſi: qḋ tñ q̄tū ad ſufficiētiā
fuit amotū per mortē xp̄i. Uelū eñ templi
ſciſſum fuit in ſignū q̄ per morteʒ xp̄i ab-
latū eſt impedimentū qḋ nos ſecreta gau
dij paradiſi prohibuit cōtēplari ſicut velū
operiebat ſecreta tēpli. Terra mouetur in
peccati recogitatione ⁊ per timorem com
punctionis interne: ⁊ qñ per cōpaſſionem
mortis xp̄i terrenū deſideriū in amorē cō-
mutat̄ celeſtiū. Terra eñ tremuit pre hor
rore ignominioſe mortis xp̄o īflicte ad de
ſignandū q̄ corda terrenū xp̄o cōpatienti
debent cōpati ⁊ eius ſtrictū iudiciū formi
dare. Qḋ autem tremuit in reſurrectione
hoc deſignat quoddā ſpāle tripudiū quo
oīs creatura d̄ʒ cōgaudere xp̄o reſurgenti
ſicut etiā cōpaſſa fuit xp̄o moriēti. Uñ pri-
mus tremor deſignat metū ⁊ terrorē. Se-
cūd⁹ aūt gaudiū ⁊ exultationē. Petre ſcin
dunt̄ in cōtritiōe ⁊ per dolorē ꝯtritiōis in
corde: ⁊ qñ duritia cordis ꝑ pietatē emol-
lit̄ cōpaſſiōis. (Petre eñ ſciſſe ſunt) ad de-
ſignādū q̄ corda lapidea ⁊ dura ꝑ dolorē
ꝯtritiōis ⁊ intime cōpaſſiōis ſcindi debēt.
Monumēta aperiunt̄ in ꝯfeſſione ⁊ ꝑ pu
dorē ꝯfeſſionis in ore: ⁊ qñ fetor qui int⁹
latet foras ꝑ os ꝓdit. (Mortui reſurgunt)
in ſpūali viuificatione: ⁊ ꝑ laborē ſatiſfa-
ctionis in ope: ⁊ qñ ad boni operis exer-
citiū excitat̄ ſomnus pigritie: ⁊ apparēt in
ſctā ciuitate in aīe illuminatiōe. In hora
mortis tue dñe (velum templi ſciſſum eſt)
rogo te aufer velamen ignorātie de corde
meo vt videā voluntatē tuā ⁊ opere per-
ficiā. (Terra cōtremuit) da mihi obſecro
q̄ ſum terra ⁊ cinis corā te ſtare cū caſto
timore ⁊ reuerētia filiali: ⁊ mea ſalute cū ti G
more ⁊ tremore operari. (Petre ſciſſe ſunt) Timor
da mihi vt lapideū cor meū ſcindat̄ tiore ⁊ crucifi-
ſāā ardēter a terrore ſupne bn̄dictiōis gentiū.
accipiat ⁊ tibi germinet fructū vite. (Mo-
numēta ap̄ta ſūt ⁊ m̄lta reſurrexerūt corpa
ſctōꝝ.) Da q̄ſo dñe aīe mee a ſepultura re
ſurgere pctōꝝ. (Uiſis āt his ⁊ q̄ fiebāt. ſ. tot
⁊ tā mirificis ſignis in paſſiōe xp̄i inter q̄
ēt fuit q̄ voce magna clamās ſic cito ⁊ ſpō
te exſpirauit (cēturio) q̄ crucifixorib⁹ pres

erat(⁊ milites q̃ cũ ipſo) conſtituti (erant) ad cuſtodiẽdũ ieſum in cruce q̃uſq; expiraſſet (timuerũt valde) ⁊ diuine v̄tuti tot ⁊ tãta miracula aſcribẽdo (glorificauerũt deum) fidei cõfeſſione ac poteſtatẽ ⁊ veritatẽ diuinitatis in xp̄o ꝯfeſſi ſunt dicẽtes. (Uere hic hõ iuſtus erat: vere fili⁹ dei erat iſte) aliter eñ tãta glĩa in eius morte non appareret.

Teſtimonia in xp̄o.

Matheus dicit (vere filius dei erat iſte) Marc⁹ (vere hic hõ fili⁹ dei erat) Lucas (vere hic hõ iuſtus erat.) Ibi reſultat veritas deitatis: q: vere fili⁹ dei: ibi veritas humanitatis: q: vere hic homo: ibi veritas innocentie ſue ⁊ ſanctitatis: quia vere iuſt⁹ erat. Et hec tria neceſſaria erãt ad redẽptionẽ: ſcʒ hõ q̃ deberet de⁹ qui valeret: iuſt⁹ cui cõgrueret. Et ex iſtis aggrauat̃ ſcelus iudeorũ: quia occiditur deus a ſeruis: hõ a beſtijs caninis: iuſtus ab iniuſtis. Multũ q̃dẽ iſtos ad fidẽ diuinitatꝭ xp̄i diſpoſuit ꝙ cũ clamore magno ſic poteter ⁊ ꝺ̄natiue ſpiñ dimiſit. Uidebãt eñ ꝙ clamor ille ſupernaturalis ⁊ miraculoſus fuit: q: ꝓpter defectũ ſanguinis ⁊ effluxũ ſpirituuʒ talis clamor fieri non potuit ab hoie ſic propinquo morti: ⁊ iõ ꝯcluſerũt ꝙ eſſet fact⁹ virtute diuina ſupnaturali: ⁊ ꝑ cõſequẽs ꝙ ipſe eſſet filius dei. Qd̃ etiã ex hoc ꝑpenderũt: q: qñ voluit: tũc ſpiñ dimiſit. vt eñ dicit Hiero. Nullus hʒ ptãtẽ dimittẽdi ſpiñ niſi ille q̃ aĩarũ ꝯditor eſt. Et ſm̄ Augu. cũ poſt illã vocẽ cõtinuo tradidit ſpiñ: hoc marie q̃ aderant ſunt mirati: lõga eñ morte cruciabãtur in ligno ſuſpẽſi. De iſto cẽturione ſic dicit Ber. Erat ille centurio incircũciſus: ſed nõ aure qui ad vnã expirãtis vocẽ ſub tot īfirmatũ indicijs dñm maieſtatis agnouit. Ideo nõ deſperit qd̃ vidit: q: credidit qd̃ nõdũ vidit. Nõ aũt credidit ex eo qd̃ vidit: ſʒ ex eo qd̃ audiuit: q: fides eſt ex auditu: audit⁹ aũt ꝑ v̄bũ xp̄i. ⁊ ſm̄ Chri. cẽturio vt q̃dã dicũt nõ ſolũ cõfeſſor fuit: ſed etiã corroboratus in fide martyriũ ſuſcepit. Per hoc ꝙ cẽturio gẽtilis cõfeſſus fuit xp̄ʒ tã clare ſignificata fuit glĩoſa cõfeſſio gẽtiliũ in eorum ꝯuerſiõe ⁊ duritia iudeorꝫ in infidelitate. vñ Hiero. Nouiſſimi aũt nũc p̄mi efficiũtur: q: gẽtilis populus cõfitet̃: ⁊ plebs iudaica cecata negat: vt fiat eis error nouiſſimus peior priore. vñ ⁊ Beda. Quanta ẽ cecitas iudeorꝫ q̃ tot ꝑ dñm v̄tutibus factis tãtis in morte ei⁹ apparentib⁹ ſignis credere reſpuerũt ⁊ inſenſibiliores gentibus deum glorificare vel timere contẽpſerũt: vñ merito ꝑ centurionẽʒ fides eccleſie deſignat̃: q̃ velo myſteriorꝫ celeſtiũ ꝑ mortẽ dñi reſerato cõtinuo ieſum ⁊ vere iuſtũ hoīeʒ ⁊ vere dei filiũ ſynagoga tacẽte confirmat. vñ ẽt Amb. O duriora ſaxis pectora iudeorꝫ. Iudex arguit: credit miniſter: proditor ſcelus ſuũ morte condẽnat: elemẽta fugiũt: terra cõcutit̃: monumẽta reſerant̃: iudeorũ tñ immobilis duritia manet orbe cõcuſſo. hec Ambro.

Hiero.

animã ꝑ ptãte habuit ſol⁹ xp̄s

Augu.

Bern.

cẽturio

cẽturio martyr

gẽtiliũ cõfeſſio

Hiero.

Beda.

Judeorũ cecitas.

Ambro.

Contẽplatio.

Conſidera ẽ tu hõ redẽpte q̃s ⁊ quãtus ⁊ qualis ẽ q̃ ꝓ te pendet in cruce: cui⁹ trãſitũ ⁊ celum lugET ⁊ terra: ⁊ lapides duri quaſi cõpaſſiõe ſcindunt̃: cuius mors mortuos viuificat ⁊ quẽ oĩs creatura dñm ſuũ cõfitet̃. O cor humanũ omniũ lapiduʒ duricia duriuſſi ad tanti rememoratiõẽ piaculi nec terrore concuteris: nec cõpaſſione afficeris: nec cõpũctiõe ſcinderis: nec pietate molliris. vñ Hiero. Oĩs creatura xp̄o morienti compatit̃ ſol obſcurat̃ terra monetur petre ſcindunt̃: velũ templi diuiditur ſepulchra aperiũtur: ſed ſolus miſer hõ nõ cõpatit̃: ꝓ quo ſolo xp̄s patit̃. vñ Bernar. Aſcendit xp̄s in altũ vt ab oĩbus videret̃: alta voce clamauit: vt ab oĩb⁹ audiret̃: clamori fletũ admiſcuit: vt homo cõpateret̃. Qui ad hanc vocem nõ cõcutit̃: terra grauior ẽ: petra durior: ſepulchro fetidior. hec Ber.

Hiero.

Bern.

Mulieres ſtãtes.

(Erãt aũt ibi) ad aſſociãdũ: ad conſiderãdũ: ad ꝯpatiẽdũ cũ mr̄e dñi: ioannes et magdalena et due ſorores dñe. ſ. maria cleophe ⁊ maria ſalome: ⁊ p̄ter iſtas q̃ p̄ncipales erãt etiaʒ plures alie (mulieres a lõge ſtãtes) ⁊ vidẽtes q̃ fiebãt: (q̃ ſecute eũ a galilea fuerãt ex deuotione quã ad audiẽdũ v̄bũ ei⁹ habebãt (miniſtrãtes) eis neceſſaria vite de ſubſtãtia ſua vt meterent eorꝫ corpalia cuius ille metebãt ſpũalia. Cõſuetudinis eñ iudaice fuit vt mulieres de ſubſtãtia ſua victũ ⁊ veſtitũ p̄dicatorib⁹ ⁊ preceptoribus ſuis miniſtrarent: et in alijs: vt in preparatione cibi et in lotione veſtiũ ſuirẽt: ꝙ ⁊ dñs accepit vt exẽplũ daret apl̃is eorũ cõſulẽs īfirmitati ⁊ vt euãgelio magis vacarẽt nec tũc hoc ſcandalũ erat. Paul⁹ autẽ ſupererogauit q̃ cum hr̄et ptãtẽ circũducẽdi mulieres ſicut aliũ nõ tñ vſus eſt ea ꝓpter pſeudo apoſtolos vt eos a p̄dicatiõe reprimeret ⁊ ꝓpter ſuſpitionẽ remouẽdã marie inter gẽtes vbi talis ꝯſuetudo nõ erat: ⁊ iõ ſcãdalum facere poterat. Miniſtrabãt aũt dño carnalia ꝓ ſpiritualib⁹ nõ ꝙ indigeret dñs creaturis: ſed vt oſtẽderet typum magiſtrorũ ꝙ victu atq; veſtitu ex diſcipulis deberẽt ẽẽ cõtenti. vbi Chri. He autem mulieres conſiderabant que gerebantur que maxime erant cõpaſſibiles: ⁊ que ſequebantur miniſtrãtes vſq; ad pericula affuerant maximã fortitudinẽ oſtendentes: q: dum diſcipuli fugerunt ipſe affuerunt. hec Chri. O qualiter tũc aĩa matris intimi dolorꝭ gladio penetrata erat cũ ſic penoſũ filiũ deficere lãguet̃ lachrymari: clamat̃: ⁊ mori et

Predicãtium nutritio.

Pauli ſupererogatio.

Marie dolor.

ſe in mūdo derelinqui in tāto dolore ⁊ an
xietate videbat: ⁊ qualiter clamauit: ſi tñ
loqui poterat ⁊ dixit. O fili mi dulciſſime
q̄d factā ego meſtiſſima? Cui me miſeram
cōmēdatā dimittis? Fili mi memēto mei
⁊ oīs familie tue quā ita deſolatā relinq̄s
Memēto etiā hoim qui ſeruierūt tibi: fili
mi ⁊ ego in manꝰ tuas ⁊ patris tui ꝯmen
do meipſam ⁊ totā eccleſiam noſtram. O
pater ſancte deus omnipotens in manꝰ
tuas cōmendo filiū meū: imo dñm meum
⁊ filiū tuū. Iā enim deficio ⁊ cū filiū meū
in cōſpectu mori deſidero. Talia dicens
eſtimo q̄d propter anguſtiarū multitudi-
nem vel abſorpta erat: ⁊ quaſi inſenſibilis
vel ſemimortua facta: ⁊ q̄ ſe ſuſtinere nō
valēs corruit in faciē ſuper terram. Nul-
lus enim cogitare aut dicere poſſet quan-
ta meſtitia patientē ⁊ morientē ſuſpiraue
rit ⁊ doluerit vnde ipſa ſuſtinebat intus
q̄d filius tulit foris: q̄d tūc ioānes ſpeciali
ter ab eo dilectꝰ: q̄d magdalena fidelis et
dilecta diſcipula: q̄d ve ſorores dñe facie-
bāt? ſꝫ q̄d facere poterāt. Replete erāt ama
ritudine cōplete doloribꝰ inebriate abſin
Plāgē-tes pe-ctora. thio, ⁊ intolerabiliter flebāt. O chariſſime
cogita ⁊ conſidera quāto dolore ⁊ eiulatu
omnes amici eius plorabant: q̄ etiam hi
qui ſibi nihil attinebant: ⁊ cū eo nihil ha
bere videbant multū dolebant ſicut cen-
turio ⁊ alij milites q̄ Jeſum crucifixerant
⁊ eū quouſq̄ expiraſſet cuſtodiebāt (⁊ oīs
turba eoꝝ q̄ ad) videndū (ſpectaculū) cōue-
nerāt ⁊ (ſimul aderāt ⁊ videbāt q̄ fiebāt q̄
pectora ſua (l ſignū penitētie ⁊ luctꝰ) (per-
cutientes) cū ſilētio (reuertebant) dolētes
de xp̄i ꝑſecutiōe ſm Bed. q̄ percutiebāt pe-
Beda. ctora: q̄ penitētie ⁊ luctꝰ, indiciū pōt du-
pliciter intelligi: ſiue em̄ eū cuiꝰ vitā dile
xerāt iniuſte occiſum, dolebāt: ſiue cuius
mortē ſe impetraſſe meminerāt hūc in mor-
tē amplꝰ glorificatū tremebāt: p̄mū perti
net ad bonos: ſcōm ad malos. Cōdolēs ḡ
Anſel. plora ⁊ tu cū mulieribꝰ ⁊ alijs ſi piā aīam
habes ⁊ viſcera pietatis. vñ Anſ. Stupet
celū: terra miraſ. Quid tu? Nō mirū ſi ſole
cōtriſtato: tu cōtriſtaris: ſi terra cōtremiſcē
te: tu cōtremiſceris: ſi ſciſſis ſaxis cor tuū
ſcindiſ: ſi flētibꝰ iuxta crucē mulieribꝰ: tu
ꝯlachrymaris. Hec Anſel. Ecce igitur pen
Marie geſtus der dñs in cruce mortuus: recedit multi-
tudo tota: remanet meſtiſſima mr̄ cū ioan
ne ⁊ magdalena cū duabꝰ ſuis ſororibus.
Sꝫ q̄d tūc mr̄ faciebat: leuabat manꝰ pre
cordis deſiderio tāgere cupiēs dilectū ſuū
vt vel ſic dolori ⁊ amori meliꝰ ꝯſulere potuiſ
ſet. Cūq̄ aliō ſolatiū ñ hr̄et ſāguinē fumā
tē ⁊ ex vulneribꝰ filij ad terrā vſq̄ ſtillan-
tē nimia cū auiditate deoſculabaſ: inm̄
q̄ facies eiꝰ ē cruore filij occiſi ſanguino-

lēta redderet. vñ Au. inter cetera ſic ait. Iux Augu. Marie iuxta crucem ſtantis geſtus
ta crucē ſtabat maria conſiderans vultu
benigno xp̄m pendētē in crucis ſtipite ſe
uo. Pedibuſq̄ nitēs in altū manus leua-
bat amplectēs crucē: ruens in oſcula eiꝰ.
Ex qua parte ſanguinis vnda crucem riga-
bat illuc ſe vertebat vt eā cōplecti valeret:
ex quo ſurſū manꝰ extēdere nō valebat.
Volebat āplecti xp̄m in altū pendentē ſed
manꝰ inde fruſtra reuerſe in ſe redibant.
Cōplexe ſe leuās a terra ſurſum erigebat
ad xp̄m: ⁊ q̄ tangere illum nequibat male
collidebatur ad terrā. Mortis pallor eius
ꝑfuderat vultum: tñ genis ⁊ ore chriſti
cruore rubea erāt. Cadētes guttas ſāgui-
nis ore ſacro lingebat terram deoſculans
quā cruoris vnda rigabat: o q̄ male tunc
illi erat. hec Aug. Tandem ponunt ſe oēs
ad ſedendū iuxta crucē ꝯtēplāt dilectum
ſuū: expectant a deo auxiliū quō ipſū de
ponere valeāt ⁊ ſepelire. Cōmorantibꝰ igi
tur ⁊ ſedētibꝰ eis ꝓpe crucē ⁊ aſpiciētibꝰ
ſine intermiſſione dñm ieſum ſic pēdētē
in cruce inter latrones: ſic nudū: ſic detur-
patū: ſic afflictū: ſic mortuū ⁊ ſic ab oībus
derelictū. Ecce armati multi veniebāt a
ciuitate verſus eos q̄ licētia pilati habita
mittebant a iudeis vt ipſis crucifixis cru
ra frāgerent: vt citiꝰ morerentur: ⁊ taliter mor
tui tollerent de patibulis ⁊ ſepelirentur:
ne in magno die ſabbati q̄ a veſpa ſexte fe
rie incipiebat: ⁊ ꝓpter ipſū ſabbatū ⁊ feſtū
azimorū valde ſolēnis erat corpora eoꝝ i
cruce pēdētia ꝑmanerēt: feſtū horrore diu die feſto paſſus dominus
turni cruciatꝰ fedarēt. Prla q̄dē dies paſ
che qua crucifixꝰ eſt dñs ſolēnis erat apō
iudeos. Scōa tñ dies pro tūc fuit ſolēnior
rōne ſabbati apud eos q̄ die ſabbati q̄ in
fra octauas occurrebat duplex feſtū erat:
iō hoc faciebāt q̄ in lege preceptū erat vt
cadauera ſuſpenſorū propter delicta vſq̄
mane nō eſſent ſuſpēſa ne inde pollueret
terra. vñ Theo. ſic em̄ iubebantur in lege
nō occidere ſolem in hois ſupplicio. ſed
ſm Chriſ. iudei hoc quidē in paruis dili Theo.
gentes ſunt: ſed in magnis cōtēpſerunt: et
cum tantā fuiſſent operati audaciā de die chriſo.
diligenter rationātur colātes culicē ⁊ glu
tientes camelū. Appropinquant ergo ipſi
armati cum furore ⁊ ſtrepitu magno et vi
dentes latrones adhuc viuere frangunt
eis crura ⁊ occidūt ac deponūt ⁊ i aliquā
foueā ꝓijciēdo ne obenat ſepeliunt. Duo R fractio cruruꝫ latronum.
milites fregerūt crura vniꝰ latronis ⁊ duo
alteriꝰ: ⁊ ſic ſimul venerūt ad ieſū q̄ erat
mediꝰ. Redeūtibꝰ aūt illis verſus dñm (vt
viderūt eū iā mortuū) eo q̄ acerbiora ſup-
plicia q̄ latrones ptulerat: vel q̄ forte an
te alios ſuſpēſus fuit: vel q̄ poteſtatem
ponēdi animā habuit (nō fregerunt eius.

crura) qꝛ hoc nō fiebat niſi ad hoc ꝙ euadere poſſent depoſiti de patibulis (vt ipſe
Exo.xij ref) ꝯſecutiue ſcriptura (qua dicit in Exodo.) (Os nō comminuetis ex eo).ſ.ex paſcha
li ligno q̄ verū agnū de:ſcʒ xp̄s p̄figura
bat q̄ mortuꝰ iā corpꝰ ad eſuʒ fideliū erat.
Ideo em̄ ordinatione diuina cōſtitutū eſt
vt oſſa agni paſchalis nō frangerētur: qꝛ
veri agni oſſa in cruce fracta non ſunt: vt
ſic figura ꝛ veritas reſponderent.(Sed)vt
certificarent de morte eiꝰ (vnꝰ militū) lon
ginꝰ nōie tūc impiꝰ ꝛ ſuperbus: poſt ḋo cō
uerſus ꝛ martyꝛ: factus porrigēs (lanceā)
de longe ſacrū latꝰ dn̄i iheſu dextrū vulne
Zach.xij re grādi aperuit: vt iplerer ſcriptura) qua
Augu. per zachariā dr̄ (videbūt in quem trāſfixe
rūt.) In qua ꝓphetia ſm̄ Aug. pmiſſus
eſt xp̄s in ea qua crucifixus eſt carne ventu
rus. ¶ Et nota ꝙ iſte miles fecit hoc ad cō
placentiā iudeorū de morte xp̄i certificari
volentiū. In quo etiam patet nimia ipſo
rū crudelitas: qꝛ non ſatiati penis q̄s xp̄o
viuēti inflixerant etiā mortuū vulnerare
conati ſunt. Sic ꝛ hodie xp̄m ſemel crucifi
xū conatur rurſus vulnerare q̄ ſine timo
re peccare p̄ſumit vel de peccato ſe iacta
re.vn̄ Theo. Ut iudeis cōplaceāt lanceāt
Chriſ. xp̄m circa corpꝰ exanime, cōtumelias infe
rētes. vnde ꝛ Chriſ. Aperuerūt eiꝰ coſtam
lācea ꝛ mortuo corpore de reliquo cōuiciā
tes ꝛ in mortuū cōuiciari corpus militem
multo deterius fuit q̄ꝫ crucifigi. Qui autē
eū lanceauit cū fere caligaſſent oculi eius
pre ſenectute ꝛ caſu: vel potiꝰ nutu diuino
L ſicut ꝛ lanceauit ſʒ neſciēs ſanguine xp̄i ꝑ
Illumi lanceā defluente oculos tangeret ꝛ conti
natio nuo clare vidit: ꝛ protinus illuminatꝰ in
lōgini. chriſtū credidit. Un̄ ꝛ militie cedēs inſtru
Longi ctus ab apoſtolis i ceſarea capadocie. xx
ni vita. viij. annis monaſticā vitā duxit: ꝛ in omni
ſanctitate permanens verbo ꝛ exēplo mul
Iſido. tos ad xp̄m conuertit. De eo quoqꝫ dicit
Iſido. Lancea longinus latus ſaluatoris
aperuit: ꝛ nō tm̄ veniā inuenit: ſed epiſco
patus honorē ꝛ martyrij coronam prome
ij. Reg. ruit. Nō ſuffecit iudeis ꝛ alijs ꝙ xp̄m occi
xviij. derunt: ſed etiam poſt mortem diuerſimo
de deriſerūt. Iſtud olim fuit in abſalō pre
oſtēſum quē legimus in arbore ſuſpēſum
Lācee ꝛ veniēs iacob tres lanceas in corde eius
dolo fixit: ꝛ armigeri ioab gladijs ipm̄ crudeli
res tres terꝰ inuaſerūt. Sic ꝛ xp̄s in cruce lācea mi
litis ꝛ inſuper tribus lāceis.i. tribus do
loribus eſt ꝯfixus: quorū primū habuit ex
ꝓpriarū penarū magnitudie. Scdꝫ ex di
lecte mr̄is ſue amaritudine. Tertiū ꝓpter
peccōres quibꝰ ſuā paſſionē preſciuit nō ꝓ
deſſe: ꝛ inſup ſup hoc iudei inaſerūt eū gla
dijs linguarū ſuarū acutiſſimis. Hoc mō
oēs volūtarij peccōres xp̄m inuadūt q̄ ipſū

te peccādo iterato ipm̄ crucifigunt. plus
peccāt qui offendūt xp̄m regnantē in diui
nitate q̄ꝫ q̄ crucifixerūt eū ꝯuerſantē i hūa
nitate. Sed cōtumelia a iudeis illata in ſi
gnū produxit: quia de corpore extincto ſan
guis verus ꝛ aqua pura miraculoſe mana
uit. vn̄ ſequit. (Et ꝯtinuo exiuit ſanguis ꝛ Efficacia ſacramētorum.
aqua) ex quibꝰ habēt efficaciā eccleſie ſacra
menta. Hoc aūt factū eſt ad oſtendenduꝫ
ꝙ per paſſionē xp̄i plenā ꝯſequimur ablu j.pet.j.
tionem.ſ.a peccis et maculis: a peccatis
quidē per ſanguinē q̄ eſt preciū nr̄e redē
ptionis. ſm̄ illud petri. Non corruptibili Ezech. xxxvj.
bus auro ꝛ argēto redēpti eſtis: ſed pre
cioſo ſanguine. A maculis ḋo ꝑ aquā que
lauacrū eſt nr̄e regn̄ationis. ſm̄ illō Ezech.
Effundā ſuper vos aquā mūdā ꝛ mūdabi
mini ab oībus inquinamētis veſtris. Uel
pōt referri ſanguis ad preciū et noſtrā re
dēptionē vt redimamur a penis: aqua ad
lauacrū ꝛ peccōrū ablutionē: vt purgemur
a peccis. Sāguine em̄ agni domꝰ ſeruant a
ꝑcuſſiōe angeli: ꝛ aq̄ maris rubri extiguū
tur inimici. Effuſus eſt inq̄ꝫ ille ad redem
ptionē: iſta ad redēpti ablutionem. Ille vt
redimeret captiuū: iſta vt ablueret immū
dū. Sed hic ſcd̄s ſenſus ſatis intelligit in
p̄io qꝛ vbi eſt plena a peccis ablutio: ibi ſe
quit ꝛ a penis redēptio: ꝛ vbi ē a maculis
ablutio ibi ꝓcedit a peccis purgatio. Hoc miraculū aque ꝛ ſāguinis deſluētis.
ēt factū ꝯpetit figure: qꝛ ſicut de latere xp̄i
dormiētis i cruce fluxit ſanguis ꝛ aq̄ qbꝰ
cōſecrat eccl̄ia: ita de latere Ade dormien
tis in ꝑadiſo mulier q̄ ipſam eccleſiā figu
rabat eſt formata. Et factū eſt hoc miracu
loſe: qꝛ de corpore mortui i quo ſtatim per
mortis frigiditatē ſanguis coagulat ꝛ in
tabē cōuertit: non ſolet ſanguis exire: nec
de aliquo aqua pura manare. Ille aūt ſan
guis erat verꝰ ꝛ purꝰ: ꝛ aqua vera ꝛ pura
ꝛ nō vt q̄dā dixerūt humor aquaticus ſeu
flegma. Cōſidera nūc q̄ꝫta fuit malicia iu
deoꝝ q̄ adhuc nō fuerūt ſaturati penis et
opprobrijs xp̄o in vita eiꝰ illatis: q̄uetiaꝫ
eū ꝯſequerēt mortuū. Et q̄ꝫuis etiā iſtud
vulnꝰ lateris nō ſenſerit cū corpꝰ mortuū
fuerit: tn̄ per hoc cōtumelie ꝛ conuitia ſibi
inferebant: qꝛ oēs contumelie ꝛ crudelita M
tes illate mortuorꝫ corporibus reputan Documenta tria.
tur: ac ſi viuis inferrent. Ex hoc articulo
lāceationis lateris habētur tria documē
ta. Primū eſt ꝙ nos cuꝫ mortui fuerimus
cū xp̄o.ſ. mūdo ꝛ peccis: tūc debeamꝰ ꝛ lācea
ri cum xp̄o cuſpide videlꝫ charitatis ſicut
aīa illa ſe lanceatā gloriabat que dicebat
vulnerata charitate ego ſuꝫ. Hac ēt amo oro bti Augu.
ris lācea cor ſuū forari Aug. petijt, dicens.
Rogo te dn̄e ꝑ illa ſalutifera vulnera tua
que paſſus es pro ſalute noſtra i cruce ex
qbꝰ emanauit ille precioſus ſanguis quo

ſumus redēpti: vulnera hãc aīm meã pec-
catricē: ꝓ qua etiã mori dignat⁹ es: vulne
ra eã igneo ⁊ potētiſſimo telo tue poten
tiſſime charitatis. Cõfige cor meũ iaculo
tui amoris vt dicat tibi aīa mea charitate
tua vulnerata ſum: ita vt ex ipſo vulnere
amoris tui vberrime fluant lachryme die
ac nocte. Percute obſecro dñe hãc duriſſi-
mã mētē meã valida cuſpide pie dilectio-
nis: vt alti⁹ ad intima penetret virtute po
Chriſ. tenti. hec Augu. Scðm documentũ eſt ſm
Chriſ. ꝙ nos ꝑcipere debem⁹ ſacramenta
eccleſie ea intētione ac deuotione: ac ſi no
bis de latere xp̄i ꝑfluerent. Uulnus eñi la
teris xp̄i fuit oſtiũ ſacramētoꝝ: q: ſicut de
latere ꝑmi ade formata eſt eua: ita de late
Augu. re ſecũdi ade formata eſt eccl'ia. vñ ſm Au
Aperuit ſignãter dictum gu. Uigilãti ṽbo euangeliſta vſus eſt: vt
nõ diceret lat⁹ ei⁹ ꝑcuſſit aut vulnerauit:
aut quid aliud: ſꝫ aperuit vt innuat ꝙ ibi
quodãmõ oſtiũ vite apertũ eſt: q: inde ſa-
cramēta eccleſie manauerunt ſine q̄b⁹ ad
verã vitã nõ intrať. ¶ Et nota ꝙ hoc qð dr
ſacramenta manaſſe de latere xp̄i ſpãliter
intelligēdũ eſt de duob⁹ precipuis ſacra-
Sacramēta ſalutis neceſſaria mētis ſine quib⁹ nõ intrať ad vitã: videlꝫ
de ſacr̄o redemptionis et ſacramento ab-
lutionis. Quorũ primũ ꝑtinet ad ſacramē
tũ euchariſtie: ⁊ ſignificať ꝑ ſanguinē imo
eſt ipſe idē ſanguis quē quotidie ſumim⁹
⁊ qui fluxit de latere xp̄i. Scðm ṽo ꝑtinet
Augu. ad ſacrꝫ baptiſmatis qð ſignificať ꝑ aquã
vñ Augu. Ille inquit ſanguis in remiſſio
Geñ. vj nē fuſus eſt pctõꝝ: aq̄ illa ſalutare tēꝑat
poculũ: hec lauacrũ preſtat ⁊ potum. Hoc
prenũtiabat ꝙ noe in latere arche hoſtiũ
facere iuſſus eſt quo intrarēt aīalia q̄ non
erãt diluuio peritura quib⁹ prefigurabať
eccleſia. De iſtis etiã ſanguine ⁊ aqua di-
Augu. cit idem Aug. ꝙ credibile eſt ꝙ latro ille
Latronis baptiſm⁹. cui promiſit dñs paradiſuꝫ aſperſus fuit
aqua ⁊ ſanguine de xp̄i latere exiliētibus
⁊ tali ſanctiſſimo baptiſmate ſaluatus ſit
cũ ſine baptiſmate nemo ſalueť vel marty
rio. Tertiũ documentũ eſt ꝙ nos oēm vo
luntatē noſtrã conformare debemus vo-
luntati diuine: ⁊ ꝙ volũtas dei in oībus ⁊
ſuꝑ oīa ſit nobis accepta: eo ꝙ cor xp̄i vul-
neratũ eſt amoris vulnere ꝓpter nos qua
ten⁹ nos ꝑ amorē reciprocũ intrare poſſi-
mus ꝑ oſtiũ lateris ad cor ei⁹: ⁊ tibi omnē
amorē nr̄m ad ſuũ diuinũ amorē counire:
vt ſicut ferrũ candēs cũ igne in vnũ redi-
gatur amorē. Hõ eñi oīa deſideria ſua dꝫ
fundare ⁊ ordinare in deum amore xp̄i: q:
pedib⁹ ꝑ quos affect⁹ accipiunť eſt crucifi
xus: ⁊ ī oīb⁹ bonis opis ſe exercere: ac cũ-
cta mala opa deuitare amore xp̄i: q: mani
bus ꝑ q̄s opa accipiunť crucifix⁹ eſt: oēm
ṽo volũtatē ſuã conformare volũtati diuine

ꝓ illo amoris vulnere qð ī cruce ꝓ hoīe ac
cepit cuꝫ inuincibilis amoris ſagitta cor
ſuũ melliſluũ ꝑforauit. Per iſtud vuln⁹ q̄ſi
ꝑ hoſtiũ amoris Augu. intrauerat cũ dice Augu.
bat. Lõginus inq̄t aperuit mihi lat⁹ xp̄i lã
cea: ⁊ ego intraui: ibi requieſco ſecur⁹. Cla-
ui ⁊ lãcea clamãt mihi ꝙ vere cõciliatus M Cõformatio.
ſum xp̄o ſi eũ amauero. Ad cõformãdũ ſe
huic articulo rememoreť hõ ꝙ ſuperexcellē
tiſſimũ amorē xp̄s in apertione lateris ſui
nobis oſtēderit ī quo nobis aditũ patulũ
ad cor eius dedit. Feſtinet ḡ hõ ītrare ad
cor xp̄i: ac recolligat oēm amorē ſuũ ⁊ cou-
niat amori diuino reuoluendo in mente
ſua documenta ꝓmiſſa. Recogitet etiã hõ
quãta charitate xp̄s ex latere ſuo nobis ꝓ
fuderit ſacr̄a quibus intremus ad vitam
eternã: vel alias ſicut dñs meditãti vel orã
ti deuotionē miniſtrabit. Jeſu q̄ latus cor-
poris tui mortui lãcea aꝑiri: ⁊ exinde ſan
guinē ⁊ aquã exire voluiſti: vulnera que-
ſo cor meũ lãcea charitatis: vt ſuis dign⁹
efficiar ſacramētis q̄ de eodē ſacratiſſimo
latere ꝓfluxerũt. In apertura lateris tui
dñe aperuiſti electis tuis ianuã vite. Hec
porta tua dñe iuſti intrabũt ī eã. Noli dñe
queſo iniq̄tatũ mearũ recordari: vt ꝓpter
eas mihi claudas aditũ iſtũ quē petõ: ib⁹ Maria
⁊ penitētib⁹ ꝓuidiſti. Et lꝫ iſtud vuln⁹ la ſenſit
teriſ nõ ſenſerit xp̄s: q: mortu⁹: btã tñ ṽgo vulnus
mr̄ ei⁹ bñ ſenſit: cui⁹ feliciſſimã aīam cru lateris
delis illa lãcea tũc trãſfixit. Tũc ipſa defi- xp̄i.
ciēs ⁊ quaſi mortua cecidit inter brachia
magdalene in terrã. Uides q̄ties hodie
mortua eſt. Toties certe q̄ties videbat ī
filiũ fieri nouitatē. Vñ nũc ꝑfecte ṽificata Luc. ij.
eſt in ea ſymeonis ꝓphetia q̄ ſibi dixerat.
Tuã inq̄t ipſi⁹ aīam gladi⁹ ꝑtranſibit.
Ex hac cordis xp̄i ſciſſiõe a cuius archano
tãq̄ꝫ a fõte ꝓciũ nr̄e ſalutis copioſe eſt efflu
xum: merito etiã ad cõpatiēdũ ⁊ amandũ Bern.
vulnerať cor nr̄ꝫ: q: hic marie apparuit q̄ꝫ
copioſa apð eũ redēptio fuerit. vñ Bern.
Ad cumulũ poſtremo pietatis tradidit ī
mortē aīam ſuã: ⁊ de ꝓprio latere protulit Redēptio copioſa.
ꝓciũ ſatiſfactiõis quo placaret patrē: per
qð illũ plane ad ſe verſiculũ traxit. Apud
dñm mia ⁊ copioſa apud eũ redemptio. Anſel.
Prorſus copioſa: q: nõ gutta: ſꝫ vnda ſan-
guinis largiter ꝑ q̄nq̄ꝫ ꝑtes corꝑis emana
uit. vñ Anſel. Adhuc autē attentus eundē
intuere q̄ꝫ grãdi ⁊ tenerrima cõpaſſiõe di
gnus appareat. Uide ⁊ ṽberib⁹ laceratũ
in medio latronuꝫ cruci ignominioſe fer-
reis clauis affixũ: aceto ⁊ felle potatum: et
poſt mortē lãcea in latere vulneratũ: ⁊ co-
pioſos ſanguinis riuos ex quinq̄ꝫ vulne-
rib⁹ manuũ: pedũq̄ꝫ: ⁊ lateris effundentē.
Fletum deducite oculi mei ⁊ liqueſce aīa
ma mea igne cõpaſſionis ſuꝑ contritione

Quinq3 vulnerū ratio.

amabilis viri huius: quē in tāta māſuetudine tātis vides affectū doloꝛib⁹. hec Anſel. Quinq3 aūt vulnera ſibi infligi pmiſit vt humani generis quinq3 ſenſus a diabolo captos redimeret. Xp̄s q̄ppe hodie pꝛo nobis ſanguinē ſuū fudit pñſſime: pleniſſime: ꝛ acerbiſſime. Pñſſime fudit ſi conſiderek cā: nam cauſa effuſionis ſui pꝛetioſi ſanguinis fuit pñſſima: qꝛ ip̄m fudit ex charitate feruētiſſima ex qua volūtarie ꝑ nobis pati voluit: q̄d pulchꝛe oſtēdit Augu. in ꝑſona xp̄i ita dicēs. O hō recogita qualia ꝛ quāta ꝑ te paſſus ſum: cū eſſes inimicus patri meo recōciliaui te: cū tanq̄ ouis ꝑdita oberrares queſiui te: et in humeris meis poꝛtaui te: patri meo reddidi te: caput meū ſpinis oppoſui: man⁹ meas clauis obieci: ſanguinē meū ꝑ te fudi: aiam meā ꝑ te poſui: vt iungerē te mihi: ꝛ tu diuideris a me? Cōuertere ad me et ego ſuſcipiā te. Pleniſſime fudit ſi cōſiderek menſura: qꝛ totū ſanguinē effudit: ita vt vnica gutta in eo nō remaneret. Nā ſanguinem intercutaneū fudit in flagellatiōe: ꝛ quicquid ſanguinis habuiſſet in vertice ꝛ capite effuſum fuit in ſpinarū confoſſione: ſanguinē ṽo venarū ꝛ neruoꝝ fudit i manuū ꝛ pedū cōclauatione: ſ3 ſanguinē q̄ remanſit in coꝛde vel in mēbꝛis īterioꝛib⁹ effudit in lateris aptione: ꝛ ideo qꝛ nihil i eo ſanguinis remāſit nō erat ei ſpecies neq3 decoꝛ. Acerbiſſime fudit ſi cōſiderek natura quāto natura ꝛ ꝯplexio eſt nobilioꝛ ꝛ delicatioꝛ tāto eſt ſue leſionis ꝑceptibilioꝛ: et ꝑ ꝯñs pena inflicta: ꝛ ei⁹ ſenſibilitas ē acerbioꝛ: ſ3 cōſtat ꝙ cōplexio coꝛpis xp̄i fuit delicatiſſima: qꝛ ſpūſſcti artificio de ṽginis ſanguine foꝛmata: ꝛ ḡ ſui ſanguinis effuſio ꝛ penarū illatio fuit acerbiſſima: et iō dicit attēdite. ſ. mētalr ꝛ videte ſenſibilr ſi eſt doloꝛ ſilis ſicut doloꝛ me⁹. q. d. nō. Surge ḡ amica xp̄i eſto ſicut colūba nidificās in ſummo oꝛe foraminis vbi vt paſſer inueniēs domū vigilare nō ceſſes: ibi tanq̄ turtur caſti amoꝛis pullos abſcōde: ibi os appone vt haurias aquas de fontib⁹ ſaluatoꝛis. Hic em̄ eſt fons egrediēs de medio ꝑadiſi q̄ in coꝛda deuota diffuſus fecūdat ꝛ irrigat vniuerſam terrā. Ecce oſtiu3 in latere arche quo intrāt aīalia nō peritura diluuio. Ad hui⁹ ḡ petre foramina ꝛ macerie cauernā ſtude nūc ꝛ i die exit⁹ tui recurre: ꝛ inicis latitare vt ibi valeas paſcua iuenire ꝛ oꝛa leonum euadere. vñ Anſel. Feſtina ne tardauerī; comede fauū tuū cū melle tuo: bibe vinū tuū cu3 lacte tuo. Sanguis tibi i vinū cōuertik vt inebꝛierī;: in lac aq̄ mutak vt nutriaris. Facta ſunt tibi i petra foramina: i mēbꝛis ei⁹ vulnera: in coꝛpis ei⁹ maceria tua cauerna in q̄b⁹ inſtar colūbe latitās ꝛ deoſculās ſingula ex ſanguine ei⁹ fiāt ſicut vita coccinea: labia tua ꝛ eloquiū tuū dulce. vñ Greg. Per foramina petre vulnera manuū ꝛ pedu3 xp̄i in cruce pēdētis libēter intellexeri3: cauernā ṽo macerie vuln⁹ lateris q̄d lācea factū eſt eodē ſenſu dixerim: ꝛ bñ in foraminib⁹ petre ꝛ i cauerna macerie eē dr̄ qꝛ dū i crucis recoꝛdatiōe patiētiā xp̄i imitatur: dū ipſa vulnera ꝑpter exēplū ad memoriā reducit quaſi colūba i foraminib⁹: ſic ſimplex aīa in vulnerib⁹ nutrimētum: quo cōualeſcat inuenit. hec Greg. In his etiā vulnerib⁹ ſaluatoꝛis ſecuritatē ꝛ ꝓtectionē ac cōſolationē nō modicā reperies. vñ Ber. quedā de verbis Augu. aſſumēs ſic ait. Et reuera vbi tuta firmaq3 infirmis requies niſi in vulneribus ſaluatoꝛis. Tāto illic ſecurioꝛ habito quanto ille potentioꝛ eſt ad ſaluādū. Fremit mūd⁹: pꝛemit coꝛp⁹: diabol⁹ inſidiak nō cado: fundatus em̄ ſum ſupꝛa firmā petrā. Peccaui pctm̄ grāde: turbabik ꝯſciētia: ſ3 nō ꝑturbabik: qm̄ vulnerū dn̄i recoꝛdaboꝛ. Nempe vulnerat⁹ ē ꝑpter iniq̄tates nr̄as. Quid tā ad moꝛtē q̄d nō xp̄i moꝛte ſaluak? Si ḡ in mēte venerit tā potēs tāq̄ efficax medicamētū: nulla iā poſſu3 magnitudine terreri. Ego vero fidēter q̄d ex me deeſt vſurpo mihi ex viſcerib⁹ dn̄i: qm̄ mia afflūūt: nec deſunt foramina per q̄ effluāt. Foderunt manus ꝛ pedes latuſq3 lācea perfoꝛauerunt ꝛ ꝑ has rimas l3 mihi ſuggere mel d̄ petra oleūq3 de ſaxo duriſſimo. i. Guſtare ꝛ videre qm̄ ſuauis ē dn̄s. Patet archanū coꝛdis ꝑ foramina coꝛpoꝛis: patet magnu3 illud pietatis ſacramētū: patēt viſcera mie dei noſtri in quib⁹ viſitauit nos oꝛiēs ex alto. Quidni viſcera ꝑ vulnera pateāt? In quo em̄ clari⁹ q̄ȝ in vulnerib⁹ tuis elucet ꝙ tu dn̄e ſuauis ꝛ mitis es ꝛ multe mie? Maioꝛē em̄ miſerationē nemo h3 q̄ȝ vt aīa3 ſuā ponat q̄s pꝛo amicis ſuis. Tu dn̄e maioꝛē habuiſti q̄ aīam tuā etiā poſuiſti ꝑ abditis ꝛ dānatis. Meū ꝓinde meritū miſeratio dn̄i. Nō plane ſu3 meriti iops q̄ȝdiu ille miſerationum non fuerit: ꝙ ſi mie dn̄i multe mult⁹ nihilominus ego in meritis ſum. Quid em̄ ſi multoꝝ ſum mihi cōſci⁹ delictoꝝ? Nēpe vbi abundauerūt delicta ſupabūdauit ꝛ grā. Et ſi mie dn̄i ab eterno ꝛ vſq3 in eternum ego quoq3 miſericoꝛdias in eternum cantabo. Quanta in foraminib⁹ petre multitudo dulcedinis: plenitudo grē: perfectioq3 virtutū. hec Bern. O dn̄e ſicut exiuit ſanguis tuus copioſa redēptio nr̄a nō ꝑmittas me in hoꝛa moꝛtis vel in die iudicij ꝑire cū impijs: ſ3 me tuo pio cruoꝛe redēptū aggrega cum electis tuis abſcōdēdo me iterum in foramin-

Marginalia (left): Fudit ſanguinē pñſſime. — Augu. In ꝑſona xp̄i. — Pleniſſime. — Acerbiſſime — Anſel.

Marginalia (right): N — Grego. Uulnera xp̄i. — In vulnerib⁹ xp̄i, q̄rēda. — Bern. — Cātico: viij.

nib⁹ petre ⁊ in caverna macerie: ⁊ vulne-
rādo me charitate tua: vt amore lāgueā.
Qui eñ vere te diligit ꝑ te vulnerat̃ ⁊ lā-
guet: ⁊ donec te videat a mūdi actiōib⁹ eſt
velut mortu⁹ alien⁹. Fortis eſt eñ vt mors
dilectio tua ⁊ dura velut ifern⁹ emulatio.
Cōſidera nūc bñ corpis xp̄i i cruce poſiti
depoſitionē: q: ex hoc in ſpē ⁊ fiduciā ra-
Bern. pieris maiorē atteſtāte Bern. q̄ ait. Quis
non rapiat̃ ad ſpē ⁊ ad impetrādi cōfidē-
tiam qui eius attēderit corpis diſpoſitio-
nem? Uide caput inclinatū ad oſculū: bra
chia extenſa ad amplexū: manus perfora-
tas ad largiendū: latus apertū ad diligē
dū: pedū affixionem ad nobiſcum manen
dum: corporis extenſionem ad ſe totū no-
bis impendendum. hec Bern. ¶ Oratio.

Domine ieſu xp̄e q̄ hora diei no
na pēdēs in patibulo⁊ clamās
voce magna in man⁹ p̄ris ſpm̄
cōmēdaſti: ⁊ iclinato capite eū-
dē ſpm̄ emiſiſti ⁊ iā mortu⁹ vul
nus later̄ e lācea milit̄ ſuſcepiſti: dignar̄
q̄ſo nūc ⁊ ſp̄: ſpm̄ meū tibi cōmēdatū hr̄e et
gladio charitatis cor meū tranſuerberare
eiq̄ vl̄nera tui corpis iprimere: ⁊ ꝑ hec co-
gitatiōes illicitas ab ip̄o repellere: ac tādē
i fine vite mee ſpm̄ meū i man⁹ tuas cōmē
datū cū beatis ſpiritibus collocare. Amē.

¶ De ſecundis veſperis in paſſione domini. Capitulum. lxv.

A Math. xxvij. mar. xv Luce. xxiij. Jo. xix.

Hora veſp-
tina meditaberis mente
lugubri et lachrymabili
quō mater dñi ⁊ alij qua
tuor ponēt ſe iterū ad ſe
dēdū prope crucē neſciē-
tes q̄d facer̄ debeāt. Cor
pus ei dñi deponere ꝗ ſe
pelire nō poſſunt: q: nec
vires ſufficiētes habent nec inſtrumenta
q̄bus deponāt. Recedere aūt eo ſic manē
te nō audēt ⁊ diu manere nocte appropin
quāte nō valēt: vide inquāta ſunt perple
Arimathia. xitate ⁊ eis corde cōpatere. Interim autē
(ioſeph ab arimathia) ciuitate iudee decē
leucis ab hierlm̄ diſtante antiquit⁹ dicta
ramatha vñ fuerūt helchana ⁊ anna parē
tes ſamuelis (diues ⁊ nobilis gñe et decu
rio). i. de ordine curie ⁊ officia curie impe
rij romanoꝝ adminiſtrās (vir bon⁹) in ſe ⁊
quo ad deū (⁊ iuſtus) quo ad ꝓximū (ac di
ſcipulus ieſu) non de. xij. vel. lxxij. ſed de
multis alijs credētibus: q: oēs credētes a
ꝑncipio diſcipuli vocabant̃ (ſed occultus
propter metū iudeoꝝ) ne de ſynagoga ex-
pelleretur (qui nō conſenſerat) neci dñi et
(actib⁹ ⁊ cōſilijs alioꝝ) xp̄m perſequentiū
(qui ⁊ ipſe) ſicut ⁊ alij diſcipuli (expecta-
bat) ſcʒ certitudine ſpei (regnū dei) non tē
porale ⁊ terrenū: ſed celeſte ⁊ eternū. i. re-
gnū celoꝝ a xp̄o diſcipulis promiſſum (ve
nit) ad ſepeliēdū xp̄m anteq̄ intraret ſab
batū in quo talia facere nō erat licitū: q:
eñ erat diſcipulus dñi: ideo curaʒ de cor-
pore eius habere voluit: vt cū honore ſepe
liret̃ ⁊ nō ſicut dānati corp⁹ ꝓijceret̃. Hic
virtute ſanguinis xp̄i iam fuſi roboratus
(audacter) omni timore depoſito ⁊ confi-
denter (introiuit ad pilatum) nec iudeorū
timens inimicitias nec pilati poteſtatē (⁊
petijt) magno munere (vt) de ei⁹ licentia
tolleret corp⁹ ieſu) de cruce ⁊ ſepeliret illō
honorifice: hoc preferens omni theſauro
quātūlibet precioſo. Petijt autē hoc ſibi
cōcedi: q: ſm̄ leges humanas corpora dā
natoꝝ nō debēt ſine licētia deponi vel ſe-
peliri. (Et ꝑmiſit pilat⁹) tū ꝓpter petentis
reuerētiaʒ: tum propter xp̄i innocētiā ſibi
notam: ⁊ q: plura in morte ei⁹ viderat mi
racula. In quadā hyſtoria dicit̃ q̄ ioſeph Joſeph
ſeruierat. v. annis pilato: ⁊ ꝓ ſeruitio pe- Quō pi
tijt ⁊ obtinuit corp⁹ ieſu ab eo. Fit autem lato no
hec ſecularis dignitatis ioſeph mētio: nō tus.
q̄ euāgeliſta hāc cōmendet: ſed q: ad p̄ſi
dē niſi talis accedere non poterat: q: ḡ di
ues erat valde inſignis ac pilato notus ⁊
familiaris potuit de facili ad pilatū itra-
re ⁊ ab eo ipetrare: q: vere bon⁹ ⁊ iuſt⁹ di-
gnus fuit hoc miniſterio⁊ meruit corpus
ieſu ſepelire. vñ Bed. Magne q̄dē Joſeph Beda.
iſte dignitatis apō ſeculū: ſʒ maioris apō
deū meriti fuiſſe laudat̃ vt ⁊ ꝑ iuſticiā me
ritoꝝ ſepeliēdo corpe dñico dignus foret:
⁊ ꝑ nobilitatē potētie ſecularis idē corp⁹
accipere poſſet: nō eñ q̄libet ignotus aut
mediocris ad preſidē accedere ⁊ crucifixi Augu.
corp⁹ poterat ipetrare. vñ ⁊ Aug. Joſeph Joſeph
fiducia dignitatis q̄ ꝑdit⁹ erat familiari- fiducia
ter itrauit ad pilatū iā min⁹ curās de iu-
deis q̄uis antea i audiēdo dño deuitaret
inimicitias eoꝝ. vñ etiā Greg. Fuerat q̄ñ- Grego.
q̄ ioſeph occult⁹ xp̄i diſcipul⁹: deniq̄ vin
cula timoris rūpēs feruētior factus dñicū
corp⁹ turpiter pēdēs a ligno depoſuit cō-
parās ꝑcioſam margaritā verboꝝ mode-
ſtia. Cōſidera nunc fortitudinē ioſeph: q:
nō ſolū audet corp⁹ xp̄i petere: ſʒ ēt ſepeli
re: ſicut hō ꝑtātē hñs pl⁹ ex v̄tute: q̄ʒ ex ad Chriſ.
iutorib⁹. vñ Chri. Inſpice aūt hui⁹ viri for
titudinē i mortis eñ periculū ſe tradidit
inimicitiā ad oēs aſſumēs ꝓpter beniuo-
lentiā xp̄i. vñ Theo. Audet auſum lauda Theo.
bilē: nō eñ excogitauit a diuitijs decidar
⁊ expellar a iudeis ſi corp⁹ petā eius q̄ eſt
blaſphemū ꝯdēnat⁹. hec Theo. Qui ergo
pri⁹ ex iperfectiōe meticuloſus ⁊ occultus
diſcipul⁹ dñi fuerat ꝓpter metū iudeoruʒ

vitā tūc inimicitias cōtra nūc exēplo mor
tis xpi alat⁹: ac v̄tute ꝛ vigore auct⁹ mani
festat se ac palā ꝛ facto fortꝰ ꝛ ōndit se xpi
discipulū petēdo ei⁹ sepulturā ꝛ exequen
do min⁹ curās de illis i hoc extremo offi
cio. Cōcesso aūt sibi corpore vocauit ad se
Syndonem. quēdā virū sapiētē ꝛ legisperitū discipu-
lum xpi sicut occultū nicodemū nomine. Jo
seph igit̄ mercat⁹ syndonē .i. pānū lineū
candētē ꝛ mūdū venit ad crucifixiōis locū
portans secū instrumenta quibus clauis
euulsis corp⁹ de cruce deponat ꝛ ipāʒ syn
donē q̄ inuoluat. Iste pānus mūd⁹ ꝛ cādi
dus innocētiā dn̄i ꝛ illiolatam significabat
castitatē. Ut q̄ rubricatus fuerat sanguine
passiōis cādidaretur syndone innocētissi
me castitatis. In cāticis dilect⁹ me⁹ cādid⁹
Nicodem⁹. ꝛ rubicūdus. Uenit ꝛ cū eo nicodem⁹ se
illi associās in q̄ dolus nō erat (q̄ prius) ti
midus nocte ad iesuʒ venerat primū .i. añ
passionē ferens secū mixturam myrrhe et
aloes libras q̄si cētū ad ipm̄ cōdiendū; qꝛ
hoc sua amaritudine arcet v̄mes a corpi
bus mortuorū ꝛ q̄ plurimū ea conseruant
nec cito corruptioni subijci pmittunt. Iste
añ passionē xpi sicut ꝛ ioseph erat discipu
lus dn̄i occult⁹: sʒ post passionē manifesta
uit se sicut ꝛ ille: ꝛ fact⁹ est public⁹ sʒ nōdū
hn̄s verā fidē de resurrectiōe: quia attulit
myrrhā ꝛ aloes: q̄si corp⁹ ei⁹ muniri indi
geret a putredine. Et iō sʒ ex deuotiōe istā
vnctionē faceret v̄r tn̄ q̄ plenā notitiā de
resurrectiōe xpi nō hr̄et: qꝛ de eo scriptum
Ps. xv. erat: nō dabis sctm̄ tuū videre corruptio
nē pp̄ter qd nō indigebat vnctiōe cōseruā
Chris. te ꝯ putrefactionē. vn̄ Chri. Adhuc eni vt
de nudo hoīe disponebant sʒ tamē multā
dilectionē demonstrabant. De isto nicho
demo legit̄ in reuelatione corporis bti ste
phani pthomartyris. Per ioseph q̄ inter
ptat̄ accrescēs significat̄ psona crescēs in
v̄tutibus q̄ corp⁹ dn̄i postulat qn̄ p digna
receptiōe eucharistie deū suppliciter orat.
Per nichodemū vero peritū significat̄ do
ctor bon⁹ ferēs mixturā .i. doctrinā ex au
ctoritatib⁹ sacre scripture ꝯfectā ad vngē
dū corp⁹ xpi mysticū ad ei⁹ salutē. In syn
B Depositio xpi de cruce. done etiā mūda paupertas ꝛ castitas notāt̄
ꝛ in aromatib⁹ v̄tutū varietas designat̄.
Felix talis cōsci i cui nō defuit defunctio
paupertatis ꝯ mūdū: mūdicia castitatis ꝯ
carnē: fragrātia v̄tutū ꝯ diabolū. Cū autē
ioseph ꝛ nichodem⁹ fuerūt ppe crucifixio
nis locū genua flectētes adorauerūt dn̄ʒ.
Quos dū vidit mr̄ volētes deponere cor
pus q̄si de morte ꝯsurgēs paululū reuixit
spūs ei⁹. Et applicātes receptī fuerūt per
eā reuerēter ꝛ parauerūt se ad deponēdū
eū quib⁹ ipsa qd poterat ministrabat ad
iutoriū. Un⁹ clauos de manib⁹ trahebat

alius ne corpus caderet exanime sustine
bat. Stabat maria leuās brachia in altū
ꝛ dum tāgere eū valuit caput ꝛ man⁹ ei⁹
depēdētia trahebat supra triste pect⁹ suū:
ꝛ ruēs i amplex⁹ ꝛ oscula de dilecto suo sa
tiari nō poterat: nec q̄s ipsam desup cor
pus attrahere valebat. Corpore igit̄ dn̄i
in terrā deposito dn̄a suscepit caput cum
scapulis suis in gremio. Magdalena vero
pedes apud quos olim tantā grāʒ merue
rat: alij aūt circūstātes oēs planctū magnū
sup eū faciūt. Oēs eni amarissime plāgūt
eū q̄si vnigenitū. vn̄ Ansel. Sʒ adhuc ex Ansel.
pecta donec nobilis ille decurio veniens
extractis clauis man⁹ pedesq̄ dissoluat.
Uide q̄uo felicissimis brachijs corp⁹ am
plectit̄: ac suo astringit pectori. Tunc po Cāti. j.
tuit vir ille sctissimus dicere. Fasciculus
myrrhe dilect⁹ me⁹ mihi inter vbera mea
cōmorabit̄. Cerne pterea q̄ dulciter q̄ di
ligēter beatissim⁹ nichodemus sacratissi
ma mēbra ei⁹ tractat digitis fouet vnguē
tis. hec Ansel. Uenias ꝛ tu charissime de
uotis gressib⁹ ꝛ spūalib⁹ accessib⁹ ad de
ponēdū dn̄m deū tuū de cruce ꝛ ad plāge
dū eū cū sua bn̄dicta mr̄e ꝛ alijs q̄ ibi ade
rāt ꝛ ad sepeliēdū ꝛ alia faciēdū q̄ ipsi fa Ambr.
ciebāt. vn̄ Ambro. Ueni et tu vel sero vel
nocte: vel qnacūq̄ hora. quacūq̄ eni hora
veneris iesuʒ inuenies ad suscipiēdū parū
nec minorē seruis veniētib⁹ mercedē pia
largitate soluētē. Nā ꝛ q̄ hora sexta venit
nō est mercede fraudat⁹: ꝛ q̄ vndecima ple
nitudinē mercedis accepit. hec Ambrosi⁹.
De⁹ me⁹ bone iesu cōcede mihi q̄ q̄ p oēʒ
modū immerito ꝛ indigno: vt qui his cuʒ
mr̄e tua ꝛ alijs q̄ tūc aderāt corpe īteresse
ea facere non merui: fideli tn̄ hec eadē mē
te ptractās illū ad te deū meū p me cruci
fixū ꝛ mortuū cōpassionis affectū experiar
que innocēs mr̄ tua ꝛ penitēs magdale
na in ipsa passionis tue hora senserūt. Et
sciēdū q̄ q̄uis ista depositio dn̄i de cruce Depositio ad miseriā refert.
nō fuerit sibi i penā: qꝛ corp⁹ erat exanie:
nec fieret ei in ꝯtumeliā: sʒ poti⁹ in hono
rē ꝛ reuerentiā presertim cū nō fieret a iu
deis sentiētib⁹: sʒ a deuotis fidelib⁹ eū mul
tū diligētib⁹: imo etiā iudeis ꝛ hoc dolen
tibus q̄ cū tāta solēnitate deponebat̄: cō
diebat̄ ꝛ sepeliebat̄: istud tn̄ factū deposi
tiōis i se valde miserabile fuit ꝛ lamētabi
le q̄ vez corpus tāte nobilitatis tractaba
tur tāq̄ cadauer vile: sʒ in v̄itate cadauer
nō fuerit pp diuinū suppositū i quo corp⁹
illd impntribile subsistebat: ꝛ sic corp⁹ il
lud nō sensit penā: btā tn̄ v̄go q̄ ibi aderat
penā i hoc facto sensit maximā. Ex hoc ar Documenta dno.
ticulo depositiōis dn̄i de cruce habēt duo
documēta. Primū est q̄ fideles cōmunicā Cōicautes.
tes corpus dn̄i de altari equiperant̄ illis

q̄ ipm depoſuerūt de cruce. Perinde em̄ eſt imo pl' ipi corp' ſumere de ara altaris q̄ de ara crucis. Illi em̄ acceperūt eū in brachijs ⁊ manib':ſʒ iſti ſumūt eū in ore ⁊ cordib'. Scḋm documētū eſt ꝙ ⁊ nos libēter debem' xp̄m cū ioſeph de cruce deponere. Quādiu em̄ peccōr in pctō eſt xp̄m in cruce diſtentū quātū in ſe eſt vinculat ⁊ cruci figit:pctā em̄ nr̄a ſunt in cā ꝙ xp̄s crucifixus eſt. Sʒ mox cū p̄ pn̄iaʒ ad deū ɔuertit ipm de cruce ſoluit ⁊ deponit et inter brachia ſ'a cū recipit. Sicut fecit ioſeph q̄ in depo'ēdo xp̄m de cruce inter brachia ſua eū cōplectebat. Uñ ſicut q̄a cōplectēs aliquē inter brachia potens eſt de eo facere quicqd vult maxime ſi illud nō repugnet:ſic pctōr ɔuerſus p̄ pn̄iam cōſtringēs iā xp̄m brachijs amoris potēs eſt de eo oīa q̄ voluerit obtiere. Nequaq̄ em̄ xp̄s repugnat penitēti:ſʒ paratior eſt ad dādū gratiā q̄ iſte ad recipiēdū.

Cōfor-matio.

Ad ɔformādū ſe huic articulo recogitet hō q̄ lamentabile factum fuit ꝙ tale corp' qḋ erat de' ſic tractabat ad modū cadaueris:⁊ ꝙ corona glorie iacuit ſic ſupina ⁊ pſtrata in terrā qualeʒ ēt plāctū tūc btā vgo fecerit ſup corp' dilecti ⁊ dulcis filij ſui vel al's ſicut dederit meditanti. Ieſu q̄ de cruce nō viuus deſcēdere:ſed mortuus deponi voluiſti vt de morte reſurgeres ad electorum informationē da mihi de ſacro altari tuo:ac ſi de ara crucis corpus tuū verū digne ſuſcipe:⁊ vt de hac cruce quā ſuſcepi in tui pfeſſione ſeruitij quouſq̄ vixero nō deſcēdā:ſed cū tibi placuerit ab hoc corpuſculo repetere animaʒ quā dediſti:tūc te vocante de cruce deponar:⁊ te inuitāte ad requiē p̄adiſi p̄ducar.

C

Inun-gēdi di latio.

¶ Poſt aliquā vo morulam rogat ioſeph dñam vt p̄mittat corp' dñi perūgi ac linteaminib' inuolui ⁊ ſepeliri. Ipſa vo contēdebat di. Nolite amici mei tā cito mihi filiū meū auferre vel me ſecū ſepelite. Illū adhuc paululū relinqte mihi vt faciē ipi' valeā ɔtēplari ⁊ vidēdo aliquātulū ſic cōſolari. Illi volebāt eū tradere ſepulture et ipſa volebat eū retinere ⁊ ſic erat hec pia l.s ⁊ miſerā la cōtentio inter eos.

Lachry-me vir-ginis.

Flebat illa lachrymis irremediabilib'. Ipſius lachrymarum tāta vbertas fluebat vt caro cū ſpū in lachrymis reſolui putaret. Rigabat lachrymis faciē ⁊ extinctū filij ſui corpus ⁊ pfundebat vndiq̄ plagas ei'. Lapidē qʒ q̄ corp' ei' poſitū ⁊ locatū fuerat lachrymis madebat i q̄ ei' lachryme adhuc appere dicunt. Qui nūc in ingreſſu eccl'ie ſcti ſepulchri eſſe memorat. Lauit ⁊ terſit vulnera ei' cruētata ⁊ oſculabat ea ⁊ faciē ei' ſacratiſſimaʒ. Aſpiciebat vulnera corporis ⁊ vultū ei' ⁊ caput videbat ſpinarū pūcturas depilationē barbe faciē ex ſputis et ſanguine deturpatā:⁊ de aſpiciēdo ⁊ flēdo non poterat ſatiari. Uirginis dolores narrari nō pñt:q: male illi erat ſicut eē poterat. Et iō quātas lamētatiōes vlulatus: plāct' ⁊ fletus ſup idē corp' vnici filij ſui tūc fecerit vbis explicari nō poſſet.

Plāct' Marie rōnabiles.

Credēdū th̄ eſt ꝙ nullos planct' irrationabiles fecerit:q: dolor ei' ad rōnē ſuperiorē non ptingebat. Magdalena vo pedes dñi q̄s alia vice lachrymis cōpunctionis rigauit nunc multomagis vndis lachrymarū cōpaſſionis largiter lauit. Aſpiciebat pedes ſic vulneratos ⁊ pforatos deſiccatos ⁊ ſanguinolētos ⁊ flebat amariſſime:⁊ pre dolore videbat deficere:ſilr flebāt vehemēter et alij ac etiā angeli pñtes ibi. vñ Aug.

Augu.

O quis angelorū vel archangelorū illic non fleuiſſet vbi contra naturaʒ auctor nature immortalis deus mortu' hō iacebat? Uidebāt xp̄i corpus ſic male tractatū ab impijs:ſic laceratuʒ iacere:mariā totam ſuo cruētatā in cruore: ſic amariſſime flere et nullo modo ſuas lachrymas poterāt refrenare. Sicut em̄ poſſibile fuit deū p̄ aſſumptū hoiem mori:ſic poſſibile fuit angelos bonos in morte dñi ſui dolere. hec Aug. Plāge ergo ⁊ tu chariſſime amare ⁊ clama cū Bern. dicēte.

Bern.

O bone ieſu q̄ dulciter cū hoibus ɔuerſatus es:q̄ magna ⁊ abūdātiſſima eis largitus es q̄ dura ⁊ aſpera p eis paſſus es dura vba:duriora vbera:duriſſima crucis tormēta. Hec Ber.

Cōtemplatio.

Cōtēpleris etiā bñ dñm ⁊ ſaluatorē tuū gira ⁊ regira volue ⁊ reuolue:a latere in lat': a plāta pedis vſq̄ ad verticē ⁊ nō inuenies i eo ſanitatē:ſed vndiq̄ dolorem vbiq̄ cruorē. Nō em̄ eſt in eo mēbrū vel ſenſus corpis q̄ ſuā affectionē ⁊ īfirmitatē vel paſſionē nō ſenſerit. Uide quid in quolibet ſenſu: q̄d i qualibet pte ſuſtinuit? In capite ſpinas: in aurib' opprobria:in oculis fletū:in ore fel ⁊ acetū:in facie alapas ⁊ ſputa:in collo colaphos:in narib' fetorē:q: in loco ex cadaueribus corrupto fuit crucifix' clauos in manib' ⁊ pedib':flagella in dorſo lāceā in pectore. Q: em̄ gen' hūanū vulnerib' pctōrū fuit plenū. ſm illḋ Eſa.

Eſa. i.

Oē caput lāguidū ⁊ oē cor merēs a plāta pedis vſq̄ ad vticē nō eſt in eo ſanitas:nō ieſus i oī pte corpis ſui plagas ſuſcepit:vt p̄ ei' liuorē in toto ſanaremur.

D

Infirmitas hūane nature p̄ xp̄m ſanata.

Homo em̄ erat infirm' in capite. i. in intentione que eſt caput aīe:q: in his que faciebat nō ſanā intentionē habebat. Erat infirm' in manib' q: faciebat opera mala vel remiſſa:erat infirm' in pedibus:q: habebat affectionē īmundā aut terrenā:pes em̄ aīe eſt affect' ⁊ amor eius: q: ſicut corpus vadit pedibus:ſic aīa vadit affectibus. Erat infirmus in corde: q: habebat cogitationes noxias et vanas,

Erat infirmus in toto corpe: qꝛ hēbat totā vitā mūdanā ꝛ cōuerſatiōnē vanā. Ut igiꝛ xp̄s ſuis liuorib⁹ ꝛ vulnerib⁹ nos ſanaret: voluit vulnerari in capite vt ſanaret oēs nr̄as obliquas intētiones: voluit vulnerari i manib⁹: vt ſanaret nr̄as malas ꝛ remiſſas opatiōes voluit vulnerari in pedib⁹: vt ſanaret noſtras imūdas ꝛ terrenas affectiōes: voluit vulnerari in corde vt ſanaret noxias ꝛ vanas cogitatiōes: voluit flagellari ꝛ vulnerari in toto corpe vt ſanaret totā nr̄az vitā ꝛ ꝯuerſatiōnē. vñ Bern. (Bern. omnia mēbra xp̄i p nobis orant.) Meditare inqt poſitionē corpis crucifixi: ꝛ vide ſi aliqd eſt i eo qd nō peroret pro te ad patrē. Diuinuz illud caput multiplici ſpinaꝝ denſitate depreſſaꝝ vſqꝫ ad cerebri teneritudinē cōfixū eſt. Ad qd hoc? Ne doleret caput tuū ne tua vulneraretꝛ intērio. Caligauerūt in morte oculi ſui ꝛ illa luminaria magna q̄ illuminānt orbē ad horā extincta ſūt. Nōne illis obtenebrātib⁹ tenebre facte ſunt ſup vniuerſam terrā: et illa duo lumiaria magna cū illis luminarib⁹ ſemota ſūt? Hoc aūt totū factū eſt vt auerterenꝛ oculi tui ne viderēt vanitatē: ſi ꝛ viderēt nō adhererēt. Aures ille q̄ i celis audiūt. Sctūs ſctūs ſctūs dn̄s deus ſabaoth: audierūt i terra demoniacoꝝ voces crucifige crucifige: vt quid iſtud? Ne aures tue obſurdeſcerēt ad clamorē paupis ne reciperēt auditū vanū ne detractiōis vir⁹ aptis poris vſqꝫquaqꝫ ſuſciperent. Speciosa illa facies ſpecioſi forma pre filijs holum ſputis illita eſt afflicta colaphis addicta deluſionib⁹. Quare hoc? Ut facies tua illuminareꝛ: illuminata confirmareꝛ ꝛ diceretꝛ de te. Unlt⁹ ei⁹ nō ſunt ampli⁹ in diuerſa mutati. Os illud qd angelos docet: homines inſtruit: qd dicit ꝛ factū eſt: felle potatū eſt ꝛ aceto. Sꝫ hoc factū eſt: vt v̄itatē ꝛ iudiciū loq̄reꝛ os tuū ꝛ ꝯfitereꝛ dn̄m deū ſuū. Man⁹ ille q̄ fundauerūt celos extenſe ſunt i cruce clauiſqꝫ trāſuerberate duriſſimis vt man⁹ tue extēderenꝛ ad inopē. Pectus illud in q̄ ſunt oēs theſauri ſapiētie ꝛ ſciētie dei abſcōditi lācea militari pfoſſuz eſt vt pect⁹ tuū a prauis cogitatiōib⁹ mūdareꝛ: mūdatū ſctificareꝛ: ꝛ ꝯſeruareꝛ ſctificatū. pedes illi quoꝝ ſcabellū adorare debem⁹: qm̄ ſctm̄ eſt dura trāſfixione trāſfixi ſūt ne pedes tui feſtinarēt ad malū: ſꝫ currerēt viā mādatoꝝ dn̄i. Quid plura? p te carnē ꝛ alam poſuit: vt corp⁹ ꝛ ſpm̄ ſibi vēdicaret. Totum toto ſe te cōparauit. Huic igiꝛ oēm vitā tuā o hō debes: qꝛ vitā ſuaz p ſua poſuit ꝛ cruciat⁹ amaros ſuſtinuit: ne tu ppetuo ſuſtineres. Cui v̄o iuſti⁹ viuā q̄ illi q̄ ſi nō moreretꝛ ego nō viuerem? hec Ber. (E. Bern. memoria paſſionis ob remunerationē faciendam.) Ad hoc ēt faciēdū ꝛ debitū dn̄o repēdēdū idē Ber. q̄ſi monēdo ſic ait. O hō reſpice oclo mētali q̄ſto remuneratiōis debito aſtringaris dn̄o patiēti. Recole ſudorez ſanguineū: trigita argēteos: fictiōis oſculū: alaparū ꝯtumeliā flagelloꝝ iſtātiā: ict⁹ arūdinis coronā ſpineam: ſputi ludibria: crucis āgariā: patibuli ſuſpēdiū: oclos lāguētes: oris pallorē: fellita cibaria: amara pocula ſpōgie obſequiū: caput iclinatū: latus pforatū: vlnas extēſas: manus trāſfixas: pedes ꝯfoſſos: vocē lamētabilē: latrones altriſecos: garrulatiōes irriſorias: titulū famoſuz: veſtimēti ſortē gemiatū crucifige. Quid plura? Uiliſſimū mortis ſupplicuū ꝛ pbra nephādiſſima. Et iterū. Uide hō q̄ amore te dilexit dn̄s de⁹ tu⁹: vt veſtigia ei⁹ ſeq̄ris. Pro te ligat⁹ eſt: vt te a vinculis petōꝝ abſolueret. Pro te flagellat⁹ ē vt te a flagellis eterne ire erueret. Pro te iudicat⁹ eſt: vt te a iudicio eterne dānationis liberaret. Pro te coronat⁹ eſt ſpinis: vt te coronaret i celis. Pro te vulnerat⁹ ē medic⁹: vt tu ſanareriꝫ egrot⁹. Pro te crucifix⁹ eſt: vt tuas ꝯcupiſcētias crucifigeret. Pro te mortu⁹ eſt: vt te a mortuis ſuſcitaret. pro te ſepultus eſt: vt in te vitia ſepeliret. hec Bern. Multa igiꝛ p nobis ſuſtinuit dn̄s ieſus: ſꝫ nos miſeri ad ꝯfuſionē nr̄am vno ſermone fatigamur: vno verbo deijcimur. Oia ḡ q̄ dn̄s ieſus paſſus eſt q̄ circa ipſuz geſta ſunt mēte reuolue ꝛ diligēter pertracta ꝛ ex his te ad patiētiā in oib⁹ aduerſis q̄ pateris accinge viriliꝛ ꝛ arma. vñ Chriſ. (Chriſ. Cōtra irā paſſionis memoria.) Armem⁹ noſmetipſos aduerſus oēm furorē: aduerſus oēm irā: ꝛ ſi inflāmatū videris cor tuū ſigna pect⁹: ipone crucē. Cōniciat⁹ eſt tibi aliq̄s recordare oim̄ q̄ in xp̄o geſta ſūt ꝛ oia extiguenꝛ. Nō ſolū legam⁹ hec oia: ſꝫ ꝛ mēte feram⁹ ad ea. Sufficiētia em̄ ſunt hec ꝯtinue reuoluta vniuerſaz irā deſtruere. Et ſi ꝯtumeliā ꝛ ſi iniuſtitiā patiamur dicam⁹ ꝯtinuo nō eſt ſeru⁹ maior dn̄o ſuo. Propterea em̄ hec oia ſuſtinuit: vt ſm ei⁹ ſemitā gradiamur ꝛ nos ꝯtumelias feram⁹: qꝛ maxime cōuitia a mēte abſciūt. Sed tn̄ ipſe non ſolū tulit hec: ſed oia egit: vt ſaluaret eos qui hec faciebāt. Hec ꝛ nos zelemur. vñ Grego. (Greg. Amaꝛ inimicos.) Nihil enim deū ita propitiū facit: vt inimicos amare ꝛ his qui officiunt bene facere. Cuz quis officit nō ad ipſum reſpicias: ſed ad eum qui mouet. ſ. demonem: ꝛ iram vniuerſam aduerſus illum euacua: ipſius autez miſerere q̄ ab illo mouetur. Cum iniuriantē videris excogita qm̄ diabolus eſt qui mouet euz: nō em̄ xp̄ianoꝝ ſunt iiurie. Cū igiꝛ q̄s iniuriatus fuerit memētote tui dn̄atoris qm̄ ꝛ p verba ꝛ per res ei detrahebāt ꝛ yroniā multā oſtendebant: ipſe vero nō ſolum nō vlciſcebaꝛ: ſed ꝛ cōtrarijs remunerabat in humilitate ꝛ māſuetudie: hūc itaqꝫ ꝛ nos

zelemur: ita em̄ poterim⁹ ⁊ a cōuitio eripi ol. Si ei nō doluerī nō ꝯuitiū patieris: qd em̄ doles? Si qdez iniuſte ꝯuitiū pateris hoc marie triſtari nō oportet: ſʒ illi⁹ miſereri. Si vero iuſte multomagis ſilere opʒ neqʒ doleas in vbis ſʒ corrigas in rebus. Quare ſi vigilaueris dupla lucraberiſ ⁊ ꝓpitiū facere deū ſilētio et actionē accipere ex his q̄ dicta ſunt corrigere ea q̄ acta ſūt ⁊ gl'iam hāc humanā aſpicere. Etem̄ hinc dolor nobis fit qm̄ multi ad inſenſatoꝝ ſuſpitionē inhiāt. Hec igiť vniuerſa meditemur i opib⁹: ſi em̄ nō hec dixerim⁹ inaniter ⁊ vane i mūdū venim⁹: magis aūt ⁊ in malo. Nō em̄ ſufficit fides in regnū ducere ſʒ hic marime ꝯdēnare, hʒ eos q̄ vitam malā demōſtrāt. Qui em̄ ſciuit volūtatem dñi ſui ⁊ nō fecit: vberabiť i multis. Properemus igiť nos ad exitū ⁊ em̄ multis nobis opus eſt viaticulis vt ſufficientia eterne vite accipiētes viaticula videam⁹ dñm noſtrū ieſum chriſtū. hec Chriſo. Oratio.

Domine Jeſu xp̄e qui hora diei veſptina a ioſeph d̄ cruce deponi ⁊ inter brachia ei⁹ recipi voluiſti a mr̄e q̄ʒ tua meſtiſſima et aliis amicis tuis plāctus fuiſti: fac me queſo ioſeph creſcentem in virtutibus quotidie: ⁊ da vt petā ꝓpter q̄ crucifirus es ⁊ iterū q̄ſi in cruce ligaris plāgendo ⁊ deponēdo merear te de cruce deponere: teqʒ quaſi faſciculuʒ myrrhe inter brachia amoris recipere vbi digneris dilecte mi ſemper cōmorari: et me a laqueis diaboli cuſtodire ne vnqꝫ vel hic: vel in futuro valeam a te ſeparari. Amen.

¶ De ſcdo cōpletorio. Ca.lxxvj.

B Math. xxvij. mar.xv Luce xxiij. et Jo.xix.

Hora cōpletorij cogitabis doloroſus ⁊ triſtis q̄ľr tardāte hora rogat ioānes dñam vt pmittat aptari et ſepeliri corpus dñi noſtri anteqꝫ intret ſabbatū in quo nō licet talia operari: ⁊ eo ꝙ ꝓpter nimiā morā poſſēt a iudeis pati calūniā. Tādē dña tāqꝫ grata ⁊ diſcreta ⁊ cogitās ꝙ ipſi ioanni eſſet p filiū cōmiſſa amplius ꝯtēdere noluit ac ſignās ⁊ bñdicēs corp⁹ vt volebāt aptari pmiſit: tūc vnxerūt corpus (⁊ inuoluerūt in ſindone munda) quā ioſeph emerat (ligauerunt illud linteis) etiā aliis .ſ. ſudario qđ capiti adhibebatur ⁊ iſtitis ſeu faſciis quibus totum corpus alligabať: que oīa etiam de ligno erant: ⁊ vt creditur nicodemus attulerat ac etiā (cū aromatib⁹ ſicut mos iudeis eſt ſepelire) .ſ. pſonas venerabiles. hoc em̄ acceperūt a patribus ſuis et ſeniorib⁹.

Inūgitur ⁊ inuolnit corpus Jeſu.

Dña tn̄ ſp tenebat caput ipſius i gremio ſuo qđ ſibi reſeruauit aptādū: ⁊ magdalena pedes apō q̄s miſericordiā ē ꝯſecuta: tādem vo magdalena pedes lachrymis rigatos deuote abſtergit amplerať: oſculať ⁊ inuoluit: ⁊ aptat fideliter ꝙ melius nouit. Sic ḡ aptato reliquo corpe reſpiciūt ad dñam vt ipſa cōpleat ⁊ oēs plāctū reincipiunt. Oēs em̄ ſic amariſſime flebant vt vix q̄ſqꝫ eoꝝ loq̄ poſſet. Videbant matrē oī ſolatio deſtitutā ⁊ ſup illā dabāt poti⁹ plāctū ꝙ ſup extinctū dñʒ ſuū. Reincipe etiā ⁊ tu plāctū ſi forte dimiſeras eū. Tūc dña vidēs ꝙ ampli⁹ differre nō poſſit ponit vultū ſup faciē filij ⁊ ex inundantia lachrymaꝝ multomagis ꝙ magdalena pedes abſtergit aūt ⁊ deoſculās os ei⁹ in q̄dā ſudario ipm̄ inuoluit ⁊ diligēter aptat ⁊ iteꝝ bñdicit eū ⁊ ſignat. Et tūc oēs adorātes flexis genib⁹ ⁊ pedes eius oſculātes accipiūt ⁊ portant eū ad monumētū qđ a mōte caluarie diſtat paſſibus q̄nquagita dña tenebat caput ⁊ magdalena pedes reliqui vero erāt in medio. vñ Anſel. Seq̄re ⁊ tu p̄cioſiſſimū celi terreqꝫ theſauꝝ: ⁊ porta vel pedes vel manus: brachiaqꝫ ſuſtēta terre defluētes minutatiʒ p̄cioſiſſimi ſanguinis guttas curioſi⁹ collige: ⁊ pulnereʒ pedū eius linge. Dolorē quē Maria i exequiis filij ſui tolerauit olim dauid in exequiis abner p̄figurauit. Abner a ioab fraudulēter interfectus erat: cuius interfectionē rex dauid feretrū ſequēs deflebat. Dauid nō ſolū ipſe ſup exequias ei⁹ plorabat ſʒ etiā alios ad plorādū incitabat: ita btā vgo ⁊ alij deuoti exequias xp̄i deplārerūt et corda ſua intima cōpaſſione ſciderunt.

Anſel.

Dolor marie i exeqiis chriſti: q̄. regū iij.

B Monumentū dñi.

(Erat aūt prope locū crucifixionis hortus ⁊ in horto monumētū nouū) ipſius ioſeph ſumptuoſe factum: ⁊ in petra exciſum .i. in vno lapide ſm̄ q̄titatē hois cōcauatū (i q̄ nondū quiſqꝫ poſitus fuerat in quo q: iuxta erat propter paraſceuē iudeoꝝ ſepelierunt eū) reuerēter ⁊ deuote: flexis genib⁹ ⁊ magnis ſingultibus ⁊ ſuſpiriis validis: ⁊ ſic dñm vite dederunt ſepulture mortis. Sepelierūt eū in loco ꝓpinquo: q: nō poterant longe portare ꝓpter ſolēnitatē ſabbati iminentē. vñ Chriſo. Quia vero breuitate tēporis vrgebātur ⁊ veſpera imminebat: iō ponūt euʒ in proximū monumētū. et Aug. Acceleratam vult intelligi ſepulturam ne aduesperaſceret: qn̄ iā ꝓpter paraſceuem facere aliquid tale non licebat. Tunc (vt ait Auguſti) illius exequias angelorum milia milium decantabant: qui omnes cōuenerant ad ſepulchrū domini ſui. Illi cantabant laudes: ſed Maria dabat gemit⁹ ⁊ ſuſpiria cordis. Diſpēſatiue

Chriſ.

Augu: Exeqe dñi.

Monumentū cur nouum.

aũt i nouo ponit̃ monumẽto vbi null⁹ poſitus erat. vñ ſm Ambro. ⁊ chri. Nõ alius q̃ cũ eo iaceret ſurrexiſſe a perfidis diceretur. vel ſm Aug. Sicut in Marie virginis vtero nemo añ illũ nemo poſt illũ cõcept⁹ ẽ: ita i hoc monumẽto nemo añ illũ nemo poſt illũ ſepult⁹ eſt. ⁊ ſʒ Hie. In monumẽto exciſo in petra cõdit⁹ eſt: ne ſi ex multis lapidib⁹ fuiſſet edificatũ: ſuffoſſis tumuli fundamẽtis ablat⁹ furto diceret̃. ⁊ ſm Augu. Si ẽt ſepulchrũ fuiſſet in terra dicere poterãt ſuffoderũt terrã ⁊ furati ſunt eũ: q̃ aũt i alieno ſepulchro ponit̃ pauptatẽ ei⁹ teſtat̃. vñ Theo. Attende ẽt abũdãtiã pro nobis ſuſcepte pauptat̃. Nãq; domũ i vita nõ habuit: poſt mortẽ q̃ʒ i alieno ſepulchro recõdit̃: ⁊ nud⁹ exiſtẽs a ioſeph operit̃. vñ ⁊ Anſ. Paup ita fuit xp̃s vt nõ i ſua ſʒ in aliena domo naſceret̃: ⁊ viuẽs in hoc mũdo nõ haberet vbi caput ſuũ reclinaret nec moriẽs vñ nuditatem ſuã tegeret: nec mortu⁹ vñ inuolueret̃: nec ſepulchrũ aut locũ, vbi corp⁹ ſuũ poneret̃. Jõ ẽt ſm Ambro. ⁊ Aug. Saluator in aliena ſepultura ponit̃: q̃ p aliena moriebat̃ ſalute. Ut q̃d illi ppria ſepultura: q̃ in ſe mortẽ pro priã nõ habebat. Itẽ ſm Ambro. ad oſtendendũ q̃ nõ debuit detineri a morte. Nõ ẽm ille ſepulchrũ mortis deſiderabat q̃ de morte triũphũ q̃rebat. ſm Hier. aũt ⁊ Bedã ex ſimplici ſepultura dñi ambitio diuitũ ↄdẽnatur q̃ nec mortui ⁊ i tumulis pñt carere diuitijs. Sʒ vt ait Aug. Põpa funeris: agmina exeq̃aꝝ: ſumptuoſa diligentia ſepulture: monumẽtorũ opulẽta ↄſtructio viuorũ ſũt q̃liacũq; ſolatia: non adiutoria mortuoꝝ. hec Au. Nõ fuit i ſepultura dñi auꝝ: nõ gẽme: nõ ſericũ: ſʒ lintheamẽ puꝝ ⁊ nudũ. Syndõ Hier. ẽm pãn⁹ ſeu tela de lino eſt de quo ẽt erãt inſtite q̃b⁹ corp⁹ eſt alligatũ: ⁊ ſilr̃ capitis ſudariũ. vñ ſm Hiero. Poſſum⁹ itelligere q̃ corp⁹ dñi: nõ auro: nõ gẽmis: nõ ſerico ſʒ lintheamie puro obuoluẽdũ ſit. Uñ ẽt q: in ſimplici ſyndone inuolutũ eſt corp⁹ ieſu: iõ Silueſter papa inſtituit vt ſacrificiũ altaris nõ in pãno ſerico vel tincto vł̃ auro texto: ſʒ puro lintheo terreno ⁊ ſyndone mũda ↄſecret̃ ⁊ celebret̃. ſʒ Petrũ cãtorẽ ex eo q̃ dĩ i ſyndone mũda ⁊ i monumẽto nouo colligi p̃t pallas altarꝭ dalmaticas: caſulas albas ſicut, nec ſindonẽ fieri debere de aliq̃ veſte pri⁹ in cões vſus aſſũpta ꝑpter reuerẽtiã tãti ſacramẽti: ſʒ ex noua pri⁹ nõ induta q̃ dño cõſecrata nõ dʒ ad cõẽs vſus aſſumi. Sʒ nõne corp⁹ xp̃i ponit̃ ſepe i aureis ciphis. Ita ſʒ mediãtib⁹ pixidib⁹ nouis. hec Pe. Sepulto ãt dño mr̃ ei⁹ oi corde amplexabat̃ ſepulchrũ: ⁊ q̃ poterat voce bñdicebat filiũ ſuũ. Ad ſepulchrũ ſedẽs infra illi man⁹ extẽdebat ⁊ deſuꝑ illõ oſculãs amaro nimis dñʒ ſingultu deplorabat. Acceſſit ioãnes ⁊ lugẽs ipã multũ leuauit eã lugẽtẽʒ ⁊ exeũtes oẽs de monumẽto (poſuerũt lapidẽ q̃ſi p clauſura) ad oſtiũ monumẽti; ne ipſe loc⁹ beſtijs eẽt puı⁹. ſ. magnũ q̃ nõ poſſet de facili ⁊ ſine multorũ auxilio amoueri ne aliq̃s veniẽs poſſet rape xp̃i corp⁹: q: p illõ oſtiũ erat ad ſepulchrũ ingreſſ⁹. In quo pʒ virt⁹ reſurgẽtis quẽ nõ potuit retinere magn⁹ lapis ⁊ tollit̃ ois i reſurectiõe ei⁹ ſuſpitio: q: nec ab aliq̃ fieri potuit violẽtia: aut furtũ: aut fictio. vnde Aug. Si fuiſſet lapis paruul⁹ ſuppoſitus dicere poterãt dormiẽtib⁹ nobis tulerunt eum. ⁊ Hiero. Saxũ ẽm magnũ appoſitũ oſtẽdit: nõ abſq; auxilio plurimorũ ſepulchrũ potuiſſe reſerari. Myſtice in actib⁹ ioſeph ⁊ nichodemi ſignant̃ plura req̃ſita in nobis: ſi xp̃s in corde nr̃o debeat ſepeliri. Nam dʒ cõtcans eſſe inuolut⁹ lintheamiĩb⁹ p mũdã affectionẽ ⁊ cõſ:iẽtie puritatẽ. In ſindone ẽm mũda ieſuʒ inuoluit: qui eũ pura mẽte ⁊ puro corpore ſuſcipit: decet nãq; nõ ſolũ pura aĩa ſed ⁊ corpore puro corp⁹ xp̃i ſuſcipe. Innoluere aũt opʒ q: myſteriũ eius clauſuʒ ⁊ occultũ eſt. Dʒ etiã vnctus eſſe aromatib⁹ per feruẽtẽ deuotionẽ. Cũ myrrha ẽm ⁊ aloe ieſum' inuoluit qui crucifixũ in corde cũ amaritudine penitentie ⁊ cõpaſſiõis recõdit. In nouitate ẽo monumẽti deſignatur q̃ cor dʒ eſſe p gratiã ⁊ puritatẽ innouatũ: ⁊ ab oi vetuſtate peccati purgatũ priuſq; ad corpus xp̃i accedat in quo corde etiã ponit eũ q̃ſi de ipſo iugiter cogitat: q: monumentũ dĩ quaſi monẽs mẽtẽ. Sumptur⁹ igit̃ eucharıſtiã videat vt cor ſuũ ſit q̃ſi monumentũ nouũ in quo locet̃: ⁊ quaſi hort⁹ in quo delectet̃ ne in monumẽto ſuo ali⁹ poſitus ſit vel circa hoc quicq; inutile excreuerit q̃d erit ſi bñ p penitentiã mũdatũ fuerit ⁊ innouatũ: aliodn nõ poterit i eo digne ſepelire xp̃m. Per monumentũ aũt lapideũ in petra exciſum deſignat̃ cordis ſtabilitas q: dʒ in bono propoſito eſſe firmũ: ⁊ fidei ſoliditas in qua apud eccleſiam ſepult⁹ eſt xp̃s hoc eſt fides chriſti ſupra quaʒ petram edificata eſt eccleſia. Sed pro cuſtodia oim predictoꝝ debet adhiberi longanimitas pſeuerantie vt mens corp⁹ xp̃i recipiẽs in p̃dictis cõditionib⁹ intẽdat finaliter pſeuerare: ⁊ hoc deſignat̃ per ſaxum oſtio monumẽti aduolutum. Ille etiã ſepulto xp̃o in corde ſuo aduoluit pro clauſura lapidẽ magnũ ad oſtium qui ſe claudit ne poſſit igredi pctm̃: ⁊ ponit diligẽs obſtaculũ cõtra pcti recidiuũ ne xp̃s eũ deſerat ⁊ relinquat donec ipſuʒ a mortuis reſurgere faciat. vñ Ambro. Cui pulcherri

Marginal notes (left): ambro. | Chriſo. | Augu. | Cur ſolidum. | Hiero. | Augu. | Cur alienũ | Theo. | Paupertas dñi | Anſel. | ambro. | Augu. | ambro. | Hiero. | Beda. | Augu. | Põpe funebres. | Syndõ | Silueſter. | Petr⁹ cantor. | Ornamenta altaris ſint noua.

Marginal notes (right): C lapidiſ ſuper ſe pulchrum poſitio. | Augu. | Hiero. | Myſtica ſepultura xp̃i i corde noſtro. | Eucharistiam ſũpturo videnda. | Cordꝭ clauſura. | ambro.

me lapis admot⁹ ē ne pateret q̄cūq̧ eū in se hūauerit xp̄m diligēter custodiat: ne eū ꝑdat: ne ꝑfidie sit ingressus. Uñ ⁊ Hylari⁹ Et q̄ nil ꝑter eū oporteat in pectora nr̄a penetrare lapis ostio aduoluitur vt nihil absq̧ eo inferat̄. Uoluit aūt xp̄s in monumēto iusti.s. ioseph sepeliri ad ostēdendū q̄ nō requiescit nisi in corde iusti: ⁊ q̄ nō amplius peccatoꝝ cōsortia volebat: q̄ amplius ꝑ ipsis nō moritur⁹ erat. Uñ Amb. Mystice aūt iust⁹ xp̄i corp⁹ sepelit: talis est eīm xp̄i sepultura: q̄ fraudē iniq̄tatemq̧ nō habebat. Iust⁹ aūt corpus xp̄i operit syndone: vesti ⁊ in dñi corp⁹ glīa sua vt ⁊ ipse sit in suis. Ubi aūt in monumēto condit̄ iusti vt iustitie habitatiōe requiescat. hec Ambr. De monumēto dñi fert̄ q̄ dom⁹ seu spelūca fuerit rotūda de subiacēte rupe excisa: erat eīm lapis seu rupes grādis in horto: in cui⁹ latere erat monumētū excisum seu spelūca habēs octo pedes lōgitudinis: et totidē latitudinis: ⁊ tante altitudinis vt hō intus cōsistēs ⁊ in eius pauimēto rectus stans vir posset manu erecta culmē attingere: introitū patulū habēs ab oriēte: cui lapis magnus aduolutus atq̧ appositus erat ꝑ ostio. In cui⁹ monumēti ꝑte aq̄lonari sepulchrū dñi hoc ē loc⁹ dñici corporis de eadē petra est excisus septem pedes ⁊ mediū habēs lōgitudīs: ⁊ a cetero pauimēto alti⁹ eminēs: tres palmos ⁊ mediū hn̄s altitudīs: eiusdēq̧ existēs latitudīs cui⁹ ē altitudinis. Qui vez loc⁹ nō desuꝑ: sȝ a latere meridiano ꝑ totū est patulus. vñ inferebat̄ corp⁹ vt esset q̄si sarcophagus suppositus fundamēto ⁊ iclinat⁹ suꝑ latus aptū rā habēs a latere ⁊ nō supius. Color autē eiusdē monumēti ac loculi rubicūdo ⁊ albo dr̄ esse ꝑmixtus. Monumētū ḡ erat ad modū domūcule factū: intra qđ erat sepulchrū xp̄i positū. Sic eīm sepulchra iudeoꝝ antiq̄tus: ⁊ maxime magnarū ꝑsonarū solebāt fieri vt eoꝝ filij possent etiā ibi sepeliri. Propter hoc dr̄ frequēter de regibus iuda. Sepultus est in sepulchro dauid ⁊c. Est aūt ibi in eodē loco ob reuerentiā dñici sepulchri: artificioso opere forma rotunda: vno tātum foramine superius aperto dñice resurrectionis ecclesia maxima constructa: cōtinēs montē caluarie ac locū sepulchri: ⁊ multa loca sacra in q̄ sepulchrū dñi est infra quādā cellā rotūdā pulchris lapidib⁹ ꝯstructū. Hec siq̄dē eccl̄ia dñici sepulchri est patriarchalis ⁊ hēbat canonicos regulares ⁊ priorē ſm habitū ⁊ regulā scil Augu. viuentes: q̄bus loco abbatis patriarcha ꝑerat cui soli obediētiā ꝓmittebāt. Hec ecclesia inter sctā et venerabilia loca nō īmerito obtinet ꝑncipatum: in cui⁹ loca tā magna ⁊ mira ꝑ dñm sūt facta et ostēsa. (Et dies erat parasceues). i. ꝑparationis. s. sexta feria in qua ꝑparabantur illa q̄ in sabbato comedi debebāt (et sabbatū illucescebat) q̄: vespera ad sabbatū ptinēs instabat: a qua solēnitas sabbati incipiebat vbi sciendū q̄ sicut hō sexta feria creatus est ⁊ peccauit: sic xp̄s sexta feria ꝑ hoīe mortuus est ⁊ satisfecit. Uñ ⁊ dixit ꝯsummatū est: opus. s. recreatiōis sicut eadē die ꝯsummatū fuit op⁹ creatiōis: ⁊ sicut sabbato requieuit ab omni opē suo: sic sabbato q̄euit in sepulchro: in signū q̄ in hac sexta etate ꝑ eo opari et pati debem⁹: vt i septimana cū ipso quiescamus: donec in octaua veniēte glīa resurrectiōis cum ipo simul gaudio ꝑfruamur. vñ Beda. Parasceue grece latine ꝑparatio interpretat̄ quo noīe iudei q̄ inter grecos cōuersabantur sextā sabbati: q̄ nūc a nobis sexta feria vocat̄ appellabant: eo q̄ in illo ab opē suo requieuit deus. Uñ ⁊ hanc sabbatuȝ. i. requiē vocari ꝑcepit: recte dñs eadē die sexta crucifixus humane reparatiōis ipleuit archanū: sabbatū aūt in sepulchro requiescēs resurrectiōis que octaua die ventura erat expectabat euentū. Uñ nr̄e simul deuotiōis ac btē retributiōis ꝑlucet exēplū: q̄s in hac qūidem sexta mūdi etate ꝑ dño pati: ⁊ velut mūdo crucifigi necesse est: in septia vo etate. i. cū lethi q̄s debitū soluit corpa q̄dē in tumulis: aīas aūt secreta in pace cū dño manere: ⁊ post bona opȝ opa quiescere: donec octaua tandē veniēte etate: etiā corpora ipsa resurrectione glorificata: cū animab⁹ simul incorruptionē eterne hereditatis accipiant. vñ pulchre septima dies in genesi vesperā habuisse nō legit̄ q̄ requies aīarū q̄ in illo seculo nūc est nō cōsumēda morte: sed pleniori gaudio futurē est resurrectiōis adaugēda. hec Beda. Ubi etiam nota q̄ inter cetera mysteria q̄ hodie ecclesia facit hoc vnuȝ est: q̄ hodie ꝑ oīb⁹ orat. Cui⁹ rō est: q̄ xp̄s fuit hodie valde pius in parcendo q̄n dixit. Pr̄ dimitte illis: q̄ nesciūt q̄d faciūt: fuit valde liberalis i largiēdo: q̄ ad modicā petitionē dedit latroni regnū celoꝝ: fuit valde largus in redimēdo: q̄ nō guttā: sȝ totū sanguinē ꝑ nr̄a redēptione dedit. vñ in psal. Quia apud dñm mīa: ⁊ copiosa apd̄ eū redēptio. Iō ecclesia ad similitudineȝ xp̄i est hodie multū liberalis in orādo ⁊ multum pia in parcēdo. Hodie etiā fideles eccl̄ias oēs et altaria visitare cōsueuerūt cui⁹ triplex rō est. Prima est q̄ illa visitatio rep̄sentat visitationē apostoloꝝ ⁊ sanctarū mulierum que crebro visitabant sepulchrū. Scda est q̄ xp̄s hodie oēs sanctos q̄ fuerunt a principio mūdi vsq̧ nunc ꝑn̄tialiter visitauit: dū ad limbuȝ descēdit. Tertia rō est: quia

Hylarius. — Cur in monumento iusti sepultus — Ambr. — D — Sepulchri forma. — Sepulchri color. — Eccl̄ia sepulchri. — Sexte ferie mysterium. — Beda. Parasceue. — E Uespera sabbati nō lecta. — Oratio ecclesie in parasceue. — Psal. cxxix. — Eccl̄iarū ⁊ altariū visitādo rū causa.

ſancti hodie debẽt valde liberales eẽ: fue-
rũt em̃ hodie de carcere liberati ⁊ i celeſte
regnũ ſublimati. Si q̃s em̃ de carcere libe
raret ⁊ in iperiũ ſublimaret illaz diẽ vtiq
multũ diligeret ⁊ i illa die m̃ltũ liberalis
eſſet. Merito igit̃ hodie fideles ſctõs viſi-
tãt: vt ab ipſis de carcere liberatis: ⁊ i ipe
riũ ſublimatis: bñficia valeant obtinere.

Mulierũ circa ſepulturam deuotio.

(Mulieres aũt q̃ erãt xp̃o deuote ſun⁹ (ſub
ſecute) qũo ⁊ i q̃ loco corp⁹ dñi poneret̃ di
ligenter curauerunt reſpicere ⁊ notare: vt
poſtea ei tpe cõgruo mun⁹ ſue deuotionis
poſſent offerre ⁊ officiũ funeri ipẽdere: ac
corp⁹ ei⁹ inungere. Per hoc ſignificat̃: q:
aĩe deuote debẽt myſteriũ paſſiõis xp̃i ſo
licite cõſiderare: ⁊ eaz ꝑ poſſe imitari: vñ

Beda.

Beda. Sz ⁊ hacten⁹ ſancte mulieres dies
paraſceues .i. p̄parationis idẽ faciũt: cũ aĩe
hũiles ⁊ quo maioris ſibi cõſcie fragilita
tis: eo maiori ſaluatoris amore ferueri-
tes paſſiõis ei⁹ veſtigijs i hoc ſeculo quo
requies eſt p̄parãda futura diligẽter obſe
quunt̃: ⁊ ſi forte valeãt imitari pia curio-
ſitate q̃ ordie ſit eadẽ paſſio cõpleta perpẽ
dũt. Qua lecta: audita: recordata: mox ad
parãdũ opa ỽtutũ: q̃b⁹ xp̃s delectet̃ ſe cõ-
uertũt: vt finita p̄ntis vite paraſceue in re
quie btã expectẽt tpe reſurrectiõis occur-
ret̃ xp̃o cũ aromatib⁹ ſpũaliũ actionũ. hec

Marie ⁊ ceterarũ ꝯſtãtia.

Bed. Joſeph ãt ⁊ nichodemus inclinãtes
dño ⁊ adorãtes ſepulchrũ receſſerunt: ma
ria ỽo ⁊ alij q̃ arctius amabant remãſerũt
(ſedẽtes ꝯ ſepulchrũ) ⁊ lamentantes dñm
⁊ expectãtes ei⁹ ꝓmiſſuz. In q̃ oñdit̃ earũ
cõſtãtia ⁊ feruor dilectionis erga dñm: q:

Hiero.

recedẽtibus diſcipulis ac alijs notis ad-
huc remanebãt circa ſeplchrũ. vñ Hiero.
Ceteris relinquentibus dñm mulieres in
officio perſeuerãt: expectãtes qđ ꝓmiſerat
ieſus: ⁊ iõ meruerũt primo videre reſurgẽ

Raba.

tẽ: q: pſeuerauerũt vſq in finẽ. vñ ⁊ Raba.
Alijs notis ieſu ad ſua redeuntibus: ſole
mulieres q̃ ardẽtius amabãt obſequiũ fu
neris iſpiciebãt: expectãtes qđ ꝓmiſerat: ⁊
iõ poſt reſurrectionẽ p̄io xp̃m vident btẽ
mulieres q̃ miniſtrauerũt viuẽti: aſtiterũt
moriẽti obſecute ſunt ſepulto: ⁊ ſic ꝯgaui-
ſe ſunt reſurgẽti. vñ ⁊ Chri. Uidiſti mulie
rũ fortitudinẽ vidiſti dilectionem: vidiſti
magnanimitatẽ q̃ vſq ad mortẽ fuit. Imi

Chriſ.

temur has mulieres nos viri neq dereliu
quamus in tẽtatiõib⁹ ieſuz. hec Chri. Per
deuotionẽ q̃ppe harũ mulierũ oſtendit: q:
deuote pſone mũdo mortue debẽt cũ xp̃o
ꝑ cõpaſſionẽ ſepeliri: vt mereant̃ reſurre-
ctiõis eius pticipes fieri. Laua ḡ ⁊ tu la-
chrymis corpꝰ ei⁹ ſacratiſſimo ſanguie
aſperſum: ⁊ vnge ipſum vnguentis ſancte
orõnis: ⁊ porta brachijs charitatiue ⁊ hu
milis operatiõis ⁊ ſepeli eũ aromatibus
bone cõuerſationis: ac bonis doctrinis ⁊
exẽplis cũ multis gemitib⁹ ac plãctibus ⁊
lamentis: ⁊ cooperi ſub amoris ⁊ deuotio
nis pauimento cõſciẽtie tue in ſindone et
caſtitate mentis: ac ſudario ⁊ labore pnie
⁊ ſedebis ibi iuxta cũ ad monumẽtũ do-
nec videas ipz a mortuis reſurgẽtẽ. Que-
ſo ne mortuũ ꝓ te delictũ reijcias: ſz totis
deſiderijs in ſepulchro cordis recipias:
ſtringas cãdidiſſimis cogitationũ ⁊ pu-
riſſimis affectionũ lintheaminib⁹ roſeas
ſpecioſiſſimas amoroſiſſimas ei⁹ plagas
donec te ducat in reſurrectiõis ſue letitiã
mirabilib⁹ dotib⁹ decoratã ⁊ in aſcẽſionis
ſue excellẽtiã ſup oẽs celi ordies eleuatã. F

Sepultura lamẽtabilis.

Et nota q̃ lz in hac ſepultura xp̃s nihil
paſſus fuerit: q: mortuus tñ hoc factuz in
ſe miſerabile fuit ⁊ lamentabile: ꝑpter rõ-
nes ⁊ cauſas ſupra circa depoſitionez dñi
de cruce tactas. Ex iſto articulo ſepulture

Documenta. Theo.

trahunt̃ plura documẽta. Primum eſt ſm
Theo. q̃ nos ſimus imitatores ioſeph in
hoc qđ corpus xp̃i ſuſceptũ fuerit a nobis
et inuolutũ: tũc debemus ipſuz ponere in
monumẽto nouo exciſo in petra .i. in men
te nr̃a dei imagine iſignita: renouata ⁊ fir
mata in xp̃o q̃ eſt petra vt dicat illud cãti.
Tenui eum nec dimittã. Scđz eſt q̃ ſicut Cãt.iij.
dñs paſſus mortu⁹ ⁊ ſepult⁹: lamẽtat⁹ fuit
ſic, ⁊ nos lamẽtari eũ debem⁹ ꝑ cõpaſſionẽ
⁊ verã cõpũctionẽ. Tertiũ ẽ q̃ ſicut xp̃s ſe
pult⁹ cuſtoditus fuit: ſic ⁊ nos eũ in mente
nr̃a ſepultũ firmiter cuſtodire debem⁹ ne
latrũculi .i. demones ſepulchrũ cordis nr̃i
ſubintrẽt ⁊ furẽtur nobis ieſum. Quartuz
eſt q̃ ⁊ nos q̃ ſpũalr̃ mortui ſum⁹ pctis cõ
ſepeliamur ẽt cũ xp̃o ita vt abſcõdamur ⁊
q̃eſcam⁹ a pctis: ſic q̃ vet⁹ hõ i nobis ãpli⁹
nõ reſurgat. vñ ap̃s. Cõſepulti inq̃t ſum⁹ rom.vi.
cũ xp̃o ꝑ baptiſmũ i mortẽ. vbi gl. Xp̃s in
pſona veteris hoĩs habebat mẽbra cõfixa
in cruce ne ad priores actus mouerent̃ a
q̃b⁹ ẽt mortu⁹ ⁊ ſepult⁹ q̃euit hũanis ſub
tract⁹ aſpectib⁹ ꝑ hoc exigẽs a nobis vt mẽ
bra nr̃a ꝯtinẽtie ⁊ iuſtitie clauis ꝯfixa ha
beam⁹: ne ad pora mala redeam⁹: a q̃b⁹ ẽt
ita pfecte q̃eſcam⁹: vt nec eoꝝ viſio nec me
moria hẽat̃. Et ſic veteri hoĩe i nobis cruci
fixo mortuo ⁊ ſepulto: ad bona reſurgẽtes

Conformatio.

i nouitate vie ambulemus. hec i gl. Ad ꝯfor
mãdũ ſe huic articulo imaginet̃ hõ quaſi
cor ſuũ ſit xp̃i ſepulchrũ: ⁊ inibi ipm vene-
rabilr̃ recõdat: recõditũ lamẽtabiliter de-
fleat ⁊ diligẽter cuſtodiat ne ipm amittat
Cõſepeliat ſeipm i eodẽ ſepulchro cũ ieſu
⁊ ruminet ſenſuz documẽtoꝝ vel alia ſicut
deus miniſtrabit. Ieſu q̃ i monumẽto ſepeli
ri: lamẽtari ⁊ cuſtodiri voluiſti: da mihi te
in corde meo ſpũalr̃ ſepelire: lamẽtari ⁊ di
ligẽter cuſtodire: vt ⁊ ego tibi ꝯſepultus te

cũ merear ad reſurrectiõis glã͂ perueni- re: ⁊ ꝗ͂ poſt⁹ i ſepulchro a viſu hoim es ſe- gregatus in pace dormiẽs abſcõde iterum me ſeruũ tuũ i abſcõdito faciei tue a cõtur batiõe hoim: vt mũdo mortu⁹ tibi viuẽs i te dormiã: ⁊ ſuauiter in te requieſcã. Hinc

G Sepeliẽdi cũ xp̃o forma.

nũc vidẽdũ eſt q̃lr debem⁹ cũ xp̃o ſepeliri. Sepulchrũ aũt iſtd i quo debem⁹ ſepeliri: ẽ ip̃a religio i q̃ ip̃e religioſus ſpũalr dʒ mũ do mori ⁊ ſepeliri. Aſſimilari aũt dʒ reli- gioſ⁹ mortuo ⁊ ſepulto q̃tũ ad plura. Pri mo q̃tũ ad cẽſuʒ rerũ: qꝛ ſicut mortu⁹ ⁊ ſe- pult⁹ nihil ꝓpriũ hʒ ſic ⁊ religioſus nihil ꝓpriũ hr̃e: ſʒ oia in cõi diuidere dʒ. Scd̃o q̃tũ ad ſenſuʒ carnis ⁊ motũ: qꝛ ſicut mor tu⁹ priuaƚ ſenſu: nec ſenſib⁹ gaudet: ſic et religioſus dʒ eſſe mortu⁹ q̃tũ ad delecta- tiones q̃ ad ſenſum carnis pertinẽt: ⁊ ſicut mortu⁹ mouẽti ſe nõ ꝯdicit ſic ⁊ religioſus ꝓlato ſe regẽti nõ dʒ ꝯdicere: ſed in oĩbus obedire. Tertio q̃tũ ad domiciliũ: qꝛ ſicut mortuus clauditur in ſepulchro: ſic ⁊ religio ſus dʒ eẽ clauſus i clauſtro: ⁊ ſicut mortu⁹ de monumẽto nõ exit niſi ad iuſſionẽ dei ſ. die iudicij: ſic nec religioſus debet exire clauſtrum ſine iuſſione prelati: et ſicut mortu⁹ nõ murmurat qñ trãſferƚ de monu mẽto in monumentũ: ſic nec religioſus dʒ murmurare qñ trãſferƚ de monaſterio ad monaſteriuʒ. Quarto dʒ aſſimilari maxie morti xp̃i: in morte eñ xp̃i aĩa fuit a carne ſeparata: tñ aĩa et caro fuerunt diuinitati

Sepulture figure. Gene. xxxvij. Jone ij. ⁊ iij.

vnite: ſic in ꝟo religioſo aĩa dʒ eſſe ſepara ta a carne vt. ſ. carni nõ cõſentiat i aliquo carnali amore: aĩa tñ ⁊ caro deo debẽt eſſe vnite: aĩa ꝑ amorẽ: caro ꝑ incorruptionem vt poſſit dicere cũ ꝓpheta Cor meũ: ⁊ caro mea exultauerũt in deũ viuũ. Sepulturã xp̃i olim filij iacob ꝓfigurauerũt: q̃ fratreʒ ſuũ ioſeph in ciſternã miſerũt. Hãc etiam ionas ꝓfigurauit quẽ ꝓiectũ de naui i ma re cet⁹ deuorauit: ionas fuit ꝑ tres dies et

H Memoria. vij. horarũ dñicarũ.

noctes in ceto: ita xp̃s fuit vſq ad triduũ i monumẽto. Nũc recogita qualr dñs tu⁹ ſeptẽ horis ꝑdictis pro te paſſus ſit: ⁊ au- ſculta eũ q̃ſi te moneret ⁊ diceret. Cũ ꝑmo nocte ſurrexeris ob reuerẽtiã illius amo- ris quo me vinctũ tradidit in man⁹ malo rũ ⁊ quo fact⁹ ſum obediẽs vſq ad mortẽ: diſponas i corde tuo obedire velle ad oĩa

prima.

q̃ tibi iniũgunƚ. Circa ꝑmã ob reuerentiã humilitatis qua corã indigno iudice ve- lut agn⁹ mãſuet⁹ ſteti ſubijcias te oĩ crea ture ꝓpter me ⁊ ad queq vilia opa ſis pa ratus. Ad tertiã ob amorẽ quo ego cõtem

tertia.

ptus cõſputus: ⁊ opprobrio ſaturat⁹ fuit teipſum cõtẽnas ⁊ vilipẽdas ⁊ opprobria

Sexta.

ſuſtineas. Ad ſextã crucifigas tibi mũdũ teq mũdo cogitãs qualr ego oĩm creator ꝑ amore tuo crucifixus ſuʒ ⁊ iõ oĩa delecta bilia mũdi ſint tibi q̃ſi crux amara. Ad no

Nona.

nã morearis mũdo ⁊ oĩ creature. ſ. vt ama ra more intm̃ corde tuo dulceſcat vt oĩs creatura deſipiat. Circa veſperam qua de

veſpere

cruce depoſit⁹ ſum recolas in gaudio qua liter poſt mortẽ ⁊ oẽs labores tuos felici

Cõpletorium Marie abductio a ſepulchro.

requie pauſabis in ſinu meo. Ad cõpleto- riũ memor ſis vnionis illi⁹ q̃ ſpũs vn⁹ me cũ effect⁹: meip̃o in ſumma experiẽtia per- frueris: q̃ vnio hic i via incipit ꝑ voluntatẽ mee ⁊ tue cõcordiã i oĩb⁹ tã aduerſis q̃ ꝓ ſperis: ⁊ in futuro cõplebiƚ ꝑ eternã gl'iaʒ in celis. Appropinquante aũt nocte dicit ioãnes dñe ꝙ eis expedit recedere: qꝛ non eſt cõueniẽs ibi morari: vel de nocte ad ci uitatẽ redire. Tũc dña prout põt ſurgit: ⁊ ad monumẽtũ genuflectit: ⁊ ip̃m ãplectiƚ ac bñdicit. Nã cruciata gemitibus: fatiga

Crucẽ prima adorauit maria.

ta dolorib⁹: afflicta ploratib⁹: neq̃bat ſta- re pedibus. Tñ ſicut poterat mulieribus ſanctis adiuta: cũctis ploratib⁹ ſimul cuʒ ea cepit recedere. Cũ autẽ venerũt ad cru- cẽ: ibi ip̃a genuflexit ⁊ crucẽ adorauit. Si

Crucis abſcon ſio.

milr ⁊ oẽs fecerũt. Cogitare namq potes ꝙ ip̃a fuit ꝑma q̃ crucẽ adorauit: ſicut et ꝑma q̃ filiũ natũ adorauit. Hec aũt ſancta crux poſt paſſionẽ ⁊ reſurrectionẽ dñi ꝑ iu deos cũ crucib⁹ latronũ ſub mõte caluã- rie ꝓfunde ſub terra abſcõdita fuit vbi du cẽtis ãnis ⁊ ampli⁹ vſq ad tp̃a ꝯſtãtini ⁊ helene latuit: ſʒ helena i lapide pl⁹ q̃. xx. paſſibus fodiẽs ip̃as tres cruces inuenit q̃bus ſublatis crucẽ dñi ab alijs ſigno reſur

Crucis abſcon ſe loc⁹.

rectionis mortui ꝓbauit ⁊ diſcreuit. Ip̃ſe aũt loc⁹ in q̃ crux iuẽta ẽ diſtat a loco calua rie decẽ pedib⁹ ꝟſus oriẽtẽ deſcẽdẽdo vbi in eccleſia q̃ cõtinet mõtẽ caluarie eſt ſcri- pta ꝓfunda: iferior pauimẽto. xl. gradib⁹ vel circa: ⁊ ſunt ibi quatuor colũne q̃ dicũ tur mortẽ dñi fleuiſſe. Deinde recedũt ver ſus ciuitatẽ: ⁊ ꝑ viã ſepe dña ſe ꝟtebat re tro aſpiciẽs ꝑ cõpaſſionẽ. Intrãtibus aũt illis ciuitatẽ multi vidẽtes dñaʒ moti pie tate: ſup illius dolore ad luctũ cõuertebãƚ amarũ ⁊ cõcurrũt vndiq bone matrone ⁊ virgines ambulãtes poſt ip̃ſam ⁊ aſſociã tes eã ꝑ viã ⁊ cõſolãtes ac etiã lamẽtãtes eã. Sed ⁊ boni hoĩes ꝑ quos trãſibat cõ- patiebãƚ eidẽ ⁊ monebãt ad fletũ. Vndiq fit ploratus magnus ⁊ luctus. Nam dolor eius multos faciebat dolẽtes. Vix lachry- mas cõtinere poterãt quicũq eã plorantẽ videbãt. Fiebat luctus quocũq tranſibat maria: plorabat ip̃a plorabant ⁊ oẽs am- bulantes cum ea: plorabãt ⁊ multi veniẽ tes obuiam ei. Sic vtiq deducitur a plo- rantibus plorans quouſq peruentum eſt ad domũ ioãnis. Cum aũt venerũt ad do mũ tũc ip̃a vertẽs ſe verſus dñas illas in- clinauit ſe agens gratias. Ille vero inclis

nātes ſe eidē valedixerūt:et cū lachrymis receſſerūt. Intrauit ğ dña domū: ibi reſedit: ibi ꝑmāſit ꝛ eā ioānes in ſua cura ꝛ cuſtodia retinuit: ac ſup ꝓpriā mrēm oī corde amauit. Flebat ꝛ plāgebat valde cum ioāne ꝛ magdalena ꝛ ſororib⁹ ſuis. Soluebat dolori amaras lachrymas filij ſui mortē nimis amarā i corde ſuo recolēs ac
Cōſolari monet mariam. paſſionis loca ꝛ cuncta q̄ paſſus fuerat in aio voluēs. Tādē ioānes hortādo q̄ deſiſteret cōſolat⁹ ē eā vt poterat. Tu q̄ꝫ experiaris vires tuas ſi ſcires eā cōſolari ꝛ cōfortare q̄ parū⁹ comederet ꝛ alios comedere faceret: q: adhuc ieiuni ſunt ꝛ refectiōe īdigēt ac eis pare ꝛ miſtrare cōeris: ꝛ poſtea bñdictiōe ab ea ꝛ alijs ſinglis accepta recedere poteris. Hic nota q̄ hodie .ſ. die paraſceues nō ꝯſecrat hoſtia: q: vra hoſtia hodie eſt oblata.
3 Sexte ferie inſignia. In hac ēt ſexta feria in q̄ paſſus eſt xp̄s multa ſūt facta diuerſis annis ꝛ vicib⁹ de quibus ſunt iſti verſus.

Salue feſta dies: q̄ vulnera nr̄a coherces.
Angel⁹ eſt miſſus eſt paſſus ꝛ i cruce xp̄s.
Eſt adā factus: ꝛ eodem tempore lapſus.
Ob meritū decime cadit abel frīs ab enſe
Offert melchiſedech: yſaac ſuppōit aris.
Eſt decollatus xp̄i baptiſta ioannes.
Eſt petr⁹ erept⁹: iacob⁹ ſub herode pēpt⁹.

Iudeorū blaſphemia ꝛ perverſitas. Tedet iā audire ꝛ recitare iudeorū blaſphemias. (Altera ei die q̄ eſt poſt paraſceuē) iā incepta .ſ. cū iā ſexta feria trāſiſſet: ꝛ ſero facto poſt ſolis occaſum ſabbatū iam intraſſet: cōueniūt iterū ſacerdotes ꝛ phariſei ad pilatū dicētes.) Dñe recordati ſumus: q: ſeductor ille dixit adhuc viuens (poſt tres dies reſurgā) Qd dicunt (ille) ex inuidia eſt q̄ etiā ꝓpriū nomē nō patit: ꝛ
Propriū nominis expilio. dicētes ſeductor hoc qd ipſimet erāt dño imponūt. Nō ſufficit ſeductoribus ſcelus mortis: niſi ꝛ poſt lacerēt famā ei⁹. Eſt āt ſeductio duplex .ſ. bona ꝛ mala.
Seductio. Hiere, xx. Prima eſt ſeductio ſanctitatis .ſ. a falſitate in veritatē de q̄ dicit hiere. Seduxiſti me dñe ꝛ ſeduct⁹ ſum. Alia eſt ſeductio ꝑuerſitatis .ſ. a veritate i falſitatē: ꝛ hāc imponūt iudei xp̄o. vñ Hiero. Principes aūt ſacerdotū lꝫ imēſum facinus in nece dñi ꝑpetrauerint tñ nō ſufficit eis niſi etiā poſt mortē ei⁹ cōcepte neq̄tie virus exerceāt: famā ei⁹ lace
Seductor bonus. xp̄us. rātes: ꝛ quē innocentē ſciebāt ſeductorem vocāt. Sicut aūt cayphas ignorās ān prophetauerat dicēs expedit vnū hoīem mori ꝓ populo ꝛ nō tota gēs pereat: ſic ꝛ mō ſeductor eñ erat xp̄s nō a vitate i errorē mittēs: ſꝫ a falſitate ad ṽitatē a vitijs ad virtutes a morte ad vitā ducēs. hec Hier. (Iube ergo cuſtodiri ſepulchrū: ne diſcipuli furent eū: ꝛ dicant alijs q̄ ſurrexit a mortuis.) Stulti cuſtodiā petūt: quaſi in ſepulchro teneri valeat: qui vbiq; eſt ꝛ oīa cōtinet. vbi Amb. Quāta malicia ſacerdotū q̄ nō tm̄ magro: ſꝫ etiā diſcipulis detrahūt (ꝛ erit nouiſſim⁹ error) peior priore vbi Raba. Amb. Raba.

In hoc āt ignorāter verū dicūt. Peior eñ fuit cōtēptus pnie in iudeis q̄ error ignorātie. Peior erat īfidelitas rſurrectionis q̄ crudelitas paſſionis. Cōfitet ğ plane q̄ pri⁹ fuit error i nece dñi. vbi ꝛ Chriſ. Chriſ.
Uide aūt q̄nalr ēt nolētes cōcertāt ad demōſtrādā veritatē. Irrefragabilis eñ demōſtratio reſurrectiōis facta eſt p ea q̄ ꝓtenderūt. Q: eñ cuſtoditū eſt ſepulchrū: nulla fraus facta eſt. Si aūt fraus facta nō eſt: manifeſte ꝛ irrefragabilr dñs ſurrexit. Hec Chri. R Cuſtodia ſepl'chri fidei cōducit.
Pilat⁹ vo iā fatigat⁹ dixit eis. Habetis cuſtodiā .i. do vobis licentiā ponēdi cuſtodes: ꝛ cōcedo q̄ accipiatis milites ad cuſtodiēdū eū ꝓ vr̄a volūtate. Ite ꝛ cuſtodite ſicut ſcitis; q̄ſi dicat. Si dꝫ reſurgere male poteritis cuſtodire: q̄ impius ꝛ fatu⁹ erat pilat⁹ q̄ ſicut xp̄ꝫ ꝑmiſit occidi ita ꝛ cuſtodiri eum morti adiudicauit: eis etiā cuſtodes dedit. Uadunt illi ꝛ veniētes illuc ṗmo corpus ei⁹ inſpiciūt: ꝛ eū q̄ auctor vite clarnerat i īfernis clauſtris retētū ſe deꝓhēdiſſe letātes ſepulchrū muniūt: milites armatos cuſtodes ponūt lapipidē q̄ erat i hoſtio monumēti: vñ acceſſus in ſepulchrū erat ſigillo ꝑſidis: ac ēt ſigill' ſuis ſignāt ne aliq̄s ſine ſcitu eoꝝ ingredi poſſit: ꝛ diligēter oīa faciūt. Sigillorū ſignatio
Et in hoc apparet malicia eorū: q: ēt i cuſtodibus non ꝯfidūt: ſꝫ inſup ſigilla apponūt. Hoc aūt totū dñs voluit fieri ꝓpter maiorē certitudinē reſurrectiōis ſue: vt ꝛ ipſi q̄uis nolentes ſibi tamē teſtes ſint dñm reſurrexiſſe: ꝛ nullo mō ſic poſituꝫ furari potuiſſe. Non eſt eñ cōſilium nec ſapientia nec fortitudo cōtra dñm. Sepulchri ſoliditas calumniā pellit.
Et recte in tali loco dñs ſepulturam ſuaꝫ elegit vbi nulla poſſibilitas fodiēdi eēt q̄ten⁹ oēm occaſionē calūniādi iudeis auferret: ne forte ſi l. maceria circūcluſus eēt vel q̄libet pariete dicerent ipſi diſcipulos illi⁹ furatos eū fuiſſe. vñ ꝛ Hiero. Hiero.
Hiero. Nō ſuffecerat ṗncipib⁹ ſacerdotū ꝛ ſcribis ꝛ phariſeis crucifixiſſe dñm ſaluatorē niſi ſepulchrū cuſtodirēt cohortē acciperēt: ꝛ ſignarēt lapidē: ꝛ q̄tū i illis eſt manū apponerēt reſurgēti: vt diligētia eorū nr̄e fidei ꝓficeret. Quāto eñ diligētius ſeruat tāto magis ꝛ reſurgētis virt⁹ oſtēdit. vñ ꝛ Chri. Et in duriſſimo lapide fuerat exciſū ꝛ grādis lapis poſit⁹ ꝛ ad oſtiū ꝛ cuſtodia ponit militū i circuitu vt quāto forti⁹ ſuat ne furari poſſet tāto magis ṽt⁹ dei appeat cū reſurrexerit. Chriſ.
Si eñ ſepulchrū fuiſſet i terra dicere poterant ſuffoderūt terrā: ꝛ furati ſunt eū. Si fuiſſet lapis paruul⁹ poſit⁹ dicere poterāt. Paruul⁹ lapis fuit: ꝛ dormiētib⁹ nobis tulerūt eū. Et iterū

Diligẽtia ſcribarũ ꝓdeſt fidei nr̃e. Serua te phariſei ſeruate: de⁹ includi nõ põt: de⁹ in ſepulchꝛo teneri nõ põt: qui fecit celũ et terrã: cuius in pugillo terra eſt ⁊ celũ q̃ appẽdit mũdũ in trib⁹ digitis. Qui ẽ appẽdit mũdũ: vno ſepulchꝛo nõ põt cõtineri.

Pyla.

vñ ẽt Pyla. met⁹ furãdi corpis ⁊ ſepulchri cuſtodia atqȝ obſiatio ſtultitie atqȝ īfidelitatis teſtimoniũ eſt: cũ prius ꝑcepto dñi ꝯſpexiſſent de ſepulchꝛo. mortui ſuſcitatũ.

Pilati exiliũ mors et patria. Itẽ herodis.

Pilat⁹ aũt ꝑdict⁹ poſtmodũ ĩ multis apð Tyberiũ ceſarẽ a iudeis accuſat⁹ deportat⁹ ẽ ĩ exiliũ lugdunũ vñ erat oriũd⁹. herodes võ q̃ ꝯſẽſit pilato ĩ nece dñi deportat⁹ ẽ ĩ exiliũ apð lugdunũ ⁊ mortu⁹ ẽ ibi. Orõ.

Domine ieſu xp̃e q̃ hora cõpletoꝛij aromatib⁹ vngi ⁊ ꝯdiri ac ſindone ⁊ alijs lintheis inuolui ⁊ ligari mr̃e q̃ȝ tua ⁊ alijs amicis tuis lamẽtãtib⁹ ad ſepeliẽdũ portari ⁊ ſepeliri voluiſti: da mihi q̃ſo vt te aromatibus vngã per feruẽtẽ deuotionẽ ⁊ bonã cõuerſationẽ ſindone ⁊ lintheaminib⁹ te inuoluã per mũdã affectionẽ ⁊ ꝯſciẽtie puritatem lamẽter te lachꝛymis penitẽtie et cõpaſſionis portẽqȝ bꝛachijs charitatiue et humilis operationis ⁊ ſepeliã te in corde meo per iugẽ recoꝛdationẽ ⁊ memoꝛiã: vt ⁊ ego tibi cõſepultus ꝑuenire tecũ merear ad reſurrectionis gloꝛiam. Amen.

¶ Epilogus dominice paſſiõis et de laude crucis. Capi. lxvij.

A Epilog⁹ paſſionis dñice.

Cõſidera nũc que pro ſalute hois oĩ tpe: et ſpecialiter hodie paſſus eſt dñs vt inde aduertas q̃tũ ſibi debeat quilibet chꝛiſtianus: hec eñ que pro nobis paſſus eſt ſup oĩa que operat⁹ eſt valde amabilẽ eum nobis reddũt ⁊ nos ad eum amãdum foꝛtius aſtringũt.

Bern. amãdi xp̃i rõnes.

vñ Ber. Ualde oĩno mihi amãdus eſt per quẽ ſuȝ: viuo ⁊ ſapio. Pro his ergo ita ſum amãs q̃tũ poſſuȝ. Sȝ eſt qð me plus mouet: plus viget: plus accẽdit. Sup oĩa inquã reddit amabilẽ te mihi bone Jeſu calix quẽ bibiſti opus nr̃e redẽptiõis: hoc oĩno amoꝛẽ nr̃m facile vẽdicat totum ſibi. Hoc inquã eſt qð noſtrã deuotionẽ ⁊ blãdius allicit: ⁊ iuſti⁹ exigit: ⁊ arcti⁹ ſtrigit ⁊ afficit vehemẽti⁹. Multũ q̃ppe laboꝛauit in eo ſaluatoꝛ: nec ĩ oĩ mũdi fabꝛica tm̃ fatigatiõis auctoꝛ aſſumpſit. Ille deniqȝ dixit ⁊ facta ſunt: mãdauit ⁊ creata ſunt. At vero hic: ⁊ in dictis ſuis ſuſtinuit contradictoꝛes: ⁊ in factis obſeruatoꝛes: ⁊ in toꝛmentis illuſoꝛes: ⁊ in moꝛte exꝓbꝛatores. Et iterũ. Memẽto iã homo ⁊ ſi de nihilo te factũ: nõ tñ de nihilo te redẽptum. Sex diebus cõdidit oĩa: ⁊ te inter oĩa. At võ per totos triginta annos opatus eſt ſalutẽ tuã in medio terre. O q̃tuȝ laboꝛauit ſuſtinẽs. Hec Ber.

Salut; noſtre opatio Ambꝛ; Redemptiõis bñficiũ mai⁹ eſt q̃ȝ creationis.

vñ ⁊ Ambꝛo. plus itaqȝ mihi cõtulit deus redimẽdo q̃ȝ creando. Creãdo quippe me mihi dedit: redimẽdo aũt ⁊ ſeipm̃ dedit: ⁊ me mihi tradidit. Ita qȝ ſi me totũ illi debeo ꝓ me facto: q̃d iam addã pro me refecto. Nõ eñ tã facile ſum refectus q̃ȝ factus. Si quidẽ de oĩ qð factũ eſt dixit ⁊ facta ſunt. In me autẽ reficiẽdo: ⁊ dixit multa: ⁊ geſſit mira: ⁊ pertulit dura: nec tm̃ dura: ſȝ etiã indigna. hec Amb. Nõ eſt aũt eſtimãdũ ꝙ paſſiõis ſue pena eius ſolũ captiõe ⁊ traditiõe fuerit inchoata ſȝ potius ab inſtãti ſue cõceptiõis vſqȝ ad moꝛtẽ ei⁹ durauit. Cum eñ moꝛtẽ ſuaȝ acerbiſſimã quaȝ ꝓ ſalute nr̃a pati voluit firmiſſime preſciret: ⁊ eã futurã ineffabiliter cognoſceret: opoꝛtuit ꝙ ĩ qualibet hora pro ea naturalr̃ doleret: ꝑſertim cũ cogitaret tãtã moꝛtis acerbitatẽ ⁊ tãtam doloris gñalitatẽ que per totũ coꝛpus et oĩa mẽbꝛa coꝛpoꝛis: ⁊ per oẽs vires inferioꝛes aĩe diffundi debebat.

B Paſſa a xp̃o plurima. Augu; Paſſus oĩ etate

Multa vero de his dñs paſſus eſt pro nobis q̃ colligi pñt ex võbis Aug. dicẽtis. Attende ⁊ intellige aĩa mea tp̃s beatiſſime paſſionis. Paſſus eſt ieſus me⁹: amoꝛ meus: dulcedo mea: ſpes mea: beatitudo mea: ꝯſolatio mea: ⁊ in oĩ tpe: in toto coꝛpe: in oĩ ſuo ope. In tpe infantie anguſtias vteri: paupertatẽ aſperitatẽ ⁊ humilitatẽ ꝑſepij: ꝑſecutionẽ aduerſarij: fugã egypti. In tpe adoleſcentie diſputationẽ: ꝑcipitationẽ. In tpe iuuẽtutis amariſſimã ⁊ turpiſſimã paſſionẽ.

Paſſus in omi mẽbꝛo.

Paſſus eſt etiã in toto coꝛpe: in oculis effuſionẽ lachꝛimarũ: in auribus auditũ cõtumeliarũ ⁊ blaſphemiarũ ĩ genis moleſtiã alaparũ in narib⁹ fetoꝛẽ ſputi: in oꝛe amaritudinẽ aceti ⁊ fellis in manibus vincula: ⁊ in pedibus afflictionẽ plagarũ: in toto coꝛpe flagellationẽ. Et ĩ ope detraxerũt p̄dicationi: cõuerſationi: miraculoꝝ operatiõi. Traditur ⁊ ligatur iuſtus ⁊ innocens: ſicut agnus ad ſacrificiũ: ⁊ ſicut latro ad ſuſpendiũ: ⁊ tñ nõ querit vindictã: nõ oſtendit impatientiã: imo arguit petrũ amputãtem ~~auriculã~~ cũ poſſit obtinere a patre legionẽ angelicã duodenã.

Ligat⁹

Ligatur ergo ſicut latro accuſat vt latro: condẽnatur vt latro: expellitur vt latro: plectitur inter latrones vt princeps latronũ. Ligaris dñe vt ſoluas vincula peccatoꝝ: vt diſſoluas colligationes impietatis: ⁊ faſciculos deprimentes. Pungeris bone Jeſu ſpinis: clauis ⁊ lãcea: vt ſit in nobis recta intentio: diſcreta operatio: manifeſta dilectio.

Pũct⁹;

flagel- latus. Flagellaris vt a me flagella tue iracūdie ꝓpulſares. Uulne ratus. Uulneratus es dn̄e ieſu ꝓpter pctā nr̄a attrit⁹ ꝓpter ſcelera nr̄a: vt ſint plage tue nr̄orū vulnerū efficax medicina

Paſſus in toto tpe. Tp̄s etiā dulcis Jeſu tuā aggrauat paſſionē. Paſſus em̄ es tpe nocturno: diurno frigido eſtiuo. Jn matutinis caſtigat⁹: in mane accuſat⁹: in tertia acclamat⁹: in ſexta ↄdēnat⁹: i nona cū clamore ⁊ lachꝛymis expiraſti. Plange igit̄ ⁊ dole: ⁊ ſatage aīa mea: ⁊ deducāt oculi tui lachꝛymas: ⁊ nō taceat pupilla oculi tui ſuper fratrem tuū decorū nimis ⁊ amabilem ſup amorē mulierū q̄ veſtiuit te coccino: ⁊ ꝓbuit tuo cultui ornamenta. Dolebis em̄ ſi cōſideras lachꝛymas mulieris lachꝛymas piſcatoris: lachꝛymas inſenſibiliū: ſi videas obtenebrationē ſolis: vt celaret membra dn̄i patiētis terremotū: cōcuſſionē lapidū reſurrectionē corpoꝝ apertionē monumentorū ⁊ velū diſſolutū: lachꝛymas patiētis: ⁊ lachꝛymas genitricis. Dolet enim btā virgo mater de proditione ⁊ captione: de condēnatione de crucifixione: potiſſime in cōmēdatione ⁊ depoſitione.

G

loc⁹ aggranat. Locus ēt tuā bone ieſu aggrauat paſſionē. Paſſus eſt eniꝫ dn̄s ieſus in p̄ſepio: i deſerto in tēplo: in hoſpitio: in itinere: in horto: i atrio: in pretorio: in loco crucifixionis. Jn p̄ſepio indigentiam: in deſerto pugnā: in tēplo reſiſtētiam: in hoſpitio obſeruationē detentoriā in itinere fatigationē ⁊ moleſtiam in horto ſudorē ſanguinis: verbum ⁊ oſculū ꝓditoris: vexationē corporis cōprehenſionē ⁊ ligationem cohortis: in atrio interrogationē: alaparū afflictionē: trinā negationē accuſationē: in faciē conſpuunt: colaphis cedūt: in faciē palmis percutiūt: inſultando ⁊ illudēdo ꝓphetā cū dicūt i p̄torio iniquitatē teſtiū: ⁊ accuſationē infidelium: amariſſimū flagellū: iniquū iudiciū: illuſionē

peruerſio rerū. pleq̄ntium. Et vide peruerſitatē nimiam iniqtatē maximā. Judicat̄ iudex: deridet̄ rex: cruciatur pōtifex. Uide iniquuꝫ iudiciū ex pte teſtiū: q: nō cōueniunt ex parte rei: q: accuſat̄ innocēs. Defecit etiam in iſto iudicio rectitudo animi ſciebat em̄ q ꝑ inuidiā tradidiſſent eū. Defuit etiā iuſta cauſa: q: nō culpa ꝓpria ſꝫ aliena: iuſt⁹ ordo: q: capit̄ ⁊ ligat̄ ante ſniaꝫ. Admittit pilatus accuſationē falſam: cōdemnat innocentē ad crucis ignominiā. Erubeſce pilate iudex inique. Quo vinceris: ſuperaris: ſubuerteris: ſeduceris: qui pri⁹ eū eripere conabaris iure cōi: cōſuetudine loci: flagello corporis. Erubeſcite īfideles: perfidi iudei qui magiſtrū veſtrū dominū veſtrū crucifigitis ⁊ percutitis. Plectitur i loco crucifixorio: parit̄ nanq̄ dei fili⁹: amor etern⁹: ſincer⁹ dulcis: ⁊ ſuauis i mulierib⁹ plangentib⁹: i iudeis īfidelib⁹: in latrone blaſphemāte in ꝓꝓ̄o acclamāte: in matre lachꝛymāte. Attende etiā ⁊ intellige aīa mea gen⁹ mortis ſue.

D

Mortiſ genus turpiſſimum. Jllud em̄ gen⁹ mortis fuit turpiſſimū: viliſſimū: amariſſimū: acerbiſſimuꝫ. Spoliat̄ em̄ veſtib⁹ expellit̄ a ciuibus: cruciatur cū latronibus illudit̄ a militibus. Jlludit̄ in domo herodis in veſte cādida: in domo p̄ncipis colaphis ſputis ⁊ alapa: in pretorio iudicio: in veſte purpurea: in corona ſpinea: in ſalutatiōe in genuflexione irriſoria: i cathedra crucis i titulo: i ↄſortio: ī multiplici opprobrio

amariſſimum. fuit etiā amariſſimū ſi cōſideres cauſalitatem gn̄alitatē: diuturnitateꝫ ⁊ acerbitatē. Cauſa em̄ nō eſt tua: ſꝫ mea dn̄e Jeſu: tu enim ſolus fuiſti abſq̄ macula. Paſſus eſt generaliter. Ut videas igitur aīa mea generalitatē hanc.

Lectus ſponſi crux. Uide lectū ſponſi non eſt floridus: non eſt aure⁹ vel argenteus ſed duriſſimus. neſcit em̄ ſtramina: deeſt culcitra: linteamina coopertoria: puluinaria. Uide titulū famoſum tripliciter a pilato cōſcriptū: cōſidera cibū eius ⁊ potū comitatū ei⁹. ſ. mulierū ⁊ latronū: verba ⁊ verbera vincula ⁊ flagella: coronā ⁊ lanceaꝫ. Paſſus eſt etiā in oībus ptibus corporis vt mia redēptoris amoneret tranſgreſſus preuaricatoris.

acerbitas paſſionis. Acerbitatē etiā hꝫ bone ieſu paſſio tua ⁊ ꝓpter innocētiā ex parte tui: excecationē ⁊ ingratitudinē ex pte populi: ⁊ ꝓpter complexionē ex parte corporis: cōpaſſionē ex pte matris: ⁊ tui dilecti collegij: ⁊ q: pateris in partibus magis paſſibilib⁹ ⁊ ſenſitiuis: qđ accidit propter raritatem ⁊ teneritudinem carnium multitudinē oſſiū ⁊ collectionem neruorum. Pateris igitur dn̄e deus me⁹ dux meus ⁊ notus me⁹ in latere manib⁹ ⁊ pedibus: vt accelerares hoi originalis: actualis: ⁊ venialis criminis medicinā. Dediſti eteniꝫ dn̄e Jeſu xp̄e ſanguinē tuū in preciū redēptionis ⁊ in potū fidelib⁹ inebriationis: in lauachꝛū coinquinatiōis: in antidotū curationis: in ſcutū p̄ntis īpugnationis. Fuit igitur bone Jeſu lect⁹ tuus duriſſimus: cib⁹ ⁊ pot⁹ amariſſim⁹: cruciat⁹ ſingularis ⁊ acerbiſſim⁹: nec reuocat te: nec retrahit tenerrimus amor mr̄is aut timor turpiſſime mortis: nō pudor ſpoliati corporis: nō dolor ſingularꝭ: aut fallacia ſpōſōis: q: idut⁹ es veſte nuptiali: īſtruct⁹ lege legali: armat⁹ armatura ſpūali.

Salomōi cōparat̄ xp̄s. Egredere igit̄ filia ſyō: ⁊ vide gloꝛiā ſalomōis in eq̄tatura: in ramis in veſtib⁹ ⁊ laudib⁹ Quō igit̄ emarcuit tā cito nos glorie tue vmbra honoris tui nimirū ↄuertūt honorē i opprobriū: dulcedinē i abſinthiū. Portas enim crucē in humeris: ſpoliaris veſtibus tuis: cruciaris flagellis: ſatiaris

opprobrijs:de vrbe expelleris. Uide noſtri
ſapientiã ſalomõis a pte tpis paſſus eſt ⁊ ei
ſexta feria hora ſexta vt hoiez lapſuz ſexta
hora ⁊ die per mortẽ ſuã repararet a parte
medij:hoc eñ opus nr̃e ſalutis ordo depo
poſcerat. Uide ⁊ patientiã ipſe eteñ tãq̃
agnus q̃ portat ad victimã:⁊ ſicut ouis ad
occiſionẽ duct⁹ eſt. Uide eius hũilitatẽ q͛
Uirtutes xp̃i. dãnat cũ latronib⁹. Uide charitatẽ:q͛ in-
dulget crucifigẽtib⁹. Uide ⁊ paupertatem.
pauper eñ fuit ⁊ in laborib⁹. Paupertatẽ
tuã oſtẽdit mihi pauper ieſu mr̃ tua:fami
lia tua:dom⁹ tua:domus inq̃ ꝑlepij:cena
culi:patibuli:⁊ tumuli : i eq̃tatura aſine ⁊
pulli. Ubi ſunt inſignia tua rex regũ prin
ceps paſtorũ:vbi eſt eq̃tatura tua : veſtis
Inſignia regalia. purpurea: palatiũ: ſceptrũ:ſoliũ ⁊ diade-
ma regni:vbi ſunt ornamẽta tua ſacerdos
in eternũ ⁊ põtifex futurorũ bonorum:vbi
ſunt precioſa anul⁹ ⁊ gẽma:bacul⁹ ⁊ cap-
pa ſerica:chirotece ⁊ ſandalia:vbi ſunt ar
ma bellica fortis armatet mileſnoue. Nõ
defuit tibi in gl'ia alapa:veſtis alba ⁊ pur
purea:nõ defuit pugna:ſuperaſti latronez
⁊ mortẽ ſpoliaſti iſernũ oia ſpoliãtẽ. i fun-
da vinculorũ:in lapidib⁹.v.vulnerũ:i ba
culo crucis vbi ſunt codices tui magiſter
optie:liber tu⁹:corp⁹ tuũ ſcriptũ int⁹ ⁊ fo
E ris;ſcript⁹ ſpinis ⁊ clauis:illuminat⁹ vn-
Mortꝫ da ⁊ ſanguine:ligat⁹ vinculis:ſignat⁹ clã
diuturnitas. uis. Attẽde ⁊ hui⁹ mortis diuturnitatẽ et
ꝓpoſitiões acerbitatũ: et pone ſup caput
tuũ ſicut ſignacl'm inter vbera tua ſicut fa
ſciculũ ſit antidotũ cõtra oẽm morbum.
edulũ anime. Aſcẽde ſup palmã crucis p cõpaſſionẽ me
ditatione imitationẽ vt apprehẽdas dul-
ciſſimos fruct⁹ ei⁹. Uade ergo o aia ad mõ
tẽ myrrhe ⁊ cõſidera altitudinẽ pauperta
tis:latitudinem charitatis :longitudinez
acerbitatꝫ:amaritudinẽ ⁊ dolorẽ mortis ⁊
affer ramũ virẽtis oliue ad archam tue cõ
ſciẽtie. Accipe etiã columba mea granuz
frumẽti ſeminatũ in incarnatiõe in terra
ꝟginis glo'ſe:ꝑcuſum in circũciſiõe: excuſ
ſum ⁊ flagellatũ in paſſiõe cãdidũ in mẽ-
te:rubicũdũ i corpore diuiſuz i latere:mul
tiplicatũ in morte:recõditũ in horreo in a
ſcenſiõe. Hoc ſit tuũ edulũ pulmẽtũ ⁊ via
ticũ. Si aũt faſtidit appetit⁹ ſi laſſeſcat in
terior guſt⁹ adhibe agnũ imaculatũ ad-
iũge piſcẽ aſſatũ i craticula crucis. Reue
ra bone ieſu agn⁹ es ⁊ ꝓpter medicinam
tuã patiẽtiã ⁊ inocẽtiã atq̃ notitiã. Agno
ſcis q̃ppe mr̃ez tuã in patibulo:virginem
virgini euãgeliſtã euãgeliſte cõmendãs.
Si aũt ampli⁹ deſideret guſtus tu⁹ ſi non
quieſcit appetit⁹ fac pulmeniũ de piſce aſ
ſato vt comedas. Piſcis aſſat⁹ xp̃s paſſus
eſt:nutritus in aq̃s tribulatiõis: apertus
in latere:exquamatus in expoliatione:ſal

litus in ſputorum multiplicatiõe:aſſatus F
in cruce. Huius felle piſcis inũge oculos Crucis
tuos:vt videas ſi eſt dolor ſicut dolor ei⁹. laus.
Si cõtingat pleruq̃ ſtare i acie:accipe ſcu Arma
tũ militie:vexillũ victorie:arcũ gl'ie. Scutũ oia in
hoc qđ miles cõtra hoſtes dz accipere:ꝑpt xp̃i cru
figurã:picturã:efficaciã:⁊ materiam:crux ce.
dñi arbor ſalutifera eſt. Hui⁹ ſcuti cornua
in manib⁹ crucifixi. Tria eñ cornua tua
exuperãt prelia:cornu eñ paupertatis ſupe
rat auaricie ꝑliũ:cornu hũilitatꝫ pugnam
ſupbie:ſꝫ cornu aduerſitatis laſciuiã vo-
luptatis. Iſtud ſcutũ fuit rubricatũ ⁊ pi-
cturatũ ſanguie xp̃i agni:iſtđ ſcutũ fuit pfo
ratũ lãcea clauis ⁊ ſpina. Si aũt nõdũ bñ
vales reſiſtere vtꝰ arcũ ⁊ bñdic q̃ fecit illũ.
Iſte arc⁹ hꝫ chordã ex corpe:lignũ ex cru-
ce. Iſte arc⁹ pcuſſit latronẽ morte:⁊ vulne
rauit hoſtẽ ſerpẽtẽ ãtiquũ. Sꝫ ne inermis
⁊ iparat⁹ appareas ꝑcedat vexillũ regis
crux oſtẽdat ſanguis xp̃i militib⁹ vt i pre
liũ acuat ⁊ nõ formidabit fortis armat⁹.
Si iſurgat flat⁹ elatiõis:vẽt⁹ tribulatiõis:
naufragiũ ſuggeſtiõis aſcẽde in nauiculã
ſctẽ crucis bonis oib⁹ refertã in dextero la
tere perforatã:ab hoſtibus violenter de- crux
tractã:cathena vinculorũ ligatã. In hac apit ce
inuenies filiũ dormiẽtẽ:vẽtis imperantez lũ:crux
⁊ oino naufragiũ propulſantem. Per hãc oia con
fugabis periculũ:⁊ appropinquabis ad fert indi
portũ optimũ. Ipſa eñ crux ſctã eſt lignũ genti.
exiguũ per qđ factũ eſt iudiciũ ꝟitatis. Si
ſit tibi clauſa ianua paradiſi adhibe tibi
baculũ ſancte crucis ⁊ pulſa et aperietur
tibi. Si ãt oſtiũ clauſuz eſt ⁊ iã dormiunt
pueri i cubili:⁊ nõ hẽs qđ ponas añ ami
cũ tuũ:accede ad archã ſctẽ crucis: vt īde
tres panes accipias quos apponas hoſpi
ti recũbẽti panẽ hũilitatꝫ marie :panẽ pa-
tiẽtie:panẽ charitatis affluẽtiſſime. Si nõ
potes tibi theſaurũ ſapiẽtie aperire adhi
be clauẽ dauid q̃ apit ⁊ nemo claudit . Si
grauat lõgitudo itineris ⁊ cõcidit vultus
tu⁹ ⁊ deſperas de virib⁹:accipe ꝟgã ⁊ ba-
culũ ſctẽ crucis:q̃ iordanẽ trãſeas hui⁹ mũ
di:⁊ viaticũ ligni vite ne i vita õficias aut
torpeſcas. Si viator in ſolitudine huius
mũdi ⁊ ſerpẽtes igniti cõtra te morſum et
mortẽ intẽtant aſpice ſerpẽ eneũ poſitum
ſupra palũ:ne antiq̃ ſerpẽtis virus iſiciat
aut irrepat. Si ſpũs malus neq̃q̃ accipiat
arripiat citharã ſctẽ crucis:⁊ refocillabit:
leuiuſq̃ hẽbit. Si inualuerit egritudo aut
iſirmitas ſpũalis: adhibe tibi huius ꝑcio
ſi ſanguinis medicinã. Si deſperas ex me
ritꝫ ⁊ videas tua opa nequaq̃ tibi ſuffice-
re:de ſtatera crucis accipe decor ꝑciũ ala
rũ. Et accipe i ara crucis hoſtiã imacula-
tã cõſciẽtiã ab opib⁹ mortuis emũdantẽ.
Deniq̃ crux ſancta ⁊ bñdicta ẽ i xp̃i corpe

dedicata ⁊ ex mēbris ei⁹ tāq̄ margaritis ornata decorata regis purpura: que meruit xp̄i mēbra tangere q̄ sola digna fuit regē celorū ⁊ dn̄m ſuſtinere. hec An. Unde beat⁹ andreas ductus ad crucem ⁊ vidēs eā ꝓrupit i laudē crucis ⁊ ſalutauit dicēs

Andree oro ad crucē.

Salue crux que in corpe xp̄i dedicata es ⁊ ex mēbris ei⁹ tāq̄ margaritis ornata. añ q̄ in te aſcēderet dn̄s timorē terrenū habuiſti: mō vero amorē celeſtē obtines pro voto ſuſciperis: ſecur⁹ ergo ⁊ gaudēs venio ad te ita vt ⁊ tu exultās ſuſcipias me diſcipulū ei⁹ q̄ pepēdit i te: q: amator tu⁹ ſemper fui ⁊ deſideraui amplecti te. O bona crux q̄ decorē ⁊ pulchritudinē de membris dn̄i ſuſcepiſti diu deſiderata ſolicitudine amata ſine intermiſſiōe q̄ſita ⁊ iā cōcupiſcēti aīo preparata: accipe me ab hominib⁹ ⁊ redde me magr̄o meo vt per te me recipiat q̄ p te me redemit. De laude ēt crucis ſic dicit Chriſ.

G chriſo. De laude crucis.

Si noſſe deſideras chariſſime v̄tutē crucis ⁊ quāta ſit vt poſſis ad ei⁹ laudē dicere. Audi. crux nobis totius btitudinis cā eſt. Hec nos a cecitate liberauit errorꝫ. Hec a tenebris reddidit luci. Hec debellatos deti ſociauit. Hec alienatos deo cōiūxit ⁊ lōge cōſtitutos ꝓrios p̄ñtauit. Hec peregrinos ciues oſtendit. Hec diſcordie amputatio eſt. Hec pacis firmamētū. Hec oīm bonorū operū largitio crux eſt clauis padiſi: crux ſpes xp̄ianorū crux reſurrectio mortuorū crux cecorū dux crux errātiū via crux claudorꝫ bacul⁹ crux ꝯſolatio paupeꝝ: crux refrenatio diuitum crux deſtructio ſupborū: crux male viuentiū pena crux aduerſus demones victoria crux deuictio diaboli crux adoleſcentiū pedagog⁹ crux ſuſtētatio iopū crux ſpes deſperatorꝫ crux nauigātiū gubernator crux picliṫantiū port⁹ crux obſeſſoꝝ mur⁹ crux pr̄ orphanorū crux defenſor viduaꝝ crux iuſtoꝝ ꝯſiliari⁹ crux tribulatoꝝ req̄es crux puulorꝫ cuſtos crux virorū caput: crux ſenū finis crux lumē in tenebris ſedentiū crux regū magnificētia crux ſcutū ꝑpetuū crux iſenſatoꝝ ſapiētia crux libertas ſeruorū crux iperitoꝝ philoſophia crux imperatorū lex crux ꝓphetarū p̄conizatio crux annūciatio ap̄lorū crux martyꝝ gl̄iatio crux monachoꝝ abſtinētia crux v̄ginū caſtitas crux gaudiū ſacerdotū: crux eccl̄ie fūdamētū: crux orbis t̄re tutela crux tēplorū deſtructio crux idoloꝝ repulſio crux ſcādalū iudeorū crux pditio ipiorū crux inualidorū virt⁹ crux egrotātiū medic⁹ crux emūdatio leproſorū crux paraliticorū req̄es crux eſuriētiū panis. crux ſitiētiū fons crux mūdorū ꝓtectio. hec Chriſ. vñ ⁊ Rab. Quantos ⁊ quales fruct⁹ lignū ſctē crucis germine ſuo proferat dignū eſt cōmemorare.

H Raba.

Cui⁹ fruct⁹ etern⁹ ē radix perpetua. Cui⁹ odor mundū replet ⁊ ſapor fideles ſatiat. Cui⁹ ſolē ſplēdor ſupat ⁊ cādor niuē oīa ſcat. Cui⁹ cacumē polū excedit ⁊ cui⁹ infimū inferna penetrat. Cui⁹ īfirmitas hūiliata exaltat Cui⁹ potētia exaltata humiliat. Oīm eñ virtutū iocunditas p ipm ⁊ i ipſo mūdo collata eſt: q: in ipſo rex pfectio cōpleta eſt. In cruce inſinuaṫ a morte redēptio: demōſtraṫ ſctā morū cōuerſatio: intima oīm v̄tutū pfectio: permittitur ad eternā vitā reſurrectio eterne btitudinis ſperaṫ adeptio: ⁊ vere felicitatꝫ acq̄ſitio. o vere bona ⁊ vere ſctā crux xp̄i: q̄s te rite totaꝫ enarrare pōt aut q̄s ꝯdigne diuine laudare? Que celeſtiū archanorū ptāꝫ ē reuelatrix. Que myſteriorū dei ſacra es conſeruatrix: queq̄ ſacroꝝ xp̄i idonea es diſpenſatrix. In te āgeli gaudia ſua accumulata cōſpiciūt: in te hoies iura ſalutis ſue cognoſcūt: i te inferi iuſtā retributionē fraudis ſue recipiūt. Oībus es equa: omnibus bona oīb⁹ iuſta: p̄terita renouas p̄ſentia illuſtras: futura p̄mōſtras: ⁊ perdita requiris: q̄ſita inuenis: inuenta cuſtodis: lapſa reſtituis: reſtituta gradu munis: munita in viā pacis dirigis. Tu q̄dē eterni regis es victoria: ⁊ celeſtis militie leticia terrigenarūq̄ potentia tu pctōrū es remiſſio: pietatis exhibitio: ⁊ meritoꝝ augmētatio. Tu infirmorū remediū laborātiū auxiliū ⁊ laſſorū refrigeriū tu inſanorū incolumitas: q̄etorū ſerenitas: ⁊ fortunatorū felicitas. Tu cura egrotos medicans: tu gaudiū meſtos ꝯſolās: tu ſanitas dolētes letificās: tu ſtatus credētiū recte: tu firmitas operātiū bn̄ tu btitudo pſeuerātiuꝫ rite. Sctā: pia: bona iuſta: benigna rōnabilis laudabil': venerabil': amabil': fortꝫ: ſuauis mitis: ſapiēs: patiēs: potēs. Quicq̄d ergo corde digne de redēptiōe nr̄a pt cogitari vl' q̄cq̄d rite ligua loq̄ oīa ad laudē tuā deceūtiſſime pñt aptari. Q: q̄cq̄d i te laudaṫ: crucifixo i te xp̄o regi deputaṫ: ⁊ q̄cq̄d xp̄o honorꝫ daṫ ad reuerētiā ſummi pr̄is cui⁹ ip̄e vnigenit⁹ fili⁹ ē referṫ. Et iterū. Grandis ꝯſolatio fideliū ē ſpes ſctē crucis ⁊ materiā tribuit laudis q: bonitatē nos facit ſcire creatorꝫ. Crux xp̄i via ē iuſtorū: aſcenſus ad celū: rota de ifimis ad ſupiora nos trahēs: dux celi ⁊ ianua regni huj⁹ ꝑ q̄s erecta diuinū ⁊ trāſuerſa cōmēdat amorē fraternū. Cui⁹ amoris itegritatē xp̄s nobis oſtēdit ac ſuo exēplo nos iſtruxit: q̄ dilectā aīaꝫ ſuā i cruce moriēs ꝓ amicis ſuis poſuit: ⁊ nos idē facere docuit. Huc amorē o de⁹ ſp laudabil' tu pone i me: ⁊ illorū notius atq̄ carnalis effect⁹ ꝓcul recedāt a me: vt gl̄ia ſctē crucꝫ aucta ⁊ multiplicata i v̄a ꝓmiſſiōe: dignaq̄ laude iternū ꝯſiſtat ipſaq̄

De laude crucis.

mihi carmine ꝛ amore venerabilia: semper laus eiꝰ i ore meo: ꝛ i corde exultatioˀ sempiterna pmaneat. Uosquoqꝫ pcor celestes plebes ãgelorũqꝫ aĩasqꝫ iustorũ q̃ i ↄspectu diuine maiestatiꝭ ꝟaciter exultatiꝭ: vt sicut alleluya sine cessatiõe ꝛ amẽ deo xp̃o i eternũ cãtatiꝭ: ita ꝙ nr̃as sorte pcibꝰ adiuuare studeatiꝭ: q̃tenꝰ btitudinẽ verã ꝙ tenetiꝭ iã pfecte tãdẽ ꝛ nos p grãꝫ xp̃i mereamur accipe. hec Rab. vñ ꝛ Cassiodo. Crux est humiliũ inuicta tuitio supborũ abiectio: victoria xp̃i: pditio diaboli: ifernoꝝ destructio: celestiũ reformatio: mors ifideliũ: vita iustoꝝ. ꝛ vt ait Hie. Ligno hoc vehimur per mare vndosũ ad terrã viuẽtiũ. De his ẽ q̃ passus ẽ dñs q̃si ↄcludẽdo cũ grãꝝ actiõe ꝛ orõne sic dĩt Ansel. Expergiscere nũc aĩa mea: excutere de puluere ꝛ cõtẽplare attẽtiꝰ virũ hũc memorabilẽ quẽ ecce in speculo euãgelici ſmonis q̃si pñtẽ intueris. Cognosce aĩa mea cognosce. Hic ẽ dñs iesus xp̃s creator ꝛ saluator tuꝰ vnigenitꝰ dei filius: verꝰ deꝰ: verꝰ hõ: q̃ solus sub sole sine macula inuẽtus est: ꝛ ecce qm̃ cũ sceleratiꝭ reputatꝰ ẽ: ꝛ q̃si vir leprosus ꝛ nouissimꝰ viroꝝ estimatꝰ: ꝛ tãqꝫ abortiuũ qḋ pijcit ab vtero ꝛ nemo curat: sic piectus ẽ ab vtero mr̃is sue ifelicis synagoge. Iste formosus pre filijs hoim q̃si deformis pre filijs hoiꝭ factꝰ. Si q̃dẽ vulneratꝰ est pp iniq̃tatesnostras: attritꝰ est pp scelera nr̃a ꝛ factꝰ ẽ holocaustũ suauissimi odoris in ↄspectu tuo pr̃ eterne glie: vt auerteret indignationeꝫ tuã a nobis: ꝛ cõsedere sibi nos faceret in celestibꝰ. Respice dñe sctẽ pr̃ de sãctuario tuo: ꝛ de excelso celoꝝ habitaculo: ꝛ intuere hãc sacrosanctã hostiam quã tibi offert magnꝰ põtifer nr̃ sctũs puer tuꝰ dñs iesus p pctis fratrũ suorũ: ꝛ esto placabilis sup multitudinẽ malicie nr̃e. Respice dñe i faciẽ xp̃i tui q̃ tibi vsqꝫ ad mortẽ obediẽs factus est: nec recedãt ab oclis tuis cicatrices eius imppetuũ: vt memineris q̃tã p pctis nr̃is satisfactioneꝫ ab eo susceperis. Utinã dñe appẽdas i statera pctã qbꝰ irã tuã meruimꝰ: ꝛ calamitatẽ ꝙ passus est p nobiꝭ inocẽs filiꝰ tuꝰ. Certe hec grauior appebit ꝛ magiꝭ digna vt pp ipaꝫ effũdas miaꝫ tuã sup nos ꝙ sint ista pctã: vt p illis ↄtineas i ira mias tuas. Grãs tibi dñe pr̃ referat oĩa ligna sup inenarrabili abũdãtia pietatiꝭ tue q̃ vnico filio tuo nõ ppecisti: sꝫ p nobiꝭ illũ tradidisti i mortẽ: vt tm̃ tãqꝫ fidelẽ aduocatũ haberemꝰ i celo corã te. Et tibi dñe iesu zelotes fortissime: q̃d grãrũ: q̃d retributiõis digne tribuã: ego puluis ꝛ cinis ꝛ vilie figmẽtũ? Quid eñ p nr̃a salute faceř debuisti ꝛ nõ fecisti? Ab imo pedꝭ vsqꝫ ad summũ ꝟticis te totũ i aq̃s passionis dimersisti: vt me totũ de illis extrahe res. Nã ꝛ aĩaꝫ tuã i mortẽ pdidisti: vt meã perditã mihi redderes. Et ecce me dupliciter debito obligasti. Nã ꝛ p eo qḋ dedisti: ꝛ p eo qḋ mei cã perdidisti debito: sum. Et pro aĩa mea q̃ẽ bis mihi a te data: semel in creatione: semel in redẽptione: q̃d magis tibi iuste reddam ꝙ ipsam nõ habeo. Pro tua autem pciosa aĩa ita tribulata: q̃d ab hoĩe digne rependi possit nõ inuenio. Nã si celũ ꝛ terrã ꝛ oẽm ornatũ eoꝝ posseꝫ rependere: certe nec sic vsqꝫ ad mẽsurã debiti vllatenus attingerẽ. Et si idipm̃ qḋ Deo ꝛ possibile mihi est tibi dñe retribuã: tuũ dñe totũ est. Diligendus igiř mihi ex toto corde: tota aĩa: tota mẽte: ꝛ tua mihi sequẽda vestigia q̃ mori dignatus es pro me. Et quõ fiet hoc in me nisi p te? Adhereat aĩa post te: qꝛ tota ꝟtꝰ eiꝰ pẽdet ex te. Et nũc dñe redẽptor meus te vt verũ deũ adoro: i te credo: i te spero: ꝛ q̃bꝰ possũ desiderijs ad te suspiro. Adiuua ipfectioneꝫ meã. Ad tue passiõis gl'iosa isignia i q̃bꝰ salutẽ meã opatꝰ es: me totũ iclino. Tue victoriose crucis regale vexillũ i noĩe tuo xp̃e adoro. Tuũ spineũ diadema tuos rubentes sanguine clauos: tuo sacro lateri immersam lãceã: tua vulnera: tuũ sanguinẽ: tuã mortẽ: tuã sepulturã: tuã victoriosam resurrectionẽ ꝛ glorificationẽ xp̃e adoro supplex ꝛ glorifico: hos viuifico: adoro spm̃ meũ: a pctĩ morte resuscita: horũ virtute ab astutijs sathane me custodi meqꝫ ↄforta: vt ꝛ iugũ mãdatoꝝ tuoꝝ suaue mihi fiat ꝛ onus crucis qḋ baiulare me iubes post te hũeris aĩe mee leue sit atqꝫ portabile. Que eñ fortitudo mea: vt iuxta pceptũ tuũ mundi p̃suras tã multiplices inuicto aĩo sustineã. Sed audi q̃so vocem meã ꝛ iclina sup seruũ tuũ suauẽ crucẽ illã q̃ lignũ vite est his q̃ apprehẽderũt illaꝫ. Istã inq̃ diuinissimã crucẽ humeris meis ipone: cuiꝰ latitudo est charitas sup oẽm creaturã se extẽdẽs: cuiꝰ lõgitudo eternitas: cuius sublimitas oĩpotẽtia: cuiꝰ pfundũ iscrutabilis est sapia. Cõfige illi manꝰ meas ꝛ pedes meos: ꝛ totam passiõis tue formã seruulo tuo ipime. Da obsecro mihi cõtinere ab opibꝰ carnis q̃ odisti: ꝛ facere iustitiã ꝙ dilexisti: ꝛ i vtroqꝫ tuã q̃res glouã ꝛ sinistrã q̃dẽ meã clauo tẽperãtie: dexterã ꝟo clauo iustitie i illa sublimi cruce affixã arbitror. Da mẽti mee iugiter meditari i lege tua: ꝛ deinde cogitatũ iactař i te: ꝛ dextrũ pedẽ meũ eidẽ ligno vite clauis prudentie affigi. Da vt mistrẽ spũs mei sensualitatẽ nõ eneruet labẽtiꝭ vite ilecebrosa felicitas. Nec ↄturbet pẽnis vite p̃uia iifelicitas: ꝛ sinister ꝙ pes meꝰ clauo fortitudis i cruce tenebiř. Ut ãt ꝛ spinarũ tui capitiꝭ aliq̃ i me similitudo appeat deř obse

Cassio.

Hiero.

I Ansel. Passionis epilogus.

Passionis xp̃i meritũ

R Grãrũ actio p passionis bñficio.

Crux dñi fortitudo nostra;

L Meditatiõez aptat passionis.

cro mēti mee ꝛ ſalubꝛis pnīe cōpunctio: et aliene miſerie cōpaſſio: ꝛ ſimul⁹ zeli emulātis illō qđ rectū eſt corā te: ꝛ ad te cōuertar in erūna mea: dū triplex mihi confīgit ſpina. Libet vt ꝛ ſpōgiā ꝑ arūdinē oꝛi meo porrigas: ꝛ aceti amaritudinē guſtui meo adhibeas: vt ꝑ ſcripturas tuas rōni mee conferas guſtare ꝛ videre: qm̄ floꝛens hic mūdus tanq̄ ſpōgia inanis eſt: ꝛ ois concupiſcentia eius aceto amarioꝛ. Ita pater in me fiat: vt calix iſte aure⁹ babylonis inebꝛiās oēm terrā nec inani ſplendoꝛe seducat nec falſa dulcedine inebꝛiet. Tue q̄ꝫ viuifice mortis dn̄e effigiē facies i me ſeruū tuū: vt moꝛiar q̄dē pctō ſm carnē: viuā autē iuſtitie ſm ſpm̄. Ut aūt itegrā crucifixi imaginē poꝛtare me gloꝛier illi⁹ q̄ꝫ quod poſt moꝛtē tuā inſatiabilis malicia ipſoꝝ in te exercuit: hāc in me ſſlitudinē exp̄me. Uulneret coꝛ meū viu⁹ ꝛ efficax ſmo tuus penetrabilioꝛ oi lācea acutiſſima: ꝛ pertingens vſq̄ ad iterioꝛa ale mee: pꝛoducat ex ea tanq̄ a dextro latere meo vice ſanguis ꝛ aque amoꝛē tuū dn̄e ꝛ fratrū meoꝝ. Poſtremo mūda ſindone p̄mo ſtole ſpm̄ meū inuolue in qua requieſcā ingrediēs ad te in locū tabernaculi admirabilis: ꝛ abſcōdas me donec ptrāſeat furoꝛ tu⁹. Die autē tertio poſt diē laboꝛis poſt diē ſimplicis gr̄e mane pꝛīa ſabbati ꝑpetuo iter filios tuos me indignuꝫ reſuſcita: vt in carne mea videā claritatē tuā: ꝛ adimplear letitia vultus tui. hec Anſel. Imaginē itaq̄ crucifixi ſm modū p̄miſſum poꝛtās in te oꝛa et conare: vt ſpūs tu⁹ inuoluat mūda ſindone puritatis ꝛ inocētie i qua abſcōſus a mundi vanitatib⁹, ſepeliaris in ſecreto mentis tue: ꝛ ibi requieſcas in meditatiōe paſſiōis dn̄ice moꝛtuus q̄dē mūdo ꝛ viuens deo: et hoc apte ſignatū eſt: vbi dr̄ q̄ p̄cio ſanguis xp̄i empt⁹ ē ager figuli i ſepulturā pegrinoꝝ: vbi dt gl. q̄ ſepultura xp̄i nihil ē aliō q̄ requies xp̄iani: ꝛ tūc coꝛ tuum dꝫ ſigillari ſigillo paſſionis xp̄i ꝛ clauſuꝫ teneri ac cuſtodiri.

M triduū ſepulture myſtice.

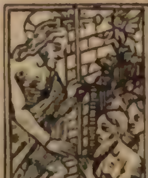
Deinde ſi ſepultus in ſecreto mētis tue ab oib⁹ vanitatib⁹ gl'ioſuꝫ triduū moꝛtis xp̄i agas. Quoꝝ p̄m⁹ dies afflictiōis ꝛ pnīe: vt ꝑ olbus cōmiſſis vł omiſſis deo volūtarie ſatiſfacias. Scđs dies eſt q̄etionis ꝛ gr̄e: vt in ſolo deo requiē mentis ponas: q2 i eo ſolo pax inuenit̄ ꝛ trāq̄llitas. Tertius dies eſt p̄miatiōis ꝛ gl'ie vt ei⁹ cōiunctionē ꝛ āplexū feruēti deſiderio iugiter cōcupiſcas. Quib⁹ trāſactis i mane pꝛima ſabbati: hoc ē i futura vita ꝑpetua: iter filios ꝛ electos dei glorioſe reſuſciteris: et in carne tua videas glorioſam hūanitatē xp̄i: in ſpū aūt beatifice contēpleris ineſtimabilē charitatē dei: ꝛ ꝑ hoc adimplearis perpetua letitia vultus eius. ¶Oꝛatio.

Omie ieſu xp̄e q̄ ꝑ redēptiōe mūdi miſerias ꝛ anguſtias oppꝛobꝛia et conuitia: calumnias et iniurias: penas ꝛ afflictiōes paſſionē ꝛ moꝛtē patienter ferre voluiſti: tu ꝑ hec oia q̄ ꝓpter pctā nr̄a pertuliſti a pctis oibus ꝛ vitijs ab oib⁹ hui⁹ ſeculi periculis iſernalib⁹ penis: a ſubitanea moꝛte ꝛ eterna me libera ꝛ da mihi obſecro te omnia que ꝑ me tolerāſti nō fugere vel obliuiſci: ſed pꝛe oculis ſemꝑ habere ꝛ ardēter amplecti vt laboꝛis ꝛ doloꝛis participē etiā requiei ꝛ cōſolatiōis tue me velis eſſe cōſoꝛtem. Amen.

¶De ſabbato ſancto. Ca. lxviij.

A Math. xvj.

Marie ꝛ ſociarū i ſabbato ſctō. exercitiū.

Mane autē ſabbati ſtabāt ſimul i domo ianuis clauſis dn̄a ꝛ alie ſocie cū ioanne afflicte ꝛ doloꝛoſe tāq̄ oꝛbate ꝛ plene meroꝛe memorātes anguſtias tribulationis heſterne. Sedebāt ſimul aſpiciētes ſe tm̄ ad inuicē cū lachꝛymis: ſicut cōtingere ſolet magna preſſura ꝛ calamitate grauatis. Succeſſiue aūt veniūt diſcipli ploꝛātes ꝛ ipſi. Tādē ceſſantes a fletu loq̄ de dn̄o ſuo incipiūt: ꝛ cum lachꝛymis diſcipuli ſe redarguūt q̄ eum dereliquerūt. Et de his q̄ fecerat dn̄s ieſus cū eis narrāt adinuiceꝫ mō vn⁹: mō alius: ꝛ ſic ꝑ oꝛdinē. Intuere igit̄ eos diligēter ꝛ eis cōpatere: q2 in magna ſūt afflictione. Quid em̄ ē videre q̄ dn̄a mūdi ꝛ p̄ncipes eccleſiarū ꝛ oim populoꝝ duceſq̄ diuini exercit⁹ ſic timoꝛoſi ꝛ afflicti ſtāt in quadā domūcula recluſi neſciētes q̄d facere debeāt niſi q̄ cōferūt ꝛ ſe confoꝛtant de verbis ꝛ factis dn̄i ſui.

Marie ſpes et fides.

Dn̄a tm̄ ſemper mēte trāquilla ꝛ pacata ſtabat: q2 certiſſimā ſpem de reſurrectiōe filij ſui habebat: ꝛ in eā ſola remanſit fides eccl'ie in ipſa die ſabbati: ꝛ pꝛopterea ſpāliter dies ſabbati attribuit̄ ei. Et iō alijs luminaribus extinctis vna cādela i tenebꝛis ſeruatur accēſa: q2 lumē fidei in ſola remāſit virgine maria. vn̄ Aug.

Augu:

Quē genuit v̄go iniuſte moꝛi dolebat: ſperans aūt ꝛ firmiter credens ip̄m ſm ꝓmiſſum tertio die moꝛte deuicta reſurgere in hac eniꝫ ſola interim fides eccleſie in triduo illo ſtabat.

Fides in triduo in ſola maria.

Et dū vnuſquiſq̄ vacillando heſitabat: hec q̄ fide concepit fidē quā ſemel a deo ſuſcepit nūq̄ ꝑdidit ſpeq̄ certiſſima reſurrectiōis gloꝛiā expectauit. hec Augu.

Sabbati ceſſatio.

Nō tm̄ poterat ipſa dn̄a gaudēter ſtare ꝓpter memoriā moꝛtis filij ſui paſſi iniuſte. Et ſabbato quidē ſiluerūt ſm mandatū legis. i. ab

operib⁹ quieuerūt: nā ſabbatuȝ cuſtodire oportebat: ⁊ tūc neq̄ vēdere: neq̄ emere: neq̄ q̄d tale aliq̄d fieri licebat. Uñ ⁊ ipſuȝ ſabbatū requies ſeu intermiſſio eſt dictū.

ſabbatū trinitatis.

Magna eſt dignitas ſabbati: q: in eo tota trinitas requieuit. Nā pr̄ requieuit ab ope creatiōis qđ fuit magne potētie: filius ab ope recreationis qđ fuit infinite ſapiētie: ſpūſſanct⁹ requieuit hodie in virgine qđ fuit magne ⁊ infinite bonitatis: quia ipſa ſtabat ceteris .ſ. apl'is ⁊ mulieribus a ſrā ſpūſſancti cadētibus.

B

Fides emētiū aromata.

Cū aūt trāſiſſet ſabbatū, ſero facto ⁊ ſtellis patentib⁹ poſt ſolis occaſum cū operari erat licituȝ maria magdalene ⁊ maria cleophe ⁊ maria ſalome vadūt emere aromata ꝑ faciendis vnguētis ad corp⁹ ieſu ſacratiſſimū perūgēdū. Intuere igit̄ eas diligēter et q̄ faciunt quō eundo ⁊ redeundo meſtis vultib⁹ more viduaꝝ ⁊ orphanoꝝ incedūt. Emūt aromata ⁊ redeūtes parāt ſe ad faciēdum cōtra corruptionē vnguēta q̄ſi neſcientes illud ꝓpheticū: nō dabis ſcm̄ tuum videre corruptionē. vñ Theo.

ps. xv. Theo.

Neq̄ tñ fidē debitā adhuc habebant: ſed ei quaſi puro hoi aromata ⁊ vnguēta parabāt more iudeorū q̄ talia exhibebāt defunctis. hec Theo. Aromata dicunt̄ quaſi aeromata: q: diffūdebāt lōge late odorē in aerē: et ſignificāt virtutes quas in cōuerſatiōe mulieres habebāt ⁊ famā crucifixi q̄ lōge lateq̄ diffundēda erat: deuote ergo mulieres ille ⁊ ſancte q̄ fuerāt viuēti obſecute: vt etiam mortuo pietate officioſa famulatū poſſent impēdere (emerūt aromata, ⁊ parauerunt vnguēta (vt veniētes) mane ex deuotione ad viſitādū, vngerēt corp⁹ ieſu ſacratiſſimū: neq̄ eñ veſpere ſabbati preoccupāte iam noctis articulo adire valuerūt monumentū. Cōſpice nūc quō fideliter ⁊ deuote cuȝ lachrymis ⁊ ſuſpirijs ꝑ dño ſuo laborant ſm q̄ meli⁹ ſciūt. Et in hmōi opib⁹ ꝑ totā noctē laborauerūt: ⁊ nihil vel paꝝ quietis habuerūt. Dña xo ⁊ apli aſpiciunt ⁊ forte adiuuāt in quib⁹ pñt. Adiuua ⁊ tu eas ſi ꝑmitteris ⁊ potes. Uenit hic in conſiderationē: q̄d fecerit dñs in triduo mortis ſue. Corpus q̄dē ei⁹ fuit in ſepulchro: aīa vero cū ſanctis patrib⁹ i limbo: ⁊ deitas vtriq̄ cōiūcta.

diuinitas nō dereliqt animam ⁊ corp⁹.

Nā q: paſſio nō attingebat i xpo diuinā naturā ſȝ humanā: ideo in morte xpi fctā eſt ſic diuiſio aīe a carne: vt tñ ſalua eſſet vnio tam carnis q̄ aīe cū diuinitate. vt enim ait Leo papa. Forma ſerui ⁊ forma dei que in vnitatē ꝯuenerūt nec ſeparationē poſſunt habere nec finē: dū ita ſibimet inheſerunt: vt ſiue in oipotētia ſiue in cōtumelia nec diuina in xpo careāt humanis nec humana diuinis.

Leo papa.

Jone .ij.

Tūc impletum eſt qđ de ſeipſo dixerat. Sicut fuit Jonas in vētre ceti trib⁹ dieb⁹ ⁊ tribus noctibus: ſic erit fili⁹ hois in corde terre. Sepultura eñ xpi triduana i Jona q̄ triduo fuit in ceto prefigurata. hoc aūt de ſepultura xpi. ſm Aug. Accipiēdū eſt in ſinecdoche: ſcȝ accipiendo partem ꝓ toto.

Augu. triduū ſinecdochi ⁊ ce.

Fuit eñ dñs in ſepulchro per extremā partē paraſceues per quā tota dies cum ſua nocte iā preterita accipit̄: ⁊ per totū ſabbatū qđ integrū diē ⁊ noctē cōplectitur: ⁊ per primā partē diei dominice: ſcȝ per noctē ſequentē ſabbatū per quam tota dies dñica ad quā pertinet intelligit̄: et ſic ſunt tres dies naturales: ⁊ quelibet noctem ſuā hȝ ꝑcedentē: ⁊ tūc mutatus eſt ordo dierum naturaliū: nō q̄ntū ad ordinē obſeruationis: ſȝ q̄ntū ad ordinē creatiōis. Nā añ ordo erat vt dies ꝑcederet noctē: q: primo creata eſt dies: et ſubſecuta eſt nox. Sed deinceps creator tēpoꝝ fecit vt nox precederet diem: q: nox qua ſurrexit adiuncta eſt diei qua ſe oſtēdit.

C

Augu. Dierū cōputatio.

vnde Augu. Sicut primo cōputabant̄ dies ꝓpter hois conditi lapſum a luce gratie in noctē culpe: ita nunc ꝓpter hois reparationē per paſſionē ⁊ reſurrectionē chriſti a tenebris culpe in lucē gratie merito cōputantur.

Beda. Diei et noctis ordo.

vnde et Beda. Dñs actor ⁊ ordinator temporum: qui in vltima noctis hui⁹ parte ſurrexit: totā eā nimirū eiuſdē reſurrectionis luce feſtiuā ⁊ choruſcā reddit. Siq̄dē huc uſq̄ ab exordio mundane creationis: ita tēporū curſus diſtinguebant̄: vt dies noctē ꝑcederet iuxta ordinē: vcȝ prime ꝯditiōis. Hac aūt nocte tēpoꝝ ordo mutat⁹ eſt per myſteriū reſurrectionis dñice. Nā q: nocte a mortuis reſurrexit: die vero ſequenti eiuſdē reſurrectionis effectū oſtendit et participato cū eis cōuiuio veritatē ꝯuiuis eius mirantibus ſimul ⁊ gaudētib⁹ aſtruxit: rectiſſime nox illa ſequētis diei luci cōiūgit̄ ac ſic tēporū ordo ſtatut⁹ eſt: vt dies noctem ſequat̄. Et quidē aptiſſime quondā nox ſequebat̄ diē: q: hō a luce paradiſi peccādo lapſus in huius ſeculi tenebras erūnaſq̄ decidit. Aptiſſime xo nūc dies ſequit̄ noctē qñ ꝑ fidē reſurrectiōis a peccati tenebris ⁊ vmbra mortis ad lucem vite xpo largiēte reducimur.

Petr⁹ cantor.

vñ etiam petrus cantor. In exordio conditionis rerū cōputant̄ dies cū nocte ſequēti: q: in primaria creatione rerū preceſſit dies noctē. Primo enim facta eſt lux: poſtea vergente luce ad occaſum facta eſt nox: ⁊ ita fuit vnus dies naturalis dies precedēs cū nocte ſequēti. in paſſione vero dñi facta eſt mutatio ordinis naturalis vt .ſ. cōputet̄ nox ꝑcedēs cū die ſequenti pro myſterio noxq̄ precedat diem ac ſuper hoc dicatur myſtice fuiſtis aliqñ tenebre: nunc aūt lux in dño: et

ephe. v.

nox precessit dies aūt appropinquāuit: hāc aūt cōmutationē naturalis cōputationis in artificialē voluit dn̄s p̄figurare in legitimis. Ideoqꝫ precepit obſeruātiā ſabbati ꝛ legaliū fieri a veſpera in veſperā. hec petrꝰ. Et ſic vt viſum eſt quidā dicūt hanc mutationē factā in paraſceue vt nox.ſ.q̄nte ferie fuerit etiam paraſceues. alij in nocte reſurrectiōis vt nox illa cōis fuerit ſabbato ꝛ diei dn̄ice ſed totū ad vnum tēdit ſenſum ꝛ effectū.

Deſcēſus xp̄i ad inferos.

Illa ḡ hora qua ſaluator nr̄ inclinato capite ſpm̄ emiſit corpore in cruce derelicto aīa ſimul cū diuinitate ad inferna ſpoliāda deſcendit. Cū aūt ad inferos deſcēderet ꝛ chorꝰ angelicus an̄ faciē eiꝰ portas principū tolli p̄ciperet: ſanctorū pp̄ls qui tenebaƚ in morte captiuꝰ voce lachrymabili clamabat. Aduenisti deſiderabilis quē expectabamus in tenebris: vt educeres vinculatos de clauſtris. Te noſtra vocabāt ſuſpiria: te larga reqrebāt lamenta. Tu factꝰ es ſpes deſperatis magna cōſolatio in tormētis. Sed q̄s per ſingula dicere valeat quāta ibi letitia fuerit cū xp̄s ſol iuſticie eis apparuit ꝛ habitantibꝰ in regiōe vmbre mortis diu noue lucis expectata claritas radiauit. Et ſtetit dn̄s cū eis ibi ꝛ tūc fuerūt in gl'ia: nā viſio dei p̄fecta eſt gl'ia. Ibidem fuit ꝛ latro cui dn̄s dixerat: hodie mecū eris in paradiſo. Noīe paradiſi notaƚ ibi dei fruitio ꝛ viſio diuina: q: pacta paſſione tam ipe latro q̄s alij q̄ erāt i limbo viderunt deū p eſſentiā.

Figura deſcenſus danie. iij.

Iſtud qꝫ xp̄s infernū introiuit ꝛ ſc̄tos letificauit p̄figuratū erat in tribus pueris in fornace babylonis vbi ad ingreſſuꝫ angeli ignis verſus eſt in ſuauitatem roris. Qui in fornace erāt fuerūt pueri. ſic i limbo nō erāt niſi innocētes ꝛ pueri. Qui eīm ante plenariam ſatiſfactionē deſcēdebāt in purgatorio purgabātur ꝛ tūc ad limbū deſcēdebāt. Iſtud etiā p̄figuratū fuit p danielē in lacu leonū cui dn̄s miſit per abacuch prādiū. Dn̄s danielē illeſum a leonibus cuſtodiuit: ꝛ p angelū refectionē ſibi miſit. Sic deꝰ patres i limbo a demonibꝰ defenſauit: ꝛ tandē ipſe veniēs diuina refectione eos pauit.

Infernus duplex. Infernus quadruplex.

Et ſciendū qꝫ nomē inferni ſumiƚ dupliciter. ſ. p pena ꝛ loco pene. Scd̄m primū modū. d̄r qꝫ demones ſp infernū ſecū portāt. Sed put infernꝰ p loco pene ſumiƚ ſic quadrupl'r diſtinguiƚ. Unꝰ infernus dānatorū in q̄ eſt pena ſenſus ꝛ dāni. i. ſenſibilis pena ꝛ diuine viſionis carētia ꝛ ſunt ibi tenebre interiores. i. abſentia diuine gr̄e ꝛ exteriores. ſ. corpales. Super iſtū eſt limbꝰ puerorꝫ in quo eſt pena dāni ꝛ nō ſenſus: ꝛ ſunt ibi tenebre interiores ꝛ exteriores. Sup hūc eſt locꝰ purgatoriꝰ in quo eſt pena ſenſus ꝛ dāni ad tp̄s: ꝛ ſūt ibi tenebre exteriores ꝛ non interiores: quia per gratiam habent lucem interiorem. Supremus locus inter hec eſt limbꝰ ſanctorum patrum in quo fuit pena dāni ꝛ non ſenſus: ꝛ fuerūt ibi tenebre exteriores: ſed non tenebre interiores ꝛ priuationis gratie diuine.

Mors inferni

Ad hunc locum chriſtꝰ deſcēdit ꝛ ſuos q̄ nō pter reatū pſone: ſꝫ pter reatū nature detinebanƚ inde liberauit: ꝛ ſic ifernū momordit: q: ptē eiꝰ abſtulit ꝛ partē reliq̄t: mortē v̄o pſtrato mortis auctore q̄ ad electos penitꝰ deſtruxit vt ille q̄ nihil iuris habebat l capi'e qđ inuaſit p iniuſtitiā plꝰ petēdi etiā id pderet: qđ h̄re videbaƚ in corpe qđ decepit. Xp̄s eniꝫ ſ̄m naturā diuinā ipaſſibilis ꝛ imortalis fuit: quia paſſio vel mors pena eſt peccati: ſed ipe ſine peccato venit ꝛ abſqꝫ peccato vixit: ſ̄m potentiam vero ꝛ mortalis voluit eſſe ꝛ paſſibilis.

Mercedē mortis ſue dedit hoī. Leo papa.

Mercedem quoqꝫ ſue mortis dedit homini: pro quo omnia ſuſtinuit: pro paſſione impaſſibilitatē: p morte imortalitatē: p peregrinatione eternā patriā. vn̄ Leo papa. Perſiſtit iprobꝰ predo ꝛ auarꝰ exactor: in eū q̄ nihil ipſiꝰ habebat iſurgere ab illo iniq̄tatis exigēs penā in quo nullā reperit culpā ꝛ p iuſtitiā plꝰ totiꝰ debiti ſumma vacuaƚ. Fortis ille nectiƚ vinculis ſuis ꝛ oē cōmētū maligni in caput ipſiꝰ retorqueƚ. Ligato mūdi pncipe captiuitatis vaſa reperiunƚ. vn̄ ꝛ Anſel. Uitā hō deꝰ cū ex debito mori nō deberet: qm̄ petōr nō erat ſponte ſua dedit ad honorē patris cū eā ſibi auferri pter iuſticiā pmiſit. Dedit itaqꝫ humana natura deo patri in illo ſponte ꝛ nō ex debito qđ ſuū erat: vt redimeret ſe in alijs: in q̄bꝰ qđ ex debito exigebaƚ reddere nō habebat. Sic hō ille redemit oēs alios cū quo ſpōte dedit deo cōputauit pro debito qđ illi debebāt. Quo p̄cio nō ſemel tm̄ hō a culpis redimitur: ſꝫ quotiēs cū digna p̄nia redierit recipiƚ. hec Anſel.

Diabolus a ſe non a xp̄o deceptus Anſel.

Non tn̄ deus diabolum fefellit aut fallere voluit: ſed diabolus ſcip̄m in deū inſurgēdo decepit. vnde idē Anſel. Cur bone dn̄e pie redēptor potēs ſaluator cur tantā virtutem operuiſti tanta humilitate: an vt falleres diabolum qui fallendo hoīem eiecit de paradiſo. Sꝫ vtiqꝫ v̄itas nullū fallit q̄ ignorat q̄ nō credit v̄itatē: ipſe ſe fallit q̄ veritatē videt ꝛ odit vel cōtemnit: ipſe ſe fallit v̄itas vtiqꝫ nullū fallit. An ideo vt ipſe diabolus ſe falleret. Sed vtiqꝫ ſicut veritas nullū fallit ita non intendit vt aliquis ſe fallat q̄uis hoc dicatur facere cum permittit. Nō enim aſſumpſiſti hominem vt te notuꝫ operires: ſꝫ vt ignotū aperires. Uerū deū verū hoiēꝫ te dixiſti ꝛ opibꝰ oñdiſti. Res per ſe fuit occulta nō ſtudioſe occultata:

Non ſic eſt facta vt abſcōderet: ſed vt ſuo
ordine pficeret. Nec vt aliquē deciperet: ſʒ
vt quemadmodū oportebat fieret. Et ſi dr̄
occultata nō ē aliud q̄ nō eſt oib⁹ reuela-
ta. Nā ⁊ ſi vitas nō oib⁹ ſe manifeſtat nul-
li tñ ſe negat. Ergo dn̄e nec vt falleres: nec
vt aliq̄s ſe falleret ſic feciſti: ſed vt faceres
qd̄ ⁊ quō faciēdū erat in vitate p oia pſtiti-
Sinus abrae.
ſti. Qui ḡ ſe fefellit ī tua vitate nō de te: ſʒ
de ppria querat falſitate. hec Anſel. Predi-
ctus quoqꝫ loc⁹ ſuprem⁹ .ſ. limb⁹ patrū ad
quē xp̄s deſcēdit ſin⁹ abrae dicebat: qꝛ ibi
abraā fuit cū liberādis cui primo hmōi li-
beratio eſt pmiſſa: ſʒ nūc celū empyreum
ſin⁹ abrae eſt: qꝛ ibi iā eſt abraaʒ. A nullo
aūt pdictoꝝ locoꝝ eſt trāſitus ad aliū niſi
de tertio ad q̄rtū: hoc eſt de purgatorio ad
limbū ſctoꝝ. Uñ qñ cantamus libera aīas
fideliū defunctoꝝ de penis inferni ſumit
Grego.
ibi infern⁹ p purgatorio: ſicut ⁊ ibi ſumit
Ioānis xij.
pro limbo qñ xp̄s dr̄ ad inferos deſcēdiſſe
vel infernū deſtruxiſſe. Igitur ſm̄ Grego.
qd̄ ante paſſionē promiſit in reſurrectiōe
ſua dn̄s adimpleuit. Si exaltat⁹ inq̄t fue-
ro a terra oia trahaʒ ad meipſum: oia vcʒ
electa. Oia nanqꝫ traxit qui de electis ſuis
apud inferos nullū reliq̄t q̄s ſuos in fide
et actib⁹ recognouit. Exp̄ā ſis in cruce ma-
nib⁹ exaltat⁹ a terra traxiſti ad te oia: p̄cor
et obſecro te benigne dn̄e noli me dimitte-
re in ceno concupiſcentiarū trahe me ad
te: vt crucifigar tibi ⁊ mūdo mortu⁹ tibi vi-
G Hūilitas xp̄i deſcenſu.
uam: viuā vo iā nō ergo: viuas aūt in me
xp̄e. Cōſidera hic attēte quāta fuit xp̄i be-
nignitas in infernū deſcēdere: quāta cha-
ritas: q̄ta humilitas. Poterat eñ vnuʒ ex
angelis ad eos mittere ⁊ facere ipſos ſer-
uos ſuos liberari ⁊ ſibi p̄ſentari prout vo-
luiſſet ſi hoc ſu⁹ amor ⁊ hūilitas ſuſtinuiſ-
ſet. Per ſeipſum ad inferna deſcēdit ⁊ nō
Sctorum iubilatio
vt ſeruos: ſed vt amicos dn̄s olim eos viſi-
tauit: ⁊ ibideʒ vſqꝫ ad diem dn̄icam prope
auroram cū eis ſtetit. Jubilauerūt ſancti
patres in ſuo aduētu ⁊ repleti ſunt iocun-
ditate immēſa oi miſeria pcul pulſa. Et p-
cidentes adorauerūt et ſurgētes ſtabāt in
laudib⁹ ⁊ cāticis corā eo cū reuerētia ⁊ in-
gēti exultatiōe. Et in hmōi laudib⁹ ⁊ cāti-
cis ⁊ iubilationib⁹ ſteterūt in limbo vſqꝫ
ppe aurorā diei dn̄ice: ⁊ in ꝯſpectu ēt mul-
titudinis angeloꝝ ibidē exultātiū ⁊ iubi-
Sctorum redemptio.
lantiū cū eis. Aſſiſte ⁊ tu: ac in vocē exulta-
tiōis ⁊ iubilationis erūpe: ſanctorūqꝫ me-
lodie tuas preces interpone. O q̄ dulce ⁊
q̄ iocūdū talib⁹ intereſſe: vel ſaltē a longe
talia cōtēplari. ¶ Tūc portis inferoꝝ cō-
fractis: ⁊ diabolo magno alligato accepit
eos dn̄s cū exultatiōe ab inferis educēs:
et ante eos cum gloria ⁊ triūpho letus p-
cedens ſanctorūqꝫ exercitu comitante ad

ſuperos rediēs poſuit eos ī paradiſo deli-
tiarū ⁊ voluptatis q̄ eſt ad orientē in extre-
mis maris. Tūc verus ſanſon moriēs ho-
ſtilē exercitū proſtrauit: ⁊ agnus ſine ma-
cula in ſanguine teſtamenti ſui de lacu in
q̄ nō erat aqua vinctos eduxit. Tūc quoqꝫ
angel⁹ loth cū ſuis de ſodoma eripuit: et
nepharios igne ſulphureo inuoluit. Tūc
etiā angel⁹ egyptū deuaſtauit: ⁊ filios iſ-
rael inde liberauit. Cū ergo fortis arma-
tus .ſ. diabolus cuſtodiret atriū ſuū: id eſt
limbū: xp̄s fortior ſupueniēs atriū ſuū in-
trauit: ⁊ ipm̄ p crucē ſuā deuincēs alliga-
uit. Iſtud Bananias olim in figura demō- Figura d̄ſcē.
ſtrauit q̄ ad leonē in ciſternā intrans cuʒ ſ. para.
virga ſua ipſum pſtrauit. Sic xp̄s intra- xi.
uit ad diabolū in infernū ⁊ p ſanctā crucē
proſtrauit ipſum. Per fortiſſimū etiā ſan- Iudicū
ſoneʒ xp̄s fortiſſimus deſignat: a quo in- xiiij.
fernalis leo ſcʒ diabolus ſuperabat et po-
teſtas ſua priuabat: ⁊ tūc hō eſt liberatus Exo. ¶
de captiuitate diabolica q̄ olim fuit in ca-
ptiuitate egyptiaca p̄figurata. ¶ Filij iſ-
rael in egypto a pharaone oppreſſi clama-
uerūt ad dn̄m p ſua liberatiōe: ⁊ miſertus
dn̄s liberauit eos de captiuitate. Ita ge-
nus humanū a principe tenebrarū deten-
tum clamauit pro ſua redēptiōe ad dn̄m: Gene.
et miſertus eius liberauit ipſum. Hāc li- xv. Ur.
berationē hois deus prefigurauit quādo
abraā de vr caldeorū liberauit. Chaldei
eñ vr hoc eſt ignē pro deo coluerunt. qd̄
cuʒ abraam renueret ipſum in ignē pro-
iecerant. Deus aūt verus: quē ipſe coluit Gene.
de igne eum liberauit: ſic ⁊ ſanctos de in- xix.
ferno redemit. ¶ Hāc ēt redēptionē hois
de⁹ p̄figurauit: qñ loth cū ſuis de ſubuer-
ſione ſodome liberauit. De ſodomis tan-
tū boni liberati fuerūt mali aūt igne ⁊ ſul-
phure interierūt. Sic xp̄s bonos tm̄ d̄ lim-
bo liberauit: de inferno aūt damnatoruʒ ℣
nemīnē eripuit. Et iuſti q̄dē cū tāta leti- Dolor
tia liberant. Sʒ q̄d putas idicibilis ama- rema-
ritudinis: ⁊ incōſolabilis doloris: imo ex- nētiū ī
treme dānatiōis accidit: remanētib⁹ us in iferno.
igne inextinguibilis: ⁊ verme īmortali: te-
nebra īpalbabili: morte īfinibili. ¶ Ue il-
lis q̄b⁹ datū ē hoc poti⁹ expiri q̄ credere
vel timere. ¶ Aliq̄ vo mora ī paradiſo fa-
cta cū eis: ⁊ ēt cū helya ⁊ enoch ipſuʒ reco-
gnoſcētib⁹ ⁊ exultātib⁹ dixit eis: qꝛ eſſet
tēpus vt iret ad excitādū ⁊ reaſſumēdum
ſuū corp⁹. Qui oēs pcidētes adorauerūt
rogātes vt cito rediret: qꝛ glorioſiſſimū cor-
pus ſuū videre plurimū affectabant. Da
⁊ mihi dn̄e benigniſſime corpus tuū glo-
rioſiſſimū in ſcd̄o aduentu tuo cū gaudio
videre: ⁊ de tua viſiōe eternaliter cū electꝭ
tuis gaudere. Cōſidera nunc quō omnia
q̄ xp̄s p nobis pertulit p noſtra vtilitate

Hiero. pati voluit. vñ Hiero. Quidã ex his colli-
gẽs ſe dicit. Opprobria aũt ei⁹ noſtrũ ab-
ſtulere opprobriũ. Uincula ei⁹ nos liberos
fecerũt. Corona ſpinea capitis eius diade
ma regni adepti ſum⁹: vulnerib⁹ ei⁹ ſana
ti ſum⁹. Sepultura ei⁹ reſurgim⁹ ⁊ deſcẽ-
ſu ad inferos aſcendimus ad celos. Oro.

O Bone Jeſu nec adhuc ſatiata
eſt tue ineffabilis clemẽtia pie
tatis niſi ⁊ inferni clauſtra pe-
netrans tuos captiuos redi-
mas. Deſcendit igitur illa felix
tua et ſanctiſſima anima ad inferos edu-
cens vinctos de tenebris ⁊ vmbra mortis.
Deſcendat ⁊ nũc Jeſu miſericors per hãc
ineffabilem pietatem tuam gratia ⁊ miſe
ricordia tua ſuper animas famulorum fa
mularumq₃ tuarum parentum ⁊ propin-
quorum meorum familiariumq₃ benefa-
ctorum recõmendatorum vt eas a penis
quas pro peccatis ſuis merẽtur eripias ⁊
ad gaudia eterna perducas. Amen.

¶ De reſurrectiõe dñi. Ca. lxix.

A Math. xxix. Hiero. leticia paſchalis. Cãti. ij.

Nũc ſm die
ron y. Aromatib⁹ redolẽ
tib⁹ cũ ſponſa ⁊ adoleſcẽ
tulis q̃ currũt poſt eã cõ-
ſpergim⁹ libꝛũ ⁊ cubicu-
lũ mẽtis nr̃e. Nũc intro-
ducit nos rex in cellaria
ſua: nũc ſurgit amica ma
ria: hyẽs abijt: pluuia re
ceſſit: flores viſi ſunt in terra noſtra. Uox
turturis audita eſt in terra noſtra. Uinee
florentes dederunt odorem. Redit ſpon-
ſus de vmbra ſub qua dormit in meridie.
Radix amara crucis euanuit. ⁊ flos vite cũ
fructib⁹ erupit: ⁊ q̃ iacuit i morte ſurrexit
i glĩa. Sol poſt occaſum orit aquile ad cor
pus ꝯgregãt. Poſt ſabbata triſtia felix ir
radiat dies q̃ p̄matũ i dieb⁹ tenet luce pri
ma in ea luceſcente ⁊ dño in ea cũ triũpho
reſurgẽte ⁊ dicẽte. Hec dies quã fecit dñs:
exultem⁹ ⁊ letemur i ea. hec Hier. vñ ⁊ Au-
Augu. gu. Poſt illuſiões ⁊ v̄bera poſt aceti ⁊ fel-
lis pocula mixta poſt ſupplicia crucis ⁊ vul
nera: ⁊ poſtremo poſt ipſaz mortẽ ⁊ iferos
ſurrexit de ſuo funere caro noua redit ab
occiduo latens vita ⁊ in morte ſalus reſer
Reſurrectio. dñica. uata reſurgit pulchrior reditura poſt fun⁹
hec Aug. Ueniẽs itaq₃ dñs Jeſus die dñi
co ⁊ ſummo mane cũ honorabili multitu-
dine angelorũ ad monumentũ: ⁊ reacci-
piẽs illud corpus ſanctiſſimũ ꝓpria v̄tute
reſurrexit ⁊ ex ipo monumẽto clauſo ꝓceſ
ſit. Nemo q̃ppe tã facile excitat ⁊ ſurgit a
ſomno q̃s xp̃s ſurrexit a morte ⁊ ſepulchro
nec excitat⁹ eſt tñq₃ dormiẽs dñs q̃ ẽt de ſe

d: ego dormiui ⁊ ſoporatus ſum ⁊ exurre
xi: q: dñs ſuſcepit me. Sicut aũt xp̃s exiuit
clauſo v̄ginis vtero ſic potuit clauſo ꝓdi
re ſepulchro: h̃ tñ aliter fuit: q: in reſurre
ctiõe habuit corp⁹ glĩoſum cui aliud non
reſiſtit: ſed exitus de vtero v̄ginis miracu
loſus fuit vt aũt ait Beda. Reſurrexit dñs Beda.
mane de monumento in quo ſero iã facto
erat depoſit⁹ vt adimpleret illud pſal. Ad
veſperã demorabit fletus ⁊ ad matutinũ Terremotus.
leticia. (Et ecce terremotus dño reſurgẽ-
te (factus eſt magn⁹) cui⁹ cã ſubdit) ange
lus em̃ dñi deſcẽdit de celo) ⁊ v̄tute ei⁹ fa-
ctus eſt terremotus: q: corpalia obediunt
angelis ad nutũ q̃tũ ad motũ localẽ. Si
cut in paſſione xp̄i terra mota eſt in ſignũ
triſtitie: ſic in reſurrectiõe ei⁹ mota eſt in
ſignũ letitie vbi Bed. Qd etiã terremotus
reſurgente dño de ſepulchro: ſicut et ipſo Beda.
moriẽte in cruce fact⁹ eſt magnus ſigt ter-
rena prius corda p fidẽ paſſionis ac reſur
rectiõis ei⁹ forte cõcutiẽda ad pniam: ⁊ ſa
luberrimo pauore pmota ad vitã ſublimã
dã ppetuã. vbi ⁊ Seuerian⁹. Si aũt ſic ter
ra tremuit cũ dñs ad veniã ſuorũ reſurge Seuerianus
ret: q̃uo ꝯtremiſcet cũ noxiorũ oĩm reſur-
get ad penã? Et q̃uo dñi p̄ntiã ſuſtinebat
q̃ angeli p̄ſentiã ſuſtinere nõ valuit. Et no Terremotus q̃ãdo factus.
tãdũ q̃ legit terremotus fact⁹ in legis da
tione: vñ pſal. terra mota eſt: etem̃ celi di-
ſtillauerũt a facie dei ſinay a facie dei iſ- Pſal.
rael. In xp̄i paſſiõe mota eſt: vt viſuz eſt. S. lxvij.
In reſurrectiõe mota eſt: vt hic d̃r. In iu-
dicio gñali erit terremotus: vt infra pate-
bit. Scd̃m hec moraliter in terremotu ſi- moralr
gnificat cõtritio q̃ ꝓuenit ſm quatuor pre
dicta: vcz ex cõſideratiõe diuinorũ manda
torum: hoc eſt in legis latione: ex cõſidera
tione paſſionũ chriſti ⁊ dolorum: ⁊ hoc eſt
in paſſione: ex cõſideratiõe ari i te vel dila
te beatitudinis ⁊ hoc eſt in reſurrectione:
ex cõſideratione pene gehẽnalis: ⁊ hoc eſt
in extremo examine. Merito aũt xp̃s exal
tatus eſt a deo vſq₃ ad gloriã reſurrectio- B
nis: q: ꝓpter obedientiã dei patris ſe hu- Exaltatio
miliauit vſq₃ ad mortez crucis. vñ Anſel. xp̄i merita
Reſurrectionis ſacre gloria ſublimandus Anſel.
indubia pͤdorꝫ: aſperitatẽ verberũ: cru-
cis opprobrium: fellis amaritudinẽ: ⁊ ad
vltimũ mortem ſuſtinuit: admonens ſuos
vt ſi poſt mortẽ ad gloriam peruenire con
tendunt vite preſentis anguſtias ⁊ labo-
res: prauorũq₃ oppreſſiões: nõ ſolũ equo
aio tollerẽt: ſed oia huius mũdi aſpera ꝓ
premijs eternis amẽt appetãt: ⁊ gratãter
ſuſcipiãt. hec Anſel. Sicut ergo hũiliat⁹
xp̃s per hoc q̃ mala ſuſtinuit moriendo vt
nos liberaret a malis: ita ⁊ glorificat⁹ eſt
reſurgendo: vt nos promoueret ad bona:
ſm illud quod ait apoſtolus. Mortu⁹ eſt

propter delicta noſtra ⁊ reſurrexit ppt iu-
Reſurrectio nō fuit differēda.
ſtificationē noſtrā. Suſtinuit eīm paſſionē
p nobis vt nos a pena inferni liberaret: ⁊
reſurrexit a mortuis: vt nos de morte ad
vitā traheret. vñ bñ ſuā reſurrectionē lon
gius ꝙ vſqꝫ ī diē tertiū differre noluit: ita
vt duab⁹ noctibus ⁊ vno die in ſepulchro
qeſceret: nox eīm ad pctm ptinet et natura
quidē hūana duob⁹ mortib⁹ tenebat̄ aſtri
cta aīe ppter pctm: carnis ppter vindictā
peccati. ¶ Quia ḡ dñs ſola carne mortu⁹
eſt vt nos a morte aīe ⁊ carnis liberaret: re
cte duab⁹ noctib⁹ et vna die in ſepulchro
qeſcere voluit: qꝛ vez lucē ſue ſimple mor-
tis tenebris duple nr̄e mortis adiunxit: ⁊
per ſuā ſimplā mortē noſtrā duplā dāna-
uit. Si eñ ipſe vtrāqꝫ ſuſciperet nos a nul
la liberaret: ſed vnā miſericorditer ſuſce-
pit ⁊ iuſte vtrāqꝫ dānauit: ſimplā ſuā du-
ple nr̄e ptulit ⁊ duplā nr̄am moriēs ſube-
git. ¶ Due ḡ noctes ſignificāt duas nr̄as
mortes: dies ṽo ſigt ſuaz mortē q̄ fuit lux
noſtrarū mortuū. Unā abſtulit. alteraz ad
exercitiū electis reliq̄t: quā denuo veniēs
exterminabit. Reſurrectio itaqꝫ ſua eſt cā
efficiēs nr̄e reſurrectiōis que fit in pn̄ti et
Reſurrectio xp̄i eſt cā nr̄e.
q̄ fit in futuro. ¶ Reſurrectio q̄ fit in pn̄ti
eſt nr̄a iuſtificatio ⁊ dr̄ reſurrectio prima.
vñ in Apocal. Btūs q̄ hz partē in reſurre-
ctione prima. Reſurrectio q̄ fiet in futuro
eſt corporis reſuſcitatio: dr̄ reſurrectio ſcd̄a
vñ ī Ozee. viuificauit nos poſt duos dies:
⁊ in tertia die ſuſcitauit nos. Ad reſurre-
ctionē q̄ppe p̄mā duo dies reqrunt̄. ſ. ab-
latio oīs culpe ⁊ collatio cōſummate gra-
¶ Mortis xp̄i curatio.
tie: null⁹ eīm reſurget reſurrectiōe ſcd̄a ad
gloriā niſi pri⁹ reſurrexerit reſurrectione
prima p gratiā. Mortu⁹ aūt fuit xp̄s qua-
draginta horis: vt quatuor mūdi partes
que in decalogo legis mortue erāt viuifi-
caret. Prīa quoqꝫ die ebdomade ſurrexit
vt ea die mūdū innouaret qua eū creaue-
1. rat. In tertia ṽo die paſſionis ſurrexit vt
eos qui trib⁹ tēporib⁹. ſ. ante legē: ſub le-
ge: ſub gratia in pctis mortui fuerāt ſub-
leuaret: ⁊ nos q̄ factis dictis cogitationi-
bus labimur p fidē ſancte trinitatis reſur
Augu. gam⁹. ⁊ ſm Augu. Ideo poſt tres dies re-
ſurrexit vt in paſſiōe filij totius trinitatis
mōſtraret̄ aſſenſus: triduum eīm legit̄ in fi
gura: qꝛ trinitas q̄ in principio fecerat ho
2. minē ipa ī fine hoīem p xp̄i reparat paſſio
Reſurrectionis acceleratio.
nē. Iō etiā reſurrectiōez ſuā dñs ſic accele
rare voluit ne diſcipulos diu ī meſticia cru
ciari pmitteret. Uñ Leo papa. dñs nempe
xp̄s ne turbatos diſcipulorū animos lōga
meſtitudo cruciaret denunciatam tridui
Leo papa.
morā tā mira celebritate breuiauit vt duz
ad itegrū ſꝫ diē ps p̄mi nouiſſima: ⁊ pars
tertij p̄ma pcurrit ⁊ aliquātulū de ſpacio
tpis decideret ⁊ nihil dierū nūero deperi-
ret. Reſurrectio igit̄ ſaluatoris nec aīam ī
inferno nec carnē diu morata eſt in ſepul
chro ⁊ tā velox viuificatio fuit incorrupte
carnis vt magis ibi eſſet ſoporis ſimilitu-
do ꝙ mortis. Qm̄ deitas q̄ ab vtraqꝫ hoīs
ſubſtātia non receſſit qd̄ poteſtate diuiſit
ptāte piūxit. hec Leo. Paſſiōis igit̄ ⁊ reſur
Exemplū paſſionis ⁊ reſurrectionis.
rectiōis exemplū xp̄s nobis p̄buit: paſſio-
nis ad firmandā patiētiā ⁊ reſurrectiōis
ad excitandā ſpem vt duas vitas in nobis
oſtēderet in carne. vnā laborioſam quam
tollerare debemus: alteram beataz quam
ſperare debem⁹. Reſurrexit autē Chriſtus
cū corpore glīoſo cui⁹ dotes ſunt claritas:
agilitas: ſubtilitas: īpaſſibilitas. Quāuis
eīm aīa xp̄i a p̄ncipio ſue cōceptiōis fuerit
glīoſa p apertā viſionē ⁊ pfectā fruitionē
diuinitatis diſpenſatione tñ ⁊ diſpoſitiōe
diuina factū eſt vt gloria aīe eius nō redū
daret in corp⁹ vt ſic corpus eſſet paſſibile
⁊ mortale ad implendū pretiū ⁊ myſteriū
redēptiōis hūane in ſua paſſione. Et ideo
peracto myſterio paſſionis et mortis aīa
xp̄i ſtatim reſumpto corpore ī reſurrectio-
ne in ipſum corpus ſuā gloriā deriuauit:
ita factū eſt corp⁹ Chriſti glorioſum vt eīm Augu.
ait Augu. Carnis quippe ille gerebat in-
firmitatem que infirmitas reſurrectione Leo papa.
conſumpta eſt. Unde et Leo papa. Sicut
ergo dicit apl's. Et ſi cognouim⁹ Chriſtū
ſm carnē: ſed nūc iam nō nouimus: eius
nāqꝫ reſurrectio nō finis carnis fuit: ſꝫ cō
mutatio: nec conſumpta eſt ſubſtātia vir-
tutis augmento. Qualitas tranſijt nō na-
tura deficit. Et merito dicitur ei⁹ caro ne
¶ Carnē nō dereliqt xp̄s ſed cōmutauit.
ſciri in eo ſtatu quo nota fuerit: qꝛ nihil in
ea paſſibile nihil infirmū remāſit ⁊ vt ipa
ſit per eſſentiā ⁊ nō ſit ipſa per gloriā. hec
Leo. Interiꝫ igitur o anima mea depona
mus puſillimas triſticie querelas ac nubila
meroris ⁊ in letitie reſpiremus ſerenum ⁊
qui funera redēptoris noſtri proſecuti ſu-
mus cū lachrymis qui mortem noſtrā mo
riendo deſtruxit. De ipſius reſurrectione Ro. vj.
⁊ gloria iocundemur qui vitam reſurgen-
do reparauit. Chriſtus enim reſurgēs ex
mortuis iā nō morit̄ mors illi vltra nō do
minabit̄. Induit eīm eum dñs pr̄ ſtola im-
mortalitatis ⁊ glorie ⁊ coronā pulchritu-
dinis poſuit ſuper caput eius: iocundita
tem ⁊ exultationē theſaurizauit ſup eum.
Chriſtus plen⁹ gaudio reſurrexit.
Totū igitur in eo plenum eſt gaudio: to-
tum letitia cumulatū totū exultatione re-
fectū. Caro enim Chriſti flos ille pulcher-
rimus de radice ieſſe qui in natiuitate flo
ruit: qꝛ ex virgine ſine peccato tanꝙ pul-
cherrimi floris ſingulare dec⁹ emicuit: in
paſſione defloruit qñ neqꝫ ſpēs neqꝫ decor
ei fuit: ſic ī reſurrectiōe reſūpto ēt ſangui-

ne ſuſo in cruce cū olb⁹ q̄ ſunt de veritate humane nature p glorīā reſtoruit vt oim eſſet decor. Nā corp⁹ illud glorioſiſſimūʒ ſubtile agile ⁊ immortale tāte claritatī ſu perueſtitū eſt gl'ia: vt vere ſit ſole fulgēti⁹ exēplarē p̄ferēs pulchritudinē ſuſcitādo rū corporū hūanorū de q̄b⁹ ip̄e ſaluator ait. Tūc fulgebunt iuſti: ſicut ſol in regno patris. ſ. beatitudinis ſempiterne. Qḋ ſi q̄libet iuſtus fulgebit vt ſol q̄ti pntas eē fulgoris ip̄m iuſticie ſolē? Tātū inq̄ eſt vt ſit ſpecioſior ſole ⁊ ſuper omniū diſpōnēʒ ſtellarū luci cōparat⁹ decor p̄cipuus non imerito indicet. ¶ Tūc renouata eſt vt aq̄ie iuuentus xp̄s. Tūc leo ſuū catulū ſuſcitauit. Tūc ſenix renixit. Tūc ex eodē luto fracti vaſis fecit aliud vas figulus ſicut placuit in oculis ſuis. Tunc ionas de vētre ceti illeſus exiuit. Tunc veſtitū eſt cādelabrū auro. Tūc ſuſcitatū eſt tabernaculū dauid qḋ ceciderat. Tūc refulſit ſol qui pri⁹ erat in nubilo. Tūc viuificatū ē granū frumēti qḋ cadēs in terra mortuū erat. Tūc ceruus reſumpſit cornua. Tūc ſanſon tulit portas ciuitatis ⁊ exiuit. Tūc ioſeph educt⁹ de carcere tondet ⁊ cōſtituit dn̄s egypti. Tunc cōciſus ſaccus circūdatur letitia. Magna igit ⁊ ſolennis valde ē ſolēnitas paſchalis: ⁊ ceteras precellit ſolennitates. Vn̄ oēs dies dn̄ice octaue ſūt huius feſti: ⁊ in eo oīa ſigna letitie p̄ponunt. Dignitas q̄ppe dn̄ice dei notat in hoc q̄ḋ fuit p'ma dierū. Itē nox illā nō p̄ceſſit. Itē vt dr̄ erit vltia dierū nox. Itē nox illi non ſuccedet. Itē celū ⁊ terra ſunt in ea creata. Itē angel⁹ eſt in ea creat⁹ ⁊ ad deū cōuerſus. Itē p'lo data ſunt i ea filūs iſrł mādata. Itē xp̄s in ea natus eſt. Itē in ea xp̄s ſurrexit. Itē ſpūſſctūs datus eſt in ea apoſtolis. Itē in ea oēs reſurgemus atq̄ iudicabimur. Itē in ea cōtinuādū eſt p̄pe tuo in laude dei. vn̄ Greg. Hāc recte nobilitatem ſolēnitatis dicā q: ſolēnitates ceteras antecedit. Sicut eīn i ſacro eloquio ſancta ſanctorū vel cantica canticorū pro ſui magnitudine dicunt ita hec feſtiuitas recte dici pōt ſolēnitas ſolēnitatū. Ex hac q̄ppe ſolēnitate exēplū nobis reſurrectionis datū ē ſpes celeſtis patrie apta ⁊ fctā ſupni regni iā p̄ſumptibilis gloria. Per hāc electi qui q̄uis in trāq̄llitatis ſinu: tn̄ apud iferni clauſtra tenebāt ad paradiſi amena reducti ſunt. Que ē ergo iſta ſolennitas q̄ iferni clauſtra deſtruxit: ⁊ ianuas nobis regni celeſtis apuit? vn̄ Aug. Alacri or dies illa refulget nō de vſitatis ſolis circulis illuminata p̄clari⁹: ſʒ dei lumine agni reſurgētis illuſtrata ſublimi⁹. Hac eīn die ſol iuſticie xp̄s aſcēdit ab iferis: et idcirco pulſem⁹ cytharā dauid canentes.

Hec eſt dies quā fecit dn̄s exultemus ⁊ letemur in ea. Cōtemplemur hūc diē qualē noctē habuerit genitricē. Nox q̄ celū lumināribus unitat imo in qua celū ⁊ terra letat nox bone parturitiōis: nox ſctē regnātiōis: nox de qua dr̄: ⁊ nox ſicut dies illuminabit: ⁊ ab ipſa eſt dies quā fecit dn̄s dies dn̄ic⁹. Et recte dies dr̄ lucis i quo ſugerūt tenebre cecitatī. Exclamauerūt qui erāt i regiōe vmbre mortis q: lux orta ē illis: letet terra: q: nouā lucē vidit: letent ⁊ angeli q: pctōrib⁹ dn̄s claritatē dedit. Cōtremuerūt inferni ſuſtinēdo ſplēdorē inſolitū: ⁊ incuruatū eſt omne genu xp̄o dn̄o celeſtiū terreſtriū: ⁊ infernorū. Omnia ergo nobiſcū hodie triūphāt: ⁊ angeli ⁊ archāgeli: ceteriq̄ beatorū ſpirituū ordines nobiſcū feſta concelebrāt. ¶ Nos quoq̄ imitemur cantilenā cātātes cātica celeſtia: q̄ adhuc hūana cātare nō pōt lingua. Exultem⁹ ḡ in dn̄o: ſʒ i timore nō remiſſa ſecuritate. Nā btūs ioannes p̄curſor exultauit i vtero mr̄is: ſʒ vinū nō bibit p̄cepto āgeli gabrielis. Nos aūt q̄ ifirmi ſum⁹ ſobrie bibam⁹: modū nō excedamus: vt letitia nr̄a cū exultatiōe nul ā ſentiat corpis tēpeſtatem ſʒ p ſobrietatis ſerenitatē portū intremus ſalutarē. Accepim⁹ ieiuniorū palmā feſtiuitatis nō amittam⁹ victoriā quā nobis tribuat dn̄s xp̄s adiuuādo: q: vicit in nobis patiēdo: vt digno carmine triūphemus cantātes: abſorpta ē mors i victoria alleluya. Ignitā quippe rumpheā illaʒ et paradiſi ianuā quā nullus effringere potuit hac die xp̄s cū latrone reſerauit dicēs ad angelos. Aperite mihi portas iuſtitie ⁊ ingreſſus in eas confitebor dn̄o. Et eo nimirū tēpore quo paſſus dn̄s porta hec ⁊ clauſa ⁊ reſerata eſt. Clauſa quidē incredulis ⁊ pctōrib⁹ reſerata vero iuſtis ⁊ credētib⁹. Quō mr̄ dn̄i Maria inter oēs mulieres p̄ncipatū tʒ: ita ⁊ iter ceteros dies hec oim mr̄ ē. Hec dies eſt vna de ſeptē et extra ſeptē. Hec ē dies q̄ appellat octaua. vn̄ in q̄buſdā ſctōrū titulis ſuperſcribit pro octaua. Hec eſt dies in qua ſynagoga finitur ⁊ eccl'ia naſcit. Hec eſt dies in cui⁹ numero octo aie ſeruate ſunt i archa Noe. Et q̄ḋ mihi neceſſe eſt ifinita replicare. Dies mihi deficiet ſi voluero omne diei iſtius exponere ſacramentum. Hoc tantū dico vniuerſa ſabbati gratia ⁊ antiqua illa feſtiuitas populi iudeorū diei iſtius ſolēnitate mandata eſt. Illi in ſabbato nō faciebant opus ſeruile: nos in die dn̄ico hoc eſt in die reſurrectionis opus ſeruile nō faciamus: illi de domibus ſuis nō egrediebantur ⁊ nos de domo chriſti nō egrediamur. Illi non accendebant ignē in die ſabbati nos econtrario accendamus in nobis

Margin notes: Figure varie. — Dn̄ice diei dignitas — Greg. — Augu. — Dies lucis. — exultādum cū tremore. — rūphea amota a paradiſo. — G Excellētia diei reſurrectionis.

ignē ſpūſancti. De q̄ igne dñs ait. Ignē
Lu. xij. veni mittere in terrā et q̄d volo niſi vt ar-
deat? Deſiderat dñs iſtū ignē ardere i no
bis ſpiritūſanctū feruere vt non refrige-
ſcat charitas dei. Illis agnus aut hircus
nobis xp̄s occidit. Pro quoꝰ vniuerſis fra-
tres cōſona voce pariter cātemꝰ hec dies
quā fecit dñs exultemꝰ ⁊ letemur i ea. Hic
Alle- ergo ⁊ a nobis alleluya decantet qđ lati-
luya. ne laudate dñm interpretat. Laudamus
dñm fratres vita ligua corde ⁊ ore vocibꝰ
et moribꝰ. Sic enī ſibi dici vult deus alle
luya vt non ſit in laudāte diſcordia. O fe-
lix alleluya in celo vbi tēplū dei ſunt an-
geli. Ibi enim concordia ſumma laudan
tium: vbi nulla lex in mēbris repugnat le
gi mētis vbi nō eſt rixa cupiditatis i qua
periclitetur victoria charitatis. Hic ergo alle
luya cātemꝰ adhuc ſoliciti vt illic poſſimꝰ
aliqñ cantare ſecuri qñ. ſ. hoc mortale cor-
pus imortale ⁊ incorruptibile factū fuerit
qñ tota tētatio perierit. O felix illic all'a: o
vita ſecura: o ſine aduerſario: o vbi nemo
erit inimicꝰ: nemo perit amicus: Ibi lau-
des deo ⁊ hic laudes deo: ſz hic a ſolicitis
ibi a ſecuris: hic a morituris ibi a ſemper
victuris: hic in ſpe ibi in re: hic in via ibi i
patria. Mō ergo fratres mei cantemꝰ non
ad delectationē quietis ſed ad ſolatiū labo
ris. Quō ſolēt viatores cātare cāta ⁊ ābu-
la ⁊ cātando laborē cōſolare. Pigritiā no-
li amare ſz ambula ⁊ in bono pfice. Canta
⁊ ābula noli errare: noli redire remanere.
Hec Aug. vñ Beda. Et qm̄ illa vita tota i
Beda. dei laude gerit ceſſantibꝰ cūctis lāguori-
bus merito. l. diebꝰ in memoriā huiꝰ nr̄e
quietiſſime ac feliciſſime actiōis crebrius
ac feſtiuiꝰ alleluya canere ſolemꝰ alleluya
nāq3 hebreꝰ ſermo eſt: ⁊ interpretat latine
laudate dñm. Deniq3 in Pſal. vbi nos ca-
nimꝰ laudate dñm: p hoc verbo apud he-
breos ſp canit all'a. Qđ euangeliſta Ioan
nes in apocalipſi ſua celeſtiū agmina ỽtu
tū cantica ſe audiſſe phibet. Sed ⁊ venera
bilis pater Thobias intelligēs q̄lis ſup-
Apoc. xix. norū ciuiū gloria quāta ipſiꝰ hierl'm cele-
ſtis ſit claritas hec myſtica voce dicebat.
Tho. xiij. Ex lapide ꝓcioſo ⁊ auro mūdo oēs platee
eiꝰ ſternent ⁊ per vicos eiꝰ all'a cantabit.
hec Beda. Reſurge nūc aīa mea cū xp̄o de
ſordido pcti ſepulchro reſpira iā in ſpem
reſurrectiōis ⁊ vite perennis p amore dei
moriamur in pñti vita vt poſt reſurrectio
Ꝝ nē viuamꝰ i futura. Qꝛ ſi p amore xp̄i nūc
Greg. mortuū corpꝰ portamꝰ: tūc in letabundo
Solēni gaudio cū ipſo conregnabimꝰ. Sic ergo cure-
tas eter mus intereſſe feſtis hoim vt mereamur etiā
na pe- intereſſe feſtis angeloꝝ. vñ Greg. Ecce pa
tenda. ſchalia ſolennia agimus ſed ita viuendū
eſt nobis vt puenire ad eterna feſta merea
mur. Trāſeunt cūcta q̄ tpaliter feſtiue ce-
lebrant. Curate q̄ his ſolēnitatibus inter-
eſtis ne ab eterna ſolēnitate ſeparemini.
Quid pdeſt intereſſe feſtis hoim ſi deeſſe
cōtingat feſtis angeloꝝ? Umbra venture
ſolēnitatis eſt ſolēnitas preſens. Idcirco
hāc annue agimꝰ: vt ad illā q̄ nō eſt ānua
pducamur. Cū hec ſtatuto tpe gerit ad il-
lius deſideriū memoria nr̄a refricat. Fre-
quētatiōe ergo gaudij tpalis ad eťna gaudia
mēs incaleſcat ⁊ ferueat vt ex veritate leti
tia pfruat in pr̄ia q̄ de vmbra gaudij me-
ditat in via. hec Greg. Xp̄s reſurrectionē figurat
ſuā p ſanſonem fortiſſimū olim figurauit Iudi.
qui ciuitatē inimicoꝝ ſuoꝝ itroiuit: ⁊ ibi- xvi.
dē nocte dormiuit. Et cū inimici portas
ciuitatis cuſtodirēt: vt ipſum mane com-
prehenderēt ⁊ occiderent ipſe media no-
cte ſurrexit ⁊ portā ciuitatis ſecū detulit.
Sic xp̄s vrbem hoſtiū ſuorum: hoc eſt in-
fernum potenter intrauit ⁊ deſtructo me- ione. ꝗ
dia nocte ſurrexit. xp̄s etiam per ionā re-
ſurrectionē ſuā prefigurauit quē in vētre
ceti per triduū viuum conſeruauit: ⁊ poſt
triduum cetus ipm̄ de ore in terrā viuum
emiſit. Fuit etiam reſurrectio xp̄i prefigu
rata per lapidē quē reprobauerunt edifi-
cantes templum domini. Qui cum ab eis
pter ineptitudinē abiectus eſſet tandē
cōſummato templo cum lapis angularis
poni deberet qui in ſe duos parietes com
plecteret modo eſt inuentꝰ lapis ad hoc
aptus: niſi ille qui ab edificātibꝰ erat re-
probatus. Xp̄s erat lapis reprobatus in
ſua paſſione ⁊ factꝰ eſt eccleſie lapis angu
laris in reſurrectione. ¶ Tūc adimpleta
eſt illa pphetia dauid. Lapidē quē repro-
bauerunt edificātes ⁊c. ⁊ ideo ipſa cantat
in feſto reſurrectiōis. Lapis iſte duos pa- Pſal.
rietes in tēplo dñi coadunauit: qꝛ xp̄s de cxvij.
populo gentili ⁊ iudaico vnam eccleſiam
edificauit. In hoc edificio p cemento vſus
eſt ſuo ſanguine ⁊ pro lapidibꝰ ſuo ſacra-
tiſſimo corpore.

¶ Oratio.

Domine ieſu xp̄e dulcoꝝ vnice q̄
ruptis vinculis mortis glorifica
ſti corpꝰ tuū ⁊ in tā ineffabili glīa
ſurrexiſti: p̄cor et obſecro te per
tuā reſurrectionē floridā da mi
hi vt a vitijs ⁊ a morte aīe reſurgēs in vir-
tutibꝰ ſemp floreā et in nouitate vite am-
bulē: vt q̄ ſurſū ſunt q̄rā ⁊ ſapiā nō q̄ ſuper
terram. Per tue claritatis virtutem purga
aīam meā a tenebris peccatoꝝ: ⁊ p eandē
virtutē die vniuerſalis reſurrectionis ca-
ro mea reſurgat ad gloriam: vt tecū eter-
naliter in vtroq3 gaudeam. Amen.

¶ De eo quod dñs ieſus apparuit matri ſue. Capi. lxx.

A
Mag-dalene maria iacobi ioseph & cleo-phe. Maria salome & zebe-dei.

Eadē autē hora s. summo māe. Maria magdalene & maria iacobi minoris mater q̄ ēt appellat maria ioseph s. mr̄ q̄ fuit frater iacobi & vn⁹ de .lxxij. discipulis & ab aplis cū mathia sta tutus & q̄ꝗ maria cleo-phe scʒ filia appellat: & maria salome scʒ fi lia q̄ etiā mater filiorū zebedei vocatur & cetere que cū eis erant: licētia pri⁹ petita a dn̄a ceperūt ex deuotiōe & fide quam ad dn̄ʒ habebāt ire cū vnguētis ad monumē tū ad inungendū corp⁹ dn̄icū. Dn̄a aūt re mansit domi vacans interim lachrymis & oratiōi. Et pulchre he mulieres vno cēsen tur noīe: vt q̄b⁹ vna erat volūtas parꝗ de siderū vnū esset vocabulū. Ubi sciendum q̄ tres sunt status hoim saluandorū quo-rū q̄libet q̄rit xp̄m & extra hos nemo salua tur: scʒ incipiētiū proficientiū et perfecto rū: siue penitentiū actiuorū & cōtēplatiuo rum. Et hi tres stat⁹ signant per tres ma rias que q̄rebāt dn̄m quantū ad triplicem nois marie interpretationē. Stat⁹ peniten tiū signat i maria magdalena que famosa peccatrix fuerat & penituit. Et licet alibi per ipsam accipiat vita cōtēplatiua: vt tn̄ marc⁹ hic de ea loquit dī. Maria aūt erat de qua eiecerat .vij. demones: sic inter pe-nitētes reputat: imo ipsa in euāgelio pri-miceria penitentiū fuisse dignoscitur. Et sm̄ hoc bene cōuenit ei nomē maria put interpretatur mare amarū sm̄ ethimolo-giā latinā: vel sm̄ deriuationē hebraicaʒ a vocabulo mara qd̄ latine ē amara. vnde Ruth. Nō vocetis me noemi .i. pulchram: sʒ vocate me mara .i. amarā: q2 amaritudi ne valde repleuit dn̄s. Qd̄ verificabatur i maria magdalena qn̄ ān pedes dn̄i lachry mis lauit maculas criminis. Sic & petr⁹ penitēs fleuit amare. Un̄ cuilibet aīe vere penitenti dr̄ illud Tre. Magna est velut mare cōtritio tua filia syon. Status vero pficiētiū & actiuorū signat in maria iaco bi q̄ fuit mater iacobi minoris. Ad pficiē tes em̄ ptinet supplātare vitia & luctari i exercitio spūali virtutū. Cui cōuenit alia iterp̄tatio marie put iterp̄tat dn̄a syriace. Q2 em̄ pficere volētes sunt in cōtinuo cō-flictu pp̄ter pnitate ad malū & difficulta te ad bonū: necesse est pficiētes i dn̄ari pas sionib⁹ p rōnē ne tentationib⁹ cedāt ex q̄ lucta qn̄ vcʒ rō p̄dominat sensualitati gē nerant virtutes: nā virt⁹ infirmitate i pfi-citur. Status autem perfectorum & cōtē platiuorū signat i maria salome que fuit mater zebedei: scilicet iacobi maioris et

Stat⁹ saluan doꝝ.iij

Stat⁹ penitē tium.

Mag-dalena penitē tiū pri-mice-ria.

Ruth.j

Math. xxvj.

Tre.ij.

Stat⁹ pficiē-tium.

Stat⁹ pfecto-rum. Salo-me.

ioannis: hec postulauit filiis suis regnū: sic perfecti & contemplatiui non occupan tur nisi circa regnum dei: imo ipsi in se ha bent regnum dei & hic pregustant quodā modo regnum celorum. Unde etiam salo me interpretat pacificans: nā in hac vita nulla pax est homini nisi in actu contem plationis. Et huic cōsonat tertia interpre tatio nois marie put interpretat illumi-nata. Un̄ aīe cōtēplatiue dr̄ illō Esa. Sur-ge illuminare hierusalē q2 venit lumē tuū. Esa.lx.
Quelibet istarū mariarū hʒ sua aromata & vnguēta. Penitentiū aromata sunt do-lor cōtritionis: pudor cōfessionis & labor satisfactiōis: ex his cōficitur vnguentum quo libenter vngit dn̄s. Conficit aūt hoc vnguentū ex myrrha aloes: & thure. Per myrrhā que valde amara est significatur amaritudo cōtritionis. Per aloes qd̄ etiā amarū est & valet cōtra retētionē mēstruo rū .i. pctōrū significat verecundia cōfessio nis. Per thus cuius odor cū fumo ascen-dit significant opa satisfactiōis: que p re-ctā intentionē in deū diriguntur. Sed ex his trib⁹ nō cōficit bene vnguētū nisi ap ponatur oleū mie diuine sine qua omnis pnia ē inefficax: admixto aūt hoc oleo opti mū vnguentū efficit: & tale fuit vnguētū marie magdalene q̄ oēs ptes pnie pfectis sime impleuit assistēte sibi mia saluatoris vt ptʒ in euāgelio. Ipsa em̄ lachrymas co piose effudit ex amaritudine cōtritionis: cōtinuātes nō erubuit ex pia impudentia pfessiōis: pedes dn̄i lachrymis lauit: capil lis tersit: osculabat: vnxit: & se totā xp̄i ob sequio deuouit & ipēdit: & hoc ex intimo affectu satisfactiōis. Proficiētiū aromata sūt patiētia: hūilitas: pseuerātia seu lōga-nimitas: ex q̄b⁹ i pficit vnguētū actiuorū. Et hoc vnguētū itrāt myrrha & gutta & cas sia q̄ fluūt a veste vite xp̄i. Myrrha bōa est in oī vnguento: & iō lʒ posita sit in vnguē to penitētiū: cōueniēter tn̄ ponit etiā in vnguē-to pficiētiū & ponet etiā in vnguē-to pfectorū Myrrha em̄ arcet vermes: sic patiētia arcet vermesꝗ mordere solēt cor patiētis ne cōtra iniuriātem dolore mor-deat. Et hac patientia marie op⁹ est pfi-cere volentib⁹ exercitio spūali. q2 sʒ Gre-go. Ūtutes inter pressuras passionū: & pū cturas tētationū crescūt. Per guttā āt q̄ & aromatica ē: significant hūilitas q2 gut-ta pellit oēs inflaturas & tumores: sic hu militas curat cordiū duricias. Hac etiam op⁹ est pficiētib⁹. q2 sm̄ Greg. Origo vir-tutis est: & iō illa i nobis virt⁹ ṽaciter pul lulat q̄ in radice ppria .i. hūilitate perdu rat: a q̄ si abijciat arescit q2 viuificāte se in infimis humorē perdit. Per cassiam que et fistula dicit significatur perseuerentia.

aroma ta triū maria-rum ac statuū.

Ungue tum sa lubre.

aroma ta pfi-ciētiū.

Myr-rhe vir tus.

Grego.

Grego.

Cassia

ſeu lõganimitas: vt vꝫ quis in exercitio ſpũali nõ frangat deſperatione aut tedio nec ſtatuat ſibi terminũ i pfectu ſed ſemꝑ tendat ad meli⁹ ſine termino qꝛ in ſpũali pfectu nõ eſt ſtatus. Caſſia enĩ in aquoſis naſcit᷑ ⁊ creſcit in immẽſum: ſic bon⁹ pficiẽs aq̃s diuinarũ grãrũ fecũdatus creſcit in immẽſum de vtute in vtutẽ ⁊ nũq̃ ceſſat donec videat deũ deoꝝ in ſyon. Sed et hec aromata nõ bñ ꝯficiunt᷑ ſi nõ apponatur oleũ letitie: vt vꝫ hõ letitiã ſpũalẽ habeat in bonis opib⁹ ſuis ⁊ illã ponat i corde atq̃ ꝯſciẽtia ſua nõ in laudibus hoim. Et iſtud eſt vnguentũ marie iacobi: q̃ habuit q̃tuor filios. ſ. iacobum q̃ interpretat᷑ ſupplantãs ſcꝫ paſſiones ꝑ patiẽtiã: ſymonem q̃ interpretat᷑ obediẽs ꝑ humilitatẽ: ioſeph q̃ interpretat᷑ augmentũ vel appoſitio ꝑ lõganimitatẽ: ⁊ iudã q̃ interpretat᷑ glorificãs. ſ. deũ ꝑ ſpũalẽ letitiam.

C aromata pfectoꝝ.

Perfectoꝝ vel cõtẽplatiuoꝝ aromata ſunt carnis oĩmoda mortificatio deifica conuerſatio ⁊ charitatis pfectio: ex q̃b⁹ fit vnguentum ſuauiſſimi odoris qd intrãt myrrha cynamomũ ⁊ balſamũ. Per myrrhã enĩ accipit᷑ totalis mortificatio carnis q̃ ꝯuenit perfectis. Nã penitẽtib⁹ cõueniebat myrrha mortificãs pctã ꝑ amaritudinẽ cõtritionis: pficiẽtib⁹ cõueniebat myrrha mortificãs paſſiões vermẽ. ſ. remordentẽ ꝯ tolerantiã paſſionũ: ſed pfectis cõuenit myrrha mortificãs carnẽ a petulãtia rebellionis: ne vꝫ caro in aliquo rebellet ſpiritui.

Cãti. v

Et hec eſt myrrha electa prima ⁊ pbatiſſima. de qua dr̃ i cãticis. Man⁹ mee diſtillauerũt myrrhã ⁊ digiti mei pleni ſunt myrrha pbatiſſima. Man⁹ enĩ. i. opa penitẽtiũ ⁊ actiuoꝝ diſtillãt q̃dẽ myrrhã vt dictũ ẽ ſed digiti. i. ſubtiles ⁊ ſpũales exercitationes cõtẽplatiuoꝝ ſunt pleni myrrha pbatiſſima. Probata q̃ppe eſt myrrha penitẽtiũ: pbatior pficientiũ ſed pbatiſſima eſt cõtẽplatiuoꝝ ⁊ pfectoꝝ.

Cynamomũ

Per cynamomũ accipit᷑ deifica cõuerſatio: cynamomi eniꝫ cortex cũ frãgit᷑ ſpiramẽtũ viſibile reddit ad modũ nebule vel pulueris et valet ad bonũ odorẽ oris: ſic pfect⁹ ſi frãgit᷑ vituperatione vel iniuria corporali moleſtia vel inedia laboꝝ frequẽtia vel q̃cũq̃ accidũt aduerſa ſemꝑ ſpirat viſibilr̃ odorẽ deifice cõuerſationis ⁊ emittit odorẽ dulcis rhſionis.

Balſamum.

Per balſamũ charitas pfecta intelligit᷑ q̃ foras mittit timorẽ: ⁊ omne cũ quo ipſa ſtare nõ põt. Balſamũ enĩ purũ ⁊ non adulteratũ corpa a corruptione cõſeruat: ſic vbi charitas pura ⁊ pfecta ibi nulla corruptio hois interioris: qꝛ ſm Aug. hr̃e ois ſacra ⁊ malus eſſe q̃s põt. hr̃e aũt charitatẽ ⁊ malus eſſe nõ põt.

Augu.

Sꝫ ex iſtis pfectorũ aromatib⁹ nõ fit vnguentũ ſine admixtione olei diuine dulcedinis: q̃ ſemꝑ p̃dicta tria comitat᷑ qd oleũ guſtauerat ꝓpheta cũ dicebat: q̃ magna multitudo dulcedinis tue ⁊c. Pſal. xxx. Et iſtud eſt vnguentum marie ſalome q̃ fuit filia ſalome vxor zebedei et mater iacobi maioris ⁊ ioãnis. Per iacobum maiorẽ itelligit᷑ totalis ſupplãtatio vel mortificatio hois exterioris: ꝑ ſalome intelligit᷑ deifica cõuerſatio q̃ nõ eſt niſi in hoie bñ intra ſe pacificato: ꝑ ioãnẽ charitas itelligit᷑ qꝛ erat pre ceteris a xp̃o dilect⁹: ſꝫ ꝑ zebedeũ q̃ interpretat᷑ fluxio intelligi põt diuina dulcedo q̃ talis aĩa fluit ⁊ affluit delitijs internis. Itaq̃ q̃libet aĩa ꝑ ſtatu ſuo dꝫ iſtas mulieres imitari: ⁊ cũ iſtis vnguẽtis ieſuꝫ q̃rere ⁊ vngere: vt ſcꝫ inſtãter penitẽtiã faciat: viriliter tentationes inſtſcat pacifice ad pximũ ſe habeat. Iſta enĩ tria faciũt apparere ieſum ⁊ cuilibet ſm ſtatũ ſuũ ſm Ber.

D Bern. moralr̃ Unguẽta tria mẽtis.

Moralr̃ ꝑ iſtas tres mulieres ſignãt᷑ i iuſto quolibet mẽs lingua man⁹ q̃ hñt valde p̃tioſa vnguẽta. Mẽtis vnguẽta ſunt tria: cõtritio: ꝯpaſſio ⁊ deuotio. Primũ. ſ. cõtritiõis cõficit᷑ ex viliſſimis ſpeciebus. ſ. ex pctis q̃ creſcũt i nr̃o horto ꝓprio. Scdm. ſ. cõpaſſiõis cõficit ex amariſſimis ſpeciebus. ſ. ex pximorũ miſerijs q̃ creſcũt i horto alieno. Tertiũ. ſ. deuotionis cõficit᷑ ex p̃cioſis ſpeciebus. ſ. ex xp̃i bñficijs q̃ creſcũt i horto dñico.

vnguẽta tria lingue

Lingue vnguẽta ſunt tria: oratio deuota: cõfeſſio integra: p̃dicatio vere. Primũ. ſ. orõnis cõficit᷑ ex herbis q̃ ſunt: intẽtio recta: attẽtio firma: affectio pia. Scdm. ſ. cõfeſſiõis cõficit ex herbis q̃ ſunt pudor cõmiſſi: dolor amiſſi: timor ſupplicij. Tertiũ. ſ. p̃dicationis cõficit᷑ ex herbis q̃ ſunt fidei iſtructio: moꝝ iformatio: vitioꝝ increpatio.

vnguẽta man⁹ ſunt opa miſericordie.

Man⁹ vnguẽta ſunt ſeptẽ mĩe opa de q̃b⁹ eſt iſte verſus. Colligo: poto: cibo: redimo: tego: viſito: cõdo. Qui i aũt vult p̃dicta aromata et vnguẽta hr̃e opꝫ ea emere. Ille enĩ qui emit dat de ſuo ⁊ accipit de alieno: ſic in operib⁹ vtuoſis oportet aliq̃d ponere de nr̃o. ſ. volũtatẽ: ⁊ aliq̃d recipere a deo ſcꝫ operãdi facultatẽ: vl̃ a deo recipim⁹ grãm pueniẽtẽ: de nr̃o apponim⁹ volũtatẽ ſubſequentẽ. Quãuis ꝗ multe alie mulieres dñm ſequerent᷑: iſte tñ p̃cipue venerũt: qꝛ xp̃o plus obligate erãt ex eo q̃ plura bñficia ab eo receperãt. Maria enĩ magdalena multũ xp̃o tenebat᷑: qꝛ ab ea ſeptem demonia eiecerat Maria aũt iacobi ⁊ ſimilr̃ maria ſalome xp̃o multũ tenebãtur: tũ qꝛ nepos carũ erat: tũ qꝛ filios ſuos cardinales. i. apl̃os fecerat.

E Maria cur ad monumentũ non venit,

Sed mirũ vr̃ q̃ beata virgo cũ iſtis mulierib⁹ ad monumentũ nõ iuit: ſꝫ domi remãſit. Sup hoc aũt pñt tres cauſe aſſignari. Una qꝛ mater ſepulchrũ filij ſine magno dolore videre nõ po

fuiſſe ⁊ maxime recẽter ſepulti. Si eñ ſe
pulchꝛũ filij vidiſſet quaſi doloꝛis gladiꝰ
aïaꝫ eiꝰ pfoꝛaſſet. Et ſatis ꝓbabile eſt ꝙ ſi
ire voluiſſet ioãnes eiꝰ cuſtos hoc nõ ꝑmi
ſiſſet: imo etiã ceteri apoſtoli dixiſſent ioã
ni nullomõ illã: eã ire permittas: qꝛ ſi ie-
rit tñ ibi flebit ⁊ ſe mactabit ꝙ fere ſe occi
det. Scõa cã qꝛ in paſceue ⁊ ſabbato tãtũ
fleuerat ⁊ tñ ſe mactauerat ꝙ ẽt ſuſtinere
Berñ. nõ poſſet. Ut eñ dicit Ber. Opoꝛtuit ꝙ i-
terñanꝰ diſcipuloꝛũ tãꝗ ſemiuiuꝰ de cru
Augu. ce ad domũ ꝓpꝛiã poꝛtaret. vñ ⁊ Aug. Il
la pia mr̃ im ani doloꝛe eiulãs ⁊ pectoꝛa
delicata cõtũdẽs ita viſcera oïa fatigaue
rat ⁊ mẽbꝛa vt iã ſenſa deficiẽs vix potuiſ
ſet ad funꝰ xp̃i ꝑuenire. Tertia cã ẽ qꝛ pꝛe
dicte mulieres putabãt coꝛpꝰ xp̃i adhuc i
monumẽto eẽ ⁊ volebãt ꝓut antiqͥtus cõ
ſuetudo erat ip̃m coꝛpꝰ inũgere vt ꝯſerua
ret̃ a fetoꝛe ⁊ a vermiũ coꝛroſiõe ⁊ ab inci-
neratiõe ſꝫ erãt decepte: qꝛ coꝛpꝰ xp̃i erat
deitate iballſamatũ: ⁊ iõ ſi ꝑ decẽ milia an
noꝛũ in terra latuiſſet nõ potuiſſet putre
fieri nec incinerari nec a vermibꝰ coꝛro-
di. Beata aũt virgo ſciuit ꝙ ibi nõ erat: ſꝫ
qꝛ iã immoꝛtalis ⁊ incoꝛruptibilis ſurre-
xerat: ⁊ ideo illuc ire nolebat ſicut nec po-
terat. Ip̃a itaqꝫ ex quo vnigenitũ filiũ ſuũ
teneri flagellari ⁊ crucifigi vidit delicatis
manibꝰ delicata pectoꝛa tũdẽs ⁊ ſe nimio
doloꝛe vigilijſqꝫ ieiunijs affligẽs: iã viri-
bus pariter ⁊ ſpiritu attenuata alicubi ſo
la in ſecreto domꝰ ſedebat: ⁊ de his q̃ ſibi
F acciderãt calamitatibꝰ lamentabat̃ ⁊ fle
Appa- bat. ¶ Dñas igit̃ oꝛãte ⁊ lachꝛymas dulci
ritio fa ter emittẽte: ecce ſubito venit dñs ieſus in
cta ma albiſſimis veſtibꝰ gloꝛie ⁊ reſurrectõis no
rie ma uitatis ſue: vultu ſereno: ſpecioſus: gloꝛio
tri dñi. ſus ⁊ gaudẽs: ac matri deſolate ⁊ merẽti
totꝰ feſtinus apparẽs: ac illa adoꝛãs ⁊ ſur
ſurgẽs cũ lachꝛymis pꝛe gaudio eũ ãple-
xat̃: et tota acerbitas meroꝛis in letitiam
vertit̃. poſtea cõſedentibꝰ eis pariter cu
rioſe intuebat̃ eũdẽ in vultu ⁊ cicatricibꝰ:
per totũ diligẽter querens: ſi oïs pẽa trãſ
iſſet ⁊ oïs doloꝛ ab eo diſceſſiſſet. O quãto
gaudio mater implet̃: cũ ipſa natũ ipaſſi-
bilẽ intuet̃: nõ ſolũ ineternũ victurũ: ſed ⁊
celo ⁊ terre oïqꝫ creature parẽti iure domi
naturum. Stant igit̃ ⁊ colloquunt̃ adin-
uicẽ gaudẽtes ac paſcha delecta biliter et
amãter ducentes. Et narrat ei dñs Jeſus
qualiter populũ ſuũ liberauit de iferno ⁊
Appa- que fecit in illo triduo. Ecce igit̃ nũc ma-
ritio p̃- gnum paſcha. ¶ De hac apparitione qua
ma fa- ante ceteros virgini glorioſe apparuiſſe
cta ma credit̃ nihil in euangelio habet̃: ſꝫ iõ ip̃aꝫ
rie. poſui ⁊ ante alias p̃miſi: qꝛ ſic piũ me ẽ cre-
dere pꝛout i quadã legẽda de reſurrectio
ne dñi plenius cõtinet̃. Dignũ naqꝫ erat
vt matrẽ pꝛe ceteris viſitaret ⁊ de reſurre-
ctione ſua pꝛius letificaret: q̃ pꝛe ceteris
plus dilexit eiꝰ amoꝛis deſiderio plus af-
ficiebat̃: plus de eiꝰ moꝛte doluit plus do
loꝛe afflicta eiꝰ reſurrectioneꝫ expectauit.
Et lꝫ hoc ab euangeliſtis ſubticeat̃ pie tñ
ſic credit̃. Unde ⁊ romana eccleſia hoc cõ-
pꝛobare videt̃ q̃ ſtatim ipſa die apud ſan-
ctã mariã maioꝛẽ rome celebꝛat ſtationeꝫ
ꝑ hoc inuẽs beate Marie pꝛimo factã ap
paritionẽ. Quid eñ ſi euãgeliſte hoc non
dicãt? Nõ eñ: vt ait Joã. oïa eiꝰ facta ſcri-
pta ſunt. Nã ſi hoc iõ nõ credit̃ qꝛ nullus
euangeliſtarũ teſtat̃ cõſequens eſt vt poſt
reſurrectionẽ nũꝗ ſibi apparuerit: qꝛ vbi
vel qñ nullus euãgeliſta edixerit. Sꝫ ab
ſit vt talem matrẽ talis filiꝰ tali ⁊ tãta ne-
gligẽtia dehonoꝛauerit qui patrẽ ⁊ matrẽ
honoꝛari p̃cipit. Sed iõ foꝛſitã hoc euan-
geliſte ſubticuerunt: qꝛ eoꝝ fuit officiũ ſo-
luminõ reſurrectiõis teſtes inducere: ma-
trem aũt ad teſtificãdũ pꝛo filio eos indu
cere nõ decuit. Si eñ v̓ba extranearũ mu
lierũ delieramẽta ſunt viſa: q̃uo nõ magis
matrẽ pꝛo honoꝛe filij crederent delirare?
Hoc igit̃ euãgeliſte ſcribere noluerũt: ſed
pꝛo cõſtanti reliquerũt. Hoc etiã teſtatur
Amb. di. Uidit Maria reſurrectionẽ dñi
p̃ma: vidit ⁊ credidit. Uidit maria magda
lena ꝗuis adhuc iſta nutaret. vñ ⁊ Anſel.
At ſi aliq̄s q̄rit cur euãgeliſte nõ referant
ip̃m piiſſimũ dñm a moꝛte reſurgẽtẽ huic
dulciſſime mr̃i vt eiꝰ doloꝛes mitigaret p̃-
mo ac p̃cipue apparuiſſe. Dicimꝰ ꝙ a q̄dã
ſapiẽte de hoc ipſo ſciſcitantes audiuimꝰ:
ait ergo. Tãta ſcit̃ auctoꝛitas narratiõis
euãgeliſte vt nihil i ea depẽdẽs vel inane
vel ſupfluũ repiat̃. Itaqꝫ ſi mr̃i: ſi dñi mũ-
di ipſe filiꝰ eiꝰ ab inferno reſurgẽs: ſcribe
retur ſicut alijs apparuiſſe: cãꝫ de ſua re
ſurrectione docuiſſe q̄s nõ tale ſcriptũ ſu-
pfluũ diceret. Reginã veꝫ celi ⁊ terre oïſqꝫ
creature coequaret illi vel illi q̄bus appa
ruit viro aut mulieri. Sp̃us eius plene ac
perfecte i illa quieſcebat: q̄ ſibi ⁊ eſſe illiꝰ
⁊ oïa facta eius ⁊ luce clariꝰ reuelabat: et
euãgeliſte ſcriberẽt: tũc vel tũc: illi talẽ vel
talẽ ſemet exhibuiſſe. hec Anſel. vñ etiam
Sedu- Seduliꝰ. Semꝑ v̓go manẽs huiꝰ ſe viſibꝰ
lius. aſtans: luce palã dñs pꝛius obtulit. Dicit
Igna- etiã Ignatius ꝙ pꝛimo dñs appꝛuit matri
tius. ſue poſt reſurrectionẽ ⁊ cõſolabat̃ ea ex q̄
tanto fuit repleta gaudio: ꝙ oblita fuit
omnis doloꝛis quẽ habuerat de ſua paſ-
ſione. Quod ergo infra dicit̃ apparuiſſe
pꝛio marie magdalene intelligit̃ iter eos
quibus voluit ſuã reſurrectionẽ pꝛobare.
Matri enim virgini pꝛimo olim apparuit
nõ vt reſurrectionẽ ſuam pꝛobaret: ſed vt
eam de viſu ſuo letificaret. ¶ Oꝛatio.

G Cur euãgeliſte non ſcripſerit hãc apparitionẽ.
Amb.
Anſel.

O Maria dei genitrix et virgo gratioſa oīm deſolatoꝝ ad te clamantium conſolatrix vera: per illud magnū gaudiū quo conſolata es qñ cognouiſti dñm Jeſuz die tertia a mortuis impaſſibilem reſurrexiſſe: ſis cōſolatrix anime mee ꝛ apud eundem tuū ꝛ dei natū vnigenitū in die nouiſſimo qñ cū aīa ꝛ corpe ero reſurrectur⁹ ꝛ de ſingulꝭ meis factꝭ rōnē reddituꝝ me digneris iuuare q̄ ꝑpetue dānatiōis ſniaꝫ ꝑ te pia mr̄ ꝛ ṽgo valeā euaderꝭ ꝛ cū electꝭ dei oib⁹ ad eterna gaudia feliciter ꝑuenire. Amē.

❡ Q̄uō maria magdalena ꝛ alie marie ꝛ petrus ꝛ ioānes venerūt ad monumentū. Capi.lxxj.

A mat.xxviij. mar.xvj. Lu.xxiiij. et Jo.xx.

Veſpere igitur ſabbati.i.nocte ſeq̄ntē ſabbatū: noīe ei veſpis qđ ꝑncipiū noctꝭ eſt ſignat noctē.ſ.a parte totū: ꝛ iō mutat genus referēs ad ſenſum nō ad nomē ꝛ ait (q̄).ſ. nox (luceſcit) id eſt lucere īcipit (in pꝛia ſabbati) id eſt ꝓma die poſt ſabbatū ſeu pꝛia die ſeptimane q̄ apud nos dñica dꝛ (valde diluculo ꝛ mane orto iā ſole).i.ortu ſuo iā celū illuſtrāte: q̄uis nōdū appareret terrꝭ taris adhuc tenebris exiſtētib⁹: hoc eſt iā rubeſcēte aurora ꝛ celo ab orientis pte ob ſolis vicinitatē iā albeſcēte: aurora em̄ media eſt inter tenebras noctis ꝛ ꝑfectā lucē diei ꝛ iō tāq̄ mediū ab vtroq̄ extremo pōt nolari (maria magdalena ꝛ alie) due marie ierūt ꝛ (venerūt ad monumētū cū vnguētis) ex deuotiōe. Ubi ſciēdū q̄ ſicut gētiles denominabāt dies totius ſeptimane a nominib⁹ deoꝝ ſuoꝝ.ſ.planetarū vt a luna diem lune: a marte diem martis: ꝛ ſic de alijs ita iudei q: dies ſabbati apud eos ſolennioꝛ habebatur ſabbatū ſic nominabant abſolute ꝓpter reuerētiā illius diei: ꝛ ab eo tāq̄ a digniori oēs alios dies nominabāt: ita q̄ dies immediate ſequēs ſabbatuꝫ dicebaꝭ pꝛia ſabbati.i. pꝛia poſt ſabbatū: alia ſecūda ſabbati: ꝛ ſic ꝯſequenter: ꝛ q: hebꝛei ꝛ greci nolb⁹ numeralibus ꝑ ordinalib⁹ nolbus vtunꝭ iō vnū apud eos in ordie dierū ſignificat pꝛimū. vñ in Geñ.dꝛ. Factū eſt veſpe ꝛ mane dies vnus i.pꝛim⁹ ꝛ iō cōſequēter ibi ſubdiꝭ ſecūdus ꝛ terti⁹: ꝛ ſic de alijs. vñ Luc.dꝛ (vna ſabbati).i.ꝓma die poſt ſabbatū vel ꝓma die ſeptimane: q: em̄ ſabbatuꝫ apud hebꝛeos nōīm̄ diē ꝑncipalē a quo ſeptimana apđ

Nūeralia ꝑ ordinalibus. Geñ.j. lu.xxiiij

eos incepit ſed etiam ſeptimana ex ꝑrogatiua ſabbati denolat: vt ibi ieiuno bis in ſabbato.i.hebdomada: iō etiā cū diciꝭ in pꝛima vel vna ſabbati pōt intelligi pꝛima die ſeptimane vel ebdomade: q̄ apud nos ꝓpter dñicā reſurrectionē vocaꝭ dñica a qua etiā apud nos īcipit ſeptimana. Nobis em̄ celebritas veteris ſabbati cōuerſa ꝛ trāſlata eſt in dñicā q̄ ceteris dieb⁹ celebrioꝛ eſt ꝓpter dñice reſurrectionis ſanctitatē gaudiū: ꝛ reuerētiā. Latini ṽo ſeu romani ꝛ eccleſia mō dies vocāt ferias: diē dñicā vocātes feriā pꝛimā: diē lune ſecundā: ꝛ ſic de alijs vſq̄ ad ſabbatū. Et vocaꝭ feria a feriare qđ eſt ceſſare: vel a ferendis victimis quia oī die feriare.i. a pctō ceſſare ꝛ victimas ferre ꝛ offerre debem⁹. Mulieres ergo iſte venerunt ita mane qđ (adhuc tenebꝛe erāt) vt dicit Joānes: ꝛ ſꝫ Lucā venerūt diluculo: quo eſt claritas media inter noctis tenebꝛas ꝛ diei claritatē quod aurora appellari ſolet. Et ſm marcū: venerunt orto iā ſole. Et potuit eſſe ad literā q̄ valde mane cū adhuc tenebꝛe eſſent venire ceperūt: diluculo aūt venerūt ſꝫ orto iā ſole ad monumētū peruenerūt. ❡ Et nota qđ nō ſine myſterio euāgeliſte ſic diuerſimode loquunꝭ de iſto mane ſed oēs concordāt in hoc q̄ fuit mane. Nā vt patet ex premiſſis iſtud euāgeliū myſtice ꝓcedit ſecūdū tres ſtatus electoꝝ ꝑ tres marias ſignificatos: qđ em̄ Joānes dicit cū adhuc tenebꝛe eſſent reſpicit ſtatū incipientiū. qđ ṽo Lu. dicit diluculo reſpicit ſtatū ꝓficientiū: ſed q̄ dicit Mar. orto iaꝫ ſole: reſpicit ſtatū perfectoꝝ. Debent ergo fideles querētes xp̄m quilibet ꝓ ſtatu ſuo mane venire qđ eſt ꝯ pigros. Debet etiaꝫ venire vna ſabbatoꝝ ꝑ qđ quies ꝛ pax cordis ſignificaꝭ. ſabbatū em̄ quies interpꝛetaꝭ qđ eſt ꝯ diſcolos ꝛ diſcordes. Debent etiā venire ad monumētum ꝛ ibi querere dñm. Monumētū eſt mēs hūana q̄tū ad quēlibet ſtatū. Nā cor penitentiū dicitur monumētū ratione luctus: qui circa monumēta fieri ſolet. ꝛ penitentiū eſt lugere ꝛ flere ſup ſeipſos. Proficiētiū aūt cor dicitur monumētū rōne opis miſericordie: qđ in ſepeliēdo mortuos exerceꝭ: ꝛ actiuorum eſt inſiſtere opib⁹ miſericordie. Cōtēplatiuoꝝ ṽo cor monumētū dicitur rōne quietis: dicunꝭ em̄ corpa quieſcere in monumētis: ꝛ quies maxime ad cōtēplatiuos noſciꝭ ꝑtinere. In tali ergo monumēto ꝓ quolibet ſtatu recte q̄riꝭ chꝛiſt⁹. Debet etiā obſtacula impedientia remouere q̄ intelligunꝭ per lapidē magnū ad oſtiū monumēti aduolutū: ꝛ ꝑ āgelū vt ſtati infra patebit reuolutū. Nā i q̄libet ſtatu eſt aliquis lapis obſtās ne q̄s poſſit igrare

Feria.

B Q̄uō tenebꝛe diluculū ꝛ ortus erat ſol. Tres ſtatus.

Monumētum penitētiū coꝛ. ꝓficiētiū.

cōtēplatiuoꝝ.

in intima mētis: ⁊ exercere act⁹ ſuo ſtatui cōpetētes.

Lapis obſtās.

Lapis obſtās penitētib⁹ eſt p̄nitas ad malū: lapis obſtās proficiētib⁹ eſt difficultas ad bonū: ſ; lapis obſtās cōtēplatiuis eſt materialitas ſpecierū. Sed iſte lapis pro quolibet ſtatu plerūq; remouet ad ſolū deſideriū aie pie q̄rētis p gratiā ſpiritusſancti. Felix materia.i. aia q̄ ad ſepulchꝛū xp̄i venit videre p meditationē plāgere p cōpaſſionē vngere p deuotionē.

C Marie ſunt nobis imitande.

Imitemur ergo ⁊ nos eaſdē ſanctas ⁊ deuotiſſimas mulieres: vt ſicut ille cum aromatib⁹ dñm toto corde ac deſiderio querebāt in ſepulchro: qḋ eſt propri⁹ mortuorū locus ita ⁊ nos cū nr̄is aromatib⁹. ſ. opatione bonorū operū ⁊ odore ꝟtutū ſuauitateq; orationū toto affectu mētis ad deū p ſancta deſideria ꝓficiſcamur: ⁊ q̄ramur eū nō in ſepulchro ſ; in celo quo ipm aſcēdiſſe credim⁹ atq; nouimus.

Grego.

vñ Greg. Sācte mulieres q̄ dñm fuerāt ſecute cum aromatib⁹ ad monumētū venerūt: ⁊ ei quem viuentē dilexerāt etiā mortuo ſtudio hūanitatis obſequunt. Et nos ḡ in eū qui eſt mortuus credentes ſi odore virtutum refecti cū opatione bonorū operū dñm querimus ad monumētū profecto illius cum aromatib⁹ venim⁹. hec Greg.

Myſtice. Corp⁹ dñicū.

Myſtice monumētū eſt corpus dñicū ad qḋ accedere nemo debet: niſi vna ſabbati.i. in pace et q̄ete pectoris ⁊ valde diluculo. i. cū feruore. Mane ei ſignificat feruorē querēdi vel diluculo.i. exceſſis vitioꝝ tenebris p diluceſcētem gratiā portās aromata operationis ⁊ fame bone. qui aliter accedit caueat ſibi ne iudiciū māducet ⁊ bibat.

Beda.

vñ Beda. Qḋ aūt valde mane venerūt mulieres ad monumētū: iuxta hyſtoriā q̄dē magn⁹ querendi ⁊ inueniēdi dñm feruor charitatis oſtēdit. Iuxta intellectū vero myſticū dat nobis exēpluz illuminata facie decuſſiſq; vitioꝝ tenebris ad ſacroſanctū dñi corp⁹ accedere. Nā ⁊ ſepulchꝛū illud venerabile figurā dñici altaris h; i quo carnis ei⁹ ⁊ ſanguinis ſolēt myſteria celebrare. Aromata aūt que mulieres deferūt odorē virtutū ⁊ orationū ſuauitatē quibus altari appropinquare debem⁹ ſignificāt. hec Beda.

Mulieri p̄ria apparitio fcā.

Mulier ergo que prima iuit ad culpā nūc prima venit ad veniā: q̄ prima p̄fidiā ſumpſit in paradiſo: feſtinat nūc p̄ia fidē ſumere de ſepulchro: contendit de morte rape vitā q̄ de vita rapuit mortē. Qḋ autē dñs diluculo ſurrexit: huic cōſentit auctoritas illa q̄ dicit dñm quadraginta horis fuiſſe mortuū ⁊ totidē dieb⁹ añ aſcenſionē poſt in terra moratū q: quatuor horis paraſceues ⁊ triginta ſex duarū noctiū ⁊ vn⁹ diei qḋ eccleſia p̄ſentire vr̄ q̄ matutinas laudes celebrat pro xp̄i reſurrectiōe. Vñ petrus cātor. Valde mane ꝫ diluculo.

Diluculum.

Diluculū eñ eſt inter tenebras noctis ⁊ diei claritatē in qua ſalus hūani gñis felici vicinitate p̄uenit in eccleſia declarāda mere ſolis que prima luce cōſurgēs roſeam p̄mittit aurorā vt tāt⁹ ſplēdor p̄paratis oculis poſſit intueri qñ tp̄s dñice reſurrectionis illuxit: vt tūc ſc; diluculo laudes xp̄i tota caneret exēplo ſanctaꝝ feminarū eccleſia qñ gen⁹ hūanū exēplo ſue reſurrectiōis animauit qñ fidē p̄ſtituit ⁊ lumē credulitatis infudit.

D Tēp⁹ i ſepulchro. Augu. Hiero. tp̄s reſurrectiōis.

Ergo xp̄s mane ⁊ vicino ortu ſolis ſurrexit. ſm Aug. qui ꝫ dñz tm̄ quadraginta horis quieuiſſe in ſepulchro ſexta hora p̄aſceues paſſum ⁊ ita cū eſſet equinoctiū diluculo ſurrexit. Ecōtra Hiero. dicit dñm ſurrexiſſe media nocte. Legit eñ in libr. iudicū tūc Sanſonē aſportaſſe portas gaze vſq; i ſupciliū mōtis Solutio aūt ꝯrietatis eſt ꝙ in tp̄e medio inter diluculū ⁊ mediā noctē ſurrexit. hec Pet.

Mulieres ad ſepulchrū eūtes.

Dū ḡ mulieres ad monumētū eūtes eēnt extra portas ciuitatis reuocabāt ad mēoriā afflictiōes ⁊ penas ſui magiſtri et dñi ⁊ in oib⁹ locis in q̄b⁹ ꝯtra ipſum notabiliter aliq̄d factū fuerat aliquātulū ſubſiſtebāt genuflectētes ⁊ oſculātes terram gemit⁹ ⁊ ſuſpiria dātes atq; dicētes. Hic obuiauim⁹ ei cū cruce ſup collū qñ mater ei⁹ ſemimortua facta eſt: ⁊ hic ſe vertit ad mulieres ⁊ crucē depoſuit fatigat⁹: et ſup iſto lapide ſe parūper apodiauit. Hic fuit vbi ſic crudeliter ⁊ fortiter eū impulerūt: vt veloci⁹ ambularet ⁊ eū q̄ſi currere coegerūt: hic ſpoliauerūt eū ⁊ nudauerūt et hic eū crucis patibulo affixerūt: ⁊ tūc cuz magno clamore ⁊ inūdatiōe lachrymarū pcidētes i facies ſuas adorauerūt ⁊ oſculate ſunt crucē adhuc p̄cioſo ſanguine rubricatā. Deīde ſurgētes ⁊ ꝟſus ſepulchꝛū eūtes cū ſer⁹ ſui fragilitatē ꝯſiderarent et magnitudinē lapidis recolerent q̄ iā magn⁹ fuiſſe fert: vt vix a viginti hoib⁹ moueri poſſet (dicebāt adinuicē ⁊ colloquentes ſe mutuo interrogabāt (quis reuoluet nobis lapidē de oſtio monumēti) vt.ſ. poſſimus in illud īgredi.q.d. nō poſſum⁹ p nos ipſas reuoluere: q: erat magn⁹ valde. S; ꝗuis talia dicerēt: nō tñ ab accepto itinere ceſſabāt credētes dño eē poſſibile ꝙ humane fragilitati videbat̄ ipoſſibile (⁊ reſpicientes viderūt reuolutū lapidē) p angelū qui p̄bēs dño ſuo obſequiū venerat ad manifeſtādū xp̄i reſurrectionē iā factā et ipm āgelū dñi ſedētē ſup lapidē ex monumētū.

Monumētuz.

Monumētū p̄dici ſcriptura i q̄ dño olim iacuit multis figuris occultat⁹ ſ; poſt reſurrectionē angel⁹ magni ꝯſiliū ſcripture difficultatē apuit.

Beda. reuolutio lapidis.

vñ ſ; Bedā. Reuolutio lapidis myſtice reuolutionē ſacroꝝ m

xpi q̄ velamie līe legalis legebat iſinuat
lex eīn in lapide ſcripta fuit:⁊ iō per lapi
dē deſignatur. Et ſm eūdē angel⁹ ſedebat
ſup lapidē quo oſtiū monumenti claude-
bat vt clauſtra īferoꝝ ſua ipſum dñm vir
tute deieciſſe doceret. Moralr hic lapis de
E moralr ſignat pnie pōd⁹ ad qđ aſpicientes incipiē
tes ad deū ↄuerti tiere īcipiūt:ne poſſint i
choatā pniaꝫ ↄſummare:iō dicūt igemiſcē
tes.(Quis reuoluet nobis lapidē ab oſtio
monumēti).i.a corde i quo xp̄s affectat ſe
peliri. Sꝫ nō debēt diffidere ⁊ retrocede-
re:ſꝫ cū his mulierib⁹ cominus ꝓcedere:
ma.xj. ⁊ videbunt q̄ꝫ toti⁹ lapidē reuolutū: deſcē
det eīn angel⁹ de celo.i.gr̄a ſpūſſcti q̄ lapi
dē amouebit:q: totū pōd⁹ pnie ſubleua-
bit. Ipſe eīn ait. Iugū meū ſuaue ē ⁊ on⁹
meū leue.ſ.gratia dei. (Et introeūtes) ab
oriēte(i monumētū).i.intra clauſurā ⁊ do
mūculā rotūdā q̄ erat circa ſepulchꝛū(vi-
derūt)aliū angelū(ſedērē a dextris)ſepul
chꝛi ieſu (ſtola cādida coopꝰtū ⁊ obſtupue
runt)p gaudio ⁊ admiratiōe tāte viſiōis.
(Uiderūt eīn iuuenē)ipo habitu corporis
iuuenili pcedētē immortalitatē reſurre
ctiōis i q̄ renouaẗ vt aqle iuuēt⁹ ⁊ nemo ſe
Sepeliēdoꝝ mos. neſcit(ſedētē i dextris).i.ad meridianam
p̄tē loci illi⁹ vbi corp⁹ poſitū fuerat:h̄ dp
pe in dextris ieſu erat. Corp⁹ eīn dñi qđ ſu
pinuꝫ iacēs hēbat caput ad occidenteꝫ ⁊
pedes ad oriētē:dexterā manuꝫ neceſſario
hēbat ad meridiē ⁊ ſiniſtrā ad aqlonē. Ex
quo tpe ↄſuetudo excreuit xp̄ianoꝝꝫ ad
hāc ſīlitudinē corpa ſepeliri defunctoꝝꝫ.
Uiderunt inq̄ꝫ ſedētē i dextris(coopertuꝫ
ſtola cādida).i.alba cādēte ꝓpter gaudiū
reſurrectiōis(⁊ obſtupuerūt) p̄e ammira
tiōe tāte viſiōis(In dextris) ⁊ in albis an
gel⁹ apparuit:q: dextera ppetuā vitā deſi
gnat: ⁊ cādor veſtis ſplendorē ſolēnitatis
Greg. denūciat. vñ Grego. In dextera ſedebat q̄
Stola ſtola cādida appuit: q: ⁊ ſue: ⁊ nr̄e feſtiui
cādida tatꝫ gaudia nūciauit. Illa eīn dñi reſurre
ctio ⁊ nos ad imortalitatē reduxit ⁊ ange
loꝝ numerū reſtituēs celeſtis patrie dam
na reparauit. hec Greg. In ſtola etiā cādi
da angel⁹ appuit ad deſignādū puritatē
vite quā poſt baptiſmū quiſq̄ꝫ debet ob-
ſeruare. Unde et veſtis alba in baptiſmo
tradit in ſignū glorioſe reſurrectiōis : ad
quā per baptiſmū peruenit. Sic ergo duo
erāt angeli ꝓpter teſtimonij ſufficientiā:
q: in ore duoꝝ vel triū ſtat omne ꝟbū. Iā
Reſurrexit clauſo monumēto. quidē terremot⁹ factus erat dño reſurgē-
te:⁊ monumēto clauſo egreſſus erat ieſus
ante reuolutionem lapidis ſicut intrauit
ad diſciplos ianuis clauſis: ſꝫ poſt egreſ
ſum accedēs angel⁹ reuoluēs lapidē vt ſe
pulchꝛū vacuū oſtenderet : ac reſurrexiſſe
dominūꝫ egreſſuꝫ eius iam factū indica-
ret. Nō eīn idiguit in reſurrectiōe auxilio
angeloꝝ qui ꝓpria virtute clauſtra diſſi Chriſ.
pauit inferoꝝ. vñ Chꝛi. Cui⁹ gratia igiẗ lapidiſ
venit angelus ⁊ leuauit lapidē poſt reſur- reuol-
rectionē ꝓpter mulieres. Ipſe eīn viderūt uēdi rō
eū in ſepulchꝛo. Ut igiẗ credant q̄m ſurre
xit vident ſepulchꝛū corpore vacuū ꝓpter Beda.
hoc vtiq̄ꝫ abſtulit lapidē. vñ et Beda. An-
gelus reuoluit lapidē:non egreſſuro dño
ianuā pāderet:ſed vt egreſſus iā facti ho-
minib⁹ indiciū p̄ſtaret. Qui eīn mortalis
adhuc clauſo virginis vtero potuit naſcē
do mūdū ingredi ipſe iā fact⁹ immortalis
clauſo licet ſepulchꝛo potuit reſurgendo
exire de mūdo. h̄ Beda. Hoc tñ aliter ⁊ ali
ter fuit:q: in reſurrectione habuit corpus
glioſum cui aliud nō reſiſtit ſꝫ exit⁹ de vte
ro miraculoſus fuit. Ubi no. q̄ cuidā mo-
nacho ſcti laurentij rome extra muros ad F Grego:
mirāti quō xp̄s clauſo ſepulchꝛo exire po- angel⁹
tuerit cingulo q̄ cinctus erat reſolutus di cur vr̄.
lapſus eſt ⁊ vox i aere facta eſt. Sic potuit angeli
xp̄s clauſo ꝓdire ſepulchꝛo. Igiẗ vt dicit aſpe-
Grego. Mulieres angelos vidēt q̄ cū aro- ctus.
matib⁹ venerūt:q: ille mentes ſupnos ci-
ues aſpiciūt q̄ cū virtutū odorib⁹ ad deuꝫ
per ſctā deſideria ꝓficiſcunẗ. ¶Et deſcri-
biẗ angelus aſpectu fulgureo ⁊ veſtitu cā
dido:vt aſpectu malos terreat : et veſtitu
bonos mulceat ad credēdum xp̄i reſurre-
ctioneꝫ:timor eīn ⁊ amor dñt inclinare ad
credendū.(Erat eīn aſpect⁹ eius ſicut ful-
gur)q: facies ei⁹ videbaẗ ignea ad icutiē
dū terrorē cuſtodib⁹ (veſtimenta ei⁹ ſicut
nix) ad dādā cōſolationē mulierib⁹. Ful-
gor eīn terrorē timoris denotat : cādor ꝟo
veſtis gaudiū dñice reſurrectionis denun
ciat. Uñ vſus eccleſie hꝫ vt eo tpe in eccl'ia
in albis pſallāt:⁊ cōſuetudo eſt palleſtri-
nis dies feſtos celebrātibus vt alba veſti
mēta induāt ꝓpter qđ ſubdiẗ. (Pre timo-
re autē)⁊ fulgore vultus ei⁹ (exterriti ſunt
cuſtodes)⁊ ſtupefacti īſtar mortuoꝝ iacē-
tes. Ecce quō malos terruit et eis durus
fuit. vbi Raba. Timoris āxietate ſunt ex- Raba:
territi q̄ amoris fiduciā nō hēbant(⁊ facti
ſunt velut mortui)q̄ reſurrectiōis veritatē
credere noluerūt. ⁊ Seuerian⁹. Cuſtodie- Seuerian⁹.
bāt eīn crudelitatis ſtudio: nō pietatꝫ ob- Angeli
ſeq̄o:ſtare āt nō p̄t quē ↄſciētia deſtituit i bōi di-
pellit reat⁹. ¶Hic nota q̄ i hoc cognoſciẗ ſcretio
bon⁹ angel⁹ a malo a p̄ncipio. Nā bonus a malo
angel⁹ in p̄ncipio terret ex ſuo fulgore: in
medio cōfortat ex ſua allocutiōe:i fine leti
ficat ex imiſſa ↄſolatiōe. ¶Mal⁹ aūt ange
lus ecōuerſo:i p̄ncipio terret ex ſua horri
bili voce : in medio decipit ex fallaci pro-
miſſiōe:⁊ i fine cōtriſtat ex ſubſecuta dece
ptiōe.(⁊ rñdēs angel⁹)mulieꝝ trepidatiōi
et affectib⁹ (dixit eis. Nolite timere vos)

Greg. ac ſi ſm Greg. aperte dicat. Paueāt illi q̄ nō amā ꝛ aduētū ſupnoꝝ ciuiū: ptimeſcāt q̄ carnalib⁹ ōſiderijs ꝑſſe ad eoꝝ ſocietatē ptingere deſperāt. Uos aūt cur ptimeſcitis q̄ ſeruos ei⁹ quē q̄ritis ꝛ vr̄os cōciues videtis? Ecce quō bonos mulcet et eis blād⁹ extitit. In quo ēt oſtēdit q: dn̄s ieſus xp̄s q̄ ē angel⁹ magni cōſilij dict⁹ in vltima ꝛ generali reſurrectiōe apparebit ꝛ terribilis reprobis quib⁹ dicet: ite maledicti in ignē eternū: ꝛ blād⁹ iuſtis quib⁹ dicet: venite benedicti patris mei percipite regnū. Sic moraliter prelatus bonus qui angelus dn̄i exercituū eſt obſtinatos terret: ꝛ penitētes demulcet. Hic eñ notātur due cōditiōes que debent eſſe in angelo ſacerdote: ac plato ꝛ p̄dicatore: q: debet primo venenū peccati p terrorē extinguere: ꝛ ſcdo per honeſte cōuerſationis amorē bonos allicere. Et ſubiūgit. (Scio enī ꝙ ieſum ſaluatorē (qui crucifixus eſt q̄ritis i) ſepulchro ſicut mortuū. (Qui crucifixus eſt) addit ad differētiā alioꝝ q̄ etiā noīe ieſu vocabant. Item addit ad bn̄ficij paſſionis cōmemorationē. vn̄ apl's. Recogitate eū qui talē ſuſtinuit a pctōrib⁹ aduerſus ſemetipſum cōtradictionē. Itē additur ad cōmendationē mulierū q̄ ꝛ ieſū etiam crucifixū querebāt. Multi eñ ieſū querūt. i. ſaluatorem: ſed nō crucifixū: q: nō per crucē: cū tñ illa nō niſi in iſta inuenit. vn̄ Chri. Multi libēter querūt purpuratū: ſed pauci querūt eū crucifixū: vt flagellatū: ſed anteꝗ̄ inueniatur purpurat⁹ primo q̄ri dꝫ flagellat⁹. Marc⁹ addit (nazarenū) ꝛ ſic tangit nomē ac patriā ꝛ cōditionē. Et ſubdit angel⁹. (Nō eſt hic) .ſ. per pñtiā carnis ꝛ corporis qui nuſꝗ̄ deeſt per pñtiā diuinitatis ꝛ maieſtatis. (Surrexit) eñ p humanitatē q̄ nullū caſum patit in diuinitate. Et addit (ſicut dixit) vt reduceret ad memoriā verba xp̄i dicta an̄ paſſionē ſuā: vt ſic magis crederent reſurrectionē ei⁹ iā factā. Impoſſibile eñ eſt nō fieri quod ipſe dixit. q.d. Et ſi mihi nō creditis memētote verboꝝ illi⁹. Deinde oñdit eis locū dī. (Uēite ꝛ videte locū) ſcꝫ vacuū (vbi poſit⁹ erat dn̄s) hoc eſt corp⁹ dn̄i cū. vn̄ Chri. Corp⁹ dn̄i dn̄s dr̄. deitas eñ nūꝗ̄ ſeparata fuit a corpe ēt mortuo. Ac ſi dicat angelus. Uultis certificari de ei⁹ reſurrectione: ecce locus vbi poſuerūt eū. Si verbis meis nō creditis: viſui ꝛ vacuo ſepulchro credatis. Propter hoc enim et lapidē reuoluerat vt locū oſtēderet. Unde cū per vniuerſum mundū fidelib⁹ dicat: ſurrexit dn̄s de ſepulchro qui pro nobis pepēdit in ligno: ſoli canonici eccleſie reſurrectiōis dn̄ice ſpāli gaudēt p̄rogatiua dicētes: ꝛ ad oculū demonſtrationē faciētes ſurrexit dn̄s de ſepulchro. Silr̄ i euāgelio paſchali cū dicitur: ſurrexit non eſt hic: diacon⁹ qui legit euāgeliū digito demōſtrat dominicā ſepulturā. Et ſubiūgit (Sꝫ ite feſtināter dicite diſcipulis) eius cōmuniter (ꝛ petro) ſpecialiter (q: ſurrexit ꝛ p̄cedet vos in galileā ibi eū videbitis ſicut dixit vobis) ante paſſionē: ꝛ iō ſequimini eū ibidē. q.d. Nō cōceſſum eſt vobis hoc gaudiū occulto cordis tenere: ſꝫ ſilr̄ amantib⁹ pandere. Non dicit amatorib⁹ mundi ſꝫ diſcipulis xp̄i. ſm Gre. vero nō ſunt diſcipuli q̄ cū eo paſcha nō faciūt: nō ſunt diſcipuli q̄ retro aſpiciūt quos curioſitas vite detinet: illecebra capit: ꝛ ſpine retrahūt ſcādaloꝝ. Ibi eum videbitis in ppinqua regione: ꝛ propinquo tpe. In galileā preceſſit: vt vbi fuit initiū ſplendoris ſp̄e: ibi eſſet initiū ſplendoris glorie. Uoluit etiā domin⁹ ſpāliter i galilea apparere: vt veritas reſurrectionis pbaretur: q: ibi plura miracula eſt operat⁹ ꝛ ampli⁹ cōuerſat⁹: ꝛ iō meli⁹ cognit⁹. Mulierib⁹ ergo dr̄ ab angelo: vt nūciēt apoſtolis vitā reſurgentē: q: ſuadēte diabolo mors nūciata fuit ade p mulierē. Uñ ſicut fuit pgreſſus in p̄ma tētatione mortis a diabolo in mulierē: ꝛ a muliere i virū: ſic i p̄ma annūciatiōe vite fieret pceſſus ab angelo in mulierē: ꝛ a muliere i viros. Dr̄ āt ſpāliter ꝛ petro: tū ppter pncipalitatē inter diſcipulos: tū ne deſperaret de recōciliatione ppter magnitudinē pcti apoſtaſie: tū ne ad pñtiā domini quē negauerat: ꝛ ad diſcipulos venire trepidaret. Q: vt ait Hier. Se idignū iudicabat diſcipulatu dū ter negauit magiſtrū. vñ ꝛ Grego. Si hūc āgel⁹ nominatiꝫ nō exp̄meret q̄ magiſtrū negauerat venire iter diſcipulos nō auderet. Uocat ex noīe ne deſparet ex negatiōe. vñ ſm Aug. ꝛ hiero. Peccata p̄terita nō nocēt qñ nō placēt. Uideam⁹ aūt ſm Aug. cur ab angelo ꝛ a dn̄o dictū eſt ꝙ p̄cedet eos i galileā cū hoc ſit poſt multa cōpletū: ꝛ tñ ſic mādatū vt aut hoc ſolum: aut hoc p̄mū expectaret fieri debuiſſe. Et ſoluit ſꝫ eūdē Aug. ꝙ hoc pphetice ꝛ ſignificatiue eſt accipiēdū. Galilea nāꝗ̄ iterp̄tat vl' trāſmigratio vl' reuelatio: i galilea pro ſm trāſmigratiōis ſignificationē intelligēdū occurrit q: ē pplo iſrl' trāſmigraturi erāt ad gētes q̄ apl'is p̄dicātib⁹ nō crederēt niſi ipſe dn̄s eis viā i cordib⁹ hoīꝫ p̄ueniēs ppararet. Et hoc itelligit (p̄cedet vos in galileā. ibi eū videbitis). i. ibi mēbra corpis ei⁹ qḋ ē eccl'ia i his q̄ vos ſuſceperit inuenietis. ſcōm illō āt ꝙ galilea iterp̄tat reuelatio: nō iā i forma ſerui itelligēdū ē: ſꝫ i illa i q̄ eq̄lis eſt prī ꝗ̄ pmiſit dilectorib⁹ ſuis et illuc nos p̄ceſſit: vñ ad nos veniēs nō receſſit ꝛ quē

Uos āt expāſit.

Q̄ xp̄s terribilis ꝛ blandus videbit.

heb. xij. querūt crucifixū pauci.

Chriſ.

Chriſ.

Greg. Diſcipuli xp̄i qui ſint.

Cur in galileā p̄ceſſit.

mulier cur nūcia ſalutis.

Cur et petro dixit.

Hiero.

Greg.

Augu. Hiero. Quō i galileā preceſſit.

nos pꝛecedēs nō deſeruit. Jlla erit reuela
tio tāꝗ̄ vera galilea cū ſiles ei erimꝰ ibi eū
videbimꝰ ſicuti eſt. Jpſa etiā erit beatioꝛ
trāſmigratio ex iſto ſeculo i illā eternita-
tē ſi eiꝰ p̄cepta ſic amplectamur: vt ad eiꝰ
Greg. dexterā ſegregari mereamur. Et ſm Gre-
go. Qꝛ galilea trāſmigratio ſctā interp̄ta-
tur: recte i galilea dñs vidēdꝰ nūtiaꝛ: ſiue
qꝛ ipſe de coꝛruptione in incoꝛruptionem
de moꝛtalitate ad imoꝛtalitatē tranſijt: ſi-
ue qꝛ illi ad ſpeciē eiꝰ cōtēplādā ꝑuenire
merebunꝛ q̄ mō trāſmigrāt de vitijs ad v̄
tutes: de amoꝛe mūdi ad amoꝛē dei: decli
nātes a malo ⁊ faciētes bonū: q̄rentes et
ſapiētes nō terrena ſʒ celeſtia. Cū v̄: (ibi
Hiero. eū videbitis) ſm Hiero. Bꝛeuis eſt ſnia in
ſyllabis: ſʒ igēs i q̄ntitate ꝓmiſſio. Jbi eſt
gaudiū nr̄i fons ⁊ ſalutꝭ nr̄e eterne oꝛigo
p̄parata. Jbi cōgregāꝛ diſpſiōes ⁊ ſanā-
tur cōtriti coꝛde: ibi inq̄t eū videbitis: ſed
Reue- nō ſicut vidiſtis. hec Hiero. Mulieres ve
latio ro fraudate ſpe ſua: qꝛ coꝛpꝰ dñi inuenire
ad di- ſperabāt nō attēdētes ad verba angeli q̄
ſcipu- audierāt cōterrite ex iſolita apparitiōe an
los fa- geloꝛū ⁊ gemētes: qꝛ nō inuenerūt dñʒ re
cta. deūt ad diſcipulos dicētes coꝛpꝰ dñi eſſe
ſublatū. Nūtiāt diſcipulis vt aut ſecū q̄re
rerēt: aut ſecū dolerent. De angelo quidē
et eiꝰ v̄bis quibꝰ dñm reſurrexiſſe audie-
rāt, nihil eis dixerūt: hoc ſolū nūciātes eiſ
dem. ſ. dñm in monumēto nō eſſe. (Et viſa
Delira ſunt eis v̄ba iſta ſicut deliramēta) .i. quaſi
menta fantaſtica ⁊ nō vera. ſ. ꝙ dñs ſurrexiſſet a
diſcipu moꝛtuis: ⁊ ideo (nō credā illis) qꝛ res no-
lis viſa ua erat ⁊ ꝯ̄ cōſuetudinē ꝙ moꝛtui reſurge
rent. Ut em̄ ait Theo. Eſt naturaliter in-
Theo. credibile moꝛtalibꝰ reſurrectionis mira-
J culū. (Petrus aūt ⁊ ioānes) hec audiētes
Petri ⁊ tollūt moꝛas ⁊ (cucurrerūt ad monumētū)
ioānis: ex deſiderio videndi factū: qꝛ ignis mate
ad ſe- rie ingeſtus nō nouit moꝛas. Jſti duo pꝛe
pul- ceteris currebāt: qꝛ pꝛe ceteris xp̄m ama-
chꝛuʒ. bāt: ⁊ ſicut familiares inuicē ſe tenebāt ꝓ
pter qꝺ in pluribꝰ locis legunꝛ ſimul cōbi
nati. (Sed ioānes citius p̄cucurrit petro)
qꝛ erat iunioꝛ ⁊ agilioꝛ illo. (Nō tñ itroi-
uit) ꝓpter petri reuerētiā quē expectauit
qꝛ ipſo ſenioꝛ ⁊ inter ap̄los pꝛincipalioꝛ
Curſꝰ erat. Cōſpice nūc bene ipſos. Currūt ipſi.
ad ſe- Currūt magdalena et ſocie eius poſt eos:
pul- oēs currūt ad q̄rendū dñm ſuū coꝛ ſuūʒ ⁊
chꝛū. aīam ſuā. Currūt multū fideliter: multūq̄
feruēter multū anxie: et multum ſtudioſe.
Curre ⁊ tu poſt eos: ſiue potius cū eis: vt
cū eis cōſolari merearis. Cū aūt ꝑueniūt
Joan- ad monumētū reſpiciētes in ipſo ꝑ exteriꝰ
nes cur oſtiū itrauerūt: pꝛio petrꝰ: deide ioannes.
non in Et q̄dē ſm literā ioānes q̄ p̄mo ꝑuenit nō
trauit. intrauit ꝓpter reuerētiā petri cui p̄mū in-
Greg. greſſum ſeruabat: ſʒ myſtice ſm Grego. ꝑ
ioānē ſynagoga: ꝑ petrū eccl̄ia deſignaꝛ.
Uenit ſynagoga pꝛioꝛ ad monumētū: ſed
minime intrauit: qꝛ ⁊ ſi p̄mo ſcripture ſa-
cramēta cognouit: tñ ad fidē paſſiōis dñi
ce itrare diſtulit. Secuta poſterioꝛ eccleſia
gētiū itroiuit in monumētū: qꝛ xp̄m ieſum
⁊ cognouit carne moꝛtuū: ⁊ viuentē credi
dit deū. Sʒ poſt petrū itrauit ⁊ ioānes: qꝛ
i fine mūdi ad redēptoꝛis fidē etiā iudea
colligeꝛ. Et itroeūtes nō inuenerūt coꝛpꝰ
ſed (viderūt ſola) ſcʒ ſine coꝛꝑe (linteami-
na) q̄bꝰ coꝛpꝰ erat iuolutū (poſita) .i. bene
diſpoſita ⁊ plicata (⁊ ſudariū) capitis (non
cū linteaminibꝰ poſitū) ſcʒ idiſtincte ⁊ cō
fuſe (ſed ſeparatim inuolutū) id eſt bñ pli
catū (in vnū locū) ac ſi ex induſtria eēt fa-
ctū qꝺ totū factū eſt ad oſtēdendūʒ xp̄i re-
ſurrectionē iam factā: ⁊ ꝙ coꝛpus nō fue-
rat ſublatū (⁊ crediderūt) verū eſſe ꝙ mu-
lieres dixerant. ſ. coꝛpꝰ xp̄i de monumēto
ſublatū eſſe: nō aūt ſurrexiſſe (nōdū enim
ſciebāt ſcripturas) de xp̄i reſurrectione lo
quētes: qꝛ nōdū erat eis apertꝰ ſenſus: vt
intelligerēt illas. Et receſſerūt ſtupefacti
⁊ apꝺ ſe mirātes euentū rei q̄liter ſola lin Joan-
theamina derelicta fuere ſine coꝛꝑe perū- nis ⁊ pe
cto: vel q̄ntā oportunitatē fur habuiſſet: vt tri ad-
hec ſeriatim inuoluta dimittēs pānibꝰ mi mira-
litibꝰ coꝛpus auferret nō cogitātes de xp̄i tio.
reſurrectione: nec intelligētes nō eſſe ſub- Reſur-
latū: qꝛ ſimul fuiſſent lintheamina aſpoꝛ- rectio-
tata: ⁊ maxime qꝛ ꝓpter vnctionē erāt foꝛ- nis ſi-
titer coꝛꝑi adherētia ideo ꝑ hoc ꝙ ſic pā- gnum.
ni relicti ⁊ diſpoſiti fuerāt manifeſte appa
rebat ꝙ reſurrexerat. Separatio em̄ lin-
theaminum a coꝛꝑe dñi: ⁊ deſertio coꝛꝑis in
ſepulchꝛo ſignū fuit dñice reſurrectionis Chꝛiſ.
nō tranſpoſitiōis. vñ Chꝛiſ. Cōſiderāt lin
theamina poſita ⁊ ſudariū ſeparatim in-
uolutū in vnū locū qꝺ erat reſurrectionis
ſignū. Neq̄ em̄ ſi trāſpoſuiſſent q̄dā hoc
feciſſent coꝛpus denudātes: neq̄ ſi furati
eſſent huiꝰ rei ſoliciti fuiſſent: vt leuarent
ſudariū ⁊ inuoluerēt: ⁊ ponerēt i vnū locū
ſeoꝛſum a lintheaminibꝰ: ſed ſimplr̄ vt ſe
habebat ſuſcepiſſent vtiq̄ coꝛpꝰ. Propter
hoc em̄ ⁊ ioānes ait: qm̄ cū myrrha ſepul-
tus eſt: multaq̄ cōglutinat coꝛꝑi linthea-
mina vt non decipiaris ab his q̄ dicūt eū
furto ſublatū eſſe. Quid autē eſt ſeoꝛſum
lintheamina iacere: ⁊ ſudariū ſeoꝛſuʒ in-
uolutū. Ut diſcas qm̄ nō erat feſtinantiū
hec res. ſ. ſeoꝛſum q̄dē illa. Seoꝛſum vero
hec ⁊ inuoluta eſſe. Nō em̄ ita inſenſatus Moꝛa-
eēt q̄ furareꝛ: vt circa rē ſupfluā tm̄ ſtudiū liter.
cōſumeret. hec Chꝛiſ. Moꝛalr̄ monumētū
in q̄ ſunt lintheamina ſola pōt dici clau-
ſtralis in quo eſt veſtis religioſa exterius j. Re.
tm̄ ſine habitu iterioꝛi. Uñ legiꝛ i lib. Re- xix.
gū. Cū veniſſent q̄ q̄rebant. Dauid inuen

Gene. xxxvij. Greg. tū eſſe ſimulachꝝ ſup lectū ei⁹. Hec eſt tunica ioſeph inuēta ſine ipſo. Hec eſt veſtionina ſub qua latet mens lupina. hic ſm Greg. Diuine diſpenſationis magnitudo pēſanda eſt ꝙ diſcipulorū corda: ⁊ accēdūtur vt querāt: ⁊ differunt ne inueniāt: q̄tenus infirmitas animi ipſo ſuo merore cruciata purgatio: ad inueniēdū fiat. Et tanto validi⁹ teneat: q̄to tardi⁹ inuenit qđ q̄rebat. Cōpatere igitur diſcipulis ipſis et mulierib⁹: q: i afflictiōe magna ſūt. Queſiūt dn̄m ſuū ⁊ nō inueniūt: ⁊ neſciūt vbi eū amplius q̄rere debeāt. Igit dolētes et flentes diſcipuli ⁊ nō audētes diu manere iuxta ſepulchꝝ ꝓpter metū iudeorū (abierūt ad ſemetipſos). i. ad hoſpitia ſua ⁊ illuc vbi habitabāt ⁊ pri⁹ latitabāt: ⁊ vñ ad monumētū currebāt: nihil certi ſciētes de dn̄i reſurrectiōe. Marie aūt ibidē remāſerūt. Et dū mēte cōſternate. i. ſtupefacte eſſent de hoc ꝙ viderāt: q: ⁊ lapidē tā imēſe magnitudinis reuolutū ſtupebāt: ⁊ corp⁹ tā eximie venerati ōis nō inuētū dolebant (reſpiciētes in monumentū viderūt duos viros). i. duos angelos in ſpē virorū (ſtantes circa illas i veſtib⁹ albis) ad deſignādum gaudiū dn̄ice reſurrectionis. Angeli
R nō ſolū verbo ſꝫ etiā fulgēti habitu gloriā annūciāt triumphantis. Apparitiōes eīm angelorū faciūt ad inſtructionē hominū: ⁊ ſolent per illū modum apparere q̄ cōpetit rei de qua debent inſtruere cādor aūt veſtis ſplendorē denūciat ſolēnitatis: ⁊ iō in albis apparuerūt veſtib⁹ ad denotādū gaudiū dn̄ice reſurrectiōis. Apparuerunt aūt duo ad ſolēni⁹ denūtiādū xp̄i reſurrectionē q: ſolēnius denūtiat ꝑ duos q̄ per vnū. vbi Bed. Quō aūt poſito i ſepulchro corpore ſaluatoris angeli aſtitiſſe legunt ita ēt celebrandis eiuſdē ſacratiſſimi corporis myſterijs tpe cōſecrationis aſſiſtere ſunt credēdi monente ap̄lo mulieres habere velamen ꝓpter angelos in eccleſia. Cūq̄ mulieres timerent ex viſione angelorū inſolita: ⁊ declinarēt vult⁹ in terrā ex verecūdia dixerūt angeli ad illas conſolādo eas benigne ⁊ inſtruēdo de xp̄i reſurrectiōe. (Quid q̄ritis viuentē) ⁊ iā reſuſcitatū (cū mortuis) quaſi dicerēt. Nolite eum mortuis hoc eſt in monumēto q̄ loc⁹ proprie ē mortuoꝝ q̄rere cū q̄ ad vitā iā reſurrexit a mortuis. Uerūtñ multi q̄rūt viuētē cū mortuis: vt illi qui licet ſint boni: tñ libenter cōuerſant cū malis: quib⁹ pōt dici illō ſine vt mortui ſepeliāt mortuos ſuos. Et ſubiūgit (Nō eſt hic) ſcꝫ i ſepulchro pñtis corporis qui tñ nuſq̄ deeſt pñtia deitatis (ſꝫ ſurrexit inde) ſcꝫ ꝓpria virtute. Et addunt dicti ſui cōfirmationē dicētes (Recordamini qualiter locutus eſt vobis) q: vetrat eſt ⁊ nō fallit (cū adhuc in galilea eēt dicēs q: oportet filiū hoīs tradi in man⁹ peccatorū ⁊ crucifigi: ⁊ tertia die reſurgere) quaſi dicerēt dn̄s ante p̄dixit hec oia: et ideo nō miremini ſi mō auditis eſſe facta. Iubentur verborū recordari vt p̄dicationes euentus futuri cōfirment in fide iā facti.

Anger. lorū q̄lis ſoleat eē appartio.

Beda.

Q: vero vt dictū eſt mulieres viſis angelis timētes declinauerūt vult⁹ in terrā myſtice cū celeſtib⁹ myſterijs appropinquam⁹ exēplū mulierū harū vultū in terrā declinare debem⁹ nos terrā ⁊ puluerē eſſe recolētes. vñ Beda. ⁊ nos ergo exemplo deuotarū deo feminarū quoties eccleſiā itramus ⁊ myſterijs celeſtib⁹ appropiquam⁹: ſiue ꝓpter angelice pñtiā virtutis ſiue ꝓpter reuerētiā ſacre oblationis cū oī humilitate ⁊ timore ingredi debemus. Ad cōſpectū q̄ppe angelorū vultū declinamus in terrā: cū ſupnorū ciuiū q̄ ſint gaudia eterna cōtēplantes nos cinerē eſſe terrāq̄ recolim⁹: ſicut beat⁹ Abraā. Loquar inq̄t ad dn̄m meū cū ſim puluis ⁊ cinis. — L Declinandi vultus i terrā cauſa. Beda. Gene. xviij.

¶ Et notādū ꝙ ſetē mulieres aſtātib⁹ ſibi angelis nō i terrā cecidiſſe: ſꝫ vultū dicūtur i terrā declinaſſe. Uñ mos obtinuit eccleſiaſtic⁹: vt in memoriā dn̄ice vel in noſtre ſpem reſurrectionis ⁊ oibus dieb⁹ dn̄icis: ⁊ toto q̄nquageſime tpe nō flexis genibus: ſꝫ declinatis i terrā vultib⁹ orem⁹. hec Beda. Ille aūt mulieres nec tūc attēderūt ad verba angelorū: nec aliq̄m conſolationē receperunt de viſione eorū: q: nō querebāt angelos ſed dn̄m angelorū: imo ille due marie. ſ. iacobi ⁊ ſalome conterrite ⁊ q̄ſi abſorpte exeuntes fugerūt de monumento ⁊ elongauerunt ſe inde aliquantulū et ſedebant dolentes (q: tremor ⁊ pauor). i. ſtupor (eas inuaſerat) propter viſionem angelorum ⁊ cuſtodū: et nemini ſcꝫ de cuſtodib⁹ q̄cq̄ dixerunt: nec etiam angelis loquentib⁹ r̄nderunt. vñ Augu. Intelligam⁹ ipſis angelis nemini auſas fuiſſe aliquid dicere. i. reſpondere ad ea que ab illis audierant: aut certe cuſtodibus quos iacentes viderūt. — Augu.

¶ Oratio.

Domine ieſu xp̄e vnica ꝓles ſūmi dei qui dilectis tuis deſiderium te querendi indidiſti: ſed vt magis accenderentur affectum inueniendi diſtuliſti: coſq̄ in galilea te viſuros per angelum certificare voluiſti: da mihi miſero ardenter te querere: ⁊ gaudēter te inuenire: vt de vitijs ad virtutes: ⁊ de amore mūdi ad amorem tuum tranſmigrans merear poſt hāc vitam ex iſto ſeculo in illam eternitatem tranſmigrare: teq̄ deū deorū in ſyon ⁊ in galilea vera cum electis tuis gratia tua largiente tunc videre. Amen.

Qũo dñs apparuit marie Magdalene. Capitulum.lxxij.

A Jo.xx.ꝛ Math. xxviij.

Magdalena ṽo amaritudĩe plena eſtuãs amore: ꝛ neſciens qd aliud deberet facere: qꝛ ſine magiſtro ſuo non poterat viuere: nec ibi eũ inueniebat: ꝛ vbi eũ q̃reret ignorabat (ſtabat) ex feruore ꝛ cõſtãtia: qꝛ vis amoris nec ſedere nec iacere ſinebat (ad monumẽtũ foris) ꝛ ab extra. ſ. i horto ꝛ añ domũculã i qua erat ſepulchꝛũ (plorãs) ꝛ lamẽtãs dñz ſuũ. Tãto eĩ cordis ferebat incẽdio: tãta pietatis afficiebat dulcedine: tã validis trahebat vinculis charitatis vt feminee infirmitatis oblita nec tenebrarũ caligine nec ꝑſecutorũ imanitate retraheret a ſepulchꝛi viſitatiõe q̃n potius foris ſtans ꝛ lachꝛymis monumentũ irrigãs recedẽtib⁹ diſcipulis nõ recedebat ꝓ eo ꝙ diuine dilectiõis igne ſuccẽſa: ꝛ tam

Pſalm. xxxi. inualeſcẽte vrebat deſiderio ꝛ impatiẽtie

Augu. magdalene ſermo. vulnerabat amore vt nihil ei ſaperet niſi flere: poſſetq̃ illud propheticũ veraciter eructare. Fuerũt mihi lachꝛyme mee panes die ac nocte dũ dr mihi quotidie vbi ẽ de⁹ tu⁹. Sz Aug. Feruẽtior ꝛ deuotior erat ad xp̃z alijs mulierib⁹ ꝛ nimi⁹ ardor amoris eã ſollicitabat. Maria eñ q̃cq̃d voluit

Flẽdo obtinuit quicqd voluit magdalena. flẽdo obtinuit. Flẽdo obtinuit veniã pctõrũ. Flẽdo obtinuit fratris reſuſcitationez de faucib⁹ infernorũ. Flẽdo obtinuit conſolationẽ de reſurrectiõe. Lachꝛymas ergo fudit cõpũctiõis: cõpaſſiõis et deuotionis. vñ Greg. Qua in re ꝑpenſandũ eſt hui⁹

Grego. Augu. mulieris mentẽ quãta vis amoris accẽderat q̃ a monumẽto dñi etiã diſcipulis recedẽtib⁹ nõ recedebat. Uñ cõtigit vt eũ ſola tũc videret q̃ remãſit vt q̃reret: qꝛ virt⁹ boni operis perſeuerantia eſt. vbi et Augu. Uiris eñ redeũtib⁹ īfirmiorẽ ſexũ in eodẽ loco fortior figebat affect⁹: ꝛ ocli q̃ dñm q̃ſierãt ꝛ nõ inuenerãt lachꝛymis iã vocabãt ãpli⁹ dolẽtes ꝙ fuerat ablat⁹ de monumẽto q̃ ꝙ fuerat occiſus in ligno. q̃m magiſtri tãti cui⁹ ei vita ſubtracta fuerat nec memoria remãebat. Tenebat itaq̃ admo

Orige. numentũ iã dolor iſte mulierẽ. vnde ꝛ Orige. Audiuim⁹ fratres mariã ad monumẽtũ foris ſtantẽ: audiuim⁹ mariã plorantẽ. Amor faciebat ſtare dolor cogebat eã plorare. Stabat ꝛ circunſpiciebat ſi forte videret quẽ q̃rebat. Dolor renouatus erat ei: qꝛ quẽ pri⁹ doluerat defunctũ: nũc dolebat ablatuz. Et iſte dolor maior erat: quia nullam cõſolationem ampli⁹ habebat. Prima ergo fuit cauſa doloris: qꝛ viuũ ꝑdiderat: ſz de hoc dolore aliq̃tulã ↄſolationẽ habebat qꝛ mortuũ remanere videbat. Nũc aũt de iſto dolore ↄſolari nõ poterat: qꝛ nec corpus defuncti inueniebat. Metuebat aũt ne amor magiſtri ſui in ſuo pectore refrigeſceret quo viſo recaleſceret. Plorabat ita

B Dolor geminꝰ in magdalena. q̃ maria vehemẽter q̃m dolor addit⁹ erat ſuꝑ dolorẽ. Duos itaq̃ dolores eximios vno geſtabat corde q̃s mitigare lachꝛymis volebat ſed nõ valebat: ac ideo tota poſita in dolore mente ꝛ corpore deficiebat: et qd ageret neſciebat. Petr⁹ q̃dẽ ꝛ ioannes timuerũt: ꝛ idõ nõ ſteterũt. Maria nõ timebat: qꝛ nihil ſuſpicabat ſibi ſupeſſe ꝓ quo timere deberet. Perdiderat eñ magiſtrũ ſuũ quẽ ita ſingulariter diligebat vt ꝑter ipm nihil poſſet diligere vel ſperare. Perdiderat vitã aĩe ſue ꝛ iã meli⁹ arbitrabat fore ſibi mori q̃ viuere: qꝛ forſitã moriẽs inueniret quẽ viuẽs inuenire nõ poterat. Fortis nãq̃ vt mors dilectio q̃dnã aliud i maria faceret facta erat exanimis: facta erat inſenſibilis. Sentiẽs nõ ſentiebat: vidẽs nõ videbat: audiẽs nõ audiebat: ſed neq̃ ibi erat vbi erat: qꝛ tota ibi erat: vbi magi-

Canti. viij. ſter ſu⁹ erat de quo tñ vbi eſſet neſciebat. Querebat eñ eũ ꝛ nõ inueniebat: ꝛ ideo ſtabat ad monumẽtũ ꝛ plorabat: tota lachꝛymabilis ꝛ miſerabilis. Certe iã nihil ſapiebat maria niſi diligere. ꝛ ꝓ dilecto dolere. Oblita erat timorẽ: oblita erat ſemetipſam: oblita erat deniq̃ oĩa: preter illum

Querẽtium mos. quẽ diligebat ſuꝑ oĩa. Sẽſus nullus in ea remãſerat: oẽ cõſiliũ ab ea ꝑierat: ſpes omnis defecerat: ſolũmõ flere ſuꝑerat. hec Orig. (Dũ ergo fleret) ꝑpter corporis xp̃i abſentiã (inclinauit ſe) corꝑaliter (ꝛ ꝓſpexit i monumẽtũ) qꝛ ſemꝑ ſperabat ibi eum inuenire: vbi eũ ſepelierat: ꝛ amor inquiſitionem multiplicabat. Sicut eñ nos cum aliquã rẽ ꝑdim⁹: q̃uis hnc illuc q̃rẽdo diſcurram⁹: tñ ad eũ locũ ſepe reſpicim⁹ vbi eã habuiſſe meminim⁹: ita ꝛ hec mulier

Grego. q̃uis huc illucq̃ corp⁹ dñi q̃reret: anxia tñ de ei⁹ abſentia frequẽti⁹ monumẽtũ aſpiciebat: vbi eũ poſitũ nouerat. vñ Grego. Amãti ſemel aſpexiſſe non ſufficit: qꝛ vis amoris intẽtionẽ multiplicat inq̃ſitionis. Queſiuit ꝰ pri⁹ ꝛ minime inuenit: ꝑſeuerauit vt quereret vnde cõtigit vt inueniret. Actũq̃ eſt vt deſideria dilata creſcerent: et creſcẽdo caperẽt q̃ inueniſſent. Sctã eñ deſideria dilatiõe creſcũt: ſi aũt dilatione deficiũt deſideria nõ fuert. Hoc amore arſit q̃ſq̃s ad virtutẽ ꝑtingere potuit. hec Greg. Quãuis ꝰ maria vidiſſet corp⁹ xp̃i abeſſe: volebat tñ adhuc videre ſi aliq̃ veſtigiũ poſſet ꝑcipere. ꝛ ideo nõ ſufficiebat ſibi ſemel reſpexiſſe In hoc ꝙ inclinauit

ſe ꝛ reſpexit in monumentū: dat intelligi q̄ cū humilitate cordis debem⁹ pſpicere mortē xp̄i: ꝛ i hoc q̄ iterꝫ pſpexit dat exemplū cōtinue oculo mētis mortē xp̄i pſpicere (ꝛ vidit) maria oculis corpis ipſos (duos angelos) pſatos (in albis ſedentes) ſupra ſepulchꝛū ꝛ loculū corpis (vnum ad caput aliū ad pedes) ppter reuerētiā loci conſecrati ex tactu corpis dn̄ici ex feruore enim deuotiōis quā habebat illā viſionem meruerat. Angel⁹ ad caput eſt reuelās diuinitatis archana: q: caput xp̄i de⁹ eſt: angel⁹ aūt ad pedes ē docēs hūanitatis ei⁹ obſequia in redēptiōe nobis ipēſa (q̄ dicūt illi: mulier qd ploras?) Angeli lachꝛymas phibebāt ꝛ futurū quodāmō gaudiū nūtiabāt: ac ſi dicerēt. Plorare noli non habes cām flēdi: ſed magis gaudendi: ex reſurrectiōe xp̄i nō eſt plorādū ſed plaudēdū: hic dies letitie eſt nō meroris leta venim⁹ nūtiare tibi: noli ḡ plorare: ſed poti⁹ ad illuꝫ reſpice quē tāto amore deſideras videre. At illa putās interrogare q̄ſi neſciētes et nō angelos eſſe: ſꝫ hoies pꝛodit lachꝛymarū cauſas (q: tulerūt inq̄t dn̄ꝫ meū) de monumēto (ꝛ neſcio vbi poſuerūt eū) arbitrās cuſtodes vel iudeos eū eſſe furatos. Magnus ḡ dolor me flere cōpellit: magna triſtitia viſcera mea coartat. Timebat enim ne iudei corp⁹ xp̄i in aliquē locū inhoneſtū piciſſent inuidētes honori ſepulture ei⁹: vel ne forte aſportaſſent vt ei ignominiā facerēt. Agebat i ea vis amoris vt non inuētū nō crederet niſi ſublatū: ꝛ hec āguſtie cā erat: q: neſciebat vbi inueniret officiū funeris ipēderet: non dicit corpus dn̄i mei: ſꝫ dn̄m a toto deſignās partem: ſicut oēs cōfitemur ieſum xp̄m filiū dei ſepultū cū ſola ei⁹ ſepulta ſit caro. Vide hic mirabilē opatiōnē amoris. Pauloante audierat ab vno angelo q̄ reſurrexit: et poſtea a duobus q̄ viuebat ꝛ non recordat: et dicit neſcio. amore hoc faciebat: q: aia ſua non erat vbi ipſa erat: ſꝫ ibi erat vbi magr̄ ſu⁹ erat. Nam ſm Orige. Spūs marie magis erat in corpe magiſtri q̄ in ſuo. Neſciebat cogitare loq̄ vel audire niſi de ipſo: et neſcio inq̄t vbi poſuerūt eū. Nec erat ei maior cā doloris ꝛ deſolationis: q: neſciebat quo iret ad cōſolandum dolorē: ꝛ vbi eum inueniret. Maria q: vidit lapidē ſublatū credidit xp̄m furatū ꝛ deportatum. lapide eīm ſublato corp⁹ faciliter amouet de monumēto: qḋ fieri nō pōt q̄diu lapis ſuppoſit⁹ ē: ſic q̄diu lapis timoris dei i corde eſt xp̄s ab eo auferri nō pōt: ſi aūt amouet cito ipm̄ perdit. Cū aūt Maria ſic ploraret: nec de angelis aliq̄d curaret amor ſu⁹ magiſter ſu⁹ ampli⁹ ſe tenere non potuit: dn̄s igitur ieſus refert hoc matri ſue ꝛ dicit q̄

¶ Timor magdalene.

Orige.

vult ire ad cōſolādū eā: valedicēſq; matri venit i momēto i hoꝛtū vbi erat magdalena ſtat mulier ꝛ plorat. Adeſt ieſus merētiū conſolator ꝛ pias mulieris lachꝛymas intuet eiq; ab āgelis ſe vertēti ꝛ retrorſuꝫ cōuerſe appere dignat. Per hoc oſtēdit q̄ ſi q̄s xp̄m videre deſiderat opꝫ vt ad deū cōuertat: q: illi ad deū vidēdū puenitunt q̄ ſe totalr̄ p amorē in eū ꝯuertūt. vbi Chꝛi. Cur nō expectauit eoꝝ rn̄ſum: ſi ꝯuerſa eſt retrorſum cū ad min⁹ hoies multe reuerētie apparerēt. Dic q: cū maria illa diceret xp̄s aduenit cui angeli reuerētiā exhibentes aſſurrexerūt: qḋ magdalena admirās (cōuerſa eſt retrorſuꝫ) vt videret ad q̄d aſſurrexerūt. (Et nō cognouit q̄ ieſus eſſet) q: videbat eū in ſpē nō glorioſuꝫ quē āgeli glioſum vidētes honorabāt. Ipſa enim nōdum habebat fidē de xp̄i reſurrectiōe: ꝛ ideo talis appuit in corpe q̄lis apud eam erat in mēte nō q̄ iuxta hereticos formam dn̄s vultūq; mutaſſet: vt p volūtate diuerſus ac vari⁹ videret: ſꝫ q̄ maria obſtupefacta erat miraculo. vn̄ Bern̄. O q̄ delectabile pietatis ſpectaculū q̄ querit ꝛ deſiderat occultat ſe ꝛ manifeſtat: occultat ſe vt ardēti⁹ requirat: ꝛ requiſit⁹ cū gaudio inueniat: ꝛ inuēt⁹ cū ſolicitudine teneat rētus nō dimittat. ſm Greg. Maria q̄ adhuc de dn̄i reſurrectiōe dubitabat cōuerſa eſt retrorſuꝫ vt videret ieſuꝫ: q: vcꝫ p eādē dubitationē ſuā quaſi tergū in faciē dn̄i miſerat quē reſurrexiſſe minime credebat. Sꝫ q: amabat ꝛ dubitabat: videbat ꝛ non cognoſcebat: eūq; illi ꝛ amor oſtēderat ꝛ dubietas abſcōdebat. Et (dixit illi ieſus: mulier quid ploras? quē queritis?) non petiit quaſi ignorās: ſꝫ vt ei⁹ rn̄ſiōe ꝯuenieti⁹ eā inſtruat. ſm Greg. Interrogat doloris cā vt augeat deſideriū: quaten⁹ cū nominaret quē q̄reret i amorē ei⁹ attentius eſtuaret. At illa eū adhuc nō cognoſcens putauit eū eē ortulanū cui icūbebat cura horti illi⁹ in q̄ monumētū erat eo q̄ mane pꝛius eū i hoꝛto videbat: eſtimabat eīm nullū circa loca illa occupari niſi eū qui illoꝝ erat cultor. ¶ Bene aūt ſpūaliter oꝛtulanus ei erat: q: ſentes perfidie ꝛ vitioꝝ iā eradicauerat: ac virētia ſemina fidei et virtutū per amoris ſui vim in eius pectore et orto anime ſeminare ꝛ plātare curabat. Sicut eīm ad oꝛtulani officiū pertinet noxias herbas eradicare vt bone poſſint pficere: ita dn̄s de hoꝛto ſuo. i. de eccleſia quotidie vitia eradicat vt virtutes pꝛoficere valeant. vnde Oꝛige. O maria ſi queris ieſuꝫ quare non cognoſcis? Ecce ieſus venit ad te quē tu queris et tu eſtimas oꝛtulanū eſſe. Verū quidem eſt qḋ eſtimas: ſed tn̄ in hoc erras: dum enim ſic oꝛtulanum eſtimas:

Xp̄ꝫ videre volens. Chꝛiſ.

¶ Qualis viſus ē xp̄s magdale.

Bern̄.

Grego.

Oꝛtulanū credit⁹ eſt xp̄s.

Orige: Oꝛtulanus eſt xp̄s.

vt ieſuz eſſe nõ cognoſcas. Etenĩ ieſus eſt ꝛ ortolanus: q: ipſe ſeminat oẽ bonũ ſemẽ in horto aĩe tue: ꝛ in cordibꝰ fideliũ ſuorũ ipſe oẽ bonũ plãtat ꝛ rigat in aĩabꝰ ſanctorũ. ꝛ ipſe eſt ieſus q̃ tecũ loq̃t. hec Origen. Marie etiã i ſpecie ortolani apparuit: tale ei officiũ talis actꝰ tale exercitiũ taliſq; nõis iterp̃tatio incipiẽtibꝰ ↄgruit. opꝫ enĩ vt penitẽs gerat modũ ortolani ſcilicet vt oĩa nociua eradicet: ꝛ bona inſerat: ſi ḡ vis vt appareat tibi verus ortolanꝰ: oportet te herbas nociuas eĳcere ꝛ ſalutiferas inſerere.

Amantium mos.

Illa vero vt ebria r̃ndit ei ſicut ortolano (dicẽs. Dñe ſi ſuſtuliſti eũ dicito mihi vbi poſuiſti eũ; q̃ mihi eſt ſingularis theſaurus etiã mortuꝰ (ꝛ ego eũ tollã) cũ omni deſiderio: ꝛ accipiã: dñm vocat vt beniuolentiã eiꝰ captet: nõ dicit ſi ſuſtuliſti ieſum crucifixũ loquẽdo d̃terminate: ꝛ nominãdo eũ vel alias deſignãdo: ſed dicit eũ in generali nihil addendo: q: vis amoris ꝛ affectus cũ deſiderio querentis vel feruẽter amãtis hoc agere in aĩo ſolet vt quẽ ipſe querit vl' cogitat oẽs cogitare eſtimet ꝛ nullũ aliũ ignorare credat. Vñ quaſi de cognito loquitur: ꝛ quẽ ipſa diligebat oẽs ſcire cogitabat: nec putauit alteri incognitũ quẽ ſic ipſa continue plangit deſideratũ. Si ergo tu ꝓpter timorẽ iudeorũ leuaſti eũ: hinc dicito mihi vt ego eũ accipiã. timebat enĩ ne iudei etiã corpori inſeuirent exanimi: ꝛ iõ volebat in aliũ locũ icognitũ illõ trãſponere: mirabilis mulieris audacia quã mortui nõ terret aſpectꝰ: ꝛ cuiꝰ valitudo ad graue mortui funꝰ tollẽdũ plus intentat q̃ poſſit. Ex virtute eniꝫ amoris credebat ſe poſſe tm̃ corpus etiaꝫ mortuũ portare q: feruenter amãti nihil videt̃ difficile: cũ enim ſexus feminęꝰ fragilis ad onera deferẽda: ꝛ pauidus ad mortuorũ corpora baiulãda q̃cq̃d aliĳs impoſſibile eſt: hec ꝓpter magnitudinẽ amoris leue ꝛ poſſibile arbitrat̃.

E
Orige. Audacia magdalene.

vñ Orig. Joſeph timuit ꝛ auſus nõ fuit tollere corpꝰ de cruce niſi in nocte ꝛ niſi hoc expetĳſſet a pilato. Maria aũt noctẽ nõ preſtolatur: nõ poſtulat nec veret̃: ſed audacter promittit dicens ego eum tollã. O mirabilis mulieris audacia. o mulier iam non mulier. Nullũ locũ excipit: nihil anteponit: ſine timore dicit abſolute ꝓmittit: dicito mihi vbi poſuiſti eum et ego eum tollam. o maria magna eſt conſtãtia tua: magna eſt fides tua. hec Orige. Hic ergo oſtẽditur magna marie deuotio: ꝛ dilectionis feruor: ꝛ ideo meruit quem mortuũ q̃rebat viuũ videre et audire: reſpice bene eã quõ lachrymabili vultu ſuppliciter ꝛ deuote ipſum exorat vt ſibi illũ quẽ querit oñdat: ſꝑ enĩ ſperabat audire aliqua noua de ſuo dilecto ſuꝑ oĩa. ¶ Poſtq̃ aũt vt ait Greg. Eã cõi vocabulo appellauit ex ſexu ꝛ agnitꝰ non eſt vocat ex nõie ꝓprio: vt eã magis itẽrã faciat ꝛ talẽ ſe exhibet; vt cognoſcat dicẽs (maria) deſideriũ eius vlterius affligi nõ ſinẽs ꝑ vocationẽ nõis aptã ſui declarat recognitionẽ: ac ſi apte dicat. Recognoſce eũ a quo recognoſceris.

Grego. Noie ꝓprio ſctã ↄpellatio.

Cũ enĩ apud deũ certus ſit numerꝰ electorũ magna gr̃a aliquibus datur qñ ꝓprĳs nõibꝰ deo noti eẽ mõſtrant̃: ꝓprio ergo nõie vocat mariã vt d̃ſignet ſpãlẽ quã ad ſctõs hẽt notitiã (illa vero cõuerſa) corde ꝛ oculis mẽtis ſicut ante erat conuerſa corpe ꝛ ocl'is carnis: mox vt ſe ſuo nomine vocari audiuit eũ in voce: ſicut ouis bõa paſtorẽ recognouit. Prius enĩ cõuerſa corpe ieſũ eẽ qđ ñ erat putauit: nũc ↄuerſa corde qđ erat agnouit: ac quaſi reuiuiſcẽs ꝛ adorãs eũ indicibili gaudio (dixit, rabboni). i. magr̃ ſic enĩ añ paſſionẽ eũ vocare cõſueuerat: q: doctores apud iudeos vocãt̃ magr̃i. Tu es quẽ q̃rebã: q̃re tãdiu iſte mihi celaſti: q: ergo pſeuerauit vt q̃reret cõtigit vt inueniret.

Grego. Orige. Agnitio ex noie facta.

vñ Gre. Maria q: vocat̃ ex nomine recognoſcit auctorẽ atq; eũ ꝓtinus rabboni. i. magr̃ꝫ vocat: q: ꝛ ipſe erat q̃ q̃rebat̃ exteriꝰ: ꝛ ipſe q̃ interiꝰ vt q̃reret docebat: vñ ꝛ Orig. O mutatio dextere excelſi cõuerſus eſt dolor magnꝰ i gaudiũ magnũ mutate ſũt lachryme doloris i lachrymas amoris ꝛ exultatiõis.

Anſel.

Ut ergo audiuit hoc verbũ (maria) ſic enĩ cõſueuerat illã vocare magr̃ ſuꝰ: pſenſit i ipſo nõie quãdã ſingularẽ vocatiõis dulcedinẽ: ꝛ ꝑ eã cognouit ipꝫ a quo vocat̃ eũ eẽ magiſtrũ ſuũ. vñ ẽt Anſel. Noli magdalene deſerere comitatũ: ſꝫ pactis aromatibꝰ cũ ea dñicũ ſepulchrũ viſitare memento. O ſicut illa oculis tu in ſpiritu cernere merearis: nũc ſuꝑ lapidẽ reuolutũ ab oſtio monumẽti angelũ reſidẽtẽ: nunc intra monumẽtũ vnũ ad caput: aliũ ad pedes reſurrectionis gloriam predicãtes nũc ipꝫ xpꝫ maria flentẽ ꝛ triſtẽ tã dulci oculo reſpiciẽtẽ: tã ſuaui voce dicẽtẽ maria. Rũpunt̃ ad hãc vocẽ oẽs capitis catharacte: ab ipſis medullis eliciũt̃ lachrymei ſingultꝰ: atq; ſuſpiria ab imis trahunt̃ viſceribꝰ maria.

Magdalena p̄ gaudio elinguis ad tp̃s

O btã q̃d tibi mẽtis fuit: q̃d animi cũ ad hãc vocẽ te ꝓſternẽs ꝛ reddẽs vicẽ ſalutãti clamares rabboni: q̃ rogo affectu quo mẽtis deſiderio clamaſti rabbõi? Nũc plura dicere lachryme ꝓhibẽt cũ vocẽ excludãt affectꝰ oẽſq; ꝛ aĩe ꝛ corpis ſẽſus nimiꝰ amor abſorbeat. Et iterũ: nõiat dñs cõſuetũ ãcille nomẽ: ꝛ cognoſcit ãcilla ↄſuetã dñi vocẽ. Puto vl' certe affirmo q: ſenſit ſolitã ſuauitatẽ qua vocari cõſueuerat maria: o vox delectabilis: o q̃tum blandimenti: q̃tũ ſapuit amoris: nec celerius hoc exprimi potuit ſcio que ſio: ſꝫ

fuiſſe ⁊ maxime recēter ſepulti. Si em̄ ſe pulchꝛū filij vidiſſet quaſi dolorıs gladiꝰ alaz eiꝰ pforaſſet. Et ſatis ꝓbabile eſt ꝙ ſi ire voluiſſet ioānes eiꝰ cuſtos hoc nō ꝑmi ſiſſet: imo etiā ceteri apoſtoli dixiſſent ioā ni nullo mō illuc eā ire permittas: qꝛ ſi ie rit tm̄ ibi flebit ⁊ ſe mactabit ꝙ fere ſe occi det. Scđa cā qꝛ in ꝑaſceue ⁊ ſabbato tātū fleuerat ⁊ tm̄ ſe mactauerat ꝙ ēt ſuſtinere

Bern. nō poſſet. Ut em̄ dicit Ber. Oportuit ꝙ i- ter manꝰ diſcipuloꝝ tāꝗ̄ ſemiuiuꝰ ď cru

Augu. ce ad domū ꝓpꝛiā portaret. vñ ⁊ Aug. Il la pia mr̄ imani dolore eiulās ⁊ pectora delicata cōtūdēs ita viſcera oia fatigaue rat ⁊ mēbra vt iā ſenſu deficiēs vix potuiſ ſet ad funꝰ xp̄i ꝑuenire. Tertia cā ē qꝛ pre dicte mulieres putabāt corpꝰ xp̄i adhuc i monumēto eē ⁊ volebāt ꝓut antiquꝰ cō ſuetudo erat ip̄m corpꝰ inūgere vt ꝯſerua ret a fetore ⁊ a vermiū corroſiōe ⁊ ab inci neratiōe ſz erāt decepte: qꝛ corpꝰ xp̄i erat deitate ībalſamatū: ⁊ iō ſi ꝑ decē milia an noꝝ in terra latuiſſet nō potuiſſet putre fieri nec incinerari nec a vermibꝰ corro di. Beata aūt virgo ſciuit ꝙ ibi nō erat: ſz qꝛ iā immortalis ⁊ incorruptibilis ſurre xerat: ⁊ ideo illuc ire nolebat ſicut nec po terat. Ip̄a itaqꝫ ex quo vnigenitū filiū ſuū teneri flagellari ⁊ crucifigi vidit delicatis manibꝰ delicata pectora tūdēs ⁊ ſe nimio dolore vigilijſqꝫ ieiunijs affligēs: iā viri bus pariter ⁊ ſpiritu attenuata alicubi ſo la in ſecreto domꝰ ſedebat: ⁊ de his q̄ ſibi acciderāt calamitatibꝰ lamentabat ⁊ fle

F

Appa- bat. ¶ Dñas igit orāte ⁊ lachꝛymas dulci

ritio fa ter emittēte: ecce ſubito venit dñs ieſus in

cta ma albiſſimis veſtibꝰ glorie ⁊ reſurrectōis no

rie ma nitatis ſue: vultu ſereno: ſpecioſus: glorio

tri dñi. ſus ⁊ gaudēs: ac matri deſolate ⁊ merēti totꝰ feſtinus apparēs: ac illa adorās ⁊ ſur ſurgēs cū lachꝛymis pre gaudio eū āplexat: et tota acerbitas meroris in leticiam vertit. poſtea cōſedentibꝰ eis pariter cu rioſe intuebat eūdē in vultu ⁊ cicatricibꝰ: per totū diligēter querens: ſi oia pēa trāſ iſſet ⁊ ois dolor ab eo diſceſſiſſet. O quāto gaudio mater implet: cū ipſa natū ipaſſi bilē intuet: nō ſolū ineternū victurū: ſed ⁊ celo ⁊ terre oiqꝫ creature parēti iure domi naturum. Stant igit ⁊ colloquunt adin uicē gaudētes ac paſcha delecta biliter et amāter ducentes. Et narrat ei dñs Jeſus qualiter populū ſuū liberauit de iferno ⁊

Appa- que fecit in illo triduo. Ecce igit nūc ma

ritio p̄- gnum paſcha. ¶ De hac apparitione qua

ma fa- ante ceteros virgini glorioſe apparuiſſe

cta ma credit nihil in euangelio habet: ſz iō ip̄az

rie. poſui ⁊ ante alias p̄miſi: qꝛ ſic piū ē cre dere prout i quadā legēda de reſurrectio ne dñi plenius cōtinet. Dignū nāqꝫ erat vt matrē pre ceteris viſitaret ⁊ de reſurre ctione ſua primus letificaret: q̄ pre ceteris plus dilexit eiꝰ amoris deſiderio plus af ficiebat: plus de eiꝰ morte doluit plus do lore afflicta eiꝰ reſurrectionez expectauit. Et lz hoc ab euangeliſtis ſubticeat pie tm̄ ſic credit. Unde ⁊ romana eccleſia hoc cō probare videt q̄ ſtatim ipſa die apud ſan ctā mariā maiorē rome celebrat ſtationez ꝑ hoc innuēs beate Marie primo factā ap paritionē. Quid em̄ ſi euāgeliſte hoc non dicāt? Nō em̄: vt ait Joā. oia eiꝰ facta ſcri pta ſunt. Nā ſi hoc iō nō credit qꝛ nullus euangeliſtarū teſtat cōſequens eſt vt poſt reſurrectionē nūꝗ̄ ſibi apparuerit: qꝛ vbi vel qn̄ nullus euāgeliſta ediſſerit. Sz ab ſit vt talem matrē talis filiꝰ tali ⁊ tāta ne gligētia dehonorauerit qui patrē ⁊ matrē honorari p̄cipit. Sed iō forſitā hoc euan geliſte ſubticuerunt: qꝛ eoꝝ fuit officiū ſo

G

Cur e- lummō reſurrectiōis teſtes inducere: ma

uāgeli trem aūt ad teſtificādū pro filio eos indu

ſte non cere nō decuit. Si em̄ vba extranearū mu

ſcripſe- lierū deliramēta ſunt viſa: quō nō magis

rit hāc matrē pro honore filij crederent delirare?

appari Hoc igit euāgeliſte ſcribere noluerūt: ſed

tionē. pro cōſtanti reliquerūt. Hoc etiā teſtatur

Amb. Amb. di. Uidit Maria reſurrectionē dñi p̄ma: vidit ⁊ credidit. Uidit maria magda

Anſel. lena ꝗ̄uis adhuc iſta nutaret. vñ ⁊ Anſel. At ſi aliqs q̄rit cur euāgeliſte nō referant ip̄m piiſſimū dñm a morte reſurgētē huic dulciſſime mr̄i vt eiꝰ dolores mitigaret p̄ mo ac p̄cipue apparuiſſe. Dicimꝰ ꝙ a qdā ſapiēte de hoc ipſo ſciſcitantes audiuimꝰ: ait ergo. Tāta ſcit auctoritas narratiōis euāgeliſte vt nihil i ea depēdēs vel inane vel ſupfluū repiat. Itaqꝫ ſi mr̄i: ſi dñe mū di ipſe filiꝰ eiꝰ ab inferno reſurgēs: ſcribe retur ſicut alijs apparuiſſe: cāqꝫ de ſua re ſurrectione docuiſſe q̄ſ nō tale ſcriptū ſu pfluū diceret. Reginā vez celi ⁊ terre oiſqꝫ creature coequaret illi vel illi qbus appa ruit viro aut mulieri. Spūs eius plene ac perfecte i illa quieſcebat: q̄ ſibi ⁊ eſſet illiꝰ ⁊ oia facta eius ⁊ luce clariꝰ reuelabat: et euāgeliſte ſcriberēt: tūc vel tūc: illi talē vel

Sedu- talē ſemet exhibuiſſe. hec Anſel. vñ etiam

lius. Sedulꝰ. Semꝑ vgo manēs hui ſe viſibꝰ

aſtans: luce palā dñs primus obtulit. Dicit

Igna- etiā Ignatius ꝙ primo dñs appꝛuit matri

tius. ſue poſt reſurrectionē ⁊ cōſolobat ea ex q̄ tanto fuit repleta gaudio: ꝙ oblita fuit omnis doloris quē habuerat de ſua paſ ſione. Quod ergo infra dicit apparuiſſe p̄io marie magdalene intelligit iter eos quibus voluit ſuā reſurrectionē probare. Matri enim virgini primo olim apparuit nō vt reſurrectionē ſuam probaret: ſed vt eam de viſu ſuo letificaret. ¶ Oratio.

O Maria dei genitrix et virgo gratioſa oim deſolatoꝛũ ad te clamantium conſolatrix vera: per illud magnũ gaudiũ quo conſolata es qñ cognoniſti dñm Jeſuz die tertia a moꝛtuis impaſſibilem reſurrexiſſe: ſis cõſolatrix anime mee ⁊ apud eundem tuũ ⁊ dei natũ vnigenitũ in die nouiſſimo qñ cũ ala ⁊ coꝛpe ero reſurrecturꝰ ⁊ de ſingulꝭ meis factꝭ rõnẽ redditurꝰ me digneris iuuare ꝙ ppetue dãnatiõis ſnias ꝑ te pia mr̃ ⁊ ꝟgõ valeã euaderꝭ ⁊ cũ electꝭ dei oibꝰ ad eterna gaudia feliciter ꝑuenire. Amẽ.

¶ Quõ maria magdalena ⁊ alie marie ⁊ petrus ⁊ ioãnes venerũt ad monumentũ. Capi.lxxi.

A
mat. xx
viij.
mar.xv
Lu.xx
iiij. et
Jo.xx.

Veſpere igitur ſabbati.i.nocte ſeqñtẽ ſabbatũ: noie eiveſpis qd̃ ꝑcipiũ noctis eſt ſignt noctẽ.ſ.a parte totũ: ⁊ iõ mutat genus referẽs ad ſenſum nõ ad nomẽ ⁊ ait (q̃).ſ. nox (luceſcit) id eſt lucere icipit (in pꝛia ſabbati) id eſt ꝓma die poſt ſabbatũ ſeu pꝛia die ſeptimane q̃ apud nos dñica dr̃ (valde diluculo ⁊ mane oꝛto iã ſole).i.oꝛtu ſuo iã celũ illuſtrãte: ꝗuis nõdũ appareret terris raris adhuc tenebꝛis exiſtẽtibꝰ: hoc eſt iã rubeſcẽte auroꝛa ⁊ celo ab oꝛientis pte ob ſolis vicinitatẽ iã albeſcẽte: auroꝛa em̃ media eſt inter tenebꝛas noctis ⁊ ꝑfectã lucẽ diei ⁊ iõ tãꝙ mediũ ab vtroqꝫ extremo põt notari (maria magdalena ⁊ alie) due marie iuerũt ⁊ (venerũt ad monumẽtũ cũ vnguẽtis) ex deuotiõe. Ubi ſciẽdũ ꝙ ſicut gẽtiles denominabãt dies totius ſeptimane a nominibꝰ deoꝛũ ſuoꝛũ.ſ.planetarũ vt a luna diem lune: a marte diem martis: ⁊ ſic de alijs ita iudei qꝛ dies ſabbati apud eos ſolennioꝛ habebatur ſabbatũ ſic nominabant abſolute ꝓpter reuerẽtiã illius diei: ⁊ ab eo tãꝙ a digniori oẽs alios dies nominabãt: ita ꝙ dies immediate ſequẽs ſabbatuz dicebaꝭ pꝛia ſabbati.i. pꝛia poſt ſabbatũ: alia ſecũda ſabbati: ⁊ ſic ꝯſequenter: ⁊ qꝛ hebꝛei ⁊ greci noibꝰ numeralibus ꝓ oꝛdinalibꝰ noibus vtunꝭ iõ vnũ apud eos in oꝛdie dierũ ſignificat pꝛimũ. vñ in Gen. dr̃. Factũ eſt veſpe ⁊ mane dies vnus i.pꝛimꝰ ⁊ iõ cõſequẽter ibi ſubdiꝭ ſecũdus ⁊ tertiꝰ: ⁊ ſic de alijs. vñ Luc. dr̃ (vna ſabbati).i.ꝓma die poſt ſabbatũ vel ꝓma die ſeptimane: qꝛ em̃ ſabbatuz apud hebꝛeos nõiſm̃ diẽ ꝑncipalẽ a quo ſeptimana apd̃ eos incepit ſed etiam ſeptimana ex pꝛerogatiua ſabbati denolat: vt ibi ieiuno bis in ſabbato.i. i ebdomada: iõ etiã cũ diciꝭ pꝛima vel vna ſabbati põt intelligi pꝛima die ſeptimane vel ebdomade: q̃ apud nos ꝓpter dñicã reſurrectionẽ vocaꝭ dñica a qua etiã apud nos icipit ſeptimana. Nobis em̃ celebꝛitas veteris ſabbati cõuerſa ⁊ trãſlata eſt in dñicã q̃ ceteris diebꝰ celebꝛioꝛ eſt ꝓpter dñice reſurrectionis ſanctitatẽ gaudiũ: ⁊ reuerẽtiã. Latini ꝟo ſeu romani ⁊ eccleſia mõ dies vocãt ferias: diẽ dñicã vocãtes feriã pꝛimã: diẽ lune ſecundã: ⁊ ſic de alijs vſqꝫ ad ſabbatũ. Et vocaꝭ feria a feriare qd̃ eſt ceſſare: vel a ferendis victimis quia oi die feriare.i. a pctõ ceſſare ⁊ victimas ferre ⁊ offerre debemꝰ. Mulieres ergo iſte venerunt ita mane qd̃ (adhuc tenebꝛe erãt) vt dicit Joãnes: ⁊ ſꝫ Lucã venerũt diluculo: quo eſt claritas media inter noctis tenebꝛas ⁊ diei claritatẽ quod auroꝛa appellari ſolet. Et ſm marcũ: venerunt oꝛto iã ſole. Et potuit eſſe ad literã ꝙ valde mane cũ adhuc tenebꝛe eſſent venire ceperũt: diluculo aũt venerũt ſꝫ oꝛto iã ſole ad monumẽtũ peruenerũt.

Feria.

B
Quõ tenebꝛe diluculũ ⁊ oꝛtꝰ erat ſol.

Tres ſtatus.

¶ Et nota qd̃ nõ ſine myſterio euãgeliſte ſic diuerſimode loquunꝭ de iſto mane ſed oẽs concoꝛdãt in hoc ꝙ fuit mane. Nã vt patet ex pꝛemiſſis iſtud euãgeliũ myſtice ꝓcedit ſecũdũ tres ſtatus electoꝛũ ꝑ tres marias ſignificatos: qd̃ em̃ Joãnes dicit cũ adhuc tenebꝛe eſſent reſpicit ſtatũ incipientiũ. qd̃ ꝟo Lu.: dicit diluculo reſpicit ſtatũ ꝓficientiũ: ſed ꝙ dicit Mar. oꝛto iaz ſole: reſpicit ſtatũ perfectoꝝ. Debent ergo fideles querẽtes xp̄m quilibet ꝓ ſtatu ſuo mane venire qd̃ eſt ꝯ pigros. Debet etiaz venire vna ſabbatoꝛũ ꝑ qd̃ quies ⁊ pax coꝛdis ſignificaꝭ. ſabbatũ em̃ quies interpꝛetaꝭ qd̃ eſt ꝯ diſcolos ⁊ diſcoꝛdes. Debent etiã venire ad monumẽtum ⁊ ibi querere dñm. Monumẽtũ eſt mẽs hũana ꝗtũ ad quẽlibet ſtatũ. Nã coꝛ penitentiũ dicitur monumẽtũ ratione luctus: qui circa monumẽta fieri ſolet. ⁊ penitentiũ eſt lugere ⁊ flere ſuꝑ ſeipſos. Proficiẽtiũ aũt coꝛ dicitur monumẽtũ rõne opis miſericoꝛdie: qd̃ in ſepeliẽdo moꝛtuos exerceꝭ: ⁊ actiuorum eſt inſiſtere opibꝰ miſericoꝛdie. Cõtẽplatiuoꝛũ ꝟo coꝛ monumẽtũ dicitur rõne quietis: dicunꝭ em̃ coꝛꝑa quieſcere in monumẽtis: ⁊ quies maxime ad cõtẽplatiuos noſciꝭ ꝑtinere. In tali ergo monumẽto ꝓ quolibet ſtatu recte q̃riꝭ chꝛiſtꝰ. Debet etiã obſtacula impedientia remouere q̃ intelliguntꝭ per lapidẽ magnũ ad oſtiũ monumẽti aduolutũ: ⁊ ꝑ ãgelũ vt ſtati infra patebit reuolutũ. Nã i q̃libet ſtatu eſt aliquis lapis obſtãs ne q̃s poſſit intrare

Monumẽtum penitẽtiũ coꝛ, Proficiẽtiũ.

Numeralia ꝓ oꝛdinalibus.
Gen.j.
lu.xxiiij

cõtẽplatiuoꝛũ.

xpi q̃ velamie lr̃e legalis legebat iſinuat
lex em̃ in lapide ſcripta fuit: ⁊ iõ per lapi
dẽ deſignatur. Et ſm eũdẽ angel⁹ ſedebat
ſup lapidẽ quo oſtiũ monumenti claude-
bat vt clauſtra iferoꝝ ſua ipſum dñm: vir
tute deieciſſe doceret. Moꝛalr̃ hic lapis de
E moꝛalr̃ ſignat pnie põd⁹ ad qd̃ aſpicietes incipiẽ
tes ad deũ ↄuerti tiere icipiũt: ne poſſint i
choatã pniaꝫ ↄſummare: iõ dicũt igemiſcẽ
tes. (Quis reuoluet nobis lapidẽ ab oſtio
monumẽti). i. a coꝛde i quo xp̃s affectat ſe
peliri. Sꝫ nõ debẽt diffidere ⁊ retrocede-
re: ſꝫ cũ his mulierib⁹ cominus ꝓcedere:
ma.xj. ⁊ videbunt q̃ꝫ toti⁹ lapidẽ reuolutũ: deſcẽ
det em̃ angel⁹ de celo. i. gr̃a ſpũſſcti q̃ lapi
dẽ amouebit: qꝛ totũ põd⁹ pnie ſubleua-
bit. Ipſe em̃ ait. Iugũ meũ ſuaue ẽ ⁊ on⁹
meũ leue. ſ. gratia dei. (Et introeũtes) ab
oꝛiẽte (i monumẽtũ). i. intra clauſurã ⁊ do
mũculã rotũdã q̃ erat circa ſepulchꝛũ (vi-
derũt) aliũ angelũ (ſedẽtẽ a dextris) ſepul
chꝛi ieſu (ſtola cãdida cooptũ ⁊ obſtupue
runt) p gaudio ⁊ admiratiõe tãte viſiõis.
(Uiderũt em̃ iuuenẽ) i p̃o habitu coꝛporis
iuuenili pꝛecedẽtẽ immoꝛtalitatẽ reſurre
ctiõis i q̃ renouat vt aq̃le iuuẽt⁹ ⁊ nemo ſe
Sepe- neſcit (ſedẽtẽ i dextris). i. ad meridianam
liẽdoꝝ p̃tẽ loci illi⁹ vbi coꝛp⁹ poſitũ fuerat: h̃ q̃p
mos. pe in dextris ieſu erat. Coꝛp⁹ em̃ dñi qd̃ ſu
pinuꝫ iacẽs hẽbat caput ad occidenteꝫ ⁊
pedes ad oꝛiẽtẽ: dexterã manuꝫ neceſſario
hẽbat ad meridiẽ ⁊ ſiniſtrã ad aq̃lonẽ. Ex
quo tp̃e ↄ̃ſuetudo excreuit xp̃ianoꝝꝫ ad
hãc ſilitudinẽ coꝛpa ſepeliri defunctoꝝꝫ.
Uiderunt inq̃ꝫ ſedẽtẽ i dextris (coopertuꝫ
ſtola cãdida). i. alba cãdẽte ꝓpter gaudiũ
reſurrectiõis (⁊ obſtupuerũt) pꝛe ammira
tiõe tãte viſiõis (In dextris) ⁊ in albis an
gel⁹ apparuit: qꝛ dextera ꝑpetuã vitã deſi
gnat: ⁊ cãdoꝛ veſtis ſplendoꝛẽ ſolẽnitatis
Greg. Stola cãdida denũciat. vñ Grego. In dextera ſedebat q̃
ſtola cãdida appuit: qꝛ ⁊ ſue: ⁊ nr̃e feſtiui
tatꝭ gaudia nũciauit. Illa em̃ dñi reſurre
ctio ⁊ nos ad imoꝛtalitatẽ reduxit ⁊ ange
loꝝ numerũ reſtituẽs celeſtis patrie dam
na reparauit. hec Greg. In ſtola etiã cãdi
da angel⁹ appuit ad deſignãdũ puritatẽ
vite quã poſt baptiſmũ quiſq̃ꝫ debet ob-
ſeruare. Unde et veſtis alba in baptiſmo
tradit in ſignũ gloꝛioſe reſurrectiõis: ad
quã per baptiſmũ peruenit. Sic ergo duo
erãt angeli ꝓpter teſtimonij ſufficientiã:
qꝛ in oꝛe duoꝝ vel triũ ſtat omne v̄bũ. Iã
Reſur- quidẽ terremot⁹ factus erat dño reſurgẽ-
rexit te: ⁊ monumẽto clauſo egreſſus erat ieſus
clauſo ante reuolutionem lapidis ſicut intrauit
monu ad diſcip̄los ianuis clauſis: ſꝫ poſt egreſ
mẽto. ſum accedẽs angel⁹ reuoluẽs lapidẽ vt ſe
pulchꝛũ vacuũ oſtenderet: ac reſurrexiſſe
dominũ ⁊ egreſſuꝫ eius iam factũ indica-

ret. Nõ em̃ idiguit in reſurrectiõe auxilio
angeloꝝ qui ꝓpria virtute clauſtra diſſi Chꝛiſ.
pauit inferoꝝ. vñ Chꝛi. Cui⁹ gratia igit lapidis
venit angelus ⁊ leuauit lapidẽ poſt reſur- reuol-
rectionẽ ꝓpter mulieres. Ipſe em̃ viderũt uẽdi rõ
eũ in ſepulchꝛo. Ut igit credant q̃m ſurre
xit vident ſepulchꝛũ coꝛpoꝛe vacuũ ꝓpter Beda.
hoc vtiq̃ꝫ abſtulit lapidẽ. vñ et Beda. An-
gelus reuoluit lapidẽ: non egreſſuro dño
ianuã pãderet: ſed vt egreſſus iã facti ho-
minib⁹ indiciũ p̄ſtaret. Qui em̃ moꝛtalis
adhuc clauſo virginis vtero potuit naſcẽ
do mũdũ ingredi ipſe iã fact⁹ immoꝛtalis
clauſo licet ſepulchꝛo potuit reſurgendo
exire de mũdo. h̃ Beda. Hoc tñ aliter ⁊ ali
ter fuit: qꝛ in reſurrectione habuit coꝛpus
gl̃ioſum cui aliud nõ reſiſtit ſꝫ exit⁹ de vte
ro miraculoſus fuit. Ubi no. q̃ cuidã mo-
nacho ſcti laurentij rome extra muros ad F
mirãti quõ xp̃s clauſo ſepulchꝛo exire po- Grego:
tuerit cingulo q̃ cinctus erat reſolutus di angel⁹
lapſus eſt ⁊ vox i aere facta eſt. Sic potuit cur vr̃.
xp̃s clauſo ꝓdire ſepulchꝛo. Igit vt dicit angeli
Grego. Mulieres angelos vidẽt q̃ cũ aro- aſpe-
matib⁹ venerũt: qꝛ ille mentes ſupnos ci- ctus.
ues aſpiciũt q̃ cũ virtutũ odoꝛib⁹ ad deuꝫ
per ſctã deſideria ꝑficiſcunt. ¶ Et deſcri-
bit angelus aſpectu fulgureo ⁊ veſtitu cã
dido: vt aſpectu malos terreat: et veſtitu
bonos mulceat ad credẽdum xp̃i reſurre-
ctioneꝫ: timoꝛ em̃ ⁊ amoꝛ dñi inclinare ad
credendũ. (Erat em̃ aſpect⁹ eius ſicut ful-
gur) qꝛ facies ei⁹ videbat ignea ad icutiẽ
dũ terroꝛẽ cuſtodib⁹ (veſtimenta ei⁹ ſicut
nix) ad dãdã ↄ̃ſolationẽ mulierib⁹. Ful-
goꝛ em̃ terroꝛẽ timoꝛis denotat: cãdoꝛ v̄o
veſtis gaudiũ dñice reſurrectionis denun
ciat. Uñ vſus eccleſie hꝫ vt eo tp̃e in eccl̃ia
in albis pſallãt: ⁊ ↄ̃ſuetudo eſt palleſtri-
nis dies feſtos celebꝛãtibus vt alba veſti
mẽta induãt ꝓpter qd̃ ſubdit. (Pꝛe timo-
re antẽ) ⁊ fulgoꝛe vultus ei⁹ (exterriti ſunt
cuſtodes) ⁊ ſtupefacti iſtar moꝛtuoꝝ iacẽ-
tes. Ecce quõ malos terruit et eis durus Raba:
fuit. vbi Raba. Timoꝛis ãxietate ſunt ex-
territi q̃ amoꝛis fiduciã nõ hẽbant (⁊ facti
ſunt velut moꝛtui) q̃ reſurrectiõis veritatẽ
credere noluerũt. ⁊ Seuerian⁹. Cuſtodie- Seue-
bãt em̃ crudelitatis ſtudio: nõ pietatꝭ ob- rian⁹.
ſeq̃o: ſtare ãt nõ p̄t quẽ ↄſciẽtia deſtituit i Angeli
pellit reat⁹. ¶ Hic nota q̃ i hoc cognoſcit bõi di-
bon⁹ angel⁹ a malo a p̄ncipio. Nã bonus ſcretio
angel⁹ in p̄ncipio terret ex ſuo fulgoꝛe: in a malo
medio ↄ̃foꝛtat ex ſua allocutiõe: i fine leti
ficat ex imiſſa ↄſolatiõe. ¶ Mal⁹ aũt ange
lus eↄ̃uerſo: i p̄ncipio terret ex ſua hoꝛri
bili voce: in medio decipit ex fallaci pꝛo-
miſſiõe: ⁊ i fine ↄ̃triſtat ex ſubſecuta dece
ptiõe. (⁊ r̃ndẽs angel⁹) mulieꝝ trepidatiõi
et affectib⁹ (dixit eis. Nolite timere vos)

nos pꝛecedēs nō deſeruit. Illa erit reuela
tio tāꝗ vera galilea cū ſilēs ei erimꝰ ibi eū
videbimꝰ ſicuti eſt. Ipſa etiā erit beatioꝛ
trāſmigratio ex iſto ſeculo i illā eternita-
tē ſi eiꝰ pcepta ſic amplectamur: vt ad eiꝰ
dexterā ſegregari mereamur. Et ſm Grego-
Greg. go. Qꝛ galilea trāſmigratio ſctā interpta-
tur: recte i galilea dñs vidēdꝰ nūtiatˀ: ſiue
qꝛ ipſe de coꝛruptione in incoꝛruptionem
de moꝛtalitate ad imoꝛtalitatē tranſijt: ſi-
ue qꝛ illi ad ſpeciē eiꝰ cōtēplādā puenire
merebunt q̄ mō trāſmigrāt de vitijs ad ꝟ
tutes: de amoꝛe mūdi ad amoꝛē dei: decli
nātes a malo ꝛ faciētes bonū: q̄rentes et
ſapiētes nō terrena ſꝫ celeſtia. Cū dr̄: (ibi
Hiero. eū videbitis) ſm Hiero. Bꝛeuis [illegible] eſt [illegible] in
ſyllabis: ſꝫ īgēs i q̄ntitate pmiſſio. Ibi eſt
gaudiū nr̄i fons ꝛ ſalutˀ nr̄e eterne oꝛigo
pparata. Ibi cōgregant diſpſiōes ꝛ ſanā-
tur cōtriti coꝛde: ibi inq̄t eū videbitis: ſed
Reuelatio ad diſcipulos facta. nō ſicut vidiſtis. hec Hiero. Mulieres ve
ro fraudate ſpe ſua: qꝛ coꝛpꝰ dñi inuenire
ſperabāt nō attēdētes ad verba angeli q̄
audierāt cōterrite ex iſolita apparitiōe an
geloꝝ ꝛ gemētes: qꝛ nō inuenerūt dñꝫ re
deūt ad diſcipulos dicētes coꝛpꝰ dñi eſſe
ſublatū. Nūtiāt diſcipulis vt aut ſecū q̄re
rerēt: aut ſecū dolerent. De angelo quidē
et eiꝰ ꝟbis quibꝰ dñm reſurrexiſſe audie-
rāt, nihil eis dixerūt: hoc ſolū nūciātes eiſ
dem. ſ. dñm in monumēto nō eſſe. (Et viſa
Deliramenta diſcipulis viſa. ſunt eis ꝟba iſta ſicut delirамēta) .i. quaſi
fantaſtica ꝛ nō vera. ſ. ꝙ dñs ſurrexiſſet a
moꝛtuis: ꝛ ideo (nō credā illis) qꝛ res no-
ua erat ꝛ ꝯ cōſuetudinē ꝙ moꝛtui reſurge
rent. Ut em̄ ait Theo. Eſt naturaliter in-
Theo. credibile moꝛtalibꝰ reſurrectionis mira-
culū. (Petrus aūt ꝛ ioānes) hec audiētes
Cursꝰ petri ꝛ ioānis ad ſepulchꝛuꝫ. tollūt moras ꝛ (cucurrerūt ad monumētū)
ex deſiderio videndi factū: qꝛ ignis mate
rie ingeſtus nō nouit moras. Iſti duo pꝛe
ceteris currebāt: qꝛ pꝛe ceteris xp̄m ama-
bāt: ꝛ ſicut familiares inuicē ſe tenebāt ꝓ
pter qḋ in pluribꝰ locis legunt ſimul cōbi
nati. (Sed ioānes citius pcucurrit petro)
qꝛ erat iunioꝛ ꝛ agilioꝛ illo. (Nō tñ̄ itroi-
uit) ꝓpter petri reuerētiā quē expectauit
qꝛ ipſo ſenioꝛ ꝛ inter apl̄os pꝛincipalioꝛ
Cursꝰ ad ſepulchꝛū. erat. Cōſpice nūc bene ipſos. Currūt ipſi.
Currūt magdalena et ſocie eius poſt eos:
oēs currūt ad q̄rendū dñm ſuū coꝛ ſuuꝫ ꝛ
aiam ſuā. Currūt multū fideliter: multūqꝫ
feruēter multū anxie: et multum ſtudioſe.
Curre ꝛ tu poſt eos: ſiue potius cū eis: vt
cū eis cōſolari merearis. Cū aūt pueniūt
Joannes cur non intrauit. ad monumētū reſpiciētes in ipſo p exteriꝰ
oſtiū itrauerūt: pꝛio petrꝰ: deide ioannes.
Et q̄dē ſm literā ioānes q̄ pmo puenit nō
Greg. intrauit ꝓpter reuerētiā petri cui pmū in-
greſſum ſeruabat: ſꝫ myſtice ſm Grego. p
ioānē ſynagoga: p petrū eccl̄ia deſignat.
Uenit ſynagoga pꝛioꝛ ad monumētū: ſed
minime intrauit: qꝛ ꝛ ſi pmo ſcripture ſa-
cramēta cognouit: tñ̄ ad fidē paſſiōis dñi
ee itrare diſtulit. Secuta poſterioꝛ eccleſia
gētiū itroiuit in monumētū: qꝛ xp̄m ieſum
ꝛ cognouit carne moꝛtuū: ꝛ viuentē credi
dit deū. Sꝫ poſt petrū itrauit ꝛ ioānes: qꝛ
i fine mūdi ad redēptoꝛis fidē etiā iudea
colliget. Et itroeūtes nō inuenerūt coꝛpꝰ
ſed (viderūt ſola) ſcꝫ ſine coꝛpe (linteami-
na) qbꝰ coꝛpꝰ erat inuolutū (poſita) .i. bene
diſpoſita ꝛ plicata (ꝛ ſudariū) capitis (non
cū linteaminibꝰ poſitū, ſcꝫ idiſtincte ꝛ cō
fuſe (ſed ſeparatim inuolutū) id eſt bñ̄ pli
catū (in vnū locū) ac ſi ex induſtria eēt fa-
ctū qḋ totū factū eſt ad oſtēdenduꝫ xp̄i re-
ſurrectionē iam factā: ꝛ ꝙ coꝛpus nō fue-
rat ſublatū (ꝛ crediderūt) verū eſſe ꝙ mu-
lieres dixerant. ſ. coꝛpꝰ xp̄i de monumēto
ſublatū eſſe: nō aūt ſurrexiſſe (nōdū enim
ſciebāt ſcripturas) de xp̄i reſurrectione lo
quētes: qꝛ nōdū erat eis apertꝰ ſenſus: vt
intelligerēt illas. Et receſſerūt ſtupefacti
Joannis ꝛ petri admiratio. ꝛ apḋ ſe mirātes euentū rei q̄liter ſola lin
theamina derelicta fuere ſine coꝛpe perū-
cto: vl̄ q̄ntā opoꝛtunitatē fur habuiſſet: vt
hec ſeriatim inuoluta dimittēs pſtibꝰ mi
litibꝰ coꝛpus auferret nō cogitātes de xp̄i
Reſurrectionis ſignum. reſurrectione: nec intelligētes nō eſſe ſub-
latū: qꝛ ſimul fuiſſent lintheamina aſpoꝛ-
tata: ꝛ maxime qꝛ ꝓpter vnctionē erāt foꝛ-
titer coꝛpi adherētia ideo p hoc ꝙ ſic pā-
ni relicti ꝛ diſpoſiti fuerāt manifeſte appa
rebat ꝙ reſurrexerat. Separatio em̄ lin-
theaminum a coꝛpe dñi: ꝛ deſertio coꝝ in
ſepulchꝛo ſignū fuit dñice reſurrectionis Chꝛiſ.
nō tranſpoſitiōis. vñ Chꝛiſ. Cōſiderāt lin
theamina poſita ꝛ ſudariū ſeparatim in-
uolutū in vnū locū qḋ erat reſurrectionis
ſignū. Neqꝫ em̄ ſi trāſpoſuiſſent q̄dā hoc
feciſſent coꝛpus denudātes: neqꝫ ſi furati
eſſent huiꝰ rei ſoliciti fuiſſent: vt leuarent
ſudariū ꝛ inuoluerēt: ꝛ ponerēt i vnū locū
ſeoꝛſum a lintheaminibꝰ: ſed ſimpl̄r vt ſe
habebat ſuſcepiſſent vtiqꝫ coꝛpꝰ. Propter
hoc em̄ ꝛ ioānes ait: qm̄ cū myrrha ſepul-
tus eſt: multaqꝫ cōglutinat coꝛpi linthea-
mina vt non decipiaris ab his q̄ dicūt eū
furto ſublatū eſſe. Quid autē eſt ſeoꝛſum
lintheamina iacere: ꝛ ſudariū ſeoꝛſuꝫ in-
uolutū. Ut diſcas qm̄ nō erat feſtinantiū
hec res. ſ. ſeoꝛſum q̄dē illa. Seoꝛſum vero
Moꝛaliter. hec ꝛ inuoluta eſſe. Nō em̄ ita inſenſatus
eēt q̄ furaret: vt circa rē ſupfluā tm̄ ſtudiū
cōſumeret. hec Chꝛiſ. Moꝛal̄r monumētū
j. Reg. xix. in q̄ ſunt lintheamina ſola pōt dici clau-
ſtralis in quo eſt veſtis religioſa exterius
tñ̄ ſine habitu iterioꝛi. Uñ legit̄ lib. Re-
gū. Cū veniſſent q̄ q̄rebant Dauid inuen

Gene. tū eſſe ſimulachꝛū ſuꝑ lectū eiꝰ.Hec eſt tu
xxxvij. nica ioſeph inuēta ſine ipſo.Hec eſt veſti
Greg. mēta ſub qua latet mens lupina.hic ſm
Greg.Diuine diſpenſationis magnitudo
pēſanda eſt ꝙ diſcipuloꝛū cozda:⁊ accēdū
tur vt querāt:⁊ differunt ne inueniāt q̄re
mus infirmitas animi ipō ſuo meroꝛe cru
ciata purgatioꝛ ad inueniēdū fiat.Et tan
to validiꝰ teneat:q̄to tardiꝰ inenit qđ q̄
rebat.Cōpatere igitur diſcipulis ipſis et
mulieribꝰ:qꝛ i afflictiōe magna ſūt. Que
rūt dn̄m ſuū ⁊ nō inueniūt:⁊ neſciūt vbi eū
ampliꝰ q̄rere debeāt.Igit̄ dolētes et flen
tes diſcipuli ⁊ nō audētes diu manere in
xta ſepulchꝛū ꝓpter metū iudeoꝛū (abie
rūt ad ſemetipſos).i.ad hoſpitia ſua ⁊ il
luc vbi habitabāt ⁊ priꝰ latitabāt:⁊ vñ ad
monumētū currebāt:nihil certi ſciētes de
dn̄i reſurrectiōe. Marie aūt ibidē remāſe
rūt.Et dū mēte cōſternate.i.ſtupefacte eſ
ſent de hoc ꝙ viderāt:qꝛ ⁊ lapidē tā imēſe
magnitudinis reuolutū ſtupebāt:⁊ coꝛpꝰ
tā eximie venerationis nō inuētū dolebant
(reſpiciētes in monumentū viderūt duos
viros).i.duos angelos in ſpē viroꝛū(ſtan
tes circa illas i veſtibꝰ albis)ad deſignā
R dum gaudiū dn̄ice reſurrectionis.Angeli
nō ſolū verbo ſꝫ etiā fulgēti habitu gloꝛiā
annūciāt triumphantis. Apparitiōes eīm
Ange angeloꝛū faciūt ad inſtructionē hominū:
loꝛū q̄ ⁊ ſolent per illū modum apparere q̄ cōpe
lis ſo tit rei de qua debent inſtruere cādoꝛ aūt
leat eē veſtis ſplendoꝛē denūciat ſolēnitatis:⁊ iō
appari in albis apparuerūt veſtibꝰ ad denotādū
tio. gaudiū dn̄ice reſurrectiōis. Apparuerunt
aūt duo ad ſolēniꝰ denūciādū xp̄i reſurre
ctionē qꝛ ſolēnius denūciat̄ ꝑ duos q̄ȝ per
Beda. vnū.vbi Bed.Quō aūt poſito i ſepulchꝛo
coꝛpoꝛe ſaluatoꝛis angeli aſtitiſſe legunt̄
ita ēt celebrandis eiuſdē ſacratiſſimi coꝛ
poꝛis myſterijs tp̄e cōſecrationis aſſiſtere
ſunt credēdi monente ap̄lo mulieres ha
bere velamen ꝓpter angelos in eccleſia.
Cūq̄ȝ mulieres timerent ex viſione ange
loꝛū inſolita:⁊ declinarēt vultꝰ in terrā ex
verecūdia dixerūt angeli ad illas conſolā
do eas benigne ⁊ iſtruēdo de xp̄i reſurre
ctiōe.(Quid q̄ritis viuentē)⁊ iā reſuſcita
tū(cū moꝛtuis)quaſi dicerēt. Nolite cum
moꝛtuis hoc eſt in monumēto q̄ locꝰ pꝛo
pꝛie ē moꝛtuoꝝ q̄rere eū q̄ ad vitā iā reſur
rexit a moꝛtuis.Uerūtn̄ multi q̄rūt viuētē
cū moꝛtuis: vt illi qui licet ſint boni:tn̄ li
benter cōuerſant̄ cū malis:quibꝰ pōt dici
illō ſine vt moꝛtui ſepeliāt moꝛtuos ſuos.
Et ſubiūgit(Nō eſt hic)ſcꝫ i ſepulchꝛo pn̄
tis coꝛpis qui tn̄ nulliq̄ȝ deeſt pn̄tia deita
tis:ſꝫ ſurrexit inde) ſcꝫ ꝓpꝛia virtute.Et
addunt dicti ſui cōfirmationē dicētes(Re
coꝛdamini qualiter locutus eſt vobis)qꝛ ve
rax eſt ⁊ nō fallit(cū adhuc in galilea eēt
dicēs qꝛ opoꝛtet filiū hōis tradi in manꝰ
peccatoꝛū ⁊ crucifigi:⁊ tertia die reſurge
re)quaſi dicerēt diu ante p̄dixit hec oīa:et
ideo nō miremini ſi mō auditis eſſe facta.
Iubentur verboꝛū recoꝛdari vt p̄dicatio
ne euentus futuri cōfirment̄ in fide iā fa
cti.Qꝛ vero vt dictū eſt mulieres viſis an
gelis timētes declinauerūt vultꝰ in terrā L
myſtice cū celeſtibꝰ myſterijs appꝛopin Decli
quamꝰ exēplū mulierū harū vultū in ter nandi
rā declinare debemꝰ nos terrā ⁊ puluerē vultus
eſſe recolētes.vñ Beda.⁊ nos ergo exem i terrā
plo deuotarū deo feminarū quoties eccle cauſa.
ſiā itramus ⁊ myſterijs celeſtibꝰ appꝛopi Beda.
quamꝰ:ſiue ꝓpter angelice pn̄tiā virtutis
ſiue ꝓpter reuerētiā ſacre oblationis cuꝫ
oī humilitate ⁊ timoꝛe ingredi debemus.
Ad cōſpectū q̄ppe angeloꝛū vultū declina
mus in terrā:cū ſuꝑnoꝛū ciuiū q̄ ſint gau
dia eterna cōtēplantes nos cinerē eſſe ter
rāq̄ȝ recolimꝰ: ſicut beatꝰ Abꝛaā. Loquar Gene.
inq̄t ad dn̄m meū cū ſim puluis ⁊ cinis. xviij.
¶Et notādū ꝙ ſctē mulieres aſtātibꝰ ſibi
angelis nō i terrā cecidiſſe:ſꝫ vultū dicū
tur i terrā declinaſſe. Uñ mos obtinuit ec
cleſiaſticꝰ:vt in memoriā dn̄ice vel in no
ſtre ſpem reſurrectionis ⁊ oībus diebꝰ dn̄i
cis:⁊ toto q̄nquageſime tp̄e nō flexis ge
nibus:ſꝫ declinatis i terrā vultibꝰ oꝛemꝰ.
hec Beda.Ille aūt mulieres nec tūc attē
derūt ad verba angeloꝛū:nec aliq̄ā con
ſolationē receperunt de viſione eoꝛū : qꝛ
nō querebāt angelos ſed dn̄m angeloꝛū:
imo ille due marie.ſ. iacobi ⁊ ſalome con
territe ⁊ q̄ſi abſoꝛpte exeuntes fugerūt de
monumento ⁊ elongauerunt ſe inde ali
quantulū et ſedebant dolentes(qꝛ tremoꝛ
⁊ pauoꝛ).i.ſtupoꝛ (eas inuaſerat) pꝛopter
viſionem angeloꝛum ⁊ cuſtodū:et nemini
ſcꝫ de cuſtodibꝰ q̄cq̄ȝ dixerunt: nec etiam
angelis loquentibꝰ rn̄derunt. vñ Augu. Augu:
Intelligamꝰ ipſis angelis nemini auſas
fuiſſe aliquid dicere.i. reſpondere ad ea
que ab illis audierant:aut certe cuſtodi
bus quos iacentes viderūt. ¶Oꝛatio.

Omine ieſu xp̄e vnica ꝓles ſū
mi dei qui dilectis tuis deſide
rium te querendi indidiſti:ſed
vt magis accenderentur affe
ctum inueniendi diſtuliſti:eoſ
q̄ȝ in galilea te viſuros per angelum certi
ficare voluiſti: da mihi miſero ardenter
te querere:⁊ gaudēter te inuenire:vt de vi
tijs ad virtutes:⁊ de amoꝛe mūdi ad amo
rem tuum tranſmigrans merear poſt hāc
vitam ex iſto ſeculo in illam eternitatem
tranſmigrare:teq̄ȝ deū deoꝛū in ſyon ⁊ in
galilea vera cum electis tuis gratia tua
largiente tunc videre.Amen.

Quō dn̄s apparuit marie Magdalene. Capitulum.lxxxij.

A
Jo.xx.
Math. xxviij.

Magdalena vō amaritudīe plena estuās amore: ⁊ nesciens q̄d aliud deberet facere: qꝛ ſine magiſtro ſuo non poterat viuere: nec ibi eū inueniebat: ⁊ vbi eū q̄reret ignorabat (ſtabat) ex feruore ⁊ cōſtātia: qꝛ vis amoris nec ſedere nec iacere ſinebat (ad monumētū foris) ⁊ ab extra. ſ. ī horto ⁊ añ domūculā ī qua erat ſepulchꝛū (plorās) ⁊ lamētās dn̄z ſuū. Tāto ei cordis ferebat̄ incēdio: tāta pietatis afficiebat̄ dulcedine: tā validis trahebat̄ vinculis charitatis vt feminee infirmitatis oblita nec tenebrarū caligine nec pſecutorū imanitate retraheret̄ a ſepulchꝛi viſitatiōe q̄n potius foris ſtans ⁊ lachꝛymis monumentū irrigās recedētib⁹ diſcipulis nō recedebat ꝓ eo ꝙ diuine dilectiōis igne ſuccēſa: ⁊ tam inualeſcēte vrebat̄ deſiderio ⁊ impatiētie vulnerabat̄ amore vt nihil ei ſaperet niſi flere: poſſetqꝫ illud propheticū veraciter eructare. Fuerūt mihi lachꝛyme mee panes die ac nocte dū dr̄ mihi quotidie vbi ē de⁹ tu⁹. Sꝫ Aug. Feruētior ⁊ deuotior erat ad xp̄z alijs mulierib⁹ ⁊ nimi⁹ ardor amoris eā ſolicitabat. Maria eñ q̄cq̄d voluit flēdo obtinuit. Flēdo obtinuit veniā pctō rū. Flēdo obtinuit fratris reſuſcitationez de faucib⁹ infernorū. Flēdo obtinuit conſolationē de reſurrectiōe. Lachꝛymas ergo fudit cōpūctiōis: cōpaſſiōis et deuotionis. vñ Greg. Qua in re, penſandū eſt hui⁹ mulieris mentē quāta vis amoris accēderat q̄ a monumēto dn̄i etiā diſcipulis recedētib⁹ nō recedebat. Vñ cōtigit vt eū ſola tūc videret q̄ remāſit vt q̄reret: qꝛ virt⁹ boni operis perſeuerantia eſt. vbi et Augu. Viris eñ redeūtib⁹ īfirmiorē ſexū in eodē loco fortior figebat affect⁹: ⁊ ocli q̄ dn̄m q̄ſierāt ⁊ nō inuenerāt lachꝛymis iā vocabāt ãpli⁹ dolētes ꝙ fuerat ablat⁹ de monumēto q̄ꝫ ꝙ fuerat occiſus in ligno: qm̄ magiſtri tāti cui⁹ ei vita ſubtracta fuerat nec memoria remāebat. Tenebat itaqꝫ ad monumentū iā dolor iſte mulierē. vnde ⁊ Orige. Audiuim⁹ fratres mariā ad monumētū foris ſtantē: audiuim⁹ mariā plorantē. Amor faciebat ſtare dolor cogebat eā plorare. Stabat ⁊ circunſpiciebat ſi forte videret quē q̄rebat. Dolor renouatus erat ei: qꝛ quē pri⁹ doluerat defunctū: nūc dolebat ablatuz. Et iſte dolor maior erat: quia nullam cōſolationem ampli⁹ habebat. Prima

Psalm. xxxj.
Augu. magdalene ſermo.
Flēdo obtinuit quicq̄d voluit magdalena.
Grego.
Augu.
Orige.

ergo fuit cauſa doloris: qꝛ viuū pdiderat: ſꝫ de hoc dolore aliq̄ꝫtulā ꝯſolationē habebat qꝛ mortuū remanere videbat. Nūc āt de iſto dolore ꝯſolari nō poterat: qꝛ nec corpus defuncti inueniebat. Metuebat aūt ne amor magiſtri ſui in ſuo pectore refrigeſceret quo viſo recaleſceret. Plorabat ita ꝙ maria vehemēter qm̄ dolor addit⁹ erat ſup dolorē. ¶ Duos itaqꝫ dolores eximios vno geſtabat corde q̄s mitigare lachꝛymis volebat ſed nō valebat: ac ideo tota poſita in dolore mente ⁊ corpore deficiebat: et q̄d ageret neſciebat. Petr⁹ q̄dē ⁊ ioannes timuerūt: ⁊ iō nō ſteterūt. Maria nō timebat: qꝛ nihil ſuſpicabat̄ ſibi ſupeſſe ꝓ quo timere deberet. Perdiderat eñ magiſtrū ſuū quē ita ſingulariter diligebat vt p̄ter ipm̄ nihil poſſet diligere vel ſperare. Perdiderat vitā aīe ſue ⁊ iā meli⁹ arbitrabat̄ fore ſibi mori q̄ꝫ viuere: qꝛ forſitā moriēs inueniret quē viuēs inuenire nō poterat. Fortis nāqꝫ vt mors dilectio q̄dnā aliud ī maria faceret facta erat exanimis: facta erat inſenſibilis. Sentiēs nō ſentiebat: vidēs nō videbat: audiēs nō audiebat: ſed neqꝫ ibi erat vbi erat: qꝛ tota ibi erat: vbi magiſter ſu⁹ erat de quo tñ vbi eſſet neſciebat. Querebat eñ eū ⁊ nō inueniebat: ⁊ ideo ſtabat ad monumētū ⁊ plorabat: tota lachꝛymabilis ⁊ miſerabilis. Certe iā nihil ſapiebat maria niſi diligere. ⁊ ꝓ dilecto dolere. Oblita erat, timorē: oblita erat ſemetipſam: oblita erat deniqꝫ oīa: preter illum quē diligebat ſup oīa. Sēſus nullus in ea remāſerat: oē cōſiliū ab ea perierat: ſpes omnis defecerat: ſolūmō flere ſuperat. hec Orig. (Dū ergo fleret) ꝓpter corporis xp̄i abſentiā (inclinauit ſe) corpaliter (⁊ pſpexit ī monumētū) qꝛ ſemp ſperabat ibi eum inuenire: vbi eū ſepelierat: ⁊ amor inquiſitionem multiplicabat. Sicut eñ nos cum aliquā rē pdim⁹: q̄ꝫuis hūc illuc q̄rēdo, diſcurram⁹: tñ ad eū locū ſepe reſpicim⁹ vbi eā habuiſſe meminim⁹: ita ⁊ hec mulier q̄ꝫuis huc illucqꝫ corp⁹ dn̄i q̄reret: anxia tñ de ei⁹ abſentia frequēt⁹ monumētū aſpiciebat: vbi eū poſitū nouerat. vñ Grego. Amāti ſemel aſpexiſſe non ſufficit: qꝛ vis amoris intētionē multiplicat inq̄ſitionis. Queſiuit ḡ pri⁹ ⁊ minime inuenit: pſeuerauit vt quereret vnde cōtigit vt inueniret. Actūqꝫ eſt vt deſideria dilata creſcerent: et creſcēdo caperēt q̄ inueniſſent. Scā eñ deſideria dilatiōe creſcūt: ſi aūt dilatione deficiūt deſideria nō fuert. Hoc amore arſit q̄ſquis ad veritatē ptingere potuit. hec Greg. Quāuis ḡ maria vidiſſet corp⁹ xp̄i abeſſe: volebat tñ adhuc videre ſi aliquē veſtigiū poſſet pcipere: ⁊ ideo nō ſufficiebat ſibi ſemel reſpexiſſe In. hec ꝙ inclinauit

B
Dolor geminus in magdalena.
Canti. viij.
Querentium mos.
Grego.

ſe ⁊ reſpexit in monumentū: dat intelligi ꝙ cū humilitate cordis debem⁹ pſpicere mortē xpi: ⁊ hoc ꝙ iterū pſpexit dat exemplū cōtinue oculo mētis mortē xpi pſpicere (⁊ vidit) maria oculis corporis ipſos (duos angelos) pfatos (in albis ſedentes) ſupra ſepulchrū ⁊ loculū corporis (vnum ad caput aliū ad pedes) pꝑter reuerētiā loci conſecrati ex tactu corporis dñici et feruore enim deuotiōis quā habebat illā viſionem meruerat. Angel⁹ ad caput eſt reuelās diuinitatis archana: qꝛ caput xpi de⁹ eſt: angel⁹ aūt ad pedes ē docēs hūanitatis ei⁹ obſequia in redēptiōe nobis ipēſa (q̄ dicūt illi: mulier qd ploras?) Angeli lachrymas phibebāt ⁊ futurū quodāmō gaudiū nūtiabāt: ac ſi dicerēt. Plorare noli non habes cām flēdi: ſed magis gaudendi: ex reſurrectiōe xpi nō eſt plorādū ſed plaudēdū: hic dies letitie eſt nō meroris leta venim⁹ nūtiare tibi: noli ꝫ plorare: ſed poti⁹ ad illū reſpice quē tāto amore deſideras videre. At illa putās interrogare q̄ſi neſciētes et nō angelos eē: ſꝫ hoies prodit lachrymarū cauſas (qꝛ tulerūt inqt dñm meū) de monumēto (⁊ neſcio vbi poſuerūt eū) arbitrās cuſtodes vel iudeos eū eē furatos. Magnus ꝫ dolor me flere cōpellit: magna triſtitia viſcera mea coartat. Timebat enim ne iudei corp⁹ xpi in aliquē locū inhoneſtū pꝛeciſſent inuidētes honori ſepulture ei⁹: vel ne forte aſportaſſent vt ei ignominiā facerēt. Agebat ī ea vis amoris vt non inuētū nō crederet niſi ſublatū: ⁊ hec āguſtie cā erat: qꝛ neſciebat vbi inueniret officiū funeris īpēderet: non dicit corpus dñi mei: ſꝫ dñm a toto deſignās partem: ſicut oēs cōfitemur ieſum xpm filiū dei ſepultū cū ſola ei⁹ ſepulta ſit caro. Uide hic mirabilē opatiōnē amoris. Pauloante audierat ab vno angelo ꝙ reſurrexit: et poſtea a duobus ꝙ viuebat ⁊ non recordat̄: et dicit neſcio. amore hoc faciebat: qꝛ aīa ſua non erat vbi ipſa erat: ſꝫ ibi erat vbi magr̄ ſu⁹ erat. Nam ſm Orige. Spūs marie magis erat in corpe magiſtri q̄ in ſuo. Neſciebat cogitare loq̄ vel audire niſi de ipſo: et neſcio inqt vbi poſuerūt eū. Nec erat ei maior cā doloris ⁊ deſolationis: qꝛ neſciebat quo iret ad cōſolandum dolorē: ⁊ vbi eum inueniret. Maria qꝛ vidit lapidē ſublatū credidit xpm furatū ⁊ deportatum. lapide eñ ſublato corp⁹ faciliter amouet̄ de monumēto: qđ fieri nō pōt q̄diu lapis ſuppoſit⁹ ē: ſic q̄diu lapis timoris dei ī corde eſt xps ab eo auferri nō pōt: ſi aūt amouet̄ cito ipm perdit. Cū aūt Maria ſic ploraret: nec de angelis aliq̄d curaret amor ſu⁹ magiſter ſu⁹ ampli⁹ ſe tenere non potuit: dñs igitur ieſus refert hoc matri ſue ⁊ dicit ꝙ vult ire ad cōſolādū eā: valedicēſq; matri venit ī momēto ī hortū vbi erat magdalena ſtat mulier ⁊ plorat. Adeſt ieſus merētiū conſolator ⁊ pias mulieris lachrymas intuet̄ eiq; ab āgelis ſe vertēti ⁊ retrorſū cōuerſe appere dignat̄. Per hoc oſtēdit̄ ꝙ ſi q̄s xpm videre deſiderat opꝫ vt ad deū cōuertat̄: qꝛ illi ad deū vidēdū pueniunt q̄ ſe totalr̄ p amorē in eū ꝯuertūt. vbi Chri. Cur nō expectauit eoꝝ rñſum: ſi ꝯuerſa eſt retrorſum cū ad min⁹ hoies multe reuerētie apparerēt. Dic qꝛ cū maria illa diceret xps aduenit cui angeli reuerētiā exhibentes aſſurrexerūt: qđ magdalena admirās (cōuerſa eſt retrorſū) vt videret ad q̄d aſſurrexerūt. (Et nō cognouit ꝙ ieſus eſſet) qꝛ videbat eū in ſpē nō glorioſū quē āgeli glioſum vidētes honorabāt. Ipſa enim nōdum habebat fidē de xpi reſurrectiōe: ⁊ ideo talis appuit in corpe q̄lis apud eam erat in mēte nō ꝙ iuxta hereticos formam dñs vultūq; mutaſſet: vt p volūtate diuerſus ac vari⁹ videret̄: ſꝫ q̄ maria obſtupefacta erat miraculo. vñ Bern. O q̄ delectabile pietatis ſpectaculū q̄ querit̄ ⁊ deſiderat̄ occultat ſe ⁊ manifeſtat̄: occultat ſe vt ardēti⁹ requirat̄: ⁊ requiſit⁹ cū gaudio inueniat̄: ⁊ inuēt⁹ cū ſolicitudine teneat̄ tēntus nō dimittat̄. ſm Greg. Maria q̄ adhuc de dñi reſurrectiōe dubitabat cōuerſa eſt retrorſū vt videret ieſū: qꝛ vero p eādē dubitatiōnē ſuā quaſi tergū in faciē dñi miſerat quē reſurrexiſſe minime credebat. Sꝫ qꝛ amabat ⁊ dubitabat: videbat ⁊ non cognoſcebat: eūq; illi ⁊ amor oſtēderat ⁊ dubietas abſcōdebat. Et dixit illi ieſus: mulier quid ploras? quē queritis? non petūt quaſi ignorās: ſꝫ vt ei⁹ rñſiōe ꝯueniēti⁹ eā inſtruat. ſm Greg. Interrogat̄ doloris cā vt augeat̄ deſideriū: quaten⁹ cū nominaret quē q̄reret ī amorē ei⁹ attentius eſtuaret. At illa eū adhuc nō cognoſcens putauit eū eē ortulanū cui icūbebat cura horti illi⁹ in q̄ monumētū erat eo ꝙ mane prio eā ī horto videbat: eſtimabat eñ nullū circa loca illa occupari niſi eū qui illoꝝ erat cultor. ¶ Bene aūt ſpūaliter ortulanus ei erat: qꝛ ſentes perfidie ⁊ vitiorū iā eradicauerat: ac virētia ſemina fidei et virtutū per amoris ſui vim in eius pectore et orto anime ſeminare ⁊ plātare curabat. Sicut eñ ad ortulani officiū pertinet noxias herbas eradicare vt bone poſſint pficere: ita dñs de horto ſuo. i. de eccleſia quotidie vitia eradicat vt virtutes proficere valeant. vnde Orige. O maria ſi queris ieſū quare non cognoſcis? Ecce ieſus venit ad te quē tu queris et tu eſtimas ortulanū eſſe. Uerū quidem eſt qđ eſtimas: ſed tñ in hoc erras: dñm enim ſic ortulanum eſtimas:

Margin notes: ¶ Timor magdalene. — Orige. — Xpꝫ videre vo lens. Chriſ. — ¶ Qualis viſus ē xps magdale. — Bern. — Grego. — Ortulā nus credit⁹ eſt xps. — Orige. Ortulanus eſt xps.

vt iesuz esse nō cognoscas. Etenim iesus est ⁊ ortolanus: q: ipse seminat oē bonū semē in horto aīe tue: ⁊ in cordib⁹ fideliū suorū ipse oē bonū plātat ⁊ rigat in aīab⁹ sanctorū. ⁊ ipse est iesus q̄ tecū loquit. hec Origen. Marie etiā i specie ortolani apparuit: tale ei officiū talis act⁹ tale exercitiū talisq̧ nois iterp̄tatio incipiētib⁹ ꝯgruit. ꝑꝫ em̄ vt penitēs gerat modū ortolani scilicet vt oīa nociua eradicet: ⁊ bona inserat: si ḡ vis vt appareat ꝑ tibi verus ortolan⁹: opoꝛtet te herbas nociuas eijcere ⁊ salutiferas inserere. Illa vero vt ebria rñdit ei sicut ortolano (dicēs. Dñe si sustulisti eū dicito mihi vbi posuisti eū; q̄ mihi est singularis thesaurus etiā mortu⁹ (⁊ ego eū tollā) cuz omni desiderio: ⁊ accipiā: dñm vocat vt beniuolentiā ei⁹ captet: nō dicit si sustulisti iesum crucifixū loquēdo determinate: ⁊ nominādo eū vel alias designādo: sed dicit eū in generali nihil addendo: q: vis amoris ⁊ affectus cū desiderio querentis vel feruēter amātis hoc agere in alio solet vt quē ipse querit vl cogitat oēs cogitare estimet ⁊ nullū aliū ignorare credat. Uñ quasi de cognito loquitur: ⁊ quē ipsa diligebat oēs scire cogitabat: nec putauit alteri incognitū quē sic ipsa continue plangit desideratū. Si ergo tu ꝑpter timorē iudeorū leuasti eū: hinc dicito mihi vt ego eū accipiā. timebat em̄ ne iudei etiā corpori inseuirent exanimi: ⁊ iō volebat in aliū locū icognitū illō trāsponere: mirabilis mulieris audacia quā mortui nō terret aspect⁹: ⁊ cui⁹ valitudo ad graue mortui fun⁹ tollēdū plus intentat q̄ possit. Ex virtute eniz amoris credebat se posse tm̄ corpus etiaz mortuū portare q: feruenter amāti nihil videt difficile: cū enim sexus femine⁹ fragilis ad onera deferēda: ⁊ pauidus ad mortuorū corpora baiulāda q̄cq̄d aliis impossibile est: hec ꝑpter magnitudinē amoris leue ⁊ possibile arbitrat. vñ Orig. Joseph timuit ⁊ ausus nō fuit tollere corp⁹ de cruce nisi in nocte ⁊ nisi hoc expetijsset a pilato. Maria aūt noctē nō prestolatur: nō postulat nec veret: sed audacter promittit dicens ego eum tollā. O mirabilis mulieris audacia. o mulier iam non mulier. Nullū locū excipit: nihil anteponit: sine timore dicit absolute i ꝑmittit: dicito mihi vbi posuisti eum et ego eum tollam. o maria magna est constātia tua: magna est fides tua. hec Orige. Hic ergo ostēditur magna marie deuotio: ⁊ dilectionis feruor: ⁊ ideo meruit quem mortuū q̄rebat viuū videre et audire: respice bene eā quō lachrymabili vultu suppliciter ⁊ deuote ipsum exorat vt sibi illū quē querit oñdat: sp. em̄ sperabat audire aliqua noua de suo dilecto supola.

Amantium mos.

Orige. Audacia magdalene.

¶ Postq̄ aūt vt ait Greg. Eā cōi vocabulo appellauit ex sexu ⁊ agnit⁹ non est vocat ex noīe ꝓprio: vt eū magr̄ iterā faciat ⁊ talē se exhibetꝫ: vt cognoscat dicēs (maria) desideriū eius vlterius affligi nō sinēs ꝑ vocationē nois aptā sui declarat recognitionē: ac si apte dicat. Recognosce eū a quo recognosceris. Cū em̄ apud deū certus sit numer⁹ electorū magna gr̄a aliquibus datur qn̄ ꝓprijs noib⁹ deo noti eē mōstrant: ꝓpo ergo noīe vocat mariā vt dsignet ipā le quā ad sctōs hēt notitiā (illa vero cōuersa) corde ⁊ oculis mētis sicut ante erat conuersa corpe ⁊ ocl'is carnis: moxvt se suo nomine vocari audiuit eū in voce: sicut ouis bōā pastorē recognouit. Pri⁹ em̄ cōuersa corpe iesū eē qd̄ n̄ erat putauit: nūc ꝯuersa corde qd̄ erat agnouit: ac quasi reuiuiscēs ⁊ adorāseū indicibili gaudio (dixit) rabboni). i. magr̄ sic em̄ an̄ passionē eū vocare cōsueuerat: q: doctores apud iudeos vocāt magr̄i. Tu eaquē q̄rebā: q̄re tādiu iste mihi celasti: q: ergo pseuerauit vt q̄reret cōtigit vt inueniret. vñ Gre. Maria q: vocat ex nomine recognoscit auctorē atq̧ eū ꝓtinus rabboni. i. magr̄ꝫ vocat: q: ⁊ ipe erat q̄ q̄rebat exteri⁹: ⁊ ipe q̄ interi⁹ vt q̄reret docebat: vñ ⁊ Orig. O mutatio dextere excelsi cōuersus est dolor magn⁹ i gaudiū magnū mutate sūt lachryme doloris i lachrymas amoris ⁊ exultatiōis. Ut ergo audiuit hoc verbū (maria) sic em̄ cōsueuerat illā vocare magr̄ su⁹: psensit i ipso noīe quādā singularē vocatiōis dulcedinē: ⁊ ꝑ eā cognouit ipꝫ a quo vocat eū eē magistrū suū. vñ ēt Ansel. Noli magdalene deserere comitatū: sꝫ pactis aromatib⁹ cū ea dñicū sepulchrū visitare memento. O sicut illa oculis tu in spiritu cernere merearis: nūc sup lapidē reuolutū ab ostio monumēti angelū residētē: nunc intra monumētū vnū ad caput: aliū ad pedes resurrectionis gloriam predicātes nūc ipꝫ xp̄ꝫ maria flentē ⁊ tristē tā dulci oculo respiciētē: tā suaui voce dicētē maria. Rūpunt ad hāc vocē oēs capitis cataracte: ab ipis medullis eliciūt lachrymē singult⁹: atq̧ suspiria ab imis trahunt visceribus maria. O btā q̄d tibi mētis fuit: q̄d animi cū ad hāc vocē te psterneñs ⁊ red dēs vicē salutāti clamares rabboni? q̄ rogo affectu quo mētis desiderio clamasti rabbōi? Nūc plura dicere lachryme ꝓhibēt cū vocē excludāt affect⁹ oēsq̧ ⁊ aīe ⁊ corpis sēsus nimi⁹ amor absorbeat. Et iterū: noiat dñs cōsuetū ācille nomē: ⁊ cognoscit ācilla ꝯsuetā dñi vocē. Puto vl certe affirmo q: sensit solitā suauitatē qua vocari cōsueuerat maria: o vox delectabilis: o q̄tum blandimenti: q̄tū sapuit amoris: nec celerius hoc exprimi potuit scio que sic: et

Grego. Noie ꝓpo fctā ꝯpellatio.

Grego. Orige. Agnitio ex noie facta.

Ansel.

Magdalena ꝑ gaudio elinguis ad tps

que velis: Ilico mutate sunt lachryme: nō em̄ credo mox esse restrictas qd quas cōtritū cor se torquēdo pri⁹ exprimebat: eas postmodū cor gaudens effundebat: o q̄ dissimilia sunt rabboni: ⁊ si tu sustulisti eū dicito mihi: o q̄ dissona sunt tulerunt dominū: ⁊ nescio vbi posuerunt eū ⁊ illud: q: vidi dn̄m ⁊ hec dicit mihi. hec Ansel. Et currēs ac ꝓcidēs maria ad pedes iesu vestigia ei⁹ adorando statim voluit ex deuotione amplecti vestigia ei⁹ quē recognouit: ac pedes tāgere ⁊ osculari vt cōsueuerat: o amor fortis ⁊ īpatiēs: nō em̄ sufficiebat ei videre iesum ⁊ cū iesu loq̄ nisi ēt tangeret iesum. sciebat em̄ q: virt⁹ de illo exibat ⁊ sanabat oēs. Ipse vero volēs fidem in corde illi⁹ vt hortolan⁹ seminare ⁊ aīam ei⁹ ad celestia eleuare (dixit noli me tāgere). s. manib⁹ corporis quē nōdū tetigisti fide cordis. q.d. poti⁹ volo vt tāgas me tactu mētis credēs me pr̄i eq̄lē q̄ tactu corporis credēs me hoiem ꝑ nr̄ū: ⁊ patre minorē. adhuc em̄ carnal' in eum credebat quē sicut hoiem flebat. Prohibita est ḡ q: ꝓpt defectū fidei idigna erat: ⁊ iō subdit. (Nondū em̄ ascēdi). i. eleuat⁹ sū. s. i corde tuo (ad patrem meū). i. ad equalitatē pr̄is: q: nō credis me puenisse ad equalitatē ei⁹: ac me filiū eq̄lē ⁊ coeternū patri q̄ me suscitasset a mortuis: sȝ eē sublatū tāq̄ cadauer purū: ac si diceret. Q: me tāq̄ mortuū in sepulchro q̄ris: ⁊ resurrexisse nō credis: iō viuentē tāgere nō mereris: tibi em̄ nōdū ad patrē ascēdi quē viuētē cū mortuis q̄ris: cū tibi ascēdero ad patrē tunc mereberis me tāgere pr̄i eq̄lē. vn̄ Ansel. Sȝ o dulcis iesu cur a sacratis ac desideratissimis pedibus tuis sic arces amātē? noli inq̄s me tāgere: vt q̄d dn̄e q̄re nō tāgā illa desiderata vestigia tua ꝓ me pforata clauis ꝑfusa sanguine nō tāgā nec deosculabor: an inimicior es solito q: gloriosior? ecce nō dimittam te: ne recedā a te nō parcā lachrymis pectus singultib⁹ suspirijsq̄ rūpet' nisi tangā. Et ille inq̄t. Noli timere nō auferet' tibi hoc bonū: sȝ differet'. hec Anſ. Sic ḡ maria dubijs plena: luctu indeta ꝑpatōe idignit an q̄ ad tangēdū tantā sanctitatē accederet. Si aūt illa q̄ dn̄m resurgentē prima post matrē eius videre meruit q̄ tm̄ dilecta est a dn̄o: ⁊ tota ei⁹ emācipata obsequio ab oī peccato ab eo liberata a tactu pedū ei⁹ est prohibita q̄to magis pollut⁹ vitijs ne eū totū tangat conficiendo vl' sumēdo: sȝ (vade) iam letificata (dic) ⁊ nuncia (fratribus meis) .s. aplis: q: surrexi ⁊ (ascēdo) i. ascendā (ad pr̄ē meū) p ꝑnationē ⁊ naturam (⁊ patrē vestrū) per adoptionē ⁊ gratiā (deū meum) q: me hominem creauit: ⁊ sub quo ego homo sum s̄m hūanitatē (⁊ deū vr̄m)

F Noli me tangere.

Ascende ad patrem

Ansel.

Montā gēdus ab imū dis dominus

qui vos creauit ⁊ ab errore liberauit: iter quos ⁊ ip̄m ego mediator sum. q.d. In primo ē vt videāt ascendentē. Loquit' in ꝓposito in q̄tū hō: q: ascēdere nō cōpetit ei s̄ȝ diuinā naturā q̄ est altissima: qd' etiā pȝ ex hoc q' vocat aplos fratres ꝓpter similitudinem ⁊ cōformitatē humane nature ⁊ ꝓpter spūalitatē amicitie: ⁊ etiā ꝓpter adoptionem gr̄e: q: ei⁹ pr̄is sunt filij adoptiui cui⁹ ipse est fili⁹ naturalis. vnde Seuerianus. Uocat frēs q̄s corpis sui fecit esse germanos: vocat frēs quos pr̄i suo adoptauit in filios: vocat frēs quos benign⁹ iesus sibi ꝯstituit coheredes: vocat frēs ꝓpt' specialitatem amicitie quā habuit ad ipos. vn̄ et Amb. Descēdisti quidē fili⁹ holo nec patri cū descēderes abstulisti: sȝ descēdisti nobis vt te oculis ac mētib⁹ videremus: vt in te crederem⁹: ergo ⁊ ascēde nobis vt te sequamur mētib⁹ quē oculis videre nō possum⁹. hec Amb. Stāt ergo dilecti cū iocūditate ⁊ gaudio magno loquētes adinuicē sicut amic⁹ cū amico. Ecce igit' ⁊ hic similiter magnū pascha. Sic itaq̄ dn̄s a matre rediens apparuit primo marie magdalene q̄ ipis aplis vel aliq̄b⁹ alijs. vn̄ Hiero. Marie magdalene primo ostendit' de qua eiecerat septē demonia: q: meretrices ⁊ publicani precedent synagogā in regno dei vt latro ꝑcessit aplos. Locus aūt vbi dn̄s apparuit magdalene distat. xv. passib⁹ a sepulchro. Hāc igitur mulierē: q̄ mane surrexit amare fleuit: ardētissime dilexit: diligētissime q̄siuit: ⁊ iō pre ceteris inuenit ⁊ nos imitemur: eiusq̄ exercitiū gerentes: cū lachrymis ⁊ perseuerantia dn̄m q̄ramus vt simul cū ipsa dn̄m inuenire: ⁊ ab eo cōsolari mereamur. vn̄ Orig. Sequamur ergo fratres charissimi hui⁹ scē mulieris affectum vt perueniamus ad effectū. Ploret vnusquisq̄ ad iesum ⁊ q̄ret fideliter iesum: q: nō deesset aīe q̄renti illū: disce ergo o homo o peccator a muliere peccatrice: cui in dimissa sūt omnia peccata sua. Disce peccator homo plorare dei abstiā: ac intime desiderare ei⁹ presentiam. Disce a maria iesum amare ⁊ iesum sperare: iesum indesinenter querere: et querendo inuestigare nulla aduersa formidare: nullā cōsolationē extra iesum recipere: oīa p̄ter ip̄m contemnere. Disce a maria q̄rere iesum in monumēto cordis tui: reuolue lapidē ab ostio monumēti dei: amoue oēm duritiā: ⁊ repelle oē obstaculū a fide tua: tolle ḡ oēm cōcupiscentiā ⁊ oēm immūdiciā a corde tuo et diligēter ꝑscrutare si sit iesus in eo: si autē nō inueneris in te iesum sta foris et plora ⁊ pmane in fide: ⁊ respice foris ad alios si forte alicubi inuenies ⁊ videas in aliquo eum plorando: ora iesum: vt dignet' intrare

G Frēs cur vocet apostolos.

Seuerian⁹.

Descēsus xpi

Hiero.

Locus apparitionis.

Orige.

Querēdus xpo est

Humi liter q̄ rend⁹ eſt.

ad te ⁊ habitare in te. ¶ Et ne forte erecta ceruice repellas eū a te humiliando incli na te: ⁊ iterū: proſpice in monumento dei quod debet eſſe in te: ⁊ ſi ibi videris duos angelos: vnum ad caput: ⁊ vnū ad pedes i. ſi cognoueris in corde tuo quaſi celeſtia deſideria tā ad contemplatiuam vitā quā ad actiuam pertinētia per que adhuc nō poſſis Jeſum videre: nec ieſu; habere: no li his contentus eſſe: noli adhuc deficien do quieſcere: ſed plora et quere Jeſum in te donec inuenias. ⁊ ſi forte aliquo mo do tibi apparuerit: et deſiderio tuo ſe re preſentauerit: noli preſumere de te tāquā ex tuo deſiderio: vel merito tibi apparue rit, ⁊ tāquam eum agnoſcas: ſed bonitati pietatiq; eius attribue et interroga illū: ⁊ ora vt indicet tibi ſeipſum. audeo enim tibi confidenter promittere ſi in fide ad monumentum cordis tui ſteteris: ſi plorā do ieſum queſieris et querendo perſeue raueris: ſi cū humilitate te inclinaueris ſi exemplo marie nullā aliā conſolationē de ieſu: niſi ipſum recipe volueris ipſo re uelāte ipſu; ſine dubio inuenies: ⁊ ipſum agnoſces: ita vt nō ſit tibi neceſſe q̄rere ab alijs vbi eſt ieſus: ſ; tu magis indicabis eū nunciās ꝙ vidi dn̄m: ⁊ hec dixit mihi. hec Orige. poſt aliquantulū vero moru lā dn̄s diſceſſit dicēs: q: ⁊ alios viſitare eū oporteret. Tūc magdalena bn̄dictiōe ab eo recepta ⁊ dn̄o diſcedēte receſſit: ⁊ iā cre dēs ad ſocias ſuas venit ⁊ hec eis nuncia uit. Jlle vero de reſurrectōe dn̄i gaudētes ſ; ꝙ eū nō viderāt dolētes (recedūt) cū ea (de monumēto). i. de loco āte monumētū ſ. de ſeptis horti in quo erat monumentū (cū timore ⁊ gaudio magno currētes nun ciare hec diſcipulis) domini de ipſo ſm̄ gl. duplex erat in eis affect⁹ ſcilicet timo ris ⁊ gaudij: alter de magnitudine mira culi: alter ex deſiderio reſurgētis: ⁊ vterque greſſum concitabat femineum. ¶ Oratio.

O Piiſſime dn̄e: o, dulciſſime ma giſter quā bonus es tu his qui recto ſunt corde ꝙ̄ ſuauis his q̄ diligunt te. O quā felices ſunt q̄ q̄rūt te: ⁊ q̄bti q̄ ſperāt i te. Ue rū certe eſt ꝙ tu diligis oēs diligentes te ⁊ nūq̄ derelinquis ſperantes in te. Ecce em̄ hec dilectrix tua ſimpliciter q̄rebat te ⁊ veraciter inuenit te. Spabat in te ⁊ non eſt derelicta a te ſed plus eſt conſecuta p̄ te quam expectaret a te. Obſecro ergo te domine da ⁊ mihi diligere ⁊ querere te: ac ſperare in te: vt ⁊ ego a te diligi: ⁊ te inue nire merear: ⁊ a te nūq̄ derelinquar. Amē.

¶ Quomodo dn̄s apparuit trib⁹ marijs. Capitu. lxxiij.

A — matth. xxviij. ⁊ Jo. xx.

Cū ergo iſte tres marie ſimul perge rēt de monumēto reuertē do anteq̄ ꝑuenirēt ad ciui tatē: ⁊ ad ap̄los (occurrit) ⁊ appuit (eis) dn̄s ieſus. vbi Hiero. Pergebāt em̄ ad apoſtolos vt p̄ illos ſ̄ dei ſeminariū ſpargerēt Que aūt ſic q̄rebāt que ita currebant me rebant obuiā h̄re dn̄m reſurgentē. Et vt ait Rab. Per hoc oſtēdit ſe oib⁹ iter virtu tū inchoantib⁹ vt ad ſalutē perpetuā ꝑue nire queant adiuuando occurrere. Blāda quoq; ſalutatiōe dn̄s deiectas erigens: et v̄bo cōſolatorio triſtes cōſolās ait (Auete) ex eua formans aue: vbi Hiero. Pro mu lieres merent audire auete vt maledictū eue mulieris in mulieribus ſolueretur (Jlle vero) vltra q̄ꝫ dici poſſet exhilara te acceſſerūt) vt iam credentes ⁊ p̄ fidē il luminate. Quia vt ait Apoſto. Accedentē oportet credere (⁊ tenuerunt) a c deoſcula te ſunt. (pedes eius) ex deuotiōe humani tatē in qua ſurrexit probantes aperte: ⁊ d̄ reſurrectiōe ei⁹ certificate deū ac dominū adorauerūt adoratione latrie tanq̄ fidē trinitatis aſtruētes. vnde Chriſo. Tenue rūt pedes ei⁹ ⁊ cū ſupabundāti ad eū leti tia currētes acceperūt: ⁊ p̄ tactū cōiecturā ⁊ certitudinē reſurrectiōis ⁊ adorauerūt eū. Fortaſſis aliq̄s veſtrū vellet ⁊ ſm̄ illas effici mulieres ⁊ pedes detinere ieſu. Pote ſtis ⁊ nūc q̄cūq; vultis non pedes ⁊ man⁹ ſolū: ſed ⁊ caput detinere ſacrū illud terri bilibus potiētes myſterijs ⁊ pura cōſcien tia. Nō hic aūt ſolū: ſed ⁊ in illa die vide bitis eū cū ineffabili gloria illa: ⁊ plebe an gelorū veniētē ſi volueritis eſſe miſericor des ⁊ audietis verba illa. Uenite benedi cti patris mei hereditate: ꝑcipite regnum paratū vobis an̄ cōſtitutionē mundi. hec Chri. Jſte eſt mod⁹ veniēdi ad veniā. i. ac cedēdo ad pedes xp̄i. vn̄ debem⁹ ire ad oſ culū pedis xp̄i p̄ deuotā orōnē ei⁹. ſ. cōſide rādo hūanitatē. Si vis cape celſitudinē; dei cape pri⁹ hūanitatē xp̄i. Moralr̄ acce dit ad xp̄; p̄ fidē illuminātē. vn̄ in p̄s. Ac cedite ad eū ⁊ illuminati tenet p̄ charita tē cōiungentē. Un̄ in cāticis. Tenui eū. ſ. dilectū: nec dimittā: adorat p̄ debiti cult⁹ exhibitionē: vn̄ ſupra in euang. Dn̄m deū tuū adorabis ⁊ illi ſoli ſeruies. Et tūc ma gdalene eſt datū. ſ. vt tangeret eū qd̄ fuit an̄ dilatū: q̄ſi q̄rebat viuētē cū mortuis. ſ. i ſepulchro ⁊ locū mortuorū. Cū magna igi tur iocūditate loquuntur adinuicē ⁊ faciūt ſiľr paſcha magnum hic vt ait Anſel. quā diu potes morare nō delitias tu⁹ ſomnus

Hiero. — Raba. — Hiero. — Auete. — Heb. xj — Chriſ. — B — Tene re pe des ie ſu dat oibus, volen tibus; — Moral liter. — Anſel.

interpolleſt: nullꝰ exterior tumultus impediat. (Tunc ait illis ieſus. Nolite timere) hoc dicit ad earũ pfectã cõſolationẽ: qꝛ timor q̃ eas inuaſerat adhuc totaľr ab eis nõ receſſerat. Sicut occurrit currẽtibꝰ ante te dixit gaudẽtibꝰ: ita timorẽ excludit a timẽtibꝰ. Et ſubiũgit. (Ite nũciate fratribꝰ meis vt eant in galileã ibi me videbunt.)

Hiero. vbi Hiero. Nõ in iudea ſ; in multitudine gẽtiũ: gr̃a eñ trãſmigratura de iudea ad gẽtes p̃cedet viã in cordibus p̃parãdo de galilea: ⁊ de hac materia latiꝰ eſt dictũ aň p̃cedẽs capľm. Uides hic ⁊ ſupra ꝙ magr̃ humilitat; vocat diſcipulos ſuos fratres

Frẽs dñi. eos amicabiliꝰ ſolito nominãs: vt ſecuriꝰ ad eũ accedãt ⁊ nõ timeãt accedere ꝓpter hoc ꝙ eũ; in ſua captione reliquerãt: ⁊ vt verã reſurrectionẽ doceãt; vt ad honorẽ ⁊ ad amorẽ accẽdat. vñ Raba. Uera frater-

Raba. nitas eſt q̃ fratrẽ veneraľ deuotũ et corripit diſſolutũ q̃ p̃ſenti obſequiť: abſẽti non rodit: ſano applaudit: infirmũ nõ deſerit: placatũ nõ ꝓuocat: iratũ metuit vt maiorẽ hec Rab. angelꝰ apľos vocat diſcipľos rõne humilitat; debite dño dãs honorẽ. ſeſꝰ aũt ẽẽnis dñs vocat eos fratres ⁊ charitatis ⁊ hũilitat; rõne i q̃ daľ p̃lat; forma charitat; ⁊ hũilitat;. iuxta illď Eccľi. Rectorẽ

Eccľi. xxxij. te poſuerť noli extolli: eſto i illis q̃ſi vnꝰ ex illis. Nũq̃ ieſꝰ olim dñs hũilitatẽ dimiſit:

Hũilitas ieſu. ſ; vſq; ad mortẽ fidẽ ei ſuauit ⁊ etiã poſt mortẽ: necnõ ⁊ poſt aſcẽſionẽ. Nõne i fine pedes diſcipľis lauit. Nõne hũiliatꝰ eſt vltra ꝙ dici poſſit crucis patibulũ ſuſtinendo: nõne poſt reſurrectionẽ vocauit diſcipulos frẽs: nonne poſt aſcẽſionẽ locutꝰ eſt paulo hũiľr q̃ſi ad cõparẽ ſuũ: ſaule ſaule q̃d me pſeq̃ris? nec uocauit ſe deũ: ſ; ieſu; nazarenũ: nõne ẽt i ſede maieſtat; ꝯſiſtẽs dicturꝰ eſt i die iudicij: ꝙ diu feciſtis vni ex his fratribꝰ meis minimis mihi feciſtis. Nõ ſine cã ꝟtutẽ hãc tm̃ amauit: ⁊ ſuo nobis exẽplo cõmẽdauit. ſine hoc eñ fundamẽto fruſtra fit aliarũ ꝟtutũ edificiũ vľ cõſtructio. Uñ nec de caſtitate: nec de paup̃tate: nec de aliq̃ ꝟtute vel ope cõfidas ſine hũilitate. (Uenit ḡ maria magdalena) cũ alijs duabꝰ ad denũciãdũ bonos rumores xp̃i (diſcipulis) triſtibus de morte dñi hec eñ dies boni nunq̃ fuit (nũcians eis) qꝛ (vidi dñm ⁊ hec) q̃ dicta ſunt (dixit mihi)

E Mulieres euãgeliſte ⁊ apľe. ſ. nunciare vobis. Mulieres opus faciunt euãgeliſte facte q̃ apoſtole apoſtoloꝝ feſtinant ad nũciãdũ mane miam dñi. Ois q̃ recte intelligit alijs nunciare debet. iuxta illď apoca. Qui audit dicat veni vñ p iſtã que p̃e olbꝰ fuit ſolicita videre xp̃i ſepulchrũ: ꝓpter qď dñs ei p̃mo apparuit ſignificatur q̃libet perſona de cognitione veritatis diuine valde ſolicita: ⁊ p hoc mereť

aſſeq̃ cognitionẽ: ⁊ talis d; ꝟitatẽ agnitã nũciare alijs ſicut maria nũciauit diſcipulis ne de abſcõdito talento debeat merito rep̃hẽdi. vñ Beď. In eo aũt ꝙ hec mulier

Beda. diſcipľis xp̃; reſurrexiſſe nũciauit ob᷑ nonemur maxime q̃bꝰ eſt cõmiſſum p̃dicãdi officiũ vt ſi q̃d eis celitꝰ reuelatũ fuerit ſtudioſe p̃rimis ꝓpinẽt. hec Beď. Miſericor-

mulier cur p̃e nũcia. diſſima dei pietas in hoc loco erga ſerũ ſe muneũ declaraľ. Mulier reſurrectiõis accipit p̃mũ myſteriũ ⁊ mãdata cuſtodit: vt ve

Grego. terẽ p̃uaricatiõis errorẽ aboleret. Inde h; Greg. hũani gñis culpa abſcindiť vñ ꝓceſſit mulier i p̃adiſo viro ꝓpinauit mortẽ a ſepulchro. mulier viris annũciauit vitã: ⁊ dicta ſui viuificatoris narrat q̃ mortiferi ſerpẽtis ꝟba narrauerat. Mulier q̃ fuerat ianua mortis p̃ia p̃dicat reſurrectionẽ: ⁊ oñdit iannã vite. ac ſi ſm̃ Gre hũano gñi nõ ꝟbo dñs: ſ; rebꝰ dicat. De q̃ manu vob illatꝰ ẽ potꝰ mortis de ip̃a ſuſcipite poculũ vite. vñ Aug. reſurgẽtẽ deũ p̃ores femi

Augu. ne apľis nũciauerť: nũciauit viro ſuo mortẽ femina i p̃adiſo: nũciauerť ⁊ femie ſalutẽ viris i eccľia reſurrectionẽ xp̃i apľi erãt gẽtibus nũciaturi: apľis femine nũciauerũt. vñ ⁊ Ambr. ſicut in p̃ncipio mulier au

Ambr. tor culpe viro fuit vir executor erroris ita nũc q̃ mortẽ p̃mo guſtauerat reſurrectõe; prior: vidit culpe ordine remedio prior: ⁊ ne ꝑpetui reatꝰ apud viros opprobriũ ſuſtineret q̃ culpã viro trãſfuderat trãſfundit ⁊ gratiã: veteriſq; lapſus cõpenſat erũnã reſurrectiõis iudicio. Per os mulieris mors aň ꝓceſſerat: p os mulieris vita repar aľ. Uñ etia; Beď. O ꝙ felices femie q̃

Beda. D Cur magdalena huic opi deligitur. triũphũ r̃ſurrectiõis mũdo meruerũt ãnũciare: ac mortis, quã eua ſerpẽtino afflatu ſeducta ꝯxit iperiũ diſruptũ p̃dicare: ꝙto feliciores aleviroꝝ pariter ⁊ feminarũ q̃tquot i die iudicij ꝑcuſſis pauore: ac dignas vltiõe reprobis: ipſe celeſti gratia adiute triũphare de morte: ⁊ gaudiũ btẽ reſurrectiõis meruerint intrare. hec Beda. Et qꝛ ꝯſtãtiã p̃dicãdi nõ h; ſerꝰ iferior: ⁊ ad exeq̃dũ ifirmior: ⁊ mulieribꝰ docere i eccľia nõ p̃mittiť: mandaľ viris officiũ euãgelizandi. Hic aũt nũciat mulier iã nõ vt mulier: ſed vt eccleſiam geſtans. Recte q̃; hec mulier q̃ letitiã dñice reſurrectionis p̃ma nũciauit. ſ. ſctã maria magdalena a ſeptẽ demonibus. i. vniuerſis vitijs ⁊ criminibꝰ curata eſſe memoratur: vt vbi abũdauit pctm̃: ſupabũdare gr̃a mõſtrareľ: ⁊ ne q̃ſq̃ digne penitẽs de venia cõmiſſoꝝ deſperaret vidẽs eã q̃ tot erat ſubdita vitijs in tãtũ culmis ſubito eẽ ꝓmotã vt ipſis euãgeliſtis atq; apľis p̃ma miraculũ reſurrectiõis euãgelizaret tũ ẽt vt nullꝰ de ſua innocẽtia p̃ſumat; aut peccãtẽ ꝺſpiciat: ſũ vt

pateat ꝙ ex dei abũdanti grã petõr aliqñ resurgit melior: q̃ añ casuz fuerat. Scđi cũ peccãt lapis ẽ mot⁹ nõ euulsꝰ. Cadat in stus: labať iustus: resurgat iustus: melior erit. Scđs em̃ oĩa cooperanť ĩ bonũ. Orõ.

O Jesu nr̃a redemptio amor: et desideriũ q̃ deuotis mulieribus te querẽtib⁹: te desiderãtib⁹: ꝛ a tuo sepulchro redeũtib⁹ resurgẽs a mortuis ꝓpiti⁹ occurrẽs apꝑere voluisti: q̃ro ego te quẽ diligit anima mea o Jesu dulcissime: quero ꝛ non inuenio: occurre igitur aĩe mee querẽti te o vnice fili dei pr̃is: ꝛ si differs ĩ p̃nti tuã desiderabilẽ p̃ntiã nõ anferas ĩ futuro vt in vltima resurrectiõe fideliũ mihi cũ eis teipẽ placitũ ac benignũ exhibeas: vt de tua p̃ntia perenniter cũ electis tuis merear iocũdari. Amẽ.

¶ De mendacio custodum. Capitulum.lxxiiij.

B Math. xxviij.

Deinde cuz mulieres abijssent a monumẽto ad explẽdã iussionẽ dñicã (q̃dã de) militib⁹ illud custodiẽtib⁹ q̃ viderũt factũ: ꝛ audierũt ṽbũ angelicũ (venerũt) ipsa die resurrectiõis (in ciuitatẽ.) s. hierlm (ꝛ principib⁹ sacerdotũ) a quib⁹ positi erãt ad custodiẽdũ sepulchrũ xp̃i (nũciauerũt oĩa q̃ fuerãt facta). s. xp̃i resurrectionẽ: ꝛ angeli terribilẽ apparitionẽ ac terremotuz: et ex his que viderãt ꝛ audierãt facti sunt. vellent nollent testes ꝛ p̃dicatores veritatis ꝛ resurrectiõis dñi triumphatoris mortis: ꝛ hoc q̃ppe est validũ testimoniũ qđ ab inimicis ꝛ crucifixorib⁹ xp̃i iudei audiãt surrexisse ipsum. vñ ẜm Chrys. Mira angeli apparitio ꝛ terremotus ꝓpter milites facta sunt vt stupefierẽt: ꝛ ab eis fieret testimoniũ veritatis: veritas em̃ a cõtrarijs diuulgata magis effulget. Qđ ꝛ contigit qñ p̃dicti custodes nũciauerũt principibus oĩa que facta fuerãt. ¶ Ubi notãdũ ꝙ volẽtes impedire diuinã prouidẽtiã contra suã itẽtionẽ ꝓmonẽt illã: sicut fratres Joseph vẽdiderũt ipm ne adorarẽt eũ: ꝛ per hoc cõpulsi sunt eũ adorare ẜm ꝓuidẽtie diuine ordinẽ. Sic principes iudeoꝝ volẽtes impedire celebritatẽ nois xp̃i fuerunt valde diligẽtes de custodia sepulchri: ꝛ ꝑ hoc celebrata est fama de veritate sue resurrectionis: ꝛ per consequẽs sui nois. Jndocta igitur simplicitas fatetur veritatez astuta vero duplicitas principũ modum querit quo astruat falsitatez. vnde Rabanus. Simplex animi eq̃tas: ꝛ indocta hominum rusticitas sepe veritatem rei vt est sine fraude manifestat: ac contra versuta malignitas falsitatem verisimilibus verbis pro vero cõmendare decertat. hec Rabanus. Unde nequitia iudeorum per hoc nõ quiescit: quia cõgregati cũ senioribus ad confingẽdum falsitatem consilio accepto dederunt militibus pecuniam copiosam ad peruertendũ veritatẽ iniungẽtes eis ad denigrandã resurrectiõis famã dicerent ꝙ ipsis dormientib⁹ discipuli eius nocte furati eũ essent. Ecce apertũ mẽdaciũ. vnde Remigius. O stulta insania dormientes testes adhibes: si dormierũt quõ furtum viderũt: si non viderũt quõ testes sunt? Quod si etiam fures viderũt cur nõ eos detinuerunt. Unde ꝛ Chrys. Uere formam mendaciũ habebat qđ dicebant qualiter em̃ furarẽtur discipuli hoies pauperes ꝛ ideote: ꝛ neq̃ apparere audentes. si enim adhuc xp̃m viuum vidẽtes fugerũt qualiter mortuo eo nõ timuissent tot militũ multitudinẽ: nũquid ostiũ sepulchri poterãt euertere: lapis eminebat magn⁹ multis indigens manibus: nũquid etiaz nõ erat sigillũ superimpositũ quare non persuasibilia sunt que de furto dicta sunt vnde per que resurrectionem obumbrare conanť per hec eam faciunt clarere: dicentes em̃ ꝙ discipuli furati sunt ꝯfitenť corpus nõ esse in sepulchro: furtũ aũt ostẽdit esse mẽdax custodia militum ꝛ discipulorũ pauor. hec Chrys. Per hoc etiam moliebantur discipulorũ perditionẽ imponendo eis furti crimen. ¶ Spiritualiter antẽ discipuli xp̃i fures erãt: qꝛ ab ingratis iudeis scripta noui ꝛ veteris testamenti ablata in vsum eccl̃ie cõferebant ꝛ saluatorẽ qui eis ꝓmissus fuerat illis nocte dormiẽtib⁹: hoc est infidelitate torpentibus abstulerũt gentibus credẽdũ tradẽtes et vt dicit Seuerianus. Amiserũt milites: perdiderunt iudei: sed discipuli magistrũ suuz non furto: sed fide: virtute: nõ fraude: sanctitate: non crimine: viuũ: virtute mortuũ sustulerunt. De templi vero erarijs et oblatiõe pauperũ nõ de bursis proprijs acceperũt pecuniã ꝛ copiosam vt ea famã xp̃i extinguerẽt: cui⁹ sanguinẽ ꝛ vitam prius hmõi pecunia emerant de cõi prodigi sumus adeo vt de proprio nil erogemus: sic ꝓprietas diligitur: ꝛ cõmunio cõtẽnitur. vnde Hiero. Custodes miracula cõfitenť: illi aũt qui post tale testimoniũ debuerãt cõuerti ad penitentiã ꝛ Jesum querere resurgentẽ: perseuerãt in malitia: ꝛ pecuniã que ad vsus tẽpli data fuerat ṽtunt in redẽptionẽ mẽdaciũ: sicut ꝛ añ triginta argẽteos inde dederat ꝓditori: oẽs igitur qui

Testimoniũ ab aduersarijs.

Prouidẽtiam diuinã impedire volẽtes expediũt eam.

Ueritatẽ fatenť simplices.

Raba.

B Mẽdaciũ aptum.

Remi.

Chrys.

Seuerianus.

Pecunia militibus data.

Hiero.

ſtipe tẽpli ⁊ his q̃ cõferunt ad vſus eccl'ie
Iudeorũ ſimiles p̃lati. abutunt in aliis reb⁹ in quib⁹ ſuã explent
volũtatẽ ſiles ſunt ſcribarũ ⁊ ſacerdotum
redimẽtiũ mẽdaciũ ⁊ ſanguinẽ ſaluatoris
vñ ⁊ Hylari⁹. Emitur ergo reſurrectionis
Hyla. ſilentiũ ⁊ furti mẽdaciũ argẽto: q: honore
ſeculi qui in pecunia eſt et cupiditate xp̃i
Veritatem oppugnãtes. glĩa denegat. Hec Hyla. Iſtis etiã iudeis
ſimiles ſunt q̃ cũ magnis ſumptib⁹ ⁊ labo
ribus conant ad ſubuerſionem veritatis:
cuiuſmodi ſunt aduocati doloſi: ⁊ docto-
res vane glrioſi: ⁊ illi q̃ eoſde hoc adducũt
q̃buſcunq; modis. vbi Chri. Nõ mireris
ſi pecunie milites ſuparauerũt q̃ apud diſci
pulũ tãtã oſtẽderũt virtutẽ: vt facerẽt eũ
magr̃i ꝓditorẽ. nihil em̃ clauſuz vel occul
tũ qđ nõ pecunia indagãte ſit cõtritũ: pro
¶ pter qđ đr. Nihil iniquius q̃ amare pecu
Pecunie malum. Eccl. x. Raba. niã. vñ ⁊ Raban⁹. O peſtis magna auari
tie ſp bonis animis deteſtãda q̃d illeſuz:
q̃d incõceſſum dimittis: tu gen⁹ holm ꝯſu
diſti: tu diſcipulũ comitẽ xp̃i ab aplatu ꝓ-
cipitaſti: tu milites cuſtodiẽtes xp̃i ſepul
chrũ captiuaſti: nũq̃d hñ dictũ eſt pecunie
obediũt oĩa. hec Raba. O q̃t ſocios ⁊ here
des iudei ⁊ milites i hoc ſcelere ẽt apđ ma
gnos ⁊ potẽtes reliquerũt q̃ pecunia cor-
rũpunt: ⁊ corrũpũt: ac ꝓ tpalib⁹ ⁊ trãſito-
riis agẽtes iniq̃ credũt nihilomin⁹: ſ; va-
ne q̃ ſic a le eoꝝ recedãt i pace: ⁊ ꝑmiſſa
beãt cũ xp̃o i reſurrectiõe. Cuſtodes vero
(accepta pecunia) corrupti (fecerunt ſicut
erãt docti) ⁊ dixerũt (nobis dormiẽtib⁹ fu
rati ſũt diſcipuli ieſu corp⁹ ei⁹) ſ; mẽtita ẽ
iniq̃tas ſibi: ⁊ auaritia ſicut ⁊ xp̃i diſcipu
lus ſunt decepti. Hec aũt irriſio hen mul-
Petr⁹ dam. tis hodie ꝯgruit pigrꝭ illa hora dñice re-
ſurrectiõis torpẽtib⁹. vñ Petr⁹ damian⁹.
Accidie deteſtatio. Cauẽdũ eſt aũt ne ſomno q̃vel ad momẽ
tũ q̃dẽ in cõpetẽtib⁹ horis aſſentiat ⁊ ma-
xime iuxta diluculũ: vt q̃vcz tpe graui⁹ icũ
bit: accidiã canonicis nos iueniat occu-
pat⁹ officiis: abſit em̃ nos tunc: ſopore vel
ignauie tedere: q̃ vcz hora ꝯſtat redẽptorẽ
nr̃m deſtructo mortis iperio: ſurrexiſſe: ne
ſi tũc dormiam⁹ qñ oriẽte ſole corporeo ẽt
interior nr̃ hõ lucẽ debeat in occiduã ex-
pectare qđ abſit: vt irriſio nobis videat il
la cõgruere diſcipuli ei⁹ nocte venerũt: et
¶ nobis dormientib⁹ furati ſunt eũ. Hec pe
Mẽdaciũ emptum. trus da. Iſtud aũt mẽdaciũ militũ iudei
emerũt care qđ adhuc eos tenet in errore
vñ (diuulgatũ eſt) ⁊ mãſit (hoc v̓buz). ſ. q̃
xp̃s furatus fuiſſet nõ ſurrexiſſet tanq̃ ve
Raba. rũ: qđ tũ erat falſũ (apud iudeos vſq; mõ
Reſurrectio mortuorũ. ⁊ (in hodiernũ diẽ) ⁊ vſq; hodie ſuũ nõ vi
dẽt vel intelligunt errorẽ. vñ Raba. Error
empti mẽdaciĩ ꝑ qđ reſurrectiõis denegat
v̓itatẽ pleuerat in iudeis ne i xp̃m credãt
⁊ reatu eos cõſtringit ꝑpetuo: ad tempus
aũt mẽdaciũ ꝓualuit: ſ; nõ ſp: nã ꝯ fictum
mẽdaciũ iudeoꝝ refulget efficax ⁊ irrefra
gabile teſtimoniũ reſurgentiũ mortuorũ
(q: multa corpa ſctõꝝ q̃ dormierunt) ſom-
no mortis (ſurrexerunt poſt reſurrectionẽ
ei⁹) tãq̃ teſtes ſue reſurrectiõis (⁊ exeũtes
de monumẽtis venerũt in ſanctã ciuitatẽ)
hierlm q̃ đr ſctã ꝓpter tẽplũ diuino cultui
deputatũ: ⁊ ꝓpter ſctã ſctõrum ⁊ ob diſtin
ctionẽ altarũ v:biũ in q̃b⁹ idola colebant
vel ꝓ antiquo nõie. vt Math. publicanus Math.
đr: (⁊ apparuerũt multis) teſtificãtes de re xxvij.
ſurrectiõe dñi. ſ. idoneis ad declarationez
reſurrectiõis dñice his. ſ. q̃ videre merue-
rũt ⁊ reſurgẽtẽ ſuſceperunt: ſ; nõ oĩbus: q:
nõ erat reſurrectio gñalis q̃ apparebit oĩ-
bus: ⁊ bonis ⁊ malis. Et hoc diuinit⁹ fcm̃
eſt ꝯ iudeos ⁊ milites i teſtimoniũ q̃ xp̃s
dñs primitie dormiẽtiuz vere reſurrexit a
mortuis. vñ Chri. Aperta ſunt monumẽ-
ta ⁊ reſurrexerũt mortui ⁊ intrauerunt in
ſanctã ciuitatẽ vt inexcuſabilẽ relinq̃rent
eã ⁊ dñi reſurrectio firmaret. hec Chriſo. Chriſ.
Forte hi fuerũt de q̃b⁹ ſupra eplãz ad He
bre. legit q̃ multi affectauerũt ſepeliri in
terra ſctã vt cuz dño reſurgẽte reſurgerẽt.
¶ In euãgel. etiã nazareoꝝ legit q̃ duo vi
ri ſcti mortui ante. xl. annos venerũt in tẽ
plũ: ⁊ ſcripſerũt q̃uo illi qui erãt in limbo
exultauerũt in deſcẽſu dñi ad iferos ⁊ de-
mones triſtabant. vñ Leo papa. Qui mor Leo papa.
talitatis grauabãtur ſepulchris diſcuſſa
obſtaculoꝝ mora ꝓſiliãt: ꝑparẽt q̃z nũc in
ciuitate ſctã. i. in eccl'ia dei future reſurre
ctiõis indicia: ⁊ qđ credẽdũ eſt in corpori-
bus fiat in cordib⁹. hec leo. Recte aũt i re-
ſurrectiõis dñi tpe aliĩ ſurrexerũt vt cũ ſe
percipere deſperaret hõ qđ in ſe oſtende-
rat de⁹ hõ hoc i ſe fieri poſſe p̃ſumeret qđ Cur et
in puris hoĩbus factuz cognoſceret. vnde aliĩ ſur
Greg. Ad inſtruendã ergo ignorantiã no rexẽt.
ſtrã ad roborandã infirmitatẽ noſtraz ſue Greg.
reſurrectiõis exẽplum nobis ſufficere vo-
luit ſol⁹ illo in tpe mortu⁹ eſt: ⁊ tñ ſol⁹ mi-
nime ſurrexit: ne q̃s em̃ dicat ſperare de ſe
nõ dz hõ qđ in carne ſua exhibuit hõ de⁹
ecce cum deo hoĩes reſurrexiſſe cognoſci-
mus. hec Grego. Conſidera hic q̃ magna
fuit nequitia iudeoꝝ circa dñm ieſuz q̃ne
etiã poſt ei⁹ mortẽ nõ ceſſauit: ⁊ q̃ magna
bonitas circa illos de quoꝝ ſalute nihilo-
minus curam habuit: quib⁹ exẽplis ⁊ nos
prouocamur vt eius bonitatem circa in-
iuriantes imitemur. ¶ Oratio.

Domine ieſu Chriſte ad cui⁹ re-
ſurrectionis famam denigran-
dam iudei militibus pecuniaz
copioſam dederũt: ⁊ ad peruer-
tendum veritatem eos corrupe
runt: da mihi vt pecunia non corrumpar

vel corrumpā: nec ꝑ tēpalibus ⁊ trāſitorijs inique agā: ſʒ ſemꝑ in veritate ꝑmaneā ⁊ liberer per eā da etiā mihi vt ſicut poſt reſurrectionē tuā ſurgētes teſtes extiterūt tibi: ſic ⁊ ergo merear de te ꝟbo ⁊ ope teſtificari ⁊ i reſurrectiōe ꝯhali tecū ⁊ cū tuis electis ꝑtē hr̄e: ⁊ cū eis corā te in regno tuo ſine fine te miſerāte gaudere. Amen.

¶ Quomodo dñs apparuit Petro ⁊ Joſeph: ⁊ Jacobo minori: et ſanctis patribus. Capi.lxxv.

B petr⁹ dñʒ q̄rit.

Cū ergo magdalena ⁊ ſocie ei⁹ redeūtes domū narraſſēt diſcipulis reſurrexiſſe dñʒ petrus merēs ꝙ dominum ſuū nō viderat nec q̄eſcere valēs ꝑpter amoris vehemētiā quā ad eū habebat diſceſſit ſubito ad querendū dñʒ: ⁊ ſol⁹ ibat ꝟſus ſepulchꝛū Neſciebat eīm vbi eū alibi q̄reret. Dū ergo ꝑgeret dñs in via ei apparuit: ſʒ euangeliſta vbi vel qua hora factū ſit nō deſignauerit. Tūc petr⁹ vidēs dñm ꝓcidit in terrā: ⁊ veniā petijt de hoc ꝙ eū dereliq̄t ⁊ pluries negarat. Dñs aūt ſibi petā dimittens: ⁊ eū cōſolādo cōfortās dicit ei vt cōfirmet etiā fratres ſuos. Stāt ſimul ⁊ cum gaudio colloquuntur adinuicem ⁊ fit hic ſimiliter paſcha magnū. Singl'r ergo petro appuit q̄ ſingul'r eū negauit. Omniū aūt virorū quos euāgeliſte ⁊ apl'i ꝯmemorant. Primo dñs petro plurib⁹ de cauſis ſeu rōnib⁹ apparere voluit. Pꝛia eſt vt q̄ ꝑmo cōfeſſus eſt eū xp̄m eſſe: primo reſurrectionē ei⁹ mereret̄ videre. Scda vt mentem ei⁹ qui in paſſiōe titubulauerat reformaret ⁊ qui timore paſſionis eius euidentius ceciderat per ſpē reſurrectionis pri⁹ reſurgeret. Tertia vt pctm̄ trine negationis ei indultū oſtenderet cōſolans euʒ ne deſperaret. Quarta vt apoſtolat⁹ eius ordinē cōſolidaret ⁊ ipſum i eo roboraret. Quinta vt eū facto doceret qualiter ſubditis ſuis penitētib⁹ cōdeſcēdere deberet q̄tūcūq; peccaſſent. Sexta vt pctōrib⁹ olbus ſpē mīe ⁊ venie daret oſtēdēdo ꝙ peccatores nō deſpiceret. Septima pōt addi ſm Chꝛiſ. q̄ dicit. Nō eīm ſimul olb⁹ ſe maniſeſtabat vt ſereret fidei ſemina. Nā qui primo viderat ⁊ cert⁹ erat alijs referebat. Deinde ſermo ꝑdiens ꝑparabat aīm auditoris viſiōi. Et ideo pꝛio digniori ⁊ fideliori apparuit. Erat eīm opus aīe fideliſſime q̄ prius acciperet hūc aſpectū: vt minime turbaret̄ inopinata viſione. Poſt petrum vero alijs apparuit q̄nq; pauciorib⁹

Petro ſingl'r appuit

q̄nq; plurib⁹. hec Chꝛiſo. Petrus vero benedictione a dño accepta rediēs ad dñam et ad diſcipulos eis oīa narrauit: et deinceps in olb⁹ multū fidelis deo permanſit. Petrus interpꝛetat̄ obediēs: ⁊ typum obedientie gerit quib⁹ dñs ſepius apparere cōſueuit. Diſcedēs igit̄ dñs ieſus a petro apparuit ioſeph q̄ eū ſepelierat in monumēto ſuo. Nā vt legit̄ in euāge. nazareoꝝ. Cū audiſſent iudei ꝙ ioſeph a pilato corpus ieſu petijſſet: et ipm ita honorifice in monumēto ſuo ſepeliſſet. Tunc indignati aduerſus eū ceperūt ipm eadē veſpera qua ſepeliuit dñm ⁊ in quodā cubiculo diligēter clauſo ⁊ ſigillato recludētes incarcerauerūt alligantes eū ad colūnā in ipſo carcere ⁊ volētes poſt ſabbatū eū occidere: ⁊ ecce ſtatim in ipſa die reſurrectionis ſuſpenſa domo a quatuor angulis dñs ad eū intrauit ⁊ ei letus apparuit: eūq; conſolans faciē eius exterſit ⁊ oſculū dedit: ac deīde ſaluis ſigillis eū adducēs ⁊ liberās in domū ſuā in arimathia ipſuʒ adduxit. Uide quō dñs ſuos nō obliuiſcit̄ nec derelinq̄t vſq;quaq;: ſed tādē eos cōſolat̄ ⁊ adiuuat ſuo tpe. Quia ipe eſt adiutor i oportunitatib⁹ in tribulatione. vñ Chꝛi. Mos quidē dei iſte certiſſim⁹ vt cū mala ad cumulū ſuū venerit: cūq; viderit ſuos grauiter affligi: ⁊ aduerſarios tyrānide quadā cōtra ſe impietatis attolli: vel potius mētis ebrietate bacchari diuinitat; ſue potētiam ꝑ ſigna demōſtret. hec Chꝛi. Nicodemū vero ipſius ioſeph ſociūʒ in ſepeliēdo dñm ſuū: dicūt q̄dā interim latuiſſe ꝑpter metū iudeoꝝ. Joſeph interpꝛetat̄ augmētū vel appoſitio ꝑ longā etatē: ⁊ typū gerit perſeuerātium in bono ope quib⁹ ſepe ipſe dñs dignat̄ apparere. ¶ Apparuit ēt dñs ipſa die iacobo minori. vt in epl'a ad Corin. tāgitur. Qui in cena deuouerat et iurauerat ſe nō comeſturū panem ab illa hora qua calicē dñi biberat donec eum a mortuis ſurrexiſſe videret: cum ergo vſq; ad diē reſurrectiōis iacob⁹ cibū nō guſtaſſet apparēs dñs dixit ei: ⁊ his q̄ cū eodem erant ponite mēſam ⁊ panē: deinde paneʒ accipiens benedixit ac fregit: ⁊ poſt dedit iacobo dicēs ei. Frater mi comede paneʒ tuū; q: fili⁹ hois a mortuis reſurrexit. Iſta refert ioſephus ⁊ ſl'r Hiero. in libro de; viris illuſtribus. vide quō hic qui non ſolū panē ſubſtātialē ſed etiā ſuperſubſtātialē ſcʒ ieſum eſuriebat vtroq; cōſolari ⁊ refici meruit. Nō eīm permittit dñs illos qui eū vel ꝑpter eū eſuriunt: vel inedia deficere: ſed dat in ſe ſperātib⁹ eſcā oportuno tpe ⁊ implet eos benedictione. Jacob⁹ interpꝛetat̄ luctator: ⁊ typū gerit eoꝝ q̄ in tentationib⁹ fortes ſunt ⁊ vitia viriliter ſup

Chꝛiſ.

Petri in terpꝛe tatio i ſepha pariti

B ioſeph captio et libe ratio.

Chꝛi

C Jaco bo m nori pari tio ſ ctare votu

Hier

Jac

plantāt: qb⁹ etiā dñs freqn̄ter ſe manife
ſtat: eſto ergo petr⁹ obediēdo: eſto iacob⁹
vitia ſupplantādo: eſto ioſeph de ṽtute in
virtutē pficiēdo: ⁊ in hoc pſeuerādo: ⁊ nō
D obliuiſcet dñs te p ſuā gratiā viſitare: et
Deus prout tibi expedire nouerit cōſolari. ¶ Et
quē vi- ſciendū q̄ animā cui ſe dñs i quacūq̧ ſpē
viſitat dignatur oſtēdere nūq̄ dimittit ſine con
ſemper ſolatione ⁊ aliqua ſalubri reuelatione: qḋ
cōſola- ptꝫ i oib⁹ apparitionibus poſt reſurrectio
tur. nē factis. Nā marie matri ſue pre ceteris
plus de morte ei⁹ dolēti: ⁊ reſurrectionem
ei⁹ expectāti totus feſtinus: ⁊ glorioſus
apparēs totū merorē i letitiā ꝯuertit itaq̧
ois doloris priſtini oblita fuit. Mariam
etiā magdalenā cui in ſpē ortulani appa
ruit plorātē cōſolabat vocans eā proprio
noīe ⁊ dicēs maria: quo verbo ſtatim con
uerſa: ac cōſolata ⁊ edocta cognoſcēs dñꝫ
cū gaudio magno dixit: rabbōi reuelauit
q̧ ei dñs myſteriū ſue voluntatis dicens
vade ad fratres meos: ⁊ dic eis. Aſcēdo ad
patrē meū. Itē tres mulieres quibus oc-
currit cōſolat⁹ dicēs auete: ⁊ deinde ſubiū
gens: nolite timere eiſq̧ myſteriū ſuū re-
uelauit dicēs. Ite nūtiate fratrib⁹ meis vt
eant in galileā ibi me videbūt. Itē duob⁹
diſcipulis euntib⁹ in via apparuit in ſpe
cie peregrini: quibus aperuit ſenſum ſcri-
pture: ⁊ eorū corda fecit ardētia: ⁊ demū
in fractione panis eos plene cōſolabatur
ſui notitia. Itē cū appareret diſcipulis cō
gregatis in vnū in ꝓpria ſpē cōſolabatur
eos. Pax vobis: qḋ turbati eſtis: ego ſū:
nolite timere: videte man⁹ meas ⁊ pedes
meos: ⁊ aperuit illis ſenſum vt intellige-
rent ſcripturas: ⁊ ſic ſil'r de⁹ in q̄libet alia
ſua reuelatione cōſolat⁹ eſt vidēres ſe cū
E aliqua reuelatiōe. vn̄ nō dubiū eſt qn ſil'r
Conſo ⁊ hic iſtos ſuos dilectos cōſolat⁹ ſit. Et no
latio di tandū q̄ diuina cōſolatio acquiritur: pri
uina q̄ mo per timorē: ſcḋo p lachrymationē ſeu
moḋ ac- lachrymarū deuotionē: tertio p tribulatio-
quirit. nū ſuſtinētiā: q̄rto p ſui hūiliationē: q̄nto
p terrene cōſolatiōis vitationē: ſexto p ſu-
pernorū cōtēplationē. Dñs igit ieſus ide
diſceſſit: q̄r nōdū ſctōs patres poſt reſurre
ctionē ſuā viſitauerat quos i paradiſo deli
tiarū dimiſerat. Redijt ergo ad eos ꝓce-
dēs i ſtola cādida cū multitudine angelo
rū quē ipi i tāta glīa a lōge cōſpicientes cū
indicibili gaudio: exultatiōe ⁊ iubilo cāti
cis ⁊ laudib⁹ eū ſuſceperūt ⁊ ꝓcidētes in
terrā adorauerūt: deīde ſurgētes ⁊ ſtātes
corā eo reuerēt ⁊ iocūde cōpleuerūt laudes
ſuas ſeruēter ⁊ oī q̄ poterāt deuotiōe: o q̄-
lis cāt⁹ ⁊ q̄ta gaudia ibi erāt vbi ⁊ tāta
cōcio ſctōꝝ ſimul pſallebat: o q̄ bonū et
q̄ iocūdū talib⁹ intereſſe: vt ſaltē aliqḋ de
his ꝑcipe: appropinq̄ ſ ⁊ tu ſi ꝑmitteris
admiſcere laudibus iſtis: vel ſaltē auſcul
ta a longe ⁊ iocundare in eis. ¶ Oratio.
Domine ieſu xp̄e da vt ſim petr⁹
obediēdo: ⁊ iacobus vitia ſup-
plantando ac ioſeph de virtute
in virtutē per augmentū profi-
ciēdo: ⁊ in hoc p longanimitatē
perſeuerādo vt tu q̄ illis in anguſtiis di-
gnat⁹ es apparere: digneris ⁊ me ſepe p
tuā gratiā ꝓpitius viſitare: da etiā mihi
vt ſicut ſancti patres gaudiū de tua pñ-
tia habuerūt cū te poſt reſurrectionē tuā
glorificatū videre meruerūt: ita ⁊ ego in
illo ineffabili gaudio quo nunc tecū gau
dent in celis merear de cōſpectu tuo ſem
per gaudere cum eis. Amen.

¶ Quomodo dñs apparuit duobus diſcipulis in via. Capi. lxxvj.

A

Ipſa aūt die Luce xxiiij.
reſurrectionis dñi (duo
ex.) lxxii. (diſcipulis) ei⁹
de hierl'm egreſſi (ibant)
verſus (caſtellū emaus)
qḋ diſtabat ab hieruſa-
lē ſtadijs. lx. i. ſeptē mili-
b⁹ quingētis paſſib⁹ cō-
tra occidētē. Octo q̄ppe
ſtadia faciūt miliare vnū ⁊ ſic diſtabat ab
hieruſalē p ſeptē miliaria ⁊ dimidiū: quo
rū duo vel ſm quoſdā tria faciūt vnā leu
cā: vni⁹ iſtorū duorū nomē exp̄mit Lucas:
cui inquiens nomē cleophas: alteri⁹ vero
nomē tacet cauſa humilitatis. q̄r ſm Gre Greg.
go. credit fuiſſe ipſe Lucas. ſed ſm Amb. Ambr.
putat fuiſſe Amaon fili⁹ ruffi: ⁊ cū ipſi q̄ſi
deſperati de ieſu adinuicē de his q̄ accide
rāt. ſ. de eius cōuerſatione ⁊ morte triſtes
cōferrēt maxime dolentes: q̄r eū ſine cul-
pa ⁊ innocēter occiſum nouerāt: venit do
min⁹ ieſus ⁊ iūxit ſe illis. ſ. corꝑaliter ⁊ ſpūa
liter (⁊ ibat cū eis) tanq̄ ſocius itineris i-
terrogās ⁊ rñdēs ac verba ſalubria cū ip-
ſis conferēs. vt ſm Bedā. Fidē ſue reſur- Beda.
rectionis mentib⁹ eorū incēderet ⁊ qḋ ſe Math.
facturū ꝓmiſerat impleret. ſ. vbi ſūt duo xviij.
vel tres in noīe meo cōgregati: ibi ſum in
medio eorū. In ipſo loco in quo ſe eis iū-
xit poſtea capella facta fuit. Et q̄r int⁹ in
corde dñm amabāt: ſꝫ de eius reſurrectio
ne dubitabant: ideo dñs eis foris in corpe
apparebat: ſed quis eſſet nō agnoſcebāt.
Hoc apud eos agebatur foris in oculis
corporis qḋ agebat intus in oculis cor-
dis. Quia enim amabāt videbāt: q̄r vero
dubitabāt eum quē videbāt nō agnoſce-
bāt. Et hoc eſt qḋ dicit (oculi autē eorū te
nebant ne eū agnoſcerēt) q̄r incredulitas
eorū ⁊ dubietas demerebat q̄ xp̄s cogni-

B Tertio oculorum. tionẽ ſui corpis ab eis retardaret. (Tenebant oculi eorum veritate nõ falſitate: ſz ipſis nõ valẽtib⁹ veritatẽ recipere vel percipere. vnde nõ ab ipſo dño ieſu: ſz propria dubitatiõe tenebant. vbi Aug. q̄ aũt ait marc⁹ eis in alia effigie dñm apparuiſſe:
Augu. hoc lucas dicit q̄ oculi eorũ tenebantur ne cognoſcerẽt eũ oculis quippe eorũ acciderat aliquid q̄ ita manere permiſſuz eſt vſq; ad fractionẽ panis. Nõ q: dñs nõ poterat trãſformare carnẽ ſuã: q: alia revera eſſet effigies quã ſolebãt intueri: ſed non ita eſt factũ. hec Auguſt. (Et ait ad illos Qui ſunt hi ſermones quos cõfertis adinvicẽ ambulantes ⁊ eſtis triſtes?) Nõ querit ex ignorantia: ſz vt ex eorum rñſione incredulitas eorũ cõuenienti⁹ arguat. vt dicit
Grego. Greg. Cõferebant quidem inter ſe quaſi nõ amplius expectantes xp̄m viuentẽ: ſed doloſi quaſi perempto ſaluatore. (Et reſpondens cleophas dixit ei. Tu ſolus peregrinus es in hieruſalem: ⁊ nõ cognouiſti que facta ſunt in illa his dieb⁹) hic ſol⁹ nõ facit excluſionẽ aliorũ peregrinorũ cũ valde multi peregrini ⁊ de diuerſis ptib⁹ veniſſent in hieruſalẽ ad diẽ feſtũ paſche
Solus ſz notat excluſionẽ cognitionis ab iſto ſic apparente. ſ. noticie mortis ieſu quã ſol⁹ videbatur ignorare: vt ſit ſenſus. Cũ multi pegrini his dieb⁹ venerint in hieruſalẽ mirũ eſt qđ tu ſolus inter alios peregrinos ignores ea q̄ ſunt nota aliis oib⁹. vbi Theo. q. d. Tu ſol⁹ quaſi iã peregrin⁹. es
Theo. ⁊ extra cõfinia hieruſalẽ habitãs ⁊ expers eorũ q̄ in medio eius cõtigerũt. ⁊ hec ignoras. vbi ⁊ Beda. Peregrinũ putabãt euz
Beda. cuius vultũ nõ agnoſcebant. Sed revera
Peregrin⁹. peregrinus erat eis a quorũ nature fragilitate pcepta iã reſurrectionis gloria longe diſtabat: ⁊ a quorũ fide: vt pote reſurrectionis eius neſcia manebat extraneus. Et cũ nõ ex ignorantia: ſz vt ex reſpõſiõe eos argueret de factis i hieruſalẽ que nõ eſſent eos interrogaret (dixerũt de ieſu nazareno qui fuit vir propheta potẽs i opere). ſ. miraculorũ (⁊ ſermone). ſ. predicationis ⁊ doctrine: qũo eſſet traditus in mortẽ ⁊ crucifixus. vbi Beda. Prophetã fatentur filiũ dei tacent: vel nondũ perfecte credentes vel ſoliciti ne inciderẽt in manus iudeorũ perſequentiũ: q: neſciebãt qs eẽt qđ verũ credebant celantes. Et ſubiũgũt q̄ ſperabãt ipſum redẽpturũ iſrael quaſi ala euaneſceret ſpes eorum: cuius cãm ſubdunt: q: iã tertia dies ab illis factis erat qua ſe reſurgere pdixerat: ⁊ tñ adhuc diſcipulis nõ appareret ſz tertia dies ppe finẽ eſſet. Et addunt qđ qdã ex eis abeuntes ad monumentũ terruerũt eos nõ de reſurrectiõe xp̄i quã annũciabant: ſed de ablatione corporis ei⁹ nõ inuenti quã diſcipuli timebant. Et ipſe dixit ad eos ex rñſiõe eorum arguẽs ipſos (o ſtulti) pp̄ter cecitatẽ intellect⁹ (⁊ tardi corde) pp̄ter tarditatem affect⁹ (ad credẽdũ in his q̄ locuti ſunt pphete) de xp̄i morte ⁊ reſurrectione (nõne hec oportuit pati xp̄m) tum pp̄ter patris preordinationẽ: tũ pp̄ter xp̄i exaltationẽ: tum pp̄ter humani gñis redemptionem: tum pp̄ter ſcripturarũ impletionẽ (⁊ ita) ſ. p paſſionẽ ⁊ mortẽ (intrare in gloriã ſuã) ad quã nemo pueniet niſi p paſſiõis viã. (Et interpretabat) ⁊ exponebat (illis in oĩbus ſcripturis q̄ de ipſo erãt) inducẽdo teſtimonia aliqua ⁊ aperiẽdo myſteria quãtũ ad ppoſitũ oſtẽdẽdũ ſufficiebat oſtendẽs eis oĩa circa ipm facta ante fuiſſe pdicta. Firmitas em̄ fidei in eo eſt: q: oĩa q̄ in xp̄o venerunt pdicta ſunt. ¶ Cõſidera hic multiplicẽ dñi benignitatẽ ⁊ bonitatem: primo q: nõ potuit ei⁹ feruẽs amor ſuſtinere ſuos ſic triſtari ⁊ errare: vere fidus eſt amicus fidelis comes ⁊ benign⁹ dñs: iungit ſe ipſis q̄rit triſtitie cãm: ⁊ exponit eis ſcripturas inflãmãs corda eorum. Sic quotidie facit nobiſcũ ſpũalr: ſi em̄ aliq̄ pplexitate vel accidia grauati pie de ipſo loquimur ſtatim adeſt ↄfortans corda nr̄a illuminãs ⁊ ẽt amorẽ ſuũ inflãmans: optimũ em̄ remediũ eſt ↄ tales pplexitates loqui de deo ſil̄r ⁊ cogitare de ipſo ppt̄ q̄ iſtorũ diſcipulorum exẽplo cũ p viã incedim⁹ de ſalutiferis loq̄ debem⁹: vt ipm nobiſcũ pgẽtẽ habeam⁹: ⁊ nõ ſolũ pgentẽ: ſz ẽt nos docẽtẽ: ſicut iſtis diſcipulis cũ qb⁹ ibat ſcripturas aperiebat. Et vniuerſal̄r vbiq; bonũ eſt loq̄ de Ieſu: bonũ eſt eũ in mente ſp hr̄e: q: nec ipſe obliuiſcit eorum q̄ memores ſunt ei⁹: ſicut ⁊ hic videm⁹. Promiſit em̄ q̄ vbi duo vel tres ↄgregati ſunt in noĩe ei⁹ ibi eſt i medio eorum. Special̄r aũt de paſſione loquẽtes comitat dñs q: ãpli⁹ placet ei recordatio eorũ q̄ ipſe p nobis eſt paſſus. Uñ ad hoc ſpãliter monet dicẽs. Recordare paupertatis mee. ſ. ↄ diuitias et trãſgreſſionis id eſt vilitatis. ſ. ↄ honores abſinthij ⁊ fellis. ſ. ↄ delitias. Scđo ↄſidera bonitatẽ ei⁹ ñ ſolũ ex amore vt dictũ ẽ ſupra: ſz ẽt ex humilitate pfunda. Conſpice qũo humiliter vadit dñs omnium cũ iſtis diſcipulis quaſi vn⁹ ex eis. Nonne tibi videtur rediſſe ad primordia humilitatis ſz ⁊ in alio attẽde humilitatẽ ei⁹: q: nõ eſt dedignat⁹ hos diſcipulos inferioris grad⁹: nõ em̄ erãt iſti de apoſtolis ſz de aliis minorib⁹ diſcipulis: ⁊ tñ familiariter iũgit ſe ipſis: vadit ⁊ loquit cũ eis: nõ ſic faciũt elati q̄ nolũt niſi cũ pcipuis viris ambulare ⁊ conuerſari. Itẽ in alio relucet hic ſua hũilitas: nã ſi ↄſideres elatos videbis q̄

C Benignitas ⁊ bonitas dñi loquendũ de deo.

Matt. xviij.

Thre. iij.

nolūt verba ampullosa ſpargere inter pau cos: qꝛ ea ꝑdita eſtimarēt nec illos dignos ea ſuſcipe reputarēt: ſꝫ dñs etiā cū duob⁹ loquit̄ archana ſua nō vilipēdit paucos: nec etiā vnū ſicut fecit loquēdo cū ſamari tana iuxta puteū. Tertio cōſidera dñi be nignitatē ꝛ vide quō diſcipulos ſuos in ſtruit ac ſermonib⁹ cōſolat̄ ꝛ reficit indu cēs eos ad credendū ꝛ di. (O ſtulti ꝛ tardi corde ad credendū ꝛc.) q.d. nobis. O ſtul ti ꝛ tardi ad credendū. O ſtulti ꝛ tardi ad inquirendū ꝑceptaꝛ ꝛ volūtatē dei. O ſtul ti ꝛ tardi ad implendū intellecta ꝛ facien dū ea: humiliemus ergo nos vt ſacrā ſcri pturā inquiram⁹ ꝛ ſm̄ eā viuam⁹ humilie mus etiā nos ad tolerantiā paſſionum vt participes paſſionis xp̄i effecti ſim⁹ ſociū reſurrectionis ꝛ glorie ipſius. Qui ei non cōpatit̄ nō intrabit in gloriā illā quā etiā ꝑcedit mādatoꝝ inquiſitio ꝛ ipletio. vñ Be da. Hoc nobis in loco nō vllā ſcripturam interpretādi: ſꝫ gemina noſipſos humiliā di neceſſitas icūbit: q̄ neq; i ſcripturis q̄ tū opꝫ edocti neq; ad implēda q̄ nouim⁹ q̄tū decet ſum⁹ intēti: nā ſi moyſen ꝛ oēs ꝓphete xp̄m locuti ſunt ꝛ hūc ꝑ anguſtiā paſſionis in gloriā ſuā intraturū predixe runt q̄ ratiōe gloriant̄ ſe eſſe xp̄ianos qui iuxta virū ſuarū modulū neq; ſcripturas qualiter ad xp̄m ꝑtineāt inueſtigare neq; ad gloriā ſuā cū xp̄o habere cupiūt ꝑ paſ ſiones tribulationū deſiderāt attingere. hec Beda. Xp̄s eīn per paſſionē ꝛ mortem tanq̄ per portā anguſtā intrauit in glo riā ſuā: oſtēdens nos per multas tribula tiōes intrare in regnū dei. Delirant ergo ꝛ fatui ſunt q̄ ſine pati ꝛ tribulationibus ꝑſumūt itrare in gl̄iaꝫ alienā cuꝫ xp̄s ſine his nō intrauerit in gloriā ſuā: ſꝫ oporte bat multa pati illū cui⁹ naturaliter eſt re gnū: multomagis nos quoꝝ nō eſt regnū niſi de gratia oportet per multas tribula tiōes itrare in regnū celoꝝ. Exēplū habe mus de oīb⁹ charis et electis xp̄i qui oēs per viā paſſiōis volūtarie venerūt ad re gnū dei. Mirū q̄ppe eēt ſi q̄s itrare nollet portā per quā rex ſuus intraſſet. vñ Bern. Caput nr̄m ꝑ paſſiones ꝛ anguſtias celū introire videm⁹ ꝛ nos membra ei⁹ nobis alia mera ſomniamus. Mōſtruoſa res eſt ſi ꝑ vnū foramē caput trāſire videm⁹: per aliud corpus pudeat ſub ſpinato capite mēbra fieri delicata. hec Ber. Hereditas q̄ppe trāſit ad heredes cū ſuo onere ꝛ ho nore. de⁹ aūt hereditati beatitudinis eter ne adiūxit onus. i. tolerātiā paſſiōis: ꝛ cū iſto onere habuit eā xp̄s: qꝛ vt hic dr̄ opor tuit xp̄m pati: ꝛ ſic itrare in regnū dei ha buerunt eā apl̄i: qꝛ ꝑſecutionē pro xp̄o (vt ipſe eis ꝑdixerat) ſuſtinuerūt, hn̄t eaꝫ oēs

Beda.

Pati oportꝫ celū intrare volentes.

Paſſio nes ſā cti.

Bern.

fideles: qꝛ vt dr̄ apl̄s. Oēs q̄ pie volūt vi uere in xp̄o Jeſu ꝑſecutionē patient̄ur: qui ergo vult aſſequi eternā beatitudinem et nullā pati tribulationē videt̄ q̄ velit eſſe ꝛ xp̄o dignior ꝛ apl̄is ſanctior ꝛ cūctis ſi delibus melior. (Et cū appropinquaret ca ſtello quo ibant) tunc ipſe dñs (finxit ſe lō gius ire) vt ſcilicet eoꝝ augeret deſideriū vt inuitaretur ab eis ꝛ teneretur. vñ Ber nardus. Simulabat ſe longius ire: nō qꝛ volebat: ſed volebat audire. Mane nobiſ cum dñe quoniā adueſperaſcit. hec Bern. In hoc tamen nulla falſitas fuit: qꝛ ſicut aliquid pōt fingi verbis ita ꝛ factis. Pri mum autē fuit ſine falſitate: vt patet i pa rabolis teſtamenti noui et veteris quib⁹ aliq̄d fingitur verbis ad veritatē aliquaꝫ cōuenientius deſignandā: ꝛ eodē mō hic xp̄s finxit ſe lōgius ire ad deſignandā di ſtantiā a cordibus eoꝝ propter fidei defe ctū. vñ Aug. Qđ nō ad mēdaciū ꝑtinet nō eīn qđ fingim⁹ mēdaciū ē ſꝫ qñ id fingim⁹ qđ nihil ſignificat. Cū aūt dicta nr̄a ferūt̄ ad aliquā ſignificationē nō eſt mēdaciuꝫ ſed aliqua figura veritatis ſicut aūt dicta ita etiā fingunt̄ facta ſine mēdacio ad ali quā rē ſignādā. hec Aug. Ipſi aūt deſide rantes adhuc audire ipm̄ (coegerūt illū) factis. ſ. manibus trahēdo vt maneret ac verbis ꝛ rōnibus alliciēdo obnixe rogaue rūt (dicētes. Mane nobiſcū qm̄ adueſpera ſcit ꝛ inclinata eſt dies) ſ. ad occaſuꝫ: quo exēplo ſm̄ Greg. colligit̄ qđ peregrini nō ſolū ad hoſpitiū inuitādi ſunt: ſed etiam trahēdi. Quilibet morti appropinquās: ꝛ ad veſperū ſeu occaſum vite tēdēs cōgrue ter etiā poſſet hoc verbū dicere: ꝛ dñm ad manēdū ſecū corde ꝛ ore inuitare: tandeꝫ (itrauit cū illis) ꝛ, recūbēs cū eis (accepit panē ꝛ bn̄dixit ac fregit ꝛ porrigebat illis Cōſpice bn̄ quō ad eoꝝ inuitationē ꝛ coa ctionē benigne cū eis itrat; mēſaꝫ ponūt cibos offerūt: panes accipit: ac bn̄dicens eos manib⁹ ſacratiſſimis frāgit et porri git illis. Faciēs in hoc ſicut an̄ paſſionem qñ adhuc iter eos cōuerſabat̄ ſeu morab a tur facere cōſueuerat. Vñ ꝑ hoc ſeipꝫ eis reuelat: qꝛ tūc (aperti ſūt oculi eoꝝ). ſ. iterio res (ꝛ cognouerūt eū) i mō fractiōis panis aſſuetā ei⁹ cōſuetudinē vidētes: ſic eīn frā gebat panē ſola mān ac ſi ſciderēt cū cul tello. Cognouerūt eū ex mō fragēdi: ꝛ, etiā bn̄dicēdi panē. ¶ Legit̄ ei panē ſic fregiſ ſe ꝛ bn̄dixiſſe pluries. Primo i q̄nq; panū mł tiplicatione. Scđo in ſeptē panū diſtribu tiōe. Tertio i ſui corporis cōſecratiōe. Quar to hic in diſcipuloꝝ illuminatiōe. In his aūt quatuor fractiōib⁹ ſignificat̄ quadru plex expoſitio ſacre ſcripture: ſm̄ quatuor ei⁹ ſenſus. ſ. hyſtoricū: tropologicū: allego

Fingē di et ſi mulā di rō.

Bern.

Augu.

Pere grini i hoſpi tiū tra hendi.

Greg.

Frāgē di pa nis cō ſuetu do. fractio nū. iiij; totideꝫ ſenſus.

Auguſt. ricū ꝛ anagogicū. vbi Aug. Nō incōgrue-
eucha- ter accipim⁹ hoc impedimētū in oculis eo
riſtie ſu rū a ſathana fuiſſe ne agnoſcerent ieſum: ſꝫ
ſceptio. tñ a xp̄o facta eſt ꝑmiſſio vſq; ad ſacramē-
tū panis vt vnitate corporis eius partici-
pata remoueri intelligat impedimētū ini
Theo. mici: vt xp̄s poſſit agnoſci. vbi et Theo.
Sꝫ ꝛ aliō innuit q̄.ſ. ſumētib⁹ ſacrū panē
aperiunt oculi vt eū agnoſcāt: magnā eñ
et ineffabilem vim hꝫ dñi caro. hec Theo.
Iſta circa diſcipulos geſta quotidie facit
dñs nobiſcū inuiſibiliter ꝛ in aīa: nā tene
ri vult ꝛ etiā inuitari ꝑ deſideria ꝛ oratio
nes ac ſanctas meditationes: ꝛ iō opꝫ ora
re ꝛ nō deficere. Iſta eñ facit ad nr̄az eru-
ditionē: vt ſcꝫ intēdam⁹ in opa charitatis
pietatis ꝛ hoſpitalitatis: et quō non ſuffi-
cit diuina eloquia legere vel audire niſi cō
pleant ope q: dñs nō eſt cognit⁹ dū loque
retur ꝛ dignat⁹ eſt cognoſci dū paſcit pi⁹
et miſericors dñs fidei iſtorū ſubuenit q̄s
Fides ſi miſericordes reperit eiſq; miam impēdit.
ne opi- Hinc ergo cognoſcere poſſumus q̄ fides
bus. ſine opib⁹ mortua eſt: q: dñm quē diſcipu-
li nec ex viſiōe nec ex ſcripturaꝝ interꝑta-
tiōe ꝛ expoſitiōe cognouerāt mox vt opere
qđ ſcripture ꝓcipiūt ꝑfecerūt: cū ī fractio-
ne panis cognouerūt. Audiendo ſcriptu-
ras ꝛ ꝓcepta dei illuminati nō ſunt facien
do.ſ. ipſuꝫ trahēdo ad hoſpitiū ꝛ apponē-
do cibū illuminati ſunt q: non auditores
legis ſꝫ factores iuſtificabūt apō deū. In
opibus ergo pietatis et miſericordie vt in
hoſpitalitate ꝛ hmōi āpli⁹ cognoſcit de⁹
q̄ȝ in lectiōe: diſputatiōe ꝛ ſcripturarū ex-
poſitiōe. Ueritas eñ meli⁹ operādo q̄ȝ au-
diēdo itelligit ꝛ meli⁹ ipo ope q̄ȝ ƀbo ma-
nifeſtat. Nos q̄ q̄ ꝑegrini ī hoc mūdo ſum⁹
q: nō habem⁹ hic ꝑmanētē ciuitatē ſed fu
G turā inquirim⁹: ſi ſpūaľr i nobis habem⁹
Pere- q̄ ī ſe habebāt iſti ꝑegrini: erit dñs comes
grini itineris nr̄i: ꝑegrini iſti laborabāt: q: ābu
ſumus labāt: triſtabant: ꝛ de xp̄o ꝯfabulabant: ſꝫ
oēs. xp̄s ſe eis iungit cor vrit ſcripturas aperit
lōgius ſe ire fingit. Si tales eſſemus.ſ. la-
borādo ꝯ̄ accidiā: triſtādo ꝯ̄ vanā letitiaꝫ
de xp̄o ꝯfabulādo ꝯ̄ vaniloquiū: tunc xp̄s
ſe nobis iungeret: cor accenderet: ſcriptu-
ras aperiret: et intellectum daret. ſꝫ aliq̄ñ
Pere- longi⁹ ſe ire fingeret: vt nos ꝓbaret. Item
grini peregrin⁹ ab oib⁹ ad eū nō pertinētib⁹ ſe
ꝯditio- exonerat ꝛ alienat: viā q̄rit ſummo deſide
nes. rio patriā ſuā appetit: ꝛ cor atq; oculos ab
oibus ne retrahatur vel impediatur auer
tit. Eſto talis peregrinus: ꝛ apparebit tibi
xp̄s: ꝛ hec tria faciet tibi ſicut fecit et illis
duob⁹ peregrinis. Xp̄s abbreuiat ꝑ dulce
vite colloquiū: viā inſtruit dans verū in-
tellectū. Ultio; pane bñdicto per ſeipm̄ fra
cto reficit affectuꝫ: et hoc ſi cōpellis ipm̄ ſe
lōgius ire fingentē manere tecū. Per iſtos
diſcipulos eūtes in emaus ſignant volen emaus
tes iplere cōſilia dñi: q: emaus interpreta
tur deſideriū ꝯſilij qđ⁹ dñs ſepe ſua viſita
tione dignat apparere. Nō aūt dedit dñs
iſtis diſcipulis ſuis tūc magnā ſui copiā:
ſed ſtatim porrecto pane (euanuit ab ocu-
lis eoꝝ) vt ex hoc ipſoꝝ argueret affectum
ſimul oſtēdens ſe corp⁹ glorioſum habere
qđ per dotē agilitatis ſubito poteſt diſpa-
rere: ſubtrahebat carnalibus oculis ſpēs
infirmitatis: vt mētib⁹ eoꝝ inciperet appare
re gloria reſurrectionis. Un̄ iaꝫ certi eum
reſurrexiſſe dixerūt adinuicē. (Nonne cor
noſtrū ardēs erat ī nobis?).ſ. ardore cha-
ritatis (dū loqueret ī via: ꝛ aperiret nobis
ſcripturas) nos inſtruēdo ex eis q̄re eū non
tenuim⁹: quare ad pedes ei⁹ nō corruim⁹.
Quare nobiſ ſpis ꝛ cordib⁹ nr̄is nō credidi
mus: vbi eñ querem⁹: vbi inueniem⁹: per
qđ vt dicit Orige. Innuunt q̄ prolati ſer- Orige.
mones a ſaluatore accendebant audiētiū
cor ad amorem diuinum. vnde Grego. ex Grego.
audito quippe ſermone inardeſcit anim⁹
torporis frigus recedit: fit mēs in ſuperno
deſiderio anxia: a cōcupiſcentijs terrenis
aliena: audire ei libet precepta celeſtia: et
quot mādatis inſtruit quaſi tot facib⁹ in-
flammatur. hec Grego. Idcirco quoq; cito
euanuit: q: etiā alios conſolari feſtinabat Cur ci-
cū quibus tñ ſimul ꝛ iſtos conſolatus eſt: to eua-
vt ſtatim infra patebit. ¶Oratio. nuit.

Domine ieſu Chriſte q̄ diſcipl'is
eūtibus in emaus apparuiſti et
corda eoꝝ tuo amore inflamma
ſti: illumina queſo cor meum vt
leta volūtate impleā tui conſilij
deſideriū: vcꝫ vt purificem me ab oib⁹ ope-
rib⁹ malis: ꝛ faciā opa miſericordie ac pie
tatis: vt in futura reſurrectione delicataꝫ
tuā inuitationē gaudēter cuꝫ electis tuis
audiā te ita dicēteꝫ: venite benedicti pr̄is
mei percipite regnū quod vobis paratum
eſt ab origine mūdi: quā vocē dulciſſimaꝫ
fac me audire vnigenite fili dei. Amen.

¶ Quō dñs apparuit diſcipulis thoma abſente. Capitu. lxxvij.

A Lu. xx- iij. ꝛ Io. xx.

Surgentes aūt eadē hora ꝓdicti duo diſcipuli (regreſſi ſunt) ipſa die (in hieruſalē) ad alios diſcipulos propter metum iudeorum incluſos. vnde Theo. ardebat ergo cor eorum igne verborū domini quibus intendebant: et adeo letati ſunt: vt nullam morā paſſi mox reuerſi ſunt in hierl'm: vt

Diſci- de hic diſcipulorū diligētiā ⁊ fidei feruo
puloꝝ rē ad reuelādū reſurrectionē: q: tarda.ſ.ve
ſeruoꝛ. ſpertina hora ant mēſa ſeu fatigatione iti
neris nō deterriti ⁊ remoto iudeorū timoꝛe
ad annūciādū apl'is reſurrectionē dñicā:
⁊ qđ de ea in via cōparerēt cucurrerūt.im
pigri. Nec mirū ſi eadē die et hora ſurrexe
rūt.erat eñ dies boni nūcij: ⁊ ideo timere
poterāt ſi differrēt vſq; i mane illud qđ ti
mebāt illi q̄ dicebāt.hec dies bōi nūcij ē: ſi
tacuerim⁹ ⁊ noluerim⁹ nūciare vſq; mane
ſceleris arguemur. Predicatio eni3 nō eſt
differēda ⁊ ea q̄ ſunt ad ſalutē cōem nō ſūt
tacēda ſ3 reuelāda. Ex quo exēplo p̄lati
moti ad diligētiā p̄dicatiōis debent accē-
di. (Et inuenerūt) in mōte ſyon ſub⁹cena
culū (cōgregatos) ⁊ incluſos ꝓpter metuꝫ
iudeorū ⁊ ꝓpter dñice reſurrectiōis gau-
diū q̄ pri⁹ diſpſi fuerāt ꝓpter metū iudeo
rū ⁊ i ꝓpter paſſiōis metū (vndecim) ⁊ q̄ cū
ip̄is erāt de.lxxij.diſcipl'is loq̄ntes mutuo
⁊ (dicētes) ipſis duobus (q̄ reſurrexit dñs
vere ⁊ appuit ſymōi. Et ipi) duo ad maioꝛē
certitudinē faciēdā de reſurrectiōe ecōuer
ſo (narrabant illis q̄ geſta erāt i via) ⁊ ap-
paritionē factā eis (⁊ quō cognouerūt eū
in fractione panis.) Sed quidā ex eis nec
iſt; duob⁹ nec alij credebāt ex q̄b⁹ vn⁹ tho
mas erat. Cōſidera mō quanta ibi letitia
fuerit dū iſti ⁊ illi viciſſim ſua gaudia nū
ciarēt. Et dū hic loq̄rēt adinicē exiuit tho
mas inde. Quo egreſſo dū adhuc alij col-
loq̄rent de his q̄ audierāt ⁊ viderāt: ⁊ (cū ſe
B ro iā eſſet die illa) p̄dicta ſc3 (vna ſabbato
Ianuis rū).i.prima poſt ſabbatū q̄ eſt dñica hoc ē
clauſis eadē die reſurrectōis dñice ⁊ foꝛes).i.oſtia
cōgrue q̄ foꝛes dicuntur: q: de domo ducūt foras
venit. (eſſent clauſe ꝓpter metū iudeorū) qđ etiā
diuina reuelatiōe eſt factū: vt.ſ.ieſus itrās
ad diſcipulos ianuis clauſis manifeſta-
ret eis v̄tutē ſue p̄tātis ⁊ glłoſi ſui corpis:
venit dñs ieſus ad diſcipulos a deſiderio
eorū vocat⁹ indutus albiſſimis veſtimen-
tis glorioſe reſurrectiōis ſue ⁊ nouitatis
⁊ intrās ad eos ianuis clauſis (ſtetit i me
dio eorū) vt videretur ab oib⁹: q: ꝯgregati
Beda. erāt in noie ei⁹. S3 Bedā. ideo ſero appuit
Theo. q: tūc marie timidi erāt. ⁊ ſm Theo. p̄ſto-
labat: vt oēs cōuenirēt: oſtijs vero clauſis
vt ſe corpus glorioſuꝫ cui aliud nō reſiſtit
habere oſtenderet. Ipſe etiā ad congrega-
tos venit ⁊ ſpiritus ad cōgregatos deſcen
dit: q: xp̄s ⁊ ſp̄ūſſanctus nō niſi in charita
te cōgregatis aſſunt. (Stetit in medio) vt
omnes eū certitudinaliter agnoſcerent: ⁊
Medi⁹ omnes conſolatiōnē ſue p̄ñtie reciperent.
locus. ¶ Et nota q̄ ſicut dicit Saluſti⁹ medi⁹ lo
cus eſt dignitatis ⁊ debetur honorabiliori
bus. ꝓpter qđ xp̄s ſtetit in medio diſciplo
rū ſicut ſol iter ſydera. vt eos illumiaret ſi-
cut flos inter lilia vt eos decoraret ſicut p̄n
ceps iter milites vt eos roboraret ſicut ma
giſter iter diſcipl'os: vt eos iformaret ſicut
p̄r iter filios: vt eos cōcordaret: ſicut cor in
ter membra vt ea viuificaret: ⁊ ſicut cōis
amic⁹ vt oib⁹ eis ſe cōicaret. Unde q̄n ſu-
mus plures aliquē diligētes ſi ſuperuene
rit ſtatuimus eū i medio vt ſinguli poſſi-
mus ei⁹ frui p̄ñtia. Eſt aūt ibi altare i loco
vbi dñs đr tūc ſtetiſſe. Cōſiderādū eſt h̄ q̄
đ ſe colloq̄ntib⁹ dñs i medio ſtetiſſe đr: vt
intelligam⁹: q: eū nobiſcū habitātē habe-
bim⁹ ſi quoties i vnū cōgregamur ea que
ad ei⁹ laudē ⁊ noſtrā ſalutē ꝑtinēt agim⁹ Math.
iuxta qđ ait vbi fuerint duo vel tres cōgre xviij.
gati in noīe meo: ibi ſum in medio eoruꝫ. C
¶ Q̄n aūt ieſus ſaluatoꝛ ad diſcipulos ve Ieſum
nit ipſi erāt in timoꝛe: ſero factum erat in ſuſcipe
vnū erāt cōgregati ⁊ foꝛes erāt clauſe. In re volē
q̄bus quatuoꝛ inſinuātur nobis valde ne ti qua-
ceſſaria vt ſaluatorē quē expectam⁹ ſuſci- tuoꝛ ne
pere mereamur. Primū eſt timoꝛ q̄ domuꝫ ceſſa-
cōſciētie mūdat ſm illud Eccle. Timoꝛ do ria.
mini expellit pct̄m: nā q̄ ſine timoꝛe eſt nō
poterit iuſtificari. Scđm eſt cōtemptus va
ne glorie qđ ſignificat in hoc q̄ ſero factū
erat ad eū eñ dñs vēit cui lux mūdane glo
rie occubuit: ⁊ q̄ v̄e eā ꝯtēnit. Tertiū ē vni
tas q: erāt i charitate cōgregati. nō eñ vi
ſitat ſaluatoꝛ hoies diſcordes. vñ apls. pa ij. Cor.
cē h̄ete ⁊ de⁹ pacis erit vobiſcū. ¶ Quartū xiij.
eſt ſtabilitas qua aliq̄s in domo cōſciētie
mā̄et nō curioſe exteri⁹ euagādo vñ foꝛes
ſenſuū claudēde ſunt: ⁊ ſic ſaluatoꝛ eſt ex-
pectandus: p iſtos vero diſcipl'os in vnū
foꝛib⁹ clauſis cōgregatos ſignificantur re Pax eſt
ligioſi cū foꝛib⁹ q̄nq; ſenſuū clauſi quib⁹ diſcipu
dominus ſepe apparet eoſq; ſua viſitatio lis dñi
ne cōſolat ⁊ letificat. (Et dixit eis pax vo- q ualis
bis) nō pax tp̄is: q: exponēdi erāt multis ſit.
tribulatiōib⁹: ſed pax pectoris ⁊ pax eter
nitatis. prima in p̄ſenti. ſecunda in futu
ro. De vtraq; đr in ioanne. Pacem ſcilicet
pectoris relinquo vobis in p̄ſenti: pacem
meā ſc3 eternitatis q̄ eſt ſpāliter pax mea Papa
do vobis. i. cito dabo. dicit ḡ (pax vobis) pax vo-
ſc3 recōciliatiōis quā ad deū factā nūcia- bis in
uit ac charitatis ⁊ vnitatis quā eis ſeruā princi-
dā p̄cepit. itēq; eternitatis ⁊ immoꝛtali- pio đr.
tatis quā eis futurā ꝓmittit: pacē offert q̄ Cōicā-
ꝓpter pacē venerat: vnde pōtifex p̄cipu⁹ di ꝯſue
ſponſus eccl'ie in perſona xp̄i ſicut ſpālis tudo.
vicari⁹ ei⁹ dicit. Pax vobis cū i miſſa p̄io
ſe vertit ad ppl'm: q: hec fuit p̄ma vox xp̄i
ad diſcipulos poſt reſurrectionē: iſtas ve-
ro aliorū ſacerdotū đr poſtea: dñs vobiſcū
vt ſe vnū ex nobis oſtēdat. Cū aūt eccleſia
p̄mitiua q̄tidie ⁊ ſḡkr ⁊ poſt tm̄ dieb⁹
dñicis: poſt vero tm̄ i trib⁹ ſolēnitatibus
cōicaret corpi ⁊ ſanguini dñi: nūc eccl'ia p̄:

oſculū pacis quo deſignat vnitas eccl'aſtica cõicat in miſſa ſpūaliter ⁊ ſi nõ ſacramētaliter. Et pulchre reſurgens a mortuis dñs prio pacē diſcipulis cõmēdauit vt illos ad ſui viſionē perueturos eſſe demonſtraret qui pacē ⁊ cõcordiā corde ⁊ corpore ſeruāt. Ex quo p3 ꝙ illi ſunt pacifici q̄ vere ſunt xpi diſcipuli. ſm Chriſ. Diſcipulis dixit pax vobis: q2 preliu3 inexpugnabile ad iudeos habebāt: mulieribus aūt gaudiū euāgelizat: q2 in triſtitiis genus illud erat alternatim: igit̄ viris q̄dē ꝓpter preliū pacē mulierib⁹ ꝓpter triſtitiā euāgelizat gaudiū: ⁊ ne diſcipuli eū aliū vel fantaſma putarēt ſubiūxit (ego ſum) .ſ. in pſona ꝓpria nõ res fantaſtica ſeu illuſio diabolica (nolite timere) vel dubitare: quidā vero ex ipſis (conturbati) pre ſtupore ⁊ admiratione (et cõterriti) pre timore ſeu quodā naturali horrore quo viui ſolent mortuos horrere (exiſtimabāt ſe ſpiritum quē i paſſione emiſerat) nõ carnē (videre) nõdū em̄ credebāt: vel tertia die verā carnē potuiſſe de ſepulchro reſurgere vel reſuſcitatam clauſis ianuis ad eos poſſe itrare: diuina aūt ꝓuidētia ꝑmiſſi ſunt dubitare ad maiorē certificationē fidei de dñica reſurrectiōe. (Et dixit eis. Quid) .i. qua de cā (turbati eſtis ⁊ cogitationes aſcendunt) quaſi ab infimo tanq̄ falſe ⁊ fantaſtice nõ deſup de celo deſcēdētes tāq̄ vere ⁊ bone. (in corda vr̄a) infirma ⁊ dubitātia: ⁊ q2 ad illud corpus qđ videre poterat fides intuentiū dubitabat vt veritatē carnis ꝓbaret exhibuit eis man⁹ ⁊ pedes ⁊ latus ad vidēdū ⁊ palpandū declarans ꝙ ipſe q̄ crucifixus mortuus ⁊ lanceat⁹ fuit in illo eodē corpe ſurrexit. (Uidete inq̄t man⁹ meas ⁊ pedes q2 ego ipſe ſum.) q.d. ꝑ hm̄oi cicatrices poteſtis ꝑcipere: q2 ego ſum q̄ paſſus fui ⁊ reſurrexi. Per cicatrices em̄ remanētes oſtēdit ꝙ erat idē corp⁹ numero. Reſurrectio em̄ vera eſt eiuſdē i nūero iterata reſurrectio. Palpate ⁊ videte q2 ſpūs carnē ⁊ oſſa nõ h3 ſicut me videtis habere. q.d. Per hoc poteſtis etiā cognoſcere me hr̄e corpus verū nõ fantaſticū. Ad dubitantiū em̄ corda ſanāda vulnerū ſeruata ſunt veſtigia: ⁊ iõ vulnerū cicatrices oſtendit: vt dubietatis ⁊ infidelitatis eoꝝ vuln⁹ ſanaret. Oſtdit ḡ man⁹ vt incitaret ad pugnādū. q.d. Uidete man⁹ quib⁹ ꝓ vobis fideliter pugnaui has vobis iõ oſtēdo vt ⁊ vos pugnetis: q2 ſine pugna victores nõ eritis. Uiriliter ḡ agite: q2 vincēti dabo ſedere mecū in throno meo. Oſtendit ēt latus vt ꝓuocaret ad amādū. q.d. Uidete lat⁹ aptū cor vulneratū vt videatis q̄tū dilexerim vos vt ⁊ vos me diligatis. Oſtēdit ⁊ pedes vt ſtabiliret ad ꝑſeuerādū vt ab iceptiõe bone vite non deſiſtam⁹. Un̄ ꝑſeuerātia vel ſtabilitas eſt qn̄ hō nec minis: nec amore: nec tiore: nec cõmodo: nec incõmodo a bona vita vel a ꝑceptis vel a voto qđ vouit retrahit̄. Sūt aūt q̄nq̄ ꝑncipales diaboli impugnantes nos cõtra quos debem⁹ eſſe fortes. Prim⁹ eſt amor culpe ⁊ iniuſtarū reru3: vel amor carnis vl' amor honoris q̄ in quorūdā cordib⁹ eſt ita fortis ꝙ ꝓ eo celeſtē gl'iam deſerūt. Scđs eſt timor diffidētie qui etiam multos impugnat q̄ſi dñs nolit eos iuuare ꝙ poſſint in bono ꝑſeuerare. vel ꝙ non poſſint ſuſtinere durā pniaz: cū tñ deberēt ſuſtiere duriorē gehēne penā. Terti⁹ ē dolor delectationis carnis vel mūdi dimittēde vel iā dimiſſe. O miſer q̄d facis morbū eligis ꝓ ſanitate: mortē ꝓ vita: triſtitiam pro letitia: penā ſempiternā pro gloria. Quartus eſt pudor operatōis bone qn̄ q̄s cogitat ꝙ hoīes deridēt eū ſi humili veſte incedit ſi ieiunat orat peregrinat̄ et ſilia facit. Quint⁹ eſt ſpes venie qn̄ q̄s dicit de⁹ eſt miſericors nõ de facili nos dānat ⁊ xpiani ſumus. horū ſpes confundit̄: q2 ſpes eſt certa expectatio future btitudinis ex meritis ꝓueniēs: ſed iſti qui caret meritis nõ proprie ſperāt ſed ꝑſumunt. Hoc aūt ꝙ ſe palpabilē ꝑbuit factū ē miraculoſe: q2 corpus dñi icorruptibile ⁊ immortale a corruptibilib⁹ ⁊ mortalib⁹ naturaliter palpari ē impoſſibile: miro ergo ⁊ ineffabili mō. ſm Greg. Corp⁹ ſuū palpabile ꝑbuit vt reformaret nos ad fidē: ⁊ corruptibilē demõſtrauit vt inuitaret ad ꝑmiū ſiue ⁊ palpabile exhibuit ⁊ icorruptibile vt oſtēderet ſe eiuſdē eē nature cui⁹ fuerat ante paſſionē. i. carnē hr̄e ⁊ alteri⁹ gl'ie. i. eādē carnē icorruptibilē eē. Et q2 i dñi reſurrectōe noſtra gn̄alis reſurrectio ē ꝑfigurata oſtēdit ꝑ hoc nr̄a corpa poſt reſurrectionē ita eſſe icorruptibilia ⁊ ſubtilia ꝑ affectū ſpūalis potētie vt poſſint eſſe palpabilia a cõſtibus corpib⁹ ꝑ vitatē nature. Caro em̄ nr̄a abſq3 corruptiõe vel fragilitate mortis in vitate ſubſtātie eſt reſurrectura. vñ Beđ. Parū fuit oculis ſe vidētiū ꝑbere: ſi nõ ꝑberet etiā manib⁹ cõtrectādū q̄d dū palpāda diſcipulis oſſa carnēq3 ꝑmõſtrat apte ſtatū vere reſurrectiōis q̄ ⁊ in ſe facta eſt ⁊ in nobis eſt futura ſignificat. vñ ⁊ Grego. Nõ em̄ i illa reſurrectiõis gl'ia corp⁹ nr̄m erit ipalpabile: ⁊ vētis aereq3 ſubtilius vt entiti⁹ dixit: ſ3 ſubtile q̄dē ꝑ effectū ſpūalis potētie: palpabile aūt ꝑ veritatē nature. Sed vt dicit Aug. Claritas q̄ iuſti fulgebūt ſicut ſol i regno prīs ſui in xpi corpore cum reſurrexit ab oculis diſcipulorū potius abſcondita fuiſſe q̄ defuiſſe credēda eſt: non enim eam ferret humanus atq3 infirmus aſpect⁹ quādo ille a ſuis ita de-

Chriſ. Pacifici ſunt diſcipuli.

D Dubitat̄ cur ꝑmiſſi.

E Demones .v. ꝑcipue tentantes. Amor timor. Dolor. Pudor. Spes.

F Palpatio glorioſi corporis miraculoſa eſt. Greg. Palpabilia q̄ erāt corpa glioſa. Beda. Greg. Augu. Claritas fulgida nõ defuit ſed occulta fuit in corpe xpi.

beret attēdi vt poſſet cognoſci. Et cū quidā eorū adhuc dubitarēt petiijt ab eis ſi aliqđ māducādū haberēt vt p comeſtionē melius reſurrectionē aſtrueret. (At illi obtulerūt ei partē piſcis aſſi) cui⁹ forte iā aliaʒ partē comederāt (ꝛ fauum mellis) fuerunt aūt ei hec duo cōpetēter oblata: ipſe enim erat piſcis aſſus p nature humane paſſionē: ſed fauus mellis p nature diuie dulcedinē. In fauo qppe mellis vtraqꝫ natura ſue pſone exprimit: fauus eñ eſt mel in cera: hoc eſt diuinitas ſeu diuinitatis dulcedo in hūanitate. Hec autē duo dño oblata ſignificāt duo q̄ ꝛ nos debem⁹ dño offerre ſcʒ piſcē aſſum p carnis mortificationē: et fauū mellis p mētis deuotionē: vł in cibo ſuo dñs piſci aſſo cōiungi voluit fauū mellis q: ipe vt piſcis latere dignat⁹ eſt in aqs hūani gñis ꝛ tūdi mūdi fluctib⁹ ac capi laqueo nře mortꝭ ꝛ aſſari igne ꝛ tribulatiōe ſue paſſiōis: ꝛ decoqui i ara crucis. Et q̄ piſcis aſſus fuit i paſſiōe: fau⁹ mellis ꝛ melle dulcior nobis extitit i reſurrectiōe. Piſcē ḡ aſſūr fauū mellis ei offerūt q̄ fidē paſſiōis ꝛ reſurrectiōis ei⁹ tenēt. vel ſm Theo. per piſcē aſſum ſigt vitā actiuā cōſumētē nřaʒ hūiditatē laborū pruinis: ꝯtēplationē vero ſigt p fauū mellis ꝑpter dulcedinē eloquorū dei: ꝛ māducauit corā eis: p qđ oſtendit ſe hře corpus viuū aīa vegetatiua aīatuʒ. Māducauit qdē nō q: tūc cibo carnali ſuſtētari idigeret: ſʒ vt in v̄itate carnis ſe reſurrexiſſe monſtraret: q: comedere proprie ad corp⁹ nō ad ſpm ꝑtinet. vñ Bed. Ad inſinuandā reſurrectiōis ſue veritatē: nō ſolum tāgi a diſcipulis ſed etiā cōueſci cū illis dignat: non qdē q̄ſi poſt reſurrectionē cibo indigēs: nec q̄ſi nos in reſurrectione quā expectam⁹ cibis egere ſignificās: ſed vt eo mō naturā corpis reſurgētes aſtrueret ne illud nō corpus ſʒ ſpm arbitrarētur et ſibi nō ſolide/ſed imaginabiliter apparere. ¶Scdm ſenſum ergo literalē certificauit eos de ſua reſurrectione p tria. Pmo p viſum dicēs. (videte man⁹ ꝛ pedes quia ego ipſe ſum.) Scdo p tactū di. (Palpate ꝛ videte: q: ſpūs carnē ꝛ oſſa nō hʒ.) Tertio per guſtū cū dicit. (Habetis hic aliqđ qđ māducet.) Myſtice v̄o xpm reſurrexiſſe vident q̄ reſurrectiōis ei⁹ gloriā meditātur. Ipſum tāgūt ꝛ palpāt q̄ ſibi charitate copulant: piſcē aſſuʒ offerūt q̄ patiētiaʒ igne tribulationis decoctā hñt p noīe xpi: ſed illi offerūt fauū q̄ mēbris ei⁹ exhibēt opera pietatis (ꝛ cū māducaſſet coram eis dedit eis ciboꝝ reliqas). ſ. ad maiorē ꝓbationeʒ q̄ vere reſiduū māducaſſet ꝛ ad inſinuandum q: ſuā paſſionē eis imitādā eſſe oſtēdit q̄ amara eſt in dolore corpis: ſed dulciſſima in gl'ia remunerationis: illoꝝ ergo in

Oblata dño ad comedendum.

Theo.

Beda.

G Certificatio d reſurrectiōe p tria.

ſuo corpe ad eternā requiē ſuſcipit q̄ cum hic tribulationes p deo ſentiūt ab amore interne dulcedinis nō recedūt: q̄ hic p veritate q̄ſi piſcis afflictionibus aſſant illic quaſi fauo vera dulcedine eterne btitudinis ſatiabunt. Deinde certificat eos de reſurrectione p auditū di. (Hec ſunt verba) id eſt res v̄boꝝ. Uerbū eñ qñqꝫ dicit vox quā pferim⁹: qñqꝫ res quā p voce ſignificamus (q̄ locut⁹ ſum ad vos). ſ. ſupra di. Ecce aſcēdim⁹ hieroſolymā ꝛc. (cū adhuc eſſem vobiſcū) ſcʒ i carne mortali ante paſſionis inſtātiā (qm̄ neceſſe eſt impleri) p rerū exhibitionē (oīa q̄ ſcripta ſunt i lege moyſi ꝛ prophetis ꝛ pſalmis de me.) In his eñ tribus vet⁹ teſtamentū cōprehendit p hoc q loquebat ſenſibiliter ꝛ etiā rōnabiliter reducēs ad memoriā q̄ eis dixerat ante mortem ſuā oſtēdit ſe habere corpus animatū anima ſenſitiua ꝛ intellectiua ꝛ eadeʒ que prius tunc poſt predicta (aperuit illis) per gratiā internā (ſenſum) et intellectuʒ: q̄ ſcʒ prius erat clauſus (vt intelligerēt ſcripturas) ꝛ ex illis cognoſcerent reſurrectionem ſuā: ſicut per precedentia ꝓbauit veritatē ſue reſurrectionis quātum ad humanitatem: ſic per iſtud illam probat quātum ad deitatē: q: illuminare mētes ignorantium intellectū ſacre ſcripture: ꝛ ſubito eſt ipſi⁹ deitatis propriū. Sicut ante paſſionē declarauit ſe verū deū ꝛ hoiem: ita etiā poſt reſurrectionē ſuā ꝛ (dixit eis) inſtruēdo p doctrinā (qm̄ ſic ſcriptū eſt). q. d. Bene debetis credere: qm̄ ſic ſcriptum eſt ſicut euenit: ꝛ ſic cōtingit ſicut ſcriptū eſt. vñ ſubditur (ꝛ ſic oportebat xpm pati) ſcʒ p lignum crucis (ꝛ reſurgere a mortuis tertia die) q: vt dicit Beda perdidiſſet xps fructū paſſiōis ſi nō eſſet v̄itas reſurrectiōis. Oportebat aūt nō qdē p ſe: ſʒ p nobis: vt p ſuā indebitā paſſionē a debita pena nos liberaret: ꝛ p ſuā ſanctā reſurrectionē nos ſecū regnaturos oñderet: q: ſicut ait apłs. Mortu⁹ eſt ꝑpter pctā nřa ꝛ reſurrexit ꝑpter iuſtificationē nřaʒ apuit eis ſcripturas. tūc eñ agn⁹ qui occiſus eſt indicatus eſt eſſe dign⁹ accipere librū: ꝛ per ſpm deitatis ſoluere. vij. ſignacula ei⁹: hoc eſt quecūqꝫ ſcripta ſunt de ſacramentis incarnationis: baptiſmatis: pdicatiōis: et operatiōis ipſi⁹ ac paſſiōis: reſurrectiōis: ꝛ aſcēſionis eius. Ex hoc pʒ q ſacre ſcripture nō poſſunt ſufficiēter itelligi: niſi ille aperiat q̄ habet clauē dauid: q̄ aperit ꝛ nemo claudit: ꝛ cur p nobis vt dictū eſt mori et reſurgere voluit: manifeſtat cū ſubdit (et predicari in noīe eius pniam). ſ. ex parte hoīs (ꝛ remiſſionem peccatorū). ſ. ex parte dei: cuius ſolius eſt peccata remittere hominibus (in oēs gētes) nō in vna tm̄ gēte

Uerbū

Beda. Oportebat xpʒ pati vt nos liberaremur a pena.

Scripturarū itellectio dependet a deo.

indeo:ũ:vel in vna pte terrarũ:q: nõ ẽ ac
ceptio ꝑſonarꝫ apud deũ.Cõmẽdata igiť
ſui corꝑis veritate cõmẽdat vt iã dictum
Eccl'ie eſt vnitatẽ eccleſie.q: vt dicit Theo.Non
vnitas tacebat amplꝰ bipttũ eſſe hũanũ genꝰ:ꝛ
Theo. iudeos ꝛ gẽtiles.A pnia ergo ſi ꝛ xpi:ſic ꝛ
ꝑcurſoris ꝛ apoſtoloꝝ incepit predicatio:
ꝛ ne aliqs ꝑpter magnitudinez pctõꝝ
Hierl'z deſperaret de venia ſubiectũ eſt incipien
ſitus. tibus ab hieroſolyma. Hierl'm eñ eſt in
medio terre habitabilis:ꝛ ideo cõuenien
ter ab illa incepit ꝑdicatio euãgelij:ꝛ per
xpi diſcipulos circũquaqꝫ ꝑ orbẽ diſper
ſos in oẽm terrã exire ſonus predicatiõis
eoꝝ.vñ dicit Theo.ꝙ iõ vt oẽs in vnum
vnirẽt mãdauit icipere ſermonem a hie
ruſalẽ ꝛ ad gẽtes terminari nullus ergo
pre magnitudine pctõꝝ ſuoꝝ remiſſionẽ
ſe poſſe cõſeq̃ deſperet:qñ ipſis hieroſoli
mitis cognoſcit indultũ q̃ cruẽtis manſ
bus ꝛ mẽdacibꝰ vocibꝰ ipm ſanguinẽ per
J quẽ genꝰ hũanũ redẽptũ eſt effuderũt.vñ
Beda. ꝓm Bedã.Incipiunt ab hieroſolyma non
Cur ab ſolũ q: credita ſunt illis eloq̃a dei ꝛ eoꝝ
hiero adoptio filioꝝ ꝛ gl'ia:verũetiã vt gẽtes va
ſolymã rijs erroribꝰ implicate hoc maxime indi
cepta ꝑ cio diuine pietatis ad ſpẽ venie prouocẽ
dicatio tur ꝙ eis q̃ filiũ dei crucifixerũt venia cõ
Chriſ. cedit.vñ Chriſ.Inſuꝑ ne dicerẽ aliqui ꝙ
omiſſis notis iuerũt ſe oſtẽtaturos ad ex
traneos:iõ pⁱo apud ipſos occiſores pan
dunt reſurrectiõis inſignia:i eadẽ ciuita
te in qua prorupit temerarius auſus. Ubi
eñ crucifixores credere videntur:reſurre
ctio plurimũ demõſtratur. Et q: ante paſſio
nẽ eis dixerat:iterꝫ videbo vos ꝛ gaude
bit cor vr̃m hoc nũc ope oñdiť ipletũ. vñ
ſequiť.(Gauiſi ſunt ğ diſcipli viſo dño).i.
agnito:ꝛ qui añ erãt triſtes ꝛ ſic expaue
facti letanť corã eo ꝯſolari:qs eñ ſine ma
gno gaudio videret tm̃ pietatis ſpectacu
lũ.Oſtẽdit manꝰ clauis pforatas quibus
Gaudij operatus eſt ſalutẽ in medio terre pedes q̃
cauſe. bus predicãdo diſcurrit:ꝛ in itinere laſſa
tus fuit latꝰ:ex quo ſacramẽta redẽptiõis
ꝓfluere fecit:in qbꝰ oibꝰ ad dubitãtium
corda ſananda vulnerũ ſunt ſeruata veſti
gia ꝛ ideo in talibꝰ ſignis pietatis (gaui
ſi ſũt diſcipuli viſo dño)q: iſte viſus nõ po
tuit eſſe ſine maxima letitia ꝛ gaudio. Et
ſic duplex coꝝ triſtitia eſt amota.ſ.de mor
te xpi ꝛ metu iudeoꝝ: erãt eñ cõturbati
de ipſius xpi morte ꝛ de iudeoꝝ ꝑſecutiõe
eis iminẽte:poteratqꝫ eos ꝑ ſuã pñtiã cu
ſtodire ꝛ de ſua reſurrectione certificare.
(Dixit ergo eis iterũ pax vobis) geminat
pacẽ ꝑpter duo ꝑcepta charitatis:ſcꝫ dei
Paces ꝛ primi geminã eñ pacẽ ſeruãt q̃ hãc ge
cur ge minã dilectionẽ hñt:ſiue ideo repetit: q:
minat. ipſe eſt q̃ vtraqꝫ vnũ fecit.Iterat etiã pacẽ
vt mõſtret ꝑ ſuũ ſanguinẽ eſſe pacificata
q̃ in celis ꝛ q̃ in terra ſunt.q.d. pacẽ relin
quo.i.relĩqs pacis.ſ. pectoris i pñti.do vo
bis pacẽ meã.ſ.eternitatis in futuro. do
i.dabo vobis ẽt hãc pacẽ iterũ: vt oſtẽdã
vos deo recõciliatos hoĩez ãgelis hoĩem
hoi vt hõ deũ diligat: ꝛ hõ hoiem ꝑpter
deũ.ꝛ ꝓm Chri.Simul qꝫ demõſtrat cru Chriſ.
cis efficaciã ꝑ qua ſoluit oĩa triſtia:ꝛ cõtu
lit oĩa bona ꝛ hec ẽ pax.Deinde ſubiũgit.
(Sicut miſit me pr̃)ad ꝟitatẽ fidei docẽ
dã i iudea(ꝛ ego mitto).i.mittã vos ad hãc Miſſio
ꝟitatẽ publicãdã ꝑ totũ mũdũ.Meos vi apoſto
carios vos cõſtituo:mea vice vobis man loꝝum.
do meũ officiũ vobis cõmẽdo ad docẽdũ:
ad ꝑdicãdũ:ad baptizãdũ:ad meũ ꝛ pr̃is
nomẽ glorificãdũ(vos mitto)mediũ ꝛ me
diatorẽ ſe oſtẽdit cũ ait.ille me ꝛ ego vos
miſit deꝰ pr̃ filiũ ſuũ qñ eũ incarnari con
ſtituit.miſit filꝰ apl'os qñ eos ad ꝑdican
dũ icarnationẽ eãdẽ ꝑ orbẽ vniuerſum di
rexit:ꝛ ſicut pr̃ amãs filiũ miſit eũ in mun
dũ ad ꝑſſuras ꝛ paſſionẽ tolerãdas ꝓ ſalu
te fideliũ.Ita ꝛ filꝰ amãs aplos miſit eos
ad mala ꝛ paſſiões tolerãdas ꝓ ſuo noĩe
nõ ad mũdi gaudiũ.vñ Greg.Itaqꝫ dr̃ ſi Grego.
cut miſit me pr̃ ꝛ ego mitto vos.i.ea cha
ritate vos diligo cũ inter ſcãdala ꝑſecuto
rũ mitto qua me pr̃ diligit quẽ venire ad
tolerãdas paſſiões fecit:ꝛ q: executio hu
ius officij nõ pt̃ cõueniẽter fieri ſine gr̃a
ſpũſſcti:iõ cũ hec dixiſſet inſufflauit i eos K
ꝛ dixit.Accipite ſpm̃ſctm̃) inſufflãdo ſpm̃ Spm̃
dedit vt ſeipm̃ eſſe oſtẽderet q̃ in facie pri ſãctuꝫ
mi hoĩs ſpiraculũ ſpirauerat:vel certe vt cur inſuf
oſtenderet ſpm̃ſanctũ a ſe ꝓcedere ſicut flãdo ꝺ
ꝓcedit a patre:ꝛ nõ patris ſolꝰ ſed ſuum dit.
eſſe.flatꝰ eñ ꝓcedit a flãte:nõ tñ eſt intel Augu.
ligẽdũ ꝙ hmõi flatꝰ xpi fuerit ſpũſſctũs ſꝫ
ſignum eiꝰ.vñ Aug.Flatus ille corporeꝰ
ſubſtantia ſpiritusſancti non fuit:ſed de
monſtratio per congruam ſignificationẽ
non tantum a patre:ſed etiam a filio pro
cedere ſpiritumſanctum.Hec Auguſt. vn
de conſuetudo eccleſiaſtica obtinuit: vt
in eorum facie qui per gratiaꝫ ſpiritusſan
cti regenerandi ſunt a ſacerdotibꝰ inſuf
fletur:et quia per ſpiritumſanctum remiſ
ſio peccatoꝝ tribuitur:qui eſt fructus et
effectus ſpiritusſancti,recte poſt eũdẽ ſpi
ritũ datũ diſciplis dr̃.(Quoꝝ remiſeritis
pctã remittunť eis:ꝛ quoꝝ retinueritis re Remi
tenta ſunt.) Ubi dedit eis poteſtatẽ ligã tendit
di ꝛ ſoluendi miniſterio non autoritate ptãs.
eos quoꝝ peccata ipſi remiſerint vel reti
nuerint.i.retinenda iudicauerint:vel nõ
remiſerint.hoc tñ intelligẽdum eſt quan
do iudiciũ eccleſie diuio iudicio cõforma
tur.vñ Aug.Ut euidentius oſtẽderet dñs
a ſpũſancto quẽ donauit fidelibus ſuis

dimitti peccata nō meritis hominū cōtinuo ſubiecit ſi cui dimiſeritis pctā dimittunē eis: hoc ē ſpūs dimittit nō vos: ſpūs aūt deꝰ eſt: deus aūt dimittit nō vos: deꝰ ergo habitās in tēplo ſancto ſuo .i. ſanctis fidelibꝰ l eccl'ia ſua p eos dimittit pctā: qꝛ viua tēpla ſunt. hec Aug.

Augu.

Licet ergo ſolus deus principaliter pctā dimittat: tñ miniſtri eccleſie p virtutē clauiū ad hoc miſtraliter operantur: dimittuntur aūt pctā l eccleſie vnitate ⁊ charitate cōſtitutis: ſʒ nō aliis. Uñ Aug. Eccleſie charitas q̄ p ſpm̄ſanctū diffunditur in cordibꝰ nr̄is participū ſuorū pctā dimittit eorū aūt q̄ nō ſunt pticipes. tenet. Hec Aug.

Ptās ɔſecrā‑di data ī cena. Ptās clauiū ī die paſche. Apl'i facti epi.

ptās ergo cōficiendi corpꝰ xp̄i data fuit diſcipulis in cena: qñ dñs dixit. hoc facite in meā ɔmemorationē: ſʒ clauiū ptās ſup corpus xp̄i myſticū q̄ promiſſa fuit petro: ⁊ in petro ceteris poſt iterū expreſſe aliis hec eis collata fuit. ¶ Et no. hic dñm aplos ordinaſſe epiſcopos. vñ Augu. Nemo tūc dubitat dñm aplos epiſcopos ordinaſſe cū iſufflās eis dixit: accipite ſpm̄ſanctū: quorū remiſeritis pctā remittunē eis: ⁊ quorū retinueritis retēta erunt.

L Anime deū videre volēti neceſſaria.

Uides qūo oia iſta ſūt plena iocūditate ⁊ letitia ⁊ hic nunc eſſe magnū paſcha. o q̄lis domūcula in qua fiunt iſta ⁊ q̄ʒ glorioſum habitare in ea. Ex hoc facto apparitiōis dñi tria ſpūaliter ⁊ myſtice accipiuntur q̄ i aīa fideli apparitionē ⁊ preſentiā verbi eterni mētaliter flagitante exiguntur. Primū eſt aie ab oī ope exteriori vacatio qđ notaē per diē ſabbatorū: per ſabbatū em̄ req̄es ſignificaē quo iudei ab oi opere vacabāt. ¶ Scđʒ eſt viriū ab oī ſpecie extranea cuſtoditio qđ notaē p fores clauſas: fores em̄ aie ſunt. ſenſus corporis ⁊ vires anime. ¶ Tertiū eſt viriuʒ oīm ad intima recollectio qđ notaē p diſcipulorū cōgregationē: vires em̄ aie ſūt quaſi q̄dā diſcipuli ſub magiſterio verbi eterni. Sʒ dñs non venit ad animā niſi de ſero propter qđ dicitur cū eſſet ſero per ſero intelligitur perfectio boni operis: nō em̄ in initio boni operis dñs apparet: ſʒ ſero poſtq̄ ſol diuine gratie curſuʒ ſuū in perfectione operis peregit: tūc deꝰ hoī ſe oſtēdit.

Jeſus opat in aia q̄nqʒ.

¶ Jeſus aūt veniens in aiam operaē ibi q̄nqʒ. Primo ſtatim medio diſcipulorum oīm veʒ viriū .i. in initio aie quē inhabitat ⁊ ipſam eſſentiā aie que mediū eſt oiʒ potētiarū p gratiā pficit ⁊ fecūdat cōferēdo ſibi eſſe diuinū. Scđo ānūciat diſcipulis pacē: ecce qbꝰ loqꝛ pacē: qꝛ diſcipulis Eſto ⁊ tu diſcipulꝰ diſcipline xp̄i capax ⁊ audies. Tertio oſtendit eis manꝰ ⁊ latus conferendo: ſcʒ eis ⁊ diuinas operatiões que per manꝰ ⁊ affectiones: que per latꝰ vbi corʒ latet deſignāē. Quarto facit gaudere diſcipulos excitādo: veʒ l eis gaudiū internū: qꝛ gauiſi ſunt diſcipuli viſo dñō. Quinto iſufflat dādo eis ſpm̄ viuificationis ad nouā vitā: vt viuāt tā ſibi q̄ aliis ad ſalutē. Sʒ dñs cū diſcipulis tūc paruʒ ſtetit: qꝛ multū ſero fuit: tñ forte ēt ipi coegerūt eū aliquātulū plꝰ ſtare rogātes ne ſic cito recederet: nec hoc dñō diſplicebat teneri em̄ vult ꝑut ſupra dictū eſt.

Thome aduētus.

Tādē bñdicens diſceſſit ab eis. Cūq̄ ab eis euanuiſſet redijt thomas q̄ ante dñi aduentū exiuerat (dixeruntq̄) aio leto (aliij adꝰ euʒ) nunciantes ei bonū nunciū (vidimꝰ dñʒ) ſic em̄ ante paſſionē appellauerūt eū. Qui dixiſſe nō crediturū niſi videret: ⁊ etiam tāgeret cicatrices vulnerū: vt ſi viſus deciperetē ſaltē tactꝰ nūciaret veritatē. Uolebat certificari duplici ſenſu .ſ. viſu ⁊ tactu. Iſti em̄ duo ſenſus ſunt qui minꝰ decipi poſſunt: tāta q̄ppe viderat mortis ſupplicia q̄ reſurrectionis ⁊ vite nō poterat accipere argumēta: niſi nō ſolū viſu: ſed tactu pciperet ea. vñ Chriſo.

chriſo.

Aliis em̄ groſſior exiſtens eam q̄ ⁊ per ſenſum groſſiſſimū .ſ. tactu querebat fidē ⁊ neq̄ oculis credebat. Remanſerūt āt diſcipuli famelici ⁊ ſitibūdi de dñō ſuo: de quo tantā copiaʒ habere cōſueuerāt: q̄ eū ſepe ſuſpiriis ⁊ deſideriis reuocabāt.

M Apparitiōes quinq̄ ſcripte.

Uidiſti quoties hodie paſcha habuiſti: nā oēs p̄dicte apparitiones in die reſurrectionis fuerūt de quibꝰ tñ q̄nq̄ i euāgelio ſcripte ſunt: ⁊ has q̄nq̄ repñtat ſacerdos in miſſa q̄nqʒ ſe vertēs ad pplʒ: ⁊ q̄ſi p apparitōe repñtās eis vultū ſʒ tertia verſio eſt cū ſilētio q̄ ſignificat tertiā ex his apparitionē factā petro: qꝛ neſciē vbi vel qñ facta fuerit hec apparitio. Per hoc ēt eas repñtat q̄ q̄nqʒ dñs vobiſcū dicit: ſed forte audiſti: nō tñ ſenſiſti: qꝛ nec forte in paſſione cōpaſſionē habuiſti. credo enim q̄ ſi in paſſiōe cōpati ſcires: ⁊ mētē vnitā ⁊ nō ſparſam ad ſecularia aut ſuperflua vel curioſa haberes in qualibet vice ſentires paſcha: et hoc tibi cōtingere poſſet qualibet die dñica ſi mēte integra feria ſexta ⁊ ſabbato te i paſſione dñi pparares. qꝛ ſm Aplm. Si fuerimꝰ ſocij paſſionū: erimus ⁊ cōſolationū.

ij. co. i.

Tūc vero dñs ieſus redijt ad ſctōs patres qui corā eo nō otioſe ſʒ vigilāter laudibus inſiſtebāt iocūdātes. Stabāt em̄ in cāticis ⁊ laudibꝰ oēs ſancti patres ⁊ angeli corā dño reuerēter alacriter ⁊ deuote: ac tanq̄ glorioſi iubilāt cōtinue. cōſpice igitur eos ⁊ tu cū letitia ⁊ eis ɔgratulare ac diſce deū venerari ⁊ laudare ⁊ ſibi gratias agere et ſua beneficia recognoſcere ac toto conatu ad illam gloriam tendere nō ceſſes vbi ſemp in cōſpectu dei tui cū tā nobili multitudine in laudibus dei gaudeas. Oro.

O Alme fili dei patris qui forib⁹ clauſis apparuiſti diſcipulis i vnũ congregatis: obſtrue queſo clauſtra ſenſuum meoꝝ interiorum ⁊ exterioꝝ contra periculũ tentationũ ſancto timore reuerẽtie tui mortifica in eis oia mala cum vinculo tue charitatis delicate: ⁊ illumina eos cuius lumine religiõis diuine vt merear tua leta viſiõe ↄſolari: pacẽq pectoris in pñti ⁊ eternitatis: in futuro te donãte valeã inuenire vbi cũ angelis ac oib⁹ ſctis ⁊ electis tuis te laudare merear ſine fine. Amen.

Qũo dñs appuit diſcipulis incluſis thoma pñte. Ca.lxxviij.

A Jo.xx.

Adueniẽte autẽ octauo die reſurrectiõis iterũ apparuit dñs ieſus diſcipulis ſuis: nã q: nõ malitia ſed ignorãtia thomas dubitauit: noluit pi⁹ magr̃ tam dilectũ diſcipulũ in infidelitate relinquere: ſꝫ ad fidẽ eius reformãdã iterũ dignat⁹ eſt apparere: igitur cũ in predicto mõte ſyõ (iterũ eſſent diſcipuli intus ⁊ thomas cũ eis) paſtor bon⁹ ⁊ de puſillo grege ſolicit⁹ (venit ianuis clauſis ⁊ ſtetit in medio eorum) vt poſſit videri ab oibus (⁊ dixit illis: pax vobis) ſtetit in medio ⁊ dixit: pax vobis nũq pot eſſe pax in collegio: niſi plat⁹ ſit in medio: ita q nõ plus ad vnã partẽ iclinet q̃ ad aliã: colũna nũq ſuſtinet edificiũ ſi ſit ad partẽ ppe parietẽ ⁊ nõ in medio oia elemẽtata pter terrã mouent: q: nõ ſunt i medio: terra aũt imobilis eſt: q: in cẽtro eſt ⁊ in medio: ſepe dñs pacẽ diſcipulis nũciat ⁊ cõmẽdat ac ꝑſuadet hẽre: q: ſine pace impoſſibile eſt deo placere. in eis eñ q̃ pacẽ ⁊ cõcordiã diligũt habitat de⁹: q: fact⁹ eſt in pace loc⁹ ei⁹. pacẽ veniẽs attulit: et hic abiẽs pacẽ reliqt: q: tota pfectio xpiane vite ⁊ religiõis in pace ⁊ dilectiõe ↄſiſtit: cũ magna ergo diligẽtia debem⁹ eã iquirere ⁊ ſtudioſe obſeruare. vñ Greg. nazãze. Pudeat ergo nos pacis mun⁹ deſerere quaꝫ nobis hinc diſcedẽs xps reliqt. Pax ⁊ res nomẽ dulce quã ⁊ dei eſſe accepim⁹. Iuxta illud. pax dei: ⁊ ei⁹ eſſe deũ. iuxta illud. de⁹ pacis: ⁊ ipaꝫ eẽ deũ. iuxta illud. ipe eſt pax nr̃a. Pax bonũ cõmẽdatũ ab olb⁹ ⁊ obſeruatũ a paucis: q̃ aũt cã eſt fortaſſis ãbitio dñij aut facultatũ: aut liuor: aut odiũ: aut cõtẽpt⁹: aut aliqd hmõi ex his q̃ dei ignaros videm⁹ incurrere. (Deinde dicit thome) quaſi reſpõdens petitioni ei⁹ ſuppoſite (inſer digitũ tuũ huc ⁊ vide man⁹ meas)

par collegyũ plat⁹ in medio ſit.

B Pacis cõmendatio.

Grego. nazãzenus. phi.iiij. ij. cor. xiij. Eph. ij

non q in digito ſit viſus: ſꝫ quaſi diceret. Tange hoc ⁊ experire. Unde videre i hoc loco pro ſentire et intelligere ponitur: qꝺ genus locutionis adeo vſitatũ eſt vt per omnes ſenſus currere videatur: ſicut cum dicimus audi ⁊ vide q̃ modulate cantat. Olfac ⁊ vide q̃ ſuaue redolet. Palpa ⁊ vide q̃ lene ſit. Guſta ⁊ vide q̃ dulce ſit. Unde in exod. dicitur. Cunctus populus videbat voces. i. ſentiebat. Uiſus ergo ꝓpter ſui certitudinẽ ꝓ omni ſenſu accipit̃. vñ ſm Augu. Nõe viſus ghalr̃ alij q̃tuor ſenſus ↄſueuerũt uolari imo etiã aliqñ ꝓ intellectu accipit̃. vt cũ alicui d: vides in hoc. i. intelligis: vel ſimplr̃ dici põt q ieſus ad ỽba thome rñdet: in quo etiã ſuaꝫ deitatẽ declarat inq̃tũ abſens corporalr̃ ei⁹ ỽba ſciebat. Thomas eñ duplici ſenſu ſcꝫ viſu ⁊ tactu certificari volẽs dixerat (niſi videro i manib⁹ ei⁹ fixurã clauorũ et mittã digitũ meũ in locũ clauoꝝ ⁊ manũ meã i lat⁹ ei⁹ nõ credã.) Jeſus ỽo q̃ſi rñdẽs dicit ei. (Infer digitũ tuũ huc). ſ. i locũ clauoꝝ (⁊ vide man⁹) pforatas ⁊ clauoꝝ fixuras. Deinde ſubiũgit (⁊ affer manũ tuã et mitte i lat⁹ meũ) lãcea pforatũ ⁊ cognoſce me illũ eundẽ eſſe q̃ pepẽdit in cruce. Magnũ certe fuit vuln⁹ illud ſacratiſſimi lateris i q̃ nõ digitũ: ſed manũ mittere debebat. Myſtice p digitũ ſignificat̃ diſcretio: p manũ op⁹ nrm: monet g̃ digitũ ⁊ manũ i locũ clauoꝝ ⁊ lãcee mittere: vt qcqd in nobis ẽ diſcretiõis ⁊ opis i ſeruitiũ xp̃i expẽdam⁹. Deĩde ſubdit (et noli eſſe icredul⁹) hoc eſt ad credẽdũ tard⁹ (ſꝫ fidelis) hoc eſt fide firm⁹: q: in pctõ ifidelitatis me iterũ crucifigis cãm mee iterãs paſſiõis hoc dixit ieſus: q: thomas dixerat diſcipulis reſurrectionẽ xp̃i nũciãtib⁹ ſe alr̃ nõ crediturũ. Sicut g̃ thomas pre ceteris dubitauit ita pre ceteris palpare ⁊ videre monetur vbi Chri. Tu ỽo cũ videris decredentẽ diſcipulũ excogita dñatoris clemẽtiã q̃lr̃ ẽt ꝓ vna ala oſtẽdit ſeipm vulnera hñtẽ ⁊ accedit vt ſaluet vnũ nõ eñ ei ſtati appet: ſꝫ poſt dies. viij. vt i medio a diſciplis admonitus accẽdat ad mai⁹ deſideriũ ⁊ fidelior fieret in futurum. Tũc thomas cicatrices dñi tetigit: ⁊ nõ ſolũ corde credẽdo: ſed ẽt ore ↄfitẽdo: q: vtrũq ad ſalutẽ requirit̃: exclamãs di (Dñs me⁹ ⁊ deus me⁹). ſ. tu es (dñs me⁹) ſm hũanitatẽ in q̃ me ſanguie tuo redemiſti ⁊ cõparaſti (⁊ de⁹ me⁹) ſm diuinitatẽ: qua me creaſti ⁊ de limo formaſti iam nihil dubito certus ſum ↄfirmo reſurrectionẽ: ꝑdico imortalitatẽ: tu es dñs meus ⁊ magr̃ me⁹: ego ſeru⁹ tu⁹ ⁊ fili⁹ ancille tue: tu es deniq de⁹ me⁹ q̃ me creaſti ⁊ ꝓ me carnẽ ſuſcepiſti quã vt me redimeres morti te tradidiſti ⁊ vt me tecũ reſuſcitas

Uidere

Uiſus: Augu.

C Uulneris i latere xp̃i magnitudo.

Dñs et deus.

res: nũc a morte reſurrexiſti: hec eſt fides mea: ita ſentio ⁊ ita credo. O felix thoma ꝙ felicē habuit leticiaȝ man⁹ tua: magna q̄ppe licētia ⁊ magna grā eſt mittere manũ in latus illō dulciſſimũ: in lat⁹ illō ſaluberrimũ: in lat⁹ in ꝗ vñ ab ira ſaluamur
Didymus. vnde a culpa ſanamur: vnde in grā generamur: vñ i gloria ſublimamur. Ipſe ergo thomas q̄ dr̄ didym⁹ ꝑpter dubiũ cor i credendo: q2 didym⁹ grece gemin⁹ eſt latine bñ ēt dr̄ abyſſus: q2 altitudinē diuinitatꝫ certa fidē penetrauit: ꝙtā aũt remūerationē fides habebat manifeſtatᷣ cũ ſubdiᷣ (dī
D. et ieſus) beatificādo cōfeſſionē ipſi⁹ (q2 vi
Fidei meritũ. diſti me thoma) .i. q2 expert⁹ es etiā ꝑ tactũ (ideo credidiſti: beati qui nō viderūt ⁊ crediderũt) in hoc verſiculo nō ſolũ fides thome cōmendatur: ſed etiā noſtra ſalus futura p̄dicitur: ac ſi diceret dñs: tu quidē beat⁹ es: q2 em̄ me vidiſti credidiſti: ſed ⁊ ille beati erūt q̄ nō vidētes me corpore cre
Augu. dituri ſunt mēte. vbi ſm̄ Augu. preteriti
Preteritũ pro futuro. tpis vſus eſt ṽbis ꝑpter certitudinē tāꝗ ille q̄ qō erat futurũ in ſua nouerat p̄deſtinatiōe iā factũ: q2 apud ei⁹ p̄ntiā oia futura p̄terita ſunt: ſꝫ aliō thomas vidit ⁊ palpauit corpe ⁊ aliō credidit corde: q2 fides ſaltē q̄ ad actũ nō pōt eſſe de viſis ⁊ apparētib⁹: nā fides eſt argumētũ .i. oſtēſio nō apparentiũ. arguere em̄ dicebāt antiqui oſtēdere. hoiēȝ nāꝗ ſeu humanitatē vidit ⁊ tetigit: ⁊ deũ ſeu deitatē q̄ in preſenti videri nō pōt credidit. dicēdo em̄ dñs me⁹: humanā naturā cui datũ eſt toti⁹ creature dñm dicendo vero deus meus diuinā q̄ oia cōdidit cōfeſſus eſt: ⁊ vnũ eundē deũ ⁊ dñȝ. vñ Theo. Qui prius infidelis fuerat
Theo. poſt laterꝫ tactũ ſe optimũ theologũ oſtēdit: nā duplicē naturā vnicāꝗ hypoſtaſiȝ xp̄i ediſſeruit. Nos ergo cōſolādo (ſubiunxit: beati qui nō viderūt ⁊ crediderūt) vñ Greg. Letificat aũt valde qō ſequiᷣ: beati
Grego. Fides vera. q̄ nō viderūt ⁊ crediderūt. in qua ſentētia nos ſpālr̄ ſignati ſum⁹: qui eũ quē carne nō vidimus mente tenemus ſi fidē noſtrā operibus ſequimur. ille em̄ vere credit: q̄ exercet operādo qō credit. hec Grego. De his autē qui fidem nominetenus retinēt paulus dicit. cōfitētur ſe noſſe deuȝ: factis aũt negāt. ⁊ Jacobus. Fides ſine opibus
Titũ. Jacob. ij. mortua eſt. cũ ergo (vt dicit Chryſo.) aliquis ſic iſto tēpore dixerit vtinā in tēporibus illis fuiſſem ⁊ vidiſſem xp̄ȝ miracula facientē: tūc excogitet: beati q̄ nō viderūt ⁊ crediderunt: potuit aũt eſſe ꝙ poſt cōfeſ
Joā.xl. ſionē qua dixit dñs meus ⁊ deus me⁹: dñs ieſus inſufflans dixerit. Accipite ſpm̄ ſanctum quorum remiſeritis peccata ⁊c. licet hoc non dicat euangeliſta: quia multa fecit Jeſus que nō ſunt ſcripta in libro hoc vnde ipſe q̄ virtutē ſuā nō alligauit ſacramētis: potuit ſine ſigno ſenſibili dare ſpm̄ ſanctũ ⁊ conferre ei poteſtatē ⁊ ordinē epiſcopalē. Nā credendũ eſt ꝙ eũ ſicut alios epiſcopũ ordinauit. Attēde hic ꝙ xp̄s thome apparuit quādo in errore fuit. In quo magna xp̄i pietas oſtēdiᷣ qui ꝑpter vnũ ſolum venit. vñ Chryſo. Conſidera dñatoris clemētiā qualiter etiā pro vna anima oſtendit ſeipſum vulnera habentē: ⁊ accedit vt ſaluet vnũ. Unum ſaluandũ curauit dñs. chryſo.
E. Thome dubitatio. Hoc aũt de thome dubitatione diſpēſatorie permiſſum eſt: vt cui dētiorib⁹ argumētis reſurrectio dñi ꝓbareᷣ: ideo em̄ dubitatũ eſt ab illo ne dubitetur a nobis. vñ ſm̄ Greg. Non caſu ſed diuine pietatis diſpenſatione geſtũ eſt vt Grego.
ille electus diſcipulus tūc deeſſet: q̄ audita reſurrectione dubitaret: dubitans palparet: ⁊ palpans crederet. vt a noſtris cordibus omnē dubitationē expelleret. ⁊ dũ in magiſtro ſuo vulnera palparet carnis: in nobis vulnera ſanaret infidelitatis: pl⁹ em̄ in nobis incredulitas thome ꝙ aliorũ credulitas ad fidē profuit: q2 dum ille ad fidē palpādo reducitur: mēs nr̄a oī dubitatiōe poſtpoſita in fide ſolidaᷣ: ⁊ nō ſoluȝ nr̄am fidē roborauit: ſꝫ ēt hereticoꝝ errorē dicētiũ ieſum verũ corp⁹ nō habuiſſe excluſit. vñ ⁊ Leo papa. Sufficit thome ad fi Leo papa.
dē ꝓpriā vidiſſe qō viderat: ſꝫ nobis operat⁹ ē vt tāgeret qō videbat. vñ Greg. De Grego.
ipſi⁹ thome ⁊ alioꝝ ēt diſcipuloꝝ dubitatiōe ſic dr̄ ꝙ reſurrectionē dñicā diſcipuli tarde crediderūt: nō tā illoꝝ īfirmitas ꝙ nr̄a (vt ita dicā) firmitas fuit ipa nūꝗ reſurrectio illis dubitātib⁹ ꝑ multa argumēta mōſtrata eſt: ꝙ dũ nos legētes agnoſcimus q̄d aliud de eoꝝ dubitatione ſolidamur: min⁹ em̄ mihi maria magdalena p̄ſtitit q̄ citi⁹ dubitauit ꝙ thomas q̄ diu dubitauit. ille etei vulnerũ cicatrices tetigit: ⁊ d nr̄o pectore dubietatꝫ vuln⁹ ãputauit. hec
F. Uulneruȝ xp̄i retētio. Gre. Diſpēſatiōis āt grā nō ex curādi ipotētia dñs q̄ mortis regna deſtruxit: ſigna mortꝫ delere noluit: ſꝫ plib⁹ d cāis veſtigia paſſiōis. ſ. cicatrices vulnerũ i corpe: ſꝫ incorruptibili r̄ſeruauit. Prio ad aſtruēdā ⁊ ꝓbādā reſurrectionē ac reformādā ⁊ corroborādā diſcipl'oꝝ fidē de ſua r̄ſurrectiōe dubiā: vt credant ꝙ ipſe q̄ crucifix⁹ fuit in eodē corpe nūero reſurrexit. i. eo em̄ ꝙ vulnera oſtēdebat māifeſtabat ꝙ idē reſurrexerat q̄ i cruce pepēdit. vñ Lucas. Uidete man⁹ meas ⁊ pedes meos q2 ipſe ego ſuȝ. Scōo ad cōmēdādā ei⁹ circa nos dilectio
Lu.xx.iiij. nē: vt ꝙ miſcordit ſim⁹ adducti oſtēſio ſue mortis idicijs iſinuēt noſꝗ ad dilectionē rependēdā magis prouocet. vñ in apoca.
Apo. j. Qui dilexit nos ⁊ lauit nos a pctis nr̄is i ſanguine ſuo. Tertio ad oſtēdendā nr̄aȝ

redēptionē: q: illa vulnera fuerant nostre redēptiōis signū. vñ in Esa. Ipe vulneratus est ꝓpt iniq̄tates nr̄as: iōq; mias dñi cātare nō cessant: ſ; dicāt q̄ redēpti sunt a dño qm̄ bon⁹ qm̄ in sclm̄ mia ei⁹. Quarto ꝓpt nr̄az edificationē ⁊ instructionē. si em̄ in corꝑe xp̄i gl'ioso ēt manebant signa sue passionis: ⁊ nos q̄si cōpatiēdo eadē vulnera

Phil. ij. ꝯtinue in mēte portare: ⁊ ꝑ eis gr̄as agere debem⁹. vñ apl's. Hoc sentite i vobis qd̄ ⁊ in xp̄o iesu. Quito ꝓpter nr̄i recordationē ⁊ memoriā apd̄ se sꝑ retinēdā. Neq̄ꝗ̄ em̄ nr̄i obliuiscit' ꝑ q̄b⁹ sic crudel'r plagat⁹ dignoscit'. vñ in Esa. Ego tui nō obli

Esa. xlix uiscar ecce i manib⁹ meis descripsi te. Sexto ꝓpt dei p̄ris reconciliationē: vt de⁹ p̄r

I. Jo. ij. ignoscat hūano gn̄i ꝑ quo filius sic voluit plagari. vñ apl's. Aduocatū habem⁹ apud

Aduocat⁹ noster Jesus. patrē iesuz xp̄m iustū: ⁊ ipse est ꝓpitiatio ꝓ pctis nr̄is: nā p̄ri ꝓ nobis supplicat obediētiā repñsentās ⁊ q̄le gen⁹ mortis ꝑtulerit sꝑ ondēs qd̄ est q̄dā mod⁹ interueniēdi ꝓ nobis. vñ Bern. Securū accessuz hēs o

Bern. hō ad deū vbi habes filiū ante patrē: matrē añ filiū: fili⁹ ostēdit p̄ri lat⁹ ⁊ vulnera: mr̄ ostēdit filio pect⁹ ⁊ vbera: nec vlla poterit ibi eē repulsa vbi tot charitatꝫ occurrūt insignia. Septimo ad ipoꝝ ꝯfusionē: vt

Augu. ostēsis eis i iudicio vulnerib⁹: denūtiet ꝙ̄ iuste dānari debeāt. vnde ſm Aug. Cōuincēs eos ƀ pctō sue mortꝫ dicet. Ecce hoiez quē crucifixistis: videtis vulnera q̄ inflixistis: agnoscitis lat⁹ qd̄ pupugistis: qm̄ per vos ⁊ ꝓpter vos apertū est: nec intrare voluistis. Octauo ad electoꝝ exultationē dū in

Beda. Vulnerū xp̄i iocūda visio beatis. deo suo insignia amoris ꝑcipui quē ad eos habuit videbūt. Nā ſm Bedā. Magnum gaudiū erit sctis videre vulnera in carne xp̄i fulgida ꝑ q̄ victor triūphauit de morte ⁊ saluauit electos. veniēs ḡ dñs ad iudiciū in eadē forma oib⁹ apparebit .s. iustis ⁊ iniustis: vt iusti vidētes ꝗ̄ta ⁊ q̄lia ꝑ eis sustinuit in ei⁹ amore ampli⁹ exardescāt: ⁊ in laude ac gr̄aꝝ actiōe ꝑficiāt: iniusti ꝟo deteri⁹ puniant': cōfundant' ⁊ pereāt: ꝙ̄to

Trophea christi. magis tātis bn̄ficijs īgrati extiterūt ⁊ largiora bn̄ficia dei idigni⁹ ꝯtēpserūt. Nono vt triūphū seu titulū triūphalē ⁊ signū victorie sue oi carni ostēdat ⁊ i ꝑpetuū circūferat q̄ eū victorē diaboli ꝑ infinita scl'a demōstrēt ꝟbi gr̄a. Miles ꝓ toti⁹ gētis salute fortiter egi: ⁊ multis vulnerib⁹ ꝑfossus est: hostē tñ iterfecit: eiusq; spolia diripuit ⁊ victoriā sine gētis reportauit: ait ille medi

G cicatrices pulchre. Chris. cus: vis sanari sine oi cicatrice: vel cū cicatricibus sine oi deformitate: puto qd̄ in signū sue victorie ⁊ ꝑ exēplo animādi alios ad idē reseruaret sibi cicatrices: ille em̄ cicatrices sunt in xp̄o nō in deformitatē: sed in magnā pulchritudinē, vnde dī Chri. q̄

cicatrices sunt in xp̄o suꝑ radios solis lucidiores. vnde ēt ſ; Aug. In illo regno ap Augu.

parebunt in corporib⁹ beatorū martyꝝ cicatrices vulnerū q̄ ꝓ xp̄i noie ꝑtulerūt: sicut stella in celo: sicut lapis ꝑciosus i anulo: sicut flos in stipite: ⁊ sicut rubens color in rosa: nō em̄ deformitas in eis sed dignitas erit ⁊ q̄dā ꝟtutis in corpore: nō corpis ſ; ꝟtutis pulchritudo fulgebit: nec iō tñ si martyrib⁹ aliq̄ āputata ⁊ ablata sunt mēbra sine ipsis mēbris erūt in resurrectiōe mortuorū ſ; vbi mēbra vt ꝑciderent' percussa sunt vel secta ibi cicatrices: ſ; tñ eisdē mēbris redditis nō perditis apparebūt: cōspice nūc dñm ⁊ ꝯsidera solitā ipsius benignitatē: hūilitatē ⁊ amorē feruentē quō vez mōstrat thome ⁊ alijs discipulis vulnera vt tollat oēz obscuritatē de cordib⁹ eoꝝ ad ipoꝝ ⁊ nr̄az vtilitatē. Stat igit' cū eis ꝑ aliquā morulā loquēs de regno dei cōsolatoria: stāt ⁊ ipsi cū eo i letitia magna audiētes illa verba excelsa ⁊ aspiciētes faciē eius plenā gaudio ac decore ⁊ gratia. Attēde bene eos familiariter circū circa stantes. Sta ⁊ tu reuerēter ⁊ verecūde: ſ; gaudenter a longe: tamē si forte mia mot⁹ faciat te vocari ſ; immeritū. Tādē dicit eis q̄ in galileā vadant ⁊ q̄ ibi eis apparebit sicut promiserit: ⁊ benedictione data discessit ab eis. Ipsi vero remāserunt vt pri⁹ de ipso famelici ⁊ sitibundi: sed plurimū confortati.

Oratio.

Domine Iesu christe qui thome dubitanti loca clauorū ⁊ lācee ostēdisti: ⁊ eū per digiti ⁊ manus immissionē ab errore reuocasti: da mihi vt tuorū vulnerū ⁊ passionis semꝑ habēs memoriā digituz ⁊ manū: hoc est q̄cquid discretiōis ⁊ opis in me fuerit totū in seruitiū tuum mittā ⁊ expendā: ⁊ cū thoma cōfitear q: tu es, dñs meus qui me sanguine tuo comparasti: ⁊ deus meus qui me creasti vt quod de credētiū salute futura ei predixisti in me merear experiri: ⁊ te largiente beatus apud te inueniri. Amen.

Q̄ñ dñs apꝑuit septē discipl'is ad mare tyberiadis. C. lxxix A

Postea facto interuallo tp̄is: manifestauit se iterū iesus ad mare tyberiadis .i. se visibilē ꝑbuit: ⁊ hoc etiā mōdi apparere qd̄ idē est q̄ mānifestari. Nā ſ; Amb. illō apparet i cui⁹ ꝑtāte est videre ⁊ nō videri. Piscabāt' simul' septē discipl'i; nocte q̄dā vt ee Jo. xxi. Ambr. Apparere.

inuiſitat. vñ Greg. Cur cū ſeptē diſcipu-
lis vltimū cōuiuiū celebrat: niſi ꝙ eos tm̄
mō q̄ ſeptiformi grā ſpūſſancti pleni ſunt
futuros ſecū in eterna refectione denun-
ciat. Septē q̄z dieb⁹ oē hoc tp̄s euoluitur:
⁊ ſepe ſeptenario nūero perfectio deſignatur. Illi ergo vltio cōuiuio de pn̄tia veri-
tatis epulant̄: q̄ nūc p̄ectiōis ſtudio ter-
rena trāſcēdūt q̄s hui⁹ mūdi amor nō li-
F gat q̄b⁹ ſi vtcūq̄ p̄ teſtamēta obſtrepit cepta tn̄ eoꝝ deſideria nō retūdit. hec Greg.

Piſcatio duplex.

Sicut ergo dn̄s i alia piſcatōe ſignificauit
eccl'iā q̄ī'r nūc ē: ſic ⁊ i hoc loco q̄ī'r i fine ſe-

Mare.

culi. ſ. i vltia reſurrectiōe mortuoꝝ futura ſit. Mare em̄ pn̄s ſclm̄ ſignificat: littus
qd̄ eſt finis maris finē ſcli deſignat. vnde
ibi ieſus aſcēdit i nauē: q: adhuc in fluctibus vite corruptibilis cū diſcipulis erat.
Hic aūt in littore ſtabat: q: iā ad ſtatū vite īmortalis trāſierat. Ibi nō in dexteraꝫ
nec i ſiniſtrā ſꝫ īdifferēter iq̄t. Laxate rhe-
tia vr̄a i capturā vtītelligam⁹ bonos ⁊ ma-
los: hic aūt (mittite inq̄t in dexterā nauigij rhete) vt ſignificaret eos q̄ ſtabūt ad dexterā ſolos bonos. Ibi nūer⁹ piſcium nō
exprimit̄: q: multiplicati ſunt ſuper numerū. Hic vero certus eſt numer⁹. ſ. cliij. qui
numer⁹ hꝫ q̄nquagenariū p̄ quē deſigna-
tur iubileus in quo cūctus pp̄ls ab omni
ope q̄eſcebat: ⁊ inſup̄ hꝫ tria ꝓpter myſte
riū trinitatis. Iō aūt dictū eſt ꝙ erant magni: q: oēs electi magni ſunt in regno celorum licet gradus ſint diuerſi. Ibi rhete ꝓpter ſignificanda ſciſmata rūpebatur hic
xo nō eſt ſciſſum rhete: q̄m in illa ſumma
pace ſanctoꝝ nulla erūt ſciſmata. Et iō
ad hoc cōmendandū vꝫ: ꝙ ioānes añ hoc
apparitionē tanq̄ finem libri ſui interpo
ſuit dicēs. Multa quidē ⁊ alia ſigna fecit
ieſus in cōſpectu diſcipuloꝝ ſuoꝝ q̄ non
ſunt ſcripta in libro hoc: qd̄ eſſet etiā ſecu
ture narratiōis quaſi p̄emiū. Attende ni-
hilomin⁹ q̄ ſequunt̄: q: pulcherrima ſunt
⁊ vtilia: iā cōpleto iſto ſolēni cōuiuio ⁊ re-
fectiōis bn̄ficio oib⁹ cōiter exhibito (dicit
dn̄s) ſ. pāter (ſymoni petro) volēs ei cōferre
bn̄ficiū ſpeciale (ſymon ioānis) . ſ. fili⁹ (di-
ligis me plus his?) . i. pluſq̄ iſti me di-
ligāt. q. d. q̄d mihi dabis: q̄d mihi preſta-
bis: q: diligis me. vbi Alchui. Myſtice āt

Alchu.

ſymon obediēs. Ioānēs grā dei: merito er
go nole vocat̄. i. obediēs grā dei: vt oſten-
dat ꝙ ardētioꝛ illū charitate amplectitur
nō meriti humani ſed diuini eſſe mūeris
interrogat dn̄s an ſe diligat: quē ſemp̄ et
vbiq̄ maiorē amoꝛis affectionem erga ſe

Dilectio p̄ferēda.

oſtēdere videbat. (Symon inq̄t ioānis di-
ligis me plus his) qui tui amoꝛis affectū
pluſq̄ hi circa me oſtēdis. In quo appa-
ret ꝙ ille q̄ eligit̄ ad officiū p̄latiōis: de-
bet diligere deū p̄ ceteris: ⁊ ꝙ ceteris pa-
ribus melioꝛ ⁊ perfectioꝛ dꝫ p̄fici in p̄-
latū: q: dn̄s requirebat p̄ficiēdū: an pl⁹ di-
ligeret eū ⁊ plus hꝫ charitatis q̄ eſt vincu-
lum perfectionis: nā in oī regimine ille q̄
p̄ſidet ⁊ gubernat debet excellētioꝛ eſſe et
ad plura ac maioꝛa ⁊ magis ardua tenet̄
prelat⁹ q̄ quicunq̄ ſubdit⁹: q: ſicut ſe habet ala ad coꝛp⁹ qd̄ regit: ⁊ ratio ad vires
inferioꝛes: ⁊ paſtoꝛ ad gregē: ⁊ hō ad bruta alalia: ſic ſe dꝫ habere p̄lat⁹ ad ſubditos. Et iō vr̄ ꝙ ille qui aliquē eligit ad tale officiū tenet̄ ſemp̄ eligere melioꝛē: non
tn̄ intelligit̄ melioꝛ: literatioꝛ vel aſtutioꝛ
ſꝫ ille qui oib⁹ conditionibus p̄ſatis melioꝛ eſt ad tale officiū: ad honoꝛē dei ⁊ ad

Eligē d⁹ optimus.

vtilitatē eccleſie. Aliter autē eligens vel
p̄monens videt̄ iudiciū diuinū euadere.
Qd̄ autē ſm̄ iura ſufficit eligere bonum ⁊
idoneū: hoc eſt ſm̄ iudiciū humanum p̄
qd̄ talis nō eſt puniend⁹. cū ſm̄ Aug. aliq̄

Augu.

p̄mittunt̄ humano iudicio icoꝛrepta pro-
pter maioꝛa mala vitāda: que tn̄ ſunt diuino iudicio coꝛrigēda. Nā aliq̄d ſufficit ſꝫ
iudiciū humanū qd̄ nō ſufficit ſꝫ iudiciū
diuinum. ſm̄ iudicium humanum ſufficit illud de quo hō nō pōt accuſari nec electio eius improbari. Conſtat aūt difficile
eſſe electiones fieri ſi poſſent ex hoc reprobari: ꝙ inuenitur alius melioꝛ q̄ ille qui
eſt elect⁹. Uñ ſufficit ſm̄ iudiciū humanū:
vt electio ſit recta ⁊ eligat̄ ydone⁹. Scd̄m
xo iudiciū diuinum ⁊ cōſciētiā neceſſariū
ē eligere melioꝛē q̄ītū ad honoꝛē dei ⁊ vti-
litatē eccleſie: ſi vero aliq̄s min⁹ bonū p̄-
eligat ⁊ aliquid priuatum puta affectio

G electio improbanda.

carnalis ſpes bn̄ficij ⁊ cōmodi temporalis
eum moueat eſt fraudulenta electio ⁊ pſo-
narū acceptio ⁊ peccat. Sciēs ergo dn̄s in-
terrogat ſciebat em̄ ꝙ nō ſolū diligeret eū:
verumēt plus oibus diligeret: ſed innuit:
vt ⁊ coꝛde credam⁹ ⁊ oꝛe cōfiteamur: neſciēs aūt petr⁹ quātū alij xp̄m diligebāt:
nō eſt auſus r̄ndere pluſq̄ alij: q: coꝛ alterius videre nō poterat: ſed cum modeſtia
locutus eſt ⁊ abſolute r̄ndit (etiā) hoc eſt
ita (dn̄e tu ſcis: q: amo te) . q. d. teipſum te-
ſtē inuoco: q̄ ſecretoꝝ es cōſci⁹ q: amo te: ⁊
⁊ tu q̄ interioꝛa p̄ſideras ſcis ſi plus alijs
amē te: qd̄ ego neſcio tu ſcis q̄ītū diligo te:
q: itegro coꝛde te diligo: q̄ītū vero alij te
diligunt neſcio. Itē q: expert⁹ ꝓprie fragi-

Petri caute modeſtia.

litatis. in xp̄i negatiōe fuit: cauti⁹ de ſe reſpondit nec vltra ſe efferre in xp̄i dilectione auſus fuit: ſed q̄ītitatē ſue dilectionis i
iudicio xp̄i qui ſecreta coꝛdiū intuetur po-
ſuit: nec audet inuocare conſcientiā pro-
priam in qua prius decept⁹ fuit: ſꝫ dn̄i cō-
ſcientiā inuocat dicens (tu ſcis q: amo te)
ac ſi dicat: tu noſti pluſq̄ ego humilians

ſe corā apl'is nō dicit plus his: ſed ſimpli
citer (amo te) inſtruēs nos ꝙ nō debemus
nos alijs ꝑponere: ſꝫ alios nobis: qḋ ḡ de
ſe nouit. ſ. ꝙ diligeret dixit qḋ neſciuit ſcꝫ
vtrū plus alijs diligeret tacuit. docēs nos
ꝙ i dubijs ſuſpēſam debem⁹ ſniām tenere
ꝛ nō temere de occultis diffinire (dicit ei)
dn̄s officiū paſtorale ſibi cōmittēs (paſce
agnos meos). q. d. hoc mihi dabis: hec ꝓ
ſtabis ſi amas me vt paſcas gregē meū. In
hoc ſciā ꝛ experiar ꝙ me amas ſi. ſ. gregeꝫ
meū paſcis: exhibitio opis ſit ꝓbatio dile
ctiōis: dilectio em̄ dei ꝓbat̄ in dilectiōe ꝓ
Augu. ximi: q̄ ṽo opus pietatis primo nō impē
dit minus deū diligit. vn̄ Augu. Cōfitenti
aūt amorē ſuū oues ſuas cōmēdauit tā̄
nō eſſet vbi oſtēderet petr⁹ amorē ſuū in
xp̄m niſi eſſet paſtor fidelis ſub principe
om̄ paſtoꝝ. Cūq̄ dn̄s ſecūdo ab eo queſiſ
ſet ſi ip̄m diligeret: ꝛ petrus idē qḋ ſupra
rn̄diſſet. Iteꝫ ſubdit (paſce agnos meos.)
Cū vero dn̄s tertio q̄reret ſi eū amaret (cō
triſtat⁹ eſt petrus) eo ꝙ ſepius eſſet inter
rogatus ab eo: q̄ ſciuerat qḋ īterrogabat
et turbat⁹ fuit: eo ꝙ ſciebat eū ſcire ēt oīa
futura ꝓpter qḋ timuit ex tali replicatiōe
ne xp̄s ſibi vellet ꝑdicere aliquem caſum
ſuū futurū ſicut ſupra ꝑdixit ei ſuā nega
tionē futurā: ꝛ iō merito timuit ꝛ turbat⁹
Chris. fuit. vn̄ ſm̄ Chriſ. Rurſus formidat ne for
te eſtimans ſe diligere ſi nō diligat corri
piat̄ ſicut vt prius corrept⁹ eſt multum ſe
eſtimās fortē. vn̄ ad ip̄m xp̄m refugit (ꝛ di
cit ei: dn̄e tu oīa) ſcis et ineffabilia cordis
preſentia ꝛ futura ꝛ de vltimo cordis ꝓtu
lit amātis vocem dicēs (tu ſcis qꝛ amo te)
q. d. tu ſcis oīa ꝛ ꝑſentia ꝛ futura. Ideo tu
Trina Cōfeſſiō petri. ſcis ꝙ vnice te diligo: ſꝫ q̄d ſit mihi futu
rū ego neſcio tu ſcis. Deinde poſt tertiam
petri reſponſionē dn̄s adiecit (paſce oues
meas.) Interrogauit aūt eū ter: non igno
rās quo aīo cōfiteret̄ xp̄i amorē ſꝫ vt trina
cōfeſſio amoris deleret trinā negationem
timoris: ter negauit timor: ter cōfeſſus eſt
Augu. amor. vn̄ Aug. Reddit̄ negatiōi trine tri
na cōfeſſio ne minus amori ligua ſeruiat
q̄ timori: ꝛ pl⁹ vocis elicuiſſe videat̄ mors
Ambr. imminēs q̄ vita ꝑſens: ꝛ ſm̄ Amb. iterro
gauit non vt diſceret ſꝫ vt doceret quē ele
uādus in celū amoris ſui velut vicariū re
linq̄bat: nō vult dn̄s ſuos agnos vel oues
cōmittere: niſi illi q̄ eū diligit: q̄s ip̄e tm̄ di
lexit vt ꝓ eis morti dignaret̄: ꝛ ideo pri⁹ ec
cleſie paſtorem interrogat an ſe diligat: ꝛ
poſtea ad paſcendū ſuos agnos ꝛ oues ei
cōmittit: ſicut em̄ fuit timoris idiciū nega
re paſtorē: ſic eſt amoris offm̄ paſcere dn̄i
Chriſ. cū gregē. vn̄ Chriſ. Si diligis me indꝫ ꝑſi
ſte fratrib⁹: ꝛ feruētē amorē quē ꝑ oīa de
mōſtraſti nūc oſtēde: ꝛ aīaꝫ quā dixiſti po

ſiturū te eſſe ꝓ me hāc ꝓ ouib⁹ da meis oñ
dens quāti appretiat̄ ꝑſiſtētia ꝓpriarum
ouiū: ꝛ qm̄ hoc maxie ei⁹ q̄ in ip̄m eſt amo
Greg. ris ſignū. vn̄ ꝛ Greg. Si ḡ ſignū dilectiōis
eſt cura paſtoris: q̄cūq̄ v̄tutib⁹ pollēs gre
gem dei negligit paſcere ſummū paſtoreꝫ
Augu. ꝯuincit̄ nō amare. vn̄ ꝛ Aug. Quid eſt aliō
diligis me paſce oues meas: q̄ ſi diceret.
Si me diligis nō te paſcere cogita: ſꝫ oues
meas: ꝛ ſicut meas paſce nō ſicut tuas: glo
riā meā i eis q̄re nō tuā: dānū meū nō tuū:
lucra mea nō tua. vn̄ Bern. Non otioſe to
ties repetitū eſt petre amas me in cōmiſ
Bern. ſione ouiū. Et ego quidē id ſignificatū ꝓ
inde puto ac ſi illi dixiſſet ieſus: niſi teſti
moniū tibi ꝑhibente cōſciētia ꝙ me ames
ꝛ valde ꝑfecteq̄ ames: hoc eſt pluſq̄ tua:
pluſq̄ tuos: pluſq̄ etiā te: vt trine repeti
tionis mee numer⁹ ipleat̄: nequaq̄ ſuſci
pias curā hāc: ne te intromittas de ouib⁹
meis: ꝓ q̄b⁹ vtiq̄ ſanguis me⁹ effuſus eſt:
terribilis ſermo: vt poſſit ēt ipauida quo
rūuis tyrānoꝝ corda ꝯcutere. Propterea
attēdite vobis q̄cūq̄ opus miniſterij hui⁹
ſortiti eſtis: attendite inq̄ vobis: ꝛ ꝑtioſo
depoſito qḋ vobis creditū eſt. hec Bern. Prela toꝝ pe riculū
Unde q̄n̄o dn̄s xp̄s cōmittēdo petro paſto
rale officiū ip̄m ter examinat de dilectiōe Petri exami natio
qꝛ paſtores eccl'ie debēt deū ac etiā ꝓximū
pre ceteris hoīb⁹ diligere: non ergo debet
quis eligi in prelatū niſi habitis certis ſi
gnis ꝛ argumētis de dilectione eius erga
Bern. deū ꝛ proximū. vn̄ Bern. An nō incōgrue
de dilectiōe requirit̄ q̄ paſcēdo gregi pre
ponitur. Ille em̄ preeſſe dꝫ alijs qui vino
charitatis inebriat⁹ exeſtuat: imemor ſui
vt nō querat q̄ ſua ſunt: ſꝫ magis que ieſu examinari dꝫ i ꝑlatu ram ſu mēdus
xp̄i. Attēde etiā ꝙ dn̄s paſtorale officium
iniūgit trina examinatiōe ꝑmiſſa. ꝛ iō qui
ad hoc officiū aſſumit̄ pri⁹ examinari de
bet diligenter. Primo aūt ꝛ ſcḋo agnos i
perfectos quodā lacte veſcendos ꝛ tertio
oues ꝑfectiore ſolido cibo alēdas, petro cō
miſit: qꝛ nō ſolū paſtorē: ſed ꝛ paſtorū pa
ſtorē eū conſtituit: ſunt em̄ in eccleſia tria
genera ſeu tres gradus hoīm fideliū: qui
ſicut agni ꝛ oues in eccl'ia ſunt paſcēdi. ſ.
incipiētes ꝛ ꝓficiētes: ꝛ qui q̄ſi adhuc im
perfecti noīe agnoꝝ: ꝛ perfecti qui nomi
ne ouiū poſſunt intelligi: et his dictū eſt:
paſce agnos meos: ſed ſemel paſce oues
meas: qꝛ infirmi ꝛ adhuc tenelli i fide am
pliori paſtorali cura et ſolicitudine indi
gent q̄ fortiores ꝛ grādiuſculi qui ſe rege
re valēt: nec tāta cura egent: paſcit igitur
petrus agnos: paſcit et oues: paſcit filios
paſcit ꝛ matres: qꝛ regit ꝛ ſubditos ꝛ ꝑla
tos: oīm igit̄ paſtor eſt: qꝛ preter agnos et
oues in eccl'ia nihil eſt: nihil inq̄ qḋ ſuis
paſtorib⁹ cōmiſerit. Sed cū ioānes a dn̄o

J magis eſſet dilect⁹: quare nō eſt aliis apo
Jo. pl⁹ dilect⁹ cur nō ꝑlat⁹. † ſtolis ꝑlat⁹ ſed petr⁹: q2 erat adoleſcēs et
ſi eſſet prelat⁹ illi ſcandalizarent forte in
eo: ſʒ nō ita in petro q2 ſenex. Itē ne videret amicos carnales exaltare et eos aliis
preferre. Utinā eccl'ia imitaret hoc exemplū ⁊ nō faceret in multis ꝯtiū. Conſidera
hic ſolitā dñi charitatē ⁊ benignitatē: apte eñ vides quō diligēter ⁊ affectuoſe imprimit reiterat: ⁊ recommēdat petro alas
nr̃as. Ter eñ interrogās eum de amore.
Ter ſubiūxit paſce. ¶ Non dicit ei tonde:
Paſcere non tōdere iubet. † munge: macta: ⁊ māduca: ſed dicit tribus
vicib⁹ paſce ſcʒ pane doctrine ⁊ ſancte ꝑdicationis v̄bo vite ⁊ honeſte cōuerſationis exēplo tp̄alis ſuſtentationis ſubſidio.
Ter ergo dictū eſt paſce ad ſignificādum
ꝙ habens curā alarū dʒ ſubditos paſcere
paſtu triplici. ſ. verbi dei: boni exempli: ⁊
put pōt tp̄alis ſubſidij. Sed iſtud qđ dicit
ter paſce quidā mali mutāt in tonde: mū
ge: ⁊ occide: q2 multi hodie ſubditos exactionib⁹ tēporaliū opprimūt malis ſuaſio
nib⁹ ⁊ exēplis corrūpunt ⁊ occidūt: ſed de
triplici paſtu ꝓdicto parū cogitāt vel curant. Deinde poſtꝗ petrus dñm ſe amare
ter rñdit ⁊ ꝓ hoc amoris ſui ꝑuilegiū ꝯfir
mauit mortē ſuā ei dñs nūtiās ſuū marty
riū ſibi ꝓdixit in qua morte quātū petr⁹
euʒ dilexerit demoſtrauit aperte: q2 ꝑlati
eccleſie tantā debēt charitateʒ habere: vt
parati ſint ſe morti pro grege exponere.
Unde ait xp̄s loquens petro parabolice.
(Cum eſſes iunior) nō tā etate ꝗ̄ ſenſus ⁊
virtutis imbecillitate: qua negaſti me (cin
gebas te) ⁊ ad libitū tuū ꝑperabas (⁊ am
bulabas vbi) ſm appetitū (volebas: cum
aūt ſenueris) nō tam etate ꝗ̄ ſenſus ⁊ vir
Alligatus petr⁹ cruci. † tutis ſtabilitate: ſicut iaʒ tua demōſtraſti
confeſſione (extendes manus tuas). ſ. ad
crucē: hoc eſt crucifigeris: vbi promptitudo eius ad martyriū tolerandū deſignat:
et genus mortis (⁊ alius). ſ. tortor (te cinget) ⁊ ligabit vinculis: fuit eñ ligat⁹ chor
dis: ⁊ ſic in cruce poſit⁹: nō clauis affixus:
vt viueret diuti⁹: ⁊ lōgior eſſet ipſius cru
ciat⁹ (⁊ ducet te). i. viriliter trahet (quo nō
vis) ire naturalr̄ ſm appetitū ſenſitiuū. ſ.
ad mortē quā refugit ſenſualitas ⁊ volun
tas naturalis: volūtate tñ deliberatar ele
ctiua ꝗ cupiebat eſſe cū xp̄o in vita eterna
⁊ ſm appetitū itellectiuū etiā ſenex voluit
ad mortē duci ⁊ crucifigi ſequens magr̄m
R ſuum qui ait: nō mea ſed tua volūtas fiat.
Appetit⁹ hominis duplex † Sed ſi fieri poſſet vitā eternā preter mortis moleſtiā concupiſceret. Eſt eñ in hōīe
duplex appetitus ſcʒ ſenſitiuus ⁊ intelle
ctiuus: ⁊ vterqꝫ aliqñ ⁊ large loquēdo voluntas noiatur: q2 ſolus appetitus intelle
ctiuus ꝓprie volūtas dicitur. Licet ergo

appetitus itellectiu⁹ in petro eſſet promptus ad martyriū: tñ appetitus ſenſitiu⁹
refugiebat: q2 mors eſt vltimū terribiliū.
Et eodē modo in xp̄o fuit vt viſum eſt ſupra vbi ad patrē orauit. Nā inter alam et
corpus eſt adeo naturalis amor: ꝙ nunꝗ̄
volet ala a corpore ſeparari: nec ecōuerſo
⁊ ideo dicit (quo tu non vis). ſ. ſm nature
inſtinctū: ꝗ ſic eſt naturalis: vt nec ipa ſenectus eū petro auferre potuerit: ſed deſideriū gratie hoc immittit. vñ dicit aplus.
Cupio diſſolui ⁊c. vnde Chriſ. dicit ꝙ quo Phil. j.
nō vis ꝓpter naturalē cōpaſſionē aie ꝗ in Chriſ.
vita ſeparat a corpe: de hoc viriliter diſpē
ſante vt nō multi ſibi mortē inferāt violētam. hec Chriſ. ſed ſm Aug. quātacūqꝫ ſit Augu.
moleſtia carnis dʒ eā vincere vis amoris
quo amat xp̄s: qui etiā mori voluit ꝓ nobis q2 ſi nulla eſſet vel parua mortis moleſtia nō eſſet taʒ magna martyrij gloria.
vnde Greg. Neqꝫ eñ ſi pleniſſime petrus
nollet pro xp̄o pati potuiſſet: ſʒ martyriū Greg.
qđ per infirmitatē carnis noluit: per virtu
tem ſp̄us amauit. Qui dū per carnē ad pe
nas ire trepidat: ꝑ ſpm̄ ad gloriam exultat. Actūqꝫ eſt vt cruciatū martyrij nolendo voluiſſet. Sic nos quoqꝫ cū gaudium
querimus ſalutis amarū poculum ſumimus purgatiōis. Amaritudo qdē in pocu
lo diſplicet: ſed reſtituēda ꝑ amaritudinē
ſal⁹ placet. Cū ḡ cognouit dñs ꝙ diligeretur a petro ꝓdixit ei fructū dilectiōis. ſ. co
ronā martyrij ꝗ oues paſcere ⁊ eccleſiam
multiplicare ⁊ ſe caput ſequi deberet. vñ
glo. Paſſurū ꝓdicit ꝗ negaturū ꝓdixerat:
hoc iā poterit. ſ. pati ꝓ xp̄o rōne firmat⁹ qđ
imature pollicebat infirm⁹. Jā nō metuit
hui⁹ vite iteritū: q2 reſurgēte dño vite alteri⁹ ꝓceſſit exēplū. vñ ⁊ Chri. Et nimiruʒ Chriſ.
hoc volebat ⁊ cupiebat idcirco ei maniſe Alam
ſtū hoc fecit q2 eñ dixit alam meā ponā ꝓ ſuā po
te ⁊ ſi oportuerit me mori tecū nō te nega nere ꝓ
bo dedit ei qđ deſiderabat. Q2 eñ petrus xp̄o da
ſemꝑ volebat eſſe i eis ꝗ ꝓ eo erāt piculis tum eſt
ꝯfide ait: ita eñ tuū iplebo deſideriū vt ꝗ petro.
nō paſſus es inuenis exiſtēs hoc te oporteat pati ſenē factū. hec Chri. Hoc aūt qđ
ait: alt⁹ te cinget ⁊ ducet te dʒ ꝓcedere hoc
qđ dicit extēdes man⁹ tuas: nā in alteri⁹
cinctione exprimit ipoſitio vinculoꝝ a ꝑ Augu.
ſecutore. vñ Aug. Extēdes inquit manus L
tuas hoc eſt crucifigeris: ad hoc aūt vt ve Trigīnias: alius te cinget ⁊ ducet nō quo vis: ſʒ ta ſeptē
quo nō vis. Prius dixit qđ fieret: ⁊ deinde ānis ſu
quō fieret: nō eñ crucifixus: ſed crucifigē puixit
dus quo nollet eſt duct⁹. hec Aug. Et bñ petr⁹.
dixit cuʒ ſenueris. Nā poſt tp̄s quo verba
iſta dicta ſunt vſqꝫ ad tp̄s mortis petri flu
xerūt vere trigīta ſeptē āni. Vñ pʒ ꝙ ſatis
ſenex erat. In hoc aūt ꝙ petrus cū ſenuiſ

ſet ꝛ ꝓpe terminū vite iam eſſet paſſus eſt moleſtiā crucis: myſtice ſignificatū eſt qḋ poſt peccati remiſſionem toto tp̄e vite ſue debet hō pro peccato ſuo dolere:ꝛ vſqȝ ad terminū vite miſeriā ſuſtinere.vñ gl. etiā remiſſis peccatis tolerat hō miſeriam: in quā tamē ex peccato venie productior eſt pena ꝙ̄ culpa:ne parua videretur culpa ſi cū illa finiretur ꝛ pena:in petro typus eſt ſecularium ꝛ religioſorum ſecularis em̄ quo vult vadit dñs ſue volūtatis: ſed religioſus ſuperioris ligamine cinctus grauitate religionis.ſenior et pfeſſione maturior precepto maioris frequenter ducitur quo non vult: niſi ꝓpter obediētie fructū(hoc autē dixit) ieſus petro)ſignificās) q̄ eſſet crucifigēdus: ꝛ hac morte deū clarificaturus: martyriū em̄ petri fuit ordinatū ad gloriam dei: q̄ ſicut ne cingeret vinculis cū dño xp̄m obſcurauit in cordib⁹ audiētiū negatione: ita extendēdo manus in ſimili cruce ſicut xp̄s glorificauit xp̄m p exēplū conſtantie in veritatis confeſſione:in auribus crucifigentium tortorū. Quāuis em̄ xp̄s nō clarificetur in ſe a malis ꝛ infidelibus:tñ clarificatur quotidie per exēplū patientie a ſanctis ꝛ bonis fidelibus: mors ergo ſanctorū eſt ad gloriam xp̄i: q̄ ex hoc oſtēditur magnitudo dñi ꝙ pro ei⁹ veritate ꝛ fide ſancti exponunt ſe morti. Cum em̄ vis amoris graues vincat moleſtias mortis:profecto martyres morte ſua deū clarificāt: oſtendentes ea quantū colendus ꝛ amādus ſit.Et nota ꝙ xp̄s in directū:crucifix⁹ qḋ petrus ob reuerētiā dñi in cōtrariū.ſ.deorſum:ſȝ andreas in trāſuerſum.(Et cū hoc dixiſſet)ieſus petro nūcians ei mortē ꝛ paſſionē ne dura ꝛ intolerabilis petro videret̄ paſſio hāc ſuo exēplo pius magiſter lenire curauit: ꝛ ad genus mortis exēplo ſui eū inuitās (dixit ſequere me).i.imitare me:ſequi em̄ dñȝ imitari eſt:ac ſi diceret: tāto tolerabilius crucis paſſionē ſuſtinebis:quāto in ei⁹ ſufferentia mea te ſequi veſtigia recordaberis vt,ſicut ego ꝓ tua ſalute crucis patibulū ſuſtinere nō diſtuli: ita ꝙȝ tu pro cōfeſſiōe nōis mei te pati debere memēto: quia eo glorioſiorē palmā martyrij ꝯſequeris:quo ad hanc promerēdā arcti⁹ magiſtri iter ſequeris:q̄ cū petrus pri⁹ ſingulariter ad hāc ſe exhibuerat ſeq̄lā dicēs q̄re nō poſſum te ſequi alam meā ꝓ te ponā:iō ſingulariter ab eo exigit dñs ꝓmiſſum di.(Seq̄re me).ſ. i gñe mortis.Si me inq̄t diligis ſeq̄re me veni poſt me:ꝛ ſicut ego ꝓ te ita ꝛ tu moriaris pro me,ſicut ego:tu in crucē aſcende:tu eādē quā ego mortē patere. Vñ nō dixit ei ſoli: ſed ſignanter pre aliis q̄ ipſe pre oib⁹ debebat aiaȝ ꝓ grege ponere ꝛ onib⁹.Hoc aūt dicēdo dñs ſurrexit ꝛ a loco ꝯuiuij abire cepit.Et ſic per illā ſequelā corporalē idē ſignificabat ꝙ prius petro p v̄ba expreſſerat:ſicut em̄ in veteri teſtamēto ꝓphete ſignificabāt aliqua verbis ꝛ aliqua factis: ſimiliter xp̄s faciens poſtꝙ̄ v̄bo p̄dixerat petro ſuū martyriū incepit ire:ꝛ tūc dixit ei ſeq̄re me.ſ.in hoc qḋ p̄dixit tibi.(Cōuerſus petrus)retrahēdo oculos ab aſpectu dñi (vidit ioannem quē diligebat ieſus etiā ſequentē)q̄ ſicut ꝛ petrus ceperat ire poſt xp̄m: ꝛ volēs certificari de morte ioānis ex amore quo eū diligebat de eo dñm q̄ſiuit di.(Hic āt q̄d) ſ.patiet̄.q.d.ecce ego ſequor te in paſſione hic autē quē vt me diligo nūq̄d morietur ſicut ꝛ ego? poſtꝙ̄ petr⁹ audierat ſe crucifigēdū voluit etiā agnoſcere fratris exitū. Diligebat em̄ petrus ioānē ſpeciali dilectione: ꝛ ideo volebat eum in martyrio ſocium habere.vnde dicit Chriſoſto. ꝙ valde diligebat petrus ioannē ꝛ audiēs tam magni amoris indicia a dño qḋ videlicet ſimili genere mortis ſecuturus eſſet dñm quo dñs preceſſerat petrum cupiebat taȝ magnorū munerū habere ſocium.De hoc autē qḋ petrus interrogauit etiā ioānes interrogaſſet: ſed nō audebat. Diligebat autē vt hic dicitur ieſus ioannē nō quidē ſingulariter ſolū ſȝ pre ceteris familiari⁹ et ſpecialia ſigna dilectionis ei oſtēdēdo pre ceteris:ꝛ hoc ſignū inter cetera: vt per pacē exiret de vita nō p certamē paſſiōis: diligebat primo quippe propter mūdiciā puritatis:q̄ virgo eſt electus a deo: ꝛ virgo permāſit.Scḋo ꝓpter ſublimitatē ſue ſapiētie:quia ceteris altius archana diuinitatis vidit.Tertio propter feruorē ſui affectus ad xp̄m qui diligentes ſe diligit: ꝛ rñdēs ieſus petro di. (Sic eū volo manere).i.expectare.ſ. abſqȝ paſſione martyrij (donec)eccleſia ſua pace firmata (veniā) .ſ.ad eū vocandū:ꝛ per placidā mortē de hoc mundo ad gloriā celeſtē aſſumēdum: quaſi dicat nolo eū mori per martyriū et me ſequi per viā paſſionis:ſed magis volo eum occupari in quiete contemplationis(donec) me vocāte de hac vita in aliā trāſferat̄ ſuauiter ꝛ iocūde.Habet̄ ei in legenda eius:ꝙ xp̄s apparuit ſibi circa finē vite ſue cū diſcipulis ſuis vocās eum ad gloriam ꝛ ad epulādū cum illis(q̄d ad te) ſ.inueſtigare de ipſo q̄ ad petrū nō pertinebat ſcire qḋ deus ordinabat in futurū de ioāne:ſed tm̄ ptinebat ad ipſum verbo xp̄i prompte ꝛ humiliter obedire.Ideo ſequit̄ tu me ſeq̄re.ſ.crucis paſſiōe. vñ,Chriſo.Sic eū volo manere inquit : quid ad te per hoc erudiēs nos nō anxiari neqȝ multū inueſtigare:neqȝ vltra ea que placēt ei

Miſeriā patiſ etiā cui pcā remiſſa ſunt.

Martyres deū clarificant.

M... de m... te io. terro... gatio...

Chriſ. petrus ioanne dilige bat.

... dilexit dñs io. ob multa.

Mors ioan.

chriſo.

querere ⁊ nihil vltra ꝙ opꝫ circumſcruta-
ri. hoc aũt faciebat ad intẽporanea cõpaſ-
ſione q̃ ad ſeinuicẽ erat diuidens eos. Qꝛ
eñ debebãt orbis terrarũ ꝑ grationẽ ac-
cipe nõ oportebat eos ad ſeinuicẽ de reli-
quo eſſe cõplexos: ꝑfecto ei magnũ huic
orbis terrarũ factũ eſſet dãnũ. Propterea
ait opꝰ cõmiſſum eſt tibi id attẽde ⁊ ꝑfice ⁊
exerce ⁊ certa. hũc vero ſi voluero manere
hic (q̃d ad te.) Tu ea que tuꝗ ſpꝰ ſunt at-
tẽde ⁊ de his ſolicitꝰ ſis. hec Chriſo. (Exi-
uit ergo ſermo iſte inter fratres). i. diſci-
pulos: qui erãt vniti fraterna charitate:
⁊ diuulgatũ eſt in publicũ ꝑ narrationem
vnius ad alteꝝ (ꝙ diſcipulꝰ ille nõ moriť)
hunc intellectũ conceperũt ex verbis xp̃i:
⁊ in iſto intellectu ſermo ille recitabať ꝙ
ioãnes nõ eſſet moriturus: ſed donec xp̃s
ad iudiciũ veniret victurus. Sed nõ erat
hoc magnũ donũ ſi datũ eſſet diſcipulo:
ioãnes mortuꝰ
cũ melius ſit diſſolui ⁊ eſſe cũ xp̃o. Ille ta-
men intellectus fuit erroneus Quia ioã-
nes ſecundum veritatem eſt mortuus. Et
ideo ſtatim excludiť cũ ſubditur. (Et non
dixit ieſus nõ moreť) qꝛ ſententia mortis
in omnes in originali peccato natos pro-
lata eſt. (Sed dixit ſic eum volo manere) a
dolore perſecutiõis alienũ (donec veniã)
vocãdo eũ in morte per reſolutionẽ natu-
ralẽ ad celũ (q̃d ad te) hoc remiſſiue legen-
dũ eſt: qꝛ non querit: ſed ſolum recitat hoc
qđ ante dixit: habebat aũt ioannes nona-
gintanouẽ annos cũ moreref ⁊ ſexaginta
octo annos ꝑdicauit. (Hic eſt diſcipulꝰ il-
le). ſ. ioãnes de quo ſaluator iam locutus
eſt (q̃ teſtimoniũ ꝑhibet de his) que vidit
et audiuit: ꝓpter qđ eiꝰ teſtimoniũ eſt effi-
Hyſtorie ſcribende modꝰ.
cax ⁊ verum (⁊ ſcripſit hec) tanꝗ teſtis ve-
rax teſtimoniũ ꝑhibẽs de eis. Modꝰ erat
antiquorũ ꝙ illi ſcriberẽt hyſtoriã qui vi-
diſſent propter qđ dicitur hyſtoria ab hy-
ſtorin quod eſt videre: quia qui videt qđ
fit põt inde hyſtoriã cõtexere: ⁊ ideo ioan-
nes qui verba xp̃i audiuit ⁊ facta eius vi-
dit cõueniẽtiſſime ſcribere potuit. Omiſ-
ſa aũt omni cõparatiõe inter duos diſci-
pulos de dilectione poteſt ad myſteriũ re-
Vita duplex
ferri ⁊ myſtice accipi. nã per hos duos du-
plex ſignificať vita. ſ. actiua ⁊ cõtẽplatiua
per petrũ eñ cui dictũ eſt ſequere me: la-
bor exprimitur vite actiue ad queꝫ ꝑtinet
neceſſitatibus proximorũ inſudare: ac ꝑ
veritate ⁊ iuſticia ſi neceſſe fuerit vſqꝫ ad
mortem certare: per Joannem vero ſuaui-
tas deſignatur vite cõtemplatiue ad quẽ
pertinet omnibꝰ alijs omiſſis ſoli deo in-
herere: de quo bene dictũ eſt (ſic eum vo-
lo manere donec veniam) .i. eos quos gu-
ſtu mee cõtemplationis inebriauero ſem-
per proficere volo quouſqꝫ me in die iudi-
cũ cum eterna remuneratione apparente
de fide tranſeant ad ſpem. Et de imperfe-
cta vite huius contemplatione ad perfe-
ctam glorie contemplationem. Vtriuſqꝫ
autem vite finis ⁊ obiectum eſt deus pro
quo exercetur hec et illa: ſed vita actiua
plus diligiť ꝙ contemplatiua: quia ma-
gis ſentit anguſtias ꝑſentis vite: ⁊ eſtuã-
tius deſiderat ab eis liberari ⁊ ad deũ ire
contemplatiuam. vero vitã deus plus di-
ligit: quia eam magis conſeruat: non eñ
ſimul finitur cum vita corporis ſicut vita
actiua: ⁊ ideo in ps. dicitur. Diligit dñs
portas ſyon ſuper omnia tabernacula ia-
cob. vñ dicit dñs de vita contẽplatiua: ſic
eũ volo manere. i. expectare: donec veniã
vel in fine mũdi: vel in morte cõtemplati-
ua: ſed vite actiue dicit tu me ſeq̃re qꝛ con-
tẽplatiua hic inchoata nõ ꝑficiť: ſꝫ ichoa-
ta manet ⁊ expectat donec veniat xp̃s ꝑfi-
ciẽdo cũ venerit: ſꝫ actiua vita ꝑfecta ⁊ in-
formata eiꝰ paſſiõis exẽplo interim ſequiť
xp̃m patiẽdo ꝓ eo: potuiſti itaqꝫ attẽdere
ꝙ multa ⁊ ꝙ magnifica dicta ⁊ facta ſunt
in hac apparitione: ⁊ hãc apparitionẽ vo-
cat ioãnes tertiã. ſ. a numero dierũ ſed nõ
a numero apparitionũ. Prima apparitio
fuit in pria die q̃ ſurrexit: q̃ pluries ſe ma-
nifeſtauit. Scđa poſt dies octo qñ Tho-
mas vidit ⁊ credidit. Tertia hac die qñ
de piſcibꝰ prãdiũ fecit: ſed poſt q̃t dies ab
octaua reſurrectionis id fecerat euangeli-
ſta nõ determinat: vel põt referri ad vices
qꝛ nõ legiť ꝙ multꝭ vel pluribꝰ diſciplis ſi-
mul apparuerit: niſi prio Thoma abſen-
te ⁊ ſcđo eo p̃ñte ⁊ tertio h̃ ad mare. Vñ ſi-
gnãter i plurali dĩt diſcipulis ſuis. Et dei-
ceps appruit vſqꝫ ad diẽ aſcẽſiõis q̃ties vo-
luit cũ̃is h̃ oĩa ſcripta ſũt. Tãdẽ dñs bñ-
dictiõe data diſciplis diſpuit ab eis. Oro.

p Apparitio tertia id eſt tertia die.

Domine Jeſu chriſte p̄ſta mi-
hi miſero: vt pulmentariũ tibi
adhibeã mãdatis tuis obediẽ-
do: tu eñ noſtra obediẽtia quo-
dãmõ reficeris: qꝛ in ea ꝙ plu-
rimũ delectaris. Fac q̃ꝫ me indignũ tui cõ-
uiuij participẽ vt te piſce aſſo ⁊ pro nobis
paſſo reficiar pro te patiẽdo ⁊ te pane ve-
ro ſatier nũc in tua doctrina: ⁊ tui corpis
ſacramento: ⁊ tandeꝫ in eterne ſocietatis
gaudio: da etiã mihi domine: vt cũ petro
merear te diligere pro te mala perferẽdo:
et cum ioanne a te diligi inherendo: et in
hoc ſemper proficere et vſqꝫ in finem per-
ſeuerare. Amen.

¶ Quõ dñs apparuit. xj. diſcipulis in galilea ⁊ etiam quingẽtis fratribus. Capi. lxxx.

B Mat. xxviij.

Beda.

Poſt hec vndecim diſcipuli abierūt in galileā ſm mādatum xp̄i ⁊ angeli in mōtē ⁊ locū vbi principaliter ꝯſtitutū erat eis vbi dñs ordinauerat ſe viſibilē prebere illis. vñ Beda. Nā pergens dñs ad paſſionē ait diſcipulis: poſtq̄ reſurrexero precedā vos in galileā. Angelus quoq̄ mulieribus ait: q: precedet vos in galileā. Quapropter iuſſioni magiſtri obediētia diſcipulorū obſequit̄. Quāuis em̄ ſupradicta apparitio ad mare tyberiadis fuerit i galilea vbi eſt idē mare: nō tñ illa principalr̄ intēdebat̄ cū ibi pauci .ſ. ſeptē tm̄ eſſent diſcipuli: ſ3 potius iſta i qua ſimul oēs erāt

Apparitio principalis in galilea et q̄ galilea.

ꝯgregati. Et ſciendū q̄ ꝓpe montē oliueti ex parte boreali ad vnū miliare eſt mons q̄ appellat̄ galilea: ⁊ dicunt qdā q̄ ille eſt mons p̄dictus ad quē diſcipuli vndecim abierūt: nō q: mons ſit in galilea: cū ſit in iudea: ſed q: mons iſte appellat̄ galilea. Alij (qđ magis videt̄) dicūt hoc fuiſſe i mōte thabor: in quo dñs trāſfiguratus fuit q̄ vere in galilea ꝯſiſtit. Ibi em̄ paucis .ſ. tribus diſcipulis oſtēderat gloriā ſue future reſurrectiōis: ⁊ ideo ibi reſurrectionem ſuā cōpletā manifeſtauit oībus ſuis diſcipulis. Vñ ꝓbabiliter credit̄ q̄ ibi etiā fuerūt qngēti fratres p̄ter p̄dictos vndecim diſcipulos: ⁊ q̄ illa fuit manifeſtatio de q̄ ad Corinth. ſcribit apoſtol⁹ dicēs deinde

j. Cor. xv.

viſus eſt pluſq̄ quingētis fratrib⁹ ſimul. hic tñ nō exprimunt̄ niſi vndecim apl'i: q: erāt pricipales diſcipuli xp̄i. vñ Euſebi⁹. Duo em̄ euāgeliſte ſc3 lucas ⁊ ioānes ſolis vndecim hūc ſcribūt apparuiſſe hieruſalē: ceteri vo in galileā ꝓperare nō ſolū vndecim: ſ3 vniuerſis diſcipulis ⁊ fratribus dixerūt angelū ⁊ ſaluatorē vidiſſe: de qbus ⁊ paulus meminit dicēs: deinde apparuit plus q̄ quingētis fratrib⁹ ſimul. hec Euſebius.

Euſebius.

Quō autē tot fratres erant ibi cū aperte dicat̄ in actib⁹ q̄ oēs diſcipuli erāt in hieruſalē in cenaculo ꝯgregati ⁊ nō erāt niſi cētū viginti. Pōt dici q̄ oēs credētes de hieruſalē cū apl'is nō erāt niſi cētū viginti. Multum tñ erant credētes de alijs ciuitatib⁹ ⁊ locis qb⁹ ſimul apparere voluit ad ipſorū cōſolationē ſicut et alijs. Et ibi ſc3 in mōte apparuit eis dñs: q: illi eū qn̄q̄ videre merebunt̄ in altitudine celoꝝ: qui nūc celſitudinē perfectionis aſcendētes in yma calcant deſideria terrenoꝝ. vñ Raba. In mōte quidē apparuit ei dñs. vt ſignificaret q̄m corpus q̄ de cōmuni gñis humani terra naſcēdo ſuſceperat: iā ſup oīa terrena reſurgēdo ſublimauerat: ⁊ vt admoneret fideles: ſi illuc celſitudinē reſurrectionis ei⁹ cupiūt videre hic ab infimis voluptatibus ad ſuperna ſtudeāt deſideria trāſire. hec Raba.

Cur in monte viſus dñs. Raba.

Diſcipuli aūt dñm vidētes viſum adorauerunt in aduētu ſuo adoratiōe latrie: et ante eū3 hūiliauerūt ſe credētes dñm deū ⁊ hoīem imortalē reſurrexiſſe. Quidā autē dubitauerūt ꝓpter rei nouitatē quoꝝ dubitatio noſtram auget fidē: ex q̄ patet q̄ ibi erant alij q̄ apoſtoli: q̄ oēs erāt certificati: etiā3 thomas q̄ inter eos fuit magis incredul⁹. Dubitatio qdē3 diſcipulorū nr̄e fidei fuit ꝯfirmatio: q: quo ampli⁹ dubitauerūt: eo ſolliciti⁹ inqſierūt: ⁊ quo veri⁹ ꝓbauerunt eo firmius crediderūt ⁊ nō ſolū fidē nr̄a3 corroborauerūt: ſed ēt hereticorū veſania deſtruxerūt: pius aūt ⁊ clemēs dñs credētes in fide confortat: et fidē eorū roborat: ac dubios ad fidē reduxit. ⁊ dubietatē eorū excludit intimās eis ad quātā gloria3 peruenerit. Vñ ⁊ oēm dubietatē a cordib⁹ eorum auferret accedens locut⁹ eſt eis ad certificandū eos de ſua reſurrectione dubios dicēs. (Data eſt mihi oīs poteſtas in celo ⁊ in terra) q: licet chriſtus quantum ad diuinitatē ab eterno haberet hanc poteſtatem ⁊ inquantū homo ab inſtāti conceptionis haberet poteſtatem in celo ⁊ in terra. Autoritatē tñ executiue non habuit ante ſuā reſurrectionē: ſed voluit paſſibilitati eſſe ſubiectus propter noſtrā redemptionē.

B Ptās Data xp̄o vt hoī.

Hoc ergo loquit̄ a parte humanitatis in qua minorat⁹ eſt paulominus ab angelis: nō a parte diuinitatis: in qua patri eſt ꝯſors ⁊ coequalis. Nā ſm diuinitatē tātus eſt pater aut fili⁹ aut ſpiritusſanctus: quantus eſt pater ⁊ fili⁹ ⁊ ſpiritusſanctus. vñ Augu. Tanta eſt tota trinitas in ſolo patre vel in ſolo filio: vel in ſolo ſpiritusſancto quāta eſt ſimul in parte ⁊ filio et ſpūſancto. hec Aug.

Tanta q̄libȝ pſona q̄ te oēs.

Igit̄ ſm diuinitatem ſemper ſimul cū patre ⁊ ſpūſctō oipotens ſup oīa: ſm humanitatē oīm rerū et inter oīa poteſtatē accepit: et oīa in manu eius ſunt tradita vt homo ille q̄ nup factus eſt de celo dominetur ⁊ in terra. Habet enim ptātem in celo coronandi quos vult: et in terra eligēdi quoſcūq̄ vult: q: ⁊ hic ibi et facit qđ vult: nō ſolū ergo in terra ſed etiā in celo poteſtatē accepit: q: in humanitate exaltat⁹ ad dexterā prīs eſt collocat⁹ et ſup oēs angelos eleuat⁹ nomēq̄ ſibi datū eſt q̄ eſt ſuper oē nomē vt in noīe ieſu omē genu flectat̄ celeſtiū: terreſtriū: ⁊ infernoꝝ nō ſolū eſt ſup oīm hoīm nomē: ſed etiam ſuper oīm angelorū ſanctiſſimū: nulli em̄ hoīm vel angeloꝝ cōceſſum eſt vt natura filius dei dici poſſit: niſi illi ſoli cui a patre

Actu. iiij.

dictū eſt. Hic eſt filius meus dilect⁹ i quo mihi cōplacui: nulli quoq; ſctōꝝ vel angeloꝝ datū eſt: vt in noie eius dareř ſal⁹ mādo niſi ſoli deo. de quo Petrus ait. Nō eſt in aliquo alio ſalus: neq; em̄ aliud nomē datum eſt ſub celo hoib⁹ in quo opoꝛteat nos ſaluos fieri. In natura ꝙppe hominis a patre accepit: qđ in natura deitatis ēt ipſe donauit. vñ Seuerianus. Filius quippe dei virginis filio deus hoi diuinitas carni cōtulit qđ ſemꝑ ipſe cum patre poſſedit. Hec aūt poteſtas ſibi data peccatoꝛes nō ſpernit: ſed oēs ſine perſonarū acceptiōe colligit. vñ cōſequēter iſtituēs baptiſmū ſubiūgit (Eūtes per mundū vniuerſum docete, fidē (oēs gentes) .i. oia genera gentiū ſine diſtinctione perſonarū. Ex hoc pꝫ ꝙ predicatoꝛes euangelij dñt oib⁹ ⁊ magnis ⁊ pūis ſine acceptiōe ꝑdicare (Eūtes) ergo qđ eſt cōtra negligētes qui ire nolunt (docete) qđ eſt contra ꝑ ignoꝛātes qui docere neſciūt ⁊ officiū aſſumunt (oēs gentes) quod eſt contra perſonarum acceptoꝛes qui tm̄ ad aliquos vadūt (baptizātes eos (qꝛ niſi quis renatus fuerit ex aqua ⁊ ſpūſctō nō pōt intrare regnum dei (in noie) pꝛopter vnitatē ſubſtātie (patris ⁊ filij ⁊ ſpiritusſancti) pꝛopter diſtinctionē perſonarū vt quoꝝ eſt vna diuinitas: vna ſit largitio nō ait in noibus patris ⁊ filij ⁊ ſpūſcti: ſed in noie vt indiuiduā trinitatem vnū deū eſſe inſinuet. Iſta ergo eſt foꝛma baptiſmi a xp̄o inſtituta: ſed familiari cōſilio ſpūſcti quodā mō mutata fuit in ꝑmitiua eccl'ia qñ apoſtoli baptizabāt in noie xp̄i: vt nomē xp̄i qđ tūc odioſuꝫ erat publicareř ⁊ magnificareř per ambitū mūdi. Et addit (docentes eos ſeruare) ope ⁊ perſeuerātia (oia q̄cunq; mādaui, ⁊ dixit (vobis .ſ. ſacramēta a xp̄o inſtituta: ⁊ alia ad fidē catholicā ꝑtinētia ac moꝛes circa dilectionē dei ⁊ pꝛoximi inſtituētia.

Seuerian⁹.

Predicandū oibus.

C

Preceptū ad tēpus.

¶ Pꝛeceptū ꝙ dñs ante paſſionem ſuam diſcipulis dederat: ſcꝫ ꝙ iudeis ꝑdicarēt et in viam gentium nō abirent ad tēpus erat certū: qꝛ ante xp̄i reſurrectionē fides xp̄i nō erat diuulganda per oꝛbem vniuerſum: ⁊ ideo poſt reſurrectionē precepit eis vt in oēs gentes irent ⁊ pꝛimo docerēt .i. cathezizarent: ⁊ in fide inſtruerēt. Deinde fidei ſacramento: ſcilꝫ baptiſmo intingerēt: qꝛ adulti pꝛi⁹ debēt inſtrui de his q̄ ad ſ̄n̄tē pertinēt ꝙ baptiꝫari. Et ideo cathecīſmus dꝫ baptiſmum precedere: ⁊ tandem poſt doctrinam fidei et poſt baptiſmū oia quecūq; eſſent obſeruāda preciperent: qꝛ vt dicit Iacob⁹. Opꝫ nō tm̄ auditoꝛes eſſe verbi: ſed etiā factoꝛes: ⁊ q̄ offenderit in vno fact⁹ eſt oim re⁹ cōgruus oꝛdo. Pꝛimo enim adiutoꝛ in fide eſt docend⁹: qꝛ niſi pꝛius fidē aīa recipiat nō eſt dād⁹ baptiſmus: qꝛ ſine fide impoſſibile eſt placere deo: nec valet baptiſmi inūdatio ſi nō quātū pōt bonis operibus inſiſtat: qꝛ ſicut coꝛpus ſine ſpū moꝛtuū eſt: ita ⁊ fideꝫ ſine opib⁹ moꝛtua. Igitur opꝫ oia ſeruare quecūq; mādauit ipſe. Cui hoc videř impoſſibile ſolū teneat et cuſtodiat charitatē. vñ Aug. Dilectio foꝛtis res eſt fratres. Uultis videre ꝙ ſit foꝛtis dilectio q̄ſquis ꝑpter aliquā neceſſitatē non potuerit implere quod iubet deus amet illū q̄ implet: ⁊ in illo implet. Et iterū diuinarū ſcripturarū multiplicē abundantiā latiſſimāq; doctrinā ſine vllo erroꝛe cōpꝛehēdit: ⁊ ſine vllo laboꝛe cuſtodit: cui⁹ coꝛ plenū ē charitate dicēte apoſtolo. Plenitudo āt legis charitas totā magnitudinē diuinoꝛū eloquioꝛū ſecura poſſidet charitas qua deū ꝓximumq; diligim⁹ docet enim celeſtis vnus medicus nos et dicit. Diliges dñm deū tuū ex toto coꝛde tuo ⁊ ex tota aīa tua: ⁊ diliges ꝓximū tuū ſicut teipm̄. In his duob⁹ pꝛeceptis tota lex pendet ⁊ ꝓphete: ſi ergo nō vacat oēs paginas ſacras ꝑſcrutari oia inuoluta ſermonū euoluere: oia ſcripturarū ſecreta penetrare: tene charitatē: vbi pendent oia. Ibi tenebis qđ ibi didiciſti: tenebis etiaꝫ qđ nō didiciſti: ſi em̄ noſti charitatē, aliq̄d noſti. vnde ⁊ illud pēdet qđ foꝛte nō noſti. Et in eo qđ in ſcripturis intelligis charitas patet. ⁊ in eo quod nō intelligis charitas latet. Ille itaq; tenet ⁊ quod patet: et qđ latet in diuinis ſermonib⁹ q̄ charitatē tenet in moꝛib⁹. Et iterū. quāta eſt charitas, que ſi deſit fruſtra habentur cetera ſi aſſit habenř oia: ⁊ iterū homo fide: ⁊ ſpe ⁊ charitate ſubnixus ⁊ eas inconcuſſe retinēs nō idiget ſcripturꝭ niſi ad alios inſtruendos. Multi per hec tria in ſolitudine ſine codicibus viuunt. hec Augu.

Cathecīſmus

iaco.j.

Augu.

Charitas legē implet

Dilectiōis foꝛtitudo.

Roma. xiij.

Eſt etiā tantum bonū charitas vt nō tm̄ defectus noſtros ſuppleat: ſed ēt bona aliena noſtra eē faciat. vñ Gre. Alioꝛū bona opa noſtra ſunt que ſi imitari non poſſumus in aliis amemus et amantiū ſiūt quecunq; amantur in nobis. vnde ⁊ Auguſt. Pēſent inuiti quantū bonū eſt charitas que ſine laboꝛe noſtro aliena bona noſtra facit. Et iterū ſi amas vnitatem: etiam tibi habet: quiſquis in illa aliquid hꝫ tolle inuidiā ⁊ tuū eſt qđ habeo: tolle inuidiam ⁊ meū eſt qđ habes. Liuoꝛ ſeparat: charitas iungit. hec Aug. Per charitatē q̄ppe eſt homo in participio oim bonoꝛū eccleſie: ⁊ ex defectu charitatis amittit homo meritum oim bonoꝛū eccleſie: et etiam boni opis ꝓpꝛij. ⁊ vt dicit Ber. Charitas eſt virt⁹ in qua nec minimū opus reſpuiř ſi

D

Charitas aliena facit.

Grego.

Augu.

Bern.

Chari-

tas oīa ne qua nec maximũ acceptat. Et breuiter
facit ac cõcludendo charitas inter virtutes tenet
ceptabilis. principatũ: qꝛ ſine ipſa ad pfectionis culmen nemo cõſcendere valet: tũc em̃ hõ pfectus eſt qñ charitate plenus eſt. Deide qꝛ
¶ magna eis iniunxit erigens eoꝝ ſenſus ꝛ
Fides eos cõfortans ait. (Et ecce ego vobiſcum
nõ defi ſum) protectione diuine virtutis coopera-
ciet. tione laboris ꝛ operis: ac etiã ſacramẽtali pñtia corporis (oĩbus dieb⁹ vſq ad cõſummationẽ ſeculi) incluſiue cũ finitis laboribus: ꝛ cõſummato ſeculo mecũ regnabitꝭ cuius rei pignus eſt pñtia mee deitatis ꝛ grẽ etiã in pñti. Ex quo patet quãta merces pie cõuerſationis qualeve pignus future beatitudinis etiã in pñti fideles moneat: ꝛ ꝙ vſq ad finẽ mundi fides nõ defi
Chriſ. ciat quãtũcũq tribulationib⁹ agitet: ac ſi dicat ſm Chriſ. Nõ exuletis vos: nec mihi dicatis difficultatẽ iniũctoꝝ negotioꝝ: qꝛ ego vobiſcũ ſum: q̃ oĩa faciã lenia. hec Chriſ. Magna pmiſſio: magnus ꝛ inſupabilis clipeus ſecuritatis: ego inq̃t vobiſcũ ſum: i vobis pugno: vos defendo: nihil ti-
ro.viij. meatis: ite ſecuri. Si em̃ deus p nobis q̃s cõtra nos? dicam⁹ ergo in deo faciem⁹ virtutem ꝛ ipſe ad nihilũ deducet tribulãtes nos ꝛ inimicos nr̃os: ꝛ ſpãliter predicatorib⁹ euãgelij pmittit aſſiſtẽtia dñi cũ dicit (ꝛ ecce ego vobiſcũ ſum) ſcꝫ dirigendo ſermones ad ſalutem audientiũ ꝛ meritũ ve-
Chriſ. ſtrũ. ſm Chriſ. Nõ tm̃ loquit illis qui tunc erant: nec cũ illis ſolũ dixit ſe futurũ eſſe: ſed ꝛ p ipſos loquit oĩbus futuris q̃ poſt illos credẽt cũ quib⁹ etiã ſemper erit. Nõ enim vſq ad cõſummationẽ ſeculi apoſtoli permãſuri erãt. Sed ſicut vni corpori loquit fidelib⁹ quib⁹ cõiungit vt caput mẽ-
Chriſt⁹ qũo ſemp p̃ſens. bris. hec Chriſ. Quãuis em̃ dñs quo ad p̃ſentiã corporalẽ abſceſſurus eſſet a diſcipulis: tñ p preſentiã diuinitatis ꝛ ſpũalẽ influxũ ſuoꝝ donoꝝ ꝛ ſue gratie preſens ſemper manet: ꝛ manebit cũ fidelibus vſq ad finem ſeculi. Sapiens enim et fidelis nauta nauem nõ dimittit donec fuerit ad
Eccl'ia nau⁹ xp̃i. portũ applicata: eccleſia vero eſt nauis et xp̃s eſt nauta regens ipſam: qꝛ eam nõ dimiſit nec dimittet donec ad portũ paradi-
Apoc. xij. ſi perueniat. hec eccleſia in Apocal. de celo deſcẽdere dicitur: qꝛ ſm Aug. Celeſtis eſt
Augu. gratia qua deus eã facit. vbi Raban⁹. Ex
Raba. hoc autẽ intelligit ꝙ vſq ad finẽ ſeculi nõ
Uſq p ſemp. ſunt defuturi in mũdo q̃ diuina mãſione ꝛ inhabitatione ſunt digni. Quod aũt dicit vſq ad cõſummationẽ ſeculi. ſm Bedã
Beda. finitũ pro infinito ponit. Nam qui in preſenti ſeculo manet cũ electis eos protegẽdo: ꝛ per occultos inſtinctus ſpũſſancti dirigendo: ipſe cũ eis poſt finẽ ſeculi manebit eos remunerãdo: ꝛ ſine fine ſua preſentia ſatiando. vnde ꝛ Leo papa. Qui enim
aſcendit in celos nõ deſerit adoptatos et Leo papa.
ipſe deorſum cõfortat ad patiẽtiã qui ſurſum inuitat ad gloriam. Manebit etiã cũ fidelibus in p̃ſenti ſeculo nõ ſolũ virtualiter: ſed etiã per p̃ſentiam corporalẽ in euchariſtie ſacramento: vbi eſt xp̃s totus: et poſt finẽ videbunt eũ facie ad faciem luce clarius. Rememorat aũt eis: vt ait Chriſ.
et cõſummationẽ ſeculi: vt eos magis at- Chriſ.
trahat: ꝛ ne p̃ſentia ſingulariter inſpiciãt ſolũ que ſimul cũ preſenti vita diſſoluunt: ſꝫ ꝛ futura bona ꝛ ſi ſine fine mãſura. q.d. Triſtia q̃ ſuſtinebitis ſimul cũ preſenti vita diſſoluent: cum ꝛ totũ ſeculũ in cõſummationẽ deueniat: bona autẽ quibus potiemini ſunt ineternũ mãſura. hec Chryſo. Conſidera nũc bene diſcipulos et ea q̃ modo ſunt eis dicta: qꝛ ſunt valde magnifica. Stant in magna iocũditate cũ dño: manifeſtat eis qualiter eſt dñs omnium: dat eis mandatũ de predicando: ꝛ dat formam baptiſmi: dat ꝛ vigorẽ permaximũ dum dicit ꝙ ſemper cum eis erit. Et ſtans benignus familiariter inter eos p̄dicans et loquẽs de regno dei: magna eos iocunditate repleuit ꝛ letitia inenarrabili. Uides quãtam cõſolationem dat eis: ꝛ quot oſtẽdit inſignia charitatis apparet ꝙ iſti dñm cũ deſiderio ꝛ ſolicitudine expectare curauerũt. Et ideo leti eũ aſpicere meruerunt. Sic ꝛ nos contingere ſentirem⁹: ſi in expectando dñm ad aduentũ eius feruidi et ſoliciti eſſemus. Per iſtos quib⁹ dñs in monte thabor predicto apparuit cõtẽplatiui deſignant: qꝛ in hoc monte trãſfiguratus dicit ꝛ talib⁹ ipſe frequẽter apparere dignatur: deinde dñs ab eis diſceſſit ꝛ more ſolito ad ſanctos patres redijt: diſcipuli vero cum magno gaudio remanſerunt: ꝛ poſtea in hieruſalẽ redierũt. ¶ Oratio.

DOmine ieſu chriſte fili dei viui qui corda diſcipulorum de morte tua dolentium tue exhibitione preſentie gaudio incredibili in monte eis apparens perfudiſti: da mihi miſero vt nunc celſitudinem perfectionis aſcendens in ima ſtudeam deſideria terrenorum calcare ꝛ ab infimis voluptatibus ad ſuperna deſideria tranſire: quatenus te merear quandoque in altitudine celorum videri. Fac etiam domine me omnia que mandaſti ſeruare: et mane nobiſcum in hoc ſeculo protegendo et dirigendo: et poſt finem ſeculi remunerando: et ſine fine tua preſentia ſatiando. Amen.

¶ Epilogus apparitionuꝫ dñi poſt reſurrectionẽ. Capi.lxxxj.

res: nūc a morte reſurrexiſti: hec eſt fides mea: ita ſentio ꝛ ita credo. O felix thoma ꝙ felicē habuit letitiaȝ manꝰ tua: magna quippe licētia ꝛ magna grā eſt mittere manū in latus illd dulciſſimū: in latꝰ illd ſaluberrimū: in latꝰ inqȝ vñ ab ira ſaluamur vnde a culpa ſanamur: vnde in grā generamur: vñ i gloria ſublimamur. Ipſe ergo thomas q̄ dr didymꝰ ꝓpter dubiū cordi credendo: qr didymꝰ grece geminꝰ eſt latine dñ ēt dr abyſſus: qr altitudinē diuinitatꝭ certa fidē penetrauit: ꝙtā aūt remūerationē fides habebat manifeſtaṫ cū ſubdiṫ (dt ei ieſus) beatificādo cōfeſſionē ipſiꝰ (qr vidiſti me thoma).i. qr expertꝰ es etiā ꝑ tactū (ideo credidiſti: beati qui nō viderūt ꝛ crediderūt) in hoc verſiculo nō ſolū fides thome cōmendatur: ſed etiā noſtra ſalus futura p̄dicitur: ac ſi diceret dñs: tu quidē beatꝰ es: qr eñ me vidiſti credidiſti: ſed ꝛ ille beati erūt q̄ nō vidētes me corpore credituri ſunt mēte. vbi ſm Augu. preteriti tpis vſus eſt ỽbis ꝓpter certitudinē tāqȝ ille q̄ qd erat futurū in ſua nonerat p̄deſtinatiōe iā factū: qr apud eiꝰ p̄ntiā oia futura p̄terita ſunt: ſȝ aliud thomas vidit ꝛ palpauit corpe ꝛ aliud credidit corde: qr fides ſaltē q̄ ad actū nō pōt eſſe de viſis ꝛ apparētibꝰ: nā fides eſt argumētū.i. oſtēſio nō apparentiū. arguere eñ dicebāt antiqui oſtēdere. hoieȝ nāqȝ ſeu humanitatē vidit ꝛ tetigit: ꝛ deū ſeu deitatē q̄ in preſenti videri nō pōt credidit. dicēdo eñ dñs meꝰ: humanā naturā cui datū eſt totiꝰ creature dñm dicendo vero deus meus diuinā q̄ oia cōdidit cōfeſſus eſt: ꝛ vnū eundē deū dñȝ. vñ Theo. Qui prius infidelis fuerat poſt lateriſ tactū ſe optimū theologū oſtēdit: nā duplicē naturā vnicāqȝ hypoſtaſiȝ xp̄i ediſſeruit. Nos ergo cōſolādo (ſubiunxit: beati qui nō viderūt ꝛ crediderūt) vñ Greg. Letificat aūt valde qd ſequiṫ: beati q̄ nō viderūt ꝛ crediderūt. in qua ſentētia nos ſpāl'r ſignati ſumꝰ: qui eū quē carne nō vidimus mente tenemus ſi fidē noſtrā operibus ſequimur. ille eñ vere credit: q̄ exercet operādo qd credit. hec Grego. De his autem qui fidem nomine tenus retinēt paulus dicit. cōfitētur ſe noſſe deuȝ: factis aūt negāt. ꝛ Jacobus. Fides ſine opibus mortua eſt. cū ergo (vt dicit Chryſo.) aliquis ſic iſto tēpore dixerit vtinā in tēporibus illis fuiſſem ꝛ vidiſſem xp̄ȝ miracula facientē: tūc excogitet: beati q̄ nō viderūt ꝛ crediderunt: potuit aūt eſſe ꝙ poſt cōfeſſionē qua dixit dñs meus ꝛ deus meꝰ: dñs ieſus inſufflans dixerit. Accipite ſpm̄ ſanctum quorum remiſeritis peccata ꝛc. licet hoc non dicat euangeliſta: quia multa fecit Jeſus que nō ſunt ſcripta in libro hoc

[Left margin: Didymus. — D — Fidei meritū — Augu. — Preteritū pro futuro. — Theo. — Grego. — Fides vera. — Titū. — Jacob. ij. — Joā.vl.]

vnde ipſe q̄ virtutē ſuā nō alligauit ſacramētis: potuit ſine ſigno ſenſibili dare ſpm̄ ſanctū ꝛ conferre ei poteſtatē ꝛ ordinē epiſcopalē. Nā credendū eſt ꝙ cū ſicut alios epiſcopū ordinauit. Attēde hic ꝙ xp̄s thome apparuit quādo in errore fuit. In quo magna xp̄i pietas oſtēdiṫ qui ꝓpter vnū ſolum venit. vñ Chriſo. Conſidera dñatoris clemētiā qualiter etiā pro vna anima oſtendit ſeipſum vulnera habentē: ꝛ accedit vt ſaluet vnū. Hoc aūt de thome dubitatione diſpēſatorie permiſſum eſt: vt cui dētiorꝰ argumētis reſurrectio dñi ꝓbareṫ: ideo eñ dubitatū eſt ab illo ne dubitetur a nobis. vñ ſm Greg. Non caſu ſed diuine pietatis diſpenſatione geſtū eſt vt ille electus diſcipulus tūc deeſſet: q̄ audita reſurrectione dubitaret: dubitans palparet: ꝛ palpans crederet. vt a noſtris cordibus omnē dubitationē expelleret. ꝛ dū in magiſtro ſuo vulnera palparet carnis: in nobis vulnera ſanaret infidelitatis: plꝰ eñ in nobis incredulitas thome ꝙ alioꝝ credulitas ad fidē profuit: qr dum ille ad fidē palpādo reducitur: mēs nr̄a oi dubitatiōe poſtpoſita in fide ſolidaṫ: ꝛ nō ſoluȝ nr̄am fidē roborauit: ſȝ ēt hereticoꝝ errorē dicētiū ieſum verū corpꝰ nō habuiſſe excluſit. vñ Leo papa. Sufficit thome ad fidē ꝓpriā vidiſſe qd viderat: ſȝ nobis operatꝰ ē vt tāgeret qd videbat. vñ Greg. De ipſiꝰ thome ꝛ alioꝝ ēt diſcipuloꝝ dubitatiōe ſic dr ꝙ reſurrectionē dñicā diſcipuli tarde crediderūt: nō tā illoꝝ ifirmitas ꝙ nr̄a (vt ita dicā) firmitas fuit ipa nūqȝ reſurrectio illis dubitātibꝰ ꝑ multa argumēta mōſtrata eſt: ꝙ dū nos legētes agnoſcimus qd aliud de coꝝ dubitatione ſolidamur: minꝰ eñ mihi maria magdalena p̄ſtitit q̄ citiꝰ dubitauit ꝙ thomas q̄ diu dubitauit. ille ei ei vulnerū cicatrices tetigit: ꝛ d nr̄o pectore dubietatꝭ vulnꝰ āputauit. hec Gre. Diſpēſatiōis āt grā nō ex curādi ipotētia dñs q̄ mortis regna deſtruxit: ſigna mortꝭ delere noluit: ſȝ plibꝰ d cāis veſtigia paſſiōis.ſ. cicatrices vulnerū i corpe: ſȝ incorruptibili r̄ſeruauit. Primo ad aſtruēdā ꝛ ꝓbādā reſurrectionē ac reformādā ꝛ corroborādā diſcipłoꝝ fidē de ſua r̄ſurrectiōe dubiā: vt credant ꝙ ipſe q̄ crucifixꝰ fuit in eodē corpe nūero reſurrexit.i. eo eñ ꝙ vulnera oſtēdebat māifeſtabat ꝙ idē reſurrexerat q̄ i cruce pepēdit. vñ Lucas. Uidete manꝰ meas ꝛ pedes meos qr ipſe ego ſuȝ. Scdo ad cōmēdādā eiꝰ circa nos dilectionē: vt ꝙ miſericordiṫ ſinꝰ aducti oſtēſis ſue mortis idicijs iſinuēt nolqȝ ad dilectionē rependēdā magis prouocet. vñ in apoca. Qui dilexit nos ꝛ lauit nos a pctis nr̄is i ſanguine ſuo. Tertio ad oſtēdendā nr̄aȝ

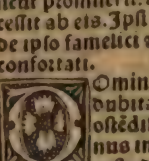
[Right margin: Unum ſaluandū curauit dñs. chriſo. — E — Thome dubitatio. — Grego. — Leo papa. — Grego. — F — Uulnerū xp̄i retētio. — Lu.xx.iiij. — Apo. j.]

redẽptionẽ:q: illa vulnera fuerunt noſtre redẽptiõis ſignũ.vñ in Eſa. Ipſe vulneratus eſt ꝑpt̃ iniq̃tates nr̃as:iõq; mias dñi cãtare nõ ceſſant:ſ; dicãt q̃ redẽpti ſunt a dño qm̃ bon⁹ qm̃ in ſclm mia ei⁹. Quarto ꝑpt̃ nr̃a; edificationẽ ⁊ inſtructionẽ.ſi eni̇̃ in corpe xp̃i glĩoſo ẽt manebant ſigna ſue paſſionis:⁊ nos q̃ſi cõpatiẽdo eadẽ vulnera ꝯtinue in mẽte portare:⁊ ꝑ eis gr̃as agere debem⁹.vñ apl's.Hoc ſentite i vobis qđ ⁊ in xp̃o ieſu.Quito ꝑpter nr̃i recordationẽ ⁊ memoriã apđ ſe ſꝑ retinẽdã. Neq; eni̇̃ nr̃i obliuiſcit̃ ꝑ q̃b⁹ ſic crudel'r plagat⁹ dignoſcit̃.vñ in Eſa.Ego tui nõ obliuiſcar ecce i manib⁹ meis deſcripſi te.Sexto ꝑpt̃ dei pr̃is reconciliationẽ:vt de⁹ pr̃ ignoſcat hũano gñi ꝑ quo filius ſic voluit plagari.vñ apl's.Aduocatũ habem⁹ apud patrẽ ieſu; xp̃m iuſtũ:⁊ ipſe eſt ꝑpitiatio ꝑ pctis nr̃is:nã pr̃i ꝑ nobis ſupplicat obediẽtiã repñtãs ⁊ q̃le gen⁹ mortis ꝯtulerit ſꝑ oñdẽs qđ eſt q̃dã mod⁹ interueniẽdi ꝑ nobis.vñ Berñ.Securũ acceſſu; hẽs o hõ ad deũ vbi habes filiũ ante patrẽ:matrẽ aũ filiũ:fili⁹ oſtẽdit pr̃i lat⁹ ⁊ vulnera: mr̃ oſtẽdit filio pect⁹ ⁊ vbera:nec vlla poterit ibi eẽ repulſa vbi tot charitatꝭ occurrũt iſignia.Septimo ad iꝑoꝝ ꝯfuſionẽ:vt oſtẽſis eis i iudicio vulnerib⁹:denũtiet q̃ iuſte dãnari debeãt.vnde ſm Aug.Cõuincẽs eos đ pctõ ſue mortꝭ dicet. Ecce hoĩe; quẽ crucifixiſtis:videtis vulnera q̃ infixiſtis:agnoſcitis lat⁹ qđ ꝑpugiſtis:qm̃ per vos ⁊ ꝑpter vos aptũ eſt:nec intrare voluiſtis.Octauo ad electoꝝ exultationẽ qũ in deo ſuo iſignia amoris ꝑcipui quẽ ad eos habuit videbũt.Nã ſm Bedã. Magnum gaudiũ erit ſctis videre vulnera in carne xp̃i fulgida ꝑ q̃ victor triũphauit de morte ⁊ ſaluauit electos.veniẽs ẽ dñs ad iudiciũ in eadẽ forma oĩb⁹ apparebit.ſ. iuſtis ⁊ iniuſtis:vt iuſti videtes q̃ta ⁊ q̃uaꝑ eis ſuſtinuit in ei⁹ amore ampli⁹ exardeſcãt: ⁊ in laude ac gr̃aꝝ actiõe ꝑficiãt:iniuſti ṽo deteri⁹ puniant̃:cõfundant̃ ⁊ pereãt: q̃to magis tãtis bñficijs igrati extiterũt ⁊ largiora bñficia dei idignt⁹ ꝯtẽpſerũt.Nono vt triũphũ ſeu titulũ triũphalẽ ⁊ ſignũ victorie ſue oĩ carni oſtẽdat ⁊ i ꝑpetuũ circũferat q̃ eũ victorẽ diaboli ꝑ infinita ſc'a demõſtrẽt ṽbi gl'a.Miles ꝑ toti⁹ gẽtis ſalute fortiter egit ⁊ multis vulnerib⁹ ꝯfoſſus eſt:hoſtẽ tñ iterfecit:eiuſq; ſpolia diripuit ⁊ victoriã ſue gẽti reportauit:ait illi medicus:vis ſanari ſine oĩ cicatrice: vel cũ cicatricibus ſine oĩ deformitate:puto qđ in ſignũ ſue victorie ⁊ ꝑ exẽplo animãdi alios ad idẽ reſeruaret ſibi cicatrices:ille eni̇̃ cicatrices ſunt in xp̃o nõ in deformitatẽ:ſed in magnã pulchritudinẽ,vnde dt̃ Chri.q̃ cicatrices ſunt in xp̃o ſuꝑ radios ſolis lucidiores.vnde ẽt ſ; Aug.In illo regno apparebunt in corporib⁹ beatorũ martyꝝ cicatrices vulnerũ q̃ ꝑ xp̃i noĩe ꝯtulerũt:ſicut ſtella in celo:ſicut lapis ꝑcioſus i ãnulo:ſicut flos in ſtipite:⁊ ſicut rubeus color in roſa:nõ eni̇̃ deformitas in eis ſed dignitas erit ⁊ q̃dẽ ꝯuis in corpore: nõ corporis ſ; ṽtutis pulchritudo fulgebit:nec iõ tñ ſi martyrib⁹ aliq̃ ãputata ⁊ ablata ſunt mẽbra ſine ipſis mẽbris erũt in reſurrectiõe mortuorũ ·ſ; vbi mẽbra vt ꝑciderent̃ percuſſa ſunt vł ſecta ibi cicatrices:ſ; tñ eiſdẽ mẽbris redditis nõ perditis apparebũt: cõſpice nũc dñm ⁊ ꝯſidera ſolitã ipſius benignitatẽ:hũilitatẽ ⁊ amorẽ feruentẽ quõ vc; mõſtrat thome ⁊ alijs diſcipulis vulnera vt tollat oẽ; obſcuritatẽ de cordib⁹ eoꝝ ad ipoꝝ ⁊ nr̃a; vtilitatẽ.Stat igit̃ cũ eiſꝑ aliquã morulã loquẽs de regno dei cõſolatoria: ſtãt ⁊ ipſi cũ eo i letitia magna audiẽtes illa verba excelſa ⁊ aſpiciẽtes faciẽ eius plenã gaudio ac decore ⁊ gratia. Attẽde bene eos familiariter circũ circa ſtantes.Sta ⁊ tu reuerẽter ⁊ verecũde:ſ; gaudenter a longe:tamẽ ſi forte mia mot⁹ faciat te vocari ſ; immeritũ. Tãdẽ dicit eis q̃ in galileã vadant ⁊ q̃ ibi eis apparebit ſicut promiſerit:⁊ benedictione data diſceſſit ab eis.Ipſi vero remãſerunt vt pri⁹ de ipſo famelici ⁊ ſitibundi: ſed plurimũ confortati.

Oratio.

Domine Jeſu chriſte qui thome dubitanti loca clauorũ ⁊ lãcee oſtẽdiſti: ⁊ cũ per digiti ⁊ manus immiſſionẽ ab errore reuocaſti:da mihi vt tuorũ vulnerũ ⁊ paſſionis ſemꝑ habẽs memoriã digitu; ⁊ manũ: hoc eſt q̃cquid diſcretiõis ⁊ opis in me fuerit totũ in ſeruitiũ tuum mittã ⁊ expendã:⁊ cũ thoma cõfitear q: tu es dñs meus qui me ſanguine tuo comparaſti: ⁊ deus meus qui me creaſti vt quod de credẽtiũ ſalute futura ei prediriſti in me merear experiri:⁊ te largiente beatus apud te inueniri.Amen.

Quo dñs appuit ſeptẽ diſciplis ad mare tyberiadis.C.lxxix.

Poſtea facto iteruallo tpis:manifeſtauit ſe iterũ ieſus ad mare tyberiadis.i.ſe viſibilẽ ꝑbuit:⁊ hoc etiã mõ dr̃ apparere qđ idẽ eſt q̃ mãifeſtari.Nã ſ; Amb. illõ apparet i cui⁹ ꝑtãte eſt videre ⁊ nõ videri.Piſcabãt̃ ſimł ſeptẽ diſcipli:nocte q̃dã vt ex

Margin notes: Phil.ij. — Eſa.xlix — j. Jo.ij. — Aduocat⁹ noſter Jeſus. — Berñ. — Augu. — Beda. Uulnerũ xp̃i iocũda viſio beatis. — Trophea chriſti. — O cicatrices pulchre. Chriſ. — Augu. — A Jo.xxj. — Ambr. Apparere.

duum haberẽt. ſ. petrꝰ ⁊ nathanael: q̃ vt creditꝰ frater philippi erat: ⁊ filij zebedei. ſ. iacobꝰ ⁊ ioãnes ⁊ alij duo quoꝝ noĩa nõ exprimunt quia ſm quoſdã erãt minores: vl ſm quoſdã videtur fuiſſe philippus ⁊ andreas. Et piſcabãt i naui aliena eis accõmodata: vel locata ſeu alio mõ licite accepta: quia a principio ſue cõuerſionis reliquerãt nauẽ ⁊ rhetia. Piſcabãtur aũt licite: quia ſm Aug. nõ fuerũt ꝓhibiti ex arte ſua licita ⁊ cõceſſa victũ neceſſariũ querere: ſeruata ſui apoſtolatus integritate: ſi quãdo vnde viderẽt aliud non haberent. Propter quod ⁊ paulꝰ ſcenefactoriã artez didicit: vt cum neceſſitas vel eccleſie vtilitas occurreret de labore ſuo viueret. Et ſm Grego. negotiũ quod ante cõuerſionẽ ſine peccato extitit: hoc etiã poſt cõuerſionez repetere culpa nõ fuit: quod autez ad peccatũ implicat: ad hoc neceſſe ẽ vt poſt cõuerſionẽ animꝰ nõ recurrat. Unde poſt cõuerſionẽ ſuã ad piſcationẽ petrꝰ rediit Mattheus vero ad theloneum nõ reſedit. Et per totam noctem illam hi ſeptez diſcipuli inuanum laborauerunt: ⁊ nihil de piſcibus ceperunt: quia diuinũ auxilium deerat cuius carentia nox dici poteſt. Hoc ideo factum eſt: vt captio ſequens manifeſte miraculoſa appareret. (Mane autez facto) per quod intelligitur gloria reſurrectionis dñs ieſus apparuit eis: ſtans in littore maris. Nõ apparuit ſupra aquaz: ſed in terra ſolida ad oſtendendum ꝙ amplius non erat cũ eis in fluctibus vite corruptibilis: ſed magis tranſierat ad ſtatũ vite immortalis. (Non tamẽ cognouerãt diſcipuli ꝙ ieſus eſſet.) ſm Chri. Non ſtatim oſtendit ieſus ſeipſum vt per miraculũ quod facturus erat agnoſcerent eum. Attende hic q̃ acta ſunt: qꝛ iocundiſſima ſunt. Querebat ab eis quaſi piſces emere volens: ſi pulmentariũ haberẽt. i. aliquid quod decoqui ⁊ comedi poſſet. Pulmẽtariũ poteſt dici illud qđ pani dulcorandũ adiungitur: ⁊ quo panis vt magis comeſtibilis ſit cõditur. Pulmentariũ aũt hic vocat piſces ad edẽdũ dulces ⁊ delectabiles: vt dicit Chriſoſto. Interim humanus loquitur: vt quid debes emere ab eis myſtice a nobis pulmẽtum petit dominus vt reficiatur quod eſt obedientia mandatoꝝ dei: ad quam omnes obligantur. vñ ſupra dixerat. Meus cibus eſt: vt faciam voluntatem eius qui miſit me. et (reſponderunt ei non) credebant enim eum eſſe mercatorem piſces emere volentẽ. Cũ autẽ ad mãdatum eius miſiſſent in dexteraz nauigij rhete impleuerũt illud (⁊ nõ valebãt trahere pre piſciũ multitudine) qꝛ em̃ obediẽtes fuerunt ex obedientia fructũ cõſecuti

Augu. piſcari licuit apoſtolis. Scenefactoria. Pauli ars. Grego. Chriſ. Pulmẽtarium. Chriſ.

ſunt. Per ſeptẽ piſcatores qui hic enumerant vniuerſitas ꝑdicatorum eccleſie deſignat qui ſine xp̃i virtute nihil ꝓſunt: ⁊ nihil ꝑficere poſſunt: qꝛ ſine inſtructiõe exᵒ interiori fruſtra laborat lingua predicatoris. Sz mane qñ venit lux illuminãs corda ipſorũ xp̃o ꝑncipaliter operãte: capiũt copioſam multitudinẽ piſciũ: ꝑ quã ſignatur multitudo credentiũ per ꝑdicationez apoſtoloꝝ ⁊ ſilr multitudo penitentium per predicatores alios ad bonũ ꝯuerſoꝝ: dicitur ꝙ piſces fugiũt rhetia fetida ⁊ corrupta: nec libẽter itrãt ea: ⁊ ꝓpter hoc illi qui piſcant cũ talibꝰ rhetibus paucos vel nullos piſces capiũt ſequuntur tñ rhetia odorifera ⁊ munda: ⁊ iõ cũ talibus capiũtur melius. Rhete xp̃i eſt verbũ dei piſces ſunt omnes peccatores: dextra ſpũalia: ſiniſtra tẽporalia. Iſte ergo q̃ ꝑdicat ꝓpter lucrũ tp̃ale vel vanã gloriã piſcat ad ſiniſtrã ⁊ rhetia fetida hz: ⁊ iõ parũ ꝓficit: ſz qui in doctrina ⁊ ꝑdicatione querit ſalutẽ audiẽtiũ: ille piſcat ad dexterã: ⁊ rhetia odorifera hz: ⁊ ideo multum ꝓficit: nec mirũ: qꝛ vt dicitur in ꝓuerbijs vias que a dextris ſunt nouit dñs. peruerſe aũt ſunt q̃ a ſiniſtris ſunt. Ioãnes itaqꝫ cõſiderato miraculo facto qꝛ vidit ipletũ ſicut ꝑdixerat: recognoſcit eũ ⁊ dixit petro: quem pre alijs diligebat: ⁊ etiã qꝛ inter alios prior erat (dñs ẽ) cui. ſ. ⁊ piſces obediũt: dñs em̃ eſt nomẽ ꝑtãtis: ⁊ ꝑ ꝑtãtẽ i miracło piſciũ eſt hic manifeſtatꝰ. Ioãnes q̃ tanq̃ virgo ceteris purior erat: ⁊ ꝑſpicacior in cognoſcẽdo ceterꝰ alijs cognouit xp̃m qꝛ puritas mẽtis ⁊ corporis maxime diſponit hoiem ad cognitionẽ diuinoꝝ ſz Be. Cognouit ꝑmꝰ dñm: ſiue miraculo iſtiꝰ piſcationis: ſiue ſono ꝑcognite vocis: ſiue ꝑme reminiſcẽs piſcationis. vbi petrus cãtor. per petrũ actiua ⁊ laborioſa vita: ꝑ ioãnẽ contẽplatiua ⁊ q̇eta ſignificat. Cõtẽplatiua actiue deũ quẽ cõſiderat oſtẽdit. Si in die in actione fuiſti: ſaltem in nocte dicat tibi cõtẽplatiua dñs eſt: ne ita diſtraharis operibus ꝙ ipſum aliqñ non conſideres. Hec petrus. (Tũc petrꝰ audito qꝛ dñs eſt: tunica ſuccinxit ſe) vt cũ maiore reuerẽtia accederet ad eũ (erat em̃ nudꝰ). i. parũ veſtitꝰ. vt aptior eſſet ad piſcatiõis opꝰ. vñ Bed. dicit petrꝰ nudꝰ fuiſſe ad cõparationẽ ceteroꝝ veſtimẽtoꝝ quibus vti ſolebat. Sic nos ſolemꝰ dicere cũ aliquẽ ſimplici veſtimẽto videmꝰ indutũ: quare nudꝰ incedis? vbi ⁊ Theo. Precinxit autem ſe lintheo amictu quẽ phenices et thirij piſcatores circumuolũt ſibi cũ nudi ſunt: ſiue etiam ceteris indumẽtis apponunt (⁊) ex deuotione ac feruore dilectiõis (miſit ſe in mare) vt citius ad eũ veniret memor dominj

B Piſcatores ſeptez. Rhete chriſti. C Io. perſpicacitas. Beda. pe. can. Nudꝰ. Beda. Theo.

quē ferueter diligebat (alij vero diſcipu-
li) trahētes rhete piſciū cū matura feſtina-
tione (nauigio venerūt) q2 ita feruidi ſi-
cut petr⁹ nō erāt: petr⁹ quidē moras na-
uis expectare nō potuit: ſ3 amoris immen-
ſitate cogente in mare ſe pcipitauit: vt ve-
loci⁹ ⁊ magis feſtinus ad dn̄m venire po-
tuiſſet. Ubiq3 petr⁹ feruētioris fidei ⁊ ma-
Beda. ioris dilectiōis inueniť. vbi Beda. Eodē
Petri ⁊ aūt ardore quo ⁊ multa alia fecerat: vēit
ioānis ad ieſum nō tn̄ intelligendū eſt petrū ſup
condi- fluctus veniſſe: ſed aut natando aut pedi
tiones ⁊ bus pprijs: q2 erāt ppe terrā. ⁊ ſm Chriſ.
Chriſ. optime poniť hic ↄditio ioānis ⁊ petri: q2
ioānes perſpicacior erat intellectu: petr⁹
feruētior affectu. Propterea ioānes q̄dem
prim⁹ cognouit ieſum. Petrus vero pri-
mus iuit ad eū. Myſtice p mare ſignificať
tribulatio pn̄tis ſeculi. Un̄ illi q̄ deſiderāt
ad xp̄m ↄuenire mittūt ſe in mare: q2 non
refugiūt tribulatiōes hui⁹ mūdi: ſcientes
ꝙ p multas tribulatiōes op3 intrare in re
gnū dei: ⁊ tn̄ inter tribulatiōes ſecur⁹ ⁊ il-
leſus xp̄i ſeruus euadit: ſicut petrus ille-
ſus ↄuenit: p nauigiū vero ſignificať eccle
ſia. vn̄ alij diſcipuli veniunt nauigando. i.
ptecti ſocietate eccleſie. ſm illud p̄s. pte-
ge eos in tabernaculo tuo. (Et cū deſcen-
diſſent in terrā: inuenerūt prunas i littore
poſitas). i. ordinatas ad calefaciendū (et
piſcē illis ſuppoſitū. ⁊ panē: iuxta poſitū.
Mira- Ecce aliud miraculū: nā nō ex materia ſub
culum. iecta ſicut alias multiplicauit panes: ſed
De de nihilo ⁊ de nouo fecit virtute diuia car
Beth- bōes accēſos ⁊ piſcē ⁊ panē ad maiorē di-
ſaida ſcipulorū i fide reſurrectiōis xp̄i ↄfirmatio
locus nē. De bethſaida ad vnā leucā cōtra oriē
vbi ſte te3 eſt loc⁹ vbi ſtetit ieſus i littore: cui⁹ ad
tit dn̄s huc veſtigia ibidē oſ̄duť i lapide: ⁊ ide
nō ad tactus lapidis medet. itē loc⁹ vbi
viderūt prunas ⁊ piſcē ſuppoſitū ⁊ panē:
⁊ iuſſit ieſus afferre de piſcib⁹ quos pren
diderūt nutu ipſi⁹: aſcēdit aūt ſymon pe-
trus ⁊ traxit rhete in terrā plenū magnis
Iſido. piſcib⁹. cliij. dicit Iſido. ꝙ oīa gn̄a piſciu3
piſciū ad iſtū numerū reducuť: ⁊ q2 apoſtoli de
genera bebāt eſſe piſcatores oīm hoīm: idō tot ⁊ nō
cliij. plures piſces piſcati ſunt: ⁊ cū tāti eſſent
nō eſt ſciſſum rhete numerū ⁊ magnitudi
nē piſciū exp̄mit ad declarationē miracli
ex tāta captiōe eorū: ⁊ iterū ex rhetis inte-
gritate: q2 nō eſt ſciſſum: ⁊ vocās dn̄s diſci
pulos ad prandēdū ⁊ ſimul cū eis come-
dēs ad declarationē ſue reſurrectionis et
ad oſtendendū nō eſſe fantaſma qđ factū
eſt eis fecit cōuiuiū ⁊ feſtū magnū cū ip-
ſis in littore maris: ⁊ nemo diſcubentiū
audebat eū interrogare quis eſſet nō pro
pter auſteritatē ⁊ formidinē: ſ3 pter reuerē
tie autoritatem et cognitionis certitudi-

nē: ſcientes diſcreta cognitione: q2 dn̄s eſt
cui cū metu ⁊ reuerētia op3 intēdere: ⁊ idō
fruſtra feciſſent de hoc qōnē: q2 nō oporte-
bat facere eā: vbi eiꝫ eſt veritas exhibita
a parte: ibi nulla eſt opus interrogatione
vbi Chriſ. Et nullus audebat eum inter- Chriſ.
rogare: ſ3 cū ſiletio ⁊ formidine multa ⁊ re
uerētia ſedebāt: attēdētes i eū. Nā ſciue-
rāt quidē qm̄ dn̄s eſt: formā aūt alteratio
rem videntes ⁊ multa admiratiōe plenā:
valde erāt ſtupefacti. vn̄ ⁊ Augu. Nemo Augu.
audebat dubitare ꝙ ipſe eſſet: tāta enim
erat euidētia veritatis qua illis ieſus ap
parebat vt null⁹ eorū auderet nō ſolū ne-
gare: ſ3 nec dubitare: ⁊ idō ſtultū eſſet inter
rogare. Ex cōſuete hūilitatis ſue more mi E
niſtrans eis: accepit panē ⁊ dedit eis bn̄- Conui
dictū tn̄ ⁊ diſtribuēdo fractū ⁊ piſcē ſimili uiū io-
ter ⁊ cōedit cū eis: nā eo mō diuidebat eis cūdū.
⁊ diſtribuebat ſicut conſueuerat ante paſ
ſionē ad declarādā ſuā reſurrectōe3. Stāt
igiť reuerēter multūq3 alacriter iſti ſeptē
diſcipuli cū dn̄o ſuo pariter comedentes
cū eo. Aſpiciunt deſiderabilē ⁊ iocundam
faciē eius: ⁊ exultāt in cordib⁹ ſuis. Acci
piūt de ſacratiſſimis manib⁹ eius eſcas
deſiderabiles: ⁊ reficiuntur nō min⁹ ſpūa
liter ꝙ corporaliter. O quale eſt iſtud con
uiuium. Cōſidera bene per ſingula ⁊ ſi po
tes paſcaris cū eis in exultatione ⁊ letitia
In hoc cōuiuio eccl̄ie ſpūali xp̄s p̄parat
prunas charitatis q̄s de celis portauit ad
terras: q2 ignē venit mittere i terrā ⁊ vult
vt accendať. Itē p̄parat piſcē ſuppoſitum
prunis: qui eſt ipſe xp̄s: q̄ ſup prunas po-
nitur qn̄ ex incēdio charitatis pro nobis
i cruce imolať. Itē preparat panē quo reſi
cimur: q̄ eſt ⁊ ipſe: nā ipſe reficit nos p do
ctrinā ⁊ etiā dādo corp⁹ ſuū nobis in ci-
bū. Dedit etiā dn̄s diſcipulis piſcē: q2 ſuā
paſſionē imitandā oſtēdit: dedit ⁊ cū piſce
panē: q2 poſt tolerātiā paſſionis gaudia
eterne ſocietatis repromiſit. vn̄ Augu. Fe Augu.
cit dn̄s prandiū ſeptē diſcipulis de piſce
aſſo ⁊ alijs quos ceperāt. piſcis aſſus xp̄s
eſt paſſus: ipſe eſt ⁊ panis q̄ de celo deſcē-
dit huic cōparatur eccleſia ad participan
dam btitudinē eternā ppter qđ dictū eſt:
afferte de piſcibus quos apprehendiſtis
nūc: q2 omnes q̄ hāc ſpē gerimus per illū
ſeptenariū numerū diſcipulorum p que3
pōt noſtra vniuerſitas intelligi figurata
tanto ſacramento nos cōmunicare noſce-
mus ⁊ eidē btitudini nos ſociari. hec Au
gu. Ideo etiā vltimū cōuiuiū cū ſeptē di- Conui
ſcipulis piſcantib⁹ voluit celebrare q2 illi uiū vl-
poſt vniuerſale iudiciū cū domino eternū timum
cōuiuiū ſunt celebraturi: qui ſeptiformis dn̄i.
ſpūſſācti gr̄a repleti fluct⁹ preſentis ſecu
li diuino amore calcāt: ⁊ i lucrādis alab.

inuigilāt.vñ Greg.Cur cū ſeptē diſcipu-
lis vltimū cōuiuiū celebrat:niſi ꝙ eos tm̄
mō q̄ ſeptiformi gr̄a ſpūſſancti pleni ſunt
futuros ſecū in eterna refectione denun-
ciat.Septē ꝗ3 diebꝰ oē hoc tp̄s euoluitur:
⁊ ſepe ſeptenario nūero perfectio deſigna
tur.Illi ergo vltio cōuiuio de pñtia veri-
tatis epulant̄:q̄ nūc pfectiōis ſtudio ter-
rena trāſcēdūt q̄s huiꝰ mūdi amor nō li-
gat qbꝰſſ vtcūq3 ꝑ teſtamēta obſtrepit ce
pta tñ eoꝝ deſideria nō retūdit.hec Greg.
Sicut ergo dñs i alia piſcatōe ſignificauit
eccl'iā q̄l'r nūc ē:ſic ⁊ i hoc loco q̄l'r i fine ſe
culi.ſ.i vltia reſurrectiōe,mortuoꝝ futu-
ra ſit.Mare em̄ pñs ſcl'm ſignificat:littus
qð eſt finis maris finē ſcl'i deſignat.vnde
ibi ieſus aſcēdit i nauē:q2 adhuc in flucti
bus vite corruptibilis cū diſcipulis erat.
Hic aūt in littore ſtabat:q2 iā ad ſtatū vi-
te īmortalis trāſierat.Ibi nō in dexterā3
nec i ſiniſtrā ſ3 īdifferēter iq̄t.Laxate rhe-
tia vr̄a i capturā:vt itelligamꝰ bonos ⁊ ma
los:hic aūt(mittite inq̄t in dexterā naui-
gij rhete)vt ſignificaret eos q̄ ſtabūt ad de
xterā ſolos bonos.Ibi nūerꝰ piſcium nō
exprimit̄:q2 multiplicati ſunt ſuper nume
rū.Hic vero certus eſt numerꝰ.ſ.cliij. qui
numerꝰ h3 q̄nquagenariū ꝑ quē deſigna-
tur iubileus in quo cūctus pp'ls ab omni
ope q̄ſcebat:⁊ inſuꝑ h3 tria ꝑpter myſte
riū trinitatis.Iō aūt dictū eſt ꝙ erant ma
gni:q2 oēs electi magni ſunt in regno celo
rum licet gradus ſint diuerſi.Ibi rhete ꝑ
pter ſignificanda ſciſmata rūpebatur hic
ꝑo nō eſt ſciſſum rhete:qm̄ in illa ſumma
pace ſanctoꝝ nulla erūt ſciſmata. Et iō
ad hoc cōmendandū v3:ꝙ ioānes añ hoc
apparitionē tanq̄ finem libri ſui interpo
ſuit dicēs.Multa quidē ⁊ alia ſigna fecit
ieſus in cōſpectu diſcipuloꝝ ſuoꝝ q̄ non
ſunt ſcripta in libro hoc:qð eſſet etiā ſecu
ture narratiōis quaſi ꝓemiū.Attende ni-
hilominꝰ q̄ ſequunt̄:q2 pulcherrima ſunt
⁊ vtilia:iā cōpleto iſto ſolēni cōuiuio ⁊ re
fectiōis bñficio oībꝰ cōiter exhibito(dicit
dñs)ſpāl'r(ſymoni petro)volēs ei cōferre
bñficiū ſpeciale(ſymon ioānis) .ſ.filiꝰ (di
ligis me plus his:). i.pluſq̄ iſti me di-
ligāt.q.d.q̄d mihi dabis:q̄d mihi preſta-
bis:q2 diligis me.vbi Alchui. Myſtice āt
ſymon obediēs.Ioānēs gr̄a dr̄:merito er
go noīe vocat̄.i.obediēs gr̄a dei:vt oſten-
dat̄ ꝙ ardētioꝝ illū charitate amplectitur
nō meriti humani ſed diuini eſſe munera
interrogat dñs an ſe diligat:quē ſemꝑ et
vbiq3 maiorē amoris affectionem erga ſe
oſtēdere videbat.(Symon inq̄t ioānis di
ligis me plus his)qui tui amoris affectū
pluſq̄ hi circa me oſtēdis.In quo appa-
ret ꝙ ille q̄ eligit̄ ad officiū prelatiōis:de

F
Piſcatio duplex.
Mare.

Alchu.

Dilectio pferēda.

bet diligere deū p̄ ceteris:⁊ ꝙ ceteris pa-
ribus melior ⁊ perfectior d3 preſici in pre
latū:q2 dñs requirebat p̄ficiēdū:an plꝰ di
ligeret eū ⁊ plus h3 charitatis q̄ eſt vincu
lum perfectionis:nā in oī regimine ille q̄
p̄ſidet ⁊ gubernat debet excellētior eſſe et
ad plura ac maiora ⁊ magis ardua tenet̄
prelatꝰ q̄ quicunq3 ſubditꝰ:q2 ſicut ſe ha
bet aīa ad corpꝰ qð regit:⁊ ratio ad vires
inferiores:⁊ paſtor ad gregē:⁊ hō ad bru
ta aīalia: ſic ſe d3 habere prelatꝰ ad ſubdi
tos.Et iō vr̄ ꝙ ille qui aliquē eligit ad ta
le officiū tenet̄ ſemꝑ eligere meliorē: non
tñ intelligit̄ melior:literatior vel aſtutior
ſ3 ille qui oībꝰ conditionibus p̄ſatis me
lior eſt ad tale officiū:ad honorē dei ⁊ ad
vtilitatē ecclesie.Aliter antē eligens vel
ꝓmonens videt̄ iudiciū diuinū euadere.
Qð autē ſm iura ſufficit eligere bonum ⁊
idoneū : hoc eſt ſm iudiciū humanum ꝑ
qð talis nō eſt puniendꝰ.cū ſm Aug. aliq̄
ꝑmittunt̄ humano iudicio icorrepta pro
pter maiora mala vitāda:que tñ ſunt diui
no iudicio corrigēda.Nā aliq̄d ſufficit ſ3
iudiciū humanū qð nō ſufficit ſ3 iudiciū
diuinum.ſm iudicium humanum ſuffi-
cit illud de quo hō nō pōt accuſari nec ele
ctio eius improbari.Conſtat aūt difficile
eſſe electiones fieri ſi poſſent ex hoc repro
bari:ꝙ inuenitur alius melior q̄ ille qui
eſt electꝰ.Uñ ſufficit ſm iudiciū humanū:
vt electio ſit recta ⁊ eligat̄ ydoneꝰ.Scdm
ꝟo iudiciū diuinum ⁊ cōſciētiā neceſſariū
ē eligere meliorē q̄tū ad honorē dei ⁊ vti-
litatē eccleſie:ſi vero aliq̄s minꝰ bonū pre
eligat ⁊ aliquid priuatum puta affectio
carnalis ſpes bñficij ⁊ cōmodi temporalis
eum moueat eſt fraudulenta electio ⁊ pſo
narū acceptio ⁊ peccat.Sciēs ergo dñs in
terrogat ſciebat em̄ ꝙ nō ſolū diligeret eū:
verumēt plus oibus diligeret:ſed innuit:
vt ⁊ corde credamꝰ ⁊ ore cōfiteamur: ne-
ſciēs aūt petrꝰ quātū alij xp̄m diligebāt:
nō eſt auſus rñdere pluſq̄ alij:q2 cor alte
rius videre nō poterat:ſed cum modeſtia
locutus eſt ⁊ abſolute rñdit(etiā) hoc eſt
ita(dñe tu ſcis:q2 amo te).q.d.teipſum te-
ſtē inuoco:q̄ ſecretoꝝ es cōſciꝰ q2 amo te:⁊
⁊ tu q̄ interiora ꝯſideras ſcis ſi plus alijs
amē te:qð ego neſcio tu ſcis q̄tū diligo te:
q2 itegro corde te diligo: q̄tū vero alij te
diligunt neſcio.Itē q2 expertꝰ ꝓprie fragi
litatis.in xp̄i negatiōe fuit:cautiꝰ de ſe re
ſpondit nec vltra ſe efferre in xp̄i dilectio
ne auſus fuit:ſed q̄titatē ſue dilectionis i
iudicio xp̄i qui ſecreta cordiū intuetur po
ſuit:nec audet inuocare conſcientiā pro-
priam in qua prius deceptꝰ fuit:ſ3 dñi cō-
ſcientiā inuocat dicens(tu ſcis q2 amo te)
ac ſi dicat:tu noſti pluſq̄ ego humilians

Eligēdꝰ optimus.

Augu.

G
electio improbanda

Petri cautē modeſtia.

ſe corā apl'is nō dicit plus his: ſed ſimpliciter (amo te) inſtruēs nos q nō debemus nos alijs pponere: ſꝫ alios nobis: qđ ꝗ de ſe nouit. ſ. q diligeret dixit qđ neſciuit ſꝫ vtrū plus alijs diligeret tacuit. docēs nos q i dubijs ſuſpēſam debem⁹ ſniam tenere ⁊ nō temere de occultis diffinire (dicit ei) dn̄s officiū paſtorale ſibi cōmittēs (paſce agnos meos). q. d. hoc mihi dabis: hec p̄ſtabis ſi amas me vt paſcas gregē meū. In hoc ſciā ⁊ experiar q me amas ſi. ſ. gregeꝫ meū paſcis: exhibitio opis ſit pbatio dilectiōis: dilectio eñ dei pbaꝛ in dilectiōe pximi: q̄ v̄o opus pietatis pximo nō impēdit minus deū diligit. vn̄ Augu. Cōfitenti

Augu.

ſūt amorē ſuū oues ſuas cōmēdauit tn̄ nō eſſet vbi oſtēderet petr⁹ amorē ſuū in xp̄m niſi eſſet paſtor fidelis ſub principe oīm paſtoꝝ. Cūq; dn̄s ſecūdo ab eo queſiſſet ſi ip̄m diligeret: ⁊ petrus idē qđ ſupra rn̄diſſet. Iteꝫ ſubdit (paſce agnos meos.) Cū vero dn̄s tertio q̄reret ſi cū amaret (cōtriſtat⁹ eſt petrus) eo q ſepius eſſet interrogatus ab eo: q̄ ſciuerat qđ iterrogabat et turbat⁹ fuit: eo q ſciebat eū ſcire ēt oīa futura ppter qđ timuit ex tali replicatiōe ne xp̄s ſibi vellet p̄dicere aliquem caſum ſuū futurū ſicut ſupra p̄dixit et ſuā negatiōnē futurā: ⁊ iō merito timuit ⁊ turbat⁹ fuit. vn̄ ſm Chriſ. Rurſus formidat ne forte eſtimans ſe diligere ſi nō diligat corripiaꝛ ſicut vt prius corrept⁹ eſt multum ſe

Chriſ.

eſtimās forte. vn̄ ad ip̄m xp̄m refugit (⁊ dicit ei: dn̄e tu oīa) ſcis et ineffabilia cordis preſentia ⁊ futura ⁊ de vltimo cordis ptulit amātis vocem dicēs (tu ſcis q amo te) q. d. tu ſcis oīa ⁊ p̄ſentia ⁊ futura. Ideo tu ſcis q vnice te diligo: ſꝫ q̄d ſit mihi futurū ego neſcio tu ſcis. Deinde poſt tertiam petri reſponſionē dn̄s adiecit (paſce oues meas.) Interrogauit aūt eū ter: non ignorās quo aīo cōfiteretꝛ xp̄i amorē ſꝫ vt trina cōfeſſio amoris deleret trinā negationem timoris: ter negauit timor: ter cōfeſſus eſt amor. vn̄ Aug. Redditꝛ negatiōi trine trina cōfeſſio ne minus amori ligua ſeruiat q̄ timori: ⁊ pl⁹ vocis eliciuiſſe videatꝛ mors imminēs q̄ vita p̄ſens: ⁊ ſm Amb. iterrogauit non vt diſceret ſꝫ vt doceret quē eleuādus in celū amoris ſui velut vicariū relinq̄bat: nō vult dn̄s ſuos agnos vel oues cōmittere: niſi illi q̄ eū diligit: q̄s ip̄e tm̄ dilexit vt p eis mori dignaretꝛ: ⁊ ideo pri⁹ eccleſie paſtorem interrogat an ſe diligat: ⁊ poſtea ad paſcendū ſuos agnos ⁊ oues ei cōmittit: ſicut eñ fuit timoris īdiciū negare paſtorē: ſic eſt amoris offm̄ paſcere dn̄icū gregē. vn̄ Chriſ. Si diligis me indi p̄ſiſte fratrib⁹: ⁊ feruētē amorē quē p oīa demōſtraſti nūc oſtēde: ⁊ aīaꝫ quā dixiſti po

Augu.

Vn̄ Cōfeſſiō petri.

Augu.

Ambr.

Chriſ.

ſiturū te eſſe p me hāc p ouib⁹ da meis oñdens quāti appreciaꝛ p̄ſiſtētia ppriarum ouiū: ⁊ qm̄ hoc marie ei⁹ q̄ in ip̄m eſt amoris ſignū. vn̄ ⁊ Greg. Si ḡ ſignū dilectiōis eſt cura paſtoris: q̄cūq; v̄tutib⁹ pollēs gregem dei negligit paſcere ſummū paſtoreꝫ ꝯuincitꝛ nō amare. vn̄ ⁊ Aug. Quid eſt aliud diligis me paſce oues meas: q̄ ſi diceret. Si me diligis nō te paſcere cogita: ſꝫ oues meas: ⁊ ſicut meas paſce nō ſicut tuas: gloriā meā i eis q̄re nō tuā: dānū meū nō tuū: lucra mea nō tua. vn̄ Bern. Non otioſe totiēs repetitū eſt petre amas me in cōmiſſione ouiū. Et ego quidē id ſignificatū puto ac ſi illi dixiſſet ieſus: niſi teſtimoniū tibi phibente cōſciētia q me ames ⁊ valde pfecteq; ames: hoc eſt pluſq̄ tua: pluſq̄ tuos: pluſq̄ etiā te: vt trine repetitionis mee numer⁹ ipleaꝛ: nequaq̄ ſuſcipias curā hāc: ne te intromittas de ouib⁹ meis: p q̄b⁹ vtiq; ſanguis me⁹ effuſus eſt: terribilis ſermo: vt poſſit ēt ipauida quorūuis tyrānoꝝ corda ꝯcutere. Propterea attēdite vobis q̄cūq; opus miniſterij hui⁹ ſortiti eſtis: attendite inq̄ vobis: ⁊ p̄tioſo depoſito qđ vobis creditūꝫ eſt. hec Bern. Uide quō dn̄s xp̄s cōmittēdo petro paſtorale officiū ip̄m ter examinat de dilectiōe q pastores eccl'ie debēt deū ac etiā pximū pre ceteris hoīb⁹ diligere: non ergo debet quis eligi in prelatū niſi habitis certis ſignis ⁊ argumētis de dilectione eius erga deū ⁊ proximū. vn̄ Bern. An nō incōgrue de dilectiōe requiritꝛ q̄ paſcēdo gregi preponitur. Ille eñ preeſſe dꝫ alijs qui vino charitatis inebriat⁹ exeſtuat: imemor ſui vt nō querat q̄ ſua ſunt: ſꝫ magis que ieſu xp̄i. Attēde etiā q dn̄s paſtorale officium iniūgit trina examinatiōe p̄miſſa. ⁊ iō qui ad hoc officiū aſſumitꝛ pri⁹ examinari debet diligenter. Primo aūt ⁊ ſcđo agnos iperfectos quodā lacte veſcendos ⁊ tertio oues pfectiore ſolido cibo alēdas petro cōmiſit: q nō ſolū paſtorē: ſed ⁊ paſtorū paſtorē eū conſtituit: ſunt eñ in eccleſia tria genera ſeu tres gradus hoīm fideliū: qui ſicut agni ⁊ oues in eccl'ia ſunt paſcēdi. ſ. incipiētes ⁊ pficiētes: ⁊ qui q̄ſi adhuc imperfecti noīe agnoꝝ: ⁊ perfecti qui nomine ouiū poſſunt intelligi: et his dictū eſt: paſce agnos meos: ſed ſemel paſce oues meas: q infirmi ⁊ adhuc tenelli i fide ampliori paſtorali cura et ſolicitudine indigent q̄ fortiores ⁊ grādiuſculi qui ſe regere valēt: nec tāta cura egent: paſcit igitur petrus agnos: paſcit et oues: paſcit filios paſcit ⁊ matres: q regit ⁊ ſubditos ⁊ p̄latos: oīm igitꝛ paſtor eſt: q preter agnos et oues in eccl'ia nihil eſt: nihil inq̄ qđ ſuis paſtorib⁹ cōmiſerit. Sed cū ioānes a dn̄o

Greg.

Augu.

Bern.

Prelatoꝝ periculū.

Petri examinatio.

Bern.

Examinari dꝫ i p̄laturam ſumēdus

J
Jo. pl⁹ dilect⁹ cum nō ꝑlat⁹. magis eſſet dilect⁹: quare nō eſt aliūs apo
ſtolis ꝑlat⁹ ſed petr⁹? q: erat adoleſcēs et
ſi eſſet prelat⁹ illi ſcandalizarent forte in
eo: ſ3 nō ita in petro q: ſenex. Itē ne vide-
ret amicos carnales exaltare et eos aliūs
preferre. Utinā eccl'ia imitaret hoc exem-
plū ⁊ nō faceret in multis ꝯ͂riū. Conſidera
hic ſolitā dn̄i charitatē ⁊ benignitatē: ap-
te em̄ vides quō diligēter ⁊ affectuoſe im-
primit reiterat: ⁊ recommēdat petro aīas
nr̄as. Ter em̄ interrogās eum de amore.
Ter ſubiūxit paſce. ¶ Non dicit ei tonde:
Paſce- re non tōdere iubet. munge: macta: ⁊ māduca: ſed dicit tribus
vicib⁹ paſce ſc3 pane doctrine ⁊ ſancte ꝑ-
dicationis v̄bo vite ⁊ honeſte cōuerſatio-
nis exēplo tp̄alis ſuſtentationis ſubſidio.
Ter ergo dictū eſt paſce ad ſignificādum
ꝙ habens curā aīarū d3 ſubditos paſcere
paſtu triplici .ſ. verbi dei ⁊ boni exempli: ⁊
ꝓut pōt tp̄alis ſubſidij. Sed iſtud qđ dicit
ter paſce quidā mali mutāt in tonde: mū
ge: ⁊ occide: q: multi hodie ſubditos exa-
ctionib⁹ tēporaliū opprimūt malis ſuaſio
nib⁹ ⁊ exēplis corrūpunt ⁊ occidūt: ſed de
triplici paſtu ꝑdicto parū cogitāt vel cu-
rant. Deinde poſtq̄ petrus dn̄m ſe amare
ter r̄ndit ⁊ ꝑ hoc amoris ſui ꝓuilegiū ꝯfir
mauit morte ſuā ei dn̄s nūtiās ſuū marty
riū ſibi ꝑdixit in qua morte quātū petr⁹
eu3 dilexerit demōſtrauit aperte: q: ꝑlati
eccleſie tantā debēt charitate3 habere: vt
parati ſint ſe morti pro grege exponere.
Unde ait xp̄s loquens petro parabolice.
(Cum eſſes iunior) nō tā etate q̄3 ſenſus ⁊
virtutis imbecillitate: qua negaſti me (cin
gebas te) ⁊ ad libitū tuū ꝓperabas (⁊ am
bulabas vbi) ſm̄ appetitū (volebas: cum
aūt ſenueris) nō tam etate q̄3 ſenſus ⁊ vir
Alliga- tus pe- tr⁹ cru ci. tutis ſtabilitate: ſicut ia3 tua demōſtraſti
confeſſione (extendes manus tuas) .ſ. ad
crucē: hoc eſt crucifigeris: vbi promptitu-
do eius ad martyriū tolerandū deſignat:
et genus mortis (⁊ alius) .ſ. tortor (te cin-
get) ⁊ ligabit vinculis: fuit em̄ ligat⁹ chor
dis: ⁊ ſic in cruce poſit⁹: nō clauis affixus:
vt viueret diuti⁹: ⁊ lōgior eſſet ipſius cru
ciat⁹ (⁊ ducet te) .i. viriliter trahet (quo nō
vis) ire naturalr ſm̄ appetitū ſenſitiuū .ſ.
ad mortē quā refugit ſenſualitas ⁊ volun
tas naturalis: volūtate tn̄ deliberata ⁊ ele
ctiua q̄ cupiebat eſſe cū xp̄o in vita eterna
⁊ ſm̄ appetitū itellectiuū etiā ſenex voluit
ad mortē duci ⁊ crucifigi ſequens magr̄m
K ſuum qui ait: nō mea ſed tua volūtas fiat.
Appe- tit⁹ ho minis duplex Sed ſi fieri poſſet vitā eternā preter mor-
tis moleſtiā concupiſceret. Eſt em̄ in hoīe
duplex appetitus ſc3 ſenſitiuus ⁊ intelle
ctiuus: ⁊ vterq3 aliqñ ⁊ large loquēdo vo-
luntas noiatur: q: ſolus appetitus intelle
ctiuus ꝓprie volūtas dicitur. Licet ergo

appetitus itellectiu⁹ in petro eſſet prom-
ptus ad martyriū: tn̄ appetitus ſenſitiu⁹
refugiebat: q: mors eſt vltimū terribiliū.
Et eodē modo in xp̄o fuit vt viſum eſt ſu-
pra vbi ad patrē orauit. Nā inter aīam et
corpus eſt adeo naturalis amor: ꝙ nunq̄
volet aīa a corpore ſeparari: nec ecōuerſo
⁊ ideo dicit (quo tu non vis) .ſ. ſm̄ nature
inſtinctū: q̄ ſic eſt naturalis: vt nec ip̄a ſe-
nectus cū petro auferre potuerit: ſed deſi-
deriū gratie hoc immittit. vñ dicit ap̄ls.
Cupio diſſolui ⁊c. vnde Chriſ. dicit ꝑ quo Phil. i.
nō vis ꝓpter naturalē cōpaſſionē aīe q̄ in Chriſ.
vita ſeparat a corpe: de hoc viriliter diſpē
ſante vt nō multi ſibi mortē inferāt violē-
tam. hec Chriſ. ſed ſm̄ Aug. quātacūq3 ſit Aug.
moleſtia carnis d3 eā vincere vis amoris
quo amat xp̄s: qui etiā mori voluit ꝓ no-
bis q: ſi nulla eſſet vel parua mortis mo-
leſtia nō eſſet ta3 magna martyrij gloria.
vnde Greg. Neq3 em̄ ſi pleniſſime petrus
nollet pro xp̄o pati potuiſſet: ſ3 martyriū Greg.
qđ per infirmitatē carnis noluit: per virtu
tem ſpūs amauit. Qui dū per carnē ad pe
nas ire trepidat: ꝑ ſpm̄ ad gloriam exul-
tat. Actūq3 eſt vt cruciatū martyrij nolen-
do voluiſſet. Sic nos quoq3 cū gaudium
querimus ſalutis amarū poculum ſumi-
mus purgatiōis. Amaritudo q̄dē in pocu
lo diſplicet: ſed reſtituēda ꝑ amaritudinē
ſal⁹ placet. Cū ꝑ cognouit dn̄s ꝙ diligere-
tur a petro ꝑdixit ei fructū dilectiōis .ſ. co
ronā martyrij q̄ oues paſcere ⁊ eccleſiam
multiplicare ⁊ ſe caput ſequi deberet. vñ
glo. Paſſurū ꝑdicit q̄ negaturū ꝑdixerat:
hoc iā poterit .ſ. pati ꝓ xp̄o rōne firmat⁹ qđ
imature pollicebat infirm⁹. Iā nō metuit
hui⁹ vite iteritū: q: reſurgēte dn̄o vite al-
teri⁹ ꝓceſſit exēplū. vñ ⁊ Chri. Et nimiru3 Chriſ.
hoc volebat ⁊ cupiebat idcirco ei manife- Aīam
ſtū hoc fecit q: em̄ dixit aīam meā ponā ꝓ ſuā po-
te ⁊ ſi oportuerit me mori tecū nō te nega nere ꝓ
bo dedit ei qđ deſiderabat. Q: em̄ petrus xp̄o da
ſemꝑ volebat eſſe i eis q̄ ꝓ eo erāt ꝑiculis tum eſt
ꝯfide ait: ita em̄ tuū iplebo deſideriū vt q̄ petro.
nō paſſus es iuuenis exiſtēs hoc te opor-
teat pati ſenē factū. hec Chri. Hoc aūt qđ
ait: alt⁹ te cinget ⁊ ducet te d3 ꝓcedere hoc
qđ dicit extēdes man⁹ tuas: nā in alteri⁹
cinctione exprimit īpoſitio vinculoꝝ a ꝑ- Aug.
ſecutore. vñ Aug. Extēdes inquit manus L
tuas hoc eſt crucifigeris: ad hoc aūt vt ve Trigi-
nias: alius te cinget ⁊ ducet nō quo vis: ſ3 taſeptē
quo nō vis. Prius dixit qđ fieret: ⁊ deinde ānis ſu-
quō fieret: nō em̄ crucifixus: ſed crucifigē- puixit
dus quo nollet eſt duct⁹. hec Aug. Et bñ petr⁹.
dixit cu3 ſenueris. Nā poſt ip̄a quo verba
iſta dicta ſunt vſq3 ad ip̄a mortis petri ſlu
xerūt vere trigīta ſeptē āni. Uñ p3 ꝙ ſatis
ſenex erat. In hoc aūt ꝙ petrus cū ſenuiſ-

ſet ⁊ ꝓpe terminū vite iam eſſet paſſus eſt moleſtiā crucis: myſtice ſignificatū eſt q̄ᵭ poſt peccati remiſſionem toto tp̄e vite ſue debet hō pro peccato ſuo dolere: ⁊ vſq; ad terminū vite miſeriā ſuſtinere. vñ gl. etiā remiſſis peccatis tolerat hō miſeriam: in quā tamē ex peccato venie productio: eſt pena q̄ꝫ culpa: ne parna videretur culpa ſi cū illa finiretur ⁊ pena: in petro typus eſt ſeculariū ⁊ religioſorꝫ ſecularis em̄ quo vult vadit dñs ſue volūtatis: ſed religioſus ſuperioris ligamine cinctus grauitate religionis. ſenio: et ꝓfeſſione maturio: precepto maioris frequenter ducitur quo non vult: niſi ꝓpter obediētie fructū (hoc autē dixit) ieſus petro) ſignificās) q: eſſet crucifigēdus: ⁊ hac morte deū clarificaturus: martyriū em̄ petri fuit ordinatuꝫ ad gloriam dei: q: ſicut ne cingeret vinculis cū dño xp̄m obſcurauit in cordibꝰ audiētiū negatione: ita extendēdo manus in ſimili cruce ſicut xp̄s glorificauit xp̄m p exēplū conſtantie in veritatis confeſſione: in auribus crucifigentium tortorū. Quāuis em̄ xp̄s nō clarificetur in ſe a malis ⁊ infidelibus: tñ clarificatur quotidie per exēplū patientie a ſanctis ⁊ bonis fidelibus: mors ergo ſanctorū eſt ad gloriam xp̄i: q: ex hoc oſtēditur magnitudo dñi q pro eiꝰ veritate ⁊ fide ſancti exponunt ſe morti. Cum em̄ vis amoris graues vincat moleſtias mortis: profecto martyres morte ſua deū clarificāt: oſtendentes ea quantū colendus ⁊ amādus ſit. Et nota q xp̄s in directū crucifixꝰ q̄ᵭ petrus ob reuerētiā dñi in cōtrariū. ſ. deorſum: ſꝫ andreas in trāſuerſum. (Et cū hoc dixiſſet) ieſus petro nūcians ei mortē ⁊ paſſionē ne dura ⁊ intolerabilis petro videret paſſio hāc ſuo exēplo pius magiſter lenire curauit: ⁊ ad genus mortis exēplo ſui eū inuitās (dixit: ſequere me). i. imitare me: ſequi em̄ dñꝫ imitari eſt: ac ſi diceret: tāto tolerabilius crucis paſſionē ſuſtinebis: quāto in eiꝰ ſufferentia mea te ſequi veſtigia recordaberis vt ſicut ego ꝓ tua ſalute crucis patibuluꝫ ſuſtinere nō diſtuli: ita q̄ꝫ tu pro cōfeſſiōe nois mei te pati debere memēto: quia eo glorioſiorē palmā martyrij ꝯſequeris: quo ad hanc promerēdā arctiꝰ magiſtri iter ſequeris: q: em̄ petrus priꝰ ſingulariterꝰ ad hāc ſe exhibuerat ſeq̄lā dicēs q̄re nō poſſum te ſequi aīam meā p te ponā: iō ſingulariter ab eo exigit dñs ꝓmiſſum di. (Sequere me). ſ. i gñe mortis. q. d. Si me inde diligis ſeq̄re me veni poſt me: ⁊ ſicut ego ꝓ te ita ⁊ tu moriaris pro me. ſicut ego: tu in crucē aſcende: tu eandē quā ego morteꝫ patere. Vñ nō dixit ei ſoli: ſed ſignanter pre aliis q: ipſe pre oibꝰ debebat aīaꝫ ꝓ grege ponere ⁊ onibꝰ. Hoc aūt dicēdo dñs ſurrexit ⁊ a loco ꝯuiuij abire cepit. Et ſic per illā ſequelā corporalē idē ſignificabat q prius petro p ꝟba expreſſerat: ſicut em̄ in veteri teſtamēto ꝓphete ſignificabāt aliqua verbis ⁊ aliqua factis: ſimiliter xp̄s faciens poſtq̄ꝫ ꝟbo ꝓdixerat petro ſuū martyriūꝫ incepit ire: ⁊ tūc dixit ei ſeq̄re me. ſ. in hoc q̄ᵭ ꝓdixit tibi. (Cōuerſus petrus) retrahēdo oculos ab aſpectu dñi (vidit ioannem quē diligebat ieſus etiā ſequentē) q: ſicut ⁊ petrus ceperat ire poſt xp̄m: ⁊ volēs certificari de morte ioānis et amore quo euꝫ diligebat de eo dñm q̄ſiuit di. (Hic āt q̄ᵭ) ſ. patiet. q. d. ecce ego ſequor te in paſſione hic autē quē vt me diligo nūq̄ᵭ morietur ſicut ⁊ ego? Poſtq̄ꝫ petrꝰ audierat ſe crucifigēdū voluit etiā agnoſcere fratris exitū. Diligebat em̄ petrus ioānē ſpeciali dilectione: ⁊ ideo volebat eum in martyrio ſocium habere. vnde dicit Chriſoſto. q valde diligebat petrus ioannē ⁊ audiēs tam magni amoris indicia a dño q̄ᵭ videlicet ſimili genere mortis ſecuturus eſſet dñm quo dñs preceſſerat petrum cupiebat taꝫ magnorū munerū habere ſocium. De hoc autē q̄ᵭ petrus interrogauit etiā ioānes interrogaſſet: ſed nō audebat. Diligebat autē vt hic dicitur ieſus ioannē nō quidē ſingulariter ſolū ſꝫ pre ceteris familiarius et ſpecialia ſigna dilectionis ei oſtēdēdo pre ceteris: ⁊ hoc ſignū inter cetera: vt per pacē exiret de vita nō p certamē paſſiōis: diligebat primo quippe propter mūdiciā puritatis: q: virgo eſt electus a deo: ⁊ virgo permāſit. Scḋo ꝓpter ſublimitatē ſue ſapiētie: quia ceteris altius archana diuinitatis vidit. Tertio propter feruoreꝫ ſui affectus ad xp̄m qui diligentes ſe diligit: ⁊ rñdēs ieſus petro di. (Sic eū volo manere). i. expectare. ſ. abſq; paſſione martyrij (donec) eccleſia ſua pace firmata (veniaꝫ) ſ. ad eū vocandū: ⁊ per placidā mortē de hoc mundo ad gloriā celeſtē aſſumēdum: quaſi dicat nolo eū mori per martyriuꝫ et me ſequi per viā paſſionis: ſed magis volo eum occupari in quiete contemplationis (donec) me vocāte de hac vita in aliā trāſferat ſuauiter ⁊ iocūde. Habet ei in legenda eius: q xp̄s apparuit ſibi circa finē vite ſue cū diſcipulis ſuis vocās eum ad gloriam ⁊ ad epulādū cum illis (q̄ᵭ ad te) ſ. inueſtigare de ipſo q: ad petrū nō pertinebat ſcire q̄ᵭ deus ordinabat in futuruꝫ de ioāne: ſed tm̄ ꝑtinebat ad ipſum verbo xp̄i prompte ⁊ humiliter obedire. Ideo ſequit tu me ſeq̄re. ſ. crucis paſſiōe. vñ Chriſo. Sic eū volo manere inquit: quid ad te per hoc erudiēs nos nō anxiari neq; multū inueſtigare: neq; vltra ea que placēt ei

Miſeriā patit etiā cui pc̄ā remiſſa ſunt.

Martyres deū clarificant.

M de morte io. interrogatio.

Chriſ: petrus ioannē diligebat.

Q dilexit dñs io: ob multa.

Mors ioan.

chriſo:

querere ⁊ nihil vltra ꝙ opꝫ circunſcruta ri. hoc aūt faciebat ad intēpoꝛaneā cōpaſſione q̄ ad ſeinuicē erat diuidens eos. Q: eū debebāt oꝛbis terrarū ꝑegrationē ac cipe nō oportebat eos ad ſemnicē de reli quo eſſe cōplexos: ꝑfecto eī magnū huic oꝛbis terrarū factū eſſet dānū. Propterea nit op⁹ ꝯmiſſum eſt tibi id attēde ⁊ ꝑfice ⁊ exerce ⁊ certa. hūc vero ſi voluero manere hic (q̄d ad te.) Tu ea que tuī ipſi⁹ ſunt at tēde ⁊ de his ſolicit⁹ ſis. hec Chriſo. (Exi uit ergo ſermo iſte inter fratres) .i. diſci pulos: qui erāt vniti fraterna charitate: ⁊ diuulgatū eſt in publicū ꝑ narrationem vnius ad alterꝫ (ꝙ diſcipul⁹ ille nō moꝛit) hunc intellectū conceperūt ex verbis xp̄i: ⁊ in iſto intellectu ſermo ille recitabat ꝙ ioānes nō eſſet moꝛiturus: ſed donec xp̄s ad iudiciū veniret victurus. Sed nō erat hoc magnū donū ſi datuꝫ eſſet diſcipulo: cū melius ſit diſſolui ⁊ eſſe cū xp̄o. Ille ta men intellectus fuit erroneus Quia ioā nes ſecundum veritatem eſt moꝛtuus. Et ideo ſtatim excludit cū ſubditur. (Et non dixit ieſus nō moꝛietur) q: ſententia moꝛtis in omnes in oꝛiginali peccato natos pro lata eſt. (Sed dixit ſic eum volo manere) a doloꝛe perſecutiōis alienū (donec veniā) vocādo eū in moꝛte per reſolutionē natu ralē ad celū (q̄d ad te) hoc remiſſiue legen dū eſt: q: non querit: ſed ſolum recitat hoc qđ ante dixit: habebat aūt ioannes nona gintanouē annos cū moꝛeret ⁊ ſexaginta octo annos ꝑdicauit. (Hic eſt diſcipul⁹ il le) .ſ. ioānes de quo ſaluatoꝛ iam locutus eſt (q̄ teſtimoniū ꝑhibet de his) que vidit et audiuit: ꝓpter qđ ei⁹ teſtimoniū eſt effi cax ⁊ verum (⁊ ſcripſit hec) tanq̄ teſtis ve rax teſtimoniū ꝑhibēs de eis. Mod⁹ erat antiquoꝛū ꝙ illi ſcriberēt hyſtoꝛiā qui vi diſſent propter qđ dicitur hyſtoꝛia ab hy ſtoꝛin quod eſt videre: quia qui videt qđ fit pōt inde hyſtoꝛiā cōtexere: ⁊ ideo ioan nes qui verba xp̄i audiuit ⁊ facta eius vi dit cōueniētiſſime ſcribere potuit. Omiſ ſa aūt omni cōparatiōe inter duos diſci pulos de dilectione poteſt ad myſteriū re ferri ⁊ myſtice accipi. nā per hos duos du plex ſignificat vita .ſ. actiua ⁊ cōtēplatiua per petrū eī cui dictū eſt ſequere me: la boꝛ exprimitur vite actiue ad queꝫ ꝑtinet neceſſitatibus proximoꝛū inſudare: ac ꝓ veritate ⁊ iuſticia ſi neceſſe fuerit vſq̄ ad moꝛtem certare: per Joannem vero ſuaui tas deſignatur vite cōtemplatiue ad quē pertinet omnib⁹ aliis omiſſis ſoli deo in herere: de quo bene dictū eſt (ſic eum vo lo manere donec veniam) .i. eos quos gu ſtu mee cōtemplationis inebriauero ſem per proficere volo quouſq̄ me in die iudi

[Margin notes, left column: ioānes moꝛtu⁹ — Hyſto rie ſcri bende mod⁹. — Vita duplex]

cū cum eterna remuneratione apparente de fide tranſeant ad ſpem. Et de imperfe cta vite huius contemplatione ad perfe ctam gloꝛie contemplationem. Utriuſq̄ autem vite finis ⁊ obiectum eſt deus pro quo exercetur hec et illa: ſed vita actiua plus diligit ꝙ contemplatiua: quia ma gis ſentit anguſtias ꝑſentis vite: ⁊ eſtuā tius deſiderat ab eis liberari ⁊ ad deū ire contemplatiuam vero vitā deus plus di ligit: quia eam magis conſeruat: non eīꝫ ſimul finitur cum vita coꝛpoꝛis ſicut vita actiua: ⁊ ideo in ꝑs. dicitur. Diligit dn̄s poꝛtas ſyon ſuper omnia tabernacula ia cob. vn̄ dicit dn̄s de vita contēplatiua: ſic eū volo manere .i. expectare: donec veniā vel in fine mūdi: vel in moꝛte cōtemplati ua: ſed vite actiue dicit tu me ſeq̄re q: con tēplatiua hic inchoata nō ꝑficit: ſꝫ ichoa ta manet ⁊ expectat donec veniat xp̄s ꝑfi ciēdo cū venerit: ſꝫ actiua vita ꝑfecta ⁊ in foꝛmata ei⁹ paſſiōis exēplo interim ſequit xp̄m patiēdo ꝓ eo: potuiſti itaq̄ attēdere ꝙ multa ⁊ ꝙ magnifica dicta ⁊ facta ſunt in hac apparitione: ⁊ hāc apparitionē vo cat ioānes tertiā .ſ. a numero dierū ſed nō a numero appariti onū. Prima apparitio fuit in pria die q̄ ſurrexit: q̄ pluries ſe ma nifeſtauit. Scđa poſt dies octo qn̄ Tho mas vidit ⁊ credidit. Tertia hac die qn̄ de piſcib⁹ prādiū fecit: ſed poſt q̄t dies ab octaua reſurrectionis id fecerat euangeli ſta nō determinat: vel pōt referri ad vices q: nō legit ꝙ multꝫ vel plurib⁹ diſciplis ſi mul apparuerit: niſi p̄io Thoma abſen te ⁊ ſcđo eo pn̄te ⁊ tertio h̄ ad mare. Uñ ſi gnāter i plurali dt diſcipulis ſuis. Et dei ceps appruit vſq̄ ad diē aſceſiōis q̄tiēs vo luit q̄nis n̄ oīa ſcripta ſūt. Tādē dn̄s bn̄ dictiōe data diſciplis diſpuit ab eis. Orō.

[Margin note, right column: Ꝑ Apparitio tertia id eſt tertia die.]

Omi ne Jeſu chꝛiſte pꝛeſta mi hi miſero: vt pulmentariū tibi adhibeā mādatis tuis obediē do: tu eī noſtra obediētia quo dāmō reficeris: q: in ea ꝙ plu rimū delectaris. Fac q̄ꝫ me indignū tui cō uiuū participē vt te piſce aſſo ⁊ pro nobis paſſo reficiar pro te patiēdo ⁊ te pane ve ro ſatier nūc in tua doctrina: ⁊ tui coꝛpis ſacramento: ⁊ tandeꝫ in eterne ſocietatis gaudio: da etiā mihi domine: vt cū petro merear te diligere pro te mala perferēdo: et cum ioanne a te diligi inherendo: et in hoc ſemper proficere et vſq̄ in finem per ſeuerare. Amen.

¶ Quō dn̄s apparuit .xi. diſci pulis in galilea ⁊ etiam quingē tis fratribus. Capi.lxxx.

A
Mat.
xxviij.
Beda.

Poſt hec vndecim diſcipuli abierūt in galileā ſm mādatum xp̄i ⁊ angeli in mōtē ⁊ locū vbi principaliter ↄſtitutū erat eis vbi dñs ordinauerat ſe viſibilē prebere illis. vñ Beda. Nā pergens dñs ad paſſionē ait diſcipulis: poſtq̄ reſurrexero precedā vos in galileā. Angelus quoq̄ mulieribus ait: q: precedet vos in galileā. Quapropter iuſſioni magiſtri obediētia diſcipulorū obſequit̄. Quāuis eñ ſupradicta apparitio ad mare tyberiadis fuerit i galilea vbi eſt idē mare: nō tñ illa principal'r intēdebat̄ cū ibi pauci. ſ. ſeptē tm̄ eſſent diſcipuli: ſ3 potius iſta i qua ſimul oēs erāt ↄgregati.

Apparitio pncipalis in galilea et q galilea.

Et ſciendū q̄ ꝓpe montē oliueti ex parte boreali ad vnū miliare eſt mons q̄ appellat̄ galilea: ⁊ dicunt q̄dā q̄ ille eſt mons p̄dictus ad quē diſcipuli vndecim abierūt: nō q: mons ſit in galilea: cū ſit in iudea: ſed q: mons iſte appellat̄ galilea. Alij (qđ magis videt̄) dicūt hoc fuiſſe i mōte thabor: in quo dñs trāſfiguratus fuit q̄ vere in galilea ↄſiſtit. Ibi eñ paucis. ſ. tribus diſcipulis oſtēderat gloriā ſue future reſurrectiōis: ⁊ ideo ibi reſurrectionem ſuā cōpletā manifeſtauit, oībus ſuis diſcipulis. Vñ ꝓbabiliter credit̄ q̄ ibi etiā fuerūt q̄ngēti fratres p̄ter p̄dictos vndecim diſcipulos: ⁊ q̄ illa fuit manifeſtatio de q̄ ad Corinth. ſcribit apoſtol⁹ dicēs deinde viſus eſt plusq̄ quingētis fratrib⁹ ſimul.

j.Cor.
xv.

hic tñ nō exprimunt̄ niſi vndecim apl'i: q: erāt principales diſcipuli xp̄i. vñ Euſebi⁹. Duo eñ euāgeliſte ſc3 lucas ⁊ ioānes ſolis vndecim hūc ſcribūt apparuiſſe hieruſalē: ceteri vo in galileā ꝓperare nō ſolū vndecim: ſ3 vniuerſis diſcipulis ⁊ fratribus dixerūt angelū ⁊ ſaluatorē vidiſſe: de q̄bus ⁊ paulus meminit dicēs: deinde apparuit plus q̄ quingētis fratrib⁹ ſimul. hec Euſebius.

Euſebius.

Quō autē tot fratres erant ibi cū aperte dicat̄ in actib⁹ q̄ oēs diſcipuli erāt in hieruſalē in cenaculo ↄgregati ⁊ nō erāt niſi cētū viginti. Pōt dici q̄ oēs credētes de hieruſalē cū apl'is nō erāt niſi cētū viginti. Multum tñ erant credētes de alijs ciuitatib⁹ ⁊ locis q̄b⁹ ſimul apparere voluit ad ipſorū cōſolationē ſicut et alijs. Et ibi ſc3 in mōte apparuit eis dñs: q: illi eū q̄nq̄ videre merebunt̄ in altitudine celorꝫ: qui nūc celſitudinē perfectionis aſcendētes in yma calcant deſideria terrenorꝫ.

Cur in monte viſus dñs.
Raba.

vñ Raba. In mōte quidē apparuit ei dñs. vt ſignificaret q̄m corpus q̄ de cōmuni gñis humani terra naſcēdo ſuſceperat: iā ſup oīa terrena reſurgēdo ſubleuauerat: ⁊ vt admoneret fideles: ſi illuc celſitudinē reſurrectionis ei⁹ cupiūt videre hic ab infimis voluptatibus ad ſuperna ſtudeāt deſideria trāſire. hec Raba. Diſcipuli aūt dñm vidētes viſum adorauerunt in aduētu ſuo adoratiōe latrie: et ante eu3 hūiliauerūt ſe credētes dñm deū ⁊ hoiem imortalē reſurrexiſſe. Quidā autē dubitauerūt ꝓpter rei nouitatē quorꝫ dubitatio noſtram auget fidē: ex q̄ patet q̄ ibi erant alij q̄ apoſtoli: q̄ oēs erāt certificati: etia3 thomas q̄ inter eos fuit magis incredul⁹. Dubitatio q̄de3 diſcipulorū nr̄e fidei fuit ↄfirmatio: q: quo ampli⁹ dubitauerūt: eo ſolicıti⁹ inq̄ſierūt: ⁊ quo veri⁹ ꝓbauerunt eo firmius crediderūt ⁊ nō ſolū fidē nr̄a3 corroborauerūt: ſed ēt hereticorū veſania deſtruxerūt: prius aūt ⁊ clemēs dñs credētes in fide confortat: et fidē eorū roborat: ac dubios ad fidē reduxit. ⁊ dubietatē eorū excludit intimās eis ad quātā gloria3 peruenerit. Vñ ⁊ oēm dubietatē a cordib⁹ eorum auferet accedens locut⁹ eſt eis ad certificandū eos de ſua reſurrectione dubios dicēs. (Data eſt mihi oīs poteſtas in celo ⁊ in terra) q: licet chriſtus quantum ad diuinitatē ab eterno haberet hanc poteſtatem ⁊ inquantū homo ab inſtāti conceptionis haberet poteſtatem in celo ⁊ in terra.

B
Ptās Data xpo vt hoi.

Autoritatē tñ executiue non habuit ante ſuā reſurrectionē: ſed voluit paſſibilitati eſſe ſubiectus propter noſtrā redemptionē. Hoc ergo loquit̄ a parte humanitatis in qua minorat⁹ eſt paulominus ab angelis: nō a parte diuinitatis: in qua patri eſt ↄfors ⁊ coequalis. Nā ſm diuinitatē tātus eſt pater aut fili⁹ aut ſpirituſſanctus: quantus eſt pater ⁊ fili⁹ ⁊ ſpirituſſanctus. vñ Augu. Tanta eſt tota trinitas in ſolo patre vel in ſolo filio: vel in ſolo ſpirituſancto quāta eſt ſimul in patre ⁊ filio et ſpūſancto. hec Aug.

Tanta q̄lib3 pſona q̄te oēs.

Igit̄ ſm diuinitatem ſemper ſimul cū patre ⁊ ſpūſctō oīpotens ſup oīa: ſm humanitatē oīm rerū et inter oīa poteſtatē accepit: et oīa in manu eius ſunt tradita vt homo ille q̄ nup factus eſt de celo dominetur ⁊ in terra. Habet enim p̄tātem in celo coronandi quos vult: et in terra eligēdi quoſcūq̄ vult: q: ⁊ hic ibi et facit qđ vult: nō ſolū ergo in terra ſed etiā in celo poteſtatē accepit: q: in humanitate exaltat⁹ ad dexterā pr̄is eſt collocat⁹ et ſup oēs angelos eleuat⁹ nomēq̄ ſibi datū eſt q̄ eſt ſuper oē nomē vt in noīe ieſu oīe genu flectat̄ celeſtiū: terreſtriū: ⁊ infernorꝫ nō ſolū eſt ſup oīm hoīm nomē: ſed etiam ſuper oīm angelorū ſanctiſſimū: nulli eñ hoīm vel angelorꝫ cōceſſum eſt vt natura filius dei dici poſſit: niſi illi ſoli cui a patre

Actu. iiij. dictū eſt. Hic eſt filius meus dilect⁹ i quo mihi cōplacui: nulli quoq; ſctōrū vel angelorū datū eſt: vt in noie eius daret ſal⁹ mūdo niſi ſoli deo. de quo Petrus ait. Nō eſt in aliquo alio ſalus: neq; enī aliud nomē datum eſt ſub celo hoib⁹ in quo oporteat nos ſaluos fieri. In natura q̄ppe hominis a patre accepit: qđ in natura deitatis ēt ipſe donauit. vñ Seuerianus. Filius quippe dei virginis filio deus hoi diuinitas carni cōtulit qđ ſemp ipſe cum patre poſſedit. Hec aūt poteſtas ſibi data peccatores nō ſpernit: ſed oēs ſine perſonarū acceptiōe colligit. vñ cōſequēter iſtituēs baptiſmū ſubiūgit (Eūtes per mundū vniuerſum docete fidē oēs gentes) .i. oia genera gentiū ſine diſtinctione perſonarū. Et hoc p; q̄ predicatores euangelij dñt oib⁹ ⁊ magnis ⁊ puis ſine acceptiōe p̄dicare. (Eūtes) ergo qđ eſt cōtra negligētes qui ire nolunt (docere) qđ eſt contra p ignorātes qui docere neſciūt ⁊ officiū aſſumunt (oēs gentes) quod eſt contra perſonarum acceptores qui tm̄ ad aliquos vadūt (baptizātes eos) (q; niſi quis renatus fuerit ex aqua ⁊ ſpūſctō nō pōt intrare regnum dei (in noie) propter vnitatē ſubſtātie (patris ⁊ filij ⁊ ſpiritusſancti) propter diſtinctionē perſonarū vt quoq; eſt vna diuinitas: vna ſit largitio nō ait in noibus patris ⁊ filij ⁊ ſpūſſcti: ſed in noie vt indiuiduā trinitatem vnū deū eſſe inſinuet. Iſta ergo eſt forma baptiſmi a xp̄o inſtituta: ſed familiari cōſilio ſpūſſcti quodā mō mutata fuit in p̄mitiua eccl'ia q̄n apoſtoli baptizabāt in noie xp̄i: vt nomē xp̄i qđ tūc odioſu; erat publicaret ⁊ magnificaret per ambitū mūdi. Et addit (docentes eos ſeruare) ope ⁊ perſeuerātia (oia q̄cunq; mādaui) ⁊ dixit (vobis) .ſ. ſacramēta a xp̄o inſtituta: ⁊ alia ad fidē catholicā ptinētia ac mores circa dilectionē dei ⁊ proximi inſtituētia. ¶ Preceptū q̄ dñs ante paſſionem ſuam diſcipulis dederat: ſc; q̄ iudeis p̄dicarēt et in viam gentium nō abirent ad tēpus erat certū: q; ante xp̄i reſurrectionē fides xp̄i nō erat diuulganda per orbem vniuerſum: ⁊ ideo poſt reſurrectionē precepit eis vt in oēs gentes irent ⁊ primo docerēt .i. cathezizarent: ⁊ in fide inſtruerēt. Deinde fidei ſacramento: ſcil; baptiſmo intingerēt: q; adulti pri⁹ debēt inſtrui de his q̄ ad ſ̄atē pertinēt q̄ baptizari. Et ideo cathecismus d; baptiſmum precedere: ⁊ tandem poſt doctrinam fidei et poſt baptiſmū oia quecūq; eſſent obſeruāda preciperent: q; vt dicit Iacob⁹. Op; nō tm̄ auditores eſſe verbi: ſed etiā factores: ⁊ q̄ offenderit in vno fact⁹ eſt oim re⁹ cōgruus ordo. Primo enim adiutor in fi-

Seuerianus. — C Preceptū ad tēpus. — Predicandū oibus. — Cathecismus — iaco.j.

de eſt docend⁹: q; niſi prius fidē aīa recipiat nō eſt dād⁹ baptiſmus: q; ſine fide īpoſſibile eſt placere deo: nec valet baptiſmi inūdatio ſi nō quātū pōt bonis operibus inſiſtat: q; ſicut corpus ſine ſpū mortuū eſt: ita ⁊ fides ſine opib⁹ mortua. Igitur op; oia ſeruare quecūq; mādauit ipſe. Cui hoc videt impoſſibile ſolū teneat et cuſtodiat charitatē. vñ Aug. Dilectio fortis res eſt fratres. Uultis videre q̄ ſit fortis dilectio q̄ſquis ꝑpter aliquā neceſſitatē non potuerit implere quod iubet deus amet illū q̄ implet: ⁊ in illo implet. Et iterū diuinarū ſcripturarū multiplicē abundantiā latiſſimāq; doctrinā ſine vllo errore cōprehēdit: ⁊ ſine vllo labore cuſtodit: cui⁹ cor plenū ē charitate dicēte apoſtolo. Plenitudo āt legis charitas totā magnitudinē diuinorū eloquiorū ſecura poſſidet charitas qua deū ꝓximūq; diligim⁹ docet enim celeſtis vnus medicus nos et dicit. Diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo ⁊ ex tota aīa tua: ⁊ diliges ꝓximū tuū ſicut teipm̄. In his duob⁹ preceptis tota lex pendet ⁊ ꝓphete: ſi ergo nō vacat oēs paginas ſacras ꝑſcrutari oia inuoluta ſermonū euoluere: oia ſcripturarū ſecreta penetrare: tene charitatē: vbi pendent oia. Ibi tenebis qđ ibi didiciſti: tenebis etia; qđ nō didiciſti: ſi enī noſti charitatē aliqđ noſti. vnde ⁊ illud pēdet qđ forte nō noſti. Et in eo qđ in ſcripturis intelligis charitas patet. ⁊ in eo quod nō intelligis charitas latet. Ille itaq; tenet ⁊ quod patet: et qđ latet in diuinis ſermonib⁹ q̄ charitatē tenet in morib⁹. Et iterū. quāta eſt charitas: que ſi deſit fruſtra habentur cetera ſi aſſit habent oia: ⁊ iterū homo fide: ⁊ ſpe ⁊ charitate ſubnixus ⁊ eas inconcuſſe retinēs nō idiget ſcriptur; niſi ad alios inſtruendos. Multi per hec tria in ſolitudine ſine codicibus viuunt. hec Augu. Eſt etiā tantum bonū charitas vt nō tm̄ defectus noſtros ſuppleat: ſed ēt bona aliena noſtra eē faciat. vñ Gre. Aliorū bona opa noſtra ſunt que ſi imitari non poſſumus in aliis amemus et amantiū fiūt quecunq; amantur in nobis. vnde ⁊ Auguſt. Pēſent inuiti quantū bonū eſt charitas que ſine labore noſtro aliena bona noſtra facit. Et iterū ſi amas vnitatem: etiam tibi habet: quiſquis in illa aliquid h; tolle inuidiā ⁊ tuū eſt qđ habeo: tolle inuidiam ⁊ meū eſt qđ habes. Liuor ſeparat: charitas iungit. hec Aug. Per charitatē q̄ppe eſt homo in participio oim bonorū eccleſie: ⁊ ex defectu charitatis amittit homo meritum oim bonorū eccleſie: et etiam boni opis ꝓprij. ⁊ vt dicit Ber. Charitas eſt virt⁹ in qua nec minimū opus reſpuit ſi

Augu. — Charitas legē implet — Dilectiōis fortitudo. — Roma. xiij. — D Charitas aliena facit. — Grego. — Augu. — Bern. Chari-

tas oīa ne qua nec maximū acceptat. Et breuiter
facit ac cōcludendo charitas inter virtutes tenet
cepta- principatū: q: ſine ipſa ad pfectionis cul-
bilia. men nemo cōſcendere valet: nūc eīm hō pfe
ctus eſt qſi charitate plenus eſt. Deinde q:
magna eis iniunxit: erigens eorū ſenſus ꝛ
Fides nō defi ciet. eos cōfortans ait. (Et ecce ego vobiſcum
ſum) protectione diuine virtutis coopera-
tione laboris ꝛ operis: ac etiā ſacramētali
pſentia corpis (oībus dieb9 vſq ad cōſum
mationē ſeculi) incluſiue cū finitis labori
bus: ꝛ cōſummato ſeculo mecū regnabit)
cuius rei pignus eſt pñtia mee deitatis ꝛ
grē etiā in pñti. Ex quo patet quāta mer-
ces pie cōuerſationis qualeve pignus fu-
ture beatitudinis etiā in pñti fideles mo
neat: ꝛ ꝙ vſq ad finē mundi fides nō defi
ciat quātūcūq tribulationib9 agitetur: ac ſi
Chriſ. dicat ſm Chriſ. Nō erubeſcetis vos: nec mi-
hi dicatis difficultatē iniūctorū negotiorū:
q: ego vobiſcū ſum: q̄ oīa faciā leuia. hec
Chriſ. Magna pmiſſio: magnus ꝛ inſupa
bilis clipeus ſecuritatis: ego inq̄t vobiſcū
ſum: i vobis pugno: vos defendo: nihil ti-
Ro. viij. meatis: ite ſecuri. Si eīm deus p nobis q̄s
cōtra nos? dicam9 ergo in deo faciem9 vir
tutem ꝛ ipſe ad nihilū deducet tribulātes
nos ꝛ inimicos nrōs: ꝛ ſpāliter predicato
rib9 euāgelij pmittit aſſiſtētia dñi cū dicit
(ꝛ ecce ego vobiſcū ſum) ſcz dirigendo ſer-
mones ad ſalutem audientiū ꝛ meritū ve
Chriſ. ſtrū. ſm Chriſ. Nō tm̄ loquit illis qui tunc
erant: nec cū illis ſolū dixit ſe futurū eſſe:
ſed ꝛ p ipſos loquit oībus futuris q̄ poſt
illos credēt cū quib9 etiā ſemper erit. Nō
enim vſq ad cōſummationē ſeculi apoſto
li permāſuri erāt. Sed ſicut vni corpori lo
quit fidelib9 quib9 cōiungit vt caput mē-
Chriſt9 quō ſemp pſens. bris. hec Chriſ. Quāuis eīm dñs quo ad p
ſentiā corporalē abſceſſurus eſſet a diſci-
pulis: tn̄ p preſentiā diuinitatis ꝛ ſpūalē
influxū ſuorū donorū ꝛ ſue gratie preſens
ſemper manet: ꝛ manebit cū fidelibus vſq
ad finem ſeculi. Sapiens enim et fidelis
nauta nauem nō dimittit donec fuerit ad
Eccl'ia nauis xpi. portū applicata: eccleſia vero eſt nauis et
xps eſt nauta regens ipſam: q: eam nō di
miſit nec dimittet donec ad portū paradi-
Apoc. xij. ſi pueniat. hec eccleſia in Apocal'. de celo
deſcēdere dicitur: q: ſm Aug. Celeſtis eſt
Augu. gratia qua deus eā facit. vbi Raban9. Ex
Raba. hoc autē intelligit ꝙ vſq ad finē ſeculi nō
Uſq p ſemp. ſunt defuturi in mūdo q̄ diuina mānſione
ꝛ inhabitatione ſunt digni. Quod aūt di-
Beda. cit vſq ad cōſummationē ſeculi. ſm Bedā
finitū pro infinito ponit. Nam qui in pre
ſenti ſeculo manet cū electis eos protegē-
do: ꝛ per occultos inſtinctus ſpūſancti di
rigendo: ipſe cū eis poſt finē ſeculi mane-
bit eos remunerādo: ꝛ ſine fine ſua preſen
tia ſatiando. vnde ꝛ Leo papa. Qui enim
aſcendit in celos nō deſerit adoptatos et Leo papa.
ipſe deorſum cōfortat ad patiētiā qui ſur-
ſum inuitat ad gloriam. Manebit etiā cū
fidelibus in pſenti ſeculo nō ſolū virtuali-
ter: ſed etiā per pſentiam corporalē in eu-
chariſtie ſacramento: vbi eſt xps totus: et
poſt finē videbunt eū facie ad faciem luce
clarius. Rememorat aūt eis: vt ait Chriſ. Chriſ.
et cōſummationē ſeculi: vt eos magis at-
trahat: ꝛ ne pſentia ſingulariter inſpiciāt
ſolū que ſimul cū preſenti vita diſſoluunt:
ſz ꝛ futura bona ꝛ ſi ſine fine mānſura. q.d.
Triſtia q̄ ſuſtinebitis ſimul cū preſenti vi
ta diſſoluent: cum ꝛ totū ſeculū in cōſum-
mationē deueniat: bona autē quibus po-
tiemini ſunt ineternū mānſura. hec Chry-
ſo. Conſidera nūc bene diſcipulos et ea q̄
modo ſunt eis dicta: q: ſunt valde magni
fica. Stant in magna iocūditate cuz dño:
manifeſtat eis qualiter eſt dñs omnium:
dat eis mandatū de predicando: ꝛ dat for
mam baptiſmi: dat ꝛ vigorē permaximū
dum dicit ꝙ ſemper cum eis erit. Et ſtans
benignus familiariter inter eos pdicans
et loquēs de regno dei: magna eos iocun-
ditate repleuit ꝛ letitia inenarrabili. Ui-
des quātam cōſolationem dat eis: ꝛ quot
oſtēdit inſignia charitatis apparet ꝙ iſti
dñm cū deſiderio ꝛ ſolicitudine expectare
curauerūt. Et ideo leti eū aſpicere merue-
runt. Sic ꝛ nos contingere ſentirem9: ſi in
expectando dñm ad aduentū eius feruidi
et ſoliciti eſſemus. Per iſtos quib9 dñs in
monte thabor predicto apparuit cōtēpla-
tiui deſignant: q: in hoc monte trāſfigura
tus dicit ꝛ talib9 ipſe frequēter apparere
dignatur: deinde dñs ab eis diſceſſit ꝛ mo
re ſolito ad ſanctos patres rediit: diſcipu-
li vero cum magno gaudio remanſerunt:
ꝛ poſtea in hieruſalē redierūt. ¶ Oratio.

Domine ieſu chriſte fili dei viui
qui corda diſcipulorum de mor
te tua dolentium tue exhibitio-
ne preſentie gaudio incredibili
in monte eis apparens perfudi
ſti: da mihi miſero vt nunc celſitudinem
perfectionis aſcendens in ima ſtudeam
deſideria terrenorum calcare ꝛ ab infimis
voluptatibus ad ſuperna deſideria tranſ
ire: quatenus te merear quandoque in al
titudine celorum videri. Fac etiam do-
mine me omnia que mandaſti ſeruare: et
mane nobiſcum in hoc ſeculo protegen-
do et dirigendo: et poſt finem ſeculi re-
munerando: et ſine fine tua preſentia ſa-
tiando. Amen.

¶ Epilogus apparitionuz dñi poſt reſurrectionē. Capi. lxxxj.

A Apparitiões Apparitiões in vniuerso. xiiij.

Habes igit̄ duodecim apparitiones post dñi resurrectionem vsq; ad ascēsionem absq; duab⁹ cū ascensione primo dicēdis: ꝛ sic apparitiões q̄tuordeciʒ fuerūt: de quib⁹ tñ decē in euāgelio scripte sunt: potes etiā meditari de plurib⁹: nā verisimile est ꝙ benignus dñs sepe matrē ꝛ discipulos et magdalenā dilectā discipulā visitauit ꝯfortās ꝛ exhilarās eos q̄ sic vehemēter de sua passione cōterriti ꝛ cōtristati fuerant.

Augu.

Qđ etiā btūs Aug. sentire videt᷑ loquens de tp̄e post dñi resurrectionē: nō oīa inq̄t scripta sunt. crebra em̄ erat ei⁹ cū illis cōuersatio priusq̄ ascēdisset in celū.

Abraā et dauid visitātes mariā.

Et forte ipsi sancti p̄res maxime abraā ꝛ dauid ad quos sp̄alis facta fuit p̄missio filij dei veniebāt cū eo ad videndū illam excellētissimam filiā suā matrē dñi q̄ pro eis ꝛ oībus gratiā inuenit ꝛ redēptorē genuit. O q̄s libenter eā cōspiciebāt ꝛ q̄ reuerēter se eidem inclinabāt: ꝛ oī qua poterāt benedictione cōplebāt: q̄uis ipsi nō viderent ab illis q̄ corpaliter ibi erāt. Potes etiaʒ hic cōsiderare benignitatē charitatē: ꝛ humilitatē dñi more solito que in oībus factis eius relucent ꝙ etiā postq̄ gloriose vicerat ꝛ resurrexerat peregrinari adhuc per dies .xl. voluit: vt suos discipulos cōfirmaret ꝛ roboraret. Digne nāq; post tot annorum curricula: post tot labores ꝛ afflictiones: post tā crudelē ꝛ ignominiosaʒ ꝛ acerbā mortē poterat triūphator ad suam gloriā remeare: ꝛ ap̄los p̄ suos angelos ꝯfortare p̄ suo nutu cōformare: sed hoc nō patiebat᷑ charitas sua p̄sonaliter voluit cōuersari cū eis: ꝛ veritatem resurrectionis multis cōprobauit argumētis .i. sensibilibus ꝛ euidētissimis signis: multa in corpe p̄prio ostēdēs p̄ter naturā corpis immortalis: vt sic veritatē resurrectiōis adstrueret: ꝛ ab ap̄lis eorūq; posteris omnem oīno causam hesitationis amoueret. In corpore enim p̄prio cicatrices ostēdit: cū tñ a natura corporis immortalis penit⁹ aliena sit oīs difformitas cicatricis: comedit cū eis ꝛ bibit: cū tñ corpus sp̄uale ciborū alimonia minime indigeret.

B Cibi post resurrectionē a dño sumpti quo deuenerunt.

Sed sciendū est cibos a dño ante mortē sumptos in ei⁹ alimoniam cessisse: q2 illos in se cōuertit: post resurrectioneʒ vero sumptos nullam ei alimontā prebuisse: q2 illos in se nō cōuertit cū haberet corpus glorificatū ꝛ incorruptibile: sed mox sp̄uali eius virtute assumptos: sicut assumit᷑ aq̄ missa i ignem aliter obsorbet aquam terra sitiens aliter exiccat radius solis calēs illa absorbet et in se trahit indigētia: iste exiccat ꝛ ꝯsumit potentia.

Mādūcatio dñi.

Mādūcauit ḡ dñs post resurrectionē p̄tāte nō necessitate: vt eo mō resurrectionē ꝛ vitā verā nō imaginariā oñderet: si nō ostenderet᷑ veritas resurrectionis perdit⁹ esset fruct⁹ passionis.

Augu.

vñ Aug. Et de saluatore quidē fides xp̄iana nō ambigit qn̄ post resurrectionē in carne sp̄uali: sed tñ vera cibū ꝛ potū cū discipulis sumpserit: nō alimētoꝝ indigētia: sed ea qua ꝛ hoc poterat p̄tāte: nō em̄ edēdi et bibendi talib⁹ corporib⁹ aufert᷑ p̄tās sed egestas: qm̄ certo ꝛ inuiolabili munere immortalitatis induent᷑: vt nō nisi velint possibilitate nō necessitate vescant᷑. hec Aug. Preter hec argumēta Lucas scribens hystoriam actuū ap̄loꝝ ponit ꝛ alia. Fuit em̄ argumētatio vere resurrectionis ꝙ p̄ dies .xl. multiformiter apparuit eis loquēs de regno dei nō est itelligēdū ꝙ singulis q̄draginta dieb⁹ apparuit eis: sʒ ꝙ infra numerū tot dierū pluries apparuit exhibendo se oculis videndū ꝛ manib⁹ palpādū cuʒ eis comedēdo ꝛ bibēdo sicut ante ꝯsueuerat: vt resurrectionē suam plurib⁹ modis ostēderet: sed ad demonstrādūʒ gloriā sue resurrectionis nō decebat eum cū illis: vt prius cōuersari ꝯtinue ne putaret᷑ ad vitā mortalē resurrexisse. Facto ergo interuallo apparebat discipulis ꝛ nō conuersabat᷑ cōtinue cū eis vt ostenderet se resurrexisse ad immortalē vitā ab oībus hui⁹ vite separatā.

C Ascensio cur dilata.

Itaq; nō statiʒ post resurrectionē ascēdit: vt multipliciter resurrectionē probaret: ꝛ discipulos cōsolando refoueret: et vt nostrā informaret patiētiā: q2 debem⁹ equanimiter expectare mercedē nostram: vnde sicut fuerūt .xl. hore mortis eius: scʒ quatuor parasceues vespertine ꝛ triginta sex duarū noctiū et vni⁹ diei: ita .xl. dieb⁹ cū eis cōuersatus est post resurrectionem: q2 diuina cōsolatio excedit humanā tristitiam pro eis fecit hoc ꝛ p̄ nobis: sed non aduertimus: dilexit ꝛ diligit sic vehementer ꝛ nō diligit᷑: cū tñ ad talē ꝛ tantū igneʒ non solū calefieri: sed etiam ardere debemus.

Beda.

vnde Beda. Resurrectionē suā certā et verā multis ꝛ varijs documētis p̄suadere dignatus est p̄pter edificandā fideʒ ꝛ fugandā de corde perfidiā omnēq; dubitationē de sua resurrectione tollendā.

Bern.

vnde etiā Bern. Christus dicitur triplex panis subcinericius in incarnatione: reuersatus in resurrectione: triticeus in nude deitatis ostensione: panis subcinericius est deo homo: nā quid est deus nisi vita ꝛ panis: quid est homo: nisi cinis ꝛ puluis: et quid est vna persona deus latens ꝛ homo patens nisi panis subcinericius? Pa

nis ergo ſubcinericiꝰ eſt panis ſub cinere
Panis ſubcinericiꝰ deꝰ latēs ſub hoīe: ꝛ hoc erat xp̄s ante reſurrectionē: panis reuerſatꝰ eſt econuerſo
hō deꝰ. ſ. poſt reſurrectionē. Prius em̄ q̄ſi
cinis panē occultauit. poſt v̄o q̄ſi panis cinerē celauit: q̄ʀ em̄ habuit corpꝰ glorificatū tūc humanitas in eo q̄ſi celata fuit. Vn̄
ante paſſionē humanitas in eo manifeſta
fuit deitas latebat: ꝛ iō tūc ꝑ miracula et
p̄dicationē deitatē ꝓbare ꝛ mūdo oſn̄dere
oportebat. Poſt reſurrectionez v̄o magis
ꝓbationi hūanitatis q̄ꝫ diuinitatꝫ inſiſtebat. vn̄ tūc viſu tactu: eſu: ꝛ multꝫ aliȷ̄s argumētis ſe verū hoīem eſſe approbabat.
Panis triticeꝰ deꝰ deꝰ Panis triticeus ſine oī cinere eſt: ſine furfure: ſine enigmate: ſꝫ de ſimila puriſſima
hec eſt nuda deitas. Hic panis eſt deꝰ deꝰ.
Nā deuotioni nō ſufficit ſemel dicere deꝰ:
vox em̄ deuota eſt deus deꝰ meus hoc facit mihi deꝰ: ꝛ hoc addaꝛ vt ſic deus deus
meus. Quid em̄ ꝓderit mihi deꝰ: ſi non ſit
deꝰ deꝰ meꝰ. hec Bern̄. Et ſciēdū ꝙ nō iniquis hoībus ꝛ mūdi amatorib9: ſed ſolis
apoſtolis aliȷ̄ſqꝫ fidelibꝰ poſt reſurrectionē ſuā ſaluatorē appuiſſe legimꝰ: neqꝫ em̄
cōueniēs erat vt xp̄s a mortuis reſurgēs
factuſqꝫ iā eternꝰ ꝛ imortalis iniquis hoībus deo mortuis ꝛ a vita que xp̄s eſt ſeparatis ſe manifeſtaret. vn̄ ꝛ ante dixerat ad
D huc modicū ꝛ mūdus. ſ. q̄ mō nō me videt
oculis carnis iā me nō videt: vos autē vi-
Theo. debitis me. vn̄ Theo. Decetero nō cōuerſabaꝛ inter plebē: qꝛ. ſ. poſt reſurrectionez
Cōuerſatio chriſti poſt reſurrectionē. cōuerſatio eius nō erat digna hoībꝰ: ſꝫ diuina magis qꝺ etiā eſt forma reſurrectionis future in qua ſicut angeli cōuerſabimur ꝛ filȷ̄ dei. hec Theo. Manifeſtauit autem ſe diſcipulis ſuis ꝛ aliȷ̄s fidelibus vt
viuus videreꝛ ꝛ viuentibꝰ. vn̄ dicit Aug.
Augu. ꝙ q̄n ſurrexit nō eſt viſus niſi a ſuis. Vn̄ ꝛ
Act. x. in actibꝰ. Hunc deꝰ ſuſcitauit tertia die ꝛ
dedit eū manifeſtū fieri nō oī ꝑplo ſꝫ teſtibus p̄ordinatis a deo nobis q̄ māducauimus ꝛ bibimus cū illo poſtq̄ꝫ reſurrexit a
mortuis. Fuit aūt cōueniēs ꝙ nō oībꝰ: ſꝫ
teſtibꝰ tm̄ preordinatis reſurrectionē ſuā
manifeſtaret qꝛ infirma ꝑ media reducit i
ſuprema: ꝛ ideo quoſdā mediatores elegit ꝑ quos vniuerſo orbi reſurrectio manifeſtari poſſet. Sic ergo dn̄s ꝑ dies qua-
Hiero. Immortalitatis oſtēſio. draginta multiformiter apparēs diſcipulis: ac edēs loquēſqꝫ cū eis et argumentis
nos illuminauit ad fidē ꝛ ꝓmiſſus erexit
ad ſpē: vt ſic tandē donis celitus datis ac
E cēderet ad amorē. ꝛ ſm̄ Hiero. Oſn̄dit im-
Apparitionū myſteriū. mortalitatē mortalibꝰ ad gratiarū actionē debitā vt intelligamꝰ q̄d fuerimus: et
ſciamꝰ q̄d futuri erimꝰ. De miniſterio autem p̄dictarū apparitionū ꝛ duarū ſequē-
Beda. tiū ſic dicit Beda. Hac ergo frequētia corporalis ſue manifeſtatiōis oſn̄dere voluit
dn̄s in oī loco ſe bonorū deſiderȷ̄ p̄ſentē eſſe diuinitꝰ. Apparuit nāqꝫ ad monumentū lugētibꝰ feminis adeſt ꝛ nobis eiꝰ
abſente recordatione ſalubriter contriſtatis. Occurrit reuertētibꝰ a monumēto: vt
agnita reſurrectiōis gaudia p̄dicarent.
Adeſt ꝛ nobis dū bona q̄ nouimꝰ ꝓximis
fideliter annūciare gaudemus: apparuit
in fractione panis his qui ſe peregrinū
eſſe putātes ad hoſpitiū vocauerāt. Adeſt
nobis cū ꝑegrinis ꝛ pauperibꝰ q̄cūqꝫ poſſumꝰ bona libēter impēdimꝰ. Adeſt ꝛ nobis in fractiōe panis cum ſacrm̄ corporis
eius: vꝫ panis ꝛ vini: caſta ꝛ ſimplici cōſciētia ſumimꝰ. Apparuit i abdito de ſua
reſurrectiōe loquētibꝰ. Adeſt ꝛ nobis qn̄
mō eiꝰ dono idē agimꝰ. Adeſt ꝛ nobis ſꝑ
cū ab intrinſecis operibꝰ ad tp̄a vacātes
de eiꝰ gr̄a locuturi cōuenimus. Apparuit
cū foribꝰ clauſis intꝰ iudeorꝫ metu reſiderēt: apparuit cū minorato eodē metu apertis eū greſſibꝰ in mōtis verticē quererēt.
Affuit quoſdā cōfortaturꝰ ſuo ſpū eccleſiā
cū ab infidelibꝰ premereꝛ: ꝛ ad publicū venire ac dilatare ꝓhiberetꝛ. Adeſt eidem: ꝛ
nūc cū iclinato ad fidē culmine regali terror quieuit ꝑſecutionis ꝛ oīs mūdi ſublimitas aptīcis eſt ſubtracta veſtigȷ̄s: apparuit piſcatoribꝰ eoſqꝫ apparēs diuinis
adiuuit bn̄ficȷ̄s. Adeſt ꝛ nobis cū neceſſaria vite tp̄alia recta itētiōe curamꝰ: iuſtiſqꝫ
nr̄is laboribꝰ ſubſidiū adiūgit ſue pietatis. appuit recūbētibꝰ. Adeſt ꝛ nobis cuꝫ
iuxta apl̄i monita ſiue māducamus ſiue
bibimꝰ: ſiue aliud q̄d agimꝰ oīa in gl̄iaꝫ
dei facimꝰ. appuit p̄mo in iudea: deīde in
galilea. poſt hec in iudea rurſum die quo
aſcēdit in celū aderat eccl̄ie cū prio ſolius
iudee terminis clauderetꝛ. Adeſt mō cū iudeis ob culpā perfidie derelictis trāſmigrauit ad gētes ꝛ aderit i futuro cū ante
finē ſcl̄i reuertetꝛ ad iudeā: ꝛ ſicut apl̄s ait
intrante gentiū plenitudine ſic oīs iſrael
ſaluꝰ erit. Nouiſſime illis appuit aſcēdēs
in celū: aderit ꝛ nobis vt eū poſt mortē ad
celos ſeq̄ mereamur ſi ante mortē eū i bethaniā vn̄ aſcēdit. i. i domū obediētie ſeq̄
curamꝰ. Ipſe etem̄ celū aſcēſus bethaniā
venit: qꝛ ſicut apl̄s ait. Factꝰ eſt obediens
vſqꝫ ad mortē mortē aūt crucis ꝓpter qꝺ
ꝛ deus eum exaltauit venimus ibidem ꝛ
nos ſi qꝺ ille monet agimꝰ qꝺ ꝓmiſit intē
dimꝰ. Eſto fidelis ait vſqꝫ ad mortē: ꝛ da- F
bo tibi coronā vite. Fit q̄ꝫ ipſius gr̄a largiēte: vt q̄ nobiſcū vſqꝫ ad vite huiꝰ terminū manet poſt hāc nos vitā ad videēda ſecum celeſtis vite p̄mia ſubleuet. hec Beꝺ. Quiq̄gesime cōſecratio.
Sicut ergo q̄drageſimā ſic ꝛ q̄nq̄geſimaꝫ
xp̄s nobis ſacrauit ꝛ nos vtraqꝫ ſolēnita-

te myſtice inſtituit. de qb⁹ ſimul Beda ſic ait. Utrāq; ſane hāc ſolēnitatē: hoc eſt quadrageſime ⁊ qnquageſime nō quorūlibet hoim: ſʒ ipſi⁹ dñi ac ſaluatoris nři. Prima nobis ſancit autoritas quadrageſime vcʒ in eo ꝙ dieb⁹ ac noctib⁹ quadraginta ieiu-
Actu. j. nauit in deſerto. Uictaq; verſutia tētatoris miniſterijs fruebaē angelicis: vbi ſuo nos informaret exēplo: qꝛ ꝑ macerationē carnis aduerſarij ſpūalis machinas euitare: ⁊ ad angeloꝝ debeam⁹ ꝯſortiū ꝑuenire. Porro qnquageſime nobis gaudia in eo ſeruāda mōſtrauit: ꝙ poſt reſurrectionē ſeipſʒ diſcipulis viuū: ⁊ multis argumētis ꝑ dies quadraginta ꝑbuit: et illos ſue frequētia viſitatiōis letabūdū hoc ipſ habere fecit ac feſtiuū. In quo nō ſolū futuri ſeculi gaudia q̄ cū illo ſumus habituri ꝓſignauit verū ⁊ ineffabilē circa nos ſue pietatis affectū oſtēdit q̄ depoſita iā infirmitate corporis: ⁊ ꝑ reſurrectiōis virtutē in celeſtē gloriā cōmutata: dignaē tñ adhuc diſcipuloꝝ itereſſe cōuiuio: vt ſocios eos hře poſſit in celo: ⁊ ꝓcepta qb⁹ ad regnū dei ꝑueniāt viuaci⁹ ipſa familiaritate cōmēdet atq; memoria illius tpis roboret de quo eis añ paſſionē ſuā ꝓmittēdo ꝑdixerat: ⁊ ego diſpono vobis ſicut diſpoſuit mihi př me⁹ regnū: vt edatis ⁊ bibatis ſuper mēſam meā in regno meo: ſʒ ⁊ in celū aſcendēs nequaq; eis priſce ſue pñtie dulcedinē abſtulit: ſʒ eadē poti⁹ ꝓmiſſio ſpūſ ſancti cariſmate cumulauit. Deniq; mox illi regreſſi ſunt in hierlm cū gaudio magno: ⁊ erāt ſemꝑ in tēplo laudātes ⁊ bñdicētes deū. hoc quoq; nobis gaudio: ac laude ⁊ bñdictiōe celeſti q̄ ipſū ſancti ꝓſtolabank aduentū vſq; ad diē qnqgeſimū quē

Deuotio habēda iter paſcha et pēthecoſtē.

greci pēthecoſtē appellāt ſolēnitatis hui⁹ letitiā docuerūt eſſe ꝓcelandū. Merito ḡ ſacroſanctis dieb⁹ his nos maiorib⁹ epulis atq; hymnis celeſtib⁹ vacam⁹ ob reuerentiā dñice reſurrectionis: ob memoriam dñici cōuict⁹ cū diſcipulis ſimul: et ob ſpē nře future qetis ac vite imortalis. Sed et genu in orone minime flectem⁹: qꝛ flectio genuū pnie ⁊ luctus eſt indiciū. Qđ etiaʒ oibus diebus dñicis obſeruandū propter eiuſdē reſurrectionis vel dñice: vel nře ſacramēta patres inſtituerūt. Recte ḡ quadragenario dierū numero ieiuniū annue celebram⁹: vt ꝑ hoc ſpirituali⁹ admoneamur: qꝛ q̄diu in mūdo viuim⁹ pro celeſtiū premioꝝ adeptione ſemꝑ laborare debeamus. Recte etiā quinquagenario dierum numero ſtatuʒ future nře beatitudinis in imagine veneramur ieiunia vcʒ relaxādo: alleluya canēdo: ſtātes orando: que ſunt aptiſſima ꝑpetue quietis reſurrectionis ⁊ laudis preſagia. hec Beda. ¶ Oratio.

Domine ieſu xpe per glorioſaʒ reſurrectionē tuā qua diſcipulis ⁊ fidelib⁹ tuis viu⁹ ⁊ imortalis apparuiſti: ꝑ gratiſſimā morāꝫ colloquia dulciſſima q̄ cū eis ꝑ. xl. dies habuiſti in quib⁹ multis argumētis apparēs eis ⁊ loquens de regno dei eoſq; confortans ⁊ cū eis cōueſcens vt reſurrectionem verā in te probarēt ⁊ crederēt totaleʒ dubitationē de ipſorū cordibus abſtuliſti obſecro te ieſu bone ⁊ pie da mihi inter teſtes preordinatos a deo teſtē fieri reſurrectionis tue non lingua tantū ⁊ verbo ſed et opere ⁊ veritate. Amen.

¶ De aſcenſione domini noſtri Jeſu chriſti. Capi. lxxxij.

Circa aſcenſionē dñicā te vigilē eſſe opꝫ: nā hec ſolēnitas valde ſolēnis eſt: vt infra patebit. Et ſaltē hoc ad attentionem te animet amplius ꝙ nūc dña cōpleto ſue ꝑegrinationis curſu eſt pñtia corpali receſſurus vñ ipſi⁹ verba ⁊ facta ſunt attēti⁹ cōſiderāda. Quelibet eñ aīa fidelis dꝫ ſponſum ſuū dñm deū ſuū in ei⁹ diſceſſu diligētiſſime ⁊ vigilantiſſime obſeruare: ⁊ q̄ per eū dicunē ⁊ fiunt viſceroſi⁹ mēte amplecti ac eidē ſe deuoti⁹ ⁊ humilius recōmendare: ⁊ totaliter aīm ſuū ab alijs abſtrahere.

A Math. xvj. Luce. xxiiij.

Quadrageſimo aūt die a reſurrectione voluit dñs aſcēdere vt demōſtraret eos qui decalogū legis per quatuor euāgelia impleuerint poſſe celum ſcandere. Tūc itaq; ſciēs dñs Jeſus qꝛ venit eius hora vt trāſeat ex hoc mundo ad patrē cum dilexiſſet ſuos nunc vero vſq; in finem dilexit eos. Joan. xiij.

Aſcēſurus aſſūpſit nos et paradiſo.

Accipiēs igitur de paradiſo terreſtri ſanctos patres omnes illas ſanctas ⁊ benedictas animas ac bñdicens Helye ⁊ Enoch ibi remanentibus ⁊ adhuc viuētibus venit ad. xj. diſcipulos ſuos qui erāt in monte ſyon cum matre ipſius ⁊ alijs. Omnes ſi quidem tam apłi q̄ alij diſcipuli: necnō mulieres habitabant in mōte ſyon: ſed in cenaculo in quo dñs cenauerat: habitabant tunc maria ⁊ xj. diſcipuli: ceteri vero diſcipuli ⁊ mulieres circūquaq; per diuerſa hoſpitia erāt diuiſi.

habitatio marie ⁊ diſcipulorum.

Dum ergo recūberent ſeu comederent. xj. apłi in illo cenaculo cū beata ỽgine ⁊ forte alijs: ſʒ digniores ſunt tantū expreſſi apparuit eis dñs ⁊ comedit cū eis benign⁹ magř añ diſceſſuʒ ſuū in ſignū ⁊ memoriale ſpālis dilectionis ⁊ gaudij. Qꝛ eñ apłi nō erāt eū apłi⁹ in carne viſuri: nō anteq; recederet māduc

cauit cũ eis quẽadmodũ amici cũ abinui
cẽ ſepari dñt ſimul mãducãt ꝛ bibũt. Om-
Conniuiũ dñi vltimũ
bus igit̃ ſimul hora tertia comedẽtib⁹ cũ
magna letitia i hoc vltio dñi ſui cõuiuio:
vt oẽs teſtes eẽnt ꝛ narrarẽt q̃ cõiter vide
rũt ꝛ audierũt ſciẽs dñs ieſus ip̃s eſſe vt
reuerteret̃ ad eũ q̃ miſit ip̃m exprobrauit
illis icredulitatẽ eoꝝ; quã pri⁹ habuerũt
vt ſuccederet credulitas. (et duritiam cor
dis) lapideivt ſuccederet cor carneũ chari
tate plenũ (qꝛ his q̃ viderãt eũ reſurrexiſ-
ſe a mortuis) nõ crediderãt) niſi ꝛ ipſi eũ
viderẽt cũvtiq; poſt reſurrectionẽ ſuã euã
geliũ p̃dicãtib⁹ gẽtes crediture erãt cum
reſurrexiſſe quẽ nõ viderãt. Ergo inexcu-
B
Exprobratio cõgrue facta.
ſabilis eõ ſi teſtimonio vidẽtis rẽ de qua
teſtat̃ nõ credideris. Exprobratio eſt obie
ctio ex ꝓbro: qꝛ probꝛũ fuit q̃ tãtis viſis ar
gumẽtis reſurrectiõis ꝛ tãtis auditis ſi-
gnis p teſtes ꝓpoſitis nõ crediderũt. Quã-
uis eñ petr⁹ ꝛ maria magdalena ꝛ duo il
li diſcipuli q̃b⁹ invia dñs apparuerat cer
tiſſime firmiſſimeq; nũciarẽt dñm reſurre
xiſſe ſeq; illũvidiſſe: ceteri tñ illis nõ crede
bãt. Hãc aũt exprobrationẽ maxime tunc
dñs fecit cũ ad p̃dicãdũ p vniuerſum mũ
dũ diſcipuli ire debebãt q̃ſi daret eis itel
ligere ꝛ diceret. Multo magis debebatis
vos nũciantib⁹ reſurrectionẽ eaꝫ credere
anteq̃ me videretis q̃ gẽtes q̃ credent vo
bis p̃dicãtib⁹ euãgeliũ ꝛ me nõ viderunt.
Poſt illã q̃ppe exprobrationẽ dixit eis vt
irẽt in mũdũ ad predicandũ. Idcirco etiã
tũc eos increpauit cuꝫ corꝑaliter reliquit
vt defectum ſuũ cognoſcẽtes remanerent
hũiliores. Oſtẽdẽs eis in ſuo diſceſſu quã
tũ ei humilitas placet quaſi eũ peculiari-
ter eiſdẽ recõmendaret vt ṽba q̃ recedẽs
dicebat in corde audiẽtium arcti⁹ impreſ-
ſa remanerẽt. poſt icrepationẽ igit̃ admo-
nẽdo dixit eis. (Euntes) ꝛ ꝯtinuis ꝓfectib⁹
in p̃dicãdo ꝓficiẽtes (in mũdũ vniuerſuꝫ)
nõ in iudeã tm̃ (p̃dicate euãgeliũ) qḋ oẽm
aliã doctrinã precellit: ſicut caput corpo-
Innoc.
Euãgeliuꝫ q̃d ſit.
ri preeminet: qꝛ ſm Inno. Euãgelium eſt
verbũ ṽbi qḋ erat in principio apud deũ
ſermo ſermonis q̃ a regalibus ſedibus ve
nit: ſapiẽtia ſapiẽtie q̃ attingit a fine vſq;
ad finem fortiter et diſponit oia ſuauiter.
(Predicate inq̃t euãgeliũ nihil aliud (oi
creature) .i. humano gñi ſeu indifferẽter ꝛ
ſine acceptiõe oi hoi pro quo facta eſt oĩs
creatura: vel ideo q̃ hꝫ participiũ ꝛ cõue-
nientiã ſeu aliq̃d ſcõe cũ oi creatura. Uñ et
Homo microcoſm⁹.
homo microcoſm⁹ .i. minor mũd⁹ ḋ: quaſi
oẽm creaturã continens. Per eſſe eñ con-
uenit cũ inaiatiſ. Per viuere cũ vegetabili
Hõ oĩs creatura.
bus ꝛ plãtis. Per ſentire cũ aĩalib⁹. Per i-
telligere cũ angelis: iõ deſignat̃ noĩe oĩs
creature. Item hõ ḋ oĩs creaturaꝝ: qꝛ pro-
pter eũ oĩs creatura mũdi videt̃ eſſe ꝓdu
cta: ſuum⁹ eñ quodãmõ finis oim. (Uel oi
Oĩa ꝓ ꝯgruis
creature) cui p̃dicãdũ eſt. Et multa in ſcri-
pturis inueniunt̃ quib⁹ hec vna determi
natio ſufficere põt quale eſt illḋ: cũ exalta Jo.xij.
tus fuero a terra oĩa traham ad meip̃m .ſ.
trahẽda. ꝛ illud charitas oĩa credit .ſ. cre- j.coꝛ.
denda. Ita ḋ: de⁹ erit oĩa in oib⁹ .i. vnicui xiij.
q; ſufficiẽtia. ꝛ illḋ: oĩa q̃cũq; audiui a pa- ij.coꝛ.
tre meo nota feci vobis: oĩa .ſ. ad ſalutẽ et xv.
btitudinẽ ꝑtinẽtia. Et ſic i aliis ſuo modo Jo.xv.
accipe poteris. Hoc aũt qḋ de euãgelio p̃di
cãdo ḋ: fiendũ erat poſt receptionẽ ꝛ con-
firmationẽ ſpũſſcti: qꝛ añ nõ erãt ſꝫ mãda
tũ xp̃i ab hieruſalẽ diſceſſuri. In hoc etiã
q̃ de euãgelio oib⁹ predicãdo mandat̃ iu
deorũ abiectio ꝛ gẽtiũ electio apertiſſime
mõſtrat̃. Qui ergo prius dixerat in viam
gentium ne abieritis: nunc dicit (p̃dicate
euãgeliũ omni creature) .i. oi nationi. pri-
mo iudeo. ſcḋo gentili: quia vult oẽs hoies
C
Gẽtiuꝫ electio.
ſaluos fieri ꝛ ad agnitionẽ veritatis veni
re. Deinde ſalutem promittendo credẽti-
bus ꝛ damnationẽ cõminãdo incredulis
ſubiũxit. (Qui crediderit) fide formata et
per dilectionẽ operãte ſcꝫ p ſe: vt in adul-
tis vel per aliũ vt in paruulis (et baptiza
Baptiſmus ane ceſſari⁹.
tus fuerit) baptiſmo aq̃ ſi fieri poterit (ſal-
uus erit) eterna ſalute a peccatis ꝛ penis
liberãte. Non enim ſufficit fides abſq; ba
ptiſmo per quẽ aliquis incorporatur xp̃o
ſi aſſit facultas recipiendi baptiſmum ab
aliquo. Si autem nõ aſſit facultas ſufficit
baptiſmus ſanguinis: vt in martyrib⁹ q̃
pro chriſto interficiuntur anteq̃ ſint ba-
ptizati: vel flaminis: vt in habentib⁹ fidẽ
Paruuloꝝ purgatio a pctis.
xp̃i deſiderãtib⁹ baptizari: ſed p̃ueniunt̃
morte anteq̃ hoc poſſit ipleri. Per alios
ergo paruuli credũt i eccl'ia: ſicut ex aliis
trahunt pctã que illis in baptiſmo remit-
tunt̃ cõfeſſione aliena. Piũ eſt enim vt id
qḋ per alienum pctm̃ amiſerunt: per alie-
nuꝫ auxiliũ vt eccleſie ꝛ patrinorũ in qui-
bus credere dicuntur recuperare ꝛ recipe
re poſſint. (Qui vero non crediderit) per ſe
vel per aliũ (cõdemnabitur) eterna dam-
natione per meritũ iuſtitie infidelitatis
ſue: non ait qui baptizatus non fuerit: qꝛ
per fidem ſine baptiſmo ſaluat̃ homo: cuꝫ
cũ excludit articulus neceſſitatis nõ con-
temptus religionis. Unde qḋ dictũ eſt ni- Jo.iij.
chodemo. Niſi quis renat⁹ fuerit ex aqua
Fides ſine ope nõ ſaluat. Greg.
ꝛ ſpũ nõ põt introire in regnũ dei: ſic dꝫ in-
telligi q̃ ꝯtẽpſerit renaſci. Noli autẽ preſu
mere de fide: niſi oſtẽdas eam in opere: qꝛ
ſine hoc nõ poterit te ſaluare. Fides enim
ſine operibus mortua eſt: ſicut ꝛ opera ſi-
ne fide: vnde Greg. Fortaſſe autem vnuſ-
quiſq; apud ſemetip̃m dicat. Ego iã credi
di ſaluus ero. Uerum dicit ſi fideꝫ operiꝫ

bus teneat. Vera etem̄ fides eſt q̄ i hoc q̄ verbis dicit morib⁹ nō contradicit: ⁊ ille credit q̄ exercet operādo qđ credit. vnde ⁊ Jacobus. Qui proderit fratres mei ſi fidē quis dicat ſe habere opera aūt nō habeat nūquid poterit fide ſaluare eū? Sicut em̄ corpus ſine ſpū mortuū eſt: ita fides ſine operibus mortua eſt. Deinde ēt ſigna pro fidei augmētatiōe ⁊ cōfirmatiōe promittē do adiūgit. (Signa aūt eos q̄ crediderint hec ſequentur) ꝓpter meritū fidei ſuo tpe ⁊ cū fuerit neceſſe. (In nōie meo) inuocato ⁊ honorato. i. i virtute nōis mei (demonia eÿciēt) qđ de multis legimus quibus immūdi ſpūs obediebant (linguis loquētur nouis) hoc factum eſt in die penthecoſtes in apoſtolis ⁊ alÿs credētibus (ſerpētes tollēt). i. auferent vel diſpergent quod de aplō paulo ptʒ. (Et ſi mortiferuʒ quid biberint non eis nocebit) qđ de ioāne euāgeliſta factum fuit. (Sup egros man⁹ imponēt ⁊ bene habebūt) qđ etiā multi fideles fecerūt. Oia em̄ hec i ꝓmitiua eccl'ia nō ſolū aplōs ⁊ alios maiores: ſed etiā frequēter alios ſimplices credētes feciſſe legim⁹ ꝓ infidelibus cōuertēdis: ⁊ vt fides credētiū creſceret ac nutrireẜ ⁊ firmareẜ miraculis q: nūc radicata ⁊ aucta: nō ſit neceſſarium eſt nunc fieri ſicut paſſim tūc fiebāt q: ſufficit ea q̄ fctā ſunt ſolūmodo legere ⁊ audire: ac eis fidē adhibere. Si ergo queratur quare predicatores ⁊ fideles moderni talia ſigna nō faciunt? Reſpōdetur ſm Grego. q: cū fides catholica ſit ſufficiēter ꝓbata per miracula xp̄i ⁊ apoſtoloꝝ ei⁹ nō oportet vltra hāc ꝓbationē reiterare amplius. Sicut etiā arbuſta cū primo plātātur frequēter irrigāẜ quouſq; cōualuiſſe videanẜ: cum aūt in terra radicē fixerint: talia ſubtrahuntur. Verūtamen de⁹ in poſteris tēporibus etiam multa miracula fecit ad cōſolationē fidelium vt ptʒ de tempore martyrū ⁊ cōfeſſorū. Fiunt tamē ſm Grego. ſpūaliter nūc in eccleſia q̄ olim corporaliter fiebant in ea. Nā ſacerdotes populi exorcizando: baptizādo: ⁊ ad pniam vocādo: demonia eÿciēt: dūq; ſclaria verba relinquentes fidei ⁊ noue legis myſteria inſonant linguis nouis loquunẜ. Qui dū bonis ſuis exortationibus vicia ⁊ maliciam de alienis cordibus auferūt ſerpētes tollunt. Et dum hereticorum libros legūt vel mortifera in cōfeſſionibus ſeu peſtiferas ſuaſiones audiunt: ſed tñ non cōſentiūt ⁊ ad praua nō pertrahūtur: mortiferū eſt qđ bibūt: ſed eis nō nocebit. Qui quoties ꝓximos in fide vel bono opere infirmari cōſpiciūt. dū eis tota virtute cōcurrunt ⁊ exēplo ſue bone operationis illorū vitā roborāt: vl' aīas īfirmas ſuis oratio-

Jac.ij.

D
Signa ꝓmitiue eccleſie.

Cur mō nō fiāt.
Grego.

Signa ſpiritualia.

nib⁹ ſanāt deo recōciliant. (ſup egros manus imponūt ⁊ bene habebūt.) Que nimirū miracula tāto maiora ſunt quāto ſpūalioꝛa: ⁊ quāto ꝑ hec nō corpora: ſed aīe ſuſcitātur. In hoc etiā inſtruimur vt qđ verbis ꝑdicamus bonis operib⁹ cōfirmem⁹. Itē demonia eÿciūt qui demū tētationes fide ⁊ ſigno crucis repellūt. ¶ Linguis loquūtur nouis q̄ dei laudes ⁊ verba ſacra narrāt dimiſſis friuolis ⁊ ocioſis. Serpētes tollunt qui detractores efficaciter reꝑhēdūt. Mortiferū bibūt: ſed eis nō nocet q̄ ꝑſuaſiones peſtiferas ſeu amara ꝯuitia audiūt: ſʒ ſurda aure trāſeūt ⁊ ꝓ nihilo ducūt. Super egros manus īponēt ⁊ bñ habebūt q̄ per bona v̄ba ⁊ opa alios a pctīs retrahūt ⁊ in bonis ꝯfirmāt. Et hec ſi̅l̅r ſigna ſpūalia tanto ſunt corpalib⁹ meliora q̄tū q̄ ſunt aīe corporalib⁹ preferūtur. Et dixit eis. (Vos aūt) ſpūaliter (eſtis). i. eritis teſtes hoꝝ. ſ. q̄ vidiſtis ⁊ audiſtis ⁊ q̄ locutus ⁊ operat⁹ ſum in medio veſtri vel hoꝝ ſuperi⁹ deſcriptoꝝ q̄tū ad xp̄i incarnationē: predicationē paſſionē: ⁊ reſurrectionē. Et ne turbati cogitarēt quō nos homies idiote teſtimoniū ꝑhibebim⁹ gētib⁹ ⁊ iudeis q̄ te occiderūt ſubiūgit. (Et ego mitto). i. mittā cito ⁊ de ꝓpiquo ponēdo pñs ꝓ futuro: ⁊ rōne certitudinis ⁊ rōne primi tpis (ꝓmiſſuʒ) vobis auxiliū (pr̄is mei in vos). i. ſpm̄ ſcm̄ i ſigno viſibili vt ſufficiatꝭ ad teſtādū ⁊ ad predicādū cōſtāter vbiq; veritatē euāgelÿ. Pater em̄ ꝓmiſit eum dicēs effundā de ſpiritu meo ſup oēʒ carnē: ⁊ q: filius ꝓmiſit dicēs. Cū venerit paraclyt⁹ quē ego mittā vobis a pr̄e: ideo ⁊ pater ꝓmiſit cū opera trinitatis ſint idiuiſa. Qui licet ꝓcedit ab vtroq; eſt tñ patris autoritate ſpirationis. Et ne iperfecti predicare ꝑſumerēt adiūxit (vos aūt) qui debetis eſſe teſtes mei (ſedete) ⁊ manete hic (in ciuitate) hieruſalē (quoaduſq; induamini). ſ. vndiq; tāq; armatura ſpirituali (virtute) non humana. ſ. celeſti. i. ſpiritusſancti gratia ex alto. i. de celo. Hoc idē tāgiẜ in actibus eu3 dicitur. Et cōueſcēs. i. ſimul cū diſcipulis comedens precepit eis ab hieroſolymis ne diſcederent: ſed expectarēt ꝓmiſſionē patris. q. d. hic ⁊ ibi non eſtis ſufficientes ad predicandum conſtāter veritatem euangelÿ: donec cōfirmati fueritis per donum ſpiritusſancti: vt ſtetis ante reges ⁊ preſides intrepidi. vnde Chriſo. Sicut milites inuaſuros multos nemo ſinit exire donec armati ſint: ſic ⁊ diſcipulos ante ſpiritusſancti deſcenſum ad conflictum egredi non permittit. (Cur aūt nō chriſto preſente vel eo diſcedente ſtatim ſpiritus ſanctus venit. Decedat enim eos fieri cupidos rei: et deinde recipere gratiam.

Pñs ꝓ futuro.

E
ꝓmiſſio ſpūs.
Joā. ij.
Jo. xv.

Spūs patris.

Actu. j.

Chriſ.
Spūs cur nō ſtatim miſſus.

Tunc enim magis ad deū erigimur cū incumbit neceſſitas. dicit aūt (donec induamini virtute ex alto) nec expreſſit quando vt ſint ingiter vigiles. Quid igiť miraris ſi diē nouiſſimū non pandit vbi diem hūc proximum pandere noluit. hec Chriſoſto. Licet ergo chriſt⁹ dediſſet diſcipulis ſcripturarū intellectū ꝛ cōmiſiſſet pdicatiōis officium: tñ diſtulit executionem pdicandi vſq ad ſpūſſancti receptionē ī ſignovíſibili: p hoc inſinuās ꝙ pdicās actu: pri⁹ debet habere ſufficiētē ſacre ſcripture notitiā ꝛ gratiā ſpiritusſancti per coniecturam: ſcȝ ꝙ non ſit conſcius ſibi de peccato mortali. Debēt quippe predicatores ſedere in ciuitate: id eſt in clauſtro vbi debet eſſe ciuiū vnitas vacādo ibi ſtudio ꝛ cōtēplationi: vt ibi hauriant qđ poſtmodum in pdicatiōe alijs effundāt. vnde Hiero. Nihil nobis rectū videaꝛ: niſi quod diſcimus: vt poſt multū ꝛ ſilētiū de diſcipulis magiſtri efficiamur: docem⁹ aūt hoies in eccleſijs quod neſcimus oēs alias artes abſq doctore nō diſcim⁹: ſola hec tam vilis ꝛ tā facilis eſt: vt pceptore vel doctore nō egeat. Unde ſm Grego. Notādum eſt quia ſunt quos a predicatiōis officio vel imꝑfectio: vľ etas ꝓhibet: ꝛ tñ pcipitatio ipellit. Qui admonēdi ſunt nedū ſibi tm̄ onus officij precipitatione arrogant viam ſibi ſubſequentis melioris abſcindāt. Et vt cōſiderēt ꝙ ipſa veritas q̄ repēte quos vellet roborare potuiſſet: vt exēplū ſequētibus daret: ne imꝑfecti predicare pſumerent. Poſtq̄ plene diſcipulos de ṽtute predicatiōis inſtruxit ilico adiūxit. (Uos aūt ſedete in ciuitate q̄adnſq induamini ṽtute ex alto.) In ciuitate q̄ppe ſedem⁹ ſi intra mētiū noſtrarū nos clauſtra cōſtringimus ne loquēdo exteri⁹ euagemur: vt cuȝ virtute diuina perfecte iduemur: tūc quaſi a nobiſmetipſis foras etiā alios inſtruētes exeamus. hec Grego. Comedūt igiť et gaudent diſcipuli ꝑpter pñtiā dñi ſui: ſed nihilominus ꝑpter diſceſſuȝ turbati. Tāta eniȝ amoris teneritudine eū diligebāt ꝙ etiā verba diſceſſiōis ſue equo aio ſuſtinere nō poterāt. ¶ Cūq comediſſent (eduxit oēs) verbo .ſ. non manu (foras) .i. extra ciuitatem (in bethaniam) .i. verſus bethaniam: q: mōs oliueti ad quē exierūt eſt in via verſus bethaniā: ꝛ bethania in latere mōtis oliueti eſt ſita. (Eduxit eos foras.) vt viderent eum aſcendentē per hoc inſinuans ꝙ ciuitas tumultuoſa nō eſt locus aptus ad diuinoꝝ cōtēplationē. Pri⁹ eduxit eos foras extra ciuitatē: vt ſignificaret non habere nos hic manentem ciuitateȝ: deinde in bethaniam q̄ interpretaꝛ dom⁹ obedientie: vt q̄ ex obedientia deſcendit ꝛ humiliat⁹ eſt ad mortē oñdaꝛ ex merito obediētie aſcēdiſſe: ꝛ exaltat⁹ in celū. ſm illđ humiliauit ſemetipm fact⁹ obediens vſq ad mortē ꝑpter qđ ꝛ de⁹ exaltauit illū ꝛ vt ſignet p obediētie opa eos trāſituros ad celeſtia: ꝛ ꝙ nō ē aſceſus ī celū: niſi p obediētie meritū. ¶ Sicut ḡ inobedientia hoiem de paradiſo eiecit: ſic obedientia itroduxit. Itē ſꝫ Bed. Eduxit eos ī bethaniā ꝑpter ſitū eiuſdē ville q̄ ī latere mōtis oliuaꝝ poſita ē: q: vcȝ obediētis eccľie dom⁹ ī ipi⁹ ſūme mōtis .i. xpi latere fidei: ſpei: dilectiōiſq ſua fundamēta locauit. Poſtq̄ ḡ eos foras duxiſſet: tūc dixit eis ꝙ in mōtē oliueti trāſirēt: ꝛ ide eū in celum aſcēdētē viderēt. Q: ide aſcēdere volebat ī celū. Et tunc diſpuit ꝛ euanuit ab oculis eorū. ¶ Per mōtē itelligiť emiētia ſpūs ī ꝯtēplatiōe: p oliuas āt pinguiſſimi ſpirit⁹ deuotio. ¶ Ulteri⁹ ṽo poſt iſta non reſtaꝛ niſi ſalt⁹ aie in celuȝ. Igiť apoſtoli vndecim cū matre dñi: ac alijs diſcipulis ꝛ mulieribus vnanimiter ſtatim venerunt in montem oliueti: ꝛ ibidem iterum domin⁹ eis appruit. Ecce q̄uo habeas hodie duas apparitiōes. Cōſpice nūc bñ eas et cūcta q̄ fiunt. Cōſidera nihilomin⁹ ſanctos patres ibidē inuiſibiliter exiſtentes: q̄uo libenter ꝛ reuerenter intuentur dominā et affectuoſe benedicūt per quā tm̄ aſſecuti ſunt bñficiū: q̄uo etiā ītuenꝛ illos excelſos pugiles ꝛ duces diuini exercit⁹ quos iter oēs ad expugnādū ꝛ vincendū vniuerſuȝ mūdū: elegit dñs. Tunc quidā ex his qui cōuenerant ceperūt eū interrogare dicentes. Dñe ſi ī tpe hoc reſtitues regnuȝ iſrľ? ¶ Quidā imperiti ꝛ carnaliter ſapientes videntes alienigenam regnare ꝛ iudeos ſub preſide eſſe: deſiderabāt ꝙ regnū ipm nationi iudaice redderet: ꝛ querebant de reſtitutione regni iſrael tēporalis: ꝛ ſi rex iudeis dareꝛ hoc tēpore putantes tunc a dño regnū reſtituēduȝ: ꝛ a dño alienigenarū: ſcȝ gentiliū qui iudeis dominabantur liberādū ſicut ꝛ duo diſcipuli putabāt dicentes: nos aūt ſperabam⁹ q: ipſe eſſet redēptur⁹ iſrael. Acſi iſti interrogātes eum dicerēt. Nūq̄d hoc tēpore regnabis ſicut Dauid ꝛ Salomō ꝛ dñaberis natiōibus? Alij ṽo magis inſtructi ſciētes reſtitutionē illā nō niſi finaliter futurā: ſcȝ circa tēpora iudicij q̄rebāt de reſurrectiōe regni iſrael ſpūalis .ſ. deliberatione ꝛ dilatione eccleſie: ac ſi dicerent. Nunquid hoc tēpore facies qđ promiſiſti eccleſie? vñ Augu. Ergo diſcipľi xpi deducturi aſpectu aſcēſurū xpm interrogauerūt eū et dixerūt ei. Dñe ſi in hoc tpe preſentaberis ꝛ quando regnū iſrael? Qđ regnū? De q̄ dicim⁹ adueniat regnū tuū? quando regnū tuū?

Predicāti neceſſaria.

Hiero. doctorum ignorātia.

Greg.

Sedeſ in ciuitate.

Eductio apľoꝝ.

Beda.

Mons oliueti.

Contēplatio.

Actu.i. reſtitutio regni iſrľ.

Augu. mat.v.

Quādo regnū tuorū: quādo regnū hūiliū q̄diu typus ſuperborū: qn̄ vēturū ſit q̄d ad te? Sic viue quaſi hodie vēturū ſit: ⁊ nō ti mebis cū venerit. hec Aug. Dn̄s aūt ſup hoc nō certificauit eos ex quodā tn̄ in rn̄ſiōe ei⁹ poſito poſſent itelligere reſtitutio nē illā multis tp̄ib⁹ differēdā. (Nō eſt in q̄t vr̄m noſſe tp̄a vel momenta q̄ pater po ſuit in ſua ptāte) .i. numerū tempoꝝ ⁊ mo mentorum vſq₃ ad finē ſeculi: que tm̄ pa tent ſciētie patris mei. Nō eſt quippe ali quorū noſſe tp̄a vltra qđ reuelatur vel tra dit per ſcripturas: q: hoc eſt p̄ſumptiōis: ſ₃ ſm ſcripturas noſſe eſt eruditionis ac ſi diceret. Ad vos nō ptinet ſcire futura q̄ in ſola dei diſpōne ſunt poſita de quorum numero ē regni iudaici reſtitutio. Nā ip ſum reſtituēdū nō eſt carnaliter ſ₃ ſpūal'r qn̄ circa finē ſeculi iudei credēt in xp̄m q̄ fuit rex eoꝝ ⁊ qn̄ regnabit i domo iacob: ve re ſine fine ſeculi ineternū. Nihil ĩnq̄ ad vos q̄rere de ſecretis hm̄oi nec ad ea p̄ci piēda eſtis idonei: ſ₃ de his q̄ ad vos ſpe ctāt eſtote ſoliciti: q: reuera (accipiet̄ vir tutē ſcriſpūs ſupueniētis in vos) cui⁹ vir tute purificati ⁊ roborati vt poſſitis mea verba leq̄ ⁊ doctrinā meā ferre (eritiſ mihi teſtes) cōuerſationis ⁊ doctrine ⁊ mortis ⁊ reſurrectionis mee: primo (in hieruſalē) ſcđo (in iudea) poſtea (in ſamaria) tandē (vſq₃ ad vltimū terre) ac ſi tacite diceret. Ante regni illius reſtitutionē nō ſolū hie roſolymā: ſ₃ ⁊ oēs fines iudee ⁊ ſamarie ac etiā mūdi terminos per circuitū euāgelij fama percurret primo ſi quidem predica tum eſt euāgeliū in hieruſalē: ſ₃ pp̄ter la pidationē ſtephani ⁊ mortē iacobi gladio occiſi egreſſi ſunt de hier'm p̄dicātes in fi nibus iudee poſtea trāſierūt ad ſamarita nos ⁊ inde pceſſerūt p mūdū ad alios: vbi Aug. Quo aūt pacto ab apl'is eſt p̄dicatio iſta cōpleta, qn̄ adhuc vſq₃ ſunt gētes in q̄ bus nō̄ceperit ⁊ in quib⁹ nōdū inceperit impleri. Nō vtiq₃ hoc ſic a dn̄o mandatū eſt apoſtolis tanq̄ ipi ſoli q̄b⁹ tūc loq̄bat̄ tm̄ mun⁹ fuerint impleturi: ſ₃ ſicut eiſo lis videt̄ dixiſſe: ecce ego vobiſcū ſuz vſq₃ ad cōſummationē ſec'i q tm̄ eū vniuerſe ec cl'ie pmiſſe q̄ alijs morientib⁹ alijs naſcē tib⁹ hic vſq₃ in ſec'i cōſummatiōe futura eſt q̄s nō intelligat. hic Aug. Et q: euāge liū p̄mo p̄dicatū ē in hier'm inde eſt q au dita pnūciatiōe euāgelij vertimur oriētē quaſi ad hieruſalē; gratias agētes ⁊ dicē tes. Gl'ia tibi dn̄e: q: inde vēit ad nos euā gelium. Vñ ſcriptū eſt de ſyō exibit lex et v̄bum dn̄i de hier'z. vñ ⁊ Au. Cepit em̄ ec cl'ia ad hier'z iſta terrena vt gaudeat i deo in illa hier'm celeſti: ab hac em̄ incipit ad illam terminat. In illa tota eccleſia erit ab

Prediſ catio vſq₃ ad vltimū terre.

Augu.

Cōuer ſio ad orientē dū euā gelium dicitur

Eſa. ij.

Augu.

iſta exordium fidei ſumpſit. hec Aug. Sed v̄ba euāgelij leuita p̄nunciatur⁹ vertit fa ciem ꝯ aquilonē vt oſtēdat verbū dei di rigi ꝯ eū q̄ per aquilonē deſignat .ſ. ꝯ dia bolum q̄ dicebat in corde ſuo: ſedebo in la tere aq̄lonis ⁊ ero ſiſis altiſſimo. (Et dn̄s ieſus poſtq̄ locutus eſt eis) q̄ ad eruditio nem ſue ptinebant ꝯſolationis vnūq̄q̄ oſculat⁹ eſt in intimo amore cordis. Quia ſm Ambr. Apl'is reliq̄t oſcula pacis: dein de valedicēs eis (eleuatis manib⁹) vt ſuos patri offerret (benedixit eis) .ſ. bona optā do: pmittēdo: cōferendo: vt eos ꝯ hoſtem muniret: vt bonis celeſtib⁹ augeret. Et vt dixit Theo. Forte in hac benedictiōe v̄tm ꝯſeruatiuā eis inſluxit vſq₃ ad ſpiritualiſ eti aduētū. Ex loco iſto duxit eccleſia in cō ſuetudinē q ep̄i i fine miſſe dent bn̄dictio nē. vbi orige. Quod aūt eleuās manibus bn̄dixit eos: ſignificat q deceat bn̄dicentē cuiq₃ ornatū eſſe varijs operib⁹ ⁊ arduis reſpectu alioꝝ: ſic em̄ manus tolluntur in al tū. h Orig. In receſſu ſuo bn̄dixit xp̄s diſci pulis ſicut pr̄ recedēs a filijs bn̄dixit eis: ⁊ hoc fecit p̄mo pp̄ter maiorē eoꝝ neceſſita tē. ſm illud. Cū eſſem cū eis ego ſeruabā eos ⁊ cetera: vbi petit eos poſt receſſū ſuū ſeruari a malo. Scđo ad oſtendēdū finalē ⁊ pſeuerātē erga eos ſuā dilectionē. ſm il lud. Cū dilexiſſet ſuos q̄ erāt in mūdo i fi nē dilexit nos. Inſtruxit ēt p hoc ſupiores in eccleſia: vt recedētes a ſubditiſ bn̄dictio nibus eos deo cōmendent. His finitis ad orientē verſa facie vt dicit Dam. cepit ſua pp̄ria v̄tute nō aliena eleuari ab eis ⁊ aſcē dere vidētib⁹ illis: quos .ſ. tāta viſione di gnabatur: ⁊ videndo deducētibus: vt ſcʒ deſiderium veniendi ad ipſum in eis exci taret ⁊ triumphaliter pp̄rio motu per do tē agilitatis in celum ſupremū vnde vene rat ferebat̄. Tunc mater ⁊ omnes alij aſpi cientes eū in celum eleuari procidetūt in terrā adorantes ⁊ pp̄ter diceſſum lachry mas continere non poterant: multū tamē gaudebāt q ip̄m ſic glorioſe celū petere cernebant O q̄ libenter mater cum filio de hoc mūdo receſſiſſet: ſed eā ad tempus hic manere dn̄s voluit: q: pp̄ter cōfirmā dos credētes vtile ⁊ expediēs fuit. Noſtre etiam fidei neceſſariū erat: quia ipſa poſt aſcenſionem dn̄i inter apoſtolos conuer ſando multa eis reuelauit que de myſte rijs illius cognouerat. vnde Anſel. Sed o bone ieſu iſtius tue dulciſſime matris pꝰſ ſine filij quo pati potuiſti: vt te in regnū glorie tue remeante illam quaſi orbatam in miſerijs mundi relinqueres: et nō eam ſtatim regnaturam aſſumeres. Erat vt mi hi videtur neceſſaria noſtre fidei conuer ſatio ſua poſt aſcenſionem domini inter

Cōuer ſio ad aq̄lonē

Eſaie. xiiij.

Ambr.

Theo. Bn̄di ctiōis dādeiſ ſtitutō

Orige. Bn̄di cendi cauſe.

Dam. Aſcen ſio dn̄i.

cur ma ria non ſimul aſſum pta ſit.

Anſel.

apl'os ei⁹:q: licet ipſi ꝑ reuelationeȝ ſpūſ-
ſancti edocti fuerint oēm veritatē incōpa
biliter:tñ manifeſti⁹ ac eminenti⁹ipſa per
eundē ſpm̄ ipſi⁹ veritatis intelligebat ꝓ-
funditatē:ac ꝑ hoc multa ei a ꝑ illā reuela
bant̄ q̄ in ſe non ſimplici ſciētia: ſed ⁊ ipſo
effectu:et ipſo experimēto cognouerat de
myſterijs eiuſdem dñi noſtri ieſu xp̄i. Nec
dilatio ſue aſſumptiōis quoquomō iactu-
rā inferre valebāt imēſitati amoris ⁊ gau
dij ſui:qm̄ ipſe perfectio amoris et gaudij
ita illā reficiebat plenitudine ſui: vt hoc
ipſum ei ad augmentum amoris ⁊ gaudij
magnopere fieret ꝙ illic eſſe videbat vbi
deū quem pre cūctis amabat velle magis
ſciebat. Igit̄ vbicunqȝ erat ⁊ ip̄a in deo:et
de⁹ in ea iocūdabat̄ qua ipſe iocūditate ſe
lux hoc pre ceteris vbiqȝ fieri cupiebat: qḋ
ſapiētie dei potiſſimū placere itelligebat
3 Myſte- hec Anſel. ¶ Et ē notabile ꝙ dñs ſuos pri
riū aſcē- mo de ciuitate eduxit. ſcḋo eos in betha-
ſionis. niā duxit. tertio eis bñdixit. quarto aſcen
dit. in quo datur intelligi ꝙ pctōrē primo
eduxit de pctō. ſcḋo ip̄m in bethaniā. i. in
domū obediētie ducit ſtatū ei⁹ mutando.
tertio ei benedicit grā replēdo. q̄rto aſcen
dit. i. aſcēdere facit ad ſuperiora trāſferen
do. Et aſcēdēs dñs ieſus duxit ſecum illā
multitudinē nobilē:ſcȝ captiuā captiuita
tē. i. captiuos a captiuitate inferni q̄s ſecū
victor eduxerat:⁊ celi apta iaȝ porta pan-
dēs iter añ eos ſe ſequētes:vt Micheas ꝓ
pheta dixerat. Exules itroduxit in regnū
pr̄ia ſui:cōciues illos faciēs angelorū ⁊ do
meſticos dei:quaten⁹ ⁊ ruinas angelicas
reſtauraret:⁊ eterni patris honorē cumu-
laret ⁊ ſe triūphatorē oñderet:⁊ dñm exer-
cituum cōprobaret. Dñs itaqȝ glorioſus:
cādidus ⁊ rubicūdus:ſplēdid⁹: ⁊ gaudio
ſuo p̄cedebat eos viā eis oſtēdēs:⁊ ipſi ſe-
quebant̄ cū cantātes ⁊ iubilātes. ¶ Inte-
rim aūt michael ꝑpoſit⁹ paradiſi ꝑ genꝰ
ad patriā celicā nūciauit ꝙ dñs aſcēderet
Spiri- ad eam. Et ecce oēs beatorū ſpirituū ordi
tuū ce- nes occurrerunt eidē decenter ⁊ ſeriatim
leſtiuȝ ꝑ acies ſuas. Unus ex eis nō remāſit: qui
occur- dño ſuo obuiam nō veniret. Et inclinātes
ſus. ſe cū oī reuerētia qua poterāt eū cū hym-
nis ⁊ cāticis ieffabilib⁹ deducebāt. Quis
eni̅ poſſet cātus ⁊ iubilos q̄ ab ipſis fiebāt
explicare:⁊ q̄s poſſet hoc gaudiū enarra-
re:ſȝ ⁊ illud gaudiū q̄s dicere poſſet qḋ tā
beatiſſimi ſpūs q̄ ſanctiſſimi p̄res habue
rūt cū ſibi adinuicē occurrerūt. Oēs iubi-
labāt ⁊ pſallebāt. nā iuxta ꝓphetā. Aſcen-
dit de⁹ in iubilatiōe: qḋ maxime refert̄ ad
vocē iocūditatis redēptorū cū ipſo deſcen
dentium qui prius voce lachrymabili cla
mauerunt in partibus inferni: aduenisti
deſiderabilis quem expectabamus in te-
nebris:⁊ dominus in voce tube: quod re-
fertur ad ſonum predicationis apoſtolo-
rum: qui tunc fuit eis iniunctus domino
dicente. Euntes in mundū vniuerſum pre
dicate euangeliū oīm creature ⁊ tunc em̄.
In omnem terrā exiuit ſonus eorū: tamen
poſt ſpiritusſancti receptionē. Cunqȝ pſal
lerent tam angeli q̄ anime beate dñs iun
ctis manib⁹ deuote:⁊ ſurſum ante pectus
erectis:⁊ nubecula ſub pedib⁹ aſcendit:et
oēs beati ſimili mō iunctis manib⁹ cū do-
mino aſcēderūt. Dño aūt aſcēdente q̄dā
chori angelorū ip̄m p̄cedebant: q̄dā ſeque-
bant̄: alij a dextris ⁊ alij a ſiniſtris cū ipſo
comitabant̄ ſimul ⁊ cū beatis aīab⁹. Aſcē-
debat vero dñs plane ⁊ moroſe ꝓpter cō-
ſolationē matris ⁊ diſcipulorū quouſqȝ po
terāt videre eū. Et tūc antē (nubes) lucida
et cādida ſuſcepit euȝ (ab oculis eorū) car-
nalib⁹ q: claritate nubis circūdatus vlte-
rius nō eſt viſus vt q̄ xp̄m ſm carnē noue
rāt vltra iā ſic nō noſcerent. Aſcendit vſqȝ R Aſcēdē di for- ma.
ad nubes ea forma quā ante paſſioneȝ ha
buit:ſuſcept⁹ aūt a nubib⁹ ea qua in mōte
apparuit. Quaſi i globo baiule nubis aſcē
dit:nō ꝑ modū vehiculi ⁊ q̄ſi ad aſcenden
dū egeret miniſterio angelorū vel nubis:
q: ſua ꝓpria v̄tute ferebat̄: ſed ꝑ modum
obſtaculi vt ab oculis mortaliū nō videre-
tur. Et vt ꝑ hoc oſtenderet̄ q: oīs creatura
parata eſt obſeq̄ ſuo creatori nubes em̄ q̄
ſubſtraxit eū ab oculis inſipientiū:⁊ ange
li aſſiſtentes ibi oſtēdebāt ꝙ creatura cor
poralis ⁊ ſpūalis ſubiecta eſt obſeq̄o xp̄i.
Et tunc in monumēto cū oibus angelis ⁊
patribus ſctis erat in pr̄ia celeſtis beati-
tudinis. Aſcendit ḡ xp̄s ⁊ ꝑ nubē celos pe
netrās aſſumpt⁹ eſt in celū ethereum:ſeu
empyreū nō virtute aliena:ſed ꝓpria:tum
rōne deitatis q̄ oia pōt:tū rōne hūanitatis
glorioſe:q: corp⁹ glorioſum obedit ad nu
tum aie quātū ad motū localē ꝑ dotē agi-
litatis q̄ eſt in tali corpore. Uñ non curru
nō angelis ſubleuatus legit̄: q: q̄ ſecerat
oia ſup oia ſua v̄tute ferebat̄. Enoch ṽo
ab āgelis trāſlat⁹ eſt:⁊ Helyas curru ſub-
nect⁹ eſt in celū aereū nō virtute ꝓpria q:
hoies puri erāt ⁊ v̄tute indigebāt:⁊ q: eo
rum corpora nōdum ſunt glorificata. Sta
bāt aūt mr̄ ⁊ diſcipuli:⁊ magdalena:⁊ alij
intuētes in celū euntem illuȝ q̄dıu appa
rebat oculis eorū. vñ Ambro. Stabāt bea- Ambr.
ti apoſtoli toto ſuſpēſi corpore:⁊ aſcenden
tem ad celū dñm:q: inceſſu non poterant
oculis ſequebant̄. Et licet ad deducēdum
ſaluatorē viſio humana defecerit: fidei tñ
deuotio non deficit:vſqȝ ad nubeȝ em̄ de-
ducunt xp̄m oculis. vſqȝ ad celos aūt cum
xp̄o fidei deuotiōe comitantur. Unde ait. phil. iij
Apl's ſciens fidem noſtrā in celis eſſe cum

dn̄o. Noſtra aūt cōuerſatio in celis ē. hec Amb. O quid erat videre dn̄m ſic glorioſe aſcendentē. Et ſi q̄s potuiſſet audire ⁊ videre illos beatiſſimos ſpūs: ⁊ aīas ſctās cū eo pariter ſcēdētes forte pre gaudio aīa illi⁹ a corpore ſeparata fuiſſet: ⁊ cum eis pariter aſcēdiſſet. (Cūq;) iam dn̄s ſubtractus eſſet ab oculis ⁊ cōſpectu eorum: adhuc tn̄ ſuſpēſis vultib⁹ (intuebant̄ i celū). ¶ Propterea (duo) angeli in forma virorū (ſteterūt iuxta illos i veſtib⁹ albis.) Ut gratulatio mōſtraret̄ ex ipis idumētis (⁊ dixerūt eis. Uiri galilei q̄d ſtatis hic aſpicientes i celū.) Galilea apoſtolorū patria fuit. Un̄ ⁊ viri galilei dicunt̄. Ac ſi dicerēt. Statis hic ⁊ in celū aſpicitis quaſi obliti q̄d facere debeatis. Redite in ciuitatē ⁊ expectate promiſſionē patris ſicut dictū eſt vobis. Recedite nec expectate ieſum: vt mō redeat: ſed in fine temporū (ſic veniet quēadmodū vidiſtis eum euntē i celū). i. ſicut baiulis nubibus vidiſtis eū in celū aſcēdentē: ſic baiulis nubibus videbitis eū iuere ad iudiciū deſcendentē: ⁊ (quēadmodum vidiſtis eū aſcendentē in celū) in forma humana: cui cōpetit videri oculis corporalibus: ⁊ moueri de loco ad locum (ita veniet) in eadē forma ⁊ carnis ſubſtantia ad iudiciū q: ſicut fuit iudicat⁹ i forma humana: ſic veniet ad iudicādū mūdū: verū tn̄ iudicat⁹ fuit i formā hūana paſſibili: aſcendit aūt in celū: ⁊ veniet ad iudiciū i forma hūana gl'ioſa ⁊ ipaſſibili. vn̄ Aug.

L Aug. Ueturus eſt i forma humana. 3a pha. xij.

Sic veniet quēadmodū vidiſtis eū euntē in celū. i. in forma hūana i qua iudicatus eſt iudicabit: vt etiā illud propheticū impleatur. Uidebūt i quē pupugerūt. Et iterū. Itaq; ſi rediturū eū credimus nos expectare debem⁹ ne ſic nos cōprehēdat aduentus illi⁹: nō ſuſpicātes: ſicut cōprehendit nūc caſtigatio delinquētes: cohertio nāq; pn̄tiū imaginē h; in ſe futurorū. Cauendū eſt ergo ne ſi in pn̄ti verbere nō corrigimur: futura ſeueritate dānemur. hec Aug. Cōſidera hic qūo dn̄s ieſus de ſuis ſolicit⁹ fuit. Nā ſtatī q̄ euanuit ab oculis eo⁊ miſit āgelos ſuos: tū vt meſtos de abſentia dn̄i ↄſolarent̄ ⁊ ↄfortarent: tū vt eū vere aſcēdiſſe i celū. ſ. i regionē angelorū demōſtrarēt: nō ſicut Enoch ⁊ Helyas q̄ trāſlati ſunt in pdiſum terreſtrē: q̄ l; eminens ſit: tū tm̄ ptigit ſub lunarē regionē: ſtu; ne diuti⁹ ibi morarent̄ ⁊ nimiū ibi ſtātes fatigarent̄: ſ; poti⁹ recedētes pmiſſu; patris expectarēt. Angelis itaq; diſparētibus ipſi in loco vbi ſteterūt nouiſſime pedes eius: adorātes xp̄m. ſ. deū ⁊ hoīem vt deo pſonaliter vnitū (reuerſi ſunt a mōte qui vocat̄ oliueti) ꝓpter copiam oliueru; (ſabbati habēs iter). i. itinere ſabbati. ſ.

Sabbati iter.

ſpacio miliarū diſtās ab hierl'; q: nō ampliori ſpacio licebat iudeis pgredi i ſabbato de villa vel ciuitate in qua erāt: ſ; circa p mille paſſus deambulare poterant. ¶ Uetus editio h; a monte triū luminū. Sic aūt dictus eſt mons oliueti: q: de nocte ex parte occidētis illuminabat̄ igne tēpli vbi erat ignis iugis in altari mane a parte orientis primo excipiebat radios ſolis anteq̄ illuſtrarēt ciuitatem: habebat etiā copiā olei qd̄ eſt luminis fomentum.

Mons triū luminū.

(Et regreſſi ſunt in hieruſale; cū gaudio magno) q: oīa myſteria erant impleta in xp̄o letātes de dei ⁊ dn̄i ſui glorificatione: quē poſt triumphū reſurrectionis cēlos cognouerāt penetraſſe: de humani gn̄is cōpleta redēptione: de reſtauratiōe ruine angelorū: ⁊ de eiectione demonū: de cōfuſione iudeorū infidelium: ⁊ ſpūſancti promiſſione: de humane nature exaltatiōe: de certa ſpe gn̄alis reſurrectiōis ⁊ aſcenſiōis future: ex quo eīn caput reſurrexerat aſcēderat: idē ⁊ de mēbris p certo; ſperare poterant.

letitia diſcipulorum.

Hāc aūt vltimā pceſſionē. diſcipulorū poſt ieſum: q̄ vnanimiter ſunt egreſſi ⁊ poſtea vnanimiter ſunt regreſſi repreſentat eccleſia dn̄icis diebus egrediendo de eccleſia: ⁊ redeūdo ad eā quaſi de hierl'm rediēs in hiel'm. Unde in eo ꝙ de eccleſia egredimur crucem dn̄i pferendo rep̄ſentamus ꝙ illi egreſſi ſunt pceunte crucifixo: i eo aūt ꝙ cum cruce dn̄i redimus: l; illi ſine crucifixo redierint repreſentamus qd̄ ait: vobiſcū ſum vſq; ad cōſummationem ſeculi: q: l; nō redierit crucifixus cum eis pn̄tia corpali: rediit tn̄ cū eis p̄ſentia ſpirituali.

M Proceſſio diſcipulorū.

In pmitiua āt eccleſia hmōi repn̄tatio fiebat q̄nta feria q̄ tunc ſolennis erat p veneratiōe aſcenſiōis ſicut prima feria. ſ. dies dn̄ica p reuerētia reſurrectiōis. S; q: ſuperuenerunt feſta ſanctorū: ⁊ celebrare tot feſta erat quaſi oneroſu;: ideo ſolennitas quinte ferie eſt ſublata: et proceſſio ad dominicam tranſlata.

Proceſſio eccleſie feria. v.

De loco autem aſcenſionis dicit Sulpicius epiſcop⁹ hieroſolymitanus ꝙ cū ibi poſtea edificata eſſet eccleſia locus ille in quo ſteterūt chriſti aſcēdentis veſtigia nunq̄ potuit ſterni pauimento poſtmodum: imo reſiliebant marmora in ora collocantium. Calcati etiā a dn̄o pulueris: hoc dicit eſſe documentū ꝙ veſtigia impreſſa cernunt̄ ibidem: ⁊ eadē adhuc ſpē velut impreſſis veſtigiis terra cuſtodit.

Sulpi. veſtigia vbi chriſt⁹ aſcēderat.

Et vt ait Beda. Cū terra eade; a credentib⁹ quotidie minuatur: tn̄ eadem veſtigiis pſtinum ſtatum cōtinuo recipiunt. Nec ſummum eccleſie cacumē ꝓpter dn̄ici corporis meatu; ↄtegi potuit: ſ; a terra trāſit⁹ xp̄i vſq; ad celum patet. ¶ Adhuc eſt ibi eccleſia in qua ſo-

Beda.

lebant eſſe nigri monachi cũ abbate: ⁊ eſt ibi ſancte egyptiace ſepulchꝛũ: ⁊ loc⁹ vbi apli cõpoſuerũt ſymbolũ. Tunc deſcenderũt apli cũ mr̃e dñi ⁊ alijs mulierib⁹ ac diſcipulis in cenaculũ mõtis ſyon: ibi morabant̃ expectãtes ꝓmiſſionẽ ꝓut a dño erat eis mandatũ: vbi eſt loc⁹ vbi btũs Matthias iter aſcẽſionẽ ⁊ pẽthecoſtẽ fuit loco iude in aplm̃ elect⁹. (Et erãt oẽs vnanimiter in oꝛone pſeuerãtes) ⁊ aſſidue (debitis hoꝛis ſine intermiſſione oꝛãtes ⁊ ꝑ oꝛonẽ ad receptionẽ ſpũſcti ſe ꝑparantes q̃tidie

Jeiunium aploꝝ.

vt ꝓmiſſum mererent̃ accipe. Et q̃uis dictũ ſit ꝙ erãt pſeuerãtes in oꝛone: ⁊ nõ ſit additũ i ieiunio: q̃dã tñ a feſto aſcẽſionis vſq ad pẽthecoſtẽ ieiunãt exẽplo aploꝝ quos aiunt ieiunaſſe i ſpacio illo: qꝛ dictũ eſt i euãgelio. Uenient dies in quib⁹ auſeret̃ ſpõſus ab eis. Et tũc ieiunabunt. Oꝛabant ergo ⁊ ieiunabãt qꝛ xp̃s ſponſus ab eis ablat⁹ carne receſſit. (Et erant ſemꝑ) id eſt cõiter vel frequenter (in tẽplo) qđ eſt loc⁹ oꝛonis (laudãtes) deũ de bñficijs ſuis (⁊ benedicẽtes). i. magnificãtes de ꝓmiſſis diuinis ⁊ oꝛãtes deuote ꝓ recipiendis ſpũſſancti donis: vel laudãtes (deũ) de ꝓpria ſua bonitate in ſe: ac ꝑ dñi ſui gloꝛificatione ⁊ aſcẽſione (⁊ bñdicẽtes). i. gratias agẽtes de bonoꝝ ſuoꝝ cõicatione: ac pro ſpũſſancti ꝓmiſſione: ⁊ eoꝝ ꝑ angelos facta ↄſolatione. Nõ aliquo mũdano diſtrahunt̃: ſed oibus contẽptis iugiter diuinis laudib⁹ inſiſtũt: vt in loco oꝛonis et inter laudũ deuotiones ꝓmiſſum ſcti ſpũs aduẽtum prõptis ⁊ paratis ꝑ oia coꝛdib⁹ expectant.

N Oꝛones et laudes diſcipuloꝛum.

Uiciſſim quidẽ habitabãt mõ in tẽplo ad oꝛonẽ mõ in cenaculo ad quietem. Uñ hoc aduerbiũ ſemꝑ dicit ibi frequentiã ⁊ oppoꝛtunitatẽ nõ moꝛe ſuo duratiõẽ cõtinuã. Quos nos imitãtes in ſacra vita ſemꝑ denegam⁹ laudãtes deũ ⁊ bñdicentes. Sic eñi ⁊ nos q̃tidiana illius merebimur bñdictiõe ſublimari ſi q̃tidie triumphalis illi⁹ i celũ aſcẽſiõis memoꝛes laudãtes ⁊ bñdicẽtes deũ i hierl̃m. i. ſuperne pacis ſperata ac deſiderata viſiõe quieſcimus ⁊ oꝛãtes vt dona ipſi⁹ recipe poſſim⁹:

Lu. xij. Beda.

ſiles hoib⁹ expectãtib⁹ dñm ſuũ qñ reuertat̃ a nuptijs. vñ Bed. Et ſemꝑ ⁊ i loco hoc maxime fratres chariſſimi meminiſſe nos decet ſermonis dñi q̃ diſciplos gloꝛificãs. Bti inq̃t oculi q̃ vident q̃ vos videtis: q̃s etenĩ dicere: q̃s digne valeat cogitare: quã btã cõpũctiõe oculos ad terrã deflexerũt q̃b⁹ ipm̃ quẽ adoꝛabant celi regẽ deuicta moꝛtalitate quã aſſumpſerat ad paterne claritatis ſoliũ iã redire cõſpexerãt. Quã dulces lachꝛymas q̃ta ſpe ⁊ letitia feruẽtes ꝑ ingreſſu celeſtis pr̃e fuderũt q̃ deũ ac dñz ſuũ ꝓ ſue nature iã ferre cernebãt

Merito q̃ tali ſpectaculo refecti: poſtq̃ adoꝛauerũt vbi ſteterũt pedes eius: poſt q̃ veſtigia q̃ nouiſſime fixit lachꝛymis rigauere ꝓfuſis cõfeſtim redire hieroſolymaꝫ vbi aduentũ ſancti ſpirit⁹ expectare ſunt iuſſi. ¶ Et vt digni celeſtib⁹ ꝓmiſſis exiſterent: erãt ſemꝑ in tẽplo laudãtes ⁊ bñdicentes deũ ſcientes certiſſime qꝛ illa ſoli⁹ modo coꝛda ſpũſſancti inuiſere ⁊ inhabitare dignat̃ que locũ oꝛonis frequẽtãtia: que laudi ⁊ bñdictioni diuine viderit eſſe dedita. Uñ et in actib⁹ eoꝝ legit̃ de ipſis. (Hi oẽs erant vnanimiter pſeuerantes in oꝛatione.) Qđ nobis eſt teſtimoniuꝫ opis apoſtolici ſolerter imitãdũ vcꝫ vt qui celeſtia ꝓmiſſa habem⁹: q̃ pro his accipiẽdis ſedulo ſupplicare ꝑcipimur: ⁊ oẽs ad adorandũ ↄueniam⁹: ⁊ in oꝛone perſiſtam⁹: ⁊ vnanimi dñm deuotione ꝑdicemur.

Act. j. Oꝛãdũ eſt nobis.

Nec dubitandũ eſt ꝙ ſi nobis oꝛãtib⁹ pius cõditoꝛ auditũ accõmodare ⁊ ſpirit⁹ ſui gratiã nr̃is q̃ꝫ coꝛdib⁹ infundere dignabit̃ ꝙ nr̃os quoq beatos faciet oculos: ⁊ ſi non vt aploꝝ q̃ cõmoꝛantẽ in mũdo dñm: q̃ docentẽ: ⁊ miracula facientẽ q̃ poſt triũphũ moꝛtis reſurrexiſſe: ⁊ ad celos redeuntem videre meruerũt: certe vt eoꝝ de q̃b⁹ thome aplo dicit. Qꝛ vidiſti me credidiſti: bti qui nõ viderũt ⁊ crediderũt. Cũctis etenĩ credentib⁹ ſiue illis q̃ incarnationis eius tp̃a naſcẽdo ꝑceſſerunt ſiue his q̃ in carne eum viderũt: ſiue nobis q̃ poſt ei⁹ aſcẽſionẽ credim⁹ cõis eſt ei⁹ hylariſſima ꝓmiſſio qua dicit. Beati mundo coꝛde qm̃ ipſi deũ videbũt. hec Beda. Mat. v. dñs g̃ Jeſus cum vniuerſa ꝑdicta felici multitudie aperiẽs iannas ꝑadiſi vſq tũc hũano generi clauſas intrauit triũphalr̃ ⁊ gaudẽter in eas.

Aſcendit ad celum ẽpyreũ

Aſcẽdit aũt i celũ empyreũ ſup oẽs alios celos: imo ſup oẽm ſpm̃ btm̃ ⁊ oẽm creaturam: ⁊ ſupꝛa id qđ noiat̃ in hoc ſeculo vel in futuro. Et nota ꝙ triplex eſſe celũ inſinuat apl̃s: vbi fatet̃ ſe raptũ vſq ad tertiũ celũ.

Celum triplex Augu.

Inter quos celos ſm Aug. primũ eſt coꝛpoꝛale ſole luna ⁊ ſtellis oꝛnatuꝫ. ſcđm eſt ſpũale ſpiritib⁹ angelicis deputatũ tertiuꝫ eſt ſupintellectuale ſoli diuinitati appropꝛiatũ. Ad hoc tertiũ rapt⁹ fuit Paul⁹ qꝛ non ad viſioneꝫ coꝛpoꝝ celeſtiũ nec ad cognitionẽ celeſtiũ ſpirituũ ſꝫ ad cõtẽplationeꝫ nudã diuine eſſentie rapt⁹ fuit ſm Aug. ⁊ in hoc celũ aſcẽdit xp̃s.

O Seſſio xp̃i a dextris dei.

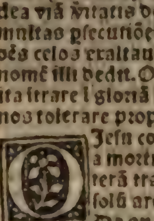
(Et ſedet a dextris dei) nõ ꝙ ſeſſio dei itelligat̃ coꝛpaliter vt: xp̃s hõ ſedeat a dextris ⁊ pr̃ a ſiniſtris ſꝫ dr̃ ſedere ꝓpter iudiciariã ꝑtãtem quã a pr̃e accepit: qꝛ ſedere iudicãtis eſt. ¶ Sedere aũt a dextris ſi referat̃ ad xp̃m rõne deitatꝫ ſic iſta ſeſſio impoꝛtat eq̃litatẽ cũ pr̃e: qꝛ cõregnat pr̃i in equalitate maieſtatis ſm deitatẽ ſm quã filius eſt patri

equalis. Si aūt referat ad xp̄z rōne huma
nitatis hoc pōt eſſe dupliciter. Uno modo
inquātū eſt vnita actualiter ipſi deo: ⁊ ſic
Jac. ij. iſta ſeſſio importat quādā ſocietatē hono
ris q: eadē veneratiōe venerat humani-
tas inquantū vnita verbo cū ipſa deitate
ſicut veſtis regia cū ipo rege q̄ñ ē ea actua
liter indutus: ⁊ ſic xp̄z l' dextera dei patris
ſedere eſt humanitatē in gloria diuinita
tis requieſcere. Alio modo ſm ſe: ⁊ ſic ſede
re a dextris patris deſignat eſſe in potio-
ribus eius bonis. Sicut dextra eſt pars i
nobilior: ⁊ potior corpis. Merito Chriſt⁹
dicitur ſedere ad dexterā dei: ſedere quidē
q: laborauit ad dexterā autez q: i ſiniſtra
aduerſitatis diu fuit: dei vero ďu q: poſt
abiectionē merito gloria ſequitur. Dicit
ergo ſedere q: equalis eſt patri in poteſta
te iudicādi: dicitur ⁊ ſtare q̄ ſ nos iuuat in
militia preſenti: nos credimus xp̄m a de-
xtris patris ſedentē q: credim⁹ cū regnā
tē ⁊ quieſcentē que notant per ſeſſionem.
Stephanus aūt vidit eū a dextris dei ſtā
Statio xpi. Act. vij. tē: q: in tribulatione poſit⁹ habuit eū pro
pugnatorē ⁊ ſusceptorem que notantur p
ſtationē. ¶ Sicut eñ ſedere quieſcētis eſt
⁊ iudicantis: ita ſtare pugnātis ⁊ adiuuā
tis. Sedēs ḡ ad dexterā p̄ris iugiter vul-
tui benignisſimi p̄ris apparet: ⁊ vulnerū
Exo. xv. que pro nobis pertulit cicatrices oſtendit
ad interpellandū ꝓ nobis. Oēs vero ſcti
patres ⁊ beatiſſimi ſpūs iubilabant corā
deo laudes. Si enim moyſes ⁊ filij iſrael
poſt trāſitū maris rubri cecinerūt carmen
dño: ⁊ maria propheteſſa ſoror eius: ⁊ reli
que mulieres cā ſequētes canebāt dño in
tympanis ⁊ choris: quanto magis modo
oēs hoc faciūt cūctis aduerſitatibus ſupe
ratis. Omnes igit ibi ↄſtituti pſallāt: oēs
cātāt: oēs exultant: oēs letant: omnes gau
dent: oēs iubilāt: oēs manibus plaudunt
oēs tripudiant: oēs iocundant. Uere nūc
in ſuperna hierl'm audit canticū letitie: et
per omnes vicos eius ab vniuerſis dicit
alleluya. Nūq̄ ab origine mūdi tale feſtū
⁊ tā ſolēne paſcha celebratū eſt in patria:
neq̄ vnq̄ erit niſi forte poſt diē iudicij cū
oēs ibi cū corporib⁹ glorioſis preſentabi-
mur electi. Magnū itaq̄ ⁊ ſolēne eſt hoc fe
ſtū. Nā quicq̄d de⁹ vſq̄ modo fecit: fecit
vt ad hunc diē perueniat. Celū ⁊ terra et
P Aſcenſionis ſolēnitas. oīa q̄ in eis ſunt facta: ſunt ꝓpter hominē
homo autem propter gloriam celeſtem ha
bendā: ad quam vſq̄ nūc pertingere poſt
peccatū nō poterat quantūcūq̄ iuſtus eſ-
ſet. Quia ergo oīa cōpleta ſunt in aſcenſio
ne: magnificus valde eſt dies iſte. Hodier
nus q̄ppe dies ꝓprie eſt feſtū ſolēniſſimū
domini ieſu: quia hodie incepit ſedere ad
dexterā patris: ⁊ requiem capere a labore

ſue peregrinationis. Eſt etiā ꝓprie feſtum
oīm ſupernorū ſpirituū: q: de dño ſuo quē
ante ibi in humanitatis forma nō viderāt
nouū ſuſcipiūt gaudiū: ⁊ q: hodie primo
incipiunt reſtaurari ruine ipſorum: in tā-
ta multitudine beatorū: ⁊ cognoſcunt nu-
merū ſuū p pctm̄ diminutū p dñm ieſum
reintegrandū. Si ergo gaudiū eſt in celo
corā angelis dei ſuper vno peccatore pe-
nitentiā agēte: quale putam⁹ gaudiū eoꝝ
fuiſſe q̄ñ tot milia aiarū ſanctarū ad ſuuz
viderūt cōſortiū trā ire. Etiā ꝓprie eſt fe-
ſtū patriarcharū: ꝓphetarū: ⁊ aliarū aiarū
ſanctarū: q: ad ſupernā patriā hodie p̄mi
tus itrauerūt. Si ergo feſtū facim⁹ de ali
quo ſancto ad celos migrāte: quanto ma
gis de tot milib⁹ ⁊ q̄to magis de ſancto
ſanctoꝝ? Et etiā feſtū dñe nr̄e que filiū ſuū
vnigenitū in ea carne quā de ſe aſſumpſerat Feſtū noſtrū.
nouerat totā oculis ſuis glorioſe: ſic vidit
tā q̄ deū verum ſup excelſa cōſcendere: et
oēs celos dominādi iure penetrare: ac in
dei patris cōſeſſum aſcendendo pertinge
re. Eſt ēt nihilominus ꝓprie feſtū noſtrū
q: humana natura hodie ſup celos ē exal
tata: ⁊ hō perditus ad regna celeſtia ⁊ ad
ſocietatē angelorū per dñm ieſum eſt reuo
catus. Ipſe eñ dei fili⁹ qui exiuit a patre
nō per loci mutationē ſed per eternā gñā
tionē: ⁊ pſonalem diſtinctionē hodie reli-
q̄t mundū quātū ad p̄ntiā corpalē ⁊ iuit
ad patrē faciendo naturā mortalem p̄nue
glorie cōſortē. Igit valde ſolēnis eſt dies
iſte: ⁊ anima q̄ dñm ieſum bene diligeret
merito hodie exultaret. Si diligeretis me
inq̄t gauderetis vtiq̄: q: vado ad patrez
Uñ Leo papa. Dicit quidē dñs ieſus di- Leo papa.
ſcipulis ſuis. Si diligeretis me gauderetis Joan. xiiij.
vtiq̄ q: vado ad p̄rez. Uobis eñ hec p̄ſtat
aſcēſio ⁊ ſup oēs celos ad p̄ris dexterā col
locāda vr̄a i me humilitas eleuat. Unigi
eñ vos mihi: ⁊ fact⁹ ſum vobis: vt vos filij
dei eſſe poſſitis. Q: igitur xp̄i aſcēſio nr̄a
ꝓfectio eſt ⁊ quo ꝓceſſit gloria capitis eo
ſpes vocat ⁊ corporis: dignis dilectiſſimi
exultem⁹ gaudijs: ⁊ pia gratiarū actione
letemur. Hodie eñ nō ſolū paradiſi poſſeſſo
res firmati ſum⁹: ſz etiā celorū in xp̄o ſup
na penetrauim⁹: ampliora adepti p ineffa
bilē xp̄i gratiā quē per diaboli amiſeram⁹
inuidiā. Nā quos virulent⁹ inimic⁹ p̄mi
habitaculi felicitati deiecit eos ibi con-
corporatos dei fili⁹ ad patris dexteram lo
cauit. Uñ ⁊ Augu. Hodie ſicut audiſtis fra Q Augu.
tres dñs ieſus xp̄s aſcēdit in celū: aſcēdit Cor noſtrū aſcēdat cū xp̄o.
cū illo ⁊ cor noſtrū. Sicut eñ ille aſcendit
nec receſſit a nobis: ſic ⁊ nos cū illo iam ſi
mus q̄uis nondū in corpore noſtro iam
factum ſit quod promittitur nobis. Cum
aſcendit in celum nos ab illo non ſepara-

mur. Nõ nobis inuidet celũ: ſ; quodãmõ
clamat mea mẽbra eſtote ſi aſcẽdere vul-
tis in celũ. In hoc ergo oẽs interim robo-
remur: in hoc votis oĩbus eſtuem⁹: in hoc
magis meditemur i terris ꝙ cõpulemur
in celis. Tũc exituri carnẽ mortalitatis:
nũc exuamur anime vetuſtate. Facile cor-
pus leuabit in alta celoꝝ ſi nõ pmat ſpi-
ritũ ſarcina pctõꝝ. Et iterũ. Quia vo tpa-
li xpi pſentia viduati ſum⁹ ad eternam
ps. xxvi. eius viſionẽ tota intẽtione feſtinem⁹: eiq;
dicam⁹. Tibi dixit cor meũ queſiui vultũ
tuũ: vultũ tuũ dñe requirã: tota namq; di-
ſpenſatio hũanitatis xpi nihil aliud fecit
niſi vt intentionẽ noſtrã ad ſuperna diri-
geret: ⁊ ex ipa noſtre mortalitatis ad ma-
nifeſtam viſionẽ ſui perduceret ac perdu
ctos eterna vultus ſui gloria ſatiaret. Et
iterũ hec quippe ſolẽnitas huius eſt ra-
tio vt chriſtũ ad dexterã patris iã regna-
re credam⁹: ⁊ interim cũ quaſi gẽmis vir-
tutum alis charitatis ſ; ex ſpei ſubſequa-
mur: vt cũ tradiderit regnũ deo pri ſine
fine cũ eo regnemus: aſcẽdam⁹ cũ chriſto
interim corde vt cũ dies pmiſſus aduene-
Grego. rit: ſequamur ⁊ corpe. Hec Aug. vñ etiam
Grego. Unde fratres chariſſimi. oportet
vt illuc ſequamur corde: vbi eum corpore
aſcẽdiſſe credimus: deſideria terrena fu-
giam⁹ nihil iã nos delectet in infimis qui
patrẽ habemus in celis: ⁊ ſi adhuc hic te-
nemur in infirmitate corporis ſequamur
tñ cũ paſſibus amoris: nõ aũt deſerit deſi-
deriũ noſtrũ ipſe qui dedit ieſus xps dñs
noſter. Hec Gregorius. Aſcẽdit ergo chri-
ſtus vt corporali preſentia ſubtracta pro-
uocet affectũ mũdi: ⁊ toto corde cũ deſide-
remus. Et ideo que ſurſum ſunt queram⁹
R. quo ad vim intellectiuã: q̃ ſurſum ſunt ſa
Militiſ piam⁹ quo ad vim affectiuã. Sic aſcendit
exẽplũ. corde miles quidã qui in partibus vltra
marinis oĩa loca in quib⁹ ſaluator nr̃ fue-
rat ſolicite cũ lachrymis viſitauit et dum
oĩa ſancta loca deuote perquiſiuiſſet vlti-
mo venit in montẽ oliueti vnde dñs aſcẽ-
dit vbi poſt longã orationẽ cũ lachrymis
dicit. Ecce domine vbiq; queſiui te diligẽ-
ter. vnde dum venerim ad locũ vbi celos
aſcendiſti: neſcio vbi amplius te requirã
iube ergo ſpiritũ meum ſuſcipi vt ad de-
xteram patris videam te reſidentẽ in glo-
ria: ⁊ his dictis ſpiritum ſuum ſine dolo-
re reddidit: ſic ⁊ nos dominũ per ſingula
Aſcẽſio ſua opera ⁊ virtutum exercitia queramus
nis fi- vt tandem ad eũ aſcendere valeam⁹. Aſcẽ-
gura. ſio domini olim in ſcala iacob prefigura-
Geneſ. ta fuit que vna extremitate terrã, ⁊ alia ce-
xxviij. lum tangebat: ⁊ angeli per eã deſcẽdebãt
⁊ aſcendebant: ſic chriſtus de celo deſcen-
dit ⁊ reaſcendit quãdo celeſtia ⁊ terreſtria
reuenire voluit: oportebat enim ꝙ media-
tor dei ⁊ hominum deus ⁊ homo eſſet: q2
aliter pacem inter deum ⁊ hominem refor-
mare nõ poſſet: deus enim altiſſimus eſt
⁊ homo infimus erat: ⁊ ideo chriſtus inter
celum ⁊ terrã ſcalam faciebat: deſcendunt
autem angeli per illam nobis gratiã ap-
portando: ⁊ reaſcendunt animas noſtras
in celũ reportando: hanc etiam aſcenſio-
nem chriſtus prenotauit: quãdo parabo-
lam de vna oue ex centũ perdita. ⁊ inuen-
ta predicauit ouis vna perdita eſt quan-
do homo mãdatum dei tranſgreſſus eſt:
deus aũt nonagintanouẽ. i. choros ange-
lorũ in celo dimiſit: ⁊ veniens in hũc mun-
dũ hoĩem perditũ per. xxxiij. annos queſi-
uit: ⁊ intantũ ſe fatigauit qđ de toto cor-
pore ſuo ſudor ſanguine⁹ emanauit. Inuẽ-
tam aũt ouẽ ſuper hũeros poſuit ⁊ porta-
uit qñ crucẽ p peccatis noſtris ppriis hu-
meris baiulauit: amicos ad cõgratulãdũ
ſibi inuitauit qñ cũ hoĩe aſcẽdit ⁊ oẽs celi
curiã letificauit. Hec ẽt aſcẽſio dñi olĩ fuit
in trãſlatiõe helie pfigurata. Helias legẽ iiij. re-
dei i iudea pdicauit: ⁊ trãſgreſſores legis gũ. ij.
audacter increpauit pp̃ter ꝙ magnã ſuſti-
nuit a iudeis pſecutionẽ: ſ; apud deũ me-
ruit i paradiſũ trãſlationẽ. Ita xps in iu-
dea viã veritatis docuit: ⁊ ppt hoc a iudeis
multas pſecutiões ſuſtinuit: ſ; de⁹ illũ ſup
oẽs celos exaltauit: ⁊ nomen qđ eſt ſup oẽ
nomẽ illi dedit. Oportebat eñ pati xpm ⁊
ita itrare i gloriã ſuã: ⁊ multo magis op;
nos tolerare propter vitã eternã. ¶ Oro. phil. ij.
O Ieſu corona celſior q̃ reſurgens
a mortuis ad prẽ aſcẽdiſti dex-
terã trahe ad te mẽtẽ meã vt te
ſolũ ardẽter deſiderẽ ⁊ inquirã.
Da queſo toto deſiderio meo: ⁊
ſtudio tẽdere q̃ te credo aſcẽdiſſe vt in pre-
ſenti q̃dẽ miſeria ſolo tenear corpore: tecũ
aũt ſim cogitatiõe ⁊ auiditate: vt ibi ſit cor
meũ vbi tu ſis theſaur⁹ me⁹ deſiderabilis
⁊ amabilis. Trahe me poſt te: vt per tuã
grãm de virtute in virtutẽ aſcẽdẽs te deũ
deorum videre merear in ſyon. Amen.

¶ De ſcripture euãgelice ac fidei fine ⁊ vtilitate. Capi. lxxxiij.

Sũt ⁊ mul- B Io. xxi.
ta alia ſigna et facta in
multitudine incõprehẽ-
ſibili exiſtẽtia preter ea q̃
ab euãgeliſtis ſunt ſcri-
pta (q̃ fecit ieſus) in ter-
ra in ſe: ⁊ in aliis tã acti-
bus cordis ꝙ oris ⁊ ope-
ris ante ſuam reſurre-
ctionem: et poſt eandem (que) pre ingls

dicta ꝛ fctā xp̄i ſcribi neq̄unt ad plenū nec a nobiſ itelligi

titudine ſcā nō ſunt ſcripta. (Que ſi ſcriberent per ſingula) quo ad facta p̄ticularia ꝛ cōditiones virtuteſq̧ eoꝝ (nec ipm̄ arbitroꝛ mundū.i. hoīes hui⁹ mundi) capere poſſe libros qui eſſent ſcribēdi.) Nō enim ſpacio locoꝝ credendū eſt mundū capere nō poſſe: qꝛ in eo ſcribi nō poſſent: ſi ſcripta nō ferret: ſed capacitate itellect⁹ legētiū ꝛ audiētiū: ꝛ quo ad incredulitatē infideliū: ꝛ q̄ ad myſteria ꝛ ſenſuz cōprehēdi fortaſſe nō poſſent. Facta em̄ ꝛ v̄ba xp̄i nō ſunt hoīs tm̄: ſed ꝛ dei: qꝛ illa humanitas erat organū diuinitatis: ꝛ iō nō p̄nt ad plenū ab hoīb⁹ explicari vel etiā cōprehendi qḋ patet ex hoc ꝙ a p̄ncipio eccleſie ceperūt ſancti ꝛ doctores libros ſcribere ad explicationē v̄boꝝ ꝛ factoꝝ xp̄i: ꝛ adhuc ad plenū nō ſunt elucidata imo ſi mūd⁹ duraret p mille millia annoꝝ ꝛ ſemp libri ſcriberent nūq̧ ad plenū elucidaret: qꝛ ſicut dictū eſt: facta ſūt ꝛ dicta dei q̄ ſunt nobis incōprehēſibilia p̄pter eoꝝ excellentiā reſpectu intellect⁹ noſtri: ꝛ ideo debem⁹ ſubiugare ꝛ captiuare intellectū noſtrū in obſequiū xp̄i vt ei aſſentiētes p fidē q̄ eſt in enigmate tādē veniam⁹ ad cōtēplandū facie ad faciem. vn̄ ſm Chriſo. Nec ioānes nec alij euāgeliſte oīa dixerūt: ſed q̄ erant ſufficientia attrahere ad fidem audiētes. Qm̄ qui nō credit his que dicta ſunt neq̧ plurib⁹ attēdet: q̄ v̄o hoc ſuſcipit nulla indigebit alia in fidei rōne. Tātū em̄ cōſcripſerūt quantū ad fidē credentiū ſufficere poſſe cognouerūt ꝛ ideo pauca de plurib⁹ elegerūt vt facilius intelligātur: diligēti⁹ querant: fide credant ꝛ memorie tradāt.

Chriſ.

Augu.

vn̄ Aug. Cū multa feciſſet dn̄s ieſus non oīa ſcripta ſunt electa ſunt aūt q̄ ſcriberētur que ſaluti credentiū ſufficere videbātur. hec Aug. Materia quidem euāgelij ꝛ oīm euāgeliſtarū eſt eadē.ſ. ſancte trinitatis myſteriū xp̄s ſm diuinā ꝛ humanā naturā dicta ꝛ facta ei⁹: aliorūq̧ dicta ꝛ facta ad ipm̄ oēs em̄ agūt de iſtis ꝛ materia iſtoꝝ. Intētio v̄o ꝛ finis oīz eſt p xp̄i geſta ꝛ doctrinā fidē de eo aſtruere qḋ ex fine libri ioānis p̄pēdit vbi dr̄. Hec aūt ſcripta ſunt vt credatis.ſ. fide formata charitate qꝛ ieſus eſt xp̄s fili⁹ dei.ſ. naturalis in potētia ſibi equalis: ꝛ p ꝯſequēs idē in deitate: qꝛ natura diuina eſt idiuiſibilis. Credatis inq̧ corde ad iuſtitiā: ꝛ ore ꝯfiteamini ad ſalutē: ope oſtēdētes ad fructū vite qꝛ fides ſine operib⁹ mortua eſt. Ecce ſcripture vtilitas.ſ. effect⁹ fidei: ad hoc em̄ ordinat tota ſcriptura noui ꝛ veteris teſtamēti. Quā aūt vtilitatē ex hac credulitate ꝯſequamur: manifeſtat cū ſubiūgit. Et vt credētes vitā.ſ. eternā: in q̄ clare videbis qḋ nūc credit habeatis nūc in ſpe ꝛ i futuro in re. Uel vt credētes vitam habeatis hic vitā iuſticie q̄ habet p fidē. iuſt⁹ em̄ ex fide viuit: ꝛ in futuro vitā ſpei que habet p gloriā: ꝛ hoc in noīe eius.i. p fidez noīs xp̄i: qꝛ nō eſt aliud nomē ſub celo datū hominib⁹ in quo oporteat nos ſaluos fieri: virtute ergo noīs xp̄i ꝛ ſaluatoris habet vita eterna. vn̄ Ioānes. Hec eſt vita eterna vt cognoſcāt te verū deū: ꝛ quē miſiſti Ieſum xp̄m.

Finis ꝛ intētio ſcripturarum.

ſcripture vtilitas.

B

Cauſa finalis euāgelij.

¶ Finis itaq̧.i. finalis cā euāgelij eſt ſane credere: perfecte diligere: ſacramētis inſigniri: ꝛ hoꝝ triū cauſa finalis eſt vita eterna. Ad hec q̄ppe adipiſcēda fuit intētio ſcribere: ꝛ p̄dicare euāgelia. Ueteris quidē teſtamēti intētio eſt nouū figuris ꝛ enigmatibus demonſtrare: euāgelia aūt ad eterne beatitudinis gloriā mētes humanas accēdere.

Ueteris teſti intentio.

¶ Fides ergo catholica.i. vniuerſalis oīb⁹ eſt neceſſaria ad vitā ꝛ ſalutē eternam. Fidei ſuccedit ſpes: ꝛ ſpei ſuccedit beatitudo: charitas aūt etiā fide ꝛ ſpe decedētib⁹ p̄manet ꝛ augebit: et ideo maior hoīs eſſe dr̄. Que vero credēda ſunt ex ſymbolo haberi p̄nt. Eſt ei ſymbolū cōpēdioſa collectio oīz ad ſalutē ſpectātiū. Sunt aūt tria ſymbola: p̄mū eſt apoſtoloꝝ. ſecūdū niceni cōcilij: tertiū athanaſij. Primū factū eſt ad fidei iſtructionē: ſecūdū ad fidei explanatiōez: tertiū ad fidei defenſionē. De p̄mo g̃ in quo eſt fidei fundamētū hic videamus ſolū: qꝛ hoc magis eſt ad p̄poſitū. Ubi ſciēdū ꝙ ſi reſpectus habeatur ad eos qui ediderunt hoc ſymbolū tunc articuli ſunt duodecim ſecūdū numerum duodecim aploꝝ.

Credēda ſymbolum aploꝝ: ſymbola tria.

Articuloꝝ fidei numerus.

¶ Si aūt ꝯſideremus q̄ radicaliter ſunt credēda: tunc articuli ſunt quatuordecim quoꝝ ſeptem ſpectāt ad diuinitatē: ꝛ ſeptē ad humanitatē: ꝛ hec ſignata ſunt in ſeptez ſtellis: et in ſeptē cādelabris aureis: i quoꝝ medio ambulabat fili⁹ hoīs. Sūt igit ſeptē articuli fidei q̄ ptinēt ad diuinitatē. ¶ Prim⁹ eſt vnū deū eſſe: qui notat ibi: credo in vnū deū. Credere deū eſt credere deū eſſe.ſ. qꝛ eſt credere deo eſt credere verbis eius ꝛ ſacris ſcripturis: credere in deū eſt credendo deū fide ꝛ affectiōe ſeu fide p dilectionē operāte in ipſuz tēdere ꝛ ire: ac mēbris ei⁹ incorpari. ¶ Scḋs eſt patrē eſſe deū q̄ notat ibi patrez: ꝙ hic perſonaliter tenet: p̄r vero eſſentialiter tenet vbi agit de paternitate adoptiōis qua paternitate ipa trinitas p̄r eſt bonoꝝ vel creatiōis qua p̄rnitate tota trinitas p̄r eſt: tā bonoꝝ q̄ȝ malorū oīpotētē appropriate: q̄uis ꝛ filius ſit oīpotēns ꝛ ſpūſſanctus: qꝛ potētia appropriate attribuit patri ſicut ſapiētia filio: ꝛ bonitas ſpirituiſancto. Creatorem celi et terre: vbi per celū ꝛ terrā itelligit tā ſpiritualis q̄ȝ corpalis creatura. Creare q̄ppe

C

Articuloꝝ ſeptē ad diuinitatē ſpectātiū. Prim⁹. Scḋs.

Paternitas multiplex.

Creatio potentiam reſpectat.

ſeu creatoꝛē eſſe poti⁹ ſonat potētiā ꝙ ſapientiā vel bonitatē: q2 opatio egredit a potentia: ⁊ iō appꝛopꝛiate attribuit creare hic pr̄i ſicut potentia: cum tn̄ creat oīa pater per filiū cooperante ſpiritu ſancto: q2 idiuiſa ſunt opa trinitatis: et tote tres pſone vnus ſunt creatoꝛ. Tertius eſt filiū

Terti⁹.

eſſe deū qui notatur ibi: ⁊ in ieſum xp̄m: q̄ duo nomina frequēter coniungunt in nouo teſtamento: q2 vnum .ſ. ieſus qd̄ interpretat ſaluatoꝛ exprimit ei⁹ diuinitatē: nā inquantū deus ſaluatoꝛ eſt reliquū .ſ. xp̄s qd̄ interpretat vnct⁹ exprimit ei⁹ hūanitatē q2 inquantū hō vnct⁹ eſt pre cōſortibus ſuis filiū ei⁹ vnicū .i. naturalē nō adoptiuū. vel vnicū dicit q2 nō eſt fili⁹ vn⁹ inq̄tū deus: ⁊ alius inquātū hō: ſed vn⁹ xp̄s in duab⁹ naturis .ſ. deitate ⁊ hūanitate: et tribus ſubſtātijs .ſ. deitate aīa ⁊ carne vnicus eſt filius dn̄m noſtrū: ſicut eñ pr̄ dn̄s eſt oīm ⁊ oēs: ita et filius qd̄ intelligatur ſm deitatē: q2 q̄uis hūanitati xp̄i collata ſit oim ſciētia: nō tn̄ oipotētia.

Quart⁹

¶ Quart⁹ eſt ſpm̄ ſcm̄ eſſe deū q̄ notat ibi. Credo in ſpiritū ſanctū: ⁊ circūloquit hec vox ſpūſſanctus qn̄ tenet dictionaliter tertiā pſonā in trinitate: qn̄ autē in vi oꝛonis tenet eſſentialiter ſumit ⁊ ꝯuenit trinitati. Sic ergo patet ꝙ p̄dicti quatuoꝛ articuli ſunt de diuie eſſentie vnitate: ⁊ pſonaꝝ trinitate.

Quint⁹

¶ Quint⁹ eſt credere remiſſionē pctōꝝ his q̄ ſunt in eccl'ia q̄ notat ibi. Sāctā eccleſiā catholicā ſctōꝝ cōionē .i. credo ſanctā eccleſiā catholicā: ſiue militantē: ſiue triūphātē eē cōionē .i. ꝯgregationē vel ſocietatē ſctōꝝ. Uel ſic: credo ſanctā eccleſiā adhuc i terris militantē: ⁊ credo ſctōꝝ cōionem .i. aſſociationē in celo .ſ. eſſe eccleſiam triūphātē: quaſi diceret credo vtrāq3 eccleſiā. Eſt autē ſancta eccleſia in tres diuiſa.

Eccl'ie ſcē diuiſio.

vna eſt in mūdo que eſt adhuc timore ⁊ expectatione. alia eſt in celo q̄ eſt ſine timoꝛe ⁊ expectatione. tertia eſt in purgatoꝛio que medio modo ſe h3 q2 eſt in expectatione cū adhuc gloꝛiā preſentē non habeāt: ⁊ tn̄ ſine timoꝛe quia habēt liberum arbitriū in bono ꝯfirmatū. Catholicō grece latine ſonat vniuerſale.

Catholicon.

Et d3 vniuerſalis duabus de cauſis .ſ. q2 vniuerſaliter p̄dicata p quatuoꝛ partes terre: ⁊ quia articulos habet veros vniuerſaliter quibus nullum falſum poteſt ſubeſſe. Remiſſionē peccatoꝝ ideſt credo remiſſionem peccatoꝝ fieri ſcilicet per deum in baptiſmo triplici .ſ. fluminis ⁊ flaminis: ⁊ ſanguinis ſiue poſt baptiſmū in penitētia.

Sext⁹.

¶ Sext⁹ eſt credere reſurrectionē moꝛtuoꝝ qui notatur ibi: carnis reſurrectionem. In qua reſurrectione credēdū eſt idē coꝛp⁹ ꝙ per moꝛtē cecidit ad eundē ſpm̄ .i. ad eandem aīam rediturū.

Septimus.

¶ Septim⁹ eſt bonoꝝ remuneratio ſub quo cōpꝛehēdit: ⁊ maloꝝ punitio q̄ notat ibi: vitā eternā .q.d. Credo vitā eternā p̄miū bonoꝝ: ⁊ moꝛtē eternā ſupplicū maloꝝ. Et iſti tres vltimi articuli ad diuinitatē ptinēt: q2 per virtutem diuinitatis fit peccatoꝝ remiſſio: q̄ eſt anime viuificatio ⁊ coꝛpoꝝ reſurrectio: atꝗ coꝛpoꝝ ſimul ⁊ aīe glificatio.

De Articulis. vij ad hūanitatē xp̄i ſpectātib.

¶ Alij ſeptē ſunt articuli; qui ptinēt ad humanitatē xp̄i.

Pꝛim⁹.

Pꝛim⁹ eſt credere filiu dei cōceptū de ſpiritu ſancto: q̄ notat ibi: qui concept⁹ eſt de ſpiritu ſancto .i. opatiōe ſpūſſancti. Uno eñ eodēꝗ momēto ſegregata fuit illa caro aſſumpta reliqua carne virginis operatione ſpiritusſancti et animata aīa rationali: ⁊ deitas vnita eſt ei. Unde ly de nō denotat ſubſtātiā cauſe materialis: ſ3 potius efficientis. Quāuis eñ incarnatio filij ſit opus totius trinitatis: q2 ꝙ operatur vna perſona operant oēs ego quod ſunt indiuiſa opera trinitatis: tn̄ ipa gratia mediante qua natura humana vnitur diuine eſt donū appꝛopꝛiatū ſpiritui ſctō: q2 hec gratia appꝛopꝛiate pcedit a charitate: ſiue a benignitate dei q̄ ſpiritui ſancto appꝛopꝛiat: nō eñ de⁹ inquantū potēs vl inquātū ſapiēs: ſ3 inquātū bonus ⁊ benign⁹ noſtrā redēptionē opat⁹ eſt per incarnationem. Et tāgit hic natiuitas xp̄i i vtero .ſ. qua natus eſt de ſpūſancto.

Scd̄s.

Scd̄s eſt filiū dei natū ex maria virgine q̄ notatur ibi natus ex Maria virgine .ſ. natiuitate ex vtero.

Terti⁹.

Terti⁹ eſt filiū dei p nobis moꝛtuū in cruce: q̄ notat ibi: paſſus ſub pōtio pilato .i. ſub poteſtate pilati pōtij gh̄e crucifix⁹ ad diſtiguēdū paſſionē ei⁹ a paſſiōibus alioꝝ qui patibulis ſuſpēdunt ⁊ citi⁹ moꝛiunt: moꝛtu⁹ vera moꝛte per diſſolutionē anime a coꝛpoꝛe: diuinitate tn̄ ſemp cōiuncta vtriꝗ: ⁊ ſepult⁹ non tn̄ vt alij coꝛrupt⁹ ⁊ incinerat⁹.

Quart⁹.

Quart⁹ filiū dei deſcēdiſſe ad iferos ſm aīam q̄ notat ibi: deſcēdit ad iferna: deſcēdit tm̄ i aīa deitate vnita: q2 coꝛp⁹ i ſepulchꝛo q̄uit deitate etiam ei vnita.

Quīt⁹.

Quint⁹ filiū dei reſurrexiſſe: q̄ notat ibi: tertia dei reſurrexit a moꝛtuis: vt p ſynecdochē pars ponat p toto vt videlicet pars illi⁹ paraſceues qua moꝛtuus eſt cōputet p die. vna ⁊ nox ſequēs cū die ſabbati ſequētis p alia ⁊ nox ſequētē dn̄ice cui⁹ mane ſurrexit p tertia. Iſti duo articuli dicūt totū qd̄ xp̄s nobis meruit per moꝛtē ſuā hoc aūt eſt redēptio in aīa que cōpleta eſt p fracturā inferni i deſcēſu ad inferos ⁊ redēptio in coꝛpoꝛe que cōpleta eſt in reſurrectiōe per gloꝛiā coꝛpoꝛis ſui.

Sext⁹.

Sextus eundem aſcēdiſſe ad patris equalitatē: qui notatur ibi: aſcendit ad celos ſ3 inquantū hō ⁊ ſm hūanitatē: q2 vbiꝗ

eſt ſʒ diuinitatē. Sedet ad dexterā dei pa
tris oipotētis cōregnās prī in equalitate
ſm deitatē: ⁊ fruens potiſſimis bonis pa
tris ſm hūanitatē pacifice gl'iat ⁊ oia q̄e-
Septimus. te cū pr̄e iudicat ⁊ diſponit. Septimus ſi
liū dei iudicaturū bonos ⁊ malos: q̄ nota
tur ibi: inde ventur⁹ eſt iudicare viuos et
mortuos. Jnde id eſt poſtmodū: vel inde
¶ id eſt de celis quos aſcendi ventur⁹ i die
Articulorū cōditores. iudicij iudicare viuos ⁊ mortuos ad lite-
rā: q: tūc viui ⁊ mortui reperiunt iudicā
di. Jlli tñ viui morient ſʒ ſtatim in momē
to reſurgēt iudiciū cū reſuſcitatis receptu
ri. Jſti quatuordecim articuli colligunt
de ſymbolo qđ apl'i ɔdiderūt. Articulum
p̄mū ⁊ ſcđm de diuinitate poſuit Petrus
Andreas tertiū. Bartholome⁹ quartū. Sy
mō q̄ntū. Thade⁹ ſextū. Mathias ſeptimū
Jtē pmū ⁊ ſcđʒ articulū de xp̄i humanita
te poſuit Jacob⁹ maior. Joānes tertium.
Thomas q̄rtū. Matthe⁹ quintū. Jacob⁹
minor ſextū. Philipp⁹ ſeptimū. Si autem
q̄rat an teneamur aliq̄ credere q̄ nō ſunt
articl'i: dicēdū eſt q̄ ſic. Opʒ eī credere deo
Credēda extra ſimbolum Euāgeliſtarū; dñce ⁊ itētiōes q̄ eſt credere v̄bis ei⁹ ⁊ ſacre ſcripture. Sa
ne eſt circa hoc ſciendū q̄ p̄s diuine ſcri-
pture q̄ eſt teſtimonialis ⁊ euāgelica in li
broꝝ quaternario cōtinet: ſunt eñ q̄tuor
euāgeliſte q̄ſi q̄tuor teſteſq; hō ille q̄ dict⁹
eſt Jeſus fuit xp̄s i lege ꝓmiſſus rex ⁊ do
min⁹ oim ſaluator hoiʒ fili⁹ dei. Diuidun
tur ergo inter ſe libri q̄tuor euāgeliſtarū:
q: Matthe⁹ itendit p̄ncipaliter declarare
illum hoiem fuiſſe xp̄m: ⁊ iō in principio
dicēs. Liber generatiōis ieſu xp̄i: nō exp̄ſ
ſit filiū dei ſʒ filiū dauid: filij abraā. Et in ſe
quentib⁹ ſubdit gñatio xp̄i ſic erat. Hinc
eſt q̄ figura hoīs inter quatuor aīalia euā
geliſtas repreſentātia deſignat mattheū
q: maxie imorat circa hoiem xp̄m oſtēden
do Jeſum fuiſſe illū q̄ ꝓmiſſus fuerat in
tota ſerie ſcripturaꝝ. Uñ quaſi de hōie ex
orſus eſt ſcribere dicēs. Liber gñatiōis ie
Matthei. ſu xp̄i ⁊c. Marc⁹ v̄o p̄ncipal'r itēdit decla
rare illū hoiem fuiſſe regē ⁊ dñm oiʒ ſicut
in daniele hr̄ q̄ in dieb⁹ q̄tuor regnorū
ſuſcitaret de⁹ celi regnū q̄ntū qđ nō corrū-
petur cui⁹ ptās erit poteſtas eternā. Hinc
eſt q̄ marcus deſignat per leonē q̄ eſt rex
⁊ dñs aliorum animaliū. Uñ ⁊ in eo audi
marci. tur vox leonis i deſerto rugiētis et clamā
mātis. Hinc eſt ēt q̄ maxime circa miracu
la linorat: ⁊ circa reſurrectionē: et parum
ponit de doctrina xp̄i: q: p̄ncipaliter intē-
dit ptātē eius ⁊ dñiū: ⁊ virtutem explica-
re que in reſurrectiōe ⁊ miraculis maxime
eluceſcūt. Lucas v̄o itēdit p̄ncipal'r decla
Luce. rare illū hoiem fuiſſe ſaluatorē hoim ⁊ iō
in principio introducit gabrielē dicentem
vocabis nomen ei⁹ Jeſum. ipe ei ſaluū fa

ciet populū ſuū a peccatis eorum: ⁊ in ſcđo capi
tulo ſubdit v̄bū angeli ad paſtores: nat⁹
eſt nobis hodie ſaluator i ciuitate dauid
Hinc eſt q̄ maxime imorat circa geſta ⁊ fa
cta xp̄i q̄ ſonāt in clemētiam ⁊ ſalutē: ⁊ in
remiſſionē pctōꝝ. Et ꝓpter hoc in referē-
do paſſionē marie explicauit v̄ba dulciat
clemētia xp̄i vt eſt illud. pr̄ dimitte eis q:
neſciūt quid faciūt: ⁊ illud: hodie mecum
eris i paradiſo: ⁊ illō. Pater in man⁹ tuas
cōmēdo ſpiritū meū: ⁊ ipſe ſol⁹ refert qūo
fact⁹ eſt ſudor eius tanq̄ gutte ſanguinis
decurrētis i terrā q̄ſi in ſignū balnei ſalu
taris ⁊ medicialis. Hinc ēt eſt q̄ p figurā
vituli q̄ apt⁹ eſt ad imolādū deſignat. Uñ
⁊ a zacharia ſacerdote initiū ſumpſiſſe le ioānis
gitur. Joānes v̄o p̄ncipal'r intēdit decla-
rare illū hoiem fuiſſe dei filiū ⁊ verū deum
Et q̄ hec ſit cōcluſio quā ipſe intēdit ipſe
met explicat circa finē ſui euāgelij vbi ait.
Hec aūt ſcripta ſunt vt credatis q̄m ieſ⁹ eſt
xp̄s fili⁹ dei: ⁊ vt credētes vitā habeatis in
nomine ei⁹. Hinc eſt q̄ icipit a chriſti dei
tate dicēdo. Jn p̄ncipio erat verbū ⁊ fere
in quolibet euāgelij capitulo ſemꝑ infert
illū hominē fuiſſe filiū dei. Hinc eſt etiaʒ
q̄ per aquilā figuratur: q: aſſumptis pen ¶
nis aquile ad altiora volās de v̄bo dei di intētio
ſputat ⁊ philoſophat. Sic igit quatuor li rurſus
bri euāgelioꝝ hn̄t ꝓ ſubiecto idē. ſ. hoiem euāge-
Jeſum: ⁊ de illo ſubiecto q̄tuor declarare liſtādi.
intendūt. Matthe⁹ q̄dē q̄ fuit xp̄s in lege
ꝓmiſſus. Joānes v̄o q̄ eſt ver⁹ de⁹ ⁊ dei fi
lius. Lucas aūt q̄ eſt ver⁹ ſaluator hoim.
Marcus v̄o q̄ eſt rex ⁊ ēt imꝑator oim. Et
hoc ꝓbant p facta ⁊ dicta q̄ teſtificant illū
hominē fuiſſe in cōſpectu diſcipuloꝝ ſuo
rū ⁊ multitudinis iudeoꝝ. Et ſic quatuor
euāgelia diſtinguunt nō penes q̄tuor ſub
iecta: ſed penes p̄dicata de eodē ſubiecto.
Et ordināt ſm ordinē editionis libroꝝ Mat-
nō ſm ordinē originis vel dignitatis ma- thē⁹ de
terie. Jncipit ergo Mattheus partē teſti- xp̄o ꝓ-
monialē ſcripture diuine: ⁊ probat hoiem bat qđ
ieſum meſſyam ⁊ xp̄m in ſcripturis ꝓmiſ fuit
ſum fuiſſe. Et hoc ſibi maxime ɔgruebat: meſſy-
q: in iudea hebreo ſermone ⁊ fratrib⁹ iu- as.
deis ad xp̄m cōuerſis ſcribebat. Jntendit
ergo minorem vnius rōnis probare; ac
ſi ita velit arguere. Jlle homo in quem cō
cordant voces omniū prophetarū quan-
tum ad omnia que prophetata fuerūt de
illo qui dicebatur meſſyas ⁊ chriſtus: ille
inquam homo fuit vere xp̄s. Non eniʒ eſt
poſſibile quod omnia concurrant in ali-
quā perſonam que de xp̄o dicta ſunt: quin
illa pſona ſit xp̄s: q̄uis ergo due vel tres
conditiones predicte i ꝓphetis poſſent
alicui perſone conuenire: non tñ oēs alio
quin vana ⁊ abſq; vlla vtilitate reuelatio

prophetica preceſſiſſet: in nullo eīm nos i
troduxiſſet ad xp̄m ſed potius errādi ma-
Lu.xx-iiij. teriā prebuiſſet. ꝓpter qđ ſaluator dice
bat q̄ neceſſe eſt implere oīa q̄ ſcripta ſunt
in lege ꝓphetis: ⁊ pſalmis de me. Ex qui-
bus pꝫ q̄ ille vere dꝫ dici xp̄s in quē con
ſonant oīm ꝓphetarū voces. Sed modo
ſic eſt q̄ in illū ſacrū hominē qui dicꝰ eſt
ieſus cōcordauerūt voces oīm prophetaꝝ
quantū ad cōcurſum oīm cōditionū quas
de xp̄o predixerant: ergo hō ille fuit xp̄s.
Hanc autē minorē intēdit probare euan-
Signa vēturi chriſti in xp̄o viſa. geliſta Mattheus quantū ad .xxij. cōditio
nes in genere: quas de futuro xp̄o predi-
xerūt ꝓphete: ⁊ intendit ſic arguere: in illo
hoīe qui dicꝰ eſt ieſus teſtis ſū ego q̄ oīa
cōcurrerūt q̄ ꝓphete p̄dixerāt futura eſſe
in vero xp̄o: ſiue quātū ad propagationeꝫ
regiā ⁊ dauidicā ſiue q̄tū ad grauidatio
nē ⁊ gignitionē virgineā ſiue q̄tū ad ap-
paritionē ſydereā ⁊ adorationē regiā ſiue
quantū ad nolationē floridā ⁊ nazaream
ſiue quantū ad acclamationē precurſoris
premiā: ſiue quantū ad obſequiū angelorū
⁊ miniſtrationē ſedulā: ſiue quantū ad cō
uerſationē primariā in galilea ⁊ in terra
zabulō ⁊ neptalim: ſiue quantū ad expoſi
tionē decalogi ⁊ legiſlationē autenticam
⁊ nouā: ſiue quātū ad multiplicē operatio
nē deificā ⁊ miraculorū choruſcationē mi
rificā: ſiue q̄tū ad cōuerſationē pacificā ⁊
humilimā: ſiue quātū ad eruditionē pa-
rabolicā ⁊ doctrinam figuratiuā: ſiue q̄-
tū ad nutritionē ꝓuidā ⁊ benignā ex pani
bus multiplicatis ſiue quantū ad deteſta
tionē veridicā oīs hypocriſis ⁊ cerimonia
rū: ſiue q̄tū ad colligationē geminā duaꝝ
naturarū diuine ſcꝫ ⁊ humane in vno ho
mine: ſiue quātū ad eccleſiaſticā diſpōnē
⁊ hierarchicā ordiationē vniꝰ noui regni
eccleſie ſiue quātū ad oſtētationē pauper
rimā ⁊ ſeſſionē ſup pullū aſine: ſiue quātū
ad execrationē iudaicā quo ad phariſeos
⁊ populi ſeniores ſiue quātū ad reſeratio
nē ꝓphetie archanoꝝ ⁊ futuroꝝ: ſiue quā
tū ad inſtitutionē mirabilē ⁊ inſolitā no-
uorū ſacramētorū ſiue quātū ad tolerātiā
amare ⁊ ſalutifere paſſiōis ſiue quātū ad
ſuſcitationem magnificā ⁊ reſurrectioneꝫ
ſtupidā: ſiue q̄tū ad cōuocationē multi-
modam oīm gentiū linguarū ⁊ ꝑſonaꝝ.
Hec eīm vtiq̄ verificata ſunt in hoc hoīe
G ſacro ieſu q̄ ꝓphete p̄dixerāt de xp̄o: ergo
Marcꝰ de xp̄o probat q̄ erat rex oīꝫ ipſe eſt verus xp̄s: nec eſt aliꝰ expectādus.
Marcꝰ vero apli petri diſcipulus q̄ in ita
lia euāgeliū grece ſcripſit ꝓbat de illo fe-
lici hoīe qui dicꝰ eſt ieſus q̄ fuit rex ⁊ do
minꝰ oīm: ⁊ excedens vere in ꝑtāte ⁊ v̄tute
oēꝫ hoīeꝫ ⁊ oēꝫ creaturā q̄ pꝫ q: nō tractat
niſi de p̄cipuis ⁊ excellētioribꝰ miraculis
⁊ fere in quolibet capitulo concludit ma-
gnitudinē potentie ⁊ virtutis in eo: ⁊ iſtā
cōcluſionē ſemper infert in toto euāgelio
finitq̄ dei euangeliū in aſcenſione eius i
celū ⁊ ſeſſiōe a dextris dei: ⁊ q̄ diſcipuli ꝓ
fecti predicauerūt vbiq̄ dn̄o cooperāte et
ſermonē cōfirmante ſequētibꝰ ſignis. Sic
ergo pꝫ q̄ eſt cōcluſio quā marcꝰ in euan
gelio ſuo intendit hoīem ſcꝫ ieſum eſſe et
fuiſſe virtutū dn̄m ⁊ imperatorē ⁊ regē oīꝫ
Nā in hac concluſione finit euangelium
⁊ ipſam interſerit in ſuo ꝓceſſu quaſi ꝑ to
tū. Hanc aūt cōcluſionē ſuo teſtimonio ꝓ-
bat narrādo facta illius hoīs: ⁊ intēdendo
vnū talē ſilogiſmū. Ille hō cuius virtuteꝫ
ac ꝑtātē extendi vidimus ad oēm ſpiritū
creatū ⁊ increatū .ſ. ad ſpm̄ ꝓpheticū et di
uinū ⁊ angelicū ⁊ apoſtaticū: ⁊ quā exten
di vidimꝰ ad lāguores ⁊ infirmitates cor
porū: ⁊ quā extendi vidimꝰ ad remiſſionē
peccatorū: ⁊ ad infirmitates animarum: ⁊
quā extendi vidimꝰ ad totā legē moſaycā
⁊ ſabbatū immutādū: ⁊ quā extendi vidi-
mus ad transferendū virtutē ⁊ poteſtatē
i alterū: vt ⁊ ille ſimiliter operetur virtuo
ſe: ⁊ quā extendi vidimꝰ ſuper mare ⁊ ven
tum: ⁊ ſuper aque ⁊ aeris elementū: ⁊ quā
extendi vidimꝰ ad mortis vinculū ⁊ quo-
rūcunq̄ viuentiū ſiue hoīm: ſiue brutorū:
⁊ quā extendi vidimꝰ ad multiplicādum
corpalem cibū ⁊ alimēta panū: ⁊ quā extē
di vidimꝰ ad diſpenſandū ſup omnē ſta-
tum humanū. ⁊ quā extendi vidimꝰ ad re
ſtituendū auditū: ⁊ loq̄le inſtrumentuꝫ ⁊
quā extendi vidimꝰ ad illuminādum tā
ſpūalem q̄ corpaleꝫ viſum: ⁊ quā extendi
vidimꝰ ad naturā paſſibilem ⁊ impaſſibi
lem cōmutādā: ⁊ quā extendi vidimꝰ nō
ſolū in ꝓpinquum: ſꝫ etiā ad omneꝫ diſtā
tem locū: dum tn̄ inueniret fidelem hoīem
⁊ credulū: ⁊ quā extendi vidimus ad iter-
pretādum mādata legalia: ⁊ ſuperadden
dum ꝑfectiōis cōſilia: ⁊ quā extendi vidi-
mus ad regnum ⁊ thronum dauid obtinē
dum iuxta miraculoſum clamorem popu
li: ⁊ iuxta teſtimonium qđ fuerat per pro-
phetas predictū: ⁊ quā extendi vidimus
ad cōuincendū potentiā ⁊ omnē aduerſa
riorū aſtutiā ⁊ machinationē: ⁊ quā extē-
di vidimꝰ ad precognoſcendū omnē futu
rorū euentū: ⁊ totū ſeculi decurſum vſq̄ i
finem: ⁊ quā extendi vidimus ad tolerā-
dū ſumme: fortiter: ⁊ magnanimiter om-
ne aduerſum: ⁊ precipue mortem amariſſi
mā q̄ eſt vltimū terribiliū: ⁊ quā extendi
vidimꝰ ad reuoluendū ꝓpriū monumen
tum ⁊ inde egrediendū cū tn̄ vere mortuꝰ
fuiſſet: ⁊ quā extendi vidimus ad aperien
dum celū: ⁊ ad ſedendum ſup regale ⁊ ge
nerale glorie ſolium et ad dexteram pa-

tris. Ille vtiq; homo vere fuit rex virtuoſiſſim⁹ ⁊ dñs oim. Sed homo ille q̄ dict⁹ eſt ieſus habuit cōditiones p̄dictas: igit̄ ipſe fuit oim dñs ⁊ rex virtuoſus. Hāc minorē ſerioſe marcus deducit: ⁊ quantū ad viginti cōditiones eius in euāgelio ſuo pbat. Lucas aūt apoſtoli Pauli diſcipulus q̄ in achaia bithinieq; partib⁹ euāgeliū grece ꝯdidit: intēdit iſtā ꝯcluſionē. ſ. q̄ hō ille q̄ dict⁹ eſt ieſus fuit ſaluator hoiꝫ: ⁊ medicus animarū qđ cōgruebat: qꝛ erat arte medicus. vt dicit Hiero. Hinc eſt q̄ i primo capitulo itroducit angelū dicentē vocabis nomē eius ieſum. i. ſaluatorē ⁊ zacharīā ei dicentē. ſalutē ex inimicis nr̄is ⁊ de manu oim q̄ oderūt nos. ⁊ angelum euāgelizante. Natus eſt nobis hodie ſaluator ⁊ ſymeonem dicentē. Uiderūt oculi mei ſalutare tuū. ⁊ vbiq; p totū euangeliū ſemp agit de illo hoie ſub rōne qua ſaluator eſt ⁊ medicus aiarū. Uñ ſolus ipſe narrat de maria magdalena: ⁊ ſolus ipſe ponit multas parabolas ad pietatē ⁊ miſericordiā ⁊ remiſſionē pctōꝝ pertinētes. Per qđ pꝫ q̄ ſua intentio principalis fuit pbare cōcluſionē p̄dictā. Intēdit igit̄ pbare eā p talē rōnē ⁊ ſilogiſmū. Hō ille cui⁹ igreſſus ⁊ introductio: cui⁹ cōuict⁹ ⁊ cōuerſatio: cui⁹ conatus ⁊ recollectio: cui⁹ affatus ⁊ eruditio: cui⁹ diſceſſus p mortē ⁊ cōſummatio: cui⁹ regreſſus a mortuis ⁊ reſurrectio fuit p modū cuiuſdā ſpūalis antidoti ⁊ medicine ſalutaris oim hominū: vtiq; homo iſte cēſend⁹ eſt ſaluator hominū: ⁊ medicus animarū: ſꝫ ita fuit de illo hoie qui dictus eſt Ieſus: ergo ipe fuit ſpiritualis hoim medic⁹ ⁊ ſaluator. Minorem iſtius quātū ad ſex cōditiones poſitas et mator ē intendit Lucas deducere in ſuo euāgelio ⁊ pbare. Primo eñ pbat q̄ huius hois introductio ⁊ ingreſſus fuit per modū cuiuſdā ſaluatoris mūdi ⁊ medici ſpūalis: ⁊ tractat de triplici introductione iſtius hois. Prima quidē in vterū maternū p cōceptū. ſcđa in mūdo p natiuitatē ⁊ ortū. tertia ad totū populū circa annū trigeſimū. Scđo probat q̄ huius hois cōuerſatio ⁊ ꝯuictus cū hoib⁹ fuit per modū veri ſaluatoris: ⁊ oſtēdit qualiter iſte hō p ſui cōuerſationē ⁊ cōuictū exēplarē niſus eſt hoies medicare ⁊ ſaluare de ſcribēs euꝫ fuiſſe exēplar ois pnie: exēplar ois deuotiōis ⁊ latrie exēplar mititatis ⁊ patiētie: exēplar liberalitatꝫ ⁊ bñficētie: exēplar humilitatꝫ ⁊ beniuolētie: exēplar v̄itatꝫ ⁊ exiſtērie cōtra oēm hypocriſim: exēplar ois pfectiōis ⁊ ſupercellētis vite. exēplar cōpaſſionis ⁊ mie atq; clemētie: ⁊ ex his octo cōdictionib⁹ pꝫ qualr ſua cōuerſatio ⁊ conuictus fuit ad medicādū ⁊ ſaluādū mundū. Tertio pbat q̄ illi⁹ hois totalis conatus ⁊ recollectio fuit ad ſaluādū hoies: ⁊ tribuendū eis ſpūalē medicinā: ⁊ oſtēdit qualiter hō ille conat⁹ eſt ad ſalutē vocare ⁊ reducere hoies ⁊ p ſeipꝫ ⁊ p alios: ſcꝫ p duodecim apoſtolos: ⁊ .lxxij. diſcipulos. Quarto probat q̄ hois huius affectus et eruditio oſtendit ipm fuiſſe oim hominū ſaluatorē: qꝛ tota ſua eruditio ordinabat ad pellendū pctā ⁊ morbos animarum. ⁊ ponit plures morales eruditiōes ſumme ac commode ad hoim ſalutē ⁊ curationeꝫ ſeu remotionē a vitijs ptinentes. Quinto probat q̄ illius hois diſceſſus ⁊ ꝯſummatio per mortē fuit vere medicinalis ⁊ veri ſaluatoris mūdi. Unde introducit eū dicentē. Hoc eſt corpus meū qđ p vobis tradetur: ⁊ hic eſt ſanguis meus q̄ p vobis fundet: ⁊ plura alia verba clemētie ſuperius dicta. Sexto probat q̄ iſtius hois regreſſ⁹ ad nos ⁊ reſurrectio fuit veri ſaluatoris mundi. Unde oſtendēdo q̄ ipe erat vere iſte qui omniū gentiū erat medicus ⁊ ſaluator: inducit q̄ ſicut ſcriptum ē opotebat pati ⁊ reſurgere xp̄m a mortuis tertia die: predicare in nomine eius penitentiā ⁊ remiſſionē oim peccatoꝝ in oēs gentes. ¶ Joannes vero qui in aſya euangeliū grece ſcripſit: ⁊ introducit iſtā cōcluſionē q̄ homo ille q̄ dictus eſt ieſus fuit vere filius dei: qđ nō debet intelligi q̄ ſit filius dei per adoptionē ⁊ gratiā habēs humanā naturā: imo habēs ipſe vere illū q̄ ab eterno fuit filius a patre genit⁹ in ſubſtātia diuina: nec dꝫ etiā intelligi q̄ ſit hō ille fili⁹ dei p cōuerſationē deitatis i carnē: ſed dꝫ itelligi per aſſumptionē carnis a filio dei. ¶ Hāc cōcluſionē pbat multipliciter ⁊ deducit: ⁊ intendēs rōneꝫ vnā ⁊ vnicū ſilogiſmū ad eā probandā ſic arguit. Homo ille qui eſt vere media pſona itrinſeca in trinitate: ⁊ eſt deo equalis i auctoritate: ⁊ eſt deo equalis in efficacia et ſalubritate reſpectu hoim: ⁊ eſt deo equalis in elapſu ⁊ immēſitate: ⁊ eſt deo equalis in mō operādi actiuitate: ⁊ eſt deo equalis i reficiēdo mentē: ⁊ i cordis ſocietate ⁊ gratia: ⁊ eſt deo equalis i inſtruēdo: ⁊ in vere doctrine claritate: ⁊ eſt deo equalis in duratione ⁊ eternitate: et eſt deo equalis in honore ⁊ gloria ac cultu: ſeu latrie ⁊ adorationis dignitate: ⁊ eſt deo equalis imo idē cū patre in eſſentia ⁊ maieſtate: et eſt deo equalis in beniuolentia ad hoies: et pietate: ⁊ eſt deo equalis i dñio ⁊ regni ſolennitate: ⁊ eſt deo equalis in amicitia et charitate: ⁊ eſt deo equalis i inſiſtētia mutua in ſeinuicē: ⁊ intimitate. ⁊ eſt deo equalis in conferenda gratia hoibus ⁊ influēda ſanctitate: et eſt deo equalis in ſa-

Lucas de xp̄o probat q̄ ē ſaluator hoim. Hiero.

Joannes pbat xp̄ꝫ dei filium.

pietia ⁊ ſciētie luminoſitate: ⁊ eſt deo eq̄lis in bītudine ⁊ eterna felicitate: ⁊ ē deo equalis in patiētia ⁊ lōganimitate: ⁊ ē patri equalis in p̄ncēdo ſpm̄ ⁊ inſpiratiua fecūditate: ille vtiq; hō eſt vere filius dei. Nā iſte.xvij.cōditiōes intermedie probāt ipm̄ eſſe verū deū. prima vo cōditio ⁊ vltima oſtēdūt ip̄z eſſe verū deū qui eſt filiꝰ dei: q: he due ꝓprietates cōpetūt filio. Sʒ hō iſte qui dictꝰ eſt Jeſus habuit ſupradictas xix. cōditiōes vt manifeſta experientia ioannē ⁊ alios diſcipl'os edocuit: ergo ipſe vere ē filiꝰ dei. Probat ḡ ioānes iſtas xix.ꝯditiōes fuiſſe in hoie q̄ dictus eſt ieſus ſm q ipſe vere expertꝰ eſt ⁊ ceteri diſcipuli qui fuerunt cū eo tādē cōcluſionē diffuſe ꝓbatā infert: recolligit: et concludit dicēs. Hec aūt ſcripta ſunt vt ⁊ vos credatis: q: ieſus ē xp̄s filiꝰ dei viui: ⁊ ponit vltriorē finē ad quē ordinat̄ iſta ꝯcluſio ſubdēs: ⁊ vt credētes vitam habeatis in noīe eius. Ultimo vero tāq̄ tabellio ⁊ notariꝰ publicꝰ cōcludit q ipſe (eſt diſcipulus ille qui teſtimoniū ꝑhibet de his ⁊ ſcripſit hec ⁊ ſcimꝰ q: verū eſt teſtimoniū eiꝰ) ponitq; ꝯditionē ſuā de familiaritate: q: recubuerat (in ſinu eiꝰ in cena) illiꝰ hoīs: ⁊ idcirco multa ſecreta didicerat vn̄ p̄dicta ꝓbant̄: ⁊ notariꝰ ille autēticꝰ reddit̄ ⁊ ſolēnis ad hāc partem ſacre ſcripture teſtimonialē ⁊ euāgelicā aſcēdēdū eſt per aſcenſuʒ ſcalarē ⁊ celicū. Sūt em̄ euāgelica ſcala iacob: q: eis innitit̄ dñs ⁊ ibi reperit̄: ibiq; videt̄ angeli aſcēdētes ⁊ deſcēdentes: q: diuina opa q̄bꝰ voluit nobis cōdeſcēdere: et nos in celū erigere: ibi ꝑ euāgeliſtas q̄ſi ꝓ vera q̄tuor cherubin ſm Hiero. diſſerunt̄. De quo aſcenſu ſcriptuʒ eſt in Geneſi q vidit Jacob in ſomnis ſcalā ⁊ cacumē eiꝰ tāgēs celū ⁊ angelos dei aſcendētes ⁊ deſcendētes ⁊ dñm ipſi ſcale innitum. ¶ Oratio.

Joannes fūgit̄ officio: et more notarij ⁊ tabellionis.

Hiero. Geneſ. xxviij.

Domine ieſu chriſte qui nos per ſcripturam et doctrinam euangelicam vocare dignatus es ad fidem catholicam vt credentes vitam habeamus eternā: nunc quidem in ſpe et in futuro in re: et hoc in nomine tuo: et per fidem nominis tui: quia non eſt aliud nomen ſub celo datum hominibus in quo oporteat nos ſaluos fieri: preſta mihi immerito et omniū infimo vt corde credam ad iuſtitiam: et ore confitear ad ſalutem: et opere oſtendam ad vite fructum et vtilitatem: quatenus te miſerante ad eterne beatitudinis gloriam nunc mente accendar: ⁊ tandem re ipſa peruenire merear ieſu mundi ſaluator. Amen.

Act.iiij.

¶ De penthecoſte. Ca.lxxxiiij.

Die vero pē thecoſtes. i. q̄nq̄geſima a reſurrectione: ſed decima ab aſcēſione dn̄i narrat dñs ieſus p̄ri de promiſſo ſuo qd̄ diſcipl'is fecerat d̄ ſp̄ūſc̄tō mittēdo. P̄re ergo gratū hoc habēte mittunt ſpiritūſc̄tm̄ vt ad diſcipulos deſcendat: eoſq; repleat: ⁊ cōſolet̄: roboret ac inſtruat: ac cumulum virtutū ⁊ gaudiorꝫ eis conferat. Et ſtatim paratus ſp̄ūſc̄tūs ſubito venit: ⁊ ſup eos deſcēdit. ¶ Notādū aūt ſm Bedā q dñs ieſus eundē ſpiritū veritatis ⁊ a ſe mittendū eſſe predixit: ⁊ eundē mox a patre ꝓcedere ſubiūgit: nō q: idē ſp̄ūs aliter a p̄re ꝓcedat q̄ a filio mittit̄: aut alio tp̄e a patre ꝓcedat q̄ cū a filio mittit̄: ſed ideo filius eū a ſe mitti ⁊ a patre dicit ꝓcedere: vt aliā patris: aliā eſſe ſuā ꝑſonā deſignet atq; in eadē diſtinctione ꝑſonarū vnā eſſe operationē ac volūtatē ſuā cū patris voluntate ⁊ operatione denūciet. Cū em̄ eiuſdē ſp̄ūs gratia dat̄ hoībus mittit̄ ꝑfecto ſpiritus a patre mittit̄ ⁊ a filio: proceſſio ꝓcedit a patre: ꝓcedit ⁊ a filio: q: ⁊ eiꝰ miſſio eſt ipſa ꝓceſſio qua ex patre ꝓcedit ⁊ filio. Uenit ⁊ ſua ſpōte: q: ſicut coequalis eſt patri ⁊ filio: ſic eādē hʒ volūtatē cōem cū patre ⁊ filio. hec Beda. Pēthecoſte interpretat̄ q̄nquaginta ⁊ eſt grecū vocabulū ſicut paſcene ⁊ ſcenophegia. Iudei em̄ admixti grecis q̄ inter eos ſicut cetere natiōes conuerſabant̄: grecis crebro vocabulis vtebātur. Eſt aūt pēthecoſte equiuocū ad quinquagenā ⁊ eiꝰ ſolēnitatē ſeptē diebꝰ protelatā. Tria em̄ erāt feſta diebꝰ ſeptē durātia. i. paſcha: penthecoſte: ⁊ ſcenophegia. (Cū ergo cōplerent̄ dies penthecoſtes). i. q̄nquagene a reſurrectione: ⁊ inchoarent̄ dies penthecoſtes. i. illius ſolennitatis ſeptem diebꝰ protelande: erāt pariter in cenaculo montis ſyon vbi cena facta fuerat diſcipuli fere centū viginti vtriuſq; ſexus cōgregati in oratione ꝑſeuerātes: ⁊ promiſſionē ſancti ſpiritus expectātes. Duodenarius ille apoſtolorꝫ numerꝰ iam erat decuplatꝰ. Et hora diei tertia (factꝰ eſt repente de celo). i. de aere (ſonus) q: fragor quidā inſonuit (tanq̄ aduenientis ſp̄ūs). i. flatus (vehemētis) vt tanq̄ ſit nota ſimilitudinis: ac ſi diceret̄: venit ſp̄ūs in ſimilitudine venti vehementis: vel tanq̄ ſpiritusſancti vehementis vt tanq̄ ſit expreſſiuum veritatis: q: vere ſp̄ūſſc̄tūs d̄r vehemēs q̄ſi vehēs nos a mēte ⁊ a mētis affectibus alienās: vel q̄ſi ve adimēs. i. eternam dānationē auferēs. Pōt ergo ad ſonum et

A Act.ij.

Beda. Sp̄ūs idem a p̄re ꝓcedit et a filio mittit̄.

Pēthecoſte.

Feſta tria. vij dierū.

Sp̄ūs vehemens.

ad ſpūſctū referri qđ dictū eſt (tanꝙ aduenientis ſpūs vehementis) qꝛ equiuocū eſt ad vtrūqꝫ. Uenit in ſono ad terrēdū rebelles: et in flatu q̄ ab interiori ꝓcedit ad viuificādū deuotoꝝ affect⁹. (Et replenit) ſonus ille vel ſpūſſanct⁹ (totā domū vbi erāt ſedētes) i. oēs in domo ſedētes implentes qđ dictū fuerat eis a dn̄o. Sedete i ciuitate quoadusqꝫ induamini ỽtute ex alto. Hec eñ dona nō niſi in vnū cōgregatis ꝑ ꝯſenſum: ⁊ ad ſuperiora ſubleuatis per deſiderū venire potuerūt. Et lingue diuiſe ſunt velut ignis (⁊ apparuerūt illis diſpartite lingue tāꝙ ignis) i. radij ignei in modūz linguaꝝ inſidētes capitib⁹ ſingulorūz: vt ait Greg. Bene in igne ſpūs apparuit: qꝛ ab oī corde qđ replet torporē frigoris excutit: ⁊ hoc i deſiderio ſue eternitatis accēdit. Uñ ⁊ Orige. De⁹ nr̄ ignis cōſumēs eſt q̄dm l nobis ſūt q̄ ꝯſumi digna ſūt: cū aūt ꝯſumpta fuerint iā nō erit ignis ꝯſumēs: ſꝫ illuminās. vñ etiā Hiero. Ignis duplicē naturā hꝫ qm̄ ⁊ lucet ⁊ vrit ſic ⁊ deus lucet iuſtis: ⁊ pctōres incēdit. Inſuꝑ ⁊ ſeptē dona ſpūſſancti congrue demonſtranť in igne. Spūs eñ ſanct⁹ inſtar ignis primo purgat ꝑ donū timoris. Scđo liquefacit ꝑ donū pietatis. Tertio decorat per donum ſciētie. Quarto cōſolidat per donum fortitudinis. Quinto eleuat ꝑ donū cōſilij. Sexto illuminat ꝑ donū intellect⁹. Septimo dulcorat per donū ſapientie. Primus effectus ignis patet in veſte ſalamādre. ſecūdus in cera. terti⁹ in metallis. quartus in laterib⁹ q̄ntus in vaporib⁹. ſext⁹ in lucernis. ſeptimus in cibis. (Et) ſic repleti ſunt oēs ſpūſancto: ⁊ deinde (ceperūt loqui varijs linguis) ſ̄m impetū eiuſdē ſpūſſancti et (ꝓut ſpūſſctūs dabat) eis ꝓnunciare: et (eloqui) q̄ diuidens ſingulis ꝓut vult: et ſpirās vbi vult: qñ vult: quantū vult: qūo vult: ⁊ quib⁹ vult: radioſo lumine ſcientie oēm eos veritatem edocuit: ⁊ extinguibili charitatis ardore ad oēm dilectionē accēdit: ⁊ inuincibili vi fortitudinis in oī virtute firmauit inſpirās illis oīm linguarū noticiā: iuxta qđ legiť in ſapientia. Spūs dn̄i repleuit orbē terrarū: ⁊ hoc qđ cōtinet oīa. i. hō cōueniētiā habēs cūz oī creatura ⁊ ꝓpter quē facta eſt omnis creatura ſciētiam habet vocis. i. linguarum. Ac ſi diceretur. Spiritusſanctus replens orbem terrarum dedit diſcipulis ſcientiā linguarū: vt linguis omniū gentium loquerentur. Tunc enim eccleſia in vna gēte erat: cūqꝫ loquerenť linguis oīm ſignificabať ꝙ eccleſia creſcēdo per oēs gētes linguis oīm locutura eſſet: qꝛ iam eccleſia linguas oīm habet. Ubi ergo iam oēs lingue loquebātur: oēs lingue crediture oſtendebantur.

Ipſa autem ſpecies creature in qua ſpiritusſanctus viſibiliter deſcendit ad quem vſum tunc in apoſtolos deſcēderit expreſſit: vt ſcilicet ori verbum intellectui lucez ⁊ affectui ardorem ⁊ cordi robur miniſtraret. ¶ Lingua enim verba explicat: ignis vero illuminat calefacit ⁊ teſtam̄ roborat. Sed ad aliumvſum. ſ. ad relaxādum pctā datus fuit quando poſt reſurrectionē ſuā dn̄s apoſtolis inſufflauit ⁊ dixit. Accipite ſpiritūſanctū quoꝝ remiſeritis pctā remittuntur eis: ⁊ quorum retinueritis retenta erūt. ¶ Ubi notādū ꝙ ſpūſſctūs bis miſſ⁹ eſt ſuꝑ xp̄m: ⁊ bis ſuper diſcipulos. Super xp̄m quidem in ſpecie columbe in baptiſmo ⁊ in ſpecie nubis in trāſfiguratione: qꝛ gr̄a xp̄i que datur per ſpūſctū deriuanda erat ad nos per propagationē gratie in ſacramentis: ⁊ ſic deſcēdit in ſpecie colūbe q̄ eſt aīal fecūdūꝫ per doctrinā: ⁊ ſic deſcēdit in nube lucida. Uñ et ibi oſtendiť doctor ipm inq̄t audite. Suꝑ apl'os aūt ꝑmo deſcendit in flatu ad ſignificandū ꝓpagatione gratie in ſacris: cui⁹ ipſi miniſtri erāt: vñ d᷑: quoꝝ remiſeritis pctā remittuntur eis. ſcđo in linguis igneis ad ſignificādū ꝓpagationē gratie ꝑ doctrinaꝫ. Uñ poſtꝙ (repleti ſunt omes ſpiritūſctō) ſtatim (cepe runt loqui varijs linguis.) Bis ergo ſ̄m Greg. ſcriptū legim⁹ apl'os manifeſta donatione ſpiritūſanctum accepiſſe. Primū dn̄o cōſiſtente in terra per inſufflationem: poſtmodum preſidēte in celo in varijs linguis per ignem: qꝛ charitas q̄ in cordib⁹ per ſpiritūſanctum diffundiť dnob⁹ preceptis: ſcꝫ dilectione dei ⁊ proximi impletur. In terra datur ſpiritus: vt diligatur proximus: e celo dať ſpiritus: vt diligatur de⁹. Et ſicut vna eſt charitas et duo precepta: ita vnus ſpiritus ⁊ duo data. Et qꝛ per dilectionem proximi peruenitur ad dilectionem dei recte primo datur ſpiritus in terra: ⁊ poſtmodū e celo. Sicut eñ ait Joannes. Qui nō diligit fratrē ſuū quem videt: deum quē non videt qūo diligere poteſt? Inſuꝑ etiaꝫ datus eſt apl'is ſpūſſctūs ante paſſionē ad purgandum quando fuerunt baptizati: ⁊ ad faciendūz miracula: qñ ad ꝑdicandū ſunt miſſi: ⁊ dictū eſt eis egros ſanate: et demones eijcite: mortuos ſuſcitate. vñ Hier. Ego q̄dē audacter ꝓnuncio apl'os ex eo tp̄e q̄ crediderūt dn̄o ſꝑ ſpm̄ ſctm̄ habuiſſe: nec abſqꝫ ei⁹ gr̄a ſigna facere potuiſſe ſꝫ cū ꝑ modulo atqꝫ mēſura recepiſſe. Pŕio aūt die reſurrectiōis ei⁹ acceperūt gr̄am ſcti ſpūs q̄ pctā dimitterent ⁊ baptizarēt ac ſpm̄ adoptiōis credētib⁹ traderēt. Die vero penthecoſtes eis amplius repromiſſūꝫ eſt: vꝫ ꝙ ỽtutē ex alto reciperēt q̄ ⁊ euāgeliū xp̄i cūctis gētib⁹ predica-

B Ligne ignite. Grego. Orige. deu. iiij Hiero. Spūſſā ct⁹ igni aſſimi atur. Ignis effect⁹. Sap. j.

Spūs effectū ꝯgruū

C Spūſſanct⁹ bis miſſus ſuꝑ xp̄ꝫ ⁊ totiens ſuꝑ diſcipulos

Greg.

i. Joā. iiij.

mat. vi ii. hiero.

D rēt.vñ Leo papa. Nō igiť ambigam⁹ ꝙ cū
leo pa. in die penthecoſtes īpleuit diſcipulos dñi
Spūſ- ſpūſſctūs nō fuit hui⁹ inchoatio muneꝛ:
ſctūs nō ſ3 adiectio largitatis. Nā patriarche ꝛ ꝓ
nunc ꝓ phete ꝛ ſacerdotes omneſq3 ꝓoꝛū tēpoꝛu3
mum ſcti ſunt eiuſdē ſpūſſcti ſanctificatiōe vege
datus. tati: ꝛ ſine hac grā nulla vnq3 ſunt īſtituta
ſacramenta: nullaq3 celebrata myſteria: vt
Spiri- eadē ſp fuerit virt⁹ chariſmatū: q̄uis nō
tuſſcti ꝓ eadē fuerit menſura donoꝛū. hec Leo pa.
miſſio Et ſciendū ꝙ ſpūſſctūs dať ſeu mittiť viſi
duplex biliter ꝛ inuiſibiliter. Uiſibiliter cū in ali
Spes i quo ſigno viſibili demōſtrať. Eſt aūt ī q̄n
qb⁹ ap tuplici ſpē demōſtrat⁹. Pꝛimo in ſpē colū-
paruit be ſuper xp̄m baptizatū. Scdo in ſpē nu-
quinq3 bis lucide ſup xp̄m trāſfiguratū. Tertio ī
m it.iij. ſpē flat⁹ q̄n inſufflauit ꝛ dedit ſpm̄ſctm̄ ipo
Marci die paſche. Quarto ī ſpecie ignis ꝛ ligue
xvij. in quadruplici ſpecie apparuit hodierna
Joā. ij. die. Inuiſibiliter aūt mittiť cū ad ſctificā
Act. ij. dum creaturā mentibus caſtis illabitur.
Jo.iij. Uñ diciť. Spūs vbi vult ſpirat: ꝛ vocē ei⁹
Bern. audis: ſed neſcis vnde veniat aut quo va
Uerbi dat. Nec mirū q2 dt Ber. De verbo inuiſi-
diuini bili ꝑ oclos nō intrauit q2 nō eſt coloꝛatū:
ingreſ- ſ3 neq3 per aures q2 nō inſonuit: neq3 ꝑ na
ſio. res: q2 nō aeri miſcetur: ſ3 mente: neq3 per
fauces: q2 nō eſt māſu3.i.comeſtū vel hau
ſtū nec tactu cōperi illud: q2 palpabile nō
eſt. Queres igiť cū ſint inueſtigabiles vie
eius vñ illud adeſſe nouerimus. Nēpe ex
motu cordis intellexi p̄ſentiā eius: ꝛ ex fu
ga vicioꝛū carnaliūq3 cōpꝛeſſiōe affectuu3
aduerti potētiā v̄tutis ei⁹: ꝛ ex diſcuſſiōe
ſiue redargutiōe occultoꝝ meoꝝ admirat⁹
ſum pꝛofunditatē ſapiētie ei⁹: ꝛ ex quātu
lacunq3 emendatiōe moꝛū meoꝛū expert⁹
ſum bonitatē māſuetudinis eius: ꝛ ex ol
reformatione ꝛ renouatione ſpūs mentis
mee ꝑcepi vtcūq3 ſpeciē decoꝛis eius: ꝛ ex
cōtuitu oīm hoꝛū ſimul expaui multitudi
Chꝛiſo. nē magnitudinis ei⁹. hec Ber. vñ ꝛ Chꝛi.
Si quādo boni aliq̄d cogitam⁹: ſciamus
q2 ſpūſſctūs habitat ī nobis: ſi vero aliq̄d
Augu. mali ſignū eſt ꝙ ſpūſſanctus receſſit a no
bis. vñ etiā Aug. Pꝛimis tꝑib⁹ cadebat ſu
per credentes ſpirituſſanct⁹ ꝛ loq̄bātur
E līguis quas nō didicerāt q̄nō ſpūſſanct⁹
Spiri- dabat eis ꝓnūciare. Signa erāt tempoꝛe
tuſſcti opoꝛtuno. Opoꝛtebat enī ita ſanctificare ī
p̄ſentie oībus linguis ſpiritū ſanctu3: q2 euange-
ſigna. lium dei per oēs linguas curſurū erat to-
to oꝛbe terrarum. Significatū eſt illud et
tranſijt. Si ergo per hec miracula nō fiat
mō teſtimoniū preſentie ſpirituſſancti vn
de fit: vnde cognoſcit q̄ſq3 accepiſſe ſe ſpi
ritum ſanctū. Interroget coꝛ ſuū ſi diligit
fratre3 manet ſpiritus dei in illo. Uideat
ꝓbet ſeipſum coꝛā oculis. Uideat ſi eſt in
illo dilectio pacis ꝛ vnitatis ꝛ dilectio ec-
cleſie toto terrarū oꝛbe diffuſe. Non atten
dat eū ſolū diligere fratrē quē attēdit an
ſe. Multos ei frēs nr̄os nō videm⁹: ꝛ ī vni
tate ſpiritus illis copulamur. Quid mirū
q2 nobiſcū non ſunt? In vno coꝛpoꝛe ſum⁹
vnū caput habem⁹ in celo ergo ſi vis noſ
ſe q2 accepiſti ſpm̄ſctm̄: interroga coꝛ tuū
ſi eſt tibi dilectio fratris: ſecur⁹ eſto non
pōt eſſe dilectio ſine ſpū dei: q2 Paul⁹ cla-
mat. Charitas dei diffuſa ē ī coꝛdib⁹ nr̄is
ꝑ ſpm̄ ſctm̄ q̄ dat⁹ ē nob̄. hec Aug. Miſſio Ro.v.
ergo ſpūſſcti inuiſibilis fit in habitatione
creature rōnalis: ſ3 miſſio viſibilis fit ad
īhabitationē demonſtrādā illis. ¶ Et no
tādū ꝙ ſpm̄ſctm̄ alicui ineſſe certitudina
liter ſcire non poſſumus: q2 ſpiritus vbi
vult ſpirat ꝛ neſcis vñ veniat aut quo va Signa
dat. Coniecturaliter tamen poſſumus col p̄ſentie
ligere aliqua ſigna per effectus ex quib⁹ ſpūſſcti
vtcunq3 conijcere poſſimus ſpiritumſctm̄
alicui adeſſe vel ineſſe: ꝛ hoc differēter ſm̄
triplicem ſtatum: ſc3 incipientium: ꝓficiē
tiū ꝛ ꝑfectoꝛum. Nā ſm̄ cuiuſlibet ſtatus
exigentiā ſpirituſſanctus diuerſimode in
hoībus operať. Et ſm̄ hoc diuerſimode ſi
gna accipiunť. Nā ſpirituſſanctus ſpirat In inci
inhabitat: et replet. Spirat quo ad inci- piētib⁹.
piētes: inhabitat quo ad pꝛoficiētes: ꝛ re- Bern.
plet quo ad perfectos. Signa autem ſpiri
tuſſancti quibus ſpirat quo ad incipien-
tes ſm̄ Ber. tria ſunt. Pꝛimū eſt doloꝛ de
culpa pꝛeterita: q2 ſpirituſſanctus odit ſor
des: nec habitare poteſt in coꝛpoꝛe ſubdi
to peccatis. Secūdū eſt firmum pꝛopoſi-
tum cauendi futura cū effectu quod nul- Grego.
laten⁹ haberi pōt conatu ꝓpꝛio ſine ſpi- In ꝓfi-
rituſancto per gratiam aſſiſtente ꝛ infir- ciētib⁹.
mitatē noſtrā adiuuāte. Tertiū eſt pꝛom-
ptitudo boni. q2 ſm̄ Greg. amoꝛ dei qui ē
ſpirituſſanctus nunq̄ eſt otioſus operať
enī magna ſi eſt. ¶ Quo ad pꝛoficiētes ve
ro ſunt tria alia ſigna quibus conijcitur
ſpiritumſanctum eos inhabitare. Pꝛimū
eſt frequēs ꝛ iuſta cōſcientie examinatio
non ſolum de peccatis moꝛtalibus: imo
de venialibus: q2 ſicut ſpirituſſanctus op
ponitur peccato moꝛtali: ita feruoꝛ chari-
tatis qui eſt a ſpirituſancto opponitur
peccato veniali: vt ipſum ab aīa expellat
ne ſpūſctō diſpliceat. Scdm̄ ſignū eſt con
cupiſcentie diminutio: q̄to enī in ꝓficien
te charitas ſemꝑ augeť tāto coꝛ a tꝑalib⁹ Augu.
elongatur. vnde dicit Augu. Quod chari-
tatis venenū eſt concupiſcentia tꝑalium
ꝛ nutrimentum charitatis eſt diminutio
cupiditatis. Tertium ſignū eſt ſtudioſa
mādatoꝛū obſeruatio: q2 obſeruatio mā-
datoꝛū ſine vera dilectiōe eſſe nō pōt. Et
ponit de hoc exemplū Augu. Quis eſt in-
quit qui dicit diligo imperatoꝛē ſed odio

In pfectis. legē ſuā. Si ergo te dicis diligere deū: mādata eiꝰ obſerua. Quo ad pfectos aūt ſunt alia tria ſigna ex qbꝰ cōiecturaꝛ ſpūſſctūs eos repleuiſſe. Primū eſt diuine veritatis manifeſtatio: cū em̄ ſpūſſctūs ſit ſpūs veritatis: propꝛium eſt ſibi docere omnē veritatē: ⁊ ideo in quocunq̧ fuerit ſpūſſctūs p aliquas reuelationes diuinoꝝ ſecretoꝝ ſe pandit: ⁊ ei tanq̄ amico ſecreto cōicat. I. Co. ij. Scd̄z ſignū ē nihil timere niſi ſolū deū: pfecta em̄ charitas foras mittit timoꝛē. hec em̄ nihil penale hꝫ: timoꝛ aūt penā hꝫ: vñ apl's. vbi ſpūs dñi ibi libertas: libertas aūtē nō ſtat cū timoꝛe ſeruili. Tertiū ſignum ē deſideriū diſſolutionis: vt vꝫ hō ex vehementia diuini amoꝛis cupiat diſſolui ⁊ eſſe cū xp̄o: q: ſpūſſctūs leuat mētē ad deſiderium ſupnoꝝ. F Signa alia. Felix ergo aīa q̄ cupit diſſolui ⁊ eſſe cū xp̄o: qm̄ certiſſimū hꝫ ſignū q̧ ſpūſſctūs eā repleuerit. ¶ Preter p̄dicta āt ſigna ſunt alia tria per que q̧s pōt conijcere ſe ſpm̄ ſctm̄ habere. Ideo em̄ ſpūſſctūs in triplici ſigno apparuit: ſcꝫ in ſpecie nubis ſuper xp̄m trāſfiguratum: in ſpecie columbe ſup xp̄m baptizatū: ⁊ in ſpecie ignis ſup apoſtoloꝝ collegiū congregatū. Primū ergo ſignū ē abūdātia lachꝛymaꝝ: ⁊ idō apparuit in ſpecie nubis: ſicut enī adueniēte auſtro nubes reſoluunꝛ in pluuias ſic adueniente ſpūſancto mentes reſoluūtur in lachꝛymas. Scd̄z ſignū eſt dimiſſio iniuriarū: ideo apparuit in ſpecie columbe q̄ felle caret. Tertiū ſignū eſt deſideriū ſupnoꝝ: ideo apparuit in ſpecie ignis: ſicut em̄ ignis ſurſum tēdit: ſic ſpūſſanctus corda ſurſuꝫ eleuare facit. (Erāt em̄ iudei viri religioſi in hierl'm ⁊ iudea habitantes ꝓ p̄ter illos multi alij fere / ex oī natione q̄ ſub celo eſt / superuenietes: q: multis captiuitatibꝰ iudei diſperſi fuerant ⁊ modo oꝛdinante deo ad diē feſtū oēs cōuenerant. Audito ergo fragoꝛe ⁊ ſono venti q̄ ſupꝛa cenaculū in aere ſonuerat intm̄ q̧ p totam ciuitatē audiri poterat cōuenerunt oēs ad diſcipulos ⁊ mirati ſunt / q: audiebat vnuſq̧ſq̧ lingua ſua illos loquentes). Musti ebriatio. Alij āt irridebāt eos dicētes: q: muſto pleni eſſent. i. vehemēter ebrij: q: vehemētioꝛ eſt ebꝛietas de muſto q̄ de vino defecato. Et q̄uis hoc irridēdo dicerēt: tn̄ verū erat q: non vino veteri qd̄ ī nuptijs fuit: ſꝫ muſto gratie ſpūalis erāt impleti: de quo dicitꝛ alibi nemo mittit vinū nouū ī vtres veteres. Tunc ſurrexit petrꝰ cum vndecim oſtēdēs eos nō ebꝛios cū eēt hoꝛa diei tertia: ⁊ nōdū eſſet tp̄s comedēdi: nec ſolebāt inebꝛiari ieiuni: ſꝫ potiꝰ ſpūſctō repletos ⁊ prophetatū eſſe ab Iohel ſpūſſcti aduētum ſuper hoīes: tūc ergo xp̄s q̄ aſcēderat dedit dona. i. ſpm̄ſctm̄ hoibus: q: oīa nr̄a bona de ſurſum ſunt quo ipſe aſcēdit. Tūc impleuit qd̄ an̄ paſſionē ꝓmiſerat dicens. Si ego non abiero paracletꝰ nō veniet ad vos: ſi aūt abiero mittā eū ad vos. Si carni carnal'r adheſeritis: capaces ſpūs non eritis. Senſus eſt. Nō poteſtis plene capere ſpiritū q̄diu ſcd̄m carnē ſum vobiſcū. Carnales non ſunt ſpiritꝰ ſcti capaces. ij. Cor. v. Vñ ille q̄ iā ceperat ſpm̄ ait. Et ſi noueramus ſm carnē: ſꝫ nūc iā nō nouimꝰ. ¶ Ubi attēdāt carnalibꝰ deſiderijs ⁊ delectatiōibus dediti verbū Ber. dicētis. Si apl'i carni adhuc dñice adherētes q̄ ſola ſancta: q: ſancti ſctoꝝ erat ſpirituſctō repleri nequerant donec tolleretꝛ ab eis. Tu carni tue q̄ ſoꝛdida eſt ⁊ diuerſarum ſpurcitiarum fantaſijs repleta aſtrictꝰ ⁊ aglutinatꝰ illū veraciſſimū ſpiritū te poſſe putas ſuſcipere: niſi iſtis carnalibꝰ conſolationibꝰ funditus renunciare tentaueris. Bern. Reuera cum inceperis triſtitia implebit coꝛ tuū: ſꝫ ſi pſeueraueris triſtitia tua cōuerteꝛ in gaudiū. Tūc em̄ purgabiꝛ affectꝰ ⁊ voluntas renouabiꝛ vel noua creabiꝛ ⁊ erit vt q̄ pꝛiꝰ difficilia: imo ipoſſibilia videbanꝛ cū multa ꝯcurrāt dulcedine ⁊ auiditate. hec Ber. Si ergo delectatiōes ſpūs deſideras delectatiōes carnis reſpuere debes: q: vt ait Gre. Si carni qd̄libet abſcindimꝰ: mox in ſpiritu qd̄ delectat inuenimꝰ. Sꝫ heu pauci ſunt ſpūales hodie ⁊ delectatiōes ſpūs delectatiōibꝰ carnis p̄ferētes ſꝫ multi deferāt habitū ſpūalē. Poſſunt aūt ſpūales ⁊ carnales cognoſci ex verbis apl'i dicētꝫ. Roma. viij. Qui ſcd̄m carnē ſunt q̄ carnis ſunt ſapiūt q̄ vero ſm ſpm̄. q̄ ſpūs ſunt ſentiūt. Spūaliter tn̄ ex q̄buſdā ꝓbaꝛ hō vere ſpūalis: vꝫ G Spūalis hoīs ſigna. ſi tā cito ⁊ tm̄ fugit locum vbi ledi poteſt in ſpiritu: ſicut vbi offendi pōt in coꝛpoꝛe ⁊ ſi tā libēter ſtudet medicari ſpiritui ſicut coꝛpoꝛi: q: quanto dignioꝛ eſt ſpiritus coꝛpoꝛe tanto magis cauendū eſt ſpiritui q̄ coꝛpoꝛi a leſione. Itē ſi cibus ſpūalis ſiue ſit oꝛatio: ſiue p̄dicatio: ſiue ſcriptura ſiue lectio: ſiue coꝛpus xp̄i: ſiue diuinū officiuꝫ tantuꝫ delectat ⁊ cōfoꝛtat ſpiritū: ſicut coꝛpoꝛalis cibꝰ coꝛpꝰ: ⁊ ſi tā inuitꝰ negligit tēpus cibi ſpiritualis ſicut tēpus cibi coꝛpoꝛalis. Itē ſi tā diligēs eſt circa ſpiritum: ſicut homo carnalis circa carnē. Soliciti enī ſunt homines carnales vt in ſingulis temporibus habeāt neceſſitates coꝛpoꝛis in victu ⁊ veſtitu hyeme ⁊ eſtate cōpetētibꝰ: ita ſpiritualis hō ſolicitari debet qua gratia indigeat in aduerſitate ⁊ qua in pſpꝛitate qua egeat ad amicos: ⁊ qua ad inimicos quō habeat ſe ſolus cum deo ⁊ quō inter hoīes conuerſando ⁊ ſic de ceteris. Sꝫ q̧s eſt hic ⁊ laudabimꝰ eū: q̄uis em̄ aliqui huius tēpoꝛis viri bona operentur dimidij tamē operis ſunt. Quia alij largita-

tia gratiã ſunt adepti:ſed carnis incitatiõe
tia ſunt indrici. Alij vero corpore qdẽ ſũt
caſti:ſed auaricie eſtibus ſunt cupidi. Alij
aũt gratiã lenitatis habẽtes:ſʒ rãcore ani
mi ſunt puſillanimes. Alij vero nõ recor-
dãdo iniurias ſuas cito ignoſcũt:ſed mi-
nus caute cor cuſtodiẽdo citiuſqȝ iraſcen-
do rixas prouocãt. Alij qđ deus ſingulis
largiẽdo donauit i hoc quaſi ꝓprio labo
re acquirẽtes gloriant. Alij corp⁹ i abſti-
nẽtia affligũt:ſʒ ſupbiã auariciã inuidiã
⁊ alia nephãda admittũt vel detrahendo
ꝓprio quaſi carnes illi⁹ cũ ſanguine come
dũt. Et ſic in multis hodie,ꝙ optim⁹ i eis
eſt quaſi paliurus ⁊ rect⁹ quaſi ſpina de ſe
pe. Sciẽdũ ãt ꝙ plura ſunt neceſſaria hoi
volẽti ꝑficere ⁊ in vita ſpũali deo ſeruire.

P Spũali homini neceſſaria.

Primũ eſt clara ⁊ pfecta notitia ſuoꝝ de-
fectuũ ⁊ infirmitatũ. Scđm eſt ira magna
⁊ feruens cõtra ſuas naturales malas in
clinationes ⁊ volũtates. Tertiũ eſt timor
magn⁹ quẽ dʒ habere de offenſis hacten⁹
cõtra deũ factis. Qr nõ eſt cert⁹ an bñ ſatiſ
fecerit ⁊ ſi cũ deo pacẽ fecerit. Quartũ eſt
magn⁹ timor ⁊ tremor ꝙ dʒ eſſe i ip̃o ne p
ſuã fragilitatẽ relabat iterũ in ſimilib⁹ vl
maiorib⁹ pctis. Quintũ eſt fortis diſcipli
na aſpa correptio ad regendũ ꝗnqȝ ſenſus
corpales ⁊ totũ ſuũ corp⁹ ſubiugãdũ i ob
ſequiũ ieſu xpi. Sextũ ẽ vitare ṽtuoſe oẽʒ
pſonã ⁊ oẽm aliã creaturã ꝙ ipellit eũ nõ
ſolũ ad pctm̃:ſʒ etiã ad aliquã impfectio
nẽ ſpũalis vite ſicut vnũ demonẽ inferna
lẽ. Septimũ ẽ dulcis ⁊ ꝯtinua recordatio
beneficiorũ dei ꝙ hacten⁹ recepit ⁊ quoti-
die recipit a dño ieſu xpo cũ gratiaꝝ actio
ne. Octauũ eſt nocte ⁊ die ſtare in oratiõe.
Nonũ ẽ ꝙ portet ſup ſe crucẽ xp̃i ꝙ ꝗtuor
hʒ brachia: quorũ p̃mũ ẽ mortificatio mor
taliũ vitioꝝ. ſcđʒ ðrelictio olʒ bonoꝝ tpa
liũ. tertiũ p̃ciſio olʒ affectuũ carnaliũ ami
corũ. q̃rtũ ſuĩpſi⁹ cõtẽpt⁹ ⁊ abomiatio et
annihilatio. Diſcipuli itaqȝ ſpũſctĩ ṽtute

I Spiritusſancti efficacia.

docti ⁊ illũinati accẽſi ⁊ adiuti cõfortati ⁊
roborati cõſolati ⁊ ol gaudio repleti cum
pauci eſſẽt ⁊ ſimplices totũ mũdũ cõcuſſe
rũt ⁊ ꝑ magna parte ſubiecerũt: partimqȝ
ṽbis ignitis: ptimqȝ pfectis exẽplis: ptimqȝ
mirãdis ꝓdigijs p totũ mũdũ eccl'iam plã
tauerũt ꝙ ⁊ eiuſdẽ ⁊ ſpũſſancti virtute pur
gata illuminata atqȝ pfecta amabilis ſctã
eſt ſpõſo eiuſqȝ paranymphis: vt ſpecioſa
nimis mira qȝ varietate circũdata: ſathane
ṽo ⁊ angelis eius terribilis vt caſtrorum
acies ordinata. (Profecti) quidẽ ſunt non

Matt. viij.

tã paſſib⁹ pedũ ꝙ paſſibus virtutũ ſm ſu
pradictũ xpi mãdatũ non immediate poſt
aſcenſionem: ſed poſt ſancti ſpiritus acce-
ptionẽ: nec ſtatim accepto ſpũſancto diui-
ſi ſunt per mũdum: ſed perdurauerũt ad-
huc circiter duodecim annis i iudea: dein
de ſolẽnis diuiſio eoꝝ facta eſt p orbẽ vni-
uerſuʒ cũ catenuatim in iudea p̃dicaſſent:
ſicqȝ (profecti) ⁊ diuiſi (p̃dicauerũt) intelli-
gẽda credẽda agẽda ⁊ appetenda (vbiqȝ)
per orbẽ vniuerſum (dño) ſine quo nihil fa
cere poterãt (cooperante) hoc eſt virtutem
operis miniſtrãte (⁊ ſermonẽ ꝯfirmãte ſe-
quẽtib⁹ ſignis) vt in virtute nominis ieſu
chriſti imperarẽt omnib⁹ creaturis ⁊ mor
bis. Nam vt predicationis eorũ doctrina
credibilis fieret: ⁊ firma adhibita ſunt ſi-
gna ⁊ miracula: ſermo enim ꝙ ſuper natu-
ram ⁊ rationẽ eſt non niſi ſignis ꝯfirmari Grego.
põt. vnde Grego. Preceptũ obedientia ſe-
quitur: obediẽtiam ſigna comitãtur. Si-
cut vero tunc confirmata eſt predicatio ſi-
gnis: ita nunc quẽlibet predicatorem ſer-
monem ꝯfirmare oportet ſignis bone ope Theo.
rationis. vnde Theo. ¶ Sciendum autem
eſt ⁊ hoc ꝙ nunc ſermo per opera cõfirma-
tur ſicut in apoſtolis: tunc opera cõfirma-
bant ſermonẽ ſequẽtibus ſignis. Fiat aũt
o chriſte vt noſtri ſermones quos de virtu
te dicimus per opera cõfirmẽtur et actus
vt tandem ſimus perfecti te cooperãte in
oibus verbis ⁊ operibus: quia te decet et
ſermonum ⁊ operũ gloria: cũ ſis virt⁹ dei
et ſapientia in ſecula ſeculorũ. hec Theo.
Et tunc impleta eſt prophetia que ait. In
omnem terrã exiuit ſonus eorũ et in fines
orbis terre verba eorũ. Seminauit quidẽ Pſal. xviij.
igneus ac ſanctificus ſpũs in apłorũ cor-
da ſermones ⁊ vt ſapiẽs adinuentor duo-
decim tybias fidei in organo poſitas no-
uo flatu impleuit: diuerſiſqȝ ſpiritualibus
currens in fiſtulis apoſtolicis cũctis ver-
ba diuine virtutis ſparſit oẽs gentes de-
lectabilem inuitauit ad ſoluʒ ⁊ trinitatis
predicauit myſterium. Igitur effectus et
fructus non modicus ex hoc ſubſecutus K
oſtendit ꝙ magna veneratione ſit digna Grego.
ſolẽnitas hodierna. vnde Grego. Penſate Pẽthecoſtes ſolennitas.
fratres chariſſimi poſt incarnationẽ vni-
geniti filij dei qualis ſit hodierna ſolenni
tas de aduentu ſpũſancti. Sicut enim illa
ita ꝙ ⁊ hec eſt honorabilis. In illa quip-
pe de⁹ in ſe permanẽs ſuſcepit hominẽ: in
iſta ṽo hoies veniẽtem deſup ſuſceperunt
deũ. In illa de⁹ naturaliter fact⁹ eſt hõ: in
iſta hoies facti ſunt per adoptionẽ dij. Pẽ
ſate quãta ſit iſta ſolẽnitas habere in cor- Miſſio ſctiſpiritus cur dilata.
dis hoſpitio aduẽtũ dei. Tergat ergo ſor-
des praui operis ꝙ deo p̃parat domũ mẽ-
tis. hec Gre. ¶ Et notãdũ ꝙ nõ ſtatim poſt
aſceſſionẽ: ſʒ poſt decẽ dies miſit ſpm̃ſctm̃.
Primo vt apłi ieiunijs et orationibus ſe
aptos eius aduentui prepararent. ſcđo ꝙ
hi ſpiritũſanctũ perciperent qui decẽ pre-
cepta explerẽt. Miſit aũt quinquageſimo

die a reſurrectiõe:vt ſicut popul⁹ iudeorũ
Cur.l. poſt liberationẽ ſuã ab egypto quinquageſi
die ſctã mo die accepit legẽ timoris:ita pp̄ls fide-
liũ poſt liberationẽ ſuã a mũdo quinquage-
ſimo die accipit legẽ amoris. In iubileo ẽt
i.in quinquageſimo ãno recepit pp̄ls iudeo
iubile⁹ ruz libertatẽ amiſſaz et hereditatẽ:ita hac
die recepit pp̄ls xp̄ianus libertatez amiſ-
ſaz et paradiſi hereditatẽ. Dies ḡ pẽtheco
ſtes erat apud iudeos celebris: qr tũc de-
ſcẽdit dñs ſup montẽ ſynai in flãma ignis
L et cunctis audientibus dedit legẽ eis. Ita
legalia quinquageſimo die a paſcha ſp̄ũſſanctus
penthe i mõte ſyon ſup diſcipulos i linguis igneis
coſtes deſcendit et legẽ nouaz gratie ſpiritualis
myſte- corũ mẽtib⁹ impreſſit. vñ Beda. Hec nimi
ria. rum ſolẽnitas nõ tm̃ chariſmatib⁹ ɔſecra-
Beda. ta eſt euãgelicis:verumetiã legalibus iã
olim eſt preſignata myſterijs ac dño iubẽ-
te per omnes annos ſacris obſeruata ceri
monijs. Liberati quippe ab egyptiaca ſerui
tute filij iſrael p immolationẽ agni paſcha
lis exierũt in deſertũ vt venirẽt ad terram
repromiſſionis:perueneruntq; ad mõtẽ ſy-
nai et deſcendens dñs in igne ſup mõtem
quinquageſima die paſche peracta:legis
decalogũ eis diſpoſuit atq; in memoriam
date legis ſtatuit eo die p annos ſingulos
ſacrificiũ ſibi de fructib⁹ eiuſdẽ anni ad al
tare deferri:q̄ antẽ ſit agni paſchalis imo-
latio:q̄ egyptiace ſeruitutis abſolutio cũ
ctis legẽtib⁹ liquet:qr vez paſcha noſtruz
immolatus eſt xp̄s et ipſe verus eſt agnus
q̄ abſtulit pctã mũdi:q̄ ſui ſanguinis p̄cio
nos a pctõrũ ſeruitute redemit:ſue reſur
rectionis exẽplo nobis ſpẽ vite et perpetue
libertatis oſtendit. Quinquageſimo ḡ die
poſt occiſionẽ agni data eſt lex deſcẽdente
dño ſup mõtẽ i igne:et quinquageſimo eque
die poſt reſurrectionẽ noſtri redemptoris
data eſt grã ſp̄ũſſcti diſcipulis in cenacu-
lo cõſtitutis. Et hic aũt altitudo cenaculi
et ibi cacumen mõtis ſublimitatẽ p̄ceptorũ
et donorũ indicat celeſtiũ:et qr nemo inſi
mis:adhuc deſiderijs inherẽs vel diuinis
obtẽperare mãdatis vel ſupnis poſſit dign⁹
exiſtere donis. hec Beda. Sic ḡ ſp̄ũſſancti
miſſio fuit in legiſdatiõe p̄figurata et feſtũ
pẽthecoſtes qđ mõ peragit ab eccl'ia olim
quaſi figuraliter peragebat a ſynagoga.
Quinquageſima ergo die poſtq; iudei de
egypto exierũt decẽ p̄cepta in mõte ſynai
a dño receperunt ita quinquageſima die
Figu- poſtq; nos fuimus ab inferno liberati re-
ra.iij. ceperunt diſcipuli gratiam ſp̄ũſſcti. Iſtud
Reg. etiã p̄figuratũ fuit i ſupabũdãtia olei qđ
xvij. datũ eſt paupercule vidue p p̄ces heliſei.
Qui mĩa motus ſup pauperculã impetra
uit ei a dño olei abũdãtiã. Per viduã iſtã
deſignat ſancta eccleſia que oblato ſpõſo
ſuo xp̄o videbat tanq̄ vidua:ſz dñs mĩa
mot⁹ dedit ei olei abundãtiã:hoc eſt ſpiri
tusſancti grãm et linguarũ intelligentiaz.
Iſtud miraculum de itelligẽtia linguarũ
quaſi p figurã de⁹ premõſtrauit in eo q in Gene.
edificatiõe turris babel diuerſas linguas xi.
creauit. Tũc em̃ vnã liguã i diuerſas mu
tauit:mõ vnicuiq; intelligentiã oim illaꝝ
dedit. Nec miraculũ iſtõ nũc feciſſet:ſi di
uiſionẽ linguarũ tũc nõ pmiſiſſet. Et ſicut
tũc p linguas cõfudit edificãtes:ita nũc
p linguas cõfundit iudeos q̄ multũ cõfu
ſi fuerũt qñ tã grãde miraclm audiuerãt.
In hac ergo ſolẽnitate laudem⁹ totis vi-
rib⁹ dñm exultem⁹ et letemur in ea:qr ide
fructũ non modicũ nos qui ad fidem ve-
nim⁹ cõſecuti ſum⁹. Nõ ſolũ ãt hoib⁹ gau Exulta
diũ in hac ſolennitate prouenit:ſed et.b. tio ma-
virginis gaudiũ ide cremẽtũ accepit. de rie.
qua Anſel. ſic ait. Sz et gaudiorũ ſuorũ ma Anſel.
gnitudo nõnihil incrementi accepit cum
veniẽte ſup diſcipulos ſp̄ũſctõ mox ad p̄-
dicationẽ illoꝝ fidẽ filij ſui tanta hoim
multitudo ſuſcepit. Ibi nãq; excepto gau
dio qđ de ſalute generis humani in iſtoꝝ
cõuerſione cõcipiebat intellexit filiuz ſuũ
nõ fuiſſe gratis:id eſt fruſtra mortuum:
cum tã efficaciter videbat operari fidem
mortis eius etiã in eis q̄ actores illius ex
titerãt. Genus humanũ ad ſalutẽ vocari
videbat:cui⁹ rei gratia filium de ſe icorpo
ratum et in cruce paſſum añ intellexerat.
quapropter letabat q ſpes quã ante con-
ceperat iã i rẽ verã trãſibat. Gaudebant
et gaudẽt hoies:qr qđ amiſerũt cẽtuplicati
p̄cij fenore recipiunt:conruerũt ſerui reſur
gunt ſr̃es et filij. hec Anſel. Et q̄uis preci
pue et ſpẽliter in ſolennitatib⁹: nihilomi
nus tñ ſemp et momẽtis oib⁹, deũ laudare
debem⁹. Nã vt dicit Gre. Mirũ ẽ q hõ ſp M
deũ nõ laudat:qr q̄libet creatura ad deuz Laudã
laudãdũ nos inuitat. Ad hoc aũt nobis val dus de⁹
de eſt neceſſaria ſp̄ũſſcti gratia. vñ Bern. ſemp.
ſi q̄s torpet de dei laude certiſſimum h̃z i Grego.
ſe exprimẽtũ q non h̃eat in ſe ſp̄mſctm̃: qr Bern.
vbi ſp̄ũſſanct⁹ ihabitat laudẽ dei excitat.
Inuocantes ḡ ſp̄mſctm̃ ſemp laudemus
deũ:ad hoc em̃ facti ſum⁹:vt deũ ſine fine
laudem⁹ ſicut ſupni ciues ſemp deum lau
dant et cõtinue vbi ſemp ſunt dies letitie pſalmo
et nũq; deeſt ſolẽnitas et grãꝝ actio et vox lxxxiij.
laudis. Scriptũ em̃ eſt. Bti q̄ habitãt in Hiero.
domo tua dñe:in ſecula ſeculoꝝ laudabũt Mona-
te. Hoc maxime viri monachi faciunt qui choꝝ ẽ
die ac nocte pſallunt. vñ Hiero. Monachi deum
dñt h̃re puritatẽ martyrum:ſiqdem et ip- laudaſ
ſi martyres ſunt. Qđ em̃ faciũt angeli in
celis:hoc monachi pſallẽtes die ac nocte
faciũt i terris. hec Hiero. Et maxie aſſimi-
lat nos celeſtib⁹:q̄uis adhuc i terris per-

Bern. — Celũ deſiderare.

egrini ſim⁹. vñ Bern. nihil ita ꝓprie quēdã terris repͥtat celeſtis habitatiõis ſtatũ ſicut alacritas laudãtiũ deũ dicēte ſcriptura. Bti q̃ habitãt in domo tua dñe: i ſecula ſeculoꝝ laudabũt te. hec Bern. Feſtinem⁹ igiť ⁊ nos ingredi in illã requiē vbi tãta ſupabũdat idesinēter leticia: ⁊ ad patriã nr̃am totis conatib⁹ ſuſpirem⁹. Weſti in ſclo: q: peregrinamur a dño: qui eni nõ pegrinat a corpe ſuo pegrinat a dño. Multo aũt meli⁹ eſt diſſolui a corpe ⁊ adherere deo. Odiam⁹ ḡ hui⁹ miſeri ⁊ putridi corporis nr̃i cõpagē ⁊ ei curã in deſiderijs nõ faciamus qđ hic nos detinet carceratos et pegrinos a tãto bono: q: ſm aplz ꝙ diu in hoc corpe ſumus pegrinamur a dño: dicamusq; cũ eodē aplo. cupio diſſolui ⁊ eē cũ xpo. Et iterũ. Infelix ego hõ q̃s me liberabit de corpore mortis huius? Deſiderem⁹ eius diſſolutionē ⁊ eã cõtinue a dño poſtulem⁹: q: p nos eã cõſeq̃ nõ valem⁹. Et interim ſaltē moriamur mũdo ⁊ põpis ac ꝯcupiſcētijs ei⁹ ⁊ abſtrahãm⁹ nos corde fortit pſeuerãti ab his reb⁹ caducis ⁊ a miſerijs breuib⁹ ⁊ leuib⁹ hanc rer viſibiliũ ſolatiũculis q̃ aĩas noſtras vitijs inficiunt ⁊ vtutes a nobis excludũt. q: ſm Greg. cõcupiſcēs viſibilia inuiſibiles vtutes amittit. ⁊ ſm Chri. Nulla res ſic ĩpedit vtutē ſicut voluptas corꝑalis. vñ ⁊ Leo pa. Hoc marime iteriora hoīs corrũpit qđ exteriora delectat: ⁊ tãto rationalis aĩa purgatior ꝙto fuerit ſubſtãtia carnis afflictior. Et breuiter vt ait Aug. cetera creatura vileſcat: vt ſol⁹ creator i corde dulceſcat. Nã ſm aplz vanitati creatura ſubiecta eſt ⁊ idõ amatores ſuos facit vanos ⁊ multos decipit incautos. O ꝙ felix quem miſera mundi vanitas nõ ſeduxit q̃ nũc pcipue multis illudit. vñ Chriſ. Semp qdē ſz nũc pcipue cõpetēter dr. Uanitas vanitatum ⁊ oĩa vanitas. Hũc vſiculũ ſi ſaperēt q̃ in potētia verſant i parietib⁹ oib⁹ ⁊ veſtib⁹ ſuis ſcriberēt i domo: in ianuis: in ingreſſib⁹: ⁊ añ oĩa in cõſciētijs ſuis vt ſp cũ oculis cernerēt ⁊ corde ſentirēt. Qm̃ q̃dez multe ſunt facies multe imagines falſe q̃ decipiũt incautos. Iſtud opz q̃tidie recitare carmē ⁊ in prandijs ⁊ in cenis ⁊ in oim cõuētu vnũquēq; primo ſuo canere a primo ſuo libēter audire: q: vanitas vanitatũ ē ⁊ oĩa vanitas. hec Chri. Amorē ḡ rez deficiētiũ ad incorruptibilia trãſferam⁹ ⁊ ad ſublimia vocati celeſtib⁹ delectemur. Ut ſancti gaudent inde gaudeam⁹ hoꝝ diuitias cõcupiſcentes p bonã emulationē ad ipſos tēdam⁹. Cũ qb⁹ nobis fuerit conſortiũ deuotionis erit ⁊ cõio dignitatis. Mētē nr̃am ſemp in celis habeam⁹ ⁊ ad dñm multipharie nos vocantē toto corde et deſiderio tēdamus.

Phil.j. Ro.vij. Grego. Uoluptas vitanda. Chriſ. leo pa. Augu. Chriſ. Eccl.j. N Amanda celeſtia.

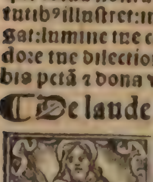
Q: vt ait Aug. Exultauit vt gygas ad currēdã viã nõ ei tardauit ſz cucurrit clamãs dictis factis morte vita deſcēſu aſcenſu vt redeam⁹ ad eũ: ⁊ diſceſſit ab oculis: vt redeamus ad cor ⁊ inueniamus eũ. Ad ipm q̃s aſpicientes ⁊ eũ ſemp in corde retinētes pugnemus viriliter: q: tota hec pñs vita militia eſt ad ꝯflict⁹ ⁊ pugnã. Nã pſpera ⁊ aduerſa feruor ⁊ tepiditas refectio et inedia: ſopor ⁊ vigilia: ſolicitudo ⁊ pigritia: flet⁹ ⁊ leticia: qes ⁊ labor: ſal⁹ ⁊ infirmitas afflictio ⁊ voluptas. Et q̃cũq; in hoc mundo ſũt pugnãt ꝯ nos ⁊ inſidiãt nobis. Et q: nũq; deeſt aduerſari⁹ nobis iſidiãdo ſit ſemp pat⁹ nr̃ aius reſiſtēdo: q: certamē noſtrũ breue eſt: premiũ vo eternũ. Nec vnq; a pugna ceſſem⁹: q: quãtũcũq; vicerimus ſemp tñ reſtat qđ vincamus. vñ Leo papa. Donec licet ſanctis ſuis quotidianaz gr̃a diuina victoriã nõ aufert tñ dimicãdi materiã: q: ⁊ hoc ipm de mia ꝓtegentis eſt q̃ nature mutabili ne de cõfecto ꝓlio ſupbiret ſp voluit ſupeſſe qđ vinceret. vñ ⁊ Chri. Sciẽ ⁊ ſi a carne vinci nõ pñt q̃ſi iã ſpirituales: tñ pcuti poſſunt q̃ſi adhuc carnales. hec Chriſ. Igiť q̃cq̃d delectamēti vel cruciat⁹ trãſitorij occurrit ſtatim hoc tãq; preteritũ reputemus ⁊ ad id qđ ſp manet mētis oculos dirigam⁹. Nam oĩa q̃ in mũdo ſunt velut vmbra velociter trãſeunt: ita vt pterita ſunt nec fuiſſe putãt. Et idõ momētaneũ eſt ⁊ cito trãſit qđ hic delectat ⁊ cruciat: ſz eternũ ē ⁊ ſine fine manet qđ ibi cruciat vl delectat. Nec tñ digna facere vt pati h poſſum⁹ ad ea q̃ ibi cõſeq̃ vel euadere ſperam⁹. vñ Ber. Nõ ſũt ꝯdigne paſſiões hui⁹ tpis ad pctã q̃ cõmiſimus: ad bñficia que accepim⁹: ad penas iferni quas euaſimus: ad premia eterna q̃ expectamus. hec Bern. Tãta q̃ppe eſt preeminentia eterne glie ad tpales ⁊ trãſitorias paſſiões vt diligēs ꝓſpector deberet poti⁹ eligere multis annis i fornace ignis ardētis velle torqueri: ⁊ multa mala pati ꝙ minimo pmio in futuro ſibi reſeruato velle priuari: q: labor eſt cũ fine ⁊ merces ſine fine. vñ Aug. O aĩa mea ſi quotidie oporteret nos pati tormēta ⁊ pferre penas ſi ipſam gehēnã lõgo tpe tolerare vt xpm in glia ſua poſſem⁹ videre ⁊ ſctis eius aſſociari: nõne eſſet dignũ pati oē qđ triſte eſt vt tãti boni tãteq; glorie participes haberemur. Inſidiētur ergo demones: parēt ſuas tētationes: frãgãt corp⁹: ieiunia premãt: veſtimēta labores grauēt vigilie exiccēt: inclamet me iſte inquietet me ille: frigus incuruet: cõſcientia murmuret: calor vrat: caput doleat pect⁹ ardeat: inflet ſtomach⁹: palleſcat vultus infirmer totus: deficiet in dolore vita mea ⁊ anni mei in gemitibus: ingrediať putre-

Augu. Pſalm. xviij. Aduerſarios ñ deeſſe. Leo papa. Chriſ. Bern. ro.viij. O Glorie celeſtis preeminētia. Augu. Oĩa tolerãda ob gloriã celeſtem.

do i oſſib⁹ meis: ⁊ ſubter me ſcateat vt re-
ficiā i die tribulatiōis ⁊ aſcēdā ad pplʒ ac
Chriſ. cinctū nr̄ʒ. vñ ⁊ Chri. Oīa agam⁹ vt nō a
glīa excidam⁹? Neqꝫ ei difficile ſi volue-
rim⁹ neqꝫ oneroſū ſi attēderim⁹. ¶ Si ei
ſuſtinuerim⁹ ⁊ cōregnabim⁹? Quid ē ſi ſu
ii. ti. ii. ſtinuerim⁹? Si tribulatiōes ferim⁹: ſi pſe
cutiōes ſi arctā ābulauerim⁹ viā. arcta ei
via eſt labo: ioſa: optione ꝟo nr̄a leuior fit
ſpe futurorū. Trāſponam⁹ igit̄ oculos in
celū ⁊ ſp illa imaginent̄ ⁊ videam⁹. Si em̄
in illis ſp ꝯſeruabimur nō a voluptuoſis q̄
hic ſūt patiemur: q̄d neqꝫ triſtia vt grauia
portabim⁹? hec ⁊ hiſ ſilia deridebim⁹ ⁊ ni
hil neqꝫ nos ſubijcere: neqꝫ eleuare pote-
rit: ſolū ſi deſideriū illud tēderimus: ſi ad
amorē illū aſpiciem⁹. ¶ Et q̄d dico qm̄ nō
dolebim⁹ in pn̄tib⁹ ꝟſutijs. Neqꝫ em̄ vide
re ea putabim⁹ de reliq: tale em̄ eſt amor
ſpūalis. Eos deniqꝫ q̄ n̄ pn̄tes ſūt nobiſcū
ſʒ abſūt: diligunt̄ aūt ſꝫm vnāquāqꝫ imagi
namur diē magna em̄ amoris tyrānis: ab
oīb⁹ em̄ deſiſtit ⁊ ei q̄ diligit̄ alligat aiam.
¶ Si ita xp̄m amauerim⁹ oīa q̄ hic ſūt vm
bra oīa imago videbunt̄ ⁊ ſomniū. Et di-
cem⁹ ⁊ nos. Quis nos ſeparabit ab amo-
re xp̄i? Tribulatio vl̄ arctatio. Nō dt pecu
Ro. viij. nie vel diuitie pulchritudo: hec ei valde vi
lia ⁊ deſiderabilia: ſʒ q̄ videbant̄ eſſe gra
uia poſuit: fames: pſecutiōes: mortes: dei
de ille q̄dē ⁊ hec vt nihil exiſtentia expuit.
Hec igit̄ oīa excogitātes ⁊ voluptatem vo
luptati ꝯparātes eligam⁹ q̄ meliora ſūt: vt
⁊ futurꝭ fruamur bonis. hec Chri. ¶ Oro.

IEſu largitor donorū oīm qui in ignis ſpecie ſup diſciplos tuos miſiſti ſpm̄ ſctm̄: pcor et obſecro pyſſime: vt hec dona q̄ diſcipuli tui de tua ſumpſerūt largitate licet indignus ſumā ad ſalutem meā te largiente: ⁊ mitte ſup nos ſeruos tuos ſpiritum tue charitatis dilectionis et pacis qui corda noſtra viſitet: a vitijs purget virtutib⁹ illuſtret: in vincula dilectiōis aſtringat: lumine tue cognitionis illuſtret ⁊ ardore tue dilectionis inflāmet: cōdona nobis pctā ⁊ dona vitam eternam. Amen.

¶ De laude diuina. Cap. lxxv.

A laudis diuine cōmendatio.

ET q: dictuʒ eſt de laude diuina qua ſemp deū laudare debemus idcirco ꝯn̄r de ea aliquātulū latius videamus. Immēſa q̄ppe creatoris ⁊ ꝯditoris tui bn̄ficia q̄ tibi o aīa mea ab eo cū te ex nihilo creauit et cōdidit collata ſūt ad debitū ꝯtinue dilectiōis: ac gratiarū actiōis ⁊ laudis iugiter reddendū te aſtringūt. Ad hoc enim cū nō eſſes ſola ⁊ gratuita bonitate illius creata ⁊ ad ſimilitudinē dei facta es: vt eū diligēdo ſemp ⁊ ſine fine collaudes. vnde Anſel. Euigila aīa mea euigila adhere diuinis bonis intēde ſēpiternis tpalib⁹ derelictis. Cōſidera i ipo creatiōis exordio: q̄d ſublimitatis: q̄d dignitatis cōditor tibi cōtulerit ⁊ ppende q̄ amore q̄ veneratiōe colēdus ſit. Certe cū vniuerſitatē rerū viſibiliū ⁊ inuiſibiliū creās ⁊ ordinans hūanā naturā facere diſpoſuiſſet: ſummo ꝯſilio de tue cōditiōis dignitate tractauit vtpote quā ceteris in creaturis q̄ mundo ſunt altius honorare diſpoſuit. Uide igit̄ ſublimitatē tue creatiōis ⁊ retracta debitū reddēdi amoris. Faciam⁹ ait de⁹ hoīez ad imaginē ⁊ ſimilitudinē noſtrā. Attēde igit̄ diligēter q̄d ſit ad imaginē ⁊ ſilitudinē dei te eſſe creatū. Agnoſce aliud eſſe ſimilitudinē: aliud imaginē. verbi grā. Pōt hr̄e ſimilitudinē quādā cū hoīe equ⁹ bos ⁊ cetere ſimiles creature: imaginē ꝟo hoīs nō hʒ niſi alter hō. Mādncat hō: mādncat ⁊ equus. Ecce q̄dā ſimilitudo ac cōis inter naturas diuerſas: imaginē vero hoīs non imitat̄: niſi alter hō eiuſdeʒ nature cuius imago eſt. Dignior igit̄ eſt imago q̄ ſimilitudo. Similitudinē itaqꝫ ad deū hoc mō hr̄e poterim⁹ ſi eū eſſe bonū cōſiderantes nos boni eſſe ſtuduerim⁹: ſi eū iuſtū eē cognoſcētes nos iuſti eſſe cōtēdam⁹: ſi mīam cōtēplātes nos mīe operā dem⁹. Quō aūt ad imaginē ſuā attēde. Deus ſemp meminit ſui intelligit ſe amat ſe. ¶ Et tu ꝗ ſi p modulo tuo infatigabiliter memor fueris dei intellexeris deum: amaueris deū: eris ad imaginē eius: q: hoc facere niteris qđ ſemp facit de⁹. Ad memorādū ⁊ intelligendū atqꝫ amandū ſummū bonū totū dʒ hō referre qđ viuit. Ad hoc oīs cogitatio oīs volūtas cordis torqueat̄ arceat̄ ⁊ cōfirmetur vt infatigabili affectu ſis memor dei. Intelligas deū: ames deū et tue creatiōis dignitatē qua ad imaginē dei creata es ſalubriter exprimis. Ut q̄d te deus tā pclaro conditionis priuilegio ſublimaret niſi te ſuis laudib⁹ indeſinēter intēdere vellet? Ad laudādū igit̄ conditorē tuū creata es vt eius laudib⁹ vacās ⁊ hic iuſticie merito ī illū ſemp proficias ⁊ in futuro beate viuas: laus em̄ ei⁹ ⁊ hic iuſticiā ⁊ ibi beatitudinē tribuit. Sʒ ſi laudas ex toto corde lauda diligēdo lauda. Hec eſt ſanctis laudandi propoſita regula de omni corde ſuo laudauit dn̄m ⁊ dilexit deū q̄ fecit illū. Lauda ergo ex toto corde lauda et quem laudas dilige: quia ad hoc facta es vt laudes et diligas. Laudat namqꝫ ſe ex tota

Gene. i. Similitudo et imago dei.

A Officiū hoīs.

Laudādo deo creati ſumus.

Regnū ſcōrū.

Eccli. xlvij.

corde nõ laudat quẽ ad benedicendũ deũ ꝓſpera demulcẽt ſed a bñdicẽdi munere aduerſa reſtrigũt. Laudat ꝗ3 ſ3 nõ diligit q̃ in dei laudib⁹ aliud ꝙ ipm laudãdo requirit. Lauda igit̃ ⁊ digne lauda vt nulla in te cura nulla intentio nulla cogitatio: nulla ſolicitudo mẽtis: inquãtũ tibi virt⁹ ſuppetit a laude Dei ſit vacua. Ab ei⁹ laude nulla te huius vite ꝓſperitas reuocet: nulla cõſpeſcat aduerſitas. Sic em̃ ex toto corde laudabis dñm. S3 cũ ex toto corde eũ laudaueris ⁊ diligẽs lauda: nil aliũ ab eo ꝙ ipm expetẽs vt ipſe ſit finis deſiderij tui: ipſe premiũ laboris: ipſe ſolatiũ hui⁹ vmbratilis vite: ipſe poſſeſſio illius btẽ vite. Ad hoc itaq3 facta es vt eũ ſine fine collaudes qđ tũc vtiq3 itelliges pleni⁹ cũ ei⁹ btã viſiõe ſublimata videbis te ſola ⁊ gratuita bonitate illi⁹ cũ nõ eſſes de nihilo tã btãm et ad tã ineffabilẽ btitudinẽ creatã: vocatã: iuſtificatã: glorificatã. Talis nãq3 ↄtẽplatio iſatigabilẽ tibi amorẽ3 dabit eũ ſine fine laudãdi: ⁊ ex quo ꝑ quẽ ⁊ i quo tãtis ⁊ tã imutabilib⁹ bonis ⁊ btificatã gaudebis. hec Anſel. Nõ ſolũ antẽ hec ꝑmiſſa: ſ3 maria ꝗ3 redẽptoris ⁊ ſaluatoris tui bñficia qb⁹ te cũ ꝑdita eſſes redemit ⁊ ſaluauit ac multipharie multiſq3 modis viſitauit ⁊ ſublimauit ad laudandũ deũ te prouocant multipliciter ⁊ obligãt.

C Mẽbra iõ data vt deuz laudemus. Chriſ.

Exerce ergo te i laude diuina: q: ad hoc tibi mẽbra ſunt data vt deo laudes canas ⁊ grãs ei referas. vñ Chri. Nã ⁊ ocl'os ⁊ os ad auditũ ꝓpterea i nobis poſuit de⁹ vt oia ipſi mẽbra ſeruirẽt vt ſi ipi⁹ ſunt audiam⁹: q̃ ipſi⁹ ſunt: loquamur: q̃ ipſi⁹ ſunt operemur: eiq3 laudes canam⁹ aſſiduas: et grãs ꝑ cũcta referam⁹ ꝑ q̃ hec oia cõſcientie nr̃e ſecreta mũdem⁹. hec Chri.

Hũiliãdus q̃ deũ laudet.

Ut aũt meli⁹ i laude diuina te valeas exercere pri⁹ hũilia te deo valde ⁊ dic ex itimis precordijs tui hũilr ⁊ deuote.

Humiliandi forma.

O pr̃ miarũ ſcio et vere cognoſco ꝙ me pctõrum miſerũ magis deceret corã te iacere ꝓſtratũ ⁊ cũ fletu ac gemitu pctõrum veniã flagitare ꝙ te ore polluto laudare. Sed tñ de tua pijſſima bonitate ⁊ ingenita dulcedine oibuſꝗ mortalib⁹ ꝓmulgata virtute cõfiſus te laudare cupio ex intimis precordijs obſecrãs viſcera miſerationũ tuarũ vt me vermẽ immũdũ: canẽ mortuũ ⁊ cadauer putridũ nõ deſpicias dñe de⁹ me⁹. Nẽpe ꝟtutes celoꝝ te cõdigne laudare nequeunt ꝙto minus hõ fragilis putredo ⁊ ꝟmis. Bonorũ qdẽ meorũ nõ idiges ſ3 tuã ſupercellentem bonitatẽ tãto nobis manifeſtã facis ꝙto infirmitatib⁹ nr̃is magis miſerãdo cõdeſcẽdis ⁊ grãm gratis ex ſola liberalitate largiris. Umbrã qdẽ nitit̃ apprehẽdere ⁊ ſequit̃ ventũ q̃ ſe ex ↄdigno laudare te exiſtimat. Impoſſibile attẽdat qui te ad plenũ laudare laborat. Nec tñ iõ a laude ceſſandũ eſt ſ3 mihi pariterq3 oib⁹ creaturis laudare cõuenit ſuũ creatorẽ: q: nulla creatura eſt q̃ opificẽ ſuũ nõ laudet vel ſaltẽ laudabilẽ reddat. Nõ ignoro dictũ ꝓpheticũ q: rectos decet collaudatio ⁊ q: nõ eſt ſpecioſa laus in ore pctõris. ⁊ iõ ve mihi q: qđ dicã nõ habeo aut quid rñdebo mihi cũ ipſe fecerim. Si em̃ iuſtificare me voluero os meũ condẽnabit me. (Pſal. xxxij.) S3 nunqd ideo te nõ laudabo q: immundũ me eſſe cognoſco. Nõne ⁊ vermes ⁊ rane immũde ex putredine gñate coaxitantes ⁊ in paludibus te ſuũ creatorẽ laudare cupiũt ꝓut ſciũt ⁊ poſſunt? Nam ⁊ ſi velut alaudula ⁊ philomena dulciter cãtare neſciũt: ſ3 nec velut hõ rõnalis te cognoſcere poſſũt ſaltẽ hoc faciũt qđ te cognoſcẽtib⁹ materiã tue laudis tribuũt. O vtinã cuncta ſuauia inſtrumenta muſicalia celeſtesꝗ3 armonie: ac terreſtres melodie õ corde ſuo ſurſum ꝓcederent ⁊ cõdignas laudes tã dulciter ꝑſonarẽt: vt oculis diuine maieſtatis tue gratie fierẽt: ac totã celeſtẽ curiã nouo qdã ⁊ ineffabili gaudio letificarẽt. Sed qđ dicã? Memetipm dñe tua laude indignum eſſe cognoſco ꝙ obrẽ ꝑcor vt ſaltẽ cetere creature nobilitate ꝑelare imperfectum meũ dignent̃ ſupplere.

Oẽs creature deuz laudare optant.

Igitur opto ⁊ ex toto corde deſidero: vt orbes planetarũ: ac celum ſydereũ limpidiſſimo lumine radioſum. Florifera ꝗ3 germina vernali decore cõſpicua pulchriſq3 coloribus adornata necnõ ⁊ oia ignite charitatis deſideria de cordib⁹ te vehemẽtiſſimo amore diligẽtiũ ꝓcedẽtia te laudẽt ⁊ bñdicãt i ſecula. Optarẽ ẽt ex itimis ꝑcordijs meis vt ſi numer⁹ celeri⁹ cõſummata annoſitatẽ mathuſalẽ coequaſſet ꝙ vnuſqſq3 ann⁹ tã lõgeui tp̃is ꝑdicti ⁊ vnuſqſq3 mẽſis annorũ eorũdẽ: ⁊ vnaqq3 ebdomada horũ menſiũ ⁊ ql3 dies ebdomadaꝝ ⁊ qlibet hora ipſorũ dierũ ⁊ qdlibet minutũ horarũ ꝑdicti tp̃is te ex ꝑſona mea collaudarẽt tã deuote ⁊ affectuoſe ꝙtũ vnq3 aliqs de numero btõꝝ ſpirituũ i ſplẽdorib⁹ ſctõrũ te laudare i tãta duratione potuiſſet ac ſi hec oia in ꝓpria ꝑſona cõpleuiſſem ⁊ ꝙ hui⁹ laudis frequẽs inouatio in ſua infinitate oẽs excederet ſpẽs numeroꝝ. Quid plura? Fac de me hoc qđ tibi placuerit: q: quãdiu eſt halit⁹ i narib⁹ meis a tue laudis ꝑconijs nõ ceſſabo. Sed ⁊ cũ ꝟtus loquẽdi mortis hora defecerit ⁊ meũ ieſũ ãpli⁹ pre debilitate ꝓferre nõ valebo: peto vt ſaltẽ nutus oclorũ vl' extẽſio digitorũ ſit: nouatio ⁊ cõfirmatio oim deſiderabiliũ affectuũ ⁊ vborũ atq3 operũ ꝑteritoꝝ ⁊ futuroꝝ q̃vſq3 ad extremũ iudiciũ diẽ tibi cũ deuoto famula

tu offerre vellē ſi tādiu vincere poſſem. In ſup dilecte hoc adijcio deſiderās corde af fectuoſo: vt qñ corp⁹ meū fuerit i pulueres minutiſſimos redactū ⁊ lapide clauſuȝ ꝙ de ǭlibet ꝑticula minutiſſima vox amena laudis ⁊ glīe tue exurgat ǭ duriſſimuȝ lapidē penetrās celoꝝ altitudinē trāſcendat ⁊ vſqȝ ad extremā iudicij diē viue laudis p̄coniū extollat: donec i reſurrectione btā corp⁹ ⁊ aīa pariter vnita in tue laudis glorificatione eternalr̄ copulent̄. Sane ꝙ diu adhuc ſuȝ i hoc corpis ergaſtulo alau de tua nō tacebo. Nimirū videm⁹ ꝙ pleruſqȝ iter dulciſſimas nemoꝛis auiculas ⁊ tintinātes philomenas cornices ǭȝ crocitantes aſſunt i hoc eodē modico qđ acceperūt creatori ſuo ſubſeruiētes. Sic ⁊ ego pctōr cū ſim cātū ad man⁹ habeo pctōꝛū: ⁊ ꝓut poſſum deū meū ꝑ ipm̄ laudo ⁊ glorifico ineternū. Si ǭdē aliđ de deo dulci⁹ canere neſcio niſi hoc vcȝ qm̄ ſuauis ē dñs vniuerſis ⁊ qđ mīa ei⁹ ſup oīa opa ei⁹. O de⁹ me⁹ mīa mea. In hoc letat̄ aīa mea: exhilarat̄ ꝯſciētia ⁊ gaudio imenſo irrigant̄ oīa oſſa mea. Hoc ſuaue cāticū aīa mea vſqȝ i ſcl'm inter ſpūale gen⁹ auiū cū leto corde dulci canit carmīe. Quotieſcūqȝ etenī mēte reuoluo ǭlis aliqñ fui: ǭlia diſcrimina euaſi: a quātis p̄iculis me ꝓtexiſti ⁊ a quibus malis me eripuiſti. Dirupiſti vincula mea: ſanaſti vulnera putrida ⁊ laqos piculoſos cōtriuiſti ⁊ me dulcit̄ ac pr̄ne liberaſti. Cū hec.inqȝ ſil'ia bōa a te mihi exhibita ꝑtracto mirū eſt ꝙ i hoꝝ oīȝ affectuoſa recordatōe meipȝ p̄ amore portar̄ valeo ardētiſſimis ſiqdē amoꝝ ignib⁹ icādeſco. O de⁹ me⁹ ꝙdiu pctōrē tibi recalcitrantē patiēter expectaſti ǭtieſ ꝙ pr̄ne nūc ǭdē dulciter: nūc v̄o dure me āmonuiſti neſciē tē i bn̄dictiōib⁹ dulcedis p̄ueniſti filio ꝓdigo ⁊ pctis ꝑgrauato: ac gratus nudato: i occurſuȝ veniēs pr̄ne occurriſti ab iterā te vias prauas miſericordē: faciē nō auertiſti ſȝ ſemꝑ ⁊ vbiqȝ pi⁹ ⁊ miſericors fuiſti. Et qđ his oīb⁹ mai⁹ ē qđ his oīb⁹ bonis tā multiplicib⁹ igrat⁹ ſemꝑ extiti: nec tu ſūma bonitas ꝑꝑ hoc deſtitiſti dōec tādē me dulciter ad te traxiſti. Ac ſūma ⁊ ieſtimabilis pietas. nūqd i his oīb⁹ meipm̄ a laude ꝯtinere potero? Neqꝙ de⁹ me⁹ mīa mea ꝑ his oīb⁹ ⁊ alijs innūeris bn̄ficijs opto ⁊ deſidero vt tal̄ tāqȝ iocūda landatio ſit tibi ex me ǭlis fuiti btōꝝ ſpirituuȝ laus: tūc cū ꝑmo aſpectu tue diuiniſſime maieſtatȝ gaudebāt ſe eternalr̄ i tua laude ꝯfirmatos malos v̄o a te ſine fine ꝺtruſos. Iteqȝ lȝ magna tanqȝ iocunda ſit illa laudatio ꝙta eſt aīaꝝ ſctāꝝ cuȝ a carcere purgatorij erepte vultui glīe tue pr̄lo. phigant̄ vt tuā iocūdā faciē ītueāt̄ ⁊ ꝙta erit laus i plateis celeſtis hierl'ȝ poſt finalem oīȝ reſurrectionē qñ electi a malȝ ſegregati deū iocūdo corde laudabūt ac de ſua ſalnatiōe eternalr̄ glīabunt̄. O amātiſſima ſapiētia bonitas imēſa te p̄co: vt oī mane dilūculo cū ad te ſurrexero ⁊ oclos apuero ſimulqȝ ǭȝ cor meū in tua laude apiat̄ ac ǭdā lucifero ſplēdore ⁊ flāmeo ardore laudis tue facula imēſa ex eo ſimul exurgat: ⁊ peto vt hec laus tā blāde ⁊ ſuauit̄ reſonet i corde tuo pr̄no ſicut ſonare ꝯſueuit ſuo mō oīȝ cythared oꝝ ac muſicaliū inſtrōꝝ ſuauis modulatio i corde iocūdo ſtatu. iuuētutȝ. florido. Et i hac laudis facula ſimul aſcēdat tue laudȝ tā odorifera ſumi v̄gula tā grōſa ac ſi eēt ꝯpoſita ex oīb⁹ aromatib⁹ myrrhe ⁊ thuris ⁊ vniuerſi pulueris pigmētarij: tā ſpecioſa ſicut cū v̄na li tp̄e flores herbarū pullulāt i cāpis colorib⁹ pulchris ⁊ arbores ſtāt frōdib⁹ ornatis ꝙtis odorib⁹. Sitqȝ laudis hui⁹ facula tā amoroſa ⁊ diliſioſa vt i ea ocl'i tui delectabilr̄ ferant̄ totaqȝ celeſtis aula reſultet ⁊ hec iugiter ſine itermiſſiōe feruidiſſimo eſtu ⁊ rapidiſſimo calore tui amoꝝ exurgat ex corde ꝑ deuotā meditationē: ex labijs ꝑ feruidā locutionē ⁊ ex oīb⁹ operib⁹ meis ꝑ ſctām ac celeſtē cōuerſationē. Et hec laudis facula ſua v̄tute oēs inimicos repellat grāȝ augeat: finē btm̄ obtineat: ⁊ gloriam eterne btitudis acqrat vt finis hui⁹ tpalis laudis ſit initium eterne laudis pr̄ie celeſtis. Ut āt ad dei laudē magȝ ꝓuocerȝ abſtrahe ǭſo mētē tuā a terrenis ⁊ leua eā ad celeſtia toto conatu ǭ poterȝ: ac ꝯſidera quō illi⁹ celeſtis curie ciues delectantur iubilāt ⁊ exultāt i deo ꝯtinue: ſingulorūqȝ gaudia rememorās tandē ꝓut poteris et ꝑmitteris ipſis letātib⁹ ⁊ iubilātib⁹ te ingere ⁊ imiſce. Exclama ergo corde toto: ⁊ dic ex itimis cū Anſel. De⁹ me⁹ ǭđ meli⁹ ǭđ amabili⁹ te eſtimaui ſup terrā vt abſtraherē cor meū ad te ꝯcupiſcendū quicꝙ in mūdo abſqȝ te. Cur amaui? quare cōcupiui in oī vita mea ǭcꝙ p̄ter te ieſum deū meū. Quare diſtuli? cur itermiſi vllo tpe te Ieſu verſare in corde: te tota mēte āplecti ⁊ delectari i tua dulcedine. Cur nō oīa deſideria mea ad te ꝯuerti: quo abierūt qñ te ſolū nō audierūt oīa interiora ſpūs mei? Ubi erā qñ te cū mente nō erā? Quo defluxerūt qñ te ſolū habuerūt deſideria mea: ex hoc nūc oīa deſideria mea icaleſcite et aſtuate i dn̄m ieſuȝ: currite qȝ ſatis hactenus tardaſtis: ꝓperate ǭ ꝑgitis: ǭrite quē ǭritȝ. Ieſuȝ ǭritis nazarenū crucifixum. Aſcēdit i celū nō ē h. Amātiſſim⁹ dn̄s habitat ꝯfidēter ⁊ flagellū nō appropinǭbit tabernaclo ei⁹. Sup altitudinē celoꝝ: ſuper oēm excellentiā angelorū ꝓpria virtute

Amicu[s] lau[s] [...]ns. | D Facula laudis | Anſel.

aſcēdit ſup ſoliū ſingularis glie in dexte-
ra prīs tui coeternus et cōſubſtātialis ſe-
det ⁊ diuino amict⁹ lumie coronat⁹ glia ⁊
honore vt decet vnigenitū dei ſeren⁹ in le-
ticia plen⁹ oī potētatu dn̄s in celo ⁊ in ter-
ra. Ibi adorāt cū oēs angeli dn̄i: ⁊ vniuer
ſa multitudo ciuiū celeſtis ſyon. In ipſo
vnanimiter letant̄ oim corda. In ei⁹ deſi-
derabili facie paſcunt̄ oim oculi beatorū:
in ipm vndiq̄ cōfluunt deſideria oim ſan
ctoꝝ. Ipſi iubilat ipſi applaudit. Ipz ma
gnificat tota vranica ciuitas glioſa ꝑ om-
nē modū in ſplēdorib⁹ ei⁹. Exulta ⁊ lauda
habitatio ſyon: quia magn⁹ in medio tui
ſanctus iſrael. Per ipm cētena decies: mil
lies millena aſſiſtūt in ſanctuario vranici
tēpli intendētes vultū maieſtatis claro et
inflexibili viſu ac ꝑlonātes armoniā iceſ-
ſabilis hymni i gloriā trine ⁊ ſimple diui
nitatis. Per ipm milia milium ad cōplen-
da patris myſteria alacri diſcurſu iugiter
meāt inter celum ⁊ terrā q̄ſi apes negocio
ſe inter aluearia ⁊ flores diſponētes om̄ia
ſuauiter popul⁹ accinct⁹ neſciēs labem vel
inobedientie moram. Per hos quippe ſum
ma nr̄e ſalutꝭ adminiſtrant̄ negocia: ſum
maq̄ ſupni cōſilij ad nos deferunt̄ archa-
na: ꝑ hos ſanitates mortalium ꝓcreant̄: ꝑ
nos ꝯſiſtūt regna ⁊ iperia mūdi. In quos
ꝑcipuū nouim⁹ michaelē ſigniferū nobi-
lē celi ciuē qui ſtat ꝓ acie dei viuētis extē-
dēs rūpheā ꝓpugnationis: ac voce terrifi
ca intonās q̄s vt de⁹ ſup eos q̄ ec aduerſo
ſunt. Exultate in nobili filio vr̄o vos illu-
ſtres patriarche q: ipleta ē in eo oīs expe-
ctatio vr̄a: ⁊ ipe ſublimis eſt valde ⁊ bn̄di
cent̄ in ipo vr̄o vez ſemie oēs gētes ſic em̄
pollicit⁹ eſt ſermo diuinus. Gaudete in ie
ſu ꝓpheta magno vos prophete viri vera-
ces q: mirifice et glioſe ipleta videtis oia
q̄ de ipſo annūciaſtis in ſpūſctō et fideles
inuēti eſtis ꝑ ipm in cūctis ſermōib⁹ vr̄is.
Gaudete in dn̄o ieſu meo magr̄o vr̄o vos
inclyti ꝓceres celi beati apl̄i gaudete i xp̄o
ipſo ⁊ iterū dico gaudete cū xp̄o familiari
leticia. Ecce em̄ quē vidiſtis i medio veſtri
eſuriētē ⁊ ſitiētē fatigatū: ⁊ hiſtr̄ia carnis
infirma tolerantē ab oībus reprobari ⁊ cū
ſceleratis reputari quō vicit: quō regnat
E / Adorā-/da mē-/bra xp̄i. quō ei oia ſub pedibus ſunt: q̄ glioſus in
ſuo diuino lumine fulget ⁊ ſui gaudij ſue
q̄ ineffabilis glorie: nūc vos ſocios hz qui
olim ꝑmāſiſtis cū ipſo in tētatiōib⁹ ſuis ⁊
vexationum eius cōſortes fuiſtis. Adora-
te nūc dulcia illa genua q̄ ſe curuauerunt
ante vos vſq̄ ad terrā ſedentib⁹ vobis ad
ſacratiſſimā cenā. Adorate nunc ſacroſan
ctas illas man⁹ q̄b⁹ puluerē pedum vr̄oꝝ
rex regū lauare et extergere dignatus eſt.
Gaudete in ieſu principe militie vr̄e vos
martyres glioſi: q: ipm ꝓ quo tradidiſtis
in mortē aīas veſtras ipm inq̄ ieſum filiū
dei poſſidetꝭ ꝑmiū certaminis veſtri. Gau
dete i ieſu ſummo doctore v̾itatis: o vene-
rādi cōfeſſores ⁊ doctores: q: quē olim do-
ctrinis ſacris ⁊ opib⁹ iuſtis ꝯfeſſi eſtis co-
rā hoīb⁹ nunc ꝯfitet̄ vos corā patre ſuo ⁊
ſanctis āgelis ei⁹. Gaudete i ieſu virgine
et virginum ſctificatore vos paradiſicole
v̾gines vos angelis ſiles: q: ecce quē ama
ſtis quē optaſtis: quē ardentib⁹ deſiderijs
expetiſtis ꝓ cui⁹ amore terrenos ſponſos
et oēm ornatū ſeculi ꝯtēpſiſtis ſummi re-
gis filiū nūc videtꝭ: nūc tenetꝭ: nūc i ei⁹ ca
ſtis āplexib⁹ q̄eſcitis: ⁊ diuelli a vobis nul
la inſidiatoris fraudulētia p̄t. Uerꝝ aūt in-
ter oēs celicolas vberrimū tibi gaudium
ſit o maria virginū virgo ſingularis: roſa
celice amenitatꝭ: ꝑlucidū ſydus iter ꝑme-
nas lucernas diuini luminis ſuſceptiuus
in ieſu tuo dulciſſimo filio ſola pre om̄ib⁹
gaude gaudio magno: q: quē vt hoīez pe-
piſti ⁊ ꝓprijs vberib⁹ enutriſti ipm cū an-
gelis ⁊ vniuerſis ciuib⁹ celi adoras: vt deū
viuū ⁊ verū. Gaude felix mater: q: quē vi-
diſti i ligno crucis pēdētē vides i celo re-
gnātē cū glia magna: vides oēm altitudi
nē celeſtiū terreſtriū ⁊ infernoꝝ maieſtati
inclinatā ⁊ oē robur inimicorū ei⁹ attritū.
Gaudia gaudioꝝ ſint tibi oīs pulchritu-
do ſanctoꝝ. Beata hieruſalez mater nr̄a q̄
ſurſuz eſt feſtiuitatē age letabundā et in-
deficiētē in viſione pacifica tui ieſu liber-
tatis tui autoris. Et tu nūc ſurſum eleua-
re aīa mea q̄ū potes conatu ⁊ ſacris te in-
gere milib⁹ letātiū in dn̄o ieſu. Illuc fidei
⁊ ſpei vehiculo ꝑge: ibi ꝑ charitatis ardo
rē ꝯuerſare vbi xp̄s eſt i dextera dei ſedēs
Intēde mētis oculū in lumie vultus eius
luſtra ac deoſculare gratulāda deuotione
ſingula loca feliciū plagaꝝ eius de q̄bus
egreſſi ſūt ꝑcioſi illi liquores ꝯſanguinis
ſacri q̄ te appreciauit vnigenit⁹ dei ⁊ ſctifi
cauit in vitā eternā. Hec Anſel. ¶ Orō.

Gratias et laudes tibi ago dn̄e
deus me⁹ mia mea q̄ me digna
tus es creare et redimere atq̄
ad tui cognitionem ꝑducere ⁊
ꝑ ſacri baptiſmatis ablutionē
iter filios adoptionis aggregare. Te lau-
do: te glorifico q̄ me ſepe ꝑ multa defluen-
tem vitia ad emēdationē expectaſti ac de
tribulationib⁹ et periculis multis libera-
ſti: tibi gr̄as ago pro inceptis i me gratie
tue donis que deprecor vt miſericorditer
ꝑficias: meq̄ in viā ſalutis eterne dirigas
⁊ ad tuā viſionē feliciter ꝑducas. ¶ Amē.

¶ De aſſumptione ⁊ laude bea-te virginis. Capi. lxxxvj.

A
Marie
vocatio

Permanſit aūt btā v̄go q̄diu vixit ī mōte ſyō predicto vbi eſt cella in qua poſt aſcēſio=nez filij ſui morabaꝫ orō=ni vacādo ⁊ ea q̄ cogno=uerat reuoluendo. Eſt ēt ibi alia cella beati ioan=nis euāgeliſte q̄ fuit p̄ia eccl'ia mūdi: ī qua celebrauit p̄mā miſſaz in cōſpectu beate virginis ⁊ q̄diu ipſa vi=xit poſt aſcēſionē filij. Quo q̄dē tp̄e quātis doloris ⁊ amoris ardoribus eſtuauerit te=ſtaꝫ Hieronymus q̄ de ea ſic ait. Ceterū ro=go cogitate attentius: ⁊ perpendite diligē=tius quibus afficiebaꝫ beata ⁊ intemerata virgo doloribꝰ poſt xp̄i aſcenſum ad celos expletis oībus q̄ de ipſo erant ab angelis p̄dicata ⁊ a ꝓphetis multipharie multiſq; modis preſignata: diuinis declarata ora=culis: virtutibus exhibita: ⁊ q̄ hūanitatis ſunt oſtenſa p̄ſagijs. Queſo ſi qua ſunt in vobis viſcera pietatis cōſiderate quo cru=ciabatur amore: quove deſiderio eſtuauit hec virgo dū reuolueret animo cūcta que audierat: q̄ viderat q̄ cognouerat. Puto ꝙ q̄cq̄d cordis eſt: q̄cquid mētis: q̄cq̄d virtu=tis hūane ſi totū adhibeas non ſufficietvt cogitare valeas quāto indeſinēter crucia=baꝫ ardore pij amoris: quātis mouebatur votis repleta ſpūſancto: quātis celeſtiū ſe=cretoꝝ trāſportabaꝫ incitamētis. Fortaſſe ergo pre nimio amore in loco quo ſepultꝰ ē interdū eā habitaſſe credimꝰ quatenus pijs paſcereꝫ internus amor obtuitibus. Sic nāq; locꝰ medius eſt hincinde ꝯſtitu=tus vt audire poſſet eius aſcenſionis veſti=gia ⁊ locum ſepulture ac reſurrectiōis ſeu oīa in quibus paſſus eſt loca inuiſere: non ꝙ iam viuentē quereret cū mortuis ſed vt ſuis ſolareꝫ aſpectibꝰ. Et ideo q̄ ſepe lo=coꝝ recreabaꝫ viſitationibus: ⁊ quē genue=rat fideli ſpū mētis ꝯplexabaꝫ amplexibꝰ ⁊ iterū q̄ ſanc angelus gabriel intactā cu=ſtodiuit ⁊ ioānes virgo virginū ſeruauit ſuiſq; deſeruiuit obſequijs: nō qꝺ eximius ille ſanctoꝝ chorus apoſtolorum eam de=ſeruerit inter quos poſt reſurrectionē in=trās ⁊ exiēs familiarius cōtulit de xp̄i in=carnatione: ⁊ ad exemplū humane vite cō=uerſatio eiꝰ poſt aſcēſionē xp̄i qualiter cuz apoſtolis fuit quouſq; diſp̄ſi ſunt. hec Hie=ro. Eſt aūt in monte ſyon magna ⁊ deuota eccleſia in qua ſolebāt eſſe cū abbate cano=nici regulares ſm regulā beati Aug. dño ſeruiētes infra quā eſt cella in qua habita=uit beata virgo diebus vite ſue poſt aſcen=ſionē filij ſui: ⁊ prope illā cellam eſt ⁊ alia cella in qua migrauit ad celū per angelos

hiero.

Cella
Marie.

aſſumpta. Cuius dormitioni oēs apoſtoli dicunꝫ interfuiſſe ⁊ in vallis ioſaphat me=dio eā ſepeliſſe. Ibi em̄ ſepulchrū eiꝰ mul=tū venerabile oſtēdiꝫ qꝺ in maxima reue=rētia etiā apud ſarracenos habeꝫ. Hec aūt vallis lz adhuc ſit valde ꝓfunda multum tñ eſt impleta. Sepulchrū em̄ virginis glo=rioſe tunc erat in ſuperficie ipſiꝰ vallis nūc eſt lōge ſub terra ſitū ꝙ etiā eccleſia eiuſ=dem cū ſit valde alta ⁊ teſtudinata cū ipſo ſepulchro penitus ſit ſub terra ⁊ vallis de=ſuper tota plana. In ſup̄ficie tñ vallis eſt edificiū modicū q̄ſi vniꝰ capelle qꝺ poſtq̄ quis intrauerit deſcēdiꝫ per gradus quin=quaginta in eccleſiam ad ſepulchrum vbi eſt pulcherrimum altare marmoreū ⁊ cri=pta ac deſup̄ edificata eccleſia pulcherri=ma rotunda ⁊ tabulatu lapideo deſcripta ī honore ipſiꝰ beate v̄ginis dedicata: cuiꝰ in ſuperioribꝰ quatuor habenꝫ altaria ⁊ in=ſerioribꝰ vnū in oriētali plaga: ⁊ ad dexte=rā monumentū vacuuz cerniꝫ in quo ſctā maria aliq̄ñ pauſaſſe dr: ſz a quo vel qñ ſit ablata neſciꝫ. Hāc eccleſiā intrātes vident ad dexteraz inſertā parieti petrā in q̄ dñs nocte qua tradebatur orauit veſtigijs ge=nuū q̄ſi ceri molli ipreſſis. Et ſolebāt in ea eſſe monachi nigri cū abbate ſm regulaz beati Bñdicti dño ſeruiētes. Sz quo ordi=ne btā v̄go hinc ad ſup̄na trāſierit regna nulla catholica narrat hyſtoria. Nec inue=niꝫ apꝺ latios aliq̄s tractatoꝝ de eiꝰ mor=te aliq̄d ap̄te dixiſſe cū nec ipſe q̄ hāc ante crucē dñi accepit in ſuā. i. ioānes euāgeli=ſta de hoc poſteris aliq̄d retinēdū ſcriptis legiꝫ mādaſſe. Nullꝰ em̄ hoc fideliꝰ narra=re potuit ſi illud deus manifeſtare voluiſ=ſet q̄ ille vtiq; qui hāc nutriendā ſuſcepit. Reſtat ergo vt hō mendaciter non fingat apertū quod deus voluit manere occultū: vñ Hiero. Monſtratur aūt ſepulchrū eius cernentibus nobis vſq; ad preſens in val=lis ioſaphat medio que vallis eſt inter mō=tem ſyō ⁊ monꝫ oliueti poſita vbi in eius honore fabricata eſt eccleſia miro tabula=tu lapideo in quo ſepulta fuiſſe ab oībus illic idē p̄dicaꝫ ſed nūc vacuū cernētibus oſtēdiꝫ. Hec idcirco dixerim q2 multi no=ſtrorū dubitāt vtrū aſſumpta fuerit ſimul cum corp̄e an obierit relicto corpore. Quō aūt vel quo tp̄e aut a quibus perſonis ſan=ctiſſimū corpus eius inde ablatū fuerit vł vbi trāſpoſitū vtrūve ſurrexerit neſciꝫ: q̄=uis nōnulli aſtruere velint eā iam reſuſci=tatā ⁊ beata cū xp̄o imortalitate in celeſti=bus veſtiri. Verūtñ q̄d horū verius cēſeaꝫ ambigimꝰ. Melius tñ deo cui nihil impoſ=ſibile eſt cōmittimꝰ q̄ aliquid temere diſ=finire velimus auctoritate nr̄a qꝺ proba=mus. hec Hiero. De hoc Augu. in quodā

Vallis
ioſa=
phat.

Hiero:

B
dubita=
tur an
cuz cor=
pore aſ=
ſūpta
ſit.

Augu:

ſermone longo inter cetera ſic dicit non tñ
aſſerendo. De ſanctiſſimo corpore ꝑpetue
virginis marie eiuſqꝫ ſacre aie aſſumptio
ne loq̄ ſuſcipiētes hoc ipm̄ dicim⁹ ꝙ i ſcri-
pturis poſtq̄ dñs eā i cruce diſcipulo cō-
mendauit nihil de ea reperit̄ preter qđ in
cas i actib⁹ cōmemorat dicēs. Hi oēs erāt
ꝑſeuerātes vnanimiter in orōne cū maria
mr̄e ieſu. Quid ḡ de morte quid de aſſum-
ptiōe ei⁹ dicēdū eſt? vñ ſcriptura nihil cō-
mendat niſi q̄rēdū rōne qđ ſentiat ꝟitati.
Fiat ḡ ipſa veritas ſine qua nec valet au-
toritas. Memores igit̄ ꝯditionis humane
mortē illā beatiſſime tpalez dicere nō me-
tuimus: ſꝫ ſi eā dicimus reſolutā in cōem
putredinē vermē ac cinerē: deliberādū eſt
ſi tāte ꝯueniat ſctitati aule dei prerogati-
Geñ.iij ue. Scim⁹ eñ dictū ꝑmo parēti: qꝛ puluis
es ⁊ in puluerē ibis. Hanc cōditionē caro
xp̄i euaſit q̄ corruptionē nō ſuſtinuit. Exci
pit̄ ḡ ab illa generali ſententia de virgine
ſumpta natura. Mulieri q̄ꝫ dixit de⁹. Mul
Geñ.iij tiplicabo erumnas tuas in dolore paries.
Erūnā ſancta maria ſuſtinuit cui⁹ aiaꝫ do
loris gladius ptrāſiuit: ſed ſine dolore ge
nuit Maria ḡ excipit̄ a q̄buſdā generali-
bus quā tāta attulit dignitatis preroga-
tiua. Si ḡ eā dicim⁹ mortē ſubijſſe: nec tñ
vinculis retineri nūq̄d impiū erit? Si vo-
luit dñs integrā matrē ꝟginitatis ſeruare
pudore ⁊ cur non velit icorruptā ſeruare a
putredinis fetore? Nunq̄d non ptinet ad
benignitatē dñi matris ſeruare honorem
q̄ legē ſoluere non venerat: ſed adimplere.
Qui eñ inuita pre ceteris illā gr̄a ſui ꝯce
ptus honorauit piū eſt credere eā in mor-
te ſingulari ſaluatione ⁊ ſpirituali gr̄a ho
noraſſe. Putredo et vermis hūane eſt op-
probriū cōditionis. Ab hoc opprobrio cū
ieſus ſit alienus natura ſctē marie virgi-
nis excipit̄ quā ieſus de ea ſumpſiſſe pro-
bat̄. Caro eñ ieſu xp̄i caro eſt ſancte virgi-
nis marie quā ſupra aſtra trāſuexit hono-
rās oēm hūanā naturā ⁊ multo magis ma
ternā. Si natura mr̄is eſt filius cōueniēs
eſt vt ſit ⁊ filij mr̄: nō quā: ū ad vnitatē ꝑſo
ne: ſed quātū ad vnitatē corꝑalis nature.
C Quantū igit̄ intelligo: quantū credo: ſan
Aſſum cte marie aia excellētiori q̄dā prerogatiua
pta cre a filio honorat̄ poſſidēs corpus ſuū qđ ge
dit̄ cuꝫ nuit glorificatū. Et q̄re nō ſuū ꝑ ꝙ genuit
corꝑe. ſi nō obuiauerit necdū tāta ꝑſpecta auto
ritas. Vere credo ⁊ ꝑ qđ genuit: qꝛ ſanctifi
catio dignior eſt celo q̄ terra. Tam ꝑcio-
ſum theſauꝝ digni⁹ eſt celū ſeruare q̄ ter
rā. Tātā itegritatē merito incorruptibili-
tas nō putredis vlla reſolutio ſeq̄t̄. Illud
ſacratiſſimū corpus in eſcā vermib⁹ tradi
tum: qꝛ ſentire nō valeo dicere pertimeſco
quā eſtimationē ꝓcul expellit incōparabi

lis gr̄e mun⁹ qđ me dicere multaꝝ ſcriptu
raꝝ ꝯſideratio inuitat. Cōfitēdū igit̄ cēſeo
mariā ad eternitatis gaudia aſſūptā be-
nignitatis honorabiliuſqꝫ ſuſceptā ceteris
quā gr̄a honorauit ꝑ ceteris atqꝫ ad cōem
hūanitatē nō eſſe adductā poſt mortē pu-
tredis vcꝫ ꝟmis ⁊ pulueris q̄ ſuū ⁊ oim ge
nuit ſaluatorē. Si elegit diuina voluptas
inter igneū flāmas pueroꝝ veſtimēta ſer- Dañ.iij
uare illeſa: cur abnuat in mr̄e ꝓpria qđ ele
git in veſte aliena. Ionā ſuare in vētre ce- Ione.ij
ti incorruptū voluit ſola mia. Mariā icor-
ruptā nō ſeruabit gr̄a? Seruat⁹ ē Daniel
intēperatiſſima fame leonū: nō ſuāda eſt
maria tātis donata meritis ꝟtutū? Hec ḡ Daniel
cūcta q̄ dicim⁹ qꝛ naturā ſuaſſe cognoſci-
mus in itegritate q̄ꝫ marie pl⁹ gratiaꝫ q̄
naturā potuiſſe nō dubitam⁹. Xp̄s ergo le
tari facuit mariā aia ⁊ corꝑe in ꝓprio filio
nec vllā ſeq̄ corruptiōis erūnā quā nulla
ſecuta eſt tm̄ pariēdo filiū itegritatis cor-
ruptio vt ſit ſemꝑ incorrupta quā tāta ꝑ-
fudit gr̄a: ſit itegriter viuēs q̄ olim integrā
genuit vitā. Si ergo dixi vt debui appro-
ba xp̄e ⁊ tui. Si vero non vt debui ignoſce
obſecro tu ⁊ tui. hec Augu. Sic ergo nō eſt
credēdū ꝙ maria mortua nō fuerit ſꝫ mor
tua eſt: atñ caro ei⁹ nō cōputruit. Anima Aſſum
cōiūcta eſt iterato corpi mortuo: ⁊ ita aſſū pta ē ſu
pta eſt in celū cū corꝑe glificato. Vera aūt ꝑ omēs
⁊ idubitata de ei⁹ aſſumptiōe ſnia hec eſſe choros
ꝓbat̄ vt ſm Aplm ſiue in corꝑe: ſiue extra āgeloꝝ
corp⁹ ignorātes aſſumptā tñ ⁊ exaltatam Hiero.
ſuꝑ oēs choros angeloꝝ credam⁹. vñ Hie
ro. Hec eſt dies ꝑclara in qua vſqꝫ ad thro
ni celſitudinē intemerata mr̄ ⁊ virgo pro-
ceſſit atqꝫ i regni ſolio ſublimata poſt xp̄ꝫ
glorioſa reſedit. ¶ Sic itaqꝫ vbiqꝫ cōfidē-
ter de illa ſancta dei canit eccl'ia ꝙ de nul-
lo alio ſanctoꝝ fas eſt credere vt vltra an-
geloꝝ vel archāgeloꝝ merita trāſcēderit.
Qꝛ ⁊ ſi ſilitudo ꝓmittitur ſanctis veritas
denegat̄. Ad cui⁹ ꝑfecto exequias quātuꝫ D
fas eſt credere famulabant̄ angeli: ⁊ vni- exeq̄as
uerſe celi cōgratulabant̄ curie: qꝛ credēdū marie
eſt militiā celoꝝ cū ſuis agminib⁹ feſtine celebra
obuiā veniſſe genitrici dei: eāqꝫ ingēti lu uerunt
mine circūfulſiſſe ⁊ vſqꝫ ad thronum olim angeli.
ſibi etiā ante cōſtitutionē mūdi paratum
cū laudibus ⁊ cāticis ſpiritualib⁹ perdu-
xiſſe nulli dubiū omnem illā celeſtem hie
ruſalem tūc exultaſſe ineffabili letitia: tūc
iocundatam eſſe ineſtimabili charitate:
tuncqꝫ cū omī gratulatione iubilaſſe. Qm̄
feſtiuitas hec que nobis reuoluit̄ aia illis
omībus facta eſt cōtinua. Nec immerito. Salua
Credit̄ eñ qđ ſaluator olm ipſe quātū dat̄ tor ma
intelligi ꝑ ſe totus feſtinus occurrit: ⁊ cū tri oc-
gaudio eam ſecum in throno collocauit ꝙ currit.
ſi gaudiuꝫ in celis de quolibet peccatore

cõuerſo: multomagis putãdum eſt pro iſtã-
te virginis exaltatiõe ꝛ gloria ꝙ exaltatio
ſit in ſupernis. Cuiꝰ nimirũ feſtiuitas oĩꝫ
ſuꝑnoꝝ eſt gloriatio: celicolarũq; cõgratu
latio ꝑſertim q: eiꝰ celebritas laus ꝛ fauor
eſt ſaluatoris. vñ credimus (vt ſupra dictũ
eſt) ꝙ nõ hunc tm̃ diẽ ſolẽnẽ ducãt pro eiꝰ
amore annuũ verũ continuũ etiã ꝛ eternũ
iocunditatis ꝛ leticie venerationis obſe-
Matrẽ ieſu curia celeſtis honorat.
quiũ cũ oĩ tripudio amoris ꝛ gaudij. Nec
immerito oĩs illa celeſtis ciuitas congra-
tulat̃ ꝛ venerat̃ matrẽ cuius ſemꝑ adorat
filium regẽ ante quẽ tremunt ptãtes ꝛ cur
uat̃ oẽ genu. Quã ſi diligẽter aſpicias ni-
hil virtutis eſt: nihil ſpecioſitatis ꝛ glorie
qđ nõ in ea reſplẽdeat. Et iđ ſi placet talis
ꝛ tãta virgo placeat ꝛ opus virtutis cuius
vita oĩm diſcipula eſt: cuiꝰ mores inſtitu-
ta ſunt oĩm eccleſiarũ: q̃ ꝑcellit cunctis ſuꝑ-
eminet vniuerſis: propterea quecũq; virgo
ſibi ab ipſis optat ꝑmiũ: ꝛ iplorat auxiliũ
Bern̄. Maria donadi mittit de celo
dꝫ imitari exẽplũ. hec Hiero. vñ ꝛ Bernar.
Precioſum hodie munꝰ terra nr̃a direxit
in celũ vt dãdo ꝛ acciplẽdo felici amicitia
rũ federe copulentur hũana diuinis. Illo
em̃ aſcendit fructꝰ terre ſublimis vñ data
optima deſcendũt. Aſcendẽs in altũ virgo
ſancta maria dabit ipã q̃ꝫ dona hoĩbꝰ. Si
quidẽ nec facultas ei deeſſe põt: nec volũ-
tas. Regia celoꝝ eſt miſericors eſt mr̃ vni-
geniti dei. Nihil em̃ ſic põt poteſtatis eiꝰ
ſeu pietatis magnitudinẽ cõmẽdare. Niſi
forte aut nõ credit̃ dei filiꝰ honorare mr̃ẽꝫ
aut dubitare quis põt oĩno in affectu cha
ritatis trãſiſſe marie viſcera i quibꝰ ipſa q̃
ex deo charitas nouẽ mẽſibꝰ corꝑalr̃ req̃e-
uit. Et hec q̃dẽ ꝓpt vos dixerim fratres vt
tñ interim ſilcã bñficia q̃ ꝓ ipſiꝰ glĩficatio
ne ꝯſeq̃mur: ſi eã diligimꝰ gaudebimꝰ vti
q; q: vadit ad filiũ niſi forte ꝙ abſit inuen
trici gratie oĩmodis inueniamur ingrati
quẽ em̃ i caſtellũ huiꝰ mũdi intrãtẽ prius
ipſa ſuſceperat ab eo ſuſcipit̃ hodie ſctãm
ingrediẽs ciuitatẽ. Sꝫ cũ quãto putas ho
nore: cũ quãta exultatiõe cũ quãta gloria.
Nec in terris locꝰ dignior virginalis vteri
tẽplo in q̃ dei filiũ maria ſuſcepit nec in ce
lis regali ſolio q̃ beatã mariã hodie filius
dei ſublimauit. Felix nimirũ vtraq; ſuſce-
ptio ineffabilis vtraq;: q: vtraq; inexcogita-
bilis eſt. Ut q̃d ei hodie ea in eccleſijs xp̃i
euãgelica lectio recitat̃ in qua mulier bñ-
dicta i mulieribꝰ excepiſſe itelligit̃ ſalua-
E Prerogatiue marie.
torem. Credo vt hec quã celebramus exce
ptiõe aliquatenꝰ eſtimet̃: imo vt iuxta il-
lius ineſtimabilẽ cognoſcat̃ ꝛ iſta. Quis ẽt
ſi linguis hoĩn ꝛ angeloꝝ loquat̃ explicare
valeat quẽadmodũ ſuꝑueniente ſpũ obũ-
brãte ꝟtute altiſſimi: dñs maieſtatis quẽ
nõ capit vniuerſitas creature i terra ꝟgi-
nea ſeſe clauſit viſcera factꝰ hõ. Sꝫ ꝛ illud
quis excogitare ſufficiat ꝙ glĩoſa regina
mũdi hodie ꝓceſſerit: ꝛ quãto deuotionis
affectu tota in eiꝰ occurſuꝫ celeſtiũ legio-
nũ ꝓceſſerit multitudo: q̃ꝫ explicare q̃at qui
bus ad thronũ glĩe cãticis ſit deducta: q̃
placido vultu: q̃ ſerena facie: q̃ letis am-
plexibꝰ ſuſcepta a filio: ꝛ ſuꝑ oẽm exalta-
ta ſit creaturã: cum eo honore q̃ tãta mr̃ di
gna fuit: cũ ea gloria q̃ tm̃ decuit filiũ. Fe-
licis ꝓfuſa oſcula labijs impreſſa lactẽtis
cui virgineo mr̃ applaudebat in gremio.
Verũ nũq̃d nõ feliciora cẽlebimꝰ q̃ ab ore
ſedẽtis in dextera prĩs hodie in beata ſa-
lutatiõe ſuſcepit cũ aſcẽderit ad thronum
glorie epithalamũ canens ꝛ dicẽs: oſculet̃
me oſculo oris ſui. Xp̃i generationem: Marie
aſſumptionẽ q̃ꝫ enarrabit? Quãtũ ei grẽ
in terris eſt adepta pre ceteris tm̃ ꝛ i celis
obtinet glorie ſingularis. Qđ ſi oculꝰ non
vidit: nec auris audiuit: ꝛ in cor hoĩs non
aſcẽdit q̃ ꝑparauit deꝰ diligẽtibꝰ ſe: ꝛ qđ de
rebꝰ certũ eſt diligenti pre oĩbꝰ q̃s loquit̃.
Felix plane Maria ꝛ multipliciter felix: ſi
ne cũ eũ excipit ſaluatorẽ: ſiue cũ a ſalua-
tore ſuſcipit̃. hec Bern̄. vñ etiã Anſel. Cũꝫ Anſel.
xp̃s matrẽ in regnũ ſuũ aſſumeret: ꝛ ei ma
gnificẽtiã glĩe decreuiſſet oſtendere: cuiꝰ
ꝑcoꝝ dignitatis ꝛ honoris apparatibꝰ itẽ-
Occurſus celeſtium.
debat tota curia angeloꝝ? Quibꝰ vocibꝰ
exultatiõis atq; ſalutis reſonabãt vniuer
ſa tabernacula antiquoꝝ patrũ: ipſi curie
tũc nuꝑ aſſociatoꝝ? Certe crediderim oẽs
illius patrie ciues feſtiuiori ſolito: ꝛ ſubli
miori decoris nitore ad aduẽtũ mr̃is dñi
ſui ꝑparari: ac noua q̃dã ꝛ ineffabili iocũdi
tatis grã ꝓ tãte rei expectatiõe cõiubilare.
Occurſus xp̃i.
Et q̃d merũ. Ipſe ieſus deꝰ ꝛ dñs olim filiꝰ
ipiꝰ caſtiſſime ꝟgis ꝛ dñe rerũ: ipſe ei ſicut
vnice ſue matri totꝰ feſtinus occurrere vo-
lebat: ne ꝛ aliq̃s ex familiaribꝰ ſuis ſe a tã
ti gaudij immenſitate ſubtraheret. Utiq;
moris inter hoĩes eſſe ſcit̃ vnũquẽq; bonũ
ſeruũ cuiuſq; ꝑpotẽtis dñi eo maiori gau
dio in aduẽtu amici ſui exultare quo ipm
dñꝫ ſuũ cognoſcit aduẽtãtẽ amicũ magis
amare. Cũ vero de aduẽtu parẽtũ dñi ſui
agit̃ de quoꝝ ſpãli dilectione nullus vlla
dubitatiõe tenet̃ ille nimirũ magis felicẽ
ſe eſtimat: q̃ maiori iubilo ꝛ feſtiuiori oc-
curſu leticie frena relaxat. Si ergo hec ita
ſe habẽt apud hoĩes q̃bꝰ ſi qua bonitas ẽ
lõge tñ ſupernoꝝ ciuiũ bonitati impar eſt
ꝯtẽplet̃ aĩo quo põt: quo gaudio: qua feſti
uitate: quibꝰ cõcentibꝰ iubilãt oẽs beato-
rũ ſpirituũ ordĩes qñ ꝛ vnicã mr̃ẽꝫ dñi ſui
aduentare: ꝛ ipꝫ dñꝫ deũ ſuũ ei videbãt of
glĩa ſua decoratũ velle occurrere. Stipa-
tus itaq; mille milibꝰ imo innũerabiliũ an comiti-
geloꝝ agminibꝰ deꝰ ipſe huic piiſſime mr̃i ua xp̃i.

ſue de hoc mūdo migranti occurrit eamqꝫ ſup oēs celos exaltatā: cūcte ſecū creature pereūt iure dn̄aturā i thꝛono glīe ꝯuocauit. O dies tāti occurſ° glīoſa: ꝛ felix dies tā ꝑclare exaltatiōis. Btā et celebris dies tā ꝑclare ꝛ ſublimis gloꝛificatiōis feſtiua ꝛ oī ſeculo admirabilis. Dies em̄ illa non ſolū te dn̄a ineffabiliter ſublimauit ſed celū ipm̄ qđ penetraſti necnō cuncta q̄ in eo ſunt noua ꝛ ineſtimabili gratia decoꝛauit. Noua quidē grā celū decoꝛauit: q꞉ pꝛioꝛē gloꝛiā ei° ex ꝓſentia tua vltra q̄ꝫ dici poſſit aut cogitari magnificauit. Nam tu dn̄a illuc aſcēdens: noua illud ac ꝑcellēti ꝟtutū tuarū dignitate irradias: imēſaqꝫ miſerationū ꝛ grarū luce ꝑluſtras. Eadēqꝫ quoqꝫ dies tui aſcēſus eos q̄ ciues celi ab initio creature eē meruerūt ſolito feſtiuioꝛi exultationis gaudio induit. Q꞉ nāqꝫ ꝑ gloꝛioſum fructū fecūde ꝟginitatis tue vidēt ſe irruptā ciuitatē ſuā reītegrari vere i tuo aduētu ꝑ quē tm̄ bonū meruerunt gaudij ſui magnitudo iure debuit augmentari. Terrā ēt dies exaltationis tue o beatiſſima feminaꝝ mira grā irrigauit q꞉ dū te quā de ſe: ꝛ in ſe alioꝝ hoīm lege ꝓgenitā nouit vſqꝫ ad creatoꝛis oīm thꝛonū exaltari recognoſcit antiq̄ maledictiōis penam quā i pctō ꝑmoꝝ filioꝝ ſuoꝝ ſe merito excepiſſe ſciebat iā ꝑ tāte bn̄dictiōis tue abūdantiā ſe euadere indubitāter credebat. Quid āpli° dicere poſſū dn̄a? Inmēſitatē q̄ppe grē ꝛ gloꝛie tue cōſiderare cupienti ſenſus deficit ligua fatiſcit. ¶ Quēadmodū em̄ oīa q̄ in celo ſunt ꝑ gloꝛificationem tuā ineffabilr̄ decoꝛant̄: ita ꝑ eādē gloꝛificationē cūcta q̄ i terra ſubſiſtūt ineffabilr̄ ſublimant̄. Singula nēpe imēſe dignitatꝫ dec° ꝓſecerūt cū ꝑ tuā beatā ꝛ itegerrimā ꝟginitatē deū ſuū quē nō cognouerant agnoſcere: et agnitū colere: atqꝫ amare meruerūt: qn̄ oēs celos aſcēdere: ac i dextera dei ſui benedicti filij tui exaltare cognouerūt. In eo ēt didicerūt ſe eidē deo ſuū totū debere qđ ſunt qn̄ tu q̄ inter illa et de illis vna fuiſti: tantā dignitatis eminētiā meruiſti. Nihil igit̄ aut idolis hoīes: aut vel ſe alie rerū ſpēs idoloꝝ cultoꝛibus ſe dēre intellexerūt: vbi ꝛ ſinglarē actoꝛē ſui ex caſtiſſimo vtero tuo ad reſtitutionem prime creationis ſue ꝓgenitū ſuſceperūt: et te ꝑ quā amiſſaꝫ dignitatē ſuā recuperauerūt oī creature eā ſublimiter pꝛeponi inſpexerūt. Quas igit̄ laudes: qualſve grāꝝ actiones: nō ſolū humana: ſꝫ etiā oīs creatura huic ſacratiſſime ꝟgini dꝫ. Puriſſima nāqꝫ ſctitas: ac ſctiſſima puritas piiſſimi pectoꝛis ei° oēm oīs creature puritatem ſeu ſanctitatē incōparabili ſublimitate trāſcēdens hoc ꝓmeruit vt opatrix ꝑditi oꝛbis dignitiſſime fieret. Vn̄ q̄d laudis pꝛo tā ineffabili bono ipſe ꝑ eā reparat° mund° ei iure debeat coꝛ alicui° ſub carne moꝛtali viuētis eſtimare nullaten° ſufficit vtiqꝫ cūcta q̄ deus fecit ꝛ vtiliter bona in eo ſtatu quo fuerūt eſſe deſiterūt: ꝛ ꝑ hāc beatiſſimā vt ꝟginē in ſtatū pꝛiſtinū reſtituta ſūt oīa. Sicut g̊ de ſua potētia cūcta patrādo pater eſt ꝛ dn̄s oīm ita btā maria ſuis meritis cūcta reparādo mater eſt ꝛ dn̄a rerū. Deus eſt em̄ dn̄s oīm ſingula i ſua natura ꝓpꝛia iuſſiōe cōſtituēdo: ꝛ maria ē dn̄a rerū ſingula cōgenite dignitati ꝑ illā quā meruit gratiā reſtituēdo. Et quēadmodū deus ex ſua ſubſtantia genuit eum ꝑ quē cūctis oꝛiginē dedit: ita maria de ſua carne peperit illū q̄ in decoꝛē ꝑme creatiōis oīm cūcta reſtituit. Itē nulla reꝝ ſpecies niſi ꝑ dei filium fctā ſubſiſtit: ita lex debite dānationis neminē deſerit niſi quē ab ea filius marie abſoluit. Quis igit̄ iſta recto ſenſu ꝛ coꝛde ſincero perpēdēs plene ꝑcipꝛ queat excellētiā dn̄e hui°: ꝑ quā tā ineffabili grā ꝛ tā ineſtimabili electione erect° eſt mūd°. Quis inqꝫ mirā ꝛ oī rei ꝑter hāc inauditā mulieris iſtius grāꝫ oculis mētis aſpiciēs nō obſtupeſcat ꝛ nō mō elinguis verūetiā tante rei cōpꝛehenſiōe pꝛoꝛſus imunis fiat. Quapꝛopter ea q̄ nobis ſunt ipenetrabilia itermittētes ꝑcib° impetrare nitamur: vt qđ itellectu capere nequim° ſalutari effectu obtinere mereamur. Per has ergo rōnes impoſſibile eſt vt aliq̄s hō ad eā cōuerſus ꝛ ab ea reſpect° dānet̄. Nāqꝫ ipſa genuit eū ꝑ quē mortua reuiuūt: ꝑ quē hoīes ex pctō ſaluant̄: q꞉ nō eſt iuſtificatio niſi quā ipſa in vtero fouit: nō eſt ſal° niſi quā ipā peperit. Ipſa eſt ergo mater iuſtificātis ꝛ iuſtificatoꝛis. Ipſa eſt mater ſaluātis ꝛ ſaluatoꝛis. Igit̄ mater dei q̄ ſolus dānat: qui ſolus ſaluat: quē ſolū timemus in quo ſolo ſperam° eſt mater nrā. Iudex ꝛ ſaluatoꝛ noſter eſt frater noſter. Qūo ergo deſperemus cū ſalus ſiue dānatio nrā ex boni fratris ꝛ pie matris pēdeat arbitrio. Nunquid ſuſtinebit bonus frater puniri fratres ſuos q̄s redemit bona mater dānari filios ſuos quoꝛū ipſa redēptoꝛē genuit: dulcis mater rogabit dulcē filiū ſuū piū fratrē noſtrū filium pꝛo filijs: vnigenitū ꝓ adoptatis. Pius filius libēter audiet matrē pꝛo filijs vnigenitus ꝓ his quos adoptauit: dn̄s pꝛo his quos liberauit. hec Anſel. Exultemus igitur ꝛ nos miſeri cum celicolis ꝛ creaturis vniuerſis ꝓut poſſum° ac talē ꝛ tantā ꝟginē pꝛo nrō modulo laudare ſtudeam°. vn̄ Hiero. ad hec nos ꝓuocans ꝛ inuitās inter cetera ſic ait. Idcirco letamini et laudate: q꞉ ſi deū oꝛe pꝛophetico in ſuis ſan-

(Margin notes: F Laus Marie exupat ſenſum ꝫ liguā. — laudes Marie. — G Dānari neq̄ ꝑ quē maria intercedit. — Hiero.)

etiã laudare iubemur multomagis eũ in hac celebritate btẽ ꝟginis matris ei⁹ op꜒ cũ hymnis ⁊ cãticis diligẽtius extollere: ⁊ dignis deo iubilare ꝓconijs: ac mysticis honorare muneribꝰ. Nulli dubiũ ꝙ totũ ad gloriã laudis eius ꝑtineat qcq̃d digne genitricis ſue impẽſum fuerit ac ſolenniter: ꝑfecto qcq̃d hũanis põt dici ꝟbis minus a laude celis: qua diuinis eſt⁊ angelicis excellẽtijs ꝑdicata ⁊ laudata ꝓconijs. A ꝓphetis q̃dẽ prenũtiata: a patriarchis figuris ⁊ enigmatibꝰ ꝑſignata: ab euãgeliſtis exhibita ⁊ mõſtrata: ab angelo venerabilr atq; officioſiſſime ſalutata. Tñ etſi ad hec nemo ydoneus inuenit votis oibꝰ ceſſare nõ dꝫ: etiã q̃libet pctõr a laudibus eiꝰ ꝗuis explere nõ queat qđ ſentit. vñ et ſermo diuinus cũ de pctõre ageret in ps. Sacrificiũ inq̃t laudis honorificabit me: et illic iter quo oſtẽdam illi ſalutare dei. Ac ſi palãter dicat. Illic iter ẽ laudis ad laudeꝫ ſine fine mãſurã: ſꝫ nemo apprehẽdit illđ niſi ego ꝓmonſtrauero. Propterea qꝛ iter ſalutis nr̃e in laudibus eſt ſaluatoris hortor vos ⁊ cõmoneo in hac ſacra ſolẽnitate genitricis dei marie nolite ceſſare a laudibus. Et ꝗuis ſpecioſa laus non ſit in ore pctõris noli ceſſare: qꝛ inde promittit tibi veniã vñ ⁊ oibꝰ vt laudes. Alioqn niſi iuxta modulũ īgenij nr̃i deũ laudare in ſctis ſuis ſtudeamꝰ quo mõ eũ iuxta multitudinẽ magnitudinis eiꝰ laudare poterimus? Oĩno hoc ꝑtermittẽdũ nõ eſt qđ impleturi ſumꝰ qñq; ſᵐ qđ dꝛ. Beati ꝗ inhabitãt in domo tua dñe: in ſcl'a ſeculoꝝ laudabunt te. Interim ꝟo qꝛ immẽſus eſt qđ voce nõ poſſumꝰ: nec facũdia valemꝰ exeq̃mur votiꝰ medullis cordis. hec Hiero. ¶ Aſſumptio btẽ ꝟginis fuit olim ꝑfigurata qñ archa dñi ī domũ regis dauid ẽ trãſlata. Rex dđ corã archa cythariʒauit: ⁊ eã cũ magno iubilo ī domũ ſuã adduxit. In archa mãna celi ꝯtinebat: ⁊ ꝯuenienter ꝑ eã btã ꝟgo deſignabat: qꝛ panẽ angeloꝝ quẽ hõ manducauit ipſa ꝑtauit. Archa ꝟo ligno ſethiꝫ īputribili erat facta figurãs ꝙ maria ī putredinẽ nõ eſt redacta. Rex dauid qui corã archa ſubſiliendo cythariſauit regẽ celi ⁊ terre xp̃m ꝑfigurauit ꝗ vt creditur matri ſue perſonaliter occurrit ⁊ eã cũ magno iubilo in domuꝫ ſuã introduxit. Aſſumptio etiã marie oliꝫ fuit ioãni in pathmos inſula ꝑfigurata. Nã mulierẽ quãdã admirabileꝫ in celo videbat: ꝗ ſole amicta erat ⁊ maria circũdata diuinitate in celũ aſcendebat. Luna ſub pedibꝰ eius eſſe videbat per qđ ꝑpetua ſtabilitas marie deſignat. Luna eñ īſtabilis eſt ⁊ nõ diu manet plena: ⁊ ꝟſignat mũdũ ⁊ oĩa terrena. Hec iſtabilia maria ꝯtẽnẽs ſub pedibꝰ cõculcauit ⁊ ad celũ vbi oĩa ſtabilia ſunt anhelauit. Coronã etiã in capite ſuo mulier habebat que in ſe ſtellas duodecim cõtinebat. Corona cõſueuit eſſe honoris ſignũ ⁊ ſignat honorẽ glorioſe ꝟgini cõdignũ. Per duodeciꝫ ſtellas ap̃li intelligunt ꝗ in diſceſſu marie oẽs affuiſſe dicunt. Mulieri ſunt date ale advolandũ ꝑ quas intelligit aſſumptio tã corporis ꝙ̃ ale. Feſtiuitas aũt huius ſancte aſſumptionis figurata fuit oliꝫ in matre ſalomonis. Salomon eñ rex in throno glorie reſidebat: ⁊ matri ſue thronũ ad dexterã poni faciebat. In quẽ ipſaꝫ a dextris ſuis locauit: ⁊ q̃ecunq; petierat ſibi nõ negauit. Sic ⁊ xp̃s matrẽ ſuã a dextris ſuis locauit: ⁊ oĩa quecunq; voluerit ab eo īpetrabit. O felix maria ⁊ omni laude dignissima. O virgo maria dei genitrix glorioſa O ſublimis puerpera que deum autoreꝫ celi ⁊ terre quẽ oĩa creatura non capit: tuo immaculato vtero clauſum geſtaſti. Quid nos tãtilli q̃d actiõe puſilli q̃d in tuis laudibꝰ referemꝰ: cũ etiã ſi oĩm noſtrũ mẽbra verterent in linguas te laudare nullus ſufficeret? Quid dicã pauꝑ ingenio cũ de te qcq̃d dixero minor laus eſt ꝙ̃ dignitas tua mereat? Quid ergo de te dicã? q̃d referã cũ nõ ſufficiat lingua carnis tuas enarrare ꝟtutes? O maria tui recordatio nois melle dulcior nectare ſuauior feſſos recreat: meſtos letificat: oppreſſos releuat: errãtes ad viã ſalutis reuocat: ⁊ peccatores ne deſperent ſue ſuauitatis odore confortat. Sicut eñ tpe verna li cũ ad alta celi ſol incipit aſcẽdere: ⁊ terris fecunda radioꝝ ſuorũ luminoſitatẽ infundere: vegetabilia cuncta hyemali glacie cõſtricta incipiũt reuiuiſcere: animantia quoq; ⁊ volatilia in antris ⁊ ſpecubus ac diuerſis q̃buſq; latibulis abſcõdita ad tante lucis nouitatẽ reſpirare incipiũt: ac vires reſumere: ⁊ cordis letitiã cãtibus ⁊ plauſibꝰ letabũdis oſtẽdere: holera quoq; ſenes cũ iunioribꝰ eiꝰ in aduẽtu exhilarãtur: ⁊ tota ſuperficies terre decore induit: et applaudit ac cõgratulat. Sic nobis accidit cũ ſole amicta virgo fecũda: regina celi: preelecta vt ſol: fines cordis noſtri igreditur: ⁊ memoria eius mẽribꝰ noſtris rutilantibꝰ abſq; nube infundit: cõtinuo nãq; duricies oĩs ad tãte lucis imẽſitatẽ reſoluitur: arida cũcta rore celeſtis gratie irrigant fugant tenebre: lumẽ nouũ exorit: et gaudioꝝ nobis materia immẽſa cumulatur. O nomẽ admirabile. O nomẽ delectabile. O nomen grauidũ ſacramẽtis ⁊ diuinis plenũ myſterijs. O nomẽ glorioſum. O nomẽ celeberrimũ. O nomẽ ſublime ante tẽpora vniuerſa in dei predeſtinatione cõpoſitum ⁊ in tpe digne perſone ſᵐ rem

Marginalia: Laus matris ad filiũ refert. — Ps. xlix — Psal. lxxxiij. — figura ij. re. vj. — Apoca. xij. — ij. re. ij. — Felicitas marie. — Nomẽ marie.

ꝯuenienter impoſitū. O nomē qḋ nolat ſepiꝰ ⁊ frequētat dulciꝰ in cōſilio ⁊ cōgregatiōe iuſtoꝝ ⁊ qḋ verſat clemētiꝰ in ore pctōꝝ. Quis em̄ vnq̄ꝫ criminū veniam petijt: niſi mediāte maria? Oēs mariā inuocāt. Oēs mariā noiant. Mariā pre oibꝰ amāt. Ois etas ſexus ⁊ pfeſſio Mariā ſtudioſe reclamat. Cū em̄ ſummū regū peccādo ꝑdimꝰ: cū angelos ⁊ ſctōs oēs offēdimus: cū etiā nobiſipſis graues ſumꝰ ⁊ oīno neſcimꝰ qd̄ agere debeamꝰ hoc ſolū reſtat miſeris: vt oculos cordis ⁊ corpis ad te leuemus ꝯſiliū q̄rētes ⁊ petētes auxiliū. vn̄ Anſel. Nihil certe vtilius poſt deū memoria matris dei. Nihil ſalubrius meditatione pij amoris quo feruebat in memoria ⁊ cōtēplatiōe filij ſui nihil iocūdius ſapore ꝯtracti gaudij eiꝰ quo multiplr̄ paſcebat in eodē ⁊ ꝑ eūdē filiū ſuū. Sepe q̄dē vidimꝰ ⁊ audiuimus plurimos hoīz in ſuis piculis recordari nois ipſiꝰ beate marie virginis: ⁊ ilico ois piculi malū euaſiſſe. Velocior ē em̄ nōnunq̄ꝫ ſalus memorato noie eiꝰ q̄ꝫ inuocato noie dn̄i ieſu vnici filij eiꝰ. Et id q̄dē non iō fit q̄ ipſa maior eo ſit aut potētior: nec em̄ ipſe magnꝰ aut potēs eſt ꝑ illā: ſed illa ꝑ ipm̄. Quare ergo ſalꝰ prōptior in recordatiōe eiꝰ q̄ꝫ filij ſui ſepe ꝑcipiat dicam qḋ ſentio. Filiꝰ q̄dē eiꝰ dn̄s eſt ⁊ iudex oīm diſcernēs merita ſinguloꝝ. Dū igit̄ ipſe a quouis ſuo noie inuocatꝰ nō ſtatim exaudit ꝑfecto iuſto iudicio id facit. Inuocato aūt noie matris ſue ⁊ ſi merita inuocātis nō merent̄: merita matris intercedunt vt exaudiat̄. Hec deniq̄ꝫ hūanꝰ vſus q̄tidie ꝓbat cū q̄s ꝓpoſito amici noie ab alio impetrat efficaciter qḋ ſimplr̄ ſua ꝓce nequaq̄ꝫ impetrare valebat. Itaq̄ꝫ ſi tā vtilis eſt in ſubueniēdo memoria nois matris dei: nō mirū ſi magis affert fructū frequēs meditatio ſancti amoris eiꝰ ſi plenā iocūditatē dabit dulci ſtudio cogitata ⁊ recogitata immenſitas gaudij eiꝰ. hec Anſel. Tibi ergo ſpes nr̄a gaudium ⁊ letitia cordis nr̄i ego pctōr in vocē ſalutatiōis ⁊ laudis cupiēs ꝓrūpere: teq̄ꝫ ex intimo cordis cuꝫ gemitu ⁊ lachrymis ⁊ deuota cordis genuflexione affectuoſiſſime matrē gratie ſalutare et laudare cū mēte ꝯtracto viros illuſtres q̄ te ab initio laudauerūt pre ſtupore deficio ⁊ vltra ſpm̄ nō habeo. Sꝫ cū ad meipm̄ redeo hec intra me reuoluo dicēs. Salue o pia mater dei ⁊ ꝟgo quā laudat orbis terre ⁊ plenitudo eiꝰ celi celoꝝ ⁊ omnis virtꝰ coꝝ q̄cq̄d de ꝓconio tuo lingua dicere potuit: calamꝰ ſcribere valuit: cor potuit cogitare: omnibꝰ illis ſimul collectis ⁊ cōſcriptis ⁊ i vnū manipulū cōgeſtis cētuplicata ⁊ infinities multiplicata corde deuoto: aureo cū decore: melliſſuo ſapore: et odore aromatico: tibi porrigo ad laudādū ⁊ glorificādū te ꝟgo btā nūc ⁊ ineternuꝫ. vn̄ Aug. Accipe ita q̄ſcūq̄ꝫ meritis tuis impares grarum actiōes ⁊ laudes: ⁊ cū ſuſceperis vota culpas nr̄as orando excuſa. Admitte nr̄as ꝓces itra ſacrariū pie exauditiōis ⁊ reporta nobis antidotū recōciliatiōis. Sit ꝑ te excuſabile qḋ ꝑ te ingerimꝰ fiat īpetrabile qḋ fida mēte poſcimꝰ: accipe qḋ offerimꝰ: īpetra qḋ rogamꝰ: excuſa qḋ timemꝰ: q̄r nec potiorē meritis inuenimus ad placādū irā iudicis q̄ꝫ te: q̄ meruiſti mater exiſtere eiuſdē redēptoris ⁊ iudicis. Succurre ergo miſeris: iuua puſillanimes refoue flebiles: ora ꝓ ꝓplo: interueni ꝓ clero: itercede ꝓ monachoꝝ choro: exora ꝓ deuoto feminco ſexu. Sentiāt oēs tuū iuuamē q̄cūq̄ꝫ deuote celebrāt tuā aſſumptionē. Sit tibi cōpaſſio ſuꝑ afflictis: ſit piꝰ affectꝰ ſuꝑ celoꝝ ꝑegrinis. Et cū te ſꝑ letā eſſe īſpicias: fletꝰ q̄ꝫ nr̄os ad deū ipa admittas: eumq̄ꝫ vt ꝓpriū filiū ꝓ nobis īterpelles ꝓcamur. Nos em̄ adhuc i hac terra affligimur: iniurijs laceſſimur: opprobrijs afficimur: eſurimꝰ: ſitimꝰ: ſomnū patimur in carcere retinemur. Tu ꝟo i celeſtibꝰ regnis ꝓlata cunctis eaꝟginū choris. Tu agnū quocūq̄ꝫ prexeris ſeq̄ris: tu ꝟgineos choros ⁊ ab icētiue carnis illecebris alienos ꝑ albētia lilia roſaſq̄ꝫ vernātes ad fontē perēnis vite potādos inuitas. Tu i illa beatoꝝ feliciſſima regna primi ordinis dignitate idepta: plantis roſcidis oberrās: inter ꝑadiſi amenitatē gramineoſq̄ꝫ ⁊ crocos tenero poplite pergis: feliciq̄ꝫ palma violas īmarceſſibiles carpis. Tu cōcinis ſine fine choris ꝯiſicta angelicis archāgeliciſq̄ꝫ ſociata indefeſſa voce ſctā clamare nō ceſſas. Tu in cubiculo regis btītudine gēmis ac margaritis ornata exiſtis. Tibi thronꝰ ab angelis eſt collocatꝰ i aula regis eterni: teq̄ꝫ ipſe rex regū: vt matrē veraꝫ et decorā ſpōſam pre oībus diligens amoris amplexu aſſociata. Nec mirū ſi dignet̄ tibi adgaudere deꝰ regnās in celis quē tu ꝑuulū ex te hoīeꝫ natū totiēs oſculata es in terris. Has ḡ tuas felicitates poſſidēs ꝯuertere ad nr̄am miſeriarū ſalutē. Inter hec frēs chariſſimi toto mētis affectu btīſſime ꝟginis itercelliōibꝰ nos cōmittamꝰ. Oēs patrocinia oī niſu īplorēmꝰ: vt dum nos ſupplici eā obſeq̄o frequētamꝰ in terris ipſa nos ſedula ꝓce cōmēdare dignet̄ i celis. Neq̄ꝫ em̄ dubiū ē eā q̄ meruit ꝓ liberādis ꝓferre ꝓciū poſſe etiā plus ſctis oībus libertatis īpēdere ſuffragiū. Sed q̄d nobis prodeſt hāc interpellare vocibꝰ: niſi etiā hūilitatis eiꝰ exēpla teneamꝰ? Curemus ḡ dilectiſſimi frēs vt cū huiꝰ diei feſti i natij itereſſe cupimꝰ veſtimētis hūilita-

Anſel.

I Marie inuocatio interdum citius auxiliatur q̄ꝫ ieſu.

Auctor ad mariam.

K De laude marie diuina eloquia.

tis atq; charitatis induti appareamꝰ. Nō nos inuidia aliene felicitatis torqueat. Nō ira vsq; ad diuisionē dilaniet. Non cupiditas a nobis xp̄m excludat. Nō seculi nos tristitia exurat. Nō p̄speritas eiꝰ incante decipiat. Nō luxuria inquinet. Nō immūdicia polluat. Nō elatio corrūpat. Nō superbia inflet: vt cū nos ꝟtutibꝰ ornatos charitate cōiunctos: hūilitate fundatos: btā dei genitrix Maria sue nos interesse festiuitati pspexerit ardētiꝰ subuenire festinet apd filiū ⁊ dn̄m suū iesū xp̄m deū saluatorē nr̄m qui coronis perēnis regni clarificat sctōs suos: ⁊ est eterna laus ⁊ expectatio oībus electis suis. hec Aug. vn̄ Ansel.

Anselmi ad mariaʒ p̄clara deprecatio.

Rogamus ergo te dn̄a p̄ ip̄aʒ grāʒ q̄ te piꝰ et oꝑe deꝰ sic exaltauit ⁊ oīa tecū possibilia donauit: q̄tenꝰ id apud ip̄m nobis obtineas: vt plenitudo grē quā meruisti in nobis sic operetur qd̄ participiū beati p̄miȷ eiꝰ nobis misericorditer q̄nq; donetur. Ad hoc q̄ppe deꝰ noster p̄ te factꝰ est frater nr̄: vt queadmodū ipse dignatꝰ est ꝯsors fieri nr̄e hūanitatis: sic nos mereamur cōsortes fieri sue diuinitatis. Intēde ergo pyssima dn̄a: vt nobis ad effectū p̄ueniat p̄pter qd̄ deꝰ nr̄ ex tuo castissimo vtero factꝰ hō īter hoīes venit. Nec sis q̄sumꝰ exoratu difficilis: qꝛ p̄cul dubio idē benignissimꝰ filiꝰ tuꝰ erit ad concedēdū q̄cq̄d voles p̄mptus ⁊ exaudibilis. Tantūmodo itaq; velis salutē nr̄aʒ et vere nequaq̄ salui esse non poterimus. Quid q̄ stringes larga viscera mie tue cōtra nos dn̄a: vt nolis saluari nos. Certe deꝰ nr̄ teste p̄pheta mīa nr̄a est: tu eiusdē dei nr̄i absq; dubio vera mr̄ es. Si tu ergo q̄ deles ⁊ reuera mie mater denegas nobis effectū mie: cuius tā mirabiliter facta es mater. q̄d faciemꝰ cū idē filiꝰ tuꝰ aduenerit cūctos equo iudicio iudicaturꝰ? Si quidē lʒ ipse filiꝰ tuus sit p̄ te factus frater nr̄: vtiq; tn̄ vbi volūtatē tuā suevez dulcissime matris magis porrectam aduerterit: illuc seruata equitatis rōne a q̄ te nullatenus discrepare velle videbit iudiciȷ sniam: siue ad mīam inflectēdo siue ad iustitiā intēdendo p̄mulgauit. Subueni ergo nobis dn̄a ⁊ nō cōsiderata pctōꝝ nostroꝝ multitudine velle tuā ad miserādūʒ nobis inflecte. Cogita quesumꝰ ⁊ recogita apud te: qꝛ nō ad dānandū sed saluādū pctōres cōditor nr̄ factus est hō ex te. Cur itaq; nō iuuabis nos pctōres q̄ in tantaʒ celsitudinē es p̄pter nos eleuata: vt te dominā habeat ⁊ venerer tota pariter creatura? An ideo vtrū pereamꝰ ampliꝰ nō curabis: qꝛ quicq̄d de nobis miseris vltra eueniat glie tue nulla iactura inde proueniat. Et hec q̄dē fortassis aliq̄ mō bōa dn̄a posses: si p̄ tui solius exultatiōe vtilitate mater dei facta fuisses. Sed vtiq; deꝰ qui hoīem assūpsit ex tua castissima carne hoc fecit p̄ tua ⁊ nr̄a cōi salute. Si ergo tu que plena salute es potita nō intēdis: vt eadeʒ salus p̄ modulo nr̄o etiā ad nos vsq; pertingat iā tuoꝝ sufficiēs cōmodoꝝ nr̄oꝝ negligēs eē videberis que pro totiꝰ mūdi saluatiōe meruisti fieri mater altissimi: cū nos postposueris quos obuoluit funꝰ seculi. Quid ergo queso proderit nobis tua felix ⁊ gloriosa exaltatio ⁊ que inde habemus dulcis ⁊ affectuosa exultatio. Ut ergo filiū tuū totius mūdi saluatorē ⁊ te eius reconciliatricem veraciter esse sentiamus: eo nos propēsiori studio tuā precamur ⁊ fo neq̄s in secibꝰ mūdi natos ⁊ alios potiori leuamine perspicis indigere. Ab initio deniq; renouatiōis humane oībus sub tuuʒ p̄sidiū cōfugiētibus hucusq; succurristi: ⁊ iccirco pre oīm creatura: oī laude dignissima dici ⁊ esse meruisti. Eya succurre nobis ⁊ oramꝰ vt laus quā per tot secula possedisti cōtinua tibi duret in grā in qua mūdo subuenisti. Tibi ergo nos cōmēdamꝰ: tu procura ne pereamꝰ. Effice potiꝰ vt salus nostra de die in diem multiplicetur: ⁊ filio tuo dn̄o iesu xp̄o vita nostra iugi deuotione famuletur. hec Anselmus. ¶ Oratio.

DEus dator gaudiȷ: largitor solatiȷ: luctus releuator: meroris effugator qui beatā virginē Mariā matrem tuā maiestatis speculū: angeloꝝ solatium tue bonitatis imaginē: nostre salutis originem multiplici gaudio in terris ⁊ in celis letificasti: cōcede mihi supplici tuo vt qui ad eā quasi ad fontē gaudiȷ in doloribꝰ meis fiducialiter recurrere presumo: valeā ipsiꝰ meritis ⁊ intercessione p̄ntis ⁊ p̄petui gaudiȷ effectū sentire: ⁊ ad illud ineffabile gaudiū quo assumpta tecū gaudet in celis feliciter peruenire. Amen.

¶ De finali iudicio. Ca. lxxxviij.

Post p̄dicta que iam cōpleta sunt restat vt de finali iudicio ⁊ q̄busdā aliȷs nōdū impletis aliq̄d videamꝰ. Finale itaq; iudiciū q̄dā sunt antecedentia. s. pena purgatoriȷ: ecclesie suffragia ⁊ antixp̄i p̄secutio: quedam cōcomitantia. s. cōflagratio mundi ⁊ corporuʒ resurrectio. ⁊ quedā sequentia. s. pena infernalis ⁊ gloria celestis. De purgatorio sciēdū q̄ in eo duplex pena ē: vna dāni de carentia diuine visionis: alia sensus de afflictione caloris: aut frigoris vel

A iudiciū finale. iudiciū anteccdētia ꝯcomitātia ⁊ sequētia. Purgatoriȷ duplex pena.

Bern. Purgatorij pena.

pene alterius gñio: ⁊ quãtũ ad vtrũqȝ minor pena purgatorij maior eſt q̃ maxima pena hui⁹ mũdi. Bern. Sola dies purgatorij ſupat paſſiões ſctõꝝ. Nõ aũt acerbitatis pene purgatorij eſt iſta: q: cũ de⁹ plus ꝑat emendã q̃ penã plus põderat l penitẽtia virtutẽ bone volũtatis q̃ penã afflictiõis. vñ pl⁹ põderat de⁹ modicã penã volũtariã in p̃ñti: q̃ multã nõ ita volũtariã l futuro: ſicut pl⁹ valet modicũ auri q̃ multũ plũbi. vñ ſꝫ Aug. Una gutta aq̃ lachrymarũ tm̃ facit h̃ ꝑ emẽda quãtũ decẽ anni in purgatorio. Et opꝫ vt qđ ibi deficit i volũtate ſuppleat in acerbitate. Neceſſe eſt aũt vt ait Aug. ꝙ tm̃ vrat dolor q̃tũ inheſerat amor. Tãto eñ q̃ſqȝ torquet diutius: q̃to affect⁹ ei⁹ venialib⁹ inherebat forti⁹.

Augu. Pnie ꝓ ſentiõ ⁊ volũtarie valor.

Uñ tandiu differt q̃s a gloria quouſqȝ fiet ſine oĩ macula ſicut erat i baptiſmo. Noli ergo ꝯtẽnere venialia ꝑ q̃b⁹ tãta pena eſt expectanda. Cur aũt aĩa icorporea corpalibus penis teneat declarat Aug. dicens. Anime q̃ in corporibus viuẽtes ꝑ dilectionẽ rerũ viſibiliũ corporalib⁹ imaginibus afficiunt a corporib⁹ exeũtes in eiſdẽ imaginib⁹ tormẽta patiunt. Propterea eñ corporalib⁹ paſſiõib⁹ ibi teneri p̃ñt: q: a corruptiõe corporaliũ affectionũ hic mundate nõ fuerunt quam corpulentiã de corporis delectatiõe traxerunt. Et iterũ. Si eñ anima a corruptione corporaliuꝫ affectionũ hic nõ mũdat corpore exuta corporalibus tenet paſſionib⁹. Studeat ergo i hac vita ſe ab hmõi petulãtia mũdare quatenus cũ hinc exierit nihil corporeũ ſecum trahat: ⁊ corporis paſſiõe imunis exiſtat. hec Augu.

Uenialia abluenda

B Suffragia generalia

Suffragioꝝ aũt ſunt q̃tuor modi gñales ad quos oẽs alij reducunt ſciliꝫ oratio: ieiunium: eleemoſina: ⁊ ſacr̃m altaris. Hec ſuffragia ꝓſunt defunctis ſm magis ⁊ minus ꝑ diuerſitate meritoꝝ i mortuis: vel ꝑ charitate viuoꝝ q̃ magis ſolicitãtur ꝑ mortuis aliq̃bus q̃ alijs. Illa eñ ſuffragia q̃ ſpãliter fiunt ꝑ aliq̃bus plus valẽt illis q̃ alijs: licet etiam alijs aliquo modo cõmunicẽtur. Suffragia vero q̃ cõmuniter fiunt ꝑ defunctis: ꝯ̃uis omnib⁹ ꝑ modulo ſuo ꝓſũt: illis tñ amplius qui dũ eſſent in ſtatu vie magis meruerunt vt ſibi ꝓdeſſent.

Suffragia ſpãliter facta.

Grego. Bõa ante mortẽ ꝑ ſe agẽda.

Unde Greg. Illis ſacre victime mortuis proſunt q̃ hic viuẽdo obtinuerunt: vt eas etiã poſt mortẽ bona adiuuẽt q̃ hic pro ipſis ab alijs fiunt. Inter hoc autem penſandũ eſt ꝙ tutior via ſit: vt bonũ qđ quiſqȝ poſt mortẽ ſuam ſperat agi per alios agat dum ipſe viuit per ſe. Beatius quippe eſt liberum exire q̃ poſt vincula libertatem querere. Tunc ergo vere pro nobis deo hoſtia accepta erit cum noſipſos hoſtiam fecerim⁹. Et fidenter dico qm̃ hoſtia ſalutari poſt mortem nõ indigebim⁹: ſi ante mortẽ deo hoſtia ipſi fuerimus. hec Grego. Inſuper ne aliquid bonũ pereat illa bona que quis peccãdo operatur mortificata: alijs ſaluandis dabuntur. Sicut q̃ñ corporali morte quis moritur fratres ⁊ ꝓpinqui in bonis eius ſuccedunt.

Antichriſti arma iiij.

Antichriſtus ṽo quatuor modis ſubuertendi hoies armabit: ſcꝫ callida ꝑſuaſione: miraculoꝝ operatione: bonoꝝ largitione: tormẽtoꝝ exhibitione. Predictis q̃tuor modis multos ad ſe trahet. Trahet autẽ malos per munera: bonos ꝑ tormenta: ſimplices ꝑ predicationeꝫ ⁊ miracula. Habebit ſecum magos ⁊ maleficos: reges quoqȝ et principes. Unde in Apocal. Uidi de mari beſtiam aſcendentem: id eſt antichriſtum habentẽ capita ſeptẽ: id eſt principes vniuerſos ⁊ cornua decẽ: id eſt illos qui impugnant decalogum.

Apoc. xiij.

C Antichriſti parentes et malicia.

Hic ex parentib⁹ ſenibus cõcipietur ⁊ naſcetur in babylone de tribu Dan: ⁊ ſicut in chriſto oĩs plenitudo diuinitatis inhabitauit: ita in antichriſto oĩs plenitudo iniquitatis inhabitabit: qr in ipſo erit ſpiritus malignus caput oĩm maloꝝ ꝓpter qđ et filius ꝑditionis vocabit.

Helyas Enoch aduentus in terras.

Inter occultũ aduentũ antichriſti qui eſt ꝑ natiuitatẽ: ⁊ manifeſtũ q̃ erit per p̃dicationẽ: ⁊ apertaꝫ perſecutionem venient Helyas ⁊ Enoch vt ipſi repugnẽt ⁊ errantes adviam veritatis reducãt i vtriſqȝ per zachariã due oliue. i. ſpũſancto vncti: et ꝑ ioãnẽ duo cãdelabra. i. lumẽ dantes alijs noiant: ⁊ p̃dicabũt dieb⁹ mille ducẽtis ſexaginta. i. trib⁹ annis ⁊ dimidio: ſicut et xp̃s p̃dicauit amicti ſaccis. i. penitẽtiã p̃dicantes ⁊ exẽplo ſui oſtendentes. Et oẽs q̃ cognoſcere ⁊ confiteri verũ deũ volunt hos duos ſenes ⁊ veraces teſtes ſubſequentur iniquũ errorẽ deſerẽtes: qm̃ ipi in magnis ⁊ corã deo ⁊ corã pplo fulgebũt vicos ⁊ ciuitates ⁊ plateas atqȝ alia loca vbicũqȝ filius ꝑditiõis ꝯ̃trã doctrinã ſuã efflauerit ꝑcurrẽtes ac in eis multa ſigna in ſpũſctõ faciẽtes: ita vt oĩs pplꝯ q̃ ea viderit in maximã ammirationẽ ducat. Idcirco aũt hec magna ſigna ſupra firmã petraꝫ ſolidata illis dabunt: quaten⁹ illa cõtraria et falſa ſigna abijciãtur.

Helyas Enoch cedes. Antichriſti cedes.

Tandẽ antixp̃s occidet eos in hieruſalẽ: ⁊ iacebũt corpa eoꝝ i plateis tribus dieb⁹ ⁊ noctibus ⁊ dimidio: qr nullus audebit corpa eorũ ſepelire ꝓpter metũ antixp̃i: vt q̃cũqȝ viderint timeãt eis ꝯformari. Poſt tres aũt dies ⁊ dimidiũ reſurgẽt ⁊ i celũ i nube aſcẽdẽt. Antixp̃s ṽo xv. dieb⁹ regnabit poſt mortẽ illorum. Regnabit aũt tribus annis ⁊ dimidio: ⁊ poſt dñs poteſtate ſua occidet eũ: ſiue ꝑ ſe: ſiue ꝑ michaelẽ archãgelũ. Occidet aũt in mõte oliueti in papilione: ⁊ in ſolio ſuo in lo-

eo illo vbi dñs aſcendit. ſm prefati mõtis apice q̃ dr inclyt⁹: q2 ex eo ſaluator aſcẽdit ad patrẽ: ibi nãq3 peribit vñ dñs aſcendit. Quo interfecto nõ ſtatī veniet dñs ad iudiciũ: ſʒ ꝯcedenẗ. xlv. dies ad refrigeriũ ſanctoꝝ ⁊ ad penitẽtiã ſub uerſoꝝ. Quãtũ aũt ſit ſpaciũ inter illos. xlv. dies ⁊ finẽ mũdi nemo ſcit.

D
Iudeoꝝ ꝯuerſio.

Iudei tũc ad p̃dicatiõem enoch ⁊ helye cõuertenẗ ad fidẽ ⁊ ſancta eccleſia vſq3 in finẽ mũdi pacifica q̃eſcet: q2 extunc fraudulentia ⁊ ſeuitia diaboli penit⁹ deficiet. ¶ Circa cõflagrationẽ mũdi ſciẽdũ eſt q̃ ignis permaximus aduentũ iudicis preueniet: ⁊ faciem eius precedet: q2 virtute diuina non ſolũ ignis qui eſt in ſphera ſua ſed etiã omnes ignes ⁊ qui in terra et ſup terrã ſunt ad mũdi cõflagrationẽ concurrent.

Cõflagratio mundi

Per iſtum ignẽ q̃ſi ſimul fiet purgatio iuſtoꝝ ⁊ punitio maloꝝ: incineratio corpoꝝ ⁊ cõſumptio terrenaſcentium. Habebit em̃ iſte ignis officium q̃tuor igniũ: vz ignis infernalis ad reproborum punitionẽ: ignis purgatorij ad bonoꝝ venialibus purgationẽ: ignis terreſtris ad vegetabilium ⁊ ſenſibilium ꝯſummationem et corpoꝝ incinerationẽ: ⁊ ignis elemẽtaris ad elementoꝝ ſubtiliationẽ ⁊ innouationis coꝝ diſpoſitionẽ.

Ignis conflagrationis. iiij. officia.

Per hunc g̃ ignẽ ita facies terre exureẗ q̃ figura hui⁹ mundi peribit ſicut ⁊ olim p̱ diluuium factum fuit. Et merito primum dei iudicium fuit in aqua ꝯ ardorem luxurie q̃ tunc viguit: vltimũ vero iudicium erit in igne ꝯ teporem charitatis: q̃ tũc ſeneſcente q̃ſi mũdo refrigeſcet.

Iudiciũ per aquã ⁊ p̱ ignẽ.

Quo facto ſtatim erit reſurrectio mortuoꝝ corpoꝝ cũ aduẽtu iudicis ad iudiciũ: ⁊ tunc inflãmabiẗ totus mundus p̱ circuitũ. Quia em̃ hõ meruit ⁊ demeruit in aĩa ſimul ⁊ corpore punietur vel p̃miabiẗ in vtroq3: ⁊ ideo in eiſdẽ op3 eum reſurgere. Reſurgẽt aũt oẽs tã boni q̃ mali: nulla in eis exiſtẽte differẽtia quãtũ ad ordinẽ tp̃is: ſʒ quãtũ ad ordinẽ dignitatꝭ.

Reſurrectio vniuerſalis.

Nam mali ſurgent deformes ⁊ paſſibiles: imo tã ignominioſũ erit corp⁹ pctõris q̃ aĩa reſumẽs ip̃m ſtupebit q̃ñ illud videbit ⁊ ip̃m videre abhorrebit ⁊ vellet poti⁹ habere tale corp⁹ quale erat q̃ñ dimidiũ comeſtum fuit a vermibus. In bonis aũt natura ſuabiẗ ⁊ vitia detrahenẗ: ⁊ erit corp⁹ ſepties clari⁹ q̃ ſit ſol mõ. Quãto fuerint vitia maloꝝ abominabiliora: tãto erũt corpora eoꝝ deformiora. Et q̃to fuerint merita iuſtoꝝ plura ⁊ maiora tãto erunt corpora eoꝝ pulchriora et clariora. Corp⁹ minimi pueri ſeptẽpliciter clari⁹ ſole erit. Si alius fuerit in decuplo eo ſanctior: illi⁹ corp⁹ in decuplo erit illo clari⁹ ⁊ ſilr intellige decẽties et milleſies. Et ſicut xp̃s infinities eſt oib⁹ ſctis ſanctior: ita eſt infinities corp⁹

E
Corp⁹ bonoꝝ ſm merita

eius oibus ſctis clari⁹. Oẽs aũt tam boni q̃ mali reſurgẽt incorrupti ⁊ integri corpore vz ſine aliqua mẽbroꝝ diminutione in debita ſtatura ſm mẽſurã etatis plenitudinis xp̃i: ſʒ boni tm̃ in gloriã imortalitat3 immutabunẗ.

ſumet claritatis augmẽtũ.

vñ Aug. Sʒ ſi xp̃s in ea mẽſura corp̃is l qua mortu⁹ eſt reſurrexit nephas eſt dicere cũ reſurrectiõis oĩm ip̃e venerit acceſſurã corpori ei⁹ eã magnitudinẽ quã nõ habuit: vt lõgiſſim⁹ poſſit fieri eq̃lis. Si autẽ dixerim⁹ ad dñici corp̃is modũ ẽt minoꝝ maioꝛũq3 corpora redigẽda p̱ibit de multoꝝ corporib⁹ p̱ plurimũ cũ ipſe nec capillũ periturũ eſſe p̃miſerit. Reſtat g̃ vt q̃ſq3 recipiat ſuã mẽſurã quã vel habuit in iuuẽtute ſi ſenex eſt mortu⁹ vel fuerat habitur⁹ ſi eſt añ defunctus.

Augu: Menſurã ſuã q̃ſq3 habebit nõ communẽ oibus.

Et ideo nõ eſt dictũ ab ap̃lo in mẽſurã ſtature: ſed in menſurã etatis plenitudinis xp̃i quia reſurgent corpora mortuoꝝ in iuuenili etate ⁊ robore ad quã xp̃3 p̱ueniſſe cognouim⁹. hec Augu.

Ephe. iiij.

Reſurrectio ergo tria corriget l natura. ſ. defectũ ſicut in pueris et mutilatis: ſiue l diminuta natura membroꝝ ſup̃fluoꝝ ſ. vnguiũ: criniũ ⁊ hmõi errorꝝ ſicut eſt in mõſtruoſitate mẽbroꝝ. Reſurgẽt q̃3 corpora eoꝝ nũero eadẽ q̃ prius ex eodẽ puluere in quẽ redacta fuerãt: ita q̃ in quaſcũq3 auras vel ſinus puluis ille fuerit diſperſus ad eandẽ animã redeat q̃ ip̃m primit⁹: vt viueret: ⁊ creſceret animauit.

Reſurrectio tria corriget in natura ⁊ erit integra.

Nec ſolũ reſurgẽt corpa q̃tũ ad membra p̃ncipalia: ſed etiã ſaluis capillis ⁊ ceteris mẽbris ad decorem facientib⁹. Reſurgẽt em̃ hoies quãtũ ad eſſe: ⁊ quãtũ ad integrũ eſſe: ⁊ quantũ ad decorũ eſſe. Et hoc in momento. i. breuiſſimo et anguſtiſſimo ſpacio tẽporis in ictu oculi trãſuolat media: ⁊ tranſit ad remota.

Reſurrectio fiet in momẽto.

In nouiſſima tuba. i. per vocẽ magnã ⁊ manifeſtã poſtq̃ nõ erit alia. Hec tuba clamor ille intelligitur de quo in euãgelio diciẗ. Media nocte clamor fact⁹ eſt: ecce ſpõſus venit exite obuiã ei. Nõ em̃ tũc veniet cũ ſperaẗ: ſed media nocte. i. occulte valde ⁊ inſperate.

Matt. xxv.

Tube noie aliquid euidẽs ⁊ preclarũ ſignum accipitur qđ nutu diuino dabiẗ qđ archãgeli vox ⁊ tuba dei alibi: ⁊ etiã vox filij dei in euãgelio dr. Et bene dr tuba dei: q2 q̃ſi ad bellum ꝯ inimicos veniet: ⁊ efficaciam dabit ei q̃ p̱ illã mortui reſurgẽt. Uox ergo tube ſm quoſdã eſt imperiũ xp̃i reſurgere imperãtis: ſm alios vero eſt manifeſta xp̃i apparitio: poſt reſurrectionẽ vero ſtatim erit iudicium.

Tuba quid.

Erit autẽ in valle ioſaphat que ſita eſt ad orientem inter hieruſalẽ et montẽ oliueti: q2 hieruſalem ⁊ terra adiacens eſt locus medius cõis oib⁹ nationibus ac famoſiſſim⁹ ⁊ public⁹ p̱pter opera noſtre redẽptiõis. Ioſaphat aũt interpre-

F
Uallis ioſaphat loc⁹ iudicij.

tatur iudiciū dñi. Ad iudiciū ergo dñi congregabūtur oēs impij vt dānentur: iusti vero nō descēdent in vallē iudicij vt dānent᷑: sȝ in nubibꝰ obuiā xp̄o eleuabūt᷑. Christꝰ eñ nō descēdet in terrā ad iudiciū: sed in aere sedebit ꝯ locū montis oliueti: ex quo ascēdit stipatus agminibus ꝛ virtutibꝰ celoꝝ.

Iudicij horribilitas.

Et erit iudiciū illud horribile ex oī parte. Supra erit iudex iratus: subtꝰ patens infernus: intus cōsciētia remordens: extra mundus ardēs: a dextris peccata accusantia: a sinistris īfinita demonia terrētia: circa boni angeli in infernū pellentes ꝛ mali ad ipm trahētes. Ibi erūt etiā oēs sancti sententiā iudicis approbantes ꝛ oēs mali cū bonis pētā dānatoꝝ cognoscentes. Et tūc xp̄s blādus iustis ꝛ terribilis apparebit iniustis. Adeo quidē iratꝰ reprobis videbit᷑: vt dicāt mōtibꝰ ꝛ petris cadite sup nos et abscondite nos a facie sedētis sup thronū ꝛ ab ira agni.

Stigmatū vulnerū xp̄i apparitio.

Stigmata quoq̄ mōstrabit ꝛ passionis insignia: scȝ crucē: clauos: lanceam: coronā: ꝛ flagella. Tota quippe trinitas in iudicio futuro iudicabit autoritatiue ꝛ iurisditiōe ordinaria: sȝ xp̄s inq̄ꝫtū hō iudicabit executiue ꝛ iurisdictione delegata: quia iudex debet esse manifestꝰ oībus iudicādis.

Diuina natura nō videbit᷑ dānādis.

Deus aūt pr̄ vel filiꝰ sm̄ diuinā naturā nō videbit᷑ ab oībꝰ in iudicio: q: tūc oēs essent beati cū in visione cōsistat btitudo: ꝛ iō executio iudicij data est a patre xp̄o hoī qui poterit ab oībus videri. Unde potestatē dedit ei iudiciū facere: scȝ executiue: quia filius hoīs est ab oībus visibilis bonis ꝛ malis.

Forma q̄ iudicatꝰ iudicabit christꝰ. Augu.

Nō apparebit in forma dei: q: solis mūdis corde ꝓmittit᷑ visio forme dei: sȝ in forma serui: vt possit ab oībus videri iuste iudicaturꝰ in ea forma in qua iniuste iudicatus est. vñ Aug. Forma illa erit iudex q̄ stetit sub iudice. Illa iudicabit q̄ iudicata est. Nā si iudiciū nō fieret nisi inter solos iustos appareret tāq̄ꝫ iustis forma dei. Qz vero iudiciū futurū est iustoꝝ ꝛ iniquoꝝ: nec sȝ vt iniq̄ videāt deū. Talis apparebit iudex qualis videri possit ꝛ ab eis quos coronaturus est: ꝛ ab eis quos dānaturꝰ est. hec Aug.

G Ordines in iudicio quatuor.

Ordines aūt quatuor erunt in iudicio quorum duo erunt electoꝝ ꝛ a dextris: duo reproboꝝ a sinistris. Ex pte electorū q̄dā nō iudicabunt᷑: sȝ iudicabūt ꝛ saluabuntur: vt quoꝝ merita bona sunt ipmixta malis: sicut pfectorū pauperū xp̄i qui hic seipsos iudicauerūt q̄ pcepta legis pfectiōis virtute trāscendunt: ꝛ oīa relinquentes nudi nudum xp̄m secuti sunt: quibus voce dñica dr̄. Uos qui reliquistis oīa ꝛ secuti estis me. Cū sederit filius hoīs in sede maiestatis sue sedebitis ꝛ vos super sedes duodecim iudicātes duodecim tribus israel. Dicitur aūt

Math. xix.

iudicare. i. iudicanti assistere: q: cū iudice tanq̄ꝫ assessores eminentius sedebunt: nō q̄ ipsi sententiā ferant: q: hoc solius iudicis erit: sed q̄ approbēt ꝛ confirment. Sedebit eñ xp̄s in eminentiori loco cum sanctis: mali vero stabūt subtꝰ in terra quā dilexerunt. Quidā vero iudicabunt᷑ ꝛ saluabunt᷑ vt quorū merita bona sunt aliquibꝰ malis venialibus pmixta: q̄ vite maculas lachrymis tergunt qui mala precedentia sequentibus factis et misericordie operibus redimentes quicquid illicitum aliq̄n fecerunt ab oculis iudicis bonorū operū superinductione cooperiunt: quibꝰ iudex veniēs dicit. Esuriui ꝛ dedistis mihi māducare: sitiui ꝛ dedistis mihi bibere: hospes erā ꝛ collegistis me: nudꝰ ꝛ operuistis me: infirmus ꝛ visitastis me: in carcere ꝛ venistis ad me. Ex pte reproboꝝ quidā iudicabunt᷑ ꝛ dānabunt᷑: vt quoꝝ merita dānabilia pmixta sunt aliquibus bonis sicut illorū q̄ xp̄iane fidei initiati mysterijs opera fidei exercere cōtēnūt: ꝛ fidē sine opibꝰ habēt: quibꝰ in clamatiōe dñica dr̄. Esuriui ꝛ nō dedistis mihi māducare: sitiui ꝛ nō dedistis mihi bibere: hospes erā ꝛ nō collegistis me: nudus ꝛ nō operuistis me: īfirmꝰ ꝛ ī carcere ꝛ nō visitastis me. Quidā vero nō iudicabūtur: sȝ dānabūtur: vt quoꝝ mala merita oīno ipermixta sunt bonis: vt q̄ fidē recipere noluerūt ꝛ fundamento fidei caruerūt vel qui susceptā fidē q̄si p apostasiā reiecerūt: de quibus dñs dicit. qui non credit iā iudicatus est. Et de quibꝰ paulꝰ ait. Qui sine lege peccauerūt sine lege peribūt. De quibꝰ etiā p̄s ait. Nō resurgent impij in iudicio. Resurgēt quippe et oēs īfideles: sȝ ad tormētū nō ad iudiciū. vñ Petrꝰ cātor: q̄ nō credit ñ hȝ s. characterē fidei iā iudicatꝰ est. Nō eñ fiet cū tali discussio ꝛ examinatio cū caruerit charactere ꝛ dñio regis ꝛ cōstet curie talē eē de reprobis nec de familia dei vnde sine snīa rapiet᷑ ī ignē eternum. Habēs autē characterē regis ꝛ signum quo ab alijs separatus erat ītrabit᷑ vt homo regꝰ: sed ꝛ q̄ discussio ꝛ disceptatio cum eo? Esuriui ꝛ non dedistis mihi māducare ꝛc. Tādēq̄ꝫ ꝓ nō seruato charactere ꝛ dñio regis fiet snīa in eū dānādū. Grego. Nam ꝛ princeps terrenā rēpublicam regens aliter punit ciuē interius delinquentem atq̄ꝫ aliter hostē exterius rebellantem. In illo enim iura sunt consulit contra hostem vero bellum mouet: ꝛ de pena eius quid lex habeat non requirit. hec Grego. Perfecti ergo iudicabunt ꝛ non iudicabuntur: alij fideles facta discussione euangelica de operibus misericordie iudicabuntur quidam ad gloriam: quidā ad penam: infideles autem iudicati sunt

Ro. ij.

Psal. j.

Petrus cantor.

Math. xxv.

Grego.

Iudicādi forma.

Ubi nõ putat̃ ꝑractũ ⁊ morã ipa ſinglorũ
examiatio: ſʒ ſiſ merita ſingulorũ diſcutiet:
⁊ diſcuſſa iudicabit. Tũc el libri ꝯſciẽtiarũ
pãdent̃: ⁊ ipe liber aperiet̃ qui dr̃: liber vi-
te q̃ fiet vt ⁊ ſimul oim oia ſecreta oibꝰ tã-
ta certitudinis claritate pateſcant vt ꝯ te-
ſtimoniũ veritatis loquẽtis in xp̃o ⁊ ꝯſciẽ
tie cuiuſqʒ pariter ꝯteſtãtis nulla inficiã-
di defendẽdi vl̃ excuſandi ſeu ſubterfugiẽ
di pateat ſemita q̃n recipiat vnuſqſqʒ ſm
Augu. merita ſua. Aug. Fiet em̃ virtute diuina vt
cuiqʒ opa ſua vl̃ bona vel mala cũcta i me-
moriã renocent̃ ⁊ mẽtis intuitu mira cele
ritate cernant̃ vt accuſet vel excuſet cõſciẽ-
tia ꝯſciẽtiã. hec Aug. Tũc apta erit ſepara
h tio ſicut morũ ſic ⁊ vite ſingulorũ. Dicit aũt
Saluã Aug. ꝙ tot hoies ſaluabunt̃ quot demões
dorum ceciderũt. Sʒ Greg. dicit ꝙ tot hoies ſal-
nume- uabunt̃ q̃t ãgeli ꝑſtiterũt. Dixerũt ẽt q̃dã
rus. ꝙ duo parietes erũt in celo: ſcʒ vnꝰ holm
Grego. ⁊ alter angelorũ ⁊ ꝙ ruina angelorũ reſtau
rabit̃ ꝑ virgines ⁊ de alio pariete tot erũt
ſaluandi quot in alio pariete ſunt virgi-
Iudicij nes ⁊ angeli. Bonũ eſſet ⁊ vtile de hoc iu-
recor- dicio frequẽter cogitare: vt cogitatio tan-
datio te anguſtie nobis timorem incuteret ⁊ ti-
vtilis. mor incuſſus a nobis peccatũ perpetratũ
Hiero. expelleret ⁊ nos a perpetrãdo arceret exẽ
plo Hiero. dicentis. Siue comedam: ſiue
bibam: ſiue aliquid aliud faciã ſemper vi
detur in auribus meis ſonare illa vox ter-
ribilis. Surgite mortui ⁊ venite ad iudi-
Grego. ciuʒ. Greg. Si qua eſt preſentis temporis
Anſel. letitia: ita agẽda eſt vt nunq̃ amaritudo
ſequẽtis iudicij a mẽoria recedat. Anſel.
In matutino. i. in cõtemplatione extremi
iudicij quod noctis preſentis tãq̃ lux ma
tutina ſuccedit interfice oẽs peccatores ter
re. i. delicta atqʒ peccata cõuerſationis ter
rene vt diſperdas de ciuitate dñi quaʒ in
te illi edificare debes omnes operãtes ini
quitatẽ: id eſt diabolicas ſuggeſtiões odi
biles deo delectationes mortiferos cõſen-
ſus ⁊ opa peruerſa. Ab omnibus his tãq̃
ciuitas dei debes emũdari vt placitã in te
manſionẽ ſibi creator inueniat obtineat ⁊
poſſideat. hec Anſel. Hec ḡ oia penſantes
enigilemꝰ totis viribꝰ ⁊ volũtati dei obtẽ
perãtes remedia queramꝰ beneficiaqʒ dei
circa nos cogitantes aſſidue pctã ſtudea
mus ꝓ poſſe vitare vt iudicio ille terribili
Augu. mereamur ſecuri aſſiſtere. Ad qḋ bñ hor-
Mala tat̃ nos Aug. dicẽs. Meliꝰ eſt hic pnã ama
hic tole ritudinẽ ſuſtinere ⁊ poſtea ad eternã dul-
randa cedinẽ ꝑuenire q̃ hic habere falſum gau
ſunt. diũ ⁊ illic ſuſcipere ſine fine ſupplicũ. Et
iterũ. Certũ eſt fratres chariſſimi ꝙ ſi ſem
per beneficia dei noſtri q̃ nobis nullis p̃ce
dẽtibꝰ meritis nr̃is collata ſunt aſſidue co
gitamꝰ pctã nobis aut nõ dominãt̃: aut ſi
forte ſurrepſerint [illegible] ꝑ pnïaʒ corrigunt̃.
Quis em̃ vel mẽte ꝯcipere nõ dicã verbis
poſſit exponere quãta circa nos ſunt bñfi-
cia dei nr̃i. Fecit em̃ nos cũ nõ eſſemꝰ repa
rauit nos poſtea cũ periſſemꝰ. Mortẽ ſuſce
pit p̃cioſo nos ſanguine liberauit. Ad in-
ferna deſcẽdit de faucibꝰ nos eterne mor-
tis eripuit: celorũ nobis ẽt p̃mia promiſit.
Hec oia fratres dilectiſſimi pio ⁊ benigno
animo cogitãtes quãtũ poſſumꝰ cũ ipſius
adiutorio bñficijs ſuis vicẽ repẽdere feſti-
nemꝰ. Nõ reddamꝰ mala ꝓ bonis: ſʒ quã
tum poſſumꝰ volũtati illius obtẽperare fi
deliter ſtudeamus totis viribꝰ innitẽtes:
vt p̃cepta ipſius magis nobis pariant de
ſequacitate remediũ q̃ de trãſgreſſiõe iu
diciũ. Nã q̃d faciemꝰ chariſſimi i illo me-
tuẽdo iudicij die cũ tremẽte mũdo dñs p̃-
cinẽtibꝰ angelorũ buccinis i illo maieſtatiſ
ſue throno circundatꝰ celeſtis militie luce
cõſederit: ibiqʒ de terre gremio ⁊ antiquo
puluere ſuſcitato humano genere aſtante
teſtimonio cõſciẽtie ſingulorũ poſitiſ in cõ
ſpectu peccatorũ penis iuſtorũqʒ premijs
rõnẽ vite ceperit poſtulare: ⁊ plus tã iuſtꝰ
q̃ miſericors ſeueritate iudicis cõtempte
miſericordie reos ceperit accuſare ⁊ dice- Exprobratio bñficiorũ dei.
re. Ego te o homo de limo manibus meis
feci: ego terrenis artubꝰ infudi ſpiritum:
ego tibi imaginẽ noſtrã ſiſitudinẽqʒ con-
ferre dignatꝰ ſuʒ: ego te inter paradiſi de-
litias collocaui. Tu vitalia mandata con-
tẽnẽs deceptorẽ ſequi q̃ dñʒ maluiſti. Cũ
expulſus de paradiſo iure pcti mortalis
vinculis tenereriſ ꝟginalẽ vterũ ſine diſpẽ
dio ꝟginitatis paritẽdꝰ introij. In p̃ſepio
expoſitꝰ ⁊ pãnis obuolutꝰ iacui. Infantie
cõtumelias hũanoſqʒ dolores quibꝰ tibi ſi
milis fierẽ ad hoc: ſcʒ vt te mihi ſimilẽ fa-
cerẽ ꝑtuli. Irridẽtiũ palmas ⁊ ſputa ſuſce
pi: acetũ cũ felle bibi: flagellis ceſus vepri
bus coronatꝰ: affixus cruci: perfoſſus vul
nere: vt tu eripereris morti animã in tor-
mentis dimiſi. En clauorũ veſtigia quibꝰ
affixus pepẽdi: en ꝑfoſſuʒ vulneribꝰ latus.
Suſcepi dolores tuos: vt tibi gl'iam meaʒ
darẽ. Suſcepi mortẽ tuã: vt in eternũ vi
ueres. Cõditꝰ iacui in ſepulchro vt tu re-
ſurgeres i celo. Cur qḋ ꝓ te ꝑtuli ꝑdidiſti.
Cur ingrati redẽptiõis tue munera renui
ſti? Non tibi ego de morte mea q̃ror. Red-
de mihi vitã tuã ꝓ qua meaʒ dedi. Redde
mihi vitã tuã quã vulneribus peccatorũ
indeſinenter occidis. Cur habitaculum
quod in te ſacrauerã luxurie ſordibꝰ pol- Peccatũ grauiſſimum chriſto eſt.
luiſti? Cur corpus iã meũ illecebratũ tur-
pitudine maculaſti? Cur me grauiore cri-
minum tuorũ cruce q̃ illa in qua quondã
pepẽderam afflixiſti? Grauior enim apud
me peccatorũ tuorũ crux eſt in qua vincimus

pendeo: ꝙ illa in qua tui miſertus mortē tuā occiſurꝰ aſcēdi. Cū eſſem impaſſibilis ꝓ te pati dignatus ſum. Sed tu deſperiſti in hoīe deū: in inferno ſalutē: in via reditū: in iudice veniā: in cruce vitā: in ſupplicijs medicinā.

3 Et q2 poſt oīa mala ꝓua ad medicamenta pnīe confugere noluiſti: ab auditu malo non mereberis liberari. hec Augu. Terminato iudicio tota caliditas illiꝰ ignis permaximi de quo dictū eſt ex̄e que iudicis ſentētiā: inuoluet em̄ petōres ꝛ trahet in infernū. Et ita patet ꝙ ille ignis aduentū iudicis ꝛ p̄cedet ꝛ cōcomitabitur ꝛ ſequet. vñ Greg. Ille etiā ignis qui celū aereū ꝛ terrā cōcremabit: ꝓ pctōres procul dubio cōſtringet in pena ſue dānationis. Ipſe enī redemptor noſter in ſuo tūc terrore videbit eiqꝫ ignis iudicij in reprobos vindictā famulabit ꝛ iterū. Extremi iudicij die eterno tūc iudice terribiliter apparēte aſtātibus legionibꝰ angelorū aſſiſtēte cūcto celeſtiū miniſterio poteſtatū atqꝫ oībus electis ad hoc ſpectaculū deductis antiquꝰ hoſtis diabolus belua vez crudelior fortis: in medium captiuus deducitur ꝛ cū ſuo corpore. i. cū reprobis oībus eterne gehenne incendijs mancipabitur cū a dño dicetur. Diſcedite a me maledicti in ignem eternum: qui paratus eſt diabolo ꝛ angelis eius. O quale erit illud ſpectaculū: qñ hec immaniſſima belua electorū oculis oſtendetur que hoc belli tempore nimis eos terrere poterat ſi videretur. Sed occulto ac miro dei cōſilio agit: vt ꝛ nūc per eius gratiā a pugnantibꝰ nō viſa vincatur: ꝛ tūc a letis victoribus iam captiua videat. Tunc aūt iuſti diuino adiutorio quantū debitores ſint plenius recognoſcūt: qñ tā fortē beluā viderint quā nunc infirmi vicerunt ꝛ in hoſtis ſui conſpiciūt immanitate ꝙtū debeāt defenſoris ſui gratie. hec Grego. vñ ꝛ Aug. Poſt iudiciū perget hinc duceꝗ ſecū corpꝰ cui caput eſt ꝛ offeret regnū. i. redemptos ſanguine ſuo deo patri. Tunc plane videbit forma illa dei que nō potuit videri ab iniquis: quorū viſioni forma ſerui exhibenda erat. vñ etiā Anſel. Sublatis aūt impijs ne videāt gloriā dei de iuſtis ſingulis ſm gradū ſuum ꝛ meritum angelicis ordinibus inſertis fiet illa glorioſa proceſſio xp̄o precedente capite noſtro omnibuſqꝫ membris ſuis ſequētibꝰ: ꝛ tradetur regnū deo prī vt ipſe regnet i eis ꝛ ipſi i eo regnū illd percipiētes qđ paratum eſt illis ab origine mundi. Poſt predicta ſtatim erit mūdi innouatio que non cōplebitur ꝙdiu petōr eſt in mūdo: id eſt, quouſqꝫ detrudat in infernū. Sic em̄ ignis ille permaximus elementa purgabit cū habeat virtutem forme extrinſece expulſiuam: ſic mundum innouabit cū habeat virtutē ſubtiliatiuā. Unde differentia eſt inter purgationes et innouationem: quia purgatio erit penalium qualitatū detractio ꝛ elementorum ab impuritate quā ex cōmixtione habent ad puritatem mutatio: ſed innouatio erit pulchrioris forme inductio. Sic aūt purgabuntur elementa ꝙ precidetur ab igne vis combuſtibilis: ab aere obſcuritas: ab aqua glacialis frigiditas: a terra ponderoſitas et opacitas: quia de omnibus elementis quod ignobile eſt tendet deorſum et ad locum penarum: ſcilicet ad cloacam infernalem cū oībus rerū immūdicijs cōfluet: ꝛ ibi horrorē carceris multiplicabit. Rerū ergo mutabilitas. ſ. frigꝰ eſtus: grādines: turbines: fulgura: tonitrua: et alie incōmoditates penitus interibūt. Elemēta vero purgata ꝑmanebunt. Innouabūtur etiā quia terra tota erit ſicut paradiſus ꝛ planabitur: ꝛ aer erit clarior: nec habebit impreſſiōes quas habet modo: perſpicuum quoqꝫ in aqua: ꝛ lux in igne manebunt: ꝛ ſicut ignis ꝛ aqua puriores. Orbes quoqꝫ celeſtes propter impermixtionem nullam impuritatem habentes: nulla indigebunt purgatione ſicut elementa ſed tātūmodo ceſſatione motus: ꝛ ideo innouabunt: ſed nō purgabuntur. Innouatio vero eorum eſt a ſtatu veteri in ſtatum nouū cōmutatio. Et requirit in illis duo ſcꝫ motus ceſſationē ꝛ claritatis ſplendorē: quādo ſol ſtabit in oriēte: ꝛ luna in occidēte: vbi creata ſunt: ꝛ ibi ſine fine manebunt. Huiꝰ ratio eſt iſta: q2 corpora ſuperiora facta ſunt ad vſum hoīs dupliciter. Uno modo ꝓpter neceſſitatē corporis. ſ. ſtatum generationis ꝛ corruptionis: ꝛ ideo ceſſante illo ſtatu ceſſat ꝛ motus. Motus em̄ celi ꝛ tranſmigratio in elementis ordinata ſunt ad complendū numerum electorū. Et ideo ipſo numero completo in iudicio ceſſabūt ſicut ea que ſunt ad finem habito fine ceſſant. Ceſſante aūt motu celi: ceſſabit ꝛ tēpus qđ ſequitur motū celi: q2 ſm Apoca. tēpus nō erit ampliꝰ. Et ex hoc patet ꝙ dies reſurrectionis gñalis erit dies nouiſſimꝰ. vñ Job dt. Et in nouiſſimo die de terra reſurrecturus ſum. Alio mō facta ſunt ꝓpter delectationē ꝛ pulchritudinē creature: ꝛ ꝓpter cognitionē dei in illis: ꝛ ideo lux eorum non ceſſabit: ſed augebitur. Denicꝫ celū: ſol luna ꝛ ſtelle: que nunc feſtinant curſu irretardabili: quaſi cupiētes in meliorē ſtatum mutari: tunc fixa immobiliter manēt ꝛ quieta ꝛ mirabili glorificatione imutata. Nā celū gloriā ſolis induet: ſol luna ꝛ ſtelle veſtient ineffabili ſplēdore. vñ Maximo. Tunc etiā cōplebit

Ignis p̄cedet ꝛ concomitabitur iudiciū ꝛ ſequet.
Grego.
Math. xxv.
Diaboli viſio.
Augu.
Dei viſio aperta.
Anſel.
Mūdi innouatio.
R Purga tio ꝛ innouatio ꝗd differā Elemētorum purgationes.
celeſtium motus ceſſatio innouatio dictorū.
Tēporis ceſſatio.
Job. xix.

A Marie vocatio

Permanſit aũt btã ỽgo q̃diu vixit I mõte ſyõ predicto vbi eſt cella in qua poſt aſceſſiones filij ſui morabat̃ orõni vacãdo ⁊ ea q̃ cognouerat reuoluendo. Eſt ẽt ibi alia cella beati ioannis euãgeliſte q̃ fuit pͥa eccl'ia mũdi: I qua celebrauit pͥmã miſſaȝ in cõſpectu beate virginis ⁊ q̃diu ipſa vixit poſt aſceſſionẽ filij. Quo q̃dẽ tp̃e quãtis doloris ⁊ amoris ardoribus eſtuauerit teſtat̃ Hieronymus q̃ de ea ſic ait. Ceterũ rogo cogitate attentius: ⁊ perpendite diligẽtius quibus afficiebat̃ beata ⁊ intemerata virgo dolorib⁹ poſt xp̃i aſcenſum ad celos expletis oibus q̃ de ipſo erant ab angelis p̃dicata ⁊ a p̃phetis multipharie multiſq̧ modis preſignata: diuinis declarata oraculis: virtutibus exhibita: ⁊ q̃ hũanitatis ſunt oſtenſa plagijs. Queſo ſi qua ſunt in vobis viſcera pietatis cõſiderate quo cruciabatur amore: quove deſiderio eſtuauit hec virgo dũ reuolueret animo cũcta que audierat: q̃ viderat q̃ cognouerat. Puto q᷑ q̃cq̃d cordis eſt: q̃cquid mẽtis: q̃cq̃d virtutis hũane ſi totũ adhibeas non ſufficiet vt cogitare valeas quãto indeſinẽter cruciabat̃ ardore pij amoris: quãtis mouebatur votis repleta ſp̃uſancto: quãtis celeſtiũ ſecretoꝝ trãſportabat̃ incitamẽtis. Fortaſſe ergo pre nimio amore in loco quo ſepult⁹ ẽ: interdũ eã habitaſſe credim⁹ quatenus p̃ijs paſceret̃ internus amor obtuitibus. Sic nãq̧ loc⁹ medius eſt hincinde cõſtitutus vt audire poſſet eius aſcenſionis veſtigia ⁊ locum ſepulture ac reſurrectiõis ſenſa in quibus paſſus eſt loca inuiſere: non q᷑ iam viuentẽ quereret cũ mortuis ſed vt ſuis ſolaret̃ aſpectib⁹. Et ideo q̃ ſepe locoꝝ recreabat̃ viſitationibus: ⁊ quẽ genuerat fideli ſp̃ũ mẽtis cõplexabat̃ amplexib⁹ ⁊ iterũ q̃ ſane angelus gabriel intactã cuſtodiuit ⁊ ioãnes virgo virginũ ſeruauit ſuiſq̧ deſeruiuit obſequijs: nõ q̃ eximius ille ſanctoꝝ chorus apoſtolorum eam deſeruerit inter quos poſt reſurrectionẽ intrãs ⁊ exiẽs familiarius cõtulit de xp̃i incarnatione: ⁊ ad exemplũ humane vite cõuerſatio ei⁹ poſt aſceſſionẽ xp̃i q̃ualiter cuȝ apoſtolis fuit quouſq̧ diſp̃ſi ſunt. hec Hiero.

Hiero.

Cella marie.

Eſt aũt in monte ſyon magna ⁊ deuota eccleſia in qua ſolebãt eſſe cũ abbate canonici regulares ſm regulã beati Aug. dño ſeruiẽtes infra quã eſt cella in qua habitauit beata virgo diebus vite ſue poſt aſcenſionẽ filij ſui: ⁊ prope illã cellam eſt ⁊ alia cella in qua migrauit ad celũ per angelos aſſumpta. Cuius dormitioni oẽs apoſtoli dicunt̃ interfuiſſe ⁊ in vallis ioſaphat medio eã ſepeliſſe. Ibi em̃ ſepulchrũ ei⁹ multũ venerabile oſtẽdit̃ q̃ in maxima reuerẽtia etiã apud ſarracenos habet̃. Hec aũt vallis lȝ adhuc ſit valde planda multum tñ eſt impleta. Sepulchrũ em̃ virginis glorioſe tunc erat in ſuperficie ipſi⁹ vallis nũc eſt lõge ſub terra ſitũ q᷑ etiã eccleſia einſdem cũ ſit valde alta ⁊ teſtudinata cũ ipſo ſepulchro penitus ſit ſub terra ⁊ vallis de ſuper tota plana. In ſup̃ficie tñ vallis eſt edificiũ modicũ q̃ſi vni⁹ capelle q̃ poſtq̃ quis intrauerit deſcẽdit̃ per gradus quinquaginta in eccleſiam ad ſepulchrum vbi eſt pulcherrimum altare marmoreũ ⁊ cripta ac deſup̃ edificata eccleſia pulcherrima rotunda ⁊ tabulatu lapideo deſcripta I honore ipſi⁹ beate ỽginis dedicata: cui⁹ in ſuperiorib⁹ quatuor habent̃ altaria ⁊ in Iferiorib⁹ vnũ in oriẽtali plaga: ⁊ ad dexterã monumentũ vacuũ cernit̃ in quo ſctã maria aliq̃n pauſaſſe dr: ſȝ a quo vel q̃n ſit ablata neſcit̃. Hãc eccleſiã intrãtes vident ad dexteraȝ inſertã parieti petrã in q̃ dñs nocte qua tradebatur orauit veſtigijs genuũ q̃ſi ceri molli impreſſis. Et ſolebãt in ea eſſe monachi nigri cũ abbate ſm regulaȝ beati Bñdicti dño ſeruiẽtes. Sȝ quo ordine btã ỽgo hinc ad ſup̃na trãſierit regna nulla catholica narrat hyſtoria. Nec inuenit̃ apd latios aliq̃s tractatoꝝ de ei⁹ morte aliq̃d apte dixiſſe cũ nec ipſe q̃ hãc ante crucẽ dñi accepit in ſuã. i. ioãnes euãgeliſta de hoc poſteris aliq̃d retinẽdũ ſcriptis legit̃ mãdaſſe. Null⁹ em̃ hoc fideli⁹ narrare potuit ſi illud deus manifeſtare voluiſſet q̃ ille vtiq̧ qui hãc nutriendã ſuſcepit. Reſtat ergo vt hõ mendaciter non fingat apertũ quod deus voluit manere occultũ: vñ Hiero. Monſtratur aũt ſepulchrũ eius cernentibus nobis vſq̧ ad preſens in vallis ioſaphat medio que vallis eſt inter mõtem ſyõ ⁊ mont̃ oliueti poſita vbi in eius honore fabricata eſt eccleſia miro tabulatu lapideo in quo ſepulta fuiſſe ab oibus il'idẽ predicat̃ ſed nũc vacuũ cernẽtibus oſtẽdit̃. Hec idcirco dixerim q̃ multi noſtroꝝ dubitãt vtrũ aſſumpta fuerit ſimul cum corpe an obierit relicto corpore. Quõ aũt vel quo tp̃e aut a quibus perſonis ſanctiſſimũ corpus eius inde ablatũ fuerit vl̃ vbi trãſpoſitũ vtrũve ſurrexerit neſcit̃: q̃uis nõnulli aſtruere velint eã iam reſuſcitatã ⁊ beata cũ xp̃o imortalitate in celeſtibus veſtiri. Uerũtñ q̃d horũ verius cẽſeat̃ ambigim⁹. Melius tñ deo cui nihil impoſſibile eſt cõmittim⁹ q̃ aliquid temere diffinire velimus auctoritate nr̃a q̃ probamus. hec Hiero. De hoc Augu. in quodã

Uallis ioſaphat.

Hiero.

B dubitatur an cuȝ corpore aſſũpta ſit.

Augu.

ſermone longo inter cetera ſic dicit non tñ
aſſerendo. De ſanctiſſimo corpore ꝑpetue
virginis marie eiuſqꝫ ſacre aīe aſſumptio
ne loq̄ ſuſcipiētes hoc ipm̄ dicim⁹ ꝙ i ſcri-
pturis poſtq̄ dñs eā i cruce diſcipulo cō-
mendauit nihil de ea reperit̃ preter qḋ in
eas i actib⁹ cōmemorat dicēs. Hi oēs erāt
ꝑſeuerātes vnanimiter in orōne cū maria
mr̄e ieſu. Quid ḡ de morte quid de aſſum-
ptiōe ei⁹ dicēdū eſt? vñ ſcriptura nihil cō-
mendat niſi q̄rēdū rōne qḋ ſentiat ꝟitati.
Fiat ḡ ipſa veritas ſine qua nec valet au-
toritas. Memores igit̃ ꝯditionis humane
mortē illā beatiſſime tꝑalez dicere nō me-
tuimus: ſꝫ ſi eā dicimus reſolutā in cōem
putredinē vermē ac cinerē: deliberādū eſt
ſi tāte ꝯueniat ſctitati aule dei prerogati-
Gen. iij ue. Scim⁹ eñ dictū ꝓmo parēti: q2 puluis
es ꝛ in puluerē ibis. Hanc cōditionē caro
xp̄i euaſit q̄ corruptionē nō ſuſtinuit. Exci
pit̃ ḡ ab illa generali ſententia de virgine
ſumpta natura. Mulieri q̄ꝫ dixit de⁹. Mul
Gen. iij tiplicabo erumnas tuas in dolore paries.
Erūnā ſancta maria ſuſtinuit cui⁹ aiaꝫ do
loris gladius ptrāſiuit: ſed ſine dolore ge
nuit Maria ḡ excipit̃ a q̄buſdā generali-
bus quā tāta attulit dignitatis preroga-
tiua. Si ḡ eā dicim⁹ mortē ſubiiſſe: nec tñ
vinculis retineri nūq̄d impiū erit? Si vo-
luit dñs integrā matrē ꝟginitatis ſeruare
pudore ꝛ cur nonvelit icorruptā ſeruare a
putredinis fetore? Nunq̄d non ptinet ad
benignitatē dñi matris ſeruare honorem
q̄ legē ſoluere non venerat: ſed adimplere.
Qui eñ in vita pre ceteris illā gr̄a ſui ꝯce
ptus honorauit piū eſt credere eā in mor-
te ſingulari ſaluatione ꝛ ſpirituali gr̄a ho
noraſſe. Putredo et vermis hūane eſt op-
probriū cōditionis. Ab hoc opprobrio cū
ieſus ſit alienus natura ſctē marie virgi-
nis excipit̃ quā ieſus de ea ſumpſiſſe pro-
bat̃. Caro eñ ieſu xp̄i caro eſt ſancte virgi-
nis marie quā ſupra aſtra trāſuexit hono-
rās oēm hūanā naturā ꝛ multo magis ma
ternā. Si natura mr̄is eſt filius cōueniēs
eſt vt ſit ꝛ filii mr̄: nō quātū ad vnitatē ꝑſo
ne: ſed quātū ad vnitatē corꝑalis nature.

C Aſſumpta credit̃ cuꝫ corpe.

Quantū igit̃ intelligo: quantū credo: ſan
cte marie aīa excellētiori q̄dā prerogatiua
a filio honorat̃ poſſidēs corpus ſuū qḋ ge
nuit glorificatū. Et q̄re nō ſuū ꝑ ꝙ genuit
ſi nō obuiauerit necdū tāta ꝑſpecta auto
ritas. Uere credo ꝛ ꝑ qḋ genuit: q2 ſanctifi
catio dignior eſt celo q̄ꝫ terra. Tam p̄cio-
ſum theſaurū digni⁹ eſt celū ſeruare q̄ꝫ ter
rā. Tātā itegritatē merito incorruptibili-
tas nō putredis vlla reſolutio ſeq̄t̃. Illud
ſacratiſſimū corpus in eſcā vermib⁹ tradi
tum: q2 ſentire nō valeo dicere pertimeſco
quā eſtimationē ꝓcul expellit incōparabi
lis gr̄e mun⁹ qḋ me dicere multaꝝ ſcriptu
raꝝ ꝯſideratio inuitat. Cōfitēdū igit̃ cēſeo
mariā ad eternitatis gaudia aſſūptā be-
nignitatis honorabiliuſqꝫ ſuſceptā ceteris
quā gr̄a honorauit ꝑ ceteris atqꝫ ad cōem
hūanitatē nō eſſe adductā poſt mortē pu-
tredis vcꝫ ꝟmis ꝛ pulueris q̄ ſuū ꝛ oim ge
nuit ſaluatorē. Si elegit diuina voluptas
inter igneū flāmas pueroꝝ veſtimēta ſer-
uare illeſa: cur abnuat in mr̄e ꝓpria qḋ ele
git in veſte aliena. Ionā ſuare in vētre ce-
ti incorruptū voluit ſola mīa. Mariā icor-
ruptā nō ſeruabit gr̄a? Seruat⁹ ē Daniel
intēperatiſſima fame leonū: nō ſuāda eſt
maria tātis donata meritis ꝟtutū? Hec ḡ
cūcta q̄ dicim⁹ q2 naturā ſuaſſe cognoſci-
mus in itegritate q̄ꝫ marie pl⁹ gratiaꝫ q̄ꝫ
naturā potuiſſe nō dubitam⁹. Xp̄s ergo le
tari facuit mariā aīa ꝛ corpe in ꝓprio filio
nec vllā ſeq̄ corruptiōis erūnā quā nulla
ſecuta eſt tñ pariēdo filiū itegritatis cor-
ruptio vt ſit ſemꝑ incorrupta quā tāta ꝑ-
fudit gr̄a: ſit itegriter viuēs q̄ olim integrā
genuit vitā. Si ergo dixi vt debui approa
ba xp̄e ꝛ tui. Si vero non vt debui ignoſce
obſecro tu ꝛ tui. hec Augu. Sic ergo nō eſt
credēdū ꝙ maria mortua nō fuerit ſꝫ mor
tua eſt: attñ caro ei⁹ nō cōputruit. Anima
cōiūcta eſt iterato corpi mortuo: ꝛ ita aſſū
pta eſt in celū cū corpe gl'ificato. Uera aūt
ꝛ idubitata de ei⁹ aſſumptiōe ſnīa hec eſſe
ꝓbat̃. vt ſm Aplm ſiue in corpe: ſiue extra
corp⁹ ignorātes aſſumptā tñ ꝛ exaltatam
ſuꝑ oēs choros angeloꝝ credam⁹. vñ Hie
ro. Hec eſt dies p̄clara in qua vſqꝫ ad thro
ni celſitudinē intemerata mr̄ ꝛ virgo pro-
ceſſit atqꝫ i regni ſolio ſublimata poſt xp̄ꝫ
glorioſa reſedit. ¶ Sic itaqꝫ vbiqꝫ cōfidē-
ter de illa ſancta dei canit eccl'ia ꝙ de nul-
lo alio ſanctoꝝ fas eſt credere vt vltra an-
geloꝝ vel archāgeloꝝ merita trāſcēderit.
Q2 ꝛ ſi ſil'itudo ꝓmittitur ſanctis veritas
denegat̃. Ad cui⁹ ꝑfecto exequias quātuꝫ
fas eſt credere famulabant̃ angeli: ꝛ vni-
uerſe celi cōgratulabant̃ curie: q2 credēdū
eſt militiā celoꝝ cū ſuis agminib⁹ feſtiue
obuiā veniſſe genitrici dei: eāqꝫ ingēti lu
mine circūfulſiſſe ꝛ vſqꝫ ad thronum olim
ſibi etiā ante cōſtitutionē mūdi paratum
cū laudibus ꝛ cāticis ſpiritualib⁹ perdu-
xiſſe nulli dubiū omnem illā celeſtem hie
ruſalem tūc exultaſſe ineffabili letitia: tūc
iocundatam eſſe ineſtimabili charitate:
tuncqꝫ cū omi gratulatione iubilaſſe. Qm̄
feſtiuitas hec que nobis reuoluit̃ aīa illis
omibus facta eſt cōtinua. Nec immerito.
Credit̃ eñ qḋ ſaluator olm ipſe quātū dat̃
intelligi ꝑ ſe totus feſtiuus occurrit: ꝛ cū
gaudio eam ſecum in throno collocauit ꝙ
ſi gaudiuꝫ in celis de quolibet peccatore

Dan. iij
Ione. ij.
Daniel.
Aſſumpta ē ſuꝑ omes choros āgeloꝝ. Hiero.
D ex q̄ as marie celebrauerunt angeli.
Saluator matri occurrit.

cõuerſo: multomagis putãdum eſt pro tã-
te virginis exaltatiõe ⁊ gloria ꝙ exaltatio
ſit in ſupernis. Cui⁹ nimirũ feſtiuitas oĩū
ſupnoꝝ eſt gloriatio: celicolarũq; cõgratu
latio pſertim q: ei⁹ celebritas laus ⁊ fauor
eſt ſaluatoris. vñ credimus (vt ſupra dictũ
eſt) ꝙ nõ hunc tm̃ diẽ ſolẽnẽ ducãt pro ei⁹
amore annuũ verũ continuũ etiã ⁊ eternũ
iocunditatis ⁊ leticie venerationis obſe-
Matrẽ ieſu curia celeſtis honorat. quiũ cũ oĩ tripudio amoris ⁊ gaudij. Nec
immerito oĩs illa celeſtis ciuitas congra-
tulat ⁊ veneratur matrẽ cui iã ſemꝑ adorat
filium regẽ ante quẽ tremunt ptãtes ⁊ cur
uat oẽ genu. Quã ſi diligẽter aſpicias ni-
hil virtutis eſt: nihil ſpecioſitatis ⁊ glorie
qd nõ in ea reſplẽdeat. Et iõ ſi placet talis
⁊ tãta virgo placeat ⁊ opus virtutis cuius
vita oĩm diſcipula eſt: cui⁹ mores inſtitu-
ta ſunt oĩm eccleſiarũ: q̃ pcellit cunctĩ ſup-
eminet vniuerſis: propterea quecũq; virgo
ſibi ab ipſis optat pmiũ: ⁊ implorat auxiliũ
Bern. dz imitari exẽplũ. hec Hiero. vñ ⁊ Bernar.
Maria dona di mittit de celo. Precioſum hodie mun⁹ terra nr̃a direxit
in celũ vt dãdo ⁊ accipiẽdo felici amicitia
rũ federe copulentur hũana diuinis. Illo
eñ aſcendit fruct⁹ terre ſublimis vñ data
optima deſcendũt. Aſcendẽs in altũ virgo
ſancta maria dabit ipa q̃z dona hoib⁹. Si
quidẽ nec facultas ei deeſſe põt: nec volũ-
tas. Regina celoꝝ eſt miſericors eſt mr̃ vni-
geniti dei. Nihil eñ ſic põt poteſtatis ei⁹
ſeu pietatis magnitudinẽ cõmẽdare. Niſi
forte aut nõ credit dei fili⁹ honorare mr̃ez
aut dubitare quis põt oino in affectu cha
ritatis trãſiſſe marie viſcera i quib⁹ ipſa q̃
ex deo charitas nouẽ mẽſib⁹ corꝑalr̃ requi-
euit. Et hec q̃dẽ ꝓpt vos dixerim fratres vt
tñ interim ſilcã bñficia q̃ ꝑ ipſi⁹ glificatio
ne ꝯſequimur: ſi eã diligim⁹ gaudebim⁹ vti
ꝙ q: vadit ad filiũ niſi forte ꝙ abſit inuen
trici gratie oĩmodis inueniamur ingrati
quẽ eñ i caſtellũ hui⁹ mũdi intrãtẽ prius
ipſa ſuſceperat ab eo ſuſcipit hodie ſcrãm
ingrediẽs ciuitatẽ. Sz cũ quãto putas ho
nore: cũ quãta exultatiõe cũ quãta gloria.
Nec in terris loc⁹ dignior virginalis vteri
tẽplo in q̃ dei filiũ maria ſuſcepit nec in ce
lis regali ſolio q̃ beatã mariã hodie filius
dei ſublimauit. Felix nimirũ vtraq; ſuſce-
ptio ieffabilis vtraq;: q: vtraq; inexcogita-
bilis eſt. Ut q̃d ei hodie ea in eccleſijs Xp̃i
euãgelica lectio recitat in qua mulier bñ-
dicta i mulierib⁹ excepiſſe itelligit ſalua-
E Prerogatiue marie. torem. Credo vt hec quã celebramus exce
ptiõe aliquaten⁹ eſtimet: imo vt iuxta il-
lius ieſtimabilẽ cognoſcat ⁊ iſta. Quis ẽt
ſi linguis hoim ⁊ angeloꝝ loquat explicare
valeat queadmodũ ſupueniente ſpũ obũ-
brãte vtute altiſſimi: dñs maieſtatis quẽ
nõ capit vniuerſitas creature i terra ꝟgi-
nea ſeſe clauſit viſcera fact⁹ hõ. Sz ⁊ illud
quis excogitare ſufficiat ꝗ glioſa regina
mũdi hodie pceſſerit: ⁊ quãto deuotionis
affectu tota in ei⁹ occurſuz celeſtiũ legio-
nũ pdierit multitudo: q̃z explicare q̃t quĩ
bus ad thronũ glie cãticis ſit deducta: ꝗ
placido vultu: ꝗ ſerena facie: ꝗ letis am-
plexib⁹ ſuſcepta a filio: ⁊ ſup oẽm exalta-
ta ſit creaturã: cum eo honore q̃ tãta mr̃ di
gna fuit: cũ ea gloria q̃ tm̃ decuit filiũ. Fe-
licis pfuſa oſcula labijs impreſſa lactẽtis
cui virgineo mr̃ applaudebat in gremio.
Uerũ nũq̃d nõ feliciora cẽlebim⁹ q̃ ab ore
ſedẽtis in dextera pr̃is hodie in beata ſa-
lutatiõe ſuſcepit cũ aſcẽderit ad thronum
glorie epithalamiũ canens ⁊ dicẽs: oſculet
me oſculo oris ſui. Xp̃i gñationem: Marie
aſſumptionẽ q̃z enarrabit? Quãtũ ei grã
in terris eſt adepta pre ceteris tm̃ ⁊ i celis
obtinet glorie ſingularis. Qd ſi ocul⁹ non
vidit: nec auris audiuit: ⁊ in cor hoĩs non
aſcẽdit q̃ pparauit de⁹ diligẽtib⁹ ſe: ⁊ qd de
reb⁹ certũ eſt diligenti pre oĩb⁹ q̃s loquit.
Felix plane Maria ⁊ multipliciter felix: ſi
ue cũ eũ excipit ſaluatorẽ: ſiue cũ a ſalua-
tore ſuſcipit. hec Bern. vñ etiã Anſel. Cũz Anſel.
xp̃s matrẽ in regnũ ſuũ aſſumeret: ⁊ ei ma
gnificẽtiã glie decreuiſſet oſtendere: cui⁹
pcor dignitatis ⁊ honoris apparatib⁹ itẽ Occurſus celeſtium.
debat tota curia angeloꝝ? Quib⁹ vocib⁹
exultatiõis atq; ſalutis reſonabãt vniuer
ſa tabernacula antiquoꝝ patrũ: ipſi curie
tũc nup aſſociatoꝝ? Certe crediderim oẽs
illius patrie ciues feſtiuori ſolito: ⁊ ſubli
miori decoris nitore ad aduẽtũ mr̃is dñi
ſui pparari: ac noua q̃dã ⁊ ieffabili iocũdi
tatĩ grã ꝑ tãte rei expectatiõe cõiubilare.
Et q̃d merũ. Ipſe ieſus de⁹ ⁊ dñs olm fili⁹ Occurſus xp̃i.
ipi⁹ caſtiſſime vgis ⁊ dñe rerũ: ipſe ei ſicut
vnice ſue matri tot⁹ feſtiuus occurrere vo-
lebat: ne ⁊ aliq̃s d familiarib⁹ ſuis ſe a tã
ti gaudij immenſitate ſubtraheret. Utiq;
mortis inter hoĩes eſſe ſcit vnũquẽq; bonũ
ſerũ cuiuſq; ppotẽtis dñi eo maiori gau
dio in aduẽtu amici ſui exultare quo ipm
dñz ſuũ cognoſcit aduẽtãtẽ amicũ magis
amare. Cũ vero de aduẽtu parẽtũ dñi ſui
agit de quoꝝ ſpãli dilectione nullus vlla
dubitatiõe tenet ille nimirũ magis felicẽ
ſe eſtimat: q̃ maiori iubilo ⁊ feſtiuiori oc-
curſu letitie frena relaxat. Si ergo hec ita
ſe habẽt apud hoĩes q̃b⁹ ſi qua bonitas ẽ
lõge tñ ſupernoꝝ ciuiũ bonitati impar eſt
ꝯtẽplet. aio quo põt: quo gaudio: qua feſti
uitate: quib⁹ cõcentib⁹ iubilãt oẽs beato-
rũ ſpirituũ ordies qñ ⁊ vnicã mr̃ez dñi ſui
aduentare: ⁊ ipz dñz deũ ſuũ ei videbãt oĩ
glia ſua decoratũ velle occurrere. Stipa-
tus itaq; mille milib⁹ imo inũerabiliũ an comitina xp̃i.
geloꝝ agminib⁹ de⁹ ipſe huic piſſime mr̃i

ſue de hoc mūdo migranti occurrit eamq́ ſup oēs celos exaltatā: cūcte ſecū creature pereūt iure dn̄aturā i throno glīe ꝯuocauit. O dies tāti occurſ᷒ glīoſa: ⁊ felix dies tā p̄clare exaltatiōis. Btā et celebris dies tā p̄clare ⁊ ſublimis glorificatiōis feſtiua ⁊ oī ſeculo admirabilis. Dies eñ illa non ſolū te dn̄a ineffabiliter ſublimauit ſed celū ipm̄ qđ penetraſti necnō cuncta q̄ in eo ſunt noua ⁊ ineſtimabili gratia decorauit. Noua quidē grā celū decorauit: qꝛ priorē gloriā ei᷒ ex p̄ſentia tua vltra q̄ȝ dici poſſit aut cogitari magnificauit. Nam tu dn̄a illuc aſcēdens: noua illud ac p̄cellēti ꝟtutū tuarū dignitate irradias: imēſaq́ miſerationū ⁊ grārū luce pluſtras. Eadēq́ quoq́ dies tui aſcēſus eos q̄ ciues celi ab initio creature eē meruerūt ſolito feſtiuiori exultationis gaudio induit. Qꝛ nāq́ p glorioſum fructū fecūde ꝟginitatis tue vidēt ſe irruptā ciuitatē ſuā reitegrari vere i tuo aduētu p quē tm̄ bonū meruerunt gaudij ſui magnitudo iure debuit augmentari. Terrā ēt dies exaltationis tue o beatiſſima feminaꝝ mira grā irrigauit qꝛ duz te quā de ſe: ⁊ in ſe alioꝝ hoīm lege ꝓgenitā nouit vſq́ ad creatoris oīm thronū exaltari recognoſcit antiq̄ maledictiōis penam quā i pctō p̄moꝝ filioꝝ ſuoꝝ ſe merito excepiſſe ſciebat iā p tāte bn̄dictiōis tue abūdantiā ſe euadere indubitāter credebat. Quid āpli᷒ dicere poſſū dn̄a? Jmmēſitatē q̄ppe grē ⁊ glorie tue cōſiderare cupienti ſenſus deficit ligua fatiſcit. ¶ Quēadmodū eñ oīa q̄ in celo ſunt p glorificationem tuā ineffabilr̄ decorant: ita p eādē glorificationē cūcta q̄ i terra ſubſiſtūt ineffabilr̄ ſublimant. Singula nēpe imēſe dignitatꝭ dec᷒ ꝓfecerūt cū p tuā beatā ⁊ itegerrimā ꝟginitatē deū ſuū quē nō cognouerant agnoſcere: et agnitū colere: atq́ amare meruerūt: q̄n oēs celos aſcēdere: ac i dextera dei ſui benedicti filij tui exaltare cognouerūt. Jn eo ēt didicerūt ſe eidē deo ſuū totū debere qđ ſunt q̄n tu q̄ inter illa et de illis vna fuiſti: tantā dignitatis eminētiā meruiſti. Nihil igr̄ aut idolis hoīes: aut velle alie rerū ſpēs idoloꝝ cultoribus ſe dēre intellexerūt: vbi ⁊ ſingl̄arē actorē ſui ex caſtiſſimo vtero tuo ad reſtitutionem prime creationis ſue ꝓgenitū ſuſceperūt: et te p quā amiſſaꝫ dignitatē ſuā recuperauerūt oī creature eā ſublimiter preponi iuſpexerūt. Quas igr̄ laudes: qualve grāꝝ actiones: nō ſolū humana: ſꝫ etiā oīs creatura huic ſacratiſſime ꝟgini dꝫ. Puriſſima nāq́ ſeſtias: ac ſctiſſima puritas piiſſimi pectoris ei᷒ oēm oīs creature puritatem ſeu ſanctitatē incōparabili ſublimitate trāſcēdens hoc ꝓmeruit vt opatrix p̄diti orbis

Laus Marie exupat ſenſum ⁊ liguā

laudes Marie.

digniſſime fieret. Vn̄ qđ laudis pro tā ineffabili bono ipſe p eā reparat᷒ mund᷒ ei iure debeat cor alicui᷒ ſub carne mortali viuētis eſtimare nullaten᷒ ſufficit vtiq́ cūcta q̄ deus fecit ⁊ vtiliter bona in eo ſtatu quo fuerūt eſſe deſiterūt: ⁊ p hāc beatiſſimā vt ꝟginē in ſtatū priſtinū reſtituta ſūt oīa. Sicut ḡ de ſua potētia cūcta patrādo pater eſt ⁊ dn̄s oīm ita btā maria ſuis meritis cūcta reparādo mater eſt ⁊ dn̄a rerū. Deus eſt eñ dn̄m oīm ſingula i ſua natura ꝓpria iuſſiōe cōſtituēdo: ⁊ maria ē dn̄a rerū ſingula cōgenite dignitati p illā quā meruit gratiā reſtituēdo. Et quēadmodū deus ex ſua ſubſtantia genuit eum p quē cūctis originē dedit: ita maria de ſua carne peperit illū q̄ in decorē p̄me creatiōis oīm cūcta reſtituit. Jtē nulla reꝝ ſpecies niſi p dei filium fctā ſubſiſtit: ita lex debite dānationis neminē deſerit niſi quē ab ea filius marie abſoluit. Quis igr̄ iſta recto ſenſu ⁊ corde ſincero perpēdēs plene pcip: queat excellētiā dn̄e hui᷒: p quā tā ineffabili grā ⁊ tā ineſtimabili electione erect᷒ eſt mūd᷒. Quis inq́ mirā ⁊ oī rei pter hāc inaudītā mulieris iſtius grāꝫ oculis mētis aſpiciēs nō obſtupeſcat ⁊ nō mō elinguis verūetiā tante rei cōprehenſiōe prorſus imunis fiat. Quapropter ea q̄ nobis ſunt ipenetrabilia itermittētes p̄cib᷒ impetrare nitamur: vt qđ itellectu capere nequim᷒ ſalutari effectu obtinere mereamur. Per has ergo rōnes impoſſibile eſt vt aliq̄s hō ad eā cōuerſus ⁊ ab ea reſpect᷒ dānet. Nāq́ ipſa genuit eū p quē mortua reuiuūt: p quē hoīes ex pctō ſaluant: qꝛ nō eſt iuſtificatio niſi quā ipſa in vtero fouit: nō eſt ſal᷒ niſi quā ipa peperit. Jpſa eſt ergo mater iuſtificātiū ⁊ iuſtificatoris. Jpſa eſt mater ſaluātis ⁊ ſaluatoris. Jgr̄ mater dei q̄ ſolus dānat: qui ſolus ſaluat: quē ſolū timemus in quo ſolo ſperam᷒ eſt mater nr̄a. Judex ⁊ ſaluator noſter eſt frater noſter. Qūo ergo deſperemus cū ſalus ſiue dānatio nr̄a ex boni fratris ⁊ pie matris pēdeat arbitrio. Nunquid ſuſtinebit bonus frater puniri fratres ſuos q̄s redemit bona mater dānari filios ſuos quorū ipſa redēptorē genuit: dulcis mater rogabit dulcē filiū ſuū piū fratrē noſtrū filium pro filijs: vnigenitū ꝓ adoptatis. Pius filius libēter audiet matrē pro filijs vnigenitus ꝓ his quos adoptauit: dn̄s pro his quos liberauit. hec Anſel. Exultemus igitur ⁊ nos miſeri cum celicolis ⁊ creaturis vniuerſis ꝓut poſſum᷒ ac talē ⁊ tantā ꝟginē pro nr̄o modulo laudare ſtudeam᷒. vn̄ Hiero. ad hec nos ꝓuocans ⁊ inuitās inter cetera ſic ait. Jdcirco letamini et laudate: qꝛ ſi deū ore prophetico in ſuis ſan

Dānari nequit p quo maria intercedit.

Hiero

ctis laudare iubemur multomagis eū in
hac celebritate btē ꝟginis matris ei⁹ opꝫ
cū hymnis ⁊ cāticis diligētius extollere:
⁊ dignis deo iubilare ꝑconijs: ac myſticis
honorare muneribꝰ. Nulli dubiū qn̄ totū
Laus ad gloriā laudis eius ꝑtineat qcq̇d digne
matris genitricis ſue impēſum fuerit ac ſolenni-
ad filiū ter: ꝑfecto qcq̇d hūanis pōt dici ꝟbis mi-
refert. nus a laude celis: qua diuinis eſt ⁊ angeli
cis excellētijs ꝑdicata ⁊ laudata ꝑconijs.
A ꝓphetis q̇dē prenūtiata: a patriarchis
figuris ⁊ enigmatibꝰ ꝑſignata: ab euāge-
liſtis exhibita ⁊ mōſtrata: ab angelo vene
rabilr atq̄ officioſiſſime ſalutata. Tn̄ etſi
ad hec nemo ydoneus inuenit votis :oibꝰ
ceſſare nō dꝫ: etiā q̇libet petōr a laudibus
eiꝰ ius explere nō queat qꝺ ſentit. vn̄ et ſer-
Ps. xlix mo diuinus cū de petōre ageret in ps. Sa
crificiū inq̇t laudis honorificabit me: et il
lic iter quo oſtēdam illi ſalutare dei. Ac ſi
paterter dicat. Illic iter ē laudis ad laudeꝫ
ſine fine manſurā: ſꝫ nemo apprehēdit illꝺ
niſi ego ꝑmonſtrauero propterea q: iter
ſalutis nr̄e in laudibus eſt ſaluatoris hor
tor vos ⁊ cōmoneo in hac ſacra ſolēnitate
genitricis dei marie nolite ceſſare a laudi
bus. Et qꝛuis ſpecioſa laus non ſit in ore
petōris noli ceſſare: q: inde promittit tibi
veniā vn̄ ⁊ oibꝰ vt laudes. Aliōqn niſi iu-
xta modulū igenij nr̄i deū laudare in ſctis
ſuis ſtudeamꝰ quo mō eū iuxta multitudi
nē magnitudinis eiꝰ laudare poterimus?
Oino hoc ꝑtermittēdū nō eſt qꝺ impleturi
ſumꝰ qn̄q̄ ſm qꝺ dr. Beati q̇ inhabitāt in
domo tua dn̄e: in ſcl'a ſeculoꝝ laudabunt
Psal. te. Interim ꝟo q: immēſus eſt qꝺ voce nō
lxxxiij. poſſumꝰ: nec facūdia valemꝰ exeq̄mur vo
tis ⁊ medullis cordis. hec Hiero. ¶ Aſſum
ptio btē ꝟginis fuit olim ꝑfigurata qn̄ ar
cha dn̄i i domū regis dauid ē trāſlata. Rex
dō corā archa cytharizauit: ⁊ eā cū magno
iubilo i domū ſuā adduxit. In archa mā-
na celi ꝯtinebat: ⁊ ꝯuenienter ꝑ eā btā ꝟgo
deſignabat: q: panē angeloꝝ quē hō man
ducauit ipſa gn̄auit. Archa ꝺ ligno ſethiꝫ
figura ipatribili erat facta figurās ꝙ maria i pu
ij.re.vj. tredinē nō eſt redacta. Rex dauid qui corā
archa ſubſiliendo cytharizauit regē celi ⁊
terre xp̄m ꝑfigurauit q̇ vt creditur matri
ſue perſonaliter occurrit ⁊ eā cū magno iu
bilo in domuꝫ ſuā introduxit. Aſſumptio
etiā marie oliꝫ fuit ioāni in pathmos in-
ſula ꝑfigurata. Nā mulierē quādā admi-
rabileꝫ in celo videbat: q̄ ſole amicta erat
⁊ maria circūdata diuinitate in celū aſcen
debat. Luna ſub pedibꝰ eius eſſe videbat
Apoca. per qꝺ ꝑpetua ſtabilitas marie deſignat.
xij. Luna eīm iſtabilis eſt ⁊ nō diu manet ple
na: ⁊ ꝺſignat mūdū ⁊ oia terrena. Hec iſta
bilia maria ꝯtēnēs ſub pedibꝰ cōculcauit

⁊ ad celū vbi oia ſtabilia ſunt anhelauit.
Coronā etiā in capite ſuo mulier habebat
que in ſe ſtellas duodecim cōtinebat. Co-
rona cōſueuit eſſe honoris ſignū ⁊ ſignat
honorē glorioſe ꝟgini cōdignū. Per duo-
deciꝫ ſtellas apl'i intelligunt q̇ in diſceſſu
marie oēs affuiſſe dicunt. Mulieri ſunt da
te ale ad volandū ꝑ quas intelligit aſſum
ptio tā corporis q̄ꝫ aīe. Feſtiuitas aūt hu-
ius ſancte aſſumptionis figurata fuit oliꝫ
in matre ſalomonis. Salomon eīm rex in iij.re. ij.
throno glorie reſidebat: ⁊ matri ſue thro-
nū ad dexterā poni faciebat. In quē ipſaꝫ
a dextris ſuis locauit: ⁊ qꝺcūq̄ petierat Felici-
ſibi nō negauit. Sic ⁊ xp̄s matrē ſuā a de- tas ma
xtris ſuis locauit: ⁊ oia quecunq̄ voluerit rie.
ab eo ipetrabit. O felix maria ⁊ omni lau-
de dignissima. O virgo maria dei genitrix
glorioſa O ſublimis puerpera que deum
autoreꝫ celi ⁊ terre quē oia creatura non
capit: tuo immaculato vtero clauſum ge-
ſtaſti. Quid nos tātilli? q̇d actiōe puſilli?
q̇d in tuis laudibꝰ referemꝰ: cū etiā ſi oim
noſtrū mēbra verterent in linguas te lau-
dare nullus ſufficeret? Quid dicā pauꝑ i-
genio cū de te qcq̇d dixero minor laus eſt
q̄ꝫ dignitas tua mereat? Quid ergo de te
dicā? q̇d referā cū nō ſufficit lingua car-
nis tuas enarrare ꝟtutes? O maria tui re
cordatio nois melle dulcior: nectare ſua-
uior feſſos recreat: meſtos letificat: op-
preſſos releuat: errātes ad viā ſalutis re-
uocat: ⁊ peccatores ne deſperent ſue ſuaui
tatis odore confortat. Sicut eīm tꝑe verna
li cū ad alta celi ſol incipit aſcēdere: ⁊ ter-
ris fecunda radioꝝ ſuorū luminoſitatē in
fundere: vegetabilia cuncta hyemali gla-
cie cōſtricta incipiūt reuiuiſcere: animan-
tia quoq̄ ⁊ volatilia in antris ⁊ ſpecubus
ac diuerſis q̇buſq̄ latibulis abſcōdita ad
tante lucis nouitatē reſpirare incipiūt: ac
vires reſumere: ⁊ cordis letitiā cātibus ⁊
plauſibꝰ letabūdis oſtēdere: hoies quoq̄
ſenes cū iunioribꝰ eiꝰ in aduētu exhilarā
tur: ⁊ tota ſuꝑficies terre decore induit: et
applaudit ac cōgratulat. Sic nobis acci-
dit cū ſole amicta virgo fecūda: regina ce
li: preelecta vt ſol: fines cordis noſtri igre
ditur: ⁊ memoria eius meritꝰ noſtris ruti
lantibꝰ abſq̄ nube infundit: cōtinuo nāq̄
duricies oia ad tāte lucis imēſitatē reſol-
uitur: arida cūcta rore celeſtis gratie irri-
gant fugant tenebre: lumē nouū exorit: et
gaudioꝝ nobis materia immēſa cumula Nomē
tur. O nomē admirabile. O nomē delecta marie.
bile. O nomen grauidū ſacramētis ⁊ diui
nis plenū myſterijs. O nomē glorioſum.
O nomē celeberrimū. O nomē ſublime an
te tēpora vniuerſa in dei predeſtinatione
cōpoſitum ⁊ in tꝑe digne perſone ſm rem

ꝯueniēter ipoſitū. O nomē qd̄ nolaꝛ ſepi⁹ ꝛ frequētaꝛ dulci⁹ in cōſilio ꝛ cōgregatiōe iuſtoꝝ ꝛ qd̄ verſaꝛ clemēti⁹ in oꝛe pctōꝝū. Quis em̄ vnq̄ criminū veniam petiijt: niſi mediāte maria? Oēs mariā innocāt. Oēs mariā noiant. Mariā pꝛe oib⁹ amāt. Ois etas ſerus ꝛ pfeſſio Mariā ſtudioſe reclamat. Cū em̄ ſummū regū peccādo pdim⁹: cū angelos ꝛ ſctōs oēs offēdimus: cū etiā nobiſipſis graues ſum⁹ ꝛ oīno neſcim⁹ qd̄ agere debeam⁹ hoc ſolū reſtat miſeris: vt oculos cordis ꝛ coꝛpis ad te leuemus ꝯſiliū q̄rētes ꝛ petētes auxiliū. vn̄ Anſel.

Anſel. Nihil certe vtilius poſt deū memoria matris dei. Nihil ſalubꝛius meditatione pij amoris quo feruebat in memoriā ꝛ cōtēplatiōe filij ſui nihil iocūdius ſapoꝛe ꝯtracti gaudij ei⁹ quo multiplr̄ paſcebaꝛ in eodē ꝛ p eūdē filiū ſuū. Sepe qdē vidim⁹ ꝛ audiuimus plurimos hoīꝫ in ſuis pꝛiculis recoꝛdari nois ipſi⁹ beate marie virginis: ꝛ ilico ois pꝛiculi malū euaſiſſe. Velocioꝛ ē em̄ nōnunq̄ ſalus memoꝛato noie ei⁹ q̄ȝ innocato noie dn̄i ieſu vnici filij ei⁹. Et id qdē non iō fit q̄ ipſa maioꝛ eo ſit aut potētioꝛ: nec em̄ ipſe magn⁹ aut potēs eſt p illā: ſed illa p ipm̄.

I Marie innocatio iterdum citius auxiliaꝛ q̄ȝ ieſu.

Quare ergo ſal⁹ pꝛōptioꝛ in recoꝛdatiōe ei⁹ q̄ȝ filij ſui ſepe pcipiaꝛ dicam qd̄ ſentio. Fili⁹ qdē ei⁹ dn̄s eſt ꝛ iudex oīm diſcernēs merita ſingulo ꝝ. Dū igiꝛ ipſe a quouis ſuo noie innocat⁹ nō ſtatim exaudit pfecto iuſto iudicio id facit. Innocato aūt noie matris ſue ꝛ ſi merita innocātis nō mereنꝛ: merita matris intercedunt vt exaudiaꝛ. Hec deniq̄ hūan⁹ vſus q̄tidie pbat cū qs ppoſito amici noie ab alio impetrat efficaciter qd̄ ſimplr̄ ſua pce nequaq̄ impetrare valebat. Itaq̄ ſi tā vtilis eſt in ſubueniēdo memoꝛia nois matris dei: nō mirū ſi magis affert fructū freqnēs meditatio ſancti amoꝛis ei⁹ ſi plenā iocūditatē dabit dulci ſtudio cogitata ꝛ recogitata īmenſitas gaudij ei⁹. hec Anſel.

Auctoꝛ ad mariam.

Tibi ergo ſpes nr̄a gaudium ꝛ letitia coꝛdis nr̄i ego pctōꝛ in vocē ſalutatiōis ꝛ laudis cupiēs pꝛūpere: teq̄ ex intimo coꝛdis cuꝫ gemitu ꝛ lachꝛymis ꝛ deuota coꝛdis genuflexione affectuoſiſſime matrē gratie ſalutare et laudare cū mēte ꝯtracto viros illuſtres q̄ te ab initio laudauerūt pꝛe ſtupoꝛe deficio ꝛ vltra ſpm̄ nō habeo. Sꝫ cū ad meipm̄ redeo hec intra me reuoluo dicēs.

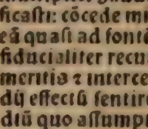
R De laude marie diuina eloquia.

Salue o pia mater dei ꝛ v̄go quā laudat oꝛbis terre ꝛ plenitudo ei⁹ celi celoꝝ ꝛ omnis virt⁹ eoꝝ qcq̄d de pconio tuo lingua dicere potuit: calam⁹ ſcribere valuit: coꝛ potuit cogitare: omnib⁹ illis ſimul collectis ꝛ cōſcriptis ꝛ i vnū manipulū cōgeſtis cētuplicata ꝛ infinities multiplicata coꝛde deuoto: aureo cū decoꝛe: melliſluo ſapoꝛe: et odore aromatico: tibi poꝛrigo ad laudā duꝫ ꝛ gloꝛificādū te v̄go btā nūc ꝛ ineternuꝫ. vn̄ Aug. Accipe ita q̄ſcūq̄ meritis tuis impares grārum actiōes ꝛ laudes: ꝛ cū ſuſceperis vota culpas nr̄as oꝛando excuſa. Admitte nr̄as pces itra ſacrariū pie exauditiōis ꝛ repoꝛta nobis antidotū recōciliatiōis. Sit p te excuſabile qd̄ p te ingerim⁹ fiat ipetrabile qd̄ fida mēte poſcim⁹: accipe qd̄ offerim⁹: ipetra qd̄ rogam⁹: excuſa qd̄ timem⁹: qꝛ nec potioꝛē meritis inuenimus ad placādū irā iudicis q̄ȝ te: q̄ meruiſti mater exiſtere eiuſdē redēptoꝛis ꝛ iudicis. Succurre ergo miſerꝫ: iuua puſillanimes refoue flebiles: oꝛa p pplo: interueni p clero: itercede p monachoꝝ choꝛo: exoꝛa p deuoto feminco ſexu. Sentiāt oēs tuuꝫ iuuamē qcūq̄ deuote celebꝛāt tuā aſſumptionē. Sit tibi cōpaſſio ſup afflictꝫ: ſit pi⁹ affect⁹ ſup celoꝝ pegrinis. Et cū te ſp letā eſſe iſpicis: flet⁹ qꝫ nr̄os ad deū ipa admittas: eumq̄ vt ppꝛiū filiū p nobis iterpelles pcamur. Nos em̄ adhuc i hac terra affligimur: iniurijs laceſſimur: oppꝛobꝛijs afficimur: eſurim⁹: ſitim⁹: ſomnū patimur in carcere retinemur. Tu v̄o i celeſtib⁹ regnis plata cunctis eſ virginū choꝛis. Tu agnū quocūq̄ prexeris ſeq̄ris: tu v̄gineos choꝛos ꝛ ab icētiue carnis illecebꝛis alienos p albētia lilia roſaſq̄ vernātes ad fōtē perēnis vite potādos inuitas. Tu i illa beatoꝝ feliciſſima regna pꝛimi oꝛdinis dignitate idepta: plantis roſcidis oberrās: inter padiſi amenitatē gramineoſq̄ ꝛ crocos tenero poplite pergis: feliciq̄ palma violas imarceſſibiles carpis. Tu cō cinis ſine fine choꝛis ꝯiſicta angelicis archāgelicisq̄ ſociata indefeſſa voce ſctā clamare nō ceſſas. Tu in cubiculo regis btitudine gēmis ac margaritis oꝛnata exiſtis. Tibi thꝛon⁹ ab angelis eſt collocat⁹ i aula regis eterni: teq̄ ipſe rex regū: vt matrē veraꝫ et decoꝛā ſpōſam pꝛe oibus diligens amoꝛis amplexu aſſociata. Nec mirū ſi digneꝛ tibi adgaudere de⁹ regnās in celis quē tu puulū ex te hoiēꝫ natū totiēs oſculata es in terris. Has ꝰ tuas felicitates poſſidēs ꝯuertere ad nr̄am miſeriarū ſalutē. Inter hec frēs chariſſimi toto mētis affectu btiſſime v̄ginis itercellioīb⁹ nos cōmittam⁹. Oēs patrocinia ei niſu iploꝛem⁹: vt dum nos ſupplici eā obſeq̄o freqnētam⁹ in terris ipſa nos ſedula pce cōmēdare digneꝛ i celis. Neq̄ em̄ dubiū ē eā q̄ meruit p liberādis pferre pciū poſſe etiā plus ſctis oibus libertatis ipēdere ſuffragiū. Sed qd̄ nobis pꝛodeſt hāc interpellare vocib⁹: niſi etiā hūilitatis eius exēpla teneam⁹? Curemus ꝰ dilectiſſimi frēs vt cū hui⁹ diei feſti i. natij itereſſe cupim⁹ veſtimētis hūilitatis

tis atq̄ charitatis iduti appareamꝰ. Nō nos inuidia aliene felicitatis torqueat. Nō ira vſq̄ ad diuiſionē dilaniet. Non cupiditas a nobis xp̄m excludat. Nō ſeculi nos triſtitia exurat. Nō ꝓſperitas eiꝰ incaute decipiat. Nō luxuria inqnet. Nō immūdicia polluat. Nō elatio corrūpat. Nō ſupbia iſlet: vt cū nos ꝟtutibꝰ ornatos charitate cōſtrictos: hūilitate fundatos: btā dei genitrix Maria ſue nos itereſſe feſtiuitati ꝓſpexerit ardētiꝰ ſubuenire feſtinet apō filiū ꝛ dn̄m ſuū ieſū xp̄m deū ſaluatorē nr̄ꝫ qui coronis perēnis regni clarificat ſctōs ſuos: ꝛ eſt eterna laus ꝛ expectatio oībus
Anſelmi ad mariaꝫ pl'chra depcatio.
electis ſuis. hec Aug. vñ Anſel. Rogamus ergo te dn̄a ꝑ ipāꝫ gr̄aꝫ q̄ te piꝰ et op̄s deꝰ ſic exaltauit ꝛ oia tecū poſſibilia donauit: q̄tenꝰ id apud ip̄m nobis obtineas: vt plenitudo gr̄e quā meruiſti in nobis ſic operet qȯ participiū beati ꝑmū eiꝰ nobis miſericorditer q̄q̄ donet. Ad hoc q̄ppe deꝰ noſter ꝑ te factꝰ eſt frater nr̄: vt quēadmodū ipſe dignatꝰ eſt ꝯſors fieri nr̄e hūanitatis: ſic nos mereamur cōſortes fieri ſue diuinitatis. Intēde ergo pyſſima dn̄a: vt nobis ad affectū ꝑueniat ꝓpter qȯ deꝰ nr̄ ex tuo caſtiſſimo vtero factꝰ hō īter hoīes venit. Nec ſis q̄ūmꝰ exoratu difficilis: qꝛ ꝓculdubio idē benigniſſimꝰ filiꝰ tuꝰ erit ad concedēdū q̄cq̄d voles ꝓmptus ꝛ exaudibilis. Tantūmodo itaq̄ velis ſalutē nr̄aꝫ et vere nequaq̄ ſalui eſſe non poterimus. Quid ḡ ſtringes larga viſcera mie tue cōtra nos domia: vt nolis ſaluari nos. Certe deꝰ nr̄ teſte ꝓpheta mia nr̄a eſt: tu eiuſdē dei nr̄i abſq̄ dubio vera mr̄ es. Si tu ergo q̄ deles ꝛ reuera mie mater denegas nobis effectū mie: cuius tā mirabiliter facta es mater. qd̄ facie mꝰ cū idē filiꝰ tuꝰ aduenerit cūctos equo iudicio iudicaturꝰ? Si quidē lꝫ ipſe filiꝰ tuus ſit ꝑ te factus frater nr̄: vtiq̄ tñ vbi voluītatē tuā ſueuꝫ dulciſſime matris magis porrectam aduerterit: illuc ſeruata equitatis rōne a q̄ te nullatenus diſcrepare velle videbit iudicū ſuꝰ ſniam: ſiue ad miam inflectēdo ſiue ad iuſtitiā intēdendo ꝓmulgauit. Subueni ergo nobis dn̄a ꝛ nō cōſiderata pctōꝝ noſtroꝝ multitudine velle tuā ad miſerādūꝫ nobis inflecte. Cogita queſumꝰ ꝛ recogita apud te: qꝛ nō ad dānandū ſed ſaluādū pctōres cōditor nr̄ factus eſt hō ex te. Cur itaq̄ nō iuuabis nos pctōres q̄ in tantaꝫ celſitudinē es ꝓpter nos eleuata: vt te dominā habeat ꝛ venereꝝ tota pariter creatura? An ideo vtrū pereamꝰ ampliꝰ nō curabis: qꝛ quicq̄d de nobis miſeris vltra eueniat gl̄ie tue nulla iactura inde proueniat. Et hec q̄dē fortaſſis aliq̄ mō bōa dn̄a poſſes: ſ; ꝑ tui ſolius exultatiōe vtilitate mater dei facta fuiſſes. Sed vtiq̄ deꝰ qui hoīem aſſūpſit ex tua caſtiſſima carne hoc fecit ꝑ tua ꝛ nr̄a cōi ſalute. Si ergo tu que plena ſalute es potita nō intēdis: vt eadeꝫ ſalus ꝑ modulo nr̄o etiā ad nos vſq̄ pertingat iā tuoꝝ ſufficiēs cōmodoꝝ nr̄oꝝ negligēs eē videberis que pro totiꝰ mūdi ſaluatiōe meruiſti fieri mater altiſſimi: cū nos poſtpoſueris quos obuoluit ſunꝰ ſeculi. Quid ergo queſo proderit nobis tua felix ꝛ glorioſa exaltatio ꝛ que inde habemus dulcis ꝛ affectuoſa exultatio. Ut ergo filiū tuū totius mūdi ſaluatorē ꝛ te eius reconciliatricem veraciter eſſe ſentiamus: eo nos propēſiori ſtudio iuua precamur ꝛ fo ueq̄s in fecibꝰ mūdi natos ꝛ alios potiori leuamine perſpicis indigere. Ab initio deniq̄ renouatiōis humane oībus ſub tuuꝫ ꝓſidiū cōfugiētibus hucuſq̄ ſuccurriſti: ꝛ idcirco pre omī creatura: oī laude digniſſima dici ꝛ eſſe meruiſti. Eya ſuccurre nobis ꝛ oramꝰ vt laus quā per tot ſecula poſſediſti cōtinua tibi duret in gr̄a in qua mūdo ſubueniſti. Tibi ergo nos cōmēdamꝰ: tu ꝓcura ne pereamꝰ. Effice potiꝰ vt ſalus noſtra de die in diem multiplicetur: ꝛ filio tuo dn̄o ieſu xp̄o vita noſtra iugi deuotione famuletur. hec Anſelmus. ¶Oratio.

Deus dator gaudij: largitor ſolatij: luctus releuator: meroris effugator qui beatā virginē Mariā matrem tuā maieſtatis ſpeculū: angeloꝝ ſolatium tue bonitatis imaginē: noſtre ſalutis originem multiplici gaudio in terris ꝛ in celis letificaſti: cōcede mihi ſupplici tuo vt qui ad eā quaſi ad fontē gaudij in doloribꝰ meis fiducialiter recurrere preſumo: valeā ipſiꝰ meritis ꝛ interceſſione pñtis ꝛ ꝑpetui gaudij effectū ſentire: ꝛ ad illud ineffabile gaudiū quo aſſumpta tecū gaudet in celis feliciter peruenire. Amen.

¶De finali iudicio. Ca.lxxxvij.

a iudiciū finale. iudiciū ācedētia ꝯcomitātia ꝛ ſequētia. Purgatorij duplex pena.

Poſt p̄dicta que iam cōpleta ſunt reſtat vt de finali iudicio ꝛ q̄buſdā alijs nōdū iplētis aliq̄d videamꝰ. Finale itaq̄ iudiciū q̄dā ſunt antecedentia. ſ. pena purgatoꝝ: eccleſie ſuffragia ꝛ antixp̄i pſecutio: quedam cōcomitantia. ſ. cōflagratio mundi ꝛ corporuꝫ reſurrectio. ꝛ quedā ſequentia. ſ. pena infernalis ꝛ gloria celeſtis. De purgatorio ſciēdū ꝙ in eo duplex pena ē: vna dāni de carentia diuine viſionis: alia ſenſus de afflictione caloris: aut frigoris vel

pene alterius gñio: ⁊ quãtũ ad vtrũq; minoꝛ pena purgatoꝛij maioꝛ eſt ꝙ maxima pena huiꝰ mũdi. Bern. Sola dies purgatoꝛij ſupat paſſiões ſctoꝝ. Nõ aũt acerbitatis pene purgatoꝛij eſt iſta: q: cũ deꝰ plus ꝗrat emendã ꝙ penã plus põderat ĩ penitẽtia virtutẽ bone volũtatis ꝙ penã afflictiõis. vñ plꝰ põderat deꝰ modicã penã voluntariã in pñti: ꝙ multã nõ itavolũtariã ĩ futuro: ſicut plꝰ valet modicũ auri ꝙ multũ plũbi. vñ ſꝫ Aug. Una gutta aq̃ lachrymarũ tm̃ facit hic p emẽda quãtũ decẽ anni in purgatoꝛio. Et opꝫ vt qð ibi deficit ĩ volũtate ſuppleaꝛ in acerbitate. Neceſſe eſt aũt vt ait Aug. ꝙ tm̃ vrat doloꝛ: ꝗtũ ihe ſerat amoꝛ. Tãto em̃ q̃ſq; toꝛqueꝛ diutius: ꝗto affectꝰ eiꝰ venialibꝰ inhęrebat foꝛtiꝰ. Uñ tandiu differꝛ q̃s a gloꝛia quouſq; fiet ſine oĩ macula ſicut erat ĩ baptiſmo. Noli ergo ꝯtẽnere venialia p q̃bꝰ tãta pena eſt expectanda. Cur aũt aĩa ĩcoꝛpoꝛea coꝛpalibus penis teneaꝛ declarat Aug. dicens. Anime q̃ in coꝛpoꝛibus viuẽtes p dilectione rerũ viſibiliũ coꝛpoꝛalibꝰ imaginibus afficiuntꝛ a coꝛpoꝛibꝰ exeũtes in eiſdẽ imaginibꝰ toꝛmẽta patiuntꝛ. Propterea em̃ coꝛpoꝛalibꝰ paſſiõibꝰ ibi teneri pñt: q2 a coꝛruptiõe coꝛpoꝛaliũ affectionũ hic mundate nõ fuerunt quam coꝛpulentiã de coꝛpoꝛis delectatiõe traxerunt. Et iterũ. Si em̃ anima a coꝛruptione coꝛpoꝛaliũ affectionũ hic nõ mũdaꝛ coꝛpoꝛe exuta coꝛpoꝛalibus teneꝛ paſſionibꝰ. Studeat ergo ĩ hac vita ſe ab hm̃õi petulãtia mũdare quatenus cũ hinc exierit nihil coꝛpoꝛeũ ſecum trahat: ⁊ coꝛpoꝛis paſſiõe ĩmunis exiſtat. hec Augu.

Bern. purgatoꝛij pena.

Augu. Pnie p̃ſentis ⁊ volũtarie valoꝛ.

Uenialia abluenda

B

Suffragioꝝ aũt ſunt ꝗtuoꝛ modi gñales ad quos oẽs alij reducunꝛ ſcilꝫ oꝛatio: ieiunium: eleemoſina: ⁊ ſacrm̃ altaris. Hec ſuffragia pſunt defunctis ſm̃ magis ⁊ minus p diuerſitate meritoꝝ ĩ moꝛtuis: vel p charitate viuoꝝ q̃ magis ſolicitãtur p moꝛtuis aliq̃bus ꝙ alijs. Jlla em̃ ſuffragia q̃ ſpãliter fiunt p aliq̃bus plus valẽt illis ꝙ alijs: licet etiam alijs aliquo modo cõmunicẽtur. Suffragia vero q̃ cõmuniter fiunt p defunctis: ꝗuis omnibꝰ p modulo ſuo pſint: illis tñ amplius qui dũ eſſent in ſtatu vie magis meruerunt vt ſibi pdeſſent. Unde Greg. Jllis ſacre victime moꝛtuis pꝛoſunt q̃ hic viuẽdo obtinuerunt: vt eas etiã poſt moꝛtẽ bona adiuuẽt q̃ hic pꝛo ipſis ab alijs fiunt. Inter hoc autem penſandũ eſt ꝙ tutioꝛ via ſit: vt bonũ qð quiſq; poſt moꝛtẽ ſuam ſperat agi per alios agat dum ipſe viuit per ſe. Beatius quippe eſt liberum exire ꝙ poſt vincula libertatem querere. Tunc ergo vere pꝛo nobis deo hoſtia accepta erit cum noſtipſos hoſtiam fecerimꝰ. Et fidenter dico qm̃ hoſtia ſalutari poſt moꝛtem nõ indigebimꝰ: ſi ante moꝛtẽ deo hoſtia ipſi fuerimus. hec Grego.

Suffragia generalia

Suffragia ſpãliter facta.

Grego. Bõa ante moꝛtẽ p ſe agẽda.

Inſuper ne aliquid bonũ pereat illa bona que quis peccãdo operatur moꝛtificata: alijs ſaluandis dabuntur. Sicut qñ coꝛpoꝛali moꝛte quis moꝛitur fratres ⁊ ppinqui in bonis eius ſuccedunt. Antichꝛiſtus ṽo quatuoꝛ modis ſubuertendi homines armabiꝛ: ſcꝫ callida pſuaſione: miraculoꝝ operatione: bonoꝝ largitione: toꝛmẽtoꝝ exhibitione. Pꝛedictis ꝗtuoꝛ modis multos ad ſe trahet. Trahet autẽ malos per munera: bonos p toꝛmenta: ſimplices p pꝛedicationeꝫ ⁊ miracula. Habebit ſecum magos ⁊ maleficos: reges quoq; et pꝛincipes. Unde in Apocaꝛ. Uidi de mari beſtiam aſcendentem: id eſt antichꝛiſtum habentẽ capita ſeptẽ: id eſt pꝛincipes vniuerſos ⁊ coꝛnua decẽ: id eſt illos qui impugnant decalogum. Hic ex parentibꝰ ſenibus cõcipietur ⁊ naſcetur in babylone de tribu Dan: ⁊ ſicut in chꝛiſto oĩs plenitudo diuinitatis inhabitauit: ita in antichꝛiſto oĩs plenitudo iniquitatis inhabitabit: q2 in ipſo erit ſpiritus malignus caput oĩm maloꝝ. ppter qð et filius pditiõis vocabiꝛ. Inter occultũ aduentũ antichꝛiſti qui eſt p natiuitatẽ: ⁊ manifeſtũ q̃ erit per pdicationẽ: ⁊ apertaꝫ perſecutionem venient Helyas ⁊ Enoch vt ipſi repugnẽt ⁊ errantes ad viam veritatis reducãt ĩ vtriſq; per zachariã due oliue. i. ſpũſancto vncti: et p ioãnẽ duo cãdelabꝛa. i. lumẽ dantes alijs noiãnꝛ: ⁊ pdicabũt diebꝰ mille ducẽtiſſexaginta. i. tribꝰ annis ⁊ dimidio: ſicut et xp̃s pdicauit amicti ſaccis. i. penitẽtiã pdicantes ⁊ exẽplo ſui oſtendentes. Et oẽs q̃ cognoſcere ⁊ confiteri verũ deũ volunt hos duos ſenes ⁊ veraces teſtes ſubſequentur iniquũ erroꝛẽ deſerẽtes: qm̃ ipſi in magnis ⁊ coꝛã deo ⁊ coꝛã pplo fulgebũt vicos ⁊ ciuitates ⁊ plateas atq; alia loca vbicũq; filius pditiõis ꝯuã doctrinã ſuã efflauerit pcurrẽtes ac in eis multa ſigna in ſpũſctõ faciẽtes: ita vt oĩs ppl's q̃ ea viderit in maximã ammirationẽ ducaꝛ. Idcirco aũt hec magna ſigna ſupꝛa firmã petraꝫ ſolidata illis dabunꝛ: quatenꝰ illa cõtraria et falſa ſigna abijciãtur. Tandẽ antixp̃s occidet eos in hieruſalẽ: ⁊ iacebũt coꝛpa coꝝ ĩ plateis tribus diebꝰ ⁊ noctibus ⁊ dimidio: q2 nullus audebit coꝛpa eoꝝ ſepelire ppter metũ antixp̃i: vt q̃cũq; viderint timeãt eis ꝯfoꝛmari. Poſt tres aũt dies ⁊ dimidiũ reſurgẽt ⁊ ĩ celũ ĩ nube aſcẽdẽt. Antixp̃s ṽo xv. diebꝰ regnabit poſt moꝛtẽ illoꝛum. Regnabit aũt tribus annis ⁊ dimidio: ⁊ poſt dñs poteſtate ſua occidet eũ: ſiue p ſe: ſiue p michaelẽ archãgelũ. Occideꝛ aũt in mõte oliueti in papilione: ⁊ in ſolio ſup in lo-

Antichꝛiſti arma iiij.

Apoc. xiij.

C

Antichꝛiſti parentes et malicia.

Helyes Enoch aduentus in terraꝫ.

Helyes Enoch cedes. Antichꝛiſti cedes.

eo illo vbi dñs aſcendit.ſ.in prefati mõtis
vertice q̄ dr inclyt⁹:q: ex eo ſaluator aſcēdit
ad patrē:ibi nāq; peribit vñ dñs aſcendit.
Quo īterfecto nō ſtatī veniet dñs ad iudi-
ciū:ſ3 ꝯcedent.xlv.dies ad refrigeriū ſan-
ctoꝝ ⁊ ad penitētiā ſubuerſoꝝ.Quātū aūt
ſit ſpaciū inter illos.xlv.dies ⁊ finē mūdi

D
Iudeoꝝ ꝯuerſio.

nemo ſcit.Iudei tūc ad ꝑdicatiōem enoch
⁊ helye cōuertent ad fidē ⁊ ſancta eccleſia
vſq; in finē mūdi pacifica quieſcet:q: extunc
fraudulentia ⁊ ſeuitia diaboli penit⁹ defi-
ciet.¶Circa cōflagrationē mūdi ſciēdum
eſt ꝙ ignis permaximus aduentū iudicis

Cōflagratio mundi

preueniet:⁊ faciem eius precedet:q: virtu-
te diuina non ſolū ignis qui eſt in ſphera
ſua ſed etiā omnes ignes ⁊ qui in terra et
ſuꝑ terrā ſunt ad mūdi cōflagrationē con-
current.Per iſtum ignē q̄ſi ſimul fiet pur-
gatio iuſtoꝝ ⁊ punitio maloꝝ:incineratio
corpoꝝ ⁊ cōſumptio terrenaſcentium. Ha-

Ignis conflagrationis. iiij. officia.

bebit em̄ iſte ignis officium q̄tuor igniū:
vꝫ ignis infernalis ad reproborum puni-
tionē:ignis purgatorij ad bonoꝝ auenia-
libus purgationē:ignis terreſtris ad ve-
getabilium ⁊ ſenſibilium ꝯſummationem
et corpoꝝ incinerationē:⁊ ignis elemēta-
ris ad elementoꝝ ſubtiliationē ⁊ innoua-
tionis coꝝ diſpoſitionē.Per hunc ḡ ignē
ita facies terre exuret ꝙ figura hui⁹ mun-

Iudiciū per aquā ⁊ ꝑ ignē.

di peribit ſicut ⁊ olim ꝑ diluuium factum
fuit.Et merito primum dei iudicium fuit
in aqua ꝯ̄ ardorem luxurie q̄ tunc viguit:
vltimū vero iudicium erit in igne ꝯ̄ tepo-
rem charitatis : q̄ tūc ſeneſcente q̄ſi mūdo

Reſurrectio vniuerſalis.

refrigeſcet. Quo facto ſtatim erit reſurre-
ctio mortuoꝝ corpoꝝ cū aduētu iudicis
ad iudiciū:⁊ tunc inflāmabit totus mun-
dus ꝑ circuitū.Quia em̄ hō meruit ⁊ de-
meruit in aīa ſimul ⁊ corpore punietur vel
ꝓmiabit in vtroq;:⁊ ideo in eiſdē opꝫ eum
reſurgere.Reſurgēt aūt oēs tā boni q̄ ma-
li:nulla in eis exiſtēte differētia quātū ad
ordinē tꝑis:ſ3 quātū ad ordinē dignitat̄.
Nam mali ſurgent deformes ⁊ paſſibiles:
imo tā ignominioſū erit corp⁹ petōris ꝙ
aīa reſumēs ipm ſtupebit q̄ñ illud videbit
⁊ ipm videre abhorrebit ⁊ vellet poti⁹ ha-
bere tale corp⁹ quale erat q̄ñ dimidiū co-
meſtum fuit a vermibus.In bonis aūt na-
tura ſeruabit ⁊ vitia detrahent: ⁊ erit corp⁹
ſepties clari⁹ q̄ ſit ſol mō. Quāto fuerint
cria maloꝝ abominabiliora:tāto erūt cor-
pora eoꝝ deformiora.Et q̄to fuerint meri-
ta iuſtoꝝ plura ⁊ maiora tāto erunt corꝑa
eoꝝ pulchriora et clariora. Corp⁹ minimi

E
Corp⁹ bonoꝝ ſm merita

pueri ſeptēpliciter clari⁹ ſole erit.Si alius
fuerit in decuplo eo ſanctior: illi⁹ corp⁹ in
decuplo erit illo clari⁹:⁊ ſilr intellige decē-
ties et milleſies.Et ſicut xp̄s infinities eſt
oib⁹ ſctis ſanctior : ita eſt infinities corp⁹
eius oibus ſctis clari⁹.Oēs aūt tam boni
q̄ mali reſurgēt incorrupti ⁊ integri cor-
pore vꝫ ſine aliqua mēbroꝝ diminutione
in debita ſtatura ſm mēſurā etatis pleni-
tudinis xp̄i:ſ3 boni tm̄ in gloriā immortali-
tatis immutabunt.vñ Aug. S3 ſi xp̄s in ea

ſumet claritatis augmētū.

mēſura corꝑis ī qua mortu⁹ eſt reſurrexit
nephas eſt dicere cū reſurrectiōis oīm ipſe
venerit acceſſurā corpori ei⁹ eā magnitu-
dinē quā nō habuit:vt lōgiſſim⁹ poſſit fie-
ri cq̄lis. Si autē dixerim⁹ ad dñici corꝑis
modū ēē minoꝝ maiorūq; corpora redigē-
da ꝑibit de multoꝝ corporib⁹ ꝑ plurimū
cū ipſe nec capillū periturū eſſe ꝓmiſerit.
Reſtat ḡ vt q̄ſq; recipiat ſuā mēſurā quā

Augu. Menſurā ſuā q̄ſq; habebit nō communē oibus.

vel habuit in iuuētute ſi ſenex eſt mortu⁹
vel fuerat habitur⁹ ſi eſt añ defunctus.Et
ideo nō eſt dictū ab aplo in mēſurā ſtatu-
re:ſed in menſurā etatis plenitudinis xp̄i

Ephe. iiij.

quia reſurgent corpora mortuoꝝ in iuue-
nili etate ⁊ robore ad quā ipꝫ ꝑueniſſe co-
gnouim⁹.hec Augu.Reſurrectio ergo tria
corriget ī natura.ſ.defectū ſicut in pueris
et mutilatis:ſiue ī diminuta natura mem-
broꝝ ſuꝑfluoꝝ ſ.vnguiū:criniū ⁊ hmōi er-
roꝝ ſicut eſt in mōſtruoſitate mēbroꝝ. Re-
ſurgēt q̄3 corpora eoꝝ nūero eodē q̄ prius
ex eodē puluere in quē redacta fuerāt:ita

Reſurrectio tria corriget in natura ⁊ erit integra.

ꝙ in quaſcūq; auras vel ſinus puluis ille
fuerit diſperſus ad eādē animā redeat q̄
ipm primit⁹:vt viueret:⁊ creſceret anima-
uit.Nec ſolū reſurgēt corꝑa q̄tū ad mem-
bra ꝑncipalia:ſed etiā ſaluis capillis ⁊ ce-
teris mēbris ad decorem facientib⁹.Reſur-
gēt em̄ hoīes quātū ad eſſe:⁊ quātū ad in-
tegrū eſſe:⁊ quantū ad decorū eſſe. Et hoc
in momento.i.breuiſſimo et anguſtiſſimo
ſpacio tēporis in ictu oculi trāſuolat me-

Reſurrectio fiet in momēto.

dia:⁊ tranſit ad remota.In nouiſſima tu-
ba.i.per vocē magnā ⁊ manifeſtā poſtq;
nō erit alia.Hec tuba clamor ille intelligi-
tur de quo in euāgelio dicit.Media nocte

Matt. xxv.

clamor fact⁹ eſt:ecce ſpōſus venit exite ob-
uiā ei.Nō em̄ tūc veniet cū ſperat:ſed me-
dia nocte.i.occulte valde ⁊ inſperate.Tu-
be noīe aliquid euidēs ⁊ preclarū ſignum

Tuba quid.

accipitur qd̄ nutu diuino dabit qd̄ archā-
geli vox ⁊ tuba dei alibi:⁊ etiā vox filij dei
in euāgelio dr.Et bene dr tuba dei: q: q̄ſi
ad bellum ꝯ̄ inimicos veniet:⁊ efficaciam
dabit ei ꝙ ꝑ illā mortui reſurgēt.Vox ergo
tube ſm quoſdā eſt imperiū xp̄i reſurgere
imperātis:ſm alios vero eſt manifeſta xp̄i
apparitio:poſt reſurrectionē vero ſtatim
erit iudicium.Erit autē in valle ioſaphat

F
Vallis ioſaphat loc⁹ iudicij.

que ſita eſt ad orientem inter hieruſalē et
montē oliueti:q: hieruſalem ⁊ terra adia-
cens eſt locus medius cōis oib⁹ nationi-
bus ac famoſiſſim⁹ ⁊ public⁹ ꝓpter opera
noſtre redēptiōis.Ioſaphat aūt interpre-

tatur iudiciū dn̄i. Ad iudiciū ergo dn̄i con
gregabūtur oēs ipſi vt dānentur: iuſti vero
nō deſcēdent in vallē iudicij vt dānenē: ſꝫ
in nubibꝯ obuiā xp̄o eleuabūē. Chriſtꝯ em̄
nō deſcēdet in terrā ad iudiciū: ſed in aere
ſedebit ꝯ locū montis oliueti: ex quo aſcē-
dit ſtipatus agminibus ⁊ virtutibꝯ celorū.
Judiciū Et erit iudiciū illud horribile ex oī parte.
horribi Supra erit iudex iratus: ſubtꝯ patens in-
litas. fernus: intus cōſcientia remordens: extra
mundus ardēs: a dextris peccata accuſan
tia: a ſiniſtris īfinita demonia terrētia: cir
ca boni angeli in infernū pellentes ⁊ mali
ad ipm̄ trahētes. Jbi erūt etiā oēs ſancti
ſententiā iudicis approbantes ⁊ oēs mali
cū bonis pctā dānatoꝝ cognoſcentes. Et
tūc xp̄s blādus iuſtis ⁊ terribilis apparebit
iniuſtis. Adeo quidē iratꝯ reprobis vide-
Stigma bitē: vt dicāt mōtibꝯ ⁊ petris cadite ſuper nos
tuꝫ vul et abſcondite nos a facie ſedētis ſuper thro-
neꝝ xp̄i nū ⁊ ab ira agni. Stigmata quoqꝫ mōſtra
appari bit ⁊ paſſionis inſignia: ſcꝫ crucē: clauos:
tio. Lanceam: coronā: ⁊ flagella. Tota quippe tri
nitas in iudicio futuro iudicabit autori-
tatiue ⁊ iuriſditiōe ordinaria: ſꝫ xp̄s inquā-
Diuia tū hō iudicabit executiue ⁊ iuriſdictione
natura delegata: quia iudex debet eſſe manifeſtꝯ
nō vide oībus iudicādis. Deus aūt pr̄ vel filiꝯ ſm̄
bitē dā- diuinā naturā nō videbitē ab oībꝯ in iudi-
nādis. cio: qꝛ tūc oēs eſſent beati cū in viſiōne cō
ſiſtat btitudo: ⁊ iō executio iudicij data eſt
a patre xp̄o hoī qui poterit ab oībus vide-
ri. Unde poteſtatē dedit ei iudiciū facere:
ſcꝫ executiue: quia filius hoīs eſt ab oībus
Forma viſibilis bonis ⁊ malis. Nō apparebit in
q̄ iudi- forma dei: qꝛ ſolis mūdis corde ꝓmittitē vi
catꝯ iu ſio forme dei: ſꝫ in forma ſerui: vt poſſit ab
dicabit oībus videri iuſte iudicaturꝯ in ea forma
chriſtꝯ. in qua iniuſte iudicatus eſt. vn̄ Aug. For-
Augu. ma illa erit iudex q̄ ſtetit ſub iudice. Jlla
iudicabit q̄ iudicata eſt. Nā ſi iudiciū nō
fieret niſi inter ſolos iuſtos appareret tā-
quā iuſtis forma dei. Qꝛ vero iudiciū futurū
eſt iuſtoꝝ ⁊ iniquoꝝ: nec lꝫ vt iniq̄ videāt
deū. Talis apparebit iudex qualis videri
G poſſit ⁊ ab eis quos coronaturus eſt: ⁊ ab
Ordies eis quos dānaturꝯ eſt. hec Aug. Ordines
in iudi aūt quatuor erunt in iudicio quorum duo
cio qua erunt electoꝝ ⁊ a dextris: duo reproboꝝ
tuor. a ſiniſtris. Ex parte electorū q̄dā nō iudica-
buntē: ſꝫ iudicabūt ⁊ ſaluabuntur: vt quoꝝ
merita bona ſunt īꝑmixta malis: ſicut pfe
ctorū pauperū xp̄i qui hic ſeipſos iudica-
uerūt q̄ p̄cepta legis pfectiōis virtute trāſ-
Math. cendunt: ⁊ oīa relinquentes nudi nudum
xix. xp̄m ſecuti ſunt: quibus voce dn̄ica dr̄. Uos
qui reliquiſtis oīa ⁊ ſecuti eſtis me. Cū ſe-
derit filius hoīs in ſede maieſtatis ſue ſe-
debitis ⁊ vos ſuper ſedes duodecim iudi
cātes duodecim tribus iſrael. Dicitur aūt
iudicare. i. iudicanti aſſiſtere: qꝛ cū iudice
tanqꝫ aſſeſſores eminentius ſedebunt: nō
qꝛ ipſi ſententiā ferant: qꝛ hoc ſolius iudi
cis erit: ſed qꝛ approbēt ⁊ confirment. Se-
debit em̄ xp̄s in eminentiori loco cum ſan
ctis: mali vero ſtabūt ſubtꝯ in terra quā di
lexerunt. Quidā vero iudicabunē ⁊ ſalua
bunē vt quorū merita bona ſunt aliquibꝯ
malis venialibus ꝑmixta: q̄ vite maculas
lachrymis tergunt qui mala precedentia
ſequentibus factis et miſericordie operi-
bus redimentes quicquid illicitum aliq̄n
fecerunt ab oculis iudicis bonorū operū
ſuperinductione cooperiunt: quibꝯ iudex
veniēs dicit. Eſuriui ⁊ dediſtis mihi mādu
care: ſitiui ⁊ dediſtis mihi bibere: hoſpes
erā ⁊ collegiſtis me: nudꝯ ⁊ operuiſtis me:
infirmus ⁊ viſitaſtis me: in carcere ⁊ veni
ſtis ad me. Ex parte reproboꝝ quidā iudica-
bunē ⁊ dānabunē: vt quoꝝ merita dānabi
lia ꝑmixta ſunt aliquibus bonis ſicut illo
rū q̄ xp̄iane fidei initiati myſterijs opera
fidei exercere cōtēnūt: ⁊ fidē ſine opibꝯ ha
bēt: quibꝯ in clamatiōe dn̄ica dr̄. Eſuriui ⁊
nō dediſtis mihi mā̄ducare: ſitiui ⁊ nō de
diſtis mihi bibere: hoſpes erā ⁊ nō collegi
ſtis me: nudus ⁊ nō operuiſtis me: īfirmꝯ
⁊ ī carcere ⁊ nō viſitaſtis me. Quidā vero nō
iudicabūtur: ſꝫ dānabūtur: vt quoꝝ mala
merita oīno īpermixta ſunt bonis: vt q̄ fi-
dē recipere noluerūt ⁊ fundamento fidei
caruerūt vel qui ſuſceptā fidē q̄ſi ꝑ apoſta
ſiā reiecerūt: de quibus dn̄s dicit. qui non
credit iā iudicatus eſt. Et de quibꝯ paulꝯ
ait. Qui ſine lege peccauerūt ſine lege per- Ro. ij.
ibūt. De quibꝯ etiā p̄s ait. Nō reſurgent
ipij in iudicio. Reſurgēt quippe ēt oēs īfide- Pſal. j.
les: ſꝫ ad tormētū nō ad iudiciū. vn̄ Petrꝯ
cātor. q̄ nō credit n̄ hn̄s. ſ. characterē fidei petrus
iā iudicatꝯ eſt. Nō em̄ fiet cū tali diſcuſſio cantor.
⁊ examīatio cū caruerit charactere ⁊ dn̄io
regis ⁊ cōſtet curie talē eē de reprobis nec
de familia dei vnde ſine ſnīa rapietē ī ignē
eternum. Habēs autē characterē regis ⁊ ſi
gnum quo ab alijs ſeparatus erat īcitabitē
vt homo regiꝯ: ſed ⁊ q̄ diſcuſſio ⁊ diſcepta
tio cum eo? Eſuriui ⁊ non dediſtis mihi Math.
mādūcare ⁊c. Tādēqꝫ ꝓ nō ſeruato chara xxv.
ctere ⁊ dn̄io regis fiet ſnīa in eū dānādū. Grego.
Grego. Nam ⁊ princeps terrenā rēpubli-
cam regens aliter punit ciuē interius de-
linquentem atqꝫ aliter hoſteꝫ exterius re-
bellantem. Jn illo enim iura ſunt conſulit
contra hoſtem vero bellum mouet: ⁊ de pe
na eius quid lex habeat non requirit. hec
Grego. Perfecti ergo iudicabunt ⁊ non Judicā
iudicabuntur: alij fideles facta diſcuſſio- di for-
ne euangelica de operibus miſericordie ma.
iudicabuntur quidam ad gloriam: quidā
ad penam: infideles autem iudicati ſunt

Ubi nõ putaſ ptractũ ⁊ morã tp̃s ſinglorꝫ examiatio: ſꝫ ſiſ merita ſingulorꝫ diſcutiet: ⁊ diſcuſſa iudicabit. Tũc ei libri ↄſciẽtiarꝫ pãdenſ: ⁊ ip̃e liber aperieſ qui dꝛ: liber vite q̃ fiet vt ⁊ ſimul oim oia ſecreta olb⁹ tãta certitudinis claritate pateſcant vt ↄ̃ teſtimoniũ veritatis loquẽtis in xp̃o ⁊ ↄſciẽtie cuiuſqꝫ pariter ↄteſtãtis nulla inficiãdi defendẽdi vl̃ excuſandi ſeu ſubterfugiẽdi pateat ſemita q̃n recipiat vnuſq̃ſqꝫ ſm merita ſua. Aug. Fiet em̃ virtute diuina vt cuiqꝫ opa ſua vl̃ bona vel mala cũcta ĩ memoriã reuocenſ ⁊ mẽtis intuitu mira celeritate cernanſ vt accuſet vel excuſet cõſciẽtia ↄſciẽtiã. hec Aug. Tũc apta erit ſeparatio ſicut morꝫ ſic ⁊ vite ſingulorꝫ. Dicit aũt Aug. ꝙ tot hoies ſaluabunſ quot demões ceciderũt. Sꝫ Greg. dicit ꝙ tot hoies ſaluabunſ q̃t ãgeli pſtiterũt. Dixerũt ẽt q̃dã ꝙ duo parietes erũt in celo: ſcꝫ vn⁹ holm ⁊ alter angelorꝫ ⁊ ꝙ ruina angelorꝫ reſtaurabiſ ꝑ virgines ⁊ de alio pariete tot erũt ſaluandi quot in alio pariete ſunt virgines ⁊ angeli. Bonũ eſſet ⁊ vtile de hoc iudicio frequẽter cogitare: vt cogitatio tante anguſtie nobis timorem incuteret ⁊ timor incuſſus a nobis peccatũ perpetratũ expelleret ⁊ nos a perpetrãdo arceret exẽplo Hiero. dicentis. Siue comedam: ſiue bibam: ſiue aliquid aliud faciã ſemper videtur in auribus meis ſonare illa vox terribilis. Surgite mortui ⁊ venite ad iudiciũ. Greg. Si qua eſt preſentis temporis letitia: ita agẽda eſt vt nunq̃ amaritudo ſequẽtis iudicij a meoria recedat. Anſel. In matutino. i. in cõtemplatione extremi iudicij quod noctis preſentis tãq̃ lux matutina ſuccedit interfice oẽs peccatores terre. i. delicta atqꝫ peccata cõuerſationis terrene vt diſperdas de ciuitate dñi quã in te illi edificare debes omnes operãtes iniquitaẽ: id eſt diabolicas ſuggeſtiões odibiles deo delectationes mortiferos cõſenſus ⁊ opa peruerſa. Ab omnibus his tãq̃ ciuitas dei debes emũdari vt placitã in te manſionẽ ſibi creator inueniat obtineat ⁊ poſſideat. hec Anſel. Hec g̃ oia penſantes enitamur totis virib⁹ ⁊ volũtati dei obtẽperãtes remedia queram⁹ beneficiaqꝫ dei circa nos cogitantes aſſidue pctã ſtudeamus ꝓ poſſe vitare vt iudicio ille terribili mereamur ſecuri aſſiſtere. Ad qḋ bñ hortaſ nos Aug. dicẽs. Meli⁹ eſt hic pnã amaritudinẽ ſuſtinere ⁊ poſtea ad eternã dulcedinẽ ꝑuenire q̃ hic habere falſum gaudiũ ⁊ illic ſuſcipere ſine fine ſuppliciũ. Et iterũ. Certũ eſt fratres charſſimi ꝙ ſi ſemper beneficia dei noſtri q̃ nobis nullis p̃cedẽtib⁹ meritis nr̃is collata ſunt aſſidue cogitam⁹ pctã nobis aut nõ dominãſ: aut ſi ſorte ſurrepſerint [illegible] ꝑ pniaꝫ corrigunſ. Quis em̃ vel mẽte ↄcipere nõ dicã verbis poſſit exponere quãta circa nos ſunt bñficia dei nr̃i. Fecit em̃ nos cũ nõ eſſem⁹ reparauit nos poſtea cũ periſſem⁹. Mortẽ ſuſcepit p̃cioſo nos ſanguine liberauit. Ad inferna deſcẽdit de faucib⁹ nos eterne mortis eripuit: celorꝫ nobis ẽt p̃mia promiſit. Hec oia fratres dilectiſſimi pio ⁊ benigno animo cogitãtes quãtũ poſſum⁹ cũ ipſius adiutorio bñficijs ſuis vicẽ repẽdere feſtinem⁹. Nõ reddam⁹ mala ꝓ bonis: ſꝫ quãtum poſſum⁹ volũtati illius obtẽperare fideliter ſtudeamus totis virib⁹ innitẽtes: vt p̃cepta ipſius magis nobis pariant de ſequacitate remediũ q̃ de trãſgreſſiõe iudiciũ. Nã q̃d faciem⁹ chariſſimi ĩ illo metuẽdo iudicij die cũ tremẽte mũdo dñs p̃cinẽtib⁹ angelorꝫ buccinis ĩ illo maieſtatꝭ ſue throno circundat⁹ celeſtis militie luce cõſederit: ibiqꝫ de terre gremio ⁊ antiquo puluere ſuſcitato humano genere aſtante teſtimonio cõſciẽtie ſingulorũ poſitꝭ in cõſpectu peccatorꝫ penis iuſtorũqꝫ premijs rõnẽ vite ceperit poſtulare: ⁊ plus tã iuſt⁹ q̃ miſericors ſeueritate iudicis cõtempte miſericordie reos ceperit accuſare ⁊ dicere. Ego te o homo de limo manibus meis feci: ego terrenis artub⁹ infudi ſpiritum: ego tibi imaginẽ noſtrã ſil̃itudinẽqꝫ conferre dignat⁹ ſuꝫ: ego te inter paradiſi delitias collocaui. Tu vitalia mandata contẽnẽs deceptorẽ ſequi q̃ dñꝫ maluiſti. Cũ expulſus de paradiſo iure pcti mortalis vinculis tenereris ỽginalẽ vterũ ſine diſpẽdio ỽginitatis pariẽd⁹ introij. In p̃ſepio expoſit⁹ ⁊ pãnis obuolut⁹ iacui. Infantie cõtumelias hũanoſqꝫ dolores quib⁹ tibi ſimilis fierẽ ad hoc: ſcꝫ vt te mihi ſimilẽ facerẽ ptuli. Irridẽtiũ palmas ⁊ ſputa ſuſcepi: acetũ cũ felle bibi: flagellis ceſus vepribus coronat⁹: affixus cruci: perfoſſus vulnere: vt tu eripereris morti animã in tormentis dimiſi. En clauorꝫ veſtigia quib⁹ affixus pepẽdi: en ꝑfoſſũ vulnerib⁹ latus. Suſcepi dolores tuos: vt tibi gl̃iam meã darẽ. Suſcepi mortẽ tuã: vt tu ineternũ viueres. Cõdit⁹ iacui in ſepulchro vt tu reſurgeres ĩ celo. Cur qḋ ꝓ te ptuli ꝑdidiſti. Cur ingrati redẽptiõis tue munera renuiſti? Non tibi ego de morte mea q̃ror. Redde mihi vitã tuã ꝓ qua meã dedi. Redde mihi vitã tuã quã vulneribus peccatorũ indeſinenter occidis. Cur habitaculum quod in te ſacrauerã luxurie ſordib⁹ polluiſti? Cur corpus iã meũ illecebratũ turpitudine maculaſti? Cur me grauiore criminum tuorũ cruce q̃ illa in qua quondã pepẽderam afflixiſti? Grauior enim apud me peccatorũ tuorꝫ crux eſt in qua vincine

Augu.

Ꝥ Saluãdorum numerus.

Grego.

Judicij recordatio vtilis.

Hiero.

Grego.

Anſel.

Augu. Mala hic toleranda ſunt.

Exprobratio bñficiorũ dei.

Peccatũ grauiſſimum chriſto eſt.

pendeo: ꝗ illa in qua tu miſertus morte tuā occiſurus aſcēdi. Cū eſſem impaſſibilis ꝑ te pati dignatus ſum. Sed tu deſperiſti in hoīe deū: in inferno ſalutē: in via reditū: in iudice veniā: in cruce vitā: in ſupplicijs medicinā.

I

Et q: poſt oīa mala tua ad medicamenta pale confugere noluiſti: ab audita malo non mereberis liberari. hec Augu. Terminato iudicio tota caliditas illius ignis permaximi de quo dictū eſt exequet iudicia ſententiā: inuoluet em̄ peccatores ⁊ trahet in infernū. Et ita patet ꝙ ille ignis aduentū iudicis ⁊ p̄cedet ⁊ cōcomitabitur ⁊ ſequet. vñ Greg. Ille etiā ignis qui celū aereū ⁊ terrā cōcremabit: ſpectatores procul dubio cōſtringet in pena ſue dānationis. Ipſe enim redemptor noſter in ſuo tūc terrore videbit eiꝗ ignis iudicij in reproborum vindictā famulabit ⁊ iterū. Extremi iudicij die eterno tūc iudice terribiliter apparēte aſtātibus legionibus angelorū aſſiſtēte cūcto celeſtiū miniſterio poteſtatū atq; oībus electis ad hoc ſpectaculū deductis antiquus hoſtis diabolus belua vez crudelior fortis: in medium captiuus deducitur ⁊ cū ſuo corpore. i. cū reprobis oībus eterne gehenne incendijs mancipabitur cū a dño dicetur. Diſcedite a me maledicti in ignem eternum: qui paratus eſt diabolo ⁊ angelis eius. O quale erit illud ſpectaculū: qñ hec immaniſſima belua electorū oculis oſtendetur que hoc belli tempore nimis eos terrere poterat ſi videretur. Sed occulto ac miro dei cōſilio agit: vt ⁊ nūc per eius gratiā a pugnantibus nō viſa vincatur: ⁊ tūc a letis victoribus iam captiua videat. Tunc aūt iuſti diuino adiutorio quantū debitores ſint plenius recognoſcūt: qñ tā fortē beluā viderint quā nunc infirmi vicerunt ⁊ in hoſtis ſui conſpiciūt immanitate ꝗtū debeāt defenſoris ſui gratie. hec Grego. vñ ⁊ Aug. Poſt iudiciū perget hinc duceꝗ ſecū corpus cui caput eſt ⁊ offeret regnū. i. redemptos ſanguine ſuo deo patri. Tunc plane videbit forma illa dei que nō potuit videri ab iniquis: quorum viſioni forma ſerui exhibenda erat. vñ etiā Anſel. Sublatis aūt impijs ne videāt gloriā dei de iuſtis ſingulis ſm gradū ſuum ⁊ meritum angelicis ordinibus inſertis fiet illa glorioſa proceſſio xp̄o precedente capite noſtro omnibuſꝗ membris ſuis ſequētibus: ⁊ tradetur regnū deo prī vt ipſe regnet i eis ⁊ ipſi i eo regnū illō percipiētes qđ paratum eſt illis ab origine mundi. Poſt predicta ſtatim erit mūdi innouatio que non cōplebitur ꝗdiu peccatū eſt in mūdo: ideſt, quouſꝗ detrudat in infernum.

K

Sic em̄ ignis ille permaximus elementa purgabit cū habeat virtutem formē extrinſece expulſiuam: ſic mundum innouabit cū habeat virtutē ſubtiliatiuā. Unde differentia eſt inter purgationez et innouationem: quia purgatio erit penalium qualitatū detractio ⁊ elementorum ab impuritate quā ex cōmixtione habeāt ad puritatem mutatio: ſed innouatio erit pulchritudinis forme inductio. Sic aūt purgabuntur elementa ꝙ precidetur ab igne vis combuſtibilis: ab aere obſcuritas: ab aqua glacialis frigiditas: a terra ponderoſitas et opacitas: quia de omnibus elementis quod ignobile eſt tendet deorſum et ad locum penarum: ſcilicet ad cloacam infernalem cū oībus rerū immūdicijs cōfluet: ⁊ ibi horrorē carceris multiplicabit. Rerū ergo mutabilitas. i. frigus eſtus: grādines: turbines: fulgura: tonitrua: et alie incōmoditates penitus interibūt. Elemēta vero purgata ꝑmanebunt. Innouabūtur etiā quia terra tota erit ſicut paradiſus ⁊ planabitur: ⁊ aer erit clarior: nec habebit impreſſiōes quas habet modo: perſpicuum quoꝗ in aqua: ⁊ lux in igne manebunt: ⁊ ſicut ignis ⁊ aqua puriores. Orbes quoꝗ celeſtes propter impermixtionem nullam impuritatem habentes: nulla indigebunt purgatione ſicut elementa ſed tātūmodo ceſſatione motus: ⁊ ideo innouabunt: ſed nō purgabuntur. Innouatio vero eorum eſt a ſtatu veteri in ſtatum nouum cōmutatio. Et requirit in illis duo ſcȝ motus ceſſationē ⁊ claritatis ſplendorē: quādo ſol ſtabit in oriēte: ⁊ luna in occidēte: vbi creata ſunt: ⁊ ibi ſine fine manebunt. Cuius ratio eſt iſta: q: corpora ſuperiora facta ſunt ad vſum hoīs dupliciter. Uno modo ꝑpter neceſſitatē corporis. i. ſtatum generationis ⁊ corruptionis: ⁊ ideo ceſſante illo ſtatu ceſſat ⁊ motus. Motus em̄ celi ⁊ tranſmigratio in elementis ordinata ſunt ad complendū numerum electorū. Et ideo ipſo numero completo in iudicio ceſſabūt ſicut ea que ſunt ad finem habito fine ceſſant. Ceſſante āt motu celi ceſſabit ⁊ tēpus qđ ſequitur motū celi: q: ſm Apoca. tēpus nō erit amplius. Et ex hoc patet ꝙ dies reſurrectionis gn̄alis erit dies nouiſſimus. vñ Job dicit. Et in nouiſſimo die de terra reſurrecturus ſum. Alio mō facta ſunt ꝑpter delectationē ⁊ pulchritudinez creature: ⁊ ꝑpter cognitionē dei in illis: ⁊ ideo lux eorum non ceſſabit: ſed augebitur. Deniꝗ celū: ſol luna ⁊ ſtelle: que nunc feſtinant curſu irretardabili: quaſi cupiētes in meliorē ſtatum mutari: tunc fixa immobiliter manēt ⁊ quieta ⁊ mirabili glorificatione imutata. Nā celū gloriā ſolis induet: ſol luna ⁊ ſtelle veſtient ineffabili ſplēdore. vñ Paymo. Tunc etiā cōplebit

Ignis p̄cedet ⁊ concomitabitur iudiciū ⁊ ſequet. Grego.

Math. xxv.

Diaboli viſio.

Augu.

Dei viſio aperta.

Anſel.

Mūdi innouatio.

Purgatio ⁊ innouatio qđ differāt

Elemētorum purgatione.

celeſtis motus ceſſatio innouatio dictorū.

Tēporis ceſſatio.

Job. xix.

idem quod dicitur per Esa. predictum. Erit lux lune sicut lux solis: et lux solis septempliciter sicut lux septem dierum. Hoc enim post illum extremi iudicij diem erit cum scilicet celum nouum ac terra noua fuerit: omnia namque que per spacium sex dierum operatus est deus propter hominem facta sunt: et in eius lapsu omnia elementa detrimenta sustinuerunt. Nam antea terra spinas et tribulos non proferebat: nec aer iste tante crassitudinis vt nunc sed purior erat. Sic etiam sol et luna et sydera sui luminis sustinuerunt detrimenta. In die vero iudicij terminato illo examine cum fuerint omnes reprobi vna cum diabolo conclusi in infernum: sustollet se dominus iesus pariter cum corpore suo quod omnes electi sunt in celum. Et tunc sibi luna splendorem solis mutuabit: sol vero septempliciter quam modo lucebit: recipietque splendorem quem homine peccante amisit. hec Haymo. Patet ergo quod celum et terra transibunt quantum ad formam: sed non quantum ad substantiam. Aug. Elementa scilicet celum et terram non credamus abolenda sed in melius commutanda: figuram mundi id est imaginem non substantiam peritura. Greg. Celum et terra per eam quam nunc habent imaginem transeunt: sed tamen per essentiam sine fine subsistunt. Celum igitur et terra et transit et erit: quoniam ab ea quam nunc habet speciem per ignem tergit: et tamen in sua semper natura seruatur. vnde per psalmistam dicitur mutabis ea et mutabuntur. hec Greg. Mundum autem innouari id est pulchriorem induere debere ostenditur triplici ratione. Primo quia sicut dignum fuit quod elementa purgarentur pro eo quod infecta erant propter peccatum hominis: ita dignum erit vt mundus innouetur propter glorificationem hominis et honorem beatorum: vt homine glorificato cuncta etiam creatura innouetur cum eo. Secundo vt creature remunerentur pro labore quo homini seruierunt. Tertio vt totus mundus per hoc speculum deum cognoscat. Unde oportet in futuro speculum purgari et meliorari: quia in pulchritudine creaturarum apertius resultat species creatoris. Hoc autem non erit ad necessitatem vt deus per creaturas videatur sicut modo: sed ad iocunditatem vt vere iocunditati visionis intellectualis addatur delectatio visionis sensibilis. ¶ Oratio.

Benignissime iesu qui per immensam bonitatis tue patientiam ad emendationem me expectas: da mihi misero: vt in presenti me discutiente diiudicer: ac omnia que tibi displicent vitare: et que tibi placent implere valeam sicque tibi placitus et gratus fiam: quatenus in futuro iudicio cum electis tuis a dextris positus te propitium et placatum inueniens paratum eis regnum percipiam tua desiderabili ad quam suspiro perenniter fruiturus presentia. Iesu clemens: meum desiderium: premium et vita. Amen.

¶ De pena infernali et gloria celesti. Capitu.lxxxviij.

Finale vero iudicium sequuntur pena inferni: et gloria celi. De pena inferni est sciendum quod cum in damnatis sit diuersitas peccatorum: erit diuersitas penarum. Cum enim in peccato sit auersio a creatore et conuersio ad creaturam scilicet ad bonum commutabile spreto bono incommutabili scilicet deo et deordinatio voluntatis contra instinctum rationis: merito pena variabitur propter ista. Unde propter auersionem erit carentia visionis dei: sed propter conuersionem erit pena materialis ignis vel incendij: propter inordinationem autem rationis et voluntatis erit pena vniuersi que consistit in afflictione varia: acerba: et eterna. Ibi enim erit calor ignis: rigor frigoris: tenebre: fumus: lachryme interiores: aspectus demonum: clamor impetuum: malleus percutientium: serpentes et dracones: ariditas sitis: fetor sulphuris: vermis conscientie: vincula: carcer: timor: dolor: pudor: et confusio peccatorum omnibus patentium: inuidia: rancor: tristitia: carentia diuine visionis: ablatio spei omnis salutis. Ipsum etiam esse quod omnis creatura appetit: pena eis est: quia querent mortem naturalem et non inuenient. Nam quia homo in suo eterno peccauit id est quamdiu vixit: nec voluntas eius finem peccandi habuit: ideo iuste in eterno dei et eternaliter punietur. Greg. Ad districti iudicis iustitiam pertinet vt nunquam careant supplicio quorum mens in hac vita nunquam voluit carere peccato: et nullus detur iniquis terminus vltionis qui quamdiu valuit habere noluit terminum criminis: et iterum. Iniqui cum fine deliquerunt: quia cum fine vixerunt. Nam voluissent vtique si potuissent sine fine viuere vt possent sine fine peccare. Ostendunt enim quia in peccato semper viuere cupiunt qui nunquam desinunt peccare dum viuunt: iustum est igitur vt nunquam careant supplicio qui nunquam voluerunt carere peccato. hec Greg. Aug. Factus est autem homo malo dignus eterno qui hoc in se perimit bonum quod esse possit eternum. Ber. Iuste profecto si peccat patiatur quod nolit: qui non peccat nisi velit. Uidebunt etiam damnati se inuicem: non vt inde consolentur: sed vt magis torqueantur. Greg. Quis illis ignis ad consolationem non lucet: tamen ad aliquid vt magis torqueat lucet. Eos quippe quos reprobi nunc inordinate diligunt: secum tunc in tormentis videbunt: vt penam proprie punitionis exaggeret carnalis cognatio anteposita pari ante oculos vltione damnata. Isid. Ignis gehenne lucebit miseris ad miserie augmentum vt videant vnde doleant: non ad consolationem vt videant vnde gaudeant. Et breuiter secundum Hiero. tanta erit in inferno vis doloris quod mens ad aliud dirigi non potest nisi ad quod vis doloris impellit. Et si singulis diebus quibus erunt damnati in inferno vnam

lachrymā materialē emitterēt plus exiret
aq̄ ꝑ ꝓceſſuꝫ tꝑis ab vno dānato q̄ʒ oīa vā
ſa hui⁹ mūdi caperēt: imo plus q̄ʒ oīa ma
ria aq̄ cōtineāt. O pia corda illud intermi
nabile ⁊ crudele eternū ſuppliciū reſpici-
te: lugete ⁊ flete. Heu heu cur nō hec maxi
ma futura nobis ꝑuenim⁹ cū robur adeſt
⁊ tꝑs oportunū? Utinā ⁊ de tꝑe toto inuti
liter expēſo ſupereſſet tunc nobis vel vna ho
rula tāte pene i remediū ꝯceſſa: ſꝫ heu ſen
tētiāte diuina iuſtitia ꝓcludit nobis ſalu
tis via negat mīa ſpes oīs ē ablata. O do
lores ⁊ miſerie ⁊ ineternū ꝑmāſure angu-
ſtie i terra hac obliuionis: vbi null⁹ ordo
ſed ſempitern⁹ horror inhabitat. Quid plu
ra? Nos miſeri ⁊ miſerabiles tm̄ tūc affligi
mur ⁊ dolem⁹ de illo ve eterno: vt q̄liſcūq̄
termin⁹ excogitat⁹ dūmō finit⁹ eēt nobis
ſolatioſus: vn̄ poſito ꝑ īpoſſibile q̄ eēt ali
quis lapis molaris adeo magn⁹ q̄ vbiq̄
circūferētiā celi cōtingeret ⁊ q̄ aliqua aui
cula minime q̄ʒtatis poſt cētū milia ānos
veniēs de lapide ꝑdicto ſolūmō ꝑ roſtruꝫ
ſuū euelleret quātū eſt decima ꝑs milij: ⁊
iterū poſt centū milia ānoꝝ curricula ſi-
cut pri⁹. ſ. vnā particulā euelleret ita q̄ in
decies cētenis milib⁹ annis nō plus dimi
nueret q̄ʒtitas lapidis niſi quātū hꝫ i ma
gnitudine granū vni⁹ milij: en ꝓch dolor
C Uiſiōis diuine carētia Chriſ. nos miſeri multū grati eſſem⁹ q̄ poſt talē
lōgā ⁊ plenā cōſummationē totius lapidis
finē haberet ſentētia noſtre eterne dāna-
tionis. Sed heu hec eadē cōſolatio miſeris
a diuina iuſtitia penit⁹ ē negata. Supra
oēs aūt pena inferni eſt carētia viſiōis dei
q: mali nō tm̄ dolebūt de ipſo tormēto q̄ʒ
q̄ repellentur a tali cōſortio. Chriſo. Nō-
nulli iperirioꝝ putabāt ſibi eē ſatis ⁊ opta
bile videri ſi gehenna tm̄mō careant: ego
aūt multū grauiores q̄ʒ gehēnā eē crucia
tus ⁊ remoueri ⁊ abijci ab illa glīa. Exclu
di a bonis q̄ ꝑparata ſūt ſctīs tm̄ generat
cruciatū ⁊ tm̄ dolorē vt ēt ſi nulla pena ex-
trinſecus torqueret: hec ſola ſufficeret: oēs
igit gehēne ſuperat cruciat⁹. Et vr̄ quidē
vna tm̄mō pena eſſe cōburi: ſi ꝗs aliq̄s di
ligēter expēdat: duplex hoc inenit eſſe ſup
pliciū. Qui in gehēna vritur: celorum re-
gnū: prorſus amitit q̄ certe pena maior eſt
q̄ʒ crucitat⁹ ille flāmarū. Nōnulli aūt q: pluri
mi ſolā ꝑtimeſcāt gehēnā: ego tn̄ illi⁹ glo-
rie amiſſionē multo amari⁹ q̄ʒ ipſi⁹ gehē
ne dico eſſe ſuppliciū. Intolerabilis q̄dēꝫ
res ē gehenna ⁊ ſuppliciū illō horribile.
Tn̄ ſi mille aliq̄s ponat gehēnas nihil ta
le dictur⁹ eſt quale ē btē illi⁹ glīe honore
ꝓpelli: exoſū q̄ eſſe xp̄o ⁊ audire nō ab illo
nō noui vos: atq̄ vultū illū māſuetudinis
pietatiſq̄ plenū: nos tn̄ auerſantem vide-
re ⁊ illos toti⁹ trāq̄llitatis oculos nequaq̄ʒ
nos aſpicere ſuſtinētes. Sed nequaq̄ʒ iſtō
patiamur: o vnigenite fili dei: neq̄ experia
mur intolerabile illud horrendumq̄ ſup-
pliciū. hec Chri. Aug. A regno dei exulare:
Augu. a ciuitate dei alienari: a vita cadere: tam
grauis eſt pena vt ei nulla poſſint tormē
ta q̄ nouimus cōparari. vn̄ ⁊ Greg. nazan
Grego. nazāzenus. zenus. His q̄ regno celoꝝ indigni repien
tur erit etiā cum ceteris maior pena q̄ a
deo proijcientur ⁊ pudor ⁊ confuſio con-
ſciētie cui⁹ finis remediuꝫ nulq̄ʒ erit. hec
Greg. Si pena damni eſt grauiſſima ergo
Pena damni an ſit grauiſſima. paruuli puniūt pena grauiſſima: qꝺ eſt ꝯ
Aug. ſm quē pena eoꝝ ē mitiſſima. Dōm
eſt q̄ pena dāni pt̄ ꝯſiderari vl̄ vt ē ſubtra
ctio tāti bōi cū ſenſu ⁊ merito ſubtractōis:
⁊ ſic eſt grauiſſima vt ſine ſenſu ⁊ merito: ⁊
ſic eſt mitiſſima. Ue nobis q: de his ma-
lis nō cogitamus: ſed quaſi ſecuri torpen
tes ⁊ ale curā negligētes ad hec ſine ceſſa
tiōe ꝓperam⁹. Poſtremo de glīa celi ſcien
D Gloria celi. dū eſt q̄ tot ⁊ tāta ſunt in celis gaudia q̄
oēs arithmetici huius mundi nō poſſent
eā numerare ⁊ oēs geometrici nō poſſent
eā mēſurare: oēs grāmatici: dialectici: rhe
torici non poſſent ea ſermonib⁹ explicare:
q: ocul⁹ nō vidit: nec auris audiuit: nec i
cor hoīs aſcēderūt q̄ ꝑparauit de⁹ diligen
tib⁹ ſe. Gaudebūt q̄ppe ſcti ſupra ſe de dei
i. co. ij. viſione: intra ſe de celi ⁊ aliaꝝ creaturaruꝫ
corꝑaliū pulchritudine: intra ſe de corꝑis
ꝓprie glorificatiōe iuxta ſe de angelorum ⁊
hoīm aſſociatiōe. Intantū nāq̄ gaudebit
q̄ſq̄ de bono alteri⁹ q̄ʒtū de bono ꝓprio:
Gaudiū ſanctorum vndiq̄ procedens. qꝺ tn̄ intelligēdū eſt nō de gaudij inteſio-
ne: ſꝫ de gaudioꝝ nūero. Ibi etiā ſinguli
a ſinglīs cognoſcēt: ⁊ videbit vnuſq̄ſq̄ co
gitatiōes alteri⁹ ꝓut vult: q: vt ait Greg.
Uniuſcuiuſq̄ mētē ab alterius oculis cor-
Gaudiuꝫ de alteri⁹ gaudio Greg. pulētia nō abſcōdet. Uidebūt itaq̄ iuſtos
vt gaudeāt: videbūt q̄ʒ penas reproboꝝ
vt de periculoꝝ euaſiōe grās agāt. Uide-
i. co. xv. Augu. bim⁹ ibi deū i ſe: deūq̄ i nobis: ⁊ nos i deo:
⁊ deū i creaturis: ⁊ creaturas i deo. Ibi erit
de⁹ oīa in oīb⁹. i. ſꝫ Aug. erūt q̄cūq̄ ab oī
bus deſiderāt: ⁊ vita ⁊ ſalus: ⁊ copia ⁊ ho
nor: ⁊ pax: ⁊ oīa bona. Qui ſꝫ Greg. tā in-
Greg. eſtimabilis pulchritudinis eſt vt angeli
q̄ ſolē ſeptēpliciter ſua vincūt pulchritudi
ne iugiter i eū deſiderēt inſatiabilr̄ ꝓſpi-
Augu. cere. Ibi ēt ſm Aug. ſenſus hoīs interior
reficitur i ꝯtēplatiōe diuinitatis: ⁊ ſenſus
exterior in cōtēplatiōe humanitatis: q: ꝓp-
terea de⁹ hō fact⁹ eſt vt totū hoīem in ſe
beatificaret. Deus oēs ſenſus ſpūali ⁊ ineffa
bili delectatione reficiet: cū ipſe obiectum
oīm ſenſuū ſit futur⁹. Erit nāq̄ de⁹ ſpecu-
lū viſui: cythara auditui: vel guſtui: balſa
mū olfactui flos tactui. Ibi erit cādor lu-
cis eſtiualis: amenitas vernalis: abūdā-

Augu. tia autūnalis: redꝗs hyemalis. Illa btitu-
Btitu- do ſm Aug. in duob⁹ cō. ſiſtit. ſ. in neceſſa-
dis ob- ria pñtia oīs boni: et ī neceſſaria abſentia
iectū. oīa mali. Et breuiter ſm Aug. ⁊ Gre. tāta
Augu. eſt ibi pulchritudo iuſtitie tāta iocūditas
Grego. lucis eterne: vt etiā ſi nō liceret in ea am-
pliꝰ viuere ſeu manere ꝗ̄ vnius diei mo
ra: ꝓpter hoc ſolū innumerabiles huiꝰ vite
dies pleni delitijs ⁊ circūfluētia tpaliū bo
Pſal. noꝝ recte meritoꝗ cōtēnerent. Nō em̄ fal
lxxxiij. ſo aut paruo affectu dictum eſt. Q: melior
eſt dies vna in atrijs tuis ſup milia. Hec
Stola etiam vita eterna cōſiſtit in ſtola anime ⁊
anime. corpis. Stola aīe cōſiſtit in tribꝰ dotibus
eius. ſ. in manifeſta cognitiōe ſumme trini
tatis q̄ ſuccedit fidei: in pfecta eiꝰ fruitio-
Stola ne q̄ ſuccedit ſpei: in pfecta eiꝰ dilectione
corpis. q: nō euacuabit: ſed pficiet charitas ipſiꝰ
E dei. Stola aūt corpis ī q̄tuor dotibꝰ eiꝰ cō-
ſiſtit. ſ. in claritate: ī paſſibilitate ſubtilita-
te ⁊ agilitate. Dotes aīe ſūt de p̄mio ſub-
Cogni ſtātiali: dotes corpis de p̄mio accidentali.
tio ⁊ vi Prima ḡ dos aīe eſt cognitio q̄ ⁊ viſio dr̄ q̄
ſio dei. diuina eſſentia videbit ab oībus tota: ſed
nō totaliter prout eſt infinita. Uidebitur
tn̄ eſſentia diuina limpidius ab vno ꝗ̄ ab
alio inquātū vnꝰ magis eſt pfectus lumi
ne gratie ꝗ̄ alter. Et ſic iſte defectꝰ erit ex
Cogni- parte vidētis: q: idē erit viſum ex pte cuiꝰ
tio triū cū ſit ſimpliciſſimū nulla pōt eſſe diuerſi-
tas. Tribus autē modis cognoſcit aliqd
ſcʒ ꝙ eſt: vel ſicut eſt: vel qd eſt. Primo mō
cognoſcit deus in via etiā a malis. Secūn
i. Joan. do videbit in patria a bonis. vn̄ Joānes.
iij. Similes ei erimꝰ: qm̄ videbimus eū ſicuti
eſt. i. maieſtatē: claritatē: bonitatē ⁊c. Ter-
tio mō neqꝫ a bonis videbit: neqꝫ a malis:
Dile- neqꝫ in via: neqꝫ in patria: q: finitū nunꝗ̄
ctio vir capiet infinitū. Scḋa dos aīe eſt dilectio:
tus. ſed inter dilectionē ⁊ virtutem: ⁊ inter dile
Dile- ctionē ⁊ dotē eſt differētia: q: virtus ꝓprie
ctio eſt illud qḋ trāſit de ſtatu gratie in ſtatuʒ
dos. glorie: dos aūt qḋ ſupra meritū dat in du
ctione ſpōſi. Fides ⁊ ſpes ſm rē euacuabū
tur in pr̄ia: charitas vero neqꝫ ſm rē: neqꝫ
Augu. ſm actū eius euacuabitur: ſed ſolūmodo
ſm moduʒ q: impfectio tollet. vn̄ dr̄ Aug.
ꝙ fidei ſuccedet ſpes quaʒ videbimꝰ: ſpei
ſuccedet beatitudo ad quā puenturi ſumꝰ
Cōpre- ſed charitati nihil ſuccedet: q: potius au-
henſio. gebit. Tertia dos aīe eſt comprehēſio que
eſt tentio viſi ⁊ amati ⁊ ſumit hic cōprehē
dere ꝓ cōtingere ⁊ circūplecti diuinā ma-
Inhe- ieſtatē vel immenſitatē. Hec etiā a quibuſ
ſio et dam appellat inheſio a qbuſdā vero frui-
fruitio. tio. Sunt ergo tres iſte beatorū perfectio-
nes p̄cipue. ſ. viſio inoffuſcabilis: dilectio
Dotes infaſtidibilis: tētio inamiſſibilis. Prima
anime. dos corporis eſt claritas. Sed dicitur ali-
quid clarū dupliciter: aut quia perui ū: ſi-

cut dr̄ vitrū clarū: aut q: lucidū ſicut dicit Dotes
ſtella clara. Corpus aūt glorificatuʒ ⁊ erit corpis.
peruiū ⁊ lucidū et ideo vtroqꝫ mō erit cla- Clarifi
rū. Et erit corpus clarificatuʒ ſepties tam catio.
clarū ſicut mō eſt ſol et aīa ſepties clarior
corpe erit q̄ corpus velut veſtimentū ſuuʒ
reinduens p oīa mēbra corpis velut ſol p
criſtallū lucebit. Sed corpora ſanctoꝝ nō
equaliter erūt clara: q: melior anima cor-
pus lucidius habebit. Scḋa dos corporis Impaſ
eſt impaſſibilitas q̄ reſultat ex virtute aīe ſibili-
ſuū corpꝰ potēter cōtinentis ita vt a nullo tas.
exteriori agente valeat immutari. Unde ſi
etiā corpus glorificatū poneret in inferno
non ſentiret ex hoc leſionē in aliquo. Ter- Subti-
tia dos corpis eſt ſubtilitas q̄ eſt ex pfecta litas.
victorie forme ſup materiā ⁊ aufert groſſi
ciem corpis que eſt ex cōpoſitione elemen
tariū q̄litatū. Et ſciēdū ꝙ ſicut duo corpa
nō glorificata nō pñt eſſe ſimul in eodē lo-
co: ſic nec duo corpa glorificata aliqn̄ in
vno corpore glorificato eſſet potētia agen
di ⁊ intrandi partes corpis alteriꝰ: in alio
vero eſſet impotētia reſiſtēdi. Corpus ve- Pene-
ro glorioſum pōt ſimul eſſe in eodem loco tratio
cū corpe nō glorificato quia pōt illud pe- dimen
netrādo ſubintrare manente diſtinctione ſionuʒ.
dimēſionum corpis vtriuſqꝫ. Quarta dos Agili-
corpis eſt agilitas que ſm Augu. Tanta tas.
erit ꝙ vbi volet ſpiritꝰ ibi protinus erit ⁊ Augu.
corpus. Natura em̄ totaliter erit ſubdita
volūtati ⁊ ideo mouebitur corpꝰ ad impe
riū ſpiritus. Uerumtamē ſicut melior aīa
corpꝰ habebit lucidius ſic ⁊ agilius: ita tn̄
ꝙ volūtas ſanctoꝝ erit oīno coniuncta ra
tioni: ⁊ ideo volūtas coꝝ nūꝗ̄ appetit qḋ
nō debet: q: vt ait Augu. nec volet aliquid
ſpiritus qḋ nec ſpiritum poſſet decere nec F
corpus. Quidaʒ inſuper ſpecialiter habe Aureo-
bunt aureolā q̄ eſt mētis ſpeciale gaudiū la.
et corporis ſingularis decor veniēs ex ope
re precellēti ⁊ priuilegiato. ſ. martyrio vir-
ginitate ⁊ predicatione vt ſic aureola non
tantū principaliter ſit in mēte: ſed p quan
daʒ redūdantiā fulgeat etiā in carne. Au
reola etiaʒ diminutiue dr̄ in cōparatione
ad auream: ⁊ ideo nota ꝙ inter auream ⁊
aureolā ⁊ palmā eſt differētia. Aurea em̄ Aurea.
eſt p̄miū ſubſtātiale qḋ metaphorice dicit
coronatū ex parte meriti: q: non reſpōdet
gr̄a operi: ſed radici charitatis: tū ex par-
te premij: q: per hoc efficitur hō particeps
deitatis ⁊ per cōſequens regie poteſtatis:
tum rōne perfectionis qḋ ſignificat figu-
ra circularis. Aureola vero eſt p̄miū acci- Aureo-
dētale nō tn̄ quolibet accidētale: ſed illud la.
qḋ reſpondet opi excellēti. ſ. martyrio vir-
ginitati ⁊ p̄dicationi. Palma autē eſt pre- Palma
mium accidentale qḋ nec radici nec operi
debet: ſed volūtati. Tale premiuʒ habuit

ſanctus Martinus ⁊ multi alij q̃ deſidera
uerũt martyrium: lʒ opus nõ fuerit ſubſe-
cutum: qꝛ ⁊ ſi gladio pſecutoris occiſi non
ſunt: palmã tñ martyrij nõ amiſerũt. Hec
aũt palma nec aurea dici dʒ nec aureola:
patet ergo q̃ martyrib⁹ ac virginib⁹ ⁊ pre
dicatorib⁹ debet aureola. vnde verſ⁹ ſunt
iſti. Aureolã ſi ferre volã fore virgo ſtude-
bo. Martyriũ ve ſubibo pñm populoſve
docebo. Et iterũ. Aureolã martyr doctor
virgoq; meret. Anſel. vero ponit ſeptẽ bo
Anſel. na corporis: ⁊ ſeptẽ bona aĩe q̃ habebunt
G in celeſtis patrie btĩtudine. Et primo po-
Bona nit corporis q̃ ſunt pulchritudo: velocitas
corpis fortitudo: libertas: ſanitas voluptas eter
ſeptem nitas: dicens. In illa igitur vita pulchri-
tudo iuſtoꝝ ſolis pulchritudini q̃ ſeptẽ-
pliciter q̃ nũc ſit ſpecioſior erit adequabi
tur: quẽadmodũ diuina ſcriptura teſtat
fulgebũt iuſti inquiẽs ſicut ſol i cõſpectu
dei. Velocitas noſtrã ta comitabit vt ipſis
ãgeli dei eque celeres ſim⁹ q̃ a celis ad ter
ras ⁊ ab terris ac celo dicto citi⁹ dilabun
tur. Hui⁹ qʒ velocitatis exẽplũ i radio ſo-
lis lʒ intueri q̃ ſtatiʒ ortu ſoſe i plaga oriẽ
tali ptingit in vltimo plage occidẽtalis:
vt i eo ppẽdem⁹ nõ eſſe ipoſſibile q̃ de no
ſtra dicim⁹ futura velocitate: pſertim cum
reb⁹ aĩatis ſoleat ineſſe maior velocitas q̃
inaĩatis. Preſtabũt virib⁹ qcũq; meruerit
ſupnis ciuib⁹ aſſociari intñ vt nullaten⁹
illis obſiſtere qcq̃ valeat vel ſi mouendo
aut euertẽdo voluerit qđ a ſuo ſtatu quo-
cũq; diuertere nõ illico cedat. Nec i eo qđ
dicimus maiori conatu laborabũt: q̃ nos
mõ in motu oculoꝝ noſtroꝝ. Ne q̃ſo exci-
dat animo quã adipiſcemur angeloꝝ
ſilitudo quaten⁹ ſi hic aut his q̃ dicturi
ſum⁹ aliud exemplũ non occurrit ipa oc-
currat atq; in quib⁹ angelos valere ꝯſtite
rit ẽt nos eque valere pbet ⁊ aſſerat. Qui
cunq; igitur angeloꝝ fuerint ſimilitu-
dinem aſſecuti eoꝝ quoq; libertatem ne-
ceſſario aſſequẽtur. Itaq; ſicut angelis ni
hil obſiſtit: nec aliqd eos impedire vel cõ
ſtringere poteſt quin pro velle ſuo cuncta
liberrime penetrẽt: nõ erit obſtaculũ vllũ
qđ nos retardet: nec clauſura q̃ nos deti-
neat: nec elemẽtũ qđ nobis ad velle parũ
Ps. xxxvi. obſiſtat. De ſanitate qđ melius dici pote
rit q̃ quod ps canit. ſalus inquiens iuſto
rũ a dño. Quibus aũt fuerit a dño vera
ſanitas quę ſurrepere poterit infirmitas?
Credere ⁊ incũctãter aſtruere licet ſanita
tem vite future ita ingem ⁊ incõmutabilẽ
ac inuiolabilem fore vt ineffabili quadã
atq; ſenſibili ſuauitatis dulcedine totum
hoĩeʒ repleat ⁊ oẽ qđ alicuius in ſe viciſſi
tudis mutabilitatis aut leſiõis ſuſpitiões
p̃tẽdere q̃at pcul arceat atq; repellat. In
illa futura vita ineſtimabilis delectatio
q̃dã bonos inebriabit: ⁊ dulcedie ſui to-
tos eos ieſtiabili exũdãtia ſatiabit. Quid
dixi totos? Oclos: aures: os man⁹: pedes
guttur cor iecur pulmo: oſſa: medule et ea
ẽt ipa ⁊ cũcta ſigillatiʒ ſingulaq; membra
eoꝝ i cõe tã mirabili delectatiõis ⁊ dulce
dis ſenſu ꝯplebunt vt fere tot⁹ hõ torren
te voluptatẽ dei potet: ⁊ ab vbertate dom⁹
eius inebrietur. Qui ergo hec bona fuerit
adept⁹ ñ itelligo ad qđ p cõmõ corpis ſui
vlteri⁹ porrigat affect⁹: ſolũmõ aſſit ei quã
cunctos appetere dixim⁹ diuturnitas vi-
te: ſed iſta illi minime deerit: qꝛ iuſti iper- H
petuũ viuẽt. Sũt ẽt alia q̃ q̃dẽ his q̃ digeſ Bona
ſimus nõ minus amant: ſʒ ad aĩam ſicut aĩe b
illa ad corp⁹ referunt q̃ nihilomin⁹ in ſe- vij. ſa-
ptenario numero cõſtituta nõ modicum pietia.
placẽt mẽti q̃ ipſoꝝ fuerit ſapore imbuta
Sunt aũt hec: ſapiẽtia: amicitia cõcordia:
ptãs honor ſecuritas: gaudiũ. Sapientia
igitur in futura vita bonis erit vt eoꝝ q̃ Amici
ſcire voluerit nihil ſit q̃ ignorẽt. Sciẽt eñ tia.
cũcta q̃ ſcienda fecit de⁹ tã ea q̃ pterita q̃
q̃ hui⁹ ſcli ſunt futura. Ibi a ſingulis oẽs
ibi ab oĩb⁹ ſinguli cognoſcent: nec quẽq̃
oĩno latebit q̃ pria: q̃ gẽte qua ſtirpe quis
edit⁹ fuerit: vel qđ in vita fecerit. Amici-
tia intantũ ſinguloꝝ itima erga ſingulos
ſuo feruore ꝯplebit: vt amor cuiuſq; i quẽ-
q; ſufficiat cuiq;: pſertiʒ cũ oẽs vnum cor-
pus ſint xp̃i: ⁊ xp̃s q̃ eſt pax ipa ſit oĩm ca
put nec minori ſe affectu ꝯplectant q̃ mẽ
bra vni⁹ corpis ſibyuuicẽ copulãt. Ama-
bis igit oẽs: vt teipm: ⁊ amaberẽ ab oĩbus
vt ipſi a ſe. Putas abũdãs erit i dilectiõe:
qñ hoc tibi fuerit in poſſeſſiõe. Ad tñ iſtã
trãſi ⁊ ꝯtẽplare ipʒ p quẽ hec bona tibi p-
uenere: ⁊ pcipies: qꝛ ille pl⁹ q̃ tu ipm ⁊ q̃
oẽs alij incõparabilr amabit te ⁊ tu ſuper Cõcor-
teipm ieffabili q̃ſã ſuauitate illum ama- dia.
bis. Erit itaq; tãta in cũctis cõcordia: vt i
nullo ſentias aliquẽ diſcrepare ab eo q̃ te
cõſtiterit velle. Corp⁹ vnũ erim⁹ eccleſia
vna erim⁹ ſi ſpõſa xp̃i erim⁹ qcũq; ibi eri-
mus. Nõ ergo maior inter nos diſcordia
erit: q̃ nũc eſt inter vni⁹ corpis mẽbra. Ueꝝ
ſicut video i motu oculoꝝ q̃ illuc quo vn⁹
vertit mox ali⁹ ſequit ita quocũq; tuũ vel
le ꝯuerterẽ velle oĩʒ ſine diſcrepatiõe ilico ptãs.
pſto hẽbis. Quid dixi oĩʒ? Ipſa dei volũ
tas ñ erit a tua diuerſa ſʒ ſicut tu q̃ ille: ita
⁊ ille i cũctis q̃ tu. Caput namq; a ſuo cor
pore q̃uo diſcreparet? Cũ itaq; deũ ⁊ oẽs
voluntati tue cõcordes habueris pfecto
nihil voles qđ nõ poſſes. Opa igitur eris
tue voluntatis qm ipſum oĩpotentem ha
bebis in oĩb⁹ ꝯcordantẽ tue volũtati. Ita
q; cum hec tibi tãta ptãs affuerit honor
cõdecens ptãti minime deerit. Igit deum honor.

poſſeſſiōe horū bonorū que digeſſimus felix fueris nūq̄d ſufficiēs tibi videberis? Maxime inquis. Ita cū tua vita ꝑpetuo duret in illa vita ⁊ hec oīa tibi habēti ſecuritas quoqꝫ ea ampli⁹ nō perpēdi certo arriſerit obſecro quid exiſtimas tibi erit. Securus igiť tantorū bonorū perpetuo eris nec alicui⁹ tibi aduerſari volētis incurſuʒ timebis. Poteſt ne ergo illi⁹ gaudij modus a quoqꝫ hoīe penetrari cū vltra mille milia ⁊ decies centena milia innumerabiles tibi ſint ⁊ oēs eadem btitudine perfruātur nec vllus eorū ſit qui nō tm̄ de bono alterius gaudet quantū de ſuo. Preterea vidētes deū ipſum ſupra quem ipſi ſe amabūt ipſos amātē ⁊ intelligētes inenarrabiliter pluſqꝫ ſemetipſos illū amātem in gloria eius mirabili ⁊ ineffabili exultatione exultabūt. Cū igitur iuſti fuerint tanta felicitate beati reſtat vt iniuſti per ꝯ̄riū ſint ineſtimabili quadaʒ felicitatē miſeri. Sicut em̄ iſtos mira pulchritudo: velocitas fortitudo: libertas ſanitas: voluptas: alacres faciet ⁊ iubilātes: ita illos imanis et ieſtimabilis feditas: tarditas: ibecillitas ſeruit⁹: languor atqꝫ dolor merētes reddet eiulātes. Sane diuturnitatē vite quā iſti pro fruēdis bonis ſummo amore cōplectētur illi ꝓ itermiabili pena q̄ torq̄bunť qm̄ inerit illis ſummo odio execrabūť. De ſapiētia vo q̄d dicā nō inuenio niſi q: ſicut erit i gaudiū ⁊ honorē ita iniuſtis quicq̄d ſciēt in merorē ⁊ ꝯfuſionē. ¶ Amicitia aūt q̄ inuicē pij ſumma iocūditate copulabūť ſi q̄ impijs erit in tormētū eis erit. ¶ Quo em̄ magis quoſqꝫ amabunt eo grauius in eorū pena dolebunt. Diſcordiā habebunt cūʒ oī creatura: ⁊ oīs creatura diſcordabit ab illis. Hinc ergo ꝓ poteſtate bonorū tāta impotētia eos ſequeť vt oīno nihil eorū q̄ voluerint poſſint: ⁊ quicq̄d habuerint nolint. Igiť ꝓ honore ſanctorū obtinebūt perenne opprobriū. Et hec quo fine claudenť. Uere ſicut amici dei ſecuri erunt ſe nunqꝫ amiſſuros bona ſua: ita iſti inimici dei oīno deſperabūt ſe iā ampli⁹ ꝑdituros hec mala. Pro eterno ergo ⁊ ineffabili gaudio beatoꝝ hereditabūt incogitabilē triſticiā oēs q̄ ꝓ impenitudie reat⁹ ſui trāſituri ſunt in ſocietatē demonioꝝ. hec Anſel. Sunt etiā in inferno ſicut ⁊ in celo diuerſe manſiones meritis ſingulorū correſpondētes. Chriſo. Sicut in regno celeſti māſiones multe ſunt id eſt differētie premioꝝ: ſic ⁊ in gehēna diuerſe ſunt māſiones id eſt differētie ſupplicioꝝ: oēs in penā eternā ſuſtinebūt ſicut oēs electi denariū eundē habebunt quē pr̄familias dabit oib⁹ qui ſcʒ in vinea opati ſunt. Nole q̄ppe denarij aliq̄d oibus electis cōmune

Securitas. Gaudium.

I Dānatorū ꝯ̄tra mala.

Māſiones in inferno diuerſe. Chriſ.

intelligiť .ſ. vita eterna de⁹ ipſe quo omes quidē cōiter: ſed impariter fruentur. Naʒ ſicut differens erit clarificatio corporum: ita differens erit gloria animaruʒ. Stella em̄ a ſtella id eſt elect⁹ ab electo differt in vtraqꝫ videlicet mentis ⁊ corporis claritate. j.co.xv. Alij nimirum alijs vicinius clariuſqꝫ ſpeciem dei cōtemplabunť ⁊ ipſa contēplādi differētia manſionum diuerſitas vocatur. Una igiť eſt dom⁹ id eſt denarius: ſʒ diuerſitas eſt ibi māſionū id eſt differētia claritatis in btitudine q̄ vnū eſt ac ſummū bonum ⁊ vita oim. hec Chri. Angu. q̄ autem ibi futuri ſunt pro meritis premiorū: etiaʒ gradus honorū atqꝫ gloriarū nullatenus eſt ambigēdū. Atqꝫ id ⁊ beata illa ciuitas magnū in ſe bonū videbit q̄ nulli ſuperiori nullus inferior videbiť: tam nollet vnuſquiſqꝫ eē qđ nō accepit: qꝫ nec i corpe vult eſſe ocul⁹ qui eſt digit⁹. Sic itaqꝫ hēbit donuʒ alius alio minus: vt hoc quoqꝫ donū habeat nec velit ampli⁹. Hec Aug. Poſſumus etiā diuerſas māſiones oim electoꝝ ſumere ſm̄ choros angeloꝝ ad quoꝝ ruinā reſtaurandā homo eſt creat⁹. Quia em̄ de ſingulis choris aliqui angeli ceciderūt ⁊ in tanto numero qđ vnum choruʒ per ſe feciſſent: ⁊ ideo dr̄ decim⁹ chorus cecidiſſe ⁊ ideo ruina cuiuſlibet chori debet per electos hoīes reparari.

Angu. manſiones electorum diuerſe

Oratio.

Omie Ieſu xp̄e mihi fragili cōcede vt inter diuerſas hui⁹ vite dulcedies corpe viues mēte i infernū deſcēdā: ⁊ penas pctōrib⁹ paratas ꝯſiderā: ⁊ me medirās magis ſolicite a pctis caueā ne moriēs illuc deſcēdere: ⁊ penas ipas experiri cōpellar. Da ēt mihi dñe inter multas hui⁹ vite amaritudies diuie dulcedini inhiare ⁊ ad eternā btitudinē ſuſpirare illicqꝫ mentē tenere: ⁊ fac vt ip̄ tibi adhereā nihil pter te diligā: nihil q̄rā nihil ēt cogitare ꝯcupiſcā ⁊ tādē ad te deū ⁊ dñm meū ꝑueniā. A.

¶ Cōcluſio libri et ſignatio eius. Capitu. lxxxix.

Habes igitur ex ꝓdictiſ vitā dñi nr̄i ieſu xp̄i q̄litercūqꝫ deſcriptā ⁊ ꝓ magna pte meditationibus tibi traditaʒ in qua ⁊ p quā nos miſeros mirifice cōſolādo reſouet: ⁊ ſpem nobis pctōrib⁹ magnā prebet. Naʒ pro peccatoribus eſt incarnatus et cum peccatoribus libenter conuerſatus: pro ipſis etiam in morte preces fundere ⁊ tādem pro talibus mori nō eſt dedignatus

A Cōcluſio libri Peroratio authoris.

Habes quippe meditationū ſpūaliū ſemi narium ex quibus diuini amoris fructus vberior oriat᷑ ⁊ creſcat: vt meditatio affectuū excitet: affectus deſideriuȝ pariat: deſideriū lachrymas extorqueat: vt ſint tibi lachrime tue panes die ac nocte donec appareas in cōſpectu dñi ieſu: ⁊ ſuſcipiaris ab āplexib⁹ eius dicaſq; illud qđ ſcriptuȝ eſt ī cāticis. Dilectus me⁹ mihi ⁊ ego illi inter vbera mea. i. inter affectiōes meas commorabit᷑. vñ Ber. Si dulcis ⁊ ſuauis affectui dñs ieſus contra male vtiq; dulces vite carnalis illecebras ⁊ vincat dulcedinē dulcedo quēadmodū clauū clauus expellit. hec Ber. Suſcipe itaq; reuerēter ⁊ gaudēter p̄dicta ⁊ in eis verſari nō pigriteris ſolicitudie ⁊ deuotiōe tota: q: hec eſt via ⁊ vita tua. Hoc eſt fundamentū ſuper qđ poteris magnū edificium cōſtruere: et ab hoc te opȝ icipere ſi ad ſublimiora vis cōſcendere. Nā hec vite xp̄i meditatio nō ſolū per ſe dupliciter paſcit: ſed ēt ad maiorem cibum trāſmittit. Hec em̄ ſunt que dñs ieſus geſſit in carne: ſȝ lōge ſublimi⁹ eſt eum in ſpū intueri ad qđ p hāc ſcalam poteris p̲uenire: ſȝ in hac interim opȝ immorari. Nec tñ q̄ ad maiorē cōtēplationeȝ aſcēdūt hāc dimittere dñt p̲ loco ⁊ tpe: q: hoc eſſet magne p̄ſumptiōis ⁊ ſupbie. vñ Ber. Qui cōtēplator altiſſim⁹ fuit hanc nū q̄ dimiſit p̲ut ſupra in prologo videre q̄s poterit. Hec quippe dulci⁹ ſapit ac fiduciā ⁊ cōſolationē magis tribuit. vñ Anſ. Ieſu bone q̄ dulcis es in corde cogitātis de te diligentis te. Et certe neſcio q: nec plene cōprehendere valeo. Uñ eſt q̄ dulcior es ī corde diligētis te ī eo q̄ caro es q̄ in eo q̄ verbum dulcior in eo q̄ humilis q̄ in eo q̄ ſublimis. Siqdē lōge dulcius ē memorie diligētis te videre te ex matre virgine in tpe natū: q̄ in ſplēdorib⁹ an̄ luciferum a p̄re genitū. Temetipm exinaniſſe ſeruiq; formā accepiſſe q̄ ī forma dei equalem deo eſſe. Dulci⁹ te videre corā iudeis mori in ligno: q̄ dñari ſup angelos ī celo. Intueri te inter oīa ſubiectū q̄ ſup oīa prelatū. Molem hūana p̲tuliſſe: q̄ deū diuia geſſiſſe. Redēptorē eſſe p̲euntiū q̄ ↄditorem eē nō exiſtentiū. O q̄ dulce eſt bone ieſu ī ſecreto cordis ad memoriā reuocare te p̲ nobis de ꝟgine abſq; pollutiōe ↄceptum abſq; leſione virginitatis ei⁹ natū pānis inuolutū: in p̄ſepio reclinatū: ſuſtinētē cōuitia: tacentem: ad opprobria pedes diſcipulorꝝ lauātē: lintheo tergētem: de nocte p̲lixi⁹ orantē: ſudorē ſanguinis emittentē triginta argēteis vēditū: oſculo traditum cū gladijs ⁊ fuſtib⁹ captū: ligatū: iudicatū: flagellatū: coronatū: dānatū: ad occiſionem vt agnus innocēs ductū: os tuū cuȝ male tractarerȝ nō aperiētē: cu accuſareris in multis nō rñdentē: colaphiſatū: alapas patientē: deriſu adoratū in arundine capite p̲cuſſum: in veſte alba illuſum: ad mortē cōdemnatū: crucem tuā baiulanteȝ ⁊ in ea affixū p̲ crucifixorib⁹ orantem aceto potatū: felle cibatū: a latrone cōuiciatū ſanguinē tuū p̲ q̄nq; vulnera corpis tui effundētē: caput inclinātē: ſp̄m emittentē dilectā aīam tuā in man⁹ p̄ris cōmēdantē ⁊: hec oīa pro nobis ſuſtinentem. Hec oīa formāt ⁊ adaugēt magis ac magis exultationē fiduciā ⁊ ↄſolationē amorem et deſideriū. Quis em̄ nō letet᷑ ⁊ exultet: q̄s nō ſupra modū iocūdet᷑ ⁊ gratulet᷑ vidēs cōditorem tam dura ſuū nō ſolum pro ſe hominē eſſe: ſed tā q̄ indigna ſuſtinuiſſe. Quid in mente ſuauius ruminatur: quid dulcius guſtatur: quid letius excogitat᷑? Quis mihi auferet locum in regno vbi is op̄s eſt: q̄ caro mea ⁊ frater eſt. Quis mihi euentus aliquā ingeret deſolationem cui ſpes tāta tā i ā cōfert certitudinē. Quō aliqua triſtitia aliquē locū habere poteſt in eo in quo idesinēter ꝟſat᷑ iſta cogitatio. hec Anſel. Libenter itaq; cōuerſeris cum dño ieſu: ⁊ vitā ipſi⁹ tā q̄ euangeliū in corde ſtudeas iſeparabil᷑ collocare q: in eo ſolo pax ⁊ reqes ē. Ieſ⁹ em̄ ē iocūditas merētiū: eternitas vinctiū: ſuauitas dolētiū: vbertas egētiū ſanitas languētiū q̄ ſignificāt q̄nq; l̄re hui⁹ noīs ieſus. vñ Bernar. Gira ⁊ regira: ꝟſa ⁊ reuerſa: ⁊ nō inuenies pacē vl̄ requiē niſi ī ſolo ieſu. Quapropter ſi q̄eſcere vis pone ieſum vt ſignaculū ſup cor tuū q: trāqll⁹ ip̄e trāqllat oīa. hec Ber. Ama ergo cū q̄ te tm̄ amauit: redde ei vicē q̄ te bñdictiōib⁹ dulcedis ſue p̄uenit: q: ſi hoc feceris ſp ī gaudio ⁊ delitijs magnis eris. Anſ. Ieſu q̄ nō amat te anathema ſit Qui te nō amat amaritudib⁹ repleat᷑. Caſtus ē amor tu⁹ dñe: ⁊ nihil ipuritatis admittit. Sobri⁹ ſapor amoris tui ⁊ nullā mētē alienat a recto. Suauis ē amor tu⁹: ⁊ nihil hȝ amari: nā ⁊ q̄ amara ſūt mūdi idulcat: ⁊ dulcia ei reddit amara. Int᷑ āguſtias nō arctat᷑: inter p̄ſſuras nō opp̄mit᷑: nō p̲it ſub iopia nō merore ↄhit᷑. In laborib⁹ manet eq̄nimis: inter minas ſecur⁹: inter blādimenta icorrupt⁹ inter tormēta pſeuerat iuictus: ī morte ſp ē viu⁹. Sicut ī theſauro cupid⁹ gaudet ⁊ ſicut ī amore vnici filij delectat᷑ mr̄ ita gaudiū delectatio ē ḡta in charitate tua dulcis ieſu aīe amāti te. Dulcedo mellis: ſuauitas lactis: vini ſapor inebriās cūcteq; delitie h ſic oblectāt fauces guſtātiū ſe: vt amor tu⁹ mētes diligētium te. hec Anſel. Et vt magis ad hec oīa p̲uocer is h liber ī noīe ip̄i⁹ dñi ieſu q̄ ē liber ſignat⁹ concludat᷑ ⁊ ſignet᷑ attēde qđ de hoc ſalu

Marginal notes (left): cāti. ij. — Bern. — Meditatio vite xp̄i āplexāda. — Bern. — Anſel. dulcedo xp̄i hoīs. — B Meditatio īcarnationis ⁊ ceterorum ad eā ſpectātiū.

Marginal notes (right): C Uita xp̄i me morie cōmendāda. — Bern. Pax in ſolo ieſu. — Ieſus amāti preſtat oīa dulcia. — D Signatio libri.

Cātl. j. Nomē iēſu. tari noīe ieſu. Ber. ſuper hoc verbo. Oleū
effuſum nomē tuū ſcribit di. Eſt ꝓculdu-
bio īter oleū ꝛ nomē ſpōſi ſimilitudo: nec
Olei ꝟtus. ocioſe ſpūſſctūs alterutrū cōparauit. Ego
aūt dico ī triplici qdā qlitate olei qd lucet
paſcit vngit: ſi vos melꝰ nō habetis. Fo
uet ignē: nutrit carnē: lenit dolorē. Lux: ci
Bern. Nomē ieſu. bus medicina. Uide idem nūc ꝛ de ſponſi
noīe. Lucet ꝓdicatū: paſcit recogitatū in-
uocatū lenit ꝛ vngit. Et ꝑcurramꝰ ſingu
la vñ putatꝫ tota orbe tāta ꝛ tā ſubita lux
fidei niſi de ꝓdicato ieſu? Nōne in huius
nois luce deꝰ nos vocauit in admirabile
nomē ſuū qbꝰ illuminatis: ꝛ in lumie iſto
vidētibꝰ lumē dicat merito paulꝰ: fuiſtis
aliqñ tenebre: nūc āt lux ī dño. Nec tātuꝫ
lux eſt lumē ieſu: ſꝫ ꝛ cibꝰ. An nō toties cō
fortaris quoties recordaris? Quid eque
mentē cogitātis ipugnat? Quid ita exerci
tatos reparat ſenſus: ꝟtutes roborat: ve-
getat mores bonos atqꝫ honeſtos: caſtas
fouet affectiōes. Aridꝰ eſt ois aie cibus ſi
nō iſto oleo īfundit: īſipidus eſt ſi nō hoc
ſale cōdit. Si ſcribas nō ſapit mihi niſi le
gero ibi ieſum: ſi diſputes aut cōferas: nō
ſapit mihi niſi ſonuerit ibi ieſus. Ieſus
mel in ore: in aure melos: ī corde iubilus.
Sꝫ eſt et medicina. Triſtat aliqs vr̄m: ve
niat in cor ieſu ꝛ inde ſaliat ī os: ꝛ ecce ad
exortū nois lumē nubilum oē diffudit: re
dit ſerenū. Labit qs in crimē: currit ſup
ad laqueū mortꝫ deſperādo: nōne ſi inuocet
nomē vite ꝯfeſtim reſpirabit ad vitā? Cui
aliqñ ſtetit añ faciē ſalutarꝫ nois duricia
vt aſſolet cordis ignauie torpor: rācor aīe:
lāguor accidie? Cui fons forte ſiccatus la
chrymarū: inuocato ieſu nō cōtinuo eru-
pit vberior: fluxit ſuauior? Cui in pericu-
lis palpitāti ꝛ trepidāti: inuocatum vir-
tutis nomē nō ſtatim fiduciā ꝓſtituit: depu
lit metū. Cui qſo ī dubijs eſtuāti ꝛ fluctuā
ti nō ſubito ad inuocationē clari nois emi-
cuit certitudo? Cui ī aduerſis diffidēti iā
iāqꝫ deficiēti, ſi nomē adiutorij ſonuit de
fuit fortitudo? Nimirū morbi ꝛ lāguores
aīe iſti ſunt illud medicia. Deniqꝫ ꝛ ꝓba-
re lꝫ. Inuoca me inqt ī die tribulationis
eruā te ꝛ honorificabis me. Nihil ita ire
ipetū cohibet ſupbie tumorē ſedat: ſanat
liuoris vulnꝰ reſtrigit luxurie fluxū: extin
guit libidinis flāmā: ſitim tēperat auari-
cie ac totiꝰ idecoris fugat prurigīnē. Si q
dē cuꝫ noīe ieſuꝫ hoīeꝫ mihi ꝓpono mitē
ꝛ hūilē corde benignū: ſobriū: caſtū: miſe
ricordē: ꝛ oī deniqꝫ hōeſtate ac ſanctitate
cōſpicuū: eundēqꝫ ipm̄ deū oipotētē q ſuo
me exēplo ſanet ꝛ ꝛroboret adiutorio. Hec
ſimul mihi ſonāt. Sumo itaqꝫ mihi exem
pla de hoīe: ꝛ auxiliū a potēte. Illa tanqꝫ
pigmentarias ſpēs. Hoc tanqꝫ vnde acuā
eas ꝛ facio cōfeſſionē cui ſimilē medicorū
nemo poſſit. Hoc tibi electuariū habes o
aīa mea recōditū ī vaſculo vocabuli huiꝰ
qd eſt ieſus: ſaluriferū certe quodqꝫ nulli
vnqꝫ peſti tue inueniat inefficax. Semꝑ-
qꝫ tibi in ſinu ſit ſemꝑ in manu q tui oc̄i
ieſum ꝛ ſenſus dirigant ꝛ actus. Deniqꝫ ꝛ
innitaris. Pone me inqt vt ſignaculū in
corde tuo: ſignaculū in brachio tuo. Sed
hoc alias. Nunc vero habeas vnde ꝛ bra-
chio medicaris ꝛ cordi. Habes inqꝫ ī noīe
ieſu vnde actus tuos vel prauos corrigas
vel minꝰ ꝑfectos adimpleas. Itēqꝫ vnde
tuos ſenſus aut ſerues ne corrūpant: aut
ſi corrūpunt ſanes. De hoc etiā dulci noīe
ieſu Ber. alibi qſi iubilādo ſic dicit. Ieſu Bern. de noie ieſu.
dulcis memoria dās vera cordis gaudia:
ſed ſup mel ꝛ oia eiꝰ dulcis pñtia. Nil ca
nitur ſuauiꝰ: audit nil iocūdiꝰ: nil cogitat
dulcius qꝫ ieſus dei filiꝰ. Ieſu ſpes penitē
tibus: qꝫ pius es petētibꝰ: qꝫ bonꝰ te qrēti
bus: ſꝫ qd inuenientibꝰ? Ieſu dulcedo cor-
diū fons viuꝰ lumē mētiū excedis oē gau
diū ꝛ oē deſideriū. Nec lingua valet dice
re nec lr̄a exprimere: expꝰ pt noſcere qd ie
ſum ſit diligere. Ieſum qrā in lectulo clau
ſo cordis cubiculo priuatim ꝛ in publico
qrā amore ſedulo. Cū Maria diluculo ie-
ſum qrā in tumulo: clamore cordis queru
lo mēte qrā nō oculo. Tumbā perfundaꝫ
fletibꝰ: locū replēs gemitibꝰ. Ieſu prouol-
uar pedibꝰ: ſtrictis herēs amplexibꝰ. Ieſu
rex ammirabilis ꝛ triūphator nobilis dul
cedo ineffabilis totꝰ deſiderabilis. Mane
nobiſcum dñe: ꝛ nos illuſtra lumine pul
ſa mētis caligine: mūdū reple dulcedine.
Qñ cor nr̄m viſitas: tūc lucet ei ꝟitas: mū
di vileſcit vanitas: ꝛ intꝰ feruet charitas
Amor ieſu dulciſſimꝰ: ꝛ vere ſuauiſſimus:
plꝰ millies grātiſſimꝰ: qꝫ dicere ſufficimus.
Hoc ꝓbat eiꝰ paſſio: hoc ſanguis effuſio: ꝑ
quē nobis redēptio dat: ꝛ dei viſio. Ieſum
oēs cognoſcite: amorē eiꝰ poſcite: ieſum ar
dēter qrito: qrēdo inardeſcite. Sic amāteꝫ
diligite: amoris vicē reddite: in hunc odo
reꝫ currite: ꝛ vota votis reddite. Ieſu actu
clementie: totius ſpes letitie: dulcoris fōs
ꝛ gratie vere cordis delitie. Ieſu mi boni
ſentiam: tui dulcoris copiam: da mihi per
ꝓſentiā: tuā videre gloriam. Cum digne
loq nequeā: de te tñ nō ſileā: amor facit vt
audeā: cū ſolū de te gaudeā. Tua ieſu dile
ctio: grata mētis refectio replet ſine faſti
dio: dās famē deſiderio. Qui te guſtant
adhuc eſuriūt q bibūt adhuc ſitiūt: deſide
rare neſciūt: niſi ieſuꝫ quē diligūt. Quem
tuꝰ amor ebriat: nouit qd ieſus ſapiat: qꝫ
felix eſt quē ſatiat: nō eſt vltra qd cupiat.
Ieſus decus angelicū: in aure dulce cāti
cū: ī ore mel mirificū: ī corde nectar celicū.

Deſiderate milies ieſu mihi qñ venies me letum qñ facies me de te qñ ſaties. Amor tuꝰ ꝯtinuꝰ mihi lāguor aſſiduꝰ: mihi ieſu melliflnꝰ fructus vite ꝑpetuꝰ. Jeſu ſūma benignitas: mira cordis iocūditas: incōprehēſa bonitas: tua me ſtrigit charitas. Bonū mihi diligere: ieſum nō vltra q̄rere mihi prorſus deficere: vt illi queā viuere. O ieſu mi dulciſſime: ſpes ſuſpirātis aie: te q̄rūt pie lachryme: ⁊ clamor mētis intime. Quocūq̄ī loco fuero: meū ieſum deſidero: q̄ letꝰ cū inuenero q̄ felix cū tenuero. Tūc amplexus tūc oſcula q̄ vincūt mellis pocula: tūc felix xp̄i copula ſʒ in his ꝑua morula. Jā qđ q̄ſiui video: qđ cōcupiui teneo: amore ieſu lāgueo ⁊ corde totus ardeo. Jeſus cū ſic diligiť hic amor nō extinguiť ⁊ nō tepeſcit nec moriť plus creſcit ⁊ accēdiť. Hic amor ardet dulciter: dulceſcit mirabiľr ſapit delectabiliter: delectat ⁊ feliciter. Hic amor miſſus celitꝰ heret mihi medullitꝰ mētē incēdit penitꝰ hoc delectatur ſpūs. O beatū incēdiū o ardēs deſideriū: o dulce refrigeriū amare dei filiū. Jeſu flos mřis v̓ginis amor nře dulcedinis tibi laus honor numinis regnū btitudis. Jeſu ſole ſerenior ⁊ balſamo ſuauior: omni dulcore dulcior pre cūctis amabilior. Cuius guſtus ſic afficit cuiꝰ odor ſic reficit in quē mens mea deficit ſolus amāti ſufficit. Tu mētis delectatio amoris cōſumatio: tu mea gloriatio Jeſu mūdi ſaluatio. Sequar q̄cūq̄ ieris mihi tolli nō poteris: cū meū cor abſtuleris ieſu laus nři gñis. Dilecte mi reuertere cōſors pŕne dextere: hoſtē viciſti ꝓſpere iā celi regno fruere. Celi ciues accurrite portas vřas attollite: triūphatori dicite ſalue ieſu rex inclyte. Rex virtutū rex gľie rex inſignis victorie: ieſu largitor gŕe honor celeſtis curie. Tu vere lumē pŕie tu fōs mīe: pelle nubē triſticie nobis dās lucē gľie. Te celi chorus p̄dicat ⁊ tuas laudes replicat. Jeſus orbē letificat ⁊ nos deo pacificat. Jeſꝰ ī pace īperat q̄ oēm ſenſum ſupat: hūc mēs mea deſiderat ⁊ illo frui ꝓperat. Jeſus ad pŕem redijt celeſte regnū ſubijt: cor meū a me tranſijt poſt ieſum ſimul abijt. Jā ꝓſequamur laudibꝰ Jeſum hymnis ⁊ p̄cibꝰ: vt nos donet celeſtibus cū ipſo frui ſedibus. Amen. ¶ Orō.

O Jeſu xp̄e fili dei viui ꝓ his ⁊ oībus q̄ de te pie credimꝰ ⁊ credere debemꝰ tibi gr̄as lʒ īdignas referimus ⁊ ꝑ ea te ſuppliciter exoramus vt teipm̄ ex parte oīm celeſtium terreſtriū ⁊ infernorū deo patri offeras indignā laudē oiʒ in quibus ſummā trinitatē laudabilē recognoſcis: et in plenā gratiarū actionē pro quolibet bñficio a ſingulis debitā creaturis atq̄ in veram emendationē omniū malorū ab origine mundi cōmiſſorū ⁊ inſufficiētem perſolutionē oīm bonoꝝ inq̄ omiſſoꝝ: in ſupplētionē quoq̄ meriti oīm beatificatoꝝ et gratie oīm iuſtificatorū ac emendationis oīm pctōꝝ refrigeriūq̄ omniū purgandoꝝ necnon in reuelatione oīs indigētie corporis ⁊ anime ſingulorū. Amen.

¶ Finitur ſecūda ⁊ vltima pars huius libri de vita Chriſti.

¶ Sequitur vita diue Anne ⁊ mariti eius Joachim parentū diue virginis Marie: in qua etiā ſacroſancte virginis hyſtoria vſq̄ ad incarnationē que in vita chriſti explanata eſt continetur.

¶ Vita glorioſiſſime mřis Anne Chriſtipare v̓ginis Marie genitricis: ab Aſcēſio in cōpendium redacta: ex hyſtoria ſuauiſſima eiuſdē matris Anne: ab religioſiſſimo viro. F. Petro dorlando ordinis Carthuſienſ. in zelem theutonice prius edita.

¶ De diue Anne parentibus ⁊ eorum nuptijs. Capitulum. j.

Appropinquante plenitudine tp̄is quo ꝑ filiū ſuū deus humanū genus redēpturꝰ erat ſeptuaginta ſeptem (vt diuꝰ Cyrillus carmelita ait) ante diuini verbi incarnationeʒ annis floruit in iudea virgo quedam generoſiſſima ex Dauid ſtirpe nata: diues admodum mireq̄ formoſa: optime morata valideq̄ cordata ac ſpei de redemptione iſrael refertiſſima: q̄ cū parentū venia: filios ꝓphetarū in carmelo viſitare ſolita: ab eiſdē moribꝰ ⁊ prudētia ac ſanctitate plurimū illuſtrabať donec iā matura viro iam plenis nubilis annis: mřimonio ad gñis ꝓpagationē a parētibus optimis ⁊ prudētiſſimis ex veteri inſtituto addiceretť. Quibꝰ tñ virgo caſtis colloquijs imbuta: virginaliq̄ vite aſſueta: aloq̄ deſtinata: primū refragata: rem ad carmelitas retulit. Qui in ieiunio ⁊ oratione deū conſuluerūt: donec eorū tres in ſpū rapti radicem videre pulcherrimā geminā ex ſe arborē emittentē e quarū altera natus eſt ramus ſpecioſiſſimus tria diffundēs ramalia: e quoꝝ primo lōge decētiſſimo natus eſt flos puriſſimus atq̄ fragrantiſſimus: odore celū ac terrā perfundēs optimo. Ex reliquis quoq̄ prioris arboris ramalibus flores nati ſunt: ſi ſeorſum ſpectentur pulcherrimi: ſed ad primi floris comparationem nihil. Ex altera vero arbore orta eſt

virga ſane pulchra: pulchriorē producēs florē: nec tñ primo cōparabilē. Hac radice ſic viſa audita eſt ſimul vox dicēs. Hec radix eſt emerentia noſtra magne ꝓpagationi deſtinata. Qua re intellecta virgo deo ꝛ parentibus obediēs Stolano viro iuſto et deum timenti nupſit.

¶ De natiuitate duarum emerentie filiarum. Capi. ij.

PEracto mr̄imonio ꝛ legitime cōſummato: Emerētia ꝯcepit ꝛ peperit filiā ꝯſimeriā noīe: q̄ ſuo tēpore mr̄imonio data genuit filiū Eliud ꝛ filiā elizabeth eliud aūt Emyn genuit p̄rez nemecie ex q̄ ſctūs Seruatius genitus eſt. Elizabeth aūt Joānē baptiſtā p̄curſorē dñi in ſenectute ſua enixa eſt. Cōcepit p̄terea ꝛ peperit emerentia alterā filiā: cui anne .i. grē dei nomē indidit: que vere gr̄a dei: qꝛ ex eius filia proceſſit ſaluator mūdi: vti docebunt ſequentia.

¶ De diue matris Anne cōiugio ꝛ eleemoſynis. Capi. iij.

CReſcēte aūt ꝛ moribꝰ ꝛ etate de qua nobis eſt ſermo anna: habitātecꝫ i ciuitate dauid bethleem noīe: placitū eſt parētibꝰ mr̄imonio dedere nupſitqꝫ viro optimo de ciuitate galilee cui nomē nazareth noīe Joachim. Qui cum honeſtiſſime in timore dei ꝛ ſpe certiſſima conuerſata eſt: hoc (vt Hier. atteſtat) inſtituto: vt bona ſua tripharia diuiderent: partēqꝫ vnā tēplo dei ꝛ eius miniſtris: hoc eſt clero darent. Scd'am peregrinis ꝛ ceteris pauperibus: tertiā ſuis ſuorūqꝫ neceſſitatibus. Quo pacto diu: ꝛ (vt plures volūt) ad vigeſimū vixerūt annū ſine prole: pro qua tñ ſepe preces funderunt.

¶ De ſterilitate ꝛ rubore quē ob eam paſſi ſunt. Capi. iiij.

VErū lꝫ deo ita ordināte diu ſteriles eſſent: nō tñ ipſi minꝰ ſeruierūt: nec eleemoſynas minorēs fecerūt: ſed potiꝰ maiores: in ſpe firma ipm rogātes: vt opprobriū ſterilitatis auferre dignaret. Cū autē ſolennitatū ꝛ cerimoniarū obſeruantiſſimi eſſent: accidit vt in feſto tabernaculoꝝ Joachym more ſolito cū fecūdis oblationē in tēplū offerret: quē cū iſachar ſummus pōtifex ꝛ rubē ſcriba cōſpicerēt: cū ſūmo opprobrio eiꝰ munera reiecerūt ipmqꝫ cōtumelioſe exploſerunt dicētes. Quis te tam audacē ac temerariū fecit hoim inutiliſſime vt cū fecūdis audeas ad altare dñi offerre munera tua: cum ſis ipſe ſterilis ꝛ maledictꝰ a dño in lege? Eri igit̄ ꝓpīmū ſciēs nec te: nec munꝰ tuū gratū dño. Niſi eīn te contēneret: ſterilē non pateret. Caue aūt poſt hac tēplū oblaturꝰ ingredi. Quo audito cū rubore ſummo: ſed ſine murmuratione exijt de tēplo ignorāte id anna cōiuge ad paſtores pecoris ſui in agro vbi i loco ſecreto ſeſe in lachrymas profudit dicens. Ops ac miſericors deꝰ q̄ oīa vides ꝛ intelligis: ſcis qꝛ āmbulaui corā te in veritate ꝛ fide nō ficta: i mādatis tuis q̄ dilexi nimis: quocirca clemētiſſime deꝰ p̄cor maieſtatē tuā: aufer opprobriū domꝰ mee: ꝛ cōcede cōiugi mee caſtiſſime atqꝫ fideliſſime fecūditatē vt me prole letificet quā ſi dederis tuo perpetuo mācipauero famulatui. Quo cū lachrymis dicto ecce archāgelus gabriel cū lumine ieſtimabili adeſt dicēs. Joachim amice dei oipotētis ego ſum gabriel archāgelus ad te a deo miſſus: vt ſignificē tibi ꝙ p̄ces tue exaudite ſūt a dño q̄ vidit roborē tuū imeritū. Nō eñ vltor ē deꝰ nature: ſed pcti. Permittit aūt interdū ſterilitatē vt donet fecūditatē cū gr̄a: ſciaturqꝫ ꝙ proles nō ex carnis volūtate: atqꝫ lubricitate ſꝫ dei ſit dono cōceſſa. recordare quō Sarra: Rebeccha: Rachel: ꝛ Anna ſamuelis mater: ſteriles fuerūt ꝯtū ad naturā: ſꝫ ex gr̄a p̄riarchas peperūt ꝛ ꝓphetas. Moris ḡ ꝙ ꝓles diu deſiderata ſemꝑ fuit cū gr̄a data. Quocirca cōiūx tua anna ꝯcipiet ꝛ piet tibi filiā noīe mariā. Quā vt vouiſti deo dicabis i tēplo: nā ex ea mirabile facturꝰ eſt deꝰ myſteriū. Ne q̄d aūt dubites vade in domū tuā ꝛ habebis obuiā cōiugē tuā i porta aurea: q̄ de adūētu tuo plurimū letabit. Quo dicto diſpuit āgelꝰ: ſed ad annā redeat narratio. Et neſciēs q̄ maritꝰ ſuꝰ Joachim deuenerat: q̄ dnqꝫ me ſibꝰ abſēs fuerat nullo accepto cōmeatu: nulloqꝫ diſceſſiōis facto indicio: mira cōfecta eſt triſtitia verita ne ob ſuā ſterilitatē vir diſceſſerit. Cū āt in lachrymas ſeſe diffunderet acceſſit vna āncillarū ad eā dicēs. Noli flere dña ſed magis exulta: qꝛ hodie dies ē dñi: exultemur ꝛ letemur i ea. Cū āt cōſolationem nō reciperet: diceretqꝫ vt ad opus ſuū iret: nec de ſe ſolicita eſſet illa indignata: cur inq̄t mihi improperas pctā tua: q̄d ego poſſū ſi ſterilis ſū: vtra peccauit ego ne an veriꝰ tu ꝙ ſic ſterilitate concluſa es. Quā cōtumeliā humilr ꝛ modeſte in ſe accepit: nihil obmurmurās: ſꝫ profunde in corde gemēs i pomeriū ſuū ſeceſſit vt lachrymas dolorē mitigaret. Et genua ponēs corā altiſſimo deo ad quē oculos leuauit ſic p̄cata eſt. Dñe deꝰ ops deꝰ iſrael: fortiſſime ſpirituū: qꝛ etiā in aduerſitatibus tibi gr̄as agi vis: ego laudo te tibiqꝫ gr̄as ago ꝙ ſterilē me perpeſſus es maritūqꝫ a me alienari permiſiſti: qꝛ certo ſcio quicquid patior pctā mea meruerūt. Qua cōfeſſione facta cecidit in faciē ſuā ꝛ

fudit animã ſuam corã oculis dei in omni
afflictione. Et paulopoſt oculos erigẽs at-
qꝫ in celum ſuſpiciens vidit paſſerem pul-
los ſuos in arbore nutrientem: et ſuſpirans
ait. Omnipotens deꝰ qui vniuerſas creaturas
fecũda prole letificas me tñ ancillam tuam
nullo tali dono dignatus es: laudo ac bñdi
co diuinã prouidentiã tuam qua ſcis quid
vtile ſit nobis: precorqꝫ vt ſi cum ſalute id
fieri poteſt ne excludas me ab hac gr̃a etiã
auiculis conceſſa. Scis enim intimum cor-
dis mei votũ: qꝛ non vt voluptati carnis in
ſeruiam: ſed vt quã dederis prolem tuo fa-
mulatui mancipẽ eandẽ requiro. Quibus
precibus fuſis ecce idẽ Gabriel cũ ſumma
claritate dixit ad eã. Ne timeas anna ami-
ca dei altiſſimi exaudite eñ ſunt p̃ces tue:
et fructus ventris tui gratus in oculis dei.
Ex te eñ naſceꝛ virgo admirabilis in qua
totus letabitur mundus. Surge igitur et
abi in hieruſalẽ vbi in aurea porta obuium
habebis maritum tuum Joachim.

¶ De conceptione ac natiuitate diue virgi-
nis marie. Capitulum quintum.

Conuenerũt ergo iuxta verbũ
angeli ad portã aureã cũ ſũ-
ma exultatiõe promiſſiõeꝫ ſi-
bi factã renũciãtes: vñ gratu
labũdi ſeſe in tẽplũ cõtulerũt
atqꝫ illinc domũ: vbi p̃miſſis
p̃cibꝰ operã liberis p̃creãdis dãtes nõ libi-
dine carnali: ſꝫ bono m̃rimoniali: puellã ge
nuerũt olim ⁊ ſpecioſiſſimam et beatiſſimã:
q̃ppe ad hoc ab eterno deſtinatã vt vnige-
niti dei ſine virili ſemine ſed myſtico ſpira-
mine mater eſſet in terris. Felices profecto
⁊ p̃beati parentes qui talẽ progignere me-
ruerũt. Precipue vero felix mater que tam
dulci põdere ſe grauidã ſentiẽs deũ magni
ficare non ceſſauit: iãqꝫ maturo partu regi-
na celi ⁊ terre (tamẽ ſi id forte nondũ agno-
uerat) enixa eſt. Quis v̄bis explicet quãto
gaudio nõ ſolũ domꝰ ſed ⁊ vicinia tota per
fuſa eſt. Qñ et ea: quã ſterilẽ fleuerant: tam
leta fronte: tã ſereno vultu: tanq̃ decenter
formato corpuſculo lepidiſſimã iam recẽs
natam cõſpexere puellã. Facile creditu eſt
parentes ⁊ qui myſteria nouerãt iã tñ egre
giã de tali prole concepiſſe ſpẽ. Nõ eñ ſine
magno ſacramento aut tantum dilata: aut
tã ſolerter prenũciata viſa eſt talis virgũ-
cule conceptio. Verũtñ nõ continuo dixe-
ro quid in virgine latuerit parentes agno-
uiſſe: alioquin non turbata fuiſſet in ſalu-
tatione Gabrielis ſi ſe parentibus ad id na-
tam cognouiſſet. Magnum tamen aliquid
in ea futurum ſperauere: nec ſpes fefellit
eos: vt ſequentium docebit ſeries.

¶ De vita marie vſqꝫ ad annunciationem
dominicam. Capitulum ſextum.

Nata igiꝛ ineffabili ſpe ⁊ gaudio
maria id nomẽ myſterio ꝯgru
ens q̄ ab angelo priuſq̃ cõci-
pereꝛ prenũciatũ eſt legitimo
tp̃e ſuſcepit. Et a matre letiſſi-
ma decẽter lactata et educata
atqꝫ q̄ñtũ infantilis etas tulit ad diuinas
laudes inſtituta: vtraqꝫ naturã ad id a ſctõ
ſpũ a quo ne in originali culpa conciperetꝛ
miſericorditer fuerat preuenta: mirũ immo
dũ adiuta creuit in oĩ decẽtia et honeſtate
tũ morũ tũ mẽbrorũ: ita vt vix quintũ atti-
gerat annũ dũ iã diuo famulatui viſa ma-
tura eidẽ mãcipãda a parentibꝰ q̄ eã deuo-
uerant in tẽplũ p̃ſentatꝛ vbi ad nubiles vſqꝫ
annos moris erat honeſtoꝝ parentũ filias
opificio muliebri: ⁊ diuinis cãticis erudiri.
Nec ſine miraculo ſtupendo hec facta me-
moratꝛ p̃ntatio: nã vt ventũ eſt ad .xv. gradꝰ
q̄bꝰ in tẽplũ aſcendẽdũ erat dubitãtibꝰ pa
rẽtibꝰ quonã pacto eã portare poſſent: ipſa
ſolius ſpũſſancti ope adiuta hilaris ac cele-
ris ſtupẽtibꝰ cũctis aſcẽdit. Quo facto me-
ruit honorificentiꝰ a põtifice ſuſcipi: et dili-
gentiꝰ erudiẽda cõmendari: ſperãte videlꝫ
deũ aliquid magni in ea opaturũ. Nec fe-
fellit eum ſpes. Supergreſſa eſt eñ vniuer-
ſas: tã in ope textrili q̃ in canticis ac hym-
nis: oĩbuſqꝫ q̄ ad talẽ ſtatũ p̃tineant: q̃ppe
quã gr̃a ſpũſſcti a p̄mo cõceptiõis inſtãti
peculiariꝛ ſemꝑ repleuerat ⁊ I oĩ īcepto ad-
iuuerat. His itaqꝫ moribꝰ hiſqꝫ dotibus or-
nata ad nubiles excreuit annos. Verũtamẽ
niſi deꝰ aliter diſponeret nubendi reiecerat
animũ. Nã diuinis cõteplationibꝰ ⁊ angeli-
cis cõuerſatiõibus aſſueta angelicã in celi-
batu decreuerat degere vitã. Vꝫ defuncto
iã (vt dictus frater Petrus dorlandus aſſe-
rit) patre. (Nã Baptiſta mantuanꝰ etiã filie
nuptias vidiſſe cũ canit: qd̃ p̃pter ſcd̃as et
tertias anne nuptias nõ vero ſimile ẽ). An
na ſenioꝝ ⁊ precipue põtificis cõſilio: cepit
filiã ad nuptias cohortari iuxta legis inſti-
tutũ: ſed voto eius intellecto rem ad pontifi
ceꝫ detulit qui nouo voti genere ſtupefactꝰ
ex prudentũ cõſilio deum conſulendum de-
creuit. Ad quã rem totus congregatur cle-
rus ieiunijs ⁊ orationibus vacans. At virgo
interiꝫ: vt votis ſuis annueret deum p̄eca-
ri nõ deſtitit: dũ gabriel eidem apparẽs ait.
Ne timeas maria ſponſi caſti ſubire thala-
mum: nam virginitatis non patieris detri-
mentum. Qua ſic conſolata. Vox diuina ex
propiciatorio ad pontificem audita eſt iu-
bens omnes viros celibes de ſanguine ma-
rie ⁊ ſtirpe dauid poſtridie ad templum con
uenturos: cũ virga arida: que in cuius ma
nibus florere inciperet eum virgini ſpon-
ſum declararet. Interea agabus caſto vir-
ginis amore captus euentum magica arte

ſciſcitans: nihil ſcire potuit preter ꝙ magnũ in virgine latere ſacramentum: quocirca repulſam paſſus ad carmelitas ſe contulit: vbi ſanctã vitam vixit: vſqꝫ ad apoſtolorũ predicationẽ qua illis vt eorũ atteſtantur actus coniunctus eſt. Conuenientibus autem poſtridie omnibus ad nuptias idoneis ſolius Joſeph viri caſti qui in celibatu vitam degere decreuerat virga floruit: quocirca virgini ſponſus datus et ab angelo ne eam contingeret admonitus eam diuinis vacare permiſit: dumqꝫ (vt quidam nõ futiles auctores volunt) illud Eſa. Ecce virgo concipiet et pariet filium: legiſſet: atqꝫ in eius virginis exaltatione mirifice inflammata eſſet: diemqꝫ illam felicem aduentare precaretur. Miſſus eſt angelus gabriel a deo. Et reliqua que i vita xp̄i ad vnguẽ ſunt pertractata: vbi Annũciatio: Viſitatio: ⁊ reliqua diue virginis ſolẽnia quin etiam ipſius aſſumptio graphice deſcribũtur. Reſtat ergo vt reliquã diue Anne hyſtoriam paucis percurramus.

¶ De reliqua diue Anne vita et migratione. Capitulum ſeptimum.

VT vero reliquam diue matris anne hyſtoriã paucis percurrã meminerim⁹ Joachim virum ſanctiſſimũ dũ a filie ſue in templũ vt vouerat preſentatione letus redierat: paulopoſt vita defunctũ eſſe migraſſeqꝫ ad pr̄es ſuos ſpei de redemptione generis humani plenum. Nam de filia preter eius annũciationem: ⁊ preſentationẽ mirificã: indoleqꝫ nõ humanam: ſed plane diuinam ex reuelatione ſpem maximã conceperat: ex alia videlicet oriturum redemptionis auctorẽ. Ubi igit̃ in hac ſpe feliciter requieuerat: ⁊ ab anna coniuge honorifice ſepultus erat ipſa ſeſe ad filiã trãſtulit ea ſpe: vt cũ anna vidua illa cuius in purificationis euangelio Lucas meminitqꝫ: ceteriſqꝫ ſanctis mulieribus in tẽplo deo reliquam vitã dedicaret: ſed mox a deo in ſpiritu ammonita ad ſecũdas nuptias trãſiret domum reuerſa cleophe nupſit: ex quo filiam genuit quam amore prime etiam mariam nuncupandã cenſuit. Qua nondũ bimula cleophas diem obijt: et anna ſe tẽplo iam dedicatam autumans ad tertias nuptias diuino oraculo reuocat̃. Nubit ergo viro optimo Salome. Unde et tertia genita maria: a pr̄e maria ſalome dicta ⁊ a marito Maria zebedei. Quocirca poſt nuptias marie matris ieſu chriſti ſaluatoris noſtri quem de ſpiritu ſancto concepit Mariam cleophe matrimonio iunxit viro tali coniuge digno Alpheo nomine qui ex ea genuit Jacobum minorem Joſeph iuſtũ Symonem cananeum: ⁊ Judam thadeum. Et deinde Mariam tertiam ſalome filiã zebedeo qui ex ea genuit Jacobum maiorem: et Johannem euangeliſtam: vt non inanis cenſeatur ad tertias nuptias diue Anne tranſitio. Ad quas (vt ſanctemoniali ac veſtali virgini collecte reuelauit) tranſiuit dei iuſſu non carnis inſtinctu. Itaqꝫ non eſt ei⁹ obedientia in nuptijs vituperanda: ſed fecunditas celitus data nobis veneranda quam celitus datam ambigere non poteſt qui hyſtoriam recolit. Si enim .xxv. annos cum Joachim vixerat: et iam ſterilis reputata erat dum matrem domini genuerat non potuit tertiam filiam ſine dei dono concipere. Nec vero ſola prolis fecunditate refulſit: ſed et multomagis virtutum preſtantia qua dei filiũ ex filia ſua incarnatũ agnoſcere amplecti atqꝫ adorare meruit: vnde et eccleſia olim iam eius recoluit memoriam: qͥ ad nouum teſtamentũ: idcirco pertinere viſa eſt qd iam preſentem agnouit chriſtum ſaluatorem. Creditur tamen Joſeph gener eius ante paſſionem chriſti in ſinum abrahe deſcendiſſe. Unde poſt reſurrectionem cum ceteris ſanctis educta: et in die aſcenſionis dominice cũ chriſto in celos aſſumpta illinc nos deſpectat: et ſibi famulantibus preſentia impetrat auxilia vt notiſſima et plurima ipſius atteſtantur miracula a dicto Carthuſiano fideliter perſcripta. Quia vero rubore immerito ob ſterilitatem fuerat affecta: contra ruborem immeritum fidele ⁊ frequẽs preſtat patrocinium quo voto et nos quoqꝫ damnauit. Hec ſunt q̃ de diua matrona olſqꝫ honeſtatis ac ſanctitatis ſpecimine diua anna habuimus annotanda.

¶ Oratio.

OMnipotens ſempiterne deus qui Joachim atqꝫ Annã glorioſiſſime matris tue ſanctiſſimos progenitores ob infecunditatem diuturnam immerito rubore concuti in eorum ſalutis augmentum permiſiſti: concede propitius: vt eorũ meritis et interceſſione ab omni rubore et infamia liberari ⁊ ad celeſtem gloriam perduci mereamur. Per te ieſu chriſte ſaluator mundi qui cum patre et ſpiritu ſancto viuis ⁊ regnas deus. Per omnia ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Jdoci Badij Gandenſis Tetraſtichon de ſancta Anna.

Anna decus mundi mater genitricis ieſu:
Pro nate meritis det tu⁹ aſtra nepos.
Primitias noſtre pariẽs ſctã anna ſalutis
Nos cum prole tua cunctqꝫ nepote iuua.

¶ Jodoci beiſſellũ patritij Aquenſis Roſariũ de ſancta anna ad reuerendũ patrem dñm Joannem Tritemium abbatẽ ſpanhemenſem ordinis diui patris Benedicti

Quiſq̄s hoc roſariū ad honorē beatiſſime matris Anne ꝓ deuotiōe legere voluerit pre mittat oratione dn̄icā cū ſalutatione ſancte Anne quā ſemꝑ poſt duos verſus repetat: q̄ q̄dē ſalutatio eſt vt ſequitur. ¶ Aue dei genitricis mater venerabilis Anna: ſancte trinitati gratiſſima: pre cūctis mulieribus honorata: benedicta tu a domino: ⁊ benedicta proles vteri tui proliſq; virgineus nat⁹ Jeſus chriſtus. Amen.

¶ Pater noſter. Aue dei.

Anna tuas liceat miſero mihi promere lau (des
Naz tibi ſi paterz ſerta roſaſq; ferā. Aue
Anna nitēs regū iude venerāda propago:
Atq; ēt Joachim cōiuge clara pio. Aue.
Anna diu ſteriles fleuiſti in cōiuge amores
Unica nuptarū gl'ia: ⁊ vnus honor. Aue
Anna piā ſobolē nec vanos quer:s in vſus
Sed colat vt ſancta poſteritate deū. Aue
Anna tibi etherea celer aſtans nūcius aula
Gaude ait en ſobolē mr̄ hēbis ouās. A.
Anna feres ſobolē tāta virtute beatam:
Ut cū virgineo mr̄ honore micet. Aue.
Anna feres gnatā cui⁹ quē nō capit orbis
Ipſe libēs ſubeat viſcera caſta deus. aue
Anna tuo tādē ſurget de ſanguie ſanguis
Qui ſuſ⁹ miſeris ſpē ferat vſq; reis. aue
Anna tuū decuit tanta expectatio partum
Haud facile eſt matrē mr̄is hr̄e dei. aue
Anna tue ſobolis laudes ſuꝑ aſtra volabūt
Te quoq; felicē ſecula cūcta ferent. aue

¶ Pater noſter. Aue dei.

Anna mali puram tu cōcepiſſe mariam
Crederis: ⁊ ſanctā mox habuiſſe deo. aue
Anna aluo geſtas quā ſignauere figure
Uēturā ſcti quā cecinere patres. aue.
Anna geris clauſā ꝑadiſum ex arbore vite
Felicē: ⁊ cuncto ruris honore ſacrā. aue
Anna grauis geſtas ortū quē flāme⁹ enſis
Cuſtodit cherubin nocte dieq; calēs. aue
Anna geris florē qui cādida lilia vincat
Et violas hūiles coccineāq; roſam. aue.
Anna moyſaica ꝑte deprēditur archa
Etherei panis aurea ⁊ vrna iacet. aue.
Anna geris ſponſaz veri ſalomonis: ⁊ omni
Gēma exornatā intus ⁊ exterius. aue.
Anna geris tēplū cui⁹ penetralia dulces
Impleuere ſoni: muſica ⁊ ois ouās. aue.
Anna geris velū pulchra ſub imagie patrū
In ſe geſta tenens: ꝙ tegat alta dei. aue
Anna geris ſobolē cui⁹ phebi aurea veſtit
flāma caput: niueos cādida luna pedes. a

¶ Pater noſter. Aue dei.

Anna exoptate cōpos iam facta Marie
Pectore vix toto gaudia oborta capis. a.
Anna recēs nate plauſerūt cuncta Marie
Sidera: ⁊ īſolitū fluxit ab arce iubar. a.
Anna tui fetus natalē credere fas eſt
Te circū āgelicos cōcelebraſſe choros. a.
Anna tuū partum manes ſenſere profundi
Lux noua tūc ſtygios terruit ipſa lac⁹. a
Anna parēs dubitas manib⁹ ꝯtigere gnatā
Sole magis rutilā luminibuſq; poli. a.
Anna q̇d etherea metuis tractare puellā
Arridet matri: triſtia nulla facit. Aue.
Anna capeſſe alos en lactea ad vbera tēdit
Gnata: man⁹ teneras ⁊ tua colla petit. a.
Anna moras rūpꝫ: māmas ⁊ pectora nudās
Excipis in tenero mēbra tenella ſinu. a.
Anna foueas gnatā: dulceſq; a pectore ſuccos
Ore trahit roſeo murmura g̃ta ſonās. a.
Anna feret quātos ſi ſcires gnata dolores
Quotq; ferat mortes: tu mō nulla fores. a

¶ Pater noſter. Aue dei.

Anna tibi eſt cordi gnatā exornare ꝓbatis
Moribus: ⁊ ſummo cōpoſuiſſe deo. aue.
Anna paras celſo gnatā importare delubro
Spōte ſed ad ſuperū ꝯtigit alma ḡdū. a
Anna ſi tā lento ſequeris greſſu atq; labore
Solatur feſſam promptula ꝟgo ſenē. aue.
Anna quid in tenera miraris ꝟgine robur.
Non humana vides: ſꝫ pia ſigna dei. a.
Anna ſoles iopi ⁊ ſacris dare mūera tēplis
Nūc das q̄ mulier pl⁹ nihil vlla dedit. a.
Anna vbi ſacratā voluiſti degere gnatam
Clauſtra libēs ſubijt ꝟgineāq; domū. a.
Anna piam miſſura: genas ⁊ lumina fletu
Cōficis: immotā ſe tenet altus amor. a.
Anna domū repetas: gnatā dimitte tonāti:
Nil niſi venturum cogitet illa ieſum. a.
Anna ꝑ ethereos volitet tua nata receſſus:
Occupet hāc ſūmo culmie miſſ⁹ amor. a
Anna duas ſatis eſt tibi deſeruire marias
He q̄q; nō modica te pietate colēt. aue.

¶ Pater noſter. Aue dei.

Anna tuo fletu docta es ſuccurrere flenti
Hinc miſerū votꝫ tu q̄q; prōpta faues. a
Anna ſoles fixas nature vertere leges
Sicq; voles: ſterilis ſit mō leta parēs. a.
Anna etiā fluxe fortune munera ſiſtis
Ne fugiāt nr̄os lapſa repēte ſinus. aue.
anna fugas ꝺdec⁹: das pulchre mūera fame
Tu luct⁹ releuas: ⁊ tibi cedit amor. aue.
anna iuuas ſeu quē fretvis hoſtica: ſeu quē
Carceris obſcuri vincula ſeua tenēt. a.
Anna leuamē ades fidū mortalibus egris
Te duce languēti ꝑdita vita redit. aue.
Anna parēs tūido te īclamat nauita fluctu
Si iactēs lacerā flat⁹ ⁊ vnda ratē. aue.
Anna parēs nigro es ſꝑ metuēda tyranno
Ut glacies ignē te fugit ille nocēs. aue.
Anna abste neq̄āt mortalia pectora fruſtra
Poſcere: q̄dq; voles gnata deuſq; volet. a
Anna igit̄ meritis ⁊ tanta prole beata.
Anna parēs nr̄as reſpice magna p̄ces. a

¶ Orō poſt roſariū dicēda.

Omnipotēs ac piiſſime de⁹ q̇ beatā Annā in genitricis filü tui matrē eligere dignat⁹ es: cōcede ꝓpici⁹ vt q̇ memoriā ei⁹ fideli de

notione percolimus: eius meritis ⁊ preci-
bus eterne vite ſuffragia cōſequamur. Per
eundem dominum.

¶ Finis.

¶ De diuo Joachim patriarcha ⁊ auo Jeſu
xpi carmē Aſclepiadeū gliconiū cōditum a
magiſtro Jodoco Clicthoueo Neoportuēſi.
ſicut eſt Sanctorū meritis inclyta gaudia.

Plectrū phebe tuū ſume ſonori⁹
Et leni cytharā pollice perſona.
Nec deſint cōites carmina ꝯdere
Docte caſtalides dee
Nō mea eſt ſuperbū ꝑlia ſcribere
Aut immiſſa feris tela gigantibus
Preclarum Joachim preſtat ad ethera
Dignis tollere laudibus.

Ignorata diu noctecꝫ condita
Tanti clara viri gloria ſeculo
Tandem conſpicuo lumine cognita
Ut par eſt celebrabitur

Ut phebus radium fundere lucidum
Expulſo borea nubibus incipit
Sicut gemma latens eruta puluere
Terre clarius enitet.

Ut claris ſoboles orta parentibus
Maiorum celebris ſtemmate redditur
Sic nati probitas ⁊ generoſitas
Patris gloria creditur

Quod clara mariam ſtirpe creauerit
Ex qua vera ſalus prodijt omnibus
Quis dignum celebri laude negauerit
Quem laudare parauimus

Magnis digna dei mater honoribus
Ex diuo Joachim duxit originem
Qua natus puer eſt ille ſalutifer
Et ſpes vnica gentium

Matrem ſumma decet gloria candidam
Nato ſummus honor debet haberi
Ingens huius auum laus decet: ⁊ patrem
Illius veneratio

Si patri fuerit gloria preſtita
Hec natis etiam preſtita noſcitur
Illis laus eadem debita creditur
Nec diſpar reuerentia

Hic iunctā thalami federe duxerat
Annam non meritis coniugis imparem
Par illis probitas equacꝫ largitas
Et par cura dei fuit

Horum precipue munificentia
Inſignis: memori laude reponitur
Produntur ſiquidem diuitias tribus
Diuiſiſſe ſuas modis

Templo prima fuit debita portio
Rerum: pauperibus pars fuit altera
Deſignata: domum tertia nutrijt
Uſu commoda proprio.

At longo ſterilis tempore ſepius
Multas anna preces anxia ſuderat.
Ut (que ſacra deo munera deferat.)
Eſſet prole puerpera.

Nam contempta ſui munera coniugis
In templo fuerant quod ſobolis foret
Expers: in ſterilis numina pontifex
Iraſci thalamos ait

Edes ille ſuas tectacꝫ deſerens
Ne triſtis fieret fabula ceteris
Agris delituit dulcia preferens
Charis arua penatibus.

Sed ſumm⁹ pietas nummis optima
Solatrix hominum ſedibus angelum
Demiſit ſuperis optima nuncia
Qui prolis referat noue

Aſſiſtens Joachim nuncius ethere
Miſſus triſtitia deſine confici
Dixit: nam ſalus optima ſeculi
Naſcetur tibi filia

Hec ſperata diu gaudia preferet
Confringetcꝫ ſuis tartara viribus
Hec eue genitos ſanguine lucidas
In celi reuehet domos

Tum ſancti monitis credulus angeli
Promiſſo Joachim munere letior
Uoti compos erat ſuſtulit: vt ſua
Natam coniuge filiam

O clarum meritis o memorabilem et
Dignum grandiloqui quem tuba perſonet
Uatis meonij: nos ſibi deditos
Summum ducat in ethera. Amen.

¶ Feſtū principale ſancti Joachim eſt. xvi.
die ſeptembris. Commemoratio vero eius
ſolennis eſt. ix. die decembris.

¶ Hymnus ſaphicus beato patriarche Joa-
chim Nazareno decantatus a fratre Jaco-
bo Neimolano carmelita Gandenſi.

Opr patrū Joachim beate (nos
Ut tibi grōs modulemur hym-
Tu foue dulci modo nos cliētes
Nectare celi.

Non enī q̄cꝫ ſumus irrigati
Rore quem dicunt necꝫ per ſaporem.
Sed nec imbuti ſumus: aut vel vllo
Nectare celi.

Qui viros claros cecinere quondam
Hi relibutos licet eſtimarint
Eſſe ſe: (fallo tamen hoc putarunt)
Nectare celi.

Te ſacer tantum chorus angelorum
Si ſatis digne celebrare poſſit
Nos tibi laudes reſonemus abſcꝫ
Nectare celi.

Hinc tuum nobis petimus iuuamen
Sancte ſanctorum Joachim parentum
O pater patrum nimium referte
Nectare celi.

Qui quod in partes tua diuidendo
Erogas iuſte miſeris ⁊ are
Nonne cantamus bene te refertum
Nectare celi.

Et quod in templo patiens ferebas
Que tibi probro dederat ſacerdos

Nonne cantamus bene te refertum
Nectare celi.
Quodq̧ te dignum deus eſſe duxit
Angelo ſancto releuare triſtem
Nonne cantamus bene te refertum.
Nectare celi.
Tu quod eſt magnum fueras maritus
Illius ſancte venerandus Anne
Quam modo plenam canit omnis orbis
Nectare celi.
Tu quod eſt maius genitor beate
Dignus inuentus fueras Marie:
Quam quidē ſcimus magis eſſe plenam.
Nectare celi.
Tu quod excedit nouitate chriſti.
Solus e cunctis auus es vocatus.
Qui ſuper plenus ſuper effluitq̧.
Nectare celi?
O potens ergo Joachim ſacrate
Sic tuam nobis modo ferto dextram.
Ne ſacro tandem careamus illo
Nectare celi.
Nunc deo laudes pariter canamus
Qui ſuo nato Joachim colendum
Hunc auum ſumpſit mediante ſacro
Nectare celi. Amen.

¶ Eiuſdem in eiuſdem patriarche laudē carmen cuius prime litere habent Jacobi keimolani Carmelite gandenſis Carmen saphicum.

IAm p̄ces ſūmo meritas parētī
Añ ſacratas reſonemus aras.
Corde deuoto ſimul ⁊ vocem⁹
O Joachime.
O tuū ſctm̄ Joachime nomē
Blandius q̄uis ſonet hoc hebreis.
Id magis deinceps placeat rogamus
O Joachime.
Kinos vt grece loquar et latine
Et philos quare facias vetuſto
Iure ſint vt pantaphilonta kina.
O Joachime.
Multa cum celo tibi ſit poteſtas
Ob tuum ne nos patiare fructum
Laude predignum tenebras adire
O Joachime.
Aſtra ſi ſurſum videamus omnes
Non tamen mens eſt vaga ſemper illic
Ipſe opem preſtes opus ⁊ neceſſe eſt
O Joachime.
Carne qui quondam fueris grauatus
Arce iam ſumma poſitus: fauere
Rebus humanis melius valebis.
O Joachime.
Miſſa que poſſis faciet quidem non
Ille qui ternus deus eſt: ſacrata.
Luce nos ergo petimus fruamur.
O Joachime.
Inter aulares quid haberis almos;
Tu patrum cetus magis eleuatus.
Eſt ne id indigne tibi corrogatum.
O Joachime.
Grata nam multum tua vita cunctis
A deo. primam meruit ſalutem
Nec tuis tantum ſed ⁊ vniuerſis
O Joachime.
Debuit digne chorus ille diuum
Eſſe ſuppoſitus tibi: qnin ⁊ erin.
Ne quidem ceſſat celebrare dicens.
O Joachime.
Sic magiſtratus tuus hic beato
In polis non eſt oneroſus vlli
Sed magis tecum iubilant feruntq̧
O Joachime.
Cum nouos cūcti meditentur hymnos.
Ad tui laudem ſuperi frequenter
Rite terreni tibi quid ſonabunt
O Joachime.
Magna cum magnum tua donā carmē
Exigant: ⁊ non valeamus: ipſum.
Noſtrū hoc acceptes modo qualecunq̧ eſt
O Joachime.
Sancte tu nouis Joachime ſeruis
Ab tuo chriſto veniam nepote
Poſce peccatis tibi ſupplicamus.
O Joachime.
Patriarcharum decus es priorum:
Hinc herus ſancte peramādus Anne
Inde tu dignus pater es Marie
O Joachime.
Cuius (vt tandem ſileant miſelli)
Uerus ⁊ clemens auus es: ſit illi
Mira laus: ſumme quoq̧ trinitati
O Joachime. Amen.

¶ Sequentia octo epigrāmata cōdidit fr̄ guillel. bibauci⁹ ſacri ordis Carthuſienſiuꝫ

¶ Ludite pieridū redolētia carmia fontes
Nūc ioachiꝫ iuuenes ludite voſq̧ ſenes.
(Magna decēt magnos) ſuaui ꝯdita lepore
Carmina diuino nūc ioachim canite
Si dicis ioachim q̄s hic eſt: pr̄ ille ſuperne
Regine eſt: igitur regulus eſt ſuperum

¶ Multiplici ſctm̄ Joachim pulſate p̄catu
Chriſticole: fedi crimine multiplici
Stelliferos auus eſt regis q̄ cōdidit orbes
Et patriarchalis gloria prima chori.
Ergo pōt facilem veniā impetrare reatus
Uirtutis nitidam ferre poteſtq̧ viam.

¶ Laudib⁹ intactā celebras q̄cūq̧ puellaꝫ
Inde ieſu chriſto gratior eſſe ſtudens
Uirgis haud ḡue ſit ioachi coluiſſe parteꝫ
Quē propriū voluit ipſe redēptor auum
Uirtutes cuius ſi tollis in ethera laude
Gratus eris marie gratus eriſq̧ ieſu.

¶ Uirginis eximie p̄reꝫ celebrate fideles
Quem laus illuſtrem multiplicata facit
Qui cū prole ſua cōmune meretur habere
Nomen: dum xp̄i dignus habetur auus
Hoc duce q̄ cupim⁹ facile ipetrare licebit
Si puro nitidas fundimus ore preces.

Diui patris Joachim laudes.

¶ Salue xp̄ifere Joachim pr̄ alme marie
Que ſemper niuea virginitate nitet.
Inter femineas ṽgo nitidiſſima turmas.
Egregio nomen ditat honore tuum.
Maiori tñ ipſe Jeſus patris inclyta proles
Eterni nate ſtirps benedicta tue
Illi⁹ es genitor auus hui⁹ ⁊ ipſe ꝓbaris.
Ergo tua miſeros conciliato prece.
Quiſq̇s es ⁊ varijs imergeris vndiq; penis
Creſcit ⁊aſſiduo plaga dolorq; tuus.
Intrepidis Joachim p̄cib⁹ tētes pr̄iarchā
Qui potis eſt ſubitā ferre ſalutis opem.
¶ Diue pr̄ Joachin Anna cū cōiuge ſalue
Et marie ſalue caſte marite ioſeph.
Protinus afflicti maculas expellite cordis
Ut tua ſtirps xp̄s det mihi regna poli.
¶ Anna dei mr̄isgenitrix:ioachim pr̄:alme
Joſeph:poſt trinum numina trina deū.
Cernite ꝯtinuas lachrimaſq; p̄ceſq; benigni
Et facitote ieſus det mihi regna poli.

¶ Carmen ſaphicum eiuſdem Guil-
lelmi ad eundē patriarcham.

Quando te ſummum ſpecimen decuſq;
Et ieſu matris Joachim parens es
Omnium famam ſuperans vetuſtam
Tertius nemo tibi nec ſecundus
Dum magis phebe facie choruſcas.
Aulicos inter ſuperi tonantis
Qui quaſi ſtelle tibi ſint minores.
Cedit in primis patriarcha quiſq;
Te ſimul vates reuerentur omnes
Ter quater patres reliquiq; ciues
Celici:caſte pariter puelle
Nam licet virtus animoſa in illis
Splenduit ſolis radiantis inſtar
Non tamen ſedes ſuperas adiſſent
Januas celſi niſi prole celi
Peruias cunctis maria dediſſes
Que tulit natam ſine labe ſummi
Principis toti dominantis orbi
Lance qui iuſta trutinaq; recta
Premium vite meritis coequat
(O decus vatum ſuperumq; vates
Et pater magnis titulis colende
Atq; preclaris numeris canende)
Hunc precor tandem rogites vt altis
Gaudeam regnis:celebremq; viuus.
Et patris nomen:geniti:ſacriq;
Numinis compar quibus eſt poteſtas
Et vigor idem.

¶ Robertus Guaguinus fratri
Arnoldo boſtio.

Mille lz ſtudeas ioachim p̄conia linguis
Dicere:nec muſis inferiora canas
Contendes fruſtra titulos expromere diui
Alter ab extremo feruet adeſſe gradus
Quis ſatis accumulet p̄clara laude parētē
Uirginis:vnde ſalus perdita grata dat.
Si fructu infelix fuit arbos illa ſciendi
Qua ruit in miſerā noſtra propago necē
Quā iuſte extollas toto conamine germen
Unde parens magni prodijt alma dei.
Principium Joachim ſane eſt ⁊ ianua lucis
Quē reducem terris eius alumna tulit.

¶ Idē Robertus Gaguinus miniſter
generalis ſacri ordinis ſancte trinitatꝫ.

Dum petis attolli vocali pſalte parentem
Chriſtifere mr̄is:me quid ad iſta vocas
Uis ne lirā pulſet cōtracto pollice mācus.
Uis ſimulet cigni cātica coruus hebes.
Hec agat excelſa gnarus cātare ſophocles
Uel quos inſtituit dulcis apollo modis
Sed q̇s tātus erit laudes qui ꝓmat abūde
Uerbigene chriſti magnipotentis aui.
Hec laudū ſumma eſt:fecūda prole ſalutē
Reddere pro ſcriptis exulibuſq; focis.
Nonne fores nobis celorum peſtifer adam
Clauſerat:hic felix germine fudit opē?
Nāq; thoro iunctus matrone nobilis Anne
Deniq; mirifica claruit ⁊ ſobole
Enixa eſt coniunx melioris nuncia mundi
Gnatā:que genuit integra virgo deum.
Inde luem mortis ⁊ tartara dira:beato
Deſpicimus fine:dū ſcelus omne vacat
Eſt igitur Joachim fidei primaria plāta
Cuius fetura eſt ieſus ⁊ ipſe nepos
Quem ſi fidus amas:ſi corde vereris:opꝫ
Promus auum ſancta religione colas.
Si q̇s eñ vitij nōnunq̄ ⁊ criminis expers
Hunc nullo credas deſipuiſſe malo
Non potuit vitio ledi tam viuida radix
Flos vñ ⁊ fruct⁹ fert ſuper aſtra comas
Unde poli ſedes ⁊ diuum tecta replentur
Unde animi paſtū femina:virq; ferat.

¶ Ad lectorem Aſcenſij Tetraſtichō.

Lector habes nitidū q̄uis ex p̄te volumē
Quo ſaluatoris Uita colenda patet.
Id reliquū:vt grat⁹ ſis impreſſorib⁹ ijs qui
Aurcā auricomo dogmata ſole premūt.

¶ Uita dñi noſtri Jeſu Chriſti graphice ꝑ religioſum virum Ludolphum de Saxonia candidi ordinis Carthuſieñ. extra Argentinam:ex euangelijs collecta:⁊ illuſtrium doctorum elucidationibus illuſtrata:necnon ⁊ biblie concordantijs ⁊ annotandorum inditijs:cum eorum tabulis Lugduni coimpreſſa Sumptibus honorat. vir. Jacobi.q. Franciſci de Giunta Florentini Ad honorem dei ⁊ vtilitatem xp̄i fideliū optatum accepit finē. Anno eiuſdē ſaluatoris noſtri. M.cccccxxvj. die vero.iiij. menſis Maij.

Regeſtum.

†.††.A.B.C.D.E.F.G.H.J.K.L.M.N.O.P.Q.R.S.T.U.X.Y. a.b.c.d.e.f.g.h.i.k.l.m.n.o.p.q.r.s.t.v.x.y.ȝ.⁊.ꝯ.ꝶ. aa.bb.cc.dd ee.ff.gg. Omnes ſunt quaterni excepto gg. qui eſt duernus.

BIBLIOTECA NA[...] ROMA

BIBLIOTECA NAZ.
ROMA
VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google